

Holy Bible

Aionian Edition®

Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa
New Orormo Contemporary Version

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa
New Orormo Contemporary Version

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 2/21/2024

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0, International
Biblica, Inc., 2009, 2020, 2022

Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 5/6/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc
<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Afaan Oromoo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Uumama	11
Ba'uu	40
Lewwota	64
Lakkoobsa	82
Keessa Deebii	106
Iyyaasuu	126
Abbootii Murtii	140
Ruut	154
1 Saamu'eel	156
2 Saamu'eel	174
1 Mootota	190
2 Mootota	209
1 Seenaa	228
2 Seenaa	245
Izraa	266
Nahimiyyaa	272
Asteer	281
Iyyoob	286
Faarfannaa	300
Fakkeenyaa	335
Lallaba	347
Weedduu	352
Isaayyaas	355
Ermiyaas	383
Faaruu	415
Hisqi'eel	418
Daani'el	447
Hoose'aa	456
Yoo'eel	461
Amoos	463
Obaadiyaa	467
Yoonaas	468
Miikiyaas	470
Naahoom	473
Anbaaqoom	475
Sefaaniyyaa	477
Haagee	479
Zakkaariyaas	480
Miilkyaas	485

NEW TESTAMENT

Maatewos	489
Maarqos	508
Luqaas	520
Yohannis	541
Hojii	556
Roomaa	577
1 Qorontos	585
2 Qorontos	593
Galaatiyaa	599
Efesoon	602
Fiiliphisiyuus	605
Qolosaayis	607
1 Tasaloniiqee	609
2 Tasaloniiqee	611
1 Xiimotewos	612
2 Xiimotewos	615
Tiitoo	617
Fiilmoonaa	618
Ibroota	619
Yaaqoob	625
1 Phexros	627
2 Phexros	630
1 Yohannis	632
2 Yohannis	634
3 Yohannis	635
Yihuudaa	636
Mul'ata	637

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

Erga nama achii baasee booddee karaa muka jirenyaatti geessu eegsusuuf jedhee
kiirubeelotaa fi goraadee boba'u kan astii fi achi gaggaragalu tokko
Iddoo Biqiltuu Eedeniitiin gama ba'a biiftuu kaa'e.

Uumama 3:24

Uumama

1 Jalqabatti Waaqni samiiwwanii fi lafa uume. **2** Lafti kan bifa hin qabnee fi duwwaa turte; dukkannis tuujuba irra ture; Hafuurri Waaqaas bishaan irra sosocho'a ture. **3** Waaqnis, "Ifni haa ta'u" jedhe; ifnis ni ta'e. **4** Waaqnis akka ifni sun gaarii ta'e arge; ifaa fi dukkanas gargar baase. **5** Waaqnis ifa sanaan "Guyyaa" jedhe; dukkanas sanaan immoo "Halkan" jedhee moggaase. Galgalas ta'e; ganamas ta'e; guyyaa tokkoffaa. **6** Waaqnis, "Bishaanii fi bishaan gargar baasuuf bantii bishaanota gidduu haa jiraatu" jedhe. **7** Kanaafuu Waaqni bantii tolchee bishaan bantii jalaatii fi kan bantii olii gargar baase. Akkasumas ta'e. **8** Waaqnis bantii sana "samii" jedhee moggaase. Galgalas ta'e; ganamas ta'e; guyyaa lammaffaa. **9** Waaqnis, "Bishaan samiidhha gad jiru iddo tokkotti walitti haa qabamu; lafti gogaanis haa mul'atu" jedhe. Akkasumas ta'e. **10** Waaqni lafa gogaa sanaan "lafa" jedhe; bishaanicha walitti qabameen immoo "galaana" jedhee moggaase. Waaqnis wanni kun akka gaarii ta'e arge. **11** Ammas Waaqni, "Lafti biqiltuuwan haa baastu; biqiltuuwan akkuma gosa gosa isaaniitti sanyii baasan, mukkeen ija kennanii iji isaanii immoo sanyii of keessaa qabu adduma addaan akkuma gosa gosa isaaniitti lafa irratti haa argaman" jedhe. Akkasumas ta'e. **12** Lafti biqiltuu akkuma gosa isaatti sanyii baasu, muka ija kennu, kan iji isaaas sanyii of keessaa qabu adduma addaan akkuma gosa gosa isaatti baaste. Waaqnis wanni kun akka gaarii ta'e arge. **13** Galgalas ta'e; ganamas ta'e; guyyaa sadaffaa. **14** Waaqnisakkana jedhe; "Guyyaa fi halkan gargar baasuuf bantii samii irratti ifawwan haa ta'an; isaanis mallattoowwan waqtileen, guyyooni fi waggoonni ittiin beekaman haa ta'an; **15** isaanis ifawwan bantii samii irraa kan lafaaf ifa kennan haa ta'an." Akkasumas ta'e. **16** Waaqni ifa gurguddaa lama uume; kunis akka ifni guddaaan guyyaa, inni xiinnaan immoo halkan mo'uuf. Akkasuma urjiiwwan illee uume. **17** Waaqnis akka isaan lafaaf ifa kennanii bantii samii irra isaan kaa'e; **18** kunis akka isaan guyyaa fi halkan mo'anii fi akka ifa sana dukkana irraa gargar baasanii. Waaqnis wanni kun akka gaarii ta'e arge. **19** Galgalas ta'e; ganamas ta'e; guyyaa afuraffaa. **20** Waaqnis, "Bishaan uumamawwan lubbu qabeeyyi munyuuqaniin haa guutamu; simbirroonnis lafaa olitti, bantii samii keessa haa barrisan" jedhe. **21** Kanaafuu Waaqni uumamawwan galaanaa gurguddaa, lubbu qabeeyyi munyuuqan kanneen galaanaa keessa jiraatan hundaa fi simbirroota qoochoo qaban hunda akkuma gosa isaaniitti uume. Waaqnis wanni kun akka gaarii ta'e arge. **22** Waaqnis, "Horaa; baay'adhaa; bishaan galaanotaas guutaa; simbirroonnis lafa irratti haa baay'atan" jedhee isaan eebbiise. **23** Galgalas ta'e; ganamas ta'e; guyyaa shanaffaa. **24** Waaqnis, "Lafti akkuma gosa gosa isaaniitti uumamawwan lubbu qabeeyyi jechuunis horii, uumamawwan lafa irra mumunuuqan, bineensota akkuma gosa gosa isaaniitti, haa kennitu" jedhe. Akkasumas ta'e. **25** Waaqni bineensota akkuma gosa gosa isaaniitti, horii akkuma gosa gosa isaaniitti, uumamawwan lafa irra mumunuuqanis akkuma gosa gosa isaaniitti uume. Waaqni wanni kun akka gaarii ta'e arge. **26** Waaqnis, "Kottaa akka bifa keenyaatti, akka fakkeenyaa keenyaattis nama uumnaa; isaanis qurxummii galaanaa irratti, simbirroo samii irratti, horii irratti, lafa hundumaa fi uumamawwan lafa irra munyuuqan hundumaa irratti aangoo haa qabaatan" jedhe. **27** Kanaafuu Waaqni akka bifa isaatti nama uume; akka bifa Waaqaatti isa uume; innis dhiiraa fi dubartii taasisee isaan uume. **28** Waaqnis isaan eebbiise, "Horaa, baay'adhaas; lafa guutaatii harka keessan

jalattis bulfadhaa. Qurxummii galaanaa irratti, simbirroota samii irratti, uumama lafa irra munyuuqu hunda irratti aangoo qabaadhaa" jedheen. **29** Ergasiis Waaqni akkana jedhe; "Kunoo ani akka isaan nyaata isinii ta'anif biqiltuu lafa hunda irratti sanyii kennu hundaa fi muka iji isaa sanyii of keessaa qabu gosa hunda isinii kenneera. **30** Anis bineensa lafaa hundaaf, simbirroota samii hundaaf, uumama lafa irra munyuuqu hundaaf jechuunis waan hafuura jireenyaa of keessaa qabu hundaaf akka nyaata isaanii ta'uuf biqiltuu lalisa hunda nan kenna." Akkasumas ta'e. **31** Waaqnis waan hojjete hunda ilaale; wanni sunis dhugumaan gaarii ture. Galgalas ta'e; ganamas ta'e; guyyaa ja affaa.

2 Uumamni samiittii fi lafaa, kan waan isaan keessa jiru hundaas haala kanaan xumurame. **2** Waaqni hojii hojjechaa ture hunda guyyaa torbaffaatti fixe; kanaafuu inni guyyaa torbaffaatti hojii isaa hundumaa irraa boqote. **3** Waaqni sababii gaafa sana hojii waa umuu kan hojjechaa ture hunda irraa boqoteef guyyaa torbaffaa eebbisee qulqulleesse. **4** Seenaan samiiwwaniiitii fi lafaa kan yeroo isaan uumamanii, yeroo Waaqayyo Waaqni lafaa fi samiiwwan uumee kanaa dha. **5** Sababii Waaqayyo Waaqni bokkaa hin roobsiniif, namni lafa qotus waan hin jiraatiniiif margi tokko iyyuu lafa irratti hin mul'anne; biqiltunis lafa qotisaa irratti hin biqille ture. **6** Garuu bishaan lafa keessaa burqe lafa hunda oobaasa ture. **7** Waaqayyo Waaqni biyyoo lafaa irraa nama tolche; hafuura jireenyaa funyaan isaatii baafate; namnis uumama jiraataa ta'e. **8** Waaqayyo Waaqnis Eeden keessatti gama ba'a biiftuutti iddo biqiltuu qopheesse; nama tolche sanas achi keessa kaa'e. **9** Waaqayyo Waaqni mukkeen gosa hundaa lafa keessaa biqilche; inni mukkeen ija namaatti tolaniif fi nyataafis gaarii ta'an biqilche. Iddoo biqiltuu sana keessas muka jireenyatiif fi muka waan gaarii fi waan hamaa nama beeksisutu ture. **10** Lagni iddo biqiltuu sana oobaasu tokkos Eeden keessaa burqa ture; lagni sun Eedenii ka ee gargar ba'ee laga afur ta'e. **11** Maqaan laga tokkoffaa Phiishoon; innis guutummaa biyya Hawiila, iddo warqeene jirutti naanna'ee yaa'a. **12** Warqeene biyya sanaa gaarii dha; hapheen urgaa'uu fi sardooniiksii achitti argamu. **13** Maqaan isla mammaffaa Giihiooni; innis guutummaa lafa Itoophiyatti naanna'ee yaa'a. **14** Maqaan laga sadaffaa Xegroosi; innis karaa ba'a biiftuuttiin Asoor cina yaa'a. Lagni afuraffaan immoo Efraaxii jedhama. **15** Waaqayyo Waaqni akka inni isa misoomsuu fi akka inni isa eeguuf jedhee nama fuudhee Iddoo Biqiltuu Eeden keessa kaa'e. **16** Waaqayyo Waaqnisakkana jedhee nama ajaje; "Muka iddo biqiltuu kana keessa jiru hunda irraa nyaachuu ni dandeessa; **17** garuu muka waan gaarii fi waan hamaa nama beeksisu sana irraa hin nyaatin; gaafa isa irraa nyaatte dhugumaan ni duutaati." **18** Waaqayyo Waaqni, "Namni kophaa isaa ta'uun gaarii miti; gargaartuu isatti toltu nan tolchaaf" jedhe. **19** Waaqayyo Waaqnis bineensaa fi simbirroota samii hundumaa lafa irraa tolche. Maqaan inni isaanif baasaa ilaaluf jedhees gara namichaatti isaan fide; wanni namichi sun tokkoo tokkoo uumamawwan lubbu qabeeyyi ittiin waame kam iyyuu maqaa ta'eef. **20** Namichi sunis horii qe'ee hundaaf, simbirroota samii hundaaf, bineensa hundaaf maqaa baase. Addaamiif garuu gargaartuu isatti toltu hin argamne. **21** Kanaafis Waaqayyo Waaqni akka namichi hirribaan of wallaalu godhe; utuma inni rafaa jiruu lafee ciナacha isaa keessaa tokko fuudhee iddo sana fooiniin duuch. **22** Waaqayyo Waaqni lafee ciナacha kan namicha keessaa fuudhe sana irraa dubartii tolchee gara namichaatti geesse. **23** Namichisakkana jedhe; "Egaa lafeen kun lafee lafee kootii ti; foone kunis foone kootii ti; isheen waan dhiira irraa argamteef 'dubartii' jedhamti." **24**

Kanaafuu namni abbaa fi haadha isaa ni dhiisa; niitii isaatti ni maxxan;a; isaanis foon tokko ta'u. **25** Namichii fi niitiin isaa qullaa isaanii turan; garuu wal hin qaana'an ture.

3 Bineensa Waaqayyo Waaqni uume hunda keessa bofti haxxee ture. Dubartittidhaanis, "Dhuguma Waaqni, 'Muka iddo biqiltuu keessa jiru kam irraa iyyuu hin nyaatinaa' isiniin jedheeraa?" jedhe. **2** Dubartittin is debiftee bofa sanaanakkana jette; "Ija mukkeen iddo biqiltuu keessa jiranii nyaachuu ni dandeenya; **3** garuu Waaqni, 'Muka walakkaa iddo biqiltuu sanaa keessa jiru irraa ija hin nyaatinaa; itti hin bu'inaa; yoo kanaa achii ni duutu' jedheera.' **4** Bofichiis deebisee dubartittidhaanakkana jedhe; "Isin dhugumaan hin duutan. **5** Waaqni akka yommuu isin ija mukchaa nyaattan iji keessan banamu, akka isin waan gaarii fi waan hamaa beekuudhaan akka Waaqaa taataan ni beekaatii." **6** Dubartittin is yommuu akka iji mukchaa nyaataaf gaarii, kan ija namaatti tolu, ogummaa argachuufis akka nama gojomaasisu argitetti fudhattee nyaatte. Dhirsii ishees ishee wajjin ture; isaafigi ni latte; innis ni nyaate. **7** Iji lachan isaaniis ni baname; qullaa hafuu isaanis beekan; kanaafis baala harbuu hodhanii marxoo tolftaan. **8** Akkuma aduu qabbanoofteenis namichii fi niitiin isaa uttu Waqaqayyo Waaqni iddo biqiltuu sana keessa deemuu sagalee isaa dhaga'an; isaanis mukkeen iddo biqiltuu keessa Waqaqayyo Waaqaa duraa dhokatan. **9** Waqaqayyo Waaqni garuu namicha waamee, "Ati eessa jirta?" jedheen. **10** Namichis deebisee, "Ani uttu ati iddo biqiltuu keessa deemtuu nahn dhaga'e; waan qullaa koo tureefis nan sodaadhe; nan dhokadhes" jedheen. **11** Innis, "Eenyutu akka ati qullaa taate sitti hime? Muka ani ija isaa hin nyaatin jedhee si ajaje sana irraa nyaatte moo?" jedheen. **12** Namichis, "Dubartittii ati akka isheen na wajjin jiraattuu naa kennite sanatu ija mukchaa irraa naa kenne; anis nan nyaadhe" jedhe. **13** Waqaqayyo Waaqnis dubartittidhaan, "Wannu ati hoijette kun maali?" jedhe. Dubartittin immoo, "Bofti na gowwoomsinaanan nyaadhe" jette. **14** Kanaafuu Waqaqayyo Waaqni bofichaanakkana jedhe; "Ati sababii waan kana gooteef, "Horii hundumaa keessaan, bineensa hundumaa keessaan kan abaaramte ni taatal! Bara jireenya keetii guutuu garaa keetii lafa irra loota; biyyoo illee ni nyaatta. **15** Si'ii fi dubartittii, sanyii keetii fi sanyii ishee giddiutti diinummaan uuma; inni mata kee ni tuma; atis koomee isaa ni iddita." **16** Dubartittidhaanisakkana jedhe; "Yommuu ati mucaa deessutti ani dhiphina kee akka malee nan baay'isa; ciniinsuudhaanis jjoolee ni deessa. Fedhiin kee garuma dhirsa keetii ta'a; innis srratti ol aantummaa qabaata." **17** Addaamiin immooakkana jedhe; "Waan ati dubbii niitii keetii dhageessee muka ani ija isaa irraa, 'hin nyaatin' jedhe irraa nyaatteef, "Lafti sababii keetif kan abaaramte taati; atis bara jireenya keetii guutuu dadhabbiidhaan ishee irraa nyaatta. **18** Isheen qoraattii fi sokorruu sitti biqilchiti; atis biqiltuu lafaa ni nyaatta. **19** Ati waan lafa irraa argamteef, hamma lattifi deebituti dafqa fuula keetitiin buddeena nyaatta; waan biyyoo taateefis, gara biyyoottti deebita." **20** Addaamis sababii isheen haadha jiraatoon hundaa taateef niitii isaa "Hewaan" jedheen moggaase. **21** Waqaqayyo Waaqni Addaamii fi Hewaanifi gogaa irraa uffata hoijettee isaanittiuffise. **22** Waqaqayyo Waaqnis, "Kunoo namni waan gaarii fi waan hamaa beekuudhaan nu keessaakkaka isa tokkoo ta'eera. Ammas harka isaa hiixatee, ija muka jireenya ciratee nyaachuuun, bara baraanis jiraachuun isaafeeyyamamuun hin qabu" jedhe. **23** Kanaafuu Waqaqayyo Waaqni lafa biqiltuu Eeden keessaa namicha baasee akka inni lafuma irraa argame sana misoomsu godhe. **24** Erga nama achii baasee booddee karaa muka jireenyaatti geessu eegsisuuf jedheen

kiirubeelotaa fi goraadee boba'u kan asii fi achi gaggaragaluu tokko Idloo Biqiltuu Eedeniitiin gama ba'a biiftuu kaa'e.

4 Addaam niitii isaa Hewaan bira ga'e; isheen ulfootiee Qaayinin deesse. Isheen, "Ani gargaarsa Waqaqayyootiin ilma tokko argadheera" jette. **2** Itti aansitees obboleessa isaa Abeelin deesse. Abeel tiksee hoolotaa ture; Qaayin immoo lafa qota ture. **3** Yeroo muraasa keessatti Qaayin waan lafti baafteef keessa Waqaqayyo ofarsaa dhi'esee. **4** Abeel immoo hangafoota hoolota isaa keessaa cooma cooma isaa dhi'esee. Waqaqayyo faara tolaadhaan gara Abeeliif i fi gara aarsaa inni dhi'esee sanaa ilaalle. **5** Gara Qaayinii fi gara aarsaa isaa garuu hin ilaalle. Kanaafuu Qaayin akka malee aaree fuilli isaa gurraacha'e. **6** Waqaqayyos Qaayiniiakkana jedhe; "Ati maalif aarte? Fuilli kaa malif gurraacha'e?" **7** Utuu waan qajeelaa hoijettee silaa ati fudhatama argatta mitii? Garuu yoo waan qajeelaa hoijechuu baatte cubbuun balbalaa kee duratti riphee si eeggata; si qabachuu barbaadas; ati garuu isa mo'achuu qabda." **8** Qaayinis ergasii obboleessa isaa Abeeliin, "Kottu mee dirreetti baanaa" jedhe. Utuma dirree irra jirauus Qaayin obboleessa isaa Abeelittika'ee isaa aijeesa. **9** Waqaqayyos, "Obboleessi kee Abeel eessa jira?" jedhe Qaayin gaafate. Qaayin immoo, "Ani hin beeku; ani eegduu obboleessa kootitii?" jedhe deebise. **10** Waqaqayyoakkana jedhe; "Ati maal goote? Dhiigni obboleessa keetii lafafattinni iyaa jira. **11** Ati amma abaarammaa dha; lafa dhiiga obboleessa keetii si harkaa fudhachuu afaan banattee irraas ni ari'amta. **12** Yeroo ati lafa qotattu lafti deebitee midhaan siif hin kennetu. Ati lafa irratti joortuu boqonmaa hin qabne taata." **13** Qaayin immoo Waqaqayyoonakkana jedhe; "Adabamuun koo waan ani baachuu danda'uun ol. **14** Kunoo ati har'a biyyaa na ari'aajirta; anis fuula kee duraa nan dhokadha; lafa irratti joortuu boqonmaa hin qabne nan ta'a; namni na argatu kam iyyuu na aijeesa." **15** Waqaqayyo garuu, "Akkana miti; namni Qaayinin aijeesu kam iyyuu dachaa torba haalo baafama" jedheen. Waqaqayyos akka namni isaa argatu tokko iyyuu isaa hin aijeefnfee Qaayinittimallattoogodhe. **16** Ergasiis Qaayin fuula Waqaqayyo duraa ba'ee Eden irraa karaa ba'a biiftuttiin biyya Noodi keessa jiraate. **17** Qaayin niitii isaa beeke; isheen ulfootiee Henookin deesse. Qaayinis magaalaa tokko hundeesse; magaalaa sanas Henook jedhee maqaa ilma isaatini waame. **18** Henook liraadin dhalche; irraadi Me'elin dhalche; Mehuyaya'el Matusaa'elin dhalche; Matusaa'el immoo Laamehin dhalche. **19** Laameh dubartoota maqaanisaanii Aadaa fi Xiiila jedhamu lamaan fuudhe. **20** Aadaan Yaabaalin deesse; Yaabaalis abbaa warra dinkaana keessa jiraatanii horii horsiisanii ture. **21** Maqaan obboleessa isaa Yuubaal ture; inni immoo abbaa warra kiraara rukutaniitiif i ulullee afuufanii ti. **22** Xiiilaan immoo ilma Tuubaal Qaayin jedhamu kan naasii fi sibila tumee meeshaawwan garaa garaa hoijettee deesse; obboleettiin Tuubaal Qaayinis Na'amaa ture. **23** Laameh niitota isaatiniakkana jedhe; "Aadaa fi Xiiilaan na dhaga'aa; yaa niitota Laamehii dubbii koo dhaggeeffadhaa. Nama tokko waan inni na madeesee, dargaggeessa tokko waan inni na miidheef ani isaa aijeesera. **24** Yoo Qaayinif dachaa torba haaloon baafama Laamehiif immoo dachaa torbaatamii torba ni baafama." **25** Addaam ammas niitii isaa beeke; isheen ilma deesse; maqaa isaa, "Erga Qaayin Abeelin aijeesee as Waaqni iddo Abeel daa'ima biraa naa kenneera" jettee "Seeti" jettee moggaafe. **26** Seetiifis ilmi ni dhalate; innis Enoosh jedhee isa moggaase. Bara sana namoonni maqaa Waqaqayyo waammachuu jalqaban.

5 Kun gal mee sanyii Addaam. Waaqni yeroo nama uumetti akka fakkeenya Waaqaatti isa tolche. **2** Innis dhiiraa fi dubartii taasisee isaan uume; isaan eebbises. Yeroo uumamanis "Nama" jedhee isaan waame. **3** Addaam waggaa 130 jiraate; innis akka fakkaattii isatta, akka bifa isatta ilma dhalchee Seeti jedhee maqaa baaseef. **4** Addaam erga Seeti dhalatee booddee waggaa 800 jiraate; innis ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **5** Walumatti Addaam waggaa 930 jiraatee du'e. **6** Seeti waggaa 105 jiraatee Enooshin dhalche. **7** Erga Enooshin dhalchee booddees Seeti waggaa 807 jiraate; innis ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **8** Walumatti Seeti waggaa 912 jiraatee du'e. **9** Enoosh waggaa 90 jiraatee Qeenaanin dhalche. **10** Erga Qeenaanin dhalchee booddee Enoosh waggaa 815 jiraate; innis ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **11** Walumatti Enoosh waggaa 905 jiraatee du'e. **12** Qeenaan waggaa 70 jiraatee Mahalaleeliin dhalche. **13** Erga Mahalaleeliin dhalchee booddee Qeenaan waggaa 840 jiraate; innis ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **14** Walumatti Qeenaan waggaa 910 jiraatee du'e. **15** Mahalaleel waggaa 65 jiraatee Yaaredin dhalche. **16** Erga Yaaredin dhalchee booddee Mahalaleel waggaa 830 jiraate; innis ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **17** Walumatti Mahalaleel waggaa 895 jiraatee du'e. **18** Yaared waggaa 162 jiraatee Henookin dhalche. **19** Erga Henookin dhalchee booddee Yaared waggaa 800 jiraate; innis ilmaanii fi intallan biraa qaba ture. **20** Walumatti Yaared waggaa 962 jiraatee du'e. **21** Henook waggaa 65 jiraatee Matuusela dhalche. **22** Henoog erga Matuusela dhalchee booddee waggaa 300 Waaqa wajjin deddeebi'e; innis ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **23** Walumatti Henook waggaa 365 jiraate. **24** Henook Waaqa wajjin deddeebi'e; waan Waaqni isa fudhateef inni deebei'e hin argamne. **25** Matuuselaan waggaa 187 jiraatee Laamehin dhalche. **26** Erga Laamehin dhalchee booddee Matuuselaan waggaa 782 jiraate; innis ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **27** Walumatti Matuuselaan waggaa 969 jiraatee du'e. **28** Laameh waggaa 182 jiraatee ilma dhalche. **29** Innis, "Hojjii nu lafa Waaqayyo abaare kana irratti hojennuu fi dadhabbi harka keenyaa kana keessatti nu jajjabeessa" jechuudhaan maqaa isaa Nohi jedhee moggaase. **30** Laameh erga Nohiin dhalchee booddee waggaa 595 jiraate; innis ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **31** Walumatti Laameh 777 jiraatee du'e. **32** Nohi erga waggaa 500 jiraatee booddee Seem, Haamii fi Yaafetin dhalche.

6 Yeroo namoonni biyya lafaa irratti baay'achuu jalqabani intallan dhalataniifitti, **2** Ilmaan Waaqaa akka intallan namootaa babbareedoo ta'an argan; isaan keessas abbuma filatan fuudhan. **3** Yommus Waaqayyo, "Namni waan foon ta'eef Hafuurri koo bara baraan isa keessa hin jiraatu; barri jireenyaa isaaS waggaan dhibba tokkoo fi digdama ta'a" jedhe. **4** Bara sanaa fi ergasiis Neftiliimonni lafa irra turan; ilmaan Waaqas yommuu gara intallan namaa dhaqanitti ijoollee dhalchan. Isaanis gootota durii warra beekamoo turan. **5** Waaqayyos akka jal'inni namaa lafa irratti baay'atee, wanni namni yeroo hunda garaa isatta yaadu hundiuus jal'aa qofa ta'e arge. **6** Waaqayyos waan lafa irratti nama uumeef ni gaabbe; garaan isaaS ni gadde. **7** Kanaafuu Waaqayyo, "Ani sanyii namaa kan ofii kootiin uume lafa irraa nan balleessa. Namaa fi horii, uumama lafa irra munyuuqu, simbirroota samii nan balleessa; ani isaan uumuu kootti gaabbeeraati" jedhe. **8** Nohi garuu fuula Waaqayyoo duratti surraa argate. **9** Seenaan Nohii fi maatii isaa kanaa dha. Nohi namootaa bara isaa turan gidduutti nama qajeelaa, nama hir'in a hin qabne kan Waaqa wajjin deddeebi'u ture. **10** Nohi ilmaan sadii dhalche; isaanis: Seem, Haamii fi Yaafet. **11** Lafti fuula Waaqaa duratti faalamtee jeequmsaan

guutamte turte. **12** Sababii namoonni lafa irraa hundinuu karaa isaanii faalaniif, Waaqni akka lafti faalamte arge. **13** Kanaafuu Waaqni Nohiinakkana jedhe; "Waan lafti sababii isaaniiitiin jeequmsaan guutamteef, ani nama hunda nan balleessa; kunoo ani dhugumaan lafaa fi isaanan nan barbadeessa. **14** Ati muka Goofar irraa doonii tolfadhu; keessa isattis kutaa garaa garaa qopheessi; keessa fi duuba isaa hapheedhaan duuchi. **15** Haalli ati ittiin doonicha tolchitu kanaa dha; dheerina isaa dhundhuma dhibbaa sadii, bal'ina isaa dhundhuma shantama, ol dheerina isaa dhundhuma soddoma godhi. **16** Doonichaaf bantii dhundhuma tokko ol ka'u hojjedhu; cinaacha isaa irrattis balbala baasi; kanas abbaa darpii sadii jechuunis kan gadii, kan gidduutii fi kan gubbaa godhii hojjedhu. **17** Kunoo, ani uumamawwan lubbu qabeeyyii hunda samii jalaa balleessuuf bishaan badiisa lafatti nan fida; wanni lafa irra jiraatu hundinuu ni bada. **18** Si wajjin garuu kakuu nan gala; atis doonii seenta; atii fi ilmaan kee, niitti keetii fi niitonni ilmaan keetii ni seenut. **19** Uumamawwan lubbu qabeeyyii hundumaa keessaa akka isaan si wajjin jiraataniif lama lama, kormaa fi dhalaa doonichatti galchi. **20** Simbirroota keessaa akkuma gosa gosa isaaniiitti, horii keessaa akkuma gosa gosa isaaniiitti, uumamawwan lafa irra munyuuquan keessas akkuma gosa gosa isaaniiitti, lama lama ta'anii jiraachuuf gara kee dhufu. **21** Waan nyaatamu hunda keessaa waa fiuudhii of biratti walitti qabil Kunis nyaata keetii fi nyaata isaanii ni ta'a." **22** Nohi akkuma Waaqni isa ajajetti waan hunda hojjete.

7 Waaqayyo Nohiinakkana jedhe; "Ani akka ati dhaloota kana keessaa na duratti qajeelaa taate argeeraati maatii kee hundumaa wajjin doonicha seeni. **2** Bineensa qulqulluu gosa hunda keessaa kormaa fi dhalaa cimdi torba, bineensa qulqulluu hin ta'in gosa hunda keessaa cimdi tokko, **3** gosa simbirrootaa hunda keessaa illee akka sanyiin lafa hunda irratti hafee jiraatuf kormaa fi dhalaa cimdi torba fudhadhu seeni. **4** Ani guyyaa torba booddee halkan afurtamaa fi guyyaa afurtamaa bokkaa nan roobsa; uumama jiraataan ari mataan koo uume hunda lafa irraa nan haxxa'a." **5** Nohis waan Waaqayyo isa ajaje hunda ni hojjete. **6** Yeroo bishaan badiisa dhufetti Nohi nama waggaan dhibba ja'a ture. **7** Nohii fi ilmaan isaa, niitti isaatii fi niitonni ilmaan isaa bishaan badiisa jalaa ba'uuf doonii seenan. **8** Bineensoni qulqulluu fi kan qulqulluu hin ta'in, simbirroonii fi uumamawwan lafa irra munyuuquan hundi, cimdi cimdiidhaan, **9** kormaa fi dhalaa gara Nohi dhufanii akkuma Waaqni Nohiin ajajetti doonicha seenan. **10** Guyyaa torba booddee bishaan badiisa lola'ee lafa guute. **11** Bara jireenyaa Nohi waggaan dhibba ja'affaa keessa, ji'a lammaffaatti, ji'a sana keessas guyyaa kudha torbaffaatti burqaawwan tuujuba gurguddaa hundi ni dho'an; foddaawwan bishaan samii ni banaman. **12** Bokkaanis guyyaa afurtamaa fi halkan afurtamaa lafatti roobe. **13** Guyyuma sana Nohii fi ilmaan isaa, Seem, Haamii, niitti isaatii fi niitota ilmaan isaa sadanii wajjin doonicha seenan. **14** Isaanis bineensota hunda, akkuma gosa isaaniiitti, horii hunda akkuma gosa isaaniiitti, uumamawwan lafa irra munyuuquan hundaa fi simbirroota hunda akkuma gosa isaaniiitti, waan qoochoo qabu hundas of faana fudhatanii seenan. **15** Uumamawwan hafuura jireenyaa of keessaa qaban hundiuus cimdi cimdiidhaan gara Nohi dhufanii doonicha seenan. **16** Bineensoni akkuma Waaqni Nohi ajajetti dooniiiti galan kormaa fi dhalaa uumamawwan lubbu qabeeyyii hunda turan; ergasiis immoo Waaqayyo alaan itti cufe. **17** Bishaan badiisaas ittuma fufee guyyaa afurtamaaf lafa irra ture; bishaan sunis dabalaa deemeet doonii sana lafa irraa ol kaase. **18** Bishaanichis ol ka'ee lafa irratti akka malee

baay'ate; dooniin sunis bishaanicha irra deeme. **19** Bishaanichis akka malee ol ka'aa deemeet tulluuwan samii jala jiran hunda haguuge. **20** Bishaanichi dhundhuma kudha shan caalaa ol ka'uudhaan tulluuwanh dhokse. **21** Uumamawwan lubbu qabeeyyiin lafa irra jiraatan hundi jechuunis, simbirroonni, horiin, bineensoni, uumamawwan lafa irra munyuuqan hundii fi namoonni hundi ni barbadaa'an. **22** Wanni lafa gogaa irra jiraatu kan funyaan isaatii hafuura jireenyaa baafatu hundinuu ni du'e. **23** Uumamawwan lubbu qabeeyyiin lafa irra jiraatan hundinuu ni haxaa'aman; namnii fi horiin, uumamawwan lafa irra munyuuqanii fi simbirroonni samii, lafa irraa ni haxaa'aman. Nohii fi warra isa wajjin doonii keessa turan qofattu hafe. **24** Bishaan sunis bultii dhibba tokkoo fi shantama lafa irra lola'e.

8 Waaqni garuu Nohin, bineensotaa fi horii isa wajjin doonii keessa turan hunda yaadate. Innis bubblee lafatti erge; bishaanichis gad gale. **2** Burqaawwan tuujubawaniitii fi foddaawwan samiiwanii ni cufaman; bokkaan samii keessaa gad roobus ni caame. **3** Bishaan sunis suutuma siuta lafa irraa hir'achaa deemeet dhuma bultii dhibba tokkoo fi shantamaatti gad bu'e. **4** Dooniin sunis guyyaa kudha torbaffaa ji'a torbaffaatti tulluu Araaraati gubbaa qubate. **5** Bishaanichi hamma ji'a kurnaffaatti gaduma galaa deeme. Guyyaa jalqaba ji'a kurnaffaatti mataawwan tulluuwanh mul'atan. **6** Guyyaa afurtama booddee Nohi foddaa dooninti baasee ture sana bane; **7** innis arraagessa tokko gad dhiise; arraagessi sunis hamma bishaanichi lafa irraa gogutti asii fi achi deddeebi'aa ture. **8** Ergasii immoo akka bishaanichi lafa irraa hir'ate hubachuuf gugee tokko erge. **9** Garuu sababii bishaan lafa hunda irra guutee jiruuf gugeen sun iddo qubatu dhabdee gara Nohi dooniitti deebite. Innis harka isaad gad hiixatee gugee sana gara dooniitti iddo ofii jirutti ol galche. **10** Ammas guyyaa torba turee gugee sana doonii keessaa gad baasee erge. **11** Gugeen sunis galgala yommuu gara isaiti deebitteti kunoo, baala ejersaa kan amma kutame afaanitti qabattee ture. Kanaanis Nohi akka bishaanichi gad hir'ate beeke. **12** Ammas guyyaa biraan torba turee gugee sana deebisee erge; gugeen sun garuu lammata gara isaiti hin deebine. **13** Umurii Nohii wagga dhibba ja'aa fi tokkoffaati, guyyaa tokkoffaa ji'a jalqabatti, bishaanichi lafa irraa goge. Nohis qadaada doonii sanaa irraa fuudhee ilaalee kunoo akka lafti gogde arge. **14** Guyyaa digdamii torbaffaa ji'a lammaffaatti lafti guutummaan guututti gogde. **15** Waaqnis Nohiin akkana jedhe; **16** "Atii fi niitiin kee, ilmaan keetii fi niitonni ilmaan keetii kottaa doonii keessaa ba'aa. **17** Akka isaan lafa irratti baay'ataniif, akka isaan horanii lafa irratti baay'ataniif, gosa uumamawwan lubbu qabeeyyi si wajjin jiran hunda jechuunis simbirroota, bineensota fi uumamawwan lafa irra munyuuqan hunda gad baasi." **18** Kanaafuu Nohi ilmaan isaitii fi niitiis isaa, niitota ilmaan isaa wajjin gad ba'e. **19** Bineensonni hundii fi uumamawwan lafa irra munyuuqan hundinuu, simbirroonni hundi jechuunis wanni lafa irra jiraatan hundi gosuma gosaan doonii sana keessaa gad ba'an. **20** Nohis Waqaayyo iddo aarsaa ijaare; horii fi simbirroota qulqulluu hunda keessaa fuudhee iddo aarsaa sana irratti aarsaa gubamu dhi'esee. **21** Waqaayyo foolii tolaa sana urgeeffatee garaa isaa keessatti akkana jedhe; "Yoo wanni namni ijollummaa isaitii jalqabee garaa isaitti yaadu hammina ta'e illee ani sababii namaatiif jedhee lammata lafa hin abaaru. Ani akkan kanaan dura godhe sana deebi'ee uumamawwan jiraatoon hunda hin balleessu. **22** "Hamma lafti jirutti, midhaan facasuu fi walitti qabuun, dhaamochii fi ho'i, bonnii fi ganni, halkanii fi guyyaan gonkumaa hin hafan."

9 Waaqni akkana jedhee Nohii fi ilmaan isaa eebbise; "Horaa, baay'adhaa, lafas guutaa. **2** Sodaachisu fi naasisuun keessan bineensota lafaa hundumaa fi simbirroota samii hundumaa, uumamawwan lafa irra munyuuqan hundumaa fi qurxumiiwan galaanaa hundumaa irraa haa bu'u; isaan harka keessanitti kennamaniiru. **3** Wanni jiraatuu fi wanni munyuuqu hundi nyaataa isiniif ni ta'a. Ani akkuman biqila lalisaas isinii kenne sana ammas waan hunda isiniif nan kenna. **4** "Isin garuu foon lubbuu isaa wajjin jechuunis dhiiga isaa wajjin hin nyaatinaa. **5** Ani dhugumaan dhiiga keessan kan lubbuu keessan keessa jirtu nan barbaada. Bineensa hunda irraa nan barbaada. Obboleessa nama hundaa irraas lubbuu namaa nan barbaada. **6** "Nama dhiiga namaa dhangalaasu, dhiigni isaa harka namaatiin dhangalaafama; Waaqni bifaa Waqaatiin nama uumeetii. **7** Isinis horaa, baay'adhaa; lafa guutaa, irrattis baay'adhaa." **8** Ergasii Waaqni Nohii fi ilmaan isaa warra isaa wajjin turuaanii akkana jedhe; **9** "Kunoo ani isinii fi sanyii keessan warra isin booddee wajjin kakuu koo nan hundeessa. **10** Akkasumas uumamawwan lubbu qabeeyyi isin wajjin turan hunda jechuunis simbirroota, horii fi bineensota lafaa hunda, waan isin wajjin doonii keessaa ba'e hunda, uumamawwan lafa irra jiraatan hunda wajjinis kakuu koo nan hundeessa. **11** Akka si'achi wanni lubbuu qabu hundi deebi'ee bishaan badiisaatiin hin badneef, si'achi bishaan badiisaat lafa balleessuuf gonkumaa akka hin dhufneef ani isin wajjin kakuu koo nan hundeessa." **12** Waaqni akkana jedhe; "Mallattoon kakuu kan ani ofii kootii fi isin gidduutti, uumamawwan lubbuu qabeeyyi isin biraa jiran hunda gidduutti, dhaloota dhufuuf jiru hundaa galu kanaa dha. **13** Ani sabbataa koo duumessa keessa dhaabeera; innis kakuu anaa fi lafa gidduu jiruuf mallattoo ta'a. **14** Yeroo ani lafa irratti duumessa fidee sabbanni koo duumessa keessaan mul'atutti, **15** ani kakuu koo kan ofii kootii fi isin gidduu, uumamawwan lubbu qabeeyyi gosa hundaa gidduuus jiru sana nan yaadadha. Bishaanonnis deebi'anii lubbuu hunda balleessuuf gonkumaa bishaan badiisaat hin ta'an. **16** Yeroo sabbanni koo duumessa keessaan mul'atutti, ani isa ilaalee kakuu bara baraa kan Waqaqa fi uumamawwan lubbu qabeeyyi gosa hundaa kanneen lafa irra jiraatan gidduu jiru sana nan yaadadha." **17** Kanaafuu Waaqni Nohiin, "Kun mallattoon kakuu ani ofii kootii fi lubbuu lafa irra jiraatu hunda gidduu dhaabe sanaa ti" jedhe. **18** Ilmaan Nohi warri doonii keessaa ba'an Seem, Haamii fi Yaafet turan. Haam abbaan Kana'aanii ti. **19** Ilmaan Nohi jara kanaa sadan turan; sanyiin namaa kan lafa hunda irra bittinneeffames isaanuma irraa argame. **20** Nohi qonnaan bulaa ta'ee wayinii dhaabuutti nama jalqabaa ture. **21** Innis daadhii wayinii sanaa dhugee machaa'e; qullaas isaaas dunkaana isaa keessa ciise. **22** Haam abbaan Kana'aan qullaas abbaa isaa argee obboloota isaa lamaan ala turanitti hime. **23** Seemii fi Yaafet garuu wayyaa fuudhanii gatiitti isaanii lamaan irra buufatanii dugda duubaan deemanii qullaas abbaa isaanitti uffisan. Waan fuulli isaanii achi garagalee tureef isaan qullaas abbaa isaanii hin argine. **24** Nohis yeroo machiin isaa irraa galetti waan ilmi isaa inni xinnaan isatti hojiete beekee **25** akkana jedhe; "Kana'aan abaaramaa haa ta'u! Inni obboloota isaatiffi garba garbootaa haa ta'u." **26** Akkanas jedhe; "Waqaayyo Waaqni Seem haa eebbfamu! Kana'aan immoo garbicha Seem haa ta'u. **27** Waaqni biyya Yaafet haa bal'isu; Yaafet dunkaonota Seem keessa haa jiraatu; Kana'aan immoo garbicha isaa haa ta'u." **28** Bishaan badiisaat booddee Nohi wagga 350 jiraate. **29** Walumatti Nohi wagga 950 jiraatee du'e. **10** Seenaan ilmaan Nohi jechuunis kan Seem, kan Haamii fi kan Yaafet kana; isaanis bishaan badiisaat booddee ilmaan

dhalchan. **2** Ilmaan Yaafet: Goomer, Maagoog, Meedee, Yaawaan, Tuubaal, Meshekii fi Tiiraas turan. **3** Ilmaan Goomer: Ashkenas, Riifaatii fi Toogarmaa turan. **4** Ilmaan Yaawaan: Eliishaa, Tarshiish, Kitiimii fi Roodaanota turan. **5** Uummanni qarqara galaanaas tokkoon tokkoon isaanii akkuma afaan isaaniittii fi akkuma saba isaaniittii gara biyyoota isaaniittii bibtintnaa'an. **6** Ilmaan Haam: Kuushi, Misrayim, Fuuxii fi Kana'aan turan. **7** Ilmaan Kuushi: Saabaa, Hawiilaa, Sabtaa, Ra'imaan fi Sabteekaa turan. Ilmaan Ra'imaan: Sheebaa fi Dedaan turan. **8** Kuushi abbaa Naamruud; Naamruudis lafa irratti lolttu jabaa ta'e. **9** Innis fuula Waaqayyoo durattti adamsaa jabaa ture; kanaafuu, "Fuula Waaqayyoo durattti adamsaa jabaa akka Naamruudi" jedhame. **10** Jalgabni mootummaa isaa Shine'aar keessatti Baabilon, Ereki, Akaadii fi Kaalnee ture. **11** Innis biyya sanaa ba'ee Asoor dhaqe; achittis Nanawhee, Rehoobootii fi Kaalahi ijaare; **12** akkasumas Resen ishee Nanawhee fi Kaalah gidduttii argantu ni ijaare; Resen kunis magaalaa guddoo dha. **13** Misrayim immoo abbaa Luudiimootaa, Anaamiimotaa, Lehaabiimotaa, Naftahiiimotaa, **14** Fatrusiimotaa, Kaseluhiiimotaa, jechuunis warra Filixseemonni irraa dhalatanii fi Kaftooriimotaa ti. **15** Kana'aan abbaa Siidoon ilma isaa hangaftichaa, akkasumas kan Heetotaa, **16** Yebusutaa, Amoorotaa, Girgaashotaa, **17** Hiiwotaa, Arkaawotaa, Siinotaa, **18** Arwaadewotaa, Zemaarotaatii fi Hamaatotaa ture. Ergasii gosooni Kana'aan ni bibittinnaa'an; **19** daariin Kana'aanis Siidooni ka'ee karaa Geraaraatiin hamma Gaazaatti bal'ate; karaa Sodom, Gomoraa, Adiamaatii fi Zeboo'iimiitiis hamma Leshattti bal'ate. **20** Ilmaan Haam akkuma gosaa fi afaan isaaniitti, akkuma biyyaa fi saba isaaniitti kanneenii dha. **21** Seemifiis ilmaan ni dhalatan; obboleessi Seem hangafti Yaafet ture; Semis abbaa ilmaan Eeber hundaa ture. **22** Ilmaan Seem Eelaam, Ashuur, Arfaakshad, Luudii fi Arraam turan. **23** Ilmaan Arraam Uuzi, Huuli, Geterii fi Meshek turan. **24** Arfaakshad Sheela dhalche; Sheelaan immoo Eeberin dhalche. **25** Eeberifiis ilmaan lamatu dhalate; sababii bara isaa keessa lafti gargar qoodamteef maqaan isa tokkoof Felegi jedhamee moggaafame; maqaan obboleessa isaa immoo Yooqxaan jedhamee moggaafame. **26** Yooqxaan immoo Almoodaad, Sheeleef, Hazarmaawet, Yaaraa, **27** Hadooraam, Uuzaal, Diqlaa, **28** Oobaal, Abiimaa eel, Sheebaa, **29** Oofir, Hawiilaa fi Yoobaabin dhalche. Warri kunneen hundinuu ilmaan Yooqxaanii ti. **30** Lafti jirenya isaanii Meeshaha ka'ee karaa Sefaariiit hamma gaarran ba'a biiftuutti bal'ata. **31** Ilmaan Seemi akkuma gosaa fi afaan isaaniitti, akkuma biyyaa fi saba isaaniitti kanneenii dha. **32** Warri kun gosoota ilmaan Nohi kanneen akkuma dhaloota isaaniitti saba isaanii keessa jiranii dha; bishaan badiisaatiin booddee saboonni warruma kana irraa lafa irra faffaca'an.

11 Bara sana addunyaan guutuu afaan tokkoo fi haasaa tokko qaba ture. **2** Namoonni akkuma gara ba'a biiftuutti godaananiin, Shine'aar keessatti lafa diriiraa argatanii achi qubatan. **3** Isaanis, "Kottaa mee xuubii hojjennee ibiddaan gubnaa" waliin jedhan. Isaanis qooda dhagaa, xuubiitti fayyadaman; hapheedhaaf immoo leelettee fayyadaman. **4** Ergasi, "Kottaa mee akka ofii keenya maqaan argannuu fi akka addunyaan guutuu irra hin bibittinnoofneef magaalaa gamoon isaa samii qaqqabu tokko ijaarranna" jedhan. **5** Waaqayyo garuu magaalaa fi gamoo isaan ijaaraa turan sana ilaaluuf gad bu'e. **6** Waaqayyosakkana jedhe; "Erga isaan akka saba tokko kan afaanuma tokko dubbatuutti waan kana hojjechuu jalqabani, yoos amma wannii isaan hojjechuu karoorfatan kan isaaniif hin danda'amne tokko iyyuu hin jiraatu. **7** Kottaa mee gad

buunee, akka isaan wal hin hubanneef afaan isaanii waliin dhoofnaa!" **8** Kanaafuu Waaqayyo achiis isaan baasee lafa hunda irra isaan bittinnees; isaanis magaalaa ijaaruu dhisiis. **9** Waan Waaqayyo achitti afaan addunyaa hunda waliin makeef iddoon sun Baabilon jedhame; Waaqayyo iddo sanaa isaan baasee lafa hunda irra isaan bittinnees. **10** Seenaan maatii Seem kana. Bishaan badiisa booddee wagga lamatti Seem yeroo umuriin isaa wagga 100 guutetti Arfaakshadin dhalche. **11** Seem erga Arfaakshadin dhalchee booddee wagga 500 jiraatee ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **12** Arfaakshad wagga 35 jiraatee Sheelaa dhalche. **13** Arfaakshad erga Sheelaa dhalchee booddee wagga 403 jiraatee ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **14** Sheelaan wagga 30 jiraatee Eeberin dhalche. **15** Sheelaan erga Eeberin dhalchee booddee wagga 403 jiraatee ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **16** Eeber wagga 34 jiraatee Felegin dhalche. **17** Eeber erga Felegin dhalchee booddee wagga 430 jiraatee ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **18** Felegi wagga 30 jiraatee Re'uun dhalche. **19** Felegi erga Re'uun dhalchee booddee wagga 209 jiraatee ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **20** Re'uun wagga 32 jiraatee Seruugin dhalche. **21** Re'uun erga Seruugin dhalchee booddee wagga 207 jiraatee ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **22** Seruugi wagga 30 jiraatee Naahoorin dhalche. **23** Seruugi erga Naahoorin dhalchee booddee wagga 200 jiraatee ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **24** Naahoor wagga 29 jiraatee Taaraa dhalche. **25** Naahoor erga Taaraa dhalchee booddee wagga 119 jiraatee ilmaanii fi intallan biraa dhalche. **26** Taaraan wagga 70 jiraatee Abraam, Naahoorii fi Haaraanin dhalche. **27** Seenaan maatii Taaraa kana. Taaraan Abraam, Naahoorii fi Haaraanin dhalche. Haaraan immoo Looxin dhalche. **28** Haaraan utuma abbaan isaa Taaraan jiruu Uuri biyya Kaldootaa keessatti lafuma itti dhalatetti du'e. **29** Abraamii fi Naahoor niitii fuudhan. Maqaan niitii Abraam Saaraa, maqaan niitii Naahoor immoo Miilkaa ture. Miilkaa intala Haaraan. Haaraan kun immoo abbaa Miikaati fi Yiskaa ture. **30** Saaraan dhabduu ture; ijoolles hin deenyee. **31** Taaraan ilma isaa Abraamin, ilma isaa jechuunis Loox ilma Haaraanii fi niitii ilma isaa jechuunis Saaraa niitii Abraam fudhatee Kana'aan dhaquuf, Uuri biyya Kaldootaa tali wajjin ba'an; garuu yeroo Kaaraan ga'anitti achuma qubatan. **32** Taaraan wagga 205 jiraatee Kaaraanintti du'e.

12 Waaqayyo Abraamiinakkana jedhe; "Biyya kee, saba keetii fi mana abbaa keetii dhiisiitii gara biyya ani si argisiisu dhaqi. **2** "Ani saba guddaa sin taasisa; sin eebbis; maqa kee illee guddaa nan taasisa; atis eeba taataa. **3** Ani warra si eebbisnan eebbisa; warra si abaaran nan abaara; sabni lafa irraa hundinuu karaa keetii eebbfama." **4** Kanaafuu Abraam akkuma Waaqayyo isatti himetti ka'ee deeme; Looxis isaa wajjin deeme. Abraam yeroo Kaaraanii ba'etti nama wagga torbaatamii shan ture. **5** Innis niitii isaa Saaraa, ilma obboleessa isaa Loox, qabeenya walitti kuufatan hundumaa fi namoota Kaaraanintti argantan hundumaa qabatee Kana'aan dhaquuf ka'; isaanis achi ga'an. **6** Abraamis hamma qilxuu Mooree kan Sheekem keessatti argamuutti biyyattii keessa deeme. Yeroo sana warri Kana'aan biyya sana keessa turan. **7** Waaqayyo Abraamitti mul'atee, "Ani biyya kana sanyii keetiif nan kenna" jedheen. Kanaafuu inni achitti Waaqayyo isatti mul'atee sanaaf iddo aarsaa ijaare. **8** Achii ka'ee gara gaarran Beet'eel irraa gara ba'a biiftuutti argamanii deemeetee Beet'eelin gara lixa biiftuutti, Aayin immoo gara ba'a biiftuutti hambisee dunkaana isaa dhaabbate. Achitti Waaqayyo iddo aarsaa ijaaree maqaan Waaqayyo waammate. **9** Abraam ergasii ka'ee gara Negeebitti karaa isaa itti fufe. **10** Bara

sana beelli biyya sanatti bu'ee ture; beelli sun waan hammaateef Abraam achi jiraachuuf jedhee Gibixti gad bu'e. **11** Innis yeroo Gibxi seenuu ga'etti niittii isaa Saaraanakkana jedhe; "Ani akka ati dubartii bareedduu taate nan beeke. **12** Warri Gibxi yommuu si argan, 'Kun niittii isaa ti' jedhanii na ajeesu; si'i immoo ni hambisu. **13** Akka isaan siif jedhanii haala tolanaa ilaalanii fi akka lubbuun koos sababii keettiin du'a ooltuuf maaloo, 'Ani obboleettii isaa ti' jedhi." **14** Yeroo Abraam Gibxi seenettis warri Gibxi akka Sooraan dubartii baay'ee bareedduu taate argan. **15** Qondaaltonni Fara'ooniis yommuu ishee arganitti ishee jajanii Fara'ooniit himan; isheenis masaraa mootummaa Fara'ooniittee geeffamte. **16** Fara'ooneen sababii isheetiif jedhee Abraamin haala tolaadhaan ilaae; Abraamis hooltoas fi loon, harroota korommii fi dhaltuu, tajaajlitoota dhiiraa dubartii, gaalas argate. **17** Waqaqayyo garuu sababii niittii Abraam, sababii Saaraatiif jedhee Fara'ooniis fi warra mana isaa jiraatan dhukkuba hamaan dha'e. **18** Kanaafuu Fara'ooneen Abraamin ofitti waamee akkana jedheen; "Ati maal natti hoijette? Akka isheen niittii kee taate maaliif natti hin himin? **19** Ati maaliif, 'Isheen obboleettii koo ti' jettee, akka ani niitummaaf ishee fudhadhu na goote? Ammas niittii kee kunoo ti; ishee fudhadhuu deemil!" **20** Fara'ooniis waa'ee Abraam irratti namoota isaa ajaje; isaanis Abraamii fi niittii isaa, waan inni qabu hunda wajjin geggeessan.

13 Abraam niittii isaatii fi waan qabu hunda wajjin Gibxii ka'ee Negeebitti ol ba'e; Looxis isa wajjin deeme. **2** Abraamis horiin, meetii fi warqeendaan akka malee soorome. **3** Innis Negeebii ka'ee hamma Beet'eel, iddo Abraamis achitti maqaa Waqaqayyo waammate. **5** Loox namichi Abraam wajjin deemaa ture suni akkasuma bushayee, saawwanii fi dukaanota qaba ture. **6** Yeroo isaan walii wajjin jiraatanitti lafti isaanitti dhiphatte; sababii qabeenyi isaanii akka malee guddeateefis isaan wal bira jiraachuu hin daneenye. **7** Kanaafuu tiksoota Abraamii fi tiksoota Loox gidduutti lolli uucombe. Yeroo sanatti Kana'aanonni fi Feerzonnis biyya sana keessa jiraachaa turan. **8** Abraamis Looxiinakkana jedhe; "Nu waan obboloota taaneef, si'ii fi ana gidduu yookaan tiksoota keetii fi tiksoota koo gidduu lolli hin jiraatin. **9** Lafti hundi fuula kee dura jirti mitii? Kottu gargari godaannaa. Yoo ati gara bitaatti deeme, ani gara mirgaatti nan deema; yoo ati gara mirgaatti deeme immo an i gara bitaatti nan deema." **10** Looxis ol jedhee ilaailee akka hurufni Yordaanos hundi akkuma iddo biqiltuu Waqaqayyo akkuma biyya Gibxi kan karaa Zo'aar irra jiru sanaa bishaan baay'ee qabu arge. Kunis utuu Waqaqayyo Sodoomii fi Gomoraa hin balleessiniin dura ture. **11** Kanaafuu Loox hurufa Yordaanos guutummaatti ofii isaatii filatee gara ba'a biiftuutti godaane. Jarri lamaanis akkasitti gargari ba'an. **12** Abraam biyya Kana'aan keessa jiraate; Loox immo magaalaawwan dirree irra jiran gidduu jiraatee dukaana isaa Sodoom bira dhaabbate. **13** Warri Sodoom jal'oota fuula Waqaqayyo durattu akka malee cubbuu hojjetan turan. **14** Erga Loox isaa biraa godaanee booddee Waqaqayyo Abraamiin akkana jedhe; "Iddo amma jirtu kanaa ija kee ol fudhadhuutii gara kaabaa fi kibbaa, gara ba'a biiftuutti fi lixa biiftuutti ilaa. **15** Anis biyya ati argitu kana hunda bara baaan si'ii fi sanyii keetiif nan kenna. **16** Ani sanyii kee akkuma biyyoo lafaa nan baay'isa; yoo namni biyyoo lafaa lakkaa'uun danda'e, sanyii kee akkasuma lakkaa'amuun danda'a. **17** Ka'itiit heerinnaa fi bal'ina lafa kanaa keessa dedeemi; anisa sifin kennaatii." **18** Kanaafuu Abraam dukaana isaa buqqifatee qilxuuwwan Mamree kanneen

Kebroonitti argaman bira jiraachuuf dhaqe; achittis iddo aarsaa Waqaqayyo tolche.

14 Bara sana keessa Amraafel mootiin Shine'aar, Ariyook mootiin Elaasaar, Kedoortaa'omer mootiin Eelaamii fi Tidi'aal mootiin Sabootaa ka'anii, **2** Beraa mooticha Sodoom, Birishaa mooticha Gomoraa, Shinaab mooticha Adimaa, Shemeeber mooticha Zeboo'iimii fi mooticha Belaa ishee Zo'aar jedhamtu sanaa loluu dhaqan. **3** Mootonni shanan kunneen hundi sulula Siidiim isaa Galaana Soogiddaa jedhamu keessatti wal ga'anii humna tokkummaa uummataan. **4** Isaanis wagga kudha shan Kedoortaa'omer jalatti bulan; wagga kudha sadaffaatti garuu ni finclan. **5** Wagga kudha afuraffaatti Kedoortaa'omerii fi mootonni isaa wajjin turan ba'anii warra Refaayiim Ashteroot Qaaraayimitti, warra Zuuziim Haamitti, warra Eemiim Shaawii Kiriyataaqayimitti, **6** warra Hoori immoo lafa gaara See'iirriti jalqabani hamma Eel Pharaan kan gammoojiitti dhi'oo jiru sanaatti mo'atan. **7** Ergasii of irra deebi'anii Een Mishiphaati jechuunis Qaadesh dhaqanii biyya warra Amaaleq hundaa fi warra Amoor kanneen Hazezon Taamaar keessa jiraatan humnaan qabatan. **8** Mootichi Sodoom, mootichi Gomoraa, mootichi Adimaa, mootichi Zeboo'iimii fi mootichi Belaa jechuunis Zo'aar ba'anii Sulula Siidiim keessatti loluu hiriiran. **9** Isaanis Kedoortaa'omer mootiin Elaam, Tidi'aal mootiin Sabootaa, Amraafel mootiin Shine'aariitti fi Ariyook mootiin Elaasaar lolan; mootonni afran kunneen mootota shanani morman. **10** Sululli Siidiim boolla leeletiin guutamee ture; mootonni Sodoomii fi mootonni Gomoraa baqatanii namoonni tokko tokko boolla sana keessa bu'an; warri hafan immo gara gaarranii baqatan. **11** Mootonni afran sun mi'aa fi nyaata warra Sodoomii fi Gomoraa hunda saamanii sokkan. **12** Waan Loox ilmi obboleessa Abraam Sodoom keessa jiraachaa tureef mootonni sun isaa illee qabeenyuma isaa wajjin booji'anii deeman. **13** Namichi baqatee ba'ee tokko dhufee oduu kana Abraam Ibrichatti hime. Abraamis qilxuuwwan Mamree kan namicha Amoorii sana bira jiraachaa ture; Mamreen kuu obboleessa Eshkoolii fi Aaneer ture; isaan Abraam wajjin kakuu galanii turan. **14** Abraam akka firri isaa booji'ame dhageeyaa namoota mana isaaatii dhalatanii leenjifaman 318 walitti waammatee hidhachiiise hamma Daaniitti faana bu'e. **15** Abraamis isaan loluu jedhee halkaniin namoota isaa gargari qoode; hamma Hoobaa ishee kaaba Damaasqotti argantu sanaattis faana bu'ee isaan dha'e. **16** Innis mi'a hunda deebfate; fira ofii isaa Looxii fi qabeenya isaa, dubartootaa fi namoota kaanis deebfate. **17** Abraam Kedoortaa'omeri fi moomota isaa wajjin turan mo'atee deebinaan mootiin Sodoom Sulula Shaawii kan Sulula Mootii jedhamu keessatti isaa simachuu ba'e. **18** Malkiiseedeq mootiin Saaleemis buddeena fi daadhii wayinii fideef; innis luba Waqaqayyo Waqa Waan Hundaa Olii ture; **19** innis akkana jedhee Abraamis eebbe; "Abraam, Waqaqayyo Waqa Waan Hundaa Olii, isaa samii fi lafa uume sanaan haa eebbfifamu. **20** Waqaqayyo Waqaqii Waan Hundaa Olii, inni diinota kee dabarsee harka keetti kenne sun haa eebbfifamu." Ergasii Abraam waan hunda irraa kudhan keessaa tokko isaaaf kenne. **21** Mootiin Sodoomis Abraamiin, "Namoota naa kenmitiit qabeenya immo ofii keetii fudhadhu" jedhe. **22** Abraam garuu mootiin Sodoomiitii akkana jedhe; "Ani harka koo gara Waqaqayyo, Waqa Waan Hundaa Olii, Uumaa samiittii fi lafaatti ol fudhadhee kakadheen jira; **23** akka ati, 'Anatu Abraamin sooromse' hin jenneef ani waan kan kee ta'e keessaa tokko iyyuu, fo'aa yookaan teephaa ittiin kophee hidhatan iyyuu hin fudhadhu. **24** Waan namoonni koo nyaatanii fi qooda namoota ana wajjin deemanii jechuunis qooda Aaneer,

kan Eshkooliitii fi kan Mamree malee ani ofii koo homaa hin fudhadhu; isaan qooda isaanii haa fudhatan."

15 Kana booddee dubbiin Waaqayyoo mul'ataan gara Abraam dhufeeakkana jedhe; "Yaa Abraam hin sodaatin; ani gaachana keetii fi gatii kee guddicha." **2** Abraam garuu, "Yaa Waaqayyo Gooftaa, waan ani ijoollee hin qabneef namni qabeenya koo dhaaluuf jiru Elii'ezer namicha Damaasqoo kana; egaa ati maal naa kennita?" jedhe. **3** Abraam, "Kunoo ati ijoollee tokko illee naa hin kennine; hojjetaan mana koo jiraatu tokko kunoo na dhaaluuf jira" jedhe. **4** Kunoo dubbiin Waaqayyoo gara isaa dhufee, "Ilma gudeeda keetiitii dhaaltuu kee ta'a malee namichi kun dhaaltuu kee hin ta'u" jedhe. **5** Innis Abraamin gad baasee, "Samiiwwan olilaaliitii yoo urjiwwan lakkaa'uu dandeesse lakkaa'i" jedhe. Itti fufees, "Sanyiin kees akkanaanu baay'ata" jedheen. **6** Abraam Waaqayyotti amane; innis qajeelummaatti lakkaa'eef. **7** Innis, "Ani Waaqayyo isa akka ati ishee dhaaltuuf biyya kana siif kennuuf jedhee Uuri biyya Kaldoottaa keessaa si baasee dha" jedheen. **8** Abraam garuu, "Yaa Waaqayyoo Gooftaa, ani biyya kana dhaaluu koo akkamittin beeka?" jedhe. **9** Kanaafuu Waaqayyo, "Goromsa tokko, re'ee tokkoo fi korbeessa hoolaa tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii waggaa sadii sadii guutan, akkasumas gugee tokkoo fi gugee sookkee tokko naa fidi" jedheen. **10** Abraamis warra kana hunda gara isaafti fidee, qixxee lamaarintti kukkanke; warra qixxee lamaarintti kukkanmanis gamaa gamana kaa'e; simbirroota garuu qixxee lamaanitii hin kukkanne. **11** Ergasiil allaatiin foon sanatti gad buute; Abraam garuu irraa ari'e. **12** Utumaaduun dhi'aa jirtuu hirribni guddaan Abraamin qabe; kunoo dukkannii guddaanii fi sodaachisaan isa irra bu'e. **13** Waaqayyos akkana isaan jedhe; "Akka sanyiin kee biyya kan isaa hin ta'in keessatti alagaa ta'ee waggaa dhibba afuris achitti garboomfamee cunqurfamu dhugumaan beeki. **14** Ani garuu saba isaan akkuma garbootaatti tajaajilan sana nan adaba; ergasiil immoo isaan qabeenya guddaa fudhatanii achii ba'u. **15** Ati garuu nagaan gara abbootii keetii dhaqxaa; bara dheeraas jiraattiee awwaalamta. **16** Sanyiin kee dhaloota afuraffaatti as deebi'a; cubbuun Amoorotaa amma iyuu hin guuumneeti." **17** Yommuu aduun liixxeek dulkanna'ettis kunoo barbadaan ibiddaa aaru guca tokko wajjin mul'atee foon kukkanme sana gidduu darbe. **18** Gaafa sanas Waaqayyo akkana jedhee Abraam wajjin kakuu gale; "Ani biyya laga Gibxii jalqabee hamma laga Efraaxiis guddichaatti jiru kana sanyiin keetif nan kenna; **19** kunis biyya Qeenotaa, Qeneezotaa, Qadmoonotaa, **20** kan Heetotaa, Feerzotaa, Refayimootaa, **21** Amoorotaa, Kana'anotaa Girgaashotaatii fi kan Yebuuotaa jechuu dha."

16 Saaraan niitiin Abraam ijollees isaaft hin deenyte turtie. Garuu isheen garbittii Aghaar jedhamtu tokko qabdi turtie; Aggaris nama biyya Gibxi turtie; **2** Saaraanis Abraamiin, "Kunoo Waaqayyo ijollees na dhowwateera. Dhaqittii garbittii koo wajjin ciisi; tarii ani karaa isheetiin ijollees naa argadhan ta'ati" jette. Abraamis waan Sooraan jette fudhate. **3** Erga Abraam waggaa kudhan Kana'an keessa jiraatee booddee niitiin isaa Saaraan garbittii ishee Aghaar kan nama biyya Gibxi turtie sana fuutee akka isheen niitti isaa taatuuf dhirsaa isheetif kennite. **4** Abraamis Aghaar wajjin ciise; isheenii ni ulfoote. Yommuu akka ulfoote of irratti beektetti giiftii ishee tuffachuu jalqabde. **5** Saaraan immoo Abraamiin, "Miidhaan na mudate kanatti situ gaafatama. Garbitti koo anattu bobaa kee jala siif galche; amma garuu isheen akka ulfoote of irratti beeknaan na tuffatte. Egaa Waaqayyo sii fi ana gidduutti murtii haa kennu" jette. **6** Abraamis, "Garbittiin kee keessa harkuma kee jirti;

waanuma feete ishee godhi" jedheen. Saaraanis akka malee ishee cunqrsite; kanaafuu Aggaard fuula ishee duraa sokkite. **7** Ergamaan Waaqayyoo gammoojiji keessatti, burqaan bishaanii tokko biratti Aggaard arge; burqaan bishaanii sunis karaa Shuurruti geessu irra ture. **8** Ergamaan sunis, "Yaa Aggaard, garbitti Saaraa, ati eessaan dhufte? Eessa dhaquutti jirta?" jedhe. Isheenii, "Giiftii koo Saaraa baqachuuttin jira" jetteen. **9** Kana irratti ergamaan Waaqayyoo sun, "Gara giiftii keetiitti deebi'i; gad of qabiitii isheef buli" jedheen. **10** Ergamaan Waaqayyoo sunis itti dabalee, "Ani sanyiin kee akka malee nan baay'isa; sababii baay'ina isaatifiis namni tokko iyuu lakkaa'uun hin danda'u" jedhe. **11** Ergamaan Waaqayyoo sun amma illeeakkana isheen jedhe; "Kunoo ati ulfooteerta; ilmas ni deessa. Maqaas isaa Ishmaa'eel jedhii moggaasi; Waaqayyo dhiphachuu kee dhaga'eeraati. **12** Inni nama akka harree diidaa ta'a; harki isaa mana hunda irratti ka'a; harki nama hundaa isaa irratti ka'a; obboloota isaa hundaanis jibbamaa jiraata." **13** Isheenii maqaas Waaqayyo isheetti dubbatee sanaa, "Elroo'i" jettee waamte. Isheen, "Ani dhugumaan Isa na argu sana argeera" jetteertii. **14** Sababiin boollti bishaanii sun, "Be'er Lahaayiroo'i" jedhameefis kanuma. Innis hamma har'aatti illee Qaadeshii fi Bereed gidduu jira. **15** Aggaris Abraamiif ilma deesse; Abraamis ilma isheen deesse sana Ishmaa'eel jedhee moggaase. **16** Yeroo Aggaard Ishmaa'eelin isaaft deessetti Abraam nama waggaa saddeettamii ja'a ture.

17 Yeroo Abraam nama waggaa sagaltamii sagalii turetti Waaqayyo isatti mul'ateeakkana jedheen; "Ani Waaqa Waan Hundumaa Danda'uun dha; ati fuula koo dura amanamummaan deddeebi'i; hir'inas hin qabaatin. **2** Ani kakuu koo anaa fi si gidduu nan dhaaba; guddas sin baay'isa." **3** Abraamis adda isaaftiin lafatti gombifame; Waaqnis akkana isaan jedhe; **4** "Kunoo, kakuun ani si wajjin galu kana: ati abbaa saba baay'ee taataa. **5** Ati si'achi Abraam jedhamtee hin waamantu; waan ani abbaa saboota baay'ee si taasisief maqaan kee Abrahaam ta'a. **6** Ani akka ati guddaa baay'attu nan godha; akka sabni hedduun si keessaa argamu nan godha; mootonnisi si keessaa ni argamu. **7** Ani Waaqa keetii fi Waaqa sanyiin kee kan si duubaan dhufuu ta'uuf jedhee kakuu koo anaa, sii fi sanyiin kee kan si duubaan, dhaloota dhufuf jiru gidduutti kakuu bara baraa godhee nan dhaaba. **8** Biyya Kana'an guutuu lafa ati amma ormaa taatee jiraattu kana ani dhaala bara baraa godhee si'i fi sanyiwwan kee warra si boodeetif nan kenna; anis Waaqa isaanii nan ta'a." **9** Waaqni Abrahaamiin akkana jedhe; "Ati immoo kakuu koo eeguu qabda; ati, sanyiin kee warri si duubaas dhaloota isaanii keessatti kakuu koo eeguu qabdu. **10** Kakuun koo kan isin anaa fi si'i gidduutti, sanyiin kee kan si'i duubaan dhufu gidduutti eeguu qabdan kanaa dha; innis isin keessaa dhiirri hundinuu dhagna haa qabatu. **11** Qola keessan dhagna qabattha; kunis kakuu anaa fi isin gidduu jiruuf mallattoo ta'a. **12** Isin keessaa dhiirri guyyaa saddeet guute dhagna haa qabatu; dhaloota keessan hunda keessatti dhiirri mana keetti dhalate yookaan kan nama biyya ormaa irraa maallaqa keettiin bitame hundi kan sanyiin kee hin ta'in dhagna haa qabatu. **13** Mana keetti dhalatanis yookaan maallaqa keettiin bitamanis isaan dhagna haa qabatan. Kakuun koo kan foon keessan irratti godhamee kun kakuu bara baraa ta'a. **14** Dhiirri dhagna haa qabat, kan qola foon isaa dhagna haa qabat kam iyuu saba ofii isaa keessaa balleeffama; inni kakuu koo cabseeraati." **15** Waaqni ammas Abrahaamiin akkana jedhe; "Ati si'achi niitti kee Sooraadhaan, Sooraan jettu; maqaan ishee Saaraa ta'a. **16** Ani ishee nan eebbisaa; ishee irraas ilma siif nan kenna. Akka ishee haadha sabootaa taatuufis ishee nan eebbisaa;

moottonni sabootaa ishee keessaa argamu.” **17** Abrahaamis addaan gombifame; kolfees, “Nama waggaa dhibbaatiif ilmi ni dhalataa? Saaraanis waggaa sagaltamatti mucaa deessii?” jedhee yaade. **18** Abrahaamis Waaqaan, “Maaloo utuu Ishmaa’el fuula kee dura naa jiraateel” jedhe. **19** Waaqnis akkana jedhe; “Tole; garuu niittiin kee Saaraan ilma siif deessi; maqaa isaaas Yisihaaq jedhii moggaasi. Anis kakuu koo sanyii isaa kan isa duubaan dhufuuf kakuu bara baraa godhee isa wajjin nan dhaaba.” **20** Waa’ee Ishmaa’el immoo ani si dhaga’eera; kunoo ani, isa nan eebbisaa; akka inni baay’atu nan godha; guddaa isa nan baay’isa. Inni abbaa bulchitoota kudha lamaa ta’; anis saba guddaa isa nan godha. **21** Kakuu koo garuu Yisihaaq isa Saaraan waggaa dhufuuf keessa yeroo kanatti siif deessu wajjin nan dhaaba.” **22** Waaqni erga Abrahaam wajjin haasa’ee fixatee booddee isira ol ba’e. **23** Abrahaamis guyyuma sana ilmaan isaa Ishmaa’elii fi warra mana isattti dhalatan yookaan warra maallaqa isatttiin bitaman hunda, dhiira mana isaa hundumaas fuudhee akkuma Waaqni isattti himetti dhagna qabe. **24** Abrahaam yeroo dhagna qabatetti nama waggaa sagaltamii sagalii ture. **25** Ilmi isaa Ishmaa’el immoo yeroo dhagna qabatetti nama waggaa kudha sadii ture. **26** Abrahaamii fi ilmi isaa Ishmaa’el guyyuma sana dhagna qabatan. **27** Dhiirri mana Abrahaam hundinuu, warri mana isattti dhalatan yookaan warri orma irraa maallaqaan bitamanis isa wajjin dhagna qabatan.

18 Utuma Abrahaam guyyaa saafaadhaan qilxuu Mamree bira balbala dunkaanaa isaa dura taa’ee jiruu Waaqayyo isattti mul’ate. **2** Abrahaamis ol ilaalee namoota isa bira dhadhaabatan sadii arge. Innis akkuma isaan argeen balbala dunkaanaa isaa duraa ka’ee isaan simachuudhaaf itti fiige; hamma lafa ga’uttis gad jedhee harka fuudhe. **3** Innis akkana jedheen; “Gooftaa ko, yoo ani si duratti fudhatama argadhe, garbicha kee bira hin darbin. **4** Bishaan xinnoo isiniif haa fidan; miilla dhiqadhaatii muka kana jala boqodhaa. **5** Erga isin gara garbicha keessanii dhuftanii, ani akka isin dadhabbi baatanii karaa keessan itti fuftanii waan isin nyaattan isiniifin kenna.” Isaanis, “Akkuma jette sana godhi” jedhanii deebisan. **6** Kanaafuu Abrahaam dafee Saaraatti dunkaanaa seenee, “Dafii daakkuu bullaa’aa safartuu sadii sukuuumiitii maxinoo tolchi” jedheen. **7** Innis gara saawwaniitti fiigee jabbii gabbatee itti tole tokko filatee hoijetaa tokkotti kenne; hoijetaan sunis qopheessuuf ariifate. **8** Abrahaamis itittuu fi aannan, foon jabbii qopheeffame sanas geessee isaanii dhi’eesse; yeroo isaan nyaachaa turanittis Abrahaam muka tokko jala isaan bira dhaabachaa ture. **9** Isaanis, “Niitiin kee Saaraan eessa jirti?” jedhanii isa gaafatan. Innis, “Kuunnoo dunkaanaa keessa jirti” jedheen. **10** Isaan keessaa tokko, “Ani dhugumaan bara dhufu keessa yeroo akkanaatti deebi’ee gara kee nan dhufa; niittiin kee Saaraanis ilma ni deessi” jedhe. Yeroo sana Saaraan balbala dunkaanaa kan isa duubaan jiru keessaan dhaggeeffachaa ture. **11** Abrahaamii fi Saaraan umuriin isaanii dheeratee dulloomanii turan; Saaraanis umurii itti mucaa da’uu dandeessu dabartee ture. **12** Kanaafuu Saaraan, “Ani erga jaaree bututtee, gooftaa koos erga dulloomee booddee, gammachuu kana qabaachuu nan danda’aa?” jettee of keessatti kolfite. **13** Kana irratti Waaqayyo Abrahaamiiin akkana jedhe; “Saaraan maaliif, ‘Ani ergan dulloomee booddee amma dhugumaan mucaa nan da’aa?’ jettee kolfite? **14** Wanni Waaqayyoof hin danda’amne tokko iyuu jiraa? Ani bara dhufu keessa yeroo murteeffametti deebi’ee gara kee nan dhufa; Saaraanis ilma ni deessi.” **15** Saaraanis waan sodaateef sobdee, “Ani hin kolfine” jette. Inni garuu, “Lakkii kolfiteertaa” jedhe. **16** Namoonni sun yommuu deemuuf ka’anitti gara Sodom gad ilaalan; Abrahaamis isaan

gegeesseeuuf jedhee isaan wajjin ba’e. **17** Ergasiis Waaqayyo akkana jedhe; “Ani waanan gochuuf jiru Abrahaamin nan dhoksa? **18** Abrahaam dhugumaan saba guddaa fi jabaa ta’; sabni lafa irraa hundinuu karaa isatiin eeb bifama. **19** Akka inni ijoollee isatiin fi sanyii isaa warra isa duubaan dhufan, akka isaan waan qajeela fi siriid ta’eo hoijechuudhaan karaa Waaqayyo eegan ajaujii anisa filadheeraati; kunis akka Waaqayyo waan Abrahaamiif kakate sana isaaaf guutuuf.” **20** Waaqayyo isattti jedhe; “Iyyi Sodoomii fi Gomoraa irratti iyyame guddaa dha; cubbuun isaanii waan akka malee hamaa ta’eeef **21** ani gad bu’ee akka wanni isaan hoijetan akkuma iyya na qaqqabe sanaa hamaa ta’e nan ilaala. Yoo akkas ta’uu baatee immoo natu beeka.” **22** Namoonni sunis garagalaniif Sodoomitti qajeelan; Abrahaam garuu Waaqayyo dura dhababatee hafe. **23** Abrahaamis isattti dhi’aat ee akkana jedhe; “Ati nama qajeela nama jal’aa wajjin ni balleessita? **24** Yoo namoonni qajeeloon shantammi magaalatti keessa jiraatun hoo? Ati dhugumaan ishee ni balleessita? Sababii qajeelota shantamman ishee keessa jiraatan sanaatiif jettee ishee hin oolchituu? **25** Qajeelaa fi hamaa wal qixxee ilaaluudhaan nama qajeela nama hamaa wajjin balleessuun sirraa haa fagaatu. Kun sirraa haa fagaatu! Abbaan murtii lafa hundaa waan qajeela hin hoijetuu?” **26** Waaqayyo, “Ani yoo magaalaa Sodom keessatti qajeeltota shantama argadhe, isaaniiif jedhee iddo sana guutuu nan oolcha” jedhe. **27** Abrahaam ammas akkana jedhe; “Kunoo ani utuman awwaaraa fi daaraa ta’ee jiruu Gooftaatti dubbachuu ija jabaadheera; **28** yoo baay’inni qajeeltota shantama irraa shan hir’ate hoo? Ati sababii namoota shanan sanaatiif jettee magaalaa sana guutuu ni balleessita?” Innis, “Ani yoo nama afurtamii shan achitti argadhe ishee hin balleessu” jedhe. **29** Abrahaam amma illee, “Yoo qajeeltonni afurtamni qofti achitti argaman hoo?” jedhee isattti dubbate. Gooftaanis, “Ani warra afurtama sanaaf jedhee nan dhiisa” jedhe. **30** Abrahaamis, “Mee nan dubbadhaatii Gooftaan, hin aarin. Yoo namoonni soddomni qofti achitti argaman hoo?” jedhe. Gooftaanis, “Ani yoon nama soddoma achitti argadhe ishee hin balleessu” jedhee deebise. **31** Abrahaamis, “Kunoo amma erga ani Gooftaatti dubbachuu ija jabaadhe, yoo namoonni digdammii qofti achitti argaman hoo?” jedhe. Gooftaanis, “Ani sababii namoota digdama sanaatiif jedhee ishee hin balleessu” jedhe. **32** Abrahaamis, “Yaa Gooftaa amma illee yeroo tokko waa sin gaafadhaatii maaloo hin aarin; yoo namni kudhan qofti achitti argame hoo?” jedhe. Gooftaan immoo, “Ani sababii namoota kurnan sanaatiif jedhee ishee hin balleessu” jedhe. **33** Waaqayyo erga Abrahaam wajjin dubbatte fixee booddee achii deeme. Abrahaam immoo iddo ofii isattti deebi’e.

19 Ergamooni Waaqayyo sun lamaan galgala sana Sodom ga’an; Looxis karra Sodoomii dura taa’aa ture. Innis yeroo jara argetti, isaan simachuuf ka’ee isaanitti deeme; gad jedhees adda isatiin lafatti gombifame. **2** Innis, “Yaa gooftota ko, maaloo mana garbicha keessaniiitti goraatii miilla dhiqadhaa bulaa; barii barraaqaan kaatanii karaa keessan itti fufuu dandeessu” jedhe. Isaan immoo, “Hin ta’u; nu waltaajii karaa irra bullaa” jedhaniin. **3** Inni garuu akka malee isaan dirqisiise; kanaafuu goranii mana isaa seenan; innis maxinoo tolchee nyaata qopheeseeif; isaanis ni nyaatan. **4** Utuu isaan hin rafin namoonni kutaalee magaalaa Sodoom hunda keessaa dhufan hundi dargaggoonniif fi jaarsoliin mana sana marsan. **5** Isaanis Looxin waamanii, “Namoonni galgala kana gara kee dhufan eessa jiru? Akka nu isaan wajjin ciifnuuf gad nuu yaasi” jedhan. **6** Looxis jara sanatti gad ba’ee balbala of duubaan cufe; **7** Akkanas jedhe; “Yaa obboloota ko, waan hamaa kana hin hoijetinaal! **8** Kunoo ani

intallan lama kanneen takkumaa dhiira wajjin hin ciisin qaba. Lamaanuu gad isinii nan baasa; isinis waan feetan isaan gochuu dandeessu. Namoota kanneen garuu waan isaan bantii mana koo jala jiranifi homaa isaan hin godhinaa.” **9** Isaanis, “Badi asii!” jedhaniin. Ittumaufufaniis, “Namichi kun nama ormaan kan nu keessa jiraachuu dhufee dha; amma immoo abbaa murtii nutti ta’uu fedha! Nu waan hamaa jara irratti hoijennu caalaa sIRRATTI HOIJENNAA” jedhaniin. Isaanis Looxin humnaan dhiibani balbala sana cabsuu ga’an. **10** Namoonni sunis hiixatanii Looxin harkisanii manatti ol deebisan; balbalichas ni cufan. **11** Ergasii immoo namoota balbala manaa dura turan sana akka isaan balbalicha hin argineef xinnaa fi guddaa isaanii dha’ichaan ija jaamsan. **12** Namoonni lamaan sun Looxiin akkana jedhan; “Ati nama biraax tokko illee jechuunis soddoota, ilmaan yookaan intallan yookaan nama kan kee ta’ee tokko illee magaalaa kana keessaa qabdaa? Asi keessa isaan baafadhu; **13** nu iddo kana balleessuuf deemnaati. Sababii iyyi saba ishee irratti iyayme fuula Waaqayyoo durattti guddaa ta’eeef, Waaqni akka nu ishee balleessiuuf nu ergeera.” **14** Kanaafuu Loox gad ba’ee soddoota isaa warra intallan isaa fuudhuuf jiraniin, “Sababii Waaqayyo magaalaa kana balleessuuf ka’eeef, dafaatii asii ba’aal” jedhe. Soddoonni isaa garuu waan inni qoosu se’an. **15** Yeroo boruu diimatetti ergamooni Waaqayyoo sun Looxin jarjarsanii, “Niitti keetii fi intallan kee lamaan as jiran fudhadhuutii daffi ba’il Yoo kanaa achii yeroo magaalattiin adabamtutti atis ni baddaa” jedhaniin. **16** Inni garuu duubatti harkifate; waan Waaqayyo isaaniiif garaa laafeef namoonni sun harka isaatii fi harka niittii isaa, intallan isaa lamaanis harka qabanii magaalatti keessaa isaaan baasan. **17** Akkuma gad isaan baasaniiniis ergamoota sana keessaa inni tokko, “Lubbuu kee oolfachuuuf baqadhu! Of duuba hin mil’atin! Dirree irra iddo tokko illee hin dhaabatin! Tulluuwaniantti ol baqadhu; yoo kanaa achii ni baddaa!” jedhe. **18** Loox garuuakkana isaaniin jedhe; “Yaa gooftota ko, maaloo akkas miti! **19** Kunoo garbichi kee fuula kee durattti fudhatama argateera; ati lubbuu koo oolchitee gara laafina guddaa na argisiifteerta. Ani garuu gara tulluutti ol baqachuu hin danda’u; balaan kun na argata; anis nan du’a. **20** Kunoo, magaalaaan itti baqachuun danda’amu tokko as dhi’oo jirtti; isheeen xinnoo dha. Ani gara isheetti nan baqadha; isheeen baay’ee xinnoo dha mitii? Akkasitti lubbuun koo ni baraaramti.” **21** Ergamaan sunis akkana jedheen; “Kunoo, ani kadhaa kana siif nan dhaga’a; magaalaa ati wa’ee ishee dubbattu kana ani hin balleesse. **22** Garuu sababii ani hamma ati achi geessutti homaa gochuu hin dandeenyeef dafii achitti baqadhu!” Wanni magaalaaan sun Zo’aar jedhamteefis kanuma. **23** Yeroo Loox Zo’aar ga’etti aduu baatee ture. **24** Waaqayyo samiiawan keessaa Waaqayyo biraa, dinyii boba’u Sodomii fi Gomoraa irratti roobse. **25** Innis akkasiin magaalawwan kanneenii fi dirreewwan sana guutuu, warra magaalawwan sana keessa jiraatan hundaa fi biqiltuu biyya sanaa balleesse. **26** Niitiin Looxi garuu of duuba ilaltee utubaa soogiddaa taatee hafte. **27** Abrahaamis guyyaa itti aanu ganama obboroon ka’ee iddo duraan fuula Waaqayyoo dura dhaabachaa ture sanatti deebee’e. **28** Innis gara magaalawwan Sodomii fi Gomoraa, gara lafa dirree sanaa hundaa ilalee aara akka aara boolla ibiddaa keessaa ba’uu tokko isaa biyya sana keessaa ol ka’u arge. **29** Waaqni yeroo magaalawwan dirree sanaa balleesetti Abrahaamin yaadate; kanaafuu yommuu magaalawwan Loox keessa jiraachaa ture balleesetti Looxin balaa sana keessaa baase. **30** Loox waan Zo’aar keessa jiraachuu sodaateef intallan isaa lamaan wajjin Zo’arrii ba’ee gaarran irra qubate. Innis intallan isaa lamaan wajjin holqa tokko keessa jiraate. **31** Gaaf tokko

intalli isaa isheen hangafti ishee quxisuudhaan akkana jette; “Abbaan keenya dulloomeera; akka bartee lafa hunda irra jiruutti dhiirri nu wajjin ciisu tokko iyyuu naamoo kan hin jiru.” **32** Kottu mee abbaa keenya daadhii wayinii oobaasnee isa wajjin ciifnaa; akkasiin sanyiin abbaa keenya lafa irratti akka hafu goona.” **33** Isaanis halkan sana abbaa isaanii daadhii wayinii oobaas; intalli isheen hangafti ol seentee isa wajjin ciifte. Inni yeroo isheen ciiste yookaan yeroo isheen kaate hin beekne. **34** Guyyaa itti aanutti intalli hangafti ishee quxisuudhaan akkana jette; “Kunoo ani eda abbaa koo wajjin ciiseera. Kottu edanas daadhii wayinii isa oobaasnai; atis ol seenii isa wajjin ciisi; akkasitti sanyiin abbaa keenya akka hafu goona.” **35** Isaan halkan sanas abbaa isaanii daadhii wayinii oobaas; intalli quxisuun dhaqxee isa wajjin ciiste. Inni ammas yeroo isheen ciiste yookaan yeroo isheen kaate hin beekne. **36** Akkasiin intallan Loox lamaanuu abbaa isaaniiitif ulfaa’an. **37** Intalli isheen hangafti ilma deessee maqaa isaa Mo’aab jettee moggaafte. Inni abbaa Mo’abota har’aa ti. **38** Intalli isheen quxisuunis ilma deessee maqaa isaa Ben-Amii jettee moggaafte; inni immoo abbaa Amoonota har’aa ti.

20 Abraham achii ka’ee Negeebitti godaanee Qaadeshii fi Shuri gidduu jiraate. Innis yeroodehaa Geraaraa keessa ture. **2** Achittis Abraham, “Isheen obboleettii koo ti” jedhee waa’ee niittii isaa, waa’ee Saaraa dubbate. Abiimelek mootooin Geraaraas nama itti ergee Saaraa fudhate. **3** Waaqni immoo halkan abjuudhaan Abiimelekiti dhufee, “Kunoo sababii dubartii sana fuudhatteef ati nama du’ee dha; isheen dhirsaa qabdiittii” jedheen. **4** Abiimelek garuu isheetti hin dhi’anne ture; kanaafuu inni akkana jedhe; “Yaa Gooftaa ati saba qajeelaa balleessita? **5** Inni mataan isaa, ‘Isheen obboleettii koo ti’ naan hin jennee? Isheenii akkasuma, ‘Inni obboleessa koo ti’ hin jennee? Anis sammuu qulqullu fi harka qulqulluudhaan waan kana hojjedhe.” **6** Waaqni abjuu sana keessa akkana isaan jedhe; “Eeyye! Ani akka ati sammuu qulqulluudhaan waan kana hojjette beeka; kanaafuu ani akka ati cubbuu natti hin hojenneef si dhowween jira. Sababiin ani akka ati ishee bira geessu si hin dhiisiniifis kanuma. **7** Egaa amma niittii namichaa deebisif; inni waan raajii ta’ee, Waaqa siif kadhata; atis ni jiraatta. Garuu yoo ishee deebisuu baatte, ati akka duutu, warrii kan kee ta’an hundis akka du’an dhugumaan beeki.” **8** Abiimelek guyyaa itti aanu ganama obboroon ka’ee qondaaltota isaa hunda walitti waamee waan ta’e hunda isaanitti hime; isaanis akka malee sodaatan. **9** Abiimeleksis Abrahaamin ofitti waamee akkana jedheen; “Ati maaliif akkana nu goote? Ani maal si goonaan ati cubbuu guddaa akkanaa anaa fi mootummaa kootti fidde? Ati waan namni hin hojenne anatti hojjette.” **10** Abiimeleksis “Ati maaliif waan kana hojjette?” jedhee Abrahaamin gaafate. **11** Abrahaam immoo akkanaa jedhee deebise; “Ani, ‘Biyya kana keessa dhugumaan Waaqa sodaachuuun hin jiru; isaan sababii niittii kootiif jedhaniin na aijeesu’” jedheen yaadee ture. **12** Ta’us isheen dhugumaan obboleettii koo ti; yoo haadha koo irraa dhugubbaat iyyuu isheen intaluma abbaa koo ti; isheenii niittii koo taate. **13** Anis yeroo Waaqni mana abbaa kootii na baase sana isheedaan, ‘Haallii ati ittiin jaalala naaf qabdu mul’iftu kanaa dha; lafa nu dhaqnu hundumaatti, “Inni obboleessa koo ti” jedhiitii waa’ee koo dubbadhun’ jedhe.” **14** Abiimelek ergasii hoolaa fi loon, garboota dhiiraa fi nadheenii fidee Abrahaamif kennie; niittii isaa Saaraas ni deebiseef. **15** Abiimeleksis, “Kunoo biyyi koo fuula kee dura jira; idduma feete jiraadhu” jedheen. **16** Saaraadhaanis, “Kunoo ani meetii saqlii kuma tokko obboleessa keetifiin kenna. Kunis akka dhugaa qabaachuu kee fuula warra si wajjin jiranii durattti beekamuuf; ati guutumaan guutuutti dhugaa argatteerta”

jedhe. **17** Abrahaamis Waaqa kadhate; Waaqni immoo Abiimelek, niittiisaatii fi garboota isaa dubartoota fayyise; isaanis ijoolee godhatan. **18** Waqqayyo sababii niitti Abrahaam sababii Saaraatiif jedhee gadameessa dubartoota mana Abiimelek jiraatanii hunda cufee tureeti.

21 Waqqayyo akkuma dubbate sana Saaraa yaadate; Waqqayyo waan waadaa galeef sana ni raawwateef. **2** Saaraan ulfooftee bara dulluma isaa keessa yeruma Waqqni waadaa isaaaf seene sanatti Abrahaamii ilma deesse. **3** Abrahaamis ilma Saaraan isaaaf deesse sana Yisihaaq jedhee moggaase. **4** Abrahaam akkuma Waqqni isa ajaje sanatti Yisihaaq dhalatee guyyaa saddeetitti dhagna isa qabe. **5** Yeroo ilmi isaa Yisihaaq dhalateefitti Abrahaam nama wagga dhibbaa ture. **6** Saaraanis, "Waqqni kolfa naa kenneera; namni waan kana dhaga'u hundis na wajjin kolfa" jette. **7** Ittuma fuftees, "Silaa eenyutu Abrahaamiin, 'Saaraan daa'ima hoosisti' jedha ture? Garuu ani bara dulluma isaa keessa ilma nan da'eef" jette. **8** Mucichi guddatee harma guufame; Abrahaam gaafa Yisihaaq harma guufame sana cidha guddaa qopheesse. **9** Saaraan garuu yeroo ilmi Aggaar Gibxittiin Abrahaamii deesse sun Yisihaaqti qoosu argite; **10** isheenis Abrahaamiin, "Garbittii kanaa fi ilma ishee ari'; ilmi garbittii kanaa kun ilma koo Yisihaaq wajjin hin dhaalautii" jette. **11** Wanni kunis sababii ilma isaafti Abrahaamini akka malee rakkise. **12** Waqqni garuu akkana jedheen; "Waa'ee garbittii keettiif i waa'ee mucichaa hin yaadda'in. Sababii sanyiin kee Yisihaaqin siif waamamuuf waan Saaraan siin jettu hunda dhaga'i". **13** Inni sanyii kee waan ta'eef ani ilma garbittii sanaa saba nan taasisa." **14** Abrahaamis guyyaa itti aanu ganama obboroon ka'ee nyaata muraasaa fi bishaan qalqala tokko fuudhee Aggaariif kenne. Waan kanas gatiittii ishee irra kaa'eefii mucaa wajjin ari'e; isheenis achii baatee Gammoojii Bersheebaa keessa joorte. **15** Yommuu bishaan qalqala keessaa dhumetti, isheen mucaa ishee daggala tokko jala keesse. **16** Isheenis, "Mucaa kana isaa du'u ani hin ilaalu" jettee garaa isheetti waan yaaddeef gara darba xiyyaa tokko xinnoo achi hiqxee naanmoo isaa teesee; achi teesees sagalee ishee ol fudhattee boosse. **17** Waqqni boo'icha mucichaa ni dhaga'e; ergamaan Waqqayyo samii keessa Aggaarin waamee akkana jedheen; "Yaa Aggaar ati maal taate? Hin sodaatin; Waqqni boo'icha mucichaa iddo inni ciisee jiruu dhaga'eeraati. **18** Sababii ani saba guddaa isa godhuuf ka'iittii harka keetiin mucicha ol fuudhi; jabeessiitii isa qabi." **19** Waqqni ija ishee banefii jennaan boolla bishaanii tokko argite. Kanaafuu dhaqxee qalqala sana bishaanii guuttee, waan inni dhugu mucichaaf kennite. **20** Waqqnis mucicha wajjin ture; mucichis ni guddate. Innis gammoojii keessa jiraate; xiyya darbachuudhaanis beekamaa ture. **21** Innis gammoojii Phaaraan keessa jiraate; haati isaa biyya Gibxiittii niitti argatteef. **22** Yeroo sana Abiimelekii fi Fiikool ajajaan loltoota isaa Abrahaamini akkana jedhan; "Waan ati hoijetto hunda keessattaa Waqqni si wajjin jira. **23** Ati akka ana yookaan ijoolee koo yookaan sanyii koo hin gowwoomsine amma as fuula Waqqaa durattii naa kakadhu. Akkuma ani garaa siif laafe sana atis anaa fi biyya amma orma taatee keessa jiraattu kanaaf garaa laafi." **24** Abrahaamis, "Ani nan kakadha" jedhe. **25** Ergasiis Abrahaam waa'ee boolla bishaanii garboonni Abiimelek isa irraa fudhatan tokkok Abiimelekiti himate. **26** Abiimelek immoo, "Ani nama waan kana hoijete hin beeku. Atis natti hin himne; ani waa'ee isaa har'u man dhaga'e" jedhe. **27** Kanaafuu Abrahaam hoolaa fi loon fidee Abiimelekiif kenne; jarri lamaanis walii galtee uummatan. **28** Abrahaam gorommii hoolaa torba bushayee keessaa kophatti baase; **29** Abiimeleks, "Hiikkaan gorommii

hoolaa torban ati kophaa isaanii baafte kanneenii maali?" jedhee Abrahaamin gaafate. **30** Abrahaamis, "Akka ani boolla bishaanii kana qotadhe akka ragaa ta'uuf, gorommii hoolaa torban kanneen na harkaa fudhadhu" jedhee deebise. **31** Sababii jarri lamaan sun achitti walii kakatanif iddoon sun Bersheebaa jedhamee waame. **32** Erga walii galteen sun Bersheebaatti ta'ee booddee Abiimelekii fi Fiikool ajajaan loltoota isaa gara biyya Filisxeemotaatti deebi'an. **33** Abrahaamis Bersheebaa keessa muka tamirii dhaabe; innis achitti maqaa Waqqayyo Waqq Bara Baraa waammate. **34** Abrahaam biyya Filisxeemota keessa bara dheeraa jiraate.

22 Yeroo muraasa booddee Waqqni Abrahaamin qore. Innis, "Abrahaam!" jedhee isa waame. Abrahaamis, "Kunoo asan jira" jedhee deebise. **2** Waqqnis akkana jedheen; "Ilma kee Yisihaaq, ilma kee tokkicha isa jaallattu sana fudhiittii biyya Mooriyaah dhaqi. Tulluu ani sitti himu irratti qalma gubamu godhiittii isaa dhi'eessi." **3** Abrahaamis guyyaa itti aanu ganama barraqaan ka'ee harree isaa fe'ate. Innis hoijettoota isaa keessaa nama lamaan fi ilma isaa Yisihaaqin fudhatee qoraan qalma gubamuuf ga'u cabsatee gara iddo Waqqni isatti hime sanaatti qajeele. **4** Guyyaa sadaffattis Abrahaam ol ilaaee iddo sana fagootti arge. **5** Innis hoijettoota isaaftiin, "Isin harree wajjin asuma turaa. Anni fi mucichi duuba sana dhaqnaa; achittis waqaeffannee gara keessanitti deebinnaa" jedhe. **6** Abrahaamis qoraan aarsaa gubamuuf ta'u fuudhee ilma isaa Yisihaaqin baachise; ofii isaafti immoo ibaddaa fi billaa harkatti qabate. Isaan lamaan uttu walumaan deemaa jiranuu, **7** Yisihaaq, "Yaa abbaa koo" jedhee abbaa isaa Abrahaamitti dubbate. Abrahaamis, "Asan jira ilma koo" jedhee deebise. Yisihaaqis deebisee, "Ibiddii fi qoraan kunoo ti; hoolaan qalma gubamuuf ta'u immoo eessa jira?" jedhe. **8** Abrahaamis deebisee, "Yaa ilma ko, Waqqni mataan isaa hoolaa qalma gubamuuf ta'u ni kenna" jedhe. Isaan lamaanis walumaan karaa isaanii itti fufan. **9** Yeroo iddo Waqqni isatti hime sana ga'anitti, Abrahaam iddo aarsaa achitti ijaaaree iddo aarsaa sana irra qoraan naqe; ilma isaa Yisihaaqin hidhees iddo aarsaa sana irra qoraan gubbaa ciibse. **10** Ergasiis inni ilma isaa qaluuuf jedhee harka isaa hiixteet billaa fuudhate. **11** Ergamaan Waqqayyo garuu, "Abrahaam! Abrahaam!" jedhee samii keessaa isa waame. Abrahaamis, "Kunoo asan jira" jedhee deebise. **12** Innis, "Ati harka keetiin gurbicha hin tuqin; waan tokko illee isa hin godhin. Waan ati ilma kee, ilmuma tokkicha anaaf jettee hin marafatiniif, ani akka ati Waqqaa sodaattu amma beekeera" jedhe. **13** Abrahaamis ol ilaaee kunoo korbeessa hoolaa kan gaanfi isaa daggala keessatti qabamee jiru tokko arge; innis dhaqee hoolaa sana fuudhee qooda ilma isaa qalma gubamu godhee dhi'eesse. **14** Kanaafuu Abrahaam iddo sana "Waqqayyo ni kenna" jedhee moggaase; hamma har'aatti illee, "Tulluu Waqqayyo irratti, ni kennama" jedhama. **15** Ergamaan Waqqayyo sunis samii keessaa lammata Abrahaam waamee. **16**akkana jedheen; "Waqqayyo akkana jedha; sababii ati waan kana gootee fi ilma kee, ilmuma kee tokkicha illee na hin dhowwatiniiif ani maqaa kootiin nan kakadha; **17** ani dhugumaan eebba, sin eebbisaa; sanyii kees akkuma urjii samiitii fi akkuma cirracha qarqara galaanaa nan baay'isa. Sanyiwwan kees magalaawwan diina isaanii ni dhuunfatu. **18** Waan ati naa ajamattef sabni lafa irraa hundinuu karaa sanyii keetiin eebbfamaa." **19** Ergasiis Abrahaam tajaajiltoota isaafti deebi'e; isaanis walumaan Bersheebaatti qajeeelan; Abrahaamis Bersheebaa keessa jiraate. **20** Yeroo muraasa booddee akkana jedhamee Abrahaamitti himame; "Kunoo, Miilkaan obboleessa kee Naahooriif ilmaan deesseerti;

21 ilmaan isheen deesses inni hangafni Uuzu, obboleessi isaa Buuz, abbaan Arraam immoo Qamu'eel, **22** Keseedi, Hazoo, Fiildaas, Yiidlaafii fi Betuu'eel jedhamu." **23** Betuu'eel Ribqaa dhalche. Miilkaan isaan kana saddeettan Naahoor obboleessa Abrahaamiif deesse. **24** Naahor saajjatoo Re'uumaa jedhamtu tokko qaba ture; isheen ilmaan Xebaa, Gaham, Tahaashii fi Ma'akaa jedhaman deesseef.

23 Saaraan waggaan dhibba tokkoo fi digdamii torba jiraatte; barri jirenya Saaraas kanuma ture. **2** Isheenis Kiriyati Arbaaq jechuunis Kebroon biyya Kana'an keessaa sanatti duute; Abrahaamis Saaraadhaaf gaddiuu fi boo'uudhaaf jedhee dhaqe. **3** Abrahaam reeffa niitti isaa biraa ka'ee Heetotaan akkana jedhe; **4** "Ani gidduu keessanitti ormaa fi keesummaa dha. Akka ani du'aa koo itti awwaalladhuuf lafa awwalaaf ta'u natti gurguraa." **5** Heetonnis akkana jedhanii Abrahaamii fi deebii kennan; **6** "Gooftaa, nu dhaga'i. Ati nu gidduutti shuumii jabaa dha. Du'aa kee iddoow awwalaal keenyaa keessaa kan akka malee filatamaata etti awwaalladhu. Nu keessaa namni iddoow awwalaal isaatti du'aa kee awwaallachuu si dhowwatu tokko iyyuu hin jiru." **7** Abrahaamis ol ka'ee fuula namoota biyya sanaa fuula Heetotaan duratti gad jedhee harka fudh. **8** Akkanas isaanin jedhe; "Ani du'aa koo akkan awwaalladhu fedhii yoo qabaattan na dhaga'aatii Efroon ilma Zoohar sana naa kadhadhaa. **9** Innis holqa Makfelaan jedhamu kan qargara lafa qotiisaanisaatti argamu sana natti ni gurgura. Innis iddoow awwalaal sanaa gattii guutuudhaan fuula keessan duratti akka natti gurguruuf naa gaafadhaa." **10** Efroon Heetichi sabi isaa gidduu taa'aa ture; innis utuma Heetonni gara karra magaalaa isaa dhufan sun hundi dhaga'anuu akkana jedhee Abrahaamiif deebii kenne; **11** "Gooftaa ko, akkana miti; mee na dhaggeeffadhu; ani lafa qotiisaanisaatti sifn nan kenna; holqa achi jirus siif nan kenna; ani fuula saba koo duratti holqa kana siifin kenna; du'aa kee itti awwaalladhu." **12** Abrahaam amma illee fuula saba biyya sanaa duratti gad jedhee harka fudh, **13** utuma isaan dhaga'anuu Efrooniin, "Yoo fedhii kee ta'e, na dhaga'i. Ani gatti lafa qotiisaanisaatti kaffala. Akka ani du'aa koo achitti awwaalladhuuf gatti kana na harkaa fudhadhu" jedhe. **14** Efrooniin akkana jedhee Abrahaamiif deebii kenne; **15** "Gooftaa ko, mee na dhaga'i; gatti lafa kanaa meetii saqili dhibba afur ta'a; garuu kun anaa fi si gidduutti maali? Du'aa kee itti awwaalladhu." **16** Abrahaamis waan Efroon dubbatee sana fudhatee gatti inni utuma Heetonni dhaga'anuu himate sana madaaleef; gatti sunis akka madaalii daldaltoota yeroo sanaattti meetii saqili dhibba afur ture. **17** Akkasitti lafti qotiisaan Efroon kan fuula Mamree dura, Makfelaan keessa jiru sun jechuunis lafti qotiisaatii fi holqi isaa keessa jiru, mukni daangaa lafa qotiisaan sana keessa jiru hundi, **18** fuula Heetota gara karra magaalaa dhufan hundaa duratti akka dhaalaati Abrahaamitii dabarfame. **19** Ergasiis Abrahaam biyya Kana'an keessa, holqa Makfelaan kan Mamree bira jechuunis Kebroon bira jiru sanatti niitti isaa Saaraa Awwaallate. **20** Akkasitti lafa qotiisaan sunii fi holqi achi keessaa akka lafa awwalaal ta'uuf Heetota irraa akka dhaalaatti Abrahaamitii dabarfame.

24 Yeroo sana Abrahaam dulloomee, umuriin isaa akka malee dheeratee ture; Waaqayyoos waan hundumaan isaa eebbiise. **2** Innis tajaajilaan mana isaa hangafa kan waan inni qabu hunda irratti itti gaafatamaa ta'een akkana jedhe; "Mee harka kee gudeeda koo jala kaa'i. **3** Ani akka ati intallan warra Kana'an kanneen ani gidduu isaanii jiraadhuu keessaa ilma kootiif niitti hin fidneef Waaqayyo Waaqa samiittii fi Waaqa lafaatiin kakattu nan barbaada; **4** garuu gara biyya kootii fi gara firoota koo

dhaqitii ilma koo Yisihaaqif niitti barbaadi." **5** Tajaajilaan sun immoo, "Yoo dubartiin sun na wajjin gara biyya kanaa dhuufuuf fedhii qabaachuu baatte hoo? Ani ilma kee gara biyya ati keessaa dhufte sanaatti deebisee geessuun qabaa?" jedhe isaa gaafat. **6** Abrahaamis akkana isaan jedhe, "Ati akka ilma koo deebiftee biyya sanatti hin geessine of eggadhu. **7** Waaqayyo Waaqni samii inni mana abbaa kootii fi biyya ani itti dhaladhe keessaa na fidee, 'Ani biyya kana sanyii keetiif nan kenna' jechuudhaan natti dubbatee kakatee waadaa naa seene sun akka ati achii ilma kootiif niitti fidduuf ergamaa isaa fuula kee dura ni erga. **8** Yoo dubartiin sun si wajjin dhuufuuf fedhii qabaachuu baatte immoo ati kakuu koo kana irraa bilisa taata. Ilma koo garuu gonkumaa achi hin deebisin." **9** Kanaafuu tajaajilaan sun harka isaa gudeeda gooftaa isaa Abrahaam jala kaa'e waa'ee waan kanaa kakateef. **10** Tajaajilaan sunis gaala gooftaa isaa keessaa kudhan fudhatee gooftaa isaa bira immo kennaawan filatamoo gosa hundaa fe'atee qajeеле; innis magalaala Naahoor ishee kaaba dhi'a Phadaan Arraam keessatti argamtuu dhaqe. **11** Innis akka gaalawwan sun magalaattiin alatti boolla bishaantii cina jijilbeenfatan godhe; yeroon sun gara galgalaa yeroo itti dubartoonni bishaan waraabachuu ba'an ture. **12** Innis akkana jedhee kadhate; "Yaa Waaqayyo Waaqa gooftaa koo Abrahaam, har'a na milkeessitii gooftaa koo Abrahaamiif garaa laafi. **13** Kunoo, ani burqaa kana bira dhaabadeen jira; intallan warra magaalaa kanaas bishaan waraabachuu as ba'aa jiru. **14** Intalli ani, 'Maalo akka ani bishaan dhuguuf okkottee kee gad qabi' jedheenii isheenis, 'Dhugi; ani gaalawwan kees siifin oobaasaa' naan jettu ishee ati garbicha kee Yisihaaqif filatte haa taatu. Anis kanaan akka ati gooftaa kootiif garaa laafte beeka.' **15** Utuu inni kadhatee hin fixatin Ribqaan okkottee ishee gatiitti baadhattee dhufte. Isheenis intala ilma Miilkaa kan Betuu'eel jedhamu sanaa turte; Miilkaa immoo niitti obboleessa Abrahaam kan Naahoor jedhamu sanaa ti. **16** Intalli sunis akka malee bareedduu fi durba turte; dhiiri tokko iyyuu ishee wajjin hin ciifne. Isheenis gara burqaatti gad buutee okkottee isheetti bishaan guuttattee ol deebite. **17** Tajaajilaan sunis ishee simachuuf itti fiigee, "Maalo okkottee kee keessaa bishaan xinnoo ishee naa kenna" jedheen. **18** Isheenis, "Yaa gooftaa ko, dhugi" jetteenii dafteekokkottee ishee harkatti gad buufatteet bishaan dhugaatii kenniteef. **19** Isheenis erga bishaan isaa obaaftee booddee, "Ani gaalawwan keetifis hamma isaa dhuganiidhreebuu ba'anitti nan waraaba" jette. **20** Daftees okkottee ishee keessaa bidiruutti garagalchitee ammas bishaan waraabuudhaaf gara boolla bishaanii fiigde; gaalawwan isaa hundaaafis bishaan waraabde. **21** Namichi sunis akka Waaqayyo karaa isaaaf milkeesse yookaan akka isaaaf hin milkeessin baruuf jedhee cal'isee xiyyeffatee ishee ilaala ture. **22** Erga gaalawwan bishaan dhuganiidhreebuu booddee namichi amartii funyaanii kan warqee kan walakkaa saqili ulfaatuut fi bitawoo warqee kan saqili kudhan ulfaatu lama gad baasee, **23** "Ati intala eeyuu ti? Yoo mana abbaa keetii iddoow bulan jiraatuu maalo mee natti himi" jedhee gaafate. **24** Isheenis, "Ani intala Betuu'eel; Betuu'eel immoo ilma Miilkaa Naahooriif deessees dha" isaan jette. **25** Itti dabaltees, "Cidii fi okaa baay'ee qabna; kutana isin bultanis himi" jetteen. **26** Namichis gad jedhee Waaqayyoof sagade; **27** akkanas jedhe; "Waaqayyo Waaqni gooftaa koo Abrahaam kan arjunmaa isaatii fi amanamummaa isaa gooftaa koo hin dhowwatin sun haa eebbifamu. Waaqayyo anas gara mana obboloota gooftaa kootti karaa irra na qajeelcheera." **28** Intalattiinis fiigdee dhaqxee warra mana haadha ishee jiranitti waa'ee waan kanaa himte. **29** Ribqaan obboleessa Laabaa jedhamu tokko qabdi turte; Laabaanis

fiigee namicha burqaa bishaanii bira jiru sana bira dhaqe. **30** Innis yommuu obboleettii isaa irratti amartii funyaanii warqeetii fi bitawoo argettii, yommuu utuu Ribqaan waan namichi sun isheedhaan jedhe dubbatuu dhaga'etti, gara namichaati gad ba'e; namichis burqaa bishaanii cina gaalawwan bira dhaabatee ture. **31** Namicha sanaanis, "Yaa namicha Waaqayyo eebbise, kottu; ati maaliif ala dhaabatta? Ani manicha qopheesseera; gaalawwaniifis iddoq qopheesseera" jedhe. **32** Kanaafuu namichi sun gara manaa dhaqe; Laabaanis gaalawwan irraa fe'iisa buusee cidii fi okaa kenneef; akka miilla isaanii dhiqataniif immoo namichaa fi warra isa wajjin turaniif bishaan kenne. **33** Ergasiis nyaanni dhi'aateef; namichi sun garuu, "Ani hamman dhimma koo himadhatti hin nyaadhu" jedhe. Laabaanis, "Himadhukaa" jedheen. **34** Innisakkana jedhe; "Ani tajaajila Abrahaamii ti. **35** Waaqayyo, gooftaa koo guddaa eebbiseera; innis sooromeera. Hoolootaa fi loowwan, meetii fi warqee, garboota dhiiraati fi dubarti, gaalawwanii fi harroota isaaaf kenneera. **36** Niitiin gooftaa kootii Saaraan bara dulluma ishee keessa ilma isaaaf deesse; innis waan qabu hunda ilma isataifiif kenneera. **37** Gooftaan kooakkana jedhee na kakachiise; 'Ati intallan Kana'aan kanneen ani biyya isaanii keessa jiraadhu keessaa ilma koof niitti hin fidin; **38** garuu gara mana abbaa kootii fi gara gosa koo dhaqiitii ilma kootiif niitti fidi.' **39** 'Anis, 'Yoo dubartiin sun na wajjin dhufuuf fedhii qabaachuu baattee hoo?' jedhee gooftaa koo nan gaafadhe. **40** 'Innisakkana naan jedhe; 'Waaqayyo inni ani fuula isaa dura jiraadhu ergamaan isaa si wajjin ergee karaa kee siif milkeessa; atis gosa koo fi mana abbaa koo keessaa ilma kootiif niitti ni fidda. **41** Ati yommuu gara gosa koo dhaqxu kakuu koo irraa bilisa taata; yoo isaan intala sana sitti kennuu didani iyyuu ati kakuu koo irraa bilisa taata.' **42** 'Ani har'a yommuu gara burqaa kanaa dhufetti akkanan jedhe; 'Yaa Waaqayyo, Waaqa gooftaa koo Abrahaam yoo fedhii kee ta'e karaa ani deemu naa milkeessi. **43** Kunoo, ani burqaa kana bira dhaabadeer; yoo durbi tokko bishaan waraabbachuu dhuftee ani immoo, "Maalo okkotee kee keessaa bishaan xinnoo ishee na oobaasi" jedheenii, **44** isheenis, "Dhugi; ani gaalawwan keetiifis nan waraaaba" naan jette, isheen kan Waaqayyo ilma gooftaa kootiif file haa taatu.' **45** "Utuu ani garaa koo keessatti kadhadhee hin fixatin Ribqaan okkotee ishee gatiittii baadhattee gad dhufte. Isheenis gara burqaa sanaatti gad buuteet bishaan waraabbatte; anis, 'Maalo bishaan na oobaasi' nan jedheen. **46** "Isheenis daftee okkotee ishee gatiittii irraa gad buufattue, 'Dhugi; ani gaalawwan kees nan oobaasa' jette. Anis nan dhuge; isheen immoo gaalawwan oobaafte. **47** "Anis, 'Ati intala eenyuu ti?' jedheen ishee gaafadhe, "Ishee immoo, 'Ani intala Betuu'eel; Betuu'eel immoo ilma Miilkaan Naahooriif deessee dha' jette. "Anis funyaan isheetti amartii, harka isheetti immoo bitawoo nan kaa'e. **48** Anis gad jedhee Waaqayyoof nan sagade; Waaqayyo Waaqa gooftaa koo Abrahaam isa akka ani intala fira isaa ilma isataifiif geessu karaa qajeelaa irra na buuse sana nan eebbise. **49** Egaas isin yoo gooftaa kootii garaa laafummaa fi amanumummaa argisiiftan natti himaa; yoo ta'u baatee immoo akka ani gara bitaatti yookaan gara mirgaatti goru natti himaa." **50** Laabaa fi Betuu'eelis akkana jedhanii deebisan; "Wanni kun Waaqayyo bira dhufe; nu waan hamaa yookaan waan tolaa sitti dubbachuu hin daneenyu. **51** Kunoo, Ribqaan fuula kee dura jirti; ishee fudhadhun deemi; isheenis akkuma Waaqayyo dubbatetti niitti ilma gooftaa keetii haa taatu." **52** Tajaajilaan Abrahaamis yommuu waan isaan jedhan dhaga'etti lafatti gombifamee Waaqayyoof sagade. **53** Kana booddees tajaajilaan sun faaya meetii fi warqee, uffata adda addas baasee Ribqaadhaaf kenne; obboleessa isheetti fi

haadha isheetiifis kennaa gatii guddaa baasu kenne. **54** Inniif fi namoonni isa wajjin turanis nyaatanii dhuganii achuma bulan. Yommuu isaan guyyaa itti aanu ganamaan ka'anitti tajaajilaan sun, "Akka ani gara gooftaa kootti deebi'uuf na geggeessaa" jedhe. **55** Obboleessi isheetti fi haati ishee garuu, "Intalattiin guyyuma kudhan illee nu bira haa turtu; ergasiis isheen deemuu dandeessi" jedhan. **56** Inni garuu, "Erga Waaqayyo karaa koo naa milkeesse isin na hin tursinaa; akka ani gara gooftaa kootti deebi'uuf na geggeessaa" isaanii jedhe. **57** Isaanis, "Mee intalatti waamnee waan isheen jettu gaafanna" jedhan. **58** Kana irratti isaan Ribqaa waamanii, "Namicha kana wajjin deemuu feetaa?" jedhanii ishee gaafatan. Isheenis, "Ani nan deema" jette. **59** Kanaafuu isaan obboleettii isaanii Ribqaa fi gudiftuu ishee, tajaajila Abrahaamii fi namoota isaa wajjin geggeessan. **60** Isaanis akkana jedhanii Ribqaa eebbisin; "Yaa obboleettii keenya, kumaa kumaataama ta'i; sanyiin kee karra diinotta isaa haa dhaalu." **61** Ribqaa fi tajaajiltuuwwan ishee qophaa'anii gaalawwan isaanii yaabbananii namicha faana bu'un; namichis Ribqaa fudhatee deeme. **62** Yeroo sana Yisihaaq boolla bishaanii Be'er Lahaayiroo'itii dhufee Negeeb keessa jiraachaa ture. **63** Innis gaaf tokko gara galgalaa utuu bakkeetti ba'ee waa yaadaa jiruu oli ilaaalee kunoo gaalawwan dhufaa jiran arge. **64** Ribqaanis ol ilaaltee Yisihaaqin argite; gaala irraas buutee **65** tajaajilaan sanaan, "Namichi nu simachuu bakkee keessa as deemaa jiru sun eenyu?" jettee gaafatte. Tajaajilaan sunis, "Inni gooftaa koo ti" jedhee deebiseef. Kanaafuu haguuggii ishee fudhatee offiti haguugde. **66** Tajaajilaan sunis waan hojjete hunda Yisihaaqitti hime. **67** Yisihaaqis dunkaana haadha isaa Saaraati ishee gal fate; Ribqaa fuudhes. Akkasiin isheen niitti isaa taate; innis ishee jaallate; Yisihaaqis du'a haadha isaa irraa ni jajjabaate.

25 Abrahaamis niitti biraa kan maqaan ishee Qexuuraa jedhamu fuudhe. **2** Isheenis Zimraan, Yoqshaan, Medaan, Midyaan, Yishbaaqii fi Shuwaa isaaaf deesse. **3** Yoqshaan Shebaa fi Dedaan dhalchale; ilmaan Dedaan immoo Ashurim, Letuushimota fi Le'umoota turan. **4** Ilmaan Midyaan Eefaa, Eefer, Henoock, Abiidaa fi Eldaa'aa turan. Warri kunneen hundi sanyiwwan Qexuuraa ti. **5** Abrahaam waan qabu hundumaa Yisihaaqiif kenne. **6** Ilmaan saajjatoowwan isaatifi garuu utuma lubbuun jiruu kennaa kenneefii ilma isaa Yisihaaq biraa gara biyya ba'a biiftuutti isaa erge. **7** Abrahaam wagga dhibba tokkoo fi torbaatamii shan jiraate. **8** Innis umurii dheeraa fi jireenya gaarii jiraatee dulloomee hafuura dhumaabaa fatee du'e; saba isaaftis dabalam. **9** Ilmaan isaa Yisihaaqii fi Ishmaa'eel lafa qotisiaa Efroon ilma Zoohar namicha gosa Heeti sanaa keessatti holqa Makfelaan kam Mamree biratti argamutti isaa awwaalan. **10** Lafti qotisiaa sunis kan Abrahaam Heetota irraa bitatee dha; Abrahaamis achitti niitti isaa Saaraa biratti awwaalame. **11** Erga Abrahaam du'ee booddee Waaqni ilma isaa Yisihaaqis eebbie; Yisihaaqis Be'er Lahaayiroo'ii bira jiraate. **12** Seenaan maatii Ishmaa'eel ilma Abrahaam kan Aggaar garbittiin Saaraa intalli biyya Gibxi sun Abrahaamiif deesee sanaa kana. **13** Maqaan ilmaan Ishmaa'eel kan akkuma dhaloota isaanittii tartiibaan barreeffame kana: Nabaayooti ilma Ishmaa'eel hangafticha, Qeedaar, Adbi'eel, Mibsaami, **14** Mishmaa, Duumaa, Maasaa, **15** Hadaad, Teema, Yexuur, Naafishii fi Qeedmaa. **16** Jarri kunneen ilmaan Ishmaa'eel; maqaawwan kunneen isakkuma gandootaa fi iddoq qubata isaanittii maqaawwan bulchitoota gosoota kudha lamaanii ti. **17** Ishmaa'eel wagga dhibba tokkoo fi soddomii torba jiraate; innis hafuura dhumaabaa fatee du'e; saba isaaftis dabalam. **18** Sanyiin isaaaf immoo daangaa Gibxi bira, karaa Asooritti geessu irra, lafa Hawilaa jalqabee hamma

Shuuriitti jiru irra jiraatan. Isaanis obboloota isaanii hundatti diina ta'ani jiraatan. **19** Seenaan maatti Yisihaaq ilma Abrahaam kana. Abrahaam Yisihaaqin dhalche; **20** Yisihaaq yeroo Ribqaa fuudhetti nama waggaaf afurtamaa ture; Ribqaan kunis intala Betuu'el namicha Arraam kan kaaba dhi'a Phaaadaan Arraamiiiti fi obboleettii Laabaa namicha Arraam sanaa ti. **21** Yisihaaq sababii niittiisa dhabduu turteef Waaqayyo isheef kadhate. Waaqayyos kadhannaasisaatifi deebii kennee niittiisa Ribqaani ulfoofte. **22** Daa'immanis garaa ishee keessatti wal dhiibaa turan; isheenis, "Wanni kun maalif natti dhufe?" jette; kanaafuu Waaqayyo gaafachuu dhaqxee. **23** Waaqayyo immoo akkana jedheen; "Saboota lamatu gadameessa kee keessa jira; uummanni lamaan ati deessus gargarri ba'u; sabni tokko saba kaan irra ni jabaata; inni hangafni isa quxisuu tajaajila." **24** Yeroo da'umsi ishee ga'etti ilmaan lakkutu gadameessa ishee keessa ture. **25** Mucaan jalqabatti dhalate diimaa dha; dhagni isaa guutuun uffata rifeensa qabu fakkaata ture; kanaafuu Esaawu jedhanii isaa moggasaan. **26** Kana booddee obboleessi issa koomee Esaawu harkaan qabatee gad ba'e; maqaan isaaas Yaaqoob jedhame. Yeroo Ribqaan isaan deessetti, Yisihaaq nama waggaaf jaatamaa ture. **27** Ijoolleen kunis ni guddattan; Esaawu adamsaa beekamaa fi nama bakkee ooluu ta'e; Yaqaqob garuu nama cal'isaa dunkaana keessa oolu ta'e. **28** Yisihaaq waan foon bineensa bosonaa mi'effateef Esaawun jaallate; Ribqaan garuu Yaqaqobin jaallatte. **29** Gaaf tokko utuu Yaqaqob ittoo qopheessaa jiruu Esaawu akka malee beela'ee bakkeedhaa dhufe. **30** Innis Yaqaqobin, "Ani akka malee beela'eeratii, mee ittoo diimaa sana irraa xinnoo naa kennii!" jedhe. Sababiini inni Edoom jedhameefis kanuma. **31** Yaqaqob immoo deebisee, "Dura mirga hangafummaa keetii natti gurguri kaa" jedhe. **32** Esaawus, "Kunoo, ani du'u ga'eera; yoos mirgi hangafummaa maal na fayyada ree?" jedhe. **33** Yaqaqob garuu, "Duraan dursii naa kakadhu" jedheen; akkasiin inni kakatee mirga hangafummaa isaa Yaqaqobitti gurgurate. **34** Ergasiis Yaqaqob buddeenaan fi ittoo misiraa Esaawuuf kenne; innis nyaatee dhugee ka'ee achii deeme. Esaawus akkasiin mirga hangafummaa isaa tuffate.

26 Beela isa bara Abrahaam biyyichatti bu'e sana malee beelli biraatokko ammas biyya sanatti bu'e; Yisihaaqis gara Geraaraa gara Abiimelek mooticha Filisxeem dhaqe. **2** Waaqayyos Yisihaaqitii mul'ateeakkana jedhe; "Biyya ani akka ati keessa jiraattuuf sitti himu keessa jiraadhu malee Gibxitti gad hin bu'in. **3** Biyyuma kana jiraadhu; ani si wajjin nan ta'a; sin eebbisas; biyya kana hunda sii fi sanyii keetiffan kennaati. Ani kakuun abbaa kee Abrahaamiif kakadhe sana nan guuta. **4** Aniakkuma urjiwwan samii sanyii kee nan baay'isa; biyya kana hundas isaanifii nan kenna; saboorini lafa irrjaan hundiriinuus karraa sanyii keetiittii eebbfamu. **5** Kunis waan Abrahaam dubbiikoo dhaga'ee fedhii koo, ajaja koo, labsii kootii fi seera koo eegeef." **6** Yisihaaqis Geraaraa keessa jiraate. **7** Innis yommuu namoonni biyya sanaa waa'ee niittiisa isa gaafatanitti waan Ribqaan bareedduu taateef, "Namoonni naannoo kanaa sababii isheetiif na ajjeesu ta'a" jedheen yaaduudhaan, "Isheen niitti koo ti" jechuu sodaatee, "Isheen obboleettii koo ti" jedhe. **8** Erga Yisihaaq yeroo dheeraa achi jiraatee booddee, Abiimelek mootichi Filisxeemii foddaa keessaan gad ilaae; utuu Yisihaaq niittiisa Ribqaa hoqsuus arge. **9** Abiimeleks Yisihaaqin ofitti waamee, "Isheen dhugumaan niitti kee ti! Yoos ati maalif, 'Isheen obboleettii koo ti' jette ree?" jedheen. Yisihaaqis, "Waan ani sababii isheetiif lubbuu koo nan dhaba ta'a jedhee yaadeef" jedheen deebiseef. **10** Abiimelek immoo, "Wanni ati nutti hojjette kun maali? Utuu namoota kanneen keessaa tokko niitti kee wajjin

ciisee jiraatee silaa ati yakka nutti fiddee turte" jedheen. **11** Kana irratti Abiimelek, "Namni namicha kana yookaan niittiisa tuqu kam iyyuu dhugumaan ajjeefamu qaba" jedhee nama hundaaaf ajaja kenne. **12** Yisihaaqis biyya sanatti midhaan facaaaftee waan Waaqayyo isa eebbisef baruma sana keessa dachaa dhibba galfate. **13** Innis ni hore; hamma akka malee sooromuttis qabeenyi isaa ittuma fufee baay'ate. **14** Innis bushayee, loowwanii fi hojjettoota hedduu qaba ture; Filisxeemonnis isatti hinaafan. **15** Kanaafuu Filisxeemonni boolla bishaanii hojjettonni abbaa isaa bara Abrahaam keessa qotan hundatti biyyoo naqanii duuchan. **16** Abiimeleks Yisihaaqin, "Ati baay'ee nu caala jabaatteertaati nurraa deemi" jedhe. **17** Yisihaaq achii ka'ee sulula Geraaraa keessa qubatee achi jiraate. **18** Yisihaaqis boollawan bishaanii bara abbaa isaa bara Abrahaam keessa qotaman kanneen Filisxeemonni erga Abrahaam du'e booddee duuchan sana deebisee bane; innis maquma abbaan isaa kenneefii ture sanaan isaan waame. **19** Tajaajiltooni Yisihaaq sulula sana keessatti lafa qotanii boolla bishaan burquu argatan. **20** Tiksoonni Geraaraa, "Bishaan kun kan keenyal" jedhanii tiksoota Yisihaaq wajjin wal lolan. Kanaafuu inni sababii wal falmaniif boolla bishaanii sana, "Eeseq" jedhee moggaaase. **21** Ergasiis boolla bishaanii biraa qotan; isaan garuu boolla bishaanii sana irrattis wal lolan; kana irratti Yisihaaq boolla bishaanii sana "Sixinaa" jedhee moggaaase. **22** Innis achii ka'ee iddo biraat dhaqee boolla bishaanii biraa achitti qote; namni tokko iyyuu isa irratti wal hin lolle. Innis, "Waaqayyo amma iddo bal'aa nuu kenneera; nu biyyattii keessatti ni baay'anna" jechuudhaan Rehooboot jedheen. **23** Innis achii ka'ee gara Bersheebaatti ol ba'e. **24** Waaqayyos halkanuma sana isatti mul'ateeakkana jedheen; "Ani Waaqa abbaa kee Abrahaam; ani waan si wajjin jiruuf hin sodaatin. Garbicha koo Abrahaamiif jedhees ani sin eebbisaa; sanyii kees nan baay'isa." **25** Yisihaaq achitti iddo aarsaa ijaaree maqaa Waaqayyoo waammate. Dunkaana isaa achi dhaabbate; tajaajiltooni isaa iddo sanatti boolla bishaanii qotatan. **26** Ergasiis Abiimelek gorsaa isaa Ahuzaatii fi ajajaa loltoota isaa Fiikool wajjin Geraaraadhaa ka'ee gara Yisihaaq dhufe. **27** Yisihaaq immoo, "Isin erga na jibbitanii of biraan ariitani maalif gara koo dhuftan?" isaanin jedhe. **28** Isaanisakkana jedhanii deebisan; "Nu akka Waaqayyo si wajjin jiru ifaan ifatti argineerra; kanaafuu nuu, 'Kakuun walii galtee gidduu keenya jechuuunis nuu fi si gidduu jiraachuu qaba' jenne; mee kottu si wajjin walii galtee godhannahaa. **29** Kunis akkuma nu utuu waan garrii malee waan hamaa sirraan hin ga'in nagaan of irraa si geggeessine sana akka atis nu hin miineef. Ati amma illee nama Waaqayyo eebbisee dha." **30** Yisihaaqis nyaata isaanifii qopheesse; isaanis ni nyaatan; ni dhuganis. **31** Namoonni sun guyyaa itti aau ganama barraaqaa ka'anii walii kakatan. Yisihaaqis isaan geggeesse; jarris nagumaan isa biraat deeman. **32** Guyyuma sana hojjettonni Yisihaaq dhufanii waa'ee boolla bishaanii qotan sanaa isatti himan. Isaanis, "Nu bishaan arganneerai" jedhan. **33** Innis boolla bishaanii sana, "Shibe'aa" jedhee moggaaase. Hamma har'aatti maqaan magaalaa sanaa Bersheebaajedhama. **34** Esaawu yeroo umuriin isaa waggaaf afurtuma guuteetti Yoodiitti intala Bi'er namicha gosa Heeti akkasumas Baasmati intala Eeloon namicha gosa Heeti fuudhe. **35** Isaanis Yisihaaqiif Ribqaa gaddisiisan.

27 Yisihaaq dulloomee yeroo jii isaa arguu dadhabetti ilma isaa hangafa Esaawu ofitti waamee, "Yaa ilma koo" jedheen. Innis, "Kunoo asan jira" jedhee deebiseef. **2** Yisihaaq akkana jedhe; "Kunoo, ani dulloomeera; guyyaa du'a koo hin beeku. **3** Kanaafuu maaloo mi'a adamoo keetii jechuunis korojoo

xiyya keetii fi iddaa kee qabdhutii gara dirreetti ba'iiti bineensa naa adamsi. **4** Akka ani utuu hin du'iniin dura si eebbisuuf, nyaata mi'aawaa gosa anii jaalladhu naa qopheessiiti akka anii nyaadhuuf naa dhi'eessi." **5** Yommuu Yisihaaq ilma isaa Esaawutti dubbateti Ribqaan ni dhaggeeffatti turte. Yeroo Esaawu bineensa adamsee fiduu gara dirreetti gad ba'etti, **6** Ribqaan ilma ishee Yaaqoobiin akkana jette; "Kunoo, ani utuu abbaan kee obboleessa kee Esaawutti dubbatuu dhaga'eera; **7** innis, 'Akka ani utuu hin du'in fuula Waaqayyoo durattu si eebbisuuf bineensa adamsii fidiitii akka anii nyaadhuuf nyaata mi'aawu naa qopheessi' jedheen. **8** Egaa yaa ilma ko, akkuma ani si ajajutti dubbi koo dhaga'i. **9** Ani akkan abbaa keetif akkuma inni jaallatutti nyaata mi'aawaa qopheessuuf gara bushayee dhaqittii ilmool ee filatamoo lama naa fidi. **10** Akka inni nyataee utuu hin du'in si eebbisuuf abbaa keetif nyaata dhi'eessi." **11** Yaaqoob haadha isaa Ribqaadhan akkana jedhe; "Kunoo, obboleessi koo Esaawu dabbasaa'aa dha; ani garuu rifeensa hin qabu. **12** Yoo abbaan koo na qaqqabatee waan ani isa gowwoomse se'e, ani qooda eebbaa abaarsa ofitti nan fida." **13** Haati isaa immoo, "Yaa ilma ko, abarsi sun naaf haa ta'u; ati waanuma ani siin jedhe godhi; dhaqittii re'oota sana naa fidi" jetteen. **14** Innis dhaqee ilmool ee'ootaa sana qabee haadha isaatiif fide; isheen immoo akkuma abbaan isaa jaallatutti nyaata mi'aawu qopheessiteef. **15** Ergasisi Ribqaan uffata Esaaw ilma ishee hangafticha kan ishee bira ture keessaa kan hunda irra bareedu fuutee Yaaqoob ilma ishee isa quxisuu sanatti uffite. **16** Harka isaati fi morma isaa iddo rifeensa hin qabnetti gogaa re'ootaa uffite. **17** Ergasisi nyaata mi'aawaa fi buddeena qopheessitee ture sana ilma ishee Yaaqoobitti kennite. **18** Innis gara abbaa isaa dhaqee, "Yaa abbaa koo" jedhe. Innis, "Yaa ilma ko, kunoo asan jira; ati eenyu?" jedhee deebise. **19** Yaaqoobis abbaa isaatiik akkana jedhe; "Ani Esaawu ilma kee isa hangafticha; akkuma ati natti hiimte sana godheera; akka na eebbituuf mee ol jedhiitii waan ani adamsee fide nyaadhu." **20** Yisihaaq ilma isaaatiin, "Yaa ilma ko, akkamitti akkana daftee argatte?" jedhe. Yaaqoob immoo, "Waaqayyo Waqa keetu na milkoomse" jedhee deebise. **21** Yisihaaqis Yaaqoobiin, "Akka anii si qaqqabahdee ilma koo Esaaw ta'u fi ta'u baachuu kee beekuuf mee as dhi'aadhu" jedhe. **22** Yaaqoobis abbaa isaa Yisihaaqitti dhi'aate; abbaan isaa isa qaqqabatee, "Sagaleen kun sagalee Yaaqoob; harki kun garuu harka Esaawu" jedhe. **23** Waan harki isaa akkuma harka Esaawu rifeensa qabuuf Yisihaaq gargar baasee isa beekuu hin dandeeyne; kanaafuu isaa eebbise. **24** Innis, "Ati dhugumaan ilma koo Esaawu?" jedhee gaafate. Inni immoo, "Eeyye ani isuma" jedhee deebise. **25** Yisihaaqis, "Yaa ilma ko, akka anii nyaadhee si eebbisuuf mee waan adamsitee fidde sana naa kenni" jedhe. Yaaqoob ni dhi'eseesef; innis ni nyaate; daadhii wayiniis ni fideef; innis ni dhuge. **26** Abbaan isaa Yisihaaqis, "Yaa ilma koo as kottuu na dhungadhu" jedheen. **27** Innis itti dhi'aatee isa dhungate. Yisihaaqis foolii wayyaa isaa suufree isa eebbise; akkanas jedhe; "Ilaa, fooliin ilma koo, akkuma foolii lafa gotisaat Waaqayyo eebbisee ti. **28** Waaqni fixeensa samii, lafa gabbataa, midhaanii fi wayiniis akka malee baay'atu siif haa kennu. **29** Saboonni si haa tajaajil; uummannis siif haa sagadan. Obboloota kee irratti gooftaa ta'i; ilmaan haadha keetis siif haa sagadan. Warri si abaaran haa abaaraman; warri si eebbisani immoo haa eebbfaman." **30** Akkuma Yisihaaq Yaaqoobin eebbisee fixee Yaaqoob immoo fuula abbaa isaa fuula Yisihaaq duraa gad ba'een, obboleessi isaa Esaawu adamoodhaa dhufee ol gale. **31** Innis nyaata mi'aawaa qopheessee abbaa isaatiif fide; abbaa isaatiinis,

"Yaa abbaa ko, ati akka na eebbiftuuf ol jedhiitii waan ani ilmi kee adamsee fide nyaadhu" jedhe. **32** Abbaan isaa Yisihaaqis, "Ati eenyu?" jedhee isa gaafate. Innis, "Ani ilma kee Esaawu hangafticha" jedhe. **33** Yommuu Yisihaaq akka malee Hollacha, "Yoos namni waa adamsee naa fide eenyu ree? Ani utuu ati hin dhufin hunduma isaa nyaadheen isa eebbise; inni dhugumaan ni eebbfimal!" jedhe. **34** Esaawu yommuu waan abbaan isaa dubbate dhaga'etti, abbaa isaatiin, "Yaa abbaa ko, anas eebbisi!" jedhee sagalee ol fudhatee hiqqifatee boo'e. **35** Yisihaaq garuu, "Obboleessi kee haxxummaadhaan dhufee eebba kee fudhateera" jedhe. **36** Esaawus, "Maqaan isaa iyuu dhugumaan Yaaqoob jedhama mitii? Innii kana wajjin yeroo lama na gowwoomsuu isaa ti; jalqbatti hangafummaa koo narraa fudhate; amma immoo eeba koo fudhateera" jedhe. Ergasisi inni, "Ati eeba tokko illee naa hin hambifiee ree?" jedhee gaafate. **37** Yisihaaq immoo akkana jedhee Esaawuuf deebise, "Kunoo ani akka inni srratti gooftaa ta'u fi akka firoonni isaa hundi tajaajiltoota isaa ta'an godheera; akka inni midhaanii fi daadhii wayiniis qabaatuufi isaa eebbiseera. Egaa yaa ilma koo ani maal siif gochuun danda'a?" **38** Esaawus abbaa isaatiin, "Yaa abbaa ko, ati eebbuma tokko qofa qabdaa? Yaa abbaa ko, anas eebbisi!" jedhe. Esaawus sagalee ol fudhatee boo'e. **39** Abbaan isaa Yisihaaqis akkana jedhee deebiseef; "Iddoon jireenya keetii lafa gabbataa irraa ni fagaata; fixeensa samii gubbaa irraas ni fagaata. **40** Ati goradeedhaan jiraatta; obboleessa kees ni tajaajilta. Yeroo isaan mormitutti garuu waanjoo isaa cabsitee morma kee irraa buufta." **41** Esaawu sababii abbaan isaa Yaaqoobin eebbiseef Yaaqoobitti halao qabate. Innis garaa isaati, "Yeroon itti abbaa kootiif boo'an dhi'aateera; anis yeroo sana obboleessa koo Yaaqoobin nan ajeesa" jedhee yaade. **42** Yommuu wanni Esaawu ilmi ishee hangaftichi jedhe isheetti himametti Ribqaan Yaaqoob ilma ishee quxisuu waamsiftee akkana jetteen; "Kunoo, obboleessi kee Esaawu si ajeesee garaa isaa qabbaneeffachuu barbaada. **43** Kanaafuu yaa ilma koo na dhaga'i; ka'iiti gara obboleessa koo Laabaa kan Kaaraan keessa jiraatu sanaatti baqadhu. **44** Hamma aariin obboleessa keetii qabbanaa'utti yeroo gabaabaaf isa bira turi. **45** Yommuu aariin obboleessa keetii qabbanaa'ee innis waan ati isa goote sana irraanfatutti anii dhaamsa sitti ergee achii sin fichisiisa. Ani maaliifan guyyaa tokkotti isin lachuu dhaba?" **46** Ribqaanis Yisihaaqin akkana jette; "Ani sababii dubartoota Heetotaa kanneeniif jiraachuu jibbera. Yoo Yaaqoob dubartoota biyya kanaa jechuunis dubartoota Heetotaa kanneen keessaa niittii fuudhe, jireenyi koo maal anaaf godha ree!"

28 Yisihaaqis Yaaqoobin waamee eebbisee akkana jedhee isa ajaje: "Intallan warra Kana'an keessaa hin fuudhin. **2** Ammuuna ka'iiti gara kaaba dhi'a Phaadaan Arraam mana abbaa haadha keetii mana Betuu'eel dhaqi. Achii intallan obboleessa haadha keetii intallan Laabaa keessaa tokko fuudhi. **3** Waaqni Waan Hunda Danda'u sun si haa eebbisu; sanyii siif haa kennu; akka ati saba bal'aa taatuufi si haa baay'isu. **4** Ati biyya amma alagummaadhaan keessa jiraattu, biyya Waaqni dhaala godhee Abrahaamiif kenne sana akka dhaaltuuf inni eeba Abrahaamiif kenne sii fi sanyii keetif haa kennu." **5** Yisihaaqis akkasitti Yaaqoobin erge; Yaaqoobis gara kaaba dhi'a Phaadaan Arraam gara Laabaa ilma Betuu'eel namicha Arraam sanaa dhaqe; Laabaa kun immoo obboleessa Ribqaan, haadha Yaaqoobii fi Esaawu. **6** Esaawu akka Yisihaaq Yaaqoobin eebbisee akka inni achii niittii fuudhuuf gara kaaba dhi'a Phaadaan Arraamitti isa ergee fi akka isa eebbisettis "Intallan warra Kana'an hin fuudhin" jedhee isa ajaje yommuu beeketti; **7** Yaaqoob abbaa fi haadha isaatiif ajajamee gara kaaba dhi'a

Phaadaan Arraam dhaqe. **8** Esaawus intallan warra Kana'aan fuula abbaa isaa Yisihaaq durattu hammam jibbamoo akka ta'an hubate. **9** Kanaafuu Esaaw gara Ishmaa'eel ilma Abrahaam dhaqee Maahalaati intala Ishmaa'eel obboleettii Nabaayoti niitotu dur qabu irratti dabalee fuudhe. **10** Yaqaobis Bersheebaa ba'ee Kaaaran dhaqe. **11** Innis iddo tokko ga'ee adunni dhinaan achi bule; dhagoota achi turan keessaas tokko fudhatee mataa jala kaa'atee rafuuif ciise. **12** Innis achitti abjuu abjoote; kunoo yaabbannoo lafa dhaabatee fiixeen isaa immoo samii ga'u tokko arge; kunoo ergamooni Waaqayyoo yaabbannoo sana irra ol ba'aa fi gad bu'aa turan. **13** Kunoo Waaqayyoo yaabbannoo sana gara irraa dhaabatee akkana jedhe; "Ani Waaqayyoo Waqa abbaa kee Abrahaamii fi Waaqa Yisihaaq; ani lafa ati irra ciiftu kana siif fi sanyii keetiif nan kenna. **14** Sanyin kee akkuma biyyoo lafaa ni baay'ata; atis gara dhi'aatti, gara ba'aatti, gara kaabaattii fi kibbaatti ni babal'atta. Uummanni lafa irraa hundinuu karaa keetii fi karaa sanyii keetiitiini ni eebbfama. **15** Kunoo ani si wajjinan jira; lafa ati dhaqxu hundattis sin eega; gara biyya kanaattis deebisee sin fida. Ani hamman waanan waadaa siif gale sana siif guututti si hin dhiisu." **16** Yaqaobis yommuu hirribaa ka'etti, "Dhugumaan Waaqayyoo iddo kana jira; ani waan kana hin hubanne" jedhe. **17** Innis sodaatee, "Iddoon kun akkam nama sodaachisa! Kun mana Waqaatii malee waan biraat miti; kun karra samiiti" jedhe. **18** Yaqaobis guyyaa itti anuu ganama obboroo ka'ee dhagaa mataa jala kaa'atee ture sana fuudhee akka utubaati ol dhaabe; fiixee isaa irrattis zayitiidhanganalaase. **19** Innis maqaa iddo sanaa Beet'eel jedhee moggaase; duraan garuu magaalaan sun Luuzi jedhama ture. **20** Ergasiis Yaqaob akkana jedhee wareegi; "Yoo Waqaani na wajjin ta'e, yoo inni karaa ani deemu kana irratti na egee, yoo waan ani nyaadhuu fi waan ani uffadhu naa kenne, **21** yoo ani nagaan mana abbaa kootti deebi'e, Waaqayyoo Waqa koo ni ta'a; **22** dhagaan ani utubaa godhee ol dhaabe kunis mana Waqaatii ta'a; waan ati naa kennitu keessaas kudhan keessaas tokko siifin kenna."

29 Yaqaobis karaa isaa itti fufee gara warra biyya ba'aa dhufe. **2** Innis ilaalee kunoo boolla bishaanii tokko dirree irratti arge; kunoo karri hoolataa sadii sababii achii bishaan dhuganii boolla bishaanii sana bira ciciisaa turan. Dhagaan afaan boolla bishaanii sanaa irra ture guddaa ture. **3** Yeroo karri hoolataa hundi achitti walitti qabamanitti tiksooni afaan boolla bishaanii irraa dhagaa gangalchanii hoolota bishaan obaasu turan. Ergasiis immoo dhagaa sana iddo isatti deebisanii afaan boolla bishaanii irra kaa'u turan. **4** Yaqaobis tiksoota sanaan, "Yaa obboloota ko, isin warra eessati?" jedhee gaafate. Isaanis, "Nu warra Kaaraaniiti" jedhanii deebisan. **5** Innis, "Laabaa ilma Naahoor beektuu?" jedheen, Jarris, "Eeyyee, beekna" jedhanii deebisan. **6** Yaqaob immoo, "Inni fayyumaa?" jedhee isaan gaafate. Isaanis, "Eeyyee, fayyuma; kunoo intalli isaa Raahel iyyuu hoolota fiddee dhufaa jirti" jedhanii. **7** Innis, "Kunoo, amma lafti guyyaa dha; yeroo itti holoonnii walitti qabaman miti. Hoolota bishaan obaasaattii dhagaan dheechisa" jedheen. **8** Isaanis, "Nu hamma karri hoolataa hundinuu walitti qabamanii dhagaan sun afaan boolla bishaanii irraa gangalfamutti hin dandeenyu; ergasiis hoolota bishaan obaafna" jedhanii deebisan. **9** Utuma inni jara wajjin haasa'aa jiruu, Raahel waan tiksee turteef hoolota abbaa ishee oftoote dhufute. **10** Yaqaob yommuu Raahel, intala obboleessa haadha isaa intala Laabaatti fi hoolota Laabaa argettii dhagee dhagaa afaan boolla bishaanii irraa gangalchee hoolota eessuma isaa bishaan obaase. **11** Yaqaobis Raahelin dhungate; sagalee ol fudhatees boo'e. **12** Inni fira abbaa ishee akka ta'ee fi ilma Ribqaa akka ta'e Raahelitti hime;

isheenii fiigaa dhaqxee abbaa isheetti himte. **13** Laabaan akkuma waa'ee ilma obboleettii isaa waa'ee Yaqaob dhaga'een isaa simachuuf arifatee ba'e. Innis erga hammatee dhungatee booddee mana isatti fudhatee gale; Yaqaobis waan kana hunda Laabaatti hime. **14** Laabaan immoo, "Ati dhugumaan foon kootii fi dhiiga koo ti" jedheen. Yaqaob erga ja'a tokko guutuu Laabaa wajjin turee booddee, **15** Laabaan akkana isaan jedhe; "Ati sababii fira koo taateef tola naa hojjechuu qabdaa? Mindaan kee akka hammam ta'u qabu natti himi." **16** Laabaan intallan lama qaba ture; maqaan ishee hangafaa Liyaa ture; maqaan ishee quxisuu immoo Raahel jedhama ture. **17** Iji Liyaa dadhabaa ture; Raahel garuu bareedduu fi simboo qabeettii ture. **18** Yaqaob Raahelin jaallatee, "Ani waa'ee intala kee ishee quxisuu, Raahelii jedhee waggaat torba sin tajaajila" jedheen. **19** Laabaan immoo, "Nama biraaf ishee kennuu irra siif kennuu naa wayya; asuma na bira turi" jedhe. **20** Kanaafuu Yaqaob Raahelin argachuu jedhee waggaat torba tajaajile. Inni waan ishee jaallateef waggooni kunneen guyyoota muraasa isatti fakkaatan. **21** Yaqaobis Laabaadhaan, "Waan yeroon koo xumurameef akka ani ishee bira ga'uif niittii koo naa kenni" jedhe. **22** Kanaafuu Laabaan namoota iddo sana jiran hunda walitti qabee cidha qopheesse. **23** Garuu yeroo lafti galgalaa'etti intala isaa Liyaa fidee Yaqaobiif kenne; Yaqaobis ishee bira ga'e. **24** Laabaanis akka isheen hoijettuu ishee taatuuf garbittiis isaa Zilfaa, intala isaa Liyaaadhaaf kenne. **25** Yommuu lafti bar'i etti kunoo Liyaa ta'uun ishee beekame! Yaqaobis Laabaadhaan, "Wanni ati na goote kuu maali? Ani Raahelii jedhee si hin tajaajillee? Yoos ati maaliif na gowwoomsitee ree?" jedhe. **26** Laabaanis akkana jedhee deebise; "Biyya keenya keessatti intala hangafa dura intala quxisuu heerumsiisuu duudhaa keenya miti. **27** Torban misirrummaa intala kanaa raawwadhu; ergasiis yoo ati waggaat bira torba naaf hoijette quxisuu ishees siif kennina." **28** Yaqaobis akkasuma godhe. Torban sanas Liyaa wajjin dabarse; ergasiis Laabaan intala isaa Raahelin isatti heerumsiise. **29** Laabaan akka isheen hoijettuu ishee taatuuf xomboree isaa Bilihaa, intala isaa Raahelii kenne. **30** Yaqaobis Raahel bira ga'e; innis Liyaa calaatti Raahelin jaallate. Waggoota bira torbas Laabaaf hoijete. **31** Waaqayyoo yommuu akka Liyan hin jaallatamin argettii gadameessa ishee baneef; Raahel garuu dhabduu ture. **32** Liyan ulfootee ilma deesse. Isheenii waan, "Waaqayyoo dhiphina koo argeeraati dhugumaan si'achi dhirsii koo na jaallata" jetteef maqaa isaa Ruubeen jetteef moggaafte. **33** Isheen ammas yommuu ulfootee ilma deesetti, "Waaqayyoo sababii akka ani hin jaallatamin dhaga'eef ilma kanas naa kenne" jetteef maqaa isaa Simi'oont jetteef moggaafte. **34** Ammas ulfootee ilma deesse; isheenii, "Sababii ani ilmaan sadii isaaaf da'eef amma dhirsii koo natti maxxana" jette; kanaafuu mucaan sun Lewwii jedhamee moggaafame. **35** Ammas isheen ulfootee ilma deesse; isheenii, "Amma Waaqayyoo nan galateeffadha" jette. Kanaafuu maqaa isaa Yihuudaa jetteef moggaafte. Ergasiis da'u ni dhiiife.

30 Raahel yommuu akka Yaqaobiif ijoollee tokko iyyuu hin da'in argitetti obboleettii isheetti hinaafte. Yaqaobiiniis, "ijoollee naa kenni, yoo kanaa achii nan du'al" jette. **2** Yaqaobis isheetti aaree, "Anatu iddo Waaqa isa ijoollee si dhowwate sanaa jira moo?" jedheen. **3** Isheenii, "Xomboreen koo Bilihaan kunoo ti; akka isheen qooda koo ijoollee naaf deessee anis karaa isheetti ijoollee argadhuuf dhagiis ishee bira ga'i" jette. **4** Isheenii xomboree ishee Bilihaa akka niittii isaa taatuuf kenniteef. Yaqaobis ishee bira ga'e; **5** isheenii ulfootee ilma isaaaf deesse. **6** Kana irratti Raahel, "Waqaani naa murteesseera; kadhanna koos dhaga'e ilma naa kenneera" jette. Kanaafuu maqaa isaa Daan

jettee moggaafte. **7** Xomboreen Raahel Bilihaan ammas ulfootfee Yaaqoobiif ilma lammaffaa deesse. **8** Raahelis, "Ani obboleetti koo wal'aansoo guddaa qabee mo'adheera" jette. Maqaa isaa Niftaalem jettee moggaafte. **9** Liyan akka ijoolee da'u dhiffee hubatte; xomboree ishee Zilfaa fuuttee akka niittii isaa taatuuf Yaaqoobiif kennite. **10** Xomboreen Liyaa Zilfaanis Yaaqoobiif ilma deesse. **11** Liyan immoo, "Maal milkiin akkanaa!" jettee maqaa isaa Gaad jettee moggaafte. **12** Xomboreen Liyaa Zilfaan Yaaqoobiif ilma lammaffaa deesse. **13** Ergasiis Liyan, "Ani akkaman gammade! Dubartoonnis, 'Eebfibamtuu' naan jedhu" jette. Kanaafuu maqaa isaa Aasheer jettee moggaafte. **14** Yeroo haamaa qamadiitti Ruubeen gara bakkeetti ba'ee ija hudhaa argatee haadha isaa Liyaadhaaf fide. Raahelis Liyaadhaan, "Maalo ija hudhaa ilma keetii irraa waa naa kenni" jette. **15** Liyan immoo, "Dhirsaa koo narraa fudhachuu koo sitti xiinnaatee? Hudhaa ilma koos ni fudhataa?" jettee. Raahelis, "Qooda hudhaa ilma keetii inni edana si wajjin haa bulu" jettee. **16** Gaafa sana galgal yeroo Yaaqoob lafa qotisaati galetti Liyan isaa simachuuq gad baatee, "Waan ani hudhaa ilma kootiin si kireeffadheef ati har'a na wajjin bulu qabda" jettee. Yaaqoobis halkan sana ishee wajjin bule. **17** Waaqnis Liyaa dhaga'e; isheenis ulfootfee Yaaqoobiif ilma shanaffaa deesse. **18** Liyanis, "Waan ani xomboree koo dhirsaa kootiif kennieef Waaqni gatii koo naa baaseera" jettee. Kanaafuu Yisaakor jettee isa moggaafte. **19** Liyan ammas ulfootfee Yaaqoobiif ilma ja'affaa deesse. **20** Liyanis, "Waaqni kennaa gaarrii naaf kennieera; sababii ani ilmaan ja'a isaaaf da'eef dhirsii koo si'achi ulfina naa kenna" jette. Kanaafuu maqaa isaa Zebuuloon jettee moggaafte. **21** Ergasiis intala tokko deesee Diiñaa jettee moggaafte. **22** Waaqnis Raahelin yaadate; kadhanhaa ishees dhaga'e ee gadameessa ishee banuef. **23** Isheenis ulfootfee ilma deesee, "Waaqni qaani koo narraa fudhheera" jettee. **24** Isheenis maqaa isaa Yoosef jettee moggaafte, "Waaqayyo ilma biraa naaf haa dabalu" jettee. **25** Erga Raahel Yoosefin deesee booddee Yaaqoob Laabaadhaan akkana jedhe; "Akka ani biyya dhalootaa kootti deebi'uuf, gad na dhiisi. **26** Ani nan deemaatiitii niitota koo fi ijoolee koo warra ani isaaniif jedhee siif tajaajile naa kenni. Akka ani hojii baay ee siif hojjedhe ati iyuu beekta." **27** Laabaan garuu akkana jedheen; "Maalooyoo anि fuula kee duratti fudhatama argadhee jiraadhe asuma turi; ani akka Waaqayyo sababii keetti na eebbise mool'ataan beekeeraatii." **28** Itti fufees, "Mee mindaa ani siif kaffaluu qabu natti himi; ani siifin kaffalaati" jettee. **29** Yaaqoobis akkana jedheen; "Akka ani hammam siif hojjedhe, horiin kees hammam akka harka kootti baay'ate atuu ni beekta. **30** Wanni xiinnaan ati utuu ani hin dhufin dura qabdu sun amma akka malee siif baay'ateera; lafa ani ture kamitti iyuu Waaqayyo si eebbiseera. Garuu yeroon anि itti maatii kootiif yaadu yoomi ree?" **31** Innis, "Wanni ani siif kennu maali ree?" jedhee gaafate. Yaaqoob immoo akkana jedhee deebise; "Homaa naaf hin kennin; garuu yoo ati waan kana naaf goote anि ittuma fufee bushaayee kee naan tiksa; nan eegas; **32** anि har'a bushaayee kee hunda keessa ba'ee hoolota cocorree fi buburree hunda, hoolaa magaalaa fi re'ootta cocorree yookaan buburree hunda addaan naa baasa; isaan kunneen mindaa koo ta'u. **33** Yeroo ati mindaa naa kennite sana to'achuu dhuftutti, amanamummaan koo dlugaa naa ba'a. Hoolotaa fi re'ootta koo keessatti re'een cocorree yookaan buburree hin ta'in kam iyuu, hoolaa keessaa immoo kan gurmaacha hin ta'in kam iyuu yoo argame akka waan hatameetti haa ilaalamu." **34** Laabaanis, "Tole, akkuma ati jettee haa ta'u" jedhe. **35** Guyyuma sana Laabaan korbeeyyi re'ee halluu qaxxaamuroo qabaniif fi buburree hunda, goromii re'ee

cocorree fi buburree kanneen adaadii qaban hunda, akkasumas hoolota gurmaacha hunda fuudhee ilmaan isaatti kenne. **36** Innis ofii isaatti fi Yaaqoob gidduutti lafa adeemsaa guyyaa sadii hambise; Yaaqoob immoo bushaayee Laabaa kanneen hafan tiksuu itti fufe. **37** Yaaqoobis damee alaltuu, kan looziitti fi hadheessa jiidhaa isaa darbee darbee naannesee qoola isaa irraa quncisuudhaan dhagna mukichaa isa keessaa adii sana mul'ise. **38** Yaaqoobis yeroo bushaayeen sun bishaan dhuguuf dhufanitti damee qolli irraa quncifame sana fuula isaanii dura bidiruu bishaan itti obaasan keessa kaa'e. Bushaayeen yeroo sun bishaan dhuguuf dhufanitti gojoma'anii **39** ulee sana duratti wal hobobsu turan; isaanis ilmoolee halluu qaxxaamuroo qaban, cocorree fi buburree dhalan. **40** Yaaqoobis ilmoolee bushaayee kophatti baase; bushaayee Laabaa kanneen hafan garuu warra halluu qaxxaamuroo qabaniif fi gurmaacha dura dhaabe. Akkasitti hoolota isaa addaan baase malee bushaayee Laabatti hin makne. **41** Yeroo dhaltuuwan jajjaboon gojoma'an kam iyuu, Yaaqoob akka isaan ulee sana biratti wal hobobsanii jedhee ulee sana fuula isaanii dura bidiruu keessa kaa'aa ture; **42** dhaltuuwan dadhaboo dura garuu ulee sana hin keenye. Kanaafuu warri dadhaboon kan Laabaa, warri jajjaboon immoo kan Yaaqoob ta'an. **43** Namichi kun haala kanaan akka malee soorome; innis bushaayee baay'ee, garboota dubartootaatii fi dihirotaa, gaalawwanii fi harroota qaba ture.

31 Yaaqoobis akka ilmaan Laabaa, "Yaaqoob waan abbaan keenyi qabu hunda fudhateera; qabeenya kana hundas waanuma kan abbaa keenyaa ture irraa argate" jedhan dhaga'e. **2** Yaaqoobis fuula Laabaa ilaale; kunoo fuulli isaa akka duraatti isatti hin tolle. **3** Waaqayyo Yaaqoobiin, "Biyya abbaa keetii fi fira keetti deebi'i; anis si wajjin nan ta'a" jedhe. **4** Kanaafuu Yaaqoob akka isaan bakkeetti lafa bushaayeen isaa jiranitti gad ba'aniif gara Raaheli fi Liyaatti ergaa erge. **5** Innis akkana isaanii jedhe; "Ani akka abbaan keessan akka kanaan duraa sana fuula natti hin tolle hubadheera; garuu Waaqni abbaa kootti na wajjin jira. **6** Akka ani humna koo guttudhaan abbaa keessantiif hojjedhe isinuu beektu; **7** ta'us abbaan keessan mindaa koo yeroo kudhan geeddaruduudhaan na gowwoomse. Waaqni garuu akka inni na miidhu hin eeyyamneef. **8** Yeroo inni, 'Bushayeen cocorreen mindaa kee ta'u' jedhetti, bushaayeen hundi ilmaan cocorree dhalan; yeroo inni, 'warri halluu qaxxaamuroo qaban mindaa kee ta'u' jedhetti immoo bushaayeen hundi ilmaan qaxxaamuroo qaban dhalan. **9** Waaqni karaa kanaan horii abbaa keessanii fuudhee naa kenne. **10** "Anis gaaf tokko waqtii gaana bushaayetti abjuu keessa ol ilaalee kunoo korbeeyyiin re'oottati hobobsan akka halluu qaxxaamuroo qaban, cocorree fi buburree ta'an nan arge. **11** Ergamaan Waaqayyoos abjuu keessa, 'Yaaqoob' naan jedhe. Ani, 'Kunoo asan jira' jedheen deebise. **12** Inni immoo akkana naan jedhe; 'Akka korbeeyyiin re'oottaa kanneen bushaayetti hobobsan hundinuu halluu qaxxaamuroo qaban, cocorree fi buburree ta'an ol jedhii ilaali. Ani waan Laabaan sitti hojjete hunda argeeraatii. **13** Ani Waqa Beet'eel lafa ati itti utubaa dibdee wareega naaf wareegde sanaa ti. Amma ka'iittii biyya kana keessaa ba'iittii gara biyya fira keettiitii deebi'i." **14** Kana irratti Raaheli fi Liyan akkana jedhanii deebisan; "Qoodni yookaan dhaallii mana abbaa keenyaatti nuu hafe jira?" **15** Inni akkuma ormaatti nu ilaala mitti? Inni nu gurguteeraatii maallaqa sababii keenyaaf kennname nyaatee fixeera. **16** Qabeenyi Waaqni abbaa keenya irraa fuudhe hundi kan keenya fi kan ijoolee keenya ti. Egaa waan Waaqni sitti hime hunda godhi." **17** Yaaqoobis ijoolee isaatti fi niitota isaa gaalawwan irra kaa'ate; **18** horii fi qabeenya kaaba dhi'a Phadaan

Arraamiitti horatte hunda of dura oofee gara biyya Kana'aan abbaa isaa Yisihaaq bira dhaquuf ka'e. **19** Laabaan hoolota isaa irraa rifeensa murmuruu dhaqe; Raahel immoo waaqota abbaa ishee hatte. **20** Yaqaobis akka isa dhiisee baqachuu yaade isaa dhoksuudhaan Laabaan namicha Arraam sana gowwoomse. **21** Innis waan qabu hunda fudhatee baqate; laga Efraaxiis ce'ee biyya gaara Gili'aaditti qajeele. **22** Akka Yaqaob baqate guyyaa sadaffatti Laabaatti himame. **23** Laabaanis firoota isaa fudhatee guyyaa torba Yaqaob duukaa bu'ee biyya gaara Gili'aaditti isa qaqqabe. **24** Waaqnis halkan abjuudhaan gara Laabaan namicha biyya Arraam sanaa dhufee, "Ati waan gaariis ta'u hamaa tokko iyyuu Yaqaobitti akka hin dubbanne of eeggadhu" isaan jedhe. **25** Yaqaob yeroo Laabaan isaa qaqqabetti, biyya gaaraa Gili'aad keessa dunkaana isaa dhaabbatee ture; Laabaan fi firoonni isas achi qubatan. **26** Laabaanis Yaqaobiin akkana jedhe; "Ati na gowwoomsitee intallan koo akka booji'amtoota waraanaatii fudhattee deemuun klee maal gochuu klee ti? **27** Ati maaliif dhoksaan baqatte? Maaliifis na gowwoomsite? Akka ani gammachuu fi faarfannaadhaan, dibbee fi baganaadhaan si geggeessuuf maaliif natti himuu didde? **28** Ati akka ani ijoollee ijoollee kootiitii fi intallan koo dhungadhee nagaatti jedhu naaf hin eeyyamne. Ati hojji gowwummaa hojjete. **29** Ani isin miidhuuf humna qaba; garuu eda Waaqni abbaa keessanii, 'Ati waan gaariis ta'u hamaa tokko illee Yaqaobitti akka hin dubbanne of eeggadhu' naan jedhe. **30** Ati sababii mana abbaa keettiitii deebi'uu akka malee hawwiteef deemeerteeta; garuu maaliif waaqota koo hatte?" **31** Yaqaobis akkana jedhee Laabaaf deebii kenne; "Ati intallan kee humnaan narraa fudhatta jedhee waanan sodaadheen nan deeeme. **32** Namni ati waaqota kee isa biratti argattu jiraachuu hin qabu. Akka wannu kan kee ta'e na bira jiruu fi akka hin jirre attuu fuula firoota keenyaa duratti sakatta'i; yoo jiraate immoo fudhadhu." Yaqaob Raahel waaqota sana hattuu ishee Yaqaob hin beeku ture. **33** Laabaanis dunkaana Yaqaob, dunkaana Liyatii fi dunkaana xomboreewwan lamaanii seenee homaa dhabe. Erga dunkaana Liyatii ba'ee booddees dunkaana Raahel seene. **34** Raahel immoo waaqota mana keessaa hatte sana kooraal galawwan ishee jala keesssee irra taa'a ture. Laabaanis waan dunkaaniicha keessa jiru hunda keessa barbaade; garuu homaa hin arganne. **35** Raahelis abbaa isheetiin, "Yaa gooftaa ko, sababii ani ka'een fuula kee dura dhaabachuu dadhabeef hin aarin; ani xuriin of irraa qabaa" jette. Innis ni sakatta'e malee waaqota sana hin arganne. **36** Yaqaobis Laabaatti aaree isatti dheekkame. Innis akkana jedhee gaafate; "Yakki koo maali? Wanni ati akkana na adamsituuf ani cubbuu maalii hojjedheeti? **37** Ati mi'a koo hunda sakattateerta; egaa mi'a mana keetii keessaa maal argatte? Yoo jiraate firoota keetii fi firoota koo duratti dhi'eessiiti isaan nu lamaan gidduutti murtii haa kennan. **38** "Ani waggoota digdamman kana si wajjin jiraadheera. Hoolonnii fi re'oorni kee tokko iyyuu hin gatanne; ani bushaayee kee keessaa korbeeyyii hin nyaamne. **39** Ani horii bineensi cabse gara keetii hin fidne; horii bades anatu kaffalaa ture. Waan guyyaas ta'u halkan hatame hundaaf ati na kaffalchiifatta ture. **40** Haalli ani keessa jiraadhe kana ture; guyyaa ho'a, halkan immoo dhaamochatu na waxala ture; hirribnis ija koo irraa bade. **41** Akkasini ani waggoota digdamman kana mana kee ture. Ani waggaa kudha afur intallan kee lamaaniif jedhee, waggaa ja'a immoo bushaayee keetiif jedhee siif hojjedheera; ati immoo yeroo kudhan mindaa koo geeddale. **42** Waaqni abbaa ko, Waaqni Abrahaam, Sodaa Yisihaaq utuu na wajjin jiraachuu baate ati silaa harka duwwaa na baasta ture. Waaqni

garuu rakkina koo fi dadhabbi koo argee eda sitti dheekkame." **43** Laabaan akkana jedhee Yaqaobiif deebise; "Dubartooni kunnee intallan koo ti; ijoolleun kunneenis ijolluma koo ti; bushaayeen kunneenis bushaayee koo ti. Wanni ati argitu hundi kanuma koo ti. Yoo ani waa'ee intallan koo kanneeniitii fi waa'ee ijollee isaan da'anii har'a maal gochuun danda'a?" **44** Kottu mee anii fi ati amma walii kakannaa; kakuun kunis anaa fi si gidduutti ragaa haa ta'u." **45** Yaqaobis dhagaa tokko fuudhee akka utubaatti dhaabe. **46** Innis firoota isatiin, "Dhagaa walitti qabaa" jedhe. Isaanis dhagaa walitti qabaniitii tuulaa sanaa biratti nyaataan. **47** Laabaan tuulaa sanaan "Yigaarsahaadutaa" jedhee moggaase; Yaqaob immoo "Gili'aad" jedheen. **48** Laabaanis, "Tuulaa kun anaa fi si gidduutti ragaa dha" jedhe. Gaala'ad jedhamuun isaa kanumaa. **49** Akkasumas Miispaa jedhame; Laabaan akkana jedhee tureeti; "Yeroo nu gargar baanttu Waaqayyo sii fi ana gidduutti eegduu haa ta'u. **50** Yoo ati intallan koo rakkifte yookaan yoo ati intallan koo irratti niitota biraa fuute, yoo namni tokko iyyuu nu bira hin jirre kunoo Waaqni anaa fi si'i gidduutti ragaa dha." **51** Laabaan ammas Yaqaobiin akkana jedhe; "Tuulaa kanaa fi utubaa ani sii fi ana gidduutti dhaabe kana ilaali. **52** Akka ani si miidhuuf jedhee tuulaa kana darbee gara keetti hin ceene, akka atis na miidhuuf jettee tuulaa kanaa fi utubaa kana dabartee gara kootti hin ceene tuulaa kun ragaa dha; utubaan kunis ragaa dha. **53** Waaqni Abrahaam, Waaqni Naahoor, Waaqni abbootii isaanii nu gidduutti murtii haa kennu." Yaqaobis akkasitti maqaas Sodaabaa isaa Yisihaaqin kakate. **54** Innis biyya gaaraa sanatii aarsaa dhi'eessiie firoota isaa nyaatati waame. Isaanis erga nyaataniib booddee achuma bulan. **55** Laabaanis guyyaa itti aamuun ganama bariidhaan ka'ee ijollee ijollee isatiitii fi intallan isaa dhungatee isaan eebbise. Ergasiis achii ka'ee gara iddoos isatiitii deebi'e.

32 Yaqaobis karaa isaa itti fufe; ergamooni Waaqayyoos isatti dhufan. **2** Innis yommuu isaan argetti, "Kun buufata Waaqaa ti" jedhe; iddoos sanas Mahanayim jedhee moggaase. **3** Yaqaobis gara obboleessa isaa Esaawu kan biyya Edoom lafa See'ir jedhamu keessa jiraattutti ergamotoor of dura erge. **4** Innis akkana jedhee isaan ajaje: "Isin gooftaa koo Esaawuun akkana jedhaa: 'Garbichi kee Yaqaob akkana jedha; ani Laaba biraa jiraadhee hamma ammaattis isuma biraa ture. **5** Ani loonii fi harroota, hoolotaa fi re'oota, hoijettoota dhiiraatii fi dubartootas qaba. Ammas ani fuula kee duratti surraa akkan argadhuuf ergaa kana gooftaa kootti nan erga.'" **6** Ergamooni sunis gara Yaqaobitti deebi'anii, "Nu obboleessa kee Esaawu bira dhaqneerra; innis si simachuu dhufaa jira; namoonni dhibba afur isa wajjin jiru" jedhaniin. **7** Yaqaobis akka malee sodaatee dhiphate; namoota isa wajjin turanis garee lamatti quode; bushaayee, loowwanii fi gaalawwan illee akkasuma garee lamatti quode. **8** Innis, "Yoo Esaawu dhufuee garee tokko dha'e, gareen kaan jalaa ba'a" jedhee yaade. **9** Yaqaob akkana jedhee kadhathe; "Yaa Waaqa abbaa koo Abrahaam, Waaqa abbaa koo Yisihaaq, yaa Waaqayyo, isa 'Ati gara biyya keetii fi gara firoota keetiiitii deebi'i, ani waan gaarii siifin godhaa' naan jette sun, **10** ani gaarummaa fi amanamummaa ati ana garbicha kee argisiifte kana hundaaf hin malu. Ani yeroo Yordaanos kana ce'etti ulee koo qofa qaban ture; amma garuu garee lama ta'een jira. **11** Ani akka ati harka obboleessa koo Esaawu jalaa na baastu sin kadhadha. Ani, 'Inni dhufee na ajeesa; haadhotas ijollee isaanii wajjin ni ajeesa' jedhee sodaadheeraati. **12** Ati garuu, 'Ani dhugumaan waan gaarii siifin godha; sanyii kees akka cirracha galaanaa kan lakkaa'amuu hin dandeenee sanaa nan godha'

jetteerta.” **13** Inni halkan sana achuma bule; waan of biraa qabu keessaas kenna obboleessa isaa Esaawuuf kenu filate; **14** isaanis re’ota dhaltuu dhibba lama, korbeeyyii re’ee digdama, hoolota dhaltuu dhibba lama, korbeeyyii hoolaa digdama, **15** gaalawwan dhalaal soddoma ilmaan isaanii wajjin, saawwan afurtama, jiboota loonii kudhan, harroota dhaltuu digdama, wadala harrootaa kudhan turan. **16** Innis karra karraan addaan baasee tajaajiltoota isatti kennee, “Na dura darbaa deemaa; karrawwan horii gidduttis lafa hambisaa” jedhee tajaajiltoota isaa ajaje. **17** Namicha fuula duraan jiru sanaanis akkana jedhe: “Yoo Esaaw obboleessi koo sitti dhufe, ‘Ati kan eenyuu ti? Eessa dhaqxaa? Horiin fuula kee dura jiru kun kan eenyuu ti?’ jedhee si gaafate, **18** ati, ‘Kan garbicha kee Yaaqoob. Isaanis kenna gooftaa koo Esaawuuf ergamanii dha; kuno, Yaaqoobis nu duubaan dhufaa jira’ jechuu qabda.’” **19** Namicha lammaffaa, sadaffaa fi warra karrawwan sana faana deeman hundas akkana jedhee ajaje; “Isinis yoo Esaawun argitan waanuma kana isatti himaa. **20** Akkasumas, ‘Kunoo garbichi kee Yaaqoob nu duubaan dhufaa jira’ jedhaa.” Inni, “Ani kenna of dura ergeef kanaan isa nan araafadha; ergasii immoo ani yommuu Isa argutti tarii inni na simata ta’ a” jedhee yaadee tureetii. **21** Kennaan Yaaqoobiis Isa dura darbe; Yaaqoob garuu halkan sana qubata sana keessa bule. **22** Halkanuma sana Yaaqoob ka’ee niitota isaa lamaan, xomboreewwan isaa lamaanii fi ilmaan isaa kudha tokko fudhatee malkaa Yaabooq ce’e. **23** Innis erga laga isaan ceesisee booddee qabeenya isaa hunda erge. **24** Yaaqoob immoo kophaa isaa hafe; namichi tokkos hamma lafti bariittu wal'aansoo Isa qabe. **25** Namichis yommuu akka Yaaqoobin mo’achuu hin dandeenyi argetti, buusaa luqqeettuu Yaaqoob tuqe; yeroo inni namicha wajjin wal'aansoo qabettis luqqeettuu Yaaqoob ni adoode. **26** Namichis, “Waan bari’uu ga’eef gad na dhiisi” jedhe. Yaaqoob garuu, “Yoo ati na eebbifte malee ani gad si hin dhiisu” jedhee deebise. **27** Namichis, “Maqaan kee eenyu” jedhee Isa gaafate. Inni immoo, “Yaaqoob” jedhee deebise. **28** Namichis, “Ati sababii Waaqaa fi namoota wajjin wal'aansoo qabdee mo’attee si’achi Israa’el jedhamta malee Yaaqoob hin jedhamtu” jedhe. **29** Yaaqoobis, “Maalo maqaan kee natti himi” jedheen. Inni garuu, “Ati maaliif maqaan koo gaafatta?” jedheen. Ergasii inni achumattu Isa eebbise. **30** Yaaqoobis, “Ani ifaan ifatti Waaqa argeeraati; lubbuun koo garuu oolfamteerti” jedhee iddoon sana Phenii’el jedhee moggaase. **31** Akkuma inni Phennuu’elisin darbeen aduun isatti baate; innis sababii luqqeettuu isatiif okkolaa ture. **32** Kanaafuu Israa’eloonni hamma har’atti ribuu tafaa hin nyaatan; innis buusaa luqqeettuu Yaaqoob kan tafaan wal qabatu tuqee tureetii.

33 Yaaqoobis ol jedhee ilaalee kunoo Esaawu namoota dhibba afur wajjin utuu dhufaa jiruu arge; innis Liyaatti, Raaheli fi xomboreewwan lamaanitti ijoollee gargari hire. **2** Xomboreewwanii fi ijoollee isaanii dura aanse; Liyaa fi ijoollee ishee itti aansee, Raaheli fi Yoosefin immoo dugda duuba buuse. **3** Ofii isatiif immoo isaan dura darbee hamma obboleessa isaa bira ga’utti yeroo torba lafatti gad jedhee harka fuudhe. **4** Esaawu garuu Yaaqoobin simachuuf itti fiigee Isa hammate; morma isattis marmee Isa dhungate. Isaan lachanuu walitti boo’an. **5** Esaawus ol jedhee ilaalee dubartootaa fi ijoollee argee, “Warri si wajjin jiran kunneen eenyu?” jedhee gaafate. Yaaqoobis deebise, “Isaan ijoollee Waaqni arjummaadhaan ana garbicha keetiif kennee dha” jedhe. **6** Xomboreewwanii fi ijoolleen isaanii dhi’aataniid gad jedhani harka fuudhan. **7** Itti aansanii Liyaa fi ijoolleen ishee dhufanii gad jedhani harka fuudhan. Dhuma irratti immoo Yooselfi fi Raahel dhufanii gad jedhani harka

fuudhan. **8** Esaawu, “Bushayee fi loon ani argu kun hundi maali?” jedhee gaafate. Yaaqoobis, “Ani fuula kee fuula gooftaa koo duratti fudhatama argachuuf jedhee ti” jedhe. **9** Esaawu immoo, “Yaa obboleessa koo ani waan na ga’u qaba. Ati waan qabdu ofuma keetii hambifadhu” jedheen. **10** Yaaqoobis akkana jedhe; “Maalo akkas miti! Yoo ani fuula kee duratti fudhatama argadhee jiraadhe, kennaa kana na harkaa fudhadhu. Egaa amma ati fuula tolaadhaan na simatteerta; fuula kee arguu anaaf akkuma fuula Waaqaa arguutii. **11** Sababii Waaqni natti arjoomee anis waan na barbaachisu hunda qabuuf maaloo kennaan ani siif fide kana fudhadhu.” Esaawus waan Yaaqoob cimsee Isa kadhateef kennaan sana ni fudhate. **12** Esaawus, “Kottu karaa keenya itti fufnee haa deemu; ani si dura nan bu’aa” jedhe. **13** Yaaqoob garuu akkana isaan jedhe; “Akka ijoollein dadhaboo ta’ani fi akka anis hoolota fi saawwan hoosisanii kunuunsa gochuu qabu ati gooftaan koo ni beekta. Horiin kuneen yoo guyyuma tokkoon jarjarsuudhaan oofaman hundi isaanii ni dhumu. **14** Gooftaan koo garbicha isaa dura darbee haa deemu; ani immoo hamman See’iritti gooftaa koo qaqqabutti akkuma humna bushayee fuula koo dura jirutti fi akkuma humna ijolleetti suuta jedhee nan deema.” **15** Esaawus, “Yoos namoota koo keessa muraasa si biratti nan dhiisa” jedhe. Yaaqoob immoo, “Kun maaliif barbaachisaa? Fuula gooftaa koo duratti fudhatama argachuun qoffti na ga’ a” jedhe. **16** Esaawus guyyuma sana karaa isaa irra See’iritti deebei’. **17** Yaaqoob garuu Sukooti dhaaqee achitti ofii isatiif mana ijaarrate; horii isatiif immoo daasiif ijaare. Kanaafuu iddoon sun Suukooti jedhame. **18** Yaaqoob erga kaaba dhi’aa Phaadaan Arraamiitii deebei’ee boodde nagaan magaalaa Sheekem ishee biyya Kana’aan keessa sana ga’ee fuula magaalattii dura qubate. **19** Innis lafa dunkaana isaa irra dhaabate sana ilmaan Hamoor irraa meetii dhibbaan bitate; Hamoor immoo abbaa Sheekem. **20** Yaaqoobis achitti iddo aarsaa ijaaree El Elohee Israa’el jedhee moggaase.

34 Diinaan intalli Liyaan Yaaqoobiif deesse sun dubartoota biyyattii ilaaluudhaaf gad baate. **2** Sheekem ilmi Hamoor namicha gosa Hiiwii kan bulchaa biyya sanaa ture ishee arge; innis qabee humnaan ishee gudeede. **3** Qalbiin isas Diinaan intala Yaaqoobiin fudhatame; innis ishee jaallatee afaan tolaa itti dubbate. **4** Sheekemis abbaa isaa Hamooriin, “Intala kana na fuusisi” jedhe. **5** Yaaqoob yommuu intalli isaa Diinaan akka gudeedamte dhaga’etti, ilmaan isaa dirree irra horii tiks turan; kanaafuu Yaaqoob hamma isaan galanitti ni cal’ise. **6** Hamoor abbaan Sheekemis Yaaqoob wajjin dubbachuu dhaqe. **7** Ilmaan Yaaqoobis akkuma waan uumame sana dhaga’aniin dirreedhaa dhufan. Isaanis sababii Sheekem intala Yaaqoob wajjin ciisuudhaan Israa’el keessatti waan jibbisiiisa hojjetef ni gaddan; akka malees aaran. **8** Hamoor garuu akkana isaanii jedhe; “Qalbiin ilma koo Sheekem intala keessan irra bu’era. Maalo isatti ishee heerumsiisa. **9** Fuudha fi heerumaan walitti firoomnaa; intallan keessan nuu kennaa; intallan keenyas fuudha. **10** Nu wajjin jiraadhaa; biyyattii fuula keessan dura jirti; keessa jiraadhaatiit itti daldala; qabeenya itti horadhaa.” **11** Sheekemis abbaa Diinaatii fi obboloota isheetiin akkana jedhe; “Ani fuula keessan duratti fudhatama argannaan waanuma isin naan jettan isiniif nan kenna. **12** Isinis gabbara misirrittiif kennaan ani fiduu qabu hamma feetan natti muraa; anis waan isin naan jettan nan baasa. Intalattii qofa natti heerumsiisa.” **13** Ilmaan Yaaqoob immoo waan Sheekem obboleetii isaanii Diinaa gudeedee yeroo Sheekemii fi abbaa isaa Hamoorif deebei kennanitti haxxummaadhaan dubbatan. **14** Isaanis akkana isaanii jedhan; “Nu waan akkanaa gochuu hin dandeenyi;

nu nama dhagna hin qabatiniif intala keenya kennuu hin dandeenyu. Kun nuuf salphina. **15** Nu waan tokko qofaan tote isiniin jenna; kunes yoo isin dhira keessan hunda dhagna qabdaniif akkuma keenya taatanii dha. **16** Ergasiis nu intallan keenya isiniin kennina; intallan keessan immoo ni fuuna. Gidduu keessan ni jiraanna; isin wajjinis saba tokko ni taana. **17** Garuu yoo isin dhagna qabachuu diddan nu obboleetti keenya fudhamnee deemna.” **18** Dubbiin isaanii Hamoorii fi Sheekem ilma Hamoor ni gammachiise. **19** Sheekem namoota mana abbaa isaa jiraatan hunda caalaa kabajamaa ture; inni sababii intala Yaaqoobitti gammadeef waan kana lafa irra hin harkifne; **20** Hamoorii fi ilmi isaa Sheekem gara karra magaalaa isaanii dhufanii namoota magaalaa isaanittii akkana jedhan; **21** “Jarii kun nuuf warra nagaa ti; kanaafuu biyyattii keessa jiraatanii itti haa daldalatan. Biyyattiin isaaniiif lafa bal’aa qabdi; nu intallan isaanii haa fuunu; isaanis intallan keenya haa fudhann. **22** Garuu namoonni kunneen akka saba tokkootti nu wajjin jiraachuuuf tole kan jedhan yoo dhiironni keenya akkuma isaanii dhagna qabatan qofa. **23** Loon isaanii, qabeenyi isaanittii fi horiin isaanii kaan hundinuu kanuma keenya hin ta’ani? Kanaafuu kottaa tole isaanii jennaa; isaanis nu wajjin ni jiraatu.” **24** Namoonni karra magaalaa sanaatiin gad ba’an hundinuu Hamoorii fi ilma isaa Sheekemiin walii galan; dhiironni karra magaalaa sanaatiin gad ba’an hundinuu dhagna qabatan. **25** Guyyaa sadii booddee utuma isaan dhukkubsachaa jiranuu, ilmaan Yaqqoobiis keessaa namni lama Simi’oonii fi Lewwiin, obboloonni Diinaa, goraadee isaanii fudhatanii magaalaa homaa quba hin qabne sana dha’aniif dhiira hunda ajjeesan. **26** Isaanis goraadeedhaan Hamoorii fi ilma isaa Sheekemin ajjeesaniin Diinaa immoo mana Sheekemitti fudhatanii qajeelan. **27** Ilmaan Yaqqoobis reeffawwan irr darbanii magaalaa obboleettiin isaanii itti gudeedamte sana saaman. **28** Isaanis bushayee isaanii, loon isaanii, harroota isaanittii fi waan isaan magaalaa keessaa fi alaa qaban hunda fudhatan. **29** Qabeenyi isaanii hunda, dubartootaa fi ijoolliee isaanii hunda fudhatanii deeman; waan mana keessa jiru hundas ni booji’an. **30** Yaqqoobis Simi’oonii fi Lewwiidhaan akkana jedhe; “Isin akka ani Kana’anotaa fi Feerzota biyya kana jiraatanitti xireeffatamu gochuudhaan rakkoo natti fiddan. Nu baay’inaan xinnoo dha; yoo isaan humna walitti dabatalanii na lolan anii fi warri mana koo hundinuu ni dhumna.” **31** Isaan garuu, “Yoos inni akkuma sagaagaltuu tokkootti obboleetti keenyatti haa taphatuu ree?” jedhanii deebisan.

35 Waaqni Yaqqoobiin, “Ka’itii Beet’elitti ol ba’ii achi jiraadhu; achittis Waaqa yeroo ati obboleessa kee Esaawun baqatetti sitti mul’ate sanaaf iddo aarsaa tolchi” jedhe. **2** Yaqqoob warra mana isaa jiranii fi warra isa wajjin turan hundaa akkana jedhe; “Waaqota ormaa kanneen isin of biraa qabdaniif irraa fagaadhaa; of qulqulleessa; uffata keessanis geeddaradhaa. **3** Kottaa kaaneet Beet’elitti ol baanaa; anis achitti Waaqa gaafa rakkina kootii deebii naa kennee isaa iddo anii dhagee hundumatti na wajjin ture sanaaf iddo aarsaa naan tolcha.” **4** Isaanis waqota ormaa kanneen isaan of biraa qaban hundaa fi lootii surra isaanii Yaqqoobitti kennan; Yaqqoobis fuudhee qilxuu Sheekemii jalatti awwale. **5** Isaanis ka’aniif qajeelan; akka namni tokko iyyuu isaan duukaa hin buuuneef naasisuu Waaqaa magaalawwan naannoo isaanii jiran irra bu’e. **6** Yaqqoobiis fi namoonni isaa wajjin turan hundi gara Luuzi kan Beet’el jedhamtuu ishee biyya Kana’an keessatti argamtu sanaa dhufan. **7** Innis achitti iddo aarsaa tolchee sababii yeroo inni obboleessa isaa jalaa baqachaa turetti Waaqni achitti isatti of mul’iseef iddo sana El Beet’el jedhee waame. **8** Debooraan guddiftuun Ribqaa

duutee Beet’elii gaditti qilxuu jalatti awwalamte. Maqaan isaa Aloonbaakut jedhame. **9** Erga Yaaqoob kaaba dhi'a Phaadaan Arraamiitti deebi'ee booddee Waaqni ammas isatti mul'atee isaa eebbise. **10** Waaqni, “Maqaan kee Yaaqoob; si’achi garuu ati Yaaqoob hin jedhamtu; maqaan kee Israa'e'l jedham” jedheen. Maqaan isaa Israa'e'l jedhame. **11** Waaqni akkana isaan jedhe; “Ani Waaqa Waan Hunda Danda'u dha; hori; baay'adhus. Sabnii fi waldaan sabootaa sirraa argamu; moottonnis mudhii kee keessaa ba'u. **12** Ani biyya Abrahaamii fi Yisihaaqiif kenne siifis nan kenna; anis biyya kana sanyii kaa warra si boodeetiifis nan kenna.” **13** Waaqnis iddo itti isaa wajjin haasa'aa ture sanatti isaa dhiisee ol ba'e. **14** Yaqqoob iddo itti Waaqni isaa wajjin dubbate sana utubaa dhagaa tolko dhaabee kennaah dhugaati irratti dhangalaase; zayitiis irratti dhangalaase. **15** Yaqqoobis iddo itti Waaqni isaa wajjin dubbate sana Beet’el jedhee moggaase. **16** Isaanis Beet’elitti ka’aniif adeemsaa isaanii itti fufan. Akkuma isaan Efraataatti dhi'aataniiis Raahel ciniinsuu qabamtee akka malee muddamat. **17** Utuu isheen da'uuf ciniinsuu jabaa keessa jirtuus deessiftuun, “Ati waan ilma biraax deessuuuf hin sodaatin” jetteen. **18** Raahel garuu waan du'u geeseeftutum lubbuun ishee ba’aa jirtuu Ben-Ooniit jettee ilma ishee moggaafte. Abbaan isaa garuu Beniyaam jedhee isaa moggaase. **19** Akkasiin Raahel duutee karaa Efraataatti geessu irratti awwalamte; Efraataan kun immoo Beetlihem. **20** Yaqqoobis awwala ishee irra soodduu dhaabe; soodduun sunis hamma har'aattuu awwala Raahel argisiisa. **21** Israa'e'l ammas achii ka’ee Migdaal Eederiin gamatti dinkaana isaa dhaabbate. **22** Utuu Israa'e'l biyya sana jiraatu Ruubeen of seenee saajjatoo abbaa isaa Bilihaa wajjin ciise; Israa'e'lisis waan kana dhaga'e. Yaqqoob ilmaan kudha lama qaba ture; isaanis: **23** Ilmaan Liyaa: Ruubeen jechuunis ilma Yaqqoob isaa hangafa, Simi’oon, Lewwiin, Yihuudaa, Yisaakorii fi Zebuulloon. **24** Ilmaan Raahel: Yoosefii fi Beniyaam. **25** Ilmaan Bilihaa jechuunis xomboree Raahel: Daanii fi Niftaaalem. **26** Ilmaan Zilfaa jechuunis xomboree Liyaa: Gaadii fi Aasheer. Isaan kunneen ilmaan Yaqqoob kanneen kaaba dhi'a Phaadaan Arraamiitti isaaaf dhalatanii dha. **27** Yaqqoobis gara abbaa isaa, gara Yisihaaq, gara magaalaa Mamree ishee Kiriyati Arbaaq kan Kebroon jedhamtuu, iddo Abrahaamii fi Yisihaaq alagoota ta’aniif jiraachaa turan sanaa dhufe. **28** Yisihaaq wagga dhibba tokkoo fi saddeettama jiraate. **29** Innis umurii quueef, dulloomee hafuuura isaa kan dhumaabaafeet du'e; gara saba isaatissi dhalabame. Ilmaan isaa Esaawuu fi Yaqqoobis isaa awwalaan.

36 Seenaan maatii Esaawu kan Edoom jedhamu sanaa kana. **2** Esaaw niittota isaa dubartootaa Kana aan keessaa fuudhe; isaanis Aadaa intala Eeloon namicha gosa Heetii fi Oholiibaamaa intala Aanina ilma Zib'o'on namicha gosa Hiwi, **3** akkasumas Baasmati intala Ishmaa'eel obboleetti Nabaayoti. **4** Aadaan Eliifaazin Esaawuuf deessees; Baasmati immoo Re'u'elin deesse. **5** Oholiibaamaanis Ye'uushi, Ya'ilaamii fi Quoarahi deesse. Isaan kunneen ilmaan Esaawu kanneen Kana'aniitti isaaaf dhalatanii dha. **6** Esaawu niittota isaa, ilmaan isaa, intallan isaatii fi warra mana isaa jiraatan hunda, akkasumas karra loon isaa, horii isaa kaan hundaa fi qabeenyi biyya Kana'aniitti horate hunda fudhatee obboleessa isaa Yaqqoob biraa ka’ee biyya biraa dhaqe. **7** Waan qabeenyi isaanii akka malee baay'ateef isaan walii wajjin jiraachuu dhadhaban; lafti isaan jiraachaa turanis sababii baay'ina horii isaanittii isaan ga’uu hin dandeenyi. **8** Esaawu biyya gaara See'iir keessa jiraate; Esaawu jechuun Edoomtii dha. **9** Seenaan maatii Esaawu abbaa Edoomtataa kan warra biyya gaara See'iir keessa jiraatanii kana. **10** Maqaan ilmaan Esaawu: Eliifaaz, ilma Aadaa niittia Esaawuutii fi Re'u'eel ilma Baasmati niittia Esaawuu

ti. **11** Ilmaan Eliifaaz: Teemaan, Oomaar, Zefoo, Gaataamii fi Qenaz. **12** Eliifaaz ilmi Esaawus saajjatoo Tiimnaa jedhamtu qaba ture; isheenii Amaaleqjin Eliifaaziif deesse. Isaan kуннеен ilmaan ilmaan Aadaa niitti Esaawu. **13** Ilmaan Re'uu'eeel: Nahaati, Zeraa, Shamaa fi Miizaah. Isaan kуннеен ilmaan ilmaan Baasmati niitti Esaawu. **14** Oholiibaamaan niitti Esaawu intalli Aannaa ilma Zibe'oон Esaawuuf: Ye'uushi, Ya'ilaaamii fi Qooraahi deesse. **15** Isaan kуннеен sanyiwwan Esaawu keessaan hangafoota turan: Ilmaan Eliifaaz ilma Esaawu isa hangafaa: Teemaan hangafticha, Oomaar hangafticha, Zefoo hangafticha, Qenaz hangafticha, **16** Qooraahi hangafticha, Gaataam hangafticha fi Amaaleq hangafticha. Isaan kуннеен hangafoota biyya Edoom keessatti Eliifaaz irraa dhalatanii dha; isaanis ilmaan Aadaa ti. **17** Ilmaan Re'uu'eeil ilma Esaawu: Nahaati hangafticha, Zeraa hangafticha, Shamaa hangafticha fi Miizaah hangafticha. Isaan kуннеен hangafoota biyya Edoomitti Raaq'el irraa dhalatanii dha; isaanis ilmaan Baasmati niitti Esaawu. **18** Ilmaan Oholiibaamaa niitti Esaawu: Ye'uushi hangafticha, Ya'ilaaamaa hangafticha fi Qooraahi hangafticha. Isaan kуннеен hangafoota Ahiliibaamaa niitti Esaawu intala Aannaa irraa dhalatanii dha. **19** Isaan kуннеен ilmaan Esaawu Edoom jedhamu sanaa turan; isaan kуннеен hangafoota isaanii turan. **20** Isaan kуннеен ilmaan See'iir namicha gosa Hoorii kanneen biyya sana keessa jiraachaa turanii dha; isaanis: Looxaan, Sobaal, Zibe'oон, Aannaa, **21** Diishoon, Eezerii fi Diishaan. Ilmaan See'iir kanneen biyya Edoom keessaan kуннеен hangafoota hoorotaa turan. **22** Ilmaan Looxaan: Hoorii fi Hoomaam. Tiimnaa obboleettii Looxaan. **23** Ilmaan Sobaal: Aliwaan, Maanahaat, Eebaal, Shefoo fi Oonaami. **24** Ilmaan Zibe'oон: Ayyaa fi Aannaa. Aannaan kunis namicha utuu harroota abbaa isaa Zibe'oон tiksuu gammoojjii keessatti burqaan bishaan danfaa argatee dha. **25** Ijoolle Aannaa: Diishoonii fi Oholiibaamaa intala Aannaa. **26** Ilmaan Diishoon: Hemdaan, Eshbaan, Yitraanii fi Keraan. **27** Ilmaan Eezeri: Bilhaan, Zaawaanii fi Aqaan. **28** Ilmaan Diishaan: Uuzii fi Araan. **29** Isaan kуннеен hangafoota Hoorotaa ti: Looxaan, Sobaali, Zibe'oон, Aannaa, **30** Diishoon, Eezerii fi Diishaan. Isaan kуннеен biyya See'iiri keessatti akkuma gosa gosa isaaniiitti hangafootaa Hoorotaa turan. **31** Moottonni utuu moottiin Israa el tokko iyyuu hin mo'in dura Edoom keessatti mo'an kanneen turan: **32** Belaa ilmi Be'oor mootti Edoom ta'e. Magaalaa isaa Diinhaabaa jedhamee moggaafame. **33** Belaa duunaan Yoobaab ilmi Zeraa namichi Bozraa iddoa isaa bu'ee mootti ta'e. **34** Yoobaab duunaan Hushaam namichi biyya Teemaan iddoa isaa bu'ee mootti ta'e. **35** Hushaam duunaan Hadaad ilmi Bedad inni biyya Mo'aabitti Midyaanin mo'ate sun iddoa isaa bu'ee mootti ta'e. Maqaan magaalaa isaa Aawiit jedhamee. **36** Hadaad duunaan Samlaan namichi Masreeqaa iddoa isaa bu'ee mootti ta'e. **37** Samlaan duunaan Shaawul namichi biyya Rehoobooti ishee laga bira jirtu sanaa iddoa isaa bu'ee mootti ta'e. **38** Shaawul duunaan Ba'al-Haanaan ilmi Akboor iddoa isaa bu'ee mootti ta'e. **39** Ba'al-Haanaan ilmi Akboor duunaan immoo Hadaad iddoa isaa bu'ee mootti ta'e. Magaalaa isaaas Faa'uu jedhamee. Maqaan niitti isaa immoo Maheexabi'eel jedhamaa ture. Isheenii intala Maxreed intala Mee-Zaahaba turte. **40** Hangafoonni Esaawu irraa dhalatan akkuma gosa gosa isaaniiitti fi akkuma naannoo jireenyaa isaaniiitti maqaan maqaan kanneenii dha: Tiimnaa, Aalwaa, Yeteteeti, **41** Oholiibaamaa, Eelaa, Phiinoon, **42** Qenaz, Teemaan, Mibzaar, **43** Magidii'eelii fi Iiraam. Namoonni kуннеен akkuma lafa biyya qabatanii keessa jiraataniitti hangafoota Edoom turan. Esaawuun kunis abbaa Edoomotaa ti.

37 Yaaqoob biyya abbaan isaa ture, Kana'aan keessa jiraate. **2** Seenaan maatti Yaqaob kana. Yoosef yeroo dargaggeessa waggaan kudha torba turetti obboloota isaa, ilmaan niitota abbaa isaa jechuuni ilmaan Bilihaatii fi Ziilfa wajjin bushaayee tiksaa ture; innis waa'ee obboloota isaa odootu hamaa abbaa isaatiff fide. **3** Israa'el waan bara dullumaa keessa isaa dhalcheef ilmaan isaa hunda caalaa Yoosefin jaallata ture; innis qoloo faayeffame hojjeteef. **4** Obboloonni isaaas yommuu akka abbaan isaanii isaan hunda caalaa isa jaallate hubatanitti Yoosefin jibban; afaan nagaas itti dubbachuu hin daneenye. **5** Yoosef abjuu abjootee obboloota isaaatti hime; isaanis ittuma caalchisanii isaa jibban. **6** Innis akkanaa isaanii jedhe; "Mee abjuu ani arge kana dhaga'aa: **7** Nu lafa qotisaas keessatti bissii midhaanii hidhia ture; kunoo, bissiin koo ol jedhee dhaabate; bissiinwwan keessan immoo bissii kootti naannaa'anii gad jedhanii sagadaniif." **8** Obboloonni isaaas, "Ati nu irratti mootii tu'uu barbaaddaa? Dhugumaan situ nu bulchaa?" jedhaniin. Isaanis sababii abjuu isaaatti fi sababii waan inni dubbateetif ittuma caalchisanii isaa jibban. **9** Ergasiis abjuu biraa abjootee obboloota isaaatti hime. Akkanas jedheen; "Kunoo, ani abjuu biraa abjoodheera; aduu fi ji'i, urjiwwan kudha tokkos gad jedhanii naa sagadu." **10** Yommuu inni waan kana abbaa isaaatti fi obboloota isaaatti himetti abbaan isaa, "Abjuun ati abjoottee kun maali? Ani, haati keetii fi obboloonni kee dhugumaan dhufnee fuula kee duratti gad jennee siif sagadnaa?" jedhee isatti dhiekkame. **11** Obboloonni isaa isatti hinaafan; abbaan isaa garuu waan kana garaati qabate. **12** Gaaf tokko obboloonni isaa bushaayee abbaa isaanii Sheekem bira dheechisuu dhaqan; **13** Israa'elis Yoosefiin, "Akkuma ati beektu obboloonni kee Sheekem bira bushaayee dheechisaa jiru. Mee kottu ani gara isaaniiitti si ergaa" jedhe. Yoosefis, "Kunoo asan jira" jedheen. **14** Israa'el immoo, "Mee dhaqitiit akka obboloonni kee, bushaayeenis nagaa ta'anii fi akka hin ta'in ilaaliitii deebii'ii natti himi" jedheen. Innis akkasiin Sulula Kebrooniitii Sheekemitti isaa erge. Yoosefis Sheekem ga'e; **15** namichi tokko isaa arge; kunoo inni dirree irra jooraa ture; namichi sunis, "Ati maal barbaadda?" jedhee isaa gaafate. **16** Yoosefis deebisee, "Ani obboloota koon barbaada. Ati iddoo isaa bushaayee isaanii dheechisaa mee natti himi" jedheen. **17** Namichis deebisee, "Isaan asii deemaniru; ani 'Gara Dootaan haa dhaqnu' jechuu isaanii dhaga'eera" jedhe. Yoosefis obboloota isaa duukaa bu'ee Dotaayin biratti isaan argate. **18** Isaan garuu fagootti isaa arganii isaa ajjeesuuutu inni isaan bira hin ga'in mari'atan. **19** Isaaan akkanaa waliiin jedhan; "Kunoo abbaan abjuu sun dhufaa jira! **20** Kottaa ajjeefnee boollawwan as jiran keessaa tokkotti isaa gannee bineensa hamaatu isaa nyaate jenna. Ergasiis immoo abjuu isaa maal akka ta'u ilaalla." **21** Ruubeen waan kana dhageenyaa isaan harkaa isaa baase. Innis akkanaa jedhe; "Lakkii isaa hin ajjeefnu; **22** dhiiga hin dhangalaasinaa. Gammoojjii keessatti boolla kana keessa isaa buusaa malee harka keessanii isaa hin tuqinnaa." Ruubeen isaan harkaa isaa baasee gara abbaa isaaatti isaa deebisuu akkanaa jedhe. **23** Yeroo Yoosif obboloota isaa bira ga'etti isaan qoloo inni uffate, qoloo miidhagaan sana isaa irraa baasanii, **24** isaa fuudhanii boollattu gad darbatan. Boollii sunis duwuaa ture; bishaanis hin qabu ture. **25** Obboloonni isaa buddeena nyaachuuf tataa'an; ol jedhaniiis kunoo, daldaltoota warra Ishmaa'eel kanneen Gil'aadii dhufaa jiran argan. Isaanis urgoothuu, haphee dibataati fi qumbii gaalawwan isaaniiitti fe'atanii Gibixitti geessaa turan. **26** Yihuudaanis obboloota isaaatiin akkanaa jedhe; "Obboleessa keenya aijjeefnee dhiiga isaa dhoksuun bu'aa maalii nuu qaba? **27** Kottaa Ishmaa'eelootatti isaa gurgurra malee harka keenyaan isaa hin tuqnuu; inni obboleessa

keenyaa fi foon keenya." Obboloonniisaas yaada kana fudhatan. **28** Yommuu daldaltoonni Midyaan achiin darbuu dhufanittis obboloonni Yoosef boolla keessa harkisanii ol isa baasanii meetii saqilii digdamaatti Ishmaa'eelootatti isa gurguratan; jarris Gibxitti isa geessan. **29** Ruubeen gara boolla sanaattii deebi'e; Yoosef boolla sana keessa hin turre; innis uffata ofii isaa tarasaase. **30** Innis gara obboloota isaa dhagee, "Gurbichi achi hin jiru! Egaan eessan dhaqa?" jedheen. **31** Isaanis qoloo Yoosef fuudhanii re'ee tokko qalanii qoloo sana dhiiga keessa cuuphan. **32** Qoloo miidhagaa sanas abbaa isaaniitti geessanii, "Nu qoloo kana arganneera; mee qoloo ilma keetii ta'u fi ta'u baachuu isaa ilaali" jedhan. **33** Innis qoloo sana beekee, "Kun qoloo ilma kootti ti! Bineensi hamaatu isa nyaate. Dhugumaan Yoosef ciccirameera" jedhe. **34** Kana irratti Yaaqoob uffata ofii isaa tarasaase; wayyaa gaddaa mudhiitti hidhatee guyyaa baay'ee ilma isaatif gadde. **35** Ilmaan isatifi intallan isaa hundinuu isaa jajjabeessuuf ka'an; inni garuu jajjabaachuu didee, "Lakkii ani gaddaa gar ilma koo sii'olitti gad bu'a" jedhe. Akkasiin abbaan isaa ni boo'eef. (**Sheol h7585**) **36** Gidduu sana warri Midyaan sun Gibxi keessatti Phoxiifaaraan namicha qondaaltota Fara'oona keessa tokko ture kan ajajaa waardiyyaa ta'e tokkotti Yoosief gurguratan.

38 Yeroo kanatti Yihuudaan obboloota isaa biraa deemeey namicha Adulaam kan Hiiraam jedhamu tokko bira jiraachuu gad bu'e. **2** Achittis Yihuudaan intala namicha Kana'aan kan Shuuwaan jedhamu tokkoo arge; innis ishee fuudhee ishee bira ga'e; **3** isheenis ulfootee ilma deesse; maqaan isaaas Eer jedhame. **4** Ammas ulfootee ilma deesse; maqaan isaaas Oonaan jettee moggaafte. **5** Ammas ittuma dabaltee ulfootee ilma biraa deessee maqaan isaa Sheelaajettee moggaafte. Isheenis Kiziibitti isa deesse. **6** Yihuudaanis Eer ilma isaa hangafticha niitti fuusise; maqaan ishee Taamaar jedhamaa ture. **7** Garuu Eer ilmi Yihuudaa hangaftichi sun fuula Waaqayyo duratti hamaa ture; kanaafuu Waaqayyo isa ajeese. **8** Yihuudaanis Oonaaniin, "Obboleessa keetifi sanyii dhaabuu jedhiitti niitti obboleessa keetii bira ga'iitti dirqama waarsummaa keetii isheef guuti" jedhe. **9** Oonaan garuu akka ijoolleen dhalattu sun kan isaa hin taane beeke; kanaafuu akka obboleessa isaatifi sanyii hin dhaabneef jedhee yeroo niitti obboleessa isaa bira ga'u hunda afeetaa lafatti dhangalaasa ture. **10** Wanni inni hojjete sun fuula Waaqayyo duratti hamaa ture; kanaafuu Waaqayyo isas ni ajeese. **11** Ergasiij Yihuudaan niitti ilma isaa Taamaariin, "Hamma ilki koo Sheelaajuddatutti haadha hiyyeessaa ta'iitti mana abbaa keetii jiraadhu" jedhe. Inni, "Mucaan kunis akkuma obboloota isaa du'aa laata" jedhee yaadee tureetii. Kanaafuu Taamaar mana abbaa ishee jiraachuu dhaqxe. **12** Bara dheraa booddees intalli Shuuwaa niitti Yihuudaa duute. Yihuudaanis gadda isaa irraa bayyanannaan gara Tiimnaahitti lafa warra hoolota isaa irraa rifeensa murmuraniitti ol ba'e; michuun isaa Hiiraam namichi Adulaam isa wajjin deeme. **13** Taamaaris, "Kunoo abbaan dhirska keetii hoolota isaa irraa rifeensa murmuruuf jedhee Tiimnaahitti ol ba'a jira" jedhanii yeroo itti himanitti, **14** wayyaa haadha hiyyeessaa of irraa baaftee of dhoksuff haguuggii haguuggattee; ergasiis balbala Enaayimitti ol galchu kan daandii Tiimnaahitti geessu irra jiru dura teesse. Sheelaajuddatutti iyuu isheen akka niitummaadhaan isaf hin kennamin beektee tureetii. **15** Yihuudaan yommuu ishee argetti sababii isheen fuula ishee haguuggattee tureef sagaagaltuu ishee se'e. **16** Innis utuu akka isheen niitti ilma isaa taate hin beekin karaa cina iddoos isheen jirtu ishee bira dhaqee, "Mee kottu si wajjin nan ciisa" jedheen. Isheenis, "Ati na wajjin ciisuf maal naa

kennita?" jettee isa gaafatte. **17** Inni immoo, "Ani bushaayee koo keessa ilmoo re'ee tokko siifin erga" jedheen. Isheenis, "Hamma ilmoo sana naa ergitutti waan biraa qabsiisa naa kennita?" jettee. **18** Innis, "Ani qabsiisa maalin siif kenna?" jedheen. Isheenis deebiftee, "Chaappaa kee hidhhaa isaa wajjin, ulee qabattee deemtus naa kenni" jetteen. Innis wantoota kanneen kenneefii ishee wajjin ciise; isheenis ni ulfoofte. **19** Erga achiin deemtee booddee haguuggii ishee of irraa baaftee wayyaa dhirsii ishee irraa duunaan uffattee turte sana deebiftee uffatte. **20** Yihuudaan waan qabsiisa kenne dubartii sana irraa deebifachuu jedhee karaa michuu isaa namicha Adulaam sanaatiin ilmoo re'ee ergeef; namichi garuu ishee hin argine. **21** Namichis, "Sagaagaltuun Enaayim bira, daandii irra taa'aa turte sun eessa jirti?" jedhee warra achi jiraatan gaafate. Jarri immoo deebisanii, "Sagaagaltuun tokko iyyuu as hin turre" jedhan. **22** Innis gara Yihuudaatti deebi'e, "Ani dubartii arguu hin dandeenyee. Akkasumas warri iddoos sana jiraatan, 'Sagaagaltuun tokko iyyuu as hin turre' jedhan" jedheen. **23** Yihuudaanis, "Isheen waan qabattee sana haa hambifattu; yoo kanaa achii nu waan kolfaa taanaa. Kunoo ani ilmoo re'ee kana isheef ergeera; ati garuu ishee dhabde" jedhe. **24** Gara ji'a sadii booddee, "Taamaar niitiin ilma keetii sagaagaltuu taateerti; kanaanis isheen amma ulfooteerti" jedhanii Yihuudaatti himan. Yihuudaan immoo, "Gadi baasaati ibiddaan gubaa ishee ajjeesaal" jedhe. **25** Isheenis utuma gad baafamaa jirtuu, "Ani abbaa mi'a kanaa irraa ulfaa'eera" jettee abbaa dhirska isheetti ergaa ergite. Akkasumas, "Chaappaa fi kirriin isaa, uleen kunis kan eenyuu akka ta'e mee ilaali addaan baafadhu" jetteen. **26** Yihuudaanis mi'a kana beekee, "Sababii ani ilma koo Sheelaatti ishee hin heerumsiiniif, isheen na caalaa qajeeltuu dha" jedhe. Innis deebi'e ishee bira hin geenyee. **27** Yommuu yeroon da'umsa ishee bira ga'etti, kunoo, ilmaan lakkutu gadameessa ishee keessa ture. **28** Utuu isheen da'umsa irra jirtuu inni tokko harka isaa gad baafate; deessiftunis qabdee, "Isa kanatu dura lafa ga'e" jettee kirrii diima harka isaatii hiite. **29** Akkuma inni harka isaa ol deebifateen kunoo obboleessi isaa dhalate; deessiftunis, "Ati akkamiin ofuma keetiiin cabsitee baate?" jette. Maqaan isaaas Faares jedhame. **30** Obboleessi isaa kan kirrii diima harka irraa qabu sunis ni dhalate; innis Zaaraa jedhamee moggaafame.

39 Yeroo kanatti Yoosef Gibxitti geefffamee ture. Phoxiifaaraan namichi Gibxi qondaallii Fara'oona kan ajajaa waardiyyaa ture sun Ishmaa'eeloota achi isa geessan irraa isaa bitate. **2** Yoosief waan Waaqayyo isa wajjin tureef nama milkaa'aa ta'e; innis mana gooftaa isaa namicha biyya Gibxi sanaa jiraate. **3** Gooftaan isaa akka Waaqayyo isa wajjin jiruu fi akka Waaqayyo waan inni hojjetu hunda keessatti isa milkoomse arge; **4** Yoosief fulua gooftaa isaa duratti fudhatama argatee hojjetaa isaa amanamaa ta'e. Phoxiifaaraanis mana isaa irratti isa muude; waan qabu hundumas akka inni eeguuf imaanaa itti kenne. **5** Gaafa inni mana isatifi fi waan inni qabu hunda irratti isa muudee jalqabee Waaqayyo sababii Yoosiefif jedhee mana namicha Gibxi sanaa eebbise. Eebbi Waaqayyoos waan Phoxiifaaraan manaa fi alaa qabu hunda irra ture. **6** Kanaafuu Phoxiifaaraan waan qabu hunda harka Yoosef jala galche; innis waan nyaatu qofa malee qabeenya isaa tokko illee hin beeku ture. Yoosef dhaaba toleessaa fi miidhagaa ture; **7** niitti gooftaa isaa waan kana booddee ija ishee Yoosef irra buufatte, "Kottuu na bira ga'il" jetteen. **8** Inni garuu didee akkana isheen jedhe; "Kunoo, gooftaan koo waan mana keessa jiru tokko illee hin beeku; inni waan qabu hunda natti kenneera. **9** Mana kana keessatti namni na caalu tokko iyyuu hin jiru. Sababii ati niitti isaa taateef si'i malee wanni

gootaan koo natti hin kennin tokko iyyuu hin jiru. Yoos ani akkamittan waan hamaaakkasii raawwachuuudhaan Waqaatii cubbuu hoijedha ree?" **10** Isheen guyuma guyyaan Yoosefitti dubbattu iyyuu, inni ishee bira ga'uu yookaan ishee biratti argamu illee ni dide. **11** Gaaf tokko Yoosef hojii isaa hoijechuuu mana seenne; tajaajiltoota warra mana sanaa keessaan nammi tokko iyyuu achi hin turre. **12** Isheenis wayyaa isaa qabattee, "Kottutuui na bira ga'il" jetteen. Inni garuu wayyaa isaa isheetti gad lakkisee fiigee manaa ba'e. **13** Isheenis yommuu akka inni wayyaa isaa isheetti gad lakkisee fiigee manaa ba'e argitetti, **14** hoijettoota mana ishee waamteeakkana jetteen; "Kunoo, inni Ibricha kana akka nutti taphatuuf fide! Inni na bira ga'uuf natti ol seennaan ani sagalee guddaan iyye. **15** Innis gargaarsa barbaachaaf iyyuu koo dhageenyaa wayyaa isaa na biratti dhiisee fiigee manaa ba'e." **16** Isheen hamma gooftaan isaa galutti wayyaa isaa of bira keesse. **17** Akkana jettees oduu kana isatti himte: "Garbichi Ibrichi ati nuu fidde sun natti taphachuuu natti ol seene. **18** Garuu akkuma ani gargaarsa barbaachaaf iyyeen inni wayyaa isaa na biratti dhiisee fiigee manaa ba'e." **19** Gooftaan isaa yommuu oduu niitiin isaa, "Wanni garbichi kee na godhe kana" jettee itti himte sana dhaga'etti aaree gubate. **20** Gooftaan isaa Yoosefin fuudhee mana hidhaa iddo hidhamtooni mootichaa itti eegaman keessa buuse. Ta'us yeroo Yoosef mana hidhaa keessa turetti, **21** Waaqayyo isa wajjin ture; fuula ajajaa mana hidhaa sanaa durattis gaarummaa isaa itti argisiise; akka fudhatamas argat godhe. **22** Ajajaan mana hidhaa sunis namoota mana hidhaa jiran hunda irratti Yoosefin muude; waan achitti hoijetamu hunda irrattis itti gaafatamaa isaa godhe. **23** Sababii Waaqayyo isa wajjin turee fi waan inni hoijetu kam iyyuu isaa milkesseef ajajaan mana hidhaa sun waan itti gaafatamaa Yoosef jala jiru hundaaf yaaddoo tokko illee hin qabu ture.

40 Kana booddee namichi mootii Gibxiitiif dhugaatii dhi'eessuu fi namichi buddeena tolchu gooftaa isaanii mootii Gibxi sana gaddisiisan. **2** Fara'ooneis qondaaltotta isaa lamaanitii jechuunis itti gaafatamaa dhugaatiitii fi itti gaafatamaa tolchaa buddeenaatti aare; **3** innis mana ajajaa waardiyaya keessa mana hidhaa iddo Yoosef itti hidhamee ture keessa isaan buuse. **4** Ajajaan waardiyaya Yoosefitti isaan kenne; Yoosefis isaan tajaajilaal ture. Jarris guyya baay'ee mana hidhaa turan; **5** isaan lachanuu jechuunis namichi mootii Gibxiitiif dhugaatii dhi'eessuu fi namichi buddeena tolchu tokkoon tokkoon isaanii halkanuma tokko keessatti abjuu abjootan; tokkoon tokkoon abjuu sanaas hiikkaa mataa isaa qaba ture. **6** Yoosef guyya itti aanu ganama isaan bira dhaqee; kunoo utuu gaddaniitii jiranuu isaan arge. **7** Innis, "Fuulli keessan har'a maaliifakkanaa dukkanaa?" jedhee qondaaltotta Fara'ooneis warra isaa wajjin mana gooftaa isaa keessa mana hidhaa turan sana gaafate. **8** Isaanis, "Nu lachuu abjuu abjoonnee nama nuu hiiku dhabne" jedhanii. Kana irratii Yoosef, "Hiikkaan kaa Waaqaa mitii? Mee abjuu keessan natti himaa" jedheen. **9** Itti gaafatamaa dhugaatii sunakkanaa jedhee abjuu isaa Yoosefitti himate; "Abjuu koo keessatti kunoo muka wayinii tokkotu fuula koo dura ture; **10** mukti wayinii sunis damee sadii qaba ture. Innis akkuma lateen daraare; hurbuun ija isaa ni bilchaatte. **11** Xoofon Fara'ooneis na harka ture; anis ija wayinii fuudhee xoofoo Fara'ooneitti cuunfee xoofoo sana harka Fara'ooneitti kenne." **12** Yoosefisakkanaa jedheen; "Hiikkaan isaa kana; dameewwan sadan sun guyyaasadii. **13** Guyyaasadii keessatti Fara'ooneis mataa kee ol qaba; taayitaa keettis si deebisa; akkuma yeroo dhugaatii dhi'eessaafturte sana atis xoofoo Fara'ooneis harka isaaatti ni

kennita. **14** Garuu yeroo sitti tolutti na yaadadhuh; waan gaariis naa godhi. Waa'ee koo Fara'ooneitti himiitii mana hidhaa kanaa naa basi. **15** Ana biyya Ibrootaatii hatanii na fidaniitii; biyya kana keessatti ani waan boolla kana keessa na buusis tokko illee hin hoijenne. **16** Itti gaafatamaa buddeena sunis yommuu akka Yoosef abjuu sanaaf hiikkaa gaarii kenne argetti Yoosefin akkana jedhe; "Anis abjuu tokkon abjoodhe; kunoo gundoowwan buddeena sadii mataa koo irra turan. **17** Gundoo al aaru irra buddeena gosa garaa garaa kan Fara'ooneifi qopheeffametu ture; garuu simbirroonni matuma koo irratti gundoo sana keessa nyaachaa turan." **18** Yoosef immooakkanaa jedhe; "Hiikkaan isaa kana; gundoowwan sadan sun guyyaasadii. **19** Guyyaasadii keessatti Fara'ooneis mataa kee ol qaba; mukatti si rarraasa. Simbirroonni foon kee ni nyaatu." **20** Guyyaan sadaffaan guyyaas itti Fara'ooneis dhalat ture; Fara'ooneis qondaaltotta isaaatiifidha qopheesse. Innis itti gaafatamaa dhugaatiitii fi itti gaafatamaa buddeena sana fuula qondaaltotta isaa duratti dhi'eesse: **21** Itti gaafatamaa dhugaatiitii sana hojii isaaatti deebise; namichi xoofoo sana ammas harka Fara'ooneitti kenne. **22** Itti gaafatamaa buddeena sana garuu akkuma Yoosef abjuu isaanii hiikefitti rarraase. **23** Ta'us itti gaafatamaa dhugaatiitii sun Yoosefin ni irraanfate malee isa hin yaadanne.

41 Erga waggaan lama guutuun darbee booddee Fara'ooneis abjuu tokko abjoota. Kunoo inni qarqara laga Abbayaa dhaabachaa ture. **2** Kunoo, saawwan babbareedoo fi gagabattoon torba laga Abbayaa keessa ol ba'an; isaanis shambaqqoo keessa dheeda turan. **3** Ammas kunoo, saawwan fofokkisoo fi huuqqatoon kanneen bira torba laga Abbayaa keessa ol ba'anii saawwan ededa lagaa turan sana bira dhadhaabatan. **4** Saawwan fofokkisoo fi huuqqatoon sunis saawwan babbareedoo fi gagabattoor torban sana nyaatan. Fara'ooneis hirribaa dammaqe. **5** Ammas dee'ee rafee abjuu lammaffaa abjoota; kunoo mataan midhaanii torba misesee tolee somaa tokko irratti guddachaa ture. **6** Ergasii immoo kunoo mataan midhaan qaqancaroo hobombolette ba'aa bififtuutiin gubatanii torba biraabibbiqilan. **7** Mataan midhaan qaqancaroo sanaas mataa misesee tolle torban sana lilliqimse; Fara'ooneis hirribaa dammaqe; kunoo wanni sunis abjuu ture. **8** Ganama sana yaadni isaa ni jeeqame; inni nama ergee tolfatootaa fi beektota Gibxi hunda waamsifate. Fara'ooneis abjuu isaa isaanitti hime; garuu namni abjuu sana isaaftihiikkuu danda'u tokko illee hin argamne. **9** Ergasii itti gaafatamaa dhugaatii sun Fara'ooneiinakkanaa jedhe; "Ani har'a balleessaas koo yaadadheera. **10** Yeroo tokko Fara'ooneis tajaajiltoota isaaatti aaree anaaf itti gaafatamaa buddeena sana mana ajajaa waardiyaya keessatti hidhe. **11** Tokkoon tokkoon keenya halkanuma tokkoon abjuu abjootan; tokkoon tokkoon abjuu sanaas hiikkaa mataa isaa qaba ture. **12** Ibrichi dargaggeessi tokko nu wajjin achi ture; innis tajaajilaajaa eegumsaa ture. Nu abjuu keenya itti himannaan inni tokkoon tokkoon keenyaaf akkuma abjuu keenyaatti hiikkaa isaa nutti hime. **13** Akkuma inni nuu hiike sana ta'e; ani iddo kootti nan dee'ee; namichi kaanis ni fannifame." **14** Fara'ooneis nama ergee Yoosefin waamsise; boolla hidhaa keessa baasaniis dafanii isaa fidan. Innis haaddatee uffata isaa geeddarratee fuula Fara'ooneis duratti dhi'aate. **15** Fara'ooneis Yoosefin, "Ani abjuu abjoodheen ture; garuu namni tokko iyyuu naa hiikuun hin dandeenyne. Ani akka ati yeroo abjuu dhageessu hiikuun dandeessu dhaga'eera" jedhe. **16** Yoosef immoo, "Ani hiikuun hin danda'u; Waaqni garuu Fara'ooneifi deebii nagaa ni kenna" jedhee Fara'ooneifi deebise. **17** Fara'ooneis Yoosefinakkanaa jedhe, "Ani abjuu kootiin qarqara laga Abbayaa irra dhaabachaa ture; **18** Kunoo saawwan

gagabbatoo fi babbaree doon torba lagicha keessa ol ba'anii shambaqqoo keessa dheeda turan. **19** Isaan duubaan immoo saawwan huuuqqato, baay'ee fofo kisoo fi qaqalloon biraa torba ol ba'an; ani takkumaa saawwan fofo kisoo akkanaa guutummaa biyya Gibxi keessatti hin argine. **20** Saawwan huuuqqato fi fofo kisoon sun saawwan gagabbatoo duraan ol ba'an torbaan sana nyaatan. **21** Garuu erga isaan nyaatani booddee namni tokko illee akka isaan saawwan sana nyaatan beekuu hin daneenyee; isaan akkuma utuu hin nyaatini dura turan sana fofo kisoo turaniitii. Anis hirribaa nan dammaqe. **22** "Akkasumas ani abjuu kootiin mataa midhaanii torba kan misesi fi gagaarii somaa tokko irattti guddachaa jiru nan arge. **23** Isaan duubaanis kunoo mataan midhaanii cocoollagaan, qaqallaa kan hobombolettii ba'a biiftuuti gubate torba ol ba'e. **24** Mataawwan midhaanii qaql'aan sun mataa midhaanii gagaarii torban sana liqimsan; anis waan kana tolchitoottati nan hime; garuu namni tokko iyyuu naa ibsuu hin daneenyee." **25** Yoosef immoo Fara'ooni akkana jedhe; "Abjuun Fara'oone lamaanuu tokkuma. Waqaani waan hojjechuuf jiru Fara'ooneitti mul'iseera. **26** Saawwan babbaree doon torba waggaa torba; mataawwan midhaanii gagaarii torbas waggaa torba; abjuun sun tokkuma. **27** Saawwan qaqalloon fi fofo kisoon torban duubaan ol ba'anis waggaa torba; mataawwan midhaanii qaqcancaroon hobombolettii ba'a biiftuuti gubatan torban immoo waggoota beelaa torba. **28** "Wanni kun akkuna ani Fara'ooneitti himee dha. Waqaani waan hojjechuuf jiru Fara'ooneitti argisiiseera. **29** Barri quufaa guddaaan isaa torba biyya Gibxi guutuutti ni dhufu; **30** isaan boodeedhaan garuu waggoota beelaa torba ni dhufu. Quufni biyya Gibxi hundi ni irraanfatama; beelli sunis biyya balleessa. **31** Waan beelli duubaan dhufu sun baay'ee hamaa ta'uuf quufni biyyattii hin yaadatamu. **32** Abjuun kun bifa lamaan Fara'ooneitti kennamuun isaa waan dubbichi Waqaan murteeffameef dha; Waqaanis waan kana dafee ni raawwata. **33** "Kanaafuu Fara'oone nama hubataa fi beekaa tokko filatee biyya Gibxi irattti haa muudu. **34** Fara'oone akka isaan waggoota quufaa torban keessa midhaan biyya Gibxitii galfamu harka shan keessaa harka tokko walitti qabaniif qondaaltota biyya irattti haa muudu. **35** Isaanis waggoota gaarii dhufuuf jiran kana keessa midhaan hunda walitti haa qaban; akka nyaataaf ta'uufis midhaan kana taayitaa Fara'oone jalatti magalaawwan keessatti haa kuusun; haa eegans. **36** Midhaan kunis akka biyyattii beelaan hin badneef waggoota beelaa torban Gibxitii dhufuuf jiru keessa akka fayyaduuf biyyattidhaaf ol haa kaa'amu." **37** Dubbichis Fara'oonepii fi qondaaltota isaa hunda biratti gaarii ture. **38** Fara'ooneis, "Nama akka namicha kanaa kan Hafuurri Waqaan keessa jiru argachuu daneenyaa ree?" jedhee isaan gaafate. **39** Fara'ooneis Yoosefiin akkana jedhe; "Erga Waqaani waan kana hunda sitti mul'ise, namni akka kee hubataa fi beekaa ta'e tokko iyyuu hin jiru. **40** Ati masaraa koo irattti itti gaafatamaa taata; sabni koo hundinuu ajaa kee jalatti bulaa. Ani ulfina teessoo qofaan si caala." **41** Fara'ooneis Yoosefiin, "Ilaa, ani biyya Gibxi hunda irattti si muudeera" jedhe. **42** Ergasiis Fara'oone qubeelaa chaappaa isaa quba isaa irraa baaseet quba Yoosefitti kaa'e. Uffataa quincee talbaa haphii irraa hojjetamee isatti uffise; amartii warqeew morma isattti kaa'e. **43** Innis gaarii isaa isa lammaaffaa irra isaa teessise; namoonnis, "Sagadaa!" jechaa fuula isaa dura deemanii iyyaa turan; akkanaan Fara'oone biyya Gibxi hunda irattti isaa muude. **44** Ergasiis Fara'oone Yoosefiin, "Ani Fara'oone dha; garuu ajaja kee malee namni guutummaa Gibxi harka isaa yookaan miilla isaa sochoosu tokko iyyuu hin jiru" jedhe. **45** Fara'ooneis Yoosefiif maqaa Zaafenaat-Phane'a jedhamu baase; intala

Phooxiiferaa lubicha magaalaa Ooni kan Aasenati jedhamtu illee itti heerumiise. Yoosefis biyya Gibxi hunda keessa naanna'e. **46** Yoosef yeroo tajaajila Fara'oone mooticha Gibxi jalqabetti nama wagaa soddomaa ture; innis fuula Fara'oone duraa ba'e deemee biyya Gibxi hunda keessa nanaanna'e. **47** Waggoota quufaa torban sana keessa lafti midhaan akka malee baay'atu kennite. **48** Yoosefis midhaan waggoota torban sana keessa Gibxi galgame hunda walitti qabee maagaalaawwan keessatti kuuse. Midhaan lafa potisaa naannoo maagaalaas tokkoo tokkoo maagaalaas sanaa keessatti kuuse. **49** Yoosefis midhaan baay'inni isaa guddaa akka cirracha galaanaa ta'e kuuse. Waan midhaan sun safaramu hin danda aminif inni safaruu dhiise. **50** Yoosef utuu waggoonni beelaa sun hin dhufin dura Aasenati intala Phooxiiferaa lubicha maagaala Ooni irraa ilmaan lama dhalche. **51** Yoosefis, "Waaqni rakkina koo hundaa fi mana abbaa koo hunda na irraanfachiiseera" jedhee maqaa ilma isaa hangafticha Minaasee jedhee moggaase. **52** "Waaqni biyya ani itti rakkadhe keessatti na baay'iseera" jedhee ilma isaa isa lammaffaa immoo Efreet jedhee moggaase. **53** Gibxi keessatti waggoonni quufaa torban sun darbee, **54** akkuma Yoosef dubbatee sana waggoonni beelaa torba jalqabe. Biyyoota biraah hunda keessa beelatu ture; biyya Gibxi guutuut keessa garuu midhaanit ture. **55** Yeroo Gibxi guutuut beela'uu jalqabetti namoonni midhaan barbaadanii Fara'ooneitti iyyatan; Fara'oone immoo warra Gibxi hundumaan, "Yoosef bira dhaqatii waan inni isintti himu godhaa" jedhe. **56** Beelli guutummaa biyyattii keessa babal'annaan Yoosef mankuusaalee hundumaa banee namoota Gibxitii midhaan gurgure; beelli Gibxi hunda keessatti hammaatee tureetii. **57** Waan guutuut addunyaa irattti beelli hammaateef biyyoonni hundinuu Yoosef irraa midhaan bitachuuf gara Gibxi dhufaa turan.

42 Yaqaob yommuu akka Gibxi keessa midhaan jiru dhaga'etti, ilmaan isatiin, "Isin maaliif wal ilaaltu?" jedhe. **2** Itti fufees, "Kunoo ani akka Gibxi keessa midhaan jiru dhaga'eera. Akka nu du'a jalaa baanee jiraanuuuf gad bu'attii achii midhaan nuu bitaa" jedhe. **3** Obboloota Yoosef keessaa kudhan Gibxi keessaa midhaan bituuuf gad bu'an. **4** Yaqaob garuu balaatu isa irra ga'a jedhee waan sodaateef obboleessa Yoosef Beniyaamin isaan wajjin hin ergine. **5** Beelli biyya Kana'aan keessa waan tureef ilmaan Israa'elis warra midhaan bitachuuf dhaqan wajjin deeman. **6** Yoosefis bulchaa biyyattii kan uummataa biyyattii hundatti midhaan gurguru ture. Obboloolni Yoosef yommuu achi ga'anitti fuula isaa niitii lafatti gombifamanii sagadaniif. **7** Yoosef akkuma obboloota isaa argeen isaan beeke; garuu akkuma nama isaan hin beekneetti afaan hamaa isaanitti dubbathee, "Isin eessaah dhuftan?" jedhee isaan gaafate. Jarris, "Midhaan bitachuuf jennee Kana'aanii dhufne" jedhanii deebisan. **8** Yoo Yoosef obboloota isaa beeke iyyuu jirri isaa hin beekne. **9** Innis abjuu waa'ee isaanii abjoote sana yaadatee, "Isin basaastota dadhabbi biyyattii basaasuu dhuftanii dha!" jedheen. **10** Isaan immoo akkana jedhanii deebisan; "Yaa gooftaa akkas miti; nu garboonni kee midhaan bitachuuf dhufne. **11** Nu hundi ilmaan abbaa tokkoo ti; nu garboonni kee namoota amanamoo dha malee basaastota miti." **12** Innis, "Akkas miti; isin dadhabbi biyyattii basaasuu dhuftan" jedheen. **13** Isaan garuu akkana jedhanii deebisan; "Nu garboonni kee obboloota kudha lama, ilmaanuma abbaa tokkoo kan biyya Kana'aan jiraatuut ti. Kunoo quxisuun hunda keenyaa amma abbaa keenya bira jira; inni tokko garuu hin jiru." **14** Yoosef garuu akkana jedheen; "Akkuma ani isiniin jedhe sana

isin basaastota! **15** Akki isin ittiin qoramtan kana; ani maqaa Fara'ooniin nan kakadha; yoo obboleessi keessan quxisuun sun as dhufe malee isin asii hin sochootan. **16** Akka inni dhaqeet obboleessa keessan fiduuif of keessaa nama tokko ergaa; isin warri hafta immmo mana hidhaatti galfamtu; akkasiini dubbiini keessan qoratamee akka dhugaa ta'ee fi akka dhugaa hin ta'in ni ilaalamu; yoo kanaa achii, ani maqaa Fara'ooniin nan kakadha; isin dhugumaan basaastota!" **17** Innis hunda isaanii guyyaa sadii mana hidhaa keessa turse. **18** Guyyaa sadappaatti Yoosef akkana isaanii jedhe; "Isin waan kana godhaa; ni jiraattu; ani Waaqa nan sodaadhaati. **19** Isin yoo namoota amanamoo taatan obboloota keessan keessaa tokko as mana hidhaa haa turu; warri kaan garuu deemaa; maatti keessan kanneen beela'aniiif midhaan geessaa. **20** Garuu obboleessa keessan quxisuun naa fidaa; akkasiini dubbiini keessan ni mirkaneeffama; isin is hin duutan." Isaanis akkasuma godhan. **21** Isaanis akkana waliin jedhan; "Nu dhugumaan sababii obboleessa keenyaatiif adabamaa jirra. Yeroo inni nu kadhateetti lubbuun isaa hammam akka dhiphachaa turee argineerra; nu garuu isa dhaga'uu didne; dhiphinni kun kanaaf nutti dhufe." **22** Ruubeen immoo, "Ani, 'Gurbaa kana hin miidhinaa' jedhee isinitti hin himnee? Isin garuu na dhaga'uu diddan! Kunoo nu dhiiga isaatti ni gaafatamna" jedhe. **23** Sababii Yoosef karaa nama afaan hiikuutiisaanitti dubbachaa tureef isaan akka inni waan isaan dubbatan hubatu hin beekne. **24** Yoosef achi isaan irraa garagalee boo'uu jalqabe; ergasii immoo isaanitti garagalee isaanitti dubbate. Sim'i ooninis isaan keessaa baasisee fuuluma isaanii durattu hiisise. **25** Yoosef akka qalqalloo isaanitti midhaan gutuaniif, akka meetii tokkoo tokkoo isaanii deebisanii qalqalloo isaanii keessa isaanifi kaa'anii fi akka karaa isaanittiif galaa isaanifi kennan ajaje. Erga wannu kun isaanifi godhamme booddee **26** jarri midhaan isaanii harroota isaanitti fe'atani qajeelan. **27** Isaan keessaa inni tokko iddo bulanitti harree isaaatiif nyaata kennuuf jedhee qalqalloo isaa bane; kunoo afaan qalqalloo keessattis meetii isaa argate. **28** Innis obboloota isaaatiin, "Meetiin koo naa deebi'eera; kunoo qalqalloo koo keessa jira" jedhe. Kana irratti isaan na'anii walitti garagalani hollachaa, "Wanni Waqaani nutti hojjetee kun maali?" jedhan. **29** Isaanis gara biyya Kana'aan abbaa isaanii Yaqaob biraa dhufanii waan isaan irra ga'e hunda isatti himan; akkanas jedhan; **30** "Namichi gooftaa biyya sanaa ta'e afaan hamaa nutti dubbathee akka waan nu biyyattiit basaasuu dhaqneetti nu lakkaa'e." **31** Nu garuu akkana jenneen; 'Nu namoota amanamoo dha malee basaastota miti. **32** Nu obboloota kudha lama ilmaanuma abbaa tokkoo ti; inni tokko hin jiru; quxisuun hunda keenya immoo abbaa keenya bira biyya Kana'aan jira.' **33** "Namichi gooftaa biyya sanaa ta'e immoo akkana nuun jedhe; 'Akki ani akka isin namoota amanamoo taatanii fi hin ta'in ittiin beeku kana; obboloota keessan keessaa isa tokko as na biratti dhiisaatiif maatti keessan kan beela'aniiif midhaan geessaa. **34** Garuu akka ani akka isin namoota amanamoo malee basaastota hin ta'in beekuuf obboleessa keessan isa quxisuun sana naa fidaa. Ergasii ani obboleessa keessan deebisee isinii kenna; isin is biyya kana keessatti daldalachuu ni dandeessu." **35** Yommuu isaan qalqalloo isaanii keessaa midhaan garagalchanniti, kunoo meetii tokkoo tokkoo isaanii hidhaa hidhaan qalqalloo isaanii keessa ture. Isaanii fi abbaan isaanii yeroo meetii hidhame sana arganitti ni rifatan. **36** Abbaan isaanii Yaqaobis, "Isin ijlolleekoo na dhabsiiftan. Yoosef hin jiru; Sim'i oonis hin jiru. Amma immoo Beniyaamin fudhachuu barbaaddu. Wanni hundi natti hammaateera!" jedheen. **37** Ruubeen immoo abbaa isaaatiin, "Yoo ani deebisee isa siif fiduu baadhe ilmaan koo lamaan aijeesuu ni

dandeessa; isa imaanaa natti kenni; ani deebisee isa nan fida" jedhe. **38** Yaqaob garuu akkana jedhe; "Ilmi koo isin wajjin achi gad hin bu'u; obboleessi isaa du'eera; isa qofatu hafe. Yoo karaa keessan irratti balaan isaa irra ga'e, isin akka arriin koo gaddaa awwala seenu gootu." (**Sheol h7585**)

43 Amma illee beelli biyyattiitti baay'ee hammaatee ture. **2** Erga isaan midhaan biyya Gibxiitti fidan sana nyaatanii fixanii booddee abbaan isaanii, "Ammas dhaqaatiif midhaan xinnoo dabalaan nuu bitaa" jedheen. **3** Yihuudaan immoo akkana isaan jedhe; "Namichi sun, 'Yoo obboleessi keessan isin wajjin dhufe malee isin lammata ija koo hin argitan' jedhee of eegganno cimaa nuu kenne. **4** Yoo ati obboleessa keenya nu wajjin ergite nu dhaqnee midhaan siif binna. **5** Sababii namichi sun, 'Yoo obboleessi keessan isin wajjin dhufe malee isin lammata ija koo hin argitan' nuun jedheef, yoo ati isa ergite malee nu gad hin buunu." **6** Israa'el immoo, "Isin maaliif akka obboleessa biraab qabdan namichatti himuudhaan rakkina natti fiddan?" jedhee gaafate. **7** Isaanis akkana jedhanii deebisan; "Namichi waa'ee mataa keenyaatiif fi waa'ee maatti keenya jabeessee nu gaafate. Innis, 'Abbaan keessan amma iyuu jiraa? Obboleessa biraab qabduu?' jedhee nu gaafate; nu gaaffidhuma isaa deebifneef. Yos akka inni, 'Obboleessa keessan as fidaa' nuun jedhu akkamiin beekuu dandeeyna ree?' **8** Yihuudaanis abbaa isaa Israa'eliin akkana jedhe; "Akka nu, atii fi ijoolle keenya du'a jalaa baanee jiraannuuf gurbicha na wajjin ergi; nu kaanee deemnaatiif. **9** Ari wabii isaafin ta'a; waa'ee isasas anuma mataa koo gaafachuu ni dandeessa. Yoo ani deebisee isa siif fidee fuula kee dura dhaabuu baadhe, ani bara jireenyaa koo guutuu fuula kee durattu balleessaan kanatti nan gaafatama. **10** Utuu turuu baanee silaa yoona yeroo lama dhaqnee deebineerra ture." **11** Kana irratti abbaan isaanii Israa'el akkana isaanii jedhe; "Erga akkas ta'ee waan kana godhaa; oomisha biyya kanaa filatamaa keessaa kennaatokko tokko jechuuniis haphee dibatan xinnoo ishee, damma xinnaa isaa, urgooftu fi qumbii xinnoo ishee, ocholooni fi lawuzii xinnoo ishee geesaatiif namichaaf kennaat. **12** Isin waan meetii afaan qalqalloo keessanii keessa kaa'amee isinii deebi'e sana deebisuun qabdaniif meetii sana harka lama fudhadaatiif deernaa; meetii sun dogoggoraan dhufe ta'atii. **13** Obboleessa keessanis fudhadhaatiif dafaa gara namichaati deebi'aa. **14** Akka inni obboleessa keessan kaanii fi Beniyaam illee isin wajjin deebisee erguuf Waqaani Waan Hunda Danda'u akka namichi garaa isinii laafu haa godhu. Ani yoo ijollee dhabe illee ijollee nan dhaba." **15** Namoonni sunis kennaawwan sana, meetii sana harka lamaa fi Beniyaaminis fudhatanii ariittidhaan Gibxitti gad bu'anii fuula Yoosef dura dhadhaabatan. **16** Yoosefis yommuu Beniyaamin isaan biratti argettii hangafa hoijettoota mana isaaatiin, "Namoota kana mana kootti geessi; horii tokko qalii nyaata qopheessi; isaan sa'atii ja'atti na wajjin nyaatuutii" jedhe. **17** Namichi sunis akkuma Yoosef isaa ajaje godhe; jara sanas mana Yoosefitti geesse. **18** Namoonni sun yeroo mana Yoosefitti geeffamanitti sodaatanii akkana jedhan; "Nu sababii meetii yeroo jalqabaa deebi'ee afaan qalqalloo keenya keessatti argame sanaatiif as fidamne; inni nu rukutee, nu mo'atee, akka garbootaatti nu qabatee harroota keenya fudhachuu barbaada." **19** Kanaafuu jarri gara hangafa hoijettoota Yoosefitti ol ba'anii balbala manaa durattu itti dubbatan. **20** Akkanas jedhan; "Yaa gooftaa, nu yeroo jalqabaa midhaan bitachuu as gad buunee turre. **21** Nus yeroo iddo bullu geenye qalqalloo keenya bannetti tokkoon tokkoon keenya afaan qalqalloo keenya keessatti meetii keenya akkuma jirutti arganne. Kanaafuu meetii sana deebifneef fidnee

dhufneerra. **22** Meetii biraas ittiin midhaan bitachuuf fidnee dhufneerra. Eenyu akka meetii keenya qalqalloo keenya keessa nuu kaa'ees hin beeknu." **23** Innis deebisee, "Homaa miti; hin sodaatinnaa. Waaqni keessan, Waaqni abbaa keessanii qalqalloo keessanitti badhaadhummaa isinii naqeeru; meetii keessan na ga'ee jira" jedheen. Ergasisi Simi'onini gara isaaniitti gad baase. **24** Hangafni hoijettootaa sunis jara sana mana Yoosefitti geessee akka isaan miilla isaanii dhiqatanifiif bishaan kenneef; harroota isaaniitiif immoo okaa kenne. **25** Isaanis achitti akka nyaatan waan dhaga'anifiif dhufaatiif Yoosef kan sa'atii ja'atiif kennaa isaanii qopheeffatan. **26** Yeroo Yoosef manatti galetti isaan kennaa manatti ol galchanii turan sana kennanifi; fuula isaa durattis lafatti gombifamanii harka fuudhan. **27** Innis nagaa isaan gaafatee, "Abbaan keessan jaarsi isin waa'ee isaa natti himtan sun akkam? Inni amma iyuu jiraa?" jedheen. **28** Jarris, "Tajaajilaan kee abbaan keenya amma iyuu ni jira; nagummas" jedhanii deebisan. Ulfina isaf kennuufis gad jedhan. **29** Innis ol ilaalee obboleessa isaa, ilma haadha isaa Beniyaamin argee, "Inni kun obboleessa keessan quxisuu isin waa'ee isaa natti himtan sanaa?" jedhee gaafate. Itti fufees, "Ilma ko, Waaqni si haa eebbisu" jedheen. **30** Yoosef yommuu obboleessa isaa argetti garaan raaafamee dafee gad ba'e; boo'uun barbaadees kutaa mana isaa seenee achitti boo'e. **31** Ergasiis fuula isaa dhiqatee gad ba'e; of jajjabeesses, "Nyaanni haa dhi'aatu" jedhe. **32** Jarris sababi warri Gibxi lbroota wajjin hin nyaanneef Yoosefif kophatti, obboloota isaaatiif kophatti, warra Gibxi kanneenisa wajjin nyaatanifiis kophatti dhi'eessan; lbroota wajjin nyaachuuun warra Gibxi biratti jibbisiisa tureetii. **33** Namoonni sunis akkuma umurii isaaniitti hangafaa jalqabani hamma quxisutti fuula isaa dura tataa'anii dinqifatanii wal ilaalan. **34** Maaddii Yoosef irraas nyaanni qoodameef; qoodni Beniyaam garuu qooda tokko tokko isaaniitiif kennname dachaa shan ta' a ture. Jarris akkasiin Yoosef wajjin dhuganii itti ho'e.

44 Yoosefis akkana jedhee hangafa hoijettoota mana isaa ajaje; "Qalqalloo jara kanaa hamma baachuu danda'utti midhaan itti guuti; meetii tokkoo tokkoo isaanii faan qalqalloo isaanii keessa kaa'i. **2** Xoofoo koo isaa meetii irraa hoijetame immoo meetii inni ittiin midhaan bitachuuh dhufe wajjin afaan qalqalloo isaa quxisuu sanaa keessa kaa'i." Namichis akkuma Yoosef isaa ajaje godhe. **3** Namoonni sun akkuma lafti bariiteen harroota isaanii wajjin geggeeffaman. **4** Utuma isaan magaalaa sana irraa hin fagaatin Yoosef hangafa hoijettoota isaa tiin akkana jedhe; "Dafii jara kana duukaa bu'i; yommuu qaqqabduuti immoo akkana jedhiin; 'Isin maaliif waan gaarii waan hamaadhaan deebiftu? **5** Xoofoon kun xoofoo gooftaan koo ittiin dhuguu fi ittiin waa himu miti? Isin waan kana gochuudhaan waan hamaa hoijettan." **6** Innis yommuu isaa qaqqabetti waanuma kana isaaniitti dubbate. **7** Jarris akkana isaa jedhan; "Gooftaan koo maaliif dubbi akkanaa dubbata? Waan akkanaa hoijechuu tajaajiltoota kee irraa haa fagaatu! **8** Kunoo nu meetii afaan qalqalloo keenyaa keessatti arganne iyuu biyya Kana'aniitiif deebifnee siif fidne. Yoos nu maaliif mana gooftaa keetiitii meetii yookaan warqee hanna ree? **9** Tajaajiltoota kee keessaa namni wanni kun biratti argame kam iyuu haa du'u; nu warri hafne immoo garboota gooftaa koo ni taana." **10** Innis immoo jaraan, "Amma akkuma isin jettan haa ta'u; abbaan wanti kun biratti argame garbichi naaf ta'a; isin warri kaan immoo gad dhiifamtu" jedhe. **11** Tokkoon tokkoon isaanii dafanii qalqalloo isaanii lafa keeyyataniif hiikan. **12** Hangafni hoijettootaa sunis hangafaa jalqabee hamma quxisutti sakatta'e. Xoofoon sunis qalqalloo Beniyaam keessatti argame. **13** Kana irratti isaan

uffata isaanii tarsaasan. Hundi isaanii harroota isaanii fe'ataniif maaalattiitti deebi'an. **14** Yoosef yeroo Yihuudaa fi obboloonni isaa ol seenanitti amma iyuu mana keessa ture; isaanis fuula isaa durattti kukkan. **15** Yoosefis, "Wanti isin hoijettan kun maal? Akka namni akka kootii hooda himuudhaan waa arguu danda'u isin hin beektanii?" isaanii jedheen. **16** Yihuudaa immoo akkana jedhee deebise; "Nu gooftaa kootiin maal jechuu dandeenyu? Nu maal dubbachuu dandeenyu? Nu qulqulluu ta'u keenya akkamiin mirkaneessuu dandeenyu? Waaqni balleessa garboota keetii ifatti baaseera. Kunoo nu garboota gooftaa koo ti; nu hundi keenya, namni xoofoon sun biratti argames garboota kee ti." **17** Yoosef garuu, "Waan akkanaa hoijechuu narraa haa fagaatu! Nama xoofoon biratti argame qofatu garbicha koo ta'a. Warri haftan garuu nagaadhaan gara abbaa keessaniiitiif deebi'aa" jedhe. **18** Yihuudaa immoo Yoosefitti dhi'aatee akkana jedhe: "Maalo gooftaa ko, akka garbichi kee waan tokko gooftaa kootti dubbatu eeyyamiif. Ati akkuma Fara'oontaa taatus garbicha keetti hin aarin. **19** Gooftaan koo, 'Isin abbaa yookaan obboleessa qabduu?' jedhee garboota isaa gaafatee ture. **20** Nus, 'Abbaa dulloomaa tokko qabna; ilmi quxisuun bara dulluma isaa keessa isaaif dhalate tokkos jira. Obboleessi isaaas du'eera; ijoollee haati isaa deesse keessaa isa qofatu hafe; abbaan isaa isa jaallata' jennee turre. **21** 'Atis garboota keetiin, 'Akka ani ija kootiin isa arguuf naa fidaa' jette. **22** Nus gooftaa kootiin, 'Mucichi abbaa isaa dhiisee deemuu hin danda'u; yoo inni isa dhiisee bira deeme abbaan isaa ni du'a' jenne. **23** Ati immoo garboota keetiin, 'Yoo obboleessi keessan inni quxisuun isin wajjin dhufuu baate, isin lammata fuula koo hin argitan' jette. **24** Nus yeroo gara garbichi kee abbaa kootti deebineti waan gooftaan koo jedhe isatti himine. **25** "Abbaan keenya, 'Ammas dhaqaatii midhaan xinno dabalaan nuu bitaa' nuun jedhe. **26** Nu garuu, 'Nu dhaquu hin dandeenyu; yoo obboleessi keenya inni quxisuun nu wajjin jiraate qofa dhaqna. Yoo obboleessi keenya inni quxisuun nu wajjin dhaquu baate nu fuula namichaa arguu hin dandeenyu' jenne. **27** "Abbaan koo garbichi kee immoo akkana nuun jedhe; 'Akka niitiin koo ilmaan lama naa deesse isin ni beektu. **28** Isaan keessas inni tokko na bira ba'e; anis, 'Inni dhugumaan cicciranmera' nan jedhe. An ergasii isaa hin argine. **29** Yoo isin isaa kanas na duraa fuutanii balaan isaa irra ga'e, isin akka arriin koo gaddaan awwaala seenu gootu.' (**Sheol h7585**) **30** "Kanaafuu amma yeroo ani gara garbichi kee abbaa kootti deebi'utti, yoo mucichi nu wajjin jiraachuu baate abbaan koo kan jireenyi isaa jireenyi mucichaati walitti hidhame sun, **31** akka mucichi nu wajjin hin jirre argee du'a. Nu garboomi kees akka arriin abbaa keenya garbichi keetii gaddaan awwaala seenu goona. (**Sheol h7585**) **32** Ani garbichi kee akka mucaan kun nagaadhaan deebi'u abbaa koo durattti wabbi ta'ee, 'Yaa abbaa ko, yoo ani deebisee isaa siif fiduu baadhe, ani bara jireenyi koo giutuu fuula abbaa koo durattti balleessa kanatti naa gaafatama!' jedhe. **33** "Egaa amma ani garbichi kee iddo mucichaai garbicha gooftaa koo ta'e asitti naan hafa; mucichi immoo obboloota isaa wajjin haa deebi'u. **34** Yoo mucichi na wajjin hin jiraatin ani akkamittin gara abbaa koottii deebi'u danda'a? Waawuu; akka ani gadda abbaa kootti dhufu argu na hin godhin."

45 Kana irratti Yoosef namoota hunda durattti of qabuu dadhabee, "Namoota hunda fuula koo duraa gad yaasaal!" jedhee iyye. Kanaaf yommuu Yoosef obboloota isaaati of beeksisetii namni tokko iyuu isaa bira hin turre. **2** Sababii inni guddisee boo'ef warri Gibxi ni dhaga'an; warra masaraa Fara'oontaa birattis ni dhaga'ame. **3** Yoosefis obboloota isaaatiin, "Ani Yoosef; abbaan koo amma iyuu jiraa?" jedhee gaafate.

Obboloonni isaa garuu sababii fuula isaa duratti na'anii turaniif deebii isaaf kennuu hin dandeeny. **4** Yoosefis obboloota isatiin, "Mee as natti dhi'aadhaa" jedhe. Isaan isatti dhi'aannaan inniakkana jedhe; "Ani Yoosef obboleessa keessan isa isin Gibxitti gurgurtaan sanaa dhal. **5** Ammas sababii asitti na gurgurtaniif hin gaabbinaa; ofittis hin aarinaa. Waaqni lubbuu bарааруuf jedhee isin dura na ergeeraatii. **6** Waggoota lamaan kana beelatu biyyattii keessa ture; waggoota shanan dhufan keessas lafa qotachuu fi midhaan galfachuun hin jiru. **7** Waaqni lafa irratti sanyii isiniif hambisuu fi furii guddaadhaan lubbuu keessan oolchuuf jedhee isin dura na erge. **8** "Waaqatu as na erge malee isin miti. Inni Fara'ooniif abbaa na godhe; warra mana isaa jiran hunda irratti gooftaa, biyya Gibxi hunda irratti immoo bulchaa na godhe. **9** Ammas dafaa gara abbaa kootti deebi'atiiakkana isaa jedhaa; 'Ilmi kee Yoosefakkana jedha: Waaqni Gibxi hunda irratti gooftaa na godheera. Gara kootti gad bu'i; hin turinis. **10** Ati biyya Gooshen keessa ni jiraatta; ati, ijoolleen keetii fi ijoolleen ijoollee keetii, bushaayeen kee, loon keetii fi wanni ati qabdu hundi natti dhi'aattanii jiraatu. **11** Sababii amma iyuu waggaan beelaa shan dhufaa jiruuf ani achitti sin soora; yoo kanaa achii atii fi warri mana kee jiraatan, wanni ati qabdu hundinuu ni rakkattu.' **12** "Akka namni isinitti dubbachaa jiru kun anuma ta'e kunoo, jii keessan, jii obboleessa koo Beniyaamis ni arga. **13** Ulfina Gibxi keessatti naa kenname hundaa fi waan argitan hunda abbaa kootti himaa. Abbaa koos dafaatii as fidaa." **14** Ergasiis morma obboleessa isaa Beniyaamitti marmee boo'e; Beniyaamis boo'aa isa hammate. **15** Yoosefis obboloota isaa hunda dhungatee itti boo'e. Ergasiis obboloonni isaa si wajjin haasaan. **16** Yommuu akka obboloonni Yoosef dhufan masaraa Fara'onintti dhaga'ametti, Fara'onintti fi qondaaltonni isaa ni gammadan. **17** Fara'onis Yoosefiinakkana jedhe; "Obboloota keettiinakkana jedhi; 'Waan kana godhaa: Horii keessan fe'adhaa biyya Kana'aaniitti deebi'atii **18** abbaan keessanii fi maatiwwan keessan natti fidaa. Ani lafa biyya Gibxi keessaa lafa hunda caalu isiniif nan kenna. Isin cooma biyyattii ni nyaattu.' **19** "Akkasumasakkana jedhiisaanitti himi; 'Waan kana godhaa: Ijoollee keessaniiifis, niitota keessaniiifis biyya Gibxitti gaariiwwan fudhadhaa; abbaa keessaniiifidatii kotta. **20** Waa'ee qabeenya keessanii hin yaadda'inaa; wanni biyya Gibxi guutuu keessaa waan hunda caalu kan keessan ta'aati.'" **21** Ilmaan Israa'elis akkasuma godhan. Yoosefisakkuma Fara'on isaa ajajetti gaariiwwan kenneefii karaa isaanittif illee galaa galaaseef. **22** Tokkoo tokkoo isaanittif wayyaa kenne; Beniyaamiif garuu meetii saqlili dhibba sadiitii fi wayyaa irraa jalaa shan kenne. **23** Abbaa isaatifiimmoo harroota, wanni biyya Gibxi gaggaaarii intti fe'ame kudhan, akkasumas harroota dhaltuu midhaan, buddeena fi galaan biraakaraa isaatifi intti fe'ame kudhan erge. **24** Innis akkasitti obboloota isaa erge; innis yeroo isaan qajeelanitti, "Karaatti wal hin lolinaal" jedheen. **25** Isaanis Gibxi keessaa ol ba'anii garu biyya Kana'aan abbaa isaanii Yaqoob bira dhaqan. **26** Isaanis, "Yoosef amma iyuu jiral Biyya Gibxi guutuu iyuu isumatu bulcha" jedhaniin. Yaaqob immoo naasuudhaan of wallaale; jara amanuu hin dandeanya. **27** Garuu yeroo jarri waan Yoosef isaanii jedhe hunda isatti himanii innis gaariiwwan Yoosef isaa fichtisiisuuif ergeef sana argetti lubbuu abbaa isaanii Yaqoob ni bayyanatte. **28** Israa'elis, "Na ga'a! Ilmi koo Yoosef amma iyuu jira. Anis utuun hin du'in dhaqee isaan arga" jedhe.

46 Israa'el waan qabu hunda fudhate ka'e; yeroo Bersheebaaga'ettis Waaqa abbaa isaa Waaqa Yisihaaqiifis aarsaa dhi'eesse. **2** Waaqnis halkan mul'ataan, "Yaqoob! Yaqoob!"

jedhee Israa'elitti dubbate. Innis, "Kunoo ani as jira" jedhee deebise. **3** Waaqnis akkana jedhe; "Ani Waaqayyo, Waaqa abbaa keetii ti. Gibxitti gad bu'u hin sodaatin; ani achitti saba guddaa sin taasisati. **4** Ani si wajjin Gibxitti gad bu'ee deebisee sin fida. Harkuma Yooseftu jaa kee walitti siif qaba. **5** Yaaqoobis Bersheebaadhaa ka'ee qajeel; ilmaan Israa'elis abbaa isaanii Yaaqoob, ijoollee isaanittii fi niitota isaanii gaariiwwan Yaaqoobin baachuuf Fara'oon erga sana irra teessisan. **6** Yaaqoobii fi sanyiin isaa hundis horii isaanittii fi qabeenya Kana'aanittihoratan of faana fudhatanii Gibxitti godaanan. **7** Innis sanyiisaa hunda jechuunis ilmaan isaa, ilmaan ilmaan isaa, intallan isaatii fi intallan ilmaan isaa fudhatee Gibxitti godaane. **8** Maqaawwan ilmaan Israa'el warra Gibxitti godaanan sanaa jechuunis Yaaqoobii fi sanyiwwan isaa kanneenii dha; Ruubeen jechuunis ilma Yaaqoob hangafticha. **9** Ilmaan Ruubeen: Henook, Faluusoo, Hezroonii fi Karmii. **10** Ilmaan Sim'i'oon: Yemuu'eel, Yaamiiin, Oohad, Yaakiin, Zootharii fi Shaawul ilmaan dubartii Kana'aan sanaa. **11** Ilmaan Lewwii: Geershoon, Qohaatti fi Meraarii. **12** Ilmaan Yihuudaa: Eeri, Oonaan, Sheelaa, Faaresii fi Zaaraa. Eerii fi Oonaan garuu biyya Kana'aanittidu'an. Ilmaan Faares: Hezroonii fi Hamuul. **13** Ilmaan Yisaakor: Toolaa, Fuwaai, Yoobii fi Shimroon. **14** Ilmaan Zebulloon: Sered, Eeloonii fi Yahili'eel. **15** Isaan kenneen intala isaa Diinaa dablatee ilmaan Liyaan kaaba dhi'a Phaadaan Arraamitti Yaaqoobiifidessees dha. Ilmaanii fi intallan isaa kenneen walumaa galatti soddomii sadii turan. **16** Ilmaan Gaad: Ziifiyon, Hagi, Shuunii, Esboon, Eerii, Aroodii fi Ari'eel. **17** Ilmaan Aasheer: Yimnaa, Yishwaa, Yishwii fi Beriiyaa. Obboleettiisaaanii Seraa dha. Ilmaan Beriiyaa: Hebeerii fi Malkii'eel. **18** Isaan kenneen ijoollee Ziifaan Yaaqoobiifidessees dha. Ziifaan ishee Laabaan intala isaa Liyaadhaaf kenne sanaa dha. Isaan walumaa galatti kudha ja'a turan. **19** Ilmaan Raahel niitii Yaaqoob: Yoosefii fi Beniyaam. **20** Minaasee fi Efrem, Aasenati intala Phooxiiferaa lubicha magaalaa Ooni sanaa irraa Gibxi keessatti Yoosefii dhalatan. **21** Ilmaan Beniyaam: Belaa, Beker, Ashbeel, Geeraa, Na'amaan, Eehii, Roosh, Muujiim, Hufiimii fi Ardi. **22** Isaan kenneen ilmaan Raahel Yaaqoobiifidessees dha; isaanis walumaa galatti nama kudha afur turan. **23** Ilmi Daan: Hushuumi dha. **24** Ilmaan Niftaalem: Yahizeel, Guunii, Yeexerii fi Shiileem. **25** Isaan kenneen ilmaan Bilihaan Yaaqoobiifidessees dha; Bilihaan ishee Laabaan intala isaa Raahel kenne sanaa dha; isaan walumaa galatti nama torba turan. **26** Namoonni Yaaqoob wajjin Gibxitti godaanan utuu niitota ilmaan isaa hin dablatinsanyiin isaa walumaa galatti jaatamii ja'a turan. **27** Ilmaan Gibxitti Yoosefii dhalatan lamaan dablatee misesonni maatii Yaaqoob warri Gibxitti godaanan walumaa galatti torbaatamataturan. **28** Yaaqoobis akka inni dhaqee karaa Gooshenitti nama geessu gaafatuu Yihuudaa of dura gara Yoosefitti erge. Yommuu isaan Gooshen ga'anitti, **29** Yoosef gaarii isaa qopheeffatee abbaa isaa Israa'el simachuu Gooshenitti qajeeli. Innis akkuma fuula isaa duratti mul'ateen morma isaatii marmee yeroodeheraa boo'e. **30** Israa'elis Yoosefini, "Ani sababii akka ati amma iyuu lubbuu jirtu ofii kootiin argeef si'achi du'iliee hin gaabbu" jedhe. **31** Yoosefis obboloota isaatii fi warra mana abbaa isaa jiraataniikkana jedhe; "Ani ol ba'ee Fara'onintti nan dubbadha; akkanas nan jedhaan; 'Obboloonni koo fi warri mana abbaa koo jiraatana kanneen biyya Kana'aan jiraachaa turan natti dhufaniiru. **32** Namoonni kenneen tiksoota; isaan loon tikfatutii. Isaan bushaayee isaanii, loonii fi waan qaban hunda fudhatanii dhufan." **33** Yoo Fara'oontifit isin waamee, 'Hojoon keessan maal?' jedhee isin gaafate, **34** 'Nu garboonni

kee akkuma abbootii keenyaa ijoollummaa keenyaa jalqabnee hamma ammaatti horii tikfachaa turre' jedhaa deebisaa. Yoos inni sababii tiksoonni hundinuu warra Gibxi biratti jibbamaniif akka isin biyya Gooshen keessa jiraattan isinii eeyyamaa."

47 Yoosefis gara Fara'oон dhaqee, "Abbaan kootii fi obboloonni koo bushaayee isaanii, loon isaaniitii fi waan qaban hunda fudhatanii biyya Kana'aan dhufanii kunoo biyya Gooshen jiru" jedhee itti hime. **2** Innis obboloota isaa keessaa nama shan filatee Fara'oonitti dhi'eesse. **3** Fara'ooni, "Hojjin keessan maali?" jedhee obboloota Yoosef gaafate. Isaanis, "Nu garboonni kee akkuma abbootii keenyaa tiksoota" jedhanii deebisaniiif. **4** Akkanas jedhaniin; "Sababii beelli biyya Kana'aanitti cimee bushaayeen garboota keetti waan dheedan dhabanifi nu yeroo gabaabaa as jiraachuu dhufne. Akka nu garboonni kee biyya Gooshen keessa jiraannuuf maalo nuu eeyyami." **5** Fara'oonis Yoosefiinakkana jedhe; "Abbaan keetii fi obboloonni kee siif dhufaniiru; **6** lafti Gibxi fuuluma kee dura jira; abbaa keetii fi obboloota kee iddo lafa hundumaa caulu irra qubachiisi. Isaan biyya Gooshen keessa haa jiraatan. Ati yoo namoota isaan keessa dandeettii qaban beekeet loon koo irratti itti gaafatamtoota isaan godhi." **7** Ergasiis Yoosif abbaa isaa Yaaqoobin fidee fuula Fara'oон durattii dhi'eesse. Erga Yaqqoob Fara'oонin eebbisee booddee, **8** Fara'oон, "Umuriin kee hammam?" jedhee isa gaafate. **9** Yaqqoobis Fara'ooniinakkana jedhe; "Barri ani keessummummaan jiraadhe waggaa dhibbaa tokko fi soddoma. Barooni koos muraasa; hamaadhas; innis bara abbootiin koo keessummummaan jiraatan sanaan wal qixxee miti." **10** Kana booddee, Yaqqoob Fara'oонin eebbisee fuula isaa duraa gad ba'e. **11** Yoosefis akkuma Fara'oонisa ajajetti abbaa isaatii fi obboloota isaa Gibxi keessa qubachiise; lafa lafa hunda caulu, aanaa Raamsee handhuuraa godhee isaanii kenne. **12** Akkasumas Yoosef abbaa isaatiff, obboloota isaatii fi warra mana abbaa isaa jiran hundaaf akkuma baay'ina ijoollee isaaniiitti midhaan kenne. **13** Waan beelli akka malee cimeef biyyattii guttuo keessa wanni nyataamu hin jiru ture; sababii beela sanaatiiniis Gibxii fi Kana'aan akka malee miidhaman. **14** Yoosefis kaffaltii midhaan namooni bitachaa turan sanaa maallaqa biyya Gibxii fi Kana'aan keessatti argamu hunda walitti qabee masarava Fara'ooniitii galche. **15** Maallaqni warra Gibxii fi warra Kana'aan dhumnaan warri Gibxi hundi gara Yoosef dhufanii, "Midhaan nuu kenni. Nu maalif fuula kee durattii duuna? Maallaqni keenya dhumeera" jedhan. **16** Yoosef immoo, "Erga maallaqni keessan dhumee horii keessan fidaa; qooda horii keessanii ani midhaan isiniifan kenna" jedhe. **17** Isaanis horii isaanii Yoosefitti fidan; Yoosefis qooda fardeen isaanii, qooda bushaayee isaanii, qooda loowwan isaaniitii fi qooda harroota isaanii midhaan kenneef. Innis bara sana geeddaaraa horii isaanii hundaa midhaan isaan soore. **18** Waggaaan sun dhumnaan jarri waggaa itti aanutti gara isaa dhufaniiakkana jedhan; "Erga maallaqni keenya dhumeer horiin keenya kan kee ta'ee as, yaa gooftaa keenya akka dhagna keenyaa fi lafa keenya malee wanni tokko iyyuu nuuuf hin hafin nu gooftaa keenya jalaa hin dhoksinu. **19** Nu maalif fuula kee durattii duuna? Nuu fi lafti keenyas maalif badna? Nuu fi lafa keenya fudhadhuutii qooda isaa midhaan nuuuf kenni. Nu lafa keenya wajjin Fara'ooniif ni garboomna. Akka nu du'a jalaa baanee jiraannuuf, akka laftis duwuaa hin hafneef sanyii nuuuf kenni." **20** Yoosefis lafa biyya Gibxi hundumaa Fara'ooniif bite. Warri Gibxi hundi waan beelli isaanittii cimeef lafa isaanii gurguran; laftis kan Fara'oон ta'e; **21** Yoosefis daangga biyya Gibxi tokko irraa hammaa daangaga kaaniitti saba garbummaa jala galche. **22** Lafti inni hin bitin lafa lubootaa gofa ture; kunis sababii

isaan Fara'oon irraa qooda argatanii fi sababii qooda Fara'oon
isaaniif kennu sanaan jiraataniif. Kanaafuu isaan lafa isaanii hin
gurgurre. **23** Yoosefis saba sanaanakkana jedhe; "Kunoo ani
har'a isinii fi lafa keessan Fara'ooniif biteera. Kunoo lafatti sanyii
facaafadhaa. **24** Yommuu midhaan galfamutti harka shan keessaa
harka tokko Fara'ooniif ni kennitu. Harka afran hafe immoo
sanyii facaafattan, nyaata ofii keessanii, nyaata warra mana
keessan jiraataniitii fi nyaata ijoolee keessanii godhattu." **25**
Jarris, "Ati du'a nu oolchiteerta; nu fuula gooftaa keenyaa durattu
fudhatama haa argannuu malee Fara'ooniif garboota ni taana"
jedhan. **26** Yoosefis akkasiin akka harka shan keessaa harki tokko
kan Fara'oon ta'uuf Gibxi keessattti seera lafaa dhaabe; seerri
sun hamma har'aatti illee ittiin hoijetamaa jira. Lafa lubootaa
qofattu utuu kan Fara'oon hin ta'in hafe. **27** Israa'eloonnis Gibxi
keessa kutaa biyya Gooshen keessa qubatan. Achittis qabeenya
argatan; horaniis guddaa baay'atan. **28** Yaaqoob waggaan kudha
torba biyya Gibxi keessa jiraate; barri jireenya isaas waggaan
dhibba tokkoo afurtamii torba ture. **29** Israa'elis yeroon du'a isaa
dhi'aannaan ilma isaa Yoosefin ofitti waameeakkana jedheen;
"Yoo ani fuula kee durattu fudhatama argadhe, mee harka kee
gudeeda koo jala kaa'iittii akka gaarummaa na argisiiftu fi akka
naaf amanantu waadaa naaf seeni. Gibxitti na hin awwaalin; **30**
yeroo ani abbootii koo wajjin boqodhutti biyya Gibxii na baasii
iddoo isaan itti awwaalamaniit na awwaali." Innis, "Akkuuma ati
jette nan godhu" jedhe. **31** Israa'elis, "Naa kadakhu" jedheen.
Yoosefis ni kakateef. Israa'el immoo mataa uleeisaatti irkatee
sagade.

48 Yeroo muraasa booddee, "Kunoo, abbaan kee dhukkubsateera" jedhanii Yoosefitti himan. Innis ilmaan isaa lamaan Minaasee fi Efreetimin fudhatee dhaqe. **2** Yaqaob yeroo, "Ilmi kee Yoosif gara kee dhufeera" jedhanii itti himanitti, Israael of jajjabeessee ka'ee siree irra taa'e. **3** Yaqaobis Yoosefinti akkana jedhe; "Waaqni Waan Hunda Danda'u biyya Kana'an keessatti Luuzitti natti mul'atee achitti na eebbise; **4** akkanas naan jedhe; 'Ani akka ati hortuu fi akka ati baayyattu nan godha. Tuuta sabaa sin godha; ani biyya kana dhaala bara baraa godhee sanyiwwanee kew warra si booddeetiif nan kenna." **5** "Egaa amma ilmaan kee lamaan warri uttu ani as gara kee hin dhufin dura Gibixtti siif dhalatan sun akkuma ilmaan kootti ilaalamu; akkuma Ruubeenii fi Sim'i'oон kan koo ta'an sana Efreetimii fi Minaaseenis kanuma koo ta'u. **6** Ijoolleneen isaan booddeen siif dhalatan kan kee ta'u. Dhaala qoodachuu keessatti immoo maqaa obboloota isaanii jalatti lakkaa'amu. **7** Yeroo ani kaaba dhi'a Phaadaaniitii deebi'aa turetti utuma Efraataa ga'uuf xinnuma niuu hafee jiruu Raahel biyya Kana'an keessatti na jalaa duuunaan achumatti karaa Efraataa dhaqu biratti awwaalladhe." Efraataan kunis Beetlihemii dha. **8** Israael yeroo ilmaan Yoosif argettii, "Isaan kuneene eneynu?" jedhee gaafate. **9** Yoosif immoo abbaa isatiin, "Isaan kuneene ilmaan biyya kanatti Waaqni naaf kennee dha" jedhe. Kana irratti Israael, "Akka ani isaan eebbisuuf natti fidii" jedhe. **10** Yeroo kanatti Israael dulloomee iji isaa dadhabee ture; innis waa hubachuu hin danda'u ture. Kanaafuu Yoosif ilmaan isaa Israaelitti dhi'eesse; Israaelis isaan dhungate; isaan hammates. **11** Israaelis Yoosefinti, "Ani fuuluma kee iyuuu nan arga jedhee hin yaadne; Waaqni garuu akka ani ijoolleee kee iyuuu argu naa eeyyame" jedhe. **12** Yoosifis jilba Israael irraa achi isaan butee fuula isatiin lafatti gad gombifame. **13** Innis ergasii lamaan isaanii iyuuu fuudhee Efreetimin karaa mirga isatiin gara harka Israael'sa isaa bitaaatii, Minaasee immoo bitaa isatiin gara harka Israael'sa isaa mirgaatti fidee isatti dhi'eesse. **14** Israael garuu

utuma Efreen quxisuu ta'ee jiruu harka isaa mirgaa mataa Efreen irra kaa'e; Minaaseen immoo utuma hangafa ta'ee jiruu Israa'el harka isaa wal qaxxaamursee harka isaa bitaa mataa Minaasee irra kaa'e. **15** Innis akkana jedhee Yoosefin eebbise; "Waaqni inni abbootii koo Abrahaamii fi Yisihaaq fuila isaa dura jiraatan, Waaqni inni bara jirenya koo guutuun hamma har'aatti tiksee koo ture sun, **16** Ergamaan Waaqayyoo kan balaa hunda jalaa na baase sun ilmaan kanneen haa eebbisu. Isaan maqaa kootiin, maqaa abbootii koo Abrahaamii fi Yisihaaqiin haa waamaman; isaan lafa irratti guddaa haa baay'atan." **17** Yoosef yommuu akka abbaan isaa harka isaa mirgaa mataa Efreen irra kaa'e argetti ni gadde; kanaafuu inni harka abbaa isaa mataa Efreen irraa fuudhee mataa Minaasee irra kaa'uuf jedhee kaase. **18** Yoosef abbaa isaaatiin, "Yaa abbaa ko, akkas miti; inni kun hangafa; harka kee mirgaa mataa isaa irra kaa'i" jedhe. **19** Abbaan isaa garuu didee akkana jedheen; "Ani nan beeka; yaa ilma koo nan beeka. Innis saba ta'a; saba guddaa isaa ta'a. Ta'us obboleessi isaa inni quxisuun isa caalaa guddaa ta'a; sanyiin isaaas tuuta saba baay'ee ni ta'a." **20** Innis gaafa sana akkana jedhee isaan eebbise; "Israa'el maqaa keetiin eeba kana kenna; 'Waaqni akka Efremii fi akka Minaasee isin haa taasisu.'" Yosefis akkasiin Minaasee dura Efremiin dabarse. **21** Ergasiis Israa'el Yosefiin akkana jedhe; "Kunoo ani du'u ga'eera; Waaqni garuu isin wajjin ta'ee bijya abbaa keessaniitti isin deebisa. **22** Ani qooda obboloota keetii caalchisee qooda tokko siifin kenna; kunis lafa ol ka'a an Amoorota irraa goraadee koo fi iddaa kootiin fudhadhe sanaa dha."

49 Yaaqob ilmaan isaa ofitti waamee akkana jedhe: "Akka ani waan bara dhumaan keessa isinitti dhufu isinittu himuuf mee walitti qabamaa. **2** "Yaa ilmaan Yaaqob mee walitti qabamaa dhaggeeffadhaa; abbaa keessan Israa'elin dhaggeeffadhaa. **3** "Yaa Ruubeen, ati ilma koo hangafa; humna koo, mallattoo jalqabaa kan jabina kootti ti; ati ulfinnaan ni caalta; humnaan illee ni caalta. **4** Ati akka bishaanii asii fi achi raafamta; ol aantummaas hin qabaattu; ati siree abbaa keettiil obbaatee, afata kootti ol baatee xureessiteertaa. **5** "Sim'i oonii li Lewwiin obboloota; goraadeen isaanii mi'a fincila ti. **6** Lubbuun koo marii isaanitti hin seenin; ulfinni koos yaa'i isaanitti hin dabalamin; isaan dheekkamsa isaanittiin nama ajjeesaniiruutti; fedhii ofti isaanittiinis qotiyyo naafachiisaniiru. **7** Aariin isaanii inni hamaan, dheekkamsi isaanii inni gara jabeessi abaaramaa haa ta'u! Ani Yaaqob keessa isaan nan bittinneessa; Israa'el keessas isaan nan facaasa. **8** "Yaa Yihuudaa obboloonni kee si leelisu; harki kee morma diina keetii qaba; ilmaan abbaa keetii siif sagadu. **9** Yaa Yihuudaa ati saafela leencaa ti; yaa ilma koo ati adamoodhaa deebita. Inni akka leencaa, akka leenca dhalaas, riphee ciisa; eenyutu ija jabaatee isa kaasa ree?" **10** Hamma bulchaan dhufutti bokkuun harka Yihuudaiti, uleen bulchiinsaa miilla isaa gidduudhaa hin dhabamu; saboonnis isaaaf ni ajajamu. **11** Inni harree isaa mukka wayiniitti, ilmoo harree isaa immoo damee filatamaatti hidhata; wayyaa isaa daadhii wayiniitti, wandaboo isaa immoo dhiiga gumaa wayiniitti miiccate. **12** Iji isaa daadhii wayiniirra diimata; ilkaan isaa immoo aannan irra addaata. **13** "Zebululoon qarqara galaanaa jiraata; buufata dooniwaniis ta'a; daangaan isaaas hamma Siidoonaatti bal'ata. **14** "Yisaakor harree Jabaa fe'iisa lama gidduu ciisuun dha. **15** Innis yeroo akka iddoon boqonnaisa hammam gaarii ta'ee fi akka lafti isaa tolaa ta'e arguttu ba'a baachuu gatiitti isaa gad qabata; hojji humnaa hojjechuuf of kenna. **16** "Daan gosoota Israa'el keessaa akka isa tokkootti, saba isaatifi murpii qajeelaa ni kenna. **17** Daan bofa qarqara karaa ti; akka buutii daandii

irraa, kan akka namichi farda yaabbatu gara duubaatti kufuuf kottee fardaa idduu ni ta'a. **18** "Yaa Waaqayyo, ani fayyisuu kee nan eeggadha. **19** "Gaad weerartootaan ni dha'ama; inni garuu faana bu'ee isaan dha'a. **20** "Aasheer buddeenni isaa furdaa dha; inni mootiidihaaf nyaata tolaii ni kenna. **21** "Niftaam borofa hiikamtee dha; dubbii gaaris ni dubbata. **22** "Yoosef muka wayini ija qabeessa, muka wayini ija qabeessa burqaan bishaaniitti dhi'oo jiruu dha; dameen isaa dallaa irra yaa'a. **23** Warri iddaan isaa jabaatee hafe; irreen harka isaa, harka Waaqa Jabaa Yaacoobiin jabeeffame. Achiis Tiksee sanaan, Kattaa Israa'eliin, **25** Waaqa abbaa keetii isa si gargaaruun, Waaqa Waan Hunda Danda'u isa eeba samii gubbaatiin, eeba gadi fagoo isa jalaatiin, eeba harmaati fi gagdameessaatiin si eebbisu sanaan ni eebbfamata. **26** Eebbi abbaa keetii, eeba tuluuuwun durii, arjummaa gaarran durii caala. Kun hundi mataa Yosefiiitti, gubbee mataa isa obboloota isaa keessaa hoogganaa ta eetti haa qabatu. **27** "Beniyaam yeeyyii baay' ee beela'ee dha; ganama waan adamse itti gaggabee nyata; galgala immoo boojuu hira." **28** Warri kunnenee hundi gosoota Israa'el kudha lamaan; kunis waan abbaan isaanii yeroo eeba tokkoo tokkoo isaanifi ta'uun isaan eebbisetti isaanitti dubbatee dha. **29** Ergasiis Yaaqob akkana jedhee isaan ajaje; "Ani gara saba kootiitti walitti qabamuu ga'eera; holqa lafa qotiisa Efroon namicha gosa Heeti sanaatti abbootii koo biratti na awwaala. **30** Holqi kunis holqa biyya Kana'an keessatti Mamree biratti lafa qotiisa Makfelaa keessatti argamu kan Abrahaam iddoon awwaalaan godhachuu Efroon namicha gosa Heeti sana irraa lafa qotiisa wajjin bitatee dha. **31** Abrahaamii fi niittiin isaa Saaraan achitti awwaalaman; Yisihaaqii fi niittiin isaa Ribqaan achitti awwaalaman; anis achumattan Liyaa awwaale. **32** Lafti qotiisaati fi holqi isa keessa jiru Heetota irraa bitaman." **33** Yaaqob akkuma ilmaan isaa ajajuu raawwateen miilla isaa siree irratti ol deebifatee hafuura dhumaan baafate; gara saba isattis walitti qabame.

50 Yosefis abbaa isaa irratti kufee boo'eef; isa dhungates. **2** Ergasiis immoo Yoosef tajaajiloota isaa kanneen ogeessota fayyaa ta'an akka isaan reeffa abbaa isaa qorichaan sukkuuman ajaje; jarris reeffa Israa'el qorichaan sukkuuman; **3** waan kana gochuun bultii afurtamaa guutuu isaanitti fudhate; yeroon qoricha reeffa dibuuf barbaachisu kana tureetii. Warri Gibxiis bultii torbaatamaa isaaaf boo'an. **4** Guyyoonni gaddaa darbinaan Yoosef warra mana Fara'oон jiraatanii akkana jedhe; "Yoo ani fuula keessan duratii fudhatama argadheera ta'e, akkana jedhaati Fara'oонitti naa himaa: **5** 'Abbaan koo akkana jedhee na kakachiiseera; 'Kunoo ani du'u ga'eera; awwaalaani biyya Kana'an keessatti ofii kootiif qotadhetti na awwaala.' Kanaafuu maaloani amma dhagee abbaa koo nan awwaalladha; ergasiis immoo nan deebi'a.'" **6** Fara'oonis, "Dhaqitiit akkuma inni si kakachiise sanatti abbaa kee awwaalladhu" jedheen. **7** Yosefis abbaa isaa awwaallachuu dhagee. Qondaaltonni Fara'oон hundinuu hangafoonni mana isaatii fi hangafoonni Gibxi hundi isaa wajjin deeman. **8** Akkasumas warri mana Yoosef jiraatan, obboloota isaatii fi warri mana abbaa isaa jiraatan hundi isaa wajjin deeman. Ijoollee isaanii, bushaayee isaanittii fi loon isaanii qofattu, Gooshenitti hafe. **9** Gaariiwaniis fi warri farda yaabbatanaisa wajjin deeman. Tuunni sunis akka malee guddaa ture. **10** Isaanis yommuu Yordaanos gama oobdi Axaad bira ga'anitti sagalee isaanii ol fudhatanii gadoodanii boo'an. Yosefis achitti abbaa isaatifi guyyaa torba boo'e. **11** Namoonni Kana'an warri achi jiraachaa turan boo'icha oobdii Axaad biratti boo'ame

sana arganii, “Boo’ichi kun warra Gibxiitiif boo’icha guddaa dha” jedhan. Kanaafuu iddoon sun Abeel Misraayim jedhamee moggaafame. Iddoon sunis Yordaanos gamatti argama. **12** Ilmaan Yaaqoob akkuma inni isaan ajaje sana godhan; **13** isaanis biyya Kana’aanitti isa geessanii holqa Mamree biratti lafa qotisaan Makfelaa keessatti argamu kan Abrahaam iddo awwaalaal godhachuuhaaf Efroon namicha goса Heeti sana irra lafa qotisaan wajjin bitate sanatti awwaalan. **14** Yoosif erga abbaa isaa awwaallatee booddee obboloota isaatii fi warra isa wajjin abbaa isaa awwaaluu dhaqan hunda wajjin Gibxitti deebi’e. **15** Obboloonni Yoosif erga abbaan isaanii du’ee booddee, “Yoo Yoosif hamaa nu isatti hojjennee hundaaf haaloo qabatee haaloo nutti ba’e hoo?” jedhan. **16** Isaanis akkana jedhanii Yoosiefitti dhaammatan; “Abbaan kee utuu hin du’in dura akkana jedhee ajaje; **17** ‘Isin akkana jedhaa Yoosiefitti himaa; ani akka ati cubbuu fi balleessaa obboloonni kee si miidhuuf jedhanii sitti hojjetan sana isaanii dhiiuft sin kadhadha.’ Maaloo cubbuu tajaajiltoota Waqaabba keetii dhiiisi.” Yoosefis yommuu ergaa isaanii dhaga’etti ni boo’e. **18** Obboloonni isas dhufanii fuula isaa duratti lafa dha’anii, “Kunoo nu garboota kee ti” jedhan. **19** Yoosif garuu akkana isaanii jedhe; “Hin sodaatinaa. Anatu iddo Waaqaa bu’aa? **20** Isin hamaa natti yaaddan; Waaqni garuu akkuma amma ta’ee jiru kana lubbuu nama baay’ee baraaruuf jedhee waan gaariif yaade. **21** Egaa hin sodaatinaa. Ani isinii fi ijoollee keessan nan sooraatiit.” Innis waan garaa isaan ciibsu isaanitti dubbatee isaan jajjabeesse. **22** Yoosif maattii abbaa isaa wajjin Gibxi keessa ture. Innis wagga dhibba tokkoo fi kudhan jiraate. **23** Dhaloota sadaffaa ijoollee Efrem arge. Akkasumas ilmaan Maakiir ilma Minaasee jilba Yoosif irratti dhalatan. **24** Yoosefis obboloota isatiin akkana jedhe; “Ani du’uu ga’era. Waaqni garuu dhugumaan dhufee isin gargaara; biyya kanaa isin baasees gara biyya Abrahaamiiif, Yisihaaqii fi Yaqqobiif kakuun waadaa gale sanaatti isin geessa.” **25** Yoosefis ijoollee Israa’el kakachiisee akkana jedheen; “Waaqni dhugumaan dhufee isin gargaara; isinis lafee koo biyya kanaa ol baasuu qabdu.” **26** Yoosefis wagga dhibba tokkoo fi kudhanitti du’e. Jarris qorichaan sukkumanii Gibxitti sanduuqa reefaa keessa isa kaa’ an.

Ba'uu

1 Maqaan ilmaan Israa'el kanneen maatii isaanii qabatanii Yaaqoob wajjin Gibxi dhaqanii kanaa dha: **2** Ruubeen, Simi'oон, Lewwii fi Yihuudaa; **3** Yisaakor, Zebululonii fi Beniyaam; **4** Daanii fi Niftalem; Gaadii fi Aasheer. **5** Namoonni sanyii Yaaqoob irraa dhalatan walumaa galatti torbaatama turan; Yoosaf durumaanuu Gibxi ture. **6** Yoosefii fi obboloota isaa hundi, dhaloonni sun hundinuu, ni du'an. **7** Israa'eloonni garuu horanii akka malee baay'atan; baay'ataniis akka malee jabaatan; biyyatti keessaa ni guttan. **8** Ergasiis mootiin wa'a ee Yoosaf hin beekin haaraan tokko bulchaa Gibxi ta'e. **9** Innis saba isaatiinakkana jedhe; "Kunoo, Israa'eloonni nu caalaa baay'ataniiru; nu caalaas jabaataniiru. **10** Kottaa akka isaan kana caalaa hin baay'anneeef, yoo waraanni ka'es diinotta keenya gargaaranii akka nu hin waraannee fi akka biyyattii keessaa baqatanii hin baaneef haxxummaadhaan isaan qabna." **11** Kanaafuu itti gaafatamtoota isaan cunqursanii hojji humnaa hojjechiisan isaanitti muudan; Israa'eloonnis Fiitoomii fi Raamsee magaalaawwan waa itti kuusan godhanii Fara'ooniif ijaaran. **12** Isaan garuu hamma cunqursaan isaanitti jabaachaa deeme sana baay'ataniif lafa guutan; kana irratti warri Gibxi saba Israa'el sodaatan. **13** Warri Gibxis Israa'elootatti gara jabinaan isaan hojjechiifatan. **14** Isaanis suphee fi xuubii hojjechiisuudhaan, lafa qotisaak keessaa hojji garaa garaa hunda hojjechiisuudhaan hojji itti cimsanii jireenna isaanitti hadheessan; warri Gibxi hojji jabaajara hojjechiisan hunda keessatti garaa isaanifi hin laafan ture. **15** Mootiin Gibxi deessistoota lbrootaa kanneen Siipaaraa fi Fuuhaa jedhamaniinakkana jedhe; **16** "Isin yommuu dubartoota lbrootaa da'umsa irratti gargaartanii fi barcuma da'umsaa irratti isaan argitan, yoo dhiira ta'e aijeesaa; yoo durba taate immoo haa jiraattuu dhiisaa." **17** Deessistoonti sun garuu waan Waaqa sodaatanifi, waan mootiin Gibxi isaanitti hime sana hin goone; ijoollee dhiiraas akka isaan jiraatanifi dhiisaa. **18** Mootiin Gibxis deessistoota sana ofitti waamee, "Isin maaliif waan kana gootan? Maaliifis ijoollee dhiiraas akka isaan jiraatanifi dhiiftan?" jedhee isaan gaafate. **19** Deessistoonti sunis, "Dubartooni lbrootaa akka dubartoota warra Gibxi miti; isaan waan jajjabota'anifi uttu deessistoonti isaan bira hin ga'in da'anii nama eegu" jedhanii Fara'ooniif deebisan. **20** Waaqnis deessistoota sanaaf waan gaarri godhe; Israa'eloonnis baay'ataniif akka malee jabaatan. **21** Sababii isaan Waaqa sodaatanifi Waaqni deessistoota sanaaf maattii ofii isaanii kenneef. **22** Kana irratti Fara'oон, "Ilma dhalatu hunda laga Abbayyaa keessa buusaa; durbi hundi garuu haa jiraattuu dhiisaa" jedhee saba isaa hunda ajaje.

2 Sanyii Lewwii keessaa namichi tokko intala Lewwii tokko fuudhe; **2** isheenis ulfooftee ilma deesse. Yommuu akka inni bareedaa ta'e argitetti ji'a sadii isa dhoksite. **3** Kana caalaa isa dhoksuu akka hin daneenyee yeroo beektetti garuu guuboo dhallaadduu irraa hoijetame tokko fuutee haphee fi leelee itti dhoobde; mucaa sana guuboo keessa ciibsitee qarqara laga Abbayyaa shambaqqoo keessa keesse. **4** Obboleettiin isaa immoo waan mucicha irra ga'u ilaaluuf jettee fagoo dhaabachaa ture. **5** Yeroo sana intallii Fara'oон dhagna dhiqachuuf gara laga Abbayyattti gad buute; dubartooni ishee tajaajilanis qarqara laga sanaa irra asii fi achi dedeemaa turan. Isheenis guuboo sana shambaqqoo keessatti argittee akka dhaqxee fidduuf garibittii ishee ergite. **6** Isheenis guuboo bantee mucaa sana argite; kunoo mucichis boo'aa ture. Isheenis garaa laafteefii, "Kun daa'imman lbrootaa keessaa tokkoo dha" jette. **7** Obboleettiin mucichaas

intala Fara'ooniin, "Akka isheen hoosiftee siif guddiftuuf dhaqeet dubartoota lbrootaa keessaa guddiftuu tokko siif waamuu?" jette. **8** Isheenis, "Eeyye, dhaqi" jetteen. Intalli sunis dhaqnee haadha mucaa sanaa waamte. **9** Intalli Fara'ooniis dubartittiidaan, "Mucaa kana fuudhii naa hoosisi; ani mindaa kee siifin kennaa" jette. Dubartiin sunis daa'ima sana fuutee hoosifte. **10** Mucaan sun guddannaan isheen intala Fara'ooniitit fidde. Innis ilma ishee ta'e. Isheenis, "Ani bishaan keessaa isa nan baase" jechuudhaan maqaa isaa Musee jettee moggaafte. **11** Museen erga guddatee booddee gaafa tokko lafa sabni isaa ture dhaqee utuu isaan hojji dadhabsiisa hojjetanuu arge; utuu namni Gibxi tokkos lbroota saba isaa keessaa nama tokko rukutuu arge. **12** Innis asii fi achi ilaalee akka namni tokko iyuu hin jirre mirkanoeffate; namicha Gibxi sana aijeesee cirracha keessa dhokse. **13** Guyaa itti aanuttii immoo gad ba'ee utuu lbroonni lama wal lolanuu arge. Ibricha balleessa qabunis, "Ati maaliif Ibricha akka keetii rukutta?" jedhee gaafate. **14** Namichi sunis, "Eenyutu narratti bulchaa fi abbaa murtii si godhe? Akkuma namicha Gibxi aijeefta sana ana illee aijeesuu barbaaddaa?" jedheen. Kana irattti Museen, "Dhugumaan wannu ani hojchedhe sun beekameera jechuu dha" jedhee sodaate. **15** Fara'oон yommuu waan kana dhaga'etti Musee aijeesuu yaale; Museen garuu Fara'oон jalaa gara Midyaanitti baqate; yommuu achi ga'ettis boolla tokko bira taa'e. **16** Lubni Midyaan tokko intallan torba qaba ture; isaanis dhufanii bushaayee abbaa isaanifi obaasuuf bishaan budduuqsanii bidiruutti guutaa turan. **17** Tiksoonis dhufanii isaan ari'an; Museen garuu ka'ee isaan gargaaree bushaayee isaanifi obaaseef. **18** Yeroo dubarii sun gara abbaa isaanis Re'u'eliliti deebei'anitti, inni, "Isin har'a akkamiin daftanii deebeitan?" jedhee isaan gaafate. **19** Isaanis, "Namicha Gibxi tokkotu tiksoota jalaa nu baase; inni bishaan iyuu nuu budduuqsee bushaayee nuuf obaase" jedhanii deebisan. **20** Inni immoo intallan isaaatiin, "Inni eessa jira? Isin maaliif isaa dhiftanii dhuftan? Akka inni waa nyaatuufis dhaqaatiit waamaa" jedhe. **21** Museen isamicha bira jiraachuu jaallate; namichis intala isaa Ziphoora Museetti heerunsi. **22** Siipaaraan ilma deesse; Museen, "Ani alagaa ta'e biyya ormaa jiraadheera" jechuudhaan maqaa isaa Geershoom jedhee moggaafte. **23** Bara dheeraa sana keessa mootiin Gibxi ni du'e. Namoomni Israa'elis sababii garbummaa keessa turanifi ni aadan; ni iyyanis; iyyi isaan sababii garbummaa jala turanifi gargaarsa argachuuuy iyyanis Waaqa bira ga'e. **24** Waaqnis aduuu isaanifi dhaqee kakuu isaa kan Abrahaam, Yisihaaqii fi Yaaqoob wajjin gale sana yaadate. **25** Waaqnis saba Israa'el ilaale; Waaqni akka isaan itti jiran beeke.

3 Museen bushaayee abbaa niitii isaa Yetroo lubicha Midyaan sanaa tiksaa ture; innis gaaf tokko hamma dhi'a lafa gammoojiitti bushaayee sana oofee gara tulluu Waaqaa gara Kooreeb dhufe. **2** Achittis Ergamaan Waaqayyo daggala boba'u keessaa arraba ibiddaa keessaa isatti mul'ate. Museen daggalli sun boba'u illee akka hin gubatin arge. **3** Museen, "Daggalli kun maaliif hin gubatu laata? Ani itti goree waan dinqisiisa kana ilaaluu qaba" jedhe. **4** Waaqayyo yommuu akka Museen ilaaluuf achi gore argetti, Waaqni daggala sana keessaa, "Musei! Musei!" jedhee isa waame. Museen, "Kunoo ani asan jira" jedhee deebise. **5** Waaqni immoo, "As hin dhi'aatfin; Sababii iddoon ati dhaabatu kun qulqullu ta'eef kopkee kee baafadhu" jedheen. **6** Itti fufees, "Ani Waaqa abbaa keetii, Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Yaaqoob" jedhe. Kana irratti Museen Waaqa ilaaluu waan sodaateef fuula isaa dhokfate. **7** Waaqayyo akkana jette; "Ani dhugumaan dhiphina saba koo warra Gibxi keessa jiraatan irra ga'u argeera. Iyya isaan warra humnaan isaan

hojjechiisan jalaa ba'uuf iyyanis dhaga'eera; ani rakkina isaaniis nan beeka. **8** Kanaafuu ani harka warra Gibxiitii isaan baasee gara biyya gaarii fi bal'aatti, biyya aannanii fi dammi keessaa burquutti jechuunis gara biyya Kana'aanotaatti, Heetotaatti, Amoorotaatti, Feerzotaatti, Hiiwotaattii fi Yebuusotaatti ol isaan baasuuif jedhee gad bu'eera. **9** Amma kunoo iyyi Israa'elootta na bira ga'eera. Ani haala itti warri Gibxi isaan cunqursanis argeera. **10** Kanaafuu ati amma dhaqi. Ani akka ati saba koo Israa'elootta Gibxi keessaa baafuuif Fara'oonitti sin erga." **11** Museen garuu Waaqaan, "Fara'oona bira dhaqee Gibxii Israa'elootta baasuuif ani eenu?" jedhe. **12** Waaqnis akkana jedhe; "Ani si wajjin nan ta'a. Ati saba sana Gibxii yommuu baafutti isin tulluu kana irratti Waaqa waaqeffattu. Si erguu kootiifis kun mallattoo siif ta'a." **13** Museen immoo Waaqaan, "Kunoo ani gara Israa'elootta dhaqee, 'Waaqni abbaas keessanii na ergeera' yommun jedhutti yoo isaan, 'Maqaan isaa eenu?' jedhanii na gaafatan, ani maal jedheen isaanitti hima?" jedhe. **14** Waaqnis Museedhaan, "ANI ANUMA; ati saba Israa'elin, 'Inni ANI ANUMA' jedhu sun gara keessanitti na ergeera' jedhi" jedheen. **15** Waaqni ammas Museedhaan akkana jedhe; "Israa'elootaan akkana jedhi; 'Waaqayyo Waaqni abbootii keessanii, Waaqni Abrahaam, Waaqni Yisihaaq, Waaqni Yaaqoob isinittti na ergeera.' 'Maqaan kun barabaraan maqaa koo ti; maqaa ani dhalootaa hamma dhalootaatti ittiin yaadatamuu dha. **16** 'Dhaqii maanguddoota Israa'el walitti qabiitii akkana jedhiin; 'Waaqayyo Waaqni abbootii keessanii, Waaqni Abrahaam, kan Yisihaaqii fi kan Yaaqoob natti mul'atee akkana jedhe: "Ani isin ilaaleera; waan Gibxitii isin irra ga'es argeera. **17** Kanaafuu ani rakkina Gibxi keessaa isin baasee biyya aannanii fi dammi keessaa burqu jechuunis biyya Kana'aanotaat, Heetotaat, Amoorotaat, Feerzotaat, Hiiwotaattii fi biyya Yebuusotaatti isin geessuuif murteesseera.'" **18** "Maanguddoomni Israa'el si dhaq'a'u. Atii fi maanguddoomni Israa'el mootii Gibxi bira dhaqxanii, 'Waaqayyo Waaqni Ibrootaa nutti mul'ateera; egaa amma akka nu Waaqayyo Waaqa keenyaaf aarsaa dhi'eessiuuf gara gammoojiitti karra guyyaa sadii nuu eeyyami' jettuun. **19** Garuu akka mootiin Gibxi yoo irreen jabaanisa dirqisiise malee deemuuf isinii hin eeyyamne anuu beeka. **20** Ani dinqii isaan gidduuuti hojjeedu hundaan irree koo hiixdahne namoota Gibxi nan dha'a. Ergasii inni akka deemant isinii eeyyama. **21** "Anis akka sabni kuu fuula warra Gibxi durattii surraa argatu nan godha; isinis yommuu Gibxii baatanitti harka duuwaa hin baatan. **22** Tokkoon tokkoon dubartii mi'a meetii, mi'a warqeetii fi uffataa gaafattee ollaas isheettii fi dubartii mana ishee jiraattu irraa haa fudhattu; kanaanis ilmaanii fi intallan keessanitti uffiftu. Akkasiinis qabeenya warra Gibxi boojitanii baatu."

4 Museen, "Yoo isaan, 'Waaqayyo sitti hin mul'anne' jedhanii na amanuu yookaan na dhaga'uudidan hoo?" jedhee deebise. **2** Kana irratti Waaqayyo, "Wanti harka kee keessa jiru sun maali?" jedheen. Museen immoo, "Ulee dha" jedhee deebise. **3** Waaqayyo, "Lafa buusi" jedheen. Museen lafa buufnaan uleen sun bofa ta'e; innis irraa baqate. **4** Waaqayyo garuu Museedhaan, "Harka kee hiixdahutti eegee isaa qabi" jedhe. Museen is hiixatee bofa sana qabe; bofti sunis harka isaa keessatti deebi'ee ulee ta'e. **5** Waaqayyo, "kun akka isaan Waaqayyo Waaqni abbootii isaanii, Waaqni Abrahaam, Waaqni Yisihaaq, Waaqni Yaaqoob sitti mul'ate akka amananii" jedhe. **6** Waaqayyo Museedhaan, "Harka kee bobaa kee keessa kaa'adhu" jedhe. Museen is harka isaa bobaa isaa keessa kaa'ate; yommuu inni baafatettis, kunoo harki isaa lamxii akka cabbi'i ta'e. **7** Innis Museedhaan, "Harka kee deebisii bobaa kee keessa kaa'adhu" jedhe; Museen is deebisee harka isaa bobaa isaa keessa kaa'ate;

yommuu inni baafatettis, kunoo harki isaa deebi'ee akkuma dhagna isaa isa kaanii ta'a. **8** Waaqayyo akkana jedhe; "Isaan yoo si amanuu baatanii mallattoo isa jalqabaa fudhachuu didan mallattoo lammaffaa ni amanu ta'a. **9** Yoo isaan mallattoo kana lamaan amanuu baatanii si dhaga'uudidan bishaan laga Abbayyaa budduusiiit lafa gogaa irratti dhangalaasi. Bishaan ati lagicha irraa budduusite sunis lafa gogaa irratti dhiiga ta'a." **10** Museen Waaqayyo, "Yaa Gooftaa, ani duris ta'u yookaan erga ati garbicha keetti dubbachuu jalqabdee as nama arraba qaajeelu miti. Ani nama afaan isaa hidhamee arrabni isaa itti ulfaatuudha" jedhe. **11** Waaqayyo akkana isaan jedhe; "Kan afaan nاما uume eenu? Kan akka namni arrab-didaa ta'u yookaan duudu godhu eenu? Kan agarttu ijaan nاما kenuu yookaan jaamsu eenu? Anuma Waaqayyo mitii?" **12** Amma dhaqi; ani afaan kee wajjin nan ta'a; waan ati jettus sin barsiisa." **13** Museen garuu, "Yaa Gooftaa, maaloo nama bira ergi" jedhe. **14** Dheekkansi Waaqayyoos Musee irratti boba'e; innis akkana jedhe; "Obboleessi kee Aroon Lewwichi jira mitii? Ani akka inni akka gaariitti dubbatu nan beeka. Kunoo, inni gara kee dhufuutti jira. Inni yommuu si argutti ni gammada. **15** Ati isatti dubbatee afaan isaa keessa dubbi ni keessa; anis afaan keetti fi afaan isaa wajjin nan ta'a; waan isin hojjettanis isin nan barsiisa. **16** Inni uummattati siif dubbata; inni afaan siif ta'a; ati immoo isaf akka Waaqaa ni taata. **17** Ati ulee ittiin mallattoo argisiftu kana harkatti qabadtu." **18** Museen gara abbaa niitiis isaa gara Yetrootti deebi'ee, "Akka ani gara saba koo warra Gibxi jiraatanitti deebi'ee hamma ammaatti lubbuun jiraachuu isaanii arguuf maaloa naa eeyyami" jedheen. Yootooris, "Nagaan dhaqi" jedheen. **19** Waaqayyo Midyaanittti Museedhaan, "Namoonni si ajeesuu barbaadan hundi du'anirruutti Gibxitii deebi'i" jedhee ture. **20** Kanaafuu Museen niitiis isaitti fi ilmaan isaa fuudhathee harree irra kaa'ee Gibxitii deebi'e. Innis ulee Waaqaa harkatti qabatee ture. **21** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Ati yeroo Gibxitii deebitutti dinqiiwan anि akka ati hojjetuuf humna siif kenne sana hunda fuula Fara'oona duratti hojjedhu. Ani garuu akka inni saba sana gad hin lakkifne mata jabeessa isaa nan godha. **22** Ati Fara'ooni akkana jedhi; "Waaqayyo akkana jedha: Israa'el ilma koo hangafa; **23** anis, "Akka ilmi koo na tajaajiluuf gad lakkisi" jedhee sitti himeera. Ati garuu isaa gad lakkisuudide; kanaafuu, kunoo anilma koo hangafa nan ajjeesa." **24** Waaqayyo karraa irratti iddoobultiit Museetti dhufee isaa ajeesuu barbaade. **25** Ziphooraar garuu dhagaa qara qabu fuudhathee qola dhagna ilma ishee kuttiee ittiin miilla Musee tuqxe. Isheenis, "Ati dhugumaan anaaf misirricha dhiigaati" jette. **26** Waaqayyo isaa dhiise. Yeroo sana isheen waa'ee dhagna qabaatiif, "Misirricha dhiigaati" jette. **27** Waaqayyo Arooniin, "Ati Musee simachuuf gara gammooji dhaqil" jedhe. Innis dhaqee Tulluu Waaqaa irratti Musee argatee isaa dhungate. **28** Yeroo sana Museen dubbi Waaqayyo akka inni dubbatuu isaa erga hundaa fi mallattoowan akka inni hojjetuuf isaa ajaje hunda Arooniitii hime. **29** Musee fi Aroon maanguddoota Israa'el hunda walitti qaban; **30** Aroonis waan Waaqayyo Museetti hime hunda jaratti hime. Mallattoowwanis fuula namootaa durattu hojjete; **31** isaanis ni amanan. Jarris yommuu akka Waaqayyo saba Israa'el ilaalee fi akka inni rakkina isaanis arge dhaga'anitti gad jedhanii sagadan.

5 Ergasii Musee fi Aroon Fara'oona bira dhaqanii, "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha; 'Akka inni gammoojiitti ayyaana naa ayyaaneessuuf saba koo gad dhiisi.'" **2** Fara'oona immoo, "Akka ani isaf ajajamee Israa'elin gad dhiisuuf Waaqayyo kun eenu? Ani Waaqayyo sana hin beeku; Israa'elinis gad

hin dhiisu” jedhe. **3** Isaanis akkana jedhan; “Waaqni lbrootaa nutti dhufeera. Akka nu Waaqayyo Waaqa keenyaaf aarsaa dhi’eessiuuf gara gammoojiiitti karaa guyyaa sadii nuu eeyyami; akkas ta’uu baannaan inni dha’ichaan yookaan goraadeedaan nu dha’a.” **4** Mootiin Gibxi garuu, “Yaa Musee fi Aroon, isin maaliif saba kana hojji dhowwitu? Hojji keessanitti deebi’aal” isaanin jedhe. **5** Fara’oonis ittuma fufee, “Kunoo sabni biyyattii amma baay’ateera; isin immoo hojji isaan dhowwaa jirtu” jedhe. **6** Guyyuma sana Fara’oon akkana jedhee itti gaafatamtoota hojjiiti fi qondaaltota sabaa ajaje; **7** “Si’achi xuubii hojjechudhaaf saba kanaaf cidiid hin kenninaa; isaan ofuma isaanittii dhaqanii cidiid haa barbaaddatan. **8** Garuu akka isaan lakkoobsa xuubii kan duraan hojjechaat turan sana hojjetan godhaa; hamma isaanitti ramadame hin hir’isinaa. Isaan dhibaa’oo dha; kanaafuu, ‘Nu dhaqnee Waaqa keenyaaf aarsaa dhi’eessina’ jedhanii iyaya jiru. **9** Akka isaan hojjiidhaan qabamanii dubbiit sobaatifi xiyeeffanooh hin kennineef hojji isaanitti cimsaa.” **10** Itti gaafatamtoonni hojjiiti fi qondaaltonni sabaa gad yaa’aniif saba sanaan akkana jedhan; “Fara’oon akkana jedha: ‘Ani si’achi cidiid isinii hin kennu. **11** Lafi itti argachuu dandeessan dhaqaatii ofii keessanitti cidiid barbaaddadhaa; hojjiin keessan garuu gonkumaa hin hir’atu.” **12** Sabni sun qooda cidiid, haafa walitti qabachuuf jedhee biyya Gibxii guutuu keessa faffaca’e. **13** Itti gaafatamtoonni sunis, “Isin hojji keessan kan guyyaa guyyaa akkuma yeroo cidiin ture sanaatti hojgedhaa raawwadhaa” jedhanii isaan jarjarsaa turan. **14** Israa’eloonni qondaaltota hojji ta’an kanneen itti gaafatamtoota garboota Fara’ooniini muudamanis reebamanii, “Isin kaleessaa fi har’aa malaaliif qooda xuubii kan akka hojjettaanii isinii ramadame sana akkuma duriitti hin guuttanne?” jedhamanii gaafatama turan. **15** Israa’eloonni to’attoota hojji ta’anis dhaqanii akkana jedhanii Fara’ooniiti iyaytan; “Ati malaaliif tajaajiltoota kee akkas goota? **16** Cidiin tajaajiltoota keetiif hin kennamu; ta’us, ‘Xuubii hojgedhaa’ nuun jedhan. Kunoo tajaajiltoonni kee reebamaa jiru; balleessaan garuu kanuma saba keetii ti.” **17** Fara’oonis akkana jedhe; “Isin dhibaa’oo dha; isin dhibaa’oo dha! Kanaafuu isin, ‘Nu dhaqnee Waaqayyoof aarsaa dhi’eessina’ jettaan. **18** Amma dhaqaatii hojgedhaa; cidiin isiniiif hin kennamu; garuu xuubii isinittii ramadame hojjettaanii guutuu qabdu.” **19** Israa’eloonni to’attoota hojji ta’an yommuu, “Isin lakkobsa xuubii kan guyyaa guyyayatti akka hojjettaanii isin irraa eegamu sana hir’isuu hin qabdan” jedhamee isaanitti himametti akka rakkina keessa seenan hubatan. **20** Yeroo Fara’oon biraa gad ba anitti uttu Musee fi Aroon isaan eeganuu argatan; **21** isaanis, “Waan isin akka Fara’oonii fi qondaaltonni isaa nu xireeffatan gootanii akka isaan nu ajjeesaniif goraadee harka isaanii keessa keessaniiif Waaqayyo isinittii haa ilala; isinittii haa murus!” jedhan. **22** Museen gara Waaqayyotti deebi’ee akkana jedhe; “Yaa Gooftaa, ati malaaliif saba kanatti rakkina fidde? Ati kanaaf na ergitee? **23** Gaafa ani maqaa keettiin dubbachuuf Fara’oon bira dhaqee jalqabee inni saba keetti rakkinuma fidaa jira; ati garuu gonkumaa saba kee hin furre.”

6 Waaqayyos Museedhaan, “Amma waan ani Fara’oon irratti hojgedhu ati ni argita: sababii irree koo jabaa sanaatiif mootichi gad isaan dhiisa; sababii irree koo jabaa sanaatiifis mootichi biyya isaa keessaa isaan ari’aa” jedhe. **2** Waaqni ammas Museedhaan akkana jedhe; “Ani Waaqayyo. **3** Ani akka Waaqa Waan Hunda Danda’uuttan Abrahaamii, Yisihaaqittii fi Yaaqoobitti mul’adhe; garuu maqaa koo Waaqayyoon isaanitti of hin beeksifne. **4** Akkasumas ani biyya Kana’aan lafa isaan akka alagaatti keessa jiraattan sana isaanii kenuuf jedheee isaan wajjin kakuu galeera. **5** Kana irrattis, ani aaduu saba

Israa’el kanneen warra Gibxiin garboomfaman sanaa dhaga’ee kakuu koo yaadadheera. **6** “Kanaafuu saba Israa’eliin akkana jedhi: ‘Ani Waaqayyo; waanjoo warra Gibxi jalaa isin nan baasa; ani garbummaa isaanii jalaa isin nan baasa; irree diriiriia fi murtti jabaadhaanis isin nan fura. **7** Ani akka saba ofii koottti isin fudhadha; Waaqa keessan nan ta’a. Yeroo sana isin akka an Waaqayyo Waaqa keessan kan waanjoo warra Gibxi jalaa isin baase ta’e ni beektu. **8** Ani biyya isan Abrahaamii, Yisihaaqii fi Yaaqoobiif kenuuf harka koo ol qabadhee kakadhe sanatti isin nan galcha. Dhaala godhees isiniif kenna. Ani Waaqayyo.” **9** Museen waan kana saba Israa’eliit hime; isaan garuu waan abdiit kutatanii fi garbummaa hamaa keessa turanifi isaa hin dhageenyne. **10** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **11** “Dhaqittii akka inni biyya isaa keessaa Israa’eloota gad lakkisuuf Fara’oon mooticha Gibixti himi.” **12** Museen garuu Waaqayyoon, “Kunoo Israa’eloonni na hin dhageenee; yoos Fara’oon akkamitti na dhaga’aree? Afaan koo qajeelchee hin dubbatatuutii” jedhe. **13** Waaqayyo garuu waa’ee Israa’elootaati fi waa’ee Fara’oon mooticha Gibxi Musee fi Aroonitti dubbatee akka isaan saba Israa’el Gibxi baasan isaan ajaye. **14** Hangafoonni balbalawwan isaanii kanneenii dha: Ilmaan Ruubeen ilma Israa’el hangafticha: Henook, Faluus, Hezroomii fi Karmii. Warri kunneen gosoota Ruubeen. **15** Ilmaan Simi’oon: Yemuu’el, Yaamiin, Oohad, Yaakiin, Zoohar, Shaawul ilma dubartittii Kana’aan. Isaan kunneen maatiwwan Simi’oon. **16** Maqaan ilmaan Lewwiis akkuma dhaloota isaanitti kanaa dha: Geershoon, Qohatti fi Meraarii. Lewwiin wagga 137 jiraate. **17** Ilmaan Geershoon akkuma maatiit isaanitti: Loobeenii fi Shime’ii. **18** Ilmaan Qohati: Amraam, Yizihaar, Kebronii fi Uzii’el. Qohati wagga 133 jiraate. **19** Ilmaan Meraarii: Mahilii fi Muusii. Isaan kunneen isakuma dhaloota isaanitti maatiwwan Lewwii ti. **20** Amraam obboleettii abbaa isaa Yookebeedin fuudhe; isheenis Aroonii fi Musee deesseef. (Amraam wagga 137 jiraate.) **21** Ilmaan Yizihaar: Qooraahi, Naafegii fi Zikrii. **22** Ilmaan Uzii’el: Miishaa’el, Elzaafaanii fi Sitrii. **23** Aroon intala Amiinaadaab obboleettii Nahishoon Eliisheebaa fuudhe; isheenis Naadaab, Abiihuu, Ele’azaarai fi litaamaarin deesseef. **24** Ilmaan Qooraahi: Asiir, Elqaanaa fi Abii’asaaif. Isaan kunneen maatiwwan Qooraahii ti. **25** Ele’azaar ilmi Aroon intallan Futt’el keessa tokko fuudhe; isheenis Fiinehaasin deesseef. Isaan kunneen isakuma maatiwwan isaanitti hangafoota balbala Lewwii ti. **26** Aroonii fi Museen warri Waaqayyo, “Isin akkuma kutua kutua isaanitti Gibxi keessaa Israa’eloota baasaa” jedheen sun isaanuma kana. **27** Isaanis warra waa’ee Gibxi keessaa Israa’eloota baasuu Fara’oon mooticha Gibixti dubbatan sanaa dha. Musee fi Aroon isaanuma kana. **28** Waaqayyo yeroo Gibxi keessatti Museetti dubbatee sana **29** akkana jedheen; “Ani Waaqayyo dha. Waan ani sitti himu hunda Fara’oon mooticha Gibixti himi.” **30** Museen garuu Waaqayyoon, “Kunoo, ani waan afaan koo qajeelchee dubbachuu hin dandeenyee Fara’oon akkamii na dhaga’aa?” jedhe.

7 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; “Ilaa, ani Fara’ooniif waaqa si godheera; obboleessi kee Aroon immoo raajii siif ta’a. **2** Ati waan ani si ajaju hunda ni dubbata; obboleessi kee Aroon immoo akka inni Israa’eloota biyya isaa keessaa gad dhiisu Fara’oonitti ni hima. **3** Ani garuu Fara’oonin mata jabeessa nang godha; yoo ani biyya Gibxi keessatti mallatoowwanii fi dinqiiwwan koo baay’ise iyuu, **4** inni isin hin dhaggeeffatu. Ani harka koo Gibxi irratti ol nan kaasa; murtti jabaadhaanis raayyaa koo, saba Israa’el biyya Gibxi keessaa nan baasa. **5** Warri Gibxi yommuu ani harka koo Gibxi irratti ol kaafadhee

saba Israa'el achi keessaas baasutti akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku." **6** Musee fi Aroonis akkuma Waaqayyo isaan ajaje godhan. **7** Yeroo Fara'oontti dubbatanitti Museen nama waggaa saddeettama ture; Aroon immoo nama waggaa saddeettamii sadii ture. **8** Waaqayyos Musee fi Arooniin akkana jedhe; **9** "Yommuu Fara'oont, 'Dinqii hoijjedhaa' isiniin jedhutti, ati immoo Arooniin, 'Ulee kee fuudhiitii fuula Fara'oont duratti lafa buusi' jetta; uleen sunis bofa ta'a." **10** Musee fi Aroon Fara'oont bira dhaqanii akkuma Waaqayyo isaan ajaje sana godhan. Aroon fuula Fara'oontti fi qondaaltota isaa duratti ulee isaa lafa buuse; uleen sunis bofa taate. **11** Fara'oontis beektotaa fi falfaloota ofitti waame; tolftattooni Gibxi ogummaa isaanii dhokataa sanaan akkasuma godhan. **12** Tokkoon tokkoon isaanii ulee isaanii lafa buusan; uleen isaanii bofa ta'e. Uleen Aroon garuu ulee isaanii liqimsite. **13** Ta'us Fara'oont akkuma Waaqayyo dubbate sana mata jabeessa ta'ee isaan dhaggeeffachuu dide. **14** Kana irratti Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Fara'oont mata jabeessa ta'eera; saba sanas gad dhiisuudide. **15** Ganamaan gara Fara'oont dhaqi; kunoo inni bishaanitti gad ba'a. Ulee bofatti geeddaramte sana harkatti qabadhuutii qarqara laga Abbayyaatti isa eegi. **16** Akkanas jedhiin; "Waaqayyo Waaqni Ibrootaa akkana jedhee sitti na ergeera; Akka sabni koo dhaqee gammoojii keessatti naaf sagaduuf gad lakkisi. Ati garuu hamma ammaatti ajajamuu diddeerta. **17** Waaqayyo akkana jedha: Akka ani Waaqayyo ta'e ati kanaan beekta: Kunoo ani ulee harka koo keessaas jiru kanaan bishaan Abbayyaan nha'a; bishaan sunis dhiigatti geeddaram. **18** Qurxummiwwan laga Abbayyaas keessaa ni du'u; lagni sunis ni ajaa'a; warri Gibxis bishaan laga sanaa dhuguu hin danda'an..." **19** Waaqayyo immoo Museedhaan akkana jedhe; "Arooniin akkana jedhi; 'Ulee kee qabadhuutii bishaanota Gibxi irratti, lageen isaanii irratti, doloolloo isaanii irratti, haroo isaanittii fi kuusaa bishaanii hunda irratti harka kee diriarsi.' Isaanis dhiigatti geeddaramu. Gibxi guutuun dhiigaan guutama; qodaan mukaatii fi okkoteen dhagaa dhiigaan guutaman." **20** Musee fi Aroon akkuma Waaqayyo isaan ajaje sana godhan. Aroon ulee isaa ol fuudhee fuula Fara'oontti fi qondaaltota isaa duratti bishaan Abbayyaan dha'; bishaan sun hundis dhiigatti geeddaram. **21** Qurxummiwwan Abbayyaan duunaan lagichi ajaa'e; warri Gibxis bishaan isaa dhuguu hin daneenye. Gibxi guutuun dhiigaan guutame. **22** Garuu tolftattooni Gibxi tolchaa isaanittii akkasuma hoijetan; Fara'oontis mata jabeessa ta'e. Innis akkuma Waaqayyo jedhe sana Musee fi Aroon dhaga'uudide. **23** Fara'oontis deebi'e masarao isaa seenne; innis waan kana yaadatti illee hin qabanne. **24** Warri Gibxi hundi waan bishaan laga sanaa dhuguu hin danda'inif bishaan dhugaattii baafachuuuf jedhanii qarqara Abbayyaan qotatan. **25** Erga Waaqayyo Abbayyaan dha'ee guyyaan torba darbe.

8 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Fara'oont bira dhaqii akkana jedhiin; 'Waaqayyo akkana jedha: Akka sabni koo na tajaajiluuf gad dhiisi.' **2** Yoo ati gad isaa dhiisuudide immoo kunoo ani biyya kee guutuutti dha'icha fattee nan erga. **3** Lagni Abbayyaan fatteedhaan guutuma; isaanis ol ba'anii mana keetti, dinqa keetti, siree keetti, mana hoijettotta keetiitti, saba keetti, iddo ibiddaa keetti, qodaa bukoo keetiitti nam'u. **4** Fatteewwan kunneen si'ii fi saba kee, qondaaltota kee hundas ni yaabbatu..." **5** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Arooniin akkana jedhi; 'Ulee kee qabadhuutii harka kee burqaawwan irratti, lageenii fi kuusaa bishaanii irratti ol kaafadhuutii akka fatteewwan biyya Gibxitii dhufan godhi.'" **6** Aroon harka isaa bishaanota Gibxitii ol kaafate; fatteewwanis ol ba'anii biyya sana guutan. **7** Tolftattoonis falfala isaanittii akkasuma

godhan; biyya Gibxitii fatteewwan fidan. **8** Fara'oontis Musee fi Aroonin ofitti waamee, "Akka inni anaa fi saba koo irraa fatteewwan fageessuuf Waaqayyo kadhadhaa; anis akka sabni keessan dhaqee Waaqayyoof aarsaa dhi'eessuuf gadin dhiisa" jedhe. **9** Museenis Fara'oontin, "Akka fatteewwan si'ii fi manneen kee irraa badanii laga Abbayyaas qofa keessatti hafanifi yeroo ani itti siif, qondaaltota keetii fi saba keetiif illee Waaqa kadhadhu ati na beeksisi" jedhe. **10** Fara'oont immoo, "Bor" jedheen. Museenis akkana jedhee deebise; "Waaqayyo Waaqa keenyaaf fakkaatu kan tokko iyyuu akka hin jirre akka beektuuf akkuma ati jettu ta'a. **11** Fatteewwan sun si'ii fi manneen kee irraa, qondaaltota keetii fi saba kee irraa ni badu; laga Abbayyaas qofa keessattis ni hafu." **12** Musee fi Aroon erga Fara'oont biraad ba'anii booddee Museen waa'ee fatteewwan Waaqni Fara'oontti erge sanaa Waaqayyotti iyye. **13** Waaqayyos akkuma Museen kadhatte godhe. Fatteewwan sunis mana keessatti, oobdii irratti, dirree irrattis dhuman. **14** Fatteewwan sunis walitti qabamanii tuulaman; biyyattiis ni ajoofte. **15** Fara'oont garuu yommuu akka dha'ichi sun qabbanaa'e argetti akkuma Waaqayyo dubbatee ture sana mata jabeessa ta'ee Musee fi Arooniin dhaga'uudide. **16** Ergasiis Waaqayyo Museedhaan, "Arooniin, 'Ulee kee ol kaasitiif awwaara lafaa dha'i' jedhi; awwaari sunis biyya Gibxi guutuun keessatti injiraan ta'a' jedhe. **17** Isaanis akkasuma godhan. Yommuu Aroon harka isaa isa ulee qabate ol kaafatee awwaara lafaa dha'etti injiraan nammaa fi horiitti duudde. Awwaari guutuun biyya Gibxi keessa jiru hundi injiraan ta'e. **18** Tolftattooni garuu falfala isaanittii injiraan gad yaasuu yaalanii dadhaban. Injiraanis nammaa fi horiirra ture. **19** Tolftattoonis Fara'oontin, "Kun quba Waaqaa ti" jedhan. Fara'oont garuu akkuma Waaqayyo dubbate sana mata jabeessa ta'ee dhaga'uudide. **20** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Ganama barii ka'ittii fuula Fara'oont duratti dhi'aadhu; kunoo inni gara bishaanitti gad ba'a; akkanas jedhiin; 'Waaqayyo akkana jedha: Akka inni na tajaajiluuf saba koo gad dhiisi. **21** Yoo ati saba koo gad dhiisuudide immoo kunoo, ani tuuta tisiisa sitti, qondaaltota keetti, saba keetti, manneen keetti nan erga. Manneen warra Gibxi, lafti isaan jiraatanis tisiisaan guutamu. **22** "Ani garuu guyyaa sana iddoob sabni koo jiraatu Gooshenin haala addaatinan ilala; akka ati akka ani Waaqayyo biyya kana keessa jiru beektuuf tisiisni tokko iyyuu achi hin jiraatu. **23** Ani saba kootii fi saba kee gidduutti garaa garummaan nan uuma. Mallattoon kunis borii ta'a." **24** Waaqayyos akkasuma godhe. Tisiisni baay'een mana Fara'oontis fi manneen qondaaltota isaaatii duude; biyyi Gibxi guutuunis tisiisaan balleffame. **25** Fara'oontis Musee fi Arooniin ofitti waamee, "Dhaqaatii biyyuma kana keessatti Waaqa keessaniif aarsaa dhi'eessaa" jedheen. **26** Museen immoo deebisee akkana jedhe; "Akkas gochuun qajeelaa hin ta'u; aarsaan nu Waaqayyo Waaqa keenyaaf dhi'eessinu warra Gibxi biratti jibbamaa dha. Kunoo, yoo nu aarsaa fuula isaanii duratti jibbamuu dhi'eessine isaan dhagaadhaan nu hin tumanii ree?" **27** Akkuma inni nu ajajetti nu Waaqayyo Waaqa keenyaaf aarsaa dhi'eessuuf gara gammoojii karaa guyyaa sadii deemuu qabna." **28** Fara'oontis, "Ani akka isin gammoojii keessatti Waaqayyo Waaqa keessaniif aarsaa dhi'eessitanif gadin isin dhiisa; garuu baay'e fagaattani hin deeminaa. Isinis Waaqa naa kadhadhaa" jedhe. **29** Museenis akkana jedhee deebise; "Kunoo, ani akkuman si biraad deemeen akka bor tisiisni Fara'oont irraa, qondaaltota isaaatii fi saba isaa irraa ka'u Waaqayyo nan kadhadha. Yaa Fara'oont ati garuu, akka sabni kun Waaqayyoof aarsaa dhi'eessuuf gad dhiisuudide ammas nu hin gowwoomsin." **30** Museenis ergasiis Fara'oont biraad ba'ee Waaqayyo kadhatte; **31** Waaqayyos akkuma Museen isaa

kadhat sana godhe; tisiisni sunis Fara'oonin, qondaaltota isaatii fi saba isaa gad dhiisee deeme; tisiisni tokko iyyuu hin hafne. **32** Fara'oona garuu ammas mata jabeessa ta'e; saba sanas gad dhiisuudide.

9 Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; "Fara'oona bira dhaqitiit akkana jedhiin; 'Waaqayyo Waaqni Ibrootaaakkana jedha; 'Akka sabni koo na tajaajiluuf gad dhiisi.'" **2** Yoo ati gad dhiisuudiddeeisaan danqite, **3** kunoo harki Waaqayyoo horii kee kanneen dirree irra oolan fardeen, harrootaa fi gaalawwan keetti, loon, hoolootaa fi re'oota keetti dha'icha hamaa ni fida. **4** Waaqayyo garuu akka horii saba Israael tokko iyyuu hin duueneef horii Israaelii fi horii warra Gibxi gidduutti garaa garummaa ni uuma." **5** Waaqayyo yeroo murteesesse, "Waaqayyo bor waan kana biyyattii keessatti ni hojjeta" jedhe. **6** Waaqayyos guyyaa itti aanutti waan kana hojjete: Horiin warra Gibxi hundi ni dhume; horii warra Israael keessaa garuu tokko iyyuu hin duuune. **7** Fara'oona namoota qoratan ergee, kunoo akka horii saba Israael keessaa tokko illee hin du'in beeke. Ta'uus Fara'oona mata jabeessa ta'e saba sana gad dhiisuudide. **8** Waaqayyo immoo Musee fi Arooniinakkana jedhe; "Daaraa harka guutuu iddoibiddaatiit hammaaraa; Museenis daaraa sana fuula Fara'oona duratti samiiti ol haafacaasu. **9** Innis biyya Gibxi guutuu keessatti awwaara ta'a; dhullaan malaa yaasunamaa fi horii guutuu biyyattii keessa jiranitti yaa'a." **10** Isaan boolla ibiddaa irraa daaraa hammaarrataniif fuula Fara'oona duraabat. Museenis daaraa sana samiitti ol facaase; dhullaan malaa yaasunamaa fi horiitti yaa'e. **11** Tolftattoonis sababii dhullaatiif Musee dura dhaabachuu hin daneenyee; dhullaan tolftattoota fi warra Gibxi hundatti yaa'ee tureetii. **12** Garuu Waaqayyoakkuma Museetti hime sana Waaqayyo Fara'oona in mata jabeessa godhe; innis Musee fi Arooniin dhaga'uudide. **13** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; "Ganama barii ka'iitti fuula Fara'oona dura dhaabadhui; akkanas jedhiin; 'Waaqayyo Waaqni Ibrootaaakkana jedha; akka sabni koo na tajaajiluuf gad dhiisi'; **14** yoo kanaa achii ani amma dha'icha koo hunda sitti, qondaaltota keetii fi saba keetti naan erga; kunis akka ati akka Waaqni aka koo lafa hunda irra hin jirre beektuuf. **15** Silaa amma ani harka koo ol fudhadhee si'ii fi saba kee dhukkuba hamaa dha'uun danda'a ture; atis lafa irraa badda ture. **16** Ani garuu humna koo srratti argisiisuu fi akka maqaan koo lafa hunda irratti labsamuuf jedheen kaayyoo kanaaf si jiraachise. **17** Ati amma iyyuu saba koo irratti ol ol of qabda; jaras gad hin dhiiftu. **18** Kunoo ani bori yeroo akkanaatti cabbii hamaa erga Gibxi hundeffamtee jalqabee hamma ammaatti takkumaa Gibxitti hin bu'in tokko nan buusa. **19** Egaa amma nama ergiittii horii keetii fi waan alaa qabdu hunda manatti galchisisisi; cabbii sunis namaa fi horii manatti hin galin kanneen alatti hafan hundatti ni bu'a; isaan ni dhumu." **20** Qondaaltota Fara'oona keessaa warri dubbi Waaqayyoo sodaatan garboota isaaniitti fi horii isaan manatti galfachuuw arifataniif sokkan. **21** Warri dubbi Waaqayyootifi xiyyeeffannoo hin kennin immoo garboota isaaniitti fi horii isaan alatti dhiisan. **22** Waaqayyo Museedhaan, "Akka cabbii biyya Gibxi hundatti namatti, horii fi biqiltuu lafa qotisa Gibxi hunda irratti bu'uuf harka kee gara samiitti diriirsi" jedhe. **23** Yommuu Museenulee isaa gara samiitti diriirsettis Waaqayyo kakawwee fi cabbii erge; ibiddis gara lafaatti gad bu'e. Waaqayyos biyya Gibxitti cabbii roobse; **24** cabbii ni bu'e; ibiddis cabbii wajjin wal make. Cabbii hamaan akkanas erga Gibxi saba taatee beekamtee as takkumaa guutuu biyyattii hin buune. **25** Cabbii sunis biyya Gibxi keessatti waan ala jiru hunda namas horiis ni dha'e; biqiltuu lafa qotisaai

hundas ni balleesse; muka hundas ni barbadeesse. **26** Lafti cabbii itti hin bu'in biyya Gooshen iddo Israaeloonni jiraatan qofa ture. **27** Fara'oona Musee fi Arooniin ofitti waamee akkana jedheen; "Ani amma cubbuu hojjedheera; Waaqayyo qajeelaa dha; anii fi sabni koo garuu balleessa hojjenneerra. **28** Sababii bakakkaa fi cabbii nutti baay'ateef isin Waaqayyoyonnuuf kadhadhaa. Anis gad isin nam dhiisa; isin hammama caalaa as turuu hin qabdan." **29** Museenisakkana jedhee deebise; "Ani yommuu magaalaa kana keessaa ba'utti harka koo bal'isee Waaqayyo nan kadhadha. Bakakkaan ni dhowwama; cabbiiin si'achi hin jiraatu; kanaanis ati akka lafti kan Waaqayyoyatae ni beekta. **30** Ani garuu akka atii fi qondaaltonni kee amma iyyuu Waaqayyo Waaqa hin sodaanne nan beeka." **31** Waan talbaan daraaree, garbuun immoo bilchaatee tureef talbaa fi garbuun ni badan. **32** Qamadii fi honboriin garuu waan turanii bilchaatanii hin badne. **33** Museenis Fara'oona biraademeemagaala keessaa gad ba'e; innis harka isaa gara Waaqayyotti bal'ise; bakakkaa fi cabbii ni dhowwaman. Bokkaanis deebee biyyattii hin roobne. **34** Fara'oona yommuu akka bokkaan, cabbii fi bakakkaan dhowwaman argetti ammas cubbuu hojjete; innii fi qondaaltonni isaa mata jabeeyyiti ta'an. **35** Akkuma Waaqayyo karraa Museetiin dubbate sana, Fara'oona mata jabeessa ta'e; saba Israaelis gad dhiisuudide.

10 Waaqayyos Museedhaanakkana jedhe; "Fara'oontti ol seeni; ani akka mallattoowwan koo kanneen isaan gidduutti hojjedhuuf jedhee Fara'oontti fi qondaaltota isaa mata jabeeyyiti godheera; **2** kunis akka ati waan ani warra Gibxi godhe, mallattoo ani isaan gidduutti argisiisies ijoolee keetii fi ijoolee keetii himtee akka ani Waaqayyo ta'e akka beektanifi ta'e." **3** Musee fi Arooniis Fara'oona bira dhaqaniiakkana jedhaniin; "Waaqayyo Waaqni Ibrootaaakkana jedha: 'Ati hamma yoomiitti fuula koo duratti gad of qabuu didda?' Akka isaan na tajaajilaniif saba koo gad dhiisi. **4** Yoo ati gad isaan dhiisuudide, kunoo ani bori biyya keetti hawaannisaan ni fida. **5** Hawaannisni kunis hamma namni tokko iyyuu arguu dadhabutti lafa haguugaa. Innis waanuma cabbii irraa isinii hafe illee ni fixa; mukkeen alatti isinii guddachaa jiranis nyaatee fixa. **6** Inni mana kee, mana qondaaltota keetii hundaa fi mana warra Gibxi hundumaa guuta; kunis waan abbootiin keetii fi abbootiin abbooti keetii gaafa biyya kana qubatanii jalqabanii hamma har'aatti hin arginiidha." Kana booddee Museen garagalee Fara'oona biraabae. **7** Qondaaltonni Fara'oona, "Namichi kurn hamma yoomiitti kiyyoo nutti ta'a? Namoonni kurn akka Waaqayyo Waaqa isaanii tajaajilaniif gad dhiisi. Akka Gibxi badde ati amma illee hin hubannee?" jedhaniin. **8** Musee fi Arooniin deebisanii Fara'oontti geessan; Fara'oona, "Dhaqaatii Waaqayyo Waqa keessan waqaeffadhaa! Garuu eenuytu deema?" jedheen. **9** Museenis, "Nu sababii ayaana Waaqayyoo ayaaneffannuuuf dargaggoota keenyaa fi maanguddoota keenya, ilmaanii fi intallan keenya, bushayee fi loon keenya qabannee deemna" jedhee deebise. **10** Fara'oonaakkana jedhe; "Yoo ani dubartoota keessanii fi ijoolee keessan isin wajjin gad dhiise, mee Waaqayyo isin wajjin haa ta'u! Kunoo waan hamaatu isin dura jira. **11** Kun hin ta'u! Akka warri dhiiraa qofti dhaqanii Waaqayyo waqaeffatan godhaa; isin kanuma barbaaddaniitii." Isaanis fuula Fara'oona duraa gad baafaman. **12** Waaqayyos Museedhaan, "Akka hawaannisni biyya Gibxitti bu'ee biqiltuu lafa qotisa hunda, waan cabbii irraa hafe hundas nyaatuuf harka kee Gibxi irratti diriirsi" jedhe. **13** Museenisulee isaa Gibxi irratti diriirsinaan Waaqayyo guyyaa sana guutuu fi halkan sana guutuu akka bubbisu ba'a biiftuu biyyattii keessatti bubbisu godhe; ganama itti aanus

bubbeen sun hawaannisa fidee dhufe; **14** hawaannisni sunis Gibxi guutuu weerare; biyya hunda keessaa baay'inaan qubate. Dha'ichi hawaannisaa kan akkasii duraan takkumaa bu'ee hin beeku; ergasii takkumaa deebi'ee hin buune. **15** Hawwaannisni sunis hamma lafti gurraacha'utti lafa hunda haguuge; innis waan cabbii irraa hafe hunda, waan alatti biqile hunda, ija mukkaa illee ni nyaate. Biyya Gibxi hunda keessatti wanni lalisaan tokko iyyuu muka irratti yookaan biqiltuu irratti hin hafne. **16** Fara'oonees dafee Musee fi Arooniin waameeakkana jedheen; "Ani Waaqayyo Waaqa keessanii fi isinitii cubbuu hojjedheera. **17** Egaa mee cubbuu koo naa dhiisa; akka inni dha'icha nama ajeesuu kana narraa fuudhuufis Waaqayyo Waqa keessan naa kadhadhaa." **18** Museenis Fara'oonees biraa gad ba'ee Waaqayyo kadhate. **19** Waaqayyos bubbee sana gara bubbee lixa biiftuu jabaatti geedbare; bubbene sunis hawaannisna sana fuudhee Galaana Diimaatti naqe. Gibxi keessatti hawaannisni tokko iyyuu hin hafne. **20** Waaqayyo garuu Fara'oonees mata jabeessa godhe; Fara'oonees Israa'eloota gad hin dhiifne. **21** Waaqayyo immoo Museedhaan, "Akka dukkanni Gibxi irra bu'uuf harka kee gara samiitti diriisri" jedhe. **22** Museen harka isaa gara samiitti diriirse; dukkanni limixiin isaa guyyaa sadii Gibxi guutuu haguuge. **23** Guyyaa sadan sana namni wal hin argu ture; lafa jiruu hin socho'u ture. Israa'eloonni hundi garuu iddo jiraatanitti ifa qabu turan. **24** Fara'oonees Musee offiti waamee, "Dhaqatii Waaqayyo waaqeffadhaa. Dubartoonni fi ijoolleent keessanii isin wajjin haa deeman; bushaayee fi loon keessan qofa dhiisa deemaa" jedheen. **25** Museen garuuakkana jedhe; "Ati akka nu Waaqayyo Waqa keenyaaf aarsaa fi qalma gubamu dhi'eessiuu nuu eeyyamuu qabda. **26** Horiin keenys nu wajjin dhaquu qaba; kotteen tokko iyyuu hin hafu. Waaqayyo Waqa keenya waaqeffachuuu isaan keessaa tokko tokkotti fayyadamma; hamma achi geenyutti Waaqayyo waaqeffachuuu maalitti akka fayyadamu hin beeknu." **27** Waaqayyo garuu Fara'oonees mata jabeessa godhe; innis gad isaan dhiisuu dide. **28** Fara'oonees Museedhaan, "Fuula koo duraa badi! Lammataa fuula koo akka hin argine beekkadhu; ati gaafa fuula koo argite ni duutal" jedhe. **29** Museenis deebisee, "Akkuma ati jette, ani lammataa fuula keetti hin mul'adhu" jedhe.

11 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Ani amma illee dha'ichi tokko Fara'oonee fi Gibxitti nan fida. Ergasii inni asii isin baasa; yeroo asii isin baasutti immoo inni guutumaan guutuutti isin ari'a. **2** Akka tokkoon tokkoon dhiiraatii fi tokkoon tokkoon dubartii ollaan isaanii irraa mi'a meetitii fi mi'a warqee ergifatan saba kanattii himi." **3** Waaqayyo akka sabni Israa'el fuula warra Gibxi durattii surraa argatan godhe; kana malees Museen biyya Gibxi keessatti, fuula qondaaltota Fara'ooneeittii fi fuula saba Gibxi durattii akka malee ulfina qabeessa ture. **4** Museen akkana jedhe; "Waaqayyo akkana jedhe; 'Ani gara halkan walakkaatti Gibxi hunda keessa nan darba. **5** Ilma Fara'oonee namicha teessoo irra ta'u sanaa hangafaa jalqabee hamma ilma xomboree ishee midhaan daaktu sanaa hangafaa ilmi hangafni biyya Gibxi keessaa hundi ni du'a; akkasumas hangafni horii hundi ni du'a. **6** Biyya Gibxi guutuu keessattis wawaachuu guddaan takkumaa dhaga'amee hin beekin yookaan deebi'es hin dhaga' amme tokko ni dhufa. **7** Garuu saba Israa'el keessaa nama tokkotti iyyuu yookaan horii tokkotti iyyuu sareen tokko iyyuu hin duttu.' Isinis waan kanaan akka Waaqayyo Gibxii fi Israa'el gidduuutti garaa garummaa fidu ni beektu. **8** Qondaaltonni kee kunnenee hundinuu gara koo dhufanii naa sagadan; 'Atis, namoonni si duukaa bu'an hundinuu deemaal' jedhe; anis ergasii nan deema." Museenis akka malee aaree Fara'oonees biraa

ba'e. **9** Waaqayyo Museedhaan, "Akka dinqiin koo biyya Gibxitti baay'atuuf Fara'oonee isin dhaga'uu dida" jedhe. **10** Musee fi Arooniin dinqiwwan kanneen hunda fuula Fara'oonee durattii hojjetan; Waaqayyo garuu Fara'oonees mata jabeessa godhe; innis akka Israa'eloonni biyya isaa keessaa hin baanee dhowwe.

12 Waaqayyos biyya Gibxi keessatti Musee fi Arooniin akkana jedhe; **2** "Ji'i kun ji'a jalqabaa isinii haa ta'u; innis wagga keessaa ji'a jalqabaa isinii haa ta'u. **3** Ji'a kana keessa bultii kurnaffaatti tokkoon tokkoon namaa xobbaalla hoolaa tokko akkuma manneen abbootii isaanittii tokkoon tokkoon manaati fi xobbaalla hoolaa tokko akka fudhatu guutummaa hawaasa Israa'elitti himaa. **4** Yoo warri mana tokko jiraatan muraasa ta'anii hoolaa tokko guutummaatti fixuu baatan, isaan akkuma baay'ina namoota achi jiraatanitti ollaa isaanittii aaru wajjin haa qoodatan. Isinis akkuma waan tokkoon tokkoon namaa nyaachuu danda'uutti xobbaalla hoolaa hammam akka barbaachisu murteessuu qabdu. **5** Xobbaallaan keessan ilmoo hoolaa wagga tokkoon kan mudaa hin qabne ta'u qaba; xobbaalla sanas hoolota keessaa yookaan re'oota keessaa fudhachuu dandeessu. **6** Xobbaallaan sanas hamma bultii kudha afurraffaa ji'a kanaatti eegaa; yaa'iin waldaa Israa'el guutuunis galgala sana xobbaalla sana haa qalatu. **7** Ergasii immoo dhiiga sana irraa xinnoo fuudhanii michichila balbala lamaanii fi buusaa balbalaa isaa ol aaru kan mana itti xobbaalla sana nyaatani haa diban. **8** Isaanis halkanuma sana foon sana ibiddaan waaddatanii biqiltuu hadhooftuu fi maxinoon haa nyaatan. **9** Ibiddaan waaddadhaatii nyaadhaa malee foon dheedhii yookaan kan bishaaniin affeelame hin nyaatinia; mataa isaa, lukaa fi mi'a garaa wajjin waaddadhaatii nyaadhaa. **10** Hamma lafti bariitutti homaa hin hambisinaa; waan hamma ganamaatti irraa hafu garuu guba. **11** Haalli isin itti nyaataniis kunoo ti; mudhii keessan hidhadhaa; kophee keessan miillatti kaa'adhaa; ulee keessan illee harkatti qabadaatii jarjarsuu nyaadhaa; inni Faasiikaan Waaqayyo ti. **12** "Anis halkanuma sana Gibxi keessa nan darba; hangafa Gibxis namaa fi horii nan dha'a; waaqota Gibxi hundattis nan mura; ani Waaqayyo. **13** Dhiigni sunis manneen isin keessa jiraattan irratti mallattoo isinii ta'a; ani yommuun dhiiga sana argutti isin irra nan darba. Yeroo ani biyya Gibxi dha'utti dha'ichi badiisaa tokko iyyuu isin hin tuqu. **14** "Guyyaan kun guyyaa yaadannoo isiniif haa ta'u; akka ayaanaatti Waaqayyo fi ayaaneffattu; dhaloota keessan hunda keessattis sirna bara baraa godhattanii ni eegdu. **15** Isin bultii torba maxinoon nyaachuu qabdu; guyyaa jalqabaatti mana keessanii raacitii baasaa gataa; namni kam iyyuu guyyaa jalqabaatti kaasee hamma guyyaa torbaffaatti yoo buddeena bukaa'e nyaate saba Israa'el keessaa haa balleeffamu. **16** Guyyaa jalqabaatti wal ga'iil qulqulluu qabaadhaa; wal ga'iil qulqulluu biraam guyyaa torbaffaatti qabaadhaa. Waan namni hundi nyaatu qopheessuu malee guyyoota kanneen hoiiji tokko iyyuu hin hojjetinaa; wanni isin hojjechuu dandeessan kanuma. **17** "Sababii guyyaan ani itti raayya keessan Gibxi keessaa baase guyyuma kana ta'eef Ayaana Maxinoor kana ayaaneffadhaa; guyyaa kanas sirna bara baraa godhadhaatii dhaloota keessan hunda keessattis ayaaneffadhaa. **18** Isin ji'a jalqabaa keessa galgala bultii kudha afurraadhaa hamma galgala guyyaa digdamii tokkoffaatti maxinoon nyaattu. **19** Bultii torbaaf raacitiin tokko illee mana keessanittii hin argamin; alagaas ta'u dhalataan biyyaa, namni waan raacitii qabu nyaatu kam iyyuu waldaa Israa'el keessaa haa balleeffamu. **20** Waan raacitii qabu tokko illee hin nyaatinia; lafa jiraattan hundattis Maxinoor nyaadhaa." **21** Museen maanguddoota Israa'el hunda offiti waamee akkana

jedheen; "Dhaqaatii maatii keessaniif xobbaallaa filadhaati Faasiikaa qalaa. **22** Hiisophii qabaa tokkoo fuudhaa; dhiiga wacitii keessa jiru sana keessa cuuphaatti michichila balbalaa lamaanii fi buusaa balbalaa isa ol aanu dibaa. Isin keessaa namni tokko iyyuu hamma lafti bariitutti balbala mana ofii isaatii gad hin ba'in. **23** Waaqayyo yeroo warra Gibxi dha'uuf biyyattii keessa darbutti michichila balbalaa lamaan irrattii fi buusaa balbalaa isa ol aanu irrattii dhiiga sana argee balbala sana bira darba; akka inni waa balleessu sun mana keessan seenee isin ajeesus hin eeyyamuuf. **24** "Isinis qajeelfama kana akka seera bara baraa kan isinii fi sanyii keessaniif kennameetti kabajaa. **25** Isinis yeroo biyya Waaqayyo akkuma waadaa gale sanatti isinii kenu seerantitti sirna kana eegaa. **26** Yommuu ijoolleen keessan, 'Sirni kun isiniif hiikkaa maalii qaba?' jedhanii isin gaafatanitti, **27**akkana jedhaa isaanitti himaa; 'Kun qalma Faasiikaa Waaqayyo ti; inni yeroo warra Gibxi dha'etti manneen Israa'elootta Gibxi keessa turan sanaa irra darbee manneen keenya nuuf oolcheeraatii.' Kana irratti namoonni gad jedhanii waaqeffatan. **28** Israa'eloonnis akkuma Waaqayyo Musee fi Aroonin ajaje sana godhan. **29** Halkan walakkaatti Waaqayyo ilma Fara'oон namicha teessoo irra taa'u hangafa jalqabee hamma ilma namicha boolla mana hidhha keessa jiru hangafaatti hangafoota Gibxi hunda dha'e; hangafoota horiis akkasuma dha'e. **30** Fara'oонii fi qondaaltonni isaa hundi, warri Gibxi hundis halkanii ka'an; sababii marni namni keessaa hin du'in tokko iyyuu hin turiniif boo'icha guddaatu Gibxi keessa ture. **31** Fara'oон halkan sanaan Musee fi Aroonin ofitti waameeakkana jedhe; 'Ka'aa! Isinii fi Israa'eloonni saba koo keessaa ba'aa! Akkuma gaafattan sana dhaqaatii Waaqayyoon waaqeffadhaa. **32** Akkuma jettan sana bushaayee fi loon keessan fudhatiaatti deemaa; anas eebbisaa.' **33** Warri Gibxis akka sabni sun dafee biyya sanaa ba'u jarjarsan; isaanis, "Yoo kanaa achii nu hundi ni dhummiaa" jedhan. **34** Kanaafuu sabni sun bukoo isaanii utuu hin bukaa'in fudhatanii, qodaa bukoo isaanii wayyaa isaanii in maranii gatiitti baadhatan. **35** Israa'eloonnis akkuma Museen isaanitti hime sana godhan; isaanis mi'a meetitii fi warqee, wayyas warra Gibxi gaafatan. **36** Sababii Waaqayyo fuula warra Gibxi duratti Israa'eloootaa surraa kenneef, warri Gibxi waan isaan gaafatan hunda kennaniif; isaanis akkasii qabeenya warra Gibxi booji'ani ba'an. **37** Israa'eloonnis Raamseedhaa ka'ani Sukootitti qajeelan. Isaanis nadhemeen fi ijoollee malee namoota lafou gara kuma dhibba ja'turan. **38** Uummanni walitti makame hedduun, akkasumas horiin jechuuni bushaayee fi loon baay'een isaan wajjin ba'an. **39** Isaanis bukoo Gibxi fudhatanii dhufan sana irraa Maxino tolftan. Sababii isaan jarjarsuudhaan Gibxi keessaa baafamanii yeroo itti nyaata qopheeffatan illee dhabaniif bukoon sun raacitii hin qabu ture. **40** Barri Israa'eloonni Gibxi keessa jiraatan wagga 430 ture. **41** Dhuma wagga 430 sanaatti guyyuma sana raayyaan Waaqayyo hundi biyya Gibxiitii ba'e. **42** Waaqayyo Gibxi keessaa isaan baasuuhaaf dammaqee halkan sana waan isaan eeggef, halkan kun Israa'eloota hundumaaf halkan itti Waaqayyoof ulfina kennuudhaaf dammaqanii eeganii dha. **43** Waaqayyo Musee fi Aroonin akkana jedhe; 'Seerri Faasiikaa kanaa dha: "Ormi tokko iyyuu isa irraa hin nyaatin. **44** Garbichi bitame kam iyyuu erga dhagna qabdaniif booddee haa nyaatu; **45** keessummaan yookaan namni hoijetaan qacarame garuu hin nyaatin. **46** "Hoolaan sun manuma tokko keessatti haa nyaatamu; foon isaa tokko iyyuu manaa gad hin baasinaa. Lafee isaan keessas tokko iyyuu hin cabsinaa. **47** Waldaan Israa'el hundis ayyaana kana haa ayyaaneffatu. **48** "Ormi isin wajjin jiraatu yoo Faasiikaa Waaqayyo ayyaaneessuu barbaade inni

dhiirota mana isaa jiraatan hunda dhagna haa qabu; ergasiis akkuma dhalataa biyyaatti ayyaancha haa ayyaaneessu. Dhiirri dhagna hin qabatin tokko iyyuu garuu hoolaa sana hin nyaatin. **49** Dhalataa biyyaatiifis ta'u orma isin gidduu jiraatuuf seerri tokkuma." **50** Israa'eloonni hundis akkuma Waaqayyo Musee fi Aroonin ajaje sana godhan. **51** Waaqayyo gaafuma sana kutaa kutaa isaaniitiin Israa'elootta biyya Gibxi keessaa baase.

13 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Dhiira hangafa hunda addaan naa baasi; Israa'elootta keessaa namas ta'u horiin hangafni gadameessa banu kam iyyuu kan koo ti." **3** Yommus Museen uummataan akkana jedhe; 'Sababii Waaqayyo irree jabaadhaan achii isin baaseef guyyaa itti mana garbummaatti Gibxi keessaa baatan kana yaadadhaa. Waan raacitii qabu tokko illee hin nyaatinaa. **4** Isin ji'a Abibii keessa guyyaa har'aa baatan. **5** Yeroo Waaqayyo gara biyya Kana'anotaa, Heetotaa, Amoorotaa, biyya Hiiwotaa fi Yebuuosotaatti jechuuniis biyya aannanii fi damma baasu kan inni akka siif kenu abbootii keetif kakate sanatti si galchutti ati ji'a kana keessa ayyaana kana ayyaaneffatta; **6** ati bultii torba Maxino nyaatta; guyyaa torbaffaatti immoo ayyaana Waaqayyo ta'a. **7** Guyyaa torban sana Maxino nyaadhu; wanni raacitii qabu tokko iyyuu si biratti hin argamin; daangaa kee hunda keessattis raacitii hin argamin. **8** Gaafas, 'Ani waan Waaqayyo yeroo ani Gibxi keessaa ba'etti naa godhe sanaaf jedhee waan kana godha' jedhiitti ilma keetti himi. **9** Sirni kunis akka seerri Waaqayyo arraba kee irra jiraatuuf harka kee irratti akka mallattoo, adda kee irratti immoo akka yaadannoo siif ta'a. Waaqayyo harka isaa jabaa sanaan Gibxii si baaseetii. **10** Atis sirna kana wagguma waggaan yeroo isaatti eeguu qabda. **11** "Yommuu Waaqayyo akkuma si'i fi abbootii keetif kakuudhaan waadaa gale sanatti biyya Kana'anotaa si galchee biyyattii siif kennutti, **12** ati hangafa gadameessa banu hunda Waaqayyoof kennita. Kormi horiif keetii hangafni hundinius kan Waaqayyo ti. **13** Harree hangafa kam iyyuu ilmoo hoolaatiin furi; yoo furuu baatte garuu morma isaa cabsi. Ilmaan kee keessas hangafa kam iyyuu furi. **14** "Bara dhufuuf jiru keessa yoo ilmi kree, 'Kun maal jechuu dha?' jedhee si gaafate ati akkana jedhiin; 'Waaqayyo harka jabaadhaan Gibxii, mana garbumma keessaa nu baase. **15** Yommuu Fara'oон mataa jabaatee gad nu dhiisu didetti, Waaqayyo hangafa Gibxi hunda namaa fi horii ajeese. Sababiin ani korma hangafa gadameessa banu hunda Waaqayyoof aarsaa dhi'eessuu fi sababiin ani ilmaan koo keessaa hangafa hunda furuuf kanuma.' **16** Waaqayyo irree jabaadhaan Gibxii nu baasu isaatifi wanni kun harka kee irratti mallattoo, adda kee irrattis mallattoo ta'a." **17** Yeroo Fara'oон saba sana gad dhiisetti karichi gabaabaa ta'u iyyuu Waaqni karaa biyya Filisxeem irra isaan hin qajeelchine; sababiin isaan Waaqni, "Isaan yoo waraanni isaan mudate yaada geeddarataniib Gibxitte deeb'i'u danda'an" jedhee ti. **18** Kanaafuu Waaqni karaa naannoon gammoojiitiin gara Galaana Diimaatti saba sana qajeelche. Israa'eloonnis waraanaaf qophaa'ani biyya Gibxiitii ba'an. **19** Sababii Yoosef, "Waaqni dhugumaan isin gargaara; isinii gaafas lafee koo asii fuudhaa ba'aa" jedhee Israa'eloonni kakachiisee tureef Museen lafee Yoosef fuudhee ba'e. **20** Isaanis Sukootii ka'ani Eetaam keessa qarqara gammoojiijii qubatan. **21** Waaqayyo akka isaan halkanii guyyaa deemuu danda'aniif guyyaa utuba duumessaati isaan dura deemeet karaa isaan argisiise; halkan immoo isaanifi ibrusuf jedhee utuba ibiddaatiin isaan dura deemaa ture. **22** Utubaan duumessa guyyaa guyyaa, utubaan ibiddaa immoo halkan uummataa duraa hin dhabamne ture.

14 Ergasii Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** “Akka isaan of irra garagalani Phii Hahiroti bira, Migdoolii fi galaana gidduu qubatan Israa’elootatti himi. Isaan fuullee Ba’al Zefoon, galaana cina qubachuu qabu. **3** Fara’oonis, ‘Israa’eloonnii burjaaja’ani biyya keessa jooraa jiru; gammoojijiin isaan marseera’ jedhee yaade. **4** Anis garaa Fara’oon nan jabeessa; inni faana dha’ee isaan duukaa bu’u. Anis karaa Fara’ooniitii fi karaa loltoota isaa hundaatiin ofii kootiif ulfina nan argadha; warri Gibxi akka ani Waaqayyo ta’e ni beeku.” Israa’eloonnis akkasuma godhan. **5** Mootiin Gibxi akka sabni sun baqatee ba’e yommuu itti himametti Fara’oonii fi qondaaltonni isaa yaada waa’ee saba sanaa qaban geeddarratanii, “Akka sabni Israa’el nu tajaajiluu dhiisee deemuuq gad dhiisuuun keenya maal gochuu keenya?” jedhan. **6** Inni gaariiwanii isaa qopheeffate, loltoota isaaas fudhatee ka’e. **7** Gaariiwan filatamoo dhibba ja’a, gaariiwan Gibxi biraa hunda kanneen ajajiuuwan isaan hunda irra jiran fudhatee ka’e. **8** Waaqayyo Fara’oon mooticha Gibxi mata jabeessa godhe; Fara’oonis Israa’eloota warra sodaa malee ba’at turan sana duukaa bu’ee ari’e. **9** Warri Gibxis fardeenii fi gaariiwan Fara’oon hundi, abbootiin fardaatti fi loltooni lafoon Israa’eloota duukaa bu’ani isaanii Phii Hahiroti bira fuullee Ba’al Zefoon qarqara galaanaa qubatanii jiran qaqqaban. **10** Yeroo Fara’oon itti dhi’aatettis Israa’eloonnii ol ilalaanii kunoo warri Gibxi dugda duubaan isaan faana dhufan argan. Isaanis sodaatanii Waaqayyotti iyaytan. **11** Isaanis Museedhaan akkana jedhan; “Ati waan iddoon awwaalaa Gibxi hin jirreef akka nu gammoojiji keessatti dhumnuu as nu fiddee? Ati Gibxi nu baasuun kee maal nu gochuu kee ti? **12** Nu Gibxi keessatti, ‘Akka warra Gibxi tajaajiluu nu dhiisi’ siin hin jennee? Gammoojiji keessatti dhumuu irra warra Gibxi tajaajiluu nuu wayya ture!” **13** Museen akkana jedhee saba sananaf deebise; “Hin sodaatinna; jabaadhaa dhaabadhaa! Fayyisuu Waaqayyo kan inni har’ a isinii godhu ilaala! Warra Gibxi kan har’ a argitan kana lammata deebitaniin hin argitan. **14** Waaqayyo isiniif lola; isin gab jedhaa.” **15** Waaqayyos Museedhaan akkana jedhe; “Ati maaliif natti iyyita? Akka isaan adeemsa isaanii itti fufaniif Israa’elootatti himi. **16** Ulee kee ol fuudhiih harka kee galaana irra diriirfadhu; akka Israa’eloonnii lafa gogaa irra galaana gidduu darbanif bishaan gargari qoodi. **17** Ani immoo akka isaan dugda isaanii duubaan seenaniif garaa warra Gibxi nan jabeessa. Anis Fara’oonii fi loltoota isaa hunda irratti, gaariiwan isaatii fi abbooti fardaa isaa irratti ulfina nan argadha. **18** Yeroo ani Fara’oon irratti, gaariiwan isaatii fi abbooti fardaa isaa irratti ulfina argadhatti warri Gibxi akka ani Waaqayyo ta’e ni beeku.” **19** Yommus ergamaan Waaqayyoo kan saba Israa’el dura deemaa ture sun ka’ee gara dugda isaanii duubaatti darbe. Utubaan duumessaa sunis fuula isaanii duraa ka’ee isaan duuba dhaabate; **20** utubaan sunis loltoota Gibxii fi loltoota Israa’el gidduu seene. Duumessi sun halkan sana gama tokkotti dukkana, gama kaanitti immoo ifa fide; kanaafuu halkan sana guutuu garee lamaan keessaa tokko illee garee kaanitti hin dhi’anne. **21** Museen harka isaa galaana irra diriirfate; Waaqayyos halkan sana guutuu bubblee ba’ a biifttu jabaadhaan galaanicha gara duubaatti deebisee galaanicha lafa gogaa godhe. Bishaan sunis gargari qoodame; **22** Israa’eloonnis galaanicha gidduu lafa gogaa irra darban; bishaanichis karaa mirgaa isaaniiiti fi karaa bitaa isaanii keenyan ta’ee. **23** Warri Gibxi isaan duukaa bu’ani fardeen Fara’oon, gaariiwan isaatii fi abbooti fardaa isaa galaana seenan. **24** Yommuu lafti bari’etti Waaqayyo utubaan ibiddatii fi duumessaa keessaa loltoota Gibxi sana gad ilaalee gara itti goran isaan wallaalchise. **25** Akka isaan rakkinaan oofaniifis gommaa gaariiwan isaanii irraa baase.

Warri Gibxis, “Waan Waaqayyo gama Israa’elootaa dhaabatee warra Gibxi lolaa jiruuf kottaa isaan duraa baqannaa” jedhan. **26** Waaqayyos Museedhaan, “Akka bishaanoni warra Gibxi irra, gaariiwanii fi abbooti fardaa isaanii irra garagalaniif harka kee galaana irratti diriirsi” jedhe. **27** Museen harka isaa galaanicha irratti diriirse; yeroo lafti bari’etti galaanni sun iddoo isattti deebi’e. Warri Gibxis bishaan sana jalaa baqatan; Waaqayyos haxaa’ee galaanatti isaan naqe. **28** Bishaan sun iddoo isattti deebi’e gaariiwanii fi abbooti fardaa jechuunis loltoota Fara’oon kanneen Israa’eloota duukaa bu’ani galaana seenan sana hunda liqimse. Isaan keessaa namni tokko iyuu hin hafne. **29** Israa’eloonnii garuu bishaanichi karaa mirga isaaniiiti fi karaa bitaa isaaniiiti keenyan ta’eefti galaanicha keessa lafa gogaa irra darban. **30** Gaafas Waaqayyo harka warra Gibxi jalaa Israa’eloota baase; warri Israa’elis reeffa warra Gibxi qarqara galaanaatti argan. **31** Israa’eloonnis yommuu humma guddaa kan Waaqayyo warra Gibxi irratti mul’ise sana arganitti, Waaqayyoon sodaatan; isaanis Waaqayyoo fi tajaajilaa isaa Musee amanan.

15 Yommus Musee fi Israa’eloonnii Faarfanna kana Waaqayyoof faarfatan: “Ani Waaqayyoof nan faarfadha; inni ol ol jedheeraatii. Inni fardaa fi namicha farda yaabbate galaanatti gad durbateera. **2** “Waaqayyo jabina kootii fi faarfanna koo ti; inni fayyina koo ta’eer. Inni Waaqa koo ti; anis isa nan jajadha; inni Waaqa abbaa kootii ti; anis isa ol ol nan qaba. **3** Waaqayyo goota waraanaa ti; maqaan isaa Waaqayyo. **4** Inni gaariiwan Fara’oonii fi loltoota isaa galaanatti gad durbateera. Qondaaltota Fara’oon keessaa filatamtooni, Galaana Diimaa keessa dhidhimaniiru. **5** Tuujubni isaan irra gara gale; isaanis akkuma dhagaa tuujubatti gad dhidhiman. **6** Yaa Waaqayyo, harki kee mirgaa hummaan ulfina qabeessa. Yaa Waaqayyo, harki kee mirgaa diina ni hurreessa. **7** “Ati guddina ulfina keetiitiin warra siin morman gad darbatte. Aarii kee boba’aa ni ergite; innis akkuma habaqitti gubee isaan fixe. **8** Hafuura funyaan keetiitiin bishaanoni tuulaman. Bishaan yaa’u akkuma keenyaniitii ol dhaabate; tuujuboornis walakkaa galaanaatti ititan. **9** Diinni, ‘Ani faana bu’ee isaan qaqqaba. Boojuu nan quodadha; ani isaan irratti fedhii koo nan guutadha. Goraadee koo nan luqqifadha; harki koo isaan barbadeessa’ jedhee nan dhaadate. **10** Ati garuu bubblee kee itti bubbift; galaanni immoo isaan irra gara gale. Isaanis akkuma sibilaa bishaanota jajjaboodhaan liqimfaman. **11** Yaa Waaqayyo, waaqota keessaa eenyutu si fakkaata? Qulqullinaan simboo qabeessi, ulfinaan sodaachisaan, hojji dinqii hojjechuuttiis kan akka keetii eenyu? **12** “Ati harka kee mirgaa diriirfannaan, lafti isaan liqimsite. **13** Ati saba furte sana, jaalala kee hin geeddaramneen geggeessita. Jabina keetiiniis gara iddoo jireenya keetii qulqulliutti isaan qajeelchita. **14** Saboonni dhaga’ani hollatu; muddamsuunis saba Filisxeem qabate. **15** Hangafoonni Edoom ni rifatu; bulchitoota Mo’abbis naasatuut qabata; warri Kana’anis bishaanuma ta’u; **16** sodaa fi abdiil kutachuu isaan irra bu’u. Yaa Waaqayyo, hamma sabni kee darbutti, hamma sabni ati bitatte sun darbutti jabina harka keetiitiin isaan akkuma dhagaa cal’isu. **17** Yaa Waaqayyo, ati gara tulluu dhaala keetiitti, gara lafa iddoo jireenya keetii godhachuuf tolfatteetti, yaa Gooftaa ati gara iddoo qulqulluu harki kee hundeesseetti ol galchitee isaan dhaabda. **18** “Waaqayyo, bara baraa hamma bara baraatti mo’aa.” **19** Yommuu fardeen, gaariiwanii fi abbooti fardaa kan Fara’oon galaana seenanittti Waaqayyo bishaanota isaan irra garagalche; Israa’eloonnii garuu lafa gogaa irra deemanii galaana keessa darban. **20** Miiriyaam obboleettiin Aroon rajjittiin sun dibbee harkatti qabattee kaate; dubartoonni hundinuus dibbee isaanii

fudhatanii sirbaa ishee faana bu'an. **21** Miiriyaamisakkana jettee isaaaniif faarfattie: "Waaqayyo faarfadhaa; inni ulfinaan mo'ateeraatii. Inni fardaa fi namicha farda yaabbate galaanatti gad darbateera." **22** Museen saba Israa'el Galaana Diimaa biraan fuudhee qajeelche; isaanis Gammoojiji Shuuri seenan. Israa'eloonnitsutuu bishaan hin argatin guyyaa sadii gammoojiji keessa deeman. **23** Isaanis yommuu Maaraa ga'anitti bishaan isaa dhuguun hin dandeenyee; bishaan sun hadhhaa'aa tureetii. Wanni iddoon sun Maaraa jedhameefis kanuma. **24** Jarri sunis, "Nu maal haa dhugnuu?" jedhanii Museetti guunguman. **25** Yommus Museen Waaqayyotti iyiyinaan, Waaqayyo muka tokko isaa argisiise. Innis muka sana bishaanittigad darbate; bishaan sunis ni mi'aawee. Waaqayyos iddoon sanatti sirnaa fi seera isaaaniif baase; achittis isaan qore. **26** Innis akkana jedhee; "Ati yoo sagalee Waaqayyo Waaqa keetti garaa tokkoon dhageesse, yoo waan fuula isaa durattiqjeelaa ta'e hoijette, yoo ajaya isaa qalbeeffattiee fi yoo seera isaa hunda eegde, ani dhukkuba warra Gibxitti fide sana keessaa tokko iyuu sitti hin fidu; ani Waaqayyo si fayyiisuudhaatiit." **27** Isaanis gara Eelim iddoon burqaan kudhalamaa fi mukkeen meexxii torbaatamni turan dhufanii achi bishaan bira qubatan.

16 Waldaan Israa'el hundi biyya Gibxiitii ba'anii ji'a lammafaatti, ji'a sana keessaa guyyaa kudha shanaffaatti Eeliimiik ka'anii gara gammoojiji Siin isaa Eelimiifii Siinnaa gidduu jiru sanaa dhaqan. **2** Gammoojiji keessattis hawaasni sun guutuun Musee fi Aroonitti guunguman. **3** Israa'eloonnitsakkana isaaaniin jedhan; "Nu biyya Gibxitii yeroo okkottee foonii bira teenyee hamma quufrutti buddeena nyaachaa turre sana harka Waaqayyotti utuu duuneerra ta'eel Isin garuu akka waldaan kun guutuun beela'ee dhumu gochuuuf achii nu baftanii gammoojiji kanatti nu fiddaniirtu." **4** Waaqayyo immoo Museedhaanakkana jedhee; "Kuno, ani samii irraa buddeena gad isinii nan roobsa. Sabni sunis guyyuma guyyaaan gad ba'ee waan guyyaa tokkoofisa ga'u walitti haa qabatu. Anis karaa kanaan isaan qoree seera koo eeguu fi eeguu baachuu isaanii nan ilaala. **5** Isaanis guyyaa ja'affaatti waan walitti qabatan sana haa qopheeffatani; wanni kunis waan isaan guyyaa biraa walitti qabatantii harka lama haa ta'u." **6** Musee fi Aroon Israa'eloota hundaanakkana jedhan; "Kan biyya Gibxiitii isin baase Waaqayyo akka ta'e galgala kana ni beektu. **7** Ganama immoo ulfinaa Waaqayyoo argitu; inni akka isin isatti guungumtan dhaga'eeraatii. Nu eenu taanaan isin nutti guungumtu?" **8** Museenakkana jedhee; "Yeroo inni akka isin nyaattanif galgala foon, ganama immoo buddeena isin barbaaddan hunda isinii kennutti isin akka inni Waaqayyo ta'e ni beektu; inni guungummii isin isatti guungumtan dhaga'eeraatii. Nu eenuyuu dha? Isin Waaqayyotti guungumaa jirtu malee nutti hin guungumne." **9** Yommus Museen, "Waldaan Israa'el hundaan, 'Sababii inni akka isin guungumtan dhaga'eef isin fuula Waaqayyoo durattu dhi'aadhaa' jedhi" jedhee Aroonitti hime. **10** Yeroo Aroori guutummaa waldaa saba Israa'elitti dubbachaa turetti isaan gara gammoojiji ilaala turan; kunoo, ulfinni Waaqayyoo duumessa keessaaan mul'ate. **11** Waaqayyos Museedhaanakkana jedhee; **12** "Ani guungummii saba Israa'el dhaga'eera. Ati immoo, 'Isin yeroo lafti dimimmisoottutti foon nyaattu; ganama immoo buddeena nyaattanif quufts. Isinis yeroo sana akka ani Waaqayyo Waaqa keessaa ta'e ni beektu' jedhii isaanittihimi." **13** Galgaluma sana dimbiriqueen dhufutte iddooy qubannaa sana guutte; guyyaa itti aauu ganama immoo fixeensi naannoq qubannaa sanaa ture. **14** Yommuu fixeensi bu'ettis, kunoo wantoonni haphiin akka qorraa lafa irraa addaatan dirree gammoojiji irra bubbu'an.

15 Israa'eloonnits yommuu waan kana arganitti, "Wanni kunaalii?" waliin jedhan. Isaan wanni sun maal akka ta'e hin beekne tureetii. Museenakkana isaaaniin jedhee; "Wanni kunaalii buddeena akka isin nyaattanif Waaqayyo isiniif kennee dha. **16** Waaqayyo akkana jedhee ajajeera: 'Tokkoon tokkoon namaa hamma barbaadu walitti haa qabatu. Akkuma baay'ina nama dunktanaa keessaaattitokko tokkoon namaatifi gomoorii tokko fudhadhaa.'" **17** Israa'eloonnitsakkuma isaaanittihimme godhan; garri tokko baay'ee, warri kaan immoo xinnoo walitti qabatan. **18** Yommuu isaan gomooriidhaan safaranitti isa baay'ee walitti qabate irraa hin hafne; isa xinnoo walitti qabatettis hin hir'anne. Tokkoon tokkoon namaa hammuma barbaadu walitti qabate. **19** Museen, "Namni tokko iyuuwaan walitti qabate keessaa tokko illee ganamaaf hin bulfatin" jedheen. **20** Ta'us isaan keessaa namoonni tokko tokko Musee hin dhageenyee; waan walitti qabatan keessaa gartokko ganamaaf bulfatin; innis raamma'ee ajaa'e. Kanaafuu Museen isaanittiaare. **21** Tokkoon tokkoon namaa ganama ganama hammuma barbaadu walitti qabate; innis yommuu aduuu ho'itetti baqee bade. **22** Guyyaa ja'affaatti jarri harka lama jechuuniis mata mataatti gomoorii lama walitti qabatan; hooggantooni waldichaa hundis dhaqanii Museetti himan. **23** Innis akkana jedheen; "Waaqayyo akkana jedhee ajaje: 'Bor guyyaa sanbata boqonnaa ta'a; innis sanbata Waaqayyoof qulqulla'ee dha. Waan tolfachuu barbaaddan tolfdhadhaa; waan afeelachuu barbaaddanis afeeladhaa. Waan irraa hafu hunda immoo hamma ganamaatti turfadhaa.'" **24** Jarris akkuma Museen isaan ajajetti hamma ganamaatti turfatan; nyaanni sunis hin ajoofne yookaan hin raamnofne. **25** Museenakkana jedhee; "Waan guyyaa har'aa sanbata Waaqayyo ta'eef nyaata kana har'a nyaadhaa; isin har'a dirree irratti isa hin argattan. **26** Isinis nyaata sana guyyaa ja'a walitti qabadhaa; guyyaa torbaffaatti jechuuniis guyyaa Sanbataatiin garuu tokko iyuu hin argamu." **27** Jara sana keessaa namoonni tokko tokko immoo guyyaa torbaffaatti walitti qabachuuuf gad ba'an; garuu homaa hin arganne. **28** Kana irratti Waaqayyo Museedhaanakkana jedhee; "Isin hamma yoomiitti ajaja koo fi qajeeffamaa koo eeguu diddu? **29** Waaqayyo Sanbata akka isinii kenne hubadhaa. Sababiin inni guyyaa ja'affaatti buddeena guyyaa lamaaf ta'u isinii kennuufis kanuma. Namni hundinuu guyyaa torbaffaatti idduma jiru haa turu. Namni tokko iyuu gad hin ba'in." **30** Sabni sunis guyyaa torbaffaatti ni boqote. **31** Sabni Israa'el buddeena sana "manna" jedhee moggaase. Mannaankunis sanyii dinbilaalaafakkaa; adiidihas; mi'an isasakka bixilliee dammaan tolfameeti. **32** Museenakkana jedhee; "Waaqayyo akkana jedhee ajaje: 'Akka inni dhaloota dhufuuuf turfamuuf Mannaagomoorii tokko fuudhaa; kunis akka isaan buddeena ani yeroo biyya Gibxiitii isin baasetti akka isin gammoojiji keessatti nyaattanif isinii kenne sana arganif.'" **33** Museen Arooniin, "Okkottee tokko fuudhiiti mannaagomoorii tokko itti naqi; akka mannaan kun dhaloota dhufuuuf turfamuuf fuula Waaqayyoo dura kaa'i" jedhe. **34** Aroonisakkuma Waaqayyo Musee ajaje sanatti akka mannaan sun turfamuuf fuula Dhugaa Ba'uura dura kaa'e. **35** Sabni Israa'el hamma biyya keessa qubatamu sana ga'anitti waggaafurtaga mannaa nyaatan; isaanis hamma daarii biyya Kana'an ga'anitti mannaa nyaatan. **36** Gomooriintokko harka kurnaffaa iifii tokko.

17 Waldaan ijoollee Israa'el hundi akkuma Waaqayyo ajajetti Gammoojiji Siiniitii ka'anii iddooy tokko irraa gara iddooy biraatti darbaa dhaqanii Refidiim qubatan. Garuu sabni sun bishaan dhugaatiit hin arganne. **2** Kanaafuu isaan, "Bishaan dhugnu nuu kenni" jedhanii Musee lolan. Museen immoo

deebisee, "Isin maalif na loltu? Waaqayyo maalif qortu?" jedheen. **3** Jarris bishaan dheebotanii Museetti guunguman; akkanas jedhan; "Ati maalif akka nu, jjooleen keenyaa fi horiin keenya dheebuu dhumuuf biyya Gibxiitii nu baafte?" **4** Kana irratti Museen gara Waaqayyootti iyee, "Ani saba kana maal godha? Isaan dhagaan na tumuuf xinnuumata hafe" jedhe. **5** Waaqayyo immoo akkana jedhee Museef deebii kenne; "Saba kana dura darpii deerni. Maanguddoota Israa'el keessaa tokko tokko of faana fudhadhuutii ulee ittiin laga Abbayyaa dhoofte sana harkatti qabdhuu deemi. **6** Kunoo ani kattaa Kooreeb sana bira fuula kee dura achi nan dhaabadha; akka namoonni bishaan dhuganiif ati kattaa sana dha'i; bishaanis isa keessaa ni ba'a." Kanaafuu Museen fuula maanguddoota Israa'el duratti akkasuma godhe. **7** Sababii Israa'eloonni lola kaasanii fi sababii isaan, "Waaqayyo nu wajjin jira moo hin jiru?" jechuudhaan Waaqayyoon qoraniif Museen iddo sana Maasaahii fi Mariibaa jedhee moggaase. **8** Amaaleqoonni dhufanii Refidiimitti Israa'eloottu lolan. **9** Museenis Iyyasuudhaan, "Namoota keenya keessaa muraasa filadhuutti dhaqii Amaaleqoota loli. Ani bor ulee Waaqaa harka kootti qabadhee fiixee gaara irra nan dhaabadha" jedhe. **10** Yeroo Museen, Arooniif fi Huuri fiixee gaaratti ol ba'anitti, Iyyasuun akkuma Museen ajajetti Amaaleqoota lola ture. **11** Yeroo Museen harka isaa ol qabatutti Israa'eloonni ni mo'atu turan; yeroo inni harka isaa gad buufatu immoo Amaaleqoonni ni mo'atu turan. **12** Isaanis yeroo harki Musee dadhabaa deemetti dhagaa tokko fuudhanii isa jala kaa'an; innis irra taa'e. Arooniif fi Huuri inni tokko garanaan inni kaan immoo garasiin goranii akka harki isaa hamma aduun dhiittutti gad hin deebineef ol qabaniif. **13** Akkasiin Iyyasuun loltoota Amaaleqootaa goraadeedhaan mo'ate. **14** Ergasi Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Akka wanni kun yaadatamuuf kitaabatti barreessi; Iyyasuun waan kana dhaga'u isaa mirkanenessi; ani guutumaan guutuutti yaadannoo Amaaleqootaa samii jalaa nan balleessaati." **15** Museenis iddo aarsaa ijaaree, "Waaqayyo Faajji koo ti" jedhee moggaase. **16** Innis, "Harki gara teessoo Waaqayyootti ol kaafameera. Waaqayyo dhaloota tokkoo gara dhaloota kaaniitti Amaaleqoota ni lola" jedhe.

18 Yetroo lubichi Midyaaniitii fi abbaan niitii Musee sun waan Waaqni Musee fi saba isaa Israa'eliif godhe hunda, akkusumas akka Waaqayyo itti Israa'elin Gibxii baase dhaga'e. **2** Erga Museen niitii isaa Ziphooraa ergree booddee Yetroo abbaan niitii Musee, ishee fi **3** ilmaan ishee lamaan simate. Maqaan ilma isaa tokkoo Geershoon jedhame; Museen, "Ani biyya ormaa keessatti alagaa ta'eera" jedheeraatti. **4** Kaan immoo, "Waaqni abbaa kootii gargaaraa kooti; inni goraadee Fara'oona jalaa na baaseera" jechuudhaan Eli'ezer jedhee moggaase. **5** Yetroon abbaan niitii Musees niitii Museetii fi ilmaan Musee wajjin gammoojiji keessatti gara tulluu Waaqaa iddo Museen qubatee jirutti isa bira dhufe. **6** Yetroonis, "Ani abbaan niitii keetii Yootoor niitii keetii fi ilmaan ishee lamaan wajjin gara kee dhufaa jira" jedhee dhaamsa itti ergee ture. **7** Museenis abbaa niitii isaa simachuuf gad ba'e; gad jedhees harka fuudhee isa dhungate. Isaanis nagaa wal gaafatanii dukaana seenan. **8** Museen waan Waaqayyo sababit saba Israa'eliif jedhee Fara'ooniif fi warra Gibxi irratti hojjeet, rakkina karaa irratti isaan mudate hundaa fi akka itti Waaqayyo isaan oolche abbaa niitii isatta hime. **9** Yetroonis waan gaarii Waaqayyo harka warra Gibxi keessaa isaan baasuuudhaan saba Israa'eliif godhe hundaa ni gammade. **10** Innis akkana jedhe; "Waaqayyo harka warra Gibxii fi harka Fara'oona keessaa isin baasee fi inni saba sana

harka warra Gibxiitii baase sun haa eebbfamu. **11** Ani amma akka Waaqayyo waaqota kaan hunda caalaa guddaa ta'e nan beeka; inni warra of tuulummaadhaan Israa'elin rakkisan irratti waan kana raawwateeraati." **12** Yommus Yetroon abbaan niitii Musee sun aarsaa gubamuu fi aarsaa biraa Waaqaaf fide; Aroonis fuula Waaqaa duratti Musee fi abbaa niitii Musee wajjin buddeena nyaachuuf maanguddoota Israa'el hunda wajjin dhufe. **13** Guyyaa itti aanutti Museen sabaaf murtii kennuu taa'e; sabni sunis ganamaa hamma galgalaatti naannoo isaa dhaabate. **14** Abbaan niitii isaaas yommuu waan Museen sabaaf hojjetu hunda argetti, "Wanni ati sabaaf hojjetu kun maali? Ati maalif kophaa kee teessee sabni kun immoo ganamaa hamma galgalatti naannoo kee dhadhaabata?" jedhe. **15** Museen immoo akkana jedhee deebiseef; "Sabni kun fedhii Waaqaa barbaacha gara koo dhufaati. **16** Isaan yommuu falmii qabaatantii dhimma isaanii natti dhi'eeffatu; anis abbootii dhimmaa gidduutti murtii nan kenna; sirnaa fi seera Waaqaas isaanitti nan hima." **17** Abbaan niitii Musee akkana jedhee deebise; "Wanni ati gootu kun gaarii miti. **18** Atii fi sabni si bira dhufu kun akkasumaan of dadhabsiiftu. Hojiin kunis akka malee sitti ulfaata; ati kophaa kee hojjechuu hin dandeessu. **19** Ani gorsa siif kennaati amma na dhaga'i; Waaqni si wajjin haa ta'u. Ati fuula Waaqaa duratti iddo bu'aa sabaa taatee dhimma isaanii Waaqatti fiduu qabda. **20** Sirnaa fi seera isaaas barsiisi; akka isaan itti jiraachuu qabanii fi waan isaan hojjechuu qaban isaanitti argisiisi. **21** Kana malees ati saba hunda keessaa namoota dandeetii qaban jechuunis, namoota Waaqa sodaatan, namoota amanamoo kanneen matta'aa jibban filadhuutii ajajjuuwwan kumaa, ajajjuuwwan dhibbaa, ajajjuuwwan shantamaatti fi ajajjuuwwan kudhanii godhii muudadhu. **22** Isaan yeroo hunda sabaaf murtii haa kennan; dubbiif cimaa hunda garuu sitti haa fidan; dubbiif laayyoo immoo ofumaan haa murteessan. Kun ba'aa kee siif salphisa; isaan si wajjin ba'aa ni baatuutii. **23** Yoo ati waan kana goote, yoo Waaqnis waanuma kana si ajaje ati jabaattee dhaabachuu dandeessa; sabni kun hundis nagaadhaan mana ofii isatta gala." **24** Museenis abbaa niitii isaa dhaga'ee waan inni jedhe hunda godhe. **25** Innis Israa'el hunda keessaa namoota dandeetii qaban filatee hooggantoota sabaa, ajajjuuwwan kumaa, ajajjuuwwan dhibbaa, ajajjuuwwan shantamaatti fi ajajjuuwwan kudhanii isaan godhate. **26** Isaanis abbootii murtii ta'anii yeroo hunda sabaa sana tajaajilan; dubbiif Museeti fidan; dubbiif laayyoo ta'e hunda immoo ofumaan murteessan. **27** Ergasiis Museen abbaa niitii isaa geggeesse; Yootooris deebi'ee biyya isatta gale.

19 Israa'eloonni erga Gibxii ba'anii as ji'a sadaffaa keessa guyyuna itti Gibxii ba'an sana Gammoojiji Siinaa ga'an. **2** Isaanis erga Refidiimitti ka'anii booddee Gammoojiji Siinaa seenan; sabni Israa'elis Gammoojiji sana keessa fuullee tulluu sanaa qubatan. **3** Museenis gara Waaqattii ol ba'e; Waaqayyo tulluu irraa isa waamee akkana jedheen; "Ati mana Yaqoobiin akkana jetta; saba Israa'ellitis waan kana himi: **4** Waan ami warra Gibxi godhee fi akka ani itti qoochoo risaa irratti isin baadhee gara kootti isin fide isin mataan keessan iyyuu argitaniirtu. **5** Ammas isin yoo naaf ajajamtan, yoo kakuu koo eegdan isin saboota hunda keessaa qabeenya addaa naaf taatu. Yoo lafti hundinuu kan koo ta'e illee, **6** isin mootummaa lubootaatii fi saba qulqulluu naaf taatu.' Dubbiin ati saba Israa'elliti himuu qabdus kanuma." **7** Museen deebi'ee maanguddoota sabaa walitti waamee, dubbiif akka inni dubbatuuf Waaqayyo isa ajaje sana hunda fuula isaanii duratti dhi'eesse. **8** Jarri hundinuus afaan tokkoon, "Nu waan Waaqayyo jedhe hundumaa ni goona"

jedhanii deebisan; Museen immoo waan jarri jedhan deebisee Waaqayotti fide. **9** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Akka sabni kun anaa si wajjin dubbatu dhaga'ee yeroo hunda si amanatuuf kunoo ani duumessa yabbuu keessaan gara kee nan dhufa." Ergasii Museen waan sabni sun jedhe Waaqayotti hime. **10** Waaqayyos Museedhaan akkana jedhe; "Gara sabaa dhaqitiit har'aa fi bori isaan qulquelleessi. Akka isaan wayyaa isaanii miiccatanii **11** guyyaa sadaffaaq qophaa'an godhi; gaafa sana utuma sabni hundi ilaalu Waaqayyo Tulluu Siinaa irratti gad ni bu'aattii. **12** Naannoo tullichaitti saba sanaaf daangaa tolchiitti akkana jedhiin; 'isn akka tulluu sanatti ol hin baane yookaan akka qarqara isaa illee hin tuqne of eeggaadhaa. Namni tulluu sana tuqu kam iyuu haa ajjeefamu. **13** Inni dhagaadhaan haa tumamu yookaan xiyyaan haa waraanamu; harki tokko iyuu isa hin tuqin; horiis ta'u namni akka jiraatu hin eeyyamamuuf.' Isaan yeroo malakanni utuu gargar hin citin atuufamu qofa tullutti ol ba'uu danda'u." **14** Museen tulluu irraa gara sabaatti gad bu'ee saba sana qulquelleesse; isaanis uffata isaanii miiccatan. **15** Innis saba sanaan, "Guyyaa sadaffaaq of qopheesaa; dubartii biras hin ga'inaa" jedhe. **16** Ganama guyyaa sadaffaa sana tulluu sana irra bakakkaa, balaqqeessaa fi duumessa yabbuu, akkasumas sagalee malakataa guddaatu dhaga'ame. Warri iddo qubataa sana keessa jiraatan hundis ni hollatan. **17** Museenis saba sana iddo qubannaatii baasee gara Waaqaatti fide; jarris miilla tulluu sanaa jala dhadhaabatan. **18** Tulluu Siinaa hundis sababii Waaqayyo ibiddaan irratti gad bu'eef aaraan haguugame. Aarri sunis akkuma aara boolla ibiddaatii ba'uutti ol ba'e; tulluu sunis guutumaan guutuutti akka malee raafame; **19** sagaleen malakataa ittuma guudchachaa deeme. Museenis ni dubbate; sagaleen Waaqaas deebii kenneef. **20** Waaqayyo fiixee Tulluu Siinaa irratti gad bu'ee Musee gara fiixee tulluu sanaatti ol waame. Museenis ol ba'e; **21** Waaqayyo immoo akkana isaan jedhe; "Akka isaan Waaqayyo ilalauf jedhanii daarii hin dabarree fi akka isaan keessaas namni baay'een hin duuneeif gad bu'iittii isaan akeekkachiisi. **22** Akka Waaqayyo isaan hin balleessineef luboonni Waaqayyotti dhi'aatan iyuu haa qulquelleessan." **23** Museen immoo Waaqayyoon, "Sababii ati mataan kee, 'Naannoo Tullichaitti daangaa dhaabiitii isaa qulquelleessiitii addaani baasi' jettee akeekkachiisa nuu kenniteef sabni kun Tulluu Siinaatti ol ba'uu hin danda'u" jedhe. **24** Waaqayyos, "Gadi bu'iittii Aroonin fidii kottu. Garuu luboonni fi uummanni gara Waaqayyotti ol dhufuuf jedhanii daangaa hin darbin; yoo kanaa achii inni isaan balleessa" jedhee deebise. **25** Museenis gad bu'ee waan kanaa uummattati hime.

20 Waaqni akkana jedhee dubbi kana hunda dubbate: **2** "Ani Waaqayyo Waaqa kee kan Gibxii, biyya garbummaatiit si baasee dha. **3** "Ati ana malee waaqota bira tokko illee hin qabaatin. **4** Ati bifaa waan ol samii gubbaa yookaan gad lafa irra yookaan bishaan lafa jalaa keessa jiru kamiihtiin iyuu Waaqa tolfamaa ofii keetif hin tolfaatin. **5** Isaaanii hin sagadin yookaan isaan hin waaqeffatin; ani Waaqayyo Waaqni kee Waaqa hinaafu kan sababii cubbuu abbootiitiif jedhee ijoollee warra na jibbanii hamma dhaloota sadii fi afuriitti adabee **6** warra na jaallatanii ajajawwan koo eegan immoo hamma dhaloota kumaatti jaallatuu dha. **7** Maqaan Waaqayyo Waaqa keetii akkasumaan hin dha'in; Waaqayyo warra akkuma argan maqaan isaa dha'an utuu hin adabin hin dhiisutti. **8** Guyyaa Sanbataa qulquelleessuudhaan yaadadhu. **9** Guyyoota ja'a hojjedhu; hojji kee hundas hojjetadhu; **10** guyyaan torbaffaan garuu sanbataa Waaqayyo Waaqa keetii ti. Gaafas hojji tokko illee hin hojjetin; ati yookaan ilmi kee yookaan intalli kee yookaan hojjetaan

kee yookaan xomboree kee yookaan horiin kee yookaan alagaan magaalaa kee keessa jiraatu tokko iyuu homaa hin hojjetin. **11** Waaqayyo guyyaa ja'a keessatti samii fi lafa, galaanaa fi waan isaan keessa jiru hunda uumee guyyaa torbaffaatti boqoteeti. Kanaafuu Waaqayyo Sanbataa eebbissee qulquelleesse. **12** Akka biyya Waaqayyo Waaqni kee siif kennu keessa dheraa jirraattuu abbaa keetii fi haadha keetif ulfina kenni. **13** Hin ajjeesin. **14** Hin ejjin. **15** Hin hatin. **16** Ollaa keetti sobaan dhugaa hin ba'in. **17** Mana namaa hin hawwin. Niitii namaa yookaan hojjetaa isaa yookaan xomboree isaa yookaan qotiyyoo isaa yookaan harree isaa yookaan waan namaa kam iyuu hin hawwin." **18** Jarri hundinuus yommuu bakakkaa fi balaqqeessa, sagalee malakataati fi tulluu aaru hubatanitti sodaadhan hollatan. Isaan fagoo dhaabatan **19** Museedhaan, "Ati mataan kee nutti dubbadhu; nu ni dhaggeeffannaa. Garuu Waaqni nutti hin dubbatin. Yoo kanaa achii nu ni dhumnaa" jedhan. **20** Museen immoo saba sanaan, "Hin sodaatinaa. Akka Waaqa sodaachuun isin wajjin jiraatee cubbuu hojjechuu irraa isin eeguu jedhee Waaqni isin qoruu dhufeera" jedhe. **21** Yeroo Museen dukkana limixii iddo Waaqni turetti dhi'aatetti, namoonni fagoo dhaabatan. **22** Ergasii Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Saba Israa'elitti waan kana himi: 'Akka ani samii irraa isinitti dubbadhe isin mataan keessan argitanirtu; **23** ana biratti waaqota kam iyuu hin tolfaatinaa. Waaqota meetii yookaan waaqota warjee hin tolfaatinaa. **24** "Biyyoo lafaa irraa iddo aarsaa naa tolchiitti isa irratti qalma gubamu, aarsaa nagaas, hoolota kee, re'oota keetii fi loon kee aarsaa dhi'eessi. Ani iddo akka maqaan koo itti yaadatamu godhu hundatti gara kee dhufee sin eebbia. **25** Yoo dhagaa irraa iddo aarsaa naa jaaftere immoo dhagaa soofame irraa hin ijaarin; yoo meeshadhaanisa tuqxe ni xureessitaati. **26** Akka qullaan kee isa irratti hin mul'anneeif gulantaadhaan iddo aarsaa kootti ol hin ba'in."

21 "Seerawan ati isaan dura keessu kanneenii dha: **2** "Ati yoo ibroota keessa garbicha bitatte inni waggaajaa ja'siif haa hojjetu. Waggaajaa torbaffaatti garuu inni kaffaltii malee bilisa haa ba'u. **3** Inni yoo kophaa isaa dhufee jiraate kophaa isaa bilisioomee haa deemu; yeroo dhufutti inni yoo niitti qabaate isheenissi isaa wajjin haa deemtu. **4** Yoo gooftaan isaa niitti isaa fusisee isheenissi ilmaan yookaan intallan deesseefii jiraatte, ishee fi ijoolleean ishee kan gooftaa ishee ta'u; namichi qofti bilisa ta'ee haa deemu. **5** "Garuu garbichi sun, 'Ani gooftaa koo fi niitti koo, ijoollee koos nan jaalladh; ani bilisa ba'ee deemuu hin barbaadu' yoo jedhe, **6** gooftaan isaa fuula abbootii murtii duratti isa haa dhi'eessu; gara balbalaatti yookaan gara michichila balbalaatti geessees mutaadhaan gurra isaa haa uru. Ergasii inni bara jireenyaa isaa guittuu isa tajaajila. **7** "Namni yoo intala isaa akka garbittiiti gurgurate, isheen akka garbichi tokko itti bilisa ba'utti bilisa hin ba'in. **8** Yoo isheen goofticha ofii isaaatiif ishee filate sanatti toluu baatte inni akka isheen firamtuu haa godhu. Inni waan ishee amanamuun dhabeef dabarsee ormatti ishee gurgurufiif mirga hin qabu. **9** Yoo ilma isaaatiif ishee filate immoo mirga intala ofii isaaatiif kennu isheefis haa kennu. **10** Yoo niitti biraa fuudhe immoo niitti isaa kan jalqabaa sana nyaata, uffataa fi mirga niitti mali itti hin hir'isii. **11** Yoo inni wantoota sadan kanneen isheef gochu dide garuu isheen kaffaltii maallaqaa tokko malee bilisa ba'uu qabdi. **12** "Namni nama rukutee ajjees innis haa ajjeefamu. **13** Inni riphee utuu hin eeggatii Waaqatu harka isaa buuse yoo ta'e garuu iddo anii ramadutti haa baqatu. **14** Garuu yoo namni tokko ittuma yaadee dabaaan nama ajjeese iddo aarsaa koo biraa fuudhaatii ajjeesaa. **15** "Namni abbaa isaa yookaan haadha isaa

rukutu haa ajjeefamu. **16** "Namni nama hatee yoo gurgurataa yookaan namichi hatame sun harka isaatti yoo argame hattichi haa ajjeefamu. **17** "Namni abbaa isaa yookaan haadha isaa arrabsu haa ajjeefamu. **18** "Yoo namoonni wal lolanii inni tokko isaa kaan dhagaadhaan yookaan abooteedhaan rukutee namichi rukutame sun du'u baatee garuu siree irratti hafe, **19** ergasii immoo yoo inni ka'ee ulee isaa dhadhaabachaa asii fi achi ala keessa deddeeme namichi isa dha'e sun itti hin gaafatamu; sababii yeroo namicha miidhame sanaa jalaal balleesseef garuu gatii haa baasu; hamma inni guutumaan guutuutti fayuttis isaa haa wal'aanu. **20** "Yoo namni tokko uleedhaan garbicha isaa yookaan garbittii isaa dha'ee garbichi sunis harka isaatti du'e namichi haa adabamu; **21** garuu sababii garbichi sun qabeenya isaa ta'eef yoo garbichi sun bultii tokko yookaan bultii lama booddee ka'e, namichi hin adabamu. **22** "Yoo namoonni wal lolaa jiran dubartii ulfoofte tokkotti bu'anii ulfii garaadhaa ba'ee garuu miidhamni hamaan ishee hin qaqqabin, namichi ishee miidhe sun waan dhirsu dubartittii isaa gaafatee fi waan abbootiin murtii murteessan baasuu qaba. **23** Yoo miidhamni hamaan jiraate garuu, qooda lubbuu, lubbuu; **24** qooda ijaa, ijaa; qooda ilkaanii, ilkaan; qooda harkaa, harka; qooda miillaa, miilla; **25** qooda gubuu, gubuu; qooda madaa, madaa; qooda buruqsuu, buruqsuu baafaa. **26** "Namni tokko yoo ija garbicha isaa yookaan ija garbittii isaa rukutee jaamse, inni qooda ija sanaa garba sana bilisa haa baasu. **27** Inni yoo ilkaan garbicha isaa yookaan ilkaan garbittii isaa rukutee cabse, qooda ilkaan sanaa garba sana bilisa haa baasu. **28** "Qotiyyoon tokko yoo dhiira yookaan dubartii waraanee ajjeese qotiyyoon sun dhagaadhaan tumamee haa ajjeefamu; foon isas haa nyaatamin. Garuu abbaan qotiyyo sun sanaa itti hin gaafatamu. **29** Yoo qotiyyoon sun durumaanuu amala nama waraanuu qabaachuu isaa beekamee abbaan isaa akka isaa eeggatu gorfamee garuu waan inni isaa eeggachuu dideef qotiyyoon sun dhiira yookaan dubartii ajjeese, qotiyyoon sun dhagaadhaan rukutamee haa ajjeefamu; abbaan qotiyyo sun sanaas haa ajjeefamu. **30** Ta'us inni yoo gumaa gaafatame waan gaafatame hunda kaffalee lubbuu isaa haa oolfatu. **31** Yoo qotiyyoon sun ilma yookaan intala tokko waraane illee seeruma kanatu hoijeta. **32** Yoo qotiyyoon sun garbicha yookaan garbittii waraane abbaan qotiyyo sanaa gooftaa garba sanaatiif meetii saqiliis soddomaan haa kaffalu; qotiyyoon sunis dhagaan rukutamee haa ajjeefamu. **33** "Namni tokko yoo boolla afaan banaa dhiise yookaan yoo boolla qotee utuu hin duuchin dhiisee sangaan yookaan harreen boolla sana keessa bu'e, **34** abbaan boolla sanaa abbaa horii sanaatiif maallqa haa baasu; horii du'e sun immoo kan isaa haa ta'u. **35** "Yoo qotiyyoon nama tokkoo qotiyyo nama biraa miidhee du'aan ga'e jarri qotiyyo fayyaa sana haa gurgurani; gatii qotiyyo sanaatiif fi qotiyyo du'e sana qixxeetti haa qooddatani. **36** Yoo qotiyyoon sun durumaanuu amala horii waraanuu qabaachuu isaa beekamee garuu waan abbaan isaa isaa eeggachuu dideef abbaan qotiyyo sanaa qooda qotiyyo, qotiyyo haa baasu; qotiyyoon du'e sun immoo kan isaa haa ta'u.

22 "Namni tokko yoo sangaa yookaan hoolaa hatee qalate
yookaan gurgurute, qooda qotiyyoo tokkoo sangaa shan,
qooda hoolaa tokkoo immoo hoolaa afur haa baasu. **2** "Hattuun
tokko utuu cabsee seenuu yoo qabamee tumamee kanumaan du'e,
namichi isa ajjeese sun dhiiga isaatti yakkaan hin gaafatamu; **3**
garuu yoo wanni kun erga aduun baatee ta'e, namichi dhiiga
sanatti yakkaan ni gaafatama. "Hattuun waan hate haa deebisu;
homaa hin qabu yoo ta'e garuu hanna issaatif gatii baasuu dhafaa
haa gurguramu. **4** Horiin hatame sun sangaa yookaan harree

bineensi alatti cabsee kam iyyuu hin nyaatinaa; foonaakkanaa sarea duraa buusaa.

23 "Oduu sobaa hin odeeessin; dhuga ba'u jal'a kenuudhaan nama balleessa hojete hin gargaarin. **2** "Waan hamaa hojjechuu jettee nama baay'ee faana hin bu'in. Fuula seeraa duratti yommuu dhugaa baatu, gara nama baay'ee gortee murtii hin jal'isin; **3** murtii irratii hiyyeessaa hin loogin. **4** "Yoo sangaa yookaan harree diina keetii kan baduutti jiru argite deebisii geessiif. **5** Yoo harree nama si jibbu tokkoo utuu isheen ba'aa baattee kufteet jirtuu argite achitti hin dhiisins; isa gargaarii ol kaasi. **6** "Murtii irratii hiyyeessaa saba keetii jalaa murtii hin dabsin. **7** Himata sobaa keessatti hin hirmaatin; waan ani nama balleessa hojete hin qulqulleessineef nama yakka hin qabne yookaan nama qajeelaa hin aijeesin. **8** "Ati matta'aa hin fudhatin; matta'an ogeeyyii ni jaamsaati; dubbii qajeeltotaas jal'isa. **9** "Alagaa hin cunqursin; isin waan biyya Gibxitti alagaa turtaniif alagaa ta'uun maal akka ta'e isin mataan keessan ni beektuutii. **10** "Waggaajaa ja'a lafa qotisaas kee facafadhu; midhaanis galfadhu; **11** waggaajaa torbaffaatti garuu lafa sana boqochiisi malee hin qotin. Akkasiin hiyyeeyyi saba keetii laficha irraa nyaatau argatu; waan isaan irraa hafe immoo bineensi haa nyaatu. Muka wayini keetiitii fi muka ejersa keetiis akkasuma godhi. **12** "Guyyaa ja'a hojji klee hojjetadhu; akka sangaan keetii fi harreen kee boqotariif, akka garbichi mana keetti dhalatee fi alagaan aara galfataniif guyyaa torbaffaatti hin hojjetin. **13** "Waan ani isinittii hime hunda eegaa; maqaa waqaota biraan hin waammatinaa; afaan keessanii iyyuu hin ba'in. **14** "Ati waggaattii yeroo sadii ayyaana naa ayyaaneffadhu. **15** "Ayyaana Maxinooy Ayyaaneffadhu; akkuma ani si ajaje sana bultii torba Maxinooy nyaadhu. Waan kanas ja'a Abiibii keessa yeroo murtaa'etti godhi; ati ja'a sana keessa Gibxii baateetii. "Namni tokko iyyuu harka duwwaa fuula koo duratti hin dhi'aatin. **16** "Mataa midhaan keetii kan lafa qotisaas keetii facafatteen Ayyaana Galchaa Midhaanii ayyaaneffadhu. "Dhumaa waggaattii yeroo midhaan kee lafa qotisaas irraa walitti qabattutti Ayyaana Galchaa Midhaanii ayyaaneffadhu. **17** "Dhiirri hundi waggaattii yeroo sadii fuula Waaqayyo Gooftaa duratti haa dhi'aatu. **18** "Dhiiga aarsaa waan raacitii qabu wajjin nahaan hin dhi'eessin. "Coomni aarsaa ayyaana koos hammaa bariitti hin turin. **19** "Mataa midhaan lafa keetii keessaa filatamaa isaa gara mana Waaqayyo Waaqa keetii fidii. "Ilmoo re'ee aannan haadha isheetiin hin affeelin. **20** "Akka inni karaa irratii si eegee iddoon an qopheessetti si galchuuf kunoo ani fuula kee dura ergamaa koo tokko nan erga. **21** Xiyyeeffadhuutii waan inni jedhu dhaggeeffadhu. Isatti hin fincillin; inni waan Maqaak koo of irraa qabuuf fincila kee siif hin dhiisutii. **22** Yoo ati waan inni jedhu akka gaarii dhaggeeffatee waan ani dubbadhu hunda goote, ani diinoot keetti diina nan ta'a; warra siin mormaniinis nam morma. **23** Ergamaan koos fuula koo dura deemeet biyya Amooratoati, Heetotatti, Feerzotatti, Kana'aanotaatti, Hiiwotattii fi Yebusotaatti si galcha; anis jara nan balleessa. **24** Waaqota isaaniiitiif hin sagadin; hin waqaeffatinis; hojji isaanii faanas hin bu'in. Ati isaan balleessitee soodduu waqaeffannaa isaanii illee caccabsuu qabda. **25** Waaqayyo Waaqa kee waqaeffadhu; innis midhaan keetii fi bishaan kee ni eebbisa. Dhukkubas isin gidduudhaan nan balleessa; **26** biyya kee keessatti dubartiin ulfi irraa ba'u yookaan dhabduun tokko iyyuu hin argamtu. Jireenya guutuuus siif nan kenna. **27** "Ani sodaachisu koo si dura ergee saba ati itti dhufu hunda nan burjaajessa. Akka diinonni kee hundinuu dugda sitti galanii baqatanis nan godha. **28** Akka inni Hiiwota, Kana'aanota fi Heetota karaa kee irraa ari'uuf ani si duraan

sonsa nan erga. **29** Akka lafti onee bineensi wal horee sitti hin baay'annee an waggaajaa tokko keessatti saba kana si duraa ari'ee hin baasu. **30** Hamma ati baay'attee biyyattii dhaaltutti ani xinnoo xinnoon fuula kee duraa isaan nan baasa. **31** "Anis daarii kee Galaana Diimaadhaa jalqabee hamma Galaana Filisxeemiitti, lafa alootii jalqabee hamma Laga Efraaxiisitti siifin dhaaba. Namoota biyya sana jiraatanis dabarsee harka keetti nan kenna; ati immoo of duraa aritee isaan baaftha. **32** Ati isaan wajjin yookaan waqaota isaanii wajjin kakuu tokko illee hin galin. **33** Akka isaan biyya kee keessa jiraatanis hin eeyyamaniif; yoo akkas ta'e isaan akka ati cubbuu natti hojjettu si godhu; ati waqaota isaanii waqaeffannaan kun dhugumaan kiyyoo sitti ta'atii."

24 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Ati fi Aroon, Naadaabii fi Abiihu, maanguddoota Israa'el keessaa namoonni torbaatamni gara Waaqayyotti ol ba'aa; alaalti sagadaa; **2** garuu Museen qofti Waaqayyotti haa dhi'aatu; warri kaan immoo hin dhi'aatin. Sabni isa wajjin ol hin ba'in." **3** Museenis dhaqee dubbii fi seera Waaqayyo hunda saba sanatti hime; sabni sunis, "Nu waan Waaqayyo jedhe hunda ni goona" jedhe afaan tokkoon deebise. **4** Ergasii Museen waan Waaqayyo dubbatte hunda barreesse. Guyyaa itti anau ganamaanis ka'ee miilla tulluu jalatti iddoon aarsaa ijaare; utubaa dhagaa kudha lama kanneen gosoota Israa'el kudha lamaan iddoon bu'anis dhaabe. **5** Innis dargagootta Israa'el ergie; isaanis aarsaa gubamuu fi jiboota aarsaa nagaa godhanii Waaqayyoof dhi'eessan. **6** Museenis walakkaa dhiiga sanaa waciitii naqe; walakkaa hafe immoo iddoon aarsaa irratii faffacaase. **7** Innis kitaaba kakuu fuudhee saba sanaaf dubbise. Isaanis, "Nu waan Waaqayyo jedhe hunda ni goona; ni ajajamnas" jedhanii deebisan. **8** Yommus Museen dhiiga sana fuudhee sabatti faffacaasee, "Kunoo kun dhiiga kakuu kan Waaqayyo akkuma dubbii kana hundaatti isinii dhaabee dha" jedhe. **9** Musee fi Aroon, Naadaabii fi Abiihu, maanguddoonni Israa'el torbaatamnis ol ba'anii. **10** Waaqa Israa'el argan. Miilla isaa jalattis waan akka afaa dhagaa Sanpeer kan akkuma samiitti qulqulla'se tokkotu afamee ture. **11** Waaqni garuu qondaaltota saba Israa'el kanneenittii harka isaa ol itti hin kaafne; isaan Waaqa argan; ni nyaatan; ni dhuganis. **12** Waaqayyoos Museedhaan, "Gara kootti tulluutti ol ba'; asis turi; anis gabateewwan dhagaa kanneen anis qajeelfama isaanii ta'uuf seeraa fi ajajawwan itti barreesse siif nan kenna" jedhe. **13** Ergasii Museen gargaaraa isaa Iyyasuu wajjin ka'ee deeme; Museenis tulluu Waaqaatti ol ba'e. **14** Innis maanguddoota sanaan akkana jedhe; "Hamma nu gara keessanittii deebinutti asitti nu eegaa. Kunoo Arooni fi Huuri isin bira jiran; namni falmii qabu isaan bira dhaquu danda'a." **15** Yeroo Museen tulluutti ol ba'etti duumessi tulluu sana haguuge; **16** ulfinni Waaqayyoos Tulluu Siinää irra bu'e. Duumessi sunis guyyaa ja'a tulluu sana haguuge; guyyaa torbaffaatti immoo Waaqayyo duumessicha keessaa Musee waame. **17** Ulfinni Waaqayyoos ibidda waa gubu fakkaaetee fiixkee tulluu irraa saba Israa'elitti mul'achaa ture. **18** Museen tulluutti ol ba'ee duumessa keessa seeene. Innis guyyaa afurtamaa fi halkan afurtama tulluu sana irra ture.

25 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Akka isaan kennaa naa fidanif saba Israa'elitti himi. Nama garaa isaa guutuudhaan kennuu fedhu hunda harkaa kennaa naa fuudhaa. **3** "Kennaan isaan harkaa fuutanis: "Warqee, meetii fi naasii; **4** kirrii bifaa cuqlisiaa, dhiilgee, bildiimaa fi wayyaa haphii quncee talbaa irraa hojjetame; rifeensa re'ee; **5** gogaa korbeessa hoolaa kan halluu diimaa cuuphame, gogaa duugame, muka laaftoo,

6 ibsaadhaaf, zayitii ejersaa, urgooftuuwwan immoo zayitii dibatamuu fiixaana urgaa'uf; **7** dhagaawwan sardooniiksii, dooqaa gati jabeessa, dirataa fi qomee irratti kaa'atamuu dha. **8** "Ergasiis akka isaan iddo qulqulluu naa qopheessan godhi; anis gidduu isaanii nan jiraadha. **9** Dunkaana qulqulluu kanaa fi mi'a isaa hunda akkuma bifa ani sitti argisiisutti hoijedhaha. **10** "Isaan muka laaftoo irraa taabota haa tolchan; taabonni sunis dhundhuma lamaa fi walakkaa dheerata; dhundhuma tokkoo fi walakkaa bal'ata; dhundhuma tokkoo fi walakkaa ol dheerata ture. **11** Keessaa fi duuba isaatti warqee qulqulluu uffisi; naannoo isaattis marsaa faaya warqee naannessii tolchi. **12** Taabota sanaafis qubeelaa warqee afur tolchiitii miilla isaa afranitti jechuuni lama gama tokkoon, lama immoo gama kaaniin itti kaa'i. **13** Muka laaftoo irraa danqaraawwan tolchiitii warqee itti uffisi. **14** Taaboticha ittiin baachuudhaaf danqaraawwan sana qubeelaawwan keessa loosi. **15** Danqaraawwan kunneen qubeelaawwan taaboticchaa keessa haa turan; keessaa baafamuus hin qaban. **16** Atis dhuga ba'umsa ani sitti kennu Taaboticha keessa kaa'i. **17** "Warqee qulqulluu irraa teessoo araaraa tolchi; dheerinni isaa dhundhuma lamaa fi walakkaa, bal'inni isaa immoo dhundhuma tokkoo fi walakkaa haa ta'u. **18** Moggaa lamaan teessoo araaraa irratti warqee tumame irraa Kiirubeeli lama tolchi. **19** Kiirubii tokko moggaa tokko irratti, kiirubii lammaffaa immoo moggaa kaan irratti tolchi; kiirubeeli sanas teessoo araaraa wajjin kutaa warqee tokkicha irraa moggaa lamaan irratti tolchi. **20** Kiirubeeliin sun qoochoo isaanii ol bal'ifatanii teessoo araaraa ittiin haa gaaduisseessan; Kiirubeeliin kunneen fuula isaanii walitti garagalfatanii teessoo araaraa haa ilaalan. **21** Teessoo araaraa sana taaboticha irra kaa'; dhuga ba'uun ani sitti kennu immoo taaboticha keessa kaa'i. **22** Ani achitti si arga; teessoo araaraa irraa, kiirubeeli lamaan taabota kakuu seeraa irra jiran gidduudhaa waa'ee ajawwan anis saba Israa'eliitiif sitti kennu hundaa sittin hima. **23** "Muka laaftoo irraa minjaala dhundhuma lama dalga dheeratu, kan dhundhuma tokko bal'atee ol dheerinni isaa immoo dhundhuma tokkoo fi walakkaa ta'e tolchi. **24** Warqee qulqulluu itti uffisitii naannoo isaatti marsaa warqee tolchi. **25** Naannoo isaa irrattis hidhii hamma bal'ina harkaa ga'uu fi faaya warqee tolchi. **26** Minjaala kanaafis qubeelaa warqee afur hoijedhuiti goleewwan afranitti iddo miilli afran jiranitti kaa'i. **27** Qubeelaawwan kunneenis akka danqaraa ittiin minjaala baatan qabataniif xiyyoo sanatti dhi'aachuu qabu. **28** Muka laaftoo irraa loosawan tolchi; warqee itti uffisitii minjaala sana ittiin baadhu. **29** Dhibaayuu dhi'eessuufis caabiiwwan isaa, wacitiwwan isaa, okkoteewwan isaafti fi waciitiiwwan isaa warqee qulqulluu irraa tolchi. **30** Buddeenna ilaalchaas yeroo hunda fuula koo dura minjaala kana irra kaa'i. **31** "Baattuu ibsaas warqee qulqulluu irraa tolchi; baattuu ibsaas kunis tumamee haa tolfaam; somaa isaa, damee isaa, wacitiif isaa, hudhaa isaafti fi daraaraa isaa warqeedhuma sana irraa tolchi. **32** Bitaa mirga baattuu ibsaas sana keessaa dameewwan ja'a jechuuni sadii gama tokkoon, sadii immoo gama kaaniin haa baafaman. **33** Xofoowwan lawuzii fakkataan kanneen tokkoon tokkoon isaanii hudhaa fi daraaraa qaban sadii damee tokko irratti, waciitiiwwan lawuzii fakkataan kanneen tokkoon tokkoon isaanii hudhaa fi daraaraa qaban sadii immoo damee kaan irratti tolchi; dameewwan ja'an baattuu ibsaas irraa babba'an hunda irrattis akkasuma tolchi. **34** Xofoowwan hudhaa fi daraaraa qaban kanneen bifa lawuziitiin hoijetaman afur baattuu ibsaas sana irra haa jiraatan. **35** Hudhaan tokko cimdiid jalqabaa kan dameewwan baattuu ibsaas irraa babba'an jala, hudhaan lammaffaa cimdiid lammaffaa jala, hudhaan sadaffaan

immoo cimdiid sadaffaa jala ture. Walumaa galatti dameewwan ja'atu ture. **36** Hudhaawwanii fi dameewwan hundinuu baattuu ibsaas sana wajjin warqeendhuma qulqulluu tumame tokko irraa haa tolfaam. **37** "Atis ibsaawwan torba tolchiif; akka lafa fuula isaanii dura jiru ibsanifiis baattuu ibsaas irra isaan dhadhabi. **38** Wanni ittiin daaraa isaa dhadh'aanii fi caabini daaraa sana baattu warqee qulqulluu irraa haa hoijetaman. **39** Baattuu ibsaattii fi mi'i isaa hundi warqee qulqulluu taalaantii tokkootiin haa hoijetamani. **40** Atis akkuma fakteenyaa tulluu irratti sitti argisiifame sanaatti hoijechuu kee mirkaneeffadhu.

26 "Golgaaawwan kudhan kanneen quncee talbaa gaarii fo'amee fi kan kirrii bifa cuqulisiaa, dhiilgee fi bildiimaa irraa hoijetamaniin dunkaana qulqulluu hoijedhu; golgaawwan sana irrattis ogeessi harka qajeelu tokko kiirubeeli haa hoijetamani. **2** Golgaawwan hundinuu wal qixxee haa ta'an; dheerinni tokkoo tokko golgaawwanii dhundhuma digdamiid saddeeti, bal'inni isaa immoo dhundhuma afur haa ta'u. **3** Golgaawwan shan walitti qabsiisi; golgaawwan hafan shanan kaan illee akkasuma walitti qabsiisi. **4** Golgaawwan walitti qabsiifaman kanneen jalqabaa keessaa handaara isa moggaa irratti huccuu bifa cuqulisiaa irraa gurroowwan tolchi; golgaawwan walitti qabsiifaman lammaffaa irrattis akkasuma tolchi. **5** Gurroowwan shantama golgaa tokko irratti tolchi; gurroowwan shantama immoo golgaawwan walitti qabsiifaman lammaffaa keessaa moggaa isa tokkotti tolchi. Gurroowwan sunis gamaa gamanatti haa tolfaam. **6** Akka dunkaanni qulqulluu sun tokko ta'uufis hokkoowwan warqee shantama tolchiitii golgaawwan sana ittiin walitti qabsiisi. **7** "Haguuggii gubbaan dunkaana qulqulluu irra jiru haguugufis golgaawwan rifeensa re'oottaa kudha tokko hoijedhu. **8** Golgaawwan kudha tokkoon sun hundi wal qixxee haa ta'an; dheerinni isaanii dhundhuma soddoma, bal'inni isaanii immoo dhundhuma afur haa ta'u. **9** Golgaawwan shan iddo tokkotti walitti qabsiisi; golgaawwan ja'an kaan immoo iddo tokkotti walitti qabsiisi; golgaa ja'affaa sanas fuula dunkaanicha duraan idoo lamatti ol dachaasi. **10** Golgaawwan gama tokkoon walitti qabsiifaman keessaa handaara isa moggaa irratti gurroowwan shantama tolchi; golgaawwan gama kaan irratti walitti qabsiifaman keessaa handaara isa moggaa irratti gurroowwan shantama tolchi. **11** Ergasiis qabduuwwan naasii shantama tolchi; qabduuwwan naasaa akka inni tokko ta'uuf ittiin walitti qabsiisuuf gurroowwan keessa galchi. **12** Wanni golgaawwan dunkaanicha irraa hafe, walakkaan golgaa hafe sanaa dugda dunkaana qulqulluu irraan gad haa rarr'a'u. **13** Akka dunkaana qulqulluu sanaa haguugufis dheerina golgaawwan dunkaanicha irraa hafe keessaa dhundhumni tokko gama tokkoon, dhundhumni tokko immoo gama kaaniin bitaa fi mirgaan dunkaana qulqulluu irraan gad haa rarr'a'u. **14** Dunkaana sanaafis irra buusaa kaldhee korbeessa hoolaa kan halluu diimaa cuuphame, irraa immoo irra buusaa gogaa duugamee hoijedhu. **15** "Dunkaana qulqulluu sanaafis muka laaftoo irraa tuggeewwan qaqqajeeelo hoijedhu. **16** Dheerinni tokkoon tokkoon tuggeewwan sanaas dhundhuma kudhan, bal'inni isaa immoo dhundhuma tokkoo fi walakkaa haa ta'u; **17** tokkoon tokkoon tuggeewwan sanaas akka wal keessa galuu danda'uuf mucha lama lama haa qabaatu; tuggeewwan dunkaana qulqulluu sanaa hunda akkasitti tolchi. **18** Gama kibba dunkaana qulqulluu sanaatiifis tuggeewwan digdama hoijedhu; **19** tuggeewwan digdamman sana jalatti miilla lama gurra isaa lamaaniif, tuggee kaan jalattis miilla lama gurra isaa lamaaniif tolchi. **20** Gama dunkaana qulqulluu sanaa kaaniifis karaa kaabatiin tuggeewwan digdama

tolchi; **21** miilla meetis afurtama jechuunis tuggee tokko jalatti miilla lama, tuggee kaan jalattis miilla lama tolchi. **22** Karaa lixa biiftuutiin, dugda duuba dunkaana qulqulluu sanaatiif tuggee ja'a tolchi; **23** karaa dugda duubaana golee dunkaana qulqulluu sanaatiif utubaa lama tolchi. **24** Tuggeewwan golee kunneen jalaa hamma gubbaatti walitti fayyifamanii bantii irratti qubeelaa tokkoon walitti haa qabsiifaman; tuggeewwan golee läamaaniis akkasuma ta'uu qabu. **25** Kanaafuu tuggeewwan saddeeti kanneen miilla meetti kudha ja'a qabanitu jira; tokkoon tokkoon tuggee sanaas miilla lama lama qaba. **26** "Akkasumas muka laftoo irraa dagaleewwan tolchi; tuggeewwan dunkaana qulqulluu sana irra gama tokkoon jiranifif dagaleewwan shan, **27** tuggeewwan gama kaaniin jiranifif dagaleewwan shan, shan tuggeewwan dugda duubaan karaa lixa biiftuutiin jiranifif immoo dagaleewwan shan tolchi. **28** Dagalee walakkaa jiru sana akka inni giddiuu tuggeewwaniitiin moggaa tokko hamma moggaa kaaniitti fulla'u godhi. **29** Tuggeewwan sana irras warqee itti uffisi. Akka dagaleewwan baatanifif qubeelaawwan warqee itti tolchi; dagaleewwan sanas akkasumas warqee itti uffisi. **30** "Dunkaana qulqulluu kana akkuma karoora tulluu irratti sitti argisiifame sanaatti dhaabi. **31** "Kirrii bifaa cuqulisa, dhiilgee, bildiimaa fi quncees talbaa haphii irraa golga tulchi; golga kana irrattis ogeessi harka qajeelu tokko fakkii kiirubelii haa tolchi. **32** Golga kana hokkoo warqeetii utubaaawwan muka laftoo kanneen warqeen itti uffifamee miilla meetti afur irra dhadhaabaten afuritti rarraasi. **33** Golga sana hokkoowwanitti rarraasiitii taabota kakuu seeraa immoo dugda isaa duubaan kaa'i. Golgaan sunis Iddoo qulqulluu, Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sana irraa addaan baasa. **34** Teessoo aaraasas Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sana keessa taabota kakuu seeraa irra kaa'i. **35** Minjaala sanas golgaadhaan ala, gama kaaba dunkaana qulqulluuttiin dhaabi; baattuu ibsaa immoo fuullee minjaala sanaa gama kibba dunkaanichatiin dhaabi. **36** "Balbalaa dunkaanichatiif immoo golgaan kirrii bifaa cuqulisa, dhiilgee, bildiimaa fi quncees talbaa kan qal'ifamee fo'amee harkaan irratti hodhame tokko faayessii tolchi. **37** Golga kanaafis hokkoo warqeetii fi utubaa muka laftoo kan warqeen itti uffifame shan tolchi. Naasii tumiiti miilla shan tolchiif.

27 "Muka laftoo irraa iddoa aarsaa dhundhuma sadii ol dheeratu ijaari; iddoon aarsaa kunis dheerina dhundhuma shanii fi bal'ina dhundhuma shanii qabaatee gama afraniinuu wal qixxee haa ta'u. **2** Tokko tokko goleewwan afraniitii gaanfa tolchi; gaanfaa fi iddoon aarsaa sun mukuma tokko irraa haa ta'u; iddoon aarsaa sana irrattis naasii uffisi. **3** Mi'a isaa hunda jechuunis waan ittiin daaraa haran, waan ittiin daaraa hammaaran, wacitii, hokkoo fooniitii fi baattuu ibiddaa naasii irraa tolchi. **4** Naasii wal keessa xaxameen gิงgilchaa hoijedhuutii tokko tokko rogawwan ginggaalchaa sanaa afraniif qubeelaawwan naasii tolchi. **5** Ginggaalchaa sanas akka inni hamma walakkaa iddoon aarsaatti ol ka'uuf qarqara iddoon aarsaa jalaan kaa'i. **6** Iddoo aarsaa sanaafis danqaraawwan muka laftoo tolchiitii naasii itti uffisi. **7** Danqaraawwan sunis akka yeroo iddoon aarsaa baatamutti gama läamaaniin oolaniif qubeelaawwan keessa haa loofaman. **8** Akkuma tulluu irratti sitti argisiifame sanatti iddoa aarsaa kan keessi isaa duwwaa ta'e saanqaa irraa hoijedhu. **9** "Dunkaana qulqulluu sanaaf oobdii hoijedhu. Oobdichis gama kibbaatiin dhundhuma dhibba tokko haa dheeratu; innis golga quncees talbaa gaarii fo'amee irraa hoijetamee **10** utubaawwan digdamaa fi miilla naasii digdama qaban haa qabaatu; hokkoowwanii fi somaawwan utubaawwan kanneenis meetti irraa haa hoijetaman. **11** Gama

kaabaatiiniis akkasuma dhundhuma dhibba tokko dheeratee golgaawwan utubaawwan digdamaa fi miilla naasii digdama qaban haa qabaatu; hokkoowwanii fi somaawwan utubaawwan kanaas meetti irraa haa tolman. **12** "Oobdiin kun gama lixaatiin dhundhuma shantama bal'atee golgaawwan, utubaa kudhanii fi miilla kudhan qaban haa qabaatu. **13** Oobdiin kun fiixee ba'attiin karaa ba'a biiftuutiin akkasuma dhundhuma shantama haa bal'atu. **14** Golgaawwan dhundhuma kudha shan dhdheeratanii utubaa sadii fi miilla sadii qabanis karaa balbala tokko irra haa jiraatan. **15** Golgaawwan dhundhuma kudha shan dhdheeratanii utubaa sadii fi miilla sadii qabanis gama kaaniin haa jiraatan. **16** "Balbalaa oobdii sanaatiifis golga dhdhuma digdama dheeratanii utubaa afurii fi miilla afur qabu kan kirrii bifaa cuqulisa, dhiilgee, bildiimaa fi quncees talbaa kan qal'ifamee fo'amee dha'amee irratti faayeffamee hoijetamee tokko tolchi. **17** Utuboorni naannoo oobdii sanaa hundinuu somaawwanii fi hokkoowwan meettiitii fi miillawwan naasii haa qabaatan. **18** Oobdiin sun dheerina dhundhuma dhibba tokko fi bal'ina dhundhuma shantamaa haa qabaatu; golga quncees talbaa gaarii fo'amee dhundhuma shan ol dheeratu fi miillawwan naasii irraa hoijetamee haa qabaatu. **19** Mi'i tajaajila dunaakaan qulqulluu sanaatiifis fayyadu biraahundi, tajaajila kam iyyuu taanaan, qofoo dunaanichaati fi qofoo oobdii sanaa hunda dabalatee naasii irraa haa hoijetamu. **20** "Akka ibsaan ittuma fufee boba'uuf akka isaan zayifi ejersa cuunfamee talila isaa ibsaadhaaf siif fidan saba Israa'el ajaji. **21** Aroonii fi ilmaan isaa dunkaana wal ga'ii keessatti golga fuula taabota kakuu seeraa dura jiruun alatti akaa ibsaan sun galgalaa hamma ganamaatti fuula Waaqayyoo duratu boba'uuh godhan. Wanni kunis saba Israa'el keessatti dhaloota dhufuu seeraa bara baraa haa ta'u.

28 "Akka isaan luboota ta'anii na tajaajilaniif obboleessa kee Aroon, isa wajjinis ilmaan isaa Naadaab, Abiihuu, El' aazaarii fi litaamaarin saba Israa'el keessaa offiti dhi'eessi. **2** Akka inni ulfinaa fi miidhagina argatuufis obboleessa kee Arooniif uffata qulqulluu hodhi. **3** Akka inni luba ta'ee na tajaajiluu namoota beekumsa qaban kanneen ani ogummaa akkanaa kenneef hunda akka isaan akka inni addaan baafamuuf jedhanii Arooniif uffata hodhan itti himi. **4** Uffanni isaan hoijetanis: kiisis qomaa, dirata, wandaboo, kittaa miidhagfamee dhawame, marata mataatii fi sabbataa dha. Jarris akka isaan luboota ta'anii na tajaajilaniif obboleessa kee Arooniif fi ilmaan isaaatiif uffata qulqulluu kana haa hoijetan. **5** Ogeeyyi sunis warqee fi kirrii bifaa cuqulisa, dhiilgee, bildiimaa fi quncees talbaa kan qal'ifamee fo'ameet haa fayyadaman. **6** "Ogeessa harka tolu tokko warqee, kirrii bifaa cuqulisa, dhiilgee fi bildiimaa fi quncees talbaa kan qal'ifamee fo'ameen dirata hojjechisi. **7** Diranni kunis akka walitti guduunfamuu danda'uuf funyog gatiittii lama kanneen fiixee isaa lamaanittti rarraafaman haa qabaatu. **8** Sabbanni isaa kan ogummaadhaan dha'ames akkuma isaa dirata wajjin tokko ta'ee warqeedaan, kirrii bifaa cuqulisa, dhiilgee, bildiimaa fi quncees talbaa kan qal'ifamee fo'ameen haa hoijetamu. **9** "Dhagaawwan sardooniiksi lama fuudhiitii maqaal ilmaan Israa'el isaan irratti soofii barreessi. **10** Akkuma toora dhaloota isaanittii, maqaajaa ja'a dhagaa tokko irratti, maqaajaa ja'aan hafes dhagaa kaan irratti soofii barreessi. **11** Akkuma ogeessi faayaa tokko chaappaa soofee hoijetu sana atis dhagaa lamaan sana irratti maqaal ilmaan Israa'el soofii barreessi; ergasiis faaya warqee itti naannessiitii **12** akka inni ilmaan Israa'eliif dhagaa yaadanno ta'uuf funyog gatiittii dirata sanatti qabsisi. Aroonis maqaal sana yaadanno godhee fuula Waaqayyoo duratu gatiittii isaa lamaanittti haa baatu. **13** Ati immoo faaya warqee itti

naannessiiti **14** foncaa warqee qulqulluu kan akka funyootti fo'ame lama tolchi; foncaa fo'ame sana illee faaya sanatti qabsiisi. **15** "Ogeessa harka tolu tokko kiisii qomaa kan murtii hojjechii; isas akkuma dirata sanaatti warqeendaan, kirri bifa cuqulisaas, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen hojgedhuu. **16** Kiisiin qomaa kun gama afraniinuu wal qixxee fi dachaa ta'ee dheerina taakkuu tokkoo fi bal'ina taakkuu tokko haa qabaatu. **17** Dhagaawwan gati jabeeyyiis toora afuriin irratti maxxansi. Toora jalqabaa irratti sardiyoon, topaa ziyoonii fi biiralee; **18** toora lammaffaa irratti baluur, sanpeerii fi almaaz; **19** toora sadaffaa irratti yaakinti, kelqedoonii fi yaakinti, **20** toora afuraffaa irratti biiralee, sardooniiksii fi yaaspahidi maxxansi. Dhagaawwan kanneenittis marsaa faaya warqee tolchi. **21** Dhagaawwan kudha lama kanneen tokkoo isaanii irratti maqaas gosoota kudha lama keessaa maqaan tokko akkuma chaappaatti soofame haa jiraatton; tokkoon tokkoon dhagaawwan sanaas maqaas ilmaan Israa'el tokko tokkoof dhaabat. **22** "Kiisiin qomaatiifis foncaa warqee qulqulluu akka funyootti fo'ame tolchi. **23** Kiisiin qomaa sanaafis qubeelaa warqee lama tolchiitii qubeelaa warqee lamaan roga kiisii qomaa lamaanitti qabsiisi. **24** Foncaa warqee sana lamaanis qubeelaawwan rogawwan kiisii qomaa sanatti guduunfi. **25** Mataa lamaan foncaa lamaan sanaa kaan immoo marsaawwan faaya lamaanitti guduunfiitii karaa fuula duraatiin foncaa dirataa kan gatiittiitii qabsiisi. **26** Qubeelaawwan warqee lama tolchiitii rogawwan kiisii qomaa biraa kanneen karaa moggaa keessaatiin dirataati aananittii jiran lamaanitti kaa'i. **27** Ammas qubeelaawwan warqee lama biraa tolchiitii sabbatta dirataati olitti hodhaatti dhi'eessii funyoo gatiitti lamaan fuula dirataa duraan jiru sana jalaan itti hidhi. **28** Akka kiisiin qomaa dirata irraa hin soschooneef qubeelaawwan kiisiin qomaa sun sabbatta mudhiittiin walitti qabsiifamanii funyoo bifa cuqulisaatiin qubeelaawwan dirataati haa qabsiifaman. **29** "Aroon yeroo iddo qulqulluu ol seenu hunda akka fuula Waaqayyoo durattu yaadannoo bara baraa ta'uuf laphee isaa irratti kiisii qomaa kan murtiitiin maqaas ilmaan Israa'el ni baata. **30** Akka isaan yeroo Aroon fuula Waaqayyoo dura dhufu hunda laphee isaa irra jiraatanifi Uriimii fi Tumiimii akkasumaa kiisii qomaa keessa kaa'i. Akkasiiniis Aroon yeroo hunda mi'a ittiin Israa'eloataf murtii kennu fuula Waaqayyoo durattu laphee isaa irratti baata. **31** "Huccuu bifti isaa guutumaan guutuutti cuqulisaatii ta'e irraa wandaboo dirataa tolchi; **32** walakkaa gubbaa isaaatissi afaan ittiin mataa seensifataan tolchi. Akka inni hin tarasaaneefis qarqara afaan isaa irra wanni faayeffamee qopheeffamee haa jiraatu. **33** Naannoo xiyyoo wandaboo sanaatti immoo kirri bifa cuqulisaas, dhiilgee fi bildiimaa dhaan roomaanii hojgedhuutii gidduu isaaatii immoo bilbila warqee tolchi. **34** Bilbilli warqeetii fi roomaanii sun wal jala dadarbanii naannoo xiyyoo wandaboo sanaatti haa hojjetaman. **35** Aroon yeroo tajaajilu wandaboo kana haa uffatu; akka inni hin duuneef yommuu inni fuula Waaqayyoo dura iddo qulqulluu seenuu fi yommuu inni achii gad ba'utti sagaleen bilbila sanaa ni dhaga'ama. **36** "Warqee qulqulluu irraa faaya tolchi, Kan Waaqayyooof Qulqulleeffame, jedhiitii akkuma waan chaappaa irratti soofamuutti soofii barreessi. **37** Faaya sana marata mataatiin wal qabsiisuu funyoo bifa cuqulisaatii itti hidhi; innis marata mataa fuula duraan haa ta'u. **38** Faaya kunis adda Aroon irra taa'; Aroonis yakka kennaawwan qulqulluu ilmaan Israa'el dhi'eessan keessatti argamu hunda ni baata. Kunis akka isaan fuula Waaqayyoo durattu fudhatama argataniif adda Aroon irra jiraata. **39** "Quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ame dhoofsisiiti qomee hojgedhu; marata mataa illee quncee talbaa gaarii irraa tolchi. Sabbannis ogeessa harka qajeeluun haa

tolfamu. **40** Akka ilmaan Aroonis ulfinaa fi miidhagina argataniif qomee, sabbataa fi marata mataa tolchiif. **41** Erga uffata kana obboleessa kee Aroonittii fi ilmaan isaaatii uffiftee booddee dibii isaan muudi. Akka isaan luboota ta'anii na tajaajilaniifis isaan qulqulleessi. **42** "Qumxaa wayyaa jalaa kan mudhiidhaa jalqabee hamma gudeedaatiit qullaanam dhoksu quncee talbaa irraa hojgedhuuf. **43** Aroonii fi ilmaan isaa akka balleessa hojjetanii hin duuneef yeroo dunkaana wal ga'ii seenan yookaan Iddoo Qulqulluu sanatti tajaajila kennuu iddo aarsaatti dhi'ataan uffata kana uffachuu qabu. "Kunis Aroonii fi sanyii isaaatii sirna bara baraa haa ta'u.

29 "Akka isaan luboota ta'anii na tajaajilaniif wanni ati isaan qulqulleessuuf gooto kanaan dha; dibicha tokkoo fi korbeeeyyi hoolaa kanneen mudaan hin qabne lama fuudhi. **2** Daakuu qamadii filatamaa irraa Maxinoor, Maxinoor zayitiidhaan sukkuumamee fi bixxillee zayitiin irra dibame tolchi. **3** Isaan kanas gundoo keessa kaa'iitii dibichaa fi korbeeeyyi hoolaa wajjin dhi'eessi. **4** Ergasii immoo Aroonii fi ilmaan isaa gara balbala dunkaana wal ga'itti fiditii bishaanii isaan dhiqi. **5** Uffatas fuudhiitii qomee, wandaboo dirataa, dirataa fi kiisii qomaa Aroonitti uffisi. Dirata sanas sabbata ogummaadhaan dha'ameen hidhi. **6** Mataa isaaatii marata mari; marata sanatti immoo gonfoo qulqulluu qabsiisi. **7** Zayitiit ittiin dibdu fuudhiitii mataa isaa irratti dhangalaasuudhaan isaa dibi. **8** Ilmaan isaa fidii qomee isaanitti uffisi; **9** mataa isaanitti marata mari. Ergasii immoo Aroonii fi ilmaan isaaatii sabbata hidhi. Lubummaanis seera bara baraatiin kan isaanii ti. "Atis akkasiin Aroonii fi ilmaan isaa muudi. **10** "Dibicha sana gara fuula dunkaana wal ga'itti fidi; Aroonii fi ilmaan isaa immoo harka isaanii mataa isaa irra haa kaa'an. **11** Atis fuula Waaqayyoo durattu, balbala dunkaana wal ga'ii irratti isaa qali. **12** Dhiiga dibicha sanaa irraa xinnoo fuudhiitii quba keetti gaanfa iddo aarsaa dibi; kan hafe immoo miilla iddo aarsaa irratti dhangalaasi. **13** Moora mi'a garaatti haguugame hunda, haguuggii tiruutti fi moora kalee lamaanitti haguugame fuudhiitii iddo aarsaa irratti gubi. **14** Foon dibicha sanaa, gogaa isaaatii fi cumaa isaa garuu qubata keessaa gad baasisi gubi. Inni aarsaa cubbuu ti. **15** "Korbeeeyyi hoolaa sana keessaa tokko fidi; Aroonii fi ilmaan isaa harka isaanii mataa isaa irra haa kaa'an. **16** Korbeeessa hoolaa sana qalii dhiiga isaa fuudhiitii gama hundaan iddo aarsaatti facaasi. **17** Korbeeessa hoolaa sana gargar kukkutii mi'a garaatiif fi luka isaa miiciitii mataa fi kutaawwan kaan wajjin kaa'i. **18** Korbeeessa hoolaa sana guutumaan guutuutti iddo aarsaa irratti gubi. Kunis qalma Waaqayyooof gubamu, aarsaa urgaa'aa ibiddaan Waaqayyooof dhi'eefamuu dha. **19** "Korbeeessa hoolaa kaan illee fidi; Aroonii fi ilmaan isaa harka isaanii mataa isaa irra haa kaa'an. **20** Korbeeessa hoolaa sana qalii; dhiiga isaa irraas fuudhiitii fiixee surra Aroon mirgaatii fi fiixee surra ilmaan isaa mirgaa dibi; quba abbuudduu harka mirgaa isaanittii fi quba abbuudduu miilla mirgaa isaanii illee dibi. Dhiiga hafe immoo gama hundaan iddo aarsaatti facaasi. **21** Dhiiga iddo aarsaa irra jiru irraa, zayitiit ittiin diban irraas fuudhiitii Aroonii fi uffata isaaatii, ilmaan isaaatii fi uffata isaanittii facaasi. Akkasiin innii fi ilmaan isaa, uffanni isaanis ni qulqulla'u. **22** "Korbeeessa hoolaa kana irraas cooma, duboo, moora mi'a garaa haguugu, haguuggii tiruu, kalee lamaanii fi moora isaanitti jiru, akkasumas tafa mirgaa fuudhi. Korbeeessa hoolaa kunis hoolaa ittiin lubummaan kennanii dha. **23** Gundoo Maxinoor baatu kan fuula Waaqayyoo dura jiru sana irraa maxinoor tokko, maxinoor zayitiidhaan tolfaame tokkoo fi bixxillee tokko fuudhi. **24** Wantoota kanneen hunda harka Aroonii fi harka ilmaan isaa keessa kaa'iitii aarsaa sochoofamu

godhii fuula Waaqayyoo duratti sochoosi. **25** Ergasiimmooharkisaaniitii fuuhdii akka urgaa Waaqayyotti tolauta'uuf aarsaa gubamu wajjin iddooaarsaa irratti gubi; kunis aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eefamuu dha. **26** Erga handaraafa hoolaa Aroon ittiiluba ta'e sana fuituee booddee aarsaa sochoofamu godhiiitii fuula Waaqayyoo duratti sochoosi; kunis qooda kee ti. **27** "Handaraafa aarsaa sochofamu, luka korbeeessa hoolaa isa kan Arooniif ilmaan isaa isa yeroo isaan luba ta'an aarsaa ta'ee dhi'aate sana qulqulleessi. **28** Kunis qooda bara baraa kan sabni Israael yeroo hunda Arooniif ilmaan isataif kennuu dha. Innis guumaacha sabni Israael aarsaa nagaa irraa Waaqayyoof kennuu dha. **29** "Akka isaan ittiidibamanii luba ta'aniif uthfanni Aroon qulqulluu kan ilmaan isaa haa ta'u. **30** Ilmi iddooaasaabu'ee luba ta'uddhaan Iddoo Qulqulluu keessa tajaajiluugara dunkaana wal ga'ii dhufuulti torba uffata kana haa uffatu. **31** "Korbeeessa hoolaa isaa ittiiluba ta'an sana fuudhiitti foonaasaa Iddoo Qulqulluutti affeeli. **32** Arooniif ilmaan isaafoon hoolaa sanaatii fi buddeenna gundoo irraa sana balbaladunkaana wal ga'ii duratti haanyaatan. **33** Isaanis aarsaa isaan ittiiluba ta'anii fi qulqulleeffamuusaaniitii iftiin aaraari bu'e haa nyaatan. Sababii aarsaa sun qulqulluu ta'eef garuu namnii kaan hin nyaatin. **34** Yoo foona korbeeessa hoolaa ittiiluba ta'an kam iyuu yookaan buddeenni kam iyuu hafee bulibiddaan gubi; sababii qulqulluu ta'eef nyaatamuun hin qabu. **35** "Waanani si ajaje hunda Arooniif ilmaan isataif godhi. Bulttitorba guutuu seera lubummaa isaaniif raawwadhu. **36** Akka aaraari bu'uufis guyyuma guyyaan dibicha galii aarsaa cubbuu dhi'eessi. Iddoo aarsaa sanaaf aarsaa aaraara dhi'eessuudhaan qulqulleessi; addaan basiuudhaafis issa dibi. **37** Iddoo aarsaa sanaafis bulttitorba aaraara buusiiitii isaa qulqulleessi. Yoos iddooaarsaa sun waan hunda caalaa qulqulluu ta'a; wannisaatuqu hundinuu ni qulqulleeffama. **38** "Wanni ati yeroo hunda iddooaarsaa irratti guyyaa guyyaan dhi'eessitu kanaa dha: Xobbaallaawwan kanneen umuriin isaanii waggaatokkotokkotak'alelama; **39** tokko ganama, kaan immoo galgala dhi'eessi. **40** Xobbaallaajalqabaa sana wajjinis daakuu ba'eessa isaa ififi tokko irraa harkakudhan keessa harkitokkotak'alelama; **41** Xobbaallaahoolaa kaan immoo kennaa midhaaniitii fi kan dhibaayyu wajjin akkuma isagananamaa sanaattigalgala dhi'eessi; kunis aarsaa urgaa'aaibiddaan Waaqayyoof dhi'eefamuu dha. **42** "Qalmi gubamu kundhaloota dhufu keessattis yeroo hunda balbaladunkaana wal ga'ii irratti fuula Waaqayyoo duratti haadhi'eefamu. Anis gara keessan dhufee achitti isinitti nan dubbadha; **43** saba Israael wajjinis achumatti wal argina; iddoon sunis ulfina kootiini ni qulqulleeffama. **44** "Ani dunkaana wal ga'ii fi iddooaarsaa sanaan qulqulleessa; Arooniif ilmaan isaaakkisaan lubootata'anii na tajaajilaniif nan qulqulleessa. **45** Anis saba Israael keessa niraadha; Waaqa isaanii nan ta'a. **46** Isaanis akka ani Waaqayyo Waaqa isaanii kan gidduu isaanii jiraachuuuf jedhee biyya Gibxiitii keessaa isaan baase ta'e ni beeku; ani Waaqayyo Waqa isaanii ti.

30 "Iddooaarsaa kanixaanni irratti aarfamu mukalaafotoorraa tolchi. **2** Iddoon aarsaa kunis dalga dhererina dhundhumatokko, bal'ina dhundhumatokkooti fi ol dhererina dhundhumalamaaqabaaete gama afraniinu wal qixxehaa ta'u; gaanfawwan isaa iddooaarsaa sanaan walitti waanuma tokko irraa haa tolfaman. **3** Gubbaa isaa irra, cinaacha isaa hundumaa fi gaanfawwan isaaattis warqee qulqulluu uffisiitii naannoo isaaatti

marsaa warqee naannessii tolchi. **4** Iddoo aarsaa sanaafis marsaawwan warqee isaatii gaditti qubeelaawwan warqee lama tolchi; qubeelaawwan kanas akka isaan danqaraawwan ittiidoo aarsaa baatan qabataniif gamaagamanaan cinaacha lamaanitti tolchi. **5** Danqaraawwan mukalaafotoottititolchi warqee ittiuffisi. **6** Iddoo aarsaa sanas fuula golgaa taabotakakku seeraa birajiru sanaa dura, fuula teessoo aaraaraakan kakku seeraatiin oljiru dura iddoani itti si argu sana dhaabi. **7** "Aroon yommuu ganama ganama ibsaqoqopheessutti iddooaarsaa irrattiixaana urgaa'aa haa aarsu. **8** Akkaixaanni sun dhaloota dhufu keessattillee yeroo hunda fuula Waaqayyoo duratti aaruuf Aroon yommuu galgala galgala ibsaqabsiitutiixaana haa aarsu. **9** Iddoo aarsaa kana irrattiixaana gosa biraa yookaan qalma gubamu yookaan kennaa midhaanii hin dhi'eessin; dhibaayyuus irratti hin dhibaafatin. **10** Aroonis waggaatti yeroottokko gaanfawwan iddooaarsaa irratti aarsaaaraa buusu haa dhi'eessu; aarsan waggaatti dhi'eefamu kun dhiiga aarsaa cubbuu kan aaraarri ittiin argamu wajjin dhaloota dhufu keessattihaa dhi'eefamu. Aarsan kunis Waaqayyoof waanhundumaa caalaa qulqulluu dha." **11** Ergasiis Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **12** "Yommuu ati baay'ina saba Israael lakkoottuttokkoontokkoon namaa yeroo lakkaa'amutti furilubbuu isaa Waaqayyoof haa kennu. Yoos yeroo ati isaanlakkoottuttdha'ichi tokko iyuu isaan hin argatu. **13** Namnimirrallaakka'amanittidabalamu kam iyuuakkuma saqiliiddoqulqulluukangearraigdigdamaulaftusanaattwalakkaasaqilihaa kennu. Walakkaanasaqiliikunis kennaa Waaqayyoof dhi'eefamuu dha. **14** Warralakkaa'amankeessaa kanneen umuriin isaanii waggaatdigdama yookaan isaaoli ta'e hundinuu Waaqayyoof kennaa haa dhi'eessan. **15** Yommuu isinlubbuu keessanfururujettanii Waaqayyoof kennaa dhi'eessitanitti sooreyyiin walakkaasaqiliittoi hinkennin; hiyyeyyiinis walakkaasaqiliittoi gad hinkennin. **16** Maallaqa furisanaas Israaeloottaharkaa fudhiitiitajaajilaadunkaana wal ga'ii sanaa irra oolchi; kunislubbuu keessanifurittiauuf fuula Waaqayyodurattiyadannoo saba Israael ta'a." **17** Ergasiis Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **18** "Gabatee naasii kan miilla naasiiqabu dhiqannaaadhaftolchi. Isas dunksana wal ga'ititiidoo aarsaa gidduu kaa'ititi bishaanaitti naqi. **19** Arooniif ilmaan isaa bishaanisanaan harkaisaanii fi miilla isaanii haa dhiqatan. **20** Isaanis akka hin duuneeferroo dunksana wal ga'ii seenan bishaanii dhiqatu; akkasumas yommuu aarsaaibiddaan Waaqayyoof dhi'eefamu gubuuudhaftajaajiluuf iddooaarsaattidhi'aatanitti, **21** akka hin duuneeharkaisaanii fi miilla isaanii haa dhiqatan. Kunis dhaloota dhufu keessattit Arooniif si sanyiisisaatiif seera dhaabataata'a." **22** Ergasiis Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **23** "Urgooftuuwwanurgooftuhunda caalanjechuunisqumbiiqulqulluu saqili 500, qarafaaurgaa'aa walakkaaisajchuunisqilibi 250, marga citaaurgaa'aa saqili 250, **24** burguddisaqili 500 fudhadhu; hundi isaa iyuuakkuma saqiliiddoqulqulluutthaa ta'u; akkasumas zayitiijersaa iiniitottokkofudhadhu. **25** Urgooftuuwwan kanneeniis zayitiititin dibanqulqulluu isaa jechuunismakaaurgaa'aaakkumaogeessaurgooftuqqopheessuttolchi. Kuniszayitiititin dibanqulqulluu isaa ta'a. **26** Zayitiikanaanis dunksana wal ga'ii, taabotakakku seeraa, **27** minjaalaafi'mi'aisaa hunda, baattuuibsaafim'i'aisaa, iddooaarsaaixaanaa, **28** iddooaarsaaqalma gubamuutti fi'mi'aisaa hunda, gabatee itti dhiqatanii fi miilla isaa dibi. **29** Akka isaan waanhundumaa caalaaqulqulluu ta'aniif isaan qulqulleessi; wannisaatuqu kam iyuuusniqulqullua'a. **30** "Akka isaan lubootata'anii na tajaajilaniif Arooniif ilmaan isaa

dibi qulqulleessi. **31** Israa'elootaan akkana jedhi; 'Kun zayitiin qulqullu ittiin dhaloota dhufuu jiru diban naaf haa ta'u. **32** Zayitii kana dhagna nama biraq irratti hin dhangalaasin yookaan zayitii kam iyyuu karaa kanaan hin qopheessin. Zayitiin kun qulqullu dha; innis isiniif qulqullu haa ta'u. **33** Namni shittoo shittoo sana fakkaatu hoijetu kan nama biraattis dibu saba isaa keessaa haa balleeffamu.' **34** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; 'Urgoottuu jechuunis hamphee urgaa'u, ellelaan urgaa'u, aannan muka urgaa'u,ixaana makaa hin qabne kan hundi isaa iyyuu baay'ina wal qixxee qabu fudhadhuutii, **35** akkuma namni urgoottuu qopheessu tokko hoijetutti ixana makamaa urgaa'u tolchi. Ixana kanattis soogidda naqiiif qulqulleessi; akka qulqullu ta'uus godhi. **36** Isa keessaa gartokko daakii bulleessiitii dunkaana wal ga'iif keessa fuula taabota kakuu seeraa dura iddoon itti si argu sana kaa'i. Innis kan waan hunda caalaa qulqulla'u isiniif haa ta'u. **37** Haala kanaan ixana ofii keessaniif hin qopheeffatinaa; akka inni Waaqayyoof qulqullu ta'es hubadhu. **38** Namni urgaa isaaati gammaduuf jedhee waan isa fakkaatu tokko illee hoijetu saba ofii keessaa haa balleeffamu.'

31 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Ilaa, ani gosa Yihuudaa keessaa Bezali'eel ilma Uuri, ilma Huuri filadheer; **3** ani Hafuuri Waaqaatiin, ogummaadhaan, dandeetii fi beekumsa hojii harkaa gosa hundumaan isa guuteera; **4** Kunis akka inni warqeendaan, meetii fi naasiidhaan hojii ogummaa hoijetuuf; **5** akka inni dhagaawwan muree qopheessuu, akka muka soofuu fi akka hojii ogummaa harkaa kan gosa hundaa keessatti hirmaatuuf. **6** Akkasumas ani kunoo akka inni isa gargaaruuf Oholiyaab ilma Ahiisaamaak kan gosa Daan sana muudeera. 'Akka isaan waan ani si ajaje hunda hoijetuttiif ogeeyyi hojii harkaa hundaaf ogummaa kenneera. **7** 'Isaanis dukaana wal ga'i, taabota kakuu seeraati fi teessoo aaraa kan taabota sana irra jiru, mi'a dukaana sanaa hunda jechuunis **8** minjaalaa fi mi'a isaa, baattuu ibsaan kan warqee qulqullu irraa tolfamee fi mi'a isaa hunda, iddoon aarsaa ixanaana, **9** iddoon aarsaa qalma gubamutti fi mi'a isaa hunda, gabatee itti dhiqatanii fi miilla isaa, **10** wayyaawwan midhagfamanii dha'amani, wayyaawwan Aroon lubichaaf qulqulleeffamanii fi wayyaawwan ilmaan isaa yeroo lubummaadhaan tajaajilan uffatan, **11** Iddoo Qulqullu sanaaf immoo zayitii dibataati fi ixana urgaa'u haa qopheessan. 'Isaan akkuma ani si ajaje sanatti haa hoijetan.' **12** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **13** "Saba Israa'eliin akkana jedhi; 'Isin Sanbattoota koo eegaa. Ani Waaqayyo isa isin qulqulleessu akkan ta'e akka beektaniiif kun dhaloota dhufu keessatti anaa fi isin gidduutti mallattoo ta'a. **14** "Waan Sanbanni isiniif qulqullu ta'eef isa eegaa. Namni Sanbataa xureessu haa ajieefamu; namni guyyaa sana hojii hoijetu kam iyyuu saba isaa keessaa haa balleeffamu. **15** Guyyaa ja'a hojii haa hoijetamu; guyyaan torbaffaan garuu sanbata boqonnaa ti; guyyaan kun Waaqayyoof qulqullu dha. Namni guyyaa Sanbataa hojii hoijetu kam iyyuu haa ajieefamu. **16** Israa'elooni Sanbata kana kakuu bara baraa godhatanii dhaloota dhufu keessa haa eegan. **17** Kunis anaa fi Israa'eloota gidduutti mallattoo bara baraa ta'a; Waaqayyo guyyaa ja'a keessatti samii fi lafa uuqee guyyaa torbaffatti boqotee aara galfateeraati.' **18** Waaqayyo akkuma Gaara Siinaii irratti Museetti dubbatee raawwateen gabatee dhugaa lamaan jechuunis gabateewwan dhuga ba'umsaa kanneen qubni Waaqaa irratti barreesee sana isatti kenne.

32 Sabni sunis yommuu akka Museen tulluu irra ture argetti Aroonin marsee, "Musee namicha biyya Gibxiitii baasee nu fide sana waan inni ta'e hin beeknuutii ka'ii waaqota nu dura deeman nuu tolchi" jedhe. **2** Aroon immoo, "Warqee gurraa kan niitonni keessan, ilmaan keessanii fi intallan keessan keeyyatan irraa baasaatii natti fidaa" jedhee deebeiseef. **3** Namoonni hundinuu warqee gurra isaanii of irraa baasanii Aroonitti fidan. **4** Innis warqee sana isaan harkaa fuudhee mi'a ittiin hoijetaniin baqsee Waaqa tolfaamaa bifaa jabbiiitii hoijetame tokko tolche; isaanis, "Yaa Israa'el isaan kunneen waaqota kee warra biyya Gibxiitii si baasanii dha" jedhan. **5** Aroonis yommuu waan kana argetti fuula jabbii sanaa duratti iddoon aarsaa ijaaree, "Bori Waaqayyoof ayyaamni ni ayyaaneffama" jedhee labse. **6** Isaanis guyyaa itti aanaan ganama bariin ka'anii, aarsaa gubamu dhi'eessanii aarsaa nagaas fidan. Kana irratti nyaachuu fi dhuguuf tataa'an; sirbuufis ka'an. **7** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; 'Sabni kee kan ati biyya Gibxiitii baaftee fidde sun xuraa'eeraati gad bu'i. **8** Isaan dafanii karaa ani isaan ajaje irraa jal'ataniiru; Waaqa tolfaamaa bifaa jabbiiitii baqfamee qopheeffame illee ofii isaanitiif tolfatani aarsaa dhi'eessaniiif, 'Yaa Israa'el isaan kunneen waaqota kee warra biyya Gibxiitii si baasanii dha' jedhanii isa waqqeffataniiru. **9** "Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; 'Kunoo, ani akka sabni kun mata jabeessa ta'e argeera. **10** Kanaafuu akka aariin koo isaanitti boba'uu fi akka ani isaan balleessuu na dhiisi. Yommus ani saba guddaa si taasisa.'" **11** Museen garuu fuula gargaarsa Waaqayyo Waaqa isaa barbaaddate; akkanas jedhe; 'Yaa Waaqayyo, dheekkamsi kee maaliif saba kee warra ati humna guddaa fi irree jabaadhaan biyya Gibxiitii baafte sanatti boba'a? **12** Warri Gibxii maaliif, 'Inni duruma iyyuu yaada hamaadhaan tulluwwan irratti isaan fixuu fi lafa irraa isaan balleessuuq Gibxii isaan baasee?' jedhu. Aarii kee boba'aa sana irraa deebi'; obsis; saba keettis badiisa hin fidin. **13** Garboota kee Abrahaam, Yisihaaqii fi Israa'elin warra, 'Ani sanyii kee akka urjiwwan samii irraa nan baay'isa; lafa ani waadaa isaaniiif seene kana hundas sanyii keessaniif nan kennaa; isaanis bara baaan lafa sana ni dhaalu' jettee maqaa keetti kakatteef sana yaadadhу.' **14** Kana irratti Waaqayyo yaada geeddaratee badisa saba isaatii fiduuf ture sana dhiise. **15** Museenis gabateewwan kakuu lamaan sana harkatti qabatee deebi'ee tulluu irraa gad bu'e. Gabatee sana irrattis karaa lachuu, duraa duubaan barreeffamee ture. **16** Gabateewwan sanas Waaqatu hoijete; katabbiin sunis katabbi Waaqaa kan gabateewwan sana irratti soofamee barreeffamee dha. **17** Iyyaasuuunis yommuu waca namootaa dhaga'etti Museedhaan, "Idoo buufataa keessa sagalee waraanaatu jira" jedhe. **18** Museen immoo akkana jedhee deebeise: "Sagaleen ani dhaga'u kun sagalee sirbaati malee sagalee moo'uu, yookaan sagalee mo'atamuu miti." **19** Museenis akkuma iddoon qubataati dhi'aatee jabbii fi shiubbisa sana argeen aaree gubate; gabateewwan sana harka isaa irraa darbatee tulluu sana jalatti caccabse. **20** Innis jabbii jarri tolchan sana fuudhee ibiddaan gube; daakee bulleesees bishaanitti firfirsee Israa'eloota obaae. **21** Museenis Arooniin, "Sabni kun maal si goonaan ati cubbuu guddaa akkasii keessa isaan buutfe?" jedhe. **22** Aroon immoo deebeise akkana jedhe; 'Yaa gooftaa ko, aartee hin gubatin; akka sabni kun gara hamminaatti jal'atu atuu beekta. **23** Isaan, 'Musee namicha Gibxii baasee nu fide sana waan inni ta'e hin beeknuutii waaqota nu dura deeman nuu tolchi' naan jedhan. **24** Anis, 'Namni warqee qabu of irraa haa baasu' jedheen; isaanis warqee sana natti kennan; anis ibidda keessa nan buuse; inni immoo jabbii ta'ee ba'e!' **25** Museen akka

sabni sun gad dhiisiitti jiraate, Aroonis akka isaan to'annaadhaan ala ta'an akka godhee fi akka isaan diinota isaanii birattis waan kolfaa ta'an arge. **26** Kanaafuu Museen karra qubataa dura dhaabatee, "Mee warri gara Waaqayyo gortan hundi gara koo kottaa" jedhe. Lewwonnis hundis isa biratti walitti qabaman. **27** Ergasii inniakkana issaaniit jedhe; "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha; 'Tokkoon tokkoon namaas mudhii issaatti goraadee haa hidhatu; tokkoon tokkoon namaas qubataa sana keessa karra tokko irraa gara karra kaaniitti asii fi achi deemee obboloota isaa, michoota issatiit fi ollaa isaa haa ajjeesu.'" **28** Lewwonnis akkuma Museen issaan ajaje godhan; guyyaa sana saba sana keessaa nama gara kuma saditu du'e. **29** Museenis, "Isin waan ilmaan keessanii fi obboloota keessanitti kaataniiif har'a Waaqayyoof addaan baafamtaniirtu; innis guyyaa har'a isin eebbisera" jedhe. **30** Museen guyyaa itti aanutti saba sanaan, "Isin cubbuu guddaa hoijettaniirtu. Garuu ani amma gara Waaqayyootti ol nan ba'a; tarii ani cubbuu keessaniiif aaraanaan buusa ta'a" jedhe. **31** Museenis deebi'ee gara Waaqayyo dhaqee akkana jedhe; "Wayyo! Sabni kun cubbuu akkam guddaa hoijete! Issaana ofii issaaniitiif waaqota warqee tolfataniiru. **32** Ta'uus maaloo amma cubbuu issaaniif dhiisiif; yoo kanaa achi kitaaba barreessite sana keessaa maqaa koo haqi." **33** Waaqayyo immoo Museedhaan akkana jedhe; "Ani nama cubbuu natti hoijete kitaaba koo irraa nan haqa. **34** Amma ka'iittii gara lafa ani sitti hime sanaatti saba kana qajeelchi; kunoo ergamaan koos fuula kee dura ni deema. Garuu gaafa yeroon ani issaan adabu ga'utti ani cubbuu issaaniitiif issaan nan adaba." **35** Sababii balleessaa issaan jabbii Aroon tolche sanaan hoijetaniitiif Waaqayyo balaadhaan saba sana dha'e.

33 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Atii fi sabni ati biyya Gibxiitii baaftee fidde kun asii ba'aatii gara biyya ani Abrahaamii, Yisihaaqii fi Yaaqoobiif, 'Ani sanyii keetif nan kenna' jedhee kakadhe sanaa dhaqaa. **2** Ani ergamaa koo fuula kee duraan ergee Kana'aanota, Amoorota, Heetota, Feerzota, Hiiwotaa fi Yebuuusota ari'ee nan baasa. **3** Gara biyya aannanii fi dammi keessaa burquu dhaqii. Garuu waan ati saba mata jabeessa taateef ani akka karaatti si hin balleessineef si wajjin hin deemu. **4** Jarri yommuu oduu hamaa kana dha'ga'anitti gadduu jalqaban; issaan keessas namni tokko iyyuu faaya tokko illee hin kaa'anne. **5** Waaqayyo Museedhaan akkana jedheeraatiit; "Saba Israa'eliin akkana jedhi; 'Isin saba mata jabeeyyiif dha. Ani utuu yeruma muraasa illee isin wajjin deemee silaa isin balleessa ture; isin amma faayawwan keessan of irraa baasaa; anis waanan isin godhu nan murteessaa.'" **6** Kanaafuu Israa'elooni Gaara Kooreeb biratti faayawwan issaaniif of irraa baasan. **7** Museen dukaana tokko fuidhee iddo qubataa sana keessaa baasee achi fageessees dhaaba ture; dukaana sanas, "dukaana wal ga'i" jedhee moggaase. Namni Waaqayyoon barbaadatu hundinuin iddo qubataa sana keessaa ba'ee gara dukaana wal ga'i sanaa dhaqa ture. **8** Yeroo Museen ba'ee gara dukaana sanaa dhaqii hunda sabni hundinuu ka'ee balbala dukaana ofii issa dura dhaabatee hamma inni dukaanicha seenutti ilaala ture. **9** Yeroo Museen dukaana sana seenutti utubaan duumessaa gad bu'ee balbala dukaanicha dura dhaabata ture; Waaqayyo Musee wajjin dubbata ture. **10** Sabni yeroo utubaan duumessaa kan balbala dukaanaa dura dhaabatu argutti hundi issa ol ka'ee tokkoon tokkoon namaas dukaanaa ofii issa duratti sagada ture. **11** Waaqayyoos akkuma nama michuu issa wajjin haasa'u tokkoottti ifumaa ifatti Museetti dubbachaa ture. Ergasii Museen iddo qubataati deebi'a ture; gargaaraan issa, Iyyaasuu ilmi Nuuni dargaggeessi suni garuu dukaana sana biraa hin deemu ture. **12** Museen Waaqayyoon akkana jedhe; "Ilaa, ati, 'saba kana dura

bu'ii baasi' naan jetteerta; garuu ana wajjin eenyun akka ergitu na hin beeksifne. Ati, 'Ani maqaadhaan si beeka; ati na biratti fudhatama argateerta' jette. **13** Ammas ani fuula kee duratti surraa argadhee yoon jiraadhe, akka ani si beekuu fi akka ani fuula kee duratti surraa argadhuu karaa kee na barsiisi; akka sabni kun saba kee ta'es yaadadhu." **14** Waaqayyoos deebisee, "Ani si wajjin nan deema; bogonnaas siifin kenna" jedhe. **15** Museen immoo akkana jedheen; "Yoo ati nu wajjin deemuu baate, asii nu hin baasin. **16** Ati nu wajjin deemuu baannaan namni akkamiin akka ati anaa fi saba keetti gammaddu beeka? Wanni anaa fi saba kee saboota lafa irraa kaan hunda irraa addaan baasu biraan maali ree?" **17** Waaqayyo immoo Museedhaan, "Ani waan ati amma kadhatte kana nan godha; ati fuula koo duratti ayyaana argatteertaati; anis maqaadhaan si beeka" jedhe. **18** Museenis, "Maaloo ulfina kee na argisiisi" jedhe. **19** Waaqayyo immoo akkana jedhe; "Ani gaarummuaa koo humdumaa fuula kee duraan dabarsa; maqaa Waaqayyo fuula kee duratti nan labsa. Ani kanan maaru nan maara; kanan garaa laafuufiis garaa nan laafa. **20** Garuu waan namni fuula koo argee jiraachuu hin dandeeneef ati fuula koo arguu hin dandeessu." **21** Ergasii Waaqayyo akkana jedhe; "Kunoos na bira iddoon ati kattaa irra dhaabachuu dandeessu jira. **22** Ani yeroo ulfinni koo darbuutti jiru holqa kattaa keessa si kaa'ee hamma anidarbatti harka kootiin si da'eessa. **23** Ergasii an harka koo nan fudhadha; atis dugda koo ni argita; fuulli koo garuu argamuun hin qabu."

34 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Gabateewwan dhagaa lama akkuma kanneen duraa sanaatti soofi; anis dubbi gabateewwan ati caccabsite sana irra turan issaan irratti nan barreessa. **2** Atis ganamaan qophaa'yitii Tulluu Siinaatti ol ba'i. Achitti, fiixee tulluu sanaa irratti fuula koo duratti of dhi'eessi. **3** Namni tokko iyyuu si wajjin hin dhufin yookaan tulluu sana irratti eessumattuu hin mul'atin. Bushaayee fi loon iyyuu fuula tulluu sanaa duratti hin bobba'in." **4** Museenis gabateewwan dhagaa lama akkuma kanneen jalqabaatti soofe; innis gabateewwan lamaanis harkatti qabatee akkuma Waaqayyo isa ajajetti ganama bariin Tulluu Siinaatti ol ba'e. **5** Waaqayyo duumessaa gad bu'ee isa wajjin achi dhaabate; maqaa Waaqayyoos ni labse. **6** Waaqayyo fuula Musee dura darbee akkana jedhee labse; "Waaqayyo, Waaqayyo Waaqa gara laafessaa fi arjaan, kan dafee hin aarre, kan jaalallii fi amanamummaan issa guddaa, **7** kan araara issa dhaloota kumaatamaaf tursu, kan hamminna, fincila fi cubbuu namaaf dhiisu dha. Ta'u illee inni nama yakka hoijetu adabu malee hin dhiisu; inni hamma dhaloota sadaffaa fi afuraffaatti sababii cubbuu abbootii issaaniitiif jedhee ijoollee issaaniitiif fi ijoollee ijoollee issaaniitiif jedhee." **8** Museen yommuu suma lafatti gad jedhee sagade. **9** Innis, "Yaa Gooftaa, yoo ani fuula kee duratti ayyaana argadhee jiraadhe, Gooftaan nu wajjin haa deemu. Yoo sabni kun saba mata jabeessa ta'e illee hamminna keenyaa fi cubbuu keenya nuu dhiisi; dhaala kees nu godhadhu" jedhe. **10** Kana irratti Waaqayyo akkana jedhe; "Kunoos ani si wajjin kakuu nan gala. Ani fuula saba kee hundaa duratti dinqiiwwan kanaan dura saba kam iyyuu keessatti, addunyaa hunda keessatti takkumaa hin hoijetamin nan hoijedha. Sabni ati keessa jiraattus akka hojiin ani Waaqayyo siif hoijedhu hammam sodaachisaa ta'e ni arga. **11** Waan ani har'a si ajajuu ajajami. Anis Amoorota, Kana'aanota, Heetota, Feerzota, Hiiwotaa fi Yebuuusota fuula kee duraan ari'ee nan baasa. **12** Akka warra biyya ati itti galuu deemu sana keessa jiraatan wajjin kakuu hin galleef of eeggadhu; yoo kanaa achii issaani kiyyoo sitti ta'u. **13** Iddoowwan aarsaa issaaniidigaa; siidaawwan waqaeffannaa issaaniif caccabsaa; utubaawwan Aasheeraa issaaniis

jijigsaa. **14** Sababii Waaqayyo maqaan isaa Hinaafaa jedhamu sun Waaqa hinaafu ta'eef ati Waaqa biraan hin waaqeefatin. **15** “Ati akka warra biyya sana keessa jiraatan wajjin kakuu hin galleef of eeggadhu. Sababiin isaa isaan yommuu waaqota isaanii wajjin sagaagalani fi yommuu waaqota isaaniitiif aarsaa dhi'eessanitti si waamu; atis aarsaa isaanii ni nyaatta. **16** Yeroo ati ilmaan kee intallan isaanii fuusiftee, intallan isaanii sun waaqota isaanii wajjin sagaagalani fi isaan akka ilmaan kees akkuma isaanii sagaagalani godhu. **17** “Waaqota tolfaamoo baqfamanii hojjetamuun hin tolfaatin. **18** “Ayyaana Maxinoo ayyaaneffadhu. Ati sababii ji'a Abibii keessa Gibxii baateef akkuma ani si ajaje sanatti ji'a Abibii keessa yeroo murteeffametti bultii torba Maxinoo nyaadhu. **19** “Kan jalqabatti gadameessa saaqee ba'u hundi kan koo ti; kormi horrii keetii hangafni jechuuniis kormi looniitii fi kormi hoolotaa hangafni koo ti. **20** Harreehangafa xobbaallaan hoolaatiin furi; yoo furuu baatte immoo morma isaa cabsi. Ilmaan kee hangafa hundas furi. “Namni tokko iyuu harka duwwaa fuula koo duratti hin dhi'aatien. **21** “Guyyaa ja'a hojji hojjedhu; guyyaa torbaffaatti garuu boqodhu. Yeroo qonnaati fi yeroo midhaan galfamutti boqodhu. **22** “Mataa qamadii jalqabaa irratti Ayyaana Torbanootaa ayyaaneffadhu; dhuma waggaan irratti immoo ayyaana galchaa midhaanii ayyaaneffadhu. **23** Dhiirri kee hundi waggatti yeroo sadii fuula Waaqayyo Goftaa, fuula Waaq Israa'el duratti haa dhi'aatien. **24** Ani Namoota Ormaa si duraa ari'ee nan baasa; daangaa kee nan bal'isa; yoo ati waggaati yeroo sadii Waaqayyo Waaqa kee duratti dhi'aachuu dhaqxus namni tokko iyuu biyya kee fudhachuu hin hawwu. **25** “Dhiiaarsaa waan raacitii qabu wajjin naa hin dhi'eessin; qalmi Ayyaana Faasiikka irraa hafus hamma baratti hin turin. **26** “Mataa midhaan lafa keetii keessaa filatamaa isaa gara mana Waaqayyo Waaqa keetii fidi. “Ilmoo re'ee aannan haadha isheettiin hin affeelin.” **27** Waaqayyos Museedhaan, “Dubbiin kana barreessi; ani akkuma dubbiin kanaatti si'i fi sabi Israa'el wajjin kakuu galeeraatti” jedhe. **28** Museenit utuu buddeena hin nyaatin yookaan utuu bishaan hin dhugun guyyaa afurtamaa fi halkan afurtamaa Waaqayyo bira achi ture. Innis dubbiin kakuu sana jechuuniis Ajajawwan Kurnan gabateewwan sana irratti barreesse. **29** Museen gabateewwan Dhuga ba'umsaa lamaan sana harkatti qabatee Tulluu Siinaa irraa gad bu'e; innis sababii Waaqayyo wajjin dubbachaa tureef akka fuulli isaa calaqqisu hin beekek ture. **30** Yommuu Aroonii fi sabni Israa'el hundi Musee arganittii kunoo, fuulli isaa calaqqisaa ture; isaanis isatti dhi'aachuu sodaatan. **31** Museen garuu isaan waame; Aroonii fi bulchitoonni hawaasichaa hundinuu gara isaaatti deebi'an; innis isaanitti dubbate. **32** Sabni Israa'el hundi isatti dhi'aate; innis waan Waaqayyo Gaara Siinaa irratti isatti dubbate hunda isaan ajaje. **33** Museen yommuu isaanitti dubbate fixatetti fuula isaa haguuggate. **34** Yommuu Waaqayyo wajjin dubbachuu dhaaf fuula isaa duratti ol seenu garuu hamma achii ba'utti haguuggii sana of irraa fuudha ture. Yommuu inni achii ba'ee waan ajajame sana saba Israa'elitti himutti, **35** isaan akka fuulli isaa calaqqisu argan. Ergasii Museen hamma Waaqayyo wajjin dubbachuu ol galutti fuula isaa deebisee haguuggata ture.

35 Museen waldaa Israa'el guutuu walitti qabee akkana jedheen; “Wanni Waaqayyo akka isin hojjettan isin ajaje kana: **2** Guyyaa ja'a hojjiin haa hojjetamu; guyyaan torbaffaan garuu isiniif guyyaa qulqullu dha; Waaqayyoof immoo sanbata boqonnaa ta'a. Namni guyyaa kana hojji hojjetu kam iyuu haa ajeefamu. **3** Guyyaa Sanbataatiin lafa jiraattan kamitti iyuu ibidda hin qabsiinnaa.” **4** Museen waldaa Israa'el guutuu dhaaf akkana jedhe; “Wanni Waaqayyo ajaje kana: **5** Waan qabdani irraa

Waaqayyoof kennaa dhi'eessaa. Namni fedhii qabu hundinuu: “kennaa warqee, meetii fi naasii Waaqayyoof haa fidu. **6** Kirrii bifaa cuquliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa gaarii, rifeensa re'ee, **7** togaa korbeessa hoolaa kan halluu diimaa cuuphamee fi gogaa duugame, muka laaftoo, **8** ibrasdaahaaf zayitii ejersaa, zayitii ittiin dibanii fi ixaana urgaa'uf immoo urgoottuuuwwan, **9** dhagaawwan sardoomiksii, dooqa gati jabeessa, dirataa fi qomee irratti kaa'atamu kan biraan haa fidu. **10** “Isin keessaa namoonni ogeeyyiin hundi dhufanii waan Waaqayyo ajaje hunda haa hojjetan: **11** “Kunis dinkaana qulqullu dinkaana isaatii fi irra buusaa isaa wajjin, hokkoowwan isaa, tuggee isaa, dagalee isaa, utubaa isaa, miilla isaa, **12** taabota danqaraa isaa wajjin, teessoo aaraaratii fi golgaa isaa dhoksus, **13** minjaala danqaraa isaatii fi mi'a isaa hunda wajjin, buddeena ilaalchaa; **14** baattuu ibrasaa kan ifaa ta'u mi'a isaa wajjin, ifa sanaafis ibrasaa fi zayitii, **15** iddo aarsaa ixaanaan danqaraa isaa wajjin, zayitii ittiin dibanii fi ixaana urgaa'u, karra ittiin dinkaana qulqullu seenanifis golgaa balbalaa, **16** iddo aarsaa kan qalma gubamuu ginggaalchaa isaa kan naasii irraa hojjetame wajjin, danqaraawwan isaatii fi mi'a isaa hunda, caabii naasii miilla isaa wajjin, **17** golgaawwan oobdii utubaawwanii fi miillawwan isaanii wajjin, golgaa karra oobdii sanaa, **18** dinkaana qulqullu fi qofoowwan oobdii dinkaana qulqullutii fi funyoowwan isaanii, **19** wayyaawwan fo'amani dha'aman kanneen isaan yeroo iddo qulqullu keessa tajaajilan uffataman jechuuniis wayyaawwan Aroon lubichaaf qulqulleeffamani fi wayyaawwan ilmaan isaa yeroo lubummaadhaan tajaajilanitti uffataman haa hojjetan.” **20** Ergasii hawaasni Israa'el guutuu Musee biraan ba'anii deeman; **21** namni fedhii qabuu fi namni yaadni isaa isakaheesi hundi dhufee hojji dinkaana wal ga'i'i sanaatiif, tajaajila isaa hundaa fi hojji wayyaawwan qulqullu sanaatiif kennaa Waaqayyoof fide. **22** Dhiirrii fi dubartii fedhii qaban hundi mi'a warqee irraa hojjetame kanneen gosa gosaa fidan; bitawoo, lootii, qubeelaa fi faaya fidan. Hundi isaanii iyuu warqee isaanii aarsaa sochoofamu godhanii Waaqayyoof dhi'eessan. **23** Namni kirrii bifaa cuquliisaa, dhiilgee yookaan bildiimaa yookaan quncee talbaa ba'eessa yookaan rifeensa re'ee, kaldhee korbeessa hoolaa kan halluu diimaa cuuphamee fi gogaa duugame qabu hundi ni fide. **24** Warri kennaa meetii yookaan naasii dhi'eessan kennaa Waaqayyoof dhi'eefamu godhanii fidan. Namni muka laaftoo kan qooda hojji sanaa kamiif iyuu ta'u qabu hundas ni fide. **25** Dubartoonni ogeeyyiin hundis harkaa fo'anii kirrii bifaa cuquliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa ba'eessa fo'an sana fidan. **26** Dubartoonni fedhii fi ogummaa qaban hundinuu rifeensa re'ee fo'an. **27** Bulchitoonni dhagaawwan sardoomiksii fi dhagaawwan gati jabeeyyi biraan dirataa fi kiisii qomaatti akka kaa'atamuuf fidan. **28** Akkasumas urgoottuu fi zayitii ibrasdaahaaf, zayitii ittiin dibanii fi ixaana urgaa'us fidan. **29** Dhiironni fi dubartoonni Israa'el warri fedhii qaban hundi hojji akka isaan hojjetaniif Waaqayyo karraa Museetiin isaan ajaje sana hundaaaf fedhii isaanittiin Waaqayyoof kennaa fidan. **30** Yommus Museen saba Israa'elii akkana jedhe; “Ilaa Waaqayyo Ooqaa Yihuudaa keessaa Bezali'eel ilma Uuri ilma Huuri filateera; **31** Hafuura Waaqaatiin, ogummaadhaan, dandeettii fi beekumsa hojji harkaa gosa hundumaan isaa guuteera. **32** Kunis akka inni warqeedhaan, meetii fi naasiidhaan hojji ogummaa hojjetuuf, **33** akka dhagaawwan muree qopheessuuf, akka muka soofuu fi akka hojji ogummaa harkaa kan gosa hundaa keessatti hirmaatuuf. **34** Waaqnis Bezali'eelii fi Olholiyaab ilma Ahisaamaak kan gosa Daan sanaaf dandeettii isaan ittiin warra kaan barsiisan kenne. **35** Akka isaan ogeeyyi hojji harkaa, bifaa baastotaa fi

warra kirri bifa cuqlisiatiin, dhiilgeen, bildiimaa fi quncee talbaa ba'eessaan midhagsanii fi wayyaa dhoftota hundi isaanii ogeeyyi hojii harkaatii fi bifa baastota ta'aniif ogummaa hojii gosa hundaa hojechuutiin isaan guute.

36 Bezali'eel, Oholiyaabii fi namni Waaqayyo ogummaa fi dandeettiisaan ittiin hojii ijaarsa iddo qulqulluu sanaa hunda beekan kenneef hundi akkuma Waaqayyo ajajetti hojii kana haa hojjetan." 2 Museen Bezali'eel, Oholiyaabii fi ogeessa Waaqayyo dandeettiisaan kenneef kan dhufee hojii sana hojjechuu fedhii qabu hunda waame. 3 Isaanis kennaawwan Isra'a eloonni ijaarsa iddo qulqulluu sanaatiif jedhanii fidan hunda Musee harkaa fuudhan. Namoonni Isra'a elis fedhii isaanitiin ganama kennaanisaanii fiduu itti fufan. 4 Ogeeyyi hojii harkaa kanneen iddo qulqulluu sana hojjetan hundi hojii isaanii dhiisanii dhufanii 5 Museedhaan, "Sabrii kun waan hojii Waaqayyo akka hojjetamuuf ajaje sanaaf barbaachisu caalaa fidaa jira" jedhan. 6 Museenis ajaja kenne; isaanis, "Dhiirri yookaan dubartiin tokko iyyuu waan biraatokko illee kennaan godhee iddo qulqulluu sanaaf hin dhi'eessin" jedhanii iddo qubataa sana keessatti labsan. Kanaafuu namoonni itti fufanii waa fiduu dhowwaman. 7 Wanti isaan duraanuu qaban hojii hunda hojjechuu ga'aa fi irraa hafaa tureetii. 8 Hojjettoota sana keessaa ogeeyyiin hundi golgaawwan kudhan kanneen quncee talbaa gaarii fo'amee fi kan kirrii bifa cuqlisiisa, dhiilgee fi bildiimaa irraa hojjetamaniin dunkaana qulqulluu haa hojjetan; golgaawwan sana irrattis ogeeyyiin harka qajeelan kirubeeli hojjetan. 9 Golgaawwan sun hundinuu wal qixxee ta'aniif tokkoon tokkoon isaanii dheerina dhundhuma digdamii saddeetiitii fi bal'ina dhundhuma afur qabu ture. 10 Isaanis golgaawwan shan walitti qabsiisan; shanan kaan illee akkasuma walitti qabsiisan. 11 Isaanis golgaawwan walitti qabsifaman kanneen jalqabaa keessaa handaraa isa moggaa irratti huuccu bifa cuqlisiisa irraa gurroowwan tolchan; golgaawwan walitti qabsifaman lammaffaa irrattis akkasuma tolfaman. 12 Isaanis golgaa tokko irratti gurroowwan shantama tolchan; gurroowwan shantama immoo golgaawwan walitti qabsiifaman lammaffaa keessaa isa moggaa irratti tolchan; gurroowwan sunis gamaa gamanaan turan. 13 Akka dunkaanni qulqulluun sun tokko ta'uufis hokkoowwan warqee shantama tolchanii golgaawwan sana ittiin walitti qabsiisan. 14 Isaanis haguuggi gubbaa dunkaana qulqulluu sanaa irra jiru haguuguuf golgaawwan rifeensa re'ee kudha tokko hojjetan. 15 Golgaawwan kudha tokkoon sun hundi wal qixxee turan; dheerinni isaanii dhundhuma soddoma, bal'inni isaanii immoo dhundhuma afur ture. 16 Isaanis golgaawwan shan iddo tokkotti walitti qabsiisan; golgaawwan kaan ja'aan immoo iddo tokkotti walitti qabsiisan. 17 Ergasiis golgaawwan gama tokkoon walitti qabsiifaman keessaa handaraa isa moggaa irratti gurroowwan shantama tolchan; golgaawwan gama kaan irratti walitti qabsiifaman keessaa handaraa isa moggaa irratti gurroowwan shantama tolchan. 18 Akka dunkaanni sun tokko ta'uuf ittiin walitti qabsiisuuq qabduuwawan naasii shantama tolchan. 19 Dunkaana sanaafis irra buusaa kaldhee korbeessa hoolaa kan halluu diimaa cuuphame, isa irraan immoo irra buusaa gogaa duugamee hojjetan. 20 Dunkaana qulqulluu sanaafis muka laaftoo irraa tuggeewwan qaqqajeloo hojjetan. 21 Dheerinni tokkoo tokkoon tuggeewwan sanaas dhundhuma kudhan, bal'inni issa immoo dhundhuma tokkoo fi walakkaa ture. 22 Tokkoon tokkoon tuggeewwan sanaas akka wal keessa galuu danda'uuf mucha lama lama qaba ture. Tuggeewwan dunkaana qulqulluu sanaa hunda akkasitti tolchan. 23 Gama kibba dunkaana qulqulluu sanaatiifis tuggeewwan digdama

hojjetan; 24 tuggeewwan digdamman sana jalatti miilla meetii afurtama jechuunis tuggee tokko jalatti miilla lama gurra isaa lamaanii, tuggee kaan jalattis miilla lama gurra isaa lamaanii tolchan. 25 Gama dunkaana qulqulluu sanaa kaanifiis karaa kaabaatiin tuggeewwan digdama tolchan. 26 Isaanifiis miilla meetii afurtama jechuunis tuggee tokko jalatti miilla lama, tuggee kaan jalattis miilla lama tolchan. 27 Karaa lixa biiftuutiin, dugda duuba dunkaana qulqulluu sanaatiifis tuggee ja'a hojjetan. 28 Karaa dugda duubaas golee dunkaana qulqulluu sanaatiifis utubaa lama tolchan. 29 Tuggeewwan golee kunneen jalaa hamma gubbaatti walitti fayyifamanii bantii irratti qubeela tokkoon walitti qabsiifaman; tuggeewwan golee lamaanii akkanuma hojjetan. 30 Kanaafuu tuggeewwan saddeeti kanneen miilla meetii kudha ja'a qabanitu ture; tokkoon tokkoon tuggee sanaas miilla lama lama qaba ture. 31 Akkasumas muka laaftoo irraa dagaleewwan tolchan; tuggeewwan dunkaana qulqulluu sana irra gama tokkoon jiraniif dagaleewwan shan, 32 tuggeewwan gama kaanii jiraniif shan, tuggeewwan dugda duubaan karaa lixa biiftuutiin jiraniif immoo dagaleewwan shan tolchan. 33 Dagalee walakkaa jiru sana akka inni gidduu tuggeewaniitiin moggaa tokkoo hamma moggaa kaanii fulla'u godhan. 34 Tuggeewwan sanaattis warqee dibanii akka dagaleewwan baatanifiis qubeelaawwan warqee itti tolchan. Dagaleewwan sanaattis akkasuma warqee uffisan. 35 Isaanis kirrii bifa cuqlisiisa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa haphii irraa golgaa tolchan; golgaa kana irrattis ogeessi harka qajeelu tokko fakkii kirubeeli tolche. 36 Golgaa sanaafis utubaawwan muka laaftoo afur tolchanii warqee itti uffisan; utubaa sanaafis hokkoowwan warqee hojjetanii miilla meetii afur itti tolchan. 37 Isaanis balbalaa dunkaanaachiif golgaa kirrii bifa cuqlisiisa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa kan qal'ifamee fo'amee harkaan irratti hodhame tokko faayessanii tolchan. 38 Isaanis utubootaa hokkoo qabu shan hojjetanii, fiihee si somaawwan utubootaa warqee uffisan; miilla isaanii shananis naasii irraa tolchan.

37 Bezali'eel muka laaftoo irraa taabota tolche; taabonni sunis dhundhuma lamaa fi walakkaa dheerata; dhundhuma tokkoo fi walakkaa bal'ata; dhundhuma tokkoo fi walakkaa ol dheerata ture. 2 Innis keessaa fi duuba isaatti warqee qulqulluu uffise; naannoo isaattis marsaa faaya warqee naannesse tolche. 3 Qubeela warqee afur tolcheefii miilla isaa afranitti qabsiise; qubeela lama gama tokkoon, qubeela kaan immoo gama kaanii itti kaa'e. 4 Ergasiis muka laaftoo irraa danqaraawwan tolchee warqee itti uffise. 5 Innis taabota sana ittiin baachuudhaaf danqaraawwan sana qubeelaawwan keessa loose. 6 Innis warqee qulqulluu irraa teessoo araaraa tolche; teessoo sunis dheerina dhundhuma lamaa fi walakkaa fi bal'ina dhundhuma tokkoo fi walakkaa qaba ture. 7 Moggaa lamaa teessoo araaraa irratti warqee tumame irraa Kiirubeeli lama tolche. 8 Innis Kiirubii tokko moggaa tokko irratti, Kiirubii lammaffaa moggaa kaan irratti tolche; kiirubeeli lamaan sana moggaa teessoo araaraa lamaan irratti teessoo araaraa wajjin mukuma tokko irraa tolche. 9 Kiirubeeli sun qoochoo isaanii ol bal'ifatanii teessoo araaraa sanatti gaaddiseessu turan. Kiirubeeli kunneen fuula isaanii walitti garaglfatanii gara teessoo araaraa ilaalu turan. 10 Isaanis muka laaftoo irraa minjaala dalga dheerinni isaa dhundhuma lama, bal'inni issa dhundhuma tokko, ol dheerinni isaa dhundhuma tokkoo fi walakkaa tolchan. 11 Isaanis warqee qulqulluu itti uffisanii naannoo isaatti marsaa warqee tolchan. 12 Naannoo issa irrattis hidhii hamma bal'ina harkaa ga'uu fi faaya warqee tolchan. 13 Isaanis qubeela warqee afur minjaala

sanaaf hoijetanii iddo miilli afran turetti goleewwan afranitti qabsiisan. **14** Qubeelaawwan sunis akka danqaraa minjaalli sun ittiin baatamu qabanif xiyyoo sanatti dhi'eefamanii kaa'aman. **15** Danqaraawwan minjaalli ittiin baatamu sun muka laaftoo irraa hoijetamanii warqeent itti uffifamee ture. **16** Mi'oota minjaala sana irra kaa'aman jechuunis caabiiwwan isaa, waciitiiwwan isaa, waciitiiwwan isaatii fi okkoteewwan isaa kanneen ittiin dhibaayyu dhibaafatan warqee qulqulluu irraa tolchan. **17** Baattuu ibsa, somaa isaatii fi damee isaa wajjin warqee qulqulluu irraa tumanii tolchan; waciitii isaa, hudhaa isaatii fi daraaraa isaa illee warqeedhuma tokko irraa tolchan. **18** Bitaa mirga baattuu ibsa sana keessaas dameewwan ja'a jechuunis sadii gama tokkoon sadii immoo gama kaaniin baafaman. **19** Xoofowwan lawuzii fakkaatan kanneen tokkoon tokkoon isaanii hudhaa fi daraaraa qaban sadii damee tokko irratti, waciitiiwwan lawuzii fakkaatan kanneen tokkoon tokkoon isaanii hudhaa fi daraaraa qaban sadii immoo damee kaan irratti tolchan. Dameewwan ja'aan baattuu ibsa irraa babba'an hunda irrattis akkasuma tolchan. **20** Xoofowwan hudhaa fi daraaraa qaban kanneen bifa lawuziitiin tolfaman afur baattuu ibsa sana irra turan. **21** Hudhaan tokko cimdi jalqabaa kan dameewwan baattuu ibsa irraa babba'an jala, hudhaan lammafaan cimdi lammafaa jala, hudhaan sadaffaan immoo cimdi sadaffaa jala ture; walumaa galatti dameewwan ja'atu ture. **22** Hudhaawwanii fi dameewwan hundinuu baattuu ibsa sana wajjin warqeedhuma qulqulluu tumame tokko irraa tolfaman. **23** Ibsaa torban sana, waan ittiin daaraa isaa dhadha'anii fi baattuu daaraa sana baattu illee warqee qulqulluu irraa tolchan. **24** Baattuu ibsaatii fi mi'a isaa hunda warqee qulqulluu taalaantii tokko irraa tolchan. **25** Isaanis muka laaftoo irraa iddo aarsaaixaanaa tolchan; iddoon aarsaa kunis dalga dheerina dhundhuma tokko, bal'ina dhundhuma tokko fi ol dheerina dhundhuma lamaa qabaatee gama afraniinuu wal qixxee ture. Gaanfawwan isaaas iddo aarsaa sanaan walumatti hoijetaman. **26** Isaanis gubbaa isaa irra, cinaacha isaa hundumaa fi gaanfawwan isatti warqee qulqulluu uffisanii naannoo isaatii marsaa warqee naannessanii tolchan. **27** Iddo aarsaa sanaafis marsaawwan warqee isatifi gaditti qubeelaawwan warqee lama tolchan; qubeelaawwan kanas akka isaan danqaraawwan ittiin iddo aarsaa baatan qabataniif gamaa gamanaan cinaacha lamaanitti tolchan. **28** Isaanis danqaraawwan muka laaftoo tolchanii warqee itti uffisan. **29** Akkasumas akkuma ogeessa urgooftu qopheessu tokkootti zayitti ittiin diban qulqulluu fiixaana urgaa'aa makaa hin qabne tolchan.

38 Isaanis muka laaftoo irraa iddo aarsaa qalma gubamuu kan dhundhuma sadii ol dheeratu ijaaran; iddoon aarsaa kunis dheerina dhundhuma shanii fi bal'ina dhundhuma shanii qabaatee gama afraniinuu wal qixxee ture. **2** Tokko tokko goleewwan afraniitti gaanfa tolchan; gaanfa fi iddo aarsaa sana mukuma tokko irraa tolchan; iddo aarsaa sana irrattis naasii uffisan. **3** Isaanis mi'a isaa hunda jechuunis waan ittiin daaraa haran, waan ittiin daaraa hammaaran, waciitii, hokkoo fooniitii fi baattuu ibiddaa naasii irraa tolchan. **4** Iddo aarsaa sanaafis naasii wal keessa xaxameen gingilchaa hoijetanii akka inni hamma walakkaa iddo aarsaatti ol ba'ee marsaa isaa jalaan jiraatu godhan. **5** Akka isaan danqaraawwan qabataniifis goleewwan gingilchaa naasii sanaa afraniif qubeelaawwan naasii hoijetan. **6** Danqaraawwan muka laaftos tolchanii naasii itti uffisan. **7** Iddo aarsaa sana ittiin baachuuvis danqaraawwan sana qubeelaawwan gamaa gamanaan iddo aarsaa irra jiran keessa galchan. Iddo aarsaa sanas keessa isaa duwwaa godhanii

saanqaa irraa tolchan. **8** Isaanis gabatee itti dhiqatan kan naasii miilla isaa kan naasii irraa hoijetame wajjin ofilaaleewwan dubartoota balbala dunkaana wal ga'ii dura tajaajilaniirraa tolchan. **9** Kanatti aansanii oobdii tolchan. Oobdichis gama kibbaatiin dhundhuma dhibba tokko dheeratee golgaa quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ame irraa hoijetames qaba ture; **10** utubaawwan digdamaa fi miilla naasii digdama qaba ture; utubaawwan kunneenis hokkoowwanii fi somaawwan meetii irraa hoijetamen qabu ture. **11** Gama kaabaatiinis akkasuma dhundhuma dhibba tokko dheeratee utubaawwan digdamaa fi miilla naasii digdama qaba ture; utubaawwan sunis hokkoowwanii fi somaawwan meetii irraa tolfaman qabu turan. **12** Gama lixaatiin dhundhuma shantama bal'atee golgaawwan utubaab kudhanii fi miilla kudhan qaba ture; hokkoowwanii fi somaawwan utuboota sanaas meetii irraa hoijetamen. **13** Fiixee ba'attiin, karaa ba'a biiftuutiin dhundhuma shantama bal'ata tur. **14** Golgaawwan dhundhuma kudha shan dhedheeratanii utubaab sadii fi miilla sadii qabanis karaa balbala tokko irra turan. **15** Golgaawwan dhundhuma kudha shan dhedheeratanii utubaab sadii fi miilla sadii qabanis balbala oobdii sana irra gama kaaniin turan. **16** Golgaawwan naannoo oobdii sanaa hundi quncee talbaa kan qaldhifamee fo'ame irraa tolfaman. **17** Miillawwan utuboota sanaa naasii irraa tolfaman. Hokkoowwanii fi somaawwan utubootaa immoo meetii irraa tolfamanii fiixee utuboota sanaatti meetii uffisan. Utuboornni oobdii sanaa hundinuu somaawwan meetii qabu turan. **18** Golgaan balbala oobdii sanaa kirri bifa cuquliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen dha'amee irratti faayeffamee hoijetame tolfame. Innis dhundhuma digdama dalga dheeratee akkuma oobdichaa dhundhuma shan ol dheerata ture; **19** utubaab afurii fi miilla naasii afuris qaba ture. Hokkoowwanii fi somaawwan isaanii meetii irraa tolfamanii fiixee isaantiiti meetiin uffifamee ture. **20** Qofoon dunkaana qulqullutti fi qofoon naannoo oobdii sanaa hundi naasii irraa tolfaman. **21** Baay'inni mi'a dinkaanni qulqulluun jechuunis dinkaanni dhuga ba'umsaa ittiin hoijetamee kan Lewwonni ajaja Museetiini qajeelfama litaamaar ilma Aroon lubichaatiin galmesson kanaa dha. **22** Bezali'eel ilmi Uri jechuunis ilmi ilma Huur namichi gosa Yihuudaa sun waan Waaqayyo Musee ajaje hunda hoijete. **23** Oholiyaab ilmi Ahiisaamaak namichi gosa Daan sunis isaa wajjin ture; innis ogeessa hojji harkaa, ogeessa bifa baasuui fi kan kirri bifa cuquliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen waa faayessu ture. **24** Baay'inni warqee aarsaa sochofamuu kan hojji iddo qulqulluu sanaa hunda irra ooole walumaa galatti akka madaalii saqilii iddo qulqullutti taalaantii 29 fi saqilii 730 ture. **25** Meetiin namoota waldaa keessa lakkaa'aman irraa argames akka madaalii saqilii iddo qulqullutti taalaantii 100 fi saqilii 1,775 ture. **26** Namoonni warra duraan lakkaa'amanii jiranitti dabalaman kanneen umuriin isaanii wagga digdama yookaan hammanaa ol ta'e 603,550 turan. Isaan kunneenis akka madaalii iddo qulqullutti matuma mataan beekaa tokko tolku jechuun walakkaa saqilii tokko tokko baasan. **27** Meetiin taalaantii 100 sanaan miillawwan iddo qulqullutti fi miillawwan golgaatu hoijetame; taalaantii 100 fi miilla 100 hoijetame; miilla tokko taalaantii tokkotu barbaachise jechuun dha. **28** Isaanis saqilii 1,775 sana hokkoo utubaawwanii tolchuuf, fiixee utubaawwanii uffisu fi somaawwan isaanii tolchuuf itti fayyadaman. **29** Naasiin aarsaa sochofamuu taalaantii 70 fi saqilii 2,400 ture. **30** Isas miilla balbala dunkaana wal ga'ii, iddo aarsaa kan naasii irraa hoijetame, gingilchaa isaa kan naasii irraa hoijetamee fi

mi'a isaa hunda tolchuufti fayyadaman; **31** akkasumas miilli naannoo oobdii, miilli balbala oobdii, qofooowwan dunkaana qulqulluu hundii fi qofooowwan naannoo oobdii hundi naasii irraa hoijetaman.

39 Isaanis uffata kirri bifa cuqliisaa, dhiilgee fi bildiimaan dha'ame kan iddoq qulqulluu keessa tajaajiluuf fayyadu hoijetan. Akkuma Waaqayyo Musee ajajettis uffata qulqulluu Aroonif hoijetan. **2** Isaanis warqee fi kirri bifa cuqliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen dirata hoijetan. **3** Isaanis kirri bifa cuqliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa qal'aa isaa tolchuufti jedhanii warqee sana ogummaa harkaatiin tumanii akka baalaatii haphisanii fo'aa fo'atti gargar kukkan. **4** Isaanis akka inni walitti guduunfamuu danda'uuf funyoo gatiittii kan golee isaa lamaanitti hidhamee ture dirata sanaaf tolchan. **5** Sabbanni isaa kan ogummaadhaan dha'ames akkuma isaa dirata wajjin tokko ta'ee warqeethaan, kirri bifa cuqliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen akkuma Waaqayyo Musee ajajetti hoijetame. **6** Isaanis dhagaawwan sardooniiksii qopheessanii marsaa faaya warqee naannoo isattii tolchan; maqaq ilmaan Israa'elis akka chaappaatti isaan irratti soofan. **7** Ergasiis akka ilmaan Israa'eliif dhagaa yaadanmoo ta'uuf akkuma Waaqayyo Musee ajajetti dhagaawwan sana funyoo gatiittii dirata sanatti qabsiisan. **8** Isaanis akkuma dirata sanaatti warqeethaan, kirri bifa cuqliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen ogummaadhaan kiisii qomaa tolchan. **9** Kiisiin qomaa kun gama afraniinuu wal qixxee ture; innis walitti dachaa ta'ee dheerina taakkuu tokkoo fi bal'ina taakkuu tokkoo qaba ture. **10** Dhagaawwan gati jabeeyyiis toora afuriin irratti maxxansan. Toora jalqabaa irratti sardiyoont, tophaaziyonii fi biiralee, **11** toora lammaffaa irratti baluur, sanpeerii fi almaaz, **12** toora sadaffaa irratti yaakinti, kelqedooni fi yaakinti, **13** toora afuraffaa irratti biiralee, sardooniiksii fi yaaspilliid maxxansan. Dhagaawwan kanneenittis marsaa faaya warqee tolchan. **14** Dhagaawwan kudha lama kanneen tokkoo tokkoo isaanii irratti maqaq gosoota kudha lama keessaa maqaan tokko akkuma chaappaatti soofame ni turan; tokkoon tokkoon dhagaawwan sanaas maqaq ilmaan Israa'el tokko tokkoof dhaabate. **15** Kiisiin qomaatiifis foncaa warqee qulqulluu akka funyootti fo'anii tolchan. **16** Isaanis marsaa faaya warqee lamaa fi qubeelaawwarqee lama tolchanii qubeelaawwan sana rogawwan kiisii qomaa keessaa lamatti guduunfan. **17** Foncaa warqee sana lamaanis qubeelaawwan rogawwan kiisii qomaa sanatti guduunfan. **18** Mataa lamaan foncaa lamaan sanaa kaan immoo marsaawwan faayaa lamaanitti guduunfanii karaa fuula duraatiin foncaa dirataa kan gatiittii qabsiisan. **19** Qubeelaawwan warqee lama tolchanii rogawwan kiisii qomaa biraat kanneen karaa moggaa keessaaatiin diratati aananii jiran lamaanitti qabsiisan. **20** Ergasiis qubeelaawwan warqee lama biraa tolchanii sabbatta mudhiittii olitti garjalee funyoo gatiittii lamaan, fuula dirataa duraan jiru sanaatti qabsiisan. **21** Isaanis akka kiisiin qomaa dirata irraa hin soschooneef qubeelaawwan kiisii qomaa sana sabbatta mudhiittii walitti qabsiisanii akkuma Waaqayyo Musee ajajetti funyoo bifa cuqliisaatiin qubeelaawwan diratati qabsiisan. **22** Isaanis huuccu guutumaan guutuutti bifti isaa cuqliisa ta'e irraa wandaboo dirataa tolchan; **23** walakkaa gubbaa wandaboo sanaattis afaan ittiin mataa seensifatan tolchan; akka inni hin tarzaaneefis qarqara afaan isaa irraa waa naannessanii hodhan. **24** Isaanis xiyyoo wandaboo sanaattis kirri bifa cuqliisaa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen roomaanii hoijetan. **25** Warqee qulqulluu

irraas bilbila hoijetanii rooomaanota gidduuudhaan naanwoo xiyyoo wandabootti qabsiisan. **26** Bilbillii fi rooomaanii sun akkuma Waaqayyo Musee ajajetti tokko tokkoon wal keessa makamanii naannoo xiyyoo wandaboo tajaajilaaf uffatamu sanaatti qabsiifaman. **27** Aroonii fi ilmaan isataifi immoo kitaa quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen dhoofsisanii hoijetan; **28** akkasumas quncee talbaa qal'aa isataati marata mataa, quncee talbaatiin gonfoo, quncee talbaa kan qal'ifamee fo'ameen immoo uffata wayyaa jalaa hoijetanii. **29** Sabbannis quncee talbaa kan qal'ifamee fo'amee fi kirri bifa cuqliisaa, dhiilgee fi bildiimaan faayeffame akkuma Waaqayyo Musee ajajetti hoijetame. **30** Isaanis warqee qulqulluu irraa faaya gonfoo qulqulluu tolchanii akkuma waan chaappaa irratti qirixamuutti: Kan Waaqayyoof Qulqulleeffamed, jedhanii irratti barreessan. **31** Ergasiis faaya sana marata mataatiin wal qabsiisuu jedhanii akkuma Waaqayyo Musee ajajetti funyoo bifa cuqliisa itti hidhan. **32** Akkasiin hojiin dukaana qulqulluu kan dukaana wal ga'ii hundi xumurame. Israa'eloonnis akkuma Waaqayyo Musee ajajetti waan hunda hoijetan. **33** Isaanis dukaana qulqulluu sana Museetti fidan: dukaanaa fi mi'a isaa hunda, hokkoowwan isaa, tuggeewwan isaa, dagaleewwan isaa, utuboota isataati fi miillawwan isaa; **34** irra buusa kal'ee korbeessa hoolaa kan halluu diimaan cuuphame, irra buusa gogaa duugameetii fi golgaa da'eessu; **35** taabota kakuu seeraa, danqaraa isataati fi teessoo araraa wajjin; **36** minjalaa mi'a isaa hundaa fi buddeena ilaalchaa wajjin; **37** baattuu ibsaan kan warqee qulqulluu irraa hoijetame, ibsaawwan tarree galanii fi mi'a isaa hunda wajjin, zayitti ibsaan; **38** iddo aarsaa kan warqee irraa hoijetame, zayitti ittiin diban, ixaana urgaa'ul, golgaa balbala dukaanaa; **39** iddo aarsaa kan naasisi irraa hoijetame, gingilchaa isaa kan naasisi irraa hoijetame wajjin, danqaraawwan isataati fi mi'a isaa hunda, caabii miilla isaa wajjin; **40** golgaawwan oobdii utubaawwanii fi miillawwan isaanii wajjin, golgaa karra oobdii sanaa, funyoowwanii fi qofooowwan oobdii, mi'a dukaanaa qulqulluu kan dukaana wal ga'ii hunda; **41** wayyaawwan fo'amaniid dha'aman kanneen yeroo iddo qulqulluu keessa tajaajilan uffataman, jechuunis wayyaawwan Aroon lubichaaf qulqulleeffamanii fi wayyaawwan ilmaan isaa yeroo lubummaadhaan tajaajilanitti uffat fe'a. **42** Israa'eloonnis akkuma Waaqayyo Musee ajajetti hojii hunda hoijetan. **43** Museenis hojii sana to'atee akkuma Waaqayyo ajajetti hojechuu isaanii arge. Museenis isaan eebbise.

40 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe: **2** "Guyyaa jalqaba ji'a jalqabaatti dukaanaa qulqulluu jechuunis dukaana wal ga'ii dhaabi. **3** Taabota kakuu seeraa isa keessa kaa'itii taaboticha golgaadhaan da'eessi. **4** Minjaala ol galchiittii mi'a isaa tottoltchi. Ergasiis baattuu ibsaan ol galchiittii ibsaan isaa irra dhaabi. **5** Iddo aarsaa ixaanaa kan warqee irraa hoijetame fuula taabota kakuu seeraa dura dhaabiitii balbala dukaanaa qulqulluutti immoo golgaa fannisi. **6** Iddo aarsaa qalma gubamuun sanas fuula balbala dukaanaa qulqulluu jechuunis dukaana wal ga'ii dura dhaabi; **7** gabatee itti dhiqatanis dukaana wal ga'itii fi iddo aarsaa gidduu dhaabiitii bishaanit itti naqi. **8** Naannoo isaattis oobdii hojjedhuutii balbala isaatti golgaa kaa'i. **9** "Zayitti ittiin diban fuuhdiittii dukaanaa qulqulluu fi waan isa keessa jiru hunda dibi; dukaanichaa fi mi'a isaa hunda qulqulleessi; innis ni qulqulla'a. **10** Ergasiis iddo aarsaa qalma gubamuutti fi mi'a isaa hunda dibi; iddo aarsaa sana qulqulleessi; innis waan hunda caalaa qulqulla'a ta'a. **11** Gabatee itti dhiqatanis fi miilla isaa dibitii isaan qulqulleessi. **12** "Aroonii fi ilmaan isaa gara balbala dukaana wal ga'itii fidiitii bishaaniin isaan dhiqi. **13** Ergasiis Aroonitti wayyaa qulqulluu uffisi; akka inni lubummaadhaan

na tajaajiluufis dibiitii isa qulqulleessi. **14** Ilmaan Isaas fidiitii kittaa itti uffisi. **15** Akka isaan lubummaadhaan na tajaajilaniifis akkuma abbaa isaanii dibde sanatti isaan dibi; dibamuun isaanii kunis dhaloota dhufu hunda keessatti lubummaa itti fufu ta'a." **16** Museen akkuma Waaqayyo isa ajajetti waan hunda hojjete. **17** Kanaafuu dunkaanni qulqulluu sun wagga lamaffaa keessa guyyaa jalqabaa kan ji'a jalqabaatti dhaabame. **18** Museen yeroo dunkaana qulqulluu sana dhaabetti miillawwan dunkaanichaa itti kaa'e; tuggeewwan isaa dhadhaabe; dagaleewwan isaa loose; utuboota isaa dhadhaabe. **19** Innis akkuma Waaqayyo isa ajajetti dunkaana qulqulluu irraan dunkaana diriirsee dunkaana sanatti immoo irra buusa uffise. **20** Dhuga ba'umsa sana fuudhee taabota keessa kaa'e; danqaraawwanis taabotatti hidhe; teessoo araaraa immoo taabota gubbaa kaa'e. **21** Museen akkuma Waaqayyo isa ajajetti taabota sana dunkaana qulqulluutti ol galchee golgaa da'eessu fanniseef; taabota kakuu seeraa sanas da'eesse. **22** Museenis minjaala sana gama kaaba dunkaana qulqulluutiin dunkaana wal ga'ii keessa golgaa sanaan ala kaa'e. **23** Akkuma Waaqayyo isa ajajettis fuula Waaqayyoo duratti buddeena achi irra kaa'e. **24** Baattuu ibsa immoo gama kibbaa dunkaana qulqulluutiin dunkaana wal ga'ii keessa fuullee minjaalaatiin kaa'e. **25** Akkuma Waaqayyo isa ajajettis ibsaawwan sana fuula Waaqayyoo dura dhadhaabe. **26** Museenis iddo aarsaa kan wargee irraa hoijetame sana fuula golgaa duraan dunkaana wal ga'ii keessa dhaabe. **27** Akkuma Waaqayyo isa ajajettis ixaana urgaa'aa isa irratti aarse. **28** Balbal dunkaana qulqulluu irrattis golgaa fannise. **29** Inni akkuma Waaqayyo isa ajajetti iddo aarsaa qalma gubamuu sana balbala dunkaana qulqulluu kan dunkaana wal ga'ii bira dhaabee qalma gubamuu fi kennaa midhaanii isa irratti dhi'eesse. **30** Gabatee sanas dunkaana wal ga'iittii fi iddo aarsaa gidduu kaa'ee bishaan dhiqataa itti naqe; **31** Museen, Aroonii fi ilmaan Arooniis harka isaanitii fi miilla isaanii dhiqachuuf itti fayyadamu turan. **32** Isaanis akkuma Waaqayyo Musee ajajetti yeroo dunkaana wal ga'ii seenan yookaan yeroo iddo aarsaatti dhi'aatan hunda ni dhiqatu turan. **33** Museenis naannoo dunkaana qulqulluutii fi iddo aarsaatti oobdii hoijetee balbala waltajjichaa irra golgaa dhaabe; akkasiiin Museen hojji sana hoijetee fixe. **34** Ergasiis duumessi dunkaana wal ga'ii haguuge; ulfinni Waaqayyoos dunkaana qulqulluu sana guute. **35** Museenis sababii duumessi sun dunkaana wal ga'ii irra bu'ee fi sababii ulfinni Waaqayyoo dunkaana qulqulluu guuteef dunkaana wal ga'ii seenuu hin dandeenye. **36** Israa'eloonni karaa isaanii hunda keessatti yommuu duumessi dunkaana qulqulluu irraa ka'u hunda ka'anii deemsa isaanii itti fufu turan. **37** Yoo duumessi irraa ka'u baate garuu hamma gaafa duumessi sun irraa ka'uutti hin deeman ture. **38** Kanaafuu karaa isaanii hunda keessatti fuula saba Israa'el hundaa duratti guyyaa guyyaa duumessi Waaqayyoo dunkaana qulqulluu irra ture; halkan halkan immoo ibiddi duumessa sana keessa ture.

Lewwota

1 Waaqayyo Musee waamee dafkaana wal ga'ii keessaan akkana jedhee itti dubbat; **2** "Israa'elootatti dubbadhu; akkanas jedhiin: 'isin keessaan namni kam iyuu yommuu horii keessaan Waaqayyoof kennaa dhi'eessutti karra loonii yookaan bushaayee keessaan haa dhi'eessu. **3** "Yoo kennaan sun qalma gubamu kan karra loonii ta'e, namichi sun korma hir'ina hin qabne haa dhi'eessu. Akka aarsaan sun fuula Waaqayyoof durattu fudhatama argatuufis balbala dafkaana wal ga'ii durattu haa dhi'eessu. **4** Namchis mataa horii aarsaa gubamuuf dhi'eeffamu sanaa irra harka isaa haa kaa'u; kunis araraa isaaaf buusuuf qooda isaa fudhatama argata. **5** Innis fuula Waaqayyoof durattu korma haa qalu; ilmaan Aroon luboonni dhiiga sanaa fudhannii iddo aarsaan kan balbala dafkaana wal ga'ii dura jirutti gama hundaan haa facaasan. **6** Innis aarsaa gubamu sana irraa gogaa baasee kutaa kutaatti murmura. **7** Ilmaan Aroon lubichaa immoo iddo aarsaa irratti ibidda qabsiisani qoraan irra haa naqan. **8** Ergasiis ilmaan Aroon luboonni kutaa murmurame, mataa fi cooma isaa qoraan iddo aarsaa irratti boba'u irra tarree haa naqan. **9** Innis mi'a garaatii fi miilla qalma sanaa bishaaniin haa dhiqu; lubichis hunda isaa iddo aarsaa irratti haa gubu. Kunis aarsaa gubamu kan ibiddaan dhi'aattu fi kan urgaan isaa Waaqayyoof tolou dha. **10** "Yoo aarsaan sun qalma gubamu kan bushaayee jechuuni hoolaa yookaan re'ee ta'e namichi dhi'eessu sun korma hir'ina hin qabne haa dhi'eessu. **11** Innis gama kaaba iddo aarsatiini fuula Waaqayyoof durattu haa qalu; ilmaan Aroon luboonni immoo gama hundaan dhiiga isaa iddo aarsaatti haa facaasan. **12** Namichi sunis kutaa kutaatti haa murmuru; lubichi immoo mataa fi cooma isaa qoraan iddo aarsaa irratti boba'aa jiru irra tarree haa naqu. **13** Innis mi'a garaatii fi miilla qalma sanaa bishaaniin haa dhiqu; lubichi immoo hunda isaa fidee iddo aarsaa irratti haa gubu. Kunis aarsaa gubamu kan ibiddaan dhi'aattu fi kan urgaan isaa Waaqayyoof tolou dha. **14** "Yoo aarsaan Waaqayyoof dhi'aatu sun qalma gubamu kan simbirrootaa ta'e namichi sun gugee yookaan gugee sookkeee haa dhi'eessu. **15** Lubichi sun gara iddo aarsaatti haa fidu; mataa isaa micciiree irraa haa kutu; ergasiis immoo iddo aarsaa irratti haa gubu; dhiigii isaa immoo iddo aarsaa cinatti haa coccobu. **16** Mi'a garaa isaa baallle isaa wajjin baasee karaa ba'a biiftutiini iddo aarsaa cinatti lafa daaraan jirutti haa gatu. **17** Karaa qoochoo isaaatiin haa baqaqsu; garuu guutumaan guutuutti gargar hin baasin; ergasiis lubichi iddo aarsaa irratti qoraan boba'aa jiru irratti haa gubu. Kunis aarsaa gubamu kan ibiddaan dhi'aattu fi kan urgaan isaa Waaqayyoof tolou dha.

2 "Namni tokko yommuu kennaa midhaanii Waaqayyoof dhi'eessutti, kennaa isaa daakuu bullaa'aa haa ta'u. Innis zayitiit itti haa naqu; ixaanas itti dabalee, **2** ilmaan Aroon luboota sanatti haa fidu. Lubichis daakuu bullaa'aa zayitiin itti naqame sana irraa konyee tokko ixaana hunda wajjin haa fuudhu; kanas kutaa yaadanno aarsaa gubamu kan ibiddaan dhi'eeffamu kan urgaan isaa Waaqayyoof tolou godhee iddo aarsaa irratti haa gubu. **3** Kennaan midhaanii hafe immoo kan Arooniif fi ilmaan isaa ti; kunis kutaa aarsaawwan hunda caalaa qulqulluu kan ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu dha. **4** "Yeroo ati kennaa midhaanii barbabaa ibiddaa irratti tolfamee dhi'eessutti, kennaa sun daakuu bullaa'aa jechuuni maxinoo zayitiin itti makame yookaan bixxillee raacitii malee tolfamee zayitiin irra dibame haa ta'u. **5** Kennaan kee kennaa midhaanii kan eelee irratti qopheeffame taanaan kennaan sun daakuu

bullaa'aa hin bukaa'in kan zayitiin itti makame irraa haa ta'u. **6** Isa caccabsiitii gubbaa isattii zayitiin naqi; inni kennaa midhaanii ti. **7** Kennaan midhaan keetii yoo eelee irratti qopheeffame, kennaa sun daakuu bullaa'aa fi zayitiin irraa haa qopheeffamu. **8** Kennaa midhaanii kan wantoota kanneen irraa qopheeffame Waaqayyoof fidi; kanas luba iddo aarsaatti geessutti kenni. **9** Innis Kennaa midhaanii sana irraa kutaa yaadanno fuudhee kennaa ibiddaan dhi'eeffamu kan urgaan isaa Waaqayyoof tolou godhee iddo aarsaa irratti haa gubu. **10** Kennaan midhaanii hafe immoo kan Arooniif fi ilmaan isaa ti; kunis kutaa aarsaawwan hunda caalaa qulqulluu kan ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu dha. **11** "Kennaan midhaanii kan isin Waaqayyoof dhi'eessitan hundinuu utuu raaciitii itti hin makamin qopheeffamu qaba; isin kennaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu tokko keessatti raacitii yookaan damma tokko illee gubuu hin qabdaniiitii. **12** Kennaan kanas akka mataa midhaaniiitii Waaqayyoof dhi'eessu dandeessu; garuu akka kennaa urgaa'aa tokkotti iddo aarsaa irratti dhi'aachuu hin qabu. **13** Kennaan midhaan keetii hunda soogiddaan mi'eessi; soogidda kakuu Waqa keetii kennaa midhaan keetii keessaan haa hambisin; kennaa kee hundatti soogidda dabali. **14** "Ati yoo mataa midhaanii keessaan kennaa midhaanii Waaqayyoof fidde, mataa midhaan asheetee ibiddaan waadamee sukkuumamee dhi'eessi. **15** Zayitiit itti naqittii ixaanas itti dabali; kun kennaa midhaanii ti. **16** Lubni sunis kutaa yaadanno midhaan sukkuumamee sanaatiif fi zayitiin sana ixaana hunda wajjin kennaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu godhee haa gubu.

3 "Kennaan nama tokkoo yoo aarsaa nagaa ta'e, namichi sunis karra loonii keessaan horii tokko, korma yookaan dhalaa yoo dhi'eesse, inni horii hir'ina hin qabne fuula Waaqayyoof durattu haa dhi'eessu. **2** Namichi sun mataa kennaa isaa irra harka isaa haa kaa'u; balbala dafkaana wal ga'ii durattis haa qalu. Ergasiis immoo ilmaan Aroon luboonni sun dhiiga horii sana iddo aarsaa sanatti gama hundaan haa facaasan. **3** Innis aarsaa nagaa irraa aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu haa fidu; kunis moora mi'a garaa haguuguu fi kan itti maxxanu hunda, **4** kalee lamaanii fi moora isaan irra jiru kan mudhiitti dhi'aattu, haguuggii tiruu kan namichi kaleedhaan walitti qabee baasu fa'i. **5** Ergasiis ilmaan Aroon waan kana aarsaa ibiddaan dhi'eeffamu kan urgaan isaa Waaqayyoof tolou godhanii iddo aarsaa irratti aarsaa gubamu kan qoraan boba'u irra jiru irratti haa guban. **6** "Inni yoo bushaayee keessaan horii tokko akka aarsaa nagaatti Waaqayyoof dhi'eesse, korma yookaan dhalaa hir'ina hin qabne haa dhi'eessu. **7** Inni yoo xobbaalla hoolaa dhi'eesse, fuula Waaqayyoof durattu haa dhi'eessu. **8** Namichi sunis mataa kennaa isaa irra harka isaa kaa'ee balbala dafkaana wal ga'ii durattu haa qalu. Ergasiis immoo ilmaan Aroon dhiiga horii sanaa iddo aarsaa irratti gama hundaan haa facaasan. **9** Innis aarsaa nagaa sana irraa qalma ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu haa fidu; kunis cooma isaa, duboo isaa kan lafee dugdaatti dhi'eeffamee kutame hunda, moora mi'a garaa haguuguu fi kan itti maxxanu hunda, **10** kalee lamaanii fi moora isaan irra jiru kan mudhiitti dhi'aattu, haguuggii tiruu kan namichi kaleedhaan walitti qabee baasu fa'i. **11** Lubni sunis waan kana nyaata godhee iddo aarsaa irratti haa gubu; nyaanni kunis aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu dha. **12** "Yoo kennaan isaa re'ee ta'e, inni fuula Waaqayyoof durattu haa dhi'eessu. **13** Namichi sun mataa re'ee sanaa irra harka isaa kaa'ee fuula dafkaana wal ga'ii durattu haa qalu. Ergasiis immoo ilmaan Aroon dhiiga horii sanaa iddo aarsaa irratti gama hundaan haa facaasan. **14** Innis waan dhi'eessu keessaan kennaa kana kennaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu

godhee haa dhi'eessu; kunis moora mi'a garaa haguuguu fi kan itti maxxanu hunda, **15** kalee lamaanii fi moora isaan irra jiru kan mudhiitti dhi'atu, haguuggii tiruu kan namichi kaleedhaan walitti qabee baasu fa'i. **16** Lubni sunis waan kana nyaata godhee iddo aarsaa irratti haa gubu; kunis aarsaa urgaa'aa ibiddaan dhi'efffamu dha. Coomni hundinuu kan Waaqayyo ti. **17** "Isin cooma tokko illee yookaan dhiiga tokko illee hin sooratinaa; wanni kun lafa isin jiraattan hundatti dhaloota dhufuuf jiru keessatti seera hin geeddaramnee dha."

4 Waaqayyo akkana jedhee Museetti dubbate; **2** "Israa'elootaan akkana jedhi; 'Yoo namni uttu hin beekin waan Waaqayyo dhowwe cabsuudhaan cubbuu hojjete. **3** "Lubichi dibame yoo cubbuu hojjeteen akkasiin sabatti cubbuu fide, inni cubbuu hojjete sanaaf dibicha hir'ina hin qabne tokko aarsaa cubbuu godhee Waaqayyoof haa dhi'eessu. **4** Innis dibicha sana balbala dukaana wal ga'ii irratti fuula Waaqayyo duratti haa dhi'eessu. Mataa dibicha sanaa irras harka isaa kaa'ee fuula Waaqayyo duratti haa qabatee haa seenu. **6** Lubni sunis quba isaa dhiiga keessa cuphee dhiiga sana irraa golgaa iddo aarsaa qabatee haa seenu. **7** Ergasiis lubni sun dhiiga sana irraa gaanfawwan iddo aarsaaixaana urga'a u kan dukaana wal ga'ii keessa fuula Waaqayyo dura jiru sana irratti haa naqu. Dhiiga dibicha sanaa kan hafe hunda immoo balbala dukaana wal ga'ii irratti miilla iddo aarsaa gubamuu jalatti haa dhangalaas. **8** Innis dibicha aarsaa cubbuutif dhi'efffame sana irraa cooma hunda haa baasu; kunis moora mi'a garaa haguuguu fi kan itti maxxanu hunda, **9** kalee lamaanii fi moora isaan irra jiru kan mudhiitti dhi'atu, haguuggii tiruu kan inni kaleedhaan walitti qabee baasu fa'i; **10** waan kanas akkuma loon aarsaa nagaatiif dhi'efffamu irraa moorri baafamu sanatti haa baasu. Lubnis iddo aarsaa kan aarsaa gubamuu irratti haa gubu. **11** Garuu gogaa dibicha sanaatii fi foon isaa hunda, mataa fi miilla isaa, mi'a garaatii fi cumaa isaa, **12** jechunis waan dibicha sanaa kan hafe hunda qubata keessaa gad baasee gara iddo seeraan qulqilluu ta'e kan daaraan itti gatamutti haa geessu; daaraa tulame irrattis ibidda qoraaniitiin haa gubu. **13** "Yoo waldaan Israa'el hundi uttu hin beekin cubbamee waan ajaya Waaqayyo keessatti dhowwame hojjete waldaan sun waa'ee waan sanaa beekuu baatu illee yakka qabeessa ta'a. **14** Yommuu cubbuun isaan hojjetan beekamutti waldaan sun dibicha tokko aarsaa cubbuu godhee dukaana wal ga'ii duratti fidee haa dhi'eessu. **15** Maanguddooni waldaa fuula Waaqayyo duratti mataa dibicha sanaa irra harka isaanii haa kaa'an; dibichi sunis fuula Waaqayyo duratti haa qalamu. **16** Lubni dibame sun dhiiga dibicha sanaa irraa fuudhee gara dukaana wal ga'ittti haa fidu. **17** Innis quba isaa dhiiga keessa cuphee golgaa duratti yeroor torba fuula Waaqayyo duratti haa facaaas. **18** Lubni sunis dhiiga sana irraa gaanfawwan iddo aarsaa kan dukaana wal ga'ii keessa fuula Waaqayyo dura jiru sana irratti haa naqu. Dhiiga dibicha sanaa kan hafe hunda immoo balbala dukaana wal ga'ii irratti miilla iddo aarsaa gubamuu jalatti haa dhangalaas. **19** Inni cooma hunda irraa baasee iddo aarsaa irratti haa gubu; **20** dibicha kanas akkuma dibicha aarsaa cubbuutif dhi'efffame sana godhe haa godhu; lubnis haaluma kanaan araara isaanii buusa; isaanis dhiifama argatu. **21** Innis ergasiis dibicha sana qubata keessaa gad baasee akkuma dibicha jalqabaa gube sana haa gubu; kunis aarsaa cubbuu waldaa ti. **22** "Bulchaan tokko yoo uttu hin beekin cubbuu hojjeteen waan ajaya Waaqayyo Waaqa isaa keessatti dhowwame hojjete inni yakka

qabeessa ta'a. **23** Inni yommuu cubbuu hojjete sana beeketti korma re'ee kan hir'ina hin qabne tokko aarsaa ofii isaatifi haa fidu. **24** Mataa re'ee sanaa irra harka isaa kaa'ee iddo aarsaan gubamu itti qalamutti fuula Waaqayyo duratti haa qalu; kunis aarsaa cubbuu ti. **25** Lubni sunis ergasiis dhiiga aarsaa cubbuutif dhi'efffame irraa quba isatiif fuudhee gaanfa iddo aarsaa kan aarsaan gubamu irratti dhi'efffamutti haa naqu; dhiiga hafe immoo miilla iddo aarsaa jalatti haa dhangalaas. **26** Innis akkuma cooma aarsaa nagaatiif dhi'efffame gube sana moora hunda iddo aarsaa irratti haa gubu; lubichi haala kanaan namichaaf araara cubbuu buusa; innis dhiifama argata. **27** "Saba keessaa namni tokko yoo uttu hin beekin waan ajaya Waaqayyo keessatti dhowwame keessaa tokko illee cabsuudhaan cubbuu hojjete inni yakka qabeessa ta'a. **28** Inni yommuu akka cubbuu hojjete beeketti cubbuu hojjete sanaaf re'ee dhaltuu hir'ina hin qabne tokko aarsaa ofii isatiif haa fidu. **29** Mataa re'ee aarsaa cubbuutif dhi'efffamte sanaa irras harka isaa kaa'ee iddo aarsaa gubamuutti haa qalu. **30** Lubni sunis ergasiis dhiiga sana irraa quba isatiif fuudhee gaanfa iddo aarsaa kan aarsaan gubamu irratti dhi'efffamutti haa naqu; dhiiga hafe hunda immoo miilla iddo aarsaa jalatti haa dhangalaas. **31** Akkuma moorri itti aarsaa nagaa irraa baafamutti inni moora hunda haa baasu; lubni immoo aarsaa urgaan isaa Waaqayyotti tolu godhee iddo aarsaa irratti haa gubu. Akkasiinis lubni araara buusaaf; innis dhiifama argata. **32** "Inni yoo hoolaa tokko aarsaa cubbuu ofii isatiif fide, dhaltuu hir'ina hin qabne haa fidu. **33** Mataa hoolaa sanaa irras harka isaa kaa'ee iddo aarsaan gubamu itti qalamutti aarsaa cubbuutif haa qalu. **34** Lubni sunis ergasiis dhiiga aarsaa cubbuutif dhi'efffame irraa quba isatiif fuudhee gaanfa iddo aarsaa kan aarsaa gubamuutti haa naqu; dhiiga hafe hunda immoo miilla iddo aarsaa jalatti haa dhangalaas. **35** Akkuma moorri itti hoolaa aarsaa nagaatiif dhi'efffamte irraa baafamutti inni moora hunda haa baasu; lubni immoo aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'efffamte gubaatti iddo aarsaa irratti haa gubu. Lubnis akkasiin cubbuu namichi hojjeteef araara buusaaf; innis dhiifama argata.

5 "Namni tokko yoo waan nama kakachiisu dhaga'ee waa'ee waan arge yookaan beeku sanaa dhugaa ba'uudiduudhaan cubbuu hojjete inni itti gaafatama. **2** "Yookaan namni tokko yoo waan akka seeraatti xuraa'aa ta'e jechunis raqa bineensa xuraa'aa yookaan horii xuraa'aa yookaan uumamawwan xuraa'oo kanneen lafa irra munyuuqanii uttu hin beekin tuqe inni xuraa'eera; yakka qabeessa ta'a. **3** Yookaan inni yoo xuraa'ummaa namaa jechunis waan isa xureessu kam iyuu uttu hin beekin tuqe, yommuu waan sana beeketti yakka qabeessa ta'a. **4** Yookaan namni yoo uttu itti hin yaadin waan gaarii yookaan hamaa gochuuf kakate, waa'ee waan uttu itti hin yaadin kakate sanaa beekuu baatu illee maalumaafuu yommuu waan sana beeketti inni yakka qabeessa ta'a. **5** Inni yoo karaa kanneen keessaa tokkoon iyyuu yakka qabeessa ta'e karaa kamiin akka hojjete haa himatu; **6** adaba cubbuu hojjete sanaatiifis akka aarsaa cubbuu isaaftaatuuf bushaayee keessaa hoolaa yookaan re'ee dhaltuu Waaqayyoof haa fidu; lubnis cubbuu namichaatiif aarsaa araaraa haa dhi'eessu. **7** "Namichi sun cubbuu hojjeteef hoolaa dhi'eessutti harka qalleessa yoo ta'e adabbii cubbuu isatiif gugee lama yookaan gugee sosookkee lama, tokko aarsaa cubbuutif tokko immoo aarsaa gubamuuf Waaqayyoof haa fidu. **8** Lubattis isaan haa fidu; lubni immoo kan aarsaa cubbuutif taatu duraan dursee haa dhi'eessu. Innis mataa ishee micciiree morma ishee haa cabsu; garuu irraa hin kutin. **9** Dhiiga aarsaa cubbuu sana irraa fuudhee cinaacha iddo

aarsaatti haa facaas; dhiigni hafe immoo miilla iddo aarsaa jalatti haa dhangalaafamu; kun aarsaa cubbuu ti. **10** Ergasiis lubichi akkuma ajajametti kan lammaffaa sana aarsaa gubamu godhee cubbuu namichi hojjetee aarsaa aaraara haa dhi'eessu; innis dhiifama argata. **11** “Namichi sun yoo gugee lama yookaan gugee sosookkee lama dhi'eessuutti harka qalleessa ta'e inni cubbuu hojjete sanaaf daakuu bullaa'aa iifiti tokkoo keessaa harka kurnaffaa aarsaa cubbuutif haa dhi'eessu. Sababii wanni kun aarsaa cubbuu ta'eef namichi zayitii yookaan ixanaa itti hin dabalin. **12** Innis lubatti haa fidu; lubichi immoo konyee tokko irraa fuudhee akka kutaa yaadannoo tokkootti aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffame gubbaatti iddo aarsaa irratti haa gubu; kun aarsaa cubbuu ti. **13** Lubichis haala kanaan cubbuu namichi hojjetee araara buusa; innis dhiifama argata. Aarsaan hafe immoo akkuma aarsaa midhaanitti kan lubichaat ta'a.” **14** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **15** “Namni yoo seera cabsee utuu hin beekin waan Waaqayyoof qulqulleffame kam iyyutti cubbuu hojjete inni adabbii cubbuu isatiif bushayee keessaa korbeessa hoolaa kan hir'inna hin qabne kan gatiin issaakka saqiliiddo qulqulluutti meetiidhaan tilmaamame tokko aarsaa yakkaa godhee Waaqayyoof haa fidu; kun aarsaa yakkaati. **16** Namichi sunis waan wantoota qulqulluutti irraa hir'ise sana iddo haa buusu; gatii waan sanaa illee harka shan keessaa harka tokko itti dabalee hunda isaa lubatti haa kennu; lubni sunis korbeessa hoolaa aarsaa yakkaatifi dhi'eeffame sanaan aaraarabuusaaf; innis dhiifama argata. **17** “Namni yoo cubbuu hojjetee waan ajjawwan Waaqayyo keessatti dhowwame hojjetee, inni yoo beekuu baate illee yakka qabeessa ta'eera; itti gaafatamas. **18** Innis akka tilmaamaa keettiif bushayee keessaa korbeessa hoolaa hir'inna hin qabne tokko aarsaa yakkaa godhee lubatti haa fidu. Lubichis haluma kanaan yakka namichi utuu hin beekin hojjetee araara buusa; innis dhiifama argata. **19** Kun aarsaa yakkaati; namichi sun Waaqayyotti yakka hojjeteeera.”

6 Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **2** “Namni yoo waa'ee waan imaanaa isatti kennamee yookaan waanisa bira kaa'amee yookaan waan hatame tokko ollaa isaa gowwoomsuudhaan yookaan saamuuudhaan cubbuu hojjetee Waaqayyoof amanamu baate, **3** yookaan yoo qabeenya bade argee waa'ee isaa soba dubbate yookaan yoo sobaan kakate yookaan yoo cubbuu akkasii kan namoonni hojjetee kam iyyuu hojjetee, **4** yoo akkasiin cubbuu hojjetee yakka qabeessa ta'e inni waan hate yookaan waan humnaan saame yookaan waanimaanaa isatti kennamee yookaan waan bade kan lafaa arge sana **5** yookaan waan sobaan itti kakate hunda haa deebisu. Inni waan sana guutummaatti iddo haa buusu; gatii waan sanaas harka shan keessaa harka tokko itti dabalee hunda isaa guyyma aarsaa yakka ofii isaa dhi'eeffatutti abbaa qabeenya sanaatiif haa kennu. **6** Ergasiis inni bushayee keessaa korbeessa hoolaa hir'inna hin qabne kan gatiin isaa gatii adabbii yakka tokkootti tilmaamamu aarsaa yakka ofii isaa kan Waaqayyoof dhi'eeffamu godhee lubatti haa fidu. **7** Lubichi haluma kanaan fuula Waaqayyoof duratti aaraara isaa buusa; innis wantoota kanneen keessaa waan hojjetee kan yakka qabeessa isa godhe kamiafii iyyuu dhiifama argata.” **8** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **9** “Aroonii fi ilmaan isatiif ajaja kana kenni: ‘Seerri aarsaa gubamuun kanaa dha; aarsaan gubamu hamma lafti bariitutti halkan giutuu ibidda iddo aarsaa irra jiru gubbaa haa turu; ibiddis ittuma fufee iddo aarsaa irratti haa boba'u. **10** Lubni sunis uffata isaa kan quncee talbaa irraa hojjetamee fi uffata wayyaa jalaan dhagna isatti aauu kan quncee talbaa irraa hojjetamee haa uffatu; ergasiis daaraa aarsaa gubamuun kan ibiddi

iddoo aarsaa irratti gubee fixe sana haree iddo aarsaa cina haa kaa'u. **11** Ergasiis uffata sana of irraa baasee kan biraa haa uffatu; daaraa sanas baatee qubata keessaa gad baasee lafa akka seerata qulqulluutti ta'etti haa geessu. **12** Ibiddi iddo aarsaa irra jiru yeroo hunda boba'u qaba; yoom iyyuu hin dhaamin. Lubichi ganama ganama ibidda sanatti qoraan haa naqu; aarsaa gubamu ibidda irratti haa qopheessu; kana irrattis cooma aarsaa nagaa haa gubu. **13** Idoo aarsaa irratti ibiddi yeroo hunda haa boba'u; gonkumaas hin dhaamin. **14** “Seerri kennaa midhaanii kanaa dha: Ilmaan Aroon waan kana fuullee iddo aarsaatti fuula Waaqayyoof duratti haa dhi'eessan. **15** Lubnis daakuu bullaa'aa konyee tokkoo fi zayitii, ixanaa kennaa midhaanii irra jiru hunda wajjin fuudhee urgaan Waaqayyotti tolugodhee akka kutaa yaadannootti iddo aarsaa irratti haa gubu. **16** Aroonii fi ilmaan isaa immoo waan irraa hafe haa nyaatan; kun maxinio iddo qulqulluutti nyaatamu qabuu dha; isaanis oobdii dinkaana wal ga'ii keessatti haa nyaatan. **17** Wanni kun raacitiidhaan tolfaamuu hin qabu; ani kennaa ibiddaan naa dhi'eeffamu keessaa akka qooda isaanittii waan kana isaanittikenneera. Kunis akkuma aarsaa cubbuutii fi aarsaa yakkaatti waan hunda caalaa qulqullu dha. **18** Sanyiin Aroon kan dhiira ta'e kam iyyuu waan kana nyaachuu danda'a. Kunis qooda kennaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu keessaa dhaloota keessan kan dhufutti bara baraa Arooniif kennamee dha; namni isatuq hundinius ni qulqulla'a.” **19** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **20** “Kennaan Aroonii fi ilmaan isaa guyyaa inni dibamutti Waaqayyoof dhi'eessuu qaban kanaa dha: Daakuu bullaa'aa iifiti kudhan keessaa tokkoo jechunis walakkaa isaa ganama, walakkaa immoo galgala yeroo hunda kennaa midhaanii godhanii haa dhi'eessan. **21** Kunis zayitiidhaan eelee irratti haa tolfaamuu; akka gaariitti walitti makiittii kennaa midhaanii sanaa caccabsii urgaan Waaqayyotti tolugodhii dhi'eessi. **22** Ilmi isaa kan luba ta'ee dibamee iddo isaa bu'u waan kana haa qopheessu; kennaan kun sababii qooda Waaqayyoof kan bara baraa ta'eef guutummaatti haa gubamu. **23** Kennaan midhaanii kan lubichi dhi'eessu hundi guutummaatti haa gubamu; aarsaan sun nyaatamu hin qabutii.” **24** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **25** “Aroonii fi ilmaan isatiinakkana jedhe: ‘Seerri aarsaan cubbuu itti dhi'eeffamu kanaa dha: Aarsaan cubbuu iddo aarsaan gubamu itti qalamutti fuula Waaqayyoof duratti haa qalamu; aarsaan kun waan hunda caalaa qulqullu dha. **26** Lubni isaa dhi'eessu aarsaa kana haa nyaatu; kunis oobdii dinkaana wal ga'ii keessatti iddo qulqulluutti nyaatamu qaba. **27** Namni foonsana tuqu kam iyyuu ni qulqulla'a; yoo dhiigni isaa tokko iyyuu uffatatti faca'e uffata sana iddo qulqulluutti miicuu qabda. **28** Okkoteen suphee kan foonsun itti affeelame haa cabsamu; yoo okkotee naasiitti affeelame garuu haqamee bishaaniin haa dhiqamu. **29** Dhiirri gosa lubootaa ta'e kam iyyuu foonsana nyaachuu ni danda'a; kun waan hunda caalaa qulqullu dha. **30** Garuu aarsaan cubbuu kan aaraara buusuu dhaf dhiigni isaa gara dinkaana wal ga'ii iddo Qulqulluutti fidamu kam iyyuu nyaatamuun hin qabu; inni gubamuun qaba.

7 “Seerri aarsaa yakkaa kan waan hunda caalaa qulqulluutti ta'e sanaa kana: **2** Aarsaan yakkaa iddo aarsaan gubamu itti qalamutti haa qalamu; dhiigni isaa immoo gama hundaan iddo aarsaatti faceafamu qaba. **3** Moorri isaa hundinius aarsaa ta'e dhi'eeffamu qaba; kunis duboo fi moora mi'a gara haguugu, **4** kalee lamaanii fi moora isaan irra jiru kan mudhiitti dhi'aatu, haguuggiin tiruu kan kaleewwan wajjin ba'u wal faana haa dhi'aatu. **5** Lubichis aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'aatu godhee iddo aarsaa irratti haa gubu; kun aarsaa

yakkaa ti. **6** Dhiirri gosa lubootaa ta'e kam iyyuu foon kana nyaachuu danda'a; kun garuu iddoq qulqulluutti nyaatamuun qaba; aarsaan kun waan hunda caalaq qulqulluu dha. **7** "Seerri aarsaan cubbuutii fi aarsaan yakkaa ittiin dhi'eefamu tokkuma; aarsaawwan kunneen kan luba ittiin aaraa buusuu ta'u. **8** Lubni namaaf jedhee aarsaa gubamu dhi'eessu tokko gogaa aarsaa gubamu sanaa ofii isatiif haa fudhatu. **9** Kennaan midhaanii kan barbadaa ibiddaa irratti yookaan eelee irratti yookaan beddee irratti bilchaate kam iyyuu luba isa dhi'eessuuf haa kennamu; **10** kennaan midhaanii kam iyyuu jechuunis kan zayitiin itti makame yookaan goggogaan ilmaan Aroon hundaaf wal qixxee haa kennamu. **11** "Seerri aarsaa nagaa kan namni tokko ittiin Waaqayyoof dhi'eessu qabu kana. **12** "Inni yoo galata galchuuf aarsaa dhi'eefafe, aarsaa galataa kana wajjin maxinooy zayitiin itti makame, bixxileera raacitii malee tolfamee zayitiin irra dibamee fi maxinooy daakuu bullaa'aa kan akka gaarii sukkuumamee zayitiin itti makame haa dhi'eessu. **13** Aarsaa nagaa kan galataaf dhi'eeffatu wajjinis kennaa maxinooy raacitii qabu haa dhi'eessu. **14** Aarsaa hunda keessaatokko tokko fuudhee akka kennaa Waaqayyoof dhi'eefamu tokkoottii haa fidu; kunis luba dhiiga aarsaa nagaa facaaasu sanaaf haa kennamu. **15** Foon aarsaa nagaa kan galataaf dhi'eeffamu gaafuma dhi'aate sana nyaatamee dhumuun qaba; wanni tokko iyyuu isa irraa hafee buluu hin qabu. **16** "Yoo aarsaan isaa wareega guuttachuu yookaan aarsaa fedhiidhaan dhi'attu ta'e, aarsaan sun guyyuma inni dhi'eesse nyaatamuun qaba; kan hafe garuu guyyaa itti aanu nyaatamuun danda'a. **17** Foon aarsaa sana irraa hamma guyyaa sadappaatti hafe gubamuun qaba. **18** Foon aarsaa nagaa sana irraa yoo wanni tokko iyyuu guyyaa sadappaatti nyaatamee aarsaan sun hin fudhatamu. Kun sababii xuraa'aa ta'eef nama dhi'eesse sanaaf fudhatama hin qabaatu. Namni foon sana irraa nyaatu itti gaafatama. **19** "Foon waan akka seeraatti xuraa'aa ta'e kam iyyuu tuqe hin nyaatamin; foon sun gubamuun qaba. Foon kaan garuu namni akka seeraatti qulqulluu ta'e kam iyyuu nyaachuu danda'a. **20** Garuu namni xuraa'aaan yoo foon aarsaa nagaa kan Waaqayyoof dhi'eeffame nyaate, inni saba ofii keessaa haa balleeffamu. **21** Namni yoo waan xuraa'aa jechuunis xuraa'ummaa namaa yookaan horii xuraa'aa yookaan waan xuraa'aa kam iyyuu, waan jibbisisaas tuqee ergasii immoo foon aarsaa nagaa kan Waaqayyoof dhi'aate keessaa nyaate namni sun saba ofii keessaa haa balleeffamu." **22** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **23** "Israa'eloootaa akkana jedhi; 'Moora loonii yookaan kan hoolaa yookaan kan re'ee kamii iyyuu hin nyaatinia. **24** Coomni horii du'e argamee yookaan bineensi ajjeesee waan biraaf haa oolu; isin garuu isa nyaachuu hin qabdan. **25** Namni horii ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffame irraa cooma isaa nyaate kam iyyuu saba ofii isaa keessaa haa balleeffamu. **26** Isin lafa jiraattan hundatti dhiiga simbirroo yookaan horii gosa kamii iyyuu hin nyaatinia. **27** Namni kam iyyuu yoo dhiiga nyaate saba ofii isaa keessaa haa balleeffamu." **28** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **29** "Israa'eloootaa akkana jedhi; 'Namni aarsaa nagaa Waaqayyoof dhi'eessu kanuma irraa fuudhee aarsaa ofii isaa Waaqayyoof haa dhi'eessu. **30** Aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamus harkuma isatiif haa fidu; cooma sana handaraafa wajjin haa fidu; handaraafas aarsaa sochoofame godhee fuula Waaqayyoof duratti haa sochoosu. **31** Lubichi cooma sana iddoa aarsaa irratti haa gubu. Handaraafni isaa garuu Aroonii fi ilmaan isatiif haa kennamu. **32** Tafa mirgaa kan aarsaa nagaa keessanii kennaa godhaatii lubaaf kennaa. **33** Ilmi Aroon kan dhiigaa fi cooma aarsaa nagaa dhi'eessu sun tafa mirgaa qooda ofii isaa

godhee haa fudhatu. **34** Ani aarsaa nagaa kan Israa'eloootaa irraa handaraafa sochoofamee fi tafa dhi'aate sana fudhadheera; kanas akka qooda isaan bara bараан Israa'eloota irraa argataniitti Aroon lubichaa fi ilmaan isatiif kenneera." **35** Gaafa isaan lubummaadhaan Waaqayyoon tajaajiluuf dhi'aatanitti aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'aate irraa qoodni Aroonii fi ilmaan isatiif ramadame kana. **36** Guyyaa isaan dibamanitti, akka Israa'eloorni qooda isaanii godhanii bara bараан dhaloota dhufutti waan kana isaanii kennan Waaqayyo ajajeera. **37** Egaa seerri dhi'eessu aarsaa gubamuu, kennaa midhaanii, aarsaa cubbuu, aarsaa yakkaa, seerri dibamuu lubummaatii fi aarsaa nagaa kanaa dha; **38** kunis ajaja Waaqayyo gaafa akka Israa'eloorni Gammoojji Siinaatti kennaa isaanii Waaqayyoof dhi'eessan Gaara Siinaa irratti Museedhaaf kennee dha.

8 Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **2** "Aroonii fi ilmaan isaa, uffata isaanii, zayitiit ittiin diban, dibicha aarsaa cubbuutii dhi'eeffamu, korbeeeyyi hoolaa lamaa fi gundoo maxinooy baatu fidu; **3** waldaa hundas balbala dunkaana wal ga'iit duratti walitti qabbi." **4** Museenis akkuma Waaqayyo isaa ajaje sana godhe; waldaan hundis balbala dunkaana wal ga'iit duratti walitti qabame. **5** Museenis waldaan sanaan, "Wanni Waaqayyo akka hoijetamu ajaje kana" jedhe. **6** Ergasiis Museen Aroonii fi ilmaan isaa gara fuula duraatti fidee bishaaniin isaan dhiqe. **7** Innis Aroonittti kittaa uffisee sabbataan hidheef; wandabooz itti uffisee isaa irratti dirata dabaleef; dirata sanas sabbata ogummaadhaan hoijetameen hidheef. **8** Kiisii qomaa itti kaa'ee kiisii sana keessa immoo Uriimii fi Tumiimii kaa'e. **9** Museenis akkuma Waaqayyo isaa ajajetti mataa Aroonittti marata mare; marata sana irrattis karaa fuula duraatiin faaya warqee kan gonfoo qulqulluu tolche. **10** Ergasiis Museen zayitiit ittiin diban fuudhee dunkaana qulqulluu fi waan achi keessa jiru hunda dibee qulqulleesse. **11** Zayitiit sana irraas fuudhee iddoa aarsaa irratti yero torba facaase; akka isaa qulqulleessuufis iddoa aarsaafti fi mi'a isaa hunda akkasumas gabatee itti dhiqatian miilla isaa wajjin zayitiit dibe. **12** Zayitiit ittiin diban irraas fuudhee mataa Aroon irratti dhangalaase; isaa qulqulleessuufis isaa dibe. **13** Museenis akkuma Waaqayyo isaa ajajetti ilmaan Aroon gara fuula duraatti baasee kittaa itti uffise; sabbataan hidheefi gonfoo mataa isaanittti kaa'e. **14** Ergasiis immoo aarsaa cubbuutii dibicha dhi'eesse; Aroonii fi ilmaan isaa mataa dibicha sanaa irra harka isaanii kaa'an. **15** Museenis dibicha sana qalee dhiiga fuudhee iddoa aarsaa qulqulleessuufis quba isatiif gaanfa iddoa aarsaa hunda dibe; dhiiga hafe immoo miilla iddoa aarsaa jalatti gad naqe. Araara isaaq buusuufis iddoa aarsaa sana qulqulleesse. **16** Akkasumas moora naannoo mi'a garaa jiru, haguuggi tiruu, kalee lamaanii fi moora isaanii fuudhee iddoa aarsaa irratti gube. **17** Dibicha sana, gogaa isaa, foon isatiif fi cumaa isaa garuu akkuma Waaqayyo isaa ajajetti qubata keessaa gad baasee gube. **18** Ergasiis immoo aarsaa gubamuuf korbeessa hoolaa dhi'eesse; Aroonii fi ilmaan isaa mataa hoolaa sanaa irra harka isaanii kaa'an. **19** Museen immoo korbeessa hoolaa sana qalee dhiiga isaa iddoa aarsaafti gama hundaan facaase. **20** Korbeessa hoolaa sana gargar kukkutee mataa, bu'aa fi cooma isaa gube. **21** Innis mi'a garaatii fi luka bishaaniin dhiqee korbeessa hoolaa sana giutuu iddoa aarsaa irratti gube. Kunis aarsaa gubamu, foolii namatti tolu, aarsaa nyaataas akkuma Waaqayyo Musee ajajetti Waaqayyoof dhi'eeffamee dha. **22** Innis ergasiis korbeessa hoolaa kaan jechuunis hoolaa ittiin muudan sana dhi'eesse; Aroonii fi ilmaan isaa immoo mataa hoolaa sanaa irra harka isaanii kaa'an. **23** Museenis hoolaa sana qalee dhiiga isaa irraa fuudhee fixee surra Aroon mirgaa, quba abbuudduu harka

isaa mirgaatii fi quba abbuudduu miilla isaa mirgaa dibe. **24** Ilmaan Aroonis gara fuula duraatti baasee dhiiga fuudhee fiixee surra isaanii mirgaa, quba abbuudduu harka isaanii mirgaatii fi quba abbuudduu miilla isaanii mirgaa ittiin tuqe. Ergasiis dhiiga sana iddo aarsaatti gama hundaan facaase. **25** Innis cooma, duboo, moora naannoo mi'a garaa jiru, haguuggii tiruu, kalee lamaanii fi moora isaanii, tafa mirgaa fuudhe. **26** Ergasiis gundoo maxinoo baatu kan fuula Waaqayyoo dura ture sana irraa maxinoo tokko, maxinoo zayitiidhaan tolfame tokkoo fi bixxilee tokko fuudhe; waan kanas cooma sanaa fi tafa mirgaa irra kaa'e. **27** Innis wantoota kanneen hunda harka Aroonii fi harka ilmaan isaa keessa kaa'ee aarsaa sochoofamu godhee fuula Waaqayyoo duratti sochoose. **28** Museenis wantoota kanneen harka isaanittii fuudhee aarsaa ittiin luba ta'an kan ibiddaan Waaqayyoof dhi'eefamu, foolii namatti tolu, aarsaa nyaataa godhee iddo aarsaa irratti aarsaa gubamu gubbaatti gube. **29** Museenis handaraafa fuudhee aarsaa sochoofamu godhee fuula Waaqayyoo duratty sochoose; kunis akkuma Waaqayyo isaa ajajetti qooda Museen korbeeessa hoolaa ittiin luba ta'an irraa argatuu dha. **30** Ergasiis Museen zayitii ittiin dibanii fi dhiiga iddo aarsaa irra jiru irraa fuudhee Aroonii fi uffata isattii, ilmaan isattii fi uffata isaanittii facaase;akkasiiniis Aroonii fi uffata isaa, ilmaan isattii fi uffata isaanii qulqlulleesse. **31** Museenis Aroonii fi ilmaan isatiin akkana jedhe; "Foon sana balbala dunkaana wal ga'ii duratti affeelaaf; akkuma ani 'Aroonii fi ilmaan isaa haa nyaatan' jedhee ajajetti foona sana buddeena gundoo aarsaan ittiin luboota ta'an keessa kaa'amu sana keessa jiru wajjin achumatti nyaadhaa. **32** Foonii fi buddeena hafu immoo ibiddaan gubaa. **33** Sababii luba ta'uun keessan bulttii torba fudhatuu hamma yeroon luba ta'uun keessanii raawwatutti bulttii torba balbala dunkaana wal ga'ii duraa hin deeminaa. **34** Waan har'a hoijetame kana Waaqayyotu araara isinii buusuf akka hoijetamu ajaje. **35** Isin akka hin duuneef bulttii torba halkanii fi guyyaa balbala dunkaana wal ga'ii dura turaatii waan Waaqayyo isin irraa barbaadu hoijedhaa; wanni ani ajajame kanaati." **36** Aroonii fi ilmaan isaa waan Waaqayyo karaa Museetiin ajaje hunda hoijetan.

9 Museen bulttii saddeettafaatti Aroon, ilmaan Aroonii fi maanguddoota Israa'el waame; **2** Arooniis akkana jedhe; "Aarsaa cubbuutif dibicha tokko, aarsaa gubamuuf immoo korbeeessa hoolaa tokko kanneen hir'inai hin qabne fuudhii fuula Waaqayyoo duratti dhi'eessi. **3** Ergasiis Israa'elootaan akkana jedhi: 'Aarsaa cubbuutif korbeeessa re'ee tokko, aarsaa gubamuuf immoo dibicha tokkoo fi korbeeessa hoolaa kanneen umuriin isaanii waggaas tokko ta'ee fi kanneen hir'inai hin qabne, **4** aarsaa nagaatiif immoo sangaa tokkoo fi korbeeessa hoolaa tokko, kennaa midhaanii kan zayitiidhaan sukkuumame wajjin fuula Waaqayyoo duratti aarsaa gochuuf dhi'eessi. Har'a Waaqayyo isinitti mul'ataatiit.'" **5** Isaanis waan Museen isaan ajaje sana fuula dunkaana wal ga'ii duratti fidan; waldaan hundinuu dhufee fuula Waaqayyoo dura dhaabate. **6** Museenis, "Akka ulfinni Waaqayyoo isinitti mul'atuuf wanni Waaqayyo akka isin gootan isin ajaje kana" jedhe. **7** Ergasiis Museen Arooniin akkana jedhe; "Gara iddo aarsaa kottuutii aarsaa cubbuu keetitii fi aarsaa kee kan gubamu dhi'eefadhuiti ofii keetii fi sabaaf aaraa buusi; akkuma Waaqayyo ajajettii aarsaa sabaa dhi'eessiitii aaraara isaanifi buusi." **8** Aroon gara iddo aarsaa dhufee dibicha aarsaa kan sababii cubbuu isatiif dhi'aate sana qale. **9** Ilmaan isaa dhiiga isattii fidan; inni immoo dhiiga sana keessa quba isaa cuuphee gaanfawwan iddo aarsaa dibe; dhiiga hafe immoo miiloo iddo aarsaa jalatti dhangalaase. **10** Innis

akkuma Waaqayyo Musee ajajetti aarsaa cubbuu sana irraa moora, kaleewwanii fi haguuggii tiruu iddo aarsaa irratti gube; **11** foonii fi gogaa isaa immoo qubata keessaa baasee gube. **12** Inni ergasiis aarsaa gubamu qale. Ilmaan isaa dhiiga fidanii itti kennan; innis iddo aarsaa irratti gama hundaan facaase. **13** Isaanis aarsaa gubamu bu'aa bu'aadhaan, mataa wajjin isatti kennan; innis iddo aarsaa irratti gube. **14** Mi'a garaatii fi luka qalma sanaas dhiqee iddo aarsaa irratti, aarsaa gubamu gubbaatti gube. **15** Itti aansees Aroon aarsaa sabaa dhi'eesse; re'ee aarsaa cubbuu sabaatiif dhi'eefamu sana fuudhee qale; akkuma duraan hoijetettis aarsaa cubbuu godhee dhi'eesse. **16** Innis aarsaa gubamu fidee akkuma ajajametti dhi'eesse. **17** Kennaa midhaanii fidee konyee tokko irraa fuudhee aarsaa ganama ganama gubamu irratti dabalee iddo aarsaa irratti gube. **18** Aroon sangaa fi korbeeessa hoolaa sana sanaa nagaa kan sabaaf jedhamee dhi'eefamu godhee qale. Ilmaan isaa immoo dhiiga fidanii isatti kennan; innis dhiiga sana iddo aarsaa irratti gama hundaan facaase. **19** Cooma sangaitii fi korbeeessa hoolaa sanaa jechuunis duboo, moora mi'a garaa haguugu, kaleewwanii fi haguuggii tiruu, **20** handaraafota irra kaa'an; Aroon cooma sana iddo aarsaa irratti gube. **21** Aroon akkuma Museen isaa ajajetti handaraafotaa fi tafa mirgaa aarsaa sochoofamu godhee fuula Waaqayyoo duratti sochoose. **22** Aroon harka isaa sabatti bal'isee isaan eebbise. Erga aarsaa cubbuu, aarsaa gubamu fi aarsaa nagaa dhi'eesssee booddees gad bu'e. **23** Musee fi Aroon dunkaana wal ga'ii seenan; yommuu achii ba'anittis saba eebbisian; ulfinni Waaqayyoos saba hundatti mul'ate. **24** Ibiddis Waaqayyo biraabae'ee aarsaa gubamu fi cooma iddo aarsaa irra ture sana fixe; sabni hundis waan kana argee ililche; adda isatiinii gombifamee sagade.

10 Ilmaan Aroon jechuunis Naadaabii fi Abiihuu gиргираа isaanii fudhatanii ibidda itti naqanii ixanaa irratti firfirsan; isaanii ibidda hin eeyyamamne kan Inni hin aajin fuula Waaqayyoo duratti dhi'eessan. **2** Kanaafuu ibiddi Waaqayyo biraabae'ee gubee isaan fixe; isaanis fuula Waaqayyoo duratti dhuman. **3** Museenis Arooniin akkana jedhe; "Wanni Waaqayyo dubbatte kanaa dha: "Ani warra natti dhi'aatan gidduutti, qulqullina koo nan argisiisa; saba hunda durattis ani nan ulfaadah." Aroon immoo ni cal'ise. **4** Museenis Miishaa'elii fi Elzaafaan ilmaan Uzii'el obboleessa abbaa Aroon sanaa ofitti waamee, "Kottaatiidurbiwwan keessan fuula iddo qulqulluu duraa fuudhaatii qubata keessaa gad baasaa" jedhe. **5** Jarris dhufanii akkuma Museen ajajetti akkuma isaan kittaa isaanii uffatanii jiranitti fuudhanii qubata keessaa gad isaan baasan. **6** Ergasiis Museen Aroonii fi ilmaan Aroon, Ele'aazaarii fi litaamaariin akkana jedhe; "Mataa keessan filachuu hin dhiisinaa; wayyaa keessanis hin tarasaasinaa; yoo kanaa achii isin ni duutu; Waaqayyo saba guituutti dheekkama. Garuu firoonni keessan manni Israa'el hundi warra Waaqayyo ibiddaan balleesse sanaaf boo'uu danda'u. **7** Sababii zayitiin Waaqayyoo kan ittiin diban isin irra jiruuf isin balbala dunkaana wal ga'ii duraa hin deeminaa; yoo kanaa achii ni duutu." Isaanis akkuma Museen isaan ajaje godhan. **8** Waaqayyo Arooniin akkana jedhe; **9** "Atii fi ilmaan kee yommuu dunkaana wal ga'ii ol seentanitti daadhii wayinii yookaan dhugaatii nama macheessu hin dhuginaa. Yoo kanaa achii ni duutu. Wanni kun dhaloota dhufuuf seera bara baraa ta'a. **10** Isin waan qulqulluu fi waan qulqulluu hin ta'in, waan xuraa'aa fi waan xuraa'aa hin ta'in addaan baaftanii beekuu qabdu; **11** seera Waaqayyo karaa Museetiin isaanii kenne hundas saba Israa'el barsiisuu qabdu." **12** Museenis Aroonii fi ilmaan Aroon warra hafan jechuunis Ele'aazaarii fi

litaamaariinakkana jedhe; "Kennaamidhaanii kaaarsaawwan ibiddaan Waaqayyoof dhi'eefaman sana irraa hafe fuudhaatii utuu inni hin bukaa'in tolchaatii iddo aarsaa biratti nyaadhaa; aarsaan kun waan hunda caalaa qulqulluudhaatii. **13** Wanni kun aarsaawwan ibiddaan Waaqayyoof dhi'eefaman keessaa sababii qooda keetii fi qooda ilmaan keetii ta'ee lafa qulqulluutti nyaadhaa; aniakkana ajajameeraati. **14** Garuu ati, ilmaan keetii fi intallan kee handaraafa sochofamee fi tafa dhi'eefame sana nyaachuu dandeessu. Waan kanas iddo seeraan qulqulluutti nyaadhaa. Wanni kun qooda keetii fi qooda ilmaan keetii ta'ee aarsaa nagaa kan saba Israa'el irraa isiniif kennamee dhaatii. **15** Tafni dhi'eefamee fi handaraafni sochofame sun akka aarsaa sochofamu tokkootti akka fuula Waaqayyoo durattischohofamu cooma aarsaa ibiddaan dhi'eefame wajjin fidamu qaba; kunis akkuma Waaqayyo ajajetti qooda keetii fi qooda ilmaan keetii kanbaraaraa ti." **16** Museenis re'ee aarsaa cubbuu sana jabeesee barbaade; Kunoo re'en sun gubamee ture; innis ilmaan Aroon warra hafanittiechuunis Ele'aazarrii filitaamaaritti aareekkana jedhee isaan gaafate; **17** "Isin maaliif aarsaa cubbuu sana iddo qulqulluutti hin nyaatin? Aarsaan sun waan hunda caalaa qulqulluutti nyaachuu qabdu ture." **18** Aroonis Museedhaanakkana jedhe; "Kunoo, isaan har'a aarsaa isaanikan cubbuutii fi aarsaa isaanii kan gubamu fuula Waaqayyoo durattidhi'eessaniiru; garuu wanniakkasiikun naqqabeera. Utuuani aarsaa cubbuu sana har'a nyaadhee jiraadhee silaa wanni sun fuula Waaqayyoo durattinu fudhatama turee?" **20** Museenis yommuu waan kana dhaga'etti ni gammade.

11 Waaqayyos Musee fi Arooniinakkana jedhe; **2** "Israa'elootaanakkana jedhaa; Bineensota lafa irra jiraatan hunda keessaa kanneen isin nyaachuu dandeessanisaankanaa dha: **3** Bineensa kotteen isaa guutumaan guutuutti baqaqaa ta'e kan alala guuru kam iyyuu nyaachuu dandeessu. **4** "Kanneen alala qofa guuran yookaan kotteen isaanii qofti baqaqaa ta'e garuu nyaachuu hin qabdani. Gaalli yoo alala guure iyyuu kottee baqaqaa hin qabu; inni isiniif qulqulluutti. **5** Osoleen yoo alala guurte iyyuu kottee baqaqaa hin qabdu; isheen isiniif qulqulluutti. **6** Illeettiin yoo alala guurte iyyuu kottee baqaqaa hin qabdu; isheen isiniif qulqulluutti. **7** Booyyeen yoo kottee baqaqaa qabaate iyyuu alala hin guuru; inni isiniif qulqulluutti. **8** Isin foon isaanii nyaachuu yookaan raqa isaanii tuquu hin qabdani; isaan isiniif qulqulluutti. **9** "Uumamawwan bishaan galaanotaa fi bishaan lageenii keessa jiraatan hunda keessaa kanneen qoochoo fi qola qaban kam iyyuu nyaachuu dandeessu. **10** Garuu uumamawwan galaanotaa fi lageen keessa jiraatan kanneen qoochoo fi qola hin qabne hundi, uumamawwan bishaan keessa munyuuqan hundi yookaan kanneen bishaan keessa jiraatan hundi isiniif xuraa'oo haata'an. **11** Isaan isin durattixuraa'oo waan ta'aniif foon isaanii hin nyaatinnaa; raqni isaanis xuraa'aa haata'u. **12** Wanni bishaan keessa jiraatuun qoochoo fi qola hin qabne kam iyyuu isiniif xuraa'aa haata'u. **13** "Isaan kenneen simbirroota isin jibbuu qabdanii dha; hin nyaataman; isaan xuraa'oo dha: risaa, rumicha, rumicha gurraacha, **14** culullee, culullee gurraacha gosa garaa garaa, **15** arraagessagaosa garaa garaa, **16** guchii, urunguu, allaattibishaanii, coroffee gosa garaa garaa, **17** urunguu xinnaa, daakiyyee, urunguu guddaa, **18** urunguu adii, urunguu gammoojji, allaattirraqaa, **19** huummoo,

huummoo gosa kamii iyyuu, haadha gaayyee, simbira halkanii. **20** "Ilbiisomni barrisan kanneen miilla afraniinuudeeman hundi isiniif xuraa'oo haata'an. **21** Ta'us ilbiisomni barrisan kanneen miilla afraniinuudeeman keessaa tokko tokko nyaachuu ni dandeessu; isaanis warra ittiin lafa irra utealuutu miilla dadachauqabaniidha. **22** Isaan keessaa hawaanisa gosa garaa garaa, hawaanisa magariisa garaa garaa, farda waqaqaa garaa garaa fi korophisa garaa garaa nyaachuu dandeessu. **23** Garuu ilbiisota barrisan kanneen miilla afur qaban biraa hundi isiniif xuraa'oo haata'an. **24** "Isin wantoota kanneeniin of xureessitu; namni raqa isaanii tuqu kam iyyuu hamma galgalaatti xuraa'aa dha. **25** Namni reefa isaanii tokko illeef lafaa fuudhu kam iyyuu uffata isaa miiccachuu qaba; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **26** "Bineensi kottee baqaqaa qabu kan kotteen isaa guutumaan guutuutti gargar hin qoodamin yookaan alala hin guurre kam iyyuu isiniif xuraa'aa dha; namni raqa isaanii tuqu kam iyyuu xuraa'aa ta'a. **27** Bineensota miilla afurin deeman hunda keessaa kanneen faanaan ejetan isiniif xuraa'oo dha; namni raqa isaanii tuqu kam iyyuu hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **28** Namni raqa isaanii lafaa fuudhu kam iyyuu uffata isaa miiccachuu qaba; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. Isaanis isiniif xuraa'oo dha. **29** "Uumamawwan lafa irra munyuuqan keessaa isaan kenneen isiniif xuraa'oo dha; isaanis: tuqaa, hantuuta, loccucciurguddaa gosa gosaa, **30** loccucciurguddaa, naacha, qarcoo, qarcabboo fi gaarrarraa dha. **31** Uumamawwan lafa irra munyuuqan keessaa isaan kenneen isiniif xuraa'oo dha; namni raqa isaanii tuqu kam iyyuu galgalaatti xuraa'aa ta'a. **32** Uumamawwan sana keessaa tokko yoo du'e mi'a wayii irra bu'e, mi'sun faayidaanisaawaan fedhe iyyuu ta'u, inni muka irraa, huccuu irraa, gogaa irraa yookaan keeshaa irraa hoijetamu illeef mi'sun xuraa'aa ta'a; mi'a sana bishaan keessa busua. Innis hamma galgalaatti xuraa'aa ta'e ergasii immoo qulqulluutti. **33** Isaan keessaa tokko okkotee keessa yoo bu'e, wanni okkotee sana keessa jiruhundi xuraa'aa ta'a; isinis okkotee sana cabsuu qabdu. **34** Nyaanni nyaatamuudanda'u kan garuu bishaan okkotee akkasii keessaa itti naqame kam iyyuu xuraa'aa dha; dhugaatiin okkotee sana keessaa dhugamuudanda'u kam iyyuu xuraa'aa dha. **35** Wanni raqa uumamawwan kanaa keessaa tokko iyyuu irra bu'u kam iyyuu xuraa'aa ta'a; eeleen yookaan okkoteewaa itti bilcheessan cabsamuu qaba. Isaan xuraa'oo dha; isinis akka mi'a xuraa'atti isaanilaala. **36** Burqaan yookaan boollibishaan itti kuufamuimmoo qulqulluutti. **37** Raqni tokko sanyii facaafamuuf jiru irra yoo bu'e sanyiin sun qulqulluutti. **38** Garuu sanyii sana irratti bishaan naqameeraqni wayii yoo irra bu'e sanyiin sun isiniif xuraa'aa dha. **39** "Horiinakka isin nyaattaniif isiniif eeyyamame tokko yoo du'e, namni raqa isaa tuqe kam iyyuu hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **40** Namni raqa sana irraa waa nyaatu wayyaa isaa miiccachuu qaba; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. Namni raqa sana lafaa fuudhe wayyaa isaa miiccachuu qaba; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **41** "Uumamni lafa irra munyuuqan iyyuu xuraa'aa dha; nyaatamuuhin qabu. **42** Uumamni lafa irra loo'u kan garaadhaan lafa irra loo'u yookaan miilla afurin yookaan miilla hedduun deemu kam iyyuu hin nyaatinnaa; inni xuraa'aa dha. **43** Uumamawwan kanneen keessaa tokkoon iyyuu of hin xureessinaa. Isin akka xuraa'oo hin taaneef isaanin of hin xureessinaa. **44** Ani Waaqayyo Waaqa keessanidha; waanani qulqulluutti ta'ee isinis of qulqulleessaati qulqulloota ta'a. Uumamni lafa irra munyuuqan iyyuu of hin xureessinaa. **45** Ani Waaqayyo kan Waaqa keessantauuf jedhee biyya

Gibxiitti isin baasee dha; kanaafuu ani qulqulluudhaatii isinis qulqulluun ta'aa. **46** "Seerri waa'ee horii, simbirroo, lubbuu qabeeyyii bishaan keessa munyuuqan hundaa fi uumama lafa irra munyuuqu hundaa kanaa dha. **47** Isin waan xuraa'aa fi waan qulqulluun, uumama nyaatamuu fi kan hin nyaatamne addaan baataanii beekuu qabdu."

12 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Israa' elootaan akkana jedhi: 'Dubartiil ulfootfee ilma deessee jirtu akka seeraatti akkuma yeroo xurii of irraa qabdu sanaatti bultii torbaaf xurooftuu taati. **3** Ilmi sunis guyyaa saddeetaffaati dhagna haa qabatu. **4** Ergasiis dubartiin sun dhiiga ishee irraa qulqulleeffamuuf bulttii soddomii sadii eeggachuu qabdi. Ishee hamma yeroon qulqulleeffamuu ishee raawwataamutti waan qulqulluun hin tuqin yookaan gara iddo qulqulluun hin dhaqin. **5** Isheen yoo durba deessee jiraatte akkuma yeroo xurii of irraa qabdu sanaatti torban lamaaf xurooftuu taati; ergasiis immoo dhiiga ishee irraa qulqulleeffamuu bulttii jaatamii ja'a eeggachuu qabdi. **6** "Isheen gaafa yeroon qulqulleeffamuu ishee kan sababii ilmaa yookaan intalaa raawwataamutti, xobbaallaa hoolaa kan wagga tokko aarsaa gubamuuf, gugee sookkee tokko yookaan gugee tokko aarsaa cubbuutiif balbala dunkaana wal ga'ii durattti gara lubaa haa fiddu. **7** Innis isheedhaaf araara buusuuq jedhee waan kana fuula Waaqayyo duratti aarsaa dhi'eessa; isheen is ergasiik akka seeraatti dhangala aa dhiiga ishee irraa qulqulloofti. "Seerri dubartiil ilma yookaan durba deessuu kanaa dha. **8** Isheen yoo xobbaallaa hoolaa fiduu hin dandeenye, gugee lama yookaan gugee sosookkee lama, tokko aarsaa gubamuuf kaan immoo aarsaa cubbuutiif haa fiddu. Haala kanaan lubichi isheedhaaf araara buusa; isheen is ni qulqullofti."

13 Waaqayyo Musee fi Arooniin akkana jedhe; **2** "Namni yoo gogaa dhagna isaa irraa itto yookaan finniisa yookaan baarolee qabaatee wanni sun gogaa dhagna isaa irratti gara lamxiitti geeddarami, namichi sun gara Aroon lubichaatti yookaan ilmaan isaa luboota keessa gara isa tokkootti haa geeffamu. **3** Lubni sun madaa gogaa dhagna namichaa irra jiru haa qoru; yoo rifeensi madaa sana irra jiru addaatee madaan sun gogaa keessa darbee fooniitti gad seene, dhukkubni sun dhukkuba lamxii ti. Lubichis erga isa qoree booddee akka inni akka seeraatti xuraa'aa ta'e haa labsu. **4** Yoo baaroleen gogaa namichaa irra jiru addaatee garuu gogaa keessa darbee fooniitti gad hin seenin, yoo rifeensi madaa sana irra jirus hin addaatin, lubichi namicha madaa'e sana bulttii torba kophaahti baasee haa tursu. **5** Bulttii torbaffaatti immoo lubichi isa haa qoru; lubni yoo akka madaan sun hin geeddaramini fi akka inni gogaa namichaa irra hin faffaca'in arge ammas bulttii torba kophaahti baasee isa haa tursu. **6** Amma illee lubichi bulttii torbaffaatti namicha haa qoru; kunoo, yoo madaan sun qooree gogaa irra hin faffaca'in, lubichi akka namichi qulqulluu ta'e haa labsu; wanni sun cittoo dha. Namichi wayyaa isaa haa miiccatu; inni ni qulqulla'a. **7** Garuu inni erga qulqulluun ta'uun isaa akka labsamuuf lubatti of argisiiseed booddee yoo cittoon sun gogaa isaa irra faffaca'e inni amma illee lubatti of argisiisu qaba. **8** Lubichis isa haa qoru; yoo cittoon sun gogaa irra faffaca'e jiraate lubichi akka inni xuraa'aa ta'e haa labsu; wanni kun lamxii dha. **9** "Namni yoo lamxii qabaate inni lubatti fidamuun qaba. **10** Lubichi isa haa qoru; kunoo yoo iiti adiin kan rifeensi addeesse gogaa irra jiraatee fi foon iita sanaa diimatee mul'ate, **11** wanni sun dhukkuba gogaa kan hin fayyinee dha; lubichis akka namichi xuraa'aa ta'e haa labsu. Waan inni duraanuu xuraa'aa ta'eef lubichi kophaahti baasee isa tursuun barbaachisaa miti. **12**

"Dhukkubni sun hamma lubni arguu danda'utti gogaa isaa irra yoo faffaca'e gogaa namicha madaa'e sanaa mataadhaa hamma miillaatti haguuge, **13** lubichi isa haa qoru; kunoo yoo dhukkubni sun guutumaan guutuutti dhagna namichaa wal ga'e inni akka namichi qulqulluu ta'e haa labsu. Waan dhagni isaa guutuun addaateeef namichi sun qulqulluu dha. **14** Inni garuu yeroo ittaa foon isaa keessaan diimatee mul'atu qabaatu xuraa'aa dha. **15** Lubichi yeroo foon diimatee mul'atu argutti akka namichi sun xuraa'aa ta'e haa labsu; foon diimate xuraa'aa dha; namichis lamxii qaba. **16** Yookaan yoo foon diimaan geeddarami addaate namichi lubatti of argisiisu haa dhaqu. **17** Lubnis isa haa qoru; yoo madaan sun addaatee lubichi akka namichi madaa'e sun qulqulluu ta'e haa labsu; namichis ni qulqulla'a. **18** "Namni gogaa isaa irraa dhullaa yoo qabaatee dhullaan sun fayyee jiraate, **19** yoo iddo dhullaan ture sanatti itti adiin yookaan baaroleen diimaan adiin mul'ate inni lubatti of haa argisiisu. **20** Lubnis isa haa qoru; kunoo yoo wanni sun waan gogaa keessa darbee foon seene fakkaatee rifeensi isaa keessaas addaatee lubichi akka inni xuraa'aa ta'e haa labsu. Wanni kun dhukkuba lamxii iddo dhullaan turetti ba'ee dha. **21** Garuu yommuu lubni baarolee sana qorutti, kunoo yoo rifeensi adiin irra hin jiraatinii fi yoo baaroleen sun uttu gogaa darbee foon hin seenin qooree jiraatee lubni kophaahti baasee bulttii torba isa haa tursu. **22** Yoo baaroleen sun gogaa irra faffaca'e, lubichi akka namni sun xuraa'aa ta'e haa labsu; kun dhukkuba namatti darbuu dha. **23** Garuu baaroleen sun yoo hin geeddaramini fi yoo hin faffaca'in, inni godaannisa dhullaa sanaa ti; lubnis akka namichi qulqulluu ta'e haa labsu. **24** "Yoo namni gogaa isaa irraa gubaa qabaatee foon diimaan iddo gubamaa sanaa irratti baaroleen diimaan adiin yookaan adiin mul'ate, **25** lubni baarolee sana haa qoru; kunoo yoo rifeensi achi irra jiru addaatee baaroleen sunis gogaa keessa darbee foon seene wanni kun lamxii iddo gubate sana irratti ba'uu dha. Lubichi akka namni sun xuraa'aa ta'e haa labsu; dhukkubni kun dhukkuba lamxii ti. **26** Garuu yoo lubni iddo gubate sana qooree rifeensi adiin baarolee sana irra hin jiraatinii fi yoo baaroleen sun uttu gogaa keessa darbee foon hin seenin qooree jiraatee lubichi namicha sana kophaahti baasee bulttii torba haa tursu. **27** Guyyaa torbaffaatti lubichi isa haa qoru; yoo baaroleen sun gogaa irra faffaca'e jiraatee lubni sun akka namichi xuraa'aa ta'e haa labsu; dhukkubni kun dhukkuba lamxii ti. **28** Ta'us yoo baaroleen sun hin geeddaramini fi uttu gogaa irra hin faffaca'in bade wanni kun itto gubaa sana keessa ba'e'e dha. Lubichi akka namichi qulqulluu ta'e haa labsu; wanni kun godaannisa gubaa sanaa ti. **29** "Yoo dhiiri yookaan dubartiin mataa irraa yookaan areeda irraa madaa qabaatan, **30** lubni madaa sana haa qoru; kunoo yoo madaan sun gogaa keessa darbee foon seenee rifeensi achi irra jiru keeloo fakkaatee qaql'ate, lubichi akka namichi sun xuraa'aa ta'e haa labsu; kun hooqxoootaa mataa yookaan areedaan kan namatti darbuu dha. **31** Garuu yeroo lubni madaa akkanaa qorutti kunoo yoo madaan sun waan gogaa darbee foon seene hin fakkaatinii fi yoo rifeensi gurraachi tokko iyyuu madaa sana irra hin jiraatin lubni sun namichi hooqxoontaa qabe sana kophaahti baasee bulttii torba haa tursu. **32** Guyyaa torbaffaatti lubni madaa sana haa qoru; kunoo yoo hooqxoontaa sun hin faffaca'in, yoo rifeensi keeloo achi irra hin jiraatinii fi hooqxoontaa sun waan gogaa keessa darbee foon seene hin fakkaatin, **33** namichi sun iddo madaa'e sana qofa dhiisee mataa isaa haa haadatu; lubni sunis ammas namichi sana kophaahti baasee bulttii torba haa tursu. **34** Guyyaa torbaffaattis lubni sun hooqxoontaa sana haa qoru; kunoo yoo hooqxoontaa sun gogaa irra hin faffaca'inii fi waan gogaa keessa darbee foon

seenie hin fakkaatin lubichi akka namichi sun qulqulluu ta'e haa labsu; namichi wayyaa isaa haa miiccatu; innis ni qulqullaa'a. **35** Garuu erga akka namichi qulqulluu ta'e labsamee booddee yoo hooqatoon sun gogaa irra faffac'a, **36** lubni isaa haa qoru; kunoo yoo hooqatoon sun gogaa irra faffac'a ee jiraate lubichi rifeensa keeloo sakatta'u hin qabu; namichi sun xuraa'a dha. **37** Garuu akka hubannaa lubichaatti hooqatoon sun geeddaramuu baatee rifeensi gurraachi irratti biqillaan hooqatoon sun fayyeera; namichis qulqulluu dha; lubnis akka inni qulqulluu ta'e haa labsu. **38** "Yommuu dhiirri yookaan dubartiin gogaa dhagna isaa irraa baarolee qabaatanitti, **39** lubni isaa haa qoru; kunoo yoobaaroleen sun adii daalacha ta'e kun citoog gogaa irratti ba'e kan nama hin miineeh dha; namichis qulqulluu dha. **40** "Namni yoo rifeensi mataa isaa dhumeel molaa'e inni qulqulluu dha. **41** Yoo rifeensi mataa isaa fuula duraan irraa dhumeel molaa'es inni qulqulluu dha. **42** Garuu inni yoo moluu mataa isaa irraa yookaan moluu adda isaa irraa madaa adii diimatu qabaate wanni kun lamxii moluu mataa isaa yookaan moluu adda isaa keessaa ba'uun dha. **43** Lubni isaa haa qoru; kunoo yoo madaan iita'e kan mataa isaa irraa yookaan adda isaa irraa sun akkuma lamxii gogaa irratti ba'e adii diimatu ta'e, **44** namichi dhukkubsataa fi xuraa'a dha. Sababii madaa mataa namichaa irra jiru sanaatiifis akka namichi xuraa'a ta'e lubni sun haa labsu. **45** "Namni lamxii akkasii qabu uffata tatarsa'a haa uffatu; rifeensa mataa isattii waa hin maratin; afaan isaaq haguuggatee, "Ani xuraa'a dha! Ani xuraa'a dha!" jedhee haa iyuu. **46** Innis hammaa dhukkubni sun irra jirutti xuraa'a dha; kophaa isaa haa jiraatu; qubata keessaa ba'e ala haa jiraatu. **47** "Yoo uffanni suufii irraa yookaan quncee talbaa irraa hoijetame kam iyuu, **48** uffanni quncee talbaa irraa yookaan suufii irraa dha'ame yookaan wal keessa loafamee hoijetame kam iyuu, gogaa yookaan wanni gogaa irraa hoijetame kam iyuu lamxii qabaate, **49** yoo dhukkubni uffata irra yookaan gogaa irra yookaan uffata dha'ame irra yookaan wal keessa loafamee hoijetame irra yookaan mi'a gogaa irra jiru sun magariisa ta'e yookaan diimate wanni kun waan lamxii ta'eef lubatti haa argisifamu. **50** Lubnis lamxii sana qoree mi'a dhukkubaan faalame sana kophaaatti baasee bultii torba haa tursu. **51** Guyyaa torbaffaatti lubichi lamxii sana haa qoru; yoo lamxiin sun uffata irra yookaan wayyaa dha'ame irra yookaan uffata wal keessa loafamee hoijetame irra yookaan gogaa waan kumiif iyuu fayyadu irra faffac'a wanni kun lamxii hamaa dha; mi'i sunis xuraa'a dha. **52** Sababii lamxiin sun hamaa ta'eef lubichi uffata yookaan wayyaa suufii irraa yookaan quncee talbaa irraa hoijetame yookaan wal keessa loafamee hoijetame yookaan mi'a gogaa irraa hoijetame kan dhukkuba sanaan faalame kam iyuu haa gubu; mi'i sunis gubamu qaba. **53** "Garuu yeroo lubni lamxii sana qorutti kunoo yoo lamxiin sun uffata irra yookaan wayyaa dha'ame irra yookaan wal keessa loafamee hoijetame irra yookaan mi'a gogaa irraa hoijetame irra faffac'a uu baate, **54** lubichi akka mi'i lamxiidhaan faalame sun miiccamu haa ajaju. Ergasii immoo mi'a sana kophaaatti baasee ammas bultii torba haa tursu. **55** Erga mi'i lamxiidhaan faalame sun miiccamue booddee lubichi mi'a sana haa qoru; lamxiin sun yoo faffac'a baate illee bitii isaa geeddaramuu baanaaan uffanni sun xuraa'a dha. Yoo lamxiin sun gama tokkoon yookaan gama kaaniin mi'a sana faalee jiraate, mi'i sun ibiddaan haa gubamu. **56** Erga mi'i sun miiccamue booddee yeroo lubni qorutti yoo lamxiin sun badee jiraate lubichi iddo lamxiidhaan faalame sana uffata yookaan gogaa yookaan wayyaa dha'ame yookaan wal keessa loafamee hoijetame irraa haa tarasaas. **57** Garuu yoo lamxiin sun deebi'ee uffata irratti yookaan wayyaa dha'ame

irratti yookaan wal keessa loafamee hoijetame irratti yookaan mi'a gogaa irraa hoijetame kam iyuu irratti argame, lamxiin sun faffac'a aa jira; wanni lamxii qabu ibiddaan haa gubamu. **58** Uffanni yookaan wayyaan dha'ame yookaan wal keessa loafamee hoijetame yookaan mi'i gogaa irraa hoijetame kan miiccamue lamxiin irraa bade kam iyuu ammas haa miiccamu; innis ni qulqullaa'a." **59** Wanni kun seera akka uffanni suufii irraa yookaan quncee talbaa irraa hoijetame, wayyaan dha'ame yookaan wal keessa loafamee hoijetame yookaan mi'i gogaa irraa hoijetamee lamxiidhaan faalame kam iyuu xuraa'a ta'e fi akka hin ta'in labsuuf kennamee dha.

14 Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **2** "Kun seera nama lamxii qabu tokkoof guyyaa inni itti qulqulleeffamuuq kennamee dha; namichi lubatti haa fidamu. **3** Lubni sun iddo qubataa keessaa gad ba'e namicha haa qoru. Kunoo, yoo namichi lamxii qabu sun fayyee jiraate, **4** lubichi akka sababii namicha qulqulleeffamu sanaatiif simbirroonni lubbuu qaban qulqulluu lamaa fi mukni birbirsa, kirrii bildiima fi hiisophii wajjin dhiiga simbirroo bishaan yaa'u irratti galamee sanaa keessa haa cuuphu. **7** Lubichi namicha lamxii irraa qulqulleeffamu sanatii yeroo torba affacaasee akka inni qulqulluu ta'e haa labsu; ergasii simbirroo lubbuu qabdu sana dirreetti gad haa dhiisu. **8** "Namichi qulqulleeffamu sun uffata isaa miiccamuu, rifeensa isaa hunda haaddachuu fi dhagna isaa bishaaniin dhiqachu qaba; akkasiin inni akka seeraatti qulqulluu ta'a. Ergasii iddo qubataatti ol galuu danda'a; garuu bultii torba dinkaana isataatiin ala turuu qaba. **9** Guyyaa torbaffaattis rifeensa isaa hunda haaddachuu qaba; mataa isaa, areeda isaa, nyaara isataati fi rifeensa isaa biraahaa haaddatu. Uffata isaaq miiccatee dhagna isaa bishaaniin dhiqachu qaba; innis ni qulqullaa'a. **10** "Guyyaa saddeettaffaattis namichi sun korbeeeyii hoolaa kanneen hir'ina hin qabne lamaa fi hoolaa dhalaag waggaa tokkoon kan hir'ina hin qabne tokko, daakuu bullaa'a ififi tokkoon kan zayitiidhaan sukkuumame irraa harka kudhan keessaa harka sadii kan kennaa midhaanitif ta'uun fi zayitiif loogii tokkoon haa fidu. **11** Lubni akka namichi qulqulluu ta'e labsu sun namicha qulqulleeffamu sanaa fi kennaawwan isaa balbala dinkaana wal ga'iirratti fuula Waaqayyoo duratti haa dhi'eessu. **12** "Ergasii lubichi korbeeeyii hoolaa sana keessaa tokko fuudhee aarsaa yakkaa godhee loogii zayitiif tokko wajjin haa dhi'eessu; innis aarsaa sochoofamu godhee fuula Waaqayyoo duratti haa sochoosu. **13** Xobbaalla hoolaa sanas iddo aarsaan cubbuutii fi aarsaan gubamu itti qalamanitti haa galu. Akkuma aarsaa cubbuu sana aarsaan yakkaas kan lubaa ti; aarsaan kun waan hunda caalaa qulqulluu dha. **14** Lubichis dhiiga aarsaa yakkaa sana irraa fuudhee fiijee surra mirgaanamicha qulqulleeffamu sanaa, quba abbuudduu harka isaa mirgaatiif fi quba abbuudduu miilla isaa mirgaan haa dibu. **15** Lubni sun zayitiif loogii sana irraa fuudhee barruu harka isaa bitaatti haa naqu; **16** quba harka isaa mirgaan zayitiif barruu harka isaa irra jiru keessa cuuphee quba isataatiin yeroo torba fuula Waaqayyoo duratti haa facaaas. **17** Lubni sun zayitiif barruu isaa irratti hafe irraa fuudhee fiijee surra mirgaan namicha qulqulleeffamu qabu sanaa, quba abbuudduu harka isaa mirgaatiif fi quba abbuudduu miilla isaa mirgaan, dhiiga aarsaa yakkaa sana irratti dabalee haa dibu. **18** Lubichi zayitiif barruu harka isaa irratti hafe immoo mataa namicha qulqulleeffamu sanaatti naqee fuula Waaqayyoo duratti araara haa buusuu. **19**

"Ergasiis lubichi aarsaa cubbuu dhi'eesssee namicha xuraa' ummaa ofii irraa qulqulleeffamu sanaaf araara haa buusu. Sana booddee lubni sun aarsaa gubamu haa qalu; **20** kanas kennaa midhaanii wajjin iddoa aarsaa irratti dhi'eesssee araara isaa haa buusu; namichis qulqulluu ta'a. **21** "Ta'us namichi sun yoo hiyyeessa ta'ee waan kana dhi'eessuu hin daneenye, akka sochoofamee ararri isaa buufamuuf inni xobbaallaat hoolaa tokko aarsaa yakkaa godhee daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumame kan kennaa midhaaniiifit ta'u iifii tokko irraa harka kudhan keessaa harka tokko zayittii loogii tokko wajjin haa fidu; **22** akkasumas waan fiduu danda'u jechuunis gugee lama yookaan gugee sosookkee lama, tokko aarsaa cubbuuttiif kaan immoo aarsaa gubamuuf haa fidu. **23** "Guyyaa saddeettaffaatti inni qulqullaa' ummaa isatiif balbala dunkaana wal ga'iif irratti fuula Waaqayyoo duratti waan kana lubatti haa fidu. **24** Lubni sunis xobbaallaat hoolaa aarsaa yakkaa sana zayittii loogii tokko wajjin fuudhee aarsaa sochoofamu godhee fuula Waaqayyoo duratti haa sochoosu. **25** Xobbaallaat hoolaa sanas aarsaa yakkaatiif qalee dhiiga isaa irraa fuudhee fiixee surra mirgaan namicha qulqulleeffamu sanaa, quba abbuudduu harka isaa mirgaatiif fi quba abbuudduu miilla isaa mirgaan haa dibu. **26** Lubichis zayittii sana irraa fuudhee barruu harka isaa bitaa irratti haa naqu; **27** quba harka isaa mirgaatiiniis zayittii barruu isaa irra jiru sana irraa yeroo torba fuula Waaqayyoo duratti haa facaasu. **28** Zayittii barruu isaa irra jiru irraa fuudhee idduua dhiiga aarsaa yakkaa ittiin tuqe sana jechuunis fiixee surra namicha qulqulleeffamu sanaa mirgaan, quba abbuudduu harka isaa mirgaatiif fi quba abbuudduu miilla isaa mirgaan haa dibu. **29** Lubichis fuula Waaqayyoo duratti araara isaa buusuu zayittii barruu isaa irratti hafe sana mataa namicha qulqulleeffamu sanaa irratti haa naqu. **30** Lubni sunis gugeewwan yookaan gugee sosookkee namichi dhi'eessuu danda'u haa dhi'eessu. Haala kanaanis lubichi namicha qulqulleeffamu sanaaf fuula Waaqayyoo duratti araara ni buusa." **32** Kun seera nama lamxii qabaatee waan ittiin qulqulleeffamu baasuu hin daneenyeef kennamee dha. **33** Waaqayyos Musee fi Arooniin akkana jedhe; **34** "Yommuu isin biyya Kana' aan kan ani akka dhaalaatti isiniif kennu sana seentanii anis mana biyya sanaa keessaa tokkotti dhukkuba lamxii facaasutti, **35** abbaan mana sanaa deemee, 'Ani mana koo keessatti waan lamxii fakkaatu tokko argeera' jedheet lubatti haa himu. **36** Lubichis akka wanni mana sana keessa jiru tokko iyuu xuraa'aa dha jedhamee hin labsamneef utuu lamxii sana qoruu ol hin seenin dura akka mana sana keessaa mi'i gad baafamu haa ajaju. Ergasiis lubichi ol seenee manicha haa qoru. **37** Innis lamxii keenyan manaa irra jiru haa qoru; yoo wanni sun dhooga magariisa yookaan diimatu qabaatee keenyan manaa keessa gad seene, **38** lubichi mana sana keessaa balbalaan gad ba'e bultii torbaaf mana sana haa cufu. **39** Guyyaa torbaffaatti lubichi mana sana qoruu haa deeb'i u. Kunoo yoo lamxiin sun keenyan manaa irratti babal'atee jirrate, **40** lubichi akka dhagaawwan faalaman achi keessaa baafamanii lafa xuraa'aa magalaan ala jiruttii gataman haa ajaju. **41** Akka keenyan mana sanaa karaa keessattii guutuumatti soqamee wanni irraa hooqame sunis lafa xuraa'aa magalaan ala jiruttii gad gatamu haa godhu. **42** Iddoo dhagaawwan sun hooqamaniib'a'an sanas dhagaawwan haaraa fidanii iddoa haa buusan; dhoqee haaraadhaanis manicha haa maragan. **43** "Yoo lamxiin sun erga dhagaawwan ba'anii manichi hooqamee maragamee booddee deeb'i eee mana keessatti mul'ate, **44** lubichi dhqaee haa qoru; lamxiin sun kunoo yoo mana keessa babal'atee

jirrate, kun lamxii hamaa dha; manichis xuraa'aa dha. **45** Manni sun haa diigamu; dhagaan isaa, mukni isaa akkasumas maraggiin isaa hundinuu lafa xuraa'aa magalaan ala jirutti haa gatamu. **46** "Namni yoo utuu manichi cufamee jiruu ol seene, namni sun hamma galgalaatti xuraa'aa dha. **47** Namni mana sana seenee rafe yookaan keessatti waa nyaate uffata isaa haa miiccatu. **48** "Garuu yoo lubni lamxii sana qoruudhaaf dhufee erga manichi maragamee booddee lamxiin sun babal'achuu baatee waan lamxiin sun badeef lubni sun akka manni sun qulqulla'e haa labsu. **49** Innis manicha qulqulleessuu simbirroo lama, muka birbirsaa, kirrii bildiimaa fi hiiisophii haa dhi'eessu. **50** Innis simbirroo sana keessaa tokko bishaan yaa'u kan okkotee keessa jiru irratti haa qalu. **51** Ergasisi birbirsaa, hiiisophii, kirrii bildiimaa fi simbirroo lubbuu qabdu sana fuudhee dhiiga simbirroo qalamteei fi bishaan yaa'u keessa cuuphee yeroo torba mana sanatti haa facaasu. **52** Innis dhiiga simbirrootiin, bishaan yaa'uun, simbirroo jirtuu, birbirsaan, hiiisophii fi kirrii bildiimaadhaan manicha haa qulqulleessu. **53** Simbirroo jirtuu immoo magalaan alatti baasee dirreetti gad haa dhiisu. Haala kanaanis manichaaf araara buusa; manichis ni qulqulla'a." **54** Kun seera dhukkuba lamxiitii fi hooqhoodhaaf, **55** lamxii wayyaa irratti yookaan mana keessatti mul'atuuf, **56** iitoodhaaf, finniisaaf yookaan baaroleedhaaf, **57** akka wanni tokko qulqulluu yookaan xuraa'aa ta'e addaan baasuuuf kennamee dha. Kun seera lamxidhaaf kennamee dha.

15 Waaqayyo Musee fi Arooniin akkana jedhe; **2** "Akkana jedhaatiit Israa'elootatti himaa; 'Namni kam iyuu dhangala'aa saala isaa keessaa ba'u yoo qabaate, inni sababii dhangala'aa sanaatiifuu xuraa'aa dha. **3** Dhangala'aan sun ittuma fufee saala isaa keessaa ba'uus dhaabatus namicha inuma xureessa. Akki itti dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u sun isa xureessus kanaa dha. **4** "Sireen namni dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u irra ciisu hundinuu xuraa'aa ta'a; wanni inni irra taa'u hundinuu xuraa'aa ta'a. **5** Namni siree namicha sanaa tuqu uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **6** Namni waan namichi dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u sun irra taa'e irra taa'u kam iyuu uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaaas bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **7** "Namni nama dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u sana tuqu uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaaas bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **8** "Yoo namni dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u sun nama qulqulla'a kamitti iyuu tufe, namichi itti tufame sun uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **9** "Kooraan namni dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u sun irra taa'u hundinuu xuraa'aa ta'a. **10** Namni waan isa jala ture tuqu kam iyuu hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. Namni isaan kanneen lafaa fuudhu uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **11** "Namni namichi dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u sun utuu harka isaa bishaaniin haa dhiqatin tuqu kam iyuu uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **12** "Okkoteen suphee kan namni dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u sun tuqu haa caccabsamu; mi'i muka irraa hoijetame kam iyuu bishaaniin haa dhiqamu. **13** "Namni yommuu dhangala'aan saala isaa keessaa ba'u irraa qulqulleeffamutti akka seeraatti qulqulleeffamu isatiif bultii torba haa lakkaa'atu; uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaaas bishaan yaa'uun haa dhiqatu; innis ni qulqulla'a. **14** Innis guyyaa saddeettaffaatti gugee lama yookaan gugee

sosookkee lama qabatee fuula Waaqayyoo dura dhufee balbala dinkaana wal ga'ii irratti lubatti haa kenuu. **15** Lubichis isa tokko aarsaa cubbuutif kaan immoo aarsaa gubamuuf haa dhi'eessu. Haala kanaanis lubni sun sababii dhangala'aa nama sanaatifi fuula Waaqayyoo duratti araara buusa. **16** "Namni tokko yommuu afeetaan dhangalaasutti dhagna isaa guutuu bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **17** Uffanni yookaan itilleen afeetaan tuqu kam iyyuu bishaaniin haa miiccamu; mi'i sun hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **18** Namni yoo niitii tokko wajjin ciisee afeetaan dhangalaase, lamaan isaanii iyyuu bishaaniin dhagna isaanii haa dhiqatan; isaan hamma galgalaatti xuraa'oo ta'u. **19** "Durbartiin yoo dhangala'aa dhiigaa kan yeroo isaa eeggatee dhagna ishee keessaa ba'u qabaatte, isheen xuraa'ummaa xurii ji'aa isheetin bultii torba turti; namni ishee tuqu kam iyyuu hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **20** "Wanni isheen yeroo xurii isheetti irra ciiftu xuraa'aa ta'a; wanni isheen irra teessu kam iyyuu xuraa'aa ta'a. **21** Namni siree ishee tuqu uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **22** Namni waan isheen irra teessu tuqu uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatan; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **23** Namni yoo sirees ta'u waan isheen irra taa'aa turte kam iyyuu tuqe inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **24** "Namni yoo ishee wajjin ciisee xuraa'ummaan ishee isa tuqe, inni bultii torba xuraa'aa ta'a; sireen inni irra ciisu kam iyyuu xuraa'aa ta'a. **25** "Durbartiin tokko yoo yeroo xurii ji'aa ishee malee guyyaa baay'eedhaaf dhangala'aa dhiigaa qabaatte yookaan yoo dhangala'aa dhiigaa kan yeroo xurii ishee booddees ittuma fufu qabaatte isheen akkuma yeroo xurii ishee sanatti hamma dhangala'aa sun jirutti xurooftu taati. **26** Sireen isheen yeroo dhangala'aa ishee ittuma fufee yaa'utti irra ciiftu akkuma siree ishee kan yeroo xurii ji'aa ishee sanaatti xuraa'aa ta'a; wanni isheen irra teessu kam iyyuu akkuma yeroo xurii isheetti xuraa'aa ta'a. **27** Namni isaan tuqu kam iyyuu ni xuraa'aa; inni uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. **28** "Isheen erga dhangala'aa ishee irraa qulqulloofee booddee guyyaa torba haa lakkaa'attu; ergasiimmoor akka seeraatti ni qulqulloofti. **29** Isheen guyyaa saddeettaffaatti gugee lama yookaan gugee sosookkee lama fuutee, balbala dinkaana wal ga'ii irratti lubatti haa fiddu. **30** Lubichis isa tokko aarsaa cubbuutif, kaan immoo aarsaa gubamuuf haa dhi'eessu. Haala kanaanis sababii xuraa'ummaa dhangala'aa isheetti fuula Waaqayyoo duratti araara buusa. **31** "Isin akka Israa'eloonni iddoobultii koo kan gidduu isaanii jiru sana xureessuudhaan xuraa'ummaa isaaniihi hin duuneeif waan isaan xureessu irraa addaan isaan baasuu qabdu." **32** Wanni kun seera nama dhangala'aa saala isaa keessaa ba'uuf, nama afeetaan saala isaa keessaa ba'u xureessuu, **33** dubartii xurii ji'aa qabduuf, dhiira yookaan dubartii dhangala'aa saala keessaa ba'u fi nama dubartii akka seeraatti qulqullu hin ta'in tokko wajjin ciisu kanniif iyyuu kennameeha.

16 Waaqayyos du'a ilmaan Aroon kanneen yeroo fuula Waaqayyoo duratti dhi'aatanitti du'an sana lamaanii booddee Museetti dubbate. **2** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhee; "Sababii ani teessoo araaraa gararraatti diuumessaan mul'adhuuf akka obboleessi kee Aroon yeruma fedhetti gara Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu golgaa keessa fuula teessoo araaraa dura taabota irra jiru sanaa ol hin seenneetti himi; yoo kanaa achii inni ni du'a. **3** "Akki Aroon itti Iddoo Hunda Caalaa qulqulluu sana seenu kanaa dha: Aarsaa cubbuutif dibicha tokko, aarsaa gubamuuf immoo korbeeessa hoolaa tokko

hää fidu. **4** Innis kittaa quncee talbaa irraa hoijetame qulqulluu isaatti fi uffata dhagna isaatti aanu kan quncee talbaa irraa hoijetame haa kaa'atu. Sabbata quncee talbaa irraa hoijetame hidhatee marata mataa kan quncee talbaa irraa hoijetames haa maratu; kuneen uffata qulqulluu dha. Kanaafuu inni utuu uffata sana hin uffatin dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu. **5** Waldaa saba Israa'el irraa aarsaa cubbuutif korommii re'ee lama, aarsaa gubamuuf immoo korbeeessa hoolaa tokko haa fuudhu. **6** "Aroon aarsaa cubbuu ofii isaatiif dibicha sana dhi'eesssee ofii isaatti fi warra mana isaa jiranif araara haa buusu. **7** Ergasiis re'oota lamaan sana fuudhee balbala dinkaana wal ga'ii irratti fuula Waaqayyoo duratti haa dhi'eessu. **8** Aroonis re'ee sana lamaanittti ixaa haa buusu; ixaa tokko Waaqayyoof, kaan immoo re'ee gad lakkifamuuf haa buusu. **9** Aroonis re'ee ixaa Waaqayyoo irra bu'e sana fidee aarsaa cubbuu godhee haa dhi'eessu. **10** Garuu re'een akka re'ee gad lakkifamu tokkoottti ixaadaan filatame sun akka re'ee gad lakkifamu tokkoottti gammoojiitii gad ari'amuudhaan akka araara buusuf utuu lubbuudhaan jiruu fuula Waaqayyo duratti haa dhi'eefamu. **11** "Aroonis aarsaa cubbuu ofii isaatiif dibicha sana dhi'eesssee ofii isaatti fi warra mana isaa jiranif araara haa buusu; dibicha sanaas cubbuu ofii isaatiif haa qalu. **12** Innis giringira barbadaa ibiddaa iddoa aarsaa kan fuula Waaqayyoo dura jiru irraa itti guutame tokko fuudhee ixaana urgaaa daakamee bullaa'es konyee lama fuudhee golgaa sana keessa haa seenu. **13** Innis akka hin duuneeif, akka arri ixaana sanaa teessoo araaraa kan dhuga ba'umsaa gubbaa jiru sana haguuguu ifxaana sana ibidda fuula Waaqayyoo dura jirutti haa naqu. **14** Dhiiga dibicha sanaa irraa fuudhee karaa fuulduuratti teessoo araaraatti quba isaatin haa facaausu; ergasiimmoor dhiigaa isaa fuudhee fuula teessoo araaraa duratti yeroor torba quba isaatin haa facaausu. **15** "Re'ee sanaa aarsaa cubbuu sabaa godhee haa qalu; dhiiga isaa fuudhee golgaa keessa seenuudhaan akkuma dhiiga dibicha sanaa godhe sana haa godhu; dhiiga sanaas teessoo araaraa irratii fi fuula teessoo araaraa duratti haa facaausu. **16** Cubbuu isaanii waanuma fedhe ta'u illee inni sababii xuraa'ummaa fi fincila saba Israa'elii Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu sana haala kanaan araara haa buusu; dinkaana wal ga'ii kan xuraa'ummaa isaanii keessa isaan gidduu jiruufi akkasuma haa godhu. **17** Yeroo Aroon Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu sana keessatti araara buusuf ol seenee jalqabee hamma inni ofii isaatif, warra mana isaa jiranii fi waldaa Israa'el hundaafaraaraa buusee gad ba'utti namni tokko iyyuu dinkaana wal ga'ii keessatti hin argamin. **18** "Ergasiis iddoa aarsaa kan fuula Waaqayyoo dura jiru sanatti gad ba'ee iddoa aarsaa sanaaf araara haa buusu. Innis dhiiga dibicha sanaa irraa fuudhee, dhiiga re'ee sanaa irraa fuudhee gaanfa iddoa aarsaa sanaa hunda irratti haa naqu. **19** Innis iddoa aarsaa sana xuraa'ummaa saba Israa'el irraa qulqulleessee addaan baasuf dhiiga sana irraa quba isaatin yeroor torba iddoa aarsaa irratti haa facaausu. **20** "Aroon erga Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu sana, dinkaana wal ga'iti fi iddoa aarsaaifi araara buusee rawwatee booddee re'ee lubbuudhaan jiru sana gara fuulduuratti haa dhi'eessu. **21** Innis harka isaa lamaanuu mataa re'ee lubbuudhaan jiru sanaa irra kaa'ee achi irratti hamminaa fi fincila saba Israa'el jechuunis cubbuu isaanii hunda hima. Yakka hundaa mataa re'ee sanaa irra kaa'ee re'ee sana nama hojii kanaaf filatame tokkotti kennee gara gammoojiitii haa ar'i'u. **22** Re'een sunis cubbuu isaanii hunda of irratti baatee gara lafa namni hin dhaqneetti geessa; namichis gammoojiji keessatti isaa gad dhiisa. **23** "Ergasiis Aroon dinkaana wal ga'ii seenee uffata quncee talbaa irraa hoijetame kan utuu Iddoo Iddoo

Hunda Caalaa Qulqulluu sana hin seenin uffate sana baafatee achumatti haa dhiisu. **24** Innis lafa qulqulluu tokkotti dhagna isaa bishaaniin dhiqatee uffata isa haa uffatu; ergasii immoo gad ba'ee ofii isaatii fi saba sanaaf araara buusuu, ofii isaatii aarsaa gubamu, saba sanaafis aarsaa gubamu haa dhi'eessu. **25** Cooma aarsaa cubbuu illee iddo aarsaa irratti haa gubu. **26** "Namichi re'ee sana akka re'ee gad lakkifamu tokkootti gad dhiisu sun wayyaa isaa miiccatee dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; ergasii gara qubataatti ol galuu danda'a. **27** Dibichii fi re'een aarsaa cubbuutii dhi'eefaman kanneen dhiigni isaanii araara buusuuf Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluutti fidame sun qubata keessaa haa baafaman; gogaan isaanii, foonii fi mi'i garaa isaanii haa gubamu. **28** Namichi wantoota kanneen gubus uffata isaa miiccatee dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; ergasii gara qubataatti ol galuu danda'a. **29** "Seerri bara bараан isiniif kennname kанаа dha: Dhalataa biyyas ta'u alagaan isin gidduu jiraatu guyyaa kurnaffaa ji'a torbaffatti gad of haa qabu; hojji tokko iyyuu hin hojjetin. **30** Sababiin isaa isin qulqulleessuuft guyyaan kun guyyaa itti araarii bu'u dha; ergasis isin fuula Waaqayyo durattu cubbuu keessan hunda irraa ni qulqullooftu. **31** Kun waan sanbata boqonnaa ta'eef isin gad of deebisu qabdu; innis seera bara baraa ti. **32** Lubni iddo abbaa isaa bu'ee luba ol aanaa ta'uuf dibamee muudamu araara buusuu qabu; innis wayyaa qulqulluu kan quncee talbaa irraa hojjetame uffatee, **33** iddo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluuf, dinkaana wal ga'iitif, iddo aarsaatiif, lubocaa fi miseensota waldaa hundaafis araara haa buusu. **34** "Seerri bara bараан isiniif kennname kанаа dha: Kunis akka cubbuu Israa'elootaa hundaaf waggatti yeroo tokko aaraarii buufamuu." Wanni sunis akkuma Waaqayyo Musee ajajetti hojjetame.

17 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Arooni fi ilmaan isatti, saba Israa'el hundattis akkana jedhi himi; 'Wanni Waaqayyo ajaje kunoo kana: **3** Saba Israa'el keessaa namni kam iyyuu yoo qubata keessatti yookaan qubataan alatti sangaay yookaan hoolaa yookaan re'ee qalee **4** dunkaana qulqulluu Waaqayyo durattu aarsaa godhee Waaqayyoof dhi'eessuuf balbala dunkaana wal ga'iitti fiduu baate namichi sun dhiiga dhangalaase sanatti ni gaafatama; inni dhiiga dhangalaaseeraati saba isaa keessaa haa balleeffamu. **5** Kunis akka Israa'eloonni aarsaawwan amma alatti dhi'eessaa jiran kana Waaqayyoof fidaniif. Isaanis aarsaawwan kanneen aarsaa nagaa godhanii Waaqayyoof dhi'eessuuf balbala dunkaana wal ga'iirratti lubatti haa fidan. **6** Lubichis dhiiga sana iddo aarsaa Waaqayyo kan balbala dunkaana wal ga'iirratti jiru sanatti haa facaasu; cooma isaa urgaa Waaqayyotti tol godhee haa gubu. **7** Isaanis si'achi waaqota tolfamoo bifa re'ee kanneen duukaa bu'anii sagaagalaatur sanaaf aarsaa isaanii tokko illee dhi'eessuuf hin qaban; kunis isaanii dhaloota dhufuuf seera bara baraa ta'a. **8** "Akkanas isaanii jedhi; 'Saba Israa'el keessaa namni kam iyyuu yookaan alagaan isaa gidduu jiraatu kam iyyuu yoo aarsaa gubamu yookaan qalma dhi'eessuu **9** balbala dunkaana wal ga'iitif durattu Waaqayyoof aarsaa dhi'eessuuf fiduu baate namichi sun saba isaa keessaa haa balleeffamu. **10** "Saba Israa'el keessaa namni kam iyyuu yookaan alagaan gidduu isaanii jiraatu kam iyyuu dhiiga yoo nyaate, ani nama dhiiga nyaate sana fuula itfin hammaa dha; saba isaa keessaa isan nan balleessa. **11** Sababiin jireenyi waan lubbuu qabu tokkoo dhiiga keessa jiruuf ani ittiin araara lubbuu keessanii buusuuudhaaf dhiiga sana iddo aarsaa irratti isinin kenneera; wanni jireenyina namaatiif aaraara buusus dhiiga. **12** Kanaafuu ani Israa'elootaan, "Isin keessaa namni tokko iyyuu dhiiga hin nyaatin yookaan alagaan gidduu keessan jiraatu

dhiiga hin nyaatin" nan jedha. **13** "Saba Israa'el keessaa namni kam iyyuu yookaan alagaan gidduu keessan jiraatu kan bineensa yookaan simbira nyaatamu adamsu kam iyyuu dhiiga waan sanaa dhangalaasee biyyoo itti haa deebisu; **14** jireenyi waan lubbuu qabu tokkoo dhiiga isaa ti. Sababiin ani Israa'elootaan, "Waan jireenyi waan lubbuu qabu hundaa dhiiga isaa ta'eef isin dhiiga waan lubbuu qabu tokko illee hin nyaatin; namni dhiiga nyaatu kam iyyuu saba keessaa haa balleeffamu" jedheefis kanuma. **15** "Namni kam iyyuu dhalataa biyyas ta'u alagaan waan du'ee argame yookaan bineensi ciccire nyaatu uffata isaa haa miiccatu; dhagna isaaas bishaaniin haa dhiqatu; inni hamma galgalatti akka seeraatti xuraa'aa dha; ergasii ni qulqulluu'a. **16** Yoo uffata isaa miiccahuu fi dhagna isaa dhiqachuu baate garuu inni cubbuu sanatti ni gaafatama."

18 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Akkana jedhi Israa'elootatti himi; 'Ani Waaqayyo Waaqa keessan. **3** Isin waan isaan biyya Gibxi, biyya isin keessa jiraachaa turtan sana keessatti hojjetan hin hojjetinaa; waan biyya Kana'aan, biyya ani itti isin galchuuf jiru keessatti hojjetamus hin hojjetinaa. Seera isaanii duukaa hin bu'inaa. **4** Isin seera kootif ajajamaa; ajaja koos sirriitti eegaa; ani Waaqayyo Waaqa keessanii dha. **5** Ajaja koo fi seera koo eegaa; namni isaanii ajajamu isaanii jiraataati; ani Waaqayyo. **6** "Namni kam iyyuu fira dhiiga kam iyyuu wajjin wal bira ga'uuf itti hin dhi'aatin; ani Waaqayyo. **7** "Haadha kee wajjin wal bira ga'uudhaan abbaa kee hin salphisin; isheen haadha kee ti; ishee wajjin wal bira hin ga'in. **8** "Niitii abbaa keetii wajjin wal bira hin ga'in; wanni kun abbaa kee salphisa. **9** "Isheen manuma keettis ta'u yookaan alatti dhalattu illee obboleettii kee, intala abbaa keetii yookaan haadha keetii wajjin wal bira hin ga'in. **10** "Intala ilma keetii yookaan intala keetii wajjin wal bira hin ga'in; wanni kun si salphisa. **11** "Intala niitii abbaa keetii kan abbaa keetif dhalatte wajjin wal bira hin ga'in; isheen obboleettii kee ti. **12** "Obboleettii abbaa keetii wajjin wal bira hin ga'in; isheen abbaa keetif fira dhiigaa ti. **13** "Obboleettii haadha keetii wajjin wal bira hin ga'in; isheen haadha keetif fira dhiigaa ti. **14** "Wal bira ga'uuf jettee niitii obboleessa abbaa keetittii dhi'aattee isa hin salphisin; isheen niitii obboleessa abbaa keetii ti. **15** "Niitii ilma keetii wajjin wal bira hin ga'in. Isheen niitii ilma keetii ti; ishee wajjin wal bira hin ga'in. **16** "Niitii obboleessa keetii wajjin wal bira hin ga'in; wanni sun obboleessa kee salphisa. **17** "Dubartii tokkoo fi intala ishee wajjin wal bira hin ga'in. Intala ilma dubartii sanaa yookaan intala intala ishee wajjin wal bira hin ga'in; isaan isheedhaaf fira dhiigaa ti; wanni kun jal'ina. **18** "Utuu niitii kee lubbuudhaan jirtuu obboleettii ishee masaanuu ishee gootee hin fuudhin; ishee wajjin wal bira hin ga'in. **19** "Yeroo dubartii tokko xuraa'ummaa xuriijaa jaa of irraa qabduuti, bira ga'uudhaaf jettee isheetti hin dhi'aatin. **20** "Niitii namaa wajjin wal bira geessee isheedhaan of hin xureessim. **21** "Jjooleek kee keessaa tokko illee akka Mooleekiif aarsaa ta'anifi hin kennin; ati maqaa Waaqa keetii hin xureessim. Ani Waaqayyo. **22** "Akka namni dubartii wajjin ciisuu ati dhiira wajjin hin ciisin; wanni kun hojii jibbisiiisa dha. **23** "Horii kam iyyuu wajjin wal bira geessee of hin xureessim; dubartii horii wajjin wal bira ga'uuf ofii ishee itti hin kennin; kun waan karaa irraa goree dha. **24** "Sababiin namoonni ani ar'ee isin duraa baasuuuf jiru kumneen haala kanaan xuraa'antif isin karaa kanneen keessaa kamin iyyuu of hin xureessimaa. **25** Lafti iyyuu xuroofteerti; kanaafuu ani sababii cubbuu isheetiifan ishee adabe; laftis jiraattota ishee ni tufti. **26** Isin garuu ajaja koo fi seera koo eegaa. Dhalataan biyyaati fi alagoonni isin gidduu jiraatanis waan jibbisiiisa kana keessaa kam iyyuu hin hojjetin.

27 Namoonni isiniin dura biyya sana keessa jiraatanis waan kana hunda hoijetanii akkasiin biyyattiin xuroofte. **28** Isinis lafa kana yoo xureessitan, lafti akkuma saboota isin dura turan tufte sana isiniin illee ni tufti. **29** “Namni wantoota jibbisiiisoos kannenee keessa tokko illee hoijetu kam iyuu saba isaa keessaa haa balleeffamu. **30** Ajaja koo eegaa; barteeawan jibbisiiisoos isin dura hoijetamaa turan sana keessaa tokko illee duukaa buutanii ittiin of hin xureessinaa; ani Waaqayyo Waaqa keessan.”

19 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** “Akkana jedhii waldaa saba Israa’el hundatti himi; Ani Waaqayyo Waaqa keessan qulqulluudhaattii isinis qulqulloota ta’aa. **3** “Tokkoon tokkoon keessan haadha keessanii fi abbaa keessanii ulfina kennaa; Sanbatoota koos eegaa. Ani Waaqayyo Waaqa keessan. **4** “Gara waaqota tolfaamotti hin deebi’inaa yookaan sibiila baqfame irraa ofii keessanii waaqota hin tolfatinaa. Ani Waaqayyo Waaqa keessan. **5** “Yommuu aarsaa nagaa Waaqayyoof dhi’eessitanitti akka aarsaan keessan fudhatama isiniif argatu godhaatti dhi’eessaa. **6** Aarsaan isin dhi’eessitanis guyyuma sana yookaan guyyaa itti aanu haa nyaatamu; garuu wanni hafee hamma guyyaa sadaffaatti ture haa gubamu. **7** Waan kana keessaa tokko iyuu yoo guyyaa sadaffaatti nyaatame xuraa’aa dha; fudhatamas hin argatu. **8** Namni waan sana nyaatu sababii waan Waaqayyoof qulqulleeffame xureesseef itti gaafatama; namichi sun saba isaa keessaa haa balleeffamu. **9** “Yommuu oomisha lafa keessanii walitti qabattanitti hamma daariitti hin haaminaa; qarmii isaa illee hin funaanmatinaa. **10** Qarmii iddo dhaabaa wayinii keetii hin funaanin yookaan ija wayinii keetii kan harca’e hin funaanin. Hiyeyeyii fi alagoataaf dhiisaa. Ani Waaqayyo Waaqa keessan. **11** “Hin hatinaa. “Hin sobinaa. “Wal isin gowwoomsinaa. **12** “Sobaan maqaa kootiin hin kakatinaa; akkasiinii maqaa Waaqa keessanii hin xureessinaa. Ani Waaqayyo. **13** “Ollaa kee gowwoomsitee waa irraa hin fudhatin yookaan hin saamin. “Mindaa nama qaxarame tokkoo hamma bari’utti of bira hin bulchin. **14** “Nama surra duudaa hin abaraan yookaan nama jaamaa dura gufuu hin kaa’in; garuu Waaqa kee sodaadhu. Ani Waaqayyo. **15** “Murtii hin jal’isinaa; nama wal caalchisuudhaan gara hiyyeessaa hin gorinaa; nama guddafis hin looginaa; ollaa keetiif garuu murtii qajeelaa kenni. **16** “Saba kee gidduutti hamii hin facaasin. “Waan jireenya ollaa keetii balaa irra buusu hin hoijetin. Ani Waaqayyo. **17** “Garaa keetti obboleessa kee hin jibbin; akka cubbuu isaa keessatti qooda hin qabaanneef ollaa kee ifaan ifatti itti dheeekkami. **18** “Saba kee keessaa nama tokkotti iyuu haaloo hin ba’in yookaan haaloo itti hin qabatin; ollaa kee garuu akkuma ofii keetiitti jaalladhoo. Ani Waaqayyo. **19** “Sirna koo eegaa. “Horii gosa gosaa walitti hin diqaalomsinaa. “Midhaan gosa lama lafa qotisaas keessanittii hin facaasinnaa. “Wayyaa waan lama irraa hoijetame hin uffatinaa. **20** “Namni garbittii nama biraaf kaadhimannte kan hin furamin yookaan bilisummaan ishee hin kennaminii wajjin yoo wal bira ga’e isaan adabamuun qabu; ta’us waan dubartiin sun hin bilisoominiif isaan hin ajjeefamini. **21** Namichi sun garuu korbeessa hoolaa tokko aarsaa yakkaatiif gara balbala dunkaana wal ga’iitti Waaqayyoof haa fidu. **22** Lubichis korbeessa hoolaa aarsaa yakkaa sanaan cubbuu namichi hoijete sanaaf fuula Waaqayyo duratti aaraara haabuus; cubbuun namichaas ni dhiifamaaf. **23** “Isin yommuu biyyattiitti galtanii muka ija kennu kan gosa hundaa dhaabdaniitti, akka waan iji isaa dhowwameetti fudhadhaa. Isin akka waan iji sun hamma waggaan saddiitti dhowwameetti ilalaalaa; iji sun hin nyaatamin. **24** Waggaan afuraffaatti immoo iji isaa hundinuu ni qulqulla’aa; Waaqayyoofis aarsaa galataa ta’aa. **25** Waggaan

shanaffaatti garuu ija isaa nyaachuu dandeessu. Haala kanaan oomishni keessan ni guddata. Ani Waaqayyo Waaqa keessan. **26** “Utuu dhiigni keessa jiruu foon kam iyuu hin nyaatinaa. “Tolcha yookaan falalfa hin hoijetinaa. **27** “Rifeensa mataa keessanii naannessitanii hin haaddatinaa yookaan qarqara areeda keessanii hin murmuratinaa. **28** “Nama du’eef jettanii dhagna keessan hin mammadeessinaa yookaan mallattoo tumaa tokko illee of irratti hin tolfatinaa. Ani Waaqayyo. **29** “Akka lafti halalummaatti deebitee hamminaa hin guutamneef intala kee akka isheen ejitu gochuudhaan ishee hin salphisin. **30** “Sanbatoota koo eegaa; iddo qulqulluu koos kabajaa. Ani Waaqayyo. **31** “Isin akka hin xuroofneef ilaaltotta bira hin deeminaa yookaan warra ekeraa dubbisaa hin barbaadinaa. Ani Waaqayyo Waaqa keessan. **32** “Warra dulloomaniif ka’i; jaarsaaf ulfina kenni; Waaqa kee sodaadhu. Ani Waaqayyo. **33** “Yoo alagaan biyya keessan keessa isin wajjin jiraate isa hin cunqursinaa. **34** Alagaan isin gidduu jiraatu sun akka dhalataa biyya keessanittii haa ilaalamu. Akka ofii keessanittii isa jaalladhoo; isinis biyya Gibxitti alagoota turtaniitii. Ani Waaqayyo Waaqa keessan. **35** “Isin yommuu dheeria, ulfinaa fi baay’ina wayii safartanitti madaalii gowwoomsaatti hin fayyadaminaa. **36** Safartuu fi madaalii dhugaatti, iifii fi iinii dhugaatti fayyadamaa. Ani Waaqayyo Waaqa keessan kan biyya Gibxii baasee isin fidee dha. **37** “Ajajaa fi seera koo hunda eegaatti duukaa bu’aa. Ani Waaqayyo.”

20 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** “Israa’elootaan akkana jedhi; “Namni Israa’el yookaan alagaan Israa’el keessa jiraatu kan ilmaan isaa keessaa Moolekiif kennu kam iyuu haa ajjeefamu; sabni biyya sanaa dhagaadhaan isa haa tumu. **3** Sababii namichi sun ilmaan isaa Moolekiif kennuudhaan iddo qulqulluu koo xureessee maqaa koo qulqulluu sana salphiseef, ani fuula itti hammaadhee saba isaa keessaa isa nan balleessa. **4** Sabni biyya sanaa yeroo namichi sun ilmaan isaa keessaa tokko Moolekiif kennutti yoo fuula irraa deebifatee isa ajjeesuu dhiise, **5** ani namicha sanaa fi maatti isaaatti fuula hammaadhee isaa fi warra isa faana bu’aniii sagaagaluuudhaan Moolekiif of kennan hunda saba isaanii keessaa nan balleessa. **6** “Nama isaan duukaa bu’uudhaan sagaagaluuuf jedhee gara ilaaltotatiif fi warra ekeraa dubbisaniitti deebi’utti ani fuula ittan hammaadha; sabaa isaa keessaa isa nan balleessa. **7** “Of qulqulleessaa; qulqullootaa ta’aa; ani Waaqayyo Waaqa keessanittii. **8** Sirna koo eegaa; duukaa bu’as. Ani Waaqayyo isa isin qulqulleessuu dha. **9** “Namni abbaa isaa yookaan haadha isaa abaare kam iyuu haa ajjeefamu. Inni abbaa isaa yookaan haadha isaa abaareeraatiif dhiigni isaa matuma isaaatti deebi’aa. **10** “Yoo namni niitiis nama biraaj wajjin jechuunis niitiis ollaa isaa wajjin sagaagalee namichi sagaagalee fi niitiis sagaagalte sun haa ajjeefaman. **11** “Namni yoo niitiis abbaa isaa wajjin ciise inni abbaa isaa salphiseera. Namichis, dubartiin sunis haa ajjeefaman; dhiigni isaanii matuma isaaniiitti deebi’aa. **12** “Yoo namni niitiis ilma isaa wajjin ciise lamaan isaanii iyuu haa ajjeefaman. Isaan haraamuun dha; dhiigni isaanii matuma isaaniiitti deebi’aa. **13** “Yoo namni akkuma dubartii wajjin ciisutti dhiira wajjin ciise lamaan isaanii iyuu waan jibbisiiisaah hoijetaniiru. Isaan haa ajjeefaman; dhiigni isaanii matuma isaaniiitti deebi’aa. **14** “Namni tokko yoo intala fi haadha ishee fuudhe, wanni kun xuraa’ummaa dha. Akka isin gidduutti xuraa’ummaan akkasii hin argamneef namichii fi dubartooni lamaan ibiddaan haa gubaman. **15** “Namni tokko yoo horii wajjin wal bira ga’e haa ajjeefamu; horii sana illee ajjeesaa. **16** “Yoo dubartiin horii kamitti iyuu dhi’attee horii sana wajjin wal bira geesse,

dubartiin sunii fi horiin sun haa ajieefaman; dhiigni isaanii matuma isaaniiitti deebi'a. 17 "Namni tokko yoo obboleettii isaa jechuunis intala abbaa isaa yookaan intala haadha isaa fuudhee wal bira ga'an wanni kun salphina. Isaan utuma sabni isaanii arguu saba isaanii keessaa haa balleeffaman; namichi kun obboleettii isaa salphiseera; itti gaafatamas. 18 "Namni tokko yoo yeroo dubartiin tokko xurii ji'aa of irraa qabduutii ishee bira ga'e, inni madda dhangala'aa ishee ifatti baaseera; isheenii madda dhangala'aa ishee mul-ifteerti. Lamaan isaanii iyuu saba isaanii keessaa haa balleeffaman. 19 "Obboleettii haadha keetii yookaan abbaa keetii wajjin wal bira hin ga'in; wanni sun fira dhiigaa salphisaati; isin lamaanuuus itti gaafatamu. 20 "Namni tokko yoo niitii eessuma isaa wajjin wal bira ga'e inni eessuma isaa salphiseera. Isaan itti gaafatamu; utuu ijoollee hin argatinis du'u. 21 "Namni tokko yoo niitii obboleessa isaa fuudhe, wanni kun hojii xuraa'ummaa ti; innis obboleessa isaa salphiseera. Isaan ijoollee malee hafu. 22 "Akka lafti ani akka isin keessa jiraattaniif itti isin fidu sun isin hin tufneef ajajaal fi seera koo hunda eegaa; duukaa bu'aas. 23 Isin bartee saboota ani fuula keessan duraa ari'ee baasuuq jiru kanneenii duukaa hin bu'inaa; sababii isaan wantootta kanneen hunda hojetaniiif anni isaan jibbeera. 24 Ani garuu, "Isin lafa isaanii ni dhaaltu; anis lafa aanmanii fi damma baasu dhaala godhee isiniifin kenna" jedheera. Ani Waaqayyo Waaqa keessan kan saboota kaan irraa addaan isin baasee dha. 25 "Kanaafuu isin bineensa qulqullaa'aa fi xuraa'aa, simbirroo xuraa'aa fi qulqullaa'aa addaan baasaa. Bineensa yookaan simbirroo yookaan waan lafa irra munyuuqu kanneen ani isiniif xuraa'ota jedhee addaan baasee kamiin iyuu of hin xureessinaa. 26 Sababii ani Waaqayyo qulqulluu ta'ee fi akka isin kan koo taatanifiis saboota kaan irraa addaan isin baaseef, isin qulqulloota naaf ta'aa. 27 "Dhiirri yookaan dubartiin ilalaan yookaan ekeraa dubbisan haa ajieefaman. Isaan dhagaadhaan haa tumaman; dhiigni isaanii matuma isaaniiitti deebi'a."

21 Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; "Akkana jedhiitii ilmaan Aroon luboota sanatti dubbadhu: 'Lubni tokko nama fira isaa keessaa du'eef jedhee of hin xureessim; **2** garuu firoota dhiigaatiif jechuunis haadha isaa, abbaa isaa, ilma isaa, intala isaa, obboleessa isaa, **3** yookaan obboleettii isaa kan sababii hin heerumiiniif isa wajjin jiraattuuf jedhee of xureessuu danda'a. **4** Garuu namoota karaa fuudhaa fi heerumaatiin firoota isaa ta'aniif jedhee of hin xureessim; akkasiiniis xuraa'aa hin ta'in. **5** "Luboонни mataa isaanii yookaan qarqara areeda isaanii hin haadatin yookaan dhagnaa isaanii hin madeessin. **6** Isaan Waaqa isaaniiitiif qulqulloota haa ta'an; maqaqa Waaqa isaanii hin xureessim. Isaan waan aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eefamu, myaata Waaqa isaanii sana dhi'eessaniiif qulqulloota ta'u qabu. **7** "Luboонни sababii Waaqa isaaniiitiif qulqulloota ta'aniif isaan dubartoota sagaagalummaadhaan xuraa'an yookaan kanneen dhirsoota isaanii hiikan fuudhhuu hin qaban. **8** Ati isa qulqulleessi; inni nyaata Waaqa keetii dhi'eessaatii. Inni siif haa qulqulla'u; ani Waaqayyo inni isin qulqulleessu qulqulluudhaatii. **9** "Intalli luba tokkoo yoo sagaagalummaadhaan of xureessite isheen abbaa ishee salphifti; isheen ibiddaan haa gubantu. **10** "Lubni obboloota isaa keessaa luba ol aanaa ta'ee zaytiin ittiin diban mataa isaa irratti naqame kan akka uffata lubummaa uffattuuf muuidame tokko mataa isaa filachuu hin dhiisin yookaan uffata ofti hin tarsaasin. **11** Inni iddoor reeffi jiru hin seenin. Abbaa isaatifi yookaan haadha isaatifi iyyuu jedhee of hin xureessim; **12** yookaan sababii zaytiin ittiin diban kan Waaqa isaa isira jiruuf inni iddoor qulqulluu sana keessaa hin ba'in yookaan iddoor qulqulluu. Waaqa isaa hin

xureessim. Ani Waaqayyo. **13** "Dubartiin inni fuudhu durba ta'uu qabdi. **14** Inni haadha hiyyeessaa, niittii dhirsii hiike yookaan niittii sagaagalummaadhaan xuroofte hin fuudhin; garuu gosa issaa keessaa durba haa fuudhu; **15** kunis akka inni gosa issaa keessatti sanyii issaa hin xureessimineef. Ani Waaqayyo isa qulqulleessuu dha." **16** Waaqayyo Museedaan akkana jedhe; **17** "Arooniin akkana jedhi: 'Dhaloota itti aanu keessatti sanyii kee keessaa namni hir'ina qabu kam iyyuu nyaata Waqaas issaa dhi'eessuuf hin dhi'aatin. **18** Namni hir'ina kam iyyuu qabu tokko iyyuu jechunnis namni jaamaan yookaan naafni, namni bifaa fi dhagna hin tolle, **19** namni miilla yookaan harka cabaa qabu, **20** yookaan namni dugda goophoo yookaan ooluun yookaan namni dhibee ijaa qabu yookaan namni madaa mala'u qabu, yookaan namni cittoo qabuu fi namni kolafame hin dhi'aatin. **21** Sanyii Aroon lubichaa keessaa namni hir'ina qabu kam iyyuu aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu dhi'eessuuf hin dhi'aatin. Inni waan hir'ina qabuu nyaata Waqaas issaa dhi'eessuuf hin dhi'aatin. **22** Innis nyaata Waqaas issaa kan nyaata hunda caalaa qulqulluu ta'ee fi nyaata qulqulluu nyaachuu danda'a. **23** Garuu inni sababii hir'ina qabuuf akka iddoq qulqulluu koo hin xureessimineef golgaa keessa hin seenin yookaan iddoq aarsaatti hin dhi'aatin. Ani Waaqayyo isa isaan qulqulleessuu dha." **24** Museen Aroonitti, ilmaan Aroonittiif fi Israa'eloota hundatti waan kana hime.

22 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Akka isaan maqaan koo qulqullicha hin xureessineef, akka isaan aarsaa qulqulluu Israa'eloonni addaan baasaniit naa fidan sana akka gaariitti eeganiif Arooni fi ilmaan isaatti himi. Ani Waaqayyo. **3** "Akkanas Isaaniin jedhi: 'Dhaloota dhufu keessa yoo sanyii kee keessaa namni tokko illee utuu akka seeraatti hin qulqulla'in aarsaa Israa'eloonni Waaqayyoof addaan baasanitti dhi'aate namni sun fuula koo duraa haa balleeffamu. Ani Waaqayyo. **4** "Sanyii Aroon keessaa namni tokko yoo lamxii yookaan dhangala'a saala isaa keessaa ba'u qabaate inni hamma qulqulla'utti aarsaa qulqulluu sana hin nyaatin. Akkasumas yoo waan reeffaan xuraa'e yookaan nama afeetaa saala isaa keessaa dangala'u tuqe, **5** yookaan yoo waan lafa irra loo'u kan isa xureessu yookaan nama isa xureessu kam iyuu tuqe, xuraa'ummaa kam iyuu taanaan, **6** namni waan akkasii kam iyuu tuqu hamma galgalaatti xuraa'aa ta'a. Inni yoo dhagna isaa bishaaniin dhiqate malee aarsaa qulqulluu sana keessaa tokko illee hin nyaatin. **7** Inni yeroo aduun lixxutti ni qulqulla'a; ergasii immoo sababii wanni sun nyaata isaa ta'eef aarsaa qulqulluu sana nyaachuu danda'a. **8** Inni waan du'e argame yookaan waan bineensi ciccire nyaachuudhaan of hin xurreessim. Ani Waaqayyo. **9** "Lubooni akka ajaya koo tuffachuudhaan cubbuu hojjetanii hin duuneef ajaja koo haa eegan. Ani Waaqayyo isaan qulqulleessuu dha. **10** "Namni maatii lubaa hin ta'in yookaan keessummaan lubaa yookaan namni lubichaaf qaxaramee hoijetu tokko illee aarsaa qulqulluu sana nyaachuu hin danda'u. **11** Garuu yoo lubni maallaqaan garbicha bitate, yookaan yoo garbichi mana isaatti dhalate, garbichi sun nyaata lubichaa nyaachuu danda'u. **12** Intalli lubaa yoo nama luba hin ta'mitti heerumte, isheen aarsaa qulqulluu sana irraa nyaachuu hin daneessu. **13** Ta'us intalli lubaa yoo haadha hiyyeessaa taate yookaan dhirsaan wal hiiktee utuu ijooleelin qabaatin akkuma yeroo ijoollummaa isheetti mana abbaa ishee jiraachuuf deebite, isheen nyaata abbaa ishee irraa nyaachuu ni daneessi. Orni garuu nyaachuu hin danda'u. **14** "Namni yoo uttu hin beekin aarsaa qulqulluu tokko nyaate, inni waan sana iddoobuusee gatii waan sanaa harka shan keessaa harka tokko itti dabalee lubichaaf haa kennu. **15**

Luboonnis aarsaa qulqulluu Israa'eloonni Waaqayyoof dhi'eessan hin xureessim **16** yookaan akka sabni sun aarsaa qulqulluu sana nyaatu eeyyamuufiidaan yakka gatii baasisu isaanittu hin fidin. Ani Waaqayyo isaan qulqulleessuu dha.” **17** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **18** “Aroonitti, ilmaanisaattii fi Israa'eloota hundatti akkana jedhii himi; 'Yeroo saba Israa'el keessa namni tokko yookaan alagaan Israa'el keessa jiraatu kam iyyuu aarsaa gubamu godhee wareega isaa yookaan aarsaa fedhiidhaan dhi'atuu Waaqayyoof dhi'eessutti, **19** isin akka wanni sun fudhatama isiniif argatuuf loon, hoolota yookaan re'oota keessa korma hir'ina hin qabne tokko dhi'eessuu qabdu. **20** Sababii inni isinii hin fudhatamneef waan hir'ina qabu kam iyyuu hin dhi'eessinaa. **21** Yeroo namni loon yookaan bushayee keessa warreega guuttaachuu aarsaa fedhiidhaan dhi'eeffamu godhee aarsaa nagaa Waaqayyoof dhi'eessutti akka wanni sun fudhatama argatuuf wanni sun waan fayaaleessa yookaan waan hir'ina hin qabne haa ta'u. **22** Horii jaamaa yookaan cabaa yookaan dooluu yookaan kormommuu yookaan kan dhangaalaan dhagna isaa keessa b'a yookaan kan madaa mal'a qabu Waaqayyoof hin dhi'eessinaa. Kanneenakkasii keessa tokko iyyuu aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu gootanii iddo aarsaa irra hin kaa'inaa. **23** Ta'us sangaa yookaan hoolaa gar malee dheeraa yookaan gar malee gabaabaa ta'e aarsaa fedhiidhaan dhi'atuu gootanii dhi'eessuu ni dandeessu; garuu wanni kun wareega keessaan guutuuf fudhatama hin argatu. **24** Horii kolaafame yookaan kan tumame, kan kolaan issaa baqaqfame yookaan irraa murame tokko Waaqayyoof hin dhi'eessinaa; isin waan akkasii biyya keessan keessatti hin godhinaa; **25** horii akkasii nama ormaa harkaa fuitamii nyaataa Waqa keessanii gootanii hin dhi'eessinaa. Horiin sun waan kolaafamee hir'ina qabuuf isiniihin fudhatamu.” **26** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **27** “Dibichi yookaan hoolaan yookaan re'een yommuu dhalatutti hamma bultii torbaatti haadha isaa wajjin haa turu. Guyyaa saddeettafaadhaa jalqabee immoo aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu ta'ee fudhatama ni argata. **28** Guyyuma tokkotti, sa'a yookaan hoolaa ilmoo isaa wajjin hin qalinaa. **29** “Gaafa aarsaa galataa Waaqayyoof dhi'eessitanitti akka isiniif fudhatamuuf haala kanaan dhi'eessaa. **30** Aarsaan kunis gaafuma sana nyaatamu qaba; waan tokko illee hin bulchinaa. Ani Waaqayyo. **31** “Ajajjawwan koo eegaa; duukaa bu'aas. Ani Waaqayyo. **32** Maqaa koo qulqullicha hin xureessinaa. Akka ani qulqulluu ta'e Israa'eloonni haa beeksisan. Ani Waaqayyo kan isin qulqulleessu **33** kanan Waqa keessan ta'uudhaaf biyya Gibxii isin baasee dha. Ani Waaqayyo.”

23 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** “Akkana jedhiitii Israa'eloota hundatti dubbadhu; 'Kunneen ayyaanota koomurtaa'oo, ayyaanota Waaqayyo kanneen isin guyyoota wal ga'ii qulqulluu jettanii labsitanii dha. **3** “Guyyoomni isin hojji itti hojjettan ja'atu jira; guyyaan torbaffaan garuu sanbata boqonnaa, guyyaa wal ga'ii qulqulluu ti. Isin hojji tokko illee hin hojjetinaa; iddo isin jiraattan kamitti iyyuu kun sanbata Waaqayyoof ti. **4** “Isaan kunneen ayyaanota Waaqayyoof murteeffamoo, waldaawwan qulqulluu isin yeroo isaaniitti labsitanii dha; **5** Faasiikaan Waaqayyoof galgala bultii kudha afuraffaa ji'a jalqabaatti jalqabama. **6** Guyyaa kudha shanaffaa ji'a jalqabaatti Ayyaana Waaqayyoof kan maxinoot jalqabama; isinis guyyaa torba buddeena raaciti hin qabne nyaadhaa. **7** Guyyaa jalqabaatti wal ga'ii qulqulluu qabaadhaa; hojji idilees hin hojjetinaa. **8** Bultii torba aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu dhi'eessaa. Bultii torbaffaatti wal ga'ii qulqulluu qabaadhaa; hojji idilees hin hojjetinaa.” **9** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **10**

“Akkana jedhii Israa'eloota hundatti dubbadhu; 'Yommuu biyya ani isiniif kennutti galtanii oomisha walitti qabdaniitti bissii mataa midhaan walitti qabdaniitti sanaa lubatti fidaa. **11** Innis akka bissiin sun fudhatama isiniif argatuuf fuula Waaqayyoof duratti haa sochoosu; lubichis guyyaa Sanbata booddeehi jirutti haa sochoosu. **12** Guyyaa bissii sana sochooftanitti, xobbaalla hoolaa wagga tokkoo kan hir'ina hin qabne aarsaa gubamu godhaati Waaqayyoof dhi'eessaa; **13** kana wajjinis aarsaa midhaanii daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumame iifii tokko irraa harka kudhan keessa harka lama aarsaa urgaa'aa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu fi dhibaayyuu daadhii wayinii iinii tokko irraa harka afur keessa harka tokko dhi'eessaa. **14** Isin hamma gaafa kennaa kana Waaqayyoof dhi'eessitanitti buddeena yookaan akaayii yookaan asheetti hin nyaatinaa. Kunis iddo isin jiraattan hundatti dhaloota dhufuuf seera bara baraa haa ta'u. **15** “Guyyaa Sanbata booddeehi jiru, gaafa bissii aarsaa sochoofamu fiddanii jalqabaatti torbanoota torba guutuuf lakkaa'aa. **16** Hamma guyyaa Sanbata torbaffaa booddee jiruutti guyyaa shantama lakkaa'aa; ergasii immoo aarsaa midhaan haaraa Waaqayyoof dhi'eessaa. **17** Iddoo jiraattan hundatti buddeena lama kan daakuu bullaa'aa iifii tokkoo irraa harka kudhan keessa harka lamaa kan raaciitii itti makamee tolfame kennaa hangafa kan sochoofamu godhaati Waaqayyoof fidaa. **18** Buddeena kana wajjinis xobbaallawwan hoolaa torba kanneen hir'ina hin qabnee fi kanneen wagga tokko tokkoo, dibicha tokkoo fi korbeeiyii hoolaa lama dhi'eessaa. Isaanis aarsaa midhaan isaaniitii fi aarsaa dhibaayyuu isaanii wajjin Waaqayyoof aarsaa gubamu ta'u; kunis aarsaa ibiddaan dhi'eeffamu kan urgaan isaa Waaqayyotti toluu dha. **19** Ergasiis aarsaa cubbuutif korma re'ee tokko akkusumas xobbaalla hoolaa lama kanneen wagga tokko tokkoo aarsaa nagaatif qalaa. **20** Lubni immoo xobbaalla hoolaa sana lamaan aarsaa sochoofamu godhee buddeena jalqabaa wajjin fuula Waaqayyoof duratti haa sochoosu. Isaan kunneenis kan Waaqayyoof qulqulleeffamanii dha; qooda lubootaatis. **21** Isin gaafuma sana wal ga'ii qulqulluu labsaa; hojji idilees hin hojjetinaa. Kunis iddo isin jiraattan hundatti dhaloota dhufuuf seera bara baraa haa ta'u. **22** “Yommuu oomisha lafa keessanii walitti qabdaniitti hamma qarqaraatti hin haaminaa yookaan qarmii isaa hin funaaninaa; waan kana hiyyeyiyii fi alagoontaf hambisaa. Ani Waaqayyo Waqa keessan.” **23** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **24** “Israa'elootaan akkana jedhi; 'Isin guyyaa jalqabaa ji'a torbaffaatti sanbata boqonnaa qabaadhaa; ya'a'ii qulqulluu sagalee malakataatiin ayyaaneffamus qabaadhaa.” **25** Aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu dhi'eessaa malee hojji idilee hin hojjetinaa.” **26** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **27** “Guyyaan kurnaffaan ji'a torbaffaa guyyaa araarii bu'uu dha. Wal ga'ii qulqulluu qabaadhaa; gad ofi deebisaa; Waaqayyoofis aarsaa ibiddaan dhi'eeffamu dhi'eessaa. **28** Sababii guyyaan sun Guyyaa Araarri Bu'u, yeroo itti fuula Waaqayyo Waqa keessanii duratti araarii isiniif bu'u ta'eef hojji tokko illee hin hojjetinaa. **29** Namni gaafuma sana gad of hin deebifne kam iyyuu saba isaa keessaa baafamee ni balleeffama. **30** Nama gaafa sana hojji tokko illee hojjetu kam iyyuuus sani abaa isaa gidduduudhaa nan balleessa. **31** Isin hojji tokko iyyuu hin hojjetinaa. Kunis lafa isin jiraattan hundatti dhaloota dhufuuf seera bara baraa haa ta'u. **32** Kun isiniif sanbata boqonnaa ti; isinis gad of deebisuu qabdu. Galgala bultii saglaffaa ji'a sanaatiit jalqabaatti hamma galgala itti aanutti sanbata keessan ayyaaneffadhaa.” **33** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **34** “Israa'elootaan akkana jedhi; 'Bultii kudha shanaffaa ji'a torbaffaatti Ayyaana Dunkana Qulqulluu Waaqayyootu jalqabama; kunis bultii torba

tura. **35** Guyyaan jalqabaa wal ga'ii qulqulluu dha; hojji idilees hin hojjetinaa. **36** Guyyaa torba aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu dhi'eessaa; guyyaa saddeettaffaatti immoo wal ga'ii qulqulluu godhadhaati aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu dhi'eessaa; kun guyyaa wal ga'iiin qulqulluu itti xumuramuu dha; hojji idilees hin hojjetinaa. **37** "Kunneen ayaanota Waaqayyoof murtaa'oo isin aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu, aarsaa gubamu, aarsaa midhaanii, qalmaa fi dhibaayyu guyyaa kamiif iyyuu barbaachisu dhi'eessuu wal ga'iiwan qulqulluu itti labsitanii dha. **38** Aarsaaawan kunneen kennaawwan isin Sanbata Waaqayyoootif dhi'eessitanii fi kennaawwan keessan, kennaawwan wareega keessanii fi kennaawwan isin fedhiidhaan kennitan hunda irratti dabaltanii Waaqayyoof fiddanii dha. **39** "Erga oomisha lafa keessanii walitti qabdani booddee bultii kudha shanaffaa ji'a torbaffaatti jalqabaa bultii torba Waaqayyoof ayyana ayyaneffadhaa; guyyaa jalqabaa sanbata boqonnaa ti; guyyaa saddeettafaanis akkasumaan sanbata boqonnaa ti. **40** Guyyaa jalqabaa ija muka gaarii, damee meexxi, damee muka baala qabuutii fi alaltuu qabadhaati guyyaa torba fuula Waaqayyo Waaqa keessanii duratti gammadaa. **41** Wagguna waggaa ayyana Waaqayyo guyyaa torba ayyaneffadhaa. Kunis dhaloota dhufuu seera bara baraa haa ta'u; ji'a torbaffaattis isa ayyaneffadhaa. **42** Bultii torba daasii keessa turaa; dhalataan Israa'el hundinuu daasii keessa haa turu; **43** ijooleen keessanis akkasiin akka ani yeroo biyya Gibxii Israa'eloota baasetti daasii keessa isaan turse ni beeku. Ani Waaqayyo Waaqa keessan." **44** Museenis ayaanota Waaqayyo murtaa'oo Israa'elootatti labse.

24 Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **2** "Akka ibsaaan ittuma fufee boba'uuf akka isaan zayiti ejersaa kan cuunfamee taliila ta'e siif fidaniif ijoolle Israa'el ajaji. **3** Aroonis ibsaawwan sana golgaa taabota kakuu seeraa kan dunkaana wal ga'ii keessa jiru sanaan alatti fuula Waaqayyo duratti galgalaa hamma ganamaatti ittuma fufee haa qopheessu. Kunis dhaloota keessanii seera bara baraa haa ta'u. **4** Ibsaawwan baattuu ibsaa kan warqee qulqulluu irraa hojjetaman irra fuula Waaqayyo dura jiran sun ittuma fufanii qopheefamu qabu. **5** "Daakuu bullaa'aa fuudhiitii buddeena kudha lama tolchi; tokkoon tokkoon buddeena sanaas daakuu ififi tokkoo irraa harka kudhan keessaa harka lama lamaan haa tolfamu. **6** Buddeenna kanas toora tokko keessa ja'a ja'a godhiitii minjaala warqee qulqulluu irraa hojjetamee fuula Waaqayyo dura jiru irra toora lamaan kaa'i. **7** Akka inni qooda buddeena sanaa kutaa yaadannootii fi aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamu ta'uuf tokkoo tokko toora sanaa irraixaana qulqulluu kaa'i. **8** Buddeenni kunis akka kakuu bara baraa ta'ee saba Israa'el iddoobu'uuf yeroo hunda Sanbatuma Sanbataan fuula Waaqayyoof dura haa kaa'amu. **9** Buddeenni kun qooda Arooniitii fi ilmaan isaa ti; isaanis sababii buddeenni kun qooda isaanii kan baraa kan aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffamee keessaa kutaa waan hunda caalaa qulqullaa'et ta'eef iddoq qulqullutuu isaa haa nyaatan." **10** Namichi haati isaa gosa Israa'eli fi abbaan isaa immoo nama biyya Gibxii ta'e tokko Israa'eloota gidduu ba'e; lollis qubata keessatti isaa fi Israa'elicha tokko gidduuuti ka'e. **11** Ilmi dubartii Israa'el sunis Maqaa Waaqaa arrabse; ni abaares; kanaafuu Museetti isa fidan. Maqaan haadha namicha sanaas Sheloomiit jedhama; isheen immoo intala namicha gosa Daanii kan Dibraayi jedhamuu ti. **12** Isaanis hamma fedhiin Waaqayyoof isaanii ifutti eegumsa jala isa tursan. **13** Waaqayyoof Museedhaanakkana jedhe: **14** "Namichi Waaqa arrabse sana qubata keessaa gad baasi. Warri isa dhaga'an hundinuu harka isaanii mataa isaa irra haa kaa'an; waldaan hundi immoo dhagaadhaan isaa

haa tumu. **15** Israa'elootaanakkana jedhe; 'Namni kam iyyuu yoo Waaqa isaa abaare inni cubbuu hoijjetee itti gaafatama; **16** namni Maqaa Waaqayyo arrabsu haa ajjeefamu. Waldaan hundi dhagaadhaan isaa haa tumu. Alagaas ta'u dhalataan biyyaa yoo Maqaa Waaqaa arrabse haa ajjeefamu. **17** "Namni nama ajjeese kam iyyuu haa ajjeefamu. **18** Namni horii namaa ajjeese horii sana iddo haa buusu. **19** Namni tokko yoo ollaa isaa miidhe, wanni inni nama sana godhe isa irrattis haa godhamu; **20** kunis qooda cabaa cabaa, qooda ijaa ija, qooda ilkaanii ilkaan jechuu dha. Innis akkuma nama miidhe sana isa irrattis haa godhamu. **21** Namni horii ajjeese horii sana iddo haa buusu; namni nama ajjeese garuu haa ajjeefamu. **22** Alagaas ta'u dhalataan biyyaa seera tokkicha qabaadhaa. Ani Waaqayyo Waaqa keessan." **23** Museen waan kana Israa'elootatti hime; isaanis namicha Waaqa arrabse sana qubata keessaa gad baasanii dhagaadhaan tuman; Israa'eloomni akkuma Waaqayyo Musee ajaje godhan.

25 Waaqayyo Gaara Siinaa irratti Museedhaanakkana jedhe; **2** "Akka jedhii Israa'elootatti himi: 'Yommuu biyya ani isinii kennutti galtan, biyyattiin mataan ishee sanbata Waaqayyo haa kabajju. **3** Waggaaja'a lafa qotiisa kee facaafadhu; waggaaja'a immoo wayinii kee irraa qori; ija isaa walitti qabaddhu. **4** Waggaajabaffaatti garuu lafti sanbata boqonnaa haa qabaatu; kunis sanbata Waaqayyoof kabajamu dha. Lafa qotiisa kee hin facaafatin yookaan wayinii kee irraa hin qorin. **5** Waan ofini biqile hin haammatin yookaan wayinii hin qoramin irraa ija walitti hin qabatin. Lafti boqonnaa waggaajabokku haa argattu. **6** Wanni lafti waggaajabaffaatti kennuti nyaata kee haa ta'u jechuunis si'i mataa keetif, garboota kee dhiiraa fi dubartiidhaaf, warra qaxaramanii hojjetanii fi alagoota yerooodhaaf si wajjin jiraataniif nyaata haa ta'u; **7** akkasumas horii keetii fi bineensa daggalaan kanneen biyya kee keessa jiraataniif nyaata haa ta'u. Wanni lafti baafuu kam iyyuu haa nyaatamu. **8** "Waggoota sanbataa torba jechuunis waggoota torba yeroo torba lakkaa'; waggooni sanbataa torban waggoota afurtamii sagal ta'u. **9** Guyyaa kurnaffaa ji'a torbaffaatti immoo guutummaa biyya keessanii keessatti malakata dhageessisi; Guyyaa Araari Bu'uttis guutummaa biyya keessatti malakata dhageessisa. **10** Waggaajabaffa qulqulleessaati guutummaa biyyattii keessatti jiraattota hundaaf bilisummaa labsaa. Kunis iyyoobeeliyyuu isinii ta'a; tokkoon tokkoon namaa deebee'ee gara qabeenya isatta fi gara maatii isatta haa galu. **11** Waggaajabaffa qulqulleessaati iyyoobeeliyyuu isinii haa ta'u; hin facaafatinaa; waan ofini biqile hin haammatinaa; wayinii hin qoramin irraas ija isaa walitti hin qabatin. **12** Kun sababii iyyoobeeliyyuu ta'eef qulqulluu isinii haa ta'u; waan lafa qotiisa irraa galfamu nyaadhaa. **13** "Waggaajabaffa qulqulleessaati iyyoobeeliyyuu kana keessa tokkoon tokkoon namaa gara qabeenya isatta haa deebei'u. **14** "Yoo nama saba kee ta'etti lafa gurgurte yookaan waan tokko isaa irraa bitte, wal hin gowwoomsinaa. **15** Ati waggoota waggaajabaffa qulqulleessaati booddee jiran irratti hundooftee nama saba keetii irraa bidathdu. Innis baay'ina waggoota galchaa midhaanii lakkaa'ee sitti haa gurguru. **16** Yoo waggaajabaffa qulqulleessaati isaa dabalii; yoo waggaajabaffa qulqulleessaati isaa hir'isi; sababiin isaa wanni inni sitti gurgurte baay'ina midhaanii ti. **17** Wal hin cunqursinaa; garuu Waaqa sodaadhaa. Ani Waaqayyo Waaqa keessan. **18** "Ajaja koo duukaa bu'a; seera koo illee eegaa; isinis biyyattii keessa nagaan ni jiraattu. **19** Lafti ija ni kenniti; isinis hamma quuftanitti nyaattu; nagaadhaanis ni jiraattu. **20** Isinis, "Nu yoo facaafachuu yookaan midhaan keenya walitti qabachuu baanne waggaajabaffaatti maal nyaanna?" jettanii

gaafattu ta'a. **21** Akka lafti midhaan waggaa sadiif ga'u isinii kennituuf ani waggaa ja'ffaatti eebba koo isiniif nan erga. **22** Yeroo waggaa saddeettaffaatti facaafattanittis waanuma duraan galfattan irraa nyaattu; hamma midhaan waggaa saglaffaa walitti qabattanitti midhaanuma kana nyaattu. **23** "Lafti sababii kanuma koo taateef bara baraan hin gurguramin; isin anaaf alagaa fi keessummoota. **24** Biyya akka dhaalaatti qabattan guutuu keessatti waan ittiin lafa furtan baasaa. **25** "Obboleessi kee tokko hiyoyomee lafa isaa yoo gurgure, namni fira isaa kan dhi'oo ta'e dhufee waan firri isaa gurgure sana haa furuuf. **26** Garuu yoo namichi sun fira lafa isaa furuuf dhabee inni mataan isaa waan ittiin lafa isaa furatu argate, **27** waggoota yeroo inni lafa isaa gurgure sanaa as jiran lakkaa'ee namicha itti gurgure sanaaf maallaqa isaa haa deebisu; innis gara lafa ofiitti haa deebi'u. **28** Garuu yoo waan namicha sanaaf deebisu dhabee, wanni inni gurgure sun hamma waggaa iyoobeeliyyuutti harkuma namicha bite sanaa haa turu. Waggaa iyoobeeliyyuutti keessa ni deebi'aaf; innis gara qabeenya isaaatti ni deebi'a. **29** "Namni yoo magaalaa dallaa qabdu keessatti mana jireenyaa gurgurate, gaafa gurguratee jalqabee waggaa tokko keessatti furachuu danda'a. Mirgi furachuu isaa hamma waggaa tokkoottti tura. **30** Yoo utuu waggaaan tokko hin guutin furamu baate manni magaalaa dallaa qabdu keessatti argamu sun qabeenya namicha biteetii fi kan sanyii isaa ta'ee hafa. Waggaa iyoobeeliyyuutti hin deebi'u. **31** Manneen gandoota dalaan itti hin ijaaramin keessa jiran garuu waan akka lafa baadiyyaatti hedamanifiif furamuun danda'u. Bara iyoobeeliyyuutti ni deebifamu. **32** "Lewwonni garuu manneen isaanii kanneen magalaawwan isaanii keessatti argaman furachuuuf yeroo kam iyyuu mirga qabu. **33** Qabeenyi Lewwotaa furamuui ni danda'a; manneen magaalaa isaan qabatan keessatti gurguraman bara iyoobeeliyyuutti ni deebifamu; manneen magaalaa Lewwotaa keessatti argaman Israa'eloota gidduuutti qabeenya Lewwotaa. **34** Lafti dheedaa kan naannoo magaalaa isaanii argamu garuu sababii qabeenya isaanii kan bara baraa ta'eef hin gurguramin. **35** "Yoo obboleessi kee tokko hiyoyomee isin gidduuutti of gargaaruu dadhabee, akka inni isin gidduu jiraachuu danda'uuf akkuma alagaa yookaan keessummaa tokko gargaarttuu isa gargaar. **36** Akka namni sun si wajjin jiraachuu danda'uuf Waqa kee sodaadhu malee dhala tokko iyyuu isa irraa hin fudhatin. **37** Maallaqa kee dhalaan hin liqessiniif yookaan nyaata kee bu'aa itti herregattee hin kenniniif. **38** Ani Waqaayyo Waqa keessan kan biyya Kana'aan isiniif kennuu fi Waqa keessan ta'uuf biyya Gibxii isin baasee dha. **39** "Yoo obboleessi kee tokko hiyoyomee sitti of gurgure akka garbichaatti isa hin hojjechiifatin. **40** Inni akka hojjetaa qaxaramaa yookaan nama yeroodhaaf isin wajjin jiraatuu haata'u; inni hamma Wagga iyoobeeliyyuutti siif haa hojjetu. **41** Ergasii inni ijlollees isaa wajjin gad haa lakkifamu; inni gara maattii isaaatti fi qabeenya abbootii isaaatti haa deebi'u. **42** Israa'eloonni sababii garboota koo warra ani biyya Gibxiitii baasee fide ta'anif akka garbootaatti hin gurguramin. **43** Waqa kee sodaadhu malee gara jabinaan isaan hin bulchin. **44** "Garboonni kee dhironnii fi dubartooni saboota naannoo kee jirataan gidduuudhaa haa dhufan; isin isaan keessaa garboota bitachuu dandeessu. **45** Akkasumas keessummoota isin gidduu jiraatanii fi maattii isaanii warra biyya keessanitti dhalatan keessaa garboota bitachuu dandeessu; isaanis qabeenya keessan haa ta'an. **46** Akka qabeenya dhaalamuutti ijlollees keessanitti dabarsuu dandeessu; bara jireenyaa isaanii guutus isaan garboomfachuu dandeessu; Israa'eloota obboloota keessan ta'an garuu gara jabinaan hin bulchinnaa. **47** "Yoo alagaan yookaan keessummaan si wajjin

jiraatu tokko sooromee obboleessi kee immoo hiyoyomee alagaa si wajjin jiraatutti yookaan maattii alagaa sanaatti of gurgure, **48** inni erga of gurguree booddee furamuuf mirga qaba. Firoota isaa keessaas namni tokko isaa furuu danda'a. **49** Obboleessi abbaa isaa yookaan ilmi obboleessa abbaa isaa yookaan aantee isaa keessaa firri dhiigaa isaa furuu danda'a. Yookaan inni iyyuu yoo sooromee of furuu danda'a. **50** Innii fi namichi isaa bite sun waggaa inni itti of gurguree jalqabee hamma waggaa Iyyoobeeliyyuutti haa lakkaa'an. Gatiin furii isaaas baay'ina waggoota sanaa irratti hundaa'a; yeroon inni namicha isaa bitate sana bira ture immoo akka nama qcaramamee hojjete tokkoottti herregama. **51** Yoo akka herrega isaaaniitti waggoonni baay'een hafan inni gatii ittiin bitame sana keessaa harka baay'ee namicha sanaaf deebisu qaba. **52** Yoo waggoonni hamma Wagga iyoobeeliyyuutti hafan muraasa ta'an inni waggoota hafan sana herregatee gatii furama isaa haa kaffalu. **53** Inni akkuma nama waggaa waggoota qaxaramu tokkoottti isaa wajjin haa jiraatu; fuula kee durattis inni gara jabinaan isaa hin bulchin. **54** "Yoo inni karaa kanneenii furamu baates innii fi ijlolleen isaa Wagga iyoobeeliyyuutti furamu qabu; **55** Israa'eloonni garboota kootii. Isaan garboota koo kanneen ani biyya Gibxii baasee fidee dha. Ani Waqaayyo Waqa keessan.

26 "Waaqota tolfaamoo hin tolfatinaa; fakkii yookaan dhagaa waaqeffannaa hin dhaabbatinaa; fuula isaanii durattis sagaduuf jettaniis biyya keessan keessatti dhagaa soofamee hin dhaabinaa. Ani Waqaayyo Waqa keessan. **2** "Sanbatoota koo eegaa; iddoq qulqulluu koos kabajaa. Ani Waqaayyo. **3** "Yoo isin sirna koo duukaa buutanii ajajawwan koos eegdanii hojji irra oolchitan, **4** ani yeroo isaaatti bokkaa isiniifan kenna; lafti midhaan ishee, mukkeen dirrees ija isaanii ni kenuu. **5** Midhaan dha'achuu keessan hamma yeroo ija wayinii cirattaniitti itti fufa; ija wayinii cirachuu keessan hamma yeroo facaasaatti ittuma fufa; isinii nyata keessan hamma quiftanitti nyaattanii lafa keessan irra nagaadhaan jiraattu. **6** "Ani biyyattii keessa nagaa nan buusa; isin ni raftu; wanni tokko iyyuu isin hin sodaachisu. Biyyattii keessaa bineensota hamoo nan baasa; goraadeenis biyya keessan keessa hin darbu. **7** Isin diinota keessan ni aritu; isaan immoo goraadeedhaan fuula keessan durattis dhumu. **8** Isin nama shan taatanii nama dhibba tokko ariitu; dhibba tokko taatanii immoo kuma kudhan ariitu; diinonni keessan goraadeedhaan fuula keessan durattis dhumu. **9** "Ani fuula tolaadhaan gara keessan ilaalee akka isin hortanii baay'attan nan godha; kakuu isin wajjin qabus nan jabeessa. **10** Isin midhaan bar darbee nyaachaa uttu inni gombisa keessaa hin dhumin, midhaan haaraadhaaf iddoq opheessuuf jettaniis midhaan bar darbee sana gad baafuu. **11** Iddoo jireenyaa kootii isin gidduu nan godhadha; lubbuun koos isin hin balfitu. **12** Ani isin gidduu jiraadhee Waqa keessan nan ta'a; isinii saba koo ni taatu. **13** Ani Waqaayyo Waqa keessan kan akka isin lammataa garboota warra Gibxi hin taaneef biyya Gibxii baasee isin fidee dha; ani hidhaa waanjoo keessanii kutee akka isin mataa ol qabattanii deemtan godheera. **14** "Garuu yoo na dhaga'uuddi danidii ajajawwan kanneen hunda eeguu baattan, **15** yoo sirna koo tuffattanii seera koo balfitan, yoo ajajawwan kanneen hunda eeguu baattanii kakuu koo cabsitan, **16** ani wantoota keessan isinittin fida: Isaanis naasu, dhukkuba nama huqqisu, dhukkuba dhagna nama gubu kan agartuu namaa balleessee jireenyaa namaa gogsu isinittii nan fida. Isin akkasumaan midhaan facaafattu; diinota keessantu nyaataati. **17** Akka isin diinota keessanii mo'amtaniif ani fuula isinittan hammaadha; warri isin jibban isin bulchu; isin utuu eenu yiyuu isin hin ari'in

ni baqattu. **18** "Yoo isin wantoota kanneen hunda booddee naa ajajamuun diddan ani cubbuu keessaniif dachaa torba isin adaba. **19** Of tuulummaa humna keessanii nan cabsa; samii keessan akka sibiilaa, lafa keessan immoo akka naasii nan godha. **20** Humni keessan akkasumaan bada; lafti keessan midhaan isaa, mukkeenis ija isaanii hin kennaniitti. **21** "Yoo isin naan mormitanii na dhaga'uu diddan, aniakkuma cubbuu keessaniitti dha'icha dachaa torba isinittti nan fida. **22** Anis bineensota bosonaa isinitttan erga; isaanis ijoolle keessan isin jalaa ni butatu; horii keessan ni barbadeessu; baay'inni keessan ni xinnaataa; daandiiwwan keessanis duwwaa hafu. **23** "Yoo isin waan kanneeniin deebi'uu diddanii naan mormuu keessan itti fuftan garuu, **24** ani mataan koo isiniinan morma; sababii cubbuu keessaniitifis dachaa torba isin nan miidha. **25** Kakuu cabsuu keessaniifis goraadee isinittti fidee haaloo isin nan baafadha. Yommuu isin gara magalaawwan keessaniiitti baqattanitti ani gidduu keessanittti dha'icha nan erga; isinis dabarfamtanii harka diinotaatii kennantu. **26** Yommuu ani madda buddeena keessanii gogsutti, dubartoonni kudhan eelee tokkotti buddeena tolchu, isaanis buddeena sana madaalanii isinii kenuu; isin ni nyaattu; garuu hin quuftan. **27** "Yoo isin waan kanaanis na dhaga'uu diddanii garuu naan mormuutti fuftan, **28** anis aaree isiniin nan morma; ani mataan koo sababii cubbuu keessaniitifis dachaa torba isiniinan adaba. **29** Isin foon ilmaan keessaniiitti fi foon intallan keessanii ni nyaattu. **30** Iddoowwan sagadaa keessan barbadeesee iddoowwan aarsaaixaanaa keessan nan caccabsa; reefa keessanis waaqota keessan warra lubbuu hin qabne sana irra nan tuula; isinis nan balfa. **31** Magalaawwan keessan nan diiga; iddoowwan qulqulluu keessan nan onsa; urgaa keessan gammachiisaas hin urgeeffadhu. **32** Ani akka diinonni keessan kanneen achi jiraatan rifataniif biyyattiin onsa; **33** anis saboota gidduu isin nan bittinneessa; goraadee koo luqqifadhees isin nan ari'a. Biyyi keessan ni ona; magalaawwan keessan immoo ni diigamu. **34** Biyyattiiniis yeroo ontee isin biyya diinota keessanii keessa jiraattanitti sanbata isheetti ni gammaddi; laftis boqottee sanbata isheetti gammaddi. **35** Biyyattiiniis yeroo onte kana hunda boqonnaa sanbatootaa kan yeroo isin ishee irra jiraattanitti hin argatin ni argatti. **36** "Warra isin keessaa hafan, ani utuma isaan biyya diinota isaanii jiranuu garaa isaaniiitti naasuu nan buusa. Sagaleen baala qilleensi raasuu isaan ari'a; utuma namni isaan ari'u tokko illee hin jiraatin isaan akkuma waan goraadee jalaa baqatanitti fiigu; ni kukkufus. **37** Namni isaan ari'u jiraachuu baatu illee isaan akkuma waan goraadee jalaa baqatanitti wal gufachiisu. Isin fuula diinota keessanii dura dhaabachuu hin dandeessan. **38** Isin saboota ormaa gidduutti dhumtu; lafti diinota keessanii isin liqimtsi. **39** Warri isin keessaa hafan immoo sababii cubbuu isaaniiitti lafa diinota isaanii keessatti badu; sababii cubbuu abbootii isaaniiitiis ni badu. **40** "Garuu yoo isaan cubbuu isaaniiitti fi cubbuu abbootii isaanii jechuunis ganatummaa fi daba isaan natti hoijetan **41** kan akka ani isaanii mormuu fi akka ani biyya diinota isaaniiitti isaan ergu himatan, yoo garaan isaanii kan dhagina hin qabatin sun gad of debisees isaan gatiit cubbuu isaaniiitti malu baasan, **42** ani kakuu koo kanan Yaqqob wajjin gale, kakuu koo kanan Yisihaaq wajjin gale, kakuu koo kanan Abrahaam wajjin gale sana nan yaadadhah; biyyattiis nan yaadadhah. **43** Lafti isaan malee hafti; yeroo isaan malee haftuttis sanbatootaa isheetti ni gammaddi. Isaan sababii seera koo tuffatanii ajaja koos balfaniif gatiit cubbuu isaanii ni baasu. **44** Ta'us utuu isaan biyya diinota isaanii keessa jiranuu ani kakuu koo kanan isaan wajjin gale sana cabsee guutumaan guutuutti isaan balleessuuf jedhee isaan hin

tuffadhu yookaan isaan hin balfu. Ani Waaqayyo Waaqa isaanii **45** Garuu ani isaanii jedhee kakuu ani abbootii isaanii warra ani Waaqa isaanii ta'uuf utuu saboonni arganuu biyya Gibxiitti baasee fide sana wajjin gale nan yaadadhah. Ani Waaqayyo." **46** Kunneen labsiwwan, seerawwanii fi qajeelcha Waaqayyo Gaara Siinaa irratti harka Museetiin ofii isaatii fi Israa'eloota gidduutti baasee dha.

27 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Akkana jedhii Israa'elootati himi: 'Namni yoo gatii wal madaalu kennuudhaan Waaqayyoof nama kennuoo wareega addaa godhe, **3** dhiiria umuriin isaa wagga digdamaa hamma jaatamaa ta'eef, akka safartuu saqiliid doo qulqulluutti herregni isaa meetii saqili shantamaa haa ta'u. **4** Yoo dubartii taate immoo herregni ishee meetii saqili soddoma haa ta'u. **5** Yoo nama umuriin isaa wagga shanii fi digdamaa gidduu ta'e, herregni dhiiriaa meetii saqiliid digdamatti, kan dubartii immoo meetii saqiliid kudhanitti haa herregamu. **6** Nama umuriin isaa ji'a tokkoo hamma wagga shanii ta'e immoo herregni isaa, dhiiriaa meetii saqiliid shan, durbaaf immoo meetii saqiliid sadii haa ta'u. **7** Namni umuriin isaa wagga jaatama yookaan sanaa ol ta'e dhiiriaa meetii saqiliid kudha shanitti, dubartiimmoo meetii saqiliid kudhanitti haa herregamu. **8** Namni wareega wareegu hiyyoomee gatii murtaa'e sana yoo baasuu dadhabe, Museen nama sana lubatti haa fidu; lubni immoo akkuma daneetttii namicha wareega wareege sanaatti gatii isaa haa herreguu. **9** "Wanni namichi sun wareege horii fuula Waaqayyo duratti aarsaa fudhatama qabu yoo ta'e horiin Waaqayyoof kennname kan akkasii hundi ni qulqullaa'a. **10** Namichis horii sana geeddaruu yookaan horii gaarii horii jibbamaan yookaan horii jibbamaa horii gaarii iddo hincubusin; yoo inni horii tokko horii biraa iddo hincubusin lamaanuu qulqulluu ta'u. **11** Yoo horiin inni wareege sun akka seeraatti xuraa'aa jechuunis kan Waaqayyoof aarsaa ta'e dhi'aachuu hin dandeeneye ta'e namichi sun horii sana gara lubatti haa fidu; **12** lubichis akka horiin sun gaarii yookaan jibbamaa ta'e haa madaalo. Gatiin lubni madaale akkasuma haa ta'u. **13** Namichi sun yoo horii sana furachuu barbaade gatii herregame sanatti harka shan keessaa harka tokko itti dabaluu qaba. **14** "Yoo namni tokko mana ofii Waaqayyoof qulqulleesse, akka manni sun gaarii yookaan gadhee ta'e lubichi gatii isaa haa herregu. Gatiin lubni madaale akkasuma haa ta'u. **15** Namichi mana isaa Waqaaf qulqulleesse sun yoo mana ofii furachuu barbaade, gatii herregame sanatti harka shan keessaa harka tokko itti dabaluu qaba; manni sunis deebi'ee kan isaa ta'a. **16** "Yoo namni lafa dhaalaan argate irraa Waaqayyoof qulqulleesse gatiin lafa sanaa akkuma baay'ina sanyii lafa sanaaf barbaachisuuuti jechuunis garbuun safartuu homeerii tokko meetii saqiliid shantamatti herregama. **17** Yoo inni lafa qotisaas isaa Wagga lyooobeeliyyuu keessa qulqulleesse gatiin duraan hedame sun hin geedaramuu. **18** Garuu yoo inni wagga lyooobeeliyyuu booddee lafa qotisaas isaa qulqulleesse lubichi akkuma baay'ina waggoota hamma wagga lyooobeeliyyuu itti aanuutti jiranitti herrega; gatiin shallagame gad bu'a. **19** Yoo namichi lafa qotisaas isaa Waqaaf addaan baasu sun lafa qotisaas isaa furachuu barbaade, inni gatii hedametti harka shan keessaa harka tokko haa dabalu; lafti qotisaas sunis deebi'ee kan isaa ta'a. **20** Ta'us yoo inni lafa qotisaas sana furachuu baate, yookaan dabarsee name biraatti gurgure, lafti qotisaas sun deebi'ee furamuun hin danda'u. **21** Lafti qotisaas sun yommuu Wagga lyooobeeliyyuu keessa gad dhiifamutti akkuma lafa qotisaas Waaqayyoof kennnamee addaan baafama; kunis qabbeenyia lubootaa ta'a. **22** "Yoo namni tokko lafa qotisaas dhaalaan hin argatin kan ofii isaatii bitate Waaqayyoof

qulqulleesse, **23** lubni gatii lafa qotiisaa sanaa hamma Waggaalyyoobeeliyyutti herrega; namichis gatii herregame sana gaafuma sana kan Waaqayyoof qulqulleeffame godhee haa baasu. **24** Waggaalyyoobeeliyyutti lafti qotiisaa sun namichuma irraa bitame kan abbaa lafa qotiisaa sanaa tureef ni deebi'a. **25** Gatiin hundinuu akka madaali saqiliidoo qulqulluutti jechuunis geeraan digdamni saqiliidoo tokkootti herregame. **26** “Ta’us namni tokko iyuu horii hangafa qulqulleessuu hin danda'u; hangafti duraanuu Waaqayyoof qulqulleeffameeraati; sangaas ta'u hoolaan hangafni kan Waaqayyo ti. **27** Yoo horiin sun xuraa'aa ta'e inni gatii herregame irratti harka shan keessaa harka tokko dabalee deebisee bitachuu danda'a. Yoo inni furachuu baate immoo horiin sun gatii isaaaf herregametti gurgurama. **28** “Garuu wanni namni qabu kan inni Waaqayyoof qulqulleessu tokko illee jechuunis namas ta'u horiin yookaan lafti dhaalaan argame hin gurguramu yookaan hin furamu. Wanni akkasiin qulqulleeffame hundinuu akka malee Waaqayyoof qulqulluudhaati. **29** “Namni akka ajjeefamuuf murteeffame tokko illee hin furamu; inni ajjeefamuuf qaba. **30** “Wanni lafti baantu kam iyuu sanyiis ta'u ija mukaa harka kudhan keessaa harki tokko kan Waaqayyo ti; kun waan Waaqayyoof qulqulleeffamee dha. **31** Namni yoo kennaa issaa kan harka kudhan keessaa harka tokko ta'e sana furachuu barbaade inni gatii kennaa sanaaf herregame irratti harka shan keessaa harka tokko dabalee haa baasu. **32** Kennaan karra loonii fi bushaayee guutuu keessaa harka kudhan keessaa harka tokko ta'e jechuunis horiin ulee tiksee jala ba'ee darbu hunda keessaa harka kudhan keessaa harki tokko Waaqayyoof qulqulla'a. **33** Inni horii jibbamaa keessaa horii gaarii hin filatin yookaan iddo hinh buusin; yoo inni iddo buuse horiin lamaanuu qulqulluu ta'u; furamuus hin danda'u.” **34** Kunneen ajajawwan Waaqayyo Gaara Siinaa irratti karaa Museetiin Israa'elootaaf kennee dha.

Lakkoobsa

1 Erga sabni Isra'a'l biyya Gibxiitii ba'ee booddee waggaa lammaffaa keessaa, guyyaa jalqaba ji'a lammaffaatti Waaqayyo dinkaana wal ga'ii keessatti, Gammoojiji Siinaa keessatti Museetti dubbate. Innis akkana jedheen; **2** "Waldaa saba Isra'a'l hunda lakkaa'atii balbala balbalaanii fi maatii maatiidhaan maqaan dhiirota tokko tokkoon barreefman. **3** Namoota Isra'a'l keessaa dhiirota umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hunda atti fi Aroon kutaa kutaa isaaniitti lakkaa'aa. **4** Tokko tokko gosaas keessaa namni hangfaa maatii ofii isaa ta'e isin gargaaru qaba. **5** "Maqaan namoota isin gargaaru qabani kanneenii dha: "Gosa Ruubeen keessaa Eliizuur ilma Shede'e'ur; **6** gosa Sim'i on keessaa Shilumii'eel ilma Zuriishadaayi; **7** gosa Yihuudaa keessaa Nahishoon ilma Amiinaadaab; **8** gosa Yisaakor keessaa Naatnaa'eel ilma Zuwaar; **9** gosa Zebuuloon keessaa Eliyaab ilma Heeloon; **10** ilmaan Yoosif keessaa: gosa Efrem keessaa Eliishaamaa ilma Amiihuud; gosa Minaasee keessaa Gamaali'eel ilma Phedaasuur; **11** gosa Beniyaam keessaa Abidaan ilma Gaadeyoon, **12** gosa Daan keessaa Ahii'ezer ilma Amiishadaay; **13** gosa Aasheer keessaa Fagi'eel ilma Okraan; **14** gosa Gaad keessaa Eliyasaaf ilma De'u'uul; **15** gosa Niftaalem keessaa Ahirraa ilma Eeraan." **16** Namoonni kenneen warra dura bu'oota gosooota abbootii isaanii ta'anii waldaa sana keessaa filatamanii dha. Isaanis hangafoota balbalawan Isra'a'l turan. **17** Musee fi Aroon namoota maqaan isaanii eearame kanneen fudhatanii, **18** guyyaa jalqaba ji'a lammaffaatti waldaa hunda walitti waaman. Namoonni sunis akkuma balbalaa fi maatii isaaniitti hidda dhaloota isaanii himatan; dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii maqaan isaanii tokko tokkoon galmeeffame; **19** innis akkuma Waaqayyo Musee ajajetti Gammoojiji Siinaa keessatti saba sana lakkaa'e. **20** Sanyii Ruubeen ilma Isra'a'l hangafticha keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti tokko tokkoon maqaan maqaadhaan barreefman. **21** Baay'inni gosa Ruubeen nama 46,500 ture. **22** Sanyii Sim'i on keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti lakkaa'aman. **23** Baay'inni gosa Sim'i on nama 59,300 ture. **24** Sanyii Gaad keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaadhaan barreefman. **25** Baay'inni gosa Gaad nama 45,650 ture. **26** Sanyii Yihuudaa keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman. **27** Baay'inni gosa Yihuudaa nama 74,600 ture. **28** Sanyii Yisaakor keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman. **29** Baay'inni gosa Yisaakor nama 54,400 ture. **30** Sanyii Zebuuloon keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmeewwan balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman, **31** Baay'inni gosa Zebuuloon nama 57,400 ture. **32** Ilmaan Yoosif keessaa: Sanyii Efrem keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an

hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman. **33** Baay'inni gosa Efrem nama 40,500 ture. **34** Sanyii Minaasee keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman. **35** Baay'inni gosa Minaasee nama 32,200 ture. **36** Sanyii Beniyaam keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman. **37** Baay'inni gosa Beniyaam nama 35,400 ture. **38** Sanyii Daan keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman. **39** Baay'inni gosa Daan nama 62,700 ture. **40** Sanyii Aasheer keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman. **41** Baay'inni gosa Aasheer nama 41,500 ture. **42** Sanyii Niftaalem keessaa: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen lola dhaquu danda'an hundinuu akkuma galmee balbalaa fi maatii isaaniitti maqaan maqaadhaan barreefman. **43** Baay'inni gosa Niftaalem nama 53,400 ture. **44** Dhiironni kenneen warra Musee fi Aroon hangafoota Isra'a'l kudha lamaaniin lakkaa'aman turan; hangafoonni kenneen tokkoon tokkoon isaanii iddo bu'oota maatii isaanii turan. **45** Isra'a'elooni umuriin isaanii waggaa digdamaatii fi hammasii olii kanneen Isra'a'l keessatti lolaf ba'uu danda'an hundinuu akkuma maatii isaaniitti lakkaa'aman. **46** Walumaa galatti baay'inni nama 603,550 ture. **47** Lewwonni garuu akka gosa abbootii isaaniitti warra kaan wajjin hin lakkaa'amne. **48** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhee ture: **49** "Ati gosa Lewwii hin lakkaa'in yookaan lakoobsa saba Isra'a'eloota kaaniitti hin dabalin. **50** Qooda kanaa akka Lewwonni itti gaafatamtoota dunkaana dhuga ba'umsaa, mi'a isaa hundaa fi waan inni qabu hundaa ta'anii isaa muudi. Isaanis dunkaana qulqulluu fi mi'a isaa hunda haa baatan; dunkaanicha haa tajaajilan; naannoo isaa haa qubatan. **51** Yeroo dunkaanni qulqulluu deemuu qabutti Lewwonni dunkaana sana haa buqqisan; yeroo dunkaanicchi dhaabamus Lewwonni haa dhaaban. Namni dunkaanicchatti dha'atu biraa haa ajjeefamu. **52** Isra'a'elooniis tokkoon tokkoon namaq qubata isaa keessaa fi faajji isaa jalatti kutaa kutaadhaan dunkaana isaanii haa dhaabbatan. **53** Ta'us Lewwonni akka dheekkamsi Waaqayyoo waldaa Isra'a'elitti gad hin buuneef dunkaanaota isaanii naannoo dunkaana dhuga ba'umsaa haa dhadhaabatan. Lewwonni eegumsa dunkaana dhuga ba'umsaatti itti gaafatamtoota ta'uu qabu." **54** Isra'a'elooni akkuma Waaqayyo Musee ajaje sanatti waan kunda hoijetan.

2 Waaqayyo Musee fi Arooniin akkana jedhe: **2** "Isra'a'elooniis tokkoon tokkoon nama faajji ofii isaanii jalatti faajji maatii isaa wajjin dunkaana irraa xinnuma fagaatee naannoo dunkaana wal ga'ii haa qubatu." **3** Gama ba'atiniin, karaa ba'a biiftuutiin: kutaawwan qubata Yihuudaa faajji isaanii jala haa qubatan. Hoogganaa ijoollee Yihuudaa Nahishoon ilma Amiinaadaabii ti. **4** Lakoobsi kutaa isaa namoota 74,600. **5** Gosti Yisaakor isaaniitti aane haa qubatu. Hoogganaa ijoollee Yisaakor Naatnaa'eil ilma Zuwaar ture. **6** Lakoobsi kutaa isaa namoota 54,400. **7** Gosti Zebuuloon kanatti haa aanu. Hoogganaa ijoollee Zebuuloon Eliyaab ilma Heeloonii ti. **8** Lakoobsi kutaa isaa namoota 57,400. **9** Namoonni qubata Yihuudaa lakkaa'aman hundis akkuma kutaa isaa namoota 186,400 turan. Isaanis

duraan dursanii qajeelu. **10** Gama kibbaatiin: kutaawwan qubata Ruubeen faajjii isaanii jalaan haa qubatan. Hoogganaan ijoolle Ruubeen Eliizuur ilma Shdedee'urii ti. **11** Lakkobksi kutaa isaas namoota 46,500. **12** Gosti Simi'oonaan iisaanitti aanee haa qubatan. Hoogganaan gosa Simi'oonaan Shilumi'eel ilma Zuriishadaayii ti. **13** Lakkobksi kutaa isaas namoota 59,300. **14** Gosti Gaad isaanitti haa aanu. Hoogganaan gosa Gaad Eliyaasaaf ilma De'uu'eelii ti. **15** Lakkobksi kutaa isaas namoota 45,650. **16** Namoonni qubata Ruubeenittti lakkaa'aman hundis akkuma kutaa kutaa isaanitti 151,450 turan. Isaan kuneen warra duraatti aananii deemu. **17** Ergasiis dunkaanni wal ga'iitii fi qubanni Lewwotaa qubatawan gidduu haa deeman. Isaanis akkuma toora qubata isaanitti tokkoon tokkoon isaanii iddo isaanii eeggatani faajjii isaanii jala haa deeman. **18** Gama dhi'aatiin gareen qubata Efrem faajjii isaanii jalaan haa qubatan. Hoogganaan ilmaan Efrem Eliishaamaa ilma Amiihuudii ti. **19** Lakkobksi kutaa isaas namoota 40,500; **20** Gosti Minaasee isaanitti haa aanu. Hoogganaan ijoolle Minaasee Gamaali'eel ilma Phedaasurii ti. **21** Lakkobksi kutaa isaas namoota 32,200. **22** Gosti Beniyaam itti haa aanu. Hoogganaan ilmaan Beniyaam Abiidaan ilma Gaadeeyoonii ti. **23** Lakkobksi kutaa isaas namoota 35,400; **24** Namoonni qubata Efremmitti lakkaa'aman hundis kutaa kutaa isaanitti 108,100 turan. Isaan kuneen immoo kutaa sadaffaa ta'anii deeman. **25** Gama kaabaatiin kutaawwan qubata Daan faajjii isaanii jalaan haa qubatan. Hoogganaan gosa Daan Ahii'ezer ilma Amiihsadaayii ti. **26** Lakkobksi kutaa isaas namoota 62,700. **27** Gosti Aasheer isaanitti aanee haa qubatan. Hoogganaan ijoolle Aseer Fagi'eel ilma Okraanii ti. **28** Lakkobksi kutaa isaas namoota 41,500; **29** Gosti Niftaleemitti haa aanu. Hoogganaan ijoolle Niftaleem Ahirraa ilma Eenaanii ti. **30** Lakkobksi kutaa isaas namoota 53,400; **31** Namoonni qubata Daaniitti lakkaa'aman hundis 157,600 turan. Isaanis dhuma irratti faajjii isaanii jalaan haa deeman. **32** Namoonni kuneen saba Israa'el warra akkuma maatii isaanitti lakkaa'amaniidh. Lakkobksi warra qubata keessaa kanneen kutaa kutaa isaanittii lakkaa'aman hundaa 603,550. **33** Lewwonni garuu akkuma Waaqayyo Musee ajaje sanatti Israa'eloota kaan wajjin hin lakkaa'amne. **34** Akkasii Israa'eloonni waan Waaqayyo Musee ajaje hunda hoijetan; isaanis haaluma kanaan faajjii isaanii jala haa qubatan; haaluma kanaanis tokkoon tokkoon isaanii balbalaa fi maatii isaanii wajjin ba'anii haa deeman.

3 Yeroo Waaqayyo Tulluu Siinaa irratti Museetti dubbatetti seenaan sanyii Aroonii fi Musee kanaa dha. **2** Maqaan ilmaan Aroon: Naadaab hangafticha, Abiihuu, Ele'aazaarrii fi Iitaamaar. **3** Kunneen maqaawwan ilmaan Aroon jechuunis lubootaa muudaman kanneen akka lubootaa ta'anii tajaajilaniiif dibaman sanaa ti. **4** Naadaabii fi Abiihuu garuu yeroo Gammoojjii Siinaa keessatti ibidda hin eeyyamamin fuula Waaqayyoo durattti dhi'eesanitti fuuluma isaa durattti du'an. Isaan ilmaan tokko illee hin qaban ture. Kanaafuu Ele'aazaarrii fi Iitaamaar bara abbaan isaanii Aroon lubbuu jiraatetti lubootaa ta'anii tajaajilan. **5** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **6** "Gosa Lewwii fidittii akka isaan Aroon lubicha gargaaraniiif isa dura dhaabi. **7** Isaanis hojji dunkaana qulqulluu hoijechuudhaan waan isa irraa barbaadamuu fi waan waldaa hunda irraa barbaadamuu fuula dunkaana wal ga'i durattti haa raawwatan. **8** Isaan hojji dunkaana qulqulluu hoijetanii dirqama Israa'eloootaa guutuudhaan mi'a dunkaana wal ga'i hunda haa eegan. **9** Lewwota sana Aroonii fi ilmaan isattti kenni; isaan warra saba Israa'el keessaa guutumaan guutuutti isattti kennamanii dha. **10** Ati akka isaan lubootaa ta'anii tajaajilaniiif Aroonii fi ilmaan

isaa muudi; namni biraa kan iddo qulqulluu sanatti dhi'aatu garuu ajjeefamuu qaba." **11** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **12** "Kunoo ani Israa'eloota keessaa qooda dhiira hangafa dubartoota Israa'el hundaa Lewwota fudhadheera. Lewwonni kan koo ti; **13** hangafti hundinuu kan kootii. Ani yeroo biyya Gibxi keessatti hangafa hunda aijeesetti hangafa Israa'el hunda jechuunis namas ta'u horii ofii kootiif addaan baafadheera. Isaan kan koo ta'an. Ani Waaqayyo." **14** Waaqayyo Gammoojjii Siinaa keessatti Museedhaan akkana jedhe; **15** "Lewwota maatii isaanittii fi balbala isaanittii lakkaa'i. Dhiira ji'a tokkoo yookaan hammasii olii hunda lakkaa'i." **16** Museen akkuma dubbiin Waaqayyoo isa ajajetti isaan lakkaa'e. **17** Kunneen maqaawwan ilmaan Lewwii ti: Geershooon, Qohaattii fi Meraarii. **18** Kunneen maqaawwan ilmaan Geershooonii ti: Loobeenii fi Shime'i. **19** Balbalawwan Qohaatotaa: Amraam, Yizihhaar, Kebroonii fi Uzii'eel. **20** Balbalawwan Meraarotaa: Mahiliif fi Muusii. Kunneen akkuma maatii isaanittii balbalawwan Lewwotaa ti. **21** Balbalawwan Liibnii fi Shime'i kan Geershooon turan; isaanis balbalawwan Geershooonotaa ti. **22** Baay'inni dhiirota umuriin isaanii ji'a tokkoo fi hammasii olii kanneen lakkaa'aman hundaa 7,500 ture. **23** Balbalawwan Geershooonotaa karaa lixa biiftuutiin dunkaana qulqulluu dugda duubaan qubatan. **24** Hoogganaan balbalawwan Geershooonotaa Eliyaasaaf ilma Laa'el ture. **25** Itti gaafatamni Geershooononni dunkaana wal ga'i keessatti qabanis dunkaana qulqulluu, dunkaanaa fi irra buusaa isa, golgaa balbala dunkaana wal ga'i irra jiru, **26** golgaawwan oobdii, golgaa balbala dallaa kan dunkaana qulqulluu fi iddo aarsaatti naanna'ee jiru, funyoo fi tajaajila akkanaa kennu hunda eeguu ture. **27** Balbalawwan Amraamotaa, Yizihhaarotaa, Kebroonotaa fi Uzii'eelotaa balbalawwan Qohaattii ti; isaanis balbalawwan Qohaatotaa turan. **28** Baay'inni dhiirota ji'a tokkoo fi hammasii olii hundaa 8,600 ture. Qohaatonni iddo qulqulluu sana eeguutti itti gaafatamtoota turan. **29** Balbalawwan Qohaatotaa karaa kibba dunkaana qulqullutiin qubatan. **30** Hoogganaan maatiwwan balbalawwan Qohaatotaaas Eliisaafaan ilma Uzii'eel ture. **31** Isaanis taabota, minjaala, baattuu ubsaa, iddoowwan aarsaa, mi'a iddo qulqulluu itti tajaajilan, golgaa fi wantoota tajaajila akkanaa kennu hunda eeguutti itti gaafatamtoota turan. **32** Hoogganaan Lewwotaa hangafti Ele'aazaar ilma Aroon lubichaa ture. Innis warra itti gaafatamtoota eegumsa iddo qulqulluu turen sana irratti dibame. **33** Balbalawwan Mahelootaa fi Muusotaa kan Meraarii turan; isaanis balbalawwan Meraarotaa ti. **34** Baay'inni dhiirota umuriin isaanii ji'a tokkoo fi hammasii olii kanneen lakkaa'aman hundaa 6,200 ture. **35** Hoogganaan maatiwwan balbalawwan Meraarotaaas Zuri'el ilma Abiihaayilii ti; isaanis karaa kaaba dunkaana qulqullummaatiin qubatan. **36** Meraaronnis tuggeewwan dunkaana qulqulluu, dagaleewwan isaa, utubaawwan isaa, miillawwan isaa, mi'a isaa hundaa fi wantoota tajaajila akkanaa kennu hunda, **37** akkasumas utubaawwan oobdii sanatti naanna'anii jiran, miillawwan isaanii, qofoo dunkaanaa fi funyoowwan isaa eeguutti muudaman. **38** Museen, Aroonii fi ilmaan Aroon dunkaana qulqulluu irraa karaa ba'a, qixa ba'a biiftuutiin fuula dunkaana wal ga'i dura qubatan. Isaanidoo Israa'elootta bu'anii iddo qulqulluu eeguutti itti gaafatamtoota turan. Namni biraa kan iddo qulqulluu sanatti dhi'aatu haa ajjeefamu. **39** Lewwonni lakkaa'aman hundi kanneen Musee fi Aroon ajaja Waaqayyootiin akkuma balbala balbala isaanittii lakkaa'an, dhiironni ji'a tokkoo fi hammasii olii hundi 22,000 turan. **40** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Dhiirota Israa'el hangaftaa kanneen ji'a tokkootii fi hammasii olii hunda lakkaa'ii maqaa isaanii barreessi. **41** Qooda ijoolee Israa'el

kanneen hangafa ta'an hundaa Lewwota naa fudhadhu; qooda ilmaan hangafa horii Israa'eloota hundaas horii Lewwotaa naa fudhadhu. Ani Waaqayyo." **42** Museen akkuma Waaqayyo isa ajajetti hangafoota Israa'el hunda lakkaa'e. **43** Dhiironni hangafoonni jia tokkoq fi hammasiili oli kanneen maqaan maqaan barreeffaman hundii 22,273 turan. **44** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **45** "Qooda ijoollee Israa'el kanneen hangafa ta'an hundaa Lewwota fudhadhu; qooda horii Israa'elootaas horii Lewwotaa fudhadhu. Lewwonni kan koo ti. Ani Waaqayyo. **46** Israa'eloota hangafoota 273 kanneen baay'ina Lewwotaa caalan furuuf, **47** tokkoo tokkoo isaaniitif akkuma madaalii saqiliid oo qulqulluutti saqili shan shan fuudhi; saqiliin tokko geeraa digdama. **48** Maallaqa Israa'eloota dabalaan furuuf fuudhame sanas Aroonii fi ilmaan isaatti kennei." **49** Museen maallaqa sana Israa'eloota lakkobsaan warra Lewwotaa furamaliin ol ta'an sana irraa fuudhe. **50** Innis akka madaalii saqiliid oo qulqulluutti meetii saqili 1,365 ulfaattu Israa'eloota hangafa irraa fuudhe. **51** Museen akkuma dubbii Waaqayyootti, akkuma Waaqayyo Musee ajajetti maallaqa furii sana Aroonii fi ilmaan isaatti kenne.

4 Waaqayyo Musee fi Arooniin akkana jedhe: **2** "Lewwota keessaa gosa Qohaatotaa balbala balbalaa fi maatii maatii isaaniitiin lakkaa'i. **3** Dhiirota umuriin isaanii waggaa soddomaa hamma shantamaa kanneen hojji dunkaana wal ga'ii hojjechuuf dhufan hunda lakkaa'i. **4** "Hojjiin Qohaatonni wantoota waan hunda caalaa qulqulluutti ta'aniin wal qabatee dunkaana wal ga'ii keessatti hojjetan kanaa dha. **5** Yommuu qubanni deemuuf ka'utti Aroonii fi ilmaan isaa ol galanii golgaa da'eessu sana gad haa buusan; golgaa sanaanis taabota kakuu seeraatti haa haguugan. **6** Waan kanattis gogaa duugamee uffisanii huuccuu bifti isaa guutumaaan guutuutti cuqulisa ta'e irraan haa afan. Danqaraawwanis iddoq isaanii keessa haa galchan. **7** "Isaanis huuccuu bifaa cuqulisaat todko minjaala Buddeena ilaalchaati uffisanii gabatee, caabii fi waciitii akkasumas okkotee ittiin dhibaayyuu dhi'eessan isaa irra haa kaa'an; buddeenni yeroo hunda achii hin dhabamne sunis isaa irra haa kaa'amuu. **8** Huuccuu bildiimaa isaan irra haa diriirsan; gogaa duugamee itti haa uwvisan; danqaraawwan isaaas iddoq isaanii keessa haa galchan. **9** "Huuccuu bifti isaa cuqulisaat fuudhanii baattuu ibsaa kan ibsuuf tolchame ibsaa isaa wajjin, waan ittiin fo'aa ibsaa kutanii fi baattuu daaraa, meeshaawwan zayitii kanneen hojji kanaaf oolan hundas ittiin haa haguugan. **10** Ergasiis waan kanaa fi mi'a isaa hunda gogaa duugameen maranii wasaasaa ittiin waa baatan irra haa kaa'an. **11** "Huuccuu bifti isaa cuqulisaat ta'e is iddoq aarsaa kan warqee irraa hojjetametti uffisanii gogaa duugamee itti haa haguugan; danqaraawwan isaaas iddoq isaanii keessa haa galchan. **12** "Meeshaawwan ittiin iddoq qulqulluutti keessa tajaajilan hundas fuudhamee huuccuu bifaa cuqulisaatiin maranii gogaa duugameen haguuganii wasaasaa ittiin waa baatan irra haa kaa'an. **13** "Isaanis iddoq aarsaa irraa daaraa haranii huuccuu diimaa dhilgee itti haa uffisan. **14** Ergasiis mi'a iddoq aarsaa ittiin tajaajilan hunda, baattuu ibiddaa, qabduuwwan foonii, meeshaa ittiin daaraa hammaaranii fi waciitii isaa irra haa kaa'an. Gogaa duugamee isaa irraan haa afan; danqaraawwan isaaas iddoq isaanii keessa haa galchan. **15** "Erga Aroonii fi ilmaan isaa meeshaawwan qulqulluutti sanaa fi mi'a qulqulluutti hunda haguuganii fixanii boodee yeroo qubanni sun godaanuuf ka'utti Qohaatonni mi'a kana baachuudhaaf haa dhufan. Isaan garuu mi'a qulqulluutti sanaa hin tuqin; yoo tuqan ni du'uutii. Qohaatonni waan dunkaana wal ga'ii keessa jiru hunda haa baatan. **16** "Ele'aazaar ilmi Aroon lubichaa itti gaafatamaa zayitii ibsaa,ixaana urgaa'aa,

kennaa midhaanii kan yeroo baay'ee dhi'eefamuu fi zayitii ittiin dibanii haa ta'u. Inni dinkaanaa qulqulluutti hundaa fi waan isa keessa jiru hundatti, mi'aa fi meeshaawwan isaa qulqulluutti itti gaafatamaa haa ta'u." **17** Waaqayyo Musee fi Arooniin akkana jedhe; **18** "Balbalawwan gosa Qohaatii Lewwota keessaa hin balleessinaa. **19** Akka isaan yommuu wantoota waan hunda caalaa qulqulluutti ta'anitti dhi'aatanitti, akka lubbuun jiraatan malee hin duuneef waan kanaa isaaniif godhaa: Aroonii fi ilmaan isaa iddoq qulqulluutti seenanii waan tokkoon tokkoon namaa hojjetuuf fi baatu haa qoqoodaan. **20** Qohaatonni garuu akka hin duuneef yeroo xinnaaf ille wantoota qulqulluutti ilaaluudhaaf ol seenuu hin qaban." **21** Waaqayyo Museen akkana jedhe; **22** "Geershoonotas maatii maatii isaanii fi balbala balbala isaaniitiin lakkaa'i. **23** Dhiirota umuriin isaanii waggaa soddomaa hamma shantamaa kanneen hojji dunkaana wal ga'ii hojjechuuf dhufan hunda lakkaa'i. **24** "Tajaajilli balbalawwan Geershoonotas hojji hojjechuuf fi ba'aa baachuudhaan tajaajilan kanaa dha: **25** Isaan golgaa dunkaana qulqulluutti, dunkaana wal ga'ii, uffata isaa fi irra buusaa isaa kan gogaa duugamee irraa hojjetame, golgaa balbala dunkaana wal ga'ii, **26** golgaawwan dallaa dunkaana qulqulluutti fi iddoq aarsaatti naanna'ee jiru sanaa, golgaa balbala isaa, funyoo fi mi'a tajaajili kanaaf fayyadu hunda baatu. Geershoononni waan wantoota kanaan hojjetamuu qabu hunda haa hojjetan. **27** Tajaajilli Geershoonotas hundi ba'aa baachuus ta'u hojjiin biraa ajaja Aroonii fi ilmaan isaa kennani haa adeemsifamu. Waan isaan baachu qaban hundas akkuma itti gaafatamaa isaaniitti qoqoodaaifi. **28** Tajaajilli balbalawwan Geershoonotaa dunkaana wal ga'ii itti kennan kanaa dha. Hojjiin isaanii litaamaar ilma Aroon lubichaatiin haa qajeelfamu. **29** "Meraarota balbala balbala fi maatii maatii isaaniitiin lakkaa'i. **30** Dhiirota umuriin isaanii waggaa soddomaa hamma shantamaa kanneen hojji dunkaana wal ga'ii hojjechuuf dhufan hunda lakkaa'i. **31** Warri isaan yeroo hojji dunkaana wal ga'ii hojjetanitti godhan kanaa dha: kunis tuggeewwan dunkaana qulqulluutti, dagaleewwan isaa, utubootaa fi miillawwan isaanii, **32** utubootaa oobdiitti naanna'anii jiran miillawwan isaanii wajjin, qofowwan dunkaanaa, funyoowwan, mi'a isaanii hundaa fi wantoota hojji kanaaf fayyadan hunda baachuu dha. Isinis waan tokkoon tokkoon namaa baatu addaan baasaatiit ramadaaifi. **33** Tajaajilli balbalawwan Meraarota qajeelfama litaamaar ilma Aroon lubicha jala dunkaana wal ga'ii keessatti kennan kanaa dha." **34** Museen, Aroonii fi hooggantoni waldaas Qohaatota balbala balbala fi maatii maatii isaaniitiin lakkaa'an. **35** Dhiironni umuriin isaanii waggaa soddomaa hamma shantamaa kanneen hojji dunkaana wal ga'ii keessaa sana keessa hojjechuuf dhufan hundi **36** balbala balbalaan lakkaa'amani 2,750 turan. **37** Kun lakkobsa balbalawwan Qohaatota warra dunkaana wal ga'ii keessa hojjechaa turanii ti. Musee fi Aroon akkuma ajaja Waaqayyoottu kan karaa Museetiin kennameetiin isaan lakkaa'an. **38** Geershoononi balbala balbala fi maatii maatii isaaniitiin lakkaa'amani 2,630 turan. **41** Balbalawwan Geershoonotaa, warri hojji dunkaana wal ga'ii keessa hojjetan kanneen Musee fi Aroon akkuma ajaja Waaqayyoottu lakkaa'an hundi kanneenii dha. **42** Meraaronnis balbala balbala fi maatii maatii isaaniitiin lakkaa'amani. **43** Dhiironni umuriin isaanii waggaa soddomaa hamma shantamaa kanneen hojji dunkaana wal ga'ii keessa tajaajiluutti dhufan hundi **44** balbala balbala isaaniitiin lakkaa'amani 3,200 turan. **45**

Warri balbalawan Meraarotaa keessaa lakkaa'aman kanneen Musee fi Aroon akkuma ajaja Waaqayyoo kan karaa Museetiin kenname sanaatti lakkaa'an kanneenii dha. **46** Museen, Arooni fi hooggantoonni Israa'el Lewwota hunda balbal balbalaa fi maatii maatii isaaniitiin lakkaa'an. **47** Dhironni umuriin isaanii waggaasoddoma hamma shantamaa kanneen hojii tajaajilaa hojjechuu fi dunkaana wal ga'ii baachuu dhufanii **48** lakkaa'aman hundi 8,580 turan. **49** Isaanis akkuma ajaja Waaqayyoo kan karaa Museetiin kennameetiin tokkoon tokkoon isaanii waan hojjechuu qabanitti ramadaman; wanni isaan baachuu qabanis isaanitti himame. Akkasiin isaan akkuma Waaqayyo Musee ajajetti lakkaa'aman.

5 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Nama dhukkuba gogaa kan namatti darbu qabu yookaan nama dhangala'aad dhagnaa qabu yookaan nama sababii waan du'e tokkootiin xuraa'a ta'e kam iyyuu akka qubata keessaa baasaniiif saba Israa'el ajaji. **3** Dhiiras dubartiis gad baasaa; akka isaan qubata isaanii idduo ani gidduu isaanii jiraadhu sana hin xureessineef qubata keessaa isaan baasaa." **4** Israa'eloonnis akkanuma godhanii qubata keessaa isaan baasan. Isaanis akkuma Waaqayyo Museetti hime sana godhan. **5** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **6** "Warra Israa'eliin akkana jedhi: 'Yoo dhiirri yookaan dubartiin tokko karaa kamiin iyyuu nama kaanitti balleessa hojjechudhaan Waaqayyo duratti amanamummaa dhabe, namni sun yakkamaa dha; **7** cubbuu hojjetes himachuu qaba. Yakkisaatiifis guutuutti haa kiisu. Kiisi sana irrattis harka shan keessaa harka tokko dabalee namicha miidhame sanaaf haa kenuu. **8** Namni yakki Isa irratti hojjetame sun yoo fira aantee kan kiisi sana isaaf fuudhu qabaachuu baate garuu kiisiin sun kan Waaqayyoo ti; korbeessa hoolaa ittiin aaraariisaaf buufamu wajjin lubaaf haa kennamu. **9** Buusiiwwan qulqulluun Israa'eloonni lubatti fidan hundi kan isaa ti. **10** Wantoonni qulqulluun kanuma abbootii isaanii ti; wanni isaan lubichaaf kennan garuu kanuma lubichaatii." **11** Ergasiis Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **12** "Akkana jedhiittii saba Israa'elitti dubbadhu: 'Yoo niitiin nama kamii iyyuu karaa irraa baduudhaan isaaf amanamuu batatee **13** dhiira biraa wajjin ciifte, yoo dhiiri ishees waan kana beekuu baate, yoo xuraa'ummaan ishee akkuma dhokatetti hafe, yoo namni ishee irratti dhugaa ba'u hin argamin, isheen yoo waan kana irratti hin qabamin, **14** yoo dhirsa ishee hafuurri hinaaffaa qabatee inni niitii issa shakke, yoo isheen xurooftuu taate yookaan yoo inni hinaafee ishee shakkee isheen xurooftuu hin ta'in, **15** inni niitii issa lubatti haa geessu. Akkasumas inni kennaa daakuu garbuu ififi harka kudhan keessaa harka tokko qooda ishee haa geessu. Kennaan midhaanii kan sababii hinaaffaatif dhi'eeffamu kun waan kennaa yaadannoo kan yakka yaadachiisii ta'eef, inni zayitii fiixaana itti naquu hin qabu. **16** "Lubichis ishee fidee fuula Waaqayyoo dura ishee haa dhaabu. **17** Ergasiis inni bishaan qulqulluun okkotee supheetti haa naqu; lafa dunkaana qulqulluun irraa biyyoo fuudhee bishaan sana keessa haa buusu. **18** Lubichis erga dubartii sana fuula Waaqayyoo dura dhaabee booddee rifeensa mataa ishee hiikee kennaa yaadannoo jechuuni kennaa midhaanii kan hinaaffaatif dhi'eeffamu sana harka ishee keessa kaa'a; bishaan hadhaa'aa abaarsa fidu sanas harka ofiitti qabata. **19** Lubichis dubartii sana ni kakachiisa; akkanas jedhaan; "Yoo utuu ati dhirsa qabduu namni biraa si wajjin hin ciisini fi yoo ati karaa irraa baddee hin xuraa'in bishaan hadhaa'an abaarsa fidu kun si hin miidhin. **20** Garuu ati yoo karaa irraa baddee utuu dhirsa qabduu nama dhirsa kee hin ta'in wajjin ciiftee of xureessitee argamte;" **21** kana irratti lubichi kakaa abaarsaa

ishee kakachiisa; akkanas jedhaan; "Waaqayyo gudeeda kee tortorsee garaa kee illee bokoksee saba kee gidduutti kakaa fi abaarsaaf si haa godhu. **22** Akka garaan kee bokokuu fi akka gudeedni kee tortoruuf bishaan abaarsa fidu kun dhanga kee haa seenu," "Dubartiin sunis, 'Ameen, ameen'" haa jettu. **23** "Lubichis abaarsawwan sana kitaaba maramaa irratti haa barreessu; ergasiis bishaan hadhaa'aa sanatti irraa haa dhiqu. **24** Innis akka dubartiin sun bishaan hadhaa'aa abaarsa fidu sana dhugdu haa godhu; bishaan abaarsaa fi dhiphina hamaa fidu sunis ishee seena. **25** Lubichis kennaa midhaanii kan hinaaffaa sana ishee harkaa fuudhee fuula Waaqayyoo duratti sochoosee gara iddo aarsaa fida. **26** Lubni sunis kennaa midhaanii sana irraa konyee tokko kennaa yaadannootif fuudhee iddo aarsaa irratti haa gubu; ergasiis akka dubartiin sun bishaan sana dhugdu haa godhu. **27** Yoo isheen of xureessitee dhirsaa isheetif amanamuu batte, yommuu isheen bishaan abaarsa fidu sana dhugduti bishaan sun ishee seenee dhiphina hamaa isheetif fida; garaan ishee ni bokoka; gudeedni ishee ni tortora; isheenis saba ishee biratti abaaramtuu taati. **28** Garuu yoo dubartiin sun of xureessuu baattee fi yoo qulqulluun taate isheen yakka irraa bilisa taati; da'uus ni dandeessi. **29** "Yoo dubartiin utuma dhirsaa qabduu karaa irraa gortee of xureessitee **30** yookaan yoo dhiirri sababii niitii ofii shakkuf hafuurri hinaaffaa isa qabate, seerri hinaaffaatif kenname kanaa dha. Lubichi dubartii sana fuula Waaqayyoo dura dhaabee seera kana hunda ishee irratti haa raawwatu. **31** Dhirsii sun balleessaa irraa bilisa ta'a; dubartiin sun garuu gatii cubbuu ishee argatti."

6 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Akkana jedhi saba Israa'elitti dubbadhu: 'Dhiirri yookaan dubartiin tokko yoo Waaqayyoof addaan of baasuuf wareega addaa yookaan wareega Naazirummaa wareegan, **3** daadhii wayinii fi dhugaatii nama macheessu irraa of haa eeggatan; namni sun dhangaggaa'aad daadhii wayinii irraa hojjetame yookaan dhangaggaa'aad dhugaatii nama macheessu biraa hin dhugin. Inni cuunfaa gumaa wayinii dhuguu yookaan ija wayinii asheetii yookaan goggogaa issa nyaachuu hin qabu. **4** Innis bara Naazirummaa issa hunda keessa waan gumaa wayinii irraa argamu kam iyyuu sanyii issaas ta'u qola issa nyaachuu hin qabu. **5** "Bara wareega addaan baafamuu issa hunda keessa qarabaan tokko iyyuu mataa issa hin tuqin. Hamma yeroon inni itti Waaqayyoof addaan baafame sun xumuramutti inni qulqulluun haa ta'u; akka rifeensi mataa issa guddatuufis gad haa dhiisu. **6** "Naazirichi bara Waaqayyoof addaan of baase hunda keessa reeffatti dhi'aachuu hin qabu. **7** Sababii mallattoon inni ittiin Waaqayyoof addaan baafame mataa issa irra jiruuf yoo abbaan issa yookaan haati issa, obboleessi issa yookaan obboleettiin issa du'an illee issaaniif jedhee akka seeraatti of hin xureessin. **8** Inni bara itti addaan baafame sana hunda keessa kan Waaqayyoof qulqulleeffamee dha. **9** "Yoo namni tokko idduo Naazirichi jirutti akka tasaa du'ee akkasiin rifeensa inni addaan baase sana xureesse, inni guyyaa itti qulqulleeffamutti jechuuni guyyaa torbaffaatti mataa issa haa haaddatu. **10** Ergasiis inni guyyaa saddeetffaatti gugee lama yookaan gugee sosookkee lama balbala dunkaana wal ga'ii irratti lubatti haa fidu. **11** Sababii inni idduo reeffi jirutti argamuudhaan cubbuu hojjetef lubichi isa tokko aarsaa cubbuu, isa kaan immoo aarsaa gubamu godhee araara buusuuf haa dhi'eessuuf. Guyyuma sanas rifeensa mataa issa addaan haa baasu. **12** Inni yeroo itti addaan baafame keessa ammas Waaqayyoof addaan of haa baasu; xobbaallaa hoolaa kan umuriin issa waggaas tokko ta'es aarsaa yakkaa godhee haa fidu. Garuu sababii inni yeroo addaan ba'iisa issa keessa xureeffameef guyyoonnii darban hin

lakkaa'aman. **13** "Egaa yeroo addaan ba'umsi isaa xumuramutti seerri Naazirichaa kanaa dha: Inni gara karra dunkaana wal ga'iitti haa fidamu. **14** Achitti aarsaa isaa Waqaqayyoof haa dhi'eessu; kunis xobbaallaar korbeessa hoolaa hir'ina hin qabneen kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e aarsaa gubamuufi, xobbaallaar hoolaa dhaltuu hir'ina hin qabneen kan umuriin ishee wagga tokko ta'e aarsaa cubbuutif, korbeessa hoolaa hir'ina hin qabneen aarsaa nagaatiif, **15** kana wajjinis Maxinoor gundoo tokko, Maxinoor daakuu bullaa'aa irraa tolfameen kan zayitiidhaan sukkuumameen, bixxillee zayitiin irra dibame akkasumas kennaan midhaaniit fi dhibaayyuu isaanii haa dhi'eessu. **16** "Lubichis fuula Waqaqayyo duratti isaan fidee aarsaa cubbuutif fi aarsaa gubamuufi haa dhi'eessu. **17** Innis korbeessa hoolaa sana Maxinoor gundoo irra jiru sana wajjin aarsaa nagaa godhee Waqaqayyoof haa dhi'eessu; akkasumas lubichi kennaan midhaaniit fi dhibaayyuu isaanii haa dhi'eessu. **18** "Ergasii Naazirichi balbal dunkaana wal ga'iidi duratti rifeensa addaan baase sana haa haaddatu. Rifeensa sanas fuudhee ibidda aarsaa nagaa jalaan jiru sana keessa haa buusu. **19** "Erga Naazirichi rifeensa ittiin addaan baafamee sana haaddatee booddee lubni sun fooni gatiittii korbeessa hoolaa kan affeelamee fi Maxinoor fi bixxillee hin bukaa'in gundoo sana irraa fuudhee harka namichaa irra haa kaa'u. **20** Ergasisi lubichi aarsaa sochoofamu godhee fuula Waqaqayyo duratti isaan haa sochoosu; isaanis handaraafa sochoofamee fi tafa dhi'eeffamee sana wajjin lubichaaf kan qulqulleeffamaniidh. Ergasii Naazirichi daadhii wayinii dhuguu ni danda'a. **21** "Seerri Naaziricha waan kennuu dhaa'aa kaan dabalatee akkuma addaan ba'umsa isaatii kennaan isaa Waqaqayyoof wareegu tokkoo kanaa dha. Innis akkuma seera Naazirichaatti waan wareegi sana raawwachuu qaba." **22** Waqaqayyo Museedhaan akkanaa jedhe; **23** "Aroonii fi ilmaan isaatii akkanaa jedhii himi; 'Akki isin itti Isra'a eloota eebbiftan kanaa dha. Akkanaa jedhaanii: **24** "Waqaqayyo si haa eebbisu; si haa eegus; **25** Waqaqayyo fuula isaa siif haa ibsu; garaa siif haa laafu. **26** Waqaqayyo fuula isaa gara keetti haa deebisu; nagaas siif haa kennu." **27** "Akkasitti isaan maqaa koo saba Isra'a el irra kaa'u; anis isaan nan eebbisa."

7 Museen erga dunkaana qulqulluutti sana dhaabee fixatee booddee, dunkaanchaa fi mi'a isaa hunda dibe; ni qulqulleesses. Akkasumas iddoor aarsaatii fi mi'a isaa hunda dibeet qulqulleeses. **2** Ergasii hooggantoonni Isra'a el, hangafoonni maatiwwanii kanneen hooggantoota gosootaa ta'anii warra lakkaa'aman sana qajeelchanis kennaan dhi'eessan. **3** Isaanis gaariwwan haguugaman ja'aa fi sangoota kudha lama jechuunis tokkoo tokkoo hooggantootaa irraa sangaa tokko, lama lama ta'anii immoo gaarii tokko kennaan ofii godhanii fuula Waqaqayyo duratti fidan. Kennaawwan kannieeris dunkaanaa qulqulluutti sana duratti dhi'eessan. **4** Waqaqayyo Museedhaan akkanaa jedhe; **5** "Akka isaan hojii dunkaana wal ga'iidi hojjechuu keessatti fayyadaniif kennaawwan kanneen isaan harkaa fuudhi. Waan kana akkuma hojii tokkoo tokkoo namaan barbaaddutti Lewwotatti kenne." **6** Museenis gaariwwanii fi sangoota sana fuudhee Lewwotatti kenne. **7** Innis akkuma hojii isaaniiit malutti gaariwwan lamaa fi sangoota afur ilmaan Geershoonitti kenne; **8** gaariwwan afurii fi sangoota saddeet akkuma hojii isaaniiit malutti ilmaan Meraaritti kenne. Isaan hundinuu qajeelfamaa liitaamaar ilma Aroon lubichaa jala turan. **9** Ilmaan Qohati garuu sababii mi'a qulqulluutti gatiittii baachuu hojii isaanii ta'eef Museen homaa isaaniiit hin kennine. **10** Yeroo iddoor aarsaa dibametti hooggantoonni kennaawwan isaanii eebba iddoor aarsaatii fidanii iddoor aarsaa duratti dhi'eessan. **11** Waqaqayyo Museedhaan, "Dura bu'aan tokko guyyuma tokko kennaan isaa

sirna eeba iddoor aarsaa sanaatiif haa dhi'eessu" jedhee tureetiit. **12** Namni guyyaa jalqabaatti kennaan ofii fide Nahishoon ilma Amiinaadaab kan gosa Yihuudaa ture. **13** Kennaan isaa gabatee meetii kan akka madaalii saqiliiddoor qulqulluutti saqiliidhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokkoo fi waciittii meetii kan akka madaalii saqiliiddoor qulqulluutti saqiliidhibba torbaatama ulfaatu kan tokkoon tokkoon isaanii akka kennaan midhaaniit daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **14** cilfaa warqee kan saqiliidhibba kudhan ulfaatee ixanaanaa guutame tokko, **15** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeessa hoolaa tokkoo fi xobbaallaar hoolaa kan umuriin isaa wagga tokko ta'e tokko, **16** aarsaa cubbuutif immoo korbeessa re'ee tokko, **17** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeeyii hoolaa shan, korbeeeyii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii wagga tokko ta'e ture. Kennaan Nahishoon ilmi Amiinaadaab dhi'eesse kanaa ture. **18** Guyyaa lammaffaattis Naatnaa'el ilma Zuuaar dura bu'a Yisaakoritu kennaan isaa fide. **19** Kennaan inni fides gabatee meetii kan akka madaalii saqiliiddoor qulqulluutti saqiliidhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciittii meetii kan akka madaalii saqiliiddoor qulqulluutti saqiliidhibba torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii **20** caabii warqee kan saqiliidhibba kudhan ulfaatee ixanaanaa guutame tokko, **21** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeessa hoolaa tokkoo fi xobbaallaar hoolaa kan umuriin isaa wagga tokko ta'e tokko, **22** aarsaa cubbuutif immoo korbeessa re'ee tokko, **23** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeeyii hoolaa shan, korbeeeyii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii wagga tokko tokkoo ture. Kennaan Naatnaa'el ilma Zuuaar kanaa ture. **24** Guyyaa sadaffaattis Eeliyaab ilma Heeloon hangafa ijoolee Zebululonitu kennaan isaa fide. **25** Kennaan isaa gabatee meetii kan akka madaalii saqiliiddoor qulqulluutti saqiliidhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciittii meetii kan akka madaalii saqiliiddoor qulqulluutti saqiliidhibba torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii **26** xuwee warqee kan saqiliidhibba kudhan ulfaatee ixanaanaa guutame tokko, **27** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeessa hoolaa shan, umuriin isaa wagga tokko ta'e tokko, **28** aarsaa cubbuutif immoo korbeessa re'ee tokko, **29** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeeyii hoolaa shan, korrommii re'ee shanii fi xobbaallaar korbeeeyii hoolaa shan kanneen umuriin isaanii wagga tokko tokkoo ture. Egaa kennaan Eeliyaab ilma Heeloon kanaa ture. **30** Guyyaa afuraffaattis Eliizuur ilma Shdedee'uur dura bu'a ijoolee Ruubeenitu kennaan isaa fide. **31** Kennaan isaa gabatee meetii kan akka madaalii saqiliiddoor qulqulluutti saqiliidhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciittii meetii kan akka madaalii saqiliiddoor qulqulluutti saqiliidhibba torbaatama ulfaatu tokko kan tokkoo tokkoon isaanii akkuma kennaan midhaaniit daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **32** xuwee warqee kan saqiliidhibba kudhan ulfaatee ixanaanaa guutame tokko, **33** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeessa hoolaa tokko, xobbaallaar hoolaa umuriin isaa wagga tokko ta'e tokko, **34** aarsaa cubbuutif immoo korbeessa re'ee tokko, **35** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeeyii hoolaa shan, korbeeeyii re'ee shanii fi xobbaallaar korbeeeyii hoolaa shan kanneen umuriin isaanii wagga tokko tokkoo ture. Egaa kennaan Eiliizuur ilma Shdedee'uur kanaa ture. **36** Guyyaa shanaffaattis Shilumii'el ilma Zuriishadaayi hoogganaa ijoolee Simi'oontu

kennaa isaa fide. **37** Kennaan isas gabatee meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciitii meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii torbaatama ulfaatu tokko, kanneen tokkoon tokkoon isaanii akkuma kennaa midhaaniitti daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **38** xuwwee warqee kan saqilii kudhan ulfaateeixaanaan guutame tokko, **39** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokko, xobbaallaa hoolaa kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e tokko, **40** aarsaa cubbuutiif immoo korbeeessa re'ee tokko, **41** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeyyii hoolaa shan, korbeeyyii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ture. Egaa kennaan Shilumi'eel ilma Zuriishadaayi kana ture. **42** Guyyaa ja'affatti Eliyaasaaf ilma De'u'u el dura bu'aajoollee Gaaditu kennaa isaa fide. **43** Kennaan isas gabatee meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciitii meetii kana akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii akkuma kennaa midhaaniitti daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **44** xuwwee warqee kan saqilii kudhan ulfaateeixaanaan guutame tokko, **45** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokko, xobbaallaa hoolaa kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e tokko, **46** aarsaa cubbuutiif immoo korbeeessa re'ee tokko, **47** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeyyii hoolaa shan, korommii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ture. Egaa kennaan Eliyaasaaf ilma De'u'u el kana ture. **48** Guyyaa torbaaffatti Eliishaarmaa ilma Amiihuud dura bu'aajoollee Efreemitu kennaa isaa fide. **49** Kennaan isas gabatee meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciitii meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii akkuma kennaa midhaaniitti daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **50** xuwwee warqee kan saqilii kudhan ulfaateeixaanaan guutame tokko, **51** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokko, xobbaallaa hoolaa kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e tokko, **52** aarsaa cubbuutiif immoo korbeeessa re'ee tokko, **53** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeyyii hoolaa shan, korbeeyyii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ture. Egaa kennaan Eliishaarmaa ilma Amiihuud kana ture. **54** Guyyaa saddeettaffaatti Gamaali'eel ilma Phedaasuur hoogganaa joollee Minaaseetu kennaa isaa fide. **55** Kennaan isas gabatee meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciitii meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii akkuma kennaa midhaaniitti daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **56** xuwwee warqee kan saqilii kudhan ulfaateeixaanaan guutame, **57** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokko, xobbaallaa hoolaa kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e, **58** aarsaa cubbuutiif immoo korbeeessa re'ee tokko, **59** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeyyii hoolaa shan, korommii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ture. Egaa kennaan Gamaali'eel ilma Phedaasuur kana ture. **60** Guyyaa saglaffaatti Abiidaan ilma Gaadeyoondura bu'aajoollee Beniyaamitu kennaa isaa fide. **61** Kennaan isas gabatee meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko,

waciitii meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii akkuma kennaa midhaaniitti daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **62** xuwwee warqee kan saqilii kudhan ulfaateeixaanaan guutame, **63** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokko, xobbaallaa hoolaa kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e tokko, **64** aarsaa cubbuutiif immoo korbeeessa re'ee tokko, **65** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeyyii hoolaa shan, korbeeyyii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ture. Egaa kennaan Abiidaan ilma Gaadeyoondura ture. **66** Guyyaa kudhannaftaatti Ahii'ezer ilma Amiishadaay dura bu'aajoollee Daanit kennaa isaa fide. **67** Kennaan isas gabatee meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciitii meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii akkuma kennaa midhaaniitti daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **68** xuwwee warqee kan saqilii kudhan ulfaateeixaanaan guutame, **69** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokko, xobbaallaa hoolaa kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e tokko, **70** aarsaa cubbuutiif immoo korbeeessa re'ee tokko, **71** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeyyii hoolaa shan, korbeeyyii re'ee shanii fi korbeeyyii hoolaa xixinnaa shan kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ture. Egaa kennaan Ahii'ezer ilma Amiishadaay kana ture. **72** Guyyaa kudha tokkoffaatti Fagi'eel ilma Okraan hoogganaa joollee Aasheeritu kennaa isaa fide. **73** Kennaan isas gabatee meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciitii meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii akkuma kennaa midhaaniitti daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **74** xuwwee warqee kan saqilii kudhan ulfaateeixaanaan guutame, **75** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokko, xobbaallaa hoolaa kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e tokko, **76** aarsaa cubbuutiif immoo korbeeessa re'ee tokko, **77** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeyyii hoolaa shan, korbeeyyii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ture. Egaa kennaan Fagi'eel ilma Okraan kana ture. **78** Guyyaa kudha lammaffaatti Ahiiraa ilma Eenaan hoogganaa joollee Niftaalemitu kennaa isaa fide. **79** Kennaan isas gabatee meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu tokko, waciitii meetii kan akka madaalii saqilii iddo qulqulluutti saqilii torbaatama ulfaatu tokko kanneen tokkoon tokkoon isaanii akkuma kennaa midhaaniitti daakuu bullaa'aa zayitiidhaan sukkuumameen guutaman, **80** xuwwee warqee kan saqilii kudhan ulfaateeixaanaan guutame tokko, **81** aarsaa gubamuufis dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokko, xobbaallaa hoolaa kan umuriin isaa waggaa tokko ta'e tokko, **82** aarsaa cubbuutiif immoo korbeeessa re'ee tokko, **83** aarsaa nagaatiif qaluufis sangoota lama, korbeeyyii hoolaa shan, korbeeyyii re'ee shanii fi xobbaallaawwan hoolaa shan kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ture. Egaa kennaan Ahiiraa ilma Eenaan kana ture. **84** Kennaan hooggantoonni Israa'el gaafa iddoon aarsaa dibame sana sirna eebbaatiif dh'eessan kana ture; isaanis gabatee meetii kudha lama, waciitii meetii kudha lamaa fi xuwwee warqee kudha lama: **85** Tokkoon tokkoon isaanii meetii saqilii dhibba tokkoo fi soddoma ulfaatu ture; tokkoon tokkoon waciitii meetii saqilii torbaatama ulfaata ture. Mi'i meetii kun akka madaalii

saqili iddo qulqulluutti walumaa galatti saqili kuma lamaa fi dhibbaa afur ulfaatu ture. **86** Xuuwewwan warqee kudha lamaan kanneen ixaanaan guutamanii tokkoon tokkoon isaanii akka madaaliis saqili iddo qulqulluutti saqili kudhan ulfaatu turan. Xuuwewwan warqee walumaa galatti saqili dhibba tokkoo fi digdama ulfaatu turan. **87** Baay'inni horii aarsaa gubamuuf dhi'eefamanii walumaa galatti jiboota loonii kudha lama, korbeeeyyi hoolaa kudha lama, xobbaallaawwan hoolaa kanneen umuriin isaanii waggaa tokko ta'e kudha lama ture; kennaan midhaaniis isaan wajjin dhi'eefameera. Korbeeeyyi re'ee kudha lama aarsaa cubbuutif dhi'eefamanii turan. **88** Baay'inni horii aarsaa nagaatiif dhi'eefamanii walumaa galatti sangoota digdamii afur, korbeeeyyi hoolaa jaatama, korbeeeyyi re'ee jaatamaa fi xobbaallaawwan hoolaa kanneen umuriin isaanii waggaa tokko ture. Kennaawwan erga iddoon aarsaa dibamee booddee sirna eeba isaatifi dhi'eefamanii kanneen turan. **89** Museen yommuu Waaqayyo wajjin dubbachuuuf dunkaana wal ga'ii ol seenetti teessoo aaraaraa kan taabota kakuu seeraa irra jiruun olitti kiirubelii lamaan gidduduhha sagalee isatti dubbatu dhaga'e. Waaqayyo isaa wajjin dubbate.

8 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Arooniit akkana jedhii dubbadhu; 'Yeroo ati ibsaawwan torban qabsiiftutti isaan iddo baattuu ibsaa fuula dura jiru haa ibsan.'" **3** Aroonis akkasuma godhe; innis akkuma Waaqayyo Musee ajajetti akka isaan fuula baattuu ibsaa duraan ifi kennanifi ibsaawwan sana qabsiise. **4** Akki itti baattuun ibsaa tolfame akkana: Miilla isaa irraa jalqabee hamma daraaraa isatti warqee tumame irraa hoijetame. Baattuun ibsaa sun akkuma fakkeenya Waaqayyo Museetti argisiise sanaatti hoijetame. **5** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe: **6** "Saba Israa'el keessaa Lewwota fuudhii qulqulleessi. **7** Isaan qulqulleessuuf waan kana godhi: bishaan qulqullaam ummaa isaanitti facaasi; akka isaan dhagna isaanii guutuu haaddatanii akkasiin uffata ofi miiccatanii of qulqulleessan godhi. **8** Isaanis dibicha loonii tokko kennaan midhaaniis kaan daakuu bullaa'a zayitiidhaan sukuumame wajjin haa fuudhan; atis dibicha loonii lammaafaa aarsaa cubbuutif fuudhi. **9** Lewwota fuula dunkaana wal ga'ii duratti dhi'eessiitii waldaa Israa'eloota guutuu walitti qabi. **10** Lewwotaa fuula Waaqayyoo duratti dhi'eessi; sabni Israa'el harka isaanii Lewwota irra haa kaa'an. **11** Aroonis akka Lewwonni Waaqayyo tajaajiluu danda'aniif saba Israa'el keessaa aarsaa sochoofamu godhee fuula Waaqayyoo duratti isaan haa dhi'eessu. **12** "Erga Lewwonni harka isaanii mataa jiboota sanaa irra kaa'aniif booddee ati Lewwotaaf aaraaraa buusudhaaf dibicha tokko aarsaa cubbuu, kaan immoo aarsaa gubamu godhiitii Waaqayyooof dhi'eessi. **13** Akka Lewwonni fuula Arooniif fi fuula ilmaan isaan dura dhaabatan godhi; ergasisi aarsaa sochoofamu godhiitii Waaqayyotti isaan dhi'eessi. **14** Haala kanaan Israa'eloota kaan keessaa Lewwota addaan baasi; Lewwonnis kan koo haa ta'an. **15** "Erga ati Lewwota qulqulleessitee aarsaa sochoofamu gootee isaan dhi'eessitee booddees isaan hojji dunkaana wal ga'ii hoijechuuf haa dhufan. **16** Isaan Israa'eloota keessaa guutumaan guutuutti naaf kennamuu qabu. Ani qooda hangafa saba Israa'el kan gadameessa saaqi hundaa Lewwota fudhadheera. **17** Israa'el keessaa dhiirri hangafni hundi namas ta'u horiin kan koo ti. Ani yeroon biyya Gibxi keessatti hangafa hunda ajeese sana ofi kootifan addaati isaan baafadhe. **18** Ani qooda ilmaan Israa'el hangafoota hundaa Lewwota fudhadheera. **19** Yommuu Israa'eloomni iddo qulqulluutti dhi'aatanitti akka dha'ichi isaan hin arganneef, akka isaan Israa'elootaaf aaraaraa buusaniif fi akka isaan tajaajila Israa'eloota dunkaana wal ga'ii

keessatti raawwatanifi ani Lewwota saba Israa'el hunda keessaa Arooniif fi ilmaan isaatifi kennaa godhee kenneera." **20** Museen, Arooniif fi waldaan Israa'el guutuu akkuma Waaqayyo Musee ajaje sana Lewwotaa godhan. **21** Lewwonnis of qulqulleessanii wayyaa ofi miiccatan. Aroonis akkuma aarsaa sochoofamuutti fuula Waqaqayyo duratti isaan dhi'eesse; isaan qulqulleessuufi araara isaanifi buuse. **22** Ergasiis Lewwonnii qajeelcha Arooniif fi ilmaan isaatifi hojji dunkaana wal ga'ii hoijechuudhaaf dhufan. Isaanis akkuma Waaqayyo Musee ajaje sana Lewwotaa godhan. **23** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **24** "Kun seera Lewwotaaf kennamee dha: Dhiironni umuriin isaanii waggaa digdamii shanii fi hammasiif olii hojji dunkaana wal ga'ii keessatti hirmaachuu haa dhufan; **25** umuriin waggaa shantamaatti garuu tajaajila isaanii haa dhaaban; deebi'aniis hin tajaajilin. **26** Hojji dunkaana wal ga'ii irratti obboloota ofi gargaaru ni danda'u; ofi isaaaniitii garuu hojji sana hin hoijetin. Egaa kun haala itti ati itti gaafatama Lewwotaa ramadduu dha."

9 Waaqayyo erga isaan Gibxii ba'amii booddee ji'a jalqabaa kan waggaa lammaffaatti Gammoojiji Siinaa keessatti akkana jedhee Museetti dubbate; **2** "Israa'eloonni yeroo murtaa'etti Faasiikaa haa ayyaneffatan. **3** Isin akkuma seeraa fi dambii ayyanaa kanaa hundaatti yeroo murtaa'etti ji'a sana keessa, dimimmisa galgala guyyaa kudha afuraffaati ayyaneffadhaa." **4** Museen akka isaan Faasiikaa ayyaneffatan Israa'elootatti hime; **5** isaanis ji'a jalqabaa keessa dimimmisa galgala guyyaa kudha afuraffaati Gammoojiji Siinaa keessatti ayyaneffatan. Sabni Israa'el akkuma Waaqayyo Musee ajajetti waan hunda godhe. **6** Isaan keessaa namoonni tokko tokko sababii reefa tuqanii xuraa'aniif guyyaa sana Faasiikaa ayyaneffachuu hin daneeny. Isaan guyyuma sana gara Musee fi Arooniif dhufanii, **7** Museedhaan akkana jedhan; "Nu sababii reefa namaa tuqneef xuroofneerra; garuu maaliif yeroo murtaa'e sanatti Israa'eloota kaan wajjin aarsaa Waaqayyoo dhi'eessu dhowwamme?" **8** Museenis, "Hamma ani waan Waaqayyo waa'ee keessan ajaju dhaga'utti turaa" jedheen. **9** Waaqayyos Museedhaan akkana jedhe; **10** "Israa'elootaan akkana jedhi: 'Isin keessaa yookaan ilmaan keessan keessaa namni tokko yoo reefa tuqee xuraa'ee yookaan karaa fagoo deeme, inni amma iyyuu Faasiikaa Waaqayyoo ayyaneffachuu ni danda'a.' **11** Isaanis ji'a lammaffaa keessa guyyaa kudha afuraffaa dimimmisa galgala Faasiikaa haa ayyaneffatan. Faasiikaa sanas Maxinoo fi baala hadhaa'aa wajjin haa nyaatan. **12** Isaanis wantoota kanneen keessaa tokko iyyuu hamma ganamaatti hambisu yookaan lafee isaa keessaa tokko iyyuu cabsuu hin qaban. Isaan yommuu Faasiikaa ayyaneffatanittii dambiiwan hunda duukaa bu'uu qabu. **13** Garuu namni qulqulluu ta'ee karaa hin deemini yoo Faasiikaa ayyaneffachuu baatee inni sababii yeroo murtaa'etti aarsaa Waaqayyoo hin dhi'eessiniif saba isaa keessaa haa balleeffamu. Namichi sun gatii cubbuu isaa ni argata. **14** "Alagaan isin gidduu jiraatu kan Faasiikaa Waaqayyoo ayyaneffachuu fedhu tokko akkuma seeraa fi dambii Faasiikaatti haa ayyaneffatu. Isinis alagaa fi dhalataa biyyaatif seeruma tokkicha qabaadhaa." **15** Gaafa dunkaana qulqulluun dhaabame sana duumessi dunkaana sana jechuunis dunkaana dhuga ba'umsaa haguuge. Duumessi dunkaana qulqulluudhaan olii sunis galgalaa hamma ganamaatti ibidda fakkaata ture. **16** Wanni kuniis yeroo hunda akkanuma ture; guyyaa duumessi isaa haguuge ture; halkan immoo duumessi sun ibidda fakkaata ture. **17** Yeroo duumessi sun dunkaana irraa ka'u Israa'eloomni ka'aniif deemu turan; lafa duumessi bu'u immoo Israa'eloomni ni qubatu. **18** Israa'eloonni ajaja Waaqayyootiin ka'aniif deemu; ajajuma

isaatiinis qubatu. Yeroo duumessi dukaana qulqulluun ol jiru isaanis qubata keessa turan. **19** Yoo duumessi sun guyyaa hedduu dukaana gubbaa tures Israa'eloonni seera Waaqayyootiif waan ajajamanii iddo sanaa ka'anii hin deeman ture. **20** Yeroo tokko tokko duumessi sun guyyaa xinnaadhaaf dukaana qulqulluu gubbaa oolee bulu ture; isaanis ajaja Waaqayyootiin qubatu; ajajuma isaatiinis ka'anii deemu. **21** Yeroo tokko tokko duumessi sun galgalaa hamma ganamaatti jiraata ture; yommuu duumessi ganamaan ka'u isaanis ka'anii deemu. Guyyaas ta'u halkan, yeroo duumessi ka'u isaanis ka'anii deemu. **22** Yeroo duumessi sun guyyaa lamas ta'u ji'a tokko yookaan waggaa tokko dukaana qulqulluu irra turutti Israa'eloonni qubatuma keessa turu malee ka'anii hin deeman ture; yeroo duumessi chi ka'utti garuu ka'anii deemu. **23** Isaan ajaja Waaqayyootiin qubatu; ajajuma Waaqayyootiinis ka'anii deemu. Akkuma ajaja Waaqayyo karaa Museetiin kenne sanaattis seera isatiif ajajamu.

10 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe: **2** "Meetii tumame irraa malakata lama tolfadhuutii hawaasa walitti waamuu fi akka qubanni ka'ee deemu gochuuf itti fayyadami. **3** Yeroo malakanni lamaan afuufamantti hawaasni hundi balbala dukaana wal ga'itti fuula kee duratti walitti haa qabamu. **4** Yoo malakanni tokko qofti afuufame garuu hooggantoonni jechuuniis abbootiin gosoota Israa'el fuula kee duratti walitti haa qabaman. **5** Yeroo malakanni afuufamutti gosoorni gama ba'a biiftuutiin qubatan ka'anii haa deeman. **6** Yeroo malakanni si'a lammaffaa afuufamutti immoo gosoorni gama kibbaatiin qubatan ka'anii haa deeman. Malakanni afuufamu sun mallattoo isaan ittiin qubata keessa ba'anii dha. **7** Hawaasa walitti qabuudhaaf malakata afuufi; garuu mallattoo wal fakkatuun hin afuufin. **8** "Ilmaan Aroon luboonni malakatawwan sana haa afuufan. Kunis isinii fi dhaloota dhufuuf seera bara baraa haa ta'u. **9** Isin yommuu biyya keessan keessatti diina isin cunqursu tokkotti duuluuf baatanitti malakatawwan sana afuufaa. Yoos Waaqayyo Waqni keessan isin yaadatee diina keessan jalaa isin baasa. **10** Akkasumas guyyaa gammachuu keessanii jechuuniis gaafa ayyanaa beekamaa fi Ayyaana Baatti Haaraatti aarsaa keessan kan gubamu fi aarsaa keessan kan nagaa irratti malakatawwan afuufaa; wanni kunis fuula Waaqa keessanii duratti yaadannoo isinii ta'a. Ani Waaqayyo Waaqa keessan." **11** Ji'a lammaffaa wagga lammaffaa keessa guyyaa digdammaffaatti duumessi sun dukaana dhuga Ba'umsaa irraa ka'e. **12** Israa'eloonnis Gammoojii Siinaati ka'anii hamma duumessi sun Gammoojii Phaaraanii keessa qubatutti iddo tokko irraa gara iddo biraatti deeman. **13** Isaan yeroo jalqabaa kanatti ajaja Waaqayyo karaa Museetiin kenneen ka'anii deeman. **14** Kutaan qubata ijoolee Yihuude faajjii isaanii jalaan jalqabatti deeman. Nahishoon ilmi Amiinaadaab ajajaa isaanii ture. **15** Naatnaa'el ilmi Zuuwhaar ajajaa kutaa gosa Yisaakor ture; **16** Eliyaab ilmi Heeloon ajajaa kutaa gosa Zebuuloon ture. **17** Dukaanni qulqulluun sunis achiib quqqifame; akkasiin Geershonnornii fi Meraaronni warri dukaanaa baatan ka'anii deeman. **18** Kutaan qubata Ruubiennis faajjii isaanii jalaan itti aananii deeman. Eliizuur ilmi Shedee'ur ajajaa isaanii ture. **19** Shilumii'eel ilmi Zuriishadaayi ajajaa kutaa gosa Simi'oон ture; **20** Eliyasaaf ilmi De'u'eel ajajaa kutaa gosa Gaad ture. **21** Ergasii Qohaatonni mi'a qulqulluun baatanii ka'anii deeman. Dukaanni qulqulluun sun immoo utuu isaan achi hin ga'in dhaabamee ture. **22** Kutaan qubata Efreemis faajjii isaanii jalaan itti aananii deeman. Eliishaamaan ilmi Amiilhudd ajajaa isaanii ture. **23** Gamaali'eel ilmi Phedaasuur ajajaa kutaa gosa Minaasee ture; **24** Abiidaan ilmi Gaadeyoon ajajaa kutaa gosa

Beniyaam ture. **25** Dhuma irratti kutaan qubata Daan eegduu karaa duubaan kan kutaawwan hundaa ta'anii faajjii isaanii jalaan ka'anii deeman. Ahii'ezer ilmi Amiishadaay ajajaa isaanii ture. **26** Fagi'el ilmi Okraan ajajaa kutaa gosa Aasheer ture; **27** Ahiraan ilmi Eenaan ajajaa kutaa gosa Niftaalem ture. **28** Egaa kutaawwan saba Israa'el yommuu ka'anii deemanitti tartiiba kanaana socho'an. **29** Ergasii Museen Hoobaab ilma Re'u'eel, namicha Midyaan abbaa niitti Musee sanaan akkana jedhe; "Nu biyya Waaqayyo, 'Ani isinii kenna' nuun jedhe sana dhaquu deemaajirra. Nu waan gaarii siif goonaatti kottuu nu wajjin deemi; Waaqayyo waan gaarii Israa'elootaaf kakateeraatii." **30** Inni immoo, "Lakki ani hin deemuu; ani biyyuma kootti gara saba kootti nani deebi'a" jedhee deebise. **31** Museen garuu akkana jedheen; "Maaloo nu dhiistee hin deemin. Ati gammoojii keessatti iddo nu qubannu ni beekta; ijas nuu ta'uun dandeessa. **32** Yoo ati nu wajjin deeme nu waan gaarii Waaqayyo nuu kennu si wajjin qoodanna." **33** Isaan tulluu Waaqayyoo irraa ka'anii guyyaa sadii deeman. Taabonni kakuu Waaqayyoos iddo isaan boqotan isaaniif barbaaduuf jedhee guyyaa sadanuu isaan dura deeme. **34** Duumessi Waaqayyoo sun yeroo isaan qubata keessa ba'an guyyaa guyyaa isaan irra ture. **35** Yeroo taabonni sun ka'ee deemu Museen akkana jedha ture; "Yaa Waaqayyo, ka'il Diinonni kee haa bittinneeffaman; warri si jibbanis fuula kee duraa haa baqatan." **36** Yeroo inni boqochuuuf dhufu akkana jedha ture; "Yaa Waaqayyo, gara kumaatama Israa'el hedduutti deebi'i."

11 Sabni sun utuma Waaqayyo isa dhaga'uun waa'ee rakkina isaa guungume; innis yommuu waan kana dhaga'etti ni aare. Kana irratti ibiddi Waaqayyoo isaan gidduutti boba'ee qarqara qubata isaanii gube. **2** Sabni Museetti iyey; Museen immoo Waaqayyoon kadhatee ibiddi sun dhaame. **3** Sababii ibiddi Waaqayyo biraa gad bu'ee gidduu isaanii boba'eef, iddoon sun "Tabeeraa" jedhamee waamame. **4** Sabni wal makaan isaan wajjin tures nyaata biraa dharr'a'e; Israa'eloonni ammas akkana jedhanii boo'uun jalqaban; "Nu utuu foon nyaannu arganneel! **5** Nu biyya Gibxi keessatti curxummii toluma nyaanne; akkasumas dabaqaal, habaabii, goodarree, qullubbii diimaa fi qullubbii adii nyaanne sana ni yaadanna. **6** Amma garuu fedhiin nyaataa nurraa badeera; mannaa kana malees waan tokko illee hin arginu!" **7** Mannaan sun akka sanyii dinbilaalaa ta'ee bifti isaa haphee fakkaata ture. **8** Namoonnis mannaa sana nanaanra'anii walitti qabaniidhagaa daakuutti daakachaa yookaan mooyyeetti tumachaa turan. Isaanis mannaa sana okkoteetti affeelu yookaan maxinoor isaa tolfatu turan. Innis akka waan zaytii ejersaatiin qopheeffameetti mi'aawa ture. **9** Galgala yommuu fixeensi qubata irra bu'etti mannaan sunis gad bu'e. **10** Museen utuu namoonni maatii hundaa balbala dukaana offi isaa duratti boo'anuu dhaga'e. Waaqayyos akka malee aare; Museen immoo ni dhiphate. **11** Innis akkana jedhee Waaqayyoon gaafate; "Ati maaliif dhiphina kana garbicha keetti fidde? Ati kan ba'aa saba kanaa hunda narra keessees anaa maa balleessee si gaddisiiseeti?" **12** Saba kana hunda anatu ulfaa'ee? Anatu isaan da'ee? Ati maaliif akka anii akkuma guddiftuun daa'ima baattutti gara biyya ati abbootii isaaniiif kakuudhaan waadaa galteetti irree kootti baadhee isaan geessuudhaaf na ajajaa? **13** Ani saba kana hundaaf foon eessaan argadha? Isaan, 'Foon nyaannu nuu kennil' jedhanii natti boo'u. **14** Ani kophaa koo saba kana hunda baachuu hin danda'u; ba'an kun akka malee natti ulfaata. **15** Ati yoo akkana no goota ta'e, yoo anii fuula kee duratti fudhatama argadhee jiraadhe, maaloo ammuma na ajjeesi; akka anii gidraa natti dhufu argus na hin godhin." **16** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Maanguddoota Israa'el keessaa nama torbaatama kanneen

hooggantootaa fi qondaaltota sabaa ta'uu isaanii beektu naa fidi. Akka isaan gara dinkaana wal ga'ii dhufanii si wajjin achi dhadhaabatan godhi. **17** Ani gad bu'ee achitti si wajjin nan dubbadha; Hafuura sirra jiru irraas fuudhee isaan irra nan kaa'a; isaanis akka ati kophaa kee ba'aa sana hin baanneef ba'aa saba sanaa si wajjin baatu. **18** "Saba kanaanakkana jedhi: 'Isin bori foon nyaattutii of qulqulleessa qophaa'aa. Waaqayyo yeroo isin, "Nu utuu foonuma nyaannu arganne! Yeroo nu biyya Gibxi keessa jirru nuu wayya ture!" jettanii boossan dhaga'eeraatti. Waaqayyo amma foon isinii kenna; isinis ni nyaattu. **19** Isin hamma guyyaa tokkoo, yookaan lamaa, yookaan shanii, kudhanii, yookaan digdamaa qofa hin nyaattan; **20** garuu ji'a tokko guutuu hamma funyaaniin isin ba'utti, hamma nuffitanittis nyaattu; isin Waaqayyo gidduu keessan jiru sana diddanii, "Nu maalif biyya Gibxi keessaa baane?" jettanii fuula isaa durrati boosanii turtaniiit." **21** Museen garuu akkana jedhe; "Kunoo ani namootaa lafou kuma dhibba ja'a gidduu jira; ati immoo, 'Ani foon isaan ji'a guutuu nyaatan kennaaf!' jettä. **22** Utuma bushayee fi karri looniiisaaniif qalamanii iyuu ga'aa laata? Utuma qurxummiin galaana keessaa hundi isaanii qabamee iyuu ga'aa laata?" **23** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Harki Waaqayyo gabaabaadhaa? Ati akka wannu ani siin jedhu siif guutamuu fi akka siif hin guutamne amma ni argita." **24** Museen dhaqee waan Waaqayyo jedhe sana sabatti hime. Innis saba sana keessaa maanguddoota torbaatama walitti qabee akka isaan naanloo dinkaanaa dhadhaabatan godhe. **25** Ergasii Waaqayyo duumessaan gad bu'ee isatti dubbate; Hafuura isa irra jirus fuudhee maanguddoota torbaatamman sana irra buuse. Isaanis yeroo Hafuuri sun isaan irra boqotteti raajii dubbatan; ergasii immoo deebi'anii raajii sana hin dubbanne. **26** Ta'u illee namoonni lama kanneen maqaan isaanii Eldaadii fi Meedaad jedhaman qubata keessatti hafanii turan. Isaanis maanguddoota sana keessatti galmeeffamanii turan malee gad ba'anii gara dinkaanaa hin dhaqne ture. Hafuuri immoo isaan irra illee bu'; isaanis qubata keessatti raajii dubbatan. **27** Dargaggeessi tokko fiigee dhaqee, "Eldaadii fi Meedaad raajii dubbachuutti jiru" jedhee Museetti hime. **28** Iyyasuun ilmi Nuuni kan ijollummaa ofitiit jalqabee gargaartuu Musee ture sun ka'ee, "Yaa Musee, yaa gooftaa ko, isaan dhowwi!" jedhee dubbate. **29** Museen garuu akkana jedhee deebise; "Ati anaaf hinaaftaa?" Ani utuu sabni Waaqayyo hundinuu raajota ta'anii Waaqayyo Hafuura isaan irra kaa'ee nan hawwal" **30** Ergasii Musee fi maanguddoonni Israa'el gara qubataatti deebi'an. **31** Bubbeen tokkos Waaqayyo biraabaa'ee galaana keessaa dimbiriqqee gara qubataatti oofe. Bubbeen sunis dimbiriqqee sana naanloo qubata sanaatti gama hundaan hamma deemsaa guyyaa tokkoo fagaatu harcaasee hamma dhundhuma lamaa oli tuule. **32** Guyyaa sana guutuu fi halkan sana guutuu, guyyaa itti anau guutuu sabni sun gad ba'ee dimbiriqqee sana walitti qabate; isaan keessas namni homeerii kudhanii gad walitti qabate hin turre. Ergasii dimbiriqqee sana naanloo qubata sanaa afatan. **33** Garuu utuma foon sun amma illee gidduu ilkaan isaanii jiruu, utuu hin alafatin Waaqayyo isaanitti aaree dha'icha hamaadhaan isaan dha'e. **34** Sababii isaan namootaa nyaata biraa dharra'an achitti awwaalaniiif maqaan iddo sanaa, "Qibrooti Haataa'abaa" jedhame. **35** Sabni sunis Qibrooti Haataa'abaa dhadaa ka'ee gara Haxerootti dhaqee achi jiraate.

12 Miiriyaamii fi Aroon sababii Museen dubartii Itoophiyaa fuudheef isaan mormuudhaan dubbachuu jalqaban; inni dubartii Itoophiyaa fuudhee tureetii. **2** Isaanis, "Waaqayyo karaa Musee qofaan dubbatee? Inni karaa keenyaanis dubbatee

ture mitii?" jedhan. Waaqayyo dubbi kana dhaga'e. **3** Museen namoota lafa irra jiraatan hunda caalaa nama akka malee gad of qabu ture. **4** Waaqayyo yommusuma Museen, Arooni fi Miiriyaamiin, "Isin sadanuu gara dinkaana wal ga'iitti gad ba'aa" jedhe. Isaan sadanuu gad ba'an. **5** Ergasii Waaqayyo utubaa duumessa keessaan gad bu'ee balbal dunkaanaa irra dhaabatee Arooni fi Miiriyaamin waame. Jarri lachuu isatti dhi'aannaan, **6** inni akkana jedheen; "Dubbii koo dhaga'aa: "Yoo raajiin Waaqayyo gidduu keessan jiraate, ani mul'ata keessa isatti of nan mul'isa; abjuudhaanis isatti nan dubbadha. **7** Garuu garbichi koo Museen akkana miti; inni mana koo hunda keessatti amanamaa dha. **8** Ani utuu dhoksaadhaan hin ta'in, ifatti isatti nan dubbadha; inni bifa Waaqayyo ni arga. Yoos isin maaliif garbicha koo Museedhaan mormuudhaan dubbachuu hin sodaanne ree?" **9** Aariin Waaqayyo isan irratti boba'e; innis isaan dhiiisee deeme. **10** Yommuu duumessi sun dinkaana gubbaadhaa ol ka'etti kunoo, Miiriyaam lamxooftee akkuma cabbii addaattiee turté. Aroonis gara isheetti garagalee akka isheetti lamxii qabdu arge; **11** innis Museedhaan akkana jedhe; "Maalo yaa gooftaa ko, cubbuu nu gowwummaadhaan hoijenne sana nutti hin lakkaa'in. **12** Akka gatata foon isaa garii nyaatamee gadameessa haadha isaa keessaa ba'u tokkoo ishee hin godhin." **13** Museen Waaqayyotti boo'ee, "Yaa Waaqayyo, maalo ishee fayysi!" jedhe. **14** Waaqayyo akkana jedhee Museedhaaf deebii kenne; "Utuu abbaan ishee fuula isheetti tufee silaa ishee bultii torba salphina keessa turti mitii ree? Isheetti bultii torba qubataanala haa turtu; ergasii deebitee dhufuu daneessi." **15** Miiriyaam bultii torba qubataanala turtu; sabni sunis hamma isheetti deebitutti deemsaa itti hin fufne. **16** Ergasii sabni sun Haxerootti ka'ee Gammoojiji Phaaraan keessa qubate.

13 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Akka isaan dhaqanii biyya Kana'aan ishee ani Israa'elootaaf kennuuf jiru sana basaasaniiif namoota ergi. Tokkoo tokkoo abbootii gosaa keessaa hoogganaa tokko ergi." **3** Museen ajaja Waaqayyootiin Gammoojiji Phaaraan keessaa isaan erge. Hundu isaanii hooggantootaa Israa'elootaa turan. **4** Maqaan isaanii kanneenii dha: Gosa Ruubeen keessaa Shamuu'aa ilma Zakuur; **5** gosa Sim'i'oon keessaa Shaafaxi ilma Hoorii; **6** gosa Yihuudaa keessaa Kaalet ilma Yefunee; **7** gosa Yisaakor keessaa Yigi'aal ilma Yoosef; **8** gosa Efrem keessaa Hooshee'aa ilma Nuuni; **9** gosa Beniyaam keessaa Phaaltii ilma Raaphuu; **10** gosa Zebululoon keessaa Gadi'eel ilma Soodii; **11** gosa Minaasee jechuunis gosa Yoosef keessaa Gadii ilma Suus; **12** gosa Daan keessaa Amii'eel ilma Gemaal; **13** gosa Aasheer keessaa Sexuur ilma Miika'eel; **14** gosa Niftaalem keessaa Naahibii ilma Wofsii; **15** gosa Gaad keessaa Ge'uu'eel ilma Maakii ti. **16** Egaa maqaawwan kunneen maqaawwan namoota akka isaan biyya sana basaasaniiif jedhee Museen ergee dha. Museenis Hooshee'aa ilma Nuuni sana, "Iyyasuus" jedhee moggaase. **17** Museen yommuu akka isaan biyya Kana'aanii basaasaniiif isaan ergetti akkana jedheen; "Karaa Negeeb darbaatii gara biyya gaaraatii ol ba'aa. **18** Biyyi sun maal akka fakkattu, namoonni achi jiraatanis jajjaboo yookaan dadhaboo, muraasa yookaan hedduu ta'uu isaanii ilaala. **19** Isaan biyya akkamii keessa jiraatu? Gaarii yookaan gadhee? Magaalaawwan akkamii keessa jiraatu? Dallaa dhagaa hin qaban moo da'oo jabaa qabu? **20** Lafti isaa gabbataa dha moo gabbataa miti? Muka qaba moo hin qabu. Jabaadhaatii ija biyyattii keessaa muraasa fidaa." Waqtin sun yeroo iji wayinii kan jalqabaa itti bilchaatu ture. **21** Isaan ol ba'anii Gammoojiji Siin irraa jalqabaa

hamma Rehoobitti gara Leeboo Hamaatitti biyyattii basaasan. **22** Isaanis karaa Negeeb ol ba'anii gara Kebroon lafa Ahiiman, Sheeshayii fi Talmaayi ilmaan Anaaq sun jiraataniiiti dhufan. Kebroon kunis uttu Zoo'aan isheen biyya Gibxi sun hin ijaaramin waggaa torbaan dura ijaaramte. **23** Isaanis yommuu Sulula Eshkool ga'anitti hurbuu ija wayinii tokko kutan. Wayinii sanas roomaanii fi harbuu wajjin nama lama ta'anii danqaraadhaan baatan. **24** Iddoon sun sababii hurbuu ija wayinii kan warri Israa'el kutan sanaatiif Sulula Eshkool jedhame. **25** Jarris dhuma bultii afurtamaatti biyya sana basaasanii deeb'i'an. **26** Isaanis gara Qaadesh ishee Gammoojjii Phaaraan keessa gara Musee fi Aroon, gara waldaa Israa'el guutuu deeb'i'anii dhufan. Achittis gabaasa isaanifi dhi'eessan; ija biyyattiis isaan argisiisan. **27** Isaanis akkana jedhanii Museetti himan: "Nu gara biyya ati itti nu ergite sanaa dhaqneerra; biyyatti aannanii fi damma baafit! Iji ishees kunoo kana. **28** Garuu namoonni achi jiraatan jajjaboo dha; magalaawwan ishee dallaa jabaa qabu; gurguddaa dhas. Nu sanyii Anaaq iyuuu achitti argineerra. **29** Amaaleqoonni Negeeb keessa jiraatu; Heetonne, Yebuusonnii fi Amooronni biyya gaaraa keessa jiraatu; Kana'anonni immoo galaana biraa fi qarqara Yordaanos jiraatu." **30** Kaalebis fuula Musee duratti saba cal'isiise, "Nu dafnee ol baanee biyyattii haa dhaallu; mo'achuu ni dandeenyati" jedhe. **31** Namoonni isa wajjin ol ba'anii turan garuu, "Nu warra sana dha'uun hin dandeenyu; isaan nurra jajjaboo dha" jedhan. **32** Isaanis waa'ee biyya basaasan sanaa saba Israa'el gidduutti oduu gadhee tamasaasan. Akkanas jedhan; "Biyyi nu basaasne sun biyya warra ishee keessa jiraatu iyuuu nyaattuu dha. Namoonni nu achitti argine hundinuudhedeeroo dha. **33** Achitti Nefiliimota argine; ilmaan Anaaq Nefiliimota irraa dhufan. Nu ofuma keenyatti iyuuu korophisha fakkamne; fuula isaanii durattis akkasuma taane."

14 Halkan sana namoonni waldaa sanaa hundinuu sagalee isaanii ol fudhatanii boo'an. **2** Israa'eloonni hundinuu Musee fi Aroonitti guunguman; waldaan guituunis akkana isaanin jedhe; "Nu uttu biyyuma Gibxitti dhummee jiraanneel Yookaan uttu gammoojji kana keessatti dhummee jiraanneel" **3** Waaqayyo maaliif akka nu goraadeedhaan dhummuuif jedhee biyya kanatti nu fida? Niitonni keenyaa fi ijoolleene keenya ni booji'amu. Biyya Gibxitti deeb'i'unu hin wayyuu?" **4** Isaanis, "Amma hoogganaa filannee biyya Gibxitti haa deebinu," waliin jedhan. **5** Kana irratti Musee fi Aroon fuula guutummaa yaa'ii Israa'el kanneen achitti walitti qabamanii duratti addaan lalfatti gombifaman. **6** Jarreen biyyattii keessa deemanii basaasan keessa lyaasuun ilmi Nuuniitii fi Kaaleb ilmi Yefunee uffata ofii tarsaasanii, **7** guutummaa yaa'ii Israa'elootaatiin akkana jedhan; "Biyyi nu keessa deemnee basaasne sun akka malee gaarii dha. **8** Waaqayyo yoo nutti gammaade biyya sanatti nu galchee biyyattii aannanii fi damma baafuu sana nuu kenna. **9** Isin garuu Waaqayyotti hin finciliaan. Waan nu isaan lilliqimsinsuu namoota biyya sanaa hin sodaatinaa. Gaaddisni isaan irraaka'era; Waaqayyo nu wajjin jira. Isaan hin sodaatinaa." **10** Waldaan guutuun garuu dhagaan isaan tumuudhaaf mari'ate. Ulfinni Waaqayyoos fuula dunkaana wal ga'ii duratti Israa'eloota hundatti mul'ate. **11** Waaqayyoos Museedhaan akkana jedhe; "Sabni kun hamma yoomiitti akkana na tuffata? Utuma ani mallaattoowwan kanneen hunda gidduu isaanitti hoijedhuu isaan hamma yoomiitti na amanuu didu? **12** Ani golfaadhaan dha'ee isaan nan balleessa; si'i garuu saba isaan caalaa guddaa fi jabaa sin godha." **13** Museen Waaqayyoon akkana jedhe; "Warri Gibxi waa'ee waan kanaa ni dhaga'u! Ati humna keetiin saba kana

gidduu isaanitti baaftee fiddeertaati. **14** Isaanis waa'ee waan kanaa saba biyya sana keessa jiraatutti ni odeeessu. Yaa Waaqayyo, isaan akka ati saba kana gidduu jirtu dhaga'aniru, yaa Waaqayyo isaan akka ati fuuluma isaanitti mul'atu, akka duumassii k ee isaanii ol jiruu fi akka ati guyaa utubaa duumessaatiin, halkan immoo utubaa ibiddaatiin isaan dura deemtu dhaga'anii jiru. **15** Yoo ati saba kana yeruma tokkotti barbadeessite, saboonni oduu waa'ee keetii dhaga'an, **16** 'Waaqayyo biyya kakuudhaan waadaa isaanifi gale sanatti saba kana galchuu hin dandeenyey; inni kanumaaf gammoojji keessatti isaan gogorra'e' jedhu. **17** "Egaa akkuma ati akkana jettee dubbatte sanatti jabinni Gooftaa haa argisiifamu: **18** 'Waaqayyo dafee hin aaru; jaalalli isaa immoo guddaa dha; inni cubbuu fi fincila namaaf dhiisa. Ta'u illee inni nama yakka hoijetu adabu malee hin dhiisu; inni hamma dhaloota sadaffaa fi afurrafaatti sababii cubbuu abbooti isaanittiif jedhee ijoollee ni adaba.' **19** Akkuma yeroo isaan biyya Gibxii ba'anii jalqabdee hamma ammaatti dhiifama isaanifi goote sana akkuma jaalala kee guddaa sanaatti cubbuu saba kanaa dhiisiif." **20** Waaqayyo akkana jedhee deebiseef; "Ani akkuma ati kadhattere sana isaanifi dhiiseera. **21** Ta'u illee akkuma ani dhugumaan jiraataa ta'ee fi akkuma ulfinni Waaqayyoo dhugumaan lafa hunda guute sana, **22** namoota ulfina koo arganii, mallaattoowwan ani biyya Gibxitii fi gammoojji keessatti hoijedhe arganii garuu naa ajajamuu didanii yeroo kudhan na qoran sana keessa namni tokko iyuuu, **23** tokkoon isaanii biyya ani kakuudhaan abbooti isaanittiif waadaa gale sana hin argan. Namni na tuffate tokko biyya sana hin argu. **24** Garbicha koo Kaaleb garuu sababii inni hafuura addaa qabuu fi sababii garaa guutuudhaan na duukaa bu'aajiruuf, ani biyya inni dhaqe sanatti isa galcha; sanyiin isaaS biyya sana ni dhaala. **25** Sababii Amaaleqoonni fi Kana'anonni Sululoota keessa jiraatanifi, isin bor deeb'i'attii karaa Galaana Diimattiin gammoojjiitii qajeelaa." **26** Waaqayyo Musee fi Arooniin akkana jedhe: **27** "Waldaan hamamaan kun hamma yoomiitti natti guunguma? Ani guungummii Israa'eloota guungumtoota sanaa dhaga'eera. **28** Akkana jedhii isaanitti himi; "Waaqayyo akkana jedha; ani jiraataadhaati, akkuma isin gurra kootti dubbattan sana anis isinitti godha: **29** Reeffi keessan jechuunis reeffi warra umuriin isaanii wagga digdamaa fi digdamaa olii kanneen lakkobsa uummataa keessatti lakkaa'amanii natti guunguman hundaa gammoojji kana keessatti harca'ee hafa. **30** Kaaleb ilma Yefuneetii fi Iyyaasuu ilma Nuuni malee tokkoon keessan iyuuu biyya ani keessa isin qubachiisuu kakadhe sanatti hin galtan. **31** Ani garuu ijoollee keessan warra isin ni booji'amu jetten sana itti nan galcha; isaanis biyya isin tuffattan sana ni beeku. **32** Isin garuu, reeffi keessan gammoojjuuma kana keessatti harca'a. **33** Ijoolleen keessan wagga afurtama gammoojji kana keessa ni jooru; hamma isin hundi gammoojji keessatti dhumentatti isaan sababii amanamummaa dhabuu keessaniiif achitti rakkatu. **34** Isin akkuma bultii afurtama biyya sana basaastan, akkasuma bultiin tokko akka wagga tokkotti lakkaa'amee wagga afurtama cubbuu keessaniiif dhiphattu; yeroo sana isin akka ani isiniin mormu ni beektu. **35** Ani Waaqayyo waan kana dubbadheen jira; ani dhugumaan waan kana waldaa hamaa naan mormuu walitti gurmaa'e kana guutuutti nan fida. Isaan gammoojji kana keessatti dhumu; asumattis ni du'u." **36** Namoonni Museen akka isaan biyyattii basaasanii erge yommuu achii deeb'i'anitti waa'ee biyya sanaa gabaasa hamaa waldaatti gabaasanii akka waldaan Museetti guungumu godhan jechuunis **37** namoonni waa'ee biyyattii gabaasa hamaa gabaasutti gaafataman sun dha'ichaan fuula Waaqayyo duratti dhuman. **38** Namoota

biyyattii basaasuu dhaqan keessaa Iyyasuu ilma Nuunitii fi Kaaleb ilma Yefunee qofatu du'a oole. **39** Museen waan kana hunda Israa'elootatti himnaan isaan akka malee boo'an. **40** Isaanis guyyaa itti aanu ganamaan fiiixe biyya gaaraatti ol ba'anii, "Nu cubbuu hojenneerra; nu amma gara lafa Waaqayyo waadaa nuu gale sanaa dhaqna" jedhan. **41** Museen garuu akkana jedhe; "Isin maalif ajaja Waaqayyo cabsitu? Wanni kun isiniif hin milkaa'u! **42** Akka diinota keessaniin hin mo'atamneef ol hin ba'inaa; Waaqayyo isin wajjin hin jiruutii; **43** Amaaleqoonnii fi Kana'aanonni achitti isinitti dhufuutii. Sababii isin Waaqayyo irraa garagaltaniif inni isin wajjin hin jiraatu; goraadeedhaan barbadeeffamu." **44** Isaan garuu utuu Musee fi taabonni kakuu Waaqayyo qubata keessaa gad hin ba'in yaaduma isaaniiitiin ka'anii fiixe biyya gaaraatti ol ba'an. **45** Yommus Amaaleqoonnii fi Kana'aanonni gaara sana irra jiraatan gad bu'anii isaan dha'anii hamma Hormaatti isaan ari'an.

15 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Saba Israa'elitti akkana jedhii dubbadhu: 'Yommuu biyya ani akka isin keessa jiraattaniif isiniif kennu sana seentanii **3** aarsaa ibiddaan dhi'eefamu kan urgaan isaa Waaqayyotti tolu, loon keessaa yookaan bushaayee keessaa fuitanii aarsaa gubamu yookaan qalma wareega addaatifi yookaan aarsaa fedhii keessanii yookaan aarsaa ayyaana wagga Waaqayyoof dhi'eessitu, **4** namni aarsaa dhi'eessu sun daakuu bullaa'a ifii harka kudhan keessaa harka tokko kan zaytii iinii harka afur keessa harka tokkootiin sukkumameen kennaa midhaanii godhee Waaqayyoof haa dhi'eessu. **5** Tokkoo tokkoo xobbaallaa hoolaa kan aarsaa gubamuuf yookaan qalmaaf dhi'eefamu wajjinis daadhii wayinii iinii harka afur keessaa harka tokko dhibaayyuudhaaf qopheessi. **6** "Korbeessa hoolaa tokko wajjinis daakuu bullaa'a ifii harka kudhan keessaa harka lama kan zaytii iinii harka sadii keessaa harka tokkoon sukkumameen kennaa midhaanii qopheessi. **7** Daadhii wayinii iinii harka sadii keessaa harka tokko dhibaayyu urgaan isaa Waaqayyotti tolu godhii dhi'eessi. **8** "Ati yommuu dibicha loonii tokko aarsaa gubamu yookaan qalma wareega addatiif yookaan aarsaa nagaatiif Waaqayyoof qopheessitutti, **9** dibicha sana wajjin kennaa midhaanii fidu; kennaa sunnis daakuu bullaa'a ifii harka kudhan keessaa harka sadii kan zaytii walakkaa iiniitiin sukkumamee haa ta'u. **10** Akkasumas daadhii wayinii iinii walakkaa dhibaayyu godhii fidu. Wanni kunis aarsaa ibiddaan dhi'eefamu kan urgaan isaa Waaqayyotti tolu ta'a. **11** Tokkoon tokkoon dibicha loonii yookaan korbeessa hoolaa, tokkoon tokkoon xobbaallaa hoolaa yookaan korbeessa re'ee xinnaa haaluma kanaan haa qopheeffaman. **12** Akkuma baay'ina waan qopheessitan sanaatti akkuma lakkobsa isaaniiitti, tokkoo tokkoo isaaniiitiif akkanuma godhaa. **13** "Namni dhalataa biyya sanaa ta'e hundinuu yeroo aarsaa ibiddaan dhi'eefamu kan urgaan isaa Waaqayyotti tolu fidutti wantoota kanneen haaluma kanaan haa hojetu. **14** Dhaloota dhufu keessattis alagaan yookaan namni gidduu keessan jiraatu yeroo aarsaa ibiddaan dhi'eefamu kan urgaan isaa Waaqayyotti tolu dhi'eessutti akkuma isin gootan kana haa godhu. **15** Yaa'in sun isinii fi alagaan isin gidduu jiraatuuf illee seeruma tokko haa qabatuut; kunis dhaloota dhufuuf seera bara baraa ti. Atii fi alagaan sun fuula Waaqayyo durattu wal qixxee dha. **16** Isiniifis alagaan isin gidduu jiraatuufis seerrii fi dambiin tokkuma haa ta'u." **17** Waaqayyos Museedhaan akkana jedhe; **18** "Akkana jedhii Israa'elootatti dubbadhu: 'Isin yeroo biyya ani itti isin galchu sana seentanii **19** midhaan ishee nyaattanitti, nyaata sana irraa Waaqayyoof kennaa dhi'eessaa. **20** Bukoo keessan kan jalqabaa

irraa maxino tokko kennaa dhi'eessaa; isas akka aarsaa oobdiir irraa fuuhdameetti dhi'eessaa. **21** Dhaloota dhufu hundumaa keessatti bukoo keessan kan jalqabaa irraa Waaqayyoof kennaa kennuu qabdu. **22** "Yoo isin utuu hin beekin ajajawwan Waaqayyo Museetti kenne kanneen keessaa tokko illee **23** jechuunis yoo isin ajaja Waaqayyo can gaafa Waaqayyo ajaja kana kennee jalqabee dhaloota dhufu keessaa illee ittuma fufuudhaan karaa Museetti isin ajaje kam iyyuu cabsitan, **24** yoo wanti kun dogoggoraan utuu waldaan hin beekin hojjetamee jiraate waldaan sun hundi dibicha loonii aarsaa gubamu kan urgaan isaa Waaqayyotti tolu, kennaa midhaanii fi dhibaayyu ajajame wajjin, aarsaa cubbuutiif immoo korbeessa re'ee haa dhi'eessan. **25** Lubnis waldaa saba Israa'el hundaaf aaraa haa buusu; isaanis waan utuu hin beekin cubbuu hojjetaniif, balleessaa isaaniiifiis waan aarsaa ibiddaan dhi'eefamu fi aarsaa cubbuu Waaqayyoof fidianifi dhiifama ni argatu. **26** Sababii sabni hundi balleessaa dogoggoraan hojjetamee sana keessatti hirmaateefis waldaan saba Israa'el hundii fi alagaawwan isaa gidduu jiraatan dhiifama ni argatu. **27** "Garuu yoo namni tokko qofti utuu hin beekin cubbuu hojjete inni goromti re'ee kan umuriin ishee waggaa tokkoo aarsaa cubbuutiif haa fidu. **28** Lubni sunis namicha utuu itti hin yaadin cubbuu hojjete sanaaf fuula Waaqayyo durattu araara haa buusu; erga araari isaaaf bu'ee booddee immoo namichi sun dhiifama ni argata. **29** Dhalataa Israa'el lifis ta'u yookaan alagaan isin gidduu jiraatuuf, nama utuu itti hin yaadin cubbuu hojjete hundaaf seerrii tokkuma haa ta'u. **30** "Garuu dhalataa biyyas ta'u yookaan alagaan, namni beekaa cubbuu hojjetu Waaqayyoon arrabsuu isaa ti; namichi sun saba isaa keessaa haa balleeffamu. **31** Namichi sun sababii dubbii Waaqayyo tuffatee fi sababii ajaja isaa cabseef inni haa balleeffamu; balleessaa isattaat isatu gaafatamaa." **32** Yeroo sabni Israa'el gammoojii keessa turetti, namni tokko utuu guyyaa Sambataatiin qoraan walitti qabatuut argame. **33** Warri utuu inni qoraan walitti qabatuut arganis Museetti, Arooniitii fi waldaa guutuutti isa geessan; **34** sababii wanni isa godhan hin beekaminiif hidhanii isa tursan. **35** Waaqayyo Museedhaan, "Namichi du'u qaba. Waldaan sun guutuun qubataan alatti dhagaadhaan isa haa tumu" jedhe. **36** Waldaan sun akkuma Waaqayyo Musee ajajetti namicha sana qubata keessaa gad baasee dhagaadhaan tumeet ajeese. **37** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **38** "Akkana jedhii Israa'elootatti dubbadhu: 'Dhaloota dhufu hunda keessa qarqara wayaya keessanii irratti handaara tolfadhaa; tokkoon tokkoon handaara sanaas fo'aa bifaa cuqulisaa haa qabaatu. **39** Isin handaara kana ilaaltanii ajaja Waaqayyo hunda yaadattu; kunis akka ajaja kana eegdanii hawwii garaa keessanii fi hawwii ija keessanii duukaa bu'uudhaan hin sagaagalleep. **40** Yoos isin ajaja koo hunda yaadattanii ni eegdu; Waqa keessaniiif qulqulloota ni taatu. **41** Ani Waaqayyo Waqa keessan kan Waaqa isinii ta'uuf jedhee biyya Gibxii isin baasee dha. Ani Waaqayyo Waqa keessan."

16 Qoroahi ilmi Yizihaar, ilmi Qohaati, ilmi Lewwii, gosa Ruubeen keessaa immoo ilmaan Eliyaab, Daataanii fi Abiiraam akkasumas Ooni ilmi Phelet ka'anii **2** Museedhaan morman. Isaan wajjinis namoota Israa'el jechuunis hooggantoota waldaa bebeekamoo kanneen miseensa yaa'il ta'anii muudamanii turan 250 ga'antu ture. **3** Isaanis Musee fi Arooniin mormuuuf jedhanii tokkummaadhaan walitti qabamanii dhufanii akkana isaaniiin jedhan; "Isin dubbii baay'iftaniirtul Waldaan kun guutummaatti tokkoon tokkoon isaanii iyyuu qulqulluu dha; Waaqayyos isaan wajjin jira. Yoos isin maalif waldaa Waaqayyo irratti of tuultu ree?" **4** Museen dubbii kana dhageeyaan addaan

lafatti gombifame. **5** Ergasiis Qooraahii fi warra isa duukaa bu'an hundaanakkana jedhe: "Bori ganama Waaqayyo nama kan isaa ta'ee fi nama qulqulluu ta'e ni argisiisa; akka namni sun gara isaatti dhi'aatu illee ni godha. Inni nama filatee sana akka inni itti dhi'aatu godha. **6** Qooraahi, atii fi warri si duukaa bu'an hundi waan kana godhaa: Girgiraawwan fudhadhaatii **7** bori fuula Waaqayyo duratti ibiddaa fiixaana itti naqaa. Namni Waaqayyo filatu inni nama qulqulluu ta'a. Isin Lewwonni dubbi baay'iftaniirti!" **8** Museenis Qooraahiidhaanakkana jedhe; "Isin Lewwonni mee dhaga'aal. **9** Waaqni Israa'el waldaa Israa'el kaan keessaa isin filatee akka isin hojji dunkaana qulqulluu Waaqayyo hojettanii fi akka isin fuula waldaa dura dhaabatanii isaan tajaajiltanii jedhee ofitti isin dhi'eessuu isaa isin hin ga'uu? **10** Inni si'ii fi Lewwota si wajjin jiran hunda ofitti dhi'eesseera; isin garuu lubummaa illee fudhachuu barbaaddan. **11** Kanaafuu atii fi miiltoon khee hundinuu walitti qabamtanii Waaqayyo mormitan. Aroon isin itti guungumtan kun eenyuu dha?" **12** Museenis ergasiis ilmaan Eliyaab Daataanii fi Abiiraam waamsise. Isaan garuuakkana jedhan; "Nu hin dhufnu! **13** Ati gammoojii keessatti nu fixuuf jettee biyya aannanii fi damma baasu keessaa nu baasuu kee si hin ga'uu? Amma immoo gooftaa nutti ta'uu feetaa? **14** Kana malee iyyuu ati biyya aannanii fi damma baasutti nu hin galchine yookaan dhaala lafa qotisaati fi iddo dhaabaa wayinii nuu hin kennine. Ati ija namoota kanaa ni baftaa? Lakkii, nu hin dhufnu!" **15** Museen akka malee aaree Waaqayyoon, "Aarsaa isaanii hin fudhatin. Ani harree tokko illee isaan irraa hin fudhanne yookaan isaan keessaa nama tokko illee hin miine" jedhe. **16** Museen Qooraahiidhaanakkana jedhe; "Atii fi miiltoon khee hundinuu akkasumas atii, isaanii fi Aroon boor fuula Waaqayyo durattu argamaa. **17** Tokkoon tokkoon namaa girgiraa isaa fudhatee,ixaana itti naqatee fuula Waaqayyo duratti haa dhi'eessu; girgiraawwan Kunneen walumaa galatti 250 ta'u. Akkasumas atii fi Aroon girgiraa keessan dhi'eessuu qabdu." **18** Tokkoon tokkoon namaa girgiraa isaa fudhatee, ibiddaa fiixaana itti naqatee Musee fi Aroon wajjin balbala dukaana wal ga'ii dura dhaabate. **19** Yeroo Qooraahi isaanii mormuuf jedhee duukaa buutota isaa hunda balbala dukaana wal ga'ii duratti walitti qabetti, ulfinni Waaqayyo waldaa guutuutti mul'ate. **20** Waaqayyo Musee fi Arooniinakkana jedhe; **21** "Akka ani yeruma tokkoon isaan fixuuf waldaa kana irraa gargar ba'aa." **22** Musee fi Aroon garuu addaan lafatti gombifamaniiakkana jedhanii iyyan; "Yaa Waaqayyo Waaqa hafuurota sanyii nama hundaa, ati yoo namni tokko yakke waldaa guutuutti dheekkamtaa?" **23** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **24** "Waldaa kanaan, 'Dunkaanota Qooraahi, kan Daataanii fi Abiiraam irraa fagaadhaa' jedhi." **25** Museenis ka'ee gara Daataanii fi Abiiraam dhqa; maanguddoonee Israa'elis isaa duukaa bu'an. **26** Innis waldaa sanaan, "Dunkaanota hamoo Kunneenii irraa fagaadhaa! Isin akka sababii cubbuu isaanii hundaan hin barbaadeeffamneef waan kan isaanii ta'e kam iyyuu hin tuqinaa" jedhe. **27** Isaan dunkaanota Qooraahi, kan Daataanii fi kan Abiiraamiis irraa fagaataan. Daataanii fi Abiiraamiis gad ba'anii niitota, ijoolliee fi daa'imman isaanii wajjin balbala dukaana isaanii dura dhadhabachaa turan. **28** Ergasiis Museenakkana jedhe; "Ani wantoota kanneenee hundaakkankojjedhuuf Waaqayyo akka na erga, kunis yaada koo akka hin ta'in isin kanaan ni beektu: **29** Yoo namoonni Kunneen du'uma uumamaan dhufu du'anii fi wannni nama hundatti dhufu isaanitti dhufe Waaqayyo na hin ergine. **30** Garuu yoo Waaqayyo waan guutummaan guutuutti haaraa ta'e tokko isaanitti fidee lafti afaan bantee waan isaan qaban hunda wajjin isaan liqimsite,

yoo isaanis utuma lubbuu jiranuu boolla bu'an, isin akka namoonni Kunneen Waaqayyoon tuffatan ni beektan." (**Sheol h7585**) **31** Akkuma inni waan kana hunda dubbatte fixateen lafti isaan jalaa baqaqxee; **32** lafti sunis afaan bantee warra mana isaanii, namoota Qooraahi hundaa fi qabeenya isaanitti hunda wajjin isaan liqimsite. **33** Isaanis waan qaban hunda wajjin jiraatti boolla bu'an; laftis isaan irratti afaan walitti deebifatte; isaanis akkasiin waldaa keessaan balleeffaman. (**Sheol h7585**) **34** Isaan iyyinaan Israa'eloonni naannoo isaanii turan hundinuu, "Lafti kun nuunis ni liqimsiti!" jedhanii iyyaa baqatan. **35** Ibddi Waaqayyo biraa gad bu'ee namoota 250 kanneen aarsaaixaanaa dhi'eessaa turan sana fixe. **36** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **37** "Akka inni girgiraawwan sana lafa jarri itti gubamanii fudhhee cilee isaanii kan boba' uachi fageessee keessaa bittinneeessuuf Ele'aazaar ilma Aroon lubichaatti himi; girgiraawwan sun qulqulluudhaatii. **38** Girgiraawwan Kunneenigirgiraawwan namoota lubbuu isaanitti muruudhaan cubbuuhojjetanii ti. Girgiraawwan sanas iddo aarsaatti uffisuudhaatitumii haphisi; isaan fuula Waaqayyo duratti dhi'eeffamanii qulqulluu ta'aniiruutti. Isaanis Israa'elootaaf mallattoo haa ta'an." **39** Ele'aazaar lubichi girgiraawwan naasii kanneen namoonni gubaman sun dhi'eessan sana iddo aarsaatti uffisuudhaaf jedhee walitti qabee tume. **40** Kanas akkuma Waaqayyo karaa Museetiisaajajetti hojjete. Kunis akka sanyii Aroon malee namni tokko iyyuuixaanaa aarsuuf fuula Waaqayyo duratti hin dhi'anne, yoo kanaa achii akka inni akkuma Qooraahii fi miiltota isaa sanaata'u Israa'eloota yaadataniif. **41** Guyyaa itti aanautti waldaan Israa'el hundi, "Isin saba Waaqayyo fixxan" jedhanii Musee fi Aroonittiguunguman. **42** Garuu yeroo waldaan sun Musee fi Arooniinormuudhaaf walitti qabamee gara dukaana walga'ii ilaletti, kunoo duumessi dukaana sana haguuge; ulfinni Waaqayyoos ni mul'ate. **43** Musee fi Aroon gara fuuldruda dukaana wal ga'ii dihaqan; **44** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **45** "Akka ani yommusuma isaan balleessuuf, waldaa kana biraa fagaadhu." Isaanis addaan lafatti gombifaman. **46** Ergasiis Museen Arooniinakkana jedhe; "Girgiraa kee fudhadhuutitiddoo aarsa irraaixaana ibidda wajjin itti naqadhuutii araara isaanif buusuuudhaaf gara waldaatti fitgi. Dheekkamisi Waaqayyo biraa dhufeera; dha'ichi jalqabeera." **47** Aroon akkuma Museen jedhe sana fiiggee gidduu waldaa seenee. Yeroo kanattidha'ichi gidduu waldaatti jalqabeeture. Aroon garuuixaana dhi'eessseeraara isaanif buuse. **48** Innis warra jiruu fi warra du'e gidduu ijaajje; dha'ichi sunis ni dhaabate. **49** Garuu namoota sababii Qooraahiiif dhuman malee namoota 14,700 ga'antu dha'icha sanaan dhume. **50** Aroon sababii dha'ichi sun dhaabateef gara balbala dukaana wal ga'ii gara Museetti deebi'e.

17 Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **2** "Israa'elootatti dubbadhuutii hooggantoota gosa abbootii isaanii harkaauleetokko tokko, walumaa galatti uleewwan kudha lama fuudihi. Maqaa tokkootkoo namaas ulee isaa irratti barreessi. **3** Sababii tokkootkoo hooggantoota gosa abbootitiif uleen tokko jiraachuu qabuuf maqaa Aroon ulee Lewwii irratti barreessi. **4** Uleewwan Kunneenidukaana wal ga'ii keessa fuula taabota kakuu seeraa dura iddo anititi isin wal argu sana kaa'i. **5** Uleen nama anifiladhuu ni lata; anis guungummii Israa'eloonni yeroo hunda isinitti guunguman of irraa nan kuta." **6** Museen Israa'elootatti dubbatte; hooggantoonni isaanii uleewwan kudha lama jechuunis hooggantoota tokkootkoo gosa abbootii isaanittiiif ulee tokkotokko isatti kennan; uleen Arooniis uleewwan sana keessa ture. **7** Museenis uleewwan sana dukaana dhuga ba'umsaa keessa fuula

Waaqayyoo dura kaa'e. **8** Guyyaa itti aanutti Museen dunkaana dhuga ba'umsaa seeenee uleen Aroon kan gosa Lewwii iddoobu'sun isaa latu qofa uttu hin ta'in hudhee daraaree lawuzii naqate arge. **9** Museen ulee sana hunda fuula Waaqayyoo duraa alatti gad baasee Israa'eloota hundatti fide. Isaanis ilalaanii tokkoon tokkoon namaa ulee ofii isaa fudhate. **10** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; "Ulee Aroon fuudhiittii akka inni finciltootaaf mallattoo ta'uuf fuula taabota kakuu seeraa dura deebisii kaa'i. Kun akka isaan hin dhumneef natti guungumuusisaanii sana dhaabachiisa." **11** Museenis akkuma Waaqayyo isajajesaan godhe. **12** Israa'eloonni Museedhaanakkana jedhan; "Nu ni duuna! Nu badneerra; nu hundinuu badneerra! **13** Namni dunkaana qulqulluu Waaqayyootti dhi'aatu kam iyuu ni du'a. Nu amma du'uuf jirraa?"

18 Waaqayyo Arooniinakkana jedhe; "Ati, ilmaan keetii fi maatiin abbaa keetii si wajjin yakka iddoq qulqulluutti hoijetametti ni gaafatamtu. Yakka lubummaatti hoijetame si'iifilmaan kee qofatu itti gaafatama. **2** Akka isaan yeroo ati fi ilmaan kee fuula dunkaana dhuga ba'umsaa durattitajaajiltiitti sitti dabalamaniif si gargaaranif obboloota keewarra gosa Lewwii, warra gosa abbaa keetii sana fidi. **3** Isaanis ajaja kee dhaga'uudhaan hojiitwan dunkaana keessaa hunda haa hoijetan; garuu mi'a iddoq qulqulluutti yookaan iddooaarsaatti dhi'aachuu hin qabab. Yoo akkas ta'e isaanis, atis ni duutu. **4** Isaanis dunkaana wal ga'ii eeguudhaaf isinittidabalamuu qabu; hojii dunkaana sanaa hundas haa hoijetan. Namni biraan iddoq isin jirtanitti dhi'aachuu hin qabu. **5** "Isin akka dheekkamsi ammas Israa'eloota irra hin buuneef eegumsa iddoq qulqulluutti fi eegumsa iddoaarsaatti ni gaafatamtu. **6** Ani mataan koo obboloota keessan Lewwotakennaawwan isinii kennaman godhee saba Israa'el keessaa filadheera; isaanis akka hojii dunkaana wal ga'ii keessaa hoijetanif Waaqayyoof kennamanii jiru. **7** Garuu hojii iddoaarsaatti fi hojii golgaakeessaa hunda si'iifilmaan kee qofatu hoijeta. Ani hojii lubummaa kennaa godhee isiniiif nan kenna. Namni biraan kandoqqulqulluutti dhi'aatu haa ajeefamu." **8** Waaqayyo Arooniinakkana jedhe; "Ani mataan koo itti gaafatamaa aarsaawwan naa dhi'eeffamanii si godheera; ani aarsaawwan qulqullu Israa'eloonni naaf dhi'eessan hunda akka isaan bara baraan qoodaa fi ga'ee keessan ta'aniif si'iifilmaan keetif kenneera. **9** Kunis aarsaawwan waan hunda caalaa qulqulluu ta'an kanneenibiddi hin tuqin keessaa qooda kee ta'a. Kennaawwan isaan aarsaawwan waan hunda caalaa qulqulluu ta'an godhanii naaf fidan jechuunis aarsaawwan midhaanii yookaan aarsaawwan cubbuu yookaan aarsaawwan yakkaa hunda keessaa qoodini sun kan keetii fi kan ilmaan keetii ti. **10** Isas iddoq iddo hunda caalaa qulqulluu ta'ettinyaadhu; dhiirri hundi haa nyaatu; innis qulqulluutti siif haa ta'u. **11** "Wanni kunis kanuma kee ti; aarsaan sochoofamu kan kennaa saba Israa'el hunda irraa addaan baafamee kanuma kee ti. Anis waan kana si'iifilmaan keetii fi intallan kee kanneen si wajjin jiraatanif qooda bara baraa godhee kenneera. Mana kee keessaa namni akka seeraatti qulqulluu ta'e kam iyuu waan kana nyaachuu ni danda'a. **12** "Zayitii ejersaa filatamaa hunda, daadhii wayinii filatamaahundaa fi waan galfatan keessaa mataa midhaanii kan isaan Waaqayyoof dhi'eessan siif nan kenna. **13** Mataan midhaanii kan isaan waan biyyattii irraa argatan hunda keessaa Waaqayyoof fidan kan kee haa ta'u; mana kee keessaa namni akka seeraatti qulqulluu ta'e kam iyuu waan kana nyaachuu ni danda'a. **14** "Israa'el keessatti wanniqulqulleeffamee Waaqayyoof kennnamehundinuu kee ti. **15** Wanni gadameessa saaqakam iyuu namas

ta'u horiin Waaqayyoof dhi'eeffamu hundi kan kee ti. Ati garuu ilma hangafa, horii qulqulluu hin ta'in keessaa immoo korma hangafa furuu qabda. **16** Yeroo umuriin isaanii ji'a tokko ta'utti akka saqiliif iddoq qulqulluu kan geeraa digdama ulfaatu sanaatati gatii furiaa meetti saqili shanii isaan furi. **17** "Garuu sangaa hangafa, hoolaa hangafaa fi re'e hangafa hin furin; isaan qulqulluu dha. Dhiiga isaanii iddoaarsa irratti facaasi; cooma isaanii immoo aarsaa ibiddaan dhi'eeffamu kan urgaan isaa Waaqayyottitolugodhiittigubi. **18** Akkuma handaraafni aarsaa sochofamutiif tafni mirgaa kan kee ta'e sana foon isaanii kan kee ta'a. **19** Ani waan aarsaa qulqulluu Israa'eloonni Waaqayyoof dhi'eessan irraa addaan baafamee hunda siif, ilmaan keetii fi intallan keetif qooda bara baraa godhee nan kenna. Innis fuula Waaqayyoo durattisi'iifisaryi keetif kakuusoogiddaa kanbara baraa ti." **20** Waaqayyo Arooniinakkana jedhe; "Ati biyya isaanii keessatti dhaala tokko illee yookaan qooda tokko illee isaan gidduudhaha hin qabaattu; ani saba Israa'el keessatti qooda keetii fi dhaala kee ti. **21** "Kunoo ani kennaa Israa'el keessaajirukudhan keessaa tokko hunda waan isaan tajaajila dunkaana wal ga'ii tajaajilaniif dhaala godhee Lewwotakenna. **22** Si'achi Israa'eloonni akka cubbuu hin baannee fi akka hin duuneef dunkaana wal ga'ii hinhin dhi'aatin. **23** Kan hojii dunkaana wal ga'ii hoijetuu fi kan itti gaafatamaa yakka achitti hoijetamuufudhatu Lewwotakenna. Kunis dhaloota dhuufiif seera barabaraa ti. Isaan saba Israa'el keessatti dhaala tokko illee hin argatan. **24** Qooda kanaaani waan Israa'eloonni kudhan keessaa tokko aarsaa godhanii Waaqayyoof dhi'eessan sana dhaala isaanii godhee Lewwotakenna. Sababiinani, 'Isaan saba Israa'el keessatti dhaala tokko illee hin qabaattan' jedhee wa'aee isaanidubbadheefisakanuuma.' **25** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **26** "Akkana jedhii Lewwotakennidubbashu: 'Yommuu kennaa harkakudhan keessaa harka tokko kan anidhaala keessan godhee isiniiif kenne sana Israa'eloota irraa fudhataanitthisin kennaa sana harkakudhan keessaa harka tokko aarsaa Waaqayyoo godhaa dhi'eessaa. **27** Aarsaan keessanis akkuma midhaan oobdiirraa yookaan akkuma cuunfaa iddoq ija wayinii itti cuunfankeessaa ba'eetti isiniiif herregama. **28** Isinis haaluma kanaan kennaa harkakudhan keessaa harka tokko kan Israa'eloota irraa argatan hunda keessaa Waaqayyoof aarsaa ni dhi'eessitu; kennaawwan kanneen keessaa waan qooda Waaqayyoo ta'e Aroon lubichaaf kennaa. **29** Waan isinii kennamee hunda keessaa kutaa waanhunda caalaa gaarri fi qulqulluu ta'e qooda Waaqayyoo godhaatiidhi'eessaa. **30** "Lewwotakennakkana jedhi: 'Yommuu isin kutaa waanhunda caalaa gaarri ta'e dhi'eessitanitti kutaa sun akka midhaan oobdiirraa yookaan akka cuunfaa iddoq ija wayinii itti cuunfankeessaa ba'eetti isiniiif herregama. **31** Sababii wannikun mindaa hojii dunkaana wal ga'ii kan isin hoijettaniti ta'eef isinii fi namoonni mana keessan jiraatan waan hafe sana iddoqbarbaadan kamitti iyuu nyaachuu dandeessu. **32** Qooda isaa kan waan hunda caalaa sana dhi'eessuuudhaan isin waan kana keessatti yakka hin qabaattan; yos isin aarsaa Israa'elootaqulqulluu sana hin xureessitan; hin duutanis."

19 Waaqayyo Musee fi Arooniinakkana jedhe: **2** "Seerri Waaqayyo ajaje kana: Akka Israa'eloonni goromsa diimtuuhirina yookaan hanqina hin qabne kan takkumaa waanjoon morma ishee hin tuqin tokko siif fidan itti himi. **3** Goromsasanase Ele'aazaar lubichatti kennaa; raaddi sunis qubata keessaa gad baafamee fuula isaa durattihaa qalamtu. **4** Ele'aazaar lubichi quba isaaatiin dhiiga goromsa sanaa irraaxinnoofuudhedenkaana wal ga'ii durattihaa torba haa facaasu. **5** Utuma inni ilaaluogogaan, foon, dhiignii fi cumaan goromsa sanaa

haa gubamu. **6** Lubni sun qoraan birbirsa, hiisophii fi kirrii bildiimaa goromsa gubantu sanatti haa darbatu. **7** Lubni sun ergasii wayyaa ofii isaa miiccatee dhagna ofii isaa illee bishaaniin dhiqachuu qaba. Innis qubatattu galuu danda'a; garuu hamma galgalatti akka seeraata xuraa'aa ta'e tura. **8** Namichi goromsa sana gubus wayyaa isaa miiccatee dhagna isaa bishaaniin haa dhiqatu; innis hamma galgalatti xuraa'ee tura. **9** "Namni qulqulluun tokko daaraa goromsa sanaa walitti haree qubata keessaa baasee iddo seeraan qulqulluu ta'e tokko haa kaa'u. Daaraa kanas waldaan Israa'el bishaan ittiin qulqulleessan wajjin itti fayyadamuudhaaf ol kaa'ata; innis cubbuu irraa qulqulleeffamuuf fayyada. **10** Namni daaraa goromsa sanaa walitti harri sunis wayyaa ofii isaa miiccatchuu qaba; innis akkasuma hamma galgalatti xuraa'aa ta'a. Kunis Israa'elootaa fi alagoota gidduu isaanii jiraatanii seera baraa ta'a. **11** "Namni reeffa nama kamii iyuu tuqu bultii torba xuraa'aa ta'a. **12** Inni guyyaa sadaffaa fi guyyaa torbaffaatti bishaaniin of qulqulleessuu qaba; ergasii qulqulluu ta'a. Garuu yoo guyyaa sadaffaa fi torbaffaatti of qulqulleessuu baate inni hin qulqulla'u. **13** Namni reeffa nama kamii iyuu tuqee of hin qulqulleessin hundi dinkaana Waaqayyo qulqullicha sana xureessa. Namni sun saba Israa'el keessaa ni balleeffama. Sababii bishaan ittiin qulqulleessan isatti hin facaafaminiif inni xuraa'aa dha; xuraa'ummaan isasa isuma irratii hafa. **14** "Yeroo namni tokko dinkaana keessatti du'utti seerri kana; Namni dinkaana sana seenu hundi fi namni dinkaana keessa jiru hundi bultii torbaaf xuraa'aa ta'a; **15** qodaan afaan banaa kan qadaadni jabeeffamee itti hin qadaadamin hundi xuraa'aa ta'a. **16** "Namni alatti nama goraaeedhaan ajjeefame yookaan nama ofumaan du'e tuqu kam iyuu yookaan namni lafee namaa yookaan awwaala tuqu kam iyuu bultii torbaaf xuraa'aa ta'a. **17** "Nama xuraa'aaf aarsaa ittiin qulqulleessuuuf gubame sana irraa daaraa xinnaa isaa fuudhii okkottee tokkotti naqitiit bishaan yaa'u itti dhangalaasi. **18** Ergasiis namni akka seeraatti qulqulluu ta'e hiisophii xinnaa isaa fuudhee bishaan sana keessa cuuphee dinkaanaa fi mi'a isaa hundatti, namoota achi turanittis haa faffacaasu. Akkasumas nama lafee namaa yookaan awwaala yookaan nama ajjeefame yookaan nama ofumaan du'e tuqqeti haa faffacaasu. **19** Namichi qulqulluun sun guyyaa sadaffaa fi torbaffaatti namicha xuraa'aa sanatti haa faffacaasu; guyyaa torbaffaatti immoo isaa qulqulleessuu qaba. Namichi qulqulleefamu sun wayyaa ofii isaa miiccatchuu, dhagna ofii isaa bishaaniin dhiqachuu qaba; innis galga sana qulqulluu ta'a. **20** Garuu namni xuraa'an yoo of qulqulleessuu baate, inni sababii iddo qulqulluu Waaqayyo xureeseef waldaa keessaa ni balleeffama. Bishaan ittiin qulqulleessan sun isatti hin facaafameetii inni xuraa'aa dha. **21** Kun isaanii seera baraa ti. "Namichi bishaan ittiin qulqulleessan faffacaasu sun wayyaa ofii isaa haa miiccatu; namni bishaan ittiin qulqulleessan tuqu hamma galgalatti xuraa'aa ta'a. **22** Wanni namni xuraa'an tokko tuqu kam iyuu xuraa'aa ta'a; namni waan sana tuqu hamma galgalatti xuraa'aa ta'a."

20 Ji'a jalqabaatti waldaan Israa'elootaa guutuun Gammoojji Siin ga'e; isaanis Qadesh keessa turan. Miiriyaamis achitti duutee awwaalamte. **2** Waldaan sun bishaan hin qabu ture; kanaafuu waldaan sun Musee fi Arooniin mormuuf walitti qabame. **3** Isaanisakkana jedhanii Musee fi Arooniin lolan; "Maaloo utuu nus gaafuma obboloomni keenya fuula Waaqayyo duratti du'an sana duunee jiraanneel! **4** Isin maaliif waldaa Waaqayyo gammoojji kanatti fiddan? Akka nuu fi horiin keenya asitti dhumnufii? **5** Maaliif biyya Gibxiitii iddo hamaa

kanatti gad nu baaftan? Iddoon kun midhaan yookaan harbuu yookaan ija wayinii yookaan roomaanii hin qabu. Bishaan dhugaatiis hin jiru!" **6** Musee fi Aroon waldaa biraar gara balbal dunkana wal ga'i deemanii addaan lafatti gombifaman; ulfinni Waaqayyoos isaanittu mul'ate. **7** Waaqayyoos Museedhaan akkana jedhe; **8** "Ulee sana fuudhii, atti fi obboleessi kee Aroonis waldaa walitti qabaa. Fuuluma isaanii durattis kattaa sanatti dubbadhaa; kattaa sunis bishaan baasa. Atis kattaa sana keessaa waladaadhaaf bishaan baafta; akkasiin isaanii fi horiin isaanii bishaan dhuguu danda'u." **9** Kanaafuu Museen akkuma inni isa ajaje sanatti ulee fuula Waaqayyo dura jiru sana fuudhie. **10** Musee fi Aroon kattaa sana duratti waldaa walitti qabaa; Museen waldaa sanaan, "Finciltoota nana, mee dhaga'a; nu kattaa kana keessaa bishaan isinii baasuu qabnaa?" jedhe. **11** Museen harka ol fudhatee ulee isaa sanaan yeroo lama kattaa sana dha'e. Bishaan achi keessaa lolaanaan waldaa fi horiin isaanii dhugan. **12** Waaqayyo garuu Musee fi Arooniin akkana jedhe; "Sababii isin fuula Israa'elootaa durattis akka qulqullummaa kootiitti na kabajjanii natti amanuu diddaniif, isin biyya ani isaanii kenne sanatti waldaa kana hin galchitan." **13** Kun bishaan Mariibaa, lafa Israa'eloonni itti Waaqayyoon wal dhabanii fi lafa inni itti akka qulqulluu ta'e gidduu isaanittii of argisiisee ti. **14** Museen akkana jedhee Qaadesh irraa mootii Edoomiitti ergamoota erge: "Obboleessi kee Israa'el akkana jedha: Ati waa ee rakkina nutti dhufe hundaa ni beekta. **15** Abbootiin keenna Gibxitii gad bu'an; nus wagga hedduu achi jiraanne. Warri Gibxis nui fu abbootiin keenna cunqursan; **16** garuu nu Waaqayyotti iyyaannaan, inni nu dhaga'ee ergamaa isaa ergee biyya Gibxii nu baase. "Nu amma as Qadeshitti jechunis magaalaa daarii biyya keetti irra jiru tokko keessa jirra. **17** Maaloo mee akka biyya kee keessa baanee dabarru nuu eeyyami. Nu lafa qotisaas yookaan iddo dhaabaa wayinii tokko keessa iyuu hin yaanu yookaan bishaan boolla bishaanii tokkoo iyuu si duraa hin dhugnu. Nu karaa mootichaa irra godaanna malee hamma daarii kee keessa baanuttii bitaa mirgatti hin gorru." **18** Edoom immoo akkana jedhee deebii kenne: "Isin asiin darbuu hin dandeessan; yoo darbuu yaaltan immoo nu isinitti kaanee goraaeedhaan isin dhoofna." **19** Israa'eloonnis akkana jedhanii deebii kennan: "Nu karuma guddicha irra yaana; yoo nu yookaan horiin keenyn bishaan keessan kam iyuu dhuge, nu gatii isiniif kaffalla. Nu miilla qofaan yaanee darbuu feena; kana malee waan biraahin feenu." **20** Isaan amma illee akkana jedhanii deebisan: "Isin asiin hin dabartan." Edoomis loltoota baay'ee fi jajjaboo fudhatee isaanittu gad ba'e. **21** Sababii Edoom biyya ofii isaa keessaan darbuu isaan dhowweef Israa'eloonni isaan irraa deebi'an. **22** Sabni Israa'el hundinuu Qadeshii ka'ee Tulluu Hoori ga'e. **23** Waaqayyo Tulluu Hoori cinatti daangaa Edoom biratti Musee fi Arooniin akkana jedhe; **24** "Aroon gara abbootiis isaaatii walitti qabame. Sababii isin lachuu bishaan Mariibaan biratti ajaja kootti finciltaniif, inni biyya ani Israa'elootaaaf kennutti hin galu. **25** Arooni fi ilma isaa Ele'aazaar fuudhii Tulluu Hooritti ol baasi. **26** Aroon irraa uffata isaa baasiitii ilma isaa Ele'aazaaritti uffisi; Aroon gara abbootiis isaaatii walitti qabamati. Inni achitti du'a." **27** Museen akkuma Waaqayyo isaa ajaje sana godhe: Isaanis utuma waldaan Israa'el guutuun ilaaluu Tulluu Hooritti ol ba'an. **28** Museen uffata Aroon irraa baasee ilma isaa Ele'aazaaritti uffise. Arooni achuma tulluu sana gubbaatti du'e. Musee fi Ele'aazaar isaan tulluu sana irraa gad bu'an; **29** yommuu waldaan Israa'el hundi akka Aroon du'e dhaga'etti manni Israa'el guutuun bultii soddoma boo'eef.

21 Mootiin Aaraad namichi Kana'aan kan Negeeb keessa jiraaatu sun akka Israa'el karaa Ataarium irra dhufaa jiru dhageeriyaan Israa'eloota lolee isaan keessaa nama tokko tokko booji'e. **2** Israa'eloonnis, "Yoo ati saba kana dabarsitee harka keenyatti kennite, nu guutumaan guutuutti magalaalaa isaanii barbadeessina" jedhanii Waaqayyoof wareegan. **3** Waaqayyos iyya Israa'el dhaga'ee warra Kana'aan dabarsee harka isaaniiitti kenne. Israa'eloonnis isaanii fi magalaawwan isaanii illee guutumaan guutuutti barbadeessan; kanaafuu iddoon sun Hormaa jedhamee waamame. **4** Isaanis Edoom duubaan darbanii deemuuf jedhanii Gaara Hoorii ka'anii karaa Galaana Diimaatti geessu irra qajeelan. Sabni sun garuu karumatti obsa fixate; **5** isaanis Waaqaa fi Museedhaan mormaniiakkana jechuudhaan dubbatan; "Isin maaliif akka gammoojiji keessatti dhumnuuf biyya Gibxii nu baatfaan? Buddeenni hin jiru! Bishaan hin jiru! Nus nyataa balfamaa kana jibbineerra!" **6** Waaqayyos bofawwan hadhaa qaban gidduu isaaniiitti erge; bofawwan sunis isaan iddani Israa'eloonni baay'en dhuman. **7** Sabni sunis gara Musee dhufeeakkana jedhe; "Nu yeroo Waaqayyoo fi sitti afaan dabarre sana cubbuu hoijenne. Akka Waaqayyo bofawwan kanneen nurraa fageessuu nuuf kadhadhu." Museen saba sanaaf kadhate. **8** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; "Bofa tolchiitii utubaatti fannisi; namni bofni idde kam iyuu bofa ati tolchitee sana ilaalee jiraachuu danda'a." **9** Museen bofa naasii tokko tolchee utubaatti fannise. Ergasiis namni bofti idde kam iyuu yeroo bofa naasii sana ilaalu ni jiraata ture. **10** Israa'eloonni fuula durattti qajeelanii Oobooti keessa qubatan. **11** Ergasiis Oobootii ka'anii Iyyee Abaariim lafa karaa ba'a biifttuutin fuullee Mo'aabitti gammoojiji keessatti argamu qubatan. **12** Achii ka'anii Sulula Zered keessa qubatan. **13** Achii ka'anii daarii Arnoon lafa gammoojiji keessaa kan bulchiinsa Amoorotaa keessa seentu sana irra qubatan. Arnoon lafa daarii Mo'aab irraa kan Mo'aabii fi Amoor gidduu jirtuu dha. **14** Sababiin Kitaabni Waraana Waaqayyo akkana jedhuuf kana: "Waahab Suufaa keessa fi lageen, Arnoonii fi **15** irraan-gaddee sululaa kan gara Aaritti geessuu fi daarii Mo'aab irratte argamu." **16** Achii ka'anii gara Bi'er boolla bishaanii kana Waaqayyo Museedhaan, "Saba walitti qabi; ani bishaan kennaafti" jedhe sanaa karaa isaanii itti fufan. **17** Israa'elis faarfannaa kana faarfate: "Yaa boolla bishaanii nana, burqi! Isinis waa'ee isaa faarfadhaa; **18** Boolla bishaanii ilmaan mootii qotan, kan kabajamoonni sabaa, qajeelcha warra seera kennuutin ulee isaaniiitti qotan faarfadhaa." Isaan ergasiis gammoojiji sana keessa ba'anii Mataanaadhaa dhaqan; **19** Mataanaadhaa ka'anii Nahaali'eel dhaqan; Nahaali'eelii ka'anii Baamooti dhaqan; **20** Baamooti immoo ka'anii sulula Mo'aab, iddo itti fiixteen Phisga gammoojijiittti garagaltu qubatan. **21** Israa'elis Sihoon mooticha Amoorotatiinakkana jechuuf ergamoota ergate: **22** "Akka nu biyya kee keessaan darbinu nuuf eeyyami. Nu lafa qotisaay yookaan iddo dhaabaa wayinii tokkotti iyuu hin gorru yookaan bishaan boolla bishaanii tokkoo illeehin dhugnuu. Nu hamma biyya kee keessaan baanuttu karaa mootichaa irra yaana." **23** Sihoon garuu akka Israa'el biyya isaa keessa ba'ee darbu hin eeyyamine. Innis loltoota ofi guutuutti walitti qabatee Israa'elin loluuif gammoojijiittti gad ba'e. Yommuu Yaahazi ga'ettis Israa'elin wal lole. **24** Israa'el garuu goraadeedhaan isa ajjeesee Arnoonii jalqabee hamma Yaabiq ga'utti biyya isaa qabate; garuu sababii dallaan daangaa Amoorotaa jabaa tureef inni hamma daangaa Amoonotaa qofatti deemuuf danda'e. **25** Israa'elis magalaawwan Amoorotaa hunda, Heshbooni fi qubatawwan naannoo ishee jiran hunda qabatee keessa qubate. **26** Heshboon kun magalaalaa

Sihoon mooti Amoorotaa isa mooticha Mo'aab kan duraa lolee biyya isaa hunda hamma Arnoonitti irraa fudhate sanaa ture. **27** Sababiin weellistoomniakkana jedhaniif kana: "Gara Heshboon kottaa; isheen deebitee haa ijaaramtu; Magaalaan Sihoonis haa haaronfamtu. **28** Heshboon keessaa ibiddi, magalaalaa Sihoon keessaa arrabni ibiddaa ba'e. Ibiddi sun Aari magalaalaa Mo'aab, jirattota gaara Arnoonis gubee barbadeesse. **29** Yaa Mo'aab, siif wayyool Yaa warra Kemoosh, isin barbadooftaniirtu! Inni ilmaan isaa akka baqattootaatti, intallan isaa immoo akka booji'amtootaatti, Sihoon mooti Amoorotati dabarsee kenneera. **30** "Nu garuu isaan garagalchineerra; Heshboon hamma Diboonitti barbadoofteerti. Nus hamma Noofaa ishee gara Meedebaatti diriirtti sanaatti isaan barbadeessineerra." **31** Akkiisin Israa'el biyya Amoor keessa qubate. **32** Museen Ya'izeeritti basastaota erge; isaanis qubatawwan naannoo ishee qabatani Amoorotaa achi keessa jiraachaa turan ari'anii baasan. **33** Isaanis ergasiis deebi'anii karaa Baashaan qabatanii ol ba'an; Oogi mootichi Baashaanii fi loltooni isaa guutuun Edreyiitti isaanii wal loluuif itti gad ba'an. **34** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; "Sababii ani guutuu loltoota isaatii fi biyya isaa illee dabarsee harka keetti kenneef isa hin sodaatin. Waanuma Sihoon mooti Amoorotaa kan Heshboon bulchaa ture sana goote isa illee godhi." **35** Isaanisa, ilmaan isaatii fi loltoota isaa hunda utuu nama tokko illee hin hambisiniif dha'anii biyya isaa illee irraa fudhatan.

22 Israa'eloonni gara dirree Mo'aabitti qajeelanii Yerikoon gama qarqara Yordaanos qubatan. **2** Baalaaq ilmi Ziphoori waan Israa'el Amoorotatti hujete hunda arge; **3** Mo'aabis waan sabni sun akka malee baay'ee ta'eef ni sodaate. Mo'aabis sababii Israa'elootaatiif raafame. **4** Warri Mo'aabis maanguddoota Midyaaniin, "Namoonni baay'een kunneenakkuma qotiyoon marga bakkee dheedee fixu sana waan naannoo keenya jiru dheedee fixa" jedhan. Kana irratte Baalaaq ilmi Ziphoori kan yeroo sana mootii Mo'aab ture sun, **5** akka isaan Bala'aam ilma Be'or kan biyyuun itti dhalate keessa laga Efraaxiis bira Phetoori keessa jiraachaa ture sana waamaniiif ergamoota erge. Baalaaqis akkana jedhe: "Kuno, sabni tokko biyya Gibxii ba'ee dhufeera; kuno isaan lafa guutuun natti aananii qubataniiur. **6** Sababii isaan na caalaa humna qabaniif amma kottuutti isaan abaari. Yoso anii isaan mo'adhee biyya keessaan ari'ee isaan baasuu nan danda'a ta'a. Ani akka warri ati eebbfiftu eebbfifaman, warri ati abaartus abaaraman nan beekaatti." **7** Maanguddoonni Mo'aabii fi Midyaan sun ka'anii kaffaltii mortuu sanaa fudhatanii deeman. Isaanis yommuu Bala'aam birga ga'anitti waan Baalaaq jedheen sana itti himan. **8** Bala'aamis, "Halkan kana asuma bulaa; anis deebii Waaqayyo naaf kennu isiniitti nan hima" jedheen. Qondaaltonni Mo'aab sun isuma bira turan. **9** Waaqini gara Bala'aam dhufee, "Namoonnisi wajjin jiran kunneen eenyu?" jedhee gaafate. **10** Bala'aamisakkana jedhee Waaqaaf deebii kenne; "Baalaq ilmi Ziphoori, mootichi Mo'aab akkana jedhee ergaa kana natti erge: **11** 'Kuno, sabni biyya Gibxii ba'ee dhufe tokko lafa guuteera; ati amma kottuutti isaan naaf abaari. Yoso anii isaan lolee ari'ee biyyaa baasuu nan danda'a ta'aatii.'" **12** Waaqayyo garuu Bala'aamiin, "Isaan wajjin hin deemin. Sababii isaan eebbfifamoo ta'anif ati saba sana hin abaarin" jedhe. **13** Bala'aam ganama itti aanu ka'ee qondaaltota Baalaaqiin, "Sababii Waaqayyo isin wajjin deemuuf na dhowweef, isin amma ka'aa biyya keessanitti deebi'aa" jedhe. **14** Qondaaltonni Mo'aab gara Baalaqittideebi'anii, "Bala'aam nu wajjin dhufuu dide" jedhaniin. **15** Baalaqis qondaaltota warra duraa sana caalaa baay'ee fi caalaa bebeekamoo kan biraa erge. **16** Isaanis dhufanii

Bala'aamiin akkana jedhan: "Wanni Baalaq ilmi Ziphoori jedhu kunoo kana: 'Maalo wanni tokko iyyuu gara koo dhufuu si hin dhownwin; **17** ani ulfina guddaa siif nan kennataii; waan ati jettu hundas nan guuta. Kottuu saba kana nnaa abaari.'" **18** Bala'aam garuu akkana jedhee deebiseef; "Utuu Baalaq masaraa isaa kan meetii fi warqeent giutame sana naaf kennie illee, ani ajaja Waaqayyo Waaqa kootiin alatti waan xinnaa yookaan guddaa tokko illee hoijechuu hin danda'u." **19** Akka ani waan Waaqayyo natti himu kan biraan beekekkuu danda'uuf isinis akkuma warra kaanii as bulaa." **20** Halkan sana Waaqayyo gara Bala'aam dhufee, "Sababii namoonni kunnenee si waamuun dhufanii, isaan wajjin deemei; garuu waanumaani sitti himu qofa hoijedhu" jedheen. **21** Bala'aam ganamaan ka'ee harree isaa irra kooraa kaa'atee qondaaltota Mo'aab sana wajjin deeme. **22** Waaqni garuu inni deemnaan itti aare; ergamaan Waaqayyo tokkos isaan mormuuf jedhee karaa irra dhaabate. Bala'aamis harree isaa yaabbatee deemaa ture; tajaajiltooni isaa lamaan isaa wajjin turan. **23** Harreen sun immoo ergamaa Waaqayyo kan goraadee luqqifatee harkatti qabatee karaa irra dhaabatu arginaan of irra gara galtee karaa irraa gortee lafa qotisaan seente. Bala'aamis karaatti ishee deebisuudhaaf harree sana rukute. **24** Ergamaan Waaqayyo sun garuu daandii dhiphoo, iddo dhaabaa wayini lama kanneen gama lamaan dallaa qaban gidduu baatu irra dhaabate. **25** Harreen sun ergamaa Waaqayyo arginaan, dallaatti maxxanteer milla Bala'aam dallaatti buuerte. Inni ammas harree sana rukute. **26** Ergamaan Waaqayyoos fuula durattii hiiqee daandii dhiphoo iddo ittiin mirgatti yookaan bitaatti goran hin qabne tokko irra dhaabate. **27** Harreen sun ergamaa Waaqayyo arginaan Bala'aam jalaa gad ciifte; innis aaree ulee ofiitiin harree sana rukute. **28** Kana irratti Waaqayyo afaa harree sanaa banee harreen sun Bala'aamiin, "Ani maal si yakkinaan ati akkas yeroo sadii na rukutte?" jette. **29** Bala'aamis harree sanaan, "Ati na gowwoomsites; ani utuu goraadee of harkaa qabaadhee silaa ammuman si ajjeesa" jedhe. **30** Harreen sun amma illee Bala'aamiin akkana jette, "Ani harree kee kan ati hamma har'aatti guyyaan hunda yaabbattu mitii? Ani takkumaa waan akkasii sitti hoijedhee beekaa?" Inni, "Lakkii" jedhee deebiseef. **31** Yommus Waaqayyo ija Bala'aam bane; Bala'aamis ergamaa Waaqayyo kan goraadee luqqifatee karaa irra dhaabatu arge. Kana irratti inni addaan lafatii gombifamee sagade. **32** Ergamaan Waaqayyo sun akkana jedhee isa gaafate; "Ati maalif yeroo sadan kana harree kee rukutte? Kunoo ani waan karaan kee fuula koo durattii jal'aata'eef siin mormuudhaafan dhufe. **33** Harreen kun na argitee yeroo kana sadanuu narraa gorte. Utuu isheen narraa goruu baattee silaa ani yoona si ajjeesee ishee immoo hambisa ture." **34** Bala'aamis ergamaa Waaqayyootin, "Ani cubbuu hoijedheera. Ani akka ati naan mormuuf jettee karaa irra dhaabatte hin hubanne. Ammas yoo sitti hin tolin ani naan deebi'a" jedhe. **35** Ergamaan Waaqayyo sunis Bala'aamiin, "Namoota kana wajjin deemei; garuu waanumaani sitti himu qofa dubbadhu" jedhe. Akkasiin Bala'aam qondaaltota Baalaq sana wajjin deeme. **36** Baalaqis akka Bala'aam dhufaa jiru dhageeyenaan, magaalaa Mo'aab kan daarii Arnoon irratti argamtutti isa simachuudhaaf ka'ee deeme. **37** Baalaqis Bala'aamiin akkana jedhe; "Ani dhaamsa ariifachiisaan sitti hin erginee? Ati maalif na bira hin dhufne? Ani dhugumaan ulfina siif kennuu hin danda'u?" **38** Bala'aamis, "Kunoo ani si bira dhufeera. Garuu ani waanumaan arge dubbachuu nan danda'a? Ani waanuma Waaqni afaan koo keessa kaa'u qofan dubbachuu qaba" jedhee deebiseef. **39** Bala'aamis ka'ee Baalaq wajjin Qiiriyaati Haxoti dhaqe. **40**

Baalaq loonii fi hoolaa aarsaa dhi'eesssee gara tokko Bala'aamii fi qondaaltota isa wajjin turaniif kenne. **41** Ganama itti aanus Baalaq, Bala'aamin Baamooti Ba'aalitti ol baase; innis achi dhaabatee saba Israa'el warra daangaa gamaa irra jiran arge.

23 Bala'aamis Baalaqiqin, "Iddoo aarsaa torba asitti naaf ijaari; amma illee korommii loonii torbaa fi korbeeeyyi hoolaa torba naa qopheessi" jedhe. **2** Baalaqis akkuma Bala'aam jedhe sana godhe; isaan lamaan tokkoo tokkoo iddo aarsaa irratti korma looniiitii fi korbeessa hoolaa tokko tokko aarsaa dhi'eessan. **3** Ergasiis Bala'aam Baalaqiqin akkana jedhe; "Ani xinnoo achi sirraan siqaa; ati immoo asuma aarsaa kere bira turi. Tarii Waaqayyo anaa wajjin wal arguuf ni dhufa ta'a. Waan inni natti mul'isu kam iyyuu ani sittin hima." Innis gara gaara tokkoo dhaqe. **4** Waaqayyo isaan wal arginaan Bala'aam, "Ani iddo aarsaa torba qopheessee tokkoo tokkoo isaa irratti korma loonii tokkoo fi korbeessa hoolaa tokko qopheessee" jedhe. **5** Waaqayyo ergaa tokko afaan Bala'aam keessa kaa'ee, "Baalaqiqiitii deebi'iitii ergaa kana itti himi" jedheen. **6** Bala'aam Baalaqiqiitii deebi'ee isaa qondaaltota Mo'aab wajjin aarsaa isaa bira dhaabatu arge. **7** Bala'aam ergaa isaa akkana jedhee dubbate: "Baalaq Arraam irraa, mootichi Mo'aab gaarran ba'aa irraa na fide. Innis, 'Kottuutii Yaaqoobin naa abaa; kottuutii Israa'elin naa balaaleffadhu' jedhe. **8** Ani akkamittan warra Waaqni hin abaarin abaaaruu danda'a? Ani akkamittan warra Waaqayyo hin balaaleffatin balaaleffachuu danda'a? **9** Fiixee gaarranii irraa ani isaa nan arga; tulluuuwwan irraas isaa nan ilaala. Saba kophaa isaa jiraatu, kan saba kaan keessatti of hin lakkofne nan arga. **10** Eenyutu awwaara Yaaqoob lakkauu danda'a? Eenyutu Israa'el keessaa kurmaana isaa illee lakkaa'a? Ani du'a nama qajeelaa haa du'u; dhumni koos akkuma dhuma isaa haa ta'u!" **11** Baalaqis Bala'aamiin, "Wanni ati na goote kun maali? Ani akka ati diina koo naa abaartuufin si fide; ati kunoo isaan eebbfife malee waan tokko iyyuu isaan hin goone!" jedhe. **12** Innis, "Ani waan Waaqayyo afaa koo keessa kaa'uhin dubbadhu?" jedhee deebiit kenneef. **13** Baalaq, "Mee gara lafa itti isaan arguu dandeessu biraan na wajjin kottu; ati gara tokko qofa malee hunduma isaanii arguu hin dandeessu. Achiis isaan naa abaaari" jedheen. **14** Innis gara dirree Xoofiim kan fiixee Phisga irratti argamuutti isaa geesse; achittis iddo aarsaa torba ijaaree tokkoo tokkoo iddo aarsaa sanaa irratti korma loonii tokkoo fi korbeessa hoolaa tokko aarsaa dhi'eesse. **15** Bala'aamis Baalaqiqin, "Ati hamma ani achi siqee Waaqa wajjin wal argutti asuma aarsaa kee bira turi" jedhe. **16** Waaqayyo Bala'aam wajjin wal argee ergaa tokko afaan isaa keessa kaa'ee, "Baalaqiqiitii deebi'iitii ergaa kana itti himi" jedheen. **17** Bala'aam Baalaq biraa dhaqee isaa qondaaltota Mo'aab wajjin aarsaa isaa bira dhaabatu arge. Baalaqis, "Waaqayyo maal jedhe?" jedhee Bala'aamiin gaafate. **18** Bala'aam akkana jedhee ergaa isaa dubbate: "Yaa Baalaq, ka'iitii dhaggeeffadhu; yaa ilma Ziphoori na dhaga'i". **19** Waaqni nama miti; inni hin sobu; yookaan gaabbiuudhaaf inni ilma namaa miti. Inni waa dubbatee ergasiis hin hoijetu? Inni waa abdachiisee ergasiis hin raawwatuu? **20** Kunoo ani eebbisuudhaaf ajaya argadheera; inni eebbiseera; anis geeddaruu hin danda'u. **21** Inni Yaaqoob keessatti daba hin argine; rakkina tokko illee Israa'el keessatti hin argine. Waaqayyo Waaqni isaanii isaan wajjin jira; ilileen Mootii isaan wajjin jira. **22** Waaqayyo biyya Gibxitii isaan baase; inni jabina akka jabina gafarsaa qaba. **23** Yaaqoob irratti falfalli tokko iyyuu hin hoijetu; Israa'el irrattis tolchi tokko iyyuu hin hoijetu. Amma Yaaqoobii fi Israa'elin, 'Waan Waaqni hoijete ilaalaa!' jedhama. **24** Kunoo sabni sun akka leenca dhalaaatti ka'a; akkuma leencaattis ol jedha; inni

hamma waan adamsate nyaatee fixutti, hamma dhiiga waan ajeefate sanaa dhuguttis hin ciisu.” **25** Baalaaq Bal'aamiin, “Ati gorkumaa isaan hin abaarin yookaan isaan hin eebbisin” jedhe. **26** Bala'aamis, “Ani akka waan Waaqayyo jedhu kam iyyuu hojedhu sitti hin himmee?” jedhee Baalaaqiif deebise. **27** Ergasiif Baalaaq Bal'aamiin, “Mee kottu amma illee ani iddo biraa sin geessaa. Tarii achii jara naaf abaaruun kee Waaqa gammachiisa ta'aati” jedhe. **28** Baalaaqis Bal'aamin fiikee talluu Phe'oor kan irra dhaabatanii gammoojiji sana gad ilaalanitti ol baase. **29** Bal'aamis Baalaaqiin, “Iddo aarsaa torba asitti naaf ijaari; ammas korommii loonii torbaa fi korbeeeyyi hoolaa torba naaf qopheessi” jedhe. **30** Baalaaqis akkuma Bal'aam jedheen sana godhe; tokkoo tokkoo iddo aarsaa irrattis korma loonii tokkoo fi korbeeessa hoolaa tokko aarsaa dhi'eesse.

24 Bal'aam yeroo akka Israa'elin eebbisun Waaqayyoon gammachiise argetti akka yeroo kaanii falfala barbaacha hin dhaqne; garuu fuula isaa gara gammoojiitti deebifate. **2** Yommuu Bal'aam ol mil'atee akka Israa'el gosa gosaan qubate argetti Hafuurri Waaqaa isaa irra bu'e; **3** innis akkana jedhee ergaa isaa dubbate: “Ergaa Bal'aam ilma Be'oor, ergaa nama jii isaa sirriitti arguu, **4** ergaa nama dubbi Waaqaa dhaga'uun isaa Waaqa Waan Hunda Danda'u irraa mul'ata argu kan kufee jii isaa banamu sanaa: **5** “Yaa Yaqqob, dunkaanoni kee, Yaa Israa'el, iddoon ati jiraattu akkan miidhaga! **6** “Isaan akkuma sulula diriiraa, akkuma iddo biqiltuu kan afaan lagaa, akkuma argeessa Waaqayyo dhaabee, akkuma birbirsaar qarqara bishaanii ti. **7** Okolee isaa keessaa bishaantu lola'a; sanyiin isaa bishaan baay'ee argata. “Mootiin isaa Agaag caala; mootummaan isaa ni kabajama. **8** “Waaqayyo Gibxii isa baase; inni jabina akka jabina gafarsaa qaba. Inni saba diinota isaa ta'e nyaata; lafee isaanii ni caccabsa; xiyya ofii isaatin isaan waraanaa. **9** Inni akkuma leencaa ciiseera; akkuma leenca dhalasaa ciiseera; eenyutu isaa dammaqsa? “Warri si eebbisani haa eebbfaman; warri si abaaranis haa abaaraman!” **10** Baalaaq Bal'aamitti aare, Innis harka ofii isaa walitti rurrukutee Bal'aamiin akkana jedhe; “Ani akka ati diina koo abartaufan si waammadhe; ati kunoo yeroo sadan kana isaan eebbfite. **11** Amma daffi asii deemii mana keetti gal! Ani ulfina guddaa siif nan kenna jedheen ture; amma garuu Waaqayyo akka ati ulfina hin arganne si godheera.” **12** Bal'aamis Baalaaqiin akkana jedhe; “Ani ergamoota ati natti ergite sanatti akkana jedheen hime mitii? **13** ‘Utuu Baalaaq masaraa meetii fi warqeent guutame sana naaf kennee iyyuu, ani waanuma Waaqayyo jedhe qofan dubbadha malee ajaja Waaqayyootiin alatti waan yaada koo gaarii yookaan hamaa tokko iyyuu hojjechuu hin danda'u.” **14** Kunoo ani amma saba kootti nan deebi'a; garuu mee kottu ani waan sabni kun bara dhufu keessa saba keetifi godhu sin beeksisa. **15** Inni akkana jedhee ergaa isaa dubbate: Ergaa Bal'aam ilma Be'oor, ergaa nama jii isaa sirriitti arguu, **16** ergaa nama dubbi Waaqaa dhaga'uun kan beekumsa Waaqa Waan Hundaa Olii qabu kan Waaqa Waan Hunda Danda'u irraa mul'ata argu kan kufee diriiruu, iji isaa kan banamu sanaa: **17** “Ani isa nan arga; garuu amma miti; ani isa nan ilala; garuu dhi'ootti miti. Yaqqob keessaa urjiin tokko ni ba'a; Israa'el keessaa bokkuun tokko ol ka'a. Inni adda warra Mo'aab, buqqee mataa ilmaan Seet hundaas ni caccabsa. **18** Edoom ni mo'atama; See'iir, diinni isaa ni mo'atama; Israa'el garuu jabaachaa deema. **19** Yaqqob keessaa bulchaan tokko ni ka'a; warra magaalaa sana keessattu lubbuudhaan hafanis ni barbadeessa.” **20** Ergasiis Bal'aam Amaaleeqin argee akkana jedhee ergaa ofii isaa dubbate: “Amaaleq saboota keessaa kan jalqabaa ture; dhumni isaa garuu barbadaa'uun dha.” **21** Ergasiif

Qeenota argee akkana jedhee ergaa ofii isaa itti dubbate: “Iddoon ati jiraattu jabaa dha; manni kees kattaa keessatti ijaarame; **22** ta'uus isin warri Qeenota, gaafa Asoor isin booji'u ni baddu.” **23** Innis akkana jedhee ergaa isaa itti dubbate: “Wayyoo! Yeroo Waaqayyo waan kana hoijetu eenyutu jiraachuu danda'u.” **24** Dooniiwwan qarqara Kitiiin irraa ni dhufu; isaanis Asoorii fi Eeberin ni qabatu; garuu isaanis ni barbadeeffamu.” **25** Ergasiis Bal'aam ka'ee mana ofii isaaatti deebi'e; Baalaaq immoo karaa ofii isaa qajeele.

25 Israa'eloonni yeroo Shixiim keessa turanitti dhiironni isaanii dubartoota Mo'aab wajjin sagaagaluu jalqaban. **2** Dubartoonni kunneenis gara qalma waaqota isaanitti saba sana afeerraan, sabni sun qalma sana nyaatee waaqota sanaaf sagade. **3** Israa'el Ba'aal Phe'oor duukaa bu'e. Dheekkamsi Waaqayyoos isaanitti boba'e. **4** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; “Akka dheekkamsi Waaqayyo jabaan sun saba Israa'el irraa deebi'uuf, hangafoota saba sanaa hunda fuudhiitti guyyaa adiidihaan fuula Waaqayyo duratti isaan fannisi.” **5** Museen abbootii murtii Israa'eliin, “Tokkoon tokkoon keessan namoota keessan kanneen Ba'aal Phe'oor duukaa bu'an fixaa” jedhe. **6** Kunoo namicha Israa'el tokko utuma isaan balbala dunkaana wal ga'ii duratti boo'aa jiranuu fuula Museetii fi fuula waldaa Israa'el guttuo duratti dubartii Midyaan tokko gara maatii ofii isaaatti fidate. **7** Fiinehaas ilmi Ele'aazaar ilma Aroon lubichaa waan kana arginaal waldaa sana keessaa ba'ee eebbo harkatti qabatee **8** namicha Israa'el sana duukaa bu'ee dunkaana seeene; namicha Israa'eli fi dubartittis walitti waraaanee dhagna isheetti fullaase. Akkasiin dha'ichi Israa'elitti dhufe sun ni dhownwame. **9** Garuu baay'inni namoota dha'icha sanaan dhumanii 24,000 ga'eeture. **10** Waaqayyoos Museedhaan akkana jedhe; **11** “Fiinehaas ilmi Ele'aazaar ilma Aroon lubicha sanaa dheekkamsa koo Israa'eloota irraa deebiseera; inni akka ani hinaaffaa kootiin isaan hin balleessineef, akkuma ani ulfina kootiif isaan gidduutti hinaafu sana innis hinaafeeraatti. **12** Kanaafuu kunoo akka ani kakuu koo kan nagaa isaa wajjin godhadhu itti naaf himi. **13** Sababii inni ulfina Waaqa isaaatifi hinaafee Israa'elootaaf araara buuseef, innii fi sanyiin isaa kakuu lubummaan kan bara baraa qabaatu.” **14** Maqaan namicha Israa'el kan dubartii Midyaan wajjin ajjeefame sanaa Zimrii ilma Saaluu ti; innis hoogganaa maatii Sim'i'oona. **15** Maqaan dubartii Midyaan kan ajjeefamte sanaa Kozbii intala Zuuri hangafa maatii Midyaan tokkoo ti. **16** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **17** “Midyaanota akka diinaatti ilaaliitii ajjeesi; **18** kunis waan isaan sababii Phe'oriitii fi obboleettii isaanii Kozbii intala hoogganaa warra Midyaan, dubartii guyyaa sababii Phe'oriitii dha'ichi dhufe sana ajjeefamte sanaa irratti isin gowwoomsan sana akka diinaatti isin ilaalanifi.”

26 Dha'icha sana booddee Waaqayyo Musee fi Ele'aazaar ilma Aroon lubichaatiin akkana jedhe; **2** “Waldaa saba Israa'el warra umuriin isaanii wagga digdamaa fi hammasii ol ta'e kanneen lottoota Israa'el keessa tajaajiluu danda'an hunda maatii maatiidhaan lakkaa'a.” **3** Musee fi Ele'aazaar lubichi dirreewan Mo'aab irratti, Yordaanos biratti, Yerikoo gamatti akkana jedhanii isaan wajjin dubbatan; **4** “Akkuma Waaqayyo Musee ajajetti namoota umuriin isaanii wagga digdamaati fi hammasii olii lakkaa'a.” Jarri kunneen Israa'eloota biyya Gibxiitti ba'anii dha: **5** Ilmaan Ruubeen ilma Israa'el hangaftichaar; karaa Henookiitiin, balbala Hanookotaa; karaa Faluutiin, balbala Faluuwotaa; **6** karaa Hezrooniitiin, balbala Asroonotaa; karaa Karmiitiin, balbala Karmootaa. **7** Jarri kunneen balbalawwan Ruubeen; baay'inni

isaaniis 43,730 ture. **8** Ilmi Faluus Eliyaab; **9** ilmaan Eliyaabis Nemuu'eel, Daataanii fi Aberoon. Daataanii fi Abiiraam kunneen qondaalitota waldaa kanneen Musee fi Aroonitti fincilanii dha; isaan yeroo Qooraahii fi duukaa buutonni isaa Waaqayyotti fincilan sanas achi keessa turan. **10** Laftis afaan banattee Qooraahii fi isaan illee liqimsite; warri garee Qooraahi immoo yeroo ibiddii namoota 250 fixe sana dhuman. Isaanis mallattoo namoonni ittiin of eeggatan ta'an. **11** Ilmaan Qooraahi garuu hin duune. **12** Ilmaan Simi'oon akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Nemuu'eel, balbala Nemuu'elotaa; karaa Yaamiin, balbala Yaamiinotaa; karaa Yaakiin, balbala Yaakiinotaa; **13** karaa Zeraan, balbala Zeroottaa; karaa Shaawul, balbala Shaawluotaa ti. **14** Jarri kunneen balbalawwan Simi'oonii ti; isaanis namoota 22,200 turan. **15** Ilmaan Gaad akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Zefoon, balbala Zefoonotaa; karaa Haggi, balbala Hagoottaa; karaa Shunii, balbala Shunuotaa; **16** karaa Ozni, balbala Oznootaa; karaa Eerii, balbala Eerotaa; **17** karaa Arood, balbala Aroodotaa; karaa Ari'eel, balbala Ari'eelotaa ti. **18** Jarri kunneen balbalawwan Gaadii ti; baay'inni isaaniis 40,500 ture. **19** Eerii fi Oonaan ilmaan Yihuudaa ti; isaan garuu Kana'aan keessatti du'an. **20** Ilmaan Yihuudaa akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Sheelaa, balbala Sheelaanotaa; karaa Faares, balbala Faaresotaa; karaa Zaaraa, balbala Zaarotaa ti. **21** Ilmaan Faaresis kanneenii dha: karaa Hezroon, balbala Hezroonotaa; karaa Hamuul, balbala Hamuulotaa ti. **22** Jarri kunneen balbalawwan Yihuudaa ti; baay'inni isaaniis 76,500 ture. **23** Ilmaan Yisaakor akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Toolaa, balbala Toolotaa; karaa Fuwaa, balbala Fuuwotaa; **24** karaa Yaashiuub, balbala Yaashuubotaa; karaa Shimroon, balbala Shimroonotaa ti. **25** Jarri kunneen balbalawwan Yisaakor; baay'inni isaaniis 64,300 ture. **26** Ilmaan Zebululoon akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Sered, balbala Seredotaa; karaa Eeloon, balbala Eeloonotaa; karaa Yahili'eel, balbala Yahili'eelotaa ti. **27** Jarri kunneen balbalawwan Zebululoon; baay'inni isaaniis 60,500 ture. **28** Ilmaan Yoosif akkuma balbala balbala isaaniitti: Minaasee fi Efreet. **29** Ilmaan Minaasee: karaa Maakiir, balbala Maakiirotaa; Maakiir kun abbaa Gili'aad; karaa Gili'aad, balbala Gili'aadotaa ti. **30** Ilmaan Gili'aad isaan kanneenii dha: karaa Li'ezer, balbala Li'ezerotaa; karaa Heleq, balbala Heleqootaa; **31** karaa Asri'eel, balbala Asri'eelotaa, karaa Sheekem, balbala Sheekemotaa; **32** karaa Shemiidaa, balbala Shemiidaa; karaa Heefer, balbala Heeferotaa ti. **33** Zelofehaad ilmi Heefer ilmaan hin qabu ture; inni intallan qofa qaba ture; maqaan isaanis Mahilaa, Nohii, Hoglaa, Miilkaa fi Tiirzaa dha. **34** Jarri kunneen balbalawwan Minaasee ti; baay'inni isaaniis 52,700 ture. **35** Ilmaan Efreet akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Shuutelaa, balbala Shuutelootaa; karaa Beker, balbala Bekerotaa; karaa Taahan, balbala Taahanotaa ti. **36** Ilmaan Shuutelaa isaan kanneenii dha: karaa Eeraan, balbala Eeraanotaa ti. **37** Jarri kunneen balbalawwan Efreet; baay'inni isaaniis 32,500 ture. Isaan kunneen ilmaan Yoosif warra akkuma balbala balbala isaaniitti lakkaa'amani dha. **38** Ilmaan Beniyaam akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Belaa, balbala Belaa'otaa; karaa Ashbeel, balbala Asbeelotaa; karaa Ahiiram, balbala Ahiiramtota; **39** karaa Shefuufaami, balbala Shefuufamotaa; karaa Huufaam, balbala Huufamotaa ti. **40** Ilmaan Belaa, karaa Ardi fi Na'amaan: karaa Ardi, balbala Ardoottaa; karaa Na'amaan, balbala Na'amaanotaa ti. **41** Jarri kunneen balbalawwan Beniyaam; baay'inni isaaniis 45,600 ture. **42** Ilmaan Daan akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Shuuhaam,

balbala Shuuhaamotaa ti. Jarri kunneen balbalawwan Daan: **43** Isaan hundinuu balbalawwan Shuuhaamotaa ti; baay'inni isaaniis 64,400 ture. **44** Ilmaan Aasheer akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Yimnaa, balbala Yuumnootaa; karaa Yishwii, balbala Yishwiyyotaa; karaa Beriiyaa, balbala Beriiyootaa; **45** karaa ilmaan Beriiyaa immoo: karaa Hebeer, balbala Hebeerotaa; karaa Malkii'eel, balbala Malkii'eelotaa ti. **46** Aasheer intala Seraa jedhamtu tokko qaba ture. **47** Jarri kunneen balbalawwan Aasheer; baay'inni isaaniis 53,400 ture. **48** Ilmaan Niftaalem akkuma balbala balbala isaaniitti kanneenii dha: karaa Yahizeel, balbala Yahizeelotaa, karaa Guunii, balbala Guunotaa; **49** karaa Yexer, balbala Yexirotaa; karaa Shiileem, balbala Shiileemotaa ti. **50** Jarri kunneen balbalawwan Niftaalem; baay'inni isaaniis 45,400 ture. **51** Walumaa galatii baay'inni dhiira Israa'el 601,730 ture. **52** Waaqayyo Museedaan akkana jedhe; **53** "Biyyi sun akkuma baay'ina maqaan namaatti dhaala ta'ee isaan kanneenii haa qoodamu. **54** Balbala guddadhaaf dhaala guddaa, balbala xinnaadhaaf immoo dhaala xinnaa kenni; tokkoon tokkoon balbalaa akkuma baay'ina namoota galmeeffamaniitti dhaala isaa haa argatu. **55** Garuu biyyi sun ixaadhaan haa qoqoodantu. Isaanis akkuma maqaawwan gosoota abbootii isaaniitti ni dhaalu. **56** Tokkoon tokkoon dhaala sanaa garee guddaa fi garee xinnaa gidduutti ixaadhaan haa qoodamu." **57** Lewwonni balbala balbalaan lakkaa'amani kanneenii dha: karaa Geershooon, balbala Geershooontaa; karaa Qohaati, balbala Qohaatotaa; karaa Meraarii, balbala Meraarotaa ti. **58** Jarri kunneen balbalawwan Lewwtotaa ti: balbala Liibnotaa, balbala Kebronotaa, balbala Mahelootaa, balbala Muusotaa, balbala Quorahootaa. Qohaati abbaa Amraam; **59** maqaan niiti Amraam Yookebeed. Isheen intala Lewwii kan biyya Gibxitii Lewwiif dhalattee dha. Amraamiiifis Aroon, Musee fi obboleetii isaanii Miiriyam deesse. **60** Aroon abbaa Naadaab, Abiihoo, Ele'aazaarii fi Iitaamaar. **61** Naadaabii fi Abiihoo garuu yeroo ibidda hin eeyyamamin fuula Waaqayyo durattu dhi'eessan sana du'an. **62** Dhiironni umuriin isaanii ji'a tokko fi hammasii ol ta'e kanneen lakkaa'amani hundi 23,000 turan. Isaanis sababii gidduu isaanii dhaala hin argatiniif Israa'elotaa kaan wajjin hin lakkaa'amne. **63** Isaan kunneen warra yeroo Musee fi Ele'aazaar lubichi dirreewan Mo'aab irratti, Yordaanos biratti, Yerikoo gamatti Israa'elotaa lakkaa'an sana lakkaa'amani dha. **64** Namoota karaa Museetti fi Aroon lubichaan Gammoojiji Siinaa keessatti lakkaa'amani keessaa namni tokko iyyuu isaan gidduu isaanii. **65** Sababii Waaqayyo wa'a'ee isaanii, "Isaan Gammoojiji keessatti ni dhumu" jedhee dubbatee tureef, Kaaleb ilma Yefunee fi Iyyasuu ilma Nuuni malee isaan keessaa namni tokko iyyuu hin hafne.

27 Balbala Minaasee ilma Yoosif keessaa intallan Zelofehaad ilmi Heefer, ilma Gili'aad, ilma Maakiirii fi ilma Minaaseetu dhi'aate. Maqaan intallan sanaas Mahilaa, Nohii, Hoglaa, Miilkaa fi Tiirzaa dha. **2** Isaanis balbala dunkaana wal ga'ii dura, fuula Musee fi Ele'aazaar lubichaan dura, fuula hooggantootaati fi waldaa hundaa dura dhaabatanii akkana jedhan; **3** "Abbaan keenya Gammoojiji keessatti du'e. Inni hooggantoota Qooraahi kanneen Waaqayyotti fincilan sana keessa hin turre. Garuu inni cubbudhuma ofii isaatii du'e. Ilmaanis hin qabu ture. **4** Maaliif maqaan abbaa keenya sababii inni ilma hin qabneef balbala isaa keessaa bada? Firoota abbaa keenya gidduutti dhaala nuu kenni." **5** Museen dubbiis isaanii sana fuula Waaqayyo durattu dhi'eess; **6** Waaqayyos akkana jedheen; **7** "Wanni intallan Zelofehaad jedhan kun sirrii dha. Atis firoota abbaa isaanii

gidduutti dhaala kenniif; dhaala abbaa isaaniis isaaniif dabarsi. **8** “Israa’elootaan akkana jedhi; ‘Yoo namni utuu ilma hin dhalchin du’e, dhaala isaa intala isaatiif dabarsaa. **9** Yoo inni intalas qabaachuu baate dhaala isaa obboloota isaatiif kennaa. **10** Yoo inni obboloota qabaachuu baate dhaala isaa obboloota abbaa isaatiif kennaa. **11** Yoo abbaan isaa obboloota qabaachuu baate immoo dhaala isaa balbala isaa keessaa fira aanteef kennaa; firri sun haa dhaalu. Kunis akkuma Waaqayyo Musee ajaje sanatti saba Israa’eliif sirna seera qabeessa haa ta’u.” **12** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; “Tulluu Abaariim kanatti ol ba’ittii biyya ani saba Israa’eliif kenne ilaali. **13** Erga biyya sana argitee booddee atis akkuma obboleessa kee Aroon gara saba keettiiti walitti qabamta; **14** yeroo waldaan Gammoojji Siin keessatti natti finciletti isin lachanuu ajaja kootti finciltanii turtanuitii. Isin bishaanota sana biratti fuula isaanii durattu qulqulluu koo hin mul’ifne.” Bishaanoni kunneneis bishaanota Mariibaa Qaadesh kan Gammoojji Siin keessa jirani dha. **15** Museen Waaqayyoon akkana jedhe; **16** “Waaqayyo Waaqni hafuurota nama hundaa waldaa kana irattu nama tokko haa muudu; **17** namichi kunis akka sabni Waaqayyo akkuma hoolota tiksee hin qabnee hin taaneef kan isaan dura gad ba’uu fi ol galu, kan gad isaan baasuu fi ol isaan galchuu dha.” **18** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; “Iyyasuu ilma Nuuni, namicha hafuuri keessa jiru sana fuudhii harka kee isa irra kaa’i. **19** Akka inni fuula Ele’azaar lubichaati fi fuula waldaa Israa’el hundaa dura dhaabatu godhi; fuuluma isaanii durattu isa muudi. **20** Akka sabni Israa’el hundi isaaaf ajajamuuf aangoo kee irraa kenniif. **21** Innis fuula Ele’azaar lubichaan kan fuula Waaqayyo durattu Uriimiidhaan gaafatee murttii isaaft kennuu dura dhaababuu qaba. Innii fi waldaan Israa’elootta hundi ajaja isaatiin ba’u; ajajuma isaatiiniis galu.” **22** Museen akkuma Waaqayyo isa ajaje sana godhe. Innis Iyyasuu geessee akka inni fuula Ele’azaar lubichaati fi fuula waldaa Israa’el hundaa dura dhaabatu godhe. **23** Ergasiis akkuma Waaqayyo karaa Museetiin ajaje sana harka ofii isaa isa irra kaa’ee isa muude.

28 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** “Ajaja kana Israa’elootaaf kenni; akkanas jedhiin: ‘Aarsaa nyataan kan ibiddaan anaaf dhi’effamu kan fooliin isaa natti tolulu sana yeroo murtaa’etti naa dhi’eessuu keessan mirkanoeffadhaa.’ **3** Akkana isaaniin jedhi; ‘Aarsaan isin ibiddaan Waaqayyoof dhi’eessitan isa kana; xobbaallaawwan hoolaa lama kanneen umuriin isaanii waggaan tokko tokkootii fi kanneen hir’ina hin qabne aarsaa gubamu kan yeroo hunda guyyuma guyyaan dhi’effamu godhaa dhi’essaa. **4** Xobbaalla hoolaa tokko ganama, kaan immoo galgala dhi’essi. **5** Kana wajjinis kennaa midhaanii kan daakuu bullaa’aa iifii tokko irraa harka kudhan keessaa harki tokko zayitti ejersaa kan cuunfamee iinii tokko harka afur keessaa harka tokko haa ta’u; dhibaayyu sanas iddo qulqulluu keessatti Waaqayyoof dhangalaasi. **8** Xobbaalla hoolaa kaan immoo akkuma kennaa midhaanitii fi kan dhibaayyu wajjin ganama dhi’essite sanaa galgalas dhi’essi. Kunis aarsaa ibiddaan dhi’effamu kan fooliin isaa Waaqayyotti tolulu dha. **9** “Guyyaa Sanbataa xobbaallaawwan hoolaa lama kanneen umuriin isaanii waggaan tokko ta’ee fi hir’ina hin qabne aarsaa dhibaayyutii fi kennaa midhaanii akkasumas kennaa midhaanii kan daakuu bullaa’aa iifii tokko irraa harka kudhan keessaa

harki lama zayitiidhaan sukkuumame wajjin dhi’essi. **10** Kunis aarsaa gubamu kan aarsaa yeroo hunda gubamu fi dhibaayyu isatti dabalamee Sanbata Sanbataan dhi’effamu dha. **11** “Jalqaba ji’oota keessanii hundatti jiboota loonii lama, korbeessa hoolaa tokko, xobbaallaawwan hoolaa torba kanneen umuriin isaanii waggaan tokko ta’ee fi kanneen hir’ina hin qabne aarsaa gubamu godhaatii Waaqayyoof dhi’essaa. **12** Tokkoo tokkoo jiboota loonii wajjin kennaa midhaanii kan daakuu bullaa’aa iifii tokkoo irraa harka kudhan keessaa harki lama zayitiidhaan sukkuumame dhi’effamu qaba; **13** tokkoo tokkoo xobbaalla hoolaa wajjinis kennaa midhaanii kan daakuu bullaa’aa iifii tokkoo irraa harka kudhan keessaa harki tokko zayitiidhaan sukkuumame dhi’effamu qaba. Kunis aarsaa gubamu kan ibiddaan Waaqayyoof dhi’effamu fi fooliin isaa tolulu dha. **14** Tokkoo tokkoo dibicha loonii wajjin dhibaayyu daadhii wayinii iinii tokkoo irraa walakkaa isaa, tokkoo tokkoo xobbaalla hoolaa wajjin iinii tokko irraa harka sadii keessaa harka tokko, korbeessa hoolaa sana wajjinis iinii tokko irraa harka afur keessaa harki tokko haa dhi’effamu. Kunis aarsaa gubamu kan waggaan keessatti baatii haaraatti dhi’effamu dha. **15** Akkasumas aarsaa cubbuutif korbeessa re’ee tokko Waaqayyoof dhi’essaa; innis aarsaa yeroo hunda gubamu fi dhibaayyu isatti dabalamee dhi’effama. **16** “Bultii kudha afuraffaa ji’ ja lalqabaatti Faasiikaan Waaqayyo ayyaaneffamu qaba. **17** Bultii kudha shanaffaa ji’ a kanaattti ayyaanan jira; isin is guyyaa torba Maxinoo nyaattu. **18** Guyyaa jalqabaatti wal ga’ii qulqulluu qabaadhaa; hojii idlees hin hojjetinaa. **19** Jiboota loonii lama, korbeessa hoolaa tokko, xobbaallaawwan hoolaa torba kanneen umuriin isaanii waggaan tokko tokko ta’ee fi kanneen hundi isaanii hir’ina hin qabne aarsaa gubamu godhaatii ibiddaan Waaqayyoof dhi’essaa. **20** Tokkoo tokkoo dibicha loonii wajjinis kennaa midhaanii kan daakuu bullaa’aa iifii tokkoo irraa harka kudhan keessaa harki sadii zayitiidhaan sukkuumame haa dhi’effamu. Korbeessa hoolaa wajjin iifii tokko irraa harka kudhan keessaa harki lama, **29** Xobbaallaawwan hoolaa torban sana wajjinis iifii tokko irraa harka kudhan keessaa harki tokko haa dhi’effamu. **30** Akkasumas akka aarrii isinii bu’uuf korbeessa re’ee tokko aarsaa cubbuutif dhi’essi. **23** Kanas aarsaa gubamu kan yeroo hunda ganama ganama dhi’effamuti dabalaati dhi’essaa. **24** Haaluma kanaan nyaata aarsaa ibiddaan dhi’effamu kan fooliin isaa Waaqayyotti tolulu sana bultii torbaaf guyyuma guyyaan dhi’essaa; innis aarsaa gubamu fi dhibaayyu isaa kan yeroo hunda dhi’effamuti dabalamee haa dhi’effamu. **25** Bultii torbaffaatti wal ga’ii qulqulluu qabaadhaa; hojii idlees hin hojjetinaa. **26** “Ayyaana Torbanootaa keessa guyyaa ayyaana mataa midhaanitii yeroo kennaa midhaan haaraa Waaqayyoof dhi’eessitan sana wal ga’ii qulqulluu godhadhaa; hojii idlees hin hojjetinaa. **27** Jiboota loonii lama, korbeessa hoolaa tokko fi xobbaallaawwan hoolaa torba kanneen umuriin isaanii waggaan tokko tokko ta’ee aarsaa gubamu kan fooliin isaa Waaqayyotti tolulu dhi’essaa. **28** Tokkoo tokkoo dibicha loonii wajjinis kennaa midhaanii kan daakuu bullaa’aa iifii tokkoo irraa harka kudhan keessaa harki sadii zayitiidhaan sukkuumame haa dhi’effamu. Korbeessa hoolaa wajjin iifii tokko irraa harka kudhan keessaa harki lama, **29** Xobbaallaawwan hoolaa torban sana wajjinis iifii tokko irraa harka kudhan keessaa harki tokko haa dhi’effamu. **30** Akkasumas akka aarrii isinii bu’uuf korbeessa re’ee tokko itti dabala dhi’essaa. **31** Aarsaawwan kanneen dhibaayyu isaanii

wajjin, aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu fi kennaan midhaan isaatti dabalaatii dhi'eessaa; horiin sunis kan hir'ina hin qabne ta'uunisaanii mirkanoeffadhaa.

29 "Guyya jalqaba ji'a torbaffaatti wal ga'ii qulqulluu godhadhaa; gaafas hojii idilee hin hoijetinaa. Guyyaan kun guyya isin itti malakata afuuftanii dha. **2** Dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokkoo fi xobbaallaawwan hoolaa torba kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne aarsaa gubamu kan fooliin isaa Waaqayyotti tolu dhi'eessaa. **3** Dibicha sana wajjinis kennaan midhaanii kan daakuu bullaa'aa ififi tokkoo irraa harka kudhan keessaa harka sadii zayitiidhaan sukkuumamee dhi'eessaa. Korbeeessa hoolaa wajjinis ififi tokko irraa harka kudhan keessaa harka lama, **4** xobbaallaawwan hoolaa torban sana wajjinis ififi tokko harka kudhan keessaa harka tokko dhi'eessaa. **5** Akkasumas akka araari isimii buufamuuf korbeeessa re'ee tokko itti dabalaatii aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **6** Aarsaawwan kenneen akkuma amala isaaniitti aarsaawwan gubaman kanneen ji'a ji'attii fi guyya guyyaatii dhi'eeffamanii fi kennaawwan midhaanii dhi'eeffamanii dha. Isaanis aarsaawwan ibiddaan Waaqayyoof dhi'eeffaman kanneen fooliin isaanii toluu dha. **7** "Bultii kurnaffaa ji'a torbaffaa kanaatti wal ga'ii qulqulluu godhadhaa; isinis gad of deebisaa; hojii tokko illees hin hoijetinaa. **8** Dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokkoo fi xobbaallaawwan hoolaa torba kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne aarsaa gubamu kan fooliin isaa Waaqayyotti tolu godhaa dhi'eessaa. **9** Dibicha sana wajjinis kennaan midhaanii kan daakuu bullaa'aa ififi tokko irraa harka kudhan keessaa harki sadii zayitiidhaan sukkuumamee dhi'eessaa; korbeeessa hoolaa wajjinis ififi tokko irraa harka kudhan keessaa harka lama, **10** xobbaallaawwan hoolaa torban sana wajjinis ififi tokko irraa harka kudhan keessa harka tokko dhi'eessaa. **11** Akkasumas aarsaa cubbuu kan aaraaraa buusuu dhi'eefamu fi aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu, kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaatti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **12** "Bultii kudha shanaffaa ji'a torbaffaatti wal ga'ii qulqulluu godhadhaa; hojii idilee hin hoijetinaa. Waaqayyoof bultii torba ayyana ayyaneffadhaa. **13** Jiboota loonii kudha sadii, korbeeeyii hoolaa lamaa fi xobbaallaawwan hoolaa kudha afur kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne dhi'eessaa. **14** Tokkoo tokkoo jiboota kudha sadanii wajjinis kennaan midhaanii kan daakuu bullaa'aa ififi tokkoo irraa harka kudhan keessaa harki sadii zayitiidhaan sukkuumamee dhi'eessaa; tokkoo tokkoo korbeeeyii hoolaa lamaan sanaa wajjinis ififi tokko irraa harka kudhan keessaa harka lama, **15** tokkoo tokkoo xobbaallaawwan hoolaa kudha afran sanaa wajjinis ififi tokko irraa harka kudhan keessaa harka tokko dhi'eessaa. **16** Akkasumas aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaatti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **17** "Bultii lammaffaatti jiboota loonii kudha lama, korbeeeyii hoolaa lamaa fi xobbaallaawwan hoolaa kudha afur kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne dhi'eessaa. **18** Akka lakkobsa murtaa'eettii fi akkuma amala isaaniitti jiboota loonii, korbeeeyii hoolatiit fi xobbaallaawwan hoolaa sanaa wajjin kennaan midhaan isaaniitti fi dhibaayyuu isaanii dhi'eessaa. **19** Akkasumas aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu, kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaaniitti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa.

dhi'eessaa. **20** "Bultii sadaffaatti jiboota loonii kudha tokko, korbeeeyii hoolaa lamaa fi xobbaallaawwan hoolaa kudha afur kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne dhi'eessaa. **21** Akka lakkobsa murtaa'eettii fi akkuma amala isaaniitti jiboota loonii, korbeeeyii hoolaa sanaa fi xobbaallaawwan hoolaa sana wajjinis kennaan midhaan isaaniitti fi dhibaayyuu isaanii dhi'eessaa. **22** Akkasumas aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu, kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaatti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **23** "Bultii afuraffaatti jiboota loonii kudhan, korbeeeyii hoolaa lamaa fi xobbaallaawwan hoolaa kudha afur kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne dhi'eessaa. **24** Akka lakkobsa murtaa'eettii fi akkuma amala isaaniitti jiboota loonii, korbeeeyii hoolaa sanaa fi xobbaallaawwan hoolaa sana wajjin kennaan midhaan isaaniitti fi dhibaayyuu isaanii dhi'eessaa. **25** Akkasumas aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu, kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaatti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **26** "Bultii shanaffaatti jiboota loonii sagal, korbeeeyii hoolaa lamaa fi xobbaallaawwan hoolaa kudha afur kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne dhi'eessaa. **27** Akka lakkobsa murtaa'eettii fi akkuma amala isaaniitti jiboota loonii, korbeeeyii hoolaa sanaa fi xobbaallaawwan hoolaa sana wajjin kennaan midhaan isaaniitti fi dhibaayyuu isaanii dhi'eessaa. **28** Akkasumas aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu, kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaatti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **29** "Bultii ja'affaatti jiboota loonii saddeeti, korbeeeyii hoolaa lamaa fi xobbaallaawwan hoolaa kudha afur kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne dhi'eessaa. **30** Akka lakkobsa murtaa'eettii fi akkuma amala isaaniitti jiboota loonii, korbeeeyii hoolaa sanaa fi xobbaallaawwan hoolaa sana wajjin kennaan midhaan isaaniitti fi dhibaayyuu isaanii dhi'eessaa. **31** Akkasumas aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu, kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaatti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **32** "Bultii torbaffaatti jiboota loonii torba, korbeeeyii hoolaa lamaa fi xobbaallaawwan hoolaa kudha afur kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne dhi'eessaa. **33** Akka lakkobsa murtaa'eettii fi akkuma amala isaaniitti jiboota loonii, korbeeeyii hoolaa sanaa fi xobbaallaawwan hoolaa sana wajjin kennaan midhaan isaaniitti fi dhibaayyuu isaanii dhi'eessaa. **34** Akkasumas aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu, kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaatti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **35** "Bultii saddeettafaatti wal ga'ii qulqulluu godhadhaa; hojii idilee hin hoijetinaa. **36** Dibicha loonii tokko, korbeeessa hoolaa tokkoo fi xobbaallaawwan hoolaa torba kanneen umuriin isaanii waggaa tokko tokko ta'ee fi kanneen hundi isaanii hir'ina hin qabne dhi'eessaa. **37** Akka lakkobsa murtaa'eettii fi akkuma amala isaaniitti dibicha loonii, korbeeessa hoolaa sanaa fi xobbaallaawwan hoolaa sana wajjin kennaan midhaan isaaniitti fi dhibaayyuu isaanii dhi'eessaa. **38** Akkasumas aarsaa gubamu kan yeroo hunda dhi'eefamu, kennaan midhaan isaatti fi dhibaayyuu isaatti dabalaatii korbeeessa re'ee tokko aarsaa cubbuutif dhi'eessaa. **39** "Aarsaa keessan kan gubamu, kennaan midhaan keessanii, dhibaayyuu keessanii fi aarsaa keessan kan naga, kan wareega keessanii dhi'eessitanitti dabalaatii ayyana keessan

beekamaa sana irratti Waaqayyoof dhi'eessaa." **40** Museenis waan Waaqayyo isa ajaje hunda Israa'elootatti hime.

30 Museen abbootii gosoota Israa'eliinakkana jedhe: "Wanni Waaqayyo ajaje kanaa dha: **2** Namni tokko yoo Waaqayyoof waa wareeg yookaan akka waan tokko hoijetu ofumaa isaatiiin yoo kakate, inni kakuu ofii sana hin cabsin; qooda kanaa waan dubbate hunda guutuu qaba. **3** "Yoo intalli tokko utuma mana abbaa ishee jirtuu Waaqayyoof wareega wareegde yookaan waan tokko gochuudhaaf dirqama keessa seente, **4** yoo abbaan ishees waa'ee wareega ishee yookaan dirqama keessa seenuu ishee dhaga'ee homaa isheen jechuu baate wareegni isheetti fi dirqamni isheen seente sun hundi hin geeddaramu. **5** Yoo abbaan ishee waan kana dhaga'ee ishee dhownwe garuu wareega ishee yookaan kakuu isheen ittiin dirqama seente keessaa tokko iyuu hin guutamu; sababii abbaan ishee ishee dhownweef Waaqayyo ishee ni bilisoomsa. **6** "Yoo isheen erga wareega seentee booddee yookaan erga dubbii utuu itti hin yaadin dubbatteen dirqama seentee booddee heerumte, **7** dhirsi ishees yoo waan kana dhaga'ee homaa isheen jechuu baate wareegni ishee yookaan dirqamni isheen seente sun hin geeddaramu. **8** Garuu dhirsi ishee yoo yeroo waan kana dhaga'utti ishee dhownwe, wareega ishee kan dirqama keessa ishee galchu yookaan waadaa isheen utuu itti hin yaardin dirqama keessa of galchite sana ishee jalaa diiga; Waaqayyo ishee bilisoomsa. **9** "Wareegni haadha hiyyeessa yookaan dubartii dhirsa jalaa baatee, dirqamni isheen seente kam iyuu ishee qabata. **10** "Yoo dabartiin dhirsa ishee wajjin jiraattu tokko wareega tokko wareegdee yookaan waan tokko gochuudhaaf kakuudhaan dirqama keessa of galchite, **11** dhirsi ishees yoo waan kana dhaga'ee homaa isheedhaan jechuu baate yookaan yoo ishee dhownwu baate wareegni ishee yookaan waadaan isheen ittiin dirqama keessa of galchite sun hundi hin geeddaramu. **12** Garuu yoo dhirsi ishee yeroo waan kana dhaga'utti ishee jalaa diige, wareega ishee yookaan waadaa afaaan isheetti ba'e keessaa tokko iyuu hojji irra hin oolu; sababii dhirsi ishee ishee jalaa diigef, Waaqayyo ishee bilisoomsa. **13** Dhirsi ishee wareega isheen wareegdu yookaan waadaa isheen gad of qabutuf kakuudhaan seentu kam iyuu fudhachuu yookaan diiguu ni danda'a. **14** Garuu yoo dhirsi ishee guyyuma guyyaaan homaa isheen jechuu baate, inni wareega ishee yookaan dirqama ishee irra jiru hunda fudhateera jechuu dha. Inni sababii gaafa waa'ee waan kanaa dhaga'ee sana homaa isheedhaan hin jedhiniif waan sana fudhateera. **15** Ta'us inni yoo erga waa'ee waan kanaa dhaga'ee booddee waadaa sana diige yakka isheetti ni gaafatama." **16** Isaan kunneen seerawan dhirsaa fi niittii gidduu akkasumas abbaa fi intala isaa kan yeroo ijoollummaa isheetti mana isaa jirtu gidduu jiraachuu qabu kan Waaqayyo Musee ajaje dha.

31 Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **2** "Saba Israa'eliif jedhiitii warra Midyaan irratti haaloo ba'i. Ergasii ati gara saba keetiitti walitti qabamta." **3** Kana irratti Museen saba sanaanakkana jedhe; "Akka isaan warra Midyaanitti duulanii haaloo Waaqayyoosaan irratti ba'aniif namoota keessan keessaa muraasa hidhachisaa. **4** Tokkoo tokkoo gosa Israa'el keessaa nama kuma tokko duulutti ergaa." **5** Akkasitti tokkoo tokkoo gosa Israa'el keessaa namoonii kumni tokko tokko walitti buufamanii namni kumni kudha lama lolafa hidhate. **6** Museenis tokkoo tokkoo gosaa keessaa nama kuma tokko tokko Fiinehaas ilma Ele'aazaar lubichaa isa mi'a iddo qulqullutii fi malakata afuufamu harkatti qabate sana wajjin gara waraanaatti erge. **7** Isaanis akkuma Waaqayyo Musee

ajaje sanatti warra Midyaan lolanii dhiira hunda ajjeesan. **8** Mootonni Midyaan shanan jechuunis Eewii, Reqem, Zuuri, Huurii fi Rebaanis warra aijeefaman keessa turan. Akkasumas Bala'aam ilma Be'oor goraadeedhaan ajjeesan. **9** Israa'eloonni dubartoota fi ijoollee warra Midyaan booji'an; loon, bushaayee fi qabeenyi isaanii hundas ni saaman. **10** Magaalaawwan Midyaanoni keessa jiraatan hundaa fi qubatawwan isaanii hunda ibiddaan guban. **11** Isaanis waan booji'anii fi waan saaman hunda nammaa fi horii illee fuudhanii **12** warra booji'an, waan qabatanii fi waan saaman gara iddo qubata isaanii kan fuula Yerikoo dura, Yordaanos cina, dirreewan Mo'aab keessa jiruutti gara Museetti, gara Ele'aazaar lubichaati fi gara waldaa Israa'elitti fidan. **13** Museen, Ele'aazaar lubichii fi hooggantoonni waldaa hundi qubataan alatti isaan simachuuq gad ba'an. **14** Museenis ajajjuuwan loltootaa jechuuni ajajjuuwan kumaati fi ajajjuuwan dhibbaa kanneen lolaa galanitti aare. **15** Innisakkana jedhee isaan gaafate, "Isin maaliif dubartoota hunda hambiftan?" **16** Kunoo warri waan Phe'ooritti ta'e sana keessatti gorsa Bala'aam fudhachuuudhaan akka dha'ichi saba Waaqayyo irra bu'uuf Israa'eloota Waaqayyo irraa deebisan isaan turan. **17** Ammas ilmaan dhiiraa hunda fixaa; akkasumas dubartii dhiira wajjin ciifte hunda ajjeesaa. **18** Garuu dubara takkumaa dhiira wajjin hin ciisin ofii keessaniif hambifadhaa. **19** "Isin keessaa namni nama ajjeese kam iyuu yookaan namni nama ajjeefame tuqe kam iyuu bultii torba qubataan ala haa turu. Bultii sadaffaa fi bultii torbaffaattis ofii keessanii fi boojuu keessan qulqulleessaa. **20** Uffata hunda akkasumas waan gogaa irraa, rifeensa re'ee irraa yookaan muka irraa hoijetame hunda qulqulleessaa." **21** Ergasii Ele'aazaar lubichi loltoota duula dhaqanii turan sanaanakkana jedhe; "Qajeelfamni seeraa kan Waaqayyo Museef kenne kanaa dha: **22** Warqee, meetii, naasi, sibiila, qorqorroo, dilaalii fi **23** wanni ibidda irraa hafuu danda'u kam iyuu ibidda keessa dabarfamee qulqulla'u qaba. Garuu wanni sun bishaan qulqulla'u ummaatiinis qulqulleeffamuu qaba. Wanni ibidda irra hafuu hin dandeenyekam iyuu bishaan sanaan qulqulleeffama. **24** Guyyaa torbaffaattituffata keessan miiccadhaa; isinis ni qulqulleeffamtu. Ergasii qubatatti galuu dandeessu." **25** Waaqayyo Museedhaanakkana jedhe; **26** "Ati, Ele'aazaar lubichii fi abbootiin maatti waldaa sanaan namootaa fi horii booji'amankakaa'a. **27** Boojuu sanas loltoota duula dhaqanii turanii fi waldaa hunda giddutti iddo lamatti qoodi. **28** Loltoota duulan irraa namas ta'u loon, harroota, hoolota yookaan re'oota dhibba shan keessaa tokko Waaqayyoof gibira fuudhi. **29** Gibira sanas walakkaa qooda isaanii irraa fuudhii qooda Waaqayyo godhiitii Ele'aazaar lubichatti kenni. **30** Walakkaa qooda saba Israa'el irraa immoo namas ta'u loon, harroota, hoolota, re'oota yookaan horii biraa shantama keessaa tokko fuudhiitii Lewwota warra itti gaafatamtotta dinkaana Waaqayyo ta'anitti kenni." **31** Musee fi Ele'aazaar lubichi akkuma Waaqayyo Musee ajaje sana godhan. **32** Wanti boojuu loltoonni fudhatan irraa hafe hoolota 675,000, **33** loon 72,000, **34** harroota 61,000, **35** dubartoonti takkumaa dhiira wajjin hin ciisin 32,000 turan. **36** Qoodni walakkaa kan warra duulanii qoodame: Hoolota 337,500 **37** keessaa gibiri Waaqayyo 67 ture; **38** loon 36,000 keessaa gibiri Waaqayyo 72 ture; **39** harroota 30,500 keessaa gibiri Waaqayyo 61 ture; **40** nama 16,000 keessaa gibiri Waaqayyo 32 ture. **41** Museen akkuma Waaqayyo isa ajaje sanatti gibira sana qooda Waaqayyo godhee Ele'aazaar lubichatti kenni. **42** Qooda walakkaa kan Museen warra duulan irraa Israa'elootaaf qoode: **43** Walakkaan boojuu kan waldaa sanaa hoolota 337,500, **44** loon 36,000, **45** harroota

30,500, **46** nama 16,000 ture. **47** Museen akkuma Waaqayyo isajaje sanatti walakkaa saba Israa'el irraa namaa fi horii shantama keessaa tokko fiudhee Lewwota warra itti gaafatamtoota dinkaana Waaqayyoo ta'anitti kenne. **48** Ergasiis ajajjuuwan loltoota kumaatmaa irratti aangoq qaban jechuunis ajajjuuwan kumaatii fi ajajjuuwan dhibbaa gara Musee dhaqanii **49** akkana jedhaniin; "Nu garboonni kee loltoota ajaja keenya jala jiran lakkofneerra; namni tokko iyyuu hin hir'anne. **50** Kanaafuu nu waan tokkoon tokkoon keenya arganne jechuunis mi'a warqee, arboora, bitawoo, qubeelaa chaappaa, lootii fi amartii mormaa akka fuula Waaqayyoo duratti aarsaa araara nuu buusuu kenna Waqaqayyoof dhi'eefamu goonee fidneerra." **51** Musee fi Ele'aazaar lubichis warqee fi fayawwan harkaan tolfaman hunda isaan harkaa fuudhan. **52** Warqeent ajajjuuwan kumaatii fi ajajjuuwan dhibbaa kennan kanneen Musee fi Ele'aazaar akka kennaatii Waaqayyoof dhi'eessan hundi saqili 16,750 ulfaatu ture. **53** Tokkoon tokkoon loltootaa ofii isaanittif boojuu fudhatanii turan. **54** Musee fi Ele'aazaar lubichis warqee sana ajajjuuwan kumaatii fi ajajjuuwan dhibbaa harkaa fuudhanii akka Israa'eloonni fuula Waaqayyoo duratti ittiin yaadatamaniif dinkaana wal ga'iitti ol galchan.

32 Ilmaan Ruubeenii fi ilmaan Gaad warri loonii fi bushaayee hedduu qaban akka biyyi Ya'izeerii fi biyyi Gili'aad horii isaanittif tolu argan. **2** Isaan gara Musee, gara Ele'aazaar lubichaati fi gara hooggantoota waldaa dhufanii akkana jedhan; **3** "Axaaroti, Diiboon, Ya'izeer, Niimraa, Heshboon, Ele'aalee, Sebaamaa, Neboo fi Be'oон, **4** biyyi Waaqayyo fuula waldaa Israa'el duratti rukute sun horiif tolaa dha; nu tajaajiltooni kees horii qabna. **5** Yoo nu fuula kee duratti fudhatama argannee jiraanne biyyi kun nu tajaajiltoota keetiff handhuura ta'ee haa kennamu. Akka nu Yordaanos gama ceenus hin godhin." **6** Museenis ilmaan Gaadii fi ilmaan Ruubeenii akkana jedhe; "Obboloomni keessan duula dhaqanii isin immoo as teessuu? **7** Isin maaliif akka Israa'eloonni biyya Waaqayyo isaanii kenne sanatti ce'anii hin galleef abdii isaan kutachiisan. **8** Kun waanuma abbootiin keessan gaafa ani akka isaan biyyattii ilaalanifi jedhee Qaadesh Barnee irraa isaan erge sana hojjetanii dha. **9** Isaanis erga gara Sulula Eshkool dhaqanii biyya sana arganii booddee akka Israa'eloonni biyya Waaqayyo isaanittif kennetti hin galleef abdii isaan kutachiisan. **10** Dheekkamsi Waaqayyoos guyyuma sana boba'e; innis akkana jedhee kakate; **11** 'Waan isaan garaa guituudhaan na faana deemuu didaniif, namoota waggaa digdamaatii fi hammassii olii kanneen biyya Gibxiitii ba'anii dhufan keessaa namni tokko iyyuu biyya ani Abrahaamii, Yisihaaqii fi Yaqqoobiif waadaa gal sana hin argu. **12** Kaaleb ilma Yefunee kan gosa Qeneezii fi Iyyasuu ilma Nuuni malee namni tokko iyyuu hin argu; isaan lamaan garaa guituudhaan Waaqayyo duukaa bu'aniiruutii.' **13** Dheekkamsi Waaqayyoo Israa'el irratti boba'e; innis hamma dhaloonti fuula isaa duratti waan hamaa hojjetee sun hundi dhumutti akka isaan waggaa afurtama gammoojiji keessa jooran godhe. **14** "Yaa sanyii cubbamootaa nana, isin kunoo dheekkamsa Waaqayyoo kan Israa'el irratti boba'e sana ittuma caalchisuu iddoob abbootii keessanii buutaniirtu. **15** Yoo isin isa duukaa bu'uun irraa garagaltan inni ammas gammoojiji kana keessatti saba kana hunda ni dhiisa; isiniis uummata kana ni balleessitu." **16** Isaan gara isaa dhufanii akkana jedhaniin; "Nu asitti horii keenyaaf dallaa, dubartootaa fi ijoollee keenyaaf immoo magaalaawwan ijaarra. **17** Nu garuu hamma lafa isaanittii isaan geenyutti hidhannee Israa'el dura deemuuq qophaa'o dha. Yeroo kanatti akka jiraattoonni biyyattii isaan hin tuqneef dubartoonnii fi

ijoolleen keenya magaalaawwan dallaa jabaa qaban keessa haa jiraatan. **18** Hamma tokkoon tokkoon Israa'elootaa dhaala ofii isaanii argatanitti nu mana keenyatti hin deebinu. **19** Sababii dhaalli keenya laga Yordaanos irraa gara ba'aatti nuuf kennaeef nuu Yordaanos irraa gama kaaniin isaan wajjin waan dhaalla hin qabnu." **20** Museenis akkana isaanii jedhe; "Yoo isin waan kana gootan, yoo isin fuula Waaqayyoo duratti hidhattanii duulaaf kaatan, **21** yoo isin hundinuu hamma inni diinota ofii isaa fuula ofii isaa duraa ari'ee baasutti hidhattanii fuula Waaqayyoo dura Yordaanosin ceetan, **22** yeroo biyyattiin fuula Waaqayyoo duratti mo'atamtutti isin itti gaafatama Waaqayyoo fi saba Israa'elif qabdan irraa ni bilisoomtu. Biyyi sunis fuula Waaqayyoo duratti dhaala keessan ta'a. **23** "Garuu isin yoo waan kana gochu baattan, kunoo Waaqayyotti cubbuu hojjechuu keessan; akka cubbuun keessan isin argatu illee beekkadhaa. **24** Dubartootaa fi ijoollee keessaniiif magaalaawwan, bushaayee keessaniiif immoo dallaa ijaaraa; isin garuu waan waadaa galtan sana guutaa." **25** Ilmaan Gaadii fi ilmaan Ruubeen Museedhaan akkana jedhan; "Nu garboonni kee akkuma gooftaan keenya nu ajaja goona. **26** Ijoolleen keenya fi niitonni keenya, bushaayeen keenya fi loon keenya, asuma magaalaawwan Gili'aaditti haa hafan. **27** Nu garboonni kee garuu tokkoon tokkoon keenya akkuma gooftaan keenya jedhe sana duulaaf qophoofnee fuula Waaqayyoo duratti duuluu ni ceena." **28** Ergasiis Museen waa'ee isaanii Ele'aazaar lubichaaf, Iyyasuu ilma Nuunitii fi abbootii maatii gosoota Israa'elif ajaja kenne. **29** Innis akkana isaanii jedhe; "Yoo ilmaan Gaadii fi ilmaan Ruubeen, namni waraanaaf hidhate hundi fuula Waaqayyoo duratti isin wajjin Yordaanos ce'e, yommuu biyyattii isin harka galutti biyya Gili'aad sana kennafii. **30** Garuu isaan yoo duulaf hidhatanii isin wajjin ce'u baatan, Kana'aan keessatti isin wajjin lafa haa argatan." **31** Ilmaan Gaadii fi ilmaan Ruubeenii akkana jedhanii deebii kennan; "Nu garboonni kee waan Waaqayyo jedhe ni goona. **32** Nu mi'a lolaahidhannee fuula Waaqayyoo dura ceenee Kana'aan seenna; garuu qabeenyi nu dhaallu Yordaanoosi gamatti nuuf haa hafu." **33** Museenis mootummaa Sihoon mootii Amoorotaa fi mootummaa Oogi mootii Baashaan jechuunis biyya sana guutuu magaalaawwan isaanittii fi bulchiinsa naarnnoon isaanii jiru sana ilmaan Gaadiitif, ilmaan Ruubeenii fi walakkaa gosa Minaasee ilma Yooseeffi kenne. **34** Ilmaan Gaadis magaalaawwan Diiboon, Axaaroti, Aro'er, **35** Atroot Shoofaan, Ya'izeer, Yoghbilaa, **36** Beet Niimraa fi Beet haaraan magaalaawwan jajjaboo godhanii ijaaran. Bushaayee isaanittifis dallaa ijaarratan. **37** Ilmaan Ruubeenii magaalaawwan Heshboon, Ele'aaleenii fi Kiriyataayim, **38** akkasumas Neboo fi Ba'al Me'oон jechuunis magaalaawwan maqaan isaanii geeddaramee fi Sibimaa deebisanii ijaaran. Isaanis magaalaawwan deebisanii ijaaran sanaaf maqaas baasan. **39** Ijoolleen Maakiir ilma Minaasees gara Gili'aad dhaqanii biyyattii qabatanii Amoorota achi turan ari'anii baasan. **40** Museenis Gili'aadfin ijoollee Maakiir sanyii Minaaseetiif kenne; isaanis achi qubatan. **41** Yaa'iir ilma Minaasees dhaqee gandoota isaanii fudhatee gandoota Yaa'irootaa jedhee moggaase. **42** Noobaan immoo Qeenatii fi gandoota naannoo isaa jiran qabatee Noobaan jedhee maqaas ofii isaatii waame.

33 Sadarkaaleen adeemsaa saba Israa'el kan yeroo isaan kutaa kutaadhaan qajeelfama Museetii fi Aroon jalatti biyya Gibxii ba'anii kana. **2** Museen ajaja Waaqayyootiin sadarkaalee adeemsaa isaanii galmeesse. Adeemsi isaaniiis sadarkaa sadarkaadhaan kunoo ti: **3** Israa'eloonni j'i jalqabaa keessa guyyaa kudha shanaffaatti guyyaa Faasiikaatti aanu Raamseedhaa ka'anii qajeelan. Isaanis utuma warri Gibxii hundi isaan arganuu

irree jabaadhaan deeman; **4** yeroo kana warri Gibxi ilmaan hangafa isaanii kanneen Waaqayyo isaan gidduuudhaa fixe hunda awwaallachaa turan; waaqota warra Gibxitti Waaqayyo muree tureeti. **5** Israa'eloomnis Raamseedhaa ka'anii Sukooti qubatan. **6** Sukootii ka'anii Eetaamii ishee qarqara gammoojijiit argamtii keessa qubatan. **7** Eetaamii ka'anii gara Phii Hahiiroti kan gama ba'a Ba'al Zefooniitii argamtuuuti garagalani Migdool bira qubatan. **8** Fiihahirootii ka'anii galaana keessa darbanii gammoojiji seenan; isaanis Gammoojiji Eetaamii keessa bultii sadii deemanii Maaraa qubatan. **9** Maaraadhaa ka'anii Eelim lafa burqaat kudha lamaa fi muka meexxii torbaatama qabu sana dhaqanii achi qubatan. **10** Eelimiin ka'anii Galaana Diimaacina qubatan. **11** Galaana Diimaadhaa ka'anii Gammoojiji Siin keessa qubatan. **12** Gammoojiji Siiniitii ka'anii Dofqaa qubatan. **13** Dofqadhaa ka'anii Aaluush qubatan. **14** Aaluushii ka'anii Refidiim lafa bishaan namni dhugu hin jirre qubatan. **15** Refidiim ka'anii Gammoojiji Siinaa keessa qubatan. **16** Gammoojiji Siinaatti ka'anii Qiibrooti Hataabaa qubatan. **17** Qiibrooti Hataabaadhaa ka'anii Haxerooti qubatan. **18** Haxerootii ka'anii Riitmaa qubatan. **19** Riitmaadhaa ka'anii Rimoon Phereez qubatan. **20** Rimoon Phereezii ka'anii Libnaa qubatan. **21** Libnaadhaa ka'anii Riisa qubatan. **22** Riisaadhaa ka'anii Qehelaataa qubatan. **23** Qehelaataadhaa ka'anii Gaara Shaafir bira qubatan. **24** Gaara Shaafir bira ka'anii Haradaa qubatan. **25** Haradaa ka'anii Maqiheelooti qubatan. **26** Maqiheelootti ka'anii Tahaati qubatan. **27** Tahaati ka'anii Taaraa qubatan. **28** Taaraadhaa ka'anii Miitiqaa qubatan. **29** Miitiqadhaa ka'anii Hashmoonaab qubatan. **30** Hashmoonaadhaa ka'anii Mooserooti qubatan. **31** Mooserootti ka'anii Benee Yaa'akaan qubatan. **32** Benee Yaa'akaanii ka'anii Hoori Hagidgaad qubatan. **33** Hoori Hagidgaadii ka'anii Yoxbaataa qubatan. **34** Yoxbaataadhaa ka'anii Abroonaa qubatan. **35** Abroonaadhaa ka'anii Ezioon Geber qubatan. **36** Ezioon Geberii ka'anii Gammoojiji Siin keessa Qaadesh qubatan. **37** Qaadeshii ka'anii daarii biyya Edoom irra Tulluu Hoori bira qubatan. **38** Aroon lubichis ajaja Waaqayyootii Tulluu Hooriittti ol ba'e; innis erga Israa'eloomni biyya Gibxitti ba'anii booddee waggaafur tamaffaatti guyyaa jalqaba ji a shanaffaatti achitti du e. **39** Aroon yommuu Tulluu Hoori irratti du'e sana umuriin isaa waggaaf dhibba tokkoo fi digdamii sadii ture. **40** Mootiin Aaraad namichi Kana'aan kan Negeeb keessa jiraachaa ture sun akka sabni Israa'el dhufaa jiru dhaga'e. **41** Isaanis Tulluu Hooriittti ka'anii Zalmoonaab qubatan. **42** Zalmoonaadhaa ka'anii Phuunon qubatan. **43** Phuunoniidhaa ka'anii Oobootii qubatan. **44** Oobootii ka'anii daarii Mo'aab irra Iyyee Abaariim qubatan. **45** Iyyiimii ka'anii Diiboongaad qubatan. **46** Diiboongaadii ka'anii Almoon Diiblaatayim qubatan. **47** Almoon Diiblaatayimii ka'anii Neboo tulluuwan Abaariim bira qubatan. **48** Tulluuwan Abaariimiiitii ka'anii dirreewwan Mo'aab irra, Yordaanos bira, Yerikoo gama qubatan. **49** Isaanis dirreewwan Mo'aab kan Yordaanos cina Beet Yashiiimootii jalqabee hamma Abeel Shixiimotti jiru sana irra qubatan. **50** Waaqayyos dirreewwan Mo'aab irratti, Yordaanos biratti, Yerikoo gamatti Museedhaan akkana jedhe; **51** "Akkana jedhi saba Israa'elitti dubbadhu; 'Isin yommuu Yordaanos ceetanii Kana'aanitti galtaanitti, **52** jiraattotta biyya sanaa of duraa ari'a baasaa. Fakkiwwan isaanii kanneen soofamaniif hoijetamanii fi waqota isaanii kanneen baqfamaniif tolfamani hunda barbadeessaa; gaarran sagadaa isaanii hundas diigaa. **53** Sababii ani biyyattii handhuuraa godhee isinii kenneef, biyyattii dhuunfadhaa keessa jiraadhaa. **54** Biyya sanas maatiwwan keessaniiif dhaala godhaatii ixaadhaan gargari qoodaa; maatii

baay'eedhaaf dhaala guddaa, maatii muraasaaf immoo dhaala xinnaa kennaa. Iddoon ixaadhaan isaanii ba'e kan isaanii ta'a. Isinis akkuma gosoota abbootii keessaniiif dhaala. **55** "Garuu yoo isin warra biyya sana jiraatan achi baasuu baattan, warri isin akka isaan achi jiraatanii dhifttan sun akka huuba ija keessatiif fi akka qoraattii cinaacha keessa isinitti ta'u. Biyya isin keessa jiraattan keessattis isin rakkisu. **56** Anis waanan isaan gochuu yaade sana isinitti nan fida."

34 Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **2** "Akkana jedhi Israa'eloota ajaji: 'Yeroo isin Kana'aan seentanitti biyyi akka dhaalaatti isinii kennantu sun daangaawwan kanneen qabaatti: **3** "Daangaan keessan kan gama kibbaa Gammoojiji Siin kan qarqara Edoom irra jirtu irraa jalqaba; karraa ba'attiin daangaan keessan kan kibbaa dhuma Galaana Soogiddaa irraa jalqaba; **4** daangaan keessan kibba irraa gara tabba Aqrabiimitti deebi'ee, gara Siiniitii ce'ee hamma kibba Qaadesh Barneetti deema. Ergasiis gara Hazar Adaaritti ittuma fufee gara Azimoonitti darba. **5** Daangaan sunis Azimoon irraa gara laga Gibxitti deebi'ee galaana ga'ee dhuma. **6** Daangaan keessan kan gama dhi'aa immoo qarqara Galaana guddichaati. Kunis gama dhi'aa tiin daangaa keessan ta'a. **7** Daarii keessan kan kaabaatiif galaana guddadhaa hamma Tulluu Huuritti, **8** Tulluu Huuritti hamma Leebo Hamaatiitti mallattoo tolchaa. Daarii sunis hamma Zedaaditti deeme **9** hamma Ziifronitti itti fufee Hazar Eenaan irratti dhuma. Kunis daarii keessan kan kaabaa ta'a. **10** Daarii keessan kan ba'atiifis Hazar Eenaanii jalqabaatii hamma Shefaamaatti mallattoo tolchaa. **11** Daarii sunis Shefaamaa jalqabee karraa ba'a Aayiniitii hamma Riibilaatti gad bu'a; itti fufees hamma ededa gama ba'aa Galaana Kinereetitti argamuutti deema. **12** Daariiun kunis Yordaanositti gad bu'ee Galaana Soogiddaa ga'ee dhaabata. "Egaa biyyi gama hundaan daarii qabu kun keessan ta'a." **13** Museen akkana jedhee Israa'eloota ajaje: 'Biyya kana dhaala godhadhaati ixaadhaan qoodadhaa; Waaqayyo akka biyyi kun gosa sagalii fi walakkaadhaa kennamu ajajeera; **14** maatiwwan gosa Ruubeen, kan gosa Gaadii fi walakkaan gosa Minaasee dhaala ofii fudhataniiruutii. **15** Gosoonni lamaanii fi walakkaan gosa tokkoo Yordaanos gamaa, fuullee Yerikootii gara ba'a biiftuutti karraa ba'atiin dhaala isaanii argataniiruutii." **16** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; **17** "Maqaan namoota akka dhaalaatti lafa kana isinii qoodaniis Ele'azaar lubichaa fi lyaausuu ilma Nuunii ti. **18** Isinis akka isaan lafa dhaalaan qoodanii tokkoo tokkoo gosaa keessaa hoogganaa tokko filadhaa. **19** "Maqaan isaanii kanneenii dha: "Gosa Yihuudaa keessaa, Kaaleb ilma Yefunee; **20** gosa Simi'oone keessaa, Shemuu'eel ilma Amiihuud; **21** gosa Beniyaam keessaa, Eliaad ilma Kisloon; **22** gosa Daan keessaa hoogganaan, Bukiilma Yoogili; **23** gosa Minaasee ilma Yoosef keessaa hoogganaan, Hanii'eel ilma Eefodi; **24** gosa Efreet ilma Yoosef keessaa hoogganaan, Qamu'eel ilma Shiifxaan; **25** gosa Zebuuloon keessaa hoogganaan, Eliisaafaan ilma Phaarnaa; **26** gosa Yisaakor keessaa hoogganaan, Phaaltii'eel ilma Azaan; **27** gosa Aasheer keessaa hoogganaan, Ahiihuud ilma Sheloomii; **28** gosa Niftaalem keessaa hoogganaan, Phedaa'eel ilma Amiihuud." **29** Namoonni kunneen warra Waaqayyo akka isaan biyya Kana'aan keessatti Israa'elootaaf dhaala hiranii ifsaan ajaje dha.

35 Waaqayyos dirreewwan Mo'aab irratti, Yordaanos biratti, Yerikoo gamatti Museedhaan akkana jedhe; **2** "Israa'eloomni dhaala ofii isaaniiif argachuuif jiran keessaa magalaawwan Lewwonni keessa jiraatan akka isaanii kennan Israa'eloota ajaji. Lafa horii itti bobbaafatanis naannoo

magaalaawwaniitti haa kennaniif. **3** Isaanis magaalaawwan keessa jiraatanii fi lafa itti loon isaaniitii fi horii isaanii kaan hunda boppaafatan ni qabaatu. **4** “Lafti horii itti bobba’u kan isin naanoo magaalaawwaniitti Lewwotaaf kennitan sun dallaa magaalaal irraa jalqabee gama hundaan dhundhuma kuma tokko achi bal’ata. **5** Magaalaal sana gidduutti hambisuudhaan karaa alatiin gama ba’atiin dhundhuma kuma lama, gama kibbaatiin dhundhuma kuma lama, gama dhi’atiin dhundhuma kuma lama, gama kaabaaatiin immoo dhundhuma kuma lama safaraa. Iddoowan kunneen magaalaawwan sanaaf iddoowan itti horii boppaafatan ta’u. **6** “Magaalaawwan ja’an isin Lewwotaaf kennitan magaalaawwan itti baqatan kanneen namni nama ajeeese itti baqatu ta’u. Magaalaawwan afurtamii lamas kanatti dabalaatiisaanii kennaa. **7** Walumaa galatti magaalaawwan afurtamii saddeet kanneen lafa tika ofii isanii qaban Lewwotaaf kennaa. **8** Magaalaawwan isin lafa Israa’eloonni dhaalan irraa Lewwotaaf kennitan, akkuma qooda dhaala tokko tokkoo gosaatti haa ta’u; gosa dhaala baay’ee qabu irraa magaalaawwan baay’ee, gosa dhaala muraasa qabu irraa immoo magaalaawwan xinnoo fuudhaa.” **9** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe: **10** “Israa’elootatti dubbadhu; akkanas jedhiin: ‘Isin yommuu Yordaanosin ceetanii Kana’aanitti galtanitti, **11** akka isin magaalaawwan itti baqatan kanneen namni tasa nama ajeeese itti baqatu isinii ta’aniif magaalaawwan filadhaa. **12** Magaalaawwan kunneen iska namni nama ajeesuudhaan himatame utuu murttii argachuu waldaa durattu hin dhi’aatin hin duunee fiddoo inni itti nama haaloo isaa ba’jalaa baqatu ta’u. **13** Magaalaawwan isin kennitan ja’an kunneen magaalaawwan itti baqattan isinii ta’u. **14** Yordaanos gamanaan magaalaawwan sadii, Kana’aan keessaa immoo magaalaawwan sadii, magaalaawwan itti baqatan godhaa kennaa. **15** Magaalaawwan ja’an kunneen akka namni tasa nama ajeeese kam iyyuu itti baqatuuf Israa’elootaaf, alagootaa fi saba isaan gidduu jiraatuuf iddo itti baqatan ta’u. **16** “Namni tokko yoo meeshaa sibiilaatiin nama dha’ee namichi sun du’e, inni ajeeese sun nama gumaa ti; namichi ajeeese sun ajjeefamuuf qaba. **17** Yookaan namni tokko yoo dhagaa nama ajeesuu danda’u harkatti qabatee nama dha’ee namichi sun du’e, inni ajeeese sun nama gumaa ti; namichi ajeeese sun ajjeefamuuf qaba. **19** Namichi haaloo dhiigaa ba’u sun namicha nama ajeeese sana haa ajeesu; inni yommuu argatuttiisa haa ajeesu. **20** Namni tokko yoo jibbaan nama darbatee lafaan dha’ee yookaan beekaa waa itti darbachuudhaanisa ajeeese, **21** yookaan yoo diinummaadhaan ka’ee harkaanisa dha’ee namichi sun du’e, inni ajeeese sun ajjeefamuuf qaba; inni ajeeese sun nama gumaa ti. Namichi haaloo dhiigaa ba’u sun namicha nama ajeeese sana yeroo argatuttiisa haa ajeesu. **22** “Garuu inni yoo utuu diinummaa hin qabaatin tasa nama darbatee lafaan dha’ee yookaan utuu hin beekin waan tokko isatti darbatee **23** yookaan utuu isa hin argin dhagaa isa ajeesuu danda’u itti gad dhiisee namichi sun du’e, inni waan diina isaa hin ta’iniif fi isaa miidhuuf hin yaadlinif **24** waldaan sun akkuma seera kanneeniiitii namicha nama ajeeese sanaa fi isaa haaloo dhiigaa ba’u sana gidduutti murtti haa kennu. **25** Waldaan sun namicha nama ajeesuudhaan himatame sana harka namicha haaloo dhiigaa ba’u sanaa jalaa baasee magaalaal inni itti baqatee ture sanatti deebiseeisa haa ergu. Innis hamma lubni ol aanaan zayitiif qulquulluudhaan dibame sun du’utti achuma haa turu. **26** “Ta’us yoo namicha nama ajeeese sun daarii magaalaal itti baqatee sanaa keessaa ba’ee **27** namichi haaloo dhiigaa

ba’u sun magaalaal sanaan alatti isa argate, namichi haaloo dhiigaa ba’u sun namicha himatame sana ajeesu danda’; yakka ajeechaa sanaattis hin gaafatamu. **28** Namichi nama ajeeese sun hamma lubni ol aanaan sun du’utti magaalaal itti baqatee keessa turuu qaba; inni erga lubichi ol aanaan du’ee booddee gara qabeenya isattaideebi’uu danda’aa. **29** “Isaan kunneen ishaloota dhufu keessatti lafa isin jiraattan kamitti iyyuu seeraa fi qajeelfama isinii haa ta’an. **30** “Namni kam iyyuu yoo nama ajeeese namichi sun ragaa dhugaa baatonni kennaniin ajjeefama. Ta’us namni kam iyyuu dhuga ba’umsa nama tokkoqofaan hin ajjeefamin. **31** “Namicha nama ajeeese duutiisaaf malu tokko irraa gumaa lubbuu hin fudhatinaa. Inni ajjeefamuuf qaba. **32** “Akka inni utuu lubichi ol aanaan hin du’in dura biyya ofii isattaideebi’ee achi jiraatu eeyyamuuf jettanii nama gara magaalaal itti baqataniitti baqatee kameefi iyyuu gumaa hin fudhatinaa. **33** “Sababii dhangalaafamuun dhiigaa biyya xureessuuf, isin biyya keessa jiraattan sana hin xureessinaa; dhiiguma namicha dhiigaa dhangalaase sanaatiimalees biyya dhiigni itti dhangalaafame sanaaf araarri hin buufamu. **34** Biyya isin keessa jirtan iddo anjiraadhu sana hin xureessinaa. Ani Waaqayyo Israa’eloota gidduu nan jiraadhaatii.”

36 Abbootiin maatii ilmaan Gili’aad ilma Maakiir, ilma Minaasee kanneen maattiwwan ilmaan Yoosif keessaa dhufan sun fuula Museetii fi fuula hooggantoota abbooti maattiwwan saba Israa’el duratti dhi’aataniif dubbataan; **2** akkanas jedhan; “Akka ati biyyattii dhaala gooteeixaadhaan saba Israa’eliif kennituuf Waaqayyo Gootaa koo ajajeera; akkasumas akka ati dhaala obboleessi keenya Zelofehaad intallan isattaif kennitu inni si ajajeera. **3** Garuu yoo isaan ilmaan gosoota saba Israa’el kaanitti heeruman dhaalliisaanii dhaala abbooti keenya keessaa fuudhamee dhaala gosa isaan itti heerumanii dabalama. Yoos dhaalaixaadhaan nuu qoodame irraa gariin isaa ni fuudhama. **4** Yommuu Waggaan Iyyoobeeleyyuu kan saba Israa’el dhufutti dhaalliisaanii sun dhaala gosa isaan itti heerumanii dabalama; dhaalliisaanii dhaala gosa abbooti keenya irraa fudhatama.” **5** Kana irratti Museen akkuma Waaqayyo dubbatee sana akkana jedhee saba Israa’el ajaje: “Wanni gosti ilmaan Yoosif jedhu sirrii dha. **6** Wanni Waaqayyo waa’ee intallan Zelofehaad ajaje kanaa dha: Isaan gosa abbaa isaanii qofa keessaa haa ta’u malee nama jaallatanitti haa heeruman. **7** Sababii tokkoon tokkoon ilmaan Israa’el dhaala gosa abbaa isaa irraa argatu jabeessee qabatuuf, dhaalli ilmaan Israa’el gosa tokko irraa gosa kaanitti hin darbin. **8** Akka tokkoon tokkoon ilmaan Israa’el dhaala abbooti isaa argatuuf, gosa ilmaan Israa’el keessaa intallidhaala argattu kam iyyuu gosa abbaa ishee keessaa nama tokkotti heerumuuf qabdi. **9** Sababii tokkoon tokkoon gosa ilmaan Israa’el dhaala ofii isaa jabeessee qabatuuf, dhaalli tokko iyyuu gosa tokko irraa gosa kaanitti hin darbin.” **10** Intallan Zelofehaad akkuma Waaqayyo Musee ajaje sana godhan. **11** Intallan Zelofehaad Mahilaan, Tiienzaan, Hoglaan, Miilkaa fi Nohi ilmaan obboloota abbaa isaanittihieruman. **12** Isaanis maattiwwan ilmaan Minaasee ilma Yoosif keessatti waan heerumanii dhaalliisaanii gosa maatii abbaa isaanii harkatti hafe. **13** Ajajawwanii fi murtiwwan Waaqayyo Musee dirreewwan Mo’ab irratti, Yordaanos biratti, Yerikoo gamatti karaa Museetiin ilmaan Israa’eliif kenne kanneenii dha.

Keessa Deebii

1 Dubbiin kun dubbii Museen yeroo isaan gammoojji gama ba'a Yordaanositti, Arabbaa fuullee Suufitti argamu sana keessa, Phaaraanii fi Toofel, Laabaan, Haxeroottii fi Diizaahaab gidduu turanitti Israa'eloota hundatti dubbatee dha. **2** Kooreebii karaa Tulluu See'iiriin Qaadesh Barnee ga'uuf guyyoota kudha tokko fudhata. **3** Museenis waggaa afurtamaffaa keessa guyyaa tokkoffaa ji'a kudha tokkoffaatti waan Waaqayyo waa'ee isaaniiisa ajaje hunda Israa'elootatti hime. **4** Kunis erga inni Sihoon moottii Amoorotaan kan Heshboon bulchaa ture mo'atee Oogi moottii Baashaan kan Ashtaarootti bulchaa ture illee Edreyiittim o'matee booddee dha. **5** Ba'a Yordaanositti biyya Mo'aab keessatti Museen akkana jedhee seera kana ibsuu jalqabe: **6** Waaqayyo Waaqni keenna Kooreebitti akkana nuun jedhe; "Isin tulluu kana bira yeroo dhereea turtaniirtu. **7** Qubata buqqisaa ka'atii gara biyya gaaraa Amoorotaatti deemsa keessan itti fufaa; ergasiis saboota naannoo Arabbaatti argaman hunda keessa, biyya tulluuwanii keessa, biyyoota gama dhi'attiin cina tulluuwanii argaman keessa, Negeebii fi qarqara galaanaa, biyya Kana'aanotaati fi Libaanoon keessa hamma laga Efraaixiis guddichaatti argaman keessa deema. **8** Kunoo, ani biyya kana isiniif kenneera. Biyya Waaqayyo abbootii keessanii jechuunis Abrahaamii, Yisihaaqii, Yaaqobii fi sanyii isaanii warra isaanii duubaatiif kenneuf kakate sanatti galaatii dhaala." **9** Ani yeroo sanatti akkanan isiniin jedhe; "Ani kophaa koo isin baachuu hin danda'u. **10** Waaqayyo Waaqni keessan isin baay'iseera; kunoo, isin har'a akkuma urjiijwan samii baay'attaniirtu. **11** Waaqayyo Waaqni abbootii keessanii yeroo kuma isin haa baay'isu; akkuma abdii kenne sanattis isin haa eebbis! **12** Ani garuu akkamitti kophaa koo rakkina keessan, ba'aa keessanii fi wal mormii keessan baachuu danda'a? **13** Tokkoo tokkoo gosoota keessanii keessaa namoota ogeeyyi, hubattootaa fi kabajamoo filadhaa; anis isin irratti bulchitoota isaan nan taasisa." **14** Isinis, "Wanni ati dhi'eessite gaarii dha" jettanii naaf deebiftan. **15** Ani hangafoota gosoota keessanii jechuunis namoota ogeeyyi fi kabajamoo fudhadheekka alkaa isaan ajajjuuwan kumaa, ajajjuuwan dhibbaa, ajajjuuwan shantamaatti fi ajajjuuwan kudhanii ta'anii isin irratti aangoo qabaatan nan muude. **16** Anis yeroo sanatti akkana jedhee abbootii murtii keessan nan ajaje; "Mormii obboloota keessan gidduutti ka'u dhaga'aa; yoo wal mormiin ka'u sun Israa'eloota obboloota gidduutti yookaan nama Israa'el tokkoo fi alagaa tokko gidduutti ta'e murtii qajeelaa kennaa. **17** Murtii kenneuf keessatti nama wal hin caalchisinaa; guddas xinnaas wal qixxee dhaga'aa. Sababii murtii kan Waaqaa ta'eef eenyuun iyuu hin sodaatinas. Waan humna keessanii ol ta'e natti fidaa; anis nan ilaala." **18** Ani yeroo sanatti waan isin gochuu qabdan hunda isin ajajeera. **19** Nus ergasiis akkuma Waaqayyo Waaqni keenna nu ajajietti Kooreebii kaanee gammoojji guddaa fi sodaachisaa isin argitan sana keessa dabarree gara biyya gaaraa Amoorotaan dhaqne; akkasiinii Qaadesh Barnee geenye. **20** Anis akkana isiniif jedhe; "Isin biyya gaaraa Amoorotaan kan Waaqayyo Waaqni keenna nuu kenuu geessaniiirtu. **21** Kunoo, Waaqayyo Waaqni keessan biyyattii isiniif kenneera. Dhaqaatii akkuma Waaqayyo Waaqni abbootii keessanii isinitti hime sanatti ishee dhaala; hin sodaatinas; abdiis hin kutatinaa." **22** Ergasiis hundi keessan na bira dhuftanii, "Akka isaan biyyattii nuu basaasanatif duraan dursinee namoota erganna; isaanis waa'ee karaa achi nu geessutti fi magaalawwan nu itti dhuftnuu oduu nuu fidu" jettan. **23** Yaadni sunis gaarii natti fakkaate; anis kudha lamaan keessan jechuunis tokkoo tokkoo gosaa keessaa

nama tokko nan filadhe. **24** Isaanis ka'anii biyya gaaraatti ol ba'anii Sulula Eshkool ga'anii biyyattii basaasan. **25** Ija biyyattii keessas waa fidanii dhuufanii, "Biyyi Waaqayyo Waaqni keenna nuuf kenuu kun gaarii dha" jedhanii nutti himan. **26** Isin garuu dhaquu diddanii ajaja Waaqayyo Waqa keessanii finciltan. **27** Dunkaanaa keessan keessattis akkana jettanii guungumtan; "Waaqayyo nu jibba; kanaafuu biyya Gibxiittii nu baasuun isaatuu akka isaan nu balleessanii harka Amoorotaatti dabarsee nu kennuuf. **28** Egaa nu eessa dhaquu dandeena? Obboloonni keenna, 'Jarri nu caalaa jajjaboo fi hoijaan isaanii dhedheeraa dha; magaalaawwan isaaniiis gurguddaa fi dallaawwan samii ga'aniin marfamaniiru; kana biratti immoo ilmaan Aanaaq argineerra' jedhanii nu sodaachisan." **29** Anis akkanan isiniin jedhe; "Hin rifatinas; isaan hin sodaatinas. **30** Waaqayyo Waaqni keessan kan fuula keessan dura deemu kun akkuma ija keessan durattii biyya Gibxi keessatti isiniif godhe sana isiniif ni lola; **31** gammoojji keessattis akkasuma. Hamma as geessanittis karaa deemtan hundatti akkamitti akka Waaqayyo Waaqni keessan akkuma abbaan ilma isaa baatutti isin baate argitanirtu." **32** Ta'us isin Waaqayyo Waaqa keessan **33** isa iddo isin qubattan barbaaduu fi daandii isin deemuu qabdan isin argisiisuu haaf jedhee halkan ibiddaan, guyyaa immoo duumessaan isin dura deemee isin qajeelcha ture hin amananne. **34** Waaqayyo yommuu waan isin jettan dhaga'etti dheekkamee akkana jedhee kakate: **35** "Dhaloota hamaa kana keessaa namni tokko iyuu biyya gaarii ani akka abbootii keessaniiif kenuu kakuu gale sana hin argu; **36** Kaaleb ilma Yefunee sana malee kan argu hin jiru. Inni biyya sana ni arga; sababii inni garaa guutuudhaan Waaqayyo duukaa bu'ef ani lafa inni miilla isaa irra dhaabbate sana isaa fi sanyii isaatif nan kenna." **37** Sababii keessaniiif Waaqayyo natti illee dheekkamee akkana jedhe; "Ati iyuu itti hin galtu. **38** Gargaaraan kee Iyyaasuu ilmi Nuuni garuu itti gala. Inni waan Israa'eloota biyyattii dhaalchisuu is jaajjabeessi. **39** Daa'imman isin ni booji'aman jettan, ilmaan keessan kanneen waan tolaa fi hamaa gargar baasaniif hin beekne biyya sanatti ni galu. Ani isaaniifan kenna; isaanis ni dhaalu. **40** Isin garuu duubatti deebi'atii daandii gara Galaana Diimaatti geessu qabdaatii gammoojjiitii qajeela." **41** Isinis, "Nu Waaqayyotti cubbuu hojjermeerra. Dhaqne akkuma Waaqayyo Waaqni keenna nu ajajetti lolla" jettanii deebiftan. Biyya gaaraa dhaquun waan salphaa isinitti fakkaatee askasiinii tokkoon tokkoon keessan mi'a lolaa qabattanii kaatan. **42** Waaqayyo garuu, "Waan ani isin wajjin hin jirreef lolaa hin ba'inaa. Isin diinota keessanii ni mo'atamu' jedhii isaanitti himi" naan jedhe. **43** Anis akkasuman isinitti hime; isin garuu na hin dhageenye. Ajaja Waaqayyotti finciltanii of tuulummaa keessanii biyya gaaraatti duultan. **44** Amooroni gaarran irra jiraatan isinitti dhufan; isaanis akkuma tuuta kanniisaatti ba'anii isin gugsan; See'iiri hamma Hormaatti isin dha'an. **45** Isin deebitanii dhuftanii fuula Waaqayyoo durattii boossan; inni garuu boo'icha keessan hin dhageenye; gurra isaaas isiniif hin kennine. **46** Akka yeroo isin achi jiraattaniitti, guyyonni isin Qaadesh keessa jiraattan baay'ee dha.

2 Ergasiis akkuma Waaqayyo natti himetti, duubatti deebinee karaa Galaana Diimaatiin gara gammoojjiitii qajeelle; yeroo dheeraadhaafis naannoo biyya gaaraa See'iir keessa joorre. **2** Waaqayyo akkana naan jedhe; **3** "Biyya gaaraa kana naanuuun isin ga'a; gara kaabaatti garagalaa. **4** Saba kana akkana jedhii ajaji: 'Isin biyya obboloota keessan sanyiiwan Esaawu kanneen See'iir keessa jiraatanii keessa darbitu. Isaan isin sodaatu; isin garuu jabeessaa of eeggadhaa. **5** Lolaaf isaan hin kakaasinaa; ani lafa isaanii irraa iddo isin miilla keessan irra dhaabbattan

illee isiniif hin kennutii. Ani biyya gaaraa See'iir dhaala godhee Esaawuuf kenneera. **6** Nyataa achii nyaattanii fi bishaan dhugdanii maallaqa bafttuuf.” **7** Waaqayyo Waaqni keessan waan isin hoijettan hundaan isin eebbiseera. Inni deemsa dheeraa isin gammoojiji bal’aa kana keessa deemtan irratti isin eegeera. Waaqayyo Waaqni keessan waggoota afurtamman kanneen isin wajjin ture; isinis waan tokko illee hin dhabne. **8** Obbooloota keenya ilmaan Esaawu warra See'iir keessa jiraatan bira dabarree deemne. Nus daandii Arabbaa kan Eelaatii fi Eziyon Geberii dhufu irraa garagallee karaa daandii gammoojiji Mo’ab deemne. **9** Ergasii Waaqayyo akkana naan jedhe; “Waan anि lafa Mo’ab irraa isiniif hin kennineef akkasumaan isaan hin rakkisinaa; waraanaafis isaan hin kakaasinaa. Ani Aarin dhaala godhee sanyii Looxiif kenneeraati.” **10** Eemiimoonni achi jiraachaa turan; isaanis namoota jajjaboo fi baay’ee dha; akkuma Anaaqotaa dhadheeroo turan. **11** Isaan kunneen isakuma Anaaqotaa, Refaayimoota jedhamanii hedamu turan; Mo’abonni garuu Eemiimoota jedhuun. **12** Huuronni kunneen See'iir keessa jiraachaa turan; ilmaan Esaawu garuu ari’aniif achii isaan baasan. Isaanis akkuma Israa’eloonni biyya Waaqayyo dhaala isaaniif kenne sana keessatti godhan sana Hoorota achii balleessanii ofii isaaniitii biyya jaraa keessa qubatan. **13** Waaqayyo, “Ammuma ka’atii Laga Zered ce’aa” nuun jedhe. Nu laga sana ceene. **14** Yeroo nu Qaadesh Barnee kaanee jalqabee hamma laga Zered ceenutti waggaas soddomii saddeet fudhate. Akkuma Waaqayyo isaanitti kakanetti dhaloonti dhiira waraanaa hundi yeroo sanatti qubata keessaa dhume. **15** Harki Waaqayyoos qubata keessaa isaan balleessuudhaaf isaan irra ture. **16** Yeroo loltooni hundi sabi keessa dhumanitti, **17** Waaqayyo akkana naan jedhe; **18** “Ati har’aa dirii Mo’ab, Aari keessa dabarta. **19** Yommuu Amoonotatti dhuftanitti akkasumaan isaan hin rakkisinaa yookaan waraanaaf isaan hin kakaasinaa; ani biyya isaanii keessaa tokko illee dhaala godhee isiniif hin kennutii. Ani biyya isaanii sanyii Looxiif handhuuraa godhee kenneera.” **20** Kunis biyya Refaayimoota achi jiraachaa turanii jedhamee hedama; Amoononni garuu Zamzumoota jedhanii isaan waamu ture. **21** Isaanis namoota jajjaboo fi baay’ee dha; akkuma Anaaqotaa dhadheeroo turan. Waaqayyo fuula Amoonota achii isaan baasaniid doodo isaanii qubatan sanaa duraa isaan barbadeesse. **22** Waaqayyo yommuu Hoorota fuula isaanii duraa balleessetti ilmaan Esaawu kanneen See'iir keessa jiraachaa turanis akkasuma godhe. Isaanis jara achii baasaniif hamma har’atti biyya isaanii keessa jiraatan. **23** Awoota gandoota hamma Gaazaatti jiran keessa jiraatan immoo Kaftooronni Kaftorii ba’aniid dhufan sun balleessanii iddo isaanii qubatan. **24** “Ka’atii Laga Arnoon ce’aa; ani kunoo, Sihoon Amooricha mootii Heshbooniitii fi biyya isaa illee dabarsee harka keessanitti isinii kenneeraati. Waraana itti banaatii biyya sana qabachuu jalqabaa. **25** Anis naasisuu fi sodaachisuu keessan saboota samii gad jiran hundatti buusuu hardhuma nan jalqaba. Isaanis oduu waa’ee keessanii dhaga’aniib sababi keessanii hollatu; naasuunis isaan qabata.” **26** Anis akkana jedhee gammoojiji Qidemootti keessaa Sihoon mooticha Heshbooniitii ergamoota nagaa naan erga; **27** “Akka nu biyya kee keessaan darbinu nuu eeyyami. Nu karaa guddicha irraa hin gorru; mirgattis gara bitaatifi hin gorru. **28** Waan nyaannuu fi bishaan dhugnu maallaqaan nutti gurguri. Akka milla qofaan achi keessa dabarru nuuf eeyyami; **29** akkuma ilmaan Esaawu kanneen See'iir keessa jiraatanii fi Mo’abonni Aari keessa jiraatan nuuf godhan sana atis hamma nu gara biyya Waaqayyo Waaqni keenya nuu kennutti galuuf laga Yordaanos ceenutti akkasuma nuuf godhi.” **30** Sihoon mootiin

Heshboon garuu akka nu dabarru nuuf eeyyamuu dide. Waaqayyo Waaqni keessan akkuma amma godhe kana dabarsee harka keessanitti isa kennuuf mataa fi garaa isaa jabeesee tureeti. **31** Waaqayyo, “Kunoo, ani Sihooni fi biyya isaa dabarsee siif kennuuf jalqabeera. Ati biyya isaa dhaaluuf qabachuu jalqabi” naan jedhe. **32** Yommuu Sihoonii fi giutummaan loltoota isaa nu waraanuuf Yaahazitti ba’anitti, **33** Waaqayyo Waaqni keenya dabarsee harka keenyatti isa nuuf kenne; nus isa, ilmaan isaatii fi loltoota isaa hunda dhoofne. **34** Yeroo sanattis magalaawwan isaa hunda qabannee dhiirota, dubartootaa fi ijoolee, tokkoo tokkoo magalaawwanii giutumaan giutuutti barbadeessine. Nama tokko illee hin hambifne. **35** Garuu horii fi boojuu magalaawwan qabanne sana keessaa boojine ofii keenyaaf fudhanne. **36** Magaalaa Aro’eer kan qarqara Sulula Arnoonittii argamuu fi magaalaa sululicha keessatti argamuu jalqabee magaalaa hamma Gili’adattii argamuu keessaa tokko iyuu nu ittisuun hin dandeeny. Waaqayyo Waaqni keenya hunda isaanii dabarsee nuuf kenne. **37** Garuu akkuma ajaja Waaqayyo Waaqni keenya nuuf kenne sanaatti isin gara biyyoota Amoonotaa tokkotti illee yookaan gara biyya qarqara laga Yaaboq irratti argamuu yookaan biyyoota naannoo magalaawwan gaarran irratti argamaniitti hin dabarre.

3 Ergasii deebinee karaa Baashaan qabannee ol baane; Oogi mootichi Baashaan immoo loltoota isaa giutuu wajjin Edreyiitti nuun wal loluuf gad ba’e. **2** Waaqayyos, “Waan anि isa, giutummaa loltoota isatii fi biyya isaa illee dabarsee harka keetti kenneef isa hin sodaatin. Akkuma Sihoon mootii Amoorotaa kan Heshboon bulchaa ture sana goote isa illee godhi” naan jedhe. **3** Waaqayyo Waaqni keenya Oogi mootii Baashaanii fi giutummaa loltoota isaa dabarsee harka keenyatti kenne. Nus utuu horaa hin hambisin isaan balleessine. **4** Yeroo sanattis magalaawwan isaa hunda qabanne. Magalaawwan jaatarna mootummaa Oogi mooticha Baashaan kanneen kutaa biyya Argobbi jala turan keessaa kan nu hin qabatin tokko iyuu hin jiru. **5** Magalaawwan kenneen hundi dallaa dhagaa dhadheeroo, karraa fi danqaraa qabu turan; akkasumas magalaawwan dallaa hin qabne baay’etu ture. **6** Nus akkuma Sihoon mootii Heshboon goone sana dhiirota, dubartootaa fi ijoolee tokkoo tokkoo magalaawwanii giutumaan giutuutti barbadeessine. **7** Horii fi boojuu magalaawwan isaanii keessaa saamne hunda garuu ofii keenyaaf fudhannee galle. **8** Yeroo sanatti mootota Amoorotaa lamaan kana irraa karaa ba’a Yordaanos biyya Sulula Arnoonittii jalqabee hamma Tulluu Hermoonitti jiruu fudhanne. **9** Siidoononnis Hermoon kana Siiriyoon jedhanii waamu; Amooronni immoo Seniiri jedhanii waamu. **10** Nus magalaawwan dirree irratti argaman hunda, Gili’aad hunda, Baashaanii hamma Salkaa fi Edreyiitti jiru hunda, magalaawwan mootummaa Oogi kanneen Baashaan keessatti argaman hunda qabanne. **11** Gosa Refaayimootaa keessaa Oogi mootii Baashaan qofatu hafe. Kunoo sireen isaa sibiila irraa hoijetamee dalga dheerinna isaa dhundhuma sagal bal’inni isaa immoo dhundhuma afur ture. Sireen kunis amma iyuu Rabbaa Amoonotaa keessatti argama. **12** Ani biyya yeroo sanatti qabanne keessaa biyya karaa Kaaba Aro’eeritiin qarqara Sulula Arnoon jirutti dabalee walakkaa biyya gaaraa Gili’aad magalaawwan isaa wajjin gosa Ruubeenii fi Gaadiif kenne. **13** Biyya Gili’aad kan hafee fi giutummaa Baashaan jechuunis mootummaa Oogi walakkaa gosa Minaaseetiifan kenne. Giutummaan kutaa Argobbi kan Baashaan keessaa sun biyya Refaayimootaa jedhamee beekama ture. **14** Yaa’iir ilmi Minaasee immoo giutummaan kutaa Argobbi kan hamma daarii Geshuurotaatii fi Ma’akaatotaatti jiru fudhate;

biyyi sunis maqaa issatiin moggaafame; kanaafuu Baashaan hamma har'aatti Haaboot Yaa'iir jedhama. **15** Gili'aad immoo Maakirriifan kenne. **16** Walakkaa sulula isaa garuu daangaa gochuudhaan Gili'aadii jalqabee hamma Sulula Arnoonitti, achiim immoo bulchiinsa daangaa Amoonotaa kan hamma laga Yaaboqitti jiru gosa Ruubeenii fi Gaadiifan kenne. **17** Daangaa isaa karuu lixaatiin Yordaanos isa Arabbaa keessatti argamu sanaa dha; kunis Kinereeti jalqabee hamma Galaana Arabbaa kan Galaana soogiddaa jedhamuutti diriiree tabba Phisgaatti gaditti argama. **18** Anis yeroo sanattiakkana jedheen isin ajaje: "Waaqayyo Waaqni keessan akka dhaaltaniif lafa kana isiniif kenneera. Ta'us namoonni jajjaboon keessan hundi waraanaaf hidhatanii obboloota keessan Isra'eeloota dura gamatti ce'uu qabdu. **19** Garuu niitonni keessan, ijooleen keessanii fi horiin keessan magalaawwan ansi isiniif kenne keessa haa turan; ani akka isin horii baay'ee qabdan beekeatti. **20** Kunis hamma Waaqayyo akkuma isin boqochiise sana obboloota keessan boqochiisee isaaniiins lafa Waaqayyo Waaqni keessan Yordaanoosiin gamatti isaaniiif kennu sana dhaalanitti. Sana booddee tokkoon tokkoon keessan gara biyya anidhaala isiniif kenneetti ni deebitu." **21** Anis yeroo sanattiakkana jedhee Iyyasuu ajaje: "Ati waan Waaqayyo Waaqni kee mootota kanneen lamaan godhe hunda ija keetiin argiteerta. Waaqayyo, mootummoota isin itti yaatan hundas akkasuma ni godha. **22** Isin isaa hin sodaatinnaa; Waaqayyo Waaqni keessan matalaan isaa isiniif lolatii." **23** Yeroo sanatti anidhaala jedhee Waaqayyoon nan kadhadhe; **24** "Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati guddina keetifi harka kee jabaa sana garbicha keetti argisiisuu jalqabdeerta. Silaa kan hojji jabaa akkasiin kan ati hojjettu hojjechuu danda'u Waaqa kamtu samii irra yookaan lafa irra jira? **25** Akka anidheen biyyattii gaarii Yordaanos gama jirtu jechuunis biyya gaaraa gaarii sanaa fi Libaanoon argu naa eeyyami." **26** Waaqayyo garuu waan sababii keessanii natti dheekkameef, na dhaga'u dide. Waaqayyo akkana naan jedhe; "Kun ni ga'a; lammata waa'ee waan kanaa natti hin dubbatin. **27** Fiikee Phisgaatti ol ba'iittii gara lixaa fi kaabaa, gara kibbaa fi ba'aa ilaali. Ati waan Yordaanos hin ceeneef biyyattii ijuma keetiin ilaali. **28** Garuu akka inni saba kana qajeechlee ceesisee akka isaan biyya ati ilaaltu kana dhaalan godhuuf Iyyasuu ajaji; isai jajabeessi; cimsis." **29** Nu sulula Beet Phe'oor bira jiru keessa turre.

4 Yaa Israa'eel, ajajawwanii fi seerawwan anis isin barsiisu dhaga'a. Akka jiraattanii fi dhaqxanii biyya Waaqayyo Waaqni abbootii keessanii isiniif kennu dhaaltaniifisaan duukaa bu'aa. **2** Ajaja Waaqayyo Waaqa keessanii kan anis isiniif kenu eegaa malee waan tokko illee itti hin dabalinaa yookaan irraa hin hir'isinaa. **3** Isin waan Waaqayyo Ba'aal Phe'ooritti hojjetu ijuma keessanii argitantiirtu. Waaqayyo Waaqni keessan warra isin gidduudhaan Ba'aal Phe'oor duukaa bu'an hunda balleesseera; **4** isin warri Waaqayyo Waaqa keessan qabattan hundi garuu hamma har'aatti lubbuudhaan jiraattan. **5** Kunoo, akka isin biyya dhaaluuf itti galuuuf jirtanitti isaan duukaa buutaniif anidhakuma Waaqayyo Waaqni koo na ajajetti ajajawwanii fi seerawwan isin barsiiseera. **6** Kunis akka saboonni waa'ee ajajawwan kanaa hunda dhaga'anii, "Dhugumaan sabni guddaan kun saba ogeessaa fi hubataa dha" jedhaniif ogummaa fi hubannaa keessan sabotatti argisiisatiit akka gaariitti isaan eegaa. **7** Sabni guddaan akka yeroo nu Waaqayyo Waaqa keenya waammanutti nutti dhi'atu sana waaqonnii isaanii itti dhi'aatan kan biraax kame? **8** Sabni guddaan ajajawwanii fi seera qajeeleaa akka seera anidhaala keessan dura kaa'u kanaa qabu biraa kame? **9** Akka waan iji kee arge hin daganoeff yookaan akka

hamma ati lubbuudhaan jirttii garaa keetii hin badneef ofuma eeggadhu; jabaadhuu of eeggadhu. Waan kanas ijoolee keetii fi ijoolee ijoolee keetii barsiisi. **10** Gaafa isin Kooreebitti fuula Waaqayyo Waaqa keessanii dura dhaabattan, yeroo inni, "Akka isaan hamma lubbuudhaan lafa irra jiraatan hundatti na sodaachuu baratanii ijoolee isaanii illee na sodaachuu barsiisaniiif dubbi koo haa dhaga'anitii namoota walitti qabi" naan jedhe sana yaadadhaa. **11** Isin utumaa tulluu sun boba'a ibidda hamma wiirtuu samiitti ol ba'ee duumessa gurraachaa fi dukkana limixiidhaan haguugamee jiruu itti dhi'aattanii miilla tulluu sanaa jala dhadhaabattan. **12** Ergasiis Waaqayyo ibidda keessaa isinittii dubbate. Isinis sagalee dubbi sanaa malee bifa tokko illee hin argine; sagalee tokko qofatu ture. **13** Innis kakuu isaa jechuunis Ajajawwan Kurnan akka isin isaan duukaa buutaniif isin ajaya sana isiniif labse. Ergasiis immoo gabatee dhagaa lama irratti isaan barreesse. **14** Waaqayyos yeroo sanatti akka anidhaalanii fi seerawwan biyya isin Yordaanos ceetanii dhaaltan sana keessatti duukaa bu'u qabdan isin barsiisi na ajaje. **15** Gaafa Waaqayyo Kooreeb irratti ibidda keessaa isinittii dubbatetti isin bifa tokko illee hin argine. Kanaafuu jabeessaa of eeggadhaa; **16** kunis akka isin hin xuroofne, akka Waaqa tolfaamoo bifa dhiiratiin yookaan dubartiitiin soofame kam iyuu ofii keessaniiif hin tolfanne **17** yookaan horii lafa irra jiraatu yookaan simbira samii keessa barrisu kam iyuu **18** yookaan uumama lafa irra munyuuqu kam iyuu yookaan qurxummii lafa jala bishaan keessa jiraatu kam iyuu hin tolfanneef. **19** Ati yommuu samii ol ilaaltee aduu, ji'a, urjiwwanii fi raayya samii hunda argititu goowoomfamtee fuula waan Waaqayyo Waaqni kee saboota samiidihaa gadii hundaaf qodee kennee durattu gad jettee hin sagadin. **20** Waaqayyo garuu akka isin akkuma amma jirtan kana dhaala isaa taataniif baddaa sibiila itti baqsan jechuunis biyya Gibxiitii baasee isin fide. **21** Waaqayyos sababii keessaniiif natti dheekkamee akka anidhaala godhee isiniif kenu sana hin seenne kakate. **22** Ani biyyuma kanatti nan du'a; anidhaala godhee isiniif kenu sana hin seenne kakate. **23** Akka kakuu Waaqayyo Waaqni keessan isin wajjin gale sana hin daganne of eeggadhaa; waqota tolfaamoo Waaqayyo Waaqni keessan isin dhownwe bifa kamiin iyuu ofii keessaniiif hin tolfatinaa. **24** Waaqayyo Waaqni keessan ibidda gubee balleessuudhaatii; Waaqa hinaafudhas. **25** Isin erga ijoolee fi ijoolee ijoolee keessanii hortanii biyya sana keessa bara dheeraa jiraattanii booddee, yoo xurooftanii fakkii waqota tolfaamoo bifa kamii iyuu tolchitanii fuula Waaqayyo Waaqa keessanii duratti waan hamaa hojjetanii dheekkamsaaf isakakaftan, **26** akka isin biyya Yordaanos ceetanii dhaaltan irraa ariitiidhaan dhabamtan anidhaala godhee isiniif nan waama. Iddoo sana yeroo dheeraa hin jiraattan; isin guutumaan guutuutti barbadooftu. **27** Waaqayyos saboota keessa isin faffacaasa; saboota warra Waaqayyo isaan gidduutti isin faffacaasa keessatti muraasa taataniif hafttu. **28** Isinis achitti waaqota harka namaatiin mukaa fi dhagaa irraa hojjetaman kanneen arguu yookaan dhaga'u yookaan nyaachuu yookaan fuunfachuu hin daneendeen waaqeffattu. **29** Garuu yoo achittiis Waaqayyo Waaqa keessan barbaaddan ni argattu; isin yoo garaa fi yaada keessan guutuudhaan isabaaaddan ni argattu. **30** Yommuu dhiphatee wanni kun hundi sitti dhufutti, baroota dhufuuf jiran keessa gara Waaqayyo Waaqa keetitti ni deebita; isaaafis ni ajajamta. **31** Waaqayyo Waaqni kee Waaqa araaraa ti; inni si hin gatu yookaan si hin balleessu yookaan kakuu abbootii keetiff kakate sana hin

dagatu. **32** Waa'ee baroota durii kan utuu ati hin dhalatin dura gaafa Waaqayyo lafa irratti nama uumee jalqabee ture sana iyyafadhaa; daarii samii tokko irraa hamma daarii kaaniitti iyyafadhaa. Wanni guddaan akkanaa takkumaa uumamee yookaan wanni akkanaa takkumaa dhaga'amee beekaa? **33** Sabni akka keessan sagalee Waaqaa kan ibidda keessa dubbatu dhaga'ee lubbuudhaan jiraate kan biraajakkuumaargameeraa? **34** Waaqni kam iyyuu takkumaa akka Waaqayyo Waaqni keessan utuma iji keessan arguu biyya Gibxitti isinii godhe sana saba tokko saba biraajakkuuma qorumsaan, mallattoo fi dinqiidaan, waraaanaan, harka jabaa fi irree diriirfameen, yookaan hojii guddaa fi sodaachisaadhaan baasee kan ofii isaa godhachuu yaale jira? **35** Isinis Waaqayyo Waqaq ta'uutu isaa akka beektanifiif wantoonni kenneen isinitti argisiifaman; isa malees kan biraajin jiru. **36** Inni si abadachuuuf jedhee samiidihaa sagalee isaa si dhageessise. Lafa irratti ibidda isaa guddicha sitti argisiisee atis ibidda keessaa dubbii isaa dhageesse. **37** Inni waan abbootii kee jaallatee isaan booddees sanyiwwan isaanii filateef ofii isatiin humna isaa guddaaadhaan biyya Gibxitti baasee isin fide; **38** kanas akka har'a ta'ee jiru kana saboota si caalaa gurguddaa fi jajjaboo si duraa ari'ee biyya isaanii dhaala godhee siif kennuuf itti si fide. **39** Har'a akka Waaqayyo ol samii gubbaatti, gad lafa irrattis Waaqa ta'ee beeki; garaa keettis qabadh. Kan biraas hin jiru. **40** Akka sii fi ijoollee kee warra sii'in duubaatiful toluu fi akka biyya Waaqayyo Waaqni kee bara bараа siif kennutti umuriin kee dheeratuuf qajeelchawwanii fi ajajawwan isaa kanneen ani har'a siif kennu eegi. **41** Yeroo sanatti Museen magalaawwan ba's Yordaanos sadii addaan baafate; **42** kunis lafa namni nama ajeese yoo utuu itti hin yaadin nama ajeese itti baqatuu dha. Innis magalaawwan kanneen keessaa tokkotti baqatee lubbuu isaa oolfachuu danda'a. **43** Magalaawwan sunis kanneen turan: Bezer kan gammoojiji keessa tabba irra jirtu gosa Ruubeenii, Raamooti kan Gili'aaditti argamtu gosa Gaadiif, Goolaan kan Baashaanitii argamtu immoo gosa Minaaseef. **44** Kun Seera Museen Isra'a eloota dura kaa'ee dha. **45** Qajeelchi, ajajnii fi seerri Museen yommuu isaan biyya Gibxii ba'anitti Isra'a elootaaaf kenne kanaa dha; **46** kunis yeroo isaan Sulula Beet Phe'oor biyya ba'a Yordaanositti argamtii keessa turanitti ta'e; biyyi kunis biyya Sihoon mootii Amoorotaa kan Heshboon keessa jiraachaa turee Musee fi Isra'a eloonnu yeroo biyya Gibxii ba'anitti isa mo'atanii ti. **47** Isaanis biyya isatii fi biyya Oogi mooticha Baashaan jechuunis biyyoota Amoorii lamaan ba'a Yordaanositti argaman dhaala godhanii fudhatan. **48** Biyyi kunis Aro'eer kan daarii Sulula Arnoonii jalqabee hamma Gaara Sihoonitti jechuunis hamma Hermoniitti bal'ata; **49** innis Arabbaa ba'a Yordaanosii hamma galaana Arabbaatti jiru kan tabba Phisgaatii gaditti argamu hunda dabalata.

5 Museen Isra'a eloota hunda walitti qabee akkana isaanin jedhe: Yaa Isra'a el ajajawwanii fi seerawwan ami har'a utuma isin dhageessanuu labsu kana dhaga'aa. Baradhaatti jabeessaa isaan duukaa bu'aa. **2** Waaqayyo Waaqni keenya Kooreebitti nu wajjin kakuu gale. **3** Waaqayyo kakuu kana nu wajjin, nu warra har'a lubbuudhaan as jiraannu hunda wajjin gale malee abbootii keenya wajjin hin galle. **4** Waaqayyo tulluu irratti ibidda keessaa ifaan ifatti isinitti dubbate. **5** Yeroo sanatti waan isin ibidda sodaattanii tulluutti ol hin ba'iniif ani dubbii Waaqayyo isinitti himuuf isinii fi Waaqayyo gidduuun dhaabadhe. Innis akkanaa jedhe: **6** "Ani Waaqayyo Waqaq kee kan Gibxii, biyya garbummaati si baasee dha. **7** "Ati ami malee waaqota biraajakkuuma tokko illee hin qabaatin. **8** Ati bifa waan ol samii gubbaa yookaan gad lafa irra yookaan bishaan lafa jalaa

keessa jiru waaqa tolfamaa kamiitiin iyyuu ofii keetif hin tolfin. **9** Isaniif hin sagadin yookaan isaan hin waaqeffatin; ani Waaqayyo Waaqni kee, Waaqa hinaafu kan ijoollee warra na jibbanii sababii cubbuu abbootiitif jedhee hamma dhaloota sadii fi afuritti adabee **10** warra na jaallatani ajajawwan koo eegan immoo hamma dhaloota kumaatti jaallatuu dha. **11** Maqaq Waaqayyo Waqaq keetii akkasumaan hin dha'in; Waaqayyo warra akkuma argan maqaq isaa dha'an utuu hin adabin hin dhiisuutii. **12** Akkuma Waaqayyo Waaqni kee si ajajetti guyyaa Sanbataa qulqulleessuudhaan eegi. **13** Guyyoota ja' a hojjedhu; hojii kee hundas hojjetadhu; **14** guyyaan torbaffaan garuu sanbata Waaqayyo Waqaq keetii ti. Gaafas hojii tokko illee hin hojjetin; ati yookaan ilmi kee yookaan intalli kee yookaan hojjetaan kee yookaan xomboreen kee yookaan qotiyoon kee yookaan harreen kee yookaan horiin kee kam iyyuu yookaan alagaan magaalaan kee keessa jiraatu tokko iyyuu homaa hin hojjetin. Hojjetaan keetti fi hojjettuu kee akkuma kee haa boqotan. **15** Akka atis biyya Gibxitti garba turtree fi ergasiimmo Waaqayyo Waaqni kee harka jabaat fi irree diriirfameen achii si baase yaadadhu. Kanaafuu Waaqayyo Waaqni kee akka ati Sanbata eegdu si ajaje. **16** Akka biyya Waaqayyo Waaqni kee siif kennu keessa bara dheeraa jiraattuu fi akka sitti toluuf akkuma Waaqayyo Waaqni kee si ajajetti abbaa keetii fi haadha keetif ulfina kenni. **17** Hin ajeesin. **18** Hin ejjin. **19** Hin hatin. **20** Ollaa keetti sobaan dhugaa hin ba'in. **21** Niittii nammaa hin hawwin. Mana nammaa yookaan lafa qotisaa yookaan hojjetaa yookaan xomboree isaa, qotiyoo isaa yookaan harree isaa, yookaan waan nammaa kam iyyuu hin hawwin." **22** Ajajawwan Waaqayyo tulluu gubbaatti, ibidda, duumessaa fi dukkana limixii keessa waldaa keessan giutuutti sagalee guddaaadhaan labse kanneenii dha; wanni inni itti dabales hin jiru. Ergasiis inni ajajawwan sana gabateewwan dhagaa lama irratti barreesee natti kenne. **23** Yeroo isin utuu tulluun sun ibiddaan boba'uuk dukkana keessaa sagalee sana dhageessanitti, hooggantooni gosoota keessanii fi maanguddooni keessan hundi gara koo dhufan. **24** Isinis akkanaa jettan; "Kuno Waaqayyo Waaqni keenya ulfinaa fi guddina isaa nu argisiiseera; ibidda keessasaa sagalee isaa nu dhageessiseera. Nu har'a akka namni yoo Waaqni isatti dubbate illee jiraachuu danda'u argineerra. **25** Amma garuu nu maaif duuna? Nu yoo sagalee Waaqayyo Waqaq keenya deebinee dhageenyee ni duuna; ibiddii guddaan kunis nu barbadeessa. **26** Nama du'a hin oolle hunda keessaa eenyutu takkumaa sagalee Waaqa jiraataa ibidda keessaa dubbatuu dhaga ee akka nu dhageenyee jiraanne kanaa utuu hin du'in hafe? **27** Itti dhi'aadhuutii waan Waaqayyo Waaqni keenya jedhu hunda dhaga'i. Ergasiis immoo waan Waaqayyo Waaqni keenya sitti himu hunda nutti himi. Nu ni dhaggeeffanna; ni ajajamnas." **28** Waaqayyo yommuu isin natti dubbattanitti isin dhaga'eera; Waaqayyos akkana naan jedhe; "Ani waan namoonni kenneen siin jedhan dhaga'eera. Wanni isaan jedhan hundinu gaarii dha. **29** Akka hamma bara baraatti isaanii fi ijoollee isaanii tuluuf isaan utuu yeroo hunda garaa na sodaatee ajaja koo hunda eegu qabatanii akkam gaarii ture! **30** "Dhaqii, 'Dunkaana keessanii deebi'aa' jedhiin. **31** Ati garuu asuma na bira turi. Ani ajajawwan, qajeelfamawwanii fi seerawwan ati akka isaan biyya ani dhaala godhee isaanii kenne keessatti eeganiif isaan barsiiftu hunda sitti nan hima." **32** Kanaafuu waan Waaqayyo Waaqni keessan isin ajaje of eeggannaadhaan eegaa; mirgatti yookaan bitaatti hin gorinaa. **33** Akka biyya dhaaltan keessa jiraachuu dandeessan, akka isinitti tolee umurii dheeraa illee

qabaattaniif karaa Waaqayyo Waaqni keessan isin ajaje hunda irra deemaa.

6 Ajajawwan, qajeelfamawwanii fi seerri isin yeroo biyya Yordaanos ceetanii dhaaltanitti eegdan kanneen akka ani isin barsiisuu Waaqayyo Waaqni keessan na ajaje kanneenii dha; **2** kunis akka bara jireenyaa keessanii guutuu isin, ijoollieen keessanii fi ijoolleen ijoollieen keessanii qajeelfamawwanii fi ajajawwan ani isinif kenuu hunda eeguudhaan Waaqayyo Waaqa keessan sodaattanii umuriin keessan dheeratuuf. **3** Yaa Israa el dhaga'; akka biyya aannanii fi dammi keessaa burqu sana keessatti akkuma Waaqayyo Waaqni abbootii keetti si abdachise sanatti sitti toolee guddaa baay'attuuuf ajamii. **4** Yaa Israa el dhaga'; Waaqayyo Waaqni keenya Waaqayyo tokkicha. **5** Garaa kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaan, humma kee guutuudhaan Waaqayyo Waaqa kee jaalladhu. **6** Ajajawwan ani har'a siif kenuu kuneen garaa kee keessa haa jiraatan. **7** Ijoolliee kees cimsii barsiisi. Yeroo mana teessu, yeroo karaa deemu, yeroo ciiftuu fi yeroo dammaqxutti waa'ee isaanii odeeessi. **8** Akka mallattootti harkatti hidhadhu; adda kee irrattis maxxanfadhu. **9** Michichilawwan balbala mana keetiitii fi karrawwan kee irrattis isaan barreessi. **10** Yeroo Waaqayyo Waaqni kee biyya magaalaawwan gurguddaa fi babbareedoo kanneen ati hin jjaarin siif kenuu gara biyya abbootii kee jechuunis Abrahaamiif, Yisihaaqii fi Yaqaobii kakate sanatti si galchutti, **11** yeroo manneen mi'a gosa hundaa kan ati hin guutatinii guutum, boolla bishaanii kan ati hin qotin, mukkeen wayiniitii fi ejersaa kanneen ati hin dhaabin siif kennanmatti atis nyatteef quututti, **12** ati akka Waaqayyo biyya Gibxi, biyya garbummaatti si baase sana hin daganne of eeggadhu. **13** Waaqayyo Waaqa kee sodaadhu; isuma qofa tajaajili; maqaa isatiiniis kakadhu. **14** Waaqota biraa jechuunis waaqota saboota naannoo keetii duukaa hin bu'in; **15** sababii Waaqayyo Waaqni kee inni gidduu kee jiraatu sun Waaqa hinaafu ta'eef, aariin isaa srrattii boba'ee lafa irraa si balleessa. **16** Akka Maasaah keessatti gootaan sana Waaqayyo Waaqa keessan hin qorinna. **17** Ajajawwan Waaqayyo Waaqa keessanii, qajeelfamawwanii fi seerawwan inni isinif kenne akka gaariitti eegaa. **18** Akka sitti toluu fi akka biyya gaarii Waaqayyo abbootii keetiif kenuu kakate sana seentee dhaaltuuf wan fuula Waaqayyo duratti qajeelaa fi gaarii ta'e hoijedhu. **19** Atiakkuma Waaqayyo jedhee sanatti diinota kee hunda fuula kee duraa ni baafta. **20** Gara fuul-duraatti yoo ilmi kee, "Hiikkaan qajeelchawwanii, ajajawaniitii fi seerawwan Waaqayyo Waaqni keenya isin ajaje kanaa maali?" jedhee si gaafate, **21**akkana jedhii itti himi; "Nu Gibxitti garboota Fara'o on turre; Waaqayyo garuu harka jabaadhaan Gibxi baasee nu fide. **22** Waaqayyo fuuluma keenya duratti biyya Gibxitti, Fara'o onni fi namoota mana isaa keessa jiraatan hunda irratti mallattoo fi dinqiiwan sodaachisaa fi gurguddaa hoijete. **23** Inni garuu biyya abbootii keenyaaf kakuudhaan waadaa gale sanatti nu galchee nu dhaalchisuuf jedhee achii baasee nu fide. **24** Waaqayyo akka nu akkuma amma jirru kanatti yeroo hunda nutti toolee jiraannuu akka nu ajajawwan kanneen hunda eegnuu fi akka Waaqayyo Waaqa keenya sodaannu nu ajaje. **25** Nu yooakkuma inni nu ajajetti seera kana hunda fuula Waaqayyo Waaqa keenya duratti of eeggannaadhaan eegne, sun qajeelummaa keenya ta'a."

7 Yommuu Waaqayyo Waaqni kee biyya ati dhaaluuf itti galaa jirtu kanatti si fidee saboota hedduu jechuunis Heetota, Girgaashota, Amoorota, Kana'aanota, Feerzota, Hiiwotaa fi Yebuusota jechuunis saboota isin caalaa gurguddaa fi jajjaboo torba fuula kee duraa ari'ee baasutti, **2** yommuu Waaqayyo

Waaqni kee dabarsee isaan siif kennee atis isaan mo'attutti, guutumaan guutuutti isaan barbadeessi. Isaan wajjin kakuu tokko illee hin seenin; garaas isaanii hin laafin. **3** Isaanitti hin soddoomin; ilmaan isaanii intallan kee hin kennin yookaan intallan isaanii ilmaan keetiif hin fidin; **4** sababiin isaan isaan ilmaan kee na duukaa bu'u irraa deebisanii akka isaan waqaota biraa tajaajilan godhu; dheekkamsi Waaqayyoos sitti boba'ee dafee si balleessa. **5** Wanni isin isaan gochuu qabdan kana: iddoowwan aarsaa isaanii diigaa; siidaawwan waqaefannaa isaanii caccabsaa; utubaawwan Aasheeraa isaanis jijigsaa; waqaota isaanis ibiddaan gubbaa. **6** Ati saba Waaqayyo Waaqa keetiif qulqulluu taatee dha. Waaqayyo Waaqni kee akka ati saba isaatii fi qabeenya isaa jaallatamaa taatuuf jedhee saboota lafa irra jiraatan hunda keessaa si filate. **7** Wanni Waaqayyo isin jaallatee isin filateef waan isin saboota kaan caalaa baay'ee taataanif miti; isin saboota hunda caalaa xinnoo turtan. **8** Garuu wanni Waaqayyo harka jabaadhaan isin baasee biyya garbummaatti fi irree Fara'o onn mooticha Gibxi jalaa isin fureef sababii isin jaallatee kakuu abbootii keessan wajjin gale sana eegeef. **9** Kanaafuu akka Waaqayyo Waaqni kee Waaqa ta'e beeki; inni Waaqa amanamaa warra isaa jaallataniif ajaja isaa eeganifi kakuu fi araara isaa hamma dhaloota kumaatti eeguu dha. **10** Warra isaa jibban garuu, balleessuuf gatii isaanii mataa isaanittii deebisa; nama isaa jibbus gatii isaa mataa isatta deebisuudhaaf lafa irra hin harkifatu. **11** Kanaafuu ati ajajawwan, qajeelchawwanii fi seerawwan ani har'a siif kenuu kanneen eegi. **12** Yoo ati seerawwan kanneenif xiyeeffannaa kennitee of eeggannaadhaan duukaa buute, Waaqayyo Waaqni kee akkuma abbootii keetit kakate sana kakuu fi arara isaa siifis ni eega. **13** Inni si jaallata; si eebbisaa; si baay'isaa. Biyya siif kenuu abbootii keetiif kakuu gale keessatti ija garaa keetti, oomisha lafa keetii jechuunis midhaan, wayini haaraa fi zayiti, jabbiwwan loon keetii, xobbaallaawwan bushaayee keetti siif eebbisaa. **14** Ati saboota kam iyyuu caalaa ni eeb bifamta; dhiira yookaan dubartii kee keessa tokko illee ijoolliee hin dhabu yookaan loon kee keessa tokko illee hin maseenu. **15** Waaqayyo dhukkuba hunda sirraa fuudha. Inni dhukkuboota suukanessaa ati biyya Gibxitte argite sana warra si jibbanitti fida malee sitti hin fidu. **16** Ati saboota Waaqayyo Waaqni kee dabarsee sitti kenuu hunda balleessuuf qabda. Ati isaanii garaa hin laafin; kuni kiyyoo sitti ta'atii waaqota isaanii hin waqaefatin. **17** Ati, "Saboonni kuneen nu caalaa jajjaboo dha; nu akkamitti isaan baafna?" jettee yaadda ta'a. **18** Garuu ati isaan hin sodaatin; waan Waaqayyo Waaqni kee Fara'o onni fi guutummaa Gibxitte hoijete sana yaadadhu. **19** Ati qormataawwan gurguddaa, mallattoowwanii fi dinqiiwan, harka jabaa fi irree diriirfame kan Waaqayyo Waaqni kee ittiin si baase sana ijuma keetiin argiteerta. Waaqayyo Waaqni kee saboota ati amma sodaattu hundas akkasuma godha. **20** Kana caalaa iyyuu Waaqayyo Waaqni kee hamma warri lubbuudhaan hafanii si duraa dhokatan iyyuu barbadaa anitti gidduu isaanittii sonsa ni erga. **21** Sababii Waaqayyo Waaqni kee inni gidduu kee jiru sun Waaqa guddaa fi sodaachisaa ta'eef isaan hin sodaatin. **22** Waaqayyo Waaqni kee saboota sana xinnoo xinnoodaan fuula kee duraa ni baas; akka bineenonni bosonaa naannoo keetti hin baay'anneef yeruma tokkotti isaan balleesiun siif hin eeyyamamu. **23** Waaqayyo Waaqni kee garuu hamma isaan badanitti isaan raatessuudhaan dabarsee harka keetti isaan kenna. **24** Mootota isaanis dabarsee sitti kenna; atis maqaa isaanii samii jalaa ni balleessita. Hamma ati isaan balleessitutti namni fuula kee duraa dhaabachuu danda'u tokko iyyuu hin jiru. **25** Fakkii waaqota isaanii ibiddaan gubi;

meetii fi warqee isaan irra jiru hin hawwin; ofi keetiifis hin fudhatin; yoo kanaa achii inni sababii fuula Waaqayyo Waaqa keetti duratti jibbisisaas ta'eef kiyoyo sitti ta'a. **26** Waan jibbisisaas gara mana keeitti hin galchin; yoo kanaa achii atis akkuma isaa badiisaaf addaan baafamta. Waan inni badiisaaf addaan baafameef ati guutumaan guutuutti isa jibbi; balfis.

8 Isin akka lubbuun jiraattan, akka baay'attanii fi akka biyya Waaqayyo kakuudhaan abbootii keessan abdachiise sanatti galtanii dhaaltanii ajaja ami har'a siif kennu hunda of eeggannaadhaan duukaa bu'aa. **2** Waaqayyo Waaqni kee gad si qabee si qoruudhaan waan garaa kee keessa jiru jechuunis akka ati ajajawwan isaa eegduu fi hin eegne beekuuf karaa inni waggoota afurtamman kanneen guutuu gammoojiji keessa si qajeelche yaadadh. **3** Innis gad si deebisee si beelessee "manna" ati yookaan abbootiin kee hin beekin si soore; kunis akka namni dubpii afaan Waaqayyootii ba'u hundaan malee buddeena qofaan hin jiraanne si barsiisuu. **4** Waggoota afurtamman kanneen keessa uffanni kee hin dhummne; miilli kees hin iitofne. **5** Akka Waaqayyo Waaqni kee akkuma abbaan ilma isaa adabatu akka si adabu beeki. **6** Daandiwwan isaa irra deemuu fi isa sodaachuudhaan ajajawwan Waaqayyo Waaqa keetii eegi. **7** Waaqayyo Waaqni kee biyya gaarrii kan lageen, haroowwanii fi burqaawwan sululootaa fi gaarran keessaa yaa'aniitti si galchaatti. **8** Biyya qamadii fi garbuu, wayinii fi harbuu, roomaanii, zayittii ejersaatti fi damma baasutti, **9** biyya ati hir'ina malee buddeena nyaattuu fi biyya ati keessa homaa hin dhabne, biyya kattaan sibiila ta'e, biyya ati gaarran keessa sibiila diimaa baasuu dandeessuu dha. **10** Yeroo nyaattee quuftutti, sababii Waaqayyo Waaqni kee biyya gaarrii akkasii siif kenneef isa jajadhu. **11** Ati akka ajajawwan, qajeelfamawwanii fi seerawwan isaa kanneen ani har'a siif kennu eeguu baachuudhaan Waaqayyo Waaqa kee hin daganne of eeggadhu. **12** Yoo kanaa achii yommuu nyaatteet quuftutti, yommuu mana gaarri ijaarrattee keessa jiraattutti, **13** yommuu loonii fi bushaayeen kee wal horanii meetii fi warqueen kee dabaluu fi yommuu wanni ati qabdu hundi baay'atutti, **14** ati of tulletee Waaqayyo Waaqa kee isa biyya Gibxi, biyya garbummaati baasee si fide sana ni dagatta. **15** Inni gammoojiji bal'aa fi sodaachisaa, biyya dheebeutti fi kan bishaan hin qabne, biyya bofa hadhhaa qabuu fi torbaanqabaan keessa guute sana keessa si deemsise. Kattaa jabaan keessaas bishaan siif burqisiise. **16** Akka dhuma irratti sitti tolouf jedhee gad si qabuu fi si qoruudhaaf, waan takkumaa abbootiin kee hin beekin gammoojiji keessatti "manna" ati nyaattu siif kenne. **17** Ati, "Humna kootii fi jabina harka kootu qabeenyaa kana naaf argamsiise jettee" yaadda ta'a. **18** Garuu Waaqayyo Waaqa kee yaadadh; kan akkuma har'a jiru kanatti akka ati qabeenyaa horattuu dandeettii siif kennee waadaa kakuudhaan abbootii keetifi gale sana siif eegfe isaatii. **19** Yoo ati Waaqayyo Waaqa kee irraanfattee waaqota biraa duukaa buute, yoo isaan waaqeffatee fi isaanii sagadde akka isin dhugumaan baddan ani har'a dhugaa isinitti nan ba'a. **20** Akkuma Saboota Waaqayyo fuula keessan duraa balleesse sanaa Waaqayyo Waaqa keessaniif waan ajajamuudidaniif akkasuma isinis ni balleeffantu.

9 Yaa Israa'el dhaga'i. Ati Saboota si caalaa gurguddaa fi humna qabeeyyi, magaalawwan dallaa samii ga'uun marfaman qaban achii baaftee dhaaluuf Yordaanoo ce'uuf jirta. **2** Namoonni sun ilmaan Anaaq warra jajjaboo fi dhedheeroo dha! Atis waa'ee isaanii ni beekta; akka, "Eenyutu Anaaqota dura dhaabachuu danda'a?" jedhamu illee dhageesseerta. **3** Ta'us kan akkuma ibidda waa gubee fixuu si dura ce'u Waaqayyo Waaqa kee ta'u

isaa har'a beeki. Inni isaan balleessa; fuula kee durattis gad isaan deebisa. Atis akkuma Waaqayyo si abdachiise sanatti ariitee isaan baafka; daftees isaan fixxa. **4** Erga Waaqayyo Waaqni kee fuula kee duraa ari'ee isaan baasee booddee ati garaa keetti, "Waaqayyo sababii qajeelummaa kootif akka ani biyya kana dhaaluu as na fide" hin jedhin. Waaqayyo sababii hammina isaaniitiif saboota kanneen fuula kee duraa ari'ee baasa. **5** Ati biyya isaaniiti galtee kan dhaaltu qajeelummaa keetti yookaan gaarummaa garaa keeitiit utuu hin ta'in Waaqayyo kakuu abbootii kee Abrahaamiif, Yisihaaqii fi Yaaqoobiif gale sana guutuudhaaf jedhee Waaqayyo Waaqni kee saboota kanneen sababii hammina isaaniitiif fuula kee duraa ari'ee baasa. **6** Egaa Waaqayyo Waaqni kee kan biyya gaarrii kana akka dhaaltuuf siif kennu sababii qajeelummaa keeitiif akka hin ta'in hubadhi; ati saba mata jabeessaati. **7** Ati akkamitti akka gammoojiji keessatti Waaqayyo Waaqa kee dheekkamsaaf kakaafte yaadadh; hin dagatinis. Ati gaafa biyya Gibxi baatee jalqabdee hamma as geessuti Waaqayyotti fincilaat ture. **8** Isin Kooreebitti iyyuu Waaqayyoon dheekkamsaaf kakaasnaan Waaqayyo isin barbadeessuu isinitti aare. **9** Ani yeroo gabateewwan dhagaa jechuunis gabateewwan kakuu Waaqayyo isin wajjin gale sanaa fuudhuuf tulluuutti ol ba'etti guyyaa afurtamaa fi halkan afurtamaa tulluu sana irran ture; ani buddeena tokko illee hin nyaanne; bishaan illee hin dhugne. **10** Waaqayyos gabateewwan dhagaa lama kanneen quba Waaqayyootiin irratti barreeffame natti kenne. Ajajawan Waaqayyo yeroo isin walitti qabamtanitti tulluu irratti ibidda keessaa isinitti labse hundi gabateewwan sana irra turan. **11** Dhuma guyyaa afurtamaati fi halkan afurtamaatti Waaqayyo gabateewwan dhagaa lama jechuunis gabateewwan kakuu natti kenne. **12** Gaafas Waaqayyoakkana naan jedhe; "Ka'iif dafi gad bu'i; sabni kee kan ati biyya Gibxiittii baaftee fidde sun xuraa'eraatii. Isaan waan ani isaan ajaje irraa dafanii garagalaniif ofii isaaniitiif Waaqa baqfamee hoijetame tolfataniiruutii." **13** Waaqayyo ammas akkana naan jedhe; "Ani saba kana argeera; kunoo inni saba mata jabeessa! **14** Akka ani isaan balleessee maqaa isaanii illee samii gadii haquuf na dhiisi; si'i immoor isaan caalaa saba guddaa fi jabaa nan godha." **15** Anis of irra garagalee utuma tulluu sun boba'aa jiruu tulluu irraa gad nan bu'e. Gabateewwan kakuu lamaan sunis na harka turan. **16** Anis nan arge; kunoo isin Waaqayyo Waaqa keessanitti cubbuu hoijettanii turtan; isin bifa jabbiiinti Waaqa baqfamee hoijetame ofii keessanitti tolftanii turtan. Isin daftanii karaa Waaqayyo isin ajaje irraa jal'attan. **17** Kanaafuu ani gabateewwan lamaan sana harka koo irraa darbadhee ijuma keessan duratti nan caccabse. **18** Sababii cubbuu isin hoijettan hundaa kan isin fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hoijechuudhaan dheekkamsaaf isa kakaafte sanaatiif ani ammas fuula Waaqayyoo duratti gombifamee uuutun buddeena hin nyaatinii fi bishaan hin dhugin guyyaa afurtamaa fi halkan afurtamaan ture. **19** Sababii inni isin balleessuu aaree tureef, ani aarii fi dheekkamsa Waaqayyoo non sodaadhe. Waaqayyo garuu amma illee na dhaga'e. **20** Waaqayyo Aroonin balleessuu akka malee itti aaree ture; ani garuu yeroo sana Arooniifis nan kadhadhe. **21** Akkasumas an cubbuu keessan bifa jabbii isin tolftan sanaa fuudhee ibiddaanan gube. Caccabsees hamma inni bullaa'aa akka awwaaraa ta'utti bulleessee burqaa tulluu irraa gad yaa'uttan firfirse. **22** Isinis Tabeeratti, Maasaahii fi Qibrooti Hataawaatti Waaqayyo dheekkamsiiftan. **23** Waaqayyo yommuu Qaadesh Barneetii isin baasetti, "Ol ba'atii biyya ani isiniif kenne sana dhaalaa" isiniif jedhee. Isin garuu ajaja Waaqayyo Waaqa keessaniitti finciltan. Isas hin amananne; hin ajajamneefis. **24** Isin erga ani isin beekee

jalqabdani Waaqayyotti finciltanirtu. **25** Sababii Waaqayyo akka isin balleessu dubbatee tureef ani guyyaa afurtamaa fi halkan afurtamaan sana fuula Waaqayyoo duratti lafatti nan gombifame. **26** Anisakkana jedheen Waaqayyoon kadhadhe; "Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati saba kee, dhaala kee kan humna kee guddichaa fi harka kee jabaadhaan furtee biyya Gibxii baafte kana hin balleessin. **27** Garboota kee Abrahaam, Yisihaaqii fi Yaqqoobin yaadadhu. Mata jabina saba kanaa, hammina isaatii fi cubbuu isaa hin ilaalin. **28** Yoo kanaa achii biyyi ati keessaanu baafte sun, 'Waaqayyo waan biyya waadaa isaanifi gale sanatti isaan galchuu hin dandeenyee fi waan isaan jibbeef gammoojiji keessatti isaan fixuuf isaan baase' jedha. **29** Isaan garuu saba keetii fi dhaala kee kan ati humna jabaa fi irree diriifameen baaftee fiddee dha."

10 Yeroo sanas Waaqayyoakkana naan jedhe; "Gabateewwan dhagaa kanneen gabateewwan jalqabaa fakkaatan lama soofitii tulluutti ol ba'iin na bira kottu. Taabota mukaas hojjedhu. **2** Anis dubbi gabateewwan jalqabaa kanneen ati caccabsite sana irra turan gabateewwan kanneen irratti nan barreessa. Atis taabota keessa isaan keessa." **3** Ani muka laatfoo irraa taabota tolchee gabateewwan dhagaa lama akkuma kanneen jalqabaatti nan soofe; gabateewwan lamaanis harkatti qabadhee tulluu sanatti ol nan ba'e. **4** Waaqayyo guyyaa wal ga'i sana tulluu irraa Ajajawwan Kurnan ibidda keessaan isinitti dubbate sana akkuma barreffama duraatti gabateewwan kanneen irratti barreesse; Waaqayyos gabateewwan kanneen natti kenne. **5** Anis tulluu sana irraa gad bu'ee akkuma Waaqayyo na ajajetti gabateewwan sana taabota isa ani hojjedhee ture keessa nan kaa'e; isaanis amma achi jiru. **6** Israa'eloonnis Bi'eerootei Benee Yaa'akanii ka'anii gara Mooseraatti qajeelan. Aroonis achitti du'ee awwaalame; ilmi isaa Ele'azaar iddoa isaa bu'ee luba ta'e. **7** Achii ka'anii Gudgodaan dhaqan; ergasii gara Yoxbaataa biyya bishaanota yaa'ari qabduutti darban. **8** Yeroo sanatti Waaqayyo gosa Lewwii akka inni taabota kakuu Waaqayyoo baatuuf, akka fuula Waaqayyoo dura dhaabatee isaa tajaajiluu fi akka maqa isaatii eebbisuuuf hamma har'aatti addaan baase. **9** Sababii gasti Lewwii akka obboloota isaa gidduutti qooda yookaan dhaala hin qabaanne godhameefis kanuma. Akkuman Waaqayyo Waaqni kee isaanitti hemetti, Waaqayyo dhaala isaaniti. **10** Ammas ani akkuma yeroo jalqabaa godhe sana guyyaa afurtamaa fi halkan afurtama tulluu sana irran ture; Waaqayyo ammas na dhaga'e. Inni si balleessuudhaaf fedhii hin qabu. **11** Waaqayyos, "Deemi; akka isaan biyya ani abbootii isaanitiif kennuudhaaf kakadhe sana seenanii dhalanifi saba kana dura bu'ii deemi" naan jedhe. **12** Yaa Israa'el, wanni Waaqayyo Waaqni kee sirraa barbaadu maali? Akka ati Waaqayyo Waaqa kee sodaattu, akka daandii isaa hunda irra deemu, akka isaa jaallattu, akka Waaqayyo Waaqa kee garaa kee guutuuf li lubbuu kee guutuudhaan tajaajilu, **13** akka siif toluuf, akka ati ajajawwanii fi qajeelchawwan Waaqayyoo kanneen ani har'a siif kennu eegduu mitii? **14** Kunoo samiin, samiin samiiwwanii olii, laftii fi wanni ishee keessa jiru hundinuu kan Waaqayyo Waaqa keetii ti. **15** Ta'uus akkuma har'a ta'ee jiru kana, Waaqayyo jaalalaan qalbii isaa abbootii keessan irra buufate; isin warra sanyii isaanii taatanis saboota hunda caalchisee filate. **16** Kanaafuu qalbii keessan dhagna qabaa; si'achis mataa jabeeyyi hin ta'inaa. **17** Waaqayyo Waaqni keessan Waaqa waaqotaa, Gooftaa gooftotaa, Waaqa guddaa, jabaa fi sodachisaa, kan nama wal hin caalchifnee fi kan matt'a hin fudhanneedhaati. **18** Inni ijoollee abbootii hin qabnee fi niitota dhirsooni isaanii irraa du'aniif ni falma; alagootas nyaataa fi uffataa isaanii kennuudhaan jaallata. **19**

Alagoota jaalladhaa; isin mataan keessan biyya Gibxitti alagoota turtanii. **20** Waaqayyo Waaqa kee sodaadhu; isaa tajajilis. Isatti maxxani; maqaa isaatiiinis kakadhu. **21** Inni ulfina kee ti; inni Waaqa kee kan dinqiwwan gurguddaa fi sodaachisaa ati ija keetii argite sana siif hojjeteet dha. **22** Abbootii kee warri Gibxitti gad bu'an nama torbaatama turan; amma garuu Waaqayyo Waaqni kee akka urjii samii keessaa si baay'iseera.

11 Waaqayyo Waaqa kee jaalladhu; yeroo hundas fedhii isaa, qajeelchawwan isaa, seerawan isaatii fi ajajawwan isaa eegi. **2** Kan adabbii Waaqayyo Waaqa keessanii, surraa isaa, harka isaa jabaa fi irree isaa kan diriifame beeke yookaan arge isinuma malee akka ijoollee keessan hin ta'in har'a yaadadhaa. **3** Mallattoowwanii fi wantoota inni Gibxi keessatti Fara'oontiibb Gibxii fi biyya isaa guutuuf irratti hojjete, **4** waan inni loltoota Gibxi, fardeenii fi gaariiwwanis godhe, utuma isaan isin duukaa bu'anu akka inni Galaana Diimaadhaan isaan haguuge, akka itti Waaqayyo badiisa bara baraa isaanitti fide yaadadhaa. **5** Waan inni hamma isin iddoa kana geessanitti lafa gammoojiji keessatti isiniif godhe kan arge ijoollee keessan miti; **6** isaan waan inni gaafa lafti afaan ishee banatee guutummaa Israa'el gidduutti Daataanii fi Abiiraam ilmaan Eliyaab namicha gosa Ruubeen sana maatii isaanii wajjin, dunkaanota isaanitiif fi qabeenyaa isaanii kan lubbuu qabu hunda liqimsitteti isaan godhe hin argine. **7** Iji keessan garuu waan guddaa Waaqayyo godhe kanneen hunda argeera. **8** Kanaafuu isin akka Yordaanosii ceetanii biyya dhaaluuf jirtanitti galuu jabaattaniif ajajawwan ani har'a isinii kennu hunda eegaa; **9** kunis akka isin biyya Waaqayyo abbootii keessanii fi sanyii isaanitiif kennuuf kakate kan aannanii fi damma baasu sana keessatti bara dheeraa jiraattaniif. **10** Biyyi ati dhaaluuf itti galaa jirtu kun akka biyya Gibxi kan ati keessa baatee dhufte kan ati akkuma lafa biqiltuutti sanyii kee facaaftee miilla keetii bishaan obaafte sanaa miti. **11** Biyyi ati Yordaanos ceetee dhaaltu kun garuu biyya tulluuwwanii fi sululawwanii kan samiidhaa bokkaa argatuu dha. **12** Biyyi kin biyya Waaqayyo Waaqni kee kunuunuu dha; jalqaba waggatii hamma dhuma waggatii iji Waaqayyo Waaqa keetii ishee irraa hin buqqa'u. **13** Yoo ajajawwan ani har'a isiniif kennu amanamummaadhaan eegdan jechuunis yoo isin Waaqayyo Waaqa keessan jaallattanii garaa keessan guutuuf li lubbuu keessan guutuudhaan isaa tajaajiltan, **14** akka ati midhaan kee, wayinii keetii fi zayitii kee galfattuuuf ani yeroo isaatii bokkaa birraatti fi bokkaa arfaasaa lafa keetii nan roobsa. **15** Loont keetihai marga bakkee nan kenna; atis nyaattee quuifa. **16** Of eeggadhai! Yoo kanaa achii isin akka garagaltanii waaqota biraa waaqeffattanii fi isaanifi sagaddan gowwoomfamtu. **17** Ergasii dheekkamsi Waaqayyo isinitti boba'a; innis akka bokkaan hin roobne, laftis oomisha hin kennineef samiiwwan ni cufa; isinis biyya gaarrii Waaqayyo isinifi kennu irraa daftanii ni baddu. **18** Dubbiiwwan koo kanneen garaa fi qalbii keessanitti qabadhaa; akka mallattootti harkatti hidhadhaa; adda keessan irrattis maxxanfadhaa. **19** Ijoollee keessanis barsiisa; yeroo mana teessu, yeroo karaa deemu, yeroo ciiftuu fi yeroo dammaqutti waa'ee isaanii odeessi. **20** Michichilawwan balbala mana keetitii fi karrawwan kee irrattis isaan barreessa; **21** kunis akka umuriin keessanii fi umuriin ijoollee keessanii biyya Waaqayyo abbootii keessantiif kennuuf kakate keessatti akkuma umuriin samiiwwan lafaa oli jiranitti dheeratuuf. **22** Yoo isin ajajawwan ani isiniif kennu kanneen hunda of eeggannooodhaan duukaa buutan jechuunis yoo isin Waaqayyo Waaqa keessan jaallatta, karaa isaa hunda irra deemtanii fi isatti maxxant, **23** Waaqayyo saboota hunda fuula keessan duraa ari'ee ni baasa; isinis saboota

isin caalaa gurguddaa fi jajjaboo ni dhaaltu. **24** Lafti miilli keessan irra dhaabate hundinuu keessan ta'a; daarii keessanis gammoojjiidha hamma Libaanoonitti, laga Efraaxiisi hamma galaana lixaatti ni bal'ata. **25** Namni kam iyuu fuula keessan dura dhaabachuu hin danda'u. Waaqayyo Waqaani keessan akkuma isin abdachiisetti rifachiisuu fi sodaachisu keessan lafa isin dhaqxan hunda irra ni buusa. **26** Kunoo, ani har'a eebbaa fi abaarsa fuula keessan dura nan kaa'; **27** eebbi kunis yoo isin ajajawwan Waaqayyo Waaqa keessanii kanneen ani har'a isiniif kenu eegdanii dha. **28** Abaarsi immoo yoo isin ajajawwan Waaqayyo Waaqa keessanii dhaga'uuddidannii karaa ani har'a isin ajaje irraa garagaltanii waaqota biraa kanneen isin duraan hin beekne duukaa butanii dha. **29** Yommuu Waaqayyo Waaqni kee biyya ati dhaaluuf itti galuu kanatti si fidutti Tulluu Gerzim irratti eebba, Tulluu Eebaal irratti immoo abaarsa labsita. **30** Tulluuwwan kuneen Yordaanos gamatti, karaa gara lixa biifttuutti geessuun gama lixaatti, muka Mooree guddicha biratti, biyya Kana'aanota Arabbaa keessa jiraatan keessatti fuullee Gilgaalitti argamu mitii? **31** Isin biyya Waaqayyo Waaqni keessan isiniif kenu seentanii dhaaluuf Yordaanosin ce'uudhaaf jirtu; yommuu lafa sana dhaaltanii irra jiraattanitti, **32** ajajawwanii fi seerawwan ani har'a fuula keessan dura kaa'u hunda eegaa.

12 Sirnawwanii fi seerawwan isin bara lafa irra jiraattanitti guutuu biyya Waaqayyo Waaqni abbootii keessanii akka isin dhaaltanii isiniif kenne keessatti of eeggannaadhaan eegdan kanneenii dha. **2** Iddoowwan saboonni isin irraa fudhattan waaqota isaanii itti waaqeffatan kanneen tulluuwwan ol dhedheeroo fi gaarran irraa, akkasumas kanneen muka lalisaan kam iyuu jalaa hunda guutumaan guutuutti balleessaa; **3** iddoowwan aarsaa isaanii diigaa; utubaawwan isaanii kanneen sagadaa caccabsaa; Aasheeraa isaanii ibidaan gubaa; fakkii waaqota isaanii kukkutataa gataa; maqaa isaanii illee iddo sanaa balleessa. **4** Isin haala isaan waaqeffataniin Waaqayyo Waaqa keessan hin waaqeffatinaa. **5** Garuu iddo Waaqayyo Waaqni keessan Maqaa isaa achi dhaabuuf jedhee iddo jireenya isatiif gosoota keessan hunda keessa filatu barbaadaa. Achis dhqaqa; **6** achittis aarsaa gubamuu fi qalma keessan, kennaa keessan kudhan keessa tokko, kennaa addaa, waan kennuu wareegdanii fi kennaa fedhiidhaan kennitan, loonii fi bushaayee keessan keessa hangafa dhi'eessaa. **7** Achittis atti fi warri mana kee jiraatan fuula Waaqayyo Waaqa keessanii duratti ni nyaattu; sababii Waaqayyo Waaqni keessan hojji harka keessanii hundaa isin eebbisefi ni gammaddu. **8** Akka nu har'a godhaa jirru kana, akka tokkoon tokkoon namaa waanuna tolaa itti fakkate godhu kana hin godhinaa; **9** isin amma iyuu boqonnaa fi dhaala Waaqayyo Waaqni keessan isiniif kenu hin geenyetii. **10** Garuu Yordaanos ceetanii biyya Waaqayyo Waaqni keessan dhaala godhee isiniif kenu keessa ni qubattu; innis akka isin nagaan jiraattanii diinota naannoo keessanii hunda jalaa boqonnaa isiniif kenna. **11** Ergasiis gara Waaqayyo Waaqni keessan iddo jireenya Maqaa isatiif filatuutti waan ani isin ajaje hunda fiduu qabdu; kunis aarsaa gubamuu fi qalma keessan, kennaa keessan kudhan keessa tokko, kennaa addaa, akkasumas wareega filatamaa Waaqayyoof kennuu wareegdan hundaa dha. **12** Achittis isin, ilmaanii fi intallan keessan, hojjetaa fi xombooree keessan, akkasumas Lewwonni magalaawwan keessan keessa jiraatan kanneen qooda yookaa dhaala mataa isaanii hin qabnes fuula Waaqayyo Waaqa keessanii duratti gammaddaa. **13** Akka aarsaa keessan kan gubamu idduma argitan hundatti hin dhi'eessine of eeggadhaa. **14** Iddoo Waaqayyo gosoota kee keessaa filatu

tokko qofatti aarsawwan gubaman dhi'eessi; achittis waan ani si ajuu hunda eegi. **15** Ta'us akkuma eebba Waaqayyo Waaqni kee siif kemuutti, magalaawwan kee kam iyuu keessatti kuruphee yookaa gadamsa qaladhuutti hamma feete nyaadhu; warri akka seeraatti hin qulqulla'anii fi warri qulqulla'anis foontanaa nyaachuu ni danda'u. **16** Isin garuu dhiiga sana hin nyaatinnaa; akkuma bishaanii lafatti dhangalaasaa. **17** Ati midhaan kee yookaa daadhii wayinii keetii yookaa zayitii kee harka kudhan keessaa harka tokko yookaa kennaa hangafa loon keetii yookaa kan bushaayee keetii yookaa waan kennuu wareega gootu kam iyuu yookaa kennaa fedhii keetii kennitu yookaa kennaa addaa magalaawwan kee keessatti hin nyaatin. **18** Qooda kanaa iddo Waaqayyo Waaqni kee filatuutti ati, ilmaan kee, intallan kee, hojjettooni kee dhiiraa dubartiin, Lewwonni magalaawwan kee keessa jiraatan fuula Waaqayyo Waaqa keetii duratti nyaadhaa; atis waan harki kee hojjetu hundaa fuula Waaqayyo Waaqa keetii duratti gammadi. **19** Bara biyya kee keessa jiraattu guutuu akka Lewwhota hin daganne of eeggadhu. **20** Yommuu Waaqayyo Waaqni kee akkuma si abdachiisetti biyya kee siif bal'isutti, ati yoo foontu dharraatee, "Ani foontu nyaachuu fedha" jette, hamma feete nyaachuu dandeessa. **21** Yoo iddoon Waaqayyo Waaqni kee Maqaa isaa achi dhaabbachuu filatu akka malee sirraa fagoo ta'e, akkuma ani si ajajetti loonii fi bushaayee Waaqayyo Waaqni kee siif kenne keessa galachuu, magalaawwan kee keessatti hamma feete nyaachuu dandeessa. **22** Akkuma kuruphee yookaa gadamsi nyaatamu sana isaan nyaadhu; warri akka seeraatti hin qulqulla'anii fi warri qulqulla'an hundi nyaachuu ni danda'u. **23** Garuu akka dhiiga hin nyaanine of eeggadhu; sababiin isaa dhiigni waan lubbuu ta'eef ati foontu wajjin lubbuu hin nyaatin. **24** Ati dhiiga hin nyaatin; akkuma bishaanii lafatti dhangalaasi. **25** Akka si'i fi ijoolliee kee kanneen si duubaan dhalataniif tolouf ati dhiiga hin nyaatin; ati fuula Waaqayyo duratti waan qajeelaa hojjechaa jiraatii. **26** Garuu wantoota kee qulqulluu fi waan kennuu wareegde fudhadhuu iddo Waaqayyo filatu dhaqi. **27** Foonii fi dhiiga aarsaa kee kan gubamu iddo aarsaa Waaqayyo Waaqa keetii irratti dhi'eessi. Dhiigni aarsaa keetii iddo aarsaa Waaqayyo Waaqa keetii biratti dhangalaafamuu qaba; foontu isaa garuu nyaachuu dandeessa. **28** Akka si'i fi ijoolliee kee kanneen si duuba dhalataniif yeroo hunda tolouf qajeelchawwan ani siif kenu kanneen hunda of eeggannaadhaan eegi; sababiin isaa ati jaa Waaqayyo Waaqa keetii duratti waan gaarifi fi qajeelaa hojjechaa jiraatii. **29** Waaqayyo Waaqni kee saboota ati weerartee biyyaa baasuu jirtu fuula kee duraa ni balleessa. Ati garuu yommuu ariitee isaan baaftee lafa isaanii irra qubattutti, **30** erga isaan fuula kee duraa balleeffamani booddees, "Saboonni kuneen akkamitti waaqota isaanii tajaajilu? Anis akkasuman godha" jettee waa'ee waaqota isaanii gaafachuuudhaan kiyoyo keessa akka hin galle of eeggadhu. **31** Isaan sababii waqqota isaanii waqqeffachuuudhaan hojji jibbisiisa Waaqayyo Waaqa kee hin waqqeffatin. Isaan ilmaan isaanii fi intallan isaanii illee waqqota isaanii aarsaa godhanii ibidaan gubu. **32** Ati waan ani si ajuu hunda eegi; itti hin dabalin; irraas hin hir'is'in.

13 Yoo raajin yookaa namni abjuudhaan waan dhufaa jiru himu tokko gidduu keessanittti argamee mallattoowwan yookaa dinqii isinittti hime, **2** yoo mallattoon yookaa dinqii inni isinittti hime sun raawwafamee innis, "Kottu waqqota biraa kanneen ati duraan hin beekne duukaa buunee haa waqqeffannu" siin jedhe, **3** ati dubbi raajii yookaa nama abjootu sanaa hin dhaggeeffatin; Waaqayyo Waaqni kee akka isin garaa keessan

guutuu fi yaada keessan guutuudhaan isa jaallattan qoruuf waan kana godhaatii. **4** Waaqayyo Waaqa keessan duukaa bu'aa; isa sodaadhaa. Ajajawwan isaa eegaa; isaaf ajajamaa; isa tajaajila; isattis maxxanaa. **5** Raajaan yookaan namichi abjjuu abbootu sun, sababii akka isin Waaqayyo Waaqa keessan kan biyya Gibxiitii isin baasee biyya garbummaa jalaa isin fure sanatti finciltan dubbateef aijeefamuu qaba; inni karaa Waaqayyo Waaqni keessan akka duukaa buutan isin ajaje irraa isin jal'isuuf yaaleera; hamaa of keessaa balleessi. **6** Yoo obboleessi kee yookaan ilmi kee yookaan intalli kee yookaan niitiin kee kan ati jaallattu yookaan michuu kee, "Kottu waaqota biraa kanneen atis taatu abbootiin kee hin beekin waaqeffannaa" jedhee dhoksadhaan si dogoggorsuu barbaade, **7** yoo inni waaqota saboota naannoo keetii, kanneen dhi'o yookaan fagoo jiran, warra daarii lafaa tokkoo hammaa daarii lafaa kaaniitti jiranii waaqeffanna, siin jedhe, **8** tote hin jedhiiniif yookaan isaa hin dhaga'in. Hin na'iniif. Isaaft hin hilin yookaan harka irra hin qabin. **9** Ati isa ajeesuu qabda. Isa ajeesuu fis jalqabatti harki kee, itti ansees harki saba hundaa haa ka'u. **10** Waan inni akka ati Waaqayyo Waaqa kee kan Gibxi, biyya garbummaati si baase sana irraa garagaltu godheef dhagaadhaan tumii isaa ajeesi. **11** Ergasii Isra'a'eloonni hundi dhaga'anii ni sodaatu; si gidduudhaas eenyu iyyuu deeb'i'ee waan hamaa akkasii hin hoijetu. **12** Yoo ati magalaawwan akka ati keessa jiraattuuf Waaqayyo Waaqni kee siif kennu keessaa tokkotti iyyuu uttu akkas jedhamuu dhageesse, **13** yoo namoonni hamoon isin gidduudhaa ka'anii, "Kottaa waaqota biraa kanneen isin hin beekne waaqeffannaa" jedhanii saba magaalaa isaanii dogoggorsu ta'e, **14** dubbi sana iyyaafadhu; qoradhu; riiritti gaafadhu. Kunoo, yoo dubbiin sun dhugaa ta'ee wanni jibbisiisaan kun gidduu keetti hoijetamuun isaa mirkanaa'e, **15** ati namoota magaalaa sana keessa jiraatan hunda goraadeedhaan fixi; magaalaa sana illee namoota isheetti fi horii ishee wajjin guutumaan guutuutti barbadeessi. **16** Mi'a boojuu kan magaalaa sanaa argame hunda walakkaa oobdiis isheetti walitti qabiittii magaalaa sana guutuu boojuu ishee wajjin Waaqayyo Waaqa keetifi aarsaa giutummaan gubamu godhiitti gubi. Isheen bara baraan barbadooftee haa haftu; deebitees hin ijaraamiin. **17** Akka Waaqayyo dheekkamsa isaa sodaachisaa irraa deeb'i'uf wanni abaarame tokko harka keetti hin argamin; inni siif aararama; garaa siif laafa; akkuma abbootii keetifi katetatti si baay'isa; **18** kunis waan ati ajajawwan isaa kanneen ani har'a siif kennu hunda eegdee fuula isaa duratti waan qajeeleaa hojjechuuudhaan Waaqayyo Waaqa keetifi ajajamtuuf.

14 Isin ijoollee Waaqayyo Waaqa keessanii ti. Nama du'eef jettanii of hin murmurinaa yookaan rifeensa adda keessanii oli jiru hin haaddatinaa; **2** ati Waaqayyo Waaqa keetifi saba qulqulluudhaatii. Waaqayyo akka ati qabeenya isaa jaallatamaa taatuuf jedhee saboota lafa irra jiraatan hunda keessaa si filateera. **3** Ati waan jibbisiisaan tokko illee hin nyaatin. **4** Horii isin nyaachuu dandeessan kanneenii dha; sangaa, hoolaa, re'ee, **5** gadamsa, kuruphee, borofa, re'ee diidaa, waaliya, saalaa fi hoolaa tulluu. **6** Horii kotteen isaa baqaqee iddo lamatti gargar qoodame kan halala guuru nyaachuu ni dandeessu. **7** Garuu warra halala guuran yookaan warra kottee baqaqaa qaban keessaa gaala, illeetti, yookaan osolee hin nyaatinaa; isaan kunnenee halala guuran iyyuu waan kotteen isaanii duudaa ta'eef isaan akka seeraatti isiniif qulqullu miti. **8** Booyeenis qulqullu miti; kotteen isaa baqaqaa ta'su booyeen halala hin guuru. Isin foon isaanii hin nyaatinaa yookaan raqa isaanii hin tuqinaa. **9** Uumamawwan bishaan keessa jiraatan hunda keessaa warra qoochoo fi qola qaban kam iyyuu nyaachuu dandeessu. **10**

Garuu warra qoochoo fi qola hin qabne kam iyyuu hin nyaatinaa; isaan isiniif qulqullu miti. **11** Isin simbira qulqullu kam iyyuu nyaachuu dandeessu. **12** Isaan kanneen garuu hin nyaatinaa; isaanis risaa, rumicha, rumicha gurraacha, **13** culullee gurraacha, culullee gosa garaa garaa, **14** arraagessa gosa garaa garaa, **15** guchii, urunguu, allaattii bishaanii, coroffee gosa garaa garaa, **16** urunguu xinnaa, urunguu guddaa, urunguu adii, **17** urunguu gammoojii, abbaa koddaa, urunguu guddaa, **18** huummoo, allaattii gosa kamii iyyuu, haadha gaayyeetii fi simbira halkanii ti. **19** Ilbiisonni barrisan hundinuu isiniif qulqullu miti; isaan hin nyaatinaa. **20** Uumamawwan qoochoo qaban kanneen qulqullu ta'an kam iyyuu garuu nyaachuu dandeessu. **21** Waan ofii isaaatiin du'e tokko illee hin nyaatin. Akka inni nyaatuuf alagaa magaalaa kee keessa jiraatuuf kenni yookaan nama ormaa tokkotti gurguradhu. Ati garuu saba Waaqayyo Waaqa keetifi qulqulleeffamtee dha. Ilmoo re'ee tokko aannan haadhaa isheettiin hin affeelin. **22** Waan lafti qotiisa kee waggaatti kennu hunda keessaa kudhan keessaa tokko kophatti baasii kaa'i. **23** Akka Waaqayyo Waaqa kee sodaachu barattuuf iddo isin akka Maqaan isaa achi jiraatuuf filatutti midhaan kee, wayinii kee haaraa fi zaytii kee akkasumas hangafa loonii fi bushaayee kee fuula Waaqayyo Waaqa keetii duratti nyaadhu. **24** Garuu yoo iddoon sun akka malee fagaatee, atis Waaqayyo Waaqa keetifi eebbfamfee sababii iddoon Waaqayyo akka Maqaan isaa achi jiraatuuf filatu sun fagoo ta'eef kennaa kee kudhan keessaa tokko baachuu dadhabde, **25** kennaa kee kan kudhan keessaa tokko sana meetiitti geeddariitti, meetiitti sana qabadhuutii iddoon Waaqayyo Waaqni kee filatu dhaqi. **26** Meetiitti sanaan waanuma feete jechuunis, loon, hooloto, daadhiwayinii yookaan dhugaafti jabaa, yookaan waan barbaadde kam iyyuu biti. Ergasii atii fi warri mana keetifi fuula Waaqayyo Waaqa keetii duratti nyaadhaa gammadaa. **27** Lewwonni magaalaa kee keessa jiraatan qooda yookaan dhaala ofii isaanii waan hin qabneef ati isaan hin dagatin. **28** Yeroo hunda dhuma waggaa sadaffaatti waan waggaa sana keessa galfatte kudhan keessaa tokko fuuhiiiti magalaawwan keessatti kuusi. **29** Kunis akka Lewwonni qooda yookaan dhaala ofii isaanii hin qabne, alagoonni, ijoolleen abbaa hin qabnee fi niitonni dhirsooni isaanii irraa du'an warri magalaawwan keessa jiraatan nyaatanii quufanii fi akka Waaqayyo Waaqni kee hojji harka keetii hundaan si eebbisuuf.

15 Ati yeroo hunda dhuma waggaa torbaffaatti gatii namaaf dhiisuu qabda. **2** Kunis akkanatti ta'a: namni liqii kennu hundii liqii ollaa isaa nama Isra'a'elifi liqeesse dhiisuuq qaba. Sababii yeroon Waaqayyoo kan itti gatiin namaaf dhiifamu labsameef inni ollaa isaa yookaan obboleessa isaa Isra'a elicha irraa waan isaafti liqeesse hin gaafatii. **3** Ati waan alagaaf liqeesse gaafachuu ni dandeessa; garuu waan obboleessi kee sirraa liqeefafee dhiisuuq qabda. **4** Ta'us waan Waaqayyo Waaqni kee biyya akka ati dhaaltuuf siif kennu irratti akka malee si eebbisuuf hiyyeessi gidduu keetti hin argamu; **5** kunis yoo ati guutumaan guutuutti Waaqayyo Waaqa keetifi ajajamtee fi yoo ati ajajawwan ani har'a siif kennu kanneen hunda eegde qofa ta'a. **6** Waan Waaqayyo Waaqni kee akkuma si abdachiisetti si eebbisuuf ati saboota baay'eedhaaf liqeessita malee tokko irraa iyyuu hin liqeeffattu. Ati saboota baay'ee bulchita malee isaan si hin bulchan. **7** Magalaawwan Waaqayyo Waaqni kee siif kennu keessatti yoo obboloota kee gidduu hiyyeessi jiraate obboleessa kee sana irratti garaan kee hin jabaatin yookaan isa gargaaruu irraa harka kee hin deebifatin. **8** Qooda kanaa harka kee isaafti dirlirsiiit waan isa ga'u liqeessii. **9**

Akka yaadni hamaan, "Waggaan torbaffaan, waggaan itti gatiin namaaf dhiifamu sun dhi'aateera" jedhu si keessatti kuufamee ati akkasiiin obboleessa kee rakkataa ija hamaadhaan ilaltee gargaaruun hin dhiifne of eeggadhu. Inni Waaqayyotti ol iyiyaa; kunis cubbuu sitti ta'a. **10** Ati arjummaadhaan isaaaf kenni; yommuu kennituufis garaan kee hin gaabbin; sababii kanaaf Waaqayyo Waaqni kee hojji kee hundaa fi waan harki kee qabate hundaan si eebbisa. **11** Yoom iyuu taanaan hiyyeyyiin lafa irra ni jiraatu. Kanaafuu ani akka ati harka kee obboloota keetifi, hiyyeyyi fi rakkattoota biyya keetiif diriirfattu sin ajaja. **12** Yoo namni gosa Ibrootaa, dhiirri yookaan dubartii sitti gurguramtee waggaa ja'siif hojjette, waggaa torbafaatti bilisa baasii gad dhiisi. **13** Yommuu gad dhiiftutis harka duwwaa hin geggeessin. **14** Bushaayee kee keessaa, oobdii fi iddo cuunfaa wayinii keetii irraa arjummaadhaan kenniif. Akkuma Waaqayyo Waaqni kee si eebbisetti isaaaf kenni. **15** Akka atis biyya Gibxitti garba turree fi akka Waaqayyo Waaqni kee si fure yaadadhuh. Wannu ani har'a ajaja kana siif kenniuufis kanuma. **16** Garuu yoo garbicha kee sun sababii si'i fi maatii kee jaallatuuf si wajjin jiraachuu itti tolee, "Ani si dhiisee hin deemu" siin jedhe, **17** mutaa fuudhii balbala irratti gurra isaa uri; innis bara bараан garbicha kee ta'a. Garbittii kees akkasuma godhi. **18** Garbicha kee bilisoomsuun waan ulfaataa sitti hin fakkaatin; tajaajilli issa kan waggaa ja'aa sun gatii nama qaxaramee hojjetu tokkootti harka lama tureeti. Waaqayyo Waaqni kee waan ati hojjetu hundaan si eebbisa. **19** Loonii fi bushaayee kee keessaa korma hangafa hunda Waaqayyo Waaqa keetiif addaan baasi; qotiyoo kee keessaa hangafaan hin hojjetin; hangafa hoolaa keetii irraa rifeensa hin murin. **20** Waggaan waggadhaan atii fi maatii kee iddo Waaqayyo Waaqni kee filatutti fuula isaa duratti isaan nyaattu. **21** Yoo horii sun hir'in qabaate jechuunis yoo inni naafa yookaan jaamaa yookaan mudaa hamaa kam iyuu qabaate, ati horii sana aarsaa gootee Waaqayyo Waaqa keetiif hin dhi'eessin. **22** Ati magaalaa kee keessatti nyaadhu. Akkuma waan horii sun kuruphee yookaan gadamsa ta'eetti namni akka seeraatti qulqulluu hin ta'inii fi kan qulqulluu ta'e nyaachuu danda'a. **23** Ati garuu dhiiga sana hin nyaatin; akkuma bishaaniitti lafatti dhangalaasi.

16 Sababii Waaqayyo Waaqni kee ji'a Abiibii keessa halkaniin Gibxii si baaseef ji'a Abiibii kabaji; Faasiikaa Waaqayyo Waaqa keetiis ayaaneffadhu. **2** Iddoo Waaqayyo Waaqni kee akka Maqaan isaa achi jiraatuuf filatutti bushaayee kee yookaan loon kee keessaa Faasiikaa godhii Waaqayyo Waaqa keetiif qali. **3** Ati akka bara jireenya keetii guutut guyyaa itti Gibxii baate sana yaadtatuuf Faasiikaa sana buddeena raacitii qabu wajjin hin nyaatin; garuu ati sababii arriidhaan biyya Gibxitti baateef bultii torba maxinoo jechuunis buddeena rakkinaa nyaadhu. **4** Guutummaa biyya keetii keessatti bultii torbaaf raacitiin hin argamin. Foon ati galgala guyyaa jalqabaatti aarsaa gooto hamma bariitti hin turin. **5** Ati magaalaa Waaqayyo Waaqni kee siif kenuu kamitti iyuu Faasiikaa hin dhi'eessin; **6** garuu lafa inni iddo jireenya Maqaan isaaatifi filatutti galgala yeroo biiftuun gad buututti yaadannoo guyyaa itti biyya Gibxitti baateetiif aarsaa Faasiikaa dhi'eessi. **7** Aarsaa Faasiikaa sana waadiiti iddo Waaqayyo Waaqni kee filatutti nyaadhu. Ergasiis ganama gara dinkaana keettiitti deebi'i. **8** Bultii ja'a maxinoo nyaadhu; bultii torbaffaatti immoo Waaqayyo Waaqa keetii wal ga'i qulqulluu godhi; hojji illee hin hojjetin. **9** Gara midhaan kee haamuu jalqabdee kaasii torbanoota torba lakkaa'i. **10** Ergasiis akkuma baay'ina eeba Waaqayyo Waaqni kee siif kennieetti kennaa fedhiidhaan kennitu dhi'eessuudhaan Ayyaana Torbanootaa

Waaqayyo Waaqa keetif ayyaaneffadhu. **11** Ati, ilmaanii fi intallan kee, hojjettooni kee dhiironnii fi dubartiin, Lewwonni magalaawwan kee keessa jiraatan, alagoonni, ijoolleen abbaa hin qabnee fi niitonni dhirsooni isaanii irraa du'an kanneen isin gidduu jiraatan achitti, iddo Waaqayyo Waaqni kee iddo jireenya Maqaan isaaatifi filatutti fuula isaa duratti ni gammaddu. **12** Ati akka Gibxitti garba turte yaadadhuh; seera kanas akka gaariitti eegi. **13** Erga ooobdii fi iddo cuunfaa wayinii keetii irraa oomisha kee galfattee booddee guyyaa torbaaf Ayyaana Daasii ayaaneffadhu. **14** Ati, ilmaanii fi intallan kee, tajaajiltooni kee dhiironnii fi dubartoonni, Lewwonni, alagoonni, ijoolleen abbootii hin qabnee fi dubartoonni dhirsooni isaanii irraa du'an kanneen magalaawwan kee keessa jiraatan ayyaana kee irratti gammadaa. **15** Ayyaana kanas iddo Waaqayyo filatutti bultii torbaaf Waaqayyo Waaqa keetif ayyaaneffadhu. Sababii Waaqayyo Waaqni kee oomisha keetii fi hojji harka keetii hundaan si eebbisuuf gammachuun kee guutuun ta'a. **16** Dhiirri kee hundi waggagatti yeroo sadii iddo inni filatutti fuula Waaqayyo Waaqa keetii duratti dhi'aachuu qabu; kunis yeroo Ayyaana Maxinoor, yeroo Ayyaana Torbanootaati fi yeroo Ayyaana Daasii ti. Namni tokko iyuu harka duwwaa fuula Waaqayyo duratti hin dhi'aatin: **17** Tokkoon tokkoon keessan akkuma baay'ina eeba Waaqayyo Waaqni keessan isiniif kennieetti kennaa fidaa. **18** Magalaawwan Waaqayyo Waaqni kee siif kenuu hundattuu gosoota kee hundaaf abbootii seeraatti fi qondaaltota muudi; isaanis dhugaadhaan namootaa murtii kennu. **19** Ati murtii hin jal'isin yookaan nama wal hin caalchisin. Matta'aa hin fudhatin; matta'aa ija ogeeyyi jaamsee dubbii qajeeltotaas jal'isa. **20** Ati akka lubbuudhaan jiraatteef lafa Waaqayyo Waaqni kee siif kenuu dhaaltuuf murtii qajeela qofa duukaa bu'i. **21** Iddoo aarsaa kan Waaqayyo Waaqa keetif dhaabde biraa siidaa Aasheeraa hin dhaabin. **22** Sooddoo dhagaa kan Waaqayyo Waaqni kee jibbu ofti keetif hin dhaabbatin.

17 Sangaa yookaan hoolaa fafa yookaan hir'in kam iyuu qabu Waaqayyo Waaqa keetif aarsaa hin dhi'eessin; wanni akkasii isa biratti jibbisiisa dhaatii. **2** Yoo dhiirri yookaan dubartiin magalaawwan Waaqayyo Waaqni kee siif kenuu keessaa tokko keessa gidduu kee jiraattu tokko kakuu isaa cabsuudhaan fuula Waaqayyo Waaqa keetii duratti waan hamaa hojjetee argame, **3** yoo ajaja koo darbee waaqota ormaa waaqeffate, gad jedhee biiftuuf yookaan ji'aaf yookaan urjiwwan samiitiif sagadde, **4** yoo wannu kun sitti himamee atis dhageesse, dubbicha gad qabii akka gaariitti qoradhu; yoo wannu jedhame sun dhugaa ta'ee wanni jibbisiisaan akkasii Israa'el keessatti hojjetamuun isaa mirkanaa'e, **5** namicha yookaan dubartii waan hamaa kana hojjetee gara balbala magaalaa sanaatti geessiiti dhagaadhaan tumii ajeesi. **6** Namni duuti isaaft malu tokko dhuga ba'umsa nama lamaa yookaan sadiitiin haa ajjeefamu; garuu dhuga ba'umsa nama tokko qofaan namni kam iyuu ajjeefamuun hin qabu. **7** Yommuu ajjeefamus jalqabatti harki dhuga baatotaa, itti aansee immoo kan sabaa isa irra haabu'; ati waan hamaa of keessaa baasuu qabda. **8** Yoo dubbiiriwan murteessuuf rakkisaa ta'an mana murtii keetti dhi'aatan jechuunis kan akka dhiiga dhangalaasu, wal mormii seera tokkootii fi kan bira, yookaan miidhaa dhagna irra ga'u kan garaa garaa gidduutti wanni murtii kennuuf rakkisu yoo ka'e, ati lafa Waaqayyo Waaqni kee filatutti geessi. **9** Gara Lewwota warra luboota ta'aniitiif qondaaltota yeroo sana hojji irra turanii dhaqi. Waa'ee dubbi sanaa isaanii mari'adhu; isaanis murtii isaa sitti himu. **10** Atis akkuma yaada isaan siif kennan sanaatti iddo Waaqayyo filatutti murtii kennuu qabda. Waan hunda qajeelfama isaan

siif kennaniin hojjedhu. **11** Akka seera isaan si barsiisaniiitti fi akka qajeelfama isaan siif kennaniitti hojjedhu. Waan isaan sitti himan irraa mirgatti yookaan bitaatti hin gorin. **12** Namni abbaa seeraa yookaan luba Waaqayyo Waaqa ke tajaajiluuf achi dhaabatu tuffatu haa ajjeefamu. Ati waan hamaa Israa'el keessaa baasuu qabda. **13** Sabni hundis waan kana dhaga'ee ni sodaata; itti deebi'ees hin tuffatu. **14** Ati yommuu biyya Waaqayyo Waaqni kee siif kennutti galtee dhaaltuu fi biyya sana keessa qubattee, "Akuma saboota naannoo koo jiraataniitti anis mootii of irrattan moosisa" jettutti, **15** mootii Waaqayyo Waaqni kee filatu of irratti moosisi. Nama obboleessa kee Israa'el ta'e keessaa malee nama biyya alaa of irratti hin moosisin. **16** Sababii Waaqayyo, "Lammata garas hin deebitan" jedhee sitti himeef, mootichi ofii isaatii fardeen hin baay'ifatin yookaan lakkooobsa fardeenii baay'ifachuuuf jedhee gara Gibixtti saba hin deebisin. **17** Akka yaadna isaa hin badneef inni niitota baay'ee fuudhui hin qabu; meetii fi warqee baay'isees walitti qabachuu hin qabu. **18** Inni yommuu teessoo moutummaa issaa irra taa'utti garagalchaa seera kanaa luboota Lewwota ta'an irraa fudhatee kitaaba maramaa irratti ofii isaatii haa barreeffatu. **19** Inni akka Waaqayyo Waaqa isaa sodaachuu baratuuf dubbii seera kanaa hundaa fi ajajawwan kanneen of eeggannaadhaan duukaa bu'uuf kitaabichi isa wajjin haa turu; innis bara jireenya isaa guutuu haa dubbisu; **20** kunis akka inni akka waan obboloota isaa caalutti of ilaalee seericha irraa gara mirgaatti yookaan bitaatti hin gorreef. Akkasiinis innii fi sanyiin isaa moutummaa isaa irratti Israa'el keessatti bara dheeraadhaaf ni moo'u.

18 Luboonni warri Lewwota ta'an jechuunis gosti Lewwii hundi Israa'el wajjin qooda lafaa yookaan dhaala hin argatan. Isaan aarsaa ibiddaan Waaqayyoof dhi'atuu irraa haa nyaataan; kun qooda isaanittii. **2** Isaan obboloota isaanii gidduutti dhaala tokko iyyuu hin qabaatin; akkuma inni isaan abdachisetti Waaqayyo dhaala isaanittii. **3** Qoodni luboonni saba aarsaa kormaa yookaan hoolaa dhi'eessu irraa argachuu malan foon harkaa, kan mangaagatii fi mi'a garaa ti. **4** Mataa midhaan keetti, daadhii wayinii haaraa fi zayiti kee jaqlabaa akkasumasu suufii jalqabaa kan hoolaa kee irraa haaddu isaanii kenuu qabda; **5** kunis sababii Waaqayyo Waaqni kee akka isaan yeroo hunda dhaabatanii maqaa Waaqayyooti tajaajilaniif gosoota kee hunda keessaa sanyii isaanii filateef. **6** Lewwichi tokko yoo magaalaawwan kee kanneen guutummaa Israa'el keessatti argaman kam iyyuu keessaa iddo jiraatuu ba'ee garaa guutuudhaan iddo Waaqayyo Waaqni filatu dhufe, **7** innis akkuma Lewwota fuula Waaqayyo dura dhaabatanii tajaajilaniitti achitti maqaa Waaqayyo Waaqa isaatini ha tajaajil. **8** Inni qabeenya maatii isaa kan gurguramu irraa maallaqa argatu illee Lewwota michoota isaa wajjin faayidaa argamu wal qixxee hirmaachuu qaba. **9** Ati yommuu biyya Waaqayyo Waaqni kee siif kennutti galltutti, hooji balfamaa saboonni achi jiraatan hoijetan sana hojechuu hin baratin. **10** Namni ilma isaa yookaan intala isaa ibiddatti aarsaa godhu, namni waa himu yookaan falfala hoijetu, namni milkii ilaalu, tolftattuun, **11** yookaan xibaartuun, ilaaltuun yookaan eker dubbisttuun yookaan namni nama du'e wajjin dubbatu tokko iyyuu gidduu keetti hin argamin. **12** Namni waan akkasii hoijetu kam iyyuu fuula Waaqayyo duratti balfamaa dha; sababii hooji jibbiisaa kanaatiifis Waaqayyo Waaqni fuula kee duraa saboota ari'ee ni baasa. **13** Ati fuula Waaqayyo Waaqa keetti durattii hir'inna malee jiraachuu qabda. **14** Saboonni ati lafa isaanii irraa buqqiftu warra falfala hoijetan yookaan warra ilaalaniidh. Garuu akka ati waan akkasii hoijettu Waaqayyo Waaqni kee

siif hin eeyyamamne. **15** Waaqayyo Waaqni kee obboloota kee keessa raajii akka kootii tokko siif kaasa. Atis isa dhaga'uu qabda. **16** Wanni ati gaafa waldaan Kooreebitti walitti qabame, "Ani akka hin duunefi lammata sagalee Waaqayyo Waaqa kootii hin dhaga'uu yookaan ibidda guddaa kana si'achi hin argu" jettee Waaqayyoon Waaqa kee kadhatte kanaatii. **17** Waaqayyo akkana naan jedhe: "Wanni isaan jedhan gaarrii dha. **18** Ani raajii akka keetii obboloota isaanii gidduudhaa isaanii nan kaasa; dubbii koo afaan isaa keessa nan kaa'a; innis waan ani isa ajaju hunda isaanittii hima. **19** Nama dubbii koo kan raajiin maqaa kootiin dubbatu dhaga'uu didu kam iyyuu, ani mataan koo isa nan gaafadha. **20** Garuu raajiin waan maqaa kootiin dubbatu fakkeesee waan ani akka inni dubbatu isa hin ajajin kam iyyuu dubbatu yookaan kan maqaa waaqota biraatiin dubbatu haa ajjeefamu." **21** Ati garaa keetti, "Nu dubbii Waaqayyo nutti hin dubbatu akkamitti beekuuu dandeeny?" jettu ta'a. **22** Yoo wanni raajiin tokko maqaa Waaqayyooti dubbate utuu hin guutamin hafe, dubbiin sun dubbii Waaqayyo hin dubbatuun dha. Raajiin sun itti fakkeesee dubbateeraatii isa hin sodaatin.

19 Yommuu Waaqayyo Waaqni kee saboota biyya isaanii siif kenuu balleessutti, yommuu ati ariitee isaan baafteef magaalaawwanii fi manneen isaanii keessa qubattutti, **2** walakkaa biyya Waaqayyo Waaqni kee akka ati dhaaltuuf siif kennutti ofii keetifi magaalaawwan sadii addaan baafadhu. **3** Akka namni nama ajjeese kam iyyuu itti baqatuuf daandiiwwan hojjedhuutti biyya Waaqayyo Waaqni kee akka dhaalaatti siif kenuu iddo sadiitti qoodi. **4** Seerri waa ee nama nama ajjeesee lubbuu isaa baafachuuuf achitti baqatuu jechuunis kan utuu hammina itti hin yaadin akka tasaa nama ollaa isaa ajjeesuu tokko ilaalu kanaa dha. **5** Namni tokko yoo muka murachuuf namicha ollaa isaa wajjin bosona seenee utuu muka muruuf qottoo isaa ol fudhatuu akkuma tasaa sibiilli irraa buqqa'ee namicha ollaa isaa sana dha'ee ajjeese, namni sun magaalaawwan kanneen keessa isaa tokkotti baqatee lubbuu ofii isaa oolfachuu danda'a. **6** Yoo kanaa achii namni haaloo dhiigaa baasuu tokko waan namichi nama ajjeese sun utuu duraan durse hamminna itti hin yaadin ollaa isaa ajjeeseef yoo ajjeefamuun hin qabaatin illee fagoo ta'u iyyuu inni aariidhaan duukaa bu'ee qaqqabee isaa ajjeesuu danda'a. **7** Sababii ani akka ati magaalaad sadii ofii keetifi addaan baafattu si ajajeefs kanuma. **8** Yoo Waaqayyo Waaqni kee akkuma abbootii keetifi kakuudhaan waadaa gale sanatti biyya kee siif bal'isee biyya waadaa isaanii gale sana guutummaatti siif kenne, **9** ati Waaqayyoon Waaqa kee akka jaallachuu fi yeroo hunda karaa isaa irra akka deemtuuf ajajawwan ani har'a siif kenuu hunda akka gaariitti yoo eegde, magaalaawwan kanneen irratti magaalaawwan sadii ni dabalatta. **10** Akka lafa kee kan Waaqayyo Waaqni kee dhaala godhee siif kenuu keessatti dhiigni nama qulqulluu hin dhangalaanee fi atis yakka dhiiga dhangalaasuutti akka hin gaafatameef waan kana godhi. **11** Garuu yoo namni tokko nama ollaa isaa jibbee riphee eeggachuuudhaan miidhaa irraan ga'ee isaa ajjeesee ergasii immoo magaalaawwan kanneen keessa tokkotti baqate, **12** maanguddoonee magaalaad inni keessa jiraachaa turee nama itti organii magaalaad inni itti baqate sanaa isa haa fichisiisan; akka inni ajjeesuufis nama haaloo dhiigaa ba'utti dabarsanii isaa haa kennan. **13** Garaa hin laafiniif; akka siif toltuuf yakka dhangalaafama dhiiga nama qulqulluu Israa'el keessaa balleessi. **14** Biyya Waaqayyo Waaqni kee akka dhaaltuuf siif kenuu keessatti dhaala dabarfamee siif kennamu irratti dhaga' mallattoo daangaa ollaa keetti kan namoonni durii dhaaban hin hiiqsin. **15** Nama yakka yookaan seera cabsuu kamiin iyyuu himatame tokkotti muruuf dhuga ba'umsi nama

tokko ga'aa miti. Dubbiin sun dhuga baatota lamaan yookaan sadiin mirkaneeffamuu qaba. **16** Yoo dhuga baatuun jal'aan tokko sobaan nama tokkotti dhugaa ba'e, **17** namoonni wal dhaban lamaan fuula Waaqayyoo duratti lubootaa fi abbootii murtii kanneen yeroo sanatti hojii irra jiran dura haa dhaabatan. **18** Abbootiin murtiis dubbicha gad fageessanii haa qoran; yoo dhuga baatuun sun sobduu ta'uun isaa mirkanaa'ee obboleessa isaa irratti sobaan dhugaa ba'e. **19** waanuma inni obboleessa isaa gochuu yaade sana isa godhaa. Ati hamaa of keessaa baasuu qabda. **20** Namoonni hafan waan kana dhaga'anii ni sodaatu; wanni hamaan akkasii lammataa gidduu keetti hin hojjetamu. **21** Ati gara laafina tokko iyuu hin argisiisin; qooda lubbuu lubbuun, qooda ijaa ijii, qooda ilkaanii ilkaan, qooda harkaa harki, qooda miillaas miilli baafamuu qaba.

20 Sababii Waaqayyo Waaqni kee inni biyya Gibxiitii si baase sun si wajjin jiruuf yommuu diinota kee loluuuf baatutti fardeenii fi gaariiwwan akkasumas humna waraanaa kan humna waraanaa kee caalu argitutti hin sodaatin. **2** Yommuu ati waraanatti dhi'aattutti lubni fuula duratti ba'e loltootattu haadubbatu. **3** Innis akkana haa jedhu; "Yaa Israa'eel, isin har'a diinota keessan loluuf waraanatti seenuuf jirtu. Garaan keessan hin raafamin yookaan hin sadaatinaa; hin na'inaa yookaan fuula diinota keessanii durattu hin holatinaan. **4** Kan mo'annaa isiniif kennuuf jedhee diinota keessan isiniif loluuuf isin wajjin ba'u Waaqayyo Waaqa keessaniitii." **5** Ajajjoonni loltootaa immoo loltootaan akkana haa jedhan: "Namni mana haaraa ijaaree hin eebbisiiin tokko iyuu jiraat? Inni gara mana isaatti haa deebi'u; yoo kanaa achii inni waraanaa irratti du'ee namni biraa mana isaa eebbisa. **6** Namni wayinii dhaabee irraa hin nyaatin jiraat? Inni gara mana isaa haa deemu; yoo kanaa achii inni lola keessatti du'ee namni biraa wayinii sana nyaata. **7** Namni niitiif fuudhuuf kadhatee utuu hin fuudhin dhufe jiraat? Inni gara mana isaa haa deemu; yoo kanaa achii inni lola irratti du'ee namni biraa ishee fuudha." **8** Ajajjoonni loltootaa ammas, "Namni sodaatu yookaan kan garaan isaa raafamu jiraat? Akka garaan obboloota isaaas hin raafameef inni gara mana isaatti haa deebi'u" haa jedhan. **9** Ajajjoonni yommuu loltootattu dubbatanii rawwatanitti loltoota irratti ajajjoota haa muudan. **10** Ati yommuu magaalaa tokko dha'uuf baatutti, duraan dursii namoota magaalaa sana keessa jiraatanifii waamicha nagaa godhi. **11** Yoo isaan tole jedhanii balbalaa siif banan, namni hundi siif haa bulu; hojjetaa kees haa ta'u. **12** Yoo isaan waamicha nagaa fudhachuu didanii waraanaaf sitti ba'an ati magaalattii marsi. **13** Yommuu Waaqayyo Waaqni kee dabarsee isaan sitti kennutti dhiirota magaalattii keessa jiraatan hunda goraadeedhaan fixi. **14** Garuu nadheenii fi joollee, horii fi waan magaalattii keessatti argamu hunda booji'iittii ofii keetti fudhahdu; ati boojuu Waaqayyo Waaqni kee diinota kee irratti siif kennetti fayyadamuu ni dandeessa. **15** Akki ati magaalawwan saboota naamnoo keetti hin ta'in kanneen akka malee fagoo ta'an gootus kanuma. **16** Ta'us magaalawwan saboota Waaqayyo Waaqni kee akka dhaalaatti siif kennu keessatti waan hafuu baafatu tokko illee hin hambisin. **17** Akkuma Waaqayyo Waaqni kee si ajajetti guutumaan guututti isaan barbadeessi; isaanis Heetota, Amoorota, Kana'anota, Feerzota, Hiifwotaa fi Yebuuusota. **18** Yoo kanaa achii akka ati waan jibbisisaas isaan waaqota isaanii waaqeffachuuudhaan hojjetan sana duukaa buutu si barsiisut; atis Waaqayyo Waaqa keetti cubbuu hojjetta. **19** Ati yommuu yeroo dheeraadhaaf magaalaa sana marsitee qabachuudhaaf ishee waraantutti, mukkeen ishee qottoodhaan cirtee hin balleessin; ati midhaan isaanii nyaachuu dandeessaatii isaan hin cirin.

Ati kan isaan marsitu mukkeen bosonaa namoota ta'aniiitii? **20** Garuu hamma magaalaan si wajjin wal loltu sun kufttu mukkeen akka isaan gumaa hin naqanne beektu murtee hojii ijaarsa marsuutiif itti fayyadamuu ni dandeessa.

21 Yoo namni tokko biyya Waaqayyo Waaqni kee akka dhaaltuuf siif kennu keessatti du'ee argamee namni isa ajjeese hin beekamin, **2** maanguddooni keetii fi abbootiin murtii kee dhaqanii fageenya iddooy inni itti du'ee fi magaalaawwan itti dhi'aatan gidduu jiru haas safaran. **3** Ergasiis maanguddooni magaalaa reefichatti aantu keessa jiraatan goromsa takkumaa hin hojjetin kan waanjoo hin baatin fuudhanii **4** goromsa sana gara sulula hin qotamin yookaan wanni tokko iyuu irra hin facaaafamin kan bishaan yaa'u qabutti haa geessens. Sulula sana keessatts morma goromsa sanaa haa cabsan. **5** Lubooni jechuunis ilmaan Lewwii sababii akka tajaajilantii fi akka maqa Waqaqayyootiin eebbisaniif, akka dubbi wal dhabiisaati fi miidhaa dhagnaa kami irratti iyuu murtii kennanifii Waaqayyo Waaqa keetiin filatamanii isaan fuulduuratti haa dhi'aatan. **6** Ergasiis maanguddooni magaalaa reefichatti baay'ee dhi'aattuu hundi goromsa sulula keessatti mormi cabsame sana irratti harka isaanii haa dhiqatan. **7** Isaanis akkana haa jedhan: "Harki keenya dhiiga kanaa hin dhangalaafne yookaan yommuu wanni kun hojjetame iji keenya hin argine. **8** Yaa Waaqayyo, aarsaa araaraa kana saba kee Israa'eel kan furte sanaaf fudhadhu; dhiiga nama qulqulluu kanaas saba keetti hin herregin. Yakkii dhiiga dhangalaafamees isaanii haa dhifamu. **9** Atis sababii waan fuula Waaqayyoo duratti qajeelaa ta'e hojjeteef yakka dhangalaafamuu dhiiga nama qajeelaa akkasiin gidduu keetti ni balleessita." **10** Ati yommuu diinota kee loluuuf duultee Waaqayyo Waaqni kee dabarsee harka keetti isaan siif kennee boojuu fudhattutti, **11** yoo warra booji'amman keessatti dubartii bareedduu tokko argitee ishee jaallattee niittii ofii keetti godhattee ishee fuudhuu dandeessa. **12** Mana keetti ishee galchi; isheenis mataa ishee haa haaddattu; queens ishees haa qorattu; **13** uffata isheen yeroo booji'amtetti uffachaa turtes irraa baasi. Erga isheen mana kee keessa jiraattee ji'a tokko guutut abbaa fi haadha isheetiffi boossee booddee ati ishee wajjin ciiffee dhirsaa ishee ta'uun dandeessa; isheenis niittii kee ni taati. **14** Ati yoo isheetti gammaduu baattee akka isheen gara feete deemtu gad dhiisi. Ati waan ishee salphiteef ishee gurguruu yookaan akka garbittiitii ishee ilaaluu hin qabdu. **15** Namni tokko yoo niitota lama qabaatee ishee tokko jaallatee garuu lamaan isaanii iyuu ilmaan da'anii, yoo ilmi hangafini niittii inni hin jaallanne sana irraa dhalate, **16** namichi yommuu qabeenya isaa ilmaan isaatif qoodutti mirga hangafummaa ilma niittii jibbe sanaa ilma niittii jaallatuutif dabarsee kennuu hin qabu. **17** Garuu ilma hangafichta niittii hin jaallanne sana irraa dhalcheef qooda dhaala isaa keessaa harka lama kennuufiidihaan isa beeksisu qaba. Ilmi sun mallattoo jalgabaa kan jabina abbaa isaa ti. Mirgi hangafummaa kan isaa ti. **18** Namni tokko yoo ilma mata jabeessaa fi fincilaabbaa fi haadha isaatifi hin ajajamnee fi kan yommuu isa adaban hin dhageeny qabaate, **19** abbaa fi haati isaa qabaniib albalaa magaalaa isaa duratti maanguddootatti isa haa fidan. **20** Isaanis, "Gurbaan keenya kun mata jabeessaa fi fincilaabba; nuuf hin ajajamu; inni albaadhessaa fi machooftuu dha" jedhanii maanguddootatti haa himan. **21** Ergasiis namoonni magaalaa isaa hundi dhagaadhaan tumanii isa ajjeesi. Ati hamaa of gidduuudhaa baasuu qabda. Israa'eloonni hundi waan kana dhaga'anii ni sodaatu. **22** Yoo namni tokko cubbuu adabbii du'a isatti mursiisu hojjetee ajeefamee reeffi isaa mukatti fannifame, **23** ati reeffa isaa muka irra bulchuu hin qabdu. Waan namni

muka irratti fannifamu abaarsa Waaqaa jala jiruuf isa gaafuma sana awwaali. Ati biyya Waaqayyo Waaqni kee akka dhaalatti siif kenuu hin xureessin.

22 Utuu sangaan yookaan hoolaan obboleessa keetii badaa jiruuf yoo argite, deebisitii isatti fidi malee cal'iftee bira hin darbin. **2** Yoo obboleessi sun sirraa fagoo jiraate yookaan yoo isa beekuu baatte sangaa yookaan hoolaa sana fuudhii galiiyii hamma inni barbaacha dhufutti of bira tursi. Ergasii deebisii isaaft kenni. **3** Yoo harreen yookaan wayyaan yookaan wanni fedhe iyuu obboleessa kee jalaa badee argite akkasuma godhi malee dhiiifte bira hin darbin. **4** Yoo harreen yookaan sangaan obboleessa keetii karaa irratti kufee argite akka inni ol kaasee miilla isaatiin dhaabu gargaari malee bira hin darbin. **5** Dubarttiin uffata dhiiraa uffachuu hin qabdu yookaan dhiirri uffata dubartti uffachuu hin qabu; Waaqayyo Waaqni kee nama waan akkasii hoijetu kam iyuu ni jibbaatii. **6** Ati yoo mana simbiraa kan muka irra yookaan lafa jiru utuu haati cuucii ishee yookaan anqaquu ishee hammattee jirtuu karaa cinatti argite haadha sana cuucii ishee wajjin hin fudhatin; **7** ati cuucii ishee fudhachuu ni dandeessa; garuu akka siif tolee bara dhereen jiraattuu akka haadha gad dhiiifte mirkaneeffadhul. **8** Yommuu mana haaraa ijaartutti akka namni bantii manaa irraa kufee mana keetti yakka dhangala'uun dhiigaa hin fidneef qarqara bantii isatti ittisa tolchi. **9** Iddoo dhaabaa wayinii keetii keessa sanyii gosa lamaa hin facaaasin; yoo ati akkas goote sanyii ati facaaftee sana qofa utuu hin ta'in iji iddo dhaabaa wayinii keetii ni bada. **10** Qotiyyoo fi harree walitti camaddee ittiin hin qotin. **11** Uffata suufii fi quncee talbaa kan walitti fa'amee dha'ame hin uffatin. **12** Roga wayyaa uffattuu afran irratti handaara tolchi. **13** Yoo namni tokko niittii fudhee erga ishee wajjin ciisee booddee ishee jibbee, **14** ishees qaanessee maqaa balleessuudhaan, "Ani niittii tana fudheera; garuu yommuu ani ishee wajjin ciisetti waan durbummaa ishee mirkaneessu hin arganne" jedhee, **15** abbaa fi haati intalattii ragaa durbummaa ishee mirkaneessu balbala irratti maanguddoota magaalattiitii haa dhi'eessan. **16** Abbaan intalattii maanguddootaanakkana haa jedhu; "Ani intala koo nama kanatti heerumsiiseera; inni garuu ishee jibbe. **17** Maqaa ishees balleessee, 'Ani intala kee durbummaa isheettin hin arganne' jedhe. Garuu ragaaan durbummaa intala kootii mirkaneessu kunoo ti." Kana irratti abbaa fi haati ishee fuula maanguddoota magaalatti duratti wayyaa sana haa diriirsan; **18** maanguddoonni sunis namicha sana qabani haa adaban. **19** Isaanis sababii namichi kun maqaa durba Israa'el tokkoo xureessee meetii saqiliidhingga tokko baasisanii abbaa intalattiitii haa kennan; isheen niittii isaa taatee haa jiraattu innis hamma lubbuudhaan jirutti ishee hiikuu hin danda'u. **20** Ta'us yoo himannaan dhi'aate sun dhugaa ta'ee ragaan durbummaa intalattii mirkaneessu hin argamin, **21** isheen balbala mana abbaa ishee duratti fidamtee namoonni magaalaan ishee hamma isheen duuttutti dhagaadhaan ishee haa tuman; isheen utuma mana abbaa ishee jirtuu sagaagaluuudhaan gocha Israa'el keessatti qaaniit ta'e hoijetteerti. Ati gidduu keetii waan hamaa baasuu qabda. **22** Yoo namni tokko utuu niittii nama biraa wajjin ciisuu argame lamaan isaanii iyuu, namichi ishee wajjin ciisee fi dubartti sun ajeefamu qabu. Ati Israa'el keessaa waan hamaa baasuu qabda. **23** Yoo namni tokko durba kaadhimamte magaalatti argee ishee wajjin ciise, **24** waan isheen utuu magaalaa keessa jirtuu na oolchaa jettee hin iyiniif, namichi immoo waan niittii nama biraa salphiseef, lamaan isaanii iyuu gara balbala magaalatti geessatii hamma isaan du'anitti dhagaadhaan tumaa. Waan hamaa gidduu keessanii balleessaa.

25 Garuu yoo namni tokko durba kadhatamte tokko baadiyyaatti argee ishee gudeede, namichi waan kana godhe qofti haa ajeefamu. **26** Intalattii hin tuqinaa; isheen cubbuu du'an ishee ga'u tokko iyuu hin hoijenneeti. Dubbiin akkasii nama balaa buusee namicha ollaa isaa ajeesuuun wal fakakaat; **27** kunis waan namichi durba kaadhimamte sana baadiyyaatti argatee yoo iyrite illee namni isheef birmatu hin argamneef. **28** Namni tokko yoo durba hin kaadhimamin tokko argee humnaan ishee gudeedee wanni kun beekame, **29** inni abbaa isheetti fi meetii saqiliidhingga shantama haa baasu. Inni waan gudeedee durbummaa ishee balleesseef ishee fudhhuu qaba. Hamma lubbuun jirutti ishee hiikuu hin danda'u. **30** Namni tokko niittii abbaa isaa fudhhuu hin qabu; inni siree abbaa isaa hin xureessin.

23 Namni kolaafame yookaan dhagni saala isaa irraa murame kam iyuu waldaa Waaqayyoo hin seenin. **2** Namni haraamuudhaan dhalate yookaan sanyiin isaa kam iyuu hamma dhaloota kurnaffaatti waldaa Waaqayyoo hin seenin. **3** Namni gosa Amoon yookaan gosa Mo'aab yookaan sanyiin isaa kam iyuu hamma dhaloota kurnaffaatti waldaa Waaqayyoo hin seenin. **4** Isaan yeroo ati Gibxii baatetti karaa irratti buddeenaan yookaan bishaaniin si hin simanne; qooda kanaa akka inni si abaaruuf Bal'aamilm Be'oor namicha biyya Phetoor ishee Phaadaan Arraamitti argamtu sana keessa jiraatu sitti bitan. **5** Ta'us Waaqayyo Waaqni kee abaarsa sana eebbatti siif geeddare malee Bal'aamilm hin dhageeny; Waaqayyo Waaqni kee si jaallataatii. **6** Ati hamma lubbuudhaan jirtutti akka isaan nageenya fi badhaadhummaa qabaatan hin barbaadin. **7** Waan inni obboleessa kee ta'eef nama gosa Edoom hin tuffatin. Ati sababii akka alagaatti biyya isaa keessa jiraatteef nama Gibxi hin tuffatin. **8** Jjooleen dhaloota sadaffaa kanneen isaanii dhalatan waldaa Waaqayyoo seenuu ni danda'u. **9** Yommuu diinota kee loluuf baatutti xuraa'ummaa hunda irraa of eegi. **10** Namni tokko yoo halkan aeetaa dhangalaasuuudhaan of xureesse inni keessaa gad ba'ee ala haa turu. **11** Gara galgalaa garuu dhiqatee yeroo aduun dhiitutti gara qubataatti haa deebi'u. **12** Ati qubataan alatti lafa itti gad baatu qopheeffadhul. **13** Meeshaa kee keessaa waan ittiin lafa qottu qabaadhu; ati yommuu gad teessee kaatutti boolla qotiti biyyoo itti deebsi. **14** Waaqayyo Waaqni kee si eeguu fi diinota kee dabarsee sitti kennuudhaaf qubata kee keessa deddeebi'atii; akka inni gidduu keetti waan xuraa'aa argee siraa hin deebineef qubanni kee qulqulluu ta'u qaba. **15** Yoo garbichi tokko kooluu sitti gale, ati dabarsitee gootfaa isatti isa hin kennin. **16** Inni gidduu kee lafa jaallatee fi magaalaa filate keessa haa jiraatu. Ati isaa hin cuqursin. **17** Dhiirri yookaan dubartti Israa'el kam iyuu sagaagaltuu mana waqaq tolfaamaa hin ta'in. **18** Dubartti yookaan dhiirri sagaagalu tokko irraa akka galchaatti kennaa fuutee mana Waaqayyo Waaqni keetitii hin fidin; lachan isaanii iyuu fuula Waaqayyo Waaqni keetii duratu jibbisiso dhaatii. **19** Ati maallaqa yookaan nyaata yookaan waan dhala argamsiisu kam iyuu dhalaan obboleessa keetif hin liqeessin. **20** Ati nama ormaa irraa dhala gaafachuu ni dandeessa; garuu akka Waaqayyo Waaqni kee biyya ati dhaaluuf itti galtutti waan harki kee tuqe hundaan si eebbisuuf obboleessa kee irraa dhala hin fudhatin. **21** Ati yoo Waaqayyo Waaqni keetif wareega tokko wareegde, sababii Waaqayyo Waaqni kee cimsaa waan sana sirraa barbaaduu akka cubbuu sitti hin taaneef dafitii of irraa baasi malee lafa irra hin harkisin. **22** Yoo wareeguu baattee garuu ati cubbamaa hin taatu. **23** Waan arrabni kee dubbate gochuuf of eeggadhu; afaanuma keetii jaallatee Waaqayyo Waaqni keetif wareegdeertaati. **24** Ati yoo iddo dhaabaa wayinii ollaa keetii keessa seente,

ija feete hunda nyaadhu; garuu tokko illee guuboo kee keessa hin kaa'atin. **25** Yoo lafa qotisaa midhaan olla keetii keessa seente, asheetii cirachuu ni dandeessa; garuu midhaan isaa kan dhaabatutti haamtuu kee hin buusin.

24 Namni tokko erga niitii fuudhee booddee yoo waan fafaa ishee irratti argee ishee jibbe, inni waraqaa ragaa hiikkaa barreesee itti kennuudhaan mana isaatii baasee ishee haa geggeessu. **2** Isheen erga mana isaatii baatee booddee yoo niitti nama biraat taate, **3** yoo dhirsi ishee lammafaan ishee jibbee waraqaa hiikkaa barreesee kenneefaa mana isaatii ishee baase yookaan yoo inni du'e, **4** dhirsi inni jalqabaa kan ishee hiike sun erga ishee xurooftee boodeeb'iis ishee fuudhuun isaaif hin eeyyamamu. Wanni kun fuula Waaqayyo durattti balfamaa dha. Ati biyya Waaqayyo Waaqni kee akka dhaalaatti siif kennutti cubbuu hin fidin. **5** Namni dhi'eenyatti niitti fuudhe tokko lafa waraanaatti hin ergamin yookaan akka hojii biraat hoijetu hin dirqamin; inni waggaa tokkoof mana ofii isaa haa turu; niitti isaaas haa gammachiisu. **6** Ati dhagaa daakuutii fi majii isaa yookaan majii isaa qofa illee taanaan akka qabdiitti hin fudhatin; kun lubbuu namaa qabdi godhanii fudhachuu t'aati. **7** Namni tokko yoo obboleessa isaa kan gosa Israa'el tokko hatee garbicha godhate yookaan gurgurte inni ajieefamuu qaba. Ati waan hamaa gidduu keetii baasi. **8** Waa'ee nama lamxaa'ee garuuakkuma Lewwomni luboota ta'an qajeelcha siif kennan sanatti hoijechuu klee qalbeeffadhu. Ati waan ani isaan ajaje of eeggannaadhaan duukaa bu'u qabd. **9** Waan Waaqayyo Waaqni kee erga isin biyya Gibxiitii baatanii booddee karaa irratti Miiriyaamitti fide sana yaadadhu. **10** Yommuu olla keetifi liqii gosa kamii iyyuu kennutti waan inni akka qabdiitti siif kennu fudhachuudhaaf mana isaa hin seenin. **11** Ati ala turiitii namichi ati waan liqeessituuf sun qabdii siif kennu sana siif haa fidu. **12** Yoo namni sun hiyyeessa ta'e qabdii isaa of bira hin bulchin. **13** Akka inni kootii isaa uffatee buluuft utuu aduun hin dhi'in deebisif. Innis si eebbisaa; wanni kun immoo fuula Waaqayyo Waqa keetii durattti akka hojii qajeelummaatti siif hedama. **14** Obboleessa kee nama gosa Israa'el yookaan alagaan magalaawwan kee tokko keessa jiraatu illee taanaan hiyyeessa yookaan rakkataa qaxarame tokko hin saamin. **15** Gatii inni ittiin hoijete gaafuma sana utuu aduun hin lixin kenniif; waan hiyyeessa ta'eef inni abdiidhaan eegataatii. Yoo kanaa achii inni Waaqayyoon sitti waammatee wanni kun cubbuu sitti ta'a. **16** Abbootiin sababii ijoollee isaaniitiif ajieefamuu hin qaban yookaan ijoolleen sababii abbootii isaaniitiif ajieefamuu hin qaban; tokkoon tokkoon nmaa sababii cubbuu ofii isaatiff du'a. **17** Ati murtii alagaan yookaan ijoollee abbaa hin qabnee hin jal'isin yookaan uffataa haadha hiyyeessaa qabdii hin fudhatin. **18** Ati akka biyya Gibxitii garbicha turtee fi akka Waaqayyo Waaqni kee achii si fure yaadadhu. Wanni ani akka ati waan kana hoijettuu si ajajuuufs kanuma. **19** Yommuu midhaan lafa qotisaa keetii walitti qabdutti yoo bissiin hafe jiraate isaaaf jettee duubatti hin deebi'in; akka Waaqayyo Waaqni kee hojii harka keetii hundaan si eebbisuuf alagoota, ijoollee abbaa hin qabnee fi haadha hiyyeessaaatiif dhiisi. **20** Yommuu ija muka ejersa keetii harcaftuttis kan hafe funaannachuuif jettee hin deebi'in; waan hafe sana alagaaf, ijoollee abbaa hin qabnee fi haadha hiyyeessaaatiif dhiisi. **21** Yommuu ija iddo dhaabaa wayinii keetii walitti qabdutti waan hafe funaarnachuudhaaf hin deebi'in. Waan hafe sana alagaadhaaf, ijoollee abbaa hin qabnee fi haadha hiyyeessaaatiif dhiisi. **22** Ati akka Gibxitii garbicha turte yaadadhu. Wanni ani akka ati waan kana gootu si ajajuuufs kanuma.

25 Yoo namoonni lama wal dhabanii gara mana murtii dhufan, abbootiin seeraa isa qulqulluu gad dhiisanii isa yakka qabutti muruu qabu. **2** Yoo namicha balleessa qabu sanaaf garafamuun male abbaan murtii akka inni ciisu godhee fuula namichaa durattti lakkooobsa yakka isaatiff maluuu isaa garafsiisu; **3** ta'us inni afurtama caalaa isa hin garafsiisin. Inni kana caalaa yoo garafame obboleessi kee fuula kee durattti ni qaana'a. **4** Qotiyoo midhaan sirbsiisutti jiru afaan hin hidhin. **5** Yoo obboloonni wajjin jiraatanii isaan keessaa tokko utuu ilma hin dhalchin du'e, niitti isaa maatiidhaa alatti heerumuun hin qabdu. Waarsaan ishee ishee fuudhee niitti haa godhatu; waan waarsaan tokko guutuufi qabus isheedhaaf haa guutu. **6** Akka maqaan isaa Israa'el giddiudhaa hin badneef ilmi isheen deessu hangafni maqaa obboleessa du'e sanaatiin haa waamamu. **7** Ta'us yoo namichi sun niitti obboleessa isaa fuudhuu hin barbaanne isheen gara balbala magalaatti maanguddoota bira dhaqxee, "Waarsaan koo maqaa obboleessa isaa Israa'el keessatti waamsisuus dideera. Inni waan waarsaan tokko guutuu qabu naaf hin guutu" haa jettuun. **8** Ergasiis maaanguddoone magaalaa isaatii waamanii isaa haa haasofsiisan. Yoo inni yaada isaa geeddarachuu didee, "Ani ishee fuudhuu hin fedhu" jedhe, **9** niitti obboleessa isaa sun fuula maanguddootaa durattti gara isaa dhaqxee kophee miilla isaa tokko irraa baafti; fuula isattis tuftee, "Nama obboleessa isaatiff mana hin dhaabne irratti waan akkanatu raawwatama" haa jettu. **10** Sanyin nama sanaas Israa'el keessatti, "Maatti kopheen irraa baafame" jedhamee waamama. **11** Yoo utuu namoonni lama wal lolanii, niitti isaa tokkoo dhufutee dhirsaa ishee harka namicha isaa tumaa jiru sanaati baasuff harka ishee hiiyattee saala namichaa qabde, **12** ati harka ishee irraa muri. Garaa hin laafiniif. **13** Korojoo kee keessaa madaaliwwan wal caalan lama jechuun tokko ulfaataa tokko immoo kan hin ulfaanne hin qabaatin. **14** Mana kee keessaa safartuuwwan garaa garaa lama jechuunis tokko guddaa tokko immoo xinnaa hin qabaatin. **15** Ati akka biyya Waaqayyo Waaqni kee siif kennu keessa bara dheeraa jiraattuuf madaaliif fi safartuu qajeelaa fi amanamaa ta'e qabaadhu. **16** Waaqayyo Waaqni kee nama waan akkasii hoijetu kam iyyuu, nama jal'ina hoijetu kam iyyuu ni balfatti. **17** Waan Amaaleeqoonni yeroo ati Gibxiia baatu karaa irratti si godhan sana yaadadhu. **18** Isaan yeroo ati dadhabdee buttutte turtetti karaa irratti si argatanii warra duubaan tirachaa turan hunda ajeesan; Waqaas hin sodaaneen. **19** Yommuu Waaqayyo Waaqni kee biyya dhaala godhee siif kennutti, diinota naannoo keetii irraa boqonnaa siif kennutti, yaadanno Amaaleq samii jalaa balleessi. Waan kana hin dagatin!

26 Ati yommuu biyya Waaqayyo Waaqni kee dhaala godhee siif kennutti galtee dhaaltee keessa qubattutti, **2** midhaan lafa biyya Waaqayyo Waaqni kee siif kennu irraa argattu hunda irraa mataa isaa fuudhiittii guuboo keessa kaa'i. Ergasiis iddo Waaqayyo Waaqni kee iddo jireenya Maqaa isaatiff filatu dhaqi; **3** luba yeroo sanatti hojii irraa jiruun, "Ani biyya Waaqayyo akka nuu kennu abbootii keenyaaf waadaa galetti dhufuu koo har'a fuula Waaqayyo Waqa keetii durattti nan labsa" jedhi. **4** Lubni sunis guuboo sana si harkaa fuudhee iddo aarsaa Waaqayyo Waqa keetii dura ni kaa'a. **5** Atis Waaqayyo Waqa kee durattti akkana jettee ni labsita; "Abbaan koo nama biyya Arraam kan asii fi achi godaanu ture; innis namoota xinnoo fudhatee Gibxitii gad bu'e; achis jiraatee saba guddaa, humna qabeessaa fi akka malee baay'ee ta'e. **6** Warri Gibxi garuu nu hacuucuu fi nu dhiphisuudhaan hojii jabaa nutti fe'an. **7** Nu ergasiis gara Waaqayyo Waqa abbootii keenyaatti iyyanne; Waaqayyo

sagalee keenya dhaga'ee rakkina keenya, dadhabbi keenyaa fi hacuucamuun keenya arge. **8** Kanaafuu Waaqayyo harka jabaa fi irree diriifameen, sodaachisa guddaadhaan, mallattoo fi dinqiidhaan Gibxii nu baase. **9** Iddoo kanattii nu fidee biyya aannanii fi damma baafuu kana nuuf kenne; **10** ammas yaa Waaqayyo kunoo, ani midhaan lafa ati naa kennitee irraa mataa isaa fideera." Guuboo sanas fuula Waaqayyo Waaqa keetii dura kaa'iittii fuula isaa duratti gad jedhii sagadi. **11** Ati, Lewwomni fi alagoonni gidduu kee jiraatan waan gaarii Waaqayyo Waaqni kee sii fi maatii keetiif kenne hundaan gammadaa. **12** Yommuu waggaa sadaffaatti jechuunis waggaat itti kennaa kuudhan keessaa tokko baafamutti midhaan kee irraa erga kennaa kuudhan keessaa tokko baaftee raawwatee booddee akka isaan magaalaawwan kee keessatti nyaatanii quufaniif Lewwotaaf, alagootaaf, ijoolee abbaa hin qabneefi haadhota hiyyeessaatiif kenni. **13** Ergasiis Waaqayyo Waaqa keetii akkana jedhi; "Ani akkuma ajaya kee kan ati na ajajje hundaatti qooda qulqulluu mana kootii baasee Lewwotaaf, alagootaaf, ijoolee abbaa hin qabnee fi haadhota hiyyeessaatiif kenneara. Ani ajajawwan kee irraa hin gorre yookaan tokko isaanii illee hin daganne. **14** Ani yeroon gadda irra tures kutaa qulqulluu sana irraa homaa hin nyaanne; yookaan ani yeroon xuraa'etti isa irraa waan tokko illee hin fuune; warra du'anifiis hin dhi'eessine; ani Waaqayyo Waaqa kootiif ajajameera; waan ati na ajajje hundas hojjedheera. **15** Samii irraa, iddo jireenya keetii qulqulluu irraa gad ilaalii; saba kee Israa'elii fi biyya akkuma abbootii keenyaa'af waadaa galtetti nuu kennitee kan aannanii fi dammi keessaa burqu kana eebbisi." **16** Waaqayyo Waaqni kee akka ati ajajawwanii fi seerawwan kanneen eegdu har'a si ajaja; tita akka garaa kee guutuu fi lubbuu kee guutuudhaan isaan eegdu of eeggadhu. **17** Ati akka Waaqayyo Waaqa kee ta'ee fi akka karaa isaa irra deddeebitu, akka qajeelchawwan isaa, ajajawwanii fi seerawwan isaa eegdee isaaaf ajajamtu har'a dubbatteerta. **18** Waaqayyos akkuma abdachiise sanatti akka ati saba isaatii fi qabeenya isaa taatee ajajawwan isaa hunda eegdu har'a dubbateera. **19** Inni akka saboota uume hundaan olitti galataan, maqaa fi ulfinaan ol si kaasuu fi akkuma waadaa gale sanaatti akka ati Waaqayyo Waaqa keetiif saba qulqulluu taatu dubbateera.

27 Musee fi maanguddooni Israa'el akkana jedhanii saba aajajan; "Ajajawwan ani har'a isiniif kenuu kanneen hunda eegaa. **2** Erga biyya Waaqayyo Waaqni kee siif kennutti galuuf Yordaanos ceetanii booddee dhagoota gurguddaa dhaabitii nooraa dibi. **3** Yommuu akkuma Waaqayyo Waaqni abbootii keetii si abdachiisetti biyya aannanii fi dammi keessaa burqu kan Waaqayyo Waaqni kee siif kennutti galuuf ceetutti dubbiwwan seera kanaa hunda dhagoota irratti barreessi. **4** Ati erga Yordaanos ceetee booddee akkuma ani har'a si ajajutti dhagoota kanneen Tulluu Eebaal irra dhaabii nooraa dibi. **5** Achittis Waaqayyo Waaqa keetii iddo aarsaa kan dhagaa irraa hojjetame dhaabi; mi'a sibiiila tokko iyyuu hin fayyadamin. **6** Iddoo aarsaa Waaqayyoo Waaqa keetii dhagaa hin soofaminiin hojjedhu; achi irrattis Waaqayyo Waaqa keetiif aarsaa gubamu dhi'eessi. **7** Achittis aarsaa nagaa qalii nyaadhuutii fuula Waaqayyo Waaqa keetii duratti gammadi. **8** Dhagoota irratti dubbiwwan seera kanaa hunda ibsi barreessi." **9** Musee fi Lewwomni luboota ta'an Israa'eloota hundaan akkana jedhan; "Yaa Israa'el, cal'isii dhaga'il Ati har'a saba Waaqayyo Waaqa keetii taateerta. **10** Waaqayyo Waaqa keetiif ajajamiiiti ajajawwan isaatii fi qajeelchawwan ani har'a siif kennu dhaga'i." **11** Museenii gaafasuma akkana jedhee saba ajaje: **12** Yommuu isin Yordaanosin ceetanitti gosoorni Simi'oон, Lewwii, Yihuudaa, Yisaakor, Yooseefii fi kan Beniyaam

sabe eebbisuuf gaara Gerziim irra haa dhaabatan. **13** Gosoorni Ruubeen, Gaad, Aasheer, Zebululoon, Daanii fi Niftaalem immoo abaaruuf Tulluu Eebaal irra haa dhaabatan. **14** Lewwomni sagalee isaanii ol fudhatanii akkana jedhanii saba Israa'el hundut haa labsan: **15** "Namni fakkii soofu yookaan baqsae Waqaq tolfamaa jechuunis waan fuula Waaqayyoo duratti balfamaa ta'e hojjetu kan waan ogummaa harkaatiin hojjetame dhoksee ol dhaabu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **16** "Namni abbaa isaa yookaan haadha isaa qaanessu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **17** "Namni dhagaa daarii ollaa isaa dhiibu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **18** "Namni nama jaamaa karaa irraa jal'isu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **19** "Namni murtii alagaa, ijoolee abbaa hin qabneetti fi niitotta dhirsooni isaanii irraa du'anii jal'isu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **20** "Namni niitti abbaa isaa wajjin ciisu haa abaaramu; inni siree abbaa isaa xureesseeraatti." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **21** "Namni horii kam iyyuu wajjin wal bira ga'u haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **22** "Namni obboleettii isaa intala abbaa isaa yookaan intala haadha isaa wajjin ciisu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **23** "Namni haadha niitti isaa wajjin ciisu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **24** "Namni dhoksaadhaan ollaa isaa ajjeesu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **25** "Namni nama qulqulluu ajjeesuuf jedhee matta'aa fudhatu haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu. **26** "Namni dubbiwwan seera kanaa eeguudhaan jabaatee hin dhaabanne haa abaaramu." Ergasiis sabni hundi, "Ameen!" haa jedhu.

28 Yoo ati guutumaan guutuutti Waaqayyo Waaqa keetiif ajajamtee ajajawwan isaa kanneen ani har'a siif kenuu of eeggammaadhaan duukaa buute, Waaqayyo Waaqni kee saboota lafa irra jiraatan hundaan olitti ol si qaba. **2** Yoo ati Waaqayyo Waaqa keetii ajajamte eebbi kun hundi siif ta'si; si faana deemas: **3** Ati magalaatti ni eebbfamta; baadiyyaattii ni eebbfamta. **4** Iji gadameessa keetii, iji lafa keetii, iji horii keetii, jabbii loon keetitii fi korbeeyyi bushaayee keetii ni eebbfamtu. **5** Guuboone keetii fi mi'i bukoo keetii ni eebbfamtu. **6** Ati yommuu galtu ni eebbfamta; yommuu baatus ni eebbfamta. **7** Waaqayyo akka diinonni kee kanneen sitti ka'an fuula kee duratti mo'ataman ni godha. Isaan karaa tokkoon sitti dhufu, garuu karaa torbaan si baqatu. **8** Waaqayyo gombisaat keetii fi waan harki kee qabate hundatti eebba isaa ni erga. Waaqayyo Waaqni kee biyya siif kenuu keessatti si eebbis. **9** Yoo ati ajaja Waaqayyo Waaqa keetii eegde karaa isaa irra deddeebite, Waaqayyo akkuma kakuudhaan si abdachiisetti saba isaa qulqulluu godhee si dhaaba. **10** Ergasiis saboonni lafa irra jiraatan hundi akka ati maqaa Waaqayyootiin waamantu arganii si sodaatu. **11** Waaqayyo biyya siif kennuuf abbootii keetiif kakate keessatti ijoolleedhaan, jabbootaa fi midhaan lafaatiin sooruma irra dhangala'aa siif kenna. **12** Waaqayyo yeroodhaan lafa keetti bokkaa ergee hojjii harka keetii hunda eebbisuuf gombisaat badhaadhummaa isaa jechuunis samiiwwan ni bana. Ati saboota hedduudhaaf ni liqeessita malee tokko isaanii irraa iyyuu hin liqeeffattu. **13** Waaqayyo mataa si godha malee eegjee si hin godhu. Ati yoo ajajawwan Waaqayyo Waaqa keetii kanneen ani har'a siif kenuu of eeggammaadhaan eegdee duukaa buute, yeroo hunda irra aanta malee jala hin antuu. **14** Ati waaqota biraax duukaa bu'uufi tajaajiluudhaan ajajawwan ani har'a siif kennu kanneen irraa mirgattis bitaattis hin gorin. **15** Garuu yoo ati Waaqayyo Waaqa

keetiif ajajamuu battee ajajawwan isaatii fi qajeelchawwan isaa kanneen ani har'a siif kenne hunda of eeggannaadhaan eeguu didde, abaarsawan kenneen hundi si qaqqabu; si liqimsus: **16** Ati magalaatti ni abaaramta; baadiyyaattis ni abaaramta. **17** Guuboon kee ni abaarama; mi'i bukoo keetis ni abaarama. **18** Iji gadameessa keetii, jji lafa keetii, jabbii loon keetitii fi korbeeyyi bushaayee keetii ni abaaramu. **19** Ati yommuu galtu ni abaaramta; yommuu baatu illee ni abaaramta. **20** Ati sababii isa dhiiftet waan hamaa hoijetteef Waaqayyo hamma ati barbadooftee daftees lafa irraa dhabamtutti waan harki kee hoijetu hundaan abaarsa, joonja'u fi dheekkamsa sitti erga. **21** Waaqayyo hamma biyya ati dhaaluf itti galtu irraa si balleessutti dhukkubaan si dha'a. **22** Waaqayyo hamma ati lafa irraa dhabamtutti, dhukkuba nama huqqisuun, dhagna gubaa fi dhullaadhaan, ho'a adututti fi bona hamaaadhaan, collaguu fi waagiidhaan si dha'a. **23** Samiin mataa keetii olii naasii, lafti miilla kee jalaa sibiila ta'a. **24** Waaqayyo bokkaa lafa keetii awwaaraa fi daaraatti geeddaar; kunis hamma ati baddutti samiidhaa sitti gad harca'a. **25** Waaqayyo akka ati diina kee duratti mo'atamu godha. Ati karaa tokkoon isaanitti dhuuta; garuu karaa torbaan isaan duraa baqatta; mootummoota lafa irra jiran hundaaf waan kolfaa taata. **26** Reeffi kee simbirroota samii hundaa fi bineensota lafaatiif nyaata ta'a; namni sodaachisee isaan ari'u hin jiraatu. **27** Waaqayyos dhukkuba ati hin fayyine jechuunis dhullaa biyya Gibxiitiin, iitaan, madaa maluu fi cittoodhaan si dhiphisa. **28** Waaqayyo maraatummaadhaan, jaamummaa fi burjaja'u sammuuutiin si dhiphisa. **29** Ati guyyaa saafaa akka jaamaa dukkana keessa waa qaqqabatuutti deemta; wanni ati hoijetu hundinuu siif hin milkaa'; guyuma guyyaan cunqrufamtee saamamta; kan si oolchus hin jiru. **30** Ati niitti kaadhimatta; garuu nama biraatu ishee wajjin ciisa. Mana ijarratta; garuu keessa hin jiraattu. Wayinii dhaabbatta, garuu ija isaa hin nyaattu. **31** Sangaan kee fuula kee duratti qalama; garuu ati foon isaa irraa homaa hin nyaattu. Harreen kee humnaan sirraa fudhatama; siif hin deebifamus. Hoolonni kee diinota keetiif kennamu; namni isaan harkaa buusus hin jiru. **32** Ilmanii fi intallan kee namoota ormaatifi kennamu; jji kees guyyuma guyyaan isaan eeguudhaan fajaja; ati harka ol fudhachuu humna hin qabaattu. **33** Oomisha lafa keetitii fi humna keetii hunda namoonnii ati hin beekne ni nyaatu; ati bara jirenya keetii guutuu cunqrufamtee jiraachuu malee homaa hin qabaattu. **34** Wanni ati argitu hundi si maracha. **35** Waaqayyo faana miilla keetitii jalqabee hamma gubbaa mataa keetii ga'utti madaa hin fayyine kan nama dhiphisuun jilbab fi miilla kee ni dha'a. **36** Waaqayyo si'ii fi mootii ati of irratti moosifte saboota ati yookaan abbootiin kee hin beekinitti ni kenna. Atis achitti waaqota biraa, waaqota mukaatii fi kan dhagaa ni waqqeffatta. **37** Saboota Waaqayyo itti si geessu hunda keessatti waan qaani, kan kolfaatii fi kan quba itti qaban ni taata. **38** Lafa qotisaa kee keessa sanyii baay'ee facafattaa; garuu sababii hawwaannisni nyaatee fixuu xinnoo walitti qabatta. **39** Atis wayinii dhaabdee kunuunsita; garuu waan raammoon nyaatuuf daadhii isaa hin dhugdu yookaan ija isaa hin cirattu. **40** Biyya kee guutuu keessaa muka ejersaa qabaattaa; garuu waan jji isaa lafatti harca'uuf ati zayittii isattii hin fayyadamtu. **41** Ati ilmanii fi intallan qabaattaa; garuu isaan waan booji'amanifi kan kee hin ta'an. **42** Mukaa fi oomisha lafa qotisaa keetii hunda tuuta hawwaannisatu fixa. **43** Alagaan gidduu kee jiraatu si caalaa guddata; ati garuu gad deemta. **44** Isatu siif liqeessa malee ati isaaq hin liqeessitu. Inni mataa ta'a; ati garuu eegee taata. **45** Abaarsi kun hundinuu si qaqqaba. Ati waan Waaqayyo Waqa keetiif hin ajajamnee fi

waan ajajawwanii fi qajeelchawwan inni siif kenne hin eeginiif hamma ati baddutti abaarsi kun si biraas hin hafu; si fudhatas. **46** Isaan bara baaaran si'ii fi sanyii keetti mallattoo fi dinqii ta'u. **47** Ati waan yeroo sooromaatti galataa fi gammachuudhaan Waaqayyo Waaqa kee hin tajaajiliini, **48** beelaa fi dheebuudhaan, daaraa fi hiyyummaa hamaaadhaan diinota Waaqayyo sitti kaasu ni tajaajilta. Inni hamma si balleessutti waanjoo sibilaa morma keetti kaa'a. **49** Waaqayyo biyya akka malee fagoo irraa, daarii lafaattiis saba akka risaa dafee gad bu'u kan ati afaan isaa hin beekne sitti kaasa; **50** innis saba jaarsaa ulfina hin kennine, kan daa'immaniif garaa hin laafnee fi kan akka malee sodaachisu dha. **51** Isaanis hamma ati baddutti ija loon keetitii fi ija lafa keetii ni nyaatu. Hamma ati barbadooftutti midhaan tokko iyuu, daadhii wayinii haaraa yookaan zayittii, jabboota loon keetitii fi korbeeyyi bushaayee keetii tokko illee siif hin dhiisian. **52** Isaan magaalaa biyya keetii hunda hamma dallaawwan ittisaan kanneen ati amanattu jijjiganitti ni marsu; magaalaa biyya Waaqayyo Waaqni kee siif kenne keessa jiran hunda iyuu ni marsu. **53** Ati sababii dhiphina diinonni kee yeroo si marsanitti sitti fidanitiif ija gudeeda keetii, foon ilmaanii fi intallan keetii kanneen Waaqayyo Waaqni kee siif kennee ni nyaatta. **54** Namni gidduu keetii akka malee gara laafessaa fi garraamii ta'e iyuu obboleessa isaatiif yookaan niittii isaa kan jaallatuuf yookaan ijoolee isaa kan nyaachaa jiru irraa xinnoo ishee illee tokko isaanitiif iyuu hin kenne. Sababii dhiphina diinonni kee yeroo magaalaawwan kee hunda marsanitti sirraan ga'aniitiif wanni isaaq hafe kanuma qofaatii. **55** Niitiin arjaa fi boontuu gidduu kee jiraattu kan sababii akka malee arjaa fi boontuu taateef miilla isheetti lafa hin tuqne iyuu dhirsaa ishee kan jaallattutti, ilma isheetti fi intala isheetti illee ni hammaatti; **57** isheen hobbaatii garaa isheetti ba'u fi ijoolee deessu illee ni jibbiti. Sababiin isheen waan kana gootuufis yeroo marfamaa fi rakkinaatti, yommuu diinonni kee magaalaa kee keessatti si dhiphisanitti dhoksitee nyaachuu jettetee ti. **58** Yoo ati of eeggannaadhaan dubbiwwan seera kanaa kanneen kitaaba kana keessatti barreeffaman hunda duukaa bu'u dhiiftee maqa Waqqayyo Waqa keetii kabajamaa fi sodaachisaa sana sodaachuu baatte, **59** Waaqayyo si'ii fi sanyii keetti dha'icha sodaachisaa, balaa dhiphisa fi kan yeroo dheeraa turu, dhukkuba akka malee hamaa fi dafee hin fayyine ni erga. **60** Dhukkubootaa Gibxi kanneen ati sodaattus sitti fida; isaanis ciiniianii sitti qabatu. **61** Akkasumas hamma ati dhabamtutti Waaqayyo dhukkubootaa fi rakkinoota biraa kanneen Kitaaba Seeraa kana keessatti hin barreeffamin sitti fida. **62** Isin sababii Waaqayyo Waqa keessaniif ajajamuu diddaniif isin warra akka urjiwwan samii baay'attanii turtan keessaa xinnootu hafa. **63** Akkuma isin sooromsuu fi isin baay'isuun Waaqayyo gammachiisu sana isin balleessuu fi isin barbaeessuuunisa gammachiisa. Isin biyya dhaaluf itti galant keessaa ni buqqatu. **64** Ergasiis Waaqayyo daarii lafaa tokko irraa hamma daarii lafaa kaaniitti saboota hunda gidduuuti si bittinneessa. Ati achitti waqqota biraa, waqqota mukaatii fi kan dhagaa kanneen atii fi abbootiin kee hin beekin ni waqqeffatta. **65** Ati saboota sanaa gidduuuti boqonnaa hin argattu; lafa kophee miilla keetii irra keeyyatuu illee hin argattu. Achittis Waaqayyo sammuu dhiphatu, ija hawwiidhaan fajajuu fi garaa abdi kutatu siif kenna. **66** Ati halkanii guyyaa sodaadhaan qabamtee utuu lubbuun kee wabii hin argatin, yeroo hunda yaaddoodhaan jiraatta. **67** Sababii sodaa garaa kee guutuu sanaatii fi waan ija keetiin argitu sanaatifi ganama, "Utuu bari'u baateel!" galga immoo, "Utuu dhi'u baateel!" jetta. **68**

Karaa ani ati lammata as hin deebitu siin jedheenis Waaqayyo dooniidhaan Gibxitti si deebisa. Achittis akka garboota dhiiraa dubartiitti diinota keessanitti gurguramuuf of dhi'eessitu; garuu namni tokko iyyuu isin hin bitatu.

29 Dubbiin kakuu kan Waaqayyo kakuu Kooreebitti isaan wajjin gale sana irratti dabalee akka inni Mo'aab keessatti Israa'eloota wajjin galuuif Musee ajaje kanaa dha. **2** Museen Israa'eloota hunda walitti waameeakkana jedheen: Waan Waaqayyo Gibxi keessatti Fara'oон irratti, qondaaltota isaa hundaa fi guutummaab biyya isaa irratti hojjete hunda iji keessan argeera. **3** Isin qorumsawwan gurguddaa sana, mallaattoowwanii fi dinqiiwwan gurguddaa sana ijuma keessaniin argitaniiirtu. **4** Waaqayyo garuu hamma har'aatti qalbib hubut yookaanija argitu yookaan gurra dhaga'u isiniin hin kemnfee. **5** Yeroo waggoota afurtamman ani gammoojiji keessa isin geggesesse sanatti uffanni keessan isin irratti hin dhumne yookaan kopheen miilla keessan irratti hin cincinne. **6** Isin buddeena hin nyaanne; daadhii wayinii yookaan dhugaattii nama macheessu hin dhugne. Ani akka isin akka ani Waaqayyo Waqa keessan ta'e eektanifan waan kana godhe. **7** Yommuu isin as geessanitti Sihoon moottin Heshboonii fi Oogi moottin Baashaan nu loluuf nutti ba'an; nu garuu isaan mo'anne. **8** Biyya isaanii fudhannee gosa Ruubeeniif, gosa Gaadii fi walakkaa gosa Minaaseetiif dhaala goonee kenniie. **9** Isin akka waan hojjettan hundaan milkooftaaniif dubbiitwuun kakuu kanaa of eeggannaadhaan duukaa bu'aa. **10** Hundi keessan jechuunis qajeelchitoonni fi hooggantoonni keessan, maanguddoonni fi qondaaltonni keessan akkasumas namoonni Israa'el kanneen biraa hundinuu har'a fuula Waaqayyo Waqa keessanii dura dhaabataniirtu; **11** ijoolleen keessanii fi niitonni keessan akkasumas alagoonni muka kee cira, bishaan kees waraabaa qubata kee keessa jiraatan si wajjin dhaabataniiru. **12** Atis kakuu Waaqayyo har'a si wajjin galee kakaadhaan siif mirkaneessu kanaa Waaqayyo Waqa kee wajjin galuuif as dhaabatteerta; **13** innis akkuma si abdachiiusee abbootii kee Abrahaamii, Yisihqaqii fi Yaaqoobiif waadaa gale sanatti akka ati saba isaa taatee innis Waqa kee ta'uuf jabeesee si dhaabuuf waan kana godhe. **14** Anis kakuu kakaadhaan mirkanaa'e kana isin qofa wajjin utuu hin ta'in, **15** warra nu wajjin as fuula Waaqayyo Waqa keenyaa dura dhaabatan warra har'a as hin jirre wajjinis nan gala. **16** Akka nu itti Gibxi keessa jiraannee fi yommuu as dhufnus akka nu itti biyyoota keessa dabarre isin mataan keessanuu ni beektu. **17** Isinis gidduu isaaniitti fakkiiwwan isaanii jibbisiso, waaqota isaanii tolfaamo kanneen muka, dhagaa, meetii fi warqee irraa hojjetaman argitaniiirtu. **18** Akka dhiiri yookaan dubartiin balballi yookaan gosti garaan isaa Waaqayyo Waqa keenyaa irraa garagalee waaqota saboota sanaa faana bu'e isin gidduu hin jiraanne mirkanoeffadhaa; akka hiddi summii hadhha'aakkaasii baasu tokko iyyuu isin gidduu hin jiraanne qulquleeffadhaa. **19** Namni akkasii yommuu dubbii kakuu kanaa dhaga'utti, garaa isaatii of eebbisee, "Ani yoon akka fedhii kootti deeme illee nagaa qaba" jedhee yaada. Kun immoo lafa jiidhaa irrattis ta'u lafa goggogaa irratti badiisa fida. **20** Waaqayyo nama sanaaf gonkumaa dhiifamaa hin godhu; dheekkamsi isaatii fi hinaaffaan isaa namicha sana irratti boba'a. Abaarsi kitaaba kana keessatti barreefame hundi isa qaqqaba; Waaqayyo samii jalaa maqaa isaa ni dhabamsiisa. **21** Akkuma kakuu abaarsa Kitaaba Seeraa kana keessatti barreefame hundaatti, Waaqayyo gosoota Israa'el hunda keessaa badiisaaf kophatti isa baasa. **22** Dhaloonti itti aauu jechuunis ijoolleen keessan warri isiniin duuba dhufan akkasumas keessummooni biyyoota fagootii dhufan dha'icha

guddaa biyyattii irra ga'ee fi dhukkuba Waaqayyo ittiin ishee dha'e ni argu. **23** Guutummaan biyyattii gammoojiji gubduu kan soogiddaa fi dinyiin guutamte kan wanni tokko iyyuu irra hin dhaabamne, kan wanni tokko iyyuu irratti hin biqille, kan biqiltuun tokko iyyuu irratti hin guddanne taati. Badiisni ishee irra ga'us akka badiisa Sodomiiiti fi Gomora, Adimaatiif fi Zebo'iim kanneen Waaqayyo dheekkamsa guddaadhaan isaan barbadeesee sanaa ni ta'a. **24** Sabni hundinuu, "Waaqayyo maaliif waan akkasi biyya kanatti fide? Dheekkamsi sodaachisaan boba'u kunis maaliif dhufe?" jedhanii gaafatu. **25** Deebiin isaaas kana ta'a; "Kun sababii sabni kun kakuu Waaqayyo Waaqni abbootii isaanii yeroo Gibxii isaan baasetti isaan wajjin gale sana dhisaaniif. **26** Isaanis dhaqanii waqotta biraa, kanneen hin beekinif waqotta inni isaanii hin kemnin waqaeffatan; gad jedhanii sagadaniif. **27** Kanaafuu dheekkamsi Waaqayyo biyya kanatti boba'ee akka inni abaarsa kitaaba kana keessatti barreefame hunda itti fidu godhe. **28** Waaqayyo aarii sodaachisaan fi dheekkamsa guddaadhaan biyya isaaanittii isaan buqqise; akkuma amma jiru kanattis biyya biraatti isaan darbate." **29** Wanti dhoksaan kan Waaqayyo Waqa keenyaa ti; kan mul'ifame garuu akka nu dubbii seera kanaa hunda eegnuuf bara bараан kan keenyaa fi kan ijoollee keenyaa ti.

30 Yommuu eebbiif fi abaarsi ani fuula kee dura kaa'e kun hundi si argatee ati saboota Waaqayyo Waaqni kee keessatti si bittinneessu hunda gidduu jiraattutti yoo ati waan sana yaadattu, **2** yommuu atii fi ijoolleen kee gara Waaqayyo Waqa keettiitti deebitanii akkuma waan ani har'a isin ajaju hundaatti garaa keessanii fi lubbuu keessan guutuudhaan isaaajamat, **3** Waaqayyo Waaqni kee boojuu kee siif deebisee garaa siif laafuudhaan saboota gidduu isaanittii si bittinneesse hunda keessaa deebisee walitti si qaba. **4** Yoo ati samii jalatti lafa akka malee fagootti geefamtee jiraatte illee Waaqayyo Waaqni kee walitti si qaba, deebisees si fida. **5** Inni biyya abbootii keettiitti si galcha; atis ni dhaalta. Inni abbootii kee caalaa si sooromsa; akka malee si baay'isas. **6** Akka ati garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan isa jaallattee jiraattuu Waaqayyo Waaqni kee garaa keetii fi garaa sanyiwwan keetii dhagna ni qaba. **7** Waaqayyo Waaqni kee abaarsa kana hunda warra si jibbanii si rakkisan irra ni kaa'a. **8** Atis deebitee Waaqayyoof ni ajajamt; ajaja isaa kanneen ani har'a si ajaju hundas ni eegda. **9** Ergasiis Waaqayyo Waaqni kee hojii harka keetii hundaa fi ijoollee gudeeda keetii ba'aniin, jabboota keetii fi midhaan lafa qotisa keetiiin si sooromsa. Waaqayyo akkuma abbootii keetti gammadee sana sittis gammadee si sooromsa; **10** kunis yoo ati Waaqayyo Waqa keetif ajajamtee ajajawwanii fi qajeelchawwan isaa kanneen Kitaaba Seeraa kana keessatti barreefaman eeguudhaan garaa kee guutuut fi lubbuu kee guutuudhaan gara Waaqayyo Waqa keetittii deebite ta'a. **11** Wanni ani har'a si ajaju kin rakkisaan yookaan kan sirraa fagaate miti. **12** Akka ati, "Akka nu dhageenyee isa eegnuuf eenyutu gara samiitti ol ba'e fidee nutti hima?" jettee hin gaafanfeef inni ol samii gubbaa hin jiru. **13** Yookaan akka ati, "Akka nu dhageenyee isa eegnuuf eenyutu galaana ce'e fidee nutti hima?" jettee hin gaafanfeef inni galaana gama hin jiru. **14** Dubbiin sun garuu baay'ee sitti dhi'oo jira; akka ati isa eegduufis inni afaan keetii fi garaa kee keessa jira. **15** Kunoo ani har'a jireenyaa fi eeba, du'a fi badiisa fuula kee dura kaa'eera. **16** Ani akka ati Waaqayyo Waqa kee jaallattu, akka karaa isaa irras deemtu fi akka ati ajajawwan isaa, qajeelchawwan isaatii fi seerawwan isaa eegdu si ajaja; ergasiis ati lubbuu jiraattee ni baay'atta; Waaqayyo Waaqni kees biyya ati dhaaluuf itti galttii si eebbisa.

17 Garuu yoo yaadni kee karaa irraa jal'atee ati ajajamu baatte, yoo ati waaqota kaan waqaeffachuu fi isaan tajaajiluuf jettee fudhatameet, **18** ani akka isin dhugumaan baddan har'a isinittin hima. Isin Yordaanosin ceetanii biyya itti galtanii dhaaltan keessas bara dheeraa hin jiraattan. **19** Ani akkan jireenyaa fi du'a, eebbaa fi abaarsa fuula kee dura kaa'ee jiru har'a samii fi lafa ragaan godhee sitti waama. Egaa atii fi ijooleen kee akka jiraattaniif jirenyaa filadhu; **20** kunis akka ati Waaqayyo Waaqa kee jaallatuuf, akka dubbiis isaa dhageessee isatti maxxantee jiraattuu. Waaqayyo sababii jirenyaa kee ta'eef, biyya abbootii kee Abrahaamii, Yisihaaqii fi Yaaqoobiif kennuuf kakateef sana keessatti bara dheeraa siif kenna.

31 Ergasiis Museen dhaqee dubbi kana Israa'el hundatti dubbatte; **2** "Ani amma nama waggaa dhibbaa fi digdamaati; si'achis isin hoogganuu hin danda'u. Waaqayyo, 'Ati Yordaanos hin ceetu' naan jedheera. **3** Waaqayyo Waaqni kee mataan isaa si dura ni ce'a. Inni saboota kanneen fuula kee duraa ni barbadeessa; atis biyya isaanii ni dhaalata. Akkuma Waaqayyo jedhetti, Iyyasuunis si dura ni ce'a. **4** Waaqayyo akkuma Sihoonii fi Oogi mootota Amoorotaa sana biyya isaanii wajjin balleesse sana isaan kanneneen ni balleessa. **5** Waaqayyo dabarsee harka keessanitti isaan kenna; isinis waan ani isin ajaje hunda isaan gochuu qabdu. **6** Cimaa; jabaadhus. Waaqayyo Waaqni keessan isin wajjin deemaatii isin sababii isaanitiif jettanii hin sodaatinaa yookaan hin rifiatinaa; inni gonkumaa isin hin dhiisu yookaan isin hin gatu." **7** Kana irratti Museen Iyyasuun ofitti waamee fuula Israa'el hundaa duratti akkana jedheen; "Ati sababii biyya Waaqayyo isaanifi kennuuf abbootii isaanitiif kakanetti galuuuf saba kana wajjin deemtuuf cimi; jabaadhus; biyyattis akka dhaalan godhi. **8** Waaqayyo mataan isaa si dura ni deema; si wajjinis ni jiraata; inni si hin dhiisu yookaan si hin gatu. Hin sodaatin; abdiis hin kutatin." **9** Museenis seera kana barreesse ilmaan Lewwii kanneen luboota ta'nni taabota kakuu Waaqayyo baatanii fi maanguddoota Israa'el hundatti kenne. **10** Ergasiis Museen akkana jedhee isaan ajaje; "Dhuma waggaa torbaffaatti, yeroo itti gatiin dhiifamutti, yeroo itti Ayyaanni Daasii ayyaaneffamutti, **11** yommuu Israa'el hundi fuula Waaqayyo Waaqa keetii duratti mul'achuuf lafa inni filatu dhufanitti akka isaan dhaga'anifi fuula isaanii duratti seera kana isaanii dubbifta. **12** Akka isaan dubbi seera kanaa hunda dhaga'anii Waaqayyo Waaqa kee sodaachuu baratanii fi of eggannaadhaan faana bu'aniif namoota jechuunis dhiirota, dubartoota, ijoolee fi alagoota magalaawwan kee keessa jiraatan walitti qabi. **13** Bara isin biyya Yordaanos ceetanii dhaaltan keessa jiraattan guutuu ijooleen isaanii kanneneen seera kana hin beeknes dhaga uu fi Waaqayyo Waaqa isaanii sodaachuu barachuu qabu." **14** Waaqayyo Museedhaan, "Yeroon ati duutu dhi'aateera. Akka anii waan inni hojjechuu malu itti himuuf Iyyasuus waamiittii dunkaana wal ga'ii biratti dhi'aadhaa" jedhe. Musee fi Iyyasuunis dhufanii dunkaana wal ga'ii duratti dhi'aatan. **15** Waaqayyo utubaa duumessatiin dhufee dunkaanicha keessatti mul'ate; duumessi sunis balbala dunkaanichaa dura dhaabate. **16** Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe; "Ati abbootii kee wajjin ni boqotta; sabni kun immoo yommuu suma biyya dhaaluuf itti galutti waaqota Namoota Ormaa duukaa bu'ee sagaagaluu jalqaba. Isaan na dhiisanii kakuu ani isaan wajjin gale ni cabsu. **17** Gaafas anii isaanitti aaree isaan nan dhiisa; fuula koos isaan duraa nan dhoksa; isaanis ni barbadeeffamu. Badiisaa fi rakkoo baay'eetu isaanitti dhufa; isaanis gaafasi, 'Badiisni kun waan Waaqni keenya nu wajjin hin jirreef nutti dhufe miti?' jedhanii gaafatu. **18** Waan isaan

gara waaqota biraatti garagalaniif ani sababii hamminna isaanii hundaatiif guutumaan guutuutti fuula koo isaan duraa nan dhokfadha. **19** "Akka isaanitti ragaa naa ta'uuf, faarfanna kana barreffadhuutii akka isaan faarfataniif Israa'eloota barsiisi. **20** Yommuu ani biyya aannanii fi dammi keessaa burqu kan ani abbootii isaanitiif kakuudhaan waadaa galetti isaan fidutti isaan nyaataniif quifanii narraa garagaluudhaan waaqota biraan waaqeffatu; na dhiisanii kakuu koo ni cabsu. **21** Faarfannaan kunis yommuu badiisnii fi rakkinni isaanitti dhufuti ragaa isaanitti ta'a; kun sanyii isaanii keessatti hin irraanfatamuutii. Ani utuu biyya kakuudhaan waadaa isaanii galetti isaan hin fidin iyuu waan isaan gochuuf yaadan nan beekaatii." **22** Kanaafuu Museen gaafas faarfanna kana barreesee Israa'eloota barsiise. **23** Waaqayyo Iyyasuus ilma Nuunitiif ajaja, "Ati sababii biyya ani kakuudhaan waadaa isaanii galetti Israa'eloota galchituu cimi, jabaadhu; ani matalaa koo si wajjin jiraa" jedhu kenne. **24** Museen erga dubbi seera kanaa jalqabaa hamma dhumaatti kitaa irratti barreesee fixee booddee, **25** Lewwota taabota kakuu Waaqayyo baatanii ajaja kana kenne: **26** "Kitaabe Seeraa kana fudhuutii taabota kakuu Waaqayyo Waaqa keetii bira kaa'i. Kunis akka inni achuma taa'ee ragaa isinitti ta'uuf. **27** Ani akka isin finciltootaa fi mata jabeeyyi taatan nan beekaatii. Isin yoo utuma ani jiruu Waaqayyotti finciltan, erga anii du'ee booddee immoo hammam caalaa haa finciltan ree! **28** Akka anii akka isaan dhaga'anifi dubbi kana isaanitti hime akka isaanitti ragaa ta'uuf samii fi lafa waammachuu danda'uuf maanguddoota gosoota keessanii hundaa fi qondaaltota keessan hunda fuula koo duratti malu qabaa. **29** Ani akka isin erga anii du'ee booddee guutumaan guutuutti xuroontamii ajaja anii isinii kenne irraa garagaltan nan beekaatii. Baroota dhufuu jiran keessa rakkinni isinitti dhufa; isin fuula Waaqayyo duratti waan hamaa hojjettanii hojijdhuma harka keessanii dheekkamsaaf isa kakaftutii." **30** Museenis jalqabaa hamma dhumaatti dubbi faarfanna kanaa guutummaa waldaa Israa'elitti akkana jedhee dhageessise:

32 Yaa samiiwwan, dhaga'aa; ani nan dubbadha; yaa lafa, atis dubbi afaan kootii dhaga'i. **2** Barsiisni koo akka bokkaa haa roobu; dubbiin koos akka fixeensaa gad haa coccophu; marga irratti akka tiifuu, biqiltuu corqaa irrattis akka bokkaa guddaa haa roobu. **3** Ani maqaa Waaqayyo nan labsa. Guiddina Waaqa keenyaaj jajadhaa! **4** Inni Kattaa dha; hojiin isaa mudaa hin qabu; daandiiwwan isaa hundinuuus qajeelaa dha. Inni Waaqa amanamaa hin dogoggorre, tolaa fi qajeelaa dha. **5** Isaan hammina isatti hojjetanii; si'achi isaan sababii qaanii isaanitiif ijoolee isaa miti; isaan dhaloota jal'aa fi micciiramaa dha. **6** Yaa saba gowwa, kan ogummaa hin qabne, ati akkasitti Waaqayyoof deebii kennetaa? Inni Abbaa kee, Uumaa kee, kan si hojjetee fi si tolche miti? **7** Baroota durii yaadadhu; dhaloota darbe illee qalbeeffadhu. Inni siif ibsaatii abbaa kee gaafadhu; maanguddoota keessaa gaafadhu; isaan hundinuuus hundinuuus. **8** Waaqni Waan Hundaa Olii yommuu sabootaa dhaala isaanifi kennetti, yommuu sanyii namaas gargar qoqodetti, akkuma baay'ina ilmaan Israa'elitti namootaaf daarii dhaabe. **9** Qoodni Waaqayyo saba isaa ti; Yaaqob immoo dhaala dhuunfaa isaa ti. **10** Inni lafa gammoojjii, lafa onaatii fi gammoojjii nama gubu keessatti isa argate. Inni gaachana ta'eefii isa eeg; akka qaroo ija isaatissiisa eeg; **11** akkuma risaan mana ishee diigdee ilmaan ishee irra qoochoo qabdu, akkuma qoochoo ishee bal'iftee ol isaan fudhattu, akkuma qoochoo isheetiiniis isaan baattu sana, **12** Waaqayyo qofatu isa geggesse; waaqni ormaa tokko iyuu isaa wajjin hin turre. **13** Inni lafa ol ka'aa irra isa burraaqsiise; midhaan lafa qotiisaa isa soore. Kattaa keessaa dammaa isa nyaachise;

dhagaa gurraacha keessaa immoo zayiti kenneef; **14** dhadhaa fi aannan saawaanii fi bushaayee, xobbaallaawwanii fi re'oota cooman, korbeeeyii hoolaa filatamo Baashaan, ija qamadii gaariis isa soore. Ati cuunfaa dhiiga wayinii qulqulluus ni dhugde. **15** Yishuruun ni gabbate; ni dhiite; nyaatee quufe; ni ulfaate; ni cululuqe. Waaqa isa uume ni dhiise; Kattaa Fayyisaas issaa ta'es ni tuffate. **16** Isaan waaqota ormaatiinisa hinaafsisan; waaqota jibbiisiisoosaaniiisa dheekkamsiisan. **17** Isaan hafuuota hamoo Waaqa hin ta'iniif, waaqota hin beekiniif, waaqota reefuu dhufaniif, waaqota abbootiin keessan hin sodaatiiniif aarsaa dhi'eessan. **18** Ati Kattaa si dhalche gante; Waaqa si uume irraanfatte. **19** Waqqayyo waan kana argee isaan tuffate; inni ilmaanii fi intallan ofii issatti aareeraatti. **20** Innis, "Ani fuula koo isaan duraa nan dhokfadha; dhuma isaanii nan arga" jedhe; isaan dhaloota jal'aa, ijoollee hin amanamneedhaatti. **21** Isaan waan Waaqa hin ta'iniin na hinaafsisan; waaqota tolfamoo isaanii kanneen faayidaan hin qabneenis na aarsan. Anis wara saba hin ta'iniin akka isaan hinaafan nan godha; saba hubannaahin qabneenis isaan nan aarsa. **22** Dheekkamsa kootiin ibiddi qabsiifameeraatti; innis hammaa sii'oolitti gad dhidhimee ni boba'a. Lafaa fi waan isheen baafstu ni nyaata; hundee tulluuwwaniitti illee ibidda qabsiisa. (**Sheol h7585**) **23** "Ani waan hamaa isaan irra nan tuula; xiyya koos isaanittii nan fixadha. **24** Beela hamaa, golfaa nyaatee nama fixuu fi dha'icha isaanittii nan erga; ilkaan bineensa qaramaa isa, hadhaa buutii lafa irra lootuus isaanittii nan erga. **25** Karaa guddaa irratti goraadeen warra ijoollee hin qabne isaan godha; mana isaanittii sodaatu mo'a. Dargaggooniif fi dargaggeettiwwan, daa'immanii fi maangguddooni ni dhumu. **26** Anis isaan nan bittinneessa; yaadannoosisaanii sanyii namaa keessaa nan balleessa. **27** Garuu akka diinonniisaanii of tuulanii, 'Harka keenyatu mo'ate malee, Waqqayyo waan kana hunda hin goone' hin jenne, ani dhaadannoosisaanii sodaadheera." **28** Isaan saba qalbii hin qabne, kan hubannaah tokko illee hin qabnee dha. **29** Isaan utuu ogeeyyiitaa'ani waan kana hubatanii silaa dhuma isaanii ni beeku turan! **30** Yoo Kattaanisaaniiisaan gurgure malee, yoo Waqqayyo dabarsee isaan kenne malee, akkamitti namni tokko nama kuma tokko yookaan namni lama nama kuma kudhan gugsaa? **31** Kattaanisaanii akka kattaa keenyaa miti; kana immoo diinonni keenya iyyuu hin ganan. **32** Wayiniisaanii wayinii Sodoomiitti fi lafa qotisaa Gomoraa irraa dhufa. Iji wayiniisaanii summidihaan, hurbuuuisaanii waan hadhaa'uun guutameera. **33** Wayiniisaanii hadhaa bofaa, summiibofa hadhaanisaan nama ajjeesuu ti. **34** "Kun waan na biratti eegame, kan galmeekoo keessattis chaappaadhaan cufame mitii?" **35** Haaloobaaasuu kan koo ti; ani gatii nan deebisa. Yeroo isaattimilliisaanii ni mucucaata; guyyaan badiisa isaanii dhi'aateera; badiisniisaaniiisaanittii ariifateera." **36** Waqqayyo yommuu akka isaan humnaa dhaban, akka garbichis ta'u namni birmaduun tokko iyyuu hin hafne argutti, saba issattiif ni murteessa; tajaajiltoota issattiif garaa laafa. **37** Innis akkana jedha: "Kattaanisaan itti da'atan, waqqonni tolfaamoonisaanii amma eessa jiru?" **38** Waqqonni cooma qalmaisaanii nyaatan, kanneen dhibaayyuu daadhii wayiniiisaanii dhuganis eessa jiru? Mee ka'aniiisaan haa gargaaran! Mee da'annoo haa kennaaifi! **39** "Akka ani mataan koo Isa ta'e beekaa! Ana malee Waqqonni biraa hin jiru. Ani nan ajjeesa; nan jiraachisas; nan madeessa; nan fayyisaas; namni harka kootii baasuu danda'u tokko iyyuu hin jiru. **40** Ani dhugumaanbaraaraan jiraataadhaatti harka koo samiitti ol qabee nan kakadha; **41** aniyommuu goraadee koo calaaqisaas qaradhee harki koo murtiidhaafisa qabatutti, ani diinota koo haaloobaa nan ba'a; warra

na jibbanifi illee waan isaaniiif malu nan kenna. **42** Yommuu goraadeen koo foonaayaatti, ani akka xiyyi koo dhiigaan machaa'u nan godha; dhiigni sunis dhiiga warra qalamaniitti fi booj'i amanii kan mataa hooggantoota diinaa ti." **43** Sababii inni haalo dhiiga tajaajiltoota issaa ba'uuf, yaa sabootaa, namoota issaa wajjin gammadaa. Inni diinota issaa haaloobaa ba'a; biyyaa fi saba issaatif araara ni buusa. **44** Museenii Iyyasuu ilma Nuuni wajjin dhufee dubbiwwan faarfannaa kanaa hunda namoota dhageessise. **45** Innis yommuu dubbiwwan kanneen hunda Israa'eloota hundatti dubbatee fixetti, **46** akkana isaanii jedhe; "Akka isaan dubbiwwan seera kanaa hunda of eeggannaadhaan eeganifi akka isin ijoollee keessan ajajan, dubbiwwan ani har'a ifa baasee isinitti himu hunda qalbiitti qabdhaa. **47** Isaan isintiif jireenya malee dubbiwwan faayidaan hin qabne miti. Dubbiwwan kanaan biyya laga Yordaanos ceetanii dhaaltan keessa bara deereera ni jiraatu." **48** Gaafasuma Waqqayyo akkana jedhee Museetti hime; **49** "Biyya Mo'aab kan fuullee Yerikoo jiru, tulluuwwan Abaarium keessa tulluu Nebootti ol ba'iitti biyya Kana'aan, biyya ani Israa'elootaaf dhaala godhee kennu fuulleetiilaali. **50** Akkuma obboleessi kee Aroon tulluu Hoori irratti du'ee gara abbootiisaatit walitti qabame sana, atis tulluu yaabbattu sana irratti ni duuta; gara abbootiis keetiittis walitti qabamta. **51** Kunis waan isin lamaanuu Gammojjii Siin, Qadesh keessatti bishaan Mariibaa biratti fuula Israa'elootaa durattina amanuu diddaniif sababii Israa'eloota gidduuuti qulqullummaa koo hin eeginifi. **52** Kanaafuu ati fagootti argita malee biyya ani Israa'elootaaf kennu sanatti hin galtu."

33 Eebbi Museen namni Waqqaa sun utuu hin du'in dura ittiin Israa'eloota eebbisie kana; **2** innis akkana jedhe: "Waqqayyo tulluu Siinaiiraa dhufe; isaan irrattis See'iir irraa akka aduu ganamaatti ba'e; Tulluu Phaaaraan irraa isaan eebbisie. Inni qulqulloota issaa kumaatama wajjin dhufe; karaa harka issaa mirgaatiin ibidda boba'utu ba'e. **3** Dhugumaan situ saba jaallata; qulqullooni hundinuu harka kee keessa jiru. Hundi isaanii miilla kee jalatti kufu; qajeelfamas sirraa argatu; **4** Museen seera nuu kenneera; kunis dhaala waldaa Yaaqoob. **5** Yeroo hooggantootiisabaa gosoota Israa'el wajjin walitti qabamanitti inni Yishuruun irratti mootii ture. **6** "Ruubeen haa jiraatu malee hin du'in; yookaan baay'inni namoota issaa hin xinnaatin." **7** Waa'ee Yihuudaakkana jedhe: "Yaa Waqqayyo, iyya Yihuuda dhaga'i; gara saba issattisaatii fidi. Inni harka ofii issatiin of haa eegu. Yommuu inni diinota issatiin wal lolutti gargaaraa issaa ta'il!" **8** Innis waa'ee Lewwiis akkana jedhe: "Tumiimii fi Uriimiin kee tajaajilaa kee amanamaadhaaf haa ta'u. Ati lafa Maasaah jedhamuttiisa qorte; bishaan Mariibaa irrattiisaolte. **9** Waa'ee abbaa fi haadha issaa, 'Aniisa hin argine' jedhe. Inni obboloota issaa addaan hin baafarne; ijoollee issaa hin beekne; issaa dubbiwwan keetiif ajamaniit kakuu kee eeganiiruutii. **10** Innis ajaja kee Yaaqoobin, seera kee immoo Israa'elin ni barsiisa. Fuula kee duratiixaana, iddo aarsaa keetii irratti illee aarsaa gubamu guutuu ni dhi'eessa. **11** Yaa Waqqayyo, ogummaa issaa hunda eebbisif; waan harki issaa hojetuttis gammadi. Mo'owarra isatti ka'anii cabsi; akka isaan lammataa hin kaane godhiitii diinota issaa dha'i." **12** Waa'ee Beniyaam akkana jedhe: "Namni Waqqayyoisa jaallatu eegumsa issatiin nagaan haa jiraatu; inni guyyaa guutuu issa eegaati; namni Waqqayyoisa jaallatu gatitii issaa gidduu boqota." **13** Waa'ee Yoosif akkana jedhe: "Waqqayyo biyya issaa haa eebbisif; fixeensa filatamaa samiidhaabuusudhaan bishaan boolla gad fagoo keessaatiin, **14** midhaan filatamaa aduuu biqlchituun, waan akka malee gaarii kan ji'i kennuun, **15** kennaawwan filatamoo tulluuwwan duriitiin,

badhaadhummaa gaarran bara baraatiin, **16** kennaa filatamaa lafaatti fi guutummaa isaatii, surraa isa daggala boba'u keessa ture sanaatiin haa eebbisu. Isaan kуннее hundi mataa Yoosef kan obboloota isaa gidduuti bulchaa ta'e sanaa irra haa bu'an. **17** Inni ulfinaan korma hangafa fakkata; gaafawwan isaa akka gaafawwan gafarsaa ti. Isaaninis hamma daarii lafaatti saboota ni waraana. Isaanis kuma kurnan Efreem, akkasumas kumaatama Minaasee ti." **18** Waa'ee Zebuuloonisakkana jedhe: "Zebuuloon ati gad ba'u keetiin, Yisaakor atis dafkaanota kee keessatti gammadi. **19** Isaan saboota gara tulluutti ni waamu; achittis aarsaa qajeelummaa ni dhi'eessu; isaan soorama irra dhangala'a galaana keessaatiin, qabeenya cirracha keessa dhokfameenis ni gammadu." **20** Waa'ee Gaad immooakkana jedhe: "Namni bulchiinsa Gaad bal'isu eebbfamaa dha! Gaad irree fi mataa caccabsaa akka leencaatti achi jiraata. **21** Inni ofii isaatif lafa gabbataa filate; qoodni hooggantootaa isaafturfame. Yommuu hooggantoonni sabaa walitti qabamanitti, inni fedhii qajeelumma Waaqayyootti fi murtii Israa'elitti mure sana fiixaan baase." **22** Waa'ee Daanis inniakkana jedhe: "Daan akka ilmoolee leencaa kan Baashaan keessa utaalee ba'u ti." **23** Waa'ee Niftaalemisakkana jedhe: "Niftaalem surraa gonfateera; eeba Waaqayyootiiniis guutameera; inni biyya karaa lixaatti fi kibbaatiin jiru ni dhaala." **24** Waa'ee Aasheer immooakkana jedhe: "Asheer ilmaan hunda caalaa eebbfamaa dha; inni obboloota isaa duratti fudhatama haa argatu; miilla isasas zayiti keessa haa cuuphatu. **25** Danqaraan balbala keetii sibiila fi naasii ta'a; jabinni kees akkuma baroota jireenyaa keetii ni ta'a. **26** "Waaqni akka Waqaq Yishuruun, kan si gargaaruuf jedhee samiiwwan irra, surraa isaaatiinis duumessoota irra gulufu tokko illee hin jiru. **27** Waaqni bara baraa iddo jireenyaa keetii ti; irreen bara baraa si jalaan jira. Inni, 'Isaan balleessil' jedhee diinota kee fuula kee duraa ni ari'a. **28** Kanaafuu Israa'el kophaa isaa nagaadhaan jiraata; lafa fixeensi samii itti coccophutti, biyya midhaanii fi wayinii haaraatti namni burqaa Yaaqoob tuqu hin jiru. **29** Yaa Israa'el, ati eebbfamaa dha! Sabni Waaqayyo isafayyise, kan akka keetii enenyu? Inni gaachana keetii fi gargaaraa kee ti; goraadee ulfina keettiitis. Diinonni kee sodaadhaan fuula kee duraa duubatti deebi u; ati immoo iddoowwan waaqeffannaa isaanii irra ejjetta."

34 Museenis dirree Mo'aabii ka'ee fuullee fiikee Phisgaan kan Yerikotti argamutti, gaara Nebootti ol ba'e. Achittis Waaqayyo guutummaa biyyattii isatti argisiise; kunis Gili'aadii hamma Daanitti, **2** guutummaa Niftaalem, biyya Efreemiitii fi Minaasee, guutummaa biyya Yihuudaa kan hamma galaana lixaatti bal'atee jiru, **3** Negeebii fi Magaalaa Meexxii kan sulula Yerikootii jalqabee hamma Zo'aariitti argamuudha. **4** Ergasiis Waaqayyo, "Kun biyya ani yeroo, 'Sanyii keettif nan kenna' jedhetti kakuudhaan Abrahaamiif, Yisihaaqii fi Yaqqoobiif waadaa galee dha. Ani akka ati ija keettiin argitu godheera; ati garuu achi hin ceetu" jedheen. **5** Museen garbichi Waaqayyoos akkuma Waaqayyo isaan jedhetti achuma Mo'aab keessatti du'e. **6** Innis biyya Mo'aabitti sulula fuullee Beet Phe'oritti argamu keessatti isa awwaale; garuu hamma har'aatti awwaalli isaa eessa akka jiru namni tokko iyyuu hin beeku. **7** Museen yeroo du'etti nama wagga dhibba tokkoo fi digdama ture; ta'us iji isaa hin dadhabne; humni isasas hin laafne. **8** Israa'eloonni hamma yeroon gaddaa raawwitatutti dirree Mo'aab irratti bultii soddoma Museedhaaf boo'an. **9** Waan Museen harka isaa isa irra kaa'ee tureef Iyyaasuun ilmi Nuuni hafutura ogummaatiin guutame. Kanaafuu Israa'eloonni isa dhaga'anii waan Waaqayyo Musee ajaje godhan. **10** Ergasiis raajjin akka Musee kan ifaan ifatti

Waaqayyo beeku tokko iyyuu Israa'el keessatti hin kaane; **11** kan Waaqayyo akka inni Fara'oон irratti, qondaaltota isaatii fi guutuu biyya isaa irratti mallattoowwanii fi dingiwwan sana hojjetuuo Gibixti ergee waan sana hojjete tokko iyyuu hin jiru. **12** Namni tokko iyyuu takkumaa humna guddaa yookaa hojji akka malee sodaachisa Museen fuula Israa'eloota hundaa duratti argisiise sana hin argisiifneetii.

Iyyaasuu

1 Erga Museen garbichi Waaqayyoo sun du'ee booddee Waaqayyo akkana jedhee Iyyaasuu ilma Nuuni gargaaraa Musee sanatti dubbate: **2** "Garbichi koo Museen du'eera. Egaa amma atii fi sabni kun hundinuu gara biyya ani isaaniif, Israa'elootaaf kennuuf jiruutti galuu Laga Yordaanos ce'uuf qophaa'aa. **3** Anis akkuma Museef waadaa gale sanatti iddo miilli keessan ga'e hunda isiniifan kenna. **4** Daangaan keessanis gammoojiidhaa jalqabdee hamma Libaanoonitti, lagichu guddaa Efraaxiijalqabdee biyya Heetotaa hunda keessa baatee karaa dhi'aatiin hamma Galaana Guddaatti bal'atti. **5** Bara jireenyaa keetii guutuu namni si dura dhabaachuu danda' u tokko iyyuu hin jiru. Aniakkuman Musee wajjin ture sana si wajjinis nan ta'a; ani gonkumaa si hin gutu yookaan si hin dhiisu. **6** Ati sababii akka isaan biyya ani abbootii isaanitiif kennuuf kakadhe sana dhaalaniif saba kana hoogganuu cimi; ija jabaadhus. **7** "Cimi; ija jabaadhus. Seera garbichi koo Museen siif kenne hundumaa of eeggannaadhaan ajamii; akka gara deemtu hundumattii siif milkaa'uufis mirlgatti yookaan bitaatti hin gorin. **8** Kitaabni Seeraa kun afaan keetii hin bu'in. Waanisa keessatti barreefame hunda gochuuf akka of eeggattuufis halkanii guyyaa itti yaadi. Akkasiinii ati ni badhaata; ni milkooftas. **9** Ani akkana jedhee si hin ajajnee? Cimi; ija jabaadhus. Waan Waaqayyo Waaqni kee iddo ati deemtu hundumattii si wajjin ta'uuf, hin sodaatin; abdiis hin kutatun." **10** Kanaafuu lyyaasuun akkana jedhee qondaalttii sabaa ajaje: **11** "Qubata keessa dedeemaatiit namootaan, 'Galaa keessan qopheeffadhaa. Isin biyya Waaqayyo Waaqni keessan isinii kennuuf jiru sana dhaala ofti keessanii gootanii fudhachuuuf bultii sadii keessatti Yordaanos ni ceetu.'" **12** Iyyaasuun garuu gosa Ruubeeniin, gosa Gaadiittii fi walakkaa gosa Minaaseetiin akkana jedhe: **13** "Ajaya garbichi Waaqayyo Museen isinii kenne sana yaadadhaa; 'Waaqayyo Waaqni keessan boqonaa isinii kenna; biyya kanas isinii kenneera.' **14** Niitonni keessan, ijoolleen keessanii fi horiin keessan biyya Museen gama ba'a Yordaanos isinii kenne keessa haa turan; garuu namoonni keessan warri lolaaqophaa' an hundi obboloota keessan dura gamatti haa ce'an. Isin obboloota keessan gargaaruu qabdru; **15** hamma Waaqayyo akkuma isinii godhe sana isaanifiis boqonaa kennee isaanis biyya Waaqayyo Waaqni keessan isaanii kenne dhaalanitti isaan gargaaruu qabdru. Ergasii deebitanii biyya keessan kan Museen garbichi Waaqayyo sun gama ba'a Yordaanositti karaa ba'a biiftuu isinii kenne sana ni dhaaltu." **16** Isaanis akkana jedhanii Iyyaasuuf deebii kennan; "Nu waan ati nu ajajje kam iyyuu ni hoijenna; gara ati nu ergitu kam iyyuu ni deemna. **17** Nu akkuma Museedhaaf guutumaan guutuutti ajajamme sana siifis akksuma sana ni ajajamma. Waaqayyo Waaqni kee garuu akkuma Musee wajjin ture sana si wajjinis haa ta'u. **18** Namni ajaja keetti finciilu fi dubbiit ati karaa kamiin iyyuu isa ajajjeef hin ajajamme hundi haa ajjeefamu. Ati qofti cimi; ija jabaadhus!"

2 Ergasii Iyyaasuun ilmi Nuuni, "Dhaqaatii biyya sana, keessumattuu Yerikoo basaasaa" jedhee dhoksaan basaastota lama biyya Shixiimittii erge. Isaanis deemanii mana sagaagalttii Rahaab jedhamtu tokkoo seenanii achuma turan. **2** Mooticha Yerikottiis, "Kunool! Israa'eloota keessa namoonni tokko tokko biyyattii basaasuuuf galgalaa kana as dhufaniiru" jedhamee himame. **3** Kanaafuu mootichi Yerikoo, "Sababii isaan guutummaa biyyattii basaasuuuf dhufaniif namoota gara kee dhufaniif mana kee seenan sana gad baasi" jedhee dhaamsa kana Rahaabitti ergae. **4** Dubartittiin garuu namoota lamaan fuutee dhoksiti.

Isheenis akkana jette; "Dhuguma namoonni gara koo dhufaniiru; ani garuu akka isaan eessaa dhufan hin beekne. **5** Isaanis galgala yommuu yeroon karri megaalattiif cufamu ga'etti ba'anii deeman. Karaa isaan deemanis ani hin beeku. Isaan qaqqabdu ta'atii dafaa isaan duukaa bu'aa." **6** Isheen garuu gara bantii manaatti ol isaan baaftee cidiif talbaa kan bantii manaa irratti tuultee turte jala isaan dhoksiti. **7** Kanaafuu namoonni basaastota sana duukaa bu'uudhaaf karaa gara malkaa Yordaanos geessu irra bu'anii qajeelan; karri sunis akkuma duukaa buutonni sun ba'anii cufame. **8** Isheenis utuu basaastonni sun buluuf hin ciciisin gara bantii manaatti ol baatee **9** akkana isaanii jette; "Ani akka Waaqayyo biyya kana isinii kennee fi akka isin sodaachuuun nurra bu'es nam beeka; namni biyya kana keessa jiraatu hundinuu sababii keessaniiif fuula keessan duratti sodaadhaan hollachaa jira. **10** Yommuu isin Gibxii baatanitti akka itti Waaqayyo Galaana Diimaaf fula keessan duratti gogse, waan isinii Sihoonii fi Oogi mootota Amoorotaa kanneen gama ba'a Yordaanositti guutumaan guutuutti balleessitan sana lamaan gootan dhageeneeryerra. **11** Nu yommuu waa'ee waan kanaa dhageeniyetti sababii keessaniiif onneen keenya baqxee abdi kutanne. Waaqayyo Waaqni keessan ol samii gubaatti, gad lafa irrattis Waaqatii. **12** "Egaa amma sababii ani garaa isinii laafeef isinii akksuma akka maatii kootiif garaa laaftan maqaa Waaqayyootiin naa kakadhaa. Mallattoo dhugaas naa kennaa; **13** kunis akka isin lubbuu abbaa kootii, haadha kootii, obbolootaa fi obboleettota kootii, waan kan isaanii ta'e hundaa fi lubbuu keenya du'a oolchitaniif." **14** Namoonnis, "Lubbuun keenya sababii lubbuu keessaniiif haa badduu! Yoo isin waan nu hoijennu kana namatti himuu baattan nu yommuu Waaqayyo biyya kana nuu kennutti gara laafinnaa fi amanumummaadhaan si simanna" jedhanii ishee abdachiisan. **15** Kanaafuu isheen sababii manni isheen keessa jiraattu sun dallaa magaalattiiitiin wal qabatuuf foddaa keessan funyoodhaan gad isaan buufte. **16** Isheenis akkana isaanii jette; "Akka warri isin duukaa bu'an sun isin hin argineef gara gaarraniitti baqadhaa. Hamma isaan deebi'anitti guyyoota sadii achitti dhokadhaa; ergasii immoo karaa keessan deemaa." **17** Namoonni sunis akkana jedhanii; "Kakuun ati nu kakachiipte kun kan nu qabachuu danda'u, **18** yoo ati yommuu nu biyyattii seennutti funyoo bildiimaa kana foddaa ittiin gad nu buutte kanatti hiitee abbaa keetti fi haadha kee, obboloota keetti fi maatii kee hunda mana keetti galchite qofa. **19** Namni tokko iyyuu yoo mana kee keessaa gara daandii alaatti gad ba'e, dhiigni isaa matuma isaatte deebi a; nu itti hin gaafatamu. Nama si wajjin mana kee keessa jiru immoo yoo harki tokko iyyuu isa tuqe, dhiigni isaa mataa keenyatti deebi'a. **20** Garuu yoo ati waan nu hoijennu kana namatti himte, nu kakuu ati nu kakachiipte sana jalaa bilisa baana." **21** Isheenis, "Fudhadheera; akkuma isin jettan haa ta'u" jettee deebifte. Kanaafuu isheen isaan ergite; isaanis ka'anii deeman. Isheen funyoo bildiimaa sana foddaa sanatti hiite. **22** Isaanis yommuu ba'anitti gara gaarranii deemanii hamma duukaa buutonni sun karaa irra barbaadanii isaan dhabanii deebi'anitti guyyaa sadii achi turan. **23** Basaastonni lamaan sunis deebi'anii gaarran keessaa ba'anii malkaadhaan laga ce'uudhaan gara Iyyaasuun ilma Nuuni dhufan; waan isaan irra ga'e hundas isatti himan. **24** Isaanis Iyyaasuuudhaan, "Waaqayyo dhugumaan biyyattii guutuu harka keenyatti kenneera; namoonni hundinuu sababii keenyaaf sodaadhaan hollachaa jiru" jedhan.

3 Iyyaasuun fi Israa'elooni hundinuu ganama barii Shixiim keessaa ba'anii gara Laga Yordaanos dhufan. Utuu gamatti hin ce'in duras achi qubatan. **2** Bultii sadii booddee ajajjoonni

loltootaa qubata keessa dedeemanii, **3**akkana jedhanii namoota ajajan: "Isin yommuu taabota kakuu Waaqayyo Waqa keessaniiiti fi Lewwota luboota ta'an isaanii taaboticha baatan argitanitti iddo keessanii kaatanii taaboticha faana bu'u qabdu. **4** Isin sababii duraan karaa kanaan hin darbiniif, karaa deemuun isinii malu ni beektu. Garuu isinii fi taaboticha giddutti gargari fageenya gara dhundhuma kuma lama hambisaa; itti hin dhi'aatinaa." **5** Iyyasuuunis uummataan, "Of qulqulleessa; Waaqayyo bor gidduu keessaniiti wantoota dinqisiisa ni hojjetaati" jedhe. **6** Iyyasuuunis lubootaan, "Taabota kakuu fuudhaatii uummata dura darbaa" jedhe. Kanaafuu isaan taaboticha fuudhanii uummata dura darban. **7** Waaqayyos Iyyasuuudhaan akkana jedhe; "Akka isaan akka anii akkuman Musee wajjin ture sana si wajjin jiru beekanii, anii har'a fuula Israa'eloota hundaa duratti nama guddaa si gochuu nan jalqaba. **8** Atis luboota taabota kakuu baatanii, "Isin yommuu qarqara bishaan Yordaanos geessanitti, dhaqaatii laga keessa dhadhabadhaa' jedhi." **9** Iyyasuuunis Israa'elootaan akkana jedhe; "As kottaatii dubbi Waaqayyo Waqa keessanii dhaga'a. **10** Akki isin itti akka Waaqni jiraataan gidduu keessaan jiruu fi akka inni dhugumaan Kana'aanota, Heetota, Hiiwota, Feerzota, Girgaashota, Amoorotaa fi Yebuusota fuula keessan duraa ari'ee baasu beektan kanaa dha. **11** Kunoo, taabonni kakuu Gooftaa lafa humdumaa isin duraan Yordaanos ni seena. **12** Kanaafuu amma gosoota Israa'el keessaan nama kudha lama jechuunis tokkoo tokkoo gosaa keessaan nama tokko tokko filadhua. **13** Akkuma luboonti taabota Waaqayyo Gooftaa lafa hundaa baatan miilla isaanii Yordaanos keessa seensisanii, bishaan isaa kan gubbaadhaa gad yaa'u ni cita; tuulamees ol dhaabataa." **14** Kanaaf yommuu namoonni laga Yordaanos ce'uuf qubata isaanii keessaan ba'anitti, luboonti taabota kakuu baatanii isaan dura darbanii deeman. **15** Yeroo midhaan galfamu hunda lagni Yordaanos guutee irra dhangala'a. Ta'us akkuma luboonti taaboticha baatan Yordaanos ga'anii miilli isaanii qarqara bishaanii tuqeen, **16** bishaan burqaa oliitii dhufu yaa'uu dhiise. Iddoo magaalaa Addaam jedhamu kan Zaaretaan biraa sana irraa fagaatee tuulamee dhaabate; bishaan gara Galaana Arabbaatti yookaan Galaana soogiddaatti gad yaa us guutumaan guutuutti cite. Kanaafuu namoonni fuullee Yerikootin gara gamaatti ce'an. **17** Yeroo Israa'eloonni hundi darbaa turanitti luboonti taabota kakuu Waaqayyoo baatan sun hamma sabni guutumaan guutuutti lafa goggogaa irra ce'utti walakkaa Yordaanos keessa qajeelanii lafa goggogaa irra dhaabatan.

4 Waaqayyos erga sabni guutuun Yordaanosin ce'ee booddee, **1**Iyyasuuudhaan akkana jedhe; **2**"Saba keessaan nama kudha lama, tokkoo tokkoo gosaa keessaan nama tokko tokko filadhuiti **3** akka isaan walakkaa Yordaanos keessaan iddo luboonti dhadhabaatan sanaa dhagoota kudha lama fuudhanii, baatanii isin wajjin deemanii iddo isin edana bultanitti lafa kakaa'an itti himi." **4** Kanaafis Iyyasuuun, namoota kudha lamaan Israa'eloota keessaan, tokkoo tokkoo gosaa keessaan tokko tokko filate sana walitti waamee **5**akkana jedheen; "Taabota Waaqayyo Waqa keessanii kana dura darbaatii walakkaa Yordaanos seenaa. Tokkoon tokkoon keessanis akkuma baay'ina gosoota Israa'elootaatti dhagaa tokko fudhattanii gatiittii keessanii baachuu qabdu. **6** Kunis akka wanni kun gidduu keessanii mallattoo ta'uuf. Yommuu ijoolleen keessan gara fuulduraatti, "Dhagooni kunneen maal argisisu?" jedhanii isin gaafatanitti, **7**akka bishaan laga Yordaanos fuula taabota kakuu Waaqayyoo duratti gargar cite itti himaa. Yommuu taabonni kun laga Yordaanos ce'etti bishaan Yordaanos gargar

cite. Dhagaawwan kunneen saba Israa'eliif yaadannoo bara baraa ta'u." **8** Kanaafuu Israa'eloonni akkuma Iyyasuuun isaan ajaje godhan. Isaanis akkuma Waaqayyo Iyyasuuutti hime sana, akkuma baay'ina gosoota Israa'elootaatti dhagoota kudha lama walakkaa Yordaanos keessa fuudhan; hamma iddo qubata isaanittis baatanii achitti lafa kaa'atan. **9** Iyyasuuunis dhagoota kudha lamaan walakkaa Yordaanos keessa iddo luboonti taabota kakuu baatan sun ijaajja turan sana ol dhadhaabe. Isaanis hamma har'aatti achuma jiru. **10** Luboonti taabota kakuu baatan sunis hamma wanni Waaqayyo akka inni namootatti himuuf Iyyasuu ajaje hundi akkuma Museen Iyyasuu ajajetti raawwatamutti walakkaa Yordaanos keessa dhadhabachaa turan. Namoonnis dafanii ce'an; **11** akkuma hundi isaanii ce'aniinis utuma namoonni arganuu taabonni Waaqayyootii fi luboonti gara gama kaaniitti ce'an. **12** Ilmaan Ruubeen, ilmaan Gaadii fi walakkaan gosa Minaasee akkuma Museen isaan ajajetti mi'a lolaa hidhatanii Israa'eloota dura gara gamaatti ce'an. **13** Namni gara kuma afurtamaa ta'u warraanaaf hidhatee fuula Waaqayyoo dura gara dirree Yerikotti lolaf ce'e. **14** Waaqayyos guyyaa sana fuula Israa'eloota hundaa duratti Iyyasuu nama guddaa godhe; isaanis akkuma Museef ulfina kennaa turan sana bara jireenya isaa guutuu Iyyasuuufis ulfina kennan. **15** Ergasiis Waaqayyo Iyyasuuudhaan akkana jedhe; **16** "Akka isaan Yordaanos keessa ol ba'aniif luboota taabota kakuu seeraa baatan sana ajaji." **17** Kanaafuu Iyyasuuun, "Yordaanos keessa ol ba'aa" jedhee luboota ajaje. **18** Luboonti taabota kakuu Waaqayyoo baatanii laga keessa ol ba'an. Akkuma isaan miilla isaanii lafa gogaa irra dhaabbatani bishaan Yordaanos iddo ofitti deebei'ee akkuma duraanii guuttee irra dhangala'e. **19** Guyyaa kurnaffaa ji'a jalqabaatti namoonni Yordaanos keessa ol ba'anii Gilgal isaa ba'a daarii Yerikoo keessa qubatan. **20** Iyyasuuunis dhagoota kudha lamaan isaan Yordaanos keessa fuudhan sana Gilgal keessa dhadhaabe. **21** Innis Israa'elootaan akkana jedhe; "Gara fuulduraatti yoo sanyiin keessan, 'Dhagaawwan kunneen maal argisisu?' jedhanii abbootii isaanii gaafatan, **22** 'Israa'el lafa gogaa irra Yordaanos ce'e' jedhaa itti himaa. **23** Waaqayyo Waaqni keessan hamma isin gamatti ceetanitti fuuluma keessan duratti Yordaanos gogsee tureeti. Waaqayyo Waqa keessan akkuma hamma nu ceenutti Galaana Diimaa fuula keenya duratti gogse sana Yordaanoosiinis gogse. **24** Innis akka sabni lafafaa hundinuu akka harki Waaqayyoo jabaa ta'e argisisu fi akka isinis yeroo hunda Waaqayyo Waqa keessan sodaattaniif waan kana hojjetee."

5 Moottonni Amoorotaa kanneen gama dhi'a Yordaanos jiraatanii fi moottonni Kana'aanota kanneen qarqara galaanaa jiraatan hundi akka Waaqayyo hamma nu ceenutti fuula saba Israa'el duratti Yordaanos gogse yommuu dhaga'anitti onneen isaanii ni baqxee; deebi'aniis fuula Israa'elootaa dura dhaabachuu sodoatan. **2** Waaqayyo yeroo sana Iyyasuuudhaan, "Haaduu qara qabu tolchitii ammas Israa'eloota dhagna qabi" jedhe. **3** Kanaafuu Iyyasuuun haaduu qara qabu tolchee Gibe'aat Aaralootitti Israa'eloota dhagna qabe. **4** Sababiin Iyyasuuun waan kana hojjetee kana: Warri biyya Gibxii ba'anii dhufan hundinuu jechuunis dhiironni lolan hundinuu erga Gibxii ba'anii booddee gammoojiji keessatti karaatti dhuman. **5** Namoonni Gibxii ba'anii hundi dhagna qabatanii turan; warri yeroo Gibxii ba'anii gammoojiji keessa deemaa turanitti karaatti dhalatan garuu dhagna hin qabamne. **6** Israa'eloonni sababii Waaqayyoof ajajamuu didaniff hamma namoonni yeroo Gibxii ba'anitti loluu danda'an hundi dhumanitti waggaafurtama gammoojiji keessa jooran. Waaqayyo akka isaan biyya inni nuu kennuuf abbootii

isaanii abdachii see ture, biyya aannanii fi damma baafuu sana hin argine isaanitti kakatee tureetii. **7** Kanaafuu inni qooda isaanii ilmaan isaanii kaase; isaanis warra lyaasuun dhagna qabee dha. Isaan sababii karaatti dhagna hin qabaminii hamma har'aatti utuu dhagna hin qabamin jiraato. **8** Isaanis erga sabni guituun dhagna qabamee booddee hamma fayyanitti lafuma jiran sana qubata keessa turan. **9** Waaqayyo Iyyasuuudhaan, "Ani har'a arrabsoo Gibxi sana isin irraa gangalcheera" jedhe. Kanaafuu iddoon sun hamma har'aatti Gilgal jedhamee waamama. **10** Galgala bultii kudha afuraffaa ji'a sanaatti sabni Israa'el utuma dirree Yerikoo irra Gilgal keessa qubatee jiruu Faasiikaaya ayyaaneeffate. **11** Isaanis guyyaa Faasiikaatti aanee dhufu, gaafuma sana midhaan biyyattii keessa waa nyaatan; kunis Maxinoo fi asheetii waadamee dha. **12** Mannaanis guyyuma isaan midhaan biyya sanaa nyaatanitti aanu gad bu'u dhiise; ergasii mannaan tokko iyyuu warra Israa'eliif gad hin buune; garuu isaan waggaan sana keessa midhaan biyya Kana'an nyaatan. **13** Iyyasuuun yommuu Yerikotti dhi'aatetti, ol mil'atee nama goraadee luqqifamee harkatti qabatee isa dura dhaabatu tokko arge. Iyyasuuun gara isaa dhaqee, "Ati gara keenya moo gara diinota keenyaa ti?" jedhee isa gaafate. **14** Innis deebisee, "Ani gara eenyuu iyyuu miti; garuu ani amma akka ajajaa loltoota Waaqayyootti dhufeera" jedhe. Iyyasuuunis addaan lafatti gombifamee sagadee, "Ergaan Goofaan koo garbicha isaatifi qabu maali?" jedhee isa gaafate. **15** Ajajaan loltoota Waaqayyoos Iyyasuuudhaan, "Sababii iddoon ati dhaabattu kun qulqullu ta'eef kophee kee of irraa baasi" jedhe. Iyyasuuunis akkasuma godhe.

6 Yeroo sanatti Yerikoon sababii Israa'elootaatiif jabeeffamtee cufamtee ture. Namni tokko iyyuu gad hin ba'u; namni tokko iyyuu ol hin seenu ture. **2** Waaqayyo Iyyasuuudhaan akkana jedhe; "Kunoo ani mootii isheetti fi loltoota ishee wajjin Yerikoo dabarsee harka keetti kennera. **3** Hidhattoota hunda wajjin yeroo tokko magaalattii irra naanña'aa; kanas bultii ja'a hoijedhaa. **4** Luboonni torbas malakata torba kanneen gaanfa hoolaa irraa hoijetanan qabatanii taabota dura haa deeman. Isinis guyyaa torbafkaatti yeroo torba magaalattii irra nanaanña'aa; luboonnis malakata haa afuufan. **5** Yommuu isaan sagalee malakataa dheerahaa isaa dhageessisanitti namni hundinuu sagalee guddadhaan haa iyyu; dallaan magaalaan sanaa yommusuma jiga; namoonnis ol ba'u; namni hundinuu qajeelee itti seena." **6** Kanaafuu Iyyasuuun ilmi Nuuni luboota ofitti waamee, "Taabota kakuu Waaqayyo fuudhaatti luboonni torba malakata baatanii is a dura haa deeman" jedheen. **7** Namootaanis, "Fuula duratti deemaati magaalaan sana irra naanña'aa; loltooni hidhatanis taabota Waaqayyo dura haa deeman" jedhe. **8** Erga Iyyasuuun namootatti dubbatee booddee, luboonni torban fuula Waaqayyo duratti malakata torba baatan sun malakata isaanii afuufaa dura darban; taabonni kakuu Waaqayyoos isaan duukkaa bu'e. **9** Loltooni mi'a lolaa hidhatanis luboota malakata afuufaa turan dura deeman; loltooni dugda duubaa immoo taaboticha duukkaa bu'an. Yeroo kana hundas malakanni afuufamaa ture. **10** Iyyasuuun garuu namootaan, "Iyya lolaa hin iyyinaa; sagalee keessan ol hin fudhatinaa; hamma guyyaa ani iyyaa isiniin jedhuutti dubbiit tokko illee hin dubbatinaa. Gaafas iyyaal" jedhe. **11** Kanaafuu inni akka taabonni Waaqayyo baatamee magaalaan sana irra yeroo tokko naanña'ud godhe. Ergasii namoonnis gara qubataati deebi'anii achi bulan. **12** Iyyasuuun guyyaa itti aanu ganama barii ka'e; luboonnis taabota Waaqayyo ol fuudhan. **13** Luboonni torban malakata torba baatanis taabota Waaqayyo dura deemaa malakatas afuufaa fuula duratti qajeelan. Loltooni

mi'a lolaa hidhatan isaan dura bu'an; loltooni dugda duubaa immoo taabota Waaqayyo duukaa bu'an; malakanni ittuma fufee afuufamaa ture. **14** Kanaafuu guyyaa lammaffatti yeroo tokko magaalattii irra naanña'anii gara qubataati deebi'an. Kanas bultii ja'a hoijetan. **15** Guyyaa torbafkaatti ganama barii ka'anii haaluma duraa sanaan yeroo torba magaalattii irra naanña'an; isaan gaafuma sana qofa yeroo torba magaalattii irra naanña'an. **16** Marsaa torbafkaatti yommuu luboonni malakata afuufanitti Iyyasuuun akkana jedhee namoota ajaje; "Iyyaa! Waaqayyo magaalattii isinii kenneeraati!" **17** Magaalattii fi wanni ishee keessa jiru hundinuu Waaqayyoof addaan haa baafaman. Sababii isheen basaastota nu erganne sana dhoksiteef, Rahaab sagaagalttiin qofti warra mana ishee keessa jiran hunda wajjin haaraaramtu. **18** Isin garuu akka isaan keessa tokko illee fudhattanii akkasiin badisiis ofitti hin fidneef waan lagu ta'e irraa fagaadhaa. Yoo kanaa achii isin qubata Israa'eliitti iyyuu badiisa fiddanii rakkina irraan geessu. **19** Meetii fi warqeent hundi, mi'a naasiitti fi sibilaa hundi sababii Waaqayyoof qulqulleeffamaniif mankuusa isattii galuu qabu." **20** Yommuu malakanni afuufametti namoonni ni iyyan; yommuu sagaleen malakata sanaa dhaga'amee namoonnis sagalee guddadhaan iyyanitti dallaan magaalaan sanaa ni kufe. Kanaafuu namni hundi fuul duratti girrisee seenuudhaan magaalaan sana qabate. **21** Isaanis waan magaalaan sana Waaqayyoof addaan baasaniif waan isa keessa jiru hunda jechuuunis dhiiira dubartii, xinnaa guddaa, loon, hoolotaa fi harroota goraadeedhaan fixan. **22** Iyyasuuunis namoota lamaan biyya sana basaasanii turaniin, "Mana sagaagaltuu sanaa ol seenatiit akkuma isin isheef kakattanitti ishee fi warra kan ishee ta'an hunda gad baasaa fidaa" jedhe. **23** Kanaafuu dargagoomni basaasuu dhaqanii turan sun ol seenanii Rahaab, abbaa isheetti fi haadha ishee, obboloota isheetti fi waan kan ishee ta'e hundumaa gad baasan. Maatii ishee hundas alatti baasanii qubata Israa'eliittiila ali isaan tursan. **24** Ergasii guutummaa magaalaan sanaatii fi waan ishee keessa jiru hunda guban; garuu meetii fi warqee, mi'a naasiitti fi sibilaa mankuusa mana Waaqayyootti galchan. **25** Iyyasuuun garuu sababii isheen namoota inni akka basaasaniiif gara Yerikotti ergee ture sana dhoksiteef Rahaab sagaagaltuu sana maatii isheetti fi waan kan ishee ta'e hunda wajjin ni baraare; isheenii hamma ammaatti Israa'eloota gidduu jiraatti. **26** Iyyasuuunis yeroo sanatti akkana jedhee kakate; "Namni magaalaan Yerikoo kana deebisee ijaaru fuula Waaqayyo duratti abaaramaa haa ta'u: "Inni hundee ishee buusnaan, ilmi isaa hangatti haa du'u; karra ishee ijaaru jalqabnaan, ilmi isaa quxisuun haa du'u." **27** Kanaafuu Waaqayyo Iyyasuu wajjin ture; maqaan isaaas guutummaa biyyatii keessatti beekame.

7 Israa'eloonni garuu waan Waaqayyoof addaan baafame irratti amanumummaa dhaban; Aakaan ilmi Karmii, ilmi Zabdii, ilmi Zaaraan kan gosa Yihuudaa waan Waaqayyoof addaan baafame sana keessaa waan tokko tokko fudhate. Kanaafis dheekkamsi Waaqayyo Israa'el irratti boba'e. **2** Kana irratti Iyyasuuun Yerikoodhaa gara Aayi kan Beet Aawwen biraa gama ba'a Beet'elitti argantu sanaatii nama ergee, "Dhaqaatiif naannoo sana basaasaa" jedhe. Kanaafuu namoonni ol ba'anii Aayin basaasan. **3** Isaanis gara Iyyasuuutti deebi'anii, "Namni hundinuu Aayitti ol ba'uun hin qabu. Sababii namni muraasni qofti achi jiruu akka isaan dhaqanii biyyattii fudhataniif nama kuma lama yookaan kuma sadii ta'u ergi malee namoota hundumaa hin dadhabsiisii" jedhaniin. **4** Kanaafuu namoonni gara kuma sadii ta'an ka'anii ol ba'an; isaan garuu namoota Aayi duraa baqatan;

5 namoonni Aayis gara nama soddomii ja'a isaan jalaa fixan. Isaanis karra magaalattiitii jalqabani hamma Shabaariimiitti Israa'eloota ari'anii ededa irratti isaan fixan; kamaanis onneen namootaa baqxee akka bishaanii taate. **6** Iyyasuuunis uffataa isaa tarasaasee fuula taabota Waaqayyoo durattti addaan lafatti gombifamee hamma galgalaatti achuma ture. Maanguddoonee saba Israa'elis akkasuma godhanii mataa ofii isaanii irratti awwaara firfirsan. **7** Iyyasuuunisakkana jedhe; "Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati maaliif akka isaan nu fixaniif harka Amoorotaatti nu kenuuf jettee saba kana Yordaanosii ceesifte? Silaa utuu Yordaanos gamatti hafnee nuuf wayya ture! **8** Yaa Gooftaa, erga sabni Israa'el diinota isaa baqatee ani amma maal jechuu danda'a? **9** Kana'aanonnii fi saboonni biyya kanaa kan biraa waan kana dhaga'anii nu marsanii maqaa keenyia lafa irraa ni balleessu. Yoos ati maqaa kee guddaa sanaaf maal goota?" **10** Waaqayyos iyyasuuudhaan akkana jedhe; "Ol ka'il Ati maaliif addaan gombifamte? **11** Israa'el cubbuu hojjeteera; isaan kakuu koo kan ani akka isaan eeganifi isaan ajaje sana cabsaniruu. Isaan waan addaan naa baafame keessaa waan tokko tokko fudhataniiru; hataniiru; sobaniiru; waan sanas qabeenya isaanii wajjin ol kaa'ataniiru. **12** Wanni Israa'eloonni diinota isaanii dura dhaabachuu hin dandeenyefis kanuma; isaan sababii badiisaaf ramadamaniiif dugda duubatti garagalaniid diinota isaanii baqtan. Ani hamma ati waan badiisaaf ajajame kam iyuu gidduu keessanii balleessitutti si'achi isir wajjin hin jiraadhu. **13** "Ka'iiti saba qulqulleessi. Akkanas isaanii jedhi; 'Boriif ofi qulqulleessa; wanni Waaqayyo Waaqni Israa'el jedhu isaa kanaati; yaa Israa'el, wanni hirmii ta'e tokko gidduu keessan jira. Isin hamma waan sana of keessaa baftantti diinota keessan of irraa ittisuun hin dandeessan. **14** "Kanaafuu ganama gosa gosaan ofi dhi'eessaa. Gosti Waaqayyo filatu balbala balbalaan gara fuula duraatti haa ba'u; balballi Waaqayyo filatus maatiin maatiidhaan gara fuula duraatti haa ba'u; maatiin Waaqayyo filatus nama tokko tokkoon gara fuula duraatti haa ba'u. **15** Namni waan balleeffamuu qabu wajjin qabame, waan qabu hundumaa wajjin ibiddaan haa gubamu. Inni kakuu Waaqayyoo cabseera; waan Israa'el keessatti qaaniif ta'es hojjeteera!" **16** Kanaafuu iyyasuuun ganama barin ka'ee saba Israa'el gosa gosaan gara fuula duraatti baase; gasti Yihuudaa ni filatame. **17** Balballi Yihuudaa gara fuula duraatti ba'e; iyyasuuunis balbala Zaaraa addaan baase. Balballi Zaaraas maatiin maatiin gara fuula duraatti ba'e; Zabdiiniis ni filatame. **18** Iyyasuuunis maatiin isaa nama tokko tokkoon gara fuula duratti baase; Aakaan ilmi Karmii, ilmi Zabdi, ilmi Zaaraa kan gosa Yihuudaa ni filatame. **19** Kana irratti iyyasuuun Aakaani akkana jedhe; "Yaa ilma ko, Waaqayyo Waaqa Israa'elii ulfina kenni; cubbuu kees isatti himadhu; mee waan hojjette natti himi; na hin dhoksin." **20** Aakaanis akkana jedhee deebise; "Wanni kun dhugaa dhal Ani Waaqayyo Waaqa Israa'elitti cubbuu hojjedheera. Wanni ani hojjedhes kunoo kana: **21** Ani waan Baabilonii boogi'ame keessaa waaroos bareedaa tokko, meetii saqili dibba lamaa fi warqee saqili shantama ulfaatu arginaan kajeelee fudhadheera. Mi'i kunis dunkaanaa koo keessatti meetii jala lafa keessatti dhokfameera." **22** Kanaafuu iyyasuuun ergamoota erge; isaanis gara dunkaanaa sanaatti fiigan; mi'i sunis dunkaanicha keessatti, meetii jala dhokfamee ture. **23** Isaan mi'a sana dunkaanicha keessaa guuranii gara iyyasuuutti fi Israa'eloota hundaatti fidanii fuula Waaqayyoo durattti diriirsan. **24** Ergasiis iyyasuuun fi Israa'eloonni hundi Aakaan ilma Zaaraa, meetii, waaroos, muraa warqee, ilmaan isaatii fi intallan isaa, loon isaa, harroota isaa, hoolota isaa, dunkaanaa isaatii fi waan inni qabu hunda guuranii

Sulula Aakoritti geessan. **25** Iyyasuuunis, "Ati maaliif rakkina kana hunda nutti fidde? Waaqayyo har'a rakkina sitti fida" jedheen. Israa'eloonni hundinuu dhagaadhaan isa tuman; jara kaan illee erga dhagaadhaan tumanii booddee ibiddaan isaan guban. **26** Aakaan irratti tuulaa dhagaa guddaa hamma har'aatti illee jiru tokko tuulan. Waaqayyos dheekkamsa isaa guddaa sana irraa deebi'e. Kanaafis iddoon sun hamma har'aatti Sulula Aakor jedhamee waamama.

8 Ergasiis Waaqayyo Iyyasuuudhaan akkana jedhe; "Hin sodaatin yookaan abdii hin kutatin. Loltoota hunda fudhadhuutii ol ba'il magaalaa Aayi loli. Ani kunoo mootii Aayi, nama isaa, magaalaa isaatii fi biyya isaa harka keetti dabarsee kenneeraatti. **2** Akkuma Yerikoo fi mootii ishee goote sana, Aayi fi mootii ishee illee goota; yeroo kana garuu boojuu fi horii ishee ofii keessanii fudhachuu dandeessu. Nama riphee magaalatti eegu karaa duubaatiin kaa'i." **3** Iyyasuuun fi loltoonti hundinuuus ka'anii Aayin loluuf ba'an. Innis loltoota isaa warra jajjaboo keessaa nama kuma soddoma filatee halkaniir erge; **4** akkanas jedhee isaan ajaje: "Mee qalbiidhaan na dhaga'a aa. Isin boroo magaalatti ripxuu. Guddiftamii irraa hin fagaatinaa. Hundu keessan qophaa'a. **5** Anii fi warri na wajjin jiran hundi magaalaa sanatti dhi'aanna; yommuu namoonni akkuma duraa sana fuula duraan nutti dhufau nu isaan duraa baqanna. **6** Isaanis sababii, 'Jarri kun akkuma duraa sana nu baqachaa jiru' nuun jedhaniif, hamma nu magaalaa sana irraa isaan fageessinutti nu duukaa bu'u. Kanaafuu yommuu nu isaan baqannutti, **7** isin immoo iddo itti riphxanii kaatanii magaalaa sana qabattu. Waaqayyo Waaqni keessanis magaalaa sana harka keessanittti dabarsee ni kenna. **8** Isin yommuu magaalaa sana qabattanittti ibidda itti qabsisaas. Waan kanas akkuma Waaqayyo ajajetti hojjedhaa. Kunoo ani isin ajajeera." **9** Ergasiis iyyasuuun isaan erge; isaanis gara iddo itti riphan kan gama ba'a Aayitiin Beet'eeliif fi Aayi gidduu jiru sanaa dhaqan; iyyasuuun garuu halkan sana uummata wajjin bule. **10** Guyyaa itti aanu ganama barin iyyasuuun namoota ofii isaa walitti qabattee innii fi maanguddoonee Israa'el namoota dura Aayiti ol qajeelan. **11** Loltoonti isaa wajjin turan hundinuu ol ba'anii fuula duraan magaalattiitii dhi'aatanii karaa kaaba Aayitiin qubatan. Sululli tokkos isaanii fi magaalattii giddutti argama ture. **12** Iyyasuuun nama gara kuma shan fudhatee gama lixa magaalattiitii Beet'eeliif fi Aayi giddutti riphxiise. **13** Isaanis namoota, jechuuni loltoota gama kaaba magaalattiitii turan hundaa fi warra dugda duubaan gama lixaatiin riphaniit turan iddo iddo isaanii qabsisaan. Iyyasuuun garuu gara sululaatti gad bu'ee halkan sana achi bule. **14** Mootiin Aayi yommuu waan kana argetti, innii fi namoonni magaalaa sanaa hundinuu iddo Arabbaan olii tokkotti Israa'elootaan wal waraaunuuf ganama barin arifataniib'aan. Inni garuu akka waraanni riphee dugda magaalaa sanaa duubaan isa eeggatu hin beekne. **15** Iyyasuuun fi Israa'eloonni hundi waan ari'aman of fakkeessanii dugda duubatti deebi'anii fuula isaanii dura gara gammoojiitti baqtan. **16** Namoonni Aayi hundinuuus akka Israa'eloota ari'anii walitti waamaman; isaanis iyyasuuun faana bu'anii akkasiin magaalattii irraa fageeffaman. **17** Namni Israa'eloota faana bu'ee ari'uuf hin ba'in tokko iyyuu Aayi yookaan Beet'eel keessatti hin hafne. Magaalattiis eegumsa malee hambisanii Israa'eloota ari'uuf ba'an. **18** Waaqayyos iyyasuuudhaan, "Sababii ani magaalatti harka keetti dabarsee kenuuf, eeboo harkaa qabdu gara Aayitti deebifadhu" jedhe. Kanaafuu iyyasuuun eeboo isaa gara Aayitti deebifate. **19** Akkuma inni waan kana godheen warri riphanii eeggachaa turan sun dafanii iddo isaaniiitii ka'anii fuul durattti fiigan. Isaanis magaalattii seenanii

qabatan; dafaniis ibidda itti qabsiisan. **20** Namoonni Aayi yommuu garagalaniif duuba ilalanitti aara magaalattii kan samiitti ol ka'u argan; garuu sababii Israa'eloonni duraan gara gammoojiitti baqatan sun amma warra isaan ari'aa jiranitti garagalaniif, jarri eessumattuu baqachuuq carraa tokko illee hin arganne. **21** Iyyasuu fi Israa'eloonni hundinuu yommuu akka warri riphee eeggachaa ture sun magaalattii qabatee fi akka aarri magaalattii irraa ka'u arganitti of irra garagalaniif namoota Aayi dha'an. **22** Namoonni riphaniif turanis magalaadhaa ba'anii isaanitti dhufan; kanaafuu Israa'eloonni gamanaa gamasiin isaan marsanii jarri Israa'eloota gidduuutti qabaman. Israa'eloonnis akka namni tokko iyyuu hin hafneef yookaan baqatee hin miliqneef isaan fixan. **23** Mootii Aayi garuu lubbuudhumaaan qabanii Iyyasuuutti fidan. **24** Israa'eloonni yommuu dhiirota Aayi hunda dirree fi gammoojiif jarri itti Israa'eloota ari'an sanatti qalanii isaan fixanitti, Israa'eloonni hundinuu gara Aayitti dacha'anii warra achitti hafes goraadeedhaan barbadeessan. **25** Namoonni Aayi kanneen gaafasi dhuman dhiiraa dubartii kuma kudha lama turan. **26** Iyyasuuun hamma namoota Aayi keessa jiraatan hunda fixutti harka isaa kan diriifatee ittiin eeboo qabatee sana hin dachaafanne tureetii. **27** Israa'el garuu akkuma Waaqayyo Iyyasuu ajajetti horii fi bojuu magaalattii qofa fudhate. **28** Akkasitti Iyyasuuun Aayin gubee tuulaa daaraa godhe hambise; hamma har'aattis isheen akkuma barbadoftetti jirti. **29** Innis mootii Aayi muka irratti fannisee hamma biiftuu liixxuti achumatti isa dhiise. Iyyasuuun yommuu aduuu dhiittetti akka isaan reeffa isaa muka irraa gad buusaniif karra magaalattii duratii darbatan isaan ajaje. Isaanis tuulaa dhagaa guddaa hamma har'aattis jiru reeffa sana irratti tuulan. **30** Ergasiis Iyyasuuun Tulluu Eebaal irratti Waaqayyo Waaqa Israa'eliff iddo aarsaa ijaare. **31** Iddoo aarsaa kanas akkuma Museen garbichi Waaqayyo Israa'eloota ajaje sanatti hojjete. Innis akkuma Kitaaba Seera Musee keessatti barreffametti dhagaa hin soofamin kan sibilli hin tuqiniin hojjete; isa irratti aarsaa gubamu dhi'eessanii aarsaa nagaas Waaqayyoof qalan. **32** Iyyasuuun achumatti fuula Israa'elootaa duratti, seera Museen barreesee ture sana dhagaa irratti garagalche. **33** Israa'eloonni hundinuu, alagaa fi dhalataan biyyaa, maanguddoota isaanii wajjin, ajajoota loltootaati fi abbootii seeraa wajjin, Lewwota luboota ta'an kanneen taabota kakuu Waaqayyo baatan sanatti fuula deebifataniif bitaa mirgaan dhadhaabaten. Akkuma Museen garbichi Waaqayyo akka isaan saba Israa'el eebbisaniif jalqabatti isaan ajaje sanatti walakkaan isaanii Tulluu Gerziim dura dhadhabatanii walakkaan isaanii immoo Tulluu Eebaal dura dhadhaabatan. **34** Ergasiis Iyyasuuun akkuma Kitaaba Seeraa keessatti barreffametti dubbi seeraa hunda kan eebbaatiif fi kan abaarsaa ni dubbise. **35** Dubbi Museen isa ajaje hunda keessaa wanni Iyyasuuun waldaa Israa'el hundaaf akkasumas dubartootaaf, daa'immanii fi alagoota gidduu isaanii jiraatanii utuu hin dubbisin bira darbe tokko iyyuu hin turre.

9 Moottonni Heetotaa, Amoorotaa, Kana'aanotaa, Feerzotaa, Hiwotaatiif fi Yebusotaa kanneen gama lixa Yordaanos biyya gaaraa, lafa gammoojiitti fi qarqara Galaana Guddichaa kan hamma Libaanoonitti jiru keessa jiraatan yommuu waan kana dhaga'anitti, **2** Iyyasuu fi Israa'elitti waraana banuuf walitti qabaman. **3** Namoonni Gibe'on garuu yommuu waan Iyyasuuun Yerikoo fi Aayi godhe dhaga'anitti, **4** isaanis gama isaaniiitiin daba hojjechuuf mari'atan; isaanis nama karaa deemu fakkatanii keeshaa moofa'ee fi qalqalloo daadhiif wayinii kan dulloomee tarso'ee erbame harree isaaniiiti fe'atanii qajeelan. **5** Kopheen moofa'ee erbame miillatti kaa'atanii wayyaa moofa'ee uffatan.

Buddeenni isaan fudhatanii deeman hundis goggogaa fi kan arraa'ee ture. **6** Isaanis qubata Gilgaalitti Iyyasuuun bira dhaqanii isaa fi namoota Israa'eliin, "Nu biyya fagoodhaa dhufne; kanaafuu kottaa walii galtee godhannahaa" jedhan. **7** Namoonni Israa'el immoo Hiwiotaan, "Tarii isin asuma nutti dhi'oo jiraattu ta'a; yoos nu akkamiin isin wajjin walii galtee godhachuu dandeenyee ree?" jedhan. **8** Isaan garuu Iyyasuuudhaan, "Nu garboota kee ti" jedhan. Iyyasuuunis, "Isin eenyuu dha? Eessaa dhuftani?" jedhee isaan gaafate. **9** Isaanis akkana jedhanii deebisaniif; "Nu garbooni kee sababii maqaa Waaqayyo Waaqa keetii dhageenyeyif biyya akka malee fagootii dhufne. Nu oduu waa'ee isaatii fi waan inni biyya Gibpii keessatti hojjete hundumaa dhageenyerraatiif; **10** waan inni mootota Amoorotaa lamaan warra gama ba'a Yordaanos jiraatan jechuuni Sihoon mootii Heshbooniif fi Oogi mootii Baashaan kan Ashtaaroitu bulchaa ture sana godhe hundumaa dhageenyerra. **11** Maanguddooni keenyaa fi jiraattonni biyya keenyaa hundinuu, 'Karaa keessaniif waan nyattaan harkatti qabadhaatti isaan arguu dhaqaa, "Nu garboota keessanii dha; kanaafuu kottaa walii galtee godhannahaa" jedhaanii' nuun jedhan. **12** Buddeenni keenya kun gaafa nu hidhannee gara keessan dhufuuf manaa baane ho'aa ture. Amma garuu akka inni goggogee arraa'ee argaa. **13** Qalqalloon nu daadhii wayinii itti guutanne kunis haaraa ture; amma garuu akka inni tatarsa'e ilaala. Uffanni keenyaa fi kopheen keenyas deemsaa karaa dheeraa kanaan nu jalaa dhumeera."

14 Namoonni Israa'el galaa isaanii irraa waa fudhatan malee Waaqayyoon gorsa hin gaafanee. **15** Iyyasuuunis akka isaan jiraattonniif isaan wajjin walii galtee nagaag godhe; hooggantoonni waldaa waan kana kakuudhaan mirkaneessan. **16** Warri Israa'el immoo erga Gibe'oonota wajjin walii galtee godhatan guyyaa sadii booddee akka jarri warra naannoo isaanii keenneen isaanitti dhi'oo jiraatan ta'an dhaga'an. **17** Kanaafuu Israa'eloonni ka'anii guyyaa sadaffaati gara magaalaa isaanii jechuuni gara Gibe'oon, Kefiiraa, gara Bi'eeroottii fi Kiriyaati Ye'aariim dhufan. **18** Israa'eloonni garuu sababii hooggantoonni waldaa maqaa Waaqayyo Waaqa Israa'elliitiin isaaniiif kakanatii turanitiiif isaan hin tuqne. Waldaan sun guutuuunis hooggantootatti guungume; **19** hooggantoonni hundi garuu akkana jedhanii deebisan; "Nu Waaqayyo Waaqa Israa'eliin isaaniiif kakanneerra; kanaafuu nu amma isaan tuquu hin dandeenyu. **20** Wanni nu isaan goonu kana: Akka kakuu isaanii kakanne sana cabinee dhiekkamsi nurra hin buuneef akka isaan jiraattoniif ittuma dhiifna." **21** Hooggantoonni sunis ittuma fufanii, "Jirri haa jiraatan; garuu guutuummaa sabaatiif warra muka muranii fi warra bishaan waraabban haa ta'an" jedhan. Akkasiinis kakuu hooggantoonni isaaniiif galan sun ni eegame. **22** Iyyasuuunis Gibe'oonota ofitti waamee akkana jedheen; "Isin maaliif utuma nutti dhi'oo jiraattanuu, 'Nu biyya isin irraa fagoo ta'e keessa jiraanna' jettanii nu gowwoomsitan? **23** Isin amma abaarsa jala jirtu; tokkoon keessan iyyuu mana Waaqa kootiif muka muruu fi bishaan waraabuu jalaan hin baatan." **24** Isaanis akkana jedhanii Iyyasuuunis deebif kennan; "Akka Waaqayyo Waaqni kee akka Museen biyyaattii guutuu isinii kennuu fi akka inni warra achi jiraatan hunda fuula keessan duraa balleesuuf garbicha isaa Musee ajaje nu garboota keetti dhugumaan himameera. Kanaafuu nu sababii keessaniif jennee lubbuu keenyaaif sodaanne; wanni nu waan kana gooneefis kanuma. **25** Nu kunoo amma harka kee keessa jirra. Atis waan gaarii fi qajeelaa seete hundumaa narratti raawwadhu." **26** Kanaafuu Iyyasuuun Israa'eloota duraas isaan baase; Israa'eloonnis isaan hin ajeefne. **27** Innis guyyuma sana Gibe'oonota sana saba hundaaf, akkasumas iddo Waaqayyo

filatutti iddo aarsaa Waaqayyootiif warra muka muranii fi warra bishaan waraabban isaan godhe. Isaanis hamma har'aatti kanuma hoijetu.

10 Adoonii-Zedeq Mootiin Yerusaalem akka Iyyasuuun Aayin qabatee guutumaan guutuutti barbadeesse, akka inni akkuma Yerikoo fi mootii ishee godhe sana Aayii fi Mootii ishee godhe, akkasumas akka namoonni Gibe'oont Israa'eloota wajjin walii galtee nagaa godhatanii isaan bira jiraatan dhaga'e. **2** Sababii magaalaan Gibe'oont akkuma magaalaan moototaa tokkootti magaalaan hangafa taateef innii fi namoonni isaa akka malee rifatan; magaalaan Gibe'oont magaalaan Aayi caalaa guddoo turt; namoonni ishees loltoota jajjaboo turan. **3** Kanaafuu Adoonii-Zedeq mootichi Yerusaalem sun Hoohaam mooticha Kebronitti, Phiraam mooticha Yarmuutitii, Yaafiyaa mooticha Laakkishii fi Debiir mooticha Eglooniitii ergee, **4** "Sababii isheen Iyyasuu fi Israa'el wajjin walii galtee nagaa godhatteef ol kottaati Gibe'oontin waraanuu na gargaaraa" jedheen. **5** Kanaafuu mootonni Amoorotaa shananuu jechuuniis mootiin Yerusaalem, mootiin Kebron, mootiin Yarmuut, mootiin Laakkishii fi mootiin Egloon humna waraanaa walitti dabalatan. Isaanis loltoota isaanii hunda fudhatanii ol ba'anii Gibe'oontin marsantii waraan. **6** Namoonni Gibe'oonti qubata Gilgaal gara Iyyasutti ergaa erganiit akkana jedhani; "Ati garboota kee hin dhiisii. Daffi nu qaqqabitii nu olchi; sababii mootonni Amoorotaa kanneen biyya gaaraa keessa jiraatan hundi nu waraanuuf loltoota walitti dabalataniif nu gargaara." **7** Kanaafuu Iyyasuuun loltoota isaa hunda wajjin, namoota waraanaa jajjabeeyyi hundas dabalatee Gilgaalii ol ba'e. **8** Waaqayyos Iyyasuuudhaan, "Isaan hin sodaatin; ani harka keetti dabarsee isaan kenneera. Tokkoon isaanii iyuu fuula kee dura dhaabachuu hin danda'an" jedhe. **9** Kanaafuu Iyyasuuun Gilgaalii ba'ee halkan guutuu deemaat bulee tasuma isaanitti dhufe. **10** Waaqayyos fuula Israa'elootaa duratti isaan burjaesse; Israa'eloonnis Gibe'oonti mo'annaa guddadhaan isaan mo'atan. Karaa Beet Horoonitti geessu irra isaan ari'aa hamma Azeeqaa fi Maqeedaatti isaan gogorra'an. **11** Utuma isaan Israa'elootaa duraa karra Beet Horooniin gara Azeeqaatti gad baqachaajiranuu Waaqayyo samiidhaa cabbii gurguddaa itti roobse; warra goraadee Israa'elootaatiin dhuman caalaa kanneen cabbii kanaan dhumanitu baay'ata. **12** Gaafa Waaqayyo Amoorota dabarsee Israa'elootatti kenne sana Iyyasuuun fuula Israa'elootaa duratti Waaqayyoon akkana jedhe: "Yaa aduu, Gibe'oont gubbaa dhaabadhu; yaa ji'a, atis Sulula Ayaaloon gubbaa dhaabadhu." **13** Kanaafuu hamma sabni diinota isaa haaloo baafatutti aduuun idduma jirtu dhaabatte; ji's ni dhaabate; wanni kun Kitaaba Yaashhaar keessatti barreeffameera mitti? Aduu walakkaa samii keessa dhaabattee guyyaa tokko guutuu utu hin dhi'in turte. **14** Guyyaan Waaqayyo nama dhaga'e kan akkasii gaafasiin dura yookaan ergasii takkumaa ta'ee hin beeku. Waaqayyo dhugumaan Israa'eliff lolaa ture! **15** Ergasiis Iyyasuuun Israa'eloota hunda wajjin qubata Gilgaal jiru sanatti deebi'e. **16** Mootonni shanan sun baqatanii holqa Maqeedaa keessatti dhokatanii turan. **17** Akka mootonni shanan holqa Maqeedaa keessatti dhokatan Iyyasutti himame; **18** innis akkana jedhe; "Dhagaa guddaa isaa afaan holqa sanaatti gangalchaatii akka isaan eeganiif namoota achitti ramadaa. **19** Isin diinota keessan ari'atii karaa dugda duubaatiin rukutaa malee hin dhaabatina! Sababii Waaqayyo Waqaani keessan dabarsee harka keessanittti isaan kenneef akka isaan magaalaawwan isaanii seenan hin godhinaa." **20** Kanaafuu Iyyasuu fi Israa'eloonni hamma namni muraasni hafutti guutumaan guutuutti isaan barbadeessan. Warri hafan immoo

magaalaawwan isaanii kanneen jajjabeeffamanii ijaramanitti galan. **21** Loltooni hundi nagumaan gara qubata Maqeedaa gara Iyyasutti deebi'an; namni tokko iyuu afaan isaa Israa'elootaa hin bananne. **22** Iyyasuuunis, "Mee afaan holqa sanaa banaatii mootota shanan sana gad naa baasaa" jedhe. **23** Isaanis mootota shanan sana jechuuniis mootii Yerusaalem, mootii Kebron, mootii Yarmuut, mootii Laakkishii fi mootii Egloon holqa keessaa baasanii fidan. **24** Yommuu isaan mootota kana shanan Iyyasutti fidan, inni namoota Israa'el hunda walitti waamee ajajoota loltootaa kanneen isa wajjin dhufaniin, "Kottaatti miilla keessaniin morma mootota kanneenii irra ejjadhaa" jedhe. Isaanis gara fuula duraatti ba'anii miilla isaanitii morma mootota sanaa irra ejetian. **25** Iyyasuuun, "Hin sodaatinaa; abdiis hin kutatinaa. Jabaadhaa; cimaas. Wanni Waaqayyo diinota isin loluuf deemtan hunda irratti godhuuf jirus kanuma" jedheen. **26** Iyyasuuun ergasii mootota sana dha'ee ajeesee mukkeen shan irratti isaan fannise; isaanis hamma lafti galgaloofttii akkuma muka irratti fannifamaniti turan. **27** Yeroo aduuu dhiitetti Iyyasuuun ajaja kenne; jarris mukkeen irraa gad isaan buusani holqa isaan keessa dhokatanii turan sanatti isaan daddarbatan. Afan holqa sanaa irras dhagaa gurguddaa hamma guyyaa har'aatti illee achuma jiru naqan. **28** Iyyasuuun guyyuma sana Maqeedaa qabate. Innis magaalaan sanaa fi mootii ishee goraadeedhaan dha'ee nama achi keessa jiru hunda fixe. Nama tokko iyuu hin hambifne. Mootii Maqeedaas akkuma mootii Yerikoo godhe sana godhe. **29** Iyyasuu fi Israa'eloonni isaa wajjin turan hundi Maqeedaadhaa ba'anii dhaqanii Libnaa lolan. **30** Waaqayyos magaalaan sanaa fi mootii ishee dabarsee harka Israa'elootaatti kenne. Iyyasuuun magaalattii fi nama ishee keessa jiru hunda goraadeedhaan fixe. Inni nama tokko illee achitti hin hambifne. Mootii ishee illee akkuma mootii Yerikoo godhe sana godhe. **31** Iyyasuu fi Israa'eloonni hundi isaa wajjin Libnaadhaa ka'anii Laakkish dhaqan; isaanis magaalaan sana marsanii waraan. **32** Waaqayyos Laakkish dabarsee harka Israa'elootaatti kenne; Iyyasuuun guyyaa lammaffaatti ishee qabate. Akkuma Libnaa godhe sana magaalaan sanaa fi warra ishee keessa jiraatan hunda goraadeedhaan fixe. **33** Yeroo sanatti Hooraam mootichi Geezir, Laakkish gargaaruudhaaf dhufee ture; Iyyasuuun garuu isaa fi loltoota isaa ni mo'ate; namni tokko iyuu hin hafne. **34** Ergasiis Iyyasuu fi Israa'eloonni hundi Laakkishii ka'anii gara Egloon dhaqan; marsanii ishee waraan. **35** Guyyuma sana ishee qabatanii akkuma Laakkish godhan sana ishee fi nama ishee keessa jiru hunda goraadeedhaan fixan. **36** Iyyasuu fi Israa'eloonni hundis isaa wajjin Egloonii ka'anii gara Kebronitti ol ba'anii ishee waraan. **37** Isaanis magaalattii qabatanii mootii ishee, gandoota isheetii fi nama ishee keessa jiru hunda goraadeedhaan fixan. Nama tokko iyuu hin hambifne. Akkuma Egloon godhan sana ishee fi nama ishee keessa jiru hunda guutumaan guutuutti barbadeessan. **38** Ergasiis Iyyasuu fi Israa'eloonni hundi isaa wajjin of irra deebi'anii Debiirin dha'an. **39** Isaanis magaalattii, mootii isheetii fi gandoota ishee qabatanii goraadeedhaan fixan. Namoota ishee keessa jiraatan hundas guutumaan guutuutti fixan. Nama tokko iyuu hin hambifne. Akkuma Libnaa, mootii isheetii fi Kebron godhan sana Debiirii fi mootii ishee godhan. **40** Iyyasuuunis akkasii guutummaa biyya sanaa, biyya gaaraa, Negeebi, biyya gammoojii, tabbwawan tulluutti fi mootota isaanii hundas mo'ate. Inni akkuma Waaqayyo Waqaani Israa'el ajajetti waan hafuura baafatu hunda guutumaan guutuutti balleesse malee nama tokko illee hin hambifne. **41** Iyyasuu Qaadesh Barnee irraa jalqabee hamma Gaazaatti, guutummaa biyya Gooshen

hamma Gibe'oonitti qabate. **42** Sababii Waaqayyo Waqaani Israa'el Israa'eliif loolef Iyyasuuun mootota kanneenii fi lafa isaanii loluma tokkoon mo'ate. **43** Ergasii Iyyasuuun Israa'eloota hunda wajjin gara qubata Gilgalalitti deebei'e.

11 Yaabiin mootichi Haazoor waan kana dhageenyaa Yoobaab mooticha Maadoonitti, mootota Shimroomii fi Akshaafitti ergaa ergate; **2** akkasumas mootota kaabaa kanneen tulluuwwan irra jiraatanitti, kanneen gama kibba Kinereetiin Arabbaa keessa jiraatanitti, kanneen gama dhi'a biiftuutii lafa gammoojjiitii fi Door keessa jiraatanitti ergaa ergate; **3** Kana'aanota gama ba'a biiftuutii fi lixa biiftuutii jiraatanitti, Amoorotatti, Heetottatti, Feerzotaatti Yebusoota biyya gaaraa keessa jiraatanitti fi mootota Hiiwotaa kanneen Gaara Hermoon jala biyya Miisphaa keessa jiraatanitti ergaa ergate. **4** Isaanis tuuta loltoota isaanii hunda, fardeenii fi gaariiwwan lolaa baay'ee jechuuni humna waraanaa guddaa kan akka cirracha qarqara galaanaa baay'atu qabatani dhufan. **5** Mootonni kunneen hundi loltoota isaanii walitti makatanii Israa'eloota waraanuu Bishaanota Meeroon cina qubatan. **6** Waaqayyo Iyyasuuudhaan akkana jedhe; "Sababii ani bor yeroo kanatti reeffa isaanii hunda dabarsee Israa'elootatti kennuuf hin sodaatin. Ati hidda kottee fardeen isaanii kukkutee gaariiwwan isaanii gubuu qabda." **7** Kanaafuu Iyyasuu fi loltooni isaa hundi tasuma bishaan Meeroon biratti isaanitti dhufanii isaan dha'an; **8** Waaqayyos dabarsee harka Israa'elootatti isaan kenne. Isaanis jara mo'atanii hamma Siidoona Guddootti, hamma Misrefooti Maayimiitti, hamma Sulula Miisphaa kan gama ba'a biiftuutii isaan ari'an; hamma namni hundi dhumuttis isaan dha'an. **9** Iyyasuuunis akkuma Waaqayyo ajaje sana isaan godhe; innis hidda kottee fardeen isaanii kukkutee gaariiwwan isaanii kan lolaa gube. **10** Yeroo sanatti Iyyasuuun of irra deebi'e Asoor qabatee mootii ishee goraadeedhaan ajjeese. Haazooris magaalaal guiddittii mootummoota kanneen hundumaa turte. **11** Isaanis nama ishee keessa jiru hunda goraadeedhaan fixan. Waan hafuura baafatu tokko illee utuu hin hambisin guutumaan guutuutti balleessan; Iyyasuuun Haazoorinis ni gube. **12** Iyyasuuun magaalaawwan mootootaa hundaa fi mootota isaanii illee qabatee goraadeedhaan fixe. Innis akkuma garbichi Waaqayyoo Museen ajajetti guutumaan guutuutti isaan balleesse. **13** Ta'us Israa'eloonni magaalaal Haazoor ishee Iyyasuuun gube sana malee magaalaawwan tabba irratti ijaaraman tokko illee hin gubne. **14** Israa'eloonni boojuu fi horii magaalaal sanaa hunda ofii isaanitiif fudhatan; namoota hunda garuu guutumaan guutuutti goraadeedhaan fixan; nama hafuura baafatu tokko illee hin hambifne. **15** Akkuma Waaqayyo garbichi isaa Museen ajaje sana Museenis akkasuma Iyyasuu ajaje; Iyyasuuunis akkasuma godhe; inni waan Waaqayyo Musee ajaje keessaa waan tokko illee utuu hin hojjetin hin hambifne. **16** Iyyasuuun akkasiin guutummaa biyya sanaa qabate; kunis biyya gaaraa, Negeeb hunda, guutummaa Gooshen, gammoojji gama lixa aduu, Arabbaa fi gaarran Israa'el gammoojji isaanii wajjin, **17** Tulluu Halaaq kan gaara See'iiritti ol ka'u jalqabani hamma Ba'aal Gaad kan Tulluu Hermoon jala hamma sulula Libaanoonitti jiru booji'e. Innis mootota isaanii hunda gogorra'ee ajjeese. **18** Iyyasuuunis bara dheeraa mootota kanneen hundatti waraana banaa ture. **19** Hiiwota Gibe'oon keessa jiraatan malee magaalaan tokko iyuu Israa'eloota wajjin walii galtee nagaa hin godhanne; Israa'eloonni magaalaawwan hunda waraananii qabatan. **20** Akkuma Waaqayyo Musee ajaje sanatti gara laafina tokko malee isaan barbadeessuudhaan guutumaan guutuutti isaan balleessuudhaaf jedhee akka isaan Israa'elootatti waraana

bananiif kan garaa isaanii jabeesse Waaqayyo mataa isaa ti. **21** Iyyasuuun yeroo sanatti dhaqee biyya gaaraa keessa jechuuni Kebroon, Debiirii fi Aanaab, akkasumas biyya gaaraa Yihuudaati fi biyya gaaraa Israa'el hunda keessa Anaaqota barbadeesse. Iyyasuuun isaanii fi magalaawwan isaanii guutumaan guutuutti barbadeesse. **22** Gaaza, Gaatii fi Ashdoodi malee kutaa biyya Israa'el kan Anaaqonni keessatti hafan tokko iyuu hin turre. **23** Kanaafuu Iyyasuuun akkuma Waaqayyo Musee ajaje sanatti biyya guutuu qabatee akkuma mana gosa gosa isaanii dhaala godhee Israa'elootaaaf kenne. Biyyattiiniis akkasiin waraana irraa boqonnaa argatte.

12 Warri Kunneen mootota Israa'eloonni mo'atanii biyyoota isaanii jechuuni gama ba'a Arabbaa hunda dabalatee, ba'a Yordaanos, Sulula Arnooniiitii hamma Tulluu Hermoonitti irraa fudhatanii dha: **2** Sihoon mootiin Amoorotaa, Heshboon keessa taa'ee Aro'eer ishee qarqara sulula Arnoonitti argamtu sanaa jalqabee hamma Laga Yaaboq kana daarii Amoonotaatti bulchaa ture; kunis walakkaa Gili'aad dabalata. **3** Akkasumas ba'a Arabbaa Galaana Kinereetiitii jalqabee hamma Galaana Arabbaa yookaan Galaana Soogiddaatti, hamma Beet Yashimootitti, achii immoo karaa Kibbaatiin hamma tabba Phisgaatti bulchaa ture. **4** Oogi mootichi Baashaan kan sanyii Refaayim keessaa isa dhumaa ta'e sun Ashtaarotti fi Edreyii bulchaa ture. **5** Innis Tulluu Hermoon, Salkaa, guutummaa Baashaan hamma Geshuurotaattii fi Ma'akaataatti, walakkaa Gili'aad immoo hamma daangaa Sihoon mooticha Heshboonitti bulchaa ture. **6** Museen garbichi Waaqayyootii fi Israa'eloonni isaan mo'atan. Museen garbichi Waaqayyoo biyya isaanii Ruubeenotaaf, gosa Gaadiitii fi walakkaa gosa Minaaseetiif dhaala godhee kenne. **7** Mootonni biyya Iyyasuu fi Israa'eloonni Yordaanoosiin gama lixa biiftuutti mo'atanii kanneenii dha: biyyi isaanis Ba'aal Gaad Sulula Libaanoon keessa jirtu sanaa jalqabee hamma Tulluu Halaaq kan gara See'iir lafa Iyyasuuun akkuma gosa gosa isaanii dhaala godhee Israa'elootaaaf kenne sanaatti ol ka'u dha. **8** Biyyoonni kunneenii biyya gaaraa, biyya karaa lixaa, Arabbaa, tabba tulluu, lafa alootii fi Negeebi jechuuni biyyoota Heetotaa, Amoorotaa, Kana'aanota, Feerzota, Hiiwotaatti fi Yebusotaa ti. Mootonni kanneenii dha: **9** Mootii Yerikoo, tokko mootii Aayi kan Beet'eel biraa, tokko **10** mootii Yerusaalem, tokko mootii Kebroon, tokko **11** mootii Yarmut, tokko mootii Laakkish, tokko **12** mootii Egloon, tokko mootii Geezir, tokko **13** mooticha Debiir, tokko mootii Gaader, tokko **14** mootii Hormaa, tokko mootii Aaraad, tokko **15** mootii Libnaa, tokko mootii Adulaam, tokko **16** mootii Maqeedaa, tokko mootii Beet'eel, tokko **17** mootii Tafuu'aa, tokko mootii Heefer, tokko **18** mootii Afeeq, tokko mooticha Lashaaroon, tokko **19** mootii Maadoon, tokko mootii Haazoor, tokko **20** mootii Shimroon Meroon, tokko mootii Akshaaf, tokko **21** mootii Ta'anaak, tokko mootii Megidoo, tokko **22** mootii Qaadesh, tokko mootii Yogeni'aam kan Qarmeloos jiraatu, tokko **23** mootii Door kan tabba Door irra jiraatu, tokko mootii Gooyim kan Gilgal keessaa jiraatu, tokko **24** mootii Tiirzaa, tokko. Isaanis walumatti mootota soddomii tokko turan.

13 Waaqayyos yeroo Iyyasuu bara dheeraa jiraatee dulloometti akkana jedheen; "Ati amma akka malee dulloomteerta; garuu amma iyuu lafti dhaalamuu qabu baay'eetu jira. **2** Lafti hafe sunis kanaa dha: "guutummaa biyya Filisxeemotaati fi Geshuurota, **3** karaa ba'a Gibxiitiin laga Shiihoorii hamma kaaba daarii Ashqaloontti jiru hundi akka biyya Kana'aanotaatti hedama. Kunis biyya Awootaa kan kutaa biyyoota bulchitoota Filisxeemota shanan jechuuni

Gaaza, Ashdood, Eqroon, Gitii fi Eqroon; **4** karaa kibbaatiin immoo guutummaa biyya Kana'aanotaa, Me'aaraa Siidoonaatti hamma Afeeqiitti biyya Amoorotaa **5** kan biyya Gebaalotaati; akkasumas karaa ba'atiin guutummaa Libaanoon, Ba'al Gaad kan Tulluu Hermoon jalaa hamma Leeboo Hamaatitti. **6** "Ani mataan koo jiraattota biyya gaaraa kanneen Libaanoonii hamma Misrefooti Maayimiitti jiraatan jechuunis Siidoonota hunda fuula Israa'elootaa duraa ari'ee nan baasa. Atiakkuma ani si ajajetti biyya kana akka dhaalaatti Israa'elootaaaf hiri; **7** kanas gosoota sagallanii fi walakkaa gosa Minaaseetiif dhaala godhii hiri." **8** Walakkaan gosa Minaasee kaan, gosti Ruubeenii fi gasti Gaad biyya Yordaanosii gama ba'aa kan Museen garbichi Waaqayyoo isaaniif kennet ture sana akkuma inni isaaniif qoodett fudhatan. **9** Biyyi sunis Aro'eer kan qarqara Sulul Arnooniitti, argamtu fi magaalaaw walakkaa sululu sanaa keessatti jalqabee dirree Meedebaan dabalateet hamma Diibooniitti dirri; **10** akkasumas magaalaawwan Sihoon mootii Amoorotaa kan Heshboon bulchaa ture sanaa hunda dabalateet hamma daarii Amoonotaatti dirri ture. **11** Kana malees Gil'aad, biyya Geshuurotaati fi Ma'akaatotaa, guutummaa Tulluu Hermoonii fi guutummaa Baashaan hamma Salkaatti **12** jechuunis guutummaa mootummaa Oogi kan Baashaan keessaa Isa Ashtaarotii fi Edreyii bulchaa ture kan sanyii Refaayimootaa keessaa Isa dhumaat e'sanaatti dirri. Museenis isaan mo'atee biyya isaaniif fudhate. **13** Garuu sababii Israa'eloomni ari'anii isaan hin baasiniif Geshuuronni fi Ma'akaattonni hamma ammaatti Israa'eloota gidduu jiraatu. **14** Gosa Lewwiitiif garuu inni dhaala tokko illee hin kennine; akkuma inni waadaa isaaniif gale sanatti aarsaan ibiddaan Waaqayyo Waaqa Israa'eliff dhi'effamu dhaala isaaniitti. **15** Wanni Museen gosa Ruubeeniif, balbal balbalaan kenne kanaa dha: **16** Biyya Aro'eer kan qarqara Sulul Arnoon, magaalaatti walakkaa sululaatti jalqabee dirree Meedebaan bira jiru hunda **17** hamma Heshboonii fi magaalaawwan ishee kanneen dirree irra jiran hunda jechuunis Diiboon, Baamooti Ba'al, Beet Ba'al Me'oone, **18** Yaahizaa, Qidemoot, Meefi'at, **19** Kiriyaataayim, Sibimaa, Zeret Shahari ishee gaara sululaa irratti argamtu, **20** Beet Phe'oor, tabba Phisgaatii fi Beet Yashiiimoot **21** jechuunis magaalaawwan dirree irraa hundumaa fi guutummaa mootummaa Sihoon mooticha Amoorotaa kan Heshboon keessa jiraatee bulchaa ture hundaa ti. Museenis Sihoonii fi bulchitoota Midyaanotaa kanneen Eewii, Reqem, Zuuri, Huurii fi Rebaa mo'ate; isaanii Sihooniin walii galanii biyya sana keessa jiraachaa turan. **22** Israa'eloomni warra lola keessatti ajjeefaman irratti dabalanii Bala'aam ilma Be'or falfalticha sanas goraadeedhaan ajjeesan. **23** Daangaan Ruubeenotaa qarqara laga Yordaanos ture. Magaalaawwan kanneenii fi gandoonni isaaniif akkuma balbal balbala isaaniitti dhaala gosa Ruubeen. **24** Wanni Museen gosa Gaadiitiif balbal balbalaan kenne kanaa dha: **25** Daangaanisaaniis Ya'izeer, magaalaawwan Gil'aad hundumaa fi walakkaa biyya Amoonotaa kan hamma Aro'eeritti dirriree gara ba'a Rabbaatti argamuu dha; **26** akkasuma Heshboonii jalqabee hamma Raameatalti Miisphaa fi Betooniimitti, Mahaneyiimitti jalqabee hamma daangaa Debiiritti dirriruu dha; **27** amma illee sululu keessa, Beet Haaraam, Beet Niimraa, Sukooti, Zaafoonii fi biyya Sihooniin Heshboon bulchu kan gara ba'a Yordaanos kan hamma dhuma Galaana Kinereetitti dirriree jiru sanaa dha. **28** Magaalaawwan kunneenii fi gandoonni isaaniif akkuma balbal balbala isaaniitti dhaala gosa Gaad. **29** Wanni Museen walakkaa gosa Minaaseetiif jechuunis walakkaa maatii sanyii Minaaseetiif balbal balbalaan kenne kanaa dha: **30** Daangaa biyya Mahaneyiimitti jalqabee biyya Baashaan guutuu dabalateet

naannoo bulchiinsa Oogi mooticha Baashaan jechuunis qubata Yaa'iir kan Baashaan keessaa magaalaat jaatama, **31** walakkaa biyya Gil'aad, Ashtaarotii fi Edreyii, magaalaat Oogi mooticha Baashaan jiraatuutti dirri. Kunis qooda sanyii Maakiiriif ilma Minaasee jechuunis walakkaa ilmaan Maakiiriif balbal balbalaan kennetee dha. **32** Kun dhaala Museen yeroo Yordaanos gama jechuunis gama ba'a Yerikoo dirree Mo'aab keessa ture sanatti qoodee dha. **33** Gosa Lewwiitiif garuu Museen waan tokko illee hin kennine; akkuma inni waadaa isaaniif gale sanatti Waaqayyo Waaqni Israa'el dhaala isaanii ti.

14 Lafti Israa'eloomni biyya Kana'aan keessatti akka dhaalaatti argant kan Ele'aazaar lubichi, Iyyasuu ilmi Nuunitii fi hangafoonni balbal gosoota Israa'el isaanii qoodan kanaa dha. **2** Dhaalliisaanii kunis akkuma Waaqayyo Musee ajajetti ixaadhaan gosa sagalii fi walakkaa gosa tokkootiif kennete. **3** Museen karaa ba'a Yordaanosii gosoota lamaanii fi walakkaaf dhaala godhee kennet ture; gosa Lewwiitiif garuu warra kaan gidduutti dhaala tokko illee hin kennine; **4** ilmaan Yoosef gosa lama ta'anii turanii; isaanii Minaasee fi Efrem. Lewwonni garuu magaalaawwan keessa jiraatan, bushaayee fi loon isaanii bobbaafatan malee qooda lafaa tokko illee hin arganne. **5** Kanaafuu Israa'eloomni akkuma Waaqayyo Musee ajajetti biyya sana hiratan. **6** Ergasiis namoonni Yihuuda Gilgaalitti gara Iyyasuu dhufan, Kaaleb ilmi Yefunee namicha gosa Qeneez sun akkana jedheen; "Ati waan Waaqayyo Qadesh Barneetii keessatti waa'ee keetti fi waa'ee koo Musee nama Waaqaa sanatti dubbatee ni beekta. **7** Yeroo Museen garbichi Waaqayyoo sun akka ani biyyattii basaasuu Qadesh Barneetii na erge umuriin koo waggaafurtama ture. Anis gabaasa waan mirkanoeffadhe sanaa nan fideef; **8** obbolonni koo warri na wajjin achi dhaqan garuu akka onneen sabaa sodaadhaan baqxu godhan. Ta'uus ani garaa koo guutuudhaan Waaqayyo Waaqa koo duukaa bu'e. **9** Kanaafuu Museen gaafas akkana jedhee naa kakeet; "Sababii atti garaa kee guutuudhaan Waaqayyo Waaqa koo duukaa buuteef, lafti miilli kee tuqe sun hamma bara baraatti dhaala keetti fi dhaala ilmaan keetti ta'a." **10** "Egaa Waaqayyo akkuma waadaa gale sanatti, gaafa Museedhaan akkas jedhee kan yeroo Israa'el gammoojiji keessa asii fi achi jooraa turee jalqabee waggaafurtamii shan na jiraachiseera. Kanaafuu ani har'a kunoo waggaaf saddeettamii shan guuteera! **11** Ani har'as akkuma gaafa Museen na erge sanaa jabaa dha; ani akkuman dur ture sana amma iyuu duula dhaquuuf jabaa dha. **12** Egaa amma biyya gaaraa kan Waaqayyo gaafa sana waadaa naa gale kana naa kenni. Ati mataan kee iyuu akka Anaqaonni achi keessa jiraatan, akka magaalaawwan isaanii gurguddaa ta'anii fi dallaa jabaan marfaman gaafas dhageesseerta; yoo Waaqayyo na gargaare garuu ani akkuma Waaqayyo jedhee sanatti ari'ee isaan baasa." **13** Iyyasuuunis Kaaleb ilmi Yefunee eebbisee Kebronin dhaala godhee kennetee. **14** Kanaafuu sababii inni garaa isaa guutuudhaan Waaqayyo Waaqa Israa'el duukaa bu'eef Kebron hamma har'aatti iyuu duula Kaaleb ilmi Yefunee namicha gosa Qeneez sanaa taateef hafte. **15** Kebron duraan maqaan namicha Arbaaq jedhamu kan Anaqaota hunda keessaa nama guddaa ture tokkootiin Kiriyaati Arbaaq jedhamtee waamamaa turte. Ergasiis biyyattiin waraana irraa boqotte.

15 Qoodni gosa Yihuudaatiif balbal balbalaan ramadame hamma daarii Edoomitti, qarqara kibbaatiin immoo hamma Gammoojiji Siinitti bal'ata. **2** Daariinisaanii karaa kibba galoo galaanaa qarqara kibba Galaana soogiddaattii jalqabee **3** kibba Malkaa Aqrabiim qaxxaamuree gara Siin itti fufee hamma kibba

Qaadesh Barneetti deema. Ergasiis Hezroon darbee Adaaritti ol ba'ee gara Qarqaatti gora. **4** Ergasii immoo achii ka'ee karaa Azimooniin darbee hamma lafa goggogaa Gibxiitti dhufee galaana ga'ee dhaabata. Daariin isaanii kan gara kibbaa kanaa dha. **5** Daariin gara ba'aas Galaana Soogiddaa ture; innis hamma dhuma laga Yordaanositti deema. Daariin gara kaabaa immoo galoo galaanaa kan qarqara Yordaanosii jalqabee **6** gara Beet Hoglaatti ol ba'ee ergasii immoo karaa kaaba Beet Arabbaatiin gara Dhagaa Boohan ilma Ruubeeniitti deema. **7** Daariin sunis ergasii Sulula Aakoor keessa Debiiritti ol ba'ee gara Gilgaal gama kibba laga sanaatiin fuullee Malkaa Adumiim sanaa kaabatti gora. Daariin kun ittuma fufee gara bishaanota Een Shemesh darbee Een Roogeelitti gad ba'a. **8** Ergasiis karaa kibba tabba magaalaas Yebusotaatiin jechuunis Yerusaalemitiin ba'ee Sulula Ben Hinoom irraan darba. Achiis ba'ee qarqara kaaba Sulula Refaayimitti fiixee tulluu gama lixa Sulula Hinoom jirutti ol ba'e. **9** Daariin sun ammas fiixee gaaraa irraa ka'ee gara burqaa bishaanota Neftoo'aatti qajeel ee magaalaawwan Tulluu Efrooniin ba'ee gara Ba'aalaatti jechuunis Kiriyaati Ye'aariimitti gad bu'e. **10** Ergasiis Ba'aalaat irraa Tulluu See'iiriitti gara lixaatti garagalee tabba kaaba Tulluu Yi'aariim jechuunis Kesaaloon irra ba'ee itti fufuudhaan Beet Shemeshitti gad bu'e Tiimnaahitti darba. **11** Gara kaaba tabba Eqroonitti darbee Shikeroonitti goree Tulluu Ba'aalaat irra qaxxaamuruudhaan hamma Yabni'eelitti deema. Daariin sunis galaana ga'ee dhaabate. **12** Daariin gara lixa immoo qarqara Galaana Guddaa ti. Daariiwwan akkuma balbala gosa isaaniitti saba Yihuudaa marsanis kanneenii dha. **13** Iyyasuuun akkuma Waaqayyo isa ajajetti, qooda Yihuudaa irraa kuteet Kebroon biyya Kiriyaati Arbaaq jedhamtu sana Kaaleb ilma Yefuneetiif kenne. Arbaaq kunis abbaa Anaaq. **14** Kaalebis ilmaan Anaaq sadan jechuunis Sheeshaayiin, Ahiimaniif fi Talmaayi sanyii Anaaq ari'ee achii baase. **15** Achiis namoota biyya Debiir ishee dur Kiriyaati Seifer jedhamaa turte sana keessa jiraatanitti duule. **16** Kaalebis, "Ani nama Kiriyaati Seifer loolee qabatutti intala koo Aaksaa nan heerumsiisa" jedhe. **17** Obboleessi Kaaleb, Otnii'eel ilmi Qenaz magaalattii qabate; Kaalebis intala issa Aaksaa isatti heerumsiisa. **18** Isheenis yeroo gara Otnii'eel dhufetti akka inni abbaa ishee lafa qotisaad kadhatu isaa kakaafte. Kaalebis yommuu ishee harree ishee irraa buutetti, "Ani maal siif godhu?" jedhee ishee gaafate. **19** Isheenis deebiftee, "Waan addaa tokko naa godhi. Akkuma Negeeb keessatti lafa naa kennite sana burqaawan bishaanis naa kenni" jetteen. Kaalebis burqaawan oliitti fi gadii kennief. **20** Dhallli gosti Yihuudaa balbala balbalaan argate kunoo kana: **21** Negeeb keessaa magaalaawwan gosa Yihuudaa kanneen qarqara kibbaatti daarii Edoom irratti argaman kanneenii dha: Qabzi'eel, Eederi, Yaaguur, **22** Qiinaa, Diimonaa, Adi'aadaa, **23** Qaadesh, Haazoor, Yitinaan, **24** Ziif, Telem, Ba'aalooti, **25** Haazoor Hadaataa, Keriyooti kan Hezroon jedhamtu sana, **26** Amaam, Shemaa, Molaadaa, **27** Hazar Gadaa, Heshmoon, Beet Phellexi, **28** Hazar Shuu'aal, Bersheeba, Biziyyootiyyaa, **29** Ba'aalaat, Iyyiim, Ezem, **30** Eltolaad, Kisiil, Hormaa, **31** Siiliqlaag, Madmaanaa, Saansaanaa, **32** Lebabaa, Shiilihiim, Aayinii fi Rimoonii dha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii walumaa galatti digdamii sagal turan. **33** Karaa sulula lixa biiftuutiin immoo: Eshita'a'ol, Zoraa, Ashinaa, **34** Zaano'aa, Een Ganiim, Tafuu'aa, Eenaami, **35** Yarmuuti, Adulaam, Sookoo, Azeeqaa, **36** Sha'arayiim, Aaditaayim, Gedeeraa fi Gedeerootaayimii dha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii kudha afur turan. **37** Zenaan, Hadaashaa, Migdaal Gaad, **38** Dili'an, Miispaa, Yoqtieel, **39** Laakkish, Boozqaati, Egloon, **40** Kaboon, Lahimaas,

Kiitiliish, **41** Gedeerooti, Beet Daagon, Na'amaa fi Maqeedaadha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii kudha ja'a turan. **42** Libnaa, Eteeri, Ashaan, **43** Yiftaa, Ashinaa, Neziibi, **44** Qeyilaa, Akziibii fi Maareeshaa dha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii sagal turan. **45** Eqroon, qubataawwanii fi gandoona naannoo ishee jiran wajjin, **46** akkasumas karaa lixa Eqrooniitiin qubataawwanii fi gandoota isaanii kanneen naannoo Ashdood jiran hunda, **47** Ashdood, magaalaas isheetii fi gandoota ishee, Gaazaa, magaalaas isheetii fi gandoota ishee kanneen hamma Laga Gibxii fi hamma qarqara Galaana Guddichaatti jiranii dha. **48** Biyya gaaraa keessatti immoo: Shaamir, Yatiir, Sookoo, **49** Danaa, Kiriyaati Sanaa jechuunis Debiir, **50** Aanaab, Eshitmo'aa, Aaniim, **51** Gooshen, hooloonii fi Giilo dha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii kudha tokko turan. **52** Araab, Duumaa, Eshi'aan, **53** Yaanuum, Beet Tafuu'aa, Afeeqaa, **54** Humtaa, Kebroon ishee Kiriyaati Arbaaq jedhamtu fi Zii'oorig dha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii sagal turan. **55** Maa'oon, Qarmeloos, Ziif, Yutaa, **56** Yizri'eel, Yooqidi'aam, Zaano'aa, **57** Qaayin, Gibe'aa fi Tiimnaahii dha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii kudhan turan. **58** Halhuul, Beet Zuuri, Gedoor, **59** Ma'aaraati, Beet Anootii fi Elteqoonii dha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii ja'a turan. **60** Kiriyaati Ba'al kan Kiriyaati Ye'aariim jedhamtu fi Raabbaa dha; magaalaawwanii fi gandoonni ishee lama turan. **61** Gammoojji keessatti immoo: Beet Arbaabaa, Midii, Sekaaka, **62** Niibishaan, Magaalaas Soogiddatii fi Een Gaadii dha; magaalaawwanii fi gandoonni isaanii ja'a turan. **63** Sabni Yihuudaa garuu Yebusota Yerusaalem keessa jiraachaa turan sana ari'anii baasuu hin daneeny; Yebusonnis hamma har'aatti saba Yihuudaa wajjin Yerusaalem keessa jiraatu.

16 Qoodni Yoosef Yordaanos Yerikoo biratti argamtu, karaa ba'a bishaanota Yerikootii ka'ee gammoojji keessa qaxxaamuree biyya gaaraa Beet'eelitti ol ba'a. **2** Luuza ishee Beet'eel jedhamtu sanaa ka'ee gara biyya Arkaawotaa kan Axaaroti keessatti argamtu sanaatti ce'a. **3** Achiis immoo gara liixa biyya Yafleexotaatti gad bu'eet Beet Horoon ga'ee gara Geezit itti fufee galaanicha ga'ee dhaabata. **4** Akasiti Minaasee fi Efrem, ilmaan Yoosef dhaala isaanii argatan. **5** Qoodni gosti Efrem balbala balbalaan argatte kunoo kana: Daariin dhaala isaanii gara ba'aatiin Axaaroti Adaarii ka'ee hamma Beet Horoon gara Ol aanuutti deemee **6** hamma galaanaatti itti fufa. Karaa kaabatiin Mikmetaatiit ka'ee karaa ba'aatiin gara Taanaat Shiiloo goree achiin darbee ba'a Yaano'atti qajeela. **7** Ergasiis immoo Yaano'aadhaa ka'ee Axaarotti fi Na'araatti gad bu'eet Yerikoo irra naanna'ee Yordaanositti gad ba'a. **8** Daariin sun Tafuu'aadhaa ka'ee gama Lixaatiin Laga Qaanaatti gad bu'eet galaana ga'ee dhaabata. Dhallli gosti Efrem balbala balbalaan argatte kanaa dha. **9** Daariin kun magaalaawwanii fi olloota isaanii kanneen dhaala gosa Minaasee keessatti gosa Efremiif hambifaman hundas ni dabatala. **10** Isaan Kana'aanonti Geezir keessa jiraachaa turan sana ari'anii achii hin baafne ture; hamma har'aatti Kana'aanonti saba Efrem gidduu jiraatu; garuu akka hojji humnaa hoijetan dirqamu.

17 Gosti Minaasees qooda argatte; inni ilma Yoosef hangafa tureetii. Maakiir ilmi Minaasee hangaftichi abbaan Gili'aadotaa sun sababii loltuu jabaa ta'eef Gili'aadii fi Baashaan isaaft kennaman. **2** Kanaafuu qoodni kun saba Minaasee warra hafaniif jechuunis balbala Abii'ezer, Heleg, Asrii'eel, Sheekem, Heeferii fi Shemiidaaf kennname. Kunneenis balbala balbala isaaniiitiin ilmaan Minaasee ilma Yoosef kanneen biraat ti. **3** Zelofehaad ilmi Heefer, ilmi Gili'aad, ilma Maakiir, ilmi Minaasee

sun intallan malee ilmaan hin qabu ture. Maqaan intallan isaas Mahilaa, Nohii, Hoglaa, Miilkaa fi Tiirzaa. **4** Isaanis gara Ele'aazaar lubichaa, gara Iyyaasuu ilma Nuunitii fi gara hooggantootaa dhaqanii "Waaqayyo akka inni obboloota keenya giddutti dhaala nuu kennuuf Musee ajajeera" jedhan. Kanaafuu Iyyaasuu akkuma ajaja Waaqayyootti obboloota abbaas isaanii wajjin dhaala kennef. **5** Minaaseen Gili'aadii fi Baashaan keessaa gama ba'a Yordaanositti lafa iddo kudhanitti hiram u qaba ture. **6** Kunis sababii intallan gosa Minaasee sun ilmaan dhiiraa giddutti qooda argatanii. Lafti Gili'aad ilmaan Minaasee kanneen hafaniif kennamte. **7** Daangaan gosa Minaasee Aasheerii ka'ee hamma Mikmetaati kan karaa ba'a Sheekem jirtu sanaatti bal'ata. Daangaan sunis achii ka'ee kibbaan gad bu'e saba Een Tafuu'aa keessa jiraatuus dabalata. **8** Biyyi Tafuu'aa kan Minaasee ture; Tafuu'aa mataan ishee garuu karaa daangaa Minaaseetiin kan ilmaan Efrem ture. **9** Daangaan sun karaa kibbaatiin ittuma fufee Laga Qaanaa bira ga'a. Magalaawwan Efrem kanneen magalaawwan Minaasee giddutti argamanitu ture; daangaan Minaasee garuu Kaaba lagichaa irra darbee galaana bira ga'ee dhaabata. **10** Biyyi sun karaa kibbaatiin kan gosa Efremiiti; karaa kaabaatiin immoo kan gosa Minaasee ti. Biyyi Minaasee hamma galaanaatti deemee karaa kaabaatiin Aasheerin, karaa ba'atiin immoo Yisaakorin daangeessa. **11** Minaaseenis Yisaakorii fi Aasheer keessaa Beet She'an, Yible'aamii fi saba Door, Eendoor, Ta'anaaki fi Megido qubatawwan naannoo isaanii jiran wajjin qaba ture; sadaffaan immoo Naafotii dha. **12** Ta'us sababii Kana'aanonni biyya sana jiraachuuuf kutatunii turaniif gosti Minaasee magalaawwan kanneen qabachuu hin daneenye. **13** Garuu Israa'eloonni yommuu jabina argachaa dhufanitti akka isaan hojji humnaa hojjetan godhan malee Kana'aanota achii hin baafne. **14** Namoonni Yoosefis Iyyaasuuudhaan, "Ati maaliif ixa tokkoo fi qooda tokko qofa dhaala nuu kennite? Nu saba akka malee baay'ee fi saba Waaqayyo guddisee eebbisee dha" jedhan. **15** Iyyaasuuun, "Yoo isin akka malee baay'attanii biyyi gaaraa Efrem kun isinitti dhiphatte bosona seenaatii biyya Feerzotaatii fi Refaayimootaa keessatti iddo jireenyaa qopheeffadhaa" jedhee deebiseef. **16** Namoonni Yoosefis, "Biyyi gaaraa kun nu hin ga'u; Kana'aanonni lafa diriiraan irra jiraatan hundi, warri Beet She'anii fi qubatawwan ishee akkasumas warri Sulula Yizir'eel keessa jiraatan hundi gaariiwani sibilaa qaban" jedhanii deebisan. **17** Iyyaasuuun garuu mana Yoosefini jechuuniis Efremiif fi Minaaseedhaan akkana jedhe; "Isin saba akka malee baay'ee kan humna guddaa qabuu dha. Ixaa tokko qofa hin qabaattan. **18** Biyya gaaraa kan bosonaa garuu ni qabaattu; bosona cira; biyyattiini hamma qarqara daangaa isheetti kanuma keessan taati; Kana'aanonni yoo gaariiwani sibilaa qabaatanii jajjaboo ta'anis isin ariitanii isaan baasuu dandeessu."

18 Guutummaan waldaa Israa'el Shiilootti walitti qabamee dinkaana wal ga'ii achitti dhaabate. Biyyattiin harka isaanii jala galte; **2** ta'us amma illee gosooni Israa'el torba dhaala isaanii hin fudhanne ture. **3** Kanaafuu Iyyaasuuun Israa'elootaan akkana jedhe; "Isin utuu biyya Waaqayyo Waqaani abbootii keessanii isinii kenne kana hin fudhatin hamma yoomiitti turtu? **4** Tokkoo tokkoo gosaa keessaa nama sadii sadii kennadhaa. Anis akka isaan biyya sana ilaalanii akkuma dhaala gosa hundaatti waa'ee ishee barreessanifi isaan nan erga. Isaanis ergasii gara kootti deebi'u. **5** Isin biyya sana iddo torbatti qoodu qabdu. Yihuudaan biyya karaa Kibbaa keessatti hafee manni Yoosif immoo biyya karaa kaabaatti hafuu qaba. **6** Isin erga waa'ee biyya iddo torbatti qoodamte sanaa barreessitanii booddee gabaasa

natti fidaa; anis fuula Waaqayyo Waaqa keenyaa duratti ixaa isinii buusa. **7** Gosti Lewwii garuu gidduu keessanitti qooda lafafu argatu; sababiin isaas tajaajilli lubummaa kan isaan Waaqayyoof kennan sun dhaala isaanii ti. Gosti Gaad, kan Ruubeenii fi walakkaan gosa Minaasee duraanuu karaa ba'a Yordaanosiuun qooda isaanii argatanii jiru. Museen garbichi Waaqayyoo sun isanaiif kennee ture." **8** Kanaafuu jarri karaa isaanii qabatanii qajeelan; Iyyaasuuun warra haala biyyattii barreessuu dhaqaniin akkana jedhe; "Dhaqaatii biyya sana sakatta'atii waa'ee ishee galmeessaa. Ergasii immoo gara koo kottaa; anis asuma Shiilootti fuula Waaqayyoo duratti ixaa isinaiif nan buusa." **9** Kanaafuu namoonni sun ka anii biyya sana keessa dedeemanii waa ee haala ishees magaalaa magalaadaahn iddo torbatti qoodanii kitaaba maramaa irratti barreessanii qubata Shiilootti gara Iyyaasuuutti deebi'an. **10** Iyyaasuuun ergasii Shiiloott keessatti fuula Waaqayyoo duratti ixaa buuseef; akkuma qooda gosa isanaiittis Israa'elootaaf biyyattii hire. **11** Ixaan jalqabaa akkuma balbalaa balbala isanaiittis gosa Beniyaamiiif ba'e. Biyyi isaan ixaadhaan argatanis gosa Yihuudaati fi gosa Yoosif giddutti argama. **12** Karaa kaabaatiin daariin isaanii Yordaanosii ka'ee kaaba tabba Yerikoo irra darbuudhaan karaa lixaatiin biyya gaaraatti gad bu'ee gammoojii Beet Aawweniitiin ba'a. **13** Achii ka'ee kibba tabba Luuzitti jechuuniis Beet'eelitti darbee gara Axaaroti Adaar kan gaara kibba Beet Horoon isa gadii sanaatti gad bu'a. **14** Daariin sunis karaa kibbaatiin gaara Beet Horoonitti garagalee jiru sanaa ka'ee karaa lixaatiin gara kibbaatti goree magaalaa ilmaan Yihuudaan kan Kiriyaati Ba'aal jechuuniis Kiriyaati Ye'aariim ga'a. Kunis daangaa liixa ti. **15** Daangaan kibbaa karaa lixaatiin qarqara Kiriyaati Ye'aariimiitti jalqaba; daangaa isan immoo gara bishaan Neftoo'atti gad bu'a. **16** Daangaan sunis karaa kaaba Sulula Refaayimiitti gara gaara Sulula Ben Hinoomitti garagalutti gad bu'a. Innis tabba kibba magaalaa Yebuuusotaa biraan gara Sulula Hinoomitti itti fufee gara Een Roogelitti gad bu'a. **17** Ergasii gara kaabaatti goree Een Shemesh dhaqa; achii ka'eess gara Geliloot kan Malkaa Adumiimitti gara galtee jirtu sanaa itti fufee hamma Dhagaa Boohan ilma Ruubeen sanaatti gad bu'a. **18** Ammas gara tabba kaaba Arabbaatti itti fufee gara Arabbaatti gad bu'a. **19** Ergasii tabba kaaba Beet Hoglaatti qajeelee karaa kaaba galoo Galaana Soogiddaa kan karaa kibbaatiin afaan Yordaanositti argamtuitiin ba'a. Kun daarii karaa kibbaa ti. **20** Lagni Yordaanosis karaa ba'atiini daarii ta'a. Isaan kunneen daariiwwan dhaala ilmaan Beniyaamittif karaa hundaan dhaabamanii dha. **21** Magalaawwan gosti Beniyaam akkuma maatii maatii isaaniiitii argatan kanneenii dha: Yerikoo, Beet Hoglaa, Eemeqi Qaziizi, **22** Beet Arabbaa, Zemaaraayim, Beet'eel, **23** Aawiim, Faaraa, Ofraa, **24** Kefar Aamoonaay, Ofnii fi Gebaa dha; magalaawwanii fi gandooni isaanii kudha lama turan. **25** Gibe'oone, Raamaa, Bi'eeroote, **26** Miisphaa, Kefiraa, Moozaa, **27** Reqem, Yirphi'eel, Taraalaa, **28** Zeelaa, Haa'elef, magaalaa Yebuuusotaa jechuuniis Yerusalem, Gibe'aa fi Qiriyati; magalaawwanii fi gandooni isaanii kudha afur turan. Dhaalli gosti Beniyaam balbala balbalaan argate kana ture.

19 Ixaan lammafaan gosa Sim'i'ooniif balbala balbalaan ba'e. Dhaalli isaanii dhaala gosa Yihuuda keessatti argama. **2** Kunis: Bersheebaa yookaa Shebaa, Molaadaa, **3** Hazar Shuu'aal, Baalaa, Ezem, **4** Eltolaad, Betuul, Hormaa, **5** Siilaag, Beet Markaabot, Hazar Suusaa, **6** Beet Lebaa'otii fi Shaaruuehen; magalaawwanii fi gandooni isaanii kudha sadii turan; **7** Ayin, Rimoon, Eeteerii fi Ashaan, magalaawwanii fi gandoota isaanii afran, **8** akkasumas gandoota naanwoo magalaawwan kanneenii

jiran kanneen hamma Baa'ilaat Bi'eritti jechuunis hamma Raamaat ishee Negeeb keessaa sanaatti bal'ata. Dhaallii gosti Sim'i'oon balbala balbalaan argate kanaa dha. **9** Sababii qoodni gosa Yihuudaa hamma isaan barbaadanii ol ta'eef dhaalli gosa Sim'i'oon kun qooda gosa Yihuudaa irraa fudhatame. Kanaafuu gosti Sim'i'oon Yihuudaa keessatti dhaala argate. **10** Ixaan sadaffaan gosa Zebuulooniif balbala balbalaan ba'e; kunis: Daariin dhaala isaanii hamma Saariiditti deema. **11** Achiis karaa lixaatiin gara Mare'aalaatti gad bu'ee Dabesheetitti riiqateet hamma laga Yoqeni'aam dura jiru sanaatti deema. **12** Ergasiis Saariid irraa gara Kisloti Taaboort biyya ba'a biiftuutti argamtii sanaatti gara ba'aatti goree Daaberaattii qajeelee hamma Yaafiyatti deema. **13** Achiis karaa ba'aatiin itti fufee Gat Heeferii fi Eetqaaxin dhaqa; Rimooniin gad ba'ee gara Ne'aahitti gora. **14** Daariin sunis karaa kaabaatiin gara Hanaatoonitti goree Sulula Yiftaa Eelitti dhuma. **15** Kanneen irrattis Qaataat, Naahaal, Shimroon, Yidala fi Beetlihem dabalamaniiru. Isaaniis gandoota isaanii wajjin magalaawwan kudha lama turan. **16** Magalaawwan kunneenii fi gandoonni isaanii dhaala gosti Zebuuloon balbala balbalaan argatee dha. **17** Ixaan afuraffaan gosa Yisaakorii balbala balbalaan ba'e. **18** Biyyi isaaniis: Yizri'eel, Kesuloot, Suunam, **19** Hafaarayim, Shii'oон, Anaaharat, **20** Rabiit, Kishoon, Ebezi, **21** Remeet, Een Ganiim, Een Hadaa fi Beet Phaxeex. **22** Daariin isaanii Taaboort, Shahazumaa fi Beet Shemesh tuqee Yordaanos ga'ee dhaabata. Isaaniis gandoota isaanii wajjin magalaawwan kudha ja'a turan. **23** Magalaawwan kunneenii fi gandoonni isaanii dhaala gosti Yisaakor balbala balbalaan argatee dha. **24** Ixaan shanaffaan gosa Asheeriif balbala balbalaan ba'e. **25** Biyyi isaaniis: Helqaat, Halii, Beten, Akshaaf, **26** Alaamelek, Amaadii fi Mish'aal. Daangan sunis karaa lixaatiin Qarmeloosii fi Shiihoor Libnaat tuqa. **27** Ergasiis karaa ba'a biiftuutti gara Beet Daagonitti goree Zebuuloonii fi Sulula Yiftaa Eelitti qabatee Kaabuulin gara bitaatti dhiisee karaa kaabaatiin Beet Emeeqii fi Ne'ii'eelitti qajeeela. **28** Achiis ka'ee gara Eebroon, Rehoob, gara Hamoonii fi Qaanaatti ol ba'ee hamma Siidoona Guddichaatti deema. **29** Daangan sunis ergasiis gara Raamaatti goree magaalaa Xiiroos kan dallaa jabaa qabu sanaa dhaqee gara Hoosaatti goree karaa Akziibütiin galaana ga'ee dhaabata; **30** kunis biyya Umaa, biyya Afeeqitiif fi Rehoob dabatala. Isaaniis gandoota isaanii wajjin magalaawwan digdamii lama turan. **31** Magalaawwan kunneenii fi gandoonni isaanii dhaala gosti Aasheer balbala balbalaan argatee dha. **32** Ixaan ja'affaan gosa Niftaaleemii balbala balbalaan ba'e; kunis: **33** Daariin isaanii Heelefii fi muka guddaa Za'aanaaniim keessa jiru sanaa ka'ee Adaamii Neqebii fi Yabni'eel irraan gara Laquumiitti qajeelee Yordaanos ga'ee dhaabata. **34** Daariin sun Aznoot Taaboortti qajeelee gara lixaatti goruudhaan Huuqooqi ga'ee dhaabata. Innis karaa kibbaatiin Zebuuloon, karaa lixatiin Aasheer, karaa ba'aatiin immoo Yordaanos tuqa. **35** Magalaawwan dallaa jabaa qaban kanneenii dha: Zidiimi, Zeeri, Hamaati, Raqaati; Kinereeti, **36** Adaamaan, Raamaan, Haazoor, **37** Qaadeesh, Edreyii, Een Haxoor, **38** Yiroon, Migdaal Eel, Horeem, Beet Aanattii fi Beet Shemesh. Isaaniis gandoota isaanii wajjin magalaawwan kudha sagal turan. **39** Magalaawwan kunneenii fi gandoonni isaanii dhaala gosti Niftaaleem balbala balbalaan argatee dha. **40** Ixaan torbaffaan gosa Daaniif balbala balbalaan ba'e. **41** Biyyi isaan Dhaalanis: Zoraa, Eshitaa'ol, Iir Shemesh, **42** Sha'alabiin, Ayaloon, Yitlaa, **43** Eeloon, Tiiimnaahi, Eqroon, **44** Elteeqe, Gibetoon, Baa'ilaati, **45** Yihuud, Benee Beraaq, Gat Rimoon, **46** Meyaarqoonii fi Raqoon Yoopheetti garagalee argamu sanaa dha. **47** Ijoolleen Daan garuu sababii lafti dhaalan sun isaanitti dhiphatteef ol ba'anii

Lesheemin waraanani qabatan; erga goraadeedhaan dha'anii booddee ishee dhuunfatun. Isaanis Lesheem keessa qubatanii Daan jedhanii maqaa abbaa isaaniitiin ishee moggaasan. **48** Magalaawwan kunneenii fi gandoonni isaanii dhaala gosti Daan balbala balbalaan argatee dha. **49** Israa'eloonnis erga biyyattii ixadhaan qoodamte sana hirani fixanii booddee gidduu isaanitti Iyyasuu ilma Nuunitif dhaala kennan; **50** dhaala kanas akkuma Waaqayyo ajajetti kennan. Isaanis magaalaa inni gaafatee kennaniif, magaalaa sunis Timnaat Seeraa kan biyya gaaraa Efremmitti argamtu dha. Innis magaalaa sana ijaaree keessa jiraate. **51** Kunneen biyyoota Ele'aazaar lubichi, Iyyasuu ilmi Nuunitii fi hangafoonni gosoota Israa'el Shilootti fuula Waaqayyoo duratti balbala dunkaana wal ga'ii irratti ixadhaan kennanii dha. Isaanis akkasiin biyyattii qooduu xumuran.

20 Ergasiis Waaqayyo Iyyasuuudhaan akkana jedhe: **2** "Akkuma ani karaa Museetiin isin ajaje sanatti akka Israa'eloonni magalaawwan itti kooluu galan filatan itti himi; **3** kunis akka namni tasuma yookaan utuu itti hin yaadini nama ajjeese kam iyuu itti kooluu galee nama haaloo dhiigaa baasu duraa ba'uuf. **4** Inni yommuu magalaawwan sana keessa tokkotti kooluu galutti karra magaalattii irra dhaabatee fuula maanguddotta magaalaa sanaa duratti dhimma isaa himachuu qaba. Isaanis ergasiis magaalaa isaanitti isa simatanii akka inni issan wajjin jiraatuuf iddo kenuuufi qabu. **5** Yoo namni haaloo dhiigaa baasu isa duukaa bu'e illee, sababii inni utuu itti hin yaadini fi utuu duraan jibba wal irraa hin qabaatin nama ollaa isaa ajjeesef, issan namicha sana dabarsanii kenuu hin qaban. **6** Inni hamma fuula waldaa dura qorumsaaf dhaabatuttii fi hamma lubni ol aanaan yeroo sanatti tajaajilaa ture du'utti magalaadhumaa sana keessa jiraachuu qaba. Ergasiis inni mana isaatti, gara magaalaa keessaa baqate sanaatti deebi'uu danda'a." **7** Kanaafuu issan biyya gaaraa Niftaalem keessa Qadesh ishee Galiiilaa keessaa sana, biyya gaaraa Efrem keessaa Sheekem, biyya gaaraa Yihuudaa keessaa immoo Kiriyaati Arbaaq kan Kebroon jedhamtu sana filatan. **8** Yordaanos gamaa karaa lixa Yerikootiin, biyya gosa Ruubeen keessaa Bezer ishee gammoojii diriiraa keessaa sana, biyya gosa Gaad keessaa Raamooti ishee Gili'aad keessatti argamu, biyya gosa Minaasee keessaa immoo Goolaan ishee Baashaan keessatti argamu sana filatan. **9** Magalaawwan akka namni tasa nama ajjeese kam iyuu itti baqatuuf Israa'eloota hundaa fi alagoota gidduu isaanii jiraatanii filataman kanneenii dha; kunis akka inni hamma harka waldaa jirutti namicha haaloo dhiigaa baasu sanaan hin ajjeefamneef.

21 Hangafoonni maatii Lewwotaa Ele'aazaar lubichatti, Iyyasuu ilma Nuunitii fi hangafoota maatiwwan gosoota Israa'el kaanitti dhi'aatanii **2** Shiloil Kana'an keessatti argamu sana keessatti, "Waaqayyo akka isin magaalaa nu keessa jiraannu lafa tikaan khorii keenyaaf ta'u wajjin nuu kennitan karaa Museetiin ajajee ture" jedhanii. **3** Kanaafuu Israa'eloonni akkuma Waaqayyo ajajetti dhaala ofii isaanii keessaa magalaawwan kanneenii fi lafa tikaan Lewwotaaaf kennan. **4** Ixaan jalqabaa gosa Qohaaifi balbala balbalaan ba'e. Lewwotaa sanyii Aroon lubichaatiifis gosa Yihuudaa, gosa Sim'i'oonii fi gosa Beniyaam keessaa magalaawwan kudha sadii ixadhaan argatan. **5** Sanyii Qohaaati warra hafaniif immoo balbala gosa Efrem, gosa Daanii fi walakkaa gosa Minaasee keessaa magalaawwan kudhan ixadhaan argatan. **6** Sanyiwwan Geershooniif balbala gosa Yisaakor, gosa Aasheer, gosa Niftaaleemii fi walakkaa gosa Minaasee kan Baashaan keessaa

sana irraa magalaawwan kudha sadii ixaadhaan argatan. **7** Sanyiwwan Meraariis balbala balbalaan gosa Ruubeen, gosa Gaadii fi gosa Zebuulloon keessaa magalaawwan kudha lama ixaadhaan argatan. **8** Kanaafuu Israa'eloonni akkuma Waaqayyo karaa Museetiin ajaje sanatti magalaawwan kanneenii fi lafa tikaan ixaadhaan Lewwotaaf kennan. **9** Gosa Yihuudaa fi gosa Simi'oон irraa magalaawwan kanneen maqaq maqaadhaan qoodan; **10** sababii ixaan jalqabaa isaaniiif ba'eef magalaawwan kunneen sanyiwwan Aroon warra Lewwota keessaa balbala Qohaati ta'aniif kennaman: **11** Isaanis Kiriyaati Arbaaq jechuunis Kebroon ishee biyya gaaraa Yihuudaa keessaa sana lafa tikaan naannoo ishee wajjin kennaniif. Arbaaq abbaa Anaaq ture. **12** Lafa qotisa fi gandoota naannoo magaalattii jiran garuu Kaaleb ilma Yefuneetiif handhuuraa godhanii kennan. **13** Kanaafuu sanyiwwan Aroon lubichaatiif Kebroon jechuunis magalaalaan namni nama aijeesee himatamu tokko itti baqatuu fi Libnaa, **14** Yatiir, Eshtimo'a, **15** Hooloon, Deebiir, **16** Ayain, Yutaanii fi Beet Shemeshi lafa tikaan wajjin kennameef; isaan kunneen magalaawwan sagallan gosoota lamaan irraa qoodamaniifii dha. **17** Gosa Beniyaam irraas Gibe'oон, Gebaa'i, **18** Anaatootii fi Almoon lafa tikaan wajjin kennaniif; isaanis magalaawwan afurii dha. **19** Magalaawwan lafa tikaan wajjin sanyiwwan Aroon kanneen luboota ta'aniif kennaman hundi kudha sadii turan. **20** Qohaataota balbala Lewwii warra hafaniif gosa Efrem irraa magalaawwan kanneentu ixaadhaan argatan: **21** Isaanis biyya gaaraa Efrem keessaa Sheekhem jechuunis magalaalaan namni nama aijeesee himatamu itti baqatuu sanaa fi Geezir, **22** Qibxaayimii fi Beet Horoon, walumatti magalaawwan afur lafa tikaan wajjin fudhatan. **23** Akkasumas gosa Daan keessaa Elteeq, Gibetoon, **24** Ayaaloonii fi Gat Rimoont, walumaa galatti magalaawwan afur lafa tikaan wajjin fudhatan. **25** Walakkaa gosa Minaasee keessaa immoo Ta'anaakii fi Gat Rimoont, magalaawwan lama lafa tikaan wajjin fudhatan. **26** Magalaawwan kurnan kunneen hundii fi lafti tikaan isaanii balbala gosa Qohaati warra hafaniif kennaman. **27** Geershoonota balbala Lewwiittif immoo: Walakkaa gosa Minaasee keessaa, Goolaan ishee Baashaan keessaa jechuunis magalaalaan namni nama aijeesee himatamu tokko itti baqatuu sanaa fi Be'eshitiraa, magalaawwan lamaa fi lafa tikaan isaaniiit kennameef; **28** gosa Yisaakor keessaa Kishoon, Daaberati, **29** Yarmuutii fi Een Ganiim, magalaawwan afurii fi lafa tikaan isaaniiit kennameef; **30** gosa Aasheer keessaa Mish'aal, Abdoon, **31** Helqaatii fi Reehoob, magalaawwan afurii fi lafa tikaan isaaniiit kennameef; **32** gosa Niftalem keessaa Qaadesh ishee Galilaa keessaa, magalaalaan namni nama aijeesee himatamu tokko itti kooluu galuu akkasumas Hamoot Doorii fi Qartaan, magalaawwan sadii lafa tikaan isaanii wajjin kennameef. **33** Gosoota Geershoonotaatiif immoo magalaawwan kudha sadiitu lafa tikaan wajjin kenname. **34** Lewwota hafan warra balbala Meraarii ta'aniif: gosa Zebuulloon keessaa, Yoqeni'aam, Qartaa, **35** Dimnaa fi Naahaalal, magalaawwan afurtu lafa tikaan wajjin kenname; **36** gosa Ruubeen keessaa Bezer, Yaahizaa, **37** Qidmoottii fi Meefi'aat, magalaawwan afur lafa tikaan wajjin kennameef; **38** gosa Gaad keessaa immoo, Raamooti ishee Gili'aad keessaa jechuunis magalaalaan namni nama aijeesee himatamu tokko itti kooluu galu, Mahanayiim, **39** Heshboonii fi Ya'leer, walumaa galatti magalaawwan afurtu lafa tikaan wajjin kennameef. **40** Lewwota hafan warra balbala Meraarii ta'aniif walumaa galatti magalaawwan kudha lamatu ixaadhaan kenname. **41** Magalaawwan Lewwota keessaa biyya Israa'eloonni dhuunfatan keessatti argaman lafa tikaan wajjin walumaa galatti afurtamii saddeet turan. **42** Tokkoon

tokkoon magalaawwan kanneenii naannoo isaaniitti lafa tikaan qab turan; magalaawwan hundinuu akkanu. **43** Kanaafuu Waaqayyo biyya abbootii isaaniiif kennuuf kakate hunda saba Israa'eliff kenne; isaanis biyya sana qabatani achi jiraatan. **44** Waaqayyo akkuma abbootii isaaniiif kakate sana karaa hundaan boqonnaas isaanii kenne. Diinii isaanii tokko iyuu fuula isaanii dura dhaabachuu hin daneeyne; Waaqayyo diinota isaanii hunda dabarsee harka isaanitti kenne. **45** Waadaa gaarii Waaqayyo mana Israa'eliff gale keessaa tokko iyuu hin hafne; hundinuu guutameera.

22 Ergasiis Iyyaasuun gosa Ruubeen, gosa Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee walitti waamee **2**akkana jedheen; "Isin waan Museen garbichi Waaqayyoo ajaje hundumaa hojjettaniirtu; waan ani isin ajaje hundas naa ajajamtaniirtu. **3** Isin bara dheeraaf, hamma har'aatti illee obboloota keessan hin daganne; ajaja Waaqayyo Waaqni keessan isinii kennes eegdaniirtu. **4** Waaqayyo Waaqni keessan akkuma waadaa gale sanatti obboloota keessan boqochiseera; isin biyya Museen garbichi Waaqayyoo Yordaanos gamaa isinii kenne sanatti gara mana keessaniitti deebi'a. **5** Garuu akka Waaqayyo Waaqa keessan jaallattaniif, akka karaa isaa hunda irra deemtaniif, akka ajajawwan isaa eegdaniif, akka isatti maxxantaniif fi akka garaa keessan guutuu fi lubbuu keessan guutuudhaan isa tajaajiltaniif ajaja fi seera Museen garbichi Waaqayyoo isinii kenne sana jabeessaa eegga." **6** Ergasiis Iyyaasuun eebbisee gad isaan dhiise; isaanis gara mana isaanitti deebi'an. **7** Museen walakkaa gosa Minaaseetif Baashaan keessaa lafa kennet ture; Iyyaasuun immoo walakkaa kaaniif Yordaanosin gama lixaatti obboloota isaanii cinatti lafa kenne. Iyyaasuun yommuu gara mana isaanitti isaan ergetti isaan eebbie; **8** akkanas jedheen; "Qabeenya keessan guddaa jechuunis horii baay'ee, meetii, warqee, naasii fi sibiila akkasumas uffata baay'ee fudhadhaa galaatii boojuu diinota keessan irraa boojitan sana obboloota keessan wajjin qoddadhaa." **9** Kanaafuu gosti Ruubeen, gosti Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee gara biyya ofii isaanii gara Gili'aad ishee akkuma Waaqayyoo karaa Museetiin ajajetti argatan sanaatti deebi'uuf jedhanii Shiiilo ishee Kana'aan keessaa sanatti Israa'eloota dhiisaniif deeman. **10** Gosti Ruubeen, gosti Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee yommuu Galilooti biyya Kana'aan keessaa Kan Yordaanos biraa sana ga'anitti, iddo aarsaa guddaa isaa Yordaanos biratti tolchan. **11** Israa'eloonni yommuu akka isaan gama Israa'elootaatiin daarii Kana'aan irratti Galilooti ishee Yordaanos cinaa sanatti iddo aarsaa tolchan dhaga'anitti, **12** guutummaan waldaa Israa'el isaanitti duuluu Shiiolloot walitti qabaman. **13** Kanaafuu Israa'eloonni Fiinehas ilma Ele'aazaar lubichaan sana gara gosa Ruubeen, gosa Gaadii fi gara walakkaa gosa Minaasee warra Gili'aad keessa jiraatanitti ergan. **14** Isa wajjinis hangafoota kudhan, tokkoon tokkoon gosa Israa'eliff nama tokko ergan; tokkoon tokkoon isaanis hangafa balbala maatii Israa'el. **15** Isaanis Gili'aaditti gosa Ruubeen, gosa Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee bira dhufanii akkana isaaniiid jedhan: **16** "Guutummaan waldaa Waaqayyoo akkana jedha: 'Isin akkamitti akkanaan amanumummaa Waqa Israa'el wajjin qabdan sana cabsitu? Isin akkamitti Waaqayyo irraa garagaltanii isatti finciuluudhaan ofii keessaniif iddo aarsaa tol fattu? **17** Cubbuun Phe'oor keessatti hojetame sun nu hin ga'uu? Dha'ichi saba Waaqayyoo irra bu'u iyuu, nu hamma har'aatti cubbuun sana irraa of hin qulqulleessine. **18** Isin ammas Waaqayyo irraa garagaltuu keessaniif? "Yoo isin har'a Waaqayyotti finciltan inni immoo bori hawaasa Israa'el hundatti ni dheekkama. **19** Yoo lafti isin qabattan sun xuroofte, gara lafa Waaqayyo iddo dunkaanni Waaqayyoo dhaabatuu

kottaati nu wajjin lafa qoodadhaa. Garuu iddo aarsaa Waaqayyo Waaqa keenyaa malee iddo aarsaa biraa ofii keessanii tolffattanii Waaqayyotti yookaan nutti hin fincilinaa. **20** Yeroo Aakaan ilmi Zaaraa waan dhowwamaa ta'e fudhachuudhaan cubbuu hojjetetti waldaa Israa'el hundatti dheekkamsi hin dhufneef? Namni sababii cubbuu isaaatiin du'e isa qofa miti." **21** Kana irratti gosti Ruubeen, gosti Gaadii fi walakkaan gosa Minaasee akkana jedhanii hangafoota maatiwwan Israa'elii deebisan; **22** "Waaqayyo Waaqni waaqotaa, Waaqayyo Waaqni waaqotaa ni beeka! Israa'elis haa beeku! Yoo wanni kun Waaqayyotti finciliuf yookaan isaa ajajamuu diduuf ta'e har'a nu hin hambisin. **23** Yoo nu Waaqayyo irraa deebi'uuf jennee, aarsaa gubamuu fi kennaa midhaanii, yookaan aarsaa nagaa achi irratti dhi'eessuuf iddo aarsaa ofii keenyaa tolfannee jiraarne, Waaqayyo mataan isaa itti nu haa gaafatu. **24** "Sababiin nu waan kana gooneef ijoolleen keessan gara fuula durattu ijoolee keenyaan akkana jedhu ta'a jennee sodaannee ti; 'Isin Waaqayyo Waaqa Israa'el irraa maali qabdu? **25** Waaqayyo nuu fi isin jechuunis isin gosa Ruubeenii fi gosa Gaad gidduu Yordaanos daarii godhee dhaabeera! Isin Waaqayyo irraa qooda tokko illee hin qabdan.' Kanaafuu ijoolleen keessan akka ijoolleen keenya Waaqayyo sondaachuu dhiisan godhu ta'a. **26** "Sababiin nu, 'Kottaa qophoofnee iddo aarsaa tokko tolfannee; garuu iddoon aarsaa kun kan aarsaan gubamu yookaan qalmi irratti dhi'eeffamu miti' jenneefis kanuma. **27** Karaa bira aimmoo akka iddoon aarsaa kun akka nu aarsaa keenya kan gubamu, qalma keenyaa fi aarsaa nagaatiin iddo qulqulluu isaaati Waaqayyo sondaachuu dhiisan godhu ta'a. **28** "Nus akkana jennee; 'Yoo isaan baroota dhufuuf jiran keessa nuun yookaan dhaloota keenyaan akkas jedhan, mee fakkii iddo aarsaa Waaqayyo kan abbootiin keenya aarsaa gubamu yookaan qalma irratti dhi'eessuuf utuu hin ta'in akka inni nuu fi isin gidduutti dhuga baatuu ta'uuf tolchan kana ilalaajennaan.' **29** "Iddo aarsaa Waaqayyo Waaqa keenyaa kan dunkaana isaa qulqulluu dura dhaabatu sana malee har'a iddo aarsaa kan aarsaan gubamu, kennaa midhaanii fi qalmi irratti dhi'eeffamu kan bira tolchuudhaan Waaqayyotti fincillee isa irraa garagaluu nurraa haafagaatu." **30** Fiinehaas lubichi, qajeelchitoonni sabaatii fi hangafoonni maatiwwan Israa'el yommuu waan gosti Ruubeen, gosti Gaadii fi gosti Minaasee jedhan dhaga'anitti ni gammadan. **31** Fiinehaas ilmi Ele aazaar lubichaas ijoolee Ruubeenii, ijoolee Gaadii fi ilmaan Minaaseetiin, "Nu har'a sababii isin waan kana keessatti Waaqayyo amanamummaa hin dhiisiniif akka Waaqayyo nu wajjin jiru beekneerra. Isin amma Israa'eloota harka Waaqayyo jalaa baftaaniirtu" jedhe. **32** Ergasiis Fiinehaas ilmi Ele aazaar lubichaas fi qajeelchitoonni sun ijoolee Ruubeenii fi ijoolee Gaad wajjin Gili'aaditti wal ga'i'i godhatanii gara Kana'aanitti deebi'anii oduu achii fidan Israa'elootatti himan. **33** Isaanis oduu kana dhaga'anii gammadanii Waaqa galateeffatan. Lammatas itti deebi'anii waa'ee isaanitti duuluu fi biyya gosti Ruubeenii fi gosti Gaad keessa jiraatu sana balleessuu hin dubbanee. **34** Gosti Ruubeenii fi gosti Gaadis maqaa kanaan iddoon aarsaa sana moggaasan: Iddoon Aarsaa kun akka Waaqayyo Waaqa ta'e Nu Gidduutti Dhugaa Baatuu dha.

23 Erga barri dheeraan darbee Waaqayyos diinota isaan marsan hunda irraa Israa'eloota boqochiisee booddee Iyyaasuun bara dheeraa jiraatee dulloome; **2** innis Israa'eloota hunda jechuunis maanguddoota isaanii, hooggantoota isaanii, abbootii murtii isaanii fi qondaaltota isaanii ofitti waamee

akkana jedheen: "Kunoo ani bara dheeraa jiraadhee dulloomeera. **3** Isin mataan keessanuu waan Waaqayyo Waaqni keessan isiniif jedhee saboota kana godhe hundumaa argitaniirtu; Waaqayyo Waaqa keessantu isiniif lole. **4** Akka ani itti biyya saboota hafanii jechuunis biyya saboota ani Yordaanosii jalqabee hamma lixa Galaana Guddichaatti mo'adhe sanaa hunda gosoota keessaniiif dhaala godhee kenne mee yaadadhaa. **5** Waaqayyo Waaqni keessan mataan isaa iyuu fuula keessan duraa ari'ee isaan baasa. Inni fuula keessan duraa dhiibee isaan baasa; isin immoo akkuma Waaqayyo Waaqni keessan isin abdachiise sanatti biyya isaanii qabattu. **6** "Jabaadhaa dhaabadhaa; akka waan Kitaaba Seera Musee keessatti barreeffame hunda, utuu gara mirgaatti yookaan bitaatti hin jal'atin jabeesaa eegaa. **7** Saboota gidduu keessanittti hafan kanneenittti hin makaminaa; maqaa waaqota isaanii hin dha'inaa yookaan ittiin hin kakatinnaa. Waaqota sana hin tajaajilinaa yookaan isaanifi hin sagadinaa. **8** Garuu akkuma hamma har'aatti gochaa turtaan sana jabaadhaa Waaqayyo Waaqa keessanittti maxxanaa. **9** "Waaqayyo saboota gurguddaa fi humna qabeeyyi fuula keessan duraa ari'ee baaseera; hamma ammaatti namni tokko iyuu isin dura dhaabachuu hin dandeenyne. **10** Sababii Waaqayyo Waaqni keessan akkuma waadaa gale sana isiniif loluuf namni keessan tokkichi nama kuma tokko ari'a. **11** Kanaafuu Waaqayyo Waaqa keessan cimsaa jaalladhaa. **12** "Garuu yoo isin karaa irraa jal'attanii hambaa saboota gidduu keessan jiraatan kanneenittti maxxantan, yoo isin isaaniiif walftutanii isaanitti makamtan, **13** akka Waaqayyo Waaqni keessan si'achi saboota kanneen isin duraa ari'ee hin baafne beekkadhaa. Qooda kanaa isaan hamma isin biyya gaarrii Waaqayyo Waaqni keessan isiniif kenne kana keessaa dhumtanittti iddaa fi kiyoyo isinitti ta'u; dugda keessanittti qaccee, ija keessanittti qorattii ta'u. **14** "Kunoo ani karaa lafa hundaa deemuufin jira. Akka waadaa gaarrii Waaqayyo Waaqni keessan isiniif gale hunda keessaa tokko iyuu utuu hin guutamin hafee hin jirre isin garaa keessan guutuu fi lubbuu keessan guutuudhaan ni beektu. Waadaan hundi guutameera; tokko iyuu hin hir'anne. **15** Garuu akkuma waadaan gaariiin Waaqayyo Waaqa keessanii hundi guutame sana, Waaqayyo akkasuma waan hamaa ittiin isin sodaachise sana hunda hamma biyya gaarrii isiniif kenne kana irraa isin fixutti isinitti fida. **16** Yoo isin kakuu Waaqayyo Waaqni keessan isin ajaje cabsitanii dhaqxanii waaqota biraas tajaajiltanii fi isaanifi sagaddan dheekkamsi Waaqayyo isinitti boba'a; isin isin biyya gaarrii inni isiniif kenne sana irraa daftanii ni baddu."

24 Iyyaasuunis ergasiis gosoota Israa'el hunda Sheekemitti walitti qabe. Innis maanguddoota, hooggantoota, abbootii murtii fi qondaaltota Israa'el walitti waame; isaanis fuula Waaqa duratti dhi'aatan. **2** Iyyaasuun saba hundaan akkana jedhe; "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha: 'Abbootiin keessan bara durii, Taaraab abbaa Abrahaamii fi Naahoor dabalatanii Laga gama jiraatanii waaqota biraas tajaajiltanii fi isaanifi sagaddan dheekkamsi Waaqayyo isinitti boba'a; isin isin biyya gaarrii inni isiniif kenne sana irraa daftanii ni baddu." **6** Yeroo ani abbootiin keessan biyya Gibxi keessaa baasetti, isin gara galaanaa dhufan; warri Gibxi immoo gaariiwaa lolataati fi warra fardeen yaabataniin hamma Galaana Diimaatti isaan hordofan. **7** Isaan gargaarsa barbaaduuf Waaqayyotti iyyatan; innis isaanii fi warra Gibxi gidduu dukkana buuse; warra Gibxitti galaana fidee isaan ukkaamse. Isin waan ani warra Gibxi godhe ijuma

keessaniin argitan. Ergasiis isin bara dheeraa gammoojii keessa jiraattan. **8** “Anis biyya Amoorota gama ba’ Yordaanos jiraachaa turan sanaatti isin nan fide. Isaanis isin lolan; ani garuu dabarsee harka keessanitti isaan kenne. Ani fuula keessan duraa isaanan nan barbadeesse; isinis biyya isaanii qabattan. **9** Baalaaq ilmi Ziphoori mootichi Mo’aab sun yeroo Israa’elitti duuluf qophaha’etti akka inni isin abaaruuf Bala’am ilma Be’ooritti dhaamsa ergate. **10** Ani garuu Bala’amin hin dhaggeeffanne; kanaafuu inni irra deddeebi’ee isin eebbise; anis harka isaa keessaa isin nan baase. **11** “Isinis ergasiis laga Yordaanos ceetanii Yerikoo dhuftan. Jiraattonni Yerikoos akkuma Amooronni, Feerzonni, Kana’anonni, Heettonni, Gиргаашонни, Hiiwonnni fi Yebuusonni godhan sana isin lolan; ani garuu dabarseen harka keessanitti isaan kenne. **12** Ani sonsa isaanii fi mootota Amoorotaa lamaan fuula keessan duraa ari’ee baasu isin duraan erge. Isin goraadee keessanii fi iddaa keessanii isaan hin ariine. **13** Ani akkasiin biyya isin itti hin dadhabinii fi magalaalaa isin hin ijaarin isiniifan kenne; isinis isaan keessa jiraattanii iddo dhaabaa wayinittii fi muka ejersaa kan ofti keessanii hin dhaabin irraa nyaattan.’ **14** “Egaa Waaqayyoon sodaadhaati amanamummaa guutuudhaan isaa tajaajilaa. Waaqota abbootiin keessan Laga gamaa fi biyya Gibxitti waaqeffatan sana gataatii Waaqayyoon tajaajilaa. **15** Isin garuu yoo Waaqayyoon tajaajiluu hin barbaanne, waaqota abbootiin keessan Laga gamatti tajaajilaa turan sana yookaan waaqota Amoorotaa biyya isaanii keessa jiraattan kanneenii keessaa har’ a filadhaa. Anii fi manni koo garuu Waaqayyoon waaqeffanna.” **16** Sabnis akkana jedhee deebiseef; “Waaqota biraa tajaajiluudhaaf jennee Waaqayyoon dhiisuun nurraa haa fagaatul. **17** Kan biyya Gibxi, biyya garbummaa sana keessaa nuu fi abbootii keenya baasee waan mallattoowwan gurguddaa sana ija keenya durattii hojete Waaqayyo Waaqa keenyaa dha. Inni karaa keenya hunda irrattii fi saboota nu gidduu isaanii tarre sana hunda gidduutti nu eege. **18** Waaqayyo saboota hunda, Amoorota biyya sana keessa jiraachaa turanis fuula keenya duraa ari’ee baase. Sababii inni Waaqa keenya ta’eef nu Waaqayyoon tajaajilla.” **19** Iyyasuuunis sabaan akkana jedhe; “Isin Waaqayyoon tajaajiluu hin dandeessan. Inni Waqa qulqulluu dha. Inni Waqa hinaafuu dha. Inni fincila keessanii fi cubbuu keessan isinii hin dhiisu. **20** Yoo isin Waaqayyoon dhiiftanii waaqota ormaa tajaajiltan, inni erguma waan gaarii isinii godhee booddee garagalee balaa isinitti buusee isin balleessa.” **21** Namoonni garuu Iyyasuuudhaan, “Lakk! Nu Waaqayyoon tajaajilla” jedhan. **22** Iyyasuuunis deebisee, “Isin akka Waaqayyoon tajaajiluu filattan ofti keessanitti dhugaa baatota taataniirtu” jedheen. Isaanis deebisanii, “Eeyyee, nu dhugaa baatota” jedhan. **23** Kana irratti Iyyasuuun, “Yoos amma waaqota ormaa kanneen isin gidduu jiran sana baasaa gataatii garaa keessan Waaqayyo Waaqa Israa’elitti kennaa” jedheen. **24** Sabnis Iyyasuuudhaan, “Nu Waaqayyo Waaqa keenya tajaajilla; ni ajajammaafis” jedhe. **25** Iyyasuuun guyyaa sana sabaaf kakuu galee Sheekemitti ajajaa fi seera baase. **26** Innis waan kana Kitaaba Seera Waaqaa keessatti barreesse. Dhagaa guddaa tokkos fuudhee iddo qulqulluu Waaqayyo biratti qilxuu tokko jala dhaabe. **27** Inni nama hundaaan akkana jedhe; “Kunoo! Dhagaan kun dhugaa nutti ba’aa. Inni dubbii Waaqayyo nutti dubbate hunda dhaga’eeraa. Yoo isin Waaqa keessanii hin amanamin dhagaan kun dhugaa isinitti ba’aa.” **28** Kanaafuu Iyyasuuun tokko tokko namaan gara dhaala mataa mataa isattii erge. **29** Sana booddee Iyyasuuun ilmi Nuuni, garbichi Waaqayyo sun, wagga dhibba tokko fi kudhanitti du’e. **30** Isaanis lafa dhaala isaa, Timnaat Seeraa kan biyya gaaraa Efrem keessatti karaa

kaaba Tulluu Ga’ashitti argamu sanatti isaa awwaalan. **31** Sabni Israa’el bara jireenya Iyyasuu guutuut fi bara maanguddoota erga inni du’ee as hafanii jiraatani waan Waaqayyo Israa’eliff godhe hunda arganii keessa Waaqayyoon tajaajileera. **32** Lafeen Yoosef kan Israa’eloonni biyya Gibxii baasanii fidanis Sheekemitti lafa Yaqqob meetti dhibba tokkoon ilmaan Hamoor, abbaa Sheekem irraa bitee sanatti awwaalame. Lafti kuniis dhaala sanyii Yoosef ta’e. **33** Ele’azaar ilmi Aroonis du’ee Gibe’aa lafa biyya gaaraa Efrem kan ilma isaa Fiinehaasiifixaadhaan kennname keessatti awwaalame.

Abbootii Murtii

1 Erga Iyyasuu du'ee booddee Israa'eloonni, "Kana'aanota loluudhaaf eenu dursee nuuf haa ba'u?" jedhanii Waaqayyoon gaafatan. **2** Waaqayyos, "Yihuudaan dursee haa ba'u; kunoo, ani biyyattii dabarsee harka isaatti kenneera" jedhee deebiseef. **3** Namoonni Yihuudaas obboloota isaanii ilmaan Simi'ooni, "Kottaa gara lafa qooda keenyaatti Kana'aanota loluuf wajjin baanaa; nus gama keenyaan gara lafa qooda keessaniitti isin wajjin ni baanaa" jedhan. Kanaafuu namoonni Simi'oon isaan wajjin ba'an. **4** Yommuu Yihuudaan ba'ettis Waaqayyo Kana'aanota fi Feerzota dabarsee harka isaaniitti kenne; isaanis iddo Bezeq jedhamutti nama kuma kudhan fixan. **5** Achittis Adoonii-Bezeq organii isa lolan; Kana'aanota fi Feerzotas mo'atan. **6** Adoonii-Bezeq achii baqate; isaan garuu ari'anii isa qaban; quba abbuudduu harkattii fi quba abbuudduu miilla isaa irraa kutan. **7** Ergasiis Adoonii-Bezeq, "Mootonni qubni abbuudduu harka isaaniitii fi qubni abbuudduu miilla isaanii irraa cirame torbaatamni waan maaddii koo jalatti harca'e funaannachaa turan. Amma garuu Waaqni waanuma ani isaanitti hojjedhe naa deebise" jedhe. Isaanis Yerusaalemiitti isa fidan; innis achitti du'e. **8** Namoonni Yihuuda Yerusaalemiinis akkasuma dha'anii qabatan. Magaalattiis goraadeedaan dha'anii ibidda itti qabsiisan. **9** Ergasiis namoonni Yihuuda Kana'aanota biyya gaaraa, Negeebii fi gammoojji karaa lixa biiftuu keessa jiraatan loluudhaaf gad bu'an. **10** Namoota Kana'aan kanneen Kebroon ishee dur Kiriyati Arbaaq jedhamtu keessa jiraatanittis duulanii Sheeshayiin, Ahii manii fi Talmaayin mo'atan. **11** Achiis namoota biyya Debiir ishee dur Kiriyati Seefer jedhamaa turte sana keessa jiraatanitti duulan. **12** Kaalebis, "Ani nama Kiriyati Seefer loolee qabatutti intala koo Aaksaa nan heerumsiisa" jedhe. **13** Obboleessi Kaaleb quxisuun, Otnii'eel ilmi Qenaz magaalatti qabate; Kaalebis intala isaa Aksaa isatti heerumsiise. **14** Isheenis yeroo gara Otnii'eel dhuftetti, akka inni abbaa ishee lafa qotisaakadhatu isa kakaafte. Kaalebis yommuu isheen harree ishee irraa buutetti, "Ani maal siif godhu?" jedhee ishee gaafate. **15** Isheenis deebiftee, "Waan addaa tokko naa godhi. Akkuma Negeeb keessatti lafa naa kennite sana burqaawwan bishaaniis naa kenni" jetteen. Kaalebis burqaawwan olitii fi gadii kennieef. **16** Sanyiwwan Queenii namicha abbaa niitti Musee sanaa namoota gammoojji Yihuuda keessa Negeeb ishee Aaraad biratti argamtu keessa jiraatan gidduu jiraachuu jedhanii namoota Yihuudaa wajjin Magaalaa Meexxiitti ol ba'an. **17** Namoonni Yihuuda obboloota isaanii ilmaan Simi'oon wajjin dhaqanii Kana'aanota Zefati keessa jiraatan waraanan; magaalattiis guutumaan guutuutti barbadeessan. Kanaafuu magaalattiis Hormaa jedhamtee waamamte. **18** Akkasumas namoonni Yihuuda Gaazaa gandoota naannoo ishee wajjin, Ashqaloon gandoota naannoo ishee wajjin, Eqroon naannoo ishee wajjin qabatan. **19** Waaqayyo namoota Yihuudaa wajjin ture. Kanaafuu isaan biyya gaaraa sana qabatan; garuu sababii namoonni dirree irra jiraatan gaariiwwan sibilaa qabaniif achii isaan baasuu hin dandeenye. **20** Akkuma Museen abdachiisee turetti Kebroon Kaalebiif kennamte; innis ilmaan Anaaq sadan achii ari'ee baase. **21** Ijoolleen Beniyaam garuu Yebuusota Yerusaaleem keessa jiraachaa turan sana achii baasuu hin dandeenye; hamma ammaatti Yebuusoni Beniyaamota wajjin iddo sana jiraatan. **22** Gosti Yoosif immoo Beet'eel waraanan; Waaqayyos isaan wajjin ture. **23** Yommuu isaan gara Beet'eel ishee dur Luuzi jedhamutti basaastota erganitti, **24** basaastonnii sun namicha magalaadhaa ba'ee dhufu tokko arganii, "Karaa

ittiin magalaalaa seenan nu argisiisi; nus waan gaarii siif goona" jedhaniin. **25** Innis itti argisiise; isaanis namicha sanaa fi maatii isaa guutuu dhiisaniii magalaalaa sana goraaadeedaan dha'an. **26** Namichis gara Heetotaa deemee magalaalaa Loozaa jedhamtu hundeesse; isheenis hamma ammaatti Luuzi jedhamtee waamamti. **27** Minaaseen garuu namoota Beet She'aaaniitii fi gandoota naannoo ishee yookaan Ta'anaakii fi gandoota naannoo ishee yookaan Doorii fi gandoota naannoo ishee yookaan Megidoo fi gandoota naannoo ishee jiraatan achii hin baafne; kanaafuu Kana'aanoni ittuma fufanii achi jiraachuu murteeffatan. **28** Israa'eloonni yommuu jabaachaa dhufanitti akka isaan hojii humnaa hojjetan isaan dirqisiisan malee Kana'aanota guutumaan guutuutti achii hin baafne. **29** Efremis Kana'aanota Geezir keessa jiraatan achii hin baafne; Kana'aanoni garuu ittuma fufanii achuma isaan gidduu jiraatan. **30** Zebuloonis Kana'aanota Qixroon yookaan Nahalol keessa jiraatan kanneen gidduu isaaniitti hafan hin baafne; garuu akka isaan hojii humnaa hojjetan godhan. **31** Aasheeris warra Akoo yookaan Siidoon yookaan Ahilaab yookaan Akziib yookaan Helbaa yookaan Afriiqii fi Rehoob keessa jiraatan hin baafne; **32** namoonni Aasheer sababii isaan jara ari'anii hin baasiniif Kana'aanota biyya sana jiran gidduu jiraatan. **33** Niftaalem warra Beet Shemeshii fi Beet Anaati keessa jiraatan hin baafne; namoonni Niftaalem garuu Kana'aanota biyya sana turan gidduu jiraatan; warri Beet Shemeshii fi Beet Anaati dirqamsiifamanii hojii humnaa hojjechaafii turan. **34** Amooronni immoo warra Daan gara biyya gaaraatti dhiibaa malee akka isaan sululatti gad bu'an hin eeyymneef ture. **35** Amooronnis itti fufanii Tulluu Herees irra, Ayaloonii fi Sha'albiim keessa jiraatan; garuu yommuu humni mana Yoosif jabaachaa dhufetti isaanis hojii humnaa isaanii hojjechuu dirqsiifaman. **36** Daariin Amoorotaa Aqrabiimii jalqabee karaa Seelaatiin ol ba'a ture.

2 Ergamaan Waaqayyoo Gilgaalii Bookiimitti ol ba'ee akkana jedhe; "Ani Gibxii isin baasee biyya ani abbootii keessaniif kenuufukakadhe sanatti isin fideera. Akkanas nan jedhe; 'Ani kakuu isin wajjin gale sana gonkumaa hin diigii; **2** isinii warra lafa kana irra jiraatan wajjin kakuu hin galinaiia; iddo aarsaa isaanii garuu caccabsaa.' Ta'us isin naaf hin ajajamme. Isin maaliif waan kana gootan? **3** Kanaafuu ani amma akka fulu keessan duraa ari'ee isaan hin baafne isinitti nan hima; isaan iddaa isinitti ta'u; waaqonni isaanii immoo kiyoyo isinitti ta'u." **4** Yeroo ergamaan Waaqayyoo waan kana Israa'eloota hundatti dubbatetti namoonni sagalee isaanii ol fudhatanii boo'an; **5** isaanis iddo sana Bookiim jedhanii waaman. Achittis Waaqayyoof aarsaa dhi'eessan. **6** Erga Iyyasuu Israa'eloota gad dhiisee booddee tokkoon tokkoon isaanii biyyattii dhaaluuf gara dhaala ofii isaanii deeman. **7** Uummanni bara jirenya Iyyasuut guutuu fi bara maanguddoota erga inni du'e as hafanii jiraatanii waan guddaa Waaqayyo Israa'eliff godhe argan sunis Waaqayyoon tajaajilan. **8** Iyyasuu ilmi Nuuni garbichi Waaqayyoo wagga dhibba tokko fi kudhanitti du'e. **9** Isaanis lafa dhaala isaa Timnaat Herees kan biyya gaaraa Efremitti karaa kaaba Tulluu Ga'aashitti argamtu sanatti isa awwaalan. **10** Erga dhaloonni sun guutuun gara abbootii isaanitti walitti qabamanii booddee dhaloonni Waaqayyoon hin beekin yookaan waan inni saba Israa'eliff godhe hin beekin kan biraak ca'e. **11** Israa'eloonnis fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hojjetan; Ba'aliinis ni tajaajilan. **12** Isaan Waaqayyo Waaqabootii isaanii kan Gibxii isaan baase sana ni dhiisan. Waaqota adda addaa kanneen saboota naannoo isaanii jiraatanii duukaa bu'an;

ni waaqeffatanis. Waaqayyonis dheekkamsaaf kakaasan; **13** isaan isa dhiisanii Ba'alii fi Ashtooretin waaqeffataniiruutii. **14** Waaqayyos Israa'eloottati dheekkamee saamtota isaan saamanitti dabarsee isaan kenne. Diinota naannoo isaanii kanneen isaan of irraa ittisuun hin dandeenee hundatti isaan gurgure. **15** Yommuu Israa'eloonni lolaaaf ba'anitti akkuma inni duraan kakate sanattti harki Waaqayyoo isaanitti hammaatee akka isaan mo'ataman godha ture. Isaanis rakkina guddaa keessa bu'an. **16** Waaqayyos abbootii murtii kanneen saamtota jalaa isaan baasan isaanifiif kaase. **17** Isaan garuu waaqota biraa wajjin sagaagalani isaan waaqeffatan malee abbootii murtii sana hin dhaggeeffanne. Karaa abbootiisaanii Waaqayyoof ajajamuudhaan irra deemaa turan sana irraa dafanii jal'atan; isaan waan abbootiisaanii godhan hin goone. **18** Waaqayyo yeroo abbaa murtii tokko isaanii kaasetti hamma abbaan murtii sun jirutti isaa wajjin jiraatee harka diinota isaanii jalaa isaan baasa ture; Waaqayyo yeroo isaan sababii warra isaan cunqursanii fi warra isaan miidhaniitiin wawwaatanitti garaa laafaaf tureetii. **19** Yommuu abbaan murtii sun du'u garuu isaan waaqota biraa duukaa bu'uudhaan, tajaajiluu fi isaan waaqeffachuudhaan abbootii isaanii iyyuu caalaa gara hamminaatti deeb'i'an. Hojji hamminaatti fi mataa jabina isaanii irraas hin deeb'i'an ture. **20** Kanaafuu Waaqayyo Israa'elitti akka malee dheekkameeakkana jedhe; "Waan sabni kun kakuu ani abbootii isaatiaf gale sana cabsee anas dhaga'uu dideef, **21** ani si'achi sabootaa lyaayaasun yeroo du'etti isaan giddutti dhiise sana isaan duraa ari'ee hin baasu. **22** Karaa sabootaa kanaatiiniis akka isaan akkuma abbootii isaanii karaa Waaqayyoy eeganiirra deddeeb'i'anii fi akka isaan hin eegne ilaaluuf jedhee Israa'elin nora." **23** Kanaafuu Waaqayyo akka saboonni kuneen achumatti hafan eeyyame; harka lyaayausuttiis dabarsee isaan kennuudhaan dafee achii isaan hin baafne.

3 Saboonni Waaqayyo Israa'elota waraana Kana'aan keessatti deemsifame kam iyyuu irratti hirmaatanii hin beekin hunda qoruuf jedhee idduuna isaan turanittti hambise kanneenii dha; **2** innis akka Israa'eloonni kanaan dura waraana keessatti hirmaatanii hin beekin muuxannoo argatanifi waan kana godhe; **3** kanneen utuu hin ba'in achumatti hafanis; bulchitoota Filisxeemotaa shanan, Kana'aanota hunda, Siidoonotaa fi Hiiwota Tulluu Ba'al Hermoniij jalqabanii hamma balbalaa Hamaatitti gaarran Libaanoon gubbaa jiraatanii dha. **4** Isaan kuneen warra Israa'eloonni ajaja Waaqayyoo kan inni karaa Museetiin abbootii isaanifi kennee ture sana eeguu fi eeguu baachuu isaanii ittiin qoramaniilalaalamaniiif hambifamanii dha. **5** Kanaafuu Israa'eloonni Kana'aanota, Heetota, Amoorota, Feerzota, Hiiwotaa fi Yebusotaa gidduu jiraatan. **6** Isaan intallan jarraa fuudhan; intallan ofii isaanii immoo ilmaan isaaniftti heerumsisan; waaqota isaanifi ni waaqeffatan. **7** Israa'eloonni fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hoijetan; Waaqayyo Waaqa isaanii irraanfataniit Ba'alii fi Asheeraa waqqeffatan. **8** Aariin Waaqayyo Israa'elootattiboba'e; kanaafuu mootii Phadaan Arraam Kuushan-Rishaataayimittti dabarsee isaan gurgure; Israa'eloonnis waggaasaddetee isaa jalatti bulan. **9** Waaqayyo garuu yeroo isaan gara isaatii iyyatanitti nama isaan furu tokko jechuunis obboleessa Kaaleb quxisuu, Otnii'el ilma Qenaz sana akka inni isaan furuuf kaaseef. **10** Hafururi Waaqayyoo isaa irra bu'e; kanaafuu inni abbaa murtii Israa'elootaa ta'e duulaaf ba'e. Waaqayyos Kuushan-Rishaataayim mooticha Phadaan Arraam sana dabarsee harka Onnii'elitti kenne; innis isaa mo'ate. **11** Kanaafuu biyyi sun hammaa Otnii'el ilmi Qenaz du'utti waggaaf afurtama nagaa argate. **12** Ammas Israa'eloonni fuula Waaqayyoo

duratti waan hamaa hoijetan; sababii isaan waan hamaa kana hoijetaniif Waaqayyo akka Egloon mootiin Mo'aab harka isaa isaanitti cimsuuuf dabarsee isaan kenne. **13** Innis Amoonotaa fi Amaaleqoota walitti qabatee Israa'eloota waraane; isaanis Magaala Meexxii qabatan. **14** Israa'eloonni waggaas kudha saddeet Egloon mootii Mo'aab jalatti bulan. **15** Israa'eloonni ammas gara Waaqayyotti iyyatan; innis nama isaan furu tokko jechuunis Eehuud nama harka bitaachaa, ilma Geeraa sana gosa Beniyaam keessaa isaanii kaase. Israa'eloonnis akka inni Egloon mootii Mo'aab sanaaf gibira geessu Naa'odin ergan. **16** Eehuudis goraadee gama lamaan qara qabu kan meetira walakkaa dheeratu tolftatee uffata isaa jalaan tafa mirgaatti hidhate. **17** Gibira sana Egloon mooticha Mo'aab namicha akka malee furdaa ture sanaaf dhi'esees. **18** Naa'od erga gibira sana dhi'esesee booddee namootaa baatanifiif dhufan geggessees. **19** Inni garuu iddooghaagan baafamu kan Gilgaal biratti argamu bira ga'ee duubbatti deeb'i'udhaan, "Yaa mootii ani waan dhoksaatti sitti himu tokko qaba" jedhe. Mootichis, "Cal'isaa!" jedhe; warri isaa bira turan hundinuu isaa dhiisanii ba'an. **20** Utuu mootichii kutaa mana isaa iddo qabbanaa'aa tokko kophaa isaa taa'ee jiruu Eehuud itti dhi'aatee, "Ani ergaa Waaqa biraa siif ergame qaba" jedheen. Egloonis teessoo isaa irraa ol ka'e; **21** Eehuud harka isaa bitaa diriirsee tafa mirga isaa irraa goraadee luqqifatee garaa mootichaa keessa fullaase. **22** Qabannoona isaaas utuu hin hafin garaa seenee sibiilli isaa duubaan ba'e. Naa'od goraadicha garaa mootichaa keessaa hin buqqifne; morris goraadee sana haguugee ture. **23** Ergasisi Eehuud Egloonitti balbala cufee karaa borootiin ba'ee qajeele. **24** Erga Eehuud deemeet booddee tajaajiltoonni mootichaa dhufan; balbala kuttaa mana ol aauus akkuma inni cufamee jirutti argan. Isaanis, "Tarii inni mana booli gad taa'ee jira ta'a" jedhan. **25** Hamma dadhabanittis eegan; garuu waan inni utuu balbala hin banin tureef furtuu fudhatanii balbala banan. Kunoo gooftaan isaanii du'ee lafa irra diriiree ture. **26** Utuma isaan dhaabatanii eegaa jiranuu Eehuud fagaatee deeme. Karaa lafa dhagaan itti soofamutiinti darbee gara Se'iiraatti baqate. **27** Innis yommuu achi ga'etti biyya gaaraa Efrem keessatti malakata afuuife; Israa'eloonnis hooggantummaa isaatii biyya gaaraa sana irraa isaa wajjin gad bu'an. **28** Eehuudis, "Diina keessan Mo'aabin Waaqayyo dabarsee harka keessanittsi isinii kenneeraatiin na duukaa bu'aal" jedheen. Isaanis malkaa Yordanos kan gara Mo'aabitti geessu sana qabataniit nama tokko illee achiin darbuuf dhowwan. **29** Yeroo sanatti Mo'aabota hundi isaanii jajaboo fi humna qabeeyii ta'an kuma kudhan fixan; namni tokko iyyuu isaan jalaa hin baane. **30** Gaafa sana Mo'aab harka Israa'elitti galfamte; biyyattiinis waggaas saddeettamaaf nagaa argatte. **31** Eehuuditti aane Shamgaar ilmi Anaat ka'e; innis ulee ittiin qotiyoo tuttuqaniin Filisxeemotaa dhibba ja'a fixe. Akkasiiniis Israa'elota baraare.

4 Erga Eehuud du'ee booddee Israa'eloonni ammas fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hoijetan. **2** Kanaafuu Waaqayyo Yaabiini mootii Kana'aan kan Haazoor taa'ee bulchaa turettii dabarsee isaan gurgure. Ajajaan loltootaa isaa Siisaaraa jedhama ture; innis Harooshet Hagooyim keessa jiraata ture. **3** Inni sababii gaariiwan sibiilaadahibba sagal qabuuf waggaas digdama akka malee Israa'elota hacuuce; isaanis gargaarsa barbaacha Waaqayyotti iyyatan. **4** Yeroo sanatti niitiin Lafiidoot Debooraan raajittii Israa'elin bulchaa ture. **5** Isheenis biyya gaaraa Efremmitti Muka Meexxii Debooraan kan Raamaa fi Beet'eel giddutti argamu sana jala teessee murtii kennaa ture. Sabni Israa'elitis murtii argachuuuf gara ishee dhufaa ture. **6** Isheenis Baaraaqi ilma Abiinoor am biyya Niftaaalem magaalaa Qaadeshiitii

waamsifatee akkana jetteen; "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedhee si ajaja; 'Ka'; gosa Niftaalemii fi gosa Zebululoon keessaa nama kuma kudhan fudhadhuutii Tulluu Taabooriitti ol ba'i. **7** Anis Siisaaraa, ajajaa loltoota Yaabiin sana gaariiwwan lolattoi fi loltoota isaa wajjin akka inni gara Laga Qiishooniitti ba'u nan kakaasa; isas harka keetti dabarsee nan kenna." **8** Baaraaqis, "Yoo ati na wajjin deemte, ani nan deema; yoo ati na wajjin hin deemin garuu anis hin deemu" jedheen. **9** Debooraanis, "Ani dhugumaan si faana nan deema. Yoo ati haala kanaan deemte garuu ulfinni si'iif hin ta'u; Waaqayyo dabarsee Siisaaraa harka dubartitii kennaati" jetteen. Kanaafuu Debooraan Baaraaqi faana gara Qaadesh deemte; **10** Baaraaqis achitti namoota gosa Zebululonni fi gosa Niftaalem walitti waame. Namoonni kuma kudhan isa duukaa bu'an; Debooraanis isa faana deemte. **11** Yeroo sanatti Hebeer namichi gosa Qeen abbaan niittii Musee sun Queenot ilmaan Hoobaab kaan irraa citee Qaadesh biratti lafa Za'aanaaniim jedhamutti qilxuu guddaa jala dunkaana isaa dhaabbatee ture. **12** Siisaaraan yommuu akka Baaraaqi ilmi Abiinoo'am sun gara Tulluu Taabooriitti ol ba'ee dhaga'etti, **13** gaariiwwan sibiilaah dhibba sagalii fi loltoota isaa kanneen Harooshet Hagooyimii hamma Laga Qiishooniitti argaman hundumaa walitti qabate. **14** Kana irratti Debooraan Baaraaqiin, "Ka! Guyyaan Waaqayyo Siisaaraa dabarsee harka keetti kenne har'a. Kunoo Waaqayyo si dura ba'eera" jette. Kanaafuu Baaraaqi namoota kuma kudhan fudhatee Tulluu Taaboor irraa gad bu'e. **15** Waaqayyo akka Siisaaraan, gaariiwwan isaatii fi loltooni isaa hundinuu goraadeedhanna fuula Baaraaqi durattii mo'atamanii duubatti deebi'an godhe; Siisaaraan gaarri isaa irraa bu'e miillaan baqate. **16** Baaraaqi garuu gaariiwwanii fi loltooti Siisaaraa hamma Harooshet Hagooyimiitti ari'e; loltooni Siisaaraa hundinuu goraadeedhanna dhuman. Namni tokko iyyuu hin hafine. **17** Siisaaraan garuu sababii Yaabiin mooticha Haazoorii fi Hebeer namicha balbala Qeen sana gidduu hariiroon gaariin tureef gara dunkaana Yaa'el niittii Hebeer sanaatti miillaan baqate. **18** Yaa'elis Siisaaraa simachuuf gad baatee, "Kottu yaa gooftaa koo; kottu ol seeni; hin sodaatin" isaan jette. Innis dunkaana ishee seenne; isheenis wayyaa isaa irraa buuftee dhoksite. **19** Innis, "Ani dheebedohera; maaloobishaan naa kenni" jedheen. Isheenis qabee aarnanii bantee waan inni dhugu kenniteefii isaa dhoksite. **20** Innis, "Balbala dunkaanaa dura dhaabadh; yoo eenu iyyuu dhufee, 'Namni as jiraa' siin jedhe, 'hin jiru' jedhi" isheen jedhe. **21** Yaa'el niittii Hebeer garuu utuu Siisaaraan hirriba cimaa keessa jiruu qofoo dunkaanaa fi burruusa fudhattee suuta jettee bira geesse. Qofoo sanaanis isa waraantee lafatti hodhite; innis ni du'e. **22** Yommuu Baaraaqi Siisaaraa duukaa bu'ee dhufettis, Yaa'el isaa simachuudhaaf gad baatee, "Kottu nama ati barbaaddu sittan argisiisaa" jetteen. Kanaafuu inni ishee wajjin gara dukaanichaatti ol seenee Siisaaraa akkuma illeent isaa qofoodhaan waraanametti reefa isaa arge. **23** Waqaqnis gaafa sana akka Yaabiin mootiin Kana'aanotaa fuula Israa'elootaa durattii mo'atamu godhe. **24** Harki Israa'elootaas hamma isaan Yaabiin mooticha Kana'aanotaa galaafatanitti jajjabaachaa deeme.

5 Gaafas Debooraan fi Baaraaqi ilmi Abiinoo'am akkana jedhanii faarfatan; **2** "Yommuu ilmaan mootota Israa'elin hoogganan, yommuu sabni Israa'elis jaallatee of kennuttii Waaqayyoon galateeffadhaa! **3** "Yaa mootota, waan kana dhaga'a! Bulchitoonnis dhageeffadhaa! Waaqayyoon nan faarfadha; amma illee nan faarfadha; Waaqayyo Waaqa Israa'eliif nan weeddissa. **4** "Yaa Waaqayyo, yeroo ati biyya See'iiri baate, yeroo ati biyya Edoomii kaate, lafti ni sochoote; samiiwwanis

bokkaa, duumessoornnis bishaan gad roobsan. **5** Tulluuwan fuula Waaqayyo Waaqa Siinaa duratti, fuula Waaqayyo Waaqa Israa'el duratti ni raafaman. **6** "Bara Ilma Anaat, jabana Shamgaar, bara Yaa'el keessa daandiiwwan ni onan; karaa deemtonnis daandii jaljal'aar irra deeman. **7** Hamma ari Debooraan, haadha ta'ee Israa'eliif ka'utti, gandooni Israa'el duwwaah hafu. **8** Yommuu isaan waaqota haaraa filatanitti, waraanni hamma karra magalaatti dhufe; gaachanni yookaan eeboon tokko, Israa'eloota kuma afurtama gidduutti hin argamne. **9** Garaan koo bulchitoota Israa'el kanneen fedhiidhaan saba gidduutti argaman wajjin jira. Waaqayyoon leellisa! **10** "Isin warri harroota adaadii yaabbatan, warri kooraal baladii qabu irra teessan, warri karaa irra deemtan hubadhaa; **11** sagalee faarfattoota dhaga'a. Isaan hojji qajeelummaa Waaqayyoo, hojji qajeelummaa loltooni isaa Israa'el keessatti godhan odeeessu. "Ergasiis saboonni Waaqayyoo, gara karra magaalattiitti gad bu'an. **12** 'Yaa Debooraal! Dammaqi; dammaqi; dammaqi; faarfannaaas faarfadhu! Yaa Baaraaqi! Dammaqi; yaa ilma Abiinoo'am booji'amtotta kee booji'ii fudhadhu.' **13** "Namoonni hafanis, gara warra gurguddaatti gad bu'an; sabni Waaqayyoos, akka loltuu jabaatti gara koo dhufe. **14** Warri hiddi isaamii Amaaleq keessa jiru tokko tokkos Efrem dhufan; Beniyaamis namoota si duukaa bu'an wajjin ture. Ajajoonni loltoota Maakiir, warri bokkuu ajajjuu qabatanis Zebululonni gad bu'an. **15** Hangafoonni Yisaakor Debooraan wajjin turan; Yisaakoris Baaraaqi wajjin ture; innis Baaraaqi wajjin gara sululaatti gad bu'e. Gosa Ruubeen gidduu, qorannoo yaadaa guddaatu ture. **16** Ati maaliif mar'achuu isaanii dhaga'uuf jettee gola bushayee keessa ture? Gosa Ruubeen gidduu, qorannoo yaadaa guddaa isaatu ture. **17** Gili'aad Yordaanos gama taa'e; Daan maaliif dooniwwan keessatti hafe? Asaheer qarqara galaanaatti hafe; buufata isaa keessas ture. **18** Sabni Zebululon du'aaf of saaxile; Niftaalemis gaarran biyya isaa irratti akkasuma godhe. **19** "Mootonni dhufanii lolan; mootonni Kana'aanis Ta'anaakkitti bishaanota Megidoo biratti lolan; boojuu meetii tokko illee hin fudhanne. **20** Samii keessa urjiwwan ni lolan; adeemsa isaanii irrattis Siisaaraadhaan lolan. **21** Lagni durii, lagni Qiishoon, lagni Qiishoon sun haxaa ee isaan fudhate. Yaa lubbuu ko, jabaadhuu fulur duratti deemil! **22** Kotteen fardeenii guddisee didiche; ni gulufun; jabeessaniis gulufun. **23** Ergamaan Waaqayyoos, 'Meerozin abaaraa. Saba ishees jabeessatti abaaraa; akka Waaqayyo warra jajjabootti ka'u gargaaruudhaaf, isaan Waaqayyoon gargaaruudhaaf hin dhufneeti' jedhe. **24** "Yaa'el niitiin Hebeer Queenichaa sun dubartoota hunda keessa haa eebbfamtu; isheen dubartoota dukaana keessa jiraatan hunda keessa haa eebbfamtu. **25** Inni bishaan kadhate; isheen immoo aannan kenniteef; qabee ulfinaatti itittuu dhi'eessiteef. **26** Harka ishee gara qofoo dukaanaitti hiixatte; harka ishee mirgaatiin burruusa fudhatte; isheenii Siisaaraa dhooffee mataa isaa buruqsite; waraantees illee isaa keessa fullaafte. **27** Innis miilla ishee jalatti gombifame; kufee dirires. Miilla ishee jalatti gombifame; ni kufe; iddoongombifamettis kufee du'e. **28** "Hati Siisaaraa foddaa keessaan gad ilalate; qawaaw keessaanis iyyitee, 'Gaariin isaa maaliif dhufuu lafa irra harkifate? Didichuu gaariiwwan isaa maaliif ture?' jette. **29** Dubartoota ishee keessa isheen ogeettiinideebii kenniteef; ta'uus isheen ofuma isheettiindeebiftee, **30** 'Isaan boojuu argatanii addaan goodachuutti jiru mitii? Tokkoon tokkoon namaa dubartii tokko tokko yookaan lama lama argata mitii? Siisaaraadhaaf uffanni boojuu kan halluudhaan faayeffame, uffanni halluudhaan miidhagfamee hodhame, morma kootiif immoo uffata akka malee miidhagfamee

hodhame quodu mitii? Kun hundi boojuu dha.' **31** "Kanaafuu yaa Waaqayyo, diinonni kee hundi haa barbadaa'an! Warri si jaallatan garuu akka biiftuu, ishee humna giutuun baatu sanaa haa ta'an." Ergasiis biyyattiin waggaa afurtama nagaa argatte.

6 Israa'eloonni fuula Waaqayyo duratti waan hamaa hoijetan; innis dabarsee waggaa torbaaf harka Midiyaanotaati isaan kenne. **2** Israa'eloonni sababii harki Midiyaanotaatii isaanitti jabaateef tulluuwan irratti, holqa fi da'arnoo jabaa keessatti ofii isaaniiitiif iddo qiraatanii fi iddo itti da'atan qopheeffatan. **3** Yeroo Israa'eloonni midhaan facaafatan hunda Midiyaanoni, Amaaleqoonni fi namoonni ba'a biiftuu kaan dhufanii isaan weeraru turan. **4** Achis qubatanii midhaan hamma Gaazaattti jiru humdumaa balleessan; isaan waan lubbuu qabu hoolota, loon yookaan harroota tokko illee Israa'elootaaaf hin hambifre. **5** Akkuma tuuta hawaananiisaattii horii fi dunkaana isaanii fudhatanii isaan irra yaa'an. Namootaa fi gaalawwan isaanii lakkaa'uun hin danda'amu ture; isaanis biyya sana barbadeessuudhaaf weeraran. **6** Sababii Midiyaanoni akka malee isaan hiyyoomsaniif Israa'eloonni gargaarsa barbaacha gara Waaqayyootti iyyatan. **7** Yeroo Israa'eloonni sababii Midiyaanotaatiif gara Waaqayyootti iyyatanitti, **8** inni raajii akkana jedhee dubbatu tokko isaanif erge; "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha: Ani biyya Gibxi, biyya garbummaatiib baaseen isin fide. **9** Ani humna warra Gibxii fi harka cunqurstoottaa jalaa isin furee fuula keessan duraas ari'ee isaan baasee biyya isaanii isinii kenneera. **10** Isiniinis, "Ani Waaqayyo Waaqa keessan; waaqota Amoorotaa kanneen isin biyya isaanii keessa jiraattan sanaa hin waqaaffatinaa' jedheera. Isin garuu sagalee koo hin dhageeny." **11** Ergamaan Waaqayyoos ganda Ofraa jedhamu dhufee qilxuu Yoo'aash namicha sanyii Abii'ezer sanaa jala taa'e; Gidewoon ilmi Yoo'aash immoo akka Midiyaanoni hin argineef iddo wayiniin itti cuunfamutti dhoksee qamadii dha'ata ture. **12** Ergamaan Waaqayyoos isatti mul'atee, "Yaa loltuu goota nana, Waaqayyo si wajjin jira" jedheen. **13** Gidewoon garuu akkana jedhee deebise; "Garuu yaa gooftaa, uttu Waaqayyo nu wajjin jiraatee wanni kun hundi maaliif nurra ga'a? Dinqiiwan isaa kanneen abbooti keenya, 'Waaqayyo biyya Gibxittii nu baaseera' jedhanii nutti himan sun hundi eessa jiru ree? Amma garuu Waaqayyo nu dhiisee harka Midiyaanotaati dabarsee nu kenneera." **14** Waaqayyo gara Gidewoonitti garagalee, "Humna qabdu kanaan dhaqitii harka Midiyaanotaatii jalaa Israa'elota bilisa baasi. Anatu si ergaa jira mitii?" jedheen. **15** Gidewoon garuu, "Yaa Gooftaa, gasti koo sanyii Minaasee keessaa baay'ee dadhabaa dha; anis maati koo keessaa nama gad aanaa dha. Egaa ani akkamittin saba Israa'el bilisoomsuu danda'a ree?" jedhee gaafate. **16** Waaqayyo, "Ani si wajjin jira; atis Midiyaanota hunda walitti qabdee dhoofta" jedhee deebiseef. **17** Gidewoonis akkana jedhee deebise; "Yoo ani fuula kee duratti surraa argadhee jiraadhe, kan natti dubbachaa jiru dhugumaan si'ta'uu mallattoo na argisiisi. **18** Maaloohamma ani deebi'e aarsaa koo fidee fuula kee duratti dhi'eessutti hin deemin." Waaqayyoos, "Ani hamma ati deebitutti sin eega" jedheen. **19** Gidewoon gara mana isaa deemee ilmoore'ee tokko qalee qopheessee daakkuu iifii tokkoo fuudhee buddeena raacitii hin qabne tolche. Foon sanas gundoo irra kaa'ee bishaan foon sanaa immoo okkoteetti naqee fiduudhaan qilxuu jalatti aarsaa isaaaf dhi'eesse. **20** Ergamaan Waqaqsas, "Foonii fi Maxinoo kana fuudhii kattaa kana irra kaa'i; bishaan isaa immoo dhangalaasi" jedhe. Gidewoonis akkasuma godhe. **21** Ergamaan Waaqayyo sunis fiixee ulee harka isaa tureetiin foonii fi Maxinoo sana tuqe. Ibiddi kattaa keessaa ba'ee foonii fi

Maxinoo sana nyaate. Ergamaan Waaqayyoos fuula isaa duraa dhabame. **22** Gidewoon yommuu akka ergamaa Waaqayyo arge beeeketti, "Wayoo, yaa Waaqayyo Gooftaal! Ani ifaan ifatti ergamaa Waaqayyo argeeraatiil" jedhe. **23** Waaqayyo garuu, "Nagaan siif haa ta'u! Hin sodaatin, ati hin duutuutii" jedheen. **24** Kanaafuu Gidewoon Waaqayyoof achitti iddo aarsaa ijaaaree, "Waaqayyo Nagaa dha" jedhee moggaase. Iddoo aarsaa kun hamma har'aatti lafa Abii'ezerootaa irra iddo Ofraa jedhamu dhaabateera. **25** Waaqayyo halkanuma sana akkana isaan jedhe; "Karra loon abbaa keetii keessaa korma lammaffaa kan waggaa torba guute tokko fiudhi. Iddoo aarsaa kan abbaan kee Ba'aaliif tolche diig; utubaa Aasheeraa kan isa bira dhaabames jigs. **26** Fiixee gaara kanaa irrattis Waaqayyo Waaqa keetifi iddo aarsaa bareedaa isaa tolchi. Qoraan utubaa Aasheeraa kan jigsite sanattis fayyadamii korma lammaffaa sana aarsaa gubamu godhiitii dhi'eessi." **27** Gidewoonis hoijettotta isaa keessaa nama kudhan fudhatee akkuma Waaqayyo isatti hime sana godhe. Garuu waan maatiit isaafti fi namoota magaalaa sana jiraatan sodaateef guyyaa adiin gochuu irra halkan filate. **28** Ganama barii yommuu namoonni magaalaa sanaa hirribaa ka'anitti iddoon aarsaa Ba'aal diigamee, utubaan Aasheeraas kufee kormi lammaffaan iddo aarsaa haaraa tolfaame sana irratti qalamee ture! **29** Isaanis, "Eenyutu waan kana hoijete?" jedhanii wal gaafatan. Yommuu gad fageenyaan qoratanittis, "Gidewoon ilma Yoo'aashitu waan kana godhe" jedhan. **30** Namoonni magaalaa sanaas Yoo'aashiin, "Ilma kee gad baasi. Inni sababii iddo aarsaa Ba'aal diige utubaa Aasheeraas jigseef ajjeefamuu qaba" jedhan. **31** Yoo'aash garuu saba aariidhaan guutamee isa marse sanaan akkana jedhe; "Isin Ba'aaliif falmuu barbaaddu? Isas oolchuu feetuu? Namni isaaaf falmuu yoo jiraate inni ganama haa du'u! Ba'aal utuu dhugumaan Waaqa ta'ee yommuu namni tokko iddo aarsaa isaa diigu inni of irraa dhowwuu danda'a ture." **32** Kanaafuu isaan sababii inni iddo aarsaa isaa jalaa diigeef, "Ba'aal mataan isaa haa falmatu" jechuudhaan Gidewooniin, "Yerub-Ba'aal" jedhanii waaman. **33** Ergasiis Midiyaanoni hundi, Amaaleqoonni fi namoonni karaa ba'a biiftuu humna isaanii walitti dabalatanii Yordaanos ce'uudhaan Sulula Yizri'eel keessa qubatan. **34** Hafuurri Waaqayyoos dhufee Gidewoon irra bu'e; innis akka Abii'ezeroonni isaa duukaa bu'aniif waamuuf malakata afuufe. **35** Guutummaa Minaasee keessas ergamoota ergate; isaanis isaa duukaa bu'uuf walitti qabaman; akkasumas gara Aasheer, Zebuloonii fi Niftalemitti ergate; isaanis jara simachuuuf gad yaa'an. **36** Gidewoonis Waqaqaan akkana jedhe; "Yoo ati akkuma waadaa galtetti harka kootiin Israa'el furte, **37** kunoo, ani wayyaa rifeensa hoolaa irraa hoijetame tokko oobdii irra nan diriirma. Yoo rifeensa hoolaa sana qofa irra fixeensi bu'e lafti immoo goggogaa ta'e, ani akka ati akkuma jette sana harka kootiin Israa'el furtu nan beeka." **38** Wanni sunis akkasuma ta'e. Gidewoonis guyyaa itti aanu ganamaan ka'e; yeroo inni wayyaa rifeensa hoolaa irraa hoijetame sana micciirettis bishaan wacitii giutuutu keessaa cuunfame. **39** Kanaa irratti Gidewoon Waqaqaan, "Natti hin dheekkamin. Amma illee waan tokkon si gaafadha. Akka ani rifeensa hoolaa sana irratti yaalii biraa godhuuf naa eeyami. Amma immoo rifeensa sana goggogsiiiti fixeensa lafatti uffisi." **40** Waqaqnis halkan sana akkasuma godhe. Rifeensa hoolaa sana qofatu goggogaa ture; lafti giutuutu fixeemsaa haguugamee ture.

7 Yerub-Ba'aal namichi Gidewoon jedhamu sunii fi namoonni isaa hundi ganama ka'anii burqa Harood bira qubatan. Qubanni Midiyaanotaatii iddo namoonni Gidewoon qubatan sanaan karaa kaabaatiin gaara Mooree bira sulula keessa ture. **2**

Waaqayyos Gidewooniinakkana jedhe; "Akka ani Midyaanota dabarsee harka isaaniitti hin kennineef Israa'eloonni si wajjin jiran akka male baay'e dha. Akka sabni Israa'el, 'Jabina kootu na oolche' jedhee natti hin kooreef, 3 'Namni sodaatee Hollate kam iyyuu Tulluu Gili'aad dhiiise gara mana isaatti haa deebi'u' jedhiitti amma sabatti himi." Kanaafuu namoonni kuma digdamii lama deebi'anii kuma kudhan achitti hafan. 4 Waaqayyo garuu Gidewooniinakkana jedhe; "Amma iyyuu namoota baay'eetu jira. Isaan fudhadhuutii gara bishaaniitti gad bu'i; ani achitti isaan gargari siif fo'a. Yoo ani, 'Inni kun si wajjin ni deema' jedhe, inni ni deema; yoo ani, 'Inni kun si wajjin hin deemu' jedhe garuu inni hin deemu." 5 Kanaafuu Gidewoon namoota gara bishaaniitti gad buuse. Waqaqayyos achitti, "Warra akkuma sareetti arrabaan bishaan dhugan, warra jilbeenfatanii dhugan irraa gargari baasi" isaan jedhe. 6 Namoonni dhibba sadii konyee isaaniitti waraabbananii dhugan. Warri hafan hundi garuu dhuguuf jilbeenfatan. 7 Waaqayyo Gidewooniin, "Ani namoota harka isaaniitti dhugan dhibba sadan kanaan si furee Midyaanota dabarsee harka keetti nan kenna. Warri kaan hundi gara qe' ee isaaniitti haal deebi'an" jedheen. 8 Kanaafuu Gidewoon akka Israa'eloonni hafan hundi gara dinkaana isaaniitti deebi'an godhee namoota dhibba sadan garuu turfate; isaanis warra kaan irraa galaa fi malakata fudhatan. Qubanni Midyaanotaas Gidewooniin gad sulula keessa ture. 9 Halkanuma sana Waaqayyo Gidewooniinakkana jedhe; "Ka'iittii qubata sanatti gad bu'i; ani dabarsee harka keetti siifin kennaati. 10 Ati yoo gad bu'u sodaatte garuu tajaajilaan kaa Fuuraa wajjin gara qubata sanaatti gad bu'iitii 11 waan isaan dubbachaa jiran dhaga'i. Sana booddee qubata sana rukutuudhaaf jabina ni argatta." Kanaafuu innii fi tajaajilaan isaa Fuuraa gara moggaa qubata sanaatti gad bu'an. 12 Midyaanonti, Amaaleqoonee fi namoonni ba'a biiftuutii dhufan hundi akkuma hoomaa hawaannisa walitti gobbatanii sululicha keessa qubatanii turan. Baay'inni gaalawwan isaaniis akkuma cirracha qarqara galaanaa lakkobsa hin qabu ture. 13 Gidewoonis utuu namichi tokko waa'ee abjuu isaa michuu ofii isatti himuu achi ga'e. Namichi sunisakkana jedhe; "Ani abjuu tokko nan abjoodhe; kunoo maxinoon garbuu tokko gangalachaa dhufee qubata Midyaanotaa irra bu'e. Innis dhufee akka dinkaanni jiguuf humnaan dha'e; dinkaanni sunis ni kufe." 14 Michuun isaaas deebisee, "Kun goraadee Gidewoon ilma Yoo'aash Israa'elichaati malee waan biraat miti. Waqaqnis Midyaanotaa fi guutummaa qubata sanaa dabarsee harka Gidewooniitikenneera" jedhe. 15 Gidewoon yommuu abjuu sanaa fi hiikkaa isaa dhaga'etti Waaqaaf sagade. Gara qubata Israa'elotaattis deebi'ee, "Ka'aa! Waaqayyo qubata Midyaanotaa dabarsee harka keessanittikenneera" jedhe. 16 Innis namoota dhibba sadan garee sadiitti qoduudhaan, harka hunda isaaniitti malakataa fi okkotee guci keessa jiru qabachiise. 17 Gidewoonisakkana isaaniin jedhe; "Na ilaala; waan ani hoijedhus hoijedhaa; yommuu ani qarqara qubaticaatti dhi'aadhatti qalbeeffadhaatti waanuma ani godhu godhaa. 18 Yeroo anii fi warri na wajjin jiran hundii malakata keenyaa afuufnuttii, isiniis naannoo qubaticaahaa hundatti afuufatii, 'Waaqayyoof, Gidewooniifis' jedhaa iyyaa." 19 Gidewooniin fi namoonni isa wajjin turan dhibbi sunakkuma waardiyyoonee wal geeddaraniin jalqaba eegumsa walakkaa halkanitti qarqara qubata sanaa bira ga'an. Isaanis malakata isaanii afuufanii okkotee harka isaanii jiru caccabsan. 20 Gareen sadanuu malakata isaanii afuufanii okkotee harka isaanii jiru caccabsan. Harka bitaatti guca, harka mirgaatti immoo malakata afuufan qabatanii, "Goraadee Waaqayyootii fi Gidewoon!" jedhanii iyyan. 21 Tokkoon tokkoon namaas

naanoo qubaticaatti iddo kennameef qabate; Midyaanonti hundis iyyaa baqatan. 22 Yeroo malakanni dhibbi sadan sun afuufametti Waaqayyo akka namni qubata sana keessa ture tokko tokkoon goraadee isaa walitti luqqifatu godhe; raayaan waraanaas karaa Zereeraatiin gara Beet Shiixaatti, isa biras darbanii hamma daarii Abeel Mehoolaa ishee Xabaati bira jirtu sanaatti baqatanii deeman. 23 Israa'eloonnis Niftaalem, Aasheerii fi Minaasee hundumaa keessaa waamanii Midyaanota of dura ari'an. 24 Gidewoonis guutummaa biyya gaaraa Efreemmitti ergamoota ergee, "Kottaa Midyaanotattiduulaatii bishaanota hamma Beet Baaraatti jiranii fi laga Yordaanos isaan dursaatii qabdhaha" jedhe. Kanaafuu namoonni Efreem hundi ba'anii bishaanota hamma Beet Baaraatti jiranii fi laga Yordaanos qabatan. 25 Akkasumas hooggantoota Midyaanotata lamaan jechuunis Hereebii fi Ze'ebbin qabatan. Hereeb kattaa Hereeb biratti Ze'eb immoo iddo wayinii itti cuunfan kan Ze'ebiitti ajeesan. Isaanis Midyaanota ari'anii mataa Hereebii fi mataa Ze'eb gara gama laga Yordaanos Gidewooniitii fidan.

8 Namoonni Efreem, "Ati maaliifakkana nu goote? Yeroo Midyaanin dha'uuf duultetti maaliif nu hin waamin?" jedhanii Gidewoon gaafatan. Akka malees isatti dheekkaman. 2 Inni immooakkana jedhee deebiseef, "Wanni ani hoijedhe yoo waan isin hoijettaniin wal bira qabame gatii maaliq qaba? Qarmiin wayinii Efreem oomisha wayinii Abii'ezer sana hunda hin caaluu? 3 Waaqni hooggantoota Midyaanotata jechuunis Hereebii fi Ze'ebbin dabarsee harka keessanittikenneera. Egaa ani waan isin hoijettaniin wajjin kan wal qixxaatu maal hoijechuun danda'a ture?" Yommuu inni waan kana jedhettis aariin isaan isatti aaran ni qabbanaa'e. 4 Gidewoonii fi namoonni isaa wajjin turan dhibbi sadan dhufanii Yordaanos ce'an; isaan akka malee dadhaban iyyuu ittuma fufanii jara ari'an. 5 Innis namoota Sukootiitiin, "Loltoota kootiif buddeena kenna; isaan baay'e na duraa dadhabaniiruuti; ani amma iyyuu mootota Midyaanotata jechuunis Zebaa fi Zalmunaa ari'aa jira" jedhe. 6 Qondaaltonni Sukoot garuu, "Loltoota keetiif nu buddeena kan kenninu ati Zebaa fi Zalmunaa harka keetti galfatteertaa?" jedhanii. 7 Gidewoonis deebisee, "Tole kaa, yommuu Waaqayyo dabarsee Zebaa fi Zalmunaa harka kootti kennutti ani qoraattii gammoojiitii fi arangamaadhaan foon keessan cicira" jedheen. 8 Achiis gara namoota Phenuu'el dhagee akkuma warra duraa sana kadhatetti isaanis gaafate; isaan garuu akkuma warri Sukoot deebisanitti deebii kennan. 9 Kanaafuu inni namoota Phenuu'eliiin, "Ani yeroo mo'adhee deebi'utti gamoo kana nan jigs" jedhe. 10 Yeroo sanatti Zebaa fi Zalmunaaan loltoota isaanii kanneen kuma kudha shanitti hedaman wajjin iddo Qarqari jedhamu turan; isaan kenneen loltoota namoota ba'a biiftuutii walitti qabaman keessaa hafan hundaa dha; warri goraadee hidhatan kumni kudha lama dhumanii turanii. 11 Gidewoonis karaa warra ba'a Noobaahiitii fi Yoghbiatiin dinkaana keessa jiraatanii ba'ee loltoota homaa hin bir'at in dha'e; raayaan waraanaa sun of dagatee tureetii. 12 Mootonni Midyaan lamaan jechuunis Zebaa fi Zalmunaaan ni baqatan; Gidewoon garuu ari'ee isaan qabate; loltoota isaanis gargari bittinneesse. 13 Ergasii Gidewoon ilmi Yoo'aash karra Malkaa Herees ba'ee duulaa gale. 14 Innis dargaggeessa Sukoot tokko qabee qorate; dargaggeessi sunis maqaa qondaaltota Sukootii fi maanguddoota magaalattii walumatti maqaa nama torbaatamii torba barreessee kenneef. 15 Gidewoonis dhufee namoota Sukootiin, "Zebaa fi Zalmunaa isin, 'Nu namoota kee warra dadhabanii buddeena kan kenninu ati Zaabiheelii fi Zalmunaa harka keetti galfatteertaa?' jettanii waa'ee isaanii natti qoostan

sun kunoo ti” jedhe. **16** Innis maanguddoota magaalaal sanaa fuudhee qoraattii fi arangamaa gammoojjiitiin adabuudhaan namoota Sukootiitif barumsa kenne. **17** Gamoo Phenuu’eelis jigsee namoota magaalattii fixe. **18** Ergasiis inni, “Namoonni isin Taaboortti fixkan warra akkamiiiti?” jedhee Zebaa fi Zalmunaa gaafate. Isaanis, “Namootuma akka keessanii kanneen hundi isaanii ilmaan mootii fafakkatanii dha” jedhaniin. **19** Gidewoonis deebisee, “Isaan obboloota koo ilmaanuma haadha kootii turan. Dhugaa Waaqayyo jiraataa, utuu isin isaan ajjeesuu baattanii ani isin hin ajjeesu ture” jedhe. **20** Innis gara Yeteeer ilma isaa hangatichaatti garagalee, “Ka’ittii isaan fixi!” jedheen. Yeeteer garuu sababii ijoollee ta eef sodaatee goraadee isaa hin luqqifanne. **21** Ergasiis Zebaa fi Zalmunaan, “Ka’ittii atumti nu ajjeesi; ‘Jabinni namaaakkuma dhagna isaatii” jedhaniin. Gidewoonis ka’ee isaan ajjeese; faaya morma gaalawwan isaanii fudhate. **22** Namoonni Israa’elis Gidewooniin, “Ati waan harka Midyaanotaa jalaa nu baafteef ati, ilmi keetii fi ilmi ilma keetii nu bulchaa” jedhan. **23** Gidewoon garuu, “Ani isin hin bulchu; ilmi koos isin hin bulchu. Waaqayyotu isin bulcha” isaanii jedhe. **24** Innis, “Ani waa tokko isin kadhadha; kunis akka tokkoon tokkoon keessan qooda boojuu keessanii irraa loottii naa kennitanii dha” jedhe. Lootii warqee kaa’achuun bartee Ishmaa’eelootaa tureetii. **25** Isaanis, “Nu gammachiuudhaan kennina” jedhaniin deebisan. Kanaafuu wayyaa lafa irra diriirsanii tokkoon tokkoon namaan boojuu isaa irraa loottii itti darbate. **26** Amartiin warqee kan inni kadhate saqlii kuma tokkoo fi dhibba torba yookaan kiiloo giraamii kudha sagalii fi walakkaa ulfaatare; kunis waan mormatti hidhatan, uffata diimaa dhiilgee kan mootonni Midyaan uffatanii fi foncaa morma gaalawwan isaanii irra ture hin dabataluu. **27** Gidewoonis warqee sanaan dirata tolchee magaalaa itti dhalate Ofraa keessa kaa’e. Israa’eloонни hundis achitti efuudicha waaqeffachiuudhaan sagaagalani. Kunis Gidewooniif maatii isattaati kiyoyo ta’e. **28** Midyaanonnis akkasiin fuula Israa’eloota duratti mo’ataman; lammatas mataa isaanii ol hin qabanne. Biyyattiiniis bara Gidewoon keessa waggaafurtama nagaa argatte. **29** Yerub-Ba’al ilmi Yoo’ash achi jiraachuuuf gara mana ofii isattaati deebei’e. **30** Innis sababii niiftota baay’ee fuudheef ilmaan torbaatama qaba ture. **31** Saajjatoon isaa kan Sheekem keessa jiraachaa turtes ilma deesseefii turtie; innis Abiimelek jedhee isa moggaase. **32** Gidewoon ilmi Yoo’ash bara dheeraa jiraatee du’e. Innis Ofraa biyya Abii’ezeroottaa keessatti, lafa awwaala abbaa isaa Yoo’ashitti awwaalaame. **33** Akkuma Gidewoon du’een Israa’eloонни ammaa illee Ba’al wajjin sagaagalani. Ba’al Beriitinis Waaqisaanii godhatanii **34** Waaqayyo Waaqa isaanii kan harka diinota isaanii hundumaa jalaa isaan baase sana dagatan. **35** Isaanis maatii Yerub-Ba’aliif jechuunis Gidewooniif waan gaarii inni isaanii godhe hunda yaadatanii arjummaa hin gooneef.

9 Abiimelek ilmi Yerub-Ba’al gara obboloota haadha isaa kanneen Sheekem keessa jiraatani dhaqee isaanii fi gosa haadha isaa hundaanakkana jedhe; **2** “Jiraattota Sheekem hundumaa, ‘Kam isinii wayya? Yoo ilmaan Yerub-Ba’al torbaatamni isin bulchan moo yoo namni tokko isin bulche wayya?’ jedhaa gaafadhaa. Akka ani foonii fi dhiiga keessan ta’e immoo yaadadhaa.” **3** Obboloonni haadha isaaas dubbi kana gurra Sheekemotaatiin ga’an; garaan isaanis gara Abiimelek goruu kajeele; isaan, “Inni obboleessa keenya” jedhaniiruutii. **4** Isaanis mana sagadaa Ba’al Beriit keessaa meetii gara giraamii dhibba saddeet ulfaatu kennanii; Abiimelekis meetii sanaan kashlabboota isaa faana bu’an qaxarate. **5** Gara mana abbaa isaa kan Ofraatti argamuu dhaqee obboloota isaa ilmaan Yerub-Ba’al

torbaatama dhagaa tokko irratti qale. Yootaam ilmi Yiruuba’al quxisuun garuu dhokatee isa jalaa miliqe. **6** Namoonni Sheekemii fi Beet Miilo hundi Abiimelekin moosisuuf jedhani Sheekemitti utubaa mukaa guddaa tokko biratti walitti qabaman. **7** Yootaam yommuu wanni kun itti himametti fixee Gaara Gerziimitti ol ba’ee sagalee guddadhaanakkana isaanii jedhe; “Yaa jiraattota Sheekem, akka Waaqni isin dhaga’uuf na dhaggeeffadhaa. **8** Gaaf tokko mukkeen mootii moosifachuuuf ba’an; isaanis muka ejersaatiin, ‘Mootii nuu ta’i’ jedhan. **9** “Mukni ejersaa garuu, ‘Ani mukkeen hundaa olitti raafamuuf jedhee zaytii koo kan Waaqni fi namni ittiin kabajaman dhowadhuu ree?’ jedhee deebise. **10** “Itti aansaniis mukkeen muka harbuutiin, ‘Kottuutii mootii nuu ta’i’ jedhan. **11** “Mukni harbuu garuu deebisee, ‘Ani mukkeen hundaa olitti ba’ee raafamuuf jedhee ija koo mi’awaas fi gaarrii sana kennuu dhiisuu ree?’ jedhe. **12** “Mukkeenis muka wayiniitiin, ‘Kottuutii mootii nuu ta’i’ jedhan. **13** “Mukni wayini garuu deebisee, ‘Ani mukkeen hundaa olitti ba’ee raafamuuf jedhe daadhii wayini kootii kan Waqaqaa fi nama gammachiisu sana kennuu dhiisuu?’ jedhe. **14** “Dhuma irrattis mukkeen hundi muka qoraattitiin, ‘Kottuutii mootii nuu ta’i’ jedhan. **15** “Mukni qoraattii mukkeeniin, ‘Isin yoo dhugumaan na moosifachuu feetan, kottaatii gaaddisa koo jalatti da’effadhaa; yoo akkas ta’uu baate garuu ibiddi muka qoraattii keessaa ba’ee birbirsa Libaanoon haa barbadeessu’ jedhe. **16** “Egaa isin Abiimelekin moosisuun keessan yoo karaa dhugaatii fi amanumummaa ta’e, yoo Yerub-Ba’alii fi maatii isattaifi waan gaarrii gochuuf ta’e, yoo waan isaaaf malu isaaaf gochuuf ta’e, **17** abbaan koo lubbuu isaa du’af saaxilee harka Midyaanotaa jalaa isin baasuuif isinii loleeraatti; **18** isin garuu har’aa matiib abbaa kootti kaatanit ilmaan isaa jechuunis nama torbaatama dhagaa tokko irratti qaltan; sababii inni fira keessan ta’eef Abiimelek ilma garbittii sana namoota Sheekem irratti moosiftan; **19** egaa yoo isin har’aa dhugaa fi amanumummaadhaan Yerub-Ba’alii fi maatii isattaifi waan gaarrii gootan, isin Abiimelekiti gammadaa; innis isinitti haa gammadul! **20** Akkas ta’uu baannaan garuu ibiddi mana Abiimelekkii ba’ee namoota Sheekemii fi Beet Miilo biraabaa ba’ee Abiimelekin haa balleessu” **21** Yootaamis Bi’eeritti baqatee sababii obboleessa isaa Abiimelekin sondaateef achuma jiraate. **22** Erga Abiimelek waggaaf sadii Israa’el bulchee booddee, **23** Waaqnis Abiimelekkii fi namoota Sheekem gidduutti hafuuura hamaa erge; Sheekemonnis Abiimelekiti daba hoijetan. **24** Waaqnis yakka ilmaan Yerub-Ba’al torbaataman sanatti hoijetamee fi dhiiga isaanii kan dhngalaafame sanaaf, Abiimelek obboleessa isaanii kan isaan qale sanaa fi namoota Sheekem kanneen akka inni obboloota isaa fixuuuf isa gargaaran sana haaloo ba’uuf waan kana godhe. **25** Namoonni Sheekemis akka isaan riphanii isa eegatanii fixee gaaraa irra namoota kaa’atan; isaanis nama achiin darbu hunda saamaan; wanni kunis Abiimelekiti odeeoffame. **26** Yeroo kanatti Ga’al ilmi Ebeed obboloota isaa wajjin gara Sheekem dhufe; Sheekemonnis isaa abdatan. **27** Isaanis erga gara lafa qotisuaa wayiniitti ba’aniii wayini walitti qabatanii booddee cuunfanii galma waqaafol famaa isaanii ayyaana ayyaaneffatan. Nyataanii dhuganiis Abiimelekin abaaran. **28** Ga’al ilmi Ebeedisakkana jedhe; “Akka nu isaaaf bulluuf Abiimelekkii fi Sheekem eenyu? Abiimelek ilma Yerub-Ba’al mitii? Zebulis itti aanaa isaa mitii? Isin namoota Hamoor abbaa Sheekem tajaajilaal! Nu maalif Abiimelekin tajaajilla? **29** Utuu sabni kun ajaja koo jala jiraatee silaa ani Abiimelekin lafa irraa nan balleessa ture; ‘Waraana kee dabaladhuutii gad ba’i!’ isaan nan jedhas ture.” **30** Zebul bulchaan

magaalatti yeroo waan Ga'aal ilmi Ebeed jedhe dhaga'etti akka malee aare. **31** Akkana jedhees dhoksaadhaan gara Abiimelekitti ergamoota erge; "Ga'aal ilmi Ebeedii fi obboloomni isaa gara Sheekem dhufanii saba magaalaa sitti kakaasaa jiru. **32** Kanaafuu atii fi namoonni kee halkaniin baatanii lafa qotiisaa keessa riphuu qabdu. **33** Ganama akkuma aduu baateenis magaalaa sana cabsaa seenaa. Yommuu Gala'aalii fi namoonni isaa sitti dhufanittis waan harki kee hoijechuu malu kam iyuu hoijedhu." **34** Abiimelekis namoota isa wajjin turan hunda wajjin halkaniin ka'ee garee afuritti qoodamuudhaan Sheekemitti dhi'aatee riphe. **35** Akkuma Ga'aal ilmi Ebeed ba'ee karra magaalaa sanaa irra dhaabateen, Abiimelek namoota isaa wajjin iddo riphee ture sanaa itti gad ba'e. **36** Ga'aal yommuu isaan argettii Zebulin, "Kunoo namoonni fiixe gaarranii irraa gad dhufaa jiru!" jedhe. Zebulis deebisee, "Gaaddisa tulluuwaniitu namoota sitti fakkate" jedheen. **37** Ga'aal garuu ammas deebisee, "Ilaali; namoonni handhuura lafaatii dhufaa jiru; gareen tokkos karaa muka abdaariitti dhufaa jira" jedhe. **38** Zebulis, "Ati kan, 'Akka nu isaaF bulluuF Abiimelek kun eenyu?" jette, oduun kee sun amma meerre? Namoonni ati tuffatte isaan kana mitii? Mee ba'iiti jara loli kaal" jedheen. **39** Kanaafuu Ga'aal namoota Sheekem hoogganee Abiimelekin loluuf ba'e. **40** Abiimelekis isa ari'e; innis duraa baqate; namoonni baay'eenis madaa'anii hamma karra magaalattiitti harca'an. **41** Abiimelek Aruumaa keessa ture; Zebul immoo Ga'aallii fi obboloota isaa ari'ee Sheekem keessaa baase. **42** Guyyaa itti aanu namoonni Sheekem dirreetti ba'an; wanni kunis Abiimelekittimame. **43** Innis namoota isaa fudhatee garee sadiiitti qodee dirree irratti riphee eeggate. Yeroo namoota magaalaa ka'anii dhufaa jiran argettis isaan loluudhaaf ka'e. **44** Abiimelekii fi gareen isa wajjin turan gara karra magaalattiitti gugatan. Gareen hafan lamaan immoo gara warra dirree irratti ba'anii turaniitti fiiganii isaan fixan. **45** Abiimelek gaafas guyyaa guutuu lolee magaalatti qabate; jiraattota ishees fixee magaalatti illee barbadeesee soogidda itti facaase. **46** Namoonni gamoo Sheekem keessa jiraatan yommuu waan kana dhaga'anitti gara da'anno manaa sagadaa Elbirittii ol galan. **47** Abiimelekis yommuu akka namoonni Sheekem achitti walitti qabaman dhaga'etti, **48** namoota isaa hundumaa wajjin Tulluu Zalmoonitti ol ba'e. Abiimelekis qottoo harkatti qabatee dameewwan mukaa mummuree ol fuudhee gatiitti isaaatti baate. Namoota isa wajjin jiraniinis, "Dafaal! Waanuma anaa godhu argitan sana godhaal" jedhe. **49** Namoonni hundinuu dameewwan mukaa mummuratani Abiimelekin duukaa bu'an. Dameewwan sanas da'anno Sheekemoni itti baqatan sanatti irkisanii ibidda itti qabsiisan. Kanaafuu namoonni gamoo Sheekem keessa turan hundinuu dhiironnii fi dubartooni gara kuma tokko ta'an dhuman. **50** Ergasiis Abiimelek gara Tebez dhaqee magaalaa sana marsee qabate. **51** Ta'us waan gamoon jabaan tokko magaalaa sana keessa tureef jiraattooni magaalaa sanaa dhiraab dubarttin utuu hin hafin itti baqatan. Keessaanis ofitti cufanii bantii isaatti ol ba'an. **52** Abiimelekis dhufee gamoo sana dha'e; yommuu inni ibiddaan gubuudhaaf balbalaa gamoo sanaatti dhi'aatetti garuu, **53** dubarttin tokko gubbaadhaa majii dhagaa itti gad dhiffee buqqee mataa isaa cabsite. **54** Innis dafee dargaggeessa mi'a lolaa baatiif tokko waamee, "Akka isaan, 'dubartituu isa ajjeese' jechuu hin daneenyieef goraadet kee luqqifadhuu na ajjeesi" jedheen. Kanaafuu dargaggeessi sun isa waraane; innis ni du'e. **55** Israa'eloonnis yommuu akka Abiimelek du'e arganitti gara mana isaanittii deebi'an. **56** Akkasiin Waaqni hammina Abiimelek obboloota isaa torbaatama qaluudhaan abbaa ofitti hoijeteef gatii hojii isaa kenneef. **57** Akkasumas

Waaqni hammina namoonni Sheekem hoijjetan hunda matuma isaanittii deebise. Abaarsi Yootaam ilma Yerub-Ba'aalis isaan irra ga'e.

10 Erga Abiimelek du'ee booddee namichi gosa Yisaakor, Toolaan ilmi Phuwaa ilmi Doodoo Israa'el baraaruuf ka'e. Innis biyya gaaraa Efrem keessa Shaamir jiraate. **2** Tolaan wagga digdamii sadii Israa'elin bulche; ergasiis du'ee Shaamirritti awwaalame. **3** Isatti aanee Yaa'ir namichi gosa Gili'aad ka'ee wagga kudha lama Israa'elin bulche; **4** innis ilmaan soddoma kanneene harroota soddoma yaabbatan qabatue. Isaanis magalaawwan hamma har'aatti gandoota Yaa'ir jedhaman soddoma Gili'aad keessaa qabu turan. **5** Yaa'ir is du'ee Qaamonitti awwaalame. **6** Ammas Israa'eloonni fuula Waaqayyoo durattu waan hamaa hoijetan. Ba'alii fi Ashtooreti akkasumas waaqota Sooriyaa, Siidoona, Mo'ab, Amoonii fi kan Filisxeem waqqeffatan. Waan Israa'eloonni Waaqayyoon dhiisanii isaa waqqeffachuu didaniif, **7** inni isaanitti dheekkame. Dabarsees harka Filisxeemotaatii fi Amoonotaatti isaan gurgure; **8** isaanis bara sana ijlolle Israa'el gad cabsanii cunqursan. Israa'eloota biyya Amoorotaa kan Gili'aad keessa karaa ba'atiin laga Yordaanos bira jiraatan hundumaa wagga kudha saddeet akka malee cunqursan. **9** Amoononnis gosa Yihuudaa, gosa Beniyaamii fi mana Efrem waraanuudhaaf laga Yordaanos ce'an. Israa'eloonnis akka malee raafaman. **10** Kanaafuu Israa'eloonni, "Nu si Waqa keenya dhifinee Ba'alaa waqqeffachuudhan yakka sitti hoijenneera" jedhanii Waaqayyotti iyyatan. **11** Waaqayyos akkana jedhee deebisee; "Yeroo warri Gibxi, Amooronni, Amoononi, Filisxeemonni, **12** Siidoononi, Amaaleqoonni fi Maa'oononi isin cunqursinaan isin natti iyyattanitti ani harka isaanii jalaa isin hin baafnee? **13** Isin garuu na dhiiftanii waqqota biraa waqqeffattan; kanaafuu ani si'achi isin hin baasu. **14** Deemaatii waqqota filattan sanatti iyyadhaa. Yommuu isin rakkattan isaanumti isin haa oolchan!" **15** Israa'eloonnis Waaqayyoon, "Nu cubbuu hoijenneera. Ati waan feete nu godhi; amma garuu maalo nu baasi" jedhan. **16** Isaanis waqqota ormaa gidduu isaanittii balleessanii Waaqayyoon waqqeffatan. Innis ergasiis dhiphina Israa'el cal'isee ilaaluu hin daneeyne. **17** Yeroo Amoononi Gili'aaditti wal ga'anitti Israa'eloonnis wal ga'anii Miisphaa qubatan. **18** Hooggantooni namoota Gili'aadis, "Namni jalqabatti Amoonotatti waraana banu inni jiraattota Gili'aad hundaaf hoogganaa ta'a" waliin jedhan.

11 Yiftaan namichi gosa Gili'aad sun goota ture. Abbaan isaa Gili'aad jedhamaa; haati isaa immoo sagaagaltuu turte. **2** Niitiin Gili'aadis Gili'aadiif ilmaan deesse; isaanis yommuu guddatanitti Yiftaadhaan, "Ati waan dubartii biraa irraa dhalattee dhalaal tokko illee maatii keenya irraa hin argattu" jedhanii isa ari'an. **3** Kanaafuu Yiftaan obboloota isaa duraa baqatee biyya Xoob jedhamu keessa jiraate; gareen kashlabbootaa naannoo isaatti walitti qabamanii isa duukaa bu'an. **4** Yeroo xinnoo booddee, yommuu Amoononni saba Israa'elitti waraana kaasanitti, **5** maanguddoorni Gili'aad Yiftaa barbaacha gara Xoob deeman. **6** Isaanis, "Akka nu Amoonota waraanuu daneenyuu kottuu ajajaa nuu ta'i" jedhanii. **7** Yiftaanis, "Isin na jibbitanii mana abbaa koottii na hin ariinnee? Amma yommuu rakkattan maalifi na bira dhuftu?" isaanin jedhe. **8** Maanguddoorni Gili'aadis, "Nu sababii kanaaf gara kee dhufneerra; Amoonota waraanuudhaaf nu faana kottu; nu warra Gili'aad keessa jiraanuu hunda irrattis hoogganaa ni taataa" jedhanii. **9** Yiftaanis, "Yoo isin akka ani Amoonota waraanuu biyya kootti na deebiftanii Waaqayyos dabarsee harka kootti isaan

kenne, dhugumaan ani hoogganaa keessan nan ta'aa?" jedheen. **10** Maanguddoontti Gili'aadis deebisanii, "Waaqayyo dhuga ba'aa keenya; dhugumaan nu akkuma ati jette goona" jedhaniin. **11** Kanaafuu Yiftaan maanguddoota Gili'aad wajjin qajeelle; sabni Gili'aadis hoogganaa fi abbaa duulaa isa godhate. Innis iddo Miisphaa jedhamutti waan duraan dubbate hundumaa irra deebi'ee fuula Waaqayyo duratti dubbate. **12** Yiftaan gara mootii Amoonotaatti ergamoota ergee, "Ati kan biyya keenya waraantuuf rakkina maalii nurraa qabda?" jedheen. **13** Mootiin Amoonotaas ergamoota Yiftaatiin, "Sababii Israa'eloonni yeroo Gibxii ba'anitti biyya koo kan Arnoonii fi Yaabooq gidduu jiruu fi biyya koo kan hamma Yordaanositti jiru fudhataniif ani waan kana godheera; kanaafuu amma karaa nagaan naa deebisaa" jedhe. **14** Yiftaanis gara mootii Amoonotaatti deebisee ergamoota isaa erge; **15** akkanas jedhe: "Yiftaan akkana jedha: Israa'el biyya Mo'aab yookaan biyya Amoonota hin fudhanne. **16** Garuu yeroo Gibxii ba'anitti Israa'eloonni gammoojiji keessa gara Galaana Diiama, achii immoo gara Qaadesh dhufan. **17** Israa'elis gara mootii Edoomitti, 'Akka ani biyya kee keessaan darbu naa eeyyami' jedhee ergamoota erge; mootiin Edoom garuu hin dhageenyee. Gara mootii Mo'aabittis akkasuma ergan; inni illee ni dide. Kanaafuu Israa'el Qaadesh keessa ture. **18** "Itti aansees gammoojiji keessa darbee biyya Edoomii fi biyya Mo'aab irra naanna'ee karaa ba'a biyya Mo'aabiin darbee gama kaaniin Arnoon cina qubate. Garuu sababii Arnoon daarii Mo'aab turteef isaan biyya Mo'aab hin seenne ture. **19** "Ergasiis Israa'el Sihoon mooticha Amoorotaa kan Heshboon bulchaa ture sanattti ergamoota ergee, 'Akka nu biyya kee keessa gara biyya keenyaatti dabarru nuu eeyyami' jedheen. **20** Sihoon garuu akka inni karaa biyya isaaatiin darbu Israa'elin hin amanne. Kanaafuu inni namoota isaa walitti qabatee Yaahizaa keessa qubatee Israa'elin lole. **21** "Waaqayyo Waaqni Israa'elis Sihoonii fi namoota isaa hunda dabarsee harka Israa'elitti kenne; Israa'eloonnis jara mo'atan; kanaafuu Israa'eloonni biyya Amoorota achi jiraatan hundaa fudhatan; **22** qabeenya biyya Amoor kan Arnoonii hamma Yaabooqitti akkasumas kan gammoojiji hamma Yordaanositti jiru hunda fudhatan. **23** "Yoos erga Waaqayyo Waaqni Israa'el fi fuula saba Israa'el duraa Amoorota ari'ee baasee ati fudhachuudhaaf mirga maalii qabdaa?" **24** Ati waan Kemoosh Waaqni kee siif kenne hin fudhattuu? Nus akkasuma waan Waaqayyo Waaqni keenya nuu kenne kam iyyuu ni fudhanna. **25** Ati Balaaq mootii Mo'aab ilma Ziphhoori sana ni caaltaa? Inni takkuuwa Israa'el waraaneeraa? Yookaanoleeraa? **26** Israa'eloonni wagga dhibba sadii Heshboon, Aro'eer, qubatawwan naannoo sanaattti fi magaalaawwan naannoo Arnoon qabatanii turaniiru. Ati yeroo sanattti maalif deebiftee hin fudhatin? **27** Ani yakka sitti hin hoijenne; ati garuu waraana natti kaasudhaan na miiteerta. Kanas Waaqayyo, abbaan murtii ammuma kana ka'ee Israa'elootaa fi Amoonota gidduuuti murtii haa kenne." **28** Mootiin Amoonotaas garuu ergaa Yiftaan isatti ergeef gurra hin kennine. **29** Kana irratti Hafuurii Waaqayyo Yiftaa irra bu'e. Innis Gili'aadii fi Minaasee keessa darbee Miisphaa ishee Gili'aad keessa jirtu sana keessa qaxxaamuree Amoonottuu duule. **30** Yiftaan akkana jedhee Waaqayyoof wareege; "Yoo ati Amoonota dabarsitee harka kootti kenne, **31** yommuu ani mo'adhee deebi'utti wanni mana kootii na simachuudhaaf jalqabatti ba'uun kam iyyuu kan Waaqayyo ti; anis qalma gubamu godhee isaan dhi'eessa." **32** Ergasiis Yiftaan Amoonota waraanaa fuula Waaqayyo isaan dabarsee harka isaaati kenne. **33** Innis Aro'eerii jalqabee magaalaawwan digdama hamma naannoo Miiniititti akkasumas hamma Abeel Keraamiimitti argaman guutumaan

guutuutti barbadeesse. Amoononnis akkasiin Israa'elootaaf bulan. **34** Yeroo Yiftaan gara Miisphaatti mana isatti deebi'etti, intalli isaa dibbee rukuttaa sirbaa isa simachuuf baate! Isheen intala tokkittii inni qabu ture. Inni ishee malee ilmas ta'u intala biraax hin qabu ture. **35** Innis yommuu ishee argetti wayyaa isaa tarasaasee, "Wayyoo! Yaa mucattii kool Na balleessite; dhiphina keessa na galchite; ani wareega cabsuu hin daneenyee Waaqayyoof wareegeeraatii" jedhee boo'e. **36** Isheen is akkana jette; "Yaa abbaa ko, ati Waaqayyoof kakatteerta; sababii Waaqayyo diinota kee Amoonota haaloo siif ba'eef, ati waan waadaa galte sana anaan guutadhu. **37** Garuu waan tokko naa eeyyami; sababii ani si'achi hin heerumneef akka ani michoota koo wajjin gaarran irra naanna'ee durbummaa kootiif boo'uuf ji'a lama naa kenni." **38** Innis, "Dhaquu dandeessa" jedheen. Akka isheen ji'a lamaaf deemtus eeyyameef. Isheen is waan si'achi heerumuun hin daneenyeef dubarran michoota ishee wajjin gaarranitti ol baatee boosse. **39** Ji'a lamaa booddees gara abbaa isheetti deeble; innis akkuma wareege sana godhe. Isheen durbaa ture. Yeroo sanaa jalqabee wanni kun Israa'eloota biratti bartee ta'ee **40** durboonni Israa'el wagguma waggaan ba'anii guyyaa afur intala Yiftaa namicha Gili'aad sanaa gaddaan yaadatu.

12 Namoonni Efreem walitti qabamanii Daafoon ce'uudhaan Yiftaan, "Ati yeroo Amoonota loluuf baatetti maalif akka nu si faana deemnuuf nu hin waamne? Nu mana kee sIRRATI gubna" jedhaniin. **2** Yiftaanis akkana jedhee deebiseef; "Anii fi namoonni koo Amoonota loluuf waraana guddaa keessa gallee turre; yommuu ani isin waametti isin harka isaanii na hin baafne. **3** Ani yeroo akka isin na hin baafne argetti lubbuu kootti muree Amoonota waraanaa nuun ce'e; Waaqayyo isaan irratti mo'anna naa kenne. Yoos isin har'a maalif na loluuf dhuftan ree?" **4** Yiftaanis ergasiis namoota Gili'aad walitti waammatee Efreemitti lola kaase. Sababii namoonni Efreem warra Gili'aadiin, "Isin Gili'aadonni warra Efreemii fi Minaasee gantaniidha" jedhaniif Gili'aadonni isaan dha'an. **5** Gili'aadonni malkaawwan Yordaanos kanneen gara Efraataati geessan qabatan; yeroo baqataan Efraataa tokko, "Ani gamattin ce'a" jedhutti, namoonni Gili'aad, "Ati nama Efreem mitii?" jedhaniiiisa gaafatu. Yoo inni, "Waawuu" jedhee deebise, **6** isaan, "Gaarii dha; ati, 'Shiboleeti' jedhi" jedhaniin. Yoo inni, "Siiboleeti" jedhe, sababii inni qajeelatti "Shiboleeti" jechuu hin daneenyeef qabaniidha malkaawwan Yordaanos irratti isa ajjeesu. Yeroo sanattti namoota Efreem kuma afurtamii lamatu ajjeefame. **7** Yiftaan wagga ja'a Israa'elin bulche. Ergasiis Yiftaan namni Gili'aad sun du'ee magaalaaf Gili'aad keessa tokkotti awwaalame. **8** Isaan duubas Ibzaan namichi Beetlihem sun Israa'elin bulche. **9** Innis ilmaan soddomaa fi itallan soddomaa qaba ture; itallan isaaas warra gosa isaa hin ta'initti heerumsiise; ilmaan isatiifis akka isaan niitotta ta'aniif gosa biraa keessaa durbotta soddomaa fide. Ibzaan wagga torba Israa'el bulche. **10** Ibzaanis du'ee Beetlihem keessatti awwaalame. **11** Isa booddee Eeloon namichi gosa Zebuulloon sun wagga kudhan Israa'elin bulche. **12** Eeloonis du'ee biyya Zebuulloon keessatti Ayaloonitti awwaalame. **13** Isatti aaneen immoo Abdoon ilmi Hileel namichi Phiraatoon sun Israa'elin bulche. **14** Innis ilmaan afurtamaa fi ilmaan ilmaanii soddomaa kanneen harroota torbaatama yaabbatan qaba ture. Inni wagga saddeeti Israa'elin bulche. **15** Ergasiis Abdoon ilmi Hileel du'ee biyya gaaraa Amaaleqotaatti Efreem keessatti Phiraatoonitti awwaalame.

13 Israa'eloonni ammas fuula Waaqayyo duratti waan hamaa hoijetan; kanaafuu Waaqayyo wagga afurtamaa dabarsee

harka Filisxeemotaatti isaan kenne. **2** Namicha gosa Daan keessaa dhalatee Zoraa jiraatu kan Maano'aa jedhamu tokkotu ture; niittiisaas dhabduu ijoollee tokko illee hin qabne turtur. **3** Ergamaan Waaqayyoos isheetti mul'atee akkana jcheidheen; "Kunoo ati dhabduu ijoollee hin qabnee dha; garuu ulfoofte ilma deessa. **4** Egaa ati akka daadhii wayinii yookaan dhugaatti nama macheessu hin dhugne yookaan waan xuraa'aa tokko illee hin nyaanne of eeggadhu; **5** ati ulfoofte ilma da'uuf jirtaatii. Qarabaan tokko iyyuu mataa isaa hin tuqin; inni gaafa dhalatee jalqabee Naaziricha ta'uudhaan kan Waaqaaf addaan baafame ta'atii; inni harka Filisxeemotaatti Israa'eloota furuu jalqaba." **6** Dubartiin sunis gara dhirsaa ishee dhaqxee akkana jettee itti himte; "Nama Waaqaa tokkotu gara koo dhufe. Innis ergamaan Waaqayyoo fakkatee akka malee nama sodaachisa. Ani akka inni eessaa dhufe isaa hin gaafanne; innis maqaa isaa natti hin himne. **7** Garuu inni, 'Ati ulfoofte ilma deessa. Egaa si'achi daadhii wayinii yookaan dhugaatti nama macheessu hin dhugin; waan xuraa'aa hin nyaatin; sababin isaaas inni gaafa dhalatee jalqabee hamma du'utti Naaziricha Waaqaa ta'atii' naan jedhe." **8** Maano'aanis, "Yaa Gooftaa, akka namichi Waaqaa kan ati gara keenyatti ergite sun ammas dhufee akka nu itti mucaa dhalatu sana guddisuu qabnu nu barsiisuu akka nuuf ergitu sin kadhadha" jedhee Waaqayyoon kadhate. **9** Waaqnis Maano'aa dhaga'e; ergamaan Waaqayyoo sunis utuu isheen lafa qotiisa keessa teessuu gara dubartii sanaa deebi'ee dhufe; dhirsaa ishee Maano'aan garuu ishee wajjin hin turre. **10** Dubartittiniis dhirsaa isheetti himuuf ariifattee, "Kunoo! Namichi guyyaa kaan natti mul'ate sun as jira!" jette. **11** Maano'aanis ka'ee niittiisaas duukaa bu'e. Innis yommuu namicha bira ga'etti, "Namni niitti kootti dubbate si'i?" jedheen. Innis, "Anuma" jedhe. **12** Kanaafuu Maano'aan, "Yeroo dubbiin kee rawawatamutti seerri mucichi ittiin jiraattuu fi hojiin inni hojjetu maali?" jedhee isa gaafate. **13** Ergamaan Waaqayyoos akkana jedhee deebise; "Niittiin kee waan ani itti hime hunda gochuu qabdi." **14** Isheen waan muka wayinii irraa argamu tokko illee nyaachuu hin qabdu; daadhii wayinii yookaan dhugaatti nama macheessu dhuguu yookaan waan xuraa'aa kam iyyuu nyaachuu hin qabdu. Isheen waan ani ishee ajaje hunda gochuu qabdi." **15** Maano'aanis ergamaan Waaqayyootiin, "Hamma nu korbeeessa re'ee xinnaa isaa siif qopheessinutti nuu turi" jedhe. **16** Ergamaan Waaqayyoo, "Ati na tursitu illee, ani nyaata kee kam iyyuu hin nyaadhu. Garuu yoo aarsaa gubamu qopheessiin feete, isa Waaqayyoof dhi'eessi" jedheen. Maano'aan akka inni ergamaan Waaqayyoof ta'e hin beekne ture. **17** Sana booddee Maano'aan ergamaan Waaqayyootiin, "Akka nu yeroo dubbiin ati dubbate fiixaan ba'utti ulfina siif kenniuuf maqaan kee eenyu?" jedhee gaafate. **18** Innis, "Ati maalif maqaa koo gaafatta? Inni akka malee dinqii dha" jedheen. **19** Maano'aanis korbeeessa re'ee xinnaa isaa kennaa midhaanii wajjin geesseet kattaa irratti Waaqayyoof aarsaa godhe. Utuma Maano'aa fi niittiisaas ilaalanuuus Waaqayyo waan dinqii godhe. **20** Yeroo arrabni ibiddaa iddoa aarsaa irraa samiitti ol ba'etti ergamaan Waaqayyoof arraba ibiddaa keessaan ol ba'e. Maano'aa fi niittiisaas waan kana arganii adda isaanitiin lalfatti gomfibaman. **21** Ergamaan Waaqayyoof garuu deebi'ee Maano'aa fi niittiisaatti hin mul'anne. Maano'aanis akka inni ergamaan Waaqayyoof ta'e beeke. **22** Innis niittiisaattiin, "Nu Waaqa argineerraatiidhugumaan ni duuna!" jedhe. **23** Niittiisaas garuu deebiftee akkana jetteen; "Waaqayyoof utuu nu ajeesuu barbaadee silaa aarsaa gubamu fi kennaa midhaanii nu harkaa hin fudhatu ture; waan kana hundumas nutti hin argisiisu yookaan waan kana amma nutti hin himne ture." **24**

Dubartiin sun ilma deesse; Saamsoon jettees isa moggaafte. Innis ni guddate; Waaqayyoos isa eebbise. **25** Hafuurri Waaqayyoos yeroo inni Zoraa fi Eshitaal'ol gidduu qubata Daan keessa turetti isa kakaasu jalqabe.

14 Saamsoon gara Tiimnaahitti gad bu'ee durba Filisxeem tokko achitti arge. **2** Yommuu achii deebi'ettis abbaa fi haadha isaatiin, "Ani Tiimnaahitti intala Filisxeem tokko argeeraati na fuusisa" jedhe. **3** Abbaa fi haatii isaa deebisanii, "Wanni akka ati Filisxeemota dhagna hin qabane keessaa niitti fuutu si godhu firoota kee keessaa yookaan saba keenya hunda keessaa dubartiin dhabameeti?" jedhaniin. Saamsoon garuu abbaa isaatiin, "Isheetu naa ta'atii ishuma naa fidii" jedhe. **4** Abbaa fi haatii isaa akka wanni kun Waaqayyo biraa dhufe hin beekne; Waaqayyo karaa ittiin Filisxeemota dha'u barbaadaa tureeti. Yeroo sanatti Filisxeemonni Israa'eloota gad qabani bulchaa turan. **5** Saamsoon abbaa isaatiin fi haadha isaa wajjin gara Tiimnaahitti gad bu'e. Akkuma isaan iddoa dhaabaa wayinii Tiimnaahi bira ga'aniinis leenci saafelli tokko ittanaa isatti dhufe. **6** Hafuurri Waaqayyoos jabinaan Saamsoon irra bu'e; innis homaa of harkaa qabaachuu baatu illee akkuma nama ilmoo re'ee tokko cicciruutti leenca saafela sana ciccire. Garuu waan hojete sana abbaa fi haadha isaatti hin himne. **7** Ergasiis gad bu'ee dubartittii wajjin haasa'e; isheeniss ija isatti tolte. **8** Innis yeroo gabaabaa booddee yommuu ishee fuudhuuf achi deebi'etti raqa leenca sanaa ilaaluuf of irra gara gale. Raqa leencichaa keessas tuunni kanniisa guutee damma dammeessee ture; **9** dammichas harka isaatti fudhatee nyachaah karaa isaa itti fufe. Yommuu gara abbaa fi haadha isaa dhufettis damma sana irraa isaanifi kennie; isaanis ni nyaatan. Inni garuu akka damma sana raqa leenca keessaa fuudhe isaanitti hin himne. **10** Ergasiis abbaan isaa intalattii ilaaluuf gad bu'e; Saamsoon akkuma dargaggooni yeroo fuudhanitti cidha godhathan sana achitti cidha qopheesse. **11** Yommuu inni achi dhi'aatettis isa arganii amaamota soddoma isaaft kennan. **12** Saamsoonis akkana isaanin jedhe; "Ani hibboo tokko isinitti nan hima; yoo isin guyyoota cihchicha torban keessatti hiikkaa isaa argattan, ani wayaya quncee talbaa irraa hojjetame soddomaa fi uffata kittii soddomaa isinifin kenna. **13** Isin yoo hiikkaa isaa natti himuu dadhabdan wayyaya quncee talbaa irraa hojjetame soddomaa fi uffata kittii soddomaa naa kennitu." Isaanis, "Hibboo kee ni dhageenyaa nutti hima" jedhan. **14** Innis deebisee, "Kan nyaatu keessaa wanni nyaatamu, jabaa keessaa immoo wanni mi'aawu ba'e" isaanin jedhe. Isaanis hamma guyyaa sadiitti hibboo sana hiikkuu hin dandeenyee ture. **15** Isaanis guyyaa afuraffaatti niitti Saamsoonin, "Akka dhirsaa kee hiikkaa hibboo kanaa nutti himuu mee nuu kadhadhu; yoo kanaa achii nu si'i fi mana abbaa keetii ibiddaan gubnua. Ati nu saamuuuf asitti nu waamtree?" jedhaniin. **16** Niittiin Saamsoonis fuula isaa duratti boo'aa "Ati na jibbiteerta! Ati dhugumaan na hin jaallattu. Ati saba koo hibboo gaafatteerta; garuu hiikkaa isaa natti hin himne" jetteen. Innis deebisee, "Ani abbaa koottii fi haadha kootti iyuu hin himne; egaa ani sitti himuu qabaa?" jedheen. **17** Isheeniss guyyaa cidha sanaa torbanuu boottee isa rakkifte; innis sababii isheen ittuma fuftee boqonaa isa dhowwiteef guyyaa torbaffaatti hiikkaa isaa isheetti hime. Isheen immoo hiikkaa hibboo sanaa saba isheetti hime. **18** Namoonni magaalaa sanaas guyyaa torbaffaatti utuu biiftuu hin lixin, "Wanni damma calaa mi'aawu maali? Jabaan leenca caulu maali?" jedhaniin. Saamsoonis, "Utuu raada koottii qotachuu baattanii, isin silaa hibboo koo hin hiiktaan ture" jedheen. **19** Kana irratti Hafuurri Waaqayyoof jabinaan isaa irra bu'e. Innis gara Ashqaloonitti gad bu'ee namoota magaalaa

keessaa soddoma ajeese; waan isaan qabanis irraa fudhatee namoota hibboo sana hiikaniif uffata kitti kenne. Aariidhaanis gubachaa gara mana abbaa isaatti deebi'e. **20** Niitii Saamsoonis miinjee isaatti heerumsiisan.

15 Ergasii yeroo qamadiin walitti qabamutti Saamsoon korma re'ee xinnaa isaa fudhatee niitii isaa ilaaluu dhaqe. Innis, "Ani daree niitii koo nan seena" jedhe. Abbaan niitii isaa garuu eeyyamuufii dide. **2** Innis, "Ani waan ati ishee jibbiteerta jedhee dhugumaan amaneef miinjee keetti ishee heerumsiiseera; obboleettiin ishee quixisuun, ishee caalaa bareedduu mitii? Qooda sanaa ishee fudhadhu" jedheen. **3** Saamsoon deebisee, "Ani yeroo kanatti yoo miidhaa kam iyyuu Filisxeemota irraan ga'e itti hin gaafatamu" isaaniiin jedhe. **4** Kanaafuu inni achihi ba'ee waangota dhibba sadii qabee lama lamaan eegee isaanii walitti hidhe. Eegee lamaan lamaan isaanii irrattis guca guduunfe; **5** ibiddas itti qabsiisee qamadii Filisxeemotaa keessatti waangota sana gad lakkise. Midhaan haamamee fi kan hin haamaminitti akkasumas iddoa dhaabaa wayiniittii fi ejersaa guggube. **6** Yeroo Filisxeemonni, "Eenyutu waan kana godhe?" jedhanii gaafatanitti, "Saamsoon dhirsa intala namicha Tiimnaahi sanaatu sababii niitiin isaa miijee isaatti jalaa heerumsiifamtee waan kana godhe" jedhamee isaanitti himame. Kanaafuu Filisxeemonni ol ba'anii niitii Saamsoonii fi abbaa ishee gubanii ajeesan. **7** Saamsoonis, "Erga isin akkas gootanii ani hamma halloo koo baafadhuutii isin hin diisii" isaaniiin jedhe. **8** Akka malees isaan dha'ee hedduu isaanii galaafate. Ergasii gad bu'ee holqa kattaa Eexaam keessa jiraate. **9** Filisxeemonnis ol ba'anii naannoo Lehiitti faffaca'anii Yihuudaa keessa qubatan. **10** Namoonni Yihuudaa, "Isin maaliif nu waraanuuf dhuftan?" jedhanii isaan gaafatan. Isaanis deebisanii, "Nu Saamsoon hiinee waan inni nu godhe sana isa godhuuf dhufne" jedhan. **11** Ergasii namoonni kuma sadii Yihuudadaahaa gara holqa Eexaamitti gad bu'anii Saamsoonii, "Ati maali nu goote? Akka Filisxeemonni nu bulchan hin beektuu?" jedhan. Innis, "Ani waanuma isaan na godhan sana isaan irratti nan godhe" jedhe deebise. **12** Isaanis, "Nu si hiinnee dabarsinee Filisxeemotatti si kennuuf dhufne" jedhanii. Saamsoon immoo, "Isin mataan keessaa akka na hin ajeefne naa kakadhaa" jedhe. **13** Isaanis, "Tole, nu si hiinnee dabarsinee harka isaanittii si kennina malee ofii keenyaan si'i hin ajeefnu" jedhanii. Kanaafuu funyoo haaraa lamaan isa hidhanii holqa keessaa isa baasan. **14** Yeroo inni Lehiitti dhi'aatettis Filisxeemonni iyyaa gara isaa dhufan. Hafuurri Waaqayyoos jabinaan isa irra bu'e. Funyoon harki isaa ittiin hidhamee ture sun akka quncee talbaa kan ibidda keessa bu'ee ta'e; hidhaan isaa harka isaa irraa ciccite. **15** Innis lafee ha'oo harree haaraa isaa argatee hiixatee fudhate; ittiinis dha'ee nama kuma tokko fixe. **16** Kana irrattis Saamsoon, "Ani lafee ha'oo harree tokkoon, wal irra isaan nan tuule; lafee ha'oo harree tokkootiin, namoota kuma tokko nan ajeese" jedhe. **17** Innis erga waan kana dubbatee fixatee booddee lafee ha'oo harree sana achi darbate; iddoon sunis Raamaat Leehii jedhame. **18** Innis sababii akka malee dheeboteef, "Ati mo'anna guddaaakkanaa garbicha keetiif kenniteerta. Egaa ani amma dheebuudhaan du'ee harka warra dhagna hin qabatinii keessan bu'aa?" jechuudhaan Waaqayyoon waammate. **19** Waaqnis boolla Leehii keessa jiru dhoosee bishaan baase. Saamsoonis yommuu bishaan sana dhugettii humni isaa deebi'eefii jabaate. Kanaafuu burqaan suni Een Haqoree jedhamee moggaafame. Innis hamma har'aatti achuma Leehiitti argama. **20** Saamsoon bara Filisxeemotaa keessa waggaa digdama Israa'eloota bulche.

16 Gaaf tokko Saamsoon gara Gaazaa iddoa itti sagaagaltuu tokko arge dhaqe. Ishee wajjin buluufis ol seeene. **2** Namoota Gaazaattis, "Saamsoon as jiral" jedhamee himame. Kanaafuu isaan naannoo sana marsanii halkan guutuu riphanii karra magaalattii irratti isa eggatan. Isaanis, "Ganama barii isa ajeefna" jedhanii halkan sana uttu hin socho'in bulan. **3** Saamsoon garuu hamma walakkaa halkaniitti achi rafe. Ergasii ka'ee cufaawwan karra magaalattii michichila lama wajjin, danqaraa isaatti fi waan hunda buqqise. Ol fuudhees gatiittii isatti baachuudhaan gara fiixee gaara fullee Kebroonitti ol ba'e. **4** Yeroo muraasa booddee Saamsoon jaalala dubartii sulula Sooreeq keessa jiraattu tokkootiin qabame; maqaan ishees Dalilila jedhama ture. **5** Bulchitoonni Filisxeemotaa gara ishee dhaqanii, "Akka nu hiinee isa miidhuu dandeenyuuuf, akka inni icciitii jabina isaa guddaa kanaattii fi akka nu itti isa mo'achuu dandeenyu sitti himuuf isa sossobi. Tokkoon tokkoon keenys meetii kuma tokkoo fi dhibba tokko siif kenninaa" jedhaniin. **6** Daliilaanis Saamsoonii, "Icciiitii jabina kee guddaa sanaatiit fi akka ati itti qabamtee hidhamuu dandeessu natti himi" jette. **7** Saamsoon immoo deebisee, "Yoo namni kam iyyuu teepha haaraa hin gogin torbaan na hidhe, ani akkuma nama biraan kam iyyuu dadhabaa nan ta'a" jedheen. **8** Bulchitoonni Filisxeemotaa ergasii teepha haaraa hin gogin torba fidanii isheetti kennan; isheenis ittiin isa hiite. **9** Isheen gola keessatti namoota dhoksitem, "Saamsoon, Filisxeemonni sitti dhufan!" jetteen. Inni garuu teephawwan sana akkuma ribuu yommuu ibidda bira ga'u baqutti rakkina malee of irraa kukkute. Kanaafuu icciitii jabina isaa hin beekanne. **10** Daliilaan Saamsoonii, "Ati ngowoomsite; na sobdes. Amma kottuu akka itti hidhamuu dandeessu natti himi" jette. **11** Innis, "Yoo namni kam iyyuu funyoo haaraa namni itti hin fayyadaminii na hidhe, ani akkuma nama biraan kamii iyyuu dadhabaa nan ta'a" jedheen. **12** Kanaafuu Daliilaan funyoo haaraa fuutee ittiin isa hiite. Namootas golla keessatti dhoksitem, "Saamsoon, Filisxeemonni sitti dhufan!" jetteen. Inni garuu funyowwan sana akkuma kirriitti harka ofii irraa kukkute. **13** Daliilaanis Saamsoonii, "Ati hamma ammaatti na ngowoomsiteerta; na sobdeertas. Akka itti hidhamuu dandeessu natti himi" jette. Innis, "Yoo ati guduruu mataa koo torban walitti footee qofootti na hiite, ani akkuma nama biraan kamii iyyuu dadhabaa nan ta'a" isheen jedhe. Daliilaanis utuu inni rafuu guduruu mataa isaa torban walitti footee, **14** qofootti isa hiite. Ammas isaa waamtee, "Saamsoon, Filisxeemonni sitti dhufan!" jette. Inni garuu hirribaa ka'ee qofootti sana guduruu mataa isaa wajjin buqqise. **15** Isheenis, "Ati utuu na hin amanin akkamitti, 'Ani si jaalladha' naan jette? Utuu icciitii jabina kee guddaa sanaa natti hin himin, ati na sobuun kee kun yeroo sadaffaa dha" jetteen. **16** Guyyuma guyyaanis hamma lubbuu isaa jirenya jibbitutti dubbii isheetti afaan isa gogsite. **17** Kanaafuu inni waan hunda isheetti hime, Akkanas jedheen; "Sababii ani gaafuma dhaladhee jalqabee Naaziricha ta'ee Waaqaf addaan baafameef qarabaan takkumaa mataa koo tuqeetee hin beeku. Yoo mataan koo haadamee garuu jabinni koo narraa badee anis akkuma nama biraan kamii iyyuu dadhabaa nan ta'a." **18** Daliilaanis yommuu akka inni waan hunda isheetti hime hubatteti, "Inni waan hunda natti himeeraati mee deebi'aa kottaa" jettee bulchitoota Filisxeemotaa ergaa ergite. Kanaafuu bulchitoonni Filisxeemotaa harka isaanittii meetii qabatanii gara ishee dhufan. **19** Akka inni gudeeda ishee irra ciisu gootee nama tokko waamtee guduruu mataa isaa torban irraa haadchisiifte. Isheenis akka malee isaa rakkisuu jalqabde. Jabinni isasaa isaa irraa bade. **20** Isheenis, "Saamsoon,

Filisxeemonni sitti dhufan!” jetteen. Innis hirribaa ka’ee, “Ani akkuma yeroo kaanii gad ba’ee of irraa harcaasa” jedhe. Garuu akka Waaqayyo isa dhiisee deeme hin beeke ne ture. **21** Ergasii Filisxeemonni isa qabanii ija isaa keessa baasanii gara Gaazaatti isa geessan. Foncaa naasiitiinisa idhahaniis mana hidhah keessatti daaktuu midhaanii isa godhan. **22** Rifeensi mataa isaa garuu erga haadamee booddee deebi’ee guddachuu jalqabe. **23** Bulchitoonni Filisxeemota, “Waaqni keenya, Saamsoon diina keenya sana dabarsee harka keenyatti nuu kenneera” jedhanii gammaduudhaan Daagon Waaqa isaanitiif aarsaa guddaa dhi’eessuuf walitti qabamanii turan. **24** Namoonnis yeroo isaa arganitti Waaqa isaanii galateeffachaa, “Waaqni keenya, diina keenya kan biyya keenya balleesse, kan nama baay’ee nu duraa ajeese sana dabarsee nuu kenneera” jedhen. **25** Isaanis utuma garaan isaanii gammadaa jiruu, “Akka inni nu bashannansiuuf mee Saamsoonin waamaa” jedhan. Kanaafuu Saamsoonin mana hidhahattii waamanii fidan; innis isaan bashannansiiuse. Yommuu isaan utubaawwan gurguddaa gidduu isa dhaabachiisaniti, **26** Saamsoon tajaajila harka isaa qabee ture sanaan, “Akka ani itti irkadhuuf gara utubaawwan mana sagadaa kana qabanii dhaabaniitti na dhi’eessi” jedhe. **27** Manni sagadaa sun dhiiraab dubartiin guutamee ture; bulchitoonni Filisxeemota haaloo baafadhuuf yeroo tokko jabina naa kenni.” **29** Saamsoonis ergasii utubaawwan gurguddaa lamaan kanneen walakkaa mana sagadaa sanaa dhaabatanii mana sana baatanitti hiixatee tokko harka isaa mirligatiin, kaan immoo harka isaa bitaaatiin qabatee, **30** “Ani Filisxeemota wajjin du’al” jedhee humna qabu hundaan dhiibe; manichi sagadaas bulchitootaa fi namoota achi keessa turan hunda irratti jige. Kanaafuu namoonni inni yeroo du’a isaa ajeese kanneen inni yeroo jirenya isaa ajeese caalaa baay’ee turan. **31** Obboloonni isaatii fi maatiin abbaa isaa hundinuu reeffa isaa fuudhuu gad bu’an. Isaanis isa fidanii Zoraa fi Eshita’ol gidduutti iddo Lewwiche sun isaa jiraate. **13** Miikaanis, “Erga Lewwiche kun luba koo ta’e, ani akka Waaqayyo waan gaarii naa godhu nan beeka” jedhe.

17 Namicha biyya gaara Efrem keessa jiraatu kan maqaan isaa Miikaayaa jedhamu tokkotu ture; **2** innis haadha isatiin, “Meetiin kuma tokkoo fi dhibba tokko ulfaatu kan si duraa badee ani utuu ati nama si jalaa fudhate abaartuu dhaga’ e sun na bira jira; kan fudhates anuma” jedhe. Haati isaa, “Yaa ilma ko, Waaqayyo si haa eebbisu” jetteen. **3** Yommuu inni meetii kuma tokkoo fi dhibba tokko sana deebisee haadha isaa tetti kennetii, haati isaa, “Akka ilmo koo fakkii meetii itti uffifame ittiin hoijetuuf ani meetii koo Waaqayyoof addaan baaseera. Ani ammas deebisee sittin kenna” jetteen. **4** Kanaafuu inni meetii sana deebisee haadha isaa tif kenne; isheenis meetii dhibba lama fuuteed tumtuu meetiitii kennite; tumtuun sunis fakkii fi Waaqa tolfaamaa ittiin hojjete. Fakkii fi Waaqni tolfaamaan sunis mana Miikaayaa keessa kaa’aman. **5** Namichi Miika jedhamu kunis galma Waaqa tolfaamaa qaba ture; innis dirataa fi waqaota tolfaamoo tokko tolchee ilmaan isaa keessa nama tokko luba godhate. **6** Bara sana Israa’el keessa mootiin hin jiru ture; tokkoon tokkoon nammaa waanuma isatti tole hoijeta ture. **7** Yeroo sanatti biyya Yihuudaa keessa dargaggeessa gosa Lewwiche kan Beetlihem keessa gosa Yihuudaa gidduu jiraatu tokkotu ture. **8** Innis iddo jirenyaa kan biraa barbaaduuf jedhee magalaalaa sana dhiisee deeme. Utuma deemuus gara biyya gaaraa Efrem mana Miika dhufe. **9** Miikaanis, “Ati eessaa dhufte?”

jedhee isaa gaafate. Innis, “Ani nama Lewwii kan Beetlihem biyya Yihuudatiidhufee iddo jirenyaa barbaaduuf dha” jedheen. **10** Miikaanis, “Na wajjin jiraadhuutii abbaa fi luba naa ta’i; anis waggaatti meetii kudhan siif kenna; uffata keetii fi nyaata kees nan danda’aa” isaan jedhe. **11** Kanaafuu Lewwiche sun isaa wajjin jiraachuu walii gale; dargaggeesi sunis Miikaadhaaf ilmaan isaa keessa akkuma nama tokkoo ta’e. **12** Miikaanis dargaggeessa Lewwii sana muudate; innis luba isaa ta’ee mana isaa jiraate. **13** Miikaanis, “Erga Lewwiche kun luba koo ta’e, ani akka Waaqayyo waan gaarii naa godhu nan beeka” jedhe.

18 Yeroo sanatti Israa’el keessa mootiin hin jiru ture. Sababii hamma yeroo sanaatti gosoota Israa’el gidduutti dhaallii isaa niif hin kennaminiif gosti Daan iddo qubatan barbaaddachaa turan. **2** Kanaafuu warri Daan akka isaan biyya sana basaasanii fi magalaalaa Zoraatii fi Eshita’ol keessa namoota jajjaboo shan ergan. Namoonni kunneen gosoota isaanii hunda iddo bu’an. Warra erganiinis, “Dhaqaatii biyyattii sakatta’aa” jedhan. Ergamooni sunis biyya gaaraa Efremiitti ol ba’aniis mana Miika dhufan; halkan sanas achi bulan. **3** Isaanis yommuu mana Miika bira ga’aniitti sagalee dargaggeessa Lewwicha sanaa hubatan; kanaafuu itti goranii, “Eenyutu as si fide? Ati maal asii goota? Maaliifis as dhufte?” jedhanii isaa gaafatan. **4** Innis, “Mikaatu na qaxarate; anis luba isaa ti” jedhee waan inni isaaq godhe isaanitti hime. **5** Isaanis, “Maalooyee mee akka karan keena milkaauu fi akka hin milkoofne Waaqa nuu gaafadhu” jedhanii. **6** Lubichis, “Nagaan deemaa; Waaqayyo karaa keessa isinii mijeesseera” isaanin jedhe. **7** Kanaafuu namoonni shanan sun ka’ani Laayish dhagan; akka namoonni achi jiraatan, akkuma warra Siidoonaas sodaa tokko malee nagaadhaan jiraatanis argan. Isaanis sababii lafti isaanii waan hunda qabduuf jirenya badhaadhaa jiraatan. Akkasumas sababii warra Siidoonaas irraa fagaatanii jiraachaa turanii isaan eenyuma wajjiin walitti dhufeneeyaa tokko illee hin qabu ture. **8** Yommuu isaan Zoraa fi Eshita’olitti deebi’aniitti obboloonni isaanii, “Oduu maalii qabtattanii deebitan?” jedhanii isaa gaafatan. **9** Isaanis deebisaniiakkana jedhanii; “Ka’aa dhaqnee isaa lollaa! Nu akka biyyattii gabbattuu taate argineerra. Isin waan kana ittuma dhifiituu? Dhaqxanii qabachuu hin maminaa. **10** Isainis yommuu achi geessanitti saba yaaddoo tokko malee jiraatu fi biyya bal’aa Waaqni dabarsee harka keessanitti isinii kenuu kan wanni tokko iyyuu itti hin hir’atin argattu.” **11** Kana irratti gosa Daan keessa namoonni dhibba ja’aa mi’aa lolaa hidhatanii Zoraa fi Eshita’olii ka’an. **12** Ol ba’aniis Yihuudaa keessa iddo Kiriyati Ye’ariim jedhamu bira qubatan. Sababii kanaaf iddoon sun hamma har’atti qubata Daan jedhamee waamama; qubanni sunis gama lixa Kiriyati Ye’ariimitti argama. **13** Isaanis achi itti ufufanii gara biyya gaaraa Efremiitti ol ba’aniis mana Miika dhufan. **14** Namoonni Shanan biyya Laayish basaasanii turan sunis, obboloota isaanitiif, “Isin akka manneen kana keessa tokko dirata, fakkii waqaota tolfaamoo mana keessa, fakkii soofamee fi fakkii meetii itti uffifame qabu beektuu? Amma waan gochuu qabdan beekaa” jedhan. **15** Kanaafuu isaan achi goranii mana Miika iddo Lewwiche dargaggeesi sun jiraatu dhufanii nagaa isaa gaafatan. **16** Namoonni Daan warri mi’aa lolaa hidhatan dhibbi ja’aa balbala ittiin karra seenan irra dhaabatanii turan. **17** Namoonni biyyattii basaasan shanan ol galanii fakkii soofame, dirata, waqaota tolfaamoo mana keessaati fi Waaqa tolfaamaa baqfamee hoijetame fudhataan. Yeroo kanatti lubni sunii fi namoonni mi’aa lolaa hidhatan dhibbi ja’aa balbala ittiin karra seenan irra dhaabachaa turan. **18** Yommuu namoonni kunneen mana Miika seenanii fakkii soofame, dirata, waqaota

tolfamoo mana keessaa biraatii fi Waaqa baqfamee hoijetame fudhatanitti lubichi, "Isin maal hoijechaa jirtu?" Isaanin jedhe. **19** Isaanis, "Cal'is! Afaan kee qabdhu; nu faana kottutu abbaa fi luba nuu ta'i. Mana nama tokkoo keessa tajaajiluu irra sanyii fi gosa Israa'elif luba taateet tajaajiluu siif hin wayyuu?" jedhani. **20** Lubni sun ni gammade. Innis dirata, waaqota tolfaamoo mana keessaa biraatii fi fakkii soofame sano fudhatee isaan wajjin deeme. **21** Isaanis, ijoollee isaanii xixinno, horii isaanii fi qabeenya isaanii of dura buusani of irra garagalani qajeelan. **22** Yeroo isaan mana Miikaa irraa xinnoo fagaatanii deemanittis, namoonni ollaa mana Miikaa wal waamanii namoota Daan duukaa bu'anii qaqqaban. **23** Isaan itti iyiyinaan warri Daan of irra garagalani Miikaadhaan, "Ati maal barbaaddee namoota kee waammattie nu loluuf dhufte?" jedhan. **24** Innis deebisee, "Isin waaqota ani tolfadhee fi luba koo fudhattaniirtu. Wanni nasa hafe maittu jira? Yoos isin akkamitti, 'Maali taate?' naan jettu ree?" **25** Namoonni Daanis, "Afaan kee nutti hin banin; yoo kanaa achiil namoonni obsa hin qabne tokko tokko si dha'u; atii fi maatiin kees lubbuu keessan dhabdu" jedhani. **26** Ergasii namoonni Daan karaa isaanii itti fufan; Miikaan akka isaan humna isaatii ol ta'an hubatee of irra garagalee gara mana ofii isaatii qajeeli. **27** Isaan waan Miikaan tol fatee fi luba isaa fudhatanii Laayishitti qajeelani saba yaaddoo tokko malee nagaan jiraatutti duulan. Goraadeedhaan isaan fixanii magaalaa isaanis guban. **28** Sababii isaan Siidoon irraa fagaatanii jiraatani fi eenyuma wajjin walitti dhufeenya hin qabneef kan isaan bараару tokko iyyuu hin jiru ture. Magalaan sun sulula keessa Beet Rehooboot biratti argamtii turte. Namoonni Daan magaalaa sana deebisanii jikaarudhaan achi jiraat. **29** Magalaan sun duraan Laayish jedhamti turte; isaan garuu Daan jedhanii maqaa abbaa isaanii Daan namicha Israa'elif dhalate sanaatiin moggaasan. **30** Achittis namoonni Daan ofii isaanii ifti waaqota tolfaamoo dhaabbatan; Yoonaataan ilmi Geershoom, ilmi Musee sunii fi ilmaan isaa hamma biyyattiin booji' amtetti luboota gosa Daan turan. **31** Kanaafuu isaan ittum fufanii bara manni Waaqaa Shiiloo ture guutuu waaqota Miikaan tol fateeti fayyadamaa turan.

19 Yeroo sanatti Israa'el mootii hin qabdu ture. Lewwichi lafa gammoojiji biyya gaaraa Efrem keessa jiraatu tokko Beetlihem Yihuudaa keessaa dubartii tokko saajjato godhatee fudhate. **2** Isheen garuu isaa amanamtuu hin taane. Isa dhiiftees gara mana abbaa ishee Beetlihem Yihuudatti deebite. Erga ji'a afur achi turree booddee, **3** dhirsi ishee araarfatee deebisee galfachuudhaaf gara ishee dhaqe. Innis hoijetaa isaatii fi harroota lama fudhatee deeme. Isheenii mana abbaa isheetti ol isa galchite; abbaan ishees yommuu isa argetti gammachuudhaan isaa simate. **4** Abbaan niittii isaa jechuunis, abbaan intalattii akka inni achi turuu jabeessee isa kadhat; kanaafuu isaan nyaachaa, dhugaas bultii sadii isaa bira bubbulan. **5** Guyyaa afurfaatti ganamaan ka'anii deemuuf qophaa'an; abbaan intalattii garuu dhirsa intala isaatii, "Akka jabaatuuf waa nyaadhu; ergasii ni deemtaa" jedhe. **6** Kanaafuu lachan isaanii wajjin nyaatanii dhuguuf tataa'an. Ergasiis abbaan intalattii, "Maalo har'a asuma buliitii aara galfadhu" jedheen. **7** Yommuu inni deemuuf ka'ettis abbaan niittii isaa jabeessee isa kadhat; kanaafuu inni halkan sana achi bule. **8** Guyyaa shanaffaati yommuu inni ganamaan deemuuf ka'ettii abbaan intalattii, "Aara galfadhu. Hamma waaree boodeetts asuma turil" isaan jedhe. Kanaafuu lachan isaanii iyyuu wajjin nyaatan. **9** Yeroo namichi saajjato isaatii fi tajaajilaa isaa wajjin deemuuf ka'ettii abbaan intalattii, "Ilaali! Aduun dhi'uutti jirti. Asuma bulaa; guyyaan galgalaa'eera. Asuma bulaatii aara galfadhaa. Bori ganamaan kaatanii karaa

keessan deemuu dandeessu" jedheen. **10** Namichi garuu gaafa sana achi buluu didee harroota isaa lamaan fe'atee saajjato isaa fudhatee qajeeli. Gara fuullee Yerusalem ishee Yebius jedhamtu sanaa dhufe. **11** Yommuu isaan Yebius bira ga'anitti sababii aduuu dhiiteef tajaajilaan sun gooftaa isaatii, "Maalo kottaa magaalaa Yebusotaa kanatti gorree haa bullu" jedhe. **12** Gooftaan isasas deebisee, "Lakkii. Nu magaalaa Namoota Ormaa warra Israa'eloota hin ta'inii hin seennu. Gara Gibe'aatti dabarra" isaan jedhe. **13** Itti fufees, "Kottu Gibe'aay yookaan Raamaa geenyee tokkoo isaanii keessa bullaa" jedheen. **14** Kanaafuu deemsaa isaanii itti fufanii yeroo isaan Gibe'aay ishee Beniyaam keessatti argamtuutti dhi'ataanitti aduuu dhiite. **15** Isaanis achi buluuf itti goran. Oobdii magaalaa keessas qubatan; garuu namni tokko iyyuu isaan bulchuuf mana isatti ol isaan hin galchine. **16** Galgaluma sana jaarsi biyya gaaraa Efremiitii dhufee Gibe'aay jiraatu tokko hojji qonmaatti gale. Namoonni biyyattii garuu gosa Beniyaam turan. **17** Jaarsi sun yommuu ol jedhee oobdii magaalaa keessatti kara deemaa sana argetti, "Ati garam deemta? Eessaa dhufte?" jedhee gaafate. **18** Lewwichis akkana jedhe; "Nu Beetlihem Yihuudaa dhuufnee gara lafa moggaa biyya gaaraa Efrem iddoa ani jiraadhuu dhaquuf deemna. Ani achi dhaqee ture. Ani amma gara mana Waaqayyoo dhaqaan jira. Namni mana isatti na simate tokko iyyuu hin jiru. **19** Nu tajaajiltuumi kee harroota keenyaaf cidii fi okaa qabna; anaa fi tajaajiltuu keetif, dargaggeessa nu wajjin jiruufis buddeena fi daadhii wayinii qabna. Nu waan tokko illee hin barbaannu." **20** Jaarsichis, "Nagaan siif haa ta'u; ani waan isin barbaachisu hundumaa isiniif nan dhi'eessa; isin garuu oobdii keessa hin bulinuu" jedheen. **21** Kanaafuu inni gara mana isatti ol isaa galchee harroota isaatif waan nyaatan kenne. Isaanis erga miilla isaanii dhiqatanii booddee nyaatanii dhugan. **22** Utuu isaan gammadaa jiranuu kashlabbooni magaalaa sanaa tokko tokko mana jaarsichaa marsan. Balbalas dhadha'anii iyyuudhaan, "Akka nu isatti sagaagalluuf namicha mana kee seene sana gad nuu baasi" jedhani. **23** Abbaan manichaas gad ba'ee akkana isaanii jedhe; "Lakkisaaya firoota ko, hammina akkasii hin hoijetinaa; namichi kun waan keessummaa koo ta'ef waan jibbisisaaka kanaa hin hoijetinaa. **24** Kunoo intalli koo durbi qulqulluuni fi saajjatoon namichaas jiru. Ani isaan gad isinii baasaatiit waan feetan isaan godhaa. Namicha kanatti garuu waan jibbisisaaka kasisi hin hoijetinaa." **25** Ta'u us isaan isaa hin dhageenye. Kanaafuu Lewwichi saajjato isaa gad isaanii baase; isaanis halkan guutuu isheetti taphatanii ganama barii gad ishee dhiisan. **26** Akkuma lafti bariiteenis dubartiin sun gara mana gooftaan ishee ture sanaa dhaqxee balbala duratti kuftee hamma biiftuum baatutti achumatti diriirtee hafte. **27** Yommuu gooftaan ishee ganama barii ka'ee deemuuf balbala banee gad ba'etti, kunoo saajjatoon isaa kuftee harka ishee gulantaa balbalaa irratti diriirtite arge. **28** Inni, "Ka'i ni deemnaa" isheen jedhe. Garuu deebiin tokko illee hin turre. Kana irratti namichi sun harree irra ishee ka'ee gara mana isatti qajeeli. **29** Inni yommuu mana isaa ga'etti haaduu fudhatee saajjato isaa sana buusaatii iddoo kudha lamatti kukkutaa guutummaa biyya Israa'elitti erge. **30** Namni waan kana arge hundi, "Erga Israa'eloonni Gibxii ba'anii jalqabee wanni akkasii takkumaa argamee yookaan hoijetamee hin beeku. Waa'ee isaa yaadaa! Hubadhaas! Waan gochuu qabnus nutti himaa!" jedhe.

20 Israa'eloonni Daanii hamma Bersheebaatti argaman akkasumas kanninee biyya Gil'i'aad keessa jiraatan hundi akka nama tokkootti ba'anii iddo Miispaa jedhamutti fuula Waaqayyoo duratti walitti qabaman. **2** Hoogantoomi namoota

gosoota Israa'el hundi wal ga'i sabaa Waqaqaa irratti argaman; oltoonni kuma dhibba afur goraadee hidhatanii turan. **3** Namoonni gosa Beniyaam akka Israa'eloonni gara Miisphaatti ol ba'an dhaga'an. Namoonni Israa'elis, "Mee akka wanni hamamaa kun itti hoijetame nutti himaa" jedhan. **4** Lewwichi dhirsii dubarttii ajjeefamte sanaas akkana jedhee deebise; "Anii fi saajjatoo koo achi buluu biyya Beniyaam Gibe'aa dhufne. **5** Namoonni Gibe'aas na aijeesuuf halkan mana ani bule sana marsan. Isaanis saajjatoo koo humnaan gudeedan; isheenii ni duute. **6** Anis reefaa saajjatoo koo fuudhee gargari kukkuttee gara biyyoota dhaala gosoota Israa'el hundaatti erge; isaan Israa'el keessatti waan jibbiisiisa fi salphisaaakkasii hoijetaniiruutii. **7** Ammas isin Israa'eloonni hundinuu irratti mari'adhaatti murtii keessan kenna." **8** Namoonni hundi akkuma nama tokkootti ka'anii akkana jedhan; "Nu keessaa namni tokko iyyuu gara mana isattii hin galu. Nu keessaa namni tokko iyyuu mana isattii hin deebi'u. **9** Wannu nu Gibe'aa goonu garuu kana: Akkuma ixaan nuu ba'etti itti duuluu dha. **10** Akka isaan warra duulanii waan isaan nyaatan fidanii, gosoota Israa'el hunda keessaa nama dhibba tokko keessaa nama kudhan, nama kuma tokko keessaa nama dhibba tokko, nama kuma kudhan keessaa nama kuma tokko ni fudhanna. Duulli kunis yeroo Gibe'aa ishee Beniyaam keessa jirtu sana qaqqabutti waan isaan Israa'el irratti hoijetan sanaaf adabbii barbaachisaa ni kenna." **11** Kanaafuu namoonni Israa'el hundi walitti qabamanii akkuma nama tokkootti magaalattiitii duulan. **12** Gosoorni Israa'el gara gosa Beniyaam hundaatti akkana jedhanii nama ergan; "Yakki hamaan gidduu keessanittii hoijetame kun maali? **13** Ammas akka nu isaan badeesinee Israa'el keessaa hammina balleessuuun namoota Gibe'aa hamoo sana dabarsaa nutti kennaa." Beniyaamonni garuu Israa'eloota firoota isaanii dhaga'uud didan. **14** Isaaanii Israa'eloota waraanuudhaaf magalaawwan isaanittii tokkummaadhaan gara Gibe'aa dhufan. **15** Beniyaamonni yeruma tokkotti loltoota filatamoo Gibe'aa keessa jiraatan dhibba torba irratti namoota goraadee hidhatan kuma digdamii ja'a magalaawwan isaanittii hiriisan. **16** Loltoota filatamoo kanneen hunda keessaa dhibba torba bitaachotta tokkoon isaanii rifeensatti dhagaa furrisanii hin dhabne turan. **17** Israa'eloonni Beniyaamota malee iyyuu namoota goraadee hidhatan kuma dhibba afur qabu turan; kunneen hundinuu gootota turan. **18** Israa'eloonni Beet'eelitti ol ba'anii, "Beniyaamota waraanuudhaaf nu keessaa jalqabatti eenuy haa ba'u?" jedhanii Waqaqaa gaafatan. Waqaayyoos, "Yihuuadaan jalqabatti haa ba'u" jedhee deebise. **19** Ijoolleen Israa'elis ganamaan ka'anii Gibe'aa marsan. **20** Namoonni Israa'el Beniyaamota waraanuuf ba'anii Gibe'aatti iddo iddo isaanii qabatan. **21** Beniyaamonnis Gibe'aadhaa ba'anii gaafuma sana dirree waraanaa irratti Israa'eloota kuma digdamii lama fixan. **22** Namoonni Israa'el garuu wal jajjaabeessanii iddoohuma gaafa duraa itti hiriiran sanatti iddo iddo isaanii qabatan. **23** Israa'eloonni ol ba'anii hamma galgalatti fuula Waqaayyo duratti boo'an. Isaanis, "Nu obboloota keenya Beniyaamota waraanuuf amma illee ol baanuu?" jedhanii Waqaayyoon gaafatan. Waqaayyoos, "Itti ol ba'a" jedhee deebise. **24** Israa'eloonni guyyaa lammaffaatti gara Beniyaamotaatti dhi'aatan. **25** Yeroo kanatti, Beniyaamonnii Gibe'aadhaa itti ba'anii Israa'eloota goraadee hidhatan kuma kudha saddeet galafatatan. **26** Ergassi ijoolleen Israa'el, sabnii hundinuu Beet'eelitti ol ba'anii achitti boo'aa fuula Waqaayyo dura tataa'an. Hamma galgalatti soomanii aarsaa gubamu fi aarsaa nagaa fuula Waqaayyo duratti dhi'eessan. **27** Israa'eloonnis gorsa Waqaayyo gaafatan. Bara sana taabonni kakuu Waqaqaa achuma ture; **28** Fiinehaas

ilmi Ele'aazaar, ilmi Aroon fuula isaa dura tajaajila ture. Isaanis, "Nu amma illee obboloota keenya Beniyaamota waraanuuf haa baanu moo haa dhiifnu?" jedhanii gaafatan. Waqaayyoos, "Ba'aa; ani bori isaan dabarsee harka keessanittii kennaatii" jedheen. **29** Kanaafuu Israa'eloonni naannoch Gibe'aatti riphan. **30** Isaanis guyyaa sadaffatti Beniyaamotatti duulanii akkuma duraan godhan sana Gibe'aa waraanuudhaaf iddo iddo isaanii qabatan. **31** Beniyaamonnis isaan waraanuuf ba'anii magalaalaa sana irraa fagaatan. Akkuma kanaan duraas Israa'eloota dha'uu jalqaban; daandiiwan Beet'eelitti fi Gibe'aa irrattis namoota Israa'el gara soddoma ajjeesan. **32** Beniyaamonnis, "Kunoo nu akkuma kanaan duraa isaan mo'achaa jirra" jedhan; Israa'eloonni immoo, "Kottaa nu gara dugda duubaatti deebinee akka isaan magalaalaa keessaa ba'an goona" jedhan. **33** Namoonni Israa'el hundinuu iddo turanii ka'anii Ba'al Taamaaritti iddo iddo isaanii qabatan; waraanini Israa'el kan riphee eegaa tures karaa lixa Gibe'aatiin itti ba'e. **34** Sana booddees namoonni Israa'el filatamoon kuma kudhan Gibe'aa irratti waraana banan. Waraanni sunis akka malee cimaa ture; Beniyaamonni garuu akka badiin isaanitti dhi'aatee jiru hin beekne ture. **35** Waqaayyo fuula Israa'eloota duratti Beniyaamota dha'e; Israa'eloonni gaafas Beniyaamota 25,100 kanneen hundi isaanii goraadee hidhatan fixan. **36** Kanaafuu Beniyaamonni akka mo'ataman hubatan. Yeroo kanatti Israa'eloonni waraana isaanii kan naanchoo Gibe'aatti riphee jiru sana abdatanii waan mo'ataman fakkeessanii Beniyaamotaaf iddo gad dhiisan. **37** Waraanni Israa'el riphee ture sunis yeruma tokkoon cabsee Gibe'aa seenee magaalatti goraaeddehaan dha'e. **38** Namoonni Israa'elis akka waraanni riphee ture sun magaalalla keessaa mattalooto duumessa aaraa guddaa isaa argisisu walii galanii turan; **39** akkasiinii namoonni Israa'el gara lolaatti dacha'an. Beniyaamonni waraana jalqabani Israa'eloota soddoma ajjeesan; kanaafuu, "Nu akkuma yeroo jalqabaa sana isaan mo'achaa jirra" jedhan. **40** Garuu yommuu magaalatti keessaa arri ol ba'uu jalqabetti Beniyaamonni of irra garagalani aaraa guutummaa magaalatti keessaa samiitti ol ba'aa jiru argan. **41** Kana irratti namoonni Israa'el Beniyaamotatti garagalani; Beniyaamonni akka balaan isaanitti dhufe beekanii akka malee sodaatanii. **42** Kanaafuu isaan gara gammoojiitti fuula deeffatani Israa'eloota duraa baqatan. Garuu jalaa ba'uu hin dandeenye. Namoonni Israa'el kanneen magaalaa sanaa ba'anii dhufan achitti isaan fixan. **43** Isaaanis jira marsanii ari'uudhaan fuullee ba'a Gibe'aatti isaan mo'atan. **44** Loltooni Beniyaam jajjaboon kuma kudha saddeet ni galafatatan. **45** Utuu isaan garagalani gara gammoojiitti kattaa Rimoonitti baqachaa jiranuu namoonni kuma shan karaa irratti jalaa dhuman. Israa'eloonni ammas hamma Gidoomitti warra hafan duukaa bu'anii nama kuma lama ajjeesan. **46** Gaafas Beniyaamota goraadee hidhatan kuma digdamii shanitu ajjeefame; hundi isaanis loltoota bebeekamoo turan. **47** Namoonni dhibba ja'a garuu garagalani gara gammoojiitti kattaa Rimoonitti baqatan; ji aafuris achi turan. **48** Namoonni Israa'el immoo gara Beniyaamotatti dacha'anii guutummaa magalaalaa sanaa, horii fi waan achitti argan hunda goraadeen fixan. Magaalaa itti dhufan hundas ibiddaan guban.

21 Israa'eloonni, "Nu keessaa namni tokko illee Beniyaamotatti intala isaa heerumsiisuu hin qabu" jedhanii Miisphaatti wal kakachiisani turan. **2** Sabnis gara Beet'eel dhaqanii hamma galgalatti fuula Waqaqaa dura taa'uddhaan sagalee isaanii ol fuudhanii hiqqifatanii boo'an. **3** Isaanis, "Yaa Waqaayyo, Waqaqaa Israa'el, wannu kun maalif Israa'el irra ga'e? Har'a gosti tokko maalif Israa'el keessaa

dhabamaa?" jedhanii iyyan. **4** Namoonnis guyyaa itti aanutti ganamaan iddo aarsaa tolchanii aarsaa gubamu fi aarsaa nagaa dhi'eessan. **5** Ergasiis Israa'eloonni, "Gosoota Israa'el hundumaa keessaa gosti fuula Waaqayyoo duratti wal ga'ii irratti hin argamin kami?" jedhanii gaafatan. Namni fuula Waaqayyoo duratti wal ga'ii irratti hin argamin haa ajjeefamu jedhanii Miisphaatti walii kakananii turaniitii. **6** Israa'eloonni garuu obboloota isaanii Beniyaamotaaf garaa laafaniiakkana jedhan; "Har'a gosti tokko Israa'el irraa citeera. **7** Egaa warra hafaniif akkamitti niitota argachuu dandeenyu? Nu akka intallan keenya isaanitti hin heerumsiifne Waaqayyoon kakanneerraatiit." **8** Ergasisis, "Gosti Miisphaatti fuula Waaqayyoo duratti wal ga'ii irratti hin argamin kami?" jedhan. Isaanis akka namni tokko iyyuu Yaabeesh Gili'aadii gara qubataa wal ga'iidhaaf hin dhufin beekan. **9** Yeroo namoota lakkaa'anittis akka namni Yaabeesh Gili'aad tokko iyyuu achi hin jirre hubatan. **10** Kanaafuu waldaan sun loltoota kuma kudha lama gara Yaabeesh Gili'aad ergee akka isaan warra achi jiraatan, dubartootaa fi daa'imman dabalanii goraadeedhaan fixan ajaje. **11** Isaanis, "Wanni isin gochuu qabdan kanaa dha; dhiira hundaa fi dubartoota durbummaa hin qabne hunda ajeesaa" jedhan. **12** Isaanis namoota Yaabeesh Gili'aad keessa jiraatan keessaa dubarran takkumaa dhiirri bira hin ga'in dhibba afur argatan; gara biyya Kana'an kan qubata Shii洛otti argamu sanaattis isaan fidan. **13** Ergasisis waldaan guituun Beniyaamota kattaa Rimoont bira jiraatanitti waamicha nagaa ergan. **14** Beniyaamonnis yeroo sanatti ni dacha'an; dubartoonni Yaabeesh Gili'aad kanneen du'a jalaa bararaman akka niitota isaaniiif ta'aniif kennamaniif; garuu hunda isaanii wal hin geemye. **15** Namoonnis sababii Waaqayyo gosoota Israa'el gidduutti gargari ba'umsa uumeef Beniyaamiif gaddan. **16** Maanguddooni waldaasakkana jedhan; "Dubartoonni Beniyaam dhumaniiru; egaa dhiirota hafaniif akkamitti niitota argachuu dandeenyu? **17** Akka gosti tokko Israa'el keessaa hin badneef Beniyaamonti hafan dhaaltota argachuu qabu. **18** Nu Israa'eloonni sababii, 'Namni intala isaa Beniyaamotatti heerumsiisu haa abaaramu' jennee kakanneef, intallan keenya niitummaadhaan isaanii kennuu hin dandeenyu. **19** Kunoo ayyaanni Waaqayyoo tokko wagguna waggaan Shiilootti ni ayyaaneffama; Shiiloon kunis Beet'eel irraa gara kaabaatti, karaa Beet'eelii ba'ee Sheekemitti geessu irraa gara ba'aatti akkasumas Leboonaa irraa gara kibbaatti argamti." **20** Kanaafuu isaanakkana jedhanii Beniyaamota gorsan; "Dhaqaa iddo dhaabaa wayinii keessa riphaa eeggadhaa. **21** Ilaala; yommuu dubarri Shiiloo sirbaaf ba'anitti iddo dhaabaa wayinii keessaa ba'aattii tokkoo tokkoo keessaniiif niitii tokko tokko qabaadhaatii gara Beniyaamitti deebi'aa. **22** Yommuu abbootiin isaanii yookaan obboloonni isaanii nutti himatanitti, 'Sababii nu yeroo waraanaatti tokkoo tokkoo isaaniiif niitii arguu hin danda'inif isin isaan gargaaruudhaan dhiifama nuu godhaa; isinis sababii jaallattanii dubara keessan hin kenniif balleessaa hin qabdan' jennaan.' **23** Beniyaamonnis akkuma isaanitti himame sana godhan; utuma dubarran sirbaa jiranuu tokkoon tokkoon namaa tokko tokko butee akka niitii isaa taatuuf fudhatee qajeele. Ergasiis gara dhaala isaaniiif deebi'anii magaalaanisaanii haaromfatanii achi jiraatan. **24** Yeroo sanattis ijoolleen Israa'el iddo sanaa ka'anii gara mana isaanii, gara gosa isaanii, gara lammii isaaniiif fi gara dhaala isaaniiif deebi'an. **25** Bara sana Israa'el keessa mootiin hin jiru ture; tokkoon tokkoon namaa waanuma isatti tole hojjeta ture.

Ruut

1 Bara abbootiin murtii bulchaa turanitti beelli biyyatti bu' e; namichi Beetlihem Yihuudaa keessa jiraatu tokko niitii isaatii fi ilmaan isaa lamaan fudhatee biyya Mo'aab jiraachuu dhaqe. **2** Maqaan namichaa Eliimelek, maqaan niitii isaa Naa'omiin, maqaan ilmaan isaa lamaanii immoo Mahiloomii fi Kiliiyoon jedhama ture. Isaanis namoota Efraataa kan biyya Yihuudaa Beetlihem keessa jiraataan turan. Jarris biyya Mo'aab dhaqanii achi jiraatan. **3** Eliimelek dhirs Naa'omiin ni du'e; isheenii ilmaan ishee lamaan wajjin hafte. **4** Isaanis dubartoota Mo'aab fuudhan; isheen tokko Orphaa kaan immoo Ruut jedhamti. Erga isaan waggaag kudhan achi jiraatanii booddee, **5** Mahiloomii fi Kiliiyoon ni du'an. Naa'omiiniil ilmaan ishee lamaanii fi dhirs ishee dhabdee kophaa hafte. **6** Isheenii utuu Mo'aab jirtuu akka Waaqayyo saba isaa yaadatee nyaata kennef dhageesse; Naa'omiini fi Niitonni ilmaan ishees gara biyya isheetti deebi'uuf qophaa an. **7** Isheenii iddoojiraachaa turtree kaatee niitota ilmaan ishee wajjin gara biyya Yihuudaatti deebi'uuf karaa qabatte. **8** Ergasisi Naa'omiin niitota ilmaan ishee lamaaniinakkana jette; "Tokkoon tokkoon keessan gara mana haadhota keessaniiitti deebi'aa. Akkuma dhrisoota keessan kanneen du'anii fi anaafis arjoontsanara Waaqayyo isiniif haa arjoomu. **9** Waaqayyo tokkoo tokkoo keessaniiifs mana dhirs itti heerumtaniiitti boqonnania isinii haa kennu." Isheenii ergasisi isaan dhungate; isaanis sagalee ol fudhatanii boo'anii **10** "Waawuu, nu si wajjin gara saba keettiitti deebina" jedhaniin. **11** Naa'omiin garuuakkana jette; "Yaa intallan ko, gara mana keessaniiitti deebi'aa. Maaliif na wajjin deemu? Ani si'achi ilmaan dhirs isinii tu'u danda'an da'aa? **12** Yaa intallan koo gara mana keessaniiitti deebi'aa; ani dhirsira biraatti heerumuudhaaf dulloomeera. Yoo ani abdii qaba jedhee halkanuma kana heerumee ilmaan da'e illee, **13** isin hamma isaan guddatanitti ni eeggattuu? Isaan eeggachuu jettanii utuu hin heerumin haftuu ree? Lakkii yaa intallan koo. Kun isin caalaa natti ulfaata; harki Waaqayyo natti garagaleeraati!" **14** Isaan amma illee sagalee isaanii ol fudhatanii boo'an. Kana irratii Orphaan haadha dhirs ishee dhungattee nagaatti jetteen; Ruut garuu isheetti marmite. **15** Naa'omiinis, "Kunoo, waarsaan kee gara saba isheetti fi waaqota isheetti deebi'aa jirti. Atis ishee wajjin deebi'i" jetteen. **16** Ruut garuuakkana jettee deebifte; "Akka ani si dhiisii yookaan si biraadiebi'u na hin dirqisiisin. Iddoo ati deemu nan deema; iddo ati jiraattus nan jiraadha. Sabni kee saba koo ni ta'a; Waaqni kees Waaqa koo ni ta'a. **17** Iddoo ati itti duututti anis nan du'a; achittis nan awwaalam. Si'achi yoo duuti gargari nu baase malee yoo ani si dhiisee deeme Waaqayyo na haa adabu; adabbii sunis akka malee haa cimu." **18** Naa'omiinis yeroo akka Ruut ishee wajjin deemuuf murteessiit hubatteti ishee dirqisisuu dhiifte. **19** Kanaafuu dubartoorni lachuu hamma Beetlihemitti deeman. Yommuu isaan Beetlihem ga'anittis sababii isaanittif guutummaan magaalattii raafamite; dubartoornis, "Isheen kun Naa'omiini?" jedhan. **20** Isheeniiakkana isaanii jette; "Naa'omiin jettanii na hin waaminaa! Sababii Waaqni Waan Hunda Danda'u jireenyaa koo hadheesee Maaraa jedhaati na waamaa. **21** Ani harka guutuudhaan ba'e; Waaqayyo garuu harka duwwaa na deebise. Isin maaliif Naa'omiin naan jettu? Waaqayyo na dhiphisseera; Waaqni Waan Hunda Danda'u rakkina natti fideeraati." **22** Kanaafuu Naa'omiin, niitii ilma ishee Ruut Mo'aabitii wajjin yeroo garbuun haamamu jalqabutti Mo'aabii gara Beetlihemitti deebite.

2 Naa'omiin balbala Eliimelek keessa fira dhirs ishee namicha sooreesa Bo'eez jedhamu tokko qabdi ture. **2** Ruut Mo'aabitiiin Naa'omiiniin, "Ani nama fuula isaa durattifudhatama argadhu duubaan qarmii funaannachuu gara lafa qotiisaatti achi nan ba'a" jette. Naa'omiiniis, "Yaa intala koo dhaqi" jetteen. **3** Kanaafuu isheen gara lafa qotiisa dhaqxee warra midhaan haaman duubaan qarmii funaannachuu jalqabde. Isheen utuma qarmii funaannachaa jirtuu akka lafti qotiisaatii isheen keessa jirtu sun kan Bo'eez ta'e hubatte; Bo'eez kunis sanyii Eliimelek ture. **4** Yeruma sanatti Bo'eez Beetlihemii dhufee warra midhaan haamaniin, "Waaqayyo isin wajjin haa ta'u!" jedhee nagaa isaan gaafate. Isaanis deebisanii, "Waaqayyo si haa eebbisu!" jedhaniin. **5** Bo'eezis dura bu'aa hoijettoota isaaatin, "Intalli kun kan eenyuu ti?" jedhee gaafate. **6** Dura bu'aa sunisakkana jedhee deebise; "Isheen nama Mo'aab; Naa'omiin wajjin biyya Mo'aabii dhufte. **7** Isheenii, 'Maalo akka ani hoijettootaa duubaan bissii gidduudhaan qarmii funaannadhu naa eeyyami' jette. Isheen yeroo xinnoof gaaddisa jala boqotte malee ganamaa jalqabdee hamma ammaatti jabaattee hoijechaa turtre." **8** Kana irratti Bo'eez Ruutiinakkana jedhe; "Yaa intala koo na dhaga'i. Gara lafa qotiisa biraa dhaqxee qarmii hin funaanin; iddo kanaas hin deemin. Asumaa hoijettoota koo dubarran wajjin turi. **9** Lafa qotiisa warri dhiraat keessa haaman ilaaliitii dubarran duukaa bu'i. Akka isaan si' hin tuqne ani warra dhiraatihimeera. Yeroo dhee bottus qodaa bishaanii dhifironni guutan keessa budduugqsii dhugi." **10** Kana irrattis isheen addaan lafattigombifamtee, "Ani utuu nama biyya ormaa ta'e jiruu fuula kee duratti surraa argadhee ati na arguun kee kun maaliifi?" jetteeisa gaafatte. **11** Bo'eez immooakkana jedhee deebiseef, "Waan ati erga dhiriskee du'e jalgabee haadha dhirsira keetitif goote hundumaa, akka ati itti abbaa kee, haadha keetti fi biyya kee dhifitee saba kanaan dura hin beekin wajjin jiraachuudhaaf dhufte dhaga'eera. **12** Waaqayyo waan ati goote hundaaf gatii kee siif haa deebisu. Waaqayyo Waaqni Israa'el kan ati qoochooisaa jalatti baqachuudhaaf dhufte sun baay'isee siif haa deebisu." **13** Isheeniiakkana jette; "Yaa gooftaa ko, ani yoo akka hoijettoota kee dubarran keessa akka ishee tokkoottimadaalamuu baadhe illee sababi ati na jajabeesitee gara laafinaan ana garbitti keetti dubbatteef anifuu la kee duratti surraa argadheera." **14** Bo'eezis yeroo laaqanaatti, "As kottu. Buddeenas fudhadhuutii wayinii dhangaggaa'atti cuuphadhu" jedheen. Yeroo isheen hoijettoota wajjin teesettis asheetti waadame kennef. Isheenii nyaattee quuftee xinnoon irraa hafeef. **15** Akkuma isheen qarmii funaannachuu ol kaateenis Bo'eezakkana jedhee hoijettoota isaa ajaje; "Yoo isheen bissii gidduudhaa illee qarmii funaannatte ishee hin rifachiisinaa. **16** Qooda kanaa bissii keessa tokkotokko luqqisaatiif akka ishee funaannatuuf lafa bubuusaafii malee isheetti hin dheekkaminaa." **17** Kanaafuu Ruut hamma galgalatti lafa qotiisa keessa funaannatte. Garbuu funaannatte sanas ni sukkuumatte; innis gara safartuu iifii tokkoo ta'e. **18** Isheenii garbuu sana baadhattee magaalatti deebite; haati dhirsira ishees wanni isheen funaannatte hammam akka ta'e argite. Akkasumaa Ruut waan guyyaa nyaattee quuftee ishee irraa hafe sanaa gad baafteekenniteef. **19** Haati dhirsira ishees, "Ati har'a eessaa funaannatte? Eessa hoijechaa oolte? Namni xiyeef fannoo kana siif kenne sun haa eebbfam!" jette. Ergasisi Ruut waa' ee namicha lafa qotiisa isaa keessa funaannachaa olte sanaa haadha dhirsira isheetti himte. Isheenii, "Maqaan namicha ani har'a bira hoijechaa oole sanaa Bo'eez jedhami" jette. **20** Naa'omiinis, "Waaqayyo inni warra jiranifis warra du'aniifis gara laafina gochuu hin dhifine sun isa haa eebbisu!"

jette. Itti dabaluudhaanis, "Inni fira keenya kan dhi'oo ti; warra nu dhaaluun irra jiru keessaas isa tokkoo dha" isheedhaan jette. **21** Ergasiis Ruut Mo'aabittiin, "Inni, 'Hamma isaan midhaan koo hunda walitti qabanii fixanitti iyuu hojjetoota koo wajjin turi' naan jedheera" jetteen. **22** Naa'omiiniit niitti ilma ishee Ruutiin, "Yaa intala ko, dubarran issa wajjin ooluun siif gaarii dha; ati yoo gara lafa qotiisa nama biraan deemeet, miidhaan sirra ga'uun danda'atii" jette. **23** Kanaafuu Ruut hamma garbuu fi qamadiin haamamee dhumutti tajaajiltoota Bo'eez dubarran wajjin turt. Haadha dhirsa ishee wajjinis jiraatte.

3 Gaaf tokko Naa'omiin haati dhirsa ishee akkana isheedhaan jette, "Yaa intala ko, ani akka ati itti boqottuuf mana mijaa'aa siif barbaaduun hin qabuu? **2** Bo'eez namichi ati tajaajiltoota isaa dubarran sana wajjin turt sun fira keenya mitii?" Inni edana oobdiitti garbuu qulleeffata. **3** Kanaafuu dhdhiqadhuutii shittoo dibadhu; uffata kee isa bareedaa illee uffadhu. Ergasiis gara oobdichaah dhaqi; inni garuu hamma nyaatee dhugee raawwatutti akka ati achi jirtu hin beekin. **4** Yeroo inni rafutti iddoon inni rafe hubadhu. Ergasiis dhaqitii wayyaa miilla isaa irraa saaqii ciisi. Innis waan ati gochuu qabdu sitti hima." **5** Ruutis, "Ani waan ati jettu hunda nan godha" jettee deebifte. **6** Kanaafuu Ruut gara oobdii sanaatti gad buutee waan haati dhirsa ishee godhi jetteen humundaa goote. **7** Bo'eez erga nyaatee dhugee gammadee booddee achi fagaatee tuulaa midhaanii bira rafuu dhaqe. Ruutis suuta jettee dhaqxee miilla isaa irraa wayyaa saaqxee rafte. **8** Halkan walakkaatti wanni tokko namicha rifachiise; innis yommuu of irra garagalee ilaletti dubartii miilla isaa jala ciiftu tokko arge. **9** Innis, "Ati eenuy?" jedhee gaafate. Isheenis, "Ana Ruut tajaajiltuu kee ti. Ati sababii na dhaaluuf fira dhi'oo taateef handaara wayyaa keetii narru buusi" jetteen. **10** Innis deebisee akkana jedheen; "Yaa intala too, Waaqayyo si haa eebbisu; arjummaan kun arjummaa ati kanaan dura goote sana caala; ati dargaggeessa yookaan sooreessa yookaan hiyyeessa faanaa hin deemneetii. **11** Ammas yaa intala koo hin sodaatin. Ani waan ati gaafattu hunda siif nan godha. Sabni magalaat koo keessa jiraatu hundi akka ati dubartii amala gaarrii qabdu taatee ni beeka. **12** Akka ani fira dhi'oo ta'e beekamaa dha; ta'us namni dhaaluudhaaf ana caalaa fira dhi'oo ta'e jira. **13** Asuma buli; bori ganama namichi yoo si dhaaluun barbaade gaarii dha; inni si haa dhaalu. Yoo inni si dhaaluun hin barbaanne garuu dhugaa Waaqayyo jiraataa, ani sin dhaala. Hamma lafti bariittutti asuma ciisi." **14** Kanaafuu ishee hamma lafti bariittutti miilla isaa jala ciifte; garuu uttu namni tokko iyuu hin beekin dursitee kaate; Bo'eez, "Dubartiin gara oobdii kanaan dhufuu ishee beekamuun hin qabu" jedheeraati. **15** Akkasumas, "Wayyaa irraan uffatte ofi irraa fuudhii diriirsii qabi" jedheen. Isheenis ni diriirsites; inni garbuu safartuu ja'a safaree ishee baachise. Ergasiis gara magalaatti deebite. **16** Yommuu Ruut gara haadha dhirsa isheetti deebiteti Naa'omiin, "Yaa intala ko, wanni sunakkamaa ta'e?" jettee ishee gaafatte. Isheenis waan Bo'eez isheef godhe hunda itti himte; **17** itti dabaltees, "Gara haadha dhirsa keetti harka duwwaa hin deebi'in' jedhee garbuu safartuu ja'a kanaa naa kenne" jetteen. **18** Naa'omiin immoo, "Yaa intala ko, hamma waan dhufu argitutti obsi. Namichi hamma dubbiin kun har'a fala argatutti hin boqotu" isheedhaan jette.

4 Bo'eez gara karra magalaatti ba'ee achi taa'e. Innis yommuu namichi dhaaluuf isa caalaa fira dhi'oo ta'e sun dhufetti, "Yaa michuu ko, as kottututti na bira taa'i" jedheen. Kanaafuu inni dhaqee taa'e. **2** Bo'eezis maanguddoota magalaat keessaa kudhan waamee, "As taa'aa" jedheen; isaanis ni tataa'an. **3**

Kana irratti namicha dhaaluuf aantummaa qabu sanaan akkana jedhe; "Naa'omiin ishee Mo'aabii deebite sun lafa obboleessa keenya Eliimelek gurguruuf jirti. **4** Kanaafuu akka ati fuula warra as tataa'aniitii fi fuula maanguddoota saba kootii duratt lafa kana bittuuf ani waan kana sitti himuu yaade. Yoo ofii keetiif dhaaluu barbaadde dhaali. Yoo dhaaluu baatte garuu akka anि beekuuf natti himi. Waan kana gochuuf si malee namni mirga qabu tokko iyuu hin jiruutii; namni sitti aanee aantummaa qabu ana." Namichis, "Ani nan dhaala" jedhe. **5** Bo'eezis, "Egaa gaafa Naa'omiiniit fi Ruuti Mo'aabittiirraa lafa bittutti ati maqaa namicha du'e sanaa qabeenya isaaatiin waamsisuudhaaf niitti isaa illee fudhachuu qabda" jedheen. **6** Kana irratti firri dhi'oo sun, "Yeos ani qabeenya mataa kootti rakkina fiduu danda'atii dhaaluun hin danda'u. Ati mataan kee mirga dhaaluu kootii fudhadhuutii dhaali. Ani waan kana gochuu hin danda'u" jedheen. **7** Bara durii biyya Israa'eliitti dhaalaa fi qabeenya walitti dabarsuun gareen tokko kophee isaa of irraa baasee garee kaanifi kemnuudhaan mirkaneeffama ture. Israa'el keessatti bituu fi gurgurun haaluma kanaan mirkaneeffama ture. **8** Kanaafuu namichi dhaaluuf fira dhi'oo ture sun Bo'eezin, "Ati mataan kee bidadhu" jedhee kophee of irraa baase. **9** Bo'eezis maanguddootaa fi saba hundaan akkana jedhe; "Akka ani qabeenya Eliimelek, qabeenya Kiliyooniitii fi qabeenya Mahiloon hunda Naa'omiin irraa bite isin har'a dhugaa baatota. **10** Akkasumas akka maqaan isaa maatii isaa keessaa yookaan biyya isaa keessaa hin badneef ani qabeenya isaaatiin maqaan isaa waamsisuudhaaf Ruuti Mo'aabittiirraa niitti Mahiloon kana niitti godhadhee fuudhui kootifi isin har'a dhugaa baatota!" **11** Maanguddoonii fi namoonni karra sana dura turan hundinuu akkana jedhan; "Nu dhugaa baatota. Waaqayyo dubartii mane kaa dhufaa jirtu kana akka Raahelii fi Liyya warra tokkummaadhaan mana Israa'el ijaaran sanaa haa godhu. Ati Efraataan keessatti nama jabaa, Beetlihem keessatti immoo beekamaa ta'i. **12** Karaa sanyii Waaqayyo dubartii dargaggeettii kana irraa siif kennuutiin maatiin keeakkuma maatii Faares isa Taamaar Yihuudaadhaaf deesse sanaa haa ta'u." **13** Kanaafuu Bo'eez Ruutin fudhatee niitti godhate. Ishee wajjinis ciise; Waaqayyos akka isheeen ulfoonfee ilma deessu ishee gargaare. **14** Dubartoonnis Naa'omiiniit akkana jedhan; "Waaqayyo inni nama si dhaalu si hin dhabsiisun sun haa eebifamu. Guutummaa Israa'el keessattis inni maqaan haa qabaatu! **15** Innis jirenya kee ni haarmosa; bara dulluma keetiittis si soora. Niitiin ilma keetii isheeen si jaallattu kan ilmaan torba siif caaluu sun isa deesseertiiit." **16** Naa'omiiniit mucicha fuutee hammatte; guddiftuu isaa illee taate. **17** Dubartoonni ollaas, "Naa'omiin mucaa argatte" jedhan. Maqaan isaaas Oobeedi jedhan. Inni akaakayyuu Daawit, abbaa Isseey. **18** Egaa hiddi dhaloota Faares kanaa dha: Faares abbaa Hezroon; **19** Hezroon immoo abbaa Raam; Raam abbaa Amiinaadaab; **20** Amiinaadaab immoo abbaa Nahishoon; Nahishoon abbaa Salmoon; **21** Salmoon immoo abbaa Bo'eez; Bo'eez immoo abbaa Oobeedi; **22** Oobeedi immoo abbaa Isseey; Isseey immoo abbaa Daawit.

1 Saamu'eel

1 Namicha biyya gaara Efrem keessa Raamaatayiim Zoofii jiraatu kan maqaan isaa Elqaanaa jedhamu tokkotu ture; innis ilma Yeroohaam, ilma Eliihuu, ilma Toohuu, ilma Zuufi, ilma Naasiib ture. **2** Innis niittii lama qaba ture; maqaan ishee tokko Haannaa, kaan immoo Pheniinaa jedhama ture. Pheniinaan ijoollie qabdi; Haannaa garuu ijoollie tokko illee hin qabdu ture. **3** Elqaanaan wagguma waggadahaan Waaqayyo Waan Hunda Danda'uuf aarsaa dhi'eessuu fi sagaduudhaaf magaalaa jiraatuu ka'ee gara Shilootti ol ba'a ture. Achittis ilmaan Eelii lamaan Hofniinii fi Fiinehaas luboota Waaqayyo turan. **4** Yommuu guyyaa itti Elqaanaan aarsaa dhi'eessuu ga'utti inni niittii isaa Pheniinaa, ilmaan isaatii fi intallan isaa hundaaf foon sana irraa qooda isaanii ni kenna ture. **5** Inni sababii Haannaa jaallatuuf qooda harka lama isheedhaaf kenna ture; Waaqayyo garuu gadameessa ishee cufee ture. **6** Sababii Waaqayyo gadameessa Haannaa cufeef masaanuu ishee akka isheen aartuuf ishee tuttuqaa ture. **7** Kunis wagguma waggadahaan itti fufe. Yeroo Haannaan gara mana Waaqayyotti ol baatutti masaanuu ishee, ishee tuttuqaa ture; kanaafuu Haannaan ni boossi, nyaatas hin nyaattu ture. **8** Dhirsii ishee Elqaanaanis, "Haannaa ati maaliif boossa? Maaliif hin nyaattu? Garaan kee maaliif gaddaa? Ani ilmaan kudhan siif hin caaluu?" Isheen jedha ture. **9** Gaafa tokko isaan Shilootti erga nyaatanii dhuganii booddee Haannaan ol kaatee dhababte. Eelii lubichi dhaaba balbalaa mana qulqullummaa Waaqayyo bira barcumaa irra taa'aa ture. **10** Haannaanis guddaa gadditee hiqqifatee boo'uudhaan Waaqayyoon kadhatte. **11** Akkanas jettee wareegde; "Yaa Waaqayyo Waan Hunda Dandeessu, yoo ati dhiphina garbitti keetii ilaltee na yaadatte, yoo ati garbitti kee dagachuu baattee ilma naa kennite ani bara jirenya isaa guutuu isaa Waaqayyoof nan kenna; qarabaan tokko iyyuu mataa isaa hin tuqu." **12** Yeroo Haannaan ittuma fuftee fuula Waaqayyo duratti kadhachaa turtettis Eelii afaan ishee ilaalaat ture. **13** Haannaanis garaa isheetti kadhachaa ture; hidhii isheetu socho'a malees sagaleen ishee hin dhaga'amu ture. Kanaafuu Eelii waan isheen machoofta se'ee, **14** "Ati hamma yoomiitti machoofta? Daadhii wayinii kee of irraa fageessi" jedheen. **15** Haannaanis akkana jettee deebifte; "Lakkii akkas miti; yaa gooftaa ko, ani dubartii akka malee dhiphatee dha. Ani lubbuu koo fuula Waaqayyo duratti dhangalaase malee daadhii wayinii yookaan dhugaatiit nama macheessu hin dhugne. **16** Ati garbitti kee akka dubartii faayidaa hin qabne tokkotti hin laalin. Ani sababii dhiphinaa fi gadda koo guddaa sanaatiif hamma ammaatti kadhachaara." **17** Eeliinis, "Nagaan deemi; Waaqni Israa'el waan ati kadhatte siif haa kennu" jedheen deebiseef. **18** Isheen, "GARBITTIIN kee fuula kee duratti surraa haa argattu" jette. Ergasii deemsa ishee itti fufe; nyaata ni nyaatte; gaddis fuula ishee irratti hin mul'anne. **19** Isanis guyyaa itti aanu ganama barii ka'anii fuula Waaqayyo duratti sagadanii gara mana isaanii Raamaatti deebi'an. Elqaanaan niittii isaa Haannaa bira ga'e; Waaqayyo ishee yaadate. **20** Haannaan ulfootee yeroon isaa geenyaa ilma deesse. Maqaas isaa, "Ani Waaqayyo irraa isa kadhadheeraati" jettee Saamu'eel jettee moggaafte. **21** Elqaanaan warra mana isaa jiraatan hunda wajjin Waaqayyoof aarsaa waggaa dhi'eessuu fi wareega isaa galchuuf ol ba'e; **22** Haannaan garuu hin dhaqne. Isheen, "Erga mucaan kun harma gu'ee booddee ani isa geesseen fuula Waaqayyo duratti isa dhi'eessa; innis jirenya isaa guutuu achuma jiraata" jette. **23** Dhirsii ishee Elqaanaanis, "Waanuma jaallatte godhi; ati hamma

harma isa guusiftutti asuma turi; Waaqayyo garuu dubbii isaa fiixaan haa baasu" jedheen. Kanaafuu dubartittiin mana turtree hamma harma isa guusiftutti ilma ishee hoosifte. **24** Ishee erga mucicha harma guusiftee boodeed mucichaa fi dibicha loonii kan umuriin isaa waggaa sadii ta'e, daakuu iifii tokkoo fi daadhii wayinii qalgalloo tokko fudhathee gara Shiloottu gara mana Waaqayyotti fidde. Mucichis daa'ima ture. **25** Isanis dibicha sana qalanii mucicha gara Eeliitti fidan; **26** isheen, "Yaa gooftaa ko, du'a lubbuu keetii ti; dubartii as si bira dhaabattee Waaqayyoon kadhachaa ture sun anuma. **27** Ani mucaa kana argachuuf kadhadheera; Waaqayyo waan ani isa kadhadhe naaf kenneera. **28** Kanaafuu ani amma Waaqayyoof isaa kenna. Bara jirenya isaa guutuu Waaqayyoof ni kennama." Isanis achitti Waaqayyoof sagadan.

2 Haannaanis akkana jettee kadhatte: "Garaan koo Waaqayyotti ni gammada; gaanfi koos Waaqayyoon ol kaafama. Afaan koos diinota koo irratti of jaja; ani fayyisuu keetti nan gammadaatii. **2** "Qulqulluun akka Waaqayyo tokko iyyuu hin jiru; si malees eenuu iyyuu hin jiru; kattaan akka Waaqa keenyaa tokko iyyuu hin jiru. **3** "Of jajuudhaan hin dubbatinaa; yookaan dubbiin of tuulummaa akkasii afaan keessanii hin ba'in; Waaqayyo Waaqa beekaadhaiti; hojiiwanis isaan madaalamu. **4** "Iddaawwan namoota jajjaboo caccabaniiru; namoonni dadhaboon garuu humna hidhatanii. **5** Warri qufanifi turan buddeennati of gurguraniiru; warri beela'anii turan garuu si'achi hin beela'an. Isheen dhabduu turte ijoollie torba deesse; isheen ijoollie baay'ee qabdu immoo ni dhabde. **6** "Waaqayyo ni ajjeesa; ni fayyisaa; sii'oolitti gad ni buusa; olis ni baasa. (**Sheol h7585**) **7** Waaqayyo ni hiyyomsa; ni sooromsa; ni salphisa; ni ulfeessas. **8** Inni hiyyeyyi aawaara keessaa ni kaasa; rakkattootaa tuulaa daaraa keessaa ol fuudha; inni ilmaan mootii wajjin isaan ni teessisa; barcumaa ulfinas isaan dhaalchisa. "Hundeewwan lafaa kan Waaqayyo ti; inni hundeewwan sana irra addunyaa kaa'eera. **9** Inni miilla qulqulloota isaa ni eega; namoonni hamoon garuu dukkana keessatti cal'isu. "Namni jabina isatiin hin mo'atu; **10** warri Waaqayyoon mormani ni caccabsamu. Inni samiidhaa isaanitti qaqqawweessa'a. Waaqayyo daarii lafaatti ni murteessa. "Inni mootii isatiif jabina ni kenna; gaanfa dibamaa isaa illee ol ni kaasa." **11** Ergasii Elqaanaan gara mana isaa Raamaatti gale; mucichi garuu Eelii lubicha jalatti fuula Waaqayyo dura tajaajilaat ture. **12** Ilmaan Eelii namoota hamoo turan; Waaqayyonis hin sodaatan ture. **13** Akka bartee luboonnii saba wajjin qabaniitti yeroo namni kam iyyuu aarsaa dhi'eessutti utuma foon affeelamaa jiruu tajaajilaan lubichaa hokkoo quba sadii qabu tokko harkatti qabatee dhufee **14** beddee yookaan huuroo yookaan okkotee yookaan xuwwee keessa galcha ture; lubichis waanuma qabduun sun ol baase ofii isatiif fudhata ture. Israa'eloota gara Shiloottu dhufan hundas haaluma kanaan keessumsiisii turan. **15** Garuu utuma coomni isaa hin gubamin dura tajaajilaan lubichaa dhufee nama aarsaa qalmaa dhi'eessuu, "Waan lubichi foon dheedhii malee affeelamaa si harkaa hin fudhanneef waan isaaaf waadamu naa kenni" jedha ture. **16** Yoo namichi sun, "Jalqaba coomni isaa haa gubamu; ergasii kan barbaadde fudhadhu" jedheen, tajaajilaan sun deebiseef, "Hin ta'uu ammuma naa kenni; yoo ati didde immoo ani humnaan nan fudhadha" isaan jedha ture. **17** Cubbuun targaggoottaa kuu fuula Waaqayyo duratti akka malee guddaa ture; isan aarsaa Waaqayyoof dhi'eefamu ni tuffatu tureetii. **18** Saamu'eel garuu dirata quincee talbaa irraa hojjetame uffatee fuula Waaqayyo dura ni tajaajila ture. **19** Haati isaa yommuu wagguma waggaa aarsaa waggaa dhi'eessuuf dhirsii ishee wajjin

ol baatutti wandaboo xinnoo ishee hoijettee ni geessitiif turt. **20** Eeliinis, "Dubartii kana irraa qooda ilma isheen Waaqayyoof kennite sanaa Waaqayyo ijoollee isheef haa kennuu" jedhee Elqaanaa fi niitti isaa eebbise. Isaanis deebi'anii mana isaaniitti galan. **21** Waaqayyos Haannda ni yaadate; isheenis ulfootee ilmaan sadii fi intallan lama ni deesse. Saamu'eel mucichis fuula Waaqayyoo duratti ni guddate. **22** Yeroo kanattti Eeliin akka malee dulloomee ture; innis waan ilmaan isaa saba Israa'el hundatti hoijetan hunda akkasumas akka isaan dubartoota balbala dunkaana wal ga'ii irra tajaajilan wajjin ciisan dhaga'e. **23** Kanaafuu inniakkana isaaniin jedhee; "Hammina isin gootan ani saba hundumaa irraa dhaga eera; isin maaliif waan akkasii gooto? **24** Lakkisaa yaa ilmaan koo; oduun saba Waaqayyoo keessa faca'ee ani dhaga'u kun gaarri miti. **25** Namni tokko yoo nama biraatti cubbuu hoijete Waaqayyotu gidduu galaaf; garuu yoo namni tokko Waaqayyotti cubbuu hoijete eenyutu gidduu galaaf?" Ta'us sababii Waaqayyo isaan aijeesuu barbaadeef ilmaan Eeliin gorsa abbaa isaanii hin dhageenye. **26** Saamu'eel mucichis guddachaa deemee fuula Waaqayyootii fi fula nama duratti surraa argate. **27** Namni Waaqaatokko gara Eeliin dhufee akkana jedhee; "Waaqayyo akkana jedha: 'Yeroo manni abbaa keetii biyya Gibxi keessa garbummaa Fara'o'on jala turetti ani isatti of mul'ifnnee? **28** Akka inni luba koo ta'uuf, akka inni gara iddo aarsaa kootti ol ba'uuf, akka inniixaana aarsuu fi akka fuula koo duratti dirata uffatuuf, ani gosoota Israa'el hunda keessa abbaa kee filadheera; akkasumas aarsaa Israa'eloonni ibidaan dhi'eessan hunda maatii abbaa keetiitiif kenneera. **29** Egaa isin maaliif qalmiaa fi aarsaa ani ajaje sana tuffatu? Ati maaliif aarsaa saba koo Israa'eliin dhi'eeffamu keessaa filatamaa isaa nyaatanii of gabbisuudhanaa ana caalaatti ijoollee keetiif ulfina kennita?" **30** "Kanaafuu Waaqayyo Waaqin Israa'el akkana jedha: 'Manni keetii fi manni abbaa keetii barabaraan fuula koo dura akka tajaajilianiif ani waadaa galee ture.' Amma garuu Waaqayyo akkana jedha: 'Kun ana irraa haa fagaatu! Warra ulfina naa kennan nan ulfeessa; warri na tuffatan immoo ni tuffatamu. **31** Akka maatii kee keessatti jaarsi hin argamneef, yeroon ani itti jabina keetii fi jabina maatii abbaa keetii cabsu tokko ni dhufa; **32** iddo jireenyaa koo keessattis rakkinga argita. Israa'eliif wanni gaariin yoo godhamu iyyuu, toora maatii keetii keessatti jaarsi hin argamu. **33** Namni ani iddo aarsaa koo biraan hin balleessin hundi ija kee imimmamaani jaamsuu fi garaa kee gaddisiisuuf hambifama; ijoolleen kee hundinius umurii ijollummaatti du'u. **34** "Wanni ilmaan kee lamaan Hofniinii fi Fiinehaasisi dhfuu siif mallattoo ta'a; isaan lachanuu guyyuma tokkotti dhumu. **35** Ani luba amanamaa kan akka waan garaa koo keessa jiruu fi akka waan yaada koo keessa jiruutti hoijetu tokko ofii kootiif nan kaafadha; ani isaaaf mana bara baraa nan ijaara; innis fuula dibamaa kootii dura barabaraan tajaajila. **36** Namni sanyii kee keessaa hafe hundis, "Akka ani muraa buddeena tokko illee nyaadhuuf hojii lubummaa keessaa tokko irratti na ramadi" jedhee dhufee meetti tokkoo fi buddeena tokkoof fuula isaa duratti kufee sagadaaf."

3 Saamu'eel mucichi fuula Eeliin duratti Waaqayyoon tajaajila ture. Bara sana keessa dubbiin Waaqayyoo yeroo tokko tokko malee hin dhufu ture; mul'anni baay'eenis hin jiru ture. **2** Eeliin inni iji isaa arguu dadhabee sun halkan tokko idduma isaa kan durii rafaa ture. **3** Saamu'eelis mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa iddo taabonni Waaqaa ture sana ture; ibsaan Waaqaa amma illee hin dhamaane ture. **4** Waaqayyos Saamu'eelin ni waame. Saamu'eelis, "Ani asin jira" jedhee deebise. **5** Fiigees gara Eeliin dhaqee, "Ati waan na waamteef ani

kunoo dhufeera" jedhee. Eeliin garuu, "Ani si hin waamne; deebi'ii ciisi" jedheen; innis deebi'ee ciise. **6** Ammas Waaqayyo, "Saamu'eel!" jedhee waame; Saamu'eelis ka'ee Eeliin bira dhaqee, "Ati waan na waamteef ani kunoo dhufeera" jedhe. Eeliinis, "Yaa ilma koo ani si hin waamne; dhaqii ciisi" jedhee. **7** Yeroo sana Saamu'eel Waaqayyoon hin beeku ture; dubbiin Waaqayyos isaa hin ibsamme ture. **8** Waaqayyo yeroo sadaffaadhaaf Saamu'eelin ni waame; Saamu'eelis ka'ee gara Eeliin dhaqee, "Ati waan na waamteef ani kunoo dhufeera" jedhe. Eliin yeroo kana akka Waaqayyo mucicha waamaa ture hubate. **9** Kanaafuu Eeliin Saamu'eelin, "Dhaqii ciisi; yoo inni si waame, 'Garbichi kee dhaga'aa jiraatii yaa Waaqayyo dubbadhu' jedhi" jedhee. Kanaafuu Saamu'eel dhaqee iddo ofii isaa ciise. **10** Waaqayyos dhufee achi dhaabatee akkuma duraan waametti, "Saamu'eel! Saamu'eel!" jedhee waame. Saamu'eelis, "Garbichi kee dhaga'aa jiraatii dubbadhu" jedhe. **11** Waaqayyos Saamu'eelin akkana jedhe. "Kunoo ani waan gurra namaatti hin tolle tokko Israa'elitti fiduufin jira. **12** Gaafas ani waanan maatii Eeliir irratti dubbadhe hundumaa jalqabaa hamma dhumaatti Eeliitti nan fida. **13** Sababii waa'ee cubbuu inni iyyuu beeku tokkootiif ani maatii isaa akkan adabi isatti himeeraatti. Ilmaan isaa waan jibbisiisa hoijetan; inni garuu isaan hin dhowwine. **14** Kanaafani, 'Cubbuu mana Eeliin aarsaadhaan yookaan qalmaan hin haqamu' jedhee kakadheera." **15** Saamu'eel hamma bari'utti ni rafe; ergasiibalbala mana Waaqayyoo bane. Innis mul'ata sana Eeliitti himuu sodaatee ture. **16** Eeliin garuu ofitti isa waamee, "Saamu'eel, yaa ilma koo" jedhe. Saamu'eelis deebise, "Ani asin jira" jedhee. **17** Eeliinis, "Inni maal jedhee sitti dubbate? Na hin dhoksin; yoo ati waan inni sitti hime tokko illee na dhoksite Waaqin waan hamaa sitti haa fidu; sittis haa cimsu" isaan jedhe. **18** Kanaaf Saamu'eel waan tokko illee utuu hin dhoksin waan hundumaa isatti hime. Eeliinis, "Inni Waaqayyoo dha; waan isatti tole haa godhu" jedhe. **19** Saamu'eel guddachaa deeme; Waaqayyos isaa wajjin ture; dubbiis isaa keessas tokko iyyuu lafa hin bu'u ture. **20** Israa'eloonni Daanii hamma Bersheebaatti argaman hundi akka Saamu'eel raajii Waaqayyoo ta'ee fudhatame beekan. **21** Waaqayyo ammas Shiilootti mul'ate; inni karaa dubbiis isaaatiin Saamu'eelliti of mul'iseeraati.

4 Dubbiin Saamu'eel Israa'el hunda bira ga'e. Israa'eloonni Filisxeemota waraanuudhaaf ba'an. Israa'eloonnis Ebeenezer bira, Filisxeemonni immoo Afeeq keessa qubatan. **2** Filisxeemonni Israa'eloota waraanuudhaaf loltoota isaanii hiriirsan; akkuma waraanini ho'eenis Israa'eloonni Filisxeemotaan mo'atamanii namoonni kumuni afur dirree waraanaa irratti ajjeefaman. **3** Yommuu loltooni Israa'el qubatatti deebi'anitti maanguddoonni Israa'el, "Harr'a Waaqayyo maaliif fuula Filisxeemotaan duratti akka nu mo'atamu godhe? Akka inni nu wajjin deeme harka diinota keenyaal jalaan nu baasuu taabota kakuu Waaqayyoo Shiiloottaa haa fidnu" jedhan. **4** Kanaafuu sabni sun gara Shiilootti namoota erguudhaan taabota kakuu Waaqayyoo Waan Hunda Danda'u isa kiirubeel gidduu taa'u sanaa fidan. Ilmaan Eeliin lamaan Hofniinii fi Fiinehaasisi taabota kakuu Waaqaa wajjin achi turan. **5** Yommuu taabonni kakuu Waaqayyoo gara qubataatti galetti Israa'eloonni hundinuu iyya gammachuu guddaa isaa iyyanii lafa sochoosan. **6** Filisxeemonnis yommuu iyya guddaa sana dhaga'anitti, "Iyyi guddaa qubata lbrootaa keessaa dhaga'amu kun maali?" jedhanii gaafatan. Yommuu akka taabonni kakuu Waaqayyoo achi gale hubatanittis, **7** Filisxeemonnis sodaatanii akkana jedhan; "Waaqni tokko gara qubata lbrootaa dhufeera; nuuf wayyoo! Wanni akkasii ta'ee hin beeku. **8** Nuuf wayyoo! Eenyutu waaqota jaijaboo kanneen

harkaa nu baasa? Isaan waaqota gammoojii keessatti dha'icha garaa garaatiin warra Gibxi dha'anii dha. **9** Yaa Filisxeemotaa jabaadhal! Dhiirummaa keessanis argisiisa. Yoo kanaa achii akkuma isin jara garboomfattan sana Ibroonni garba isin godhatu. Dhiirummaa keessan argisiisaatii lolaal! **10** Kanaafuu Filisxeemonni ni lolan; Israa'eloonnis mo'atamanii tokkoon tokkoon namaa gara dinkaanaa oftii isaatti baqate. Nama baay'eetu dhume; Israa'elis loltoota lafoo kuma soddoma dhabde. **11** Taabonni Waaqaa ni booji'ame; ilmaan Eelii lamaanuu Hofniini fi Fiinehaas ni du'an. **12** Gaafuma sana namichi Beniyaam tokko wayyaa isaa tarsaasee, mataa isaatti daaraa firfirsee fiigaa gara Shiiloo dhaqe. **13** Eeliinis yeroo namichi achi ga'etti sababii waa'ee taabota Waaqaatiif garaan isaa raafameef waa dhaga'uuf jedhee karaa cina barcuma irra taa'eeg eegeeture. Yeroo namichi sun magaalaa seeneet waan ta'e hundumaa odesessetti warri magaalaa sanaa hundi ni iyyan. **14** Eeliinis yommuu iyya sana dhaga'etti, "Kun iyya maaliitii?" jedhee gaafate. Namichi sunis dafee dhufee Eeliitti hime; **15** yeroo kana Eeliin nama wagga sagaltamii saddeet waan tureef iji isaa arguu dadhabee ture. **16** Namichis, "Ani ammuma adda waraanaatti dhufuu koo ti; waraana keessaa miliqee ba'uun koos har'uma" jedhee Eeliitti hime. Eeliinis, "Yaa ilma ko, maaltu ta'e ree?" jedhee gaafate. **17** Namichi oduu fide sun deebisee, "Israa'eloonni Filisxeemota duraa baqatan; loltoota irras dhumiisa guddatuu ga'e; ilmaan kee lamaanii Hofniini fi Fiinehaas ajjeefamanii; taabonni Waaqas booji'ameera" jedheen. **18** Yommuu inni waa'ee taabota Waaqaa dubbatettis, Eeliin barcuma isaa kan balbala cina ture sana irraa dugda duubatti kufe. Nama dulloomaa dhagni isaa ulfaatu waan tureefis mormi issaa cabee du'e. Innis wagga afurtamaaf bulchaa Israa'el ture. **19** Niitiin ilma isaa Fiinehaas ulfa da'a geesse ture. Isheenis yommuu akka taabonni Waaqaa booji'amee fi akka abbaan dhirsaa isheetti fi dhirsii ishee du'an dhageessetti ciniinsuun itti hammaatee jilbeenfattee deesse. **20** Yeroo isheen du'u geessettis dubartoonni ishee gargaaraa turan, "Dhiira deesseertaa jabaadhu" jedhaniin. Isheen garuu homaa hin deebifne yookaa yaadatti hin qabanne. **21** Sababii taabonni Waaqaa booji'amee fi sababii abbaan dhirsaa isheetti fi dhirsii ishee du'anif, "Ulfinni Israa'el irraa fagaateera" jechuudhan maqaa mucaa ishee likaabood jettee moggaafte. **22** Isheenis, "Taabonni Waaqaa waan booji'ameef ulfinni Israa'el irraa fagaateera" jette.

5 Filisxeemonni erga taabota Waaqaa booji'anii booddee Ebeenezerii fuudhanii Ashdoodittii geessan. **2** Ergasiis taabota sana gara galma Daagonitti geessanii Daagon bira kaa'an. **3** Namoonni Ashdood yommuu guyyaa itti aanu ganamaan ka'anitti Daagon taabota Waaqayyo duratti addaan lafatti gombifamee argan! Isaanis lafaa kaasanii iddo isaatii isa deebisan. **4** Garuu yommuu isaan guyyaa itti aanu ganama ka'anitti Daagon taabota Waaqayyo duratti addaan lafatti gombifamee ture! Mataa fi harki isaaas irraa caccabee gulantaa balbalaa irra bubbu'e ture; dhagna isaa qofatu hafe. **5** Wanni luboonni Daagon yookaan namni galma Daagon kan Ashdood jiru sana ol seenu kam iyyuu hamma har'aatti gulantaa balbalaa irra hin ejjenneef kanuma. **6** Harki Waaqayyo saba Ashdoodii fi naannoo ishee irratti jabaate; badiisa isaanitti fide; ittoos isaanitti naqe. **7** Namoonni Ashdoodis yeroo waan ta'a ture arganitti, "Sababii harki isaa nuu fi Waaqa keenya Daagon irratti jabaateef taabonni Waaqa Israa'el as turuu hin qabu" jedhan. **8** Kanaaf bulchitoota Filisxeem hunda walitti waamanii, "Taabota Waaqa Israa'el maal gochuu qabna?" jedhaniis isaan gaafatan. Isaanis, "Taabota Waaqa Israa'el gara Gaati geessaal!" jedhaniis deebisan. Kanaaf taabota Waaqa Israa'el achii baasan. **9** Erga taabota sana achii baasanii

booddee harki Waaqayyo magaalaa sanatti jabaatee badiisa guddaa fide. Namoota magaalaa sana jiraatanis xinnaadhaa hamma guddaatti dha'e; akka dhiitoon isaanitti yaa'us godhe. **10** Kanaafuu taabota Waaqaa gara Eqroonitti ergan. Akkuma taabonni Waaqaa Eqroon seeeneen namoonni Eqroon, "Isin nuu fi namoota keenya fixiudhaaf taabota Waaqaa nutti fiddan" jedhaniii iyyan. **11** Kanaafuu bulchitoota Filisxeem hunda walitti waamanii, "Taabota Waaqa Israa'el asi fageessa; iddo isaatii haa deeb'i'u; yoo kanaa achii inni nuu fi saba keenya fixa" jedhaniin. Sodaan du'aa magaalaa sana guutee tureetii; harki Waaqas akka malee itti jabaatee ture. **12** Warri hin du'inis waan dhiitoon isaanitti yaa'eef iyyi isaanii samiitti ol ba'e.

6 Taabonni Waaqayyoos Filisxeem keessa ji'a torba ture. **2** Filisxeemonnis lubootaa fi ilaaltota waamanii, "Taabota Waaqayyo maal haa goonu? Iddoo isaatii haala akkamiiiti akka deebifnu nutti himaa" jedhaniin. **3** Isaanis deebisanii, "Yoo taabota Waaqa Israa'el deebiftan, kennaa yakkaa wajjin malee duwwaa isaa hin deebisinaa; ergasii isin ni fayitu; harki isaaas maaliif akka isin irraa hin kaafamin ni beektu" jedhaniin. **4** Filisxeemonnis, "Kennaan yakkaa kan nu erginuuf maal ta'u qaba?" jedhaniis gaafatan. Isaanisakkana jedhanii deebisan; "Sababii dha'ichi isinii fi bulchitoota keessan rukute tokkuma ta'eef akkuma baay'ina bulchitoota Filisxeemotaati dhiitoor warqee shananii fi hantuuta warqee shan ergaa. **5** Fakkii dhiitoor fi fakkii hantuuta kanneen biyya balleessa jiranii hojjedhaa; Waaqa Israa'elii immoo ulfina kennaa. Yoos inni harki isaa isin irraa, waaqota keessanii fi biyya keessan irraa ni kaasa ta'a. **6** Isin maaliif akka namoota Gibxiitii fi akka Fara'o'on matabaa jabeeyyiitatu? Yeroo Waaqayyo adaba cimaadhaan isaan adabetti, isaan akka Israa'eloonni gara barbaadan deemanifi hin eeyyamneefii? **7** "Kanaafuu gaarii haaraa fi saawwan hoosisan kan waanjoon takkumaa irra hin kaa'amin lama qopheessaa. Saawwan sanas gaarii sanatti camadaa; jabboota isaanii garuu gara manaatti biraa deebisattii itti cufaa. **8** Taabota Waaqayyo sanas fuudhaatiit gaarii irra kaa'aa; mi'a warqee aarsaa yakkaatiif ergitan sanas sanduuqa taabota Waaqayyo bira jiru keessa kaa'aa. Akka inni karaa barbaade deemuufis gad dhiisa; **9** garuu ija isa irraa hin buqqifatinaa. Yoo inni gara biyya isaa gara Beet Shemeshitti qajelee rakkin guddaa kana Waaqayyo nutti fide. Yoo gara sanatti qajeelu baatee garuu dha'ichi kun akkuma tasaa nutti dhufe malee Waaqayyo nutti hin fidne." **10** Isaanis akkasuma godhan. Saawwan lamaan fuudhanii gaariitti camadan; jabboota isaanii manatti deebisanii itti cufan. **11** Isaanis taabota Waaqayyo sana gaariitti fe'an. Sanduuqa hantuuta warqetii fi fakkii itto baatu sanas isa wajjin fe'an. **12** Saawwan sunis karaa qabataniit utuu bitaa mirgatti hin gorin mar'achaa gara Beet Shemeshitti qajeelan. Bulchitooni Filisxeemotaas hamma daarii Beet Shemeshitti isaan faanna bu'an. **13** Yeroo sanantis namoonni Beet Shemeshi sulula keessaa qamadii haamaa turan; isaanis yommuu ol jedhaniis taabota sana arganitti akka malee gammadan. **14** Gaariin sunis lafa qotiisa lyaausuu nama Beet Shemeshi bira ga'ee kattaa guddaa tokko cina dhaabate. Namoonnis muka gaarii sanaa falaxanii saawwan sana aarsaa gubamu godhanii Waaqayyoof dhi'eessan. **15** Warri Lewwotaas taabota Waaqayyo sanduuqicha mi'a warqee baatu sana wajjin gad buusaniit kattaa guddaa irra kaa'an; gaafuma sanas namoonni Beet Shemeshi aarsaa gubamu fi qlama Waaqayyoof dhi'eessan. **16** Bulchitooni Filisxeemotaas shanan erga waan kana hunda arganii booddee gaafuma sana Eqroonitti deeb'i'an. **17** Itti warqee kan Filisxeemonni aarsaa yakkaa godhanii Waaqayyoof ergan kanaa dha; isaanis tokko Ashdoodiif, tokko Gaazaaf, tokko

Eqroonii, tokko Gaatiif, tokko immoo Ashqalooniif ergan. **18** Baay'inni hantutota warkees akkuma baay'ina magalaawwan Filisxeemotaa kanneen bulchitoota shananiif kemamaniitti ture. Magalaawwan dallaa jajjaboo qaban kunneenis gandoota of jalaa qabu ture. Kattaan guddichiisa taabota Waaqayyoo isa irra kaa'an sunis lafa qotisaa lyaasuu namicha Beet Shemeshi keessatti hamma har'aatti dhugaa baatuu dha. **19** Waagnis sababii isaan taabota Waaqayyoo keessa ilalaniif namoota Beet Shemeshi dha'ee isaan keessaa nama torbaatama aijeeso. Sababii Waaqayyo akka malee isaan dha'eef namoonni sun ni boo'an; **20** namoonni Beet Shemeshehis, "Eenyutu fuula Waaqayyoo, fuula Waaqa qulqlullu kanaa dura dhaabachuu danda?" Taabonni kun asii ba'ee eenyu bira haa dhaqu?" jedhanii gaafatan. **21** Ergasiis gara Kiriyaati Ye'aariimitti ergamoota erganii, "Filisxeemonni taabota Waaqayyoo deebisanii; gad kottaati taabota sana gara keessanitti fudhadhaa" jedhanii.

7 Kanaafuu namoonni Kiriyaati Ye'aariim dhufanii taabota Waaqayyoo fudhatanii ol ba'an. Isaanis gara mana Abiinaadaab kan gaara irra jiruutti geessan; akka inni taabota Waaqayyoo eeguufis ilma isaa Ele'aazaarin qulqulleessan. **2** Taabonni sun erga gara Kiriyaati Ye'aariim geeffamee yeroo dheeraa dha; walumaa galatti wagga digdama taa'e. Sabni Israa'el hundinuu boo'ichaan Waaqayyotti deebi'e. **3** Saamu'eelis guutummaa mana Israa'eliin akkana jedhe; "Yoo isin garaa keessan guutuudhaan Waaqayyotti deebitanii, waaqota ormaati fi Ashtooretin waaqeffachuu dhiisuudhaan Waaqayyotti of kennitanii isa qofaat tajaajiltan, inni harka Filisxeemotaa jalaa isin ni baasa." **4** Kanaaf Israa'eloonni Ba'alii fi Ashtooretin calaasanii Waaqayyoon qofa tajaajilan. **5** Kanaa irrattis Saamu'eel, "Isin Israa'eloota hundumaa Miisphaatti walitti qabaa; anis Waaqayyoon isiniif naan kadhadhaa" jedhe. **6** Isaanis yommuu Miisphaatti walitti qabamanitti bishaan waraabani fuula Waaqayyoo duratti dhangalaasan. Gaafas soomanii, "Nu Waaqayyotti cubbuu hojenneerra" jedhan. Saamu'eelis Miisphaatti saba Israa'el irratti murtii kenna ture. **7** Yommuu Filisxeemonni akka Israa'el Miisphaatti walitti qabame dhaga'anitti bulchitooni Filisxeem isaan waraanuudhaaf ol ba'an. Ijoolleen Israa'elis yommuu waan kana dhaga'anitti Filisxeemota ni sodataan. **8** Isaanis Saamu'eelin, "Akka inni harka Filisxeemotaa jalaa nu baasuu gara Waaqayyo Waaqa keeniyatti nuu iyyuu hin dhiisii" jedhan. **9** Saamu'eelis ilmoo hoolaa kan hodhu tokko fuudhee jiraat isaa aarsaa gubamu godhee Waaqayyoo dhi'eesse. Qooda Israa'elis gara Waaqayyotti iyye; Waaqayyos deebii kenneef. **10** Utuu Saamu'eel aarsaa gubamu dhi'eessaa jiruu Filisxeemonni Israa'elin loluu dhi'aatan. Gaafas garuu Waaqayyo sagalee qaqaawwee guddaa isaa isaan irratti qaqaawweessa'ee waan isaan joonjessefilisxeemonni fuula Israa'elootaa duratti ni mo'ataman. **11** Israa'eloonnis Miisphaadhaab ba'anii Filisxeemota karaa irratti gorra'aa hamma Beet Kaari jalaatti isaan ari'an. **12** Ergasiis Saamu'eel dhagaa tokko fuudhee Miisphaa fi Sheen gidduu dhaabe. Maqaasisaas, "Waaqayyo hamma har'aatti nu gargaareera" jedhee, "Ebeeeneer" jedhee moggaase. **13** Kanaafuu Filisxeemonni waan mo'atamanifii lammataa deebi'anii biyya Israa'elootaa hin weerarre. Bara jireenya Saamu'eel guutuu harki Waaqayyoo Filisxeemota irratti ni jabaate. **14** Magalaawwan Filisxeemonni Israa'el irraa fudhatanii turan kanneen Eqroonii jalqabani hamma Gaatitti jiran hundinuu Israa'elootaaaf ni deebi'an. Israa'elis daangaa ishee Filisxeemota harkaa baafate. Israa'elli fi Amoorota gidduutitis nageenyi bu'ee ture. **15** Saamu'eelis bara jireenya isaa guutuu abbaa murtii saba Israa'el ture. **16**

Innis wagguma waggaan Beet'eel, Gilgaalii fi Miisphaa keessa naanna'ee iddo hundatti abbaa murtii saba Israa'el ture. **17** Ergasiis gara Raamaa iddo jireenya isatti deebi'ee achittis saba Israa'el irratti murtii kenna ture. Achittis Waaqayyoof iddo aarsaa ijaare.

8 Saamu'eel yeroo dulloometti ilmaan isaa abbootii murtii godhee Israa'elif muude. **2** Maqaan ilma isaa hangaftichaa Yoo'eel, kan isa lammaffaa immoo Abiyya jedhamra; isaanis Bersheeba keessatti abbootii murtii turan. **3** Ilmaan isaa garuu fakkeenya abbaa isaanii duukaa hin buune. Bu'aa hin malle argachuuf jedhanii matta'aa fudhatan; murtii jal'isan. **4** Kanaafuu maanguddoonni Israa'el wal ga'anii Saamu'eel bira gara Raamaa dhufan; **5** isaanis, "Ati dulloomteerta; ilmaan kee immoo fakkeenya kee duukaa hin buune; akkuma saboonni kaan hundi mootii qaban sana mootii nu bulchu nuu muudi" jedhanii. **6** Garuu, "Mootii nu bulchu nuuf muudi" jechuun isaanii waan Saamu'eelin hin gammachiisiini inni Waaqayyoon kadhate. **7** Waaqayyos akkana isaan jedhe; "Waan sabni sun siin jedhu hunda dhaga'i; isaan akka ani mootii isaanii hin taaneef na tuffatan malee si hin tuffanne. **8** Isaan waanuma gaafa anii Gibxii isaan baasee jalqabee hamma har'aatti na dhiisianii waaqota gara bira tajaajiluudhaan natti hoijetan sana sittis hoijechaa jiru. **9** Egaa amma waan isaan jedhan dhaga'i; garuu sirriitti isaan akekkaachiisiiti haala mootii isaan irratti moo'u sanaa isaanitii himi." **10** Saamu'eelis dubbi Waaqayyoo hunda namoota akka mootiin isaanii moosifamuuf gaafatan sanatti hime. **11** Akkanas isaanin jedhe; "Wanni mootiin isin irratti moo'u sun godhu kana: Inni ilmaan keessan fudhatee akka isaan gaariwwan isaa irra tajaajilan godha; abbootii fardaas isaan godhata; isaanis gaariwwan isaa dura fiigu. **12** Gariin isaanii ajajjuuwwan kumaa, gariin isaanii immoo ajajjuuwwan shantamaa, kaan immoo akka isaan lafa isaa qotaniif midhaan isaa walitti qaban godha; warra hafanis akka isaan mi'a lolatii fi mi'a gaariwwan isaa hoijetan godha. **13** Intallan keessan fudhatee qopheessitoota dibata urgaa'aa, qopheessitoota itto fi tolchitoota buddeenaan godhata. **14** Lafa qotisaa keessan isa filatamaa, iddo dhaabaa wayiniitii fi iddo itti ejersa cuunfan isin irraa fudhatee hoijettoota isaatifi kenna. **15** Midhaanii fi ija wayiniii keessanii harka kudhan keessaa harka tokko fuudhee qondaaltota isaatifi fi hoijettoota isaatifi kenna. **16** Garboota dhiiraati fi garboota dubartii, horii gagaarii fi harroota keessan fudhatee hojii ofii irratti bobbaafata. **17** Bushaayee keessan keessaa harka kudhan keessaa harka tokko ni fudhata; isin mataan keessanuu garboota isaa taatu. **18** Gaafas isin mootii keessan isa ofii keessanii filattan sana jalaa furamuuf ni iyyitu; garuu guyyaa sana Waaqayyo deebii isiniif hin kenuu." **19** Namoonni sun garuu Saamu'eelin dhaga'uu didaniiakkana jedhan; "Hin ta'! Nu mootii nu bulchu feena. **20** Ergasiis akkuma saboota kaanii taana; mootiin keenyas nu hooggana; nu dura ba'ees lola keenya nuu lola." **21** Saamu'eel yeroo waan namoonni sun jedhan hunda dhaga'etti fuula Waaqayyoo duratti waanuma sana deebisee dubbate. **22** Waaqayyos Saamu'eelin, "Waan isaan jedhan dhaga'ittii mootii moosisiif" jedhe. Saamu'eelis namoota Israa'eliin, "Tokkoon tokkoon keessan magaalaa keessanitti deebi'aa" jedhe.

9 Gosa Beniyaam keessaa namicha jabaa maqaan isaa Qiish jedhamu tokkotu ture; innis ilma Abii'eel, ilma Xiroor, ilma Bekooraat, ilma namicha gosa Beniyaam sanaa ilma Afiiyaa ture. **2** Innis dargaggeessa miidhagaa Saa'ol jedhamu tokko qaba ture; namoota Israa'el keessaa namni isa caalaa miidhagu tokko iyyuu hin ture; inni gatiittii isaatifi olitti nama hunda caalaa dheeraa

ture. **3** Yeroo sanas Qish abbaa Saa'ol jalaa harroonni badnaan, Qiish ilma isaa Saa'oliin, "Tajaajiltoota keessaa nama tokko fihadhutti dhaqqi harroota sana barbaadi" jedhe. **4** Kanaafuu inni biyya gaaraa Efremii fi naannoo Shaaliishaa jedhamu keessa naanna'e; garuu harroota hin arganne. Isaanis biyya Sha'aliim keessa darban; ta'uus harroonni sun achi hin turre. Ergasis biyya Beniyaamotaa keessa naanna'an; garuu harroota sana hin arganne. **5** Yommuu biyya Zuufi ga'anittis Saa'ol tajaajilaa isa wajjin ture sanaan, "Sababii abbaan koo yoona waa'ee harrootaa yaaduu dhiisee waa'ee keenya yaadda'uuf kottu ni deebinala" jedhe. **6** Tajaajilaan sun garuu deebisee, "Kuno! Magaalaa kana keessa namni Waaqaa tokko jira; innis guddaa kabajamaa dha; wanni inni jedhu tokko iyyuu lafa hin bu'u. Inni karaa deemuu qabnu nutti hima ta'atii kottu isa bira dhaqnaa" jedhe. **7** Saa'olis tajaajilaanisaatiin, "Nu yoo dhaqne namichaaf maal kennina? Yaamni korjoo keenya keessaa dhumeera. Kennaa nama Waaqaatiif geessinu tokko illee hin qabnu. Egaal maal qabna ree?" jedhe. **8** Tajaajilaan sun ammas deebisee, "Kunoo ani meetii saqiliit tokko irraa harka afur keessaa harka tokko qaba. Akka inni karaa deemuu qabnu nutti himuu waan kana nama Waaqaatiif nan kenna" jedheen. **9** Bara durii Israa'el keessatti namni Waaqa kadhachuu dhaqu tokko, "Kottaa gara nama mul'ata arguu dhaqnaa" jedha ture; sababiin isaa namni har'a raajii jedhamu bara durii nama mul'ata argu jedhamu tureetii. **10** Saa'olis tajaajilaanisaatiin, "Gaarii dha; kottu ni deemnaa" jedhe. Kanaafuu ka'ani gara magaalaa namni Waqaqa sun turee dhaqan. **11** Utuu isaan gara magaalaaatti gaara ol ba'aa jiranuu dubarran bishaan waraabuuf deeman arganii, "Namichi mul'ata argu sun as jiraa?" jedhanii gaafatan. **12** Isaanis deebisanii akkana jedhan; "Eeyeee ni jira; inni fuula keessan dura jira. Namoonni waan gaara sagadaa irratti aarsaa dhi'eessanii inni amma gara magaalaa keenyaa dhufeeraatti dafaa. **13** Akkuma magaalaa seentaniin utuu inni nyaataaf gaaratti ol hin ba'in isaa ni argattu. Inni waan qalma sana eebbisuu qabuuf utuu inni hin dhufin namoonni nyaachuu hin jalqaban; sana booddee warri waamaman ni nyaatu. Ammuma ol ba'aa; daftanii isaa ni argattu." **14** Isaanis gara magaalaaatti ol ba'an; utuma isaan magaalaa sana seemaa jiranuu Saamu'eel gaara sagadaatti ol ba'uuf jedhee karaatti isaanitti dhufe. **15** Utuu Saa'ol hin dhufin guyyaa tokko dura Waaqayyo waan kana Saamu'eelitti mul'isee ture: **16** "Bori yeroo kanatti biyya Beniyaam irraa nama tokko sitti nan erga. Saba koo Israa'el irratti bulchaa godhiitti isaa dibi; innis saba koo harka Filisxeemota jalaa ni baasa. Sababii iyiyi isaa na bira ga'eef, ani saba koo ilaaleeraatti." **17** Saamu'eel yommuu Saa'olin argetti, Waaqayyo, "Namichi ani waa'ee isaa sitti dubbadhe sun isa kana; inni saba koo ni bulcha" jedheen. **18** Saa'ol karaa irratti Saamu'eelitti dhi'aatee, "Maalo manni namicha mul'ata argu sanaa eessa akka ta'e natti himtaa?" jedhee gaafate. **19** Saamu'eelis akkana jedhee deebise; "Namichi mul'ata argu sun anuma. Isin har'a waan na wajjin nyaata nyaachuu qabdaniif na dura gaara sagadaatti ol ba'aa. Ani immoo bori ganama sin geggeessa; waan garaa kee jiru hundas sitti nan hima. **20** Waa'ee harroota guyyaa sadiin dura badan sanaa hin yaadda'in; isaan argamanii. Hawwiin Israa'e'l hundi eenyuu? Si'i fi mana abbaa keetiitif mitii?" **21** Saa'olis deebisee, "Ani nama gosa Beniyaam kan gosootta Israa'e'l hunda keessaa gad aanaa ta'e sana mitii? Maatiin koo immoo maatiwwan gosa Beniyaam hunda keessaa gad aana mitii? Yoos ati maaliif waan akkanaa natti dubbattha ree?" jedhe. **22** Saamu'eelis Saa'oli fi tajaajilaan Saa'ol galmati ol galchee warra nyaataaf waamaman kanneen soddoma ta'aniin gara olii isaan teessise. **23** Saamu'eel

namicha nyaata qopheessuun, "Gumaa foonii isa ani kophaa kaa'i siin jedhe sana fidii" jedhe. **24** Namichi nyaata qopheessu sunis foon lukaa guttummaatti fuudhee fuula Saa'ol dura kaa'e. Saamu'eelis, "Kun waan siif kaa'amee dha. Kunis yeroo ani, 'Ani keessummoota waameera' jedhee jalqabee yeroo murtaa'aa kanaaf kophatti siif kaa'ameeraati nyaaadhu" jedheen. Saa'olis gaafa sana Saamu'eel wajjin nyaate. **25** Erga gaara sagadaa irraa gara magaalaaatti gad bu'anii booddee Saamu'eel bantii mana isaa irratti Saa'ol wajjin haasa'e. **26** Isaanis ganama barii ka'an; Saamu'eelis bantii manaa irraa Saa'olin waamee, "Qophaa'i ani sin geggeessa" jedheen. Yeroo Saa'ol qophaa'ettis innii fi Saamu'eel walii wajjin gad ba'an. **27** Utuu gara daarii magaalaaatti gad bu'aa jiranuu Saamu'eel Saa'oliin, "Akka tajaajilaan kee nu dursee deemuuf itti himi" jedhe. Tajaajilaan sunis akkuma itti himame godhe; ergasii Saamu'eel, "Akka ani ergaa Waqaqa sitti himuuuf ati xinnoo as tur" jedhe.

10 Ergasii Saamu'eel zayitiit bililee tokko fuudhee mataa Saa'ol irratti dhangalaasee isa dhungatee akkana jedhe; "Akka ati dhaala isaa irratti mootuuf Waaqayyo si hin dibnee? **2** Har'a ati yeroo na biraa deemtutti biyya Beniyaam keessatti awwala Raahel biratti iddo Zelzaa jedhamutti namoota lama ni argita. Isaanis, 'Harroonni ati barbaadaa turtur sun argamanii. Amma abbaan kee waa'ee harrootaa yaaduu dhiisee waa'ee jira," "Waa'ee ilma koo ani maal godhu laata?" jedhee yaadda'aa jira'siin jedhu. **3** "Ergasii achii kaatee hamma qilxuu Taabor guddichaatti ni deemta. Achittis namoonni sadii kanneen gara Waaqaa, gara Beet'eelitti ol ba'aa jiran, inni tokko ilmool ee re'ee sadii, tokko immoo daabboo sadii, inni kaanis daadhii wayinii qalqalloo tokko baatanii sitti dhufu. **4** Isaanis nagaa si gaafatanii daabboo lama siif kenuu; atis isaan harkaa ni fudhatta. **5** "Sana booddees iddo hoomaan waraana Filisxeem jiru gara Gibe'aa gara tulluu Waaqaa ni dhaqxaa. Atis akkuma magaalaaatti dhi'aatteen gareen rajotaa tokko masiinquo, dibbee, ulullee fi baganaa qabatee gaara gubbaadhaa gad sitti dhufu; isaanis raijii ni dubbatu. **6** Hafuurri Waaqayyo humnaan sirra ni bu'a; atis isaan wajjin raijii dubbatta; geeddarantees nama biraa taata. **7** Yeroo mallattoowwan kunneen fiixaan ba'anitti waan harka keetti dhufe hunda hoijedhu; Waaqni si wajjin jiraatti. **8** "Ati na dura gara Gilgalittil gad bu'i. Anis aarsaa gubamuu fi qalma nagaan dhi'eessuuf gara kee nan dhufu; ati garuu hamma ani dhufee waan ati gootu sitti himutti guyyaa torba turuu qabda." **9** Yeroo Saa'ol Saamu'eel dhiisee deemuuf fuula isaa garagalfatetti, Waaqni Saa'oliif qalbii haaraa kenne. Mallattoowwan kunneen hundinuu gaafas raawwataaman. **10** Yeroo isaan Gibe'aa ga'anittis gareen rajotaa tokko isatti dhufe; Hafuurri Waaqaas isaa irra bu'e; innis isaan wajjin raijii dubbata. **11** Warri duraan isa beekan hundi yeroo rajotaa wajjin raijii dubbachuu isaa arganitti, "Ilma Qiishiitti maaltu dhufe? Saa'olis garee rajotaa keessaa tokkoo?" jedhanii wal gagaafatan. **12** Namichi achi jiraatu tokkos, "Abbaan isaanii eenyu?" jedhee gaafate. Kanaafuu jechi, "Saa'olis garee rajotaa keessaa tokkoo?" jedhu sun mammaaksaa ta'e. **13** Saa'olis erga raijii dubbachuu raawwatee booddee gaara sagadaatti ol ba'e. **14** Obboleessi abbaa Saa'olis tajaajilaanisaatiin, "Isin eessa dhaqxan?" jedhee gaafate. Saa'olis, "Harroota barbaacha deemne; garuu yommuu deebinetti Saamu'eel bira dhaqne" jedhee deebise. **15** Obboleessi abbaa Saa'ol immoo, "Waan Saamu'eel siin jedhe natti himi" jedhe. **16** Saa'olis deebisee, "Inni akka harroonni argaman nutti himeera" jedhe; garuu waan akka inni mootii ta'u Saamu'eel itti hime sana obboleessa abbaa isattii hin himne. **17** Saamu'eel

namoota Israa'el gara Miisphaatti fuula Waaqayyoo durattu walitti waamee **18**akkana isaaniin jedhe; "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha: 'Ani Israa'elin biyya Gibxiitii baaseera; harka warra Gibxii fi harka mootummoota isaan cunqursaa turan hundaa jalaas isin fureera.' **19** Isin garuu amma Waaqa keessan isa dhiphina keessanii fi rakkina keessan hunda jalaas isin baase sana dhiftantiirtu. Isin, 'waawuu; mootii nu bulchu nuu muudi' jettantiirtu. Kanaafuu gosa gosaa fi balbala balbala keessanii fuula Waaqayyoo duratti of dhi'eessa." **20** Yommuu Saamu'eel gosoota Israa'el hunda fidettis gosti Beniyaam ni filatame. **21** Ergasiis inni gosa Beniyaam balbala balbalaa fuula duratti dhi'eessee balballi Maxriit filatame. Dhuma irrattis Saa'ol ilmi Qiish ni filatame. Inni garuu yommuu isa barbaadanitti hin argamme. **22** Kanaaf namoonni, "Namichi dhufee jiraa?" jedhanii ammas Waaqayyoon gaafatan. Waaqayyos, "Eeyyee; garuu inni mi'a keessa dhokatee jira" jedhe. **23** Isaanis fiiganii achii isa fidan. Innis yeroo dhufee isaan gidduu dhaabatetti gatiittii isaatii olitti nama hunda caalaa dheeraa ture. **24** Saamu'eelis saba sana hundaan, "Namicha Waaqayyo isa filate argituu? Saba hunda keessaa kan akka isaa tokko iyyuu hin jiru" jedhe. Namoonnis, "Mootichi bарааaraan haa jiraatu!" jedhanii iyyan. **25** Saamu'eelis seera mootummaan sun ittiin bulu namoottaaf ibse. Kitaaba keessatis barreesse fuula Waaqayyoo dura kaa'e. Ergasiis Saamu'eel namoota hunda gara mana isaaniitti of irraa geggeesse. **26** Saa'ol garuu Gibe'aatti deeb'i'e mana ofii isaatii gale; namoonni jajjaboon Waaqni yaada isaanii kakaases isa wajjin deeman. **27** Garuu namoonni kashlabbooni tokko tokko, "Namni kun akkamitti nu oolchuu danda'a?" jedhan. Isas ni tuffatan. Kennaa tokko illees hin fidneef. Saa'ol garuu ni cal'ise.

11 Naahaash namichi Amoon sun ol ba'ee Yaabeesh Gili'aadini marse. Namoonni Yaabeesh hundinuu Naa'aashiin, "Kottu walii galtee godhannaas; nus siif hojjennaa" jedhan. **2** Naahaash namichi Amoon garuu, "Ani kanan isin wajjin walii galtee godhadhu yoo ija mirgaa tokkoo tokkoo keessanii isin keessaabaasee akkasain Israa'el hunda salphise qofa" jedhee deebiseef. **3** Maanguddooni Yaabeesh immoo, "Akka nu guutummaa Israa'el keessa ergamoota ergannuuf guyyaa torba nuuf obsi; yoo namni nu ooilku tokko iyyu jiraachuu baate nu siif bulla" isaan jedhan. **4** Ergamoonni kunneenis yommuu gara Gibe'aa iddo Saa'ol jiraatu dhufanii waan kana namootatti himanitti, namoonni hundi sagalee ol fudhatanii ni boo'an. **5** Yeroo sanatti Saa'ol sangoota isaa oofaa iddo qonnaatii gala ture; innis, "Sabni kun maal ta'ee boo'a?" jedhee gaafate. Isaanis waan namoonni Yaabeesh jedhan sana isatti himan. **6** Yeroo Saa'ol dubbi kana dhaga'ettis Hafurri Waqqaa humnaan isa irra bu'e; innis aaree boba'e. **7** Innis sangoota cimdi tokko fuudhee kukkutee foonaanii harka ergamoottaa erguudhaan, "Sangoonni nama Saa'olii fi Saamu'elin duukhaan hin buune kamii iyyuu akkas ta'u" jedhee guutummaa Israa'el keessa labse. Sodaachinfi Waqaayyoos waan nama hunda qabateef namni hundinuu akkuma nama tokkotti ba'e. **8** Saa'ol iddo Bezeq jedhamutti walitti isaan qabe; baay'inni Israa'eloota kuma dhibba sadii, kan warra Yihuudaa immoo kuma soddoma ture. **9** Isaanis ergamoota dhufan sanaan, "Namoota Yaabeesh Gili'aadiin, 'Bor yeroo aduun ho'utti bilisa baatu' jedhaati itti himaa" jedhaniin. Yommuu ergamoonni sun dhaqanii waan kana isaanitti odeessanitti warri Yaabeesh akka malee gammadan. **10** Isaanis namoota Amooniin, "Nu bor harka keenya isinitti kennanna; isin waan isinitti gaarrii keebtaka hunda nu gochuu ni dandeessuu" jedhan. **11** Guyyaa itti aanutti Saa'ol namoota isaa garree sadiitti quode, barri barii halkanittis dallaa Amnoonataa cabsanji seennuudhaan hamma

lafti ho'utti issaan qalan. Karneen hafan immoo gargar faffaca'an; issaan keessaas namni lama iyuu wal biratti hin hafne. **12** Ergasiis namoonni Saamu'eeeliin, "Warri, 'Saa'ol nurratti mootii ta'uu hin qabu' jedhan eenyu fa'i? Namoota kanneen nuu fidii ni ajjeefnaatii" jedhan. **13** Saa'ol garuu, "Guyyaan kun gaafa itti Waaqayyo Israa'elin baraare waan ta'eef namni tokko iyuu har'a hin ajjeefamu" jedhe. **14** Saamu'el immoo namootaan, "Kottaa Gilgaal dhaaqneen mootii ta'uu issaa achitti mirkaneessinaa" jedhe. **15** Kanaafuu namoonni hundinuu gara Gilgaal dhaaqani Saa'ol mootii ta'uu issaa fuula Waaqayyoo duratti mirkaneessan. Aarsaa nagaas fuula Waaqayyoo duratti dhi'eessan; Saa'oli fi sabni Israa'el hundis guddaa gammadan.

12 Saamu'eel Israa'eloota hundaanakkana jedhe; "Kunoo ani waan isin naan jettan hunda dhaga'eera; mootii isin irratti moosiseera. **2** Nama mootii ta'ee isin hoogganuus argattaniirtu. Ani dulloomee arrii baaseera; ilmaan koo kunoo isin wajjin jiru. Ani ijoollummaa kootii jalqabee hamma har'aatti isin hoogganeera. **3** Ani asan jira; isinis fuula Waaqayyootti fi fuula mooticha inni dabee duratti dhugaa natti ba'aa. Ani sangaa eenyuu fudhadhe? Ani harree eenyuu fudhadhe? Ani eenyuu gowwoomse? Ani eenyuu cunqurse? Ittiin jja koo jaamsuuf ani eenyu harkaan matta'aa fudhadhe? Ani yoon fudhadhee jiraadhe isiniif nan deebisa." **4** Isaanis deebisanii, "Atu ni hin gowwoomsine yookaan nu hin cunqursine. Nama tokko harkaa iyyuu waan tokko illee hin fudhanne" jedhan. **5** Saamu'eel immoo, "Akka isin waan tokko illee harka kootti hin argatin Waaqayyo isinitti dhugaa ba'; dibamaan isaas har'a dhugaa ba'a" isaaniin jedhe. Isaanis, "Inni dhuga ba'aa dha" jedhan. **6** Ergasiis Saamu'eel namootaanakkana jedhe; "Kan Musee fi Aroonin dabee abbootii keessan biyya Gibxii baase Waaqayyoo dha. **7** Egaa waa'ee hojji qajeelaa kan Waaqayyo isinii fi abbootii keessaniiif hojjetehunda akka ani fuula Waaqayyoo duratti isinitti falmuuf as dhaabahdaa. **8** "Yeroo Yaaqoob biyya Gibxi seenetti abbootiin keessan Waaqayyootti iyaytan; Waaqayyo Musee fi Aroon warra abbootii keessan biyya Gibxii baasanii iddo kana qubachiisan erge. **9** "Isaan garuu Waaqayyo Waqaasa isaanii irraanfatan; kanaaf inni dabarsee harka Siisaaraa ajajaa waraana Haazooriitti, Filisxeemotaa fi mootii Mo'abittii isaan gurgure; jarris waraana itti banan. **10** Isaanis Waaqayyotti iyaytanii, "Nu cubbuu hoijenneerra; Waaqayyoon dhiifnee Ba'alii fi Ashtooretin tajaajilleerra. Amma garuu harka diinota keenyaatii nu baasi; nus si tajaajilla' jedhan. **11** Waaqayyo Yerub-Ba'alilin, Bedaanin, Yiftaa fi Saamu'eel in ergee akka isin nagaan jiraattaniif karaa hundaan harka diinota keessaniiiti isin baase. **12** "Yommuu akka Naahaash mootiin Amnoonataa isinitti dhufe argitanitti garuu, Waaqayyo Waaqni keessan mootii keessan ta'u iyyuu isin, 'Lakk! mu mootii nu bulchu barbaannaa' jettan. **13** Ammas mootiin isin gaafattaniif fi flattan kunoo til! Waaqayyo mootii isin irratti moosiseera. **14** Yoo isin Waaqayyoon sodaattan, yoo isatajaajiltan, yoo isaaftajamtanii fi yoo ajaja isaatii finciluu baattan, yoo hundi keessanii fi mootiin isin irratti moosifame sun Waaqayyo Waaqa keessan faana buutan gaarii dha! **15** Yoo isin Waaqayyoof ajajamuu baattanii ajaja isaatii finciltan akkuma abbootii keessanitti ka'e sana harki isaa isinittis ni ka'a. **16** "Egaa jabaadhaa dhaabahdaati waan guddaa Waaqayyo fuula keessan duratti godhu kana ilaala! **17** Amma yeroo itti qamadiin haamamuu mitii? Ani akka inni qaqwweessaa fi bokkaa erguuu Waaqayyoon nan kadhada. Isin yeroo mootii isin bulchu gaafattanii akka waan hamaa fuula Waaqayyoo duratti hojjettaan ni hubuttu." **18** Kana irratti Saamu'eel Waaqayyoon waammatee; Waaqayyo veriuma sana qaqwweessaa fi bokkaa erge. Namoonni

hundinuuus Waaqayyoo fi Saamu'eelin akka malee sodaatan. **19** Namoonni hundinuuus Saamu'eelin, "Akka nu tajaajiltoonni kee hin dhumneef Waaqayyooon Waaqa kee niuf kadhadhu; nu cubbuu keenya hunda irratti daballee mootiin narratti akka mo'u gaafachuudhaan daba hojjenneerraati" jedhan. **20** Saamu'eelis deebiseeakkana jedhe; "Hin sodaatinaa; isin hammina kana hunda raawwattaniirtu; ta'us garaa guutuudhaan Waaqayyoon tajaajilaa malee Waaqayyo irraa hin deeb'iinaa. **21** Garagaltanii wantoota faayidaa hin qabne kanneen isin fayyaduu yookaan isin oolchuu hin dandeenye duukaa hin bu'inna; isaan faayidaa hin qabaniitii. **22** Waaqayyo sababii maqaa isaa guddaa sanaatiif jedhee saba isaa hin gatu; Waaqayyo kan ofii isaa isin godhachuu jaallateeraati. **23** Akka yaada kootti ani isinii kadhachuu dhiisee Waaqayyotti yakka hojjechuun narraa haa fagaatu. Ani karaa gaarii fi qajeelaa ta'e isin nan barsiisa. **24** Garuu Waaqayyoon sadaadhaa; garaa keessan guutuunis amanamuudhaan isaaф hojjedhaa; waan guddaa inni isinii godhes yaadadhaa. **25** Yoo hammina hojjechuu itti fuftan garuu, isinis mootiin keessanis ni baddu."

13 Saa'ol yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaasoddoma ture; innis waggaafurtaamii lama Israa'el'in bulche. **2** Saa'ol namoota kuma sadii Israa'el keessaa filate; kumni lama Mikmaasiif biyya gaaraa Beet'elitti Saa'ol wajjin, kumni tokko immoo biyya Beniyaam keessatti Gibe'aatti Yoonaataan wajjin turan. Namoota kaan garuu gara mana mana isaaniiiti deebise. **3** Yoonaataan qubata waraana Filisxeemotaan kan Gibe'a keessa ture sana dha'e; Filisxeemonnis waa'ee kanaa dhaga'an. Kana irratti Saa'ol, "Ibroonni hundinuu haa dhaga'an!" jedhee biyyattii guutuun keessatti malakata afuuufsise. **4** Israa'el hundinuu oduu, "Saa'ol qubata waraana Filisxeemotaan dha'eera; Israa'elis Filisxeemota biratti balfameera" jedhu dhaga'an. Namoonnis Saa'ol duukaa bu'uuf Gilgalitt walitti qabaman. **5** Filisxeemonnis Israa'eloota waraauuf gaariiwann kuma soddoma, namoota gaarii ofaan kuma ja'aa fi loltoota akka cirracha galaanaa baay'ataniin hiriiran. Ol ba'anis karaa ba'a Beet Aawwen iddo Mikmaas jedhamu qubatan. **6** Namoonni Israa'el yommuu akka haalli isaan keessa jiran sodaachisaa ta'ee fi akka loltoonni isaanii sardamaa jiran arganitti holqa keessa, qoraattii keessa, kattaa keessa, bowwaa keessaa fi boolla keessa dhokatan. **7** Ibroonni tokko tokko immoo Yordaanos ce'anii biyya Gaadiif fi Gili'aad dhaqan. Saa'ol garuu Gilgalitt hafe; loltoonni isaa wajjin turan hundinuu sodaadhaan hollachaa turan. **8** Innis akkuma yeroo Saamu'eel murteesse sanaatti bultii torba egee; Saamu'eel garuu gara Gilgalin dhufne; namoonni Saa'olis bibittinnaa'u jalqaban. **9** Saa'olis, "Aarsaa gubamu fi aarsaa nagaas naa fidaa" jedhe. Innis aarsaa gubamu ni dhi'eese. **10** Akkuma Saa'ol aarsaa dhi'eessees xumureen Saamu'eel dhufe. Saa'olis isa simachuuf gad ba'e. **11** Saamu'eel, "Ati maal gochuu kee ti?" jedhee gaafate. Saa'olis deebiseeakkana jedhe; "Ati yeroon akka sabni bibittinnaa'e, akka ati yeroon murteeffametti hiin dhufinii fi akka Filisxeemonni Mikmaasitt walitti qabaman argetti, **12** 'Filisxeemonni Gilgalitt natti dhufan; anis surraa Waaqayyoo hin kadhanne' jedheen yaade. Kanaafuu aarsaa gubamu dhi'eessuu dirqamaa natti ta'e." **13** Saamu'eelis akkana jedhe; "Ati waan siif hin malle hojjete; ajaa Waaqayyo Waaqni kee siif kenne hin eegne; utuu ajaja isaa eegdee jiraatteet inni mootummaa kee Israa'el irratti jabeessee barebaraan ni dhaabatue. **14** Amma garuu mootummaan kee jabaatee hin dhaabatue; Waaqayyo nama akka fedhii garaa isaa ta'e argateera; sababii ati ajaja Waaqayyoo hin eeginiif inni dura deemaa saba isaa godhatee isa muudateera." **15** Ergasii Saamu'eel Gilgal dhiisee

gara Gibe'a ishee biyya Beniyaam keessatti argamtuuti ol ba'e; Saa'olis namoota isaa wajjin turan ni lakkaa'e. Baay'inni isaaniiis gara nama dhibba ja'a ture. **16** Yeroo Filisxeemonni Mikmaas keessa qubatanii turanit Saa'ol, ilmi isaa Yoonaataanii fi namoonni isaan wajjin turan biyya Beniyaam Gibe'a keessa turan. **17** Gareen weerartootaa iddoo sadiitti qoodamani qubata Filisxeemotaati ba'an. Gareen tokko gara Ofraa kan biyya Shuu'aali keessa jiru sanaatti qajjele; **18** gareen lammaffaan karaa Beet Horoonitti, gareen sadaffaan immoo karaa daarii irraangadee Sulula Zeboo'iim kan fuullee gammoojiitti geessu irra bu'e. **19** Sababii Filisxeemonni, "Ibroonni goraadde yookaan eeboofii isaaniiitiif hin tumsiifatin!" jedhanii turanif Israa'el hunda keessatti namni sibila tumu tokko iyyuu hin argamne. **20** Kanaafuu Israa'eloonni hundi maarashaa isaanii, gasoo isaanii, dhagaraa fi haamtuu isaanii qarsiifachuuf gara Filisxeemotaatti gad bu'an. **21** Gatiin ittiin maarashaa fi gasoo qarsiifatan saqili tokko irraa harka sadii keessaa harka lama; qorbii, dhagaraa fi meeshaa ittiin qotiyoo tuttuqan qarsiifachuuf immoo saqili tokko irraa harka sadii keessaa harka tokko kaffalu turan. **22** Kanaafuu guyyaa waraanaa Saa'oli fi Yoonaataan malee loltuun tokko iyyuu goraadde yookaan eeboofii hin qabu ture. **23** Gaafuma sana gareen Filisxeemota tokko gara malkaa Mikmaasitti gad bu'e.

14 Gaafa tokko Yoonaataan ilmi Saa'ol dargaggeessa mi'a lolaa isaanii batuuun, "Kottu gara qubata Filisxeemotaan kan gama kaamiin jiru sanaatti ceenaa" jedhe. Inni garuu abbaa isaafti hin himne. **2** Saa'olis Migroon keessa daarii Gibe'a muka Roomaanii jala taa'aa ture. Namoonni isaa wajjin turanis gara dhibba ja'a ta; **3** Ahiiyaan inni dirata uffatus isaan keessaa tokko ture. Innis ilma Ahiiyuub obboleessa likaabood, ilma Fiinehaas ilma Eelii kan Shiiloo keessatti luba Waaqayyoo ture sanaa ti. Akka Yoonaataan deemes namni tokko iyyuu quba hin qabu ture. **4** Malkaan ittiin Yoonaataan gara qubata waraana Filisxeemotaatti ce'uu barbaade sun bitaa fi mirgaan kattaawwan qara qaban lama qaba ture; inni tokko Bozeesi, kaan immoo Seenee jedhama. **5** Kattaaan tokko karaa kaabaa fuullee Mikmaasiin, kaan immoo karaa kibbaa fuullee Gibe'a dhaabata ture. **6** Yoonaataanis dargaggeessa mi'a lolaa isaanii batuuun, "Kottu gara qubata warra dhagna hin qabatin sanaatti ceenaa. Maaltu beeka Waaqayyo nu gargaara ta'atii. Baay'eedhaanis ta'u xinnoodaan wanni fayyisuu irraa Waaqayyoon dhowwu tokko iyyuu hin jiru" jedhe. **7** Dargaggeessichi mi'a lolaa isaanii batuu sunis, "Waan qalbiitti yaadde hunda godhi; duubattis hin deebi'in; anis akkuma yaada keetiitti si wajjinan jira" jedhe. **8** Yoonaataanis akkana jedhe; "Egaa kottu gara isaaniiiti ceenaa; isaan ni hin argan. **9** Yoo isaan, 'Hamma nu gara keessaa dhufinuttu nu eegaa' jedhan, asumatti isaan eegna; garuu isaanittti ol hin baanu. **10** Yoo isaan, 'Gara keenyatti ol kottaa' jedhan garuu kun akka Waaqayyo dabarsee harka keenyatti isaan kenne mallattoo waan nuu ta'uuf itti ol baana.' **11** Lamaan isaanii iyyuu qubata loltoota Filisxeemotaatti of argisiisan. Filisxeemonnis, "Kunool Ibroonni boolla itti dhokatan keessaa ba'aa jiru" jedhan. **12** Namoonni qubata Filisxeemota keessa jiranis, "Ol kottaa; waan tokko isinittti argisiisnaal!" jedhanii Yoonaataanii fi dargaggeessa mi'a lolaa isaanii batuuun, "Waaqayyo harka Israa'elootaatti dabarsee isaan kenneeraatiin na faana kottu" jedhe. **13** Yoonaataan harkaa fi miilla isaatiiin daa'imeel ob ba'e; dargaggeessi mi'a lolaa isaanii batuuun, "Waaqayyo harka Yoonaataaniiit barbadeeffaman; dargaggeessichi Yoonaataan wajjin tures isaa duukaa bu'ee isaan

fixe. **14** Yoonataanii fi namichi mi'a lolaa isaaf baatu sun rukuttaa jalqabaa sana keessatti lafa qotiyoo cimdi tokko oolchuu irattti Filisxeemota gara digdamaa ta'an aijeesan. **15** Qubata keessatti, lafa qotisaat keessatti fi saba giddutti naasuutu ta'e; loltooni qubata keessa turanii fi warri balaa buusan ni hollatan; laftis ni raafamte. Naasuun sunis naasuu Waaqa bira ergame ture. **16** Yeroo sana waardiyoonni Saa'ol kanneen biyya Beniyaam keessa Gibe'aa turan utuu loltooni sun karaa hundaan bittinnaa'anii ni argan. **17** Saa'ol namoota isa wajjin turaniin, "Mee loltoota lakkaa'atii nama nu keessa deeme ilaala" jedhe. Yommuu lakkaa'anittis Yoonataanii fi namichi mi'a lolaa isaaf baatu sun achi hin turre. **18** Saa'olis Ahiiyadhaan, "Mee taabota Waaqaas as fidi" jedhe. Yeroo sana taabonni sun Israa'eloota harka ture. **19** Utuu Saa'ol lubatti dubbachaa jiruu qubata Filisxeemota keessatti wacni guddachaa dhufue. Kanaafuu Saa'ol lubichaan, "Harka kee gad deebifadhu" jedhe. **20** Saa'olii fi namoonni isaaa wal ga'anii gara waraanaa deeman. Ixaanis utuu Filisxeemonni burjaaja'anii goraadee offi isaaniitti wal cicciruu argan. **21** Ibroonni duraan Filisxeemota wajjin turanii fi isaan wajjin gara qubata isaaniitti ol ba'an sun gara Israa'eloota warra Saa'olii fi Yoonataan wajjin turanii deebi'an. **22** Israa'eloonni biyya gaaraa Efrem keessatti dhokatanii turan yommuu akka Filisxeemonni baqachaa jiran dhaga'anitti, lolatti makamanii isaan ari'an. **23** Gaafas Waaqayyo Israa'elin ni baraare; lolli sunis Beet Aawwen darbee itti fufe. **24** Saa'ol, "Hamma galgalatti, hamma ani diinoto koo haaloo baafadhatti namni waa nyaatu kam iyyuu abaaramaa haa ta'u!" jedhee waan saba kakachiisee tureef gaafas namoonni Israa'el akka malee dhiphattanii turan. Kanaafuu loltoota keessaa namni tokko iyyuu waa afaaniini hin qabne. **25** Hoomaan waraanaa hundi bosona scene; dammis lafa ture. **26** Isaanis yeroo bosona seenanitti damma yaa'u argan; ta'us isaan waan kakaa sana sodaatanii namni tokko iyyuu harka isaa afaanitti hin geeffanne. **27** Yoonataan garuu akka abbaan isaa namoota kakaadhaan qabe hin dhageenyee ture; kanaafuu inni fiihee ulee qabatee ture sanaatiin dhaaba dammaa waraanee afaanii muuxate; jii isaan ni ifeef. **28** Ergasiis loltoota keessaa tokko, "Abbaan kee, 'Namni har'a waa nyaatu kam iyyuu abaaramaa haa ta'u'! jedhee cimsee hoomaa waraanaa kakaadhaan qabeera; namoonniis kanaaf gaggaban" jedhee isatti hime. **29** Yoonataan immooakkanaa jedhe; "Abbaan koo biyyatti rakkina uumeera. Yommuu ani damma kana irraa xinnoo afaanii qabetti jii koo akkamitti akka naaf ifeef baname mee ilaala. **30** Namoonni utuu boojuu diinota isaanii irraa fudhatan keessaa waa nyaatantiiakkam gaarii ture. Silaa Filisxeemonni ajjeefaman kana caalaa baay'atu ture mitii?" **31** Israa'eloonni gaafa sana erga Mikmaasii hamma Ayaaloonitti Filisxeemota dha'anii booddee akka malee dadhabanii turan. **32** Isaanis itti gaggabanii waan booji'an irattti lafa dha'anii hoolota, sangootaa fi jabboota lafatti qalatan; dhiiguma wajjinis nyaatan. **33** Isaan keessas namichi tokko, "Kunoo namoonni foon dhiiga wajjin nyaachuudhaan Waaqayyotti cubbuu hojjechaa jiru" jedhee Saa'olitti hime. Innis, "Isin seera cabsitaniirtu! Dhagaa guddaa isaa gangchalchaatiis as naa fidaa" jedhe. **34** Ergasiis, "Isin namoota gidduu faffaca'atii, 'Tokkoon tokkoon keessan sangaa fi hoolaa keessan fidaatii qalaa nyaadhaa; isin foon dhiiga isaa wajjin nyaachuudhaan Waaqayyotti cubbuu hin hojjetinaa' isaanii jedhaa" jedhe. Kanaafuu namni hundi halkan gaafasii sangaa isaa fidee achitti qale. **35** Saa'oliss iddoa aarsaa Waaqayyoof ijaare; waan kanas yeroo jalqabaatiif godhe. **36** Saa'ol, "Kottaa Filisxeemota duukaa buunee hamma lafti bar'i utti isaan saamnaa; nama tokko illee lubbuun hin hambifnu" jedhe.

Ixaanis, "Waan gaarii sitti fakkaate hunda godhi" jedhanii deebisan. Lubichi garuu, "Asumatti Waaqa gaafanna" jedhe. **37** Saa'olis, "Ani Filisxeemota duukaa bu'u? Ati dabarsitee harka Israa'elitti isaan ni kennita?" jedhee Waaqa gaafate. Waaqni garuu gaafa sana deebii hin kennine. **38** Kanaafuu Saa'ol akkana jedhe; "Hooggantoonni loltoota hundi as kottaa; cubbuu har'a hojjetame ifatti baafnaa. **39** Dhugaa Waaqayyo jiraataa isaa Israa'elin baraaru sanaa, yoo namni cubbuu kana hojjetee ilma koo Yoonataan illee ta'e inni du'u qaba." Garuu isaan keessa namni tokko iyyuu deebii isaaaf hin kennine. **40** Saa'olis Israa'eloota hundaan, "Isin achi dhaabadhaa; anii fi ilmi koo Yoonataan immoo as dhaabanna" jedhe. Namoonnis, "Waan gaarii sitti fakkaate godhi" jedhanii. **41** Ergasiis Saa'ol, "Deebii qajeelaa naa kenni" jedhee Waaqayyoon Waaqa Israa'el kadhate. Ixaanis Yoonataanii fi Saa'olitti ba'e; namoonnis bilisa ba'an. **42** Saa'olis, "Anaa fi ilma koo Yoonataan giddutti immoo ixaa buusaas" jedhe. Ixaan sunis Yoonataanii ba'e. **43** Saa'olis Yoonataanii, "Ati waan goote natti himi" jedhe. Yoonataanis, "Ani dhugumaan fiihee ulee kootiin damma xinnoo ishee muuxadheera. Egaa anii du'u qabaa?" jedhee isatti hime. **44** Saa'olis Yoonataanii, "Yoonataan, yoo ati dhugumaan du'u baatte Waaqni waan kanaa fi kan caalu iyyuu natti haa fidu" jedhe. **45** Namoonni garuu Saa'oliin akkana jedhan; "Yoonataan namni mo'anno guddaa kana Israa'elilf fide du'u qabaa? Kun gonkumaa hin ta'u! Dhugaa Waaqayyo jiraataa, rifeensi mataa isaa tokko illee lafa hin bu'u; inni gargaarsa Waaqatiin har'a waan kana godheeraati." Namoonni akkasiin Yoonataaninbaraaran; innis hin ajjeefamne. **46** Saa'olis Filisxeemota ari'u ni dhiise; isaanis gara biyya isaaniiitti dacha'an. **47** Saa'ol erga Israa'el irattti mootii ta'ee booddee diinota isaanii kanneen gama hundaan turan hunda jechuunis Mo'aabota, Amoonota, Edoomota, Mootota Zoobaa fi Filisxeemota lole. Lafa dhaqu hundattis isaan barbadeessa ture. **48** Gootummaadhaanis Amaaleqoota loolee mo'ate; Israa'elootas harka warra isaan saamanii jalaa baase. **49** Ilmaan Saa'ol Yoonataan, Yishwii fi Malkii-Shuwaa turan. Maqaan intallan isaa immoo isheehangafni Meerab, quisuu immoo Miikaal jedhamma ture. **50** Maqaan niitti isaa Ahiimoo' am jedhamma ture; isheenis intala Ahiima'az turte. Maqaan ajajaa waraana Saa'ol Abneer ilma Neeriti; Neer immoo obboleessa abbaa Saa'ol. **51** Qiish abbaa Saa'olii fi Neer abbaan Abneer ilmaan Abii'eel. **52** Bara jireeyna Saa'ol giutti waraana cimaatu Filisxeemota irattti adeemsifamaa ture; Saa'olis yommuu nama jabaayookaan goota tokko argutti offitti fudhatee akka isaa tajaajilu godhata ture.

15 Saamu'eelis Saa'oliin akkana jedhe; "Akka ati saba isaa Israa'el irattti mootii taatuuf akka anii si dibuu Waaqayyo na ergeera; kanaafuu atti amma dubbi Waaqayyo dhaga'i. **2** Waaqayyo Waan Hundumaa Danda'uakkana jedha: 'Waan isaan yeroo Israa'el Gibxii ba'etti karaa irattti isaaniiin mormuudhaan godhan sanaaf anii Amaaleqoota nan adaba. **3** Amma dhaqii Amaaleqoota dha'iitii waan kan isaanii ta'e hunda barbadeessi. Isaan hin hambisin; dhiirotaa fi dubartoonni, ijoolliee fi daa'imman, loonii fi hoolota, gaalawwanii fi harroota fixi.' **4** Kanaafuu Saa'ol iddo Xilaa'iim jedhamutti namoota walitti qabee lakkaa'e; isaanis loltoota lafoo kuma dhibba lamaa fi namoota Yihuudaa kuma kudhan turan. **5** Saa'olis gara magaalaa Amaaleqootaa dhagee sulula tokko keessa ripheetaa'e. **6** Innis Qeenotaan, "Akka anii Amaaleqoota wajjin isin hin balleessineef achi hiiqaa; isaan irraas fagaadhaa; isin yeroo Israa'eloonni hundi Gibxii ba'anitti waan gaarii isaanif gootaniirtuutii" jedhe. Kanaafuu Qeenonni Amaaleqoota irraa fagaatan. **7** Ergasiis

Saa'ol Hawiilaa hamma Shuuri kan ba'a Gibxiitti argamuutti Amaaleqoota dha'e. 8 Innis Agaag mooticha Amaaleqootaa utuma lubbuun jiruu booji'e; namoota isaa hundas guutumaan guutuutti goraadeen fixe. 9 Saa'olii fi loltoonni isaa garuu Agaagin, hoolotaa fi loon, jabboota coccoomoo xi xobbaallaawwan hoolaa, waan gaarii hundas ni hambisan. Isaan kana guutumaan guutuutti fixiuu fedhii isaanii hin turre; garuu waan tuffatamaa fi dadhabaa hunda guutumaan guutuutti barbadeessan. 10 Kana irratti dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara Saamu'el dhufe; 11 "Ani Saa'olin mootii gochuu kootti gaabbeera; inni sababii narraa garagaleef ajaja koo hin eegne." Saamu'elis akka malee dhiphatee halkan sana guutuu Waaqayyotti boo'aa bulle. 12 Saamu'elis ganama bariin ka'ee Saa'olin arguu deeme; ta'us, "Saa'ol gara Qarmeloos deemeera. Achittis erga soodduu yaadanno isaa dhaabatee booddee gara Gilgaalitti gad bu'eera" jedhamee itti himame. 13 Yeroo Saamu'el Saa'ol bira dhaqettis Saa'ol, "Waaqayyo si haa eebbisu! Ani ajaja Waaqayyoo egeera" jedhee. 14 Saamu'el garuu, "Yoos mar achuu hoolootaati fi barooduun sangootaa kan ani dhaga'u kun maali ree?" jedhee. 15 Saa'olis, "Loltootatu Amaaleqoota irraa booji'ee isaan fide; hoolotaa fi loon keessaa kanneen filatamoo ta'an Waaqayyo Waaqa keetiif aarsaa gochuuf hambansiiru; nu garuu kanneen hafan guutumaan guutuutti barbadeessineerra" jedhee deebise. 16 Saamu'elis Saa'oliin, "Afachu! Ani waan Waaqayyo eda halkan natti hime sittin himaa" jedhee. Saa'olis deebisee, "Natti himi" jedhee. 17 Saamu'elis akkana isaan jedhee; "Ati ija ofii keetii duratti xinnaa kan taatu iyyuu bulchaa gosa Israa'el hin taane? Waaqayyos Israa'el irratti mootii godhee si dibeera. 18 Innis, 'Dhaqittii Amaaleqoota cubbamoota sana guutumaan guutuutti barbadeessi; hamma isaan fixxuttis isaan waraani" jedhee si ergee ture. 19 Ati maalif Waaqayyof hin ajajamme ree? Maalif gaggabdee boojuu irratti lafa dhooftee fuula Waaqayyoo durattti waan hamaa hoijette?" 20 Saa'olis akkana jedhee deebisee; "Ani Waaqayyo ajajameera; gara Waaqayyo itti na erges dhaqeera. Ani Amaaleqoota guutumaan guutuutti barbadeessee mootii isaanii Agaagin fideera. 21 Loltoonni garuu Gilgaalitti Waaqayyo Waaqa keetiif aarsaa dhi'eessuuf jedhanii boojuu sana keessaa waan filatamaa Waaqaaf qulqlleeffame keessaa hoolotaa fi loon fudhatan." 22 Saamu'elis deebisee akkana jedhee: "Waaqayyo akka yeroo sagalee isaatifi ajajamanitti gammadu sana, aarsaa gubamuu fi qalmatti ni gammadaa? Ajajamuut aarsaa caala; dhaga'uunis cooma korbeessa hoolaa caala. 23 Fincilli akka cubbuu falfala hojjechuu ti; mata jabinnis akka hammina Waaqa tolfamaa waaqeffachuu ti. Waan ati dubbi Waaqayyoo tuffatteef, anis akka ati mootii hin taane si tuffadheera." 24 Saa'olis Saamu'elini akkana jedhee; "Ani cubbuu hojjedheera. Ani ajaja Waaqayyootii fi dubbi kee fudhachuu dideera. Ani waanan namoota sodaadheef isaanii ajajameera. 25 Ammas cubbuu koo naa dhiisittii akka ani Waaqayyof sagaduuf na wajjin deeb'i." 26 Saamu'el immoo, "Ani si wajjin hin deeb'i'u. Ati dubbi Waaqayyoo tuffatteerta; Waaqayyos saba Israa'el irratti mootii ta'uun kee tuffateera!" jedhee. 27 Akkuma Saamu'el deemuuf of irra garagaleenis Saa'ol handaara uffata isaa qabe; uffannii isaa ni tarso'e. 28 Saamu'elis akkana isaan jedhee; "Waaqayyo har'a mootummaa Israa'el sirraa tarsaasee olla kee kan si caalu tokkoof kenneera. 29 Innis ulfina Israa'el ta'e sun takkumaa hin sobu yookaan yaada isaa hin geeddar; akka yaada isaa hin geeddarreef inni nama miti." 30 Saa'ol immoo deebisee, "Ani cubbuu hojjedheera. Garuu fuula maanguddoota saba kootiiti fi fuula Israa'el duratti ulfina naa kenni; akka ani Waaqayyo Waaqa keetiif sagaduufis kottuu na wajjin deeb'i" jedhee. 31 Saamu'el

akkasiin Saa'ol wajjin deebi'e; Saa'olis Waaqayyoo sagade. 32 Saamu'elis, "Agaag mootii Amaaleqootaa sana as naa fidaa" jedhe. Agaagis, "Hadhaan du'aa dhugumaan narraa fagaateera" jedhee gammadaa gara isaa dhufe. 33 Saamu'el garuu, "Akkuma goraadeen kee dubartoota ilmoo malee hambise sana, haati kees dubartoota keessaa ilmoo malee hafti" jedhe. Saamu'elis Gilgaalitti fuula Waaqayyoo durattti Agaagin ciccire. 34 Ergasisiis Saamu'el gara Raamaa deeme; Saa'ol garuu gara mana ofii isaa, gara Gibe'aa Saa'olitti qajeele. 35 Saamu'el hamma gaafa du'eetti deebi'e Saa'olin hin argine; Saamu'el garuu Saa'ollii boo'aa ture. Waaqayyos Israa'el irratti Saa'olin mootii gochuu isatti ni gaabbe.

16 Waaqayyos Saamu'eliin akkana jedhe; "Saa'ol isa ani akka inni Israa'el irratti mootii hin taaneef tuffadhe sanaaf hamma yoomiitti boossa? Gaanfa keetti zaytii guuttagdhuiti deemi; ani gara Isseeyi nama Beetlihemmitti sin erga. Ani ilmaan isaa keessaa isa tokko akka mootii ta'uuf filadheeraatii." 2 Saamu'el garuu, "Ani akkamittin deemuu danda'a? Saa'ol yoo waan kana dhaga'e na ajjeesa" jedhe. Waaqayyo immoo akkana jedhe; "Goromsa tokko fudhachuu dhaqitii, 'Ani Waaqayyoo aarsaa dhi'eessuufin dhufe' jedhi. 3 Isseeyinis gara aarsaatti waami; ani waan ati gootu sitti argisiisa. Atis nama ani sitti argisiisu sana naa dibda." 4 Saamu'elis waan Waaqayyo isa ajaje godhe. Yommuu inni Beetlihem ga'etti maanguddoonni magaalaa sanaa hollachaa isaa simachuu dhufanii, "Ati naguma dhutfee?" jedhanii isaa gaafatan. 5 Saamu'elis deebisee, "Eeyye naguma; ani Waaqayyoo aarsaa dhi'eessuun dhufe. Isinis of qulqlleessaati na wajjin gara aarsaa kottaa" jedhe. Ergasisiis inni Isseeyi fi ilmaan isaa qulqlleessaati gara aarsaatti isaan waame. 6 Yeroo isaan achi ga'anittis Saamu'el Eliyaabin argee, "Dhugumaan namni Waaqayyo dibe as fuula Waaqayyoo dura dhaabateera" jedhee garaatti yaade. 7 Waaqayyo garuu Saamu'eliin, "Ani isa tuffadheeraatii bifaa isaa yookaan hojjaa isaa hin ilalaan. Waaqayyo waan namni ilalaan hin ilalaan. Namni bifaa ilala; Waaqayyo garuu waan garaa keessa jiru ilala" jedhe. 8 Isseeyis ergasiis Abiinaadaabin waameek aika inni fuula Saamu'el dura darbu godhe. Saamu'el garuu, "Waaqayyo isa kana hin filanne" jedhe. 9 Isseey akka Shamaan darbu godhe; Saamu'el garuu, "Waaqayyo isa kanas hin filanne" jedhe. 10 Isseey akka ilmaan isaa torbanuu fuula Saamu'el dura darban godhe; Saamu'el garuu, "Waaqayyo isaan kanneen hin filanne" jedhe. 11 Innis, "Ilmaan kee hundi kanneenumaa?" jedhee Isseeyin gaafate. Isseeyis, "Quxxisuu hunda isaanii tokko jira; inni garuu hoolota tiksaa jira" jedhe. Saamu'elis, "Nama itti ergitii isi fichiisi; nu hamma inni dhufutti hin teenyuutii" jedhe. 12 Kanaaf Isseeyi nama itti ergee isa fichiisi. Innis diimaa, nama iji isaa miidhaguu fi nama dhaabaa tolu ture. Waaqayyos, "Ka'i' issa dibi; inni ani filadhe isa kanaatii" jedhe. 13 Kanaafuu Saamu'el gaanfa zaytii fuudhee fuula obboloota isaa durattti isib; guyyaa sanaa jalqabee Hafuurri Waaqayyoo humnaan Daawit irra bu'e. Saamu'elis gara Raamaa deeme. 14 Hafuurri Waaqayyos Saa'ol irraa fagaate; hafuurri hamaan Waaqayyo biraa ergame immoo Saa'ol dhiphise. 15 Tajaajiltontooni Saa'ol akkana isaan jedhan; "Kunoo hafuurri hamaan Waaqa biraa ergamee si dhiphisaa jira. 16 Egaa gooftaan keenya akka isaan nama baganaa taphachuu danda'u barbaadaniif tajaajiltoota isaa warra fuula isaa dura jiran haajaju. Innis yommuu hafuurri hamaan sun Waaqa biraa sitti dhufu baganasa siif taphata; sittis nii wayyaa'a." 17 Kanaafuu Saa'ol tajaajiltoota isatiin, "Nama akka gaariitti baganaa taphachuu danda'u tokko barbaadaatii naa fidaa" jedhe. 18 Tajaajiltoota sana keessaa tokko, "Kunoo

ilma Isseey nama Beetlihem kan baganaa taphachuu beeku tokko ani argeera. Innis jagnaa fi loltuu dha. Nama dubbii beekuu fi miidhagaa dha. Waaqayyos isa wajjin jira” jedhee deebise. **19** Saa’olis Isseeyitti ergamoota ergee, “Ilma kee Daawit isa hoolota bira jiru sana naa ergi” jedhe. **20** Isseeyis harree tokko fidee buddeenea fi daadhii wayinii qalqalloo tokko itti fe’ee, ilmoo re’ee tokko wajjin ilma isaa Daawitin Saa’olif erge. **21** Daawit gara Saa’ol dhufee tajaajila isaa jalqabe. Saa’ol akka malee isa jaallate; Daawitis nama mi’ a lolaa isaaaf baatu ta’ e. **22** Saa’olis, “Akka inni na wajjin turee na tajaajiluu Daawitiif eeyyami; ani isatti gammadeeraatiil” jedhee Isseeyitti dhaame. **23** Yommuu hafuurri hamaan Waaqa biraa Saa’olitti dhufu hunda, Daawit baganaa isaa fudhatee taphata ture; Saa’olis boqonnaa argata; itti wayyaa’as ture. Hafuurri hamaan sunis isa dhiisee deemaute.

17 Yeroo sana Filisxeemonni lolaaf humna isaanii walitti qabatanii Yihuudaa keessatti Sookootti wal ga’an. Isaanis Sookootti fi Azeeqaa gidduu Efes Damiim keessa qubatan. **2** Saa’olii fi namoonni Israa’el immoo wal ga’aniil Sululu Elaa keessa qubatan; Filisxeemota waraanuufis hiriiran. **3** Filisxeemonni gaara tokko qabatan; Israa’eloonni immoo nulluu kaan qabatan; gidduu isaanii immoo sululatu ture. **4** Namichi beekamaan Gaatii dhufe kan maqaan isaa Gooliyaa jedhamu tokko qubata Filisxeemotaa keessaa gad ba’e. Hojjaan isaaas dhundhuma ja’aa fi taakkuu tokko ture. **5** Innis gonfoo naasii mataatti kaa atee qomee naasii kan saqili kuma shan ulfaatu uffata ture; **6** miilla isattis gambaallee naasii hidhatee gatiittii isatti eeboo baadhata ture. **7** Somaan eeboo isaa furdaa akka muka wayya dhooftuun wayyaa itti martuu ture; sibiilli eeboo isaaas saqili dhibba ja’ a ulfaata ture. Baattuu gaachana isaaas fuula isaa dura deema ture. **8** Gooliyadiis loltoota Israa’el kanneene waraanaaf hiriiranit iyyeeakkana jedhe; “Isin waraanaaf hiriirtiani ba’uun keessan maaliif? Ani nama Filisxeem, isin immoo tajajiltoota Saa’ol mitii? Ofii keessanii nama tokko filadhaatiin inni gara kootti gad haa bu’u. **9** Yoo inni na lolee na ajeesuu danda’e, nu isin jalatti bulla; yoo anii isaa mo’adhee isaa ajeesee garuu isin nu jalatti bultanii tajajiltoota keenya taatu.” **10** Filisxeemichis, “Ani har’ a Israa’eliin nian morkadha! Akka wal lolluuf nama tokko naa kennaa” jedhe. **11** Saa’olii fi Israa’eloonni hundi yommuu dubbii kana dhaga’anitti akka malee raafaman; ni sodaatanis. **12** Daawit ilma Isseeyi namicha Efraataa kan Beetlihem Yihuudaa sanaati. Isseeyis ilmaan saddeeti qaba ture; innis bara Saa’ol keessa nama dulloomee jaare ture. **13** Ilmaan Isseey hangafoonni sadan Saa’olin duukaa bu’aniil lafa waraanaa dhaqanii turan; maqaan isaanis inni hangafni Eliyaab, inni lammaffaan Abiinaadaab, inni sadfaan immoo Shamaa jedhamu ture. **14** Daawit quisutuu hunda isaanii ture. Isaan hangafoonni sadan Saa’olin duukaa bu’aniil deeman; **15** Daawit garuu hoolota abbaa isaa tiksuuuf jedhee Saa’ol biraa Beetlihemmitti deddeebi’aa ture. **16** Namichi Filisxeem sunis guyyaa afurtama ganama ganamaa fi galgala galgala dhufee isaanitti of mul’isa ture. **17** Isseey immoo ilma isaa Daawitiinakkana jedhe; “Akaayii kana irraa iifii tokkoo fi buddeenea kurnan kana fuudhiittii ariitiidhaan obboloota keettiif iddo qubata isaanitti geessi. **18** Baaduu kurnan kana immoo ajajaa kumaa isaanittiif geessi. Haala obboloomni kee keessa jiran ilaaliitii oduu isaanii fidii kottu. **19** Isaan Saa’olii fi namoota Israa’el wajjin Sululu Elaa keessatti Filisxeemota lolaa jiru.” **20** Daawitis tiksee biratti bushaayee dhiisee ganama barii ka’ee nyaata sana qabatee akkuma Isseey isaa ajajetti ka’ee qajeelle. Innis uttu loltooni dhaadachaa hiriiraan adda waraanaati yaa’aa jiranuu lafa qubataa ga’e. **21** Israa’elii fi Filisxeemonni

tarree tarreedhaan fuula walitti garagalfatan. **22** Daawitis mi’ a isaa eegduu mi’ aar biratti dhiisee gara adda waraanaatti fiigee obboloota isaa nagaa gaafate. **23** Utuma inni isaan wajjin haasa’aa jiruu, Gooliyaa jagnichi Filisxeem namichi Gaati sun hiriira Filisxeemotaa keessaa dubbiidhuma kanaan dura dubbachaa ture sana dubbate; Daawitis isa dhaga’e. **24** Israa’eloonni hundinuu yommuu namicha arganitti sodaa guddaadaan isa biraa baqatan. **25** Israa’eloonnis, “Isin akka namichi kun as deddeebi’aa jiru argituu? Inni dhugumaan Israa’eliin morkachuu dhufe. Mootiin nama isa ajeesuuuf qabeenya guddaa kenna. Intala isaa illee itti heerumsiisa; maatii abbaa isaaas akka Israa’el keessatti gibira hin gabbarre godha” waliin jechaa turan. **26** Daawit namoota isa bira dhadhabachaa turanii, “Nama namicha Filisxeem kana ajeesuu Israa’el irraa salphina kana fuudhuuf maaltu godhama? Filisxeemichi dhagna hin qabatin kun akka loltoota Waqa jiraataa doorsisuuf inni eenyuyu?” jedhee gaafate. **27** Namoonnis, “Wanni nama isa ajeesuuuf godhamu kanuma” jedhanlii dubbiidhuma duraan dubbachaa turan sana irra deebi’aniit itti himan. **28** Eliyaab hangafni Daawit inni jalqabaa Daawit namoota wajjin dubbachaa akka jiru yommuu argetti aaree gubateeakkana jedhe; “Ati maal gochuu as gad buute? Hoolota muraasa sana gammoojjii keessatti eenyuyti dhiiftee dhufte? Ani of tuulummaa keetti fi hammina garaa keetti nan beeka; ati waraana ilaaluu dhufteetii.” **29** Daawit immoo, “Ani amma maalin godhe? Ani dubbachuu illee hin danda’uu?” jedhe. **30** Ergasisi gara nama biraatti garagalee waanuma duraa sana gaafate; namoonnis akkuma jalqabatti deebisanii. **31** Wanni Daawit jechaa tures dhaga’amee Saa’ol qaqqabe; Saa’olis isaa waamsise. **32** Daawitis Saa’olii, “Sababii namicha Filisxeem kanaatiif namni tokko iyyuu abdii hin kutatin; ani garbichi kee dhaqee isaa waraanaa” jedhe. **33** Saa’olis Daawitiin, “Ati dhaqxee Filisxeemicha kana waraanuu hin dandeessu; ati ijoolleel dha; inni immoo ijoollummaa isatta jalqabee loluu ture” jedhe. **34** Daawit garuu Saa’oliiakkana jedhe; “Garbichi kee hoolota abbaa isaa tiksaa ture. Yeroo leenci yookaan amaakenni dhufee bushaayee keessaa tokko fudhatutti, **35** ani isaa faana fiigee dha’ee hoolaa sana afaan isattaan nan buuisan ture. Yoo inni natti gara gale immoo kokkee isaa qabeedha’ee isaa ajeesaa ture. **36** Ani garbichi kee leencaa fi amaakettaa ajeesee; Filisxeemichi dhagna hin qabatin kunis akkuma tokkoo isaanii ta’ a; inni loltoota Waqa jiraataa doorsiseeraati. **37** Waaqayyo inni irree leencaati fi irree amaaketaa jalaa na baase sun harka Filisxeemicha kanaa jalaas na baasa.” Saa’olis Daawitiin, “Dhaqi, Waaqayyo si wajjin haa ta’u” jedhe. **38** Ergasisi Saa’ol uffata lolaa kan ofii isaa Daawitiit uffise. Qomee sibiilaat itti uffisee gonfoo naasii mataa isatta kaa’eeef. **39** Daawitis sababii duraan itti fayyadamee hin beekeenf hidhadhee deemuu hin danda’u” jedhe. Kanaafuu of irraa baase. **40** Ergasisi ulee isaa harkatti qabatee dhagaa soofamaa shan lagaa filatee kliisii korjoo tikseetti naqate; furrisa isaaas harkatti qabatee gara Filisxeemichaati dhi’ate. **41** Namichi Filisxeem sunis namicha mi’ a lolaa isaaaf baatu of dura qajeelchee Daawitiit dhi’ate. **42** Innis Daawit ilaailee akka inni mucaa diimaa miidhagaa ta’ e hubatee isa tuffate. **43** Filisxeemichis, “Kan ati ulee qabattee natti dhufutu ani sareedhaa?” jedhee waaqota ofii isattaan Daawitiin abaare. **44** Akkasumas, “As kottu; ani foont kee allaattii samiittii fi bineensota bosonaatiif nan kennaa!” jedheen. **45** Kana irratti Daawit Filisxeemichaanakkana jedhe; “Ati kunoo goraaddee, eeboo fi bodee qabatee natti dhufta; ani garuu maqaan Waaqayyoo Waan Hunda Danda’uu, Waqa loltoota Israa’el kan

ati doorsifte sanaatiin sittin dhufa. **46** Har'a Waaqayyo dabarsee harka kootti si kenna; anis si ajeesee mataa kee sirraan kuta. Ani har'a reefa Filisxeemotaallaattii samiittii fi bineensota lafaatifi nan kenna; addunyaan hundis akka Israa'el keessa Waaqni jiru ni beeka. **47** Namoonni asitti walitti qabaman hundi akka Waaqayyo goraadee fi eeboodhaan nama hin baafne ni baru; sababii lolli kun kan Waaqayyo ta'eef inni dabarsee harka keenyatti isin kenna." **48** Yommuu Filisxeemichisa dha'uuf dhufettis Daawitisa loluuf fiigee adda waraanaa seene. **49** Harka isas koroojaa isessa kaa'ee dhagaa tokko fudhatee furrisaan darbatee adda Filisxeemichaa dha'e. Dhagaan sunis adda isaa keessa bade; Filisxeemichis addaan lafatti gombifame. **50** Daawit akkasiin furrisaa fi dhagaadhaan Filisxeemicha mo'ate; Daawit utuma goraadee of harkaa hin qabaatin Filisxeemicha dha'ee ajeese. **51** Daawit fiigee Filisxeemicha irra ejete. Goraadee Filisxeemichaas man'ee keessaa luqisee baafate. Erga isaa ajeesee booddees goraadee sanaan mataa issaa irraa kute. Filisxeemonni yommuu akka goonni isaanii du'e arganitti of irra garagalani baqatan. **52** Ergasiis namoonni Israa'elii fi namoonni Yihuudaa ka'anii dhaadachaa hamma balbala Gaatii fi karra Eqroonitti Filisxeemota ari'an. Reeefi Filisxeemotaas karaa Sha'arayiimitti geessu irratti hamma Gaatii fi Eqroonitti harca'e. **53** Israa'eloonni yommuu Filisxeemota ari'uun irraa deebi'anitti qubata isaanii saaman. **54** Daawitis mataa Filisxeemichaa fudhatee gara Yerusaalemitti fide; mi'lola Filisxeemichaas dunkaana offi isattti galgate. **55** Saa'ol yommuu akka Daawit Filisxeemicha loluuf deemu argettii, Abneer ajajaa waraana Israa'eliin, "Abneer, gurbaan kun ilma eenyuu ti?" jedhe. Abneeris, "Yaa Mootii, du'a kee ti ani hin beeku" jedhee deebise. **56** Mootichiis, "Egaa akka gurbaan kun ilma eenyuu ta'e iyyafadhuutti bira ga'" jedheen. **57** Akkuma Daawit Filisxeemicha ajeesee deebi'een, Abneer Daawitiit mataa Filisxeemichaa harkatti qabatee jiru fuula Saa'ol duratti dhi'eesse. **58** Saa'olis, "Gurbayyoo ati ilma eenyuu ti?" jedhee gaafate. Daawit immoo, "Ani ilma garbicha keetii ilma Isseeyi namicha Beetlihem sanaa ti" jedhee deebise.

18 Erga Daawit Saa'ol wajjin haasa'ee fixatee booddee, lubbuun Yoonaataan lubbuu Daawititti maxxante; Yoonaataanis akkuma lubbuu offi isattti isa jaallate. **2** Saa'olis gaafa sanaa jalqabee Daawitina offitti fudhate; akka inni gara mana abbaa isattti deebi'us hin eeyyamneef. **3** Yoonaataan sababii akka mataa isattti isa jaallateef Daawit wajjin kakuu seene. **4** Yoonaataanis qoloo uffatee ture of irraa baasee kittaa isaa, goraadee isaa, iddaa isattti fi sabbata isaa dabalee Daawitiif kenne. **5** Daawit iddo Saa'ol itti isaa erge hunda dhaqee ni milkaa' ture. Saa'olis namoota waraanaa irratti isa sadarkaa ol aanaa kenneef. Wanni kunis saba hundaa fi tajaajiltoota Saa'ol hunda gammachiise. **6** Dubartoonnis erga Daawit Filisxeemicha ajeesee booddee yommuu namoonni gara mana ofi isaaantiit deebi'anitti magaalawwan Israa'el hunda keessaa masiinqoo fi dibbee qabatanii faarfannaa gammachuutiin faarfachaa fi shuubbisaa Saa'ol mooticha simachuu ba'an. **7** Dubartoonni sunis wal jalaa qabanii: "Saa'ol kumaatama ajeese; Daawit immoo kuma kumaatamaa ajeese" jedhanii faarfatan. **8** Saa'ol akka malee aare; jechi kunis isa hin gammachiifne. Innis, "Isaan Daawitif kuma kumaatama kennan; anaa garuu kumaatama qofa kennan. Mootummaa fudhachuu malee maaaltu isa hafe?" jedhee yaade. **9** Gaafasii jalqabee Saa'ol ija hinaaffatiin Daawitilaala ture. **10** Guyyaa itti aanutti hafuurri hamaan Waaqa biraan humnaan Saa'olitti dhufa. Innis mana isaa keessatti raajii dubbachaa ture; Daawit immoo akkuma duraan godhu sana baganaa taphachaa ture. Saa'olis eebo harkatti qabatee ture; **11**

innis, "Ani Daawitin keenyanittan hodha" jedhee waan yaadeef eebo itti darbate. Daawit garuu yeroo lama isa duraa miliqe. **12** Saa'olis Daawitina sodaate; Waaqayyo Saa'olin dhiisee Daawit wajjin tureeti. **13** Kanaafuu Saa'ol Daawitina fuula ofi isaa duraa fageessee ajajaa cumaa isaa godhe; Daawit loottota hooggeane ni ba'a; ni galas ture. **14** Sababii Waaqayyo isaa wajjin tureef inni waan hoijetu hundumaan ni milkaa' ture. **15** Saa'olis yeroo akka inni milkaa' e argettii isaa ni sodaate. **16** Israa'elii fi Yihuudaan hundi garuu Daawitina ni jaallatan; inni fuula isaanii dura ni ba'a; ni galas tureeti. **17** Saa'olis Daawitiin, "Meerab intalli koo hangafti kunoo ti; ati jagnummaan lola Waaqayyo loli malee ani ishee sitti nan heerumsiisa" jedhe. Saa'ol, "Harki Filisxeemotaa isaa irratti haa ka'u malee ani harka koo isaa irratti hin kaasu" jedhee yaadaa tureeti. **18** Daawit garuu Saa'oliin, "Soddaa mootii ta'uuf uni eenyu? Maatiin koo yookaan gosti abbaa koo Israa'el keessatti maali?" jedhe. **19** Kanaafuu yommuu yeroon itti Meerab intalli Saa'ol Daawititti heerumtu dhi'aatetti isheen Adri'eel nama biyya Meeholaatitti heerumte. **20** Miikaal intalli Saa'olis Daawitina jaallattee ture; Saa'olis yeroo waa'ee kanaa dhaga'etti ni gammade. **21** Innis, "Akka isheen kiyyoo isatti taatuu fi akka harki Filisxeemotaa isaa argatuuf ani ishee isatti nan heerumsiisa" jedhee yaade. Kanaafuu Saa'ol Daawitiin, "Ati amma soddaa koo ta'uuf carraa lammaffaa qabda" jedhe. **22** Ergasiis Saa'ol, "Kunoo mootiin sitti gammada; tajaajiltooni isaa hundinuu si jaallatu; ati amma soddaa isaa ta'i' jedhaatii dhoksaadhaan Daawititti himaa" jedhee tajaajiltoota isaa ajaje. **23** Isaanis irra deebi'anii waan kana Daawititti himan; Daawit garuu, "Soddaa mootii ta'uun waanuma salphaa seetanii? Ani hiyyeessa; nama hamma kanatii beekamus miti" jedhe. **24** Tajaajiltooni Saa'ol waan Daawit jedhe isatti himan; **25** Saa'ol immoo, "Mootichi diinota isaa haaloo ba'uuf misaa Filisxeemotaa dhibba tokko malee gabbara biraa tokko illee sirraa hin barbaadu' jedhaatii Daawititti himaa" jedhe. Karoorri Saa'ol akka Daawit harka Filisxeemotaatti kufu ture. **26** Yommuu tajaajiltooni sun waan kana Daawititti himanitti, Daawit soddaa mootii ta'uuf ni gammade. Kanaafuu utuu yeroon isaa hin ga'in, **27** Daawitii fi namoonni isaa dhqanii Filisxeemota dhibba lama ajeesan. Daawitis soddaa mootii ta'uuf jedhee misaa Filisxeemota ajeefamanii hunda fidee mootichatti kenne. Kana irratti Saa'ol intalla isaa Miikaalin isatti heerumsiise. **28** Saa'ol yommuu akka Waaqayyo Daawit wajjin jiruu fi akka Miikaal isaa jaallate hubatetti, **29** ammas akka malee isaa sodaate; bara jireenyaa isaa kan hafe hundas diina isaa ta'ee jiraate. **30** Ajajioonni waraana Filisxeemotaa yeroo hedduu waraanaaf ni ba'u turan; yeroo isaan waraanaaf ba'an hundas Daawit qondaaltota Saa'ol kaan caalaa mo'annaargata ture; maqaan isaa baay'ee beekame.

19 Saa'ol ilma isaa Yoonaataanii fi tajaajiltoota hunda akka isaan Daawitina ajeesan ajaje. Yoonaataan garuu akka malee Daawitina jaallata ture; **2**akkana jedhees isaa akekkachiise; "Saa'ol abbaan koo karaa ittiin si ajeesu barbaadachaa jira. Bori ganama of eeggadhu; dhokadhuuichumaa turi. **3** Anis gad ba'ee abbaa koo wajjin dirree ati jirtu irra nan dhaabahad. Waa'ee kees isaa wajjin haasa'ee waan inni jedhe sitti hima." **4** Yoonaataanis akkana jedhee abbaa isaa Saa'olitti waa'ee Daawit waan gaarii dubbate; "Mootichi tajaajilaa isaa Daawititti yakka hin hoijetin; inni homaa si hin goone; wanni inni hoijetes faayidaa guddaa siif argamsiiseera. **5** Daawit lubbuu offi isattti yaaduu dhiisee Filisxeemicha ajeese. Waaqayyo Israa'el hundaaf mo'anna guddaa kenne; atis waan kana argitee gammaddeerta. Yoos ati maalif sababii malee isaa ajeesuudhaan nama yakka

hin qabne kan akka Daawititti yakka hoijetta ree?" **6** Saa'olis Yoonaataanin dhaggeeffatee, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, Daawit hin ajjeeefamu" jedhee kakate. **7** Kanaafuu Yoonaataan Daawitin waameen kana hunda itti hime. Saa'olittis isa fide; Daawitis akkuma duriitti Saa'ol dura dhaabate. **8** Ammas lollis ni ka'e; Daawitis dhaqee Filixemota lole. Innis humna guddaan isaan dha'e; isaanis isa duraa baqatan. **9** Garuu utuu Saa'ol eebooharkatti qabatee mana isaa taa'uu hafuu hamaan Waaqayyo biraa isatti dhufe. Utuu Daawit baganaa taphachaa jiruu, **10** Saa'ol eeboodhaan Daawitin keenyanitti hodhuu yaale; Daawit garuu duraa miliqe; Saa'olis eebooh sana keenyanitti fixe. Daawitis halkan sana baqatee jalaa ba'e. **11** Saa'ol akka isaan eeganii ganamaanisa aijeesanifl mana Daawititti namoota erge. Miikaal niitiin Daawit garuu, "Ati yoo halkan kana baqachuu baatte bori ni ajjeefamta" jettee akeekkachii. **12** Kanaafuu Miikaal foddaa keessaan Daawitin gad buufile; innis baqatee miliqe. **13** Ergasiis Miikaal faktik Waaqa tolfamiaa tokko fuuttee wayyaa itti uffiftee siree irra ciibsite; boraaati rifeensa re'eess mataa jala keeseseef. **14** Yeroo Saa'ol Daawitin qabsiisuuf namoota ergetti Miikaal, "Inni dhukkubsateera" jette. **15** Saa'ol akka isaan Daawitin ilaalanifi deebisee namoota ergee, "Akka ani isaa ajjeesuu sirree isattaan naa fidaa" isaanini jedhe. **16** Yeroo namoonni sun ol seenanitti fakkiin Waaqa tolfamiaa sun siree irra ciibsamee, rifeensi re'eess mataa jala kaa'meeff argame. **17** Saa'olis Miikaaliin, "Ati maalif akka diinni koo miliqif akkas na gowwoomsites?" jedhe. Miikaalis, "Isatu, 'Jalaa na miliqsi; yoo kanaa achii ani sin ajjeesaa' naan jedhe" jetteen. **18** Daawitis yeroo baqatee miliqetti Saamu'el bira Raamaa dhaqee waan Saa'ol isaa godhe hunda itti hime. Ergasiis innii fi Saamu'el gara Naayot dhaqanii achuma turan. **19** Saa'olittis, "Kunoo Daawit Naayot ishee Raamaa keessatti argamtu keessa jira" jedhanii himan. **20** Kanaafuu inni akka isaa qabaniif namoota itti erge. Isaan garuu yeroo garee raajota raajii dubbatanii kan Saamu'el hoogganaa isaanii ta'ee achi dhaabachaa ture tokko arganitti Hafuurri Waaqaa namoota Saa'ol irra bu'ee isaanis akkasuma raajii dubbatan. **21** Saa'ol yommuu waan kana dhaga'etti namoota biraa erge; isaanis akkasuma raajii dubbatan. Saa'ol amnas yeroo sadaffaa namoota erge; isaanis akkasuma raajii dubbatan. **22** Dhumaal irratti inni ofuma isaatii ka'ee Raamaa dhaqe; boolla bishaanii guddaa Seekuutti argamu bira ga'ee, "Saamu'elii fi Daawit eessa jiru?" jedhee gaafate. Namni tokkos, "Isaan Naayot ishee Raamaa keessa jirtu keessa jiru" jedheen. **23** Kanaafuu Saa'ol gara Naayot ishee Raamaa keessa jirtu sanaa dhaqe. Garuu Hafuurri Waaqaa isaa irra bu'e; innis hamma Nawaat ga'utti raajii dubbachaa deeme. **24** Wayyaa isaaas of irraa baasee fuula Saamu'el duratti raajii dubbate. Innis halkanii fi guyyaa sana guutuu qullaa isaa ciise. Sababiin namoonni, "Saa'olis raajota keessaa tokkoodhaa?" jedhaniif kanuma.

20 Daawitis Naayot ishee Raamaa keessatti argamtu baqatee Yoonaataan bira deeme, "Ani maalin godhe? Yakki koos maaal? Cubbuun ani fuula abbaa keetii duratti hoijedhee inni na ajjeesuu barbaaduuf kami?" jedhee gaafate. **2** Yoonaataanis deebisee, "Kun gonkumaa hin ta'u; ati hin ajjeeefamt! Abbaan koo waan xinnaas ta'u waan guddaa utuu na wajjin hin mari'atin hin hoijetu. Yoos abbaan koo akkam waan kana na dhoksa ree? Wanni kun akkas miti!" jedhe. **3** Daawit garuuakkana jedhee kakate; "Akka ani fuula kee duratti fudhatama argadhe abbaan kee siiriitti beeka; kanaafuu inni, 'Yoonaataan waan gadduuf akka waan kana beeku hin godhinaa' jedheera. Garuu dhugaa Waaqayyo jiraataa ti; du'a kee ti; anaa fi du'a giddu tarkaanfii

tokko qofatu jira." **4** Yoonaataanis Daawitii, "Waan ati akka ani siif godhu barbaaddu hunda siifin godha" jedhe. **5** Kanaafuu Daawit akkana jedhe; "Bor Ayyaana Baattii ti; anis mootii wajjin maaddiitti dhi'aachuu qaba; garuu akka ani dhaqee hamma galgala iftaaniiiti ala dhokadhu naa eeyyami. **6** Yoo abbaan kee na barbaadee na dhabe, 'Daawit waan aarsaan wagga sababii maatii isaa guutuutiif achitti dhi'eeffamaa jiruuf akka ariitiidhaan gara Beetlihem magaalaa ofii isaa dhaquuf cimsee eeyyama na gaafatee jira' jedhiin. **7** Yoo inni, 'Haa ta'u' jedhe, garbichi kee ooleera; yoo inni aare garuu akka inni hammina natti yaade hubachuu dandeessa. **8** Ati garuu garbicha keetif garaa laafi. Ati fi garbichi kee fuula Waaqayyo duratti kakuu galtaniirtutti. Yoo ani yakka qabaadhe attuu na aijeesi! Maalif dabarsitee abbaa keetti na kennita?" **9** Yoonaataanis, "Wanni kun sirraa haa fagaatu! Ani utuu akka abbaan koo si miidhhuu barbaade beekee silaa sitti hin himun turee?" jedhe. **10** Daawitis, "Yoo abbaan kee dheeekkamsaan siif deebisee eenuytu natti hima?" jedhee gaafate. **11** Yoonaataan, "Kottu alatti baanaa" jedhe. Kanaafuu isaan lamaanuu walii wajjin deeman. **12** Kana irratti Yoonaataan Daawitii akkana jedhe; "Ani Waaqayyo Waaqa Israa'eliin nan kakadha; dhugumaan iftaan yoona yaada abbaa koo nan ilaala! Yoo inni yaada tolaa siif qabaate ani dhaamsa sitti ergeen si beeksisa. **13** Garuu yoo abbaan koo si miidhhuu barbaadee ani immoo si beeksisee nagaadhaan si erguu baadhe, Waaqayyo Yoonaataanis haa adabu; waan caalus itti haa fidu. Waaqayyo akkuma abbaa koo wajjin ta'e sana si wajjinis haa ta'u. **14** Akka ani hin ajjeefamneef ati gara laafina hin geeddarameen kan akka gara laafina Waaqayyo sana bara jireenyaa kooti keessa na argisiisi. **15** Yeroo Waaqayyo diinota Daawit lafa irraa barbaadeessutti illee gara laafinni kee maatii koo irraa hin citin." **16** Kanaafuu Yoonaataan, "Waaqayyo diinota Daawit itti gaafatamtoota haa godhu" jedhee mana Daawit wajjin kakuu seene. **17** Yoonaataan sababii akkuma lubbuu ofii isatti Daawit jaallateef akka inni amma illee isaa kakatu godhe. **18** Yoonaataanis Daawitii akkana jedhe: "Bori Guyyaa Ayyaana Baattii ti. Sababii iddoon ati teessu sun duwwaa ta'uuf akka ati hin jirre ni beekama. **19** Iftaan galgala iddooyeroo rakkini kun jalqabetti itti dhokatte sana dhaqitiidhaga Ezeel bira turi. **20** Ani akka nama waan tokkotti xiyyeefatee darbatuutti xiyya sadii naannoo dhagaa sanaatti nan darbadha. **21** Ergasiis gurbaa tokko ergee, 'Dhaqitiidhaga xiyya barbaadi' nan jedha. Yoo ani, 'Ilaa, xiyyi siin garana jira; as fid' jedheen, dhugaa Waaqayyo jiraataa, ati homaa hin taatuutii kottu; balaan tokko iyyuu hin jiru. **22** Yoo ani gurbichaan, 'Ilaa, xiyyi siin garas jira' jedhee garuu waan Waaqayyo akka ati deemuut barbaadeef deemuut qabda. **23** Waa'ee waan anaa fi ati mari'anne sanaa akka Waaqayyo barabaraan anaa fi si gidduutti dhuga ba'aa ta'e yaadaduhu." **24** Kanaafuu Daawit ala dhokate; yeroo Guyyaan Ayyaana Baattii ga'ettis mootichi waa nyaachuu taa'e. **25** Innis akkuma amala isaa keenyan manaa bira taa'e; Yoonaataan fuiilee isaa, Abneer immoo Saa'ol cina taa'e; iddoon Daawit garuu duwwaa ture. **26** Saa'ol gaafas homaa hin dubbanne; inni, "Wanni akka seeraatti isa xureessu tokko Daawitii dhufuu hin oolu; inni dhugumaanuu xuraa'aa dha" jedhee yaadada tureeti. **27** Garuu guyyaa itti aanu jechuunis ji'a sana keessaa guyyaa lammaffaatti iddoon Daawit ammas duwwaa ture. Kana irratti Saa'ol ilma isaa Yoonaataanii, "Ilmi Isseey sun maaliif kaleessas har'as nyaataaf hin dhufin?" jedhe. **28** Yoonaataanis akkana jedhee deebise; "Daawit gara Beetlihem deemuuf jedhee jabeesee eeyyama na gaafate. **29** Innis, 'Sababii maatiin keenya magaalaa sana keessatti aarsaa dhi'eessaa jiruu fi sababii obboleessi koo akka Waaqayyo jiraataa ti; du'a kee ti; anaa fi du'a giddu tarkaanfii

ani achitti argamuuf na ajajeef nan dhaqa. Yoo ani fuula kee duratti fudhatama argadhee jiraadhe akka ani obboloota koo ilaaluu dhaquuf naa eeyyami' jedhe. Wanni inni utuu maaddii mootichaatti hin dhi'aatin hafeefis kanuma." **30** Saa'olis akka malee Yoonaataanitii aareeakkana jedheen; "Ati yaa ilma dubartii micciiramtuu fi finciltuu sanaa! Akka ati ilma Isseey kan si'i fi haadha si deeseeq qaaniitaa'e sanaaf tumsite ani hin beekuu?" **31** Hamma ilmi Isseey lafa irra jirutti atis mootummaan kees jabaattanii hin dhaabattan. Kanaafuu amma nama itti ergiitii gara koo fichisiisi; inni du'u qabaatii!" **32** Yoonaataanis, "Inni maaliif aijeefama? Maaliif godhe?" jedhee abbaa isaa Saa'olin gaafate. **33** Saa'ol garuu isa aijeesuudhaaf eeboo itti darbate. Kanaafuu Yoonaataan akka abbaan isaa Daawitin aijeesuuf kutate beeke. **34** Yoonaataanis akka malee aaree maaddii irraa ka'e; innis sababii hojji qaanii kan abbaan isaa Daawittitu hujjet sanaan gaddeef bultii lammaffaa j'ia sanaatti homaa hin nyaaenne. **35** Yoonaataan ganama barii Daawitin wal arguuf gad ba'e. Gurbaan xiinnaan tokkos isaa wajjin ture. **36** Innis gurbaan sanaan, "Fiigitiit xiyya ani darbadhu sana barbaadi" jedhe. Akkuma gurbaan sun fiigeen Yoonaataan isaa duubaan xiyya darbate. **37** Yeroo gurbichi iddooyi xiyyi Yoonaataan bu'e sana ga'etti, Yoonaataan isaa waamee, "Xiyyi siin achi jira mitii?" jedhe. **38** Ergasiis, "Ariifadhu! Dafiitii deemi! Hin dhaabatin!" jedhee itti iyye; gurbichis xiyya sana fuudhee gara gooftaa isaafti deebi'e. **39** Gurbaan sun waa'ee waan kana hundaa waan tokko illee hin beekne; Yoonaataanii fi Daawit qofatu beeka ture. **40** Ergasiis Yoonaataan mi'a isaa kan lolaa gurbichatti kennee, "Fuudhiitii gara magalaalatti deebi'i" jedheen. **41** Erga gurbichi deemeem boodee Daawit karaa kibba dhagaan sanaatti ka'e yeroo sadii gad jedhee fuula Yoonaataan duratti addaan lafatti gombifacie. Ergasiis isaan wal dhungatanii walitti boo'an; Daawit garuu caalaa boo'e. **42** Yoonaataanis Daawitiin, "Anaa fi si gidduutti, sanyii koo fi sanyii kee gidduutti Waaqayyo bara bараан dhugaa baatuu dha' walii jennee akka firummaan keenya jabaatee dhaabatuuf maqaa Waaqayyootiin walii kakanneerraati nagaan deemi" jedhe. Ergasiis Daawit ka'e qajjele. Yoonaataanis gara magalaalatti deebi'e.

21 Daawit gara magalaalaa Noob Abiimelek lubicha bira dhaqe. Ahiimelekis yeroo isaa argetti hollatee, "Ati maaliif kophaa kee deemta? Maaliif namni tokko illee si wajjin hin jirru?" jedhee gaafate. **2** Daawitis Ahiimelek lubichaanakkana jedhe; "Mootichi, 'Namni tokko iyyuu waa'ee ergama keetiitii fi qajjeefama keetii beekuu hin qabu' jedhee na ajajeera. Namoota koo immoo akka isaan iddooytokkotti na eegan itti himeera. **3** Egaa isin maal of harkaa qabdu? Buddeena shan yookaan waanuma argachuu dandeessan naa kennaa." **4** Lubichi garuu Daawitiin, "Ani buddeena namni kam iyyuu nyaachuu danda'u asii hin qabu; ta'us buddeenni qulqullaa'an namoonni dubartii bira hin ga'in qofti nyaachuu danda'an as jira" jedhe. **5** Daawitis, "Dhugumaan akkuma yeroo ani ba'u hunda ta'aa ture sana dubartoorni nurraa dhowwamaniiru. Ergama qulqulluu hin ta'in irratti iyyuu mi'i dargaggoottaa qulqulluu dha. Har'a immoo hammam caalaatti haa qulqullaa'uun reel!" jedhee deebise. **6** Kanaafuu lubichi buddeena qulqulleepfame sana isaafti kenne; buddeena ilaalchaa kan gaafas buddeena ho'aadhaan iddooy buufamuuf fuula Waaqayyoo duraa fuudhame sana malee buddeenni bira achi hin turreetii. **7** Gaafasis tajaajiltoota Saa'ol keessaa tokko akka fuula Waaqayyoo dura turu dirqisiifamee ture; innis Doo'eeg namicha Edoom, itti gaafatamaa tilksee Saa'ol ture. **8** Daawitis, "Ati eebooyookaan goraadee asii hin qabduu? Ani sababii hojjiin mootichaariaifachiisa ta'eef goraadee yookaan mi'a lolaa tokko

illee hin fidannee?" jedhee Ahiimelekin gaafate. **9** Lubichis deebiseeakkana jedhe; "Goraadeen Gooliyaad Filisxeemichaa kan ati Sulula Elaa keessatti aijeefta sanaa as jira; innis huccuudhaan maramee dirataan duuba jira. Yoo barbaadde fudhadhu; isa malee goraadeen biraa as hin jiru" jedheen. Daawitis, "Kan akka isaa hin jirutti naa kenni" jedhe. **10** Daawit gaafas Saa'ol duraa baqatee gara Aakiish mooticha Gaati dhage. **11** Tajaajiltooni Aakiish garuu, "Daawit kun mooticha biyyattii mitii?" Inni kan isaan: "Saa'ol kumaatama aijeeese; Daawit immoo kuma kumaatama aijeeese' jedhanii faarfatanii sirbanii sana mitii?" **12** Daawitis waan kana garaatti qabatee Aakiish mooticha Gaati akka malee sodaate. **13** Kanaafuu fuula isaanii duratti akka waan maraatee ta'e; utuma harka isaanii keessa jiruu cufaa karraa hooqee areeda isaa irra gorora yaasee akka nama maraatee of godhe. **14** Aakiishis tajaajiltoota isaaftiakkana jedhe; "Mee namicha kana ilalaal! Inni maraatuu dhal! Maaliif gara koo isaa fiddan? **15** Akka inni fuula koo durattiakkana ta'uuf isaa as fiduu keessanani nama maraatee dhabeetii? Namichi kun mana koo dhufuu qabaa?"

22 Daawit Gaatii ka'e gara holqa Adulaamitti baqate. Obboleonni isaafti fi maatiin abbaa isaa hundi yeroo waan kana dhaga'anitti gara isaa dhaqan. **2** Namoonni rakkatan hundi yookaan kannene gatiin irra jiru hundi fi warri of jibban hundi isaa biratti wal ga'an; innis hoogganaa isaanii ta'e. Namoonni isaa wajjin turanis gara dhibba afurii ti. **3** Daawit achii ka'e Miisphaa ishee biyya Mo'aabitti argamtuu dhagee mooticha Mo'aabiin, "Hamma ani waan Waaqni naaf godhu beekutti akka abbaan koo fi haati koo dhufanii si bira jiraatan ni eeyyamtaa?" jedhe. **4** Innis mootii Mo'aab biratti isaan dhiise; isaanis yeroo Daawit iddooy da'anno keessa turetti mooticha bira jiraatan. **5** Ta'us Gaad raajichi Daawitiin, "Da'anno keessa hin turin. Biyya Yihuudaatti galii" jedhe. Kanaafuu Daawit achii ba'e bosona Heretei seeene. **6** Saa'ol akka Daawitiin fi namoonni isaa argaman dhaga'e. Saa'olis eebooyookaan gaara Gibe'aa irra muka tamirii jala taa'aa ture. Qondaaltonni isaa hundinuu isaa bira dhaabachaa turan. **7** Saa'olis akkana isaanii jedhe; "Yaa namoota Beniyaaam dhaga'aa! Dhugumaan ilmi Isseey lafa qotisaati fi iddooy dhaabaa wayinii hunda keessanii ni kennaa? Hunda keessanis ajajjuuwwan kumaatii fi ajajjuuwwan dhibbaa ni godhaa?" **8** Sababiini isin hundi natti malattanii kanaa? Yeroo ilmi koo ilma Isseey wajjin kakuu galutti namni tokko iyyuu natti hin himu. Isin keessaa namni tokko iyyuu dhimma koo hin qabu yookaan akka ilmi koo akka inni akkuma har'a gochaa jiru kana akka tajaajilaan koo riphee na eeggatuu isaa natti kakaasuu isin keessaa namni tokko iyyuu natti hin himu." **9** Garuu Doo'eeg Edoomichi kan qondaaltoota Saa'ol wajjin dhaabachaa ture sunakkana jedhee deebise; "Ani ilma Isseey isaa gara Noob Ahiimelek ilma Ahiixub bira dhufuu nan arge. **10** Ahiimelekis Waaqayyoon isaafti kadhate; akkasumas galaa fi goraadee Gooliyaad Filisxeemichaa kennief." **11** Kana irratti mootichi Ahiimelek lubicha ilma Ahiixubbitiin nama ergee isaa fi maatiin abbaa isaa kannene Noobitti luboota turan hunda waamsise; isaanis gara mootichaah dhufan. **12** Saa'olis, "Yaa ilma Ahiixub dhaga'" jedhe. Innis, "Yaa gooftaa, ani kunoo ti" jedhee deebise. **13** Saa'olis akkana isaan jedhe; "Ati maaliif buddeena fi goraadee kenniteeffi Waaqa kadhachuu fidihaan akka inni natti fincileeakkuma har'a gochaa jiru kana riphee na eeggatu isaa gootee ilma Isseey wajjin natti malatte?" **14** Ahiimelekis deebisee mootichaahakkana jedhe; "Dhirsii intala mootichaah, ajajaa loltoota si eeganiitii fi namni mana kee keessatti akka malee kabajamu tajaajiltoota kee hunda keessaa amanamaan

akka Daawit eenyu? **15** Waaqa isaaaf kadhachuu koo har'a guyyaa jalqabaati? Miti! Mootichi garbicha kee yookaan maatii abbaa isaa keessaa nama tokko illee yakammaa hin godhin; garbichi kee waa'ee waan kana hundaa homaa hin beekutii." **16** Mootichi garuu, "Yaa Ahiimelek, dhugumaan ati ni duuta; atis, maatiin abbaa keetii hundinius ni duutu" jedhe. **17** Ergasiis mootichi waardiyoota isa bira turaniin, "Sababii luboorni Waaqayyoo kunneen Daawitiif turnsaniif, itti garagalaattiisaan fixaa. Isaan akka inni baqachaa ture ni beeku; ta'us natti hin himne" jedhe. Qondaaltonni mootichaa garuu luboota Waaqayyoo dha'uudhaaf harka isaanii ol fudhachuu hin feene. **18** Mootichis, "Itti garagalitii luboota fixi" jedhee Doo'eeg Edoomicha ajaje. Kanaafuu Doo'eeg Edoomichi itti garagalee isaan dha'e. Inni gaafas luboota dirata quincee talbab irraa hoijetame uffatan saddeettamii shan fixe. **19** Noob magaalaa lubootaa, dhiirotaa fi dubartoota ishee, joollee fi daa'imman ishee, loon, harrootaa fi hoolota ishee goraadeedhaan barbaedesse. **20** Garuu Abiyaataar ilmi Ahiimelek ilma Ahiixbu sun miliqeey gara Daawititti baqate. **21** Innis akka Saa'ol luboota Waaqayyoo fixe Daawititti hime. **22** Daawitis Abiyaataariinakkana jedhe; "Ani gaafas yeroo Doo'eeg Edoomichi achi turetti akka inni dhugumaan Saa'olitti odeessa beekeera. Badiisa maatii abbaa keetii hundaaf anatu gaafatama. **23** Ana wajjin turi; hin sodaatin; namni lubbuu kee barbaadu, lubbuu koos ni barbaada. Ati na wajjin nagumaan jiraatta."

23 Daawit yommuu, "Kunoo, Filisxeemonni Qeyilaatti waraana bananii oobdii saamaa jiru" jedhanii itti himanitti, **2** "Ani dhaqee Filisxeemota kanneen waraanuu?" jedhee Waaqayyoona gaafate. Waaqayyo, "Dhaqii Filisxeemota waraaniitii Qeyilaala baaar" jedhee deebiseef. **3** Namoonni Daawit garuu, "Nu as Yihuudaa keessatti iyuu sodaachaa jirra. Yoo loltoota Filisxeemota waraanuu Qeyilaala dhaqne immoo hammam haa sodaannu!" jedhaniin. **4** Daawit ammas deebi'ee Waaqayyoona gaafate; Waaqayyo, "Qeyilaatti gad bu'i; ani Filisxeemota dabarsee harka keetti nan kennaaati" jedhee deebiseef. **5** Kanaafuu Daawitii fi namoonni isaa Qeyilaala dhaqanii Filisxeemota waraanani horii isaanii booji'an. Daawit miidhaa guddaa Filisxeemotati fidee akkasiin saba Qeyilaala baaare. **6** Abiyaataar ilmi Ahiimelek sunis yeroo gara Qeyilaala gara Daawitittii baqatteti dirata fudhatee dhufe. **7** Akka Daawit Qeyilaala dhaqee Saa'olitti himan; innis, "Waan Daawit magaalaa karraa fi danqaraa qabdu keessa seenuudhaan ofitti cufeef Waaqni isaa dabarsee natti kenneera" jedhe. **8** Saa'olis akka isaan Qeyilaatti gad bu'anii Daawitii fi namoota isaa marsaniif jedhee loltoota isaa hunda duulaaf walitti waammate. **9** Daawitis yeroo akka Saa'ol hammina isatti yaade beeketti Abiyaataar lubichaan, "Dirata sana as fid" jedhe. **10** Ergasiis Daawit akkana jedhe; "Yaa Waaqayyo, Waaqa Israa'el akka Saa'ol gara Qeyilaala dhufee sababii kootiif jedhee magaalattii barbadeessuuf karoofrate garbichi kee dhugumaan dhaga'eera. **11** Jiraattonni Qeyilaala isatti dabarsanii na kennuu? Akkuma garbichi kee dhaga'e sana Saa'ol ni dhufaa? Yaa Waaqayyo Waaqa Israa'el mee garbichi keetti himi." Waaqayyo, "Eeyyee inni ni dhufa" jedhe. **12** Daawit ammas, "Jiraattonni Qeyilaala anaa fi namoota koo dabarsanii Saa'olitti ni kennuu?" jedhee gaafate. Waaqayyo, "Eeyyee isin kennu" jedhe. **13** Kanaafuu Daawitii fi namoonni isaa kanneen gara dhibba ja'a ta'an Qeyilaadhaa ka'anii gara dhaquu danda'an hunda dhaqan. Saa'olis yommuu akka Daawit Qeyilaala keessaa baqate dhaga'etti achi hin dhaqne. **14** Daawitis da'annoowwan gammoojji keessaati fi gaarran Gammoojji Ziif keessa ture. Saa'olis guyyuma guyyaan isa barbaadaa ture; Waaqni garuu dabarsee harka isaaati Daawit hin kennine. **15** Daawit uttu

Gammoojji Ziif keessa iddo Hooreshaa jedhamu tokko jiruu akka Saa'ol isa aijeesuuf dhufe beeke. **16** Yoonaataan ilmi Saa'olis Daawit bira Hooreshaa dhaqe; maqaa Waaqaatiiniis isa jajjabeesse. **17** Innis, "Hin sodaatin; abbaan koo Saa'ol harkumaanuu si hin tuqu. Ati mootii Israa'el taata; ani immoo itti aanaa kee nan ta'a. Abbaan koo Saa'ol iyuu waan kana ni beeka" jedheen. **18** Isaan lamaanuu fuula Waaqayyoo duratti kakuu walii galan. Ergasiis Yoonaataan mana ofii isaatti gale; Daawit immoo Hooreshaatti hafe. **19** Namoonni Ziif gara Gibe'aa gara Saa'ol dhaqaniiakkana jedhan; "Daawit kibba Yasemooni gaara Hakiila irrada'annoowwan Hooreshaa keessa dhokatee gidduu keenya jira mitti? **20** Yaa mootii, ati gaafa dhufuu feete kottu; nu isaa dabarsinee sitti ni kennina." **21** Saa'olis deebiseeakkana jedhe; "Waan isin naa yaaddaniif Waaqayyo isin haa eebbisu. **22** Dhaqatii ittuma fusfaa qophaa'aa. Iddoo Daawit yeroo baay'ee dhaquu fi nama achitti isaa argu illee hubadhaa. Akka inni nama daba hoijetu ta'e natti himaniiru. **23** Iddoo inni itti dhokatu humdumaa barbaadaatti odoo mirkanaa'aa fidaa kottaa. Ergasiis ani isin wajjin nan deema; yoo inni naannoo sana jiraate ani kumaatama Yihuudaa hunda keessa barbaadee isa naa arga." **24** Kanaafuu isaan ka'anii Saa'ol dursanii Ziif dhaqan. Daawitii fi namoonni isaa gama kibba Yasemooni Gammoojji Maa'on kan Arabbaatti argamtu keessa turan. **25** Saa'olii fi namoonni isaa Daawit barbaaduu jalqaban; Daawitis yommuu waan kana itti himanitti gara kattaaati gad bu'ee Gammoojji Maa'on keessa ture. Saa'olis yeroo waan kana dhaga'etti Daawitii ari'uuf Gammoojji Maa'on seene. **26** Saa'ol gaara gubbaa karaa tokkoon deemaa ture; Daawitii fi namoonni isaa immoo Saa'ol duraa baqachuuf jedhanii ariifachaa tulluu sana irra karaa kaaniin deeman. Yeroo Saa'olii fi namoonni isaa itti dhi'aataniif Daawitii fi namoota isaa qabachuu ga'anitti, **27** ergamaan tokko gara Saa'ol dhufee, "Dafitii kottu! Filisxeemonni biyyattii weeraranii jiruutii" jedhe. **28** Saa'olis Daawitii ari'uudhiisee Filisxeemotatti gara gale. Kanaafuu iddoon sun, "Kattaa gargar ba'umsaa" jedhame. **29** Daawitis achii deemee da'annoowwan Een Gaadii keessa jiraate.

24 Erga Saa'ol Filisxeemota ari'uudhiisee deebi'ee booddee, "Daawit Gammoojji Een Gaad keessa jira" jedhanii isatti himan. **2** Kana irratti Saa'ol guutummaa Israa'el keessaa namoota filatamoo kuma sadii fudhatee Daawitii fi namoota isaa barbaacha gara Kattaa Re'oota diidaa dhaqe. **3** Saa'olis gara dallaa hoolotaa kan karaa cinaa sanaa dhufe; holqa tokkotu achi ture; Saa'olis gad taa'uuf achi seene. Daawitii fi namoonni isaa holquma sana keessa achi fagaatanii turan. **4** Namoonni Daawitis, "Guyaan Waaqayyo, 'Ani akka ati akkuma feete isaa gootuup diina kee dabarsee harka keetti naa kennu' jedhee waa'ee isaa sitti hime sun har'a" isaan jedhan. Daawitis lafa irra loo'ee uttu hin beekamin fiixee wayyaa Saa'ol irraa kute. **5** Kana booddee Daawit waan fiixee wayyaa Saa'ol kuteef ni gaabbe. **6** Namoota isatiiniis, "Gooftaa koo kan Waaqayyo dibetti waan akkasi gochuu yookaan harka koo isatti ol kaafachuu irraa Waaqayyo na haa oolchu; inni dibamaa Waaqayyootii" jedhe. **7** Daawitis dubbi kanaan namoota isaa ifatee akka isaan Saa'olin hin tuqne godhe. Saa'olis holqa sana keessaa ba'ee qajeele. **8** Ergasiis Daawit holqa sana keessaa ba'ee, "Yaa goftaa koo mootii" jedhee Saa'olin waame. Yeroo Saa'ol of irra garagalee ilaletti Daawit gad jedhee, addaan lafatti gombifamee sagade. **9** Innis Saa'oliinakkana jedhe; "Ati maaliif dubbi namoonni, 'Daawit si miidhuu barbaada' jedhan dhageessa?" **10** Akka Waaqayyo holqa kana keessatti dabarsee harka kootti si kenne har'a ijuma keettiin argiteerta. Namoonni tokko tokko akka ani si aijeesu na gorsan; ani garuu si aijeesuu

nan dide; anis, ‘Sababii inni dibamaa Waaqayyoo ta’ee, ani gooftaa kootti harka koo ol hin fudhadhun’ jedhe. **11** Yaa abbaa ko, kunoofixee wayyaa keetii harka koo keessatti ilaal! Ani fiixee wayyaa keetii nan kute; garuu si hin aijeefn. Egaa akka ani yakka hin qabnee fi fincilaan hin ta’in hubadhu. Ani homaa si hin goone; ati garuu na aijeesuuf na adamsaa jirta. **12** Waaqayyo si’ii fi ana gidduuutti murtii haa kennu. Yakka ati natti hojjette Waaqayyo haaloo haa baasu; ani garuu harka kootiinuu si hin tuqu. **13** Akkuma mammaaksi durii, ‘Namoota hamoo irraa waan hamaatu dhufa’ jedhu sana harki koo si hin tuqu. **14** “Mootiin Israa’el eenyun adamsuuf gad ba’ee? Ati eenyun ari’aa jirta? Saree duuitee? Tafkiidhaa? **15** Waaqayyo abbaa murtii nuuf ta’ee gidduu keenyatti haa murteessu. Inni dubbi koo ilaalee naaf haa falmu; harka kee jalaas na haa baasu.” **16** Yeroo Daawit waan kana dubbatee xumuretti Saa’ol, “Daawit yaa ilma ko, kun sagalee keetii?” jedhee gaafate; sagalee ol fudhattees boo’ee. **17** Innisakkana jedhe, “Ati na caalaa nama qajeelaan dha; yeroo ani waan hamaa sitti yaadetti ati immoo waan gaarii naa goote. **18** Ati waan gaarii naaf goote amma natti himteerta; Waaqayyo dabarsee harka keetti na kennee ture; ati garuu na hin aijeefnie. **19** Namni tokko yeroo diina isaa argutti uttu hin miidhin gad dhiisa? Waan ati har’aa naa goote kanaaf Waaqayyo gatii siif haa kennu. **20** Akka ati dhugumaan mootii taatuu fi akka mootummaan Israa’el harka keetti jabaatee dhaabatu anuu beeka. **21** Ati akka sanyii koo hin balleessine yookaan akka maqaa koos maatti abbaa koo keessaa hin balleessine amma maqaa Waaqayyootiin naaf kakaduh.” **22** Kana irratti Daawit Saa’olifikakate. Ergasiis Saa’ol manatti gale; Daawitiif fi namoonni isaa garuu da’annootti deebi’an.

25 Saamu’eel ni du’ee; sabni Israa’el hundi wal ga’ee isaaaf boo’ee; mana isaa kan Raamaa jirutti isa awwaalan. Kana irratti Daawit achii ka’ee gara Gammoojiji Phaaraaniit gad bu’ee. **2** Namni Ma’ooron kan Qarmeloos keessaa qabeenya qabu tokko akka malee sooreessa ture. Innis re’oota kuma tokkoo fi hoolota kuma sadii kanneen Qarmeloosittii rifeensa irraa haadatu qaba ture. **3** Maqaan isaa Naabaal, kan niitti isaa immoo Abiigayiliif dha. Isheen dubartii beektuu fi bareedduu ture; dhirsii ishee garuu addaggee fi hamaa ture; gasti isaa gosa Kaaleb. **4** Daawit akka Naabaal Gammoojiji keessatti hoolota isaa irraa rifeensa haaddachaa jiruu ni dhaga’ee. **5** Kanaafuuakkana jedhee dargaggoota kudhan erge; “Naabaal bira gara Qarmeloos dhaqaatii maqaa kootiin nagaa isa gaafadhaa. **6** Akkanas jedhaanii: ‘Bara dheeraa jiraadhu! Nagaan siif haa ta’u; nagaan maatti keetiif haa ta’u! Waan ati qabdu hundaafis haa ta’u! **7** “Ani amma akka yeroon kun yeroo itti hoolota irraa rifeensa haadan ta’eh dhaga’era. Yeroo tiksooni kee nu wajjin turanitti nu isaan hin miine; yeroo isaan Qarmeloos keessaa turan guutius wanni isaan qaban tokko iyyuu jalaan hin badne. **8** Hojjettoota kee gaafadhu; isaan sitti himiuiti. Kanaafuu waan nu yeroo gaarii dhufneef dargaggoota kootiif arjoomi. Maaloo tajaajiltoota keetii fi ilma kee Daawitiif waanuma amma harkaa qabdu kenni.” **9** Namoonni Daawitis yeroo achi ga’aniitti maqaa Daawitiif dhaamsa kana Naabaalitti himanii deebii isaa eggatan. **10** Naabaalis tajaajiltoota Daawitiifakkana jedhee deebise; “Daawit kun eenyu? Ilmi Isseey kun eenyu? Yeroo ammaa tajaajiltoonni hedduun gooftota isaanii jalaabadaa jiru. **11** Egaa ani maaliifan buddeena koo, bishaan koo fi foon namoota hoolota koo irraa rifeensa haadaniif qale namoota eessaa akka dhufan hin beekamneef kennaa?” **12** Namoonni Daawitis of irra garagalaniif deebi’an. Yeroo deebi’anittis waan hunda isatti himan. **13** Daawitis namoota isaaatiin, “Goraadee

keessan hidhadhaal!” jedhe. Kanaafuu isaan goraadee isaanii hidhatan; Daawitis goraadee isaa hidhate. Namoonni gara dhibba afur ta’an Daawit wajjin deeman; namoonni dhibbi lama immoo mi’ a biratti hafan. **14** Tajaajiltoota keessaa inni tokko akkana jedhee Abiigayiliif niitii Naabaalitti hime. “Daawit akka isaan gooftaa keenyaaq nagaa dhi’eessaniif gammoojiidhaa ergamoota ergee ture; inni garuu akka malee isaan arrabse. **15** Ta’us namoonni kunneen nuuf baay’ee gaarii turan. Isaan nu hin mine; yeroo isaan wajjin bosona turre hundas wanti tokko iyyuu nu jalaa hin badne. **16** Yeroo nu hoolota keenya isaan bira tiksaa turre hunda isaan halkanii fi guyyaa dallaa nuu ta’ani turan. **17** Sababii gooftaa keenyaa fi guutummaa mana isaa balaan marseef ati amma waan gochuu dandeessu yaadi. Sababii inni nama hamaa akkanaa ta’ef namni tokko iyyuu isatti dubbachuu hin danda’u.” **18** Abiigayiliif yeroo hin balleessine. Isheen buddeena dhibba lama, daadhiif wayinii qalqalloo lama; hoolota qalmaaf qopheffaman shan, akaayii safartuu shan, maxinoo ija wayinii dhibba tokkoo fi maxinoo ija harbuu dhibba lama fudhattee harreetti fe’atte. **19** Ergasiitajaajiltoota isheettiin, “Na dursaatii deemaa; ani isinan qaqqaba” jette. Garuu dhirsaa ishee Naabaalitti hin himne. **20** Utuma isheen harree yaabattee tulluudhaan da’attee gad bu’aa jirtuu Daawitiif fi namoonni isaa isheetti dhufan; isheen isaan simatte. **21** Daawit akkana jedhee ture; “Ani akka wanni inni qabu tokko illee jalaa hin badneef gammoojiitti qabeenya namicha kanaa eeguun koo gatii dhabeera. Inni waan gaarii ani isaaaf godheef waan hamaa naaf deebiseera. **22** Yoo ani bori ganama waan kan isaa ta’ekessaa dhiira tokko illee lubbuun hambise, Waaqni Daawitin haa adabu; adabbiin sunis akka malee haa cimul!” **23** Abiigayiliif yeroo Daawitin argitetti daftee harree ishee irraa buutee adda isheettiin fuula Daawit duratti lafatti gombifamitee sagadde. **24** Isheenii miilla isaa irratti kuftee akkana jette: “Yaa gooftaa ko, balleessaan hundi ana qofa irra haa jiraatu. Maaloo akka garbittiin kee sitti dubbattu eeyyamiif; waan garbittiin kee dubbachuu barbaaddus dhaga’i. **25** Gooftaan koo waa’ee namicha hamaa sanaa waa’ee Naabaal homaattuu hin hedin. Inni akkuma maqaa isaa ti; hiikkaa maqaa isaa gowwaa jechuu dha. Gowwummaanis isa wajjin jira. Ani garbittiin kee garuu namoota gooftaan koo erge sana hin argine. **26** Akka ati dhiiga hin dhangalaafnee fi akka harka keettiin haloo hin baafne Waaqayyo si eegeera; dhugaa Waaqayyo jiraataa; du’aa kee ti; diinonni keetii fi warri gooftaa koo miidhuu barbaadan hundi akkuma Naabaal haa ta’an. **27** Kennaan garbittiin kee gooftaa kootiif fidde kunis namoota si duukaa bu’aniif haa kennamu. **28** “Waan gooftaan koo lola Waaqayyoo loluuf Waaqayyo gooftaa kootiif dhugumaan mootummaa bara baraa ni dhaabaatii. Maaloo balleessaan garbitti keetii dhiisiif. Bara jireenya keetii keessas yakki tokko iyyuu srratti hin argamin. **29** Enyu iyyuu lubbuu kee balleessuuf jedhee si ari’u illee, lubbuu gooftaa koo waldaa jiraattotaa keessatti Waaqayyo Waaqa keetti ni eegamtii. Inni garuu akkuma waan wiirtuu furrisa keessaa furrifamutti lubbuu diina keetii furrisee ni darbata. **30** Yeroo Waaqayyo akkuma gooftaa kootiif waadaa gale sanatti waan gaarii hunda godheefii Israa’el irratti hoogganaa godhee isa muudutti, **31** gooftaa koo sababii yakka malee dhiiga dhangalaasuuutiin yookaan sababii haaloo baafachuuutiin waan isa gaabbisiisi yookaan waan qalbii isaa tuqu tokko illee hin qabaatin. Yeroo Waaqayyo Waaqni kee gooftaa kootiif waan gaarii godhutti garbitti kee yaadadhu.” **32** Daawitis Abiigayiliin akkana jedhe; “Waaqayyo Waaqni Israa’el inni akka ati har’aa na argituuf natti si erge haa eebbfamuu. **33** Ati sababii har’aa gorsa gaarii naa kennitee dhiiga dhangalaasuu fi

harkuma kootiin haaloo baafachuu irraa na deebifiteef eebbfamii. **34** Dhugaa Waaqayyo Waqaq Israa'el kan isin miidhuu na dhowwe jiraataa sanaa, utuu ati daftee na arguuf dhufuu baattee silaa ilmaan Naabaal keessaa dhiirri tokko iyyuu hamma lafti bariitutti hin hambifamu ture.” **35** Daawitis ergasii waan isheen isaaaf fidde sana harka ishee irraa fuudhatee, “Nagaan gali. Ani waan ati jette dhaga'eera; gaaffii kees fudhadheera” jedhe. **36** Yeroo Abiigayil gara Naabaal dhaqxetti, inni mana isaatti cidha akkuma cidha mootii tokkoo qopheessee ture. Innis gammachuu dhaan guutamee akka malee machaa'ee ture. Kanaafuu isheen hamma lafti bariitutti waan tokko illee isatti hin himne. **37** Ganama sanas yeroo machiin Naabaal irraa galetti niitiin isaa waan kana hunda itti himte; onneen isaaas ni dhaabatte; innis akkuma dhagaat'a'e. **38** Bultii kudhan booddee Waaqayyo Naabaalin dha'e; innis ni du'e. **39** Daawitis yeroo akka Naabaal du'e dhaga'etti, “Waaqayyo isa arrabsoo Naabaal haaloo naaf baaseef galannii haa ga'u. Inni garbicha isaa yakka hojechuu dhowwee yakka Naabaal matuma isaaatti deebeeseraati” jedhe. Daawitis akka isheen niitiis isaaftaa gaafachuu Abiigayiliitti ergaa erge. **40** Tajaajilttooni isaaas Qarmeloos dhaqanii Abiigayiliitti, “Daawit akka ati isaaftiitaa tuufuk akka nu isatti si geessinuuf sitti nu erge” jedhan. **41** Isheenis adda isheettiin lafatti gombifamtee, “Garbittiin kee kunoo ti; ani si tajaajiluu fi miilla tajaajilttoota gooftaa koo dhiquf qophaa'eera” jette. **42** Abiigayiliis daftee harree yaabatfee tajaajilttoota ishee dubara shan qabatfee ergamoota Daawit wajjin deebitee dhaqxee Daawitiif niitiit taate. **43** Akkasumas Daawit biyya Yizri'eel keessaa Ahiiino'amin fuudhe; lamaan isaanii iyyuu niitota taaniif. **44** Saa'ol garuu Miikaal intala isaa kan niitti Daawit turte sana Phaltii'eel ilma Laayish kan lammii Galiim ture sanatii heerumsiise.

26 Namoonni Ziif gara Gibe'aa Saa'ol bira dhaqanii, “Kunoo Daawit gaara Hakiilaan kan Yaseemoonitti garagaltu irra dhokatee jira mitii?” jedhan. **2** Kanaafuu Saa'ol namoota Israa'el keessaa filataman kuma sadii wajjin Daawit barbaacha Gammoojjii Ziiffitt gad bu'e. **3** Saa'ol qubata isaa daandii gaara Hakiilaan kan Yaseemoonitti garagulu sana cina dhaabatte; Daawit garuu gammoojjii keessa ture. Innis yeroo akka Saa'ol isaa duukaa bu'aa jiru beeketti, **4** basaastota ergee akka Saa'ol dhugumaan achi ga'e mirkaneeffate. **5** Daawitis achii ba'ee iddo Saa'ol qubate dhaqe. Innis iddo Saa'olii fi Abneer ilmi Neer ajajaan loltootaa ciciisan arge. Saa'ol qubata keessa rafe; loltoonis isaa marsanii turan. **6** Daawitis Ahiiemelek namicha Heetii fi Abiishaayi ilma Zeruuuya obboleessa Yoo'aabiin, “Eenyutu na wajjin gara qubata kanaa Saa'olitti seena?” jedhee gaafate. Abiishaayis, “Anatu si wajjin seena” jedhe. **7** Kanaafuu Daawitii fi Abiishaayi halkaniin gara loltootaa dhaqan; Saa'ol eeboos isaa mataa isaa bira lafatti dhaabee qubata keessa rafaa ture. Abneerii fi loltoonni immoo isaa marsanii ciciisa turan. **8** Abiishaayis Daawitiin, “Har'a Waaqni diinota kee dabarsee harka keetti kenneera. Mee akka ani utuu itti hin deebi'in yeruma tokkoon eeboos kootiin waraanee lafatti isaa hodhu naa eeyyami; irra deebi'ee dha'uus na hin barbaachisu” jedhe. **9** Daawit garuu Abiishaayiinakkana jedhe, “Isa hin ajjeesin! Namni nama Waaqayyo dibetti harka ol fudhatee yakka malee hafu jiraa? **10** Dhugaa Waaqayyo jiraataa, Waaqayyo mataan isaa iyyuu isaa ni galaafata yookaan inni yeroon isaa ga'ee ni du'a yookaan duula dhaqee achitti ni du'a. **11** Garuu akka ani dibamaan Waaqayyootti harka koo ol hin kaafanne Waaqayyo na haa eegu; amma garuu eeboos fi cuggee bishaanii kan mataa isaa bira jiru fuudhitiit haa deemnu.” **12** Kanaafuu Daawit eeboos fi cuggee bishaanii kan mataa Saa'ol bira ture sana fudhatee

ka'anii deeman. Namni waan kana arge yookaan beeke tokko iyyuu hin turre yookaan namni tokko iyyuu hin dammaqn. Sababii Waaqayyo hirriba cimaa isaanitti gad dhiiseef hundi isaanii rafanii turan. **13** Ergasiis Daawit gamatti ce'ee fagaatee fixee gaara irra dhaabate; gidduu isaanii lafa bal'aatu ture. **14** Daawitis loltootaa fi Abneer ilma Neeriitiiin, “Yaa Abneer, ati deebii naaf hin kennitu?” jedhee lallabe. Abneeris deebisee, “Ati kan mootiitti iyyitu eenyu?” jedhe. **15** Daawitakkana jedhe; “Abneer, ati jagna mitii? Israa'el keessatti namni siin qixxaatu eenyu? Ati maaliif gooftaa kee mooticha sirriitti hin eegne? Kunoo namni tokko gooftaa kee mooticha ajeesuuf dhufee tureeti. **16** Wanni ati goote gaarii miti. Dhugaa Waaqayyo jiraataa, atti fi namoonni kee du'u qabdu; isin gooftaa keessan dibamaa Waaqayyo sana hin eegneeti. Mee naanmoo koo ilaali. Eeboo fi cuggee bishaanii kan mataa mooticha bira ture sun meerre?” **17** Saa'ol sagalee Daawit beekee, “Yaa ilma koo Daawit, kun sagalee keetii?” jedhe. Daawitis, “Eeyyee; sagalee koo ti; yaa gooftaa koo moothi” jedhee deebise. **18** Itti fufees akkana jedhe; “Gooftaan koo maaliif tajaajilaa isaa ari'a? Ani maalin godhe? Ani yakka maalin qaba? **19** Egaa mee gooftaan koo mooticha dubbi tajaajilaa isaa haa dhaga'u. Yoo Waaqayyo natti si kakaasee jiraate inni aarsaa haa fudhatu. Garuu namoonni yoo waan kana godhanii jiraatan fuula Waaqayyo duratti haa abaaraman! Isaan akka ani dhaala Waaqayyo keessaa qooda hin qabaanneef na ari'anii, ‘Dhaqitii waaqota biraa tajaajili’ jedhan. **20** Dhiigni koo fuula Waaqayyo duraa fagaatee akka lafatti dhangala'u hin godhin. Akkuma namni tokko gaara gubaatti gogorrii adamsu sana mootiin Israa'el tafkii barbaaduu ba'eera.” **21** Saa'olii, “Ani yakka hojedheera. Yaa ilma koo Daawit kottuu deebi'i. Sababii har'a lubbuun koo fuula kee duratti ulfin argattee ansi lammataa si miidhuu hin yaalu. Ani dhugumaan hojii gowwummaa hojedheera; guddas dogoggoreera jedhe.” **22** Daawitis akkana jedhee deebise; “Eeboon mootichaan kuno ti; dargaggoota kee keessaa namni tokko dhufee haa fuudhu. **23** Waaqayyo nama hundaaq qajeelummaa isaafti fi amanamummaa isaafti gatii ni kenna. Waaqayyo har'a dabarsee harka kootti si kennee ture; ani garuu dibamaa Waaqayyootti harka ol hin fudhahu. **24** Akkuma ani har'a lubbuu kee ulfeesse kana, Waaqayyos lubbuu koo ulfeesse rakkinha hunda jalaa na haa baasu.” **25** Kana irratti Saa'ol Daawitiin, “Yaa ilma koo Daawit eebifamii; ati waan guddaa hojettaa; dhugumaanis ni mo'atta” jedhe. Kanaafuu Daawit karaa isaa itti fufe; Saa'olii gara manaatti deebi'e.

27 Daawit garuu akkana jedhee yaade; “Guyyoota kanneen keessaa gaafa tokko ani harka Saa'olii nan ajeefama. Wanri ari gochuu qabu guddaaan gara biyya Filisxeemotaatti baqachuu dha. Ergasiis Saa'ol guutummaa biyya Israa'el keessa na barbaaduu ni dhiisa; anis harka isaa jalaa nan ba'a.” **2** Kanaafuu Daawit namoota dhibba ja'an isaa wajjin turan wajjin ka'ee Aakiish mooticha Gaati, ilma Maa'ooki bira dhaqe. **3** Daawitis fi namoonni isaa Gaati keessa Aakiish bira turan. Tokkoon tokkoon namaas maatii isaa wajjin ture; Daawitis niitota isaa lamaan jechuunis Ahiiino'am kan lammii Yizri'eeli fi Abiigayil lammii Qarmeloos kan niitiis Naabaal turte sana wajjin ture. **4** Saa'olii yommuu akka Daawit gara Gaatitti baqate dhaga'etti isaa barbaaduu dhiise. **5** Daawitis Aakiishiin, “Yoo ani fuula kee duratti surraa argadhee jiraadhe, akka ani achi jiraadhuu magaalaawwan biyyattii keessaa magaalaas tokko keessatti iddoon naaf haa kennamu. Garbichi kee maaliif si wajjin magaalaas mootii keessa jiraata?” jedhe. **6** Akkasiin Aakiish gaafumaa sana Siilaagin isaafti kenne; magaalattiniis gaafasii jalgabdee

kan mootota Yihuudaa taate. **7** Daawitis waggaan tokko fi ji'a afur biyya Filisxeemotaa jiraate. **8** Yeroo sanattis Daawitii fi namoonni isaa ka'anii Geshuurota, Girzootaa fi Amaaleqoota weeraran. Namoonni kunneen bara duriitti jalqabani biyya Shuuri kan hamma Gibxitti bal'atu keessa jiraachaa turan. **9** Daawit yeroo biyya sana lole hunda dhiira yookaan dubartii tokko illee lubbuu hin hambinfine; garuu hoolataa fi loon, harrootaa fi gaalawwan akkasumas uffata fudhatee gara Aakiishitti deebi'e. **10** Yeroo Aakiish, "Har'a eenyun weerartan?" jedhee gaafatetti, Daawit, "Negeeb Yihuudaa" yookaan "Negeeb Yerami'eelotaa" yookaan "Negeeb Qeenotaa" jedhe. **11** Daawitis, "Waan isaan, 'Wanni Daawit godhe kana dha' jedhanii narratti odeessan" jedhee yaadeef akka dhiirri yookaan dubartii tokko iyyuu Gaatitti geeffamanifi lubbuu hin hambinfine. Wanni inni yeroo biyya Filisxeem keessa jiraate hunda hojjetes kanumaa ture. **12** Aakiishis waan, "Inni saba isaa Israa'el biratti jibbamaa of godheera; kanaafuu barabaraan garbicha koo ta'a" jedhee yaadeef Daawitin ni amane.

28 Bara sana keessa Filisxeemonni Israa'eloota loluuf humna isaanii walitti qabatan. Aakiishis Daawitiin, "Akka atii fi namoonni kee na wajjin duuluu qabdani beeki" jedhe. **2** Daawitis, "Waan garbichi kee hojjechuu danda'u ati iyyuu yeroo sana ni argita" jedhe. Aakiish deebisee, "Baay'ee gaarrii dha; ani bара jireenya koo guutuu waardiyya koo sin godhadhu" jedhe. **3** Bara sana Saamu'eel du'e Israa'eloonni hundi boo'aniifii magaalaa isaa Raamaatti isa awwaalan. Saa'olis ilaaltotaa fi eker dubbiftoota biyyaa baasee ture. **4** Filisxeemonni wal ga'anii Suunamin qubatan; Saa'ol immoo Israa'eloota hunda walitti qabee Gilbo'aa keessa qubate. **5** Saa'ol yeroo qubata Filisxeemotaa argettii ni na'e; garaan isaa sodaan raafame. **6** Innis Waaqayyoon gaafate; Waaqayyo garuu abjuudhaan yookaan Uriimiidhaan yookaan raajotaan deebii hin kennineef. **7** Kana irratti Saa'ol tajaajiltoota isatiini, "Akka ani dhagee ishee gaafadhuuf dubartii eker dubbiftuu naaf barbaadaa" jedhe. Isaanis, "Kunoob dubartii ekeraa dubbiftu tokko Eendoor jirti" jedhan. **8** Kanaafuu Saa'ol wayyaa biraaf uffatee bifa geeddarachuuhaan tajaajiltoota isaa lama wajjin halkaniin gara dubartii ekeraa dubbiftuu sanaa dhaqe. Innis, "Ekeraa naaf dubbisiiii nama ani maqaas isaa sitti himu ol naaf baasi" jedhe. **9** Dubartiin sun garuu, "Ati waan Saa'ol hojjete dhugumaan beekta. Inni ilaaltotaa fi eker dubbiftoota lafa irraa fixeera. Eega maaliif lubbuu koo kiyyoo du'a keessa galchita ree?" jetteen. **10** Saa'olis maqaas Waaqayyootiin isheet kakatee, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ati waan kanaaf hin adabamtu" jedhe. **11** Dubarttiin sunis, "Ani eenyun ol siif baasu ree?" jettee gaafate. Innis, "Saamu'eelin ol naaf baasi" jedhe. **12** Dubartiin sunis yommuu Saamu'eelin argitteti guddiftee iyyite. Saa'oliin, "Maaliif na gowwoomsite? Ati Saa'oli dhal" jette. **13** Mootichis, "Hin sodaatin. Ati maal argaa jirta?" isheen jedhe. Dubartiin sunis, "Ani haafuura lafa keessa ol ba'aa jiru tokko nan arga" jette. **14** Saa'olis, "Inni maal fakkataa?" jedhee gaafate. Isheen, "Jaarsi wayyaa dheeraa uffate tokko ol ba'aa jira" jette. Saa'olis akka namni sun Saamu'eel ta'e beeke; gad jedhees addaan lafatti gombifamee sagade. **15** Saamu'eelis Saa'oliin, "Ati maaliif ol na baasuuhaan na jeeqxa?" jedhe. Saa'olis akkana jedheen, "Ani baay'ee dhiphadheera; Filisxeemonni na lolaa jiru; Waaqnis narraa garagaleera. Inni raajotaan yookaan abjuudhaan deebii naa hin kennu. Kanaafuu akka ati waan ani gochuu qabu natti himtuuf si waammadhe." **16** Saamu'eelis akkana jedhe; "Ati erga Waaqayyo sirraa garagalee diina sitti ta'ee maaliif na waamta? **17** Waaqayyo waanuma duraan durseer karaa kootiin dubbate sana fiixaan baase. Waaqayyo mootummaa harka kee

keessaa butee ollaa kee keessaa nama tokkoof jechuunis Daawitii kenneera. **18** Sababii ati Waaqayyoof hin ajajaminiif yookaan dheekkamsa isaa sodaachisaan sana Amaaleqoota irratti hin rawawatinifiif Waaqayyo har'a waan kana sitti fideera. **19** Israa'elii fi si'i illee Waaqayyo dabarsee harka Filisxeemotatti ni kenna; atii fi ilmaan kee bori gara koo dhufu. Waaqayyo loltoota Israa'el dabarsee Filisxeemotatti ni kenna." **20** Saa'ol waan dubbii Saamu'eeliin akka malee sodaateef yeruma sana hojjaa isaa guutuudhaan kufe. Inni waan halkanii fi guyyaa sana guutuu homaa hin nyaatinifiif humna dhabee ture. **21** Dubarttiin is yommuu gara Saa'ol dhuftee akka inni akka malee sodaate argitetti akkana jette; "Kunoob tajaajiltuun kee siif ajajamteerti. Ani lubbuu kootti murteesee waan ati jette godheera. **22** Ammas maaloob tajaajiltuu kee dhaga'i; ani nyaata xinnoo siifan kenna; atis nyaataa jabaattee karaa kee qajeelta." **23** Inni immoo, "Hin nyaadhu" jedhee dide. Ta'us namoonni isaa dubarttiin wajjin isa jajjabeessinaan inni isaan dhaga'e. Lafaa ka'es sreee irra taa'e. **24** Dubartiin sunis dibicha gabbifame tokko manaa qabdi ture; isheenis yeroodhuma sana qalte. Daakuu xinnoo fuutee sukkuumtee buddeena raacitii hin qabne tolchite. **25** Isheenis Saa'oli fi namoota isatiif dhi'eessite; isaanis ni nyaatan. Halkanuma sanas achii ka'anii deeman.

29 Filisxeemonni loltoota isaanii hunda Afeeqitti walitti qabatan; Israa'eloonni immoo burqaa Yizri'eel keessa jiru bira qabatan. **2** Yommuu bulchitoonni Filisxeem dhibba dhibbaa fi kuma kumaan qoodamanii duulanitti Daawitii fi namoonni isaa Aakiish wajjin dugged duuba deemaa turan. **3** Ajajjoonni loltoota Filisxeemis, "Ibroonni kunneen maali asii hojjetu?" jedhanii gaafat. Aakiishis deebisee, "Kun Daawit qondaalticha Saa'ol mooticha Israa'el sanaa mitii? Inni waggaan tokko caalaa na wajjin ture; gaafa inni Saa'olin dhiisee jalqabee hamma ammaati ani yakka tokko illee isa irratti hin argine" jedhe. **4** Ajajjoonni loltoota Filisxeem garuu isatti aaranii akkana jedhan, "Akka inni iddo ati isa itti ramadde sanatti deebi'uuf namicha deebisii ergi. Inni nu wajjin duuluu hin qabu; yoo kanaa achii inni lola keessatti nutti garagala. Inni yoo mataa namoota keenya kukkanutudhaan ta'e malee akkamitti gooftaa isaaati araaramuu danda'a?" **5** Daawit kun namichuma isaan, "Saa'ol kumaatama aijjeese; Daawit immoo kuma kumaatama aijjeese' jedhanii sirbanii shubbisaniif sana mitii?" **6** Kanaafuu Aakiish Daawitin waamee akkana jedheen; "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ati nama amanamaa ture; ani utuu ati na wajjin loltoota keessa tajaajiltee naan gammada. Gaafa ati na bira dhuftee jalqabee hamma har'aatti ani yakka tokko illee srratti hin argine; garuu bulchitoonni si hin fudhanne. **7** Deebi'i nagaan deemi; waan bulchitoona Filisxeemotaa gaddisiisu tokko illee hin hojjetin." **8** Daawit, "Garuu ani maalin godhe? Erga ani gara kee dhufee jalqabee hamma ammaatti yakki ati tajaajilaa kee irratti argite maali? Ani maaliifin dhagee diinota gooftaa koo mootichaa waraanuu hin danda'u?" jedhee gaafate. **9** Aakiish akkana jedhee deebiseef; "Ani akka ati fuula koo duratti akkuma ergamaa Waaqayyo namatti tolzu beeka; ta'us ajajjoonni Filisxeemotaa, 'Inni nu wajjin duuluu hin qabu' jedhaniiru. **10** Eega amma ka'itii tajaajiltoota gooftaa keetii kanneen si wajjin dhufan wajjin ganamaan akkuma lafti ifeen deemaa." **11** Kanaafuu Daawitii fi namoonni isaa ganama bariin ka'anii gara biyya Filisxeemotaa dhaquuf qajeelan; Filisxeemonni immoo gara Yizri'eelitti ol ba'an.

30 Daawitii fi namoonni isaa guyyaa sadaffaatti Xiiqlaagin ga'an. Yeroo sanattis Amaaleqoonni Negeebii fi Siiqlaagin

weeraranii turan. Isaanis Xiiqlaagin dha'anii ibiddaan guban; **2** dubartootaa fi warra achi keessa turan hunda, dargaggeeyyi fi jaarsolii booji'an. Hunda isaanii fudhatanii deeman malee nama tokko illee hin ajjeefne. **3** Yommuu Daawitii fi namoonni issa Siiqlaag dhufanitti magalaatiin ibiddaan gubamtee niitonni isaanii, ilmaan isaanittii fi intallan isaanii hundinuu booji'amaniif turan. **4** Kana irratti Daawitii fi namoonni isa wajjin turan hamma boo'uud dadhabanitti iyyanii boo'an. **5** Niitonni Daawit lamaanuu jechuunis Ahiinoo'am Yizri'eelittiini fi Abiigayil niitiin Naabaal namichi Qarmeloos sun irraa du'e qabamanii turan. **6** Daawit waan namoonni dhagaadhaan isa tumuuf mari'achaa turanii akka malee yaadda'e; tokkoon tokkoon namaa sababii ilmaanii fi intallan isaatifi garaan issa gubatee ture. Daawit garuu Waaqayyo Waqaq issaatin jabina argate. **7** Daawitis Abiyaataar lubicha ilma Ahiiamelekiin, "Dirata sana naa fidii" jedhe. Abiyaataaris ni fideef; **8** Daawitis, "Ani garee weerartootaa kana duukaa bu'uu? Ani isaan qaqqabuu nan danda'a?" jedhee Waaqayyoon gaafate. Innis deebisee, "Isaan duukaa bu'aa; ni qaqqabdaati; bojuu illee dhugumaan irraa buufatta" jedheen. **9** Daawitii fi namoonni isa wajjin turan dhibbi ja'an gara Laga Besoor dhufan; gartokkeen isaanii achitti hafan. **10** Namoonni dhibba lama waan akka malee dadhabaniiif laga Besoor ce'uu hin dandeenye. Daawitii fi namoonni dhibba afur garuu ittuma fufanii duukaa bu'an. **11** Isaanis namicha Gibxi tokko dirree irratti organii Daawittitti fidanii bishaan inni dhuguu fi waan inni nyaatu kennanii. **12** Akkasumas bixxilee harbuu cabaa tokkoo fi bixxilee ija wayinii lama kennanii. Innis nyaatee lubbuun itti deebite; inni guyyaa sadii fi halkan sadii homaa hin nyaanne, bishaanis hin dhugne tureetii. **13** Daawitis, "Ati kan eenyuu ti? Eessaan dhufute?" jedhee isa gaafate. Namichisakkana jedhe; "Ani nama biyya Gibxi; garbicha Amaaleqicha tokkoo ti. Gooftaan koo guyyaa sadiin dura ani fayyaa dhabnaan na gatee deeme. **14** Nus Negeeb kan Kereetotaa, kutaaa Yihuudatii fi Negeeb Kaaleb weerarree Siiqlaagin ibiddaan gubne." **15** Daawitis, "Iddoo gareen weerartuu kanaa jirutti na geessuu ni dandeessaa?" jedheen. Innis deebisee, "Akka na hin ajjeefne yookaan akka dabarsitee gooftaa kootti na hin kennine fuula Waaqaa durattu naa kakadhu; anis iddo Isaan jiranitti sin geessaa" jedhe. **16** Yommuu namichi sun iddo Isaan jiranitti Daawitin geessetti, Amaaleqoonni sababii bojuu guddaa biyya Filisxeemii fi Yihuudatii fudhatan sanaatiif baadiyyaa keessa faffaca'anii nyaachaa, dhugaa, sirbaas turan. **17** Daawitis galgala sanaa jalqabee hamma galgala guyyaa itti aauutti Isaan waraane; dargaggeeyyi dhibba afur kanneen gaalawwan yaabbatanii baqatan malee Isaan keessaa namini tokko iyyuu hin miliqne. **18** Daawit waan Amaaleqoonni booji'an hunda harkaa buufate; niitota Isaan lamaanis ni deebifate. **19** Wanni tokko iyyuu hin hir'anne; jechuunis dargaggeessi yookaan jaarsi, dhiiri yookaan durbi, wanni saamame yookaan wanni Isaan fudhatan tokko iyyuu hin hir'anne. Daawit waan hunda harkaa buufatee fide. **20** Innis bushayee fi loon Isaanii hunda fudhate; namoonni Isaas, "Kun bojuu Daawit" jechaa fuula horii kaanii dura Isaan oofan. **21** Daawit gara namoota dhibba lamaan akka malee dadhabanii Isaan duukaa bu'uu hin danda'in kanneen Laga Besoor biratti duubatti hafan sanaa dhufe. Isaanis Daawitii fi namoota Isaan simachuu gad bu'an. Daawitis yeroo namoota sanatti dhi'aatetti nagaa Isaan gaafate. **22** Garuu namoonni hamoonii fi warri rakkina uuman kanneen duukaa buutota Daawit wajjin turan hundi, "Waan Isaan nu wajjin hin duuliniif nu bojuu deebifanee kana Isaan wajjin hin quoddannu. Ta'us tokkoon tokkoon Isaanii niitiif fi ijoollee Isaanii fudhatanii haa deeman" jedhan. **23** Daawit

immooakkana jedhee deebisee; "Lakkisa, yaa obboloota ko, isin waan Waaqayyo nuuf kenne irratti waan akkanaa gochuu hin qabdan. Inni nu eegee waraana nutti dhufe illee dabarsee harka keenyatti kenneera. **24** Eenyutu waan isin jettan kana dhaga'a? Qoodni namicha mi'a eeguu, qooda namicha duula dhaqeetiin tokkuma. Isaan hundi haaluma tokkoon qooddatu." **25** Daawitis gaafasii jalqabee hamma har'aatti waan kana seeraa fi sirna godhee saba Israa'elitti dhaabe. **26** Daawit yommuu Siiqlaag ga'etti, "Kun kennaa bojuu diinota Waaqayyoo keessaa isinii kennamee dha" jedhee maanguddoota Yihuudaa kanneen michoota issa turanii bojuu sana irraa erge. **27** Bojuu sanas warra Beet'eelitti argamaniif, warra Raamoot Negeebii fi Yatiir turaniiif, **28** warra Aro'eer, warra Siifmoot, Eshtimo'a, **29** warra Raakaal akkasumas warra magaalaa Yerami'eelotaati fi magaalaa Quenootaa keessa jiraataniiif, **30** warra Hormaa, warra Boor Aashaan, warra Ataak, **31** warra Kebroon akkasumas iddoowwan Daawitii fi namoonni issa keessa nanaanna'an hunda jiraataniiif erge.

31 Filisxeemonni yeroo kanatti Israa'elitti waraana kaasan; Israa'eloonnis issaan duraa baqtan; hedduun isaanii Tulluu Gilbo'aa irratti dhuman. **2** Filisxeemonni ittuma jabeessanii Saa'olii fi ilmaan issa ari'an; Isaanis ilmaan issa jechuunis Yoonaataan, Abiinaadaabii fi Malkii-Shuwaa aijeesan. **3** Lollis naanno Saa'olitti baay'ee cime; warri xiyyaan lolanis issa qaqqabani akka malee issa madeessan. **4** Saa'oliss namicha mi'a lolaa issa baatuun, "Goraadee kee luqqifadhuitii na waraani; yoo kanaa achii namoonni dhagna hin qabamin kunnenee dhufanii na waraananii natti taphatuu" jedhe. Namichi mi'a lolaa baatuuf sun garuu waan akka malee sodaateef issa hin waraanne; kanaafuu Saa'ol goraadee ofii issa luqqifatee irratti kufe. **5** Namichi mi'a lolaa baatu sun yommuu akka Saa'ol du'e argetti innis goraadee ofii issa irratti kufee Saa'ol wajjin du'e. **6** Kanaafuu Saa'olii fi ilmaan issa sadan, namichi mi'a lolaa baatuu fi namoonni issa hundinuu gaafasuma walumaan dhuman. **7** Israa'eloonni qarqara sululatiif fi gama Yordaanos jiran yommuu akka loltoonni Israa'el baqatanii fi akka Saa'olii fi ilmaan issaas dhuman organitti magaalawwan issaani dhiisani baqatan. Filisxeemonni immoo dhufanii keessa qubatan. **8** Filisxeemonnis guyyaa itti aauutti yommuu warra dhuman irraa hidhannahaa hiikkachuu dhufanitti, akka Saa'olii fi ilmaan issa sadan Tulluu Gilbo'aa irratti kukkufanii jiran argan. **9** Isaanis mataa Saa'ol irraa kutanii, mi'a lolaa issa irraa fudhatanii akka Isaan mana waaqota tol famoo Isaanii keessatti fi saba Isaanii ifodu kana labsanii guutummaa biyya Filisxeemota keessa ergamoto ergan. **10** Isaanis mi'a lolaa issa mana Ashtooreti waaqicha tol famaa keessa kaa'an; reeffa issa immoo dallaa Beet Shaanitti hodhan. **11** Namoonni Yaabeesh Gil'aad yommuu waan Filisxeemonni Saa'olin godhan dhaga'anitti, **12** namoonni jajjaboont Isaanii hundi halkaniin ka'anii dhaqanii reeffa Saa'olii fi reeffa ilmaan issa dallaa Beet Shaan irraa buusani gara Yaabeeshitti fidanii achitti guban. **13** Ergasii lafee Isaanii fuudhanii Yaabeeshitti muka tamirii jalatti awwaalan; bultii torbas ni sooman.

2 Saamu'eel

1 Saa'ol erga du'ee booddee, Daawit Amaaleqoota rukutuu irraa deebi'ee Siilaag keessa guyyaa lama ture. **2** Guyyaa sadafkaatti namichi tokko qubata Saa'olii dhufe; innis wayyaa isaa tarasaasee mataa isaatti awwaara firfatee ture. Yommuu Daawit bira ga'ettis ulfina isaaif kennuuf jedhee addaan lafatti gombifame. **3** Daawitis, "Ati eessaa dhufte?" jedhee isa gaafate. Namichi immoo, "Ani qubata Israa'elootaa keessaan baqqadhee dhufe" jedhe. **4** Daawitis, "Maaltu dhalate? Mee natti himi" jedhee gaafate. Innis, "Namoonni adda waraaantti ni baqatan. Baay een isaanii harca'aniiru; du'aniirus. Saa'olii fi ilmi isaa Yoonaataanis du'aniiru" jedheen. **5** Kana irratti Daawit dargaggeessa oduu kana fideen, "Akka Saa'olii fi ilmi isaa Yoonaataanu du'an ati akkamitti beekte?" jedhe. **6** Dargaggeessi sunis akkana jedhee deebise; "Akkuma tasaanani Tulluu Gilbo'aatti ol ba'en ture; Saa'olis eeboo isaatti irkatee achi ture; gaariiwwan lolaati fi abbootiin fardaa isa bira ga'an. **7** Innis yommuu garagalee na argetti na waame; anis, 'Maal siif ajajamu?' jedhee isa gaafadhe. **8** "Innis, 'Ati eenuy?' jedhee na gaafate. 'Ani immoo, 'Ani nama Amaaleq' jedheen deebise. **9** "Ergasiis inni, 'Narru dhaabahduu na aijeesi! Waan lubbuun na keessaa hin ba'inif ani akka malee dhiphachaan jiraatii' naan jedhe. **10** "Kanaafuu ani sababiin akka inni erga kufee hin fayyine beekeef isa irra dhaabahdeen isa aijeeso. Gonfoo mataa isaatii fi bitawoo harka isaa fuudhee gooftaa kootiif fideera." **11** Daawitis fi namoonni isa wajjin turan hundi wayyaa of irraa baasanii tatarsaasan. **12** Isaanis Saa'olii fi Yoonaataanii, loltoota Waaqayyootii fi mana Israa'el hundaaf gaddanii ni boo'an; hamma galgalaatti ni sooman; isaan goraadeedhaan dhumaniruutii. **13** Daawitis, "Ati eessaa dhufte?" jedhee dargaggeessicha oduu fide sana gaafate. Innis, "Ani ilma Amaaleq, namicha galtuu ta'e tokkoo ti" jedhee deebise. **14** Daawit immoo, "Yoos ati dibamaa Waaqayyoo tokko galaafachuu harka keel of fudhachuu maaliif hin sodaatin ree?" jedhee gaafate. **15** Ergasiis Daawit namoota isaa keessaa tokko waamee, "Dhaqitiidha'i'ii isaa aijeesi!" jedhe. Innis isa dha'e; namichis ni du'e. **16** Daawitis, "Sababii afaanumti khee, Ani nama Waaqayyo isaa ibe aijeesera" jedhee dhugaa sitti ba'eef dhiigni kee matuma keetti deebi'a" jedheen. **17** Daawit faaruu kanaan Saa'olii fi ilma Saa'ol Yoonaataanii boo'e; **18** akkasumas faaruu iddaa jedhamu kana akka namoonni Yihuudaa barsiisfaman ajaje; kunis kitaaba Yaashaar keessatti barreefameera. Innis: **19** "Yaa Israa'el, ulfinni kee gaarran kee irratti aijeefameera. Namoonni jajjaboon akkamitti akkas ukkufan! **20** "Waan kana Gaati keessatti hin dubbatinaa; daandiiwwan Ashqaloon irrattis hin labsinaa; yoo kanaa achii intallan Filisxeemota ni gammadu; intallan warra dhagna hin qabatini ni ililchu. **21** "Yaa tulluuwwan Gilbo'a, fixeensi isin irra hin bu'in yookaan bookkaan isinitti hin roobin; yookaan lafti qotisaan midhaan aarsaaf dhi'eefamu biqlchu isin keessatti hin argamin. Gaachanni nama jabaa achitti xuraa'eraati; gaachanni Saa'ol si'achi zayittii hin dibamu. **22** "Dhiiga namoota dhumanii keessaa, foon namoota jajjaboo irraa, iddaan Yoonaataanu duubatti hin deebine; goraadeen Saa'olis akkasumaan hin deebine. **23** Saa'olii fi Yoonaataan yeroo lubbuun jiraachaa turanitti, jaallatamoo namni isaanitti gammadu turan; isaan yeroo du'aattis gargari hin baane. Isaan risaa caalaa ariifatu, leenca caalaas jabaatu turan. **24** "Yaa intallan Israa'el, Saa'ol isaa wayyaa bildiimaa fi uffata haphii isinitti uffise, kan wayyaa keessan warqeendhaan miidhagse, sanaaf boo'aa. **25** "Namoonni jajjaboon akkamitti waraana keessatti kuful Yoonaataan gaarran keessan irratti aijeefameera. **26** Yaa Yoonaataan obboleessa

ko, ani siif gaddeera; ati anaaf nama akka malee jaallatamaa turte. Jaalalli ati naaf qabdu dinqisiisa ture; jaala dubartii caalaa dinqisiisa ture. **27** "Namoonni jajjaboon akkamitti kufan! Mi'oonnii lolaa balleeffamaniirul!"

2 Kana booddee Daawit, "Magaalaawwan Yihuudaa keessaa gara isa tokkotti ol ba'u?" jedhee Waaqayyo gaafate. Waaqayyo, "Ba'l" jedheen. Daawit immoo, "Gara isa kamiiinti ol ba'a?" jedhee gaafate. Waaqayyo, "Gara Kebroonitti" jedhee deebiseef. **2** Kanaafuu Daawit niitota isaa lamaan jechuunis Ahiinoo'am Yizri'eellitti sanaa fi Abiigayil kan Naabaal namichi Qarmeloos sun irraa du'e wajjin ol ba'e. **3** Daawit namoota isa wajjin turan tokkoo isaanii maatti isaanii wajjin fudhate; isaanis magalaawwan Kebroon keessa qubatan. **4** Ergasiis namoonni Yihuudaa gara Kebroon dhufanii mana Yihuudaa irratti Daawitit mootii godhanii diban. Yeroo akka namoonni Yaabeesh Gill'aad Saa'olin awwaalan Daawititti himametti, **5** inni akkana jedhee gara namoota Yaabeesh Gill'aaditti ergamoota erge; "Sababii isin isa awwaaluudhaan Saa'ol gooftaa keessaniif arjummaa akkasii gootaniiif Waaqayyo isin haa eebbisu. **6** Ammas Waaqayyo jaalala isaa kan hin geeddamramnee fi amanamummaa isaa isiniiif haa kennu; ani waan isin akkas gootaniiif akkasuma waan gaarri isiniiif nan godha. **7** Egaa amma jabaadhaa; cimaa; Saa'ol gooftaan keessan du'eeraati; namoonni Yihuudaa immoo mootii godhatanii of irratti na dibaniru." **8** Yeroo sanatti Abneer ilmi Neer ajajaan waraanaa Saa'ol Iish-Booshet ilma Saa'ol fuudhee gara Mahanyiimitti dabarse. **9** Innis Gili'aad, Ashuur, Yizri'eel, Efreemii fi Beniyaam, akkasumas guutummaa Israa'el irratti isa moosise. **10** Iish-Booshet ilmi Saa'ol yeroo Israa'el irratti mootii ta'etti umuriin isaa waggaafurtama ture; innis waggaafura mo'e. Ta'us manni Yihuudaa Daawit duukaa bu'e. **11** Daawitis Kebroonitti mana Yihuudaa irratti waggaafura bi ji'a ja'a mootii ta'e. **12** Abneer ilmi Neer namoota Iish-Booshet ilma Saa'ol sana wajjin Mahanyiimii ka'anii gara Gibe'on dhaqan. **13** Yoo'ab ilmi Zeruuya fi namoonni Daawit isaa simachuuf ba'anii haroo Gibe'on biratti itti dhufan. Gareen tokko gama tokkoon, gareen kaan immoo gama kaaniin haroo sana bira tataa'an. **14** Abneeris Yoo'aabiin, "Mee dargaggooni ka'anii fuula keenya durattu wal haa tuman" jedhe. Yoo'aabis, "Haa ta'u; wal haa tuman" jedhe. **15** Kanaafuu Beniyaam irraa namoonni kudha lama Iish-Booshet ilma Saa'olii, namoonni kudha lama immoo ka'anii Daawitif lakkaa'aman. **16** Tokkoon tokkoon namaas mormituu isaa mataa qabee cinaacha isaatti goraadee diree wal qabatanii kukkufan. Kanaafuu iddoon sun Gibe'on keessatti lafa goraadee jedhamee waamame. **17** Lolli gaafa sanaa akka malee jabaa ture; Abneerii fi namoonni Israa'elis namoota Daawitiim mo'ataman. **18** Ilmaan Zeruuya sadan jechuunis Yoo'ab, Abishaayii fi Asaaheel achi turan. Asaaheel akkuma kuruphee bosonaa fiigichatti nama jabaa ture. **19** Innis utuu mirlig yookaan bitaatti hin gorin faana bu'e Abneerin ari'e. **20** Abneeris of irra garagalee, "Ati Asaaheeli?" jedhee gaafate. Innis, "Eeyyee anuma" jedhee deebise. **21** Ergasiis Abneer, "Gara mirgaatti yookaan bitaatti garagalittii dargaggeessa tokko qabii mi'a lolaa isaa irraa fudhadhu" jedheen. Asaaheel garuu isaa ari'uun hin dhiifne. **22** Abneer ammas Asaaheelin, "Na hin ari'in! Ani maaliifan si galaafadha? Ani akkamittin fuula koo ol fudhadhee obboleessa kee Yoo'aabin ilaala?" jedhe. **23** Asaaheel garuu isaa ari'uun hin dhiifne; kanaafuu Abneer qara eeboo isaaatiin garaa isaa waraane; eeboon sunis keessa fulla'ee dugda isaaatiin ba'e. Asaaheelin achitti kufee yommuu sumu du'e. Namni hundis iddoor Asaaheel itti kufee du'e sana ga'ee dhaabata ture. **24** Yoo'aabii fi Abishaayi garuu Abneerin ari'an; isaanis yeroo

aduun dhi'etti gaara Amaa kan karaa gammoojii Gibe'oontti geessu irra Giyaatti garagalee argamu sana ga'an. **25** Namoonni Beniyaamis Abneer biratti walitti qabaman. Isaanis gareedhaan walgurmeeessanii gaara Amaa gubbaatti hiriiran. **26** Abneeris iyeye Yoo'aabin waamee, "Goraadeen kun bara bараан waa galaafachuu qabaa? Akka dhumni waan kanaa hadhha'aa ta'e ati wallaalteetii? Ati hamma yoomiitti akka namoonni kee obbooloota isaanii ari'u dhiisan itti hin himtu?" jedhe. **27** Yoo'aab immoo deebisee, "Dhugaa Waaqa jiraataa, utuu ati waan kana jechuu baattee silaa namoonni hamma lafti bari'utti obbooloota isaanii ari'u irraa hin deebi'an ture" jedhe. **28** Kanaafuu Yoo'aab malakata afuufe; namoonni hundi Israa'eloota ari'u dhiisan; lammatas waraanni isaan gidduutti hin kaane. **29** Abneeri fi namoonni isaa halkan sana guutuu Arabbaa keessa yaa'anii darban. Isaanis Laga Yordaanos ce'anii guutummaa Biiroon keessa darbanii gara Mahanayiim dhufan. **30** Ergasiis Yoo'aab Abneerin ari'u dhiisee namoota isaa hunda walitti qabe. Yeroo sanattis akka namoota Daawit keessaa Asaaheelin malee namoonni kudha sagal badan beekame. **31** Namoonni Daawit garuu namoota Beniyaam keessa warra Abneer wajjin turan dhibba sadii fi jaatama ajjeesan. **32** Isaanis reeffa Asaaheel fudhatanii Beetlihemitti iddo awwaala abbaa isattti awwaalan. Yoo'aabbi fi namoonni isaa halkan guutuu deemaa bulanii barii obboroo Kebroon ga'an.

3 Mana Saa'olii fi mana Daawit gidduu waraana bara dheeraatu ture. Yeroo Daawit jabaachaa deemetti manni Saa'ol immoo dadhabaa deeme. **2** Daawit Kebroonitti ijoollee dhalche; isaanis: Inni hangafni Amnoonisa Ahiinoo'am Yizri'eelittiu deessees dha; **3** inni lammaffaan Kili'aab ilma Abiigayil isheen Naabaal namichi biyya Qarmeloos irraa du'e sun deessees dha; sadaffaan Abesaaloom ilma Ma'akaa kan intalli Talmaayi mooticha Geshuur sun deessees dha; **4** afuraffaan Adooniyaa ilma Hagiit; shanaffaan Shefaaxiyaa ilma Abixaal; **5** ja'affaan Yitre'aam ilma Eglaa niitiin Daawit deessees dha. Isaan kuneen Kebroonitti Daawitiiif dhalatan. **6** Yeroo mana Saa'olii fi mana Daawit gidduu waraanni turettan Abneer mana Saa'ol irratti humnaa isaa jabeefachaa ture. **7** Saa'olis intala Ayyaa kan Riixiphaa jedhamtu saajjato godhatee ture. Iish-Booshetis Abneeriin, "Ati maaliif saajjato abbaa kootii wajjin ratfe?" jedhe. **8** Abneer immoo waan iish-Booshet akkas jedheef akka malee aareeakkana jedhe; "Ani mataa saree Yihuudaati? Ani hamma har'aatti mana abbaa kee Saa'oliffi, mana maatii isatii fi mana firoota isatiiif amanamaa dha. Si'i illee dabarsee Daawitittii hin kennine. Ati garuu amma waa'ee dubartii kanaatiif na himatt! **9** Yoo ani akka abdiin Waaqni Daawitiiif kenne sun raawwatamu gochuu baadhe Waaqayyo Abneer irratti waan hamaa haa godhu; sana caalaa iyuu isatti haa fidu; **10** wanni Waaqni kakuudhaan isaa abdachise sunis mana Saa'ol irraa mootummaa fuudhee Daanii jalqabee hamma Bersheebaatti Israa'elii fi Yihuudaa irratti teessoo Daawit jabeessee dhaabuu dha." **11** Iish-Booshet waan isaa sodateef Abneeritti waan tokko illee dubbachuu hin daneenye. **12** Ergasiis Abneer, "Biyyattiin kan eenyuu ti? Na wajjin walii galtee godhadhu; anis akka Israa'el guutumaan guutuutti gara kee goru sin gargaaraa" jedhee Daawitittii ergamoota erge. **13** Daawitis, "Gaarii dha; ani si wajjin walii galtee nan godhadha. Garuu waan tokko sin gaafadha; kunis ati yommuu gara koo dhufutti jalqabatti Miikaal intala Saa'ol naa fidu; yoo kanaa achii gara koo hin dhufin" jedhe. **14** Ergasiis Daawit, "Nittii koo ishee ani misaa Filisxeemota dhibba tokkootin kaadhmadhe Miikaalin naa ergi" jedhee iish-Booshet ilma Saa'olitti ergamoota erge. **15** Kanaafuu iish-Booshet nama ergee dhirsaa ishee Phaltii'eel ilma Laayish irraa ishee fudhate.

16 Dhirsaa ishees hamma magaalaa Bahuuiriimitti boo'aa ishee duukaa bu'e. Abneeris, "Mana keetti deebi'l!" jedheen. Kanaafuu inni ni deebi'e. **17** Abneer maanguddoota Israa'el wajjin mari'atee akkana jedhe; "Isin kanaan dura akka Daawit moothi keessan ta'u hawwaa turtan. **18** Waaqayyo, 'Ani garbicha koo Daawitiin saba Israa'el harka Filisxeemotaatii akkasumas harka diinoota isaanii hundaa keessaa nan baasa' jedhee abdachiiseeraatii isin waan kana galmaan ga'aa!" **19** Abneer namoota Beniyaam birattis ni dubbate. Ergasiis Kebroon dhaaqee waan Israa'eloonnii fi manni Beniyaam hundi gochuu barbaadan Daawitittii hime. **20** Yommuu Abneer namoota isaa digdama wajjin Kebroon dhufetti, Daawit isaa fi namoota isatiiif cidha qopheesse. **21** Abneeris Daawitiin, "Ani ka'ee deemeek akka isaan gooftaa koo mootii wajjin kakuu galanii fi akka ati warra garaan kee fedhe hunda irratti moothi taatuuf Israa'eloota hunda walitti nan qaba" jedhe. Kanaaf Daawit isa geggesse; innis nagaadhaan deeme. **22** Namoonni Daawitiif fi Yoo'aab yommuu suma boojuu hedduu fudhatanii duulaa galan. Abneer garuu Daawit wajjin Kebroon hin turre; Daawit isa geggessee inni nagaan deemeeraatii. **23** Yoo'aabbi fi loltoonni isa wajjin turan hundi yommuu achi ga'anitti akka Abneer ilmi Neer mooticha bira dhufee mootichi nagaan isa geggesse isatti himame. **24** Kanaafuu Yoo'aab gara mootichaa dhaaqeeakkana jedhe; "Maali gochuu kee ti? Kunoo Abneer gara kee dhufee ture. Ati Maaliif isa geggesse? Inni amma deemeera! **25** Ati Abneer ilma Neer ni beekta; inni si gowwoomsee soochii keetti fi waan ati gochaa jirtu hunda basaausuudhaaf dhufe." **26** Yoo'aabis Daawit biraab a'ee Abneer duubaan ergamoota erge; isaanis boolla bishaanii kan Siiraa biraas isaa deebisan. Daawit garuu waan kana hin beekne. **27** Yeroo Abneer Kebroonitti deebi'ettis Yoo'aab waan kophattiisa wajjin haasa'u ubarbaade fakkeesee gara karraattiisa baase. Achittis haaloo dhiiga obboleessa isaa Asaaheel baasuuuf garaa keessa isaa waraane; innis ni du'e. **28** Ergasiis Daawit yommuu waan kana dhaga'ettiakkana jedhe; "Anii fi mootummaan koo bara bараан dhiiga Abneer ilma Neer irraa fuula Waaqayyo duratti qulqullu dha. **29** Cubbuun dhiiga isaa mataa Yoo'aabbi fi mana abbaa isaa hundaa irra haa ga'ul! Namni madaa malaa yaasu yookaan lamxii qabu yookaan namni uleetti rarr'a ee deemu yookaan namni goraadeen ajjeefamu yookaan namni waan nyaatu dhabu mana Yoo'aabbi hin dhabamin." **30** Sababii inni lola Gibe'oontti obboleessa isaanii Asaaheelin ajjeesef Yoo'aabbi fi obboleessi isaa Abiishaaqii Abneerin ajjeesan. **31** Daawitis Yoo'aabbi fi namoota isaa wajjin turan hundaaan, "Uffata keessan tarsaasaatii uffata gaddaa uffadhaa; fuula Abneer durattis boo'aa" jedhe. Daawit mootichis reeffa Abneer geggesse. **32** Isaanis Abneerin Kebroonitti awwaalan; mootichis awwaala Abneer irratti iyee boo'e; namoonni hundinuu ni boo'an. **33** Mootichis faaru gaddaa kanaakkana jedhe Abneerif faarse: "Abneer akka du'a nama yaraa tokkootti du'u qabaa? **34** Harki kee hin hidhamne; miilli kee foncaadhaan hin gaadi'amne. Atiakkuna nama fuula hamootaa duratti kufu tokkootti kufte." Namoonni hundinuu amma illee ni boo'aniif. **35** Gara saafaattis namoonni hundi dhufanii akka inni waa nyaatuuf Daawit kadhatan; inni garuu, "Yoo ani hamma biiftuun lixxutti buddeena yookaan waan biraa afaan kootiin qabe Waaqni waan hamaa natti haa fidu; kana caalaa iyuu natti haa fidu!" jedhee kakate. **36** Namoonni hundinuu waan kana arganii gammadan; dhugumaan wanni mootichi godhe hundi isaan gammachiise. **37** Kanaafuu gaafa sana namoonni hundi fi Israa'el hundi akka ajjeefamuu Abneer ilma Neer keessatti mootichi qooda hin qabne beekan. **38** Mootichis namoota isatiiifakkana jedhe; "Isin akka guyyaa

har'aa ilmi mootitii fi namni guddaan tokko Israa'el keessaa kufe hin beeknee? **39** Ani mootii dibame ta'u illee har'aa nama dadhabaa dha; ilmaan Zeruyaa kunneen natti jabaataniiru. Waaqayyo nama waan hamaa hoijetuu akkuma hammina hojjiisaatti isaa haa kennu!"

4 lish-Booshet ilmi Saa'ol yommuu akka Abneer Kebroonitti ajjeefame dhaga'etti humni issaa ni bu'e; Israa'el hundis sodoon guutame. **2** Yeroo sanatti lish-Booshet ilmi Saa'ol dura buutota garee duultotaa lama qaba ture. Inni tokko Ba'anaa, kaan immoo Rekaab jedhmaa ture; isaanis ilmaan Rimoon namicha Bi'eeroot kan gosa Beniyaam sanaa ti; Bi'eeroot kun akka kutaa Beniyaammitti lakkaa'ama; **3** namoonni Bi'eeroot kunneen gara Beniyamittim baqtanii hamma har'aatti alagummaan achi jiraatuutii. **4** Yoonaataan ilmi Saa'ol mucaa miilli issaa lachuu naafate tokko qaba ture. Yeroo oduun waa'ee Saa'olii fi Yoonaataan Yizri'eel irraa dhufetti inni nama waggaa shanii ture. Gudiftuunisaasisa fudhattee baqatte; garuu utuu isheen baqachuuf ariifattuu mucichi ishee irraa kufee naafate. Maqaan isaaas Mefiboooshet jedhmaa ture. **5** Rekaabii fi Ba'anaan ilmaan Rimoon namicha gosa Bi'eeroot ka'anii gara mana lish-Boosheti qajeelan; yeroo isaan itti achi ga'anis guyyaa saafaa yeroo inni itti aara galftut ture. **6** Isaanis akka nama qamadii barbaaduutti kutaa manaa isa gara keessaatti ol seenanii garaa isaa waraanan. Ergasiis Rekaabii fi obboleessi isaa Ba'anaan miliqanii ba'an. **7** Isaanis utuu inni kutaa ciisichaa keessa siree isaa irra rafee jiruu ol seenan. Erga garaa issaa waraananii isaa aijeesanii booddees mataa isaa irraa kutan. Mataa sanas fuudhanii halkan guutuu daandii Arabbaa irra deemaa bulan. **8** Isaanis Kebroonitti mataa lish-Booshet gara Daawit mootichaaf fidanii, "Kunoo mataa lish-Booshet ilma diina kee Saa'ol kan ilma namicha si aijeesuu barbaadu sanaa. Har'a Waaqayyo Saa'olii fi sanyii isaa illee gooftaa koo mootichaaf haaloo baaseera" jedhanii. **9** Daawit immoo Rekaabii fi obboleessa isaa Ba'anaa, ilmaan Rimoonii namicha gosa Bi'eeroottaa sanaan akkana jedhe; "Dhugaa Waaqayyo jiraataa isa rakkina hunda jalaa na baase sanaa, **10** kunoo ani namicha waan oduu gaarrii naa fide se'ee, 'Saa'ol du'eera' jedhee natti hime sana qabee Siiglaagittii aijeesereera. Egaa wanni ani namicha oduu sana fide badhaase kana dha! **11** Yos yeroo namoonni hamooni nama balleessa hin qabne tokko mana isaa keessatti, siree isaa irratti aijeesanitti ani dhiiga isaa harka keessan irraa hin barbaadu ree? Lafa irraas hin balleessuu ree?" **12** Kanaafuu Daawit namoota isaa ajaje; isaanis jara aijeesan. Harkaa fi miilla isaanii irraa kukkutanii haroo Kebroon biratti reefa isaanii fannisan. Mataa lish-Booshet garuu fuudhanii Kebroonitti awwaala Abneer biratti awwaalan.

5 Gosoonnii Israa'el hundi Kebroonitti Daawit bira dhufanii akkana jedhan; "Nu foonii fi dhiiga kee ti. **2** Duraan yeroo Saa'ol mootii keenya turetti, namni duula loltoota Israa'el hoogganu si'i ture. Waaqayyo, 'Situ saba koo Israa'elin tiksa; bulchaa isaanii ni taata' siin jedhee ture.' **3** Yommuu maanguddoorni Israa'el hundi Kebroonitti Daawit mooticha bira dhufanitti mootichi Kebroonitti fuula Waaqayyo duratti isaan wajjin kakuu gale; isaanis Daawitin dibanii Israa'el irratti mootii isaa godhan. **4** Daawit yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa soddoma ture; innis waggaa afurtama bulche. **5** Kebroon keessatti waggaa torbaa fi ji'a ja'a Yihuudaa irratti mootii ture; Yerusaalem keessatti immoo waggaa soddomii sadii giutumimaa Israa'elii fi Yihuudaa irratti mootii ta'e. **6** Mootichii fi namoonni isaa Yebuuusota achi jiraatan loluuf gara Yerusaalemitti ni qajeelan. Yebuuusonis Daawitin, "Ati as hin

seentu; jaamaa fi naafni iyyuu of irraa si deebisu" jedhan. Isaan, "Daawit as seenuu hin danda'u" jedhanii yaadan. **7** Ta'us Daawit da'anno Xiyoon Magaalaa Daawit ni qabate. **8** Daawitis gaafas, "Namni Yebuuusota dha'uuf ba'u kam iyyuu, 'naafotaa fi jaamota' lubbuu Daawitiin jibbaman bira ga'uuf karaa bo'o bishaanii darbuu qaba" jedhe. Sababiin isaan, "Jaamonnii fi naafonni' masaraa mootii hin seenan" jedhaniif kanuma. **9** Daawitis iddo jireenya isaa da'anno sana godhatee Magaalaa Daawit jedhee moggaase. Inni Miiloodhaa jalqabee naannoo ishee marsee ijaare. **10** Innis sababii Waaqayyo Waaqni Waan Hunda Danda'u isa wajjin tureef yeruma yeroon jabaachaa dhufe. **11** Yeroo kanatti Hiiraam mootiin Xiiroos ergamoota wajjin muka birbirsa, namoota muka soofanii fi warra dhagaa soofan gara Daawit erge; isaanis Daawitiif masaraa ijaaran. **12** Daawitis akka Waaqayyo saba Israa'el irratti mootii godhee jabeessee isa dhaabee fi akka saba Israa'elii jedhee mootummaa isaa guddiseef ni beeke. **13** Daawitis erga Kebroonii ba'ee booddee saajjatoowwanii fi niitota bira Yerusaalem keessatti fuudhe; ilmanii fi intallan dabalataa dhalataniif. **14** Maqaan ijoollee isaa kanneen achitti isaa dhalataniis Shamuu'aa, Shobaab, Naataan, Solomon, **15** Yibehaa, Eliishuuwaa, Nefeg, Yaafiiyaa, **16** Eliishaamaa, Eliyadaa fi Eliiphelexi jedhamu. **17** Filisxeemonni yommuu akka Daawit dibamee Israa'el irratti mootii ta'e dhaga'anitti, humna giutuudhaan isa barbaacha ol ba'an; Daawit garuu waan kana dhaga'ee gara da'anno jabaatti gad bu'e. **18** Yeroo kanatti Filisxeemonni dhufanii Sulula Refaayim keessa faffaca'an; **19** kanaafuu Daawit, "Ani ba'ee Filisxeemota dha'uu? Ati dabarsitee harka kootti isaan kennita?" jedhee Waaqayyoon gaafat. Waaqayyos, "Ba'i; ani dhuugumaan Filisxeemota dabarsee harka keetti nan kennitaai" jedhee deebiseef. **20** Kanaafuu Daawit gara Ba'al Pheraaziim dhaqe; achittis isaan mo'ate. Innis, "Akkuma bishaan mana isaa cabsee yaa'u sana Waaqayyo fuula koo duratti diinota koo cabsee ba'eera" jedhe. Kanaafuu iddoon sun Ba'al Pheraaziim jedhamee waamame. **21** Filisxeemonni waaqota isaanii tol famoo achitti dhiisaniibaaqat; Daawitii fi namoonni isaa immoo isaan fuudhanii deeman. **22** Filisxeemonni amma illee dhufanii Sulula Refaayim keessa faffaca'an; **23** kanaafuu Daawit Waaqayyoon gaafate; Waaqayyos akkana jedheen; "Kallattiiidhaan itti hin ba'in; garuu duubaan isaan marsiitii muka qilxuu duratti isaan waraani. **24** Akkuma fii xee muka qilxuu irraag sagalee duulaa dhageesseen dafitiib ba'i; Waaqayyo loltoota Filisxeem dha'uudhaaf si dura ba'eera jechuudhaati." **25** Kanaafuu Daawit akkuma Waaqayyo isaa ajaje sana Gibe'oontjalqabee hamma Geeziritti Filisxeemota dha'e.

6 Daawit ammas namoota Israa'el keessaa filataman kuma soddoma walitti qabate. **2** Innii fi namoonni isa wajjin turan hundi taabota Waaqaa kan Maqaa, maqaa Waaqayyo Waan Hunda Danda'uun kan taabota gubbaa, kiirubeelii tessoo irra jiran gidduu jiru sanaatii waamamu sana achii fiduuf gara Ba'alala ishee Yihuudaa keessaa sanaa ni dhaqan. **3** Isaanis taabota Waaqaa gaarrii haaraa irra kaa'anii mana Abiinaadaab kan gaara irra jiru sanaa baasanii fidan. Ilmaan Abiinaadaabii, Uzaa fi Ahiiyoon gaarrii haaraa sana oofaa turan; **4** taaboni Waaqaa gaarrii irra kaa'amee Ahiiyoon dura dura deema ture. **5** Daawitii fi Israa'el hundiuu humna isaanii giutuudhaan faarfannaadhaan, masiinqoodhaan, baganaadhaan, dibbeedhaan, bilbiaan, Killeedhaanis fuula Waaqayyo duratti gammadanii shubbisaa turan. **6** Yommuu isaan oobdii Naakoon bira ga'anitti waan sangooni guftaniiif Uzaan harka isaa hiixiate taabota Waaqaa qabe. **7** Sababii hojji isaa kan ulfina hin qabneetiif dheekkamisi Waaqayyo Uzaatti bobae'; kanaafuu Waaqni isaa

rukute; innis achumatti taabota Waaqayo biratti du'e. **8** Daawitis sababii Waaqayyo akka malee Uzaati dheekkameef ni aare; iddoon sun hamma har'aatti Phereez Uzaa jedhamee waamama. **9** Daawitis gaafa sana Waaqayyoon sodaatee, "Taabonni Waaqayyo akkamitti gara koo dhufa?" jedhe. **10** Innis akka taabonni Waaqayyoo isa wajjin Magaalaa Daawit keessa jiraatuuf ofitti fudhachuu hin barbaanne. Qooda kanaa gara mana Oobeed Edoom namicha Gitii sanaatti geesse. **11** Taabonni Waaqayyoos ji'a sadii mana namicha Gitii kan Oobeed Edoom jedhamu sanaatue; Waaqayyos isaa fi warra mana isaa jiraatan hunda ni eebbise. **12** Yeroo kanatti, "Waaqayyo sababii taabota Waaqaatiif jedhee warra mana Oobeed Edoom jiraatanii fi waan inni qabu hunda ni eebbise" jedhanii Daawit Mootichatti himan. Kanaafuu Daawit gad bu'ee taabota Waaqaa sana mana Abiidaaraati gammachuudhaan gara Magaalaa Daawittii fide. **13** Innis akkuma namoonni taabota Waaqayyoo baatan sun tarkaanfii ja'a achi hiiqaniin sangaa tokkoo fi jabbii coomaa tokko aarsaa dhi'eesse. **14** Daawitis Dirata quncee talbaa irraa hoijetame uffatee qondaaltota isaa wajjin fuula Waaqayyoo durattu humna isaa guutuun shuubbisa ture; **15** innii fi Israa'el hundi "hoo" jechaa sagalee malakataatiin taabota Waaqayyoo fidan. **16** Yeroo taabonni Waaqayyoo Magaalaa Daawit seenutti Miikaal intalli Saa'ol foddaa keessaan ilaalaat turte. Isheenis akka Daawit Mootichi fuula Waaqayyoo durattu utaalee shuubbisu yommuu argifetti garaa ishee keessatti isa tuffatte. **17** Isaanis taabota Waaqayyoo fidanii dunkaana Daawit dhaabeef keessa ni kaa'an; Daawitis aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa fuula Waaqayyoo durattu dhi'eesse. **18** Innis erga aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa dhi'eesse booddee maqaa Waaqayyoo Waan Hunda Dantuutii namoota ni eebbise. **19** Ergasiis inni tokkoo tokkoo nama tuuta Isra'a'elootaa guutuun keessa jiruutiif jechuuniin dhiirotaafis dubartootaafis buddeena tokko tokko, gumaa foonii tokko tokkoo fi bixxilee ija wayinii tokko tokko ni kenne. Namoonni hundinuus gara mana mana isaanii deeman. **20** Yommuu Daawit maatii ofii isaa eebbisuuf deebi'ettis Miikaal intalli Saa'ol isaa simachuuu baatee, "Har'a mootiin Israa'el akka nama gatii hin qabne tokkoottti fuula xomboreewwan hoijettotoa isaa durattu qulla argamuun isaa ulfina ta'eeti moo!" jette. **21** Daawit immoo Miikaaliinakkana jedhe; "Ani fuula Waaqayyo isaa abbaa keetti fi warra mana isaa jiran caalchisee na filatee saba Waaqayyoo, Israa'el irratti na muude sanaaf fuula Waaqayyoo durattu nan shuubbisa. **22** Ani kana caalaa iyuu ofin xiinneessa; ija kee durattis of nan salphisa. Xomboreewwan ati jette kanneeniin garuu nan kabajama." **23** Miikaal intalli Saa'ol utuu ijoollee hin argatin duute.

7 Mootichi erga masaraa isaa keessa jiraachuu jalqabee Waaqayyo diinota isaa kanneen naannoo isaa jiran hunda jalaa isaa boqochiisee booddee, **2** Naataan raajichaan, "Ani kunoo mana birbirsaati ijaarame keessan jiraadha; taabonni Waaqaa garuu dunkaana keessa jiraata" jedhe. **3** Naataan immoo mootichaan, "Waaqayyo si wajjin jiraatiif waan garaa keetti yaadde kam iyuu godhi" jedhe. **4** Halkan sana garuu dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara Naataan dhufe: **5** "Dhaqitiifakkana jedhii garbicha koo Daawittii himi; 'Waaqayyoakkana jedha: Kan mana ani keessa jiraadhu naaf ijaaru si'i?' **6** Ani gaafan Israa'eloota Gibxii baasee jalqabee hamma har'aatti mana keessa hin jiraanne. Ani iddo jireenya koo dunkaana godhadhe iddo tokkoo gara iddo biraas naananna'an ture. **7** Ani iddoon Israa'eloota hunda wajjin naananna'aa ture kamitti iyuu bulchitoota akka isaan saba koo Israa'elin eeganifi ajaje keessaa nama tokkoon iyuu, "Isin maalif mana birbirsaa naaf hin

ijaarre?" jedhee beekaa? **8** "Egaa ammaakkana jedhii garbicha koo Daawittii himi; 'Waaqayyoon Waan Hunda Danda'uakkana jedha: Ani akka ati bulchaa saba koo Israa'el taatuuf lafa tikaatiif bushaayee faana deemuun keessaan si fudhadhe. **9** Ani lafa ati dhaqxee hundatti si wajjinin ture; diinota kee hundus fuula kee duraa balleesseea. Ammas ani maqaa keeakkuma maqaa namoota addunyaa irratti akka malee gurguddaa ta'anii guddaa nan godha. **10** Ani akka isaan mana ofii isaanii qabaatanii fi si'achi hin raafamneef saba koo Israa'eliif lafa kennee isaan nan dhaaba. Namoonni hamoon akka jalqbatti godhan sana deebi'anii isaan hin cunqursan; **11** isaan si'achi waan gaafa ani saba koo Israa'el irratti abbootii murtii muudee as godhan sana illee hin godhan. Ani diinota kee hunda jalaas sin boqochiisa. "Akka Waaqayyo matalaa isaa mana siif ijaaru Waaqayyo sittin hima; **12** yommuu barri jireenya keetti dhumeeti abbootii kee wajjin boqotttui anni akka inni iddo kee bu'uuf sanyii kee kan gudeeda keetti ba'u nan kaasa; mootummaa isaa illee jabeessee nan dhaaba. **13** Kan maqaa kootifif mana ijaaru isa; anis teessoo mootummaa isaa bara bараан jabeessee nan dhaaba. **14** Ani isaaabbaa naat'a; innis ilma naat'a. Yommuu inni balleessaa hoijettutis ulee namootaatiin isa nan adaba; alangee ilmaan nammia ittiin garafamaniinis nan garafa. **15** Jaalallii koo garuu akka jaalala ani Saa'ol isaa anis fuula kee duraa balleesee sana irraa fudhadhe isaa irraa hin fudhatamu. **16** Mannii fi mootummaan kee bara bараан fuula koo dura ni jirata; teessoon kees bara bараан jabaatee ni dhaabata." **17** Naataanis dubbi mul'ata kanaa hunda Daawittii hime. **18** Ergasiis Daawit mootichi ol seenee fuula Waaqayyoo dura taa'ee akkana jedhe: "Yaa Waaqayyo Gooftaa, kan ati asin na geesse ani eenyu? Maatiin koos maali? **19** Yaa Waaqayyo Gooftaa, akka waan wanni kun fuula kee durattu ga'aa hin ta'initti ati waa'ee mana garbicha keetti kan fuul durattu ta'us dubbatte. Yaa Waaqayyo Gooftaa, edaa walitti dhufeenyi ati namoota wajjin qabdu kanaa? **20** "Daawit kana caalaa maal jechuu danda'a? Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati garbicha kee ni beektaati. **21** Ati sababii dubbi keetitii fi akkuma fedhii keetitii waan guddaa kana hoijettee akka garbichi kee beeku goote. **22** "Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati akkam guddaa dha! Kan akka keetti tokko iyuu hin jiru; akka nu gurruma keenyaan dhageeniyetti si malee Waaqni biraa hin jiru. **23** Sabni akka saba koo Israa'el, kan Waaqni akka inni saba isaa tu'uf maqaa ofii isaa dhaabbachuuuf jedhee isaa furuuf saboota ormaatiifii waaqota isaanii illee fuula isaa duraa ari'uudhaan dinqiwiwan gurguddaa fi sodaachisaa argisisiisuuudhaan ba'ee biyya Gibxii furee baasee kan biraa lafa irraa kamii dha? **24** Ati saba koo Israa'elin kan ofii keetti gootee bara bараан dhaabdeerta; yaa Waaqayyo ati Waaqa isaanii taateerta. **25** "Ammas yaa Waaqayyo, yaa Waaqi, ati waadaa garbicha keetti fi mana isaatiff galte sana bara bараан eegi. Kanasakkuma waadaa galte sana raawwadhu; **26** kunis akka maqaan kee bara bараан guddaa ta'uuf. Kana irratti namoonni, 'Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u Israa'el irratti Waaqa!' ni jedhu. Manni garbicha kee Daawitis fuula kee durattu jabaatee ni dhaabata. **27** "Yaa Waaqayyo Waan Hunda Dandeessu, Waaqa Israa'el ati, 'Ani mana siif nan ijaara' jettee garbicha keetti waan kana mul'ifterta; kanaafuu garbichi kee kadhannahaa kana sitti dhi'eessuuf ija jabina argateera. **28** Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati Waaqa! Dubbiin kee amanamaa dha; atis waan gaarii kana garbicha keetiif waadaa galteerta. **29** Akka manni isaa bara bараан jabaattee fuula kee dura dhaabatuuf ammas mana garbicha keetti eebbisuuf fedhii kee haa ta'u; yaa Waaqayyo Gooftaa, ati dubbatteertaati; eeba keetiiniis manni garbicha keetti bara bараан ni eebbfama."

8 Ergasiis Daawit Filisxeemota mo'atee of jala isaan galfate; magaalaa Meeteeg Amaa jedhamtus harka Filisxeemotaati baasee fudhate. **2** Daawit Mo'aabotas ni mo'ate. Lafa irra tarree ciibsees funyoon isaan safare. Kanneen tarree galan keessaa funyoo lama lama safaree ajeese; kanneen funyoo tokko tokko safare immoo akka isaan jiraatan eeyyameef. Kanaafuu Mo'aabonni Daawit jalatti bulanii gibira fidaniif. **3** Kana irrattis Daawit yeroo Laga Efraaxiis bira yaadannoo ofii deebisee dhaabbachuu dhaqetti mooticha Zoobaa, Hadaadezer ilma Rehoob mo'ate. **4** Daawitis gaariiwwan waraanaa isaa kuma tokko, abbootii fardaa kuma torbaa fi loltoota lafoo kuma digdama isa irraa fudhate. Innis fardeen gaariiwwanii dhibba tokko qofa hambisee kanneen hafan hunda mogolee kukkute. **5** Yeroo warri Sooriyya kanneen Damaasqoo jiraatan Hadaadezer mooticha Zoobaa gargaaruuf dhufanittis Daawit isaan keessaa nama kuma digdamii lama fixe. **6** Ergasiis kutaa bulchiinsa Damaasqoo kan biyya Sooriyya keessa qubata loltootaa dhaabbate. Warri Sooriyaas isa jalatty bulanii gibira fidaniif. Waaqayyos Daawitiif lafa inni dhaqe hundatti moo'icha kenne. **7** Daawitis gaachana warqee kan ajajoonni loltoota Hadaadezer qabatan fudhatee gara Yerusaalem fide. **8** Daawit Mootichi magaalaaawwan Hadaadezer jechuunis Bexaatii fi Beerootaay keessaa sibiila naasii akka malee baay'ee fudhate. **9** Too'iin mootiin Hamaati yommuu akka Daawit guutummaa loltoota Hadaadezer mo'ate dhaga'etti, **10** akka inni sababii mo'anna Daawit Mootichi Too'iin wal lolaa ture sun waraanaa keessatti Hadaadezer irratti argateetifi harka isa fuudhee dhaamsa gammachuu isaf dabarsuuf ilma ofii isaa Yooraamin gara isaitti erge. Yooraamis kennawaan meetii irraa, warqee fi naasii irraa hoijetaman fide. **11** Daawit Mootichis akkuma meetii fi warqee saboota biraa kanneen of jala galfatu hunda irraa booji'ee ture godhe sana mi'oota kanneen illee Waaqayyoof addaan baase. **12** Warri inni of jala galfates Edoom, Mo'aab, Amoonota, Filisxeemota fi Amaaleq turan. Boojuu Hadaadezer ilma Rehoob mooticha Zoobaa irraa booji'es akkasuma addaan baase. **13** Daawitis erga Sululu Soogiddaa keessatti Edoomota kuma kudha saddeet fixee deebi'ee booddee beekamaa ta'e. **14** Innis guutummaa Edoom keessa qubata loltootaa dhaabbate; Edoomonni hundinuuu Daawitiif ni garbooman. Waaqayyos lafa inni dhaqe hundatti Daawitiif mo'anna ni kenne. **15** Daawit guutummaa Israa'el irratti mootii ta'ee saba isaa hundaaif murtii qajeelaa fi qajeelummaadhaan hoijete. **16** Yoo'aab ilmi Zeruyaa hoogganaa loltootaa ture; Yehooshaafax ilmi Ahiilund immoo galmeessaa ture. **17** Akkasumas Zaadoq ilmi Ahiixbubii fi Abiimelek ilmi Abiyaataar luboota turan; Seraayaan immoo barreessaa ture. **18** Benaayaa ilmi Yehooyaadaa hoogganaa Kereetotaa fi Pheletotaa ture; ilmaan Daawit immoo luboota turan.

9 Daawitis, "Akka ani Yoonataaniif jedhee arjummaa isaaф godhu namni maatti Saa'ol keessaa hafe amma jira?" jedhee gaafate. **2** Yeroo sanatti namicha Ziibaa jedhamu tajaajilaa mana Saa'ol tokkotu ture. Innis akka fuula Daawit duratti dhi'attuuf waamame; mootichis, "Ati Ziibaadhaa?" jedheen. Innis, "Eeyyee, ana garbicha kee ti" jedhe. **3** Mootichis, "Akka ani arjummaa Waaqaa isaf godhuu namni maatti Saa'ol keessaa hafe tokko iyyuu hin jiruu?" jedhee gaafate. Ziibaa, "Ilmi Yoonataan tokko jira; miilli isaa lachuuu naafa" jedhee mootichaaf deebise. **4** Mootichis, "Inni eessa jira?" jedhee gaafate. Ziibaaan deebisee, "Inni iddo Lodebaar jedhamu mana Maakiir ilma Amii'eel jira" jedhe. **5** Kanaafuu Daawit mootichi nama ergee Lodebaar mana Maakiir ilma Amii'eeliitii isaa fichisiise. **6** Mefiibooshet ilmi

Yoonataan, ilmi Saa'ol yeroo Daawit bira dhufetti ulfina isaaф kenuuf gad jedhe sagadeef. Daawit immoo, "Mefiiboostee!" jedheen. Innis, "Garbichi kee kunoo ti" jedhee deebiseef. **7** Daawitis, "Ani abbaa kee Yoonataaniif jedhee arjummaa siifin godhaatti hin sodaatin. Ani lafa aakaayyuu keetii, lafa Saa'ol hunda siifin deebisa; atis yeroo hunda maaddii koo irraa nyaatta" jedheen. **8** Mefiibooshetis harka fuudhee, "Ana garbicha kee nama akka saree du'eetti ilaalamuuwaan kana gochuun kee maaliif?" jedheen. **9** Mootichis Ziibaa garbicha Saa'ol ofitti waameeakkana jedheen, "Ani ilma ilma gooftaa keetiitiif, waan kan Saa'olii fi kan maatii isaa ta'e hunda kenneera. **10** Ati, Ilmaan keetii fi tajaajiltontooni kee akka ilmi ilma gooftaa keetii waan nyatu argatuuf lafa isaaф qotuu qabdu. Mefiibooshet ilmi ilma gooftaa keetis yeroo hunda maaddii koo irraa nyaata." Ziibaan ilmaan kudha shanii fi tajaajiltoota digdama qaba ture. **11** Ziibaanis mootichaan, "Ani garbichi kee waan gooftaan koo mootichi akka ani hojjedhuu na ajuu hunda nan godha" jedhe. Kanaafuu Mefiibooshet akkuma ilmaan mootii keessaa nama tokkotti maaddii Daawit irraa nyaata ture. **12** Mefiibooshet ilma dargaggeessa Miikaa jedhamu tokko qaba ture; warri mana Ziibaa jiraatan hundi hoijettoota Mefiiboostee turan. **13** Mefiibooshetis sababii yeroo hunda maaddii mootii irraa nyaachaa tureef Yerusaalem keessa jiraata ture; miilli isaa lachuuu naafa ture.

10 Ergasiis mootiin Amoonotaa ni du'e; ilmi isaa Haanuunis iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **2** Daawitis, "Akkuma abbaan isaa naa arjoome sana anis Haanuu ilma Naahaashiif nan arjooma" jedhee yaade. Kanaafuu Daawit gadda waa'ee abbaa isatiif itti dhaga'ame isaa ibsuuf Haanuuunitti ergamoota ni erge. Yommuu namoonni Daawit gara biyya Amoonotaa dhaqanitti, **3** qondaaltonni Amoonotaa Haanuu gooftaa isaanitiif, "Ati sababii Daawit akka isaa dhaamsa gaddaa sitti himanif namoota sitti ergeef inni waan abbaa keetiif ulfina kenne seetaa? Daawit akka isaan magaalattii qoratanii, basasaanii fi qabatanifi gara kee isaan erge mitii?" jedhan. **4** Kanaafuu Haanuu namoota Daawit sana qaqqabee tokkoo tokkoo isaanii irraa hareeda gama tokkoo haadee wayyaa isaanii illee teessuma irratti cicciree of irraa isaan erge. **5** Daawit yommuu wanni kun isatti himametti sababii isaan akka malee qaana'aniif namoota sanatti ergamoota erge. Mootichis, "Isin hamma areedni keessan isiniif guddatutti Yerikoo turaatii ergasii deebi'aa kottaa" jedheen. **6** Amoononni yommuu akka Daawit isaan xireeffate hubatanitti, Beet Rehoobi fi Suubaadhaa loltoota lafoo kan Sooriyya kuma digdama, mootii Ma'akaa namoota kuma tokko wajjin akkasumas Xoob irraa namoota kuma kudha lama qaxaratan. **7** Daawit yommuu waan kana dhaga'etti Yoo'aabii fi guutummaa loltootaa ni erge. **8** Amoononni immoo ba'anii karra magalaalaa sanaa irratti waraanaaf hiriiran; namoonni Sooriyya warri Suubaa fi Rehoob, akkasumas namoonni Xoobiitii fi Ma'akaa immoo kophaa isaanii dirree irra turan. **9** Yoo'aabis akka fuula isaa duraa fi dugda isaa duubaan waraanni jiru ni arge; kanaafuu loltoota Israa'el keessaa namoota bebeekamoo filatee adda loltonni Sooriyya jiranitti bobbaase. **10** Namoota hafan immoo ajaja obboleessa isaa Abiishaayi jalatti hiriirsee Amoonotatti isaan duulchise. **11** Yoo'aabis akkana jedhe; "Yoo warri Sooriyya natti jabaatan ati dhuftee na gargaarta; yoo Amoononni sitti jabaatan immoo ani dhufee sin gargaara. **12** Jabaadhu; saba keenyaa fi magaalaaawwan Waaqa keenyaatiif garaa kutannaadhaan ha lollu. Waaqayyos waan fuula isaa duratti gaarri ta'e ni godha." **13** Ergasiis Yoo'aabii fi loltonni isaa wajjin turan warra Sooriyya waraanauf ful duratti ni qajeelan; jarris fuula isaa duraa baqatan. **14** Amoononni yommuu akka namoonni Sooriyya baqatan arganitti

isaanis Abiishaayi duraa baqatanii magaalaa seenan. Akkasiin Yoo'aab Amoonota waraanuu dhiisee Yerusaalemitti deebi'e. **15** Namoomni Sooriyaa yommuu akka Israa'eloorni isaan mo'atan arganitti lammata walitti qabaman. **16** Hadaadezeris ergamoota ergee namoota Sooriyaa kanneen Laga Efraaxiisitiin gamaa fchisiise; isaanis hooganganummaajaja waraanaa Hadaadezer kan Shoobak jedhamuun gara Heelaam deeman. **17** Daawitis yommuu wanni kuu isatti himametti, Israa'eloota hunda walitti qabatee Yordaanos ce'ee Heelaam dhaqe. Warri Sooriyaas waraanaaf Daawitittihiriiraniiisa lolan. **18** Isaan garuu Israa'eloota duraa baqatan; Daawitis namoota gaarii waraanaa oofan dhibba torbaa fi loltoota lafoo kuma afurtama fixe. Ajajaa loltoota isaanii Shoobak illee madesse; innis achumatti du'e. **19** Mootonni Hadaadezerin tajaajila turan hundi yommuu akka Israa'elootaan mo'ataman arganitti, Israa'eloota wajjin nagaa uumaniiisa jalatti bulan. Kanaafuu namoonni Sooriyaa ergasii Amoonota gargaaruu sodaatan.

21 Birraa keessa yeroo mootonni waraanaaf ba'anitti, Daawit tajaajiltoota isattifi loltoota Israa'el hunda wajjin Yoo'aabin erge. Isaanis Amoonota barbadeessanii magaalaa Rabbaa jedhamtu marsan. Daawit garuu Yerusaalemitti hafe. **2** Gaaf tokko galgala Daawit siree isaa irraa ka'ee bantii masaraa mootummaa irra asii fi achi deddeebi'a ture. Innis bantii gubbaa dhaabateeb dubartii dhagna ishee dhiqattu tokko arge. Dubarti sun baay'ee bareedduu ture; **3** Daawitis waa'ee ishee beekuuf nama itti erge. Namichi sunis, "Isheen Batisheebaa intala Eli'aam, niittii Uuriyaan namicha gosa Heet sanaatii mitii?" jedhe. **4** Daawitis nama itti ergee ishee fchisiise. Isheenii gara isaa dhufute; innis ishee wajjin ciise. Isheen xuraa'ummaa ishee irraa qulqulloftee ture. Ergasii gara mana isheetti deebite. **5** Dubarti sun ulfootee, "Ani ulfaa'eera" jettee Daawitittiherga ergite. **6** Kanaafuu Daawit, "Uuriyaan namicha gosa Heet sana naa ergi" jedhe Yoo'aabitii dhaamsa erge. Yoo'aabis gara Daawitittihisa erge. **7** Daawitis yommuu Uuriyaan gara isaa dhufetti waa'ee Yoo'aab, waa'ee loltootaati fi haala waraannii keessa jiru isaa gaafate. **8** Ergasii immoo Daawit Uuriyaan, "Gara mana keetiitti gad bu'iittii miilla kee dhiqadhu" jedhe. Kanaafuu Uuriyaan masaraa mootiitii ba'ee deeme; kennaan mootichaasisa faanaa ergame. **9** Uuriyaan garuu tajaajiltoota gooftaa isaa hunda wajjin karra masaraa mootii dura ciise malee gara mana ofii isattifi gad hin buune. **10** Daawitis yommuu akka Uuriyaan gara mana isaa hin deemin itti himametti, "Ati reefuu karaadhaa dhufute mitii? Maalif gara mana keetii hin deemne?" jedhe isaa gaafate. **11** Uuriyaan immoo Daawitiin, "Taabonnii fi Israa'el, Yihuudaanis dukaana keessa jiru; gooftaan koo Yoo'aabii fi namoonni gooftaa koo dirree irra bulu. Egaa aniiakkamitti nyaachuu fi dhuguuf, niittii koo wajjinis rafuuj jedhe gara mana koo deema? Du'a kee ti; anii waan akkasii hin godhuh!" **12** Daawit, "Ati har'as as buliitii ani bor sin geggesaasa" jedheen. Kanaafuu Uuriyaan gaafa sanaa fi guyyaa itti anuu Yerusaalem keessa ture. **13** Daawitis isaa affeere; innis fuula isaa duratti nyaatee dhuge; Daawitis isaa macheesse. Uuriyaan garuu halkan sana afata isaa irra tajaajiltoota gooftaa isaa giddiu ciisuuf gad ba'e malee gara mana ofii isaa hin deemne. **14** Daawitis lafti bariinaan xalayaa barreessee harkuma Uuriyaatiin Yoo'aabitii erge. **15** Xalayicha keessattis, "Iddoo waraannii itti cimetti Uuriyaan ramadi. Akka inni achitti dha'amme du'uufisisa dhiisa duubatti deebi'a" jedhe barreesse. **16** Kanaafuu Yoo'aab utuu magaalattii marsaa jiruu iddo akka loltooni ciccimoon jiran beeketti Uuriyaan ramade. **17** Yommuu namoonni magaalaa sanaa itti gad ba'anii Yoo'aabin lolanitti, loltoota Daawit keessaa namoonni tokko

tokko du'an; Uuriyaan namichi gosa Heet sunis ni ajjeefame. **18** Yoo'aabis guutummaa oduu waa'ee lola sanaa Daawitiif erge. **19** Akkana jedhees ergamaa sana ajaje; "Yommuu ati waa'ee waraana kanaa mootichatti himtee fixxuti, **20** aariin mootichaa ni boba'a; innis akkana jedhee si gaafachuu danda'a; 'Isin maalif loluuf akkas magaalaa sanatti dhi'aattan?' Isin akka isaa dallaa irraa xiyya isintitti darbatan hin beeknee? **21** Eenyutu Abiimelek ilma Yirubsheet sana ajeese? Dubarti tokko dallaa irraa majii dhagaa daakkuu itti gad dhiiftee Tebeesittiisa hin ajeefnee? Isin maalif akkas dallaa sanatti dhi'aattan?" Yoo inni waan kana si gaafate, 'Tajaajilaan kee Uuriyaan namichi gosa Heet sunis du'era' jedhii itti himi.' **22** Ergamaan sun Daawitittihakkana jedhe; "Namoonni nutti jabaatanii dirreetti gad nutti ba'an; nus ariinee gara karra magaalattii isaa deebifne. **24** Ergasii warri xiyya darbatan dallaa irraa tajaajiltoota keetti darbatan; namoonni mootii tokko tokkos ni du'an. Tajaajilaan kee Uuriyaan namichi Heet sunis ni du'e." **25** Daawitis ergamaa sanaan, "Egaa akkana jedhii Yoo'aabitii himi; 'Wanni kuu abdi si hin kutachiis; goraadeen yeroo tokko isa tokko, yeroo kaan immoo kan biraaya nyaata. Cimsii magaalattii dha'iittiballeesi.' Waan kanas Yoo'aabin jajabeesuuf jedhi" jedhe. **26** Niittii Uuriyaan yommuu akka dhirsii ishee du'e dhageessetti ni boosseef. **27** Erga yeroo boo'icha darbee booddee Daawit mana ofii isattifi ishee fudhate; isheenii niittii isaa taatee ilma deesseef. Garuu wanni Daawit hojjetee sun Waaqayyo hin gammachiisne.

12 Waaqayyos Naataanin gara Daawitittiherga. Innis gara Daawit dhufeeakkana jedhe; "Namoota lamatu magaalaa tokko keessa jiraata ture; innis tokko sooreessa, kaan immoo hiyyeessa ture. **2** Namichi sooreessi sun hoolataa fi loon akka malee baay'ee qaba ture; **3** namichi hiyyeessi sun garuu goromtii hoolaa kan bitaa xinnoo tokko malee homaa hin qabu ture; innis goromtii hoolaa sana ni kunuunse; hoolaa sunis isaa fi ijoollee isaa biratti guddatte. Isheen nyaata isaa irraa nyaachaa, dhugaati isaa irraa dhugaa, bobaa isaa jala ciisaa ture. Goromtii hoolaa kun isaaftakuma intala sanaa ture. **4** 'Gaaf tokko keessummaan tokko mana namicha sooreessa sanaa dhufute; namichi sooreessi sunis hoolota yookaan loon ofii isaa keessaa tokko fuudhee keessumichaaf nyaata qopheessuuf mararsifate. Qooda kanaa ilmo hoolaa namicha hiyyeessa sanaa fuudhee keessummaa mana isaa dhufe sanaaf qopheesse.' **5** Daawitis namicha sanatti akka malee aaree Naataaniinakkana jedhe; 'Dhugaa Waqaayyo jiraataa, namichi waan kana godhe sun du'u qaba! **6** Namichi sun qooda hoolaa sanaa harka afur baasuu qaba; inni gara laafina malee waan kana godheraati.' **7** Naataanis Daawitittihakkana jedhe; "Namichi sun suma! Waqaayyo Waqni Israa'el akkana jedha: 'Ani Israa'el irratti mootii godhhee si dibeera; harka Saa'ol jalaasii si baaseera. **8** Ani mana gooftaa keetii siif kenneera; niittota gooftaa keetii illee bobaa keetti siif kenneera. Ani mana Israa'elli fi mana Yihuudaa siif kenneera. Utuu kunneen hundi sitti xinnaatanii silaa kana caalaa iyyuu siifin kenna ture. **9** Ati maalif waan ija isaa duratti hamaa ta'e hoijechuudhaan dubbiit Waqaayyotuffatte? Ati Uuriyaan namicha Heet sana goraadeen ajjeeftee niittii isaa fudhatteerta. Ati goraadee Amoonotaatiin isaa ajjeefte. **10** Kanaafuu amma sababii ati na tuffatteetii Uuriyaan namicha Heet sana ofii keetif fudhatteef goraadeen mana kee irraa hin fagaatu.' **11** "Waaqayyo akkana jedha: 'Kunoo, anii manuma kee keessaa waan hamaa sitti nan kaasa; utuma iji kee arguu niittota kee fuudhee fira sitti aauuf nan kenna; innis guyyuma saafaadhaan isaan wajjin ni ciisa. **12** Ati

dhoksaatti akkas goote; ani garuu Israa'eloota hunda duratti guyyuma saafaadhaan waan kana nan godha.” **13** Kana irratti Daawit Naataaniin, “Ani Waaqayyotti cubbuu hojjedheera” jedhe. Naataan immoo deebisee akkana jedhe; “Waaqayyo cubbuu kee sirraa haqeera; atis hin duutu. **14** Ta'us sababii ati waan kana gochuudhaan Waaqayyoon tuffattee daa'immi siif dhalate sun ni du'a.” **15** Erga Naataan gara mana ofii isaa deemee booddee Waaqayyo daa'immi niitiin Uuriyya Daawitiif deesse ni dha'e; mucichis ni dhibame. **16** Daawitis daa'ima sanaaf Waaqa kadhate. Innis soomee mana isaatti galee halkan hunda lafa rafaa ture. **17** Maanguddooni mana isasa lafaa isaa kaasuuif isa bira dhadhaabatan; inni garuu ni dide; isaan wajjinis homaa hin nyaanne. **18** Daa'immi sunis guyyaa torbaffaatti ni du'e. Tajaajiltoonni Daawit akka daa'immi sun du'e isatti himuu sodaatan; isaan, “Nu yeroo daa'immi sun lubbuun jirutti Daawittii dubbanne ture; inni garuu nu dhaga'uud dide. Amma akkamiin daa'immi sun du'eera jennee itti himna? Yoo nu itti himne inni of midha ta'a” jedhanii yaadanii turanittii. **19** Daawit akka tajaajiltoonni isaa walitti asaasa jiran hubatee daa'immi sun du'uu isaa beeke. Innis, “Mucichi ni du'ee?” jedhee gaafate. Isaanis, “Eeyyee du'eera” jedhanii deebisan. **20** Daawitis lafaa ka'e. Erga dhagna isaa dhiqatee dibatee booddees uffata isaa geeddaratee mana Waaqayyo seenee waaqeffate. Ergasiis immoo gara mana ofii isaatti galee nyaata gaafannaan dhi'eessaniif; innis ni nyaate. **21** Tajaajiltoonni isaa, “Ati maalifakkana goota? Yeroo mucichi lubbuun jirutti ni soomte; ni booses. Amma garuu mucichi du'eera; ati immoo kaatee nyaattal” jedhanii isaa gaafatan. **22** Innis akkana jedhee deebise; “Ani yeroo mucichi lubbuun turetti naan soome; nan boo'es. Ani, ‘Eenyutu beeka? Waaqayyo garaa naa laafee mucichi ni fayya’ jedhee yaadeen ture. **23** Amma garuu inni du'eera; yoos ani maalifin sooma? Ani isaa deebisuu nan danda'aa? Anatu gara isaa dhaga malee inni gara koo hin dhufu!” **24** Ergasiis Daawit niittii isaa Batisheebaa ni jajjabeesse; dhaqees ishee wajjin ciise. Isheenis ilma deesseef; maqaa isaa Soloomoon jedhanii moggaasan. Waaqayyo isaa ni jaallate; **25** Waaqayyo waan isa jaallateef akka inni Yidiidiyyaa jedhamee waamamuuf karaa Naataan rajjichaatiin dubbi erge. **26** Yeroo sanattis Yoo'aab magaalaa Amnoonataa kan Rabbaa jedhamu waraanee da'anno masaraa moomtummaa qabate. **27** Yoo'aabis akkana jedhee Daawittii ergamoota erge; “Ani magaalaa Rabbaa waraanee madda bishaan ishee qabadheera. **28** Egaa ati loltoota hafan walitti qabahytti magaalattii marsii qabahdu. Yoo kanaa achii ani magaalattii nan fudhadha; isheenis maqaa kootiin moggaafamti.” **29** Kanaafuu Daawit loltoota hunda walitti qabatee dhaqee Rabbaa waraanee qabate. **30** Daawitis mataa mootii isaanii irraa gonfoo fudhate; Gonfichis mataa Daawit irra kaa'ame. Gonfoon sun hamma warqee taalaantii tokkoo ulfaatee dhagaawwan gati jabeeyyiis of irraa qaba ture. Daawitis magaalaa sana keessa boojuu akka malee baay'ee fudhatee **31** namoota achi keessa turanis gad yaasee akka isaan magaa ziidhaan, gasoo sibilaatti fi qottoodhaan hojji hoijetan godhe; suphees isaan dhoofsise. Daawit magaalawwan Amnoonataa hunda keessattis akkasuma godhe. Ergasiis Daawitii fi loltoonni isaa hundinuu Yerusaalemitti ni deebi'an.

13 Yeroo tokko Amnoon ilmi Daawit Taamaarin jaallate; ishee akka malee bareedduu, obboleettii Abesaaloom ilma Daawit sanaa ture. **2** Amnoon sababii jaalala obboleettii isaa Taamaariitiiif akka malee dhiphatee dhibame; sababii ishee durba turteef Amnoon waan waanuma tokko illee ishee gochuu danda'u hin seene. **3** Amnoon michuu akka malee jal'aa kan Yoonaadaab jedhamu tokko qaba ture; Yoonaadaab ilma Shime'a

obboleessa Daawit. **4** Yoonaadaabis Amnoonii, “Yaa ilma mootii, dhagni kee maalif guyyuma guyyaan huqqachaa deema? Ati natti hin himtuu?” jedhee gaafate. Amnoon immoo, “Ani Taamaar obboleettii Abesaaloom obboleessa kootii jaalladheera” isaan jedhe. **5** Yehoonaadaabis, “Sobiitti akka nama dhukkubsateetti siree irra ciisi; yommuu abbaan kee si gaafachuu dhufutti, ‘Akka ani harka isheetti nyaadhuuf akka obboleetti koo Taamaar dhuftee fuula koo duratti nyaata addaa naaf qopheessitee nyaadhu nan barbaada’ jedhiin” jedhe. **6** Kanaafuu Amnoon sobee akka nama dhukkubsate tokkotti ciise. Yommuu mootichi isa gaafachuu dhufetis Amnoon, “Akka obboleetti koo Taamaar dhuftee fuula koo duratti nyaata addaa naaf qopheessitee nyaadhu nan barbaada” jedheen. **7** Daawitis gara manaatti Taamaarittii nama ergee, “Gara mana obboleessa kee Amnoon dhaqitii waan inni nyaatu qopheessiif” jedhe. **8** Kanaafuu Taamaar kaatee gara mana obboleessa ishee Amnoon kan ciisee ture sanaa dhaqxe. Daakuu xinnoo ishee fuutee bukeessitee fuula isaa duratti tolchite. **9** Ergasiis buddeena tolchite sana eelee irraa fuutee dhi'eessiteef; inni garuu nyaachuu dide. Amnoon, “Nama hunda narraa baasaa” jedhe. Kanaafuu namni hundi isa bira ba'e. **10** Ergasiis Amnoon Taamaariin, “Akka ani harka kee irraa nyaadhuuf buddeenicha kutaa ani ciisutti naa fidi” jedhe. Taamaaris buddeena qopheessitee sana fuutee Amnoon obboleessa isheettiif lafa inni ciisetti geessite. **11** Inni garuu yommuu isheen nyaata dhi'eessiteeffti humnaan ishee qabatee, “Yaa obboleetti ko, kottuu na wajjin ciisi” jedheen. **12** Isheen immoo deebiftee akkana jetteen; “Yaa obboleessa ko, waan kana hin godhin! Na hin dirqisiisin. Wanni fokkisaan akkasii Israa'el keessatti hoijetamuu hin qabul! Ati waan hamaa kana hin godhin. **13** Ani maalan ta'a? Salphina koos baadhee eessan dhaqa? Ati hoo? Atis Israa'el keessatti akka gowwaa hamaa tokkotti ilaalamuu kee ti mitii? Maaloo mootichatti himadhu; inni sitti heerumuun na hin dhownuutii.” **14** Inni garuu ishee dhaga'uud dide; waan ishee caalaa jabaa ta'eefis humnaan ishee gudeede. **15** Ergasiis Amnoon jibba guddaa ishee jibbe; dhugumaan hamma dur ishee jaallate caalaa ishee jibbe. Amnoonis, “Ka'itti ba'ii deemil” isheeen jedhe. **16** Isheen immoo, “Hin ta'u! Na ari'uun kee yakka ati duraan natti hoijette caalaa hammaata” jetteen. Inni garuu ishee dhaga'uud dide. **17** Tajaajilaa ofii isaaas waamee, “Dubartii kana narraa baasiitii balbalaitti cufi” jedheen. **18** Tajaajilaan isaa sunis gad ishee baasee balbalaitti cufe. Isheen uffata faaya adda addaatiin miidhagfame uffattee ture; intallan mootii kanneen dubarran qulqluuyu ta'an uffata akkasii uffat tureetii. **19** Taamaaris mataa isheetti daaraa firfirfattee wandaboo ishee dheeraa faayawwaniin miidhagfame sana tarasaafte. Harka ishees mataa irra kaa'attee sagalee ol fudhattee boo'aa deemte. **20** Abesaaloom obboleessi ishee, “Amnoon obboleessi kee si wajjin turee? Yaa obboleetti ko, cal'isi; inni obboleessuma kee ti. Waan kana garaatti hin qabatin” jedheen. Taamaaris kophaa ishee mana obboleessa ishee mana Abesaaloom jiraatte. **21** Daawit mootichi yommuu waan kana hunda dhaga'etti baay'ee aare. **22** Abesaaloom dubbiil tolaa yooqaan hamaa tokko illee Amnoonitti hin dubbanne; Abesaaloom sababii inni obboleettii isaa Taamaarin salpheesif akka malee Amnoonin jibbe ture. **23** Waggaalamaa booddee warri hoolota Abesaaloom irraa rifeensa haadan magaalaa Ba'al Hasoor kan Efrem biratti argamu sana keessa turan; innis akka isaan achi dhaqaniif ilmaan mootii hunda waame. **24** Abesaaloomis gara mootichaa dhaqee, “Namooni hoolota garbicha keetii irraa rifeensa haadan dhufaniiru. Maaloo mootichii fi qondaaltonni isaa garbicha kee wajjin haa deeman” jedhee kadhate. **25** Mootichi immoo

deebisee, "Lakki yaa ilma ko, nu hundinuu deemuu hin qabnu; nu ba'aa qofa sitti taanaa" jedheen. Abesaaloom jabeessee isa kadhatu iyyuu inni isa eebbise malee isa faana hin deemne. **26** Abesaaloomis, "Yoo ta'u baate, maaloob obboleessi koo Amnoon nu wajjin haa deemu" jedhe. Mootichi immoo, "Inni maaliif si wajjin deema?" jedhee gaafate. **27** Abesaaloom garuu jabeessee isa kadhat; kanaafuu inni Amnoonii fi ilmaan mootichaa kaan isa wajjin erge. **28** Abesaaloom akkana jedhee namoota isaa ajaje; "Dhaga'a! Yommuu Amnoon daadhii wayinii dhugee machaa'utti ani, 'Amnoonin dha'aa' isiniin jedha; isinis yommuu suma isa ajjeesaa. Hin sodaatinaa. Anatu ajaja kana isinii kenne mitii? Jabaadhaa; jagnoomaas." **29** Kanaafuu namoonni Abesaaloom waanuma Abesaaloom isaan ajaje sana Amnoonitti hoijetan. Ilmaan mootichaa hundinuu ka'anii gaangolii isaanii yaabbatani baqatan. **30** Utuu isaan karaa irra jiranuu oduun, "Abesaaloom ilmaan mootichaa hunda fixeera; tokkoon isaanii iyyuu hin hafne" jedhu Daawit qaqqabe. **31** Mootichis ol ka'ee uffata isaa tarasaasee lafa ciise; tajaajiltoonni isaa kanneen isaa bira dhadhabatanii turan hundinuu uffata isaanii tatarsaan. **32** Yoonadaab ilmi Shime'aa ilmi obboleessa Daawit sun garuuakkana jedhe; "Gooftaan koo waan isaan ilmaan mootichaa hunda fixan hin se'in; Amnoon qofatu du'e. Kunis waan Abesaaloom erga Amnoon obboleettii isaa Taamaarin humnaan gudeedee jalqabee itti yaadaa turee dha. **33** Gooftaan koo mootichi waa'ee oduu ilmaan mootichaas hundi ajjeefamaniiru jedhu sanaa hin yaadda'in; Amnoon qofatu du'e." **34** Yeroo kanatti Abesaaloom baqateera. Namichi eegumisaaf dhaabatee tures ol jedhee ilaalee namoota baay'ee daandii Horonaayim kan gaara cina ba'u irra dhufaa jiran arge. Namichi sunis dhaage, "Ani karaa Horonaayim, cina gaaraatti namoota nan arga" jedhee mootichatti hime. **35** Yoonadaabis mootichaan, "Kunoo, ilmaan mootichaa dhufanii jiru; wanni kunakkuma garbichi kee jedhe ta'e" jedhe. **36** Akkuma inni dubbatee fixateen ilmaan mootichaa sagalee guddaadhaan boo'aa ol galan. Mootichii fi tajaajiltoonni isaa hundinuuhiqqaftanii boo'an. **37** Abesaaloom garuu baqatee gara ilma Amiihud, gara Talmayy mooticha Geshuur sanaa dhaqe. Daawit immoo guyyaa hunda ilma isaatif ni boo'a ture. **38** Abesaaloom erga baqatee Geshuur dhaqee booddee waggaasadii achi ture. **39** Mootichis du'a Amnoon irraa jajjabaannaan gara Abesaaloom dhaquuf garaan isaa kaka'e.

14 Yoo'ab ilmi Zeruyaa akka garaan mootichaa Abesaaloom itti deebi'e beeke. **2** Kanaafuu Yoo'ab gara Teqoo'atti nama ergee dubartii ogeettii tokko fichiisi. Innisakkana isheedhaan jedhe; "Sobiittii akka nama gadda keessa jiruu ta'i. Wayyaa gaddaa uffadhu; dibata kam iyyuu hin dibatin. Akka dubartii nama du'e tokkoof guyyaa hedduu gaddite tokkoos ta'i. **3** Mooticha bira dhaqittii waan kana itti himi." Yoo'abis waan isheen dubbattu isheetti hime. **4** Dubartiin sun yommuu Teqoo'adhaa gara mootichaa dhuftetti ulfina isaaft kenuu addaan lafatti gombifamtee, "Yaa mootii, na gargaari!" jette. **5** Mootichis, "Ati maal rakkatte?" jedhee ishee gaafate. Isheenissakkana jette; "Sababii dhirsii koo du'eef anii dhugumaan niftii dhirsii hin qabnee dha. **6** Ani garbittiin kee ilmaan lama qabat ure. Isaanis alatti wal lolan; sababii namni wal irraa isaan dhowwu tokko iyyuu achi hin turiniif inni tokko isa kaan dha'ee ajjeese. **7** Kunoo, gasti hundi ana garbitti keetti ka'eera; isaanis, 'Waan inni obboleessa ofii isaa ajjeesef akka nu sababii lubbuu obboleessa isaa kan inni ajjeese sanaa isaa ajjeefnuuf dabarsiis nutti kenni; ergasiis dhaaltuu isaa illee ni galaafanna' jedhu. Isaanisakkasiin akka dhirsii koo maqaa yookaan sanyii lafa irraa hin qabaanneef ibsaa koo tokkicha hafe kana dhaamsu." **8** Mootichis

dubartii sanaan, "Ani waa'ee keetiif ajaja nan dabarsaatii ati mana keetti galii" jedhe. **9** Dubartiin Teqoo'aa sun garuu, "Yaa gooftaa ko, yaa mooticha, yakki sun anaa fi maatiib abbaa koo irra haa bu'u; mootichii fi teessoon isaa yakka irraa haa qulqullaan" jette. **10** Mootichis deebisee, "Yoo namni kam iyyuu waan tokko illee sitti dubbate isa natti fidii; innis deebi'ee si hin rakkisu" jedhe. **11** Ishee immoo, "Kanaafuu akka namni haaloo dhiigga baasu sun ittuma fufee nama biraa ajjeeseeakkasiin ilmi koo hin ajjeefamneef mootichi Waaqayyoon Waaqa isaa haa waammatu" jette. Innis, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, rifeensi tokkittiin mataa ilma keetii irraa lafa hin bu'u" jedhe. **12** Ergasiis dubartittiin, "Akka ani garbittiin kee gooftaa koo mootichatti dubbi tokkittiidubbadhu naa eeyyami" jette. Innis, "Dubbadhu" jedhee deebise. **13** Dubartittiin immooakkana jette; "Yoos ati maaliif waanakkasiis saba Waaqattiyaaadte? Mootichi ilma isaa kan biyyaa baqate sana hin deebifneeti; akkana jechuun isaa ofitti muruu isaa mitii? **14** Nusakkuma bishaan laffati dhanganale'ee deebi'ee hin waraabamneetiit ni duuna. Waaqni garuu karaa namni biyyaa baqate sun ittiin deebi'u barbaada malee akka inni isaa fagaatee hafu hin fedhu. **15** "Kanaafuu sababii namoonni na sodaachisianni fi dubbi kana gooftaa koo mootichatti himuuf dhufeera. Garbittiin kees waan kana yaadde; 'Ani mooticha nan gaafadha; innis waan garbittiin isaa gaafatole jedha ta'a. **16** Mootichi waan kana dhaga'ee harka namicha anaa fi ilma koo dhaala Waaqni nuu kenne nu dhabsiisuu yaaluu jala garbitti isaa ni baasatiit.' **17** 'Ammas garbittiin keeakkana jette; 'Sababii gooftaan koo mootichi waan gaarri fi hamaa gargari baasee beekuuttiakkuma ergamaa Waaqayyo ta'eef dubbiin gooftaa koo mooticha boqonnua naaf haad kennu. Waaqayyo Waqni kee si wajjin haa ta'u.'" **18** Kana irratti mootichi dubartittiidhaan, "Ati waan ansi gaafadhu kam iyyuu na hin dhoksin" jedhe. Dubartittiis, "Gooftaan koo mootichi haa dubbatu" jette. **19** Mootichi, "Waan kana hunda keessatti harki Yoo'ab si wajjin jiraa?" jedhee gaafate. Dubartiin sun immooakkana jettee deebifte; "Yaa gooftaa koo mooticha, du'a kee ti; dubbi gooftaan koo mootichi dubbattu irraa namni gara mirgaatti yookaan gara bitaatti goruu danda'u tokko illee hin jiru. Dhuguma namni akka ania waan kana dubbadhu na ajjeese fi kan dubbi kana hundasaafaan garbitti keetti keessa kaa'e Yoo'abuma garbicha kee ti. **20** Yoo'ab garbichi kee waan kana gochuun isaa haala yeroo ammaajiru geedduu. Gooftaan koo ogummaaakkuma ogummaaergamaa Waaqayyo qaba; inni waan lafa irratti ta'u hunda ni beeka." **21** Mootichis Yoo'abiin, "Tole; ania waan kana nan godha. Ati dhaqii Abesaaloom dargaggeessicha fidi" jedhe. **22** Yoo'abisulfina isaaft kenuu addaan gombifameemooticha eebbise. Yoo'ab, "Sababii mootichi kadhannahaa garbicha isaa dhaga'eef inni akka fuula gooftaa isaa mootichaa duratti fudhatama argate har'a ni beeka" jedhe. **23** Ergasiis Yoo'ab Geshuur dhaqee Abesaaloomin deebisee Yerusalemittifide. **24** Mootichi garuu, "Inni gara mana isaa deemuu qaba; inni fuula koo arguu hin qabu" jedhe. Kanaafuu Abesaaloom gara mana isaafti gale; fuula mootichaa hin argine. **25** Guutummaa Israa'el keessa namni akka Abesaaloom miidhaguma isaafti baay'ee ejajame tokko iyyuu hin ture. Inni mataa isaafti jalqabee hamma faana millia isaafti hir'ina tokko iyyuu hin qabu ture. **26** Yommuu rifeensi matalaa isaa itti ulfaatutti waggaatti yeroo tokko of irraa mura ture; yeroo inni rifeensi matalaa isaa kana madaallimootitiim madaaluttis rifeensi isaa saqiliidhibba lama ulfaatu ture. **27** Abesaaloom ilmaan sadii fi intala tokko dhalche. Maqaan intala sanaa Taamaar jedhamaa; isheeniss dubartii akka malee bareeddu turte. **28** Abesaaloom utuu fuula mootichaa hin argin wagga

lama Yerusaalem keessa jiraate. **29** Ergasiis Abesaaloom Yoo'aabin gara mootichaatti erguuf jedhee nama itti erge; Yoo'aab garuu isa bira dhufuu dide. Kanaafuu yeroo lammaaffaa nama itti erge; inni garuu dhufuu dide. **30** Ergasiis Abesaaloom hoijettoota isaatiin, "Ilaa, lafti qotiisa Yoo'aab lafa qotiisa kootti aana; innis garbuu achii qaba. Dhaqaatii ibidda itti qabsiisa" jedhe. Kanaafuu hoijettooni Abesaaloom dhaqanii lafa qotiisa sanatti ibidda qabsiisan. **31** Kana irratti Yoo'aab gara mana Abesaaloom dhaqee, "Hoijettooni kee maaliif lafa qotiisa kootti ibidda qabsiisan?" jedheen. **32** Abesaaloomis deebisee Yoo'aabiin akkana jedhe; "Kunoo ani akka ati, 'Inni, 'Ani maaliifin Geshuurii dhufe? Utuun hamma ammaatti achuma jiraadhee naaf wayya ture!" jedha' jettee mootichatti naaf himtuuf gara mootichaatti si ergachuu, na bira kottu jedhee sitti dhaammadheen ture. Ani amma illee fuula mootichaarguu fedha; yoo ani yakka tokko illee hoijedhee jiraadhe inni na haa ajjeesu." **33** Kanaafuu Yoo'aab gara mootichaah dhaqee waan kana itti hime. Mootichis Abesaaloomin waamsise; innis dhufue fuula mootichaah durattt addaan lafatti gombifame. Mootichis Abesaaloomin dhungate.

15 Kana irratti Abesaaloom gaarii lolatii fi fardeen akkasumas namoota fuula isaa dura fiigan shantamaa ofii isaatiff qopheeffate. **2** Innis ganamaan ka'ee daandii gara karra magaalatti nama geessu irra dhaabata ture. Yeroo namni kam iyyuu iyayta isaa mootii duratti dhi'eeffatee murtii argachuu dhufutti, Abesaaloom ofitti isa waamee, "Ati magaalalaam kumii dhufute?" jedhee gaafata. Namni sunis, "Garbichi kee gosoota Israa'el keessaa gosa tokko keessaa dhufa" jedhee deebisaaf. **3** Ergasiis Abesaaloom, "Kunoo iyyanni kee dhugaa fi qajeelaa dha; garuu akka inni si dhaga'uuf namni mootiin iddoobuufate tokko iyyuu hin jiru" jedhaan. **4** Abesaaloomis itti dabalee, "Maal qaba, utuu ani biyya kanatti abbaa murtii ta'ee! Silaa namni iyayta yookaan himata qabu kam iyyuu na bira dhufee anis murtii qajeelaa isaaaf nan kennan ture" jedha. **5** Akkasumas yeroo namni tokko fuula isaa durattt jilbeefachuu gara isaa dhufutti Abesaaloom harka diriirfatee ol Isa qabuudhaan isaa dhungata. **6** Abesaaloom akkasiin Israa'eloota murtii qajeelaa argachuu gara mootii dhufan hunda simachuudhaan garaa namoota Israa'el hate. **7** Abesaaloomis gara dhuma waggaan afuraffaatti mootichaan akkana jedhe; "Akka ani Kebroon dhaqee wareega Waaqayyoof wareegee ture tokko dhi'eessuuf naaf eeyyami. **8** Ani garbichi kee yeroon biyya Sooriyaa keessa Geshuur jiraachaa turetti, 'Yoo Waaqayyo gara Yerusaalemitti na deebise, ani Kebroonitti Waaqayyoof nan sagada' jedhee wareega kana wareegeen ture." **9** Mootichis, "Nagaan deemi" jedheen. Kanaafuu Abesaaloom gara Kebroon deeme. **10** Abesaaloom garuu akka isaan, "Isin akkuma sagalee malakataa dhageessaniin, 'Abesaaloom Kebroonitti mootii ta'eera' jedhaa" jedhanifi guutummaa gosoota Israa'el keessa dhoksaadhaan ergamoota bobbaase. **11** Namoonni dhibbi lama Yerusaalemiibaa'ani Abesaaloom faana bu'an. Isaan akka keessummaatti afferamanii cal'isaniituma deeman malee waa'ee dhimma sanaa waan tokko illee quba hin qaban ture. **12** Abesaaloom yeroo aarsaa dhi'eessutti namichi gosa Giloo kan Ahiitofel jedhamu, gorsaan Daawit akka magaalaa isaa Gilloodhaa dhufuuf waamsise. Kanaafuu fincilli sun jabaatee duukaa buutonni Abesaaloomis baay'achaa dhufan. **13** Ergamaan tokkos Daawit bira dhufee, "Garaan namoota Israa'el gara Abesaaloom itti deebi'ee jira" jedhee itti hime. **14** Ergasiis Daawit qondaaltota isaa warra isaa wajjin Yerusaalem keessa turaniin akkana jedhe; "Ka'aa ni baqannaal! Yoo kanaa achii tokkoon keenya iyyuu Abesaaloom jalaa hin baanu. Dafnee asii deemuu qabna; yoo kanaa achii inni

ariitiidhaan dhufee nu qaqqabee nu balleessaati; magaalatti illee goraadeedhaan dha'a." **15** Qondaaltonni mootichaas, "Nu tajaajilttooni kee waan gooftaan keenya mootichi murteesse kam iyyuu gochuuf qophaa'oo dha" isaan jedhan. **16** Kanaafuu mootichi warra mana isaa jiraatan hunda of faana fudhatee qajeelle; sajjatoowwan isaa kudha garuu akka isaan masaraa mootii eeganifi achumatti dhiise. **17** Mootichis akkasuin namoota hunda of faana fudhatee ba'e; isaanis xiinnoo achi fagaatanii iddo tokko dhadhaabatan. **18** Namoonni isaa hundinuu Kereetotaa fi Pheletota hunda wajjin mooticha dura qajeelan; akkasumas Gaatonni dhibba ja'a kanneen Gitii isa faana ba'anis fuula mootichaah dura darban. **19** Mootichis Itaayi namichi Gitii sanaan akkana jedhe; "Ati maaliif nu faana dhufuta? Deebi'iitii Abesaaloom mooticha wajjin turi. Ati keessummaa biyya keetti booji'amtee dhuftee dha. **20** Ati kaleessuma dhufute. Egaa ani utuu ofii ofitiifuu garan dhaqu hin beekin akka ati nu faana joortu si godhaa? Amma beenuu namoota biyya keetti fudhadhuutii deebi'i. Gara laafinnii fi amanamummaan si wajjin haa ta'an." **21** Itaayi garuu deebisee mootichaan, "Dhugaa Waaqayyo jiraataati fi du'a gooftaa koo mootichaah, jireenyas ta'u du'a taanaan ani tajaajilaan kee gara gooftaan koo mootichi deemu kam iyyuu nan deema" jedhe. **22** Daawit immoo Itaayiin, "Yoos darbibii fuula durattt deemi" jedhe. Kanaafuu Itaayi namichi Gitii sun namoota isaatii fi maatii isaa kanneen isa wajjin turan hunda fudhatee deeme. **23** Yeroo namoonni sun hundi darbanittis warri baadiyyaa jiraatan hundi sagalee ol fudhatanii boo'an. Mootichis Sulula Quedroon ce'e deeme; namoonni hundinuu ce'anii gara gammoojiitti qajeelan. **24** Zaadoqis achi ture; Lewwonni isaa wajjin turan hundinuu taabota kakuu Waaqaa baatanii turan; isaanis taabota Waaqaa lafa kaa'an; Abiyaataar immoo hamma namoonni hundi magaalaa keessaa ba'anitti aarsaa dhi'eesse. **25** Ergasiis mootichi Zaadoqin akkana jedhe; "Ati taabota Waaqaa fuudhiitii gara magaalaaatti deebi'i. Yoo ani fuula Waaqayyo durattt surraa argadhee jiraadhe, inni deebisee na fidee taabota sanaa fi lafa ofii jiraatu na argisiisa. **26** Garuu yoo inni, 'Ani sitti hin gammanne' naan jedhe, ani qophaa'aa dha; inni waan fedhe na haa godhu." **27** Mootichis Zaadoq lubichaan, "Ati nama mul'ataan waa argu mitii? Egaa ilma kee Ahiima azin akkasumas Yoonaataan ilma Abiyaataar fudhadhuutii nagaan gara magaalaaatti deebi'i. Atii fi Abiyaataar ilmaan keessan lamaan fudhadhuutii deemeas. **28** Ani immoo hamman dhaamsa kee dhaga'utti malkaa gammoojiitti keessaa bira nan tura." **29** Kanaafuu Zaadoqii fi Abiyaataar taabota Waaqaa sana fuudhanii Yerusaalemitti deebi'anii achuma turan. **30** Daawit garuu Gaara Ejersaatti ol ba'e; yeroo ol ba'uttis boo'aa deemaa ture; innis mataa isaa haguuggatee kophee malee deema ture. Namoonni isaa wajjin turan hundinuu mataa isaanii haguuggatanii boo'aa deemu turan. **31** Yeroo kanatti, "Ahiitofelis warra Abesaaloom wajjin fincilan keessaa tokkoo dha" jedhamee Daawittti himame. Kanaafuu Daawit, "Yaa Waaqayyo, gorsa Ahiitofel sana jalaa busheessi" jedhee Waaqa kadhate. **32** Yeroo Daawit iddo wal ga'ii iddo itti namoonni Waaqa waaqeffatan ga'ettis Huushayi namichi gosa Arkii sun wandaboo ofii tarasaasee daaraata mataatti firfirfatee isaa simachuuuf ba'e. **33** Daawit isaa akkana jedheen, "Ati yoo na wajjin deemeet ba'aa natti taata. **34** Garuu yoo gara magaalatti deebitee Abesaaloomiin, 'Yaa mootii, ani duraan garbicha abbaa keetiin ture; amma garuu garbicha kee nan ta'a' jettee gorsa Ahiitofel busheessite na gargaaruu dandeessa. **35** Zaadoqii fi Abiyaataar luboonti suma wajjin achi jiraatu mitii? Ati waan masaraa mootitii dhageessu hunda isaanitt hihi. **36** Ilmaan isaanii lamaan Ahiima'az ilmi Zaadoqii fi Yoonaataan ilmi

Abiyaataar isaanuma wajjin achi jiraatan. Ati waan dhageessu hunda harka isaaniitiin naa ergi.” **37** Kanaafuu Huushaayi michuun Daawit utuma Abesaaloom Yerusaalem seenaa jiruu achi ga’e.

16 Daawit fiixee gaarichaa darbee xinnoo erga deemeet booddee Ziibaan tajaajilaan Mefiiboshet harroota lamatti buddeena dhibba lama, bixxilee ija wayinii dhibba tokko, bixxilee ija harbuu dhibba tokkoo fi daadhii wayinii qalgalloo tokko fe’ee isa simachuuf itti dhufe. **2** Mootichis, “Kana hunda maaliif fidde?” jedhee Siibaan gaafate. Ziibaan immoo, “Harroota akka maatiin mootichhaa Yaabbatanii, buddeena fi bixxilee ija wayinii akka namoonni nyaataniim, daadhii wayinii immoo akka warri gammoojji keessatti dadhaban ittiin bayyanataniif” jedhee deebise. **3** Mootichis, “Ilmi ilma gooftaa keetii eessa jira?” jedhee gaafate. Ziibaan immoo deebisee, “Inni waan, ‘Manni Israa’el har’ a mootummaa akaakayyu kootii naa deebisa’ jedhee yaaduuuf Yerusaalem keessa jiraata” jedhe. **4** Mootichis Ziibaadhaan, “Wanni kan Mefiiboshet ta’e hundinuu amma kan kee ti” jedhe. Ziibaanis, “Ani akkan fuula gooftaa kootii, fuula mootichhaa duratti surraa argadhuu ofi qabeen si kadhadha” jedhe. **5** Akkuma Daawit mootichi Bahuuriim ga’een namichi balbalaa maatii Saa’ol tokko itti dhufe. Maqaan isaa Shime’ii ilma Geeraa ti; namichi kunis Daawitin abaaraa gad ba’e. **6** Innis utuma qondaaltonni fi waardiyoonni Daawit hundinuu mirgaa fi bitaan Daawit marsanii jiranuu hunda isaaniitti dhagaa darbachaa ture. **7** Shime’iinis akkana jedhee isa abaaraa ture; “Asii ba’i; asii ba’i; ati nama dhiigaa ti; namicha hamaa nana! **8** Waaqayyo dhiiga mama Saa’ol kan ati iddoos isaa buutee moote sanaa hundaaf gatii kee siif kenneera. Waaqayyo mootummaa kee sirraa fuudhee ilma kee Abesaalooniif kenneera. Ati sababii nama dhiigaa taateef ni baddal!” **9** Abiishaayi ilmi Zeruuyaa mootichaan, “Sareen du’aan kun maaliif gooftaa koo mooticha abaara? Ani dhaqeenn mataas isaa irraa kuta” jedhee. **10** Mootichi garuu akkana jedhe; “Yaa ilmaan Zeruuya, anii fi isin maal wal irraa qabna? Yoo inni sababii Waaqayyo, ‘Ati Daawitina abaari’ isaan jedheef naaabaare eneytu, ‘Ati maaliif waan kana goota?’ jedhee isa gaafachuu danda’a?” **11** Ergasii Daawit Abiishaayii fi qondaaltota isaa hundaan akkana jedhe; “Ilmi koo kan gudeeda kootii ba’e iyyuu lubbuu koo balleessuu barbaada. Yoos namichi gosa Beniyaam kun hammam kana caalaa hin goone reel! Isa dhiisa; waan Waaqayyo isa ajajeef inni na haa abaaru. **12** Tarii Waaqayyo dhiphina koo argee abaarsa ani har’ aabaaramaa jiru kana waan gaariitti naa geeddara ta’aa.” **13** Kanaafuu Daawitii fi namoonni isaa karaa isaanii itti fufan; Shime’iin immoo isaa abaaraa, dhagaa itti darbachaa, awwaarsa itti bittinneessaa fuullee isatiin gaara cina deemaa ture. **14** Mootichii fi namoonni isaa wajjin turan hundi dadhabbi guddadhaan dhufanii achitti aara galflatun. **15** Yeroo kanatis Abesaaloomii fi namoonni Israa’el hundi gara Yerusaalem dhufan; Ahiihofelis isaa wajjin ture. **16** Huushaayi namichi gosa Arkii michuun Daawit sun Abesaaloom bira dhagee, “Yaa mootii bara baraan jiraadhu! Yaa mootii bara baraan jiraadhu!” jedheen. **17** Abesaaloomis, “Jaalalli ati michuu keetiif qabdu kanaa? Ati maaliif michuu kee wajjin hin deemne?” jedhee Huushaayin gaafate. **18** Huushaayi immoo Abesaaloomiin akkana jedhe; “Lakkii; ani kan nama Waaqayyo, sabni kuniif fi namoonni Israa’el hundi filatanii nan ta’aa; isa wajjinis nan jiraadha. **19** Kanaa achi ani eenyun tajaajila? Ani Ilma tajaajiluu hin qabuu? Ani akkuman abbaa kee tajaajile sana si’ illee nan tajaajila.” **20** Abesaaloomis Ahiihofelin, “Mee nu gorsi. Nu maal gochuu qabna?” jedhe. **21** Ahiihofelis deebisee, “Ol seeniitii saajjatoowwan abbaa keetii kanneen inni akka

isaan masaraa mootii eeganiif dhiisee biraa deeme wajjin ciisi. Ergasii Israa’elooni hundi akka ati abbaa kee jibbite dhaga’ani, harki warra si wajjin jiran hundaas ni jabaataa” jedheen. **22** Kanaafuu bantii manaa irra Abesaalooniif dinkaanaa dhaaban; innis Israa’eloota hunda duratti saajjatoowwan abbaa isaa wajjin ciise. **23** Bara sanatti gorsi Ahiihofel kennaa ture akkuma waan namni tokko Waaqa gaafatutti ilaalamta ture. Akki itti Daawitis ta’u Abesaaloom gorsa Ahiihofel hunda dhaga’aa turan kanaa dha.

17 Ahiihofelis Abesaaloomiin akkana jedhe; “Ani namoota kuma kudha lama filadhee halkanuma kana Daawitin nan ari’aa. **2** Anis yeroo inni dadhabee laafutti isa nan dha’aa. Sodaai itti buusee akka namoonni isa wajjin jiran hundis baqatan on godha. Ani mooticha qofa dha’ee **3** namoota isaa hundas deebisee sittin fida. Duuti namicha ati barbaaddu sanaa deebi’uu nama hundaa ti jechuu dha; ergasii namoonni hundinuu nagaan jiraatu.” **4** Karoorri kunis Abesaaloomii fi maanguddoota Israa’el hundatti waan gaarii fakkaate. **5** Abesaaloom garuu, “Mee Huushaayi namicha gosa Arkii sanas waamaattii waan inni jedhu haa dhageenyu” jedhe. **6** Abesaaloom yeroo Huushaayi isa bira dhufetti, “Ahiihofel gorsa kana nuu kenneera. Waan inni jedhe kana haa goonuu? Yoo ta’uu baate immoo yaada kee nuu kenni” jedheen. **7** Huushaayis deebisee Abesaaloomiin akkana jedhe; “Gorsi Ahiihofel kenne yeroo kanatti gaarii miti. **8** Ati abbaa keetii fi namoota isaa ni beeekta; isaan loltootaa fi warra akkuma amaaketa ilmaan ishee jalaa fudhatameetti nama sodaachisani dha. Kana irratti abbaan kee muuoxanno waraanaa guddaa qaba; inni halkan halkan loltoota bira hin bulu. **9** Amma illee inni holqa keessa yookaan lafa biraa dhokatee jira ta’aa. Yoo inni duraan dursee loltoota kee dha’ee, namni waa’ee kanaa dhaga’u kam iyyuu, ‘Loltoonni Abesaaloom duuka bu’an ni dhuman’ jedhee odeeessa. **10** Ergasii immoo sababii Israa’elooni hundinuu akka abbaan kee nama waraanaa ta’ee fi akka warri isa wajjin jiranis jaijaboo ta’an beekanifi loltoonni ciccimoon warri onneen isaanii akka onnee leencaa ta’e sodaadhaan dhuman. **11** “Egaa wanni ari si gorsi kana: Israa’eloonni lakkobosi isaanii akka cirracha qarqara galanaanu baay’atu kanneen Daanii hamma Bersheebaatti argaman hundi si biratti walitti haa qabamaniitti ati isaan dura bu’ii lolatti seeni. **12** Akkasiin lafa inni jirutti isa dhoofna; akkuma Fixeens ganamaa lafa irra bu’uttiis isa irra buuna. Innis ta’u namoonni isaa tokko iyyuu lubbuu hin hafan. **13** Yoo inni gara magaalaas sanaatti baqates, Israa’elooni hundinuu funyoo fidanii hamma dhagaan xinnaan tokko hin hafnetti magaalaas sana gara sululaatti harkifna.” **14** Abesaaloomii fi Israa’elooni hundinuu, “Gorsa Ahiihofel caalaa gorsa Huushaayi namicha gosa Arkii sanaatu wayya” jedhan. Waaqayyo Abesaaloomitti badiisa fiduuf jedhee gorsa Ahiihofel gaarrii sana faayidaa dhabsiiseeraatti. **15** Huushaayis akkana jedhee Zaadoqii fi Abiyaataar lobootatti hime; “Ahiihofel, ‘Akkasii fi akkas godha’ jedhee Abesaaloomii fi maanguddoota Israa’el gorsee ture; ani garuu, ‘Akkanaa fi akkana godhaa’ jedheen isaan gorse. **16** Amma gara Daawittiti ergamotoota ergaatiit, ‘Ati halkan kana holqawwan gammoojji keessa hin bulin; utuu hin turin ce’ii deemi; yoo kanaa achii mootichii fi namoonni isaa wajjin jiran hundinuu ni liqimfamtu’ jedhaa itti himaa.’ **17** Yeroo sanattis Yoonataanii fi Ahiiima’az iddoos Een Roogel jedhamu turan. Intalli xomboreen tokko dhaqxee isaanitti himti ture; isaan immoo dhaqanii Daawit mootichatti himu turan; isaan akka yeroo magaalaas seenanitti hin argamneef of eeggachaa turaniitti. **18** Garuu dargaggeessi tokko isaan argee Abesaaloom itti hime. Kanaafuu lamaan isaanii iyyuu dafanii achii ba’ani

mana namicha Bahuuriim keessa jiraatu tokkoo seenan. Namichi kunis dallaa isaa keessaa boolla qaba ture; isaanis boolla sana keessa lixan. **19** Niitiin namicha sanas afaan boollichaa gubbaa waa diriirsites midhaan achi irra afte. Namni tokko iyuu waan kana hin beekne. **20** Namoonni Abesaaloom yommuu dubartittii bira mana dhufanitti, "Ahiima'azii fi Yoonaataan meerre?" jedhanii gaafatan. Dubartittiiin, "Isaan laga ce'anii deemaniiru" jettee isaaniif deebifte. Jarris barbaadaniil isaan dhaban; kanaafuu Yerusaalemitti deebi'an. **21** Erga namoonni Abesaaloom deemanii booddee Ahiima'azii fi Yoonaataan boolla keessaa ol ba'anii Daawit mootichatti himuu dhaqan. Isaanis, "Ammuma kana ka'itii laga ce'i; Ahiitofel, 'Akkasii fi akkas godhaa' jedhee sIRRATTI isaan gorseeraa" jedhanii. **22** Kanaafuu Daawitii fi namoonni isaa hundi ka'anii Yordaanosin ce'an. Yeroo lafti bariitteti namni utuu Yordaanosin hin ce'in hafe tokko iyuu hin ture. **23** Ahiitofelis yommuu akka gorsi isaa fudhatamaa dhabe beekeetti harree isaa fe'atee gara magaalaa iddo mana jirenya isaaati qajeeli. Innis erga mana isaa tottolfatee booddee of fannise. Akkasiinis du'ee awwaala abbaa isaa keessatti awwaalame. **24** Daawit gara Mahanayiim deeme; Abesaaloom immoo namoota Israa'el hunda wajjin Yordaanosin ce'e. **25** Abesaaloomis Amaasa qooda Yoo'aab ajajaa loltootaa godhee muude; Amaasaan kun ilma namicha gosa Israa'el kan Yitraa jedhamu Isa Abiigayiil haadha Yoo'aab, obboleettti Zeruuya, intala Naa'aash sana fuudhee ture. **26** Israa'eloonnii fi Abesaaloom biyya Gili'aad keessa qubatan. **27** Yommuu Daawit Mahanayiim ga'ettis, Shoobiil ilmi Naahaash namichi gosa Amoon kan Rabbaadhaa dhufe, Maakiir ilmi Amii'el kan Lodebaarii dhufee fi Barzilaayiin namichi gosa Gili'aad kan Rogeliimii dhufe **28** afata, wacitiif fi mi'oota suphee irraa hojetaman fidan. Akkasumas akka isaan nyaataniif qamadii fi garbuu, daakuu fi akaayii, baaqelaa fi misira, **29** dammaa fi itittuu, hoolotaa fi baaduu aannan loon Daawitii fi namoota isaaifiid fidan. Isaanis, "Namoonni lafa gammoojjiitti beela'anii, dadhabaniiru, dheebotaniirus" jedhanii turaniitii.

18 Daawit namoota Isa wajjin turan lakkaa'ee ajajjuuwwan kumaatti fi ajajjuuwwan dhibbaa muudeef. **2** Daawitis harka sadii keessaa harka tokko ajaja Yoo'aab jalatti, harka tokko ajaja Abiishaayi obboleessa Yoo'aab ilma Zeruuya jalatti, harka tokko immoo ajaja Itaayii namicha Gitii jalatti hiriirsee bobbaase. Mootichis loltootaan, "Ani mataan koo dhugumaan isin wajjin nan ba'a" jedhe. **3** Namoonni garuuakkana jedhaniin; "Ati deemuu hin qabdu; yoo nu baqachuu dirqamne isaan waa'ee keenya dhimma hin qaban; yoo walakkaan keenyas dhumne isaaifi homaa miti; ati garuu nama akka keenya kuma kudhan caalta. Kanaafuu ati yoo magaalaa keessa turtree nu gargaarte wayya." **4** Mootichis, "Ani waan gaarrii isinitti fakkate kam iyuu nan godha" jedhee deebise. Kanaafuu mootichii yeroo loltooni hundi garee dhibaatti fi garee kumaatin qajeelanitti karra bira dhaabachaa ture. **5** Mootichis Yoo'aab, Abiishaayi fi Itaayiin, "Aanaaf jedhaatii Abesaaloom dargaggeessichaaf garaa laafaa" jedhee ajaje. Loltooni hundinuu ajaja Daawit waa'ee Abesaaloom ajajjoataaf kenne dhaga'an. **6** Loltooniis Israa'elin waraanuuf dirree waraanaatti ba'an; lollis bosona Efrem keessatti ka'e. **7** Achittis loltooni Israa'el loltoota Daawitiin dha'aman; hubaatin gaafasiis akka malee guddaa ture; namoota kuma digdamatu dhume. **8** Lolli sunis guutummaa baadiyyaatti babal'ate; namoota goraadeen fixe caalaa kan bosoni liqimsee hambisetu baay'ata. **9** Abesaaloom yeroo kanatti akka tasaa namoota Daawititti dhufe. Innis gaangoo isaa yaabbatee deemaa ture; utuma gaangoon isaa dameelee gobbuu qilxuu guddaa

tokkoo jala darbaa jirtuu mataan Abesaaloom muka keessatti qabame. Innis qilleensa irratti rarra'ee hafe; gaangoon inni yaabbatee ture sun garuu deemsaa ishee ittuma fute. **10** Namichi tokko yommuu waan kana argetti, "Ani akka Abesaaloom muka qilxuutti rarra'ee jiru ammuma argeera" jedhee Yoo'aabitti hime. **11** Yoo'aabis namicha waan kana isatti himeen, "Maal jettal! Ati isa argiteertaa? Maaliif achumatti rukuttee lafaan isa dha'uuh dhiifte? Silaa ani meetii saqili kudhanii fi sabbata jagnummaa sin badhaasa turee" jedhe. **12** Namichi sun garuu, akkana jedhee deebise; "Utuu saqiliin kuma tokko harka kootti naaf safaramee iyuu ani ilma mootiitti harka koo ol hin fudhadhu. Mootichi utuu nu dhageenyuu si'i, Abiishaayi fi Itaayiin, 'Aanaaf jedhaatii Abesaaloom dargaggeessicha eegaa' jedhee ajajeera. **13** Karaa bira immoo utuu ani kutadhee lubbuu isaa balleessee, sababii wanti mooticha duraa dhokatu tokko iyuu hin jirreel ati mataan kee iyuu natti hin dhi'aattu ture." **14** Yoo'aabis, "Kana boodde ani haala kanaan si wajjin yeroo balleessuu hin qabu" jedhe. Kanaafuu ankaasee sadii harkatti qabatee utuma Abesaaloom muka qilxuutti rarra'ee lubbuun jiruu garaa isaaati dire. **15** Warri Yoo'aabiif mi'a lolaa baatan kurnanis itti naanna'anii Abesaaloomin dha'anii aijeesan. **16** Kana irratti Yoo'aab malakata afuuuf; loltoonis sababii inni isaan dhowweef Israa'elin ari'u ni dhiisan. **17** Isaanis reeffa Abesaaloom fiudhanii bosona keessatti boolla guddaa tokkotti darbatanii dhagaa gurguddaa isa irra tuulan. Yeroo kanatti Israa'eloomni hundi gara mana isaaifi baqatan. **18** Abesaaloom yeroo lubbuun turetti, "Ani ilma maqa koo waamisisu hin qabu" jedhee iddo Sulula Mootii jedhamutti yaadannoo ofiitiif sooddoo dhaabate. Sooddoo sanas maqaaf ofiisaatiin moggaase. Hamma har'aatti illee sooddoo sun Sooddoo Abesaaloom jedhamee waamama. **19** Ahiima'az ilmi Zaadoq, "Ani dhaqee akka Waqaqayyo harka diinota isaa jalaa isa baase mootichatti nan hima" jedhe. **20** Yoo'aab immoo, "Namni har'a dhaqee himu si'i miti; sababii ilmi mootichaa du'eeft ati yeroo biraan dhaqxee itti himta; garuu har'a waan kana gochuu hin qabdu" jedheen. **21** Ergasiis Yoo'aab Kuushidihaan, "Dhaqitii waan argite mootichatti himi" jedhe. Kuushiniis fuula Yoo'aab duratti gad jedhee harka fuudhee fiigaa qajeeli. **22** Ahiima'az ilmi Zaadoq ammas Yoo'aabiin, "Wanni fedhe haa dhufu; maalo anis Kuushii faana nan fiiga" jedhe. Yoo'aab garuu, "Yaa ilma ko, ati maaliif dhaquu barbaadda? Ati oduu badhaasa siif kennisiisu tokko iyuu hin qabdu" jedheen. **23** Inni immoo, "Wanni fedhe haa dhufu; ani fiiguu nan barbaada" jedhe. Kanaafuu Yoo'aab, "Fiigii" jedheen. Ergasiis Ahiima'az karaa dirreetiin fiigee Kuushii bira darbe. **24** Adoo Daawit karra alaatii fi kan keessaa gidduu taa'ee jiruu eegduun karraa dhaaba guubaa manaatiin karaatti ol ba'e. Innis achi ilaalee nama kophaa isaa fiigu tokko arge. **25** Eegduun sunis mooticha waamee waan kana itti hime. Mootichis, "Inni yoo kophaa isaa ta'e, oduu gaarrii fiduu qaba" jedhe. Namichi sunis dhi'aachaa dhufe. **26** Ergasiis eegduun sun utuu namni biraan fiiguu argee eegduun karraa waamee, "Kunoon namni biraan tokko kophaa isaa fiigaa jira!" jedheen. Mootichis, "Innis oduu gaarrii fiduu qaba" jedhe. **27** Eegduun sunis, "Inni jalqabaa waan akka Ahiima'az ilmi Zaadoqitti fiigu natti fakkata" jedhe. Mootichi immoo, "Inni nama gaarrii dha; oduu gaarrii fidee dhufu" jedhe. **28** Ahiima'az mooticha waamee, "Wanni hundinuu gaarrii dha" jedhe; fuula mootichaa durattis addaan lafatti gombifamee, "Waqaqayyo Waqaqynee kee galata haa argatu; inni warra gooftaa koo mootichatti harka isaaifi ol fudhatan dabarsee kenneeraatii" jedhe. **29** Mootichi immoo, "Abesaaloom dargaggeessicha jalaa ba'eeraa?" jedhee gaafate. Ahiima'azis, "Yeroo Yoo'aab garbicha mootichaatiif fi ana garbicha kee erguuf ka'etti raafama guddatu

ture. Garuu wanni sun maal akka ta'e ani hin beeku" jedhee deebise. **30** Mootichis, "As hiiqii dhaabahdhu" jedhe. Kanaafuu inni achi hiiqee dhaabate. **31** Ergasis Kuushiih dhufee, "Gooftaa koo yaa mootii, oduu gammachiisaas dhaga'i! Waaqayyo har'a warra sitti ka'an hunda jalaa si baaseera" jedhe. **32** Mootichis Kuushiidhaan, "Abesaaloom dargaggeessichi jalaa ba'eeeraa?" jedhee gaafate. Kuushiiinis, "Diiynomni gooftaa koo mootichaati fi warri si miidhuuf sitti ka'an hundiakkuma dargaggeessa sanaa haa ta'an" jedhee deebise. **33** Mootichi ni hollate. Kutaa manaa kan karra duraa gubbaattis ol ba'ee boo'e. Yommuu ol ba'uttis, "Yaa ilma koo Abesaaloom! Ilma ko, ilma koo Abesaaloom! Utuu qooda kee ani du'e jiraadhee; yaa Abesaaloom ilma ko, yaa ilma ko!" jedhe.

19 Yoo'aabittis, "Daawit mootichi Abesaaloomiif boo'uun fi gadduutti jira" jedhamee himame. **2** Sababii guutummaan loltootaa oduu, "Mootichi ilma isaatifi gaddaa jira" jedhu dhaga'eef mo'ichi gaafa sanaa gaddatti geeddaram. **3** Gaafa sana sabni hundis akkuma loltoota mo'atamanii qaana'uudhaan baqatanii magaalaa seenaniitti qaana'ee magaalaa seene. **4** Mootichis fuula isaa haguuggatee, "Yaa ilma koo Abesaaloom! Yaa Abesaaloom ilma ko, yaa ilma koo!" jedhee sagalee ol fudhatee boo'e. **5** Yoo'aab gara mootichaa mana ol seenee akkana jedhe; "Ati har'a fuula namoota kee kanneen lubbuu kee, lubbuu ilmaan keetitii fi intallan keetii, lubbuu niitota keetitii fi saajjatoowwan keetii oolchan sana hundaa qaaniidhaan haguugdeerta. **6** Ati warra si jibban jaallattee warra si jaallatan immoo jibbiteerta. Ati akka ajajjoota loltoota keetitii fi namoota isaanii wayittuu hin hedne har'a mirkanessiteerta. Har'a utuu hundi keenya duunee Abesaaloom jiraatee ati akka gammaddu ani nan arga. **7** Amma gad ba'iittii namoota kee jajjabeessi. Yoo ati gad ba'uun baatte akka edana namni tokko iyyuu si biratti hin hafne ani maqaan Waaqayyootiin nan kakadha. Kun immoo rakkina ati joollummaa keetii jalqabdee hamma ammaati keessa dabarte hunda caalaa hammaata." **8** Kanaafuu mootichi ka'ee karra dura taa'e. Namoonni hundinuu yommuu, "Mootichi karra dura taa'e jira" jedhamee itti himametti isaa bira dhufan. Yeroo sanattti Israaelooni hundi garu mama isaanitti baqatanii turan. **9** Guutummaa gosoota Israael keessatti namoonni hundinuu akkana jedhanii wal falmuu turan; "Mootichi harka diinota keenyaa jalaa nu baaseera; namni harka Filisxeemotaa jalaa nu baases isuma. Amma garuu inni sababii Abesaaloomiif biyyaa baqateera; **10** Abesaaloom inni nu akka inni bulchaa keenya ta'uuf jennee dibne sun immoo lola irratti du'eera. Kanaafuu waa'ee mooticha as deebisuun irratti isin maaliif waan tokko hin mari'anne?" **11** Daawit mootichis akkana jedhee ergaa kana Zaadoqii fi Abiyaataar luboottati erge; "Akkana jedhaatii maanguddoota Yihuudaa gaafadhaa; 'Wanni guutummaa Israael keessatti odeeffamaa jiru gurra mootichaa qaqqabeeratta isin maaliif mooticha mana mootummaa isattti deebisuun irratti duubatti haftani? **12** Isin obboloota koo, foon kootii fi dhiiga koo ti; yoos mooticha fiduu irratti maaliif duubatti harkifattan ree?" **13** Amaasaanis, 'Ati foonii fi dhiiga koo mitii? Yoo ani ammaa jalqabee iddo Yoo'aab ajajaa loltoota koo si gochuu baadhe, Waaqni waan hamaa natti haa fidu; waan caalu illee natti haa fidu.'" **14** Mootichis akkuma garaa nama tokkootti garaa namoota Yihuudaa hundaa boojii e. Isaanis, "Namoota kee hunda wajjin deebi'i" jedhanii mootichatti ergan. **15** Mootichis biyyatti deebi'e hamma Yordaanositti dhufe. Namoonni Yihuudaa mooticha simatanii Yordaanosin ceesianii fiduuf hamma Gilgalatti dhufan. **16** Shime'in namichi Bahuriim ilmi Geeraa kan gosa Beniyaam sunis mooticha

simachuuf namoota Yihuudaa wajjin dafee gad bu'e. **17** Isa wajjinis Beniyaamota kuma tokko akkasumas Ziibaajaajilaa maatii Saa'ol, ilmaan issa kudha shananii fi hoijettoota isaa digdamatu ture. Isaanis mooticha dursanii Yordaanosin ce'an. **18** Isaanis maatii mootichasimachuu fi waan inni barbaudu isaa gochuuf malkaa ce'an. Shime'in ilmi Geeraa yommuu Yordaanosin ce'etti mooticha duratti kufee. **19**akkana isaan jedhe; "Gooftaan koo balleessaa natti hin herregin. Balleessaa garbichi kee yeroo ati gooftaan koo mootichi Yerusaalemii baatetti hoijete garaatti hin qabatin. Mootichi waan sana yaada isaa keessaa haa baasu. **20** Ani garbichi kee cubbuu hoijechuu koo beekaati; har'a garuu ani mana Yoosef hunda keessaa gooftaa koo mooticha simachuuf nama jalqabaa ta'ee dhufeera." **21** Abiishaayi ilmi Zeruuyaas, "Shime'in sababii nama Waaqayyo dibe abaareen ammaa du'uun isaaaf hin maluu?" jedhe. **22** Daawit immoo deebisee, "Yaa ilmaan Zeruuyaan anii fi isin maal wal irraa qabna? Isin yeroo ammaa diinota natti taataniirtu! Har'a namni tokko iyyuu Israael keessatti aijeebamuu qabaa? Ani guyyaa har'a Israael irratti mootii ta'uun koo hin beekuu?" jedhe. **23** Kanaafuu mootichi Shime'iidhaan, "Ati du'u hin qabdu" jedhe. Kanas kakaadhaan mirkaneessef. **24** Mefiibooshet akaayyuun Saa'olis mooticha simachuuf gad bu'e. Inni gaafa mootichi Yerusaalemii ba'ee jalqabee hamma mootichi deebi'utti miilla isaatifi eegumsa barbaachisaa hin goone yookaan areeda hin haaddanne yookaan uffata isaa hin miiccarne ture. **25** Yeroo inni mooticha simachuuf Yerusaalemii dhufettsi mootichi, "Mefiibooshet, ati maaliif na wajjin hin deemne?" jedhee isa gaafate. **26** Innis akkana jedhee deebise; "Yaa gooftaa koo mooticha, ani garbichi kee waanan naafa ta'eef, 'Atka ani yaabbadhee mooticha faana deemuu danda'uuf harreen koo naaf haa fe'amu' jedheen ture. Ziibaan tajaajilaan koo garuu na gowwooms. **27** Inni gooftaa koo mooticha durattis garbicha kee maqaan balleesseera; gooftaan koo mootichi akkuma ergamaa Waaqayyo ti; kanaafuu waan barbaadde hunda godhi. **28** Silaa wanni maatiin abbaa kootii hundinuu mooticha irraa argachuu malan du'a qofa ture. Ati garuu ana garbicha kee warra maaddii kee irraa nyaatan wajjin teessifte. Kana caalaa wanni ani akka naa godhamuuf mooticha gaafachuuf mirga qabu maaliif?" **29** Mootichis, "Maaliif dubbi dheressita? Ani akka atii fi Ziibaan lafa hunda gargar qoddattan ajajeera" jedheen. **30** Mefiibooshet immoo mootichaan, "Amma erga gooftaan koo mootichi nagaan deebi'ee inni waan hunda haa fudhatu" jedhe. **31** Namichi gosa Gili'aad kan Barzilay jedhamu tokkos Rogeliimii gad bu'e; innis mooticha geggeessuuf isa wajjin Yordaanos ce'e. **32** Barzilaayiin jaarsa duloomaa wagga saddeettama ture. Innis waan nama sooreessa tureef yeroo mootichi Mahanayiim jiraatetti waan inni nyaatu dhi'eessaafii ture. **33** Mootichis Barzilaayiin, "Gamatti na wajjin ce'iittii na wajjin Yerusaalem jiraadhu; anis sin sooraa" jedhe. **34** Barzilaayiin garuu mootichaan akkana jedhe; "Ani si'achi wagga hammam jiraachuufan mooticha wajjin Yerusaalem dhaqa?" **35** Ani yeroo ammaa wagga saddeettama guuteera. Ani waan gaarii fi waan hamaa addaan baasuu nan danda'aa? Garbichi kee mi'aa nyaataan fi dhugaatiit beekaa? Ammas sagalee dhiirotaati fi dubartoota sirbanii dhaga'uun danda'aa? Yoos garbichi kee maaliif gooftaa koo mootichatti ba'aa dabalamaa ta'a ree?" **36** Garbichi kee mooticha wajjin Yordaanos ce'e xinnoo ishee ni deema; mootichi garuu maaliif haala kanaan galata naaf deebisa? **37** Akka ani yoon du'e magaaluma kootti awwaala abbaa fi haadha koo biratti awwaalamuuf garbicha kee dhiisi haa deebi'u. Garbichi kee Kimhaam garuu kunoo ti. Inni gooftaa koo mooticha

wajjin haa ce'u. Atis waan jaallattu kam iyyuu isaaf godhi." **38** Mootichis, "Kimhaam na wajjin ni ce'a; anis waan ati jaallattu kam iyyuu isaaf nan godha; waan ati narraa barbaaddu kam iyyuu siif nan godha" jedhe. **39** Akkasiin namoonni hundinuu Yordaanosin ce'an; mootichis ni ce'e. Mootichis Barzilaayii dhungatee eebbise; Barzilaayiinis gara mana isatti debi'e. **40** Yommuu mootichi gara Gilgaalitti darbettii Kimhaam isa wajjin deeme. Loltooni Yihuudaa hundinuu fi walakkaan loltoota Israa'el mooticha ceesinan. **41** Yommuu suma namoonni Israa'el hundinuu gara mootichaa dhufanii, "Obboloonni keenya warri Yihuudaa maaliif nu dhoksanii mootichaa fi maatiif isaa, duukaa buutota isa wajjin Yordaanosin ceesinanii fidani?" jedhanii. **42** Namoonni Yihuudaa hundis deebisanii namoota Israa'eliin, "Nu waan mootichi fira dhiigga nuuf ta'eef waan kana goone. Isin waa'ee waan kanaa maaliif aartu? Nu waan mootichaa keessaa tokko illee nyaanneerra?" Waan tokko illees ofii keenya fudhanneerra?" jedhan. **43** Kana irratti namoonni Israa'el namoota Yihuudaatiin, "Nu mooticha irraa qooda harka kudhan qabna; kana malees nu isin caalaa Daawit irraa mirga qabna. Yoos isin maaliif akkas nu tuffattu ree? Akka moothiin keenya nuuf debi'uuf kan duraan dursinee gaafanee nu mitii?" jedhanii deebisan. Garuu deebiin namoonni Yihuudaa deebisan kan Israa'elootaa irra jabaa ture.

20 Yeroo kanatti namichi dabaan Shebaa jedhamu, ilmi Biikrii namicha gosa Beniyaam tokko achi ture. Innis malakata afuufee sagalee guddaanakkana jedhee iyye; "Nu Daawit irraa qooda hin qabnu; ilma Isseey irraa dhaala tokko illee hin qabnu! Yaa Israa'el, tokkoon tokkoon namaa gara dukaana isatti!" **2** Kanaafuu namoonni Israa'el hundinuu Shebaa ilma Biikrii sana duukaa bu'uuf jedhanii Daawit irraa garagalaa. Namoonni Yihuudaa garuu Yordaanosii hamma Yerusaalemitti moothi isaanin wajjin deeman. **3** Daawitis yommuu masaraa isaa kan Yerusaalem keessatti debi'eetti, saajatoowwan isaa kurnan akka isaan masaraa eeganif dhiisee biraan deeme sana fuudhee mana tokkotti galchee akka isaan eegaman godhe. Inni waan isaan nyaatan kenneef malee isaan wajjin hin ciifne. Isaanis hamma gaafa du'aniitti akka niitota dhirsooni irraa du'aniitti kophaa jiraatan. **4** Ergasiis mootichi Amaasaadhaan, "Namoota Yihuudaa guyyaa sadii keessatti walitti naa qabi; atis asitti argami" jedhe. **5** Amaasaan garuu yommuu namoota Yihuudaa waamuu deemetti yeroo mootichi isaf kenne caalaa ture. **6** Daawitis Abiishaayidhaan, "Shebaan ilmi Biikrii miidhaa Abesaloolum nu miidhe sana caalaa nu miidha. Ati namoota gooftaa keetii fudhadhuutii isa ari'i; yoo kanaa achii inni magaalaa da'annoq qabu argatee nu jalaa miliqa" jedhe. **7** Kanaafuu namoonni Yoo'aabii fi Kereetonni, Pheletonni, fi namoonni waraanaa jajjaboon hundi ajaja Abiishaayi jalatti hiriiranii qajeelan. Isaanis Yerusaalemii ka'anii Shebaa ilma Biikrii sana ari'uuf qajeelan. **8** Utuma isaan Gibe'on keessa kattaa guddaa bira jiranuu Amaasaan isaan simachuu dhufe. Yoo'aab uffata isaa kan waraanaa uffate; qalqalli goraadeen isaa keessa jirus sabbataan mudhii isatti hidhamee ture. Akkuma inni gara fuula duraatti tarkaanfateenis goraadichi qalqala isaa keessa lafa bu'e. **9** Yoo'aabis Amaasaan, "Yaa obboleessoo, akkam jirta?" jedhe. Kana irratti Yoo'aab isii dhungachuu harka isaa mirgaatiin hareeda Amesaay qabate. **10** Amesaay akka Yoo'aab goraadee harkaa qabu hin hubanne ture; kanaafuu Yoo'aab goraadee sana garaa isatti dire; mar'umaan isaa latifi jige. Amaasaanis utuu lammataa hin waraanamin du'e. Ergasiis immoo Yoo'aabii fi obboleessi isaa Abiishaayi Shebaa ilma Biikrii sana ari'an. **11** Namoota Yoo'aab keessaa inni tokko Amesaay

bira dhaabatee, "Namni Yoo'aabin jaallatu, kan garee Daawit ta'e hundi Yoo'aabin duukaa haa bu'u!" jedhe. **12** Yeroo kanatti reeffi Amaasaa dhiigaan faalamee karaa irra ciisa ture; namichi tokkos akka loltooni hundi achi dhadhaabatan arge. Innis yommuu akka warri gara Amesaay dhufan hundi dhadhaabatan argetti karaa irraa gara lafa qotiisaatti isa harkisee wayyaa irra buuse. **13** Erga reeffi Amesaay karaa irraa kaafamee booddee namoonni hundinuu Shebaa ilma Biikrii sana ari'uuf Yoo'aab faana qajeelan. **14** Saabe'eenis gosoota Israa'el hunda keessa darbee gara Abeel Beet Ma'aakaatti fi gara biyya Beeriit hundaa dhaqe; namoonni Beeriitis walitti qabamanii isa duukaa bu'an. **15** Loltooni Yoo'aab wajjin turan hundinuu dhufanii Abeel Beet Ma'aakaatti Saabe'ee marsan. Isaanis hamma karra magaalaa sanaatti naannessanii biyyoo tuulan; yommuu dallaa magaalaa sanaa jigsuuf tumaa turanittis, **16** Dubartiin ogeettiin tokko magaalattdihaa isaan waamtee, "Dhaga'aal! Dhaga'aal! Akka ani waa isatti himuu danda'uuf Yoo'aab as haah dhufo itti himaa" jette. **17** Inni gara ishee dhaqe; isheenii, "Ati Yoo'aabii?" jettee gaafatte. Innis, "Ani isuma" jedhee deebise. Isheen immoo, "Waan tajaajiltuun kee dubbattu dhaga'i" jette. Innis, "Ani dhaga'aan jira." **18** Isheenii itti fufteeakkana jette; "Bara durii namoonni, 'Gara Abeel dhaqaa gorsa gaafadhaa' jedhu ture; akkasiiniis dubbiin ni dhuma ture. **19** Ani warra Israa'el keessa nagaa fi amanamummaan jiraatan keessaa tokkoo dha. Ati magaalaa Israa'el keessatti haadha taate tokko balleessuuf yaadaa jirta. Ati maaliif dhaala Waaqayyoo liqimsuu barbaadda?" **20** Yoo'aab immoo akkana jedhee deebise; "Wanni kun narraa haa fagaatu! Magaalattii balleessuun yookaan liqimsuun narraa haa fagaatu! **21** Wanni kun akkana miti. Namichi Shebaa jedhamu ilmi Biikrii kan biyya gaaraa Efrem sun moothiit, Daawititti harka isaa ol fudhateera. Namicha tokkicha kana dabarsaa kennaa; anis magaalaa kana gad dhiisee nan ba'a." Dubartiin sunis Yoo'aabiin, "Mataan namicha sanaa dallaa irraan gad siif darbatama" jette. **22** Ergasiis dubartiin sun gorsa ishee kan ogummaan guutame sanaan namoota hunda bira dhaqxee; isaanis mataa Shebaa ilma Biikrii sanaa kutanii Yoo'aabiif gad darbatan. Kanaafuu inni malakata afuupe; namoonni isaa magaalattii dhiisanii tokkoon tokkoon namaa mana ofii isatti gale. Yoo'aab immoo gara Yerusaalem mooticha biratti debi'e. **23** Yoo'aab loltoota Israa'el hunda irratti, Benayaay ilmi Yehooyaadaa immoo Kereetotaa fi Pheletota irratti ajajaa ta'e; **24** Adoorama namoota hojji humnua hoijetan irratti muudame; Yehoshaafaax ilmi Ahiliud immoo galmeessaa ta'e; **25** Shewwaan barreeessaa, Zaadoqii fi Abiyaataar immoo luboota turan; **26** akkasumas liraas namichi gosa Yaa'iri sun luba Daawit ture.

21 Jabana Daawit keessa beelli waggaan sadii walitti aansee bu'e; kanaafuu Daawit fiuula Waaqayyoo barbaade. Waaqayyos, "Sababii Saa'ol Gibe'onota ajeeseef isaa fi mana isaa irra yakka dhiigaatu jira" jedhe. **2** Mootichis Gibe'onota walitti qabee isaan wajjin haasa'e. Gibe'ononni hambaa Amoorotaa turan malee ilmaan Israa'elootaa miti; Israa'elootii akka isaan eegan kakuu seenaniif; Saa'ol garuu hinaaffaa Israa'elii fi Yihuudaaf qabuun Gibe'onota balleessuul barbaadee ture. **3** Daawitis, "Ani maalin isiniif godha? Akka isin dhaala Waaqayyoo eebbitanii anii akkamittin araara buusuu danda'a?" jedhee Gibe'onota gaafate. **4** Gibe'ononni immoo, "Nu Saa'ol irraa meetii yookaan warqee gaafachuu mirga hin qabnu; yookaan akka namni tokko iyyuu Israa'el keessatti du'u gochuuf nu mirga qabnaa?" jedhanii deebisanii. Daawitis, "Akka ani maal isiniif godhu barbaaddu?" jedhee gaafate. **5** Isaanis akkana jedhanii mootichaaf deebii kennan; "Nama akka nu diigamnuu

fi akka nu Israa'el keessattis iddoor tokko illee hin arganne nu godhe sana, **6** sanyii isaa keessaa dhiirri torba nuuf haa kennaman; nus dhaqnee biyya Saa'ol namicha Waaqayyo filate sanaa, Gibe'aatti fuula Waaqayyoo durattu isaan fannifnaa." Kanaafuu mootichi, "Tole isiniifin kenna" jedhe. **7** Mootichi garuu sababii kakuu Waaqayyoo kan Daawitii fi Yoonataan ilma Saa'ol gidduutti godhame sanaatiif jedhee Mefiboooshet ilma Yoonataan ilma Saa'ol du'a jalaa baase. **8** Mootichis Armoonii fi Mefiboooshet ilmaan Riixiphaan intalli Ayyaa Saa'olif deesse lamaanii fi ilmaan Meerob intalli Saa'ol Adri'eel ilma Barzilaay namicha gosa Mehoolaatiif deesse shanan geesse. **9** Innis dabarsee Gibe'oonottatti isaan kenne. Jarris isaan aijeesanii gaara gubbaatti fuula Waaqayyoo durattu isaan fannisan. Torbaan isaanii iyuu walumaan dhuman; isaanis akkuma garbuun haamamuul jalqabeen yeroo midhaan haamamutti guyyoota jalqabatti aijeefaman. **10** Riixiphaan intalli Ayyaa sun wayyaa gaddaa fudhatteera kattaa irra afatee. Isheenis yeroo midhaan itti haamamuul jalqabdee hamma bokkaan reeffa jara aijeefamanii sanatti samiidhaa roobutti akka guyyaa guyyaa allaatti samii halkan immoo bineensonni bosonaa reeffa sana tuqan hin eeyyamne. **11** Wanni Riixiphaan intalli Ayyaa saajjatoon Saa'ol sun hojjette Daawititti himame; **12** innis dhaqee lafee Saa'olii fi lafee ilma isaa Yoonataan namoota Yaabeesh Gili'aad biraa fide. Isaan oobdiid Beet Shaaan iddoor Filisxeemonni gaafa Gilbo'aatti Saa'olin aijeesan itti jara fannisan sanaa isaan hatanii turanitii. **13** Daawitis lafee Saa'olii fi lafee Yoonataan ilma Saa'ol achii fide; lafeen warra aijeefamanii fannifamanii walitti qabame. **14** Isaanis lafee Saa'olii fi lafee ilma isaa Yoonataan biyya Beniyaa keessatti, iddoor Zeelaa jedhamutti awwaala Qiish abbaa Saa'ol keessatti awwaalanii waan mootichi ajaje hunda godhan. Sana booddee Waaqni kadhannaal waa'ee biyyattiif dhi'aate ni dhaga'e. **15** Ammas Filisxeemotaa fi Israa'el gidduutti waraamni ni ka'e. Daawitis namoota isaa wajjin Filisxeemota waraanuuf duule; innis akka malee dadhabee. **16** Namichi gosa Raafaa kan Yishbii-Benoob jedhamu tokko eeboo naasii kan kiiloo giraamii sadii fi walakkaa ulfaatuul fi goraadee haaraa hidhatee ture; innis Daawitit aijeesuu barbaade. **17** Abiishaayi ilmi Zeruyyaa garuu Daawitit bарааруу dhufe; namicha Filisxeem sanas dhaa'ee aijeesee. Namoonni Daawitis, "Akka ibsaan Israa'el hin dhaamneef ati si'achi nu wajjin waraana hin dhaqxu" jedhanii katakanatu. **18** Ergasiis immoo lafa Goob jedhamutti Filisxeemota wajjin waraanni biraa ka'e. Yeroo sanatis Siibekaayi namichi biyya Hushaa namicha Saaf jedhamu tokko sanyii Raafaa keessaa aijeesee. **19** Waraana biraa kan Filisxeemota wajjin Goobitti godhame keessatti immoo Elhaanaan ilmi Ya'iree Oregiim namichi biyya Beetlihem Gooliyaaad namicha Gitii kan somaan eeboo isaa loosaa wayya dhooftuu ga'u sana ni aijeesee. **20** Ammas waraana Gaatitti godhame kan biraa keessatti namicha hamma wayii ga'u kan tokkoo tokkoo harka isaa irraa quboota ja'a ja'a akkasumas tokkoo tokkoo miilla isaa irraa quboota ja'a ja'a walumatti quboota digdamii afur qabu tokkotu ture; innis sanyii Raafaa keessaa dhalate. **21** Yommuu inni Israa'elin tuttuqettis, Yoonataan ilmi Shime'i obboleessi Daawit isaa aijeesee. **22** Jarri afran kunneen sanyiwwan Raafaa warra Gaati keessa turanii dha. Isaanis harka Daawitii fi harka namoota isatiin dhuman.

22 Daawit yommuu Waaqayyo harka diinota isaa hundaa fi harka Saa'ol jalaa isa baasetti dubbi Faarfannaa kana Waaqayyo faarfate. **2** Innis akkana jedhe: "Waaqayyo kattaa koo ti; da'anno kootii fi oolchaa koo ti; **3** Waaqni koo kattaa koo kan ani kooluu itti galuu dha; inni gaachana kootii fi gaanfa

fayyina koo ti. Inni da'anno koo cimaa, kooluu kootii fi fayyisa koo ti; ati namoota humnaan namatti ka'an jalaas na baasta. **4** "Ani Waaqayyo galanni isaaaf malu sana nan waammadha; diinota koo jalaas nan baraarama. **5** Dambalin du'aan na marseera; lolaan badiisaas na liqimseera. **6** Funyoon sii'ool natti marame; kiyoon du'aas natti dhufe. (**Sheol h7585**) **7** "Ani dhiphina koo keessatti Waaqayyoo nan waammadhe; Waqa kootti nan iyayde. Innis mana qulqullummaa isatiif sagalee koo dhaga'e; iyyi koos gurra isaa seene. **8** Lafti ni hollatte; ni sochootes; hundeewwan samiiwwanii ni raafaman; sababii inni dheekkameefis isaan ni hollatan. **9** Aarri funyaan isatiif ol ba'e; ibiddi waa barbadeessu afaan isatiif ba'e; cileen boba'uus afaan isatiif ba'e. **10** Inni samiiwwan tarasaasee gad bu'e; duumessoomni gurraachis miilla isaa jala turan. **11** Inni kiriubeelin yaabbatee barrise; qoochoo qilleensaaatiis ol ba'e. **12** Inni dukkanaa, duumessa samii kan bokkaadhaan dukkanaa' e immoo godoo isaa godhate. **13** Ifa fuula isaa keessaa bakkaan balaqqisee ba'e. **14** Waaqayyo samiidhaa ni qaqqawweesa'e; sagaleen Waqa Waan Hundaa Olius ni dhaga'ame. **15** Inni xiyya isaa darbaree diinota bittinneesse; bakkaas gad dhiisee isaan fixe. **16** Dheekkamsa, Waaqayyootiin humna hafuura funyaan isatiif ba'uutiis sululawwan galaanaa ifatti baafaman; hundeewwan lafaas qullaah hafan. **17** "Inni ol gubbaadhaa gad hiixatee na qabe; bishaanota gad fagoo keessaa na baase. **18** Inni diina koo isa jabaa jalaas, amajaajota koo warra akka malee natti ciman jalaas na baase. **19** Isaan guyyaa rakkina kootti natti dhufan; Waaqayyo garuu gargaarsa koo ture. **20** Inni iddoor bal'atti na baase; waan natti gammadeefis na oolche. **21** "Waaqayyo akkuma qajeelummaa kootiit naa kenneera; akkuma qulqullina harka koottis na badhaase. **22** Ani karaa Waaqayyo eegeeraati; Waqa koo irraa garagalee hammina hin hojjenne. **23** Seeri isaa hundinuu fuula koo dura jira; anis ajaja isaa irraa hin jal'anne. **24** Ani fuula isaa durattu mudaa hin qabu ture; cubbuu irraas of eeggadheera. **25** Waaqayyo akkuma qajeelummaa kootti, akkuma ani fuula isaa durattu qulqullu ta'a. **26** "Ati nama amanamaatti amanamummaa kee argisifta; nama mudaa hin qabnettis kan mudaa hin qabne taata; **27** nama qulqulluutti qulqullu taata; nama jal'aatti immoo jal'aataa. **28** Ati warra gad of qabaa ni oolchita; warra of tuulan immoo gad deebisuu iji kkee isaan ilala. **29** Yaa Waaqayyo, ati ibsaan koo ti; Waaqayyo dukkanaa koo ifatti ni geeddaar. **30** Ani gargaarsa keettiin loltoota dhiibbadheen nan deema; Waqa kootiis dallaat uutaaluu nan danda'a. **31** "Waqa kana, karaan isaa mudaa hin qabu; dubbiin Waaqayyo hir'ina hin qabu. Warra isatti kooluu galan hundaaf inni gaachana ta'a. **32** Waaqayyo malee Waaqni eenyu? Waqa keenya malees Kattaan eenyu? **33** Kan humna na hidhachiisu, kan akka karaan koos nagaa ta'u godhu Waqa. **34** Inni miilla koo akka miilla borofaa godha; iddoor ol dheeraa irras na dhaabachiisa. **35** Inni harka koo waraanaaf leenjisaa; irreen koos iddaa naasii dabsuu ni danda'a. **36** Ati gargaarsa kee kan nama fayyisu gaachana naaf goota; gargaarsi kees nama guddaa na godhe. **37** Akka koomeen koo hin mucucaanneef, miilla kootiif daandii bal'ifeerta. **38** "Ani diinota koo ari'ee naan balleesse; hamma isaan barbadaa'anittis ani duubatti hin deebine. **39** Ani guutuaan guutuutti isaan nan barbadeesse; isaan deebi'anii ka'u hin danda'an; isaanis miilla koo jalatti ni kufan. **40** Ati lolaaf humna na hidhachiifte; amajaajota koos fuula koo durattu gad deebifte. **41** Akka diinoni koo dugda duubatti deebi'anii baqatan gooteerta; anis amajaajota koo barbadeesseera. **42** Isaan gargaarsaaf iyyan; garuu kan isaan oolchu tokko iyuu hin ture; gara Waaqayyoottis ni iyaytan; inni garuu deebii hin kennineef. **43** Anis akkuma awwaara lafaatti isaan nan daake;

bulleesees akkuma dhoqee daandii irraatti isaan dhidihiite. **44** “Ati lola namootaa jalaan baafteerta; mataa sabootaa gootee na jiraachiftaerta. Sabni ani hin beekne na tajaajila; **45** namoonni ormaa na sossobatan; isaan akkuma waa’ee koo dhaga’aniin naaf ajayaman. **46** Isaan hundi abdi kutatan; hollachas da’annoos isaanii jabaa keessaa ba’an. **47** “Waaqayyo jiraataas dha! Kattaan koo haa eebbfamul Waaqni koo, Kattaan, Fayysiaraan koo ol ol haa jedhu! **48** Inni Waaqa halloo naa baasu, kan sabootas na jala galchu, **49** kan diinota koo jalaas bilisa na baasuu dha. Ati amajaajota kootii ol na goota; gooltota jalaas na baafte. **50** Kanaafuu yaa Waaqayyo, ani saboota giddutti sin leellisa; faarfannaa galataa illee maqaa keetif nan faarfadha. **51** “Inni mo’annaawwan gurguddaa mootii isaatifi ni kenn; dibamaa isaa Daawitii fi sanyii isaatifi, araara bara baraa ni argisiisa.”

23 Dubbiin Daawit dhuma irratti dubbate kanaa dha: “Himanni Daawit ilmi Isseey, himanni nama Waaqni Waan Hundaa Olii, ol ol isaa qabe, nama Waaqni Yaaqoob isa dibe faarfataan Israa’el jaallatamaan sunakkana jedhe: **2** “Hafurrii Waaqayyoo karaa kootiin dubbateera; dubbiin isas arraba koo irra ture. **3** Waaqni Israa’el dubbateera; Kattaan Israa’el akkana naan jedhe: ‘Namni qajeelummaan saba bulchu, kan sodaa Waaqatiin bulchu, **4** inni akka ifa biiftuu ganamaa kan iddou duumessi hin jirretti ba’uu, akkuma ifa aduu kan erga bokkaan caamee booddee marga biqilchuu ti.’ **5** “Manni koo Waaqa durattti qajeelaa mitii? Inni kakuu bara baraa na wajjin seenee isas qajeelchee karaa hundaan ni eega mitii? Isatu fayyina koo fiixaan baasee fedhii koo hundas naaf guuta mitii? **6** Namoonni hamoon hundinuu garuu akkuma qoraattii harkaan walitti hin qabamneetti gatamu. **7** Namni qoraattii tuqu kam iyuu mi’ a sibilaa yookaan somaa eeboo qabata; qoraattii sunis lafuma jirutti gubama.” **8** Maqaan namootaa Daawit warra jajjaboo kanaa dha: Yosheeb-Basbet namicha Tahikmooni hoogganaa sadanii ture; innis lola tokko irratti eeboo mirmirsee namootaa dhibba saddeet fixe. **9** Kan isatti aanu immoo Ele’azaar ilma Doodoo namicha gosa Ahoo’aa ture; innis yeroo Filisxeemota lolafachitti walitti qabamanii turan sana waraanuuf kutatanitti, namootaa jajjaboo Daawit wajjin turan sadan keessaa tokko ture. Ergasii namoonni Israa’el booddeetti deebi’an; **10** inni garuu utuu lafa dhaabatee turee hin socho’in hamma harki isaa dadhabee goraadee isatta gogutti Filisxeemota ni rukute. Waaqayyo gaafas mo’anno guddaa kenne. Toltoonis warra du’an irraa hiikachuu qofaqaf gara Ele’azaaritti deebi’an. **11** Isatti aanees Saamaa ilma Aagee namicha gosa Haraaraatu ture. Yommuu Filisxeemonni iddo Leeji jehdamutti lafa qotiisaan kan misiraan guutame tokko biratti walitti qabamanitti loltooni Israa’el isaaan duraa baqatan. **12** Saamaan garuu lafa qotiisaan walakkaatti iddo qabatee ture. Innis irraa ittisuudhan Filisxeemota fixe; Waaqayyo mo’anna guddaa kenne. **13** Yeroo midhaan haammamutti utuu loltooni Filisxeemota Sulula Refaayim keessatti walitti qabamanii jiranuu, hangafoota sodomman sana keessa namoonni sadii gara holqa Adulaaamitti gara Daawit gad bu’an. **14** Yeroo sanatti Daawit da’annoos cimaa keessa ture; loltooni Filisxeem immoo Beetlihem turan. **15** Daawitis Dheebotee, “Utuu namni tokko boolla bisaanii kan karra Beetlihem bira jiru keessaa bisaan dhugaatii naa fidee hoo!” jedhe. **16** Kanaafuu namoonni jajjaboon sadan sun qubata Filisxeemota keessaan darbanii boolla bisaanii kan karra Beetlihem bira jiru keessaa bisaan waraabaniid Daawitiif fidan. Inni garuu dhuguu ni dide; qooda kanaa bisaan sana fuula Waaqayyo duratti dhangalaase. **17** Inni, “Yaa Waaqayyo, waan kana gochuun narraa haa fagaatu! Bishaan kun dhiiga namootaa

lubbuu ofii isaaniitti kutatanii deemanii mitii?” jedhe. Kanaafuu Daawit bisaan sana hin dhugne. Egaa wanni namoonni jajjaboon sadan sun hoijjetan kana ture. **18** Abiishaayi ilmi Zeruuya obboleessi Yoo’ab hoogganaa sadan isaanii ture. Innis namootaa dhibba saditti eeboo isaa ol kaafatee isaan fixe; akkasini innis akkuma namootaa sadan sanaa beekamaa ta’e. **19** Abiishaayin warra sadan caalaa ulfina hin argannee ree? Inni yoo isaan keessaa tokko ta’uu baatee iyuu ajajaa isaanii ta’e. **20** Benaaya ilmi Yehooyaadaa loltuu cimaan biyya Qabzi’el sunis loltuu mo’anna gurguddaa argamsiise ture. Innis loltoota Mo’ab kanneen akka malee jajjaboo ta’an lama aijjeese. Gaafa cabbiin roobe tokkos boolla keessa seenee leenca aijjeese. **21** Inni namicha biyya Gibxi guddicha tokko illee ni aijjeese. Namichi Gibxi sun eeboo harkaa qabaatu iyuu Benaaya bokkuudhaan isatti ba’e; innis harka namicha Gibxi sanaatii eeboo butatee eeboodhuma isatiin isa aijjeese. **22** Hoojiwwan gootummaan kanneen Benaaya ilmi Yehooyaadaa hoijete kana fa’i; innis akkuma namootaa jajjaboo sadan sanaa nama beekamaa ture. **23** Inni namootaa soddomman sana keessaa nama kam iyuu caalaa ulfina guddaa argate; garuu namootaa Sadan sanatti hin dabalamne. Daawitis ajajaa eegdota ofii isaa isa godhate. **24** Jara soddomman sana keessattis: Asaahel obboleessa Yoo’ab, Elhaanaan ilma Doodoo namicha Beetlihem, **25** Shamaa namicha gosa Haroodaa, Eliiqaa namicha gosa Haroodaa, **26** Heleez namicha Phaaltii, irraa ilma Iqeesh nama Teqoo’aa, **27** Abii’ezer nama Anaatoot, Mebunaay nama biyya Hushaa, **28** Zalmoon nama Ahoo’aa, Maharaayi nama Netoofaa, **29** Heeled ilma Ba’anaa nama Netoofaa, gosa Beniyaam keessaa Iitaayi ilma Riibaay namicha Gibe’aa, **30** Benaaya nama Phiraatoon Hidaay namicha sululoota Ga’ash, **31** Abii-Alboon namicha biyya Arbaa, Azmaawet nama Barhuum, **32** Eliiyyaabaa namicha Sha’alboon, ilmaan Yaasheen, Yoonataan, **33** ilma Shamaa namicha Haraaraa sanaa, Ahii’am ilma Shaaraar namicha Aroodaan sanaa, **34** Eliiphelexi ilma Ahasbaayi nama Ma’akaat, Eli’am ilma Ahiitofel nama Gilloon, **35** Hezroo nama Qarmeloos, Fa’araay nama biyya Arbi, **36** Yigi’aal ilma Naataan namicha Zoobaan, Baanii gosa Gaad, **37** Zeleq namicha gosa Amoon, Nahaaraay namicha gosa Bi’eeroot kan Yoo’ab ilma Zeruuyaatiif mi’ a lolaa baatu sana ture; **38** liraas namicha gosa Yitraa, Gaareeb namicha gosa Yitraa, **39** akkasumas Uuriyaa namicha Heet. Walumatti namootaa soddomii torba turan.

24 Aariin Waaqayyoo ammas Israa’elitti ka’ee Daawitiin, “Dhaqittii Israa’elii fi Yihuudaa lakkaa” jedhee isaanitti kakaase. **2** Kanaafuu mootichi Yoo’abii fi ajajjoota waraanaa kanneen isa bira turaniin, “Akka ani akka isaan hammam akka baay’atan beekuu danda’uuuf gosoota Israa’el kanneen Daanii hamma Bersheebaatti jiraatan hunda keessa deemaatii namootaa loluu danda’an galmeessaa” jedhe. **3** Yoo’ab garuu deebisee, “Waaqayyo Waaqni kee loltoota kee dachaat dhibba caalaa haa baay’isu; iji gooftaa koo mootichaas waan kana haa argu. Garuu gooftaan koo mootichi maalifi waan kana gochuu barbaade?” jedhe. **4** Ta’us dubbiin mootichaa Yoo’abii fi ajajjoota loltoota yaada geeddarachiise; kanaafuu isaan fuula mootichaa duraa ba’ani namootaa Israa’el kanneen loluu danda’an galmeessuu deeman. **5** Isaanis erga Yordaanos ce’ani booddee gara kibba magaalaa sulula keessatti argamuutiin Aro’eer bira qubatan; achii immoo Gaad keessa darbanii Ya’izeritti qajeelan. **6** Isaanis gara Gili’adii fi Tabaason Adasaay, itti aansanii gara Daan yaa’ani achii immoo naanma’ani Siidoona dhaqan. **7** Ergasii immoo gara Da’annoos Xiroos, gara magaalaaawwan Hiwotaatiif fi Kana’anotaa hundaa dhaqan. Dhuma irratti immoo gara Bersheebaan kibba Yihuudaatti argamtu sanaa dhaqan. **8**

Isaanis erga guutummaa biyyattii keessa naanna'anii booddee ji'a sagalii fi bultii digdamaatti Yerusaalemitti deebi'an. **9** Yoo'aabis lakkobsa namoota loluu danda'anii mootichatti hime; Israa'el keessa namoota lolaaaf ga'umsa qaban kanneen goraadee qabachuu danda'an kuma dhibba saddeeti, Yihuudaa keessa immoo namoota kuma dhibba shanitu ture. **10** Daawit waan erga loltoota lakkaa'ee booddee balleessaan itti dhaga'ameef Waaqayyoon, "Ani waan hojjedhe keessatti cubbuu guddaa hojjedheera. Yaa Waaqayyo, ani akka ati balleessaa garbicha keetii dhiiftuuf sin kadhadha. Ani hojji gowwummaa guddaa hojjedheeraa" jedhe. **11** Guyyaa itti aanutti utuu Daawit hirribaa hin ka'in ergaan Waaqayyoo gara waa himaa Daawit gara Gaad raajichaa dhufe; ergaan sunis, **12** "Dhaqitii Daawitiin, 'Waaqayyo akkana siin jedha: Ani filarnoo sadii siifin kenna; akka anii sitti fiduuf isaan keessaa tokko filadhu' jedhi" jedha. **13** Kanaafuu Gaad gara Daawit dhagee, "Waggaa torba biyya kee irra beelli haa bu'u? Yookaan diinonni kee ji'a sadif si haa ari'anii? Yookaan dha'ichi guyyaa sadii biyya kee haa dha'u? Egaam amma itti yaadiittii waan ani isa na erge sanaaf deeabis murteesi" jedheen. **14** Daawit immoo Gaadiin, "Ani akka malee dhiphadheera. Waan ararri isaa guddaa ta'eef nu harka Waaqayyoo haa seennu; garuu akka anii harka namaa seenu hin godhin" jedhe. **15** Kanaafuu Waaqayyo guyyaa itti aanu ganamaa jalqabee hamma guyyaan murtaa'e raawwatutti Israa'elitti dha'icha fide; Daanii hamma Bersheebaatti namoonni kummi torbaatamni ni dhuman. **16** Yeroo ergamaan Waaqayyoo Yerusaalemin balleessuuf harka isaa diriifatetti Waaqayyo sababii hubaatiin sun isa gaddisiiseef ergamaa isaa kan saba balleessuuf ture sanaan, "Ni ga'a! Harka kee deebifadhu" jedhe. Yeroo sana ergamaan Waaqayyoo oobdii Arawunaa namicha gosa Yebuus sanaa bira ture. **17** Daawit yommuu ergamaa Waaqayyoo kan namoota aijeesaa ture sana argetti, Waaqayyoon, "Namni cubbuu fi balleessaa hojjete anuma. Isaan kunneen garuu hoolotaa dha. Isaan maal godhan? Harki kee anaa fi maatii koo irra haa bu'u" jedhe. **18** Gaafas Gaad gara Daawit dhagee, "Ol ba'iitii oobdii Arawunaa namicha gosa Yebuus sanaa keessatti iddo aarsaa Waaqayyoof ijaari" jedheen. **19** Kanaafuu Daawit akkuma Waaqayyo karaa Gaadiin isaa ajajetti ol ba'e. **20** Arawunaan yommuu mil'atee mootichaa fi namoota isaa kanneen gara isaa dhufaa jiran argetti, gad ba'ee fuula mootichaa duratti addaan lafatti gombifamee sagade. **21** Arawunaanis, "Gooftaan koo mootichi maaliif gara garbicha isaa dhufe?" jedhe. Daawit immoo, "Ani akka dha'ichi saba irra bu'e kun dhaabatuuf, oobdii kee bitee isaa irratti iddo aarsaa Waaqayyoof tolchuufin dhufe" jedhee deebise. **22** Arawunaanis Daawitiin akkana jedhe; "Gooftaan koo mootichi waan isatti tolu kam iyyuu fudhatee haa dhi'eessu. Aarsaa gubamuuf sangoonni kunoo ti; qoraaniif immoo mi'i ittiin midhaan dha'amuu fi waanjoon sangaa as jira. **23** Yaa mootii, Arawunaan waan kana hunda mootichaaf ni kenna." Akkasumas Arawunaan, "Waaqayyo Waaqni kee siif haa fudhatu" isaan jedhe. **24** Mootichi garuu, "Akkas miti; ani gatiidhaan sirraa bituu na barbaachisa. Ani waan gatii itti hin baasin Waaqayyo Waaqa kootiff aarsaa gubamu godhee hin dhi'eessu" jedhee Arawunaaf deebise. Kanaafuu Daawit oobdichaa fi sangoota sana meetii saqili shantamaan bite. **25** Daawitis achitti iddo aarsaa Waaqayyoof tolchee aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa dhi'eesse. Waaqayyos kadhnanaa waa'ee biyyattiif dhi'aateef deebii kenne; dha'ichis Israa'el irraa ni deebi'e.

1 Mootota

1 Daawit Mootichi yeroo jaaree dulloometti yoo uffata itti tuulan illee dhagni isaa hin ho'uf ture. **2** Kanaafuu tajaajiltooni isaaakkana jedhaniin; "Durba qulqulluu mooticha tajaajiltuu fi kunuunsiitu haa barbaannu. Isheenis gooftaa keenya mootichatti bira ciiftee isa haa ho'iftu." **3** Isaanis biyya Israa'el guutuu keessa durba miidhagduu barbaadanii intala Abiishagi jedhamtu kan gosa Suunam tokko argatanii mootichatti fidan. **4** Intalattiin akka malee miidhagduu turtue; isheenis mooticha kunuunsite; ni tajaajiltes; mootichi garuu ishee bira hin ga'u ture. **5** Yeroo sanatti Adooniyaan ilmi Hagiit kan isheen Daawitiif deesse, "Ani mootii nan ta'a" jedhee ol ol of qabe. Kanaafuu inni gaariwwani fi fardeen akkasumas namoota fuula isaa dura fiigan shantamaa qopheeffate. **6** Abbaan isaa immoo, "Ati maalifi waan akkanaa goota?" jedhee gonkumaa isa ifatee hin beeku. Inni gurbaa akka malee miidhagaa kan Abesaaloomitti aanee dhalatee dha. **7** Adooniyaanis Yoo'aab ilma Zeruuyatii fi Abiyaataar lubichaan mari'ate; isaanis isa deeggaran. **8** Garuu Zaadoq lubichi, Benaayaa ilmi Yehooyaadaa, Naataan raajichi, Shime'iin, Ree'iil fi eegdonni Daawit filatamoon Adooniya wajjin hin turre. **9** Adooniyaanis dhagaa Zoohelet isa naannoo Een Roogelittti argamu biratii hoolaa, korma loonii fi jabboota coccoomoo aarsaa dhi'eesse. Innis obboldoota isaa ilmaan mootichaa hunda, namoota Yihuudaa kanneen qondaaltota mootichaa ta'an hunda ni waame; **10** garuu Naataan raajicha yookaan Benaayaa yookaan eegdota filatamoo yookaan obboleessa isaa Soloomoonin hin waamne. **11** Ergasii Naataan akkana jedhee Batisheebaa haadha Soloomoon gaafate; "Ati akka Adooniyaan ilmi Hagiitii, utuu gooftaan keenya Daawit quba hin qabaatin mootii ta'e hin dhageenye? **12** Mee amma kottu akka ati itti lubbuu keetii fi lubbuu ilma kee Soloomoon oolchuu dandeessu si gorsaa. **13** Amma gara Daawit mootichaa dhaqitii, "Yaa gooftaa koo mootii, ati, "Ilmi kee Soloomoon anatti aanee dhugumaan mootii ni ta'a; teessoo koo irras ni taa'a" jettee ana garbittii keetii hin kakannee? Yoos Adooniyaan maalif mootii ta'e?" jedhiin. **14** Anis utuma ati achitti mooticha wajjin dubbachaa jirtuu dhufee waan ati jettu sana siif mirkaneessa." **15** Kanaafuu Batisheebaan kaatee mootii duloomme sana arguuf gara kutaa Abiishagi intalli gosa Suunam sun itti isa kunuunsaas turtieetii ol seente. **16** Batisheebaan gad jettee fuula mootichaa durattti jilbeenfatte. Mootichis, "Ati maal barbaadda?" jedhee gaafate. **17** Isheenis akkana jettee deebifteef; "Yaa gooftaa ko, ati mataan kee, 'Ilmi kee Soloomoon natti aanee mootii ni ta'a; teessoo koo irras ni taa'a' jettee maqaa Waaqayyo Waqa qeetiitii ana garbittii keetif kakattee turtue. **18** Amma garuu Adooniyaan mootii ta'eera; ati gooftaan koo mootichis waan kana quba hin qabdu. **19** Innis kunoo sangoota, jabboota coccoomoo fi hoolota baay'ee aarsaa dhi'eessees ilmaan mootii hunda, Abiyaataar lubichaa fi Yoo'aab ajajaa loltootaa waameera; garuu garbicha kee Soloomoonin hin waamne. **20** Yaa gooftaa koo mooticha, si booddeedhaan eenuy teessoo gooftaa koo mootichaa irra akka taa'u sirraa beekuudhaaf jii Israa'el hundi sirra jira. **21** Yoo kanaa achii yeroo gooftaan koo mootichi abbootii isaa wajjin boqotutti anii fi ilmi koo Soloomoon akka nama balleessaa qabuutti ilalamna." **22** Utuma isheen amma illee mooticha wajjin dubbachaa jirtuu Naataan raajichi ni dhufe. **23** Isaanis, "Naataan raajichi as jira" jedhanii mootichatti himan. Kanaafuu Naataan dhufee fuula mootichaa durattti gad jedhee harka fuudhe. **24** Naataanis akkana jedhe; "Yaa gooftaa koo mootii, ati, 'Adooniyaan natti aanee mootii ta'a; teessoo koo irras ni taa'a' jetteertaa? **25** Innis har'a gad bu'ee sangoota,

jabboota coccoomoo fi hoolota baay'ee aarsaa dhi'eesseera. Ilmaan mootichaa hunda, ajajjoota loltoetaati fi Abiyaataar lubicha waameera. Isaan amma iyyu isaa wajjin nyaachaa dhugaa, 'Adooniyaan mootichaa bara dheeraa haa jiratuu' jechaa jiru. **26** Garuu ana garbicha kee, Zaadoq lubicha, Benaayaa ilma Yehooyaadaatii fi garbicha kee Soloomoonin hin waamne. **27** Egaan kun waan gooftaan koo mootichaa utuu isa booddeedhaan eenuy akka teessoo gooftaa koo mootichaa irra taa'u garbicha isaa hin beeksisin hojjeteedhaa?" **28** Daawit mootichi, "Mee Batisheebaa ol waamnaa" jedhe. Kanaafuu isheen gara mootichaatti ol seentee fuula isaa dura dhaabatte. **29** Mootichis akkana jedhee kakateef; "Dhugaa Waaqayyo jiraataa isa rakkina hundumaa keessaa na baase sanaa, **30** anii waan duraan maqaat Waaqayyo Waqaq Israa'eliin siif kakadhe sana har'a dhugumaan siif guuta. Ilmi kee Soloomoon na booddeedhaan mootii ta'a; iddo koos teessoo koo irra ni taa'a." **31** Batisheebaanis addaan gad jettee harka fuutee fuula mootichaa durattti jilbeenfatte, "Gooftaan ko, Daawit mootichaa bara baaan haa jiraatu!" jette. **32** Daawit mootichis, "Mee Zaadoq lubicha, Naataan raajichaa fi Benaayaa ilma Yehooyaadaa as waamnaa" jedhe. Yommuu isaan fuula mootichaa durattti dhi'aatanitti, **33** inni akkana isaaniin jedhe: "Garboota gooftaa keessanii of faana fudhadhaatii ilma koo Soloomoon gaangoo koo irra teessisaati Gihoonitti gad buusaa. **34** Achittis Zaadoq lubichii fi Naataan raajichi Israa'eloota irratti mootii godhanii isaa haa diban. Malakata afuufaatii, 'Soloomoon mootichaa bara dheeraa haa jiraatu!' jedhaa iyyaa. **35** Isinis ergasii isaa wajjin ol ba'u qabdu; innis dhufee teessoo koo irra taa'eet iddo koo bu'ee mootii ta'u qaba. Ani akka inni bulchaa ta'uuf Israa'elii fi Yihuudaa irratti isa muudeera." **36** Benaayaa ilmi Yehooyaadaa akkana jedhee mootichaaf deebise; "Ameen! Waaqayyo Waqaq gooftaa koo mootichaa akkasuma haa jedhu. **37** Waaqayyo akkuma gooftaa koo mooticha wajjin ture Soloomoon wajjin haa ta'u; teessoo isasa teessoo gooftaa koo Daawit mootichaa caalaa haa jabeessu!" **38** Kanaafuu Zaadoq lubichi, Naataan raajichi, Benaayaa ilmi Yehooyaadaa, Kereetonni fi Pleletonni gad bu'anii gaangoo Daawit mootichaa irra Soloomoon teessisanii Gihoonitti geessan. **39** Zaadoq lubichi dunkaana qulqulluu keessaa gaanfa zaytii fuudhee Soloomoonin dibe. Isaanis malakata afuufanii namoornii hundi, "Soloomoon mootichaa bara dheeraa haa jiraatu!" jedhanii iyyan. **40** Namoonii hundi hamma sagalee sanaan lafti sochoottuti faaggaaf afuufa gammachuu guddadaanhaa isaa faana ol ba'an. **41** Adooniyaan fi keessummooniisa wajjin turan akkuma nyaataa isaanii fixataniin waan kana dhaga'an. Yoo'aabis sagalee malakataa dhageenyaan, "Iyyi magaalaa keessaa kun hundi maalii?" jedhee gaafate. **42** Utuma inni dubbachuutti jiruu, Yonaataan ilmi Abiyaataar lubichaan ni dhufe. Adooniyaanis, "Ol seeni. Jabaan akka keetii kun oduu gaarii fiduu qabaa" jedhe. **43** Yonaataanis akkana jedhee deebise; "Akkas mitil Gooftaan keenya Daawit mootichi, Soloomoonin mootii godheera. **44** Mootichis Zaadoq lubicha, Naataan raajichi, Benaayaa ilmi Yehooyaadaa, Kereetonni fi Pleletonni isaa wajjin erge; isaanis gaangoo mootichaa irra isaa teessisan; **45** Zaadoq lubichii fi Naataan raajichi Gihoonitti mootii godhanii isaa dibanii. Isaan gammachuuudhaan achii ol ba'an; magaalattiini isya isaanittii sochoofamte; wacni isin dhageessan kunaan dhaa. **46** Kana caalaa iyyuu Soloomoon teessoo mootummaa irra taa'eera. **47** Qondaaltonni mootisi, 'Waqaqni kee maqaa kee caalaa maqaa Soloomoon beekamaa godheer teessoo isaa illee teessoo kee caalaa haa guddisul' jedhanii gooftaa keenya Daawit mooticha eebbisuuf dhufaniiru. Mootichis siree isaa irratti gad jedhee sagade; **48** innis, 'Waaqayyo, Waqaqni

Israa'el kan akka iji koo har'a nama iddoor koo bu'ee teessoo koo irra taa'u argituu naa eeyyame sun haa eebbfamuu' jedhe." **49** Kana irrati keessummoonni Adooniyaa hundi rifataniii ka'anii bibittinnaa'an. **50** Adooniyaan garuu Soloomooniis sodaatee dhaqee gaanfa iddoor aarsaa qabate. **51** Soloomoonittis akkana jedhamee himame; "Adooniyaan Soloomoon mooticha sodaatee gaanfa iddoor aarsaa qabatee itti cicheera. Innis, 'Soloomoon mooticha akka goraadeedhaan garbicha isaa hin ajjeefne har'a naaf haa kakatu' jedhe." **52** Soloomoonis, "Yoo inni amanamaata'uu isaa mirkaneesse rifeensa mataa isaa keessaa tokko iyuu lafa hin bu'u; garuu yoo hamminni isa keessatti argame inni ni du'a" jedhee deebise. **53** Soloomoon mootichis nama itti erge; isaanis iddoor aarsaa biraa gad isa fidan. Adooniyaanis dhufee fuula Soloomoon mootichaa durattu gad jedhee harka fuudhe; Soloomoonis, "Deemi, mana keetti gal" jedheen.

2 Daawit Yeroon du'a isaa dhi'aannaan ilma isaa Soloomoonin ajaje. **2** Innis akkana jedhe; "Ani karaa lafa hundumaa deemuufan jira. Kanaafuu ati jabaadhu; namas ta'i; **3** waan Waaqayyo Waaqni kee barbaadu eegi; akka waan hojjettu hundaa fi lafa deemtu hundattu milkoottuuf akkuma seera Musee keessatti barreffametti karaa isaa irra deemi; sirnaa fi ajaja isaa, seeraa fi dambii isaa eegi; **4** yoo ati akkas goote, Waaqayyo waan, 'Yoo ilmaan kee karaa isaanii eggatagan, yoo isaan garaa isaanii guutuu fi lubbuu isaanii guutuudhaan amanummamaadhaan fuula koo dura jiraatan, ati teessoo Israa'el irraa nama hin dhabdu' jedhee na abdachiise sana fiixaan naa baasa. **5** "Ati mataan kee iyuu waan Yoo'aab ilmi Zeruyaa natti hojjete, waan inni ajajjoota loltoota Israa'el lamaan jechuunis Abneer ilma Neerii fi Amaasaa ilma Yeteer godhe ni beekta. Inni bara nagaa keessa akka waan waraanaa keessatti ta'eetti isaan ajjeesee dhiiga isaanii dhanganlaase; dhiiga sanas sabbata mudhii isaatii fi kophee faana isatta faale. **6** Ogummaa keettiisa adabi malee akka inni arrii isattaan nagaan awwaalamu hin godhin, (**Sheol h7585**) **7** "Garuu sababii isaan yeroo ani obboleessa kee Abesaaloom duraa baqadhetti na gargaaranifi ilmaan Barzilaayii namicha gosa Gili'aad sanaatii arjoomi; isaanis warra maaddii kee irraa nyaatan gidduu haa jiraatan. **8** "Shime'iin ilmi Geeraa namichi gosa Beniyaam kan biyya Bahuriim inni gaafa ani Mahanayiim dhaqetti akka malee na abaare sun kunoo si wajjin jira. Ani garuu yeroo inni na simachuuf Yordaanos dhufetti, 'Ani goraadeedhaan si hin ajjeesu' jedhee maqaa Waaqayyootiin nan kakahsheef. **9** Ati garuu sababii nama ogeessa taateef amma akka waan inni balleessaa hin qabaatinitti isaa hin ilaalin. Atuu waan isaa gootu ni beekta. Ati mataa kan arraa'e sana dhiigaan awwaala keessa buusi." (**Sheol h7585**) **10** Daawitis ergasiis abbootii isaa wajjin boqotee Magaalaa Daawit keessatti awwaalam. **11** Innis waggaafurktama Israa'el irratti jechuunis waggaafurta Kebroonitti, waggaaf soddomii sadii immoo Yerusaalemitti mootii ta'e. **12** Kanaafuu Soloomoon teessoo abbaa isaa Daawit irra ni taa'e; mootummaan isaaas jabaatee dhaabate. **13** Yeroo kanatti Adooniyaan ilmi Hagiit gara Batisheebaa gara haadha Soloomoon dhaqe. Batisheebaa, "Ati nagumaaf dhufette?" jettee isaa gaafatte. Innis, "Eeyyee ani nagumaafan dhufe" jedhee deebiseef; **14** itti dabalees, "Ani waanan siin jechuu fedhu tokkon qaba" jedheen. Isheenis, "Mee jedhi" jettee deebifteef. **15** Innis akkana jedheen; "Akkuma ateektu mootummaan kan kooture. Warri Israa'el hundinuus akka ani mootii isaanii ta'u na abdatan. Garuu wanni sun geeddaramee mootummaan gara obboleessa kootiitti debee'era; wanni kun Waaqayyo biraa isaaft dhufeeraatii. **16** Ani amma waanan si kadhadhu tokkon qaba; maaloo na hin didin." Isheenis, "Kadhadhu" jetteen. **17**

Innis itti fufee, "Akka inni Abiishagi intala gosa Suunam sana akka niitiitti naaf kennuuf maaloo Soloomoon mooticha naa kadhadhu; inni si hin diduutii" jedheen. **18** Batisheebaanis, "Kun waan gaarii dha! Ani dhaqueen mootichatti siif dubbadhu" jettee deebifteef. **19** Kanaafuu Batisheebaan Adooniyaaf jettee isatti dubbachuuf gara Soloomoon Mootichaa dhaqxee; Mootichis ishee simachuuf ol ka'ee harka ishee fuudhee teessoo isaa irra taa'e. Inni teessoo haadha mootiitiif fidame tokko of biraa qaba ture; isheenis gama mirga isatiati teesse. **20** Isheenis, "Ani waanan si kadhadhu xinnoo tokko qaba; maaloo na hin didin" jetteen. Mootichis, "Yaa haadha koo kadhadhu; ani si hin diduutii" jedhee deebiseef. **21** Isheenis, "Obboleessi kee Adooniyaan intala gosa Suunam kan Abiishagi jedhamtu sana haa fuudhu" jetteen. **22** Soloomoon mootichis akkana jedhee haadha isataifi deebii kenne; "Ati malaiif Abiishagi intala gosa Suunam kana Adooniyaaf kadhatta? Ati mootummaa illee akkasuma isaaft kadhadhu; inni obboleessa koo hangaafati; Abiyaatar lubichaa fi Yoo'aab ilma Zeruyaaatii illee gaafadhu!" **23** Soloomoon mootichis akkana jedhee maqaa Waaqayyootiin kakate; "Yoo Adooniyaan gatii kadhaa kanaa lubbuu ofii isatiati baasuu baate, Waaqni natti haa muru; waan caalu iyuu natti haa fidu! **24** Kanaafuu dhugaa Waaqayyo jiraataa isaa jabeesee na dhaabee teessoo abbaa koo teessoo Daawit irra na kaa'ee fi isa akkuma waadaa gale sanatti mootummaa naaf hundeesse sanaa Adooniyaan dhugumaan har'a ni ajjeefamal!" **25** Soloomoon mootichis Benayaayaa ilma Yehooyaadaa ajaje; innis dhaqee Adooniyaah dha'e ajjeese. **26** Mootichis Abiyaatar lubichaanakkana jedhe; "Ati gara lafa qotiisa kee kan Anaatoot jirtu sanaa deemi. Ati silaa du'u qabda ture; ani garuu sababii ati fuula abbaa koo Daawit durattu taabota Waaqayyo Gooftaa batteef rakkinna abbaa kootii hunda illee qooddatteef amma si hin ajjeesu." **27** Kanaafuu Soloomoon dubbi Waaqayyo Shiilootti waa'ee mana Eelii dubbate sana guutuudhaan Abiyaataarin lubummaa mana Waaqayyoo irraa buuse. **28** Yommuu oduun kun Yoo'aab namicha Abesaaloomiif tumsuu dhiisee Adooniyaaf tumse sana bira ga'etti, inni gara dukaana Waaqayyooti baqatee gaanfa iddoor aarsaa sana qabate. **29** Akka Yoo'aab gara dinkaana Waaqayyooti baqatee iddoor aarsaa bira jiru Soloomoon Mootichatti ni himame. Soloomoonis, "Dhaqitii isaa ajjeesil!" jedhee Benayaayaa ilma Yehooyaadaa sana ajaje. **30** Kanaafuu Benayaayaa dinkaana Waaqayyoo ol seenee Yoo'aabiin, "Mootichi, 'Kottu ba'il' siin jedha" jedhe. Inni garuu, "Ani asumattin du'a malee hin ba'u" jedhee deebise. Benayaayaa immoo, "Yoo'aab akkana jedhee naaf deebise" jedhee mootichatti hime. **31** Mootichi akkana jedhee Benayaayaa ajaje; "Akkuma inni jedhe sana godhi; ajjeesittii isaa awwaali; kanaanis yakka dhiiga nama qulqulluu kan Yoo'aab dhanganlaase sanaa irraa anaa fi mana abbaa koo qulqulleessi. **32** Sababii inni utuu abbaan koo Daawit hin beekin namoota lama goraadeen ajjeesef Waaqayyo gatii dhiiga inni dhanganlaase sanaa isaa baasisa. Namoonni inni ajjeese sun lamaan jechuunis Abneer ilmi Neer ajajaan loltoota Israa'eli fi Amaasaa ilmi Yeteer ajajaan loltoota Yihuuddaa namoota isaa calaahajjaboo fi qajeeltotur. **33** Yakki dhiiga isaanii mataa Yoo'aabi fi sanyii isaa irra bara baraan haa jiraatu. Garuu Daawitii fi sanyii isaa irra, mana isatta fi teessoo isaa irra nagaan Waaqayyoo bara baraan haa jiraatu." **34** Kanaafuu Benayaayaa ilmi Yehooyaadaa achi dhaqee Yoo'aabin ajjeese; innis biyya ofii isatta gammoojiji keessatti awwaalam. **35** Mootichis Benayaayaa ilma Yehooyaadaa sana ajajaan loltootaa godhee iddoor Yoo'aab buuse; Zaadoq lubicha immoo iddoor Abiyaataar buuse. **36** Ergasiis mootichis gara Shime'iitti nama ergee akkana jedheen; "Ati Yerusaalem keessatti mana ijarradhuutii achuma jiraadhu;

achii baatee gara tokko illee hin deemin. **37** Gaafa achii baatee Sulula Qeedroon ceetutti akka duutu dhugumaan beeiki; dhiigni kees matuma keetti deebi'a." **38** Shime'iinis, "Wanni ati jette gaarri dha. Garbichi kee akkuma gooftaan koo mooticha jedhe sana ni godha" jedhee mootichaaf deebise. Shime'iinis bara dheeraa Yerusaalem keessa jiraate. **39** Garuu waggoota sadii booddee garboota Saamii keessaa namoonni lama gara Aakiish ilma Ma'akaa mooticha Gaatitti baqatan; Shime'iitis, "Garboonni kee Gaati keessa jiru" jedhamee himame. **40** Innis waan kana dhageenyaan ka'ee harree isaa irra kooraan kaa'atee garboota isaa barbaadachuu Aakiish bira Gaati dhaqe. Kanaafuu Shime'iin dhaqee Gaatii garboota isaa fidate. **41** Yommuu akka Shime'iin Yerusaalemii ba'ee Gaati dhaqee deebi'e Soloomoontti himametti, **42** mootichi Shime'ii waamsiseeakkana jedheen; "Ani maqaan Waaqayyooti si kachachiisee, 'Ati guyyaa kaatee iddo biraa dhaquuf baate akka duutu beekkadhu' jedhee si hin seerree?" Atis gaafas, 'Wanni ati jettu gaarri dha. Ani nan ajajama' naan jette. **43** Yoos ati Maaliif kakuu Waaqayyoon kakatte sana eeguu diddee ajaja ani siif kenneefis ajajamuun didde ree?" **44** Mootichi amma illee Shime'iidhaanakkana jedhe; "Ati cubbuu abbaa koo Daawitittu hojjette hunda garaa kee keessatti ni beekta. Waaqayyo amma jal'inna kee sana matuma keetti deebisa. **45** Soloomoon mootichi garuu ni eebibfama; teessoon Daawitis bara baraan jabaatee fuula Waaqayyoo dura ni jiraata." **46** Mootichis Benaayaa ilma Yehooyaadaa ni ajaje; innis dhaqee Saamii dha'ee ajeesse. Mootummaanis yeroo kanatti harka Soloomoontti jabaatee dhaabate.

3 Soloomonis Fara'oон mooticha Gibxi wajjin walii galtee uummatee intala isaa fuudhe. Innis hamma masaraa mootummaa ofii isaatii fi mana qulqullummaa Waaqayyoo ijaaree, naannoo Yerusaalemittis dallaa ijaaruu fixutti magaalaa Daawitittu ishee fide. **2** Ta'us sababii hamma gaafasittti manni qulqullummaa Maqaan Waaqayyootif hin ijaaramaaniif namoonni iddo ol ka'aa irratti aarsaa dhi'eessaa turan. **3** Soloomoon akkuma ajaya abbaan isaa Daawit isaafti kenneetti jiraachaa jaalala Waaqayyoof qabu argisiise; garuu aarsaa fi ixaana aarfamu iddo ol ka'aa irratti dhi'eessaa ture. **4** Mootichi aarsaa dhi'eessuuf gara Gibe'oон dhaqe; iddoon sunis iddo sagadlaa kan gaara irraa isa baay'ee jaalatamaa isa Soloomoon aarsaa gubamu kuma tokko irratti dhi'eesse tureetii. **5** Waaqayyo Gibe'oонiitti halkan abjuu keessa Soloomoontti mul'ate; Waaqnis, "Waan akka ani siif kennu feetu kam iyuu na kadhadhu" jedhe. **6** Soloomoon immooakkana jedhee deebise; "Ati sababii inni amanumummaa fi qajeelummaadhaan fuula kee dura jiraatee gara tolina siif qabaateef garbicha kee, abbaa koo Daawitiif arjummaa guddaa goote. Arjummaa guddaa kanas ittuma futfeefi har' ilma teessoo isaa irra taa'u kenniteefi jirta. **7** "Egaa yaa Waaqayyo Waaqa ko, ati iddo abbaa koo Daawit, garbicha kee mootifi gooteerta. Ani garuu daa'ima xinnaa dha; hojji koos akkan itti hojjedhu hin beeku. **8** Garbichi kee kunoo saba ati filate saba saba guddaa, kan lakkaa'amuun hin dandeenye yookaan herregamuudhaaf akka malee baay'atu keessa jira. **9** Kanaafuu hubannaa ani ittiin saba kee bulchuu fi waan gaarri fi waan hamaa ittiin gargar baasee beeku garbicha keetiif kensi. Yoo akkas ta'uun baate eenyutu saba kee guddaa kana bulchuu danda'a?" **10** Soloomoon waan kana kadhachuu isaa fuula Gooftaa durattti gammachiisa ture. **11** Kanaafuu Waaqnisakkana jedheen; "Ati waan kana kadhatter malee ofii keetiif bara dheeraa yookaan sooroma yookaan lubbuu diinota keetti hin kadhianne; garuu waan murtii qajeelaa kennuuf hubannaa kadhatteref, **12** ani waan ati kadhatter kana siifin kenna. Qalbii ogeessa waa hubatu

kan namoonni si dura turan hin qabaatin, kan warri si duubaan dhufanis hin qabaanne siifin kenna. **13** Kana malee iyuu akka bara jireenya keetti keessa mootota giddiudhaa tokko illee siin hin qixxaanneef ani waan ati hin kadhatin sooromaa fi ulfina siifin kenna. **14** Yoo ati karaa koo irra deemteeakkuma abbaan kee Daawit hojjete sana seeraa fi ajaja koo eegde, ani umurii kee nan dheressa." **15** Soloomoon ergasii dammaqee akka wanni sun abjuu ta'e hubate. Innis gara Yerusaalemitti deebi'ee taabota kakuu Gooftaa dura dhaabatee aarsaa gubamu fi aarsaa nagaa dhi'eesse. Ergasiis garboota isaa hundaaf cidha qopheesesse. **16** Yeroo kanatti sagaagaltoonni lama dhufanii fuula mootichaa dura dhaabatan. **17** Isheen tokkoakkana jette; "Yaa Gooftaa ko, anii fi dubartiin kun manuma tokko keessa jiraanna. Utuma isheen na wajjin jirtuu ani mucaan da'e. **18** Erga anii da'e guyyaa sadii boodee dubartiin kunis mucaa deesse. Nu kophaa keenya turre; nu lamaan malee namni tokko iyuu mana sana keessa hin turre. **19** "Ilmi dubartii kanaa sababii isheen halkan irra ciifteef jalaat du'e. **20** Kanaafuu isheen utuu ani garbittiin kee rafuu halkan walakkaa kaatee mucaa koo na biraa fudhatte. Isheen laphee ishee jala isa kaa'attee ilma ishee kan du'e sana laphee koo jala keesse. **21** Ganama itti aanutti ani ilma koo hoosifachuufan ka'e; kunoo inni du'e jira! Ani garuu yommuun ifa ganamaatiin itti dhi'aadhee ilaaletti akka inni ilma ani da'e sana hin ta'in nan hubadhe." **22** Dubartiin kaanis, "Akkas miti! Inni jiru kun ilma koo ti; kan du'e sun immoo kan kee ti" jette. Isheen jalqabaa sun garuu ittuma cimsitee, "Akkas miti! Kan du'e sun kan kee ti; kan jiru kun immoo koo ti" jette. Isaanis akkasiin fuula mootichaa durattti wal falman. **23** Mootichis, "Isheen kun, 'Ilmi koo ni jira; kan kee immoo du'eera' jetti; isheen kaanis, 'Akkas miti! Ilmi kee du'eera; kan koo immoo ni jira' jetti" jedhe. **24** Kana irratti mootichis, "Goraadee naa fidaa" jedhe. Isaanis mootichaaf goraadee fidan. **25** Mootichis, "Mucaa jiru kana iddo lamatti wal qixxeetti kutaatii walakkaa isaa ishee tokkoof kennaa; walakkaa immoo ishee kaaniif kennaa" jedhee ajaje. **26** Dubartiin ilmi ishee lubbuun jiru sun mucaa isheetiif akka malee garaa laaftee mootichaan, "Maalooyaa Gooftaa ko, mucaa lubbuun jiru kana isheef kenni malee hin ajeesin" jette. Isheen kaan immoo, "Inni iddo lamatti ha muramuun malee anaafis siifis hin ta'u!" jette. **27** Kana irratti mootichi, "Mucaa lubbuun jiru kana dubartii duraa sanaaf kennaa malee hin ajeesinaa; haati isaa isheedaati" jedhee ajaje. **28** Israa'el hundi murtii mootichi kenni ne dhaga'an; isaanis sababii akka inni murtii qajeelaa kennuuf Waaqa irraa ogummaa argate hubatanaiif mooticha ni sodaatan.

4 Soloomoon Mootichis akkasiin Israa'el hunda bulche. **2** Jarri kunneenis qondaaltota isaa ol aantota turan: Azaariyaa ilmi Zaadoq luba ture; **3** Eliehooreffi fi Ahiiyaan, ilmaan Shiishaa'aa barreessitoota turan; Yehooshaafaax ilmi Ahiiluud galmeessaa ture; **4** Benaayaa ilmi Yehooyaadaa ajajaa loltootaa ol aanaa ture; Zaadoqii fi Abiyaataar immoo luboota turan; **5** Azaariyaa ilmi Naataan itti gaafatamaa bulchitoota aanaalee biyyaa ture; Zaabuud ilmi Naataan lubaa fi gorsituu mootichaak kan dhuunfaa ture; **6** Ahiishaar, itti gaafatamaa masaraa mootummaa ture; Adooniiraam ilmi Abdaa itti gaafatamaa warra hojji humnaa hojjetanii ture. **7** Soloomonis Israa'el hunda irratti bulchitoota aanaalee kudha lama kanneen mootichaak fi warra mana mootichaajiraataniif nyaata dhi'eessan qaba ture. Tokkon tokkon isaaanis wagga keessatti jia' tokko nyataa dhi'eessu ture. **8** Maqaan isaaanis kanaa dha: Ben-Huur, biyya gaaraa Efremitti; **9** Ben-Deqeer Maqaazitti, Sha'albiimitti, Beet Shemeshittii fi Eeloon Beet Haanaanitti; **10** Ben-Heseed

Aruboot keessa, Sookootii fi biyyi Hefer guutuun kan isaa ture; **11** Ben-Abiinaadaab, Naafoot Dooritti Xaafati intala Soloomoon fuudhee ture; **12** Ba'anaan ilma Ahiiluud, biyya Ta'anaakii fi Megidootti akkasumas Beet She'aan Zaaretaanitti aaneet Yizri'eel gad jiru guutuutti, Beet She'aanii jalqabee hamma Yaqemi'aam ishee Abeel Mehoolaa gamatti; **13** Ben-Geeber Raamoot Gili'aad keessatti qubataawwan Yaa'iir ilma Minaasee kanneen Gili'aad keessaa, akkasumas biyyi Argobbi kan Baashaan keessatti argamuu fi magaalaawwan gurguddaan dallaan itti ijaaramee danqaraawwan balbalaa kanneen naasii irraa hoijetaman qaban jaatamni kan isaa turan. **14** Ahiiinaadaab ilma Idodo, Mahanayiim keessatti; **15** Ahiiima'az, Niftaalemiitti; innis Baasmati intala Soloomoon fuudhee ture; **16** Ba'anaan ilmi Huushaayi, Aasheerii fi Ba'alooti keessatti; **17** Yehooshaafaax ilmi Faaruwaa, Yisaakor keessatti; **18** Shime'iin ilmi Elaelaa, Beniyaam keessatti, **19** Geber ilmi Uri biyya Gili'aad jechuuunis biyya Sihoon mooticha Amoroortaaifi fi biyya Oogi mooticha Baashaan keessatti; isa qofatu biyya sana bulchaa ture. **20** Namoonni Yihuudatii fi Israa'el akkuma cirracha qarqara galaanaa baay'ee turan; isaanis nyaatanii dhuganii gammadan. **21** Soloomonis mootummoota Laga Efraaxiisihamma biyya Filisxeemotaatti, hamma daarii Gibxitti jiran hunda bulchaa ture. Biyyoonni kunneenis gibira isaaif fidanii bara jirenya isaa guutuu Soloomoniif bulan. **22** Nyaanni guyyuma guyyaatti Soloomoniif galu daakuu qulqulluu Koorii soddoma, midhaan koorii jaatama, **23** sangoota coccoomoo kudhan, loon kaloo dheedan digdama, hoolotaa fi re'oota dhibba tokko, akkasumas borofa, kuruphee, gadamsaa fi indaanqoo dha. **24** Innis mootummoota Laga Efraaxiisihamma dhi'a biifttu jiran hunda, Tifsadraahha hamma Gaazaatti bulchaa tureeti; karaa hundaanis nagaq qaba ture. **25** Bara Soloomoon keessa Yihuudaa fi Israa'el Daanii jalqabani hamma Bersheebaatti nagaan jiraatan; tokkoon tokkoon namaas muka wayiniitii fi muka harbuu ofii isaa jala boqote. **26** Soloomonis gola fardeen gaarrii harkisan keessa bulan kuma afurii fi fardeen kuma kudha lama qaba ture. **27** Bulchitoonni aanaalee sunis yeroo ji'a isaanii ga'utti tokkoon tokkoon isaanii mootichaa fi warra maaddii Soloomoon mootichaa irraa nyaatan hundaaf nyaataa dhi'eessu ture. Akka wanni tokko iyuu hin hanqanneefis ni to'at turan. **28** Akkasumas fardeen gaarrii harkisanii fi fardeen kaaniff iddoobarbaadameeffitti garbuu fi ciidii dhi'eessu ture. **29** Waaqnis ogummaa fi hubannaa guddaa akkasumas garaa bal'aa akka cirracha qarqara galaanaa Soloomoniif kenne. **30** Ogummaan Soloomoon ogummaanis namoota ba'a biifttu jiraatanii hunda caala; ogummaa Gibxi hundas ni caala. **31** Innis nama kam iyuu caalaa ogeessa; Eetaan namicha gosa Izraahii sana caalaa, Heemaan, Kalqoolii fi Dardaa ilmaan Maahool caalaa ogeessa. Maqaan isaa saboota naannoo sana jiraatan hunda biratti beekame. **32** Innis fakkeenyi kuma sadii dubbate; baay'inni faarfannaa isaa kuma tokkoo fi shan ture. **33** Innis birbirsa Libaanoon jalqabee hamma hiiisophii dallaa irratti guddattuutti jirenya bigiltuuwwanii ibse. Waa' ee bineensotaati fi waa' ee simbirroo, waa' ee uuhammawwan lafa irra loo'aniitii fi waa' ee qurxummii illee dubbateera. **34** Namoonni biyyoota hundaa ogummaa Soloomoon dhaga'uuf mootota addunyaa kanneen waa'ee ogummaa isaa dhaga'an hunda biraa dhufaa turan.

5 Hiiraam mootichi Xiiroos yommuu akka Soloomoon abbaa isaa Daawitin iddoobu'uuf dibame dhaga'etti ergamotoa isaa gara Soloomoniif erge; Hiiraam yeroo kam iyuu michuu Daawit tureeti. **2** Soloomonis akkana jedhee Hiiraamif ergaa kana deebisee erge: **3** "Akka Abbaan koo Daawit sababii waraana karaa hundaan isaa marsee ture sanaatiif hamma Waaqayo diinota isaa

miilla isaa jala galchuufitti Maqaa Waaqayyo Waaqa isatiif mana qulqullummaa ijaaruu hin danda'in attu beekta. **4** Amma garuu Waaqayyo Waaqni koo karaa hundaan boqonmaa naa kenneera; diinni yookaan balaan tokko iyuu hin jiru. **5** Kanaafuu ani amma akkuma Waaqayyo abbaa koo Daawitiif, "Ilmi kee kan anidoo kee teessoo kee irra teessisu Maqaa kootiif mana qulqullummaa ni ijaara' jedhe sanatti Maqaa Waaqayyo Waaqa kootiif mana qulqullummaa ijaaruu yaadeera. **6** "Kanaafuu akka birbirs Libaanoon naaf muramu ajaji. Namoonni koo namoota kee wajjin hoijetu; anis mindaa ati hoijettota keetiif murteessitu kam iyuu siifin kaffala. Akka nu muka baqaqsuu irratti akka Siidoonotaa ogeeyyi hin ta'in attu beekta." **7** Hiiraamis yommuu dhaamsa Soloomoon sana dhaga'etti akka malee gammadee, "Har'a Waaqayyo haa eeb bifamu; inni akka Soloomoon saba guddaa kana bulchuuf ilma ogeessa kana Daawitiif kenneeraatiif" jedhe. **8** Kanaafuu Hiiraam akkana jedhee Soloomoniif ergaa erge: "Ani ergaa ati naa ergite argadheera; birbirsaa fi firma birbirsaa dhi'eessuudhaan waan ati barbaaddu hunda siifan godha. **9** Namoonni koo Libaanoon irraa gara galaanaatti gad fidu; anis walitti hidhee lafa ati filattutti galaana irra siifan erga; achittis gargari nan hiika. Atis muka sana ni fudhatta; warra mana koo jiraatanifi immoo nyaataa dhi'eessuudhaan fedhii koo guutta." **10** Hiirroomis akkasiin birbirsaa fi firma birbirsaa kan Soloomoniif barbaachisu dhi'eessaaifi ture. **11** Soloomonis akka warra mana Hiiraam jiraatanifi nyaataa ta'uuf qamadii safartuu qoroosii kuma digdamaa fi zaytii ejersaa kan cuunfame koorii kuma digdamaa kenne. Soloomoon ittuma fufee waggaan waan kana Hiiraamif kennaa ture. **12** Waaqayyos akkuma isa abdachiisetti Soloomoniif ogummaa ni kenne. Hiiraamii fi Soloomon gidduu walitti dhufeenyi nagaatu ture; isaan lamaanuu walii galtee godhatan. **13** Soloomoon mootichis Israa'el hunda keessa namoota dirqiidhaan hojii humnaa hoijetan kuma soddoma walitti qabe. **14** Innis akka isaan ji'a tokko Libaanoon keessa, ji'a lamaa immoo mana isaanii turaniif jedhee, ji'a tokko tokkoof nama kuma kudhan quodee Libaanooniif erge. Adooniraam immoo itti gaafatamaa namoota dirqiidhaan hojii humnaa hoijetanii ture. **15** Soloomoon namoota ba'a baatan kuma torbaatamaa fi warra dhagaan cabsan kuma saddeettamaa gaarran keessa qaba ture; **16** akkasumas namoota hojii hojjechiisaniif hoijettotta illee to'at kuma sadii fi dhibba sadii qaba ture. **17** Isaanis mootichi ajaja kenninaa dhagoota soofamaniif hundee mana qulqullummaa buusuuudhaaf dhagoota gurguddaa fi dhagoota gatii guddaa fidan. **18** Ogeeyyiin hojii harkaa Soloomoniif fi Hiirroom akkasumas namoonni Gebaal mana qulqullummaa ijaaruuf mukaa fi dhagaa cabsanii qopheessan.

6 Innis erga Israa'eloonni Gibxi keessa ba'anii wagga dhibba afurii fi saddeettammfaatti, erga Soloomoon Israa'el irratti mootii ta'ee immoo wagga afuraffaa keessa ji'a Ziif jechuuunis ji'a lammaffaa keessa mana qulqullummaa Waaqayyo ijaaruu jalqabe. **2** Manni qulqullummaa kan Soloomoon mootichi Waaqayyo ifjaare sun dhundhuma jaatama lafa irra dheerata ture; dhundhuma digdama bal'atee dhundhuma soddoma ol dheerata ture. **3** Gardaafoon fuula galma mana qulqullummaa sanaa dura jiru akkuma mana qulqullummaa sanaa dhundhuma digdama lafa irra dheeratee fuula manicha duraan dhundhuma kudhan achii ba'a ture. **4** Innis akka manicha ifa argatuuf foddaawwan faayeffaman itti tolche. **5** Naannoo keenyan mana guddichaati fi naannoo keenyan iddoobu'uuf qulqulluu manicha keessaattis bifa itti baasee kutaaeee ni tolche. **6** Kutaan manicha kan jalaa dhundhuma shan, kan gidduu dhundhuma ja'a, sadaffaan immoo dhundhuma torba bal'ata ture. Innis akka

wanni tokko iyyuu keenyan mana qulqullummaa keessa hin suuqanneef alaan manichatti naannessee ittisa hujjete. **7** Yeroo mana qulqullummaa sana ijaaranitti dhagaa boolla itti dhagaa cabsanitti soofame qofatti fayyadaman; yeroomanni qulqullummaa sun ijaaramaa turetti iyyi burruusa, kan qotootii fi kan mi'a sibiila kamii iyyuu achitti hin dhaga'amme. **8** Balballi kutaa manichaa kan jalaa karaa kibba mana qulqullummaatiin ture; gulantaan tokkos gara kutaa manichaa giddutii fi gara kutaa manichaa sadaffaatti ol baasa. **9** Inni akkasiin mana qulqullummaa sana ijaaree saanqaa birbirsaati fi dareeraadhaan gubbaa isaa duuchee fixe. **10** Innis kutaalee alaa sana naannoo mana qulqullummaatti marsee ijaare. Ol dheerinni tokkoorokko Isaaniis dhundhuma shan shan ture. Isaanis muka birbirsaatiin mana qulqullummaati qabsiifaman. **11** Dubbiin Waaqayyoosakkana jedhee gara Soloomoon dhufse: **12** "Waa'ee mana qulqullummaa ati ijaaraa jirtu kanaa, ati sirna koo duukkaa buutee seera kootii fi ajaja koo hundas yoo eegde, ani waadaan abbaa kee Daawatif gale sana karaa keettiin nan raawwadha. **13** Anis Israa'eloota qulqullummaa sana ijaaree fixe. **14** Akkasiin Soloomoon mana qulqullummaa sana ijaaree fixe. **15** Innis hundee mana qulqullummaatti jalqabee hamma gubbaa isaatti mamaxxansuudhaan keenyan manichaa karaa keessaatiin saanqaa birbirsaatiin uffise; lafa manichaas saanqaa birbirsaatiin uffise. **16** Karaa boroo mana qulqullummaatiinis iddo qulqulluu kan keessaajecchuunis Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e hoijjechuu hundee manichaatti jalqabee hamma gubbaa isaatti saanqaa birbirsaatiin kutaa dhundhuma digdama bal'atu tokko qode. **17** Galmi guddichi fuula kutaa kanaa duraan jirus dhundhuma afurtama dheerata ture. **18** Keessi mana qulqullummaa sanaas birbirsa fakkiin buqqetii fi daraaraa irattisoofameen faayeffamee ture. Wanni hundinuu birbirsaan hoijjetame; dhagaan tokko iyyuu hin mul'atu ture. **19** Inni taabota kakuu Waaqayyo achi keessa kaa'uuf jedhee mana qulqullummaa keessatti iddo qulqulluu qopheesee. **20** Iddoon qulqullun manicha keessa sun dhundhuma digdama lafa irra dheeratee, dhundhuma digdama bal'atee dhundhuma digdama immoo ol dheerata ture. Innis keessa manichaa warqee qulqullu itti uffise; iddo aarsaa kan birbirsa irraa hoijjetame sana illee warqee qulqullu itti uffise. **21** Soloomonis keessa mana qulqullummaa sanaa warqee qulqullu itti uffisee fuula iddo qulqulluu manicha keessaan kan warqeen itti uffifamee sana duraan foncaa warqee diriirse. **22** Innis akkasiin keessa manichaa hunda warqee itti uffise. Iddoo aarsaa kan iddo qulqulluu gara keessaajecchuunis ijaaree lachuu guddinaan wal qixxee ta'anii bifa tokko qabaatanifiif kiirubiin lammaffaanis dhundhuma kudhan dalga dheerata ture. **24** Olo dheerinni tokkoorokko kiirubeeliis dhundhuma kudhan kudhan ture. **27** Soloomoon kiirubeeli sana mana qulqullummaa keessa kutaa Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e keessa kaa'e; qoochoon Isaaniis babal'ifamee ture. Qoochoon kiirubeeliitokko keenyan manaa tokko tuqee qoochoon kiirubeeli kaanii immoo keenyan manaa kaan tuqe; qoochoon Isaaniis dhufee walakkaa kutaa manichaatti wal tuqa ture. **28** Innis kiirubeeli sanas warqee itti uffise. **29** Soloomonis keenyan mana qulqullummaa sanaa

hunda irratti, keessaai fi duubaan itti naannessee fakkiiwwan kiirubeeli, mukkeen meexxiitii fi daraarawwanii miidhagsee. **30** Lafakutaalee mana qulqullummaa sanaa lachuuttis keessaai fi alaan warqee uffise. **31** Balbalida iddo qulqulluu kan gara keessaatiifis muka ejersaatiin cufaawwan tolche; cufaawwan sunis bal'ina keenyanitti harka shan keessa harka tokko ture. **32** Cufaa muka ejersa sana lamaan irrattis fakkiiwwan kiirubeeli, kan muka meexxiitii fi daraarawwanii miidhagsee fakkiiwwan kiirubeeli fi kan muka meexxiitii sanatti warqee uffise. **33** Haaluma kanaanis michichila balbalaa kan muka ejersa irraa hoijjetamee roga afur qabu tokko balbalaa galma guddichaatiif tolche. **34** Akkasumas balbalaa muka birbirsa lama kanneen tokkoorokko Isaaniis saanqaa walitti deebi'ee cufamu lama lama qaban tolche. **35** Achi irattis kiirubeeli, mukkeen meexxiitii fi daraarawwan miidhagsee warqee tumaree wal qixxesee itti uffise. **36** Innis dhagaa soofamaa toora sadii fi dareeraa birbirsa, toora tokkoor oobdiin manicha keessa ijaare. **37** Hundeen mana qulqullummaa Waaqayyoos waggaa afurrafaatti ji'a Ziif jedhamu keessa buufame. **38** Manni qulqullummaa sunis waggaa kudha tokkoffaatti, ji'a Buul jechuunis ji'a saddeettafaa keessa akkuma karoorfametti guutumaan guutuutti hoijjetamee dhume. Soloomonis mana sana ijaaree fixuuf waggaa torba itti fudhate.

7 Soloomoon masaraa mootummaa isaa ijaaree fixachuu waggaa kudha sadii itti fudhate. **2** Innis Masaraa Bosona Libaanoon jedhamu ijaarrate; masaraan sunis dhundhuma dhibba tokko dalga dheeratee bal'ina dhundhuma shantamaa fi ol dheerina dhundhuma soddoma qaba ture; innis toora afuriin utubaawwan birbirsa kanneen dareeraawwan birbirsa baatan qaba ture. **3** Manni sunis dareeraawwan utubaawwan irra naqaman sanaan olitti bantii birbirs hoijjetame qaba ture; innis toorawwan tokkoorokko Isaaniis utubaawwan kudha shan qabatan walumaa galatti utubaawwan afurtamii shan qaba ture. **4** Foddaawwan isaas ol kaafamanii toora sadii sadiin walitti garagalfamanii hoijjetamen. **5** Balballili fi michichilla balbalaa hundinuu roga afur afur qabu turan; Isaanis karaa fuula duraatiin sadii sadiin walitti garagalfamanii turan. **6** Innis galma utubaawwan hedduu qabu kan dhundhuma shantama lafa irra dheeratee dhundhuma soddoma bal'atu ijaare. Fuula galma sanaa duraanis gardaafao tokkotu ture; gardaafao sana duraan immoo utubaawwanii fi bantii utubaawwan sana irratti diriirfamee tokkotu ture. **7** Innis galma teessoo, iddo itti murtii kennu galma laaftoo ijaaree lafa isaatii jalqabee hamma bantii isaatti muka birbirsa itti uffise. **8** Masaraa mootummaa kan akka inni keessa jiraatuuf ijaarame sunis gara duga duubaatti hiiqee karorumaa wal fakkaatuun hoijjetame. Soloomoon intala Fara'on kan fuudhe sanaaf illee masaraa mootummaa kan akkuma galma kanaa ijaare. **9** Ijaarsi sun hundinuu alaa jalqabee hamma oobdiin guddichaatti, hundeen irraa jalqabee hamma mataa keenyan manaatti dhagaa gatii guddaa kan safaramee muramee fi kan keessi fi duubni isaa magaaziidhaan miidhagfameen hoijjetame. **10** Hundeenisaas dhagoota gurguddaa gatii guddaa qaban kanneen garii Isaaniis dhundhuma kudhan garii Isaaniis immoo dhundhuma saddeeti ta'anii buufame. **11** Hundeen kana irraanis dhagoota gatii guddaa kanneen safaramanii murmuramanii fi birbirsatu ture. **12** Oobdiin guddichis akkuma oobdiin mana qulqullummaa Waaqayyo kan keessaatiif fi gardaafao isaa sanaa keenyan manaa kan toora dhagaa soofamee ijaarame sadii fi toora saanqaa birbirsa kan miidhagfamee hoijjetame tokkoorokko marfame. **13** Soloomoon mootichi Xiroositti nama ergee Huuraamin fichisiise; **14** haati Huuraam haadha hiyyessaa kan

gosa Niftaalem turte; abbaan isaa immoo nama gosa Xiiroos kan ogummaa hojji naasii qabu ture. Huuraam kun nama ogummaa guddaa qabu kan hojji naasii hunda keessatti muuxannoo qabu ture. Innis gara Soloomoon mootichaah dhufee hojji isatti kennname hunda hojjete. **15** Hiiraam utubaa naasii lama kanneen tokkoon tokkoon isaanii dhundhuma kudha saddeet ol dheeratanii dhundhuma kudha lama furdatan hojjete. **16** Fiihee utubaawwan sanaa irra kaa'uudhaafis naasii baqfame irraa guutuu lama tolche; tokkoon tokkoon guutuu sanaas dhundhuma shan shan ol dheerata ture. **17** Ergasiis guutuuwwan fiihee utubaawwan irraa sanaaf foncaa wal keessa loafame akka gิงilchaatti hojjetame lama tolche; tokkoon tokkoon guutuu sanaatiifis ginggaalchaa torba torbatu qoodame. **18** Innis guutuuwwan fiihee utubaawwanii irra jiran sana miidhagsuuf jedhee tokkoon tokkoon ginggaalchaa sanaatti naanmesees toora lamaan roomaanota tolche. Tokkoon tokkoon guutuwaniitifs akkasuma tolche. **19** Guutuuwwan gardaafoo keessa fiihee utubaawwanii irra jiranis daraaraa fakkataanii dhundhuma afur afur ol dheeratu ture. **20** Guutuuwwan fiihee utubaawwan lamaanii irra kutaa wacitiif fakkatu kan ginggaalchaa wanitti aauun gara irraa roomaanoota dhibba lamaat tooraan itti naanna'ee ture. **21** Innis utubaawwan sana gardaafoo mana qulqullummaa dura dhadhaabe. Utubaa karaa kibbaatiin "Yaakiin" kan karaa kaabaatiin immoo "Bo'eez" jedhe. **22** Guutuuwwan fiihee sana irra jiran daraaraa fakkatu turan. Hojjiin utubaawwan irraas akkasiin dhume. **23** Innis sibiila baqfame irraa Gaanii geengoo afaan isaa qarqara tokkoon hamma qarqara kaaniitti dhundhuma kudhan bal'atee dhundhuma shan ol dheeratu tolche. Naannoos isaaas funyoodhaan safaramee dhundhuma soddoma ta'e. **24** Hidhii isaa jalaanis dhundhuma tokko tokko irratti willee kudhan kudhanitu naanneffamee ture. Willeewwan sunis Gaanii sana wajjin tarree lamaan walumatti baqfamanii hojjetaman. **25** Gaanichis korommii kudha lama kanneen isaan keessaa sadii gara kaabaatti, sadii gara dhi'aatti, sadii gara kibbaatti, sadii immoo gara ba'aatti garagalan irra dhaabate. Gaaniin sun dugda isaanii irra dhaabatee eegeen hunda isaanii gara walakkaatti garagalee ture. **26** Gaaniin sun hamma barruu harkaa yabbata ture; hidhii isaa akkuma hidhii kubbaayya yookaan daraaraa hadaa fakkataa ture. Innis baadoosii kuma lama qabata ture. **27** Akkasumas baattuuwwan naasii kanneen iddo tokko socho'uun danda'an kudhan tolche; tokkoon tokkoon isaanii dhundhuma afur afur lafa irra dheeratanii bal'ina dhundhuma afur afuriitti fi ol dheerina dhundhuma sadii sadii qabu turan. **28** Haalli itti baattuuwwan kunneen hojjetamanis kana: Isaanis sibiila babal'aa michichilaan marfame qabu ture. **29** Sibiilawwan michichilaan marfaman sana irras fakkii leencawwanii, kan jibootaati fi kan kiirubeeliit ture; michichilaan sana irras akkasuma ture. Fakkii leencawwanii fi jiboota sana jalaa fi gubbaanis fakkii daraaraa fo'amaa kan sibiila tumameen tolfame tokkotu ture. **30** Tokkoon tokkoon baattuu sanaa goommaa naasii afur afuriit fi somaa naasii qabu ture; goleewwan afraniis utubaawwanitu ture; utubaawwan kuneen baqfamanii daraaraa fo'amaadhaan miidhagfamanii tolfaan. **31** Gara keessa baattuu sanaatiin uraa geengoo kan dhundhuma tokko gad fagaatutu ture. Uraan kuniis geengoo ta'ee jalli isaa dhundhuma tokko fi walakkaa bal'ata ture. Naannoos uraa isaatti waan soofamee faayeffame tokkotu ture. Sibiilli baattuu sanaa bal'aan roga afuriin wal qixxee ture malee geengoo hin turre. **32** Goommaawwan afran sun sibiila babal'aa jala turan; somaan goommaawwanii baattuu sanaan walitti qabsiifamee ture. Bal'inni tokkoon tokkoon goommaa sanaas dhundhuma tokko fi walakkaa ture. **33** Goommaawwan

sunis akkuma goommaawwan gaariitti hojjetaman. Somaan isaanii, hidhii isaanii, hokkoon isaanii fi handhuuri isaanii hundinuu sibiila baqfame irraa hojjetame. **34** Tokkoon tokkoon goleewwan baattuu sanaa afran irra michichilaan afurtu ture; michichilaan isaa baattuuudhuma sanaan walitti hojjetaman. **35** Fiihee baattuu sanaa irra geengoo maramaa dhundhuma walakkaa dheeratu tokkotu ture. Michichilaawwanii fi sibiilli babal'aa sun fiihee baattuu sanaatti qabsiifamanii turan. **36** Innis michichilaawwanii fi sibiila babal'aa irratti iddo hundatti fakkii kiirubeeli, kan leencotaati fi kan mukkeen meexii soofee fakkii daraaraa fo'amees naannoo isaanii guutuutti marse. **37** Haalli inni ittiin baattuuwwan kurnan sana hojjetes kanaa dha. Isaan hundinuu haaluma tokkoon baqfamanii hojjetaman; wal qixxaataniis bifa tokko qabaatan. **38** Ergasiis caabiwwan naasii kudhan kanneen tokkoon tokkoon isaanii safartuu baadoos afurtuma qabaatee bal'inni isaaas dhundhuma afur ta'u hojje; tokkoon tokkoon baattuuwwan kurnan sanaa irras caabii tokko tokkotu ture. **39** Innis baattuuwwan sana keessaa shan karaa kibba mana qulqullummaatiin, shan immoo karaa kibbaatiin, kibba ba'a golee mana qulqullummaatiin dhaabe. Gaanii sana immoo karaa kibbaatiin, kibba ba'a golee mana qulqullummaatiin dhaabe. **40** Inni okkoteewwan, waan daaraan ittiin hammaaramuu fi caabiwwan ittiin dhiiga facaasanis ni tolche. Hiroomis akkasiin hojji mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti Soloomoon mootichaaf hojjechaa ture hunda fixe; hojji kuniis: **41** Utubaawwan lamaan; guutuuwwan waciitii fakkataan kanneen fiihee utubaawwanii irra jiran lamaan; wantoota akka ginggaalchaa wal keessa loafaman lamaan guutuuwwan waciitii fakkataanii fiihee utubaawwanii irra jiran sana lamaan miidhagsan; **42** wantoota akka ginggaalchaa wal keessa loafaman lamaan sanaafis roomaanota dhibba afur, tokkoon tokko wantoota sanaatiif roomaanota tarree lamaa waciitiiwan lamaan guutuuwwanii kanneen fiihee utubaawwanii irraa sana ni miidhagsan; **43** baattuuwwan kurnan, caabii isaanii kurnan wajjin; **44** gaanii fi korommii loonii kudha lamaan isa jalaan jiru; **45** okkoteewwan, waan ittiin daaraa hammaaranii fi caabiwwan. Mi'i Huuraam mana qulqullummaa Waaqayyootif jedhee Soloomoon mootichaaf hojje sun hundinuu naasi cululqua irraa tolfaan. **46** Mootichis mi'oota kanneen dirree Yordaanositti iddo suphee kan Sukootii fi Zaareetaan gidduu jiruti baqsiisee hojjechii. **47** Soloomoon waan isaan akka malee baay'ee ta'aniif mi'oota kanneen hunda hin madaalle; ulfinni naasii hammam akka ta'e hin beekamne. **48** Akkasumas Soloomoon mi'oota mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa jiran hunda ni hojjechii: Isaanis iddo aarsaa kan warqee irraa hojjetame; minjaala warqee kan buddeenni ilaalchaa irra ture; **49** baattuuwwan ibsaan kanneen warqee qulqulluu irraa hojjetaman shan karaa mirgaatiin, shan immoo karaa bitaatiin fula iddo qulqulluu manicha keessaa dura dhaabaman sana, daraarawwan, ibsaawwanii fi qabdhuwwan warqee irraa hojjetaman; **50** caabiwwan, waan ittiin ibsaan irraa daaraa dhadha'an, waciitiiwan ittiin dhiiga facaasan, caabiwwanii fi qodaa ixaanaat kanneen warqee qulqulluu irraa hojjetaman; cufaawwan kutaa manicha kanneen gara keessatiif jechuunis iddo iddo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sanaaf, akkasumas cufaawwan galma guiddicha kanneen mana qulqullummaatiif aguuraawwan warqee. **51** Soloomoon mootichi yommuu hojjiin inni mana qulqullummaa Waaqayyootif hojje sun hundi rawwatametti mi'oota abbaan isaa Daawit Waaqaaf addaan baase jechuunis meetii, warqee fi mi'oota fidee mankuusa mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa kaa'e.

8 Ergasii Soloomoon Mootichi Xiyoona Maagaalaa Daawit irraa taabota kakuu Waaqayyoo ol ficheesiisuudhaaf jedhee maanguddoota Israa'el, abbootii gosoottaa hundaa fi hangafoota maattiwwan Israa'el Yerusaalemitti fuula ofii isaa duratti walitti waame. **2** Israa'eloonni hundinuu j'i'a Eetaaniim, j'i'a torbaaffaa keessa yeroo ayyaanatta Soloomoon Mooticha biraatti walitti qabaman. **3** Yommuu maanguddoonni Israa'el hundi achi ga'anitti luboontti taaboticha ol fuudhan; **4** isaanis taabota Waaqayyoo sana, dinkaana wal ga'iittii fi mi'ootta qulqulleeffaman dinkaanicha keessa turan hunda ni fidan. Luboontti fi Lewwonnis baatanii ol isaan fidan; **5** Soloomoon Mootichii fi waldaan Israa'el kan isa biratti walitti qabaman guutuun hoolotaa fi loon akka malee baay'atanii galmeessuu fi lakkaa'uun hin danda'amne aarsaa dhi'eessaa isa wajjin fuula taabotaa dura turan. **6** Luboonnis ergasii taabota kakuu Waaqayyoo sana iddoa isaa gara kutaa qulqullicha mana qulqullummaa keessaa jechuunis Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sanatti ol galchanii qoochoo kiirubeelii jala kaa'an. **7** Kiirubeeliinis iddoa taabotichaa irratti qoochoowwan isaanii babal'isanii taabotichaa fi danqaraawwan ittiin taabota baatan gaaddiseessan. **8** Danqaraawwan kunneen waan akka malee dhedheerataniiif fiixeen isaanii Iddoo Qulqulluu fuula iddoa qulqulluu gara keessaa jiru sanaa duraa ni mul'atu ture; garuu Iddoo Qulqulluu sanaa alatti hin mul'atan ture; danqaraawwan kunneen hamma har'aatti illee achuma jiru. **9** Taabota sana keessa gabateewwan dhagaa kanneen Museen Kooreebitti iddoa Waaqayyoo erga Israa'eloonni Gibxii ba'anii boodeetee itti isaan wajjin kakuu seene sanatti isa keessa kaa'e lamaan malee wannii tokko iyuu hin turre. **10** Akkuma luboontti Iddoo Qulqulluu sana keessaa ba'aniin duumessi mana qulqullummaa Waaqayyoo guute. **11** Luboonnis sababii duumessa sanaatiif hojii isaanii hojjechuu hin daneenyee; ulfinni Waaqayyoo mana qulqullummaa isaa guutee tureetii. **12** Ergasii Soloomoon akkana jedhe; "Waaqayyo akka duumessa dukkanaa'a keessa jiraatu dubbateera; **13** ani dhugumaan mana qulqullummaa guddaa, iddo ati bara baraan jiraattu siif ijaareera." **14** Utuma waldaan Israa'el guutuun achi dhaabatuu mootichi of irra garagalee isaan eebbise. **15** Akkanas jedhe: "Waaqayyo Waaqni Israa'el inni waan afaan ofii isaatiiin abbaa koo Daawitiif waadaa gale sana harkuma ofii isaatiiin guute sun haa eebbfamu. Innis akkana jedhee tureetii; **16** 'Ani gaafan saba koo Israa'elin Gibxii baasee jalqabee akka Maqaan koo achi jiraatuuf jedhee mana qulqullummaa itti ijaaarsifachuuuf gosootta Israa'el kam iyuu keessatti magaalaa tokko illee hin filanne; garuu akka inni saba koo Israa'elin bulchuuf Daawitin filadheera.' **17** "Daawit abbaan koo Maqaan Waaqayyoo Waaqa Israa'elif mana qulqullummaa ijaaruuf garaa isaatii yaada qaba ture. **18** Waaqayyo garuu abbaa koo Daawitiin akkana jedhe; 'Waan mana qulqullummaa Maqaan kootiif ijaaruun yaada kee keessa jiruuf, ati yaada kana garaadhaa qabaachuu kee gaarii dha. **19** Ta'us namni mana qulqullummaa naaf ijaaru si'i miti; garuu ilma kee isuma foon keetii fi dhiga kee ta'etu ijaara; namni mana qulqullummaa Maqaan kootiif ijaaru is.' **20** "Waaqayyo waadaa gale sana eegeera; akkuma Waaqayyo waadaa gale sana ani amma iddoa abbaa koo Daawit bu'ee teessoo Israa'el irra taa'en jira; Maqaan Waaqayyo Waaqa Israa'eliffis mana qulqullummaa ijaareera. **21** Anis achi keessatti taabotaa iddoa qopheesseera; taabota sana keessa immoo kakuu Waaqayyoo kan inni yeroo Gibxii isaan baasetti abbootii keenya wajjin gale sanatu jira." **22** Soloomoon iddoa aarsaa Waaqayyoo duratti fuula guutummaa waldaan Israa'el dura dhaabatee harka isaa gara samiitti ol bal'isee **23** akkanas jedhe: "Yaa Waaqayyo Waaqa

Israa'el, Waaqni akka keetii ol samii keessa yookaan gad lafa irra hin jiru; ati garboota kee warra garaa guutuudhaan karaa kee irra deemanifiif kakuu fi jaalala kee kan hin geeddaramme sana ni eegda. **24** Ati waadaa garbicha kee abbaa koo Daawitiif galte sana eegdeerta; ati afaanuma keetiin waadaa galtee akkuma har'a ta'ee jiru kana harka keetiin fiixaan baafteerta. **25** "Ammas yaa Waaqayyo Waaqa Israa'el, ati waan garbicha kee abbaa koo Daawitiin, 'Yoo ilmaan kee akkuma ati goote sana waan hoijjetan hunda keessatti of eeggachaa, amanamummaa fuula koo dura deddeebi'an, ati nama fuula koo dura teessoo Israa'el irra taa'u gonkumaa hin dhabdu' jettee abdachifte sana eegiif. **26** Kanaafuu amma yaa Waaqa Israa'el dubbiin ati garbicha kee abbaa koo Daawitiif waadaa galte sun haa mirkanaa'u. **27** "Garuu dhugumaan Waaqni lafa irra ni jiraataa? Samiiwwan, samiiwwan samii olii iyuu si baachuu hin danda'an. Yoos manni qulqullummaa kan ani ijaare kun hammam haa xiinaatu reel! **28** Ta'us yaa Waaqayyo Waaqa ko, kadhannaa fi waammata garbichi kee araara barbaaduuf dhi'eessuuif gurra kenni. Iyyaa fi kadhannaa garbichi kee har'a fuula kee duratti dhi'eessu illee dhaga'i. **29** Akka ati kadhannaa garbichi kee fuula isaa garanatti deebifatee kadhatuuuf iji kee halkanii fi guyyaa gara mana qulqullummaa kanaa, gara iddo ati, 'Maqaan koo achi jiraataa' jettee kanaa haa ilaalu. **30** Yommuu isaan gara iddoa kanaatti fuula deebifatanii kadhatanitti waammata garbicha keetii fi kan saba kee Israa'el dhaga'i. Samii keessaa, iddoa jireenya keetitii dhaga'i; yommuu dhageessuttis dhiifama godhi. **31** "Yoo namni tokko ollaa ofii isaatii daba hoijjetee akka kakanat gaafatamee, innis dhufee mana qulqullummaa kana keessatti fuula iddoa aarsaa keetii duratti kakate, **32** ati samii irraa dhaga'iitii tarkaanfii fudhadhu. Nama yakka qabu, yakka isaa matuma isaatii deebistee gatii isaa kennuufiidaan, nama qajeela immoo akkuma qajeelummaa isaatii isaaaf falmuudhaan garboota kee gidduutti murtii kenni. **33** "Yoo sabni kee Israa'el sababii cubbuu sitti hojjeteef diinaan mo'atamutti, yoo inni gara keetti deebi'ee maqaa keetif ulfina kennee mana qulqullummaa kana keessatti kadhatee si waammattu, **34** samii irraa dhaga'iitii cubbuu saba kee Israa'el dhiisiif; biyya abbootii isaanittif kennite sanattis deebisii isaan galchi. **35** "Yoo sababii sabni kee cubbuu sitti hojjeteef samiiwwan cufamanii bokkaan dhabame, yoo isaan sababii ati isaan adabdeef iddo kanatii fuula deebifatanii maqaa kee ulfeessian cubbuu isaanii irraa deebi'an, **36** ati samii irraa dhaga'iitii cubbuu garboota kee saba kee Israa'el dhiisiif. Karaa qajeela isaan jiraachuu qaban isaan barsiisi; biyya dhaala gootee saba keetif kennite irattis bokkaa roobsi. **37** "Yommuu beelli yookaan dha'ichi yookaan waagiin yookaan awwaaron yookaan hawaannnisni yookaan korophisni biyyatti dhufutti, yookaan yommuu magaalaawwan biyya isaanii kam iyuu keessatti diinni isaan marsutti, yookaan yommuu balaan yookaan dhukkubni kam iyuu dhufutti, **38** yoo sabni kee Israa'el rakkina garaa ofii isaa beekee isaan keessaa eenu iyuu gara mana qulqullummaa kanaatti harka isaa bal'isee kadhannaa yookaan waammata dhi'eesse, **39** ati samii irraa, iddoa jireenya keetitii dhaga'i. Dhiifama godhiif; gargaaris. Si qofatu garaa namaa beeakatii, ati sababii garaa isaa beektuuf tokko tokko nammaatiif akkuma hojii isaa hundaatti waan isaaaf malu kenni; **40** yoo akkasiis isaan bara biyya ati abbootii keenyaaf kennite keessa jiraatan hunda si sodaataaniiif. **41** "Akkasumas nama ormaa kan saba kee Israa'el hin ta'in kan maqaa keetif jedhee, **42** sababii isaan waa'ee maqaa kee guddichaa, harka kee jabaa fi irree kee kan diriifame sanaa dhaga'anifiif biyya fagootii dhufe, yoo inni dhufee fuula isaa gara mana qulqullummaa kanaatti deebifatee kadhate, **43** ati samii

irraa, iddo jirenya keetiitii dhaga'i. Akka saboonni addunyaa hundinuuakkuma saba kee Israa'el sana maqaa kee beekanii si sodoatanii fi akka isaan akka manni ani ijaare kun maqaa keetiin waamamu illee beekanii jedhii waan namni ormaa sun si kadhatu hunda godhiif. **44** "Yommuu sabni kee diinota isaa loluu jedhee gara ati itti isa ergitu kam iyyuu duulutti, yoo inni gara magaalaa ati filattee fi gara mana qulqullummaa kan ani Maqaa keetiif ijaare kanaatti fuula deebifatee Waaqayyoon kadhate, **45** ati samii irraa kadhannaas isatii fi waammata isaa dhaga'iitii dhimma isaa isaaaf raawwadhu. **46** "Sababii namni cubbuu hin hoijenne tokko iyyuu hin jirreef, yommuu isaan cubbuu sitti hoijetanitti ati isaanitti aartee diina isaan booji ee biyya isaa kan fagoo yookaan dhi'ootti isaan geessutti dabarsitee isaan kennita; **47** yoo isaan biyya boojuuudhaan itti geeffamanitti gaabbanii qalbii geeddaratanii, 'Nu cubbuu hoijenneerra; balleessineerra; waan hamaa hoijenneerra' jedhanii biyya boojitoota isaanii keessatti si kadhatan, **48** yoo isaan biyya diinota isaanii kanneen booji'anii isaan fudhatan sanaa keessatti garaa fi lubbuu isaanii guutuudhaan gara keetti deebi'anii gara biyya ati abbootii isaaniitif kenniteetti, gara magaalaa ati filattee fi gara mana qulqullummaa kan ani Maqaa keetiif ijaare sanaatti fuula deebifatanii si kadhatan, **49** ati samii irraa, iddo jirenya keetiitii kadhannaas fi waammata isaanii dhaga'iitii dhimma isaanii isaanii raawwadhu. **50** Saba kee kan cubbuu sitti hojjetefis dhifama godhi; yakka isaan sitti hoijetan hundas isaanii dhiisitii akka boojitooni isaanii garaa isaanii laafan godhi; **51** isaan saba keetii fi dhaala kee kan ati Gibxii boolla ibiddaa kan sibiila itti baqsan keessaa baafteedhaati. **52** "Iji kee waammata garbicha keetiitii fi waammata saba kee Israa'el haa argu; atis yeroo isaan sitti iyyaten hunda isaan dhaga'i. **53** Yaa Waaqayyo Gootaa, atiakkuma gaafa Gibxi keessaa abbootii keenya baafte sana karaa garbicha kee Museetiin dubbatteeti, akka isaan dhaala kee ta'anif jettee saboota addunyaa kanaa hunda keessaa isaan filatteetii." **54** Solomoonis kadhannaas fi waammata Waaqayotti dhi'eefachaa ture sana hunda fixannaan fuula iddo aarsaa Waaqayyo duraa, iddo itti harka isaa samiitti ol bal'ifatee jilbeenfatee ture sanaa ka'e. **55** Innis dhaabatee akkuma jedhee sagalee guddaaadhaan waldaa Israa'el hunda eebbe: **56** "Waaqayyoakkuma abdachiisee ture sanattii saba isaa Israa'elii boqonnaa kenne sanaaf galanni haa ta'u. Abdii gaarii inni karaa garbicha isaa Museetiin kenne sana hunda keessaa jechi tokko iyyuu lafa hin buune. **57** Waaqayyo Waaqni keenya akkuma abbootii keenya wajjin ture sana nu wajjin haa jiraatu; inni yoom iyyuu nu hin dhiisin yookaan nu hin gatin. **58** Akka nu karaa isaa hunda irra deemnee ajajawwan, seerawwanii fi qajeelchawwan inni abbootii keenyaaf kennee ture sana eegnuuf inni garaa keenya gara ofii isatii haa deebisu. **59** Akka Waaqayyoakkuma guyyaan barbaachisaa ta'etti garbicha isatii fi saba isaa Israa'el hunda gargaaruuf kadhannaan koo kan ani fuula Waaqayyo duratti dhi'eessu kun halkanii fi guyyaa Waaqayyo Waqaq keenya bira haa ga'u; **60** kunis akka sabni lafa irra jiraatu hundi akka Waaqayyo Waqaq ta'ee fi akka isaa malee Waqaqni biraahin jirre beekuuf. **61** Kanaafuu isin akkuma har'a kana seerawwan isatiinti buluu fi ajajawwan isaa eeguudhaaf guutumaan guutuutti Waaqayyo Waqaq keenyaaf of kennuu qabdu." **62** Ergasiis mootichii fi sabni Israa'el kanneen isaa wajjin turan hundi fuula Waaqayyo duratti aarsaa dhi'eessan. **63** Solomoonis aarsaa nagaa Waaqayyoof dhi'eesse; aarsaan dhi'eefames loon kuma digdamii lama, hoolotaa fi re'oota kuma dhibba tokko fi digdama ture. Akkasiin mootichii fi sabni Israa'el hundi mana qulqullummaa Waaqayyo eebbisani. **64** Mootichis

guyyuma sana iddo walakkaa oobdiit fuula mana qulqullummaa Waaqayyo dura jiru sanaa Waaqaf addaan ni baasee aarsaa gubamu, kennaa midhaanii fi aarsaa nagaa achitti dhi'eesse; kunis sababii iddoon aarsaa kan naasii irraa hoijetamee fuula Waaqayyo dura jiru sun aarsaa gubamu, kennaa midhaanii fi cooma aarsaa nagaa baachuu hin dandeeneeyef. **65** Kanaafuu Solomoon yeroo sanatti Israa'eloota isa wajjin turan hunda wajjin jechuunis waldaa guddicha Malkaa Leeboo Hamaati jalqabees hamma laga Gibxitti walitti qabame wajjin ayyaana ayyaaneffate. Isaanis ayyaana kana bultii torbaa fi bultii bira torba walumaa galatti bultii kudha afur fuula Waaqayyo Waaqaa keenya duratti ayyaaneffatan. **66** Innis guyyaa itti aanutti namoota of irraa geggesse. Isaanis waan gaarii Waaqayyo garbicha ofii isaa Daawitii fi saba ofii isaa Israa'elif hoijete hundaaf mooticha eebbisani ililchaa garaa isaanii keessatti gammadaa mana isaanii galan.

9 Yommuu Solomoon mana qulqullummaa Waaqayyootii fi masaraa mootummaa ijaaree waan hoijechuu barbaade hunda fixetti, **2** Waaqayyoakkuma Gibe'oontti isatti mul'ate sana ammas yeroo lammaffaa isatti mul'ate. **3** Waaqayyoakkana isaan jedhe: "Ani kadhannaas fi waammata ati fuula koo duratti dhi'eessite dhaga'eera; ani mana qulqullummaa kan ati ijaarte kana maqaa koo baraaraan achi keessa kaa'udhaan eebbiseera. Iji koo fi gaaraan koo yeroo hunda achuma jira. **4** "Yoo atiakkuma Daawit abbaan kee godhe sana garaa qulqullu fi qajeelummaan fuula koo dura deemtee waan ani ajaje hunda hoijette, yoo qajeelchawwanii fi seerawwan koo eegde, **5** ani akkuman yeroo, 'Ati nama teessoo Israa'el irra taa'u hin dhabdu' jedhee abbaa kee Daawitif waadaa gale sana teessoo mootummaa keetii Israa'el irratti jabeessee barabaraan nan dhaaba. **6** "Garuu yoo ati yookaan ilmaan kee narraa gortanii ajajawwanii fi qajeelchawwan anisini kenne sana irraa gara waqaota biraa tajaajiluu fi isaan waqaaffachuu dhaqxan, **7** ani biyya isaanii kenne keessaa Israa'elin nan ari'a; mana qulqullummaa kan Maqaa koottif qulqullesse kana illee nan balfa. Ergasiis Israa'el saboota hunda biratti waan kolfaatii fi waan qoosaa taati. **8** Manni qulqullummaa kuris tuullaan waan diigamee ta'a; namni achiin darbu hundis dinqisiifatee, 'Waaqayyo malaiif biyya kanaa fi mana qulqullummaan kanaatii waan akkasi hoijete?' jedhee itti qoosa. **9** Namoonnis, 'Sababii inni balaa kana hunda isaanitti fideef waan isaan Waaqayyo Waqaq isaanii kan abbootii isaanii Gibxii isaan baase sana dhiisani, waqaota biraa hammatanii, isaanin waqaeffatanii tajaajilaniif' jedhanii ni deebisu." **10** Dhuma wagga digdamaatti, yeroo itti Solomoon manneen lamaan jechuunis mana qulqullummaa Waaqayyootii fi masaraa mootummaa ijaaree sanatti, **11** Hiiraam mootichi Xiroosakkuma Solomoon Mootichi barbaadetti muka birbirsaatii fi gaattiraa akkasuma warqeey kenneef; Solomoon immoo magalaawwan Galilaa keessa jiran digdama Hiiraam mootichi Xiroosiif kenne. **12** Hiiraam garuu yommuu Xiroos irraa ka'ee magalaawwan Solomoon isaaft kennee ilalaatu dhaqetti magalaawwan sanatti hin gammanne. **13** Innis, "Yaa obboleesso, magalaawwan ati naa kennitee kenneen magalaawwan akkamii ti?" jedhee isa gaafate. Kanaafuu biyya Kaabuul jedhee maqaa hamma har'aatti ittiin waamaman tokko baaseef. **14** Hiiraamis warqee taalaantii 120 mootichaaf ergee ture. **15** Seenaan itti Solomoon Mootichi mana qulqullummaa Waaqayyo, masaraa mootummaa kan ofii isaa Miilo, dallaa Yerusalem, Haazoor, Megidoo fi Geezirin ijaaruuf hoijettotoa dirqamanii hojii humnaa hoijetanitti fayyadame kanaa dha. **16** Fara'oon mootichi Gibxi Geezirin lolee qabatee

ture. Innis ibidda itti qabsiise; Kana'aanota achi keessa jiraatan fixee intala ofii isaa, niiti Soloomoon sanaaf magaalattii gabbara godhee kenne. **17** Soloomonis deebisee Geezirin ijaare. Innis Beet Horoon gad aanu, **18** Baa'ilaaati, Tadmoor kan gammoojji biyya Yihuudaa keessatti argamtii sana, **19** akkasumas magaalaaawwan kuusaawwan isaa hunda, magaalaaawwan gaariiwwanii fi kan fardeen isaa, waanuma Yerusaalemitti, Libaanoonittii fi biyya bulchu hunda keessatti ijaaru barbaade hundumas ni ijaare. **20** Ammas namoota Israa'eloota hin ta'in kanneen Amoorota, Heetota, Feerzota, Hiiwotaa fi Yebuuusota jalaa hafanitu jira. **21** Soloomonis sanyiwwan namoota kanneen hundaa warra biyyattii keessatti hafan kanneen Israa'eloonni balleessuu hin danda'in sana akkuma hamma har'aatti illee jiru kana akka isaan hojjii garbуммаа hojjetaniiif dirqisiise. **22** Soloomon garuu Israa'eloota keessaa nama tokko illee hin garboomsine; isaan loltoota isaa, qondaaltota mootummaa isaa, ajajjuuwwan loltoota isaa, abbootii duulaa, ajajjuuwwan gaariiwwanii fi ajajjuuwwan abbootii fardaa isaa turan. **23** Isaan akkasumas hojjii Soloomon hojjechiiisa ture keessatti qondaaltota hangafoota turan; qondaaltonni 550 hojjettoota hojjii hojjetan kana to'achaa turan. **24** Soloomonis erga intalli Fara'oон sun Magaalaa Daawit keessaa gara masaraa mootummaa kan Soloomon isheef ijaare sana dhuftee booddee Miiloo ijaare. **25** Soloomon waggatti yeroo sadii aarsaa gubamu fi aarsaa nagaa iddoa aarsaa kan Waaqayyoof ijaare sana irratti dhi'eessa ni ture; sana wajjinis, fuula Waaqayyo duratti ixaana aarseeakkasiin hojjii ijaarsa mana qulqullummaa fixe. **26** Soloomon mootichi amma illee Eziyon Geber ishee biyya Edoom keessa, Eelooti bira jirtu keessatti qarqara Galaa Diimaatti dooniwwan hojjete. **27** Hiiraamis akka isaan namoota Soloomon wajjin dooniwwan irra hojjetaniiif namoota isaa warra doonii ofan kanneen galaanicha beekan erge. **28** Isaanis dooniidhaan Oofir dhaqanii warqee taalaantii 420 fidanii Soloomon mootichatti kennan.

10 Mootittiin Shebaa waa'ee maqaa Soloomoniitii fi ulfina inni maqaa Waaqayyootif qabuu dhageeyaan gaaffiwwan jajjaboodhaan qortee isa alaluuf gara Soloomon dhufte. **2** Isheenis miiltuo akka malee baay'ee wajjin galawawn urgooftuu, warqee hedduu fi dhagaawwan gati jabeeyyi baatan fudhattee Yerusaalem dhufte; Soloomon bira geenyaniis waan garaa ishee jiru hunda isa wajjin haasofte. **3** Soloomonis gaaffii ishee hundaaf deebii kenne; wanni mootichi isheef ibrusuu dadhabee tokko iyuu hin ture. **4** Mootittiin Shebaa yommuu ogummaa Soloomon, masaraa mootummaa kan inni ijaare, **5** nyaata maaddii isaa irratti dhi'aatu, haala itti qondaaltonni isaa tataa'an, hojjettoota uffata hojjii uffatanii hojjetan, warra daadhiis isaaaf dhi'eessanii fi aarsaa gubamu kan inni mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti dhi'eesse argitetti akka malee dinqisiifatte. **6** Isheenis mootichaanakkana jette; "Oduun ani waa'ee waan ati hojjetteetii fi waa'ee ogummaa keetii biyyuma kootti dhaga'e sun dhugaa dha. **7** Ani garuu hamman dhufee ijuma kootini argutti wantoota kanneen hin amanne. Dhugumaan walakkaan isaa iyuu natti hin himmame; ati ogummaa fi badhaadhummadaan oodu ani dhaga'e sana akka malee caalta. **8** Namoonni kee hammam haa gammadan! Qondaaltonni kee warri yeroo hunda fuula kee dura dhadhaabatanii ogummaa kee dhaga'an hammam haa gammadan! **9** Waaqayyo Waaqni kee inni sitti gammadee teessoo Israa'el irra si teessise sun haa galateeffamu. Waaqayyo sababii Israa'elif jaalala bara baraa qabuuf akka ati murtii qajeelaa fi qajeelummaa eegduuf mootii si godheera." **10** Isheenis warqee taalaantii 120, urgoftuu akka malee baay'ee fi dhagaawwan gati jabeeyyi mootichaaf kennite. Urgoftuu

akka urgoftuu mootittiin Shebaa Soloomoon Mootichaaf kennite sanaa baay'atu gonkumaa ergasii hin fidamne. **11** Dooniiwan Hiiraam biyya Oofir irraa warqee fidan; isaanis fe'isa muka sandaliitii fi dhagaawwan gati jabeeyyi baay'ee achii ni fidan. **12** Mootichis muka sandali sana utubaan mana qulqullummaa Waaqayyootii fi kan masaraa mootummaa akkasumas baganaya fi kiraara faarfattoota tolchuu fi fayyadame. Mukni sandaliitii kan akkas baay'atu ergasii hamma har'aatti takkumaa alaa hin fidamne yookaan hin argamne. **13** Soloomon Mootichis waan qabeenya mootummaa ofii isaa keessaa kenneef irratti dabalee waan isheen barbaaddee fi waan isheen kadhatte hunda mootittiin Shebaatiif ni kenne. Isheenis ergasii kaatee miiltota ishee wajjin biyya ofii isheetti deebite. **14** Ulfinni warqee kan wagguma waggaan Soloomoniif galu taalaantii 666 ture; **15** kunis gibra daldaltoota qabeenya gurguddaatii fi xixinnaa irraa argamuu fi galii inni mootota biyya Arabaa hundaa fi bulchitoota biyya keessaa irraa argatu hin dabalatu. **16** Soloomon Mootichis warqee tumame irraa gaachanawwan gurguddaa dhibba lama ni tolche; tokkoon tokkoon gaachanawwan sanaas warqee saqili dhibba ja'a fixe. **17** Akkasumas warqee tumame irraa gaachana xixinnaa dhibba sadii ni tolche; tokkoon tokkoon gaachana sanaas warqee minnaanii dhibba sadii fixe. Mootichis gaachanawwan kanneen masaraa mootummaa kan Bosona Libaanoon keessa ni kaa'e. **18** Mootichis teessoo guddaa tokko ilka arbaa irraa hojjete warqee qulqulluu itti uffise. **19** Teessoo sun gulantaawwan ja'a qaba ture; karaa dugga duubaatiin fiihee geengoo tokko qaba. Karaa teessoo sanaa lamaaniis waan harka irra kaa'atanituu ture; tokkoo tokkoo waan harka irra kaa'atan sanaa biras falkki leencaa tokko tokkotu dhaabatee ture. **20** Gulantaawwan ja'aan sana irras leenconni kudha lama tokko fiihee tokkoon, fakkiin kaan immoo fiihee kaaniin dhadhaabachaa turan. Wanni akkasii takkumaa mootummaa biraa kamiif iyuu hin tolfarmee. **21** Mi'i Soloomon Mootichi ittiin dhugu hundinuu warqee irraa hojjetame; mi'i masaraa mootummaa kan Bosona Libaanoon jedhamu sanaa hundi immoo warqee qulqulluu irraa hojjetame. Sababii bara Soloomon keessa meetiin akka waan gatiin hin qabne tokkootti ilaalamaa tureef wanni tokko iyuu meetiin irraa hin hojjetame. **22** Mootichis dooniwwan Hiiraam gidduduudhaa dooniwwan daldalaa galaana irraa qaba ture. Isaanis waggaa sadii sadiitti yeroo tokko warqee, meetii fi ilka arbaa, qamalee fi jaldeessa fidanii ni dhufu ture. **23** Soloomon Mootichi badhaadhummadaan fi ogummaadhaan mootota addunyaa hunda ni caala ture. **24** Addunyaa hundinuu ogummaa Waaqni garaa isaa keessa kaa'e dhaga'uuf Soloomon bira dhufuu barbaada ture. **25** Namni waggaa waggatti isa bira dhufu hundinuu kenmaa mi'a meetii fi kan warqee, uffata, mi'a lolaa, urgoftuu, fardeenee fi gaangolii fidaafii ture. **26** Soloomonis gaariiwwanii fi fardeen walitti ni kuufate; innis gaariiwwan kuma tokkoo fi dhibba afurii fi fardeen kuma kudha lama qaba ture; isaan kanneen magaalaaawwan gaariiwwanii keessaa fi Yerusaalem keessa of bira ni kaa'ate. **27** Mootichi akka meetiin Yerusaalem keessattiakkuma dhagaa baay'atu, akka mukni birbirsaas akkuma mukkeen harbuu kanneen gaarran jalaatii baay'atu godhe. **28** Fardeen Soloomon Gibxii fi Qaweedhaa fidaman; daldaltoota mootummaatu Qaweedhaa gatiin yeroottii isaan bite. **29** Isaanis gaarii tokko meetii saqili dhibba ja'aan, farda immoo meetii saqili dhibba tokkoo fi shantamaan Gibxii bitanii fidan. Akkasumas gaariiwwanii fi fardeen kanneen erganii mootota Heetotaatiif fi mootota Sooriyaa hundatti gurguru turan.

11 Soloomoon Mootichi garuu intala Fara'oон irattti dubartoota biyya ormaa hedduu jaallate; isaanis Mo'aabota, Amoonota, Edoomota, Siidoonotaa fi Heetota turan. **2** Jarri kumneen saboota Waaqayyo, "Sababii isaan dhugumaan garaa keessan garaa waaqota ofii isaaniitti garagalanhiif isin fuudhaa fi heerumaan jaratti hin makaminaa" jedhee waa'ee isaanii Israa'elootatti dubbatee turee dha. Ta'uus Soloomoon jaalalaan isaanitti hidhame. **3** Innis niitota maatii moototaa keessaa dhalatan dhibba torbaa fi saajjatoowwan dhibba sadii qaba ture; niitonni isaa kunneen is karaa irraa isa balleessan. **4** Akkuma Soloomoon umuriidhaan dulloomaa deemeen niitonni garaa isaa garaa waaqota biraatti garagalchan; garaan isaa akka garaan abbaa isaa Daawit ture sana guutumaan guutuutti Waaqayyo Waaqa isaatif hin kennamne. **5** Innis Ashtooreti waaqittii Siidoonotatiif fi Moosek waaqicha Amoonota jibbisiisa sana duukaa bu'e. **6** Soloomonis akkasiin fuula Waaqayyo duratti waan hamaa hojete; inni akka Daawit abbaan isaa hojjete sana guutumaan guutuutti Waaqayyo duukaa hin buuue. **7** Soloomonis gaaraa Yerusaalemiin garaa ba'a biifttu jirtu tokko irattti Kemoosh Waaqa Mo'aab jibbisiisa fi Moosek Waaqa Amoon jibbisiisa sanaaf iddo sagadaa ijaare. **8** Innis akka isaanixaana aarsanii waaqota isaaniittiif aarsaa dhi'eessaniifis niitota isaa kanneen biyya ormaatii fuudhe hundumaaf iyuu akkasuma godhe. **9** Waaqayyos sababii garaan Soloomoon Waaqayyo Waaqa Israa'el kan yeroo lama isatti mul'ate sana irraa goreef isatti aare. **10** Waaqni akka Soloomoon waaqota biraa duukaa hin buuue isaa dhowwu iyuu, Soloomon ajaja Waaqayyoo hin eegene. **11** Kanaafuu Waaqayyo Soloomoniin akkana jedhe; "Sababii yaadni kee akkana ta'ee, atis kakuu fi seera ani siif sanaa hin eeginiif, ani dhugumaan mootummaa sirraa baqaqsee tajaajila keetifi nan kenna. **12** Ta'uus ani sababii abbaa kee Daawitiif jedhee waan kana bara jireenyaa keetii keessa hin godhu. Harka ilma keetii keessa mootummaa kanaan baqaqsa. **13** Ta'uus ani mootummaa sana guutumaan guutuutti isaa irraa hin baqaqsu; garuu ani sababii garbicha koo Daawitiif fi sababii Yerusaalem ishee ani filadhe sanaatiif jedhee gosa tokko ilma keetiif nan kenna." **14** Waaqayyo diina tokko namicha Hadaad jedhamu kan gosa Edoom namicha sanyii moototaa tokko Soloomoniitii kaase. **15** Duraan yeroo Daawit Edoomiin wal lolaa turetti, Yoo'aab ajajaan loltootaa kan warra du'e awaaluuu dhaqe sun namoota Edoom hunda barbadeesse. **16** Yoo'aabii fi Israa'elooniin hundinuu hamma namoota Edoom keessa jiraantan hunda fixanitti j'i ja'a achi turan. **17** Hadaad garuu yeroo sana mucaa xinnaa ture; innis qondaaltota Edoom kanneen abbaa isaa tajaajila turan wajjin Gibxitti baqate. **18** Isaanis Midiyaanii ka'anii Phaaraan dhaqan. Phaaraan keessaa namoota fudhatanii garaa mooticha Gibxi, gara Fara'oон dhaqan; Fara'oonee mana, lafa inni qubatuu fi nyaata Hadaadiif kenne. **19** Fara'oон akka malee Hadaaditti gammadee obboleettiif niitti isaa, obboleettiif Tahifenees Mootittii isatti heerumsiise. **20** Obboleettiif Tahifenees sunis ilma Greenbaat jedhamu tokko deesseef; Taahafenees mucaa sana fuutee masaraas mootummaa keessatti guddifte. Genubatis ijoolliee Fara'oон wajjin achi jiraate. **21** Hadaad utuu biyya Gibxi keessa jiruu akka Daawit abbootii ofii isaa wajjin boqotee fi akka Yoo'aab ajajaan loltootaa sunis du'e ni dhaga'e. Hadaadis Fara'ooneen, "Akka ani biyya koottti deebi'uuf naa eeyyami" jedhe. **22** Fara'oон immoo, "Ati maal asii dhabdee biyya keetti deebi'uuf feeta?" jedhee isa gaafate. Hadaadis deebisee, "Homaa hin dhabne; garuu akka ani dhaqu naa eeyyami!" jedheen. **23** Waqqni amma illee diina bira Rezoon ilma Eliyaadaa namicha gooftaa isaa Hadaadezer mootichaa Zooba jalaa baqate sana Soloomoniitii kaase. **24** Innis yeroo

Daawit loltoota Suubaan barbadeesseti namoota ofiirat walitti qabatee hoogganaa tuuta finciltootaa ta'e; finciltooti sunis Damaasqoo dhaqanii achi jiraatan; isas achitti mootii godhatan. **25** Reezoon rakkina Hadaad fide sanatti dabalee bara jireenyaa Soloomoon hunda diina Israa'el ture. Reezoon bulchaa Sooriyya ture; Israa'elinis akka malee jibbaa ture. **26** Yerobi'aam ilmi Nebaat mootichatti fincile, Innis qondaaltota Soloomoon keessaa nama tokko ture; inni nama gosa Efraataa kan Zereedaadhaa dhufe ture; haati isaa immoo niitti dhirsaa hin qabne kan Zeruwaa jedhamtu ture. **27** Sababiin inni ittiin mootichatti ka'es kanaa dha: Soloomonis Miiloo ijaree dallaa magalaalaa abbaa isaa Daawit deebisee haaromse. **28** Yerobi'aam goota cimaa ture; Soloomonis akka dargaggeesi sun jabaatee hojii isaa hojjetu arginaan itti gaafatamaa hojjettoota hojii humnaa kan mana Yoosif hundaa isaa godhe. **29** Gaaf tokko utuu Yerobi'aam Yerusaalem keessaa ba'aajruu Ahiiyan raajichi Shiloo kaabbaa haaraa uffatee isatti dhufe. Isaa lachuu kophuma isaaanii ala turan; **30** Ahiiyan kaabbaa haaraa uffatee sana fuudhee iddo kudha lamatti targari tarasaase. **31** Ergasiis Yerobi'aamiin akkana jedhe; "Qooda kudhan ofi keetii fudhadhu; Waaqayyo Waqqni Israa'el akkana jedhaatii; 'Kunoo ani harka Soloomoniitii mootummaa baqaqsee gosa kudhan siifin kenna. **32** Garuu sababii garbicha koo Daawitiif fi sababii magalaalaa Yerusaalem kan ani gosa Israa'el hunda keessaa filadhe sanaatiif inni gosa tokko ni argata. **33** Ani sababii isaa nahiisanii Ashtooreti waqqittii Siidoonotaa, Kemoosh waaqicha Mo'aabotaatiif fi Moosek waaqicha Amoonota waqaeffatanii fi sababii isaa karaa koo irra hin deeminiif yookaan sababii waan fuula koo duratti qajeelaa ta'e hin hojjetiniif yookaan sababii isaa akka Daawit abbaan Soloomoon hojete sana sirnaa fi seera koo hin eeginiif waan kana hojedhe. **34** "Ani garuu mootummaa sana guutumaan guutuutti harka Soloomoniin hin fuudhu; ani sababii Daawit garbicha koo kan ani filadhe, kan ajaja koo fi sirnaa koo eege sanaatiif jedhee Soloomoniin bara jirenyaa isaa guutuu bulchaa godheera. **35** Ani harka ilma isatiif mootummaa sana fuudhee gosa kudhan siifin kenna. **36** Ani akka garbichi koo Daawit yeroo hunda Yerusaalem magalaalaa ani Maqaa koo achi kaa'chuuf filadhe sana keessatti fuula koo duratti ibsaan qabaatuu jedhee gosa tokko ilma isatiif nan kenna. **37** Si'i garuu ani nan fudhadha; atis waan garaan kee fedhu hunda ni bulchita; Israa'el irratti mootii ni taata. **38** Yoo ati akkuma garbichi koo Daawit hojjete sana, waan ani si ajaju hunda hojjetee karaa koo irra deemte, yoo ati sirnaa fi ajaja koo eeguudhaan waan fuula koo duratti qajeelaa ta'e hojjete, ani si wajjin nan ta'a. Anis mootummaa bulu kan akkan Daawitiif dhaabe sanaa siifis nan dhaaba; akkasumas Israa'elin sitti nan kenna. **39** Ani waan kanaaf jedhee sanyii Daawit nan dhiphisa; garuu bara baraaanii miti." **40** Soloomonis Yerobi'aamin ajjeesuu yaale; Yerobi'aam garuu gara Shiishaaq mooticha Gibxitti baqatee hamma Soloomoon du'utti achuma ture. **41** Wanninbara mootummaa Soloomoon keessa hojjetaman kan biraa, wannin inni hojjetee fi ogummaan isaa hundi kitaaba seenaa Soloomoon keessatti barreeffamaniif jiru miti? **42** Soloomoon Yerusaalem keessatti mootii ta'e waggaaf afurtama saba Israa'el hunda ni bulche. **43** Innis ergasiis abbootii isaa wajjin boqotee magalaalaa abbaa isaa, magalaalaa Daawit keessatti ni awwaalame. Rehoobo'aam ilmi isaa iddo isaa bu'ee mootii ni ta'e.

12 Rehoobo'aamis sababii Israa'elooni hundinuu mootii isaa gochuudhaaf achi yaa'aniiif ka'ee Sheekem dhaqe. **2** Yerobi'aam ilmi Nebaat yommuu oduu kana dhaga'etti deebi'e dhufe; inni yeroo sanatti Soloomoon Mooticha jalaa baqatee Gibxi jiraachaa tureetii. **3** Kanaafuu Yerobi'aamitti nama erganii

waamanii, innii fi waldaan Israa'el guutuun gara Rehoobo'aam dhaqaniiakkana jedhaniin: **4** "Abbaan kee waanjoo ulfaatu nurra kaa'e ture; ati immoo amma hojii inni humnaan nu hojjechise sanaa fi waanjoo ulfaataa inni nurra kaa'e sana nuuf salphisi; nus si tajaajillaa." **5** Rehoobo'aam immoo deebisee, "Bultii sadii deemaati ergasii deebi'aa gara koo kottaa" jedhee, Kanaafuu namoorni sun ba'anii deeman. **6** Ergasiis Rehoobo'aam Mootichi maanguddoota bara jirenya isaa keessa abbaa isaa Soloomoonin tajaajilaniin mari'ate. Innis, "Isin akka ani namoota kanaaf maal deebisu na gorsitu?" jedhee gaafate. **7** Isaanis, "Yoo ati har'a tajaajilaa saba kanaaf taatee isaan tajaajiltee deebii gaarii kenniteef, isaan yeroo hunda tajaajiltoota kee ni ta'u" jedhanii deebisanifi. **8** Rehoobo'aam garuu gorsa maanguddooni kennaniif didee dargaggoota isa wajjin guddatan kanneen isa tajaajilan wajjin mari'at. **9** Innis, "Gorsi keessan maal? Namoota, 'Waanjoo abbaan kee nurra kaa'e kana nuuf salphisi' naan jedhan kanaaf akkamitti haa deebisnu?" jedhee isaan gaafate. **10** Dargaggooniisa wajjin guddatan sunis akkana jedhanii deebisanifi; "Namoorni kunneen, 'Abbaan kee waanjoo ulfaataa nurra kaa'e; ati garuu waanjoo keenya nuu salphisi' siin jedhan; ati amma akkana jedhiin; 'Qubni koo xinnaan mudhii abbaa kootii irra furdaa dha. **11** Abbaan koo waanjoo ulfaataa isin irra kaa'e; ani immoo hammas caalaa iyyuu isinittan ulfaachisa. Abbaan koo qacceedhaan isin garafe; ani immoo torbaanqaadaan isin garafa." **12** Bultii sadii booddee Yerobi'aamii fi namoorni hundi akkuma mootichi, "Guyyaa sadii keessatti deebi'aa gara koo kottaa" jedhe sana gara Rehoobo'aamitti deebi'an. **13** Mootichi immoo afaan hamaadhaan namoota sanaaf deebii kenne. Gorsa maanguddooni kennaniif sana didee **14** gorsa dargaggoota fudhatee, "Abbaan koo waanjoo keessan isinittu ulfaachise; ani immoo hammas iyyuu caalaa isinittan ulfaachisa. Abbaan koo qacceedhaan isin garafe; ani immoo torbaanqaadaan isin garafa" jedhe. **15** Kanaafuu mootichi namoota sana hin dhaggeeffanne; wanni kun akka dubbiin Waaqayyo karaa Ahiiyaa namicha biyya Shiiilo sanaatiin Yerobi'aam ilma Nebaattitti dubbate sun raawwatuamuuf Waaqayyo biraan dhufetii. **16** Israa'el hundi yommuu akka mootichi isaan dhaggeeffachuu dide arganitti akkana jedhanii mootichaaf deebii kennan: "Nu Daawit irraa qooda maaliq qabna? Ilma Isseey irraas maal qabna? Yaa Israa'el gara dunkaana keeti! Yaa Daawit mana kee eeggadhul!" Kanaafuu Israa'eloonni gara mana ofii isaaanittii deebi'an. **17** Israa'eloota magaalawwan Yihuudaa keessa jiraatan garuu Rehoobo'aamtulchaa ture. **18** Rehoobo'aam Mootichis, Adooraaam itti gaafatamaa hojjettoota hojji humnaa ni erge; Israa'el hundi immoo dhagaadhaan tumaniiisa ajeesse. Rehoobo'aam Mootichi garuu ariitiidhaan gaarii ofii isaa yaabbatee jalaa miliqee Yerusaalemitti baqate. **19** Kanaafuu Israa'eloonni hamma har'aatti mana Daawitittifincilaniiru. **20** Israa'eloonni hundinuu akka Yerobi'aam deebi'e dhageeyaan nama itti erganii gara waldaattiisa waamanii Israa'el hunda irratti moottisa godhan. Gosa Yihuudaa qofatuu mana Daawitiffi amanamaata'ee hafe. **21** Rehoobo'aam yommuu Yerusaaleem ga'etti akka isaan Israa'elitti duulani Rehoobo'aam ilma Soloomooniif moomtummaa deebisanifi jedhee mana Yihuudaa hundaa fi gosa Beniyaam keessaa namoota loluu danda'an kuma dhibba tokko fi saddeettama walitti qabe. **22** Garuu dubbiin Waaqaa kunakkana jedhee gara nama Waaqaa, gara Shemaa'iyaa ni dhufe; **23** "Rehoobo'aam ilma Soloomoon moomticha Yihuudatiin, Yihuudaa fi Beniyaam hundaan, saba hafeenis akkana jedhi; **24** "Waaqayyo akkana jedha; obboloota keessan Israa'eloota loluudhaaf jettanii ol hin ba'inaa. Sababii wanmi

kun ana biraah dhufef tokkoon tokkoon keessan gara mana keessaniitti galaa." Kanaafuu isaan dubbi Waaqayyo dhaga'anii akkuma Waaqayyo ajaje sanatti mana ofii isaaanittii dacha'an. **25** Yerobi'aamis ergasii biyya gaaraa Efrem keessatti Sheekemin jabetesee ijaaare achi jiraate. Achiis ba'ee Phenuu'eelijaaare. **26** Yerobi'aam akkana jedhee gaaraa isaaatti yaade; "Amma mootummaan mana Daawitif ni deebi'a. **27** Namoonni kunneen yoo mana qulqullummaa Waaqayyo kan Yerusaalem jiru sanatti aarsaa dhi'eessuuf ol ba'an amma illee gara gooftaa isaanii Rehoobo'aam mooticha Yihuudatti garagalu. Isaan na aijeesanii gara Rehoobo'aam Mootichaatti deebi'u." **28** Kanaafuu mootichi mari'atee jabbiwwan lama warqee irraa tolche. Namoota sanaanis, "Yerusaalemitti ol ba'un akka malee isinittii ulfaata. Yaa Israa'el waaqonni keessan kanneen Gibxii baasanii isin fidan kunoo ti" jedhe. **29** Innis jabbii tokko Beet'eel keessa, kaan immoo Daan keessa dhaabe. **30** Wanni kunis cubbuu itti ta'e; namoonnis jabbii achi jiru sana waqaeffachuu hamma Daanittii deeman. **31** Yerobi'aamis gaara irratti iddo sagadaa ijaaree saboota Lewwota hin ta'in keessaa luboota muude. **32** Innis bultii kudha shanaffaa ji'saddeettaffaa keessa ayyaana akkuma ayyaana Yihuudaa keessatti ayyaaneffame sanaa tokko hundeesee iddo aarsaa irratti qalma dhi'eesse. Kanas fakkiiwwan jabbii kanneen tolchee ture sanaatiif aarsaa dhi'eessuudhaan Beet'eelittii hujete. Akkasumas Beet'eelittii iddo sagadaa kan gaara irratti ijaaree ture sanatti luboota ramade. **33** Innis bultii kudha shanaffaa ji'saddeettaffaa ji'uma ofii filate keessa gara iddo aarsaa kan Beet'eelittii ijaaressaatti ol ba'e. Saba Israa'eliifis guyyaa ayyaanaa hundeeseeixaana aarsuuf gara iddo aarsaatti ol ba'e.

13 Utuma Yerobi'aam aarsaa dhi'eessuuf iddo aarsaa bira dhaabachaa jiruu namni Waaqaa tokko ajaja Waaqayyootiin Yihuudadaa ba'ee Beet'eel dhufe. **2** Innis ajaja Waaqayyootiin iddo aarsaa sanaan mormuudhaan iyeee akkana jedhe; "Yaa iddo aarsaa, yaa iddo aarsaa! Waaqayyo akkana jedha; Kunoo ilmi Yosiyaas jedhamu tokko mana Daawit keessaa ni dhalata. Innis luboota iddo sagadaa kan gaaran irraa warra amma asitti aarsaa dhi'eessaa jiran kanneen aarsaa godhie srratti ni dhi'eessa; lafeen namaas srratti ni gubama." **3** Namni Waaqaa sunis gaafasuma akkana jedhee mallattoo kenne; "Mallattoon Waaqayyo dubbate kanaa dha; kunoo iddoon aarsaa gargar baqaqa; daaraan isa irra jirus gad jiga." **4** Yerobi'aam mootichi yommuu waan namni Waaqaa sun iyeee iddo aarsaa kan Beet'eel sanaan mormuudhaan dubbate dhaga'etti iddo aarsaa biraan namichatti harka qabee, "Isa qabaal" jedhe. Harki inni namichatti qabe sun garuu gogee hafe; innis harka isaa deebifachuu hin daneenye. **5** Iddo aarsaa sunis akkuma mallattoon namni Waaqaa sun dubbi Waaqayyootiin kenne sanaatti gargar baqaqe daaraan isa irra tures lafatti gad jige. **6** Mootichi nama Waaqaa sanaan, "Maalo akka harki koo deebi'ee naa fayyuuf Waaqayyo Waaqa kee jabeessii naa kadhadhu." Kanaafuu namni Waaqaa sun Waaqayyoon jabetesee kadhateef; harki mootichaas fayyee akkuma duraatti deebi'eef. **7** Mootichi nama Waaqaa sanaan, "Kottu na wajjin mana kootti galiitti waa nyaadhu; anis kennaa siifin kennaa" jedhe. **8** Namni Waaqaa sun garuuakkana jedhee mootichaaf deebii kenne; "Yoo ati walakkaa qabeenya keetii illee naa kennite ani si wajjin hin deemu yookaan asitti buddeena hin nyaadhu yookaan bishaan hin dhugu. **9** Ani, "Buddeena hin nyatiin yookaan bishaan hin dhugun yookaan karaa dhufte kanaan hin deebi'in" jedhamee dubbi Waaqayyootiin aajameeraati." **10** Kanaafuu inni karraa biraah qabatee deeme malee karraa gara Beet'eel dhufe sanaan

hin deebine. **11** Jaarsa raajii tokkotu Beet'eel keessa jiraachaa ture; ilmaan isaas gara isaa dhufanii waan namni Waaqaa sun guyyaa sana achitti hojjete hunda isatti himan. Isaan waan inni mootichaan jedhes abbaa isaaniihti himan. **12** Abbaan isaaniihi, "Inni karaa kamiin deeme?" jedhee isaan gaafate. Ilmaan isaa immoo karaa namni Waaqaa kan Yihuudaadhaa dhufe sun qabatee deeme isatti argisiisan. **13** Kana irratti inni ilmaan isatiini, "Harree irra kooraaf naaf kaa'aa" jedhe. Isaanis harree irra kooraaf keenyaaniif inni harree sana yaabbatee. **14** gulufee nama Waaqaa sana duukaa bu'e. Utuu inni muka qilxuu tokko jala taa'uus argee, "Namni Waaqaa kan Yihuudaadhaa dhufe sun si'i?" jedhee isa gaafate. Namichis, "Eeyyee ana" jedhee deebise. **15** Raajiin sunis, "Kottuu na wajjin mana kootti galiihi waa nyaadhu" jedheen. **16** Namni Waaqaa sun garuu akkana jedhee deebiseef; "Ani deebi'ee si wajjin deemuu yookaan asitti si wajjin buddeena nyaachuu yookaan bishaan dhuguu hin danda'u. **17** Ani, 'Ati achitti buddeena hin nyaatin yookaan bishaan hin dhugun yookaan karaa dhufte sanaan hin deebi'in' jedhamee dubbii Waaqayyootiin ajajameeraatii." **18** Jaarsi raajiin sunis akkana jedhee deebii kenneef; "Ani iyyuu akkuma kee raajii dha. Ergamaan Waaqayyoo tokkos dubbii Waaqayyootiin akkana naan jedhe; 'Akka inni buddeena nyaatee bishaan dhuguuf deebisii gara mana keetii isa fidi.'" Jaarsi sun garuu isa sobe. **19** Kanaafuu namni Waaqaa sun isa wajjin deebi'ee mana isatiini nyaatee dhuge. **20** Utuma isaan maaddiitti dhi'aatanii jiranuu dubbiin Waaqayyoo jaarsa raajii isa deebisee fide sanatti dhufe. **21** Innis nama Waaqaa kan Yihuudaadhaa dhufe sanatti iyeye akkana jedhe; "Waaqayyo akkana jedha, 'Ati dubbii Waaqayyoo xureessiteerta; ajaja Waaqayyo Waaqni kee siif kenes hin eegne. **22** Ati dugda duuba deebitee lafa inni itti hin nyaatin yookaan hin dhugun siin jedhe sanatti buddeena nyaatte bishaan illee dhugdeerta. Kanaafuu reefii kee awwaala abbootii keetii keessatti hin awwaalamu." **23** Yommuu namni Waaqaa sun nyaatee dhugee raawwatetti, raajii deebisee isa fide sun harree isaa irra kooraaf kaa'eef. **24** Akkuma inni karaa ofii qabateen leenci tokko karaa irratti itti dhufuee isa aijeesee; reefii isas karaa irratti gatamee harree fi leenci sun reeffa sana bira dhadhaabatan turan. **25** Namoonni achiin darban tokko tokko reeffa karaa irratti gatamee leenci bira dhaabatee sana arganii gara magaalaa jaarsi raajii sun jiraatuu dhaqanii odeessan. **26** Raajichi karaadhaa deebisii isa fide sun yommuu waan kana dhaga'etti akkana jedhe; "Inni nama Waaqaa kan dubbii Waaqayyootiif ajajamuu dide sanaa dha. Akkuma dubbiin Waaqayyoo isatti dubbatee ture sanatti Waaqayyo leenca cicciree isa aijeesutti dabarsee isa kenne." **27** Raajiin sunis ilmaan ofii isatiini, "Harree irra kooraaf naaf kaa'aa" jedhe; isaanis akkasuma godhan. **28** Innis ka'ee deemee reeffa namichaa kan karaa irratti gatamee harree fi leenci sun bira dhadhaabatan arge. Leenci sun immoo reeffa sana hin nyaanne yookaan harree sana hin ciccirre. **29** Kanaafuu raajii sun boo'eefii isa awwaaluuf jedhee reeffa nama Waaqaa sana harree irra kaa'ee fudhatee magaalaa ofii isatti gale. **30** Innis reeffa sana awwaala ofii isaa keessa ciibse; isaanis, "Wayyoo, yaa obboleessa kool!" jedhanii boo'anifi. **31** Innis erga isa awwaalee booddee ilmaan ofii isatiini akkana jedhe; "Yoo ani du'e awwaala namni Waaqaa kun itti awwaalame keessatti na awwaalaa; lafee koos lafee isaa bira kaa'aa. **32** Ergaan inni iddoowwan sagadaa kanneen magaalawwan Samaariyaa keessa gaarran irra jiran sana hundaan mormuudhaan dubbii Waaqayyootiin labse sun dhugumaan ni guutamaatii." **33** Kana booddees Yerobi'aam karaa isaa hamaa sana irraa hin deebine;

garuu amma illee iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa sanaaf saba hunda keessaa luboota muude. Innis nama luba ta'u fedhu kam iyyuu iddo sagadaa sanaaf addaan baase. **34** Cubbuun mana Yerobi'aam kan kufaatii isatiif fi lafa irraa badiisa isaa fide sun kana ture.

14 Yeroo sana Abiyaan ilmi Yerobi'aam dhukkubsannaan **2** Yerobi'aam niitiif offi isatiini akkana jedhe; "Ati niiti Yerobi'aam ta'uun kee akka hin beeckneef eenyummaa kee dhoksiitii ka'i Shiloo dhaqi. Ahiiyan raajichi akka ani saba kana irratti mootii ta'u natti hime sun achi jiraati. **3** Buddeena kudhan, maxinoo muraasaa fi damma okkote tokko harkatti qabadhuu gara isaa dhaqi. Inni waan gurbaan kun ta'u sitti hima." **4** Kanaafuu niitiin Yerobi'aam waan inni jedheen sana gootee gara mana Ahiiyan Shiloo dhaqxee. Yeroo sana Ahiiyan homaa hin argu ture; inni waan dulloomeef agartuun isaa dadhabee tureetii. **5** Waaqayyo garuu Ahiiyadhaan akkana jedhe; "Niitiin Yerobi'aam sababii ilmi ishee dhibameef waa'ee isaa si gaafachuuuf dhufuutti jirti; ati akkanaa fi akkana jedhii deebisii. Isheen yommuu dhuftu nama biraa of fakkeessitee dhufuti." **6** Ahiiyan sagalee faana ishee dhageenyaan balbala irratti akkana jedheen; "Yaa niiti Yerobi'aam ol seeni. Dubartii biraa of fakkeessuu yaaluun kee kun maaliif? Ani ergaa hamaa sitti himuu ergameera. **7** Dhaqitii Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedhaa jedhiitti Yerobi'aamitti himi: 'Ani saba keessaa si kaafadeen bulchaa saba koo Israa'el si godhe. **8** Ani mana Daawit irraa mootummaa tarasaaseen siif kenne; ati garuu akka garbicha koo Daawit kan ajajawwan koo eegee garaa isaa guutuun na duukaa bu'e waan fuula koo duratti qajeelaa ta'e qofa hojjete sanaan hin taane. **9** Ati warra siin dura jiraatan hunda caalaa waan hamaa hojjetteerta. Ati ofii keetiif waaqota biraa fakkiiwan baqfamanii hojjetaman tolfattee dheekkamsaaf na kakaafte; dugda kee duubattis na gatte. **10** "Sababii kanaaf an amma mana Yerobi'aam irratti badiisa nan fida. Ani mana Yerobi'aamii dhiira hunda, garbicha yookaan birmaduu Israa'el keessaa nan balleessa. Ani akkuma namni tokko kosii gubeen barbadeessutti mana Yerobi'aam gubeen barbadeessa. **11** Nama maatti Yerobi'aam ta'e kam iyyuu kan magaalaa keessatti du'e sareetu nyaata; kan baadiyyaatti du'e kam iyyuu immoo allaattii samitu nyaata. Waaqayyo waan kana dubbateeraatii! **12** "Ati garuu mana keetti gali. Yeroo miilli kee magaalaa seenutti muacaan sun ni du'a. **13** Warri Israa'el hundinuu boo'anifiisa ni awwaalu. Waan Waaqayyo Waaqni Israa'el mana Yerobi'aam keessaa isa qofa irratti waan gaarii argeef, mana Yerobi'aam keessaa namni awwaala argatu isa qofa ta'a. **14** "Waaqayyo Israa'el irratti mootii tokko ofii isatiifti ni kaafata; mootiin sunis maatti Yerobi'aam kutee balleessa. Guyyaan isaaas har'al Kunis ammuma ta'a. **15** Waaqayyo Israa'elin dha'ee akkuma shambaqqoo bishaan keessaatti ni raasa. Sababii isaan utubaawwan Aasheeraa dhadhaabanii Waaqayyoon dheekkamsiisaniif inni biyya abbootii isaaniiiftiif kenne gaarii sana keessaan Israa'elin buqqisee Laga Efraaxiisiin gamatti isaan ni bittinneeessa. **16** Innis sababii cubbuu Yerobi'aam hojjetee akka Israa'elis hojjetu godhe sanaatiif saba Israa'el ni gata." **17** Niitiin Yerobi'aam kaatee Tiirzaa dhaqxee. Akkuma isheen gulantaa balbalaa geesseen muacaan sun ni du'e. **18** Jarris isa awwaalan; Israa'el hundinuu akkuma Waaqayyo karaa garbicha isaa Ahiiyaa rajjichaatiin dubbatee sana ni boo'anifi. **19** Wanni Yerobi'aam hojjete kan biraa, akki inni itti lolaa turee fi akki inni itti biyya bulchaa ture kitaaba seennaa mootota Israa'el keessatti barreeffameera. **20** Innis wagga digdamii lama bulchee ergasii abbootii isaa wajjin boqote. Ilmi isaa Naadaab mootii ta'e iddo isaa bu'e. **21** Rehoobo'aam

ilmi Soloomoon biyya Yihuudaa keessatti mootii ture. Yeroo inni mootii ta'etti umuriin issa waggaa afurtamii tokko ture; innis waggaa kudha torba Yerusaalem magaalaa Waaqayyo Maqaan ofii issa achi kaa'achuu jedhee gosoota Israa'el hunda keessaa filate sana keessatti mootii ta'ee bulche. Maqaan haadha issa Na'amaa ture; isheenis gosa Amoon ture. **22** Yihuudaa fuula Waaqayyoo durattti hammina hojjete. Isaanis cubbuu hojjetaniin hamma abbootiin isaanii hojjetan sana caalaa dheekkamsa issa kakaasan. **23** Akkasumas iddo ol ka'aa hunda irrattii fi mukkeen babal'aa hunda jalatti iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa, soodduuwwan dhagaatii fi siidaawwan Aasheeraa ofii isaaniitii tolftan. **24** Manni sagadaa dhiirota sagaagalaniis biyya sana keessa ture; namoonni sun gochawwan jibbisiso kan saboota Waaqayyo fuula Israa'elootaa duraa ari'ee baase sanaa hunda keessatti hirmaatan. **25** Waggaa shanaffaa Rehoobo'aam mootii ta'etti Shiihsaaq mootiin Gibxi Yerusaalemin waraane. **26** Innis qabeenya mana qulqullummaa Waaqayyootii fi qabeenya masaraa mootummaa guurratee deeme. Gaachanawwan warqee kanneen Soloomoon hojjete dabalatee waan hunda guurratee gale. **27** Kanaafuu Rehoobo'aam mootichi iddo isaanii buusuf jedhee gaachana naasii hojjeteet ajajiuuwwan eegdota dabaree eegumsa balbala masaraa mootummaati kenne. **28** Yeroo mootichi gara mana qulqullummaa Waaqayyoo dhaqu hunda eegdonni sun gaachana sana baatanii ergasii immoo kutaa eegdotaatti deebisu ture. **29** Wantoonni Rehoobo'aam bara mootummaa keessa ta'anii fi wanni inni hojjete hundinuu kitaaba seenaan mootota Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru mitii? **30** Rehoobo'aamii fi Yerobi'aam gidduu waraana targari hin cinnetu ture. **31** Rehoobo'aamis abbooti ofii wajjin boqotee Magaala Daawit keessatti isaan biratti awwaalame. Maqaan haadha issa Na'amaa ture; isheenis gosa Amoon ture. Ilmi isaa Abiyaan iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

15 Bara mootummaa Yerobi'aam ilma Nebaat keessa, waggaa kudha saddeetaffaatti Abiyaan mootii Yihuudaa ta'e; **2** innis Yerusaalem keessa jiraatee waggaa sadii ni bulche. Maqaan haadha issa Ma'akaa ture; isheen intala Abiishaaloom ture. **3** Innis cubbuu abbaan issa isaan dura hojjete hunda hojjete; garaan issa akka garaan abbaa issa Daawit ture sana guutumaan guututti Waaqayyo Waaqa isaatifi hin kennamne. **4** Ta'u illee Waaqayyo Waaqni issa Daawitif jedhee akka inni isaa dhaaluuf ilma isaaq kaasuu fi Yerusaalem jajjabeessuudhaan Yerusaalem keessatti ibsaan kenneef. **5** Daawit yakka Uuriyaa namicha Heet sana irratti hojjete malee fuula Waaqayyoo durattti waan qajeelaa hojjechudhaan bara jireenyaa issa guutuu ajajawwan Waaqayyoo ege. **6** Bara jireenyaa Abiyaan hunda keessa Rehoobo'aamii fi Yerobi'aam gidduu waraanatu ture. **7** Wanni bara bulchiinsa Abiyaan keessa ta'e kan bira fi wanni inni hojjete hundi kitaba seenaan mootota Yihuudaa keessatti barreeffamnee jira mitii? Abiyaa fi Yerobi'aam gidduu waraanatu ture. **8** Abiyaanis Abbooti ofii issa wajjin boqotee Magaala Daawit keessatti awwaalame. Ilmi isaa Aasaan iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **9** Bara mootummaa Yerobi'aam mootichi Israa'el keessa waggaa digdammaffaatti Aasaan mootii Yihuudaa ta'e; **10** innis waggaa afurtamii tokko Yerusaalemin bulche. Maqaan akko isaa Ma'akaa ture; isheen intala Abiishaaloom ture. **11** Aasaan akkuma Daawit Abbaan isaa hojjete sana waan fuula Waaqayyoo durattti qajeelaa ta'e hojjete. **12** Inni mana sagadaa kan dhiirota sagaagalaniis biyya sanaa balleessee waaqota tolfaamoo abbootiin issa hojjetan hundas barbadeesse. **13** Akko isaa Ma'akaa iyyuu waan isheen fakkii Asheeraa jibbisisoa tokko tolfatteef iddo ulfinaa kan isheen akka haadha mootiitti qabaatte sana

irra ishee buuse. Aasaan fakkii sana diigee Sulula Qeedroon keessatti ni gube. **14** Yoo inni iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa guutumaan guututti balleessuu baate iyyuu bara jireenyaa issa guutuu garaan Aasaa Waaqayyoof kennamee ture. **15** Innis meetii fi warqee akkasumas mi'ootta innii fi abbaan issa Waqaaf addaan baasan gara mana qulqullummaa Waaqayyootti ni galche. **16** Aasaa fi Ba'ishaan mooticha Israa'el gidduu bara mootummaa isaanii guutuu waraanatu ture. **17** Ba'ishaan mootichi Israa'el biyya Yihuudaa tui duilee akka namni tokko iyyuu daangaa biyya Aasaa mooticha Yihuudaa keessaa hin baane yookaan akka achi hin seenne gochuudhaaf jedhee Raamaa jabeesee ijaare. **18** Aasaanis meetii fi warqee mankuusa mana qulqullummaa Waaqayyootti fi masaraa mootummaa ofii issa keessatti hafe hunda fudhate. Innis waan kana qondaaltota isatta imaanee kennee gara Ben-Hadaad ilma Xabrimoon ilma Heziyoon mooticha Sooriyaa kan Damaasqoo taa'ee bulchaa ture sanaatti isaan erge. **19** Innis, "Akkuma walii galtee kanaan dura abbaa koo fi abbaa kee gidduu ture sanaatti ammas anaa fi si gidduu walii galteen haa jiraatu. Kunoo ani kennaa meetii fi warqee siif ergeera. Akka inni narraa deebi'uuf dhaqitiit walii galtee Ba'ishaan mooticha Israa'el wajjin qabdu sana diigi" jedheen. **20** Ben-Hadaadis yaada Aasaa Mootichaa fudhatee ajajiuuwwan loltoota isaa magaalaawwan Israa'elitti duulchise. Innis liyoon, Daan, Abeel Beet Ma'akaa fi Kinereeti hunda Niftaalemn dabalee of jala galfate. **21** Ba'ishaanis yommuu waan kana dhaga'etti Raamaa ijaaru dhiisee Tiirzaatti gale. **22** Aasaan mootichis guutummaa Yihuudaa tui ajaja baase; namni tokkos hin hambifamne; issanis dhagaawwanii fi muka Ba'ishaan achitti ittiin hojjechaa ture Raamaadhaa fudhatanii deeman. Aasaa mootichis Beniyaam keessatti Gebaa, akkasumas Miisphaa ittiin ijaarrate. **23** Wantoonni bara mootummaa Aasaa keessa hojjetaman kanneen biraa hundi, jabinni isaa hundi, wanni inni hojjete hundi fi magaalaawwan inni ijaare kitaaba seenaan mootota Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru mitii? Bara dulluma isaa keessa garuu miilli isaa ni dhukkubsate. **24** Ergasii Aasaan abbooti ofii wajjin boqotee magaalaa abbaa isaa magaalaa Daawit keessatti abbooti isaa biratti awwaalame. Yehooshaafaax ilmi issaas iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **25** Naadaab ilmi Yerobi'aamis bara Aasaan mootichi Yihuudaa mootii ta'e keessa waggaa lammaffaatti mootii Israa'el ta'e waggaa lama Israa'elin bulche. **26** Innis karuma abbaa isaa irra deemeey cubbuu abbaan issa hojjeteet saba Israa'elinis hojjechiise sana hojjechudhaan fuula Waaqayyoo durattti waan hamaa hojjete. **27** Utuma Naadaabii fi sabni Israa'el hundi magaalaa Filisxeemotaan gibetoon jedhamtu marsaa jiranuu Ba'ishaan ilmi Ahiiyaa namichi biyya Yisaakor sun Naadaabittif fincilee Gibetoon keessatti dha'ee isa aijeeese. **28** Ba'ishaanis bara Aasaan mootichi Yihuudaa mootii ta'e keessa waggaa sadaffaatti Naadaabin aijeesee iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **29** Inni akkuma mootii ta'eenn maatti Yerobi'aam hunda fixe. Akkuma dubbi Waaqayyo karaa garbicha issa Ahiiyaa namicha Shiiloointin dibbatee ture sanaatti hunda isaanii fixe malee nama hafuura baafatu tokko illee Yerobi'aamii hin hambifne. **30** Kunis sababii cubbuu Yerobi'aam hojjeteet saba Israa'elis cubbuu hojjechiisuuudhaan Waaqayyo Waaqa Israa'el dheekkamsaaf kakaaseefii dha. **31** Wantoonni biraa kanneen bara mootummaa Naadaab keessa hojjetamanii fi wanni inni hojjete hundi kitaaba seenaan mootota Israa'el keessatti barreeffamaniiru mitii? **32** Aasaa fi Ba'ishaan mooticha Israa'el gidduu bara mootummaa isaanii guutuu waraanatu ture. **33** Bara Aasaa mooticha Yihuudaa keessa waggaa sadaffaatti Ba'ishaan ilmi Ahiiyaa Tiirzaa keessatti

Israa'el hunda irratti mootii ta'ee waggaa digdamii afur bulche. **34** Innis karuma Yerobi'aam irra deemee cubbuu Yerobi'aam hojjetee saba Israa'elis hojjechiise sana hojjechuudhaan fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hojjete.

16 Ergasiis dubbiin Waaqayyoo Ba'ishaaniin mormuudhaanakkana jedhee gara Yehuu gara ilma Hanaanii dhufe: **2** "Ani awwaara keessaa si kaaseen bulchaa saba koo Israa'el si godhe; ati garuu karaa Yerobi'aam deemtee saba koo Israa'elin cubbuu hojjechiifte akka isaan cubbuu isaaniitin dheekkamsaaf na kakaasan goote. **3** Kanaafuu anii Ba'ishaanii fi mana isaa nan barbadeessa; mana kee illee akkuma mana Yerobi'aam ilma Nebaat sanaa nan godha. **4** Namoota Ba'ishaan kannene magaalaat keessatti dhuman sareetu nyaata; kannene baadiyyati dhuman immoo allaattii samiittu nyaata." **5** Wantoonni biraan kanneen bara mootummaa Ba'ishaan keessa hojjetaman, wanni inni hojjetee fi jabinni isaa kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffamaniiru mitii? **6** Ba'ishaan abbootii ofii wajjin boqotee Tiirzaa keessatti awwaalam. Ilmi isaa Eelaan iddoa isaa bu'ee mootii ta'e. **7** Sababii inni akkuma mana Yerobi'aam ta'uudhaan hojji harka isaatiin Waaqa dheekkamsaaf kakaasee Yerobi'aminis ajjeesuudhaan hammina fuula Waaqayyoo duratti hojje hundaaf dubbiin Waaqayyoo karaa Yehuu rajichaa ilma Hanaaniiin gara Ba'ishaanii fi mana isaa dhufe. **8** Bara Aasaan mootochi Yihuudaa mootii ta'e keessa waggaa digdamii ja'affatti Eelaan ilmi Ba'ishaan Tiirzaa keessatti mootii Israa'el ta'ee waggaa lama bulche. **9** Garuu qondaaltota isaa keessaa namichi Zimrii jedhamu kan gaariiwwan isaa keessaa walakkaa ajaju tokko isatti malate. Yeroo sanatti Eelaan Tiirzaa keessatti mana Arzaa namicha bulchaa masaraa mootummaa kan Tiirzaa keessaa sanaatti dhugee machaa'aa ture. **10** Zimriinis bara mootummaa Aasaa mootochi Yihuudaa keessa waggaa digdamii torbaffaatti ol seenee Eelaan dha'ee ajjeese. Iddoo isaa bu'ee mootii ta'e. **11** Innis akkuma mootii ta'ee teessoo irra ta'a een maatti Ba'ishaan hunda fixe. Fira isaa yookaan michuu isaa keessaa dhira tokko illee hin hambifieef. **12** Akkasiin Zimriin akkuma dubbiin Waaqayyoo kan Ba'ishaanin mormuudhaan karaa Yehuu rajichatiin dubbatame sanaatti maatti Ba'ishaan hunda barbadeesse; **13** kunis sababii cubbuu Ba'ishaanii fi ilmi isaa Eelaan hojjetanii akka Israa'eloonnis hojjetan gochhuudhaan waaqota isaanii tolfaamoo kanneen faayidaa hin qabneen Waaqayyo Waaqa Israa'el dheekkamsaaf kakaasaniif ta'e. **14** Wantoonni bara mootummaa Eelaan keessa hojjetaman kanneen biraatti fi wanni inni hojje hundi kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffamaniiru mitii? **15** Zimriini bara mootummaa Aasaa mootochi Yihuudaa keessa waggaa digdamii torbaffaatti Tiirzaa keessatti mootii ta'ee bultti torba bulche. Loltoonnis Gibetoon magaalaat Filisxeemotaa bira qubatan. **16** Israa'eloonni qubata keessa turanis yommuu akka Zimriin mootichatti ka'ee isaa ajjeese dhaga'anitti gaafasuma qubata sana keessatti Omrii ajajaa loltootaa sana mootii Israa'el taasisan. **17** Omrii fi Israa'eloonni isaa wajjin turan hundi Gibetoon keessaa ba'anii Tiirzaa marsan. **18** Zimriinis yommuu akka magaalaan sun qabame argetti dallaa masaraa mootummaa seenee masaraa mootummaa of irratti gubee du'e. **19** Wanni kunis sababii inni fuula Waaqayyoo duratti hammina hojjechuu fi karaa Yerobi'aam irra deemuudhaan cubbuu Yerobi'aam hojjetee Israa'elootas hojjechiise sana hojjeetee ta'e. **20** Wantoonni Zimriini bara mootummaa isaa keessa hojjeetee biraatti fi fincillu inni kaase kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffamaniiru mitii? **21** Ergasiis sabni Israa'el garee lamatti qoodame; gareen tokko Tiibnii ilma Giinat mootii godhachuuf isa duukaa bu'e; gareen

kaan immoo Omrii duukaa bu'e. **22** Garuu duukaa buuttonni Omrii duuka buutota Tiibnii ilma Giinat sana caalaa jabaatan. Kanaafuu Taamniin du'ee Omriiin mootii ta'e. **23** Omriiniis bara mootummaa Aasaa mootochi Yihuudaa keessa waggaa soddomii tokkoffaatti mootii Israa'el ta'ee waggaa kudha lama bulche; waggoota kanneen keessaa waggaa ja'a Tiirzaa keessa ta'ee bulche. **24** Innis namicha Shemeer jedhamu irraa meetii taalaantii lamaan gaara Samaariyya bitee magaalaa tokko gaara sana irratti ijaare; magaalaa sanas Samaariyya jedhee maqaam Saamir abbaa gaara sanaa kan duriitiin moggaase. **25** Omrii garuu fuula Waaqayyoo duratti hammina hojjetee namoota isaa duraan turan hunda caalaa cubbame. **26** Innis karaa Yerobi'aam ilma Nebaat hunda irra deemee cubbuu Yerobi'aam hojjetee saba Israa'elis hojjechiise akka isaan waaqota isaanii tolfaamoo kanneen faayidaa hin qabneen Waaqayyo Waaqa Israa'el aariif kakaasan godhe. **27** Wantoonni bara mootummaa Omrii keessa hojjetaman kaan, wanni inni hojjetee fi jabinni inni argisiise kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffamaniiru mitii? **28** Omriiin abbootii ofii isaa wajjin boqotee Samaariyyaatti awwaalam. Ahaab ilmi isaa iddoa isaa bu'ee mootii ta'e. **29** Ahaab ilmi Omrii bara mootummaa Aasaa mootochi Yihuudaa keessa waggaa soddomii saddeettaffaatti mootii Israa'el ta'ee Samaariyya taa'ee waggaa digdamii lama bulche. **30** Ahaab ilmi Omrii warra isaa duraan turan kam iyuu caalaa fuula Waaqayyoo duratti hammina hojje. **31** Innis cubbuu Yerobi'aam ilmi Nebaat hojje sana hojjechuu akka waan salphaa tokkootttiilaaluu bira darbee lizaabel intala Eteba'al mootochi Siidoonotaa fuudhe; dhaqees Ba'aalin tajaajiluu fi waqaeffachuu jalqabe. **32** Innis mana Ba'aal itti waqaeffatum tokko Samaariyyaatti ijaaree iddoa aarsaa tokko achi keessa dhaabe. **33** Ahaab ammas sidaa Aasheeraa dhaabee waan mootoni Israa'el kanneen isaa duraan turan hundi hojjetan caalaa hojjetee Waaqayyo Waaqa Israa'el aariif kakaase. **34** Bara Ahaab keessa Hii'el namichi Beet'eel tokko Yerikoo deebisee ijaare. Akkuma dubbiin Waaqayyoo kan karaa Iyyasuul ilma Nuunitiin dubbatame sanaatti gaafa inni hundeeawan Yerikoo buusetti Abiiraam ilma isaa hangafatu du'e; gaafa inni karrawwan isaa dhaabetti immoo Seguub ilma isaa quxisuu hundaatu du'e.

17 Eeliyas namichi Tishbii kan biyya Gili'aad keessaa magaalaat Tishbiitii dhufe tokko Ahaabiinakkana jedhe; "Dhugaa Waaqa Israa'el, Waaqayyo jiraataa anii isaa tajaajilu sanaa! Yoo anii dubbadhe malee waggoota muraasa dhufan keessa fixeensi yookaan bokkaan hin jiraatu." **2** Dubbiin Waaqayyoosakkana jedhee gara Eeliyas dhufe; **3** "Asii deemiitii gara ba'a biiftutti qajeelii Laga Keriit kan gama ba'a Yordaanositti argamu keessa dhokadh. **4** Ati Laga sana keessaa bishaan ni dhugda; anis akka isaan achitti si sooraniif arraageyyii ajajeera." **5** Kanaafuu inni dhaqee waan Waaqayyo isaa ajaje sana godhe. Gara Laga Keriit kan gara ba'a Yordaanositti argamu sanaas deemei achi jiraate. **6** Arraageyyiinis ganama ganama buddeenaafifoona, galgala galgalas buddeenaafifoona fidaafii turan; innis bishaan Laga sanaa dhuga ture. **7** Yeroo gabaabaa booddee sababii biyya sana keessa roobni hin jiraatinif lagichis ni goge. **8** Kana irratti dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara isaa dhufe; **9** "Dafii gara Saraphtaa Siidoonaa keessatti argamtu sanaa dhaqitiit achi jiraadh. Ani akka ishee waan ati nyaattu siif kennituuf haadha hiyyeessaa tokko achitti ajajeeraa." **10** Kanaafuu inni ka'ee Saraphtaa dhaqee. Yommuu inni karra magaalaat sanaa bira ga'etti haati hiyyeessaa tokko qoraan funaannachaa ture. Innis ishee waamee, "Maalo akka ani dhuguuf bishaan xinnoo naa fidii" jedheen. **11** Akkuma ishee

bishaan fiduuf deemuu jalqabdeenis ishee waamee, "Maaloobudeena xinnaa isaa illee naa fidi" jedheen. **12** Isheen immooakkana jettee deebifte; "Dhugaa Waaqayyo Waqa kee jiraataasanaa, ani daakuu konyee tokkittii okkote keessa jirtuu fi zayitiixinnoo kubbaayyaa keessa jirtu tokko malee buddeena tokko illee hin qabu. Ani akka nu nyaannee duunuuf manatti galeeofii kootii fi ilma kootiif nyaata qopheessuuf jedhee qoraafunaannachaan jira." **13** Eeliyaasis akkana jedhee deebiseef; "Hin sodaatin. Galiiitii akkuma jette sana godhi. Jalqbatti garuuwaanuma qabdu sana irraa Maxinoor xinnaa isaa tolchii naa fidi; ergasii immoo ofii keetti fi mucaa keetiif qopheessi. **14** WaaqayyoWaaqni Israa'el akkana jedhaatii; 'Hamma guyyaa Waaqayyolafa irratti bokkaa roobsuutti daakuun okkottee keessaa hin dhumu; zayitiinis cuggee keessaa hin dhumu.' **15** Isheenisdhaqxee akkuma Eeliyaas jedheen sana goote. Kanaafuu Eeliyaas, dubartii sunii fi maatiin ishee guyyaa baay'ee nyaatan. **16** Akkuma dubbiit Waaqayyoo kan inni karaa Eeliyaasiin dubbatessanaatti daakuun okkottee keessaa hin dhumme; zayitiinis cuggeekeessaa hin dhumne. **17** Ergasiis ilmi haadha mana sanaa ni dhukkupsate. Dhukkubni isaa ittuma jabaachaa deemee dhuma irratti hafuura baafachuu dadhabee. **18** Isheenid Eeliyaasiin, "Yaanama Waaqaa, ati hammina maalii narraa qabda? Ati waa'ee cubbuu koo na yaadachiiptee ilma koo aijeesuuf dhufte?" jette. **19** Eeliyaas immoo, "Mee ilma kee natti kenni" jedheen. Innisharka isheetti fuidhee baatee kutaa manaa kan ol aanu iddoofijiiraattut geesee siree isaa irra isa ciibse. **20** Ergasiis inni, "Yaa Waaqayyo Waaqa ko, ati akka muacaan ishee du'u gochuudhaanhaadha hiyyeessaa kan ani gargaarsa isheettin jiraadhu kanattililee rakko fiddee?" jedhee gara Waaqayyotti iyye. **21** Innis yeroo sadii mucaa sana irratti dirriree, "Yaa Waaqayyo Waaqa ko, mucaa kana lubbuun isaa itti haa deebitu" jedhee gara Waaqayyotti iyye. **22** Waaqayyos iyya Eeliyaas ni dhaga'e; lubbuun mucaa sanaas itti deebitee; innis ni jiraate. **23** Eeliyaasis mucaa sana baatee kutaa ol aanu sana keessaa gad buusee gara manaatti isa geesse. Haadha isaattis isa kennee, "Kunoo muacaankee jira!" jedheen. **24** Kana irratti dubartii sun Eeliyaasiin, "Ani amma akka ati nama Waaqaa taatee fi akka dubbiin Waaqayyoo kan afaan keetii ba'u dhugaa ta'e beekeera" jette.

18 Yeroo dheeraa booddee, wagga sadaffaatti dubbiin Waaqayyoo, "Dhaqitii Ahaabitti of mul'iisi; anis lafa irratti bokkaa nan roobsaa" jedhee gara Eeliyaas dhufe. **2** Kanaafuu Eeliyaas Ahaabitti of mul'isuu dhaqe. Yeroo kanatti Samaariyaa keessatt beelli hammaatee ture. **3** Ahaabis Obaadiyaa itti gaafatama masaraa mootummaa isaa waamee ture. Obaadiyananama akka malee Waaqayyoon sodataan ture. **4** Yeroo lizaabelraajota Waaqayyoo aijeesaa turtetti Obaadiyan raajota dhibbatokko fuidhee shantamaa holqa lama keessa dhoksee nyaataa fi bishaan dhi'eessaafii ture. **5** Ahaabis Obaadiyaadhahanakkana jedhe; "Biyattii keessa deemiittii gara burqaawwanii fi sululawwan hundaa dhaqi. Akka horii keenya keessaa tokko iyyuu nu jalaa hin duuneef fardeenii fi gaangolii keenya jiraachifachuuf marga muraasa arganna ta'atii." **6** Kanaafuu isaan biyya keessa deemanii waliin ga'uu barbaadan sana gargin qooddatan; Ahaab karraa tokko, Obaadiyan immoo karraa kaanqajeete. **7** Utuma Obaadiyan karraa deemuu Eeliyaas isatti dhufe. Obaadiyanisa beekee gad jedhee harka fuidhee, "Eeliyaas gooftaan koo dhugumaan si'ii?" jedheen. **8** Innis deebiseef, "Eeyyee, anuma. Dhaqitii, 'Eeliyaas as jira' jedhii gooftaa keetti himi" jedheen. **9** Obaadiyanis akkana jedhee gaafat; "Ati akka inni na aijeesuuf garbicha kee dabarsitee Ahaabitti kennuunkee ani maal balleesseeti? **10** Dhugaa Waaqayyo Waaqa kee

jiraataa sanaa, sabni yookaan mootummaa gooftaan koo si barbaaduuf jedhee nama itti hin ergin tokko iyyuu hin jiru. Yeroo sabni yookaan mootummaa tokko, 'Nu isa hin argine' jedhutti, inni akka isaan akka si hin argin kakatan godha ture. **11** Amma garuu ati, 'Dhaqitii, "Kunoo Eeliyaas as jira" jedhiitiooftaa keetti himi' naan jette. **12** Ani gara Hafuurri Waaqayyoyergaani si biraa deeme itti si geessu hin beeku. Yoo ani dhaqee Ahaabitti himee inni immoo si arguu baatee inni na aijeesa. Garuuani garbichikee dargaggummaa kootii jalqabee Waaqayyoon waaqeffachaan jira. **13** Yaa gooftaa ko, ati waan ani yeroo lizaabelraajota Waaqayyoo aijeesaa turtetti hojjedhe hin dhageenyee? Ani raajota Waaqayyoo dhibba tokko shantamaa shantamaanholqa lama keessa dhokseen nyaataa fi bishaan dhi'eeseef. **14** Amma immoo ati, 'Dhaqitii, "Kunoo Eeliyaas as jira" jedhiigooftaa keetti himi' naan jette. Inni dhugumaan na aijeesa!" **15** Eeliyaasis deebiseef, "Dhugaa Waaqayyoo Waan Hunda Danda'u kan ani isa tajaajilu sanaa, ani har'a Ahaabitti ofan mul'isa" jedhe. **16** Kanaafuu Obaadiyan gara Ahaab dhaqee itti hime; Ahaabis Eeliyaasin Simachuu dhaqe. **17** Innis Eeliyaasin argee, "Kan Israa'elin jeequ sun si'ii?" jedheen. **18** Eeliyaas immoo deebiseekkana jedheen; "Si'ii fi mana abbaa keetiitujeeqe malee ani Israa'elin hin jeeqne. Isin ajaa Waaqayyoo diddaniirtu; atis Ba'al duukaa buuteerta. **19** Egaa amma akka isaan TulluuQarmeloos irratti na argaaniif saba Israa'el hunda walitti naafwaami. Raajota Ba'al dhibba afurii fi shantamaa fi raajota Asheeraa dhibba afraan maaddii lizaabel irraa nyaatan sanas naaf fidi." **20** Kanaafis Ahaab guutuu Israa'el keessa ergaa ergee Tulluu Qarmeloos irratti raajota sana walitti qabe. **21** Eeliyaasis fuula sabaa durattu gad ba'ee, "Isin hamma yoomiitti yaada lama gidduu deddeebitu? Yoo Waaqayyo Waaqa ta'e, isa faana deema; yoo Ba'al Waaqa ta'e immoo isa faana deema" jedhe. Sabnigaruu waan tokko illee hin jenne. **22** Eeliyaasis akkana isaaniin jette; "Raajota Waaqayyoo keessaa ana qofatu hafe; Ba'al garuu raajota dhibba afurii fi shantamaa qaba. **23** Mee jiboota lama nuuf fidaa. Isaan dibicha tokko ofii isaaniitif filatanii qalanii gargar ciranii qoraan irra haa naqan; garuu ibidda itti hin qabsiisin. Anis dibicha isa kaan qopheessse qoraan irra nan kaa'a; garuu ibidda itti hin qabsiisu. **24** Ergasiis isin maqaa Waaqa keessanii waamaa; anis maqaa Waaqayyo nan waama. Kan ibiddaan deebii kenuinni Waaqa dhugaa ti." Kana irratti namoonni hundinuu, "Wanni ati jettuun gaarri dha" jedhan. **25** Eeliyaasis raajota Ba'al liinakkana jedhe; "jiboota keessaa isa tokko filadhaati sababii isin nama hedduu taatanii jalqabatti qalaa qopheessaa. Maqaa Waaqa keessanii waammadhaa; garuu ibidda hin bobeessinaa." **26** Kanaafuu isaan dibicha isaaniif kennname fudhatanii qalanii qopheessan. Ergasiis immoo ganamaa jalqabanii hamma saafaatti maqaa Ba'al waammachaa oolan. "Yaa Ba'al deebii nuuf kenni!" jedhanii iyyaa oolan. Garuu deebiin tokko illee hin argamne; kan deebii kennnuuf tokko iyyuu hin turre. Iddoo aarsaa kan tolchan sanattis naanna'anii shubbisan. **27** Gara saafaattis Eeliyaas, "Mee sagalee ol fudhadhaati iyyaal! Inni dhugumaan Waaqal Yaadni itti baay'ateera ta'a yookaan hojiin qabamee yookaan karaa deemeejira ta'atii. Inni rafuutti jira ta'atii dammaqu qaba" jedhee isaanitiquoosu jalqabe. **28** Kanaafuu isaan akkuma amala isaanisagalee ol fudhatanii iyyaa, goraadee fi eeboodhaan of ciranidhiiga ofii isaanii dhangalaasan. **29** Erga saafaan darbees isaanhamma yeroon aarsaa galgalaa ga'utti raajii dubbachaa turan. Garuu sagaleen tokko iyyuu hin dhaga'amne; kan deebii kenneef tokko iyyuu hin turre; kan wayittuu isaan hedes hin jiru. **30** Eeliyaasis immoo ergasiis saba hundaan, "Mee as gara koo kottaa" jedhe. Isaan gara isaa dhufnaan inni iddoa aarsaa Waaqayyoo

kan caccabee ture sana deebisee tolche. **31** Eeliyaasis akkuma baay'ina gosoota ilmaan Yaaqoob namicha dubbin Waaqayyoo gara isaa dhufee, "Maqaan k ee Israa'el ni ta'a" jedheen sanaatti dhagaa khudha lama walitti qabe. **32** Dhagaawwan sanaanis maqaa Waaqayyootiin iddoa aarsaa tolche; naanooo issatissi bo'oo bishaan gara liitira khudha shan qabatu baqaqse. **33** Innis goraan qopheessee, dibicha kaan qalee gargar ciree qoraan sana irra foon naqe. Ergasiis immoo, "Mee okkottee gurguddaa afur fidaa bishaaniin guutaati aarsaa fi qoraan irratti naqaa" jedheen. **34** Innis, "Amma illee akkasuma godhaa" jedheen; isaanis amma illee akkasuma godhan. Innis, "Yeroo sadaffaaaf godhaa" jedhee ajaje; isaanis yeroo sadaffaa illee akkasuma godhan. **35** Bishaan sunis naanmoo iddoa aarsaa sanaa lola'ee bo'oo guute. **36** Yeroo aarsaan dhi'aattutti, Eeliyaas raajichi gad ba'eeakkana jedhee khadhathe; "Yaa Waaqayyo, yaa Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaq, Waaqa Israa'el, akka ati Israa'el keessatti Waaqa taatee fi akka anis garbicha kee ta'ee amma illee waan kana hunda ajajuma keettiin akkan hojjedde har'a haabekamu. **37** Yaa Waaqayyo debibii naa kenni; yaa Waaqayyo akka sabni kun akka ati Waaqa taatee fi akka ati garaa isaa illee gara keetti deebiftu beekuuf deebii naaf kenni." **38** Kana irratti ibiddi Waaqayyoo gad bu'ee aarsaa, qoraan, dhagaa fi biyyoo gubee bishaan bo'oo keessaan sanas xuuxee fixe. **39** Namoonni hundinuu yommuu waan kana arganitti addaan lafatti gombifamanii, "Waaqayyo inni Waaqa! Waaqayyo inni Waaql!" jedhanii iyyan. **40** Eeliyaasis, "Raajota Ba'al kanneen qabaa. Tokkoon isaanii iyuu hin miliqini" jedhee isaan ajaje. Isaanis jara ni qaban; Eeliyaasis gara Sulula Qiishoonitti geessee achitti issaan gogoraa'e. **41** Eeliyaasis Ahaabiin, "Deemei; nyaadhuu dhug; huursaa bokkaa guddaa isatuu dhaga'ammaa jiraatti" jedhe. **42** Kanaafuu Ahaab nyaachuu fi dhuguuf deeme; Eeliyaas garuu fiijeee Qarmeloos ol ba'ee gad jedhee fuula isaa jilba isaa gidduu kaa'ate. **43** Innis hojjetaan isatiin, "Dhaqittii gara galaanaa ilaali" jedhe. Hojjetaan sunis ol ba'ee ilaale. Innis, "Wanni tokko iyuu achi hin jiru" jedhe. Eeliyaasis, "Yeroo torba, deddeebi'iilaali" jedheen. **44** Hojjetaan sun yeroo torbaffaatti, "Duumessa xinnaa hamma konyee namaa ga'u tokkotu galaanaa irraa ol ka'aajira" jedhee itti hime. Kanaafuu Eeliyaas, "Dhaqittii Ahaabiin, 'Gaarii kee yaabbadhuutii utuu bokkaan si hin qabatin gad bu'i" jedhii itti himi" jedheen. **45** Yeruma sana samiin duumessaan gurraacha'ee bubbleen bubbise; bokkaan guddaan isaa dhufnaan Ahaab gulufive Yizri'eelitti baqate. **46** Humni Waaqayyos Eeliyaas irra bu'e; innis mudhii isaa hidhatee hamma karra Yizri'eelitti Ahaab duraarbee fiigie.

19 Ahaab waan Eeliyaas hojjete hundaa fi akka inni itti rajjota sana hunda goraadeedhaan fixe lizaabelitti hime. **2** Kanaafuu lizaabel nama tokko Eeliyaasitti ergitee, "Yoo ani bor yoona lubbuu kee akkuma lubbuu jara sanaa keessaan akka isaa tokkoo gochuu baadhe waaqonni na haa adaban; adabbiin sunis akka malee natti haa cimu" jetteen. **3** Eeliyaas sodaatee lubbuu ofii isaa oolfachuuuf ka'ee baqate. Innis yommuu Bersheebaa Yihuudaa keessaan sana ga'etti hojjetaan ofii achitti dhiisee **4** ofii isatiin immoo karaa guyyaa tokkoo gammoojiji keessa deeme. Innis muka ittachaa tokkotti dhufee jala taa'ee akka du'uuf, "Yaa Waaqayyo na dhaga'; lubbuu koo fudhadhu; ani abbootii koo hin caaluutii" jedhe. **5** Ergasiis muka sana jala ciisee hirribni isaa fudhate. Kunoo ergamaan Waaqayyoo tokko isaa tuqee, "Ka'ii waa nyaadhu" jedheen. **6** Innis of irra mil'atee Maxinoo cilee irratti bilcheeffame tokkoo fi okkotee bishaanii mataa ofii biratti arge. Nyataee dhugees amma illee deebi'ee ciise. **7** Ergamaan Waaqayyoo amma illee yeroo lammaffaa dhufee isaa tuqee,

"Ka'ii nyaadhu; karaan ati deemtu dheeraadhaatii" jedheen. **8** Kanaafuu inni ka'ee nyaatee dhuge. Innis nyaatae sanaana jabaatee hamma tulluu Waaqaa kan Kooreeb jedhamu ga'utti halkan afurtamaa fi guyyaa afurtamaa miillaan deeme. **9** Achittis holqa tokko seenee keessa bulu. Dubbin Waaqayyoos gara isaa dhufee, "Eeliyaas, ati maal asii hojjetta?" jedheen. **10** Innis akkana jedhee deebise; "Waaqayyo Waaqa Waan Hunda Danda'u sanaaf ani akka malee hinaaffaa qaba. Sabni Israa'el immoo kakuu kee didee iddoowwan aarsaa keetti diigee rajjota kees goraadeedhaan fixe. Ana qofatu hafe; isaan amma anas ajjeesuu barbaadu." **11** Waaqayyos, "Gadi ba'iittii fuula Waaqayyoo dura tulluu irra dhaabahdu; Waaqayyo achiin darbuuf jiraatti" jedheen. Bubbeen guddaa fi jabaan tokko fuula Waaqayyoo duratti tulluuwwan gargari dayyasee kattaawwanis hurreesse; Waaqayyo garuu bubbee sana keessa hin turre. Bubbee sana booddee sochii lafaa guddaa isatuu ture; Waaqayyo garuu sochii lafaa sana keessa hin turre. **12** Sochii lafaa booddee ibiddi ni dhufe; Waaqayyo garuu ibidda sana keessa hin turre. Ibidda sana booddee immoo hasaasa xinnaa tokkotu ture. **13** Eeliyaas yommuu waan kana dhaga'etti uffata ofii isaa fuulatti haguuggatee gara afaan holqa sanaatti hiiqee dhaabate. Sagaleen tokkos, "Eeliyaas ati maal asii hojjetta?" jedheen. **14** Innis akkana jedhee deebise; "Waaqayyo Waaqa Waan Hunda Danda'u sanaaf ani akka malee hinaaffaa qaba. Sabni Israa'el immoo kakuu kee didee, iddoowwan aarsaa keetti diigee rajjota kees goraadeedhaan fixe. Ana qofatu hafe; isaan amma anas ajjeesuu barbaadu." **15** Waaqayyo garuuakkana jedhee deebiseef; "Karuma dhufte sanaan deebi'iittii Gammoojiji Damaasqoo dhaqi. Yommuu achi geessutti Hazaaz'eelin dibiti Sooriyyaa irratto molti godhi. **16** Yehuu ilma Nimshiiis akkasuma dibitti mootii Israa'el godhi; Elsaai' ilma Shaafaaxi kan warra Abeel Mehoolaa sana immoo akka inni rajjiitaa'ee iddo kee bu'uuf muudi. **17** Yehuu nama baqatee goraadee Hazaaz'eelin jalaa ba'u hunda ni ajjeesa; Elsaai' nama baqatee goraadee Yehuu jalaa ba'u hunda ni ajjeesa. **18** Ta'uus ani nama kuma torba kanneen Israa'el keessatti hambifadhe, warra jilbi isaanii Ba'aallif hin jilbeefatin, warra afaan isaanisisa hin dhungatin qaba." **19** Kanaafuu Eeliyaas achii ba'ee Elsaai' ilma Shaafaaxi argate. Elsaai' yeroo sanaatti qotiyoo cimdi kudha lamaatiin lafa qotiaa qotaa ture; inni mataan isaa immoo cimdi kudha lammaffaa qabatee ture. Eeliyaas gara isaa dhaqee kaabbaa ofii isaa isaa irra buuse. **20** Elsaai' is qotiyoo ofii isaa dhiisee Eeliyaas duukuu fiigie, "Mee takkaa dhaqee abbaa koo fi haadha koo dhungadhee, 'Nagaatti' jedheen si duukaa bu'aa" jedhe. Eeliyaas immoo, "Deebi'i; ani maalin si godhee jira?" jedhee deebiseef. **21** Kanaafuu Elsaai' isaa dhiisee deebi'e. Qotiyoo cimdi tokkoo fuudhee qale. Mi'a ittiin lafa qotisa qotu sanas bobeessee foon sana bilchesee namootaa kenne; isaanis ni nyaatan. Ergasiis ka'ee Eeliyaas duukaa bu'e; tajaajilaas isaa ta'e.

20 Yeroo kanatti Ben-Hadaad mooticha Sooriyyaa loltoota ofii isaa giuttuu walitti qabate. Mootonni soddomii lama kanneen fardeenee fi gaariiwwan qabanisisa wajjin turan. Innis dhaqee Samaariyyaa marsee lole. **2** Innis akkana jedhee gara magaalaa Ahaab mooticha Israa'elitti ergamoota erge; "Wanni Ben-Hadaad jedhu kanaa dha; **3** 'Meetiin keetii fi warqeen kee kanuma koo ti; niitonni keetii fi ijoolleenee kee babbareedoonis kanuma koo ti.'" **4** Mootin Israa'el immoo, "Yaa gooftaa koo mooticha, akkuma ati jette sana anii fi wanni ani qabu hundi keetuma" jedhee deebiseef. **5** Ergamoonni sun ammas dhufanii akkana jedhaniin; "Wanni Ben-Hadaad jedhu kanaa dha; 'Ani akka ati meetii fi warqeen kee, niitotaa fi ijoolleenee kee naaf kennituuf ergaa sitti ergeera. **6** Garuu ani bor yoona masaraa mootummaa

keetiitii fi manneen qondaaltota keetii soouf qondaaltota koo nan erga. Isaanis waan ati jaallattu hunda fudhatanii deemu.” **7** Mootichi Israa’el immoo maanguddoota biyya sanaa hunda walitti waamee akkana jedheen; “Akka namichi kun rakkinaa uumuu barbaadu mee isinuu ilaala! Yeroo inni niitotaa fi ijoollee koo, meetii fi warqee koo fudhachuuuf nama ergetti ani hin dhowwanne.” **8** Maanguddoonnii fi namoonni hundinuu, “Ati dubbiis isaa hin dhaga’in yookaan waan inni barbaadu tole hin jedhin” jedhaniin. **9** Kanaafuu inni, “Garbichi kee waan ati jalqabatti ajajje hunda ni guuta; ani garuu waan ati amma gaafatte kana gochuu hin danda’u’ jedhaati goftaa koo mootichatti himaa” jedhee ergamoota Ben-Hadaadif eebeeli kenne. Isaanis ka’aniid deebeeli sanaa fuudhanii Ben-Hadaaditti geessan. **10** Ben-Hadaad immoo, “Yoo biyyoon Samaariyyaa namoota koo warra na duukaa bu’an konyee tokko tokko illeew wal ga’, waaqonni na haa adaban; adabbini sunis akka malee natti haa cimu” jedhee ergaa biraa Ahaabitti erge. **11** Mootiin Israa’elis, “Namni mi’ a lolaa hidhachaa jiru tokko akka nama mi’ a lolaa of irraa hiikaa jiru tokkootti of jajuu hin qabu’ jedhaati itti hima” jedhee deebeise. **12** Ben-Hadaadis utuma mootota wajjin dunkaana keessatti waa dhugaa jiruu ergaa kana dhaga’ee, “Isin lolaaf qophaa’aa” jedhee namoota ofii isaa ajaje. Kanaafuu isaan magaalaa sana dha’uuf qophaa’an. **13** Yeroo kanatti raajiin tokko gara Ahaab mooticha Israa’el dhufee, “Waaqayyo akkana jedha: ‘Ati loltoota akka malee baay’atan kana argita? Ani har’aa dabarsee harka keetti isaan nan kenna; atis ergasii akka ani Waaqayyo ta’ee ni beekta” jedhe. **14** Ahaab garuu, “Eenyutu waan kana hoijeta?” jedhee gaafate. Raajiin sunis, “Waaqayyo akkana jedha: ‘Tajajiltoota bulchitoota kutaalee biyyaa kanneen dargaggoo ta’anitu waan kana hoijeta” jedhee deebeiseef. Innis, “Eenyutu lola jalqaba?” jedhee gaafate. Raajiin sunis, “Situ jalqaba” jedhee deebeiseef. **15** Kanaafuu Ahaab tajajiltoota bulchitoota kutaalee biyyaa kanneen dargaggoo ta’an dhibba lamaa fi soddomii lama walitti waame. Ergasiis Israa’eloota hafan keessaa walumaa galatti namoota kuma torba walitti qabe. **16** Isaanis utuma Ben-Hadaadii fi mootonni soddomii lama kanneen isa tumsan dunkaana keessatti dhuganii machaa’aa jiranuu guyyaa saafaadhaan itti qajeelan. **17** Tajajiltoonni bulchitoota kutaalee biyyaa kanneen dargaggoo ta’anis jalqabatti gad ba’an. Ben-Hadaadis gaaddotta ergee ture; isaanis deebei’ani, “Namoonni muraasni Samaariyyadhaa ba’aniid dhufuutti jiru” jedhanii isatti himan. **18** Innis immoo, “Yoo isaan nagaaf dhufan utuma isaan lubbuun jiranuu isaan qabaa; yoo isaan lolaf dhufanis akkasuma utuma isaan lubbuun jiranuu qabaa” jedhe. **19** Tajajiltoonni bulchitoota kutaalee biyyaa kanneen dargaggoo ta’an sunis loltoota dura bu’aniid magaalaa sanaa ba’an; **20** tokkoon tokkoon isaanis diina isaanii dha’aniid ajeesan. Kana irratti warri Sooriyaanii baqatan; Israa’eloonni immoo isaan ari’an. Ben-Hadaad mootichi Sooriyaan garuu farda yaabbatee abbootii fardaa wajjin baqatee jalaa ba’e. **21** Mootiin Israa’el ittuma fufee abbootii fardaati fi gaariiwaniilolee mo’achuudhaan warra Sooriyaanii akka malee miidhe. **22** Ergasiis raajiin sun gara mooticha Israa’el dhufee, “Of jabeessi; waan gochuu qabdus sirriihtu hubadhu; mootiin Sooriyaanbara dhufu keessa deebi’ee si lolatiit” jedhe. **23** Yeroo kanatti qondaaltonni mootii Sooriyaan akkana jedhaniisisa gorsan; “Waaqonni isaanii waqaota gaarranii ti. Sababiin isaan akka malee nutti jabaataniif kana. Nu yoo lafa diriiraan irratti isaan lolle garuu dhugumaan isaan caalaa jabaanna. **24** Ati amma waan kana godhi: Mootota hunda aangoo isaanii irraa ari’itiid iddo isaanii ajajoota kaan buusi. **25** Akkasumas loltoota akka loltoota kee kanneen dhuman sanaa jechuunis qooda fardaai

farda, qooda gaarrii immoo gaarrii qopheessi. Akkasiin nu dirree irratti Israa’elin loluu dandeenya; isaan caalaas ni jabaanna.” Innis dubbiis isaanii fudhatee akkuma isaan jedhan sana godhe. **26** Bara itti aauu keessa Ben-Hadaad namoota Sooriyaan walitti qabatee Israa’elin loluuf Afeeqitti ol ba’e. **27** Israa’eloonni walitti qabamanii waan nyaatan qabatanii jaratti duulan. Israa’eloonni akkuma bushayee karra xixinnaa lamaatti fuullee isaanii qubatan; warri Sooriyaan garuu baadiyaa keessa guutan. **28** Namni Waaqaa sunis dhufee mootii Israa’elin akkana jedhe; “Waaqayyo akkana jedha; ‘Sababii warri Sooriyaan Waaqayyo Waaqa gaarranii malee Waaqa sululootaa miti jedhaniif, ani tuuta akka malee guddaa kana hunda dabarsee harka keetti nan kenna; isinis akka ani Waaqayyo ta’ee ni beektu.” **29** Isaanis bultii torbaaf fuullee walii qubatanii, bultii torbaffaattit waraanni jalqabame. Israa’eloonnis guyyuma tokkotti warra Sooriyaan keessaa loltoota lafoof kuma dhibba tokko ajeesan. **30** Warri hafan kaan magaalaa Afeeqitti baqatanii achittis nama kuma digdamii torba irratti dallaan dhagaa jige. Ben-Hadaad immoo magaalaa sanatti baqatee kutaa mana tokkoo kan gara keessaa keessatti dhokate. **31** Qondaaltonni isaanis akkana jedhaniis; “Ilaa, nu akka mootonni mana Israa’el mootota nama maaran ta’an dhageenyeyerra. Mee kottaa nu mudhii keenyatti uffata gaddaa hidhannee, mataa keenyatti immoo funyoo marannee mootii Israa’el bira haa dhaqnu. Inni lubbuu kee ni oolcha ta’atii.” **32** Kanaafuu isaan mudhii isaaniiit uffata gaddaa hidhatanii, mataa isaaniiit funyoo maratanii mootii Israa’el bira dhaqanii, “Garbichi kee Ben-Hadaad, ‘Maaloo lubbuu koo naa oolchi’ siin jedha” jedhaniin. Mootichi immoo, “Inni hamma ammaattuu lubbuun jiraa? Inni obboleessa koo ti” jedhee deebeise. **33** Namoonni sunis waan kana akka mallattoo gaariitii fudhatanii dubbiis isaa dafanii qabatanii “Eeyye, Ben-Hadaad obboleessa kee ti” jedhan. Mootichiis, “Dhaqaatii isa fidaa” jedhe. Yommuu Ben-Hadaad dhufettis Ahaab akka inni ol ba’ee gaarrii isaa keessa seenu godhe. **34** Ben-Hadaadis akkana jedheen; “Ani magaalawwan abbaan koo abbaa kee irraa fudhatee sana siifin deebeisa. Akkuma abbaan koo Samaariyyaa keessatti hoijete sana, ati Damaasqoo keessatti lafa gabaa ofii keetii dhaabbachuu dandeessa.” Ahaab immoo, “Ani walii galteedhaan gad si dhiisa” jedheen. Kanaafuu isaa wajjin walii galtee godhatee gad isaa dhiise. **35** Ilmaan raajotaa keessaa tokko ajaja Waaqayyootiin michuu isaa tokkoon, “Maaloo na dha’i” jedhe. Namichi sun garuu isaa dha’uu dide. **36** Kanaafuu raajiin sun, “Waan ati dubbiis Waaqayyootiif hin ajamniif akkuma ati na biraa deemtuun leenci si ajeesa” jedheen. Erga namichi ka’ee deemee booddee leenci dhufee isa argatee isaa ajeese. **37** Raajiin sun nama biraa argee, “Maaloo na dha’i” jedheen. Kanaafuu namichi sun dha’ee isaa madeesse. **38** Ergasiis raajiin sun ija haguuggatee eenyummaa isaa dhokfatee dhaqee qarqara karaa dhaabatee mooticha eegaa ture. **39** Utuma mootichi karaa sana darbaa jiruu raajiin sun isaa waamee akkana jedheen; “Garbichi kee lola walakkaa seenee jennaan namni tokko nama booji’ame tokko fidee, ‘Namicha kana eegi. Yoo inni bade lubbuun kee qooda lubbuu isaa baafamtii yookaan meetii taalaantii tokko baafta’ jedhe. **40** Namichi sunis utuu garbichi kee hojiin qabamee asii fi achi fiigaa jiruu bade.” Mootichi Israa’elis deebeise, “Wanni sitti murtaau sanuma; ati mataan kee iyyuu murteerta” jedheen. **41** Raajiin sunis dafee ija isaa irraa haguuggii gad buufate; mootichi Israa’elis akka inni raajotaa keessaa isaa tokko ta’ee hubate. **42** Innis mootichaan akkana jedhe; “Waaqayyo akkana jedha: ‘Ati namicha ani akka inni du’u itti mure gad lakkifteerta. Kanaafuu lubbuun kee qooda lubbuu isaa, sabni kees qooda saba isaa galaafatama.”

43 Mootichi Israa'el sunis akka malee aaree dheekkamaa gara masaraa mootummaa isaa kan Samaariyaa keessa jiru sanaa dhage.

21 Naabot namichi Yizri'eel tokko Yizri'eel keessaa, masaraa mootummaa Ahaab mooticha Samaariyaa biraa iddo dhaabaa wayinii qaba ture. **2** Ahaabis Naabotiinakkana jedhe; "Sababii inni masaraa mootummaa kootti dhi'aatuuf akka ani achi irra biqiltuu dhaabbadhuu iddo dhaabaa wayinii keetti naaf kenni. Qooda isaa ani iddo dhaabaa wayinii kan isa caalu yookaan yoo ati feete gatii isaa maallaqa siifin kennaa." **3** Naabot garuu, "Dhaala abbootii koo siif kennuu irraa Waaqayyo na haa eegu" jedhee deebise. **4** Kanaafuu sababii Naabot namichi Yizri'eel sun "Ani dhaala abbootii koo siif hin kennu" jedheef Ahaab akka malee aaree dheekkamaa gara mana issatti gale. Innis fuula isaa garaglfateer siree isaa irra ciise; waa nyaachuu ni dide. **5** lizaabel niitiin isas ol seentee, "Ati maaliifakkana aarta? Maaliif waa hin nyaanne?" jettee isa gaafatte. **6** Innisakkana jedhee deebiseef; "Sababii Naabot namichi Yizri'eel sun, ani, 'iddoo dhaabaa wayinii keetti natti gurguri, yookaan yoo ati feete qooda isaa iddo dhaabaa wayinii biraa siifin kenna' jennaaniin inni immoo, 'Ani iddo dhaabaa wayinii koo siif hin kennu' naan jedheef." **7** Niitiin isaa lizaabelis, "Ati amma mootii Israa'eli? Ka'iibuddeena nyaadhul Gammadis. Ani iddo dhaabaa wayinii Naabot namicha Yizri'eel sanaa siifin kennaa" jetteen. **8** Kanaafuu isheen maqaa Ahaabiin xalayoota barreessitee chaappaa isatiin chaappeessitee maanguddootaa fi namoota bebeekamoo magaalaa Naabot keessa isa wajjin jiraatanitti ergite. **9** Xalayoota sana keessattisakkana jettee barreessitee: "Guyyaa soomaa tokko labsaatii akka Naabot waldaa keessa iddo ol aanu taa'u godhaa. **10** Namoota kashlabboota lama fuula isaa dura teessisaattii akka isaan akka inni Waqaqa fi mooticha abaaare itti rageessan godhaa. Ergasiis gad baasaatii dhagaadhaan tumaa isaa ajjeesaa." **11** Kanaafuu maanguddoornii fi namoonni bebbeekamoon magaalaa Naabot keessa jiraatanakkuma lizaabel xalayoota barreessitee keessatti isaan ajajie sana godhan. **12** Isaaan sooma labsanii akka Naabot waldaa keessa iddo ol aanu taa'u godhan. **13** Ergasiis Kashlabboonilama dhufanii fuula isaa dura tataa'anii, "Naabot Waqaqa fi mooticha abaaareera" jedhanii namoota durattitangi rageessan. Kanaafis magaalaa keessaa gad baasanii dhagaadhaan tumanii isaa ajjeesan. **14** Ergasiis isaan, "Naabot dhagaan tumamee du'eera" jedhanii lizaabelitti ergaa ergan. **15** lizaabelis akkuma akka Naabot dhagaan tumamee du'e dhageesseen Ahaabiin, "Ka'iittii iddo dhaabaa wayinii Naabot namichi Yizri'eel sitti gurguruu dide sana dhaali. Inni lubbuun hin jiru; du'eeraa" jette. **16** Ahaabis akka Naabot du'e dhageeyyaan iddo dhaabaa wayinii Naabot sana dhaaluuuf ka'ee gad bu'e. **17** Dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara Eeliyas namicha Tishbii sanaa dhufe; **18** "Ahaab mooticha Israa'el kan Samaariyaa keessa taa'e bulchu sana arguuf gad bu'i. Inni amma lafa qotisaa sana dhaaluuuf gad bu'ee iddo dhaabaa wayinii Naabot keessa jira. **19** Atisakkana jedhiin: "Waaqayyo akkana jedha; ati nama tokko ajjeeftee qabeenya isaa hin dhaalleee?" Ergasiis akkana jedhiin; "Waaqayyo akkana jedha: Iddoo sareen dhiiga Naabot arraabde sanattisareen dhiiga kees ni arraabdi; eeyyee dhugumaan dhiiga kees ni arraabdi!" **20** Ahaabis Eeliyasini, "Yaa diina ko, ati na argatteerta!" jedhe. Innis deebisee akkana jedheen; "Sababii ati fuula Waaqayyo durattii waan hamaa hojjechuuuf gurgurteef ani si argadheera. **21** 'Ani badiisa sitti nan fida. Sanyii kee illee nan balleessa; dhiira mana Ahaab, garbas ta'u birmaduu hunda Israa'el keessaa nan balleessa. **22** Sababii ati aariif na

kakaaftee fi akka Israa'el cubbuu hojjetu gooteef ani mana keeakkuma mana Yerobi'aam ilma Nebaat sanaatiif i akkuma mana Ba'ishaan ilma Ahiiyaa sanaa nan godha.' **23** "Waa'e lizaabelis Waaqayyo akkana jedha: 'Dallaa dhagaa Yizri'eel biratti saroonni lizaabelin ni nyaata.' **24** "Nama Ahaab kan magalaalaa keessattidu'u kam iyyuu sareetu nyaata; kan baadiyyattaatidu'u immoo allaattii samiitii nyaata." **25** Nammi akka Ahaab isa niittii oftii isaa lizaabeliin kakaafamee fuula Waaqayyo durattii waan hamaa hojjechuuuf of gurgure sanaa gonkumaa hin jiru. **26** Inniakkuma Amoorota kanneen Waaqayyo saba Israa'el duraa ari'ee baase sanaa waaqota tolfamoo duukaa bu'uudhaan waan akka malee jibbiisisa ta'e hojjete. **27** Ahaab yommuu dubbi kana dhaga'etti uffata isaa tarasaasee, wayyaa gaddaa uffatee soome. Innis wayyaa gaddaatiin ciisaa, mataa buusees deemaa ture. **28** Dubbiin Waaqayyoos akkana jedhee gara Eeliyas namicha Tishbii sanaa dhufe: **29** "Ati akka Ahaab fuula koo duratti gad of qabe argitee? Sababii inni gad of qabeef ani balaa kana bara isaa keessa hin fidu; garuu bara ilma isaa keessa mana issatti nan fida."

22 Wagga sadiff Sooriyaa fi Israa'el gidduu waraanni tokko iyyuu hin turre. **2** Wagga sadaffaa keessa garuu Yehooshaafaax mootiin Yihuudaa mooticha Israa'el arguuf gad bu'e. **3** Mootiin Israa'el qondaaltota isatiin, "Isin akka Raamooti Gili'aad biyya keenytaatae ni garuu mootii Sooriyaa irraa ishee deebifachuu waan tokko illee hojjechuuuti hin jirre hin beektanii?" jedhe. **4** Kanaafuu inni, "Ati Raamooti Gili'aadin loluuf na wajjin ni baataa?" jedhee Yehooshaafaaxin gaafate. Yehooshaafaaxis, "Ani akkuma kee ti; sabni kooakkuma saba keetii ti; fardeen koos akkuma fardeen keetii ti" jedhee mooticha Israa'eliif deebise. **5** Yehooshaafaax garuu mootii Israa'eliin, "Duraan dursii gorsa Waaqayyo gaafadhu" jedhe. **6** Kanaafuu Mootichi Israa'el rajjota gara dhibba afur walitti qabee, "Ani Raamooti Gili'aadin loluudhaaf ba'u moo dhiisii?" jedhee ni gaafate. Isaanis, "Dhaqi; Gooftaan dabarsee harka mootichaatti ishee kennaati" jedhanii deebisanifi. **7** Yehooshaafaax immoo, "Akka nu waa isa gaafannuu raajjiin Waaqayyo tokko iyyuu as hin jiruu?" jedhee gaafate. **8** Mootiin Israa'el immoo Yehooshaafaaxiin, "Amma illee namichi nu karaa isatiin Waaqayyo waa gaafachuu daneenyu tokko jira; garuu sababii inni yeroo hunda waa'ee koo waan hamaa malee waan gaarii raajji hin dubbanneef ani isa nan jibba. Innis Miikaayaa ilma Yimlaa ti" jedhe. Yehooshaafaax immoo deebisee, "Mootichi akkas jechuu hin qabu" jedheen. **9** Kanaafuu mootiin Israa'el qondaaltota isaa keessaa nama tokko waamee, "Dhaqiti Miikaayaa ilma Yimlaa sana dafii fid" jedheen. **10** Mootichi Israa'eli fi Yehooshaafaax mootiin Yihuudaa uffata isaanii kan mootummaa uffatanii balbala Samaariyaa sensisu bira oobdii keessa teessoo isaanii irra tataa'anii raajonni hundi immoo fuula isaanii durattii rajjii dubbachaa turan. **11** Kana irratti Zedeqiyaaan ilmi Keni'aanaa gaanfawwan sibiilaatolchee, "Waaqayyo, 'Ati hamma isaan dhumanitti gaanfawwan kanneeniin warra Sooriyaa ni wawwaraanta' jedha" jedhee labse. **12** Raajonni kaan hundinuu waanumaa kana raajan. Isaanis, "Waaqayyo dabarsee harka mootichaatti ishee kennaati, Raamooti Gili'aadin lolii mo'adhu" jedhan. **13** Ergamaan Miikaayaa waamuu dhage sunis, "Kunoor raajonni kaan utuu gargar hin gorin milkaa'uun mootichaaf himaa jiru. Maaloo dubbiin kees dubbi isaaniiin tokko akka ta'uuf atis waan tolaa dubbadhu" jedheen. **14** Miikaayaan garuu deebisee, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ani waanuma Waqni natti himu qofan isatti hima" jedhe. **15** Yommuu inni achi ga'ettis mootichi, "Yaa

Miikaaya, nu Raamooti Gil'i'aaditti duullu moo dhiisnu?" jedhee isaa gaafate. Miikiyaasis, "Waaqayyo dabarsee harka mootichaatti ishee ni kennaatii waraanii mo'adhu" jedhee deebise. **16** Mootichi immoo, "Ani yeroo hammamin akka ati dhugaa malee waan tokko illee natti hin himne maqaq Waaqayyootiin si kakachiisa?" jedheen. **17** Kana irratti Miikaayaan akkana jedhee deebise; "Ani Israa'eloota hunda akkuma hoolota tiksee hin qabneetti gaara irratti bittinnaa'an nan arge. Waaqayyos, 'Sabni kun gooftaa hin qabu. Tokkoon tokkoon isaanii nagaadhaan mana isaanittii haa deebi'an.'" **18** Mootiin Israa'elis Yehooshaafaaxiin, "Ani akka inni waa'ee koo waan hamaa malee waan gaarii tokko iyuu hin raajne sitti hin himnnee?" jedhe. **19** Miikiyaas ittuma fufee akkana jedhe; "Kanaafuu ati dubbii Waaqayyoo dhaga'i: Ani utuu Waaqayyo teessoo isaa irra taa'ee ergamooni samii hundis mirgaa fi bitaa isaatii naanloo isaa dhadhaabatanuu nan arge. **20** Waaqayyos, 'Eenyutu akka inni dhaqee Raamooti Gil'i'aadlin loolee achitti du'uuf Ahaabin gowwoomsa?' jedhe. "Inni tokko waan tokko jedha; inni kaan immoo waan biraa jedha. **21** Dhuma irratti hafuurri tokko dhufee fuula Waaqayyoo dura dhaabatee, 'Anatu isa gowwoomsa?' jedhe. **22** "Waaqayyos, 'Karaa kamiin isa gowwoomsita?' jedhee gaafate. "Innis, 'Ani dhaqee afaan raajota isaa hunda keessatti hafuura sobaa nan ta'a' jedhe. "Waaqayyos, 'Dhaqittii isa dogoggorsi; ni milkooftaati' isaan jedheen. **23** "Kanaafuu Waaqayyo amma afaan raajota kee kanneen hundaa keessa hafuura sobaa kaa'era. Waaqayyo badiisa sitti ajajeera." **24** Kana irratti Zedeqiyaa ilmi Keni'aanaa ol ba'ee Miikaaya fuula keessa kabalee, "Hafuurri Waaqayyoo yommuu sitti dubbachuuif na biraa ba'etti karaa kam deeme?" jedhee gaafate. **25** Miikaayaanis, "Ati gaafa dhokhachuuif jettee gara kutaa manaa kan gara keessatti ol galtutti argita" jedhee deebiseef. **26** Kana irratti mootiin Israa'el akkana jedhee ajaje; "Miikaaya fuudhaatii gara Aamoon bulchaa magaalaa fi gara Yoo'aash ilma mootichaatti geessaatii, **27** 'Mootichi akkana jedha: Hamma ani nagaan deebi'utti namicha kana mana hidhaa keessa buusaa; buddeena fi bishaan malees homaa hin kenninaafii' jedhaan." **28** Miikaayaan immoo, "Yoo ati nagaan deebite, Waaqayyo karaa kootin hin dubbanne" jedheen. Ittuma fufees, "Yaa saboota, isin hundi dubbii koo akeekkadhaal!" jedhe. **29** Kanaafuu mootiin Israa'elii fi Yehooshaafaax mootiin Yihuudaa Raamooti Gil'i'aadtil ol ba'an. **30** Mootiin Israa'el Yehooshaafaaxiin, "Ani eenyummaa koo dhokfadheen lola seena; ati garuu uffata mootummaa uffadhu" jedhe. Kanaafuu mootiin Israa'el eenyummaa offi isaa dhokfatee lola seena. **31** Yeroo kanatti mootiin Sooriyyaa ajajjoota gaariiwan isaa soddomii lamaaniin, "Mootii Israa'elitti malee xinnaas ta'u guddaatti, nama tokkottuu lola hin kaasinaa" jedhee ajaje. **32** Ajajjooni gaariiwani yommuu Yehooshaafaixin arganitti, "Dhugumaan kun mootii Israa'el" jedhanii yaadan. Kanaafuu isa rukutuuf itti garagalani; garuu yommuu Yehooshaafaax guddisee iyetti, **33** ajajjooni gaariiwaniis akka inni mootii Israa'el hin ta'in arganii isa ari'u dhiisan. **34** Garuu namichi tokko xiyya ofii isaa darbatee akkuma tasaa uffata isaa kan sibiila giddudhaan mooticha Israa'el ni waraane. Mootichis ooftuu gaarii isaatiiin, "Gaarii naannessiiti lola keessaan na baasi; ami madaa'eeraati" jedhe. **35** Lolli sunis guyyaa guutuu ittuma cimee oole; mootichis ol qabarnee fuula isaa gara warra Sooriyaatti deebifatee gaarii isaa keessa oole. Madaa isaa keessas dhiigini yaa'ee gaarii keessa lola'e; innis galgaluma sana du'e. **36** Akkuma aduun dhiiteen iyyi, "Tokkoon tokkoon namaa gara magaalaa ofii isaatii; tokkoon tokkoon namaa gara biyya ofii isaatii!" jedhu tokko dhaga'a'me. **37** Kanaafuu mootichi diuunaan Samaariyaatti geeffame; isaanis

achitti isa awwaalan. **38** Isaanis haroo Samaariya keessaa kan sagaagaltoonni itti dhiqachaa turan tokko keessatti gaarii sana dhiqan; akkuma dubbiin Waaqayyoo jedhee ture sana saronni dhiiga isaa arraabon. **39** Wantoonni bara mootummaa Ahaab keessa hoijetaman biraa, wantoota inni hoijete hunda dabalatee, masaraa mootummaa inni ijaree ilka arbaatiin bareeche sun, magalaawwan inni dallaa dhagaa itti ijaree kitaaba seenaan mootota Israa'el keessatti barreeffamaniiru mitii? **40** Ahaabis abbootii isaa wajjin boqote. Ilmi isaa Ahaaziyyah iddoor isaa bu'ee mootii ta'e. **41** Yehooshaafaax ilmi Aasaa, bara mootummaa Ahaab mooticha Israa'el keessa waggaafuraffaatti mootii Yihuudaa ta'e. **42** Yehooshaafaax yeroo mootii ta'etti nama umuriin isaa waggaafuraffaatti shan ni bulche. Maqaan haadha isaa Azuubaa ture; isheenis intala Shilhii ture. **43** Innis waan hundumaan karuma abbaa isaa Aasaa irra deeme malee isa irraa hin jal'anne; fuula Waaqayyoo durattis waan qajeela hoijete. Ta'us iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa hin diigamne ture; namoonnis ittuma fufanii achitti aarsaa dhi'eessa, ixaanas aarsaa turan. **44** Yehooshaafaaxis mootii Israa'el wajjin nagaan jiraata ture. **45** Wantoonni bara mootummaa Yehooshaafaax keessa hoijetaman kaan, jabinni inni argisiise fi haalli inni itti lolaa ture kitaaba seenaan mootota Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru mitii? **46** Inni manneen sagadaa dhiirota sagaagalani kanneen bara mootummaa abbaa isaa Aasaa keessa turan iyuu biyyattii keessaa ni balleesse. **47** Yeroo sanatti Edoom keessa mootiin tokko iyuu hin jiru ture; itti aanaa mootiit biyya bulchaa ture. **48** Yehooshaafaaxis warqeet barbaacha Oofir dhaquuf jedhee dooniwwan tol fate; dooniwwan sun garuu sababii Ezioon Geberitti caccabanifi achi dhaquu hin daneenye. **49** Yeroo sana Ahaaziyyah ilmi Ahaab Yehooshaafaaxiin, "Mee namoonni koo namoota kee wajjin dooniin haa deeman" jedhe; Yehooshaafaax garuu ni dide. **50** Ergasiis Yehooshaafaax abbootii isaa wajjin boqotee isaanuma biratti magaalaa abbaa isaa magaalaa Daawit keessatti awwalame. Yehooraam ilmi isaaas iddoor isaa bu'ee mootii ta'e. **51** Ahaaziyaan ilmi Ahaab bara Yehooshaafaax mooticha Yihuudaa keessa waggaafuraffaatti Samaariya keessatti mootii Israa'el ta'e; innis waggaafuraffaatti lama Israa'elin bulche. **52** Inni karaa abbaa isaatii fi haadha isaa irra akkasumas karaa Yerobi'aam ilma Nebaat kan Israa'elin cubbuu hoijechiise sanaa irra deemuudhaan fuula Waaqayyoo durattis waan hamaa hoijete. **53** Innis akkuma abbaan isaa godhe sana Ba'aalin tajaajiluu fi waaqeffachuudhaan Waaqayyo Waaqa Israa'el dheekkamsaaf kakaase.

2 Mootota

1 Erga Ahaab du'ee booddee Mo'aab Israa'elitti fincile. **2** Ahaaziyaanis qaawwa darbii mana isaa kan Samaariyaa keessaan kufee miidhamee ture. Kanaafuu inni, "Akka ani miidhaha kana irraa fayyuu fi fayyuu baachuu koo beekuu dhaqatii Ba'al Zebuul waaqicha Eqroon sana naaf gaafadhaa" jedhee ergamoota erge. **3** Ergamaan Waaqayyo garuu Eeliyas namicha gosa Tishbii sanaanakkana jedhe; "Ka'iittii gara ergamoota mooticha Samaariyaa sanaati ol ba'iittiiakkana jedhii isaan gaafadhu; 'Wanni isin Ba'al Zebuul waaqicha Eqroon sana gorsa gaafachuu dhaqxaniif Israa'el keessaa Waaqni dhabameetii?" **4** Kanaafuu Waaqayyo, 'Ati siree amma irra ciiftu kana irraa hin kaatu. Ati dhugumaan ni duutal" jedha." Kana irratti Eeliyas ee deeme. **5** Mootichis yommuu ergamoonni gara isattti deebi'anitti, "Isin maaliif deebitan?" jedhee isaan gaafate. **6** Isaanisakkana jedhanii deebisan; "Namicha tokkotu karaatti nutti dhufee, 'Gara mooticha isin erge sanaatti deebi'attiiakkana jedhaanii' nuun jedhe; 'Waaqayyoakkana jedha: Wanni ati Ba'al Zebuul waaqicha Eqroon sana gorsa gaafachuu namoota ergituuf Israa'el keessaa Waaqni dhabameetii? Kanaafuu ati siree irra ciiftu kana irraa hin kaatu. Ati dhugumaan ni duutal!" **7** Mootichi, "Namichi karaatti isinitti dhufee waan kana isinitti hime sun nuna akkamii ti?" jedhee isaan gaafate. **8** Isaanis, "Inni nama uffata rifeensa irraa hoijetame uffata sabatta gogaa mudhii isatti hidhluu tokkoo dha" jedhanii deebisanii. Mootichis, "Inni Eeliyas namicha Tishbii sanaa dha" jedhe. **9** Kana irratti mootichi ajajaa waraanaa tokko namoota shantama wajjin Eeliyasitti erge. Ajajaan sunis fiixee gaara inni irra taa'aa ture tokkoottti Eeliyasitti ol ba'ee, "Yaa nama Waaqaa, mootichi 'Gad kottu' siin jedha" jedheen. **10** Eeliyas immoo ajajaa sanaan, "Yoo ani nama Waaqaa ta'e, ibiddi samii irraa gad bu'ee si'i fi namoota kee shantamman haa fixu!" jedhe. Ergasii ibiddi samii irraa gad bu'ee ajajaa sanaa fi namoota isaa hunda fixe. **11** Kana irratti mootichi amma illee ajajaa biraa namoota shantama wajjin Eeliyasitti erge. Ajajaan sunis, "Yaa nama Waaqaa, mootichi, 'Daffi gad bu'iittii kottu' siin jedha" jedheen. **12** Eeliyas garuu, "Yoo ani nama Waaqaa ta'e, ibiddi samii irraa gad bu'ee si'i fi namoota kee shantammanu haa fixu!" jedhee deebiseef. Ibiddi Waaqaas samii irraa gad bu'ee isaa fi namoota isaa shantammanu ni fixe. **13** Kanaafuu mootichi ammas ajajaa sadaffaa namoota shantama wajjin ni erge. Ajajaan sadaffaan kun ol ba'ee jilba ofii isatiin Eeliyas duratti jilbeefateeakkana jedhee isa ni kadhate; "Yaa nama Waaqaa, maalo lubbuun koo fi lubbuun garboota kee shantamman kanneenii gatii hin dhabin!" **14** Kunoo, ibiddi samii irraa gad bu'ee ajajjuuwan duraa lamaanii fi namoota isaanii hunda fixeera. Amma garuu lubbuun koo fuula kee durattti gatii haa qabaattu!" **15** Ergamaan Waaqayyoos Eeliyaasiin, "Isa wajjin gad bu'i; isa hin sodaatin" jedhe. Kanaafuu Eeliyas ka'ee isaa wajjin gara mootichaatti gad bu'e. **16** Innisakkana jedhee mootitchi hime; "Waaqayyoakkana jedha: Wanni ati Ba'al Zebuul waaqicha Eqroon gorsa gaafachuu dhaaf ergamoota ergiteef Israa'el keessaa Waaqni gorsa gaafatamu dhabameetii? Ati sababii waan kana hoijetteef siree irra ciiftu kana irraa hin kaatu. Ati dhugumaan ni duutal!" **17** Kanaafuu inniakkuma dubbi Waaqayyo kan Eeliyas dubbate sanaatti du'e. Sababii Ahaaziyaan ilma hin qabneef obboleessi isaa Yehooraam iddo isaa bu'ee mottiit ta'e; kunis bara Yehooraam ilmi Yehooshafaax mottiit Yihuudaa ture keessa wagga lammaffaatti ta'e. **18** Wantoonni bara mootummaa Ahaaziyya keessa hoijetaman kan

biraa hundii fi wanti inni hojjete kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti baroeffamaniiru mitii?

2 Yeroo Waaqayyo bubbeedhaan Eeliyasin gara Samiitti ol fudhachuu ga'etti Eeliyaasisi fi Elsa'i Gilgalii ka'anii karaa deemaa turan. **2** Eeliyaasis Elsa'iin, "Ati asuma turi; Waaqayyo Beet'eelitti na ergeeraatii" jedhe. Elsa'i garuu, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ani lubbuu keetiin nan kakadha; ani gad si hin dhiisu" jedheen. Kanaafuu isaan Beet'eelitti gad bu'an. **3** Ergasiis waldaan raajotaa kanneen Beet'eel turan gara Elsa'i dhufanii, "Ati akka Waaqayyo har'a gooftaa kee si biraa fudhachuu jiru beektaa?" jedhanii ni gaafatan. Elsa'i immoo, "Eeyyee, ani nan beeka; garuu isin waa'ee isaa hin dubbatinaa" jedheen. **4** Eeliyaasis "Yaa Elsa'i, ati asuma turi; Waaqayyo gara Yerikotti na ergeeraatii" jedheen. Innis, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ani lubbuu keetiin nan kakadha; ani gad si hin dhiisu" jedheen. Kanaafuu isaan gara Yerikoo deeman. **5** Waldaan raajotaa kanneen Yerikoo turan sun gara Elsa'i dhufanii, "Ati akka Waaqayyo har'a gooftaa kee si biraa fudhachuu jiru beektaa?" jedhanii gaafatan. Innis, "Eeyyee nan beeka; isin garuu waa'ee isaa hin dubbatinaa" jedheen. **6** Eeliyaasis, "Ati asuma turi; Waaqayyo Yordaanositi na ergeeraatii" jedheen. Innis, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ani lubbuu keetiin nan kakadha; ani gad si hin dhiisu" jedheen. Kanaafuu isaan lamaanuu ka'anii deeman. **7** Isaanis Yordaanos bira dhaabatan; waldaa raajotaa keessaa namoonni shantamni dhaqanii irraa fagaatanii fuula isaanii dura dhadhaabatan. **8** Eeliyaasis kaabbaa isaa of irraa baasee dachaasee ittiin bishaan dha'e. Bishaan sunis mirgaa fi bitaatti gargar qoodame; isaan lamaanuu lafa gogaa irra ce'an. **9** Eeliyaasis erga ce'antii booddee Elsa'iin, "Mee waan ani utuu si biraa hin fudhatamin siif gochuu danda'u natti himi" jedhe. Elsa'i immoo, "Hafuurri kee dachaadhaan narr haan bu'u" jedhee deebiseef. **10** Eeliyas immoo, "Ati waan rakkisa kadhatter; ta'us yoo ati yeroo ani si biraa fudhatamutti na argite, hafuurri kun kan kee ta'a; yoo kanaa achi kan kee hin ta'u" jedheen. **11** Utuma isaan haasa'aa deemanuu gaariin ibiddaa tokkoo fi fardeene ibiddaaakkuma tasaa mul'atani isaan lamaan gargari baasan; Eeliyaasis bubbeedhaan samiitti ol fudhatame. **12** Elsa'i waan kana argee, "Yaa abbaa kool! Yaa abbaa kool! Gaariwwanii fi abbootii farda Israa'ell!" jedhee sagalee ol fudhatee iyye. Elsa'i ergasii deebi'esi isaa hin argine. Innis uffata isaa qabee iddo lamatti gargar tarasaase. **13** Innis kaabbaa Eeliyas irraa bu'e sana fuudhee deebi'ee qarqara laga Yordaanos dhaabate. **14** Ergasii kaabbaa Eeliyas irraa bu'e sana fudhatee ittiin bishaan dha'e, "Waaqayyo Waaqni Eeliyas sun amma eessa jira?" jedhee gaafate. Yommuu inni dha'etti bishaan sun mirgaa fi bitaatti gargar qoodame; Elsa'i is ni ce'e. **15** Waldaan raajotaa kanneen Yerikoodhaa dhufanii waan kana ilaalaa turan, "Hafuurri Eeliyas Elsa'i irra bu'utti jira" jedhan. Isaanis si simachuudhaaf dhaqanii fuula isaa duratti lafatti gombifaman. **16** Akkanas jedhanii; "Kunoo, nu tajajiltoonni kee namoota ciccimoo shantama of biraq qabna. Isaan dhaqanii gooftaa kee haa barbaadan. Hafuurri Waaqayyo ol isa fuudhee tuluu wayii irra yookaan sulula wayii keessa isa buuse ta'atii." Elsa'i immoo, "Akkas miti; isaan hin erginaa" jedhee deebise. **17** Isaan garuu hamma inni isaan jalaa diduu qaana'utti isaa dirqisiisan. Kana irratti inni, "Isaan ergaa" jedhe. Isaanis nama shantama ni ergan; namoonni sunis bultii sadii barbaadanii isaa dhaban. **18** Isaanis utuma inni Yerikoo jiruu deebi'ani gara isaa dhufan; innis, "Ani hin deeminaa isiniin hin jennee?" jedheen. **19** Namoonni magaalaa sanaa Elsa'iin, "Kunoo yaa gooftaa keenya, akkuma ati argitu kana haalli magaalaa kanaa namatti

tola; garuu bishaan ishee faalamaa dha; lafti ishees midhaan hin baafuu” jedhan. **20** Innis, “Mee wacitii haaraa naa fidaatii soogidda itti naqaa” jedheen. Kanaafuu isaan wacitii sana itti fidan. **21** Innis gara burqaatti gad bu’ee, soogidda sana itti naqeeakkana jedhe; “Waaqayyoakkana jedha; ‘Ani bishaan kana fayyiseera. Bishaan kun lammata du’a hin fidu yookaan maseenummaa biyyatti hin fidu.” **22** Bishaan sunisakkuma dubbii Elsa’si dubbate sanaatti hamma ammaatti fayyeera. **23** Ergasii Elsa’si ka’ee Beet’eel dhaqe. Utuma inni karaa deemuu ijoolleen tokko magaalaa keessaa yaatee, “Namicha mataa moluu nana deemi asiil! Namicha mataa moluu nana deemi asiil!” jedhanii itti qoosan. **24** Inni of irra garagalee isaan mil’atee maqaa Waaqayyootiisaan abaare. Yommus amaa kenni lama bosona keessaa ba’aniijoollee sana keessaa afurtamii lama cicciranii fixan. **25** Elsa’si isittuma fufee gara Tulluu Qarmeloos dhaqe; achii ka’ees Samaariyaatti deebei’e.

3 Yehooraam ilmi Ahaab bara Yehooshaafaax mooticha Yihuudaa keessa waggaa kudha saddeettaffaatti Samaariyaak keessatti mootii Israa’el ta’ee waggaa kudha lama bulche. **2** Yehooraam fuula Waaqayyoo durattu waan hamaa hujjet; garuu akka abbaa fi haati isaa hujjetan sana miti. Inni siidaa Ba’al kan abbaan isaa hujjechiise sana balleesseeraati. **3** Ta’us cubbuu Yerobi’aailmil Nebaat kan inni saba Israa’el hujjechiise sana cimsee qabate malee irraa hin deebine. **4** Yeroo kanattii Meeshaan mootichi Mo’aab hoolota horsisa ture; inni waggaa waggatti xobballaa hoolaa kuma dhibba tokkoo riifeensaa korbeeyyi hoolaa kuma dhibba tokkoo moothi Israa’eliif gibira kenna ture. **5** Erga Ahaab du’ee garuu mootichi Mo’aab moothi Israa’elitti ni fincile. **6** Kanaafuu yeroo sanatti Yehooraam mootichi Samaariyaadhaa ka’ee saba Israa’el hunda duulaaf hiriirse. **7** Innis, “Mootiin Mo’aab natti fincileera; Mo’abin loluudhaaf ati na wajjin ni baataa?” jedhee Yehooshaafaax mooticha Yihuudaa ergaa ergate. Yehooshaafaaxis, “Ani si wajjin nan ba’aa; ani akkuma kee ti; sabni koos akkuma saba keetii ti; fardeen koos akkuma fardeen keetii ti” jedhee deebiseef. **8** Innis, “Karaa kumiin yaana?” jedhee gaafate. Yehooraam immoo, “Karaa Gammoojiji Edoomiitiin” jedhee deebiseef. **9** Kanaafuu moothiin Israa’el moothi Yihuudaa fi moothi Edoom wajjin ka’ee qajeele. Erga guyyaa torba irra nanaanna’ani booddee loltoonni sun ofii isaanitiif yookaan horii isaanitiif bishdeen tokko illee hin qaban ture. **10** Kana irratti moothiin Israa’el, “Wayyoo kaa! Waaqayyo nu moothota sadanuu dabarsee moothi Mo’abitti kenneudhaaf walitti nu waamee?” jedhee iyye. **11** Yehooshaafaax garuu, “Raajiin Waaqayyoo kan nu karraa isaaatiin Waaqayyoon waa gaafannu tokko iyyuu as hin jiruu?” jedhee gaafate. Qondaallii moothiin Israa’el tokkos, “Elsa’si ilmi Shaafaax as jira. Inni Eeliyaasiif bishaan harkaa buusa ture” jedhee deebise. **12** Yehooshaafaaxis, “Dubbiin Waaqayyoo isa bira jira” jedhee. Kanaafuu moothiin Israa’el, Yehooshaafaaxii fi moothiin Edoom gara Elsa’siitti gad bu’an. **13** Elsa’si moothiin Israa’elini, “Nu maal wal irraa qabna? Ati gara raajota abbaa keetiitii fi gara raajota haadha keetii dhagi” jedhee. Moothiin Israa’el, “Akkas miti; Waaqayyo nu moothota sadanuu dabarsee Mo’abitti kenneudhaaf walitti nu waameeraatiit” jedhee deebise. **14** Elsa’si immoo akkana jedhee deebise; “Dhugaa Waaqayyoo Waan Hunda Danda’u kan ani isa tajaajilu sanaa; ani utuu Yehooshaafaax mooticha Yihuudatiif ulfina kennebaadhee silaa garagalee si hin ilaalu yookaan wayittuu si hin hedun ture. **15** Amma garuu nama baganaa taphatu tokko naa fidaa.” Utuma namichi sun baganaa taphachaa jiruu harki Waaqayyoo Elsa’si irra bu’ee;

16 innisakkana jedhe; “Waaqayyoakkana jedha: Suluda kana keessatti boolla hedduu qotaa. **17** Waaqayyoakkana jedhaatiit: Isin bubbbee yookaan bokkaa hin argitan; ta’us sululli kuna bishaaniin guutama; isin, loon keessanii fi horiin keessan kaan ni dhugdu. **18** Wanni kuna fuula Waaqayyoo durattu waan salphaa dha; inni Mo’abiniis dabarsee harka keessanii ni kenna. **19** Isin magaalaa dallaan itti ijaarame hundaa fi magaalawwan hunda ni mo’attu. Muka gaarii hunda ni murtu; burqa hunda gogsitanii lafa qotisaa gaarii hunda dhagaan balleessitu.” **20** Guyyaa itti aau ganama gara sa’atii aarsaan itti dhi’effamuutti kunoor karaa Edoomiin bishaan gad ni dhangala’el! Biyyi sunis bishaaniin guutamte. **21** Yeroo kanattii Mo’abonni hundi akka moothonni sun isaan loluu dhufan dhagaan; kanaafuu dargaggeessas ta’u jaarsi mi’la lolaa baachuu danda’u hundi walitti waamamee daangaa irratti walitti qabame. **22** Yommuu isaan ganama barii ka’aniitii biiftuun bishaan sana irratti ba’aa turte. Bishaan sunis Mo’abota gama jiranitti akkuma dhiigga diimatee mul’ate. **23** Isaanis, “Wanni sun dhiigal Moothonni sun wal lolanii wal fixiun isaanii hin oolu. Kanaafuu yaa Mo’ab boojuudhaaf ka’il” jedhan. **24** Garuu yeroo Mo’abonni qubata Israa’el ga’aniitti, Israa’eloonni itti ka’aniitii lolan; jarri sunis ni baqatan. Israa’eloonnis biyya sana weeraranii Mo’abota gogorra’an. **25** Isaanis akkasiin magaalawwan balleessan; tokkoon tokkoon namaas lafa qotisaa gaggaa hunda irratti dhagaa darbatee lafti qotisaa sun dhagaadhaan guutame. Isaan burqaawwan hunda gogsanii muka gaggaa hunda ciran. Qiir Hareesheti qofatu dhagaa ishee wajjin hafe; ta’us namoonni furrisaa qaban marsanii ishee dha’an. **26** Mootiin Mo’ab yommuu akka lolli isatti jabaate argetti mooticha Edoomitti cabsee seenuuu namoota goraadeed hidhatan dhibba torba fudhatee qajeele; jarri garuu hin daneenyee. **27** Innis ilma isaa hangafa kan iddoosaa bu’ee moothi ta’uuf jiru fudhatee dallaan magaalaa sanaa irratti aarsaa gubamu godhee dhi’eesse. Dheekkamsi guddaanis Israa’elitti dhufe. Isaanis dugda duubatti deebei’ani biyya isaanitiit ni galan.

4 Niitiin namicha ilmaan raajotaa keessaa tokko ta’ee tokkoo sagalee ol fudhatee Elsa’siin akkana jette; “Dhirsikoor garbichi kee du’eeraa; akka inni Waaqayyoon sondaachaa ture atuu ni beekta. Namichi liqii isaa irraa qabu tokko garuu amma ilmaan koo lamaan fudhatee garboomfachuu dhufaa jira.” **2** Elsa’si, “Ani akkamittin si gargaaruu danda’aa? Mee natti himi; mana kee keessaa maal qabdaa?” jedheen. Isheenii, “Garbittiin kee zayiti xinnoo tokko malee homaa manaa hin qabdu” jettee deebifte. **3** Elsa’si akkana jedheen; “Dhaqitiit warra ollaa keetii hunda okkotee duwwaa hedduu kadhadhu. Muraasa hin kadhatin. **4** Ergasii ol galitiif ofii keetii fi ilmaan keetti balbalaa cufi. Okkotee hundatti zayiti naqitiit yommuu tokkoon tokkoon isaa guutamutti jalaa hiqsi.” **5** Isheenii isaa biraad deemete ofii isheettiif fi ilmaan isheetti balbalaa cufte. Ilmaan ishee okkotee gara isheetti fidan; isheen immoo zayitiit itti naqaa turte. **6** Okkotee hundi guutamnaan isheen ilmaa isheettiin, “kan biraan naaf fidi” jette. Inni immoo, “Olkoteen tokko iyyuu hin hafne” jedhee deebiseef. Kana irratti zayitiit sun yaa’uu dhiise. **7** Isheen dhaqxee nama Waaqaa sanatti himite; innis, “Dhaqii zayitiit sana gurguriitii liqii kee baafadhu. Atii fi ilmaan kee waan hafeen jiraachuu ni daneessu” jedhe. **8** Gaaf tokko Elsa’si ka’ee Suunam dhaqe. Dubartii soorettiin tokko achi jiraatti turte; isheenii akka inni goree waa nyaatuuf Elsa’si kadhatte. Kanaafuu inni yeroo karaa sanaan darbu hunda goree waa nyaata ture. **9** Isheenii dhirsikoor isheetti akkana jette; “Ani namichi yeroo hunda karaa keenyaaan darbu kun qulqulluu nama Waaqaa akka ta’ee nan beeka. **10** Kottu mee bantii manaa irratti kutaa xinnaa

tokko ijaarree siree fi minjaala, barcumaa fi ibsaan achi keessa haa keenyuuf. Ergasiis inni yeroo nu bira dhufu hunda achi jiraachuu danda'a." **11** Elsaas'i gaaf tokko dhufree ol ba'ee kutaa isaa sana keessa ciise. **12** Innis tajaajilaa isaa Gehaaaziin, "Mee dubartii Suunam sana as waami" jedhe. Gehaaaz ishee waamnaan isheen dhuftee fuula Elsaas'i dura dhaabatte. **13** Elsaas'i immoo akkana isaan jedhe; "Ati nuuf jettee baay'ee dadhabdeerta. Amma maal siif haa godhu? Idoo kee buunee mootichatti yookaan ajaaaj loltootaatti siif dubbanmuu?" jedhii isheetti himi." Ishee immoo, "Ani saba koo gidduun jiraadha" jettee deebifte. **14** Elsaas'i, "Maaltu isheef godhamuu danda'a?" jedhee gaafate. Gehaaaz immoo, "Isheen ilma hin qabdu; dhirsii ishees dulloomee jira" jedheen. **15** Elsaas'i, "Ishee waami" jedheen. Kanaafuu inni ishee waame; isheenii balbala dura dhaabatte. **16** Elsaas'i, "Ati waggaan dhufu keessa yeroo kanatti ilma ni hammatta" jedheen. Isheen immoo, "Akkas miti yaa gooftaa koo; yaa nama Waqaqa, ati garbitti k ee hin gowwoomsin!" jette. **17** Dubartii sun garuu ni ulfoote; akkuma Elsaas'i isheetti hime sanatti waggaan itti aanu keessa yeruma sanatti ilma deesse. **18** Mucaan sunis ni guddate; innis gaaf tokko gara warra midhaan haamanii abbaa isaa bira dhaqe. **19** Innis abbaa isatiin, "Mataa koo! Mataa koo!" jedhe. Abbaan isaa immoo hoijetaa tokkoon, "Baadhuitii gara haadha isatta isa geessi" jedhe. **20** Erga hoijetaan sun fuudhee gara haadha isatta isa geesssee booddee mucaan sun hamma saafaatti gudeeda haadha isaa irra taa ee ergasiis immoo ni du'e. **21** Isheen ol baatee siree nama Waqaqa sanaa irra isaa ciibsite; mana itti cuftees kaatee biraad deemte. **22** Isheen dhirsaa ishee waamtee, "Mee akka ani dafee gara nama Waqaqa dhaqee deebi'uuf hoijetaa tokkoo fi harree tokko naaf ergi" jetteen. **23** Inni immoo, "Har'a ayaanaa baatii miti yookaan Sanbata miti. Ati maalif har'a gara isaa dhaqxaa ree?" jedheen. Isheen, "Nagumaafin dhaqa" jette. **24** Isheenii harree ishee irra kooraan kaa'attee hoijetaa isheettiin, "Karaa qabadhu; yoo ani sitti hime malee anaaf jettee suuta hin deemsisin" jette. **25** Kanaafuu isheen kaatee gara Tulluu Qarmeloos nama Waqaqa sana bira dhaqxe. Namni Waqaqa sun fagoottii ishee arginaan tajaajilaa isaa Gehaaaziin akkana jedhe; "Ilaal! Dubartii Suunam sun kuunnoo til! **26** Fiigii ishee simadhuutii, "Ati fayyumaa? Dhirsii kee fayyumaa? Mucaan kee fayyumaa?" jedhii gaafadhu." Isheenii, "Wanni hundinuu naguma" jettee deebifte. **27** Isheen yommuu tulluu sana irratti nama Waqaqa sana bira geessetti, jabeessitee miilla isaa qabatte. Gehaaaz immoo gad dhiisiusuuf dhufe; namni Waqaqa sun garuu, "Ishee hin tuqin! Isheen gadda guddaa keessa jirti; Waaqayyo garuu waan kana na dhokse; nattis hin himne" jedhe. **28** Isheenii, "Yaa gooftaa koo ani ilma si kadhadheeraa? Ani, 'Na hin gowwoomsin' siin hin jennee?" jetteen. **29** Kana irratti Elsaas'i Gehaaaziin akkana jedhe; "Sabbataan mudhii kee hidhadhuutii, ulee koo harkatti qabadhuutii fiigi. Nama karaatti argite tokko illee hin dubbisii; yoo namni kam iyuu si dubbise deebii hin kenniniif; ulee koos fuula mucaa sanaa irra kaa'i." **30** Haati daa'ima sanaa garuu, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ani lubbuu keetiin nan kakadha; ani si dhiisee hin deemu" jette. Kanaafuu inni ka'ee ishee duukaa bu'e. **31** Gehaaaz isaan dura darbee ulee sana fuula mucaa irra kaa'e; garuu sagaleen yookaan mallaattoon tokko iyuu hin turre. Kanaaf Gehaaaz gara Elsaas'i itti deebi'ee, "Mucaan hin dammaqne" jedhee itti hime. **32** Yommuu Elsaas'i mana ga'etti mucaan sun du'ee siree isaa irra ciisaan ture. **33** Elsaas'i ol seenee, ofii fi mucaatti balbala cufee Waaqayyoon kadhate. **34** Ergasiis siree yaabbatee, afaan isaa afaan mucaa irra, ija isaa ija mucaa irra, harka isaa harka mucaa irra kaa'ee mucicha irra ciise. Akkuma inni mucaa sana irratti diriireen

dhagni mucaa ho'uu jalqabe. **35** Elsaas'i achi garagalee mana keessa asii fi achi nanaanna'ee amma illee siree yaabbatee mucaa irratti diriire. Mucaan sunis yeroo torba haxxifatee ija banate. **36** Elsaas'i Gehaazin waamee, "Dubartii Suunam sana as waami" jedhe. Innis ishee waame. Elsaas'i yommuu isheen gara isaa dhuftetti, "Kunoo mucaa kee fudhadhu" jedheen. **37** Isheen ol seentee, miilla isaa irratti kuftee addaan lafatti gombifamite. Ergasiis mucaa ishee fudhattee gad baate. **38** Elsaas'i is ka'ee Gilgalitti deebi'e; yeroo sanatti biyya sana keessa beelatu ture. Innis utuu waldaan raajotaa fuula isaa dura taa'aa jiranii tajaajilaa isatiin, "Okkotee guddicha ibiddaa irra kaa'iitii namoota kanaaf ittoo bilcheessi" jedhe. **39** Isaan keessaa namni tokko raaftu funaanachuuuf gad ba'ee wayinii bosonaa tokko arge. Wayinii bosonaa sana irraa willee ciree dachaa uffata isaa guuttate. Yeroo deebi'ettis buqqee sana murmurue okkotee ittoo sanatti naqe. Namni tokko iyuu waan sana hin beeku tureetii. **40** Ittoon sunis jaraaf dhi'eeffame; isaan garuu akkuma nyaachuu jalqabaniin, "Yaa nama Waqaqa, okkotee kana keessa du'atu jiral!" jedhanii iyyan. Isaanis ittoo sana nyaachuu hin dandeenye. **41** Elsaas'i, "Daakuu wayii naa fidaa" jedhe. Daakuu sanas okkoteetti naqee, "Akka nyataaniiif namootaaf dhi'eessaa" jedhe. Ergasiis wanni nama miidhu tokko iyuu okkotee sana keessatti hin argamne. **42** Namichi tokko buddeena garbuu kan mataa midhaan bilchaatee irraa tolfaame digdamaa fi asheetti midhaanii nama Waqaqa sanaaf fidee Ba'aal Shaaliishaadhaa dhufe. Elsaas'i, "Akka isaan nyataaniiif namootaaf kenni" jedhe. **43** Tajaajilaan isaa immoo, "Ani akkamiinan waan kana nama dhibba tokko duratto dhi'eessuu danda'a?" jedhee gaafat. Elsaas'i garuu, "Alka isaan nyataaniiif namootaaf kenni. Waaqayyo akkana jedhaatii; 'Isaan nyataanii hambaa illee ni qabaatu'" jedhee deebise. **44** Innis fuudhee isaan duratti dhi'eesse; isaanis akkuma dubbi Waaqayyo sanaatti nyaatanii hambaa hambisan.

5 Na'amaan ajajaa loltoota mooticha Sooriyya ture. Sababii Waaqayyo karaa isatiin warra Sooriyaatiif moo'icha kenneef inni fuula gooftaa isaa duratti nama guddaa akka malee ulfina qabu ture. Inni loltuu jagna; garuu lamxii qaba ture. **2** Bara sana keessa tuunni loltoota Sooriyya dhaqee intala dargaggeetii gosa Israa'el tokko booji'e; isheenii niittii Na'amaan tajaajilaa turte. **3** Isheenii giiftii isheettiin, "Gooftaan koo utuu raajicha Samaariyya jiru sana bira dhaqee silaa inni lamxii sana irraa isaa fayyisa ture!" jette. **4** Na'amaan dhaqee waan intalli Israa'el jetteen sana gooftaa isatta ni hime. **5** Mootiin Sooriyaas, "Waan fedhe illee taanaan ati dhaqi; ani mootii Israa'elitti xalayaa nan barreessaati" jedhee deebiseef. Kanaafuu Na'amaan meetii taalaantii kudhan, warqee saqlili kuma ja'aa fi uffata irraa jalaa kudhan fudhatee qajeele. **6** Xalayaan inni mootii Israa'elitti geesee sun akkana jedha; "Ani akka ati lamxii irraa isaa fayyiftuu xalayaa kana wajjin tajaajilaa koo Na'amaanin sitti ergeera." **7** Mootiin Israa'elis akkuma xalayaa sana dubbiseen uffata ofii tarasaase akkana jedhe; "Ani Waqaqa? Ani nama ajeesuu fi deebisee jiraachisuun nan danda'a? Namichi kun maalif akka lamxiin isaa fayyuuuf nama natti erga? Mee akka inni lola natti kaasuu barbaadi ilalaal!" **8** Elsaas'i namni Waqaqa sun akka mootiin Israa'el uffata isaa tarasaase dhageeyaan ergaa itti ergee, "Ati maalif uffata kee tarasaafte? Namicha sana natti ergi; innis akka Israa'el keessa raajin jiru ni beekaatii" jedheen. **9** Kanaafuu Na'amaan fardeen isatta fi gaariiwan isaa fudhatee dhaqee balbala mana Elsaas'i dura dhaabate. **10** Elsaas'i immoo, "Dhaqiqi Yordaanos keessatti yeroo torba dhiqadhu; foon kee fayyee akka duraatti siif deebi'a; atis ni qlulolloftaa" jedhee nama itti erge. **11** Na'amaan garuu aariidhaan ka'ee

biraa deemeeakkana jedhe; "Ani waan inni dhugumaan gara koo dhufee dhaabatee maqaa Waaqayyo Waaqa isaa waamee iddo sana irra harka isaa qabee lamxii koo fayyisun se'e. **12** Abaanaa fi Faarfaan lageen Damaasqoo sun bishaanota Israa'el keessaa kam iyyuu hin caalanii? Ani isaan keessatti dhiqadhee fayyuu hin danda'u turee?" Kanaafuu inni akka malee aaree of irra garagalee deeme. **13** Tajaajiltoonni Na'amaanis gara isaa dhaqanii, "Yaa abbaa ko, ati utuu raajniin kun waan guddaa tokko hojjedhu siin jedhee ni hojjetta mitii? Yoo inni, "Dhiqadhuutii qulqullaa'i siin jedhe immoo hammam caalchiftee hin hojjettu ree?" jedhaniin. **14** Kanaafuu inni dhaqee akkuma namni Waqaqa sun jedheennitti yeroo torba Yordaanos keessa seenee ba'e; dhagniisaas fayyee akkuma duraatti deebi'eeffii akkuma dhagna mucaa xinnaa tokkootti qulqullaa'eef. **15** Ergasiis Na'amaanii fi tajaajiltoonni isaa hundi gara nama Waqaqa sanaatti deebi'an. Ni'imaanis fuula isaa dura dhaabatee, "Ani akka Israa'el keessa malee addunyaa guutuut keessa Waqaqiin hin jirre amma beekeera. Kanaafuu maaloo garbicha kee irraa kennaa tokko fudhadhu" jedhe. **16** Raajiiin sun immoo, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa ani isatajaajiluu sanaa, ani waan tokko illee sirraa hin fudhadhu" jedhee deebise. Yoo Na'amaan cimseeisa kadhate iyuu inni fudhachuu dide. **17** Kana irratti Na'amaanakkana jedheen; "Yoo fudhachuu baatte immoo, maaloo akka biyyoon gaangoo lamaa ana garbicha keetiff kennamu ajaji; garbichi kee si'achi deebi'ee Waaqayyoof malee waaqota tolfamoo biraatiff aarsaa gubamu fi qalma hin dhi'eessutii. **18** Garuu Waaqayyo waan tokkicha kana garbicha keetiff haai dhiisuu: Gooftaan koo yommuu achitti sagaduuf mana qulqullummaa Rimoon seenuttu nattiirkata; anis yommuu inni sagadutti nam sagada; Waaqayyo waan kana ana garbicha keetiff haa dhiisu." **19** Elisaais, "Nagaan deemi" jedheen. Erga Na'amaan xinnoo achi fagatee booddee, **20** Gehaaz tajaajilaan Elsaa'i nama Waqaqa sanaakkana ofiin jedhe; "Gooftaan koo utuu kennaa inni fide sana irraa hin fudhatin Na'amaan namicha warra Arraam kana akkasumatti gad lakkise. Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ani isa faana fiigeen waa irraa fudhadha." **21** Kanaafuu Gehaaz dafee Ni'imaan duukaa bu'e. Na'amaanis yommuu akka inni gara isaatti fiigaa jiru argettisi simachuudhaaf gaarii irraa bu'e, "Wanni hundi nagumaa?" jedhee isaa gaafate. **22** Gehaazisakkana jedhee deebiseef; "Wanni hundinuu naguma. Gooftaan koo, "Kunoo ammuma waldaa raajotaa keessaa dargaggooni lama biyya gaaraa Efreet irraa natti dhuufaniiru. Maaloo meetii taalaantii tokko fiuffata irraa jalaa lama kenniif" akkan siin jedhuuf na erge." **23** Na'amaan immoo Gehaaziin, "Akkuma fedhe illee ta'u taalaantii lama fudhadhu" jedhe. Innis akka Gehaaz waan sana fudhatuu cimseeisa kadhate; ergasiis meetii taalaantii lama borsaa lamatti hidhee uffata irraa jalaa lama wajjin tajaajiltoota isaatti kenne. Isaanis baatanii Gehaaz dura qajeelan. **24** Gehaazis yommuu gaara bira ga'etti waan sana hojjettoota sana harkaa fuudhee mana keessa ol kaa'e. Namootaa sanas of irraa geggesse; isaanis ka'aniidemaa. **25** Innis ergasiis dhaqee fuula gooftaa isaa Elsaa'i dura dhaabate. Elsaa'is, "Gehaaz, ati eessa turte?" jedhee gaafate. Gehaaz immoo, "Ani garbichi kee eessa iyuu hin deemne" jedhee deebise. **26** Elsaa'is garuuakkana jedheen; "Yeroo namichi sun si'i simachuuf gaarii isaa irraa bu'e sanatti hafuuri koo si wajjin hin turree? Yeroon kun yeroo itti maallqa yookaan wayyaa, lafa qotisaa ejersaa, iddo dhaabaa wayinii, bushayee, karra loonii yookaan garboota dhiiiraa fi garboota nadheenii fudhataniidhaa." **27** Lamxiin Na'amaan sun hamma bara baraatti si'ii fi sanyii keetiitti qabatee hafa." Innis lamxaaa'ee akkuma cabbii addaatee fuula Elsaa'i duraa ba'ee deeme.

6 Ilmaan raajotaa sun Elsaa'iinakkana jedhan; "Kunoo, iddoon nu si wajjin wal geenyu nutti dhiphateera. **2** Akka nu Yordaanos dhaqnee tokkoon tokkoon keenya muka cirannee iddo jiraannu achitti ijaarrannuuf nuu eeyyami." Innis, "Dhaqaa" jedheen. **3** Isaan keessaa namni tokko, "Maalo ati nu garboota kee wajjin hin deemtuu?" jedhee gaafate. Elsaa'i immoo, "Nan deema" jedhee deebise. **4** Innis isaan wajjin deeme. Isaan Yordaanos dhaqanii muka cirachuu jalqaban. **5** Isaan keessaa tokko utuu muka muruutti jiru qottoon muka isaa irraa buqqa'ee bishaan keessa bu'e. Namichi sunis, "Wayyoo kaa, yaa gooftaa koo; wanni kun waan ergifatamee dha!" jedhee iyye. **6** Namni Waqaqa sunis "Qottoon eessa bu'e?" jedhee gaafate. Yommuu inni iddo qottoon sun bu'e isa argisiisetti Elsaa'i muka xinnaa tokko kutee achi keessa buusee akka sibiilli sun bishaan gubbaa deemu godhe. **7** Innis, "Ol fudhadhu" jedheen. Namichi sunis harka dirriifatee qottoo isaa fudhate. **8** Yeroo sanatti mootiin Sooriya Israa'eliin wal lolaa ture. Innis erga ajajjoota loltoota isaatiin mari'atee booddee, "Ani lafa akkasitii fi lafa akkasii keessa qubata koo nan dhaabbadha" jedhe. **9** Namni Waqaqa sunis, "Sababii namoonni Sooriya achitti gad bu'aajiranif ati akka karaa sanaan hin dabarre of eeggadhu" jedhee mootiin Israa'elitti ergaa erge. **10** Kanaafuu mootiin Israa'el gara iddo namni Waqaqa sun waa'ee isaa dubbate sanaatti nama ergee ni to'ate. Elsaa'is akka mootichi iddoowwan akkasii irraa of eeggatu ammumaa amma isa akeekkachiise. **11** Wanni kun akka malee mootiin Sooriya aarse. Innis ajajjoota loltoota isaa walitti waamee, "Isin amma nama nu keessaa mootiin Israa'elifi hujjechaajiru natti hin himtanii?" jedhee gaafate. **12** Ajajjoota sana keessaa namni tokko akkana jedhe; "Yaa gooftaa koo mooticha, nu keessaa namni akkasii hin jiru; garuu Elsaa'rajicha Israa'el keessa jiru sanatu dubbiitati diinqa kee keessatti dubbattu hunda mootiin Israa'elitti hima." **13** Mootichi Sooriyaas, "Akka ani nama itti ergee isa qabsiisuu danda'uuf dhaqaatii lafa inni jiru ilaala" jedhee ajaje. Oduun, "Inni Dootaan keessa jira" jedhu tokkos isatti himame. **14** Innis ergasiis fardeen, gaariiwaniif fi waraana jabaa achitti ni erge. Isaanis halkaniin dhaqanii magalaalaasana marsan. **15** Yommuu tajaajilaan nama Waqaqa sanaa guyyaa itti aauu ganama bariin gad ba'etti humni waraanaa tokko fardeeniif fi gaariiwaniin magalaalaasana marsee ture. Tajaajilaan sunis, "Wayyoo kaa, yaa gooftaa koo, maal goonu?" jedhee gaafate. **16** Raajiiin sun immoo, "Hin sodaatin; warri nu wajjin jiran warra isaan wajjin jiran caalaniiiti" jedhee deebise. **17** Elsaa'is, "Yaa Waaqayyo, akka inni arguu danida'uuf ija isaa bantii" jedhee kadhate. Waaqayyo ija tajaajilaan sanaa ni bane; innis mil'atee akka gaarran sun naannoo Elsaa'itti fardeeniif fi gaariiwaniin ibiddaatiin guutamanii jiran ni arge. **18** Diinni sun gara isaatti gad buunaan Elsaa'i, "Jara kana jaamsi" jedhee Waaqayyoon kadhate. Kanaafuu Waqaqiin akkuma Elsaa'iisa kadhate sana isaan jaamse. **19** Elsaa'is, "Karaan sun kana miti; magaalaan sunis kana miti. Amma na duukaa bu'aa; anis nama isin barbaaddanitti isinan geessa" jedheen. Innis akkasiiin Samaariyaatti isaan ni geesse. **20** Erga isaan magaalaasana seenanii booddee Elsaa'i, "Yaa Waaqayyo akka isaan arguu danda'aniif ija jara kanaan baniif" jedhe. Waaqayyo ija isaanii ni baneeif; isaanis akka Samaariya keessa jiran ni argan. **21** Mootiin Israa'elis isaan arginaan, "Yaa abbaa ko, ani isaan fixuu? Ani isaan fixuu?" jedhee Elsaa'in ni gaafate. **22** Innisakkana jedhee deebise; "Isaan hin fixin; ati namootaa boojite goraadee keetiin yookaan xiyya keetiin ni ajjeeftaa? Akka isaan nyaatanii dhuuganii gara gooftaa isaanittideebi'aniif nyaataa fi dhuugatii dhi'eessiif." **23** Kanaafuu inni cidha guddaa qopheesseefi erga

isaan nyaatanii dhuganii booddee of irraa isaan geggesse; isaanis gara gooftaa isaaniiti deebi'an. Namoonni Sooriyaas ergasii deebi'anii biyya Israa'el hin weerarre. **24** Yeroo gabaabaa booddee, Ben-Hadaad mootichi Sooriyaah loltoota isaa hunda walitti qabatee dhaqee Samaariyaa marse. **25** Beela akka malee hamaatu magaalaa sana keessa ture; waan magaalaa sun yeroo dheeraadhaaf marfamteef, mataan harree tokko meetii saqiliit saddeettamatti, udaan gugee kiloon tokko harka afur keessaa harki tokko meetii saqiliit shanitti gurgurame. **26** Utuu mootiin Israa'el dallaa dhagaa irraan darbuu dubartiin tokko, "Yaa gooftaa koo mooticha, na gargaari" jettee itti iyrite. **27** Mootichi immooakkana jedhee deebiseef; "Yoo Waaqayyo si hin gargaarin ani eessaan gargaarsa siif arga? Oobdii midhaanii irraa moo? Iddoo wayinii itti cuunfan irraa?" **28** Ergasiis, "Rakkoon kee maal?" jedhee ishee gaafate. Isheeniiakkana jettee deebifteef; "Dubartiiin kun, 'Akka nu har'a isa nyaannuuf mucaa kee nuu kenni; bor immoo mucaa koo nyaannaatii' naan jette. **29** Kanaaf nu mucaa koo bilcheeffannee nyaanne. Guyyaa itti aantutti immoo ani, 'Akka nu isa nyaannuuf mucaa kee nuuf kenni' jedheen. Isheen garuu mucaa ishee ni dhokfatte." **30** Mootichi yommuu dubbii dubartii sanaa dhaga'etti uffata isaa tarasaase. Utuu inni dallaa dhagaa irraan darbaa jiruu namoonni akka inni dhagna isaatti aansee wayyaa gaddaa uffatee jiru argan. **31** Innis, "Yoo mataan Elsaai ilma Shaafaax, edana isa irra bule, Waqaani na haa adabu; adabbii sunis akka malee natti haa cimuu!" jedhe. **32** Yeroo kanatti Elsaai mana isaa keessa taa'aa ture; maangdundoornis isa wajjin tatataa'aa turan. Mootichi ergamaa tokko of dura erge; garuu utuu ergamaa sun hin dhufinuu Elsaai maangduudoottaaakkana jedhe; "Isin akka namichi nama ajeesu kun mataa narraa kutuuf nama erge argituu? Kunoo yoo ergamaa sun dhufe balbala cufaattii ol seenuu dhowwaa. Kotteen gooftaa isaa isa duubaan dhaga'amaa jira mitii?" **33** Utuma inni amma iyuu isaan wajjin haasa'aa jiruu, ergamaa sun gara isaa dhufe. Mootichis, "Balaan kun Waaqayyo biraa dhufe. Ani si'achi maaliifin Waaqayyoon eega?" jedhe.

7 Elsaai, "Dubbii Waaqayyo dhaga'aa. Waaqayyoakkana jedha: Bor yoona karra Samaariyaa duratti daakuun safartuun tokko saqiliit tokkotti, garbuun safartuun lama immoo saqiliit tokkotti gurgurama" jedhe. **2** Ajajaan loltootaa kan mootichi irree isaatti irkate sun nama Waaqaa sanaan, "Utuma Waaqayyo karra burqaa Samiiwanii banee iyuu wanni kun ta'uun danda'aa?" jedhe. Elsaai immoo, "Ati ijuma keetiin argita; garuu tokkoo isaa illee hin nyaattu!" jedhe. **3** Yeroo kanatti namoota lamxii qaban afurtu balbala ittiin magaalattii seeman dura ture. Isaanisakkana waliin jedhan; "Nu maaliif hamma duunutti as teenya? **4** Yoo nu, 'Kottaa magaalaa seennaa' jenne, beelli achi jira; nus ni duuna. Yoo as turre ni duuna. Kanaafuu kottaa gara qubata warra Sooriyaah dhaqnaa. Yoo isaan nu maaran ni jiraanna; yoo isaan nu fixan immoo ni dhuma?" **5** Isaan galgalgaa dimimmisaan ka'anii gara qubata warra Sooriyaah ni dhaqan. Yommuu isaan qubata sana bira ga'anitti namni tokko iyuu achi hin turre; **6** Kunis sababii Gooftaan akka warri Sooriyaah didichuu gaariiwanii, fardeeniitii fi kan waraana guddaa dhaga'anii, "Kunoo, mootiin Israa'el nu dha'uuf jedhee mootii Heetotaatiif i mootii warra Gibxi nutti bitateeral!" waliin jedhan godheef. **7** Kanaafuu isaan dinkaanaa isaanii, fardeeniif i harroota isaanii dhiisanii dimimmisaan baqatan. Qubata isaaniiakkuma jirutti dhiisanii lubbuu isaanii oolfachuudhaaf ni baqatan. **8** Namoonni lamxii qaban sun daarii qubata sanaa bira ga'anii dinkaanaa tokko seenan. Isaanis waa nyaatanii dhuganii meetii, warqee fi wayyaa guurratanii dhaqanii dhokfatan. Amma illee deebi'anii dinkaanaa

bira seenanii waa keessa guurratanii akkasuma dhokfatan. **9** Kana irratti isaanakkana waliin jedhan; "Nu waan qajeelaa hojjechuu hin jirru; guyyaan kun guyyaa oduu gaarii ti; nu garuu inuma cal'ifne. Yoo nu hamma bar'iutti cal'ifne adabbiitu nu eeggata. Kanaafuu kottaa dafnee dhaqnee oduu kana mana mootummaatti himnaa." **10** Isaanis dhaqanii namoota karra magaalaa eegan waamanii, "Nu gara qubata warra Sooriyaah ni dhaqne; namni tokko illee achi hin turre; sagaleen nama tokkoo iyuu hin dhaga'amne. Fardeeniif i harroota hidhamanii fi dunkaana akkuma dhaabametti dhiifame qofatu ture" jedhan. **11** Warri karra eegan sunis oduu kana ni labsan; oduun sunis masarara mootummaa keessatti ni dhaga'ame. **12** Mootichis halkaniin ka'ee ajajoota loltoota isaaatiinakkana jedhe; "Ani waan warri Sooriyaah nutti hoijetan isintitt hima; isaan akka nu beelaan miidhamaa jirru beeku; kanaafuu isaan, 'Dhugumaan isaan gad ni ba'u; ergasiis nu utuma lubbuu jirauu isaan qabnee magaalattii seenna' jedhanii yaaduudhaan baadiyyaa keessa dhokachuudhaaf qubata dhiisaniib'a'an." **13** Ajajoota loltoota isaa keessa tokkoakkana jedhee deebiseef; "Namoonni tokko tokko fardeen magaalaa keessatti hafan keessa shan fudhatanii haa deeman. Rakkinni isaaniiakkuma Israa'eloota asitti hafan hundaa ti; dhugumaan isaanakkuma Israa'eloota dhuman sana hundaa ni ta'u. Kanaafuu kottaa waan ta'e beekuuudhaaf isaan erginaa." **14** Kanaafuu isaan gaariiwan lama fardeen isaanii wajjin ni filan; mootichis, "Dhaqaatiilala" jedhee loltoota Sooriyaah duubaan isaanerge. **15** Isaanis hamma Yordaanosittii isaan duukaa bu'an; kunoo karaan hundi uffataa fi mi'a warri Sooriyaah yeroo ariitiidhaan baqatanitti daddrabataniin guutamee ture. Ergamooni sunis deebi'anii mootichatti himan. **16** Ergasiis namoonni gad yaa'anii qubata warra Sooriyaah ni saaman. Kanaafuu akkuma Waaqayyo dubbate sana daakuun safartuun tokko saqiliit tokkotti, garbuun safartuun lama immoo saqiliit tokkotti ni gurgurama" jedhee mootichatti hime sana ta'e. **19** Ajajaan loltootaa sunis nama Waaqaa sanaan "Utuma Waaqayyo karra burqaa Samiiwanii banee illee wanni kun ta'uun danda'aa?" jedhe. Namni Waaqaa sun immoo, "Ati ijuma keetiin argita; garuu tokkicha isaa illee hin nyaattu!" jedhe. **20** Wanni isaa irra ga'es dhugumaan kanaa dha; inni waan namoonni karra duratti isaa irra yaa'anii du'eetii.

8 Yeroo kanatti Elsaai dubartii ilma ishee du'a kaaseef sanaan, "Sababii Waaqayyo beela wagga torba turu tokko biyya kanatti ajajeef, maatii kee wajjin asii deemiitii iddo jiraachuu dandeessu kam iyuu jiraadhu" jedhe. **2** Dubartii sunis kaatee akkuma namni Waaqaa sun jedheen goote. Ishee fi maatiin ishee dhaqanii biyya Filixseemotaa keessa wagga torba jiraatan. **3** Isheenii dhuma wagga torbaatti biyya Filixseemotaaatii deebitee manaa fi lafa ishee kadchahuuf gara mooticha ni dhaqxe. **4** Mootichis, "Mee waan Elsaaii hojjete gurguddaa natti himi" jedhee Gehaaz tajaajila nama Waaqaa sana wajjin haasa'aa ture. **5** Utuma Gehaaz akka Elsaaii nama du'e illee du'a kaaseef sun manaa fi lafa ishee kadchuuudhaaf gara mooticha dhufte. Gehaazis, "Yaa gooftaa koo mooticha, dubartii Elsaaii mucaa

ishee du'a kaaseef sun kunoo ti" jedhe. **6** Mootichi waa'ee waan sanaa dubartittii gaafate; isheenii itti himte. Innis ergasii qondaal tokko dubbiis heetti ramadee, "Galii guyyaa isheen biyyaa baatee jalqabee lafa qotisaas ishee irraa argame hunda itti dabaliitii waan kan ishee ture hunda deebisif" jedheen. **7** Elsaa'i Damaasqoo dhaqe; Ben-Hadaad mootichi Sooriyaan immoo dhukkubsatee ture. Mootiin sunis yommuu, "Namni Waaqaa sun as dhufee jira" jedhanii itti himanitti, **8** Hazaa'eeliin akkana jedhe; "Kennaan wayii fudhadhuutii dhaqii nama Waaqaa sana simadhu. Karaa isatiini, 'Ani dhukkuba kana irraa nan hafaa?' jedhii Waaqayyoon gaafadhu." **9** Hazaa'eelis waan Damaasqoo keessaa akka malee gaggaa'rii ta'e fudhatee kennaa fe'iisa gaala afurtamaatiin Elsaa'i simachuu dhaqe. Ol seenees fuula isaa dura dhaabat, "Ilma kee Ben-Hadaad mooticha Sooriyaatu, 'Ani dhukkuba kana irraa hafaa?' jedhee sitti na erge" jedheen. **10** Elsaa'i immoo, "Dhaqittii, 'Ati dhugumaan irraa hafta' jedhiin; garuu Waaqayyo akka inni dhugumaan du'u na argisiiseera" jedhee deebiseef. **11** Elsaa'i hamma Hazaa'eel qaana'utti utuu ija irraa hin buqqifatin isa ilaale. Ergasii namni Waaqaa sun boo'uun jalqabe. **12** Hazaa'eelis, "Gooftaan koo maalif boo'a?" jedhee gaafate. Inni immoo akkana jedhee deebise; "Sababii ani miidhaa ati Israa'elitti fiddu beekeef; ati da'annoos isaanii ibidda naqxa; targaggoota isaanii goraadeedhaan fixxa; daa'imman isaanii lafaan dhooftee mimmicirqitsa; dubartoota isaanii kannineen ulfaa'an garaa baqqasita." **13** Hazaa'eel, "Ani garbichi kee sareen kun akkamii waan hamtuu akkanaa hojjedha?" jedhe. Elsaa'i immoo, "Waaqayyo akka ati mootii Sooriya taatu na argisiiseera" jedhee deebiseef. **14** Hazaa'eel ergasii Elsaa'i biraa ba'eera gooftaa isaatii deebi'e. Yommuu Ben-Hadaad, "Elsaa'i maal siin jedhe?" jedhee gaafatetis, Hazaa'eel, "Inni akka ati dhugumaan irraa haftu natti hime" jedhee deebise. **15** Inni garuu guyyaa itti aanu wayyaa furdaa tokko fuudhee bishaan keessa cuuphee fuula mootichaa haguuge;akkasiin mootichi du'e. Ergasii Hazaa'eel iddoos isaa bu'ee mootii ta'e. **16** Bara Yehooraam ilma Ahaab mooticha Israa'el keessa waggaa shanaffaatti Yooraam ilmi Yehooshafaax mooticha Yihuudaa sun mootii ta'e bulchuu jalqabe. **17** Yeroo sanatti umuriin isaa waggaa soddomii lama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa saddeet ni bulche. **18** Innis akkuma manni Ahaab godhee ture sana karaa mootota Israa'el duukaa bu'e; intala Ahaab fuudhee tureeti. Fuula Waaqayyo durattis waan hamaa hojjete. **19** Ta'uus Waaqayyo sababii garbicha isaa Daawitiif jedhee Yihuudaa balleessuu fedhii Waaqayyo hin turre. Inni Daawitiif fi sanyii isaatii ibsaa bara baraa dhaabuuuf kakuu galee ture. **20** Bara Yooraam keessa Edoom Yihuudaatti fincilee mootii ofii isaa moosifate. **21** Kanaafuu Yooraam gaariiwan isaa hunda wajjin Zaa'iiri dhaqe. Warri Edoomis isaa fi ajajoota gaariiwan isaa marsan; inni garuu halkaniin ka'ee isaan ni dha'e; loltooni isaa garuu gara biyya isaanii baqatan. **22** Edoom hamma har'aatti illee akkuma Yihuudaatti finciletti jira. Libnaanis yeruma sanatti fincile. **23** Wantooniin bara mootummaa Yooraam keessa hojjetaman kan biraatiif fi wannii inni hojjete hundi kitaaba seenaan mootota Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru mitii? **24** Yooraam abbootii ofii wajjin boqtoee Magaalaa Daawit keessatti isaan biratti ni awwaalame. Ahaaziyan ilmi isaa iddoos isaa bu'ee mootii ta'e. **25** Bara Yehooraam ilma Ahaab mooticha Israa'el keessa waggaan kudha lamammaatti Ahaaziyan ilmi Yooraam mootii Yihuudaa ta'e bulchuu jalqabe. **26** Ahaaziyan yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaan digdamii lama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaan tokko ni bulche. Maqaan haadha isaa Ataaliyya dha; isheenii intala ilma Omrii mooticha

Israa'el sanaa turte. **27** Innis karaa mana Ahaab duukaa bu'ee, akkuma manni Ahaab godhee sana fuula Waaqayyo durattis waan hamaa hojjete; inni karaa fuudhaatiin maatii Ahaabitti firoomee tureeti. **28** Ahaaziyanis Yooraam ilma Ahaab wajjin Hazaa'eel mooticha Arraam loluudhaaf Raamoot Gili'aaditti duule. Warri Arraamis Yooraamni madeessan; **29** kanaafuu Yehooraam mootichi madaa warri Arraam yeroo inni Raamaat keessatti Hazaa'eel mooticha Arraam wajjin wal loletti isa madeessan sana fayyuuf jedhee Yizri'eelitti deebi'e. Kana irratti Ahaaziyan ilmi Yooraam mootichi Yihuudaa sababii inni madaa'ee tureef Yooraam ilma Ahaab arguuf gara Yizri'eelitti gad ba'ee.

9 Elsaa'i raajichi ilmaan rajotaa keessaa nama tokko waamee akkana jedheen; "Mudhii kee hidhadhuutii bilqaaxxi zayiti kana fuudhii Raamooti Gili'aad dhaqi. **2** Yeroo achi geessutti Yehuu ilma Yehooshafaax ilma Nimshii sana barbaadi. Gara isaa dhaqittii miiltota isaa biraa isa fuudhii zayintti isaa galchi. **3** Ergasii bilqaaxxi sana fuudhii zayiti sana mataa isatta naqjiitii, "Waaqayyo akkana jedha: Ani Israa'el irratti mootii godhee si dibeera." Ergasii balbala banadhuutii fiigi malee hin turin!" **4** Kanaafuu raajichi dargaggeessi sun ka'ee Raamooti Gili'aad dhaqe. **5** Yommuu achi ga'ettis ajajoota loltootaa kanneen walitti qabamanii tataa'an arge. Innis, "Yaa ajajaa, ani ergaa siif qaba" jedhe. Yehuu immoo, "Nu keessaa, ati eenyuuf ergaa qabda?" jedhee gaafate. Innis, "Yaa ajajaa, si if" jedhee deebise. **6** Yehuu ka'ee mana ol seene. Raajichi sun mataa Yehuutti zayiti naqee akkana jedheen; "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha; 'Ani saba Waaqayyo, Israa'el irratti mootii godhee sin diba. **7** Ati mana gooftaa keetti mana Ahaab balleessuu qabda; anis dhiiga garboota koo rajotaatii fi dhiiga garboota Waaqayyo kanneen lizaabel dhangalaafte hunda haaloo nan baasa. **8** Manni Ahaab guutumaan guutuutti ni bada. Ani dhiira maatii Ahaab kanneen Israa'el keessatti hafan hunda garbas ta'u birmaduuun nan balleessa. **9** Ani mana Ahaab akkuma mana Yerobi'aam ilma Nebatii fi akkuma mana Ba'ishaan ilma Ahiiyaa sanaa nan godha. **10** Iizaabelin immoo sarootatu biyya Yizri'eel keessatti nyaata; namni tokko iyyuu ishee hin awwaalu." Innis ergasii balbala banatee fiige. **11** Yehuu gara ajajiuuwwan isaa wajjin turan sanaatti gad baanaan isaan keessaa namni tokko, "Wanni hundi nagumaa? Namichi maraattuun kun maalif si bira dhufe?" jedhee isa gaafate. Yehuunis, "Ati namichaa fi waan inni dubbate ni beekta" jedhee deebiseef. **12** Isaanis, "Kun dhugaa miti! Nutti himi" jedhaniin. Yehuu, "Wanni inni natti hime kanaa dha; 'Waaqayyo akkana jedha: Ani Israa'el irratti mootii godhee si dibeera'" jedhee deebiseef. **13** Isaan dafanii wayyaa isaanii of irraa fuudhanii gulantaawwan duwwaal irra isaa jala afan. Ergasii immoo malakata afuufanii, "Yehuu mootii dha!" jedhan. **14** Kanaafuu Yehuu ilmi Yehooshafaax ilmi Nimshii Yooraammitti malate. Yeroo sanatti Yooraamii fi Israa'el hundi Raamooti Gili'aad irraa Hazaa'eel mooticha Sooriyaan eegaa turan; **15** Yehooraam mootichi garuu madaa warri Arraam yeroo inni Hazaa'eel mooticha Arraamii wal loletti isa madeessan sanaaf wal'aansa argachuuuf jedhee Yizri'eelitti deebi'e ture. Yehuu, "Yoo yaadni kee kana ta'e, akka namni tokko iyyuu magaalaas keessaa gad ba'ee dhaqee oduu kana Yizri'eel keessatti odeessu hin eeyyamin" jedhe. **16** Innis ergasii gaarii isaa seenee sababii Yooraam achitti boqochaa jiruu fi sababii Ahaaziyan mootichi Yihuudaa isaa arguuf gad bu'ee Yizri'eelitti qajeelle. **17** Eegduun gamoo eegumsaan kan Yizri'eel keessaa irra dhaabachaa ture sun yommuu loltoota Yehuu kanneen dhufaa jiran argetti, "Ani loltoota dhufaa jiran tokkon arga" jedhee iyye. Yehooraamis, "Abbaa fardaa tokko waamiitii akka inni isaanitti gad ba'ee,

'Isin naguma dhuftanii?' jedhee isaan gaafatuuf itti ergi" jedhee ajaje. **18** Abbaan fardaa sunis Yehuu arguuf gulufee dhaqee, "Mootichi, 'Isin naguma dhuftanii?' jedha" jedheen. Yehuu immoo, "Ati nagaa irraa maal qabda? Garagaliitii na duukaa bu'i" jedhee deebise. Eegduun sunis, "Ergamaan isaan bira ga'eera; garuu as hin deebine" jedhee hime. **19** Kanaafuu mootichi abbaa fardaa lammaffaa erge. Innis gara isaanii dhaqee, "Mootichi, 'Isin naguma dhuftanii?' jedha" jedheen. Yehuu immoo, "Ati nagaa irraa maal qabda? Garagaliitii na duukaa bu'i" jedhee deebise. **20** Eegduun sunis, "Inni isaan bira ga'eera; garuu as hin deebine. Oofichi isaa akkuma ooficha Yehuu ilma Niimshii sanaati; inni akkuma nama maraate tokkootti oofaatii" jedhee hime. **21** Kana irrati Yehooraam, "Gaarii koo naa qopheessaa" jedhee ajaje. Erga gaarii qopheeffamee booddee Yehooraam mootichi Israa'elii fi Ahaaziyyah mootichi Yihuudaa, tokkoon tokkoon isaanii gaarrii isaanii yaabtannan Yehuu simachuu dhaqan. Isaanis lafa qotisa Naabot namicha Yizri'eel sanaa keessatti isa argatan. **22** Yehooraam yommuu Yehuu argettii, "Iyyuu, ati naguma dhuftee?" jedhee gaafate. Yehuu immoo, "Hamma sagaagalummaa fi falfalli haadha kee Iizaabel biyya guutee jirutti nagaa maaltu jiraachuu danda'a?" jedhee deebise. **23** Yehooraam of irra garagalee Ahaaziyyadhaan, "Yaa Ahaaziyyaa, wanni kun malmummaa dha!" jedhee baqate. **24** Yehuu xiyya isaa darbatee gatiittii Yehooraam gidduu waraane; xiyyi sunis onnee isaa keessa fulla'e; innis gaarrii isaa keessatti kufe. **25** Yehuunis ajajaa gaarrii isaa Bidqaariin akkana jedhe; "Isa fuudhiitti lafa qotisa Naabot namicha Yizri'eel sanaa keessatti gati. Akka Waaqayyo gaafa anii fi ati gaariidhaan Ahaab abbaa isaa duubaan gulufaa turre sana akkana jedhee waa'ee isaa rajjaii dubbate yaadadhu; **26** 'Ani kaleessa dhiiga Naabotitii fi dhiiga ilmaan isaa argeera, jedha Waaqayyo; anii dhugumaan akka ati gatii dhiiga sanaa lafa qotisa sana irratti baafuu nan godha' jedha Waaqayyo. Egaa amma isa fuudhiitti akkuma dubbi Waaqayyootti lafa qotisa sana keessatti isa gati." **27** Ahaaziyyah mootichi Yihuudaa yommuu waan kana argettii karaa Beet Hagaaniitii geessuun baqate. Yehuu, "Isas aijeesaal" jedhee iyayya isa ari'e. Isaanis karaa Guuritti geessu irratti Yible'aam biratti isa madeessan; inni garuu Megidootti baqatee achitti du'e. **28** Tajajilttooniisa agaardiidaan Yerusaalemitti isaa geessanii awwaala isaa kan Magaalaan Daawit keessatti abbootii isaa biratti isa awwaalan. **29** Bara Yooraam ilma Ahaab keessa waggaa kudha tokkoffaatti Ahaaziyyah mootii Yihuudaa ta'e. **30** Ergasiis Yehuu ka'ee Yizri'eel dhaqe. Iizaabel yommuu waan kana dhageesetti ija ishee kuulattee mataa dha'attee foddaa keessaan ala ilaalte. **31** Akkuma Yehuu karraan ol seeneen Iizaabel, "Zimrii, ati namichi gooftaa kee aijjeefte naguma dhuftee?" jetteen. **32** Innis foddaa sana keessaan ol ilaalee, "Eenyu na bira jira? Eenyuu dha?" jedhe. Xu'aashiiwwan lama yookaan sadii ta'an gara isaa gad ilaalan. **33** Yehuu, "Ishee gad darbadhaal" jedheen. Kanaafuu isaan gad ishee darbatan; akkasiin dhiigni ishee keenyan manaatti fi fardeen kottedhaan ishee irra yaa'an sanatti faffaca'e. **34** Yehuu ol seenee waan nyaaete dhuge. Innis, "Dubbartii abaaramtuu kana fuudhaatii awwaala; isheeent intala mootii turtteeti" jedhe. **35** Isaan garuu yeroo ishee awwaaluuf gad ba'anitti buqqee mataa ishee, harkaa fi miilla ishee malee waan tokko illee hin argine. **36** Isaanis deebi'anii Yehuutti himan; innis akkana jedhe; "Kun dubbi Waaqayyo karaa garbicha isaa Eeliyas namicha Tishbii sanaatiin akkana jedhee dubbatee dha: Lafa qotisa Yizri'eel keessaa tokko irratti saroonii foon Iizaabel ni nyatuu. **37** Reeffi Iizaabelis akka namni tokko iyuu, 'Kun

Iizaabel' jechuu hin dandeenyee lafa qotisa Yizri'eel keessaa tokko irratti akkuma kosii ta'a."

10 Yeroo sanatti Ahaab ilmaan torbaatama Samaariyaa keessaa qaba ture. Kanaafuu Yehuu xalayoota barreesee qondaaltota Yizri'eelitti, maanguddootattii fi guddifoota ilmaan Ahaabitti gara Samaariyaaatti erge. Inni akkana jedhe; **2** "Akkuma xalayaan kun isin ga'en, waan ilmaan gooftaa keessanii isin bira jiranii fi waan isinis gaariiwwanii fi fardeen, magaalaab jabeeffamee ijaaamee fi mi'a lolaa qabdaniif, **3** ilmaan gooftaa keessanii keessaa kan warra kaan caaluu fi kan ni mala jettanii yaaddan filadhaati teessoo abbaa isaa irra teessisa. Ergasiis mana abbaa keessaniitif lolaa." **4** Isaan garuu akka malee sodaatanii, "Yoo mootonni lama isha hin danda'in nu akkamiin isa dandeeni?" waliin jedhan. **5** Kanaafuu bulchaan masaraa mootummaatti fi shuumiin magaaltii, maanguddooneenii fi guddifootoni, "Nu garboota kee ti; waan ati jettu hunda ni hojjenne. Nu nama tokko illee mootii goonee hin filannu; ati mataan kee waanuma jaallatte godhi" jedhanii ergaa kana Yehuutti ergan. **6** Yehuu immoo, "Isin yoo garee koo taatanii fi yoo naa ajajamtan, mataa ilmaan gooftaa keessanii kukkutaatti bori yeroo kanatti Yizri'eelitti naa fidaa" jedhee xalayaan lammaffaa barreesse. Yeroo kanatti ilmaan mootii torbaatamanu namoota magaalaas sanaa bebeekamoo kanneen isaan guddisan bira turan. **7** Yommuu xalayaan sun isaan ga'etti namoonni kunneen ilmaan mootii torbaataman sana humdumaa ni gogorra'an. Mataa isaanisa guubootti naqanii gara Yizri'eelitti Yehuudhaaf ni ergan. **8** Ergamichti yommuu deebi'etti, "Isaan mataa ilmaan mootii fidaniru" jedhee Yehuutti hime. Yehuu immoo, "Mee balbalta itti magaaltii seenan duratti iddo lamatti tuulaatii hamma lafti bariitutti tursaa" jedhee ajaje. **9** Yehuu guyyaa itti aau ganamaan ka'ee gad ba'e. Fuula namoota hundaa dura dhaabatese akkana jedhe; "Isin yakka hin qabdan. Namni gooftaa kootti malatee isa aijjeese anuma; garuu warra kana hunda eenyuutu fixe? **10** Kanaafuu akka dubbiin Waaqayyo mana Ahaab irratti dubbate tokko iyuu lafa hin buune beekaa. Waaqayyo waan karaa garbicha isaa Eeliyasiiin dubbate sana guuteera." **11** Yehuunis akkasiin nama mana Ahaab keessaa Yizri'eel keessatti hafe kam iyuu, namoota isaa gurgudda, michoota isaa kanneen itti dhi'aatanii fi luboota isaa, utuu nama tokko illee hin hambisii hunda isaanii fixe. **12** Yehuu ergasiis ka'ee Samaariyaa dhaqe. Innis yommuu Beet Eekad ga'etti, **13** firoota Ahaaziyyah mootii Yihuudaa keessaa namoota tokko tokko argee, "Isin eenyu?" jedhee gaafate. Isaanis, "Nu firoota Ahaaziyyah; nu maatii mootichaatti fi ilmaan haadha mootichaa dubbisuu dhufne" jedhanii deebisan. **14** Innis, "Utuma lubbuudhaan jiranuu isaan qabaal!" jedhee ajaje. Kanaafuu utuma isaan lubbuun jiranuu qabanii boolla bishaanii Beet Eekad biratti afurtamii lamaan isaan gogorra'an. Inni isaan keessaa nama tokko illee hin hambifne. **15** Erga achii deemeet immoo Yehoonaadaab ilma Rekaabutuutu inni gara isaa dhufuutti jiruu arge. Yehuunis isa dubbisee, "Akkuma ani gara kee jiru ati gara koo jirta moo?" jedhee isa gaafate. Yehoonaadaabis, "Ani gara kee jira" jedhee deebise. Yehuuunis, "Yoo akkas ta'e harka kee natti kenni" jedheen. Innis harka isaa itti kenne. Yehuunis isaa gargaaree gaariitti ol isa baase. **16** Yehuu, "Na wajjin kottutii hinaaffaa ani Waaqayyo qabu ilaali" jedheen. Ergasiis gaarii isaaatii isaa fudhatee deeme. **17** Yehuu yommuu Samaariyaa ga'etti maatii Ahaab keessaa kanneen achitti hafan hunda fixe; innis akkuma dubbi Waaqayyo Eeliyasitti dubbate sanaatti isaan balleesse. **18** Ergasiis Yehuu saba hunda walitti waamee akkana jedheen; "Ahaab xinnuma Ba'aalin tajaajile. Yehuu garuu

guddisee isa tajaajila. **19** Kanaafuu amma raajota Ba'al hunda, tajaajiltoota isaa hundaa fi luboota isaa hunda walitti waamaa. Waan ari qalma guddaa isaa Ba'alifi dhi'eessuuf tokkoon isaanii iyyuu hin hafin. Namni hafu kam iyyuu si'achi lubbuudhaan hina jiraatu." Yehuu garuu tajaajiltoota Ba'al barbadeesuudhaaf sobee akkas jedhe. **20** Yehuu, "Ulfina Ba'alifi jedhaati yaa'i waamaa" jedhe. Kanaafuu isaan ni labsan. **21** Kana irratti inni Israa'el guutuu keessa ergaa ergee akkasiin tajaajiltooni Ba'al hundinuu ni dhufan; tokkoon isaanii iyyuu hin hafne. Isaanis mana waaqeffannaa Ba'alitti ol galan; manni sunis gama tokkoo hamma gama kaaniitti guutame. **22** Yehuunis namicha uffata eeguu, "Tajaajiltoota Ba'al hundaaf uffata fidii" jedhe. Kanaafuu namichi sun wayyaa fideef. **23** Yehuu fi Yehoonaadaab ilmi Rekaab sun mana waaqeffannaa Ba'al ol seenen. Yehuunis tajaajiltoota Ba'aliiin, "Mee asii fi achi ilaalaatii akka tajaajiltoota Ba'al malee tajaajiltooni Waaqayyo tokko iyyuu isin wajjin as hin jirre hubbadhaa" jedhe. **24** Kanaafuu isaan qalmaa fi aarsaa gubamu dhi'eessuuf ol galan. Yehuu yeroo sanatti nama saddeettama ala dhaabee, "Namni warra ani harka keessanitti kenuu kanneen keessaa akka tokko iyyuu miliqu godhu kam iyyuu qooda lubbuu namicha sanaa lubbuu isaa dhaba" jedhee akeekkachiise ture. **25** Yehuuakkuma aarsaa gubamu sana dhi'eessee raawwateen, "Ol seenaatii isaan fixaa; akka namni tokko iyyuu miliqu hin godhinaa" jedhee eegdotaai fi ajajjoota sana ajaje. Kanaafuu isaan goraadeedhaan warra sana cicciran. Eegdotaai fi ajajjoonni sun reeffa isaanii alatti gad dadarbatanii kutaa mana waaqeffannaa Ba'al kan gara keessattii ol galan. **26** Isaanis mana Ba'al keessaa fakkiiwan gad baasanii guban. **27** Isaan fakkii Ba'al caccabsanii mana Ba'alis diigan. Namoonnis hamma guyyaa har'atti lafa itti bobbaa ba'an godhatanii itti fayyadamu. **28** Akkasiin Yehuu Israa'el keessaa waaqeffannaa Ba'al balleesse. **29** Ta'uus inni iyyuu cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat kan inni akka sabni Israa'el hoijetu godhe sana irraa hin deebine; cubbuun kunis fakkii jabbii warqee irraa hoijetamee Beet'eelli fi Daanitti waaqeffachuu isaanii ti. **30** Waaqayyo Yehuudhaan akkana jedhe; "Sababii ati waan fuula koo duratti qajeelaa ta'e fiixaan baasuu keessatti waan gaarii hoijetee fi waan ari mana Ahaab irratti hoijechuu garaadhaa qabu hunda hoijettef sanyiwwankee hamma dhaloata afurraaffati teessoo Israa'el irra ni taa'u." **31** Ta'uus Yehuu seera Waaqayyo Waaqa Israa'el garaa guutuudhaan eeguuif eeggannoohin goone. Inni cubbuun Yerobi'aam kan inni akka sabni Israa'el hoijetu godhe sana irraa hin deebine. **32** Bara sana keessa Waaqayyo lafa Israa'el irraa kukkanee xinneessuu jalqabe. Haza'eelis guutummaa bulchiinsa isaanii keessatti Israa'eloota mo'ate; **33** kunis gama ba'a Yordaanosii biyya Gili'aad hunda jechuunis biyya Gaad, biyya Ruubeenii fi biyya Minaasee kan Aro'eer laga Arnoon biratti argamtu sanaa jalqabee Gili'aadii hamma Baashaaniitti jiruu dha. **34** Wantoonni bara mootummaa Yehuu keessa hoijetamen bira, wanni inni hoijette hundii fi jabinni isaa hundi kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreeffamanii ru mitii? **35** Yehuu abbootii isaa wajjin boqotee Samaariyyaa keessatti ni awwaalame. Ilmi isaa Yehoo'aahaaaz iddoosaa bu'ee mootii ta'e. **36** Yehuu Samaariyyaa keessa taa'ee waggaad digdamii saddeet Israa'elin bulche.

11 Ataaliyaan haati Ahaaziyya yommuu akka ilmi ishee du'e argitetti kaatee maatii mootii guutumaan guutuutti balleessite. **2** Yehooshebaati intalli Yooraam mootichaa obboleetti Ahaaziyya sun garuu ilmaan moototaa kanneen ajeefamuuif turan keessaa Yoo'aash ilma Ahaaziyya hattee fudhatte. Isheenis Ataaliyaan jalaa isa dhoksuuif jettee isaa fi

guddiftuu isaa kutaa hirribaa keessa teessifte. Kanaafuu inni hin ajeefamne. **3** Innis bara Ataaliyaan biyya bulchaa turtur hunda guddiftuu isaa wajjin mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti dhokfamee wagga ja'a jiraate. **4** Yehooyaadaan wagga torbaffaati ajajjuuwwan dhibbaa, namoota Kaariittii fi eegdotatti nama ergee akka isaan mana qulqullummaa Waaqayyootii gara isaa dhufan godhe. Innis mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti isaan wajjin kakuu seene. Ergasiis ilma mootii isaanitti argisiise. **5** Akkana jedhees isaan ajaje; "Wanni isin gochuun qabdan isa kana: Isin warri garee sadii keessa jirtan kanneen guyyaa Sanbataatiin hojitti bobbaatan harka sadii keessaa harki tokko mana mootii, **6** harka sadii keessaa harkii tokko Karra Suur, harka sadii keessaa harkii tokko immoo karra eegdota dabaree dabareedhaan mana qulqullummaa eegan dugda duubaan jiru haa eegu; **7** isin warri garee lamaan kaan keessa jirtan kanneen guyyaa Sanbataatiin hojiji irraa boqottan hundinuu immoo mana qulqullummaa mootiidihaaf eeguu qabdu. **8** Tokkoon tokkoon keessan mi'a lolaa harkatti qabadaatti mootichatti naanna'aa dhadhaabdhaha. Namni naannoo isin jirtanitti dhi'aatu kam iyyuu haa ajeefamu. Lafa inni dhaqu hundatti mootichatti dhi'oo jiraadhaa." **9** Ajajjuuwwan dhibbaa sunis akkuma Yehooyaadaan lubichi ajaje sana ni godhan. Tokkoon tokkoon isaanis namoota isaanii warra guyyaa Sanbataatiin hojitti bobba'anii fi warra hojiji irraa boqotan fudhatanii Yehooyaadaan lubicha bira dhufan. **10** Innis eebbowwanii fi gaachanawwan Daawit Mootichaa kanneen mana qulqullummaa Waaqayyo keessa turan ajajjoota sanaaf ni kenne. **11** Eegdonni sunis, tokkoon tokkoon isaanii mi'a lolaa harkatti qabatanii karaa kibbaatii fi karaa kaaba mana qulqullummaatin iddoosaaartii fi mana qulqullummaa biratti mootichatti naanna'anii ni dhadhaabatan. **12** Yehooyaadaanis ilma mootichaa fidee mataa isaa irra gonfoo kaa'e; inni garagalcha kakuu itti kennee, "Inni mootii dha" jedhee labse. Isaanis isidan; harka dha'aniis, "Mootichi barabaraan haa jiraatu!" jedhanii iyyan. **13** Ataaliyaan yommuu waca eegdotaatii fi namootaa dhageessetti gara namoota sanaa mana qulqullummaa Waaqayyo dhaqxee. **14** Yeroo isheen ilaaltetti mootichi akkuma baratame sanatti utubaa bira dhaabatee ture. Qondaaltonnii fi warri malakata afuufan mooticha bira turan; namoonni biyya sanaa hundinuu gammadanii malakata afuufaa turan. Kana irratti Ataaliyaan uffata ishee tarzaaftee, "Kun malmuttmaa dhal! Kun malmuttmaa dhal!" jettee iyyite. **15** Yehooyaadaan lubichiis, "Hiriira gidduudhaha baasaiti ishee fidaa; nama ishee irra dhufu kam iyyuu goraadeedhaan ajeesaa" jedhee ajajjuuwwan dhibbaa kanneen kutaawwan loltootaa sana irratti ramadaman ajaje. Lubichi, "Isheen mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti ajeefamuu hin qabdu" jedhee tureetii. **16** Kanaafuu isaan akkuma isheen balbala fardeen ittiin masaraa mootii seenan geesseen ishee qabanii achumatti ishee ni ajeesan. **17** Ergasiis Yehooyaadaan akka isaan saba Waaqayyo ta'anif jedhee Waaqayyo fi mootii fi saba gidduutti kakuu dhaabe. Akkasumas mootichaa fi saba gidduutti kakuu ni dhaabe. **18** Sabni biyyattii hundinuu gara galma Ba'al dhaqee diige. Isaanis iddoowwan aarsaattii fi waaqota tolfaamoo caccabsanii hurreessanii Mataan lubichi Ba'al sana illee iddoowwan aarsaa duratti ni ajeesan. Ergasiis Yehooyaadaan lubichi mana qulqullummaa Waaqayyotti eegdotaai fi ramade. **19** Innis ajajjuuwwan dhibbaa, warra Kaarii, eegdotaai fi namoota biyyattii hunda fudhatee dhaqee isaan wajjinis mana qulqullummaa Waaqayyootii mooticha gad baasanii fidanii karaa karra eegdotaatii masaraa mootummaa seenan. Mootichis teessoo mootii irra taa'e. **20** Saboonni biyyattii hundi ni ililchan. Sababii Ataaliyaan masaraa mootummaa

keessatti goraadeedhaan ajjeefameetf magaalaan sun nagaa argatte. **21** Yoo'aash yeroo mootii ta'ee bulchuu jalqabetti nama umuriin isaa wagga torbaa ture.

12 Bara mootummaa Yehuu keessa wagga torbaffaatti Yoo'aash mootii ta'e; inni Yerusaalem keessa taa'ee wagga afurtama bulche. Maqaan haadha isaa Saabiyya ture; isheenis nama Bersheebla turte. **2** Yoo'aashis bara Yehooyaadaan lubichi isa gorsaa ture hunda waan fuula Waqaqayyoo durattti qajeelaa ta'e hojjechaa ture. **3** Ta'us iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa hin diigamme ture; namoonnis ittuma fufanii aarsaa dhi'eessaa, ixaanas achitti aarsaa turan. **4** Yoo'aashis lubootaanakkana jedhe; "Maallaqa kennaa qulqulluu godhamee mana qulqullummaa Waqaqayyotti fidame hunda jechuunis maallaqa yeroo uummanni lakkaa'emetti walitti qabame, maallaqa wareega namootaa irraa walitti qabamee fi maallaqa namoonni fedhiidhaan mana qulqullummaatti fidan walitti qabaa. **5** Tokkoon tokkoon lubaa qabduu horii irraa maallaqa haa fuudhu; maallaqni kunis waan mana qulqullummaa keessaa caccabe kam iyyuu deebisanii haaromsuudhaaf hojji irraa haa oolu." **6** Garuu bara Yoo'aash Mooticha keessa wagga digdamii sadaffaatti luboonni sun amma illee mana qulqullummaa sana hin haaromsine ture. **7** Kanaafuu Yoo'aash mootichi Yehooyaadaan lubichaa fi lubootaa kan walitti waamee, "Isin maaliif kutaaa mana qulqullummaa kan diigamaa jiru sana deebiftanii hin haaromsine! Isin si'achi maallaqa namootaa irraa guurtan of harka hin tursinaa; garuu akka manni qulqullummaa ittiin haaromfamuuf dabarsaa kennaa." **8** Luboonni sunis akka lammataa maallaqa waldaa irraa walitti hin qabnee fi akka mana qulqullummaa sana illee ofii isaaniitiin hin haaromsine walii galan. **9** Yehooyaadaan lubichi sanduuqa tokko fuudhee qadaada isaa ure. Sanduuqa sanas karra namni ittiin mana qulqullummaa Waqaqayyoo seenuun karaa mirgaatiin iddo aarsaa bira kaa'e. Luboonni balbala sana eeganis maallaqa mana qulqullummaa Waqaqayyootif fidamu hunda sanduuqa sana keessa buusu ture. **10** Yommuu sanduuqni sun guututtiis barreessaan mootiitii fi lubni ol aanaan dhufanii maallaqa mana qulqullummaa Waqaqayyotti galfame sana lakkaa'ani korjootti naqan. **11** Erga baay'inni maallaqa sanaa beekamee booddee isaan warra hojji mana qulqullummaa sana to'achuu filatamanitti kennan. Jarris namoota hojji mana qulqullummaa Waqaqayyoo irratti bobba'an jechuunis warra muka soofanii fi warra mana ijaaranifi, **12** warra dhagaadhaan ijaaranii fi warra dhagaa cabsanifi kaffalan. Akkasumas mana qulqullummaa Waqaqayyoo haaromsuudhaaf jedhanii mukaa fi dhagaa soofame bitanii baasii ittiin mana qulqullummaa haaromsan hunda baasan. **13** Maallaqni mana qulqullummaatti fidame sun mi'a meetti irraa hojjetame kan akka caabii, waan ittiin ibsaar irraa daaraa dhadhaan, waciitii ittiin waa faffacaasan, malakata yookaan mi'a warqee yookaan meetti irraa mana qulqullummaa Waqaqayyootif hojjetaman biraa kamiin iyyuu tolchuuf hojji irra hin oolle; **14** maallaqni sunis namoota mana qulqullummaa sana haaromsanifi baafame. **15** Isaan sababii jarri amanamummaa guutuudhaan waan kana hojjetanifi namoota akka isaan warra mana qulqullummaa haaromsanifi kaffalanifi maallaqni itti kennname sana irraa herrega to'achuu hin barbaanne. **16** Maallaqni aarsaa yakkaati fi aarsaa cubbuutif galfame tokko iyyuu mana qulqullummaa Waqaqayyotti hin fidamne; kun qooda lubootaatii. **17** Yeruma kana keessa Hazaa'eel mootiin Sooriyyaa Gaatitti ol ba'ee loolee ishee qabate. Ergasii immoo Yerusaalemis loluuf itti gara gale. **18** Yoo'aash mootichi Yihuudaa garuu mi'oota abbootiin isaa mootoniin Yihuudaa Yehooshaafaax, Yehooraamii fi Ahaaziyaan

Waaqaaf addaan baasanii fi kan inni mataan isaa Waaqaaf addaan baase, warqee kuusaa qabeenya mana qulqullummaa Waqaqayyotti fi kan masaraa mootummaa hunda walitti qabee Hazaa'eel mooticha Sooriyaatiif kenne; Hazaa'eelis ergasii Yerusaalemii ba'ee deeme. **19** Wantoonni bara mootummaa Yoo'aash keessa hojjetaman kanneen biraatti fi wanni inni hojjeti hundinuu kitaaba seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru mitii? **20** Qondaaltonni isaa isatti malatanii karaa Siilaatti gad bu'u irratti Beet Miilootti isaa aijeesan. **21** Qondaaltonni isa aijeesanis Yozaakaar ilma Shime'aatii fi Yehoozaabaad ilma Shoomer turan. Innis du'ee abbootii isaa biratti Magaala Daawit keessatti awwaalam. Amasiyya ilmi isaa iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

13 Bara mootummaa Yoo'aash ilma Ahaaziyya mooticha Yihuudaa keessa wagga digdamii sadaffaatti Yehoo'ahaaz ilmi Yehuu Samaariyyaa keessatti mootii Israa'el ta'ee wagga kudha torba bulche. **2** Inni cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat kan inni akka sabni Israa'el hojjetu godhe sana duukaa bu'uudhaan fuula Waqaqayyoo durattti waan hamaa hojjeti; cubbuu sana irraa hin deebine. **3** Kanaafuu dheekkamsi Waqaqayyoo Waqaqa Israa'elitti ni boba'e; innis yeroo dheeraadhaaf dabarsee harka Hazaa'eel mooticha Sooriyaatti fi harka ilma isaa Ben-Hadaadiitti isaa kenne. **4** Yehoo'ahaaz fuula Waqaqayyoo barbaaddate; Waqaqayyos akka mootiin Sooriyya sun akka malee Israa'elin cunqurse argee kadhaa isaa dhaga'eef. **5** Waqaqayyos nama isaa baraarti tokko Israa'eliff kenne; akkasiin isaan harka warra Sooriyya jalaa ni ba'an. Kanaafuu Israa'elonni akkuma duraatti dinkaana isaanii keessa jiraatan. **6** Isaan garuu cubbuu mana Yerobi'aam kan inni akka Israa'el hojjetu godhe sana irraa hin deebine; ittuma fufanii keessa jiraatan. Siidaan Aasheeraas Samaariyyaa keessa dhaabatee hafe. **7** Loltotta Yehoo'ahaaz keessa loltoota fardaa shantama, gaariiwwan kudhanii fi loltoota lafoo kuma kudhan malee tokko iyyuu hin hafne; mootiin Sooriyya warra kaan hunda balleesee akkuma awwaara yeroo midhaan dha'anii isaan godhee tureetii. **8** Wanni bara mootummaa Yehoo'ahaaz keessa hojjetame bira, wanni inni hojjeti hundii fi jabinni isaa kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreeffameera mitii? **9** Yehoo'ahaaz abbootii isaa wajjin boqotee Samaariyyaa keessatti ni awwaalam. Yoo'aash ilmi isaa iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **10** Bara Yoo'aash mooticha Yihuudaa keessa wagga soddomii torbaffaatti Yoo'aash ilmi Yehoo'ahaaz Samaariyyaa keessatti mootii Israa'el ta'ee wagga kudha ja'a isaan bulche. **11** Inni fuula Waqaqayyoo durattti cubbuu hojjetee cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat kan inni akka sabni Israa'el hojjetu godhe sana keessa tokko irraa iyyuu hin deebine; innis ittuma fufee cubbuu keessa jiraate. **12** Wantoonni bara mootummaa Yoo'aash keessa hojjetaman bira, wanni inni hojjeti hundii fi jabinni isaa, waraanni inni Amasiyya mooticha Yihuudaa irratti deemsis kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreeffamaniiru mitii? **13** Yoo'aash abbootii isaa wajjin boqotee Yerobi'aam iddo isaa bu'ee teessoo irra taa'e. Yoo'aash Samaariyyaa keessatti mootota Israa'el biratti ni awwaalam. **14** Yeroo kanatti Elsaai'dhukkuba du'aan isa ga'uun dhiphachaa ture. Yoo'aash mootichi Israa'elisa ilaaluu gad bu'ee isatti boo'e. Innis, "Yaa abbaa koo! Yaa abbaa koo! Yaa gaariiwani fi yaa abbootii fardaa Israa'ell!" jedhee iyye. **15** Elsaai'i, "Iddaa xiyya wayii fudhadhu" jedheen; innis ni fudhate. **16** Elsaai'i immoo mooticha Israa'eliin, "Iddaa harkatti qabadhu" jedhe; inni fuunaan Elsaai'harka ofii isaa fudhhee harka mooticha irra kaa'e. **17** Elsaai'i, "Foddara karaa ba'a biiftuu bani" jedheen; innis ni bane. Elsaai'i, "Xiyya darbadhu!" jedhe; mootichis ni

darbate. Elsaa'is, "Xiyya mo'anno Waqaayyoo, xiyya warra Sooriyya mo'atul" jedhe. Elsaa'is, "Ati Afteeqitti warra Sooriyya guutumaan guutuutti ni barbadeessita" jedhee labse. **18** Innis ergasii, "Xiyya fudhadhu" jedheen; mootichis ni fudhate. Elsaa'is "Lafa rukuti" jedheen; mootichis yeroo sadii lafa rukute. **19** Namni Waqaq sunis isatti aaree akkana jedhe; "Ati yeroo shan yookaan ja'a lafa rukutuu qabda; silaa warra Sooriyya mo'attee guutumaan guutuutti isaan balleessita ture. Amma garuu yeroo sadii qofa isaan mo'atta." **20** Elsaa'is du'ee awwaalame. Yeroo sana Mo'aabonni saamtonni birraa birraa dhufanii biyyattii saamu ture. **21** Gaaf tokko warri Israa'el utuu namicha du'e tokko awwaalutti jiranuu garee saamtota tokko argan; kanaafuu reeffa namichaa awwaala Elsaa'itii darbatan. Reeffi sun lafee Elsaa'i tuqnaan namichi sun du'aak ka'ee miiluma ofii isatiin dhaabate. **22** Hazaa'el mootichi Sooriyya bara mootummaa Yehoo'aahaaz guutuutti Israa'elin cunqurse. **23** Waqaayyo garuu sababii kakuu Abrahaam, Yisihaaqii fi Yaqaob wajjin galee ture sanaatifi jedhee isaanii arjoomee; garaas isaanifi laafee fuula isaa gara isaaniitti deebifate. Hamma har'aattis fuula ofii isaa duraa isaan barbadeessuu yookaan gatuun hin feene. **24** Hazaa'el mootichi Sooriyya du'ee Ben-Hadaad ilmi isaa iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **25** Yoo'aash ilmi Yehoo'aahaaz magaalaawwan inni waraana keessatti abbaa isaa Yehoo'aahaaz irraa fudhatee ture hunda Ben-Hadaad ilma Hazaa'el irraa deebisee fudhate. Yehoo'asis yeroo sadii isaa mo'attee akkasiin magaalaawwan Israa'el deebise.

14 Bara mootummaa Yoo'aash ilma Yehoo'aahaaz mooticha Israa'el keessa waggaa lammaffaatti Amasiyya ilmi Yoo'as mootii Yihuudaa ta'ee bulchuu jalqabe. **2** Inni yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa digdamii sagal ni bulche. Maqaan haadha isaa Yo'aadaan ture; isheenis nama Yerusaalem ture. **3** Innis waan fuula Waqaayyoo duratti qajeelaat ta'ee ni hoijete. Garuu akka abbaa isaa Daawittiti miti. Innis waan hunda keessatti fakkeenyaa abbaa isaa Yoo'aash duukaa bu'e. **4** Ta'us iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa hin diigamme ture; namoonni ittuma fufanii aarsaa dhi'eessaa, ixaanas achitti aarsaa turan. **5** Innis erga jabeessee harka isatti mootummaa qabatee booddee qondaaltota abbaa isaa mooticha ajjeesaa sana fixe. **6** Ta'us inni akka waan Kitaaba Seera Musee keessatti barreeffamee kan Waqaayyo, "Abbootiin sababii ijoollee isaanifiit ajjeefamuu hin qaban yookaan ijoolleel sababii abbootii isaanifiit ajjeefamuu hin qaban; tokkoon tokkoon namaa sababii cubbuu ofii isatiif du'a" jedhee ajaje sanattii ilmaan warra nama ajjeesaa sanaa hin fixne. **7** Namni Sulula Soogiddaa keessatti Edoomota kuma kudhan mo'attee waraanaan Seelaa qabatee kan maqaa isheen hamma har'aatti ittiin waamantu, Yoqtii'el jedhee moggaases isuma. **8** Amasiyaanis, "Kottu mee waraana keessatti wal ilaallaa" jedhee qosee gara Yoo'aash ilma Yehoo'aahaaz, ilma Yehuu, mooticha Israa'elliti ergamoota erge. **9** Yoo'aash mootichi Israa'el garuu akkana jedhee Amasiyya mooticha Yihuudatiif deebii kenne; "Sokorruun Libaanoon keessaa tokko ergaa ergee birbirsaas Libaanooniin, 'Intala kee ilma kootti heerumsiisi' jedhe. Ergasii bineensi bosona Libaanoon keessaa tokko dhufee sokorruu sana irraa milaan deeme. **10** Ati dhugumaan Edoomin mo'attee amma of tuulaa jirta. Mo'anno keetiin gammadi; amma garuu mana kee taa'il Ati maaliif rakkina barbaaddee ofii keetii fi Yihuudatiif kufaatii fidda?" **11** Amasiyya garuu dhaga'uudide; kanaafuu Yoo'aash mootichi Israa'el ka'ee lola bane. Innis fi Amasiyya mootichi Yihuudaa keessatti Beet Shemeshitti walitti ba'an. **12** Warri Yihuudaa warra Israa'eliin mo'atamanii tokkoon

tokkoon namaas gara mana ofii isaatti baqate. **13** Yoo'aash mootichi Israa'el, Amasiyya mooticha Yihuudaa ilma Yoo'as ilma Ahaaziyya sana Beet Shemeshitti qabe. Yoo'asis gara Yerusaalem dhaqee Karra Efremiitii jalqabee hamma Karra Goleetti dallaa Yerusaalem kan dhagaa sana diige; kutaan diigage kun dhundhuma dhibba afur lafa irrtaa dheerata ture. **14** Innis warqee fi meetii hunda akkasumas mi'a mana qulqullummaa Waqaayyoo keessatti argamuu fi kan kuusaa qabeenya masaraa mootummaa keessaa jiru hunda fudhate; namoota booji'e illee fudhatee gara Samaariyaatti deebi'e. **15** Wantoonni bara mootummaa Yoo'aash keessa hoijetaman kanneen biraa, wanni inni hoijetee fi jabinni isaa, waraana inni Amasiyya mooticha Yihuudatiin loles dabalatee kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreeffamaniiru mitii? **16** Yoo'aashis abbootii isaa wajjin boqotee mootota Israa'el birrata Samaariya keessatti awwaalame. Ilmi isaa Yerobi'aam iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **17** Amasiyya ilmi Yoo'aash mootichi Yihuudaa erga Yoo'aash ilmi Yehoo'aahaaz mootichi Israa'el du'ee booddee waggaas kudha shan jiraate. **18** Wantoonni bara mootummaa Amasiyya keessa hoijetaman kanneen biraa kitaaba seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru mitii? **19** Isaaan Yerusaalem keessatti isatti malatan; innis gara Laakkishitti baqate; isaan immoo faanuma isaa Laakkishitti namoota erganii achitti isaa ajjeesaa. **20** Reeffi isaaas fardatti fe'amee dhufee abbootii isaa biratti Yerusaalem keessatti Magaalaa Daawittiti awwaalame. **21** Ergasii warri Yihuudaa hundinuu Azaariyya mucaa waggaas kudha ja'aafuudhanii iddo abbaa Amasiyya sana mootii godhatan. **22** Namni erga Amasiyya abbootii isaa wajjin boqotee booddee Eelaatin deebisee jaaaree warra Yihuudatiin kenne isaa. **23** Bara Amasiyya ilma Yoo'aash mooticha Yihuudaa keessa waggaa kudha shanaffaatti Yerobi'aam ilmi Yoo'as mooticha Israa'el Samaariya keessatti mootii ta'e; innis waggaa afurtamii tokko bulche. **24** Innis fuula Waqaayyoo duratti waan hamma hoijete; cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat kan inni akka warri Israa'el hoijetan godhe sana irraas hin deebine. **25** Namni akkuma dubbii Waqaayyo Waqaq Israa'el kan inni karraa garbicha isaa Yoonaas ilma Amitayi, raajicha Gat Heeferii dhufee sanaatiin dubbateetti daarii biyya Israa'el Leeboo Hamaatii jalqabee hamma Galaana Arabbaatti iddootti deebisee isa ture. **26** Waqaayyo akka tokkoon tokkoon nama Israa'el keessa jiraatuu, garbas ta'u birmaduu akka malee rakkachaa jiru arge; namni isaan gargaaru tokko iyuu hin ture. **27** Waqaayyos waan maqaa Israa'el samii jalaa nan balleessa hin jedhinif harka Yerobi'aam ilma Yoo'aashitiin isaa baase. **28** Wantoonni bara mootummaa Yerobi'aam keessa hoijetaman biraa, wanni inni hoijete hundi, jabinni loltummaa isaa, akka inni itti Damaasqoo fi Hamaati kanneen duraan Yihuudaa jala turan sana Israa'elii deebisee dabalatee kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreeffamaniiru mitii? **29** Yerobi'aam abbootii isaa mootota Israa'el wajjin boqote; ilmi isaa Zakkariyas iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

15 Bara mootummaa Yerobi'aam mooticha Israa'el keessa waggaa digdamii torbaffaatti, Azaariyya ilmi Amasiyya mooticha Yihuudaa sanaa mootii ta'e. **2** Inni yeroo mootii ta'etti nama waggaa kudha ja'a ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa shantamii lama ni bulche. Maqaan haadha isaa Yekooliyaa ture; isheenis nama Yerusaalem ture. **3** Innis akkuma abbaa isaa Amasiyya sana fuula Waqaayyoo duratti waan qajeelaat ni hoijete. **4** Ta'us iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa hin diigamme ture; namoonni ittuma fufanii aarsaa dhi'eessaa, ixaanas achitti aarsaa turan. **5** Waqaayyos hamma gaafa inni du'eetti mooticha lamxiidhaan dha'e; innis

mana kophaa keessa ni jiraate. Yootaam ilmi mootichaa itti gaafatama masaraa mootummaa fudhatee saba biyyattii bulche. **6** Wantoonni bara mootummaa Azaariyaa keessa hoijetaman kan biraatti fi wanni inni hoijete hundi kitaaba seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreffamaniiru mitii? **7** Azaariyaa abbootii isaa wajjin boqotee isaanuma biratti Magaalaa Daawit keessatti ni awwaalame. Ilmi isaa Yootaam iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **8** Bara mootummaa Azaariyaa mooticha Yihuudaa keessa waggaa soddomii saddeettaffaatti Zakkaariyas ilmi Yerobi'aam Samaariyaa keessatti mootii Israa'el ta'e ji'a ja'a bulche. **9** Innis akkuma abbaan isaa hoijete sana fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hoijete. Inni cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat kan inni akka warri Israa'el hoijetan godhe sana irraa hin deebine. **10** Shaluum ilmi Yaabeesh sun Zakkaariyasittii ka'ee fuuluma sabaa duratti isaa ajjeesee iddo isaa qabatee mootii ta'e. **11** Wantoonni bara mootummaa Zakkaariyas keessa hoijetaman kanneen biraaka kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffamaniiru mitii? **12** Akkasiinis dubbiin Waaqayyoo kan inni "Sanyiwwan kee hamma dhaloota Afuraffaatti teessoo Israa'el irra ni taa'u" jedhee Yehuutti dubbate sun ni raawwataame. **13** Shaluum ilmi Yaabeesh bara mootummaa Uziyan mooticha Yihuudaa keessa waggaa soddomii saglappaatti Samaariyaa keessatti mootii Israa'el ta'e ji'a tokko bulche. **14** Menaahem ilmi Gaadis Tiirzaadhaa ka'ee Samaariyaa dhaqe. Innis Shaluum ilma Yaabeesh sana lolee Samaariyaa keessatti ajjeesee iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **15** Wantoonni bara mootummaa Shaluum keessa hoijetaman biraatti fi fincilli inni hoijete kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffamaniiru. **16** Yeroo sanatti, Menaahem Tiirzaa ka'ee Tiifsaas fi warra magalaalaa sana keessaa fi naannoo ishee jiraatu hunda dha'e; kunis sababii isaan karra banuufii didaniif. Innis Tiifsaas saamee dubartoota ulfa qaban hunda garaa baqaqse. **17** Bara Azaariyaa mooticha Yihuudaa keessa waggaa soddomii saglappaatti Menaahem ilmi Gaadis mootii Israa'el ta'e; innis Samaariyaa keessa jiraatee waggaa kudhan bulche. **18** Innis fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hoijete. Bara biyya bulchaa ture guutuu cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat kan inni akka Israa'el hoijetu godhe sana irraa hin deebine. **19** Ergasisi Phuuli mootichi Asoor biyyattiiti ni duule; Menaahem immoo akka gargaarsa isaa argate aangoo ofii isaa jalatti mootummaa turfattuu meetii taalaantii kuma tokko kenneef. **20** Menaahem maallaqa kana warruma Israa'el baasise. Akka mootii Asooriif kennamuuf namni sooressi kam iyyuu meetii saqili shantama basuus qaba. Kanaafuu mootii Asoor duubatti deebei'ee malee ergasiibiyattii keessa hin turre. **21** Wanni bara mootummaa Menaahem keessa hoijetame kan bira, wanni inni hoijete hundis kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffameera mitii? **22** Menaahemis abbootii isaa wajjin boqte. Ilmi isaa Pheqaayaan iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **23** Bara Azaariyaa mooticha Yihuudaa keessa waggaa shantammaffaatti Pheqaayaan ilmi Menaahem Samaariyaa keessatti mootii Israa'el ta'e waggaa lama bulche. **24** Pheqaayaan fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hoijete. Inni cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat kan inni akka Israa'el hoijetu godhe sana irraa hin deebine. **25** Ajajjoottaa isaa ol aantota keessaa Pheqaan ilmi Remaaliyaa isatti malate. Innis namoota Gili'aad keessaa nama shantama fudhatee fiixee masaraa mootummaa kan Samaariyaa keessaa irratti Pheqaaya, Argobbiifii Ariyyee ajjeese. Pheqaanis akkasiin Pheqaayaajjeesee iddo isaa mootii ta'e. **26** Wanni bara mootummaa Pheqaaya keessa hoijetame kan biraatti fi wanni inni hoijete hundi kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffameera mitii? **27** Bara Azaariyaa mooticha Yihuudaa keessaa waggaa

shantamii lammaffaatti, Pheqaan ilmi Remaaliyaa Samaariyaa keessatti mootii Israa'el ta'e waggaa digdama bulche. **28** Innis fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hoijete. Cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat kan inni akka Israa'el hoijetu godhe sana irraa hin deebine. **29** Bara Pheqaan mooticha Israa'el keessa Tiiglaat Phileeser mootichi Asoor dhufee Iiyooin, Abeel Beet Ma'aakaa, Yaano'aa, Qaadeshii fi Haazoor, Gili'aadii fi Galilaa, biyya Niftaalem hundas walumatti qabatee namootas guuree Asooritti geesse. **30** Ergasisi Hooshee'aa ilmi Eelaa, Pheqaan ilma Remaaliyaaati malate. Innis loolee isa ajjeesee bara mootummaa Yootaam ilma Uziyan keessaa waggaa digdammaffaatti iddo isaa mootii ta'e. **31** Wanni bara mootummaa Pheqaan keessa hoijetame biraat fi wanni inni hoijete hundi kitaaba seenaa mootota Israa'el keessatti barreffameera mitii? **32** Bara Pheqaan ilma Remaaliyaa mooticha Israa'el keessa waggaa lammaffaatti Yootaam ilmi Uziyan mooticha Yihuudaa mootii ta'e bulchuu jalgabe. **33** Inni yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii shan ture; Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a ni bulche. Maqaan haadha isaa Yaruussa ture; isheenis intala Zaadoq ture. **34** Innis akkuma abbaan isaa Uziyan godhe sana fuula Waaqayyoo duratti waan qajeelaa ni hoijete. **35** Ta'us iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa hin digamne ture. Namoonnis ittuma fufanii aarsaa dhi'eesaaixaanas achitti aarsaa turan. Yootaam Karra mana qulqullummaa Waaqayyoo kan Ol aanu deebiseejjaare. **36** Wantoonni bara mootummaa Yootaam keessaa hoijetaman kanneen biraatti fi wantoonni inni hoijete kitaaba seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreffameera mitii? **37** Bara sana keessa Waaqayyo Reziin mooticha Sooriyatii fi Pheqaan ilma Remaaliyaa Yihuudatti kakaasuu jalgabe. **38** Yootaam abbootii isaa wajjin boqotee Magaalaa Daawit, magalaab abbaa isaa keessatti isaanuma biratti ni awwaalame. Ilmi isaa Aahaaz iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

16 Bara mootummaa Pheqaan ilma Remaaliyaa keessa waggaa kudha torbaffaatti Aahaaz ilmi Yootaam mooticha Yihuudaa mootii ta'e bulchuu jalgabe. **2** Aahaaz yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamaa ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a ni bulche. Inni akka abbaa isaa alkaa Daawit fuula Waaqayyoo Waqaqa isaa duratti waan qajeelaa hin hoijenne. **3** Inni karaa mootota Israa'el duukaa bu'ee gochawwan jibbisiso saboota Waaqayyo fuula Israa'eloota duraa ari'ee baase sanaa hojjechuuhaan ilma isaa illee aarsaa godhee ibiddaan gube. **4** Innis iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraatti, fiijee gaarranii irratti fi muka lalisaan hunda jalatti qalma dhi'eesee,ixaanas aarse. **5** Reziin mootichi Sooriyatii fi Pheqaan ilmi Remaaliyaa mooticha Israa'el Yerusaalemin loluuf ol ba'anii Aahaazin marsan; garuu isaa mo'achuu hin dandeenyee. **6** Yeroo sanatti Reziin mootichi Sooriyaa namoota Yihuudaa ari'ee baasuuudhaan Eelaatin warra Sooriyaatiif deebise. Ergasisi Edoomonni Eelaattiti godaananii hamma har'aatti achuma jiraatu. **7** Aahaazis akkanaa jedhee gara Tiiglaat Phileeser mooticha Asooritti nama erge; "Ani garbichaa fi ilma kee ti. Kottuutii harka mootii Sooriyaatiif fi harka mootii Israa'el kanneen natti duulanii na baasi." **8** Kana irratti Aahaaz meetii fi warqee mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa jiruu fi kan mankuusaa qabeenya masaraa mootummaa keessatti argamu baasee kennaa godhee mootii Asooriitif ni erge. **9** Mootiin Asoor sunis kadhaa isaa tote jedhee Damaasqoo lolee qabate. Jiraattota ishees booji'ee Qiiritti geesse; Reziinin immoo ni ajjeese. **10** Aahaaz mooticha Tiiglaat Phileeser mooticha Asoor arguuf Damaasqoo dhaqe. Innis iddo aarsaa tokko Damaasqoo keessatti argee fakkeenya isaatii fi karoora ittiin ijaaran hunda

barreesee Uuriyaa lubichatti erge. **11** Kanaafuu Uuriyaa lubichi akkuma karoora Aahaaz mootichi Damaasqoodhaa ergeef sana hundaatti uttu Aahaaz mootichi Damaasqoodhaa hin deebi'in dura iddo aarsaa sana ijaaaree fixe. **12** Mootichis yommuu Damaasqoodhaa deebi'ee iddo aarsaa sana argetti itti dhi'aatee irratti aarsaa dhi'eesse. **13** Innis aarsaa gubamu fi kennaa midhaanii dhi'eesee dhibaayyu illee dhibaafatee dhiiga aarsaa nagaa kan ofiiisaas iddo aarsaa sana irratti ni facaase. **14** Iddoo aarsaa naasii irraa hoijetamee fuula Waaqayyo dura dhaabatee ture sanas mana qulqullummaa duraa iddo aarsaa haaraa fi mana qulqullummaa Waaqayyo gidduudhaa fidee gama kaabaatiid iddo aarsaa haaraa bira kaa'e. **15** Ergasiin Aahaaz mootichi akkana jedhee Uuriyaa lubicha ajaje; "Iddo aarsaa guddicha irratti aarsaa gubamu kan ganamataati fi kennaa midhaanii kan galgalaa, aarsaa mootichaa kan gubamu fi kennaa midhaanii, aarsaa namoota biyyattii hundaa kan gubamu, kennaa isaanii kan midhaanitii fi dhibaayyu isaanii dhi'eessi. Iddoo aarsaa irratti dhiiga aarsaa gubamuutii fi dhiiga qalmaa hunda facaasi. Iddoo aarsaa kan naasii irraa hoijetamee garuu anatu ittiin gorsa gaafata." **16** Uuriyan lubichis akkuma Aahaaz mootichi ajaje sana godhe. **17** Aahaaz mootichi baattuuwwan asii fi achi sochoofaman sana irraa marsaawwan buqqisee caabiiwwan dhiqannaa illee irraa baase. Gaanii sana baattuuwwan fakkii jibootaa kanneen naasii irraa hoijetamee irraa fuudhee dhagaa afamaa irra kaa'e. **18** Innis mootii Asoorif jedhee oobdii guyyaa Sanbataatiif hoijetamee iddo isaatii fuudhee karra alaa kan mootonni ittiin mana qulqullummaa Waaqayyo seenanis ni buqqise. **19** Wanni bara mootummaa Aahaaz keessa hoijetamee biraatii fi wanni inni hoijete kitaaba seenaan mootota Yihuudaa keessatti barreeffameera mitii? **20** Aahaazis abbootii isaa wajjiin boqtoe isaanumaan biratti Magaalaa Daawit keessatti ni awwaalame. Ilmi isaa Hisqiyas iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

17 Bara Aahaaz mooticha Yihuudaa keessa waggaa kudha lammafaatti Hooshee'aa ilmi Eelaa Samaariyaa keessatti mootii Israa'el ta'ee waggaa sagal bulche. **2** Innis fuula Waaqayyo duratti waan hamaa hoijete; garuu akka mootota Israa'el kanneen isaan dura turan sanaa miti. **3** Shalmaneseer mootichi Asoor Hooshee'aa loluuf ol ba'e; Hoose'aas garboomeefii gibira baaseef. **4** Mootint Asoor garuu akka Hooshee'aa gantuu ta'e hubate; Hoose'aas Siigoor mooticha Gibxitii jaarsa araaraa ergatee ergasiin akka duraan wagguma waggaan baasaa ture sana mootii Asoorif gibira baasuu dhiise. Kanaafuu Silminaasoor isaa qabee mana hidhaa keessa buuse. **5** Ergasiis mootichi Asoor guutummaa biyyattii weerare; Samaariyaaattis duulee waggaa sadii marsee ishee qabate. **6** Bara mootummaa Hooshee'aa keessa waggaa saglaffatti mootiin Asoor Samaariyaa qabatee Israa'eloota booji'e Asooritti geesse. Innis Halaa keessa, Goozaan keessa, cina Laga Haaboorii fi magalaawwan Midiyaaan keessa isaan qubachiise. **7** Wanni kun hundinuu sababii Israa'eloonni Waaqayyo Waaqa isaanii isaa Gilbxi humna Fara'oon mooticha Gibxi jalaa isaan baasee sanatti cubbuu hoijetaniiif ta'e; isaan waaqota biraa waaqeeftanii **8** waan sabooni Waaqayyo isaan duraa ari'ee baase sun hoijetaniiif duukaa bu'anii barteeewwan hamaa mootonni Israa'el fidanii isaan barsiisan illee fudhatan. **9** Israa'eloonni dhoksaadhaan waan qajeelaa hin ta'in Waaqayyo Waaqa isaaniihoijetanii. Isaan magalaawwan isaanii hunda keessatti gamoo eegumsaatti jalqabani fi hamma magalaawwan dallas jabaa qabaniittii iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa ijaaarat. **10** Gaarran ol dhedheeroo hunda gubbaattii fi muka lalisaa hunda jalatti fakkiiwani fi siidaa Aasheeraa dhaabbatan. **11** Isaan akkuma sabooni Waaqayyo fuula isaanii duraa ari'ee

baase godhan sana iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa hunda irratti ixaana aarsan. Waan hamaa aariidhaaf Waaqayyoon kakaasuu illee ni hoijetan. **12** Waaqayyo, "Isin waan kana hin hoijetinaa" jedhu illee isaan waaqota tolfaamoo waaqeffatan. **13** Waaqayyo akkana jedhee karaa rajaotaati fi ilaaltota isaa hundaatiin Israa'elii fi Yihuudaa akeekkachiise; "Karaa keessan hamaa kana irraa deebi'aa. Akkuma ajajawwan ani abbootii keessan ajaje hundaatti fi akkuma seera ani karaa garboota koo rajaotaatiin isiniif erge sanaatti ajajaa fi seera koo eegaa." **14** Isaan immoo dhaggeeffachuu didanii akkuma abbootii isaanii kanneen Waaqayyo Waqa isaanii amanuu didan sanaa mataa jabaatan. **15** Isaan seeraa fi kakuu inni abbootii isaanii wajjin gale akkasumas akeekkachiisa inni isaanii kenne illee fudhachuu didan. Isaan waaqota tolfaamoo faayidaa hin qabne duukaa bu'anii isaanis faayidaa dhaban. Isaan utuma Waaqayyo, "Waan jarri hoijetan hin hoijetinaa" jedhee isaan ajajuu saboota olla isaanii duukaa bu'anii waan Waaqayyo hojjechuu isaan dhowwe ni hoijetan. **16** Isaan ajaja Waaqayyo Waqa isaanii hunda dhiisianii waaqota tolfaamoo baqfamanii bifaa jabbiiitiin hoijetaman lamaa fi siidaa Aasheeraa tolftan. Raayyaawwan samii hundaaf sagadanii Ba'aalin illee waqqeffatan. **17** Ilmaan isaaniiitii fi intallan isaanii aarsaa godhanii ibiddaan guban. Warra waa himu gorsa gaafatan; falafal hoijetanii fuula Waaqayyo duratti waan hamaa hojjechuu dabarsanii of kennanii dheekkamsaaf isaa kakaasan. **18** Kanaafuu Waaqayyo akka malee Israa'elitti dheekkamee fuula isaa duraa isaan buqqise. Gosa Yihuudaa qofatu hafe; **19** Yihuudaa iyuu ajaja Waaqayyo Waqa isaanii hin eegne. Isaanis bartee Israa'eloonni itti fidan duukaa bu'an; **20** kanaafuu Waaqayyo saba Israa'el hunda ni gate; inni isaan midhee hamma fuula isaa duraa isaan dhabamsisutti dabasare harka saamtotaatti isaan kenne. **21** Gaafa inni mana Daawit irraa Israa'el baqaqsetti isaan Yerobi'aam ilma Nebaat sana mootii godhatan. Yerobi'aamis akka Israa'eloonni Waaqayyo irraa garagalani cubbuu guddaa hoijetan godhe. **22** Israa'eloonni cubbuu Yerobi'aam hunda keessa jiraatan malee **23** hamma Waaqayyo akkuma karaa garboota isaa rajaotaatiin akeekkachiise sanatti fuula isaa duraa isaan buqqisutti irraa hin deebine. Kanaafuu sabni Israa'el biyya isaatii boojiudhaan fudhatamee Asooritti geeffame; hamma har'aattis achuma jiraata. **24** Mootint Asoor biyya Baabilonii, Kuutaadhaa, Aawaadhaa, biyya Hamaatiif fi Seefarwaayimii namoota fidee iddo Israa'elootaa buusuu jedhee magalaawwan Samaariyaa keessa qubachiise. Isaanis Samaariyaa fudhatanii magalaawwan ishee keessa ni jiraatan. **25** Isaan yeroo achi jiraachuu jalqabanitti Waaqayyoon hin waqqeffanne; kanaafuu inni gidduu isaaniiitii leencota erge; leenconnis isaan keessaan namoota muraasa galaafatan. **26** Mooticha Asoorittis akkana jedhanii himan; "Namoonni ati boojitee magalaawwan Samaariyaa keessa qubachiifte sun waan Waqaani biyya sanaa fedhu hin beekan. Inni gidduu isaaniiitii leencota erge; leenconnis sababii namoonni waan Waqaani sun fedhu hin beekinii isaan fixan." **27** Kana irratti mootiin Asoor, "Luboota boojitanii Samaariyaaadhaa fiddan keessaa tokko akka inni deebi'ee achi jiraattee waan Waqaani biyya sanaa fedhu namoota barsiisuuf achi deebisaa" jedhee ajaja kenne. **28** Kanaafuu luboota Samaariyaaadhaa booji'amani keessaan tokko Beet'eel keessa jiraatee akka isaan itti Waaqayyoon waqqeffatan barsiisuuf dhufe. **29** Ta'us tokkoon tokkoon gosaa magalaawaa keessa jiraatutti waaqota ofii isaa tolfaatee iddoowwan sagadaa kanneen warri Samaariyaa gaarran irratti hoijetanii turan sana irraa dhaabe. **30** Warri Baabilonii dhufan Waaqa tolfamaa Sukooti Banooti, warri Kuutaadhaa dhufan Waaqa

tolfamaa Nergaal, warri Hamaatii dhufan immoo Waaqa tolfamaa Ashiimaa jedhamu ni tolfatani. **31** Awwiimonni waaqota tolfamoo Nibhaazii fi Tartaaq jedhaman tolfatani; Seefarwaayimoonni immoo waaqota tolfamoo Seefarwaayim kanneen Adramelekii fi Anaamelek jedhamanif ijomlee isaanii aarsaa godhanii ibiddaan guban. **32** Isaan Waaqayyoon waaqeffatan; garuu akka isaan iddoowan sagadaa kanneen gaarran irraatti luboota ta'ani tajaajilani ofuma gidduudhaa namoota ni filatan. **33** Isaan Waaqayyoon waqqeffatan; garuu akkuma bartee saboota keessa fidaman sanaatti waaqota ofii isaanii tajaajilan. **34** Isaan hamma har'aatti illee ittuma cichanii bartee isaanii kan qaraa sana keessa jiraatu. Isaan Waaqayyoon hin waqqeffatan yookaan labsii fi qajeelfama, seeraa fi ajaja Waaqayyo sanyiwwan Yaqqob kan Israa'el jedhee moggaase sanaaf kennes duukaa hin bu'an. **35** Waaqayyo gaafa Israa'eloota wajjin kakuu galette akkana jedhee isaan ajae. "Isin Waaqa biraak illee hin waqqeffatinaa yookaan hin sagadinaafii; isaan hin tajaajilinaa yookaan aarsaa isaanif hin dhi'eessinaa. **36** Garuu Waaqayyo isin waqqeffachuu qabdan, isa humna jabaa fi irree diriifameen Gibxii baasee isin fide sanaa dha. Isin isaa sagaddanii aarsaa dhi'eessuutti qabdu. **37** Isin yeroo hunda labsii fi qajeelfama, seeraa fi ajaja inni isinii barreesse sana of eeggannaadhaan eeguu qabdu. Waaqota biraa hin waqqeffatinaa. **38** Kakuu ani isin wajjin gale sana hin irraantatinaa; waaqota biraa hin waqqeffatinaa. **39** Qooda kanaa Waaqayyo Waaqa keessaa waqqeffadhaa; kan harka diina keessan hundaa keessaa isin baasu isumaa." **40** Ta'uus isaan ittuma cichanii waanuma qaraa sana hojjetan malee isa hin dhageeny. **41** Yeroo namooni kunneen Waaqayyoon waqqeffachuu jiranitti illee isaan waaqota tolfamoo isaanii tajaajilaa turan. Hamma guyyaa har'aatti illee ijoolleen isaanittii fi ijoollee isaanii ittuma fufanii akkuma abbootiin isaanii hojjetan sana hojjechaa jiru.

18 Bara Hooshee'aa ilma Eelaa mooticha Israa'el keessa waggaa sadaffaatti Hisqiyas ilmi Aahaaz mooticha Yihuudaa mootii ta'ee bulchuu jalqabe. **2** Inni Yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa ta'ee waggaa digdamii sagal bulche. Maqaan haadha isaa Abiiyaa ture; isheenintala Zakkariyyas. **3** Innis akkuma Daawit abbaan isaa godhe sana fuula Waaqayyo durattu waan qajeelaa hojjete. **4** Inni iddoowan sagadaa kanneen gaarran irraa diige; dhagaawan waaqeffanaa caccabsee siidaawan Aasheeraa illee burkutesse. Sababii Israa'eloonni hamma bara sanaattiixaana aarsaafii turanifi inni fakkii bofaa kan Museen naasii irraa hojjete sana illee ni caccabse. Fakkii bofaa sun Nehushtaan jedhamee waamama ture. **5** Hisqiyas Waaqayyo Waaqa Israa'el amanate. Mootota Yihuudaa hunda keessaa namni akka isaa tokko iyyuu isa duraan yookaan isa duubaan hin turre. **6** Inni jabaatee Waaqayyotti hiiqe malee isa duukaa bu'u hin dhiisne; seera Waaqayyo Museef kenne sanas ni eege. **7** Waaqayyos isaa wajjin ture; inni waan hojjete hunda keessatti ni milkaa'e. Inni mootii Asooritti fincile malee isa hin tajaajille. **8** Inni gamoo eegumsaatti jalqabee hamma magaalaa dallaa jabaa qabuutti, hamma Gaazaattii fi daangaa isheetti Filixemota ni mo'ate. **9** Waggaafuraffaa bara Hisqiyas mooticha keessa jechuunis waggaafuraffaa bara Hooshee'aa ilma Eelaa mooticha Israa'el keessa Shalmeseer mooticha Asoor Samaariyaatti duulee marsee ishee qabate. **10** Dhuma waggaafuraffaa Asooronni ishee fudhatan. Akkasiinis Samaariyan waggaafuraffaa bara Hooshee'aa mooticha Israa'el keessa ni fudhatamte. **11** Mootiin Asooris Israa'eloota booji'ee Asooritti geessee Halaa

keessa, Goozaan keessa, Laga Haaboor biraa fi magalaawwan Midyaan keessa ni qubachiise. **12** Wanni kun sababii isaan Waaqayyo Waaqa isaanittif ajamuu didanii kakuu isaa, ajaja Museen garbichi Waaqayyoo isaanifiif kenne hunda cabsanii isaanittidhufe. Isaan ajaja sana hin dhageeffanne yookaan hooji irra hin oolchine. **13** Bara mootummaa Hisqiyas mooticha keessa waggaa kudha afuraffaatti, Senaaheriib mooticha Asoor magalaawwan Yihuudaa kanneen dallaa jabaa qaban hunda loolee ni qabate. **14** Kanaafuu Hisqiyas mooticha Yihuudaa, "Ani balleessaa hojjedheera. Biyya koo keessaa naa ba'i; ani waan ati na gaafattu kam iyyuu siifin kennaa" jedhee gara Laakkishitti mooticha Asooritti ergaa ergate. Mooticha Asooris, "Meetii taalaantii dhibba sadii fi warqee taalaantii soddoma naa kenni" jedhee Hisqiyas mooticha Yihuudaa ni gaafate. **15** Kanaafuu Hisqiyas meetii mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti fi kan mankuusaa masaraa mootummaa keessatti argamu hunda guuree kenneef. **16** Yeroo kanatti Hisqiyas mooticha Yihuudaa warqee balbalaa fi dhaaba balbalaa mana qulqullummaa Waaqayyooottt uffisee ture irraa baasee mootii Asoorif kenne. **17** Ergasii Mooticha Asoor ajajaa waraanaa isaa ol aanaa, ajajaa hangafaa fi ajajaa waraanaa isaa loltoota hedduu wajjin Laakkishii gara Yerusaalemitti Hisqiyas mootichatti ni erge. Isaanis Yerusaalem dhufanii bo'oo haroo ol aanuu bira karaa lafa qotisa namicha wayyaa miicuutti geessu irra dhadhaabatan. **18** Isaan mooticha ni waamsifatan; Eliyaqaqim ilmi Hilqiyya bulchaan masaraa mootummaa, Shebnaa barreessaanii fi Yoo'aa ilmi Asaaf galmeessaan isaanittif gad ba'an. **19** Ajajaa waraanaa sunis akkana isaanii jedhe; "Akkana jedhaa Hisqiyasitti himaa: "Mootiin guddaaan, mooticha Asoor akkana jedha: Of amanachuuk kee kana maal irratti hundeffatte?" **20** Ati, "Ani tooftaa fi jabina waraanaa qaba" jetta; garuu dubbii faayidaa hin qabne dubbatta. Ati eenyun abdattee natti fincilita? **21** Kunoo ati Gibxin jechuunis ulee shambaqqoo caccabaa harka nama isatti irkatu kamii iyyuu waraanee madeessu sana abdatteerta! Fara'oonti mooticha Gibxis nama isaa abdatu hundaaf akkasuma. **22** Yoo isin, "Nu Waaqayyo Waaqa keenya abdanna" naan jettan, inni isuma Hisqiyas iddoowan sagadaa isaatii fi iddoowan aarsaa isaa diigee Yihuudaa fi Yerusaalemii, "Isin fuula iddo aarsaa kan Yerusaalem keessaa kana durattu waqqeffachuu qabdu" jedhe sana mitii? **23** "Amma kottutti gooftaa koo mooticha Asoor wajjin dubbadhu; anis yoo ati namoota farda yaabbatan qopheeffachuu dandeesse fardeen kuma lama siifin kenni!" **24** Ati yoo gaariiwwanii fi abbootii fardaatif jettee Gibxin abdatte iyyuu akkamiin qondaaltota gooftaa kootii keessaa ajajaa gad aanaa isaa illee of irraa deebisuu dandeessa? **25** Ati waan ani dubbii Waaqayyo malee iddo kana loolee barbadeessuuf dhufe seetaa? Waaqayyo mataan isaa akka ani biyya kanatti duulee ishee barbadeessu natti dubbateera." **26** Kana irratti Eliyaqaqim ilmi Hilqiyya, Shebnaa fi Yoo'aa ajajaa waraanaa sanaan, "Maaloowaan nu dhageenyuuuf afaan warra Araamaayikiitiin garboota keetti dubbadhu. Utuma namoonni dallaa irra jiran dhaga'anii afaan Ibrootaatiin nutti hin dubbatin" jedhan. **27** Ajajaa waraanaa sun garuu akkana jedhee deebise; "Namni gooftaan koo akka ani waan kana itti himuu itti na erge gooftaa keessanii fi isin qofaa? Namoota dallaa irra tataa'an warra akkuma keessan udaan ofii isaanii nyaatanii fincaan ofii isaanii dhuguu qabaniifis mitii?" **28** Ergasii ajajaa waraanaa sun ol ka'ee afaan Ibrootaatiin akkana jedhe; "Dubbii mooticha guddaa, dubbii mootii Asoor dhaga'aal! **29** Mooticha akkana jedha: Hisqiyas isin hin gowwoomsin. Inni harka kootii isin baasuu hin danda'u. **30** Hisqiyas, 'Waaqayyo dhugumaan nu baas;

magaalaan kunis dabarfamtee harka mooticha Asooritti hin kennamtu' jechuudhaan akka isin Waaqayyoon amanattaniif isin hin sossobin. **31** "Hisqiyaasin hin dhaggeeffatinaa. Mootiin Asoor akkana jedha: Ana wajjin walii galtee nagaa dhaabbadhaati natti gad ba'aa. Ergasiit tokkoon turkaan muka wayiniitti fi muka harbuu keessan irraa ni nyaattu; boolla bishaan keessanii keessaas ni dhugdu; **32** kunis hamma ani dhufee gara biyya akkuma biyya keessanii jirtuu, gara biyya midhaanii fi daadhii wayini haaraatti, gara biyya buddeena fi iddo dhaabaa wayiniitti, gara biyya muka ejersaatii fi dammaatti isin geessutti ta'a. Isin jireenya filadhaa malee du'a hin filatinaal! "Waan inni, 'Waaqayyo nu baraara' jedhee isin doggorsuuf Hisqiyaasin hin dhaga'inaa. **33** Waaqni saboota kamii iyyuu takkumaa harka mooticha Asoor keessaa biyya ofii baafateet beekaa? **34** Waaqonni Hamaatiif fi waaqonni Arfaad eessa jiru? Waaqonni Seefarawayim, waaqonni Heenatiif fi Iwaa eessa jiru? Isaan harka koo keessaa Samaariyya baasaniiruu? **35** Waaqota biyyoota kanneenii hunda keessaa kamtu harka koo keessaa biyya isaa basuu danda'e? Yoos Waaqayyoakkamiin harka koo keessaa Yerusaalemin baasuu danda'a ree?" **36** Namoonni garuu sababii mootichi, "Deebii hin kenninaafii" jedhee ajajeef inuma cal'isan malee deebii tokko iyyuu hin kennine. **37** Kana irratti Eliyyaqiim ilmi Hilqiyaa bulchaan masaraa mootummaa, Shebnnaa barreessaanii fi Yoo'aa ilmi Asaaf galmeessaan uffata isaanii tatarsaasanii gara Hisqiyaas dhaqanii waan ajajaan waraanaa sun jedhe itti ni himan.

19 Hisqiyaas mootichi yommuu waan kana dhaga'etti uffata isaa tarsaasee wayyaa gaddaas uffatee mana qulqullummaa Waaqayyoo seene. **2** Innis Eliyyaqiim bulchaa masaraa mootummaa, Shebnnaa barreessaanii fi luboota dura bu'oota hundi isaanii wayyaa gaddaa uffatan Isaayyaas raajicha ilma Amoos sanatti erge. **3** Isaanis akkana jedhanii isatti himan; "Hisqiyaas akkana jedha; Guyyaan kun akkuma yeroo daa'imni tokko dhalachuu ga'ee garuu dubartii humna ittiin ciniinsfattee deessu dhabduuti guyya lubbamuu, kan dheekkamsaati fi kan salphinaa ti. **4** Waaqayyo Waaqni kee dubbiij ajajaa waraanaan ka gooftaan isaa mootichi Asoor akka inni Waaqni jiraataati qosuuf erge sanaa hunda dhaga'ee dubbiij Waaqayyo Waaqni kee dhaga'e sanaaf jedhee isatti dheekkamaa ta'a. Kanaafuu ati hambaawwan hamma ammaatti jiranif kadhadhu." **5** Yommuu qondaaltonni Hisqiyaas mootichaa gara Isaayyaas dhufanitti, **6** Isaayyaas akkana isaanii jedhe; "Akkana jedhaa goofta keessanitti himaa; 'Waaqayyoakkana jedha: Ati waan dhageesse jechuunis dubbiij garboonni mootii Asoor ittiin na arrabsan sana hin sodaatin. **7** Dhaggeeffadha! Ani akka inni oduu wayii dhaga'ee gara biyya ofii isatti deebi uuf hafuura tokko isaa keessa nan kaa a; achittis akka inni goraadeedhaan ajjeefamu nan godha.'" **8** Ajajaan waraanaas yommuu akka mootiin Asoor Laakkishii ba'ee deemee dhaga'etti, duubatti deebi'ee utuu mootichii Libnah lolaa jiruu argate. **9** Senaaheriibis akka Tiirhaaq mootichi Itophiyaa sun isaloluuf dhufaa jiru dhaga'e. Kanaafuu inni akkana jedhee amma illee Hisqiyaasitit ergamoota erge; **10** "Hisqiyaas mooticha Yihuudaati akkana jedhaa: Waaqni ati abdattu sun, 'Yerusaalem dabarfamtee harka mootii Asooritti hin kennamtu' jedhee si hin gowwoomsin. **11** Ati waan mootoni Asoor guutumaan guutuutti isaan balleessuudhaan biyyoota hunda godhan dhageeserte. Ati immoo ni haftaa ree? **12** Waaqonni saboota abbootiin koo barbadeessan sanaa jechuuni waaqonni Goozaan, waaqonni Kaaraan, waaqonni Rezefii fi waaqonni namoota Eden kanneen Telaasaar keessa turan sanaa isaan oolchaniiruu? **13** Mootiin Hamaati, mootiin Arfaad, mootiin magaalaan Seefarawayim

yookaan mootiin Heenaa yookaan mootiin Iwaa eessa jira?" **14** Hisqiyaasis ergamoota sana harkaa xalayaa fuudhee dubbifate. Ergasiis gara mana qulqullummaa Waaqayyooti ol ba'ee xalayaa sana fuula Waaqayyoo duratti diriirse. **15** Hisqiyaas akkana jedhee Waaqayyoon kadhate, "Yaa Waaqayyo, Waqa Israa'el, kan kiirubel gibduu teessoo irra jirtu, si qofatu mootummoota lafaa hunda irratti Waaqaa. Ati samii fi lafa uumteerta. **16** Yaa Waaqayyo, gurra kee as qabiitii dhaga'i; yaa Waaqayyo ija kees banadhuu ilaali; dubbi Senaaheriib kan inni Waaqaa jiraataa arrabsuuf erge kana dhaggeeffadhu. **17** "Yaa Waaqayyo mootoni Asoor saboota kanaa fi biyyoota isaanii balleessuun dhugaa dha. **18** Isaan waqaota jaraa ibiddatti naqanii barbaadeessaniiru; waqaonni sun mukaa fi dhagaar harka namaatiin soofaman turan malee waqaota hin tureetii. **19** Kanaafuu yaa Waaqayyo Waaqa keenya, akka mootummooni lafafaa hundinuu yaa Waaqayyo, akka ati qofti Waaqa taate beekanif harka isatiitii nu baasi." **20** Sana booddee Isaayyaas ilmi Amoos akkana jedhee Hisqiyaasitit ergaa erge: "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha: Ani kadhaa kee kan ati waa'ee Senaaheriib mooticha Asoor kadhattere sana dhaga'eera. **21** Dubbiin Waaqayyo isaan mormuudhaan dubbate kunoo kanaa dha: "Intalli Xiyoon Durbi Qulqullittiin si tuffatteet sitti qosti. Intalli Yerusaalem yeroo ati baqtattutti mataa ishee sitti raafti. **22** Kan ati itti qostee arrabsite sun eenyu? Ati eenyutti sagalee kee ol fudhattee of tuulummaadhaan ija ol qabattee? Qulqullichuma Israa'el sanatti mitii! **23** Ati karaa ergamoota keetiitiin Goftaatti quoosteeta. Ati akkanas jetteerta; "Ani gaariiwan koo hedduudhaan fiihee tulluuvwaniitti, fiihee Libaanoon kan akka malee ol dheerattutsi ol ba'eera. Ani birbirswaan isaa kanneen akka malee dheedheero, gaattiraawwan isaa filatamoo sanas ciccireera. Ani iddoowwan isaa kanneen akka malee ol fagoo, bosonoota isaa keessaa, mimmiidhagoo qaqqabeera. **24** Ani biyya ormaatti boolla bishaanii qotadhee achitti bishaan dhugeera. Ani faana miilla kootiin lageen biyya Gibxi hunda gogseera." **25** "Ati waan kana hin dhageenyee? Bara dheeraan dura anatu waan kana hojjete. Ani bara durii keessa waan kana nan karoorfadhe; amma immoo hojii irra oolfadheera; kunis akka ati magalaawwan dallaa jabaa qaban diigdee tuulla dhagaa geeddartuu dha. **26** Namoonni isaanii humna dhabanii abdi kutataniis qaan'aan. Isaan akkuma biqiltuu diidaa, akkuma biqiltuu kichuu tokko, akkuma marga mana gubbaatti biqilu kan utuu hin guddatin gubatee ti. **27** "Ani garuu lafa ati jirtu, yoom akka dhuftuu fi yoom akka deemtu, akka ati akka malee natti aartu illee nan beeka. **28** Waan ati akka malee natti aartee guggubatteet of tuulummaan kee gurra koo ga'eef, ani hokkoo koo funyaan kee keessa, luugama koo afaan kee keessa kaa'een akka ati karuma dhufte sana deebitu sin godha.' **29** "Yaa Hisqiyaas kun mallattoo siif ta'a: "Isin waggaan kana waan ofumaan biqilu, waggaan lammaffaatti immoo waanuma isaa irraa latu nyaattu. Waggaan sadaffaatti garuu facafadhaa galfadhaa; muka wayiniis dhaabbadhaati ija isaa nyaadhaa. **30** Ammas hambaan mootummaa Yihuuda tokko jalaaan hidda baafatee gubbaan immoo ija naqata. **31** Yerusaalem keessaa hambaan tokko, Tulluu Xiyooniitii immoo gareen warra badiisa jalaa ba'e tokko ni dhufa. Hinaaffaan Waaqayyoo Waan Hunda Danda'uu waan kana ni raawwata: **32** "Kanaafuu Waaqayyo waa'ee mooticha Asoor akkana jedha: "Inni magaalaan kana hin seenu yookaan xiyya tokko illee asitti hin darbatu. Inni gaachana qabatee fuula isaa duratti hin dhi'aatu yookaan tuulla biyyoo itti hin marsu. **33** Inni karuma dhufe sanaan ni deebi'a; magaalaan kanas hin seenu, jedha Waaqayyo. **34** Anis sababii ofii kootii fi sababii garbicha koo Daawitiif jedhee, magaalaan kana nan

eega; nan oolchas.” **35** Halkanuma sana ergamaan Waqaqayyo gad ba’ee qubata warra Asoor keessatti nama kuma dhibba tokko fi saddeettamii shan fixe. Yommuu namooni guyyaa itti aanu ganama bariin ka’anitti kunoo reeffi namaa lafa guuteeture! **36** Kanaafuu Seneaherib mootichi Asoor qubata sana keessaa ba’ee baqate; Nanawweetti deebi’ees achi jiraate. **37** Gaaf tokko utuu inni mana sagadaa waqaq isaa Nisrook jedhamuu keessatti waaqeffachaa jiruu ilmaan isaa Adramelekii fi Sharezer goraadeedaan isa ajeesanii biyya Araaraatitti baqatan. Ilmi isaa Eesarhadoonis iddo isaa bu’ee mootii ta’e.

20 Bara sana keessa Hisqyaas dhukkubsatee du’uu ga’ee ture, Isaayaas ilmi Amoos raajichi gara isaa dhaqee, “Waqaqayyo akkana jedha; ‘Mana kee tottolfadhu; ati ni duuta malee hin fayyiutuuii’” jedheen. **2** Hisqyaasis fuula isaa gara keenyan manaatti garagalfatee akkana jedhee Waqaqayyoon kadhate; **3** “Yaa Waqaqayyo, akka ani amanamummaa fi garaa tokkoon fuula kee dura jiraadhee waan fuula kee duratti gaarii ta’es hojjedhe yaadadhu.” Hisqyaasis hiqqifatee ni boo’e. **4** Utuu Isaayaas oobdii gara gidduu jiru sana keessaa hin ba’u dubbiin Waqaqayyo akkana jedhee gara isaa dhufe; **5** “Deebi’ii dhaqitiit akkana jedhii Hisqyaas hoogganaa saba kootiiti himi; ‘Waqaqayyo Waqaqni abbaa kee Daawit akkana jedha: Ani kadhannee kee dhaga’eera; imimmaan kees argeera; ani sin fayysi. Ati ammaa jalqabdeed guyyaa sadaffaatti gara mana qulqullummaa Waqaqayyotti ol baata. **6** Ani umurii kee irratti wagga kudha shan siifan dabala. Ani si’ii fi magaalaa kana harka mooticha Asoorittii nan baasa. Ani sababii kootii fi sababii garbicha koo Daawitiff jedhee magaalaa kana nan eega.” **7** Kana irratti Isaayaas, “Maxinoo harbuu tolchaa” jedhe. Isaanis qopheessanii dhullaas isaa irra kaa’aniif; innis ni fayye. **8** Hisqyaasis, “Akka Waqaqayyo na fayyisu fi akka ani guyyaa sadaffaatti gara mana qulqullummaa Waqaqayyotti ol ba’uuf maaltu mallattoo ta’a?” jedhee Isaayaasin gaafate. **9** Isaayaasis akkana jedhee deebise; “Akka Waqaqayyo waan waadaa gale sana hoijetuuf mallattoon Waqaqayyo siif kennu kunoo kanaa dha; gaaddidduun tokko tarkaanfii kudhan gara fuula duraatti haa deemuu moo yookaan tarkaanfii kudhan gara dugda duubaatti haa deebi’uu?” **10** Hisqyaas immoo, “Tarkaanfii kudhan gara fuula duraatti deemuu gaaddidduun tokkoof waan salphaa dha; qooda kanaa akka gaaddidduun sun tarkaanfii kudhan gara dugda duubaatti deebi’u godhi” jedhe. **11** Kana irratti Isaayaas raajichi iyee Waqaqayyo ni kadhate; Waqaqayyos akka gaaddidduun sun tarkaanfii kudhan gulantaa Aahaaz irra gara fuula duraatti deemee ture sana irraa tarkaanfii kudhan gara dugda duubaatti deebi’u godhe. **12** Yeroo sanatti Meroodak Baladaan ilmi Baladaan mootiin Baabilon sababii akka Hisqyaas dhukkubsate dhaga’ef xalayootaa fi kennaa ergeef. **13** Hisqyaasis ergamoota sana simatee waan mankuusa isaa keessa ture hunda jechuuni meetii, warqee, urgooftuu fi zayitiit qulqulluuk akkusumas kuusaa mi’ a lolaa isaa fi waan mankuusa isaa keessatti argamu hunda isaanitti argisiise. Wanni Hisqyaas masaraa mootummaa isaa keessaa yookaan mootummaa isaa hunda keessaa isaanitti hin argisiisin tokko iyyuu hin turre. **14** Kana irratti Isaayaas raajichi gara Hisqyaas mootichaa dhaqee, “Namoonni sun maal jedhan? Isaan eessaa dhufan?” jedhee gaafate. Hisqyaasis, “Isaan Baabilonii biyya fagoodhaa dhufan” jedhee deebise. **15** Raajichi, “Jarri masaraa mootummaa keetii keessatti maal argan?” jedhee gaafate. Hisqyaas immoo, “Isaan waan masaraa mootummaa koo keessa jiru hunda argan. Wanni ani mankuusa koo keessaa isaanitti hin argisiisin tokko iyyuu hin jiru” jedheen. **16** Isaayaasis kana irratti Hisqyaasiin akkana jedhe; “Dubbii Waqaqayyo dhaga’i: **17** Yeroon itti

wanni masaraa mootummaa keetii keessa jiru hundii fi wanni abbootiin kee hamma har’atti kuusan hundinuu saamamee gara Baabilonitti geeffamu tokko dhugumaan ni dhufa. Wanni tokko iyyuu hin hafu, jedha Waqaqayyo. **18** Sanyii kee keessaa namooni tokko tokko, foonii fi dhiigni kee kanneen siif dhalaten booji’amanii masaraa mootummaa mooticha Baabilon keessatti xu’ashiiwan ta’u.” **19** Hisqyaasis, “Dubbii Waqaqayyo kan ati dubbatte kun gaarrii dha” jedhee deebise. Inni, “Bara jireenya koo keessa nagaa fi tasgabbiin hin jiraatuu?” jedhee yaadee tureetii. **20** Wantoonni bara mootummaa Hisqyaas keessa hoijetaman kanneen biraa, jabinni isaa hundii fi akki inni itti haroo fi ujummoottaa itti bishaan harkisanii gara magalaati fidan hoijetees kitaaba seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreffamaniiru mitii? **21** Hisqyaasis abbootiis isaa wajjin boqote. Ilmi isaa Minaaseen iddo isaa bu’ee mootii ta’e.

21 Minaaseen yeroo mootii ta’etti nama wagga kudha lama ture; innis Yerusaalem keessa taa’ee wagga shantamii shan bulche. Maqaan haadha isaa Heftiibaat ture. **2** Innis waan jibbisisaaboota Waqaqayyo fuula Israa’elootaa duraa ari’ee baase sanaa duukaa bu’uudhaan fuula Waqaqayyo duratti waan hamaa hoijete. **3** Inni iddoowwan sagadaa kanneen abbaan isaa Hisqyaas diigee ture sana illee deebiseen ni ijaare; akkasumas akkuma Ahaab mooticha Israa’el godhe sana Ba’aalif iddoowwan aarsaa tolchee siidaa Asheeraas ni dhaabe. Raayyaawwan samii hundaafis ni sagade; isaan waqaeffates. **4** Innis mana qulqullummaa Waqaqayyo kan Waqaqayyo, “Ani Maqaan koo Yerusaalem keessa nan dhaaba” jedhee waa’ee isaa dubbate sana keessatti iddoowwan aarsaa tolche. **5** Oobdiwwan mana qulqullummaa Waqaqayyo lamaanuu keessattis raayyaawwan samii hundaaf iddoowwan aarsaa ni tolche. **6** Inni ilma ofii isaa ibiddaan aarsaa godhee dhi’eesse; tolcha hoijetee, milkii ilaallatee, ilaaltotaa fi eker dubbistoota gorsa gaafate. Inni fuula Waqaqayyo duratti hammina guddaa ni hoijetee akkasiin dheekkamsaaf isaa kakaase. **7** Innis fakkii Asheeraa kan soofee hoijete sana fuudhee mana qulqullummaa kan Waqaqayyo akkana jedhee waa’ee isaa Daawitiff fi ilma isaa Solomoonii dubbatee ture sana keessa kaa’e; “Mana qulqullummaa kana keessaa fi Yerusaalem ishee ani gosootta Israa’el hunda keessaa filadhe sana keessa Maqaan koo bara baraan nan dhaaba. **8** Yoo isaan waan ani isaan ajaje hunda hoijetanii Seera garbichi koo Museen isaaniif kenne guutuu eegan, ani si’achi akka miilli Israa’elootaa biyya ani abbootiis isaaniifit kenne keessaa ba’ee jooru hin godhu.” **9** Namoonni garuu hin dhaggeeffanne. Minaaseen karaa irraa isaan jal’ise; kanaafuu isaan saboota Waqaqayyo fuula Israa’elootaa duraa balleesee sana caalaa hammina hoijetan. **10** Waqaqayyo karaa garbotta isaa rajootaatiin akkana jedhee dubbate; **11** “Minaaseen mooticha Yihuudaa cubbuu jibbisisaaboota kanneen hoijeteera. Innis Amoorota isaan dura jiraatian caalaa waan hamaa hoijete; waqaqota tol famoo isaaatiinis Yihuudaa cubbuu hoijechiise. **12** Kanaafuu Waqaqayyo Waqaqni Israa’el akkana jedha: Ani waan hamaa nama isa dhaga’u hunda suukaneessu tokko Yerusaalemii fi Yihuudaa tnan fida. **13** Ani funyoo Samaariyatii fi tumbii mana Ahaab sana Yerusaalem irratti nan diriirs. Akkuma namni caabii haxaa’ee gad gombisutti ani Yerusaalemin haxaa’ee nan gombisa. **14** Ani hambaa dhaala koo dhiisee harka diinota isaanittti dabarsee nan kerna. Isaanis diinota isaanii hundaan ni saamamu; ni booji’amus. **15** Isaan gaafa abbootiin isaanii Gibxii ba’ani jalqabbe hamma har’atti fuula koo duratti waan hamaa hojechuuudhaan dheekkamsaaf na kakaasaniiruutii.” **16** Kana caalaaas Minaaseen akka warri Yihuudaa fuula Waqaqayyo duratti waan hamaa hoijetan godhee

cubbuu isaan hojjechiisuu isaa irra iyyuu dhiiga namoota balleessaa hin qabnee baay'ee dhangularaasee akka Yerusaalem daangaa tokkoo hamma daangaa kaaniitti dhiigaan guutamtu godheera. **17** Wantoonni bara mootummaa Minaasee keessa hoijetaman kanneen bira, wanni inni hojjete hundi, cubbuu inni hojjete dabalatee seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru mitii? **18** Minaaseen abbootii isaa wajjin boqtee iddoor biqiltuu masaraa mootummaa isaa keessatti, iddoor biqiltuu Uzaa keessatti ni awwaalam. Ilmi isaa Aamoonis iddoor isaa bu'ee mootii ta'e. **19** Aamoon yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii lama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa lama bulche. Maqaan haadha isaa Meshulemet ture; isheenis intala Haaruus nama biyya Yoxbaa ture. **20** Innis akkuma abbaa isaa Minaaseen hojjetee ture sana fuula Waaqayyoo durattu waan hamaa hojjete. **21** Innis karaa abbaa isaa hunda irra deeme; waaqota tolfamoo abbaan isaa waqeffate illee waqeffate isaanifis sagade. **22** Innis Waaqayyo Waaqa abbootii isaa dhiise; karaa Waaqayyoo irras hin deemne. **23** Qondaaltonni Aamoon isatti mari'atanii masaruma mootummaa isaa keessatti mooticha ni ajjeesan. **24** Kana irratti namoonni biyya sanaa warra Aamoon mootichatti malatan hunda fixanii ilma isaa Yosiyas inmoo iddoor isaa mootii godhatan. **25** Wanni bara mootummaa Aamoon keessa hoijetame kan bira, wanni inni hojjetes kitaaba seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreeffameera mitii? **26** Innis awwaala isaa kan iddoor biqiltuu Uzaa keessatti ni awwaalam. Ilmi isaa Yosiyasis iddoor isaa bu'ee mootii ta'e.

22 Yosiyas yeroo mootii ta'etti nama waggaa saddeetii ture; Yerusaalem keessa taa'ees waggaa soddomii tokko bulche. Maqaan haadha isaa Yediidaa dha; isheenis intala Adaayaan nama biyya Boozqaatii ti. **2** Inni fuula Waaqayyoo durattu waan qajeelaa ni hojjete; utuu mirgatti yookaan bitaatti hin gorinis karaa abbaa isaa Daawit irra deeme. **3** Yosiyas mootichi bara mootummaa isaa keessa waggaa kudha saddeettaffaatiakkana jedhee Shaafaan ilma Azalyaa ilma Meshulaam barreessaa sana gara mana qulqullummaa Waaqayyotti erge: **4** "Gara Hilqiyya lubicha ol aanaatti ol ba'iittii akka inni maallaqaa gara mana qulqullummaa Waaqayyotti fidame kan warri balbala eegan namoota irraa walitti qaban sana lakkau' godhi. **5** Maallaqni kunis namoota akka hojii mana qulqullummaa to'ataniiif muudamanitti imaanaa haa kennamu. Namoonni kunneen inmoo warra mana qulqullummaa Waaqayyo haaromsaniiif jechuunis, **6** warra muka soofaniiif, warra mana ijaaranii fi warra dhagaa soofaniiif haa kaffalan. Akkasumas mana qulqullummaa haaromsuu Mukaa fi dhagaa soofame ittiin haa bitan. **7** Isaa garuu sababii amanamummaadhaan hojjetaniiif, maallaqaa imaanaa isaanitti kenname sana to'achiun hin barbaachisu." **8** Hilqiyya lubichi ol aanaan sunis, Shaafaan barreessaa sanaan, "Ani mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti Kitaaba Seerah argeen jira" jedhee. Kitaabichas Shaafaanitti kenne; Shaafaan inmoo kitaaba sana ni dubbise. **9** Ergasiis Shaafaan gara mootichaa dhaqee, "Qondaaltonni kee maallqa mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa ture baasanii hojjetootaa fi namoota hojii mana qulqullummaa to'atanitti imaanaa kennaniiru" jedhee hime. **10** Shaafaan barreessaan sun, "Hilqiyya lubichi kitaaba tokko natti kenneera" jedhee mootichatti hime. Shaafaanis fuula mooticha durattu kitaaba sana dubbise. **11** Mootichis dubbii Kitaaba Seerah sana dhageeyaan uffata isaa ni tarasaase. **12** Innis ajaja kana Hilqiyya lubichatti, Ahiiqaam ilma Shaafaanitti, Akboor ilma Miikaayaatti, Shaafaan barreessichaa fi Asaayaan tajaajilaa mootichaatti ni kenne; **13** "Dhaqaatii waa'ee waan

kitaaba argame kana keessatti barreeffamee anaaf, sabaa fi Yihuudaa hundaaf Waaqayyoon gaafadhaa. Sababii warri nuun duraa dubbii kitaabaa kanaatiif hin ajajaminiiif dheekkamsi Waaqayyoo guddaan nutti boba'eera; isaan akka waan waa'ee keenya barreeffame sana hundaatti hin jiraanneetti." **14** Hilqiyya lubichi, Ahiiqaam, Akboor, Shaafaanii fi Asaayaan Huldaanaa rajjittii gaafachuu dhqan. Huldaanaan kun niitti Shaluum ilma Tiqwaa, ilma Harhaas kan eegduu uffataa ture sanaa ti. Isheenis Yerusaalem keessa Aanaa Lammafaa keessa jiraatti turte. **15** Isheenis akkana isaaniin jette; "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha: Namicha natti isin erge sanatti akkana jedhaa himaa. **16** 'Waaqayyo akkana jedha: Ani akkuma waan kitaaba mootichi Yihuudaa dubbise sana keessatti barreeffame hundaatti iddoor kanaa fi saba isattti badiisa nan fida. **17** Sababii isaan na dhiisani waaqota biraatiif ixaana aarsuudhaan waaqota tolfamoo harki isaanii tolche hundaan dheekkamsaaf na kakaasaniif, dheekkamsi koo iddoor kana irratti ni boba'a; hin dhaamus.' **18** Mootii Yihuudaa kan akka isin Waaqayyoon gaafattaniif isin erge sanatti akkana jedhaatii himaa; "Waa'ee dubbii ati dhageesse sanaa, Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha; **19** "Sababii ati yeroo waan ani waa'ee iddoor kanaatiif fi waa'ee saba isaa akka isaan abaaramanii barbadeeffaman waan hamaa dubbadhe dhageesetti garaan kee tuqamee fuula Waaqayyoo durattu gad of qabdeef, sababii uffataa kee tarasaaftee fuula koo durattu boosseef, ani si dhaga'eera" jedha Waaqayyo. **20** Kanaafuu ani abbootii kee biratti walittin si qaba; atis nagumaan awwaalamta. Waan hamaa ani iddoor kana irratti fiduuuf jiru hunda iji kee hin argu." Isaanis deebii ishee fudhatanii gara mootichaatti deebi'an.

23 Ergasiis mootichi maanguddoota Yihuudaa fi Yerusaalem hunda walitti ni waame. **2** Innis namoota Yihuudaa, jiraattto Yerusaalem, lubootaa fi rajoota wajjin jechuunis nama xinnaa fi guddaa hunda wajjin gara mana qulqullummaa Waaqayyotti ol ba'e. Dubbii Kitaaba Kakuu kan mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti argame sanaa hundas akka isaan dhaga'anitti dubbiseef. **3** Mootichis utubaa bira dhaabattee akka Waaqayyoon duukaa bu'u, akka garaa isaa guutuut fi lubbuu isaa guutuudhaan ajaja isaa, dambiiwwan isaatii fi labsiwwan isaa eegee akkasiin dubbiiwwan kakuu kanneen kitaaba kana keessatti barreeffaman hojii irra oolchu fuula Waaqayyoo durattu kakuu ni haaromse; ergasiis sabni hundi kakuu ni haaromse. **4** Mootichis akka isaan mi'oota Ba'aaliif, Asheeraadhaa fi raayyaawwan samiitiif hojjetaman hunda mana qulqullummaa Waaqayyoo keessaa baasaniiif Hilqiyya lubicha ol aanaa, luboota sadarkaan isatti aanaanii fi eegdota balbaraa ajaje. Innis mi'oota sana Yerusaalem keessaa baasee dirree Sulula Qeedroon irratti gube; daaraa isaaas fuudhee Beet'eliliti geesse. **5** Luboota waaqota tolfaamoo kanneen akka isaan iddoowwan sagadaa kanneen magaalaawwan Yihuudatii fi naannoo Yerusaalem kanneen gaarran irraatiif ixaana aarsantiif mootonni Yihuudaa muudan sana jechuunis warra Ba'aaliif, aduu fi ji'aaf, tuuta urjiitii fi raayyaawwan samii hundaaf ixaana aarsaa turanis ni barbadeesse. **6** Siidaa Aasheeraas mana qulqullummaa Waaqayyottii fuudhee Yerusaalem keessaa baasee Sulula Qeedroonitti geessee achitti ni gube. Isas daakee bulleessee daaraa isaa awwaala namootaa irratti firfirse. **7** Innis mana dhiirota mana sagadaa keessatti sagaagalaniif kan mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa jiru, iddoor itti dubartoonni Asheeraadhaaf golgaa hojjetan sana ni diige. **8** Yosiyas luboota hunda magaalaawwan Yihuudatii ni fide; innis iddoowwan sagadaa kanneen Gebaadhaa hamma Bersheebaatti turan

kanneen lubooni ixaana itti aarsaa turan sana ni xureesse. Akkasumas galmawwan waaqeffannaa karrawwan cinaa kanneen balbal Karra Iyyasuu bulchaa magaalaa sanaa dura karaa gama bitaa magaalattiin turan sana ni diige. **9** Luboonini iddoowan sagadaa kunneen yoo iddo aarsaa Waaqayyoo kan Yerusalem keessaa irra tajaajiluu baatan illee isaan luboota akka isaanii wajjin Maxinooyaatun ture. **10** Innis akka nammi tokko iyyuu ilma isaa yookaan intala isaa aarsaa godhee ibiddaan Moolekiif hin dhi'eessineef Toofeti kan Sulula Ben Hinoom keessatti argamu sana ni xureesse. **11** Akkasumas fardeen mootonni Yihuudaa aduudhaaf kennan sana balbala mana qulqullummaa Waaqayyotti geessu irraa fuudhee ni balleesse. Fardeen sun oobdii kutaa mana Naataan-Meelek qondaaltichaabiraa keessa turan. Ergasiis Yosiyas gaariiwwan aduu sana ibiddaan ni gube. **12** Mootichis iddoowan aarsaa mootonni Yihuudaa bantii manaa irra, kutaa mana Aahaaz kan ol aanu bira dhaabanii fi iddoowan aarsaa Minaaseen mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa oobdiwwan lamaan keessa dhaabe sana ni buqqise. Iddoowan aarsaa sanas achii fuudhee ni caccabsee, caccabaa isaanii Sulula Qeedroon keessatti ni gate. **13** Akkasumas mootichi iddoowan sagadaa kanneen gama ba'a Yerusalemitti karaa kibba Gaara Faalamutiin turan kanneen Soloomoon mootichi Israa'el Ashtooreti waqaqittii xurooftuu Siidoonotaa, Kemoosh waqaqicha xuraa'aa Mo'aabii fi Moolek waqaqicha xuraa'aa ijoollee Amnoonitif hoijete sana ni xureesse. **14** Yosiyas sooddluuwwan dhagaa caccabsee siidaawwan Aasheeraas diigee iddo sana lafee namaatiin guute. **15** Akkasumas iddo aarsaa Beet'eel keessa ture sanaa fi iddo sagadadaa kan Yerobi'aam ilmi Nebaat inni Israa'elin cubbuu hojjechii sun ijaare iddo aarsaa sanaa fi iddo sagadaa ni diige. Iddo sagadadaa sanas caccabsee, daakee bulleesse; siidaa Aasheeraas ni gube. **16** Yosiyas is of irra garagalee awwaalawwan tulluu irra jiran achitti arge; nama ergees awwaalawwan sana keessaa lafeewwan ficheesiisee akkuma dubbii Waaqayyoo kan namni Waqaqa inni duraan dursee waan kana dubbate sun labsetti iddo aarsaa irratti gubee isa xureesse. **17** Mootichi, "Dhagaan awwaalaa kan ani arguutti jiru kun maal?" jedhee ni gaafate. Namoonni magaalaa sanaa immoo, "Inni awwaala nama Waqaqa kan Yihuudaa dhufee waanuma ati iddo aarsaa Beet'eel goote kana duraan dursee labse sanaa ti" jedhan. **18** Innis, "Isa dhiisa; namni tokko iyyuu lafee isaa hin tuqin" jedhe. Kanaafuu isaan lafee isaaftii fi lafee raajicha Samaariyaadhaa dhufe sanaa illee ni dhiisan. **19** Yosiyas akkuma Beet'eelitti godhe sana iddoowan sagadaa kanneen gaarran irraa kanneen mootonni Israa'el magaalaaawwan Samaariyaa keessatti ijaaranii Waaqayyoon dheekkamsaaf kakaasan sana hunda ni diige. **20** Innis luboota iddoowan sagadaa kanneen gaarran irraa hunda iddoowan aarsaa irratti qalee lafee namaas achuma irratti ni gube. Ergasiis gara Yerusalemitti ni deebi'e. **21** Mootichis, "Akkuma Kitaaba Kakuu kana keessatti barreeffame sanatti Waaqayyo Waaqa keessaniif Faasiikaa ayyaaneffadhaa" jedhee saba hunda ajaje. **22** Bara abbootii murtii kanneen Israa'elin bulchaa turaniitii jalqabee yookaan bara mootota Israa'el hunda keessa yookaan Yihuudaa keessa Faasiikaan akkasii takkumaa ayyaaneffamee hin beeku. **23** Garuu bara Yosiyas mootichaa keessa wagga kudha saddeettaffaatti Faasiikaan kun Yerusalemitti Waaqayyoof ayyaaneffamaa ture. **24** Kana malees Yosiyas ilaaltotaa fi eker dubbistoota, taraafimii, waaqota tolfamoo fi wantoota jibbiisioso kanneen Yihuudaa fi Yerusalem keessatti argaman biraa hunda balleesse. Innis seera kitaaba Hilqiyaa lubichi mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti arge sana irratti barreeffamee hojji irra oolchuudhaaf waan kana

godhe. **25** Mootiin akka Yosiyas kan akka Seera Musee hundaatti garaa isaa guutuudhaan, lubbuu isaa guutuu fi humna isaa guutuudhaan gara Waaqayyotti deebi'e tokko iyyuu isaan dasa isaan duubas hin argamne. **26** Ta'u sababii Minaaseen waan hoijete hundaan dheekkamsaaf isa kakaaseef Waaqayyo dheekkamsaaf isaa guddaa fi sodaachisa Yihuudaa irratti boba'e sana irraa hin deebine. **27** Kanaafuu Waaqayyo, "Ani akkuma Israa'elin balleesse sana Yihuudaa fuula koo duraa nan balleessa; Yerusalem magaalaa ani filadheef mana qulqullummaa kan ani, 'Maqaan koo achi jiraata' jedhee waa'ee isaa dubbadhe kana nan dhiisa" jedhe. **28** Wanni bara mootummaa Yosiyas keessa hoijetame kan biraatii fi wanni inni hoijete hundi kitaaba seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreeffameera mitii? **29** Bara Yosiyas mootii turetti, Fara'oон Nekkoon mootichi Gibxi mootii Asoor gargaaruuf jedhee gara Laga Efraaxiisitti ol ba'e. Yosiyas mootichis of irraa isaa ittisuudhaaf itti gad ba'e. Nekkoon garuu isatti dhufee Megidoodhaa gara Yerusalemitti reeffa isaa fidanii awwala isaa keessatti isaa awwalaan. Ergasiis sabni biyya sanaa Yehoo'aahaaz ilma Yosiyas fuudhanii dibanii iddo abbaa isaa buusaniif mootii isaa godhan. **30** Garboonni Yosiyas is gaariidhaan Megidoodhaa durattu fi hidhee Yihuudaa irrattis gibira meetii taalaantii dhibba tokko fi warqee taalaantii tokko mure. **31** Fara'oон Nekkoon Eliyaqaqiiim ilma Yosiyas mootichaa iddo Yosiyas iddo abbaa isaa buusee mootii godhe; maqa Eliyaqaqiiim geeddaaree Yehooyaqaqii jedheen. Yehoo'aahaazin garuu fuudhee Gibxitti geesse; innis achitti du'e. **35** Yehooyaqaqiiim meetii fi warqee Fara'oон Nekkoon gaafate sana ni baase. Waan kana baasuufis gibira biyyatti muree namoota biyyatti irraa akkuma galii isaaaniitti meetii fi warqee walitti qabe. **36** Yehooyaqaqiiim yeroo mootii ta'etti umuriin isaa wagga digdamii shan ture; innis Yerusalem keessa taa'ee wagga kudha tokko bulche. Maqaan haadha isaa Zebuudaa ture; isheenis intala Phedaayaan kan magaalaa Ruumaatiif dhufee ture. **37** Innis akkuma abbootin isaa hoijetan sana fuula Waaqayyoo durattu waan hamaa hojjet.

24 Bara mootummaa Yehooyaqaqiiim keessa Nebukadnezar mootichi Baabilon biyya sana ni weerare; Yehooyaqaqiiim wagga sadii isaaft garboome. Ergasiis garuu yaada geeddaratee Nebukadnezaritti fincile. **2** Waaqayyo saamtota Baabilon, saamtota Sooriyya, saamtota Mo'aabii fi saamtota Amoon isatti erge. Innis akkuma dubbii Waaqayyoo kan garboonni isaa raajonni dubbatan sanaatti Yihuudaa balleessuudhaaf isaan erge. **3** Dhugumaan wanni kun sababii cubbuu Minaaseetii fi waan inni hoijete hundaatiif fuula isaa duraa isaan balleessuudhaaf akkuma ajaja Waaqayyotti Yihuudaa dhufee. **4** Akkasumas sababii inni dhiiga namoota yakka hin qabnee dhangalaasee fi sababii inni dhiiga namoota yakka hin qabneetiin Yerusalemitti guuteef Waaqayyo dhiisuufi hin barbaanne. **5** Wantoonni bara mootummaa Yehooyaqaqiiim keessa hoijetan kanneen biraatii fi wanni inni hoijete hundi kitaaba seenaa mootota Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru mitii? **6** Yehooyaqaqiiim abbootii isaa wajjin ni boqote. Ilmi isaa Yehooyaqaqii iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **7** Sababii mootichi Baabilon biyya isaa hunda, Malkaa Gibxi jalqabee hamma Laga Efraaxiisitti qabateef mootiin Gibxi

lammata duulaaf biyya isaatii hin baane. **8** Yehooyaakiin yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa kudha saddeet ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee ji'a sadii bulche. Maqaan haadha isaa Nehushtaa ture; isheenis intala Elnaataan namicha Yerusaalem sanaa ti. **9** Innis akkuma abbaan isaa hojjete sana fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hojjete. **10** Yeruma sanatti loltoonni Nebukadnezar mooticha Baabilon Yerusaalemitti duulanii ishee ni marsan; **11** utuma ajajoonni loltoota isaa ishee marsaa jiranuu Nebukadnezar mataan isaa gara magaalattii ni dhufe. **12** Yehooyaakiin mootichi Yihuudaa, haati isaa, garboonni isaa, namoomni isaa bebeekamoonii fi qondaaltonni isaa hundinuu mootii Baabilonitti harka kennatan. Mootiin Baabilonis moo'ee waggaa saddeettafaatti Yehooyaakiin booji'ee ni fudhate. **13** Nebukadnezaris akkuma Waaqayyo dubbatee ture sanatti qabeenyaa mana qulqullummaa Waaqayyootii fi kan masaraa mootummaa keessa ture hunda ni fudhate; mi'a warqee kan Soloomoon mootichi Israa'el mana qulqullummaa Waaqayyootiif tolche hunda isaa immoo caccabse. **14** Inni warra Yerusaalem keessa jiraatan hunda ajajjoota waraanatii fi loltoota hunda, warra ogummaa hojii harkaa qabani fi warra sibiila tuman hunda walumatti nama kuma kudhan booji'ee ni fudhate. Namoota akka malee hiyyeyyii qofatu biyya sanatti hafe. **15** Nebukadnezar Yehooyaakiin booji'ee Baabilonitti ni geesse. Akkasumas haadha mootichaa, niitota isaa, qondaaltota isaatii fi namoota biyya sanaa bebeekamoo booji'ee Yerusaalemii gara Baabilonitti ni geesse. **16** Kana malees mootichi Baabilon humna waraanaa guutuu kan nama kuma torba of keessaa qabu, warra ogummaa hojii harkaa qabani fi warra sibiila tuman kuma tokko booji'ee Baabilonitti ni geesse; isaan kuneen hundi jaijaboo fi warra lola danda'an turan. **17** Innis Mataaniyyaa eessuma Yehooyaakiin sana iddo isaa mootii godhe; maqaan isaaas Zedeqiyatti ni geeddare. **18** Zedeqiyaa yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii tokkoo ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha tokko bulche. Maqaan haadha isaa Hamuutaal ture; isheenis intala Ermiyaas kan magaalaa Libnaatii dhufte ture. **19** Innis akkuma Yehooyaqiin hojjete sana fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa ni hojjete. **20** Wanni kun hundi sababii dheekkamsa Waaqayyootiif Yerusaalemii fi Yihuudaa irra ga'e; dhuma irrattis inni fuula isaa duraa isaan balleesse. Zedeqiyaa mooticha Baabilonitti fincile.

25 Kanaafuu bara mootummaa Zedeqiyaa keessa waggaa saglaffaatti, bultii kurnaffaa ji'a kurnaffaatti, Nebukadnezar mootiin Baabilon guutummaa loltoota isaa wajjin Yerusaalemitti duule. Innis magaalattiin ala qubatee naanwoo ishee hundatti tuulla biyyoo marse. **2** Magaalaan sunis hamma waggaa kudha tokkoffaa bara Zedeqiyaa Mootichaatti akkuma marfametteti ture. **3** Bultii saglaffaa ji'a afuraffaatti, magaalattii keessatti beelli akka malee hammaatee namni waan nyaatu tokko illee dhabe. **4** Ergasiid dallaan magaalattii cabsamee loltoonni hundinuu utuma Baabilononni magaalaa sana marsanii jiranuu karaa karra dallaa iddo biqiltuu mooticha bira jiru lamaan giddiu baasu sanaatiin halkaniin ba'anii baqatan. Isaanis Arabbaatti baqatan; **5** loltoonni Baabilon garuu mooticha ar'anii dirree Yerikoo irratti isa qaqqaban. Loltoonni isaa hundis isa irraa gargar ba'anii bibittinmaa'anii turan; **6** innis ni qabame. Gara mootii Baabilonitti Riiblaatti geeffamee achittis itti murame. **7** Isaanis ijuma isaa duratti ilmaan Zedeqiyaa fixan; isaanis ija isaa keessa baasanii foncaa naasiitiin hidhanii Baabilonitti isaa geessen. **8** Bara mootummaa Nebukadnezar mooticha Baabilon keessa waggaa kudha saglaffaatti, bultii torbaffaa ji'a shanaffaatti, Nebuzaradaan ajajaan eegumsa mootummaa,

qondaalli mootii Baabilon sun gara Yerusaalem dhufe. **9** Innis mana qulqullummaa Waaqayyootti, masaraa mootummaatti fi manneen Yerusaalem hundatti ibidda qabsiise. Manneen gurguddaa hundas ni gube. **10** Loltoonni Baabilon kanneen ajajaan eegumsa mootummaa jala turan hundi dallaawwan naanwoo Yerusaalem turan diigan. **11** Nebuzaradaan ajajaan eegumsaa sun namoota magaalaa keessatti hafanii fi warra baqatanii mootii Baabilonitti kooluu galan booji'ee fudhate. **12** Ajajaan sun garuu hiyyeyyii biyyattii keessa gariin akka wayinii kunuunsanii fi lafa qotaniif achitti dhiise. **13** Baabilononni sun utubaawwan naasii, baattuuwwan iddoodhaa socho'anii fi Gaanii naasii irraa hojjetamee mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa ture caccabsanii naasii sana immoo Baabilonitti geessan. **14** Akkasumas okkoteewwan, waan ittiin daaraa hammaaran, waan ittiin ibrasaa irraa daaraa dhadha'an, caabiwwanii fi mi'oota naasii irraa hojjetamen kanneen tajajila mana qulqullummaatiif oolan hunda fudhatan. **15** Ajajaan eegumsaa sunis girgirawaanii fi wacitiwwan ittiin dhiiga facaasan kanneen hundi isaanii warqee qulqullui irraa yookaa meetii irraa hojjetamen fudhatee deeme. **16** Ulfinni naasii kan Soloomoon ittiin utubaawwan lamaan, Gaanii fi baattuuwwan iddoodhaa socho'anii mana qulqullummaa Waaqayyootiif hojjetee ture waan madaalliiin madaaluu danda'u oli turan. **17** Tokkoon tokkoon utubaa sanaa dhundhuma kudha saddeet ol dheerata ture. Guutuu naasii kan utubaa tokko irrasa dhundhuma sadii ol dheeratee naarnnoon isaa guutuu sibiila wal keessa loofamee tolfamee fi roomaanii naasiitiin miidhagfamee ture. Utubaa kaanis sibiila isaa kan wal keessa loofamee tolfamee wajjin kanuma fakkaata ture. **18** Ajajaan eegumsaa sun, Seraayaa lubicha hangafa, Sefaaniyyaa lubicha Sadarkaan isatti aanuu fi eegdota balbalaa sadan hidhee fudhene deeme. **19** Warra amma illee magaalaa keessatti hafan keessa ajajaa loltootaatti fi gorsitoota mootii shan fudhate. Akkasumas barreessaa qondaala ol aanaa ture kan saba keessa loltummaaf namoota filatu sanaa fi namoota isaa kanneen magaalaa keessatti argaman jaatama fudhate. **20** Nebuzaradaan ajajaan sun hunda isaanii guuree Riiblaatti gara mooticha Baabilonitti geesse. **21** Mootichis achuma Riiblaat biyya Hamaati keessatti isaan ni fixe. Yihuudaanis akkasain booji'amtee biyya isheetti baate. **22** Nebukadnezar mootichi Baabilon akka inni namoota Yihuudaatti hambise sana bulchuuf Gedaaliyaas ilma Ahiiqaam ilma Shaafaan sana muude. **23** Ajajoonni loltoota hundi fi namoonni isaanii yeroo akka mootichi Baabilon Gedaaliyaasin bulchaa kutaa biyyaa godhee muude dhaga'anitti Gedaaliyaas bira Miisphaa dhufan; isaanis Ishmaa'eel ilma Naataaniyya, Yoohaanaan ilma Qaareyaa, Seraayaa ilma Tanhumeeti namicha Netoof sanaa, Yaazaniyya ilma namicha Ma'akaatii fi namoota isaanii turan. **24** Gedaaliyaasis, "Qondaaltota Baabilon hin sodaatinaa; biyyattii keessa qubadhaatii mooticha Baabilon tajajilaa; waan gaariitu isiniif ta'aatti" jedhee isaanii fi namoota isaaniiif kakate. **25** Garuu ji'a torbaffaa keessa Ishmaa'eel ilmi Naataaniyya ilma Eliishaamaan sanyii moototaa irraa dhalate sun namoota kudhan wajjin dhufee Gedaaliyaas, namoota Yihuudaatti fi namoota Baabilon kanneen isa wajjin Miisphaa turan fixe. **26** Kana irratti namni hundi xinnaa fi guddaan, Baabilononni sodaateej ajajjoota waraanaa wajjin gara Gibxitti baqate. **27** Yehooyaakiin mootiin Yihuuda booji'amtee waggaa soddomii torbaffaa isatti, Eewil Marodaak mootii Baabilon ta'e; innis wagguma sana keessa bultii digdamii torbaffaa ji'a kudha lammaffaatti Yehooyaakiin mootii Yihuudaa sana mana hidhaatiit gad dhiise. **28** Afaan tolaadhaanis isatti dubbatee barcuma ulfinaa kan barcuma mootota isa wajjin Baabilon keessa turan

kaanii caalu kenneef. **29** Kanaafuu Yehooyaakiin uffata isaa kan mana hidhaatti uffachaa ture sana of irraa baasee bara jireenyaa isaa guutuu yeroo hunda maaddii mootichaa irraa nyaate. **30** Mootichis hamma inni lubbuudhaan jiraatetti guyyuma guyyaadhaan waan isaaaf barbaachisu Yehooyaakiiniif kennaa ture.

1 Seenaa

1 Addaam, Seeti, Enoosh, **2** Qeenaan, Mahalaleel, Yaared, **3** Henook, Matuuselaa, Laameh, Noh. **4** Ilmaan Noh: Seem, Haam, Yaafet: **5** Ilmaan Yaafet: Goomer, Maagoog, Meedee, Yaawaan, Tuubaal, Meshekii fi Tiiraas turan. **6** Ilmaan Goomer: Ashkenas, Riifaatii fi Toogarmaa turan. **7** Ilmaan Yaawaan: Eliishaa, Tarshiish, Kitiumi fi Roodaanota turan. **8** Ilmaan Haam: Kuushi, Misrayim, Fuuxii fi Kana'aan turan. **9** Ilmaan Kuushi: Saabaa, Hawilaa, Sabtaa, Ra'imaan fi Sabteekaa turan. Ilmaan Ra'imaan: Shebaa fi Dedaan turan. **10** Kuushi abbaa Naamruud; Naamruuds lafa irratti looltu jabaa ta'e. **11** Misrayim immoo abbaa Luudiimootaa, Anaamiimotaa, Lehaabiimotaa, Naftahiiimootaa, **12** Fatrusiimotaa, Kaseluhiiimotaa jechuuunis warra Filixeemonni irraa dhalatanii fi Kaftooriimotaa ti. **13** Kana'aan abbaa Siidoon ilmaan isaa hangaftichaa akkasumas kan Heetotaa, **14** Yebuuosataa, Amoorotaa, Gиргаашотаа, **15** Hiiwotaa, Arkaawotaa, Siinotaa, **16** Arwaadewotaa, Zemaarotaati fi Hamaatotaa ture. **17** Ilmaan Seem: Eelaam, Ashuur, Arfaakshad, Luudii fi Arraam turan. Ilmaan Arraam: Uuzi, Huuli, Geterii fi Meshek turan. **18** Arfaakshad Sheelaa dhalche; Sheelaan immoo Eeberin dhalche. **19** Eeberifis ilmaan lamatu dhalate: Sababii bara isaa keessa lafti gargar qoodamteef, maqaan isa tokkoo Felegi jedhamnee moggaafare; maqaan obboleessa isaa immoo Yooqxaan jedhamnee moggaafame. **20** Yooqxaan immoo Almoodaad, Sheleef, Hazarmaawet, Yaaraa, **21** Hadooraam, Uzaal, Diqlaa, **22** Eebaal, Abiimaa'eel, Shebaa, **23** Oofir, Hawilaa fi Yoobaabin dhalche. Warri kunneen hundinuu ilmaan Yooqxaanii ti. **24** Seem, Arfaakshadi, Sheelaa, **25** Eeberi, Felegi, Re'uu, **26** Seruugi, Naahoor, Taaraa, **27** akkasumas Abraam kan Abrahaam jedhamne sanaa dha. **28** Ilmaan Abraham: Yisihaaqii fi Ishmaa'eel. **29** Sanyiwwan isaanii warra kanneenii dha: Nabaayooti ilmaan Ishmaa'eel hangafticha, Qeedaar, Adbi'eel, Mibsaami, **30** Mishmaa, Duumaa, Maasaa, Hadaad, Teemaa, **31** Yexuur, Naafishii fi Qeedmaa. Isaan kunneen ilmaan Ishmaa'eel. **32** Ilmaan Qexuuraan saajjatoon Abrahaam sun deesse: Zimraan, Yaqshaan, Medaan, Midyaan, Yishbaaqii fi Shuwaa. Ilmaan Yokshaan: Shebaa fi Dedaan. **33** Ilmaan Midyaan: Eefaa, Eefer, Henook, Abiidaa fi Eldaa'aa. Warri kunneen hundi sanyiwwan Qexuuraa ti. **34** Abrahaam abbaa Yisihaaq. Ilmaan Yisihaaq: Esaawuu fi Israa'eel. **35** Ilmaan Esaawu: Eliifaaz, Re'uu'eel, Ye'uushi, Ya'ilaamii fi Quoraahi. **36** Ilmaan Eliifaaz: Teemaan, Oomaar, Zefoo, Gaataamii fi Qenaz; karaa Tiiimnaatiin: Amaaleq. **37** Ilmaan Re'uu'eel: Nahaati, Zeraa, Shamaa fi Miizaah. **38** Ilmaan See'iir: Looxaan, Sobaal, Zibe'oone, Aannaa, Diishoon, Eezerrii fi Diishaan. **39** Ilmaan Looxaan: Hoorii fi Hoomaam, Tiiimnaa obboleettii Looxaan. **40** Ilmaan Sobaal: Aliwaan, Maanahaat, Eebaal, Shefoo fi Oonaami. Ilmaan Zibe'oone: Ayyaa fi Aannaa. **41** Ilmi Aannaa: Diishoon. Ilmaan Diishoon: Hemdaan, Eshbaan, Yitraanii fi Keraan. **42** Ilmaan Eezerrii: Bilhaan, Zaawaanii fi Aqaan. Ilmaan Diishaan: Uuzii fi Araan. **43** Mootonni utuu mootiin Israa'eel tokko iyyuu hin mo'in dura Edoom keessattii mo'an kanneen turan: Belaa ilma Be'oor kan magalaanisa isaa Diinhaabaa jedhamnee moggaafame sana. **44** Belaa duunaan Yoobaab ilmi Zeraa namichi Bozraa iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **45** Yoobaab duunaan Husaam namichi biyya Teemaan iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **46** Husaam duunaan Hadaad ilmi Bedad inni biyya Mo'aabitti Midyaanin mo'ate sun iddo isaa bu'ee mootii ta'e. Maqaan magaalaa isaa Aawit jedhamne. **47** Hadaad duunaan Samlaan namichi Masreeeqaa iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **48** Samlaan duunaan Shaawul namichi biyya Rehoobooti ishee

laga bira jirtu sanaa iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **49** Shaawul duunaan Ba'aal-Haanaan ilmi Akboor iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **50** Ba'aal-Haanaan duunaan immoo Hadaad iddo isaa bu'ee mootii ta'e. Magalaanisa Faa'uu jedhame. Maqaan niitti isaa immoo Maheexabii'eel jedhama ture; isheenis intala Maxreed, intala Mee-Zaahaab ture. **51** Hadaadis ni du'e. Hangafoota saba Edoom: Tiiimnaa, Aalwaa, Yetetei, **52** Oholiibaamaa, Eelaa, Phiinoon, **53** Qenaz, Teemaan, Mibzaar, **54** Magidii'eelii fi Iiraam. Namoonni kunneen hangafoota Edoom turan.

2 Ilmaan Israa'eel warra kanneenii dha: Ruubeen, Simi'oone, Lewwii, Yihuudee, Yisaakor, Zebuuloon, **2** Daan, Yoosef, Beniyaam, Niftaaalem, Gaadii fi Asheer. **3** Ilmaan Yihuudee: Eeri, Oonaanii fi Sheelaa. Isaan kanneen sadanuu intala Shuuwaa, dubartii Kana'aan sanatu isaa d'e. Eer ilmi Yihuudee hangaftichi fuula Waaqayyoo duratti hamaa ture. Kanaafuu Waaqayyo isaa ajjeese. **4** Taamaar niiftin ilma Yihuudee Faaresii fi Zaaraa Yihuudee deesse. Yihuudee walumaa galatti ilmaan shan qaba ture. **5** Ilmaan Faares: Hezroonii fi Hamuul. **6** Ilmaan Zaaraa: Zimrii, Eetaan, Heemaan, Kalkoolii fi Daardaa. Isaan walumaa galatti dhiirota shan turan. **7** Ilma Karmii: Aakaar isaa waan balleeffamuu qabu fudhachuudhaan Israa'elitti rakkina fide. **8** Ilma Eetaan: Azaariyya. **9** Ilmaan Hezroon: Yerami'eel, Raamii fi Keluubaa. **10** Raam abbaa Abiinaadaab ture; Amiinaadaab immoo abbaa Nahishoon hoogganaa saba Yihuudee ture. **11** Nahishoon abbaa Salmaan; Salmaan immoo abbaa Bo'eez; **12** Bo'eez abbaa Oobeedi; Yoobeed immoo abbaa Isseey. **13** Ilmaan Isseey: Ilmi isaa hangafni Eliyaab, lammaffaan Abiinaadaab, sadaffaan Shime'aa, **14** Afuraffaan Naatnaa'eel, shanaffaan Raadaayi, **15** ja'affaan Oozem, torbaffaan Daawit. **16** Obboleettonni isaanii immoo Zeruyaa fi Abiigayil turan. Ilmaan Zeruyaa sadan Abiishaayi, Yoo'aabii fi Asaaheel turan. **17** Abiigayil haadha Amaasaa kan abbaan isaa Yeteer nama gosa Ishmaa'eel sanaa ti. **18** Kaaleb ilmi Hezroon niitti isaa Azuubaan fi Yeri'ootti irraa ijollee dhalche. Ilmaan Aazubaan kanneen turan: Yeeser, Sobaabii fi Ardoon. **19** Kaalebis Azuubaan duunaan Efraataas fuudhe. Isheenis Huirin isaa deesse. **20** Huuri abbaa Uuri; Uuri immoo abbaa Bezali'eel. **21** Ergasi Hezroon yommuu umuriin isaa waggaajatama guutetti intala abbaa Gili'aad intala Maakiir fuudhe; isheenis Seguubin isaa deesse. **22** Seguub immoo abbaa Yaa'iir ture; innis biyya Gili'aad keessaa magalaawwan digdamii sadii qaba ture. **23** Geshuuri fi Arraam, magaalaa Yaa'iir akkasumas Qeenaaati fi gandoota naannoo ishee jirani walitti magalaawwan jaatama irraa fudhatan. Isaan kunneen hundi sanyii abbaa Gili'aad sanyii Maakiir turan. **24** Hezroon erga Kaaleb Efraataatti du'ee booddee, niitti isaa Abiyaan Ashihuur abbaa Teqoo'aa deesseef. **25** Ilmaan Yerami'eel ilma Hezroon hangafticha sanaa: Raam ilma isaa hangafticha, Buunaah, Ooren, Oozemii fi Ahiiyaa. **26** Yerami'eel niitti biraakaa kan Aaxaaraa jedhamtu qaba ture; isheenis haadha Oonaam turte. **27** Ilmaan Raam ilma Yerami'eel hangafticha sanaa: Ma'aa, Yaamiini fi Eeqeer. **28** Ilmaan Oonaam: Shamaayii fi Yaadaa. Ilmaan Shamaayi: Naadaabii fi Abiishur. **29** Niiftin Abiishur Abihaayil jedhamti; isheenis Ahibaani fi Mooliid isaa deesse. **30** Ilmaan Naadaab: Seleedii fi Afayim. Seleed utuu ijollee hin dhalchin du'e. **31** Ilma Afayim: Yishe'i; Yishe'iin abbaa Sheeshaan. Sheeshaan immoo abbaa Ahilayi. **32** Ilmaan Yaadaa kan obboleessa Shamaayi: Yeteerii fi Yoonataan. Yeteer utuu ijollee hin dhalchin du'e. **33** Ilmaan Yoonataan: Pheletii fi Zaazaa. Isaan kunneen sanyiwwan Yerami'eel turan. **34** Sheeshaan intallan malee ilmaan hin qabu ture. Innis tajaajilaa lammii Gibxi kan Yarihaa jedhamu tokko qaba ture. **35** Sheeshaan tajaajilaa isaa Yarihaatti intala isaa

ni heerumsiise; isheenis Ataayin deesseef. **36** Ataayi abbaa Naataan; Naataan immoo abbaa Zaabaadin; **37** Zaabaad abbaa Eflaal; Efelaal immoo abbaa Oobeedi; **38** Oobeedi abbaa Yehuu; Yehuu abbaa Azaariyya; **39** Azaariyya abbaa Heleez; Helees immoo abbaa Ele'aasaa ti; **40** Ele'aasaa abbaa Sismaayi; Sismaayi abbaa Shaluum; **41** Shaluum abbaa Yeqameyaa ti; Yeqameyaa immoo abbaa Eliishaamaa ti. **42** Ilmaan Kaaleb obboleessa Yerami'eel: Meeshaan ilmi isaa hangaftichi abbaa Ziif; Ziif abbaa Maareeshaa ti; Maareesaan immoo abbaa Kebroon. **43** Ilmaan Kebroon: Qooraahi, Tafuu'aa, Reqemii fi Shemaai. **44** Shemaan abbaa Raham; Raham immoo abbaa Yorqe'aam. Reqem abbaa Shamaayi. **45** Shamaayi abbaa Maa'on; Maa'on immoo abbaa Beet Zuuri. **46** Eefaan saajjatoon Kaaleb sun haadha Haaraan, Moozaa fi Gaazeez. Haaraan immoo abbaa Gaazer. **47** Ilmaan Yaahidaay: Regeem, Yootaam, Geeshaan, Phelet, Eefaa fi Sha'aaf. **48** Ma'akaan saajjatoon Kaaleb sun haadha Shebeeri fi Tirhaanaa ti. **49** Isheen akkasumas Sha'aaf abbaa Madmaanaa, Shewwaa abbaa Makbeena fi abbaa Gibe'aa deesse. Kaaleb intala Aaksaa jedhamtu qaba ture. **50** Isaan kуннеен sanyiwwan Kaaleb turan. Ilmaan Huuri ilma Efraataa hangafticha: Sobaal abbaa Kiriyaati Ye'aariim, **51** Salmaan abbaa Beetlihem, Haareef abbaa Beet Gaadeer. **52** Sanyiwwan Sobaal kan abbaa Kiriyaati Ye'aariim; Walakkaan Menuhootaa, Haaroo'ee, **53** akkasumas gosti Kiriyaati Ye'aariim, Yitraawonni, Fuutonni, Shumaatonni, Mishiraawonni, Zoraatotaa fi Eshita'a'ooloonni gosoota isaan kуннеен keessaa dhalatanii dha. **54** Sanyiwwan Salmaan: Beetlihem, Netoofota, Atroot Beet Yoo'ab, walakkaa Maanaheetotaa, Zoraatota fa'; **55** balbal barreessitootaa kуннеен Yaabeex keessa jiraatan: Tiraatota, Shime'aatotaa fi Sukaatota. Isaan kуннеен Qeenota mana abbaa Rekaab Hamaati keessaa dhalatanii dha.

3 Isaan kуннеен ilmaan Daawit Kebroonitti dhalchee dha: Ilmi isaa hangafni Amnoon kan Ahiinoo'am dubartiiin Yizri'eel deessee dha; inni lammaffaan immoo Daani'el kan Abiigayil dubartiin Qarmeloos deessee dha; **2** sadaffaan Abesaaloom isaa Ma'akaan intallii Talmayy mooticha Geshuur deessee dha; afuraffaan Adooniyaa ilma Hagiit; **3** shanaffaan Shefaaxiyaa ilma Abixaal; ja'affaan Yitre'aam kan inni niitti isaa Eglaa irraa dhalchee dha. **4** Isaan ja'aan kуннеен warra yeroo Daawit Kebroonitti waggaa torbaa fi walakkaa mootii turetti isaaaf dhalatanii dha. Daawit Yerusaalemitti waggaa sodomii sadii mootii ta'ee bulche; **5** ijooleen achitti isaaaf dhalatanis kуннеен dha: Shime'a, Shobaab, Naataanii fi Soloomoon. Ilmaan afran kуннеен Batishreebaa intala Amii'eel irraa dhalatan. **6** Akkasumas ilmaan biraq qaba ture; isaanis: Yibehaar, Eliishuuwa, Eliiphelexi, **7** Noogaa, Nefeg, Yaafiyaa, **8** Eliishaamaa, Eliyadaa fi Eliiphelexi; isaanis walumatti ilmaan sagal turan. **9** Ilmaan saajjatoowwan isaa irraa dhalatanii alatti isaan kуннеен ilmaan Daawit turan. Taamaar immoo obboleetti isaanii ture. **10** Ilmi Soloomoon Rehoobo'aam; ilmi Rehoobo'aam Abiyaa dha; ilmi Abiyaa Aasaa dha; ilmi Aasaa Yehooshaafaax; **11** ilmi Yehooshaafaax Yehooraam; ilmi Yooraam Ahaaziyya; ilmi Ahaaziyya Yoo'aash; **12** ilmi Yoo'aash Amasiyya; ilmi Amasiyya Azaariyya; ilmi Azaariyya Yootaam; **13** ilmi Yootaam Aahaaz; ilmi Aahaaz Hisqiyaa; ilmi Hisqiyaa Minaasee dha; **14** ilmi Minaasee Aamoon; ilmi isaa immoo Yosiyaa. **15** Ilmaan Yosiyas: Inni hangafni Yoohaanaan, lammaffaan Yehooyaaciim, sadaffaan Zedeeqiyya, afuraffaan immoo Shaluum. **16** Ilmaan Yehooyaaciim: Ilma isaa Yehooyaaciinii fi ilma isaa Zedeeqiyya. **17** Ilmaan Yehooyaakiin isaa booj'i ame sanaa: Ilma isaa She'altii'eel, **18** Malkiiraam, Phedaayaa, Shenaaxaar, Yeqameyaa, Hooshaamaa fi Nedaabiyyaa. **19** Ilmaan Phedaayaa: Zarubaabelii

fi Shime'iil. Ilmaan Zarubaabel: Meshulaamii fi Hanaaniyyas. Obboleettiin isaanii immoo Sheloomiit jedhamti. **20** Akkasumis ijoolee gara biraa shanitu ture; isaanis: Hashubaa, Oohel, Berekiyya, Hasadiyya fi Yooshab-Heseed. **21** Ilmaan Hanaaniyya: Phelaatiyya fi Yeshaaya; akkasumas ilmaan Refayaayaa, ilmaan Arnaan, ilmaan Obaadiyatii fi ilmaan Shekaaniyya. **22** Ilmaan Shekaaniyya: Shemaa'iyya fi ilmaan isaa: Haxuush, Yigi'aal, Baariyyaah, Na'aariyya fi Shaafaax; isaan walumatti ja'a turan. **23** Ilmaan Na'aariyya: Eliyioo'eenayi, Hisqiyaa si Azriiqaa; isaan walumatti sadii turan. **24** Ilmaan Eliyioo'eenayi: Hoodayiwa, Eliyashiib, Phelaaya, Aquub, Yoohaanaan, Delaayaayaa fi Anaanii; isaan walumatti torba turan.

4 Ilmaan Yihuudaa: Faares, Hezroon, Karmii, Huurii fi Sobaal. **2** Re'aayaan ilmi Sobaal abbaa Yahaatiiti; Yahaati immoo abbaa Ahuumaayyi fi Laahadii ti. Isaan kуннеен balbalawwan Zoraatotaa ti. **3** Ilmaan Eexaam kanneenii dha: Yizri'eel, Yishmaa fi Yidbaashi. Obboleettiin isaanii immoo Hazelphoomii jedhamti. **4** Phenuu'el abbaa Gedoor; Eezer immoo abbaa Huushaam. Isaan kуннеен sanyii Huuri ilma Efraataa hangaftichaati fi abbaa Beetlihem sanaa ti. **5** Ashihuur abbaan Teqoo'aa niitota lama kanneen Heela fi Na'araa jedhaman qaba ture. **6** Na'araan ilmaan Ahuzaam, Heefer, Teemeni fi Haa'hashitaar jedhaman deesseef. Ilmaan Na'araa isaan kanneen turan. **7** Ilmaan Heelaa: Zeret, Zooharii fi Etnaan; **8** Qoosi abbaa Anuub, abbaa Hazobeebaa fi abbaa balbalawwan Ahariheel ilma Haaruumi. **9** Yaabeex nama obboloota isaa caalaa ulfina qabu ture; haatiis isaa, "Ani dhiphinaanan isa da'e" jettee Yaabeex jettee isa moggaafte. **10** Yaabeex immoo akkana jedhee Waqaq Israa'elitti iyyate; "Ati na eebbis; biyya koos naaf ba'isi! Akka ani hin miidhamnee fi akka ani dhiphina jalaa ba'uuf harki kee na wajjin haa jiraatu." Waagnis waan inni kadhathe sana ni kenneef. **11** Kiluub obboleessi Shuhaa abbaa Mihiirii ti; Mehir immoo abbaa Eshitootoni. **12** Eshitootoni abbaa Beet Raafaaan, abbaa Faaseehaa fi Tehiinaa ti; Tahinaan immoo abbaa Iir Naahaashii ti. Isaan kуннеен namoota Reekaa ti. **13** Ilmaan Qenaz: Otnii'elii fi Seraayaa. Ilmaan Otnii'eel: Hataatii fi Ma'oontootayi. **14** Me'oonotaayi abbaa Ofraa ti. Seraayaa abbaa Yoo'abii ti; Yoo'aab immoo abbaa Gee Haraashii mii ti. Maqaan kun sababii isaan ogummia hojii harkaa qabantiif kenneef. **15** Ilmaan Kaaleb ilma Yefunee: Iiruu, Eelaa fi Na'aam. Ilmi Eelaa: Qenaz. **16** Ilmaan Yehalei'eel: Ziifii, Ziifaa, Tiiriyya fi Asareel. **17** Ilmaan Izraa: Yetter, Mered, Eeferii fi Yaaloon. Niitota Mered keessaa isheen tokko Miiriyaam, Shamaayi fi Yishibaab abbaa Eshtimo'aa sana deesse. **18** Niitiin isaa dubartiin Yihuudaa sunis Yaared abbaa Gedoor, Hebeer abbaa Sookooniitii fi Yequutii'eel abbaa Zaano'aa deesse. Isaan kуннеен ijoolee Bitiyaah intala Fara'oonaan kan Mered fuudhe sanaa ti. **19** Ilmaan niittiin Hoodyaa obboleettiin Naham sun deesse: Abbaa Qeyillaa namicha Garmii sanaatiif Eshtimo'aa namicha Ma'akaan ti. **20** Ilmaan Simi'oone: Amnoon, Riinaa, Ben-Haanaanii fi Tiiloon, Ilmaan Yishi'i; Zoheetti fi Ben-Zoheetti ti. **21** Ilmaan Sheelaa ilma Yihuudaa: Eer abbaa Leekaa, La'adaa abbaa Maareesaatii fi balbalawwan Beet Ashibee'atti warra wayyaa quncee talbaa haphii hojetanii. **22** Yoqoqim, namoota Koozeebaa, Yoo'aashii fi Saaraaf isaa Mo'aabii fi Yaashubiileheem bulchu. Barreeffamni kуннеен kan bara durii ti. **23** Isaanis suphee dhoofuu Neyaayiimii fi Gedeeraa keessa jiraatan turan; jarri kun mootichaaf hojjechaa achi jiraatu ture. **24** Ilmaan Simi'oone: Nemuu'el, Yaamiin, Yaariib, Zeraa fi Shaawul; **25** Shaluum ilma Saa'ul ture; Mibsaa'm ilma Shaluumii; Mishmaa immoo ilma Mabsaamiti. **26** Ilmaan Mishmaa: Ilma isaa Hamuu'el, ilma isaa Zakuurii fi ilma isaa Shime'iil. **27** Shime'iin ilmaan kudha ja'a fi

intallan ja'a qaba ture; obboloomni isaa garuu ijoollee hedduu hin qaban ture; sababii kanaaf balbalawwan isaanii hundinuu akka gosa Yihuudaa baay'ee hin turre. **28** Isaanis Bersheebaa, Molaadaa, Hazar Shuu'aal, **29** Bilihaa, Ezem, Toolaad, **30** Betuu'eel, Hormaa, Siiqlaag, **31** Beet Markaabot, Hazar Susim, Beet Biirii fi Sha'arayim keessa jiraatan. Magalaalawwan kunneen hamma bara mootummaa Daawitiitti magaalaawwan isaanii turan. **32** Akkasumas gandoota Eexaam, Ayin, Reemoon, Tookkenii fi Ashaan jechuunis magaalaa shananii fi **33** gandoota naannoo isaanatti argaman hunda keessa hamma Ba'aaliitti jiraatu ture. Kunneen iddoa isaan jiraatanii dha. Isaanis galmeed hidda dhaloota isaanii kaawwatani jiran. **34** Meshoobaab, Yamleek, Yooshaa ilma Amasiyya, **35** Yoo'eel, Yehuu ilma Yooshibiyaa, ilma Seraayaa, ilma Asii'eel, **36** akkasumas Eliyoo'eenayi, Yaa'iqoobaab, Yashoochayaa, Asaaya, Aadii'eel, Yesiimi'eel, Benaayaa, **37** Ziizaa ilma Shifiif, ilma Aloon, ilma Yedaayaa, ilma Shimrii, ilma Shemaa'iyaa. **38** Namoonni maqaan isaanii kanaa olitti himame kunneen hooggantoota balbala isaanii turan. Baay'inni maatti isaanis akka malees dabalaah dhufe; **39** isaanis bushaayee isaanitiif lafa dheedaa barbaacha hamma moggaa Gedoor kan gama ba'a sululaa jiru sanaatti deeman. **40** Isaanis naannoo sanatti lafa dheedaa gabbataa fi gaarii argatan; lafnii sunis bal'aa, kan nagaa fi tasgabbii qabu ture. Bara durii gosoorni Haamii naannoo sana jiraachaa turan. **41** Namoonni maqaan isaanii dha'ame kunneen bara Hisqiyas mootii Yihuudaa ture keessa dhufan. Isaan akkuma hamma har'aatti illee mul'atu qubata Kaamotaatii fi Me'uunoota achii jiraachaa turanii dha'anii guutumaan guutuutti isaan barbadeessan. Ergasiis sababii lafa dheedaa bal'aa bushaayee isaanitiif argatanii lafa jaraa irra ni qubatan. **42** Simi'oona taneen keessaan namoonni dhibba shan ilmaan Yishi'i Phelaatiyya, Na'aariyaa, Refaayaa fi Uzii'eel hoogganamanii biyya gaaraa See'iir weeraran. **43** Isaanis Amaaleqoota miliqanii hafan balleessanii hamma har'aatti achuma jiraatan.

5 Ruubeen Israa'elii ilma hangafa ture; ta'u sababii inni siree abbaa isaa xureessef mirgi hangafummaa isaa ilmaan Yoosef ilma Israa'el sanaatiif kenname. Kanaafuu inni akka mirga isaa kan dhalootaan argamuutti hidda dhaloota keessatti hin galmeeffamne; **2** Yihuudaa obboloota isaa keessa nama jabaa fi kan mootummaan isa keessaa ba'e ta'u illee mirgi hangafummaa kan Yoosefii ti. **3** Ilmaan Ruubeen ilma Israa'el hangaftichaa: Henooki, Falusoo, Hezroonii fi Karmii. **4** Ilmaan Yoo'eel: Shemaa'iyaa ilma isaa, Googi ilma isaa, Shime'i ilma isaa, **5** Miikaa ilma isaa, Re'aayaa ilma isaa, Ba'al ilma isaatii fi **6** Bi'eeraa ilma isaa kan mootiin Asoor Tiiglaat-Philneeser booji'i ee fudhatee dha. Be'eeraan hoogganaa gosa Ruubeen ture. **7** Firoonni isaanii warri akkuma hidda dhaloota isaanatti balbala balbalan galmeeffaman kanneenii dha: Ye'i'i el hangafticha, Zakkariyas, **8** Beelaa ilma Aazaazi, ilma Shemaa, ilma Yoo'eel. Isaanis naannoo Aro'eeri jalqabee hamma Neboo fi Ba'al Me'ooniitti jiru keessa qubatan. **9** Isaanis sababii horiin isaanii Gil'aadi keessatti baay'ateef karaa ba'a biiftuuti hamma daarii gammoojiji kan gara laga Efraaxiisitti bal'atu sanaatti biyyattii qabatan. **10** Isaan jabana Saa'ol keessa Aggaariitti waraana kaasan; jarris harka isaanatti mo'ataman; isaanis iddo jireenyaa warra Aggaar kan Gil'aadiin gama ba'a biiftuu jiru guutumaan guutuutti qabatan. **11** Gosoorni Gaad isaanatti aananii Baashaan keessa lafa hamma Salkaatti argamu irra jiraatan; isaanis: **12** Yoo'eel hangaftichi, Shaafaam itti aanaan isaa, Ya'inayi fi Shaafaax Baashaan keessa jiraatan. **13** Firoonni isaanii maatti maatiidhaan kanneenii dha: Miikaa'el, Meshulaam,

Shebaa, Yooraay, Yaakaan, Zii'aa fi Ebber; walumaa galatti torba turan. **14** Isaan kunneen immoo ilmaan Abiihaayil ilma Huuri, ilma Yaarokaa, ilma Gil'aad, ilma Miikaa'el, ilma Yeshiishaayi, ilma Yakedoo, ilma Buuzii ti. **15** Ahiin ilmi Abdi'eel, hangafa maatti isaanii ture; Abdi'eel immoo ilma Guunii ti. **16** Warri Gaad Gil'aad keessa, Baashaanii fi gandoota daarii isheetti argaman, akkasumas lafa tikaan kan Shaaroon keessatti argaman hundaa fi qarqara isaa jiraatan. **17** Isaan kunneen hundi jabana Yootaam mootii Yihuudaa turee fi jabana Yerobi'aam mootii Israa'el ture keessa galmee hidda dhalootaa keessatti galmeeffaman. **18** Ruubeenonni, Gaadonnii fi walakkaan gosa Minaasee namoota dandeettii lolaa qaban 44,760 qaban ture; isaanis namoota jajjaboo warra gaachanaa fi goraadee qabachuu danda'an, warra xiyya darbachuu danda'anii fi warra waraanaaf leenjifaman turan. **19** Jarri kunis warra Aggaariitti, warra Yexuurtti, Naafishiiittii fi Noodaabiiit waraana ni banan. **20** Sababii isaan waraana sana irratti gara Waqaatti iyaytanii turanii Waaqni isaan gargaaree warra Aggaariitti fi garee isaanii hunda dabarsee harka isaanattiit kenne. Innis sababii isaan isaa amanataniiif kadhannaas isaanitiif deebii kenne. **21** Isaanis horii warra Aggaar gaala kuma shan, hoolaa kuma dhibba lamaa fi shantamaa fi harree kuma lama saaman. Akkasumas nama kuma dhibba tokkoo booji'an; **22** sababii lolli sun kan Waqaat tureef namoonni biraa baay'een ni ajjeefaman. Isaanis hamma bara boojuutti biyya sana keessa ni jiraatan. **23** Walakkaan gosa Minaasee baay'ee turan; isaanis Baashaanii jalqabani hamma Ba'al Hermooniitti, hamma Seniir Tulluu Hermooniitti biyya sana keessa qubatan. **24** Isaan kunneen hangafoota maatti isaanii ti: Eefer, Yishi'i, Eli'eel, Azri'eel, Ermiyaas, Hoodayiwaa fi Yadii'eel. Isaan kunneen loltoota gootota, namoota bebbeekamoo fi hangafoota maatti isaanii ti. **25** Isaan garuu Waaqni abbootii isaanitiif amanamuu didanii waaqota saboota biyyattii wajjin sagaagal; saboonni kunneenis warra Waaqni fuula isaanii duraa balleessee dha. **26** Kanaafuu Waaqni Israa'el hafuu Fohaa mooticha Asoor jechuunis hafuu Phuuli kakaasee akka inni gosoota Ruubeen, kan Gadiitti fi walakkaan gosa Minaasee booji'u godhe. Innis warra kanneen gara Halaa, Haabor, Haaraatii fi gara qarqara laga Goozaaniitti geesse; isaanis hamma har'aatti achuma jiraatan.

6 Ilmaan Lewwii: Geershoon, Qohaati fi Meraar. **2** Ilmaan Qohaati: Amraam, Yizihaar, Kebroonii fi Uzii'eel. **3** Ijoolleen Amraam: Aroon, Musei fi Miiriyaam. Ilmaan Aroon: Naadaab, Abiihuu, Ele'aazaarii fi Itiamaar. **4** Ele'aazaar abbaa Fiinehaas; Fiinehaas immoo abbaa Abiishuuwaati; **5** Abiishuuwaan abbaa Buukii ti; Bukiin immoo abbaa Uzii ti; **6** Uzii abbaa Zeraayaa ti; Zaraa'iyaa abbaa Meraayootii ti; **7** Meraayoot abbaa Amariyaa ti; Amariyaa abbaa Ahiixiuibii ti; **8** Ahiixiub abbaa Zaadoqii ti; Zaadoq abbaa Ahiiima'azii ti; **9** Ahiiima'az abbaa Azaariyaa ti; Azaariyaa abbaa Yoohaanaanii ti; **10** Yoohaanaan abbaa Azaariyaa ti; inni luba ta'ee mana qulqullummaan kan Solomon Yerusaalemitti iijaare keessa tajaajilaat ture. **11** Azaariyaa abbaa Amariyaa ti; Amariyaa abbaa Ahiixiuibii ti; **12** Ahiixiub abbaa Zaadoqii ti; Zaadoq abbaa Shaluumii ti; **13** Shaluum abbaa Hilqiyyaa ti; Hilqiyya abbaa Azaariyaa ti; **14** Azaariyaa abbaa Seraayaa ti; Seraayaan abbaa Yehoozaadaaqii ti. **15** Yeroo Waaqayyo akka sabni Yihuudaa tif Yerusaalem Nebukadnezarii booji'amu godhetti Yehoozaadaaqis booji'amee fudhatame. **16** Ilmaan Lewwii: Geershoon, Qohaati fi Meraarii. **17** Maqaan Ilmaan Geershoon kanaa dha: Loobeenii fi Shime'i. **18** Ilmaan Qohaati: Amraam, Yizihaar, Kebroonii fi Uzii'eel. **19** Ilmaan Meraarii: Mahilii fi Muusii. Isaan kunneen Lewwota balbala

balbalabbootii isaaniitiin lakkaa'amanii dha: **20** Balbalab Geershoom keessa: Ilma isaa Loobeen, ilma isaa Yahaati, ilma isaa Zimaati, **21** ilma isaa Yoo'aa, ilma isaa Iddoo, ilma isaa Zeraa fi ilma isaa Ye'aateraayi. **22** Ilmaan Qohaati: Ilma isaa Amiinaadaab, ilma isaa Qooraahi, ilma isaa Asiir, **23** ilma isaa Elqaanaa, ilma isaa Ebijaasaaf, ilma isaa Asiir, **24** ilma isaa Tahaat, ilma isaa Uuri'eel, ilma isaa Uziyya fi ilma isaa Shaawul. **25** Ilmaan Elqaanaa: Amaasaayi, Ahimooti, **26** ilma isaa Elqaanaa, ilma isaa Zoofayi, ilma isaa Naahat, **27** ilma isaa Elijyab, ilma isaa Yeroohaam, ilma isaa Elqaanaa fi ilma isaa Saamu'eel. **28** Ilmaan Saamu'eel: Ilma isaa Yoo'eel hangaftichaa fi ilma isaa lammaffaa Abiyaa. **29** Ilmaan Meraarii: Mahili, ilma isaa Loobeen, ilma isaa Shime'i, ilma isaa Uzaa, **30** ilma isaa Shime'aa, ilma isaa Hagiyya fi ilma isaa Asaayaay. **31** Namoonni erga taabonni dhufee achi boqotee booddeh Daawit akka isaan faarfannaadhaan mana Waaqayyoo keessa tajaajilaniif muude kanneenii dha. **32** Isaanis hamma Soloomon Yerusaalem keessatti mana qulqullummaa Waqqayyoo ijaaretti dunkaana qulqulluu, dunkaana wal ga'ii duratt faarfannaadhaan tajaajila turan. Isaanis akkuma seera isaaniif kennname sanaatti hoojii isaanii hojjechaa turan. **33** Maqaan namoota ilmaan isaanii wajjin tajaajilaniif kanneenii dha: Ilmaan Qohaatotaa keessa: Heemaan Faarfataa, ilma Yoo'eel, ilma Saamu'eel, **34** ilma Elqaanaa, ilma Yeroohaam, ilma Elij'eel, ilma Too'aa, **35** ilma Zuufi, ilma Elqaanaa, ilma Mahat, ilma Amaasaayi, **36** ilma Elqaanaa, ilma Yoo'eel, ilma Azariyya, ilma Sefaa niyya, **37** ilma Tahaat, ilma Asiir, ilma Ebijaasaaf, ilma Qooraahi, **38** ilma Yizihaar, ilma Qohaati, ilma Lewwii, ilma Israa'eel; **39** akkasumas Asaaf obboleessi Heemaan karaa mirgaatiin dhaabwata ture: Asaaf ilma Berekiya, ilma Shime'aa, **40** ilma Miikaa'eel, ilma Ba'aseeyaa, ilma Malkiyaa, **41** ilma Etnii, ilma Zeraa, ilma Adaayaay, **42** ilma Eetaan, ilma Zimaa, ilma Shime'i, **43** ilma Yahaati, ilma Geershoom, ilma Lewwii; **44** karaa bitaa isaatiin immoo warri isaan wajjin turan gosa Meraarii keessa: Eetaan ilma Qiisa, ilma Abdii, ilma Maluuk, **45** ilma Hashabiyya, ilma Amasiyya, ilma Hilqiyaa, **46** ilma Amzii, ilma Baanii, ilma Shemeer, **47** ilma Mahili, ilma Muusii, ilma Meraarii, ilma Lewwii. **48** Obboloonni isaanii Lewwonni akka hoojii dunkaana qulqulluu mana Waqqaa hunda hojetaniif ramadamanii turan. **49** Aroonii fi ilmaan isaa garuu akkuma waan Museen garbichi Waqqaa sun ajajee ture hundaatti hoojii Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqullu ta'e sanaatiif, sababii Israa'elilitifis araara buusuuhaaf iddoa aarsaa kan aarsaa gubamutti fi iddoa aarsaaixaanaa irratti aarsaawwan dhi'eessaa turan. **50** Ilmaan Aroon kanneenii dha: Ilma isaa Ele'aazaar, ilma isaa Fiinehaas, ilma isaa Abiishuuwa, **51** ilma isaa Bukii, ilma isaa Uzii, ilma isaa Zeraayaa, **52** ilma isaa Meraayoot, ilma isaa Amariyya, ilma isaa Ahiiuxub, **53** ilma isaa Zaadoqii fi ilma isaa Ahima'az. **54** Sababiiixa jalqabaa isaaniif ba'eef iddoowwan kenneen Aroonii fi ilmaan isaa kenneen balbala Qohaati keessa dhufanif ni kennname; iddoowwan qubata isaanii kanneen akka biyya isaanii ta'aniif isaaniiif ramadamanii dha: **55** Kebrloon isheen biyya Yihuudaa keessatti fi lafti dheedaa kan naannoch isheetti argamtu isaaniiif ni kennname. **56** Lafti qotiisaatiif fi gandoonni naannoch Kebrloonii argaman garuu Kaaleb ilma Yefuneetiif ni kennname. **57** Ilmaan Arooniiif immoo magalaawwan itti baqtan Kebroon, Libnaa, Yatiir, Eshtimo'aa, **58** Hiileen, Debiir, **59** Ashaan, Yootaa fi Beet Shemeshitu lafa dheedaa isaanii wajjin kennname. **60** Qooda gosa Beniyaam keessa immoo Gibe'o'on, Gebaa, Alemetii fi Anaatoottitu lafa dheedaa isaanii wajjin ni kennnameef. Magalaawwan balbalawwan Qohaatotatiif ni kennname kunneen walumaa galatti kudha sadii turan. **61**

Ilmaan Qohaati kanneen hafaniif immoo balbala walakkaa gosa Minaasee irraa magalaawwan kudhanitu ixaaadhaan kennnameef. **62** Ilmaan Geershoomiitif immoo qooda Yisaakor irraa, qooda Aasheer irraa, qooda Niftaleemiitii fi qooda Minaasee kan Baashaanitti argamu irraa magalaawwan kudha sadii akkuma gosa gosa isaaniitti kennman. **63** Ilmaan Meraaritif qooda gosa Ruubeen irraa, qooda gosa Gaadiitii fi qooda gosa Zebulloon irraa magalaawwan kudha lama akkuma balbala balbala isaaniitti ni kennman. **64** Akkasiin Israa'eloonni magalaawwan kanneen lafa dheeda isaanii wajjin Lewwotaaf ni kennan. **65** Gosa Yihuudaa irraa, gosa Simi'ooniitii fi gosa Beniyaam irraa magalaawwan maqaan isaanii armaan olitti dha'ame sana ixaaadhaan ni kennnameef. **66** Maatiwwan Qohaati tokko tokkos qooda gosa Efrem keessa magalaawwan jireenyaa argatanii turan. **67** Biyya gaaraa Efrem keessatti magalaawwan itti baqtan Sheekem, Geezir, **68** Yoqemi'aam, Beet Horoon, **69** Ayaloonii fi Gat Rimoon lafa dheeda isaanii wajjin kennnameef. **70** Akkasumas Israa'eloonni walakkaa qooda gosa Minaasee irraa Aanerii fi Bile'aam lafa dheeda isaanii wajjin balbalawwan Qohaati kanneen hafaniif ni kennan. **71** Ilmaan Geershoom immoo: Balbala walakkaa gosa Minaasee irraa Goolaan ishee Baashaan keessa sanaa fi Ashtaaroti lafa dheeda isaanii wajjin ni argatan; **72** gosa Yisaakor irraa Qaadesh, Daaberaati, **73** Raamootii fi Aanem lafa dheeda isaanii wajjin ni argatan; **74** gosa Aasheer irraa Maashaal, Abdoon, **75** Huuqooqii fi Rehoob lafa dheeda isaanii wajjin ni argatan; **76** gosa Niftaleem irraa immoo Qaadesh ishee Galilaati argantu, Hamoonii fi Kiriyataayimin lafa dheeda isaanii wajjin ni argatan. **77** Namoonni gosa Meraarii jechuunis warri Lewwotaa kanneen hafan qooda kanaa gadii argatan: Gosa Zebulloon irraa Yooqni'aam, Qartaa, Rimoonii fi Taaborin lafa dheeda isaanii wajjin argatan; **78** gosa Ruubeen kan ba'a Yerikotti Yordaanosii gama jiru irraa Bezer ishee gammoojjii keessatti argantu, Yaahizaa, **79** Qidemootii fi Meefi'ati lafa dheeda isaanii wajjin ni argatan. **80** Gosa Gaad irraa Raamooti ishee Gili'aad keessa, Mahanayiim, **81** Heshbooni fi Ya'izeer lafa dheeda isaanii wajjin ni argatan.

7 Ilmaan Yisaakor: Toolaa, Phuwaa, Yaashubbi fi Shimroon; walumatti nama afur turan. **2** Ilmaan Toolaa: Uzii, Refaaya, Yiri'eel, Yaahimaayi, Yibsaamii fi Shemuu'eel; isaan kenneen hangafoota maatii isaanii ti. Bara mootummaa Daawit keessa ilmaan Toolaa warri hidda dhaloota isaaniitiin akka loltoota jajjabotti galmeeffaman nama 22,600 turan. **3** Ilma Uzii: Yizrahiyya, Ilmaan Yizrahiyya: Miikaa'eel, Obaadiyya, Yoo'eelii fi Yishiyya. Shanani isaanii iyuu hangafoota turan. **4** Isaanis waan niitotaa fi jiollehel hedduu qabaatanifi akka hidda dhaloota maatii isaaniiitii namoota lolaaq qophaa'an 36,000 qabu ture. **5** Firoonni loltoota jajjaboo turan kenneen balbalawwan Yisaakorii keessa dhalatan warri akkuma hidda dhaloota isaaniitiit galmeeffaman walumatti nama 87,000: **6** Ilmaan Beniyaam sadan: Belaa, Bekerii fi Yedii'eel. **7** Ilmaan Belaa: Esboon, Uzii, Uzii'eel, Yeriimootii fi Iirii walumatti shan turan; hangafoonni mana abbootii isaanii gootota jajjaboo turan; galmeen hidda dhaloota isaanii namoota 22,034 argisiisa. **8** Ilmaan Beker: Zemiiraa, Yoo'aash, Elii'ezer, Eliiyo'eenayi, Omrii, Yereemooti, Abiyaa, Anaatootii fi Alaameti. Isaan kenneen hundi ilmaan Beker turan. **9** Hangafoota mana abbootii isaanii kenneen akka dhaloota isaaniitti hidda dhaloota isaaniitiit lakkaa'aman gootota jajjaboo 20,200 turan. **10** Ilmi Yedii'eel: Bilihaan. Ilmaan Bilhaanii: Ye'uushi, Beniyaam, Ehuud, Keni'aanaa, Zeetaan, Tarshishii fi Ahishahar. **11** Ilmaan Yedii'eel kunneen hundi hangafoota maatiwwanii turan. Isaanis namoota waraana dhaquuf qophaa'an 17,200 qaban ture. **12** Gosti

Shufiimiitii fi Hufiim ilmaan Iiri turan; Hushiim immoo ilma Aheerii ti. **13** Ilmaan Niftaalemii: Yahizii'el, Guunii, Yeexerii fi Shaluum; isaan kуннеен sanyii Bilihaa ti. **14** Ilmaan Minaasee: Asrii'el kan saajjatoo isaa isheen Arraamii dhufte sun deseesef. Isheenis Maakiir abbaa Gili'aad deesse. **15** Maakiir immoo gosoota Hufiimiitii fi Shufiim keessatti niittii fuudhe. Maqaan obboleettiisaas Ma'akaat ture. Sanyiin isaa kan biraat immoo Salpha'aad jedhama; Zelofehaad intallan qofa qaba ture. **16** Ma'akaan niitiin Maakiirii ilma deesee maqaa isaa Phereesh jettie moggaafte. Obboleessi isaa Sheresh jedhama; ilmaan isaa immoo Uulaamii fi Reqem jedhaman. **17** Ilmi Uulaam: Bedaan. Isaan kуннеен ilmaan Gili'aadii ilma Maakiirii, ilma Minaasee sanaa ti. **18** Hamolekeeti obboleettiisaas Iisihiil, Abii'ezeri fi Mahilaa deesse. **19** Ilmaan Shemiidaa immoo: Ahiiyan, Sheekem, Likihii fi Aniyaam turan. **20** Ilmaan Efreem: Shuutelaa, ilma isaa Bereed, ilma isaa Tahaat, ilma isaa Ele'aadaa, ilma isaa Tahaat, **21** ilma isaa Zaabaadii, ilma isaa Shuutelaa. Eezerii fi Eli'aad yeroo loon warra Gaati kanneen achi jiraatan sanaa booji'uuf gad bu'anitti harka jaraatin ni ajjeefaman. **22** Efreem abbaan isaanii guyyaa hedduu boo'eef; firoonni isaaas isaa jajjabeessuu dhufan. **23** Sana booddees dhaaqee niittii isaa wajjin ciise; isheenis ulfootfee ilma deesse. Innis sababii maatii isaa keessa rakkinni tureef Beriyyaa jedhee maqaa baaseef. **24** Intalli isaa immoo Sheeraa jedhamti; namni magalaawwan Beet Horoonii kan gad aanuu fi kan ol aannu, akkasumas magalaalaa Uzeen Sheeraa hundeesse ishee dha. **25** Refaa ilma isaa, Resheef ilma isaa, Teelaa ilma isaa, Taahan ilma isaa, **26** La'adaan ilma isaa, Amiihuud ilma isaa, Eliishaamaa ilma isaa, **27** Nuuni ilma isaatii fi Iyyasuu ilma isaa. **28** Biyyoornii fi ardaan qubata isaanis Beet'eelii fi gandoota naannoch ishee, karaa ba'a biiftuutiin Na'araan, karaa lixa biiftuutiin immoo Geezirii fi gandoota ishee akkasumas Sheekemii fi gandoota ishee kanneen hamma Ayyaa fi gandoota isheetti jiran qabata ture. **29** Daariwwan Minaasee irra Beet She'aan, Ta'anaak, Megidoo fi Dooritu gandoota isaanii wajjin ture. Sanyiwwan Yoosef ilma Israa'el sanaas magalaawwan kanneen keessa jiraatan. **30** Ilmaan Aasheer: Yimnaa, Yishwaa, Yishwii fi Beriyyaa. Obboleettiisaanii immoo Seraa jedhamti. **31** Ilmaan Beriyyaa: Hebeerii fi Malkii'el abbaa Birzaawitii. **32** Hebeer immoo abbaa Yaafleexii, Shomeerii, Hootaamiiitii fi obboleettiisaanii Shuu'aa ti. **33** Ilmaan Yaafleex: Phasaak, Biimihialli fi Ashwaati. Isaan kуннеен ilmaan Yaafleexii ti. **34** Ilmaan Shemeer: Ahii, Rohigaa, Yehubaa fi Arraam. **35** Ilmaan obboleessa isaa Heelem: Zoofaa, Yimnaa, Sheleeshii fi Aamaal. **36** Ilmaan Zoofaa: Suuwaa, Harnefer, Shuu'aali, Beerii, Yimraa, **37** Bezer, Hoodi, Shamaa, Shilshaa, Yitraanii fi Bi'eeraa. **38** Ilmaan Yeteer: Yefunee, Fiisiphaa fi Eraa. **39** Ilmaan Ulaa: Aaraa, Hanii'eelii fi Riiziyyaa. **40** Isaan kуннеен hundi gosoota Aasheerii turan; isaanis hangafoota maatiwwanii, namoota filatamoo, loltoota jajjaboo fi bulchitoota bebbekamoo turan. Akka galmeet hidda dhaloota isaanii keessatti galmeeffametti namoonni isaanii kanneen dandeetii waraanaa qaban 26,000 turan.

8 Beniyaam ilma isaa hangafa Belaa, ilma isaa lammaffaa Ashbeel, ilma isaa sadaffaa Aharaa, **2** ilma isaa afuraffaa Nohaa fi ilma isaa shanaffaa Raafaa dhalche. **3** Ilmaan Belaa: Adaar, Geeraa, Abiihuud, **4** Abiiishuuwaa, Na'amaan, Ahoo'aa, **5** Geeraa, Shefuufaanii fi Huuraam. **6** Isaan kun ilmaan Eehuudii kanneen hangafoota maatiwwan warra Gebaa keessa jiraatanii bojuuudhaan Maanahatitti geeffamaniiti: **7** Na'amaan, Ahiiyaan fi Geeraa; Geeraan kun abbaa Uzaa fi Ahiihudii ti; namni bojuuudhaan fuudhee isaan geesses isa ture. **8** Shaharaayim erga niitota isaa Hushiimii fi Ba'araa of jalaa ari'ee booddee

Mo'aab keessatti ilmaan dhalche. **9** Niitii isaa Hoodeesh irraa Yoobaab, Zibiyaa, Meeshaa, Maalkaam, **10** Ye'uuxi, Saakiyya fi Miirmaa dhalche; isaan kуннеен ilmaan isaa warra hangafoota maatii turanii dha. **11** Niitii isaa Hushiimii irraa immoo Abiitubii fi Elpha'al dhalche. **12** Ilmaan Elpha'alii: Eeber, Mishaa, shemedi isa magalaawwan Ooonoontii fi Lood gandoota naanno ishee jiran wajjin ijaare; **13** Beriyyaa fi Shemaa kanneen hangafoota maatiwwan warra Ayaaloon keessa jiraatan sanaa ta'anii jiraattota Gaatii ari'anii biyyaa baasanii dha. **14** Ahiiyoon, Shaashaq, Yereemooti, **15** Zebaadiyaan, Aaraad, Ederi, **16** Miikaa'el, Yishiphaa fi Yoohaan ilmaan Beriyyaa turan. **17** Zebaadiyaan, Meshulaam, Hizqii, Hebeer, **18** Yishimraay, Yizlyiyya fi Yoobaab ilmaan Elpha'alii turan. **19** Yaaqiqim, Zikrii, Zabdии, **20** Eli'eenaayi, Ziletaayi, Eli'eel, **21** Adaayaa, Beraayaa fi Shiimraat ilmaan Shime'i turan. **22** Yishiphaan, Eeber, Eli'eel, **23** Abdoon, Zikrii Haanaan, **24** Hanaaniyya, Eelaam, Antootiyya, **25** Yifdeyyaa fi Phenu'eel ilmaan Shaashaq turan. **26** Shamisheraayi, Shehaariyya, Ataaaliyya, **27** Ya'ireshiyaa, Eeliyaasi fi Zikrii ilmaan Yiroohamii turan. **28** Isaan kуннеен hundi akkuma hidda dhaloota isaanii keessatti galmeeffametti abbootii maatiitii fi hangafoota turan; isaanis Yerusalem keessa jiraatu ture. **29** Ye'i'el abbaan Gibe'oonees Gibe'oone keessa jiraata ture; maqaan niittii isaa Ma'aka dha. **30** Ilmi isaa hangafni Abdoon jedhama; kanneen isa booddee dhalatan immoo Zuuri, Qiish, Ba'aal, Neer, Naadaab, **31** Gedoor, Ahiiyoo, Zekeerii fi **32** Miqlootii abbaa Shime'a turan; isaanis firoota isaanii wajjin Yerusalem keessa jiraatan. **33** Neer abbaa Qiishii ti; Qiish abbaa Saa'olii ti; Saa'ol immoo abbaa Yoonaataan, Malkii-Shuwaa, Abiinaadaabiitii fi Eshba'alii ti. **34** Ilmi Yoonaataan: Meriiba'al abbaa Miikaa ti. **35** Ilmaan Miikaa: Phiitoon, Meleek, Taare'aa fi Aahaaz. **36** Aahaaz abbaa Yiho'aadaa ti; Yiho'adaan abbaa Aleemeti, Azmaawetiitii fi Zimrii ti; Zimrii immoo abbaa Moozaai ti. **37** Moozaan abbaa Biine'aa ti; Raafaa ilma isaa ti; Ele'aasaan ilma isaa ti; Aazeelis ilma isaa ti. **38** Aazeel ilmaan ja'a qaba ture; maqaan isaanii: Azriqaam, Bookeruu, Ishmaa'eel, She'ariyya, Obaadiya fi Haanaan. Isaan kуннеен hundi ilmaan Aazeelii ti. **39** Ilmaan obboleessa isaa Eseeqii: Ilmi isaa hangafni Uulaam, ilmi isaa lammaffaa Ye'uushi, ilmi isaa sadaffaa Eliphelexi. **40** Ilmaan Uulaam loltoota jajjaboo xiyyaan loluu danda'an turan. Isaanis ilmaanii fi ilmaan ilmaanii hedduu walumatti nama 150 qabu turan. Isaan kуннеен hundi ilmaan Beniyaam turan.

9 Israa'eloonni hundinuu akkuma hidda dhaloota isaanii kittaaba mootota Israa'el keessatti galmeeffaman. Sabni Yihuudaa sababii cubbuu isaatiff booji'amee Baabilonitti geeffame. **2** Warri jalqabatti deebi'anii lafaa fi magalaawwan ofti isaanii keessa qubatan Israa'eloota tokko tokko, luboota, Lewwotaa fi tajaajiltoota mana qulqullummaa ti. **3** Saboonni Yihuudaa, kan Beniyaamii, kan Efremii fi kan Minaasee warri Yerusalem keessa jiraachaa turan: **4** Uutaayi ilma Amiihuud, ilma Omrii, ilma Imrii, ilma Baanii ilmaan Faares ilma Yihuudaa. **5** Shelaanota keessaa: Asaayaal ilma isaa hangafticha fi ilmaan isaa. **6** Zaaraahota keessaa: Ye'u'eel. Saboonni Yihuudaa nama 690 turan. **7** Beniyaamota keessaa: Sa'aluu ilma Meshulaam, ilma Hoodayiwa, ilma Hasenuu'aa; **8** Bineeyaa ilma Yirooham; Eelaal ilma Uzii, ilma Mikrii; Meshulaam ilma Shefaaxiyaa, ilma Re'u'u'eel, ilma Yibniyyaa. **9** Sabni Beniyaam akka galmeet hidda dhaloota isaanii irratti galmeeffametti nama 956 ture. Namoonni kуннеен hundi hangafoota maatii isaanii turan. **10** Luboota keessaa: Yedaa'iyaa; Yehooyaarilb; Yaakiin; **11** Azaariyyaa ilma Hilqiyaa, ilma Meshulaam, ilma Zaadoq, ilma Meraayoot, ilma Ahiixbuub qondaalticha itti gaafatamaa mana Waqaqa ta'e sanaa.

12 Adaaya ilma Yerooham, ilma Phaashihuul, ilma Malkiyaa; Ma'asaayi ilma Aadii'eel, ilma Yahizeeraa, ilma Meshulaam, ilma Meshileemiit, ilma Imeer. **13** Baay'inni luboota abbootii maatii turaniis 1,760 ture. Isaan kunneen namoota dandeetii qaban kanneen tajaajila mana Waaqaa keessatti itti gaafatamtoota ta'anii dha. **14** Lewwota keessaa: Shemaa'iyaa ilma Hashuboota, ilma Azriiqamii, ilma Hashabiyya namicha gosa Meraarii sanaa; **15** Baqbaqar, Hereesh, Gaalaalii fi Mataaniyya ilma Miikaa, ilma Zikrii, ilma Asaafi; **16** Obaadiyya ilma Shemaa'iyaa, ilma Gaalaal, ilma Yeduutuun; Berekiyya ilma Aasaa, ilma Elqaanaa kan gandoota Netoofotaa keessa jiraachaa ture sana. **17** Eegdota balbalaa: Shaluum, Aquub, Talmoon, Ahiiimanii fi obboloota isaanii; Shaluum hangafa gosa isaanii ture; **18** innis hamma ammaatti Karra Mootii kan gama ba'a biiftuutti ramadameera. Isaan kunneen eegdota balbala qubata Lewwotaa turan. **19** Shaluum ilmi Qoraahii ilma Ebiyasaaf, ilma Qoraahittii fi maatinii isaa jechuunis gosti Qoraahii kanneen isa wajjin karra eegan sun akkuma abbootiin isaanii dur itti gaafatamtoota balbala mana bultii Waaqayyoo turan sana isaanis itti gaafatamtoota balbala dunkaanaa ta'an. **20** Bara durii keessa Fiinehaas ilmi Ele'aazaar sun dura bu'aa eegdota balbalaa ture; Waaqayyos isaa wajjin ture. **21** Zakkaariyaas ilmi Mesheleemiyya immoo eegduu balbala dunkaana wal ga'ii ture. **22** Namoonni akka balbala eeganii filataman walumatti 212 turan. Isaanis akkuma hidda dhaloota isaaniitti gandoota isaanii keessatti galmeeffaman. Eegdota balbalaa kanneenis Daawitii fi Saamu'eel rajjichatu hojii isaaniitti isaan ramade. **23** Isaanii fi sanyiwwan isaanii itti gaafatamtoota eegumsa karra mana Waaqayyoo jechuunis manicha Dunkaana jedhamu sanaa turan. **24** Eegdonni balbalaa kunneen qixa afraniin jechuunis karaa ba'a biiftuu, karaa lixa biiftuu, karaa kaabatii fi kibbaatiin turan. **25** Obboloonni isaanii yerootti gandoota isaanii keessaa dhufanii bultii torba torba hojii isaan gargaaraa turan. **26** Dura buutota eegdota balbalaa kanneen Lewwota turan afran garuu itti gaafatamummaa kutaalee fi qabeenyaa mana Waaqaa keessaatu itti kennname. **27** Isaanis sababii manicha eeguu qabaniif halkan halkan naannoo mana Waaqaa dhaabatanii bulu turan; ganama ganamas manicha banuut itti gaafatamummaa qabu turan. **28** Isaan keessaa namoonni tokko tokko to'attoota mi'a mana qulqullummaa keessatti fayyaduu turan; isaanis mi'a kana yeroo inni gad baafamuu fi yeroo inni ol galfamu ni lakkau'u ture. **29** Warri kaan immoo akka mi'oota mana qulqullummaa, daakuu isaa, daadhii wayinii isaa, zayitiis isaa, ixaana isaattii fi urgoftuuwan eeganiif ramadaman. **30** Luboota keessaa tokko tokko immoo urgoftuuwan walitti makanii qopheessu ture. **31** Lewwicha Matiitiyya jedhamu, ilma Shaluum namicha gosa Qooraahi hangaftchatti immoo itti gaafatamummaa buddeena aarsaa tolchuutu kennname. **32** Obboloonni Qohaatota tokko tokkotti immoo itti gaafatamummaa buddeena guyyaa Sanbataa hunda minjaala irri kaa'amu qopheessuutu kennname. **33** Faarfattooni abbootii maatiwwani Lewwotaa turan immoo waan halkanii fi guyyaa itti gaafatamummaa hojii qabaniif kutaa mana qulqullummaa keessaa hin ba'an; hojii biraattis hin waamaman ture. **34** Isaan kunneen hundinuu abbootii maatiwwan Lewwotaa hangafoota gosaa kanneen akkuma hidda dhaloota isaaniitti galmeeffamanii dha; isaanis Yerusaalem keessa jiraatan. **35** Ye'ii'eel abbaan Gibe'oonis Gibe'oone keessa jiraata ture. Maqaan niittii isaa Ma'akaa dha; **36** ilmi isaa hangafni Abdoon jedhamu; kanneen isa booddee dhalatan immoo Zuuri, Qiish, Ba'aal, Neer, Naadaab, **37** Gedoor, Ahiiyoo, Zakkariyaas fi Miilooti. **38** Miilooti abbaa Shime'aam. Isaanis firoota isaanii

wajjin Yerusaalem keessa jiraatan. **39** Neer abbaa Qiishii ti; Qiish abbaa Saa'olii ti; Saa'ol immoo abbaa Yoonaataan, Malkii-Shuwaa, Abiinaadaabiitii fi Eshba'alii ti. **40** Ilmi Yoonaataan: Meriiba'al abbaa Miikaa ti. **41** Ilmaan Miikaa: Phiitoon, Meleek, Tahiree'aa fi Aahaaz. **42** Aahaaz abbaa Ya'iraa ti; Ya'iraa immoo abbaa Aalemeti, Azmaawetiitii fi Zimrii ti; Zimrii immoo abbaa Moozaa ti. **43** Moozaan abbaa Biine'aa ti; Refaayaan ilma isaa ti; Ele'asaan ilma isaa ti; Aazeelis ilma isaa ti. **44** Aazeel ilmaan ja'a qaba ture; maqaan isaamiis: Azriiqam, Bookeruu, Ishmaa'eel, She'ariyya, Obaadiyya fi Haanaan. Isaan kunneen ilmaan Aazeelii ti.

10 Filisxeemonni yeroo kanatti Israa'elitti waraana kaasan; Israa'eloonnis isaan duraa baqatan; hedduun isaanis Tulluu Gilbo'aa irratti dhuman. **2** Filisxeemonni ittuma jabeessanii Saa'olii fi ilmaan isaa ari'an; isaanis ilmaan isaa jechuunis Yoonaataan, Abiinaadaabii fi Malkii-Shuwaa ajjeesan. **3** Lollis naannoo Saa'olitti baay'ee cime; warri xiyyaan lolanis isa qaqqabaniis isa madeessan. **4** Saa'olis namicha mi'a lolaa isaa baatuun, "Goraadee kee luqqifadhuutii na waraani; yoo kanaa achii namoonni dhagna hin qabamin Kunneen dhufanii natti taphattu" jedhe. Namichi mi'a lolaa baatuun sun garuu waan akka malee sodaateef isaa hin waraanne; kanaafuu Saa'ol goraadee ofii isaa luqqifadee irratti kufe. **5** Namichi mi'a lolaa baatuun sun yommuu akka Saa'ol du'e argetti innis goraadee ofii isaa irratti kufee du'e. **6** Kanaafuu Saa'olii fi ilmaan isaa sadan ni du'an; warri mana isaa hundinuu walumaan dhuman. **7** Israa'eloonni sululu keessa turan hundi yommuu akka loltooni baqatan, akka Saa'oli fi ilmaan isaaas dhuman organitti magalaawwan isaanii dhiisianii baqatan. Filisxeemonni immoo dhufanii keessa qubatan. **8** Filisxeemonnis guyyaa itti aanutti yommuu warra dhuman irraa hidhannahaa hiikkachuu dhufanitti akka Saa'oli fi ilmaan isaa Tulluu Gilbo'aa irratti kukkufanii jiran argan. **9** Isaanis erga hidhata Saa'olii hiikkatanii mataa isaan irraa kutanii booddee akka isaan waaqota tolfamoo fi namoota isaaniitti oduu gaarrii labsaniif guutummaa Filisxeemeiitti ergamotoa ni ergan. **10** Ergasii immoo mi'a lolaa isaa mana waaqota tolfamoo isaanii keessa, mataa isaa immoo mana Daagom waaqicha tolfamaa sanaa keessatti ni fannisan. **11** Jiraattonni Yaabeesh Gili'aad hundi yommuu waan Filisxeemonni Saa'olin godhan dhaga'anitti, **12** namoonni jajjaboon isaanii hundi dhaqanii reeffa Saa'oli fi reeffa ilmaan isaa guurani gara Yaabeeshitti ni fidan. Ergasii immoo reeffa isaanii muka guddaa Yaabeesh keessaa tokko jalatti awwaalan; guyyaa torbas ni sooman. **13** Saa'ol sababii Waqqayyoof amanamaa hin ta'inif du'e; inni dubbi Waqqayootiif hin ajajamne; qooda kanaa ilaaltuu gorsa gaafate; **14** Waqqayyoon gorsa hin gaafanee. Kanaaf Waqqayyo isaa ajjeese; mootummaa isaaas dabarsee Daawit ilma Isseeyiitif肯ne.

11 Israa'eloonni hundinuu Kebroonitti Daawit biratti walitti dhufaniiakkana jedhan; "Nu foonii fi dhiiga kee ti. **2** Duraan, yeroo Saa'ol mootii turetti iyyuu namni duula loltoota Israa'el hoogganu si'i ture. Waqqayyoo Waqqni kees, 'Situ saba koo Israa'elin tiksaa; bulchaa isaaniis ni taata' siin jedhee ture.' **3** Yommuu maanguddooni Israa'el hundi Kebroonitti Daawit Mooticha bira dhufanitti, inni Kebroonitti fuula Waqqayyoo durattu isaan wajjin kakuu gale. Isaanis akkuma Waqqayyo karaa Saamu'eeliin abdachiise sanatti dibanii Israa'el irratti mootii isa godhan. **4** Daawitii fi Israa'eloonni hundinuu gara Yerusaalemietti jechuunis Yebuusiitti ni qajeelan. Yebuusoni achi jiraatan garuu **5** Daawitiin, "Ati as hin seentu" jedhan. Ta'us

Daawit da'anno Xiyoon jechuunis Magaalaa Daawit ni qabate. **6** Daawitis, "Namni duraan dursree dhaquee Yebuuota lolu ajajaa loltootaa ta'a" jedhee ture. Yoo'aab ilmi Zeruyaa jalqabatti ba'; kanaafuu inni ajajaa waraanaa ta'e. **7** Daawitis iddo jireenya isaa da'anno sana keessa godhate; kanaafuu da'annoosun Magaalaa Daawit jedhamee waamame. **8** Innis Miilodhhaa jalqabee naanmoo isheetti dallaa dhagaan ni ijaare; Yoo'aab immoo kutaa Magaalaa sanaa kan hafe deebisee ijaare. **9** Daawitis sababii Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u usa wajjin tureef yeruma yeroon jabaachaa dhufe. **10** Namoota Daawit warra jajjaboo keessaan hangafoonni kanneenii dha; isaanis akkuma Waaqayyo waa ee Israel el dubbate sanatti mootii isa gochuu jedhanii saba Israel hunda wajjin moottummaa isaa keessatti gargaarsa guddaa godhaniif. **11** Maqaan namoota Daawit warra jajjaboo kanaa dha: Yaashobi'aam namichi gosa Hakmooni hangafa ajajjoota sanaa ture; innis lola tokko irratti eeboo mirmirsee namoota dhibba sadii fixe. **12** Kan isati aanu immoo Ele'aazaar namicha gosa Ahoo'a, ilma Doodoo ture; innis namoota jajjaboo sadan sana keessaan tokko ture. **13** Ele'aazaar yeroo Filisxeemonni waraanaaf walitti qabamanii turanitti Daawit wajjin Phaas Damim ture. Loltoonis lafa qotiisaa kan garbuudhaan guutame tokko biratti Filisxeemota duraa baqatan. **14** Innii fi Daawit garuu lafa qotiisaa walakkaatti iddo qabatan. Isaanis irraa ittisuudhaan Filisxeemota fixan; Waaqayyo mo'anna guddaa isaaniif kenne. **15** Utuma gareen Filisxeemota Sulula Refaayim keessa qubatee jiruu hangafoota soddomman sana keessaan namoonni sadii gara kattaa holqa Adulaamitti gara Daawit gad bu'an. **16** Yeroo sanatti Daawit da'anno cimaa keessa ture; loltooni Filisxeem immoo Beetlihem turan. **17** Daawitis dheebotee, "Utuu namni tokko boolla bishaanii kan karra Beetlihem bira jiru keessaan bishaan dhugaatii naa fidee hool" jedhe. **18** Kanaafuu namoonni Sadan sun qubata Filisxeemota keessaan darbanii boolla bishaanii kan karra Beetlihem bira jiru keessaan bishaan waraabaniif Daawitiif fidan. Inni garuu dhuguu ni dide; qooda kanaa bishaan sana fuula Waaqayyo duratti dhanganlase. **19** Innis, "Akka ani waan kana hin goone Waaqni narraa haa fageessu! Ani dhiiga namoota lubbuu ofii isaaniitti muranii dhaqan kanaa naa dhugaa?" jedhe. Sababii isaan lubbuu ofii isaaniitti muranii dhaqanii fidanii Daawit bishaan sana hin dhugne. Egaa wanni namoonni jajjaboon sadan sun hoijjetan kana ture. **20** Abiishaayi obboleessi Yoo'aab hoogganaa Sadan isaanii ture. Innis namoota dhibba saditti eeboo isaa ol kaafatee isaan fixe; akkasiin innis akkuma namoota Sadan sanaa beekamaata'e. **21** Inni yoo isaan keessaan tokko ta'u baate iyyuu warra Sadan caalaa ulfina argatee ajajaa isaanii ta'e. **22** Benaayaan ilmi Yehooyaadaa loltuun cimaan biyya Qabzi'eel sunis loltuu mo'anna gurguddaa argamsiise ture. Innis loltoota Mo'aab kanneen akka malee jajjaboo ta'an lama ajeese. Gaafa cabbiiin roobe tokkos boolla keessa seenee leenna ajeese. **23** Namicha biyya Gibxi kan dhundhuma shan dheeratu tokko illee ni ajeese. Namichi Gibxi sun eeboo akka danqaraa wayya dhoofstu harkaa qabaatu iyyuu Benayaay bokkuudhaan isatti ba'e. Innis harka namicha Gibxi sanaati eeboo butatee eeboodhuma isatiinisa ajeese. **24** Hojiwwan gootummaan kanneen Benayaay ilmi Yehooyaadaa hojjete kana fa'; innis akkuma namoota jajjaboo sadan sanaa nama beekamaa ture. **25** Inni namoota Soddomman sana keessaan nama kam iyyuu caalaa ulfina guddaa argate; garuu namoota Sadan sanatti hin dabalamne. Daawitis ajajaa eegdota ofii isaa isa godhate. **26** Namoonni jajjaboon sunis kanneenii dha: Asaheel obboleessa Yoo'aab, Elhaanaan namicha Beetlihem ilma Doodoo, **27** Shamoot namicha gosa Haroor, Heleez namicha

gosa Pheloonaa, **28** liraa ilma Iqeesh nama Teqoo'a, Abii'ezer nama Anaatoot, **29** Siibekaay nama biyya Hushaa, lilaayi nama Ahoo'a, **30** Maharaayi nama Netoofaa, Heeled ilma Ba'anaa nama Netoofaa, **31** gosa Beniyaam keessaa litaayi ilma Riibaay, namicha Gibe'a, Benayaay nama Phiraatoon, **32** Huuraayi namicha sululoota Ga'aash, Abii'eel namicha biyya Arbaa, **33** Azmaawet namicha Baharuuum, Eliiyaabaa namicha Sha'alboon, **34** ilmaan Haasheem namicha Gizoon, Yoonaataan ilma Shaagee namicha Haraaraa, **35** Ahii'aam ilma Saakaar namicha Haraaraa, Eliifaal ilma Uuri, **36** Heefer namicha Mekeeraataa, Ahiiyaa namicha Pheloonaa, **37** Hezroo nama Qarmeloos, Na'araayi ilma Ezbayi, **38** Yoo'eel obboleessa Naataanii, Mibeara ilma Hagrii, **39** Zeleq namicha gosa Amoon, Nahaaraay namicha Bi'eeroot kan Yoo'aab ilma Zeruyatiif mi'a lolaa baatu sana, **40** liraa namicha gosa Yitraa, Gaareeb namicha gosa Yitraa, **41** Uuriyaa namicha Heet, Zaabaad ilma Ahilayi, **42** Aadiinaa ilma Shiizaa namicha gosa Ruubeen, inni hoogganaa Ruubeenotaatii fi kan namoota Sodomman isaa wajjin turanii ti; **43** Haanaan ilma Ma'akaa, Yooshaafaaxi namicha Miitinaa, **44** Uziyyaa namicha Ashteraati, Shaamaa'i fi Ye'ii'eel ilmaan Hootaam namicha Aro'er, **45** Yedi'yaayi obboleessa Yeshmrii, obboleessa isaa Yoohaa namicha Tiizii, **46** Elii'eel namicha Mahawaa, Yeriibaayyi fi Yooshabiyaa ilmaan Elna'am, Yitmaa namicha Mo'aab, **47** Elii'eel, Oobeedii fi Ya'isii'eel namicha Mezoobaa.

12 Namoonni kunneen warra yeroo inni sababii Saa'ol ilma Qiish sanaatiif asii fi achi socho'uu dadhabetti Siiqlaagitti gara Daawit dhufanii dha. Isaanis loltoota jajjaboo kanneen lola irratti isa gargaaran keessaan tokkoo dha; **2** isaan warra iddaa qabatanii harka mirgaatiin yookaan harka bitaatiin xiyya darbachuu yookaan dhagaan furrisuu danda'anii dha; isaanis gosa Beniyaam keessaan warra Saa'olif firootaa dhiigaa ta'anii dha. **3** Ahii'ezer hangafa isaanii ture; sana booddee immoo Yoo'aashitu ture; lamaan isaanii iyyuu ilmaan Shemaa'aa namicha Gibe'a sanaa turan. Ilmaan Azmaawet Yizi'eeli fi Phelet, Beraakiyya, Yehuu namicha Anaatoot, **4** Yishma'iyyaa namichi Gibe'onni sun jara Sodomman keessaa nama jabaa fi hoogganaa Sodomman isaanii ture; Ermiyaas, Yahizii'eel, Yoohaanaan, Yoozaabaad namicha Geddeeraa, **5** El'uuzay, Yeriimooti, Be'aaliyya, Shemaariyya, Shefaaxiyya namicha Haruufaa, **6** Elqaanaa, Yishiyaa, Azari'eel, Yoozerii fi Yaashobi'aam jarreen gosa Qoraaifi, **7** Yoo'elaa fi Zebaadiyya ilmaan Yeroohaam namicha Gedoor. **8** Yeroo Daawit gammoojiiitti da'oo keessa turetti namoonni gosa Gaad tokko tokko dhufanii isattii ni dabalaman. Isaanis loltoota ciccimoo gaachanaa fi eeboo qabachuu danda'an kanneen waraanaaf qophaa'an turan. Fuulli isaanii fuula leencaa fakkata ture; isaan akkuma kuruphee tulluu gubbaa saffistoota turan. **9** Eezer hoogganaa isaanii ture; Obaadiyan lamaffaa, Eliiyaab sadaffaa, **10** Mishmmanaan afuraffaa, Ermiyaas shanaffaa, Elzaabaad saglaffaa, **13** Ermiyaas kurnaffaa, Makibanaayi kuduh tokkoffaa ture. **14** Jarreen gosa Gaad kunneen ajajjoota loltootaa turan; isaan keessaa inni xinnaan akka ajajaa nama dhibbaatti, inni guddaaan immoo akka ajajaa nama kumaatti hedama ture. **15** Warri ji'a jalqabatti yeroo lagni Yordaanos guutee ededa isaa hunda irra dhangala'utti ce'anii akka namoonni sululicha keessa jiraachaa turan gara ba'a biiftuutii fi gara lixa biiftuutti baqatan godhan namootuma kanneen turan. **16** Namoonni Beniyaamitii fi Yihuudaa tokko tokkos Daawit bira gara da'anno isaa ni dhufan. **17** Daawitis isaan simachuuudhaaf gad ba'ee akkana jedheen; "Isin yoo na gargaaruudhaaf jettanii nagaadhaan dhuftanii jiraattan, ani ofitti isin dabalachuudhaaf qophaa'a dha. Garuu yoo isin

utuu harki koo yakka hin hoijetin diinota kootti dabarsitanii na kennuudhaaf dhuftanii jiraattan, Waaqni abbootii keenyaa ilaalee murtii haa kennu.” **18** Ergasisiis Hafuurri Qulqulluun Amaasayi hoogganaa namoota Soddoman sanaa irra bu'e; innis akana jedhe: “Yaa Daawit, nu kan kee ti! Yaa ilma Isseey, nu suma wajjin jirral! Milkaa'i, milkaa'; warri si gargaaranis haa milkaa'an; Waaqni kee si gargaaraati.” Kanaafuu Daawit isaan simatee dura deemtota loltoota isaa isaan godhate. **19** Yeroo Daawit Saa'olin loluuf jedhee Filisxeemota wajjin duuletti namoonni Minaasee tokko tokko fotoqanii gara Daawititti ni goran. Inni garuu sababii bulchitooni Filisxeem mari'atanii of irraa isa ar'i aniif innii fi namoonni isaa Filisxeemota hin gargaarre. Isaanis, “Yoo inni nu dhiisee gara gooftaa isaa gara Saa'ol deebi'e wanni kun nu ficsiisi” jedhanii turanii. **20** Yeroo Daawit gara Siilaag laademetti namoonni Minaasee warri fotoqanii gara isaa goran kanneemii dha: Adinaahi, Yoozaabaad, Yedii'eel, Miika'ael, Yoozaabaad, Eliliuh fi Ziletaayi; isaan kenneen gosa Minaasee keessatti ajajjuuwwan kumaa turan. **21** Isaanis balaa buuftota dha'u irratti Daawitin ni gargaaran; hundi isaanii loltoota jajjaboo fi ajajjoota loltoota isaa turanii. **22** Hamma inni loltoota guddaa akka loltoota Waqaqa qabaatutti, namoonni Daawitin gargaaruudhaaf guyyaa guyyaadhaan gara isaa dhufaa ture. **23** Baay'inni namoota lolaaf hidhatianiakkuma Waqaqyo dubbathee turetti mootummaa Saa'ol gara Daawitiitti dabarsuudhaaf jedhanii Daawit bira gara Kebrooni dhufanii kanneenii dha. **24** Namoonni Yihuudaa kanneen gaachanaa fi eeboo qabatani lolaaf qophaa'an 6,800; **25** namoonni Simi'ooniiloltooni waraanaaf qophaa'an 7,100; **26** namoonni Lewwii 4,600; **27** Yehooadaan hoogganaa maatii Aroon ture; namoonni 3,700 isaa wajjin turan; **28** Zaadoq dargaggeessa loltuu jagnaa sanaa fi maatii isaa keessaa ajajjoota waraanaa 22; **29** namoonni Beniyaam kanneen firoota Saa'olii ta'an 3,000; isaan keessas hedduun isaanii hamma yeroo sanaatti mana Saa'oliitif amanamoo turan; **30** namoonni Efrem warri lolatti ciccimoo fi balbala isaanii keessatti bebeekamoo ta'an 20,800; **31** walakkaa gosa Minaasee keessaa namoonni Daawitin mootii gochuudhaaf maqaan isaanii galmaa'ee dhufan 18,000; **32** namoota Yisaakor keessaa warra haala yeroo hubatanii waan Israa'eloonni gochuu qaban beekan hangafoota 200, firoota isaanii kanneen isaan jalatti bulan hunda wajjin; **33** namoota Zebululoon keessaa loltooni muuxannoo qaban warri meeshaa lolaa kamii iyyuu loluuq qophaa'an kanneen Daawitin gargaaruuf garaan isaanii tokko ta'e 50,000; **34** namoota Niftaalem keessaa ajajjoota 1,000; namoota gaachanaa fi eeboo qabatan 37,000 wajjin; **35** namoota Daan kanneen lolaaf qophaa'an 28,600; **36** namoota Aasheer keessaa loltooni muuxannoo qaban kanneen lolaaf qophaa'an 40,000; **37** gama ba'a Yordaanosiiii namoota Ruubeen, namoota Gaadiitii fi walakkaa gosa Minaasee keessaa namoota mi'a lolaa kan gosa hundaa hidhatan 120,000. **38** Isaan kenneen hundinuu loltoota waraanaa keessa tajaajluudhaaf of kennanii dha. Isaanis Israa'el hunda irratti Daawitin mootii gochuu kutatani gara Kebroon ni dhufan. Israa'eloonni hafan hundinuu Daawitin mootii gochuuuf yaaduma tokko qabu turan. **39** Namoonnis sababii maatiin isaanii waan hunda isaaniiif qopheessaniif nyaachaa dhugaa guyyaa sadii Daawit wajjin achi turan. **40** Akkasumas olloonni isaanii kanneen hamma Yisaakoriitti, Zebululoonittii fi Niftaalemiitti jiran harrootatti, gaalawanittii, gaangolii fi sangoottatti nyaata fe'anii fidanii ni dhufan. Sababii Israa'el keessa gammachuun guddaan tureefis daakuun, bixxilleen ija harbuitii fi bixxilleen ija wayinii, daadhiin wayinii, zayitiin, loonii fi hoolonni akka malee baay'een dhi'eefamanii turan.

13 Daawit ajajjoota isaa hunda ajajjoota kumaatiif i ajajjoota dhibbaa wajjin ni mari'ate. **2** Ergasiis inni yaa'ii Israa'el guutuudhaan akkana jedhe; “Yoo wanni kun waan gaarii isinitti fakkaatee fi yoo fedhii Waqaqyo Waqaqa keenyaa ta'e, kottaamee akka isaan dhufanii nutti dabalamaniif obboldoota keenya kanneen guutummaa biyya Israa'el keessatti hafanitti akkasumas lubootaa fi Lewwota isaan wajjin magalaawwanii fi lafa dheeda isaanii keessa jiraatanitti ergaa haa erginu. **3** Taabota Waqaqa keenyaa deebifnee haa fidannu; nu bara mootummaa Saa'ol keessa isa hin barbaaneetii.” **4** Sababii wanni kun saba hundatti waan qajelaa fakkaateef guutummaan yaa'ii sanaa waan kana gochuudhaaf walii gale. **5** Kanaafuu Daawit taabota Waqaqa Kiriyati Ye'aariimii fiduudhaaf Israa'eloota Laga Shihoorii kan biyya Gibxiitti argamuu jalqabed hamma karra Hamaatiitti jiran hunda walitti qabe. **6** Daawitii fi Israa'eloonni isaa wajjin turan hundi taabota Waqaqa kirubeeeliid gidduu teessoo irra jiru sanaa jechuuniis taabota Maqaa Waqaqyootiin waamamu sana achii fiduuf jedhanii gara Ba'alala jechuuniis gara Kiriyati Ye'aariim ishee Yihuudaa keessaa sanaa ni dhaqan. **7** Isaanis taabota Waqaqa sana gaarii haaraatti fe'anii mana Abiinaadaabiitti ni baasan; Uzaa fi Ahiiyon gaarii sana oofaa turan. **8** Daawitii fi Israa'eloonni hundinuu humna isaanii guutuudhaan faarfannaa fi baganaadhaan, kiraaraa fi dibbeedhaan, kililee fi malakataan fuula Waqaqa duratti gammadanii shuubbisaa. **9** Yommuu isaan ooobdiid Kiidoon bira ga'anitti waan sangoonni gufataniif Uzaan taabota sana qabuuf harka isaa hiixate. **10** Sababii Uzaan taabota irra harka isaa ka'eef dheekkamsi Waqaqyoo Uzaatti boba'e; innis isa rukute; kanaafuu inni achumatti fuula Waqaqa duratti ni du'e. **11** Daawitis sababii Waqaqyo akka malee Uzaatti dheekkameef ni aare; iddoon sun hamma har'aatti Phereez Uzaa jedhamee waamama. **12** Daawitis gaafa sana Waqaqa sodaatee, “Ani akkamittan taabota Waqaqa gara mana kootti fiduu danda'a?” jedhee gaafate. **13** Innis akka taabonni isaa wajjin Magaalaa Daawit keessa jiraatuuf ofitti hin fudharne. Qooda kanaa gara mana Oobeed Edoom namicha Gitii sanaatti geesse. **14** Taabonni Waqaqaas ji'a sadii maatii Oobeed Edoom wajjin mana isaa keessa ture; Waqaqyos warra mana isaa jiraatanii fi waan inni qabu hunda ni eebbie.

14 Yeroo kanatti Huuraam mootiin Xiiroos akka isaan Daawitiif masaraa mootummaa ijaaaniif ergamoota wajjin muka birbirsa, warra dhagaa soofanii fi warra ogummaa hojji mukaa qaban gara Daawititti erge. **2** Daawitis akka Waqaqyoo saba Israa'el irratti mootii godhee jabeesee issa dhaabee fi akka mootummaa isaaas sababii saba Israa'eliff akka malee guddate ni beeke. **3** Daawitis Yerusaalem keessatti niitota dabalee fuudhee ilmaanii fi itallan dabalataa dhalche. **4** Maqaan ijoollee isaa kanneen achitti isaaaf dhalataniis: Shamuu'aa, Shobaab, Naataan, Solomon, **5** Yibhaar, Eliishuuwa, Eliiphelexi, **6** Nooga, Nefeg, Yaafiyaa, **7** Eliishaama, Beeliyaadaa fi Eliiphelexi jedhamu. **8** Filisxeemonni yommuu akka Daawit dibamee guutummaa Israa'el irratti mootii ta'e dhaga'anitti humna guutuudhaan isaa barbaacha ol ba'an; Daawit garuu waan kana dhaga'ee isaanitti ba'e. **9** Yeroo kanatti Filisxeemonni dhufanii Sulula Refayim weeraran; **10** kanaafuu Daawit, “Ani ba'e Filisxeemota dha'u? Ati dabarsitee harka kootti isaan kennitaai?” jedhee Waqaqa ni gaafate. Waqaqyos, “Ba'i; ani dhugumaan Filisxeemota dabarsee harka keetti nan kennattaai” jedhee deebiseef. **11** Kanaafuu Daawitii fi namoonni isaa gara Ba'al Pheraaziim ol ba'an; achittis isaan mo'ate. Innis, “Akuma bishaan mana isaa cabsee yaa'u sana Waqaqi harka koottiin diinota koo cabsee ba'era” jedhe. Kanaafuu iddoon sun Ba'al Pheraaziim jedhamee waamame.

12 Filisxeemonni waaqota isaanii tolfamoo achitti ni dhiisan; Daawit immoo akka waaqonni sun ibiddaan gubaman ni ajaje. **13** Filisxeemonni amma illee deebi'anii sulula sana weearan; **14** kanaafuu Daawit ammas Waaqa gaafat; Waaqnisakkana jedhee deebiseef, "Qajeelumatti itti ol hin ba'in; garuu isaan marsiitti muka qilxuu duratti isaan waraani. **15** Akkuma fiijee muka qilxuu irraan sagalee duulaa dhageesseen loluuf ba'i; Waqni loltoota Filisxeem dha'uudhaaf si dura ba'eera jechuudhaati." **16** Kanaafuu Daawit akkuma Waqniisaajapee sana ni godhe; isaanis Gibe'oonii jalqabani hamma Geeziritti loltoota Filisxeem ni dha'an. **17** Akkasiini maqaan Daawit biyya hunda keessatti beekame; Waqayyos akka saboonti hundinuu isa sodaatan godhe.

15 Daawit erga ofii isaatiif Magaalaat Daawit keessatti mana ijaastratee booddee taabota Waqaatiif lafa qopheessee dinkaanaa dhaabe. **2** Ergasiis Daawit, "Waan Waqayyo akka isaan taabota Waqaatii bara baraan fuula isaa dura tajaajilaniif issaan filateef, Lewwota malee nammi biraa taabota Waqayyoo hin baatin" jedhee ajaje. **3** Daawitis taabota Waqayyoo iddo qopheesee sanatti fiduu Israa'eloota hunda Yerusaalemitti walitti qabe. **4** Innis sanyiwwan Aroonii fi Lewwota walitti waame; isaanis: **5** Ilmaan Qohaati keessaa, Uurii'el hoogganaa sanaa fi firoota isaa nama 120; **6** ilmaan Meraarii keessaa, Asayaa hoogganaa sanaa fi firoota isaa 220; **7** ilmaan Geershoom keessaa, Yoo'el hoogganaa sanaa fi firoota isaa 130; **8** ilmaan Eliisaafaan keessaa, Shemaa'iyaa hoogganaa sanaa fi firoota isaa 200; **9** ilmaan Kebroon keessaa, Elii'el hoogganaa sanaa fi firoota isaa 80; **10** ilmaan Uzii'el keessaa, Amiinaadaab hoogganaa sanaa fi firoota isaa nama 112. **11** Ergasiis Daawit luboota jechuunis Saadoqii fi Abiyaataar akkasumas Lewwota jechuunis Uurii'el, Asayaa, Yoo'el, Shemaa'iyaa, Elii'elii fi Amiinaadaabin ni waame; **12** akkanas isaanii jedhee; "Isin hangafoota maatiwwan Lewwotaa ti; isinii fi Lewwoni akka keessanii of qulqulleessa; ergasiis taabota Waqayyo Waqa Israa'el gara iddo anii qopheeseefti fidaa. **13** Sababii isin Lewwoni yeroo jalqabatti taabota sana hin fidiniif Waaqayyo Waqni keeyna nutti dheekkame. Nu akka seerri ajaytteeisa hin barbaaddanneetii."

14 Kanaafuu luboonnii fi Lewwoni taabota Waqayyo Waqa Israa'el sana fiduuf of qulqulleessaan. **15** Lewwoni akkuma kan Museen dubbi Waaqayootiin ajajetti taabota Waqaatii sana danqaraadhaan gatiittii isaaniiiti ni baatan. **16** Daawitis akka issaan meeshaa muuziqaatiin jechuunis kiraaraan, baganaa fi kililleedhaan faarfanna gammachuu faarfatanii akka issaan obboloota issaanii muudanii Lewwota dura deemtotatti ni hime. **17** Kanaafuu Lewwoni Heemaan ilma Yoo'el muudatan; obboloota issa keessaa immoo Asaaf ilma Berekiyaa, obboloota issaanii gosa Meraarii keessaa Eetaan ilma Qushayaa ni muudattan; **18** issaan wajjinis obboloota issaanii kanneen isaanittii aannan: Zakkariyas, Ya'azii'el, Shemiiraamoot, Yehii'el, Unnii, Eliyaab, Benayaa, Ma'aseyaa, Matiitiyaa, Eliipheleehuu, Miqneyaa, Oobeed Edoomii fi Ye'iil eegdota balbalaa turan. **19** Faarfattooni Heemaan, Asaafii fi Eetaan jedhaman akka kililiee naasiittiin sagalee issaanii ol fudhatanii faarfanna dhageessanii ni muudaman; **20** Zakkariyas, Azii'el Shemiiraamoot, Yehii'el, Unnii, Eliyaabi, Ma'aseyanii fi Benayaa immoo akka seera alamootiiti kiraaraan faarfatu ture; **21** akkasumas Matiitiyaa, Eliipheleehuu, Miqneyaan, Oobeed Edoom, Ye'iil, Azaaziyan akka seera shiimiiniitiit baganaa taphatu ture. **22** Kenaaniani hangaftichi Lewwotaa itti gaafatamaa faarfanna ture; innis itti gaafatamummaa kana sababii ogummaa isaa qabuuf fudhate. **23** Berekiyaa fi Elqaanaan eegdota balbalaa taabotaa turan. **24**

Luboonti jechuunis, Shebaniyaan, Yooshaafaaxi, Naatnaa'el, Amaasaayi, Zakkariyas, Benayaanii fi Eli'ezer fuula taabota Waqaatii duratti malakata afuufu ture. Oobeed Edoomii fi Yehiyan immoo eegdota balbalaa taabotaa turan. **25** Kanaafuu Daawitii fi maangduoddiin Israa'el akkasumas ajajjuuwwan kumaa gammachuudhaan taabota kakuu Waqayyoo sana mana Oobeed Edoomiitii fiduu dhaqan. **26** Isaanis sababii Waqni Lewwota taabota kakuu Waqayyoo baatan gargaareef korommii loonii torbaa fi korbeeyyi hoolaa torba aarsaa godhan. **27** Daawitis wandaboo haphii quncee talbaa irraa hoijetame kan akka uffata Lewwoni taabota sana baatan, kan akka faarfattooni fi Kenaaniyaan qajeelchaan faarfanna faarfattoota uffatan sanaa uffatee ture. Daawitis dirata quncee talbaa irraa hoijetames uffatee ture. **28** Akkasiini Israa'el hundi gaanfa korbeessa hoolaati fi malakata afuufaa, kililiee dhageessisa, kiraaraa fi bagaanaadhaan sirbaa taabota kakuu Waqayyoo sana ni fidan. **29** Yeroo taabonni kakuu Waqayyoo Magaalaat seenutti Miikaal intalli Saa'ol foddaa keessaanilaalaa turt. Isheenii akka Daawit Mootichi shuubbisee gammadu yommuu argitetti garaa ishee keessatti isa tuffatte.

16 Isaanis taabota Waqaatii fidanii dinkaanaa Daawit dhaabeef keessa ni kaa'an; aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa fuula Waqaatii duratti ni dhi'eessan. **2** Daawitis erga aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa dhi'eess eeboodee maqaa Waqayyootiin namoota ni eebbise. **3** Ergasisi inni tokkoo tokkoo nama Israa'elitiif, dhiiraa fi dubartiiif buddeena tokko tokko, gumaa foonii tokko tokkoo fi bixxilee ija wayinii tokko tokko ni kenne. **4** Innis akka issaan fuula taabota Waqayyoo duratti tajaajilaniif, akka issaan Waqayyo Waqa Israa'el waammatanii, akka issa galateeffatanii fi akka issa jajataniif Lewwota tokko tokko ni muuddate; **5** isaanis Asaaf hangafticha, Zakkariyas itti aanaa issa, itti fufees Ye'iil, Shemiiraamoot, Yehii'el, Matiitiyaa, Eliyaab, Benayaa, Oobeed Edoomii fi Ye'iil fi fa'i turan. Jarri kurneen kiraaraa fi baganaa taphatu ture; Asaaf immoo kililiee dhageessisa ture; **6** Benayaa fi Yuhizii'el luboonni yeroo hunda fuula taabota kakuu Waqaatii duratti malakata afuufu ture. **7** Daawitis gaafa sana akka Asaafii fi michoota issa faarfanna galata kana Waqayyoo faarfattooni jalqabatti ajaja kenne: **8** Waqayyoo galata galchaa; maqaa issaa waamadhaa; waan inni hoijetee saboota gidduutti beeksisa. **9** Asaaf faarfadhaa; faarfannaadhaan issa galateeffadhaa; waa'ee hojii issaa issa dinqisiisa hundaas odeessaa. **10** Maqaa issaa qulqullu sanaan boonaa; garaan warra Waqayyoon barbaadanii haa gammadu. **11** Waqayyoo fi humna issaa barbaaddadhaa; yeroo hunda fuula issaa barbaadaa. **12** Dinqii inni hoijete, hojii issaa dinqii sanaa fi murtii inni labse yaadadhaa; **13** issi tajaajiltooni issaa, warri sanyii Israa'el taatan, issi filatamtooni issa, ilmaan Yaqoobis kana yaadadhaa. **14** Inni Waqayyo Waqa keeyna; murtiin issaa lafa hunda irra jira. **15** Inni kakuu issaa baraaraan, waadaa gale sanas dhaloota kumaaf ni yaadata; **16** inni kakuu Abrahaam wajjin gale, kakuu Yisihaaqiif kakates ni yaadata. **17** Kanas Yaqoobiif seera, Israa'eliif immoo kakuu barabara godhee akkana jedhee mirkaneesseera; innis: **18** "Ani biyya Kana'aan qooda ati dhaaltu godhee, siif nan kenna" jedhee. **19** Isaan yeroo lakkobsaan xinnoo turanitti, dhugumaanuu xinnoo fi biyyattii keessatti keessummoota turanitti, **20** sabaa gara sabaatti, mootummaa tokkoo gara mootummaa biraatti jooran. **21** Inni akka namni tokko iyyuu issaan cunqursu hin eeyyamne; sababii isaanittifis akkana jedhee moototo ifate: **22** "Dibamtoota koo hin tuqinaa; raajota koos hin miidhinaa." **23** Lafti hundinuu Waqayyoon faarfadhaa; fayyisuu issaas guyyuma guyyaan labsaa. **24** Ulfina issa saboota gidduutti, hojii issa

dinqisiisa sana immoo namoota hunda keessatti labsaa. **25** Waaqayyo guddaadhaati galanni baay'een isaaif ni mala; inni waaqota hundaa olittis sodaatamuu qaba. **26** Waqaonni saboota ormaa hundinuu waaqota tolfamoodhaati; Waaqayyo garuu samiiwanuun uume. **27** Miidhaginnii fi surraan fuula isaa dura jiru; jabinnii fi gammachuuniis iddo jirenya isaa jiru. **28** Yaa maatiwwan sabootaa, Waaqayyoof kenna; ulfinaa fi jabina Waaqayyoof kenna. **29** Ulfinaa maqaa isaatifi malu Waaqayyoof kenna. Aarsaa fidaatii fuula isaa duratti dhi'aadhaa. bareedina qulqullummaa isatiini Waaqayyoon waaqeffadhaa. **30** Isin lafti hundinuu fuula isaa duratti holladhaa! Addunyaan jabaattee dhaabatteerti; sochofamuus hin daneessu. **31** Samiiwwan haa ililchan; laftis haa gammaddu; isaan saboota gidduutti, "Waaqayyo mo'eera!" haa jedhan. **32** Galaannii fi wanni isaa keessa jiru hundinuu haa huursu; dirreewwanii fi wanni isaan irra jiran hundinuu haa gammadanil. **33** Mukkeen bosonaa haa faarfatan; isaan gammachuudhaan fuula Waaqayyo duratti haa faarfatan; inni lafatti muruudhaaf ni dhufaatti. **34** Waaqayyoof galata galchaa; inni gaariidhaati; jaalalli isaa bara bараан jiraata. **35** Akkana jedhaati iyaa; "Yaa Waaqayyo, Fayyisaa keenya, ati nu baasi; akka nu maqaa kee qulqulluu sana galateeffannuuf, akka galata keetiin of jajnuufis, walitti nu qabiitii saboota ormaa jalaa nu oolchi." **36** Waaqayyo Waaqa Israa'eliitiif bara bараан hamma bara bараатти galanni haa ga'u. Kana irratti nammi hundinuu, "Ameen; Waaqayyo haa galatoomu" jedhe. **37** Daawitis akka isaan fuula taabotaa dura yeroo hunda tajaajilaniif, Asaafii fi obboloota isaa achuma fuula taabota kakuu Waaqayyo duratti isaan dhiise. **38** Akkasumas Oobeed Edoomii fi warra isaan wajjin hoijetan jaatamii saddeettan akka isaan wajjin tajaajilaniif achitti dhiise. Oobeed Edoom ilmi Yeduutuuniiitii fi Hoosaan eegdota balbalaa turan. **39** Daawit Zaadoq lubichaa fi luboota isaa wajjin hoijetan kaan dunkanaa Waaqayyo qulqulluu kan Gibe'oorn keessatti gaara sagadaa irratti argamu biratti dhiise; **40** kunis isaan akkuma waan Seera Waaqayyo kan inni Israa'eliif kenne hunda keessatti barreeffame sanaatti yeroo hunda galgalaa fi ganama iddo aarsaa gubamuu irratti aarsaa gubamu Waaqayyoof akka dhi'eessanii. **41** Isaan wajjinis Heemaanii fi Yeduutuun akkasumas warra akka, "Jaalalli isaa bara bараан jiraata" jedhanii Waaqayyoof galata galchaniif filatamanii maqaan isaanii beekame biraatu ture. **42** Heemaanii fi Yeduutuun sagalee malakataatiif kilillee dhageessisuu fi akkasumas meeshaa muuziqaa kan Waaqaa irratti itti gaafatamtoota turan. Ilmaan Yeduutuun immoo karra eegan. **43** Ergasii namoonni hundinuu achii ka'anii tokkoon tokkoon isaanii gara mana ofii isattii galan; Daawit immoo maatti ofii eebbisuuf gara manaatti ni deebi'e.

17 Daawit erga masaraa isaa keessa jiraachuu jalqabee booddee Naataan raajichaan, "Ani kunoo mana birbirsaan ijaarame keessan jiraadha; taabonni kakuu Waaqayyo garuu dukaanaa keessa jiraata" jedhe. **2** Naataan immoo deebisee Daawitiin, "Waaqni si wajjin jiraatii waan garaa keetti yaadde kam iyyuu godhi" jedhe. **3** Halkan sana garuu dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara Naataan dhufe: **4** "Dhaqitiif akkana jedhii garbicha koo Daawititii himi; Waaqayyo akkana jedha: Kan mana ani keessa jiraadhu naaf ijaaru si'i miti. **5** Ani gaafan Israa'elin Gibxii baasee jalqabee hamma har'aatti mana keessa hin jiraanne. Ani dukaanaa tokkoon irraa gara isaa kaaniitti, iddo bultii tokkoon irraa gara iddo bultii isaa kaaniitti darbaan ture. **6** Ani iddoon Israa'eloota hunda wajjin naanna'a ture kamitti iyyuu hooggantoota akka isaan saba koo eeganifi ajaje keessa nama tokkoon iyyuu, "Isin maalif mana birbirsaaf naaf hin jaaerre?" jedhee beekaa? **7** "Egaa amma akkana jedhii garbicha

koo Daawititii himi; 'Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u akkana jedha: Ani akka ati bulchaan saba koo Israa'el taatuuf, lafa tikaatiif fi bushaayee faana deemuu keessaan si fudhadhe. **8** Ani lafa ati dhaqxee hundatti si wajjinin ture; diinota kee hundas fuula kee duraa balleesseera. Ammas ani maqaa kee akkuma maqaa namoota addunyaa irratti akka malee gurguddaa ta'anii nan godha. **9** Ani akka isaan mana ofii isaanii qabaatanii fi akka isaan si'achi hin raafamneef saba koo Israa'eliif lafa kennee isaan nan dhaaba. Namoonni hamoon akka jalqabatti godhan sana deebi'anii isaan hin cunqursan; **10** akka yeroo ani saba koo Israa'el irratti abbootii murtii muudee as godhan sana illee hin godhan; ani diinota kee hundas siifin garboomsa. "Ani akka Waaqayyo mana siif ijaaru sittin hima: **11** Yommuu barri jirenya keetii dhumee ati abbootii keetti dabalamuuf dhaqxutti ani akka inni iddoon bu'uuf sanyii kee keessaa, ilmaan kee keessaa tokko nan kaasa; mootummaa isaa illee jabeessee nan dhaaba. **12** Kan mana naaf ijaaru isaa; anis teessoo isaa bara bараан jabeessee nan dhaaba. **13** Ani isaaif abbaa nan ta'a; innis ilma naa ta'a. Ani akka namicha si dura ture sana irraa fudhadhe, jaalala koo gonkumaa isaa irraa hin fudhadhu. **14** Ani mana koo fi mootummaa koo irratti bara bараан isaa nan muuda; teessoon isaaas bara bараан jabaatee ni dhaabata." **15** Naataanis dubbii mul'ata kanaa hunda Daawititii hime. **16** Ergasii Daawit mootichi ol seenee fuula Waaqayyo dura ta'aee akkana jedhe: "Yaa Waaqayyo, yaa Waaqi, kan ati asiin na geesse, ani eenu? Maatiin koos maali? **17** Yaa Waaqi, ati akka waan wanni kun fuula kee duratti quubsaa hin ta'iniitti ilaalt ee waa'ee mana garbicha keetti kan fuul duraa illee dubbat. Yaa Waaqayyo, yaa Waaqi, ati akka waan ani nama hunda caalaa kabajamaa ta'eetti na ilaalte. **18** "Waan ati garbicha kee ulfeessiteef Daawit kana caalaa maal jechuu danda'a? Ati garbicha kee ni beektaati. **19** Yaa Waaqayyo, ati sababii garbicha keetitii fi akkuma fedhii keetitii waan guddaa kana goote; akka waadaawwan gurguddaan kunneenis beekaman gooteerta. **20** "Yaa Waaqayyo, kan akka keetii tokko iyyuu hin jiru; akka nu gurruma keeyaan dhageenyetti si malee Waaqni biraa hin jiru. **21** Sabni akka saba kee Israa'el kan Waaqni saba lafa irra jiraatu keessaa saba tokkicha ofii isaatifi furachuu fi ofii keetitifis maqaa tolfachuu jettee fuula saba keetti duraa saboota ari'uudhaan dinqiiwwan gurguddaa fi sodaachisaa hojjechuudhaaf ba'e, kan ati Gibxii baafte sanaa tokko iyyuu jiraa? **22** Ati saba kee Israa'elin bara bараан kan ofii keetti goote; Yaa Waaqayyo, ati Waaqa isaanii taaeteerta. **23** "Ammas yaa Waaqayyo, waadaan ati garbicha keetii fi mana isaatifi galte sun bara bараан jabaatee haa dhaabatu. Ati akkuma waadaa galte sana raawwadhu; **24** kunis akka maqaan kee jabaatee dhaabatee, bara bараан guddaa ta'uuf. Kana irratti namoonni, 'Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u, Israa'el irratti Waaqa; inni Waaqa Israa'ell' ni jedhu. Manni garbicha kee Daawitis fuula kee duratti jabaatee ni dhaabata. **25** "Yaa Waaqni ko, ati akka mana isaaif ijaartu garbicha keetti mul'ifeerta. Kanaafuu garbichi koo si kadhachuudhaaf ija jabina argateera. **26** Yaa Waaqayyo, ati Waaqa! Ati waan gaarii kana garbicha keetif waadaa galteerta. **27** Akka manni isaa bara bараан jabaattee fuula kee duraa dhaabatuuf ammas mana garbicha keetti eebbisuun fedhii kee ta'eera; yaa Waaqayyo sababii ati isaa eebbitfeef, inni bara bараан ni eebbfama."

18 Ergasii Daawit Filisxeemota mo'atee of jala isaan galfate; Gaatii fi gandoota naannoo ishee jiranis harka Filisxeemotaatiif baase. **2** Daawit Mo'aabotaa ni mo'ate; isaanis isaa jalatti bulanii gibira fidaniif. **3** Kana irrattis Daawit yeroo Laga Efraaxiis bira yaadannoo ofii dhaabbachuu dhaqetti, hamma

Hamaatiitti deemee Hadaadezer mooticha Zoobaa mo'ate. **4** Daawitis gaariwwan waraanaa isaa kuma tokko, abbootii fardaa kuma torbaa fi loltoota lafoo kuma digdama isa irraa fudhate. Innis fardeen gaariwwanii dhibba tokko qofa hambisee kanneen hafan hunda mogolee kukkan. **5** Yero warri Sooriyyaa kanneen Damaasqoo jiraatan Hadaadezer mooticha Zoobaa gargaaruuf dhufanittis, Daawit isaan keessaa nama kuma digdamii lama fixe. **6** Ergasiis kutaa bulchiinsa Damaasqoo kan biyya Sooriyyaa keessa qubata loltootaa dhaabbate; warri Sooriyyas isa jalatti bulanii gibira fidaniif. Waaqayyos Daawitiif lafa inni dhaqe hundatti moo'icha kenne. **7** Daawitis gaachana warqee kan ajajjooni loltoota Hadaadezer harkatti qabatan fudhatee gara Yerusalem fide. **8** Daawit magaalawwan Hadaadezer jechuunis Xibiatti fi Kuuni naasii aka malee baay'ee fudhate; Solomon immoo Gaanii naasii, utubaawwanii fi mi'oota naasii garaa garaa naasii sana irraa hojjetee. **9** Too'uun moothin Hamati yommuu akka Daawit guutummaa loltoota Hadaadezer mooticha Zoobaa mo'ate dhaga'etti, **10** akka inni sababii ol aantummaa Daawit Mootichi waraana keessatti Hadaadezer irratti argateetiif harka isa fuudhee dhaamsa gammachuu isaa dabarsuuf ilma ofii Hadooraamin gara isaatti erge; Hadaadezer Too'uun wajjin wal waraanaa tureetii. Adooraamis kennaa gosa hundaa warqee irraa, meetii fi naasii irraa hoijetaman fideef. **11** Daawit Mootichis akkuma meetii fi warqee saboota Edoom, Mo'aab, Amoonota, Filisxeemota fi Amaaleq hunda irraa booji'ee ture godhe sana mi'oota kanneen illee Waaqayyoof addaan baase. **12** Abiishaayi ilmi Zeruuyaa Sulula Soogiddaa keessatti Edoomota kuma kudha sadheet fixe. **13** Innis Edoom keessa qubata loltootaa dhaabbate; Edoomonni hundinius Daawitiif ni garbooman. Waaqayyos lafa inni dhaqe hundatti Daawitiif mo'annaa ni kenne. **14** Daawit guutummaa Israa'el irratti moothi ta'ee saba isaa hundaaf murtii qajeelaa fi qajeelummaadhaan hojjete. **15** Yoo'ab ilmi Zeruuyaa hoogganaa loltootaa ture; Yehooshafaax ilmi Ahiiluud immoo galmeessaa ture; **16** Zaadoq ilmi Ahiiuxubii fi Abiimelek ilmi Abiyaataar luboota turan; Shaafisaan immoo barreessaa ture; **17** Benaaya ilmi Yehooyaadaa hoogganaa Kereetotaa fi Phletototaa ture; ilmaan Daawit immoo mootichatti aananii qondaaltota hangafoota turan.

19 Ergasiis Naahaash moothi Amoonotaa ni du'e; ilmi isaa iddo isaa bu'ee moothi ta'e. **2** Daawitis, "Sababii abbaan isaa naa arjoomeef anis Haanuun ilma Naahaashif nan arjooma" jedhee yaade. Kanaafuu Daawit gadda waa'ee abbaa isaatiff itti dhaga'ame isaa ibsuuf Haanuuniti ergamoota ni erge. Yommuu namoonni Daawit dhaamsa gaddaa itti himuu Haanuun bira biyya Amoonotaa dhaqanitti, 3 qondaaltonni Amoonotaa Haanuuniin, "Ati sababii Daawit akka isaan dhaamsa gaddaa sitti himaaniif namoota sitti ergeef inni waan abbaa keettiif ulfina kenne seetaa? Ergamoontaa isaa biyyattii qorachuuu, basaasanii qabachuuf gara kee dhufan mitii?" jedhan. **4** Kanaafuu Haanuun namoota Daawit sana qaqqabee rifeensa irraa haadee wayyaa isaanii illee teessuma irratti cicciree of irraa isaan erge. **5** Daawit yommuu namni tokko dhufee waa'ee namoota sanaa isatti himetti, sababii isaan akka malee qaana'aniiif ergamoota gara isaanitti erge. Mootichis "Isin hamma areedni keessan isinii guddattuti Yerikoo turtaati ergasiis deebi'aa kottaa" jedheen. **6** Amoononni yommuu akka Daawit isaan xireeffate hubatanitti Haanuunii fi Amoononni Phaadaan Arraamii, Araama'aakaa fi Zoobaadhaa gaariwwan kireeffachuuif meetii taalaantii kuma tokko ni ergan. **7** Isaanis gaariwwan kuma soddomiil lamaa fi ooftota gaariwwanii, akkasumas moothi Ma'akaatii fi loltoota isaa kanneen dhufanii Meedeba bira qubatan sana kireeffatan;

Amoononni immoo magaalawwan isaaniitii walitti qabamanii waraanaatti ni qajeelan. **8** Daawit yommuu waan kana dhaga'etti Yoo'abii fi guutummaa loltootaa ni erge. **9** Amoononni immoo ba'anii karra magaalaa isaanii irratti waraanaaf hiriiran; mooltonni dhufan sun immoo kophaa isaanii dirree irra turan. **10** Yoo'abis akka fuula isaa duraa fi dugda isaa duubaana waraanni jiru ni arge; kanaafuu loltoota Israa'el keessaa namoota bebeekamoo filatee adda loltoonni Sooriyyaa jiranitti bobbaase. **11** Namoota hafan immoo ajaja obboleessa isaa Abiishaayi jalatti ni hiriirse; isaanis Amoonotatti duulan. **12** Yoo'abis akkana jedhe; "Yoo warri Sooriyyaa natti jabaatan ati na gargaarta; yoo Amoononni sitti jabaatan immoo ani sin gargaara." **13** Jabaadhaa saba keenyaa fi magaalawwan Waaqa keenyaatiif garaa kutannaadhaan haa lollu. Waaqayyos waan fuula isaa duratti gaarii ta'e ni godha." **14** Ergasiis Yoo'abii fi loltoonni isaa wajjin turan warra Sooriyyaa waraantuuf fuul duratti ni qajeelan; jarris fuula isaa duraa baqatan. **15** Amoononni yommuu akka namoonni Sooriyyaa baqatan organitti isaanis fuula obboleessa isaa Abiishaayi duraa baqatanii magaalaa seenan. Akkasiin Yoo'ab Yerusaalemitti deebi'e. **16** Namoonni Sooriyyaa yommuu akka Israa'eloonni isaan mo'atan organitti ergamoota erganii namoota Sooriyyaa kanneen Laga Efraaxiisiitii gamaa fichisiisan; Shoofaki ajajaan loltoota Hadaadezer sun isaan hoogganaa ture. **17** Daawitis yommuu wanni kun isatti himametti, Israa'eloota hunda walitti qabee Yordaanos ce'e; innis dursee dhaqee fuula isaanii duraan toora lolaa ni qabate. Daawitis warra Sooriyyaa waraantuuf loltoota isaa hiriirse; namoonni Sooriyyas ni lolaniin. **18** Isaan garuu Israa'eloota duraa baqatan; Daawitis namoota gaarii waraanaa ofaan kuma torbaa fi loltoota lafoo kuma afurtama fixe. Ajajaa loltoota isaanii Shoofaki illee ni ajeese. **19** Tajaajilttoonni Hadaadezeriis yommuu akka Israa'elootaan mo'ataman organitti Daawit wajjin nagaa uumanii isa jalatti bulan. Kanaafuu namoonni Sooriyyaa ergasiis Amoonota gargaaruu hin feene.

20 Birraa keessa yeroo mooltonni waraanaaf ba'anitti Yoo'ab humnoota waraanaa qajeelchee biyya Amoonota barbaadeesse; ergasiis dhaqee Rabbaa marse; Daawit garuu Yerusaalemitti hafe. Yoo'abis Raabbaa waraaneer daaraa ishee godhe. **2** Daawitis mataa moothi isaanii irraa gonfoo fudhate; gonfoon sun hamma warqee taalaantii tokko ulfaatee dhagaawwan gati jabeeyyiis of irraa qaba ture; gonfichis mataa Daawit irra kaa'ame. Innis magaalaa sana keessaa boojuu akka malee baay'ee fudhatee **3** namoota achi keessa turanis gad yaasee akka isaan magaaziidhaan, gasoo sibiilaati fi qottoodhaan hojji hoijetan godhe. Daawit magaalawwan Amoonotaa hunda keessattis akkasuma godhe. Ergasiis Daawitii fi loltoonni isaa hundinius Yerusaalemitti ni deebi'an. **4** Ergasiis immoo lafa Geezir jedhamutti Filisxeemota wajjin waraanni baname. Yeroo sanatissi Siibekaay namichi biyya Hushaa sun Siifaay namicha goso tokko Refaayin ajeese; Filisxeemonnis ni bulanii. **5** Warraana biraak Filisxeemota wajjin godhame keessatti immoo Elhaanaan ilmi Yaa'irr sun Lahemii obboleessa Gooliyaad namicha Gitii kan somaan eeboo isaa loosaa wayya dhooftuu ga'u qabu sanaa ni ajeese. **6** Ammas waraana Gaatitti godhame kan biraak keessatti namicha hamma wayyi ga'u kan tokko tokko harka isaa irraa quboota ja'a ja'a akkasumas tokko tokko miilla isaa irraa quboota ja'a ja'a walumatti quboota digdamii afur qabu tokkotu ture. Innis sanyii Raafaa keessaa dhalate. **7** Yommuu inni Israa'elin tuttugettis Yoonaataan ilmi Shime'aa obboleessi Daawit isa ajeese. **8** Isaan kunneen sanyiwwan Raafaa warra

Gaati keessa turanii dha; isaanis harka Daawitii fi harka namoota isatiin dhuman.

21 Seexanni Israa'elitti ka'ee akka Daawit saba Israa'el lakkaa'uuf isa kakaase. **2** Kanaafuu Daawit Yoo'aabii fi ajajjoota loltootaatiin, "Dhaqaatti Bersheebaadha hamma Daamiitti Israa'eloota lakkaa'aa. Ergasii immoo akka ani akka isaan hammam akka baay'atan beeckuu danda'uuf deebi'atii natti himaa" jedhe. **3** Yoo'aab garuu deebisee, "Waaqayyo loltoota isaa dachaa dhibba caalaa haa baay'isu. Yaa gooftaa koo mooticha, isaan hundi garboota gooftaa kootif bulan mitii? Gooftaan koo maaliif waan kana gochuu barbaade? Inni maaliif Israa'elitti yakka fida?" jedhe. **4** Ta'us dubbiin mootichaa Yoo'aabin yaada geeddrachiise; kanaafuu Yoo'aab achii ba'ee guutummaa Israa'el keessa naannea'ee Yerusaalemitti deebi'e. **5** Yoo'aabis lakkobsa namoota loluu danda'anii Daawitittihime; namoota Yihuudaa keessa jiraatan kuma dhibba afurii fi torbaatama dabalatee namoota goraadee qabachuu danda'an miliyoona tokkoo fi kuma dhibba tokkootu guutummaa Israa'el keessa ture. **6** Sababii ajajni mootichaa Yoo'aabin jibbisiseef inni gosoota Lewwiitii fi Beniyaam itti dabalee hin lakkofnie. **7** Ajajni kun fuula Waaqaa durattis waan hamaa ture; kanaafuu inni Israa'elin rukute. **8** Kana irratti Daawit Waaqaaan, "Ani waan kana gochuudhaan akka malee cubbuu hojjedheera. Amma garuu akka ta balleessaa garbicha keetii driiftuuf sin kadhadha. Ani hojji gowwummaa guddaa hojjedheeraa" jedhe. **9** Waaqayyos Gaad rajiji Daawit sanaanakkana jedhe; **10** "Dhaqijitti Daawitiin, 'Waaqayyo akkana siin jedha: Ani filannoo sadii siifin kenna. Akka ani isa sitti fiduu, isaan keessaa tokko filadh' jedhi." **11** Kanaafuu Gaad gara Daawit dhagee akkana jedheen; "Waaqayyo akkana jedha: 'Filannoo kee addaan baafadhu: **12** Beela wagga sadii yookaan ji'a sadii fuula diinota keetii dura ari'amuu fi goraadee isaaniitiin balleeffamuu yookaan guyyaa goraadee Waaqayyoo sadii jechuunis guyyoota dha'ichi biyyattiitti bu'ee ergamaan Waaqayyoo kutaa Israa'el hunda balleessu.' Egaa amma waan ani isa na erge sanaaf deebisu murteeffadhu." **13** Daawit immoo Gaadiin, "Ani akka malee dhifhadheera. Waan aaraarri isaa akka malee guddaa ta'eef ani harka Waaqayyoo seenuu naaf wayya; garuu akka ani harka namaa seenu na hin godhin" jedhe. **14** Kanaafuu Waaqayyo Israa'elitti dha'icha ergee namoonni Israa'el kuma torbaatama ni dhuman. **15** Waaqni akka inni Yerusaalem balleessuuuf ergamaa isaa tokko erge. Garuu utuma ergamaan Waaqayyoo sun Yerusaalemin balleessuuuf qophaa'aa jiruu Waaqayyo balaa sana argee gaabbee ergamaa isaa kan saba balleessuuuf ture sanaan, "Ni ga'l Harka kee deebifadhu" jedhe. Yeroo sana ergamaan Waaqayyoo sun oobdii Ornaa namicha gosa Yebuu sanaa bira dhaabachaa ture. **16** Daawitis ol ilaalee ergamaa Waaqayyoo kan goraadee luqqifamee Yerusaalemitti diriirfame harka isatti qabatee samii fi lafa gidduu dhaabachaa jiru tokko ni arge. Daawitii fi maangduoddiin wayyaa gaddaa uffataniif fulua isaa duratti addaan lafatti ni gombifaman. **17** Daawit immoo Waaqaan, "Namni akka lottoonni lakkaa'amani godhe ana mitii? Namni cubbuu fi balleessaa hojjete anuma. Isaan kuneen garuu hoolotaa dha. Isaan maal godhan? Yaa Waaqayyo Waaqa koo harki kee anaa fi maatii koo irra haa bu'u; garuu akka dha'ichi kun saba kee irra turu hin godhin" jedhe. **18** Ergasii ergamaan Waaqayyoo akka Daawit ol ba'ee oobdii Ornaa namicha gosa Yebuu sanaa keessatti iddo aarsaa Waaqayyoo ijaaru akka inni Daawitittihim Gaadin ajaje. **19** Kanaafuu Daawit dubbii Gaad maqaa Waaqayyootiin isatti hima sanaaf ajajamee ol ba'e. **20** Ornaan utuu qamadii dha'uutti jiruu ol jedhee ergamaa Waaqayyoo sana arge; ilmaan isaa warri

isa wajjin turan afranis ni dhokatan. **21** Ergasii Daawit achi ga'e; Ornaanis yommuu mil'atee isa argetti oobdii sana keessaa ba'ee fuula Daawit duratti addaan lafati gombifamee sagade. **22** Daawitis, "Ani akka isa irratti iddo aarsaa Waaqayyo tolchee akkiisina dha'ichi saba irra bu'e kun dhaabatuuf oobdii kee naaf kenni. Gatii isaa guututti natti gurguri" jedheen. **23** Ornaanis Daawitiin, "Fudhadhu! Gooftaan koo mooticha waan isatti tolu kam iyyuu haa godhu. Kunoo ani aarsaa gubamuuf sangoota, qoraaniif ulee ittiin midhaan dha'an, kennaa midhaan dhi'eefamuuqis qamadii nan kenna; ani waan kana hunda nan kenna" jedhe. **24** Daawit Mooticha garuu Ornaadhaan, "Kun hin ta'u; ani gatii isaa guutuu siifin kenna. Ani waan kan kee ta'e Waaqayyo hin fudhadhu yookaan waan gatii na hin baasisin aarsaa gubamuuf hin dhi'eessu" jedhe. **25** Kanaafuu Daawit tala sanaa Ornaadhaaf warqeeyaa saqilii dhibba ja'a kafale. **26** Daawitis achitti iddo aarsaa Waaqayyo tolchee aarsaa gubamuuf fi aarsaa nagaa dhi'eesse. Innis Waaqayyoon ni waammate; Waaqayyos samiidhaa ibiddaan iddo aarsaa gubamuu irratti isaaaf deebii kenne. **27** Sana booddee Waaqayyo ergamaa isaa sanatti dubbate; innis goraadee isaa man'ee isaatti ni deebise. **28** Daawit yeroo sanatti akka Waaqayyo oobdii Ornaa namicha gosa Yebuu sanaa irratti deebii isaa kenne ni hubate; achitti aarsaa ni dhi'eesse. **29** Dunkaanni Waaqayyo kan Museen gammoojiitti hojjetee fi iddoon aarsaa gubamuu Gibe'oontur keessa gaara sagadada irra ture. **30** Daawit garuu sababii goraadee ergamaa Waaqayyo sodaateef achi dhaqee fuula iddo aarsaa sanaa duratti Waaqa kadhachuu hin dandeenyee.

22 Ergasii Daawit, "Kun mana Waaqayyo Waaqaa ti; kun immoo iddo aarsaa, aarsaan gubamu Israa'eliif itti dhi'eefamuu dha" jedhe. **2** Kanaafuu Daawit akka alagoonni Israa'el keessa jiraatan walitti qabaman ajaje; isaan keessaa akka isaan ijaarsa mana qulqullummaa Waaqaatifi dhagaa soofame qopheessanif warra dhagaan cabsan ni filate. **3** Inni mismaa ittiin hundaa balbalaa hojjetanii fi mi'a ittiin walitti qabsiisan hojjechuuaha sibiila akka malee baay'ee fi naasii madaalliiin isaa hamma hin qabne ni kenne. **4** Daawitis sababii warri Siidoonaatiif fi warri Xiiroors birbirsaa akka malee baay'ee isaaaf fidanif birbirsaa baay'inni isaa lakkaa'amuu hin dandeenyee ni kenne. **5** Daawit akkana jedhe; "Ilmi koo Solomoon ijomlee dha; muuuxanno illee hin qabu. Manni Waaqayyoof ijaaramu kun immoo ulfina qabeessa, kan gurra qabuu fi kan fuula saboota hundaa duratti akka malee miidhagu ta'u qaba. Kanaafuu ani isaa qophii nan godha." Akkasiin Daawit utuu hin du'in qophii guddaa godhe. **6** Ergasii Daawit ilma isaa Solomoonin waamee akka inni Waaqayyo Waaqa Israa'eliif mana ijaaru isa ajaje. **7** Daawitis Solomooniin akkana jedhe: "Yaa ilma ko, ani Maqaa Waaqayyo Waaqa kootif mana ijaaruu yaadee ture. **8** Garuu dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe: 'Ati dhiiga baay'ee dhangalaafteerta; lola hedduus lolteerta. Ati sababii fuula koo duratti dhijga baay'ee lafa irratti dhangalaafteef Maqaa kootif mana hin ijaartu. **9** Kunoo ilmi tokko siif ni dhalata; innis nama boqonnaa ni ta'a; anis diinota isaa kanneen naanmoo isaa jiran hunda irraa boqonnaa nan kennaaf. Maqaan isaa Solomoon jedhama; ani bara mootummaa isaa keessa Israa'eliif nagaa fi tasgabbii nan kenna. **10** Namni Maqaa kootif mana ijaaruu isa. Inni ilma naaf ta'a; anis abbaa nan ta'aaf. Teessoo mootummaa isaa Israa'el irratti bara barea jabeessee nan dhaaba." **11** "Egaa yaa ilma ko, akkuna inni waa'ee kee dubbate sanatti akka mana Waaqayyo Waaqa keetii ijaaruun siif milkaa'uuf Waaqayyo si wajjin haa ta'u. **12** Akka ati yommuu inni Israa'el irratti aangoor siif kennutti seera Waaqayyo Waaqa

keetii eegduuf Waaqayyo ogummaa fi hubannaas siif haa kenuu. **13** Akkaasiin ati yoo ajajaa fi seera Waaqayyo karaa Museetiin Israa'elii kenne sana akka gaariitti eegde ni milkoofta. Jabaadhu; onnoomis. Hin sodaatin yookaan abdii hin kutatin. **14** "Kunoo, ani ijaarsa mana Waaqayyootif warjee taalaantii kuma dibhiba tokko, meetii taalaantii miliyoona tokko, naasii fi sibiila akka malee baay'ee kan madaalamuu hin dandeeneye, mukaa fi dhagaa illee qopheessuu irratti akka malee dadhabeera. Atis itti dabaluu ni dandeessa. **15** Ati hoijettoota hedduu qabda; isaanis: warra dhagaa cabsan, warra mana dhagaa ijaaranii fi warra ogummaa hojii mukaa qaban, akkasumas namoota ogummaa hojii gosa gosaa, **16** kan hojii warqeetii fi meetii, kan naasitiit fi sibiila, ogeeyyi hojii harkaa warra lakkobsi isaanii hin beekamne qabda. Egaa amma hojii jalqabi; Waaqayyos si wajjin haa ta'u." **17** Ergasiis Daawit akka isaan ilma isaa Solomonoon gargaaranifi dura buutota Israa'el hunda ni ajaje. **18** Akkanas isaanii jedhe; "Waaqayyo Waaqni keessan isin wajjin jira mitii? Inni gama hundaan boqonnaa isiniif kenneera mitii? Inni jiraattotta biyya kanaa dabarsee natti kenneeraati; biyyattiinis Waaqayyoo fi saba isatiif garboomteerti. **19** Amma Waaqayyo Waaqa keessan barbaaduuf garaa fi lubbuu keessan guutuudhaan kutadhaa ka'aa. Akka taabota kakuu Waaqayyootii fi mi'oota qulqulluu kan Waaqaa fiddanii mana qulqullummaa kan Maqaa Waaqayyootiif ijaaramuuf jiru sanatti galchitaniif mana Waaqayyo Gooftaa ijaaruu jalqabaa."

23 Daawit erga wagga hedduu jiraatee dulloomee booddee ilma isaa Solomoonin Israa'el irratti mootii godhe. **2** Akkasumas Daawit dura buutota Israa'el hunda, lubootaa fi Lewwota illee walitti qabe. **3** Lewwonni umuriin isaanii wagga soddoma fi hammasii olii ni lakkaa'aman; baay'inni dhiiriota kuma soddomii saddeet ta'e. **4** Daawitis akkana jedhe; "Isaan kanneen keessaa kuma digdamii afur hojii mana qulqullummaa Waaqayyoo haa to'atan; namoonni kuma ja'a qondaaltotaa fi abbootii murtii haa ta'an. **5** Kumni afur eegdota balbalaa haa ta'an; kumni afur immoo mi'oota faarfannaa kanneen ani kaayyoo kanaaf kenneen Waaqayyoon haa galateeffatan." **6** Daawitis Lewwota akkuma gosoota Lewwiitti garee gareen gargar ni qoode; isaanis: Geershoon, Qohaati fi Meraarii. **7** Gosa Geershoon keessaa: La'adaanii fi Shime'i. **8** Ilmaan La'adaanii: Yehii'eel hangafticha, Zeetaamii fi Yoo'eel; walumatti nama sadii turan. **9** Ilmaan Shime'i: Sheloomot, Hazii'eelii fi Haaraan; walumatti nama sadii turan. Isaan kunneen hangafoota Maatii La'adaan turan. **10** Ilmaan Shime'i: Yahaati, Ziinaa, Ye'uushii fi Beriyyaa. Isaan kunneen ilmaan Shime'i ti; walumatti nama afur turan. **11** Yahaati hangafa; Ziinaan lammaffaa; Ye'uushii fi Beriyyaan garuu ilmaan baay'ee hin qaban; kanaafuu isaan akkuma maatii tokkotti lakkaa'aman. **12** Ilmaan Qohaati: Amraam, Yizihaar, Kebrooni fi Uzii'eel; walumatti nama afur turan. **13** Ilmaan Amraam: Aroonii fi Musee. Aroon akka innii fi sanyiin isaa wantoota waan hunda caalaa qulqulluu ta'an Waaqaf qulqulleessanif, akka fuula Waaqayyoo duratti aarsaa dhi'eessaniif, akka fuula isaa dura tajaajilanii fi akka maqaa isatiin eebba labsaniif barabaraan addaan baafaman. **14** Ilmaan Musee nama Waaqaa immoo gosa Lewwiitti dabalamanii lakkaa'aman. **15** Ilmaan Musee: Geershoomii fi Eli'ezer. **16** Ilmaan Geershoomii: Shebuu'eel hangafa. **17** Ilmaan Eli'ezerii keessaa: Rehaabiyya hangafa. Ele'aazaar ilmaan biraa hin qabu ture; ilmaan Rehaabiyya garuu akka malee hedduu turan. **18** Ilmaan Yizihaar keessaa: Sheloomiit hangafa. **19** Ilmaan Kebrooni; hangafticha Yeriyya, lammaffaan Amariyya, sadaffaan Yahizii'eel, afuraffaan Yeqame'aam. **20** Ilmaan Uzii'eel: hangaftichi Miikaa,

lammaffaan Yishiyaa. **21** Ilmaan Meraarii: Mahilii fi Muusii. Ilmaan Mahilii: Ele'aazaarii fi Qiish. **22** Ele'aazaar utuu ilmaan hin dhalchin du'e; inni intallan qofa qaba ture. Durbiiriwan isaanii ilmaan Qiishitu isaan fuudhe. **23** Ilmaan Muusii: Mahelii, Eederii fi Yereemoti; walumatti nama sadii turan. **24** Isaan kunneen ilmaan Lewwii kanneen akkuma mana abbootii isaaniihangafoonni abbootii warri maqaa maqaadhaan galmeeffamanii tokko tokkoon lakkaa'aman, hoijettoota umuriin isaanii waggaa digdamaa fi sanaa ol ta'e warra mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa tajaajilanii dha. **25** Daawit akkana jedhee tureetii; "Waaqayyoo Waaqni Israa'el saba isatiif boqonnaa kenneera; bara baraanis Yerusaalem keessa ni jiraata; **26** si achi Lewwonni dinkaana yookaan mi'oota achi keessatti itti fayyadaman hin baatan." **27** Akkuma qajeelcha Daawit dhuma irratti kenneetti, Lewwonni waggaa digdamaa fi sanaa olii hedamaniiruutii. **28** Hojii Lewwotaas tajaajila mana qulqullummaa Waaqaa keessatti sanyiwwan Aroonii gargaaruu dha; kunis oobdiiriwanii fi kutaawwan mana qulqullummaa eeguu, mi'oota qulqullu qulqulleessuu fi hojiiwwan biraas mana Waaqayyoo keessatti hojjechuu dha. **29** Akkasumas buddeena minjaala irra kaa'uu, daakuu kennaa midhaanii, buddeena utuu hin bukaa'in tolfame, tolchuu fi waliin makuu, safartuu fi madaalii hunda irratti itti gaafatamtoota turan. **30** Isaan guyyaa guyyaadhaan Waaqayyoon galateeffachuu fi jajaachuuf ganama ganama fuula isaa dura ni dhaabatu; galgala galgalas akkasuma ni godhu; **31** yeroo aarsaan gubamu guyyaa Sanbataa Waaqayyoof dhi'eefhamutti yeroo Ayyaana Baatii Haaraa fi gaafa ayyaana yeroon isaa murtaa'e kamii iyuu akkanuma ni godhu. Isaan yeroo hunda akkuma lakkobssa fi qajeelfama isaanii kennameetti fuula Waaqayyoo dura tajaajil ture. **32** Lewwonni akkasiin itti gaafatama dinkaana wal ga'i fi iddo Qulqulluu eeguuq qaban raawwatan; akkasumas ajaja obboloota isaanii sanyiwwan Aroon jalatti itti gaafatamummaa mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti qaban raawwachaa turan.

24 Ilmaan Aroon akka armaan gadiitti ramadaman: Ilmaan Aroon Naadaab, Abiihoo, Ele'aazaarii fi litaamaar turan. **2** Naadabii fi Abiihoo garuu utuu ijoollee hin dhalchin abbaa isaanii dursanii du'an; kanaafuu Ele'aazaarii fi litaamaar luboota ta'anii tajaajilan. **3** Daawitis gargaarsa Zaadoq sanyii Ele'aazaar sanaatiit fi Ahimelek sanyii litaamaariin akkuma tajaajila isaanii garee gareen isaan ramade. **4** Sanyiwwan litaamaarii caalaa sanyiwwan Ele'aazaar keessaa hooggantoonni hedduu ni argaman; isaanis akkanatti ramadaman: sanyiwwan Ele'aazaar keessaa abbootii maatii kudha ja'a, sanyiwwan litaamaar keessaa immoo abbootii maatii saddeet. **5** Isaan sababii sanyiwwan Ele'aazaarii fi sanyiwwan litaamaar keessa qondaaltonni mana qulqullummaatii fi qondaaltonni Waaqaa turanii loogii malee ixaadhaan isaan ramadan. **6** Shemaa'iyaaan ilmi Naatnaa'el namicha gosa Lewwii barreessaan sun fuula mootchaitaa fi qondaaltotaa duratti maqaa isaanii Zaadoq lubicha, Ahimelek ilma Abiyataar, abbootii maatiiwwan lubootaatii fi Lewwotaas, innis gosa Ele'aazaar keessaa maatii tokko, gosa litaamaar keessaa immoo maatii tokko fuudhe barreesse. **7** Ixaan jalqabaa Yehooyaariibii, lammaffaan Yedaa'iyaaaf, **8** sadaffaan Haariimiif, afuraffaan Se'ooriimiif, **9** shanaffaan Malkiyaaf, ja'affaan Miyaamiiniif, **10** torbaffaan Haqoosiif, saddeettaffaan Abiyaaf, **11** saglaffaan Yeeshuu'aaf, kurnaffaan Shekaaniyaaf, **12** kudhan tokkoffaan Eliyaashiibiif, kudha lammaffaan Yaqiqimiif, **13** kudha sadaffaan Huphaaf, kudha afuraffaan Yeshebe'aabiif, **14** kudhan shanaffaan Bilgaaf, kudha ja'affaan Imeerif, **15** kudha torbaffaan Heeziiriif, kudha saddeettaffaan Haphizeeziif, **16**

kudha saglaffaan Phetaayaaf, digdammafaan Hisqi'eeliif, **17** digdamii tokkoffaan Yaakiiniif, digdamii lammafaan Gaamuluiif, **18** digdamii sadaffaan Delaayaaf, digdamii afuraffaan Ma'aaziyaaf ba'e. **19** Kun seera isaan yeroo mana qulqullummaa Waaqayyoo seenanitii ittiin tajajilaniif dha; seera kanas abbaa isaanii Aroonitu akkuma Waaqayyo Waqni Isra'eel isaa ajajetti isaaniiif kenne. **20** Ilmaan Lewwii warra hafan: Ilmaan Amraamii keessaa: Shuubaa'eel; ilmaan Shuubaa'eel keessaa: Yehideyyaa. **21** Ilmaan Rehaabiyaa keessaa: Yishiyyaa hangafticha. **22** Yizihaarota keessaa: Sheloomiif; ilmaan Sheloomiit keessaa immoo: Yahaati. **23** Ilmaan Kebroon: Inni jalqabaa Yeriyyaa, lammafaan Amariyyaa, sadaffaan Yahizii'eel, afuraffaan Yeqame aam. **24** Ilma Uzii'eel: Miikaa. Ilmaan Miikaa keessaa: Shaamiir. **25** Obboleessa Miikaa: Yishiyyaa; Ilmaan Yishiyyaa keessaa: Zakkaariyas. **26** Ilmaan Meraariif: Mahilii fi Muusii. Ilma Ya'aziyaa: Banoo. **27** Ilmaan Meraariif: Ya'aziyaa irraa: Banoo, Shohaam, Zakuuriif li Iibrii. **28** Mahilii irraa: Ele'aazaar; namichi kun ilmaan hin qabu ture. **29** Qiish irraa: Yerami'eel ilma Qiish. **30** Ilmaan Muusii: Mahelii, Eederii fi Yeriimooti. Isaan kunnenee akkuma mana abbootii isaaniitti ilmaan Lewwotaa ti. **31** Isaanis akkuma obboloota isaanii ilmaan Aroon sana fuula Daawit Mootichaa duratti, fuula Zaadoq, Ahimelek, fuula hangafoota maatii lubootaatii fi Lewwotaa duratti ixaan buufatan. Maatii obboleessa hangaftichaatiifis akkuma maatii obboleessa quxisutti ixaan bu'e.

25 Daawit ajajoota loltootaa wajjin akka isaan kiraaraan, baganaa fi kililleetti fayyadamanii raajii dubbataniif maatii Asaaf, Heemaanii fi Yeduutuuun keessaa namoota addaan baafate. Maqaan namoota tajajila kana kennaa turaniis: **2** Ilmaan Asaaf keessaa: Zakuur, Yoosef, Naataaniyyaa fi Asareelaa. Ilmaan Asaaf qajeelcha Asaaf jala turan. Asaaf immoo qajeelcha mootichaa jalatti raajii dubbachaa ture. **3** Ilmaan Yeduutuuun keessaa: Gedaaliyas, Zerii, Isaayyaas, Same'i, Hashabiyyaa fi Matiitiyyaa. Isaan kunnenee ja'an qajeelcha abbaa isaanii Yeduutuuun isaa kiraaraan Waaqayyo galateeffachaa fi jajachaa raajii dubbachaa ture sanaa jala turan. **4** Ilmaan Heemaan keessaa: Bukiyyaa, Mataaniyyaa, Uzii'eel, Shebuu'eelii fi Yeriimooti; Hanaaniyyaa, Hanaanii, Elii'ataa, Gidaltii fi Roomaamti-Ezer; Yoshibqaashaah, Malootii, Hootiriif fi Mahaaziyyoo ti. **5** Isaan kunnenee hundi ilmaan Heemaan namicha mootichaaf mul'ata argu sanaa turan. Isaan akka isaa kabajaniif akkuma Waqni abdachiise sanatti isaa ni kennaman. Waqnis ilmaan kudha afurii fi intallan sadii Heemaaniif ni kenne. **6** Namoonni kunnenee hundi tajaajila mana Waaqaa keessatti faarfannaa kililleedhaan, kiraaraa fi baganaadhaan mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti faarfatamu sanaaf qajeelcha abbootii isaanii jala turan. Asaaf, Yeduutuuunii fi Heemaan immoo qajeelcha mootichaa jala turan. **7** Isaanii fi firoonni isaanii kanneen hundi isaanii faarfannaa Waaqayyoof faarfatamuun leenjifamanii ogummamaa qaban walummaa galatti 288 turan. **8** Jarris ramaddii isaanii beekuudhaaf xiinnaa fi guddaa, barsisaa fi barataan haaluma wal fakkatuun ixaan buufatan. **9** Ixaan jalqabatti Asaafii bu'e sun Yooseefii, ilmaan Yooseefitii fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan lammafaan Gedaaliyaasiif, isaaaf, firoota isaaifi fi ilmaan isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **10** sadaffaan Zakuuriif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **11** afuraffaan Izriif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **12** shanaffaan Naataaniyyaa, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **13** ja'affaan Bukiyyaa, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **14** torbaffaan Yishiri'eeliif, ilmaan isaaifi

fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **15** saddeettffaanaa Yashaayaaf, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **16** saglaffaan Mataaniyyaaf, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **17** kurnaffaan Shime'iif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **18** kudha tokkoffaan Azari'eeliif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **19** kudha lammafaan Hashabiyyaa, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **20** kudha sadaffaan Shuubaa'eeliif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **21** kudha afuraffaan Matiitiyyaa, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **22** kudha shanaffaan Yereemootiif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **23** kudha ja'affaan Hanaaniyyaa, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **24** kudha torbaffaan Yoshibqaashaah, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **25** kudha saddeettffaanaa Hanaaniif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **26** kudha saglaffaan Malootif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **27** digdammafaan Eliyaataaf, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **28** digdamii tokkoffaan Hootiriif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **29** digdamii lammafaan Gidaltiif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **30** digdamii sadaffaan Mahaaziyyootiif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan **31** digdamii afuraffaan Roomaamti-Ezerif, ilmaan isaaifi fi firoota isaaifi ba'e; baay'inni isaanii kudha lama turan.

26 Akka itti eegdonni karraa qoodaman: Gosa qoree keessaa: Ilmaan Asaaf keessaa Mesheleemiyaa ilma Qooraahi. **2** Mesheleemiyaa ilmaan qaba ture; isaanis: Inni hangafti Zakkaariyas, lammafaan Yedi'eel, sadaffaan Zabaadiyyaa, Afuraffaan Yatnii'eel, **3** inni shanaffaan Eelaam, ja'affaan Yehohaaan, torbaffaan Eliehoo'eenayi. **4** Oobeed Edoomis akkasuma ilmaan qaba ture; isaanis: Inni hangafti Shemaa'iyaa, lammafaan Yehoozaabaa, sadaffaan Yoo'aa, afuraffaan Saakaar, shanaffaan Naatnaa'eel, **5** ja'affaan Amii'eel, torbaffaan Yisaakor, saddeettffaana Phe'uletii; Waqni Oobeed Edoomin eebbiseraati. **6** Shemaa'iyaa ilmi isaaas ilmaan qaba ture; isaanis waan dandeetii guddaa qabaniif qajeelchitoota maatii abbaa isaanii turan. **7** Ilmaan Shemaa'iyaa: Otnii, Raafaa'eel, Oobeedii fi Elzaabaa; firoonni isaa Eliehoo fi Samaakiyanis dandeetii guddaa qabu ture. **8** Isaan kunnenee hundi ilmaan Oobeed Edoom; isaan, ilmaan isaaifi fi firoonni isaaifi namoota jajjaboo dandeetii hojji qaban turan; ilmaan Oobeed Edoom; walumatti nama 62 turan. **9** Mesheleemiyaa fi firoota dandeetii guddaa qabu qaba ture; isaanis walumatti nama 18 turan. **10** Hoosaan inni gosa Meraariif sun ilmaan qaba ture; isaanis: Shimrii dura bu'aa ture; inni hangafa ta'u baatu iyuu abbaan isaa dura bu'aa isa godhee ture; **11** inni lammafaan Hilqiyaa, inni sadaffaan Xibaliyyaa, inni afuraffaan Zakkaariyas. Ilmaanii fi firoonni Hoosaa walumatti nama 13 turan. **12** Garee eegdota karraa kana keessaa hangafoota isaaniiif hojji akkuma firoonni isaanii hojjetan sanaa mana Waaqayyoo keessa tajajiluu ni kennameef. **13** Tokkoo tokkoo balbalatiifis akkuma maatii maatii isaanii hojji qabu qaban turan. **14** Ixaan Karra Ba'a Biiftuu Shelemyiaaf ba'e. Ergasii immoo Zakkariyas ilmaa gorsituu ogeessa sanaaf ixaan bu'e; ixaan balbal kaabaa isaaaf ba'e. **15** Ixaan Karra gama kibbaa Oobeed Edoomiif, kan mankuusaa

immoo ilmaan isaatiif ba'e. **16** Ixaan Karra Lixa biiftutii fi Karra Shaleeket kan daandii olii irratti argamu Shufiimii fi Hoosaaaf ba'e. Eegumsa tokko fuulleedhaan eegumsa biraatu ture. **17** Karaa ba'a biiftuttiin guyyaa guyyaatti Lewwota ja'a, karaa kaabaatin guyyaa guyyaatti afur, karaa kibbaatiin guyyaa guyyaatti afur karaa mankuusaa immoo yeroo tokkotti lamatu ture. **18** Oobdii gamma lixa biiftuttiin jiruuf daandii irra afur, waltajjicha gubbaa immoo lamatu ture. **19** Isaan kenneen garee eegdota karraa kanneen ilmaan Qooraahiitii fi Meraarii keessaa dhufanii dha. **20** Lewwota keessaa Ahiiyaan itti gaafatamaa qabeenya mana Waaqaatiit fi itti gaafatamaa mi'oota qulqulleeffamaniit ture. **21** Sanyiwwan La'adaan kanneen karaa La'adaaniitin Geershooonota ta'an warri hangafoota maatti La'adaan namicha gosa Geershooon sanaa turan: Yehii'eelii, **22** ilmaan Yehii'eelii, Zeetaamii fi obboleessa isaa Yoo'eel. Isaan kuniis itti gaafatamtoota qabeenya man qulqullummaa Waqaayyo turan. **23** Amraamota keessaa, Yizihaarota keessaa, Kebroonota keessaa, Uzii'eel keessaa: **24** Shebuu eel ilmi Geershooon ilma Musee sanaa itti gaafatamaa qabeenya hangafoota ture. **25** Namoonni karaa Eli'eeriitiin firoota isaa ta'an immoo: ilma isaa Rehaabiyyaa, ilma isaa Isaayyaas, ilma isaa Yooraam, ilma isaa Zikrii fi ilma isaa Sheloombiit. **26** Sheloombiit fi firoonni isaa mankuusaa mi'oota Daawit mootichi, hangafoonni maatiwwanii kanneen ajajjuuwan kumaatiit fi ajajjuuwan dhibbaa turan, akkasumas ajajjooni loltoota biraa Waqaaf addaan baasan irratti itti gaafatamtoota turan. **27** Isaan boojiuu waraanaan argame keessaa gara tokko haromsuumu mana qulqullummaa Waqaayyootiif addaan baasanii kennan. **28** Waan Saamu'eel namichi mul'ata argu sun, Saa'ol ilmi Qiish, Abneer ilmi Neerif fi Yoo'ab ilmi Zeruyaa dhi'eessanii fi waan Waqaaf addaan baafame hunda Sheloombiitii fi firoota isatuu eega ture. **29** Yizihaarota keessaa: Kenaaniyya fi ilmaan isaa hojji mana qulqullummaatiin ala ta'etti Israa'eloota irratti qondaaltotaa fi abbootii murtii ta'anii ramadaman. **30** Kebroonota keessaa: Hashabiyyaa fi firoonni isaa kanneen dandeettii qaban kuma tokko fi dhibba torba biyya Israa'el kan Yordaanoosiin gama lixa biiftuu jirutti hojji Waqaayyo hundaa fi tajaajila mootichaa irratti itti gaafatamtoota turan. **31** Kebroonota keessaa akkuma galmee hiddaa dhaloota maatti isaaniiiti Yeriyaan hangafoota maatiit turan kuma lamaa fi dhibba torba qaba ture; Daawit mootichis waan kan Waqaqa ta'eef dhimma mootichaa hunda irratti gosa Ruubeen gosa Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee to'attoota godhe.

27 Lakkobsi ijoolle Israa'el hangafoonni maatti isaanii, ajajjuuwan kumaa, ajajjuuwan dhibbaati fi qondaaltonni isaanii warri waan kutaawwan loltoota kanneen wagga guutuu jii'a jii'an hojjiitti ramadaman sanaa ilalaan hunda irratti mooticha tajaajilan kanaa dha. Tokkoon tokkoon kutaawwan loltoota kunis nama 24,000 of keessaa qaba ture. **2** Ji'a jalqabaatiif ajajaan kutaa loltoota kan duraa Yaashobi'aam ilma Zabdii'eel ture. Kutaa loltoota isaa keessaa loltoota 24,000 ture. **3** Innis sanyii Faaresii fi hangafoota ajajjoota kutaa loltoota hundaa kan ji'a jalqabaa ture. **4** Doodaayi namichi Ahoo'aajaja kutaa waraanaa kan ji'a lammaffaafture; Miilqooti hoogganaa kutaa waraanaa isaa ture. Kutaan waraanaa isaa namoota 24,000 of keessaa qaba ture. **5** Ajajaan kutaa waraanaa sadaffaan kan ji'a sadaffaa immoo Benaayaan gosa Yehooyaadaa lubichaa ture.

Innis hangafoota; kutaan waraanaa isaa namoota 24,000 of keessaa qaba ture. **6** Benaayaan kun isuma warra soddoma keessaa nama jabaa fi ajajaa warra soddoma sanaa ture sanaa dha. Amiizaabaa ilmi isaa immoo ajajaa kutaa waraanaa isaa ture. **7** Ji'a afuraffaaftajajaan kuta afuraffaa Asaaheel obboleessa Yoo'ab ture; kan iddo isaa bu'e immoo ilma isaa Zebaadiyya dha. Kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **8** Ji'a shanaffaaftajajaan kutaa shanaffaa Shamhuuti namicha Yizraa ture. Kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **9** Ji'a ja'affaaftiiraa ilmi Iqeesh namicha Teqoo'aa sanaa ajajaa ja'affaa ture. Kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **10** Ji'a torbaffaaft Heeleez namicha Pheloonaa kan gosa Efrem sun ajajaa torbaffaa ture. Kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **11** Ji'a saddeetaffaaft Siibekaay namichi biyya Hushaa kan gosa Zaarotaa ajajaa saddeetaffaa ture; kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **12** Ji'a saglaffaaft Abii'ezer namicha Anaatootii kan gosa Beniyaam sanattu ajajaa saglaffaa ture; kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **13** Ji'a kurnaffaaft Maharaayi namicha Netoof kan gosa Zaaraa sanattu ajajaa kurnaffaa ture. Kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **14** Ji'a kudha tokkoffaaftajajaan kudha tokkoffaan Benaayaan namicha Phiraatoon kan gosa Efrem sanaa ture. Kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **15** Ji'a kudha lammaffaaftajajaan kudha lammaffaan Heldaayi namicha Netoof kan gosa Otnii'eel sanaa ture. Kutaa isaa keessa namoota 24,000 turan. **16** Hangafoomni gosoota Israa'el: Gosa Ruubeen irratti: Eli'ezer ilmi Zikrii; gosa Sim'i'oon irratti: Shefaaxiyaa ilma Ma'akaa; **17** gosa Lewwiir irratti: Hashabiyyaa ilma Qemuu'eel; gosa Aroon irratti: Zaadoq; **18** gosa Yihuudaa irratti: Elihuuh obboleessa Daawit; gosa Yisaakor irratti: Omrii ilma Miikaa'el; **19** gosa Zebululon irratti: Yishma'yaa'uu ilma Obaadiyya; gosa Niftaaalem irratti: Yeriimooti ilma Azrii'eel; **20** gosa Efrem irratti: Hooshee'aa ilma Azaziyya; walakkaa gosa Minaasee irratti: Yoo'eel ilma Phedaaya; **21** walakkaa gosa Minaasee kan Gili'aad keessa jiraatuu irratti: Iddoo ilma Zakkaariyas; gosa Beniyaam irratti: Ya'isi'eel ilma Abneer; **22** gosa Daan irratti: Azari'eel ilma Yirooham. Hangafoomni gosoota Israa'el isaan kanneen turan. **23** Daawit sababii Waqaayyo saba Israa'el akkuma urjiwwan samiitti baay'isuuf waadaa galeef dhiira wagga digdamaati fi digdamaa gad ta'e hin lakkofne. **24** Yoo'ab ilmi Zeruyaa dhiirota lakkauu jalqabe malee lakkauu'ee hin fixne; sababii lakkobsa kanaatiifis dheekkamsi Waqaqa Israa'elitti dhufe; kanaafuu warri hedaman iyuu galmee Daawit mootichaa keessatti hin galmeffamie. **25** Azmaawet ilmi Aadii'eel shuumii mankuusaa qabeenya mootii ture. Yoonataan ilmi Uziyya immoo shuumii mi'oota aanaalee, magalaawwan, kan gandoottatii fi gamoowwan eegumsaa ture. **26** Ezeriin ilmi Kiliub shuumii qonnaan bultootaa ture. **27** Shime'iin namichi Raamaatii sun itti gaafatamaa iddo dhaabaa wayiniit ture. Zabdiin namichi Shifaamii sun itti gaafatamaa mana cuunfaa wayiniit iddo dhaabaa wayiniit keessaa ture. **28** Ba'al-Haanana namichi Gedeeraa sun shuumii mukkeen ejersaatii fi harbuu tabbwawan gaarran gama lixa biiftutti argamanii ture. Yoo'aash immoo shuumii mana zayittii ejersaa ture. **29** Shitraayi namichi Shaaroon shuumii karra loonii kan Shaaroonittii bobba'u ture. Shaafax ilmi Aadilaay shuumii karra loowwan sulula keessa jiranii ture. **30** Oobbil namichi gosa Ishmaa'eel sun shuumii gaalawwanii ture. Yehideyaan namichi gosa Meeroonotaa shuumii harrootaa ture. **31** Yaaziz namichi gosa Aggaar itti gaafatamaa bushayee ture. Isaan kenneen hundi shuumota qabeenya Daawit mootichaa turan. **32** Yoonataan eessumni Daawit namichi beekaan barreessaan sun

gorsitu ture; Yehii'eel ilmi Hakmoonii immoo eegduu ilmaan mootichaa ture. **33** Ahiitofel gorsaa mootichaa ture. Huushayi namichi gosa Arki immoo michuu mootichaa ture. **34** Yehooyaadaan ilmi Benaayaatii fi Abiyaataar iddo Ahiitofel bu'an. Yoo'aab immoo ajajaa eegdota mootummaa ture.

28 Daawit akka isaan Yerusaalemitti walitti qabamaniif hangafoota Israa'el hunda ni waame; isaanis; Geggeessitoota gosoota, tajaajila mootummaa keessatti ajajoota kutaawwan loltootaa, ajajoota kumaati fi ajajoota dhibbaa, warra qabeenya fi horii mootichaati fi kan ilmaan isaa irratti itti gaafatamtoota ta'an, qondaaltoot masaraa mootummaa, namoota jajjaboo fi gootota waraanaa hunda. **2** Ergasii Daawit Mootichi ka'ee dhababtee akkana jedhe: "Yaa obboloota koo fi yaa saba ko, mee na dhaga'aa. Ani taabota kakuu Waaqayyootiif iddo inni bogotu, Waaqa keenyaaf immoo iddo inni miilla dhaabatu ijaaruu yaadee qophaa'eera. **3** Waaqni garuu, 'Ati sababii lola hedduu loltee dhiiga baay'ee dhangalaafteef maqaa kootiif mana hin ijaartu' naan jedhe. **4** "Ta'us Waaqayyo, Waaqni Israa'el akka ani bara bараан Israa'el irratti mootii ta'uuf mana abbaa koo keessaan filate. Akka inni dura bu'aa ta'uufis Yihuudaa filate; mana Yihuudaa keessaa maatii koo filate; ilmaan abbaa kootii keessaan immoo akka ani guutummaa Israa'el irratti mootii ta'u jaallate. **5** Waaqayyo ilmaan baay'ee naa kenneera; ilmaan koo hunda keessaan immoo akka inni teessoo mootummaa Waaqayyoo irra ta'ee saba Israa'el bulchuuf ilma koo Solomoonin filate. **6** Akkanas naan jedhe; 'Kan mana koo fi oobdiwwan koo naaf ijaaru ilma kee Solomooniif dha; ani akka inni ilma naa ta'uuf isa filadheeraatiif; anis abbaa isaa nan ta'a. **7** Yoo inni akkuma ammaa kanatti ittuma fufee ajaja koo fi seera koo eege ani bara bараан mootummaa isaa jabeessee nan dhaaba.' **8** "Kanaafuu akka isin lafa gaarii kana dhaaltanii ilmaan keessaniiif dhaala bara baraa dabarsitaniiif, akka isin ajaja Waaqayyo Waaqa keessaniiif hunda eegdanii fi isa duukuaa buutaniiif ami ammaa fuula Israa'eloota hundaa duratti, waldaa Waaqayyoo duratti, akkasumas utuu Waaqni keenya dhaga'uu isinajaja. **9** "Yaa ilma koo Solomoon atis Waaqayyo Waaqa abbaa keetii beekii garaa tokkoo fi qalbii fedhii qabuun isa tajaajili; Waaqayyo waan garaa namaa keessa jiru hunda qoree karoraa fi yaada hunda hubataati. Yoo ati isa barbaadde inni siif argama; yoo ati isa dhiifte garuu inni bara bараан si dhiisa. **10** Amma qalbeeffadhu; Waaqayyo akka ati mana iddo qulqulluu ta'u tokko ijaartuuf si filateeraatiif. Jajjabaadhuu hojjedhu." **11** Ergasii Daawit karoora gardaafuu mana qulqullummaa, kan ijaarsa isaa, kutaawwan mi'i keessa kaa'amu, kan kutaawwan ol aananiitii fi kutaawwan keessaa, akkasumas karoora iddo teessoo araraa ilma isaa Solomooniif kenne. **12** Akkasumas karoora waan Hafuurii qulqulluun isa yaachisee kan oobdiif mana qulqullummaa Waaqayyoo, kan kutaawwan naanwoo isaa jiranii, kutaawwan mana mi'a mana qulqullummaa Waaqatii fi kan mankuusa m'i oota Waaqatiiif addaan baafamanii hunda itti kenne. **13** Karoora ramaddii hojjii lubootaatiif fi Lewwotaa, tajaajila mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti kennamuu maluu hunda, m'i oota mana qulqullummaa keessatti tajaajilaaf oolan irrattis qajeelfamaa ni kenneef. **14** Ulfina warqee m'i oota warqee irraa hojjetamaniif tajaajila garaa garaatiif oolan hundaatiif fi ulfina meetii m'i oota meetii irraa hojjetamaniif tajaajila garaa garaatiif oolan hundaas isaa beeksise: **15** Kunis ulfina baattuuwwan ibsaan kanneen warqee irraa hojjetamaniitii fi ibsaawwan isaanii, ulfina warqee tokkoo tokkoo baattuu ibsaatii fi ibsaan isaanii wajjin, akkasumasakkuma hojjii tokkoo tokkoo baattuu ibsaan sanaatti ulfina meetii

tokkoo tokkoo baattuu ibsaatii fi ibsaawwan isaa, **16** ulfina warqee tokkoo tokkoo minjaala buddeenni qulqulluun irra kaa'amu, ulfina meetii minjaallii irraa hojjetame, **17** ulfina warqee qulqulluun fa'l'aana, waciitii fi kubbaayyaa, ulfina warqee tokkoo tokkoo caabii warqee irraa hojjetame; ulfina meetii tokkoo tokkoo caabii meetii irraa hojjetame; **18** akkasumas ulfina warqee qulqulleeffame kan iddo aarsaaixaanaatiif qopheeffame. Karoora gaarii jechuunis kiirubeelii warqee irraa hojjetaman kanneen qoochoo isaanii babal'isani taabota kakuu Waaqayyoo haguugan itti kenne. **19** Daawitis, "Ani waan kana hunda harka Waaqayyoo kan narrajiru sanaan barreeffamaan argadhe; innis karoora hojji kanaa hunda irratti hubannaaf naaf kenne" jedhe. **20** Daawit ilma isaa Solomooniif akkana jedhe; "Cimi; jajjabadaadhus; hojji sanas hojjedhu. Hin sodaatin; abdis hin kutatin; Waaqayyo Gooftaan Waaqni koo si wajjin jiraatiif. Inni hamma hojji tajaajila mana qulqullummaa Waaqayyoo dhumutti si hin dhiisu yookaan si hin gatu. **21** Gareen lubootaatiif fi Lewwotaa ijaarsa mana qulqullummaa Waaqatiiif qophaa'oo dha. Namni fedhii qabu kan ogummaa hojji gosa kamii iyyuu qabu hundii hojji hunda si gargaara. Qondaaltonnii fi namoonni hundii ajaja kee hunda ni fudhatu."

29 Ergasii Daawit mootichi yaa'ii guutuudhaan akkana jedhe; "Ilmi koo Solomoon inni Waaqni filate ijoolee fi nama muuixanno hin qabnee dha. Manni qulqullummaa kun kan Waaqayyo Gooftati malee waan kan namaa hin ta'iniif hojji isaa guddaa dha. **2** Anis waanan kennuu danda'u hunda mana qulqullummaa Waaqa kootiif, hojji warqeetiif warqee, kan meetiitiif meetii, kan naasiitiif naasii, kan sibiilaatiif sibiila, kan mukaatiif muka akkasumas waan bareedina duuba isatiifif oolu sardooneks, keelqedoon, dhagaawwan babbareedoo fi dhagaa adii baay'inaan qopheesseera. **3** Kana malees ani jaalalan mana Waaqa kootiif qabuun waanan duraan kenneturettaabalee qabeenya ofti koo irraa warqee fi meetii mana qulqullummaa Waaqa kootiif nan kenna; **4** kunis keenyan manichaatti uffisuuf warqee qulqulluun warqee, Oofiriif taalaantii kuma sadii fi meetii qulqulleeffame taalaantii kuma torba, **5** akka hojji hundi ogeeyyi hojji harkaatiif hojjetamuu warqee hojji warqeetiif, meetii illee hojji meetiif kenneera. Egaa har'a eenyutu fedhii isatiin Waaqayyoof addaan of baasa?" **6** Ergasii qajeelchitooni maatii, ajajjoonni gosoota Israa'el, ajajjuuwwan kumaa, ajajjuuwwan dhibbaatiif fi qondaaltonni hojji mootii to'atan kennaa isaanii fedhiidhaan kennan. **7** Isaanis hojji ijaarsa mana qulqullummaa Waaqatiiif warqee taalaantii kuma shan, warqee daariikii kuma kudhan, meetii taalaantii kuma kudhan, naasii taalaantii kuma kudha saddeetii fi sibiila taalaantii kuma dhibba tokko ni kennan. **8** Namni dhagaawwan gati jabeeyyi qabu hundiuus harka Yehii'eel namicha gosa Geershoonitti mankuusaa mana qulqullummaa Waaqayyotti ni galche. **9** Kana irratti waan dura deemtonni isaa fedhii fi garaa guutuudhaan Waaqayyoof kennaniif sabni sun ni gammade. Daawit mootichis akka malee ni gammade. **10** Daawit yaa'ii guutuu duratti akkana jedhee Waaqayyo galateeffate; "Yaa Waaqayyo, Waaqa abbaa keenya Israa'el bara bараан hamma bara baraatti galanni siif haa ta'u. **11** Yaa Waaqayyo sababii wanni samii fi lafa irra jiru hundi kan kee ta'eef guiddinnii fi humni, ulfinni, surraa fi simboon kan kee ti. Yaa Waaqayyo mootummaan kan kee ti; ati waan hunda irratti mataa ol if jettee dha. **12** Badhaadhummaa fi kabajamuun si biraa argama; ati bulchaa waan hundaa ti. Ol ogidisuu fi waan hundaa jabina kennuuf, jabinnii fi humni si harka jira. **13** Ammas yaa Waaqa keenya, si galateeffanna; maqaa kee ulfina qabeessa sanas ni jajanna. **14** "Garuu arjummaa

akkasii gochuuf ani eenyu? Sabni koos eenyu? Wanni hundi si biraa dhufe; nu waanuma harka keetii dhufe sana qofa siif kennine. **15** Nu akkuma abbootiin keenya hundi turan sana fuula kee duratti alagootaa fi keessummoota; barri jirenya keenyaas lafa irratti akkuma gaaddidduu ti; abdii illee hin qabnu. **16** Yaa Waaqayyo Waaqa keenya, wanni nu Maqaa kee Qulqullichaaf mana qulqullummaa siif ijaaruuf kennine kun hundinuu harka keetii dhufe; hundi isaas keetuma. **17** Yaa Waaqa koo akka ati garaa qortuu fi qajeelummaa jaallattu ani beeka. Anis waan kana hunda amanamummaa fi fedhiidhaanan kenne. Ammas akka sabni kee kan as jiru kun fedhiidhaan siif kenne ani argee gammadeera. **18** Yaa Waaqayyo Waaqa abbootii keenya, Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaq, Waaqa Israa'el fedhii kana bara baaan garaa saba keetii keessa tursi; akka garaan isaaniis amanamamaa siif ta'u godhi. **19** Ilma koo Solomooniifis akka inni ajaja kee, qajeelchaa fi labsii kee eegu, akka inni waan kana hunda hojjetee mana qulqullummaa kan ani gumaata godheef kana illee ijaaruuf fedhii garaa guutuu kenniif." **20** Sana booddees Daawit yaa'i guutuudhaan, "Waaqayyo Waaqa keessan galateeffadhaa" jedhe. Kanaafuu hundi isaanii Waaqayyo Waaqa abbootii isaanii ni galateeffatan; fuula Waaqayyootii fi fuula mootichaa duratti addaan gombifamanii ni sagadan. **21** Isaanis guyyaa itti aanutti Waaqayyoof qalma qalanii aarsaa gubamu dhi'eessan; aarsaan maqaa Israa'elootaaatiin dhi'aates: korommii loonii kuma tokko, korbeeyyi hoolaa kuma tokko, korbeeyyi hoolaa xixinnaa kuma tokko, dhibaayyuu fi aarsaawan biraa baay'ee dha. **22** Isaanis gaafa sana fuula Waaqayyoo duratti gammachuu guddaadhaan nyaatanii dhugan. Ergasii immoo Soloomoon ilma Daawit mootii godhanii akka inni bulchaa ta'uuf fuula Waaqayyoo duratti yeroo lammaffaa diban; Zaadoqiin immoo luba godhan. **23** Kanaafuu Soloomoon iddo abbaa isaa Daawit mootii ta'ee teessoo Waaqayyoo irra taa'e. Ni milkaa'es; Israa'eloonni hundis isAAF ajajaman. **24** Ajajjoonni waraanaatiif namoonni jajjaboon hundi akkasumas ilmaan Daawit mootichaa hundi amanamummaa isaanii Soloomoon Mootichaaf mirkaneesson. **25** Waaqayyos Israa'eloota duratti Soloomoonin ol ol kaase; ulfina mootummaa kan mootonni isa dura turan tokko iyuu Israa'el keessatti hin qabatin ni kenneef. **26** Daawit ilmi Isseey guutummaa Israa'el irratti mootii ture. **27** Innis wagga afurtama Israa'elin bulche; wagga torba Kebroon taa'ee, wagga soddomii sadii immoo Yerusaalem taa'ee ni bulche. **28** Daawit bara dheeraa jiraatee, badhaadhummaa fi ulfina argatee dulloomee du'e. Ilmi isaa Soloomoon mootii ta'ee iddo isaa bu'e. **29** Hojiin bara mootummaa Daawit Mootichaaf keessa jalqabaa hamma dhumaatti hojjetame kitaaba Seenaa Saamu'eel namicha mul'ata argu sanaa keessatti, kitaaba seenaa Naataan raajichaa keessatti fi kitaaba seenaa Gaad namicha mul'ata argu sanaa keessatti, **30** bulchiinsi isaa hundii fi humni isaa, barri inni, Israa'elii fi mootummooni biyyoota hundaa keessa darban barreeffameera.

2 Seenaa

1 Sababii Waaqayyo Waqaanisa isaa isa wajjin turee fi sababii inni akka malee guddaa isa godheef Soloomoon ilmi Daawit jabaatee mootummaa isaa irra bule. **2** Ergasii Soloomoon Israa'eloota hundatti, ajajoota kumaatti, ajajoota dhibbaatti, abbootii murtiitti, hooggantoota Israa'el hundattii fi hangafoota abbootiitti dubbat; **3** sababii dunkaanni wal ga'i kan Waqaanisa inni Museen garbichi Waaqayyoo sun gammoojiji keessatti hojjete achi tureef Soloomoonii fi yaa'iin guutuun gara iddo sagadaa kan gaara irraa kan Gibe'oone jiru sanaa ni dhaqan. **4** Daawitis taabota Waqaanisa Kiriyaati Ye'aariimii gara iddo qopheeseef sanaatti ni fide; inni Yerusaalem keessatti dunkaana dhaabeffii tureeti. **5** Garuu iddoon aarsaa kan Bezali'eel ilmi Uri, ilmi Huuri naasii irraa hojjete sun fuula dunkaana qulqulluu Waaqayyoo sanaa dura ture; kanaafuu Soloomoonii fi yaa'iin sun achitti Waqaanisa kadhatan. **6** Soloomoonis gara iddoon aarsaa kan naasii irraa hojjetamee dunkaana wal ga'i keessa fuula Waaqayyoo dura jiru sanaatti ol ba'ee aarsaa gubamu 1,000 achi irratti ni dhi'esee. **7** Waaqnis halkan sana Soloomooniittu mul'atee, "Waan akka ani siif kennu feetu kam iyuu na kadhadhu" jedheen. **8** Soloomoon immooakkana jedhee Waaqaaf deebise; "Ati abbaa koo Daawitiff arjummaa guddaa goote; anas iddo isaa buuftee mootii gooteerta. **9** Egaay yaa Waaqayyo, yaa Waqaqi, abdiin ati abbaa koo Daawitiff kennite sun fiixaan haa ba'u; ati saba akka biyyoof lafaa baay'atu irratti mootii na gooteertaati. **10** Akka ani saba kana hoogganuu ogummaa fi beekumsa naaf kenni. Yoo akkas ta'u baate eenyutu saba kee guddaa kana bulchuu danda'a?" **11** Waaqnis Soloomooniinkanakana jedhee; "Sababii wanni kun fedhii garaa keetii ta'ee atis qabeenya, badhaadhummaa yookaan ulfina yookaan akka diinonni kee dhuman hin kadhatinii fi sababii ati bara dheeraa jiraachuuft utuu hin ta'in saba koo kan ani irratti mootii si godhe bulchuuft jettee ogummaa fi beekumsa kadhatteef, **12** ogummaa fi beekumsi siif ni kennama. Ani qabeenya, badhaadhummaa fi ulfina mootonni si duraan turan tokko iyuu takkumaa hin qabaatin yookaan kan mootonni siin duubaa tokko iyuu hin qabaanne siifin kenna." **13** Soloomoon ergasii iddo sagadaa kan Gibe'oone keessaa sanaa, fuula dunkaana wal ga'i duraa ka'ee Yerusaalem dhaqe. Innis Israa'el irratti mootii ta'e. **14** Soloomoonis gaariiwanii fi fardeen walitti ni kuufate; innis gaariiwan kuma tokkoo fi dhibba afurii fi fardeen kuma kudha lama qaba ture; isaan kanneen magalaawwan gaariiwanii keessaa fi Yerusaalem keessa of bira ni kaa'ate. **15** Mootichi akka meetii fi warqeent Yerusaalem keessatti akkuma dhagaa baay'atu, akka mukni birbirsaas akkuma mukkeen harbuu kanneen gaarran jalaatti baay'atu ni godhe. **16** Fardeen Soloomoon Gibxii fi Qaweedhaa fidaman; daldaltoota mootummaatu Qaweedhaa gatii yeroottiin isaan bite. **17** Isaanis gaarii tokko meetii saqlili dhibba ja'an, farda immoo meetii saqlili dhibba tokkoo fi shantamaan Gibxii bitanii fidan. Akkasumas gaariiwanii fi fardeen kanneen erganii mootota Heetotaaifi fi mootota Sooriya hundatti gurguru turan.

2 Soloomoonis akka Maqaa Waaqayyootiif manni qulqullummaa ofii isaaaf immoo masaraan mootummaa ijaaramu ni ajaje. **2** Innis namoota ba'aa baatan 70,000 warra gaarran irratti dhagaa cabsan 80,000 fi warra isaan to'atan 3,600 gurmeesse. **3** Soloomoon akkana jedhee Huuraam mooticha Xiroositti ergaa kana erge: "Akkuma yeroo akka Daawit abbaan koo mana keessa jiraatu ittiin ijaarratuuf muka birbirsaas ergiteef sana anaafis muka

birbirsaas ergi. **4** Kunoo ani Maqaa Waaqayyo Waqaanisa kootiif mana qulqullummaa ijaaree akka isaa keessatti ixaanni urgaa'aan fuula isaa duratti aarfamuuf, akka buddeenni qulqulleeffame yeroo yerootti dhi'eefamuuf fi akka ganama hundaa fi galgala hunda, guyyoota Sanbataa, guyyaa Baati Haaraatii fi guyyaa ayaana Waaqayyo Waqaanisa keenyaa kan murtaa'etti aarsaan gubamu dhi'eefamuuf addaan baasee isaa kennuuf yaadeera. Kunis Israa'elitiif seera bara baraa ti. **5** "Sababii Waqaanisa keenyaa waqaota kaan hunda irra guddaa ta'eef, manni qulqullummaa kan ani ijaaruuf jiru guddaa ni ta'a. **6** Garuu waan samiiwanii fi samiiwan samii olii iyuu isaa baachuu hin dandeenyef eenyutu mana qulqullummaa isaaaf ijaaruuf danda'a? Yoos iddo aarsaan itti fuula isaa duratti gubamu malee mana qulqullummaa isaaaf ijaaruuf ani eenyu? **7** "Kanaafuu akka inni ogeeyyii koo kanneen dandeettii hojji harkaa qaban warra abbaan koo Daawit qopheesse wajjin Yihuudaa fi Yerusaalem keessaa hojjetuuf nama hojji warqeetii fi meetiitti, hojji naasitii fi hojji sibilaatti hojji kirrii diimaa dhiilgeetiin, diimaa akka dhiigaatti fi cuqluisatti ogummaa qabaatee ogummaa waa soofuutiin leenijfame tokko naaf ergi. **8** "Akkasumas muka gaattiraa, muka birbirsaatii fi muka sandalii Libaanoon keessaa naaf ergi; ani akka namoonni kee ogummaa muka muruu qaban beekaati. Namoonni koos namoota kee wajjin ni hojjetu; **9** sababii manni qulqullummaa kan ani ijaaruuf jiru guddaa fi akka malee miidhagaa ta'u qabuu isaan muka hedduu naa qopheessuutfi. **10** Anis garboota kee warra muka muraniff daakkuu qamadii qoroosii kuma digdama, garbuu qoroosii kuma digdama, daadhii wayinii baadoosii kuma digdamaa fi zayitiif ejersaa baadoosii kuma digdama nan kenna." **11** Huuraam mootichi Xiroos akkana jedhee xalayalood Soloomoonif deebise: "Waaqayyo waan saba isaa jaallatuuf mootii isaanii si godhe." **12** Huuraamis ittuma fufee akkana jedhee: "Waaqayyo Waqaanisa Israa'el inni samii fi lafa uume sun haa eeb bifamu! Inni Daawit mootichaaf ilma beekaa ogummaa fi hubannaan guutame kan Waaqayyoof mana qulqullummaa, ofii isaatiff immoo masaraan mootummaa ijaaruuf tokko kenneera. **13** "Ani kunoo Huuraambabii namicha ogummaa guddaa qabu tokko siif ergeera; **14** haati isaa nama biyya Daanii ti; abbaan isaa immoo nama biyya Xiroosii ti. Innis ogummaa hojji warqeetii fi meetii, kan naasitii fi sibilaa, kan dhagaatii fi mukaa, akkasumas kirrii diimaa dhiilge, cuqluisaa, diimaa akka dhiigaatti fi quincee talbaa haphiitiin leenijfameera. Inni nama hojji waa soofuugosa hundatti ogummaa kuufate kan karroora itti kennname kam iyuu raawwachuu danda'u dha. Innis ogeeyyii keetii fi ogeeyyii gooftaa koo, abbaa kee Daawit wajjin ni hojjeta. **15** "Kanaafuu amma gooftaan koo qamadii fi garbuu, zayitiif ejersaatii fi daadhii wayinii kan abdachiise sana garboota isaatiff haa ergu; **16** nus muka si barbaachisu hunda Libaanooni murree walitti hiinee hamma Yoopheetti galaana irra gad siif ergina. Ati immoo Yerusaalemitti ni geeffatta." **17** Soloomoon erga Daawit abbaan isaa saba lakkaa'een duubatti alagootta Israa'el keessa jiraatan hunda ni lakkaa'ee; baay'inni isaanis 153,600 ta'e. **18** Innis isaan keessaa nama 70,000 ba'aa baachuutti, nama 80,000 gaarran irratti dhagaa cabsuutti ramade; nama 3,600 immoo akka isaan namoota hojji hojjechiisanif isaan irratti muude.

3 Soloomoonis Yerusaalem keessatti iddo Waaqayyo abbaa isaa Daawitittu mul'atetti Tulluu Mooriyya irratti mana qulqullummaa Waaqayyo ijaaruuf jalqabe. Iddoon kunis iddo Daawit oobdi Ornaa namicha gosa Yebuuus sanaa irratti qopheesee dha. **2** Innis bara mootummaa isaa keessa waggaafuraffaatti, bultii lammaffaa ji'a lammaffaa ijaaruuf jalqabe. **3** Soloomoonis mana qulqullummaa Waaqaa ijaaruudhaaf jedhee

hundee dheerinni isaa akka safartuu duriitti dhundhuma jaatama ta'ee dhundhuma digdama bal'atu ni buuse. **4** Gardaafoon fuula mana qulqullummaa dura tures lafa irra dheerinni isaaakkuma bal'ina mana qulqullummaa dhundhuma digdama, ol dheerinni isaa immoo dhundhuma dhibba tokkoo fi digdama ture. Innis keessa manichaatti warqee qulqulluu uffise. **5** Kuttaa guddaa mana sanaattis muka birbirsa maxxansee warqee qulqulluu itti uffise; fakkii meexxiitii fi foncaatiinis ni miidhagsse. **6** Mana qulqullummaa sanas dhagaawwan gati jabeeyyiitiin ni bareeche. Warqeent inni itti fayyadames warqee Farwaayim ture. **7** Innis dareeraawwan, michichilawwan balbalaa, dhaaba manaatii fi cufaawwan mana qulqullummaatti warqee uffise; keenyan manaa sana irrattis fakkii Kiirubeeli soofe. **8** Innis Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqullu ta'e ijaare; lafa irra dheerinni iddo sanaas bal'ina mana qulqullummaatti wal qixxee ta'e dheerinni isaa dhundhuma digdama, bal'inni isaa immoo dhundhuma digdama ture. Keessa isaa illee warqee qulqulluu taalaantii dhibba ja'a itti uffise. **9** Mismaaronni warqeessaqilii shantama ulfaatu ture. Kutaawwan ol aananittis akkasumas warqee uffise. **10** Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqullu ta'e keessatti kiirubeeli lama hojjechiise warqee itti uffise. **11** Qoochoon kiirubeeli lamaanii walumatti dhundhuma digdama ture. Qoochoon kiirubii jalqabaa tokkichi dhundhuma shan dheeratee keenyan mana qulqullummaa tuqa; qoochoon isaa kaan immoo dhundhuma shan dheeratee Qoochoon kiirubii lammaffaa tuqa. **12** Akkasumas qoochoon kiirubii lammaffaa inni tokko dhundhuma shan dheeratee gama kaaniin keenyan mana qulqullummaa tuqa; qoochoon isaa kaan immoo dhundhuma shan dheeratee qoochoon kiirubii jalqabaa sanaa tuqa. **13** Qoochoowwan kiirubeeli kanneenii dhundhuma digdamii shan diriifaman. Kiirubeeliin kenneenii fuula isaanii gara galma guddichaatti deebifataniit miilla isaaniitiin dhaabatan. **14** Innis kirrii bifa cuquliisa, dhiilgee, bildiimaa fi quncee talbaa haphii irraa golgaa hojjetee fakkii kiirubeeli isa irratti tolche. **15** Innis fuula mana qulqullummaa duratti utubaawwan lama kanneen walumatti dhundhuma soddomii shan dheeratan tolche; tokkoon tokkoon isaaniis guutuu dhundhuma shan dheeratu mataa irraa qabu turan. **16** Foncaa wal keessa loofames hojjetee mataa utubaawwanii irra kaa'e. Akkasumas roomaanota dhibba tokko hojjetee foncaa sanatti qabsiise. **17** Innis utubaawwan sana tokko karaa kibbaatiin kaan immoo karaa kaabaatiin fuula mana qulqullummaa dura dhadhaabe. Utubaa karaa kibbaatiin Yaakiin kan karaa kaabaatiin immoo Bo'eez jedhee moggaase.

4 Iddoo aarsaa kan naasii irraa hojjetamee dheerinni isaa dhundhuma digdama, bal'inni isaa dhundhuma digdama, ol dheerinni isaa immoo dhundhuma kudhan ta'e ni tolche. **2** Innis sibiila baqfame irraa Gaanii geengoo afaan isaa qarqara tokko hamma qarqara kaaantiit dhundhuma kudhan bal'atee dhundhuma shan ol dheeratu tolche; naannoono isaaas funyoodhaan safaramee dhundhuma soddoma ta'e. **3** Hidhii isaa jalaanis dhundhuma tokko tokko irratti fakkii korommi kudhan kudhanitu naanneffamee ture. Korommi sunis tarree lamaan Gaanii sana wajjin walumatti baqfamanii hojjetaman. **4** Gaanichis korommi kudha lama kanneen isaan keessaa sadii gara kaabaatti, sadii gara dhi'aatti, sadii gara kibbaatti, sadii immoo gara ba'aatti garagalan irra dhaabate. Gaaniin sun dugda isaanii irra dhaabatee egeen hunda isaanii gara walakkaati garagalee ture. **5** Gaaniin sun hamma barruu harkaa yabbata ture; hidhiin isaaakkuma hidhii kubbaayya yookaan daraaraa hadaa fakkaata ture. Innis baadoosii kuma sadii qabata ture. **6** Innis caabii dhiqanna kudhan tolchee shan gama

kibbaatiin, shan immoo gama kaabaatiin ni kaa'e. Mi'oonni aarsaa gubamuuf fayyadanis caabiwwan kanneen keessatti miiccamture; Gaanicha garuu lubootatu dhiqannaadhaaf itti fayyadamature. **7** Innis akkuma seerri ajajutti baattuuwwan ibsaan kanneen warqee irraa hojjetaman kudhan tolchee shan karaa kibbaatiin, shan immoo karaa kaabaatiin mana qulqullummaa keessa ni kaa'e. **8** Minjaala kudhan hojjetee shan karaa kibbaatiin, shan immoo karaa kaabaatiin mana qulqullummaa keessa ni kaa'e. Akkasumas waciitii warqee kan ittiin dhiiga facaasan dhibba tokko ni tolche. **9** Innis oobdii lubootaa, oobdii guddichaaf fi cufaawwan oobdii ni hojjete; cufaawwan sanas naasii itti uffise. **10** Gaanicas karaa kibbaatiin golee kibba ba'aa keessa ni kaa'e. **11** Huuraam okkoteewwan, waan daaraan ittiin hammaaramu fi caabiwwan ittiin dhiiga facaasanis ni tolche. Huuraamis akkasiin hojji mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti Soloomon Mootichaaf hojjechaa ture fixe; hojjiun kenis: **12** Utubaawwan lamaan; guutuuwwan waciitii fakkaatan kanneen fiixee utubaawwanii irra jiran lamaan; wantoota akka gningilchaa wal keessa loofaman lamaan guutuuwwan waciitii fakkaatanii fiixee utubaawwanii irra jiran sana lamaan miidhagsan; **13** wantoota akka gningilchaa wal keessa loofaman lamaan sanaafis roomaanota dhibba afur, tokkoo tokkoo wantoota sanaatiif roomaanota tarree lamaa waciitiiwwan lamaan guutuuwwanii kanneen fiixee utubaawwanii irraa sana ni miidhagsan; **14** baattuuwwan caabii isaanii wajjin; **15** gaanichii fi korommi loonii kudha lamaan isa jalaan jiru; **16** okkote, waan ittiin daaraa hammaaran, qabduu fooniitii fi mi'oota akkanaa hunda. Mi'i Huuraam-Abiini mana qulqullummaa Waaqayyootiif jedhee Soloomon Mootichaaf hojjeetee hundinuu naasii cululuqfame irraa hojjetame. **17** Mootichis mi'oota kanneen dirree Yordaanositti iddo suphee kan Sukootii fi Zaaretan gidduu jirutti baqsiisee hojjechiise. **18** Soloomonis mi'oota kanneen hunda baay'inaan hojjechiise; ulfinni naasii hammam akka ta'e hin beekamne. **19** Akkasumas Soloomon mi'oota mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa jiran hunda ni hojjechiise; issaanis: iddo aarsaa kan warqee irraa hojjetame; minjaala buddeenni llaalchaa irraa ture; **20** baattuuwwan ibsaan kanneen warqee qulqulluu irraa hojjetamanii fi ibsaawwan isaanii; ibsaawwan kuneenii akka akkuma seeraatti fuula iddo qulqulluu duratti ibsanif tolfaman; **21** daraarawwan, ibsaawwanii fi qabduuwwan warqee qulqulluu irraa hojjetaman; **22** waan ittiin ibsaan irraa daaraa dhadh'a'an, waciitiiwwan ittiin dhiiga facaasan, caabiwwanii fi qodaa ixaaanaa warqee qulqulluu irraa hojjetaman; akkasumas cufaawwan mana qulqullummaa cufaawwan gara keessaa kanneen Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluutii fi cufaawwan galma guddichaaf kanneen warqee irraa hojjetaman.

5 Soloomon yommuu hojjiin inni mana qulqullummaa Waaqayyootiif hojjeetee hundi raawwatametti mi'oota abbaan isaa Daawit Waqaaf addaan baase jechuunis meetii, warqee fi mi'oota hunda fidee mankuusa mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa kaa'e. **2** Ergasii Soloomon Xiyoona magaalaa Daawit irraa taabota kakuu Waaqayyoo ol fichiisiisuudhaaf jedhee maanguddoota Israa'el, abbootii gosootaa hundaa fi hangafoota maatiwwan Israa'el Yerusaalemitti walitti waame. **3** Israa'eloonni hundinuu ji'a torbaffaa keessa yeroo ayyaanaatti mooticha biratti walitti qabaman. **4** Yommuu maanguddoonni Israa'el hundi achi ga'anitti Lewwonni taaboticha ol fuudhan; **5** issaanis taabota sana, dinkaana wal ga'itii fi mi'oota qulqulleeffaman kanneen dinkaanicha keessa turan hunda ni fidan. Lewwonni luboota ta'anis baatanii ol isaan fidan; **6** Soloomon Mootichii

fi waldaan Israa'el kan isa biratti walitti qabaman guutuun hooltaa fi loon akka malee baay'atani galmeessuu fi lakkaa'uun hin danda'amne aarsaa dhi'eessaa isa wajjin fuula taabotaa dura turan. **7** Luboonnis ergasii taabota kakuu Waaqayyoo sana iddoa isaa gara kutaa qulqullicha mana qulqullummaa keessaa jechuunis iddoa Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sanattii ol galchanii qoochoo kiirubeejii jala kaa'an. **8** Kiirubeeeliinis iddoa taabotichaa irratti qoochoowwan isaanii babal'isanii taabotichaa fi danqaraawwan ittiin taabota baatan ni haguugan. **9** Danqaraawwan kunneen waan akka malee dhedheeratanifiif fiixeen isaanii taaboticha biraas dhedheerattee fuula Iddoo Qulqulluu gara keessaa jiru sanaan duraa ni mul'atun ture; garuu iddoa qulqulluu sanaan alatti hin mul'atun ture; danqaraawwan kunneen hamma har'aatti illee achuma jiru. **10** Taabota sana keessa gabateewwan kanneen Museen Kooreebitti, iddoa Waaqayyo erga Israa'eloonni Gibxii ba'anii booddee itti isaan wajjin kakuu seene sanattii isa keessa kaa'e lamaan malee wanni tokko iyyuu hin turre. **11** Luboonnis Iddoo Qulqulluu sanaa ni ba'an. Luboonnii achi turan hundinuu yoo dabareen kan isaanii ta'u baate iyyuu of qulqulleessanii turan. **12** Lewwonni faarfattoota turan jechuunis Asaaf, Heemaan, Yeduutuun, ilmaan isaaniiitii fi firoonni isaanii wayyaa haphii quncee talbaa irraa hoijetame uffatanii iddoa aarsaa bira karaa ba'a biiftutiin dhaabatani kilillee kililchaa, baganaa fi kiraara taphachaa turan. Luboonnii 120 kanneen malakata afuufan isaan wajjin turan. **13** Warri malakata afuufanii fi faarfattooni Waaqayyo leellisuu fi galateeffachuudhaa jedhanii akkuma nama tokkoottti walii galanii sagalee isaanii tokko godhatan. Isaanis malakattati, kilillee fi mi'oota faarfanna biraatti fayyadamanii sagalee isaanii of fulhatanii Waaqayyo galateeffachuudhaan: "Inni gaarii dha; jaallali isaaas bara baraan ni jiraata" jedhanii faarfatan. Ergasisi manni qulqullummaa Waaqayyo duumessaan ni guutame; **14** luboonnis sababii duumessa sanaatifiif hojii isaanii hoijechuu hin dandeenye; ulfinni Waaqayyo mana qulqullummaa Waaqaa guutee tureetii.

6 Ergasisi Soloomoonakkana jedhe: "Waaqayyo akka duumessa dukkanaa'aa keessa jiraatu dubbateera; **2** ani mana qulqullummaa guddaa, iddoa ati bara baraam jiraattuu siif ijaareera." **3** Utuma waldaan Israa'el guutuun achi dhaabatuu mootichi of irra garagalee isaan eebbise. **4** Innisakkana jedhe: "Waaqayyo Waaqni Israa'el inni waan afaan ofii isaaatiin abbaa koo Daawitiif waadaa gale sana harkuma ofii isaaatiin guute sun haa eebbibamu. Innisakkana jedhee tureetii; **5** Ani gaafan saba koo Gibxii baaseejalqabee akka Maqaan koo achi jiraatuuf jedhee mana qulqullummaa itti ijaarsifachuuf gosoota Israa'el kam iyyuu keessatti magaalaa tokko illee hin filamne, yookaan akka inni bulchaa saba koo Israa'el ta'uuf nama tokko illee hin filamne. **6** Amma garuu akka maqaan koo achi jiraatuuf Yerusaalemin filadheera; akka inni saba koo Israa'elin bulchufis Daawitin filadheera. **7** "Daawit abbaan koo Maqaan Waaqayyo Waaqaa Israa'elif mana qulqullummaa ijaaruuf garaa isaaati yaada qabatue. **8** Waaqayyo garuu abbaa koo Daawitiinakkana jedhe; "Waan mana qulqullummaa maqaan kootiif ijaaruun yaada kee keessa jiruuf, ati yaada kana garaadhaa qabaachuun kee gaarii dha. **9** Ta'uus namni mana qulqullummaa naaf ijaaru si'i miti; garuu ilma kee, isuma foon keetii fi dhiiga kee ta'etu ijaara; namni mana qulqullummaa Maqaan kootiif ijaaru is." **10** "Waaqayyo waadaa gale sana eegeera; akkuma Waaqayyo waadaa gale sana ani amma iddoa abbaa koo Daawit bu'ee teessoo Israa'el irra ta'e'en jira; Maqaan Waaqayyo Waaqni Israa'elis manna qulqullummaa ijaareera. **11** Anis achi keessa taabota kaa'eera; taabota sana

keessa immoo kakuu Waaqayyoo kan inni saba Israa'el wajjin galetu jira." **12** Soloomoon iddoa aarsaa Waaqayyoo duratti fuula guutummaa waldaa Israa'el dura dhaabatee harka isaa ni bal'ise. **13** Waltajjiidhundhuma shan lafa irra dheeratu, kan dhundhuma shan bal'atee dhundhuma sadii ol dheeratu tokkos naasii irraa hoijetee walakkaa oobdii ni dhaabe; innis waltajjiidhundhuma shan lafa irra dhaabatee fuula guutummaa waldaa Israa'el duratti jilbeenfatee harka isaa gara samiitti ol ni bal'ise. **14** Akkanas jedhe: "Yaa Waaqayyo Waaqa Israa'el, Waaqni akka keetii ol samii keessa yookaan gad lafa irra hin jiru; ati garboota kee warra garaa guutuudhaan karaa kee irra deemanifiif kakuu fi jaalala kee kan hin geedaramne sana ni eegda. **15** Ati waadaa garbicha kee abbaa koo Daawitiif galte sana eegdeerta; ati afaanuma keetiin waadaa galtee akkuma har'a ta'e'ee jiru kana harka keetiin fiixaan baafteerta. **16** "Ammas yaa Waaqayyo Waaqa Israa'el, ati waan garbicha kee abbaa koo Daawitiin, "Yoo ilmaan kee akkuma ati goote sana waan hoijetan hunda keessatti of eeggachaa, akkuma seera kootti fuula koo dura deddeebi'an, ati nama fuula koo dura teessoo Israa'el irra taa'u gonkumaa hin dhabdu' jettee abdachiipte sana eegiif. **17** Kanaafuu amma yaa Waaqayyo Waaqa Israa'el, dubbiin ati garbicha kee Daawitiif waadaa galte sun haa mirkanaa'u. **18** "Garuu dhugumaan Waaqni nama wajjin lafa irra ni jiraataa? Samiwwan, samiwwan samii olii iyyuu si baachuu hin danda'an. Yoos manni qulqullummaa kan anii ijaaree kun hammam haa xinnaaatuu reel! **19** Ta'uus yaa Waaqayyo Waaqa ko, kadhannee fi waammata garbichi kee araara barbaaduuf dhi'eessuuf gurra kenni. Iyyaa fi kadhannee garbichi kee fuula kee duratti dhi'eessu illee dhaga'i. **20** Iji kees halkanii fi guyyaa gara mana qulqullummaa gara iddo ati akka Maqaan kee achi kaa'attu dubbatte sanaa haa ilaalu. Kadhannee garbichi kee gara iddo kanaatti fuula dee bifatee kadhatu illee dhaga'i. **21** Yommuu isaan gara iddo kanaatti fuula dee bifatani kadhataanitti waammata garbicha keetii fi kan saba kee Israa'el dhaga'i. Samii keessaa, iddoa jireenyaa keetitii dhaga'i; yommuu dhageessuttis dhiifama godhi. **22** "Yoo namni tokko ollaa ofii isaaati daba hoijetee akka kakatu gaafatamee, innis dhufee mana qulqullummaa kana keessatti, fuula iddoa aarsaa keetti duratti kakate, **23** ati samii irraa dhaga'iittii garboota kee gidduutti tarkaanfi fudhadhu. Nama yakka qabu, yakka isaa matuma isaaati deebleetee gatii isaa kennuufidhaan, nama qajeelaa immoo akkuma qajeelummaa isaaati isaaaf falmuudhaan garboota kee gidduutti murtii kenni. **24** "Yoo sabni kee Israa'el sababii cubbuu sitti hoijetee diinaan mo'atamutti, yoo inni deebi'ee maqaan keetif ulfina kennee mana qulqullummaa kana keessatti si duratti kadhatee si waammattutti, **25** samii irraa dhaga'iittii cubbuu saba kee Israa'el dhiisiif; biyya isaanii fi abbootii isaaaniitii kennite sanattis deebisii isaan galchi. **26** "Yoo sababii sabni kee cubbuu sitti hoijetee samiwwan cufamanii bokkaan dhabame, yoo isaan sababii ati isaan adabdeef iddoa kanatti fuula dee bifatani maqaan kee ulfeessanii cubbuu isaanii irraa deebi'an, **27** ati samii irraa dhaga'iittii cubbuu garboota kee, saba kee Israa'el dhiisiif. Karaa qajeelaa isaa jiraachuu qaban isaan barsiisi; biyya dhaala gootee saba keetitii kennite irrattis bokkaan roobsi. **28** "Yommuu beelli yookaan dha'ichi yookaan waagiin yookaan awwaaroon yookaan hawwaannisni yookaan korophisni biyyatti dhufutti, yookaan yommuu magalaawwan biyya isaanii kam iyyuu keessatti diinonni isaan marsanitti, yookaan yommuu balaan yookaan dhukkubnii kam iyyuu dhufutti, **29** yoo sabni kee Israa'el rakkinaa fi dhukkubbii ofii isaa beekee isaan keessa eenyu iyyuu gara mana qulqullummaa kanaatti harka isaa bal'isee kadhanna yookaan waammata dhi'eesse, **30**

ati samii irraa, iddoor jirenya keetiitii dhaga'i. Dhifama godhiif; si qofatu garaa namaa beekaattii, ati sababii garaa isaa beektuuf tokkoo tokkoo namaatiif akkuma hojji isaa hundaatti waan isaaaf malu kenni; **31** yoo akkasii isaan bara biyya ati abbootii keenyaaf kennite keessa jiraatan hunda si sodaatanii karaa kee irra ni deemu. **32** "Akkasumas nama ormaan kan saba kee Israa'el hin ta'in kan maqaan kee guddichaaf, harka kee jabaa fi irree kee kan diriirfame sanaatiif jedhee biyya fagootii dhufe, yoo inni dhufee fuula isaa gara mana qulqullummaa kanaatti deebifatee kadhate, **33** ati samii irraa, iddoor jirenya keetiitii dhaga'i. Akka saboonni addunyaa hundinuu akkuma saba kee Israa'el sana maqaan kee beekanii si sodaatanii fi akka isaan akka manni ani ijaare kun maqaan keetiin waamamu illee beekaniiif jedhii waan namni ormaan sun si kadhatur hunda godhiif. **34** "Yommuu sabni kee diinota isaa loluuf jedhee gara ati itti isaa ergitu kam iyyuu duulutti, yoo inni gara magalaalaa ati filattee fi gara mana qulqullummaa kan anii Maqaan keetiif ijaare kanaataa fuula deebifatee si kadhate, **35** ati samii irraa kadhannaa isaatii fi waammata isaa dhaga'iittii dhimma isaa isaaaf raawwadhu. **36** "Waan nammi cubbuu hin hoijenne tokko iyyuu hin jirreef yommuu isaan cubbuu sitti hoijjetanitti ati isaanitti aarteed diina isaan booji'ee biyya fagootti yookaan dhi'ootti isaan geessutti dabarsitee isaan kennita; **37** yoo isaan biyya boojuudhaan itti geeffamanitti gaabbani qalbii geeddaratanii, 'Nu cubbuu hoijenneerr; balleessineerra; waan hamaa hoijenneerr' jedhanii biyya boojuu isaanii keessatti si kadhatan, **38** yoo isaan biyya boojuudhaan itti geeffaman sana keessatti garaa fi lubbuu isaanii guutuudhaan gara keetti deebi'anii, gara biyya ati abbootii isaaniiif kenniteetii, gara magalaalaa ati filattee fi gara mana qulqullummaa kan anii Maqaan keetiif ijaare sanaatti fuula deebifatanii si kadhatan, **39** ati samii irraa, iddoor jirenya keetiitii kadhannaa fi waammata isaanii dhaga'iittii dhimma isaanii isaaniiif raawwadhu. Saba kee kan cubbuu sitti hoijjeteesif dhifama godhi. **40** "Ammas yaa Waaqa koo kadhannaa iddoor kanatti dhi'aatuu jii koo ni banama; gurri koos ni dhaga'a. **41** Ani akka Maqaan koo bara bараан achi jiraatuuf mana qulqullummaa kana filadhee eebbiseera. Iji koo fi garaan koo yeroo hunda achuma jira. **42** "Yoo ati akkuma Daawit abbaan kee godhe sana fuula koo dura deemtee waan ani ajaje hunda hoijette, yoo qajeechawwanii fi seerawan koo eegde, **43** ani akkuman yeroo, 'Ati nama Israa'elin bulchu hin dhabdu' jedhee abbaa kee Daawit wajjin kakuu gale sana teessoo mootummaa keetti jabeessee nan dhaaba. **44** "Garuu yoo isin duubatti garagaltanii seeraa fi ajaje ani isinii kenne sara irraa gara waaqota biraa tajaajiluu fi isaan waaqeffachuu dhaqxan, **45** ani biyya koo kanan isaaniiif kenne keessaa Israa'elin nan buqqisa; mana qulqullummaa kanaan Maqaan kootiif qulqullesse kana illee nan balfa; saboota hunda birattis waan kolfaatii fi waan qoosaa isa nan godha.

7 Yommuu Soloomon kadhannaa isaa fixatetti ibiddi samiidhaa gad bu'ee aarsaa gubamuu fi aarsawwan biraa nyaaatee fixe; ulfinni Waaqayyoos mana qulqullummaa guute. **2** Sababii ulfinni Waaqayyo mana qulqullummaa guuteef lubooni mana qulqullummaa Waaqayyo seenuu hin dandeenyne. **3** Israa'eloonni hundi yommuu ibidda samiidhaa gad bu'u fi ulfinna Waaqayyo mana qulqullummaa irratti organitti qarqara karaa irratti jilbeenfataniif addaan lafatti gombifamuudhaan sagadan; akkana jedhanii Waaqayyo galateeffatan: "Inni gaarii dha; jaalalli isaa bara bараан jiraata". **4** Ergasii mootichii fi sabni hundi fuula Waaqayyo duratti aarsaa dhi'eessan. **5** Soloomon Mootichis loon kuma digdamii lama, hoolotaa fi re'oota kuma dhibba tokkoo fi digdama aarsaa dhi'eesse; akkastin mootichii fi namoonni hundi mana qulqullummaa Waqaqa eebbisani. **6** Lubooni akkuma Lewworni m'i oota faarfannaan Waaqayyo kanneen Daawit Mootichi ittiin Waaqayyoon jajachuudhaaf tolche kanneen yeroo inni, "Jaallali isaa bara bараан ni jiraata" jedhee galateeffatutti fayyadan sana harkatti qabatanii dhaaban. Luboonnis fuullee Lewwotaa dhaabatanii malakata isaanii afuufan; Israa'eloonni hundis dhadhaabachaa turan. **7** Soloomonis iddoor walakkaa oobdiif fuula mana qulqullummaa Waaqayyo dura jiru sanaa Waqaaf addaan ni baase; inni sababii iddoon aarsaa kan inni naasii irraa hojjetee ture sun aarsaa gubamu, kennaa midhaanii fi cooma baachuu hin danda'iniif aarsaa gubamuu fi cooma aarsaa nagaa sana achumatti ni dhi'eesse. **8** Kanaafuu

Soloomon yeroo sanatti bultii torbaaf Israa'eloota isa wajjin turan hunda wajjin jechuunis waldaa guddicha Malkaa Leebo Hamaatiif jalqabee hamma laga Gibxitii walitti qabame wajjin ayyaana ayyaaneffate. **9** Isaanis sababii bultii torba ayyaana eeba iddoor aarsaa ayyaaneffatanii bultii torba immoo ittuma fufanii ayyaana daasii ayyaaneffataniiif bultii saddeettaffaatti wal ga'ii guddaa tokko ni godhatan. **10** Soloomonis guyyaa digdamii sadaffaa ji'a torbaffaatti akka isaan mana isaanitti galaniif namoota gad dhiise; isaanis sababii Waaqayyo Daawitiif, Soloomoniif fi saba isaa Israa'eliif waan gaarii godheef garaa isaanitti gammadaniif ni ililchan. **11** Yommuu Soloomon mana qulqullummaa Waaqayyootii fi masaraa mootummaa fixee waan mana qulqullummaa Waaqayyootii fi masaraa ofii isaa keessatti hojjechuu barbaade hunda raawwatetti, **12** Waaqayyos halkaniin isatti mul'atee akkana jedheen: "Ani kadhannaa kee dhaga'eera; iddoor kana illee mana qulqullummaa kan aarsaan itti dhi'eefamu godhee ofii kootiif filadheera. **13** "Ani yommuu akka bokkaan hin roobneef samii cufutti yookaan akka inni lafa balleessuu hawaannisa ergutti yookaan ani yommuu saba kootti dha'icha ergutti, **14** yoo sabnii koo kan maqaan koottiin waamamu gad of qabee na kadhate, yoo inni fuula koo barbaadee karaa isaa hamaa sana irraa deebi'e, ani samii irraa dhaga'ee cubbuu isaa dhiiseefii biyya isaa nan fayyisa. **15** Ammas kadhannaa iddoor kanatti dhi'aatuu jii koo ni banama; gurri koos ni dhaga'a. **16** Ani akka Maqaan koo bara bараан achi jiraatuuf mana qulqullummaa kana filadhee eebbiseera. Iji koo fi garaan koo yeroo hunda achuma jira. **17** "Yoo ati akkuma Daawit abbaan kee godhe sana fuula koo dura deemtee waan ani ajaje hunda hoijette, yoo qajeechawwanii fi seerawan koo eegde, **18** ani akkuman yeroo, 'Ati nama Israa'elin bulchu hin dhabdu' jedhee abbaa kee Daawit wajjin kakuu gale sana teessoo mootummaa keetti jabeessee nan dhaaba. **19** "Garuu yoo isin duubatti garagaltanii seeraa fi ajaje ani isinii kenne sara irraa gara waaqota biraa tajaajiluu fi isaan waaqeffachuu dhaqxan, **20** ani biyya koo kanan isaaniiif kenne keessaa Israa'elin nan buqqisa; mana qulqullummaa kanaan Maqaan kootiif qulqullesse kana illee nan balfa; saboota hunda birattis waan kolfaatii fi waan qoosaa isa nan godha. **21** Manni qulqullummaa kuniis tuulla waan diigamee ta'a. Namni achiin darbu hundis, 'Waaqayyo maaliif biyya kanaa fi mana qulqullummaa kanatti waan akkasii hojjetee' jedhee itti qoosa. **22** Namoonnis, Sababiin inni balaa kanaa hunda isaanittifideef waan isaan Waaqayyo Waqaq abbootii isaaniiif kan Gibxiis isaan baase sana dhiisaniif, waaqota biraa hammatanii, isaanin waaqeffatanii tajaajilaniif' jedhanii ni deebisu."

8 Dhuma waggaan digdamaatti yeroo itti Soloomon mana qulqullummaa Waaqayyootii fi mana ofii isaa ijaaretti, **2** Soloomon gandoota Huuraam isaan kenne ture sana haaronsee ijaaree Israa'eloota achi keessa ni qubachiise. **3** Ergasii immoo Soloomon Hamaati Zoobaatti duullee ishee ni qabate. **4** Akkasumas gammoojii keessatti Tadmoorii fi magaalaawwan waa itti kuusan kanneen duraan Hamaatittii ijaaree ture hunda ni ijaare. **5** Beet Horoon olitii fi Beet Horoon gadiif magaalaawwan da'annoogodhee dallaa dhagaa, balbalawwanii fi danqaraawwan ittiin cufan itti tolche; **6** kana malees Baa'ilaaati fi magaalaawwan isaa kanneen waa itti kuusan hunda, magaalaawwan gaariiwan isaatii fi magaalaawwan fardeen isaa hunda, waanuma Yerusaalemitti, Libaanoonittii fi biyya bulchu hunda keessatti ijaaruu barbaade hundumaa ni ijaare. **7** Ammas namoota Israa'eloota hin ta'in jechuunis Heetota, Amoorota, Feerzota, Hiiwotaa fi Yebuusota jalaa hafanitu jira. **8** Soloomonis sanyiwwan namoota kanneen hundaa warra biyyattii keessatti

hafan kanneen Israa'eloonni hin barbadeessin sana akkuma hamma har'aatti illee jiru kana akka isaan hojji garbummaa hoijetanii dirqisise. **9** Soloomoon garuu hojji isaatif jedhee Israa'eloota hin garboomsine; isaan loltoota isaa, abbootii duulaa, ajajjuuwan gaariiwani fi abbootii fardaa isaa turan. **10** Isaan akkasumas qondaaltota Soloomoon Mootichaan keennee nama hojjechiisaan dhibba lamaa fi shantaman keessaa qondaaltota hangafoota turan. **11** Soloomoonis, "Sababii iddoon taabonni Waaqayyoo seene hundi qulqulluu ta'eef, niitiin koo masaraa mootummaa Daawit Mooticha Israa'el keessa jiraachuu hin qabdū" jedhee intala Fara'oona sanaa magaalaa Daawit keessaa baasee gara mana isheef ijaare sanaatti ni fide. **12** Soloomoon iddoon aarsaa kan gardaafaa mana qulqullummaa Waaqayyoo durattu ijaare sana irratti aarsaa gubamu Waaqayyoo ni dhi'eesse; **13** kanas akkuma seera waa'ee aarsaa kan guyyaa guyyaa kan Museen Sanbataaf, Ayyaana Baatii Haaraa fi ayyaanta wagga keessaa sadaniif jechuunis Ayyaana Maxinoor, Ayyaana Torbanootaa fi Ayyaana Daasif kennee sanaatti ni dhi'eesse. **14** Innis akkuma seera abbaa isaa Daawititti gareewwan lubootaa hojji isaaniiitti, Lewwota immoo akka isaan akkuma seera guyyaa guyyaa tajaajila galataa kennanii fi akka isaan hojji lubootaa gargaaranii filate. Akkasumas tokkoo tokkoo karraatti garee eegdota karraa ni ramade; Daawit namni Waaqaa sun waan kana ajaejetii. **15** Isaanis waan mootichi waa'ee mankuusaa fi waa'ee waan biraa irratti lubootaa fi Lewwota ajaje irraa hin jal'anne. **16** Hojji Soloomoon hundi gaafa hundeen mana qulqullummaa Waaqayyoo buufamee jalqabee hamma dhuma manichaatti haala tolaadhaan hoijetame. Akkasiinis manni qulqullummaa Waaqayyoo ni xumurame. **17** Ergasi Soloomoon gara magaalaawwan Eziyoony Geberii fi Eelooti kanneen biyya Edoom keessa qarqara galaanatti argaman sanaa dhaqe. **18** Huuraamis dooniwwan ajajjoonni ofii isaa kanneen galaanicha beekan ajajan ergeef. Isaanis namoota Soloomoon wajjin dooniidhaan Oofir dhaqanii warqee taalaantii dhibba afurii fi shantama fidanii Soloomoon Mootichatti kennan.

9 Mootittiin Shebaa waa'ee maqaa Soloomoon dhageeyaan gaaffiwwan jajjaboodhaan qortee isa ilaaluuf gara Yerusalem dhufte. Isheenis milttoo akka malee baay'ee wajjin gaalawwan urgooftuu, warqee hedduu fi dhagaawwan gati jabeeyyi baatan fudhattee dhufte; Soloomoon bira geenyaaans waan garaa ishee jiru hunda isa wajjin haasofte. **2** Soloomoonis gaaffii ishee hundaaf deebii kenne; wanni inni isheef ibsuu dadhabee tokko iyuu hin turre. **3** Mootittiin Shebaa yommuu ogummaa Soloomoon, masaraa mootummaa kan inni ijaare, **4** nyaata maaddii isaa irratti dhi'aatu, haala itti qondaaltonni isaa tataa'an, hoijettotoo uffata hojji uffatanii hoijetan, warra daadhii isaaaf dhi'eessanii fi aarsaa gubamu kan inni mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti dhi'eesse arigitte akka malee dinqisiifatte. **5** Isheenis mootichaanakkana jette; "Oduun ani waa'ee waan ati hoijetteetii fi waa'ee ogummaa keetti biyyuma kootti dhaga'e sun dhugaa dha. **6** Ani garuu hamman dhufee ijuma koottii argutii waan isaan jedhan sana hin amanne. Dhugumaan guddina ogummaa keetti keessaa walakkaan isaa iyuu natti hin himamne; ati oduu ani dhaga'e sana akka malee caalta. **7** Namoonni kee hammam haa gammadan! Qondaaltonni kee warri yeroo hunda fuula kee dura dhadhaabatanii ogummaa kee dhaga'an hammam haa gammadan! **8** Waaqayyo Waaqni kee inni sitti gammadee akka ati mootii taatee Waaqayyo Waaqa keetif bulchituuf teessoo isaa irra si teessise sun haa galateeffamu. Waaqni kee sababii Israa'eliif jaalala qabuu fi sababii bara bараа jabeessee isaan dhaabuuf fedhii qabuu fi akka ati murtii qajeelaa fi qajeelummaa eegduuf isaan irratti mootii si godheera." **9** Isheenis warqee taalaantii

120, urgooftuu akka malee baay'ee fi dhagaawwan gati jabeeyyi mootichaaf kennite. Urgooftuun akka urgooftuu mootittiin Shebaa Soloomoon Mootichaaf kennite sanaa gonkumaa hin argamne. **10** Namoonni Hiiraamii fi namoonni Soloomoon biyya Oofir irraa warqee fidan; akkasumas muka sandaliitii fi dhagaawwan gati jabeeyyi ni fidan. **11** Mootichis muka sandali sana gulantaawwan mana qulqullummaa Waaqayyootii fi kan masaraa mootummaa, akkasumas baganaa fi kiraara faarfattootaa tolchuuf itti fayyadame. Wanni akkasiis takkumaa Yihuudaa keessatti hin argamne. **12** Soloomoon Mootichis waan isheen barbaaddee fi waan isheen kadhatte hunda mootitti Shebaatiif ni kenne; inni waan isheen isaaaf geessite caalaa kenneef. Isheenis ergasii kaatee miiltota ishee wajjin biyya ofii isheetti deebite. **13** Ulfinni warqee kan wagguma waggaan Soloomooniif galu taalaantii 666 ture; **14** kunis gibira daldaaloota qabeenya gurguddaati fi kan warra qabeenya xixinnaa irraa argamuu hin dablatu. Akkasumas mootonni Arabaa fi bulchitooni biyyaa hundi Soloomooniif warqee fi meetii ni fidan. **15** Soloomoon Mootichis warqee tumame irraa gaachanawwan gurguddaa dhibba lama ni tolche; tokkoon tokkoon gaachanawwan sanaas warqee saqili dhibba ja'a fixe. **16** Akkasumas warqee tumame irraa gaachana xixinnaa dhibba sadii ni tolche. Tokkoon tokkoon gaachana sanaas warqee saqili dhibba sadii fixe. Mootichis gaachanawwan kanneen Masaraa mootummaa kan Bosona Libaanoon keessa ni kaa'e. **17** Mootichis teessoo guddaa tokko ilka arbaa irraa hoijetee warqee qulqulluu itti uffise. **18** Teessoo sun gulantaawwan ja'a qaba ture; ejenni miillaa kan warqee irraa hoijetame tokkos itti qabsiifamee ture. Karaa teessoo sanaa lamaaniinis waan harka irra kaa'atanitii ture; tokkoo tokkoo waan harka irra kaa'atan sanaa biras fakkii leenccaa tokko tokkotu dhaabathee ture. **19** Gulantaawwan ja'aan sana irras leenconni kudha lama tokko fiixee tokkoon, fakkiin kaan immoo fiixee kaaniin dhadhaabachaa turan. Wanni akkasiis takkumaa mootummaa biraa kamiif iyuu hin tol famne. **20** Mi'i Soloomoon Mootichi ittiin dhugu hundinuu warqee irraa hoijetame; mi'i Masaraa mootummaa kan Bosona Libaanoon jedhamu sanaa hundi immoo warqee qulqulluu irraa hoijetame. Sababii bara Soloomoon keessa meetii akka waan gatiin hin qabne tokkootti ilaalamaa tureef wanni tokko iyuu meetii irraa hin hoijetamne. **21** Mootichis dooniwwan daldalaan kanneen namoonni Huuraam oofan qaba ture. Isaanis waggaas sadii sadiitti yeroo tokko warqee, meetii fi ilka arbaa, qamalee fi jaldeessa fidanii ni dhufu ture. **22** Soloomoon Mootichi badhaadhummaa fi ogummaadhaan mootota addunyaa hunda ni caala ture. **23** Mootonni addunyaa hundi ogummaa Waaqni garaa isaa keessa kaa'e dhaga'uuf Soloomoon bira dhufuu barbaadu ture. **24** Namni waggaas waggaatti isa bira dhufu hundinuu kennaa mi'a meetii fi kan warqee, uffata, mi'a lolaa, urgooftuu, fardeenii fi gaangolii fidaafii ture. **25** Soloomoon gola fardeenii fi gaariiwani kuma afur akkasumas fardeen kuma kudha lama kanneen magaalaawwan gaariiwani keessaa fi of bira Yerusalem keessa kaa'ate qaba ture. **26** Innis mootota Laga Efraaxiisiitii hamma biyya Filisxeemotaattii fi hamma daariif Gibxitti jiran hunda ni bulche. **27** Mootichi akka meetii Yerusalem keessatti akkuma dhagaa baay'atu, akka mukni birbirsaaas akkuma mukkeen harbuu kanneen gaarran jalaatti baay'atu ni godhe. **28** Fardeen Soloomoon Gibxii fi biyyoota biraa hunda irraa bitamani dhufan. **29** Wanni bara mootummaa Soloomoon keessa hoijetaman kan biraa, jalqabaa hamma dhumaatti kitaaba seenaa Naataan raajichaa keessatti, raajii Ahiiyaa namicha Shiloo sanaa keessatti fi mul'ata Iddoon namichi waa himu sun waa'ee Yerobi'aam ilma

Nebaat arge keessatti barreffamanii jiru mitii? **30** Soloomoon Yerusaalem keessatti mootii ta'ee waggaafurta saba Israa'el hunda ni bulche. **31** Innis ergasii abbootii isaa wajjin boqotee magaalaa abbaa isaa, magaalaa Daawit keessatti ni awwaalame. Rehoobo'aam ilmi isaa iddoosaa bu'ee mootii ni ta'e.

10 Rehoobo'aamis sababii Israa'eloontuu hundinuu mootii isaa gochuudhaaf achi yaa'anif ka'ee Sheekem dhaqee. **2** Yerobi'aam ilmi Nebaat yommuu oduu kana dhaga etti deebi'ee dhufe; inni Soloomoon Mooticha jalaa baqatee Gibxi jiraachaa tureetii. **3** Kanaafuu Yerobi'aamitti nama erganii waamanii, innii fi Israa'el hundinuu gara Rehoobo'aam dhaqanii akkana jedhanii: **4** "Abbaan kee waanjoo ulfaatu nurra kaa'e ture; ati immoo amma hojji inni humnaan nu hojjechise sanaa fi waanjoo ulfaataa inni nurra kaa'e sana nuuf salphisi; nus si tajaajillaa." **5** Rehoobo'aam immoo deebissee, "Bultii sadii keessatti deebi'aa gara koo kottaa" jedheen. Kanaafuu namoonni sun ba'anii deeman. **6** Ergasiis Rehoobo'aam Mootichi maanguddoota bara jirenya isaa keessa abbaa isaa Soloomoonin tajaajilani mari'ate. Innis, "Isin akka ani namoota kanaaf maal deebisu na gorsitu?" jedhee gaafate. **7** Isaanis, "Yoo ati saba kanaaf garaa laaftee isaa gammachiftree deebii gaarri kenniteef, isaan yeroo hunda tajaajiltoota kee ni ta'u" jedhanii deebisaniif. **8** Rehoobo'aam garuu gorsa maanguddooneen kennanii didee dargaggoota isaa wajjin guddatan kanneen isaa tajaajilan wajjin mari'ate. **9** Innis, "Gorsi keessan maal? Namoota, 'Waanjoo abbaan kee nurra kaa'e kana nuuf salphisi' naan jedhan kanaaf akkamitti haa deebisnu?" jedhee isaan gaafate. **10** Dargaggooni isaa wajjin guddatan sunisakkana jedhanii deebisaniif; "Namoonni, 'Abbaan kee waanjoo ulfaataa nurra kaa'e; ati garuu waanjoo keenya nuu salphisi' siin jedhan; ati amma akkana jedhiin; 'Qubni koo xinnaan mudhii abbaa kootii irra furdan dha. **11** Abbaan koo waanjoo ulfaataa isin irra kaa'e; ani immoo hammas caalaay iyyuu isinittan ulfaachisa. Abbaan koo qacceedhaan isin garafe; ani immoo torbaanqabaadhaanan isin garafa.'" **12** Bultii sadii booddee akkuma mootichi, "Guyyaa sadii keessatti deebi'aa gara koo kottaa" jedhe sana Yerobi'aamii fi namoonni hundi gara Rehoobo'aamitti deebi'an. **13** Mootichi immoo afaan hamaadhaan deebii kennef. Gorsa maanguddootaas didee, **14** gorsa dargaggootaaf fudhatee, "Abbaan koo waanjoo keessan isinittii ulfaachise; ani immoo hammas iyyuu caalaay isinittan ulfaachisa. Abbaan koo qacceedhaan isin garafe; ani immoo torbaanqabaadhaanan isin garafa" jedhe. **15** Kanaafuu mootichi namoota sana hin dhaggeeffanee; wanni kun akka dubbiin Waaqayyo karra Ahiiyaa namicha biyya Shiloo sanaatiin Yerobi'aam ilma Nebattiti dubbate sun raawwataamuuf Waaqayyo biraax dhufetii. **16** Israa'el hundi yommuu akka mootichi isaan dhaggeeffachuu dide organitti, akkana jedhanii mootichaaf deebii kennan: "Nu Daawit irraa qoodaa maaliq qabna? Ilma Isseey irraas maal qabna? Yaa Israa'el gara dukaanaa keetii! Yaa Daawit atis mana kee eeggadhu!" Kanaafuu Israa'eloontuu hundi gara mana ofii isaanittii deebi'an. **17** Israa'eloontuu magaalaaawwan Yihuudaa keessa jiraatan garuu Rehoobo'aamtu bulchaa ture. **18** Rehoobo'aam mootichis Hadooraam itti gaafatamaa hojjettoota hojji humnaa ni erge; Israa'eloontuu immoo dhagaadhaan tumanii isaa ajjeesan. Rehoobo'aam mootichi garuu arriitidhaan gaarii ofii isaa yaabbatee jalaa miliquee Yerusaalemitti baqate. **19** Kanaafuu Israa'eloontuu hamma har'aatti mana Daawititii finciliiniiru.

11 Rehoobo'aam yommuu Yerusaalem ga'etti akka isaan Israa'elitti duulani Rehoobo'aamiiif mootummaa deebisaniif jedhee mana Yihuudaa fi Beniyaam keessa namoota

loluu danda'an kuma dhibba tokkoo fi saddeettama walitti qabe. **2** Garuu dubbiin Waaqayyoo kun akkana jedhee gara nama Waqaqa gara Shema'iyya ni dhufe; **3** "Rehoobo'aam ilma Soloomoon mooticha Yihuudati fi Israa'eloota Yihuudaa fi Beniyaam keessa jiraatan hundaan akkana jedhi; **4** "Waaqayyo akkana jedha: Obboloota keessan Israa'eloota loluudhaaf jettanii ol hin ba'inna. Sababii wanni kun ana biraa dhufef tokkoon tokkoon keessan gara mana keessanittii galaa." Kanaafuu isaan dubbiin Waaqayyootiif ajajamanii Yerobi'aamitti duuluu dhiisaniif deebi'an. **5** Rehoobo'aam Yerusaalem keessa jiraatee Yihuudaa keessatti immoo magaalaaawwan ittisaa ni ijaarrate; isaanis: **6** Beeltilhem, Eexaam, Tequo'aa, **7** Beet Zuuri, Sookoo, Adulaam, **8** Gaati, Maareeshaa, Ziif, **9** Adoorayim, Laakkiish, Azeeqaa, **10** Zoraa, Ayaaloonfi Kebrooni. Isaan kunneen magaalaaawwan Yihuudaa fi Beniyaam keessatti jabeeffamanii ijaaramanii dha. **11** Innis ittisaa isaanii jajabeessee ajajoota itti galche; nyaata, zayitii ejersaati fi daadhii wayiniis achitti ni kuuse. **12** Magaalaaawwan hunda keessas gaachanaa fi eeboo kaa'ee akka isaan jabaatan ni godhe. Akkasiinis Yihuudaa fi Beniyaamin kan ofii isaa godhate. **13** Luboonni fi Lewwonni aanaalee Israa'el hunda keessa jiraatan gara isaa goran. **14** Sababii Yerobi'aamii fi ilmaan isaa akka luboota Waaqayyooti isaan ilaaluu didaniif, Lewwonni lafa dheeda isaanii fi qabeenya isaanii dhiisaniif gara Yihuudaa fi Yerusaalem dhufan. **15** Innis iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraatii fi fakkii waqota tol famoo bifaa re'ee fi bifaa jabbiitin hojjete sanaaf luboota ofii isaa ni muuadde. **16** Warri gosoota Israa'el hunda keessaa garaan isaanii Waaqayyo Waqaqa Israa'el bira jiru Waaqayyo Waqaqa abbootii isaanittii aarsaa dhi'eessuudhaaf Lewwota duukaa bu'anii Yerusaalem dhaqan. **17** Isaanis mootummaa Yihuudaa jajabeessee waggaadadii Rehoobo'aam ilma Soloomoon ni gargaaran; isaan waggoota sadan kana keessa karaa Daawitii fi Soloomoon duukaa bu'aa turaniitii. **18** Rehoobo'aamis Maahalaati intala Yeriimooti ilma Daawitii fi Abiihaayil fudhе; Abiihaayil kun immoo intala Eliiyaa ilma Isseey. **19** Isheenis: Ye'uushi, Shemaariyya fi Zahaam deeseeif. **20** Ergasiis immoo Ma'akaa intala Abesaaloom ni fudhе; isheenis Abiyyaa, Ataayi, Ziizaa fi Sheloorniit deeseeif. **21** Rehoobo'aamis niitotaa isaa kaanii fi saajatoowan isaa caalaa Ma'akaa intala Abesaaloom ni jaallate. Innis walumatti niitotaa kudha saddeet, saajjatoowan jaatama, ilmaan digdamii saddeetii fi intallan jaatama qaba ture. **22** Rehoobo'aamis mootii isaa gochuu jedhee Abiyyaa ilma Ma'akaa sana obboloota isaa ilmaan mootii keessa hoogganaa godhee muude. **23** Innis ogummaan ilmaan isaa keessa tokko tokko aanaalee Yihuudaa fi Beniyaam keessa, gara magaalaaawwan jabeeffamanii ijaaraman hundaatti ni erge. Ilmaan isaaaf nyaata isaan ga'u kennee niitota baay'ee illee isaan ni fuusise.

12 Rehoobo'aam erga mootii ta'ee mootummaa isaa cimsatee booddee innii fi Israa'eloontuu isaa wajjin jiraatan hundi seera Waaqayyo eeguu didan. **2** Sababii isaan Waaqayyoof amanamuu didaniif wagga Shanaffaa Rehoobo'aam mootii ta'etti Shishaq mottiin Gibxi Yerusaalemin waraane. **3** Innis gaariiwan kuma tokkoo fi dhibba lama, abbootii fardaa kuma jaatamaa fi loltoota Liibiyaa, kan Sukkiimittii fi kan Itoophiyaa warra baay'inni isaanii hin beekanne kanneen isaa wajjin Gibxi dhufan fudhatee, **4** magaalaaawwan Yihuudaa kanneen jajabeessee qabamanii dhufee, "Waaqayyo akkana jedha; 'Isin na dhiiftan; anis harka Shiishaq sodaatanii Yerusaalemitti ni dhufe. **5** Ergasiis Shema'iyya raajichi gara Rehoobo'aamii fi bulchitoota Yihuudaa kanneen Shiishaq sodaatanii Yerusaalemitti walitti qabamanii dhufee, "Waaqayyo akkana jedha; 'Isin na dhiiftan; anis harka Shiishaq sidaanii isin kenneera" jedhe. **6** Bulchitoonni Israa'elii fi

Rehoobo'aam mootichi gad of deebisanii, "Waaqayyo qajeelaa dha" jedhan. **7** Yommuu Waaqayyo akka isaan gad of deebisan argetti, dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara Shemaa'iyaa dhufe; "Waan isaan gad of deebisanii, ani dafeen isaan fura malee isaan hin ballees. Dheekkamsi koos karaa Shiishaqiiin Yerusaalemitti hin dhangalaasu. **8** Ta'us isaan akka garaa garummaa ana tajaajiluu fi mootota biyya biraa tajaajiluu gidduu jiru beekaniif isaaaf ni garboomu." **9** Shiishaq mootiin Gibxi yeroo Yerusaalem qabatetti qabeenya mana qulqullummaa Waaqayyootii fi qabeenya masaraa mootummaa guurratee deeme. Gaachanawwan warqee kanneen Solomon hojjete dabalatee waan guurratee gale. **10** Kanaafuu Rehoobo'aam mootichi iddo isaanii buusuf jedhee gaachana naasii hojjete ajajjuuwwan eegdota dabaree eegumsa balbala masaraa mootummaatti kenne. **11** Yeroo mootichi gara mana qulqullummaa Waaqayyoo dhaanii hunda eegdonni sun gaachana sana baachaa isa wajjin deemanii ergasiim immoo kutaa eegdotaatti deebisu ture. **12** Sababii Rehoobo'aam gad of deebiseef dheekkamsi Waaqayyoo isaa irraa ni deebi'e; kanaafuu inni guutummaatti hin balleeffamne; dhugumaan Yihuudaa keessa haala gaariitti ture. **13** Rehoobo'aam mootichis Yerusaalem keessatti of cimsee mootii ta'ee ni jiraate. Yeroo inni mootii ta'etti umuriin isaa waggaa afurtamii tokko ture. Innis waggaa kudha torba Yerusaalem magaalaa Waaqayyo Maqaa offi isaa achi kaa'achuuuf jedhee gosoota Israa'el hunda keessaa filate sana keessatti mootii ta'ee bulche. Maqaan haadha isaa Na'amaa ture; isheen gosa Amoon ture. **14** Innis sababii Waaqayyoon barbaaduuf garaa isaa hin qopheessiniif waan hamaa hojjete. **15** Wantoonnaraa moottummaa Rehoobo'aam keessa jalqabaa hamma dhuumaatti hojjetan galmee seenaa kan Shemaa'iyaa raajichaa fi seenaa dhalootaa kan Iddo namichi ilaalaan sun barreesse keessatti barreffamaniiru mitii? Rehoobo'aamii fi Yerobi'aam gidduu waraanaa gargarai hin cinnetu ture. **16** Rehoobo'aam abbootii offi wajjin boqotee Magaalaa Daawit keessatti ni awwaalame. Ilmi isaa Abiyaan iddo isaa bu'ee mootii ta'ee.

13 Bara moottummaa Yerobi'aam keessa waggaa kudha saddeettaffaatti Abiyaan mootii Yihuudaa ta'e; **2** innis Yerusaalem keessa jiraatee waggaa sadii ni bulche. Maqaan haadha isaa Miikaayaa ture; isheen intala Uuri'eel namicha Gibe'aa sanaa ture. Abiyaa fi Yerobi'aam gidduu waraanaatu ture. **3** Abiyaan humna waraanaa kan namoota lola danda'an kuma dhibba afur of keessaa qabuun duule; Yerobi'aam immoo loltoota ciccimoo kuma dhibba saddeetiin ba'ee isa eegate. **4** Abiyaan Gaara Zemaraayim kan biyya gaaraa Efreem irra dhaabatee akkana jedhe; "Yerobi'aamii fi Israa'el hundi mee na dhaggeeffadhaa! **5** Isin akka Waaqayyo Waaqni Israa'el sun moottummaa Israa'el Daawitii fi sanyiiwwan isatiif kakuu soogiddaan baraa kenne hin beektanii? **6** Ta'us Yerobi'aam ilmi Nebaat tajaajilaan Solomon ilmaa Daawit sun gooftaa isattii ni fincile. **7** Yeroo Rehoobo'aam ilmi Solomon ijoolee waa murteeffachuu fi isaanii mormuufis dandeetii hin qabneetti kashlabboonni faayidaa hin qabne tokko tokko naannoo isattii walitti qabamanii isaan morman. **8** "Isin amma moottummaa Waaqayyoo kan sanyii Daawit harka jiruun mormuuf yaadaa jirtan. Isin dhugumaan tuuta guddaa dha; fakkiiwwan jabbiwwan warqee kanneen akka isaan waqota keessan isinii ta'anif Yerobi'aam isiniif tolche sanas of biraq qabdu. **9** Isin garuu luboota Waaqayyoo, ilmaan Arooniitii fi Lewwota of keessaa baftanii akkuma namoota biyyoota kaanii luboota offi keessanii hin muudannee? Namni dibicha loonii tokkoo fi korbeeyyi hoolaa torba qabatee of qulqulleessuu dhufu kam iyuu waan

waaqota hin ta'in sanaaf luba ta'a. **10** "Nuuf garuu Waaqayyo Waaquma keenya; nu isaa hin dhifne. Luboonni Waaqayyoon tajaajilanis ilmaan Aroon; Lewwomni immoo isaan ni gargaaru. **11** Isaan ganamaa fi galgala hunda aarsaa gubamuu fiixaana urgaa u Waaqayyoof ni dhi'eessu. Minjaala akka seeraati qulqulla'se irra buddeena kaa'anii galgala immoo ibsaa baattuu ibsaa kan warqee irraa hojjetame irra jiru ni qabsiis. Nu ajaja Waaqayyo Waaqa keenya ni eegna; isin garuu isaa dhifnatiirtu. **12** Waaqni nu wajjin jira; inni qajeelchaa keenya. Luboonni isaaas malakata isaanii afuufanii waraanaa isinitti ni waamu. Yaa namoota Israa'el isin hin milkoontanii, Waaqayyo Waaqa abbootii keessanii hin lolinaa." **13** Yerobi'aam yeroo kanatti akka isaan utuma inni fuula Yihuudaa duraan jiruu karaa dudga duubaatiin isaan marsaniif loltoota isaa jaratti ni erge. **14** Namoonni Yihuudaa garagalaniif akka duraa fi duubaan marfaman ni argan. Isaanis gara Waaqayyotti ni iyayan; luboonni immoo malakata isaanii ni afuufan; **15** namoonni Yihuudaa iyya waraanaa ni dhageessian. Waaqnis iyya isaaaniitii Yerobi'aamii fi Israa'eloota hunda fuula Abiyaa fi Yihuudaa duraa ni barbadeesse. **16** Israa'eloonnii fuula Yihuudaa duraa ni baqatan; Waaqnis dabarsee harka Yihuudootaatti isaan kenne. **17** Abiyaa fi namoonni isaa akka malee isaan miidhan; kanaafuu loltoota Israa'el ciccimoo keessaa namni kuma dhibba shan ni dhume. **18** Lola sana irrattis namoonni Israa'el akka malee ni dha'aman; namoonni Yihuudaa garuu sababii Waaqayyo Waaqa abbootii isaanii abdataniif ni mo'atan. **19** Abiyaanis Yerobi'aamin ari'ee magaalaawwan Beet'eel, Yishaanah fi Efroon, gandoota naannoo isaanii jiran wajjin irraa ni fudhate. **20** Yerobi'aam bara moottummaa Abiyaa keessa deebee'ee bayyanachuu hin daneenyee. Waaqayyo isaa dha'e; innis ni du'e. **21** Abiyaan garuu jabaachaa ni deeme. Innis niitota kudha afur fuidhee ilmaan digdamii lamaa fi dubara kudha ja'a ni dhalche. **22** Wanni Abiyaan bara moottummaa isaa keessa hojjete bira, waan inni hojjete fi wanni inni dubbate galmeesi seenaa raajicha iddo keessatti barreffameera.

14 Abiyaanis abbootii offi isaa wajjin boqotee Magaalaawwan Daawit keessatti awwaalame. Ilmi isaa Aasaan iddo isaa bu'ee mootii ta'e; bara isaa keessas biyyattiin waggaa kudhan nagaadhaan jiraatte. **2** Aasaan waan fuula Waaqayyo Waaqa isaa duratti gaarii fi qajeelaa ta'e hojjete. **3** Innis iddoowwan aarsaa waaqota ormaa fi iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa ni diige; soodduuwwan dhagaa fi siidaawwan Aasheeraa ni caccabse. **4** Akka sabni Yihuudaa Waaqayyo Waaqa abbootii isaa barbaadu, akka seera isaa fi ajaja isaaful bulu ni ajaje. **5** Magaalaawwan Yihuudaa hunda keessas iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa fi iddoowwan aarsaaixaanaa balleesse; moottummaanis isaa jalatti nagaadhaan ni jiraate. **6** Innis waan biyyattiin nagaa argatteef Yihuudaa keessatti magaalaawwan dallaa jabaa qaban ni ijaare. Sababii Waaqayyo boqonnanisaaf kenneef waggoota sana keessa namni tokko iyuu lolisattii hin kaafne. **7** Innis namoota Yihuudaa akkana jedhe; "Kottaa nu magaalaawwan kanneen haa ijaarru; dallaa gamoo, cufaa fi danqaraawwan qabu itti naannessinee haa ijaarru; sababii nu Waaqayyo Waaqa keenya barbaanneef lafti kun ammas keenyuma; nu isaa barbaanne; innis karaa hundaan boqonnanuuf kenneef." Isaan ni ijaaran; hojiin isaanii ni milka'eef. **8** Aasaan namoota Yihuudaa kanneen gaachana gurguddaa fi eeboo qabatan kuma dhibba sadii, namoota Beniyaa kanneen gaachana xixinnaa fi xiyyawwan qabatan kuma dhibba lamaa fi saddeettama qaba ture. Isaan kunneen hundi loltoota ciccimoo turan. **9** Zeraan namichi Itoophiyaa tokko immoo loltoota miliyoona tokkoo fi gaariiwwan dhibba sadii fudhatee hamma

Maareesaatti isaanitti ni duule. **10** Aasaanis issati ba'e; isaanis Sulula Zefataa keessatti Maareeshaa iddoa lolaa qabatan. **11** Kana irratti Aasaan Waaqayyo Waqa isaa waammateeakkana jedhe; "Yaa Waaqayyo, kan akka kee namoota humna hin qabne gargaaree namoota jajjaboo jalaa baasaa tokko iyuu hin jiru. Yaa Waaqayyo Waqa keenya, nu sitti of kennineerraatti nu gargaari; maqaa keettiini waraana akka malee guddaa kanatti duulleerra. Yaa Waaqayyo ati Waqa keenya; akka namni sitti cimuuif ofitti hin dhiisin." **12** Waaqayyos fuula Aasaatii fi Yihuudaa duraa namoota Itoophiyoota ni dha'e; namoonni Itoophiyas ni baqatan. **13** Aasaa fi loltooniisaas hamma Geraaraatti isaan ari'an. Waan Baay een isaanii dhumanif namoonni Itoophiyaa deebi'anii bayyanachuu hin daneenye; isaan fuula Waaqayyoo fi fuula loltoota isaa durattibarbadeeffamaniiruutti. Namoonni Yihuudaa boojuu baay'ee fedhatanii deebi'an. **14** Isaan sababii sodaachisni guddaaan Waaqayyo biraarjatihfuef gandoota naanno Geraaraa jiran hunda barbadeessan. Isaanis sababii wantoonni booji'aman hedduu achi turaniif gandoota kanneen ni saaman. **15** Akkasumas qubatawwan tiksootaa dha'anii karra hoolataa fi re'ota akka malee hedduu fi gaalawwan illee booji'anii fudhatan. Ergasiis Yerusaalemitti dacha'an.

15 Hafuurri Waaqaa Azaariyya ilma Oodeed irra ni bu'e. **2** Innis Asaatti gad ba'ee akkana jedheen; "Aasaa fi Yihuudaa hundi, Beniyaamis na dhaga'aa. Yoo isin isa wajjin jiraattan Waaqayyo isin wajjin ni jiraata. Yoo isin isa barbaaddan inni isinii ni argama; yoo isin isa dhiiftan immoo innis isin dhiisa. **3** Yeroo dheeraadhaaf Israa'eloonni Waaqa dhugaa malee luba isaan barsiisu fi seera malee jiraachaa turan. **4** Yeroo rakkina isaanitti garuu gara Waaqayyo Waaqa Israa'elitti deebi'anii isa barbaadan; innis isaanii ni argame. **5** Sababii bara sana keessa jiraattonni biyyattii hundi raafama keessa turaniif ba'u fi deebi'anii galuu amansisiaan hin turre. **6** Sababii Waaqni rakkina gosa hundaatin isaan dhiphisaa tureef sabni tokko saba biraatiin, magalaan tokko magaalaa biraatiin barbadeeffamaa ture. **7** Isin garuu jabaadhaa; harki keessanis hin laafin; hojiin keessan badhaasa argataati." **8** Aasaan yommuu dubbii kanaa fi rajii Azaariyya ilma Oodeed dhaga'etti ni jajjabaate. Innis waqota jibbisiso harka namaatiin hoijetaman biyya Yihuudaa, Beniyaamii fi magalaawwan biyya gaaraa Efrem keessatti qabate hunda keessaa balleesse. Iddoo aarsaa Waaqayyoo kan gardaafuu mana qulqullummaa Waaqayyoo dura jiru illee ni haarmose. **9** Innis Yihuudaa fi Beniyaam akkasumas warra biyya Efrem, Minaasee fi Simi'onii dhufanii alagummaadhaan isaan gidduu jiraachaa turan hunda walitt qabe; namoonni akka malee baay'een akka Waaqayyo Waaqni isaa isa wajjin jiru arganii Israa'el keessaa gara isaa dhufanii. **10** Isaanis wagga kudha shanaffaa Aasaan mootii ta'etti ji'a sadaffaa keessa Yerusaalemitti walitti qabaman. **11** Yeroo sanattis waan booji'anii fidan keessaa sangoota dhibba torbaa fi hoolota kuma torba Waaqayyoof aarsaa godhan. **12** Isaanis garaa fi lubbuu isaanii guutuudhaan Waaqayyo Waaqa abbootii isaanii barbaaduudhaaf kakuu ni galan. **13** Namni Waaqayyo Waaqa Israa'el hin barbaanne hundi xinnaas ta'u guddaa, dhiiras ta'u dubartiin ni ajjeefama ture. **14** Isaanis sagalee guddaa fi iyayaan, malakataa fi gaanfa afiuuudhaan Waaqayyoof ni kakan. **15** Yihuudoomni hundinuu waan garaa guutuudhaan kakatanaiif kakuu kanatti akka malee gammadan. Isaan fedhiidhaan Waaqa ni barbaadan; innis isaanii argame. Kanaafuu Waaqayyo karra hundaan boqonnaa isaanii ni kenne. **16** Aasaan Mootichi akko isaa Ma'akaa iyuu waan isheen fakkii Asheeraa jibbisisoa tokko tolfatteef iddoa ulfinaa kan isheen akka haadha mootiitii

qabaatte sana irra ishee buuse. Aasaan fakkii sana caccabsee Sulula Qeedroon keessatti ni gube. **17** Yoo inni iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa guutumaan guutuutti Israa'el keessaa balleessu baate iyuu garaan Aasaa bara jireenyaa isaa guutuu Waaqayyoof kennamee ture. **18** Innis meetii fi warqee akkasumas mi'otta innii fi abbaan isaa Waaqaf addaan baasan gara mana qulqullummaa Waaqayyootti ni galche. **19** Hamma bara mootummaa Aasaa wagga soddomii shanaffaatti lolli tolko iyuu hin kaane.

16 Bara mootummaa Aasaa keessa wagga soddomii ja'affaatti Ba'ishaan mootichi Israa'el biyya Yihuudattu duulee akka namni tokko iyuu daangaa biyya Aasaa mooticha Yihuudaa keessaa hin baane yookaan akka achi hin seenne gochuudhaaf jedhee Raamaa jabeesee ijaare. **2** Aasaanis meetii fi warqee mankuusa mana qulqullummaa Waaqayyootti fi masaraa mootummaa isaa keessaa baasee Ben-Hadaad mooticha Sooriyyaa kan Damaasqoo taa'ee bulchaa ture sanaaf ni erge. **3** Innis, "Akuma walii galtee kanaan dura abbaa koo fi abbaa kee gidduu ture sanaatti ammas anaa fi si gidduu walii galteen haa jiraatu. Kunoo ani meetii fi warqee siif ergeera. Akka inni narraa deebi'uuf dhaqitiit walii galtee Ba'ishaan mooticha Israa'el wajjin qabdu sana diig" jedheen. **4** Ben-Hadaadis yaada Aasaa mootichaa fudhatee ajajjuuwwan loltoota isaa magalaawwan Israa'elitti duulchise. Isaanis magalaawwan liyoony, Daan, Abeel Maayimii fi magalaawwan mankuusa Niftalem hunda rukutan. **5** Ba'ishaanis yommuu waan kana dhaga'etti Raamaa ijaaruu dhiisee hojii ofii isaa dhaabe. **6** Aasaan Mootichis namoota Yihuudaa hunda ni fide; isaanis dhagaawwanii fi muka Ba'ishaan ittiin hojjechaa ture Raamaadhaa fudhatanii deeman. Aasaanis Gebaa fi Miisphaa ittiin ijaarrate. **7** Yeroo sanattis Hanaaniin ilaalaan sun Aasaa mooticha Yihuudaa bira dhufee akkana jedheen; "Waan ati Waaqayyo Waaqa kee dhiiftee mootii Sooriyyaa amanatteef loltooni Sooriyyaa si harkaa ba'anii. **8** Namoonni Itoophiyaa fi Liibiyaa gaariiwani fi abbootii fardaa kanneen akka malee baay'ee qaban sun loltoota jajjaboo hin turre? Ta'u usan ati Waaqayyoof abdatteef inni dabarsee harka keetti isaan siif kenne. **9** Iji Waaqayyo warra garaa guutuun isaa amanatan jajjabeessu guutummaa addunyaa ni ilaalaattii. Sababii ati hojii gowwummaa hojjetteef kana booddee waraanni sirraa hin caamu." **10** Aasaan sababii kanaaf ilaaltuu sanatti ni aare; akka malee dheekamees mana hidhaa keessa isa buuse. Yeruma sanatti Aasaan namoota tokko tokko gara jabinaan ni cunqurse. **11** Wanni bara mootummaa Aasaa keessa jalqabaa hamma dhumaatti hoijetame kitaaba mootota Yihuudaa fi Israa'el keessatti barreeffameera. **12** Aasaanis bara mootummaa isaa keessa wagga soddomii saglaffaatti dhukkuba miillaatiin akka malee ni dhiphate. Ta'u inni dhukkuba akka malee hamaa kana keessatti illee ogeeyyi fayyaa malee gargaarsa Waaqayyoo hin barbaanne. **13** Ergasiis Aasaan bara mootummaa isaa keessa waggaafur tamii tokkoffaatti du'ee abbootii ofii isaa wajjin boqote. **14** Isaanis awwaalaan inni Magaalaal Daawit keessatti dhagaa cabsee ofii isaatii qopheeffatetti isa ni awwaalan. Wasaasaa urgoothuwwanii fi shittoodhaan guutame irra isa ni ciibsan; ulfina isaatifiis ibidda guddaa bobeessan.

17 Yehooshaafaax ilmi Aasaa iddoa abbaa isaa mootii ta'e; Israa'elittis ni cime. **2** Innis magalaawwan Yihuudaa kanneen jabeeffamanii ijaraman hunda keessa loltoota ni qubachiise; Yihuudaa fi magalaawwan Efrem kanneen abbaan isaa Aasaan qabatee ture keessas loltoota magaalaa eegan ni kaa'e. **3** Sababii Yehooshaafaax bara dargaggummaa isaa

keessa karaa abbaan isaa Daawit jiraachaa ture irra deddeebi'eef Waaqayyo isa wajjin ture. Inni Ba'aal duukaa hin buune; **4** waan Israa'eloonni hoijetan duukaa bu'uuh dhiisee Waaqa abbootii isaa duukaa bu'uudhaan ajaja isaa ni ege. **5** Waaqayyos harka isaa jalatti mootummaa cimsee ni dhaabe; akka inni qabeenya fi ulfina guddaa qabaatuufi Yihuudoonni hundi Yehooshaafaaxiif kennaan fidaa turan. **6** Garaan isaaas karaa Waaqayyootiif banamaat ure; kana malees iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraati fi siidaawwan Aasheeraa Yihuudaa keessaa ni balleesse. **7** Bara mootummaa isaa keessaa waggaad sadaffaatti akka isaan magalaawwan Yihuudaa keessatti barsiisanifi qondaaltota isaa jechuunis Ben-Haayil, Obaadiyya, Zakkaariyas, Naatnaa'elii fi Miikaayaasin ni erge. **8** Lewwoniin tokko tokko isaan wajjin turan; jarris: Shemaa'iyya, Netaaniyya, Zebaadiyya, Asaahheel, Shemiiraamot, Yoonaataan, Adooonyia, Xoobbiyyahuu fi Xoob-Adooonyia fe'a. Luboonni immoo Eliishaaamaa fi Yehooraam turan. **9** Isaanis Kitaaba Seera Waaqayyoo fuudhanii deemanii guutummaa Yihuudaa keessatti ni barsiisan; magalaawwan Yihuudaa hunda keessas deemanii saba ni barsiisan. **10** Sababii sodaachisni Waaqayyoo mootummoota biyyoota naanno Yihuudaa jiran irra bu'eef isaan Yehooshaafaax wajjin wal hin lolle. **11** Filisxeemonni tokko tokko kennaawwanii fi meetii akka gibiraatti fidanii Yehooshaafaaxiif ni kennan; Araboonni immoo bushaayee jechuunis korbeeeyyi hoolaa kuma torbaa fi dhibba torbaa fi korbeeeyyi re'ee kuma torbaa fi dhibba torba fidanii. **12** Yehooshaafaaxis ittuma caalchisee jabaachaa ni deeme; Yihuudaa keessattis da'annoowwanii fi magalaawwan mi'a itti kuusan ni ijaare; **13** inni mankuusalee baay'ee magalaawwan Yihuudaa keessaa qaba ture. Loltoota muuxannoo qabanis Yerusaalem keessa turse. **14** Haalli isaan itti maatii maatidhaan hiriiranis kana: Yihuudaa keessaa ajajjoota gareewwanii 1,000: Adinaahi ajajjichi loltoota 300,000 wajjin; **15** isatti aaneen Yehoohaanaan ajajjichi loltoota 280,000 wajjin; **16** isatti aaneen immoo Amaasiyya ilma Zikrii kan tajaajila Waaqayyootiif jedhee of kenne loltoota 200,000 wajjin. **17** Gosa Beniyaam keessaa: Eliyaadaan loltuun jabaan sun loltoota xiyyaa fi gaachana qabatan 200,000 wajjin; **18** isatti aaneen immoo Yehoozaabaad namoota lolaf qophaa'an 180,000 wajjin hiriire. **19** Isaan kenneen namoota inni magalaawwan guutummaa Yihuudaa keessatti jabeefamanii jaaraman keessa qubachiiseen alatty warraa mooticha tajaajila turanii dha.

18 Yehooshaafaax yeroo kanatti qabeenya fi ulfina guddaa qaba ture; innis karaa fuudhaatiin Ahaabitti ni firoome. **2** Innis waggoota muraasa booddee Ahaabin arguuuf gara Samaariyatti gad bu'e. Ahaabis isaa fi namoota isa wajjin turanif hoolootaa fi sangoota baay'ee qalee akka inni Raamooti Gili'aad lolu isaa sossobate. **3** Ahaab mootichi Israa'el, "Ati Raamooti Gili'aadin loluuf na wajjin ni baataa?" jedhee Yehooshaafaax mooticha Yihuudaa gaafate. Yehooshaafaaxis, "Ani akkuma kee ti; sabni koos akkuma saba keetti ti; nu waraana kana irratti isin wajjin dhaabanna" jedhee deebise. **4** Yehooshaafaax garuu mootii Israa'eliin, "Duraan dursii gorsa Waaqayyoo gaafadhu" jedhee. **5** Kanaafuu mootichi Israa'el rajota dhibba afur walitti qabee, "Nu Raamooti Gili'aadin loluudhaaf baanu moo dhiisnu?" jedhee ni gaafate. Isaanis, "Dhaqi; Waaqni dabarsee harka mootichaatti ishee kennaatii" jedhanii deebisanii. **6** Yehooshaafaax immoo, "Akka nu waa isaa gaafannuuf rajjiin Waaqayyoo tokko iyuu as hin jiruu?" jedhee gaafate. **7** Mootiiin Israa'el immoo Yehooshaafaaxiin, "Amma illee namichi nu karaa isaaatiin Waaqayyoon waa gaafachuu dandeenyu tokko jira; garuu sababii inni yeroo hunda waa'ee koo waan hamaa

malee waan gaarii raajii hin dubbanneef ani isa nan jibba. Innis Miikaaya ilma Yimlaa ti" jedhe. Yehooshaafaax immoo deebisee, "Mootichi akkas jechuu hin qabu" jedheen. **8** Kanaafuu mootiiin Israa'el qondaaltota isaa keessaa nama tokko waamee, "Dhaqittii Miikaaya ilma Yimlaa sana dafii fidii" jedheen. **9** Mootichi Israa'elii fi Yehooshaafaax mootiiin Yihuudaa uffata isaanii kan mootummaa uffatanii balbala Samaariyaa seensisu bira oobdii keessa teessoo isaanii irra tataa'anni raajonni hundi immoo fuula isaanii duratti raajii dubbachaa turan. **10** Kana irratti Zedeqiyaa ilmi Keni'aanaa gaanfawwan sibiilaat tolchee, "Waaqayyo, 'Ati hamma isaan dhumanitti gaanfawwan kanneeniin warra Sooriyya ni wawwaraanta' jedha" jedhee labse. **11** Raajonni kaan hundinuu waanuma kana raajan. Isaanis, "Waaqayyo dabarsee harka mootichaatti ishee kennaatii, Raamooti Gili'aadin lolii mo'adhu" jedhan. **12** Ergamaan Miikaaya waamuul dhaga sunis, "Kunoor raajonni kaan uttu gargar hin gorin milkaa'uu mootichaaf himaa jiru. Maaloob dubbiin kees dubbiisaa tiin tokko akka ta'uuf atis waan tolaa dubbadhu" jedheen. **13** Miikaayaan garuu deebisee, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa, ani waanuma Waaqni koo jedhu qofan isatti hima" jedhe. **14** Yommuu inni achi ga'ettis mootichi, "Yaa Miikaaya, nu Raamooti Gili'aaditti duullu moo ani dhiisu?" jedhee isa gaafate. Miikaayaanis, "Isaan dabarfamanii harka keetti kennamutti waraanii mo'adhu" jedhee deebise. **15** Mootichi immoo, "Ani yeroo hammamin akka ati dhugaa malee waan tokko illee natti hin himne maqaat Waaqayyootiif si kakachiisa" jedheen. **16** Kana irratti Miikaayaan akkana jedhee deebise; "Ani Israa'eloota hunda akkuma hoolota tiksee hin qabneetti gaara irratti bittiinnaa'an nan arge. Waaqayyo, 'Sabni kun gooftaa hin qabu. Tokkoon tokkoon isaanii nagaadhaan mana isaaanti haa deebi'an.'" **17** Mootiiin Israa'elis Yehooshaafaaxiin, "Ani akka inni waa'ee koo waan hamaa malee waan gaarii tokko iyuu hin raajne sitti hin himnee?" jedhee. **18** Miikiyas ittuma fufee akkana jedhe; "Kanaafuu ati dubbiisaa Waaqayyoo dhaga'i; ani uttu Waaqayyo teessoo isaa irra taa'ee, ergamooni samii hundis mirgaa fi bitaa isaaatiin dhadhaabatanuu nan arge. **19** Waaqayyos, 'Eenyutu akka inni dhagee Raamooti Gili'aadlin loole achitti du'uuf Ahaab mooticha Israa'el gowwoomsa?' jedhe. "Inni tokko waan tokko jedha; inni kaan immoo waan biraa jedha. **20** Dhuma irratti hafuurri tokko dhufee fuula Waaqayyoo dura dhaabatee, 'Anatu isa gowwoomsa' jedhe. "Waaqayyo, 'Ati maaliin isa dogoggorsi?' jedhee isa gaafate. **21** "Innis, 'Ani dhagee afaan rajota isaa hunda keessatti hafuura sobaa nan ta'a' jedhe. "Waaqayyo, 'Dhaqittii isaa dogoggorsi; ni milkooftaatiif' isaan jedheen. **22** "Kanaafuu Waaqayyo amma afaan rajota kee kanneenii keessa hafuura sobaa kaa'eera. Waaqayyo badiisa sitti ajajeera." **23** Kana irratti Zedeqiyaa ilmi Keni'aanaa ol ba'ee Miikaaya fuula keessa kabalee, "Hafuurri Waaqayyoo yommuu sitti dubbachuuf na biraa ba'etti karaa kam deeme?" jedhee gaafate. **24** Miikaayaanis, "Ati gaafa dhokachuuif jettee gara kutaa manaa kan gara keessatti ol galtutti argita" jedhee deebiseef. **25** Kana irratti mootiiin Israa'el akkana jedhee ajaje; "Miikaaya fuudhaatii gara Aamoon bulchaa magalaalaa fi gara Yoo'aash ilma mootichaatti geessaati, **26** Mootichi akkana jedha: Hamma ani nagaan deebi'utti namicha kana mana hidhaa keessa buusaa; buddeeneaa fi bishaan malees homaa hin kenninaafii" jedhaan. **27** Miikaayaan immoo, "Yoo ati nagaan deebite, Waaqayyo karaa kootiin hin dubbanne" jedheen. Ittuma fufees, "Yaa saboota, isin hundi dubbiisaa koo akeekkadhaal!" jedhe. **28** Kanaafuu mootiiin Israa'eli fi Yehooshaafaax mootiiin Yihuudaa Raamooti Gili'aaditti ol ba'an. **29** Mootiiin Israa'el

Yehooshaafaaxiin, "Ani eenyummaa koo dhokfadheen lola seena; ati garuu uffata mootummaa uffadhu" jedhe. Kanaafuu mootin Israa'el eenyummaa ofii isaa dhokfatee lola seene. **30** Yero kanatti mootin Sooriyya ajajoota gaariiwwan isatiin, "Mootii Israa'elitti malee xinnaas ta'u guddattu, nama tokkottuu lola hin kaasinaa" jedhee ajaje. **31** Ajajoonni gaariiwwani yommuu Yehooshaafaaxin arganitti, "Kun mootii Israa'el" jedhanii yaadan. Kanaafuu isa rukutuuf itti garagalan; Yehooshaafaax garuu guddisee iyye; Waaqayyo isaa gargaare. Waaqnis isaa irraa isaan deebise; **32** ajajoonni gaariiwwani yommuu akka inni mootii Israa'el hin ta'in arganitti isa ari'uun dhiisan. **33** Garuu namichi tokko xiyya ofii isaa darbatee akkuma tasaq qomee sibilaa gidduduudhaan mooticha Israa'el ni waraane. Mootichis ooftuu gaarii isatiin, "Gaarii naannessiiti lola keessaan na baasi. Ani madaa'eeraati" jedhe. **34** Lolli sunis guyyaa guutuun ittuma cimee oole; mootin Israa'elis ol jedhee hamma aduuun dhiitutti warra Sooriyaatti garagalee irkatee gaarii isaa keessaan oole. Yommuu biiftuun lixkettsi ni du'e.

19 Yeroo Yehooshaafaax mootin Yihuudaa nagaadhaan gara masaraa isaa Yerusaalemitti deebi'etti, **2** Yehuun raajichi ilmi Hanaanii sun isaa simachuuf ba'ee akkana isaan jedhe; "Ati nama hamaa gargaaruu fi warra Waaqayyoon jibban jaallachuu qabdaa? Kanaafuu dheekkamsi Waaqayyo sitti dhufeera. **3** Ta'us waan ati siidaawwan Aasheeraa barbadeessitee fi sababii garaan kee Waaqa barbaaduudhaaf qophaa'aa ta'eef wanni gaariin si biratti argameera." **4** Yehooshaafaax Yerusaalem keessa jiraate; innis Bersheebaadhaa hamma biyya gaaraa Efreemitti saba gidduu deemee akka isaan gara Waaqayyo Waaqa abbootii isaaniitti deebei'an godhe. **5** Innis biyya sana keessatti magalaawwan Yihuudaa kanneen dallaa jabaa qaban hundatti abbootii murtii muude. **6** Akkanas jedheen; "Waan hojjettan qalbeeffadhaa; Waaqayyo isaa yeroo isin murtii kennitanitti isin wajjin jiru sanaaf jettanii malee namaaf jettanii murtii hin kennitanitti. **7** Waaqayyoon sodaachuuu isin keessa haajiraatu. Sababii Waaqayyo Waaqa keenna bira dabni yookaan wal caalchisuu yookaan matta'aa fudhachuu hin jirreef of eegganmaadhaan murtii kennaa." **8** Yehooshaafaax akkasumas Yerusaalem keessatti akka isaan seeraa Waaqayyo eegsianii dubbii wal dhabisaatif illee araara buusanifi Lewwuto, lubootaa fi hangafoota maatiwwan Israa'el tokko tokko muude. Isaanis Yerusaalem keessa jiraatan. **9** Innis akkana jedhee isaan ajaje; "Isin amanumummaa fi garaa guutuun Waaqayyoon sodaachaa tajaajiluu qabdu. **10** Himatawwan namoota biyya keessanii kanneen magaalaa keessa jiraatan irraa waa'ee dhiiga dhangalaasuu yookaan waa'ee seeraa, waa'ee ajajawanii, waa'ee labsii yookaan qajeelcha diduu irratti gara keessan dhufan, akka isaan Waaqayyotti cubbuu hin hojenneef akeekkachiisaa. Yoo kanaa achii dheekkamsi isaa isinii fi obboloota keessanitti ni dhufaa. Waan kana godhaa; isinii cubbuu hin hojettan. **11** "Waan kan Waaqayyo ta'e kam irratti iyuu Amariyan lubichi hangafti, waan kan moottii ta'e kam irratti iyuu Zebaadiyan ilmi Ishmaa'eel hoogganaan gosa Yihuudaa isin irratti muudamaniiru; Lewwonni immoo qondaaltota ta'anii fula keessan dura ni tajaajilu. Jabaadhaa hojjedhaa; Waaqayyo warra waan gaarii hojjettan wajjin haa jiraatu."

20 Kana booddee Mo'aabonnii fi Amoononi Mi'uunota tokko tokko wajjin Yehooshaafaixin loluuf dhufan. **2** Namoonni tokko tokkos dhufanii, "Waraanni akka malee guddaa isaa Edoom gama Galaanaati sitti dhufaa jira. Duulli kunis kunoo Een Gaadii lafa Hazezoon Taamaar jedhamu ga'ee jira" jedhanii

Yehooshaafaaxittimman. **3** Yehooshaafaaxis waan akka malee sodaateef Waaqayyoon waammachuuf murteeffate; guutummaa Yihuudaa keessatti sooma labse. **4** Namoonni Yihuudaa gargaarsa Waaqayyo barbaacha walitti ni qabaman; isaan dhugumaanisa barbaacha magalaawwan Yihuudaa hunda keessaa ni dhufan. **5** Yehooshaafaaxis mana qulqullummaa Waaqayyo keessa oobdii haaraa dura waldaa Yihuudaa fi Yerusaalem gidduu dhaabatee **6**akkana jedhe: "Yaa Waaqayyo, Waaqa abbootii keenyya, ati Waaqa samii keessa jiraattu mitii? Ati mootummoota sabootaa hunda bulchita; humnii fi jabinni si harka jiru; namni siin mormuu danda'u tokko iyuu hin jiru. **7** Yaa Waaqa keenyya, ati jiraattotta biyya kanaa fuula saba kee Israa'el duraa baaftee biyyattii bara baraan sanyiwwan Abrahaam michuu kee sanaaf hin kenninee? **8** Isaanis biyya sana keessa jiraatanii Maqaa keetiif mana qulqullummaa ni ijaaran; akkanas jedhan: **9** 'Yoo wanni hamaan nutti dhufe, yoo goraadeen, murtiin yookaan dha'ichi yookaan beelli nutti dhufe, nu fuula kee dura mana qulqullummaa kan Maqaa keetiin waamamu kana dura dhaabannee dhiphina keenyya keessatti sitti iyyanna; atis nu dhageessee nu oolchitta.' **10** "Amma garuu namoonni Amoon, kan Mo'aabii fi kan Gaara See'iir kanneen ati akka Israa'elooni yeroo Gibxii dhufanitti isaan hin tuqne gootee akkasiin badiisa oolan sun as jiru. **11** Kunoo akka isaan biyya ati dhaala gootee nuu kennite keessaan nu baasuudhaan galata keenyya nuu deebisuf dhufan ilali. **12** Yaa Waaqa keenyya ati isaanitti hin murtuu? Nu waraana guddaa nutti dhufe kana of irraa deebisudhaaf humnaa hin qabnu. Nu waan goonu hin beeknu; jii keenya garuu sirra jira." **13** Namoonni Yihuudaa hundinuu niitota isaanii, joollee fi da'imman isaanii wajjin fuula Waaqayyo dura dhadhabaatanii turan. **14** Yahizii'eel ilma Zakkaariyas ilma Benaaya, ilma Ye'ii'eel ilma Mataan Lewwicha sanyii Asaaf sana utuma inni waldaa keessa dhabatuu Hafuurri Waaqayyo isaa irra bu'e. **15** Innis akkana jedhe; "Yehooshaafaax yaa mootii, warri Yihuudaa fi Yerusaalem keessa jiraattan hundinuu dhaga'a! Waaqayyoakkana isiniin jedha: 'Isin sababii waraana guddaa kanaatifi jettanii hin sodaatinaa yookaan abdiin kutatinaa. Lolli kun kan Waaqaa ti malee kan keessan miti. **16** Bor isaanitti gad bu'a. Isaan karraa malkaa Ziizi ol ba'u; isin immoo gammoojiji Yiruu'el keessatti qarqara sululichaa irratti isaan argattu. **17** Lola kana loluu isin hin barbaachisu. Isin iddo iddo keessan qabdhada; yaa Yihuudaa fi Yerusaalem jabaadhaa dhabadhaatii mo'anno Waaqayyo isiniif kenuu ilalaa. Hin sodaatinaa; abdiis hin kutatinaa. Bor isaanitti ba'a; Waaqayyo isin wajjin dhaabataa.'" **18** Yehooshaafaax adda isatiin lafatti gombifame; namoonni Yihuudaa fi Yerusaalem hundinuu fuula Waaqayyo duratti addaan lafatti gombifamanii ni sagadan. **19** Ergasii immoo garee Qohaati fi Qooraahi keessaa Lewwonni tokko tokko dhaabatanii, sagalee guddadhaan Waaqayyo Waaqa Israa'el ni galateeffatan. **20** Isaanis guyyaa itti aanu ganamaan ka'anii gammoojiji Teqoo'atti ni qajeelan. Yehooshaafaaxis akkuma isaan ba'aniin dhaabatee, "Namoonni Yihuudaa fi Yerusaalem na dhaggeeffadhaa! Isin ni jabaattutii Waaqayyo Waaqa keessan amanadhaa; raajota isaa illee amanaa isin ni milkoofutuui" jedhe. **21** Yehooshaafaax erga namoota wajjin mari'atee booddee akka isaan loltoota dura deemanii, "Waaqayyoon galateeffadhaa; jaalalli isaa bara baraan jiraatati" jechaa Waaqayyoon faarfatanii sababii ulfina qulqullummaa isatiif isa leellisaniif faarfattoota muude. **22** Akkuma isaan faarfachuu fi galateeffachuu jalqabaniinis Waaqayyo namoota Amoon kan Mo'aabii fi kan Gaara See'iir kanneen Yihuudaa duulan sana dura waraana riphee eeggatu tokko ni kaa'e;

isaanis ni mo'ataman. **23** Namoonni Amoonii fi Mo'aab namoota Tulluu See'iir irraa dhufan guutumaan guutuutti barbadeessuudhaaf itti ka'an. Isaanis erga namoota See'iir dhufan sana fixanii booddee deebi'anii wal fixan. **24** Namoonni Yihuudaa yommuu iddo gara gammoojiitti garagalee jiru ga'anii waraana guddaa sana ilalaaniitti reeffa lafatti kufe qofa argan; namni tokko iyyuu hin miliqne. **25** Kanaafuu Yehooshaafaaxii fi namoonni isaa boojuu isaanii guurrachuu dhaqan; isaanis mi'a lolaa hedduu fi uffata akkasumas mi'oota gatii guddaa baasan kan guuratanii fixuu hin dandeeny'e achitti ni argatan. Boojuun argames waan akka malee baay'ee tureef walitti qabuuuf bultii sadii fudhate. **26** Bultii afuraffatti lafa itti Waaqayyo galata dhi'eessan sana Sulula Beraakaa keessatti walitti qabaman. Kanaafuu iddoon suni hamma har'aatti Sulula Beraakaa jedhamee waamama. **27** Namoonni Yihuudaa fi Yerusaalem sababii Waaqayyo waan isaan ittiin diinota isaanii irratti gammadann isaaniiif kenneef Yehooshaafaaxiin hoogganamanii gammachuudhaan Yerusaalemitti deebi'an. **28** Isaanis Yerusaalem seenanii baganaa, kiraaraa fi malakata qabatanii gara mana qulqullummaa Waaqayyo ni dhaqan. **29** Mootummoorni biyyoota hundaas yommuu akka itti Waaqayyo diinota Israa'el lole dhaga'anitti Waaqa sodaachuuu isaan qabate. **30** Mootummaan Yehooshaafaaxis waan Waaqni isaa karaa hundaan boqonnaa isaaaf kenneef nagaadhaan ni jiraate. **31** Akkasiin Yehooshaafaax mootii ta'ee Yihuudaa ni bulche. Inni yeroo mootii Yihuudaa ta'etti nama umuriin isaa waggaa soddomii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa digdamii shan ni bulche. Maqaan haadha isaa Azuubaa ture; isheenii intala Shilhii ture. **32** Innis karuma abbaa isaa Aasaa irra deeme malee isaa irraa hin jal'anne; fuula Waaqayyo durattis waan qajeela hojjete. **33** Ta'us iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa hin diigamne ture; namoonnis qalbi isaanii gara Waaqa abbootii isaaniiitti hin deebine ture. **34** Wantoonni bara mootummaa Yehooshaafaax keessa jalqabaa hamma dhumaatti hoijjetaman kanneen biraajamaa seenaa Yehuu ilma Hanaanii kan kitaaba mootota Israa'el keessatti galmeeffame sana keessatti barreffamaniiru. **35** Ergasii Yehooshaafaax mootichi Yihuudaa, Ahaaziyya mootii Israa'el kan hojjiin isaa jibbisiiisa ta' e sana wajjin walii galtee godhate. **36** Innis dooniwwan daldalaahojjechuuu isaan walii gale; isaanis Ezijoony Geberitti dooniwwan ni hojjechiiyan. **37** Elii'ezer raajichi ilmi Doodaaawaahuu namichi Maareeshaa sun, "Sababiit ati Ahaaziyya wajjin walii galtee godhatteef Waaqayyo hojji k ee ni diiga" jedhee Yehooshaafaaxiin mormee raajii ni dubbate. Dooniwwanis ni caccaban; gara Tarshiishis dhaquu hin dandeeny'e.

21 Ergasii Yehooshaafaax abbootii isaa wajjin boqotee isaanuma biratti magaalaab abbaa isaa magaalaab Daawit keessatti awwaalam. Yehooraam ilmi isaaas iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **2** Obboloomni Yehooraam ilmaan Yehooshaafaax Azaariyya, Yehii'eel, Zakkariyyas, Ezaariyyas, Miikaa'elii fi Shefaaxiyaa jedhaman ture. Isaan kenneen hundi ilmaan Yehooshaafaax mooticha Israa'el sanaa turan. **3** Abbaan isaaniiis kenna meetii, kan warqeetii fi mi'oota gatii guddaa baasanii akkasumas magaalaawwan Yihuudaa keessa kanneen dallaa jabaa qabaa isaanii kenne; garuu sababii inni hangafa ta'eef mootummaa isaa Yehooraamiif kenne. **4** Yehooraam erga mootummaa abbaa isaa irratti jabaatee dhaabatee booddee obboloota isaa hundaa fi qondaaltota Israa'el tokko tokko goraadeedhaan ni fixe. **5** Yehooraam yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa soddomii lama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa saddeet ni bulche. **6** Innis akkuma manni

Ahaab godhee ture sana karaa mootota Israa'el duukaa bu'e; intala Ahaab fuudhee tureetii. Fuula Waaqayyo durattis waan hammaa hojjete. **7** Ta'us Waaqayyo sababii Daawit wajjin kakuu galeef mana Daawit balleessuuu fedhii Waaqayyo hin ture. Inni isaa fi sanyii isaatif ibsaan baraa dhaabuuf kakuu galee ture. **8** Bara Yehooraam keessa Edoom Yihuudaatti fincilee mootii ofii isaa moosifate. **9** Kanaafuu Yehooraam gondaaltota isaatii fi gaariiwwan isaa hunda wajjin achi dhaaqe. Warri Edoomis isaa fi ajajjoota gaariiwwan isaa marsan; inni garuu halkaniin ka'ee isaan ni dha'e. **10** Edoom hamma har'aatti illee akkuma Yihuudaatti finciletti jira. Libnaanis sababii Yehooraam Waaqayyo Waaqa abbootii isaa dhiiseef yeruma sanatti fincile. **11** Tulluuwwan Yihuudaa irrattis iddoowwan sagadaa ijaaree akka namoonni Yerusaalem sagaagaln gochuudhaan Yihuudaa karaa irraa jal'ise. **12** Yehooraamis xalayaa Eeliyaas raajicha biraaj ergame tokko ni argate; xalayaan sunis akkana jedha: "Waaqayyo Waaqni abbaa kee Daawit akkana jedha: 'Ati karaa abbaa kee Yehooshaafaax irra yookaan karaa Aasaa mooticha Yihuudaatti hin adeemne. **13** Ati garuu karaa mootota Israa'el irra deemuudhaan akkuma manni Ahaab godhe sana Yihuudaa fi saba Yerusaalem sagaagalchiipte. Obboloota kee miseensota mana abbaa keetii kanneen sirra wayyan sana illee ni fixxe. **14** Kanaafuu Waaqayyo amma saba kee, ilmaan kee, niitota kee fi waan ati qabdu hunda dha'icha hamaadhaan dha'uuf jira. **15** Ati mataan kee iyyuu dhukkuba mar'umaanii kan guyyaa guyyaadhaan hammaachaa deemuun qabanta; dhuma irrattis dhukkubichi mar'umaan kee alatti yaasa." **16** Waaqayyos Filisxeemotaa fi Araboota saba Itoophiyaatti dhi'o jiraatan Yehooraamitti ni kaase. **17** Isaanis Yihuudaa dha'ani qabatan; mi'a masaraa mootii keessatti argamu hunda, ilmaanii fi niitota isaa wajjin booji'anii ni fudhatan. Ilma isaa Ahaaziyya isa quxisuu sana malee ilmi tokko iyyuu hin hafneef. **18** Waan kana hundaan booddee Waaqayyo dhukkuba mar'umaanii kan hin fayyineen Yehooraamin ni dha'e. **19** Innis ooolee bulee dhuma waggaa lammaffaatti sababii dhukkuba hamaa sanaatiif mar'umaan isaa keessaa ni kufe; akka malees dhiphatee ni du'e. Namoonni isaa akka abbootii isaatif godhan sana ulfina isaatif jedhanii ibidda hin bobeessine. **20** Yehooraam yeroo mootii ta'etti nama waggaa soddomii lamaa ture. Innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa saddeet ni bulche. Yeroo inni du'etti namni tokko iyyuu isaaaf hin gaddine; innis Magaalaab Daawit keessatti awwaalam malee lafa mootonni itti awwaalamanniti hin awwaalamne.

22 Sababii Saamtonni Araboota wajjin qubata loltootaa seenan sun ilmaan isaa hangafoota hunda fixaniif namoonni Yerusaalem Ahaaziyya ilma Yehooraam sana iddo isaa buusanii mootii godhan. Kanaafuu Ahaaziyya ilmi Yehooraam mooticha Yihuudaa sun mootii ta'ee bulchuu ni jalqabe. **2** Ahaaziyya yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii lama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa tokko ni bulche. Maqaan haadha isaa Ataaliyya dha; isheenii intala ilma Omrii ture. **3** Innis sababii haati isaa akka inni dogoggora hojjetu isajjabeessaa turteef karaa mana Ahaab duukaa bu'e. **4** Sababii manni Ahaab erga abbaan isaa du'ee booddee gorsitoota isaa ta'uudhaan gara yakka hojjechutti isaa oofaniif, innis akkuma manni Ahaab godhe sana fuula Waaqayyo durattis waan hammaa hojjete. **5** Inni yeroo Yehooraam ilma Ahaab mooticha Israa'el wajjin Raamootii Gil'aaditti Hazaa'el mooticha Arraam loluudhaaf duuletti gorsuma isaanii duukaa bu'e. Warri Arraamis Yooraamin ni madeessan; **6** kanaafuu inni madaa isaan yeroo inni Raamaat keessatti Hazaa'el mooticha Arraam wajjin wal loetti isaa madeessan sana fayyuuf jedhee Yizri'eelitti

deebi'e. Kana irratti Ahaaziyaan ilmi Yooraam mootichi Yihuudaa sababii inni madaa'ee tureef Yehooraam ilma Ahaab arguuf gar Yizri'eelitti gad bu'e. **7** Sababii inni Yehooraamin gaafachuu dhaqeef Waaqni Ahaaziyaatti badiisa fide. Ahaaziyaan yommuu achi ga'etti Yehuu ilma Nimshii sana simachuuf Yooraam wajjin gad ba'e. Yehuu immoo nama Waaqayyo akka inni mana Ahaab balleessuuf dibee dha. **8** Yehuuutuu mana Ahaabitti muraa jiruu qondaaltota Yihuudaa fi ilmaan firoota Ahaaziyaan kanneen Ahaaziyaat tajaajilaa turan argee isaan ni galaafate. **9** Ergasii immoo inni Ahaaziyaan barbaacha ni deeme; namoonni Yehuu Samaariyaadhaa iddoor inni itti dhokatee turee qabani Yehuutti fidanii is aijeesan. Isaanis, "Inni ilma Yehoohaafaax namicha garaa guutuudhaan Waaqayyoon barbaade sanaa ti" jedhanii is a ni awwaalan. Kanaafuu mana Ahaaziya keessaa namni aangoo mootummaa qabachuu danda'u tokko illee hin turre. **10** Ataaliyaan haati Ahaaziya yommuu akka ilmi ishee du'e argitetti kaatee maatii mana mootii Yihuudaa guutumana guutuutti balleessite. **11** Yehooshebaati intalli Yehooraam Mootichaa garuu ilmaan moototaa kanneen aijeefamuuf turan keessaa Yoo'aash ilma Ahaaziya hattee fudhachuuudhaan guddiftuu isaa wajjin dinqatti ni dhoksite. Yoshabeti intalli Iyyooraam Mootichaa, niitiin Yehooyaadaa lubichaa sun obboleettii Ahaaziya turte; isheenii akka Ataaliyaan is a hin aijeefnief mucaa sana dhoksite. **12** Innis bara Ataaliyaan biyya bulchaa turte hunda isaan wajjin mana qulqullummaa Waaqaa keessatti dhokfamee waggaaja ja' jiraate.

23 Yehooyaadaan waggaaj torbaffaatti jabina ofii isaa ni argisiise. Innis aijajiuwwan dhibbaa jechuunis Azaariyaan ilma Yirooham, Ishmaa'eel ilma Yehoahaanaan, Azaariyaan ilma Oobeed, Ma'aseyaa ilma Adaayaa fi Eliishaafaax ilma Zikrii wajjin kakuu seene. **2** Isaanis guutummaa Yihuudaa keessa deemanii magalaawwan hunda keessa Lewwotaa fi hangafoota maatiwwan Isra'a el walitti ni qaban. Yommuu isaan Yerusaalem ga'anittis, **3** waldaan guutuun mana qulqullummaa Waaqaa keessatti mooticha wajjin kakuu seene. Yehooyaadaanisakkana isaaniin jedhe; "Akkuma Waaqayyo waa'ee sanyii Daawit waadaa gale sanatti, ilmi mootichaa mootii ni ta'a. **4** Wanni isin gochuu qabdan is a kana: Isin lubootaa fi Lewwota guyyaa Sanbataa hojiitti ramadamtan keessaa harka sadii keessaa harki tokko karra, **5** harka sadii keessaa harki tokko masaraa mootummaa, harka sadii keessaa harki tokko immoo karra 'Karra Hundee' jedhamu sana eegaa; namoonni kaan hundi immoo oobdii mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti argamuu qabu. **6** Lubootaa fi Lewwota hojii irra jiran malee namni tokko iyyuu mana qulqullummaa Waaqayyo hin seenin; isaan sababii qulqulla'anif seenuu ni danda'u; warri kaan hundi garuu waan Waaqayyo isaan ajae eeguu qabu. **7** Lewwonni tokkoon tokkoon isaanii mi'a lolaa harkatti qabatanii mootichatti naanna'anii dhadhabaachuu qabu. Namni mana qulqullummaa seenu kan biraam iyyuu haa aijeefamu, Lafa inni dhaqu hundatti mootichatti dhi'o jiraadhaa." **8** Lewwonni fi namoonni Yihuudaa hundinuu akkuma Yehooyaadaan lubichi ajaje sana ni godhan. Sababii Yehooyaadaan lubichi gareewwan eegumsaa keessaa tokko illee gad hin dhiisiniif tokkoon tokkoon isaanii namoota isaanii warra guyyaa Sanbataati hojiitti bobba'anii fi warra hojii irraa boqotan ni fudhatan. **9** Innis eeboowwan, gaachanawwan gurguddaa fi xixinnaa Daawit Mootichaa kanneen mana qulqullummaa Waaqaa keessa turan aijajiuwwan dhibbaatiif ni kenne. **10** Akka namoonni hundi mi'a lolaa harkatti qabatanii karaa kibba mana qulqullummaati hamma karaa kaaba mana qulqullummaati iddoor aarsaatii fi mana qulqullummaa biratti mootichatti

naanna'anii dhaabatani ni godhe. **11** Yehooyaadaan fi ilmaan isaa ilma mootichaa fidanii mataa isaa irra gonfoo kaa'an; isaanis garagalcha kakuu itti kennanii akka inni mootii ta'e ni labsan. Isa dibanii, "Mootichi barabaraan haa jiraatu!" jedhanii ni iyyan. **12** Ataaliyaan yommuu waca namoota fiigiani mootichaa leellisanii dhaageessetti, isaan bira gara mana qulqullummaa Waaqayyo dhaqxee. **13** Yeroo isheen ilaaltetti mootichaa balbala irra utubaa isaa bira dhaabatuu ni argite. Qondaaltonnii fi warri malakata afuufan mooticha bira turan; namoonni biyya sanaa hundinuu gammadanii malakata afuufa turan; faarfattooni immoo meeshaa muuziqaatiin faarfannaa qajeelcha turan. Kana irratti Ataaliyaan uftta ishee tarasaaftee, "Kun maltummaa dha! Kun maltummaa dhal" jettee iyyite. **14** Yehooyaadaan lubichis, "Hiriira gidduuudhaa baasaattii ishee fidaa; nama ishee irra dhuflu kam iyyuu goraadeedaan aijeesaa" jedhee aijajiuwwan dhibbaa kanneen kutaawwan loltootaa sana irratti ramadaman erge. Lubichi, "Mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti ishee hin aijeesinaa" jedhee tureetii. **15** Kanaafuu isaan akkuma isheen karra "Karra Fardaa" jedhamu kan masaraa mootii duraa geesseen qabani achumatti ishee ni aijeesan. **16** Yehooyaadaan akka inni, sabnii fi mootichis saba Waaqayyo ta'aniif kakuu ni dhaabe. **17** Sabni hundinuu gara galma Ba'al dhaqee diige. Isaanis iddoowwan aarsaatii fi waaqota tolfaamoo caccabsanii Mataan lubicha Ba'al sana illee iddoowwan aarsaa duratti ni aijeesan. **18** Ergasii Yehooyaadaan luboota Lewwota turan kanneen Daawit mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti ramaddee ture sanatti itti gaafatamummaa mana qulqullummaa ni kenne; isaan akkuma Seera Musee keessatti barreeffame sanatti aarsaa gubamu Waaqayyoof dhi'eessuu qabu; Daawit akka isaan gammachuu fi faarfannaadhaan aarsaa kana dhi'eessan aijajee tureetii. **19** Akkasumas inni akka namni karaa kamiin iyyuu xuraa'e tokko iyyuu ol hin seenneef balbala mana qulqullummaa Waaqayyo dura eegdota ni dhaabe. **20** Innis aijajiuwwan dhibbaa, namoota bebeekamoo, bulchitoota sabaa fi namoota biyyattii hunda fudhatee dhaquee mana qulqullummaa Waaqayyootii mooticha gad baasee fide. Isaanis karaa, "Karra Ol anuu" jedhamutiin masaraa mootummaa seenanii mooticha teessoo mootummaa irra teessisan. **21** Sabonni biyyattii hundi ni ililchan; sababii Ataaliyaan goraadeedaan aijeefamteef magalaan sun nagaa argatte.

24 Yoo'aash yeroo mootii ta'etti nama umuriin isaa waggaaj torbaa ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaaj afurtama ni bulche. Maqaan haadha isaa Ziibiyaa ture; isheenii nama Bersheeba turte. **2** Yoo'aash bara Yehooyaadaan lubichaa hunda keessa waan fuula Waaqayyo duratti qajeelaa ta'e hojete. **3** Yehooyaadaan niiftota lama isaaif file; innis ilmaanii fi intallan ni dhalche. **4** Yeroo xinnoo booddees Yoo'aash mana qulqullummaa Waaqayyo haaromsuuf murteesse. **5** Innis lubootaa fi Lewwota walitti waamee, "Gara magalaawwan Yihuudaa dhaqaatii maallaqa waggaajaa waggaadhaan mana qulqullummaa Waaqaa keessanii haaromsuuf oolu Isra'a'elotaa hunda irraa walitti qabaa. Kanas ammuma godhhaa" isaanii jedhe. Lewwonni garuu dafanii hin goone. **6** Kanaafuu mootichi Yehooyaadaan lubichi hangafticha waamee, "Ati maalif akka Lewwonni gibira Museen garbichi Waaqayyo fi yaa'iin Isra'a'el akka dunkaana dhuga ba'umsaatiif baafamu murteessan sana Yihuudaa fi Yerusaalem irraa walitti qabaa hin godhin?" jedheen. **7** Yeroo sana ilmaan Ataaliyaan dubartittii hamtuu sanaa mana qulqullummaa Waaqaa cabsanii seenanii mi'oota qulqulleeffaman illee Ba'allin tajaajiluuf itti ni fayadaman. **8** Kanaafuu mootichi akka isaan sanduuqa maallaqni itti walitti qabamu hojjetanii

karaa alaatiin balbala mana qulqullummaa Waaqayyoo bira kaa'an ni ajaje. **9** Akka isaan qaraxa Museen garbichi Waaqaa sun yeroo gammoojiji keessa turanitti Israa'eloota ajaje sana Waaqayyoof fidanii Yihuudaa fi Yerusaalem keessatti labsiin tokko ni ba'e. **10** Qondaaltonni hundii fi sabni hundi buusii isaanii gammachuudhaan fidanii hamma inni guututti sanduuqicha keessa ni buusan. **11** Yommuu sanduuqicha Lewwotaan gara qondaaltota mootiitti fidamee qondaaltonni sun akka maallaqni baay'een isa keessa jiru arganitti barreessaan mootichaa fi ajajaan lubicha hangafaa dhufanii maallaqa sana sanduuqa keessa garagalchanii sanduuqicha iddo isattti deebisu ture. Isaanis guyumaan guyyaan akkas godhanii maallaqa akka malee baay'ee walitti ni qaban. **12** Mootichii fi Yehooyaadaanis maallaqa sana warra mana qulqullummaa Waaqayyoo hojjechisuu ifti gaafatamummaa fudhatanitti ni kennan. Isaanis mana qulqullummaa Waaqayyoo haaromsuudhaaf namoota dhagaabсанii fi ogeeyyi hojji mukaa, akkasumas mana qulqullummaa haaromsuudhaaf hojjettoota sibiilaaf fi naasii ittiin ni qaxaran. **13** Hojjettooni qaxaraman waan jabaatanii hojjetanif hojjiin sun isaanif ni milkaa'e. Mana qulqullummaa Waaqas akkuma duraan turetti deebisanii ni haaromsan; ni jabeessanis. **14** Erga fixanii booddees maallaqa hafe fidanii mootichaa fi Yehooyaadaatti ni kennan; maallaqa sanaanis mi'oota mana qulqullummaa Waaqayyoo jechuuunis mi'oota tajajilaa fi kan aarsaan gubamu ittiin dhi'eefamu akkasumas caabiiwan, mi'oota warqee fi meetti ittiin ni hojjetan. Isaanis bara Yehooyaada keessa uttu gargar hin kutin mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti aarsaa gubamu dhi'eessaa turan. **15** Yehooyaadaanis bara dheeraa jiraatee dulloomee waggaa dhibba tokko fi soddomatti ni du'e. **16** Innis sababii Israa'el keessatti Waaqaa fi mana qulqullummaa isattifi waan gaarii hojjeteef Magaalaa Daawit keessatti mootota biratti ni awwaalam. **17** Erga Yehooyaadaan du'ee booddee qondaaltonni Yihuudaa dhufanii amanamummaa mootichaaf qaban ni ibsan; innis isaan dhaggeeffate. **18** Isaanis mana qulqullummaa Waaqayyoo Waaqa abbootii isaanii dhiisaniitii siidaawwan Aasheeraa fi waaqota tol famoo ni waaqeffatan. Sababii balleessaan isaanifis dheekkamsi Waaqaa Yihuudaa fi Yerusalemitti ni dhufe. **19** Akka isaan gara isattti saba deebisanii Waaqayyo raajota isaanitti erge; raajonnis isaanitti rageessan; isaan garuu dhaga'uun hin barbaanne. **20** Ergasiis Hafuurri Waaqaa Zakkaariyas ilma Yehooyaada lubichaa irra ni bu'e. Innis ka'ee fiuula uummataa dura dhababete, "Waaqni akkana jedha: 'Isin maaliif ajaja Waaqayyoo eeguu diddani? Isin hin milkooftan. Sababii isin Waaqayyoon dhiiftaniif innis isin dhiiseera'" jedheen. **21** Isaan garuu isatti mari'atanii ajaja mootichaatiin oobdiin mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti dhagaadhaan tumanii isaa ni ajeesan. **22** Yoo'aash mootichii arjummaa Yehooyaadaan abbaan Zakkaariyas isaaaf godhe sana hin yaadanne; qooda kanaa inni ilma isaa ni ajees; innis yeroo du'utti, "Waaqayyo waan kana haa argu; haaloos haa ba'u" jedhe. **23** Dhuma waggaa sanaattis loltooni Sooriyya Yoo'aashitti ni duulan; Yihuudaa fi Yerusaleem qabatanii hooggantoota sabaa hunda ni fixan. Isaanis waan booji'an hunda gara Damaasqooti mootii isaanifitii ni ergan. **24** Loltooni Sooriyya namoota xinnoo qabatanii dhufan illee Waaqayyo loltoota akka malee baay'ee harka isaanitti dabarsee ni kenne. Sababii Yihuudoonni Waaqayyo Waaqa abbootii isaanii dhiisaniif Yoo'aashitti murtiin murame. **25** Warri Sooriyya yommuu ba'anitti Yoo'aashin akka malee madeessanii ni deeman. Qondaaltonni isasa sababii inni ilma Yehooyaadaa lubichaa ajjeesef isatti mari'atanii siree isaa irratti isa ajjeesan. Kanaafuu inni du'ee Magaalaa Daawit

keessatti ni awwaalam; garuu iddo awwaala moototaatti hin awwaalamne. **26** Warri isatti mari'atanis Zaabaad ilma Shime'aati dubartii Amoon sanaa fi Yehoozaabaad ilma Shimriiti dubartii Mo'ab sanaa turan. **27** Seenaan ilmaan isaa, raajiiwwan waa'ee isaa dubbataman hedduunii fi seenaa haaromfamuu mana qulqullummaa Waaqaa kitaaba seenaa mootoota keessatti barreeffameera. Amasiyya ilmi isaa iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

25 Amasiyya yeroo mootii ta'etti nama wagga digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee wagga digdamii sagal ni bulche. Maqaan haadha isaa, Yo'aadaan ture; isheenis nama Yerusaalem ture. **2** Innis waan fuula Waaqayyoo duratti qajeelaat ta'e ni hojjet; garuu garaa guutuudhaan miti. **3** Innis erga jabeessse to'annaa isaa jalatti mootummaa qabatee booddee qondaaltota abbaa isaa mooticha ajjeesan sana fixe. **4** Ta'us inni akka waan Seera keessatti, Kitaaaba Musee keessatti kan Waaqayyo, "Abbooti sababii ijoolee isaanittiif ajjeefamuu hin qaban yookaan ijooleen sababii abbootii isaanittiif ajjeefamuu hin qaban; tokkoon tokkoon namaa sababii cubbuu ofii isaatifi du'a" jedhee ajaje sanaatti tarkaanfii fudhate malee ilmaan warra abbaa isaa ajjeesan sanaa hin fixne. **5** Amasiyya saba Yihuudaa walitti waamee akkuma maatii isaanitti ajajjuuwan kumaatiif fi ajajjuuwan dhibbaa guutummaa Yihuudaa fi Beniyaanis keessatti ramade. Sana booddees warra umuriin isaanii wagga digdamaa fi sanaa ol ta'e walitti qabee akka namoorni duulaaf qophaa'an kanneen eeboor fi gaachana qabachuu danda'an kuma dhibba sadii ta'an argate. **6** Akkasumas Israa'el keessaa loltoota jajjaboo kuma dhibba tokko meetti taalaantii dhibba tokkoon ni qaxarate. **7** Garuu namni Waaqaa tokko isaa bira dhufee akkana jedheen; "Yaa mootii, sababii Waaqayyo Israa'el wajjinis ta'u namoota Efrem kam iyuu wajjin hin jirref loltooni Israa'el kunneen si wajjin hin duulin. **8** Yoo ati sodaa malee lola dhaqxee illee Waaqni fuula diinota keetii duratti si kuffisa; Waaqni gargaaruutis kuffisufis humna qabaati." **9** Amasiyya immoo, "Garuu taalaantii dhibbi ani loltoota Israa'el ifi baase sun maal haa ta'u ree?" jedhee nama Waaqaa sana ni gaafate. Namni Waaqaa sun immoo deebisee, "Waaqayyo waan sana caalu iyuu siif kennuu ni danda'a" jedheen. **10** Kanaafuu Amasiyya loltoota biyya Efremii isaa bira dhufan sana akka isaan biyya isaanitti deebi'aniif gad dhiise. Isaanis Yihuudaatti aaranii akka malee dheekkamaa gara biyya isaanitti deebi'an. **11** Amasiyya humna isaa jabeeffatee loltoota isaa gara Sulula Soogiddaatti erge; achitis namoota See'iir kuma kudhan ni fixe. **12** Loltooni Yihuudaa namoota kuma kudhan biraa booji'an; fixee kattaa tokkoottis ol baasaniif achi irraa gad isaan dadarbatan; hundi isaanis caccabian hurraa'an. **13** Loltooni Amasiyya akka isaan isaa wajjin hin duuleef gara biyya isaanitti deebisee erge sun garuu magalaawwan Yihuudaa kanneen Samaariyaadhaa hamma Beet Horoonitti jiran ni dha'an. Isaanis namoota kuma sadii ajjeesaniif boojuu ba'yee fudhatanii deeman. **14** Amasiyya yommuu namoota Edoom fixee deebi'etti waaqota saba See'iir fudhatee gale. Innis akkuma waaqota isattti dhaabbatee sagadeefii aarsaa gubamu isaanifi ni dhi'eesse. **15** Waaqayyo akka malee Amasiyyaatti aaree raajii tokko itti erge; raajiiun sunis, "Ati maaliif waaqota saba kanaa kanneen saba ofii isaa iyuu harka keetii baasuu hin dandeenyne gorsa gaafatta?" jedheen. **16** Mootichis utuma inni dubbachaa jiruu, "Nu akka ati mootii gorsituu si muudneerra? Cal'isi! Maaliif rukutamta?" jedheen. Raajiiun sunis ni cal'ise; garuu, "Sababii ati gorsa koo dhaga'uun diddee waan kana gooteef, ani akka Waaqni si balleessuuf murteesse nan beeka" jedheen. **17** Amasiyya mootichi Yihuudaa erga gorsitoota isattaan mari'atee

booddee, "Kottu mee waraana keessatti wal ilaallaa" jedhee qoosaa kana gara Yoo'aash ilma Yehoo'ahaaz, ilma Yehuu, mooticha Israa'elitti ni erge. **18** Yoo'aash mootichi Israa'el garuuakkana jedhee Amasiyya mooticha Yihuudaatiif deebii kenne; "Sokorruun Libaanoon keessaa tokko ergaa ergee birbirssaa Libaanooni, 'Intala kee ilma kootti heerumsiisi' jedhe. Ergasii bineensi bosona Libaanoon keessaa tokko dhufee sokorruun sana irra miilaan deeme. **19** Ati, 'Kunoo ati dhugumaan Edoomin mo'atteerta' ofiin jettee amma of tuulaa jirta. Amma garuu mana kee taa'i! Ati maaliif rakkina barbaaddee ofi keetii fi Yihuudaattis kufaattii fidda?" **20** Amasiyya garuu dhaga'uu dide; sababii isaan waaqota Edoom duukaa bu'anif Waaqni harka Yoo'aashitti dabarsee isaan kennuuf murteesseeraatii. **21** Kanaafuu Yoo'aash mootichi Israa'el ka'ee lola bane. Innii fi Amasiyya mootichi Yihuudaa biyya Yihuudaa keessatti Beet Shemeshitti walitti ba'an. **22** Warri Yihuudaa warra Israa'elin mo'atamaniik tokkoon tokkoon namaas gara mana ofiisaatti baqate. **23** Yoo'aash mootichi Israa'el, Amasiyya mooticha Yihuudaa ilma Iyoo'as ilma Ahaaziyaa sana Beet Shemeshitti qabe. Iyoo'asis gara Yerusaalemitti isa fidee Karra Efremiittijalqabee hamma Karra Goleetti dallaa Yerusaalem kan dhagaa sana diige; kutaan diigame kun dhundhuma dhibba afur lafa irra dheerata ture. **24** Innis warqee fi meetii hunda, akkasumas mi'a mana qulqullummaa Waaqaa keessatti argamu kan Oobeed Edoom eegaa ture hunda, qabeenya masaraa mootummaa fi namoota booji'e illeef fudhatee gara Samaariyaatti deebi'e. **25** Amasiyya ilmi Yoo'aash mootichi Yihuudaa erga Yoo'aash ilmi Yehoo'ahaaz mootichi Israa'el du'ee booddee waggaan kudha shan jiraate. **26** Wantoonni baa mootummaa Amasiyya keessa jalqabaa hamma dhumaatti hoijetaman kanneenee biraatikaabaa mootota Yihuudaa fi Israa'el keessatti barreeffamaniiru mitii? **27** Yeroo Amasiyya Waaqayyoon duukaa bu'u irraa garagaleejalqabee isaan Yerusaalem keessatti isatti malatan; innis gara Laakkiishitti baqate; isaan immoo faanuma isaa Laakkiishitti namoota organii achitti isa ajjeesan. **28** Isaanis fardaan isa fidanii Magaalaa Yihuudaatti abbootii isaa biratti isa ni awwaalan.

26 Ergasii namoonni Yihuudaa hundi Uziyanan nama waggaakudha ja'a sana fuudhanii iddoobaa isaa iddo Amasiyya buusaniif mootii ni godhan. **2** Erga Amasiyya abbootii isaa wajjin boqotee booddee namni Eelootin deebisee ijaaree gara Yihuudaatti deebisee Uziyanan ture. **3** Uziyanan yeroo mootii ta'etti nama waggaan kudha ja'a ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaan shantamii lama ni bulche; maqaan haadha isaa Yekooliyaa ture; isheenis nama Yerusaalem ture. **4** Innis akkuma abbaa isaa Amasiyya sana fuula Waaqayyo durattu waan qajeelaa ni hoijete. **5** Inni bara Zakkariyas isaa akka inni Waaqa sodaataa isaa barsiise sanaa keessa Waaqa barbaade. Yeroo inni Waaqayyoon barbaade hundas Waaqni isaa ni milkoomse. **6** Innis Filisxeemotattiduulee dallaawwan Gaati, kan Yabinee fi kan Ashdood ni diige. Ergasii Ashdood birattii fi bulchiinsota Filisxeemotaa kaan keessatti magaalaawwan deebisee ni ijaare. **7** Yeroo inni Filisxiyaatti, Araboota Guur Ba'aalittii fi Me'uunootatti ka'etti Waaqni isaa gargaare. **8** Warri Amoonis Uziyanan gibira ni fidan; sababii inni baay'ee jabaateef surri isaa hamma daangaa Gibxitii beekame. **9** Uziyanan Yerusaalem keessatti Karra Golee irratti, Karra sululaa irratti fi golee dallaa irratti gamoowwan eegumsaa ni ijaare. **10** Akkasumas inni sababii gaarran jalaa fi dirree irraa horii akka malee baay'ee qabuuf gammoojiji keessatti gamoowwan eegumsaa ijaaree boolla bishaanii hedduus ni qote; inni waan hojii qotiiisa jaallatuuf qottoota gaarranii fi lafa gabbataa qotanii wayiniis dhaaban qaba ture. **11** Kana malees Uziyanan hoomaa

waraanaa kan akka gaarii leenjfamee waraanaaf qophaa'e qabatur; hoomaan waraanaa kunis dura bu'ummaa Hanaaniyya isaa qondaaltota mooticha keessaa tokko ta'e sanaan akkuma baay'ina isaaniitti garee gareedhaan Ye'i'eel barreesaa sanaa fi Ma'aseyya ajajjichaan gurmeeffame. **12** Baay'inni hooggantota maatiif kannenee loltoota irratti muudamanii walumatti 2,600 ture. **13** Ajaja isaanii jalattis hoomaa waraanaa kan namoota lolaaf leenjfaman 307,500 of keessaa qabu tokkotu ture; hoomaan kunis humna guddaa kan yeroo mootichi diinota isaatti duuluttiisa gargaaru dha. **14** Uziyanan loltoota hundaaf gaachana, eeboo, gonfoo sibilaa, qomee sibilaa, xiyyaa fi furrisa dhagaa kenne. **15** Innis Yerusaalem keessatti meeshaawwan namoota ogeeyyiidhaan hoijetaman kanneenee gamoowwan eegumsaati fi goleewwan ittisa gubbaatti xiyya darbachuu fi dhagaa furuursuuf fayyadan ijaare. Innis hamma jabaatutti waan gargaarsa argateef maqaan isaa fagootti illee bal'inaan ni beekame. **16** Garuu Uziyanan erga jabaateef booddee, of tuulummaanisa kufaattii isatti fide. Innis iddo aarsaaixaanaattiixaana aarsuuuf mana qulqullummaa Waaqayyo seenuudhaan amanamummaa Waaqayyo Waaqa isaatif qabu irraa duubatti ni deebi'e. **17** Azaariya lubichis luboota Waaqayyo warra waa hin sodaanne kan biraad saddeettama wajjin isaa duukaa ni seene. **18** Isaanis Uziyanan mootichaan mormanii, "Yaa Uziyanan Waaqayyoofixaana aarsuun luboota sanyii Aroon warraixaana aarsuuuf filataman sanaaf malee siif hin malu. Ati sababii amanamaahin ta'iniif Waaqayyo Waaqa biraatulfina hin argattuutti iddo qulqullu kanaa ba'i" jedhaniin. **19** Uziyanan uttuixaana aarsuuuf girgiraa harkatti qabattee qophaa'ee jiruu ni aare. Innis utuma mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti iddo aarsaaixaana durattilubootattiaaraa jiruu ijuma isaanii durattilamxiin adda isaatifi ni ba'e. **20** Azaariya lubichi hangafnii fi luboonni biraahundinuu yeroo isaa ilaalanitti akka lamxiin adda isaa irra jiru ni argan; kanaafuu isaan dafanii gad isaa baasan. Sababii dheekkamsi Waaqayyo isaa dha'eef dhugumaan inni iyuu ba'uuf ariifateeture. **21** Uziyanan mootichi hamma gaafa du'uutti lamxa'ee ture. Innis waan lamxa'ee tureef mana qulqullummaa Waaqayyo irraa citee mana kophaa keessa ni jiraate. Ilmi isaa Yootaam ilmi isaa itti gaafatama masaraa mootummaa fudhatee saba biyyattibulche. **22** Wantoonni baa mootummaa Uziyanan keessa jalqabaa hamma dhumaatti hoijetaman biraan Isaayyaas rajichaa ilma Amoosiin galmeeffamaniiru. **23** Uziyanan abbootii isaa wajjin boqotee sababii namoonni, "Inni lamxii qaba" jedhaniif inni lafa awwaalaamoototaa keessatti isaanuma biratti ni awwaalam. Ilmi isaa Yootaam iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

27 Yootaam yeroo mootii ta'etti nama waggaan digdamii shanture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaan kudha ja'a ni bulche. Maqaan haadha isaa Yaruuusaa ture; isheenis intala Zaadoq ture. **2** Innis akkuma abbaan isaa Uziyanan godhe sana fuula Waaqayyo durattwaan qajeelaa ni hoijete; inni garuu akka abbaa isaa mana qulqullummaa Waaqayyo hin seenne. Ta'us namoonni cubbuu hoijechuu ittuma fufan. **3** Yootaam Karra mana qulqullummaa Waaqayyo kan Ol aanu deebisee ijaare; dallaa dhagaa kan gaara Oofeel irrattis hojiwwan ijaarsaa baay'ee ni hoijete. **4** Gaarran Yihuudaa irratti magaalaawwan, bosona keessatti immoo da'annoowwanii fi gamoowwan ni ijaare. **5** Yootaanis mootii Amoonotaa waraanae isaan ni mo'ate. Waggaan sana keessa Amoononaa meetii taalaantii dhibba tokko, qamadii qoroosii kuma kudhanii fi garbuu safartuu qoroosii kuma kudhan ni kennaniff. Amoononaa waggaan lammaffaa fi waggaan sadaffaattis hammasuma ni kaffalaniif. **6** Yootaam sababii fuula Waaqayyo Waaqa isaa dura amanamummaan deddeebi'eef

jabaachaa deeme. **7** Wantoonni bara Yootaam keessa hoijetaman bira, lola inni loolee fi wantoonni inni hoijete bira kitaaba mootota Isra'a'elii fi Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru. **8** Inni yeroo mootii ta'etti nama wagga digdamii shan ture. Innis Yerusaalem keessa taa'ee wagga kudha ja'a ni bulche. **9** Yootaam abbootii isaa wajjin boqotee Magaalaal Daawit keessatti ni awwaalame. Ilmi isaa Aahaaz iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

28 Aahaaz yeroo mootii ta'etti nama wagga digdama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee wagga kudha ja'a ni bulche. Inni akka abbaa isaa akka Daawit fuula Waaqayyo durattaa waan qajeelaa hin hoijenne. **2** Inni karraa mootota Isra'a'el duukaa bu'ee Ba'allin waaqeffachuuf jedhees waaqota tolfamoo baqsee ni tolche. **3** Inni gochawwan jibbisiso saboota Waaqayyo fuula Isra'a'elootaa duraa ari'ee baase sanaa hoijechuudhaan Sululu Ben Hinoom keessatti ixaana ni aarse; ilmaan isaa illee aarsaa godhee ibiddaan gube. **4** Innis iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraatti, fiixee gaarranii irrattii fi muka lalisa hunda jalatti qalma dhi'eesse, ixaanas aarse. **5** Kanaafuu Waaqayyo Waqaani isaa dabarsee harka mootii Sooriyaatti isa kenne. Warri Sooriyaas isaa mo'ataniif namoota isaa hedduus booji'anii Damaasqoottii geessan. Achii immoo inni harka mootii Isra'a'elitti dabarfamee ni kenname; mootichis miidhaa guddaa isa irraan ni ga'e. **6** Sababii sabni Yihuudaa Waaqayyo Waqa abbootii isaa dhiiseef Pheqaan ilmi Remaaliiya guyyaa tokkotti loltoota Yihuudaa kuma dhibba tokkoo fi digdama ni fixe. **7** Zikriin loltuun jabaan gosa Efreet sun immoo Ma'aseyyaa ilma mootichaa, Azriiqam ajajaa masaraa mootummaa fi Elqaanaa itti aanaa mootichaa ni ajeese. **8** Isra'a'elonni firootuma isaanii irraa nitota, ilmaanii fi intallan kuma dhibba lama ni booji'an. Akkasumas boojuu akka malee baay'ee fudhatanii Samaariyaatti ni deebi'an. **9** Garuu rajjiin Waaqayyo kan Oodeed jedhamu tokko achi ture; innis yeroo loltoonni Samaariyaadhaa deebi'anitt isaan simachuuf ni ba'e. Innis akkana isaanini jedhe; "Waaqayyo Waqa abbootii keessanii waan Yihuudatti aareef dabarsee harka keessanitti isaan kenne. Isin garuu dheekkamsa hamma samiitti ol fagaatuun isaan ni fixtan. **10** Ammas dhiirotaa fi dubartoota Yihuudaa fi Yerusaalem garboota keessan gochuu ni yaaddan. Isin mataan keessan iyyuu fuula Waaqayyo Waqa keessanii durattu cubbuu hin hoijennee ree? **11** Mee na dhaga'aal! Sababii dheekkamsi Waaqayyo isinitti boba'eef namoota biyya keessanii kanneen boojitanii fiddan sana deebisaa." **12** Ergasiis hangafoota namoota Efreet keessaa tokko tokko jechuunis Azaariyaa ilmi Yehoahaanaan, Berekiyaan ilmi Meshileemoot, Yehiiizqiyyaa ilmi Shaluumii fi Amaasaayi ilmi Hadilaay warra duulaa galaa jiran mormuudhaan **13**akkana jedhan; "Isin booji'amtotta kanneen as fiduu hin qabdani; yoo kanaa achiil nu fuula Waaqayyo durattu cubbamoota ni taana. Isin amma illee cubbuu fi balleessa keenya ittuma dabaluu feetuu? Yakkii keenya duraanuu baay'ateera; dheekkamsi isaa Isra'a'elitti boba'eeraati." **14** Kanaafuu loltoonni fuula qondaaltotaati fi yaa'ii guutuu durattu booji'amtotta fi boojuu gad dhiisan. **15** Namoonni maqaan isaanii eerames loltoota harka booji'amtotta ni fuudhan; waan booji'ame irraas warra qullaa jiran hundatti wayyaa ni uffisan. Isaanis uffataa fi kophee, waan nyaatamuu fi waan dhugamu illee ni kennaniif; dibatas isaan diban. Warra dadhaban hunda immoo harree irra teessisanii biyya firoonni isaanii jiran Magaalaal Meexxii sanatti gara Yerkootti isaan deebisanii ofii immoo Samaariyaatti ni dacha'an. **16** Yeroo sanatti Aahaaz Mootichi gargaaraa argachuuf gara mootii Asooritti nama ergate. **17** Edoomonni ammas dhufanii Yihuudatti balaa buusaniil booji'amtotta fudhatanii deemanii turaniiiti; **18** Filisxeemonni

immoo magalaawwan gaarran jalaa fi kanneen gama kibba Yihuudatti argaman weeraranii Beet Shemeshi, Ayaaloon, Gedeerooti, Sookoo, Tiimmaahi, Gimzoo fi gandoota naamnoon isaanitti argaman qabatanii keessa ni qubatan. **19** Sababii Aahaaz mootichi Isra'a'el saba Yihuudaa cubbuu fakaasee ofii immoo Waaqayyoof amanamuu dideef Waaqayyo Yihuudaa ni salphise. **20** Tiiglaat-Philneeser mootichi Asoor gara isaa dhufee ture; ta'uus inni qooda isa gargaaru rakkina isatti fide. **21** Aahaaz mana qulqullummaa Waaqayyo keessaa, masaraa mootii fi mana ilmaan mootiitii waan tokko tokko fuudhee mootii Asooriif kennaa godhee ni dhi'eesse; ta'uus kunis isa hin gargaarre. **22** Aahaaz Mootichi yeroo rakkina isaa keessa illee ittuma caalchisee Waaqayyoof amanamuu ni dide. **23** Innis waqota Damaasqo kanneen isaa mo'ataniif aarsaa ni dhi'eesse; "Waaqonni mootota Sooriyyaa sababii isaan gargaaranifiif akka isaan ana illee gargaaranifiif ani aarsaa nan dhi'eessaaf" jedhee yaadee tureeti. Isaan garuu kufaatiis isaa fi kufaati Isra'a'el hundaa ni fidan. **24** Aahaaz mi'ota mana qulqullummaa Waaqaa walitti qabee fudhatee deeme. Balbalawwan mana qulqullummaa Waaqayyoos cufee golee daandiiawan Yerusaalem hunda irratti iddoowwan aarsaa ni dhaabe. **25** Magaalaal Yihuudaa hunda keessattis waqota biraaf ixaana aarsuuf iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa ijaaaree Waaqayyo Waqa abbootii isaa dheekkamsaaf ni kakaase. **26** Wantoonni bara mootummaa isaa keessa jalqabaa hamma dhumaatti hoijetaman kanneen bira fi akki inni itti jiraate hundi kitaaba mootota Yihuudaa fi Isra'a'el keessatti barreeffamaniiru. **27** Aahaazis abbootii isaa wajjin boqotee magaalaa Yerusaalem keessatti ni awwaalame; garuu iddo awwaala mootota Isra'a'el keessa hin kaa'amme. Ilmi isaa Hisqiyas iddo isaa bu'ee mootii ta'e.

29 Hisqiyas yeroo mootii ta'etti nama wagga digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee wagga digdamii sagal bulche. Maqaan hadhaa isaa Abiyaa ture; isheenis intala Zakkaariyas. **2** Innis akkuma Daawit abbaan isaa godhe sana fuula Waaqayyo durattu waan qajeelaa hoijete. **3** Inni bara mootummaa isaa keessa jia' jalqabaa wagga tokkoffaatti balbalawwan mana qulqullummaa Waaqayyo ni bane; ni haarmoses. **4** Lubootaa fi Lewwota waamsisee oobdi karaa ba'a biiftuutiin jiru irratti walitti isaan qabee **5** akkana jedheen; "Yaa Lewwota, mee na dhaga'aal! Amma of qulqulleessaatiif mana qulqullummaa Waaqayyo Waqa abbootii keessanii illee qulqulleessa. Waan xuraa'aa hunda iddo qulqulluu keessaa baasaa. **6** Abbootiin keenya sababii amanamoo hin turiniif fuula Waaqayyo Waqa keenya durattu waan hamaa hoijetanii isaa irraa garagalann. Isaanis iddo jireenyaa Waaqayyo irraa fuula isaanii deebifataniif dugda isaanii isatti garagalchan. **7** Akkasumas balbal gardaafuu cufanii ibrasawwan ni dhaamsan. Isaan Waaqa Isra'a'elii iddo qulqulluutti ixaana hin aarsine yookaan aarsaa gubamu hin dhi'eessine. **8** Kanaafuu dheekkamsi Waaqayyo Yihuudaa fi Yerusaalem irra bu'e; inni akkuma isin ija keessanii arguu dandeessan kana nama qaanii, nama qoosaa fi nama kolfaa isaan godhe. **9** Sababiin abbootiin keenya goraadeedhaan dhumanifi, sababiin ilmaan keenya, intallanii fi niitonni keenya illee booji'amanifi kanuma. **10** Ani amma akka dheekkamsi isaa inni sodaachisaan sun murraa deebi'uuf Waaqayyo Waqa Isra'a'el wajjin kakuu galuu yaadeera. **11** Yaa ilmaan ko, egaa hin dagatinaa; Waaqayyo akka isin fuula isaa dura dhaabattaniif, akka isa tajaajiltaniif, akka fuula isaa durattu hoijettotoa isaa taatanii ixaana aarsitanifi isin filateeraati." **12** Ergasiis Lewwonni kunneen hojitti bobba'an; isaanis: Ilmaan Qohaatotaa keessaa, Mahat ilma Amaasaayii fi Yoo'eel ilma

Azaariyya; ilmaan Meraarotaa keessaa, Qiish ilma Abdii fi Azaariyya ilma Yehaleeli'eel; ilmaan Geershoonotaat keessaa, Yoo'ak ilma Zimaa fi Eeden ilma Yoo'aa; **13** ilmaan Eliisaafaanotaat keessaa, Shimrii fi Ye'iil'eel; ilmaan Asaaf keessaa, Zakkaariyaasii fi Mataaniyya; **14** ilmaan Heemaan keessaa, Yehi'eelii fi Shime'i; ilmaan Yedutuutin keessaa, Shemaa'iyya fi Uzii'eel. **15** Isaan erga obboloota isaanii walitti qabaniif qulqulleessanii booddee akkuma mootichi akka dubbi Waaqayyootti isaan ajajetti mana qulqullummaa Waaqayyoo qulqulleessuu ol ni seenan. **16** Luboonnis mana Waaqayyoo qulqulleessuu ol ni seenan. Isaanis waan mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti argan kan qulqulluu hin ta'in hunda gara oobdii mana qulqullummaa Waaqayyootti gad baasan. Lewwonnis achii guuranii Sulula Qeedroonitti geessan. **17** Isaanis hojji qulqulleessuu kana guyyaa jalqaba j'a duraatiif jalqabanii bultii saddeettafaatti gardaafao Waaqayyoo bira ni ga'an. Guyyaa saddeet itti baldanii mana qulqullummaa Waaqayyoo qulqulleessanii j'a tokkoffaa guyyaa kudha ja'affaati fixan. **18** Isaanis gara Hisqiyas Mootichaa dhaqaniiakkana jedhanii; "Nu guutummaa mana qulqullummaa Waaqayyoo, iddo aarsaan gubamu itti dhi'eefamuu mi'a isaa hunda wajjin, minjaala buddeenni qulqulleeffame irra kaa'amu mi'a isaa hunda wajjin qulqulleessineerra. **19** Mi'oota Aahaaz mootichi yeroo mootii turetti amanamummaa dhabee iddo isaaniiitii fuudhe hunda qulqulleessineerra; mi'oomni sunis fuula iddo aarsaa Waaqayyoo dura jiru." **20** Hisqiyas Mootichi guyyaa itti anau ganama bariidhaan qondaaltota magaalaa walitti qabee gara mana qulqullummaa Waaqayyootti ol ba'e. **21** Isaanis mootummaaf, mana qulqullummaa fi Yihuudaa korommii loonii torba, korbeeyyi hoolaa torba, xobbaallaawwan torbaa fi korbeeyyi re'ee torba aarsaa cubbuu godhanii ni dhi'eessan. Mootichis akka isaan horii kanneen iddo aarsaa Waaqayyoo irratti aarsaa dhi'eessanii luboota sanyii Aroon sana ni ajaje. **22** Luboonnis korommii loonii sana qalanii dhiiga isaanii iddo aarsaa irratti faffacaasan; itti aansaniis korbeeyyi hoolaa qalanii dhiiga isaanii iddo aarsaa irratti faffacaasan; ergasii immoo xobbaallaawwan qalanii dhiiga isaanii iddo aarsaa irratti faffacaasan. **23** Re'oonee aarsaa cubbuutii fidamanis fuula mootichaai fi fuula waldaa duratti dhi'eefam; jarris isaan irra harka isaanii kaa'an. **24** Sababii mootichi aarsaa gubamu fi aarsaa cubbuu Israa'el hundaaaj ajeef luboonnii re'oota qalanii Israa'el hundaaaf aaraara buusuf dhiiga isaanii iddo aarsaa irratti dhi'eessan. **25** Innis akkuma Daawitiif fi Gaad ilaaltuu mootichaai fi Naataan raajichaan ajajametti Lewwota kililiee, baganaa fi kiraara qabchiisee mana qulqullummaa Waaqayyootti ramade; kunis ajaja Waaqayyo karaa rajota isatiin kennee dha. **26** Kanaafuu Lewwonnii mi'a faarfannaa kan Daawit, luboonnii immoo malakata isaanii qabataniif qophaa'anii dhaabatan. **27** Hisqiyas akka aarsaan gubamu iddo aarsaa irratti dhi'eefamuu ajaje. Akkuma aarsaan dhi'eefamuu jalqabeen faarfannaan malakataa fi mi'a faarfannaan kan Daawit mooticha Israa'elin Waaqayyoo faarfatamus ni jalqabame. **28** Waldaan guutuun gad jedhee sagade; faarfattoonni ni faarfatan; warri malakata afuufanis ni afuufan. Wanni kuni hundi hamma aarsaan gubamu dhi'eefamee xumuramutti itti fufe. **29** Yommuu aarsaa dhi'eessuu xumurametti mootichii fi warri isaa wajjin turan hundinuu jilbeenfatanii sagadan. **30** Hisqiyas Mootichii fi qondaaltonni isaa akka Lewwonnii dubbi Daawitiif fi dubbi Asaaf ilaaltuu sanaatiin Waaqayyoon galateeffatan ajajan. Kanaafuu isaan gammachuudhaan faarfannaal galataa faarfatanii gad jedhanii sagadan. **31** Ergasiis Hisqiyas, "Isin amma Waaqayyooof qulqulleessitaniiirtu. Kottaatii qalmaa

fi aarsaa galataa mana qulqullummaa Waaqayyootti galchaa" jedhe. Kanaafuu waldaan sun qalmaa fi aarsaa galataa dhi'eesse; warri garaan isaanii jaallate hundis aarsaa gubamu dhi'eessan. **32** Aarsaan gubamu kan waldaan sun dhi'eesses korommii loonii torbaatama, korbeeyyi hoolaa dhibba tokkoo fi xobbaallaawwan hoolaa dhibba lama ture; kunnenee hundi aarsaa gubamu ta'anii Waaqayyootti dhi'eefamman. **33** Horiin qulqulleeffamee qalmaaf dhi'eefamee walumaa galatti korommii loonii dhibba ja'aa fi hoolaa fi re'ee kuma sadii ture. **34** Haa ta'u malee horii aarsaaf dhi'eefamman irraa gogaa baasuuf lakkobsi lubootaa ga'aa hin ture; kanaafuu firoonni isaanii Lewwonnii hamma hojiin sun dhummattii fi hamma luboonni biraa qulqulleeffamaniitii isaan gargaaran; Lewwonnii ofii isaanii qulqulleessutti luboota caalaa gara tolooto turaniitii. **35** Cooma aarsaa nagaa fi dhibaayyu aarsaa gubamu wajjin dhi'eefamu labatae aarsaa gubamu akka malee hedduutu ture. Akkasiin tajaajilli mana qulqullummaa Waaqayyoo akka duriitti deebi'e. **36** Hisqiyasii fi namoonni hundi sababii waan Waaqayyoo saba isaaaf godheef ni gammadan; wanni kun dafee ta'etii.

30 Hisqiyas akka isaan Waaqayyo Waqa Israa'eliff Faasiikaa ayyaaneffachuuuf jedhanii gara Yerusaalem, gara mana qulqullummaa Waaqayyoo dhufanii Israa'elii fi Yihuudaa hundatti ergaa erge; Efremii fi Minaaseetti immoo xalayaa barreesse. **2** Mootichii fi qondaaltonni isaa akkasumas waldaan Yerusaalem keessa jiru hundi j'a lammaffaatti Faasiikaa ayyaaneffachuuuf murteessan. **3** Isaan sababii luboonni of qulqulleessan lakkobsaan ga'oo hin ta'inii fi sababii namoonni Yerusaalemitti walitti hin qabaminiif yeroo barbaachisaa ta'etti Faasiikaa ayyaaneffachuuuf murteessan. **4** Karoorri sunis mootichaa fi waldaa sana guutuu ni gammachiise. **5** Isaanis akka namoonni Waaqayyo Waqa Israa'eliff Faasiikaa ayyaaneffachuuuf jedhanii gara Yerusaalem dhufanii Bersheeba hamma Daanitti Israa'el hunda keessa labsii labsuuf murteessan. Ayyaamni Faasiikaa akka barreeffametti iddo namoonni hedduun jiranitti ayyaaneffamee hin beekuutii. **6** Ergamooniis ajaja mootichaatiin xalayaa mootichaai fi qondaaltota isaa biraa ergame fuudhanii guutummaa Israa'elii fi Yihuudaa keessa qajeeelan; xalayaan sunis akkana jedha: "Yaa saba Israa'el, akka inni gara keessan gara warra haftanii harka mootota Assoor jalaa baatan sanaatti deebi'uuf gara Waaqayyo Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Israa'elitti deebi'aa. **7** Akka abbootii keessanii fi akka obboloota keessan kanneen inni sababii isaan Waaqayyo Waqa abbootii isaaanii amanamuu didaniif akkuma isin argitan kana waan fafaa isaan godhe sanaa hin ta'inaa. **8** Isin akka abbootii keessanii mata jabeeyyi hin ta'inaa; Waaqayyootti harka kennadhaa. Gara iddo qulqullummaa isaa kan inni bara baraan qulqulleesee sanaa kottaa. Akka dheekkamsi isaa sodaachisaan sun isin irraa deebi'uuf Waaqayyo Waaqa keessan tajaajila. **9** Sababii Waaqayyo Waaqni keessan arjaa fi gara laafessa ta'eef isin yoo gara Waaqayyootti deebitan obboloonni keessanii fi joolleen keessan warra isaan booji'an biratti gara laafina ni argatu; biyya kanattis ni deebi'u. Isin yoo gara isattii deebitan inni fuula isaa isin irraa hin garagalfatu." **10** Ergamooniis Efremii fi Minaasee keessa magaalaa tokkoo gara magaalaa kaaniitti naanna'aa hamma Zebuulooniitii deeman; namoonni garuu isaan tuffatan; itti qosanis. **11** Namoonni Aasheer, kan Minaasee fi kan Zebuuloon tokko tokko garuu gad of qabanii Yerusaalem dhaqan. **12** Akka isaan waan mootichii fi qondaaltonni isaa akkuma dubbi Waaqayyootti ajajani turan sana hojetaniiif harki Waaqaa yaada tokko isaanii kenuuf akkasuma Yihuudaa irra ture. **13** Tuunni akka malee guddaan tokko j'a lammaffaatti

Ayyaana Maxinoo ayyaaneessuuf Yerusaalem keessatti walitti qabame. **14** Isaanis iddoowan aarsaa kanneen Yerusaalem keessa turan bubuqqisanii, iddoowan aarsaa ixanaas diigani geessanii Sulula Qeedroonitti ni gatan. **15** Guyyaa kudha afuraffaa jia' lammaffatti hoolaa Faasiikaa qalan. Luboonni fi Lewwonnis qaana'anii of qulqulleessuudhaan aarsaa gubamu gara mana qulqullummaa Waaqayyo fidan. **16** Ergasiis akkuma Seera Musee nama Waaqaa sanaa keessatti ajajametti iddo Isaaniif ramadame ni qabatan. Luboonni dhiiga Lewwonni isaanitti kennan sana ni faffacaasan. **17** Sababii waldaa sana keessaa namoonni hedduun of hin qulqulleessiif Lewwonni namoota akka seeraatti hin qulqulla'iini fi namoota hoolota Isaaniif Waaqayyoof qulqulleessu hin danda'in hundaaf jedhanii hoolota Faasiikaa ni qalu turan. **18** Namoota biyya Efrem, Minaase, Yisaakorii fi Zebulloonii dhufan hedduu keessaa garri caulu of qulqulleessu baatan iyyuu isaan waan barreffameen alatti Faasiikaa nyaatan; Hisqiyaas garuu akkana jedhee Waaqa kadhateef; "Yaa Waaqayyo tolaa, **19** nama garaa isaaatiin si' Waaqayyo Waaqa abbootii isaa barbaaduuf kutate hunda yoo inni akka seera iddo qulqulluutti qulqulla'aa ta'u baate illee ati araaramiif." **20** Waaqayyos kadhamnaa Hisqiyaas dhaga'ee saba sana ni fayyise. **21** Israa'eloonni Yerusaalem keessatti argamanii turan gammachu guddaadhaan bultii torba Ayyaana Maxinoo ayyaaneeffatan; Lewwonnii fi luboonni immoo meeshalee faarfanna Waaqayyoontin guyyaa guyyaadhaan Waaqayyoon galateeffachaa turan. **22** Hisqiyaasis Lewwota waa'e tajaajila Waaqayyo irratti hubannaa gaarri qaban jajjabeessuudhaan itti dubbate. Isaanis bultii torbanuu waan isaaaniif qoodame nyaachaa, aarsaa nagaa dhi'eessaa Waaqayyo Waaqa abbootii isaaaniitiif galata galchan. **23** Waldaan sun giutiun bultii torba itti dabalee ayyaana sana ayyaaneeffachuu walii gale; kanaafuu isaan bultii torba itti dabalani gammachuudhaan ayyaaneeffatan. **24** Hisqiyaas mootichi Yihuudaa korommii loonii kuma tokko, hoolotaa fi re'oota kuma torba waldaa sanaaf ni kenne; qondaaltonni isaa immoo korommii loonii kuma tokko, hoolotaa fi re'oota kuma kudhan ni kennan. Luboonni akka malee baay'eenis of qulqulleessan. **25** Waldaan Yihuudaa hundi, luboota, Lewwotaa fi namoota Israa'el keessaa walitti qabaman hunda, akkasumas alagoota Israa'el keessaa dhufanii fi kanneen Yihuudaa keessa jiraatan hunda wajjin ni gammadan. **26** Bara Soloomon ilma Daawit mooticha Israa'el jalqabee waan wanni akkasi Yerusaalem keessatti takkumaa hin ta'iniif Yerusaalem keessatti gammachu guddatu ta'e. **27** Ergasiis luboonni fi Lewwoni ka'anii saba eebbisani; Waaqnis isaan dhaga'e; kadhamnaan isaanii gara samii, iddo inni jiraatu qulqullu sana ga'eeraati.

31 Yommuu wanni kun hundi xumurametti Israa'eloonni achi turan gara magalaawwan Yihuudaa dhaqanii dhagaawwan waaqeffannaa caccabsan; siidaawan Aasheeraa ni kukkutan. Iddowan sagadaan kanneen gaarran irraa fi iddoowan aarsaa kanneen Yihuudaa, Beniyaam, Efremii fi Minaase keessa turan hunda ni balleessan. Israa'eloonnis erga waan kana hunda balleessanii booddee gara magalaawwanii fi qabeerya isaaaniitti deebi'an. **2** Hisqiyaasis tokko tokko isaanii akka isaan akkuma hojji hubummaa isaaaniitti yookaan akkuma hojji Lewwummaa isaaaniitti aarsaa gubamu fi aarsaa nagaa dhi'eessaniif, akka isaan karra iddo Waaqayyo jiraatuu durattii tajajilaniif, akka isaan galata galchanii fi akka isaan faarfanna galataa faarfatanii lubootaa fi Lewwota garee gareedhaan ramade. **3** Mootichis akkuma Seera Waaqayyo keessatti barreffamee sanatti, aarsaa

gubamu kan ganamaa fi galgalaa akkasumas aarsaa gubamu kan Sanbatootaa, Ayyaana Baatiwwan Haaraa fi guyyaa ayyaana murteeffameetiif qabeerya ofii isaa irraa ni kenne. **4** Innis akka luboonni fi Lewwonni Seera Waaqayyootif of kennuun danda'aniif namoota Yerusaalem keessa jiraatan akka isaan qooda jaraaf malu kennaniif ni ajaje. **5** Akkuma ajajni sun ba'eenis Israa'eloonni mataa midhaan isaanii kan jalqabaa irraa, daadhii wayinii haaraa irraa, zayitii fi damma irraa akkasumas waan lafa qotiisaa irraa argamu hunda irraa arjummaadhaan kennan. Waan hunda irraa harka kudhan keessaa harka tokko guddisanii ni fidan. **6** Namoonni Israa'elii fi Yihuudaa warri magalaawwan Yihuudaa keessa jiraatanis loonii fi bushaayee isaanii irraa harka kudhan keessaa harka tokko, akkasumas waan Waaqayyo Waaqa isaaaniitiif qulqulleeffamee irraa harka kudhan keessaa harka tokko ni fidan; ni tuulanis. **7** Isaanis hojji kana jia' sadaffatti jalqabaniif jia' torbabaffati fixan. **8** Hisqiyaasi fi qondaaltonni isaa yommuu dhufanii tuullaawwan sana argantii Waaqayyoon ni galateeffatan; saba isaa Israa'elonis ni eebbisani. **9** Hisqiyaasis waa'ee tuullaan sanaa lubootaa fi Lewwota gaafate; **10** maatti Zaadoq keessaa Azaariyya lubichi hangafni akkana jedhee deebise; "Erga namoonni kennaa isaanii gara mana qulqullummaa Waaqayyootti fidduu jalqabaniif as nu nyaata ga'aa fi irraa hafaa arganneerra; sababii Waaqayyo saba isaa eebbiseef hambaran akka malee guddaan kun hafeera." **11** Hisqiyaasis akka isaan mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti mankuusalee qopheessan ajaje; isaanis ni qopheessan. **12** Isaanis ergasiis buusii, kennaa harka kudhan keessaa harka tokko fi kennaaawwan qulqulleeffam amanamummaadhaan fidan. Wantoota kanneen irrattii Konaneyaa Lewwichi itti gaafatamaa ture; obboleessi isaa Shime'iin immoo sadarkaadhaan itti aanaa isaa ture. **13** Yehi'eel, Azaziyya, Nahaati, Asaaheel, Yeriimooti, Yoozaabaad, Elii'eel, Yismakiyya, Mahatii fi Benaayaa, Konaneyaa fi obboleessa isaa Shime'i jalatti to'attoota ta'anii Hisqiyaas mootichaa fi Azaariyya itti gaafatamaa mana qulqullummaa Waaqatiini muudaman. **14** Qooraahi ilmi Yimnaa Lewwichi, eegduu Karra Ba'a sun kennaa fedhiidhaan Waaqaf kennname irratti, akkasumas buusii Waaqayyoof godhamee fi kennaaawwan qulqulleeffaman qooduu irratti itti gaafatamummaa qaba ture. **15** Eeden, Miiniyaamiin, Yeeshuu'aan, Shemaa'iyaaan, Amariyya fi Shekaamiyan magalaawwan lubootaa keessatti luboota michoota isaaaniitiif guddaa fi xinnaa akkuma tokkotti garee garee isaaaniitti isaaaniif qooduudhaan amanamummaadhaan isaa gargaaran. **16** Kana malees dhiirota umuriin isaanii wagga sadii fi sanaa ol ta'e kanneen maqaan isaanii galme hidda dhalootaa keessa jiru warra akkuma itti gaafatamummaa isaanii fi ramaddii isaaaniitti qooda hojji isaanii kan guyyaa guyyaa hojjetamu hojjechuuuf mana qulqullummaa Waaqayyo seenuu danda'an hundaaf akkasuma ni qoodan. **17** Luboota maatti isaaaniitiif galme hidda dhalootaa keessatti galmeeffamanii fi Lewwota umuriin isaanii wagga digdamaa fi sanaa ol ta'eefis akkuma itti gaafatamummaa fi qooda hojji isaanii fi ramadanii. **18** Luboonni kunneen ijoollee isaanii xixinnoo, niitota isaanii, ilmaan isaaaniitti fi intallan isaanii kanneen waldaa gutuu keessa jiran hunda wajjin ni galmeeffaman; isaan qulqulleessuudhaan amanamoo turaniitti. **19** Luboota sanyiwwan Aroon kanneen lafa qotiisaa naannoo magalaawwan isaanii yookaan magalaawwan biraa keessa jiraataniif, dhiirota garee isaanii kanneen galme hidda dhaloota Lewwotaa keessatti galmeeffaman hundaaf akka qoodaniif namoonni filatamanii turan. **20** Hisqiyaas waan kana guutummaa Yihuudaa keessatti ni hojjete; innis waan fuula Waaqayyo Waaqa isaa durattii gaarii, qajeelaa fi amanamaa

ta'e ni hojjete. **21** Innis mana qulqullummaa Waaqaa keessa hojjechunis ta'u, seeraa fi ajajawwaniif ajajamuudhaan waan hojjete hunda keessatti Waaqa isaa barbaaduudhaaf garaa isaa guutuudhaan ni hojjete; kanaafuu inni ni milkaa'e.

32 Erga Hisqiyas waan kana hunda amanamummaadhaan hojjeteet booddee Senaaheriib mootichi Asoor dhufee Yihuudaa weerare. Mo'atee isaan qabachuudhaafis magalaawwan dallaa dhagaa qabaa marse. **2** Hisqiyas is yommuu akka Senaaheriib dhufee Yerusaalemin loluu barbaade argetti, **3** burqaa bishaanii kan magalaalan ala jiru cuuf qondaaltota isaa fi loltoota isaa wajjin mari'ate; isaanis isa gargaaran. **4** Namoonni akka malee hedduun walitti qabamanii, "Mootonni Asoor maaliif dhufanii bishaan baay'ee argatan?" jedhanii burqaawwanii fi lageen biyya sana keessa yaa'an hunda ni cufan. **5** Ergassi mootichi jabaatee hojjechuudhaan dallaawwan dhagaa kanneen jijjigan hunda dhaabuudhaan gamoowwan eegumsaa achi irratti ijaare. Isaan alatti immoo dallaawwan biraa ijaaree daangaa Magaalaa Daawit cimse. Akkasumas mi'oota lolaa fi gaachanawwan baay'ee hojjete. **6** Innis ajajoota loltootaa uummataa irratti muuudee oobdiil karra magaalaa irratti fuula isaa duratti walitti qabeeakkana jedhee isaan jajjabeesse; **7** "Jabaadhaa; cimaa. Isin sababii mooticha Asoorii fi sababii loltoota akka malee baay'ee kanneen isaa wajjin jiran sanatiif jettanii hin sadaatinha; humni nu wajjin jiru kan isaa wajjin jiru caalaatii. **8** Kan isaa wajjin jiru humna foonii qofaa dha; kan nu wajjin jiru garuu Waaqayyo Waaqa keenya isaa nu gargaaruu fi isaa lola keenya nuuf loluu dha." Uummanni dubbii Hisqiyas mooticha Yihuudaatiin jajjabaate. **9** Kana booddees Senaaheriib mootichi Asoor utuma loltoota isaa hunda wajjin Laakiish marsee jiruu, harka ajajoota loltoota isattii akkana jedhee gara Yerusaalemitti Hisqiyasii fi namoota Yihuudaa kanneen achi jiran hundatti ergaa kana erge: **10** "Senaaheriib mootichi Asoor akkana jedha: Yerusaalemi ishee marfamte kana keessa turuun keessan of amanachuu kee maal irratti hundeeffatte? **11** Hisqiyas, 'Waaqayyo Waaqni keenya harka mootii Asoor jalaa nu baasa' jechuun isaa akka isin beelaa fi dheebuudhaan dhumtaniff mitii?' **12** Namni Yihuudaa fi Yerusaalemiin, 'isin iddoa aarsaa tokko duratti sagaduu fi isuma irratti aarsaa gubamu dhi'eessuu qabdu' jedhee iddoowan sagaduu fi iddoowan aarsaa Waaqa kanaa balleesse Hisqiyasuma mataa isaa mitii? **13** "Isin waan anii fi abbootiin koo saboota biyyoota biraa hunda goone hin beektanii? Waaqoni saboota sanaa biyya isaanii harka koo jalaa takkumaa baasuu danda'anirruu? **14** Waaqota abbootiin koo balleesan kanneen hunda keessaa isaa kamtu saba isaa harka koo keessaa baasuu danda'e? Yos Waaqni keessan akkamitti harka koo keessaa isin baasuu danda'ree? **15** Ammas Hisqiyas akkasitti isin gowwoomsee karaa irraa isin hin jal'isin. Waaqni saba yookaan mootummaa kamii iyyuu saba isaa harka koo yookaan harka abbootiin koo jalaa baasuu hin daneenyeetii siin amaninnaa. Waaqni keessan immoo harka kootii isin baasuu hammam haa yaratu ree!" **16** Qondaaltonni Senaaheriibis waan kana caalaa hedduu Waaqayyo Waaqa fi Hisqiyas garbicha isaa irratti ni dubbatan. **17** Mootichis akkasuma Waaqayyo Waaqa Israa'el arrabsuudhaan, waan hamaa illee isatti dubbachuudhaan, "Akuma waaqoni biyyoota biraa saba isaanii harka koo jalaa baasuu hin danda'in sana Waaqni Hisqiyas isaba isaa harka koo jalaa oolchuu hin danda'u" jedhee xalayaan barreesse. **18** Kana irratti isaan naasisuu fi sodaachisuudhaan magaalaa sana qabachuudhaaf saba Yerusaalem kan dallaa dhagaa irra tureetti afaan Ibraayixiitiin sagalee isaanii ol

fudhatanii iyyan. **19** Isaan akkuma waa'ee waaqota saboota addunyaa biraa kanneen harka namaatiin hojjetaman sanaa dubbatan sanaa waa'ee Waaqa Yerusaalem dubbatan. **20** Hisqiyas Mootichii fi Isaayyaas rajjichi ilmi Amoos waa'ee waan kanaafti kadhannaadhaan gara samiitti ol iyyan. **21** Waaqayyo ergamaa isaa tokko itti erge; ergamaan sunis qubata loltoota mooticha Asoor keessatti loltoota, hooggantootaa fi ajajoota loltoota ni balleesse. Kanaafuu mootichi salphinaan gara biyya isattii deebi'e. Yeroo inni galma Waaqa isaa seenettis ilmaan isaa achumatti goraadeedhaan isa cicciran. **22** Waaqayyo akkasiin Hisqiyasii fi namoota Yerusaalem harka Senaaheriib mooticha Asoorii fi harka diinota isaa hundaa jalaa ni baase. Innis karaa hundaan isaan eegे. **23** Namoonni baay'eenis gara Yerusaalemitti Waaqayyoof aarsaa fidan; Hisqiyas mooticha Yihuudaatiif immoo kennaa gatii guddaa fidan. Innis yeroo sanaa jalqabee fuula saboota hundaa duratti ulfina argate. **24** Bara sana keessa Hisqiyas dhukkubsatee du'u ga'e. Innis Waaqayyoon ni kadhate; Waaqayyo deebii kennee fi mallattoo dingisiisa isa argisiise. **25** Hisqiyas garuu garaa isattii of tuule malee waan gaarii isaa godhameef deebii malu hin kennine; kanaafuu dheekkamsi Waaqayyo isattii, Yihuudaa fi Yerusaalemitti dhufe. **26** Kana irratti Hisqiyas akkuma namoota Yerusaalem sanaa of tuulummaa garaa isaa irraa ni deebi'e; kanaafuu bara Hisqiyas keessa dheekkamsi Waaqayyo isaanitti hin dhufne. **27** Hisqiyas qabeenya akka malee baay'ee fi ulfina guddaa qaba ture; innis meetti isaaaf, warqee isaaaf, dhagaawwan isaa gati jabeeyyiif, urgooftuuwwan isaaaf, gaachanawwan isaa fi mi'oota garaa garaa kanneen gatii guddaa qaban hundaaf mankuusa ni ijaare. **28** Akkasumas midhaanifi gombisaajaaare; daadhii wayiniif haaraa fi zayitiidhaaf qodaa itti kuusan qopheesse; loon gosa hundaaf dallaa, bushaayeef immoo gola ni ijaare. **29** Innis sababii Waaqni badhaadhummaa guddaa isaaaf kenneef bushaayee baay'ee, karra loonii hedduus horatee magalaawwanis ni ijaarrate. **30** Namni afaan burqaa Gihoon kan olii cufee bishaan isaa gara lixa Magaalaa Daawitittii jal'ise Hisqiyasuma kana. Hojiin isaa hundis ni milkaa'eef. **31** Garuu yeroo bulchitoonni Baabilon waa'ee hojii dinqii kan biyya sanatti hojjetamee isa gaafachuuf ergamootta erganitti Waaqni isaa qoruu fi waan garaa isaa keessa jiru ilaaluudhaaf isa dhiise. **32** Wantoonni bara mootummaa Hisqiyas keessa hojjetaman kanneen biraa fi gaarummaan isaa mul'ata Isaayyaas rajjicha ilma Amoos, kitaaba mootota Yihuudaa fi Israa'el keessatti barreeffamaniiru. **33** Hisqiyasist abbootiit isaa wajjin boqotee lafa awwaala sanyiwwan Daawitittii gaara irratti awwaalame. Yeroo inni du'ettis Yihuudaa fi sabni Yerusaalem hundinuu isaa kabajan. Ilmi isaa Minaaseen iddoa isaa bu'ee mootii ta'e.

33 Minaaseen yeroo mootii ta'etti nama wagga kudha lama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee wagga shantamii shan bulche. **2** Innis waan jibbisisaaboota Waaqayyo fuula Israa'elootaa duraa ari'ee baase sanaa duukaa bu'uudhaan fuula Waaqayyo duratti waan hamaa hojjete. **3** Inni iddoowan sagaduu kanneen abbaan isaa Hisqiyas barbadeesee ture sana illee deebisee ni ijaare; akkasumas Ba'aaliif iddoowan aarsaa tolchee siidaawwan Aasheeraas ni dhaabe. Raayyaawwan samii hundaafis ni sagade; isaan waqaeffates. **4** Innis mana qulqullummaa Waaqayyo kan Waaqayyo, "Maqaan koo bara baraan Yerusaalem keessa ni jiraata" jedhee waa'ee isaa dubbate sana keessatti iddoowan aarsaa tolche. **5** Oobdiwwan mana qulqullummaa Waaqayyo lamaanuu keessattis raayyaawwan samii hundaaf iddoowan aarsaa ni tolche. **6** Sulula Ben

Hinoomittis ilmaan isaa ibiddaan aarsaa godhee dhi'eesse; tolchaa fi falfala hoijtee, milkii ilaallatee, ilaaltotaa fi eker dubbistoota gorsa gaafate. Inni fuula Waaqayyoo duratti hammina guddaa ni hoijetee akkasiin dheekkamsaaf isa kakaase. **7** Innis fakkii Waaqa tolfamaa kan hoijetee ture sana geessee mana qulqullummaa Waaqaa kan Waaqni akkana jedhee waa'ee isaa Daawitii fi ilma isaa Soloomoontti dubbatee ture sana keessa kaa'e; "Mana qulqullummaa kana keessaa fi Yerusaalem ishee ani gosoota Israa'el hunda keessaa filadhe keessa Maqaa koo bara baaan nan dhaaba. **8** Yoo isaan waan ani waa'ee seera, labsii fi qajeelcha karaa Museetiin kennname sanaa isaan ajaje hunda hoijetanii ani si'achi akka miilli Israa'eloottaa biyya ani abbootii keessaniiif kenne keessaa ba'u hin godhu." **9** Minaaseen Yihuudaa fi namoota Yerusaalem karaa irraajal'ise; kanaafuu isaan saboota Waaqayyoo fuula Israa'eloottaa durraa balleesse sana caalaa hammina hoijetan. **10** Waaqayyos Minaasee fi saba isaaati dubbateera; isaan garuu dhaga'uun hin feene. **11** Kanaafuu Waaqayyo ajajoota loltoota mootii Asoor isaanitti kaase; isaanis Minaasee qabaniit hokko funyaanitti ka'anii foncaadhaan hidhanii Baabilonitti isa geessan. **12** Innis lubbamee Waaqayyo Waaqa isaa barbaadee fuula Waaqa abbootii isaa duratti akka malee gad of qabe. **13** Waaqayyos yeroo inni isa kadhatetti na'eefii waammata isaa dhaga'eef; deebisees gara Yerusaalem mootummaa isattii isa fide. Minaaseenis ergasii akka Waaqayyo Waaqa ta'e ni beeke. **14** Ergasii dallaa Magaalaa Daawit isa alaa, karaa lixa burqaa Giihoon kan sulula keessaa gaara Oofeellitti naanxesee hamma Karra Qurxummiitti ni haaromise; dallaa kanas akka malee ol dheeresse. Magaalaaawwan Yihuudaa kanneen dallaa jabaa qaban hunda keessas ajajoota waraanaa ni qubachiise. **15** Innis waaqota ormaa fi fakkiiwan mana qulqullummaa Waaqayyoo keessaa ni balleesse; akkasumas iddoowan aarsaa kanneen inni gaarran mana qulqullummaa irraa fi Yerusaalem keessatti tolche hundas ni diige; magaalaa keessasaa baasee ni gate. **16** Iddoo aarsaa Waaqayyoo deebisee dhaabee aarsaa nagaa fi aarsaa galataa irratti ni dhi'eesse; akka isaan Waaqayyo Waaqa Israa'el tajaajilaniif namoota Yihuudaa ni ajaje. **17** Ta'us subni ittuma fufee iddoowan sagadaa kanneen gaarran irraa keessatti aarsaa dhi'eesse; garuu tuummanni sun Waaqayyo Waaqa isaa qofaaf aarsaa dhi'eessaa ture. **18** Wantooni baraa mootummaa Minaasee keessa hoijetaman kanneen bira, kadhannaan inni Waaqa isaa kadhatee fi dubbii inni namoota waa arganii himan maqaa Waaqayyo Waaqa Israa'eliin isatti himan dabalatee seeenaan mootota Israa'el keessatti barreffameera. **19** Kadhanan inni fi akki Waaqni itti garaa laafeefii kadhannaas isaa dhaga'eef, cubbuun inni hoijete hundii fi amanamummaa dhabuuun isaa, akkasumas utuu gad of hin qabin dura iddoowan sagadaa kanneen gaarran irraa ijaaruun isaa, siidaawwan Aasheeraa fi waaqota tolfamoo dhaabuuun isaa hundi galmeewan namoota waa arganii himanii keessatti barreffamaniiru. **20** Minaaseenis abbootii isaa wajjin boqotee masaraa mootummaa isaa keessatti awwaalame. Ilmi isaa Aamoornis iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **21** Aamoon yeroo mootii ta'etti umuriin isaa wagga digdamii lama ture. Innis Yerusaalem keessa taa'ee wagga lama bulche. **22** Innis akkuma abbaan isaa Minaaseen hoijetee ture sana fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa hoijete. Aamoon waaqota Minaaseen tolche waaqeffate; hunda isaaniftis aarsaa dhi'eesse. **23** Inni garuu akka abbaa isaa Minaasee fuula Waaqayyoo duratti gad of hin qabne; Aamoon ittuma caalchisee yakka hoijete. **24** Qondaaltonni Amoon isatti mari'atanii masaruma mootummaa isaa keessatti isa ajjeesan. **25** Kana irratti namoonni biyya sanaa

warra Aamoon Mootichatti malatan hunda fixanii ilma isaa Yosiyaasin immoo iddo isaa mootii godhatan.

34 Yosiyaas yeroo mootii ta'etti nama wagga saddeetii ture; Yerusaalem keessa taa'ees wagga soddomii tokko bulche. **2** Innis fuula Waaqayyoo duratti waan qajeelaa ni hoijete; utuu mirgatti yookaan bitaatti hin gorinis karaa abbaa isaa Daawit irra deeme. **3** Innis mootii ta'ee wagga saddeetaffaatti utuma umurii dargaggummaa keessa jiruu Waaqa abbaa isaa Daawit barbaaduu jalqabe. Wagga kudha lammaffaatti immoo Yihuudaa fi Yerusaalem keessaa iddoowan sagadaa kanneen gaarran irraa, siidaawwan Aasheeraa, waaqota tolfamoo fi fakkiiwan baqfamaniit tolfaman ni balleesse. **4** Qajeelfamaa isaatiniis iddoowan aarsaa Ba'aal diigaman; iddoowan aarsaaixaanaa kanneen achi irra turan caccabsee siidaawwan Aasheeraa, waaqota tolfamoo fi fakkiiwan hurresse. Wantoota kanneenisa daakee bullessee awwaala warra isaanifiis aarsaa dhi'eessaa turanii irratti bittinnesse. **5** Lafaa lubootaa iddoowan aarsaa isaanii irratti guggube. Haala kanaanis Yihuudaa fi Yerusaalemin qulqulleesse. **6** Magalaawwan Minaasee, kan Efremiif fi Simi'oone kanneen hamma Niftaaletti jiranii fi akkasumas diigamaa naannoowwan isaanii keessatti **7** iddoowan aarsaa fi siidaawwan Aasheeraa ni jijjigse; waaqota tolfamoo daaraa godhe; iddoowan aarsaaixaanaa kanneen guutummaa Israa'el keessa jiran hundas ni caccabse. Ergasii Yerusaalemitti deebi'e. **8** Yosiyaas mootii ta'ee wagga kudha saddeetaffaatti erga biyyattii fi mana qulqullummaa qulqulleesse booddee mana Waaqayyo Waaqa isaa haaromsuif Shaafaan ilma Azaliyya, Ma'aseyya bulchaas magalaalaa fi Yoo'aa ilma Yoo'ahaaz galmeessaa sana erge. **9** Isaanis gara Hilqiyaa lubicha ol aanaa dhaqanii maallaqa mana qulqullummaa Waaqaatiif fidame sana itti kennan; maallaqa kanas Lewwota balbala eegantu saboota Minaasee irraa, kan Efrem irraa, hambaawwan Israa'el hunda irraa, saba Yihuudaa fi kan Beniyaam hunda irraa akkasumas jiraattota Yerusaalem irraa walitti qabe. **10** Isaanis maallaqa sana namoota akka hojii mana qulqullummaa Waaqayyoo to'ataniif muudamanitti imaanaa kennan. Namoonni kunneenis hoijettoota mana qulqullummaa haaromsanii akka duriitti deebisanifi n kaffalu. **11** Akkasumas akka isaan ijaarsa mooltonni Yihuudaa akka diigamu godhan sanaaf dhagaa soofame, laaxaaawwan, mukkeen sutaa fi dareeraawwan bitanifi ogeeyii mukaa fi ijaartattti maallaqa kennan. **12** Namoonni sunis amanamummaadhaan hojicha hoijetan. Lewwota sanyii Meraarii keessaa Yahaatiif fi Obaadiyan akkasumas sanyii Qohaati keessaa Zakkaariyaasiif fi Meshulaam akka jara sana hojjechiisaniif isaan irratti muudaman. Lewwonni meeshaa faarfanna taphachuu beekan hundis **13** itti gaafatamtoota hoijettoota hojii humnaa ta'anii hoijettoota hojii garaa garaa illee to'achaa turan. Lewwonni tokko tokkos barreessitoota, qondaaltotaa fi eegdota balbalaa turan. **14** Utuma isaan maallaqa mana qulqullummaa Waaqayyooti galfame sana baasaa jiranuu Hilqiyaa lubichi Kitaaba Seera Waaqayyoo kan karaa Museetiin kennname sana arge. **15** Hilqiyaaans Shaafaan barreessaa sanaan, "Ani mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti Kitaaba Seeraa argeen jira" jedhe; kitaabichas Shaafaanitti kenne. **16** Shaafaanis kitaabicha fuudhee mootichatti geessee akkana jedhe; "Qondaaltonni kee waan ajajaman hunda hojjechaa jiru. **17** Maallaqa mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa tures baasanii namoota hojii to'ataniif fi hoijettootattti imaanaa kennaniru." **18** Kana irrattis Shaafaan barreessaan sun, "Hilqiyaa lubichi kitaaba tokko natti kenneera" jedhee mootichatti hime. Shaafaanis fuula mootichaa duratti kitaaba sana dubbise. **19** Mootichis yommuu dubbii

Seeraa sana dhaga'etti uffataa isaa tarsaase. **20** Innis ajaja kana Hilqiyatti, Ahiiqaam ilma Shaafaanitti, Abdoon ilma Miikaatti, Shaafaan barreessichaa fi Asaayaa tajaajilaa mootichaatti ni kenne: **21** "Dhaqaatii waa'ee waan kitaaba argame kana keessatti barreeffamee anaaf, hambaaawan Isra'a'l keessattii fi Yihuudaatiif Waaqayyoon gaafadhaa. Sababii warri nuun duraa dubbii Waaqayyoo hin eeginiif dheekkamsi Waaqayyoo guddaan nutti dhangala'eera; isaan akka waan kitaaba kana keessatti barreeffamee sana hundaatti hin jiraanneetii." **22** Hilqiyaa fi warri mootichi isa wajjin erge sun gara Huldaanaa raajittii jechuunis niitii Shaluum ilma Toqe'ati, ilma Hasraat kan eegduu mana uffataa turte sanatti himuu dhaqan. Isheenii Yerusaalem keessa aanaa lammaaffaa keessa jiraatti turte. **23** Isheenii akkana isaanii jette; "Waaqayyo Waaqni Isra'a'l akkana jedha: Namicha natti isin erge sanatti akkana jedhaa himaa; **24** 'Waaqayyo akkana jedha: Ani iddo kanaa fi saba isaaatti badiisa jechuunis abaaraa kitaaba fuula mootii Yihuudaa durattii dubbifamee sana keessatti barreeffamee hunda nan fida. **25** Sababii isaan na dhiisani waaqota biraatiif ixaana aarsuudhaan waan harki isaanii tolche hundaan dheekkamsaaf na kakaasaniiif dheekkamsi koo iddo kanaa irratti ni dhangala'; hin dhaamus.' **26** Mootii Yihuudaa kan akka isin Waaqayyoon gaafattaniif isin erge sanatti akkana jedhaatii himaa; 'Waaqayyo Waaqni Isra'a'l waa'ee dubbii ati dhageesse sanaa akkana jedha: **27** Sababii ati yeroo waan inni waa'ee iddo kanaatii fi waa'ee saba isaa waan hamaa dubbate dhageesetti garaan kee tuqamee fuula Waaqaa duratti gad of qabdeef, sababii ati fuula koo durattii gad of qabdeef, uffata kee tarsaaftee boosseef ani si dhaga'eera, jedha Waaqayyo. **28** Ani amma abbootii kee biratti walittin si qaba; atis nagumaa awwaalama. Waan hamaa anii iddo kanaa fi warra as jiraatanitti fiduujiru hunda jji kee hin argu." Isaanis deebii ishee fudhatanii gara mootichaatti deebi'an. **29** Ergasiis mootichi maanguddoota Yihuudaa fi Yerusaalem hunda walitti ni waame. **30** Innis namoota Yihuudaa, jiraattota Yerusaalem, lubootaa fi Lewwota wajjin jechuunis nama xinnaa fi guddaa hunda wajjin gara mana qulqullummaa Waaqayyooti ol ba'e. Dubbii Kitaaba Kakuu kan mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti argame sanaa hundas akka isaan dhaga'anitti dubbiseef. **31** Mootichis utubaa isaa bira dhaabatee akka Waaqayyoon duukaa bu'u, akka garaa isaa guutuu fi lubbuu isaa guutuudhaan ajaya isaa, dambiiwuwan isatiif fi labsiwwan isaa eegee, dubbiwuwan kakuu kanneen kitaaba kana keessatti barreeffamaniiif akka ajajamu fuula Waaqayyoo durattii kakuu ni haaromse. **32** Ergasiis akka namni Yerusaalemii fi Beniyaam keessa jiraatu hundi kakuu galu ni godhe; namoonni Yerusaalemis akkuma kakuu Waaqaa jechuunis Waaqa abbootii isaanitti waan kana ni godhan. **33** Yosiyaasis guutummaa biyya Isra'a'l keessaa waaqota jibbisiso ni balleesse; akka warri Isra'a'l keessa jiran hundiuus Waaqayyo Waaqa isaanii waqaeffatan ni godhe. Isaan hamma inni lubbuun jiraatteti Waaqayyo Waaqa abbootii isaanii duukaa bu'u irraa duubatti hin deebine.

35 Yosiyaas Yerusaalemitti Waaqayyoof Faasiikaa ayyaanesse; hoolaan Faasiikas guyyaa kudha afuraffaa ji'a jalqabaatti qalame. **2** Innis luboota hojii isaanii irratti muudee akka isaan mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa tajaajilan isaan jajjabeesse. **3** Lewwota Isra'a'l oloota hunda barsiisanii fi Waaqayyoof qulqullaaniiis akkanajedhe; "Taabota qulqulla'a'aa sana mana qulqullummaan kan Soloomoon ilmi Daawit mooticha Isra'a'l ijjaare keessa kaa'aa. Taabonni kun gatiitti keessanitti hin baatamin. Isin amma Waaqayyo Waaqa keessanii fi saba isaa Isra'a'elin tajaajilaa. **4** Akkuma qajeelfama Daawit

mooticha Isra'a'eli fi ilma isaa Soloomooniin barreeffamee sanaatti isin akkuma maatiwwan keessaniiit garree garedhaan of qopheessaa. **5** "Kutaa maatiwwan obboloota keessanii kanneen Lewwota hin ta'inittif gareen Lewwotaa tokko kutaa maatiid tokko iddo bu'attiid iddo qulqulluu dhaabdhaa. **6** Hoolaa Faasiikaa qala; of qulqulleessaatti obboloota keessaniiifis xobbaallaawwan hoolaa gopheessaa; waan kanas akkuma Waaqayyo karaa Museetiin ajaje sanatti godhha." **7** Yosiyaasis hoolotaa fi re'oota kuma soddomaaf fi loon kuma sadii akka aarsaa Faasiikaa ta'aniif namoota achi turan hundaaf qabeenyuma isaa irraa ni kenne. **8** Qondaaltonni isaaas uummataaf, lubootaa fi Lewwotaaaf fedhiidhaan buusii kennan. Hilqiyaa, Zakkariyaasiif fi Yehii'eel bulchitooni mana qulqullummaa Waaqaa aarsaa Faasiikaatiif hoolotaa fi re'oota kuma lamaa dhibba ja'aa fi loon dhibba sadii lubootattii kennan. **9** Konaneyaaniis obbolootaa isaa Shemaa'iyaa fi Naatnael wajjin, akkasumas Hashabyaani, Ye'i'eelii fi Yoozabaad dura buutonni Lewwotaa sun hoolotaa fi re'oota kuma shanii fi loon dhibba shan akka isaan aarsaa Faasiikaa ta'aniif Lewwotattii ni kennan. **10** Wanni hundinuu qopheeffamaan akkuma mootichi ajaje sanatti luboonni iddo isaanii ijaajjan; Lewwonnis toora isaanitiin ijaajjan. **11** Hoolonni Faasiikaa ni qalaman; luboonnis dhiiga itti kennname ni faffacaasan; Lewwonnis immoo hoolota irraa gogaa ni baasan. **12** Isaanis akka jarri akkuma Kitaabe Musee keessatti barreeffamee sanatti Waaqayyoof dhi'eessaniiif kutaa maatiwwan sabaatiif kenuudhaaf aarsaa gubamu kophatti baasan. Loon illee akkasuma godhan. **13** Akkuma ajajame sanattis hoolaa Faasiikaa ibiddaan waadan; aarsaa qulqulleeffame immoo okkoteetti, hubboo fi xuwwettee affeelannii yooseumaa nomoota hundaaf qoqqoodan. **14** Isaanis ergasiis sababii luboonni sanyii Aroon hamma halkan walakkaatti aarsaa gubamu fi cooma aarsaa dhi'eessaa turaniiif ofii isaanitiif fi lubootaaaf qophii godhan. Akkasiin Lewwonnis ofii isaanitiif fi luboota sanyii Aroon ta'aniif qopheessan. **15** Ilmaan Asaaf faarfattooni akkuma Daawit, Asaaf, Heemaanii fi Yeduutuun waa himaan mootichaajajane sana iddoodhumaa isaaniiif ramadame turan. Eegdonni karraa kanneen tokko tokko karraa irra turan immoo waan obbolootaa isaanii Lewwonnis qophii isaaniiif godhaniiif iddo isaanitiif deemuun hin barbaachifne. **16** Kanaafuu tajaajilli Waaqayyoo hundinuu akkuma Yosiyaas Mootichi ajajetti ayyaana Faasiikaa ayyaaneessu fi iddo aarsaa Waaqayyoo irratti aarsaa gubamu dhi'eessuu guyyuma sana fiixaan ba'e. **17** Isra'a'l oloonni achi turanis yeruma sana Ayyaana Faasiikaa ayyaaneffatanii Ayyaana Maxino guyyaa torba ayyaaneffatan. **18** Bara Saamu'eel rajjichaatti as Isra'a'l keessatti Faasiikaan takkumaa akkanatti hin ayyaaneffamne; mootota Isra'a'l keessaa namni tokko iyyuu takkumaa akka Yosiyaas namicha luboota, Lewwotaa fi namoota Yihuudaa fi Isra'a'l kanneen saba Yerusaalem wajjin turan sana hunda wajjin godhe sanaatti Faasiikaa akkasiin hin ayyaaneffan. **19** Faasiikaan kun bara mootummaa Yosiyaas keessaa wagga kudha saddeetttaaffati ayyaaneffame. **20** Waan kana hunda booddee yeroo Yosiyaas mana qulqullummaa qopheessetti Nekkoon mootichi Gibxi Karkemishi ishee Efraaxiis biraas sanatti lolau ol ba'e; Yosiyaasis of irraa isa deeabisuudhaaf itti gad ba'e. **21** Nekkoon garuu, "Yaa mootii Yihuudaa, wanni anaa fi si'i wal lolchisuus maali? Ani yeroo kanatti mana na lolu sana loluufin dhufe malee si loluu hin dhufne. Waaqni akka ami ariifadhu na ajajeera; kanaafuu ati Waaqa na wajjin jiru kanaan mormuu dhiisi; yoo kanaa achii inni si balleessaatti" jedhee namoota itti erge. **22** Ta'us Yosiyaas eenyumaa ofii isaa wallaachifatee lola keessa seene malee isaa irraa hin deebine. Inni waan Nekkoon

Waaqaan ajajamee isatti hime sana dhaga'uud didee dirree Megidoo irratti isa waraanuudhaaf ba'e. **23** Warri xiyya darbatan Yosiyas Mootichatti ni darbatan; innis ajajjoota loltoota isatiin, "Na fuudhaatii deemaa; ani akka malee madaa'eeraati" jedhe. **24** Kanaafuu isaan gaarii isaa keessattisa fuudhanii gaarii biraa irra kaa'anii gara Yerusaalemitti isaa geessan; innis achitti du'e. Innis awwaala abbootii isaa keessattia awwaalame; Yihuudaa fi Yerusaalem hundi isaaaf ni boo'an. **25** Ermiyaasis faaruu boo'ichaa Yosiyasiif baase; hamma har'aattis dhiironnii fi dubartooni faarfattoonni hundi faaruu boo'ichaa kanaan Yosiyasin yaadatu. Kunis Israa'el keessatti bartee ta'ee Faaruu Boo'ichaa keessatti barreffame. **26** Wanni bara mootummaa Yosiyas keessa hoijetame biraa fi gaarummaan isaaakkuma waan Seera Waaqayyoo keessatti barreffame sanaatti, **27** seenaan isaa hundi jalqabaa hamma dhumaatti kitaaba mootota Israa'elii fi Yihuudaa keessatti barreffameera.

36 Ergasiis sabni biyya sanaa Yehoo'ahaaz ilma Yosiyas fuudhanii Yerusaalem keessatti iddo abbaa isaa buusaniimootii isa godhan. **2** Yehoo'ahaaz yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii sadii ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee ji'a sadii bulche. **3** Mootiin Gibxi immoo Yerusaalem keessatti teessoo isaa irraa isaa buuse; Yihuudaa irrattis gibira meetti taalaantii dhibba tokkoo fi warqee taalaantii tokko mure. **4** Mootiin Gibxis Eliyaqaqim obboleessa Yehoo'ahaaz Yihuudaa fi Yerusaalem irratti mootii godhe; innis maqaa Eliyaqaqim geedharee Yehooyaqaqim jedheen. Nekkoonis Yo'ahaz obboleessa Eliyaqaqim fuudhee Gibxitti geesse. **5** Yehooyaqaqim yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha tokko bulche. Inni fuula Waaqayyo Waaqa isaa duratti waan hamaa hojjete. **6** Nebukadnezar mootichi Baabilon isatti duule; gara Baabilonittis isaa geessuudhaaf foncaa naasiittiisa hidhe. **7** Nebukadnezar mi'oota mana qulqullummaa Waaqayyoo guuree Baabilonittis geessee mana waaqeffannaa isaa keessa ni kaa'e. **8** Wantoonni bara mootummaa Yehooyaqaqim keessa hoijetaman kanneen biraa, wanni jibbiisaan inni hojjetee fi balleessaanisa irratti argame hundi kitaaba seenaa mootota Israa'elii fi Yihuudaa keessatti barreffamaniiru. Ilmi isaa Yehooyaqaqin iddo isaa bu'ee mootii ta'e. **9** Yehooyaqaqin yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa kudha saddeet ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee ji'a sadii fi bultii kudhan bulche. Fuula Waaqayyoo durattis waan hamaa hojjete. **10** Birraa keessas Nebukadnezar Mootichi nama itti ergee mi'oota mana qulqullummaa Waaqayyoo kanneen gatii guddaa qaban wajjin gara Baabilon isaa fichtisiise; Zedeqiyaa obboleessa abbaa Yehooyaqaqin sana immoo Yihuudaa fi Yerusaalem irratti mootii godhe. **11** Zedeqiyaa yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii tokkoo ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha tokko bulche. **12** Inni fuula Waaqayyo Waaqa isaa duratti waan hamaa ni hojjete; fuula Ermiyaas raajicha dubbii Waaqayyoo isatti dubbate sanaa durattis gad of hin qabne. **13** Akkasumas Nebukadnezar Mooticha maqaa Waaqaatiinisa kakachiisee turetti illee ni fincile. Inni mataa jabaatee gara Waaqayyo Waaqa Israa'elitti deebi'uu ni dide. **14** Kana malees dura buutonni lubootaa hundii fi uummanni wantoota jibbisiso saboota kaanii hunda duukaa bu'uu fi mana qulqullummaa Waaqayyoo kan inni Yerusaalem keessatti qulqulleesse sana xureessuudhaan ittuma caalchisanii amanamummaa dhaban. **15** Waaqayyo Waaqni abbootii isaanii waan saba isaa fi iddo jireenyisaaf garaa laafeef karaa ergamoota isatiin ammumaa amma ergaaiitti erga. **16** Isaan garuu ergamoota Waaqaatti qoosan; dubbii

isaas tuffatanii raajota isaa xinneessan. Kanaanis dheekkamsi Waaqayyoo saba isatti ni bu'e; wanni isaa qabbaneessus hin argamne. **17** Kanaafuu inni mootii warra Baabilon isaanittifide; mootichis mana qulqullummaa keessatti dargaggoota isaanii goraadeedhaan fixe; dargaggoota yookaan dubara, jaarsolii yookaan warra dullooman tokko illee hin hambifne. Waaqni hunda isaanii dabarsee harka Nebukadnezaritti kenne. **18** Innis mana qulqullummaa Waaqaatiin mi'oota hunda xinnaa fi guddaa, qabeenya mana qulqullummaa Waaqayyoo, qabeenya mootichaa fi kan qondaaltota isaa saamee Baabilonittis geesse. **19** Isaan mana qulqullummaa Waaqaatiibidda qabsiisanii dallaa Yerusaalem diigan; masaraawwan mootummaa hunda gubanii waan gatii qabu hundas barbadeessan. **20** Inni hambaa goraadee irraa hafe boojie'ee Baabilonittis geesse; isaanis hamma mootummaan Faares aangoo qabattee tajaajiltoota isaa fi tajaajiltoota ilmaan isaa ta'an. **21** Biyyattiin boqonaa sanbata ishee ni argatte; akka dubbiin Waaqayyoo kan afaan Ermiyaasiin dubbatame raawwitatamuuf hamma waggaan torbaatamni dhumutti biyyattiin yeroo ontee turte guutuu ni boqotte. **22** Waaqayyo akka dubbiin Waaqayyoo kan afaan Ermiyaasiin dubbatame sun raawwitatamuuf jedhee bara Qiros mooticha Faares keessa waggaa jalqabaatti akka inni mootummaa isaa hunda keessa labsii tokko dabarsuu fi akka labsiin sunis barreffamuuuf hafuu Qiros mooticha Faares ni kakaase; labsiin sunis akkana jedha: **23** "Qiros mootichi Faares akkana jedha: ""Waaqayyo Waaqni samii mootummoata lafa irraa hunda naaf kenneera; akka ani Yihuudaa keessatti Yerusaalemitti mana qulqullummaa isaa ifjaaruufis na muudeera. Saba isaa keessaa nama gidduu keessanatti argamu kam iyyuu Waaqayyo Waaqni isaa isa wajjin haa ta'u; innis ol haa ba'u.""

Izraa

1 Waaqayyo akka dubbiin Waaqayyoo kan afaan Ermiyaasiin dubbatame sun raawwatamuuf jedhee bara Qiros mooticha Faares keessa waggaa jalqabaatti akka inni mootummaa isaa hunda keessa labsii tokko dabarsuu fi akka labsiin sunis barreffamuuf hafuura Qiros mooticha Faares ni kakaase; labsiin sunis akkana jedha: **2** “Qiros mootichi Faares akkana jedha: “Waaqayyo Waaqni samii mootummoota lafa irraa hunda naaf kennreera; akka ani Yihuudaa keessatti Yerusalemmitti mana qulqullummaa isaaq ijhaarufis na muudeera. **3** Saba isaa keessaa nama gidduu keessanitti argamu kam iyyuu Waaqni isaa isa wajjin haas ta'u; innis gara Yerusalem ishee Yihuudaa keessaa sanaa ol ba'ee mana qulqullummaa Waaqayyo Waqa Israa'el, Waqa Yerusalem keessa jiraatu sanaa haa ijhaar. **4** Warra hafanii iddo kam iyyuu jiraatan hundaaf sabni biyya isaan keessa jiraatan sanaa kennaa fedhiidhaan mana qulqullummaa Waqaqaa kan Yerusalem keessa jiru sanaaf kennuu irratti dabalee meetii fi warqee, mi'a fi horii gumaachuudhaan isaa haa gargaaran.” **5** Ergasii hangafoonni maatii Yihuudaa fi Beniyaam, luboonnii fi Lewwoni jechuunis namoonni Waqqni garaa isaanii kakaase hundi dhaqanii mana Waaqayyoo kan Yerusalem keessa sana ijaaruuf qophaa'an. **6** Olloonni isaanii hundinuu kennaa fedhiidhaan kennan irratti dabalanii mi'a meetii fi warqee, qodaa fi horii akkasumas kennaawwan gatiif guddaa baasan gumaachuudhaan isaan gargaaran. **7** Kana malees Qiros Mootichi mi'oota mana qulqullummaa Waaqayyoo kanneen Nebukadnezar Yerusalemii guurratee mana Waqaq isaa keessa kaa'atee ture sana gad ni baase. **8** Qiros mootichi Faares akka Mitredaat itti gaafatamaan qabeenyaa sun mi'a sana fidee Sheeshbazaar bulchaa Yihuudatiif lakkaa'u godhe. **9** Mi'oonni sunis: saanii warqee 30, saanii meetii 1,000, distii meetii 29, **10** waciitii warqee 30, waciitii meetii kan qadaada qabu 410, mi'a gosa biraa 1,000. **11** Walumaa galatti mi'a warqeetii fi kan meetii 54,000 ture. Sheeshbazaaris mi'oota kanneen hunda yeroo booji'amtoota Baabilonii baasee Yerusalemmitti geessetti guuree deeme.

2 Egaa isaan kunneneen namoota kutaa biyya sanaa warra boojuu Nebukadnezar mootichi Baabilon sun booji'ee Baabilonitti isaan geesseetee ture sanaa deeb'i'anii dha; isaanis Yerusalemii fi Yihuudatiif deeb'i'anii tokkoon tokkoon isaanii magaalaa ofti isaanittii galan; **2** isaanis: Zarubaabel, Yeeshuu'aa, Nahimiyya, Seraayaa, Re'elaayaa, Mordekaayi, Bilshaan, Misphaar, Baguwaayi, Rehuumii fi Ba'anaa wajjin dhufan. Maqaam naoota saba Israa'el ta'anii: **3** sanyiin Phaarosh 2,172, **4** sanyiin Shefaaxiyaa 372, **5** sanyiin Aaraa 775, **6** sanyiin Fahat Mo'aab warri karaa Yeeshuu'aa fi Yoo'aab dhalatan 2,812, **7** sanyiin Eelaam 1,254, **8** sanyiin Zaattu 945, **9** sanyiin Zakaayi 760, **10** sanyiin Baanii 642, **11** sanyiin Beebay 623, **12** sanyiin Azgaad 1,222, **13** sanyiin Adooniqaam 666, **14** sanyiin Baguwaay 2,056, **15** sanyiin Aadiin 454, **16** sanyiin Ateer warri karaa Hisqiyaas 98, **17** sanyiin Beesaay 323, **18** sanyiin Yoora 112, **19** sanyiin Haashum 223, **20** sanyiin Gibaar 95, **21** namoonni Beetlihem 123, **22** namoonni Netoofaa 56, **23** namoonni Anaatoot 128, **24** namoonni Azmaawet 42, **25** namoonni Kiriyati Ya'aariim, kan Kefiiraatii fi Bi'eeroot 743, **26** namoonni Raamaa fi Gebaa 621, **27** namoonni Mikmaas 122, **28** Namoonni Beet'eelii fi Ayai 223, **29** namoonni Nebo 52, **30** namoonni Magbiish 156, **31** namoonni Eelaam kaan 1,254, **32** namoonni Haariim 320, **33** namoonni Lood, kan Haadiidii fi Oonoom 725, **34** namoonni

Yerikoo 345, **35** namoonni Senaa'aa 3,630. **36** Luboota: Sanyiin Yedaa'iyaa warri karaa maatii Yeeshuu'aa dhufan 973, **37** sanyiin Imeer 1,052, **38** sanyiin Phaashihuur 1,247, **39** sanyiin Haariim 1,017. **40** Lewwota: Sanyiin Yeeshuu'aa fi Qadmii'eel, karaa Hoodyiwaa dhufan 74. **41** Faarfattoota: sanyiin Asaaf 128. **42** Eegdota karra mana qulqullummaa: sanyiin Shaluum, sanyiin Ateer, sanyiin Talmoon, sanyiin Aquub, sanyiin Haxiixaaf fi sanyiin Soobaay 139. **43** Tajaajiltoota mana qulqullummaa: sanyiin Ziihaa, sanyii Hasuufaa fi sanyii Xabaa'oot, **44** sanyii Keeroos, sanyii Sii'a, sanyii Faadon; **45** sanyii Lebaanaa, sanyii Hagaabaa fi sanyii Aquub; **46** sanyii Haagaab, sanyii Shalmaayi, sanyii Haanaan; **47** sanyii Gideel, sanyii Gahar, sanyii Re'aaya; **48** sanyii Reziin, sanyii Neqoodaa, sanyii Gazaam; **49** sanyii Uzaa, sanyii Faasehha, sanyii Beesaay; **50** sanyii Asinaa, sanyii Me'uunimii fi sanyii Nefuusim; **51** sanyii Baqbuuq, sanyii Haquufaa, sanyii Harhuur, **52** sanyii Bazluut, sanyii Mihiidaa fi sanyii Harshaa; **53** sanyii Barqoos, sanyii Siisaaraa fi sanyii Teemahi; **54** sanyii Neziyyaa fi sanyii Haxiifaay **55** Sanyii tajaajiltoota Soloomoon: Sanyii Soxaayi, sanyii Sofereetii fi sanyii Firuuddaa; **56** sanyii Ya'ilaa, sanyii Darqoonii fi sanyii Gideel; **57** sanyii Shefaaxiyaa, sanyii Haxiil, sanyii Fookeret-Hazbaayimii fi sanyii Aamii; **58** tajaajiltoota mana qulqullummaatiif fi sanyiin tajaajiltoota Soloomoon 392. **59** Warri armaan gadiis magalaawwan Teel Melaa, Teel Hareshaa, Kiroob, Adaanii fi Imreeertii dhufan; isaan garuu akka maatiin isaanii sanyii Israa'el ta'an mirkaneessuu hin dandeeyne; isaanis: **60** sanyiin Delaayaa, sanyiin Xoobbiyya fi sanyiin Neqoodaa 652. **61** Luboota keessaa immoo: Sanyii Habaya, sanyii Haqoosii fi kan Barzilaay; Barzilaayin kun sababii intala Barzilaay namicha Gili'ad sanaa fuudheef maqa kanaana waamame. **62** Isaan kunneneen sababii galmee hidda dhalootaa keessaa maqa maatiit isaanii barbaadani dhabaniif akka xuraa'otaatti ilalamaniij tajaajila lubummaa dhowwaman. **63** Bulchaan biyyattiis hamma lubnii Uriimii fi Tumiimiidhaan tajaajil tokko argamutti akka isaan nyaata nyaata hunda caalaa qulqulluu ta'e kam iyyuu hin nyaanneef isaan ajaje. **64** Warri boojuudhaa deebi'an walumaa galatti namoota 42,360 turan; **65** kana malees tajaajiltooni isaanii dhiiraa fi dubartiin 7,337 turan; akkasumas isaan faarfattoota dhiiraa fi dubartii 200 qabu ture. **66** Isaan farda 736, gaangolii 245, **67** gaala 435 fi harree 6,720 qabu ture. **68** Yommuu isaan mana Waaqayyoo kan Yerusalem keessa jiru sanaa ga'anitti hangafoonni maatiwanii tokko tokko akka manni Waqaq iddo isaafti deebi'ee jaaruumuf kennaa fedhiidhaan kennamu ni gumachaan. **69** Isaanis akkuma dandeettii isaanittii warqee daariikii 61,000, meetii minnaanii 5,000 fi uffata lubootaa 100 horii hojji kanaaf walitti qabametti ni dabalan. **70** Luboonnii, Lewwoni, faarfattooni, eegdonni karraa fi tajaajiltooni mana qulqullummaa namoota tokko tokko wajjin magalaawwan ofii isaanii keessa qubatan; Israa'eloonni kaan magalaawwan ofii isaanii keessa qubatan.

3 Yeroo ji'i torbaffaan dhufee Israa'eloonni magalaawwan isaanii keessa qubatanitti uummanni akkuma nama tokkootti Yerusalem keessatti walitti qabame. **2** Ergasii Yeeshuu'aa ilmi Yoozaadaaq firoota isaa luboota wajjin, Zarubaabel ilmi She'altii'eel firoota isaa wajjin akkuma Seera Musee nama Waqaq sanaa keessatti barreffametti aarsaa gubamu achi irratti dhi'eessuudhaaf iddo aarsaa Waqaq Israa'el ijaaran. **3** Isaanis sababii namoota naannoo isaanii sodaatanifi iddo aarsaa sana hundee isaa irratti ijaaranii achi irratti aarsaa gubamu Waaqayyoof dhi'eessan; aarsaa kanas ganamaa fi galgala dhi'eessan. **4** Ergasii akkuma barreffametti Ayyaana Daasii ni ayaaneffatan; akkuma baay'ina aarsaa guyyaa

guyyaaf ramadameettis aarsaa gubamu ni dhi'eessan. **5** Kana booddees isaan aarsaa gubamu kan yeroo yerootti dhi'eeffamu, aarsaa Baattii Haaraa fi aarsaawwan ayyaanota Waaqayyoof qulqulleeffaman hundaaf, akkasumas kanneen fedhiidhaan Waaqayyoof dhi'eeffaman ni kennan. **6** Guyyaa jalqaba ji'a torbaffaattis aarsaa gubamu Waaqayyoof dhi'eessuu jalqaban; garuu hundeen mana qulqullummaa Waaqayyoof amma illee hin buufamme ture. **7** Ergasii isaan warra dhagaa cabsanii fi ogeeyii hojji mukaatiif maallaqa kennan; warra Siidoonaa fi Xiiroosiif immoo akka isaan akkuma Qiros mootichi Faares ajaje sanatti Libaanoonii gara Yoopheetti galaana irra birbirsa gad erganiif nyaata, dhugaatii fi zayitii kennan. **8** Isaanis erga mana Waqaqaan kan Yerusaalem keessaa sana ga'anii booddee ji'a lammaffaa waggaa lammaffaati Zarubaabel ilmi She'altii'eel, Yeeshuu'aan ilmi Yoozadaaqii fi obboloonni isaanii kaan jechuunis luboonni, Lewwoniin fi warri boojuudhaa Yerusaalemitti deebi'an hundinuu akka isaan ijaarsa mana Waaqayyoof to'atanii Lewwota umurini isaanii Waggaa digdamaa fi hammasii olii muudanittii hojji sana jalqaban. **9** Yeeshuu'aan ilmaan issaa fi obboloota isaa wajjin, Qadmii'eelii fi ilmaan isaa, ilmaan Yihuudaa, ilmaan Heenaadaadii fi Lewwota, ilmaan isaanii fi firoota isaanii wajjin warra mana Waqaqaan ijaaran to'achuu tokko ta'an. **10** Yommuu ijaarttonni sun hundee mana qulqullummaa Waaqayyoof buusaniitti luboonni uffataa isaanii uffatarrii malakata qabatan; Lewwonnii immoo jechuunis ilmaan Asaaf kililliee qabatanii akkuma Daawit Mootichi Israa'el ajajetti Waaqayyoon jajachuuq iddoofi issaanii qabatan. **11** Isaanis, "Inni gaarii dha; jaalallii inni Israa'eliif qabu bara bараан jiraata" jedhanii leellisu fi galateeffachuuudhaan Waaqayyoon faarfatan. Sabni hundinuu sababii hundeen mana qulqullummaa Waaqayyooy buufameef iyee sagalee guddaaedhaan Waaqayyoon galateeffate. **12** Garuu luboonni, Lewwonnii fi hangafoonni maatii warri durii kanneen mana qulqullummaa isa duraa sana argan hedduun yeroo hundeen mana qulqullummaa kanaa buufamu arganitti sagalee ol fudhatanii boo'an; warri kaan hedduun immoo gammachuuudhaan iyyan. **13** Sababii namoonni akka malee waconiiif namni tokko iyuu iyya gammachuu fi iyya boo'ichaa gargar baasuu hin daneenyee; sagaleen sunis fagoottti dhaga'ama ture.

4 Diinonni Yihuudaa fi Beniyaam yeroo akka warri boojuudhaa deebi'an sun Waaqayyo Waqaqa Israa'eliif mana qulqullummaa ijaaraa jiran dhaga'anitti, **2** gara Zarubaabelii fi gara hangafoonni maatiwwaniin dhufaniiakkana jedhanii; "Sababii nus akkuma keessan Waqaqa keessan barbaannee bara Eesarhadoon mooticha Asoor kan as nu fide sanaatii jalqabnee aarsaa dhi'eessafii turreef nus isin wajjin haa ijaarru." **3** Zarubaabel, Yeeshuu'aan fi hangafoonni maatii Israa'el kaan garuu, "Isin mana Waqaqa keenyaa nu wajjin ijaaruuf qooda hin qabdani. Numa qofatu akkuma Qiros Mootichi Faares nu ajaje sanatti Waaqayyo Waqaqa Israa'eliif mana qulqullummaa ijaara" jedhanii deebisan. **4** Namoonni naannoo isaanii akka isaan itti fufanii ijaaruuf sodaataniiif namoota Yihuudaa abdi kutachiisuuuf ka'an. **5** Isaanis bara Qiros mooticha Faaresiitii jalqabee hamma bara Daariyoos mooticha Faaresitti jiru hunda kaayyoo isaanii gefachiisuuudhaaf qondaaltota isaaniiin mormaan itti bitan. **6** Isaanis jalqaba bara mootummaa Ahashwerosissiti sabaa Yihuudaa fi kan Yerusaalem himatan. **7** Bara Arxeeksiis mooticha Faares keessa Biishlaam, Mitredaat, Xaab'i'eelii fi michoota isaa biraa xalayaa tokko Arxeeksiisittii barreessan. Xalayaa sunis qubee Araamaayikii fi afaan Araamaayikii barreeffame. **8** Rehuum ajajaan qondaaltichii fi Shiiimshaayi barreessaa sun Yerusaaleemiin mormuudhaanakkana jedhanii xalayaa tokko

Arxeeksiis mootichatti barreessan: **9** Rehuum ajajaan qondaaltichii, Shiiimshaayi barreessaa fi michoota isaanii kaan wajjin jechuunis abbootii murtii fi qondaaltota namoota Tiripoolis, Faaresi, Arkii fi Baabilon dhufan, akkasumas warra Elaamota Suusaa dhufan bulchanii fi **10** namoota Osnaapher guddichii fi kabajamaan sun biyyaa baasee magaalaa Samaariyaa keessaa fi Laga Efraaxiis gama qubachiise kaan wajjin barreessan. **11** Kun garagalchaa xalayaa jarri isaaf erganii ti. Gara Arxeeksiis Mootichaa, tajaajiltotta kee warra Laga Efraaxiisiin Gamaa irraa: **12** Mootichi akka Yihuudoonni si biraas gara keenya dhufan sun Yerusaalem dhaqanii magaalaa finciltuu fi hamtuu sana deebisanii ijaaraa jiran beekuu qaba. Isaan dallaa dhagaa deebisanii ijaaruudhaan hundeeewwan ishee jajjabeessaa jiru. **13** Kana malee iyuu mootichi akka yoo magalaan kun ijaramtee dalaan ishee jajjabeeffame akka si'achi qaraxni, gibiri yookaan ashuuraan hin argamnee fi akka galiiin mootummaas gad bu'u beekuu qaba. **14** Nu amma waan itti gaafatamummaa masaraa mootummaa qabnuu fi waan akka mootichi ulfina dhabu arguu hin feeneef akka mootichi beekuu jennee ergaa kana itti ergineerra; **15** kunis akka manneen galmee abbootii keetii sakatta'amaniif. Atis galmeewan kana keessatti akka magalaan kun durumaa jalqabdee magaalaa finciltuu, kan moototaa fi kutaalee biyyaa rakkiftu, iddo finciltuu taate ni argita. Wanni magalaan kun barbadeeffamteefis kanuma. **16** Yaa mooticha, yoo magalaan kun ijaramee dalaan isaaas jajjabeeffame, akka ati Laga Efraaxiis Gamaa waan tokko illee hin qabaanne nu sitti himna. **17** Mootichisakkana jedhee deebii kana erge: Gara Rehuum ajajaan qondaaltichaa, Shiiimshaayi barreessaa fi michoota isaanii kanneen Samaariyaa keessaa fi Efraaxiisiin gama jiraatan kaaniitti: Nagaan keenya isin haa ga'u. **18** Xalayaan isin nuuf ergitan sun dubbifamee fiuuluma koo duratti hiikameera. **19** Anis ajaja kennee galmeen qoratameera; magalaan kunis akka durumaa jalqabee moototattifincila turte, akka isheen holqa finciltootaa fi mormitootaa taates beekameera. **20** Yerusaalem mootota ciccimoo guutummaa Gama Laga Efraaxiis bulchan qabdi turte; qaraxni, gibirii fi ashuuraan isaaniiif kennama ture. **21** Akka magalaan kun deebifamtee hin ijaaramme hamma ani labsii baasutti akka isaan hojji dhaabaniif isin amma namoota kanneenittai ajaja dabarsaa. **22** Akka waan kana hin tuttanneef of eeggadhaa. Maaliif hamma rakkoon kun guuttatee fedhii mootummaatiif gufuu ta'utti ittuma dhiiftuu? **23** Akkuma garagalchaa xalayaa Arxeeksiis Mootichaa sun fuula Rehuum, Shiiimshaayi barreessaa fi michoota isaanii duratti dubbifameenisaan yoosuma gara Yihuudoota Yerusaalem keessa jiraatanii dhaqanii humnaan hojji isaan dhaabsisan. **24** Akkasiin hojjiin mana Waqaqa kan Yerusaalem keessaa sun hamma waggaa lammaffaa bara Daariyoos mooticha Faaresitti ni dhaabatte.

5 Yeroo kanatti Haageen raajichii fi Zakkaariyas ilmi Iddoo raajichi, maqa Waqaqa Israa'el kan isaan wajjin jiraatu sanaa Yihuudoota warra Yihuudaa fi Yerusaalem keessa jiranitti raajii dubbatan. **2** Kana irratti Zarubaabel ilmi She'altii'eelii fi Iyyaasuuu ilmi Yoozadaaq Yerusaalem keessatti mana Waqaqa deebisanii ijaaruuf jalqaban. Raajonni Waqaqas isaan gargaaruuf isaanuma wajjin turan. **3** Yeroo sanatti Taatenaayi bulchaan Gama Laga Efraaxiis, Satarbzunaayii fi deeggartoonni isaanii gara isaanii dhaqanii, "Akka isin mana qulqullummaa kana deebiftanii ijaartanii fi akka isin dallaa dhagaa kanas akka duriitti deebiftanii eenyutu isiniif eeyyame?" jedhanii gaafatan. **4** Akkasumas, "Maqaan warra mana kana ijaaruuf eenyu fa'i?" jedhanii gaafatan. **5** Garuu iji Waqaqa isaanii maanguddoota Yihuudaa irra turte; isaanis hamma gabaasni sun Daariyoos bira ga'ee deebiin isaa

barreffamaan dhufutti hojii hin dhaabne. **6** Kunis garagalchaa xalayaa Taatenaayi bulchaan Gama Laga Efraaxiis, Satarbuzaayi, degartoonni isaanii fi qondaaltonni Gama Laga Efraaxiis jiraatan Daariyoos Mootichatti erganii ti. **7** Gabaasni isaan erganiif sunisakkana jedha: Gara Daariyoos Mooticha: Nagaa ulfinaan guutame siif ergina. **8** Mootichi akka nu gara aanaa Yihuudaa gara mana qulqullummaa Waaqa guddicha dhaqnee turre ha beeku. Namoonni dhagaa gurguddaadaahan mana sana ijaaraa, laaxaas keenyan manaa keessa kaa'aa jiru. Hojiin kunis ciminaan hoijetamaa harka isaanii jalatti guddina argisiisa jira. **9** Nu maanguddoota sana dubbisfnee, "Eenyutu akka isin mana qulqullummaa kana deebiftanii ijaartanii fi akka isin ijaarsa issa akka duriitti deebiftan isiniif eeyyame?" jennee isaan gaafanne. **10** Akkasumas akka maqaa hooggantoota isaanii barreessinee si beeksifnuuf maqaa isaanii illee gaafannee ture. **11** Isaanis deebii kana nuu kennan: "Nu garboota Waaqa samii fi lafaat; nu mana qulqullummaa kan bara dheeraan dura ijaarame, kan mootiin Israa'el guddichi ijaaree fixe sana deebifnee ijaaraa jirra. **12** Garuu sababii abbootiin keenya Waaqa samii aarsaniif inni dabarsee harka Nebukadnezar namicha biyya Kaldoottaa, mootii Baabilonitti isaan kenne; innis mana qulqullummaa kana barbadeessee uummataas biyyaa baasee Baabilonitti geesse. **13** "Ta'u illee waggaa tokkoffaa bara mootummaa Qiros mooticha Baabilon keessa Qiros Mootichi akka manni Waaqa kun deebifame ijaramuuf labsii tokko labse. **14** Innis mi'a warqee fi meetii mana Waaqa kan Nebukadnezar mana qulqullummaa Yerusaalem keessaa guuree Baabilonitti geesse sana masaraa mootummaa Baabilon keessaa ni baase. Qiros Mootichi namicha Sheeshbasarajedhamu kinni bulchaa godhee muude sanattii mi'a kana kennee **15**akkana jedheen; 'Mi'a kana fuuhdii dhaqitiit mana qulqullummaa kan Yerusaalem keessa jiru sanatti galchi. Mana Waaqas iddoo isaatti deebisii ijaari.' **16** "Ergasiis Sheeshbasarajun dhufee hundee mana Waaqa kan Yerusaalem keessaa buuse. Yeroo sanaa jalqabee hamma ammaatti manni sun ijaaramaa jira; garuu amma illee hin dhumne." **17** Egaa amma yoo fedhii mootichaa ta'e, Qiros Mootichi dhugumaan akka manni Waaqa kun Yerusaalem keessatti deebifamee ijaramuuf labsii baasu fi baasuu baachuu isaa beekuu galmeen masaraa mootummaa Baabilon haa qoratamu. Ergasiis mootichi yaada waan kana irratti qabu nuuif haa ergu.

6 Kana irratti Daariyoos Mootichi ajaja kenne; isaanis galmeewwan mana galmee Baabilon keessatti kuufaman sana ni sakatta'an. **2** Kitaabni maramaan tokkos Ahimetaa magaalaa guddaa kutaa biyyaa Meedee keessatti argame; kitaaba sana irratti akkana jedhamee barreffamee ture: Yaadachiisa: **3** Wagga tokkoffaa bara mootummaa Qiros Mooticha keessa mootichi waa'ee mana qulqullummaa Waaqa kan Yerusaalem keessa jiru sanaaakkana jedhee labsii baase: Manni qulqullummaa kun iddoo aarsaan itti dhi'eefamu ta'ee deebifamee haa ijaramu; hundeen isaaas haa buufamu. Manni kunis ol dhereria dhundhuma jaatamaa fi bal'ina dhundhuma jaatama qabaatee **4** dhagaa gurguddaa toora sadii sadii fi muka toora tokko tokkoon haa ijaramu. Baasiin hundinuus qabeenya mootummaa keessaa baafamu qaba. **5** Akkasumas mi'i warqee fi meetii mana Waaqa kan Nebukadnezar mana qulqullummaa kan Yerusaalem keessati Baabilonitti fide sun iddoo isaanitti jechuuniis mana qulqullummaa kan Yerusaalemitti deebifamanii mana Waaqa keessa kuufamu qabu. **6** Egaa ati Taatenaayi bulchaan Gama Laga Efraaxiis, Satarbuzaayi fi isin michoota isaanii qondaaltonni kutaa biyya sanaa achii fagaadhaa. **7** Isin hojii mana qulqullummaa Waaqa kana keessa hin seeninaya.

Bulchaan Yihuudootaa fi maanguddoonni Yihuudootaa mana Waqaqaa kana iddoo isaatti deebisanii haa ijaaran. **8** Kana irratti ani waan isin ijaarsa mana Waqaqaa kana keessatti maanguddoota Yihuudootaa kanneeniif gochuu qabdun kunoon labsa: Akka hojii hin dhaabanneef baasiin namoota kanaa guutumaan guututti qabeenya mootummaa irraa jechuuniis gibira Gama Laga Efraaxiis walitti qabamu keessaa haa baafamu. **9** Wanni barbaachisu kam iyyuu jechuuniis jiboonni, korbeeeyiinii fi xobbaallaawwan hoolaa Waaqa samiitiif aarsaa gubamu ta'anii dhi'eefaman, akkasumas qamadiin, soogiddi, daadhiin wayinii fi zayitiin akkuma luboonni Yerusaalem keessa jiraatan barbaadanitti uttu gargar hin citin guyyaa guyyaadhaan isaanii kennamuu qabu; **10** kunis akka isaan aarsaa Waqaqaa samiitti tolu dhi'eessanii fi akka isaan jireenya mooticha fi ilmaan isaatiif Waaqa kadhataniiif dha. **11** Kana caalaa iyyuu yoo namni kam iyyuu ajaya kana dide, ani akka utubaan mana issa keessaa buqqifamee inni irratti fannifamu labsii kana labseera. Sababii yakka kanaatiif manni issa tuulaa kosii ni ta'a. **12** Waaqni inni akka Maqaan issa achi jiraatu godhe sun mootii yookaan saba labsii kana geeddaruuf yookaan mana qulqullummaa kan Yerusaalem keessaa barbadeessuu harka ol fudhatu kam iyyuu haa balleessu. Ani Daariyoos labsii kana labseera. Wanni kunis arittiidhaan hojii irra haa oolu. **13** Ergasiis Taatenaayi bulchaan biyya Gama Laga Efraaxiis, Satarbuzaayi fi michoonni isaanii akkuma Daariyoos Mootichi labsetti labsii sana ariitiidhaan hojii irra n oolchan. **14** Kanaafuu maanguddoonni Yihuudootaa lallaba Haagee raajichaati fi Zakkaartiyas ilma Iddootiin ijaarsa itti fufan; hojinis ni milkaa'eef. Isaanis akkuma ajaya Waaqa Israa'elii fi akkuma labsiwwan Qiros, Daariyoosii fi Arxeksis mootota Faaresitti ijaarsa mana qulqullummaa sana ni xumuran. **15** Manni qulqullummaa sunis wagga ja'affaa bara Daariyoos Mooticha keessa, bultii sadaffaa ji'a Adaaritti ijaaramee dhume. **16** Ergasiis sabnii Israa'el jechuuniis luboonni, Lewwonnii fi booji'amtfoonni hafan ayyaana eebba mana Waaqa gammachuudhaan ayyaaneffatan. **17** Eebba mana Waaqa kanaafis jiboota dhibba tokko, korbeeeyi hoolaa dhibba lamaa fi xobbaalla hoolaa dhibba afur kennan; sababii cubbuu Israa'el hundaaf immoo korbeeyii re ee kudha lama jechuuniis tokkoo tokkoo gosa Israa'elii re ee tokko tokko dhi'eessan. **18** Ergasiis immoo akkuma Kitaaba Musee keessatti barreffametti tajaajila mana Waaqaan kana Yerusaalem keessaa sanaaf luboota kutaa kutaa isaanitti, Lewwota immoo garee garee isaaniiitti ramadan. **19** Booji'amtfoonni guyyaa kudha afuraffaa ji'a jalqabaatti Faasiikaa ni ayyaaneffatan. **20** Luboonni fi Lewwonnii of qulqulleessanii hundi isaanii akka seeraatti ni qulqulla'an. Lewwonnii warra booji'aman hundaaf, obboloota isaanii lubootaa fi ofii isaanii hoolaa Faasiikaa qalan. **21** Kanaafuu Israa'eloonni boojiuudhaa deebi'an namoota Waaqayyo Waaqa Israa'el barbaaduudhaaf hojii xuraa'ummaa kan Namoota Ormaa kanneen olla isaanii jiraatan sanaa lagatan hunda wajjin Faasiikaa sana ni nyaatan. **22** Sababii Waaqayyo akka inni hojii ijaarsa mana Waaqayyo Waaqa Israa'el keessatti isaan gargaaruudhaaf yaada mootii Asoor geedduurduhan gammachuudhaan isaan guuteef isaan bultii torba guutuu Ayyaana Maxinoo Buddeena gammachuudhaan ayyaaneffatan.

7 Wantoota kanneen booddee bara Arxeksis mooticha Faares keessa Izraan ilmi Seraaya, ilmi Azaariyya ilmi Hilqiyya, **2** ilmi Shaluum, ilmi Zaadoq, ilmi Ahixub, **3** ilmi Amariyya, ilmi Azaariyya, ilmi Meraayoot, **4** ilmi Zeraaya, ilmi Uzii, ilmi Bukii, **5** ilmi Abiiishuwaa, ilmi Fiinehaas, ilmi Ele'aazar, ilmi Aroon lubicha ol aanaa **6** Izraan kun Baabilonii dhufe. Innis barsiisa

Seera Musee kan Waaqayyo Waaqni Israa'el kenne sana sirriitti beekuu dha. Sababii harki Waaqayyo Waaqa isaa isa irra tureef mooticha waan inni kadhate hunda ni kenneef. **7** Akkasumas waggaa torbaaffaa bara Arxeksis Mootichaa keessa Israa'eloonni tokko tokko jechuunis luboonti, Lewwoni, faarfattooni, eegdonni karraa fi tajaajiltontooni mana qulqullummaa gara Yerusaalemitti ol ba'an. **8** Izraanis waggaa torbaaffaa bara mootii sanaa keessa ji'a shanaffaatti Yerusaalem ga'e. **9** Innis bultii tokkoffaa ji'a jalqabaatti karaa isaa Baabilonii jalqabee bultii tokkoffaa ji'a shanaffaatti Yerusaalem ga'e; harki Waaqa isaa tolaan sun isa irra tureeti. **10** Izraan Seera Waaqayyoo qu'achuu fi eeguudhaaf akkasumas labsii fi ajaja seerichaa Israa'el keessatti barsiisuu dhaf of kenneet tureeti. **11** Kun garagalcha xalayaa Arxeksis Mootichi Izraa lubicha fi barsiisa, namicha waa'ee ajajaa fi labsiilwan Waaqayyo Israa'elii kenne sanaa baratetti ergee ti: **12** Arxeksis mootii mootootaa irraa; Gara Izraa lubicha, barsiisa Seera Waaqa samiitti: Nagaan siif haata'u. **13** Ani amma akka namni Israa'el kan mootummaa koo keessa jiraatu kam iyuu luboomni fi Lewwoni illee abbaan si wajjin Yerusaalem dhaquu barbaadu dhaquu danda'u labseera. **14** Ati akkaakkuma Seera Waaqa keetii kan harka kee jiru sanaatti waa'ee Yihuudaa fi Yerusaalem qorattuu mootichaa fi gorsitoota isaa torbaan ergamteerta. **15** Kana irrattis meetii fi warqee mootichii fi gorsitooni isaa Waaqa Israa'el kan Yerusaalem keessa jiraatuu toluma kennan sana fuudhii deemi; **16** waan kanas meetii fi warqee kutaaa biyya Baabiloniitii walitti qabde hundaa fi kennaa sabnii fi luboomni mana qulqullummaa Waaqa isaanii kan Yerusaalem keessaaaf fedhiidhaan kennan wajjin fiuudhii dhaqi. **17** Maallaqa kanaanis jiboota, korbeeyyi hoolaa fi xobbaallaa hoolaa, kennaa midhaanii fi dhibaayyuu isaanii wajjin bitaatiid doo aarsaa mana qulqullummaa Waaqa keessanii kan Yerusaalem sana irratti dhi'eessaa. **18** Ergasiit atii fi obboloonni kee Yihuudoonni meetii fi warqee hafeakkuma fedhii Waaqa keessaniiitii waanuma gaarii isinitti fakkaate irra oolchaa. **19** Mi'a waaqeffannaa mana qulqullummaa Waaqa keetii keessaaaf imaanaan sitti kennname hunda Waaqa Yerusaalem duratti dhi'eessi. **20** Waan mana qulqullummaa Waaqa keetiffi barbaaduu kan kennuu feetu hunda mankuusa mootii keessaa fuudhii kenni. **21** Egaanii Arxeksis Mootichi akka qabdooni maallaqaa kanneen Gama Laga Efraaxiis jiran waan Izraan lubichi, barsiisa Seera Waaqa samii kun isin gaafatu hunda arjummaadhaan isaaf kennan ajajeera; **22** Kunis hamma meetii taalaantti dhibba tokko, qamadii qoroosii dhibba tokko, daadhii wayinii baadoosii dhibba tokko, zayitiij ejersaa baadoosii dhibba tokkoo fi soogidda hamma hin qabne haa ta'u. **23** Wanni Waaqni samii ajaje kam iyuu mana qulqullummaa Waaqa samiitiif of eeggannaadhaan haa godhamu. Maaliif dheekkamsi mootichaa fi ilmaan mootichaatti dhufa? **24** Amma illee isin akka luboota, Lewwota, faarfattoota, eegdota karraa, tajaajiltoota mana qulqullummaa yookaan hojettoota mana Waaqaa kana keessa hojetan kamitti iyuu gibira, qaraxaa fi ashuuraa murteessuuf aangoo hin qabne beekaa. **25** Egaanii Izraa, ati akkuma ogummaa Waaqa keetii kan harka kee jiru sanaatti akka isaan warra Gama Laga Efraaxiis jiraatan bulchanifi abbootii seeraa fi abbootii murtii kanneen hundi isaanii seera Waaqa keetii beekan muudi. Nama seera Waaqaa hin beekne kam iyuuus barsiisi. **26** Namni seera Waaqa keetitiif yookaan seera mootichaatiif hin ajajamne kam iyuu dhugumaan ajjeechaadhaan, biyya keessaar ari'amuudhaan, qabeenyi isaa irraa dhaalamuudhaan yookaan hidhaadhaan adabamuu qaba. **27** Waaqayyo Waaqni abbootii keenyaan kan akka inni karaa kanaan mana Waaqayyoo

kan Yerusaaleem keessa jiruuf ulfina kennuuf garaa mootichaa keessa yaada kana kaa'e sun haa galateeffamu; **28** Waaqa fuula mootichaa, fuula gorsitoota mootichaa fi fuula qondaaltota mootichaa ciccimoo hundaa duratti gaarummaa ofii isaa na argisiiseef galanni haa ga'u. Sababii harki Waaqayyo Waaqa koo anarra tureef ani jajjabaadheen akka isaan na wajjin deemanifi Israa'el keessa namoota bebeekamoo walitti naa qabadhe.

8 Warri kenneen hangafoota maatii fi warra isaan wajjin galmaa'an kanneen bara mootummaa Arxeksis Mootichaa keessa na wajjin Baabilonii dhufanii dha: **2** Sanyii Fiinehaas keessa Geershoom; sanyii litaamaar keessa Daami'el; sanyii Daawit keessa Haxuush **3** sanyii Shekaaniyya; sanyii Phaarosh keessa Zakkaariyas; warri isaa wajjin galmeeffamanis namoota 150 turan; **4** sanyii Fahat Mo'aab keessa Eliehoo'eenayi ilma Zaraayaa; warri isaa wajjin turanis namoota 200 turan; **5** sanyii Zaatu'i keessa Shekaaniyya ilma Yahizii'el; warri isaa wajjin turanis namoota 300 turan; **6** sanyii Aadiin keessa Ebeed ilma Yoonaataan; warri isaa wajjin turanis namoota 50 turan; **7** sanyii Eelaam keessa Yeshaayaa ilma Ataaliyya; warri isaa wajjin turanis namoota 70 turan; **8** sanyii Shefaaxiyaa keessa Zebaadiyaa ilma Miika'el; warri isaa wajjin turanis namoota 80 turan; **9** sanyii Yoo'aab keessa Obaadiyyaa ilma Yehii'el; warri isaa wajjin turanis namoota 218 turan; **10** sanyii Baanii keessa Sheloomiit ilma Yoosifyaa; warri isaa wajjin turanis namoota 160 turan; **11** sanyii Beebay keessa Zakkaariyas ilma Beebay; warri isaa wajjin turanis namoota 28 turan; **12** sanyii Azgaad keessa Yoohaanaan ilma Haqaaxaan; warri isaa wajjin turanis namoota 110 turan; **13** sanyii Adooniqaam keessa warra gara dhumaan kanneen maqaan isaanii Eliiphelex, Ye'i'elii fi Shemaa'iyaa jedhamuu dha; warri isaan wajjin turanis namoota 60 turan; **14** sanyii Baguwaay keessa Uutaayii fi Zakuur; warri isaan wajjin turanis namoota 70 turan. **15** Anis laga gara Ahawaatti yaa'u biratti walitti isaan nan qabe; nus guyaya sadii achi turre. Anis yeroon uummataa fi luboota to'adhetti Lewwota tokko illee isaan keessaa nan dhabe. **16** Kanaafuu anii Eli'ezer, Ari'eel, Shemaa'iyaa, Elnaataan, Yaariib, Elnaataan, Naataan, Zakkaariyasii fi Meshulaam warra hooggantoota turanii fi Yooyaariibii fi Elnaataan warra hayyoota ta'an sana nan waamsise; **17** ergasiis gara Iddoo namicha Kaasiifiyya bulchuutti isaan nan erge. Anis akka isaan namoota mana Waaqa keenyaan keessa tajaajilan nuuf fidaniif waan isaan Iddoo fi firoota isaa kanneen mana qulqullummaa Kaasiifiyya keessa tajaajilanii jechuu qaban isaanitti nan hime. **18** Isaanis sababii harki Waaqaa tolaan sun surra tureef sanyii Mahilii keessa Sheerebiyyaa ilma Lewwii, ilma Israa'el, namicha hubataa tokko ilmaan isaa fi obboloota isaa wajjin walumatti nama 18 nuuf fidan; **19** akkasumas Hashabiyyaa fi ilmaan Meraarii keessa immo Yashaayaa, obboloota isatii fi ilmaan obboloota isaa walumatti nama 20 nuuf fidan. **20** Amma illee tajaajiltoota mana qulqullummaa kanneen Daawitii fi qondaaltonni isaa akka isaan Lewwota gargaaranifi ramadan keessaa nama 220 nuuf fidan. Isaan kenneen hundi maqaan maqaadhaan ni galmeeffaman. **21** Anis akka nu, ijoollieen keenyaan fi qabeenyi keenya hundi karaa nagaa deemnuuif akka fuula Waaqa keenyaan duratti gad of qabnee kadhanuuif achuma Laga Ahawaat biratti sooman nan labse. **22** Ani sababii nu, "Harki Waaqa keenya inni tolaan nama isaa abduuti hunda irra jira; warra isaa dhiisu hunda irra garuu dheekkamsi isaa ni bu'a" jennee mootichattihimme tureef akka isaan karaa keenya irratti diinota nurraa dhowwanifi loltootaa fi abbootii fardaa mooticha kadhachuu nan qaana'e. **23** Kanaafuu nu soomnee waan kana irratti Waaqa kadhanne;

innis kadhaa keenyaaf deebii kenne. **24** Anis luboota hangafoota keessaa kudha lama jechuunis Sheereebiyaa, Hashabiyyaa fi obbooloota isaanii keessaa nama kudhan kophatti nan baase; **25** anis kennaa meetii, warqee fi mi'a kan mootichi, gorsitoonni isaa, qondaaltonni isaa fi Israa'eloonni achi turan hundi mana Waaqa keenyaatiif kennan irraa madaalee isaaniff nan quodee. **26** Ani meetii taalaantii 650, mi'a meetii kana taalaantii 100 ulfaatu, warqee taalaantii 100, **27** wacitiif warqee 20 kan daariikii 1,000 baasu fi mi'a naasii cululuqaa akkuma warqee gatiin isaa guddaa ta'e lama madaaleen quodeef. **28** Anis akkanan isaanii jedhe; "Isinii fi mi'i kun Waaqayyoof qulqulleeffamtaniiirtu. Meetii fi warqeen kun kennaa fedhiidhaan Waaqayyo Waaqa abbootii keessaniitif kennamanii dha. **29** Hamma kutaalee mana Waaqayyo kan Yerusaalem keessaa sana keessatti fuula luboota hangafootaa, fuula Lewwotaa fi hangafoota maatii Israa'el duratti madaaltanii qoddanitti mi'a kana jabeessa eegaa." **30** Kanaafuu luboonnii fi Lewwonnee meetii, warqee fi mi'a qulqulluu madaalame sana mana Waaqa keenyaa kan Yerusaalem keessatti geessuuf ni fuudhan. **31** Nus bultii kudha lammaffaa ji'a tokkoffaatti Yerusaalem dhaquudhaaf Laga Ahawaa biraan kaane. Harki Waaqa keenyaa nurra ture; innis dinotaa fi namoota riphanii karaa irratti nama eegatan jalaa nu baase. **32** Akkasiinis Yerusaalem geenyee bultii sadii achi boqonne. **33** Nus bultii afurraffaatti mana Waaqa keenyaa keessatti meetii, warqee fi mi'a qulqulluu sana madaallee harka Mereemootti lubicha ilma Uuriyyaa sanaatti ni kennine. Ele'aazar ilmi Fiinehaas akkasumas Lewwonnee jechuunis Yoozaabaad ilmi Yeeshuu'aa fi Noo'adiyan ilmi Binuyii isa wajjin turan. **34** Wanni hundinius lakkaa'amee madaalam; ulfinni waan madaalame hundaas yeruma sana ni galmeeffame. **35** Ergasiis booji'amttonni boojiudhha deebi'an sun Israa'el hundaaf jiboota kudha lama, korbeeyyi hoolaa sagaltamii ja'aa fi xobbaalla torbaatamii torban aarsaa gubamu, korbeeyyi re'ee kudha lama aarsaa cubbuu godhanii Waaqa Israa'eliif dhi'eessan; kun hundi aarsaa gubamu kan Waaqayyoof dhi'eeffamee dha. **36** Isaa ajaja mootichaa illee ajajjoota mootummaa fi bulchitoota Gama Lagaa Efraaxiisitti dabarsan. Jarris sabaa fi mana Waaqaa gargaaran.

9 Erga wanni kun hoijetamee booddee hooggantoonni gara koo dhufaniiakkana jedhan; "Sabni Israa'el lubootaa fi Lewwota illee dabalatee sabootaa ollaa isaanii kanneen hojii jibbisiiisa hoijetan jechuunis Kana'aanota, Heetota, Feerzota, Yebuuosota, Amnoonota, Mo'aabota, warra Gibxii fi Amoorota irraa addaan ba'anii hin jiraanne. **2** Isaaanis intallan jaraa ofti isaaniiitif fuudhanii ilmaan isaanii fuusisanii sanyii qulqulluu sana saboota naanwooisaanii makan. Hooggantoonni fi qondaaltonnis balleessaan kana hojjechuu keessatti dura antota turan." **3** Ani yeroon waan kana dhaga'etti qomee koo fi uffata koo nan tarasaase, rifeensa mataa koo fi areeda koo of irraa buqqisee akka malee rifadheen taa'e. **4** Kana irratti namoonni dubbii Waaqa Israa'eliin hollatan hundi sababii balleessaan warra boojiudhha deebi'an kanaaf naanwoo kootti walitti qabaman. Anis akka malee rifadhee hamma aarsaa galgalaatti achuman taa'e. **5** Anis yeroo aarsaa galgalaatti akkuma qomee fi uffanni koo tarso'ee jirutti lafan gaddeetaa'aa turee ka'ee jilbeefadhee harka koo gara Waaqayyo Waaqa kootti bal'isee **6** akkana jedheen kadhadhe: "Yaa Waaqa ko, sababii cubbuun keenya mataa keenya bira ol darbee yakki keenyas samii ga'eef, yaa Waaqa koo ani fuula koo gara keetti deebiffachuu akka malee qaana'eera; saalfadheeras. **7** Baraabootii keenyaatiif jalqabee hamma ammaatti balleessaan keenya guddaa dha. Sababii cubbuu keenyaaf nu, mootonni keenyaaf fi luboonni keenya akkuma har'aa kana harka mootota

ormaa jalatti goraadee fi boajuutti, saamichaa fi salphinatti dabarfamnee kennamneerra. **8** "Amma garuu Waaqayyo Waaqni keenya hambaa nuu hambisee iddo isaa qulqulluu sana keessatti iddo amansiisa nuuf kennuudhaan yeroo gabaabaadhaaf garaa nuuf laafeera; akkasiinis Waaqni keenya ija keenyaaf ifa kenneera; garbummaa keenya keessattis xinnoo nu boqochiiseera. **9** Nu garboota taanu illee Waaqni keenya garbummaa keessatti nu hin ganne. Inni fuula mootota Faares duratti jaalala isaa kan hin geeddaramne sana nu argisiiseera. Inni akka nu mana Waaqa keenyaa deebifneef ijaarruu fi akka diigamaa isaa illee iddootti deebifnuuf jirenya haaraa nuuf kenneera; Yihuudaa fi Yerusaalem keessattis dallaa da'anno nuu kenneera. **10** "Amma garuu yaa Waaqa keenya nu kana booddee maal jechuu dandeenyaa? Nu ajaja **11** ati karaa garboota kee raajotaan kennite sanaaf hin ajajamneeti; innis akkana jedha: 'Biyyi isin dhaaluudhaaf seenuutti jirtan xuraa'ummaa saba biyya sanaan xuroofteerti. Isaa hojji jibbisiiisa isaaniiitiin handaara tokkoo hamma handaara kaanitti xuraa'ummaa isaaniiitiin biyyattii giutaniiru. **12** Kanaafuu intallan keessan ilmaan isaanii hin heerumsiisinaa yookaan ilmaan keessan intallan isaanii hin fuusisinaa. Akka jabaattaniif, akka waan gaarri biyya sanaa nyaattanii biyyatti illee dhaala bara baraa gootanii ijoollee keessanittt dabarsitaniiif yoom iyuu isaan wajjin walii galtee michummaa hin barbaadinaa.' **13** "Wanni nurra ga'e kun gatii gochawwan hamminna keenyaa fi yakka keenya guddaa sanaa ti; haa ta'uutii ati Waaqni keenya abada cubbuu keenyaaf maluun gad nu adabdee hambaa akkanaa nuu kenniteerta. **14** Nu amma illee ajaja kee cabsinee saba hojjiwwan jibbisiioso hoijetu kanaan wal haan fuunoo? Yoos ati akka malee nutti dheeckamte hamma hambaan tokko iyuu hin hafnetti nu hin balleessituu ree? **15** Yaa Waaqayyo Waaqa Israa'el, ati qajeelaa dhal! Nu har'a hambaa taanee jiraanneerra. Tokkoon keenya iyuu sababii yakka keenyaaf fuula kee dura dhaabachuu dadhabnu illee nu kunoo yakkuma keenya wajjin fuula kee dura jirra."

10 Utuma Izraan mana Waaqaa duratti lafaan of dha'ee boo'aa, cubbuu himachaa, kadhachaa jiruu Israa'eloonni akka malee hedduun dhiironni, dubartoontii fi ijoolleenn naanwooisaattit walitti ni qabaman. Isaanis hiqqifatanii boo'an. **2** Ergasiis sanyii Eelaam keessaa Shekaaniyaan ilmi Yehii'eel Izraadhaan akkana jedhe; "Nu waan saboota naanwoo keenya jiraatan keessaa dubartoota ormaa fuuneef Waaqa keenyaaf hin amanamne. Wanni kun ta'u illee amma iyuu Israa'eliif abdiin jira. **3** Kanaafuu kottaa akkuma gorsa gooftaa koo fi kan warra ajaja Waaqa keenyaa sodaatanitti dubartoota kanneenii fi ijoollee isaanii hunda of irraa geggeessuuf fuula Waaqa keenyaa duratti kakuu ni galla. Kunis akkuma Seeraatti haan raawwatamu. **4** Ka'i; wanni kun suma harka jira. Nu si deeggarra; egaa jabaadhuu hoijedhu." **5** Kanaafuu Izraan ka'ee akka isaan waan jedhame sana raawwataniif luboota hangafoota, Lewwotaa fi Israa'el hunda ni kakachiise; isaanis ni kakatan. **6** Ergasiis Izraan fuula mana Waaqaa duraa ka'ee kutaa manaa kan Yehoahaanaan ilma Eliyaashiib seeene. Inni yeroo achi turetti nyaata tokko illee hin nyaanne; bishaanis hin dhugne; sababii amanamummaa dhabiisa warra boojiudhha deebi'anifi gaddaa tureetii. **7** Ergasiis akka warri boojiudhha deebi'an hundi Yerusaalem keessatti walitti qabamaniiif Yihuudaa fi Yerusaalem giutuu keessatti labsiin ni labsame. **8** Namni kam iyuu bultii sadii keessatti yoo dhi'aachuu baate akkuma murtii qondaaltotaa fi maanguddootaatti qabeenyi isaa hundi irraa ni fudhatama; inni mataanisaas waldaa warra boojiudhha deebi'ee keessaa ni ari'ama. **9** Bultii sadan sana keessatti namoonni Yihuudaa fi Beniyaam hundi Yerusaalem

keessatti walitti qabaman. Bultii digdammaffaa ji'a saglaffaatti namoonni hundi sababii waan kanaa fi sababii rooba guddatiif akka malee raafamani oobdii mama Waaqaa dura jiru irra ni tataa'an. **10** Izraan lubichi ol ka'ee akkana isaaniin jedhe; "Isin amanamoo hin turre; dubartoota ormaa fuudhuudhaanis Isra'a'el irratti yakka dabaltaniirtu. **11** Egaa amma cubbuu keessan Waaqayyo Waaqa abbootii keessanittti himadhaatii fedhii isaa guutaa. Saboota naarnoo keessan jiraatanii fi niitota warra ormaa keessa fuitaniin gargar ba'aa." **12** Guutummaan waldaa sanaa akkana jedhee sagalee guddaadhaan deebise: "Ati sirrii dha! Nu akkuma ati jette gochuu qabna. **13** Garuu nama hedduutu as jira; yeroon kenis yeroo roobaa ti; kanaafuu nu ala dhaabachuu hin dandeenyu. Sababii nu waan kana keessatti cubbuu guddaa hoijenneef wanni kun guyyaa tokkotti yookaan guyyaa lamatti fala argachuu hin danda'u. **14** Qondaaltonni keenya iddoowaldaa giutuu haa bu'an. Ergasii namni magaalawwan keenyaa kan dubattii ormaa fuudhe kam iyyuu hamma dheekkamsi Waaqa keenyaa sodaachisaan sababii waan kanaatif dhufe sun nurraa deebi'utti maanguddootaa fi abbootii murtii tokkoo tokkoo magaalaa wajjin yeroo murteeffametti haa dhufu." **15** Yoonataan ilma Asaaheeli fi Yahizeyaa ilma Tiqwaa qofatu waan kana morme; Meshulaamii fi Shaabetaayi Lewwichi immoo isaan deeeggaran. **16** Warri boojuudhaa deebi'an sunis akkasuma godhan. Izraan lubichis namoota hangafoota maatii ta'an tokkoo tokkoo garee maatii keessaa nama tokko filatee hunduma isaanii maqaa maqaan ramade. Isaanis bultii tokkoffaa ji'a kurnaffaatti dhimma sana qorachuudhaaf tataa'anii **17** guyyaa tokkoffaa ji'a jalqabaatti waa'ee namoota dubartoota ormaa fuudhan hundaa qoratanii fixan. **18** Sanyii lubootaa keessaan namoonni dubartoorni ormaa fuudhan kanneenii dha: Sanyii Iyyasuu ilma Yoozaadaaqii fi obboloota isaa keessaa: Ma'aseyaa, Elii'ezer, Yaariibii fi Gedaaliyaas. **19** Isaan hundinuu niitota isaanii hiikuudhaaf waadaa ni galan; tokkoon tokkoon isaanii balleessaa ofii isaaniitiif bushaayee keessaa korbeessa hoolaa tokko aarsaa yakkaatiif ni dhi'eessan. **20** Sanyii Imeer keessaa: Hanaanii fi Zebaadiyya. **21** Sanyii Haariim keessaa: Ma'aseyaa, Eeliyas, Shemaa'iyya, Yehii'eel fi Uziyyaa. **22** Sanyii Phashihuur keessaa: Eliiyoo'eenayi, Ma'aseyaa, Ishmaa'eel, Naatnaa'el, Yoozaabaadii fi Ele'aasaa. **23** Lewwota keessaa immoo: Yoozaabaad, Shime'i, Qelaayaa isa Qeliixaa jedhamu sana, Phetaayaa, Yihuudaa fi Elii'ezer. **24** Faarfattoota keessaa: Eliyaashiib. Warra karra eegan keessaa: Shaluum, Telemii fi Uuri. **25** Israa'eloota kaan keessaa: Sanyii Phaarosh keessaa: Raamiyyaa, Yeziyyaa, Malkiyyaa, Miyaamiin, Ele'aazaar, Malkiyyaa fi Benaayaa. **26** Sanyii Eelaam keessaa: Mataaniyyaa, Zakkaariyaas, Yehii'eel, Abdii, Yireemootii fi Eeliyas. **27** Sanyii Zaattuu keessaa: Eliiyoo'eenayi, Eliyaashiib, Mataaniyyaa, Yireemooti, Zaabaadii fi Aziizaa. **28** Sanyii Beebay keessaa: Yehohaanaan, Hanaaniyyaa, Zaabayii fi Aatilaayi. **29** Sanyii Baanii keessaa: Meshulaam, Maluuk, Adaayaa, Yaasuub, She'aali fi Raamoot. **30** Sanyii Fahat Mo'aab keessaa: Adinaa, Kelaal, Benaayaa, Ma'aseyaa, Mataaniyyaa, Bezali'eel, Binutuyii fi Minaasee. **31** Sanyii Haariim keessaa: Elii'ezer, Yishiyaa, Malkiyyaa, Shemaa'iyya, Simi'oон, **32** Beniyaam, Maluukii fi Shemaariyyaa. **33** Sanyii Haashum keessaa: Matenaayi, Matataa, Zaabaadii, Eliiphelexi, Yereemaayi, Minaasee fi Shime'i. **34** Sanyii Baanii keessaa: Ma'adaay, Amraam, Uu'eel, **35** Benaayaa, Beediyya, Keluuuhii, **36** Waaneyaa, Mereemooti, Eliyaashiib, **37** Mataaniyyaa, Matenaayii fi Ya'asaawuu, **38** Baanii, Binuuyii, Shime'i, **39** Shelemyaa, Naataan, Adaayaa, **40** Maknaadebaayi, Shaashaayi, Shaaraayi, **41** Azari'eel, Shelemyaa, Shemaariyyaa, **42** Shaluum, Amariyyaa fi Yooslef. **43** Sanyii Neboo keessaa: Ye'ii'eel,

Matiitiyya, Zaabaadii, Zebiinaa, Yaadaayi, Yoo'eelii fi Benaayaa.
44 Warri kunneen hundinuu dubartoota ormaa ni fuudhan; isaan keessaas tokko tokko niitota kanneen irraa ijoollee ni dhalchan.

Nahimiyyaa

1 Dubbii Nahimiyyaa ilma Hakaaliyaa: Wagga digdammaffaatti ji'a Kaaselun jedhamu keessa utuu ani gamoo Suusaa keessa jiruu, **2** obboloota koo keessaa Hanaaniin namoota biraaj wajjin Yihuudadhaa dhufe; anis waa'ee hambaa Yihuudoota boojuu jalaa ba'anii fi waa'ee Yerusaalem isaan nan gaafadhe. **3** Isaanis akkana naan jedhan; "Warri boojuhdaa deebi'anii kutaa biyyaa kana keessa jiraatan rakkinaa fi salphina guddaa keessa jiru. Dallaan Yerusaalem diigamee karraawwan ishees ibiddaan gubamaniru." **4** Anis waan kana dhageenyaa gad ta'ee boo'ee guyyoota muraasaaf nan gadde; soomees fuula Waaqa samii durattin kadhadhe. **5** Akkanas nan jedhe: "Yaa Waqaayyo Waaqa samii, Waaqa guddichaa fi sodaachisaa, kan warra si jaallatani ajaja kee eeganiif kakuu jaalala keetti eegdu, **6** akka kadhannaan ani garbichi kee halkanii fi guyyaa fuula kee duratti waa'ee garboota kee saba Israa'el kadhadhu dhageessuuf gurri kee haa banamu; iji kees haa ilaalu. Ani cubbuu nu Israa'eloonni, ani mataan koo fi manni abbaa koo sitti hoijenne nan hima. **7** Nu akka malee hammina sitti hoijenneerra. Nu ajaja, labsii fi seera ati garbichi kee Museetti kennite sana hin eegne. **8** "Qajeelfama garbicha kee Museetti kennite sana yaadadhu; innis akkana jedha; 'Yoo isin amanamu baattan anis saboota keessa isin nan bittinneessa; **9** garuu yoo isin gara kootti deebitani ajaja koo eegdan, yoo namooni keessan kanneen booj'aman daarii lafaha jiraatan illee an achii walitti isaanin qabee gara iddoon anis Maqaan koo achi jiraatuuf filadhe sanaatti isaan nan fida.' **10** "Isaan garboota kee fi saba kee warra ati humna kee guddaa fi harka kee jabaa sanaan furtee dha. **11** Yaa Gooftaa, gurri kee kadhannaan garbicha kee kanaa fi kadhannaan garboota kee warra maqaa kee sodaachuutti gammadanii sirriitti haa dhaga'u. Fuula namicha kanaa duratti surraa isaaaf kennuudhaan har'a garbicha kee milkeessi." Ani nama mootichaaf daadhii buusun ture.

2 Wagga digdammaffabara Arxeksis Mootichaatti ji'a Niisaan keessa yeroo daadhiin wayinii isaaaf dhi'eefametti ani daadhiin wayinii sana fuudhee mootichaaf nan kenne. Ani fuula isaa duratti gaddee hin beeku; **2** kanaafuu mootichi, "Ati utuu hin dhukkubsatin fuulli kee maaliif waan gadde fakkaata? Kun gadda garaa keessatti malee waan biraaj miti" naan jedhe. Anis akka maleen sodaadhe; **3** mootichaamis, "Yaa mootii bara baraan jiraadhu! Utuu magaalaan abbootiin koo keessatti awwaalaman barbadoofee jirtuu, utuu karrawwan ishees ibiddaan barbadeeffamanii jiranuu fuuli koo maalif hin gaddu?" naan jedhe. **4** Mootichis, "Akka anis maal siif godhu barbaad?" naan jedhe. Kanaafuu ani Waaqa samii kadhadheen **5** akkana jedhee mootichaaf nan deebise; "Yoo wanni kun mooticha gammachiisee garbichi kee fuula koo duratti surraa argate, akka anis magaalattii deebisee ijaaruuf gara Yihuudaa, gara magaalaa abbootiin koo itti awwaalamanniti na ergi."

6 Kana irratti mootichi utuma mootiftiin isa bira teessuu, "Karaan kee yeroo hammamii fudhata? Atis yoomi deebita?" jedhee na gaafate. Na erguu fedhii mooticha ta'e; anis yeroo nan murteeffadhe. **7** Ammas anis akkanan isaan jedhe; "Yoo wanni kun mooticha gammachiise, akka isaan hamma ani Yihuudaa ga'utti nagaadhaan na dabarsanii bulchitoota Lagaa Efraaxiis Gamaatiif xalayaan anaaf haa kennamu. **8** Akkasumas akka inni laaxaa anis ittiin dareeraa karra da'anno manaa qulqullummaa, dallaa magaalaa sanaa fi kan mana anis itti galuu jiruu tolfadhu naaf kennuuf Aasaaf eegduu bosona mootichaaf xalayaan naaf haa barreeffamu." Sababii harki Waaqa koo tolaan

sun narrat ureef mootichi waan ani kadhadhe naa kenne. **9** Kanaafuu ani gara bulchitoota Gama Laga Efraaxiis dhaqee xalayoota mootichaas isaanitti naan kenne. Mootichi ajajoota waraanaa fi abbootii fardeenii na wajjin ergee ture. **10** Sanbalaax Hooroonichi fi Xoobbiyaan qondaaltichi Amoon sun yeroo waan kana dhaga'anitti sababii namni Israa'elilif waan tolaa yaadu tokko dhufef akka malee ni raafaman. **11** Ani ergan Yerusaalem dhaqee bultii sadii achi bubbulee booddee **12** halkaniin ka'ee namoota muraasa wajjin nan ba'e. Ani waan Waaqni koo akka ani Yerusaalemiif godhu garaa koo keessa kaa'e nama tokkotti iyuu hin himne. Horii tokkicha ani yaabbadhe sana malee horiin tokko illee na bira hin turre. **13** Ani halkaniin Karra Sululaatiin gad ba'ee gara Boolla Bishaan Jawweetii fi gara Karra Dikee dhaqee dallaa Yerusaalem kan diigamee fi karrawwan ishee kanneen ibiddaan barbadeeffaman sana irra naan'a'en ilaale. **14** Ergasiis ani ittuma fucee gara Karra Burqaa fi gara Haroo mootichaan nhaqee; garuu karaan horii ani yaabbadhe dabarsuu tokko illee hin turre; **15** kanaafuu ani halkaniin karaa sululaatiin ol ba'ee dallaa sana nan ilaale. Dhuma irrattis duggedu duubatti deebi'ee Karra Sululaatiin ol nan seene. **16** Sababii ani hamma gaafasitti Yihuudootatti yookaan lubootatti yookaan namoota bebeekamootti yookaan qondaaltottati yookaan namoota hojii sana hojjechuuf jiran biraaj kamitti iyuu homaa hin himiniif qondaaltonni sun gara ani dhaqe yookaan waan ani hojjechaatue hin beekne. **17** Anis akkana isaanii naan jedhe; "Isin rakkoonu keessa jirru ni argitu; Yerusaalem diigamteerti; karrawwan ishees ibiddaan gubamaniru. Kottaa nu akka si'achi nama kolfaa hin taaneef dallaa Yerusaalem deebifnee ni ijaarraa." **18** Ani waa'ee harka Waaqa koo kan narrar jiru tolaa sanaa fi waan mootichi naan jedhe illee isaanitti naan hime. Isaanis, "Kottaa kaanee deebisnee haa ijaarru" jedhanii deebisan. Kanaafuu isaan hojii gaarrii kana jalqaban. **19** Garuu Sanbalaaxi Hooroonichi, Xoobbiyaan qondaaltichi Amoonii fi Gesheem namni Arabaa sun waan kana dhageenyaa nutti qosanii nutti kolfan. Isaanis, "Wanni isin hojjettaan kun maali? Isin mootichatti fincilaajirtu moo?" jedhanii gaafatan. **20** Ani immoo akkana jedheen deebii kenneef; "Waaqni samii fiixaan nuuf baasa. Nu garboonni isaa immoo kaanee ni ijaarra; isin garuu Yerusaalem keessaa qooda yookaan mirga yookaan yaadannoo tokko illee hin qabdan."

3 Eliyashiib lubichi ol aanaanii fi luboonti akka isaa ka'anii Karra Hoolotaa ijaaran. Isaan karra sana qulqulleessanii cufaawwan isaa iddootti deebisan; dallaa sanas hamma Gamoo Dhibbaa kan isaan qulqulleessan sanaattii fi hamma Gamoo Hanaani'eelitti ijaaran. **2** Namoonni Yerikoo kutaa itti aauu ijaaran; Zakuur ilmi Imrii immoo isaanitti aansee ijaare. **3** Ilmaan Hasena'a'aa Karra Qurxummii deebisanii ijaaran. Isaan demdemoo kaa'anii cufaawwan, loosaa fi danqaraawwan isaa iddootti deebisan. **4** Mereemooti ilmi Uuriyah, ilmi Haqoosi kutaa itti aauu haaromse. Isatti aaneen Meshulaam ilma Berekiyya ilma Meseezebeelitu haaromse; isaanitti aaneen immoo Zaadoq ilma Ba'anatuhaa haaromse. **5** Kutaa itti aauu namoota Teqoo'atu haaromse; namoonni isaanii bebeekamoont garuu hojii Gooftaa isaanittiif boquu gad hin qabanne. **6** Yooyaadaan ilmi Faasehaatii fi Meshulaam ilmi Besoodeyaa Karra Moofaa haaromsan. Isaanis demdemoo kaa'anii cufaawwan, loosaa fi danqaraawwan isaa iddootti deebisan. **7** Isaanitti aansee immoo Melaaixyaan namichi Gibe'oont, Yaadoon namichi Meeroonot akkasumas namoonni Gibe'oontiif fi Miisphaa kutaawwan bulchiinsa bulchaa Gama Laga Efraaxiis jala jiran sana haaromsan. **8** Tumtuu warqee keessaa Uzii'eel ilmi Harhayaa kutaa itti aauu haaromse. Warra Shittoo hoijetan keessaa Hanaaniyan kutaa sanattii aauu

haaromse. Isaanis hamma Dallaa Bal'aatti Yerusaalemin akka duriitti deebisanii ijaaran. **9** Refaayaan ilmi Huuri, bulchaan gartokkee aanaa Yerusaalem kutaa itti aanu haaromse. **10** Isaanitti aanse Yedaaya ilmi Haruumaa kutaa fuullee mana ofii isaa haaromse; Haxuush ilmi Hashabniyyas isatti aansnee haaromse. **11** Malkiyaan ilmi Haariimiiitii fi Hashub ilmi Fahat Mo'aab kutaa biraatti fi Gamoo Badaa Ibiddaa haaromsan. **12** Shaluum ilmi Haloheesh bulchaan gartokkee aanaa Yerusaalemiitii fi intallan isaa kutaa itti aanu haaromsan. **13** Haanuuunii fi jiraattonni Zaano'aa Karra Sululaa haaromsan. Isaanis karra sana deebisanii ijaaranii cufaawwan, loosaa fi danqaraawwan isaa iddootti deebisan. Akkasumas hamma Karra Dikeetti dallaa dhundhumaa kuma tokko lafa irra dheeratu haaromsan. **14** Malkiyaan ilmi Rekaab bulchaan aanaa Beet Hakemer Karra Dikee haaromse. Innis karra sana deebisee ijaaree cufaawwan, loosaa fi danqaraawwan isaa iddootti deebise. **15** Shelaal ilmi Kol-Hoozee bulchaan aanaa Miisphaa sun Karra Burqaa haaromse. Innis karra sana haaromsee gubbaa isaa haguugee cufaawwan isaa, loosaa fi danqaraawwan isaa iddootti deebise. Dallaa Haroo Sheelaanii kan Iddoo Biqiltuu Mootichaa biraa sanas hamma waltajjii Magaalaa Daawit irraa gad bu'uutti haaromse. **16** Isattu duubaan Nahimiyaan ilmi Azbuuq bulchaan gartokkee aanaa Beet Zuuri sun hamma iddo fuullee awwaala Daawititti, hamma haroo kuufamee fi hamma Mana Goototaatti haaromse. **17** Isatti aane Lewwonni Rehuum ilma Baaniitii qajeelfaman ni haaromsan. Isatti aanse immoo Hashabiyaan bulchaan gartokkee aanaa Qeyilaa sun aanaa ofii isatiifti haaromse. **18** Isatti aanse namoonni biyya isaanii qajeelcha Bawaayi ilma Heenaaadab bulchaa gartokkee aanaa Qeyilaa jal turan ni haaromse. **19** Isatti aanse Eezer ilmi Yeeshu'aa bulchaan Miisphaa iddo karaa mankuusa mi'a lolaatti geessu ful duraa sana hamma roga isatti kutaa biraa haaromse. **20** Isatti aansees Baaruk ilmi Zabaay roga sanaa jalqabee hamma balbala mana Eliyaashii lubicha ol aanaatti kutaa biraa hinaaffaadhaa haaromse. **21** Isatti aanse Mereemooti ilmi Uuriyaa, ilmi Haqoosi balbala mana Eliyaashii biitti jalqabee hamma dhuma isatti kutaa biraa haaromse. **22** Isatti aanse immoo luboota naannoo sana jiranittu haaromse. **23** Isaanii achittis Beniyaamii fi Hashuubittu fuula mana isaanii dura haaromse; isaanitti aansnee immoo Azaariyya ilma Ma'aseyyaa ilma Anaaniyatuu mana isaa bira haaromse. **24** Isatti aansnee Binuyiin ilmi Heenaaadab mana Azaariyyati jalqabee hamma rogaa fi golee isatti kutaa biraa haaromse; **25** Phaalal ilmi Uuaay immoo golee sanaa fi gamoo masaraa mootummaa kan ol aanu gubbaatti ijaarame fuullee oobdii eegdotaat bira haaromse. Isatti aansees Phedaayaan ilmi Phaaroshii fi **26** tajaajiltooni mana qulqullummaa kanneen tulluu Oofeel irra jiraatan hamma iddo Karra Bishaanii kan gama ba'atii fi gamoo ol ka'aa sana duraatti haaromsan. **27** Isaanitti aansanii immoo namoonni Teqoo'aa gamoo ol ka'aa guddichaa jalqabani hamma dallaa Oofeellitti kutaa biraa haaromsan. **28** Karra Fardaatin olitti tokkoon tokkoon lubootaa fuula mana ofii isaanii dura haaromsan. **29** Isaanitti aansnee Zaadoq ilmi Imeer fuullee mana isaa haaromse. Isatti aansnee Shemaa'iyyaa ilmi Shekaaniyyaa eegduun Karra gama Ba'aa sun akkasuma ni haaromse. **30** Isatti aansaniis Hanaaniyyaan ilmi Shelemiyattii fi Haanuuun ilmi Zaalaaf ja'affaan sun kutaa biraa haaromsan. Isaanitti aansnee immoo Meshulaam ilmi Berekiyya fuullee mana ofii isaa keessa jiraatu haaromse. **31** Isatti aansnee immoo tumtuu warqee keessa Malkiyaan hamma mana tajaajiltoota mana qulqullummaati fi daldaltootaa kan fuullee Karra To'annaatti, hamma kutaa manaa kan golee irraattis haaromse; **32** tumtuu

warqeetii fi daldaltooni immoo kutaa manaa kan golee irraa sanaa fi Karra Hoolotaa gidduu jiru haaromsan.

4 Sanbalaaxi akka nu dallaa kana deebifnee ijaaraa jirru dhageenyaa aartiin gubatee dheekkame. Innis Yihuudootatti qosee **2** fuula obboloota isaa fi fuula loltoota Samaariyya durattiakkana jedhe; "Yihuudoonni dadhaboonni kunneen maal hojjechaa jiru? Isaan dallaa isaanii deebisanii ijaaru? Aarsaa illee ni dhi'eessuu? Guyyaa tokko keessatti ni fixuu? Isaan waan akkas gubamee tuulame keessaa dhaga fuudhanii akka duriitti deebisuu danda'u?" **3** Xoobbiyaan namichi Amoon kan isa bira dhaabate sunis, "Waan isaan ijaaraa jiran kana, dallaa isaanii kan dhaga kana waangoon iyyuu yoo yaabde ni jigsiti!" jedhe. **4** Yaa Waqa keenya nu dhaga'i; nu tuffatamneerraati. Arraba isaan nu arrabsan matuma isaanitti deebisi. Boojuhdaaf dabarsii biyya ormaatti isaan kenni. **5** Sababii isaan fuula ijaartotta duratti dheekkamsaaf si kakaasanii yakka isaanii hin dhoksiniif yookaan cubbuu isaanii fuula kee duraa hin haqiniif. **6** Nu akkasiin dallaa sana hamma inni walakkaa dheerina isaa ga'utti deebifnee ijaarre; namoonni garaa tokkoon hojjechaa turaniitti. **7** Garuu Sanbalaaxi, Xoobbiyaan, Araboonni, Amoononni fi namoonni Ashdood yommuu akka haaromfamuun dallaa Yerusaalem ittuma fufaa jiruu fi akka qaawvi isaa duuchamaa jiru dhaga'anitti akka malee aaran. **8** Isaan hundinuu dhufanii Yerusaalemin loluu fi rakkinga itti fiduudhaaf tokkummaadhaan malatan. **9** Nu garuu Waqa keenya kadhannee doorsisa kana of irraa ittisuuf jennee waardiyyaa halkanii fi guyyaa eegu tokko kaa'anne. **10** Sabni Yihuudaas, "Humni hojjetootaa laafeera; sababii diigamni isaa akka malee guddaa ta'eef nu dallaa kana deebifnee ijaaru hin daneenyu" jedhe. **11** Diinonni keenyas, "Utuu isaan hin beekin yookaan nu hin argin isaan gidduu seennee isaan fixnee hojji sana dhaabbachiiyna" jedhan. **12** Yihuudoonni isaanitti dhi'oo jiraatan dhufanii, "Yoo isin eessa illee dhaqxan isaan inuma nu lolu" jedhanii yeroo kudhan nutti himan. **13** Kanaafuu ani namoota sana keessaa tokko tokko dachaa dallaa duubaan jiru keessa, iddo ol ka'aa irratti ramadee akka isaan goraadee, eeboor fi iddaa qabatanii dhaabatan nan godhe. **14** Anis ergan asii fi achi ilaaele booddee ol ka'ee namoota bebeekamoodhaan, qondaaltottaa fi uummata kaaniinakkana nan jedhe; "Isin jara hin sodaatinaa. Gootaa guddichaa fi soodaachisaa sana yaadadhaati obboloota keessanii, ilmaan keessanii, intallan keessanii, niitota keessanii fi manneen keessanii lolaa." **15** Yeroo diinonni keenya akka nu mala isaanitti dammaqne, akka Waaqnis mala isaanii sana jalaa diige dhaga'anitti nu hundi gara dallaatti, tokkoon tokkoon keenyas hojji keenyatti deebine. **16** Gaafasii jalqabee namoota koo keessaa walakkaan isaanii hojji hojjetanii walakkaan kaan immoo eeboor, gaachana, iddaa fi mi'a lolaa hidhatan. Ajajoonis saba Yihuudaah hunda duubaan dhaabachaa turan; **17** warri dallaa ijaaranii fi ba'aa baatanis harka tokkoon ni hojjetu, harka tokkoon immoo mi'a lolaa qabatu turan; **18** tokkoon tokkoon jaartaan sanaa goraadee ofii isaanii mudhiitti hidhatanii hojji hojjetan. Namichi malakata afuuufi garuu na wajjin ture. **19** Anis namoota bebeekamoodhaan, qondaaltottaa fi uummata kaaniinakkana nan jedhe; "Hojniin kun guddaa fi bal'aa dha; tokkoon tokkoon keenyas gargar fagaannee dallaa irra jirra. **20** Iddoo itti sagalee malakataa dhageessan kamitti iyuu nutti makamaa. Waaqni keenya nuuf lolaa!" **21** Kanaafuu nu barrii barraaqaa jalqabnee hamma urjiwwan ba'anitti akkuma namoota keenya keessa gariin eeboor qabatanii jiranitti hojji itti fufne. **22** Anis yeroo sanatti namootaan akkanan jedhe; "Akka isaan halkan akka eegdotaatti, guyyaa immoo akka hojjetootaatti nu tajaajiluu danda'anif nama kam iyuu

gargaaraa isaa wajjin halkan Yerusaalem keessa tursaa.” **23** Anis, obboloonni koos, namoonni koos, eegdonni na wajjin turanis uffata keenya hin baafanne; tokkoon tokkoon namaa yeroo bishaan barbaacha deemu illee mi’ a isaa kan waraanaa harkatti qabata ture.

5 Yeroo kanatti namoonni fi niitonni isaanii obboloota isaanii Yihuudoottatti guddisanii iyyan. **2** Isaan keessaa namoonni tokko tokko, “Nu, ilmaan keenyaa fi intallan keenya baay’ee hedduu dha; nu akka nyaannee jiraannuuf midhaan argachuu qabna” jechaa turan. **3** Warri kaan immoo, “Nu yeroo beelaatti midhaan argachuudhaaf jennee lafa qotiisa keenya, iddo dhaabaa wayinii keenyaa fi manneen keenya qabsiisa jirra” jechaa turan. **4** Ammas namoonni biraaakkana jedhan; “Nu lafa qotiisa keenyaa fi iddo dhaabaa wayinii keenyaatiif gibira mootichaa baasuuudhaaf maallaqa ligeefachuu qabna turre. **5** Nu namoota biyya keenyaatiin foonii fi dhiiga tokko taanee ilmaan keenyas akkuma ilmaan isaanii gaarri ta’an illee, nu ilmaan keenyaa fi intallan keenya dabarsinee garbummaaf kennineerra. Intallan keenya keessaa tokko tokko amma iyuu garboomfamanii jiru; garuu lafti qotiisa keenyaa fi iddoon dhaabaa wayinii keenyaa kan namoota biraa waan ta’aniif nu humna hin qabnu.” **6** Anis yommuun iyya isaaniiit fi dubbi kana dhaga’etti baay’ee nan aare. **7** Anis ofiin mari’adhee namoota bebeekamoo fi qondaaltota sana nan ifadhe; akkanas nan jedheen; “Isin hiiqidhaan ligeessuudhaan namootuma biyya keessanii saamaa jirtul!” Kanaafuu ani yaa’ii guddaa isaanitti waameen. **8** akkanas isaanii jedhe; “Nu hamma nuu danda’ametti obboloota keenya Yihuudoota saba ormaatti gurguramaniif turan sana deebifnee bitanneerra. Isin amma illee akka isaan deebifamanii nutti gurguramaniif jettanii obboloota keessaan gurguraa jirtu!” Isaan immoo waan jedhan dhabanii cal’isan. **9** Kanaafuu ani ittuma fufeen akkanas jedheen; “Wanni isin hojjechutti jirtan kun sirrii miti. Isin tuffi diinota keenya Namoota Ormaa jalaa ba’uuf, Waaqa keenya sodaachuudhaan jiraachuu hin qabdaniif.” **10** Ani, obboloota koo fi namoonni koos maallaqaa fi midhaan saba kanaaf ligeessaa jirra. Garuu hiiqidhaan ligeessuudhaan nama saamuu dhiisa! **11** Amma dafaatii lafa qotiisa isaanii, iddo dhaabaa wayinii isaanii, mukkeen ejersaatii fi manneen isaanii akkasumas waan hiiqidhaan ligeessitanii dhibbantaan saamtan kanneen akka maallaqaa, midhaanii, daadhii wayinii haaraattii fi zayittii sana deebisaafii.” **12** Isaanis, “Nu waan sana deebifnee ni kennina; deebinee waan tokko illee isaan irraa hin barbaannu. Akkuma ati jette goona” jedhan. Kana irratti ani luboota ofitti waamee akka namoonni bebeekamoonii fi qondaaltonni waan waadaa galan sana rawwatanan kakachiise. **13** Ammas ani dachaa uffata koo hurgufenee akkanas jedhe; “Waaqayyo nama waadaa kana hin eegne kamiin iyyuu mana isaatti fi qabeenyaa isaa irraa akkanaa haa hurgufu. Namni akkanas kun akkasuma hurgufamee harka duwwaa haa hafu!” Kana irratti waldaan hundi, “Ameen” jedhee Waaqayyoon galateeffate. Uummannis akkuma waadaa gale sana godhe. **14** Kana caalaas yeroo ani bara Arxeksiis mootichaa keessa wagga digdammaffaatti bulchaa biyya Yihuudaa ta’ee muudamee jalqabee hamma wagga soddomiili lammaffaa mootummaa isaatti jechuunis wagga kudha lamaaf, anis obboloonni koos nyaata bulchaaf ramadamee hin nyaanne. **15** Garuu bulchitoonni durii kanneen anaan dura turan ba’aa guddaa saba baachisanii nyaataaf fi daadhii wayinii malee iyyuu meetii saqilii afurtama isaan irraa fudhachaa turan. Gargaarttonni isaanii akkasuma saba cunqursan. Ani garuu waanan Waaqa sodaadhuuf akkas hin goone. **16** Qooda kanaaani hojji dallaa ijaaruu kanaaf of nan kenne. Namoonni koo

hundinuu achitti hojjiidhaaf walitti qabaman; nu lafa tokko illee hin arganne. **17** Amma illee namoota saba naanoo keenya jiraatan keessaa dhufan malee Yihuudoonni dhibba tokkoo shantamnii fi qondaaltonni maaddii koo irraa nyaachaa turan. **18** Guyyaa guyyaadhaan sangaan tokko, hoolonni gagabbatoon ja’aa fi indaanqoowwan muraasni, guyyaa kudhan kudhaniin immoo daadhiin wayintii kan gosa hunda baay’inaan naa qopheeffama ture. Kana hunda malees ani takkumaa nyaata bulchaaf ramadamuu qabu hin gaafanne; gaaffiin kun saboota kanneenitti ba’aa guddaa tureetii. **19** Yaa Waaqa koo waan ani saba kanaaf godhe hunda tolaatti naa lakkaa’i.

6 Ani hamma yeroo sanaatti cuftuu balbalaa itti galchuu baadhu illee Sanbalaax, Xoobbiyaan, Gesheem namicha Arabaa sanaa fi diinonni keenya biraan akka ani dallaa sana deebisee ijaaree iddoon hin ijaaramin tokko iyyuu hin hafin dhageeyaan **2** Sanbalaaxii fi Gesheem, “Kotti mee gandoota dirree Oonoo irra jiran keessaa isa tokko keessatti wal arginaa” jedhanii ergaa kana natti ergan. Isaan garuu na miidhuuf malachaa turan; **3** kanaafuu ani akkana jedhee ergamoota isaanittin erge; “Ani waan hojji guddaa hojjechaa jiruuf gad bu’uu hin danda’u. Yeroo ani hojji dhiisee gara keessanitti gad bu’uutti hojji maaliif dhaabata?” **4** Isaan ergaadhuma tokko si’ aafur natti ergan; anis si’ a afranuu deebiidhuma tokkon kenneef. **5** Sanbalaaxis ergaadhuma sana garbicha isaa tokkoon yeroo shanaffaa natti erge; garbichi sunis xalayaa hin cufamin tokko harkaa qaba ture. **6** Xalayichis akkana jedha: “Akka atii fi Yihuudoonni finciluu barbaaddan uummata keessatti odeeoffameera; Gesheemis kanuma mirkaneessa. Wanni isin dallaa ijaartaniifis kanuma; akka oduu kanaatti ati mootii isaanii ta’uu barbaadda; **7** ati akka isaan, ‘Yihuudaa keessa mootii tokkotu jira!’ jedhanii waa’ee kee Yerusaalem keessatti labsaniiif rajota muudateerta. Oduun kun gara mootichaatti ni deebi’; kanaafuu kottu wajjin ni mari’anna.” **8** Kana irratti ani, “Wanni akka waan ati dubbattu kanaa tokko illee hin hojjetamne; ati matuma kee keessaa fuutee dubbattaa” jedheen deebiseef. **9** Isaan hundi, “Harki jara kanaa hojji hojjechuu ni dadhaba; hojji kunis hin dhumu” jedhanii yaaduudhaanu sondaachisuus yaalaa turan. Ani garuu, “Amma harka koo naa jajjabeessi” jedhee Waaqa kadhade. **10** Anis gaaf tokko mana Shemaa’iyaa ilma Delaayaa, ilma Maheexabi’el kan manuma ofti isaa keessatti itti cufame sanaa nan dhaqe. Innis akkana jedhe; “Sababii namoonni si ajjeesuuf dhufaa jiraniif, sababii isaan si ajjeesuuf halkaniin dhufaa jiraniif kottu mana Waaqaatti, mana qulqullummaa keessatti wal arginee balbalawwan mana qulqullummaa haa cufannu.” **11** Ani immoo, “Namni akka kootii kun baqachuu qabaa? Yookaan namni na fakkatu tokko lubbuu ofti isaa oolfachuudhaaf jedhee mana qulqullummaa seenuu qabaa? Ani hin deemuul” jedheen. **12** Ani akka Waaqni isaa natti hin ergin beekkadheera; inni garuu sababii Xoobbiyaan fi Sanbalaaxi isaa bitatanifiif waa’ee koo waan hamaa rajaee. **13** Inni no sondaachisee akka ani waan kana hojjechuuudhaan cubbuu hojgedhuuf, akka isaanis akkasiin maqaa hamaa naa kennanii maqaa na balleessaniiif bitame. **14** Yaa Waaqa ko, sababii waan isaan hojjetan sanaaf jedhiiti Koobbiyaan fi Sanbalaaxin yaadadhu; raajjuu Noo’adiyaa jedhamtuu fi rajota na sondaachisuus yaalan kaanis yaadadhu. **15** Akkasiinis dallaan sun bultii shantamii lamatti, jia’Eeluuli jedhamu keessa bultii digdamii shanaffaatti ijaaramee dhume. **16** Yommuu diinonni keenya hundi oduu kana dhaga’anitti, saboonni naanoo keenya hundi sondaatanii abdiil kutatan; isaan akka hojji kun gargaartsa Waaqa keenyaan hojjetame hubataniiruutii. **17** Bara sana keessa namoonni Yihuudaa bebeekamoon xalayoota hedduu gara Xoobbiyaatti

ergaa turan; Xoobbiyaanis deebii isaaniif ni erga ture. **18** Sababii inni soddoo Shekaaniyya ilma Aaraa tureef namoonni Yihuudaa keessa jiraatan hedduun isaaaf kakatan; akkasumas ilmi isaa Yehoohaanaan intala Meshulaam ilma Berekiyyaa fudhee ture. **19** Kana malees isaan hojjii isaa gaarrii natti odeeessaa, waan anii jedhe illee isatti himaa turan. Xoobbiyaan immoo na sodaachisuuf jedhee xalayoota natti ergaa ture.

7 Erga dallaan sun ijraamee anis cufaawwan iddootti deebisee booddee karra eegdonni, faarfattoonni fi Lewwonni ni ramadaman. **2** Anis Yerusaalem irratti Anaanii obboleessa koo fi Hanaaniyyaa ajajaa masaraa mootummaa sana nan muude; Hanaaniyaan kun nama hunda caalaa amanamaa fi kan Waqaq sodaatu tureetii. **3** Ani akkanan isaaniinan jedhe; "Karrawwan Yerusaalem hamma aduuu ho'itutti banamuun hin qaban. Yeroo karra eegdonni hojjii irra jiranitts cufaawwan cufamanii danqaraan keessa haa loofamu. Akkasumas jiraattota Yerusaalem keessaa eegdota tokko tokko iddoo isaaniitti, kaan immoo mana isaanii biratti ramadaa." **4** Magaalattiin guddoo fi bal'oo ture; garuu saba muraasatut ishee keessa jiraata ture. Manneenis amma iyyuu deebifamanii hin ijraamne. **5** Waaqni koos akka isaan maatti maatiidhaan galmeeffamanii akka anii namoota bebeekamoo, qondaaltotaa fi uummata walitti qabuuf garaa koo keessa kaa'e. Anis galmeed hidda dhalootaa kan warra jalqbatti deebi'anii nan argadhe. Wanni barreeffamee anii achitti argadhe kanaa dha: **6** Isaan kуннеен namoota kutaa biyya sanaa warra boojuu Nebukadnezar mootichi Baabilon sun booji'ee isaan geessee ture sanaa deebi'anii dha; isaanis Yerusaaleemii fi Yihuudaatti deebi'anii tokkoon tokkoon isaanii magaalaa ofii isaanii galan; **7** isaanis Zarubaabel, Iyyasuu, Nahimiyyaa, Azaariyya, Ra'aamiyya, Nahamaan, Mordekaayi, Bilshaan, Misiphereti, Baguwaayi, Nehuumii fi Ba'anaa wajjin dhufan. Maqaa namoota saba Israa'el ta'anii: **8** Sanyiin Phaarosh 2,172 **9** sanyiin Shefaaxiyaa 372 **10** sanyiin Aaraa 652 **11** sanyiin Fahat Mo'aab warri karaa Yeeshu'aaf fi Yoo'aab dhalatan 2,818 **12** sanyiin Eelaam 1,254 **13** sanyiin Zaatuu 845 **14** sanyiin Zabaay 760 **15** sanyiin Binuyii 648 **16** sanyiin Beebay 628 **17** sanyiin Azgaad 2,322 **18** sanyiin Adooniqaam 667 **19** sanyiin Baguwaay 2,067 **20** sanyiin Aadiin 655 **21** sanyiin Ateer warri karaa Hisqiyaas 98 **22** sanyiin Haashum 328 **23** sanyiin Beesaay 324 **24** sanyiin Haariif 112 **25** sanyiin Gibe'oont 95 **26** namoonni Beetlihemii fi namoonni Netoofaa 188 **27** namoonni Anaatoot 128 **28** namoonni Beet Azmaawet 42 **29** namoonni Kiriyati Ye'aariim, kan Kefiraati fi Bi'eeroott 743 **30** namoonni Raamaa fi Gebaa 621 **31** namoonni Mikmaas 122 **32** namoonni Beet'eeliif fi Ayii 123 **33** namoonni Neboo kaan 52 **34** namoonni Eelaam kaan 1,254 **35** namoonni Haariim 320 **36** namoonni Yerikoo 345 **37** namoonni Lood, kan Haadiidiif fi Oonoom 721 **38** namoonni Senaa'aa 3,930. **39** Luboota: Sanyiin Yedaa'iyaa warri karaa maatti Yeeshu'uun dhufan 973. **40** sanyiin Imeer 1,052 **41** sanyiin Phaaishihiir 1,247 **42** sanyiin Haariim 1,017. **43** Lewwota: Sanyiin Yeeshu'uun warri karaa Qadmii'eel, karaa Hoodayiwaan dhufan 74. **44** Faarfattoota: Sanyiin Asaaf 148. **45** Eegdota karra mana qulqullummaa: Sanyiin Shaluum, sanyiin Ateer, sanyiin Talmoon, sanyiin Aquub, sanyiin Haxiixaa fi sanyiin Soobaay 138. **46** Tajaajiltoota mana qulqullummaa: Sanyiin Ziijhaa, sanyiin Hasuufaa, sanyiin Xabaa'oot, **47** sanyiin Keeroos, sanyiin Si'i'aa, sanyiin Faadon, **48** sanyiin Lebaanaa, sanyiin Hagaabaa, sanyiin Shalmaayi, **49** sanyiin Haanaan, sanyiin Gideel, sanyiin Gahar, **50** sanyiin Re'ayaa, sanyiin Reziin, sanyiin Neqoodaa, **51** sanyiin Gazaam, sanyiin Uzaa, sanyiin Faaseehaa, **52** sanyiin Beesaay, sanyiin Me'uuniim, sanyiin Nefuushesiim, **53** sanyiin Baqbuuq, sanyiin Haquufaa, sanyiin Harhuur, **54** sanyiin

Bazliit, sanyiin Mihiidaa, sanyiin Harshaa, **55** sanyiin Barqoos, sanyiin Siisaaraa, sanyiin Teemahi, **56** sanyiin Neziyyaa fi sanyiin Haxiifaa. **57** Sanyiin Tajaajiltoota Soloomoon: Sanyiin Soxaayi, sanyiin Sofereeti, sanyiin Feridua, **58** sanyiin Ya'ilaa, sanyiin Darqoon, sanyiin Gideel, **59** sanyiin Shefaaxiyaa, sanyiin Haxiil, sanyiin Fookeret-Hazbaayimii fi sanyiin Aamoon. **60** Tajaajiltoota mana qulqullummaati fi sanyiin tajaajiltoota Soloomoon 392. **61** Warri armaan gadiis magaalaawwan Teel Melaa, Teel Hareshaa, Kiruub, Adoonii fi Imeeritii dhufan; isaan garuu akka maatiin isaanii sanyiin Israa'el ta'an mirkaneessuu hin dandeenyee; isaanis: **62** Sanyiin Delaayaa, sanyiin Xoobbiyaan fi sanyiin Neqoodaa 642. **63** Luboota keessaa immoo: Sanyiin Habayaa, sanyiin Haqosii fi kan Barzilaay; Barzilaayiin kun sababii intala Barzilaay namicha Gili'aad sanaa fudheef maqaa kanaan waamame. **64** Isaan kуннеен sababii galmeed hidda dhalootaa keessaa maqaa maatti isaanii barbaadanii dhabaniif akka xuraa'otatti ilalamani tajajila lubummaa dhownaman. **65** Bulchaan biyyattiis hamma lubnii Uriimii fi Tumiimiidhaan tajaajilu tokko ka'utti akka isaan nyaata nyaata hunda caalaa qulqulluu ta'e kam iyyuu hin nyaanneef isaan ajaje. **66** Warri boojuudhaa deebi'an walumaa galatti namoota 42,360 turan; **67** kana malees tajaajiltooni isaanii dhiiraa fi dubartii 7,337 turan; akkasumas isaan faarfattoota dhiiraa fi dubartii 245 qabu ture. **68** Isaan farda 736, gaangolii 245, **69** gaala 435 fi harree 6,720 qabu ture. **70** Hangafoonni maatiwwanii tokko tokko hojji sanaaf buusii buusan. Bulchaan biyyaa immoo warqee daariikii 1,000, waciitii 50 fi uffata lubootaa 530 mankuusaatti galii godhe. **71** Abbootiin maatiwwanii tokko tokko immoo hojji sanaaf warqee daariikii 20,000 fi meetii minnaanii 2,200 mankuusatti galii godhan. **72** Uummanni kaan immoo walumaa galatti warqee daariikii 20,000, meetii minnaanii 2,000 fi uffata lubootaa 67 kennan. **73** Luboomni, Lewwonni, eegdonni karraa, faarfattoonni fi tajaajiltooni mana qulqullummaa namoota tokko tokkoo fi Israa'eloota kaan wajjin magaalaawwan ofii isaanii keessa qubatan.

8 Yeroo ji'i torbaffaan ga'ee Israa'eloonni magaalaawwan ofii isaanii keessa qubatanitti, uummanni hundinuu akkuma nama tokkotti oobdii Karra Bishaanii duratti walitti qabame. Isaanis akka inni Kitaaba Seera Musee kan Waaqayyo Israa'eliiif ajaje sana fiduu Ifraa barsiisa seeraa sanatti himan. **2** Kanaafuu Izraan lubichi guyyaa jalqaba ja'i torbaffatti fuula waldaa dhiiraa fi dubartii warra waa hubachuu danda'an hundaa duratti Seera sana fide. **3** Innis barii ganamaa jalqabee hamma saafaatti gara oobdii Karra Bishaani duratti garagalee fuula dhiirotaa, dubartootaa fi namoota waa hubachuu danda'an kaanii duratti sagalee isaa ol fudhatee seera sana dubbise. Uummanni hundis kitaaba Seeraa sana qalbeeffatee dhaggeeffate. **4** Izraan barsiisa seeraa sun waltaajiji mukaa kan kaayyoo kanaaf hojjetame irra dhaabate. Isa biras karaa mirga isaa Matiitiyya, Shemaa, Anaayaay, Uuriyya, Hilqiyaa fi Ma'aseyaatu dhaabate; karaa bitaa isaa immoo Phedaaya, Miishaa'eel, Malkiyya, Haashum, Hashbadaanaa, Zakkariyyaasi fi Meshulaamitu dhaabatee ture. **5** Izraan Kitaabicha bane. Sababii inni isaanii ol dhaabachaa tureef namoonni hundi isa arguu danda'an; akkuma inni kitaabicha baneneen sabni hundi ka'ee dhaabate. **6** Izraanis Waaqayyo Waqa guddicha galateeffate; namoonni hundinuu harka ol qabatanii, "Ameen! Ameen!" jedhanii jalaa qaban. Ergasiis gad jedhanii addaan lafatti gombifamanii Waaqayyoof sagadan. **7** Lewwonti jechuunis Yeeshu'uun, Baaniin, Sheereebiyaan, Yaamiin, Aquub, Shaabetaayi, Hoodiyya, Ma'aseyaan, Qeliixa, Azaariyya, Yoozabaad, Haanaanii fi Phelaayaan utuma waldaan achi dhaabatee jiruu seera sana ibsanif. **8** Isaanis akka sabni

waan dubbifame sana hubatuuf Kitaaba Seera Waaqaa keessaa dubbisaniibsuudhaan hiikkaa isaa kennaa turan. **9** Achii immoo Nahimiyaan bulchaan biyyaa, Izraan lubichi barsiisaan seeraa sunii fi Lewwonni uummataaf ibsa kennaa turan sun hunda isaaniitiin, "Guyyaan kun guyyaa Waaqayyo Waaqa keessanifi qulqulleeffamee dha. Hin gaddinaa yookaan hin boo'inaa" jedhan. Sabni hundi yeroo dubbii seera sanaa dhaga' etti boo'aat ureetii. **10** Kana irratti Nahimiyaan akkana jedhe; "Dhaqaatii nyaata filatamaa nyaadhaa; dhugaatii mi'aawaas dhugaa; warra waan qophaa'e tokko illee hin qabneefis waa ergaa. Guyyaan kun guyyaa Gooftaa keenyaaf qulqulleeffamee dha. Sababii gammachuun Waaqayyoo jabina keessan ta'eef hin gaddinaa." **11** Lewwonnis, "Cal'isaa; guyyaan kun guyyaa qulqulluudhaattii hin gaddinaa" jedhanii uummataa hunda ni tasgabeeessan. **12** Ergasisi sabni hundi sababii dubbii itti himame sana hubateef nyaaete dhuguuf, nyaata isaa irraa qodee warra kaanifi illee erguu fi gammachuun guddaan ayyaaneffachuudhaaf ka'ee deeme. **13** Bultii lammaaffaa ji'sanaatti abbootii maatiiwwanii hundinuu dubbii Seera sanaa qalbeeffachuu lubootaa fi Lewwota wajjin Izraa barsiisaan sana biratti walitti qabaman. **14** Isaanis akka ajajni Waaqayyo karaa Museen kennne kan, Israa'eloonni yeroo ayyaana ja'i torbaffaatti daasii keessa turuu qabu jedhu sun seera keessatti barreeffamee jiru argatan; **15** akkasumas akka isaan akkuma barreeffamee jirutti, "Daasii ijaaruudhaaf biyya gaaraatti ol ba'atii damee ejersaa fi damee ejersaa bosonaa, damee kusaayee, damee meexxiif fi damee mukkeen baala qabanii fidaa" jedhanii magalaawwan isaanii fi Yerusalem keessatti labsuu qaban ni argatan. **16** Kanaafuu uummanni sun gad ba'ee dameelee fidee tokkoon tokkoon isaanii bantii mana ofii isaanii irratti, oobdii ofii isaanii irratti, oobdii mana Waaqaa irratti, oobdii Karra Bishaanii fi oobdii Karra Efrem bira jiru irratti daasii ijaarratan. **17** Waldaan boojuudhaa deebi'e hundi daasii ijaarratee keessa jiraate. Bara Iyyaasuul ilma Nuuniitii jalqabee hamma gaafasitti Israa'eloonni akkasitti hin ayyaaneffanne. Gammachuun isaanis akka malee guddaa ture. **18** Izraanis guyyaa jalqabaati hamma guyyaa dhumaatti guyyuma guyyaan Kitaaba Seera Waaqaa keessaa dubbise. Isaanis guyyaa torba ayyaana sana ayyaaneffatanii guyyaa saddeettaffaatti immoo akkuma seeraatti yaa'ii guddaa godhatan.

9 Bultii digdamii afuraffaa ji'sanaatti Israa'eloonni wayayaan gaddaa uffatanii, daaraa mataatti firfirfatanii soomaaf walitti qabaman. **2** Warri sanyii Israa'el ta'anis namoota ormaa hunda irraa kophaa of baasan. Isaanis ka'anii cubbuu ofii isaaniiiti fi hammina abbootii isaanii himatan. **3** Isaanis idduma turan sana dhaabatanii kurmaana guyyaatiif Kitaaba Seera Waaqayyo Waaqa isaanii keessaa dubbifatan; kurmaana biraa immoo cubbuu isaanii himachaa Waaqayyo Waaqa isaanii waaqeffatan. **4** Lewwonni jechuunis Yeeshuu'aan, Baaniin, Qadmii'eel, Shebaniyaan, Buniin, Sheereebiyaan, Baanii fi Kewna waltaajiiwwan irra dhaabatanii sagalee of fudhatanii Waaqayyo isaanii waammatan. **5** Lewwonni jechuunis Yeeshuu'aan, Qadmii'eel, Baaniin, Hashabniyaan, Sheereebiyaan, Hoodiyaa, Shebaniyaanii fi Phetaayaadhaan, "Ka'atii Waaqayyo Waaqa keessan isa bara baraa hamma bara baraatti jiraatu sana galateeffadhaa" jedhan. "Maqaan kee inni ulfina qabeessi haa eebbifamu; eebbaa fi galata hundaa olittis ol ol haa jedhu. **6** Suma qofatu Waaqayyo. Ati samiiwwan, samiiwwan oliitti fi tuuta urjiwwan isaanii hunda, lafaa fi waan lafa irra jiru hunda, galaanaa fi waan isaan keessa jiru hunda umte. Ati waan hundaaflubbuu kennite; raayyaawwan sarniis si waqqeffatu. **7** "Ati Waaqayyo Waaqa Abraamin filattee biyya Kaldootaa Uuri keessa isa baaftee Abrahaam jettee isa moggaaftee

dha. **8** Ati akka ati yaadni isaa amanamaa siif ta'e argitee biyya Kana'aanota, Heetotaa, Amoorotaa, Feerzotaa, Yebuuotaati fi biyya Girgaashotaa sanyiwwan isaatifi kennuuf kakuu isaaaf galte. Ati waan qajeela taateef waadaa kee eegdeef. **9** "Ati rakkina abbootii keenna biyya Gibxi keessatti rakkatan argite; boo'icha isaan Galaana Diimaa biratti boo'an illee ni dhageesse. **10** Ati sababii warri Gibxi of tuulummadhaan hammam akka isaan dhiphisan beekteef Fara'oontti, qondaaltota isaa hundattii fi saba biyya isaa hundattii mallattoo fi dinqiwwan argisiifte. Ati maqaa hamma har'aatti illee jiru ofii keetiif baafatte. **11** Ati akka isaan lafa gogaa irra darbaniaf fuuluma isaanii duratti galaana gargar qoodde; warra isaan ari'u garuu akkuma dhagaabishaa guddatta gad darbatamu tokkootti tuujubatti gad isaan darbatte. **12** Guyyaan guyyaa utubaa duumessaatiin isaan qajeelchite; halkan halkan immoo karaa isaan deeman irratti ifa isaanifi kennuuf jettee utubaa ibiddaatiin isaan qajeelchite. **13** "Ati Tulluu Siinnaa irratti gad buute; samii irraas isaanittii dubbate. Ajajawwanii fi seerawan dhugaa fi qajeela, labsiwwanii fi ajajawwan gaariis isaanifi kennite. **14** Sanbata kee qulqulluu sana isaan beeksifte karaa garbicha kee Museetiin ajajawwan, labsiwwanii fi seerawan isaanifi kennite. **15** Yeroo isaan beela'anitti samiidhaa buddeena kenniteefi yeroo isaan dheebotanittii immoo kattaa keessaa bishaan baatfeef, akka isaan biyya ati isaanifi kennuuf kakatte sanatti galanii dhaalanis isaanittii himte. **16** "Abbootii keenya garuu of tuulan; matala jabaatanii ajaja kee eeguu didan. **17** Jarris ajajamuu didan; dinqi ati isaan gidduutti hoijette hin yaadamne. Garbummaa isaanittii deebi'uuf jedhanii mataa jabaatanii fincila isaaniihiin hoogganaa muuddatan. Ati garuu Waaqa namaaf araarama, arjaa fi gara laafessa, kan dafee hin aarree fi kan jalallii isaa dhuma hin qabnee dha. Kanaafuu ati isaan hin ganne; **18** yeroo isaan ofii isaaniiitiif fakkii jabbii tolfatani, 'Kun Waqa keessan kan biyya Gibxi isin baasee dha' jedhanii Waaqa arrabsanittii illee ati isaan hin ganne. **19** "Sababii gara laafina kee guddaa sanaatiif ati gammoojiji keessatti isaan hin ganne. Utubaan duumessa guyyaa guyyaa karaa isaanii irratti isaan geggeessuu hin dhiiifne; utubaan ibiddaa immoo halkan halkan karaa isaanii irratti isaanifi ibsuu hin dhiiifne. **20** Isaan barsiisuuf jettee Hafuura kee gaarrii sana kennite. Ati mannaa afaan isaaniihiin dhabamsiifne; dheebuu isaaniihiis bishaan kenniteef. **21** Waggaafurtaga gammoojiji keessatti isaan soorte; isaan waan tokko illee hin dhabne; wayayaan isaanii hin dhumne; millii isaanii hin iitofne. **22** "Ati daangaa hunda qoddeefii mootummoottaa fi saboota isaanifi kennite. Isaanis akkasiini biyya Sihoon mooticha Heshboonii fi biyya Oogi mooticha Baashaanii fudhatan. **23** Ati ilmaan isaanii akkuma urjiwwan samii baay'ifte; biyya akka isaan seenanii dhaalaniif abbootii isaaniihiin himte sanatti isaan galchite. **24** Ilmaan isaanii itti galanii biyya sana dhaalan. Atis Kana'aanota biyya sana turan isaan jala galchite; akka jarri waanuma fedhan isaan godhaniif Kana'aanota mootota isaaniihiin fi saba biyya sanaatiin walitti qabdee dabarsitee harka isaaniihiin kennite. **25** Isaanis magalaawwan da'annoqubanii fi lafa gabbataa qabatan; manneen mi'a gaggarii gosa hundaaatiin guutaman, boollawan bishaanii potaman, iddo dhaabaa wayinii, lafa qotiisa mukkeen ejersaati fi mukkeen ija baasan hedduu dhaalan. Isaan nyataanii qufanii gabbatan; arjummaa kee guddaa sanaanis ni gammadan. **26** "Isaan garuu ajajamuu didanii sitti fincilan; seera kees of duubatti gatan. Raajota kee kanneen gara keetti isaan deebisuuuf jedhanii isaan seeran illee ni fixan; Waaqas ni arrabsan. **27** Kanaafuu ati diinota isaanii warra isaan cunqursanittii dabarsitee isaan kennite. Isaan

garuu yeroo cunqurfamanitti sitti iyyatan. Atis samiidhaa isaan dhageessee gara laafina kee guddaa sanaan namoota harka diinota isaanii jalaa isaan baasan kenniteef. **28** “Isaan garuu akkuma boqonnaa argataniin amma illee fuula kee duratti waan hamaa hoijetan. Kana irratti ati akka warri sun isaan bulchanifi jettee harka diinota isaanitti dabarsitee isaan kennite. Yommuu isaan amma illee gara keetti ol iyyatanitti ati samii irraa dhageessee gara laafina keetiin yeroo hedduu isaan furte. **29** “Ati akka isaan gara seera keetiiti deebi’aniif isaan akeekkachiiife; isaan immoo of tuulanii ajaya kee eeguu didan. Ajajawwan kee kanneen ‘namni tokko yoo ajajameef ittiin jirenya argachuu danda’utti illee’ cubbuu hoijetan. Finciluudhaan dugda isaanii sitti garagalchan; mataa jabaatanisi si dhaga’u didan. **30** Ati bara hedduu isaanifi obsite. Karaa raajota keetiitiin Hafuura keetiin isaan akeekkachiiife. Ta’us isaan gurra hin kennine; kanaafuu ati dabarsitee saba biyya sanaatti isaan kennite. **31** Ati garuu sababii Waaqa arjaa fi araara qabeessa taateef, araara kee guddicha sanaaf jettee isaan hin balleessine yookaan isaan hin ganne. **32** “Kanaafuu amma yaa Waaqa keenya, Waaqa guddicha, jabaa fi sodaachisaa, kan kakuu jaalala keetti eegdu, ati rakkina nutti dhufe kana hunda jechuunis rakkina bara mootota Asoorii jalqabee hamma har’atti nutti, mootota keenyaa fi hooggantoota keenyatti, luboota keenyaa fi raajota keenyatti, abbootii keenyaa fi saba kee hundatti dhufe kana akka waan salphaatti hin ilaalin. **33** Waan nurra ga’e hunda keessatti ati qajeelaa dha; nu yoo hamaa hoijenne iyyuu ati waan qajeelaa hoijette. **34** Mootonni keenya, hooggantoonni keenya, lewronni keenyaa fi abbootii keenya seera kee duukaa hin buune; isaan ajaya keetifi yookaan akeekkachisaati isaanifi kenniteef xiyyeefanno hinn kennine. **35** Isaan yeroo ati biyya bal’aa fi lafa gabbataa keessatti waan gaarii isaanifi kennite sana keessatti gammadaa, mootummaa ofti isaanii keessa turanitti illee si hin tajaajille yookaan karaa isaanii hamaa sana irraa hin deebine. **36** “Kunoo nu har’agbaroota; biyyuma ati akka isaan midhaan isheetii fi waan gaggaarii isheen baafuu nyaatanifi jettee abbootii keenyaaf kennite keessatti garboomeerra. **37** Sababii cubbuu keenyaatifi midhaan ishee baay’een sun gara mootota ati nutti muudde sanaa dhaqa. Isaan nuu fi loon keenya illee akkuma fedhan godhu. Nu rakkina guddaa keessa jirra. **38** “Sababii waan kana hundaatiif nu walii galtee walitti nu hidhu tokko barreffamaan qopheessine. Hooggantoonni keenya, Lewronni keenyaa fi luboonni keenya chaappaawwan isaanii itti rukutan.”

10 Warri chaappaan rukutanis kanneenii dha: Bulchaa biyyaa jechuunis Nahimiyyaa ilma Hakaaliyya. Zedeqiyaa, **2** Seraaya, Azaariyya, Ermiyas, **3** Phaashihuur, Amariyya, Malkiyyaa, **4** Haxiush, Shebaniyyaa, Maluuk, **5** Haariim, Mereemootti, Obaadiyya, **6** Daani’el, Ginietoon, Baaruk, **7** Meshulaam, Abiyaa, Miyaamiin, **8** Ma’aziyaa, Bilgaayii fi Shemaa’iyaa. Warri kunneen luboota turan. **9** Lewronni: Yeeshuu’aa ilma Azaniyyaa, ilmaan Heenaadaat keessa Binuyii, Qadmii’elii fi **10** obboloota isaanii: Shebaniyyaa, Hoodiyaa, Qeliixaa, Phelaayaa, Haanaan, **11** Miikaa, Rehoob, Hashabiyaa, **12** Zakuur, Sheereebiyyaa, Shebaniyyaa, **13** Hoodiyaa, Baanii fi Beniinuu. **14** Bulchitoota sabaa: Phaaroosh, Fahat Mo’aab, Eelaam, Zaatuu, Baanii, **15** Bunii, Azgaad, Beebay, **16** Adooniyyaa, Baguwaay, Aadiin, **17** Ateer, Hisqiyyas, Azuri, **18** Hoodiyaa, Haashum, Beesaay, **19** Haariif, Anaatoot, Nebaayi, **20** Magiphii’aaash, Meshulaam, Heeziir, **21** Mesheezabel, Zaadoq, Yaadu’aa, **22** Phelaatiyyaa, Haanaan, Anaayaa, **23** Hooshee’aa, Hanaariyyaa, Hashuub, **24** Haloheesh, Philihaa, Soobeq, **25** Rehuum, Hashabnaa, Ma’aseyaa, **26** Ahiiyaa, Haanaan, Aanaan, **27** Maluuk, Haariimii

fi Ba’anaa. **28** “Namoonni hafan kaan jechuunis luboonni, Lewwonni, eegdonni karraa, faarfattooni, tajaajiltooni mana qulqullummaati fi warri Seera Waqaatiif jedhanii saboota olla irraa kophaa of baasan hundinuu niitota isaanii, ilmaanii fi intallan isaanii kanneen waa hubachuu danda’an hunda wajjin **29** obboloota isaanii bebeekamooti dabalamaniii akka Seera Waqaqa kan karaa Musee garbicha Waqaqa sanaatiin kennname sana eeganiif ajaya, seeraa fi labsii Waaqayyo Gooftaa keenyaa hundaaf ajajamaniif abaarsaa fi kakuudhaan waadaa galan. **30** “Nu akka warra naannoo keenya jiraatanitti intallan keenya hin heerunsifiine yookaan akka ilmaan keenya illee intallan isaanii hin fuusifne waadaa galla. **31** “Yoo sabonni olla keenya jiraatan mi’ a daldalaan yookaan midhaan gurguraa guyyaa Sanbataatiin fidan nu guyyaa Sanbataatiin yookaan guyyaa qulqulluu kamiin iyyuu isaan irraa hin bitannu. Wagga torbaffaa kam iyyuu lafa qotisaa boqochiifne idaa hunda namaaf ni dhifina. **32** “Akka wagga hunda tajaajila mana Waaqa keenyaatiif jennee saqlili argannu harka sadii keessa harka tokko kenninu itti gaafatamummaa ni fudhanna; **33** kunis buddeena mirjala irratti dhi’eeffamuuf, kennaa midhaaniitii fi aarsaa gubamu kan yeroo yerootti dhi’eeffamuuf, aarsaa guyyaa Sanbataatiif, kan ayyaana Baatii Haaraatii fi kan ayyaana bebeekamoo, aarsaawwan qulqulla’oodhaaf, aarsaawwan cubbuu kanneen Israa’elii araara buusuuuf dhi’eeffamanifi, akkasumas hojiwwan mana Waaqa keenyaa keessa hundaafii dha. **34** “Nu, luboomni, Lewronni fi sabni yeroo itti tokkoon tokkoon maatiwwan keenyaa akkuma Seera keessatti barreffametti wagga hunda keessa yeroo murtieeffametti iddo aarsaa Waaqayyo Waaqa keenyaa irratti bobeessuuuf kennaa qoraanii gara mana Waaqa keenyaa fiduu qabnu beekuu ifxaa buufanneerra. **35** “Akkasumas nu mataa midhaan keenyaatifi fi mataa muka ija kennuu hunda wagga waggaadhaan gara mana Waaqayyo fiduu itti gaafatama fudhaneerra. **36** “Akuma Seera keessatti barreffametti hangafa ilmaan keenyaatifi fi hangafa loon keenyaa, hangafa horii keenyaatifi fi hangafa bushaayee keenyaa gara mana Waaqa keenyaa, luboota achi keessa tajaajilanitti ni geessina. **37** “Kana malees nu daakuu keenya kan bukeeffame irraa, kennaaawwan midhaan keenyaa irraa, ija mukkeen keenyaa hunda irraa, daadhii wayinii keenya haaraa fi zayittii irraa mataa fuunee gara mankuusaalee mana Waaqa keenya lubootatti geessina. Amma illee sababii warri harka kudhan keessa harka tokko walitti qaban Lewwota ta’aniif magalaawwan keessa hojjennu hunda keessa oomisha midhaan keenyaa harka kudhan keessa harka tokko Lewwotatti geessina. **38** Yeroo Lewronni kennaa harka kudhan keessa tokko walitti qabanitti lubni sanyii Aroon keessa dhalate tokko isaan wajjin jiraachuu qaba; ergasii Lewronni kennaa walitti qaban sana keessa harka kudhan keessa tokko gara mana Waaqa keenyaa, gara mankuusa qabeenyaatti fiduu qabu. **39** Sabni Israa’elii fi ilmaan Lewwii kennaa midhaanii, mi’ mana qulqullummaa kaa’amu, iddo luboonni tajaajilan, eegdonni karraa fi faarfattooni taa’antti fiduu qabu. “Nus mana Waaqa keenyaa hin dagannu.”

11 Yeroo sanatti hooggantoonni sabaa Yerusaalem keessa qubatan; warri kaan immoo akka inni Yerusaalem magalaal qulqulluu sana keessa jiraatuuf nama kudhan keessa tokko fidachuu ifxa a buufatan; warri hafan sagallan immoo magalaadhumaa ofii isaanii keessatti hafan. **2** Sabnis namoota Yerusaalem keessa jiraachuu fedhiin of kennan hunda ebbise. **3** Warri kunneen hooggantoota kutaa biyyaa kanneen Yerusaalem keessa qubatanii dha; magalaawwan Yihuudaa keessa garuu

tokkoon tokkoon isaanii qabeenya ofii isaaniitiin magalaawwan ofii isaanii keessa jiraatan; isaanis: Israa'eloota, luboota, Lewwota, tajaajiltoota mana qulqullummaa fi sanyiwwan tajaajiltoota Solomon; **4** ilmaan Yihuudaa fi ilmaan Beniyaam tokko tokko immoo Yerusaalem keessa jiraatan. Sanyii Yihuudaa keessaa: Ataaaya ilma Uziyyaa, ilma Zakkaariyas, ilma Amariyyaa, ilma Shefaaxiyaa, ilma Mahalaleel, sanyii Faares; akkasumas **5** Ma'aseyyaa ilma Baaruk, ilma Kol-Hoozee, ilma Hazaayaa, ilma Adaayaa, ilma Yooyaariib, ilma Zakkaariyas, sanyii Shelaa. **6** Sanyii Faares warri Yerusaalem keessa jiraatan walumaa galatti namoota jajjaboo 468 turan. **7** Sanyii Beniyaam keessaa: Sa'aluu ilma Meshulaam, ilma Yoo'eed, ilma Phedaayaa, ilma Qolaayaa, ilma Ma'aseyyaa, ilma Itti'eel, ilma Yeshaayaa, **8** duukaa buutotta isaa Gabayii fi Salaayi; isaan walumatti nama 928 turan. **9** Yoo'eel ilmi Zikrii to'ataa isaanii ture; Yihuudaa ilmi Hasenuu'aa bulchaa itti aanaa ture. **10** Luboota keessaa: Yedaa'iyaa, ilma Yooyaariib, Yaakiin; **11** Seraayaa ilma Hilqiyyaa, ilma Meshulaam, ilma Saadoq, ilma Meraayoot, ilma Ahixuuub, bulchaa mana Waqaqa, **12** obboloota isaanii kanneen mana qulqullummaa keessa hoijjetan; walumatti dhiira 822 turan. Adaayaa ilma Yerooham, ilma Phelaaliyyaa, ilma Amzii, ilma Zakkaariyas, ilma Phaashihuur, ilma Malkiyatiit fi **13** obboloota isaa warra abbootii maatii turan; walumatti dhiira 242 turan. Amashisaay ilma Azari'eel, ilma Ahazaayi, ilma Mashileemoot, ilma Imreerittii fi **14** obboloota isaa namoota jajjaboo; walumatti dhiira 128 turan. To'ataan isaanii Zabdi'i el ilma Haggoolim ture, **15** Lewwota Keessaa: Shemaa'iyaa ilma Hashuub, ilma Azriiqam, ilma Hashabiyyaa, ilma Buunii; **16** hangafoota Lewwotaa keessaa Shaabetaayii fi Yoozaabaad warra hojji mana Waqaatiin alattti itti gaafatamoo turan. **17** Mataaniyyaa ilma Miikaa, ilma Zabdii, ilma Asaaf, namicha yeroo galataati fi kadhannaatti sagantaa qajeelchu sana; Baqbuqiyaa isa obboloota ofii isaa keessaa lammaffaa ture sana; Abdaa ilma Shamuu'aa, ilma Gaalaal, ilma Yeduutuun. **18** Lewwonne magaalaa qulqullittii walumatti 284 turan. **19** Eegdota karraa: Aquub, Talmoonii fi obboloota isaanii kanneen karra eegan; isaanis walumatti dhiira 172 turan. **20** Israa'eloonni kaan immoo lubootaa fi Lewwota wajjin magalaawwan Yihuudaa keessa tokkoon tokkoon isaanii dhaala ofii isaaniitiin jiraatan. **21** Tajaajiltoonni mana qulqullummaa garuu tulluu Oofeel irra jiraatan; Ziihah fi Gishiphaan immoo ajajoota isaanii turan. **22** Uuziin ilmi Baanii, ilmi Hashabiyyaa, ilmi Mataaniyyaa, ilmi Miikaa sun Lewwota Yerusaalem keessa jiraatan irratti qondaala hangafa ture. Uuziin kun sanyiwwan Asaaf warra faarfattoota itti gaafatamoota hojji mana Waqaqa turan keessaa tokko ture. **23** Faarfattooni sun ajaja mootichaa kan guyya guyyaan hojji isaanii qajeelchu jala turan. **24** Phetaayaan ilmi Mesheezabee inni sanyiwwan Zaaraa ilma Yihuudaa keessaa tokko ta'e sun dhimma saba ilaalu hunda keessatti iddo bu'a mootichaa ture. **25** Gama gandoota lafa qotiisa qabaniitiin immoo sabni Yihuudaa tokko tokko Kiriyaati Arbaaqqi fi gandoota ishee keessa, Diiboonii fi gandoota ishee keessa, Yeqabz'i eleli fi gandoota ishee keessa, **26** Yeeshu'aa keessa, Molaadaa keessa, Beet Phelexi keessa, **27** Hazar Shuu'al keessa, Bersheebaa fi gandoota ishee keessa, **28** Siqlaagi keessa, Mekoonaa fi gandoota ishee keessa, **29** Een Rimoon keessa, Zoraa keessa, Yarmuut keessa, **30** Zaano'aa keessa, Adulaamii fi gandoota ishee keessa, Laakkishii fi lafa qotiisaawwan ishee keessa, Azeeqaa fi gandoota ishee keessa qubatan. Kanaafuu isaan Bersheebaa jalqabani hamma Sulula Hinoomitti jiraatan. **31** Sanyiwwan Beniyaam Gebaadhaa jalqabani Mikmaas keessa, Ayyaa keessa, Beet'eelii fi gandoota ishee keessa, **32** Anaatoot

keessa, Noobii fi Hanaaniyya keessa, **33** Haazoor keessa, Raamaa fi Gitayim keessa, **34** Haadiid keessa, Zeboo'iimii fi Nebalaax keessa, **35** Lood, Oono fi Gehaaraashim keessa jiraatan. **36** Garee Lewwota Yihuudaa keessaa tokko tokko immoo gosoota Beniyaam gidduu qubatan.

12 Isaan kunnenee lubootaa fi Lewwota warra Zarubaabel ilma She'altii'elii fi Iyyasuu wajjin deeb'i'anii dha: Seraayaa, Ermiyas, Izraa, **2** Amariyyaa, Maluuk, Haxuush, **3** Shekaaniyya, Rehuum, Mereemooti, **4** Iddoo, Ginetoont, Abiyyaa, **5** Miyaamiin, Ma'aadiyya, Bilgaa, **6** Shemaa'iyaa, Yooyaariib, Yedaa'iyaa, **7** Sa'aluu, Aamoq, Hilqiyyaa fi Yedaa'iyaa. Warri kun baraa Iyyasuu keessa hooggantoota lubootaatti fi obboloota isaanii turan. **8** Lewwonne immoo Yeeshuu'aa, Binuuyii, Qadmii'eel, Sheereebiyyaa, Yihuudaa akkasumas Mataaniyyaa isa obboloota isaa wajjin faarfannaa galataatti itti gaafatamaa ture sana turan. **9** Obboleeyyan isaanii Baqbuqiyaa fi Unniin yeroo tajaajilaatti fuullee isaanii dhadhaabachaa turan. **10** Iyyasuu abbaa Yooyaaqiim; Yooyaaqiim abbaa Eliyaashiib; Eliyaashiib abbaa Yooyaadaa ti; **11** Yooyaadaan abbaa Yoonaataan; Yoonaataan abbaa Yaadu'aa ti. **12** Isaan kunnenee bara Yooyaaqiim keessa abbootii maatiwwan lubootaa turan: Maatii Seraayaa keessaa Meraayaa; maatii Ermiyas keessaa Hanaaniyya; **13** maatii Izraa keessaa Meshulaam; maatii Amariyyaa keessaa Yehoahaanaan; **14** maatii Malikiik keessaa Yoonaataan; maatii Shebanjaya keessaa Yoosef; **15** maatii Haarim keessaa Adinaa; maatii Meraayoot keessaa Helqayi; **16** maatii Iddoo keessaa Zakkaariyas; maatii Ginetoont keessaa Meshulaam; **17** maatii Abiyyaa keessaa Zikrii; maatii Minyaamiini fi kan Mo'aadiyya keessaa Philxaayi; **18** maatii Bilgaa keessaa Shamuu'aa; maatii Shemaa'iyaa keessaa Yoonaataan; **19** maatii Yooyaariib keessaa Matenaayi; maatii Yedaa'iyaa keessaa Uzii; **20** maatii Sheelaay keessaa Qaalaayi; maatii Aamoq keessaa Eeber; **21** maatii Hilqiyyaa keessaa Hashabiyyaa; maatii Yedaa'iyaa keessaa Naatnaa el. **22** Abbootii maatii Lewwotaa bara Eliyaashiib, Yooyaadaa, Yoohaanaanii fi bara Yaadu'aa keessa akkasumas abbootii maatii lubootaa bara mootummaa Daariyoos namicha Faares sanaa keessa galmeeffaman. **23** Lewwonne warri abbootii maatii turan hamma bara Yoohaanaanii ilma Eliyaashiibitti kitaaba seenaa keessatti galmeeffaman. **24** Hangafoonni Lewwotaas Hashabiyyaa, Sheereebiyyaa, Yeeshu'aa ilma Qadmii'eel akkasumas obboloota isaanii warra akkuma Daawit namni Waqaqa sun ajajetti faarfannaa fi galata dhi'eessuudhaaf fuullee isaanii dhaabatanii gareen tokko garee kaan jalaa qabu sana turan. **25** Mataaniyan, Baqbuqiyaa, Obaadiyaan, Meshulaam, Talmoonii fi Aquub mankuusaaalee karrawwan bira jiran eegu turan. **26** Isaanis bara Yooyaqim ilma Iyyasuu, ilma Yoozaadaaq keessa, bara Nahimiyyaa bulchaa biyyatiit fi bara Izraa lubica barreessaa sanaa keessa tajaajilaat turan. **27** Yeroo eebba dallaa Yerusaalemitti Lewwonne akka faarfannaa galataatiin, kililleedhaan, baganaga fi kiraaraan ayyaana eebbaa sana gammachuu ayyaaneffataniif iddo jiraatan hundaa barbaadamanii gara Yerusaalem fidaman. **28** Faarfattoonis biyya naannoo Yerusaalem jechuunis gandoota Netoofataati, **29** Beet Gilgalii, naannoo Gebaatii fi Azmaawetitti walitti fidaman; faarfattooni naannoo Yerusaalemitti gandoota ofii isaanii ijaarrataniif turaniiti. **30** Luboonni fi Lewwonnis erga akka seeraatti of qulqulleessanii booddee saba, karrawanii fi dallaa sana qulqulleessan. **31** Anis akka hooggantoonni Yihuudaa dallaatti ol ba'an nan godhe. Akkasumas akka isaan galata dhi'eessaniif tuuta faarfattoota lama nan ramade. Tuunni tokko karaa mirgaatiin dallaa irraan gara Karra Dikee dhaqe. **32** Hoosha'iyaa fi hooggantoota Yihuudaa keessaa walakkaan,

33 Azaariyaa, Izraa, Meshulaam, **34** Yihuudaa, Beniyaam, Shemaa'iyaa fi Ermiyaas wajjin isaan duukaa bu'an; **35** akkasumas luboontii malakata qabatan tokko fi Zakkariyaas ilmi Yoonaataan, ilmi Shemaa'iyaa, ilmi Mataaniyaa, Miikaayaa, ilmi Zakuur, ilmi Asafa isaan duukaa bu'an; **36** amma illee obbooloota issa jechuunis Shemaa'iyaan, Azari'eel, Miilaalaayi, Gilaalayi, Maa'ayi, Naatnaa'el, Yihuudaa fi Hanaaniim akkuma Daawit namni Waaqaa sun ajajetti meeshaa faarfannaa fudhatanii dhaqan. Izraan barreessaan sun immoo isaan hoogganaa ture. **37** Isaanis Karra Burqaas biraa ka'anii gulantaawwan Magaalaa Daawit iddoa dallaan ittiin ol ka'u sanaan mana Daawit irraan qajeelanii gara Karra Bishaanii kan gama ba'a biiftuutti ol ba'an. **38** Tuunni faarfattootaa lammafaan immoo gara bitaatti qajeeli. Anis gartokke sabaa wajjin dallaa gubbaadhaan gara Gamoo ol dheeraa Iddoo Ibiddaatii fi Dallaa Bal'aatti isaan duukaa bu'e; **39** akkasumas ani Karra Efrem irraan, karaa Kara Moofaa, karaa Karra Qurxummi, karaa Gamoo ol dheeraa Hanaani'eelii fi Karaa Gamoo ol dheeraa Dhibbaatiin hamma Karra Hoolotaatti isaan duukaa nan bu'e. Isaanis Karra Eegdotaa bira ga'anii dhaabatan. **40** Tuunni faarfattootaa kan galata dhi'eesse sun lachuu mana Waaqaa keessatti iddoa isaa qabate; anis qondaaltota gartokko wajjin iddoa nan qabadhe; **41** amma illee luboonni jechuunis Eliyaqaqim, Ma'aseyaan, Miinyaamiin, Miikaayaan, Eliyoo'eenayin, Zakkariyaasiif fi Hanaaniyan malakata isaanii qabatanii. **42** Ma'aseyaan, Shemaa'iyaan, Ele'aazaar, Oozii, Yehohaananiin, Malkiyan, Eelaamii fi Eezer iddoa isaanii qabatan. Faarfattoonni immoo Yizrahiyaadhaan qajeelfamanii faarfatan. **43** Isaanis sababii Waaqni gammachu guddaa isaaniiif kenneef gaafas gammadaa aarsaa guddaa dhi'eessan. Dubartoornii fi ijoolleens ni gammadan. Sagaleen gammachuu Yerusaalem keessaas fagootti dhaga'ame. **44** Yeroo sanatti namoonni mankuusaalee gumaachi, mataan midhaaniitii fi kennaan harka kudhan keessaa tokko itti galfamu irratti itti gaafatamtoota ta'anii muudaman. Isaanis lafa qotiisaan naannoo magaalaawwanitti argaman irraa qooda Seerri lubootaa fi Lewwotaaf ajatu sana fidanii mankuusaaleetti galchan; Yihuudaa lubootaa fi Lewwota tajaajilanitti gammadee tureeti. **45** Isaanis tajaajila Waaqa isaaniiitii fi tajaajila sirna qulqullessuu sana akkuma faarfattoonni fi eegdonni karraas godhan sana akkuma Daawitii fi ilmi isaa Solomon ooajanatti raawwatan. **46** Jabana durii bara Daawitii fi Asaaf keessa qajeelchitoota faarfattootaa, kan faarfannaa Waaqa leellisuutti fi kan Waaqa galateeffachuu tureeti. **47** Kanaafuu bara Zarubaabelii fi bara Nahimiyya keessa Israa'elooni hundi qooda guyyuma guyyaadhaan faarfattootaa fi karra eegdotaaf barbaachisu kennan. Akkasumas Lewwota kaaniif qooda isaanii kophatti baasan; Lewwonnis qooda sanyiwwan Aroon kophatti baasan.

13 Guyyaa sana Kitaabni Musee fuuluma sabaa durattii dubbifame; achi keessattis akka namni Amoon yookaan namni Mo'aab tokko yoom iyyuu waldaa Waaqatti dabalamuu hin qabne barreefamee argame; **2** isaan akka inni saba Israa'el abaaaruuf Bala'aamin qaxaratan malee midhaanii fi bishaaniin Israa'eloota hin simanne. Ta'us Waaqni keenya abaarsa sana eebbatti geeddare. **3** Sabnis seera kana dhageeyaan nama sanyii ormaa hunda Israa'el keessaas kophatti baase. **4** Kanaan dura Eliyaashiib lubichi itti gaafatamaa mankuusaalee mana Waaqaa ture. Innis Xoobbiyaa wajjin walitti dhufeenyaa cimaa qaba ture; **5** innis kutaa manaa bal'aa isaan duraan kennaa midhaanii, ixaaa mi'a mana qulqullummaa, akkasumas kennaa midhaanii, kan daadhii wayinii haaraa fi zayittii Lewwotaaf, faarfattootaa fi eegdota karraatiif ajajame harka kudhan keessaa tokko fi

buuusii lubootaa fennamee itti kuusan tokko Xoobbiyaaadhaaf kennee ture. **6** Ani garuu sababii bara Arxeksis mooticha Baabilon keessa waggaas soddomii lammaffaatti gara mootichaa dhaqee tureef yeroo wanni kun hundi ta'etti Yerusaalem keessa hin turre. Anis yeroo gabaabaa booddee issa irraa eeyyama fudhadhee **7** Yerusaalemitti nan deebe'e. Akka Eliyaashiib oobdiis mana Waqaas keessatti Xoobbiyaaadhaaf kutaa tokko kenuun waan hamaa hojjete nan beeke. **8** Anis akka malee aareen mi'a manaa kan Xoobbiyaa hunda kutaa sana keessaa gad nan dadarbadhe. **9** Ani ergasii akka kutaawwan sun qulqulleeffaman nan ajaje; isaanis ni qulqulleessan; ani immoo mi'a mana Waaqaa, kennaa midhaanitii fiixaana wajjin deebisee itti galche. **10** Ani akka qoodni Lewwotaaf ramadame sun isaaniiif hin kennaminis nan hubadhe; akkasumas akka Lewwonnii fi faarfattooni tajaajila sanatti itti gaafatamtoota turan hundi gara lafa qotiisaaf offi isaaniiitii deeb'i'an nan beeke. **11** Kanaafuu ani qondaaltota ifadheen, "Manni Waaqaa maaliif dagatama?" jedheen isaan gaafadhe. Ergasii ani walitti isaan qabee iddoa isaaniiitii isaan nan deebise. **12** Yihuudaa hundi midhaan, daadhii wayinii haaraa fi zayittii harka kudhan keessaa tokko fidanii mankuusaaleetti galchan. **13** Anis Shelemiyya lubicha, Zaadoq barreessichaa fi Lewwicha Phedaayaa jedhamu tokko itti gaafatamtoota mankuusaalee godheen muude; akkasumas sababii isaan amanamoo ta'anif Haanaan ilma Zakuur, ilma Mataaniyaa sana gargaaraa isaanii nan godhe. Hojiin isaaniiif obboloota isaaniiitif nyataa hiruu ture. **14** Yaa Waaqa ko, waan kanaaf jedhii na yaadadhu; hojii gaarri ani mana Waaqa kootii fi tajaajila isaatifi hojedhes na duraa hin balleessin. **15** Ani bara sana Yihuudaa keessatti namoota guyyaa Sanbataatiin iddoa wayiniin itti cuunfamutti wayiniidhidiitaniif midhaan fidanii, daadhii wayinii, ija wayinii, ija harbuutii fi fe'iisa gosa biraa hunda wajjin harrootatti fe'an nan arge. Isaanis waan kana hunda guyyaa Sanbataatiin Yerusaalemitti fidan. Kanaafuu ani akka isaan guyyaa sana nyaataa hin gurgurre isaan nan seere. **16** Namoonni Xiroos warri Yerusaalem keessa jiraatan qurxummi fi mi'a daldalaa kanneen gosa hundaa itti fidanii guyyaa Sanbataatiin Yerusaalem keessatti warra Yihuudatti gurguraa turan. **17** Ani immoo akkanaa jedheen namoota Yihuudaa bebeekamoo nan ifadhe; "Wanni hamaan isin guyyaa Sanbataa xureessuudhaan hojettan kun maal? **18** Abbootiin keessan iyyuu waanuma kana hojettanii akkiisiin Waaqni badisa kana hunda nuttii fi magaalaat kanatti fide miti? Isin amma kunoo Sanbataa xureessuudhaan dheekkamsa hammas iyyuu caulu Israa'elitti fidaa jirtu." **19** Anis yeroo gaaddisni galgalaa Sanbataan dura karrawwan Yerusaalem irra bu'etti akka balbalawwan cufamanii hamma Sanbanni darbutti hin banamne nan ajaje. Akka fe'iisi tokko illee guyyaa Sanbataatiin ol hin galfamneefis namoota koo tokko tokko karrawwan irra nan dhaabe. **20** Daldaloonnii fi gurgurtoonni mi'oota gosa hundaa yeroo tokko yookaa yeroo lama Yerusaaleemiin ala bulaniru. **21** Ani garuu, "Isin maaliif dallaa jala bultu? Yoo isin itti deebitanii akkas gootan ani humnaan isinintti nan dhufa" jedheen isaan nan seere. Gaafasii jalqabanii isaan lammata guyyaa Sanbataatiin hin dhufne. **22** Ani akka Lewwoni fi qulqulleessanii qulqullummaa guyyaa Sanbataa eeguuf dhaqanii karrawwan eegan nan ajaje. Yaa Waaqa koo waan kanaaf jedhii na yaadadhu; akkuma jaalala kee guddaa sanaattis naa araarami. **23** Kana caalaa iyyuu ani bara sana keessa namoota Yihuudaa kanneen dubartoornii Ashdood, kan Amooniitii fi kan Mo'aab fuudhan nan arge. **24** Ilmaan isaanii keessaas walakkaan afaan Ashdood yookaan afaan saboota biraa dubbatan malee afaan Yihuudaa dubbachuu hin dandeenye. **25**

Ani isaan ifadheen isaan nan abaare. Ani namoota tokko tokko rukutee rifeensa isaanii irraa nan bubuqqise. Aniakkana jedheen maqaa Waaqaatiin isaan nan kakachiise: “Isin intallan keessan ilmaan isaaniitti heerumsiisuu yookaan intallan isaanii ilmaan keessan fuusisuu yookaan ofii keessaniis fuudhhu hin qabdan.

26 Soloomoon mootichi Israa’el fuudha akkasiitiin cubbuu hojjete mitii? Saboota baay’ee keessa mootiin akka isaa tokko iyyuu hin turre. Waaqniisa jaallatee Israa’el hunda irratti mootii isa godhe; ta’us dubartoonni ormaa cubbuu isa hojjechiisan.

27 Nu amma akka isin is dubartoota ormaa fuudhuudhaan waan akka malee hamaa kana hunda hojjettanii Waaqa keenyaaf amanamuu diddan dhaga’uu qabnaa?”

28 Ilmaan Yooyaadaa ilma Eliyaashiiib lubicha ol aanaa sanaa keessaa tokko dhirsa intala Sanbalaax namicha Hooroon ture. Anis of biraa isa nan ari’e.

29 Yaa Waaqa koo ati isaan yaadadhu; isaan lubummaa, kakuu lubummaatii fi Lewwotaa xureessaniiruutii.

30 Kanaafuu ani waan alaa dhufe hunda irraa lubootaa fi Lewwota qulqulleessee akka tokkoon tokkoon namaa hojii ofii isaa hojjetuuf hojiitti isaan nan ramade.

31 Akkasumas kennaa qoraaniittii fi kennaa mataa midhaanii kan yeroo murtaa’etti dhi’effamuuf haala nan mijeesse. Yaa Waaqa koo ati arjummaadhaan na yaadadhu.

Asteer

1 Wanni bara mootummaa Ahashweroos keessa ta'e kanaa dha: Ahashweroos kun Hindiidhaa jalqabee hamma Itoophiyaatti kutaalee biyyaa 127 bulchaa ture; **2** yeroo sanatti Ahashweroos Mootichi, Suusaa magaalaa guddoo sana keessa teessoo mootummaa isaa irra taa'ee bulchaa ture; **3** innis bara mootummaa isaa keessaa waggaad sadaffaatti namoota isaa bebeekamoo fi qondaaltota isaa hundumaaf cidha guddaa tokko qopheesse. Hooggantoonni waraana Faaresii fi Meedee, ilmaan moototaa fi namoonni bebeekamoon kutaa biyyaa achi turan. **4** Innis bultii 180 guutuu qabeenya mootummaa isaa guddaa, miidhagummaa fi ulfina jabina isaa gad baasee argisiisa ture. **5** Yeroo guyyoonni kunnenee darbanitti mootichi saba gamoo Suusaa keessa jiraatu xinnaa fi guddaa hundaaf oobdii iddo biqiltuu masaraa mootii keessatti cidha guyyaa torba turu qopheesse. **6** Iddoon biqiltuu sunis golgaa quncee talbaa irraa hoijetame adii fi cuqliisa, kirrii adii fi diimaa dhiilgeedhaan qubeelaa meetii kan utubaawwan dhagaa akka cabbiiiti hidhame tokko qaba ture. Sireewwan dinkiin kanneen warqee fi meetii irraa hoijetamanis lafa dhagaa diimaadhaan, dhagaa akka cabbiiitiin, lula bifaa addaa qabuu fi dhagaawwan gati jabeeyyiidhaan miidhagfamee hafame irra ture. **7** Dhugaatiini xoofoo warqeettiin namaaf dhi'eefame. Tokkoon tokkoon xoofoo sanaas gosa adda addaa ture; daadhiin wayiniis akkuma arjummaa mootichaatti akka malee baay'ee ture. **8** Akka tokkoon tokkoon keessummaaakkuma fedhetti dhuguuf mootichi eeyyamee ture; akka tokkoon tokkoon namaatiif waan inni barbaade dhi'eessaniifis mootichi warra daadhii wayinii dhi'eessan hunda ajajee tureetii. **9** Waashtiin Mootittiinis masaraa mootummaa Ahashweroos Mootichaa keessatti dubartootaaf cidha qopheessite. **10** Guyyaa torbaffaatti Ahashweroos Mootichi yeroo daadhii wayinii dhugee gammadetti xu'aashiiwwan isa tajaajilan torban jechunis Mihuumaan, Biztaa'aa, Harboona, Bigtaa'aa, Abaagtaa, Zeetaarinii fi Karkas **11** akka isaan Waashtiin mootittii akka isheen namootaa fi qondaaltottati barreedinaa ishee argisiiftuu gonfoo mootummaa isheetti kaa'anii fuula isaa duratti dhi'eessan ajaje; isheen akka malee bareedduu tureetii. **12** Garuu yeroo ergamooni sun ergaa mootichaa itti himaniti Waashtiin Mootittiin dhufuu didde. Kana irratti mootichi akka malee dheekkamee aariidhaan gubate. **13** Sababii waan seeraatti fi murtii qajeelaa irratti hayyootaan mari'achuun bartee mootichaa ta'eef inni namoota ogeeyyii waan baraa beekan **14** kanneen mootichatti aananiin mari'ate; isaanis Karshenaa, Sheetaar, Adimaataa, Tarshiish, Meres, Marseenaa fi Memuukaa qondaaltota Faaresii fi Meedee torban mootichaan walitti dhi'eenyaa qaban kanneen mootummaa sana keessatti iddo ol aanaa qabaniidha. **15** Innis, "Akka seeraatti wanti nu Waashtiin mootittii gochuu qabnu maali? Isheen ajaja Ahashweroos Mootichaa kan xu'aashiiwwan isheetti geessan sanaaf hin ajajamneetii" jedhee isaan gaafate. **16** Memuukaaakkana jedhee fuula mootichaatti fi fuula namoota bebeekamoo duratti deebii kenne; "Waashtiin mootittiin Mooticha qofatti utuu hin ta'in qondaaltota hundattii fi namoota kutaalee biyyaa Ahashweroos Mootichaa hundattii balleessaa hoijette. **17** Wanni mootittiin gootee kun dubartii hunda biratti beekamee isaan, 'Ahashweroos Mootichi akka Waashtiin Mootittiin fuula isaa duratti dhi'eefamtu ajajee ture; isheen garuu dhaquu didde' jedhanii dhirsoota isaanii tuffatuutii. **18** Guyyuma har'aan kana iyyuu dubartoonni Faaresii fi Meedee bebeekamoon warri gocha mootittii kana dhaga'an qondaaltota mootichaa hundaaf

waanuma akkasii deebisu. Tuffii fi lola dhuma hin qabnetu uumama. **19** "Kanaafuu yoo wanni kun mooticha gammachiise akka Waashtiin lammata fuula Ahashweroos Mootichaa duratti hin dhi'eefamneef inni labsii mootummaa haa labsu; labsiin sunis seera Faaresii fi Meedee kan diigamuu hin daneenyane sana keessatti haa barreeffamu. Mootichi amma illee sadarkaa ulfinaa kan isheen mootummaa keessatti qabdubartii biraan kan ishee caaltuuf haa kenuu. **20** Yoos yommuu labsiin mootichaa guutummaa mootummaa isaa keessatti labsamutti dubartoonni hundinuu xinnoo fi guddoon dhirsoota isaaniitiif ulfina kenuu." **21** Mootichii fi qondaaltonni isaa gorsa kanatti ni gammadan; kanaafuu mootichi yaada Memuukaan dhi'eesse sana hojii irra oolche. **22** Innis biyyoota mootummaa hundatti, tokkoo tokkoo kutaalee biyyaatifi qubeedhuma isaanii, akkasumas tokkoo tokkoo sabatiif afaanuma isaanii xalayoota ergee akka dhiirri hundi bulchaa mana ofii isaa ta'u afaan gosa hundaatiin labse.

2 Ahashweroos Mootichi erga aariin isaa qabbanaa'ee booddee waan Waashtiin gootee fi labsii inni waa'ee ishee labse ni yaadate. **2** Kana irrattis tajaajiltoonni mootichaaakkana jedhanii yaada dhi'eessan; "Dubarran babbareedoon mootichaa haa barbaadaman. **3** Akka isaan kutaalee biyyaa mootichaa hunda keessaa dubarran babbareedoo hunda gara Suusaa magaalaa guddoo iddo dubartoonni jiraatanitti fidaniiif mootichi itti gaafatamtoota haa muudu; isaanis Heegaayi xu'aashii mootichaa itti gaafatamaa dubartoota sana jalattee haa ajajamen; dubarran sanaafis kunuunsi miidhaginaa haa godhamu. **4** Ergasiis durbi mooticha gammachiiftu iddo Waashtiin buutee niittii mootii haa taatu." Gorsii kunis mooticha ni gammachiise; innis akkuma jedhame sana godhe. **5** Yeroo sanatti gosa Beniyaam keessaa namichi Yihuudaa ilmi Yaa'iir, ilmi Shime'i, ilmi Qiish kan Mordekaayi jedhamu tokko Suusaa magaalaa muummittii keessa jiraata ture; **6** innis warra Yehooyaakiin mooticha Yihuudaa wajjin Yerusaalemii Nebukadnezar mooticha Baabiloniin booji'amaniif fudhataman keessaa tokko ture. **7** Mordekaayis, durbii Hadasaa jedhamtu kan sababii isheen abbaa fi haadha hin qabneef ofitti fudhatte tokko qaba ture. Durbi Asteer jedhamtee beekamtuu kun dhaabaa fi bifaan jaallatantuut ture; yeroo abbaa fi haati ishee du'anitti Mordekaayi ofitti fudhatee akkuma intala ofii isatta guddifate. **8** Yeroo ajajni fi labsiin mootichaa dhaga'ametti dubarran hedduun gara Suusaa magaalaa gudditiitti fidamanii harka Hegeetti kennaman. Asteeris gara masaraa mootichaatti geefjamtee Heegaayi itti gaafatamaa dubartootaa sanatti imaanaa kennamte. **9** Durbi sunis isa gammachiiftue fuula isaa duratti fudhatama argatte. Innis yommusuma dibata miidhagina isheettiif ta'u fi nyaataa addaa kenneef. Dubartoota ishee tajaajilan kanneen masaraa mootichaa keessaa filataman torbas isheedhaaf ramade; ishee fi tajaajiltoota ishee sana gara mana dubartootaa kan mana hunda caalaa filatamaa ta'eetti geesse. **10** Waan Mordekaayi akka isheen hin himne dhownweef Asteer saba isheetti fi maalummaa maatii ishee hin himne. **11** Mordekaayis haala Asteer keessa jirtuu fi waan ishee irra ga'e beekuudhaaf guyyuma guyyadhaan fuula oobdii mana dubartootaa dura jiru sana irra deddeebii'a ture. **12** Durbi tokko utuu dabareen ishee itti fuula Ahashweroos Mootichaa duratti dhi'eefamtu hin ga'in dura akkuma seera dubartootaaf kaa'ame sanaatti kunuunsa miidhaginaa kan ji'a kudha lamaa fixuu qabdi ture; isheenii ji'a ja' zaytii qumbiitiin, ji'a ja' immoo shittoo fi dibata garaa garaatiin miidhagfamuu qabdi ture. **13** Haalli itti durbi tokko mooticha bira dhaqxu akkana ture: Wanni ishee mana dubartootaatiif fudhattee gara

masaraa mootichaa dhaquu feetu kam iyyuu ni kennamaaf ture. **14** Isheenis galgala achi dhaqxee ganama immoo gara kutaa mana dubartootaa kan harka Sha'asgaazi xu'aashii itti gaafatamaa saajjatoowwan sana jala jiru kaaniitti deebiti turt; yoo mootichi itti gammadee maqaadhaan waame malee isheen gara mootichaatti hin deebiti turt. **15** Yommuu dabareen Asteer intalli Abiihaayil obboleessa abbaa Mordekaayi kan Mordekaayi akkuma intala ofii isaatti guddifate sun itti mooticha bira dhaqxu ga'etti isheen waan Heegaayi xu'aashiin mootichaa inni itti gaafatamaa mana dubartootaa ture sun gorse malee waan tokko illee hin gaafanne. Asteeris fuula nama ishee argu hundaa duratti fudhatama argatte. **16** Isheenis bara mootichaa keessa waggaa torbaffaa j'i a kurnaffaa Teebeeti jedhamu keessa gara mana jireenyaa Ahashweroos Mootichaatti dhi'eefamate. **17** Mootichis dubartoota kaan hunda caalaa Asteerin jaallate; isheenis dubarran qulqulluu kaan hunda caalaa fuula isaa duratti surraa fi fudhatama argatte. Kanaafuu inni gonfoo mootummaa mataa ishee irra kaa'eeffii qooda Waashiin ishee mootittii taasise. **18** Ergasiis mootichi ulfina Asteeriitif jedhee qondaaltota isaatii fi tajaajiltoota isaatif cidha guddaa qopheesesse. Innis ayaana kana guutummaa kutaalee biyyaa keessatti labse; akkuma arjooma mootiitti kennaas kenne. **19** Yommuu dubarran qulqullooni sun yeroo lammaffaa walitti qabamanitti Mordekaayi karra mootichaa dura taa'aa ture. **20** Asteer garuu akkuma Mordekaayi ishee gorse sanatti maalummaa maatii isheetii fi saba ishee hin himne; Asteer akkuma yeroo inni ishee guddise sanaattii ajaya Mordekaayi eegaa tureetii. **21** Yeroo Mordekaayi karra mootichaa dura taa'aa turetti qondaaltonni mootichaa warri balbala eegaa turan lamaan jechuunis Bigtaanaa fi Tereshi aaranii Ahashweroos Mooticha ajeessuuf malatan. **22** Mordekaayi garuu waa'ee mala kanaa beekee Asteer Mootittiihimne; Asteer immoo maqaa Mordekaayiin waan kana mootichatti himte. **23** Yeroo wanni sun qoratamee dhugaa ta'ee argametti qondaaltonni sun lamaanuu muka irratti fannifaman. Wanni kun hundinuu fuula mootichaa duratti kitaaba seenaa keessatti barreffame.

3 Waan kanneen booddee Ahashweroos Mootichi Haamaan ilma Hamedaataa namicha biyya Agaag ol ol qabuudhaan teessoo qondaaltota kaanii hunda caalu kenneefii isa kabaje. **2** Qondaaltonni mootichaa warri karra eegan hundi jilbeenfatani Haamaaniif ulfina kennan; mootichi waa'ee isaa waan kana ajajee tureetii. Mordekaayi garuu hin jilbeenfanne yookaan ulfina isaf hin kennine. **3** Qondaaltonni mootichaa warri karra mootichaa dura turan, "Ati maalif ajaya mootichaa eeguu didda?" jedhanii Mordekaayiin gaafatan. **4** Isaan guyyuma guyyaadhaan isatti himaa turan; inni garuu isaan dhaga'uudide. Kanaafuu isaan sababii Mordekaayi akka nama gosa Yihuudaa ta'e isaanitti hime tureef dubbiin isaa kun akka maal ta'uu qabu beekuudhaaf waan kana Haamaanitti himan. **5** Haamaan akka Mordekaayi isaf hin jilbeenfatini yookaan ulfina hin kenniniif arginaan akka malee aare. **6** Haamaanis eenyummaa saba Mordekaayi beekeenaan Mordekaayiin qofa aijeesuu ni tuffate. Qooda kanaa Haamaan saba Mordekaayi hunda jechuunis Yihuudoota mootummaa Ahashweroos guutuu keessa jiraatan fixuuf karaa barbaadaa ture. **7** Isaanis waggaa kudha lammaffaa bara Ahashweroos Mooticha keessa j'i jalqabaa j'i a Niisaan jedhamu keessa guyyaa fi j'i filachuudhaaf fuula Haamaan duratti Fuur jechuunis ixaa buusan. Ixaan sun j'i a kudha lammaffaa jechuunis j'i Adaar irra bu'e. **8** Haamaanis Ahashweroos Mootichaanakkanaa jedhe; "Uummanni tokko saba kutaalee biyyaa mootummaa keetii keessa jiran hunda gidduu

faffaca'eera; duudhaan uummataa kanaa duudhaa saba kaanii hundaadda; isaan seera mooticha hin kabajan; kanaafuu mootichi uummataa kanaaf obsa qabaachuun hin malu. **9** Yoo wanni kun mooticha gammachiise saba kana balleessuudhaaf labsiin tokko haa ba'u; anis warra waan kana hoijetaniif meetii taalaanti kuma kudhan mankuusa qabeenya mootichaatti nan galcha." **10** Kanaafuu mootichi qubeelaa chaappaa isaa quba ofii irraa baasee Haamaan ilma Hamedaataa namicha biyya Agaag, diina Yihuudootaa sanatti kenne. **11** Mootichis Haamaaniin, "Maallaqnis, sabni sunis sitti kennameeraati akkuma feete godhi" jedhe. **12** Guyyaa kudha sadaffaa j'i jalqabaa atti barreessitonni mooticha walitti waamaman. Isaanis waan Haamaan ajaje sana hunda arffii tokkoo tokkoo kutaa biyyaatiin, afaan saba hundaatiinis gara biyya bulchitoota mootichaatti, bulchitoota tokkoo tokkoo kutaalee biyyaatiif fi gara gurguddoota saba adda addatti barreessan. Wanni kunis maqaa Ahashweroos Mootichaatiin barreffamee, qubeelaa chaappaa isatiini mallatteeffame. **13** Xalayoonni akka Yihuudoonni hundi dargaggoonni fi maanguddooni, dubartoonni fi ijoolleen xixinnoon guyyuma tokkotti jechuunis guyyaa kudha sadaffaa j'i a kudha lammaffaatti, j'i Adaar jedhamu keessa aijeefaman, akka barbadeeffamanii fi lafa irraa balleeffaman, akka qabeenyi isaaanis saamamu gara kutaalee biyya mootichaa hundaatti ajajaan ergamootaan ergaman. **14** Akka sabni hundi beekee guyyaa sanaaf qophaa'uufis garagalchi barreffame sanaas akka seeraatti kutaalee biyyaa hunda keessatti saba hundatti labsamuu qaba ture. **15** Ergamoonni sun ajaya mootichaatiin ariitiidhaan deeman; labsiin sunis Suusaa magaalaa guddittii keessatti labsame. Mootichi fi Haamaan waa dhuguudhaaf taa'an; magaalaa Suusaa garuu ni jeeqamte.

4 Mordekaayi yeroo waan hoijetame sana hunda beeketti uffata isaa tarasaasee, wayyaa gaddaa uffatee, daaraa ofitti firfirsee, sagalee guddaaadhaan wawwaachaa hiqqifatees boo'aa gara walakkaa magalaalti gad ba'e. **2** Inni garuu sababii namni uffata gaddaa uffate tokko iyyuu akka ol seenee hin eeyyamamneef hamma karra mooticha qofatti deeme. **3** Kutaalee biyyaa hunda iddo ajajii fi labsiin mooticha ga'etti gaddi guddaan, soomni boo'ichii fi wawwaanmaan Yihuudoota gidduu ture; baay'een isaanii uffata gaddaa uffatanii daaraa keessa ciisan. **4** Yeroo dubartoonni tajaajiltooni Asteerii fi xu'aashiiwwan dhufanii waa'ee Mordekaayi isheetti himanitti Asteer akka malee gaddite. Isheenis qooda uffata gaddaa wayyaa inni uffatu ergiteef; inni garuu isaan harkaa fudhachuu dide. **5** Kana irratti Asteer xu'aashiiwwan mooticha keessaa Hataak isa ishee tajaajiluuf ramadame sana waamtee akka inni Mordekaayi bira deeme, rakkoo uumamee fi rakkoon sun maalif akka uumamee beekuuf ajajje. **6** Kanaafuu Hataak gara oobdiif magalaalti kan karra mootichaa duraa sanaattii Mordekaayiitii ba'e. **7** Mordekaayi waan isa irra ga'e hunda, maallaqa Haamaan Yihuudoota balleessuudhaaf mankuusa qabeenya mootichaatti galchuuf waadaa gale isatti hima. **8** Akkasumas Mordekaayi akka inni Asteeritti argisiisee isheedhaaf ibsuuf garagalcha barreffama labsii kan isaan balleessuudhaaf Suusaa keessatti labsame sana isatti kenne; akka inni akka isheen mooticha bira dhaqxee itti boossee saba isheetif araara kadhattu itti himuufis isa ajaje. **9** Hataak deebi'e ee waan Mordekaayi jedhe Asteeritti hime. **10** Asteer immoo akka inniakkanaa jedhee Mordekaayiitii himu isa ajajje; **11** "Qondaaltonni mooticha hundiif fi sabni kutaalee biyyaa mooticha akka mootichi yoo namni kam iyyuu dhiiras ta'u dubartiin utuu hin waamamin kutaa manaa isaa gara keessa ol seenee fuula mootichaa duratti dhi'aate akka

mootichi seera tokko qofa qabu jechuunis akka ajjeefamu ni beeku. Namni tokko yoo mootichi bokkuu mootummaa kan warqee sana diriirseef qofa ajjeefamu oola. Ani mataan koo iyyuu guyyoota soddoman kana keessaa akkan fuula mootichaa duratti dhi'aadhuuf waamamee hin beeku.” **12** Yommuu dubbiin Asteer Mordekaayiitti himametti, **13** inniakkana jedhee deebii kana erge: “Ati sababii mana mootichaa keessa jirtuuf Yihuudoota hunda keessaa waan ati qofti baraarantu hin se’in. **14** Yoo ati yeroo kanattti cal’ifte gargaarsaa fi furamni Yihuudootaa iddoobiraatii ni dhufa; atii fi manni abbaa keetii garuu ni baddu. Maaltu beeka? Ati taayitaa mootummaa qabachuun kee yeroo akkanaatiif ta’attii.” **15** Kana irratti Asteerakkana jettee deebii kana Mordekaayiitti ergite: **16** “Dhaqittii Yihuudoota Suusaa keessa jiran hunda walitti qabiitti naa soomaa. Bultii sadii, guyyaa yookaan halkan illee homaa hin nyaatinnaa yookaan homaa hin dhuginaa. Anii fi dubartoontoo tajaajiltoonni koo iyyuu akkuma keessan ni soomna. Yoo akkas ta’e wanni kun seeraan ala ta’u illee ani gara mootichaa nan dhaqa. Ani yoon bades nan bada.” **17** Kanaafuu Mordekaayi deemeewaan Asteerisa ajajie hunda hojii irra oolche.

5 Guyyaa sadaffaatti Asteer uffata ishee kan mootummaa uffatee dhaqxee oobdii masaraa mootichaa kan gara keessaa irra fuula galma mootichaa dura dhaabatte. Mootichi immo galma sana keessa gara balbalatti garagalee teessoo mootummaa isaa irra taa’ee ture. **2** Mootichis uttuu Asteer Mootittiuu oobdii keessa dhaabachaa jirtuuf argee isheetti gammadee bokkuu warqee kan harkatti qabatee ture sana isheef diriirse. Kanaafuu Asteer itti dhi’attee fiijee bokkuu sanaa tuqxe. **3** Mootichi, “Yaa Asteer Mootittii maal siif godhu? Maal barbaadda? Walakkaa mootummaa koo illee taanaan siif ni kennama” jedheen. **4** Asteeris, “Yoo wanni kun mooticha gammachiise, mootichi gara cidha ani isaaq qopheesse sanaa Haamaan wajjin har’aa haa dhufu” jettee deebifteef. **5** Mootichis, “Akka waan Asteer jette sana goonuuuf dafaatii Hamaa fidaa” jedhe. Kanaafuu mootichii fi Haamaan gara cidha Asteer qopheessite sanaa dhaqan. **6** Utuma daadhii wayinii dhuganuu mootichi amma illee akkana jedhee Asteerin gaafate; “Mee wanni ati kadhattu maal? Wanni sun siif kennama. Gaaffiin kee maali? Walakkaa mootummaa koo illee taanaan siif kennama.” **7** Asteerisakkana jettee deebifteef; “Wanni ani kadhadtuu fi gaaffiin koo kanaa dha: **8** Yoo ani fuula mootichaa duratti surraa argadhee mootichis kadhannaa koo fudhatee waan ani isa gaafadhe naaf guutuun isa gammachiise, mootichii fi Haamaan cidha ani isaaq qopheessu irratti bor haa argaman. Ani ergasii gaaffii mootichaa nan deebisa.” **9** Gaafas Haamaan gammadeettti toolee gad ba’e. Inni garuu karra mootichaa duratti Mordekaayiin argee yommuu akka inni isaaq hin ka’iin yookaan isa hin sodaan hubatetti Mordekaayiitti akka malee aare. **10** Ta’u illee Haamaan of qabee mane isaaatti gale. Ergasii michoota isaafti fi niitiis isaa Zereshlalitti qabe; **11** Haamaanis qabeenya isaa guddaa sanaan, ilmaan isaa hedduu sanaan akkasumas ulfina mootichi isaaq kenne hundaa fi akkaataa itti mootichi qondaaltota isaafti fi tajaajiltoota isaa kaanii olitti isaa guddiseen isaaanitti of jaje. **12** Haamaan itti fufee akkana jedhe; “Kana qofa miti; namni Asteer Mootittiuu akka mooticha wajjin gara cidha qopheessite sanaa dhufu waamte anuma qofa. Boris akkasuma mooticha wajjin na affeerteerti. **13** Ta’us wanni kun hundinuu uttuu ani Mordekaayi Yihuudichaa isaa karra mootichaa dura taa’u arguu na hin gammachiisu.” **14** Niitiis isaa Zereshl fi michoonni isaa hundinuu, “Muka itti nama fannisan kan dhundhuma shantama ol dheeratu dhaabitii akka Mordekaayi bor ganama irratti fannifamu mooticha gaafaduh.

Ergasiiis mooticha wajjin gara cidha sanaa dhaqii gammadi” jedhaniin. Yaadni kun Haamaanin gammachiise; innis muka sana dhaabe.

6 Halkan sana mootichi rafuu hin dandeenyee; kanaafuu inni akka isaan kitaaba seenaa kan waa’ee mootummaa isaa barreeffamee isaaq dubbisan ni ajage. **2** Kitaaba sana keessattis Mordekaayi akka Bigtaanaa fi Tereshi xu'aashiiwwan balbala eegan kanneen Ahashweros Mooticha ajjeesuu mar’atan sana lamaan saaxilee ture barreeffamee argame. **3** Mootichis, “Yooz Mordekaayi sababii waan kanaatiif ulfina yookaan kabaja maalii argate ree?” jedhee gaafate. Tajaajiltoonni isaa immoo, “Wanni tokko iyyuu hin godhamneef” jedhanii deebisan. **4** Mootichis, “Eenyutu oobdii kana keessa jira?” jedhee gaafate. Yeroo sana Haamaan wa’ee Mordekaayiin muka dhaabe sana irratti fannisusti mootichatti himuuuf jedhee oobdii masaraa mootummaa isaa gara alaa seenee ture. **5** Tajaajiltoonni mootichaa, “Haamaanituu oobdii keessa dhaabatee jira” jedhanii deebisan. Mootichis, “Isa ol galchaa” jedhee ajage. **6** Mootichis yeroo Haamaan ol galetti, “Nama mootichi kabajuu barbaaduuuf maaltu godhamuuuf qaba?” jedhee isa gaafate. Haamaanis, “Namni mootichi na caalchisee kabaji eenyu?” jedhee ofi keessatti yaade. **7** Kanaafuu Haamaanakkana jedhee mootichaaf deebise; “Nama mootichi kabajuu jaallatuuf, **8** uffataa mootummaa kan mootichi uffattu fi farda mootummaa kan mootichi yaabbatu haa fidan, fardi gonfoon mootii mataatti kaa’ameef haa dhufuuf. **9** Ergasii uffannii fi fardi sun qondaaltota mootichaa kanneen qondaaltotu hunda caalaa beekamoo ta’an keessaa isa tokkotti imaananaa haa kennamuuf; isaan immoo nama mootichi ulfina kennuuufi barbaadu sanatti uffataa sana haa uffisan; farda yaabbachiiisani, ‘Wanni nama mootichi ulfina kennuuufi barbaaduuuf godhamu kana!’ jedhanii labsaa daandiiwwan magaalatii irra fuula isaa dura haa deeman.” **10** Mootichisakkana jedhee Haamaanin ajage; “Dafii dhaqii uffataa fi farda sana fuudhiihitii akkuma jette sana Mordekaayi Yihuudichaa karra mootii dura taa’u sanaaft godhi. Waan jette sana keessaa tokko illee hin hambisin.” **11** Kanaafuu Haamaan dhaqee uffataa fi farda sana fuudhe. Innis uffataa sana Mordekaayiitti uffisee fardas yaabbachiiis, “Wanni nama mootichi ulfina kennuuufi barbaaduuuf godhamu kanaa dhal” jedhee labsaa daandii magaalaa irra fuula isaa dura deeme. **12** Ergasii Mordekaayi gara karra mootichaatti deebi’e. Haamaan garuu gaddaan mataa haguuggatee ariitiidhaan manatti gale; **13** waan isaa irra ga’ee hundas niitiis isaa Zereshl fi michoota isaa hundatti hime. Gorsitoonni isaafti fi niitiis isaa Zosaaraan, “Sababii Mordekaayi inni kufaatiin kee fuula isaa duratti jalqabe sun sanyii Yihuudaa ta’ef ati isaan mormuu hin dandeessu; ati dhugumaan ni badda!” jedhaniin. **14** Utuma isaan isaa wajjin dubbachaa jiranuu xu'aashiiwwan mootichaa dhufanii gara cidha Asteer qopheessitee turte sanaatti Haamaan arifachiisan.

7 Mootichii fi Haamaan gara cidha Asteer Mootittiuu qopheessite sanaa dhaqan; **2** utuma guyyaa lammaffaa sanatti daadhii wayinii dhugaa jiranuu, mootichiakkana jedhee gaafate; “Yaa Asteer Mootittii wanni ati kadhattu maal? Wanni sun siif kennama. Gaaffiin kee maal? Walakkaa mootummaa koo illee taanaan wanni ati gaafatty siif kennama.” **3** Asteer Mootittiuuakkana jettee deebifte; “Yaa mooticha, yoo ani fuula kee duratti fudhatama argadhee jiraadhe, yoo wanni kunis mooticha gammachiise, lubbuu koo naaf oolchi; kadhaan koo kanuma. Saba koo illee naaf baraar; gaaffiin koos kanuma. **4** Anii fi sabni koo ajjeefamuutti, barbadeeffamuutti fi lafa irraa balleeffamuutti gurguramneeraatii. Nu utuu dhiiraa fi dubartiin garbummaa

qofatti gurguramne ta'ee, ani silaa nan cal'isan ture; rakkinni akkasii mooticha jeequuf sababii ga'aa mitiitii." 5 Ahashweroos Mootichis, "Inni eenyuu? Namni waan akkasii gochuuf ija jabaate sun eessa jira?" jedhee Asteer Mootittii gaafate. 6 Asteer immoo, "Amajaajii fi diinii sun Haamaan namichuma jal'aa kanaa dha" jette. Kana irratti Hamaan fuula mootichaati fi mootittii duratti akka malee rifate. 7 Mootichis aaree ka'ee daadhii wayinii isaa dhiisee gad ba'ee iddoobigiltuu masaraa mootummaa seene. Haamaan garuu akka mootichiisa balleessuudhaaf kutate beekkatee lubbuu ofii oolfachuudhaaf Asteer Mootittii kadchachuudhaaf duubatti hafe. 8 Yeroo mootichi iddoobigiltuu masaraa mootummaati gara galma cidhaatti deebi etti Haamaan siree Asteer itti irkattee turte irratti gombifamee ture. Mootichis, "Inni inumaa iyuu manuma koo keessatti utuma isheen na wajjin jirtuu ishee qabataa?" jedhee dubbate. Akkuma dubbiin kun afaan mootichaati ba'een isaan fuula Haamaan haguugan. 9 Ergasiis xu'aashiiwwan mooticha tajaajilan keessaa Harboonaan akkana jedhe, "Mukni dhundhuma shantama ol dheeratu tokko mana Haamaa bira dhaabameera. Muka kanas Haamaanitu Mordekaayiisa mooticha gargaaruudhaaf dubbate sana itti fannisuudhaaf dhaabe." Mootichis, "Achi irratti isa fannisaal" jedhe. 10 Kanaafuu isaan muka inni Mordekaayiif qopheesee sana irratti Haamaanin fannisan. Ergasiis aariin mootichaai ni qabbanaa'e.

8 Gaafuma sana Ahashweroos Mootichi qabeenya Haamaan isaa diina Yihuudoottaa ture sanaa Asteer Mootittif kenne. Asteer akka inni fira ishee ta'e waan mootichatti himtee turteef Mordekaayi fuula mootichaai duratti dhi'aate. 2 Mootichis qubeelaa chaappaa isaa kan Haamaan irraa deebisee fudhate sana ofi irraa baasee Mordekaayiif kenne. Asteeris qabeenya Haamaan irratti Mordekaayiin muudde. 3 Asteer miilla isaa irratti kuftee boo'aa ammas mooticha kadhatter. Isheenii akka inni karoora jal'aa kan Haamaan namichi biyya Agaag sun Yihuudoottattaa baase sana fashaleessuuf isa kadhatter. 4 Mootichis bokkuu warqee Asteeriif diriirsinaan isheen kaatee fuula isaa dura dhaabat. 5 Isheen akkana jette; "Yoo wanni kun mooticha gammachiise, yoo ani fuula mootichaaii durattii surraa argadhee jiraadhe, yoo wanni kun qajeelaa isatti fakkaatee fi yoo inni natti gammade, xalayaa Haamaan ilmi Hamedaataan namichi biyya Agaag sun Yihuudoota kutaalee biyyaa mootichaaii hunda keessa jiraatan balleessuudhaaf barreesse sana fashaleessuuf ajajni haa barreeffamu. 6 Ani utuun balaa saba koo irra ga'u arguu akkamittin obsuu danda'a? Akkamittis badiisa maatii koo argee obsuu danda'a?" 7 Ahashweroos Mootichis akkana jedhee Asteer Mootittii fi Mordekaayi Yihuudichaaf deebii kenne, "Sababii Haamaan Yihuudoota midheef ani qabeenya isaa Asteeriif kenneera; isaanis muka irratti isa fannisanii. 8 Sababii labsiin maqaan mootichaati barreeffamee chaappaan qubeelaa mootichaaii itti godhame diigamuun hin daneenyeef isin akkuma jaallattanitti waan Yihuudoota ilaaluu maqaan mootichaatiin barreessatiit chaappaa qubeelaa mootichaaii itti chaappessa." 9 Barreessitoonni mootichaas yommusuma bultii digdamii sadaffaa ji'a sadaffaatti ji'a Siiwaan jedhamu keessa walitti waamaman. Isaanis ajaja Mordekaayi hunda gara Yihuudoota, ergamoota, bulchitootaa fi namoota bebeekamoo kutaalee biyyaa 127 kanneen biyya Hindiittii hamma Itoophiyaatti jiraatanitti barreessanii ergan. Ajajni kunis arfii tokkoo tokkoo kutaalee biyyaati, afaan tokkoo tokkoo sabaatiin akkasumas Yihuudoottattaa arfii fi afaanuma ofii isaanitiin barreeffame. 10 Mordekaayiis maqaan Ahashweroos Mootichaatiin xalayoota barreesee chaappaa qubeelaa mootichaaii itti chaappesse;

xalayoota sanas abbootii fardaa kanneen fardeen mootichaaf leenjifaman keessaa collee ta'an yaabbatanitti erge. 11 Labsiin mootichaaii akka Yihuudoonni magalaawwan hunda keessa jiraatan walitti qabaman, akka of eeganii fi akka isaan humna waraana saba kamii iyuu yookaan biyya kamii iyuu kan isaan, dubartoota isaaniitii fi ijoollee isaanii miidhu akka ajjeesan, akka barbadeessanii fi lafa irraa balleessan akkasumas akka qabeenya diinota isaanii saaman mirga kenneef. 12 Guyaan akka Yihuudoonni kutaalee biyya Ahashweroos Mootichaaii hunda keessatti waan kana godhan murtaa'eefis bultii kudha sadaffaa ji'a kudha lammaffaa, ji'a Adaar jedhamu keessa ture. 13 Garagalchi labsiin sanaas kutaalee biyyaa hunda keessatti akka seeraatti raabsamee sabnii hundi beekuu qaba ture; kunis akka Yihuudoonnis diinota isaanii haalo ba'uuf gaafasitti qophaa'aniiif. 14 Ergamoontiin fardeen mootichaaii yaabbatan sunis ajaja mootichaatiin arifataniif gulufaa deeman. Labsiin sunis gamoo Suusaa keessatti labsame. 15 Mordekaayis uffataa mootii kan bifaa cuqulisaatii fi adii uffatee, gonfoor warqee guddaa isaa kaa'atee wayyaa quncee talbaa irraa hoijetame dhilgee irraa uffatee fuula mootichaaii duraa ba'e. Magalaalan Suusaas gammaddee ililchite. 16 Yeroon sun Yihuudoottaa ifa, gammachuu, ililee fi yeroo ulfinaa ture. 17 Kutaalee biyyaatii fi magalaawwan hunda keessatti, lafa labsiin mootichaaii ga'e hundatti Yihuudoonni ililee fi gammachuudhaan, nyaataa fi dhugaatiidhaan ni ayyaaneffatan. Namoonni gosa kaanii hedduun sababii Yihuudoota sodaataniiif Yihuudoota ta'an.

9 Bultii kudha sadaffaa ji'a kudha lammaffaatti, ji'a Adaar keessa labsiin mootichi ajaje sun hojjii irra oolu qaba ture. Guyyaa kanatti diinonni Yihuudoottaa isaan mo'achuu abdatanii turan; amma garuu dubbiin garagalee Yihuudoonni warra isaan jibban sana irratti ol aantummaa argatan. 2 Yihuudoonnis warra badiisa isaanii hawwaa turan sana balleessuudhaaf magalaawwan offi isaanii kanneen kutaa biyyaa Ahashweroos Mootichaaii hunda keessatti argamanitti walitti qabaman. Sababii namoonni saba kaanii hundinuu Yihuudoota sodaataniiif namni tokko iyuu fuula isaanii dura dhaabachuu hin daneenye. 3 Namoonni bebeekamoon kutaalee biyyaa hundi, ergamooni, bulchitoomni fi qondaaltonni mootichaaii sababii Mordekaayiin sodaataniiif Yihuudoota gargaaran. 4 Mordekaayi masaraa mootummaa keessatti beekamaa ture; waa'een isaa kutaalee biyyaa guutuu ga'; innis akka malee jabaachaa deeme. 5 Yihuudoonni diinota isaanii hunda goraadeedhaan cicciraniit aijeesuudhaan barbadeessanii warra isaan jibbanis akkuma barbaadan godhan. 6 Gamoo Suusaa keessattis Yihuudoonni nama dhibba shan qalanii fixan. 7 Amma illee Paarshandaataa, Dalfoon, Asfaataa, 8 Phooraataa, Adaliya, Ariidaataa, 9 Paarmaashitaa, Ariisayi, Ariidayii fi Wayizaataa aijeesan; 10 isaan kuneen ilmaan Haamaan ilma Hamedaataan namicha diina Yihuudoottaa ture sanaa kurnanii dha. Yihuudoonni garuu boojuu tokko illee hin tuqne. 11 Baay'inni namoota gamoo Suusaa keessatti aijeefamanis guyyuma sana mootichaaii himame. 12 Mootichis Asteer Mootittidhaan akkana jedhe; "Yihuudoonni namoota dhibba shanii fi ilmaan Haamaan kurnan gamoo Suusaa keessatti aijeesanii balleessanii. Kutaalee biyyaa mootichaaii kanneen hafan keessatti maal godhan laata? Amma wanni ati kadhatter maali? Wanni sun siif kennama. Gaaffinkee maali? Wanni sunis siif guutama." 13 Asteeris akkana jettee deebifte; "Yoo wanni kun mooticha gammachiise akka Yihuudoonni Suusaa keessa jiran labsiin har'aana kana borii illee hojjii irra oolchaniiif eeyyama kennanii; ilmaan Haamaan kurnanis muka irratti haa fannifaman." 14 Kanaafuu mootichi

akka wanni kun raawwatamu ajaje. Labsiin tokko Suusaa keessatti labsame; isaanis ilmaan Haamaan kurnan fannisan. **15** Yihuudoonni Suusaa keessa jiraatan bultii kudha afuraffaa ji'a Adaaritti walitti qabamanii nama dhibba sadii Suusaa keessatti fixan; garuu booojuu tokko illee hin tuqne. **16** Yeroo kanatti Yihuudoonni kutaalee biyya mooticha keessatti hafan kaanis mataa isaanii eeguu fi diinota isaanii irraa boqochuuuf jedhanii walitti qabaman. Isaanis jara keessaa nama kuma torbaatamii shan fixan; garuu booojuu tokko illee hin tuqne. **17** Wanni kunis bultii kudha sadaffaa ji'a Adaar keessa ta'e; guyyaa kudha afuraffaatti immoo boqotanii guyyaa sana guyyaa cidhaa fi gammachuu godhatan. **18** Ta'us Yihuudoonni Suusaa keessa jiraatan guyyaa kudha sadaffaa fi kudha afuraffaatti walitti qabaman; ergasii immoo guyyaa kudha shanaffaatti boqotanii guyyaa sana guyyaa cidhaa fi gammachuu godhatan. **19** Sababii Yihuudoonni baadiyyaa kanneen gandoota keessa jiraatan guyyaa kudha afuraffaa ji'a Adaar akka guyyaa cidhaa fi gammachuuutti, akka guyyaa itti kennaa waliiif kennaniittis ayyaaneffataniif kanuma. **20** Mordekaayis wantoota kanneen galmeesee Yihuudoota kutaalee biyya Ahashweroos Mootichaa keessa dhi'oo fi fagoo jiraatan hundatti xalayoota erge; **21** kunis akka isaan waggaa waggaadhaan guyyaa kudha afuraffaa fi kudha shanaffaaji'a Adaar **22** akkuma yeroo itti Yihuudoonni diinota isaanii irraa boqonnaa argataniittii fi akka ji'a itti gaddi isaanii gara gammachuutti, boo'ichi isaanii immoo gara kolfaitti geeddarameetti ayyaaneffataniif. Innis akka isaan guyyoota sana akka guyyoota cidhaa fi gammachuuutti, akka guyyoota itti nyaata waliiif kennanii hiyyeyyiifis kennaa kennaniitti ayyaaneffataniitti isaanii barreesse. **23** Akkasiin Yihuudoonni akkuma Mordekaayi isaanii barreesetti ayyana ayyaanefbachuu jalqaban sana itti fufuu walii galan. **24** Haamaan ilmi Hamedaataa namichi biyya Agaag diinni Yihuudoota hundaa sun Yihuudoota balleessuudhaaf isaanitti yaadee akka isaan badanii fi barbadeeffamaniif ixaa Fuur jedhamu buusee tureetii. **25** Yeroo yaadni sun gurra mootichaa bu'etti mootichi akka yaadni jal'an kan Hamaan Yihuudoottatti yaade sun matuma isaatti deebi'ee innii fi ilmaan isaa muka irratti fannifamaniif barreeffamaan ajaja dabarse. **26** Kanaafuu guyyoonnii sun jecha Fuur jedhamu irraa Furiim jedhamanii moggaafaman. Sababii waan xalayaa kana keessatti barreeffame hundaatti fi sababii waan arganiitti fi waan isaan irra ga'ee tureetiif, **27** Yihuudoonni akka guyyooni lamaan kunneen akkuma barreeffametti fi yeroo murtteeffametti utuu addaan hin citin wagga waggaadhaan ayyaaneffamaniif bartee ofii isaanii, kan sanyiwwan isaanii fi warra isaanitti dabalaman hundaa godhanii dhaabbatan. **28** Guyyooni kunneen dhaloota hunda keessatti, maattii hundaan, kutaalee biyyaa hundaa fi magaalaa hunda keessatti yaadatamuu fi kabajamuu qabu; guyyooni Furiim kunneen Yihuudootaan kabajamuunis hafuu hin qabu; yaadannoong guyyoota kanneeniis sanyii isaanii keessaa baduu hin qabu. **29** Kanaafuu Asteer Mootittiin intalli Abiihaayil sun Mordekaayi Yihuudicha wajjin ta'ani xalayaa lammaffaa waa'ee Furiim dubbatu kana mirkaneessuudhaaf aangoo guutuudhaan barreesan. **30** Mordekaayis Yihuudoota kutaalee biyyaa 127 kanneen mootummaa Ahashweroos keessa jiraatan hundatti dubbi hawwii nagaatii fi qabbanaa barreessee erge. **31** Kunis akka guyyooni Furiim kunneen akkuma Mordekaayi Yihuudichii fi Asteer Mootittiin isaanii labsanitti, akkuma isaanis ofii isaanii fi sanyiwwan isaanii ifi waa'ee soomaatii fi yeroo boo'icha isaanii ilaachisee dhaabbatanitti yeroo murtaa'etti ayyaaneffamuuf. **32** Labsiin Asteeris seera waa'ee Furiim kana mirkaneesse; wanni kunis galmee keessatti barreeffame.

10 Ahashweroos Mootichi hamma qarqara galaanaatti bulchiinsa isaa guutuu irratti gibira buuse. **2** Hojiin humnaa fi jabina isaa hundinuu, seenaa guddina Mordekaayi kan mootichi itti ol isa guddise guutuu wajjin kitaaba seenaa mootota Meedee fi Faares keessatti barreeffameera mitii? **3** Mordekaayi Yihuudichi sadarkaadhaan nama Ahashweroos Mootichatti aanu ture; inni sababii uummataa isatiif waan gaarii hojjeteefi fi sababii nageenya Yihuudoota hundaatiif falmeef obboloota isaa Yihuudoota hedduu biratti ulfina guddaa qabature.

Iyyoob

1 Biyya Uuzi jedhamu keessa nama Iyyoob jedhamu tokkotu ture. Namichi kunis nama hir'ina hin qabnee fi qajeelaa, nama Waaqa sodaatu fi hammina irraa fagaate ture. **2** Innis ilmaan torbaa fi intallan sadii qaba ture; **3** akkasumas hoolota kuma torba, gaala kuma sadii, qotiyoo cimdi dhibba shanii fi harroota dhibba shan, tajaajiltoota hedduus qaba ture; innis namoota biyya Ba'a Biiftuu jiraatan hunda keessaa nama guddaa ture. **4** Ilmaan isaas mana isaaniitti dabaree dabareedhaan cidha gopheessanii akka isaan wajjin nyaatanii dhuganif obboleettota isaanii sadan affeero ture. **5** Erga yeroon cidha sanaa raawwataamee booddee Iyyoob itti ergee ijooleen isaa waamsisuudhaan, "Tarii ijooleen koo cubbuu hojjetanii garaa isaanittis Waaqa abaaraanrii ta'a" jedhee ganama barii waa'ee tokkoo tokkoo isaanittif aarsaa gubamu dhi'eessuudhaan isaan qulqulleessa ture. Iyyoob yeroo hunda waan kana godha ture. **6** Gaaf tokko yeroo ergamooni Waaqayyoo fuula Waaqayyoo duratti dhi'aachuuf dhufanitti Seexannis isaan wajjin dhufe. **7** Waaqayyos seexanaan, "Ati Eessaa dhufte?" jedhee. Seexannis, "Ani lafa hunda irra jooree asii fi achis deddeebi'a tureen dhufe" jedhee Waaqayyoof deebise. **8** Waaqayyos Seexanaan, "Ati tajaajila koo Iyyoobin qalbeeffatteertaa? Namni isa fakkaatu tokko illee lafa irra hin jiru; inni nama hir'ina hin qabnee fi qajeelaa, nama Waaqa sodaatu fi hammina irraa fagaatee dha" jedhee. **9** Seexanni immoo deebiseeakkana jedhe, "Iyyoob akkusumaan Waaqa sodaataa? **10** Ati naanooo isaatti, warra mana isaa jiraatanii fi waan kan isaa ta'e hundatti dallaa ijaarteerta mitii? Ati akka bushaayee fi loon isaa biyyicha guutanif hojii harka isaa eebbifteertaaaf. **11** Garuu ati mee harka kee diriirsiiitti waan inni qabu hunda dha'i; inni dhugumaan ifaana ifatti si abaara." **12** Waaqayyos Seexanaan, "Kunoo, wanti inni qabu hundi si harka jira; isa garuu qubaanuu hin tuqin" jedhee. Sana booddee Seexanni fuula Waaqayyoo duraa ba'ee deeme. **13** Gaaf tokko utuu ilmaanii fi intallan Iyyoob mana obboleessa isaanii isha gangafaati nyaachaa, daadhii wayinii dhugaa jiranuu, **14** ergamaan tokko gara Iyyoob dhufeeakkana jedhe; "Utuu qotiyoon qotaa, harroonni immoo naannuma sana dheeedaa jiranuu, **15** namoonni Shebabala buusunii isaan fudhatanii deeman. Tajaajiltootas goradeedhaan fixan; ana qofatu miliqee sitti himuuf dhufel!" **16** Utuma inni dubbachaa jiruu ammas ergamaan biraa dhufee, "Kalfoonni garree sadii qoodamanii gaalawwan kee irra yaa'anii isaan oofatanii deeman; tajaajiltootas goradeedhaan fixan; ana qofatu miliqee sitti himuuf dhufel!" jedhee. **17** Utuma inni dubbachaa jiruu ergamaan biraa dhufeeakkana jedheen; "Ilmaanii fi intallan kee mana obboleessa isaanii isha hangafaatti nyaachaa, daadhii wayinii dhugaa turan; **19** yeroo kanattis bubblee hamaa akka tasaa gammoojiidhaa ka'ee goolee mana sanaa afran dha'e; manni sunis isaan irratti jigee dhuman; ana qofatu miliqee sitti himuuf dhufel!" **20** Kana irratti Iyyoob uffata isaa tarasaasee mataa isaa haaddate. Lafatti gombifamee sagadee **21**akkana jedhe: "Ani qullaa koon gadameessa haadha kootiitii ba'e; qullaa koos nan deema. Waaqayyotu kenne; Waaqayyotu fudhate; maqaan Waaqayyoo haa eebbfamu." **22** Wantoota kanneen hunda keessatti Iyyoob hojii dogoggoratiin Waaqa himachuudhaan cubbuu hin hojenne.

2 Guyyaa biraas ergamooni Waaqayyoo fuula Waaqayyoo duratti dhi'aachuuf dhufan; Seexannis isaan wajjin fuula Waaqayyoo duratti dhi'aachuuf dhufe. **2** Waaqayyos Seexanaan, "Ati eessaa dhufte?" jedhee. Seexannis, "Ani lafa hunda irra jooree asii fi achis deddeebi'a tureen dhufe" jedhee Waaqayyoof deebise. **3** Waaqayyos Seexanaan akkana jedhe; "Tajaajila koo Iyyoobin qalbeeffatteertaa? Namni isa fakkaatu tokko illee lafa irra hin jiru; inni nama hir'ina hin qabnee fi qajeelaa, nama Waaqa sodaatu fi hammina irraa fagaate dha. Ati akka ani sababii tokko malee isa balleessuuf na kakaftu iyuu inni hamma ammaatti qajeelummaa isaa cichee qabateera." **4** Seexannis deebiseeakkana jedhe; "Gogaan gogaadhaaf! Namni lubbuu isaa oolfachuuuf jedhee waan qabu hunda ni kenna. **5** Garuu ati mee harka kee diriirfadhuutii foonii fi lafee isaa rukuti; inni dhugumaan ifumana ifatti si abaara." **6** Waaqayyos Seexanaan, "Kunoo imni si harka jira; lubbuu isaa garuu hin tuqin" jedhe. **7** Kanaafuu Seexanni fuula Waaqayyoo duraa ba'ee Iyyoobin faana miilla isaaqti jalqabee hamma gubbee mataa isaa madaa hamaa dhaanrukute. **8** Iyyoobis ittiin of hoquoof jedhee qiraacii fudhatee daaraa keessa taa'e. **9** Niitiin isaa, "Ati amma illee qajeelummaa kee cichitee qabateertaa? Waaqa abaariitii du'il!" isaan jette. **10** Innisimmoo deebisee, "Ati akka dubartii gowwaa tokkotti dubbatte. Nu harka Waaqatii waan gaarii fudhanneerra; waan hamaa immoo fudhachuu hin qabnuu?" jedhe. Wantoota kanneen hunda keessatti Iyyoob waan dubbateen cubbuu hin hojenne. **11** Michoonni Iyyoob sadan jechuunis Eliifaaz namni Teemaan, Bildaad namni Shuhuattii fi Zoofaari namni Naa'imaataa yommuu waan Iyyoob irra ga'e hunda dhaga'anitti rakkina isaa qoodachuu fi isaa jajabeessuudhaaf tokkummaan walii galanii mana isaanittii ba'an. **12** Yommuu fagootti isa arganitti isa beekuu hin daneenyee; isaanis sagalee ol fudhatanii boo'an; uffata isaanis tarasaasani mataa isaanittii daaraa firfirfatan. **13** Ergasiis guyyaa torbaa fi halkan torba isaa wajjin lafa tataa'an. Isaan sababii dhiphinni isaa akka malee cimaa ta'u isaa arganiif, namni tokko iyuu homaa isatti hin dubbanne.

3 Kana irratti Iyyoob afaan isaa banatee guyyaa itti dhalate abaare. **2** Innisakkana jedhe: **3** "Guyyaanani itti dhaladhe haa badu; halkan, 'ilmi dhalate!' jedhame sunis haa badu. **4** Guyyaan sun haa dukkanna'u; Waaqni ol gubbaadhaa isaa hin ilalin; ifnis itti hin ifin. **5** Dukkannii fi gaaddidduuun guddaan isaa haa dhaalan; duumessi isaa irra haa bu'u; ifa isaa dukkanni haa liqimsu. **6** Halkan sun haa dukkanni limixiin haa qabatu; guyyoota wagga keessa jiranittis hin dabalamin yookaan ji'oota kam iyuu keessatti hin lakkaa'min. **7** Halkan sun haa maseenu; ililleenis keessatti hin dhaga'amini. **8** Warri Lewaaatinan kakaasuuuf qophaa'an, kanneen guyyoota abaaran guyyaa sana haa abaaran. **9** Bakkalchi barii kan guyyaa sanaa haa dukkanna'u; ifa eeggatee haa dhabu; boruu baqaqsun hi argin. **10** Innisija koo duraa rakkina dhoksuuuf, balbal gadameessa haadha kootii natti hin cufneetii. **11** "Ani maaliif gadameessa haadha kootii keessatti hin badin? Maaliifis yeruman garaa keessaa ba'etti hin du'in? **12** Jilbewwan na simatan, harmawwan ani hodhus maaliif achitti argaman? **13** Ani silaa yoona nagaan nan ciisa; rafees nan boqodhan tureetii; **14** mootootaa fi gorsitoota addunyaa warra iddoowan amma diigamanii jiran offi isaanittif qopheeffatan wajjin, **15** bulchitoota warqe qaban, kanneen manneen isaanii meetiidihaan guututan wajjin nan boqodhan ture. **16** Yookaan ani maaliifin akkuma mucaa du'ee garaa ba'ee, akkuma daa'ima ifa guyyaa hin arginiitti hin awwaalamin? **17** Achittis namoonni hamoonni jeeequu ni dhiis; dadhaboornnis

achitti ni boqotu. **18** Booji' amtoonni nagaadhaan walii wajjin jiraatu; waca cunqursitoota isaaniis hin dhaga'an. **19** Xinnaa fi guddaan achi jira; garbichis gooftaa isaa jalaa bilisoomeera. **20** "Maaliif warra gadadoo keessa jiranifi ifni warra lubbuun isaanii gadditeef immoo jireenyi kennama? **21** Warra du'a hawwanii dhabanif warra qabeenya dhokfame caalaa du'a barbaadaniif **22** warra yommuu awwaalamuu ga'anitti gammachuun guutamaniililchaniif jireenyi maaliif kennama? **23** Nama karaan isaa duraa dhokateef nama Waaqni dallaa itti marse jireenyi maaliif kennama? **24** Gaddi buddeena naa ta'eera; aaduun koos akka bishaanii dhangala'a. **25** Wanni ani sodaadhe natti dhufeera; wanni na naasisus narra ga'eera. **26** Ani nagaan hin qabu; tasgabbis hin qabu; jeequmsa malee boqonnaa hin qabu."

4 Eliifaaz namichi Teemaan sunakkana jedhee deebise: **2**

"Yoo namni tokko sitti dubbachuu yaale, ati ni komattaa?

Garuu eenyutu dubbachuu dhiisa? **3** Ati akka nama baay'ee barsiifte, akka harka dadhabaa illee jajjabeessite yaadadhu. **4** Dubbiin kee warra gatantaran gargaaree dhaabeera; atis jilblaafe jabeessiteerta. **5** Amma garuu rakkinni sirra ga'e; atis abdiif kuitatteerta; rakkinni si miidheera; atis rifatteerta; **6** Waaqa sodaachuun kee irkoo kee, qajeelinni karaa keetii abdiif kee mitii? **7** "Ammas yaadadhu; namni qulqluuun takkumaa badee beekaa? Qajeelonni eessatti badanii beeku? **8** Akka ani hubadhetti warri waan hamaaqotataan, kanneen waan hamaa facasanis isuma haammatu. **9** Isaanis hafuuu Waaqni isaanitti baafatuun badu; hafuuraa dheekkamsa isaaniiiniis ni barbadeeffamu. **10** Leenci ni aada; ni gururi'as; ilkaan leenca saafelaa garuu ni caccaba. **11** Leenci jabaan waan adamsu dhabee ni du'a; ilmaan leenca dhaltuu ni bittinnaa'u. **12** "Dubbiin tokko icciitidhaan naa fidame; surri koos asaasa isaa dhaga'e. **13** Abjuu halkanii sodaachisaa keessa, yommuu hirribni cimaan nama qabatutti, **14** sodaa fi hollachuu naa qabatee lafee koo hunda raase. **15** Hafuurri luffi jedhee fuula koo dura darbe; rifeensi dhagna koos ka'ee dhaabate. **16** Innis ni dhaabate; ani garuu inni maal akka ta'e hubachuu hin daneenye. Fakkiin tokko ija koo dura dhaabate; anis sagalee tasgabbii kan akkanaa jedhu tokkon dhaga'e: **17** "Namni du'a hin oolle, Waaqa caalaa qajeelaa ta'uu danda'aa? Namni Uumaa isaa caalaa qulqluu ta'uu danda'aa? **18** Waaqni tajaajiltoota isaa hin amanatu; ergamoota isaaas balleessaas isaaniiitiin ni gaafata; **19** yoos warri manneen suphee keessa jiraatan, warri hundeen isaanii biyyoo ta'e, warri bilii caalaa burkutaa'an immoo akkam haa ta'an ree? **20** Isaan ganamaa fi galgalaa gidduuutti burkutaa'u; tasumas baraaraan ni badu. **21** Akka isaan ogummaa malee du'aniif funyoon dunkaanaa isaanii hin luqqifamnee?"

5 "Mee waami, namni deebii siif kenuu jiraa? Qulqlloota keessas ati gara isaa kamittii gorta? **2** Nama gowwaa aariitu ajjeesa; raatuus hinaaffatu galaafata. **3** Namni gowwaan hidda isaa gad fageeffatee nan arge; manni isaa garuu yoosuma abaarame. **4** Ijoolleent isaa nagaan hin qaban; isaan karra duratti burkutaa'an; namni isaan oolchus hin jiru. **5** Namni beela'e midhaan isaa qoraattii keessaa iyuu fuudhee nyaata; inni dheebootes qabeenya isaa hawwa. **6** Rakkinni biyyoo keessaa hin burquutii; dhiphinnis lafa keessaa hin bigili. **7** Akkuma qaanqeenn ibiddaa ol faca'u namni rakkinaal dhalata. **8** "Garuu utuu ana ta'ee Waaqa nan barbaaddadha; dhimmaa koos fuula isaa duratti nan dhi'eefbadhan ture. **9** Inni dinqiiwwan qoraniibira ga'uu hin daneenye, hojiiwwan dinqisiisoo lakkaa'amuu hin daneenye hojjetaa. **10** Inni bokkaadhaan lafa ni quubs; lafa qotiisaas bishaan ni obaasa. **11** Warra gad qabaman ol baasa;

warra gaddanis iddo nagaatti ol kaasa. **12** Akka hojiin harka isaanii hin milkoofneef, inni karoora jal'ootaa ni fashaleessa. **13** Inni ogeeyyi haxxummaa isaaniiitiin qaba; malli jal'ootaa immoo dafee ni bada. **14** Guyyaan dukkana isaanitti ta'a; guyyaas safaas akka nama dukkana keessa jiruu qaqqabannaadhaan deemu. **15** Inni nama rakkataa goraadee afaan isaanii jalaa, harka nama jabaa jalaas ni baasa. **16** Kanaafuu hiyyeessi abdiif qaba; jal'innis afaan isaa ni cufata. **17** "Namni Waaqni adabu eebfibamaa dha; kanaafuu ati adabbii Waaqa Waan Hunda Danda'u hin tuffatin. **18** Inni ni madeessa; ni fayyisaa; inni ni cabaa; harka isaatiiniis deebisee ni fayyisa. **19** Balaa ja'a jalaa si baasa; torba keessattis hin miidhamtu. **20** Bara beelaa du'a jalaa, lola keessattis rukuttaa goraadee jalaa si baasa. **21** Ati garaffii arrabaa jalaa ni dhokfamta; yommuu badiisni dhufutis hin sodaattu. **22** Badiisaa fi beelatti ni kolftita; bineensota lafaas hin sodaattu. **23** Dhagoota bakkee wajjin kakuu galta; bineensoni bosonaas nagaadhaan si wajjin jiraatu. **24** Dinkaanni kee nagaan akka jiru ni beekta; qabeenya kee ni to'atta; wanni tokko illee si jalaa hin badu. **25** Ijoolleent kee akka baay'atan, sanyiwwan kees akkuma marga lafaa akka ta'an ni beekta. **26** Akkuma bissiin midhaanii yeroo isaatti walitti qabamu sana, atis bara dheeraa jiraatteewaala seenta. **27** "Nu waan kana qoranneerra; innis dhugaa dha. Kanaafuu qalbeeffadhu; ofii keetiifis beeki."

6 Iyyoobis akkanaa jedhee deebise: **2** "Utuu gaddi koo safaramee

dhiphinni koo hundis madaalii irra kaa'amne jiraateel! **3** Waan inni cirracha galaanaa caalaa ulfaatuuf, ariitiin dubbachuu koo nama hin dinqisiisu ture. **4** Xiyyawwan Waaqa Waan Hunda Danda'u na keessa jiru; hafuurri koo summii isaanii dhuga; sodaachisuu Waaqaa natti hiriireera. **5** Harreen diidaa utuu marga qabuu halaaka? Yookaan qotiyoon utuu okaa qabuu baroodaa? **6** Nyaanni hin mi'oofne soogidda malee nyaatamaa? Yookaan bishaan hanqaquu ni mi'aawaa? **7** Ani isaa tuquu hin fedhu; nyaanni akkasii na dhukkubsa. **8** "Utuu kadhanaan koo deebii argatee, Waaqnis waan ani hawwu naa kennee jiraateel, **9** utuu na caccabsuu fedhi Waaqaa ta'ee, utuu harki isaa hiikamee na galaafateel! **10** Silaa kun jajjabina naa ta'a ture; dhukkuba hamaa keessatti iyuu nan gammada ture; ani dubbiif Qulqullichaa sanaa hin ganneetii. **11** "Ammas akkan abdadhuuf jabinni koo maali? Akkan obsuufis humni koo maali? **12** Ani jabina dhagaa qabaa? Foon koos naasiidhaa? **13** Ani of gargaaruuf humna tokko illee qabaa? Ogummaan na keessaa badeera mitii? **14** "Namni michuu isaatiffi garaa hin laafne Waaqa Waan Hunda Danda'u iyuu sodaachuu dhiiseera. **15** Obboloonni koo garuu akka dololloo, akkuma laga yeroof guutee darbuu gowwoomsitoota; **16** isaan laga cabbiidhaan boora'ee yommuu cabbiin sun baqttee immoo guutee irra yaa'uu ti. **17** Lageen yeroo bonni ciimutti ni goggogu; yeroo ho'attii immoo iddoo isaaniiiti badu. **18** Warri gaalaan daldalan karaa isaanii irraa jal'atu; gammoojiitti nam'anii dhumu. **19** Daldaltonni Teemaan kanneen gaalaan daldalan bishaan barbaadu; karaa adeemtonni Shebaa immoo isaan abdatu. **20** Isaan waan abdatanii turaniif ni qaana'an; achi ga'aniiis waan jedhan wallaalan. **21** Ammas isin akka waan faayidaa hin qabnee taatan; gidiraa koo argitanii sodaattan. **22** Ani takkumaa, "Waa naaf kemnaa' yookaan 'Qabeenya keessan furii naaf godhaa' jedheeraa? **23** Yookaan, 'Harka diinaa jalaa na baasaa' yookaan, 'Harka cunqursitootaa jalaa na furaa' jedheeraa?' **24** "Na barsiisaa; ani nan cal'isa; iddoi anitii doggoores na argisiisa. **25** Dubbiin qajeelaan akkam ulfaataa dhal Falmiin keessan garuu maal mirkaneessa? **26** Isin waan ani jedhu qajeelchuu, dubbiif nama abdiif kutatees akka bubbeetti heduu barbaadduu? **27** Isin ijoollee abbaa hin qabnetti ixaa

buufattu; michoota keessaniiifis boolla qottu. **28** "Amma garuu yoo fedhii keessan ta' e na ilaala. Ani fuula keessan duratti nan sobaa? **29** Deeb'i'a; murtiis hin jal'isinaa; hubadhaa; ani nama qajeelaadhaatii. **30** Jal'inni arraba koo irra jiraa? Afaan koo daba addaa baasuu hin danda'uu?

7 "Jireenyi namma lafa irratti qabsoo cimaa mitii? Barri isaan akkuma bara nama qcaramaa tokkootii mitii? **2** Akkuma garbicha gaaddisa galgalaa hawwuu, yookaan akkuma hoijetaa mindaa isaa eegatu tokkoo, **3** ji'oonni faayidaa hin qabne naa qoodaman; halkanoonni dhiphinaas naa ramadaman. **4** Yommuu ciisutti, 'Ani yoomin ka'a?' jedheen yaada. Halkan natti dheerata; anis hamma bari'utti nan gaggaragalaa. **5** Nafni koo raammoo fi qonyanyaat uffateera; gogaan koo babbaqaqee mala'aa jira. **6** "Barri koo kolloo wayya dhoofstu caalaa ariifata; innis abdii malee dhuma. **7** Egaa yaa Waaqayyo, akka jireenyi koo akkuma qilleensaas ta'e yaadadhu; iji koo lammata waan gaarii hin argu. **8** Iji amma na argu si'achi na hin argu; ati na barbaadda; garuu ani hin jiru. **9** Akkuma duumessi bittinnaa'ee badus namni awwaalame hin deebi'u. (**Sheol h7585**) **10** Inni lammata mana isaatti hin deebi'u; iddoon isaaas si'achi isa hin beeku. **11** "Kanaafuu ani cal hin jedhu; ani hafuura koo dhiphate sanaan nan dubbadha; hadhha'ummaa lubbuu kootiinis nan guunguma. **12** Ati eegduu natti ramaduan khee, anि galaana moo yookaan bineensa galaanaa ti? **13** Yommuu ani, 'Sireen koo na jajjabeessa; wanni ani irra ciisu guungummii koo naa xinneessa' jedhutti, **14** ati abjuu keessa na sodaachifta; mul'ataanis na rifachiifta. **15** Kanaafuu ani akkasitti jiraachuu irra of hudhee du'u nan filadha. **16** Jireenya koo nan jibba; anि baraaraan hin jiraadhu. Na dhiisi; jiraachuu koo faayidaa hin qabuutii. **17** "Akka atti isa leelliftuuf, akka qalbii kee isa irra keessuufis namni maali? **18** Ati ganama ganama isa xiinxaltee yeroo yerootti isa qorta. **19** Ati ija kee narraa hin buqqiftuu? Hamma anि hancufa liqimsutti kophaa koo na hin dhiiftuu? **20** Yaa isa nama eegdu, yoon cubbuu hojjedhe iyuu ani maalan si godha? Ati maaliif waan itti akeekkattu na godhatte? Ani ba'aa sitti ta'eeraa? **21** Ati maaliif balleessaas koo irra dabartee cubbuu koo illee naaf hin dhiifne? Yeroon anि itti biyyoo keessa ciisu ga'eeraatii; ati na barbaadda; garuu ani hin argamu."

8 Bildaad Shuhahichi akkana jedhee deebise: **2** "Ati hamma yoomiitti waan akkasii dubbatta? Dubbiin kee bubbee jabaadha. **3** Waaqni murtii qajeelaa jal'isaa ree? Waqni Waan Hunda Danda'u waan qajeelaa jal'isaa? **4** Yommuu ijoolleen kee cubbuu isatti hoijetanitti, inni adabbii cubbuu isaaniitti dabarsee isaan kenne. **5** Ati garuu yoo Waaqa barbaadattee, Waaqa Waan Hunda Danda'u you waammatte, **6** yoo ati qulqulluu fi qajeelaa taate, inni waa'ee keetif ammuma ka'a; jireenyi qajeelummaa kees siif deebisa. **7** Jalgabni kee xinnaa ta'u illee, dhummi kee baay'ee guddaa ta'a. **8** "Dhaloota darbe gaafadhu; waan abbootiin isaanii qoratanii bira ga'anis hubadhu; **9** nu waan kaleessa dhalanneef waa tokko illee hin beeknuutii; barooni keenyas lafa irratti akkuma gaaddidduu ti. **10** Isaan si hin barsiisanii? Sittis hin himanii? Dubbii garaa isaanii keessa jirus hin dubbatanii? **11** Dhallaaddun lafa caffee hin ta'initti guddataa? Shambagoonis bishaan malee lalisa? **12** Isaan utuma guddachaa jiranuu, utuu hin muramin, biqiltuuwan kaan dura dafanii gogu. **13** Dhumni warra Waaqa irraanfataniis akkasuma ta'a; abdiin warra Waaqa hin beeknees ni bada. **14** Abdiin isaa akkuma salphaatti citaa; ofitti amanachuuun isasas man'ee saritii ti. **15** Inni man'ee isaaftiirkata; man'een sun garuu hin dhaabatu; itti maxxanas; man'een sun garuu danda'ee isa hin baatu. **16** Inni akka biqiltuu aduu

keessatti bishaan obaafamee lalisuutti, dameewwan isaa lafa biqiltuu irra diriifatuu ti. **17** Hidda isaa tuullaa dhagaatti marata; kattaa giddiuu iddo jiratu ni barbaaddata. **18** Yommuu inni iddo isaatti badutti garuu, iddoon sun, 'Ani si argee hin beeku' jedhee isa gana. **19** Kunis dhuma jireenyi isaa ti; biqiltuuuwun birraas lafaa ni biqilu. **20** "Waaqni nama hir'ina hin qabne hin gatu; yookaan harka jal'oottaa hin jabeessu. **21** Inni afaan kee kolfaan, arraba kee immoo ililleedhaan ni guuta. **22** Warri si jibban salphina uffatu. Dunkaanni jal'oottaa si'achi hin jiratu."

9 Iyyoob akkana jedhee deebise: **2** "Ani akka wanni kun dhugaa ta'e beeka. Namni garuu akkamitti fuula Waaqaa duratti qajeelaa ta'u danda'a? **3** Namni tokko yoo isa wajjin falmuu barbaade kuma keessaa si'a tokko illee isaafti deebisuun hin danda'u. **4** Ogummaan isaa gad fagoo dha; humni isaaas guddaa dha. Namni isaan mormee utuu hin miidhamin hafu jiraa? **5** Inni utuu isaan hin beekin tulluuwan iddoon isaafti buqqisa; dheekkamsa isaaftiis isaan gaggaragalcha. **6** Lafa iddo isheetti ni sochoosa; utubaawwan ishees ni raasa. **7** Inni biiftuu ni ajaja; isheenis hin baatu; urjiwwanis chaappaadhaan ni cufa. **8** Isa qofatu samiwwan diriirsaa; dambalii galaanaa irras ni deema. **9** Urjiwwan Amaaketaa fi urjii sadee, Urjii torbii fi tuuta 'Urjiwwan Kibbaa' jedhaman isatu uume. **10** Inni wantoota gurguddaaq qoratanii bira ga'un hin danda'amne, dinqiiwwan hin lakkaa' amne hoijeta. **11** Yommuu inni na bira darbu ani isa arguu hin danda'u; yommuu inni na cina deemus ani isa hubachuu hin danda'u. **12** Yoo inni butee deeme eenyutyu si dhowwuu danda'a? Eenyutus, 'Ati maal hoijettaa?' isaan jechuu danda'a? **13** Waaqni dheekkamsa isaa hin deebisu; warri Ra'aabin gargaaran iyuu gad deebi'u. **14** "Yoos ani akkamittan isatti falmuu danda'a? Isatti falmuufis akkamittan dubbii filachuu danda'a? **15** Ani nama balleessaas hin qabne utuu ta'e iyuu, isaafti deebisuun hin danda'u; abbaa Murtii koo araara kadhachuu qofa nan danda'a. **16** Yoo ani isa waammadhee inni naa deebise illee, akka inni na dhaga'u ani hin amanu. **17** Inni bubbee hamaadhaan na caccabsa; madaa koos sababii malee natti baay'isa. **18** Inni waan hadha'aadhaan na guute malee akka ani hafuura fudhadhuuf illee yeroo naaf hin kennine. **19** Waa'ee jabinaa taanaan inni jabaa dha! Waa'ee murtii qajeelaas taanaan eenyutyu isaa waamuu danda'a? **20** Utuu ani nama balleessaas hin qabne ta'e iyuu afaan koo natti mura; utuma ani hir'ina hin qabaannes yakkamaa ta'u koo hima. **21** "Ani hir'ina qabaachuu baadhu iyuu, waa'ee ofii kootii hin yaadda'u; jireenyi koos nan tuffadha. **22** Wanni hundinuu tokkuma; kanaafuu ani, 'Inni isa hir'ina hin qabnes, isa hamaas ni balleessa' nan jedha. **23** Yommuu dha'ichi bu'ee du'a tasaaf fidutti, inni badiisa warra yakka hin qabneetti ni qoosa. **24** Yommuu lafti harka hamootaa jala galtutti, inni ija abbootiis murtii ishee ni jaamsa; kun yoo isa ta'u baate, egaa eenyu ree? **25** "Barri jireenyi koo nama figu caalaa ariifata; utuu gammachuu tokko illee hin argin darba. **26** Inni akkuma bidiruu dhallaadduu irraa hojjetamee, akkuma risaa waa butachuuuf gad barrisuu ariifata. **27** Yoo ani, 'Guungummii koo nan dhiisa; nyaara guuruus dhiisee nan seeqa' jedhe, **28** anि amma iyuu dhiphina koo hunda nan sodaadha; akka ati akka nama balleessaas hin qabneetti na hin hedne nan beekaaftii. **29** Erga yakkamaa ta'uun koo beekamee, anि maaliifin akkasumaan dadhaba ree? **30** Utuma ani saamunaadhaan dhiqadhee handoodeedhaanis harka koo qulqulleeffadhe iyuu, **31** ati hamma uffanni koos na balfutti, boolla keessa na dhiidhimsita. **32** "Akka anि isaafti deebisuun fi mana murtiittis wal falminuuf, inni akka koo nama foonii miti. **33** Utuu namni nu lamaan irra harka kaa'u, kan gidduu

keenytatis araara buusu tokko jiraatee, **34** utuu Waaqni ulee isaa narraa kaasee silaa naasisuun isaa na hin sodaachisu ture. **35** Silaa ani utuun isa hin sodaatin nan dubbadhan ture; haalan amma keessa jiruun garuu hin danda'u.

10 “Ani jirenya koo akka malee jibbeera; kanaafuu caalchisee nan guunguma; hadhaa'ummaa lubbuu kootiinis nan dubbadha. **2** Waqaanis akkana nan jedha: Ati maaliin akka na himattu natti himi malee natti hin murin. **3** Hojii jal'oottaa gammachuudhaan fudhattee ana immoo yommuu cunqurtsitu, hojii harka keetii yommuu tuffattu sitti tolaa? **4** Ati ija foonii qabdaa? Akka namni ilaluttis ni ilalatta? **5** Barri kee akka bara namaati? Yookaan waggoonni kee akka waggoota namaati? **6** Yoos ati maaliif balleessaa koo barbaaddee cubbuu koo qoratta? **7** Ta'us ati akka ani yakka hin qabnee fi akka namni harka keetii na baasu tokko iyyuu hin jirre ni beekta. **8** “Harki kee tolchee na uume. Ati amma deebitee na balleessitaa? **9** Akka supheetti na tolchuu kee yaadadhu. Ati amma gara biyyootti na deebiftaa? **10** Ati akka aannanii na hin dhangalaafnee? Akka baaduus na hin itichinee? **11** Ati gogaa fi foon natti uffifte; lafee fi ribuuinhaanis walitti hodhitee na tolchite. **12** Ati jirenya naa kennitee gaarummamaa natti argisiifte; kunuunsi kees hafuura koo naa ege. **13** “Ati garuu waan kana hunda garaatti qabatte; anis akka wanni kun yaada kee keessa jiru nan beeka. **14** Ati yoo ani cubbuu hojedhe na argita; balleessaa koos utuun hin adabin bira hin dabartu. **15** Yoo ani yakka hojedhe, anaaf wayyoo! Ani yoo nama balleessaa hin qabne ta'e illee, mataa koo ol qabachuu hin danda'u; ani salphina uffadhee dhiphina keessa seeneeraatii. **16** Yoo ani mataa ol qabadhe ati akka leenca waa adamsuu na adamsita; humna kee sodaachisaa sanas ammumaa amma natti argisiifta. **17** Ati dhuga baatota haaraa natti fiddee dheekkamsa kee natti dabalta; loltuu natti fidda. **18** “Egaa ati maaliif gadameessa keessaa na baafte? Utuu iji tokko iyyuu na hin argin utuun du'ee. **19** Ani utuun dhalachuu baadhee yookaan utuun akkuman dhaladheen awwaalamee jiraadhee! **20** Barri koo gabaabaan dhumaajira mitii? Akka ani yeroo xinnoof gammaduuf narraa deeb'i; **21** utuu ani lafa dhaqanii hin deebine, biyya dimimmisa fi dukkana limixii hin dhaqin dura, **22** gara biyya dimimmisa'aa akka dukkanaa, biyya gaaddidduu du'atiin guutame, kan ifni iyyuu akkuma dukkanaa ta'ee hin dhaqin, narraa deeb'i.”

11 Zoofaari Naa'imaatichi akkana jedhee deebise: **2** “Dubbiiwwan kuneen hundi deebii argachuu hin qabani? Dubbii baa'isuuun qajeelaa nama godhhaa? **3** Of jaajuun kee afaan nama qabachiisa? Yommuu ati qoostu namni si ifatu hin jiruu? **4** Ati Waqaan, ‘Barsiisni koo qulqulluu dha; ani fuula kee durattii hir'ina hin qabu' jetta. **5** Maalooyutuu Waaqni sitti dubbatee, utuu afaan isaas sitti saaqqatee **6** icciittii ogummaa siif ibsee ani akkamin hawwa! Ogummaan dhugaan bifaa lama qabaatii. Kanaafuu Waaqni cubbuu kee muraasa akka siif irraanfate beeki. **7** “Icciiittii Waaqaa qorattee bira ga'uun yookaan yaada Waaqa Waan Hunda Danda'uu qorattee bira ga'uun dandeessa? **8** Isaan samiiwwan caalaalaa ol fagaatu; ati maal gochuu dandeessa? Qilee awwaalaa caalaas gad fagaatu; ati maal beekuu dandeessa? (*Sheol h7585*) **9** Safari isaa lafa caalaat dheerata; galaana caalaab'ata. **10** “Yoo inni dhufee mana hidhaatti si galche, yoo waldaalaa mutiis walitti qabe eenyutu isaa dhowwuu danda'a? **11** Dhugumaan inni sobdoota ni beeka; inni yommuu jal'ina argutti hin qalbeeffatuu? **12** Yoo harreen diidaa nama ta'ee dhalate malee gowwaan ogeessa ta'uun hin danda'u. **13** “Ta'us yoo ati yaada kee gara isaatti deebiftee harka kees gara isaatti diriirsite,

14 cubbuu harka kee keessa jiru yoo of irraa fageessite, akka wanni hamaanis dunkaana kee keessa hin jiraanne yoo goote, **15** ati qaaniitokko malee fuula kee ol qabachuu dandeessa; sodaa tokko malees jabaattee dhaabatta. **16** Ati dhugumaan rakkina kee ni irraanfatta; akkuma lolaa darbeettis ni lakkoofta. **17** Jireenyi kee aduu saafaa caalaa ifa; dukkanni isaas akkuma barii ganamamaa ta'a. **18** Waan abdiin jiruuf ati hin sodaattu; naamnoo kee ni ilalta; nagaadhaanis ni boqotta. **19** Ati ni rafta; namni tokko iyyuu si hin sodaachisu; namoonni baay'eenis fuula kee barbaadu. **20** Iji hamootaa ni dadhaba; karaan ittiin baqatanis isaan jalaa bada; abdiin isaaniis du'a qofa.”

12 Iyyoob akkana jedhee deebise: **2** “Nama jechuun dhugumaan isin; ogummaanis isin wajjin duuti! **3** Garuu anis akkuma keessan sammuuun qaba; ani isinii gad miti. Namni waan akkanaa hin beekne eenyu? **4** “Ani nama Waaqa waammatee deebii argate ta'u illee, michoota koo biratti nama kolfaa ta'eera. Ani utuun nama qajeelaa hir'ina hin qabne ta'ee jiruu nama kolfaa ta'eera. **5** Warri itti tole rakkinnati qoosu; nama kufuuf miilli issa mucucaateenis kun hiree isati jedhu. **6** Dukaanni saamtotaa hin jeeqamu; warri Waaqa isaanii harkatti baatanii jooran, warri Waaqa dheekkamsiisan nagaan jiraatu. **7** “Mee horii gaafadhu; issaani si barsiisu; yookaan simbirroota samii gaafadhu; issaani sitti himu; **8** yookaan lafatti dubbadhu; inni si barsiisa; yookaan qurxummiwwan galaanaa sitti haan himan. **9** Akka harki Waaqayoo waan kana hojette, issaani kanneen hunda keessaa eenuytu hin beekne? **10** Lubbuun uumamaa hundaa, hafuurri nama hundaa harka issa keessa jira. **11** Akkuma arrabni nyaata afaaniin qabu, gurris dubbi dhaga'ee addaan hin baasuu? **12** Ogummaan jaarsolii biratti, hubannaanis warra umuriin dheerate biratti argama mitii? **13** “Ogummaa fi humni kan Waaqaa ti; gorsii fi hubannaanis kan isaa ti. **14** Waan inni diigu eenuytu iyyuu deebisee ijaaaru hin danda'u; nama inni hidhe eenuytu iyyuu hiikuu hin danda'u. **15** Yoo inni bishaan dhowwate, hongeetu bu'a; yoo inni gad dhiise immoo biyya balleessa. **16** Jabinnii fi ogummaan kan isaa ti; namni gowwoomfamuu fi inni gowwoomsus kanuma isaa ti. **17** Inni gorsitoota qulla deemsisa; abbootii muttiis gowwoota godha. **18** Inni mootoota irraa hidhhaa hiikee, mudhii issaanti sabbata hidha. **19** Luboota qulla deemsisa; jajjabeeyyi ni gaggaragalcha. **20** Gorsitoota amanamoo afaan qabachiisa; hubannaajaa jaarsolii irraa fuudha. **21** Warra kabajamootti salphina fida; warra jajjaboo immoo hidhata hiikachiisa. **22** Inni icciittii dukkanaa keessaa ifatti baasa; dukkana limixiis ifatti geeddara. **23** Inni saboota ni guddisa; ni balleessas; saboota ni baay'isa; ni bittinneessas. **24** Bulchitoota addunyaa hubanna malee hambisa; gammoojji daandii hin qabne keessaa isaa joorsa. **25** Isaan dukkana ifa hin qabne keessa qaqqabannaadhaan deemu; inni akka isaan akkuma nama machaa'eetti tatantaranis ni godha.”

13 “Waan kana hunda iji koo argeera; gurri koos dhaga'ee hubateera. **2** Waan isin beektan anis beeka; ani isinii gad miti. **3** Ani garuu Waaqa Waan Hunda Danda'utti nan dubbadha; waa'ee dhimma koos Waqaqatti falmuun nan barbaada. **4** Inni garuu soberaan nama faaltu; hundi keessan abbootii qorichaa kanneen faayidaa hin qabne dhal. **5** Isin yoo cal jettan maal qaba! Wanni sun ogummaa isiniif fi ta'a. **6** Amma falmii koo dhaga'aa; kadhannaa afaan kootiis dhaggeeffadha. **7** Isin jal'inaan Waqaaf dubbattuu? Gowwoomsaadhaanis isaaaf odeeessituu? **8** Isaaaf ni loogduu? Waqaafis ni falmituu? **9** Yoo inni isin qore wanni gaariin isin irraa argamaa? Isin akka nama gowwoomsitan, isa gowwoomsuu dandeessuu? **10** Yoo isin dhoksaadhaan loogii

hojettan, inni dhugumaan isinitti dheekkama. **11** Surraan isaa isin hin sodaachisuu? Sodaachisuun isaa isinitti hin dhaga'amuu? **12** Fakkeenyi keessan fakkeenyi daaraa ti; da'oон keessanis da'oо suphee ti. **13** "Akka ani dubbadhuuf isin cal jedhaa; ergasii wanni barbaade natti haa dhufu. **14** Ani maalifin foon koo ilkaan kootiin, lubbuu koos harka kootiin qabadha? **15** Yoo inni na aijeesi iyuu ani isa nan abdadha; waa'ee dhimma kootii illee fuula isaa duratti nan falmadha. **16** Kun fayyina koo ni ta'a; warri Waaqatti hin bulle fuula isaa duratti dhi'aachuu hin danda'aniiiti! **17** Dubbii koo qalbeeffadhaa dhaggeeffadhaa; waan ani jedhus gurri keessan haa dhaga'u. **18** Kunoo ani himata koo qopheeffadheera; akka inni murtii qajeelaa naa kennus nan beeka. **19** Namni na himatu jiraa? Yoo jiraate, ani nan cal'isa; nan du'as. **20** "Yaa Waaqayyo, ati wantoota kanneen lamaan naa kenni malee anni fuula kee duraan hin dhokadhu. **21** Harka kee narraa fageessi; sodaachisni kees naa hin rifachiisii. **22** Ergasii na waami; anis nan owwaadh; yookaan nan dubbadha; ati immoo deebii naa kennita. **23** Ani balleessa fi cubbuu hammamini hojjedhe? Yakka kootii fi cubbuu koo na beeksisi. **24** Ati maalif fuula kee dhokfattee akka diinaatti na ilaaltaa? **25** Baala qilleensi harcaase ni ciccirtaa? Habaqii gogaa ni ariitaa? **26** Ati waan ittiin na hadheessitu natti barreessitaati; cubbuu dargaggummaa kootiis na dhaalchifta. **27** Miilla koo jirma gidduu galchita; faana miilla kootiitti mallatloo gootee karaa koo hunda xiyyeefattaa duukaa buuta. **28** "Nammis akkuma waan bososeetti, akkuma wayyaa bilin nyaateetti ni dhuma.

14 "Nama dubartoota irraa dhalate, barri isaa gabaabaa fi kannakinaa guutamee dha. **2** Inni akkuma daraaraa ni biqila; ni coolgas; akkuma gaaddidduu ariifatee darba malee hin turu. **3** Iji kee nama akkasii xiyyeefattaa ilaala? Ati murtiif fuula kee duratti isa fiddaa? **4** Eenyutu waan xuraa'aa keessaa waan qulqullaa'aa baasuu danda'a? Namni tokko iyuu hin danda'u! **5** Barri jireenyaa namaa murtaa'aa dha; baay'inni ji'oota isas si bira jira; daangaa inni darbuu hin daneeyene daangessiteefii jirta. **6** Hamma inni akka hojjetaa tokkootti bara isaa raawwatuutti, fuula kee isa irraa dee bifadhu; isas dhiisi. **7** "Mukni illee abdi qaba: Yoo murame deebee'ee ni lata; dameen isaa haaraanis hin gogu. **8** Yoo gifuun isaa lafa keessatti dulloomee gifuun isaa biyyoo keessatti tortore iyuu, **9** foolii bishaaniitti lata; akka biqiltuuttiis damee ni baafata. **10** Namni garuu du'e ee awwaalamaa; lubbuun isaa keessaa baati; innis hin jiraatu. **11** Akkuma bishaan galaanaa gogu yookaan lagnis dhumeen gogu sana, **12** namnis akkasuma ni ciisa; hin ka'us; hamma samiiwwan darbanittis hin dammaqu yookaan hirribaa hin ka'u. **13** "Maalooy utuu awwaala keessa na dhoksitemma hamma dheekkamsi kee darbutti na haguugde! Maalooy utuu beellamaa naa kennitee ergasii immoo na yaadatteel! (**Sheol h7585**) **14** Namni tokko yoo du'e deebee'ee ni jiraataa? Ani hamma haaromfamni koo dhufutti, bara rakkoo koo hunda obsaan nan eeggadha. **15** Ati na waamtta; anis si jalaaan owwaadh; hojji harka keetii ni hawwita. **16** Yeroo sana ati tarkaanfi koo ni lakkoofta; cubbuu koo garuu hin to'attu. **17** Yakki koo koroojotti naqameen chaappeffama; ati cubbuu koo ni haguugda. **18** "Garuu akkuma tulluun lolaadhaan dhiqamee jigu, kattaanis iddooy isatii buqqaa' u sana, **19** akkuma bishaan dhagaa nyaatee haphisu, akkuma lolaan biyyoo dhiqoo sana, atis akkasuma abdiis namaa ni balleessita. **20** Ati bara bараan isaa ni mootha; innis ni bada; bifa isaa ni geeddarta; of irraas isaa fageessita. **21** Yoo ilmaan isaa ulfina argatan inni hin beeku; yoo isaan salphatanis hin argu. **22** Dhukkuba dhagna isaa qofatuu isatti dhaga'ama; inni mataa isaa qofaaf boo'a."

15 Eliifaaz Teemaanichi akkana jedhee deebise: **2** "Namni ogeessi tokko dubbii faayidaa hin qabneen deebii kennaa? Yookaan bubblee ba'a biifttuutiin garaa isaa guutataa? **3** Inni dubbii faayidaa hin qabneen, haasaa bu'aan hin qabneen ni falmaa? **4** Ati garuu Waaqa sodaachuu ni tuffattaa; Waqaq kadhachuu illee nama dhowwita. **5** Cubbuun kee afaan kee ni barsiifti; atis afaan jal'oottaa filatta. **6** Afaanuma keetu sitti mura malee afaan koo miti; arrabuma keetu ragaa sitti ta'a. **7** "Situ nama hunda dura dhalatee? Yookaan situ tulluuwan dura argamee? **8** Ati dhoksaa Waaqaa dhageesseertaa? Ogummaas ofuma keetiif dhuunfattaa? **9** Wanni ati beektu kan nu hin beekne maali? Hubannaaan ati qabdu kan nu hin qabne maali? **10** Namoonni arrii baasanii fi kanneen jaaran, warri abbaa kee iyuu caalaa dullooman nu gidduu jiru. **11** Gorsii Waaqaa kan nama jajjabeessu, dubbiin suutaan sitti himame sun si hanqatee? **12** Yaadni kee maalifi si fudhatee bada? Ijas maalifi babaafat? **13** Wanni akka ati Waaqatti aartu, akka dubbiin akkasiis afaan keetii ba'u godhe maali? **14** "Akka qulqulluu ta'uuf namni maali? Yookaan akka qajeeltota ta'aniif warri dubartoota irraa dhalatan maali? **15** Yoo Waaqni qulqulloota isaa illee amanuu baatee samiiwwan iyuu fuula isaa duratti qulqulluu ta'u baatan, **16** yoos sanyiin namaa inni hamaa fi xuraa'aan, kan akkuma bishaaniitti cubbuu dhugu sun hammam hammasii gad haa ta'u reel! **17** "Na dhaggeeffadhu; anii sifan ibsa; waanan arges sitti nan hima; **18** waan namoonni ogeeyyiin waan abbootii isaanii irraa dhaga'an keessaa tokko illee utuu hin dhoksin odeessan sana nan dubbadha; **19** biyyattiin abbootii isaanii qofaaf kennamte; alagaan tokko iyuu isaan gidduu hin jiraanne. **20** Namni dabaan bara jireenyaa isaa guutuu, gara jabeessi bara isaaq qoodamee guutuu ni rakkata. **21** Sagaleen sodaachisaan gurra isattii ni iyya; utuma inni nagaan jiraatuus saamtonni tasuma itti dhufu. **22** Inni akka deebii ee dukkana keessaa ba'u hin amanu; goraadeetu isa eeggata. **23** Inni waan nyaatamu barbaacha asii fi achi joora; akka guyyaan dukkanaa dhi'aates ni beeka. **24** Dhiphinaa fi gaddi isa sodaachisu; akkuma mootii lolaaq qophaa'eettis isatti cimu; **25** inni harka isaa Waaqatti ol fudhatee Waaqa Waan Hunda Danda'us tuffateera; **26** gaachana yabbuu fi jabaa qabatee isaa mormuuf mata jibinaan ba'eera. **27** "Yoo fuulli isaa coomaan haguugamee mudhiin isaa foon baasee iita'e iyuu, **28** inni magalaawwan barbadaa'an keessa, manneen namni tokko iyuu keessa hin jiraanne, kanneen diigamaniii tulamuun ga'an keessa jiraataa. **29** Inni si'achi hin sooromu; qabeenyi isasaa hin jiraatu; yookaan qabeenyi isaa lafa irra hin turu. **30** Inni dukkana jalaa hin ba'u; arrabni ibiddaa damee isaa ni gogsa; hafuurri afaan Waaqatii ba'u isaa fudhata. **31** Inni sababii beenyaa tokko illee hin arganneed, waan faayidaa hin qabne amanachuudhaan of hin gowwoomsin. **32** Inni utuu yeroon isaa hin ga'in ni coolgaa; dameen isasaa hin lalisu. **33** Inni akka muka wayinii jii isaa utuu hin bilchaatin irraa funaanamee, akka ejersa daraaraa isaa of irraa harcaasee ni ta'a. **34** Gareen warra Waaqaaf hin bullee ni maseena; ibiddis dunkaanaa warra matta'a jaallantanii ni guba. **35** Isaan rakkina ulfaa'anii hammina dhalan; garaan isaanii jal'ina yaada."

16 Iyyoobis akkana jedhee deebise: **2** "Ani waan akkanaa baay'ee dhaga'eara; hundi keessan jajjabeessiitoota nama dhiphistanii dha! **3** Haasaan faayidaa hin qabne kun ni dhumuu? Wanni akka ati oduu dheeressituuf si tuttuu maali? **4** Utuu isin iddooy koo jiraattanii silaa ani akkuma keessan kana nan dubbadha ture; dubbii mi'oottuu dubbachuudhaanis mataa koo isinitti nan raasan ture. **5** Ani afaan kootiin isin jajjabeessee gorsi arraba kootiis qabbana isinii kenna ture. **6** "Yoo ani dubbadhe

dhukkubni koo natti hin wayyaa' u; cal jedhus na hin dhiisu. **7** Yaa Waqaq, ati dhugumaan na dadhabsiifteerta; warra mana koo jiru hundas balleesseerte. **8** Ati na kokotteessite; kunis ragaa natti ta'e; akka malee huqqachuu koos ifatti ba'ee na saaxile. **9** Waaqni dheekkamsa isatiin rukuttee na ciccire; ilkaan isaa natti qarate; diin koo jaa isaa natti babaase. **10** Namoonni natti qoosuuf afaan banatan; tuffiidhaan maddii koo kabalani; tokko ta'anii natti ka'an. **11** Waaqnis dabarsee hamootatti na kenne; harka jal'oottaa keessas na buuse. **12** Ani nagaan jiraachaanture; inni garuu na burkutesse; morma na qabee na caccabse. Xiyyeefannaa isaa na godhate; **13** loltoonni isaa warri xiyyaan lolan na marsu. Inni gara laafina malee kalee koo waraaneey hadhoofstu koo illee lafatti gad jisge. **14** Inni ammumaa amma na caccabsa; akkuma loltuu tokkootti natti fiiga. **15** "Ani gogaa kootti uffata gaddaa hodhadheera; gaanfa koos biyyoo keessatti awwaaleera. **16** Fuulli koo boo'ichaan diimateera; dukkanni limixiinis ija koo irra bu'eera. **17** Ta'uus harki koo yakka tokko illee hin hoijenne; kadhanan koos qulqulluu dha. **18** "Yaa lafa, ati dhiiga koo hin dhoksin; akka iyyi koo iddo boqonnnaa argatus hin godhin! **19** Amma iyuu dhuga ba'an koo samii irra jira; abukaattoon koos ol gubbaa jira. **20** Michoonni koo na tuffatu; iji koos imimmaan gara Waaqaatti facaasa; **21** akkuma namni michuu isataifi kadhatu sana uttu namni Waaqa kadhatu namaaf jiraateel! **22** "Waggoota xinnoo booddee, ani gara deemanii deebi'uun hin jirre nan deema.

17 Hafuurri koo dadhabeera; barri koo gabaabbateera; awwallis naa qopheeffameera. **2** Dhugumaan qoostonni na marsaniiru; iji koos hojjii isaanii isaa hamaa sana hubatee ilaala. **3** "Yaa Waqaq, qabsiisa naa ta'; si malee eenyutu wabii naa ta'? **4** Akka isaan waa hin hubanneef ati sammuu isaanii cufterte; kanaafuu ati akka isaan mo'atan hin gootu. **5** Yoo namni tokko faayidaa argachuu michuu isaa maqaa balleesse, iji ijoollee isaa ni jaama. **6** "Waaqni nama hunda biratti nama kolfaa, nama namni fuula isatti tufu na godheera. **7** Iji koo sababii gaddatiif arguu dhabe; dhagni koo guutuunis akkuma gaadidduu ti. **8** Qajeelonni waan kanaan ni rifatu; namni balleessa hin qabnes warra Waqaqti hin bulle irattii ka'. **9** Qajeelaan garuu karaa isatta cima; warri harki isaanii qulqulluu ta'es jabaachaa deemu. **10** "Hundi keessan garuu mee deebi'aayalaa! Ani isin keessaa nama ogeesa tokko illee hin argadhu. **11** Barri koo darbeera; karoorri koo fashalaa'eera; hawwiin garaa koos akkasuma ta'eera. **12** Namoonni kunneen halkan guyyatti geeddaraniiru; utuma dukkana arganuu, 'Ifni dhi'aateera' jedhu. **13** Yoo manni ani abdadhu awwala qofa ta'e, yoo ani dukkana keessatti siree koo afadhe, (**Sheol h7585**) **14** yoo ani boolla qileetiin, 'Ati abbaa koo ti;' raammoodaan immoo, 'Ati haadha koo ti;' yookaan 'Obboleetti koo ti' jedhe, **15** egaa abdiin koo eessa jira? Eenyutus abdiil tokko illee naa arga? **16** Inni na wajjin awwala bu'aa? Nus walumaan biyyoo seennaa?" (**Sheol h7585**)

18 Bildaad Shuhahaichi akkana jedhee deebise: **2** "Isin haasaa kana yoom fixxu? Mee qalbeeffadhaa; ergasii dubbachuu dandeenya. **3** Nu maaliif akka looniitti hedamma? Maaliifis fuula kee duratti akka gowwaatti ilaalamma? **4** Ati kan aariidhaan of cicciirtu, lafti sababii keetiif duwwaatti haftii? Yookaan kattaan iddo isatta ni buqqifamaa? **5** "Ibsaan nama hamaa ni dhaamaa; arrabni ibidda isaa ifa hin kennu. **6** Ifni dinkaana isaa keessaa ni dukkanaa'a; ibsaan isaa bira jirus ni dhaama. **7** Jabinni tarkaanfiis isaa ni dadhaba; malli isaa isuma kuffisa. **8** Miilli isaa kiyyo keessa isaa buusa; inni boolla kiyyeefame irrha ni joora. **9** Kiyyo kottee isaa qaba; futtaasaanis jabeessee isaa qaba. **10** Lafa irra

fuyoon isaaaf dhokfameera; karaa isaa irras kiyyoona kaa'ameera. **11** Naasuun karaa hundaanisa sodaachisa; faana isaa bu'ees isa ari'a. **12** Badiisni afaan itti banateera; balaanis qophaa ee jiguu isaa eeggata. **13** Gogaan isaa dhukkubaan nyaatamee dhuma; ilmi du'a hangaftichaa fi miilla isaa nyaata. **14** Inni dinkaana abdate keessaa buqqifamee gara mootii sodaatti geeffama. **15** Waan kan isaa hin ta'inis dinkaana isaa keessa jiraata; dinyaan boba'us iddo inni jiraatu irra affaca'a. **16** Jalaan hiddi isaa ni goga; irraan immoo dameen isaa ni coollaga. **17** Yaadannoont isaa lafa irraa ni bada; maqaan isaa lafa irraa ni dhabama. **18** Inni ifa keessaa gara dukkanaatti darbatama; addunyaa irraas ni dhabama. **19** Inni saba isaa gidduutti ijoollee yookaan sanyii, biyya duraan jiraate keessatti hambaa hin qabaatu. **20** Namoonni dhi'a waa'ee isaa dhaga'anii rifatu; warri ba'as sodaadhaan guutamu. **21** Iddooneen jireenya nama hamaa, dhugumaan akkana ta'a; iddoon nama Waaqa hin beecknees kanuma ta'a."

19 Iyyoobis akkana jedhee deebise: **2** "Isin hamma yoomiitti na dhiphistanii dubbiin na cabsitu? **3** Amma si'a kudhan na arrabsitaniiru; qaani malees na miiitaniiru. **4** Yoo ani dhugumaan karaa irraa goree jiraadhe, dogoggorti koo anuma wajjin jiraata. **5** Yoo isin dhugumaan anaa olitti of guddiftanii na midhhuuf salphina kootti fayyadamtan, **6** akka Waaqni na midhee kiyoyo isaa illee natti xaxe beekaa. **7** "Ani midhameeral' jedhee iyadhu illee deebii hin argadhu; sagalee of fudhadhee gargaarsaaf iyyus murtiin qajeelaan hin jiru. **8** Akka ani hin dabarreef inni karaa koo cufera; daandii koottis dukkana haguugeera. **9** Ulfinaa koo narraa mulqeera; mataa koo irraas gonfoo fuudheera. **10** Inni hamma ani badutti gama hundaan na diiga; abdi koo illee akkuma mukaa buqqisa. **11** Dheekkamsi isaa natti boba'a; akkuma diina isaattis na heda. **12** Loltoonni isaa humnaan dhufanii naanloo kootti da'annaajaaarrat; dinkaana koos ni marsan. **13** "Inni obbolota koo narraa fageesseera; michoonni koos keessummaa natti ta'an. **14** Firoonni koo na dhiisaniru; michuuwan koos na dagataniru. **15** Keessumoonni mana koo jiranii fi xomboreewwan koo akka alagaatti na ilaalan; akka nama ormaattis na hedan. **16** Hojjetaa koo nan waama; akka koottiniis isa nar kadhadhia; inni garuu na jalaa hin owwaatu. **17** Hafuurri koo niittii kootti illee jibbisiiisa dha; ani obbolota koottis xiraa'a dha. **18** Ijoolleen xixinnoon iyyuu na tuffatu; yommuu ani ka'us natti qoosu. **19** Michoonni koo kanneen walitti dhi'aannu hundi na balfan; warri ani jaalladhus natti garagalan. **20** Ani gogaa fi lafeedha malee homaa miti; gogaan ilkaanii qofti naaf hafeen jalaa ba'e. **21** "Garaa naa laafaa, yaa michoota koo garaa naa laafaa; harki Waaqaan na dha'eeraati. **22** Isin maaliif akkuma Waaqni na ari'u sana na ariit? Amma illee foon koo isin hin geenyee? **23** "Maaloottuu dubbiin koo barreeffamee jiraateel Utuu kitaaba keessatti barreeffamee! **24** Utuu sibiilaan kattaa irratti barreeffamee yookaan baraa baraa dhagaa irratti qirixamee jiraateel! **25** Ani akka furiin koo jiraataa ta'e, akka inni dhuma irratti lafa irra dhaabatus nan beeka. **26** Erga gogaan koo badee booddee, ani amma iyyuu foon kootiin Waaqaan naa arga; **27** ani matalaan koo isaa naa arga; utuu nama biraa hin ta'in anuu ija kootiin isaa naa arga. Onneen koo akkam na keessatti gaggabdi! **28** "Yoo isin, 'Sababii hiddi rakkina sanaa isaa keessa jiruuf nu akkamitti isaa ariina?' jettan, **29** sababii dheekkamsi goraadeedhaan abadamuu fiduuf isin mataan keessan goraadee sodaachuu qabdu; kunis akka isin akka murtiin jiru beekktanif."

20 Zoofaari Naa'imaatichi akkana jedhee deebise: **2** "Waan ani akka malee jeeqameef, yaadni koo akka ani deebii

kennu na kakaasa. **3** Ani dheekkamsa na qaanessu dhaga'aan jira; qalbiin koos akka ani deebii kennu na kakaasa. **4** "Ati erga namni lafa irra kaa'amee bara duriitti jalqabee wanni kun akkum akka ture ni beekta mitii? **5** Burraaqun jal'ootaa yeroo gabaabaf tura; gammachuun warra Waqaaf hin bullees akkuma liphsuu ijaa ti. **6** Of tuulummaanisa samiiwwan ga'ee mataan isaa duumessawwan tuqus, **7** inni akkuma awwaaraa bara bараan bада; warri duraanisa arganis, 'Inni eessa jira?' jedhu. **8** Inni akkuma abjuu fiigee bада; deebi'eес hin argamu; akkuma mul'ata halkaniis dafee dhabamu. **9** Iji isaa argee ture deebi'ee isa hin argu; iddoonisaas si'achi isa hin ilala. **10** Ijoolleens isaa hiyyeyyiif beenyaa baas; harki isaaq qabeenya inni saame deebisee kennu qaba. **11** Jabinni dargaggummaa kan lafee isaa keessa guute sun, isa wajjin biyyo keessa ciisa. **12** "Hammanni afaan isaa keessatti mi'aawee inni arraba isaa jala dhokfatu iyuu, **13** inni afaanii baafatee gatuu jibbe afaanuma ofii isaa keessa turfatu iyuu, **14** nyaanni isaa garaa isaa keessatti dhangagga'a; isa keessattis hadhaa bofaa ta'a. **15** Inni qabeenya liqimse sana ni tufa; Waaqnis akka garaan isaa waan sana diddigu ni godha. **16** Inni summii bofaa xuuixa; arrabni buutii isaa ajeesa. **17** Inni laga yaa'u, burqaa dammaati fi dhadhaa hin argu. **18** Inni waan itti dadhabe utuu hin nyaatin deebisa; bu'aa daldala isaa irraa argatettis hin gammadu. **19** Inni hiyyeyyiif hacuucee harka duwwaa hambiseeraati; mana ofii hin ijaarinis humnaan fudhateera. **20** "Hawwii isaa hamaa sana irraa boqonnas hin argatu; inni qabeenya isaaatiin of oolchuu hin danda'u. **21** Wannu inni nyaatu tokko iyuu hin hafuuf; badhaadhummaanisaas itti fufuue hin jiraatu. **22** Utuma inni waan hunda qabuu rakkinni isatti dhufa; dhiphinni cimaanis isaa qabata. **23** Yeroo inni garaa isaa guutatutti, Waaqnis dheekkamsa isaa sodaachisaa sana itti erga; dha'icha isaa illee itti roobsa. **24** Inni mi'a lolaa sibiilaab aqatu illee, xiyya naasiitu isaa waraana. **25** Dugda isaa keessaa xiyya, tiruu isaa keessaa immoo fitxe calaqquisu buqqisa. Sodaan guddaan isaa qabata; **26** dukkanni limixiinis riphee qabeenya isaa eeggata. Ibiddi namni tokko iyuu hin afarsin gubee isaa fixa; waan dukaana isaa keessatti hafes ni barbadeessa. **27** Samiiwwan balleessaa isaa saxilu; laftis isatti kaati. **28** Guyyaa dheekkamsa Waaqattilolaan mama isaa, bishaan yaa us mi'a isaa fudhatee deema. **29** Carraan Waaqnis cubbamootaaf kennu, dhaalli Waaqnis isaanifi qoodes kanuma."

21 Iyyoob akkana jedhee deebise: **2** "Dubbii koo qalbeeffadhaa dhaggeeffadhaa; kun waan isin ittiin na jajjabeessitan haata'u. **3** Yeroo ani dubbadhu naa obsaa; erga ani dubbadhee booddee isin natti qoosuu dandeessu. **4** "Dhugumaan kan ani komadhu nama? Ani maaliif obsa hin dhabne ree? **5** Na ilaalaatii dinqisiifadhaa; harka keessanis afaan keessan irra kaa'adhaa. **6** Ani yommuu waan kana yaadu naan sodaadhaa; hollannaanis na qabata. **7** Hamoonni maaliif itti fufanii lubbuun jiraatu? Maaliif dulloomanii humnas argachaa deemu? **8** Ijoolleens isaanii naannoo isaanii, sanyiin isaanii fuula isaanii duratti jabaatanii dhaabatu. **9** Mammni isaanii nagaa dha; waan sodaatu illee hin qabu; uleen Waaqas isaan hin tuqxuu. **10** Kormi isaanii dhalchuu hin dadhabu; saawwan isaanii ni dhalu; hin gatatanis. **11** Isaan ijoolleens isaanii akkuma bushaayeetti bobbaasu; daa'imman isaanii immoo ni burraaq. **12** Dibbee fi kiraaraan sirbu; sagalee ululleetiiniis ni gammadu. **13** Isaan bara isaanii badhaadhummaadhaan fixatu; nagaadhaanis ni awwaalamu. (**Sheol h7585**) **14** Ta'u illee isaan Waqaan akkana jedhu; 'Nu dhiisi! Nu karaa kee beekuuf fedhii hin qabnu. **15** Akka nu isaa tajaajilluuf Waaqnis waan Hunda Danda'u eenuy? Nu isaa kadhannee maal arganna?' **16** Badhaadhummaan isaanii garuu

isaan harka hin jiru; kanaafuu ani gorsa hamootaa irraa nan fagaadha. **17** "Garuu ibsaan hamootaa yoom iyuu ni dhaamaa? Balaan yoom iyuu isaanitti dhufaa? Waaqnis dheekkamsa isaitiin badiisa isaanitti fidaa? **18** Isaan akkuma cidiif fuula qilleensa duraa ti; akkuma habaqii bubbleen hamaan fudhatee deemuu ti. **19** Isin, 'Waaqnis balleessaa nama tokkoo ilmaan isaatif kuusa' jettu. Akka inni waan kana beekuuf Waaqnis namichuma mataa isaatif gatii isaa haa kennu! **20** Iji isaa badiisa isaa haa argu; inni xoofoo dheekkamsa Waaqa Waan Hunda Danda'u haa dhugu. **21** Inni yeroo ji'i isaaq qoodame dhumutti, waa'ee maatii isaa kan dhiiisee biraa deemu sanaa dhimma maalii qabaata? **22** "Namni tokko iyuu Waaqa beekumsa barsiisu danda'aa? Waaqnis ol aantotatti iyuu ni muraatii. **23** Namni tokku utuma itti tolee nagaan jiraatuut, utuma humna guutuu qabuu, **24** utuma dhagni isaa gabbatee jiruu, utuma lafeen isaa dhukaa guutamee jiruu ni du'a. **25** Namni biraa immoo utuu gammachuu tokko illee hin argin, jirenya hadhaa'aa jiraachaa du'a. **26** Isaan biyyoo keessa wal bira cicisu; lachan isaanittu raammoon ni tuuta'a. **27** "Ani yaada keessanii fi mala isin ittiin na midhuu barbaaddan nan beeka. **28** Isin, 'Manni namicha guddaa, dukaanni namoonni hamoon keessa jiraatan amma eessa jira?' jettu. **29** Isin namoota karaa deeman hin gaafanee? Waan isaan jedhanis hin qalbeeffanee? **30** Akka namni hamaan guyyaa balaa oolfamu, akka inni guyyaa dheekkamsa illee baaaramu hin qalbeeffanee? **31** Namni fuuluma isaa dura dhaabatee hojii isaa itti himu eenyu? Namni gatii waan inni hojjetee baasuu eenyu? **32** Inni gara awwaalaatti geeffama; awwaallii isaa ni eegama. **33** Biyyoon sulula keessaa isatti mi'aawa; namoonni hundi isaa duukaa bu'u; namoonni akka malee baay'eenis fuula isaa dura deemu. **34** "Yos isin akkamii waan faayidaa hin qabneen na jajjabeessuu dandeessu? Deebiin keessanis soba qofa!"

22 Elifaaz Teemaanichi akkana jedhee deebise: **2** "Namni Waaqa fayyaduu danda'aa? Namni ogeessi iyuu maal isaa fayyada? **3** Yoo ati nama qajeelaa taate wannu kun Waaqa Waan Hunda Danda'u uuf gammachuu maalii kenna? Yoo karaan kee hir'ina qabaachuu baates inni bu'aa maalii argata? **4** "Wannu Waaqnis sitti dheekkamee murtiitti si dhi'eessuuf waan ati isaa sodaattuufi? **5** Hammanni kee guddaa dha mitii? Cubbuun kees dhuma hin qabu mitii? **6** Ati sababii malee obboloota kee irraa qabdi fudhatteerta; namoota irraa uffata baaftee qullaa isaan hambifteerta. **7** Warra dadhaban bishaan hin obaafne; kanneen beela'anis nyaata dhowwatteerta; **8** namni humna qabu biyya qabata; kan ulfini qabus keessa jiraata. **9** Ati dubartoota dhirsooni irraa du'an harka duwwaa gad dhiiife; irree ijoolleens abbaa hin qabnees ni cabsite. **10** Kanaafuu kiyyoon si marseera; sodaan tasas si qabateera. **11** Akka ati hin argineef ifni kee dukkanaa'eera; lolaan bishaanii sirra garagala. **12** "Waaqnis samii keessa ol fagoo jiraata mitii? Inni urjiwwan ol fagoo jiran illee hammam akka ol fagaataan of jalatti gad ilaala! **13** Ati garuu akkana jette; 'Waaqnis maal beeka? Inni dukkana akkasi keessatti murtiitti kenna? **14** Yommuu inni bantii samii irra deemu, akka inni nu hin argineef duumessi gobbuun isaa haguuga.' **15** Ati daandii durii kan namoonni hamoon irra deeman duukaa buutaa? **16** Isaan utuu yeroon isaanii hin ga'in fudhataman; hundeen isaanis lolaadhaan haxaa'ame. **17** Isaanis Waaqaan, 'Nu dhiisi! Waaqnis Waan Hunda Danda'u maal nu gochuu danda'aa?' jedhan. **18** Garuu kan mana isaanii waan gaariin guute isuma; kanaafuu ani gorsa hamootaa irraa nan fagaadha. **19** Qajeelonnis badiisa isaanii arganii ni gammadu; warri balleessaa hin qabnes akkana jedhanii isaanitti qoosu; **20**

'Dhugumaan amajaajonni keenya balleeffamanii; qabeenya isaaniis ibiddi barbadeesseera.' **21** 'Waaqan walii galii; isa wajjinis nagaan jiraadhu; haala kanaanis wanni gaariin siif dhufa. **22** Afaan isaatti qajeelfama fudhadhu; dubbii isaa illee garaatti qabdu. **23** Yoo gara Waaqa Waan Hunda Danda'utti deebite, ati ni haarmfamata; yoo dunkaana kee keessaa hammina balleessitee **24** warqee kee biyyoo keessa buufte, yoo warqee Oofirii immoo dhagaa keessatti gatte, **25** yoos Waaqni Waan Hunda Danda'u warqee, meetii filatamaas siif ta'a. **26** Ati yeroo sanatti Waaqa Waan Hunda Danda'utti ni gammadda; fuula kees gara Waaqaatti ol qabatta. **27** Ati isa kadhatta; inni si dhaga'a; ati immoo wareega kee ni baafatta. **28** Wanni ati mурteessite ni ta'a; ifnis karaa kee irratti ni ifa. **29** Yeroo namoonni gad qabamanitti ati immoo, 'Ol isaan qabil' jetta; innis warra gad qabaman ni baraara. **30** Inni nama balleessaa qabu illee ni olchaa; ati qulqullummaa harka keetiihi furamta."

23 Iyyoob akkana jedhee deebise: **2** "Har'a iyyuu guungummiin koo hadhaa'a dha; yoo ani akkam aade iyyuu harki isaa natti ulfaateera. **3** Ani utuun iddo itti isaa argadhu beekee, utuu iddo inni jiraatu illee dhaquu danda'eel! **4** Silaa dhimma koo fuula isaa duratti dhi'eefadhee afaan koo falmiin guuttadha ture. **5** Waan inni naa deebisu nan beekan ture; waan inni naan jedhus nan hubadhan ture. **6** Inni humna isaa guddaa sanaan anaan mormaa? Lakki, na dhaggeeffata malee. **7** Namni qajeelaan achuma fuula isaa duratti dhimma isaa ni dhi'eefata; anis isaa natti muru jalaa bara baranan naa ba'. **8** "Garuu yoo ani gara ba'a bifftuu deeme, inni achi hin jiru; ani yoo gara dhi'a dhaqes achitti issa hin argadhu. **9** Yommuu inni kaabatti hojii irra jirutti ani isaa hin argu; yommuu inni gara kibbaatti deebi'uttiis ani hamma libsuu ijaa isaa arguu hin danda'u. **10** Inni garuu karaa ani ba'u ni beeka; yommuu inni na qoruttis ani akka warqee ta'ee nan mul'adha. **11** Miilli koo tarkaanfii isaatti dhi'aatee duukaa bu'eera; ani utuun irraa hin gorin karaa isaa egeera. **12** Ani ajaja afaan isaa irraa hin fagaanne; nyaata guyyaa guyyaa caalaas dubbii afaan isaa nan jaalladha. **13** "Inni garuu of danda'ee kophaa isaa dhaabata; kan isaan mormuu danda'u eenyu? Inni waanuma jaallatu hojjeta. **14** Inni waan natti mure ni raawwata; amma illee karoora akkanaa hedduu yaada isaa keessaa qaba. **15** Wanni ani fuula isaa duratti na'uufis kanuma; ani yommuu waan kana hunda yaadutti isaa nan sodaadha. **16** Waaqni garaa koo ni raase; Waaqni Waan Hunda Danda'u na sodaachise. **17** Haa ta'u malee dukkanni, dukkanni limixiin fuula koo haguugu iyyuu na hin barbadeessine.

24 "Waaqni Waan Hunda Danda'u sun maaliif yeroo murtii hin mурteessine? Warri isa beekan maaliif alkasumaa guyyoota isaa hin argine? **2** Namoonni dhagaa daaarii ni dhiibuu; bushayee hataniis ni bobbaasu. **3** Isaan harree ijoolee abbaa hin qabnee ooffatanii deemu; sangaan haadha hiyyeessaa qabdii fudhatu. **4** Rakkataa karaa irraa balleessu; hiyyeeyyiin biyyaa hundis isaan jalaa dhokatu. **5** Hiyyeeyyiin akkuma harree diidaa kan gammoojiji keessaa nyaata barbaacha asii fi achi jooru; gammoojiji sana keessasaa ijoolee isaaniitif nyaata kenna. **6** Isaan dirree irratti okaa walitti qabatu; iddo dhaabaa wayinii nama hamaa irraas qarmii funaanatu. **7** Uffata dhabanii halkan qulla bulu; waan dhaamocha keessatti uffatan tokko illee hin qaban. **8** Isaan bokkaa talluutiin tortoraniiru; waan itti da'atan illee dhabanii kattaa hammatu. **9** Mucaan abbaa hin qabne harma irraa butameera; daa'inni hiyyeessaa qabdii kennameera. **10** Isaan uffata dhabanii qulla deemu; bissii baatu; garuu ni beela'u. **11** Isaan dhagaa gidduutti zayitiif ejersaa baasuu; wayinii

cuunfu; garuu ni dheebotu. **12** Aaduun warra du'uutti jiranii magaalaal keessaa ni dhaga'a ma; lubbuun warra madaa'anis gargaarsa barbaacha iyyiti. Waaqni garuu balleessaa tokko iyyuu isaanitti hin lakkaa'u. **13** 'Warri ifatti fincilan kanneen daandii isaa hin beekne yookaan daandii ifaa irra hin jiraanne jiru. **14** Yommuu aduuun dhiitu, namni nama ajeesa ni ka'a; innis hiyyeeyyi fi rakkattoota ni ajeesa; halkan immoo akkuma hattuu ta'a. **15** Iji ejjaan dimimmisa eeggata; innis, 'Iji na argu hin jirtu' jedha; fuula isaa ni dhokfata. **16** Namoonni dukkana keessa mana cabsanii seenu; guyyaa garuu ofitti cufanii oolu; isaan ifa hin beekan. **17** Hunda isaaniitif, dukkanni guddaan barii isaanii ti; isaan sodaa dukkana guddaati michoomu. **18** "Ta'us isaan hoomacha bishaan gubbaa ti; akka namni tokko iyyuu gara iddo dhaabaa wayinii hin dhaqneef, qoodni lafa isaanii abaarameera. **19** Akkuma ho'ii fi hoongeen cabbii baqee xuuxee fixu, awwaalii namoota cubbuu hojjetan ni butata. (**Sheol h7585**) **20** Gadameesi isaan irraanfata; raamoonnis itti duuddee isaan nyaatti; namoonni hamoon akkuma Mukaa ni caccabu; si'achis hin yaadataman. **21** Isaan dubartii dhabduu ni saamu; haadha hiyyeessatiif illee garaa hin laafan. **22** Waaqni garuu humna isaatti jajjaboota alatti harkisa; isaan ol ka'u; garuu wabii jirenyaa hin qaban. **23** Inni akka isaan waan nagaan jiraatan se'aniif ittuma dhiisuu danda'a; iji isaa garuu karaa isaanii ni to'ata. **24** Isaan yeroo xinnoof mataa ol qabatu; ergasiimmo ni badu; gad deebifamanis akkuma warra kaanii walitti qabamu; akkuma mataa midhaanii ni muramu. **25** "Yoo kun akkas ta'u baate eenyutu sobduu na godhee dubbii koo busheessa?"

25 Bildaad Shuhahichi akkana jedhee deebise: **2** "Mootummaa fi sodaatamuun kan Waqaatii ti; inni samiiwan ol fagoo keessatti nagaa buusa. **3** Looltoonni isaa lakkaa'amuu danda'u? Ifni isaa eenyu irratti utuu hin ba'in hafa? **4** Yoo namni akkamitti fuula Waaqaa duratti qajeelaat ta'uun danda'a re? Namni dubartii irraa dhalate akkamitti qulqulluu ta'uun danda'a? **5** Yoo ji'i illee fuula isaa duratti hin ifne, yoo urjiwwanis ija isaa duratti qulqulluu ta'uun baatan, **6** namni raammoofoonii ta'e, ilmi namaa kan raammoofoonii ta'e sun hammam kanaa gad haa ta'u ree!"

26 Iyyoob akkana jedhee deebise: **2** "Ati nama humna hin qabne hammam gargaarte! Irree laafes hammam jajjabeessite! **3** Nama ogummaa hin qabneef gorsa akkamii kennite! Beekumsa guddaa akkamiiis argisiifte! **4** Akka ati dubbii kana dubbattuun eenyutu si gargaare! Hafuura eenyutu afaan kee keessaa dubbate? **5** "Warri du'an, warri bishaanii gadiitii fi kanneen bishaan keessa jiraatan hundii ni hollatu. **6** Duuti fuula Waqaatii duratti qulla jira; badiisnis waan isaa dhoksu hin qabu. (**Sheol h7585**) **7** Waaqni iddo duwwaa irra samii kaabaa dirirsa; lafas iddo duwwaa irratti rarraasa. **8** Inni duumessa isaatti bishaanota hidhee qaba; duumessi sunis bishaanota jalatti hin dho'u. **9** Inni duumessoota isaa itti uffisuudhaan fuula ji'a ni haguuga. **10** Inni fuula bishaanota irratti, ifaa fi dukkana gidduu daaarii dhabe. **11** Utubawaan samii ni hollatu; dheekkamsa isaattiis ni rifatu. **12** Inni humna isaattiin galaana ni raase; ogummaa isaattiis Ra'aabin ni ciccira. **13** Hafuura baafatuun samiiwan qulqulleesse; harki isaa bosa shawwisa waraane. **14** Wantoonni kunneen hojji isaa keessaa qarqaruu qofa; hasaasni nu waa'ee isaa dhageenyu hammam xinnaa dha! Yoos kakawwee humna isaa eenyutu hubachuu danda'a ree?"

27

Iyyoob haasaa isaa itti fufee akkana jedhe: **2** “Dhugaa Waaqa jiraataa murtii qajeelaa na dhowwate, Waaqa Waan Hunda Danda’u kan lubbuu koo hadheesee sanaa, **3** hamma lubbuun na keessa jirtutti, hamma hafuur Waaqaa funyaan koo keessa jirutti, **4** afaan koo hammina hin dubbatu; arrabni koos nama hin gowwoomsu. **5** Isin qajeeltota jechuu, Waaqni ana irraa haa fagaatu; ani hamman du’utti amanamummaa koo hin dhiisu. **6** Qajeelummaa koo jabeesee nan qabadha; gadis hin dhiisu; bara jireenya kootii guutuu qalbiin koo na hin komattu. **7** “Diinni koo akka nama hamaa, mormituun koo akka nama jal’aa haa ta’u! **8** Yommuu Waaqni lubbuu isaa isa irraa fudhatee isaa balleessutti, namni Waaqaf hin bulle abdii maali qaba? **9** Yeroo rakkinni isatti dhufutti, Waaqni iyya isaa ni dhaga’aa? **10** Inni Waaqa Waan Hunda Danda’utti ni gammaddaa? Yeroo hundas Waaqa waammataa? **11** “Ani waa’ee harka Waaqaa isin nan barsiisa; waan Waaqa Waan Hunda Danda’u bira jirus isin hin dhoksu. **12** Hundi keessan waan kana argitaniirtu; yoos haasaan faayidaa hin qabne kun maali? **13** “Carraan Waaqni nama hamaaq qoode, dhaalli namni jal’aan Waaqa Waan Hunda Danda’u irraa argatu kana: **14** Ijoolleen isaa akka malee baay’atan iyyuu goraadeetu isaan eeggata; sanyiin isaaas waan nyaatee quufu hin qabaatu. **15** Hambaa isaa dha’ichatti awwaala; niitonni isaaniis hin boo’aniif. **16** Inni meetii akkuma biyyootti tuullatee uffata immoo akkuma supheetti kuufatu illee, **17** waan inni kuufate nama qajeelaatu uffata; meetii isaa illee nama balleessaa hin qabnetu qoodata. **18** Manni inni ijhaaru akkuma mana dholdholee ti; akkuma daasii eegduun ijhaaruu ti. **19** Inni utuma qabeeny qabuu dhagee ciisa; garuu itti hin deebi’u; yeroo inni ija banatutti, qabeenyi isaa hundi hin jiru. **20** Sodaa akkuma lolaa isa irra garagala; bubbleen hamaan immoo halkaniisa fudhatee sokka. **21** Bubbleen ba’abiftuu isaa fudhata; innis hin argamu; bubbleen sunis lafa ba’uuf jedhee baqata; bubbleen sunis gara laafina tokko malee itti of darbata. **23** Harka isaa dhadha’ee itti qoosa; afuufees iddoos isatii isaa balleessa.”

28

Dhugumaan iddoon meetiin keessaa qotamu, lafti warqeentti itti baafamee qulqulleeffamu jira. **2** Sibilli lafa keessaa baafama; sibilli diimaan immoo dhagaal albuddaa irraa baafama. **3** Namni hamma dhuma dukkanaatti deema; moggaa akka malee fagoo dhagees, dukkana hamaa keessa dhagaal albuddaa barbaada. **4** Inni lafa namoonni jiraatan irraa fagaatee iddo miilli namaa ejjetee hin beeknetti boolla qota; namoota irraa fagaatee ni rarra’aa; asii fi achis ni raafama. **5** Lafa irraa garuu nyaatatu argama; jala isheetiin immoo akka waan ibidda taateetti geeddaramti; **6** dhagaan isaa burqaa sanpeerii ti; biyyoon isaa warqee qaba. **7** Allaatiintu tokko iyyuu karaa dhokfamee sana hin beeku; iji culullesse karaa sana hin argine. **8** Bineensonni sodaachisoon irra hin ejenne; leencis karaa sana hin darbine. **9** Harki namaa dhagaa jabaa cabsa; hundee tulluuwanian immoo ni gaggeragalcha. **10** Inni kattaa keessaan karaa baasa; jii isaa waan gatii guddaa hunda arga. **11** Madda lageenii ni sakatta’aa; waan dhokfames ifatti ni baasa. **12** Ogummaan garuu eessaa argamti? Hubannaanis eessa jiraata? **13** Namni gatii isaa hin beeku; inni biyya jiraattotaa keessatti hin argamu. **14** Tujubni, “Inni na keessa hin jiru” jedha; galaannis, “Inni na bira hin jiru” jedha. **15** Warqeen qulqulluun isaa bituu hin danda’u; gatii isaaas meetiidihaan hin madaalamu. **16** Warqee Oofiriitti, dhagaa gatii guddaa sardooniksitti yookaan sanpeeriitti hin tilmaamamu. **17** Warqee fi dhagaa akka bililee calaqqisu ittiin hin qixxaatu; inni faaya warqee qulqulluutiin hin geeddaramu. **18** Elellaanii fi dooqni akka waan gatii qabaniitti hin hedaman;

gatii ogummaa lula diimaa caala. **19** Tophaaziyooniin Itoophiyaa itti qixxaatu; warqee qulqulluudhaanis bitamuu hin danda’u. **20** Yoos ogummaan eessaa dhufti ree? Hubannaanis eessa jiraatti? **21** Isheen ija uumama hundaa jalaa dhokatteerti; simbirroota samii jalaas baddeerti. **22** Badiisnii fi Duuti, “Nu oduu ishee qofa surra keenyaan dhageenye” jedhu. **23** Waaqa qofatu daandii gara ishee geessu hubatee, lafa inni jiraatus beeka; **24** inni handaara lafaa ni ilaala; waan samii jala jiru hunda ni argaatii. **25** Inni yommuu bubleedhaaf humna kennee bishaanota safaretti, **26** yommuu bokkaadhaaf seera dhaabee bakkaaf immoo daandii baasetti, **27** inni ogummaa ilaalee madaale; jabeesee dhaabee ishee qorate. **28** Ergasii ilmaan namaatiin, “Goothaa sodaachuun ogummaa; waan hamaa irraa fagaachuunis hubannaa dha” jedhe.

29

Iyyoob haasaa isaa itti fufee akkana jedhe: **2** “Ani ji’oota darban, bara Waaqni na eege sana akkamin hawwa ture, **3** yeroo ibsaan isaa mataa koo irratti ife, anis ifa isaatiin dukkana keessa darbee yeroo deeme, **4** yeroo ani nama jabaa ture, yeroo michummaan Waaqaa mana koo eebbiise, **5** yeroo Waaqni Waan Hunda Danda’u na wajjin ture, yeroo ijoolleen koo naannoo koo turan, **6** yeroo daandiin koo dhadhaadhan jifame, yeroo kattaanis laga zayitiij ejersaa naaf yaase. **7** “Yeroo ani gara karra magaalatti gad ba’ee oobdii sabaa keessa barcumaa koo irra taa’e, **8** dargaggeeyiin na arganii karaa irraa goru; maangduodduonis ka’ani dhaabatu ture; **9** hangafoonni sabaa dubbii afaanittii qabatanii harka isaanii afaan irra kaa’atu ture; **10** sagaleen namoota bebeekamoo hin dhaga’amu ture; arrabni isaanii laagaa isaaniitti ni maxxana ture. **11** Namni na dhaga’u kam iyyuu na jaja; kanneen na arganis na galateeffatu ture; **12** ani hiyyeessa gargaarsa barbaachaaf boo’u, nama abbaa hin qabne kan namni isa gargaaru tokko iyyuu hin jirre fureeraati. **13** Namni du’uu ga’ee na eebbiseera; ani akka garaan haadha hiyyeessaa gammachuuun ililchus godheera. **14** Qajeelummaa akka uffata kootti uffadheera; murtiin qajeelaan immoo uffata koo fi marata matala koo ture. **15** Ani nama jaameef ija, okkolaaf immoo milla ta’een ture. **16** Ani rakkataadhaaf abbaa ture; nama ormaatiif illee nan falman ture. **17** Qarriffaa nama hamaa nan cabse; waan inni qabates afaan isatii buuseera. **18** “Ani akkana jedheen yaadee ture; ‘Manuma koo keessattin du’aa; barri jireenya kootiis akkuma cirrachaa baay’ata. **19** Hiddi koo gad fagaatee bishaan qaqqaba; fixeensis halkan guutuu dameewwan koo irra bulu. **20** Ulfinni koo na keessatti haaraa ta’ee jiraata; iddaanis harka koo keessatti haaromfama.” **21** “Namoonni cal’isani gorsa koo eeggachaa abdiidhaan na dhageeffatu. **22** Erga ani dubbadheebooddee isaan deebi’aniin hin dubbanne; dubbiini koos akka gaariitti surra isaanii seena ture. **23** Isaan akkuma nama bokkaa eeggetuutti na eeggatan; dubbii koos akkuma bokkaa arfaasaa dhugan. **24** Yeroo ani isaaniif seequitti isaan hin amanne; ifni fuula koos isaaniif waan guddaa ture. **25** Ani karaa isaaniif filee akka hangafa isaaniitti nan taa’e; akka mootii lottoota isaa gidduu jiraatuutti nan jiraadhe; ani akka nama warra boo’an jajjabeessuu ta’ee.

30

“Amma garuu warri umuriidhaan naa gadii, kanneen ani abbootii isaanii saroota hoolota koo tiksiit wajjin iyyuu madaaluu tuffadhe, kunoo natti qosuu. **2** Warra humna dhaban, jabinni irree isaanii maal na fayyada? **3** Isaan rakkinaa fi beelaan lafan; lafa gogaa keessa, gammoojjii namni keessa hin jiraanne keessa halkaniin jooran. **4** Daggala keessaa biqiltuu soogiddaa funaannatan; nyaanni isaanii hiddu mukaa kan hin mi’oofne ture. **5** Isaan namoota gidduuudhaa ari’aman;

namoonnis akkuma waan hattuutti iyyaniitti itti iyyan. **6** Isaan akka laga gogaa keessa, kattaa gidduu fi boolla lafaa keessa jiraataniif dirqamaman. **7** Bosona keessatti ni halaaku; daggala keessattis walitti tuuta'u. **8** Isaan gowwoota maqaa hin qabne, kanneen biyyaa ari'am'an turan. **9** "Amma ilmaan isaanii sirba natti baafatan; ani isaan gidduuutti waan kolfaa ta'eera. **10** Isaan xireeffatanii narraa fagaatan; fuula kootti tufuu irraas duubatti hin deebi'an. **11** Sababii Waaqni iddaa koo laafisee gad na deebiseef, isaan fuula koo duratti luugama baafatan. **12** Karaa mirga kootiin addaggeewwan ka'aniiru; miilla kootiif kiyyoo kaa'aniiru; biyyoos akka dallaa natti naannessan. **13** Isaan karaa koo natti cufu; na galaafachuuufs ni milkaa'u; namni isaan dhowwu tokko iyyuu hin jiru. **14** Akkuma nama qaawwa bal'aan dhufuutti, ona diigamaa keessa gangalachaa natti dhufu. **15** Sodaa na liqimseera; ulfnni koo akkuma waan bubbleedhaan fudhatamuutti narraa fudhatameer; badhaadhummaan koos akkuma duumessaa bada. **16** "Amma lubbuun koo na keessatti dhumteerti; barri rakkinaas na qabateera. **17** Halkan keessa lafeen koo ni waraanama; dhukkubbiiin na nyauatus natti hin furu. **18** Waaqni humna jabaadhaan uffata koo qabeera; akkuma morma wayyaa kootti hudhee na qabeera. **19** Inni darbatee dhoqqee keessa na buusa; anis akkuma biyyoo fi daaraa ta'eera. **20** "Yaa Waaqi, ani sitti nan iyyadha; ati garuu deebii naa hin kennitu; ani nan dhaabahda; ati garuu cal'istee na ilaalta. **21** Ati gara jabinaan natti garagalta; irree kee jabaadhaanis na dhoofa. **22** Ol na buttee fuula bubbee dura na oofa; bubbee hamaa keessas asii fi achi na aata. **23** Ani akka ati gara du'aatti, gara mana warra lubbuun jiraatan hundaaf ramadameetti na geessitu nan beeka. **24** "Dhuguma iyyuu yeroo inni rakkatee gargaarsa barbaachaaf iyyutti, namni harka isaa issa irra kaa'u tokko iyyuu hin jiru. **25** Ani warra rakkina keessa jiraniif hin boonyee? Lubbuun koos hiyyeyyiif hin gaddinee? **26** Garuu utuu ani waan gaarii abdadhuu, wanni hamaan natti dhufe; utuu ani ifa eeggadhuus, dukkanii natti dhufe. **27** Keessi koo jeeqamaa jira; gonkumaa hin qabbanoofne; barri gidiraas natti dhufeera. **28** Ani jajjabina dhabee asii fi achi deemeet nee boo'a; waldaa keessa dhaabahes gargaarsaaf nan iyya. **29** Ani obboleessa waangoo, michuu urunguus ta'eera. **30** Gogaan koo gurraacha'ee qolli irraa ka'eera; dhagni koos ho'aan boba'eera. **31** Baganaan koo boo'ichaaf, ululleen koo immoo sagalee iyyatiif qopheeffameera.

31 "Ani ija koo wajjin kakuu galeera; yoos ani akkamiin hawwiidhaan gara durbaa ilaala ree? **2** Carraan namni Waaqa samii biraq qabu, dhaallii inni Waaqa Waan Hunda Danda'u irraa argatu maali? **3** Hamootaaf badiisa, warra jal'ina hoijetaniif immoo dha'icha mitii? **4** Inni karaa koo hin arguu? Tarkaanfi koo hundas hin lakkaa'uu? **5** "Yoo ani karaa sobaa irra deemeet yookaan miilli koo gara gowwoomsaatti ariifatee jiraate, **6** Waaqni madaalii dhugaatiin na haa madaalu; akka ani hir'ina hin qabne illee haa beeku; **7** yoo tarkaanfiin koo karaa irraa goree, garaan koo waan jii koo argu duukaa bu'ee jiraate yookaan yoo harki koo xuraa'ee jiraate, **8** waan ani facafadhe namni biraa haa nyaatu; midhaan koos haa buqqifamu. **9** "Yoo garaan koo dubartiidhaan gowwoomfamee jiraate, yookaan yoo ani balbala ollea koo jalatti riphee eeggadhe, **10** niitiin koo midhaan nama biraa haa daaktu; namoonni biraas ishee wajjin haa ciisan. **11** Kun hammina; kan abbaa murtiittis adabamuu qabuu dha. **12** Kun ibidda hamma Barbadeessutti waa gubuu dha; midhaan ani qabu hundas gubee balleessa ture. **13** "Yoo ani yeroo isaan na himatanitti, tajaajltoota koo dhiiraa fi dubartii murtii qajeelaa dhowwadhee jiraadhe, **14** yeroo Waaqni ka'utti

ani maalan godha? Yoo inni na gaafates ani maalan deebisa? **15** Isuma gadameessa keessatti na uume sanatu isaan uume mitii? Kan hunda keenya gadameessa keessatti tolches isuma mitii? **16** "Yoo ani waan hiyyeessaaaf barbaachisu dhowwadhee jiraadhe, yookaan yoo ani akka iji haadha hiyyeessaa dadhabu godhee jiraadhe, **17** yoo ani buddeena koo utuu ilma abbaa hin qabneef hin qoodin kophaa koo nyaadhee jiraadhe, **18** ani garuu dargaggummaa kootii jalqabee akkuma abbaattin isa guddise; dhaloota kootii jalqabees haadha hiyyeessaa karaa argisiise. **19** Ani yoon utuu namni tokko wayyaa dhabee akka malee miidhamuu, yookaan rakkataa uffata of irraa hin qabne tokko argee **20** sababii ani rifeensa hoolota kootiin isa ho'iseef, yoo garaan isaan na hin eebbisin, **21** yoo ani mana murtiitti fudhatama qaba jedhee ijoollee abbaa hin qabnetti harka koo ol kaasee jiraadhe, **22** irreen koo gatiittii koo irraa haa buqqaa'u; irreen koo buusaa issaatti haa cabu. **23** Ani sababiin dha'icha Waaqqa sodaadhee fi sababiin surraa issa kabajef waan akkanaka hojjechuu hin daneenye. **24** "Yoo ani warqee abdadhee yookaan warqee qulqulluudhaan, 'Ati irkoo koo ti' jedhee jiraadhe, **25** yoo ani qabeenya koo guddaatti, milkaa'ina harki koo argatetti gammadee jiraadhe, **26** yoo ani aduu iftu argee yookaan ja'iia miidhaginaan deemu ilaalee kabajee, **27** akkasiinis garaan koo dhoksaan gowwoomfamee afaan koo harka koo dhungatee jiraate, **28** wanni kun cubbuu adabamuu qabuu dha; ani Waaqa samiitif hin amanamne tureetii. **29** "Yoo ani badiisa diina kootiittu gammadee yookaan rakkina isa irra ga'eef ililchee jiraadhe, **30** ani jireenyaa isaa abaaruudhaan akka afaan koo cubbuu hoijetu hin eeyyamne. **31** Yoo namoonni mana koo jiraatan, takkumaa, 'Eenyutti buddeena mana Iyyoob nyataee hin quufin?' hin jedhin, **32** sababii manni koo karaa deemtuu banaa tureef, keessummaan kam iyyuu ala hin bulu ture. **33** Yoo ani akkuma namoonni godhan sana balleessaa koo garaatti qabadhee cubbuu koos dhokfadhee jiraadhe, **34** ani waldaa guddaa sodaadhee yookaan tuffiin gosaa na naasisee, cal'isee gad ba'uu dhiiseeraa? **35** "Maalo anituu nama na dhaga'u argadhee! Ani mallattoo falmii koo nan mallatteessa; Waaqni Waan Hunda Danda'u deebii naaf haa kennu; himataan koo dubbiisaa barreeffamaana haa dhi'eefatuu. **36** Dhugumaan ani gatiittii koo irratti waan kanaa nan baadha; akka gonfoottis mataa irra nan kaa'adhan ture. **37** Tokkoo tokkoo tarkaanfi koo isatti nan hima; akkuma ilma moomiittis isatti nan dhi'aadhan ture. **38** "Yoo lafti koo natti iyyitee bo'oont ishee hundinuu imimmaanii jiidhe, **39** yoo ani kaffaltii malee midhaan ishee nyaadhe, yookaan akka hoijettooni issa lubbuu isaanii dhaban godhee jiraadhe, **40** qooda qamadii qoraattiin, qooda garbuus aramaan itti haa biqilu." Dubbiin Iyyoob xumurame.

32 Sababii Iyyoob nama qajeelaa of se'eef namoonni sadan kunneen deebii kenuufuu dhiisan. **2** Eliihuun ilmi Barakeel Buuzichaa maatiin Raamii sun garuu sababii Iyyoob qooda Waaqqa qajeelaa of godheef akka malee itti aare. **3** Akkasumus sababii issaan Iyyoobitti muruu malee deebii hin qabaatinii Eeliihuun michoota Iyyoob sadanitti akka malee aare. **4** Eliihuun waan namoonni sun umuriidhaan isa caalanii utuu durusee Iyyoobitti hin dubbatin ture. **5** Garuu yeroo akka namoonni sun sadan waan dubbatan dhaban argetti aariin issa ittuma caale. **6** Kanaafuu Eliihuun ilmi Barakeel Buuzichaa sun akkana jedhe: "Ani umuriidhaan xinnaa dha; isin garuu jaarsolii dha; kanaafuu ani yaada koo isinitti himuu nan saalfadhe; nan sodaadhes. **7** Ani, 'Umuriin ni dubbata; barri dheeraanis ogummaa barsiisa' jedhee yaadeen ture. **8** Garuu hafuura nama keessa jiru, hafuura

Waaqni Waan Hunda Danda'u itti baafatatu hubannaa kennaa. **9** Ogeessi jaarsa qofa miti; kan waan qajeelaa hubatus, nama umurii dheeraa qofa miti. **10** "Kanaafuu aniakkana nan jedhaa na dhaggeeffadhaa; anis waanan beeku isinitti nan hima. **11** Ani yeroo isin dubbattan nan obse; yeroo isin jechoota filattanitti illee ani dubbii ogummaa kan isin dubbattan nan dhaggeeffadhe; **12** ani qalbeeffadheen isin dhaga'e. Garuu isin keessaa namni tokko iyuu akka inni dogoggore Iyyoobin hin amansiifne; namni tokko iyuu falmii isaatiif deebii hin kennine. **13** Isin, 'Nu ogummaa arganneerra; nama utuu hin ta'in, Waaqni isa irra haanu' hin jedhinaa. **14** Iyyoob garuu dubbii isaatiin na hin tuqne; anis falmii keessaniin deebii isaaq hin kennu. **15** "Isaan abdiit kutatanii waan jedhan dhaban; dubbiinis isaan harkaa badde. **16** Erga isaan cal'isani, erga isaan deebii kennan tokko illee dhabanii achi dhadhabatanii, ani eeguno qabaa? **17** Ani deebii koo nan kenna; waanan beeku nan hima. **18** Dubbiini na keessa guuteeraatti; hafuurri na keessa jirus na kakaasa; **19** garaan koo akkuma daadhii wayinii kan qadaadamee, akkuma qalqalloo daadhii wayinii haaraa dho'uun ga'eetii. **20** Ani dubbadhee qabbaneeffachuu qaba; afaan koo banadhees deebii kennuu qaba. **21** Ani nama wal hin caalchisu; yookaan nama tokko iyuu hin saadu. **22** Utuu ani nama saaduu beekee, Uumaan koo silaa dafee lafa irraa na balleessa ture.

33 "Yaa Iyyoob amma garuu ati dubbii koo dhaggeeffadhu; waan ani jedhu hundas dhaga'i. **2** Kunoo ani afaan koo nan banadha; dubbiin koos fiijee arraba kootii irra jira. **3** Dubbiin koo garaa qajeelaa keessaa ba'a; hidhiin koos waan ani beeku ifatti baasee dubbata. **4** Hafuura Waaqaatu na uume; hafuurri Waaqni Waan Hunda Danda'u baafatus jireenyaa naa kenna. **5** Egaa yoo dandeesse deebii naa kenni; qophaa'iittii fuula koo dura dhaabaudhu. **6** Ani fuula Waaqa duratti namuma akka keetii ti; anis biyoo irraan hojjetame. **7** Ati na sodaattee hin raafamin; harki koos sitti hin ulfaatin. **8** "Dhugumaan ati utuma ani dhaga'uun dubbatteerta; anis dubbii kee dhaga'eera. **9** Ati akkana jetta: 'Ani qulqulluu dha; cubbuu illee hin qabu; anis balleessa hin qabu; yakka illee hin hojjenne. **10** Waaqni garuu balleessa narratti argeera; akka diina isaattis na ilaaleera. **11** Miilla koo gudeelcha gidduu galchee hidha; karaa koo hundas ni eega.' **12** "Garuu ani sitti nan hima; kana irratti ati qajeelaa miti; Waaqni nama caalaa guddaadhaatii. **13** Ati maaliif akka waan inni dubbii namaatiif deebii hin kennineetti isatti guungumta? **14** Namni hubachuu baattu iyuu, Waaqni karaa tokkooniis, karaa biraatiiniis ni dubbata. **15** Inni utuma isaa sreee isaanii irra ciisanuu, yeroo hirribni cimaan isaan qabutii, abjuudhaan, mul'ata halkaniitiiniis, **16** gurra isaaniiiti ni dubbata; of eeggachiisanis isaan rifachiisa; **17** jal'ina irraa nama deebisuu, of jajuu irraa isaa dhowwuu, **18** lubbuu isaa boolla irraa, jireenyaa isaa goraadeedhaan baduu irraa oolchuudhaaf. **19** "Namni tokko dhiphina lafee isaa keessaa kan gargar hin cinneen, sreee dhiphinaa irratti ni adabama ta'a; **20** kanaafuu jireenyi isaa nyaata jibba; lubbuun isaaas nyaata filatamaa balfiti. **21** Foon isaa nyaatamee dhuma; lafeen isaa kan duraan dhokatee ture sun alatti yaa'a. **22** Lubbuun isaa gara boollaatti, jireenyi isaa ergamoota du'aatti dhi'aata. **23** Ta'us yoo kuma keessaa ergamaan Waaqayyo tokko akka itti qajeelaa ta'an isaanitti himuu, ergamaan Waaqaa isaanii dhaabatee jiraate, **24** yoo namichaaf garaa laafee 'Boolla bu'u irraa isaa olche; anis furii isaaq argeen jira' jedhe, **25** dhagni isaa akkuma dhagna daa'imaatti haaromfama; akka bara dargaggummaa isaaatissi ni deebi'a. **26** Inni Waaqa ni kadhata; isaa birattis fudhatama argata; fuula Waaqaa ni arga; ni ililchas; Waaqnis gara qajeelummaa isaa kan duriitti isaa ni deebisa. **27** Ergasis gara namootaa dhufuee

akkana jedha; 'Ani cubbuu hojjedheera; waan qajeelaa jal'iseera; garuu waan naa malu hin arganne. **28** Inni akka isheen boolla hin buuneef lubbuu koo fureera; anis jiraadhee ifaa nargaa.' **29** "Waaqni waan kana hunda yeroo lama, yeroo sadii iyuu namaaf ni godha. **30** Kanas akka ifni jireenyaa isaaq ifuuuf, lubbuu isaaas boolla irraa deebisuu godha. **31** "Yaa Iyyoob qalbeeffadhuutii na dhaggeeffadhu; ati cal'isi; ani nan dubbadhaa. **32** Yoo waan jettu tokko illee qabaattee deebii naa kenni; dubbadhu, ani akka ati qajeelaa taate mirkaneessuu nan barbaadaatii. **33** Yoo akkas ta'u baatee garuu na dhaggeeffadhu; cal'isi, anis ogummaa sin barsiisaas."

34 Eliihuunakkana jedhe: **2** "Yaa ogeeyyi, dubbii koo dhaga'a; beektonnis na dhaggeeffadhaa. **3** Akkuma arrabni nyaata afaaifiin qabu, gurris dubbii calalaatti. **4** Waan qajeelaa ta'e ofii keenyaaf haa filannu; waan gaariis tokkummaadhaan haa barannu. **5** "Iyyoobakkana jedha; 'Ani qajeelaa dha; Waaqni garuu murtii qajeelaa narraa fudhate. **6** Ani utuman nama dhugaa ta'ee jiruu, akka sobduuttin herregame; anis yakka qabaachuu baadhu illee xiyyi isaa madaa hin fayyineen na madeesseera.' **7** Namni akka bishaaniitti tuffii dhugu, kan akka Iyyoob eenyu? **8** Inni warra hammina hojjetu wajjin walii gala; jal'ota wajjinis tokkummaa qabaata. **9** Inni, 'Waaqa gammachiisuu yaaluun, namaaf faayidaa tokko iyuu hin qabu' jedhaati. **10** "Kanaafuu isin yaa hubattoota, na dhaga'a. Waan hamaa hojjechuun Waaqa irraa, dogogoruunis Waaqa Waan Hunda Danda'u irraa haa fagaatu. **11** Inni namaaf akkuma hojji isatti gatti ni kenna; waan karaa isattaif malus itti fida. **12** Dhugumaan Waaqni hammina hin hojjetu; Waaqni Waan Hunda Danda'u murtii qajeelaa hin jal'isu. **13** Eenyutu lafa irratti isaa muude? Eenyutus addunyaa guutuu isatti kenne? **14** Utuu inni hafuura isaa deebisee fudhatee, hafuura baafatu illee gara ofii isatti deebifatee, **15** silaa sanyiin namaah hundi walumaan bada; namnis biyyootti deebi'a ture. **16** "Ati yoo hubannaa qabaatte waan kana dhaga'i; waan ani jedhus dhaggeeffadhu. **17** Namni murtii qajeelaa jibbu bulchuu danda'a? Atis isaa qajeelaa fi humna qabeessa sanatt murtaa? **18** Kan moototaan, 'Isin faayidaa hin qabdan?' jedhee qondaaltotaanis, 'Isin hamoo dha' jedhu isaa miti? **19** Inni ilmaan moototaatiif illee hin looguu; sooreyyii fi hiyyeeyyi wal hin caalchisu; hundi isaanii hojji harka isati. **20** Isaan halkan walakkaa tasa du'u; namoonni hollatanii dhumu; jajjaboornis utuma harki namaa isaan hin tuqin ni badu. **21** "Iji isaa karaa namootaa irra jira; inni tarkaanfii isaanii hunda ni arga. **22** Iddoon warri waan hamaa hojjetan itti dhokatan, dukkanni yookaan gaaddisni guddaan hin jiru. **23** Akka inni murtiidihaaf fuula isaa duratti dhi'aatuuf, Waaqni nama kam iyuu hin beellamu. **24** Inni gaaffii tokko malee namoota jajjaboo ni burkuteessa; warra biraa immo iddo isaanii ni kaa'a. **25** Inni sababii hojji isaanii beekuuf, halkan keessa isaan garagalcha; isaanis ni barbadaa'u. **26** Sababii jal'ina isaaniiitiis inni iddo isaanii hundi argutti isaan adaba; **27** kunis waan isaan isaa duukaa bu'u irraa garagalani karaa isaa hunda dhiisaniif. **28** Isaan akka inni iyya rakkattootaa dhaga'uuf, akka iyyi hiyyeeyyi fuula isaa duratti dhaga'amu godhaniiru. **29** Yoo inni cal'ise garuu, eenyutu isatti muruu danda'a? Yoo inni fuula isaa dhokfates eenyutu isaa arguu danda'a? Ta'us inni namaaf fi saba illee ni to'ata; **30** kunis akka namni Waaqaaf hin bulle mootii hin taanee fi akka isaan sabaaf kiyyoo hin keenyeefii dha. **31** "Namni tokko Waaqaanakkana jedha haa jennu; 'Ani yakka hojjedheera; garuu itti hin deebi'u. **32** Waan ani arguu hin dandeenyne na barsiisi; anis yoon dogoggora hojjedhee jiraadhe, lammata itti hin deebi'u. **33** Waaqni sababii ati qalbii

jijiirrachuu didduuf akkuma yaada keetiitti gatii siif baasaa? Situ murtessuu qaba malee ana miti; kanaafuu ati waan beektu natti himi. **34** “Namoonni hubannaa qaban ni dubbatu; namoonni ogeeyyiin na dhaga'anisakkana jedhu; **35** ‘Iyyoob beekumsa malee dubbatu; dubbiin isaas hubannaa cimaa hin qabu.’ **36** Iyyoob sababii akka nama hamaatti deebii kenneef maalo utuu hamma dhumaatti qoramee jiraatee! **37** Inni cubbuu isaa irrattti fincila dabala; tuffiidhaan gidduu keenyatti harka dha’; Waaqa irrattis waan baay’ee dubbatu.”

35 Elihuun itti fufee akkana jedhe: **2** “Ati waan kana qajeelaa seetaa? Ati, ‘Ani fuula Waqaqaa duratti qajeelaa dha’ jette. **3** Ati, ‘Wanni kun faayidaa maalil naa qaba? Ani cubbuu hojjechuu dhiisuudhaan maalin argadha?’ jettee gaafatta. **4** ‘Ani si’ii fi michoota kee kanneen si wajjin jiranifi deebii kennuu nan barbaada. **5** Ol jedhiitti samiiwwan ilaali; duumessoota siin ol jiranisi argi. **6** Ati yoo cubbuu hojjette maal isa miita? Cubbuun kees yoo baay’ate maal isa godha? **7** Ati yoo qajeelaa taate, maal isaaft kennit? Yookaan inni harka kee irraa maal argata? **8** Hammminni kee nama akka keetii qofa miidha; qajeelummaan kees ilmaan namaa qofa fayyada. **9** “Waan cunqursaan itti hammaatteef namoonni ni iyiy; irree humna qabeessaajalaa ba’uufis gargaarsaaf wawaatu. **10** Garuu namni tokko iyuu akkana hin jedhu; ‘Waaqni Uumaan koo, inni halkanii faarfannaanamaa kennu, **11** kan bineensota lafa irraa caalaa beektota, simbirroo samii caalaas ogeeyyi ni godhu eessa jira?’ **12** Inni sababii of tuulummata jal’oottaatiif yommuu namoonni iyyanitti deebii hin kennu. **13** Dhugumaan Waaqni iyya isaanii kan gatii hin qabne sana hin dhaggeeffatu; Waaqni Waan Hunda Danda’u iyya sanaaf gurra hin kennu. **14** Yoo ati, ‘Dubbii koo fuula isaa dura jira; ani isa eeggachaan jira; garuu isa arguu hin danda’u’ jette, inni hammam kanaa gad iyuu xinneessee haa dhaga’u reel. **15** Amma illee sababii dheekkamsi isaa nama hin adabneef, sababii inni balleessaa namaa akka waan guddaa tokkootti hin fudhanneef, **16** Iyyoob oduu faayidaa hin qabneen afaan bana; beekumsa malees dubbi baay’isa.”

36 Elihuun ittuma fufee akkana jedhe: **2** “Ani akka qooda Waaqaa wanni jedhamu hedduun jiru sitti nan argisiisaati mee xinnoo naa obsi. **3** Ani beekumsa koo fagoodhaan fida; qajeelummaa Uumaa kootiis nan labsa. **4** Akka dubbiin koo soba hin ta’in mirkanoeffadhu; kan beekumsaani hir’ina hin qabne tokko si wajjin jira. **5** “Waaqni jabaa dha; garuu eenyun iyuu hin tuffatu; inni jabaa dha; kaayyoo isaatii cimee dhaabata. **6** Inni hamoota hin jiraachisu; warra rakkatanaiif garuu murtii qajeelaa ni kenna. **7** Ija isaa qajeeltota irraa hin buqqifatu; mootota wajjin teessoo irra isaan teessisa; barabaraanis ol isaan guddisa. **8** Garuu yoo namoonni foncaadhaan hidhaman, yoo funyoo rakkinaatiinis hidhaman, **9** inni hojji isaanii, daba isaan of tuulummataa hoijetanis isaanitti ni hima. **10** Inni gurra isaanii sirreeffamaa dhaggeeffachuuf ni bana; akka isaan waan hamaa irraa qalbii jijiirratanis ni ajaja. **11** Isaan yoo ajajamanii isaa tajaajilan, bara jirenya isaanii badhaadhumaan, umurii isaanii gammachuudhaan fixatu. **12** Yoo ajajamuu baatan garuu, goraadeedhaan badu; beekumsa malees ni du’u. **13** “Warri garaan isaanii Waaqa irraa fagaate, aarii of keessatti kuufatu; yommuu inni foncaan isaan hidhutti illee gargaarsa barbaachaaf hin iyyan. **14** Isaan dargaggummaa isaanii keessa du’u; jirenyi isaanii xuraa’ota gidduttu bada. **15** Inni garuu warra dhiphataan dhiphina isaanii keessaa baasa; rakko isaanii keessattis isaanitti dubbatu. **16** “Inni dhiphina keessaa si baasee gara lafa bal’aa dhiphina hin qabneetti, maaddii coomaan guutametti si geessa.

17 Amma garuu murtiin hamootaa malu sirra tuulameera; murtii fi haqni si qabataniiru. **18** Akka badhaadhumaan si hin gowwoomsine of eeggadhu; akka baay’immi matta’as karaa irraa si jal’isu hin godhin. **19** Badhaadhumaan kee yookaan tattaaffiin kee guddaan sun hundi rakkoo irraa si eeguu danda’aa? **20** Halkan itti namoonni mana isaanittii buqqifaman hin hawwin. **21** Ati akka hamminatti hin deebine of eeggadhu; qooda rakkinaa waan kana filatteertaati. **22** “Kunoo Waaqni humna isaatii ol ol jedheera; barsiisaan akka isaa eenyu? **23** Namni karaa isatti himu, yookaan kan, ‘Ati dogoggorteera’ isaan jedhu eenyu? **24** Hojji isaa kan namoonni faarfannaadhaan jajan sana, leellisuu hin dagatin. **25** Namni hundinuu argeera; tokkoon tokkoon namaas fagootti xiyyeefatee ilaala. **26** Dhugumaan Waaqni guddaa dha; nus Isa hin beeknu; baay’ina bara isaa namni beekuu hin danda’u. **27** “Inni copha bishaanii ol baasa; huriis isaa walitti qabeebokkatti geeddaa. **28** Duumessis jiidha isaa gad coccobsa; bokkanaa guddanis namatti rooba. **29** Enyetu akka inni itti duumessoota diriirsu, akka inni itti dinkaana isaa keessaa qaqqawweessa’su hubachuu danda’aa? **30** Akka inni itti bakakkaa naannoo isaatii bittinneessu, akka inni itti tuujuba galaanaa illee haguugu ilaali. **31** Kun haala inni itti saboota bulchuu fi nyaata baay’inaan isaanifi kennuu dha. **32** Inni harka isaa bakakkaadhaan ni guuta; akka bakakkaan sun iddo akeeka isaa dha’us ni ajaja. **33** Kakawween isaa akka bakakkaan dhufu labsa; looni iyuu akka inni dhi’ate beeksisi.

37 “Kana irratti onneen koo ni dhikkifata; iddoos isaatii ni u’utala. **2** Dhaggeeffadha! Iyya sagalee isaa, guungummii afaan isaatii ba’u illee dhaga’aa. **3** Inni bakakkaa isaa samii hunda jalatti gad dhiisa; gara handaara lafaattis ni erga. **4** Ergasii sagaleen guungummii isaa ni dhufa; inni sagalee isaa ulfina qabeessa sanaan ni qaqqawweessa’. Yommuu sagaleen isaa dhaga’amutti, inni waan tokko illee hin qusat. **5** Sagaleen Waaqaa haala dinqisiisaadhaan ni qaqqawweessa’; inni waan guddaa hubannaa keenyaa ol ta’e godha. **6** Inni cabbiidhaan, ‘Lafa irra bu’i;’ tifiuudhaanis, ‘Bokkaa jabaa ta’i’ jedha. **7** Akka namni inni uume hundi hojji isaa beekuuf, inni harka tokko tokko namaa chaappessa. **8** Bineensoni holqa isaanittii galu; da’anno isaanii keessas ni turu. **9** Bubbeen hamaaan iddoos isaatii ni ba’; dhaamochis bubbee bittinneeessu keessaa ni ba’’. **10** Hafuriir Waaqni baafatu cabbii uuma; bishaanoni babal’aniis ni ititu. **11** Inni duumessoota bishaan baachisa; bakakkaa isaa isaan keessa facaasa. **12** Isaan waan inni ajaju hunda hojjechuu, qajeelfamaa inni kennuu addunyaa hunda irra naanna’u. **13** Inni namoota adabuu, yookaan lafa isaa obaasee jaalala isaa argisiisuuf jedhee duumessa fida. **14** “Yaa Iyyoob waan kana dhaggeeffadhu; mee of qabitiit hojji Waaqaa isaa dinqisiisaan sana hubadhu. **15** Waaqni akkamitti duumessoota akka ajajuu fi akkamitti akka balaqqeessiitati ni beektaa? **16** Akka itti duumessonni wal qixxaatanii rarra’an, hojji dinqisiisaan Waaqaa isaa beekumsaan mudaa hin qabne sanaa beektaa? **17** Ati kan yeroo lafti bubbee kibbaatiin cal’istutti ho’wayyaa keetiitti waxalamtu, **18** samii akkuma of-ilaalee naasiibaqfamee jabaatu sana diriirsu keessatti isaa gargaaru ni dandeessaa? **19** “Waan nu isaan jennu nutti himi; nu sababii dukkanaa keenyatiifuu dubbi keenya qajeelfachuuf hin dandeenyu. **20** Akka ani dubbachuu fedhu isatti himamuu qabaa? Namni kam iyuu liqimfamuuf ni gaafataa? **21** Erga qilleensi samiiwwan qulqulleesse booddee, namni aduu humna guutuun iftu ilaaluu danda’u tokko iyuu hin jiru. **22** Waaqni bareedina warqeetiin kaabaa ni dhufa; inni ulfina isaa sodaachisaa sanaan ni dhufa. **23** Waaqni Waan Hunda Danda’u hubannaa keenyaa oli; inni humnaa fi murtii qajeelaadhaan

guddaa dha; qajeelummaan isaa baay'ee dha; inni nama hin cunqursu. **24** Kanaafuu, namoorni isa sodaatu; inni warra ogeeyyii of se'an hunda wa'ittuu hin hedu."

38 Kana irratti Waaqayyo bubblee jabaa keessaa Iyyoobitti dubbate. Akkana jedhes: **2** "Namni dubbi beekumsa malee dubbatamuun karoora koo dukkanneessu kun eenyu? **3** Mee akka gootaa mudhii kee hidhadhu; ani sin gaafadha; ati immoo deebii naa kenni. **4** "Yeroo ani hundee lafaa kaa'etti ati eessa turt? Yoo hubatte mee natti himi. **5** Eenyutu bal'ina ishee murteesee? Dhugumaan ni beektaa? Eenyutu ulee safaraa ishee irra harkise? **6** Hundeen ishee maal irra dhaabame? Yookaan eenyutu dhagaal golee ishee dhaabe? **7** Kunis yeroo bakkalchoonni barii walii wajjin faarfatanitti, yeroo ilmaan Waaqayyoos ililchaniittu ture. **8** "Yeroo galaanii cabsee garaa lafaa keessaa ba'etti eenyutu balbala itti cufee ittise? **9** Yeroo ani duumessoota uffataa isaa godhee dukkana guddaa maretti, **10** yeroo ani daangaa isaa dhaabee balbalaa fi danqaraa hojjedheefitti, **11** anis, 'Ati hamma asiitti dhufuta; garuu darbuu hin dandeessu; dambaliin of jajuu keetii illee asumatti dhaabata!' jedheen. **12** "Ati bara jireenya keetii barraqaq ajajee yookaan barii obborootti iddo isaa argisiiftee beektaa? **13** Akka inni handaara lafaa qabatee namoota hamoo achi keessaa hurgufu gooteertaa? **14** Lafti akka suphee chaappaa jala jiruutti bifa geeddaratti; bifti ishees akka bifa uffataatti mul'ata. **15** Hamoomni ifa isaanii dhowwatamaniiru; irreem isaanii inni ol ka'e caberaa. **16** "Ati gara burqaa galanaanu gad buutee yookaan tuujuba bishaanii seentee hundee isaa irra deemtee beektaa? **17** Karri du'aa sitti mul'ifameeraa? Karra gaaddidduu du'aas argiteertaa? **18** Bal'ina lafaa guddaa sana hubatteertaa? Yoo kana hunda beekte dubbadhu. **19** "Karaan iddo ifni jirutti nama geessu kami? Dukkannis eessa jiraata? **20** Iddo isaanittu isaan geessuu dandeessaa? Daandii lafa jireenya isaanittu geessu beektaa? **21** Ati dhugumaan ni beekta; yeroo sana dhalatteertaati! Ati bara hedduu jiraaterteer! **22** "Mankuusa cabbii seentee yookaan mankuusa dhagaa cabbii argiteertaa? **23** Kan ani yeroo rakkinatiif, guyyaa waraanaa fi lolaatiif ol kaa'adhe argiteertaa? **24** Karaan iddo ifni itti bittinnaa'utti yookaan gara iddo bubbbeen ba'a ati lafa irra affaca'uutti nama geessu kami? **25** Eenyutu loladaahaf bo'o, bakkaadhaaf immoo daandii baasee, **26** lafa namni tokko iyyuu keessa hin jiraanne, gammoojji namni tokko iyyuu keessa hin jirre bishaan obaasuu, **27** lafa namni keessa hin jiraannee fi lafa onaa quubsee margas itti biqilchu eenyu? **28** Roobni abbaa qabaa? Copha fixeensa eenyutu dhalche? **29** Cabbiiin garaa eenyutu ba'a? Qorra samii eenyutu dhala? **30** Bishaanoni akka dhagaa jabaatu, fuulli tuujubaas akka cabbii ta'a. **31** "Urjiwwan babbareedoo Torbii jedhaman hidhuu ni dandeessaa? Yookaan hidhia Urjii Sadee jedhamu hiikuu ni dandeessaa? **32** Tuuta urjiwwanii waqtilee isaanittu fiduu yookaan urjii Amaaketa jedhamu ilmaan isaa wajjin bobbaasuu ni dandeessaa? **33** Seera samiwwanii beektaa? Bulchiinsa isaanii lafa irratti hundeessuu ni dandeessaa? **34** "Ati sagalee kee gara duumessaatti ol fudhattee, lolaa bishaanii of haguuguu ni dandeessaa? **35** Ati bakakkaa daandii isaa irra erguu ni dandeessaa? Innis, 'Kunoo ani asan jira' siin jedhaa? **36** Eenyutu yaada garaatiif ogummaa yookaan sammuudhaaf hubannaa kenne? **37** Eenyutu duumessoota lakkas'uuf ogummaa qaba? Eenyutu okkotee bishaan samii **38** yeroo biyyoon jabaattutti, yeroo supheen wal qabattutti jal'isuu danda'a? **39** "Ati leenca dhalaadhaaf nyaata adamsitee saafela leencaas beela baaftee **40** yeroo isaan man'ee isaanii keessatti riphaniittu yookaan yeroo isaan daggala keessatti riphaniit waa eeggtanittu beela ni

baaftaa? **41** Eenyutu yeroo ilmaan ishee gara Waaqaatti iyyan, yeroo isaan nyaata dhabanii jooranitti, arraagessaaf nyaata kenna?

39 "Yeroo itti qellejeen dhaltu beektaa? Yeroo itti borofni ilmoo ishee dhaltu argiteertaa? **2** J'i isaan garaatti ilmaan baatan ni lakkooftaa? Yeroo isaan itti dhalan ni beektaa? **3** Isaa jilbeefatanii ilmaan isaanii dhalu; foolachuu isaanii is hobbaafatu. **4** Ilmaan isaanii ni jabaatu; atlattis ni guddatu; ba'anii ni deemu; hin deeabi'anis. **5** "Eenyutu harree diidaa gad dhiise? Funyoo isaaas eenyutu hiike? **6** Ani gammoojji mana isaa, lafa soogidaas iddo jireenya isaa godheen kennieef. **7** Inni waca magaalaa keessaatti ni kolfa; iyya konkolaachisaas hin dhaga'u. **8** Waan dheedu argachuuu talluuvwan irra laba; waan laalisaa hundas ni barbaada. **9** "Gafarsi si tajaajiluuf siif ajajamaa? Dallaa kee keessaa ni bulaa? **10** Akka inni lafa siif qotuuf funyoodhaan isa hidhuu ni dandeessaa? Yookaan inni si duubaan bo'oo ni baasaa? **11** Ati waan inni humna guddaa qabuuf isa ni amanattaa? Hojii kee jabaa illee isatti ni dhiiftaa? **12** Akka inni midhaan kee walitti qabee oobdii kee irratti siif tuuluuf isa ni abdttaa? **13** "Guchiin gammachuudhaan qoochoo ishee afarsiti; garuu qoochoo fi baallee huummoottiin wal bira hin qabamu. **14** Hanqaquaan ishee lafa irratti buufti; akka itti ho'ufis cirracha keessatti dhiifti; **15** garuu akka miilli wayii caccabsu, akka bineensi irra ejetu hin yaadattu. **16** Cuucii isheetts akka waan isaan kan ishee hin ta'initti garaa jabaatti; yoo dadhabbiin ishee akkasumaan bade illee isheef homaa miti; **17** Waaqni ogummaadhaan ishee hin badhaafneetti; yookaan hubannaa isheef hin goodne. **18** Yeroo figuuf qoochoo ishee bal'ifattuti, isheen fardaa fi namicha gulufutti kofalti. **19** "Ati fardaaf jabina ni kennitaa? Yookaan morma isatti gama uffisuu dandeessaa? **20** Akka inni akkuma hawwaannisaatti utaalu ni gootaa? Ulfinni korrisa isaaas sodaachisaas dha. **21** Inni humna isatti gammadee akka malee guulee lafa dhidihiita; ba'eess mi'a lolaatti qajeela. **22** Inni sodaatti ni kolfa; waan tokko illee hin sodaatu; goraadee irrasa duubatti hin deebi'u. **23** Man'een xiyyaa, eeboo fi akaaseen calqqisus cinacha isatti bubb'ee kilchaa. **24** Si'a'ee rommuudhuu lafa haadha; yeroo malakanii afuufamutti illee obsee dhaabachuu hin danda'u. **25** Inni yommuu malakanii afuufamutti 'Uffee' jedhee imimsa; waca ajajootaatti fi iyya waraanaa, foolii waraanaa illee fagoottu suufa. **26** "Cululleen ogummaa keetiin barriftee qoochoo ishees gara kibbaatti bal'iftii? **27** Risaan ajaja keetiin ol ba'ee ol fagootti mana isaa ijaarrataa? **28** Inni qarqara hallayyaa irra jiraata; halkanis achuma bula; kattaan fofottoqaanis da'oo isaa ti. **29** Achi taa'ees waan nyaatu adamsa; iji isaaas fagootti waan sana arga. **30** Cuucoliin isaa dhiiga dhugu; innis lafa raqni jiruu hin dhabamu."

40 Waaqayyos Iyyoobiin akkana jedhe: **2** "Namni Waaqa Waan Hunda Danda'uun falmu tokko isa ni qajeelchaa? Namni Waaqa himatu deebii haa kennuuf!" **3** Iyyoobis akkana jedhee Waaqayyoof deebise: **4** "Ani nama faayidaa hin qabnee dha; akkamittin deebii siif kenna? Harka koo afaan koo irra nan kaa'adha. **5** Ani yeroo tokko dubbadeera; garuu ani waanan deebisu hin qabu; si'a lama dubbadheera; kana caalaa garuu homaa hin jedhu." **6** Kana irratti Waaqayyo bubblee jabaa keessaa Iyyoobitti dubbate: **7** "Akka dhiiraatiif mudhii kee hidhadhu; ani sin gaafadha; ati immoo deebii naa kennita. **8** "Ati murtii koo qajeela sana gatii dhabsiista? Ofii keetii qajeela ta'uuf na himattaa? **9** Irree akka irree Waaqaa qabdaa? Sagaleen kees akka sagalee isaa qaqwweessa'u danda'a? **10** Ulfinaa fi guddinaan

of miidhagsi; kabajaa fi barreedina uffadhu. **11** Dheekkamsa kee kan guutee irra yaa'u sana dhangalaasi; nama of tuulu kam iyyuu ilaali qaanessi. **12** Nama of tuulu hunda ilaali gad deebisi; hamoota illee iddoohuma isaan dhaabatanitti caccabi. **13** Isaan hunda walitti qabii biyyoo keessatti awwaali; fuula isaaniis awwala keessa dhoksi. **14** Yoos ani mataan koo, akka harki kee mirgaa si oolchuu danda'u siifin mirkaneessa. **15** "Bihemootin aniakkuma si uugettii uume, kanakkuma qotiyoo marga dheedu sana mee ilaali. **16** Jabinni isaa dugda isaa keessa, humni isaa immoo ribuu garaa isaa keessa jira! **17** Eegeen isaaakkuma muka birbirsa raafama; ribuun tafa isaa wal keessa xaxamaa dha. **18** Lafeen isaa akka ujummoo naasii ti; harkii fi miilli isaa immoo akka ulee sibilaat ti. **19** Inni uumamawwan Waaqaa keessa hangafa; garuu inni isaa uume goraadee isaatii isatti dhi'aachuu danda'a. **20** Gaarran marga ni kennuuf; bineenonni hundi naanmoo isaa ni burraaq. **21** Inni huuxxii qoraattii qabu jala ciisa; shambaqqoo lafa dhaqdhaqii keessa dhokata. **22** Gaaddisini huuxxii qoraattii qabuu isaa haguuga; alaltuun lagaas isaa marxa. **23** Yommuu lagni cabsee yaa'utti iyyuu kunoo, inni hin rifatu. Lagni Yordaanos afaan isaa irra garagalu iyyuu inni hin shishu. **24** Namni utuma inni arguu isaa qabuu yookaan kiyyoodhaan isaa qabee funyaan isaa uruu danda'u tokko iyyuu jiraa?

41 "Ati hokkoo qurxummiitiin Lewaataan harkiftee baasuu yookaan arraba isaa funyoodhaan hidhuu ni dandeessaa? **2** Funyaan isaa keessa funyoo baasuu yookaan lafee mangaagaa isaa hokkoodhaan uruu ni dandeessaa? **3** Inni akka ati isaaaf araaramtuuf guddisee si kadhataa? Afaan nagaatiinis sitti ni dubbataa? **4** Akka ati bara baaaran garbicha godhattuu inni si wajjin kakuu ni galaa? **5** Ati akka simbirroota wajjin taphattu isaa wajjin ni taphattaa? Yookaan shamarran keetiif isaa ni hiitaa? **6** Daldaltoonni isaa irratti gatii wal dubbatuu? Warra bitee gurgurufis isaa ni quodou? **7** Ati gogaa isaa xiyyaan, yookaan mataa isaa hokkoo ittiin qurxummii qabaniin wawwaraanuu ni dandeessaa? **8** Yoo harka keettiisaa tuqxee, wal'aansoo sana ni yaadatta; deebitees waan sana hin gootu! **9** Isaa mo'anna jedhanii abdachuuun soba; ijumaan isaa ilaaluunuu nama hollachiisa. **10** Namni isaa dammaqsuuf garaa qabaatu tokko iyyuu hin jiru. Egaa namni na dura dhaabachuu danda'u eenyu? **11** Namni waa natti kennatee ani deebisuufi qabu eenyu? Wanni samii jala jiru hundinuu kanuma koo ti. **12** "Ani waa'ee harkaa fi miilla isaa, waa'ee jabinaa fi dhaaba toluu isaa dubbachuu hin dhiis. **13** Eenyutu uffata inni irraan uffata irraa baasa? Eenyutu luugama qabatee isatti dhi'aata? **14** Eenyutu balbala afaan isaa isaa ilkaan isaa sodaachisaa sanaan marfame banuu danda'a? **15** Dugdi isaa gaachanawwan tareer galan, kanneen akka malee walitti maxxanfaman qaba; **16** tokkoon tokkoon gaachanawwan sanaa akka qilleensi gidduu isaanii hin baameef baay'e walitti maxxanu. **17** Isaa jabeeffamanii walitti qabsifaman; waan walitti fayyanifiif gargar hin baafaman. **18** Haxxissoon isaa balaqqeessa ifaa baasa; iji isaa immooakkuma ifa biiftuu reefuu baatuu ti. **19** Afaan isaa keessaa arraba ibiddatu ba'a; qaanqeenis afaan isaa keessaa ni faffaca'a. **20** Akkuma aara xuwwee ibidda shambaqqoo irratti dafqu keessaa ba'uun funyaan isaatii arri ni ba'a. **21** Hafuurri afaan isaatii ba'u cilee ibiddaa qabsiisa; afaan isaa keessaa arrabni ibiddaa ni ba'a. **22** Morma isaa keessa jabinatu jira; sodaachisuuun fuula isaa dura ni uatala. **23** Dachaan foon isaa wal qabateera; dachaan sunis walitti fayyeera; hin socho'us. **24** Lapheen isaa akka kattaa jabaata; akka dhagaa daakuus jabaa dha. **25** Yeroo inni ol ka'utti, jajjabooni ni sodaatu; yommuu inni lafa sochoosaa dhufutti isaan of irra

garagalani baqatu. **26** Goraadeen itti bu'u illee homaa isaa hin godhu; eeboon yookaan xiyyi yookaan ankaaseenis homaa isaa hin godhu. **27** Inni sibila akka cidiitti, naasii immoo akka muka tortoreetti heda. **28** Xiyyi isaa hin baqachiisu; dhagaan furrisaa isaaafakkuma habaqii ti. **29** Bokkuu isaaafakkuma cidiid ti; inni mirmirfamuu eebootti ni kolfa. **30** Garaan isaa jalli akka cabaa okkotee kan qara qabuu ti; akka muka ittiin midhaan dha'aniittis dhoqqeet baqaqsa. **31** Inni tuujuba akka okkotee dafquutti koqsiisa; galaanasakkuma bilqaaxxi dibataa raasa. **32** Inni duuba isaaatiin akka karaan ifu ni godha; namni waan tuujubni sun rifeensa adii qabu se'a. **33** Uumamni homaa hin sodaanne, kan isaan qixxaatu tokko iyyuu lafa irra hin jiru. **34** Inni warra of tuulu ni tuffata; warra of jaju hunda irratti mootii dha."

42 Iyyobis akkana jedhee Waaqayyoof deebii kenne: **2** "Ani akka ati waan hunda hojjechuu dandeessu nan beeka; karoorri kee tokko iyyuu karaatti hin hafu. **3** Ati, 'Namni beekumsa malee gorsa koo dhoksukun eenyu?' jettee gaafatte. Ani dhugumaan waan naaf hin galin, waan dinqii natti ta'e kan ani hin beekin dubbadheera. **4** 'Ati akkana jetteerta; 'Ani nan dubbadhaa mee dhaggeeffadhu; ani sin gaafadhaa, ati immoo naaf deebisi.' **5** Gurri koo waa'ee kee dhaga'ee ture; amma garuu iji koo si argeera. **6** Kanaafuu ani of tuffadhee biyyoo fi daaraa keessa taa'ee qalbiin jijiirradha." **7** Waqqayyo erga waan kana Iyyobitti dubbatee booddee Elifaaz Teemaanichaan akkana jedhe; "Sababii isin akka Iyyob garbichi koo dubbate sana waa'ee koo waan qajeelaa hin dubbatiniif dheekkamsi koo si'ii fi michoota kee lamaanitti boba'eera. **8** Kanaafuu isin amma jiboota torbaa fi korbeeyyi hoolaa torba fuudhaatiif gara garbicha koo Iyyob dhaqaatii waa'ee ofii keessaniitif aarsaa gubamu dhi'eessaa. Iyyob garbichi koo isinii kadhata; ani kadhannaa isaa nan dhaga'a; akka balleessa keessaniitii isinitti hin muru. Isin akka Iyyob garbichi koo dubbate sana waa'ee koo waan qajeelaa hin dubbanneetii." **9** Kanaafuu Elifaaz Teemaanichili, Bildaad Shuaahichili fi Zoofaari Na'a'imaatichi waan Waqqayyo isaanitti hime sana godhan; Waqqayyo kadhannaa Iyyob dhaga'e. **10** Erga Iyyob michoota isaatiiif kadhatee booddee Waqqayyo deebisee isaa sooromsee qabeenaa inni duraan qabu sana harka lama kenneef. **11** Obboloonni isaa, obboleetonni isaa hundinuu fi warri dur isaa beekan hundi dhufanii mana isaaati isaa wajjin nyaatan. Isaanis sababii rakkina Waqqayyo isatti fide hundaatiif isaaaf gaddanii isaa jajjabeessan; tokkoon tokkoon isaanis meetii fi qubeelaa warqee kennanii. **12** Waqqayyo kan duraa caalaa jirenya Iyyob kan ful duraa eebbise. Iyyobis hoolaa kuma kudha afur, gaala kuma ja'a, qotiyoo kuma lamaa fi harree dhaltuu kuma tokko qaba ture. **13** Akkasumas ilmaan torbaa fi intallan sadii qaba ture. **14** Intala isaa jalqabaa Yemiimaa, ishee lammaffaa Keziyyaa, ishee sadaffaa immoo Qeren-Haphuuk jedhee moggaase. **15** Biyya sana hunda keessatti dubartoonni akka intallan Iyyob babbareedan eessattuu hin argamne. Abbaan isaanis obboloota isaanii gidduutti dhaala kenneef. **16** Iyyobis ergasii wagga dhibba tokkoo fi afurtama jiraate; innis hamma dhaloota afuriitti ijoollee fi ijoollee ijoollee isaa arge. **17** Innis akkasiin bara dheeraa jiraatee dulloomee du'e.

Faarfannaa

1 Namni gorsa hamootaaatiin hin deddeebine, yookaan karaa cubbamootaa irra hin dhaabanne, yookaan barcuma qoostotaa irra hin teenye, eebbfamama dha. **2** Garuu inni seera Waaqayyootti gammada; seera isaas halkanii guyyaa irra deddeeb'i'ee itti yaada. **3** Inni akkuma muka qarqara bishaan yaa'uu dhaabamee yeroo isaatti ija isaa kennu, kan baalli isaas hin coolagnee ti; wanni inni hoijetu hundinuu ni tolaaf. **4** Hamoonni garuu akkana miti; isaan akka habaqii qilleensi fudhatee balleessuu ti. **5** Kanaafuu hamoonni murtii dura, yookaan cubbamoonni waldaa qajeeltotaa keessa hin dhaabatan. **6** Waaqayyo karaa qajeeltotaa ni beekaati; karaan hamootaa garuu gara badiitti geessa.

2 Namoonni maaliif akkanumaan malatu? Saboonnis maaliif waan akkanumaan mari'atu? **2** Mootonni lafaa ka'anii, bulchitoonis Waaqayyo fi Masiihii isaaatiin mormuu walitti qabaman; **3** isaanis, "Kottaa foncaa isaanii of irraa kukkanuaa; hidhaa isaaniis of irraa hiiknee gannaas" jedhu. **4** Inni samii keessa, teessoo irra taa'ee jiru ni kolfa; Gooftaanis isaanittii qoosa. **5** Innis aarii isaaatiin isaan ifata; dheekkamsa isaaatiin isaan naasisa; **6** innis, "Ani tulluu koo qulqulluu irra, Xiyoon irra, mootii koo teessifadheera" jedha. **7** Ani seera Waaqayyo nan labsa: innis akkana anaan jedhe; "Ati ilma koo ti; ani har a si dhalcheera. **8** Na kadhadhru; ani saboota dhaala kee, handaara lafaas qabeenya kee godhee siifan kenna. **9** Ati ulee sibilaatiin isaan cabsita; akka qodaa supheettis isaan hurreessita." **10** Kanaafuu yaa mootota, qalbeeffadhaa; bulchitooni lafaas of eeggadhaa. **11** Sodaadhaan Waaqayyoon tajaajilaa; hollachaas gammadaa. **12** Akka inni hin aarreef, isinis akka karaa irratti hin badneef ilma isaa dhungadhaa; dheekkamsi isaa dafee boba'atii. Warri isatti kooluu galan hundi eebbfamoo dha.

3 Faarfannaa Daawit yeroo ilma isaa Abesaaloom jalaa baqatetti faarfate. Yaa Waaqayyo, diinonni koo akkam baay'atu! Namoonni baay'een natti ka'anii! **2** Namoonni baay'een, "Waaqni isa hin baraaru" jedhanii waa'ee koo dubbatu. **3** Yaa Waaqayyo, ati garuu naannoo kootti gaachana koo ti; ulfina kootis; mataa koos kan ol qabdu suma. **4** Ani guddisee Waaqayotti nan iyadha; innis tulluu isaa qulqulluu irraa deebii naa kenni. **5** Ani nan ciisa; nan rafas; waan Waaqayyo ol na qabuuq nan dammaqa. **6** Saba kumaatama qixa hundaan ka'ee na marse ani hin sodaadhu. **7** Yaa Waaqayyo ka'il Yaa Waaqa koo naaraa! Mangaagaqaa diinota kootii hundumaa rukuti; ilkaan hamootaa illee caccabsi. **8** Fayyinni kan Waaqayyo ti. Eebbi kee saba kee irra haa jiraatu.

4 Dura bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit kan Baganaadhaan Faarfatumu. Yaa Waaqa qajeelummaa kootii, yommuu ani si waammadhatti deebii naa kenni. Ati yeroo rakkina kootti na boqochiisi; aaraa kee naa buusi; kadhaa koos dhaga'i. **2** Yaa ilmaan namootaa, isin hamma yoomiitti ulfina koo gara salphinaatti deebiftu? Isin hamma yoomiitti waan faayidaa hin qabne jaallattanii soba barbaaddu? **3** Isin akka Waaqayyo warra isaf bulan oftii isaaatiif addaan baafate beekaa; Waaqayyo yommuu ani isa waammadhatti na dhaga'a. **4** Yeroo aartanitti cubbuu hin hoijetinaa; yommuu siree keessan irra jirtanitti, garaa keessan keessatti yaadaa; cal'isaas. **5** Aarsaa qajeelummaa dhi'eessaa; Waaqayyonis amanadhaa. **6** Namoonni, "Eenyutu waan gaarii nu argi argisiisa?" jedhan baay'ee dha; yaa Waaqayyo, ifni fuula keetii narratti haa ifu. **7** Gammachuu isaan

zeroo midhaanii fi daadhiin wayinii isaanii baay'atutti argatan caalaa, ati garaa koo gammachuu guddaadhaan guutteerta. **8** Ani nagaadhaan nan ciisa; nan rafas; yaa Waaqayyo si qofatu, sodaa malee na jiraachisaatii.

5 Faarfannaa Daawitii kan ululleedhaan faarfatumu. Yaa Waaqayyo, gurra kee dubbi kootti qabi; aduu koo illee naa hubadh. **2** Yaa mootii koo fi Waaqa ko, iyya ani gargaarsaaf iyadhu dhaggeeffadhu; ani sin kadhadhaitii. **3** Yaa Waaqayyo, ganamaan sagalee koo ni dhageessa; anis ganamaan kadhata koo fuula kee duratti nan dhi'eessa; abdiidhaanis nan eeggadha. **4** Ati Waqaah hamminatti gammadu miti; hamaanis si wajjin hin jiraatu. **5** Of tuultonni fuula kee dura dhaabachuu hin danda'an. Atis warra jal'ina hoijetan hunda ni jibbita; **6** Ati warra soba dubbatan ni balleessita. Waaqayyo warra dhiiga dheebotanii fi warra nama gowwoomsan ni xireeffata. **7** Ani garuu araara kee baay'ee sanaan mana keetti ol nan gala; si sodaachuudhaanis gad jedhee gara mana qulqullummaa kee qulqulluu sanaatti garagalee nan sagada. **8** Yaa Waaqayyo, sababii diinota kootiff jedhiitii qajeelummaa keetiin na dura bu'i; karaa kees fuula koo duratti naa qajeelchi. **9** Dubbiin afaan isaaantiitii ba'u tokko iyyuu hin amanamu; garaan isaanii badiisaan guutameera. Laagaan isaanii awwaala banamaa dha; arraba isaaantiitii ni sobu. **10** Yaa Waaqayyo, yakkiotoota ta'u isaanii isaaantiitii beeksisi! Daba isaaantiitii ha kufan. Baay'ina cubbuu isaaantiitii isaan balleessi; isaan sitti fincilaniirutii. **11** Warri kooluu sitti galan hundinuu garuu haa gammadan; bara baraanis gammachuudhaan haa faarfatan. Akka warri maqaa kee jaallatan sitti gammadaniif ati eegumsa kee isaan irra diriirsi. **12** Yaa Waaqayyo, ati qajeeltotaa ni eebbitaatiif; akka gaachanaattis surraa keetiin isaan marsita.

6 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Baganaadhaan faarfatumu. Faarfannaa Daawit kan akka sirna Shamiiniittti faarfatumu. Yaa Waaqayyo aarii keetiin na hin hifatin; yookaan dheekkamsa keetiin na hin adabin. **2** Naa gameeraatiif yaa Waaqayyo naaf araarami; lafeen koos jeeqameeraatiif yaa Waaqayyo na fayysi. **3** Lubbuun koo akka malee jeeqameera; kun hamma yoomiitti? Yaa Waaqayyo, hamma yoomiitti? **4** Yaa Waaqayyo, deebi'iittii lubbuu koo oolchi; aaraara keetiff jedhiitii na fayysi. **5** Namni du'e si hin yaadatu. Sii'ool keessatti eenyutu si galateeffata? (**Sheol h7585**) **6** Ani aduu kootiin bututeera. Halkan hunda boo'ichaan siree koo naan dhiqa; imimmaaniis iddo ciisicha koo naan tortorsa. **7** Iji koo gaddaan fajajeera; sababii diinota koo hundaaftiis dadhabeera. **8** Warri hamaa hoijettan hundinuu narraa fagaadhaa; Waaqayyo sagalee boo'icha koo dhaga'eeraatiif. **9** Waaqayyo waammataa koo dhaga'eera; Waaqayyo kadhannahaa koo ni fudhata. **10** Diinonni koo hundinuu haa qaana'an; akka maleses haa rifatan; qaaniis tasaatiinis of irra ha garagal.

7 Shiiqaayoonyi Daawit kan inni waay'ee Kuushi namicha gosa Beniyaamiif jedhee Waaqayyoof faarfate. Yaa Waaqayyo Waaqa ko, ani kooluu sitti naan gala; warra na ari'atan hunda jalaa na baasi; na oolchis; **2** yoo kanaa achii isaan yeroo namni na oolchu hin jirretti, akka leencaa na cicciratu; na kukkutatus. **3** Yaa Waaqayyo Waaqa ko, yoo ani waan kana godhee jiraadhe yoo harka koo keessa yakki jiraate, **4** yoo ani nama nagaadhaan na wajjin jiraatutti hamaa hoijedhee jiraadhe, yookaan yoo ani sababii malee diina koo saamee jiraadhe, **5** diinni koo ar'i'ee na haa qabatu; jirenya koo lafatti haa dhidhiitu; ulfina koos awwara keessa haa buusu. **6** Yaa

Waaqayyo aarii keetiin ka'i; dheekkamsa diinota kootti ka'i. Yaa Waqa koo anaaf dammaq; murpii qajeelaa labsi. **7** Yaa'iin namootaa naamoo keetti walitti haa qabamu; atis ol gubbaadhaa isaan bulchi. **8** Waaqayyo sabootaa murpii haa kennu. Yaa Waaqayyo, akka qajeelummaa kootiitti, akka amanumummaa kootiittiis naa murteesi. **9** Yaa Waqa qajeelaa, kan yaadaa fi garaa namaa qortu, fincila hamootaa balleesi; qajeeltota immoo jabeessii dhaabi. **10** Gaacharni koo Waaqa; inni gara toleeyyii ni oolcha. **11** Waaqni abbaa murpii qajeelaa dha; inni Waaqa guyyaa hunda dheekkamsa isaa mul'isuu dha. **12** Yoo namni qalbii jjijiirrachuu baate, inni goraadee isaa ni qarata; iddaa isaaas dabsee qopheeefata. **13** Inni meeshaa nama ajjeesu qopheeefateera; xiyya boba's us ni qopheeefata. **14** Kunoo, namni hamaan hammina ulfaa'; jal'ina garaatti baata; soba dhala. **15** Inni gad fageesee boolla qota; boolla qopheesse sana keessas ni bu'a. **16** Dabni isaa matuma isaatii deebi'; jal'inni isaaas gubbee mataa isaa irra bu'a. **17** Qajeelummaa isaatif Waaqayyoon nan galateeffadha; maqaa Waaqayyo Waaqa Waan Hundaa Oliis faarfannaadhaan nan jajadha.

8 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfanna Daawit kan Gitiiidhaan faarfatamu. Yaa Waaqayyo Gooftaa keenya, maqaa kee lafa hundatti akkam ulfina qabeessa! Ati ulfina kee samiiwwan irratti diriirsiteerta. **2** Sababii diinota keetiitiif, amajajii fi nama haalo baafatu afaan qabachiisuf jettee, afaan daa'immaniiti fi mucoolii harma hodhanii irraa galata qopheessiteerta. **3** Yommuu ani hojii quba keetti, samiiwwan kee, ji'aa fi urjiwwan ati hundeessitee ilaalutti, **4** akka ati isaaif yaadduuu namni maali? Akka isaaaf dhimmituuu ilmi namaa maali? **5** Ati xinnoo ishee ofii keetii gad isa goote; ulfinaa fi kabajaan isa gonfite. **6** Hojii harka keetii irratti bulchaa isa goote; waan hundas miilla isaa jala galchite; **7** bushaayee fi loon hunda, bineensota bosonaa, **8** simbirroota samii irraa, qurxummi galaanaa, waan daandii galaanaatiin darbu hundas miilla isaa jala galchite. **9** Yaa Waaqayyo Gooftaa keenya, maqaa kee lafa hundumaa irratti akkam ulfina qabeessa!

9 Dura bu'aa faarfattootaatiif; Yeedaloo, "Du'a ilmaa" jedhamu. Faarfanna Daawit. Yaa Waaqayyo, ani garaa koo guutuudhaan sin galateeffadha; waa'ee dinqii kee hundumaas nan odeessa. **2** Ani sittin gammada; nan ililchas; yaa Waaqa Waan Hundaa Olii, faarfannaadhaan maqaa kee nan jajadha. **3** Diinonni koo dugda duubatti ni deebi'; ni gufatu; fuula kee duraas ni badu. **4** Mirga koo fi dhimma koo qabatteerta; atis murpii qajeelaa kennaa teessoo kee irra teesseerta. **5** Saboota ifattee hamootas balleessiteerta; maqaa isaaniiis baraa hamma bara bараатти haqxeer. **6** Diinonni badiisa bara bарааттии bulleeffamu; ati magalaawwan isaanii bubuqqifteerta; seenaan isaaniiis barbareeffameera. **7** Waaqayyo garuu bara baraan ni mo'; teessoo isaaas murtiidihaaf dhaabbateera. **8** Inni qajeelummaadhaan addunyaaadhaaf murpii ni kenna; sabotas murpii qajeelaadhaan bulcha. **9** Waaqayyo warra cunqurfamaniif irkoo dha; yeroo rakkinaattis da'o dha. **10** Warri maqaa kee beekan si amanatu; yaa Waaqayyo, ati warra si barbaadan gattee hin beektuutii. **11** Waaqayyo isa Xiyoon irra jiraatu faarfannaadhaan jajadhaa; hojii isaa illee saboota keessatti labsaa. **12** Inni haalo dhiigaa baasu sunis isaan yaadataatiif; iyya warra dhiphataliis hin irraanfatu. **13** Yaa Waaqayyo, hammam akka diinonni koo na ari'atan ilala! Naaf araarmiitiif afaan boolla du'aa keessaa na baasi; **14** kunis ani karra Intala Xiyoon irratti akka galata kee labsuu fi fayyisuu keettis baay'isee gammaduuf. **15** Saboontiis boolla qotan keessa bu'an; miilli

isaaniis kiyyoodhuma isaan dhoksanii qabame. **16** Waaqayyo murpii qajeelaa kennuudhaan beekama; hamoonni garuu hojii harka isaaniiitiin kiyyoo seenu. **17** Namoonni hamoon, warri Waaqa irraanfatan hundinius sii'oliliti gad bu'u. (**Sheol h7585**) **18** Rakkattooni garuu yoom iyyuu hin irraanfatan; abdiin hiyyeyyiis bara bараан hin badu. **19** Yaa Waaqayyo ka'i; jabinni namaa hin mul'atin; fuula kee duratti sabootatti haa muramu. **20** Yaa Waaqayyo, sodaa isaanitti buusi; saboontis akka namuma ta'an haa beekan.

10 Yaa Waaqayyo, ati maaliif achi fagaattee dhaabatta? Yeroo rakkinaattis maaliif of dhoksita? **2** Namni hamaan of tuulummaa isaaatiin hiyyeessa adamsa; inni maluma malatuun haa qabamu. **3** Namni hamaan hawwii isaaatiin of jaja; ofittoo ni eebbisa; Waaqayyoon immoo ni arrabsa. **4** Namni hamaan sababii of tuuluu Waaqa hin barbaadu; yaada isaa hundumaa keessas Waaqni hin jiru. **5** Karaan isaa yeroo hunda ni milka'aaf; inni of tuula; seerri kees isa irraa fagoo dha; diinota isaa hundattis tuffidhaan qummaada. **6** Innis, "Wanni na sochoosu hin jiru; rakkinnis gonkumaa na hin argatu" ofin jedha. **7** Afaan isaa abaarsaan, sobaa fi doorsisaan guutameera; dabaa fi hamminni arraba isaa jala jiru. **8** Inni gandoota keessatti riphee eeggata; iddo dhokataatis warra yakka hin qabne ajjeesa. Ija isaaatiis hiyyeyyi gaada. **9** Akka leenaa daggala isaa keessatti riphee eeggata. Hiyyeessa qabachuudhaaf dhokatee eeggata; hiyyeessas qabatee kiyyoo isaaatiin harkifata. **10** Hiyyeessi sunis ni caccaba; gad of qabas; humna nama hamaa jalattis ni kufa. **11** Innis, "Waaqa irraanfateera; fuula isaaas dhokfateera; gonkumaa hin argu" ofin jedha. **12** Yaa Waaqayyo ka'il! Yaa Waqa harka kee ol kaafadhu. Rakkataas hin dagatin. **13** Namni hamaan maaliif Waaqa arrabsa? Maaliifis garaa isaaati, "Inni waan kanatti na hin gaafatu" jedha? **14** Yaa Waqa, ati garuu rakkinaa fi gadda warra miidhamanii ni argita; harka keetiinis gatii baasifta. Deegaan dabarsee sitti of kenna; ati ijoollee abbaa hin qabneef gargaaraa dha. **15** Irree nama hamattii fi jal'aa cabsi; hamma hamminni isaa dhumee dhabamutti, hamminna isaaati isa gaafadhu. **16** Waaqayyo bara baraa hamma bara bараатти Mootii dha; ormoonni lafa isaa irraa ni barbadaa'u. **17** Yaa Waaqayyo, ati hawwii rakkattootaan ni dhageessa; isaan jajabeesita; iyya isaanii illee ni dhaggeeffata; **18** kunis akka namni biyyoo irraa uumame si'achi isaan hin cunqursineef ati ijoollee abbaa hin qabneef cunqurfamtootaaf akka dhaabattuuf.

11 Dura bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfanna Daawit. Ani Waaqayotti kooluu galeera. Yoos isin akkamitti lubbuu kootiin akkana jechuu dandeessa: "Ati akkuma simbirroo tuluu keetti barrisi. **2** Kunoo namoonni hamoon iddaa isaanii dabsataniiru; isaan warra toloota ta'an, dukkana keessa waraanaaujed haniali, xiyya isaanii ribuutti dhaabbataniiru. **3** Yoo hundeeewan diigaman, namni qajeelaan maal gochuu danda'a?" **4** Waaqayyo mana qulqullummaa isaa qulqulluu sana keessa jira; teessoon Waaqayyo samii irra jira. Inni ilmaan namootaa ni ilala; jii isaaas namoota ni qora. **5** Waaqayyo qajeeltotaa fi jal'oota ni qora; lubbuun isaa garuu nama goolii jaallatu ni jibbiti. **6** Inni hamoota irratti, barbadaa ibiddatii fi dinyii boba'u ni roobsa; qoodni isaaniiis bubbee finiinaa dha. **7** Waaqayyo waan qajeelaa ta'eef, murpii qajeelaa jaallata; toloonnis fuula isaa ni argu.

12 Dura bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfanna Daawit kan akka sirna Shamiiniitiif faarfatamu. Yaa Waaqayyo, namni Waaqa sodaatu hin jiruutii ati na gargaar; ilmaan namaa keessas

namni amanamu dhabameeraati. **2** Namni hundinuu olla isaatti soba dubbatu; isaan nama saadanii garaa lamaan dubbatu. **3** Waaqayyo afaan nama saadu hunda, arraba of tuulu hundas haa kukkutu; **4** isaanis, "Nu arraba keenyaa ni moona; hidhiin keenyas keenyuu; eenyutu nurratti gooftummaa qaba?" jedhu. **5** Waaqayyo, "Ani sababii hacuucamuu hiyyeeyyitiif, sababii aaduu rakkattootaatiifis amma nan ka'a. Nagaa isaan hawwan keessas isaan nan jiraachisa" jedha. **6** Dubbiin Waaqayyo hir'ina hin qabu; innis akka meetii boolla ibiddaa keessatti baqfamee yeroo torba qulqulleeffamee ti. **7** Yaa Waaqayyo ati nu eegda; dhaloota akkanaa irraas bara bараан nu oolchita. **8** Yeroo wanni faayidaa hin qabne ilmaan namaa gidduutti kabajamutti hamoonni of dhiibudhaan kallattii hundaan asii fi achi naanna'u.

13 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, hamma yoomiitti? Ati hamma bara baraatti na irraanfattaa? Hamma yoomiitti fuula kee na duraa dhoksita? **2** Ani hamma yoomiittin rakkina obsee guyya guutuu garaa koo keessatti gadda? Hamma yoomiitti diinni koo narr aana? **3** Yaa Waaqayyo Waaqa ko, na ilaali; deebii illee naa kenni. Akka ani hirriba du'a hin rafneefis ija kootif ifa kenni; **4** diinni koo, "Ani is mo'adheera" jedha; amajaajiiwan koos kufaati kootti gammadu. **5** Ani garuu araraa koo amanadha; garaan koos fayisiu keetti ni gammada. **6** Ani Waaqayyoof nan faarfadha; arjummaan isaa naa baay'ateeraati.

14 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Gowwaan garaa isatti, "Waaqni hin jiru" jedha. Isaan xuraa'aniiru; hojiin isaanis jibbisiiasa dha; namni waan gaarii hoijetu tokko iyyuu hin jiru. **2** Waaqayyo yoo namni waa hubatu, kan Waaqas barbaadu, tokko iyyuu jiraate arguu jedhee, samii irraa ilmaan namootaa gad ilala. **3** Hundinuu doggogoraniiru; hundi isaanis xuraa'aniiru; namni waan gaarii hoijetu tokko hin jiru; tokkumti iyyuu hin jiru. **4** Warri hammina hoijetan kanneen akkuma waan buddeena nyaataniitti saba koo nyaatan, warri Waaqayyo hin waammanne hundinuu homaa hin beekanii? **5** Isaan sodaadhaan liqimfamaniiru; Waaqni dhaloota qajeeltotaa wajjin jiraati. **6** Isin jal'oonni karoora hiyyeyyii jalaa fashaleessitu; Waaqayyo garuu da'o isaanii ti. **7** Maaloo uttu Xiyoon keessaa fayyinmi Israa'elii dhufel Yommuu Waaqayyo saba isaa warra boojii aman deebisitti, Yaaqoob haa ililchu; Israa'elis haa gammadu!

15 Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, eenyutu dukaana kee keessa jiraata? Eenyutu tulluu kee qulqulluu sana irra jiraachuu danda'a? **2** Nama adeemsi isaa mudea hin qabnee fi nama waan qajeela hoijetu, nama garaa isaatii dhugaa dubbatuu fi **3** kan arraba isaatii nama hin hamanne, nama ollaa isatti waan hamaa hin hoijennee fi nama ollaa isaa maqaa hin balleessine, **4** kan nama hamaa tuffatee warra Waaqayyo sodaatan garuu kabaju, yoo waan isaa miidhuu ta'e illee nama kakuu isaa eegu, **5** nama maallaqa isaa hiiqiidhaan hin lieqessinee fi kan nama yakka hin qabne miidhuuf jedhee matta'a hin fudhannee dha. Namni wantoota kanneen hoijetu, gonkumaa hin raafamu.

16 Miiktaamii Daawit. Yaa Waaqi, ani kooluu sitti galeeraati, ati na eegi. **2** Anis Waaqayyoon, "Ati Gooftaa koo ti; ani si malee gaarummaa hin qabu" nan jedha. **3** Qulqullooni lafa irraa garuu ulfina qabeeyyii dha; anis isaanitti baay'ee nan gammada. **4** Warra waaqota tolfamoo duukaa bu'an, gaddi isaanii ni guddata. Dhibaayyu dhiigaa ani isaanif hin dhibaafadhu; yookaan afaan kootiin maqaa isaanii hin dha'u. **5** Waaqayyo

qooda dhaala kootii fi qooda xoofoo koo ti; ixaa koos situ naa jiraachisa. **6** Funyoon daangaa iddo gaarii naa bu'eera; dhugumaan anि dhaala nama gammachiisu qaba. **7** Waaqayyo isaa gorus sana anि jajadha; halkanis yaadni koo na qajeelcha. **8** Ani yeroo hunda fuula koo duraa Waaqayyoon qaba. Waan inni mirga koo jiruuf anि hin raaafamu. **9** Kanaaf garaan koo ni gammada; arrabni koos ni ililcha; foon koos nagaadhaan jiraata; **10** ati sii'ool keessatti na hin dhiiuftutii, yookaan amanamaan kee akka tortoru hin gootu. (**Sheol h7585**) **11** Ati karaa jireenyaa na barsiifta; fuula kee durattis gammachuudhaan na guutta; gara mirga keetti gammachuu bara bараату jira.

17 Kadhanaa Daawit. Yaa Waaqayyo, iyyata anि murtii qajeelaaf iyayadhu dhaga'i; boo'icha koos dhaggeeffadhu. Kadhanaa koo kan afaan nama hin gowwoomsine keessaa ba'uufis gurra kenni. **2** Murtiin koo si biraahaa dhufu; iji kees waan qajeelaahaa argu. **3** Ati yoo garaa koo qortee, halkaniis yoo na ilaalte, yoo na sakattaates, homaa narratti hin argattu; anि akka afaan koo cubbuu hin hoijenneef kutadheeraati. **4** Waa'ee hojii namootaa immoo anि dubbii afaan keetiitiin karaa gooltotaa irraa of eeggadheera. **5** Tarkaanfiin koo karaa kee irratti cimeera; miilli koos hin mucuaanne. **6** Yaa Waaqi, waan ati deebii naa kennituuf anि sin waammadha; gurra kee gara kootti qabiitii kadhannaan koo dhaga'i. **7** Yaa isaa warra diinota isaanii jalaa sitti baqatan harka kee mirgaatiin oolchitu, ati jaalala kee isaa hin geeddaramee sana haala dinqisiisaadhaan argisiis. **8** Akka agartuu ija keetiiti na eegi; gaaddidduu qoochoo keetiitiis na dhoksi; **9** hamoota na dhiphisin jalaa, diinota na ajjeesuu na marsan jalaa na baasi. **10** Isaan garaa isaanii kan namaa hin naane sana ni guduunfu; afaan isaanis of tuulummaadhaan dubbata. **11** Isaan faana na dha'u; ammas na marsaniiru; lafaan na dha'uudhaafis ija babaasu. **12** Isaan akka leenca waa kukkutachuu kajeeluut ti; akka leenca guddaa riphee waa gaaduu ti. **13** Yaa Waaqayyo ka'; itti ba'iittii isaan kuffisi; goraadee keetiitiis hamoota jalaa na baasi. **14** Yaa Waaqayyo, namoota akkanaa jalaa, namoota addunyaa kanaa warra qoodni isaanii jireenyuma ammaa ta'e jalaa harka keetiini na bараarama. Garaan isaanii waan ati isaanif kuufte haa quufu; jjooleen isaanis akka malee haa quufan; isaanis waan irraa hafe daa'imman isaanitiif haa kaa'an. **15** Ani garuu qajeelummaadhaan fuula kee nan arga; yommuu dammaquttis anि ulfina kee arguudhaan nan quufa.

18 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit garbicha Waaqayyo; innis yommuu Waaqayyo harka diinota isaa hundaa fi harka Saa'ol jalaa isa baasetti dubbii faarfannaa kana Waaqayyoof faarfate. Innis akkana jedhe: Yaa Waaqayyo jabina ko, anि sin jaalladha. **2** Waaqayyo kattaa koo, da'anno kootii fi oolchaa koo ti; Waaqni koo kattaa koo kan anि kooluu itti galuu dha; inni gaachana kootii fi gaanfa fayyina koo ti; da'anno koo cimaa dha. **3** Ani Waaqayyo galanni isaaaf malu sana nan waammadha; diinota koo jalaas nan bараarama. **4** Funyoon du'a na xaxe; lolaa badiisaas na liqimseera. **5** Funyoon sii'ool natti marame; kiyoon du'aas natti dhufe. (**Sheol h7585**) **6** Ani dhiphina koo keessatti Waaqayyoon nan waammadhe; gargaarsaafis Waaqa kootii nan iyayadhe. Innis mana qulqullummaa isatti sagalee koo dhaga'e; iyyi koos gurra isaa seene. **7** Lafti ni hollatte; ni sochootes; hundeeewwan tulluuwaniis ni raafaman; sababii inni dheekkameefis isaanii ni hollatan. **8** Arri funyaan isaatii ol ba'e; ibiddi waa barbadeessu afaan isaatii ba'e; cileen boba'us afaan isaatii ba'e. **9** Inni samiiwwan tarsaasee gad bu'e; duumessonni gurmaachis miilla isaa jala turan. **10** Inni

kiirubeelin yaabbatee barrise; qoochoo qilleensaatiinis ol ba'e. **11** Inni dukkanaa' e immoo godoo isaa duumessa samii kan bokkaadhaan dukkanaa' e immoo godoo isaa godhate. **12** Ifa fuula isaa keessaa duumessi dhagaa cabbiitii fi bakakkaadhaan tarsaasee ba'e. **13** Waaqayyo samiidhaa ni qaqqawweessa'e; sagaleen Waaqa Waan Hundaa Oliis ni dhaga'a'me. **14** Inni xiyya isaa darbatee diinota bittinreesse; bakakkaas gad dhiisee isaan fixe. **15** Yaa Waaqayyo, dheekkamsa keettiin, humna hafuura funyaan keetii ba'uutiiniis, sululawan galaanaa ifatti baafaman; hundeeewan lafaas qullaa hafan. **16** Inni ol gubbaadhaa gad hiixatee na qabe; bishaanota gad fagoo keessaa na baase. **17** Inni diina koo isaa jabaa jalaa, amajajota koo warra akka malee natti ciman jalaas na baase. **18** Isaan guyyaa rakkina kootti natti dhufan; Waaqayyo garuu gargaarsa koo ture. **19** Inni iddo bal'aatti na baase; waan natti gammadeefis na oolche. **20** Waaqayyo akkuma qajeelummaa kootitti naa kenneera; akkuma qulqullina harka koottis na badhaase. **21** Ani karaa Waaqayyo eegeeraati; Waaqa koo irraa garagalee hammina hin hojenne. **22** Seerri isaa hundinuu fuula koo dura jira; anis labsii isaa irraa hin gorre. **23** Ani fuula isaa duratti mudaa hin qabu ture; cubbuu irraas of eeggadheera. **24** Waaqayyo akkuma qajeelummaa kootti, akkuma harki koo fuula isaa duratti qulqulluu ta'ettis na badhaaseera. **25** Ati nama amanamaatti amanamummaa kee argisiifta; nama mudaa hin qabnettis kan mudaa hin qabne taata. **26** Nama qulqulluutti qulqulluu taata; nama jal'aatti immoo jal'aa taata. **27** Ati warra gad of qaban ni oolchita; ija of tuulu garuu gad deebifta. **28** Yaa Waaqayyo ati ibras koo jabeessitee ni ibras; Waaqni koo dukkanaa koo ifatti ni geeddaara. **29** Ani gargaarsa keetti loltoota dhiibbadhee nan deema; Waaqa kootiinis dallaa utaaluu nan danda'a. **30** Waaqa kana karaan isaa mudaa hin qabu; dubbiin Waaqayyo hir'ina hin qabu; warra isatti kooluu galan hundaaf Waaqayyo gaachana ta'a. **31** Waaqayyo malee Waaqni eenyu? Waaqa keenya malees kattaan eenyu? **32** Kan humna na hidhachiisu, kan akka karaan koos nagaa ta'u godhu Waaqa. **33** Inni miilla koo akka miilla borofaa godha; iddo ol dheeraa irras na dhaabachiisa. **34** Inni harka koo waraanaaf leenjisa; irreen koos iddaa naasii dabsuu ni danda'a. **35** Ati gargaarsa kee kan nama fayyisu gaachana naaf goota; harki kee mirgaa ol na qabeera; gargaarsi kees nama guddaa na godhe. **36** Akka koomeen koo hin mucuameef, miilla kootiif daandii bal'ifteeta. **37** Ani diinota koo ari'een naaqqabadi; hamma isaan barbada'anittis ani duubatti hin deebine. **38** Ani akka isaan deebi'anii ka'uun hin dandeeyieef isaan nan barbadeesse; isaanis miilla koo jalatti ni kufan. **39** Ati lolaaf humna na hidhachifte; amajajota koos fuula koo duratti gad deebifte. **40** Akka diinonni koo dugda duubatti deebi'anii baqatan gooteerta; anis amajajota koo barbadeesseera. **41** Isaan gargaarsaaf iyyan; garuu kan isaan oolchu tokko iyyuu hin turre; gara Waaqayyoottis ni iyiyaten; inni garuu deebii hin kennineef. **42** Anis akkuma awwaara bubbleen fudhatuutti isaan nan daake; akkuma dhoqee daandii irraatti isaan nan dhiidhiite. **43** Ati lolaamootaa jalaa na baafeerta; matala sabootaa na gooteerta; sabni anii hin beekne na tajaajila. **44** Namoonni ormaa na sossobatan; isaan akkuma waa'ee koo dhaga'aniini naaf ajajaman. **45** Isaan hundi abdiil kutatan; hollachaas da'annoos isaanii jabaa keessaa ba'an. **46** Waaqayyo jiraataa dha! Kattaan koo haa eebbfam! Waaqni Fayyisaan koo ol ol ha jedhu! **47** Inni Waaqa haaloo naa baasu, kan sabootas na jalatti bulchuu dha; **48** diinota koo jalaas na baasa. Ati amajajota kootii ol na goota; gooltota jalaas na baafta. **49** Kanaafuu yaa Waaqayyo, anis saboota gidduutti sin leellisa; faarfannaa galataa illee maqaa keetiif nan faarfadha. **50** Inni

mo'annaawwan gurguddaa mootii isatiif ni kenna; dibamaa isaa Daawitii fi sanyii isatiif, jaalala bara baraa ni argisiisa.

19 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Samiwwan ulfina Waaqaa odeessu; bantiin samiis hojji harka isaa labsa. **2** Guyyaan tokko guyyaa kaanitti odeessa, halkan tokkos halkan kaanitti beekumsa mul'isa. **3** Haasaan yookaan dubbiin hin jiru; sagaleen issaaniis hin dhaga'amu. **4** Ta'uus sagaleen isaanii lafa hundumaa, dubbiin isaanis handaara addunyaa ga'e. Inni samiwwan keessatti biiftuudhaaf dinkaana dhaabe; **5** biiftuunis akkuma misirricha dinqa isatiif ba'uutii fi akkuma mo'ataa fiigicha dorgomutti gammadu tokkoo ti. **6** Isheenis handaara samiwwanii tokkoo baattee gara handaara kaaniitti naannofti; wanii ho'a ishee jalaa dhokatu tokko iyyuu hin jiru. **7** Seerri Waaqayyo mudaa hin qabu; lubbuu namatti deevisa. Ajajni Waaqayyo amanamaa dha; nama wallaalaab beekaa godha. **8** Seerri Waaqayyo qajeelaa dha; garaadhaaf gammachuu kenna. Ajajni Waaqayyo qulqulluu dha; ijaafig isfa kenna. **9** Waaqayyoon sodaachuun qulqulluu dha; bara baraan jiraata. Murtiin Waaqayyo dhugaa dha; walumaa galattis qajeelaa dha. **10** Inni warqee caalaa, warqee akka malee qulqulleeffame caalaa iyyuu gatii qabeessa; inni damma caalaa, nadhii dammaa caalaa mi'aawaa dha. **11** Murtiin kanaanis tajaajilaan kee ni gorfama; isa eeguunis gatii guddaa qaba. **12** Eenyutu dogoggora isaa hubachuu danda'a? Yakka koo isaa dhokfamaa irraa na qulqulleessi. **13** Tajaajilaan koo cubbuu ija jabinaan hojetamu irraa eegi; cubbuun kunis na hin mo'atini. Yoos ani hir'inna maleen nan jiraadha; dogoggora guddaa irraas qulqulluu nan ta'a. **14** Yaa Waaqayyo, Kattaa koo fi Furii ko, dubbiin afaan kootii fi yaadni garaa koo fuula kee duratti fudhatamaa haa ta'u.

20 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Guyyaa rakkinaatti Waaqayyo deebii siif haa kenuu; maqaan Waaqa Yaaoqobis si haa eegu. **2** Inni iddo qulqulluudhaa gargaarsa siif haa ergu; Xiyoon irraas jabina siif haa kenuu. **3** Aarsaa kee hunda siif haa yaadatu; qalma kee kan gubamus siif haa fudhatu. **4** Hawwi garaa keetti siif haa kenuu; karoora kee hundas fiixaan siif haa baasu. **5** Yommuu ati mo'attutti ilichinee maqaa Waaqa keenyaati faajjii keenya ol fudhanna. Waaqayyo waan ati kadhattu hundumaa siif haa kenuu. **6** Ani akka Waaqayyo dibamaa isaa fayyisu amma beeka; Waaqayyo humna nama fayyisu kan harka isaa mirgaa keessa jiru sanaan samii isaa qulqulluu keessaa deebii ni kennaaf. **7** Namoonni tokko gaariiwwan amanatu; kaan immoo fardeene amanatu; nu garuu maqaa Waaqayyo Waaqa keenya amananna. **8** Isaan gufatanii kufu; nu garuu ol kaana; jabaannees ni dhaabanna. **9** Yaa Waaqayyo, ati mootidihaaf mo'annaas kenni! Yommuu nu si waammanuttiis deebii nuu kenni!

21 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, mootiin jabina keetti baay'ee gammada. Gargaarsa keettis gammachuun isaa hammam guddaa dhal. **2** Ati hawwi garaa isaa kenniteefi jirta; kadhannahaa afaan isasisa hin dhowwanne. **3** Ati eebba guddaa dhaanisa simatte; gonfoo warqee qulqulluu matala isaa irra keesse. **4** Inni jireenya si kadhate; atis ni kenniteef; bara dheeraas bara baraa hamma bara baraaatti kenniteef. **5** Ulfinnaa isaa mo'annaas ati isaaft kenniteef guddaa ta'e; atis ulfinnaa fi surraa isatti uwuwifte. **6** Ati eebba bara baraa kenniteef; akka inni gammachuu argama keetitiin gammadus goote. **7** Mootichi Waaqayyo amanataatiif; sababii jaalala Waaqa Waan Hundaa Olii kan hin geeddaramne sanaatiifis

inni hin raafamu. **8** Harki kee diinota kee hunda ni qabata; harki kee mirgaas warra si jibban ni qaba. **9** Yeroo mul'achuu keetiitti, akka boolla ibiddi keessaa boba'uu isaan goota. Waaqayyo dheekkamsa isatiini isaan liqimsa; ibiddis isaan fixa. **10** Ati sanyii isaanii lafa irraa, ijlollees isaaniis ilmaan namaa giddiudhaa ni balleessita. **11** Isaan yoo waan hamaa sitti yaadan, yoo daba sitti mari'atanis hin milkaa'an. **12** Ati yommuu iddaa kee isaanitti qabdutti, akka isaan baqatan gootaatii. **13** Yaa Waaqayyo, jabina keetiin ol ol jedhi; nu humna kee ni jajanna; ni faarfannas.

22 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Yeedaloo "Boroofa Ganamaa" jedhu. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqa ko, yaa Waaqa ko, ati maaliif na dhiiife? Ati na gargaaruu irraa, iyya koo irraas maaliif akkas fagaatta? **2** Yaa Waqa ko, ani guyyaa guyyaa sittin iyyadha; ati garuu deebii naaf hin deebiftu; halkan halkanis afaan hin qabduu. **3** Ati garuu Qulqullichaa teessoo irra taa'uun dha; ati galata Israa'el. **4** Abbootiin keenya si amanatan; isaan si amanatan; atis isaan oolchite. **5** Isaan sitti iyyatan; ni fayyifamanis; si amanatan; hin qaanoofnes. **6** Ani garuu raammoodha malee nama miti; ani nama namni itti qosuu fi sabnis tuffattu dha. **7** Warri na argan hundinuu natti kolfu; mataa isaanii raasanii na arrabsu. **8** Akkanas jedhu; "Inni Waaqayyo amanata; mee Waaqayyo isa haa oolchu kaa. Inni waan isatti gammaduuf, isa haa oolchu." **9** Ati garuu gadameessa keessaa na baafte; harma haadha koo irrattis, situ nagaan na eege. **10** Ani gaafan dalhadhees jalqabeeyi sIRRATTIIN nan gatame; erga haati koo na deessee jalqabdee ati Waqa koo ti. **11** Ati narraa hin fagaatin; rakkinni dhi'aateeraati; namni na gargaaruu hin jiru. **12** Korommiin baay'een na marsu; korommiin Baashaan jajjaboonis karaa hundumaan na marsu. **13** Isaanis akka leenca beela'ee aaduu afaan isaanii bal'isanii natti banatu. **14** Ani akkuma bishaaniitti nan dhangalaafame; lafeen koo hundinuu wal gad dhiise. Onneen koo gara gagaatti geeddaram; na keessattis baqe. **15** Jabinni koo akka qiraaci goge; arrabni koo laagaatti na maxxane; awwaara du'a keessas na ciibsite. **16** Saroomni na marsanii; gareen namoota hamoo na marseera; isaanis harkaa fi miilla koo waraaanii fullaasanii. **17** Ani lafee koo hunda lakkaa'uu nan danda'a; isaanis ija babaasanii na ilala; akkas ta'uu koottis ni gammadu. **18** Isaan wayyaa koo hiratan; uffata koottis ixaa buufatun. **19** Yaa Waaqayyo, ati garuu narraa hin fagaatin; yaa Jabina koo na gargaaruu ariifadhu. **20** Lubbuu koo goraadee jalaa, jireenyaa koo immoo humna sarootaa jalaa baasi. **21** Afaan leencaa jalaa na miliqsi; gaanfa gafarsaa jalaas na baasi. **22** Maqa kee obboloota kootti nan labsa; waldaa keessattis sin jajadha. **23** Isin warri Waaqayyoon sodaattan isa jajadha! Isin sanyiin Yaqaob hundinuu isa ulfeessa! Sanyiin Israa'el hundinuu isa sodaadha! **24** Inni dhiphina nama dhiphatee hin tuffanne yookaan hin balfineetti; yommuu inni gargaarsaaf isatti iyayettis, ni dhaga'eef malee fuula isaa hin dhokfanne. **25** Galanni ani yaa'ii guddaa irratti siif galchu si biraas dhufa; warra si sodaatan durattis wareega koo of irraa nan baasa. **26** Hiyyeyyiin nyaatanii quuuf; warri Waaqayyoon barbaaddatanis Isa ni jajatu; garaan keessan bara baaan haa jiratu! **27** Handaarri lafaa hundinuu ni yaadata; gara Waaqayyottis ni deebi'a; maattiwwan sabootaa hundinuu fuula isaa duratti ni sagadu; **28** mootummaan kan Waaqayyootii; innis saboota hunda ni bulcha. **29** Sooreyyiin lafaa hundinuu ni nyaatu; ni waaqeffatus; warri of jiraachisuu hin dandeenye kanneen biyyoo seenan hundi fuula isaa duratti ni jilbeenfatu. **30** Dhaloomni dhuufu Isa tajaajila; dhaloota boriftis waa'een Gooftaa ni himama. **31** Sababii inni waan kana hoijeteef, isaan saba dhalachuuf jirutti qajeelummaa isaa ni labsu.

23 Faarfannaa Daawit. Waaqayyo tiksee koo ti; ani homaa hin dhabu. **2** Inni marga lalisa keessa na boqochiisa; gara bishaan tasgabbaa'attis na geessa; **3** imi lubbuu natti deebisa. Maqaas isatiif jedhees karaa qajeelaa irra na deemsisa. **4** Ani yoon sulula gaaddisa du'aa keessa deeme illee ati waan na wajjin jirttuuf, homaa hin sodaadhu; uleen keetii fi bokkuun kee na jajjabeessu. **5** Ati utuma diinonni koo ilaalanuu fuula koo duratti maaddii naa qopheessita. Mataa koo zayitii dibda; xoofoon koos guutuu irraan dhangala'a dha. **6** Dhugumaan gaarummaan keetii fi araari kee, bara jirenya kootii hunda na duukaa bu'u; anis bara baaan, mana Waaqayyo keessa nan jiraadha.

24 Faarfannaa Daawit. Laftii fi wanni lafa irra jiru hundinuu, addunyaa fi wanni ishee keessa jiratu hundinuu kan Waaqayyo ti; **2** inni galaanota irattii ishee hundeesseeraati; bishaan irras ishee dhaabeera. **3** Eentyu tulluu Waaqayyoottii ol ba'a? Iddoo isaa qulqulluu sanas eenyutu dhaabata? **4** Nama harka qulqulluu fi garaa qulqulluu qabu, nama lubbuu isaa gara waqa tolfamaatti ol hin kaafne yookaan nama sobaan hin kakannee dha. **5** Inni Waaqayyo biraab eebba, Waaqa Fayyisaa isaa biraab immoo qajeelummaa ni argata. **6** Dhaloomni kun dhaloota warra isa barbaadanii ti; kan dhaloota warra fuula Waaqa Yaqaob barbaadanii ti. **7** Yaa karroota nana, mataa keessan ol qabadhaa; isinis balbalawwan durii, akka moothiin ulfinaa ol galuuuf ol qabamaa. **8** Mootii ulfinaa kun eenyu? Waaqayyo jabaa fi humna qabeessa, Waaqayyo isa warana keessattis humna qabu sanaa dha. **9** Yaa karroota nana, mataa keessan ol qabadhaa; isinis balbalawwan durii akka moothiin ulfinaa ol galuuuf mataa keessan ol qabadhaa. **10** Mootii ulfinaa kun eenyu? Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u sun, inni Mootii ulfinaa ti.

25 Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, ani lubbuu koo gara keetti ol nan qaba. **2** Yaa Waqa koo ani sin amanadha. Ati na hin qaaneessin; akka diinonni koo na mo'atanis hin godhin. **3** Namni si eeggatu tokko iyyuu yoom iyyuu hin qaaneeffamu; warri sababii malee yakka hoijetan garuu ni qaaneeffamu. **4** Yaa Waaqayyo, karaa kee na argisiisi; daandii kees na barsiisi; **5** ati Waaqa Fayyisaa koo waan taateef, dhugaa keettiin na dura bu'; na barsiisi; anis guyyaa guutuu sin eeggadha. **6** Yaa Waaqayyo, araara keetii fi jaalala kee yaadadhу; isaan durumaa jalqabanii jiruutii. **7** Cubbuu afaan kootii yookaan dogoggora koo hin yaadatin; yaa Waaqayyo, gaarummaa keetiiif jedhiitti akkuma araara keetiitti na yaadadhу. **8** Waaqayyo gaarii dha; tolaadhas; kanaafuu inni daandii isaa cubbamootattii argisiisa. **9** Warra gad of qaban waan qajeelaa ta'en geggeessa; karaa isaaan barsiisi. **10** Karaan Waaqayyo hundinuu warra kakuu isatti fi seera isaa eeganiffi araraara fi dhugaa dha. **11** Yaa Waaqayyo, cubbuun koo guddaa ta'u iyyuu maqa keetiiif jedhiitti dhiifama naa godhi. **12** Namni Waaqayyoon sodaatu eenyu? Waaqayyo karaa inni filachuu qabu Isa argisiisa. **13** Lubbuun isaa badhaadhummaadhaan jiraatti; sanyiin isaa lafa dhaala. **14** Waaqayyo icciitti isaa warra Isa sodaatan duraa hin dhoksu; kakuu isaa illee isaan beeksisa. **15** Iji koo yeroo hunda gara Waaqayyo ilala; inni miilla koo kiyoyo keessaa ni baasaati. **16** Gara kootti garagali; garaas naa laafi; ani kophaa koon jiraatti; rakkataadhas. **17** Yaaddoon garaa kootii baay'ateera; dhiphina koo keessaa na baasi. **18** Dhiphina kootii fi rakkina koo ilala; cubbuu koo hunda naa dhiisi. **19** Akka diinonni koo baay'atan, hammam akka ciimsanii na jibban argi! **20** Lubbuu koo eegi; na oolchis; sababii ani kooluu sitti galeef, akka ani qana'a na hin godhin. **21** Waan ani si eeggadhuuf, amanamummaa fi

qajeelummaan ana haa eegan. **22** Yaa Waaqayyo, rakkina isaa hundumaa keessa Israa'elin furi!

26 Faarfanna Daawit. Yaa Waaqayyo, sababii ani jireenya hir'ina hin qabne jiraadheef, ati naa murteessi; anis utuu asii fi achi hin raafamin, Waaqayyoon amanadheera. **2** Yaa Waaqayyo, qoriitti na ilaali; garaa koo fi qalbii koo qori; **3** jaalalli kee kan hin geeddaramne sun ija koo dura jiraatti; anis dhugaa keettiin nan deddeeb'i'. **4** Ani warra nama gowwoomsan wajjin hin taa'u, yookaan fakkeesitoota wajjin tokkummaa hin qabaadhu; **5** ani waldaa warra hammina hoijetanii nan jibba; hamoota wajjinis hin taa'u. **6** Yaa Waaqayyo, ani harka koo qulqullummaadhan nan dhiqadha; iddo aarsaa keettii irras nan naan'a'a. **7** Faarfanna galataa guddisee nan faarfadha; dinqii hojji keettii hunda nan odeessa. **8** Yaa Waaqayyo, mana ati keessa jiraattu, iddo ulfinni kee jirus nan jaalladha. **9** Lubbuu koo cubbamoota wajjin, jireenya koos warra dhiiga dhangalaasan wajjin hin balleessin; **10** warra harka isaanii keessa karoorri jal'inaa jiru kanneen harki isaanii mirgaa matta'aadhaan guutame wajjin na hin balleessin. **11** Ani garuu jireenya hir'ina hin qabne nan jiraadha; ati na furi; araaras naa buusi. **12** Miilli koo lafa wal qixxee irra dhaabata; waldaa guddaa keessattis Waaqayyoon nan jajadha.

27 Faarfanna Daawit. Waaqayyo ibsaan kootii fi fayyina koo ti; ani eenyunana sodaadha? Waaqayyo da'o oo jireenya kootii ti; eenyutu na sodaachisa? **2** Namoonni hamoon yommuu foon koo nyaachuu dhaaf natti dhufan, diinonni koo fi amajaajonni koo yommuu na miidhuuf natti ka'an, gufatanii kufu. **3** Yoo duulli na marse illee, garaan koo hin sodaatu; yoo waraanni natti baname illee ani hin raafamu. **4** Ani waan tokko Waaqayyoon nan kadhadha; waan kanas nan barbaada: Kunis bara jireenya kootii guutuu mana Waaqayyo kessa jiraachuu, miidhagina Waaqayyo ilaaluu fi mana qulqullummaa isaa keessatti isa kadhachuu dha. **5** Inni guyyaa rakkinaa iddoofi jiraatu na kaa'ataati; da'o oon dukaana isaa jala na dhoks; kattaa gubbaattis ol na baasa. **6** Yommus diinota na marsanii olitti mataan koo ol jedha; dukaana isaa keessatti illee ililleedhaan aarsaa nan dhi'eessa; Waaqayyoof nan faarfadha; nan weeddisas. **7** Yaa Waaqayyo, yommuu ani si waammadhu, sagalee koo dhaga'i; naaf araarami; deebiis naaf kenni. **8** Yommuu ati, "Fuula koo barbaada!" jettetti, garaan koo, "Yaa Waaqayyo, ani fuula kee nan barbaada" siin jedha. **9** Fuula kee na duraa hin dhoksin; aartee tajaajilaa kkee of irraa hin deebisin; ati gargaaraa koo taateerta. Yaa Waaqayyo, Fayyisaa ko, na hin gatin; na hin dhiisinis. **10** Yoo abbaan kootii fi haati koo na dhiisan illee, Waaqayyo na simata. **11** Yaa Waaqayyo, karaa koo na barsiisi; sababii ani diinota baay'ee qabuuuf daandii qajeeleel irrnaa buusi. **12** Fedhii diinota kootiitii dabarsitee na hin kennin; dhuga baatonni sobduun narratti ka'antiiruutii; isaanis hafuura jal'inaa baafatu. **13** Anis biyya jiraattotaa keessatti gaarummaa Waaqayyo akkan argu amma iyuu naa amana. **14** Waaqayyoon eeggadhu; cimi; jabaadhus; Waaqayyoon eeggadhu.

28 Faarfanna Daawit. Yaa Waaqayyo, Kattaa ko, ani sin waammadha; ati na jalaa hin didin. Yoo ati na jalaa didde, ani akka warra boolla bu'anii naa ta'a. **2** Yommuu ani gargaarsaaf si waammadhee harka koo illee gara Iddoo Qulqullummaa kee kan Waan Hundumaa Caalaa Qulqulluu ta'e sanaatti ol kaafadhu, sagalee kadhannaa koo naa dhaga'i. **3** Namoota hamoo warra jal'ina hoijetan wajjin, warra garaa isaanitti hammina qabatanii olloota isaanii wajjin garuu nagaa dubbatan wajjin

na hin balleessin. **4** Akka hojji isaanitti, akkuma hojji isaanii hamaa sanaattis deebisii; akkuma hojji harka isaanitti kenniif; gatii isaanifi malu isaanumatti deebisi. **5** Sababii isaan hojji Waaqayyo, yookaan waan harki isaa hojjete hin kabajneef inni isaan diiga; deebisees isaan hin ijaaru. **6** Waaqayyo haa eebbfamul! Inni iyya kadhannaa kootii naa dhaga'eeraatii. **7** Waaqayyo jabina koo fi gaachana koo ti; garaan koo isaa amanata; anis gargaarsa argadheera. Garaan koo baay'ee gammada; anis faarfannaadhaan isa nan galateeffadha. **8** Waaqayyo jabina saba isaa ti; dibamaa isaatifiis da'o fayyinnaa ti. **9** Saba kee fayysi; dhaala kees eebbisi; tiksee isaanii ta'i'bara bараan isaan baadhu.

29 Faarfanna Daawit. Isin jajjabeeyyiin, Waaqayyoof fidaa; ulfinnaa fi jabina Waaqayyoof fidaa. **2** Ulfina maqa isaatifi malu Waaqayyoof kennaa; iddo qulqullummaa isaatifi Waaqayyoof waaqeffadhaa. **3** Sagaleen Waaqayyo bishaanota irra jira; Waaqni ulfinnaa ni qaqqawweessa'a; Waaqayyo bishaanota baay'ee irratti ni qaqqawweessa'a. **4** Sagaleen Waaqayyo humna qaba; sagaleen Waaqayyo surra qabeessa. **5** Sagaleen Waaqayyo birbirsa ni cabsa; Waaqayyo birbirsa Libaanoon ni caccabsa. **6** Inni Libaanoon akka jabbitti, Siiriyooin immoo akka dibicha gafarsaatti ni utealchisa. **7** Sagaleen Waaqayyoof balaqqeessa bakkaatiin rukuta. **8** Sagaleen Waaqayyo gammoojiji sochoosa; Waaqayyo Gammoojiji Qaadesh sochoosa. **9** Sagaleen Waaqayyoof qilxuu micciira; bosonas qullaatti hambisa. Hundinusa mana qulqullummaa isaa keessatti, "Ulfina!" jedhee iyya. **10** Waaqayyo lolaa badiisaatiin olitti teessoo isaa irra taa'a; Waaqayyo Mooti'ee'bara bараan teessoo isaa irra taa'a. **11** Waaqayyo saba isaatifi jabina kenna; Waaqayyo saba isaa nagaadhaan eebbisa.

30 Faarfanna eeba mana qulqullummaatiif Faarfataame. Faarfanna Daawit. Yaa Waaqayyo, sababii ati ol na fuutee akka diinonni koo natti hin gammanne gooteef, ani sin jajadha. **2** Yaa Waaqayyo Waaqa ko, ani gargaarsaaf sin waammadhe; atis na fayyifte. **3** Yaa Waaqayyo, ati lubbuu koo si'oolii baafte; akka ani boolla hin buune gootees na jiraachifte. (*Sheol h7585*) **4** Isin qulqullooni isaa, faarfannaadhaan Waaqayyoon jajadhaa; maqa isaa qulqulluu sanaafis galata galchaa. **5** Dheekkamsi isaa hamma liphsuu ijaa ti; gaarummaan isaa immoo bara jireenya guutuudhaaf tura; boo'ichi galgala tokko qofaf tura; ganama garuu ililleetu ta'a. **6** Anis yommuu nagaa argadhetti, "Ani gonkumaa hin raafamu" nan jedhe. **7** Yaa Waaqayyo, ati jaalala keettiin akka tulluu jabaatti na dhaabde; yeroo ati fuula kee na duraa dhoksiteti garuu naasuuutu na qabate. **8** Yaa Waaqayyo, ani sin waammadha; ani gara Gooftaatti akkana jedhee araraaf nan iyyadha: **9** "Du'u koo keessaa, boolla bu'u koo keessaa faayidaa maaliitu argama? Biyyooy si galateeffataa?" Amanumummaa kees ni oodeessa? **10** Yaa Waaqayyo na dhaga'i; na maaris; Yaa Waaqayyo, gargaarsa naa ta'i." **11** Ati boo'icha koo shuubbisuutti geeddarthe; wayyaa gaddaa narraa baaftee gammachuu natti uwuwifte; **12** kunis akka lubbuu koo faarfannaadhaan si jajattuu fi akka isheen hin cal'isneefii dha. Yaa Waaqayyo Waaqa ko, ani bara bараan sin galateeffadha.

31 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfanna Daawit. Yaa Waaqayyo, ani kooluu sitti galeera; ati gonkumaa na hin qaaneessin; qajeeleummaa keettiin na olchi. **2** Gurra kee gara kootti qabi; dafitii na olchi; kattaa ani itti kooluu galu naa ta'i; na olchuudhaafis da'o jabaa naa ta'i. **3** Ati waan kattaa koo fi da'o koo taateef, maqaa keetiif jedhiittii na qajeechii; karaa irras naa buusi. **4** Ati iddo anitii baqadhu waan taateef, kiyyoo diinonni koo naa kaa'an keessaa na baasi. **5** Ani hafuura koo

dabarsee harka keettin kennadha; yaa Waaqayyo Waqa dhugaa, ati na furi. **6** Ani warra waaqota faayidaa hin qabne abdatan nan jibba; Waaqayyo garuu nan amanadha. **7** Ani jaalala kee kan hin geeddamane sanatti nan gammada; nan ililchaa; ati dhiphina koo argiteertaati; rakkina lubbuu kootii ille beekeerta. **8** Ati dabarsitee diinatti na hin kennine; miilla koos iddo bal'aa irra dhaabdeerta. **9** Yaa Waaqayyo, ani dhiphina keessan jiraatti na baasi; iji koo gaddaan, lubbuun koo fi dhagni koo gaddaan dadhabaniiru. **10** Jireenyi koo gaddaan, umuriin koo aaduudhaan dhumeera; jabinni koo sababii dhiphina kootiitif laafeera; lafeen koos xuuxameera. **11** Sababii diinota koo hundaatiif, ani olloota koo biratti waan sodaachisaa, michoota koo biratti immoo waan jibbisisa ta'eera; warri karaa irratti na arganis na baqtatu. **12** Ani akkuma nama du'eetti irraanfatameera; akkuma qodaa cabaas nan ta'e. **13** Asasa namootaa baay'ee nan dhaga'atii; kallattii hundaan sodaatu jira! Isaan natti malatanii lubbuu koo balleessuuf mari'atan. **14** Yaa Waaqayyo, ani garuu sin amanadha; "Ati Waqa koo ti" nan jedha. **15** Barri koo si harka jira; diinota koo jalaa, warra na ari'atan harkaas na baasi. **16** Fuulli kee tajaajilaa kee irratti haa ifu; jaalala kee kan hin geeddaramne sanaanis na baraari. **17** Yaa Waaqayyo, ani hin qaaneffamin; ani si waammadheeraati; warri hamoon garuu haa qaaneffaman; cal'isaniis sii'ool keessa haa bu'an. (**Sheol h7585**) **18** Afaan soba dubbatu, kan of tuulummaa fi tuffidhaan, nama qajeelaatti kooree dubbatu haa diudu. **19** Gaarummaan kee kan ati warra si sodaatanaiif ol keesse, kan ati fuula namootaa durattu warra kooluu sitti galaniif kennite akkam guddaa dha! **20** Da'o oo fuula keetiitiin, waan namooni isaanitti malatan jalaa isaan dhoksita; dukaanka kee keessattis dubbiin tuttuuq jalaa isaan da'eessita. **21** Waaqayyo haa eebbfamu; inni yeroo ani magaalaa marfamte keessa turetti, jaalala isaa dinqisiisaan sana na argisiiseeraati. **22** Ani yeroon akka malee dhiphadhetti, "Ani fuula kee duraa badeeral!" jedheen ture. Ati garuu yeroo ani gargaarsaaf sitti iyyadhetti, kadhannaan koo naa dhageesse. **23** Qulqullooni isaa hundinuu, Waaqayyo jaalladha! Waaqayyo amanamoota ni eega; of tuultotaaf garuu akkuma hojii isaanitti irra dabarsee deebisaa. **24** Warri Waaqayyo abdattan hundinuu jabaadhaa; garaan keessan hin sodaatin.

32 Faarfannaa Daawit. Maskiil. Namni yakki isaa dhiifameef, kan cubbuun isaaa haguugameef, eebbfimaa dha. **2** Namni Waaqayyo cubbuu itti hin lakkoofne, kan hafuura isaa keessas gowwoomsaan hin jirre, eebbfimaa dha. **3** Yeroo ani cubbuu koo himachuu dhiiseti, guyyaa guutuu aaduu kootiin, lafeen koo ni bosose. **4** Harki kee halkanii fi guyyaa natti ulfaateeraati; jabinni koos akkuma waan ho'a bonaatiin ta'uutti xuuxame. **5** Ergasiis cubbuu koo sitti nan himadhe; balleessaan koos si hin dhokfanne. Anis, "Irra daddarbaa koo, Waaqayyootti nan himadha" nan jedhe; atis yakka cubbuu kootii, naa dhiifterta. **6** Kanaafuu namni amanamaan kam iyuu, yeroo ati itti argamtutti si haa kadhatu; lolaan bishaan guddas isa bira hin ga'u. **7** Ati iddo anitii dhokadhuu dha; rakkina irraa na eegda; faarfannaa mo'annaatiinis na marsita. **8** Ani karaa ati irra deemtu irratti sin qajeelcha; sin barsiis; anit ija koo jaalalaatiin sin ilaala; sin gorsa. **9** Isin akka farda yookaan gaangoo hubannaa hin qabnee hin ta'inaa; isaan yoo luugamaa fi fuuloodhaan qabaman malee gara kee hin dhufan. **10** Dhiphinni namootaa hamoo baay'ee dha; ararri Waaqayyo garuu nama isaa amanatu ni marsa. **11** Yaa qajeeltota, isin Waaqayyotti gammadaa; ililchaa; warri garaa qulqulluu qabdan hundinuu ililchaa.

33 Yaa qajeeltota, isin Waaqayyotti gammadaa; isa jajuun tooloataaf ni mala. **2** Kiraaran Waaqayyoon galateeffadhaa; baganaa ribuu kudhan qabuun isaaaf faarfadhaa. **3** Faarfannaa haaraa isaaaf faarfadhaa; ribuu halaalan rukutaa; sirriiti rukutaa; gammachuudhaanis ililchaa. **4** Dubbiin Waaqayyo qajeelaadhaati; inni waan hojjetu hundumaatti amanamaa dha. **5** Waaqayyo qajeelummaa fi murtii qajeelaa jaallata; laftis jaalala isaa kan hin geeddaramneen guutamteerti. **6** Samiiwwan dubbiin Waaqayyoti hojjetaman; tuunni urjiwwanii hundinuu hafuura afaan isaatii ba'uun uumaman. **7** Inni bishaan galaanaa akka tuullaatti walitti qaba; bishaan tuujubaas kuusaa keessa kaa'a. **8** Lafti hundi Waaqayyoon haa sodaatu; sabni addunyaa irra jiraatu hundinuu, guddisee isa haa sodaatu. **9** Inni dubbateeraati, wanni inni dubbate ni ta'e; inni ni ajaje; wanni inni ajajes ni raawwate. **10** Waaqayyo marii sabootaa ni fashaleessa; akka karorri namootaa hojii irra hin oolles ni godha. **11** Karorri Waaqayyo garuu barabaraan, yaadni garaa isaa dhaloota hundumaa keessatti cimee ni dhaabata. **12** Sabni Waaqayyo Waqa isaaaf ta'e, namooni inni akka dhaala ofii isatta filate eebbfamoo dha. **13** Waaqayyo samii irraa gad ni ilaala; ilmaan namootaa hundas ni arga; **14** inni teessoo isaa irra taa'ee, warra lafa irra jiraatan hunda gad ilaala; **15** inni garaa nama hundumaa uumu sun, hojii isaanii hunda ni hubata. **16** Mootiin baay'ina loltoota isattaan du'a hin oolu; jagnis guddina humna isattaan du'a jalaa hin ba'u. **17** Fardi mo'annaadhaaf abdii gatti hin qabnee dha; guddinni humna isaaas nama hin oolchu. **18** Garuu iji Waaqayyo warra isa sodaatan irra, warra araara isaa abdatan irras jira; **19** inni lubbuu isaanii du'a jalaa ni baasa; bar beelaas isaan ni jiraachisa. **20** Lubbuun keenya abdiidhaan Waaqayyoon eeggat; innis gargaarsa keenyya fi gaachana keenya. **21** Garaan keenya isatti ni gammadaati; nu maqaa isaa qulqulluu ni amanannaatti. **22** Yaa Waaqayyo, akkuma nu abdii keenya sirra kaa'annutti, ararri kee nurra haa bu'u.

34 Faarfannaa Daawit. Innis fuula Abiimelek durattu maraatuu of fakkesseef Abiimelek isa ariinaan yeroo achii deemetti faafate. Ani yeroo hunda Waaqayyoon nan eebbisa; galanni isaaas yeroo hunda afaanii na hin bu'u. **2** Lubbuun koo Waaqayyoon boonti; cunqurfamtooni dhaga'anii haa gammadan. **3** Na wajjin Waaqayyoof ulfina kennaa; kottaa walii wajjin maqaa isaa ol kaafnaa. **4** Waaqayyoon nan barbaaddadhe; innis deeblee naa kenne; sodaa koo hunda keessas na baase. **5** Warri gara isaa ilaalan ni ifu; fuulli isaanis yoom iyuu hin qaana'u. **6** Hiyyeessi kun ni iyye; Waaqayyos isa dhaga'e; rakkina isaa hundumaa keessas isaa baase. **7** Ergamaan Waaqayyo naanoo warra Waqa sodaatanii ni qubata; isaan ni oolchas. **8** Akka Waaqayyo gaarri ta'e mee mi'eefadhaa ilaala; namni isatti koolun galu eebbfimaa dha. **9** Isin qulqullooni isaa Waaqayyoon sodaadhaa; warri isa sodaatan homaa hin dhabaniitti. **10** Leenti saafelli iyuu waa ni dhaba; ni beela'as; namni Waaqayyoon barbaaddatu garuu waan gaarri tokko illee hin dhabu. **11** Yaa ijoollee ko, kottaa na dhaga'aa; anis Waaqayyoon sodaachuu isinan barsiisa. **12** Namni jireenyi jaallatu, kan bara gaarri arguudhaafis bara baay'ee hawwu eenyu? **13** Arraba kee waan hamaa irraa, afaan kees soba dubbachuu irraa eeggadhu. **14** Hammina irraa deeb'i; gaarri hojgedhu; nagaa barbaadi; duukaa bu'is. **15** Iji Waaqayyo qajeeltota irra jira; gurri isaa iyaa isaanittif banamaa dha; **16** yaadarnoo isaanii lafa irraa balleessuudhaaf, fuulli Waaqayyo warra hamaa hojjetanitti ni hammaata. **17** Qajeeltonni gargaarsaaf iyyatu; Waaqayyos isaan dhaga'a. Rakkina isaanii hunda keessas isaan baasa. **18** Waaqayyo warra

garaan isaanii cabetti dhi'oo dha; warra abdii kutatanis ni fayyisa. **19** Rakkinni nama qajeelaa baay'ee dha; Waaqayyo garuu hunda isaa jalaa isaa baasa; **20** lafee isaa hunda ni eegaa; isaan keessaa tokko illee hin cabu. **21** Hamoota hamminatu ajeesa; warra nama qajeelaa jibbanitti ni murteeffama. **22** Waaqayyo lubbuu tajajilttoota isaa ni fura; warra isatti kooluu galan keessaa tokkotti illee hin murteeffamu.

35 Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, warra anaan mormaniin mormi; warra na lolan loli. **2** Gaachanaa fi mi'a lolaa qabadhui; na gargaaruudhaafis ka'i. **3** Warra na ari'anitti eeboo fi bodee luqqifadhu. Lubbuu kootiinis, "Fayyinni kee ana" jedhi. **4** Warri lubbuu koo barbaadan, haa qaana'an; haa salphatanis; warri na balleessuuf mari'atanis, abdii kutatanii duubatti haa deebi'an. **5** Akka habaqii qilleensaan fudhatamee haa ta'an; ergamaan Waaqayyoos isaan haa ari'u. **6** Karaan isaanii dukkanaa'aa fi mucuataa haa ta'u; ergamaan Waaqayyoos isaan haa ari'u. **7** Isaan sababii malee kiyyoo isaanii dhoksanii na dura kaa'anirruuti; sababii malees boolla naa qotanirru; **8** utuu inni hin beekin badiisni isatti haa dhufu; kiyyoon inni dhokse sunis isuma haa qabu; boolluma qote sanattis haa kufu. **9** Yoos lubbuun ko, Waaqayyotti gammaddi; fayyisuu isaatnis ni ililchiti. **10** Laafeen koo hundi akkana siin jedha: "Yaa Waaqayyo, kan akka keetii eenyu? Ati dadhabdoota warra isaan calaalaa jabaatan jalaa bafta; hiyyeyiyii fi rakkattoota illee saamtota jalaa bafta." **11** Dhuga baatonni sobaa natti ka'an; waan ani waa'ee isaa hin beeknes na gaafatu. **12** Isaan qooda waan gaarii waan hamaa naa deebisu; lubbuu koos kophattu hambisu. **13** Ani garuu yeroo isaan dhibamanitti, wayyaa gaddaa nan uffadhe; lubbuu koos soomaan nan miidhe. Yeroo kadhannaan koo deebii malee haffettis. **14** ani akkuma waan michuu kootiif yookaan obboleessa kootiif gadduutti, gaddaan asii fi achi deddeebi'e. Akkuma waan haadha kootiif boo'uutti, gaddaan mataa koo nan buuse. **15** Isaan garuu yeroo ari gufahetti gammadanii walitti qabaman; utuu ani hin beekin na marsan; utuu wal irraa hin kutinis na cicciarat. **16** Isaan akkuma warra Waaqatii hin bulleetti hamminaan natti qoosan; ilkaan isaanii illee natti qaratan. **17** Yaa Gooftaa, ati hamma yoomiitti cal'istee ilala? Lubbuu koo badiisa isaan fidan jalaa, jirenya koos leenca jalaa baasi. **18** Ani wal ga'iif guddaa keessatti sin galateeffadha; tuuta guddaa keessatti sin jajadha. **19** Warri akkasumaan diina natti ta'an natti hin gammadin; warri sababii malee na jibban sunis ija natti hin qisin. **20** Isaan nagaa hin dubbatan; warra qabbanaan biyya keessa jiraatanittis, mala sobaa malatu. **21** Isaanis, "Bag! Bag! Ijuma keenyaan isa argine" jedhanii afaan natti banatu. **22** Yaa Waaqayyo, ati waan kana argiteera; hin cal'isin. Yaa goftaa, narraa hin fagaatin. **23** Yaa Waqa koof Gooftaa ko, ati mirga kootiif, dhimma kootiifis dammaqi; ka'il! **24** Yaa Waaqayyo Waqa ko, akkuma qajeelummaa keetiitti naa murteessi; akka isaan natti gammadanis hin godhin. **25** Akka isaan, "Bag! Akkuma nu barbaanne ta'eera!" jedhan, yookaan akka isaan, "Nu isaa liqimsineerra" jedhan hin godhin. **26** Warri dhiphina kootti gammadan hundinuu haa qaana'an; haa burjaaja'anis; warri natti kooran hundinuu, qaaniif fi salphina haa uffatan. **27** Warri qajeelummaa koo jaallatan, sagalee guddaadaan haa ililchan; haa gammadanis. Isaan yeroo hunda, "Waaqayyo inni nagaa garbicha isatti gammadu guddaa dha" haa jedhan. **28** Arrabni koo qajeelummaa kee, guyya guutuus galata kee odeessa.

36 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit Garbicha Waaqayyo. Ani waa'ee cubbamootaa, ergaa Waaqa bira dhufe garaa koo keessaa qaba: Waaqa sodaachuun ija isaanii dura

hun jiru. **2** Akka cubbuu isaanii ifatti ba'ee hin jibbamneefis, isaan ijuma ofti isaanii duratti akka malee of saadu. **3** Dubbiin afaan isaanii jal'inaa fi gowwoomsaa dha; isaan ogummaadhaan hojjechuu fi waan gaarii gochuu dhiisanii. **4** Siree isaanii irratti iyuu isaan hammina xaxu; karaa cubbuutti of kennu; waan hamaas hin lagatan. **5** Yaa Waaqayyo, aaraarii kee samiiwwan bira, amanamummaan kees duumessa bira ga'a. **6** Qajeelummaan kee akka tulluuwan gurguddaa ti; murtiin kees akkuma tuujuba guddaa ti. Yaa Waaqayyo, ati namaa fi bineensa ni jiraachifta. **7** Yaa Waaqi, jaalalli kee inni hin geeddararamne sun akkam ulfina qabeessa! Ilmaan namootaa, gaaddisa qoochoo keetii jalatti kooluu galu. **8** Isaan badhaadhummaa mana keetii nyaatanii quufu; atis laga gammachuu keetii irraa isaan oobafta. **9** Burqaan jireenyaa si bira jiraatii; nu ifa keetiin ifa argina. **10** Jaalala kee warra si beekaniif, qajeelummaa kees gara toteeyyiidhaaf ittuma fufi. **11** Miilli of tuultotta natti hin dhufin; harki hamootas dhiifaa na hin fageessin. **12** Warri waan hamaa hojjetan kunoo kufanii diriiraniiru; gad darbatamaniiru; ka'uus hin danda'an!

37 Faarfannaa Daawit. Ati sababii namootaa hamootiif jettee hin aarin yookaan warra jal'ina hojjetanitti hin hinaafin. **2** Isaan akkuma margaa dafanii coollagu; akkuma biqiltuu misee dafanii gogu. **3** Waaqayyoon amanadhu; waan gaarii hojchedhu; biyyattii keessa jiraadhu; naagaas qabaadhu. **4** Waaqayyotti gammadi; innis hawwi garaa keetii siif guuta. **5** Karaa kee Waaqayyotti kennadhu; isa amanadhu; inni siif milkeessa. **6** Inni qajeelummaa kee akka aduu ganamaatti, murtii kee immoo akka aduu saafaatti ibsa. **7** Waaqayyo durattti cal'isi; obsaanis isa eeggadhu; nama karaan isaa qajeeliefitti, kan hammina hojjetuttis hin hinaafin. **8** Aarii irraa of eegi; dheekkamsa irraas deebi'i; hin aarin; aarii hammina qofatti nama geessaatii. **9** Namoonni hamoon ni balleeffamuutii; warri Waaqayyoon abdatan garuu lafa dhaalu. **10** Namoonni hamoon yeroo xinnoodhaaf malee si'achi hin jiraatan; yoo ati isaan barbaadde illee hin argaman. **11** Garraamonni garuu lafa ni dhaalu; naagaas guddaa daanis ni gammadu. **12** Namoonni hamoon nama qajeelatti mari'atu; ilkaan isaanis isatti qaratu; **13** Gooftaan hamootatti ni kolfa; inni akka guyyaan isaanii dhi'aate ni beekaatti. **14** Namoonni hamoon hiyyeyiyii fi rakkattoota lafaan dha'uudhaaf, warra karaan isaanii qajeelaa ta'e immoo gorra'uudhaaf, goraadee isaanii luqqifatu; iddaa isaanis ni dabsatu. **15** Goraadeen isaanii garuu garaadhumaa isaanii waraana; iddaan isaanis ni caccaba. **16** Badhaadhummaa hamoonni baay'een qaban irra, waan xinnoo namni qajeelaan qabu wayya; **17** humni hamootaa ni cabaatii; Waaqayyo garuu qajeeltota jabeessee ni dhaaba. **18** Waaqayyo bara tolootaa ni beeka; dhaalli isaanis bara bareaan jiraata. **19** Isaan bara hamaa keessa hin qaana'an; bara beelaa keessas ni quufu. **20** Namoonni hamoon garuu ni barbadaa'u; diinonni Waaqayyoos akkuma miidhagina daaraaa dirree ti; isaan ni badu; akkuma aaraa ni badu. **21** Namoonni hamoon ni liqeefatu; garuu deebisanii of irraa hin baasan; qajeeltonni garuu arjummaadhaan kennu; **22** warri Waaqayyo eebbisu lafa ni dhaalu; warri inni abaru garuu ni balleeffamu. **23** Adeemsi nama Waaqayyo biraa ajajama; inni karaa namicha sanaatti ni gammada. **24** Inni yoo gufate illee lafa hin ga'u; Waaqayyo harka isatiin qabee isa dhaabaatii. **25** Ani dargaggeessan ture; amma immoo dulloomeera; garuu qajeeltonni gatamuu isaanii yookaan ijoolleen isaanii buddeena kadhachuu isaanii hin argine. **26** Qajeeltonni yeroo hundumaa ni arjoomu; ni liqeessus; ijoolleen isaanii ni eebbfamu. **27** Waan hamaa irraa deebi'iitii waan gaarii hojchedhu; yos ati bara bareaan ni jiraatta. **28** Waaqayyo murtii qajeelaa jaallataatiif; warra isaaif

amanamanis hin gatu. Isaanis bara baraan ni eegamu; sanyiin hamootaa garuu ni balleffama. **29** Qajeeltonni lafa ni dhaaluu; bara baraanis ishee irra ni jiraatu. **30** Afaan nama qajeelaa ogummuaa dubbata; arrabni isaaas murtti qajeelaa labsa. **31** Seerri Waaqa isaa garaa isaa keessa jira; miilli isaaas hin mucuatuu. **32** Namooni hamoon qajeeltota gaadu; isaan ajjeesuu ni barbaadu; **33** Waaqayyo garuu harka isaanitti jara hin dhiisu yookaan yommuu isaan murtiitti dhi'eefamanitti, akka isaanitti murteeffamu hin eeyyamu. **34** Waaqayyo eeggadhu; karaa isaaas eegi. Inni akka ati lafa dhaaltuu ulfina siif kenna; atis badiisa hamootaa ni argita. **35** Nama hamaa fi gara jabeessa, isaa akkuma muka iddoon isaa itti tolee jiru nan arge. **36** Ergasisi achiin nan darbe; inni garuu achi hin turre; ani cimsee isaan barbaade; inni garuu hin argamne. **37** Nama mudaa hin qabne yaadatti qabadlu; tolootas ilaali; sanyiin nama nagaa hin baduutii. **38** Cubbamoonni hundinuu garuu ni barbaadefamu; galgalli nama hamaas hin tol. **39** Fayyinni qajeeltotaa Waaqayyo biraa dhufa; inni yeroo rakkinaatti da'oo isaanii ti. **40** Waaqayyo isaan gargaara; isaan oolchas; harka namoota hamoo jalaa isaan baasa; isaan bараарас; isaan isatti kooluu galaniiruutii.

38 Faarfanna Daawit. Yaadannooodhaaf. Yaa Waaqayyo, aarii keetiin na hin ifatin yookaan dheekkamsa keetiin na hin adabin. **2** Xiyyooliin kkee na waraananiiru; harki kees akka malee natti ulfaateera. **3** Sababii dheekkamsa keetitifi dhagni koo fayyaa dhabeera; sababii cubbuu kootiifis lafeen koo nagaa dhabeera. **4** Cubbuu koo na liqimseeraati; akkuma ba'aa baatamuu hin danda'amne tokkoottis natti ulfaateera. **5** Sababii gowwummaa kootiitifi, madaan koo malaa naqate; ni ajaa'es. **6** Ani gad nan qabame; gadis nan cabe; guyyaa guutuus gaddaan oola. **7** Dugdi koo na boba'a; dhagni koos fayyaa hin qabu. **8** Ani laafeera; akka malees bututeera; garaan koo dhiphatee ani aadaan jira. **9** Yaa Gooftaa, hawwiin koo hundinuu fuula kee durattii beekamaa dha; argansuu koo si duraa hin dhokatu. **10** Lapheen koo ni dha'atti; jilbis na laafeera; ifni ija kootis badeera. **11** Michoonni koo fi miiltion koo sababii madaa kootiitifi narraa hiiqan; firoonni koos narraa fagaatanii dhadhabatu. **12** Warri lubbuu koo galaafachuu barbaadan kiyyoo naa kaa'aniiru; warri na miidhuu barbaadanis waa'ee badisa kootii dubbatu; guyyaa guutuus hammina natti yaadu. **13** Ani garuu akkuma duudaa dhaga'uun hin dandeenyee, akkuma arrab-didaa dubbachuu hin dandeenyettii. **14** Ani akka nama dhaga'uun hin dandeenyee, akkuma nama afaan isaa deebii kennuu hin dandeenyees ta'eera. **15** Yaa Waaqayyo, ani sin eeggadha; yaa Waaqayyo Gooftaa ko, ati deebii naa kennita. **16** Ani, "Akka diinonni koo natti gammadan yookaan akka isaan yeroo miilli koo mucuatautti natti of jajan hin eeyyamin" jedheeraati. **17** Ani kufuu ga'eeraati; dhukkubbiin koos takkumaa hin dhiifne. **18** Ani balleessaan koo nan himadha; sababii cubbuu kootiitifiis nan gadda. **19** Warri akkasumaan diinota koo ta'an jajjaboo dha; warri sababii malee na jibbanis hedduu dha. **20** Warri gooda waan gaarri waan hamaa naa deebisan diinota koo ti; ani waan gaarri duukaa nan bu'atii. **21** Yaa Waaqayyo, ati na hin gatin; yaa Waaqa ko, narraa hin fagaatin. **22** Yaa Gooftaa, yaa fayyisaa ko, na gargaaruudhaaf ariifadhu!

39 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeduutuuniif. Faarfanna Daawit. Aniakkana nan jedhe; "Ani karaa koo nan eeggadha; arraba koos cubbuu irraa nan iittisa; hamma namni hamaan na bira jiruttis, afaan kootti luugama nan kaa'adha." **2** Ani cal'isee akkuma duudaa nan ta'e; waan gaarri dubbachuu irraas of nan quсадhe; dhiphinni koo garuu ittuma caale; **3** onneen

koo na keessatti bulluqaa deeme; yeroo ani irra deddeebi'ee yaadettis ibiddi sun ni boba'e; anis arraba kootiin akkana jedheen dubbadhe: **4** Yaa Waaqayyo, ati dhuma jireenya kootii na argisiisi; dheerina umurii kootis na barsiisi; jireenyi koo akkam dafee akka darbus na beeksisi. **5** Kunoo, ati bara koo taakkkuu tokkittii gooteerta; umuriin koos fuula kee duratti homaattuu hin hedamu; jireenyi nama hundumaas akkuma qilleensa shuf jedhee darbuu ti. **6** Dhuguma iyyuu namni akkuma gaaddidduu deddeebi'a; dhugumaan inni akkasumaan goolama; namni qabeenya ni kuusa; garuu enyuuf akka walitti qabu hin beeku. **7** "Egaa amma yaa Gooftaa, ani maalin eeggadha? Abdiin koo suma irra jira. **8** Dogoggora koo hunda irraa na oolchi; nama gowwoonni itti kolfan na hin godhin. **9** Ani duudaa dha; afaan koos hin saaqqadhu; kan waan kana godhe sumaatii. **10** Ani rukuttaa harka keetiitiin dhumeeraati; dha'icha kee narraa fuudhi. **11** Ati sababii cubbuu isaanitiif namoota ifatta; ni ababdus; akkuma biliis qabeenya isaanii ni balleessita; dhugumaan namni hundinuu qilleensuma shuf jedhee darbuu dha. **12** "Yaa Waaqayyo, kadhannahaa koo naa dhaga'i; iyya ani gargaarsa barbaachaaf iyyus dhaggeeffadhu; boo'icha koos cal'istee hin ilaalin. Ani akka alagaatti si bira nan jiraadhaati; akkuma abbootii koo hundumaattis ani nama biyya ormaa ti. **13** Utuu godaanee lafa irraa hin dhabamin dura akkan deebi'ee gammaduuu, ija kee narraa deebifadhu."

40 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfanna Daawit. Ani obsaan Waaqayyo non eeggadhe; innis gara kootti garagalee iyya koo naa dhaga'e. **2** Inni boolla sodaachisa keessaa, dhoqqee nama liqimsu keessaa na baase; miilla koo kattaa irra dhaabe; ejeta koos naa jabeesse. **3** Innis faarfanna haaraa, faarfanna galataas afaan koo keessa Waaqa keenyaaf kaa'e. Namooni baay'een arganii Waaqayyo sodaatu; isas ni amanatu. **4** Namni Waaqayyo abdatu, kan gara of tuultotaa hin ilaalle, namni warra karaa irraa ja'l atanii waqaota sobaa duukaa bu'initti hin gara galle eebbfamaa dha. **5** Yaa Waaqayyo Waaqa ko, dinqiin ati hojjette baay'ee dha; waan ati nuuf yaddde, namni tokko tokkoon sitti himuu danda'u tokko iyyuu hin jiru; yoo ani waa'ee isaanii labsee dubbadhe illee, baay'inni isaanii hamma hin qabu. **6** Ati aarsaa fi kennaa hin feene; gurra koo garuu naa banteerta; aarsaa gubamuu fi aarsaa cubbuu ati hin barbaanne. **7** Yeroo sana aniakkana nan jedhe; "Ani kunoo ti; ani dhufeera; waa'een koo kitaaba maramaa keessatti barreffameera. **8** Yaa Waaqa ko, ani fedhii koo raawwachuuutti nan gammada; seerri koo garaa koo keessa jira." **9** Ani yaa'ii guddaa keessatti qajeelummaa nan labsa; Yaa Waaqayyo, akkuma ati beektu, ani afaan koo hin qabdu. **10** Ani qajeelummaa kee garaa koo keessa hin dhoksu; waa'ee amanamummaa keetitifi fi waa'ee fayyisuut keetii nan odeessa; jaalala keetii fi dhugaa kees yaa'ii guddaa duraa hin dhoksu. **11** Yaa Waaqayyo araara kee na hin dhowwatin; jaalalli keetii fi dhugaa kee yeroo hunda ana haa eegan. **12** Rakkinni hamma hin qabne na marseeraati; cubbuu koos na liqimseera; arguus dadhabeera; cubbuu koo rifeensa mataa koo caalaa baay'ata; onneen koos na keessatti laafeerti. **13** Yaa Waaqayyo, na fayyisuutti gammadi; yaa Waaqayyo, na gargaaruudhaaf dafii kottu. **14** Warri lubbuu koo galaafachuu barbaadan hundinuu, haa qaana'an; haa buraja'anis. Warri badii koo hawwan hundi, qaana'anii duubatti haa deebi'an. **15** Warri, "Bag! Bag!" anaan jedhan, qaaniis isaanittiin haa rifatan. **16** Warri si barbaadan hundinuu garuu sitti gammadanii haa ililchan. Warri fayyisuutti jaallatan yeroo hunda, "Waaqayyo guddaa dha!" haa jedhan. **17** Ani garuu hiyyessaa fi rakkataa dha; ta'us Gooftaan naaf

yaada. Ati gargaarsa koo fi fayyisaa koo ti; yaa Waaqa ko, hin turin.

41 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Namni hiyyeessaaf yaadu eebbfamaa dha; guyyaa rakkinaatti Waaqayyo isa ni oolcha. **2** Waaqayyo isa ni eega; bara jireenya isaaas ni dheeressa; lafa irratti isa eebbisaa; hawwii diinota isattaas dabarsee isa hin kennu. **3** Waaqayyo siree inni dhukkubatee irra ciisu irratti isa kunuunsa; fayyisees siree dhukkubaa irraa isa ni kaasa. **4** Anis, "Yaa Waaqayyo na maari; ani cubbuu sitti hojjedheeraati na fayysi" nani jedhe. **5** Diinonni koo hamminaan, "Inni yoom du'ee maqaan isaa lafa irrattu bada?" jedhanii waa'ee koo dubbata. **6** Namni tokko yeroo na gaafachuu dhufutti, utuma garaa isatta hammina kuufatee qabuu, sobee dubbata; gad ba'eess iddo hundumattu odeessa. **7** Warri na jibban hundinuu waa'ee koo walitti hasaaus; waan akka malee hamaa ta'es natti mari'atu. **8** Isaanis, "Dhukkubni hamaan isa qabateera; inni si'achi iddo ciisu sanaa hin ka'u" jedhu. **9** Michuun koo inni natti dhi'aatu, inni ani amanadhe, inni buddeena koo nyaate koomee isaa natti ol fudhate. **10** Ati garuu yaa Waaqayyo na baasi; akka ani haaloo baafadhuufis ol na kaasi. **11** Akka ati natti gammaddu anii beeka; diinni koo narru hin aanuutii. **12** Ati sababii amanamummaa kootiitiif utubdee na qabda; baruma baraanis fuula kee dura na dhaabda. **13** Waaqayyo Waaqni Israa'el, bara baraa hamma barabaraatti haa eebbfamu.

42 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Maskilii Ilmaan Qooraahi. Akkuma gadamsi bishaan yaa'utti gaggabu sana, yaa Waaqa ko, lubbuun koo sitti gaggabdi. **2** Lubbuun koo Waaqayyoon Waaqa jiraataa dheeabotti. Ani yoomin dhaqee fuula Waaqa arga? **3** Immmaan koo halkanii guyyaa soora naa ta'eera; namoonni guyyaa guutuu "Waaqni kee eessa jira?" anaan jedhuutii. **4** Ani yommuu waan kana yaadadhutti, lubbuu koo of keessatti nan dhangalaasa; ilillee kaa faarfannaa galataatiin tuuta ayaana ayyaaneffatu tokko, hiriiraan gara mana Waaqattii geggeessaa tuuticha wajjin akkamitti akka ani deemaa ture yaadadha. **5** Yaa lubbuu ko, ati maaliif gaddita? Na keessatti maaliif raafamta? Abdii kee Waaqa irra keeyyadhu; ani amma iyuu isaa nan jajadha. Fayyisaa koo fi Waaqa koo nan jajadha. **6** Lubbuun koo na keessatti gadditeerti; kanaafuu ani biyya Yordaanos irraa, fiixee Hermonii fi Gaara Miizaarii irraa si yaadadha. **7** Huursaa fincaa'aa keettiitiin, tuujubni tuujuba waama; damballii fi dha'aan kee hundinuu, narru yaa' an. **8** Waaqayyo guyyaadhaan jaalala isaa kan hin geeddaramne ni ajaja; halkan immoo faarfannaaan isaa na wajjin jira; kunis kadhannaa ani Waaqa jireenya kootii kadhadhuu dha. **9** Anis Waaqa Kattaa kootiinakkana nan jedha; "Ati maaliif na dagatte? Maaliif ani diinaan cunqurfamee gaddaan jiraadha?" **10** Amajaajonni koo guyyaa guutuu, "Waaqni kee eessa jira?" jedhanii natti qosudhaan, akkuma goraadee lafee koo keessaatti na dhiphisu. **11** Yaa lubbuu ko, ati maaliif gaddita? Na keessatti maaliif raafamta? Abdii kee Waaqa irra kaa'adhu; ani amma iyuu isaa nan galateeffadha; Fayyisaa koo fi Waaqa koo nan jajadha.

43 Yaa Waaqi, nna murteessi; saba hin amanametti dubbiin koo naa falmi; gowwoomsitootaa fi jal'oota jalaas na baasi. **2** Ati Waaqa jabina kootii ti. Maaliif na gatte? Ani maaliifin diinaan cunqurfamee gaddaan jiraadha? **3** Ifa keetti fi dhugaa kee ergi; isaan na haa qajeelchan; gara tulluu kee qulqulluutti, gara iddo ati jiraattu sanaatti ana haa fiddan. **4** Yoos ani gara iddo aarsaa Waaqaa, gara Waaqa gammachuu fi ilillee koo nan dhaqa. Yaa Waaqayyo, Waaqa ko, ani baganaadhaan sin

galateeffadha. **5** Yaa lubbuu ko, ati maaliif gaddita? Na keessatti maaliif raafamta? Abdii kee Waaqa irra kaa'adhu; ani amma iyuu isaa nan galateeffadha; Fayyisaa koo fi Waaqa koo nan jajadha.

44 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Maskilii Ilmaan Qooraahi. Yaa Waaqi, waan ati bara durii, jabana isaanii keessa hoijette sana, abbootiin keenya nutti himaniiru; nuus gurra keenyaan dhageenyeerra. **2** Ati harka keettiin saboota ariitee baafte; abbootiin keenya immoo ni dhaabde; namoota ni balleesse; abbootiin keenya garuu bilisa baafte. **3** Harka kee mirgaatiin, irree keetti fi ifa fuula keettiini dhaalan malee isaan goraadee isaaantiin lafa sana hin dhaalle; yookaan irreen isaanii mo'anno isaaantiin hin fidne; ati isaan jaallatteeartaati. **4** Ati Mootii koo fi Waaqa koo kan Yaaqobifi mo'icha ajajjuu dha. **5** Nu siin diinota keenya duubatti deebifina; maqa keetiiniis amajaajota keenya gad dhidhiinna. **6** Ani iddaa koo hin amanadhu; goraadeen koos mo'annaas naa hin fidu; **7** ati garuu diinota keenya jalaa nu oolchita; warra nu jibban immoo ni qaenessita. **8** Nu yeroo hundumaa Waaqaan dhaadanna; maqa kees bara bараan ni galateeffanna. **9** Amma garuu ati nu gatteerta; gadis nu deebifteerta; ati toltoota keenya wajjin hin baane. **10** Akka nu diinota keenya baqannu nu gooteerta; warri nu jibbanis nu saamaniiru. **11** Ati akka hoolota qalamuuq qopheeffamanii nu gooteerta; ormoota keessas nu bittinneessiteeta. **12** Saba kee gatiin xinnaati gurgurteeta; gurgurtaa isaanii irraas bu'aa hin arganne. **13** Ollaa keenya duratti nama kolfaa, warra naannoon keenya birattis waan qoosaatiif fi nama tuffii nu gooteerta. **14** Ormoota keessatti waan mammaaksaa nu goote; namoonnis mataa nutti raasan. **15** Salphinni koo guyyaa guutuu fuula koo dura jira; fuulli koos qaaniidhaan haguugameera. **16** Kunis sababii dubbi warra na tuffatanii fi warra na arrabsanii, sababii diinattii fi sababii nama haaloo baafatuutii ta'e. **17** Kun hundi nutti dhuufeera; ta'uus nu si hin daganne; yookaan kakuu kee keessatti amanamummaa hin dhabne. **18** Garaan keenya dugda duubatti hin deebine; tarkaanfi keenyas karaa kee irraa hin jal'anne. **19** Ati garuu iddo waangooni jiraatanitti nu caccabsite; dukkana hamadaanu haguugue. **20** Utuu nu maqa Waaqa keenya irraanfannee, yookaan utuu harka keenya gara waaqa ormaatti bal'ifannee jiraannee, **21** silaa Waaqni waan kana bira hin ga'u turee? Inni icciitti garaa namaa beekaati. **22** Nu siif jennee guyyaa guutuu ni aijefamna; akka hoolota qalamuuq jiraniitti lakkaa' amneerra. **23** Yaa Gootfaa dammaqil! Ati maaliif rafta? Ka'il! Bara baraanis nu hin gatin. **24** Ati maaliif fuula kee dhokfatta? Maaliifis dhiphinnaa fi hacuucamuu keenya irraanfatta? **25** Lubbuun keenya biyyootti dabalamteertii; garaan keenyas latfatti maxxaneera. **26** Ka'iitii nu gargaar; sababii jaalala kee kan hin geeddaramneetiifis nu furi.

45 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeedaloo ilmaan Qooraahi kan "Daraaraa" jedhamu. Maskil. Faarfannaa cidhaa. Yommuu ani mootiidhaaf faarfadhuutti, yaadni gaariin garaa koo guuitee irra dhangala'a; arrabni koos akkuma biirii barreessaan ogeessa tokko ti. **2** Ati nama hundumaa caalaa miidhagaa dha; hidhii kee irra surraatu dhangala'a; kanaafuu Waaqni bara baraan si eebbisera. **3** Yaa gooticha, goraadee kee luqqeettuutti hidhadhu; ulfinaa fi surraa uffadhu. **4** Sababii dubbi dhugaatiif, gad of qabiisaas fi qajeelummaatiif, miidhagini keettiin mo'annaadhaan fuula duratti gulufi; harki kee mirgaas hojji sodaachisaas haa hoijetu. **5** Xiyawwan kee qara qabeeyyi sun onnee diinota mottiis haa waraan; saboonnis miilla kee jalatti haa jijigani. **6** Yaa Waaqayyo, teessoon kee bara bараа

hamma bara baraatti ni jiraata; bokkuu qajeelummaas bokkuu mootummaa keetii ni ta'a. **7** Ati qajeelummaa jaallatta; jal'ina immoo ni jibbita; kanaafuu Waaqayyo, Waaqni kee hiriyoota kee caalaatti, zayitiidhaan gammachuu si dibeera. **8** Uffanni kee hundinuu qumbiidhaan, argeessaa fi qundhiidhaan ni urgaa'a; masaraawwan ilka arbaatiin miidhagfaman keessattis muuiziqaan mi'a ribuu si gammachiisa. **9** Intallan moototaa dubartoota kee warra kabajamoo keessa jiru; mootittiinis warqee Oofiiriitiiin miidhagfamtee karaa harka mirga keetii dhaabatti. **10** Yaa intalaa dhaga'i; hubadhu; gurra kees as qabi; saba keetii fi mana abbaa keetii irraanfadhu. **11** Mootiin miidhagina kee hawwa; waan inni gooftaa kee ta eef isa kabaji. **12** Intalli Xiiroos kennaa fiddee dhufti; sooreyyiiniis garaa si laafischuu barbaadu. **13** Intalli mooti ulfina guddaaadhaan diinja ishee jirti; uffanni ishees warqeethaan dha'am. **14** Isheenis uffata halluu garaa garaa qabu uffattee gara mootiitti geeffamti; durboonni waa'elli ishees ishee duukaa bu'anii gara keetti fidamu. **15** Isaanis gammachuu fi ililleedhaan ol galfamu; masaraa mootichaas ni seenu. **16** Ilmaan kee iddo abbootii keetii bu'an; atis lafa hunda irratti isaan ni moosifta. **17** Ani akka maqaan kee dhaloota hunda keessatti yaadatumu nan godha; kanaafuu saboonni bara baraa hamma bara baraatti si jajatu.

46 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Ilmaan Qooraahi. Haala Alaamootiitiin. Waaqni da'oo fi jabina keenya; inni gargaarsa yeroo hunda rakkina keessatti nu wajjin jiruu dha. **2** Kanaafuu yoo lafti raafamtee tulluuwwanis garaa galaanaa keessa gadi bu'an iyyuu nu hin sodaannu. **3** Utuu bishaan isaaas huursee hoomachaa'ee tulluuwwanis raafama isaaatiin socho'an iyyuu nu hin sodaannu. **4** Lagni yaa'an isaa magaalaa Waaqaa gammachiisu kan iddo qulqulluu Waaqni Waan Hunda Olii jiraatuuf gammachuu kennu tokko jira. **5** Waaqni magaalattii keessa jira; isheenis hin raafamtu; ganama barii Waaqni ishee gargaara. **6** Saboonni ni raafaman; mootummoonnis ni kufar, inni sagalee isaa dhageessise; laftis ni baqx. **7** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u nu wajjin jira; Waaqni Yaaqob da'oo keenya. **8** Kottaa, hojii Waaqayyo ilalaalaa; badisia inni lafa irratti fides argaa. **9** Inni hamma handaara lafaatti waraana ni balleessa; iddaa ni cabsa; eeboo ni burkuteessa; gaachanas ibiddaan guba. **10** "Cal'isaa; akka ani Waaqa ta'es beekaa; ani saboota gidduutti ol ol nan jedha; lafa irrattis ol ol nan jedha." **11** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u nu wajjin jira; Waaqni Yaaqob da'oo keenya.

47 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Ilmaan Qooraahi. Isin saboonni hundinuu harka keessan rukuttaa; sagalee ol fudhadhaatti gammachuudhaan Waaqaaf ililchaa. **2** Waaqayyo Waaqa Waan Hunda Olii, Mootichi guddaan lafa hundumaa, sodaachisaadhaati! **3** Inni saboota nu jala, namootas miilla keenya jala galcheera. **4** Innis nu warra Yaaqob isaa inni jaallate sanaaf ulfina taaneef, dhaala keenya nuu fileera. **5** Waaqni ililleedhaan, Waaqayyo sagalee malakataatiil ol ba'e. **6** Faarfannaa galataa Waaqaaf faarfadhaa; faarfannaa galataa faarfadhaa; faarfannaa galataa Mootii keenyaaf faarfadhaa; faarfannaa galataa faarfadhaa. **7** Waaqni Mootii lafa hundaa ti; faarfannaa galataa hubannaadhaan faarfadhaa. **8** Waaqni saboota irratti Mootii dha; Waaqni teessoo isaa qulqulluu irra taa'eera. **9** Qondaaltonni sabootaa, akkuma saba Waaqa Abrahaamitti walitti qabamu; mootonni lafa irraa kan Waaqaatii; innis guddisee ol ol jedheera.

48 Weedduu. Faarfannaa Ilmaan Qooraahi. Magalaa Waaqa keenya keessatti, tulluu isaa qulqulluu irrattis, Waaqayyo guddaa dha; waan hundaa olittis galanni isaa mala. **2** Tulluu Xiyoon gara kaabaatti argama; dheerin isaatiniis ni bareeda. Innis gammachuu addunyaa hundaa ti; magaalaa Mooticha Guddaatis. **3** Waaqni da'anno ishee keessa jira; inni da'anno ishee ta'uus isaa argisiiseera. **4** Mootonni humna walitti daratanii tokkummaadhaan itti qajeelan. **5** Isaanis ishee arganii dinqifatan; sodaataniis baqatan. **6** Achittis akkuma muddama dubartii ciniisfattuutti, hollannaan isaan qabate. **7** Atis bubblee ba'a bifftuutti dooniwwan Tarshiish caccabsite. **8** Akkuma dhageenyne sana, magaalaa Waaqayyo Waan Hunda Danda'u keessatti, magaalaa Waaqa keenya keessatti, akkasuma argineerra; Waaqni bara baraan jabeessee ishee dhaaba. **9** Yaa Waaqayyo, nu mana qulqullummaa kee keessatti, jaalala kee kan hin geeddaramne sana irra deddeebinee yaadha. **10** Yaa Waaqayyo, galanni kee akkuma maqa keetii handaara lafaa ga'a; harki kee mirgaas qajeelummaa gutameera. **11** Sababii murtti keetiitiif, Tulluu Xiyoon haa gammaddu; intallan Yihuudaas haa ililchan. **12** Xiyoon irra naanna'a; naannoo ishee irras adeemaa; gamoowwan ishees lakkaa'a. **13** Dhaloota itti aanutti akka himtaniif, dallaa eegumsa ishee sirriitti hubadhaa; galma ishees ilalaalaa. **14** Waaqni kun bara baraa hamma bara baraatti Waaqa keenyaatii; inni hamma dhumaatti illee nu qajeelcha.

49 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Ilmaan Qooraahi. Yaa namoota, isin hundi waan kana dhaga'a; warri addunyaa kana irra jiraattan hundinuu dhaggeeffadhaa; **2** xinnaa fi guddaan, sooresii fi hiyyeessi walumaan dhaggeeffadhaa; kunis: **3** Afaan koo dubbi ogummaa dubbatu; wanti ani garaatti yaadus hubannaa kenna. **4** Gurra koo gara mammaaksattii nan qabadha; hibboo koos baganaadhaan nan ibsadha. **5** Bara rakkinaa, yeroo gowwoomsitoonni hamoon na marsanitti, ani maaliifan sodaadha? **6** Isaan qabeenya isaanii amanatu; guddina sooruma isaaniiitiis boonu. **7** Namni lubbuu nama gara biraa furu, yookaan gatii furii nama sanaa Waaqaaf baasut tokko iyyuu hin jiru; **8** furiin lubbuu namaa gatii guddaa qabaatii; gatiin quifsaanis yoom iyyuu hin argamu; **9** silaa inni bara baraan ni jirata; hin tortorus ture. **10** Akka ogeeyyiin du'an namni hundinuu ni arga; gowwoonni fi raatuuwwanis akkasuma ni badu; qabeenya isaaniiis warra kaanif dhiisu. **11** Isaan yoo lafa maqa isaaniiitiin waamantu qabaatan illee, awwaalli isaanii bara baraan mana isaanii, dhalootaa hamma dhalootaatiis iddo boqonaa isaanii ta'ee hafa. **12** Namni garuu qabeenya qabaatu illee bara dheeraa hin jiratau; inni akkuma bineensa du'ee baduu ti. **13** Wannin namoota ofitti amanatanii fi warra isaan duukaa bu'anii dubbi isaanii ho'isan eeggatu kanuma. **14** Isaan akkuma hoolaa du'aaf ramadaniiru; duuti tiksee isaanii ti; tolooni ganamaanaa isaan irratti aangoo qabaatu; dhagni isaanii mana isaanii irraa fagaatee awwaala keessatti ni tortora; awwaallis mana jireenya isaanii ti. (**Sheol h7585**) **15** Waaqni garuu lubbuu koo humna sii'ool jalaa baasa; inni dhugumaan ofitti na fudhata. (**Sheol h7585**) **16** Yommuu namni tokko sooromu, yommuu ulfinni mana isaaas guddatu hin sodaatin. **17** Inni yommuu du'utti waanuma tokko illee fudhatee hin deemuutii; ulfinni isaaas isaa wajjin hin dhaqu. **18** Inni bara jireenya isaa lubbuu isaa eebbisu iyyuu, yoo namoonni yeroo ati waan gaarii ofii keetii godhattutti si jajan illee, **19** inni gara dhaloota abbootii isaa, gara warra gonkumaa deeb'i'anii ifa jireenya isaa argineerii ni dhaqa. **20** Namni badhaadhaan hubannaa hin qabne, akkuma bineensa du'ee bada.

50 Faarfannaas Asaaf. Waaqayyo, Humna Qabeessi dubbatee ba'a biiftutti jalqabee hamma lixa biiftutti lafa waameera. **2** Xiyoon ishee miidhaginii ishee hir'ina hin qabne irraa Waqaani ni ibsa. **3** Waaqni keenya ni dhufa; hin cal'isus; ibiddi hamaa fuula isaa dura, bubbleen jabaanis naanwoo isaa jira. **4** Inni saba isaatti muruu jedhee, samiiwwan oliitii fi lafa akkana jedhee ni waama: **5** "Qulqulloota koo warra aarsaadhaan na wajjin kakuu galan, gara kootti walitti naa qabaa." **6** Samiiwwan qajeelummaa isaa ni labsu; Waaqni mataan isaa abbaa murtiiti. **7** "Yaa saba ko, nan dubbadhaatii dhaga'i; yaa Israa'el, ani dhugaa sitti nan ba'a: Ani Waaqni Waaqa kee ti. **8** Ani aarsaa keetif sitti hin dheekkamu; aarsaan kee inni gubamu yeroo hunda fuula koo dura jira. **9** Ani dallaa kee keessa korma, yookaan karra kee keessa korbeessa re'ee hin barbaadu. **10** Bineensi bosonaa hundinuu, hooriin tulluu kuma irratti bobba'us kan kootii. **11** Ani simbirroota tulluuwan irraa hunda beeka; wanni lafa irra sosocho'u hundinuu kan koo ti. **12** Ani uttuun beela'ee iyuu sitti hin himadhu ture; addunyaa fi wanni ishee keessa jiru hundi kanuma kootii. **13** Ani foon korommiin naa nyaaadhaa? Yookaan dhiiga re'ootaa naa dhugaa? **14** "Aarsaa galataa Waaqaaf dhi'eessi; wareega kee illee Waaqa Waan Hundaa Oliitiif galchi; **15** guyyaa rakkinaa na waammadhu; ani sin oolchaa; atis ulfina naa kennita." **16** Waaqni garuu nama hamaadhaan akkana jedha: "Ati seera koo labsuudhaaf, kakuu koos afaan keetiin dubbachuuudhaaf mirga maalii qabda? **17** Ati adaba koo ni jibbita; dubbii koos of duubatti gatta. **18** Ati yoo hattuu argite isa michuu godhatta; ejjitoota wajjinis qooda qabaatta. **19** Ati afaan kee waan hamaa dubbachuuuf itti fayyadamat; arraba kees gowwoomsaadaahaaf dheereffatta. **20** Ati teessees obboleessa kee hamatta; ilma haadha kee maqaa balleessita. **21** Ati waan kana hunda hoijetteerta; ani immoo inuma cal'ise; ati akkuma ofii keetti na seete. Amma garuu ani sin ifadha; ifatti baasees sin himadha. **22** "Isin warri Waaqa irraamfattan waan kana hubadhaa; yoo kanaa achii ani isin nan ciccira; namni isin oolchu tokko iyuu hin jiru. **23** Namni aarsaa galataa dhi'eessu ulfina naa kennaa; anis warra hir'ina hin qabnetti fayyisuu Waaqaa naa angisiisa."

51 Dura bu'a faarfattootaatiif. Faarfannaas Daawit. Faarfannaas kanas inni erga Batisheebaa bira ga'ee booddee yeroo Naataan raajichi gara isaa dhufetti faarfate. Yaa Waaqayyo, akkuma jaalala kee kan hin geeddaramne sanaatti na maari; akkuma baay'ina araara keetiitti, yakka koo narraa haqi. **2** Yakka koo hundumaa narraa dhiqi; cubbuu koo irraas na qulqulleessi. **3** Ani yakka koo beekaati; cubbuu koos yeroo hunda fuula koo dura jira. **4** Ani sitti, suma qofatti cubbuu hoijedheera; waan fuula kee durattu hamaa ta'es hoijedheera; kanaafuu ati murtii keetiin qajeelaa dha; yommuu murtii kennittus hiin doggorgort. **5** Dhuguma iyuu ani cubbuudhaan dhaladhe; yeroo haati koo na ulfoottee jalqabees cubbamaan ture. **6** Ati keessa namaatti dhugaa hawwita; kanaafuu keessa kootti ogummaa na barsiisi. **7** Hiisophiidhaan cubbuu irraa na qulqulleessi; anis nan qulqulla'a; na dhiqi; anis cabbii caalaatti na addaadha. **8** Gammachuu fi ililee na dhageessisi; lafeen ati caccabsites haa ililchu. **9** Fuula kee cubbuu koo irraa deebifadhu; yakka koo hundas narraa haqi. **10** Yaa Waaqayyo, garaa qulqulluu na keessatti uumi; Hafuura qajeelaas na keessatti haaronsi. **11** Fuula kee duraa na hin balleessin; Hafuura kee Qulqulluu narraa hin fudhatin. **12** Gammachuu fayyina keetii naa deebisi; na jiraachisuidhaafis hafuura sarmu naa kenni. **13** Anis warra karra kee irraa jal'atan nan barsiisa; cubbamoonnis gara kee ni deebi'u. **14** Yaa Waaqi, Waaqa na Fayyiftu, ati dhiiga dhangalaasu irraa

na oolchi; arrabni koos qajeelummaa kee ni faarfata. **15** Yaa Gooftaa, hidhii koo naa bani; afaan koos galata kee labsa. **16** Ati aarsaatti hin gammaddu malee silaa nan dhi'eessa ture; aarsaa gubamuttis hin gammaddu. **17** Aarsaan Waaqni fudhatu hafuura cabaa dha; Yaa Waaqi, ati garaa cabaa fi kan gaabbu hin tuttatu. **18** Jaalala keetti Xiyoonifi waan gaarii godhi; dallaa Yerusaalem ijaari. **19** Yoos ati aarsaa qajeelaatti, qalma gubamuu fi qalma akkuma jirutti gubamutti ni gammadda; korommiinis iddo aarsaa kee irratti ni dhi'eeffaman.

52 Dura bu'a faarfattootaatiif. Maskilii Daawit. Doo'eeg namni biyya Edoomii yeroo gara Saa'oli dhagee, "Daawit gara mana Ahimelekii dhufeera" jedhee itti hemitti faarfatame. Yaa nama jabaa nana, ati maalif hamminaan koorta? Ati namni fuula Waaqaa duratu tuffatamu, maalif guyyaa guutu koorta? **2** Ati namni nama gowwoomsitu, arrabni kee badiisa qopheessa; arrabni kee akkuma qarabaa qaramee ti. **3** Ati waan gaarii irra waan hamaa jaallatta; dhugaa dubbachuu irra immoo soba dubbachuu jaallatta. **4** Yaa arraba gowwoomsituu nana, ati dubbii nama miidhu hunda jaallatta. **5** Kanaafuu Waaqni bara bараan si balleessa: Inni dunkaana kee keessa butee si ciccira; biyya jiraattotaa keessaas si buqqisa. **6** Qajeeltonni waan kana arganii sodaatan; isaanis akkana jedhanii isatti kolfan; **7** "Kunoo, namicha Waaqa da'o isaa hin godhatin, qooda kanaa immoo baay'ina qabeenisa isaa amanatee jal'ina ofitti ciche!" **8** Ani garuu akkuma ejersa mana Waaqaa keessatti lalisuu ti; baraa hamma baraa taras, jaalala Waaqaa kan hin geeddarame sana naa amanadha. **9** Sababii ati waan kana gooteef ani baraa sin galateeffadha; sababii maqaa kee gaarii ta'eef ani maqaa kee nan abdadha. Fuula qulqulloota kee durattis sin leellisa.

53 Dura bu'a faarfattootaatiif. Gosa Muuziqaqaa maahilaati jedhamuu faarfatame. Maskilii Daawit. Gowwaan garaa isatti, "Waaqni hin jiru" jedha. Isaan xuraa'aniiru; karaan isaanis jibbisiisa dha; namni waan gaarii hoijetu tokko iyuu hin jiru. **2** Waaqni yoo namni waa hubatu, kan Waaqas barbaadu tokko iyuu jiraate arguuf jedhee, samii irraa ilmaan namootaa gad ilaala. **3** Hundinuu dogoggoraniiru; hundi isaanis xuraa'aniiru; namni waan gaarii hoijetu tokko iyuu hin jiru; tokkumti iyuu hin jiru. **4** Warri hammina hoijetan, kanneen akkuma waan buddeena nyaataniitti saba koo nyaatan, warri Waaqa hin waammanne hundinuu homaa hin beekani? **5** Isaan iddo wanni sodaatamu hin jirretti, sodaadhaan liqimfamaniiru. Waaqni lafee warra si marsanii ni bittinneessa; sababii Waaqni isaan tuffateef, ati isaan qaanesse. **6** Maaloo uttu Xiyoon keessaa fayyinni Israa'eliff dhufee! Yommuu Waaqni saba isaa warra booj'aman deebisutti, Yaaqob haa ililchu; Israa'elis haa gammadu!

54 Dura bu'a faarfattootaatiif. Mi'a ribuutiin. Maskilii Daawit. Yeroo warri Ziif Saa'ol bira dhaqanii, "Daawit nu gidduu dhokatee jira" jedhanitti faarfatame. Yaa Waaqi, maqaa keettiin na fayyisi; humna keettiinis naa murteeesi. **2** Yaa Waaqi, kadhannaa koo naa dhaga'i, dubbii afaan kootiis dhageeffadhu. **3** Keessumoonni natti ka'aniirutii; warri garaa namaa hin laafne lubbuu koo galaafachuu barbaadu; Isaanis warra Waaqaaf ulfina hin kenninee dha. **4** Kunoo, Waaqni gargaaraa koo ti; Gooftaan jiraachisaa lubbuu koo ti. **5** Hammanni warra maqaa na balleessanii isaanumatti haa deebi'u; atis amanamummaa keettiin isaan balleessi. **6** Ani fedhii kootiin aarsaa siif dhi'eessa; yaa Waaqayyo, ani maqaa kee nan galateeffadha; inni gaariidhaatii.

7 Inni dhiphina koo hundumaa keessaa na baaseeraati; jji koos ol aantummaadhaan diinota koo of jalatti ilaaleera.

55 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Mi'a ribuutiin. Maskiliil Daawit. Yaa Waaqi, kadhanna koo dhaga'i; waammata koo jalaas hin didin. 2 Na dhaga'iittie debib naa kenni; komiin koo na dhiphisa; anis nagaa dhabeera. 3 Sagalee diinaatiin, cunqursa namoota hamoos dhufe; isaan dhiphina natti fiduutii; aariidhaanis na jibbu. 4 Lapheen koo na keessatti dhiphattie; sodaan du'aas na qabate. 5 Sodaan fi hollannaan natti dhufeera; naasunis na fudhateera. 6 Anis akkana naa jedhe; "Utuu ani akkuma gugee qoochoo qabaadhee! Silaa asii barriseed naa boqodhan ture. 7 Silaa fagootti baqadhee gammoojii keessa nan bubbula ture; 8 silaa bubbbee hamaa fi qilleensa jabaa irraa fagaadhee gara iddo boqonnaa kootti naariifdhan ture." 9 Yaa Gooftaa, namoota hamoo burjaajessi; dubbiis isaaniis waliin dha'i; ani magaala keessatti goolii fi lola argeeraati. 10 Isaan halkanii guyyaa ol ba'anii dallaa ishee irra naamma'u; jal'innii fi rakkinni ishee keessa jira. 11 Ishee keessa badiisatu jira; nama cunqrsuu fi gowwoomsuun daandii ishee irraa hin dhabamu. 12 Utuu diinna na arrabsee, silaa obsuu naa danda'a ture; utuu amajaajin natti ka'ee, silaa jalaal dhokachuu naa danda'a ture. 13 Garuu si'i namuma akka kootti, hiriyaay koo, michuu koo kan natti dhi'aatutu waan kana godhe. 14 Tokkummaadhaan mana Waaqaa walii wajjin deermne; haasaa mi'aawaas walii wajjin haasofne. 15 Duuti tasa isaanitti haa dhufu; utuma lubbuudhaan jiranuu sii'ool keessa haa bu'an; hamminni mana isaanittii fi garaa isaanii keessa jiraatti. (**Sheol h7585**) 16 Ani garuu Waaqa naa waammadha; Waaqayyo jalaa na baasa. 17 Ani galgala, ganamaa fi waareetti dhiphinaan naa iyaa; innis sagalee koo ni dhaga'a. 18 Yoo namni baay'een anaan morme illee, inni waraana natti ka'e jalaa miidhaa malee na baasa. 19 Waaqni inni durumaa jalqabee teessoo irra jiru sun, Namoota karaa isaanii hin geeddaranne, kanneen Waaqa hin sodaanne ni dhaga'a; isaan qaanness. 20 Hiriyaa koo michoota isaatti harka isaa ol fudhate; kakuu isaa illee ni cabse. 21 Dubbiin isaa akkuma dhadhaa ti; nama hin quuqu; garaa isaa keessa garuu lolatu jira; dubbiin isaa zayiti caalaa lallaafa; garuu goraadee luqqafamee dha. 22 Yaaddoo kee Waaqayotti kennadhu; inni si jiraachisa; namni qajeelaan akka jeqamus hin godhu. 23 Yaa Waaqayyo, ati garuu namoota hamoo boolla badiisaa keessa ni buufta; warri dhiiga dhangalaasanii fi gowwoomsitoonni, walakkaa bara jirenya isaanii iyyuu hin jiraatan. Ani garuu sin amanadha.

56 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeedaloo "Gugee Qilxuu Fagoo irraa" jedhuun faarfatame. Miiktaamii Faarfannaa Daawit. Innis yeroo Filixeemorni Gaati keessatti isa qaban faarfate. Yaa Waaqi na maari; diinonni koo akka malee na ari'u; guyyaa guutuu na cunqrsuu. 2 Diinonni koo guyyaa guutuu na gaadu; namoonni baay'een of tuulummaadhaan na lolu. 3 Ani yommuu sodaadhutti sin amanadha. 4 Waaqa anि dubbiis isaa jajadhu, Waaqa naa amanadha; hormaa hin sodaadhu. Namni du'a hin oolle maal na gochuu danda'a? 5 Isaan guyyaa guutuu dubbiis koo micciiru; na miidhuudhaafis yeroo hunda natti malatu. 6 Isaan ni mari'atu; ni riphus; lubbuu koo galaafachuu jedhanii tarkaanfi koo eggatu. 7 Sababii hammina isaanittif akka isaan miliqan hin godhiin; yaa Waaqi, dheekkamsa keetiin saboota gad deebisi. 8 Gadadamu koo galmeessi; imimmaan koos kitaaba kee keessatti barreessi; isaan galmeey kee keessa jiru mitii? 9 Yommuu ani gargaarsaaf si waammadhatti, diinonni koo dugda duuba deebi'u. Anis kanaan akka Waaqni na wajjin jiru beeka. 10 Waaqa anि dubbiis isaa jajadhu, Waaqayyo anि dubbiis isaa jajadhu,

11 Waaqa naa amanadha; ani homaa hin sodaadhu. Namni maal na gochuu danda'a? 12 Yaa Waaqi wareegni kee narraa jira; aarsaa galataas siif naa dhi'eessa. 13 Akka anि fuula Waaqaa dura, ifa jireenyaa keessa deddeebi'uuf, ati lubbuu koo du'a jalaa, miilla koos gufachuu oolchiteertaati.

57 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeedaloo "Hin balleessin" jedhuun faarfatame. Faarfannaa Daawit. Miiktaamii, Innis yeroo Saa'ol jalaal baqatee holqatti galee faarfate. Na maari; yaa Waaqa na maari; lubbuu koo sitti kooluu galttiit. Anis hamma balaan darbutti, gaaddisa qoochoo keetti jalati kooluu naa gala. 2 Ani gara Waaqa Waan Hundaa Oliitti, gara Waaqa haaloo naa baasuutti naan iyaa. 3 Inni samii irraa ergee na oolcha; warra akka malee na ari'an ni ifata; Waaqni jaalala isaatii fi amanumummaa isaa ni erga. 4 Ani leencota gidduuun jira; ani bineensota nama nyaatan, namoota ilkaan isaanii eeboor xiyyaa kanneen arrabni isaanii akka goraadee qaramaa gidduu ciiseera. 5 Yaa Waaqi, ati samiiwvaniin olitti ol ol jedhi; ulfinni kees lafa hunda irra haa jiraatu. 6 Isaanis kiyyoo miilla kootiif kaa'an; lubbuu koos dhiphinaan gad gogdeerti. Isaan karaa koo irratti boolla qotan; garuu isaanumattu keessatti kufe. 7 Yaa Waaqi, garaan koo hin raafamu; garaan koo hin raafamu; ani naa faarfadha; naa weeddisas. 8 Yaa lubbuu ko, dammaqil! Yaa kiraaraa fi baganaa dammaqa! Anis ganamaan naa dammaqa. 9 Yaa Gooftaa, ani saboota gidduutti galata siif naan galcha; namoota gidduuttiis waa'ee kee naa faarfadha. 10 Jaalalli kee guddaa dha; samiiwwanis ga'atii; amanumummaa kees samiiwwan qaqqaba. 11 Yaa Waaqi, ati samiiwvaniin olitti ol ol jedhi; ulfinni kees lafa hunda irra haa jiraatu.

58 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeedaloo "Hin balleessin" jedhuun faarfatame. Faarfannaa Daawiti. Miiktaamii. Yaa bulchitoota, isin dhugumaan waan qajeelaa dubbattanii? Nama gidduuttiis murtii qajeelaa kennitanii? 2 Akkas miti; isin garaa keessan keessatti hammina yaaddu; harki keessanis lafa irratti goolii kaasa. 3 Namoonni hamoon dhalootumaa kaasani karaa irraa jal'atu; gadameessa haadha isaanittii jalqabniis karaa irraa goranii soba dubbatu. 4 Hadhaan isaanii akkuma hadhaa bofaatii; isaan akkuma buuttii duudaa gurra isaa cuqqalatee 5 sagalee nama isaa raatessuu yookaan nama waan ittiin isaa raatessu hoijetu tokkoo dhaga'uudu diduu ti. 6 Yaa Waaqi ati ilkaanisaanii afaanisaanii keessatti caccabbi; qarriffaa leencotaas daaki, yaa Waaqayyo! 7 Isaan akkuma bishaan dhangala'ee baduutti haa badan; yeroo iddaa futtaasanitti xiyyi isaanii haa doomu. 8 Akkuma ciillallu yommuu deemu baquutti, akkuma daa'ima utuu yeroon hin ga'in dhalatuutti aduu hin argin. 9 Utuu okkoteen keessan ibidda qoraattiitii hin ho'in, jidhaas ta'u gogaan isaanii haxaa'amani balleeffamu. 10 Namni qajeelaan yommuu haaloo ba'u kana argutti ni gammada; miilla isaa dhiiga namoota hamootiin ni dhiqata. 11 Yommus namoonni akkana ni jedhu; "Dhugumaan nama qajeelaadhaaf badhaasni jira; dhugumaan Waaqni lafa irratti murtii kenuu jira."

59 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeedaloo Daawit kan "Hin balleessin" jedhuun faarfatame. Miiktaamii. Daawitis yeroo Saa'ol isaa ajjeesuudhaaf jedhee namoota ergee mana isaa eegsisetti faarfate. Yaa Waaqi, diinota koo jalaal na baasi; warra natti ka'an jalaas na furi. 2 Warra hammina hoijetan jalaas na baasi; namoota dhiiga dhangalaasan jalaas na barraari. 3 Ilaa, isaan riphanii na eeggachaa jiruu! Yaa Waaqayyo, namoonni hamoon, utuu ani balleessaa tokko illee hin hoijennee; isaan garuu na loluuf qophaa'aniiru. Na gargaaruudhaaf ka'i; rakkina koos ilaal!

5 Yaa Waaqayyo, Waqa Waan Hunda Danda'u, yaa Waaqa Israa'e'l, saboota hunda ababuudhaaf ka'i; warra hammina isaaniitiin yakka hoijetan tokko illee hin maarin. **6** Isaanis galgala galgala deebi'anii, akka saree gururi'aa magaalattii irra naanna'u. **7** Waan isaan afaan isaaniitiin baasan ilaali; hidhii isaanii irra goraadeetu jira; isaanis, "Eenyutu nu dhaga'uu danda'a?" jedhu. **8** Yaa Waaqayyo, ati garuu isaanitti kolfta; saboota sana hundumattis ni qoosta. **9** Yaa Jabina ko, ani sin eeggadha; yaa Waaqi ati da'oo koo, **10** Waaqa na jaallatuu dha. Waaqni fuula koo dura deema; akka ani diinota koo mo'annoodhaan of jalatti ilaalu godha. **11** Yaa Gooftaa, yaa gaachana keenya, ati garuu isaan hin ajeesin; yoo kanaa achii sabni koo ni irraamfata. Humma keettiin akka isaan jooran godhi; gad isaan deebisis. **12** Sababii cubbuu afaan isaaniitiif, sababii dubbii hidhii isaaniitiif, isaan of tuulummamaa isaaniitiin haa qabaman. Sababii abaarsaa fi soba isaan dubbataniitiif, **13** dheekkamsaan isaan balleessi; akka isaan deebi'anii hin argamneef isaan balleessi. Kanaanis akka Waaqni Yaaqoob irratti ta'e, hamma handaara lafaatti ni beekama. **14** Isaanis galgala galgala deebi'anii, akka saree gururi'aa, magaalattii irra naanna'u. **15** Isaan waan nyaatan barbaacha asii fi achi jooru; yoo quufuu baatan immoo ni iyuu. **16** Ani garuu waa'ee jabina keetii nan faarfadha; ganamaanis waa'ee jaalala keetii nan faarfadha; ati da'oo kootii; yeroo rakkina koottis ati iddo anit kooluu galuu dha. **17** Yaa Jabina ko, ani faarfannaa galataa siifin faarfadha; yaa Waaqi, ati da'oo koo ti; ati Waaqa ani abdadhuhu dha.

60 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeedaloo "Daraaraa kakuu" jedhamuun faarfatame. Miiktaamii Daawit. Barsiisuuf. Yeroo inni Arraam Nahaaraayimii fi Arraam Zoobaa loolee fi yeroo Yoo'aabin deebisee warra Edoomii keessaa namoota kuma kudha lama Sulula soogiddaa keessatti fixetti faarfatame. Yaa Waaqi, ati nu gatteerta; nu caccabsiteertas; nutti arteerta; amma garuu iddootti nu deebisi! **2** Ati lafa sochoofteerta; tarasaaftees afaan bansiifteerta; caccabaa ishees walitti suphi; isheen raafamteertii. **3** Ati akka sabni kee waan hamaadaan dhiphatu gooteerta; daadhii wayinii nu gatantarsus nuu kenniteerta. **4** Akka isaan iddaa jalaa garaa issatiit baqataniif, ati warra si sodaataniif mallattoo kenniteerta. **5** Akka warri ati jaallattu furamaniif, harka kee mirgaatiin nu oolchi; nu gargaaris. **6** Waaqni iddo qulqullummaa issatiit akkana jedhee dubbateera; "Ani gammachuudhaan Sheekemin gargar nan qooda; Sulula Sukootis nan safara. **7** Gili'aad kan koo ti; Minaaseen is kan koo ti. Efrem gonfoo sibiila koo ti; Yihuudaanis bokkuu mootummaa koo ti. **8** Mo'aab caabii dhiqannaa koo ti; Edoom irra kophee koo darbadhee nan buusa; Filisxeem irrattis mo'annaadhaan nan geerara." **9** Eenyutu magaalaajabeefamtee ijaramtetti na fida? Eenyutu Edoomiitti na geessa? **10** Yaa Waaqi, kan nu gatte sumu mitii? Yaa Waaqi, kan loltoota keenya wajjin ba'u diddes sumu mitii? **11** Diina keenya of irraa dhownuu nu gargaar; gargaarsi nammaa faayidaa hin qabuutii. **12** Nu Waaqa wajjin ni mo'anna; innis diinota keenya gad dhidhiita.

61 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit kan mi'a ribuutiin faarfatame. Yaa Waaqi, iyyata koo dhaga'i; kadhananaa koos dhaggeeffadhu. **2** Yeroo garaan koo ciftetti, ani handaara lafaatii sin waammadha; ati gara kattaa na caalaa ol dheeratuutii na geessi. **3** Ati iddo anit kooluu galuudhaatii; fuula diina koo durattis gamoo jabaa dha. **4** Ani baraaraa dunkaanaa kee keessa jiraachuu, gaaddisa qoochoo keetii jalattis kooluu galuu nan hawwa. **5** Yaa Waaqi, ati wareega koo dhageesseertaatiif; dhaala warri maqaas kee

sodaatan argatanis naa kenniteerta. **6** Bara jireenya mootii, umurii isaa illee dhalootaa gara dhalootaatti dheeressi. **7** Innis fuula Waqaajaa duratti bara baaaraa haa mo'u; akka jaalalli keetii fi amanumummaan kee isa eeganis godhi. **8** Anis faarfannaa galataa maqaas keetii nan faarfadha; guyyuma guyyaanis wareega koo nan guuttadha.

62 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeduutuuniif. Faarfannaa Daawit. Lubbuun koo Waqa qofa eeggatti; fayyinni koos isa biraax naa dhufa. **2** Kattaan kootii fi fayyinni koo isa qofa; inni da'oo koo ti; ani gonkumaa hin raafamu. **3** Isin hamma yoomiitti nama miitu? Hamma yoomiitti akka keenyen manaa kan duufeetti, akka dallaa raafameettis lafaan isa dha'uu barbaaddu? **4** Isaa aangoor isaa guddaa sana irraa, guutummaatti gad isa deebisu barbaadu; isaan sobatti ni gammadu. Afaan isaaniitiin ni eebbisu; garaa issaniitiin garuu ni abaaru. **5** Lubbuun koo Waqa qofa obsaan eeggatti; abdiin koo isa biraax dhufaati. **6** Kattaan kootii fi fayyinni koo isa qofa; inni da'oo koo ti; ani hin raafamu. **7** Fayyinni kootii fi ulfini koo harka Waqaajaa keessa jira; kattaan koo jabaan, iddoon ani itti kooluu galu Waqa. **8** Yaa namoota, yeroo hunda isa amanadhaa; garaa keessanis fuula isaa duratti dhangalaasaa; Waaqni iddo nu itti kooluu galluudhaati. **9** Gosa tuffatamaa irraa dhalachuun homaa miti; gosa kabajamaa irraa dhalachuunis sobuma; yoo madaaliidhaan madaalaman lachanuu qilleensa caalaal salphatu. **10** Waan saamichaan argattan hin amanatinnaa; waan hatameenis hin koorinna. Yoo qabeenyi keessan guddate illee, qalbi keessan isa irra hin kaa'atinaa. **11** Waaqni yeroo tokko dubbate; ani immoo yeroo lama nan dhaga'e; kunis akka humni kan Waqaajaa ta'e dha. **12** Yaa Gooftaa aaraari kan kee ti. Ati dhugumaan tokkoo tokkoo nammaa akkuma hojji issatiit isaa ni kennitaaf.

63 Faarfannaa Daawit. Yeroo inni Gammoojjii Yihuudaa keessa turetti. Yaa Waaqi, ati Waqa koo ti; ani dhugumaan sin barbaadadh; lafa gogaa fi gammoojji, lafa bishaan hin jarritte, lubbuun koo si dheebotti; foon koos sitti gaggaba. **2** Kanaafuu ani iddo qulquullu keessattin si arge; humna keetii fi ulfina kees nan ilaale. **3** Waan jaalalli kee jireenya caaluu, hidhiin koo si jajatti. **4** Ani hamman jirutti sin eebbisu; maqaas keetiinis harka koo ol nan qabada. **5** Lubbuun koo akka nama dhukaa fi cooma quufeetti quufti; afaan koos hidhii illeettiin si jajata. **6** Ani siree koo irratti sin yaadadh; halkan guutuus waa'ee kee nan yaada. **7** Waan ati gargaarsa koo taateef, ani gaaddisa qoochoo keetii jalatti gammachuudhaan nan faarfadha. **8** Lubbuun koo sitti maxxanti; harki kee mirgaa ol na qaba. **9** Warri lubbuun koo galaafachuu barbaadan garuu boolla lafaa isa gad fagoo keessa bu'u. **10** Isaa dabarfamanii goraaedeetti kennamu; nyaata waangoos ni ta'u. **11** Mootiin garuu Waqaattii ni gammada; namni Waqaan kakatu hundinuu ulfina argata; afaan warra soba dubbatuu immoo ni cufama.

64 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqi, yommuu ani iyyadhu sagalee koo dhaga'i; lubbuun koos doorsisuu diinaa duraa baasi. **2** Marii jal'ootaa duraas, mala namoota hamoo duraas na dhoksi. **3** Isaa arraba isaanii akka goraaede qaratan; dubbii hadhha'aas akkuma xiyyaatti qopheeffatu. **4** Isaa riphannii nama yakka hin qabnetti futtaas; akkuma tasaas sodaa malee itti gad dhiis. **5** Kaayyoo jal'inaa irratti wal jajjabeessu; waa'ee dhoksanii kiyyoo kaa'uus ni mari'atu; "Eenyutu isa arguu danda'a?" jedhaniis ni yaadu. **6** Isaanis jal'inaa yaaduudhaan, "Nu mala hir'inna hin qabne malanneerra!" jedhu; yaadnii fi keessi garaa nammaa gad

fagoodhaatii. **7** Waaqni garuu xiyya isaa isaamitti futtaasa; isaanis akkuma tasaas madaa'u. **8** Innis arrabuma isaaniin isaan balleessa; warri isaan argan hundinuu tuffiidaan mataa raasu. **9** Namoonni hundinuu ni sodaatu; isaan hojji Waaqaa ni labsu; waan inni hojjet illee ni qalbeeffatu. **10** Namni qajeelaan Waaqayyotti gammada; isattis kooluu gala; gara toteeyyiin hundinuu isaan ulfina argatu.

65 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqi, Xiyoon keessatti galatatu si eeggata; wareegni keenyas siif galfama. **2** Yaa isa kadhanna namaa dhageessu, namni hundinuu gara kee ni dhufa. **3** Yeroo cubbuun na mo'attetti, ati yakka keenya nuu dhiierteeta. **4** Warri ati filattee akka isaan qe'ee kee jiraatanifi ofitti dhi'eessite eebbfamoo dhal! Nus waan gaarii mana keetiitiin, kan mana qulqlummaa keetiitiinis ni quufna. **5** Yaa Waaqi Fayyisaa keenya, ati hojji qajeelummaa sodaachisaadhaan deebii nuu kennita; daarii lafaa hundumaaaf, galaana fagootti argamuufis ati abdii dha; **6** ati humma uffateerta; jabina keetiini tulluuwan hundeessite; **7** ati huursaa galaanaa, huursaa dha'aas bishaanii, raafama uummataas ni cal'isifte. **8** Warri fagoo jiraatan dinqiiwan kee ni sodaatu; ati yeroo bari'u fi yeroo dhi'utti, akka faarfannaa gammachuu faarfatamu ni goota. **9** Ati lafa ni eegda; bishaanis ni obafta; akka malees ni gabbifta; akka namootaa midhaan kennanifiis lageen Waaqaa bishaanii guutamanii; ati kanumaaq qopheessiteertaati. **10** Bo'oo isaa bishaan quubsita; biyooo isaaas wal qixxeessita; tiifuu bokkaatiiniis ni jiifta; biqila isaaas ni eebbifta. **11** Gaarummaa keetiin bara ni gonfta; daandiiwan kees cooma coccobsu. **12** Lafti margaa kan gammoojii akka malee misa; gaarranis gammachuudhaan guutamu. **13** Dirreewan bushaayedhaan guutamu; sululoonni midhaanii haguugamu; isaanis illeedhaan iyyanii faarfatu.

66 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa. Isin lafti hundinuu illeedhaan gara Waaqattii iyyaal! **2** Ulfina maqaa isaa faarfadhaa; galata isaatifiis ulfina kennaa! **3** Waaqaanakkana jedhaa; "Hojji kee akkam sodaachisaa dha! Sababii humnii kee guddaa ta'eef, diinonni kee fuula kee duratti hollatu. **4** Lafti hundinuu siif sagudu; faarfannaa galataa siif faarfatu; maqaa keetiifiis faarfatu." **5** Kottaatiivaa Waaqni hojjet, hojji sodaachisaa inni namaaf hojjet ilalaal! **6** Inni galaana lafa gogaatti geeddare; isaanis miilla isaanitiin laga ce'an; kottaa isatti ha gammannu! **7** Inni bara baaran humma isatiin bulcha; iji isaa saboota ilaala; finciltuumi ol ol of hin qabin. **8** Yaa saboota, Waaqa keenya eebbisaa; sagaleen isa galateeffatus haa dhaga'amu; **9** inni lubbuu keenya jiraachiseera; miilla keenyas mucucaachuu olcheera. **10** Yaa Waaqayyo, ati nu qorteeataati; akkuma meetiis nu qulqluleessiteerta. **11** Ati kiyyootti nu galchiteerta; dugda keenya irras ba'aa keesseerta. **12** Akka namoonni mataa keenya yaabbatan gooteerta; nu ibiddaa fi bishaan keessa dabarre; ati garuu iddo badhaadhummaatti nu fidde. **13** Anis qalma gubamu qabadhee mana qulqlummaa kee nan seena; wareega koos siif nan galcha; **14** kunis wareega yeroo ani rakkina keessa turetti arrabni koo waaddaa galee afaan koos dubbatee dha. **15** Anis horii coccoomoo, qalma gubamu, korbeeiyii hoolaa immoo aarsaa godhee siif nan dhi'eessa; jibootaa fi re'oota illee aarsaa siifin dhi'eessa. **16** Isin warri Waaqa sodaattan hundi kottaa dhaggeeffadhaa; anis waan inni naaf godhe isinitti nan hima. **17** Ani afaan kootiin isatti nan iyye; galanni isaaas arraba koo irra ture. **18** Utuu ani garaa koo keessa cubbuu kaa'adhee jiraadhee, silaa Gooftaan naaf hin dhaga'u ture; **19** Waaqni garuu dhugumaan na dhaggeeffateera; sagalee

kadhanna kootiis dhaga'eera. **20** Waaqni kadhanna koo hin didin yookaan jaalala isaa na hin dhowwatin haa eebbfamu!

67 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Mi'a ribuutiif. Faarfannaa. Waaqni garaa nuuf laafu; nu haa eebbisus; fuula isaa narratti haa ibsu; **2** kunis akka karaan kee lafa irratti, fayysiisun kee immoo saboota hundumaa biratti beekamuuf. **3** Yaa Waaqayyo, saboonni si haa jajatan; saboonni hundii si haa jajatan. **4** Ati waan qajeelummaadhaan namoota bulchituuf, saboota lafa irraas waan geggeessiituu, saboonni haa gammadanis; ililchaniis haa faarfatan. **5** Yaa Waaqayyo, saboonni si haa jajatan; saboonni hundii si haa jajatan. **6** Lafti midhaan kenniteerti; Waaqayyo Waaqni keenyas nu eebbiseera. **7** Waaqni nu eebbiseera; handaarri lafaa hundi isaa haa sodaatu.

68 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Waaqni haa ka'u; diinonni isaaas haa bittinnaa'an; warri isa jibbanis fuula isaa duraa haa baqatan. **2** Akkuma arri bittinnaa'u, ati isaan bittinneessi; akkuma gagaan ibidda duratti baqu, hamoonni fuula Waaqaa duraa haa badan. **3** Qajeelonnii garuu haa gammadan; fuula Waaqaa durattis baay'ee haa gammadan; isaan gammachuuudhaan haa ililchan. **4** Waaqaaf faarfadhaa; faarfannaa galataa maqaan isatiif faarfadhaa; isaa duumessaan gulufu sana jajadhaa; maqaan isaa Waaqayyo dha; fuula isaa durattis baay'ee gammadaa. **5** Waaqni warra abbaa hin qabneef abbaa, niitota dhirsoonni irraa du'anifis falmaa ta'e sun iddo jirenya isaa qulqlullu keessa jira. **6** Waaqni warra kophaa ta'an maatii keessa jiraachisa; warra hidhamanis mana hidhaatiibaa; finciltuumi garuu lafa gogaa irra jiraatu. **7** Yaa Waaqayyo, gaafa ati saba kee dura baate, gaafa ati gammoojii keessa dabarte, **8** fuula Waaqaa, Waaqa Siinaa duratti, fuula Waaqaa, Waaqa Israa'l duratti, lafti ni raafamte; samiiwaniis bokkaa roobsan. **9** Yaa Waaqayyo, ati bokkaa baay'ee roobsite; dhaala kee kan dadhabe illee ni quubsite. **10** Sabni kee achi qubate; yaa Waaqayyo, ati badhaadhummaa kee keessaa hiyyeyyii soorte. **11** Gooftaan dubbiis isaa kenne; dubartoonni dubbiis sana labsanis baay'ee dha: **12** "Mootonnii fi lootoonni ariitiin baqatan; dubartoonni qe'ee oolan boojuu qoddatan. **13** Yoo gola hoolotaa gidduutti argamtan illee, isin akka gugee qoochoon ishee meetiidhaan uffifamee baalleen ishee immoo warqee calaqqisuun uffifamee ti." **14** Yommuu Waaqni Waan Hunda Danda'u mootota achitti bittinneessetti, Zalmoon irratti cabbii bu'e. **15** Yaa tulluu Baashaan, yaa tulluu surra qabeessa, yaa Tulluu Baashaan, yaa tulluu fiixee baay'ee qabu, **16** yaa tulluu fiixee baay'ee qabdu, ati maalif tulluu Waaqni bulchuuf filate, iddo Waaqayyo bara baraan jiraatu sana hinaaffaadhaan ilaalta? **17** Gaariiwan Waaqaa kuma hedduu dha; isaan kumatamaa yeroo kumatamaa ti; Gooftaan Siinaadhaa gara iddo qulqlullu dhufeera. **18** Ati yommuu ol gubbaa baatetti boojuu baay'ee fudhate; yaa Waaqayyo, yaa Waaqi, ati achi jiraachuu jettee, namoota irraa, finciltoota irraas kennaa fudhatte. **19** Gooftaan guyyumaan guyyaan ba'aa keenya baatu, Waaqni Fayyissaa keenya ta'e sun haa eebbfamu. **20** Waaqni keenya Waaqa fayyinnaa ti; du'a jalaa ba'unnis Waaqayyo Goofticha biraah dhufa. **21** Waaqni dhugumaan mataa diina isaa, gubbee mataa warra cubbuu isaanii fufanii kan rifeensa qabu ni caccabsa. **22** Gooftaan akkana jedha; "Ani deebisee Baashaanii isaan nan fida; tuujuba galaanaa keessas isebisee isaan nan fida; **23** kunis akka ati dhiiga diinota keetii miilla keetiin borciituuf; arrabni saroota keetis akka qooda isaanii qabatuuf." **24** Yaa Waaqayyo, hiriirri kee mul'ateera; hiriirri Waaqa kootiitii fi mootii kootii iddo qulqlulluutti ol galeera. **25** Fuula duraan faarfattoota, dugda duubaan immoo

warra muuiziqaat taphatantu ture; dubartooni dibbee rukutanis gidduu isaanii turan. **26** Waldaa guddaa keessatti Waaqa jajadhaa; yaa'i Israa'el keessatti Waaqayyoon jajadhaa. **27** Beniyaam gesti xinnichi isaan dura deema; tuunni ilmaan mootota Yihuudaas achi turan; ilmaan mootota Zebuloonii fi Niftaaalemis achi turan. **28** Yaa Waaqayyo, humna kee ajaji; yaa Waaqa keenya, akkuma duraan goote sana jabina kee nu argisiisi. **29** Sababii mana qulqullummaa keetii kan Yerusaalem keessaatiif mootonni kennaan siif fidu. **30** Bineensota shambaqqoo keessaa, karra korommii jabboota sabottaa keessas ifadhu. Warra meetii fidan gad deebisi. Warra waraanatti gammadanis bittinneessi. **31** Ergamooni Gibxi ni dhufu; Itioophiyaanis daftee harka ishee Waaqattti bal'ifatti. **32** Yaa mootummoota lafaa, Waaqa faarfadhaa; faarfannaal gaataas Gooftaadhaa faarfadhaa; **33** isa samiiwwan durii keessa gulufu, isa sagalee jabaadhaan qaqawweessa'u sana faarfadhaa. **34** Waaqa ulfinni isa Israa'el irra jiru, isa miidhaginiisa samiiwwan keessa jiru sana humna isaa labsaa. **35** Yaa Waaqayyo, ati iddo qulqullummaa keetiitii sodaachisaa dha; Waqaani Israa'el saba isaatiif humnaa fi jabina ni kenna. Waqaani haa eebbfamu!

69 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Yeedaloo "Daraaraatiin." Faarfannaas Daawit. Yaa Waqaqi, ati na baasi; bishaan ol dhufue morma na ga'eeraati. **2** Ani raaree keessa, lafa iddoon miilla dhabatan hin jirre keessa seeneera. Ani tuujuba bishaanii keessa seeneera; lolanis narra garagaleera. **3** Ani iyyuudhaan dadhabeera; laagaan koo babbaqaqeera; iji koo, Waaqa koo eggachuudhaan dadhabeera. **4** Warri lafumaa ka'anii na jibban rifeensa mataa kootii caalaa baay'atu; warri na ajjeesuu barbaadan, warri akkasumaan diina koo ta'an baay'ee dha. Ani akkan waan hin hatin deebisu dirqameera. **5** Yaa Waaqaqi, ati gowwummaa koo ni beekta; yakki koos si duraa hin dhokatu. **6** Yaa Gooftaa, Waaqayyo Waan Hunda Dandeessi, warri abdiisirra kaa atan, sababii kootiif hin qaana'in; yaa Waqaq Israa'el, warri si barbaadan, sababii kootiif hin qaaneffamin. **7** Ani siif jedhee tuffii obseeraati; qaaniinis fuula koo haguugeera. **8** Ani obboloota kootti keessummaa, ilmaan haadha koottiitii alagaa dha; **9** Hinaaffaan mana keetii na guggubeeraati; arrabsoon warra si arrabsaniiis narrabu'era. **10** Boo'u fi soomuun koo, arrabsoo natti ta'e. **11** Yommuu ani wayyaa gaddaa uffadhetti, namoonni natti qoosu. **12** Warri karra dura tataa'an natti qoosu; machooftonis waa'ee kootiin sirbu. **13** Ani garuu yaa Waaqayyo, yeroo ati filattutti sin kadhadha; yaa Waqaqi, jaalala kee guddichaan fayyina kee kan dhugaaatiinis deebii naaf kenni. **14** Akka ani hin liqimfamneef, raaree keessaa na baasi; warra na jibban jalaa, bishaanota gad fagoo keessaa na baasi. **15** Ati akka lolaan na hin fudhamne, akka tuujubni na hin liqimsine, akka boollis afaan isaa natti hin cufanne godhi. **16** Yaa Waaqayyo, gaarummaa jaalala keetiitiin deebii naaf kenni; arara kee guddichaan natti garagali. **17** Fuula kee tajaajilaa kee duraa hin dhokfatii; waan ani rakkina keessa jiruuf dafitii deebii naaf kenni. **18** Natti dhi'aadhuutii na furi; xiiqii diinota kootiif jedhii na baasi. **19** Ati akka ani hammam tuffatamee, salphifamee fi akka ani qaaneffamee ni beekta; diinonni koo hundinuu fuula koo dura jiru. **20** Arrabsoon garaa koo cabse; anis abdiis kudatheera. Ani nama garaa naaf laafu nan barbaade; garuu nan dhabe; nama na jajjabeessu nan barbaade; garuu tokko illee hin arganne. **21** Nyataa kootti hadhooftu makan; akka ani dhuguuf immoo waan dhangaggaa'aa naa kennan. **22** Maaddiin isaanii iddaa isaanitti haa ta'u; adabaa fi kiyoyoo isaanitti haa ta'u. **23** Akka arguu hin dandeenyeef iji isaanii haa haguuggamu; dugdi isaaniiis bara baraan haa goophatu. **24**

Dheekkamsa kee isaan irratti dhangalaasi; aariin kee boba'aan sunis isaan irra haa bu'u. **25** Qe'en isaanii haa onu; namni dinkaana isaanii keessa jiraatu tokko iyyuu hin hafin. **26** Isaan warra ati madeessite sana ni ari'atutu; waa'ee dhukkubbii warra ati miite sanaa ni odeeessu. **27** Yakka irratti yakka isaanitti dabali; isaan gara qajeelummaa keetii hin dhufin. **28** Maqaan isaanii kitaba jirenyaa keessaa haa haqamu; qajeeltota wajjinis hin galmeeffamin. **29** Ani garuu dhiphinnaa fi rakkina keessan jira; yaa Waaqi, fayyinni koo ol na haa qabu. **30** Ani faarfannaadhaan maqaan Waqaqaan galateeffadha; galataanis ulfina nan kennaaf. **31** Kunis sangaa caalaa, korma gaanfaa fi kottee qabu dhi'eessu caalaa Waaqayyoon gammachiisa. **32** Hiyyeyyiin waan kana arganii ni gammadu; isin warri Waqaqa barbaaddan garaan keessan jiraata haa ta'u! **33** Waaqayyo rakkattoota ni dhaga'a; namoota issa warra hidhamanis hin tuffatu. **34** Samii fi lafti, galaanomni fi wanni isaan keessa jiraatan hundinuu isa haa leellissan. **35** Waqaqi Xiyooinin fi fayyisaati; magaalaawwan Yihuudaas deebisee ni ijaa. Sabni isaa achi qubata; ni dhaalas. **36** Sanyiin tajaajiltoota isaa magaalattii ni dhaalu; warri maqaan isaa jaallatanis achi jiraatu.

70 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaas Daawiti. Yaa Waqaqi, na fayyisuuf ariifadhu; yaa Waaqayyo, na gargaaruuf dafii kottu. **2** Warri lubbuu koo galaafachuu barbaadan hundinuu, haa qaana'an; haa burjaaja'anis; warri badii koo hawwan hundi qaana'anii duubatti haa deebi'an. **3** Warri, "Baga! Baga!" anaan jedhan qaana'anii duubatti haa deebi'an. **4** Warri si barbaadan hundinuu garuu sitti gammadanii haa lilchan; warri fayyisuuf kee jaallatan, yeroo hunda, "Waqaani guddaa dha!" haa jedhan. **5** Ani garuu hiyyeesaa fi rakkataa dha; yaa Waqaqi, dafii na qaqqabi. Ati gargaaraa koo fi fayyisa koo ti; yaa Waaqayyo hin turin.

71 Yaa Waaqayyo, ani kooluu sitti galeera; ati gonkumaa na hin qaanessin. **2** Qajeelummaa keetiini na baasi; na oolchis; gurra kee gara kootti qabi; na fayyisis. **3** Ati kattaa ani kooluu itti galu, iddo an ieroo hunda itti baqadhuu naa ta'i; ati waan kattaa koo fi da'o koo taateef, na baraaruuf ajaja kenni. **4** Yaa Waqaqa ko, harka nama hamaa, qabaa nama jal'aatii fi gara jabeessa keessaa na baasi. **5** Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati abdiis kootii; ijoollummaa kootii kaaftees ati Waqaqa ani amanadhuu dha. **6** Ani gaafan dhaladhee jalqabee sitti irkadheera; gadameessa haadha koo keessaa situ na baase. Ani yeroo hunda sin galateeffadha. **7** Ani namoota baay'eedhaa mallattoo ta'eera; ati garuu da'o koo is jaabaa dha. **8** Afaan koo guyyaa guutuu, galataa fi ulfina keetiin guutama. **9** Yeroo ani dulloomutti ati na hin gatin; yeroo humni koo dhummutsii na hin dhiiisin. **10** Diinonni koo natti mari'atuumi; warri na ajjeesuu riphanii eeggatanis walii wajjin natti mari'atu. **11** Isaanis, "Waqaani isa dhiiseera; namniisa oolchu tokko iyyuu hin jiruutti faana bu'aatti qabaa" jedhu. **12** Yaa Waqaqi, narraa hin fagaatin; yaa Waqaqa ko, na gargaaruuf dafii kottu. **13** Warri na himatan qaana'anii haa badan; warri na miidhuu barbaadanis tuffii fi salphina haa uftatan. **14** Ani garuu yeroo hundumaa abdiis qaba; ittuma caalchisees sin galateeffadha. **15** Ani yoo hammam akka inni ga'u beekuu baadhe illee, afaan koo waa'ee qajeelummaa keetiiti fi waa'ee fayyisuuf keetii guyyaa guutuu ni odeeessu. **16** Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati dhufee hojii kee humna qabeessa sana nan odeeessa; aniqajeelummaa kee qofa labsa. **17** Yaa Waqaqi, ati ijoollummaa kootii jalqabdeebaa na barsiifteerta; anis hamma har'aatti hojii kee dinqisisa sana naa labsa. **18** Yaa Waaqayyo, yeroo ani dulloomee mataan koo arrii ta'illee, hamma ani humna kee dhaloota kanatti, jabina kees dhaloota

dhufuu jiru hundatti labsuutti, ati na hin dhiis. **19** Yaa Waaqi, qajeelummaan kee samiiwwan bira ga'a; ati waan gurguddaa hojjetteerta; yaa Waaqi, kan akka keetti eenyu? **20** Ati rakkinaa fi dhiphina baay'ee na argisifteerta; ta'u sirennya koo deebiftee ni haarmosita, qilee lafaa keessaas deebiftee ol na baaftha. **21** Ulfina koo ni guddifta; amma illee na jajjabeeessa. **22** Yaa Waaqa ko, ani amanamummaa keetifi, kiraaraan sin faarfadha; Yaa Qulqullicha Israa'el ani kiraaraan faarfannaa galataa siif faarfadha. **23** Yommuu ani faarfannaa galataa siif faarfadhuutti, hidhiin koo, lubbuun koo kan ati furtes guddisanii ni ililchu. **24** Warri na miidhuu barbaadan, waan qaana'anii burjaaja'anii arrabni koo guyyaa guutuu qajeelummaa kee odeeessa.

72 Faarfannaa Solomoon. Yaa Waaqi, murtii kee mootiiddhaaf, qajeelummaa kee immoo ilma mootiitiif kenni. **2** Innis saba keetifi qajeelummaadhaan murteessa; hiyyeyyiifis murtii qajeelaa kenna. **3** Tulluuwwan badhaadhummaa, gaarran immoo ija qajeelummaa sabaaaf haa fidan. **4** Innis hiyyeyyiifis saba keessa jiraatanifi falma; ijoollee rakkattoota ni oolcha; cunqrsituu immoo ni barbadeessa. **5** Namoonni hamma aduuun jiraattuu fi hamma ji'i jiraattuti, dhalootaa hamma dhalootaatti si sodaatu. **6** Innis akkuma bokkaa marga haanname irratti roobuu, akkuma tiifuu lafa jiisuuttiis ni dhufa. **7** Bara isaa keessa qajeelummaan ni daraara; nageenys hamma ji'i dhabamitti ni bay'ata. **8** Innis galaanaa hamma galaanatti, Laga Efraaxiisi hamma moggaa lafaatti ni bulcha. **9** Warri gammoojiji keessa jiraatan fuula isaa duratti ni sagudu; diinonni isasas biyyoo arraabu. **10** Mootonni Tarshiishii fi mootonni biyyoota qarqarawwan galaana fagoo gibira isaaaf ni fiduuf. **11** Mootonni hundinuu isaaaf ni sagudu; saboonni hundinuu isa ni tajaajilu. **12** Innis nama rakkatee gara isaaatti iyyu, hiyyeessaa fi nama gargaarsa hin qabne ni baraaraatii. **13** Nama dadhabaa fi rakkataaf garaa lafa; nama rakkataas du'a jalaa baasa. **14** Lubbuu isaaaniis hacuuccaa fi cunqrsaa jalaa ni fura; dhiigni isaaaniis fuula isaa duratti gatiif guddaa qabaatii. **15** Umuriin isaa haa dheeratu; warqueen Shebaa isaaaf haa kennamu. Yeroo hunda Waaqa isaaaf haa kadhatan; guyyaa guutuu isaa haa eebbis. **16** Lafaa irratti midhaan akka malee haa baay'atu; fiijee tulluuwwanii irras asii fi achi haa raafamu. Iji isaa akka Libaanoon haa tolu; akka marga lafaas haa misu. **17** Maqaan isaa bara bараan haa jiraatu; Akkuma aduuun itti fufaa haa jiraatu. Saboonni hundinuu isaaan ni eebbfamu; jarris eebbfamaa jedhaanii isaa waamu. **18** Innis kophaa isaa waan dinqii hoijetu, Waqqayyo Waaqni, Waaqni Israa'el haa eebbfamu. **19** Maqaan isaa ulfaataa sanaaf bara bараan galanni haa ta'u; lafti hundinuu ulfina isaatti haa guutamu. **20** Kadhnannaan Daawit ilma Isseey as irratti xumurame.

73 Faarfannaa Asaaf. Dhugumaan Waaqni Israa'eliif, warra garaan isaanii qulqulluu ta'eef gaarii dha. **2** Ani garuu miilli koo gufachuu ga'ee, faanni koos mucuacahuu ga'ee ture. **3** Ani yommuun badhaadhummaa hamootaa argetti, of tuultotatti hinaafeen tureetii. **4** Isaan hin dhiphatan; dhagni isaanii fayyaa dha; cimaa dhas. **5** Rakkinni nama biraatti dhufu isaanitti hin dhufu; isaan akka namootaa kaanii dhukkubaan hin dha'amani. **6** Kanaafuu of tuulummaan faaya morma isaanii ti; fincilaas akka wayyaatti uffatu. **7** Iji isaanii coomee alatti dhiibama; hamminni isaan garaataan yaadan dhuma hin qabu. **8** Isaan ni quosu; hamminas ni dubbatu; of tuluaa cunqrsadaahan nama doorsisii. **9** Afaan isaanii samii falmata; arrabni isaanii lafa dhaala. **10** Kanaafuu sabni gara isaanitti dacha'ee bishaan baay'ee dhuga. **11** Isaanis, "Waaqni akkamitti beekuu danda'a?

Waaqni Waan Hundaa Olii beekumsa qabaa?" jedhu. **12** Egaa namoonni hamoon akkana; isaan yeroo hunda yaaddoo malee jiraatu; badhaadhummaanis guddachaa deemu. **13** Yoos ani akkasumaan garaa koo qulqullinaan eeggadhee harka koos akkasumaan dhiqadhe kaal. **14** Ani guyyaa guutuu dha'ameera; ganamaa ganamas adabameera. **15** Ani utuu, "Akkana nan dubbadha" jedhee jiraadhee silaa ijollee kee nan yakan ture. **16** Garuu yommuu ani waan kana hunda hubachuu yaaletti, wanni kun hojji dadhabisiisa natti ta'e. **17** Kunis hamma ani iddo qulqullummaa Waaqaa seenutti ture; ergasiis ani galgala isaanii nan hubadhe. **18** Dhugumaan ati iddo mucuataa irra isaan dhaabde; akka isaan kufanii caccabaniifis gad isaan darbatte. **19** Isaan akkamii guutumaan guutuutti sodaadhaan fudhatamanii akkuma tasaa barbadaan' an! **20** Akkuma abjuun yeroo namni hirribaa dammaquutti ta'u sana, atis yaa Gooftaa, akkasuma yommuu ol kaatu, hawwii garaa isaanii ni busheesita. **21** Yommuu lubbuun koo gadditee onneen koos waraanamtetti, **22** ani gowwaa fi wallaalaan ture; fula kee durattis akka horii nan ta'e. **23** Ta'u sani yeroo hunda si wajjinan jira; atis harka koo mirgaa ni qabda. **24** Ati gorsa keetti na qajeelchita; ergasiis immoo ulfinatti na galchita. **25** Ani samii keessaa eenyunan qaba? Lafa irraas si malee homaa hin fedhu. **26** Foon koo fi onneen koo dadhabuu danda'u; Waaqni garuu jabina garaa koo ti; bara bараanis inni qooda koo. **27** Warri sirraa fagoo jiran ni badu; atis warra siif hin amanamme hunda ni balleessita. **28** Akka ani yaadutti garuu Waaqatti dhi'aachuu gaarii dha; Waaqayyo Gooftaa da'o koo godhadheera; ani hojji kee hunda nan labsa.

74 Maskiliil Asaaf. Yaa Waaqi, ati maaliif bara bараan nu gatte? Aarii kee maaliif hoolota ati bobbaafte irratti akka malee boba'a? **2** Saba ati dur filatte, gosa dhaala keetii, warra ati furte, Tulluu Xiyoon iddo ati jiraatties yaadadhu. **3** Tarkaanfi kee gara waan bara bараan diigameetti qajeelfadhu; diinii waan mana qulqullummaa keessa jiru hunda barbadeeseara. **4** Diinonni kee iddo qulqulluu kee keessatti bookkisan; mallattoo isaaniiis mallattoo godhanii dhaabbatan. **5** Isaan nama bosona keessatti muka muruuf qottuo ol fudhutaa fakkatu. **6** Isaanis waan soofame hunda, qottuo fi burrusaan caccabsan. **7** Isaan mana qulqullummaa kee guban; lafa jireenyaa Maqaan keetis ni xureessan. **8** Garaa isaanii keessatti, "Nu guutumaan guutuutti isaan barbadeessina!" jedhan. Idoo Waaqni biyyattii keessatti itti waaqeefamaa ture hundumas ni guban. **9** Mallattoon dinqii nuu hin kenninne; si'achi raajin tokko illee hin jiru; wanni kun hamma yoomiitti akka turu nu keessaa namni beeku hin jiru. **10** Yaa Waaqi, hamma yoomiitti diinii sitti qosaa? Amajajiiinis bara bараan maqa kee xureessaa? **11** Ati maaliif harka kee, harka kee mirgaa dachaafatta? Harka kee bobaa jalaa baafadhuutii isaan barbadeessi! **12** Yaa Waaqi, ati durumaa jalqabdee mootii koo ti; lafa irrattis hojji fayyinnaa hojjetta. **13** Situ humna keetti galawaan gargar qoode; ati bishaan keessattis mataa bineensa jawwee fakkatuu caccabsite. **14** Situ mataa Lewaaatan caccabseeyaa nyaata godhee uumamawwan gammoojiji jiraataniif kenni. **15** Situ burqaawwanii fi bishaan yaa'uuf karaa bane; ati laga yeroo hunda yaa'u illee gogsiteerta. **16** Guyyaan kan kee ti; halkanis keetuma; ati aduu fi ji'a uumteerta. **17** Situ daarii lafaa hunda dhaabe; ati bonaa fi ganna uumteerta. **18** Yaa Waaqayyo, akkamitti akka diinii sitti qosu, akkamitti akka namoonni gowwooniis maqa kee xureessan yaadadhu. **19** Lubbuu gugee keetii dabarsitee bineensa bosonaatti hin kennin; jirenyaa saba kee hiyyoomee bara bараan hin irraanfatii. **20** Kakuu kee eegi; iddoon lafaa dukkanaa'an hundinuu gooliidhaan guutameeraatii. **21** Warri cunqrfaman qaana'anii duubatti hin deebi'in; hiyyeyyiifis

rakkattooni maqaas kee haa galateeffatan. **22** Yaa Waaqi ka'i; dubbii kees falmadhu; akka gowwoonni guyyaa guutuu sitti qoosan yaadadhu. **23** Dhaadachuu diinota keetii, bookkisuu diina keetii kan gargar hin cinne sana hin dagatin.

75 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Yeedaloo, "Hin balleessin" jedhuun faarfatame. Faarfannaa Asaaf. Yaa Waaqi, nu si galateeffanna; sababii Maqaan kee dhi'oo ta'eef galata siif galchina; namoonni waa'ee dinqii hojji keetii odeeessu. **2** Atiakkana jetta; "Ani yeroo murteeffame nan filadha; kan qajeelummaadhaan muru ana. **3** Yommuu lafti fi sabni ishee hundi raaafamanitti, kan utubaa ishee jabeesse qabu ana. **4** Ani tuultootaanakkana nan jedha; 'Of hin jajinaa.' Hamootaanis, 'Gaanfa keessan ol hin qabatinaa. **5** Gaanfa keessan samiitti hin kaasinaa; morma keessan dheereffattanii hin dubbatinnaa.'" **6** Ulfinni ba'a biiftutti yookaan lixa biiftutti yookaan lafa onaatti hin dhufuutii. **7** Garuu kan murtii kenuu Waaqa; inni nama tokko gad buusa; kaan immoo ol baasa. **8** Harka Waaqayyoo keessa, xoofoo wayinii urgoothuudhaan walitti makame kan hoomachaan guutame tokkotu jira; inni wayinii sana gad naqa; hamoonni lafafaa hundinuu utuu siioco isaa illee hin hambisin xuruurfatanii dhugu. **9** Ani garuu bara baraan waan kana nan labsa; Waaqa Yaaqoobis nan faarfadha. **10** Gaanfa hamootaa hundaa nan caccabsa; gaanfi qajeeltotaa garuu ol ol jedha.

76 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Mi'a Ributiini. Faarfannaa Asaaf. Yihuudaa keessatti Waaqni beekamaa dha; maqaan isaa Israa'e keessatti guddaa dha. **2** Dunkaanni isaa Saalem keessa, iddoon jireenya isaa Xiyoon keessa jira. **3** Innis achitti xiyya boba'uu fi gaachana, goraadee fi meeshawwan waraanaa caccabse. **4** Ati ifa uffattee miidhagdeera; atti tulluuwwan bara baraa caalaa Surra qabeessa. **5** Goottonni booji'amaniiru; hirribaanis fudhatamaniiru; duultota keessas namni tokko iyyuu harka sochoofachuu hin daneenye. **6** Yaa Waaqa Yaqqoob, ifannaa keetin fardeenii fi warri fardeen yaabatban of wallaalaniru. **7** Si'i qofatu sodaatamuu qaba. Yommuu ati aartu eenyutu fuula kee dura dhaabachuu danda'aa? **8** Ati samii irraa murtii kennite; laftis ni sodaatte; ni cal'iftes; **9** yaa Waaqi, wanni kunis yommuu ati murtii kennuudhaaf, rakkattoota biyyattii fayyisuuf kaatetti ta'e. **10** Dheekkamsi ati namatti dheekkamtu dhugumaan ulfina siif fida; warra dheekkamsa kee irraa hafanis ni hidhatta. **11** Waaqayyo Waaqa keessaniiif wareegaa; wareegichas guuttdahaa; warri naanno isaa jiraatan hundinuu Waaqa sodaatamuu qabu sanaaf kennawwan haa fidan. **12** Inni hafurra bulchitootaa ni cabsa; moottonni lafaas isaa sodaatu.

77 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Yeduutuuniif. Faarfannaa Asaaf. Ani gargaarsaaf gara Waqaatti nan iyyadhe; ani akka Waqaani na dhaga'uuf nan iyyadhe. **2** Yeroo rakkina kootiitti Gooftaan barbaaddadhe; halkanis utuu hin dadhabin harka koo nan dirrifadhe; lubbuun koos jajjabachuu didde. **3** Yaa Waaqi, ani yommuu si yaadadhu nan aada; ani irra deddeebi'ee nan yaade; hafurri koos ni laafe. **4** Ati akka jii koo hin dunuuunfanne goote; ani akka malee lubbamee dubbachuu iyyuu dadhabe. **5** Ani waa'ee bara durii, waa'ee waggoota durii duriis nan yaade; **6** ani halkani faarfannaa koo nan yaadadhe. Ani irra deddeebi'ee na yaade; hafurri koosakkana jedhee qorate: **7** "Gooftaan bara baraan nama gataa? Inni deebi'ee garaa hin laafuu?" **8** Araarri isaa bara baraan badee? Waadaan isaa bara baraan guutamuu dhabee? **9** Waaqni arjoomuu irraanfateeraa? Inni aariidhaan gara laafina isaa dhiiseeraa?" **10** Anis, "Harki mirgaa

kan Waaqa Waan Hundaa Olii jijiirameera jedhee yaaduun koo, dadhabbi koo ti" nan jedhe. **11** Ani hojji Waaqayyoo nan yaadadha; dhugumaan dinqii kee kan durii nan yaadadhaa. **12** Ani waan ati hojjette hunda irra deddeebi'ee nan yaada; waa'ee hojji keetii illee nan dubbada. **13** Yaa Waaqi, karaan kee qulqulluu dha. Waqaani guddaa akka Waaqa keenyaa eessa jira? **14** Ati Waaqa hojji dinqii hojjettuu dha; saboota gidduutts humna kee ni argisiifta. **15** Irree kee cimaadhaan saba kee, sanyii Yaqqoobi fi sanyii Yoosef furteerta. **16** Yaa Waaqi, bishaanonnii si argan; bishaanonnii si organii sodaatan; tuujubawwan ni hollatan. **17** Duumessi bishaan gad dhangalaase; samiiwwan ni qaqqawweessa'an; xiyyi kees qixa hundaan balaqqise. **18** Bakakkaan kee bubblee hamaa keessaa dhaga'ame; balaqqeesi kee addunyaa ibse; laftis hollattee sochoote. **19** Daandiin kee galaana keessa, karaan kee immoo bishaanota gurguddaa keessa ba'a; garuu faamni kee hin argamne. **20** Ati harka Museetiif fi harka Arooniin, saba kee akka bushaayeetti geggeessite.

78 Maskilii Asaaf. Yaa saba ko, barsiisa koo dhaga'aa; dubbii afaan koo dhaggeeffadhaa. **2** Ani fakkeenyaa afaan koo nan banadha; waan durumaa jalqabee dhokfames nan dubbada. **3** Kunis waanuma nu dhageenyee fi waanuma nu beeknu, waan abbootii keenya nutti himanii dha. **4** Nus waan kana ijoollee isaanii duraa hin dhoksunu; hojji Waaqayyoo ulfina qabeessa sana, humna isaatii fi dinqii inni hojjet, dhaloota itti aanutti ni himna. **5** Inni Yaqqoobiif sirna dhaabe; Israa'elii immoo seera kenne; waan kana illee akka isaan ijoollee isaanii barsiisaniiif, abbootii keenya ajaje; **6** kunis akka dhaloomni itti aaru beeku, akka ijoollee amma iyyuu hin dhalatin beekan, isaanis akka ijoollee isaaniiit dibarsanii himanii. **7** Yoos isaan Waaqa amanatu; ajaja isaaas ni eegu malee hojji isaa hin irraanfatan. **8** Isaan akka abbootii isaanii, akka dhaloota mata jabeessaa fi fincila, warra garaan isaanii Waaqaaf hin ajajamnee, akka warra hafurri isaanii isaaaf hin amanamin sanaa hin ta'an. **9** Namoonni Efreesi xiyya qabatanii turan; ta'us gaafa lolaa duibatti deebi'an. **10** Isaan kakuu Waaqa hin eegne; seera isaanittis buluu didan. **11** Isaan hojji inni hojjet, dinqii inni isaanittis argisiises ni irraanfatan. **12** Inni fuula abbootii isaanii duratti, biyya Gibxi kutaa Zoo'aanitti waan nama dinqisiisu hojjet. **13** Inni galaana gargar qoodee gidduun isaan dabarse; bishaan sanas akkuma keenyan manaa dhaabachiise. **14** Guyyaa duumessaan, halkan guutuu immoo ifa ibiddaatiisaaan gegeesse. **15** Inni gammoojii keessatti kattaa dayyaasee bishaan akka galaanaa baay'atu isaanii kenne. **16** Kattaa keessaa burqaa burqisiise akka bishaan akkuma lagaatti yaa'u godhe. **17** Isaan garuu gammoojii keessatti Waaqa Waan Hundaa Oliitti fincilan; ittuma fufanis isatti cubbuu hoijjetan. **18** Isaan nyaataa dharra'anii, "Fidi" jechuudhaan beekumsa Waqaqa qoran. **19** Akkana jedhanii Waaqa hamatan; "Waaqni gammoojii keessatti maaddii qopheessuu danda'aa?" **20** Inni kattaarukunnaan bishaan humnaan keessaa burqe; burqaan guutee irraan dhanga'e. Garuu inni nyaataa nuu kennuu danda'aa? Saba isaatifiis foon kennuu danda'aa?" **21** Waaqayyo yommuu waan kana dhaga'etti baay'ee aare; Yaqqoob irratti ibiddi isaa ni qabsiifame; dheekkamsi isaa Israa'elitti dhufe; **22** isaan Waaqa hin amananneetii; fayyisuuf isaatatis hin amanne. **23** Inni garuu samii gubaatiif ajaja kenne; balbala samiis ni bane; **24** akka isaan nyaataanii mannaa gad roobseef; midhaan samiis isaaniiif kenne. **25** Namoonni buddeena ergamoota Waaqayyoo nyaatan; inni waan isaan nyaataanii quufan ergeef. **26** Inni akka bubbeen ba'a biiftuu samii keessaa bubbisu godhe; bubblee kibbaas humna ofti isaatii oofe. **27** Foon akkuma awwaaraatti, simbirroota barrisanis akkuma cirracha galaanaatti gad isaaniiif

roobse. **28** Innis akka isaan qubata isaanii keessatti naannoo dafkaanota isaanii tiit gad harca'an godhe. **29** Isaanis nyaatanii quufan; inni waan isaan dharra'an isaaniiif kenneeraati. **30** Garuu utuu isaan nyaata dharra'an sana hin quufin, utuma nyaanni sun afaan isaanii keessa jiruu, **31** dheekkamsi Waaqaa isaanii dhuf; innis isaan keessaa warra jajjabeeyyii galaafate; dargaggeeyyi Israa'elis ni fixe. **32** Isaan waan kana hunda irra darbanii cubbuu hojjechuuuti fufan; dinqii isattis hin amanne. **33** Kanaafuu inni akka barri isaanii faayidaa malee darbu, akka waggonni isaanis sodaadhaan dhuman godhe. **34** Yeroo Waqaani isaan ajeese kamitti iyuu, isaan isaa barbaaddatan; isaan ammas fedhiidhaan gara isaatti deebi'an. **35** Akka Waaqni Kattaa isaanii ta'e, akka Waaqni Waan Hundaa Olii Furii isaanii ta'e yaadatan. **36** Isaan garuu afaan isaanii tiitisa soban; arraba isaanii tiitisa soban; **37** garaan isaanii isaaft amanamaha hin turre; isaan kakku isaafti hin amanamne. **38** Inni garuu aaraa qabeessa waan ta'eef, cubbuu isaanii ni dhiiseef malee isaan hin fixne. Inni yeroo yerootti aarii isaafttive; dheekkamsa isaa hundaas hin kakaafine. **39** Innis akka isaan nama du'a hin oolle, qilleensuma darbu kan deebi'ee hin dhufne ta'an yaadate. **40** Isaan hammam gammoojji keessatti isattis fincilanii gammoojji keessattis isa gaddisiisan. **41** Isaan ammumaa amma Waaqa qoran; Qulqulicha Israa'el sanas ni aarsan. **42** Isaan humna isaa yookaan guyyaa inni itti diinota isaanii jalaa isaan baase hin yaadanne. **43** Guyyaa inni itti biyya Gibxi keessatti mallatloo isaa, kutaa Zoo'aan keessatti immoo dinqii isaa argisiise isaan hin yaadanne. **44** Inni lageen isaanii dhiigatti geeddeare; isaanis burqaawwan isaanii dhuguu hin daneeny. **45** Innis tuuta tisiisaak can isaan balleessu, fattee san barbadeessu itti erge. **46** Midhaan isaanii ilmaan hawaanisaatiif, bu'aad dadhabbi isaanii immoo hawaanisaaf kenne. **47** Muka wayinii isaanii cabbiidhaan, harbuu isaanii immoo dhaamocha hamaan dha'e. **48** Loon isaanii cabbiif, horii isaanii immoo bakakkaaf dabarsee kenne. **49** Innis ergamoota badiisa fidan isaanitt erguudhaan aarii isaa sodaachisaa, dheekkamsa isaa, dallansuu isaatii fi rakkoo isaanitt gad lakkise. **50** Innis aarii isaaftiif daandii qopheesse; lubbuu isaanii dabarsee dha'ichatti kenne malee du'a isaan hin oolchine. **51** Hangafoota Gibxi hunda, ilmaan jalqabatti dhalatanis dafkaana Haam keessatti dha'e. **52** Saba isaa garuu akkuma nama bushaayee bobbaasutti achii baase; akkuma hoolaas gammoojji keessa isaan geggesse. **53** Inni nagaadhaan isaan geggesse; kanaafuu isaan homaa hin sodaanne; diinota isaanii garuu galaanatu liqimse. **54** Innis gara daarii biyya isaa qulqulluutti, gara biyya gaaraa kan harki isaa mirgaaf fudhateetti isaan galche. **55** Innis ormoota isaan duraa ari'e; lafa jaraas dhaala godhee isaanii quode; gosa Israa'elis dafkaana isaanii keessa qubachiise. **56** Isaan garuu Waqa qoran; Waqa Waan Hundaa Oliitti fincilan; ajaja isaa hin eegne. **57** Akkuma abbootii isaanii duubatti deebi'an; amanamuus ni didan; akka iddaa micciiramaatis jajal'atan. **58** Isaan iddoowan sagadaa isaanii kanneen gaarran irraatiin isaa aarsan; waaqota isaanii tolfamoodhaanis hinaaffaadhaaf isaa kakaasan. **59** Waqanis yeroo isaan dhaga'etti akka malee dheekkame; guutumaa guutuuttis Israa'elin gate. **60** Innis iddo jireenyaa isaa kan Shiloo keessaa, dafkaana inni namoota gidduu dhaabbate sanas ni dhiise. **61** Humna isaa boojuutti, ulfina isaa immoo harka diinaatti dabarsee kenne. **62** Saba isaa dabarsee goraadeef kenne; handhuuraa isattis akka malee dheekkame. **63** Dargaggoota isaanii ibiddatu fixe; durboota isaanii ifis sirbi heerumaa hin sirbamne; **64** luboonni isaanii goraaeedhaan dhuman; niitonni dhirsooni irraa du'an immoo boo'uun hin daneeny. **65** Gooftaanis akkuma

waan hirribaa dammaquutti, akkuma goota sababii wayiniitiin iyyuuttiis dammaqe. **66** Inni diinota isaa rukutee duubat deebise; qaanii bara baraa keessas isaan buuse. **67** Dafkaanota Yoosif ni tuffate; gosa Efremis hin filanne; **68** inni garuu gosa Yihuudaa, Tulluu Xiyoon kan jaallatu sana ni filate. **69** Mana qulqullummaa isaa akka samii ol dheeraatti, akka lafa baraa hundeesettis ijaare. **70** Inni Daawit garbicha isaa ni filate; dallaa hoolotaa keessas isaa waammate; **71** akka inni saba isaa Yaaqoobin, handhuuraa isaa Israa'elin tiksuu jedhee hoolota tiksuu irraa isaa fide. **72** Daawitis garaa qajeelaadhaan isaan tikse; ogummaa harka isatiinis isaan dura bu'e.

79 Faarfannaa Asaaf. Yaa Waaqi, namoonni ormaa handhuuraa kee qabataniiru; mana qulqullummaa kee qulqullicha xureessaniiru; Yerusaaleminis barbaadeessaniiru. **2** Akka isaan nyaata isaaniiif ta'aniif, reeffa garboota keetii allaattii samiiif, foon qulquloota keetii immoo bineensota lafaatiif kennaniiru. **3** Dhiiga isaanis naannoo Yerusaalemitti akkuma bishaanii dhangalaasan; namni isaan awwaalu tokko illee hin argamne. **4** Ollaa keenya biratti maqaan nu badeera; warra naannoo keenya jiran birattis nama tuffii fi kolfaa taane. **5** Yaa Waaqayyo, kun hamma yoomiitti? Ati hamma barabaraatti aartaat? Hinaaffaan kees hamma yoomiitti akka ibidaa boba'a? **6** Dheekkamsa kee sana saboota si hin beekne irratti, moottummoota maqaan kee hin waammanne irratti gad dhangalaasi; **7** isaan Yaaqoobin liqimsaniiruutti; iddo jireenyaa isaaas balleessaniiru. **8** Cubbuu abbootii keenya nutti hin herregin; waan nu baay'ee gad deebifameef, araaari kee dafee nu bira haa ga'u. **9** Yaa Waaqi Fayyisaa keenya, ulfina maqaan keetiifif jedhii nu gargaari; maqaan keetiif jedhii nu oolchi; cubbuu keenya illee nuu dhiisi. **10** Ormoonni maaliif, "Waaqni isaanii eessa jira?" jedhu ree? Dhiiga tajajiltoota keetii kan dhangalaafame sanaaf, akka haaloo baafuu ija keenya duratti saboota gidduutti beeksisi. **11** Aaduun hidhamtootaa fuula kee dura haa ga'u; jabina irree keetitiin warra duuti itti murame oolchi. **12** Yaa Gooftaa, arraba isaan ittiin si arrabsan, dachaa torba godhiitii ollaa keenyatti deebisi. **13** Yoos nu sabni kee, holonni tika keetii, bara baraan si jajanna; dhalootaa hamma dhalotaattis, galata kee ni odeeessina.

80 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Yeedaloo, "Daraaraa Kakuutiin" Faarfattame. Faarfannaa Asaaf. Yaa tiksee saba Israa'el, kan akkuma bushaayee Yoosefin gegeessitu nu dhaga'i; ati kan kiirubeel gidduu teessoo irra teessu, ifiitiif mul'adhu. **2** Fuula Efrem, Beniyaamii fi Minaasee duratti humna kee sochoosi; kottuutii nu fayyisi. **3** Yaa Waaqi, iddo keenyatti nu deebisi; akka fayyinuufis fuula kee narratti ibsi. **4** Yaa Waaqayyo, Waqa Waan Hunda Dandeessu, ati hamma yoomiitti kadhannahaa saba keetiitti aarta? **5** Ati buddeena imimaanii isaan nyaachifte; imimaan waciitii guutuut isaan obaafte. **6** Ati akka olloonni keenya nu tuffatan goote; diinonni keenyas nutti quoosu. **7** Yaa Waqa Waan Hunda Dandeessu, iddo keenyatti nu deebisi; akka nu fayyinuufis fuula kee narratti ibsi. **8** Ati muka wayinii biyya Gibxi buqqiftee fidde; ormootas ariitee muka sana dhaabde. **9** Mukichaafis lafa qopheessite; mukni sunis hidda gad fageeffatee biyyattii guute. **10** Tulluuwan gaaddisa isatiini, birbirsawwan gurguddaanis dameewwan isatiin haguugaman. **11** Innis dameewwan isaa gara Galaanaatti, lata isaa hamma Lagaatti diriifate. **12** Yoos ati maaliif akka namni achiin darbu hindinuu ija isaa ciratu gochuuf jettee dallaa isaa diigde ree? **13** Kormi booyyee bosona keessaa ba'ee isaa ni balleessa; bineensi dirrees isaa nyatta. **14** Yaa Waqa Waan Hunda Dandeessu, si kadhannahaa gara keenyatti deebi'l! Samii irraa gad ilaaliif argi!

Muka wayinii kana eegi; **15** mukni kun muka wayinii kan harki kee mirgaa dhaabee dha; biqiltuu ati ofii keetif guddifatte dha. **16** Wayiniin kee ciramee ibiddaan gubameera; sabni kees dheekkamsa keetiin bada. **17** Harki kee namicha karaa harka kee mirgaa jiru irra, ilma namaa kan ati ofii keetif guddifatte irra haa boqto. **18** Yos nu sirraa hin garagallu; jirenya nuu kenni; nus maqaa kee ni waammanna. **19** Yaa Waqaayyo, Waqa Waan Hunda Dandeessu iddo keenyatti nu deebisi; akka nu fayyinuufis fuula kee narratti ibsi.

81 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Asaaf Kan Gitiitiidhaan Faafatamu. Waaqa jabina nuu ta'eef gammachuudhaan faarfadhaa; Waaqa Yaqqobiitif gammachuudhaan ililchaa! **2** Faarfachuu jalqabaa; dibbees rukutaa; baganaa fi kiraara sagalee gaarii qabu rukutaa. **3** Yeroo Baatiin dhalattu, yommuu ji'i goobanitti, guyyyaa ayaana keenyaa malakata afuufaa; **4** kun seera Israa'eliif kennname, ajaja Waaqa Yaqqoob. **5** Inni yeroo biyya Gibxi dha'uuf ba'etti, waan kana Yooseefiif seera godhee dhaabe. Anis afaan duraan hin beekin tokko dhaga'e. **6** Innis akkana jedhe; "Ani gatiittii isaanii irraa ba'aa buuseera; harki isaanis guuboo baachuu jalaa ba'e. **7** Ati dhiphina kee keessatti na waammatte; anis sin oolche; anis lafa bakkaan itti dhokatu keessaa deebii siifin kenn; bishaan Mariibaa birattis sin qore. **8** "Yaa saba koo dhaga'i; ani siin akeekkachiisa; yaa Israa'el ati uttu na dhaggeeffate! **9** Waaqni ormaa tokko iyyuu isin gidduu hin jiraatin; ana malee waqaabira hin waaqeffatin. **10** Ani Waqaayyo Waaqa kee, kan Gibxii baasee isin fidee dha. Afaan kee bal'isii banadhu; ani nan giuuta. **11** "Sabni koo garuu na hin dhaggeeffanne; Israa'el anaaf hin bulle. **12** Kanaafuu ani akka isaan karaa fedhii isaanii deemaniif dabarsee mata jabina isaanittii isaan kenne. **13** "Utuu sabni koo na dhaggeeffatee, utuu Israa'el karaa koo irra deemee jiraatee, **14** ani silaa akkam dafee diinota isaanii jilbeenfachiisee harka koos amajaajota isaanittii nan kaasa ture! **15** Warri Waqaayyoon jibban fuula isaa durattu ni gugguufu; adabbiin isaanis bara baaran itti fufa. **16** Ani garuu qamadiit qulqulluu isin soora; damma kattaa keessaa baafames isinan quubsa."

82 Faarfannaa Asaaf. Waaqni, waldaa waaqotaa gidduu dhaabata; "waaqota" gidduutis murtii kenna; akkanas jedha: **2** "Isin hamma yoomiitti seera jal'iftu? Hamma yoomiittis jal'ootaaf dhaabattu? **3** Dadhabdootaa fi ijoollee abbaa hin qabneef murtii qajeelaa kennaa; mirga hiyyeyiyittii fi cunqurfamtootaas eegsisa. **4** Warra dadhabaa fi rakkattoota baraaraa; harka jal'ootaatis isaan baasaa. **5** "Isaan homaa hin beekan; homaa illee hin hubatan. Isaan dukkana keessa jiraatu; hundeen lafaa hundinuu ni raafame. **6** "Anis, 'isin, 'waqaota,' hundi keessan ilmaan Waaqa Waan Hundaa Olii ti' jedheera. **7** Ta'us isin akkuma namatti ni duutu; akkuma bulchitoata camii iyyuu ni kuftu." **8** Yaa Waqaqi ka'i; lalfatti muri; sabni hundinuu kan keetiitii.

83 Faarfannaa Asaaf. Yaa Waqaqi gab hin jedhin; yaa Waqaqi, hin cal'isin; akkasumattis hin dhiis. **2** Diinonni kee akkam akka kaka'an, warri si jibbanis akkam akka mataa ol qabatan ilaali. **3** Isaan saba keetti daba karoorfatuu; warra ati eegdutti mari'atu. **4** Isaanis, "Kottaa akka maqaan Israa'el lammataa hin yaadatamneef, akka isaan saba hin taaneef isaan barbadeessinaa" jedhu. **5** Isaan yaada tokkoon walii galu; sittis ni gurmaa'u; **6** isaanis dunkaanota Edoom, Ishmaa'eeloota, Mo'aabii fi gosa Aggaar, **7** Gebaal, Amoonii fi Amaaleq, Filisxeemii fi namoota biyya Xiroos wajjin turan. **8** Warri Asooris, ilmaan Looxitif irree jabaa

ta'uudhaaf isaanitti makaman. **9** Ati akkuma Midyaanin goote, akkuma laga Qijishoontiitii Siisaaraa fi Yaabiin goote sana isaan godhi; **10** isaan Eendooritti dhumanii akkuma kosii lafaa ta'an. **11** Gurguddoota isaanii akka Hereebiitti fi Ze'eel, ilmaan mootota isaanii immoo akka Zebaa fi Zalmunaa godhi; **12** isaan warra, "Kottaa, lafa tika Waqaqa fudhannee kan dhuunfaa keenyaa godhannahaa" jedhanii dha. **13** Yaa Waqa ko, akka awwaara bubbeen fudhatuu, akka habaqii qilleensi bittinneessuu isaan godhi. **14** Akkuma ibiddi bosona balleessu, yookaan akkuma arrabni ibiddaa tulluwwan gubu, **15** atis akkasuma aarii keetiin isaan gugsi; bubbee keetiin isaan sodaachisi. **16** Yaa Waqaayyo, akka isaan maqaa kee barbaaddataniif, fuula isaanii qaaniin haguugi. **17** Isaan yeroo hunda qaana'anii haa dhiphatten; salphinaanis haa badan. **18** Isaan akka ati kan maqaan kee Waqaayyo ta'e sun qofti, lafa hundumaa irratti Waaqa Waan Hundaa Olii taate haa beeakan.

84 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Kan Gitiitiidhaan Faafatamu. Faarfannaa Ilmaan Qooraahi. Yaa Waqaayyo Waan Hunda Dandeessu, iddoon ati jiraattu akkam namatti tola! **2** Lubbuu koo oobdiwwan Waqaayyo hawwiti; akka malees itti gaggabdi; onneen koo fi foon koo Waaqa jiraataadhaaf ililleedhaan ni faarfatu. **3** Yaa Waqaayyo Waan Hunda Dandeessu, Mootii koo fi Waaqa ko, iddooo aarsaa keetii biratti, dimbiitti iddooo jirenyaa, garrisnis ofii isheetiif man ee cuucci ishee keessa kaa'attu argatti. **4** Warri mana kee keessa jiraatan eebbfamoo dha; isaan yeroo hundumaa si jajatuutii. **5** Warri srraa jabina argatan, kanneen garaa isaanittii karaa kee yaadan eebbfamoo dha. **6** Isaan yommuu Sulula Baakaa keessa darbanitti, iddooo sana lafa bishaan keessaa burqu godhatu; bokkaan jalqabaas eeba itti dhangalaasa. **7** Isaan hamma Xiyoon keessatti fuula Waqaqa durattu mul'atanitti, jabina irraa gara jabinaatti ni darbu. **8** Yaa Waqaayyo, Waqa Waan Hunda Dandeessu, kadhannahaa koo dhaga'i; yaa Waaqa Yaqqoob na dhaggeeffadhu. **9** Yaa Waqaayyo, gara gaachana keenyaa ilaali; fuula dibanaa kee sanaas ilaali. **10** Guyyaa kuma tokko iddooo biraa jiraachuu irra, guyyyaa tokko oobdii keetii irra ooluul wayya; dunkana hamootaa keessa jiraachuu irra, eegduu balbalaa mana Waaqa koo ta'uua naa wayya. **11** Waqaayyo Waaqni aduu fi gaachanaatii; Waqaayyo surraa fi ulfina ni kenna; inni toloota waan gaarrii hin dhowwatu. **12** Yaa Waqaayyo Waan Hunda Dandeessu, namni si amanatu eebbfamoo dha.

85 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Ilmaan Qooraahi. Yaa Waqaayyo, ati lafa keetif arjomteerta; boojuu Yaqqoobis deebifteerta. **2** Ati balleessaa uummata keetii dhiifteertaaf; cubbuu isaanii hundumaa dhoksiteerta. **3** Dheekkamsa kee hunda fageessiteerta; aarii kee sodaachisaa sana irraas deebiteerta. **4** Yaa Waqa Fayyisaa keenyaa, iddoon keenyatti nu deebisi; dheekkamsa kees nurraa qabi. **5** Ati bara baaran nutti aartaa? Dheekkamsa kee dhaloota tokko irraa dhaloota kaanitti dabarsita. **6** Akka sabni kee sitti gammaduuu, ati lubbuu nutti hin deebiftuu? **7** Yaa Waqaayyo, araara kee nutti mul'isi; fayyina kees nuu kenni. **8** Ani waan Waqaayyo Waaqni jedhu nan dhaggeeffadha; inni saba isaa qulqullootaaf nagaa abdachiisa; isaan garuu gara gowwummaatti hin deebi'in. **9** Akka ulfinni isaa lafa keenya irra jiraatuuf, fayyisuun isaa dhugumaan warra isaa sodaatanitti dhi'oo jira. **10** Jaalallii fi amanamummaan wal ga'an; qajeelummaa fi nagaan wal dhungatan. **11** Amanamummaan lafa keessaa burqa; qajeelummaan immoo samii irraa gad ilaala. **12** Waqaayyo dhugumaan waan gaarrii ni kenna; lafti keenyas

midhaan ishee ni kenniti. **13** Qajeelummaan fuula isaa dura deema; miilla isaatiifis karaa qopheessa.

86 Kadhannaan Daawit. Yaa Waaqayyo, waan ani hiyyeessaa fi rakkataa ta'eef, na dhaga'iittii deeibii naa kenni. **2** Ani sitti of kenneeraatiif lubbuu koo eegi. Ati Waaqa koo ti; garbicha kee kan si amanatu oolchi. **3** Yaa Gooftaa na maari; ani guyyaa guutuu sin waammadhaati. **4** Lubbuu garbicha keetii gammachiisi; yaa Gooftaa, ani lubbuu koo gara keetti oli nan fuudhaati. **5** Yaa Gooftaa ati gaarii dha; dhiifamas namaa goota; warra si waammattan hundaafis jaalalli kee guddaa dha. **6** Yaa Waaqayyo, kadhannaan koo dhaga'i; iyaa waammata koos dhaggeeffadhu. **7** Ani guyyaa rakkina kootiitti sin waammadha; ati deeibii naa kennitaatiif. **8** Yaa Gooftaa, waaqota keessaa kan akka keetii hin jiru; hoijin hojji keetii wal qixxaatu tokko iyyuu hin jiru. **9** Yaa Gooftaa, saboonni ati uuente hundinuu dhufanii, fuula kee duratti ni sagudu; maqaa keetiifis ulfina fidu. **10** Ati guddaa fi kan hojji dinqisiisa hojjettuu dha; Waaqni suma qofa. **11** Yaa Waaqayyo, karaa kee na barsiisi; anis dhugaa keetiin nan bulu; akka ani maqaa kee sodaadhuuf, garaa gargar hin qoodamne naa kenni. **12** Yaa Waaqa koo Gooftaa, ani garaa koo guutuudhaan sin galateeffadhu; maqaa kee illee barabaraan nan ulfeessa. **13** Jaallali ati naa qabdu guddaadhaati; lubbuu koo dhiidhima sii'ool keessaa baafteerta. (**Sheol h7585**) **14** Yaa Waaqi, of tuultonni natti ka'aniiru; tuunni finciltootaa, namoonni si hin sodaarne lubbuu koo galaafachuu barbaadu. **15** Yaa Gooftaa, ati garuu Waaqa garaa laafessaa fi arjaa dha; daftee hin aartu; jaalallii fi amanamummaan kee dhuma hin qabu. **16** Gara kootti deebi'iittii na maari; jabina kee tajaajilaa keetii kenni; ilma garbittii keetiis oolchi. **17** Akka diinonni koo arganii qaana'anii, mallattoo gaarummaan keetii naa kenni; yaa Waaqayyo, ati na gargaartee na jajabeessiteertaatiif.

87 Faarfannaa Ilmaan Qooraahi. Hundeen magaalaa isaa tuluu qulqulluu irra jira. **2** Waaqayyo iddooyireeneeyaa Yaaqob hunda caalaa, karrawwan Xiyoon jaallata. **3** Yaa magaalaa Waaqaa, waa'ee keetiif wanni kabajamaanakkana jedhamee ni dubbatamaa: **4** "Ani Ra'aabii fi Baabilonin warra na beekan gidduutti maqaa nan dha'a; kunoo, Filisxeemii fi Xiiroos Itoophiyaa wajjin, 'Namichi kun achitti dhalate' jedhu." **5** Dhugumaan waa'ee Xiyoon, "Inni kuniif inni sun ishee keessatti dhalatan; Waqniin Waan Hunda Olii mataan isaa iyyuu ishee dhaaba" jedhama. **6** Waaqayyo yeroo saboota galmeessutti, "Namichi kun achitti dhalate" jedhee barreessa. **7** Warri faarfatanii fi warri meeshaa muuziijaa taphatan, "Burqaan koo hundi si keessatti argama" jedhu.

88 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Ilmaan Qooraahi kan maahilaati liinootiin Faarfatame. Maskili Heemaan Izraahichaa. Yaa Waaqayyo, Waaqa na fayyiftu, ani halkanii fi guyyaa fuula kee duratti nan iyyadha. **2** Kadhannaan koo fuula kee duratti haa dhi'aatu; atis surra kee gara iyyannaa kootiitti qabi. **3** Lubbuu koo rakkinaan guutameertii; jireenyi koos awwaalat dhi'aateera. (**Sheol h7585**) **4** Ani warra boolla keessa bu'anitti nan lakkaa'ame; akka nama humna hin qabnees nan ta'e. **5** Ani akka nama gorra'amee awwaala keessa ciisutti, akka nama ati deebitee hin yaadanneetti, akka warra eegumsa kee jalaa ba'aniitti, warra du'an wajjin gatameera. **6** Ati boolla gad fagoo keessa, dukkana hamaa keessas na buufteerta. **7** Dheekkamsi kee ulfaatee narraa ciiseera; dambalii kee hundas narraa garagalchiteerta. **8** Michoota koo narraa fageessiteerta; isaan biratti jibbamaa na gooteerta; akka ani jalaa hin baanettis

balballi natti cufameera. **9** Iji koo gaddaan dadhabeera. Yaa Waaqayyo, ani guyyuma guyyaan sin waammadha; harka koo illee gara keetti nan bal'ifadha. **10** Ati dinqii kee warra du'anitti ni argisiiftaa? Warri du'anis ka'anii si galateeffatuu? **11** Jaalalli kee awwaala keessatti, amanamummaan kee immoo Qilee keessatti ni labsamaa? **12** Dinqiiwan kee dukkana keessatti, yookaan qajeelummaan kee biyya irraanfannaa keessatti ni beekamaa? **13** Yaa Waaqayyo, ani garuu akka ati na gargaartuu gara keetti nan iyyadha; ganamaanis kadhannaan koo fuula kee duratti ni dhi'aata. **14** Yaa Waaqayyo, ati maaliif na gatta? Fuula kees maaliif na duraa dhokfatta? **15** Ani ijollummaa kootii jalqabee rakkadhee du'u ga'een ture; naasisiun kee na dhiphiseera; abdiis kutadheera. **16** Dheekkamsi kee narraa yaa'e; naasisiun kees na balleesseera. **17** Isaan guyyaa guutuu akkuma lolaa bishaanii na marsu; guutumaan guutuuttiis na liqimsaniiru. **18** Michoota koo fi warra na jaallatan narraa fudhatteerta; dukkana qofatu michuu naa ta'e.

89 Maskili Eetaan Izraahichaa. Ani waa'ee araara Waaqayyoo barabaraan nan faarfadha; afaan kootiinis amanamummaan kee dhaloota hundumatti nan labsa. **2** Akka aaraari kee barabaraan jiraatu, akka ati amanamummaan kee samii keessatti jabeessitee dhaabde nan labsa. **3** Atiakkana jetteeerta; "Ani filatamaa koo wajjin kakuu galeera; Daawit tajaajilaa kootiif illee akkana jedhee kakadheera; **4** 'Ani barabaraan sanyii kee nan dhaaba; teessoo kees dhaloota hundafan nan cimsa.'" **5** Yaa Waaqayyo, samiwwan dinqii kee jaju; yaa'ii qulqullootaa keessattis amanamummaan kee jaju. **6** Samii keessatti eenuytu Waaqayyoon qixxaachuu danda'a? Uumamawwan samii keessaa kan Waaqayyoon fakkaatu eenuy? **7** Waaqni waldaa qulqullootaa keessatti baay'ee sodaatama; warra naannnoo isaa jiran hunda keessas isatu sodaachisaa dha. **8** Yaa Waaqayyo, Waaqa Waan Hunda Dandeessu, kan akka keetii eenuy? Yaa Waaqayyo, ati jabaa dha; amanamummaan kees si marsa. **9** Ati raafama galaanaa ni moota; yommuu dha'aan isaa jabaatus ni tasgabbeessita. **10** Akka warra qalamaniitti Ra'aabin bulleessite; irree kee jabaa sanaanis diinota kee ni bittinneessite. **11** Samiwwan kan kee ti; latfis akkasuma kan kee ti; ati addunyaa fi waan ishee keessa jiru hunda hundeessiteerta. **12** Kaabaa fi kibba situ uume; Taaboorii fi Hermoon gammachuudhaan maqaa kee galateeffatuu. **13** Ati irree jabaa qabda; harki kee jabaa dha; harki kee mirgaas ol ka'eera. **14** Qajeelummaa fi murtiin qajeelaan hundee teessoo keetii ti; aaraarii fi amanamummaan fuula kee dura deemu. **15** Yaa Waaqayyo, warri siif ililchuu beekan, warri ifa iddootai jirtuu keessa jiraatan eebbfamoo dha. **16** Isaan guyyaa guutuu maqaa keetii gammad; qajeelummaa keetiinis si jajatu. **17** Ati ulfina jabina isaanii ti; jaalala keetiinis gaanfa keenya ol qabdeerta. **18** Dhugumaan gaachanni keenya kan Waaqayyo ti; kan mootii keenya Qulqullicha Israa'elli ti. **19** Ati durakkana jettee saba kee amanamatti mul'ataan dubbatteerta: "Ani loltuu tokkoof humna kenneera; dargaggeesa saba keessaa filatame tokkos ani ol guddiseera. **20** Ani garbicha koo Daawitin argadheera; zayiti koo qulqullunis isa dibeera. **21** Harki koo isa wajjin jira; irreen koos isa jajabeessa. **22** Diinni tokko iyyuu isa hin mo'atu; namni hamaanis isa hin hacuucu. **23** Amajaajota isaa fuula isaa duratti nan barbadeessa; warra isa jibbanis nan dha'a. **24** Amanamummaa fi aaraari koo isa wajjin jiraata; gaanfi isaa maqaa kootiini ol jedha. **25** Ani harka isaa galaana irra, harka isaa mirgaas lageen irra nan kaa'a. **26** Innis, 'Ati Abbaa koo ti; Waaqa koo ti, Kaffaa Fayyina koo ti' jedhee na waammata. **27** Anis ilma koo hangafa, kan mootota lafaa hundaa olii isa nan godha. **28** Jaalala koos barabaraan isaaaf nan tursa; kakuun ani

isa wajjin qabus hin cabu. **29** Hidda sanyii isaa bara bараан, teessoo isaa illee hamma samiiwwan jiraatanitti nan dhaaba. **30** "Yoo ilmaan isaa seera koo eeguu didan, yoo isaan ajaja koo faana bu'uu baatan, **31** yoo isaan sirna koo cabsanii ajaja koo illee eeguu baatan, **32** ani cubbuu isaanii uleedhaan, yakka isaanii immoo qaceedhaan nan adaba; **33** ani garuu jaalala koo isaa irraa hin fudhadhu; yookaan amanamummaa koo sobatti hin geedduu. **34** Ani kakuu koo hin cabsu; yookaan waan afaan koo dubbates hin geedduu. **35** Si'a tokko yeroo hundaaf, qulqullina kootiin kakadheera; ani Daawitii hin sobu. **36** Sanyiin isaa bara bараан itti fufa; teessoon isaaas akkuma aduu fuula koo dura jiraata; **37** akkuma ji'as bara bараан ni jiraata; hamma samiiwwan jiranittis cimee dhaabata." **38** Ati amma garuu isaa dhiierteeta; tuffatteertas; isaa dibde sanatti baay'ee aarteerta. **39** Kakuu tajaajilaa kеe wajjin galte cabsiteerta; gonfo isaaas awwaara keessa buutfee xureessiteerta. **40** Dallaa isaa hunda caccabsiteerta; da'oо isaa jajjabaas barbadeessiteerta. **41** Warri achiin darban hundi isaa saamu; olloonni isaaas itti qosu. **42** Ati harka amajaajii isaa mirgaa ol qabdeerta; akka diiononi isaa hundi gammadan gooteerta. **43** Arfii goraadee isaa duubattii deebifteerta; waraana keessattis isaa hin gargaarre. **44** Surraa isaa isaa irraa balleessiteerta; teessoon isaaas lafatti gatteerta. **45** Umurii dargaggummaa isaa gabaabsiteerta; qaaniidhaanis isaa hagiugdeerta. **46** Yaa Waaqayyo, kun hamma yoomiitti? Ati bara bараан of dhoksita? Dheekkamsi kee hamma yoomiitti akka ibiddaa boba'a? **47** Umurii koo hammam akka gabaabaa ta'e yaadadhu. Ati badiisa akkamitiif ilmaan namaa hunda uumte! **48** Utuu du'a hin argin jiraachuu kan danda'u yookaan humna sii'ool jalaa of baasuu kan danda'u nama akkamii ti? (*Sheol h7585*) **49** Yaa Gooftaa, jaalalli kee guddaan durii kan ati amanamummaa keettiin Daawitif kakatue sun eessa jira? **50** Yaa Gooftaa, akkamitti akka tajaajilaa kеe tuffatame, akkamitti akka an arrabsoo saboota hundaa bobaatti baadhe yaadadhu; **51** yaa Waaqayyo, qoosaa diiononi kee natti qosan, kan isaan ittiin tarkaanifi dibamaa keetii hundatti qosan yaadadhu. **52** Galanni bara bараан Waaqayyoof haa ta'u!

90 Kadhanna Musee Nama Waqaqaa Sanaa. Yaa Gooftaa, ati dhaloota hunda keessatti iddooyireenyaa nuu taateerta. **2** Utuu tulluuwan hin dhalatin yookaan utuu ati lafaa fi addunyaa hin uumin, baraa baraa hamma barabaraatti ati Waaqa. **3** Atis, "Yaa ilmaan namootaa, biyyootti deebi'aa" jettee namoota biyyootti deebista. **4** Fuula kee durattii waggaan kummi tokko, akkuma guyyaa kaleessa darbee ti; yookaan akkuma dabaree eegumsa halkanii tokkoo ti. **5** Ati hirribaa du'aatiin namoota haxooftesse balleessita; isaan akkuma marga ganama bayyanatu ti; **6** margi sun ganama ganama bayyanatu illee galgal galgal garuu coollagee goga. **7** Aariin kee nu fixeera; dheekkamsi kees nu naasiseera. **8** Yakka keenya fuula kee dura, cubbuu keenya dhokataa sanas ifa fuula keetii dura keesserta. **9** Barri keenya hundinuu dheekkamsa keettiin dhumeeratiit; umurii keenyas aaduudhaan fixanna. **10** Dheerinni bara keenya waggaat torbaatama, yoo jabaanne immoo waggaat saddeettama ta'a; kuni iyyuu garri caalaan isaa dadhabbiif i rakkinaan guutameera; inni dafee darbaatii; nus barrifnee ni sokkina. **11** Humna aarii keetii eenyutu beeka? Dheekkamsi kee akkuma sodaa nu siif qabaachuu qabnu sanaa guddaaadhaati. **12** Akka nu garaa ogummaadhaan guutame qabaanmuuf, bara keenya lakkauu nu barsiisi. **13** Yaa Waaqayyo, deebi'il Kun hamma yoomiitti ta'a? Tajaajiltoota keetifis garaa laafi. **14** Akka nu bara keenya guutuu gammanniee ililchinuuf, ganama ganama araara keettiin nu quufsi. **15** Hamma baay'ina guyyoota ati nu miite sanaa, hamma baay'ina waggoota

nu rakkanne sanaas nu gammachiisi. **16** Hojiin kee tajaajiltoota keetti, ulfinni kees joollee isaaniitti haa mul'ifamu. **17** Eebbi Waaqa keenya Gooftichaa nurra haa bu'u; hojii harka keenyaas jabeessii nuu dhaabi; eeyyee, hojii harka keenyaas jabeessii nuu dhaabi.

91 Namni da'oо Waaqa Waan Hundaa Olii keessa jiraatu, gaaddisa Waaqa Waan Hunda Danda'u sanaa jala boqota. **2** Anis Waaqayyoon, "Inni iddooyi anit kooluu galuu fi da'anno koo ti; Waaqa koo kan anit amanadhuu dha" nan jedha. **3** Inni dhugumaan kiyyoo adamssaa jalaah, dhukkuba nama fixu jalaas si baasa. **4** Inni baallee isaaatiin si dhoksa; ati qoochoo isaa jalatti kooluu ni galta; amanamummaa isaa gaachanhaa fi dallaa eegumsaa siif ta'a. **5** Atis naasuu halkanii, yookaan xiyya guyyaa futtaafamu hin sodaattu; **6** golfaa dukkana keessa deemu, yookaan dha'icha guyyaa saafaan nama balleessu hin sodaannu. **7** Kumni tokko si cinatti, kumni kudhan immoo mirga keetti ni kufa; garuu sitti hin dhi'atu. **8** Ati ijuma kee qofaan ilaalta; abada hamootattii dhufus ni argita. **9** Ati waan Waaqayyoon iddooyi kooluu itti galtu, Waaqa Waan Hundaa Olii iddooyireenyaa keetti godhatteef, **10** wanni hamaan si hin tuqu; dha'ichis dukaanaa keetti hin dhi'atu. **11** Inni akka isaan karaa kee hunda irratti si eeganiif, ergamoota isaa siif ni ajaja; **12** isaanis akka miilla keettiin dhagataa hin buunoeff harka isaaniiin ol si fuudhu. **13** Ati leencaa fi buutii irra ejetta; leenca saafelaa fi jawwee ni dhdhiittaa. **14** Waaqayyoakkana jedha; "Sababii inni na jaallatuuf, ani isaa nan oolcha; waan inni maqaan koo beekuuuf isaa nan eega. **15** Inni na waammata; anis nan deebisaaf, rakkina keessatti ani isaa wajjin nan ta'a; isaa nan oolcha; ulfinas nan kennaaf. **16** Ani umurii dheeraa isaa nan quufsa; fayyisuu koos isatti argisiisa."

92 Faarfannaa Guyyaa Sanbataa Faarfatamu. Waaqayyoon, galateeffachuu, yaa Waaqa Waan Hundaa Olii, maqa keetii faarfachuu gaarii dha. **2** Jaalala kee ganamaan, amanamummaa kees halkanii labsuun, **3** kiraara ribuu kudhaniitiin, sagalee baganaatiinis labsuun gaarii dha. **4** Yaa Waaqayyo, ati hojii keettiin na gammachiiftaati; ani sababii hojii harka keetiitif gammachuuudhaan nan faarfadha. **5** Yaa Waaqayyo, hojiin kee akkam guddaa dha; yaadni kees akkam gad fagoo dhal. **6** Namni qalbii hin qabne waan kana beekuu hin danda'u; gowwaanis hin hubatu; **7** hamoonti yoo akkuma margaa biqilan iyyuu, jal'oonnii hundinuu yoo daraaran iyyuu, isaan bara bараан ni barbadaa'u. **8** Yaa Waaqayyo, ati garuu bara bараан ol ol jetta. **9** Yaa Waaqayyo, kunoo diinota kee, kunoo diiononi kee ni badu; warri jal'in hojjetin hundinuu ni bittinneefamu. **10** Ati gaanfaa koo akka gaanfaa gafarsaa ol ol qabde; zaytii haaraa natti dhangalaafte. **11** Iji koo mo'atamuu diinota koo argeera; gurri koos badiisa jal'oota natti ka'anii dhaga'eera. **12** Qajeeltonni akkuma muka meexxi ni dagaagu; akkuma birbirsa Libaanoonitti ni guddattu; **13** isaan mana Waaqayyo keessa dhaabamanii jiru; oobdiid Waaqa keenyaas keessattis itti tolee misanii jiran. **14** Isaan amma iyyuu bara dullumaa keessa ija naqat; gabbataniis dagaaganii jiraatu. **15** Isaanis, "Waaqayyo tolaa dha; inni Kattaa koo ti; hamminni isaa keessa hin jiru" jedhanii labsu.

93 Waaqayyo ni mo'a; surraas ni uffata; Waaqayyo surra ni uffata; jabinas hidhata. Addunyaan cimtee dhabamteerti; hin sochoofamtus. **2** Teessoon kee durumaa jalqabee cimee dhababateera; ati durii duriitti jalqabdee jirta. **3** Yaa Waaqayyo, galaanonni ol kaasaniiru; galaanonni sagalee isaanii ol

kaafataniiru; galaanonni huursuu isaanii ol kaafataniiru. **4** Sagalee bishaan baay'ee caalaa, jabina dha'aala galaaanaa caalaas, Waaqayyo ol gubbaa jiru sun humma qabeessa. **5** Seerri kee jabaate ni dhaabata; Yaa Waaqayyo, qulqullummaan bara baaaraa faaya mana keetii ti.

94 Yaa Waaqayyo, Waaqa haaloo baantu, Yaa Waaqa haaloo baantu, ifii mul'adhu. **2** Yaa Abbaa Murtii lafa kanaa ka'i; of tuultoaf illee waani isaanii malu kenni. **3** Yaa Waaqayyo, hamma yoomiitti warri hamoon, warri hamoon hamma yoomiitti burraaq? **4** Isaan dubbii of tuuluummaa gad roobsu; jal'oонни hundinuu of dhiibuuudhaan guutaman. **5** Yaa Waaqayyo, isaan saba kee miidhu; handhuuraa kees ni hacuucu. **6** Haadha hiyyeesaatii fi keessummaa ni gorra'u; jioolleeb abbaa hin qabnes ni ajjeesu. **7** Isaan, "Waaqayyo hin argu; Waaqni Yaqqoob hin qalbeeffatu" jedhu. **8** Warri saba keessaa raatoftan mee hubadhaa; isin warri gowwoonni yoom ogeeyyi taatu? **9** Inni gurra uume sun hin dhaga'u? Inni ija uume hin argu? **10** Inni saboota sirreessu sun hin adabuu? Inni nama barsisiu sun beekumsa hin qabuu? **11** Waaqayyo yaada namaa beeka; akka yaadni nاماа faayidaa hin qabnes ni beeka. **12** Yaa Waaqayyo, namni ati adabdu, namni ati seera kee irraa barsiiftu eebfibamaa dha; **13** hamma hamootaaf boollu qotamutti, guyyaa rakkinaatti ati boqonnaa kennitaaf. **14** Waaqayyo saba isaa hin gutuutii; inni akkana illee jedhee handhuuraa ofii isaa hin dhiisu. **15** Murtiin qajeelummaa irratti hundeeffama; tollooni hundinuu isaa faana bu'u. **16** Eenyutyu hamootatti naa ka'a? Eenyutyu na cina dhaabatee warra jal'ina hoijjetaniin morma? **17** Utuu Waaqayyo na gargaaruu baatee, silaa yoona lubbuun koo boolla du'aa keessa jirti. **18** Yaa Waaqayyo yeroo ani, "Miilli koo mucucaateera" jedhetti, ararri kee ol qabee na dhaabe. **19** Yommuu yaaddoon natti baay'atetti, jajjabeessuun kee lubbuu koo gammachise. **20** Bulchitoonni hamoon, warri seeratti fayyadamanii jal'ina hoijetan si wajjin tokkummaa qabaachuu danda uu? **21** Isaan tokkummaadhaan nama qajeelaatti ka'anii nama yakka hin qabnetti du'a muru. **22** Waaqayyo garuu da'oo, Waaqni koos, kattaa ani itti baqadhu naa ta'eera. **23** Inni gatiit cubbuu isaanii isaanumatti deebisa; sababii hammina isaanittif illee isaan balleessa; Waaqayyo Waaqni keenya isaan barbadeessa.

95 Kottaa Waaqayyoof faarfannaa; Kattaa fayyina keenyaatiifis ni ilichinaa. **2** Galataan fuula isaa duratti haa dhi'aannu; faarfannaaadhaanis isaa haa leellifnu. **3** Waaqayyo Waaqa guddaadhaatii; inni waaqota hundaa olitti Mootii guddaa dha. **4** Qileewwan lafaha harka isaa keessa jiru; fiixeewwan tulluuus kan isaa ti. **5** Galaanni kan isaa ti; isatu hoijjetetii; lafa gogaa illee harka isatu uume. **6** Kottaa gad jennee sagadnaa; Uumaa keenya Waaqayyo duratti ni jilbeenfannaa; **7** inni Waaqa keenyaatiit; nu immoo saba eegumsa isaa jala jirruu dha; bushaayee harka isaa keessa jiruudhas. Isin har'a yoo sagalee isaa dhageessan, **8** akka Mariibaatti gootan sana, akka gaafa gammoojii keessatti Maasaatti gootan sanaa mataa hin jabaatinan; **9** abbootiin keessan utuma hojji koo arganuu, achitti qoranii na ilaalan. **10** Dhaloota sanatti ani waggaafurtama nan dheekkame; anis, "Isaan saba garaan isaanii karaa irraa jal'atee dha; isaan karaa koo hin beekne" nan jedheen. **11** Kanaafuu ani dheekkamsa kootiin, "Isaan boqonnaa kootti hin galan" jedhee kakadhe.

96 Faarfannaa haaraa Waaqayyoof faarfadhaa; lafti hundinuu Waaqayyoof faarfadhaa. **2** Waaqayyoof faarfadhaa; maqaa isaa eebbisaa; fayyisuun isaa guyyuma guyyaan labsaa. **3** Ulfinaa isaa saboota gidduutti, hojji isaa dinqisiisaa sana immoo

namoota hunda keessatti labsaa. **4** Waaqayyo guddadhaatii galanni baay'een isaaf ni mala; inni waaqota hundaa olitti sodaatamuu qaba. **5** Waqqonni saboota ormaa hundinuu waqqota tolfamoodhaatii; Waaqayyo garuu samiiwwan uume. **6** Miidhaginnii fi surraan fuula isaa dura jiru; jabinnii fi ulfinni iddo qulqullummaa isaa keessa jiru. **7** Yaa maatiitwian sabootaa Waaqayyoof kennaa; ulfinaa fi jabina Waaqayyoof kennaa. **8** Ulfinaa maqaa isaaatiif malu Waaqayyoof kennaa; aarsaa fidaati oobdiis isaa seenaa. **9** Bareedina qulqullummaa isaaatiin Waaqayyoof waqqeffadhaa; isin lafti hundinuu fuula isaa duratti holladhaa. **10** Saboota gidduutti, "Waaqayyo mootii dha" jedhaa; addunyan jabaattee dhaabatteerti; sochoofamuus hin dandeessu. Inni qajeelummaadhaan sabootaa murtii kenna. **11** Samiiwwan haa ililchan; laftis haa gammaddu; galaannii fi wanni isaa keessa jiru hundinuu haa huursu. **12** Dirreewwanii fi wanni isaa irra jiran hundinuu haa gammadan. Mukkeen bosonaa hundinuu gammachuuudhaan haa faarfatan. **13** Uumamni hundi fuula Waaqayyo duratti haa faarfatu; inni ni dhufaati; inni lafatti murteessuuf ni dhufa. Addunyaatti qajeelummaadhaan, sabootatti immoo dhugaa isaaatiin ni mura.

97 Waaqayyo mo'eera; lafti haa gammaddu; biyyoorni qarqara galaanaa hedduunis haa ililchan. **2** Duumessaa fi dukkanni limixiin isaa marsaniiru; qajeelummaa fi murtii qajeelaan hundee teessoo isaa ti. **3** Ibbidi fuula isaa dura deemeet diinotta isaa naannoo isaaatiif fixa. **4** Balaqqueen isaa addunyaa ibsa; laftis argitee hollatti. **5** Tulluuwan fuula Waaqayyo duratti, fuula Gooftaa lafa hundumaa durattis akkuma gagaa baqu. **6** Samiiwwan qajeelummaa isaa labsu; saboonni hundinuu ulfina isaa argu. **7** Warri fakkii waaqeffatan, kanneen waqqota tolfamoon of jajan hundi haa qaaneffaman; isin waqqonni hundinuu isaa waqqeffadhaa! **8** Yaa Waaqayyo, sababii murtii keetitiif, Xiyoon dhageessee ililchiti; gandoonni Yihuudaas ni gammadu. **9** Yaa Waaqayyo, ati lafa hundumaa irratti Waaqa Waan Hundaa Olii ti; ati waqqota hundumaa irra akka malee ol ol jetteerta. **10** Sababii inni lubbuu amanamotoa isaa eegee, harka hamootaa jalaa isaan baasauuf, warri Waaqayyoof jaallantan hamminna haa jibban. **11** Qajeeltota irratti ifni ni ifa; gara lolootaafis gammachuun ni dhufa. **12** Isin qajeeltonni Waaqayyotti gammadaa; maqaa isaa qulqulluus galateeffadhaa.

98 Faarfannaa. Waaqayyoof faarfannaa haaraa faarfadhaa; inni dinqii hoijjetetii; harki isaa inni mirgaatii fi irreen isaa qulqulluum, akka inni mo'annaargatu godhaniiri. **2** Waaqayyo akka fayyisuun isaa beekamu godheera; qajeelummaa isaa sabootatti mul'iseera. **3** Inni jaalala isaaatiif amanumummaa isaa mana Israa'eliiya yaadateera; daariin lafaa hundinuu, fayyisuun Waaqa keenyaarganiiru. **4** Lafti hundinuu Waaqayyoof ililchaa; faarfannaa gammachuutiin iyayaa; weedduu galataas weeditas; **5** baganaadhaan faarfannaa galataas, baganaa fi sagalee weedituutiin Waaqayyoof faarfadhaa; **6** malakataa fi sagalee gaanfaatiin, fuula Waaqayyo mootichaa duratti ililchaa. **7** Galaannii fi wanni isaa keessa jiru hundinuu, addunyaa fi wanti ishee keessa jiraatu hundinuu haa huursan. **8** Lagoon harka isaanii haa rurrukutan; tulluuwanis tokkummaadhaan haa ililchan; **9** isaan fuula Waaqayyoof duratti haa faarfatan; inni lafatti murteessuuf ni dhufaati. Inni addunyaaq qajeelummaadhaan, namootaaf immoo utuu wal hin caalchisin murtii kenna.

99 Waaqayyo mo'eera; saboonni haa hollatan; inni kiirubeel gidduu, teessoo isaa irra taa'a; lafti haa raafamu. **2** Waaqayyo Xiyoon keessatti guddaa dha; inni saboota hunda

irra ol ol jedheera. **3** Isaan maqaa kee guddichaa fi sodaachisaa sana haa jajan; inni qulqulluu dha. **4** Mootichi humna qabeessa; inni murtii qajeelaa jaallata; ati tola hundeessiteerta; Yaqaaboo keessattis haqaa fi qajeelummaa hojetteerta. **5** Waaqayyo Waqa keenya lellisaa; ejeta miilla isaa jalatti sagadaa; inni qulqulluu dha. **6** Musee fi Aroon luboota isaa keessa turan; Saamu'eelis warra maqaa isaa waammataan keessa ture; isaan Waaqayyoon waammataan; innis deebii kenneef. **7** Inni utubaa duumessaa keessaan isaanitti dubbate; isaanis sirna isaatii fi seera inni isaanifi kenne eegan. **8** Yaa Waaqayyo Waqa keenya, ati deebii isaanii kennite; ati balleessaa isaanii adabdu illee, Israa'eliif Waqa dhiifamaa gootu turte. **9** Waaqa keenya Waaqayyoon lellisaa; tulluu isaa qulqulluu irrattis waaqeffadhaa; Waaqayyo Waqnii keenya Waqa qulqulluudhaati.

100 Faarfannaa Galataa. Lafti hundinuu Waaqayyoof ililchaa. **2** Gammachuudhaan Waaqayyoon waaqeffadhaa; faarfannaa gammachuuttiis fuula isaa duratti dhi'aadhaa. **3** Akka Waaqayyo Waqa ta'e beekaa; isattu nu uume; nu kan isaa ti; nu saba isaa ti; hoolota tika isaa jala jirruu dha. **4** Galateeffachuudhaan karrawwan isaa, jajchuudhaanis oobdiis isaa seenaa; isaa galateeffadhaa; maqaa isaa illee eebbisaa. **5** Waaqayyo gaariidhaatii; aaraari isaa kan bara baraa ti; amanamummaan isaaas dhalootaa gara dhalootaatti itti fufa.

101 Faarfannaa Daawit. Ani jaalala keetii fi murtii kee qajeelaa sanaaf nan faarfadha; Yaa Waaqayyo ani siif nan faarfadha. **2** Ani jirenya hir'ina hin qabne jiraachuu of nan eeggadha; ati yoom gara koo dhufta? Ani garaa qulqulluudhaan, mana koo nan jiraadha. **3** Ani ija koo dura, waan hamaa hin kaa'u. Hojji jal'ootaa nan jibba; nattis hin qabatu. **4** Namoonni yaada micciiramaa qaban narraa haa fagaatan; anि jal'ina wajjin tokkummaan hin qabaadhu. **5** Nama dhoksaan ollaas isaa hamatu kam iyuu, anि afaan nan qabachiisa; nama tuffiin nama ilaluu fi kan garaa of tuulu qabuu, anि obsa hin qabaadhu. **6** Akka isaan na wajjin jiraataniif, jii koo amanamotoa biyyattii irra jiraatti; namni karaa qajeelaa irra deemu, inni na tajaajila. **7** Namni nama gowwoomsu tokko iyuu mana koo keessa hin jiraatu; namni soba dubbatu tokko iyuu fuula koo dura hin dhaabatu. **8** Ani jal'ota biyyattii hunda, ganama ganama nan barbadeessa; warra waan hamaa hoijetan magaalaa Waaqayyo keessaan nan balleessa.

102 Kadhanna Namni Dhiphate Tokko Faaru Boo'ichaa Faarsee Fuula Waaqayyo Duratti Dhi'eefattu. Yaa Waaqayyo, kadhannaan koo naa dhaga'i; iyyi ani gargaarsaaf iyyadhus si bira haa ga'u. **2** Yeroo ani dhiphadhetti, fuula kee na duraa hin dhoksin. Gurra kee gara kootti deebisi; yommuu ani si waammadhu dafittii deebii naa kenni. **3** Barri kooakkuma aaraatti ni badaatii; lafeen koosakkuma barbadaa ibiddaa boba'a jira. **4** Garaan koo dhukkubsateeakkuma margaa collageera; ani nyaataa koo nyaachuu irraanfadheera. **5** Sababii ani guddisee aaduuf, lafeen koo gogaa kootti maxxaneera. **6** Ani akka urunguu gammoojii, akka urunguu lafa barbadaa'e keessaan nan ta'e. **7** Ani hirriba malee nan bulu; akka simbirroo kophaa ishee guutuu manaa irra jirtuus ta'eera. **8** Diinomni koo guyyaa guutuu na arrabsu; warri natti qosanis abaaarsaaf maqaa kootti fayyadamu. **9** Ani akkuma buddeenaatti daaraa nyadheeraatti; dhugaatti koottis imimmaan makadheera; **10** kunis sababii aarii fi dheekkamsa keetiitiif natti dhufe; ati ol na fuutee gad na darbatteertaatii. **11** Barri kooakkuma gaaddiduu galgalaa ti; anis akkuma margaa gogeera. **12** Yaa Waaqayyo, ati bara baaan

teessoo irra jirta; yaadannoos kees dhaloota hundatti darba. **13** Ati kaatee Xiyooniif garaa ni lafta; yeroon itti isheen fudhatama argachuu qabdu ammuuati; yeroon murteeffame sun ga'eeraa. **14** Garbooni khee dhagaa isheetti gammaduutii; biyyoo ishees ni marafatu. **15** Saboonni maqaa Waaqayyo ni sodaatu; moothoni lafaa hundinuu ulfina kee ni kabaju. **16** Waaqayyo deebisee Xiyoonin ijaraatii; ulfina isaaatiis ni mul'ata. **17** Inni kadhannaad gadadamtootaa ni dhaga'a; waammata isaanis hin tuffatu. **18** Akka sabni hamma ammaatti hin dhalatin Waaqayyoon galateeffattuuf, wanni kun akkana jedhamee dhaloota dhufuu haa barreeffamu: **19** "Waaqayyo iddoo qulqullummaa isaa gubbaa irraa gad ilaale; samii irraas gara lafaa gad mil'ate; **20** kanas aaduu warra hidhamanii dhaga'u fi warra duuti itti murame baasuudhaaf hojjet." **21** Akkasiin maqaan Waaqayyo Xiyoon keessatti, galanni isaaas Yerusaalem keessatti ni labsama; **22** kunis yommuu saboonni fi mootummooni, Waaqayyoon waaqeffachuu walitti qabamanitti ta'a. **23** Inni jabina koo karaatti hambise; umurii koos ni gababse. **24** Anis akkanan jedhe: "Yaa Waqa ko, walakkaa umurii kootti na hin fudhatin; waggooni khee dhalootaa hamma dhaloota hundaatti itti fufu. **25** Ati jalqabatti lafa hundeessite; samiiwwanis hojji harka keetii ti. **26** Isaan ni badu; ati garuu ni jiraatta; hundumti isaanii akkuma wayyaa ni dhumu. Ati akkuma uffataa isaan geedarta; isaanis ni badu. **27** Ati garuu sanuma; umurii kees gonkumaa dhuma hin qabu. **28** Ijoolleengarboota keetii sodaa malee jiraatu; sanyiin isaanis fuula kee dura jiraata."

103 Faarfannaa Daawit. Yaa lubbuu ko, Waaqayyoon eebbisii; keessi namummaa koo hundi maqaa isaa qulqulluu sana eebbisaa. **2** Yaa lubbuu koo Waaqayyoon eebbisii; tola isaa hundas hin irraanfat. **3** Inni cubbuu kee hundumaa siif dhiisa; dhukkuba kee hundumaa ni fayyisa; **4** jirenya kee boolla irraa ni baraara; jaalalaa fi gara laafinaan si gonfa; **5** akka dargaggummaan kee akkuma risaa haaromfamuupis, inni fedhii kee waan gaariidhaan ni guuta. **6** Waaqayyo warra cunqurfaman hundaaf qajeelummaa fi murtii qajeelaa kenna. **7** Inni karaa isaa Museetti, hojji isaa immoo saba Israa'elitti beeksise. **8** Waaqayyo gara lafessaa fi arjaa dha; inni aaruuf hin arifatu; jaalalli issaa baay'ee dha. **9** Inni yeroo hunda hin dheekkamu; aarii isaa illee bara baaan hin kuifatu; **10** inni akka cubbuu keenyaatti nu hin adabne; yookaan akka balleessaa keenyaatti nuuf hin deebifne. **11** Akkuma samiwwan lafa irraa ol fagaatan sana, jaalalli inni warra isaa sodaatanifi qabu akkasuma guddaa dha; **12** akkuma ba'i biiftu lixa biiftuu irraa fagaatu, akkasuma inni balleessaa keenya nurraa haqeera. **13** Akkuma abbaan ijomlee isaaatiif garaa laafu, Waaqayyo warra isaa sodaatanifi garaa ni laafa; **14** inni akka nu itti uumamme ni beekaatti; akka nu biyyoo taanes ni yaadata. **15** Barri namaa akkuma margaa ti; akka abaaboo dirrees ni misa; **16** inni yeroo bubbreen itti bubbisutti ni bada; iddoon isaaas deebii'ee isaa hin yaadatu. **17** Jaalillai Waaqayyo garuu bara baaan hamma bara baaatti warra isaa sodaatan wajjin ni jiraata; qajeelummaan isaa immoo ijomlee ijomlee isaaatiif darba; **18** warra kakuu isaa eeganitti, warra ajaja isaaatti buluu yaadatanittis ni darba. **19** Waaqayyo teessoo isaa samii keessa dhaabbateera; mootummaan isaaas waan hunda bulcha. **20** Isin ergamoonni isaa, warri ajaja isaa eegdan jajjaboon, warri dubbiis isaaatiif ajajamtanis Waaqayyoon eebbisaa. **21** Raayyaan isaa hundinuu, isin tajaajilttooni isaa warri fedhii isaa guuttan Waaqayyoon eebbisaa. **22** Uumamawwan bulchiinsa isaa jala lafa hunda jirtan hundi Waaqayyoon eebbisaa. Yaa lubbuu ko, Waaqayyoon eebbisaa.

104

Yaa lubbuu ko, Waaqayyoon eebbisi. Yaa Waaqayyo, Waqa ko, ati akka malee guddaa dha; miidhaginaa fi surraa uffatteerta. 2 Ati akkuma wayyaa ifa uffatta; samiiwwanis akkuma dunkaanaa diriirsita. 3 Dareeraa diinqa isaa bishaanota irra buufta. Duumessoota gaarii isaa godhata; qoochuu bubbbee yaabbatfee deema. 4 Inni ergamoota isaa hafuurota, tajaajiltoota isaa immoo arraba ibiddaa godha. 5 Inni lafa hundee ishee irra dhaabeer; isheenis gonkumaa hin sochootu. 6 Ati akkuma wayyatti tuujubaan ishee haguugde; bishaanonnis tulluuwwanii ol dhaabatan. 7 Ati ifannaan bishaanonnii baqatan; sagalee qaqqawwee keetii dhageenyaa gugatan. 8 Isaan tulluuwwan irraan dhangala'an; gara iddo ati isaanii qopheessitee, gara sululootaatti gad yaa'an. 9 Akka isaan deebei'anii lafa hin haguugneef ati daarii isaan darbuu hin dandeeneye isaan dura dhaabde. 10 Akka burqaawwan sululoota keessa yaa'an goota; isaanis tulluuwwan gidduu yaa'u. 11 Isaan bineensota bakkee hundaaf bishaan kennu; harroonni diidaas dheebeu ba'u. 12 Simbirroonni samii bishaanota biratti mandhee ijaarratan; dameewwan gidduuutti ni faarfatan. 13 Inni mana isaa kan olii irraa tulluuwwan bishaan obafta; laftis ija hojii keetiitiin quufti. 14 Inni lafa irraa nyaata kenuuf jedhee looniif marga, faayidaa namaatiif immoo biqiltuuwwan biqilcha; 15 akka daadhiin wayinii garaa nama gammachiisu, akka zayitiin fuula nama cululuquu fi akka midhaan nama jajjabeessu ni goota. 16 Mukkeen Waaqayyo, birbiri Libaanoor kan inni dhaabe sun bishaan quufaniiru. 17 Simbirroonni achitti mandhee isaanii ijaarratu; huummoonis birbirsa irraa mana qabdi. 18 Tulluuwwan dhedheeroon da'o re'ee diidaa ti; holqi kattaawwanii immoo da'o osolee ti. 19 Inni akka j'i waqtilee gargar qoodu godha; biiftunis yeroo itti liixnu ni beekti. 20 Ati dukkanaa vuutta; halkanis ni ta'a; bineenonni bosonaa hundis gad yaa'u. 21 Leenci saafelli waan nyaatu barbaadee aada; nyaata isaanis Waaqa bira barbaada. 22 Isaan yommuu biiftun baatutti walitti qabamu; dacha'anis goda isaanii keessa ciciisu. 23 Namni gara hojii isattii, hamma galgalaattis gara jiruu isattii ni ba'a. 24 Yaa Waaqayyo, hojiin kee akkam baay'ee dha! Ati hunda isaanii ogummaadhaan hojjette; laftis uumamawwan keetiin guutame. 25 Galaanni guddaa fi bal'aan kun, uumamawwan hamma hin qabneen guutame; kan lubbuu qabeeeyiin gurguddaa fi xixinnoon keessa jiraatan kuunnoo jira. 26 Dooniwwan as irra deddeebi'u; lewaataan kan akka inni achi keessa taphatuuf ati uumtes achi jira. 27 Akka ati nyaata isaanii yeroo barbaachisuttu isaanii kennituuf, isaan hundi si eeggatu. 28 Yeroo ati isaanii kennituuti, isaan walitti qabatu; yeroo ati harka kee bal'iftutti, isaan waan gaarii quufu. 29 Yeroo ati fuula kee dhokfattutti, isaan ni na'u; yeroo ati hafuura isaanii fudhattutti, isaan du'anii biyyootti deebi'u. 30 Yeroo ati Hafuura kee ergitutti isaan ni uumamu; atis fuula lafaa ni haaromtsa. 31 Ulfinni Waaqayyoo bara baraan haa jiraatu; Waaqayyo hojii isattii haa gammadu; 32 inni ilallaan lafti Hollatte; inni tuqnaan tulluuwwan keessaa aarrii ba'e. 33 Bara jireenya koo guutuu anii Waaqayyoof nan faarfadha; hamma lubbuu koon jirtuttis faarfannaadhaan Waaqa koo nan galateeffadha. 34 Irra deddeebi'e yaaduun koo isaa haa gammachiisu; anii Waaqayyotti nan gammadaati. 35 Cubbamoonni lafa irraa haa badan; hamoonnis si achi hin jiraatin. Yaa lubbuu koo Waaqayyoon eebbisi. Haalleluuya.

105

Waaqayyoof galata galchaa; maqaa isaan waammadhaa; waan inni hojjetes saboota gidduuutti beeksisa. 2 Isaaaf faarfadhaa; faarfannaadhaan isa galateeffadhaa; waa'ee hojii isaa isaa dinqisiisaa hundasas odeessaa. 3 Maqaa isaa qulqulluu sanaan boona; garaan warra Waaqayyoon barbaadanii haa

gammadu. 4 Waaqayyo fi humna isaa barbaaddadhaa; yeroo hunda fuula isaa barbaadaa. 5 Dinqii inni hojjete, hojii isaa dinqii sanaa fi murtii inni labse yaadadhaa; 6 isin tajaajiltootni isaa, warri sanyii Abrahaam taatan, isin filatamtooni isaa, ilmaan Yaaqobis kana yaadadhaa. 7 Inni Waaqayyo Waaqa keenya; murtiin isaaas lafa hunda irra jira. 8 Inni kakuu isaa barabaraan, waadaa gale sanas dhaloota kumaaf ni yaadata; 9 inni kakuu Abrahaam wajjin gale, kakuu Yisihaaqiif kakates ni yaadata. 10 Kanas Yaaqoobiif seera, Israa'eliif immoo kakuu bara bara godhee akkana jedhee mirkaneesseera: 11 "Ani biyya Kana'an qooda ati dhaaltu godhee siif nan kenna." 12 Isaan yeroo lakkobsaan xinnoo turanitti, dhugumaanuu xinnoo fi biyyattti keessattis keessummoota turanitti, 13 sabaa gara sabaatti, mootummaa tokkoo gara mootummaa biraatti jooran. 14 Inni akka namni tokko iyyuu isaan cunqursu hin eeyyamne; sababii isaanittifis akkana jedhee mootota ifate: 15 "Dibamtotta koo hin tuqinaa; rajota koos hin miidhinaa." 16 Inni beela biyyatttiitii waame; midhana nyaataa hundas ni balleesse; 17 innis Yoosef namicha akka garbaatti gurgurame tokko isaan dura erge. 18 Isaan foncaadhaan miilla isaa luqqisan; mormi isaan sibiila keessa galfame; 19 hamma wanni inni duraan dursee dubbate guutamutti dubbiin Waaqayyo isa qore. 20 Mootiin nama ergee gad isa dhiisise; bulchaan sabaa isa hiiksize. 21 Mootichis mana isaa irratti ajajaa, qabeenya isaa hunda irratti immoo bulchaa isa godhate; 22 kanas akka inni akkuma fedhetti qondaaltota isaa gorsuuf, akka inni maanguddoota isaa ogummaa barsiisuuf godhe. 23 Israa'el biyya Gibxi dhaqe; Yaaqobis akka alagaatti biyya Haam keessa jiraate. 24 Waaqayyo saba isaa akka malee baay'ise; akka isaan amajajota isaanii calaa jabaatans godhe; 25 innis akka isaan saba isaa jibbanii fi akka isaan tajaajiltoota isattii mari'atanii yadaa isaanii geedhare. 26 Waaqayyo Musee tajaajilaas isattii fi Aroon filatamaa isaa erge. 27 Isaanis jara gidduuutti mallattoo isaa, biyya Haam keessatti immoo dinqii isaa argisiisan. 28 Inni dukkanaa ergee biyyattii dukkaneesse; isaan dubbii isattii fincilaniiruutti. 29 Inni bishaanota isaanii dhiigatti geeddaree akka qurxummiiwwan isaanii dhuman godhe. 30 Fatteen biyya isaanii guuttee diinqa mootota isaanii keessa yaa'e. 31 Inni dubbannaat tuunni tisiisattii fi bookeen biyya isaanii hunda keessa guutte. 32 Inni qooda bokkaa cabbii isaanii roobse; bakakkaas biyya isaanii erge; 33 wayinii isaanii fi muka harbuu isaanii balleesse; mukken biyya isaanii ni caccabse. 34 Inni dubbannaat hawaanannisni fi korophini hedduun dhufan; 35 isaanii biqiltuu biyya jaraa hunda nyaatan; waan lafti isaanii baases ni fixan. 36 Ergasii inni hangafa biyya isaanii hunda, jabina isaanii jalqabaas ni dha'e. 37 Akka sabni Israa'el meetii fi warqee baadhatee ba'u godhe; gosa isaanii keessaa namni tokko iyyuu hin gufanne. 38 Israa'eloonni baanaan warri Gibxi gammadan; isaan Israa'elin sodaatanii turaniitti. 39 Inni akka gaaddisaatti duumessa isaan irra qabe; akka halkanii isaanii ibsuu immoo ibidda qabsiiseef. 40 Isaan kadhannaan inni dimbiriqqe kenneef; buddeena samiitinis isaan quufse. 41 Innis kattaa bane; bishaanis keessaa gad dhangala'e; akkuma bishaan lagaattis gammoojii keessaa yaa'e. 42 Inni waadaa isaa qulqulluu, kan garbicha isaa Abrahaamiif gale sana yaadateeraati. 43 Inni saba isaa gammachuuun, warra isaa filataman immoo ililleedhaan baaseera; 44 inni biyya ormootaa isaanii kenne; isaanis waan saboonni sun itti dadhaban dhaalan; 45 kanas akka isaan sirna isaa eeganii seera isaatiff bulaniif godhe. Haalleluuya.

106

Haalleluuya. Waaqayyoof galata galchaa; inni gaariidhaati; jaalalli isaa bara baraan jiraata. 2 Enyutu hojii Waaqayyo jabaa sana labsuu, yookaan galata

isaa guutummaatti odeessuu danda'aa? **3** Warri jabeessanii murtii qajeelaa eegan, warri yeroo hunda waan qajeelaa hoijetan eebbfamoo dha. **4** Yaa Waaqayyo, yommuu saba keetti faara toluttii na yaadadh; yommuu isaan oolchittutti na gargaari; **5** akka ani baadhaadhummaa filatamtoota keetii arguuf, akka ani gammachu sabaa keetii keessatti hirmaadhee dhaala kee wajjin boonuuf na yaadadh. **6** Nuakkuma abbootii keenyaa cubbuu hoijenneerra; yakka hoijenneerra; hamminas hoijenneerra. **7** Abbootiin keenya yeroo biyya Gibxi keessa turanitti, dinqii kee hin hubanne; baay'ina araara keetiis hin yaadanne; isaan galaana biratti, Galaana Diimaa biratti sitti fincilan. **8** Ta'us inni akka humni isaa guddaa sun beekamuuf, maqaasisaatiif jedhee isaan oolche. **9** Inni Galaana Diimaa ifate; galaanichis ni goge; akkuma waan gammoojiji keessa dabarsuutti lafa gogaa irra isaan dabarse. **10** Harka amajaajiji isaanii keessaa isaan baase; humna diinaa jalaa isaan fure. **11** Bishaanomni diinota isaanii liqimsan; tokkoon isaanii iyyuu hin hafne. **12** Ergasii isaan dubbiisaa amanani faarfannaadhaan isaa galateeffatan. **13** Isaan garuu yommusuma waan inni hoijetee ture dagatan; gorsa isasaan hin eegganne. **14** Gammoojiji keessatti dharraa hamaadhaan guutaman; lafa onaa keessattis Waaqa qoran. **15** Kanaafuu inni waan isaan kadhatan kenneef; garuu dhukkuba nama huqqisu isaanitti erge. **16** Isaan qubata keessatti Musee fi Aroon qulqullicha Waaqayyootti hinaafan. **17** Lafti afaan banatteet Daataanin liqimsite; garee Abiiraamis gad fudhatte. **18** Duuka buutoota isaanii gidduutti ibiddi boba'e; arrabni ibiddaas hamoota fixe. **19** Isaan Kooreebitti jabpii tolfsatan; fakkii baqfamee tolfamesse waaqeefatan. **20** Isa Ulfina isaanii ta'e sana, fakkii sangaa margaa dheeduutti geeddarann. **21** Waaqa isaan fayyise, isa biyya Gibxitti waan gurguddaa hoijete sana irraanfatan. **22** Dinqii inni biyya Haami keessatti hoijete, hojii sodaachisaa inni Galaana Diimaa irratti hoijettes ni irraanfatan. **23** Kanaafuu utuu filatamaan isaa Museen akka dheekkamsi Waqaqa isaan hin balleessineef gidduu galee fuula isaa dura dhaabachuu baatee silaa Waaqni akka isaan balleessu dubbateeture. **24** Isaanis biyya namatti tolu sana tuffatan; waadaa Waaqni gales hin amanne. **25** Dunkaanota isaanii keessatti ni guunguman; Waaqayyoofis hin ajajamne. **26** Kanaafuu inni akka gammoojiji keessatti isaan gatu harka isaa ol qabatee kakate; **27** sanyii isaanii akka saboota gidduutti gatu, biyyoota hunda keessas akka isaan bittinneessu kakate. **28** Isaan Ba'al Phe'ooritti of kennanii aarsaa waaqota lubbuu hin qabneef dhi'eeffame nyaatan. **29** Hojii isaanii hamaa sanaan Waaqayyoon dheekkamsaaf kakaasan; dha'ichis isaan irra bu'e. **30** Garuu Fiinehaas ka'ee gidduu seennaan dha'ichi sun dhaabate. **31** Kunis dhalootaa hamma dhalootaatti, akka qajeelummaatti isaaaf herregame. **32** Isaan bishaan Mariiba biratti akka Waaqayyo aaru godhan. Museenis sababii isaanitiif rakkate; **33** sababii isaan Hafuura Waqaattaa finciliiniif Museen utuu itti hin yaadin dubbate. **34** Isaan akka Waaqayyo isaan ajajetti, saboota hin balleessine; **35** isaan garuu ormoottatti makamaniiduudhaa isaanii baratan. **36** Waaqota isaanii tolfamoo, kanneen kiyyoo isaanitti ta'an waaqeefatan. **37** Ilmaan isaanitiif fi intallan isaanii aarsaa godhanii hafuurota hamoof dhi'eessan. **38** Isaanis dhiiga warra balleessaa hin qabnee, dhiiga ilmaan isaanitiif fi intallan isaanii, kan waaqota tolfamoo Kana'aaniif aarsaa godhanii dhi'eessan sana dhangalaasan; biyyattiiniis dhiiga isaanitiin faalamte. **39** Isaan waanuma hoijetaniin of xureessan; hojii isaanitiin sagaagaltoota of taasisan. **40** Kanaafuu Waaqayyo saba isaaati aare; handhuuraa isaaas ni balfe. **41** Inni dabarsee ormoottatti isaan kenne; amajaajomni isaanis of jalatti isaan

bulchan. **42** Diinonni isaanii isaan cunqursan; humna isaanii jalas isaan galfatan. **43** Inni yeroo baay'ee isaan baraare; isaan garuu ittuma fufanii fincilan; ittuma caalchisanii cubbuu hoijetan. **44** Inni garuu yommuu iyya isaanii dhaga'etti, rakkina isaanii hubate; **45** isaanii jedhee kakuu isaa yaadate; sababii jaalala isaa guddaa sanaatiif garaa laafeef. **46** Inni akka warri isaan booji'an hundinuu garaa isaanii laafanii godhe. **47** Yaa Waaqayyo, Waaqa keenya nu oolchi; akka nu maqaas kee qulqulluu sana galateeffannuuf, akka galata keetiin of jajnuufis, ormootta keessaa walitti nu qabi. **48** Waaqayyo, Waaqa Israa'eliitif, bara baraa hamma bara baraatti galanni haa ga'u. Namni hundinuu "Ameen!" haa jedhu. Haalleluuya!

107 Waaqayyoof galata galchaa; inni gaariidhaatii; jaalalli isaa barabaraan jiraata. **2** Warri Waaqayyo isaan fure, warri inni harka diinatii baase, **3** warri inni biyya gara garaatii, ba'aa fi lixa biiftutti, kaabaa fi kibbaa walitti qabe waan kana haa dubbatan. **4** Isaan keessaa tokko tokko gammoojiji goggogaa keessa jooran; magaalaa keessa jiraachuu danda'anis hin arganne. **5** Isaan ni beela'an; ni dheeobotanis; lubbuun isaanii isaan keessatti gaggabde. **6** Isaan rakkina isaanii keessatti Waaqayyotti iyyatan; innis dhiphina isaanii keessaa isaan baase. **7** Inni hamma isaan magaalaa keessa jiraachuu danda'an ga'anitti karaa qajeelaa irra isaan qajeelche. **8** Isaan sababii jaalala isaa kan hin geeddarannme sanaatiif fi hojii dinqii kan inni ilmaan namaatiif hoijete sanaatiif Waaqayyoon haa galateeffatan; **9** inni warra dheeobotan dheebooru baasee warra beela'an illee waan gaariidhaan quufsatiif. **10** Isaan keessaa tokko tokko sibiilaan hidhamanii rakkachaa, dukkanaa fi dimimmisa keessa jiraatan; **11** isaan dubbiisaa Waaqaattaa finciliiniif gorsa Waaqa Waan Hundaa Oliis tuffataniiruut. **12** Kanaafuu inni dabarsee hojii dadhabisiatta isaan kenne; isaanis ni gufatan; namni isaan gargaaru tokko iyyuu hin argamne. **13** Isaan rakkina isaanii keessatti Waaqayyotti iyyatan; innis dhiphina isaanii keessaa isaan baase. **14** Inni dukkanaa fi dimimmisa keessaa isaan baase; foncaa isaanis gargar kukkute. **15** Isaan sababii jaalala isaa kan hin geeddarannme sanaatiif fi hojii dinqii kan inni ilmaan namaatiif hoijete sanaatiif Waaqayyoon haa galateeffatan; **16** inni balbalawwan naasiicaccabsee danqaraawwan sibiilaan illee kukkanatii. **17** Isaan keessaa tokko tokko cubbuu mataa isaanitiin gowwooman; sababii balleessaa isaanitiifis gadadoo keessa seenan. **18** Isaan nyaata gosa kamii iyyuu balfanii afaan boolla du'a ga'an. **19** Rakkina isaanii keessatti Waaqayyotti iyyatan; innis dhiphina isaanii keessaa isaan baase. **20** Inni dubbiisaa ergee isaan fayyise; awwala keessaa isaan baase. **21** Isaan sababii jaalala isaa kan hin geeddarannme sanaatiif fi hojii dinqii kan inni ilmaan namaatiif hoijete sanaatiif, Waaqayyoon haa galateeffatan! **22** Aarsaa galataa haa dhi'eessan; faarfannaa gammachutiiniis hojii isaa haan himan. **23** Isaan keessaa tokko tokko dooniidhaan galaana irra deemanii bishaanota gurguddaa irratti daldalan. **24** Isaanis hojii Waaqayyootii fi hojii isaa dinqisiisa sana tuujuba keessatti argan. **25** Inni dubbatee bubblee jabaa dambalii galaanaa ol fuudhu tokko kaaseeraati. **26** Isaan samiitti ol ba'anii tuujubatti gad bu'an; rakkina isaanii keessattis abdii kutatan. **27** Akka nama machaa'ee daddarbatamanii gatantaran ogummaan isaanis faayidaa dhabe. **28** Isaan rakkina isaanii keessatti Waaqayyotti iyyatan; innis dhiphina isaanii keessaa isaan baase. **29** Inni akka dambalii sun qabbanaa'uuf dha'a galaanaa cal'isiise. **30** Isaan waan dambalii fi dha'aan galanaa sun cal'isanifi gammadar; haala kanaaris gara qubata doonii barbaadaniitti isaan geesse. **31** Isaan sababii jaalala isaa kan hin geeddarannme sanaatiif fi hojii dinqii kan inni ilmaan namaatiif hoijete sanaatiif

Waaqayyoon haa galateeffatan. **32** Waldaa namootaa keessatti isa haa leellisan; wal ga'ii maanguddootaa keessattis isa haa jajan. **33** Inni lagoota gammoojiji taasisee burqaawwan bishaanis gara lafa goggogaati geedde; **34** sababii hammina warra achi jiraataniitiif, biyya midhaan baasu lafa soogiddaa taasise. **35** Gammoojiji kuusa bishaaniitti, lafa goggogaa immoo burqaab bishaaniitti geedde; **36** inni akka warri beela'an achi jiraatan godhe; isaanis magaalaa keessa jiraatan ijaarratan. **37** Lafa qotiisa isaanii facaaafatanii wayiniis ni dhaabbatan; midhaan gaariis argatan. **38** Inni isaan eebbise; baay'ina isaanii akka malee dabale; akka loon isaanii lakoobsaan yarachaa deeman hin goone. **39** Yeroo isaan cunqursaadhahan, rakkinaa fi gaddaan xinnaatanii gad deebi'anitti, **40** inni namoota bebeekamoo irattii tuffii roobsee akka isaan gammoojiji karaa hin qabne keessa jooran godhe. **41** Inni garuu rakkattoota dhiphina isaanii keessaa baase; maatti isaanii akkuma bushaayee baay'ise. **42** Qajeeltonni waan kana arganii ililchu; hamoonni hundinuu garuu afaan qabatu. **43** Ogeessi kam iyyuu waan kana yaadatti haa qabatu; jaalala Waaqayyo kan dhuma hin qabne sana illee haa hubatu.

108 Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqi, garaan koo hin raafamu; ani nan farfadha; lubbuu koo guutuudhaanis sin galateeffadha. **2** Yaa kiraaraa fi baganaa dammaqaal! Anis ganamaan naman dammaqa. **3** Yaa Waaqayyo, ani saboota gidduutti galata siif nan galcha; namoota gidduutti waa'ee kee nan faarfadha. **4** Jaalalli kee guddaa dha; samiiwwanis caalaa ol dheeraadhaati; amanumummaa kees samiiwwan qaqqaba. **5** Yaa Waaqi, ati samiiwwaniin olitti ol ol jedhi; ulfinni kees lafa hunda irra haa jiraatu. **6** Akka warri ati jaallattu furamaniif, harka kee mirgaatiin nu oolchi; nu gargaaris; **7** Waaqni iddo qulqullummaa isaatiiakkana jedhee dubbateera: "Ani gammachuudhaan Sheekemin gargar nan qooda; Sulula Sukootis nan safara. **8** Gili'ad kan koo ti; Minaseenii kan koo ti; Efreem gonfoo sibilaa koo ti; Yihuudaanis bokkuu mootummaa koo ti. **9** Mo'aab caabii dhiqannaa koo ti; Edoom irra kopheee koo darbadhee nan buusa; Filisxeem irrattis mo'annaadhaan nan geerara." **10** Eenyutu magaalaa jabeeffamtee ijaaaramtetti na fida? Eenyutu Edoomitti na geessa? **11** Yaa Waaqi kan nu gatte, kan loltoota keenya wajjin ba'uu diddes suma mitii? **12** Diina keenya of irraa dhowwuu nu gargaar, gargaarsi namaan faayidaa hin qabutti. **13** Nu Waaqa wajjin ni mo'anna; innis diinota keenya gad dhidhiita.

109 Dura Bu'aa Faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqa ani galateeffadhu ati hin cal'isin; **2** namoonni hamoonnni fi gowwoomsitooni, afaan isaanii natti banatanii jiruutii; isaan arraba sobaatiin maqaa na balleessaniiru. **3** Isaan dubbiijibbaatiin na marsan; sababii tokko malees na lolan. **4** Utuma ani isaan jaalladhuu na himatan; ani garuu nan kadhadha. **5** Qooda waan gaarii hammina, qooda jaalala koo immoo jibba naa deebisan. **6** Akka inni isa mormuuf nama itti ramadi; seexannis karaa mirga issaa haa dhaabatu. **7** Yommuu qoratammutti isatti haa muramu; kadhannaan issas cubbuu isatti haa ta'u. **8** Umuriin issaa haa gabaabbatu, aangoo issaa namni biraa haa fudhatu. **9** Ijoolleen issaa abbaa malee haa hafan; niitiin issas haadha hiyyeessaa haa taatu. **10** Ijoolleen issaa kadhattoota asii fi achi jooran haa ta'an; mana isaanii diigamaa keessaa illee haa ari'aman. **11** Waan inni qabu hunda namni isa irraa liqii qabu haa fudhatu; bu'aa dadhabbiis issaa illee karaa adeemtonni haa saaman. **12** Namni tokko iyyuu isaf hin na'in, yookaan ijoollee issaa kanneen abbaa hin qabneef garaa hin laafin. **13** Sanyiin issaa haa dhumu; maqaan isaanii dhaloota itti aanu

keessaa haa balleeffamu. **14** Balleessaan abbootii isaa fuula Waaqayyo duratti haa yaadatumu; cubbuu haadha isaa hin haqamin. **15** Akka inni seenaa isaanii lafa irraa balleessuuf, cubbuu isaanii yeroo hunda fuula Waaqayyo dura haa jiraatu. **16** Inni hiyyeyyi fi rakkattoota, warra garaan isaanii madaa'es hamma du aatti gugse malee garaa isaanii laafuu hin yaadneetii. **17** Inni abaaruu jaallate; abaarsi sun isumatti haa deebi'u; inni eebbisuu hin jaallanne; eebbis Isa irraa haa fagaatu. **18** Inni akkuma uffataa isatti abaarsa uffata; abaarsis akkuma bishaanii dhagna isaa seena; akkuma zayitiis lafee isaa lixa. **19** Abaarsi sun akkuma uffataa inni ittiin of haguuguu, sabbata inni yeroo hunda hidhatuu isatti haa ta'u. **20** Kaffaltiin Waaqayyo warra na himatanii fi warra jireenyi koo irratii waan hamaa dubbataniif kaffaluu kanuma haa ta'u. **21** Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati garuu maqaa keetiif jedhii na gargaar; gaarummaa jaalala keetiif jedhii na oolchi. **22** Ani hiyyeessaa fi rakkataadhaati; garaan koos na keessatti madaa'eera. **23** Ani akkuma hawwaanisaas olii gad oofoomeera. **24** Jilbi koo soomuudhaan dadhabeera; dhagni koos huqqatee lafeetti ba'eera. **25** Ani warra na himatan biratti waan tuffii ta'eera; issan yommuu na argan mataa isaanii raasu. **26** Yaa Waaqayyo Waaqa ko, na gargaari; akkuma jaalala keetiittis na oolchi. **27** Yaa Waaqayyo, akka wanni kun harka kee ta'e, akka ati waan kana hoijette issan haa beekan. **28** Isaan ni abaaru; ati garuu ni eebbiifta; yommuu natti ka'an isaan ni qaana'u; tajaajilaan kee garuu ni gammada. **29** Himattooni koo salphina haa uffatan; akkuma nama waaroо uffatuutti qaaniidhaan haa haguugaman. **30** Ani afaan kootiin guduisse Waaqayyoon nan galateeffadha; waldaa guddaa gidduutti issa nan jajadha. **31** Innis warra lubbuu isatti muran jalaa si baasuu jedhee, karaa harka mirga rakkataatiin dhaabataati.

110 Faarfannaa Daawit. Waaqayyo, gooftaan kootiin: "Hamma ani diinota kee ejjeta miilla keetii godhutti, karaa mirga koo taa'i" jedhe. **2** Waaqayyo, "Diinota kee gidduutti mo'i" jedhee bokkuu aangoo keetii Xiyooni siif erga. **3** Gaafa ati waraanaaf baatu, loltooni kee fedhee isaaniiitii si faana qajeelu. Ati gadameesaan ganamaa keessaa, surraa qulqulluu gonfattee fixeenaan dargaggummaa keetii qabaatta. **4** Waaqayyo, "Akka sirna Malkiiseedeqitti, ati luba bara baraa ti" jedhee kahateera. Inni yaada issa hin geedduu. **5** Gooftaan karaa harka kee mirgaa jira; inni guyyaa dheekkansaa isatti mootota ni burkuteessa. **6** Innis reefa tuuluudhaan, bulchitoota guutummaa lafaa barbadeessuudhaan sabootatti mura. **7** Innis laga karaa cina jiru keessaa ni dhuga; kanaafuu mataa ol qabata.

111 Haalleluuya. Ani waldaa tolootaatiif fi wal ga'ii keessatti, garaa koo guutuudhaan Waaqayyoon nan galateeffadha. **2** Hojiin Waaqayyo guddaa dha; warri itti gammadan hundinuu irra deddeebi'anii yaadan. **3** Hojiin issa surra qabeessaa fi kabajamaa dha; qajeelummaan issas bara baraan jiraata. **4** Inni akka dinqiin issa yaadatumu godheera; Waaqayyo arjaan fi gara laafessa. **5** Inni warra issa sodaatanii nyaata kenna; kakuu issas bara baraan ni yaadata. **6** Lafa saboota kaanii isaanii kenuuudhaan humna hojji issa saba issatti mul'iseera. **7** Hojiin harka issa amanamaa fi qajeelaa dha; ajajni issa hundinuu amanamaa dha. **8** Isaanis bara baraa hamma bara baraatti jabaatanii dhaabatu; amanumummaa fi qajeelummaadhaanis hojjetamu. **9** Inni saba isatiifi furii ergeera; kakuu issas bara ajaeera; maqaan issa qulqulluu fi sodaachisaa dha. **10** Waaqayyoon sodaachuu jalqaba ogummuaa dha; warri sirna issa

faana bu'an hundinuu hubanna gaarii qabu. Galanni isaa bara baaan jiraata.

112 Haalleluuya. Namni Waaqayyo sodaatu, kan ajaja isatti baay'ee gammadu eebbfamaa dha. **2** Sanyiin isaa lafa irratti jabaa ta'a; dhaloorni tolootaa ni eebbfama. **3** Qabeenyii fi badhaadhummaan mana isaa keessa jira; qajeelummaan isas bara baaan jiraata. **4** Nama tolaa fi arjaadhaaf, gara laafessaa fi qajeelaaf, dukkana keessatti iyuu ifni ni ba'a. **5** Nama arjaa fi nama waa namaa liqeessuuf, nama hojji isaa qajeelummaadhaan adeemsifatuuf waan gaariitu ta'a. **6** Dhugumaan inni gorkumaa hin raafamu; namni qajeelaan bara baaan yaadatama. **7** Inni oduu hamaa hin sodaatu; garaan isas Waaqayyo amanachuudhaan jabaataa dhaabata. **8** Garaan isaa hin raafumi; hin sodaatu; dhuma irrattis diinota isaa mo'ata. **9** Inni ni bittinneesse; hiyyeeyyiifis ni kenne; qajeelummaan isaa bara baaan ni jiraata; gaanfi isas ulfinaan ol qabama. **10** Namni hamaan waan kana argee aara; ilkaan isaa qara; baqees ni bada; hawwiin hamootaa faayidaa malee hafa.

113 Haalleluuya. Yaa tajaajiltoota Waaqayyo, galata galcha; maqaa Waaqayyo jajadhaa. **2** Ammaa hamma bara baaatti maqaan Waaqayyo haa eebbfamu. **3** Ba'a biiftuutii hamma lixa biiftuutti, maqaan Waaqayyo haa jajamu. **4** Waaqayyo saba hundaa ol jira; ulfinni isas samiwwanii ol. **5** Kan akka Waaqayyo Waaqa keenya isa gubbaa teessoo isaa irra taa'u sanaa eenyu? **6** Kan gad jedhee samii fi lafa ilaluu eenyu? **7** Inni hiyyeessa awwaara keessaa ni kaasa; rakkataas tuulaa daaraa keessaa ol fuuhdha; **8** inni bulchitoota gidduu, bulchitoota saba isaa gidduuus isaan teessisa. **9** Inni akkuma haadha ijoolee kan gammachuudhaan jiraattuutti, dubartii maseena mana ishee keessa ni jiraachisa. Haalleluuya.

114 Yeroo sabni Israa'el biyya Gibxii, manni Yaaoobis saba afaan ormaa dubbatu keessaa ba'etti, **2** Yihuudaan mana qulqullummaa Waaqaa, Israa'el immoo bulchiinsa isaa ta'e. **3** Galaanni argee baqate; Yordaanosis duubatti deebi'e; **4** tulluuwan akka korbeeyyii hoolaa, gaarranisakkuma xobbaallaawwan hoolaa burraaqan. **5** Yaa galaana, ati maaliif baqatte? Yaa Yordaanos, atis maaliif duubatti deebite? **6** Yaa tulluuwan, isin maaliif akka korbeeyyii hoolaa, yaa gaarran isinis maaliif akka xobbaallaawwan hoolaa burraaqxi? **7** Yaa lafa, fuula Gooftaa duratti, fuula Waqa Yaaoob duratti holladhu; **8** inni kattaa gara harootti, kattaa jabaa immoo gara burqaan bishaaniitti geeddeare.

115 Nuuf miti; yaa Waaqayyo, nuuf miti; garuu jaalalaa fi amanumummaa keetiif jedhiitii maqaa keetiif ulfina kenni. **2** Saboonni maaliif, "Waaqni isaanii eessa jira?" jedhu? **3** Waaqni keenya samii keessa jira; inni waaiisa gammachiisu kam iyuu ni hoijeta. **4** Waaqonni isaanii tolfaamoo garuu meetii fi warqee harka namaatiin hoijetamanii dha. **5** Isaan afaan qabu; garuu dubbachuu hin danda'an; ijas qabu; garuu arguu hin danda'an; **6** gurra qabu; garuu dhaga'uu hin danda'an; funyaan qabu; garuu fuunfachuu hin danda'an; **7** harka qabu; garuu qaqqabachuu hin danda'an; miilla qabu; garuu deemuu hin danda'an; laagaa isaanii keessattis sagalee tokko illee hin uuman. **8** Warri isaan tolchan kanneen isaan amanatan hundiakkuma isaanii ta'u. **9** Yaa mana Israa'el, Waaqayyo amanadhu; inni gargaarsaa fi gaachana isaanii ti. **10** Yaa mana Aroon, Waaqayyo amanadhu; inni gargaarsaa fi gaachana isaanii ti. **11** Isin warri isaa sodaattan, Waaqayyo amanadhaa; inni

gargaarsaa fi gaachana isaanii ti. **12** Waaqayyo nu yaadata; nu eebbis; inni mana Israa'el ni eebbis; mana Aroonis ni eebbis; **13** inni warra Waaqayyo sodaatan, ximnaas guddaaas ni eebbis. **14** Waaqayyo, isinii fi ijoolee keessan haa baay'isu. **15** Waaqayyo samii fi lafa Uume sun isin haa eebbis. **16** Samiin samiwwanii oliis kan Waaqayyo ti; lafa garuu inni namaaf kenneera. **17** Warri du'an yookaan warri gara iddo cal'isanitti gad bu'an Waaqayyo galateeffachuu hin danda'an; **18** nu garuu ammaa jalqabnee bara baaan Waaqayyo ni eebbfina. Haalleluuya.

116 Ani Waaqayyo nan jaalladha; inni sagalee waammata koottii naa dhaga'eraatii. **2** Sababii inni gurra isaa gara kootti deebiseef, ani hamman lubbuu jiraadhatti isa nan waammadha. **3** Kiyyoon du'aa na marse; dhiphinni Sii'oolis na qabate; ani rakkinaa fi gaddaan nan mo'ame. (**Sheol h7585**) **4** Anis, "Yaa Waaqayyo na oolchi!" jedhee maqaa Waaqayyo nan waammadhe. **5** Waaqayyo arjaa fi qajeelaaf dha; Waaqni keenya gara laaffessa. **6** Waaqayyo garraamota ni eega; yeroo ani baay'ee rakkadhetti isatu na gargaare. **7** Yaa lubbuu ko, boqonnaa keetti deebi'i; Waaqayyo waan gaarii siif godheeraatii. **8** Ati yaa Waaqayyo lubbuu koo du'a irraa, ija koo imimmaan irraa, miilla koo gulfachuu irraa waan oolchiteef, **9** ani biyya warra jiraatoo keessa, fuula Waaqayyo duraan jiraadha. **10** Ani yeroo, "Ani baay'ee dhiphadheera" jedhetti, amantii koo eeggadheera. **11** Ani yommuu burjaajietti, "Namni hundinuu sobduu dha" nan jedhe. **12** Waan gaarii inni naa godhe hundaaf, ani Waaqayyoof maalan deebisa? **13** Ani xoofa fayyinnaa ol kaasee maqaa Waaqayyo nan waammadha. **14** Fuula saba isaa hundumaa duratti, ani wareega koo Waaqayyoof nan galcha. **15** Duuti qulqulloota isaa, fuula Waaqayyo duratti ulfina qaba. **16** Yaa Waaqayyo, ani dhugumaan tajaajilaat kee ti; ani tajaajilaat kee ilma tajaajiltuu keetii ti; ati fonca koo narraa hiikteerta. **17** Ani aarsaa galataa siif nan dhi'eessa; maqaa Waaqayyoos nan waammadha. **18** Iddoo sabni isaa hundi jirutti, ani wareega koo Waaqayyoof nan galcha; **19** yaa Yerusalem si keessatti, oobdiis maqaa Waaqayyo irrattis nan galcha. Haalleluuya.

117 Saboonni hundi Waaqayyo jajadhaa; isin namoonni hundinuu isa lellisaa. **2** Jaalalli inni nuuf qabu guddadhaatii; amanumummaan Waaqayyo bara baaan jiraata. Haalleluuya.

118 Waaqayyoof galata galcha; inni gaariidhaatii; jaalalli isaa bara baaan jiraata. **2** Sabni Israa'el, "Jaalalli isaa bara baaan jiraata" haa jedhu. **3** Manni Aroonis, "Jaalalli isaa bara baaan jiraata" haa jedhu. **4** Warri Waaqayyo sodaatan, "Jaalalli isaa bara baaan jiraata" haa jedhan. **5** Dhiphina koo keessatti ani Waaqayyotti nan iyyadhe; innis deebii naa kenne; iddo bal'aas na qubachiise. **6** Waaqayyo na wajjin jira; ani hin sodaadhu; namni maal na gochuu danda'a? **7** Waaqayyo na wajjin jira; inni gargaaraa koo ti. Anis diinota koo nan mo'adha. **8** Nama amanachuu irra, Waaqayyotti kooluu galuu wayya. **9** Qondaaltota amanachuu irra, Waaqayyotti kooluu galuu wayya. **10** Saboonni hundinuu na marsan; ani garuu maqaa Waaqayyootiin isaan nan barbadeesse. **11** Isaa karaa hundaa na marsan; ani garuu maqaa Waaqayyootiin isaan nan barbadeesse. **12** Akkuuta tuuta kanniisaan na marsan; garuu akka qoraattii gubatutti barbada'aan; anis maqaa Waaqayyootiin isaan nan barbadeesse. **13** Ani dhiibarees kufuu ga'eenture; Waaqayyo garuu na gargaare. **14** Waaqayyo jabina kootii fi faarfannaa koo ti; inni fayyina koo ta'eera. **15** Sagaleen gammachuutii fi mo'annaa dunkaanota qajeeltotaa keessaa ni dhaga'ama;

"Harki Waaqayyoo kan mirgaa waan jabaa hojjeteera! **16** Harki Waaqayyo mirgaa ol qabameera; harki Waaqayyoo mirgaa waan jabaa hojjeteera!" **17** Ani nan jiraadha malee hin du'u; waan Waaqayyo hojjetes nans labsa. **18** Waaqayyo jabeesee na adabeera; garuu dabarsee du'atti na hin kennine. **19** Karra qajeelummaa naa banaa; anis ol galee Waaqayyoof galata nan galcha. **20** Kun karra Waaqayyo, kan qajeeltonni ittiin ol galanii dha. **21** Ati deebii naa kenniteertaati, ani sin galateeffadha; ati fayyina naa taateerta. **22** Dhagaan ijaarttonni tuffatan, dhagaa golee ta'eera; **23** Waaqayyo waan kana hojjeteera; kunis ija keenyatti dinqii dha. **24** Guyyaan kun guyyaa Waaqayyo uumee dha; kottaa ni illinchaa; itti gammannas. **25** Yaa Waaqayyo, si kadhamnaa nu olchi; Yaa Waaqayyo, si kadhamnaa nu milkoomsi. **26** Kan maqaan Waaqayyootiin dhuufu eebbfamaa dha. Nu mana Waaqayyo keessaa isin eebbfina. **27** Waaqayyo Waaqa; ifa isas nnu irratii ibseera. Dameewwan harkatti qabhadhaatii warra ayyaaneefachuu dhaqanitti makamaa; gara gaanfawwan iddo aarsaas dhaqaa. **28** Ati Waaqa koo ti; anis sin galateeffadha; ati Waaqa koo ti; anis sin leellisa. **29** Waaqayyoof galata galchaa; inni gaariidhaati; jaalalli isaa bara bарааn jiraata.

119 Warri jireenyi isaanii mudaan hin qabne, kanneen akka seera Waaqayyotti jiraattan eebbfamoo dha. **2** Warri ajajawwan isaa eegan, kanneen garaa guutuun isa barbaadan eebbfamoo dha. **3** Isaan balleessaan hin hoijetan; karaa isaa irras ni deemu. **4** Akka Seerri kee amanamummaadhaan eegamuuf ati ajajjeerta. **5** Akka anis ajaja kee eeguu utuu karaan koo naa qajeelaa sana baradhutti, garaa tolaadhaan sin galateeffadha. **8** Ani sirna keetiif nan bula; ati gonkumaa na hin dhiisin. **9** Dargaggeessi akkamitti jireenyaa qulqulluu jiraachuu danda'a? Akka dubbii keetiitti jiraachuudhaan. **10** Ani garaa koo guutuudhaan sin barbaada; akka anis ajajawwan kee irraa jal'adhu na hin godhin. **11** Ani akkan cubbuu sitti hin hoijenneef, dubbii kee garaa koo keessa dhokfadheera. **12** Yaa Waaqayyo, galanni siif haa ta'u; sirna kee na barsiisi. **13** Ani seera afaan keetti ba'u hundumaa, afaan kootin nan dubbadha. **14** Akkuma namni tokko badhaadhummaa guddaatti gammada, anis ajaja kee faana bu'uutti nan gammada. **15** Ajajawwan kee irra deddeebi'ee nan yaada; karraa kee irraas ija koo hin buqqifadhu. **16** Ani sirna keetti nan gammada; dubbii kees hin dagadhu. **17** Akka anis jiraadhuu fi dubbii kee eeguuf, garbicha keetiif waan gaarii godhi. **18** Akka anis seera kee keessatti waan dinqisisaa arguuf, ija koo naa bani. **19** Ani lafa irratti keessummaa dha; ajajawwan kee na duraas hin dhoksin. **20** Lubbuun koo yeroo hunda seera kee hawwudhaan, laafaa jirti. **21** Ati of tuultota warra abaaramoo, kanneen ajajawwan kee irraa jal'atan ni ifatta. **22** Waan anis seera kee eeguuf, arrabsuu fi tuffii isaanii narraa fageessi. **23** Bulchitooni walii wajjin taa'anii yoo maqaa na balleessan iyuu, tajaajilaan kee irra deddeebi'ee labsii kee ni yaada. **24** Ajajni kee gammachuu koo ti; gorsituu kootis. **25** Lubbuun koo biyyootti maxxante; ati akkuma dubbii keetiitti na oolchi. **26** Yeroo anis waa'ee karraa koo sitti himetti, ati deebii naa kennite; sirna kees na barsiisi. **27** Barsiisa seera keetti na hubachiisi; anis irra deddeebi'ee dinqii kee naa yaada. **28** Lubbuun koo gaddaan laafeerti; ati akkuma dubbii keetiitti na jabeessi. **29** Karraa sobaa irraa na fageessi; arjumaaadhaanis seera kee na barsiisi. **30** Ani karraa dhugaa filadheera; seera kees of dura kaa'adheera. **31** Yaa Waaqayyo, anis ajaja kee jabeesee qabadheera; ati na hin qaanessin. **32** Sababii ati hubannaas koo naa bal'iftet anis daandii ajajawwan

keetii irra nan fiiga. **33** Yaa Waaqayyo, akka anis sirna kee duukaa bu'u na barsiisi; anis hamma dhumaatti isaan eega. **34** Akka anis seera kee eegge garaa koo guutuun isaaaf ajajamuuf hubannaas naa kenni. **35** Daandii ajajawwan keetii irra na deemsisi; anis achitti gammachuu nan argadhaati. **36** Garaa koo gara ofittummaadhaan faayidaa argachutti uttu hin ta'in, gara sirna keetitii naa deebisi. **37** Ija koo waan faayidaa hin qabne irraa deebisi; akkuma dubbii keetiitti na jiraachisi. **38** Ati akka sodaatantuuf, waadaa kee garbicha keetiif guuti. **39** Salphina anis sodaadhu narraa fageessi; seerri kee gaariidhaati. **40** Kunoo, anis sirna kee naa hawwa; qajeelummaa keetiin na jiraachisi. **41** Yaa Waaqayyo, jaalalli kee kan hin geeddaramne sun, fayyiun kees akkuma dubbii keetiitti gara koo haa dhufu; **42** yoos anis sababii dubbii kee amanadhuuf, warra na arrabsanii deebii kenna. **43** Waan anis seera kee abdadheef, ati dubbii dhugaa afaan koo keessa hin balleessiin. **44** Bara baraa hamma bara bарааatti, anis yeroo hunda seera kee naan eega. **45** Ani ajaja kee waanan barbaaduuf, bilisummaadhaan nan deddeebi'a. **46** Ani waa ee ajaja keetii mootota duratti nan dubbadha; hin qaaeffamus; **47** waan anis ajajawwan kee jaalladhuuf, isaanitti naa gammada. **48** Ani gara ajajawwan kee kanneen anis jaalladhu sanaatti harka koo ol nan fudhadha; labsii kees irra deddeebi'ee naa yaada. **49** Waadaa tajaajila keetiif seente sana yaadadhuh; ati isumaan abdii naa kenniteertaati. **50** Rakkina koo keessatti jaijabinni koo kana: Waadaan kee na jiraachisa. **51** Of tuultonni akkuma barbaadaniit natti qosu; anis garuu seera kee irraa hin jal'adhu. **52** Yaa Waaqayyo, anis seera kee durii sana naa yaadadhuh; isa keessattis jaijabina naa argadha. **53** Sababii hamoota warra seera kee dhiisaniitif, aariin na gugguba. **54** Idoo keessumnummaa koo hundatti seeri kee faarfannaa koo ti. **55** Yaa Waaqayyo, anis halkan keessa maqaa kee naa yaadadhuh; seera kees naan eega. **56** Waan anis ajaja kee eeggef, kun naaf ta'eera. **57** Yaa Waaqayyo, anis qooda koo ti; anis dubbii keetiif ajajamuuf waadaa galeera. **58** Ani garaa koo guutuun fuula kee barbaaddadheera; ati akkuma waadaa keetiitti naa araarami. **59** Ani karraa koo itti deddeebi'ee yaadeera; tarkaanfii koo gara sirna keetitii deebiseera. **60** Ani ajajawwan kee eeguuuf, nan ariifadhe; hin barfadhus. **61** Hamoonni yoo funyoodhaan na hidhan iyuu, anis seera kee hin irraanfadhu. **62** Sababii seera kee qajeelaa sanaatiif, anis si galateeffachuuuf jedhee halkan walakkaa naan ka'a. **63** Ani warra si sodaatan hundaaf, warra ajaja kee eegan hundaafis michuu dha. **64** Yaa Waaqayyo, lafti jaalala keetii guutamteerti; sirna kee na barsiisi. **65** Yaa Waaqayyo, ati akkuma dubbii keetiitti, tajaajila keetiif waan gaarii gooteerta. **66** Murtii gaarii fi beekumsa na barsiisi; anis ajajawwan keetti naa amanaati. **67** Ani utuun hin rakkatin karraa irraa badee ture; amma garuu dubbii kee naa eega. **68** Ati gaarii dha; wanni ati hojjettus gaarii dha; sirna kee na barsiisi. **69** Of tuultonni yoo sobaan maqaa na balleessan iyuu, anis garaa koo guutuudhaan seera kee naan eega. **70** Onneen isaanii mooraan haguugamteerti; anis garuu seera keetti naa gammada. **71** Akka anis sirna kee baradhuuf, rakkachuuun koo anaaf gaarii ture. **72** Meetii fi warqee kumaatama irra, seeri afaan keetti ba'u anaaf gaariidha. **73** Harki kee na uume; na tolches; akka anis ajaja kee baradhuuf ati hubannaas naa kenni. **74** Sababii anis dubbii kee abdadheef, warri si sodaatan yommuu na arganitti haa gammadaan. **75** Yaa Waaqayyo, anis akka murtiin kee qajeelaa ta'e, akka atis amanamummaadhaan na dhiphiste beeka. **76** Akkuma ati tajaajila keetiif waadaa galte sanatti, jaalalli kee kan hin geeddaramne sun na haa jajjabeessu. **77** Akka anis lubbuun jiraadhuuf gara laafinni kee gara koo haa dhufu; seerri kee gammachuu kootii. **78** Of tuultonni waan sababii

malee na yakkaniif haa qaana'an; ani garuu irra deddeebi'ee seera kee nan yaada. **79** Warri si sodaatan, kanneen seera kee hubatan gara kootti haa deebi'an. **80** Akka ani hin qaanoofneef garaan koo seera kee duratti hanqina hin qabaatin. **81** Lubbuun koo fayyisuuh koo hawwuudhaan gaggabdi; ani garuu dubbii kee nan abdadha. **82** Iji koo waadaa kee eeggachuudhaan dadhabe; anis, "Ati yoom na jajabeessita?" nan jedha. **83** Qalgalloow wayinii kan aara keessa ture fakkaadhus ani ajaja kee hin irraanfadhu. **84** Tajaajilaan kee hamma yoomiitti obsuu qaba? Ati warra na ari'atanitti yoom murtu? **85** Of tuultonni warri akka seera keetiitti hin bulle, boolla naa qotaniiru. **86** Ajajawwan kee hundinuu amanamoo dha; namoonni sababii malee waan na ari'atanifi ati na gargaari. **87** Isaan lafa irraa na balleessuu ga'anii turan; ani garuu sirna kee hin dhiifne. **88** Ati akkuma jaalala keetiitti lubbuu koobaraari; anis seera afaan keetii ba'u nan eega. **89** Yaa Waaqayyo, dubbini koo bарааan jiraata; samii keessas jabaatee ni dhaabata. **90** Amanamummaan kee dhaloota hundaaf itti fufa; ati lafa hundeessite; isheenis ni jiraatti. **91** Sababii wanni hundinuu si tajaajiluuf, seerri kee hamma har'aatti jiraateera. **92** Utuu seerri kee gammachuu naa ta'u baatee, ani silaa rakkina kootiin badeen ture. **93** Sababii ati isaan na jiraachifteef, ani gonkumaa ajaja kee hin irraanfadhu. **94** Sababii ani kan kee ta'eef na fayyisi; anis sirna kee barbaadeera. **95** Hamoonni na balleessuuuf na eeggachaa jiru; ani garuu irra deddeebi'ee seera kee nan yaada. **96** Ani akka wanni mudaa hin qabnee hundinuu daangaa qabu argeera; ajajni kee garuu baay'ee bal'aa dha. **97** Ani seera kee akkaman jaalladhali Guyyaa guutuu irra deddeebi'ee waa'ee isaa nan yaada. **98** Ajajawwan kee waan yeroo hunda na wajjin jiranifi, diinota koo caalaan ogeessa na godhan. **99** Ani sababiin irra deddeebi'ee seera kee yaaduuf, barsiisot koo hundumaa caalaa hubannaan qaba. **100** Ani sababiin ajaja kee eeguuf, maanguddoota caalaa hubannaan guddaa qaba. **101** Ani akkan dubbii kee eeguuf, karraa hamaa hunda irraa miilla koo adabadheera. **102** Waan ati mataan kee na barsiifteef, ani seera kee irraa hin fagaanne. **103** Dubbiin kee akkam arraba kootti mi'aawa; nadhii dammaa caalaa afaan kootti mi'aawa! **104** Ani qajeelfama kee irraa hubannaargadheera; kanaafuu daandii sobaa hunda naa jibba. **105** Dubbiin kee miilla kootiif ibsaa dha; daandii kootiif immoo ifa. **106** Ani akkan seera kee qajeelaa sana eeguuf, kakadheera; kanas mirkaneesseera. **107** Ani akka malee dhifhadheen jira; yaa Waaqayyo, ati akkuma dubbii keetitti lubbuu koobaraari. **108** Yaa Waaqayyo, galata fedhiidhaan afaan kootii ba'u fudhadhu; seera kees na barsiisi. **109** Jireenyi koo yeroo hunda harka koo keessa jiraatu iyyuu, ani seera kee hin irraanfadhu. **110** Hamoonni kiyyoo naa kaa'aniiru; ani garuu ajaja kee irraa hin jal'anne. **111** Seerri kee dhaala koo kan bara baraa ti; gammachuu garaa kootiiti. **112** Garaan koo hamma dhumaaatti ajaja kee eeguuf kutateera. **113** Ani nama yaada lamaa nan jibba; seera kee garuu nanoon jaalladha. **114** Ati iddoon anitit baqadhuu fi gaachana koo ti; ani dubbii kee abdadheera. **115** Akka ani ajajawwan Waqa koo eeguuf, isin warri waan hamaa hoijettan narraa fagaadhaa! **116** Ati akkuma waadaa keetiitti na deeggari; anis nan jiraadha; akka ani abdii kootti qaana'u na hin godhin. **117** Akka ani nagaadhaan jiraadhuu fi deeggari; yeroo hunda seera kee nan kabaja. **118** Sababii gowwoomsaan isaanii fayidaa hin qabneef; ati warra seera kee irraa jal'atan hunda tuffattee gatta. **119** Ati hamoota lafa irraa hunda akka kosiitti gatta; kanaafuu ani seera kee nan jaalladha. **120** Foon koo si sodaachuudhaan hollata; anis murtii kee nan sodaadha. **121** Ani waan qajeelaa fi tolaa hoijedheera; ati warra na hacuucanitti dabarsitee na

hin kennis. **122** Nagaan jiraachuu tajaajilaan keetii mirkaneessi; akka of tuultonni na cunqursanis hin eeyyamin. **123** Iji koo fayyisuuh koo eeguudhaan, waadaa kee qajeelaas eeguudhaanis dadhabeera. **124** Akkuma jaalala keetiitti tajaajilaan kee yaadadhu; seera kees na barsiisi. **125** Ani tajaajilaan kee ti; akka ani ajaja kee beekuuuf hubannaan naa kenni. **126** Yaa Waaqayyo, kun yeroo ati itti hoijettuu dha; seerri kee cabsamaa jiraatii. **127** Kanaafuu ani warqee caalaa, warqee qulqulluu caalaa, ajajawwan kee nan jaalladhali. **128** Ani akka seerri kee hundi qajeelaa ta'e nan amana; daandii sobaa hundas nan jibba. **129** Sirni kee dinqisiisa dha; kanaafuu ani isa nan eega. **130** Ibsamuun dubbii keetii ifa kenna; wallaalotaafis hubannaan kenna. **131** Ani ajajawwan kee hawwuudhaan afaan koo banee nan hargana. **132** Ati akkuma yeroo hunda warra maqaah kee jaalatanifi gootu sana, gara kootti garagaliin naa maari. **133** Akkuma dubbii keetitti tarkaanifi miilla kootii naa qajeelchii; cubbuun tokko iyyuu narratti hin mo'in. **134** Akka ani ajaja kee eeguuf hacuuccaa namootaa jalaa na furi. **135** Akka fuulli kee tajaajilaan kee irratti ifu godhi; sirna kees na barsiisi. **136** Sababii namoonni seerra kee hin eegneef, iji koo imimmaan lolaasa. **137** Yaa Waaqayyo, ati qajeelaa dha; murtiin kees qajeelaa dha. **138** Seerri ati kennite qajeelaa dha; guutummaattis amanamaa dha. **139** Sababii diinonni koo dubbii kee dagataniif, hinaaffaan ani qabu na guggubeera. **140** Waadaan kee sirriitti qoramee ilaalamereera; tajaajilaan kees isa jaallata. **141** Xinnadhee tuffatamu iyyuu, ani ajaja kee hin irraanfadhu. **142** Qajeelummaan kee bara bарааan jiraata; seerri kees dhugaa dha. **143** Rakkinnii fi dhiphinni natti dhufeera; ajajawwan kee garuu gammachuu koo ti. **144** Seerri kee bara bарааan qajeelaa dha; akka ani jiraadhuu hubannaan naa kenni. **145** Yaa Waaqayyo, ani garaa koo guutuudhaan sin waammadha; debbi naa kenni; anis sirna keetif nan ajajama. **146** Ani sittin iyyadha; ati na fayyisi; seera kees nan eega. **147** Ani utuu lafti hin bar'iin ka'ee gargaarsaaf nan iyyadha; ani dubbii kee abdadheera. **148** Akka ani irra deddeebi'ee waadaa kee yaaduuf, iji koo halkan guutuu banamee bulaa. **149** Akkuma jaalala keetiitti sagalee koo dhaga'i; Yaa Waaqayyo, akkuma seera keetiitti lubbuu koobaraari. **150** Warri daba mari'atan as dhi'oo jiru; seera kee irraa garuu fagoo jiru. **151** Yaa Waaqayyo, ati garuu dhi'oo jirta; ajajawwan kee hundis dhugaa dha. **152** Akka ati ajajawwan kee bara bарааan hundeessite, ani seera kee irraa dur baradheera. **153** Dhiphina koo argiittii na oolchi; ani seera kee hin daganeetti. **154** Dubbii koo naa falmi; na furis; akkuma waadaa keetiitti lubbuu koobaraari. **155** Sababii isaan sirna kee hin barbaanneef, fayyinni hamoota irraa fagaateera. **156** Yaa Waaqayyo, gara laafinni kee guddaa dha; akkuma seera keetiitti lubbuu koobaraari. **157** Diinonni koo warri na ari'atan baay'ee dha; ani garuu seera kee irraa hin jal'anne. **158** Sababii isaan dubbii keetif hin ajajamneef, ani warra amantii hin qabne ija jibbaatiin nan ilaala. **159** Akkam akka ani qajeelfama kee jaalladhali mee ilali; Yaa Waaqayyo, akkuma jaalala keetiitti lubbuu koobaraari. **160** Dubbiin kee hundinuu dhugaa dha; seerri kee qajeelaan hundinuuus bara bарааan jiraata. **161** Bulchitoonni sababii malee na ari'atan; garaan koo garuu dubbii kee sodaachuudhaan hollata. **162** Ani akka nama boojuu guddaa argate tokkotti, dubbii keetti nan gammada. **163** Ani soba nan jibba; nan xireeffadhas; seera kee garuu nan jaalladha. **164** Sababii seera kee qajeelaa sanaatiif, ani guyyaatti yeroo torba sin galateeffadha. **165** Warri seera kee jaallatan nagaa guddaa qabu; wanni isaan gufachiisu tokko iyyuu hin jiru. **166** Yaa Waaqayyo, ani fayyisuuh kee nan abdadha; ajaja kee duukas naan bu'a. **167** Ani waanan guddaa isa jaalladhuuf, ajaja kee nan eega. **168** Ati karaa koo hunda waan beektuuf, ani

sirna keetii fi seera kee nan eega. **169** Yaa Waaqayyo, iyyi koo fuula kee dura haa ga'u; atiakkuma dubbii keetiitti hubannaa naa kenni. **170** Waammanni koo fuula kee dura haa ga'u; akkuma waadaa keetiitti na baasi. **171** Sababii ati qajeelfama kee na barsiiftuu, hidhiin koo galata haa dhangalaasu. **172** Arrabni koo dubbii kee haa faarfatu; ajajni kee hundi qajeelaadhaati. **173** Waan an sirna kee filadheef, harki kee na gargaaruuf haa qophaa'u. **174** Yaa Waaqayyo, ani fayyisuu kee nan hawwa; seerri kees gammachuu koo ti. **175** Lubbuun koo si galateeffachuuuf haa jiraattu; seerri kees na haa gargaaru. **176** Ani akkuma hoolaa badee karaa irraa jal'adheera. Ani ajajawwan kee hin irraanfanneetii, tajaajilaa kee barbaadi.

120 Faarfanna Ol ba'u. Ani rakkina koo keessatti Waaqayotti nan iyaydh; innis deebii naa kenna. **2** Yaa Waaqayyo, afaan sobuu fi arraba nama gowwoomsu jalaa na baasi. **3** Yaa arraba gowwoomsituu nana, maaltu siif kennama? Kana caalaas maal godhamta? **4** Inni xiyya loltootaa kan qarameen, barbadaa ibiddaa qacamaati si adaba. **5** Ani waanan Meshek keessa taa'ee dukaanota Qeedaar giddiuu jiraadhuuf, anaaf wayyool! **6** Warra nagaa jibban gidduu, ani yeroo dheeraa jiraadheera. **7** Ani nama nagaa barbaadu dha; isaan garuu yeroo ani dubbadhu lolaaf kaka'an.

121 Faarfanna Ol ba'u. Ani ija koo gara tulluuwaniitti ol nan qabadha; gargaarsi koo eessaan dhufa? **2** Gargaarsi koo Waaqayyo samii fi lafa uume biraa dhufa. **3** Inni akka miilli kee mucuatu hin godhu; kan si eegu hin mugu; **4** dhugumaan inni Israa'elin eegu hin mugu; hin rafus. **5** Waaqayyo si eega; Waaqayyo karaa mirga keetiitti gaaddisa siif ta'a; **6** guyyaa aduun si hin gubu; halkanis ji'si hin miidhu. **7** Waaqayyo miidhaa hunda irraa si eega; inni lubbuu kee ni eega; **8** Waaqayyo ammaa jalqabee hamma bara baraatti, ba'u fi galuu kee ni eega.

122 Faarfanna Ol ba'u. Faarfanna Daawit. Yommuu isaan, "Kottu gara mana Waaqayyo dhaqnaa" naan jedhanitti, ani nan gammade. **2** Yaa Yerusaalem, miilli keenya karrawwan kee irra dhaabata. **3** Yerusaalem akka magaalaa walitti maxxantee gobbatte tokkootti ijaramate. **4** Kunis iddo gosooni, gosooni Waaqayyo, akka sirna Israa'elii kennname sanaatti, maqa Waaqayyo galateeffachuuuf itti ol ba'anii dha. **5** Teessoowwan murtii, teessoowwan mana Daawit achi dhaabatu. **6** Akkana jedhaa nagaa Yerusaalemiif kadhahaa: "Warri si jaallatan nagaan haa jiraatan. **7** Dallaa kee keessa nagaan, masaraa mootummaa keetii keessa immoo tasgabbiin haa jiraatu." **8** Ani obboloota kootii fi michoota kootiif jedhee, "Nagaan si keessa haa jiraatu" nan jedha. **9** Mana Waaqayyo Waaqa keenyaatiif jedhee, ani akka wanni gaariin siif ta'u nan hawwa.

123 Faarfanna ol ba'u. Yaa isa teesson kee samii irra jiru, ani ija koo gara keetti ol nan qabadha. **2** Akkuma jii garbootaa harka gooftaa isaanii, jii garbittii immoo harka giiftii ishee ilaalu sana, hamma inni araara nuu buusutti, jii keenyas gara Waaqayyo Waaqa keenyaa ni ilaala. **3** Nuu araarami; yaa Waaqayyo, nuu araarami; tuffatamuun nutti baay'ateeraati. **4** Arrabni warra of jajaniitti fi tuffiin warra of tuulanii nutti baay'ateera.

124 Faarfanna ol ba'u. Faarfanna Daawit. Israa'el akkana haa jedhu: Utuu Waaqayyo garee keenya ta'u baatee, **2** utuu Waaqayyo garee keenya ta'u baatee, yommuu namoonni nutti ka'anitti, **3** yommuu aariin isaanii nutti boba'etti, silaa

isaan utuu nu lubbuun jirruu nu liqimsu turan; **4** lolaan nu liqimsee dha'aan bishaanii nurra yaa'a ture; **5** bishaan hamaan nu fudhatee bada ture. **6** Waaqayyo akka nu ilkaan isaanitiic cicciramnuuf dabarsee itti nu hin kennin sun haa eebbfamuu. **7** Akkuma simbirri kiyyoo adamsituu jalaa baatu, nu isaan jalaa baaneerra; kiyyoon ni ciccite; nus jalaa baane. **8** Gargaarsi keenya maqa Waaqayyo, Uumaa samii fi lafa sanaa ti.

125 Faarfanna Ol ba'u. Warri Waaqayyo amanatan akka Tulluu Xiyoon kan hin raafamne, kan bara bараа jiraatu sanaa ti. **2** Akkuma tulluuwwan Yerusaalem marsan sana, Waaqayyo ammaa jalqabee hamma bara baraatti, saba isaa ni marsa. **3** Akka qajeeltonni jal'ina hojjechuuf harka isaanii ol hin diriifanneef, bokkuu hamootaa lafa qajeeltotaaf ixaadhaan qoodame irra hin jiraatu. **4** Yaa Waaqayyo, warra gaariif, warra garaa isaanitiin toloota ta'aniifis waan gaarii godhi. **5** Warra karaa micciirmaatti garagalan garuu, Waaqayyo akkuma warra hamminna hoijjetan balleessu jaras ni balleessa. Nagaan Israa'elii haa ta'u.

126 Faarfanna Ol ba'u. Yeroo Waaqayyo warra booji'amaniit turan gara Xiyoontti deebisetti, nu akka warra abjuu abjootanii taane. **2** Afaan keenya kolfaan, arrabni keenya immoo faarfanna gammachutiin guutame. Kana irritti saboota giddiutti, "Waaqayyo waan guddaa isaanifi godheera" jedhame. **3** Waaqayyo waan guddaa nuuf godhe; nus ni gammanne. **4** Yaa Waaqayyo, akkuma lagoota Negeeb, boojuu keenya nuu deebisi. **5** Warri immmaaniif facaaan, faarfanna gammachutiin ni haammatu. **6** Namni sanyii facaafamu baadhatee boo'aa gad ba'u, bissii isaa baadhatee faarfanna gammachuu faarfachaa deebi'a.

127 Faarfanna Ol ba'u. Faarfanna Soloomoon. Waaqayyo mana ijaaruu baannaan, warri ijaaran akkasumaan dadhabu. Waaqayyo magaalaa eeguu baannaan, warri eegan akkasumaan dhaabachaa bulu. **2** Isin buddeena dadhabbi guddaa argame nyaachuuuf jettanii, barii barraaqaan ka'uun keessan, turtanii rafuu keessan faayidaa hin qabu; inni warra jaallatuut utuma isaan rafanii iyuu waan isaan barbaachisu ni kennaaf. **3** Kunoo, ijoollieen kennaa Waaqayyo ti; iji gadameessaas badhaasa isaa ti. **4** Ijoolleen dargaggummaa keessa dhalchan, akkuma xiyya harka goota tokkoo keessa jiruu ti. **5** Namni koroojion isaa xiyyaan guutame eebbfamuu dha. Inni yommuu karra duratti diinota isaatii falmutti hin qana'a.

128 Faarfanna Ol Ba'u. Warri Waaqayyo sondaatan, kanneen karaa isaa irra deeman eebbfamoo dha. **2** Ati bu'aa dadhabbi keetii ni nyaatta; ni eebbfamta; jireenyis sitti tola. **3** Niitiin kee mana kee keessatti, akka muka wayinii kan ija naqatee ni taati; ijoolleen kees naanloo maaddii keetittii, akka lataa muka ejersaa ni ta'u. **4** Namni Waaqayyo sondaatu akkasitti eebbfama. **5** Bara jirenya keetii guutuu, Waaqayyo Xiyoon irraa si haa eebbisu; atis badhaadhummaa Yerusaalem argi. **6** ijoolleek keetii ni argi; nagaan Israa'elii haa ta'u.

129 Faarfanna ol ba'u. Israa'el akkana haa jedhu; "Isaan dargaggummaa kootii jalqabaniif akka malee na cunqursaniiru; **2** isaan dargaggummaa kootii jalqabaniif akka malee na cunqursaniiru; garuu na hin mo'anne. **3** Warri qootisa qotan duga koo qotan; bo'o isaanii ni dheeressan. **4** Waaqayyo garuu qajeelaa dha; funyoo jal'ootaa gargar kukkanterea." **5** Warri Xiyoon jibban hundinuu, qaaniidhaan duubatti haa deebi'an. **6** Isaan akka marga bantii manaa irraa kan utuu hin guddatin

goguu haa ta'an; 7 namichi haamu qabaa isaa guuttachuu, yookaan namichi waliti qabu bissii isaa guuttachuu hin danda'u.

8 Warri achiin darban, "Eebbi Waaqayyo isiniif haa ta'u; maqaat Waaqayyootiin isin eebbfifna" isaaniin hin jedhin.

130 Faarfannaa ol ba'uu. Yaa Waaqayyo, ani boolla gad fagoo keessaa sitti nan iyyadha; 2 yaa Gooftaa, sagalee koo dhaga'i. Gurri kees sagalee waammataa koo xiyyeffatee haa dhaga'u. 3 Yaa Waaqayyo, utuu ati cubbuu lakkooftee, yaa gooftaa silaa eneytuu dhaabachuu danda'a? 4 Garuu dhiifamni si bira jira; kanaaf ati ni sodaamatamta. 5 Ani Waaqayyoon nan eeggadha; lubbuun koos isaa eeggatti; dubbii isaaas nan abdadha. 6 Eegdota barii lafaa eeggatan caalaa, dhugumaan eegdota barii lafaa eeggatan caalaa lubbuun koo Gooftaa eeggatti. 7 Yaa Israa'el, ati Waaqayyoon abdadhu; Waaqayyo bira jaalalli dhuma hin qabne, furiin guutuunis ni jiraatiit. 8 Inni mataan isaa cubbuu isaanii hundumaa irraa Israa'elin ni fura.

131 Faarfannaa ol ba'uu. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, garaan koo of hin jaju; iji koos of hin tuulu; ani waan guuddaa fi waan humna kootii ol ta'e keessa hin seenu. 2 Ani garuu lubbuu koo afaan qabachiiseera; cal'isiiseeras; akkuma daa'immi harma haadha isaa guusuan tokko haadhatti irkatee boqotu sana, akkuma daa'ima harma haadha isaa guusuanii lubbuun koo na keessatti cal'iste. 3 Yaa Israa'el, ammaa fi bara bараaf, Waaqayyoon abdadhu.

132 Faarfannaa ol ba'uu. Yaa Waaqayyo, Daawitii fi rakkina inni obse hundumaa yaadadhu. 2 Inni kakuu tokko Waaqayyoof kakatee Waaqa Yaaqoob Jabaa sanaaf akkana jedhee wareeg: 3 "Ani mana koo ol hin seenu; yookaan siree kootii ol hin ba'u. 4 Ani ija kootiif hirriba, baallee ija kootiitif immoo mugaatiif hin eeyyamu; 5 kunis hamma ani Waaqayyoof iddoor argutti, Waaqa Yaaqoob Jabaa sanaaf iddoor jireenyaa argutti." 6 Kunoo, Efraataatti waa'ee isaa dhageenye; Yaa'arittis isaa arganne: 7 "Kottaa iddoor jirenya isaa dhaqnaa; ejjeta miilla isaa jalattis kufnee waaqeffannaa. 8 'Yaa Waaqayyo ka'itiit, gara iddo boqonmaa keetii kottu; atii fi taabonni jabina keetii kottaa. 9 Luboomni kee qajeelummaa haa uffatan; qulqullooni kees gammachuudhaan haa faarfatan.'" 10 Sababii garbicha kee Daawitiif jedhiitii, dibamaa kee hin gatin. 11 Waaqayyo akkana jedhee kakuu dhugaa tokko Daawitiif kakateera; inni kakuu kana irraa duubatti hin deebi'u: "Ani ilmaan kee keessaa isaa tokko teessoo kee irra nan teessisa; 12 yoo ilmaan kee kakuu koo fi seera ani isaan barsiisu eegan, ilmaan isaanii akkasuma bara baraa hamma bara baraatti teessoo kee irra ni taa'u." 13 Waaqayyo Xiyoonin filateeraati; akka isheen iddoor jirenya isaa taatus fedhee akkana jedheera: 14 "Kun bara baraa hamma bara baraatti iddoor jirenya koo ti; kanas ani waanan fedhee, as nan jiraadha. 15 Ani waan hundaan ishee nan eebbisaa; hiyyeyyi ishee illee buddeena nan quubsa. 16 Luboota isheetti fayyina nan uffisa; qulqullooni ishees gammachuudhaan ni faarfatu. 17 "Ani achitti akka gaanfi tokko Daawitiif biqili nan godha; dibamaa koofis ibsaa gopheesseera. 18 Diinota isaatii qaanii nan uffisa; gonfoon mataa isaa irraa garuu ni ifa."

133 Faarfannaa ol ba'uu. Faarfannaa Daawit. Obboloonni tokkummaadhan walii wajjin jiraachuu,akkam gaarii dha! Akkam namatti tolas! 2 Kun akka zayitti gatti guddaa kan mataa irrati dhangalaafamee, akka isaa areeda irra gad yaa'u, areeda Aroon irra, morma uffata isaa irras gad yaa'a ti. 3 Innis akkuma fixeensa Hermoon, kan Tulluu Xiyoon irra gad yaa'u ti.

Achi irratti Waaqayyo hamma bara baraatti eeba isaa, jirenyas ajajeeraati.

134 Faarfannaa ol ba'uu. Isin tajaajiltontooni Waaqayyo, warri halkan mana Waaqayyo keessa tajaajiltan hundinuu, Waaqayyoon galateeffadhaa. 2 Mana qulqullummaa keessatti harka keessan ol qabaatii Waaqayyoon galateeffadhaa. 3 Waaqayyo samii fi lafa uume sun Xiyoon irraa isin haa eebbisu.

135 Haalleluuya. Maqaat Waaqayyo jajadhaa; isin garboonni Waaqayyo isa galateeffadhaa. 2 Isin warri mana Waaqayyo keessa, oobdii mana Waaqa keenya keessa tajaajiltan, isa galateeffadhaa. 3 Waaqayyo gaariidhaatii, Waaqayyoon galateeffadhaa; inni arjaadhaatii maqaat isaatifi faarfadhaa. 4 Waaqayyo Yaaqoobin ofii isaatifi, Israa'elin immoo dhaala dhuunfaa isaa godhee filateeraati. 5 Ani akka Waaqayyo guddaa ta'e, akka Gooftaan keenya waaqota hunda caalaa guddaa ta'e beeka. 6 Waaqayyo samiwwan keessatti fi lafa irratti, galaanotaa fi tuujuba isaanii hunda keessatti, waan isaa gammachiisu kam iyyuu ni hoijeta. 7 Inni akka duumessonni daarii lafaatii ka'an ni godha; bokkaa wajjin balaqee erga; gombisaa isaa keessaa bubblee gad baasa. 8 Inni hangafoota Gibxi, kan namaatiit fi kan horii ni dha'e. 9 Yaa Gibxi, inni gidduu keetti, Fara'onii fi tajaajiltotta isaa hundatti mallattoo fi dinqii isaa ergeera. 10 Inni saboota baay'ee dha'ee mootota jajjaboo aijeesee; 11 Sihoon mootii warra Amoorotaa, Oogi mootii Baashaanii fi mootota Kana'aan hunda ni aijeesee; 12 lafa isaanii dhaala godhee akka dhaala isaanii ta'uufs saba isaa Israa'eliif kenne. 13 Yaa Waaqayyo, maqaan kee bara bараan jiraata; yaa Waaqayyo, ati dhaloota hunda keessatti ni yaadatamta. 14 Waaqayyo saba isaatifi ni falma; tajaajiltotta isaatifiis garaa laafa. 15 Waaqonni tolfaamoon namoota ormaa meetii fi warqee harka namaatiin hoijetamani dha. 16 Isaan afaan qabu; garuu dubbachuu hin danda'an; ijas qabu; garuu arguu hin danda'an; 17 gurra qabu; garuu dhaga'u hin danda'an; yookaan hafurri tokko iyyuu afaan isaanii keessa hin jiru. 18 Warri isaan tolchan kanneen isaan amanatan hundi akkuma isaanii ta'u. 19 Yaa mana Israa'el Waaqayyoon eebbisaa; yaa mana Aroon Waaqayyoon eebbisaa; 20 yaa mana Lewwii Waaqayyoon eebbisaa; isin warri isaa sodaattanis, Waaqayyoon eebbisaa. 21 Waaqayyo inni Yerusaalem keessa jiraatu sun, Xiyoon irraa haa eebbfifmu. Haalleluuya!

136 Waaqayyoof galata galchaa; inni gaariidhaatii. 2 Waaqa waaqotaatiif galata galchaa. 3 Gooftaa Gooftotaatiif galata galchaa: 4 inni kophaa isaa dinqii gurguddaa hoijeta; 5 inni ogummaa isaatii samiwwan uume; 6 inni bishaanota irratti lafa diriirse; 7 inni ifa gurguddaa hoijete; 8 inni akka biiftuu guyyaa mootu godhe; 9 inni akka ji'ii fi urjiwwan halkan mo'an godhe; 10 inni hangafoota Gibxi dha'e; 11 inni isaan giddudhaan Israa'elin baase; 12 harka jabaa fi irree diriiraadhaan Israa'elin baase; 13 inni Galaana Diimaa iddo lamatti gargarii quoode; 14 inni galaana giddudhaan Israa'elin dabarse; 15 Fara'onii fi loltoota isaa garuu Galaana Diimatti naqe; 16 inni saba ofii isaa gammoojjii keessa geggesse; 17 inni mootota gurguddaa dha'e; 18 inni mootota jajjaboo fixe; 19 inni Sihoon mootii Amoorotaa aijeesee; 20 inni Oogi mootii Baashaan aijeesee; 21 inni biyya isaanii dhaala godhee kenne; 22 dhaala godhee garbicha isaa Israa'eliif kenne; 23 inni yeroo nu gad deebinetti nu yaadate; 24 inni harka diinota keenyaatii nu baase, 25 inni uumama hundaaf soora kenna; 26 Waaqa samiitiif galata galchaa.

137 Nu yeroo Xiyoontin yaadannetti, lageen Baabilon bira teenyee boonye. **2** Achittis kiraara keenya muka alaltuutti fannifne; **3** achitti warri nu booji'an faarfannaa, warri nu dhiphisanis, "Faarfannaawwan Xiyoontin keessaa tokko nuu faarfadhaa!" jedhanii akka nu faarfannaa gammachuu isaanif faarfannu nu gaafatan. **4** Nu utuu bijya ormaa jirruu, akkamitti faarfannaa Waaqayyo faarfachuu dandeeyna? **5** Yaa Yerusaalem, yoo ani si irraanfadhe, harki koo mirgaa ogummaa isaa haa irraanfatu. **6** Yoo ani si yaadachuu baadhe, yoo ani gammachuu koo guddichaa olitti Yerusaalemin ilaalu baadhe, arrabni koo laagaa kootti haa maxxanu. **7** Yaa Waaqayyo, waan warri Edoom gaafa Yerusaalem diigante jedhan sana yaadadhu; isaanis, "Ishee diigaal! Hamma hundee isheetti ishee diigaal!" jedhanii iyyan. **8** Yaa intala Baabilon, kan baduudhaaf qophoofte, inni waan ati nu goote sanaaf, gatii koo siif kennu eebbfamaa dha. **9** Inni daa'imman koo qabee dhagaa irratti caccabsu sun eebbfamaa dha.

138 Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, ani garaa koo guutuudhaan sin galateeffadha; fuula "waaqotaa" durattis galata koo nan faarfadha. **2** Sababii ati maqaa keetii fi dubbi koo waan hundaa olitti guddifteef, ani sababii jaalalaa fi amanummaa keetiiftiif gara mana qulqullummaa kee qulqulichaatti gad jheedee, maqaa koo nan leellisa. **3** Yeroo ani si waammadhetti ati deebii naa kennite; irree keetiiniis na jabeessite. **4** Yaa Waaqayyo, moottonni lafaa hundinuu, yeroo dubbi afaan keetii dhaga'anitti si haa leellisin. **5** Ulfinni Waaqayyo, guddaadaatti, isaan waa'ee karaa Waaqayyo haa faarfatan. **6** Waaqayyo yoo ol fagoo jiraate iyyuu, nama gad qabame ni ilala; nama of tuulu immoo fagootti beeka. **7** Ani rakkina keessa jiraadhu iyyuu, ati lubbuu koo ni eegda; aarii diina kootti harka koo ni diriirsita; harka koo mirgaatiiniis na oolchita. **8** Waaqayyo kaayyoo isaa fiixaan naa baasa; yaa Waaqayyo, jaallali koo baraa baraan jiraata; hojji harka keetii hin gatin.

139 Dura bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, ati na qorteerta; na beekteertas. **2** Ati yeroo ani gad taa'uun fi yeroo ani ol ka'u ni beekta; yaada koos fagootti hubatta. **3** Deemuu koo fi ciisuu koo addaan baatfee beekta; karaa koo hundas beekta. **4** Yaa Waaqayyo, akka dubbiin tokko iyyuu arraba koo hin jirre, ati guutumaan guutuutti ni beekta. **5** Ati duraa fi duubaan na marsiteerta; harka kees narra keesseerta. **6** Beekumsi akkanaa anaaf akka malee dinqii dha; hubachuuvis akka malee narraa fagoo dha. **7** Hafuura koo biraan eessa dhaquun danda'a? Fuula koo duraas ani eessatti baqachuuun danda'a? **8** Yoo ani samiiwwanitti ol ba'e, ati achi jirta; yoo ani siree koo sii'ool keessa dhaabbadhes, achis ni jirta. (**Sheol h7585**) **9** Yoo ani qoochoo ganamaatiin barrisee qarqara galaanaa fagoo irra qubadhe, **10** achittis harki koo karaa na argisiisa; harki koo mirgaas jabeesseen na qaba. **11** Yoo ani, "Dhugumaan dukkanni na dhoksa; ifnis naannoo kootti halkan ta'a" jedhe, **12** dukkanni iyyuu siif dukkanaa hin ta'u; halkanis akkuma guyyaa ifa; dukkanni siif akkuma ifaatti. **13** Ati namummaa koo isaa keessaa uumteertaati; gadameessa haadha koo keessattis na tolchite. **14** Ani sababii haala sodaachisaa fi dinqisiisaadhaan uumameef sin galateeffadha; hojji koo dinqisiisa dha; kanas ani akka gaariittan beeka. **15** Yeroo ani iddo dhoksaaatti uumame, lafeen koo si duraa hin dhokarne. Yeroo ani dhidhima lafaa keessatti tolfame, **16** iji koo dhagna koo kan hin tolfaanin arge. Guyyoonti duraan dursanii naaf murteeffaman hundi utu hin jiraatin, kitaaba koo keessatti barreffamanii. **17** Yaa Waaqi, yaada koo hubachuu akkam ulfaatal! Baay'inni isaa

akkam guddaa dha! **18** Utuu ani isaan lakkaa'ee jiraadhee, silaa lakkobsi isaanii cirracha irra baay'ata. Ani yeroon dammaqutti, amma iyyuu suma wajjinan jira. **19** Maalooyaa Waaqi, ati utuu hamoota fixxeel! Warri dhiiga namaa dhangalaant, narraa fagaadhaa! **20** Isaan yaada hamaadhaan waa'ee koo dubbatu; diinonni koo akkasumaan maqaa koo dha'u. **21** Yaa Waaqayyo, ani warra si jibban hin jibbuu? Warra sitti ka'anis hin xiireeffadhuu? **22** Ani hamma dhumaatti isaan jibbeera; akka diina koottis isaan nan heda. **23** Yaa Waaqi, na sakatta'i; garaa koos beeki; qoriitii na ilaali; yaada koos beeki. **24** Yoo karaan hamminaa na keessa jiraate mee ilaali; karaa bara baraa irras na adeemsisi.

140 Dura Bu'aa faarfattootaatiif. Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, namoota hamoo jalaa na baasi; namoota finciltotta **2** warra garaa isaanii keessatti hammina yaadanii guyyaa hunda waraana kaasan narraa eegi. **3** Isaan arraba isaanii akkuma bofaa qaratu; hadhaan buutii hidhii isaanii jala jira. **4** Yaa Waaqayyo, harka hamootaa narraa eegi; namoota finciltotta warra miilla koo kiyyootti galchuu yaadan jalaa na baasi. **5** Of tuultonni dhoksani kiyoyo na dura kaa'aniiru; ribuu kiyoyo isaanii diriirsaniiru; karaa koo irras kiyoyo isaanii kaa'aniiru. **6** Yaa Waaqayyo, ani, "Ati Waaqa koo ti" siin nan jedha. Yaa Waaqayyo, waammata koo dhaga'i. **7** Yaa Waaqayyo Gooftaa, fayyisaa koo jabaa, ati guyyaa waraanaatti gaachana mataa naa taate. **8** Yaa Waaqayyo, akka fedhiin hamootaa fiixaan ba'u hin godhin; akka isaan of hin tuullef, akka karoori isaanii milkaa'u hin godhin. **9** Mataan warra na marsanii, hammina afaan isaanittii ba'uun haa haguugamu. **10** Barbadaan ibiddaa isaan irra haa bu'u; isaan ibiddatti illee haa darbataman; akka lammataa hin kaaneefis boolla qileetti haa darbataman. **11** Maqa balleessitooni lafa irra hin jiraatin; namni jal'aan waan hamaadhaan haa badu. **12** Waaqayyo rakkattootaaf falmee hiyyeyyiil illee murtii qajeelaakka kennu ani beeka. **13** Dhugumaan namni qajeelaan maqaa koo ni galateeffata; namni tolaanis fuula koo dura ni jiraata.

141 Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqayyo, ani sin waammadha; dafii na qaqqabi. Yommuu ani si waammadhus sagalee koo dhaga'i. **2** Kadhanan koo fuula koo durattis akka ixaanaatti anaaf haa fudhatamu; harka koo ol qabachuu koos akka aarsaa galgalaa anaaf haa ta'u. **3** Yaa Waaqayyo, afaan kootiif eegduu naa dhaabi; balbalaa afaan kootiis naa eegi. **4** Garaan koo namoota waan hamaa hoijetaan wajjin, hojji hamminna keessatti hirmaachuuvis, gara jal'ina kamiiitti iyyuu hin harkifamin; akka ani nyataa isaanii mi'aawaa nyaadhus anaaf hin eeyyamin. **5** Namni qajeelaan na haa rukutu; kun gara laafinaatti; inni ana haa ifatu; kunis zayitti mataa koo irraatti. Mataan koo waan kana hin didu. Ta'us kadhanan koo yoom iyyuu hojji hamootaatiin mormmuu dha. **6** Bulchitooni isaanii ededa boollaa irraa gad ni darbatamu; isaan dubbi koo ni dhaga'u; dubbiin koo ni mi'aawaaati. **7** Isaanis, "Akkuma namni lafa qotu biyyoo bulleessu sana, lafeen keenya afaan sii'ool irratti bittinneeffamee jira" jedhu. (**Sheol h7585**) **8** Yaa Waaqayyo Gooftaa, ani garuu ija koo sirraa hin buqqifadhu; ani kooluu sitti galeera; dabarsitee du'atti na hin kennin. **9** Kiyyoo isaan naaf kaa'an irraa, kiyyoo warri jal'ina hoijetaan naaf qopheessan irraas na eegi. **10** Warri hamoon kiyyoo ofii isaanitiin haa qabaman; ani garuu nagumaan nan ba'a.

142 Maaskiili Daawit Ani gara Waaqayyotti nan iyya; sagalee kootiiniis fuula Waaqayyo durattis waammataa koo nan dhi'eeffadha. **2** Ani guungummii koo fuula isaa durattis naa dhangalaasa; dhibee koos fuula isaa durattis naa himadha. **3**

Yeroof hafuurri koo na keessatti laafu, situ karaa koo beeka. Namoonni daandii ani deemu irra, kiyyoo naa kaa'aniiru. **4** Gara mirga koo ilaali; argis; namni naa yaadu tokko iyyuu hin jiru; ani iddoon itti kooluu galu tokko illee hin qabu; namni jireenya kootiif yaadus hin jiru. **5** Yaa Waqaayyo, sitti nan iyyadah; "Ati iddoon itti kooluu galuu dha; biyya warra jiraatoo keessattis ati gooda koo ti" naa jedha. **6** Ani abdi kutadheeraatii, kadhannaan koo naa dhaga'i; warra na ari'atan jalaa na baasi; isaan akka malee natti cimaniiriutii. **7** Akka ani maqaa kee galateeffadhuf, lubbuu koo mana hidhaatiit naa baasi. Sababii ati waan gaarii naa gooteef, qajeeltonni naannoo kootti walitti qabamu.

143 Faarfannaa Daawit. Yaa Waqaayyo, kadhannaan koo naa dhaga'i; gurra kees gara waammata kootiitti deebisi; amanamummaa fi qajeelummaa keettiin, na gargaari. **2** Ati garbicha kee murtiitti hin dhi'eessin; namni lubbuu jiraatu kam iyyuu fuula kee duratti qajeelaa mitiiti. **3** Diinni lubbuu koo ari'achaa jiraatii; jireenya koos butuchee biyyootti make. Akkuma warra dur du'aniitts dukkana keessa na jiraachiseera. **4** Kanaafuu hafuurri koo na keessatti gaggabeera; onneen koos na keessatti rifatteerti. **5** Ani guyyoota durii naa yaadadha; waan ati hoijette hundas irra deddeebi'ee naa yaada; waan harki kee hoijete illee naa hedaa. **6** Harka koo gara keetti naa diriirfadha; lubbuu koos akkuma lafa gogaa si dheebooti. **7** Yaa Waqaayyo, dafii deebeii naa kenni; hafuurri koo dadhabeera. Fuula kee naa duraa hin dhoksin yookaan ani akka warra boolla bu'anii naa ta'a. **8** Ani waanan si amanadheef, akka ani ganama ganama oduu jaalala keetii dhaga'u godhi. Ani lubbuu koo gara keetti ol naan kaasaatii, karaa ani irra deemuu qabu natti argisiisi. **9** Yaa Waqaayyo, ani akka ati na dhoksituuf sitti naa baqadhaatii, diinota koo jalaa na baasi. **10** Ati sababii Waaqa koo taateef, akka ani fedhii kee guutu na barsiisi; hafuurri kee gaariin sun karaa wal qixsee irra naa qajeelchu. **11** Yaa Waqaayyo, maqaa keetii jedhiifti lubbuu koo jiraachisi; qajeelummaa keetiinis rakkina keessaa na baasi. **12** Ati sababii na jaallattuuf diinota koo fixi; waan ani garbicha kee ta'eef, warra na cunqursan hunda barbadeessi.

144 Faarfannaa Daawit. Waaqayyo kattaa koo, isa harka koo waraanaaf, quba koos lolaf leenjisuu sanaaf galanni haa ga'u. **2** Inni Waaqa na jaallattuuf fi da'o koo ti; iddoon itti da'adhuu fi fayyisaa koo ti. Gaachana koo, iddoon itti kooluu galu, kan na jalatti saba naaf bulchuu dha. **3** Yaa Waqaayyo, akka ati waa'ee isaa yaadduuuf, namni maali? Akka ati isaaaf yaadduuuf ilmi namaan maali? **4** Namni akkuma qilleensa shuf jedhee darbuuti, barri isaa akkuma gaaddisa darbuu ti. **5** Yaa Waqaayyo, samiijiwan kee tarsaasiid gad bu'i; akka aarri isaan keessaa yaa'uufis tulluuuwwan tuqi. **6** Bakakkaa ergiitii diina bittinneessi; xiyya kee darbadhuutii isaan balleessi. **7** Ol gubbaadhaa harka kee gad hiixadhuutii bishaan jabaa jalaa, harka alagaa duraas, na baasi; na oolchis; **8** warra afaan isaanii sobaan guutame, warra harki isaanii mirgaa nama dogoggorsu duraa na baasi. **9** Yaa Waaqi, ani faarfannaa haaraa siif naa faarfadha; kiraara ribuu kudhanitiiniis siifin weeddissa; **10** isaa moototaaf mo'annoo kennuuf, isaa garbicha isaa Daawitii goraadee nama ajjees jalaa baasuuuf naa faarfadha. **11** Harka Ormootaa duraas, warra afaan isaanii sobaan guutame, warra harki isaanii mirgaa nama dogoggorsu jalaa na baasi; na oolchis. **12** Ilmaan keenya dargaggummaa isaanii keessatti, akka biqiltuu tolee guddatee haa ta'an; intallan keenyas akka utubaa goolee, kan masaraa mootummaa miidhagsuuf soofamee haa ta'an. **13** Gombisaawwan keenya, midhaan gosa garaa garaatiini haa

guutaman. Hoolonni keenya kumaatama haa dhalan; dirree keenya irrattis kumaatama kudhaniin haa baay'atan; **14** loon keenya haa dorroban hin gatatin yookaan yeroo malee hin dhalin; booji'amuuniin hin jiraatin; wawaachuunis karaa keenya irratti hin dhaga'amin. **15** Warri eebbi kun ta'eef haa gammadan; warri Waqaayyo Waaqa isaanii ta'eef eebbfamoo dha.

145 Faarfannaa Daawit. Yaa Waaqa koo Mooticha, ani sin leellisa; bara baraa hamma bara baraattis maqaa kee nan galateeffadhfa. **2** Ani guyyuma guyyaan sin galateeffadhfa; bara baraa hamma bara baraattis maqaa kee nan leellisa. **3** Waqaayyo guddaa dha; galateeffamuuniis baay'ee malafa; guddina isaa qoratanii itti ba'uun hin danda'amu. **4** Dhaloonti tokko dhaloota biraatti hojii kee ni hima; hojiwwan kee jajjaboos ni labsa. **5** Isaanis waa'ee miidhagina ulfina qabeessa surraa kee sanaa ni dubbatu; anis waa'ee hojii kee dinqisiisa sanaa irra deddeebi'ee itti naa yaada. **6** Isaan waa'ee hojii kee sodaachisaa sanaa ni odeessu; anis guddina kee nan labsa. **7** Isaan yaadannoo gaarummaa keetii baay'isanii odeessu; waa'ee qajeelummaa keetii ililchanii faarfatu. **8** Waqaayyo arjaa fi gara laafessa; inni aaruuf hin ariifatu; jaallalli isaaq baay'ee dha. **9** Waqaayyo, nama hundaaf gaarii dha; inni waan uume hundaaf garaa ni laafa. **10** Yaa Waqaayyo, hojii kee hundinuu si galateeffata; qulqullooni kees si lellisu. **11** Isaan waa'ee ulfina mootummaa keetii ni odeessu; waa'ee humna keetii ni dubbatu; **12** kunis akka namoonni hundi hojii kee humna qabeessa, surraa ulfina qabeessa mootummaa kee sanaas beekantiif. **13** Mootummaan kee mootummaa bara baraa ti; bulchiinsi kees dhaloota gara dhaloattaati darba. Waqaayyo dubbii isaa hundaan amanamaa dha; hojii isaa hundaanis arjaa dha. **14** Waqaayyo warra kufan hunda ol qaba; warra gad qabaman hundas ni kaasa. **15** Iji nama hundaa si eeggata; atis yeroo barbaachisutti nyaata isaanif ni kennita. **16** Ati harka kee bal'iteef fedhii warra lubbuu qaban hundaa ni guutta. **17** Waqaayyo karaa isaa hundaan qajeelaa dha; hojii isaa hundaanis arjaa dha. **18** Waqaayyo warra isaa waammatten hundatti, warra dhugadhaan isaa waammatten hundatti dhi'oo dha. **19** Inni fedhii warra isaa sodaataanii ni guuta; kadhannaan isaanis dhaga'ee isaan oolcha. **20** Waqaayyo warra isaa jaallatan hunda ni eega; jal'oota hunda garuu ni balleessa. **21** Afaan koo Waqaayyoon galateeffachuudhaan ni dubbata. Uumamni hundinuu maqaa isaa qulqulluu sana bara baraa hamma bara baraatti haa eebbisu.

146 Haalleluuyaa. Yaa lubbuu ko, Waaqayyoon galateeffadhfa. **2** Ani bara jireenya koo guutuu Waqaayyoon nan galateeffadhfa; ani hamman jirutti Waaqaaf nan faarfadha. **3** Abdii keessan bulchitoota irra, namoota du'a hin ollele warra isin gargaaruu hin daneenyee irra hin kaa'atinaa. **4** Isaan yeruma lubbuu isaan keessaa baatu gara lafaatti deebi'u; guyyuma sanas karoori isaanii bada. **5** Namni gargaarsi isaa Waaqa Yaaqoob ta'e, kan abdiin isaa Waqaayyo Waaqa isaa ta'e eebbfamoo dha. **6** Waqaayyo Uumaa samii fi lafaa, galaanaa fi waan isaan keessa jiru hundaa ti; inni bara baraa amanamaa ta'e jiraata. **7** Inni warra cunqurfamanii ni mura; warra beela'aniif nyaata kenna. Waqaayyo warra hidhaman illee ni hiika; **8** Waqaayyo jaamotaa agartuu ni kenna; Waqaayyo warra gad deebi'an ol qaba; Waqaayyo qajeeltota ni jaallata. **9** Waqaayyo alagaadhaaf eegumsa ni godha; ijoollee haadhaa fi abbaa hin qabnee fi dubartoota dhirsooni irraa du'an ni jiraachisa; karaa jal'ootaa garuu ni balleessa. **10** Waqaayyo bara baraan ni mo'a; Yaa Xiyoon, Waqaani kee dhaloota hundaaf mootii ta'a. Haalleluuyaa.

147 Haalleluuya. Faarfannaadhaan Waaqa galateeffachuun akkam gaarii dha; isa galateeffachuuun akkam gammachiisa fi kan maluu dha! **2** Waaqayyo Yerusaalemin ni ijaara; Israa'eloota booji'amanis walitti qaba. **3** Warra garaan cabe ni fayyisa; madaan isaanii walitti hodha. **4** Inni baay'ina urjiwwanii ni beeka; tokkoo tokkoo isaanii maqaa maqaadhaan waama. **5** Gooftaan keenya guddaa dha; hummi isaa jabaa dha; hubannaan isaa dhuma hin qabu. **6** Waaqayyo warra gad qabaman ni jiraachisa; hamoota garuu lufatti darbata. **7** Galata galchaa Waaqayyoon faarfadhaa; baganaadhaanis Waaqa keenyaaf weeddisaa. **8** Inni samiiwwani duumessaan haguuga; lafaafis bokkaa kenna; tulluuwwan irrattis marga biqilcha. **9** Horiidhaaf waan isaan dheedan, yommuu ilmaan arraagessaa iyyanitti nyaata isaanif ni kenna. **10** Inni jabinna fardaatti hin gammadu; yookaan miili namaa isaa hin gammachiisu; **11** Waaqayyo warra isaa sodaatanitti, warra arraa isaa abdatanitti ni gammada. **12** Yaa Yerusaalem, Waaqayyoon galateeffadhu; Yaa Xiyoon Waaqa kee galateeffadhu. **13** Inni danqaraa karra keetii ni jabeessaatii; ijoollee kees si keessatti eebbisaa. **14** Daarii keetiif nagaa kenna; qamadii qulqulluudhaanis si quubsa. **15** Inni ajaja isaa gara lafaatti ni erga; dubbiin isaaas ni ariifata. **16** Inni cabbiiakkuma suuifiitti diriirsa; qorrasakkuma daaraatti bittinneessa. **17** Dhagaa cabbiiakkuma cirrachaa gad darbata. Dhaamocha isaa dura eenyutu dhaabachuu danda'a? **18** Inni dubbii isaa ergee isaan baqsaa; bubblee isaa ni kaasa; bishaanonnisi yaa'u. **19** Inni dubbii isaa Yaaqoobitti, seeraa fi sirna isaa immoo Israa'elitti mul'iseera. **20** Waan kana saba biraa tokkoof iyyuu hin goone; isaan seera isaa hin beekan. Haalleluuya.

148 Haalleluuya. Samiiwwan irraa Waaqayyoon galateeffadhaa; ol gubbaatti isaa galateeffadhaa. **2** Ergamoorni isaa hundinuu isaa galateeffadhaa; raayyaan isaa hundinuu isaa galateeffadhaa. **3** Aduu fi ji'i isaa galateeffadhaa; urjiwwan ibrutan hundinuu isaa galateeffadhaa. **4** Samiiwwan samii isaa galateeffadhaa; bishaanoni samiin ol jirtanis isaa galateeffadhaa. **5** Isaan maqaa Waaqayyo haa galateeffatan; inni ajajnaan, isaan uumamanitii. **6** Inni bara baraa hamma bara baratti isaan dhaabeera; seera hin geeddamnes isaanif kenneera. **7** Uumamawwan galaanaatii fi tuujubawwan hundi, lafa irraa Waaqayyoon galateeffadhaa; **8** bakakkaa fi dhagaan cabbii, cabbii fi duumessi, bubbleen jabaan ajaja isaa raawwatan, **9** tulluuwwanii fi gaarran hundinuu, mukkeen ija naqatanii fi birbirsi hundinuu, **10** bineensonni fi loon hundinuu, uumamawwan xixinnoo fi simbirrooni barrisan, **11** mootonni lafaati fi saboonni hundinuu, ilmaan moototaati fi bulchitoonni lafaa hundinuu, **12** dargaggoonni fi shamarran, jaarsolii fi daa'imman isaa galateeffadhaa. **13** Maqaan isaa qofti ol ol jedheeraatii, isaan maqaa Waaqayyo haa galateeffatan; ulfinni isaa lafaa fi samiiwwanii ol jira. **14** Inni saba isatiif gaanfa ol kaaseera; kunis qulqulootaa isaa hundaaf, saba Israa'el warra isatti dhi'oo jiran hundaaf ulfina. Haalleluuya.

149 Haalleluuya. Faarfanna haaraa Waaqayyoof faarfadhaa; waldaa qulqulootaa keessatti illee isaa jajadhaa. **2** Israa'el Uumaa isatti haa gammadu; sabni Xiyoon Mootii isatti haa gammadu. **3** Maqaa isaa shuubbisuudhaan haa jajatu; dibbee fi baganaadhaan isaf haa faarfatu. **4** Waaqayyo saba isatti ni gammadaatii; warra gad of qabanis fayyina gonfachiiisa. **5** Qulquloonni ulfina kanatti haa gammadan; siree isaanii irrattis gammachuudhaan haa faarfatan. **6** Galanni Waaqaa afaan isaanii keessa haa jiraatu; goraadeen afaan lamaas harka isaanii keessa haa jiraattu; **7**

kunis sabootatti haalo ba'u fi namoota adabuudhaaf; **8** mootota isaanii foncaan, hangafoota isaanii funyoo sibiilaatiin hidhuudhaaf, **9** murtii barreeffame sana isaan irratti dhugaa ba'uudhaaf. Kunis amanamtoota isaa hundaaf ulfina. Haalleluuya.

150 Haalleluuya. Mana qulqullummaa isaa keessatti Waaqa galateeffadhaa; samiiwwan isaa humna qabeeyyi keessattis isaa galateeffadhaa. **2** Hojiwwan isaa jajjaboo sanaaf isaa leellisaa; guddina isaa hamma hin qabne sanaaf isaa leellisaa. **3** Malakata afuuufuudhaan isaa galateeffadhaa; baganaa fi kiraaraan isaa galateeffadhaa; **4** dibbeedaan shuubbisaatii isaa jajadhaa; mi'a ribuutii fi ululeedhaan isaa jajadhaa. **5** Kilillee sagalee qabuun isaa jajadhaa; kilillee sagalee guddaatiis isaa jajadhaa. **6** Wanni hafuura baafatu hundinuu Waaqayyoon haa jajatu. Haalleluuya.

Fakkeenya

1 Fakkeenya Soloomoon Ilma Daawit, mootii Isra'e'l: **2** Ogummaa fi qajeelfama qabaachuudhaaf, dubbi beekumsa guddaa hubachuudhaaf; **3** ogummaadhaan jiraachuudhaan, qajeelummaadhaan, murtii qajeelaa kennuu fi nama wal qixxeessuudhaan qajeelfama argachuudhaaf; **4** warra waa hin beekneef of eegganno kenuudhaaf, dargaggoataaf immoo beekumsaa fi hubannaas kenuudhaaf, **5** ogeeyyiin dhaggeeffatanii barumsa isaanii irratti waa haa dabalatan; warri qalbii qabanis qajeelfama haa argatan; **6** kunis fakkeenya fi hiikkaa, jechaa fi libboogeeyyi hubachuudhaaf. **7** Waaqayyoon sodaachuuun jalqaba ogummaa ti; gowwooni garuu ogummaa fi adabmuu tuffatu. **8** Yaa ilma ko, gorsa abbaa keetti dhaggeeffadhu; barsiisa haadha keetti illee hin gatii. **9** Wanni kun matala kee miidhagsuudhaaf gonfoo, morma kee bareechuudhaaf immoo faaya siif ta'a. **10** Yaa ilma ko, yoo cubbamoonni sossobanii ofitti si harkisan, tole hin jedhiniif. **11** Yoo isaan, "Nu wajjin kottu; riphnee dhiiga namaa dhangaalaasnaa; nama balleessa hin qabne galaafachuudhaafis dhokanee eeggannaa; **12** kottu akkuma awwaalaal jiraatti isaan liqimsinaa; akkuma warra boolla keessa buufananiis guutumaanaa guutuutti isaan liqimsinaa; (*Sheol h7585*) **13** nu waan gatii qabu kan gosa hundaa ni arganna; manneen keerya illee boojiuduunaa guuttarna; **14** ixaa kee nu wajjin buufadhu; nus korjoo tokko si wajjin qoddannaa" siin jedhan, **15** yaa ilma ko, ati isaan wajjin hin deemin; miilla keetti karaa isaanii irra illee hin ejjetin; **16** milliisaanii cubbuutti ariifataati; isaan dhiiga dhangaalaasuuf jarjaru. **17** Utuma simbirroonni hundi arganuu, kiyoo buusuun waan gatii hin qabnee dhal. **18** Namoonni kunneen dhiiguma ofii isaanii riphannii eeggatu; lubbuma ofii isaanii gaadul. **19** Kun dhuma warra qabeenya karaa hamaadhaan argamu duukaa bu'an hundaa ti; wanni akkasiijireenya warra isa argatanii balleessa. **20** Ogummaan karaa irratti guddiftee iyyiti; iddo wal ga'ii uummataattis sagalee ishee of fudhatti. **21** Isheen fixxee daandii irraa iyyiti; karra magaalaa duraasakkana jettee dubbatti: **22** "Isin warri homaa hin beekne kun hamma yoomiitti karra keessan kan faayidaa hin qabne sana jaallattu? Warri namatti qoosan hamma yoomiitti qoosaa sanatti gammadanii gowwoonis beekumsa jibbu?" **23** Mormii koo qalbeeffadhaa; ani yaada koo isinii nan dhangaalaas; dubbi koos isiniiif ibsa. **24** Garuu sababii isin yeroo ani isin waametti diddanii yeroo ani harka bal'ifadhetti namni tokko iyyuu na hin dhaggeeffatiniif, **25** waan isin gorsa koo hunda tuffattanii dheekkamsa koo dhaga'tuu diddanii, **26** anis badiisa keessanittii nan kolfa, yeroo balaan isinittii dhufuttiis nan qoosa; **27** yeroo balaan akkuma bubbleetti isin fudhatutti, yeroo badiisni akkuma bubblee hamaatti isin haxaa'utti, yeroo dhiphinaa fi rakkinni isinittii dhufutti ani isinittan qoosa. **28** "Yeroo sana isaan na waammatu; ani garuu isaan jalaa hin owoaadhu; issaana barbaadu; garuu na hin argatan. **29** Isaan waan beekumsa jibbanii Waaqayyoon sodaachuu illee filachuu diddaniif, **30** waan gorsa koo fudhachuu didanii dheekkamsa koos tuffattanii, **31** isaan gatii karraa isaanii ni nyaatu; bu'aa jal'ina isaanii ni quufu. **32** Gowwoota waa dagachuutu isaan balleessaati; quufni gowwootaa isaanuma balleessa; **33** namni na dhaggeeffatu kam iyyuu garuu nagaadhaan jiraata; inni qabbanaan jiraata; wanni hamaanis isa hin sodaachisu."

2 Yaa ilma ko, yoo ati dubbi koo fudhattee ajaja koos of keessatti kuufatte, **2** yoo ati gurra kee ogummaatti garagalfattee yaada kee hubannaatti deebifatte, **3** yoo ati jabaattee qalbeeffannaas

barbaaddee hubannaargachuuu jettee iyyitee kadhatte, **4** yoo ati akkuma meetiitisa barbaadattee akkuma qabeenya dhokfameetti isa barbaadde, **5** ati Waaqayyoon sodaachuu ni hubatta; Waaqa beekuuus ni argatta. **6** Waaqayyo ogummaa namaa kennaatii; afaan issa keessaa illee beekumsaa fi hubannaatu ba'a. **7** Inni qajeeltotaaf ogummaa dhugaa kuusa; warra adeemeesi isaanii mudaa hin qabneef gaachana; **8** inni daandii tolootaa ni eega; karraa qulqulloota isaa illee ni tiks. **9** Ergasii ati qajeelummaa fi murtii qajeelaa, nama wal qixxeessuu, karraa qajeelaa hundas ni hubatta. **10** Ogummaan garaa kee seena; beekumsis lubbuu kee gammachiisa. **11** Qalbeeffannaas si eega; hubannaanis si tiks. **12** Ogummaan karraa hamootaa irraa, namoota daba dubbatan jalaas si baraara; **13** warra karraa dukkanaa irra deemuudhaaf jedhanii daandii qajeelaa dhiisian, **14** warra waan hamaa hojjechutti gammadan, warra jal'ina hojjechuun itti tol, **15** warra daandii isaanii jal'ate, warra karraa isaanii dabe jalaas si baraara. **16** Ogummaatu dubartii ganda labee, niittii dubbiidhaan sossobanii ofitti nama harkiftu jalaas si baraara; **17** niittii dhirsa ishee kan jalqabaa dhiifte kakuu fuula Waaqaa duratti galte sana dagatte jalaas si baraara. **18** Manni ishee gara du'aatti, karaan ishee immoo gara hafuurota warra du'aniitti nama geessaati. **19** Namni gara ishee dhaqu tokko iyyuu hin deebi'u yookaan karraa jireenya hin argatu. **20** Kanaafuu ati karraa namoota gaggaaarii irra ni deemta; daandii qajeeltotaa irraas hin jal'attu. **21** Toloonni biyyattii keessa ni jiraatutti; warri mudaa hin qabnes achi keessa jiraatu; **22** hamoonni garuu biyyattii keessa ni balleeffamu; warri hin amanamnes ishee keessaa buqqifamu.

3 Yaa ilma ko, barumsa ani siif kennu hin dagatin; ajaja koos garaatti qabadhu; **2** isaan bara baay'ee fi umurii dheeraa, nagaaf fi badhaadhummaa siif dabaluutii. **3** Jaallallii fi amanamummaan yoom iyyuu sirraa hin fagaatin; morma keetti hidhadhu; gabatee garaa kee irrattis barreffadhu. **4** Ati karraa kanaan fuula. Waaqaatii fi fuula namaa duratti surraa fi maqa gaarrii ni argatta. **5** Garaa kee guutuun Waaqayyoon amanadhu; hubannaas kees hin abdatin; **6** karraa kee hunda keessatti isa dursi; innis daandii kee siif qajeelcha. **7** Ani ogeessa ofin hin jedhin; Waaqayyoon sodaadhu; waan hamaa irraas fagaadhu. **8** Wanni kun dhagna keetif fayyaa kenna; lafee kee illee ni haaromsa. **9** Qabeenya keetti, mataan midhaan keetti hundaanis Waaqayyoon kabaji; **10** yoos gombisaan kee hamma irraan dhangala'utti guutama; iddoon cuunfaa wayinii keetiis daadhiidhaan guutamee irraan dhangala'a. **11** Yaa ilma ko, adabbii Waaqayyo hin tuffatin; dheekkamsa isasa hin jibbin. **12** Waaqayyo akkuma abbaa ilma ofii issa jaallatu tokkotti warra jaallatu ni adabaati. **13** Namni ogummaa argatu kan hubannaas argatu eebifamaa dha; **14** ogummaan meetiitisa calaa faayidaa qabaati; wargee caalaas bu'aa namaaf buusa. **15** Gatiin ishee gatii lula diimaa cala; wanni ati akka malee hawwitu kam iyyuu isheedhaan wal qixxaachuu hin danda'u. **16** Jireeniyi dheeraan harka ishee mirga keessa jira; badhaadhummaa fi ulfini harka ishee bitaa keessa jiru. **17** Karaan ishee karraa nama gammachiisuu dha; daandii ishee hundis nagaaf dha. **18** Isheen warra jabeessanii ishee qabataniif muka jireenya ti; warri itti cichanii ishee qabatan immoo ni eebifamu. **19** Waaqayyo ogummaadhaan hundee lafaa buuse; hubannaadhaanis samiiwwan iddo isanii ka'e; **20** beekumsa isataati tuujubawwan gargar qoodaman; duumessoonnis fixeensaa cocobsan. **21** Yaa ilma ko ogummaa fi hubannaas dhugaa eeggadhu; issaaniis fuula kee duraa hin dhabamin; **22** issaan jireenya siif ta'u; morma kee miidhagsuufis faaya mormaa siif ta'u. **23** Yoos ati karraa kee nagumaan deemta; miilli kees hin gufatu; **24** ati yoo raftu hin sodaattu; hirribni

kees yoo ati raftu sitti mi'aawa. **25** Balaa akkuma tasaa sitti dhufu yookaan badiisa hamoota galaafatu hin sodaatin; **26** Waaqayyo irkoo siif ta'atii; akka miilli kee kiyyoodhaan hin qabnames si eega. **27** Ati yeroo waan tokko gochudhaaf aangoo qabdutti, warra wanni gaariin isaaniif malu irraa waan sana hin hanqisii. **28** Utuu amma waa qabduu, ollaa keettiin, "Yeroo biraa deebi'i kottu; ani bori siifin kennaati" hin jedhin. **29** Ollaa kee kan si amanee si cina jiraatu miidhuu jettee waan hamaa itti hin yaadin. **30** Nama tokko utuu inni homaa si hin godhin akkasumaan hin miidhin. **31** Nama dabaatti hin hinaafin; yookaan karaa isaa tokko illee hin filatin. **32** Waaqayyo nama jal'aa ni jibbaati; nama qajeelaa garuu ofitti aanfata. **33** Abaarsi Waaqayyo mana nama hamaa irra bu'; inni garuu mana nama qajeelaa ni eebbisa. **34** Inni qostota of tuultotatti ni qoosa; warra gad of qabaniif immoo ayaana kenna. **35** Ogeeyyiin ulfina dhaalu; gowwoota garuu inni ni qaanessa.

4 Yaa ilmaan ko, mee gorsa abbaan namaaf kenuu dhaga'a; qalbeeffadhaati hubannaa argadhaa. **2** Ani barumsa gaarii isinii nan kenna; kanaafuu barsiisa koo hin dhiisinaa. **3** Yeroo ani mucaa xinnaa ta'ee mana abbaa koo turetti, yeroo ani daa'ima dhiiga ta'ee haadha kootiif ilma tokkicha turetti, **4** inniakkana jedhee na barsiise; "Garaa kee guutuudhaan dubbi koo jabeessii qabadhu; seera koo eegi; ati ni jiraattaati. **5** Ogummaa argadhu; hubannaa argadhu; dubbi koo hin dagatin yookaan irraa hin jal'atin. **6** Ogummaa hin dhiisin; isheen si eegdi; ishee jaalladhu; isheen si tiksiti. **7** Ogummaan waan hunda caalti; kanaafuu ogummaa argadhu. Yoo isheen waan qabdu hunda si baasifte illee hubannaa argadhu. **8** Ogummaa kabaji; inni ol si guddisaati; isa hammadhu; innis si kabajaati. **9** Isheen kallacha bareedaa mataa kee irra siif keessi; gonfoo miidhagaa illee siif kenniti." **10** Yaa ilma ko dhaga'i; waan ani jedhu illee fudhadhu; barri jirenya keetiis ni baay'ataa. **11** Ani karaa ogummaa irra sin qajeelcha; daandii qajeelaa irras sin buusa. **12** Yeroo ati deemtu, tarkaanfin kee hin ittifamu; yoo fiigdu illee ati hin gufattu. **13** Qajeelfama jabeessii qabadhu; gad hin dhiisin; waan inni jirenya kee ta'ef jabeessii eeggadhu. **14** Daandii hamootaa irra miilla kee hin dhlaabii yookaan karaa jal'ootaa irra hin deemin. **15** Irraa fagaadhu; irras hin deemin; irraa goriitii karaa kee irra qajeeli. **16** Isaan waan hamaa hoijetan malee rafuu hin danda'anifti; isaan hamma nama gufachiisanitti hirriba hin argatan. **17** Isaan buddeena hamminaa nyaatu; daadhii wayiniik kan dabaan argame dhugu. **18** Karaan qajeeltotaa akkuma ifa barii barraaqaa kan hamma saafaatti ittuma fufee ifaa deemuu ti. **19** Karaan hamootaa garuu akkuma dukkana guddaa ti; isaan waan isaan gufachiisu hin beekan. **20** Yaa ilma ko, waan ani jedhu qalbeeffadhu; dubbi kootiifis surra kenni. **21** Akka inni fuula kee duraa dhabamu hin godhin; garaa kee keessa ol kaa'adhu; **22** inni warra isa argatuut jirenya, dhagna namaa guutuufis fayyinatti. **23** Waan hunda caalaa qalbii khee eeggadhu; burqaan jirenyya achii ba'atii. **24** Dubbi jal'inaa afaan kee keessaaballeessi; haasaan hamaas arraba kee irraa fageessi. **25** Iji kee kallattiidhaan qajeelchee haa ilaalu; atis xiyyeefdhafuu fula kee dura ilaali. **26** Miilla keetifi daandii wal qixkeeffadhu; karaan kee hundinuu haa jabaatu. **27** Gara mirgaatti yookaan gara bitaatti hin gorin; miilla kee hammina irraa eeggadhu.

5 Yaa ilma ko, ogummaa koo qalbeeffadhu; hubannaa kootiif illee surra kenni; **2** kunis akka ati hubannaa turratfee arrabni kees beekumsa kuufattuu. **3** Hidhiin ejituu damma coccobsa; haasaan ishee zayitii caalaa lallaafa; **4** dhuma irratti garuu isheen akkuma hadhoftuu hadhofti; akkuma goraadee afaan

lamaas qara qabeettii dha. **5** Miilli ishee gara du'aatti gad bu'a; tarkaanfin ishee awwaalatti nama geessa. (**Sheol h7585**) **6** Isheen waa'ee karaa jirenyya dhimma hin qabdu; daandiin ishee jal'a dha; isheen garuu kana hin beektu. **7** Egaa yaa ilmaan ko, mee na dhaga'a; waan ani jedhu irraa gara kamitti iyuu hin gorinaa. **8** Karaa keessan ishee irraa fageeffadhaa; balbala mana isheetti hin dhi'aatinaa; **9** kunis akka ati ulfina kee nama biraatiif, umurii kees nama namaaf hin naaneef hin kenneef; **10** akkasumas qabeenya kee ormatu nyaata; dadhabbiin kees mana alagaa badhaasa. **11** Dhuma jirenya keetitti, yeroo foonii fi dhagni kee dhumutti ati ni aadda. **12** Atis akkana jetta; "Ani akkamittin adabamu jibbee! Garaan koos akkam sirreffamuu tuffate! **13** Ani barsiistota kootiif hin ajajamme yookaan qajeelchitoota koo hin dhaggeeffanne. **14** Ani waldaa guutuu giddutti qarqara badiisa ga'e ture." **15** Eela kee keessaabishaa, boolla bishaanii kee keessaa immoo bishaan qulqulluu dhugi. **16** Burqaan kee guuitee daandii irra, bishaan kee kan yaa'us oobdii keessa dhangala'u qabaa? **17** Isaan kan kee haa ta'an; ormi si wajjin quoddachuu hin qabu. **18** Burqaan kee haa eebbfamu; niitti dargaggummaa keetitti gammadi. **19** Isheen miidhagduu akka borofaa, bareedduu akka gadamsaa ti; harmi ishee yeroo hunda sitti haa tolu; yeroo hunda jaalalli ishee si haa booji'u. **20** Yaa ilma ko, ati maaliif ejituudhaan booji'amta? Maaliif bobaa niitti nama biraa hammatta? **21** Karaan namaa guutuumaan guutuutti fula Waaqayyo dura jiraatti; innis daandii namaa hunda ni to'ata. **22** Balleessaan nama hamaa isuma qabaata; funyoon cubbuu isaa jabeessee issa qaba. **23** Inni sababii adabamu dhabeeuf du'a; giddinni gowwummaa isaaas karaa irraa isa balleessa.

6 Yaa ilma ko, ati yoo olla keetifi wabii taatee harka dhooftee nama ormaatiif kakatte, **2** yoo waanuma dubbattean qabamtee dubbuma afaan keetitiin kiyoyo seente, **3** yoos yaa ilma ko, ati sababii harka olla keetii seenteen jirtuut ati of baasudhaaf dafi dhaqitiif gad of qabii jabeessiitii olla kee kadhadhu! **4** Ija keetifi hirriba, baallee ija keetitiif immoo mugaati hin eeyyamin. **5** Ati akkuma kuruphee harka adamsituutti baatuutti, akkuma simbirroo kiyoyo nama ishee qabuu jalaa baatuutti of oolchi. **6** Yaa dhiba'aan nana mee gara goondaa dhaqi; karaa ishee qalbeeffadhuutti ogeessa ta'il! **7** Inni ajajaa hin qabu; to'ataa yookaan bulchaa hin qabu; **8** ta'u illee inni bona keessa nyaata isaa kuufata; yeroo midhaan galfamutti immoo nyaata isaa walitti qabata. **9** Yaa dhiba'aan nana, ati hamma yoomiitti ciifta? Ati yoomi hirriba keetii kaata? **10** Hirribaa xinnaa, mugaati xinnaa, xinnoo harka walitti marachu, **11** hiyyummaanis akkuma hattuutti sitti dhufa; deegummaanis akkuma looltu hidhateetti sitti dhufa. **12** Namni rakkisaan, namni hamaan, dubbi sobaatiin asii fi achi naanna'a; **13** inni ijaaan dha'a; miilla isaaatiniis mallattoo kenna; quba isaaatiniis argisiisa; **14** inni garaa isaa isa sobaadhaan hamminaa yaada; yeroo hundas lola kakaasa. **15** Kanaafuu badiisni yommusuma isatti dhufa; inni akkuma tasaa cabaa; deebi'eess hin fayyu. **16** Waaqayyo waan ja'a jibba; waan torba immoo ni xireeffata; isaanis: **17** Ija of tuulu, arraba sobu, harka dhiiga nama balleessaa hin qabnee dhangalaasu, **18** garaa mala hamaa malu, miilla gara jal'inaatti ariifatu, **19** dhuga baatuu sobaa kan soba dhangalaasu, nama obboloota giddutti lola kakaasu dha. **20** Yaa ilma ko, ajaja abbaa keetii eegi; barsiisa haadha keetii illee hin gatin. **21** Baraaraan garaa keetti qabadhu; morma keetis hidhadhu. **22** Yeroo ati deemtu isaan si qajeelchu; yeroo ati raftu si eegu; yeroo ati hirribaa kaatu illee si haasofsiisu. **23** Ajajni kun ibsaadhaati; barsiisni kunis ifa; sirreffamni amalaa immoo karaa jirenyaa

ti; **24** isaan dubartii hamtuu irraa, niittii kashlabbee afaan dammaa irraa si eegu. **25** Garaa kee keessatti bareedina ishee hin dharra'in; yookaan akka isheen ija isheetiin si boojitu hin godhin. **26** Sagaagaltuu buddeena tokkoon bitamititi; ejituunis jireenyuma kee adamtsi. **27** Namni bobaa jalatti ibidda baadhatte wayyaan isaa hin gubanne jiraa? **28** Namni ibidda cilee irra ejjetee miilli isaa hin gubanne jiraa? **29** Namni niittii nama biraa wajjin ciisus akkasuma ta'a; namni ishee tuqu kam iyyuu utuu hin adabamin hin hafu. **30** Yoo hattuun tokko beela ba'uuf jedhee hate, namoonni hin tuffatan. **31** Garuu inni yoo qabame dachaa torba baasa; mi'a mana isaa hundas ni kenna. **32** Namni sagaagalu qalbii hin qabu; namni waanakkasi hoijetu ofuma galaafata. **33** Qoodni isaa dhaanamuu fi salphachuu dha; qaaniin isaa yoom iyyuu isa irraa hin haqamu. **34** Hinaaffaan aarii dhirsaa kakaasaatii; inni yeroo haaloob ka'utti dhiifama tokko iyyuu hin godhu. **35** Inni beenyaa tokko illee hin fudhatu; hammam baay'atu iyyuu inni matta'aa ni dida.

7 Yaa ilma ko, dubbi koo eegiti ajaja koos of keessatti kuufadhu. **2** Ajaja koo eegi, ati ni jiraataati; barsiisa koos akkuma qaroo ija keetti eegi. **3** Quba keetti isaan hidhadhu; gabatee garaa keetii irrattis barreffadhu. **4** Ogummaan, "Ati obboleettii koo ti" jedhi; hubannaam immoo, fira koo jedhii waami; **5** isaan sagaagaltuu irraa, niittii kashlabbee dubbii isheetiin nama harkiftu irraa si eegu. **6** Ani foddaa mana koo biraa keessaan, karaa qaawwaatiin ala ilale. **7** Ani warra homaa hin dandeneye keessatti, dargagoota keessatti hubadhee dargaggeessa qalbii hin qabne tokko arge. **8** Innis karaa mana ishee dhaqu qabatee daandii golee mana ishee bira jiruutiin gad bu'a ture. **9** Kunis yeroo aduuun dhiitee lafti dimimmisaan'aa turetti, yeroo halkan dukkanaa'uul jaqlabetti ture. **10** Dubartiin tokko akka sagaagaltuutti uffattie yaada haxxummaatiin isa simachuuf gad baate. **11** Isheen iyyituu fi kashlabbee dha; miilli ishee mana hin dhaabatu; **12** takka daandii irratti, takka oobdii irratti, golee hundatti riphxeer nama eeggatti. **13** Isheen qabdee isa dhungattti; fuula qaaniin hin qabneenakkana jettiin: **14** "Ani aarsaa nagaa dhi'eessuun qaba; har'a wareega koo guuttadheera. **15** Kanaaufu ani si simachuufin gad ba'e; ani barbaadee si argadheera! **16** Ani wayyaa bareedduun quncee talbaa irraa hojjetame kan Gibxuu dhufreen, siree koo afee miidhagseera. **17** Ani qumbiin, argeessa fi qarafaan siree koo urgeesseera. **18** Kottu mee hamma bariitti gad fageeyna jaalalaal walii wajjin dhugnaa; kottu jaalalaan of gammachiifnaa! **19** Dhirsii koo mana hin jiru; inni karaa dheeraa deemeera. **20** Inni boorsaa isaa maallaqaan guuttatee deeme; hamma ji'i goabanutti manatti hin deebi'u." **21** Isheen dubbii mi'ooftuudhaan karaa irraa isa jal'ift; haasaa nama sossobuuni isaa dirqisiifte. **22** Innis akkuma sangaa qalamuuf deemuutti, akkuma gadamsa kiyyoo keessa seenuutti yommusuma ka'ee ishee duukaa bu'e; **23** akkuma simbiraa kiyyotti ariifattuutti, inni hamma xiyyi tiruu isaa waraanutti akka wanni kun lubbuu isaa galaafatu hin beeku. **24** Egaa yaa ilmaan ko, na dhaggeeffadhaa; waan ani jedhus qalbeeffadhaa. **25** Akka garaan kee karaa isheetti garagalu hin godhin; karaa kee irraas baddee daandii ishee irra hin bu'in. **26** Namoonni hedduun warra isheen lafaan dhooftee dha; namoonni jajjaboona baay'eenis harka isheetti dhumaniiru. **27** Manni ishee karaa qileetti nama geessu, kan gola du'aatti gad nama buusuu dha. (**Sheol h7585**)

8 Ogummaan hin iyyuu? Hubannaanis sagalee isaa ol hin fudhatuu? **2** Isheen qarqara karaa, lafa ol ka'aa irra, iddoon daandiin itti wal ga'u dhaabatti; **3** karra magaalaatti nama galchu bira, balbalaa dura dhaabattee akkana jettee iyyiti: **4** "Yaa

namoota, ani iyyeen isin waama; ani ilmaan namaa hundatti sagalee koo ol nan fudhadha. **5** Isin warri homaa hin beekne, qalbii horadhaa; isin warri gowwaan hubannaargadhaa. **6** Ani waan faayidaa qabu nan dubbadaatii, dhaga'aa; waan qajeelaa dubbachuuufis afaan koo nan banadha. **7** Afaan koo dhugaa dubbatu; arrabni koo hammina jibbaati. **8** Dubbi afaan koo hundinuu qajeelaa dha; dubbi koo keessaa tokko iyyuu jal'aa yookaan micciiramaa miti. **9** Nama waa hubatuuf dubbiin koo hundinuu qajeelaa dha; warra beekumsa qabuufis hir'ina hin qabu. **10** Qooda meetii gorsa koo, warqee qulqulluu caalaas beekumsa filadhu; **11** ogummaan lula diimaa caalaa gatii guddaa qabdi; wanni ati hawwitu tokko iyyuu isheedaan wal hin madaalu. **12** "Ani ogummaan, qalbii wajjin nan jiraadha; ani beekumsa fi hubanna qaba. **13** Waaqayyoon sodaachuu jibbuu dha; hammina ani of tuulummaa fi of guddisu, amala hamaa fi haasaa jal'aa nan jibba. **14** Gorsaa fi murtiin dhugaa kan koo ti; ani hubanna fi humna qaba. **15** Moottonni anaan mo'u; bulchitoonnis anaan seera qajeelaa baasu. **16** Ilmaan moototaa anaan bulchu; namoonni bebeekamoon hundis anaan biyya bulchu. **17** Ani warra na jaallatan nan jaalladha; warri na barbaadanis na argatu. **18** Soorumiin fi ulfinni, qabeenyii fi badhaadhummaan dhuma hin qabne harkuma koo jiru. **19** Iji koo warqee qulqulluu caala; bu'an narra argamus meetii filatamaa caala. **20** Ani karaa qajeelummaa irra, daandii qajeelaa irras nan deema; **21** warra na jaallatutti qabeenya nan dhangalaasa; mankuusa qabeenya isaanii illee nan guuta. **22** "Waaqayyo waan bara durii hojjeteen dura, hojji isaa kan jalqabaatiin dura na anfate; **23** ani utuu addunnyaan hin uumamin dura, jaqlabumatti, bara hamma hin qabneen dura nan muudame. **24** Ani utuu tuujubni hin jiraatin, utuu burqaawwan bishaaniin hin guutamin dhaladhe; **25** utuu tulluuuwwan iddo isaanii hin dhaabamin dura, ani gaarraniin dura nan dhaladhe; **26** utuu inni lafa yookaan dirree ishee yookaan biyyoo addunnya tokko iyyuu hin uumin dura nan dhaladhe. **27** Yeroo inni samiiwwan hundeessetti, yeroo inni dhidhima irra muummee kaa'etti ani achin ture; **28** yeroo inni gubbaatti duumessa jabeesee dhaabee madda tuujubaa illee hundeessetti ani achin ture; **29** yeroo inni akka bishaanomii ajaja isaa hin cabineef jedhee, galaanaaf daangaa dhabetti, yeroo inni lafa hundeessetti ani achin ture. **30** Yeroo sanatti ani ogeessa hojji harkaa ta'ee isa biran ture. Ani yeroo hunda fuula isaa dura burraaqaa, guyyyaadhaan gammachuudhaan gutamana ture; **31** ani guutummaa addunnya isaa keessatti ililcha, ilmaan namaatti illee gammadaan ture. **32** "Eegaa yaa ilmaan ko, mee na dhaga'aa; warri karaa koo eegan eebbfamoo dha. **33** Gorsa koo dhaggeeffadhaatii ogeeyyii ta'aa; isaa hin tuffatinaa. **34** Namni na dhaga'u, kan guyyya hunda balbalaa koo eegu, kan karra koo dura turu eebbfamaa dha. **35** Namni na argatu kam iyyuu jirenyaa argata; Waaqayyo biratti illee fudhatama argata. **36** Namni na hin arganne garuu ofuma miidha; namni na jibbu hundinuu du'a jaallata."

9 Ogummaan mana ishee ijarrat; utubaa ishee torbanis dhagaa irraa qopheeffate. **2** Isheen horii qalattee daadhii wayinii ishee bulbulatte; maaddii ishee illee qopheeffatte. **3** Tajaajilttoota ishee dubbaran ergattee fiixee magaalaa irraa lallabde. **4** Isheen warra qalbii hin qabneenakkana jetti; "Isin warri homaa hin beekne hundi as kottaat! **5** Kottaati nyaata koo nyaadhaa; daadhii wayinii ani bulbuladhe illee dhugaa. **6** Karaa gowwummaa keessanii sana dhiisaatii jiraadhaa; karaa hubannaai irra deemaa. **7** "Namni nama namatti qoosu gorsu kam iyyuu ni arrabsama; namni nama hamaa ifatu kam iyyuu ni salphata. **8** Ati nama namatti qoosu hin ifatin; inni si jibbaati; nama

ogeessa ifadhu; inni si jaallataati. **9** Nama ogeessa gorsi; inni ittuma caalchisee ogeessa ta'aa; nama qajeelaaf barumsa kenni; inni beekumsa isaatti dabalaati. **10** "Waaqayyoon sodaachuun jalqaba ogummaa ti; isa Qulqullu Sana beekuun hubannaa dha. **11** Karaa kootiin barii jireenya keetti ni dheerata; jireenya kee irattis waggooni ni dabalamuutii. **12** Yoo ati nama ogeessa taate, ogummaan kee si badhaasa; yoo ati kan namatti quoostu taate suma qofatu gidirama." **13** Dubartiin gowwaan oduu baay'ifti; isheen raatuu homaa hin beeknee dha. **14** Isheen balbala mana ishee dura, fiixee magaalaa gubbaa barcuma irra teessee **15** warra achiin darban, kanneen qajeelanii daandii isaanii irra deeman waamti. **16** Isheen warra qalbiin hin qabneen akkana jetti. "Isin warri homaa hin beekne hundi as kotta! **17** Bishaan hatan ni mi'aawa; nyaamni dhoksaan nyaatanis guddoo namatti tola!" **18** Isaan garuu akka warri du'an achi jiran, akka keessumoonni ishee dhidhima awwaalaa keessa jiran illee xinnuma beeku. (**Sheol h7585**)

10 Fakkeenyawwan Soloomoon: Ilmi ogeessi abbaa isaa gammachiisa; ilmi gowwaan garuu haadha isaa gaddisiisa. **2** Qabeenyi karaa hamaadhaan horatan gatii hin qabu; qajeelummaan garuu du'a jalaa nama baasa. **3** Waaqayyo akka warri qajeelaan beela'an hin eeyyamu; hawwii jal'ootaa garuu ni busheessa. **4** Harki hojji hin hojjerne nama hiyyoomsa; harki jabaatee hojji hojjetu garuu nama sooromsa. **5** Namni yeroo bonaa midhaan walitti qabatu ilma ogeessa; kan yeroo midhaan galfamutti rafu immoo ilma nama qaannessu dha. **6** Eebbi matalaa qajeeltotaati gonfoo kaa'; afaan hamootaa irra garuu jeequmsatu lola'a. **7** Yaadannoona nama qajeelaan eebba ta'a; maqaan nama hamaa garuu lafa irraa bada. **8** Namni garaa isaatti ogeessa ta'e ajaja fudhata; gowwaan oduu baay'isu garuu ni bada. **9** Namni amanamaan sodaa malee deema; kan karaa isaa jal'isu garuu ni saaxilama. **10** Namni ija hamminatiin waa namaan jedhu rakkoo uuma; gowwaan oduu baay'isu garuu ni bada. **11** Afaan nama qajeelaan burqaa jireenya ti; afaan hamootaa irra garuu jeequmsatu lola'a. **12** Jibbi lola kakaasa; jaalalli garuu balleessaan hunda haguuga. **13** Oguummaan hidhii nama waa hubattu irattii argamti; uleen immoo dirra nama hubannaa hin qabnee irra bu'a. **14** Namoonni ogeeyyiin beekumsa kuufatu; afaan gowwaa garuu badiisa waama. **15** Qabeenyi sooreyyii isaaniif magaalaa da'o qabduu dha; hiyyummaan garuu badiisa hiyyeyyii ti. **16** Mindaan qajeeltotaa jireenya; galii hamootaa garuu cubbuu fi du'a. **17** Namni gorsa fudhatu karaa jireenya irra deema; namni adaba didu kam iyuu garuu warra kaan karaa irraa jal'isa. **18** Namni hidhii sobuun jibba dhokfatu, kan maqaan namaan balleessus gowwaa dha. **19** Yoo dubbiin baay'atu, cubbuun keessaa hin dhabamu; namni arraba isaa eeggatu garuu ogeessa. **20** Arrabni nama qajeela meetii filatamaa dha; garaan nama hamaa garuu faayidaa xinnoo qaba. **21** Arrabni nama qajeelaan nama hedduu soora; gowwonnii garuu hubannaa dhabiisaan du'u. **22** Eebbi Waaqayyo nama sooromsa; inni rakkina tokko illee itti hin dabalu. **23** Gowwaan amala hamaadhaan gammachuu argata; namni waa hubatu garuu ogummaatti gammada. **24** Wanni namni hamaan sodaatu isumatti dhufa; hawwiin nama qajeelaan immoo ni guutamaaf. **25** Yeroo bubbleen hamaan bubbisu namoonni hamoon ni badi; qajeeltonni garuu bara bараан jabaatanii jiraatu. **26** Akkuma wanni dhangaggaa'an ilkaan miidhee, aarris ija miidhu sana namni dhiba'a'an warra isaa ergatu miidha. **27** Waaqayyoon sodaachuun bara jireenya namaa dheeressa; umuriin nama hamaa garuu ni gabaabbata. **28** Abdiin nama qajeela gammachuu ta'a; wanni namni hamaan eeggatu garuu ni bada. **29** Karaan Waaqayyo nama qajeelaaf

da'oo dha; nama jal'aaf garuu badiisa. **30** Qajeeltonni yoom iyuu hin fonqolfaman; hamoonni garuu lafa irattii hin hafan. **31** Afaan nama qajeela ogummaa dubbata; arrabni jal'aan garuu ni kutama. **32** Arrabni nama qajeela waan fudhatama qabu dubbata; afaan nama hamaa garuu waan jal'aa qofa dubbata.

11 Waaqayyo madaalii hin amanamne ni balfa; madaalii dhugaatti immoo ni gammada. **2** Gaafa of tuulun dhufu, salphinatu dhufa; gad of qabiisa wajjin immoo ogummaatu dhufa. **3** Amanamummaan tolootaa isaan dura deema; warri hin amanamne garuu dabuma isaaniitiin badu. **4** Guyya dheekkamsaatti qabeenyi faayidaa hin qabu; qajeelummaan garuu du'a jalaa nama baasa. **5** Qajeelummaan warra muddaa hin qabnee karaa qajeelaan baasaaf; hamoonni garuu hamminuma isaaniitiin badu. **6** Qajeelummaan tolootaa isaan oolcha; warri hin amanamne garuu hawwii hamaadhaan qabamu. **7** Yeroo namni hamaan du'u, abdiin isasaa ni bada; wanni namni hamaan eeggatus ni barbadeeffama. **8** Namni qajeelaan rakkoo jalaa ni baafama; rakkoon sunis qooda isaa nama hamaa irra ga'a. **9** Namni Waaqatti hin bulle dubbii afaan isaatiin ollaa isaa balleessa; namni qajeelaan immoo beekumsaan miliqa. **10** Yommuu namni qajeelaan badhaadhu magaalaan ni gammada; yommuu namni hamaan barbadaa' u immoo iyya gammachuuutu dhaga'ama. **11** Eebba nama tolatiin magaalaan ulfina argata; afaan nama hamaatiin garuu ni barbadeeffama. **12** Namni sammuu hin qabne ollaa isaa tuffata; kan hubannaa qabu garuu ni cal'isa. **13** Namni odeessu dhoksa gad baasa; kan amanamu garuu icciitii eega. **14** Qajeelfama dhabiisaan sabni ni kufa; baay'ina gorsitootaaatiin garuu nagaatu argama. **15** Namni nama hin beekneef wabii ta'u ni rakkata; namni namaaf kakachuuf jedhee harka dha'uu didu immoo nagaan jiraata. **16** Dubartiin gara laafettiin ulfina argatti; namoonni garaa dhagaa immoo qabeenyi qofa argatu. **17** Namni gaariin of fayyada; gara jabeessi garuu rakkina ofitti fida. **18** Namni hamaan mindaa sobaa argata; kan qajeelummaa facaafatu immoo badhaasa dhugaa argata. **19** Namni qajeelaan dhugumaan jireenya argata; kan waan hamaa duukaa bu'u garuu gara du'aargata. **20** Waaqayyo warra yaada jal'a qabab balfa; warra karaan isaanii muddaa hin qabnetti immoo ni gammada. **21** Waan kana hubadhu: Namni hamaan utuu hin adabamin hin hafu; qajeeltonni garuu bilisa ba'u. **22** Dubartiin miidhagduun qalbiin hin qabne akkuma qubeelaa warqee kan funyaan booyyeetti jirtuu ti. **23** Wanni qajeeltonni hawwan gaarii ta'aaf; abdiin hamootaa garuu dheekkamsa qofa ta'a. **24** Namni tokko toluma waa namaa kenna; ta'us ittuma caalchisee sooroma; kaan immoo waan kennuu malu dhowwata; ta'us inuma hiyyooma. **25** Namni arjaan ni badhaadha; namni warra kaan dheebeetu baasu ofii isaatti illeo dheebeutu ba'a. **26** Nama dhoksee midhaan kuufatu sabni ni abaara; kan gurguruuf fedhii qabu immoo ebbatu gonfoo ta'aaf. **27** Namni waan gaarii barbaudu carraa gaarii argata; hammimni garuu nama hammina barbaadutti dhufa. **28** Namni sooroma ofii isaa abdatu kam iyuu ni kufa; qajeelaan garuu akkuma baala magariisaatti lalisa. **29** Namni maatii isaatti rakkoo fidu bubblee qofa dhaala; gowwaan immoo garbicha nama ogeessa ta'a. **30** Iji nama qajeelaan muka jireenya ti; namni lubbuu namaa baraaru immoo ogeessa. **31** Erga qajeeltonni lafa irattii gatii isaanii argatanii, namni Waaqatti hin bulle fi cubbamaan hammam caalaa haa argatanii ree!

12 Namni adabamu jaallatu kam iyuu beekumsa jaallata; kan sirreffamuu jibbu garuu gowwaa dha. **2** Namni gaariin Waaqayyo biratti fudhatama argata; Waaqayyo garuu

nama hammina malatutti ni mura. **3** Namni tokko hamminaan jabaatee hin dhaabatu; qajeelaan garuu hin buqqifamu. **4** Niitiin amala gaarii dhirsaa isheetiif gonfoo dha; niitiin qaaneessitu garuu akkuma tortora lafee isaa keessaa ti. **5** Karoori qajeeltotaa qajeelaa dha; gorsi jal'ootaa garuu gowwoomsaa dha. **6** Dubbiin hamootaa dhiiga dhangaalaasuuf riphee nama eeggata; haasaan tolootaa garuu du'a jalaa nama baasa. **7** Namoonni hamoon ni garagalfamu; deebi'anis hin argaman; manni qajeeltotaa garuu jabaatee dhaabata. **8** Namni tokko akkuma ogummaa isatti jajama; namni yaada jal'aa qabu immoo ni tuffatama. **9** Namni tuffatamaan hojjetaa qabu tokko, nama of kabaju kan waan nyaatu iyuu hin qabne caala. **10** Namni qajeelaan lubbuu horii isattiif yaada; hojin jal'ootaa garuu tololaan isaa iyuu hammina. **11** Namni lafa isaa qotatu nyaata guddaa argata; kan yaada faayidaa hin qabne duukaa bu'u garuu hubanaha hin qabu. **12** Hamoonni boojuu jal'ootaa hawwu; hiddi qajeeltotaa garuu ni lalisa. **13** Namni hamaan cubbuu afaan isattiin qabama; namni qajeelaan garuu rakkoo jalaa miliqa. **14** Namni waan afaan isattiit ba'uun waan gaariin guutama; hojiin harka namaas isumaaf deebi'a. **15** Nama gowwaa karaan isaa qajeelaa itti fakkaata; namni ogeessi garuu gorsa dhaga'a. **16** Aariin gowwaa yommusuma isa irraa beekama; namni hubataan garuu arrabsoo tuffata. **17** Namnii dhugaa dubbatu ragaa amanamaa kenna; dhuga baatuun sobaa garuu soba dubbatti. **18** Dubbiin of eeggannaa hin qabne akkuma goraadee nama waraana; arrabni nama ogeessaa garuu nama fayyisa. **19** Afaan dhugaa dubbatu bara baraan jiraata; arrabni soba dubbatu garuu yeroo gabaabaa qofa jiraata. **20** Garaa warra waan hamaa malatanii keessa gowwoomsatu jira; warri nagaa buusan garuu gammachuu qabu. **21** Qajeeltotatti miidhaan tokko iyuu hin dhufu; hamoonni rakkinaan guutamu. **22** Waaqayyo arraba sobu ni jibba; warra dhugaa dubbatutti garuu ni gammada. **23** Namni hubataan beekaa ta'u isaa dhokfata; gowwoonni garuu gowwummaa isaanii labsu. **24** Harki nama jabaatee hojjetu ni mo'a; dhiba'u ummaan garuu garbummaatti nama geessa. **25** Garaan yaadda'u gad nama deebisa; dubbiin tolaan immoo nama gammachiisa. **26** Namni qajeelaan ollaa isaa karaa argisisa; karaan hamootaa garuu karaa irraa nama jal'isa. **27** Namni dhibaa'an waan adamsee ajjeese hin waaddatu; kan jabaatee hojjetu immoo qabeenya gatii guddaa argata. **28** Karaa qajeelummaa irra jireenyatu jira; daandii sana irra duuti hin jiru.

13 Ilmi ogeessi gorsa abbaa isaa dhaga'a; qoostuun namaan immoo dheekkamsa hin dhageeffatu. **2** Namni waan afaan isattiit ba'uun waan gaariin gammada; namni hin amanamne garuu jeequmsaaf ariifata. **3** Namni arraba isaa eeggatu, jireenya isaa eeggata; kan of eeggachuu malee dubbatu immoo baduuf ariifata. **4** Fedhiin dhiba'a'aa yoom iyuu hin guutamu; fedhiin nama jabaatee hojjetu immoo guutuman ni milkaa's. **5** Namni qajeelaan soba jibba; namni hamaan garuu qaanii fi salphina fida. **6** Qajeelummaatu nama tolaa tiksa; hamminni garuu cubbamaa galaafata. **7** Namni tokko sooreessa of fakkeessa; garuu homaa hin qabu; tokko immoo hiyyeessa of fakkeessa; garuu qabeenya guddaa qaba. **8** Soorunni nama tokkoo furii jireenya isaa ta'uun danda'a; hiyyeessi garuu ifannaah hin dhaga'u. **9** Ifni nama qajeelaa akka gaarii ifa; ibsaan nama hamaa garuu ni dhaama. **10** Of tuulummaan lola qofa baay'isa; ogummaan garuu warra gorsa dhaga'an biratti argamti. **11** Maallaqni karaa sobaatiin dhufu dafee bada; namni xirnoo xirnoon maallaqa walitti qabatu garuu ni kuufata. **12** Abdiin lafa irra harkifatu garaa nama dhukkubsa; hawwiin guutamu garuu muka jireenyaa ti. **13**

Namni gorsa tuffatu badiisa ofitti fida; kan ajaja ulfeessu immoo badhaasa argata. **14** Barsiisni nama ogeessaa burqa jireenya ti; kiyoo du'aa irraas nama deebisa. **15** Hubannaan gaarii surraa argamsiisa; karaan warra hin amanamne garuu badiisati isaan geessa. **16** Namni qalbii qabu kam iyuu beekumsaa hojjeta; gowwaa immoo gowwummaa isaa mul'isa. **17** Ergamaan hamaan rakkoo keessa seena; ergamaan amanamaan garuu fayyina fida. **18** Namni adabamu jibbu ni hiyyooma; ni qaana'as; kan sirreffama kabaju immoo ulfina argata. **19** Hawwiin guutame namatti mi'aawa; gowwoonni garuu waan hamaa irraa deebi'uun balfu. **20** Namni nama ogeessa wajjin deemu ogeessa ta'a, michuun gowwootaa garuu ni miidhama. **21** Wanni hamaan cubbamoota ari'ata; badhaadhummaan immoo badhaasa qajeelotaa ti. **22** Namni gaarii ilmaan ilmaan isattiif dhaalaan dabarsa; qabeenyi nama cubbamaa garuu qajeeltotaa kuufama. **23** Qonnaan hiyyeessa midhaan guddaa baasa; murtiin jal'aan garuu haxaa'eenduraa balleessa. **24** Namni harcummee qusatul ilma isaa jibba; kan ilma ofi jaallatu immoo ilaallachaa isa adaba. **25** Namni qajeelaan hamma quufutti nyaata; garaan nama hamaa garuu ni beela'a.

14 Dubartiin ogeettiin mana ishee ijaarratti; gowwaan immoo harkuma isheetiin mana ofii diigdi. **2** Namni qajeelummaan jiraata Waaqayyo sodata; kan karaan isaa jal'aa ta'e garuu isaa tuffata. **3** Afaan nama gowwaa dugda isatti ulee of tuulummaa fida; arrabni ogeeyyi garuu isaan eega. **4** Yoo qotiyyo hin jirre, dallaan duwwaa ta'a; garuu humna qotiyyo tokkootin midhaan baay'een argama. **5** Dhuga baatuun amanamaan hin sobu; dhuga baatuun sobaa immoo dhara of keessaa gad naqa. **6** Qoostuun namaan ogummaa barbaadee hin argatu; nama waa hubatuuf garuu beekumsi dadhabbi malee dhufa. **7** Ati nama gowwaa irraa fagaadhu; arraba isaa irraa beekumsa hin argattuutii. **8** Ogummaan hubattootaa akka isaan karaa isaanii beekan isaan godha; gowwummaan gowwootaa garuu karaa irraa isaan balleessa. **9** Gowwoonni cubbuutti qosuu; qajeeltota gidduutti garuu hawwi aiariitu argama. **10** Garaan gadda ofii isaa ni beeka; namni biraax tokko iyuu gammachuu isaa irraa hin qooddatu. **11** Manni nama hamaa ni bada; dukaanii nama qajeelaa immoo ni daraara. **12** Karaan qajeelaan namatti fakkaatu tokko jira; dhuma irratti garuu du'atti nama geessa. **13** Kolfa keessatti iyuu garaan nama dhukkubuu danda'a; gammachuunis gaddaan dhumuun danda'a. **14** Namni hin amanamne gatii karaa isaa, namni gaarii immoo gatii hojji isaa argata. **15** Namni homaa hin beekne waan hunda amana; namni qalbii qabu garuu tarkaanfi isaa ilaallata. **16** Namni ogeessi of eeggata; waan hamaa irraas ni deebi'a; gowwaan garuu waan hundatti jarjara; of illee hin eeggatu. **17** Namni dafee aaru gowwummaa hojjeta; namni daba hojjetu garuu ni jibbama. **18** Namni homaa hin beekne gowwummaa dhaala; qalbeffataan garuu beekumsa gonfata. **19** Namoonni hamoon fuula namoota gaarii duratti, jal'ooniis karra qajeeltota duratti sagadu. **20** Hiyyeeyii olloonni isaanii iyuu ni jibbu; sooreeyiin immoo michoota hedduu qabu. **21** Namni ollaa isaa tuffatu cubbuu hojjeta; kan rakkataaf garaa laafu garuu eebfibamaa dha. **22** Namni hammina yaadu karaa irraa hin baduu? Warri waan gaarii karoorsan garuu jaalalaa fi amanamummaa argatu. **23** Jabaatanii hojjechuu hundi bu'a buusa; oduun faayidaa hin qabne garuu hiyyummaa qofa fida. **24** Gonfoon ogeeyyi qabeenya isaanii ti; gowwummaan gowwootaa garuu gowwummaa dhalaa. **25** Dhuga baatuun dhugaa lubbuu barara; dhuga baatuun sobaa immoo soba dubbata. **26** Namni Waaqayyoon sodaatu da'anno jabaa qaba; ijoolleen isaa do'ao argatu. **27** Waaqayyoon sodaachuu burqa jireenyaa ti;

kiyoo du'aa irraas nama deebisa. **28** Ulfinni mootii tokkoo baay'ina uummataa isaa ti; yoo uummanni hin jirre garuu ilmi mootis ni bada. **29** Namni obsa qabu hubannaa guddaa qaba; kan dafee aaru garuu gowwummaa mul'isa. **30** Garaan nagaa qabu dhagnaaf jireenya kenna; hinaffaan garuu lafee tortorsa. **31** Namni hiyyeessa cunqursu kan isa Uume tuffata; namni hiyyeessaaf garaa laafu immoo Waaqayyo kabaja. **32** Hamoonni jal'inema isaaniiitiin badu; qajeeltonni garuu du'a keessatti illee amanamummaa isaaniiitiin da'anno argatu. **33** Ogummaan qalbii nama waa hubatuu keessa jirti; garaa gowwootaa keessatti garuu hin beekantu. **34** Qajeelummaa saba ol guddisa; cubbuun garuu saba kamiif iyyuu salphina. **35** Mootiin tajaajilaa ogeessatti ni gammada; kan isa qaaneessutti garuu ni dheekkama.

15 Deebiin laafaan dheekkamsa qabbaneessa; jechi hamaa garuu aarii kakaasa. **2** Arrabni nama ogeessaa beekumsa jaja; afaan nama gowwaan garuu gowwummaa dhangalaasa. **3** Iji Waaqayyo idduma hunda jira; nama hamaa fi gaariis ni to'ata. **4** Arrabni fayyina fidu muka jireenya ti; arrabni sobu garuu hafuura cabsa. **5** Gowwaan adabbii abbaa isaa tuffata; namni sirreeffama fudhatu kam iyyuu garuu qalbii qabeessa. **6** Manni nama qajeelaa badhaadhummaa guddaa qaba; galiiin nama hamaa garuu rakkoo isatti fida. **7** Arrabni nama ogeessaa beekumsa facaasa; garaan nama gowwaan garuu akkas miti. **8** Waaqayyo aarsaa hamootaa ni balfa; kadhanhaan tolootaa garuu isaa gammachiisa. **9** Waaqayyo karaa hamootaa ni balfa; warra qajeelummaa duukaa bu'an garuu ni jaallata. **10** Nama daandii irraa jal'atu adabbii hamaatu isa eeggata; kan sirreeffama jibbu ni du'a. **11** Du'a fi Badiisni fuula Waaqayyo durattu beekamoodha; yoos garaan nama hammam caalaa haa beekamu reel! (**Sheol h7585**) **12** Namni qosu sirreeffama hin jaallatu; nama ogeessaanis hin mari'atu. **13** Garaan gammadu akka fuulli ifu godha; gaddi garaa garuu hafuura cabsa. **14** Garaan waa qalbeefatu beekumsa barbaada; afaan gowwaan garuu gowwummaa nyaata. **15** Barri nama huacuamee guutumaan guutuutti gadadoo dha; garaa gammaduuf garuu guyyan hundinuu cidha. **16** Qabeenya guddaa rakkina of keessaa qabuu mannaa, Waaqayyoon sodaachua waan xinnaa qabaachuu wayya. **17** Jibbaan cooma sangaa nyaachuu mannaa, jaalalaan raaftu nyaachuu wayya. **18** Namni dafee aaru lola kakaasa; namni obsa qabu garuu lola qabbaneessa. **19** Karaan nama dhibaa'aa qoraattitidhaan cufama; daandiin tolootaa garuu karaa diriiraa dha. **20** Ilmi ogeessi abbaa isaa gammachiisa; namni gowwaan garuu haadha isaa tuffata. **21** Nama qalbii hin qabne gowwummaatua isaa gammachiisa; namni hubataan garuu daandii qajeelaa irra deema. **22** Karoori gorsa hin qabne fiixaan hin ba'u; garuu gorsitoota hedduudhaan ni milkaa'. **23** Namni tokko deebii malu kermiudhaan gammachiisu argata; dubbiin yeroo isatti dubbatamu akkam gaarrii dha! **24** Daandiin nama hubataan akka inni sii'oollitti gad hin buuneef gara jireenyaatti ol isaa baasa. (**Sheol h7585**) **25** Waaqayyo mana nama of tuuluu ni diiga; daangaa haadha hiyyeessa garuu ni dhaaba. **26** Waaqayyo yaada nama hamaa ni balfa; yaadni nama qulqulluu garuu isaa gammachiisa. **27** Namni doqni maatii isatti rakkina fida; kan matta'aa jibbu garuu ni jiraata. **28** Garaan nama qajeelaa haala ittiin deebii kennu yaada; afaan nama hamaa garuu hammina dhangalaasa. **29** Waaqayyo nama hamaa irraa fagoo jira; kadhanhaa nama qajeelaa garuu ni dhaga'a. **30** Fuulli ifaan garaa gammachiisa; oduun gaariinis lafee haaromsa. **31** Namni adabbii jireenya kennu dhaggeeffatu, ogeeyyii gidduu jiraata. **32** Namni adabbii tuffatu ofuma tuffata; kan sirreeffama fudhatu garuu hubannaa argata. **33** Waaqayyoon sodaachuu ongummaa nama barsiisa; gad of qabuunis ulfina dura dhufa.

16 Karoori garaa kan namaa ti; deebiin arrabaa garuu Waaqayyo biraan dhufa. **2** Nama tokko karaan isaa hundi qulqulluu itti fakkaata; yaada namaa garuu Waaqayyotu madaala. **3** Wan hoijettu hunda Waaqayyotti kennadhu; karoori kees siif milkaa'. **4** Waaqayyo waan hunda kaayyoo ofii isataatif hoijeta; hamoota iyyuu guyyaabadiisaatiif qopheeessa. **5** Namni of tuulu kam iyyuu fuula Waaqayyo durattu balfamaa dha; dhugumaan inni uttu hin adabamin hin hafu. **6** Namni jaalalaa fi amanamummaadhaan araara cubbuu argata; Waaqayyoon sodaachuudhaanis hammina irraa cita. **7** Yoo karaan namaa Waaqayyoon gammachiise, inni akka diionnisi isaa nagaan isaa wajjin jiraatan ni godha. **8** Galii guddaa jal'inaan argatan mannaa waan xinnoo qajeelummaan argatan wayya. **9** Namni garaa isaa keessatti karaa isaa karoorfata; Waaqayyo garuu tarkaanfii isaa illee ni murteesa. **10** Hidihiin mootii hooda dubbata; afaan isaa illee murtii hin jal'isu. **11** Madaallii fi safartuu qajeelaan kan Waaqayyo ti; ulfinni korojoo keessa jiru hundinuu hojii isaa ti. **12** Sababii teessoon qajeelummaadhaan jabaatee dhaabatuuf mootonni waan hamaa hojjechuu ni balfu. **13** Mootonni afaan dhugaa dubbatutti ni gammadu; isaan nama dhugaa dubbatu ni jaallatu. **14** Dheekkamsi mootii ergamaa du'a ti; namni ogeessi garuu ni qabbaneessa. **15** Jireenyi ifa fuula mootii keessa jira; surraan isaa akkuma diuumessa bokkaa arfaasaa ti. **16** Ogummaa argachuu warqee caala; hubannaa argachuuunis meetii caala! **17** Daandiin nama tolaa hammina irraa fagoo dha; namni karaa isaa eegus jireenya isaa eeggata. **18** Of tuuluun badiisaan dura, of bokosunis kufaaatiin dura deema. **19** Warra of tuulu wajjin boojuu quoddachuu mannaa, hafuuraan gad of qabani warra cunqurfame wajjin jiraachuu wayya. **20** Namni gorsa fudhatu kam iyyuu ni milkaa'; kan Waaqayyoon amanatus eebbfifamaa dha. **21** Namni garaadhaan ogeessa ta'e qalbeeffataa jedhama; dubbiin mi'aawu immoo gorsa dabala. **22** Hubannaa nama isaa qabuuf madda jireenya ti; gowwummaan garuu gowwoottati adabbii fida. **23** Garaan nama ogeessaa arraba isaa qajeelcha; afaan isaa gorsa dabala. **24** Dubbiin nama gammachiisu dhaaba dammaa ti; inni lubbuutti ni mi'aawa; lafees ni fayyisa. **25** Karaan qajeelaa namatti fakkaatu tokko jira; dhuma irratti garuu du'atti nama geessa. **26** Fedhiin hoijjetaa tokko nyaataaf qabu hojif isaa kakaasa; beela'uun isaaas ittuma cima. **27** Namni faayidaan hin qabne hammina malata; haasaan isaa akkuma ibidda waa gubuu ti. **28** Namni jal'aan lola kakaasa; hamattuun immoo michoota walitti dhi'aatan gargar baatti. **29** Namni jeequmsaan deemuu olla isaa gowwoomsee karaa jal'aatti isaa geessa. **30** Namni ija qisu jal'ina karoorfata; kan hidhii ciniinnatu immoo hammina fida. **31** Arriin gonfoo ulfinaa ti; innis karaa qajeelaadhaan argama. **32** Goota waraanaa irra nama obsa qabu, nama magaalaa tokko booji'ee fudhatu irra kan of qabu wayya. **33** Ixaan gudeeda irratti buufama; murtoon isaa garuu giutuutti Waaqayyo biraan dhufa.

17 Mana nyaataa dhugaatiin giutame kan lola qabuu mannaa, iddoa nagaan jirutti hurraa'aa buddeena goggogaa wayya. **2** Garbichi hubataan ilma salphaa bulcha; obboloota gidduuttsi dhaala qoodata. **3** Okkoteen waa itti baqsan meetiif, boollibiddaa immoo warqeef; Waaqayyo garuu garaa namaa qora. **4** Namni hamaan dubbiin gowwoomsaa dhaggeeffata; soberanis arraba bal'aamaadhaafurra kenna. **5** Namni hiyyeyyitti qosu kan isaan Uume sana tuffata; kan badiisa namatti gammadu uttu hin adabamin hin hafu. **6** Nama jaare tokkoof ilmaan ilmaan isaa gonfoo dha; haadhaa fi abbaanis ijollee isaaniiif ulfina. **7** Dubbiin ba'eessi nama gowwaatti hin tolu; hidhii sobu immoo hammam bulchaa tokkotti haa hammaatu reel! **8** Matta'aan

namicha kenuuf mi'a falflaa ti; inni lafa dhaqu kamitti iyuu ni milka'a. **9** Namni balleessa namaaf dhiisu jaalala guddisa; namni waan tokko irra deddeebi'u, garuu michoota walitti dhi'aatan gargar baasa. **10** Hamma gowwaan yeroo dhibba garafamee itti dhaga'amu caalaa ifannaan nama waa hubututti dhaga'ama. **11** Namni hamaan fincila qofa barbaada; ergamaan namaan hin naane isatti ni ergama. **12** Gowwaa gowwummaa isa keessa jiruun walitti dhufuu mannaa amakaeta dhaltuu ilmaan ishee jalaa fudhatamaniin walitti dhufuu wayya. **13** Nama qooda gaarii hamaa deebisu, hamminni mana isaa keessaa hin ba'u. **14** Lola jalqabuun akkuma bishaan cabsanii yaasuu ti; kanaafuu utuu lollu hin ho'in dubbi dhiisi. **15** Waaqayyo waan kana lachuu ni balfa; kunis nama yakka qabu qulqulluu gochuu fi nama balleessa hin qabnetti muruu dha. **16** Sababii inni ogummaa argachuuf fedhii hin qabneef, maallaqni harka gowwaa jiru faayidaa maalii qaba? **17** Michuu yeroo hunda nama jaallata; obboleessi immoo guyyaa rakkootif dhalata. **18** Namni qalbii hin qabne harka dha'ee waa namaaf kakata; fuula ollaa ofii isaa durattis wabii ta'a. **19** Namni lola jaallatu cubbuu jaallata; namni karra ol dheeraa ijaarus badiisa waama. **20** Namni yaada hamaa qabu hin milka'a; kan arrabni isaa nama gowwoomsus rakkoo keessa seena. **21** Ilmi gowwaan abbaa isatti gadda fida; abbaan ilma gowwaas hin gammadu. **22** Garaan gammadu qoricha gaarii dha; hafurri cabe immoo lafee gogsa. **23** Namni hamaan karaa murtii qajeelaa jal'isuuf jedhee dhoksaadhaan matta'a fudhata. **24** Namni hubataan fuula isaa gara ogummaatti deebifata; iji gowwaa garuu hamma handaara lafaatti joora. **25** Ilmi gowwaan abbaa isatti gadda fida; haadha isa deessettis jireenya hadheessa. **26** Nama balleessa hin qabne tokko adabuun gaarii miti; qondaaltota amanamoo rukutuuniis sirrii miti. **27** Namni beekaan of quasacha dubbata; namni hubataanis hafuura qabanaa'aa qaba. **28** Gowwaan iyuu yommuu cal'isu ogeessa fakkaata; yommuu arraba isaa to'atus hubataa fakkaata.

18 Namni addaan of baasu ofittummaa duukaa bu'a; murtii dhugaa hundaanis ni morma. **2** Namni gowwaan hubannaa argachuuti hin gammadu; garuu yaaduma isaa ibrusutti gammada. **3** Yeroo hamminni dhufu tuffiin dhufa; salphinnis qaanii wajjin dhufa. **4** Dubbiin afaan namaan bishaan gad fagoo dha; burqaan ogummaa garuu bishaan yaa'uu dha. **5** Gara nama hamaa goruun yookaan nama balleessa hin qabne murtii qajeelaa dhowwachuu gaarii miti. **6** Hidhiin gowwaa lola fida; afaan isas rukutamuu itti waama. **7** Afaan gowwaa badiisa isaa ti; hidhiin isasas kiyyoo lubbuu isaa ti. **8** Dubbiin hamattuu akkuma gurshaan mi'aawuu ti; gara kutaa garaattis gad bu'a. **9** Namni hojji isaa irratti dhiba'u, obboleessa nama waa balleessuu ti. **10** Maqaan Waaqayyo gamoo jabaa dha; namni qajeelaan itti baqatee badiisa oola. **11** Qabeenyi sooreyyii isaanifi magaalaa da'o oo qabdoo dha; isaanis akka dallaa ol dheeraati hedu. **12** Kufaatiidhaan dura garaan namaa of tuula; gad of qabuun garuu ulfinaan dura dhufa. **13** Utuu hin dtaggeeffatin deebii kennuun, gowwummaa fi qaanii dha. **14** Hafurri namaan dhukkuba ni obsa; hafuura cabe garuu eenyutu obsuu danda'a? **15** Garaan nama hubataa beekumsa argata; surri ogeessaas waan kana barbaada. **16** Kennaan abbicha kenuuf karaa bana; fuula namoota gurguddaa durattis isa dhi'eessa. **17** Hamma namni biraa dhufee isaan mormutti, namni jalqabatti himata isaa dhi'eeffatu tokko dhugaa qabeessa fakkaata. **18** Ixaa buusuun wal falmii qabbaneessa; namoota wal lolan jajjaboos addaa galcha. **19** Obboleessa yakkame tokko deebisuuun magaalaa da'oo qabdu irra ulfaata; wal falmiinis akkuma danqaraa karra dallaa

dhagaa ti. **20** Ija afaan isatiin garaan namaa quufa; dubbi arraba isatiini ni guuta. **21** Arrabni humna jireenyaatii fi du'a qaba; warri isa jaallatanis jaa isaa nyatu. **22** Namni niiti argatu waan gaarii argata; fuula Waaqayyo durattis surraa argata. **23** Hiyyeessi arraba laafaadhaan dubbata; sooreesi garuu sagalee jabaadhaan deebii kenna. **24** Namni michoota baay'isu ni bada; garuu michuu obboleessa caalaa namatti aaru ni jira.

19 Gowwaa daba dubbatuun mannaa hiyyeessa amanamummaadhaan jiraatu wayya. **2** Namni beekumsa hin qabne gaarii miti; miilli jarjarus karaa irraa jal'ata. **3** Gowwummaan namaan karaa isaa jal'isa; garaan isaa immoo Waaqayyotti aara. **4** Badhaadhummaan michoota hedduu nama argachiisa; hiyyeessi garuu michoota isaa irraa gargar ba'a. **5** Namni sobaan dhugaa ba'u utuu hin adabamin hin hafu; namni soba odeessuu jalaa hin ba'u. **6** Namni hedduun bulchaa biratti surraa argachuu barbaada; namni hundis michuu nama waa namaan kennu ti. **7** Obboloonni hiyyeessaa hundinu isaa jibbu; yoos michoonni isaa hammam caalaa sis irraa haa fagaatan ree! Inni kadachaa isaan duukaa bu'u iyuu isaan eessattuu hin argaman. **8** Namni qalbii qabu ofii isaa jaallata; namni hubannaa jaallatu ni milka'a. **9** Namni sobaan dhugaa ba'u utuu hin adabamin hin hafu; namni soba odeessuu ni bada. **10** Jireenya qanani jiraachuun gowwaaq hin malu; yoos ilmaan mootii bulchuun garbichaaf hammam caalaa haa hammaatu ree? **11** Ogunmaan nama tokkoo obsa kennaaf; balleessaan nama irra darbuunis isaaaf ulfina. **12** Dheekkamsi mootii akkuma aaduu leencaa ti, surraan isaa immoo akkuma fixeensa marga irratti. **13** Ilmi gowwaan abbaa isatiif badiisa; niitiin nyakkiftunis akka mana yeroo hundumaa dhimmissuu ti. **14** Manaa fi qabeenyi warra ofii irraa dhaalamu; niiti qalbii qabdu garuu Waaqayyotu namaan kenna. **15** Dhiba'aan ummaan hirribaa guddaa namatti buusa; namni hojji malee taa's usi beela'a. **16** Namni ajaya eegu lubbuu isaa eeggata; kan karaa isaa tuttuu immoo ni du'a. **17** Namni hiyyeessaa garaa laafu Waaqayyoof ligeessa; Waaqnis waan inni hojjeet sanaaf isa badhaasa. **18** Yeroo abdiin jirutti ilma kee adabahdu; akka inni du'uufis cal'istee hin ilaalin. **19** Namni dafee aaru adabamuun qaba; atti yoo isa oolchite, amma illee akkasuma gochuu qabda. **20** Gorsa namaan dtaggeeffadhu; sirreeffamas fudhadhu; dhuma irratti ati nama ogeessa taata. **21** Garaa namaan keessa karoora baay'eetu jira; garuu wanni fiixaan ba'u kaayyoo Waaqayyo ti. **22** Wannii namni hawwu jaalala dhuma hin qabnee dha; sobduu ta'uun mannaa hiyyeessa ta'uun wayya. **23** Waaqayyoon sodaachuu jireenyaatti nama geessa; yoos namni boqonnaadhaan jiraata; rakkiinis isha hin argatu. **24** Dhiba'aan harka isaa waciitii keessa kaa'a; gara afaan isatiif hin deebifatu! **25** Qoostuu garafi; wallalaan hubannaa argataa; nama qalbii qabu ifadhu; inni beekumsa argataati. **26** Namni abbaa isaa saamu, haadha isasas kan manaa ar'i'u, ilma qaanii fi salphina fiduu dha. **27** Yaa ilma ko, mee qajeelfama dtaggeeffachuu dhiisi; atti dubbi beekumsaa irraa ni baddaa. **28** Dhuga ba'an faayidaa hin qabne murtii qajeelaa tuffata; afaan hamootaa immoo hammina liqimsa. **29** Qoostotaaf adabbii, dugda gowwootaatiif immoo rukuttaatu qopheeffama.

20 Daadhiin wayinii nama qoostuu, dhugaa ti cimaan immoo waccuu nama godha; namni isaanifi fudhatamus ogeessa miti. **2** Dheekkamsi mootii akkuma aaduu leencaa ti; namni isaa aarsuu lubbuu ofii isaa dhaba. **3** Lola irraa fagaachuun ulfina; gowwaan hundi garuu lolatti ariifata. **4** Dhiba'aan yeroodhaan hin qotatu; kanaafuu inni yeroo haamaatti ni ilala malee homaa hin argatu. **5** Yaadni qalbii namaan akkuma

bishaan gad fagoo ti; hubataan namaa garuu ni waraabbata. **6** Namni hedduun akka jaalala hin dhumne qabu dubbata; nama amanamaa garuu eenyutu argachuu danda'a? **7** Namni qajeelaan amanamummaadhaan jiraata; ijooleen isaa warri booddee dhalatanis ni eebbfamu. **8** Mootiin tokko yeroo murtii kennuf teessoo isaa irra taa'utti, waan hamaa hunda ijuma isatiin gิงilchee addaan baasa. **9** Eenyutu, "Ani garaa koo qulqulleeffadheera; ani qulqulluu dha; cubbuus hin qabu" jechuu danda'a? **10** Madaalii jal'aa fi safartuu jal'aa lamaanuu Waaqayyo ni balfa. **11** Mucaan xinnaan iyuu amalli isaa qulqulluu fi qajeelaa ta'uun isaa hojii isatiin beekama. **12** Gurra dhaga'u fi ija argu, lachanuu Waaqayyotu uume. **13** Akka hin hiyyoomneef, hirriba hin jaallatin; midhaan akka quuftuuf, dammaqii jiraadhu. **14** Namni was bitatu, "Wanni kun gaarii miti; wanni kun gaarii mitil" jedha; ergasii immoo dhaqee waa'een waan bitate sanaa boona. **15** Warqueen ni jira; lulli diimaanis bayy'inaan jira; arrabni beekumsa dubbatu garuu faaya gatii guddaa ti. **16** Nama nama ormaatiif wabii ta'e irraa uffata isaa fudhadhu; yoo inni dubartii ormaatiif wabii ta'es uffata sana qabdii qabadhu. **17** Nyaanni gowwoomsaadhaan argame namatti mi'aawa; dhuma irratti garuu afaan nama sanaa cirrachatu guuta. **18** Gorsaan karoora baafadhu; qajeelfama ogummaatiin waraana bani. **19** Hamattuun icciitii baatti; kanaafuu odeeessituu wajjin tokkummaa hin qabaatin. **20** Namni tokko yoo abbaa isaa yookaan haadha isaa abaare, ibsaan isaa dukkana hamaa keessatti dhaama. **21** Dhaallii jalqabumatti dafee argame dhummii isaa eeba hin qabaatu. **22** Ati, "Yakka ati hoijette kanaaf anii gatii kee siifin kennai!" hin jedhin; Waaqayyo eeggadhu; inni si baasa. **23** Waaqayyo madaalii jal'aa ni balfa; safartuu sobattsii hin gammadu. **24** Adeemsi namaa Waaqayyo qajeelfama. Yoos namni kam iyuu akkamiin karaa ofii isaa hubachuu danda'a ree? **25** Namni utuu itti hin yaadin, "Wanni kun Waaqaaf qulqulleeffameera" jedhee ergasii immoo waan wareege sana gaabbe kiyoy isatti ta'a. **26** Mootiin ogeessi hamoota gingga chee addaan baasa; geengoo ittiin midhaan dha'an illee isaan irra oofa. **27** Ibsaan Waaqayyo hafuura namaa sakatta'a; inni keessa namaa illee isumaan qora. **28** Jaalallii fi amanamummaan mootii tokko nagaan jiraachisu; teessoon mootummaa isaa jaalalaan eegama. **29** Ulfinni dargaggootaa jabina isaanii ti; arriin mataa kabaja nama umuriin dheeratee ti. **30** Abootteen nama madeessu hamminna nama irraa qulqulleessa; garaffiin immoo keessa namaa geeddaar.

21 Yaadni mootii akkuma yaa'aa bishaanii harka Waaqayyo keessa jira; innis garuma fedhetti qajeelcha. **2** Karaan namaa hundinuu ija ofii isaa duratti qajeelaa itti fakkaata; Waaqayyo garuu yaada namaa madaala. **3** Fuula Waaqayyo duratti aarsaa caalaa, waan qajeelaa fi sirrii ta'e hoijechuutu fudhatama qaba. **4** Iji of jajuu fi garaan of tuuluu maasii hamootaa kan hin qotaminii dha; innis cubbuu dhala. **5** Karoori nama tattaaffatuu bu'aa argamsiisa; namni arifatu garuu ni hiyyooma. **6** Qabeenyi arraba sobuu argamu, urrii bittinnaa'ee baduu fi kiyoyo du'a ti. **7** Sababii isaan waan qajeelaa hoijechuu didanii, fincilli hamootaa isaanuma balleessa. **8** Karaan nama balleessaa qabuu jal'aa dha; amalli nama qulqulluu garuu qajeelaa dha. **9** Niitii nyakkiftuu wajjin mana tokko keessa jiraachuu mannaa, golee bantii manaa irra jiraachuu wayya. **10** Namni hamaan jal'ina dharra'a; ollaan isaa gara laafina tokko iyuu isa irraa hin argatu. **11** Yeroo namni quoosu tokko adabamutti, wallaalaan ogummaa argata; namni ogeessi yeroo gorfamuti beekumsa argata. **12** Namni qajeelaan mana hamootaa qalbeeffateeila; hamootas ni balleessa. **13** Namni tokko yoo iyaa hiyyeesaatifi

gurra kennuu dide, innis ni iyya; deebiis hin argatu. **14** Wanni dhoksaadhaan namaaf kennan aarii qabbaneessa; matta'aan harka bobaa jalaatiin kennanis dheekkamsa guddaa gab godha. **15** Murtii qajeelaan kennuu qajeeltotaaf gammachuu kenna; hamootatti immoo raafama fida. **16** Namni karaa hubannaa irraa badu kam iyuu waldaa warra du'anitti dabalamu. **17** Namni qanani jaallatu ni deega; kan daadhii wayiniitti fi zayiti jaallatu immoo hin sooromu. **18** Namni hamaan nama qajeelaadhaaf, kan hin amanamne immoo nama tolaadhaaf furii ta'a. **19** Niitii nyakkiftuu fi kan daftee aartu wajjin jiraachuu mannaa, gammoojii keessa jiraachuu wayya. **20** Mana nama ogeessaa keessa qabeenya gatii guddaafti fi zayitiit jira; gowwaan garuu waan qabu hunda nyaatee fixa. **21** Namni qajeelummaa fi jaalala duukaa bu'u, jirenya, badhaadhummaa fi ulfina argata. **22** Namni ogeessi magaalaa nama jabaatti ba'ee da'o jabaa inni amanatu jala diiga. **23** Namni afaan isatti fi arraba isaa eeggatu, balaa irraa of eega. **24** Nama of jajuu fi of tuulu maqaan isaa, "Qoostuu dha;" inni akka malee koora. **25** Sababii harki isaa hojii hoijechuu hin jaallanneef, hawwiin nama dhibaabaa'a du'a isatti fida. **26** Inni guyyaa guutuu kajeela; namni qajeelaan garuu uttu hin quasatin kenna. **27** Aarsaan nama hamaa balfamuu dha; yoos yoo inni yaada hamaadhaan dhi'eesse hammam sana caalaa haa balfamu reel! **28** Dhuga baatuun sobaa ni bada; namni isaa dhaga'u kam iyuuus bara baraan bada. **29** Namni hamaan ija jabaata; namni tolaan garuu karaa isaa qajeelfata. **30** Ogummaan, hubannaanii fi karoori Waaqayyo mormee milkaa'u hin jiru. **31** Fardi guyyaa waraanaatiif qopheeffama; mo'ichi garuu kan Waaqayyo ti.

22 Maqaan gaariin badhaadhummaa guddaa caalaa filatamaa dha; kabajamuunis meetii fi warqee caala. **2** Wanni sooreessa fi hiyyeessa wal fakkeessu kanaa dha: Uumaan hunda isaanii Waaqayyo dha. **3** Namni hubataan balaa argee jalaa dhokata; wallaalaan immoo ittuma deemeed abadama. **4** Gad of qabiisnii fi Waaqayyo sodaachuu, qabeenya, ulfinnaa fi jirenya namaa kennu. **5** Karaa hamootaa irra qoraattii fi kiyootu jira; namni lubbuu isaa eeggatu garuu waan kana irraa fagaatee jiraata. **6** Daa'ima tokko karaa inni irra deemuu qabu barsiisi; inni gaafa dulloome iyuu karaa sana irraa hin jal'atu. **7** Sooreessi hiyyeessa bulcha; liqeeffataan garbicha liqeessituu ti. **8** Namni hamminna facaasu rakkina haammata; uleen aarii isaa ni hurraa'aa. **9** Namni arjaan waan nyaata isaa hiyyeyyiif quoduuuf ofii isatti ni eebbfama. **10** Qoostuu of biraa ari'i; lolli ni qabbanaa'aa; wal diddaa fi arrabsoonis hin jiraatu. **11** Nama qulqullina garaa jaallatuu fi dubbiin isaa namatti tolu mootiin michuu isaafta'a. **12** Iji Waaqayyo xiyyeefatee beekumsa ilaala; inni garuu dubbiin nama hin amanamne ni busheessa. **13** Dhibaa'an, "Leenci ala jiral! Ani karaa gubbaati nan ajjeefam!" jedha. **14** Afaan ejjituu boolla gad fagoo dha; namni dheekkamsa Waaqayyo jala jiru achi keessa bu'a. **15** Gowwummaan yaada daa'ima keessatti hidhameera; uleen ittiin abadan garuu irraa fageessa. **16** Namni qabeenya isaa guddifachuuuf jedhee hiyyeessa hacuucuu fi kan sooreessaaf kennaa kennu ni deega. **17** Qalbeeffadhuutii waan namni ogeessi jedhu dhaggeeffadhu; yaada kees gara waan anii barsiisutti deebifadhu; **18** yoo ati qalbiitti qabattee hunduma isaa hidhii kee irratti qopheeffatte wanni kun nama gammachiisaati. **19** Akka abdiin kee Waaqayyo ta'uuf anii har'a suma mataa kee iyuu nan barsiisa. **20** Ani jecha soddoma, jecha gorsaati fi beekumsaa siif hin barreessinee? **21** Kanas anii akka ati warra si erganii deebii dhugaa kennituuf waan qajeelaa fi dhugaa si argisiisufin barreesse mitii? **22** Ati sababii inni hiyyeessa

ta'eef jettee hiyyeessa hin saamin; rakkataas mana murtiitti hin cunqursin; **23** Waaqayyo dubbiisaanii ni alalaaf; jirenya warra isaan saamaniis ni saamaati. **24** Nama dafee aaru michuu hin godhatin; nama akka salphaati dheekkamu wajjinis tokkummaa hin qabaatin; **25** yoo kana goote karaa isaa baratta; ofii kees kiyyootti galchita. **26** Nama harka dha'ee waadaa galu yookaan nama liqii namaatiif wabii ta'u hin ta'in; **27** yoo ati waan baafuu dhabde, siren kee iyuu si jalaa fudhatama. **28** Dhagaa daarii durii, kan abbootiin kee dhaaban hin dhiibin. **29** Nama hojii isaa keessatti ogummaa qabu argitee? Inni fuula moototaa dura dhaabatu; fuula namootaa kaanii dura garuu hin dhaabatu.

23 Ati yeroo waa nyaachuu bulchaa tokko wajjin teessutti, waan fuula kee dura jiru hubadhuu ilaali; **2** ati yoo nyaataaf fedhii guddaa qabaatte, qoonqoo kee irra billaa kaa'i. **3** Waan nyaanni sun nama gowwoomsuuf, mi'aa isattii hin gaggabin. **4** Sooromuuf jettee of hin dadhabsiisiin; of qabuufis ogummaa qabaadhu. **5** Sooromni yommuu ati ija irra buufattutti ni bada; inni dhugumaan Baallee baafatee akkuma risaa gara samiitti ol barrisaati. **6** Buddeena doqnaa hin nyaatin; cidha isaa hin kajeelin; **7** inni yeroo hunda waa'ee gatii yaadaati. Inni, "Nyaadhuu dhugi" siin jedha; garaan isaa garuu si wajjin hin jiru. **8** Ati waanuma xinnoo nyaatte sana ni diddigd; dubbi kee gaarrii sana illee ni dhabda. **9** Sababii inni ogummaa dubbi keetii tuffatuut ati nama gowwaatti hin dubbatin. **10** Dhagaa daangaa durii hin dhiibin yookaan lafa qotisaa ijlolle abbaa hin qabneetti hin darbin. **11** Furiin isaanii jabaadhaati; inni gara isaanii goree sitti falma. **12** Qalbii kee gara gorsaatti, gurra kee immoo gara dubbi beekumsaatti deebifadhu. **13** Ijlolle kee adabachuu hin dhiisin; yoo ati arcummeedhaan adabde isaan hin du'an. **14** Arcummeedhaan isaan adabiitii lubbuu isaanii du'a oolchi. (**Sheol h7585**) **15** Yaa ilma ko, yoo garaan kee ogeessa ta'e, garaan koo ni gammada; **16** yoo arrabni kee waan qajeelaa dubbate, keessi koo baay'ee gammada. **17** Garaan kee cubbamootatti hin hinaafin; garuu yeroo hunda Waaqayyoon sodaadhu. **18** Ati dhugumaan gara fuulduattii abdii qabda; abdiin kees hin citu. **19** Yaa ilma ko, dhaggeeffadh; ogeessa ta'i; qalbii kee daandii qajeelaa irra buufadhu. **20** Warra daadhii wayinii baay'ee dhuganitti yookaan warra foonitti gaggabanitti hin makamin; **21** machooftuu fi albaadheyii ni hiyyoomu; hirriba baay'isuunis moofaa nama uffachiisa. **22** Abbaa kee kan si dhalche dhaga'i; haadha kees yeroo isheen jaartu hin tuffatin. **23** Dhugaa bidadhu malee hin gurgurin; ogummaa, qajeelfamaa fi hubannaas bidadhu. **24** Abbaan nama qajeelaa gammachuu guddaa qaba; namni ilma ogeessa qabu isatti gammada. **25** Abbaan keetii fi haati kee haa gammadan; isheen si deesse sun haa ililchitul. **26** Yaa ilma ko, garaa kee naa kenni; jii kees karaa koo haa ilaalu; **27** sagaagalantuun boolla gad fagoodhaati, niitiin ganda labeenis boolla bishaanii dhiphaa dha. **28** Isheen akkuma saamtuttu riphxee nama eeggatti; namoota gidduuttiis warra hin amanamme baay'ifti. **29** Eenyetu, "Anaaf wayyool" jedha? Eenyetu gadda qaba? Eenyetu lola qaba? Eenyetu komii qaba? Eenyetu sababii malee madaa'? Kan jii isaa diimatu eenyu? **30** Warra daadhii wayinii dhuguu irra akka malee turan, warra daadhii wayinii walmakaa afaaani qabuu dhaqanii dha. **31** Yeroo inni diimatutti, yeroo inni billillee keessa ol xixinniquitti, yeroo inni suuta jedhee gad bu'utti daadhii wayinii ija itti qabdee hin ilaalin. **32** Dhuma irratti akkuma bofaa nama idda; akkuma buutiis nama ciniina. **33** Jii kee waan haaraa arga; qalbiin kees jal'ina yaada. **34** Ati akkuma nama walakkaa galaa galu yookaan guddaa ciisuutti; akkuma nama fiixee utubaa doonii irra ciisuutaa taata. **35** Ati akkana jettea; "Isaan na dha'an; ani garuu hin miidhamne!

Isaan na tuman; garuu natti hin dhaga'amne! Ani dhugaatiis biraan barbaaddachuu yooman dammaqa?"

24 Hamootatti hin hinaafin; garee isaanii ta'uus hin hawwin; **2** garaan isaanii hammina malataatti; hidhiin isaanii rakkinaa odeessa. **3** Manni ogummaadhaan ijaarama; hubannaadhaan isabeffamee dhaabama; **4** kutaawwan isaas, beekumsaan, qabeenya gatii guddatii fi miidhagaadhaan guutamu. **5** Ogeessi humna guddaa qaba; beekaan namaa immoo jabina itti dabalaat; **6** waraana banuuf qajeelfama, mo'annaargachuudhaaf immoo gorsitoota hedduu si barbaachisa. **7** Gowwaa irraa ogummaan akka malee ol fagoo dha; inni karra duratti afaan isaa hin saaqquatu. **8** Namni hammina malu, "Maltee" jedhama. **9** Malli gowwummaa cubbuu dha; namoonnis qostuu ni balfu. **10** Ati yoo gaafa rakkinaa laafte, jabinni kee dhugumaanuu xinnaa dhal. **11** Warra gara du'aatti geeffamaa jiran du'a jalaa baasi; warra ajjeefamuuf qopheeffamanis oolchi. **12** Yoo ati, "Nu waan kana homaa hin beekne" jette, inni yaada namaa madaalu sun hin hubatuu? Kan lubbuu kee eegu sun waan kana hin beekuu? Inni nama hundaaf akkuma hojii isattii gatii hin kennuu? **13** Yaa ilma ko, dammi waan gaarii ta'eef nyaadhu; nadhiin dammaa sitti ni mi'aawa. **14** Akka ogummaan lubbuu keetti mi'aawu illee beeki; ati yoo isa argatte ful duratti abdii qabda; abdiin kees hin citu. **15** Akka nama seeraan hin bulleetti mana nama qajeelaa riphxee hin eeggatin; mana jirenya isaa hin saamir. **16** Namni qajeelaan yeroo torba kufu iyuu, deerbi'ee ni ka'atii; namni hamaan garuu yeroo balaan itti dhufutti ni gufata. **17** Yeroo diinii kee kufutti hin ililchin; yeroo inni gufatuttiis garaan kee hin gammadin; **18** yoo kanaa achii Waaqayyo waan kanatti ni gaddaati; dheekkamsa isaa isaa irraa deebisa. **19** Ati sababii jal'ootaatiif aariidhaan hin gubatin; hamootattis hin hinaafin. **20** Namni jal'aan fuul duratti abdii hin qabutuu; ibsaan hamootaa ni dhaama. **21** Yaa ilma ko, Waaqayyo fi mootii sodaadhu; fincitolattis hin makamin; **22** badiisni akkuma tassaa isaanitti dhufatutti; balaa isaan lachuu fidan eenyutu beeka? **23** Kunneenis jechoota ogeessaa ti: Murtii kennuu irratti nama wal caalchisuun gaarii miti: **24** Kan nama yakka qabuu, "Ati balleessaa hin qabdu" jedhu kam iyuu namni isa abaara; sabniis isa balaaleeffata. **25** Warri nama yakka hoijetu ifatan garuu ni gammadu; eebbi guddaanis ni dhufaaf. **26** Deebiin qajeelaan, akkuma hidhii dhungachuu ti. **27** Hojii kee kan diidaa raawwadhuutii lafa qotisaa kees qopheeffadh; ergasii mana kee ijaarradhu. **28** Sababii tokko malee ollaa keetti dhugaa hin ba'in yookaan hidhii keetiin hin gowwoomsin. **29** Ati, "Waananu inni na godhe anis isa nan godha; waan inni hoijeteefis gatii isaa nan deebisa" hin jedhin. **30** Ani lafa qotisaa nama dhiba'aa keessa ba'ee, iddoon dhaabaa wayinii nama qalbii hin qabnee keessas darbe; **31** qoraattiin lafa hunda guuiteera; laftis aramaadhaan fudhatameera; dallaan dhagaas diigameera. **32** Ani argeen waan sana qalbeeffadhe; waan arge sana irras barumsa nan argadhe: **33** hirriba xinnaa; mugaafti xinnaa; xinno harka walitti marachuu; **34** hiyyummaanis akkuma hattuutti, deegummaanis akkuma loltuu hidhateetti sitti dhufa.

25 Fakkeenyawwan kunneen fakkeenyawwan Soloomoon kanneen namoonni Hisqiyaa, mooticha Yihuudee garagalchanii dha: **2** Waa dhoksuun Waaqaaf ulfina isaa ti; waa sakattaa'aniii bira ga'uun immoo ulfina moototaa ti. **3** Akkuma samiiwwan ol dheeratanii laftis gad fagaatu sana, yaadni moototaa qoratamee bira hin ga'amu. **4** Meetii irraa xuriibaa; ergasii tumtuun qodaa tolchuu danda'a. **5** Nama hamaa fuula mootii duraa balleessi; ergasii teessoon isaa qajeelummaadhaan

ni jabaata. **6** Fuula mootii duratti ol of hin qabin; iddo namoota gurguddaas hin dhaabatin; **7** inni fuula namoota bebeekamoo duratti si salphisuu irra, yoo inni, "As ol kottu" siin jedhe wayyaa. Ati waan ija keetiin argite, **8** daftee mana murtiitti hin fidin; yoo ollaan kee si qaanesse, dhuma irratti ati maal gochuuu dandeessa? **9** Dhimma kee ollaa kee wajjin falmadhu; iccittii nama kaanii immoo hin baasin; **10** yoo kanaa achii namni waan sana dhaga'ee si qaenessa; maqaan hamaan siif kennname sunis sirraa hin ba'u. **11** Dubbiin yeroo isaatti dubbatame, akkuma hudhaa warqee kan meetii irratti hojetamee ti. **12** Ifanni nama ogeessaa gurra dhaggeeffatuuf, lootii warqee yookaan faaya warqee qulqulluu ti. **13** Ergamaan amanamaan tokko warra isa ergatanifiif akkuma qabbana cabbii kan yeroo midhaan haamanii ti; inni hafuura gooftotta isaa haaromsaati. **14** Namni kennaa namaaf hin kennineen boonu tokko akkuma duumessaa fi bubbye bokkaa hin qabnee ti. **15** Obsaan bulchaan tokko garaa laafachuu ni danda'ama; dubbiin malaan dubbatame lafee ni cabsa. **16** Dammaa yoo argatte hamma si ga'u nyaadhu; yoo baay'iffee nyaattee ni diddigda. **17** Mana ollaa keetii dhaquu hin baay'isin; yoo ati miilla itti baay'ifte inni si jibba. **18** Namni sobaan ollaa isaatti dhugaa ba'u, akkuma bokkuu yookaan goraadee yookaan xiyya qara qabuu ti. **19** Nama hin amanamne tokko yeroo rakkotti abdachuuun akkuma ilkaan cabee yookaan miilla okkoluu ti. **20** Nama garaan isaa gaddeef sirba sribuu akkuma nama guyyaa dhaamochaa wayyaa of irraa baasuu, yookaan madaa irratti dhangaggaa'a dhangalaasu ti. **21** Yoo diinni kee beela'e waan inni nyaatu kennifi; yoo inni dheeboetes bishaan inni dhugu kennifi. **22** Kana gochuu keetiin barbadaa ibiddaa mataa isaa irra tuulta; Waaqayyo si badhaasa. **23** Akkuma bubbleen kaabaa bokkaa fidu, arrabni hamatus fuula dheekkamu fida. **24** Niitti nyakkiftuu wajjin mana tokko keessa jiraachuu mannaa, golee bantii manaa irra jiraachuu wayya. **25** Oduun gaariin biyya fagootii dhufu, akkuma bishaan qabbanaa'a lubbuu dheebotteef ta'u ti. **26** Namni qajeelaan fuula hamootaa duratti kufu, akkuma burqaa dhoqqaa'e yookaan boolla bishaanii faalame tokkoo ti. **27** Dammaa baay'ee nyaachuu gaarii miti; ulfina mataa ofii barbaaduunis ulfina miti. **28** Namni of hin qabne, akkuma magaalaa dallaan isaa diigamee ti.

26 Akkuma cabbii yeroo bonaa yookaan bokkaa yeroo haamaa, nama gowwaaf ulfinni hin malu. **2** Akkuma simbirri barriftu yookaan daaloteen barriftu abaarsi sababii malee dhufu nama irra hin bu'u. **3** Alangaan fardaaf, luugamni harreef, uleen immoo dugda gowwaatiif mala! **4** Gowwaadhaaf akka gowwummaa isaatti hin deebisin; yoo akkas goote ati mataan kee iyyuu akkuma isaa taata. **5** Gowwaadhaaf deebii gowwummaa isaatiif malu kenni; yoo kanaa achii inni ogeessa of se'a'. **6** Harka nama gowwaatti ergaa ergachuu, akkuma miilla ofii irraa muruu yookaan summii dhuguu ti. **7** Afaan nama gowwaa keessatti, fakkeenyi akkuma miilla naafaa ti. **8** Namni gowwaadhaaf ulfina kenuu, akkuma nama furrisaatti dhagaa guduunfuu ti. **9** Fakkeenyi afaan gowwaa keessatti akkuma qoraattii harka nama machaa'ee keessaa ti. **10** Namni gowwaa yookaan kara deemaa qaxaratu akkuma adamsaa nama hunda xiyyaan madeessuu ti. **11** Akkuma sareen diddiga isheetti deebitu sana, gowwaaan gowwummaa isaa irra deddeebi'a. **12** Ati nama akka ilaalcha ofii isaatti ogeessa ta'e argitaa? Isa irra gowwaati abdi caalu qaba. **13** Dhibaa'an, "Leenci karaa irra jira; leenci sodaachisaan daandii irra jira!" jedha. **14** Akkuma saanqaan muchoo isaa irra naannaa'u, dhibaa'an siree ofii irra gaggargagal. **15** Dhibaa'an harka isaa wacitii keessa kaa'a; gara afaan isaatti deebifachuuf ni dhibaa'a. **16** Dhibaa'an namoota hubannaadhaan deebii kennan

torba caalaa ogeessa of se'a. **17** Namni lola nama biraas keessa seenu, akkuma nama harkaan gurra saree qabuu ti. **18** Akkuma maraatuu ibidda yookaan xiyya namatti gad dhiisu tokkoo **19** namni, "Ani nan qoosel" jedhee ollaa isaa gowwoomsaa akksuma. **20** Ibbidi yoo qoraan dhabe ni dhaama; hamii yoo hin jiraanne, lolli ni qabbanaa'a. **21** Akkuma cileen barbadaa ibiddaa bobeessee qoraan ibidda qabsiisu sana namni lola jaallatu lola kakaasa. **22** Dubbiin hamattuu akkuma gurshaa mi'aawuu ti; gara kutaa garaattis gad bu'a. **23** Dubbiin gaariin garaa hamaa keessaa ba'u akkuma okkotee meetiin irra dibamee ti. **24** Namni maqaan namaa balleessu tokko arrabuma ofitiini nama tolaa of fakkeessa; garaa isaa keessatti immoo gowwoomsaa guduunfata. **25** Yoo dubbiin isaa sitti mi'aawe iyyuu isa hin amanin; wanni jibbisisaan torba garaa isaa guuteeraati. **26** Jal'inni isaa sobaan haguugamee dhokfamuu danda'a; hamminni isaa garuu fuula waldaa duratti ifatti ba'a. **27** Namni boolla qotu boolla keessa bu'a; nama dhagaa gangalchus, dhagaan sun isumatti deebi'a. **28** Arrabni sobu tokko warruma miidhu sana jibba; afaan saadu tokkos badiisa fida.

27 Ati waa'ee boriitin hin boonin; waan guyyaan fidu hin beektuutii. **2** Namni biraa si haa jaju malee ati afaan keetii of hin jajin; namni kaan si haa jaju malee hidhiin k ee si hin jajin. **3** Dhagaan ni ulfaata; cirrachis ba'aa dha; tuttuqaan gowwaa garuu lachuu caalaa ulfaata. **4** Dheekkamsi gara jabeessa; aariinis guutee dhangala'a; hinaaffaa dura garuu eenyutti dhaabachuu danda'a? **5** Jaalala dhokfamee mannaa ifanna ifatti ba'e wayya. **6** Madaan michuun nama madeessu amanamaa dha; dhungachuu diinaa garuu gowwoomsaa dha. **7** Namni quufo damma illee ni balfa; kan beela'e garuu wanni hadhaa'u iyyuu itti mi'aawa. **8** Namni mana isaatii badu tokko, akkuma simbirroo man'ee isheetti badduu ti. **9** Shittoo fiixaanni garaa nama gammachiisi; gorsi michuun garaa nama ciibsa. **10** Michoota keetii fi michoota abbaa keetii hin gatin; yoo balaan sitti dhufe mana obboleessa keetii hin dhaqin; obboleessa fagoo jiru irra ollaa dhi'oo jiru wayya. **11** Yaa ilma ko, ogeessa ta'iitii garaa koo gammachiisi; ergasii ani nama na tuffatu hundaa deebii kennuu nan danda'a. **12** Namni hubataan balaa argee jalaa dhokata; wallaalaan immoo ittuma deemeed abadama. **13** Nama nama ormaatiif wabii ta'e irraa uffata isaa fudhadhu; yoo inni dubartii ormaatiif wabii ta'es uffata sana qabdii qabadhu. **14** Namni tokko ganamaan sagalee ol fudhatee ollaa isaa yoo eebbie wanni sun akka abaarsaatti fudhatama. **15** Niiti nyakkiftuu, akkuma bokkaa guyyaa roobaa dhimmisa ooluu ti; **16** ishee ittisuun akkuma bubblee ittisuun ti yookaan akkuma zayiti harkaan qabuu ti. **17** Akkuma sibiili sibiila qaru, namni tokko nama kaan qara. **18** Namni muka harbuu eeggatu tokko ija isaa nyaata; namni goftaa isaa eeggatu ulfina argata. **19** Akkuma bishaan fuula nama argisiisu sana garaan nama tokkoo eenyummaa namichaa argisiisa. **20** Du'a fi Badiisni gonkumaa hin quufan; jji namaas akksuma. (**Sheol h7585**) **21** Okkotteen waa itti baqsan meetiif; boollii ibiddaa immoo warqeef; namni immoo ulfina argatuun qorama. **22** Gowwaa mooyee keessatti yoo tumte iyyuu, akkuma midhaaniitti muka mooyyeetiin isaa bulleessite iyyuu, ati gowwummaa isaa irraa hin balleessitu. **23** Haala bushayeen kee keessa jiran sirriitti beeki; loon keetifiis xiyyeefannaa kenni; **24** soorunni bara baraan itti hin fufuutii; gonfoonis dhaloota irraa dhalootatti hin darbu. **25** Yeroo okaan haamamee biqilaa haaraan jalaan biqilee margi tulluu irra walitti qabamutti, **26** xobbaallaawwanii daara baata; re'oonee immoo gatii lafa qotisa siif ta'u. **27** Ati ofii keetii fi maatii kee,

xomboreewwan kees ittiin jiraachisuuf aannan re'ootaa baay'ee ni qabaatta.

28 Namni hamaan utuu namni tokko iyyuu isa hin ari'in baqata; qajeeltonni garuuakkuma leencaa ija jabaatu.

2 Biyya finciil keessa bulchitoota hedduutu jira; bulchaan hubataanii fi beekaan garuu seera eegsisa. **3** Bulchaan hiyyeessa hacuucu tokkoakkuma bokkaa jabaa midhaan lafa irraa balleessuu ti. **4** Warri seera didan hamoota jaju; warri seera eegan garuu isaanifiin mormu. **5** Jal'oonni murtii qajeela hin hubatan; warri Waaqayyoon barbaadan immoo guutumaaan guututti hubatu. **6** Sooreessa karaan isaa jal'aa ta'e mannaa hiyyeessa adeemsi isaa mudaa hin qabne wayya. **7** Namni seera eegu ilma ogeessa; michuun albaadhessaa immoo abbaa isaa qaanessa. **8** Namni dhalala fi hiiqidhaan qabeenya isaa guddifattu kam iyyuu, nama hiyyeessaaf garaa laafuuf walitti qaba. **9** Nama seeraaf gurra kennuu didu kam iyyuu, kadhannaan isaa balfamaa dha. **10** Namni nama tolaa karaa jal'aa irra adeemsisu kam iyyuu kiyyoo ofii isaa keessa seena; namni balleessaa hin qabne garuu dhaala gaarii argata. **11** Namni sooreessi ogeessa of se'a; hiyyeessi hubannaa qabu garuu isa qoree bira ga'a. **12** Yeroo namni qajeelaan mo'atutti gammachuu guddatu ta'a; yeroo namni hamaan aangoo qabatutti garuu namoonni ni dhokatu. **13** Namni cubbuu ofii dhokfatu him milkaa'u; kan cubbuu isaa himatee irraa deeb'i' garuu arara argata. **14** Namni yeroo hunda Waaqayyoon sodaatu eebbfamaa dha; kan mataa jabaatu garuu rakkoo keessatti kufa. **15** Namni hamaan hiyyeyyii bulchu,akkuma leenca aaduu yookaan amaketa wayitti ariifatuu ti. **16** Bulchaan akka malee nama cunqursu hubannaa hin qabu; kan bu'aa karaa hin malleen argamu jibbu garuu bara dheeraa jiraata. **17** Namni yakki dhiiga namaa dhangalaasuu isa irra jiru, boollatti baqata; namni tokko iyyuu isa hin gargaarin. **18** Namni adeemsi isaa mudaa hin qabne nagumaaan jiraata; kan karaan isaa jal'aa ta'e garuu boollatti kufa. **19** Namni lafa isaa qotatu nyaata guddaa argata; kan yaada faayidaan hin qabne duukaa bu'u garuu hiyyumaan guutama. **20** Namni amanamaan eebaqua; kan sooromuutti gaggabu garuu adabbii jalaa hin ba'u. **21** Nama wal caalchisuun gaarii miti; namni garuu muraa buddeeneaa argachuuif jedhee yakka hoijeta. **22** Namni waa kajeelu sooromuuf jarjar; inni akka hiyyummaanisa eeggatu hin beeke. **23** Namni nama ifatu dhuma irratti nama arrabaan nama saadu caalaa surraa argata. **24** Namni abbaa yookaan haadha isaa saamee, "Kun balleessa miti" jedhu garee nama waa balleessuu ti. **25** Namni wayitti gaggabu lola kakaasa; kan Waaqayyoon amanatu garuu ni badhaadha. **26** Namni of amanatu gowwaa dha; kan ogummaadhaan deemuu immoo nagaadhaan jiraata. **27** Namni hiyyeessaaf kennu waan tokko illee hin dhabu; kan ija dununfatu garuu abaarsa baay'ee argata. **28** Yeroo namni hamaan aangoo qabatutti namoonni ni dhokatu; yeroo namni hamaan badutti garuu qajeeltonni ni baay'atu.

29 Namni ifannaa baay'ee booddee mataa jabaatu kam iyyuuakkuma tasaas cabaa; hin fayyus. **2** Yommuu namni qajeelaan aangoo qabatutti, sabni ni ililcha; yommuu namni hamaan bulchu garuu sabni ni guunguma. **3** Namni ogummaa jaallatu abbaa isaa gammachiisa; miilttoon sagaagaltuu garuu qabeenya isaa bardabeessa. **4** Mootiin murtii qajeelaadhan biyyaaf nagaa buusa; kan matta'aaf gaggabu immoo biyya gargar qoqoodaa. **5** Namni ollaa isaa jaju, miilluma isatiif kiyyoo kaa'a. **6** Namni hamaan cubbuu ofii isatiif qabama; qajeelaan garuu ni faarfata; ni ililchas. **7** Namni qajeelaan mirga hiyyeessatiif dhaabata;

namni hamaan garuu dhimma akkanaa hin qabu. **8** Qoostonni magaalaajeequ; ogeeyyiin garuu aarii qabbaneessu. **9** Yoo ogeessi gowwaa wajjin mana murtii dhage, gowwaan sun ni aara yookaan ni kolfa; nagaanis hin jiraatu. **10** Namoonni dhiiga dheebotan, nama amanamaa jibbu; nama tolaas ajeesuu barbaadu. **11** Gowwaan guutumaan guutuutti aariitti of kenna; ogeessi garuu of qaba. **12** Yoo bulchaan tokko soba dhaggeeffate, qondaaltonni isaa hundi ni hammaatu. **13** Hiyyeessaa fi namni nama cunqursu waan kanaan wal fakkatu: Waaqayyo ija lachan isaanitiifuu agartuu kenna. **14** Yoo mootiin tokko wal qixxummaadhaan hiyyeyyiif murtii kenne, teesson isaa bara bareaan jabaatee dhaabata. **15** Ulee fi ifannaan ogummaa kennu; daa'immi akkasumatti gad dhiifame garuu haadha isaa salphisa. **16** Yommuu hamoonni aangoo qabatan, cubbuutu baay'ata; qajeeltonni garuu kufaati jaraa argu. **17** Ilma kee adabadhu, inni nagaa siif kenna; lubbuu kees ni gammachiisa. **18** Iddoo mul'anni hin jirretti sabni gad dhiisiit ta'a; namni seera eegu garuu eebbfamaa dha. **19** Garbichi dubbiif afaanii qofaan hin sirreeffamu; inni yoo hubate illee deebii hin kennuutii. **20** Ati nama jarjarsuun dubbatu argitee? Isa irra gowwaatu abdi calu qaba. **21** Nama garbicha ofii isaa ijoollummaa isatii jalqabee qanansiis, galgalli isaa rakkina. **22** Namni aaru lola kakaasa; kan dafee aarus cubbuu hedduu hoijeta. **23** Of tuulummaan namaa isuma gad deebisa; namni hafuuraan gad of qabu garuu ulfina argata. **24** Namni hattuu wajjin qooddatu lubbuu ofii isaa jibba; inni ni kakata; garuu waan tokko illee hin him. **25** Nama sodaachuuun kiyyoo namatti ta'a; kan Waaqayyoon amanatu garuu nagaadhaan jiraata. **26** Namni hedduun bulchaa biratti saraargachuu barbaada; murtii qajeelaan garuu Waaqayyo bira dhufa. **27** Qajeelaan sobduu xireeffata; hamaan immoo nama tolaa jibba.

30 Jecha Aguur ilma Yaaqee. Dubbiin nama kanaaakkanaa jedhee liiti'eeliitti dubbamate: "Innis liiti'eeliitti fi Ukaalitti dubbate: **2** Ani dhugumaan doofaa nama hundaa gadii ti; ani hubannaa namni qabu hin qabu. **3** Ani ogummaa hin baranne yookaan beekumsa Isa Qulqulluun sanaa hin qabu. **4** Eenyutu samiitti ol ba'ee deeb'i' ee dhufa? Kan harki isaa bubbee walitti qabe eneyu? Namni bishaan uffataan mare eneyu? Kan daarii lafaa hunda jabeessee dhaabe eneyu? Maqaan isatii fi maqaan ilma isaa eneyu? Mee yoo beekete natti himi! **5** "Dubbii Waaqaa hundiuun hir'inahin qabu; warra isatti kooluu galaniif, inni gaachana. **6** Dubbiis isatii homaa hin dabalin; yoo kanaa achii inni si ifata; atis sobduu taatee argamta. **7** "Yaa Waaqayyo ani wantoota lama sin kadhadha; isaanis utuu hamman jirutti ana hin dhowwatini. **8** Gowwoomsaa fi soba narraa fageessi; hiyyummaa yookaan sooruma naaf hin kennis; garuu buddeena koo guyyaa guyyaan naaf kennis. **9** Yoo kanaa achii ari akka malee quiffee si ganee "Waaqayyo eneyuu dha?" nan jedha; yookaan hiyyoomjee hatee, akkasiin maqaan Waaqa koo nan salphisa. **10** "Garbicha tokko gooftaa isaa biratti hin hamatin, yoo kanaa achii inni si abaaraa; atis waan kanatti ni gaafatamtta. **11** "Dhaloota abbaa isaa abaaruu kan haadha isaa illee hin eebbfinetu jira; **12** dhaloota qulqulluu of se'u, kan xurii isaa irraa hin qulqulleeffamintu jiru; **13** dhaloota iji isaa akka malee of tuulu, kan baalleen ija isas nama tuffatutu jira; **14** dhaloota hiyyeyyiif lafa irraa fixiif rakattoota illee gidduu namaatiiballeessuu ilkaan isaa goraadee, ha'o'on isaa immoo billaa ta'e jira. **15** "Dhulaandhulli intallan, 'Kenni! Kenni!' jedhanii iyian lama qabdi. "Wantoota gonkumaa hin quufne saditu jira; kanneen gonkumaa, 'Nu ga'e!' hin jenne immoo afurtu jira: **16**

isaanis Sii'ool, gadameessa maseene, lafa gonkumaa bishaan hin quufnee fi ibidda gonkumaa, 'Na ga'e' hin jennee dha. (**Sheol h7585**) **17** "Ija abbaatti qoosu, kan ajaja haadhaa tuffatu arraageessa sululaatiin baafama; joobiraanis ni nyaatama. **18** "Wantoonni akka malee na dinqisiisaa sadiitu jira; afur immoo ani hin hubadhu; kunis: **19** Karaan risaa samii irra, karaan bofaa kattaa irra, karaan doonii galaana guddaa irra, karaan dhiiraa immoo dubartii wajjin ta'u isaa ti. **20** "Karaan ejittuu kana: Isheen waa nyaattee afaan haqatti; ergasii immoo, 'Ani homaa hin balleessine' jetti. **21** "Lafti waan sadii jalatti hollatti; afur immoo baachuu hin dandeessu; kunis: **22** Garbicha mootii ta'u, gowwaa nyaatee quufu, **23** dubartii jibbamte yeroo dhirsargattu, garbittii giiftii ishee dhaltu. **24** "Wantoonni xixinnoon afur lafa irra jiru; ta'u illee isaan akka malee ogeeyyii dha; isaanis: **25** Goondaawwan tuuta jabina hin qabnee dha; ta'uus isaan yeroo bonaa nyaata isaanii walitti qaban; **26** osoleewwan uumamawwan humna hin qabnee dha; garuu kattaa keessa jiraatu; **27** hawaanannisni mootii hin qabu; garuu tarree galee yaa'a; **28** loccuun harkaan qabamuu dandeessi; garuu masaraa mootii keessatti argamti. **29** "Wantoota deemsaa tolan sadiitu jira; kanneen tarkaanfii bareedanis afurtu jira; isaanis: **30** Leenca bineensa hunda keessaa jabaa, kan waan tokko illee sodaatee duubatti hin deebine; **31** korma indaanqoo kan kooraan deemu, korbeessa re'eetii fi, mootii lolootaa isaa dura deemu. **32** "Ati yoo of jajuudhaan gowwoomte, yookaan yoo hammina malatte, harka kee afaan kee irra kaa'adhu! **33** Akkuma aannan raasuun dhadhaa baasu, funyaan micciiruunis dhiiga baasu sana, aarii kakaasuun lola fida."

31 Jecha Lemuu'eel mootichaa kan haati isaa isa barsifte: **2** "Maali yaa ilma ko, maali yaa ilma gadameessa ko, maali yaa ilma wareega ko, **3** humna kee dubartoota irratti, jabina kee warra mootota balleessan irratti hin fixin. **4** "Yaa Lemuu'eel, wanni kun moototaa hin malu; daadhii wayinii dhuguun moototaa hin malu; dhugaatti cimaatti gaggabuunis bulchitootaaf hin malu; **5** kunis akka isaan dhuganii waan seerri jedhu dagatanii warra hacuucaman hunda mirga isaanii hin dhowwanneef. **6** Warra baduuf jiraniif dhugaatti cimaa, warra jireenyi itti hadhaa'eef daadhii wayinii kenni; **7** isaan dhuganii hiyyummaa isaanii haa irraanfat; rakkina isaanis deebi'anii hin yaadatin. **8** "Warra ofii isaanitiif dubbachuun hin dandeenyeef, mirga warra gatamaniitifis falmi. **9** Afaan kee banadhu; murtii qajeelaas kenni; mirga hiyyeeyyiitii fi rakkattootaatif falmi." **10** Niittii amala gaarii qabdu eenyutu argachuu danda'a? Isheen lula diimaa caalaa gati qabeettii dha. **11** Dhirsii ishee guddisee ishee amanata; inni waan faayidaa qabu tokko illee hin dhabu. **12** Isheen bara jirenyaa ishee guutuu waan gaarii isaaaf fiddi malee isa hin miitu. **13** Isheen suufii fi quncee talbaa barbaaddee harka ishee kan hojii jaallatuun footi. **14** Isheen akkuma doonii daldalaatti lafa fagoodhaa nyaata ishee fidatti. **15** Isheen utuu lafti hin bari'in hirribaa kaatee maatii isheetiif nyaata kenniti; xomboreewwan isheefis hojii qooddi. **16** Isheen lafa qotiisaa hubattee ilaaltee bitti; waan hojjettee argattu keessaa wayinii dhaabdi. **17** Isheen jabinaan mudhii ishee hidhattee hojiidhaaf irree ishee jabeeffatti. **18** Isheen akka daldalli ishee bu'aa qabu hubatti; ibsaan ishees halkaniin hin dhaamu. **19** Muknii itti jirbii maran harka ishee keessa jira; quba isheetiin immoo calii qabatti. **20** Isheen hiyyeessaaf harka hiixatti; dhabaadhaaf illee harka bal'ifti. **21** Yoo cabbiin bu'ee illee isheen maatii isheetiif hin yaaddoftu; isaan hundinuu uffataa bildiimaa uffataniiruutii. **22** Isheen wayyaa siree dha'atti; uffataa dhiilgee quncee talbaa haphii irraa hojetames uffatti.

23 Dhirsii ishee yommuu karra magaalaa dura, jaarsolii biyyaa gidduu taa'u ni kabajama. **24** Isheen wayyaa quncee talbaa dhooftee gurgurti; daldaltootaafis sabbata dhi'eessiti. **25** Isheen jabinaa fi ulfina uffatti; bara dhufaa jiruttis kolfuu dandeessi. **26** Afaan ishee ogummaadhaan banatti; gorsi gara laafinaas arraba ishee irra jira. **27** Isheen mana ishee to'atti; isheen buddeena dhibaab'ummaas hin nyaattu. **28** Ijoolleen ishee ka'anii, eeb bifamtuu jedhuun; dhirsii ishees akkasuma jedhaan; akkana jedhees ishee jaja: **29** "Dubartoonni hedduun waan gaarii hojjetu; ati garuu isaan hunda caalta." **30** Simboon nama gowwoomsa; miidhaginnis ni darba; dubartiin Waaqayyoona sodaattu garuu galateeffamtuu dha. **31** Bu'aa harka ishee kennaafii; hojiin ishee karra magaalaa duratti ishee haa jaju.

Lallaba

1 Dubbii lallabaa ilma Daawit, isa Yerusaalem keessaatti mootii ta'e sanaa: **2** Lallabichi, "Faayidaa hin qabu! Faayidaa hin qabu! Guutumaan guutuutti faayidaa hin qabu! Wanni hundinuu faayidaa hin qabu" jedha. **3** Namni hojji isaa kan aduudhaa gaditti itti dadhabu hunda keessaa, bu'aa maalii argata? **4** Dhaloorni ni dhufa; dhaloorni ni darba; lafti garuu bara bараan jiraatti. **5** Biiftuu ni baati; biiftuu ni liixi; gara baate sanatti deebi'uufis ni ariifatti. **6** Bubbeen gara kibbaatti bubbisa; gara kaabaatisi ni deebi'a; inni naanma'uma naanma' ee deema; karaa isaa irras deddeebi'a. **7** Lagni hundi galaanatti yaa'a; galaanni garuu hin guutu. Lageen garuma dhufaniti deebi'anii yaa'u. **8** Wanni hundinuu hamma namni tokko dubbachuu danda'u caalaa dadhabsisaa dha. Jii argee hin quifu; yookaan gurri dhaga'ee hin guutu. **9** Wanni duraan ture ammas ni ta'a; wanni duraan hoijetame ammas ni hoijetame; aduudhaa gaditti wanni haaraan tokko iyyuu hin jiru. **10** Wanni namni tokko, "Ilaa! Wanni kun haaraa dha" jechuu danda'u kam iyyuu jiraa? Wanni kun duraanuu bara dheeraan dura as ture; bara keenyaa dura iyyuu asuma ture. **11** Namoonni bara durii hin yaadataman; kanneen dhufuuf jiranis warra isaan duubaan dhufanii hin yaadataman. **12** Ani Lallabaan, Yerusaalem keessatti mootii Israa'elin ture. **13** Ani waan samii gaditti hoijetame hunda ogummaadhaan qu'adhee qoradhee bira ga'uuf of kenneen ture. Waaqni ba'aa ulfaataa akkamii nama irra kaa'el. **14** Ani waan aduudhaa gaditti hoijetame hunda argeera; hundi isaaani iyyuu faayidaa hin qaban; kunakkuma nama bubbee ari'u ti. **15** Wanni jal'ifame tokko deebi'ee hin qajeelfamu; wanni hin jirres lakkaa'amuu hin danda'u. **16** Anis akkana jedheen yaade; "Kunoo, ani nama anaan dura Yerusaalemin bulchaa ture kam iyyuu caalaa guddadhee ogummaas dabalandheera; ani muuxannoogummaati fi beekumsaa guddaa argadheera." **17** Kanaafuu ani ogummaa, maraatummaa fi gowwummaa hubachuufin of kenne; garuu ani akka wanni kunis bubblee ari'u ta'e nan baradhe. **18** Ogummaa guddaa keessa gadda baay'eetu jiraatti;akkuma beekumi dabalamuu gaddis dabalaama.

2 Ani garaa koo keessatti, "Ani waan gaarii barbaaduudhaaf gammachuudhaan sin qoraatii mee kottu" jedheen yaade. Garuu wanni kunis waan faayidaa hin qabne ta'uu isaa nan mirkaneeffadhe. **2** Anis, "Kolfi gowwummaa dha; gammachuunis maal fayyada?" nan jedhe. **3** Anis utuma qalbiin koo ogummaadhaan na qajeelchaa jiruu gowwummaa qabadhee daadhii wayiniitiin of gammachiisuu nan yaale. Waan namoonni bara jireenya isaanii muraasa keessatti samii gaditti hoijetan arguu nan fedhe. **4** Ani hojji guddaa nan hojjedhe: Manneen jaaarradhee wayiniis dhaabadhe. **5** Ani iddo biqiltuutii fi iddo bashannanaa qopheeffadhee mukkeen ija naqatan kanneen gosa hundaa achi keessa nan dhaabadhe. **6** Bosona mukkeen guddachaa jiranii ittiin obaafchuufis kuusaa bisaanii nan qopheeffadhe. **7** Ani garboota dhiiraa fi dubartii nan bitadhe; garboota mana kootti dhalatan biraas nan qabaadhe; nama naan dura Yerusaalem keessa jiraate kam iyyuu caalaa loonii fi bushaayee hedduu nan horadhe. **8** Ani meetii fi warqee, qabeenya moototaati fi kutaawwan biyyaa walitti nan qabadhe. Ani faarfattoota dhiiraa fi dubartii akkasumas saajjatoowwan nama gammachiisan hedduu qaban ture. **9** Kanaafuu ani akka malee guddadhee nama anaan dura Yerusaalem keessa ture kam iyyuu caale. Waan kana hunda keessatti ogummaan koo anuma wajjin ture. **10** Ani waan iji koo hawwe hunda isaa

hin dhowwine; garaa koos gammachuu tokko illee hin lagne. Garaan koo hojji koo hundatti gammade; kunis dadhabbi koo hundaaf badhaasa ture. **11** Ta'us ani yeroon waan harki koo hojjete hundaa fi waanan argachuuf jedhee itti dadhabe hubadhee ilaletti, wanni hundiakkuma bubblee ari'utti malee faayidaa hin qabu ture; aduudhaa gaditti bu'aan tokko iyyuu hin turre. **12** Anis yaada koo gara ogummaa, maraatummaa fi gowwummaa hubachuutti nan deebifadhe. Namni mootii iddo bu'u tokko waan duraan hoijetame caalaa maal gochuu danda'a? **13** Aniakkuma ifni dukkana irra wayyu sana, akka ogummaa gowwummaa irra wayyu nan arge. **14** Ogeessi mataa isaa keessaa ija qaba; gowwaan garuu dukkana keessa deema; ani garuu akka galgalli isaan lamaanii tokkuma ta'e nan hubadhe. **15** Ergasiinani akkana jedheen garaa koo keessatti nan yaade; "Wanni gowwaa quunname, anaanis ni quunnam; yoos ani ogeessa ta'uudhaan maalan argadha ree?" Ani garaa koo keessatti, "Kunis faayidaa hin qabu" nan jedhe. **16** Ogeessiakkuma gowwaa yeroo dheraaf hin yaadatamuutti; bara dhufuuf jiru keessa isaan lachuu ni irraanfatamu. Ogeessiakkuma gowwaa du'u qaba! **17** Sababii wanni aduu gaditti hoijetamu na gaddisiiseef ani jireenya nan jibbe; kun hundinuu bubblee ari'u dha; faayidaa hin qabu. **18** Ani sababii nama ana duubaan dhufuuf waan kana dhiisuu qabuuf, waanan aduudhaa gaditti itti dadhabe hunda nan jibbe. **19** Eenyutu akka inni ogeessa yookaan gowwaa ta'u beeka? Ta'us inni hojji ani aduudhaa gaditti yaalii fi ogummaa koo itti dhangalaase hundatti abbaa ta'a. Kunis faayidaa hin qabu. **20** Kanaafuu garaan koo sababii hojji koo dadhabsiisaanani aduudhaa gaditti itti dadhabe hundaatiif abdi kutachuu jalqabe. **21** Namni tokko hojji isaa ogummaan, beekumsaa fi harka tolisaan hoijetee ergasiimmo waan qabu hunda nama homaa itti hin dadhabiniif dhiisuu qabatii. Wanni kunis faayidaa hin qabu; hamminna guddaahas. **22** Namni tokko dadhabbiisaanatiif yaalii cimaa aduudhaa gaditti godhe sana hundaaf maal argata? **23** Hojjiin isaa bara jireenya isaa hunda rakkinaa fi gadda; sammuuun isaa halkan iyyuu hin boqotu. Kunis waan faayidaa hin qabnee dha. **24** Namni nyaatee dhugee hojji isaaatti gammaduu caalaa homaa gochuu hin danda'u. Ani akka wanni kun harka Waqaatii dhufe nan arge; **25** Waqaan malee eenyutu nyaachuu yookaan gammaduu danda'a? **26** Waqqni nama isaa gammachiisuu ogummaa, beekumsaa fi gammachuu kenna; nama cubbamaar garuu akka inni namicha Waqa gammachiisuu kenuuuf jedhee hojji qabeenya walitti qabuutii fi kuusuu hoijetu godha. Kunis bubblee ari'u dha; faayidaa hin qabu.

3 Wanni hundinuu yeroo qaba; hojji samiidhaa gaditti hoijetamu hundis waqtii qaba: **2** Dhalachuuf yeroo qaba; du'uufis yeroo qaba; dhaabuuf yeroo qaba; buqqisutuuf yeroo qaba; **3** aijeesuuf yeroo qaba; fayyisuufis yeroo qaba; diiguuf yeroo qaba; ijaaruufis yeroo qaba; **4** boo'uuf yeroo qaba; kolfuufis yeroo qaba; gaddiuuf yeroo qaba; sirbuufis yeroo qaba; **5** dhagaa bittinneessuuf yeroo qaba; walitti qabuufis yeroo qaba; hammachuuf yeroo qaba; hammachuuhu dhiisuufis yeroo qaba; **6** barbaaduuf yeroo qaba; barbaaduu dhiisuufis yeroo qaba; kaa'uuf yeroo qaba; gatuufis yeroo qaba; **7** tarsaasuuuf yeroo qaba; hodhuufis yeroo qaba; cal'isuuf yeroo qaba; dubbachuufis yeroo qaba; **8** jaallachuu yeroo qaba; jibbuufis yeroo qaba; loluuuf yeroo qaba; nagaafis yeroo qaba. **9** Hojjetaan tokko dadhabbiisaanatiif yaaan waan hunda yerusuma isaatti miidhagsee tolcheera. Akkasumas yaada baraa baraa garaa namootaa keessa kaa'e. Ta'us isaan waan Waqqni jalqabaa hamma dhumaatti hoijete beekuu hin danda'an. **12** Ani akka namootaaaf bara

jireenya isaanii keessa wanni gammaduu fi waan gaarrii hojjechuu caalu tokko iyyuu hin jirre nan beeka. **13** Tokkoon tokkoon nammaa nyaatee dhugee bu'aa hojji isaa hundatti gammaduu kennaa Waaqaa ti. **14** Ani akka wanni Waaqni hojjetu hundi bara baraan jiraatu beeka; wanni tokko illee itti hin dabalamu; wanni tokko iyyuu irraa hin fudhatamu. Waaqni akka namoonni isaa sodaatanifiif waan kana godha. **15** Wanni ammaa jiru kam iyyuu duraanuu tureera; wanni dhufuuf jirus duraanuu jira ture; Waaqni waan darbes deebisee fida. **16** Anis aduudhaa gaditti waan biraa nan arge; kunis: Iddoo murtiin qajeelaan jiraachuu malu, hamminatu ture; iddo qajeelummaan jiraachuu malu immoo jal'inatu ture. **17** Ani garaa koo keessatti akkana jedheen yaade; "Waaqni qajeeltotaa fi hamoota, gara murtiiti ni fida; wanni hundinuu, hojiin hundiuus yeroo ni qabaati." **18** Ani ammaa illee akkana jedhee garaa koo keessatti nan yaade; "Waaqni akka isaan akkuma bineensota ta'u isaanii arganifiil maalaan nammaa qora. **19** Wanni nama irra ga'u, bineensota irrass ni ga'a; lachan isaanii iyyuu waanuma tokkuto eeggata; akkuma inni tokko du'u, inni kaanis ni du'a. Hundi isaanii hafuuruma tokko qabu; namni bineensa caalaa faayidaa argatu tokko illee hin qabu. Wanni hundinuu faayidaa hin qabu. **20** Isaan hundi idduma tokko dhaqu; hundinuu biyyoo irraa dhufan; hundinuu biyyootti deebi'u. **21** Akka hafuurri nammaa ol ba'ee hafuurri bineensa immo lafa keessa seenu eenyutu beeka?" **22** Kanaafuu anii sababii wanni sun ixaa isaa ta'eef akka namaf wanni hojji isattti gammaduu caalu tokko iyyuu hin jirre nan arge. Akka inni waan isa duubaan ta'u arguuf eenyutu isa fiduu danda'a?

4 Ani ammas ilaalee cunqursaa aduudhaa gaditti adeemsifamaa jiru hunda nan arge: Ani imimmaan cunqurfamtootaa nan arge; namma isaan jajjabeessu tokko illees hin qaban; humni gama cunqrsitoota isaanii ture; isaan namma isaan jajjabeessu tokko illee hin qaban. **2** Anis akka warri du'an, kanneen kanaan dura du'an, jiraattota amma lubbuudhaan jiraatan caalan nan labse. **3** Garuu namni hamma ammaatti hin dhalatin kan hammina aduudhaa gaditti hojjetamu hin argin, lachan isaanii irra wayya. **4** Anis akka dadhabbiin hojji hundi fi milkaa'uun hundi hinaaffaa namni ollaas isaa wajjin qabu irraa burqu nan arga. Kunis bubblee ari'uun dha; faayidaan hin qabu. **5** Gowwaan harka isaa maratee taa'; foonuma ofii isaaas nyaata. **6** Dadhabbi fi bubblee ari'uudhaan konyee lama argachuu irra nagaan konyee tokko argachuu wayya. **7** Ani ammaa illee waan faayidaa hin qabne tokko aduudhaa gaditti nan arge: **8** Namma kophaa isaa jiraatu tokkoto jira; innis ilma yookaan obboleessa hin qabu ture. Yeroo hunda hojjiittd dadhaba; ta'us iji isaa qabeenya isaa ilaalee quufe hin jedhu. Innis, "Ani eenyuuf jedheen dadhaba? Maaliifan gammachuus of laga?" jedhee gaafate. Kunis faayidaa hin qabu; hojji bu'aa hin qabnee dha! **9** Isaan sababii hojji isaaaniitif gatii gaarrii waan argatanifiif namma tokko irra nama lama wayya: **10** Yoo inni tokko kufe, inni kaan ol isaa qaba. Garuu namni kufue kan ol isaa kaasu hin qabne garaa namma nyaata! **11** Yoo namoonni lama wajjin ciisan itti ho'a; namma tokko garuu akkamitti kophaa isaa itti ho'uu danda'a? **12** Namni tokko mo'atamuu danda'a; namoonni lama garuu of irraa deebisuun danda'u. Funyoof fo'aadi siadiin fo'ame dafee hin citu. **13** Mootii dulloomaa fi gowwaa si'achi gorsa hin fudhanne irra, dargaggeessa hiyyeessa ogeessa wayya. **14** Inni yoo hiyyumaan mootummaa sana keessatti dhalate iyyuu mana hidhaati ba'ee mootii ta'u danda'atii. **15** Ani akka namni aduudhaa gad jiraate hundi dargaggeessa mootii dhaalu sana duukaa bu'e nan arge. **16** Baay'inni namma fuula isaanii dura jiruu hamma hin qabu ture. Warri duubaan dhufan

garuu dargaggeessa dhaalu sanatti hin gammanne. Kun hundis bubbee ari'uun dha; faayidaas hin qabu.

5 Ati yeroo gara mana Waaqaa dhaqxu tarkaanfii kee eeggadhu. Dhaggeeffachuu dhi'aachuun aarsaa gowwootaa dhi'eessu caala; isaan akka hammina hojjechaa jiran hin beekanii. **2** Fuula Waaqaa duratti waan tokko dubbachuu afaan keetiin hin jarjarin; garaan kees hin ariifatin. Waaqni samii keessa jira; ati immoo lafa irra jirta; kanaafuu dubbiin kee haa gabaabatu. **3** Abjuun baay'ina hojjiitn dhufa; haasaan gowaas baay'ina dubbitiin beekama. **4** Ati yeroo wareega tokko Waaqaaf wareegdutti wareega sana of irraa baasuuuf lafa irra hin harkifatin. Inni gowwootattin hin gammadu; ati wareega kee of irraa baasi. **5** Wareeganii of irraa baasuu dhiisuun mannaa wareeguu dhiisuun wayya. **6** Afaan kee cubbuu keessa si hin buusin. Ergamaa mana qulqullummaatiini, "Wareegni koo dogoggora ture" hin jedhin. Waaqni maaliif waan ati jetetti aaree hojji harka keetii balleessa? **7** Abjuun baay'eenii fi dubbiin baay'een faayidaa hin qaban. Kanaafuu Waaqa sodaadhu. **8** Ati yoo hiyyeessa aanaa tokko keessatti hacuucamee murtii qajeelaa fi mirgi dhowwatame argite, waan akkanaa hin dinqisiifatin; qondaalli tokko qondaala isaa olittiilaalaamaatti; isaaani olittis qondaalonni biraa jiru. **9** Faayidaan lafa irraa argamu kan namma hundaa ti; mootichi mataan isaa iyyuu qonna lafaa irraa fayyadama. **10** Nama maallaqa jaalatu kam iyyuu maallaqni isaa hin ga'u; namma qabeenya jaalatu illee galiiin issaa isaa hin quubus. Kunis faayidaa hin qabu. **11** Akkuma qabeenya baay'atuuun, warri nyaatanis ni baay'atu. Yoos abbootin qabeenya ijumaan ilaaluu malee faayidaa maaliif argatt ree? **12** Xinnas nyaatu, guddas nyaatu, hirribni hojjetaa tokkoo mi'aawaa dha; baay'inni qabeenya garuu sooreessa tokko hirribi dhowwa. **13** Ani aduudhaa gaditti hammina namma gaddisiisuu nan arge; kunis: qabeenya abbuma isaa miidhuuf kuufame, **14** yookaan qabeenya milkii dhabuudhaan badee yeroo namichi sun ilma dhalchetti ilma isaatii homaa hin hafinii dha. **15** Namni qullaadhumma isaa gadameessa haadha isattti ba'a; inni akkuma dhufetii deebi'e deema. Inni waan itti dadhabe keessaaa waan tokko illee harkatti qabatee hin deemu. **16** Kunis hammina namma gaddisiisuu dha: Namni akkuma dhufetii deema; inni waan bubbleedhaaf dadhabuuuf faayidaa maaliif argata? **17** Inni bara jireenya isaa hunda yaaddoo, dhukkubbifi arii guddaadhaan dukkana keessatti nyataa. **18** Anis akka namni bara jireenya isaa kan Waaqni isaaaf kenne gabaabaa kana keessa nyaatee dhugee hojji isaa kan aduudhaa gaditti itti dadhabe sanatti illee gammaduu isaaaf gaarii fi barbaachisaa ta'e nan hubadhe; qoodni isaa kanumaatii. **19** Akkasumas Waaqni namma gaddisiisuu dha: Namni akkuma badhaadhummaa fi qabeenya kennee akka inni itti gammadu, akka inni qooda ofii isaa fudhatee hojji ofii isaaatti gammadu isaa godhuun isaa, kennaa Waaqaa ti. **20** Sababii Waaqni garaa isaa gammachuudhaan guuteef inni bara jireenya isaa baay'ee hin yaadatu.

6 Ani aduudhaa gaditti waan hammaa biraa argeera; kunis akka malee namatti ulfaata: **2** Waaqni akka namma waan garaa isattti hawwu tokko iyyuu hin dhabneef qabeenya, badhaadhummaa fi ulfina isaaaf kenne; Waaqni garuu akka inni itti gammadu hin goone; qooda namichaa namma ormaatu itti gammada. Kun waan faayidaa hin qabnee dha; hammina namma gaddisiisuu dhas. **3** Namni tokko ijoollee dhibba qabaatee waggoota baay'ee jiraachuu danda'a; inni hamma fedhe jiraatu illee yoo qabeenya isattti gammaduu baatee awwaala gaariis argachuu baate, anii, "Isaa mannaa gatata wayya" nan jedha. **4** Inni akkasumaan dhufa; dukkana keessa bada; maqaan isaaas

dukkanaan haguugama. **5** Inni yoo aduu arguu baate iyyuu yookaan yoo homaa beekuu baate iyyuu boqonmaa namichi sun argatu caalaa boqonmaa qabaata. **6** Inni wagga kuma yeroo lama jiraatu illee yoo jireenya gaarii hin jiraatin, namni hundi idduma tokko dhaqa mitii? **7** Dadhabbiin nama hundaa afaanuma isatiif; fedhiin issa garuu yoom iyyuu hin guutu. **8** Ogeessi maaliin gowwaa caala? Hiyyeessi akka itti fuula namootaa dura jiraatu bekuudhaan faayidaa maalii argata? **9** Hawwiidhaan jooruun mannaa waan iiji argu wayya. Kunis bubblee ari'u malee faayidaa hin qabu. **10** Waan jiru hundaaf duraanuu maqaan ba'eera; maalummaan namaas beekamaa dha; namni tokko iyyuu nama isaa caalaa humna qabuun morkachuu hin danda'u. **11** Dubbiin akkuma baay'atuun faayidaa dhaba; yoos wanni sunakkamiiin nama kam iyyuu fayyada? **12** Bara jireenya namaa kan inni akkuma gaaddisaatti keessa ba'ee darbu gabaabaa faayidaa hin qabne kana keessa eenyutu waan namaaf gaarii ta'e beeka? Waan erga inni deemeey booddee aduudhaa gaditti ta'u eenyutu himuu danda'a?

7 Shittoo urgaa'a irra maqaan gaarii wayya; guyyaa dhalootaa irra guyyaa du'a wayya. **2** Mana cidhaa dhaquu mannaa mana boo'ichaa dhaquu wayya; gallgalli nama hundaa du'umaati; namni lubbuun jiraatu waan kana garaatti haa qabatu. **3** Fuulli gaddu waan garaa gammachiisuu kolfa irra gadda wayya. **4** Qalbiin ogeessaa mana boo'ichaa jira, qalbiin gowwaa garuu mana gammachuu jira. **5** Sirba gowwootaa dhaga'uun mannaa ifannaa ogeessaa dhaggeeffachuu wayya. **6** Kolfi gowwaa akkuma qoraattii xuwee jalaa xaa'uu ti. Kunis faayidaa hin qabu. **7** Cunqursaan ogeessa gowwaa godha; matta'anis sammuu nama xureessa. **8** Jalqaba waan tokkoo irra dhuma isaa wayya; of tuuluu irras obsa wayya. **9** Hafuura keetiin aaruuf hin ariifatin; aariin bobaa gowwootaa keessa jiraati. **10** Ati, "Barri durii maaliif bara kana caale?" hin jedhiin; waan kana gaafachuun ogummaa miti. **11** Ogummaan akkuma dhaalaa waan gaarii dha; warra aduu arganifiis bu'aa qaba. **12** Akkuma maallaqni da'oota'e sana ogummaanis da'o dha; faayidaan beekumsaa garuu kana: innis ogummaan warra ishee qabaniif jireenya kennuu ishee ti. **13** Waan Waaqni hojjete mee ilaalii: Waan inni jal'ise eenyutu qajeelchuu danda'a? **14** Yommuu yeroon gaarii ta'utti gammadi; yommuu yeroon hammaatu garuu itti yaadi: Waaqni isaa tokko hojjete isa kaanis hojjeteera. Kanaafuu namni egeree isaa beekuu hin danda'u. **15** Ani jireenya koo kan faayidaa hin qabne kana keessatti waan kana lachuu argeera; kunis: Qajeelaan qajeelummaa isatiin baduu isatiif fi hamaan immoo hammina isatiin bara dheeraa jiraachuu isaa ti. **16** Ati akka malee qajeelaa hin ta'in; yookaan akka malee ogeessa hin ta'in; maaliif of galaafat? **17** Ati akka malee hamaa hin ta'in; gowwaas hin ta'in; maaliif utuu yeroon kee hin ga'in duuta? **18** Utuu isa kaan gad hin dhiisii waan tokko qabaachuu gaarii dha. Namni Waaqa sodaatu waan hundaan ni milkaa'a. **19** Ogummaan, bulchitoota magaalaalaa tokko keessa jiran kudhan caalaa nama ogeessa tokko humna qabeessa gooti. **20** Namni qajeelaan waan qajeelaa malee cubbuu tokko illee hin hoijenne lafa irra hin jiru. **21** Waan namni jedhu hunda hin dhaggeeffatin; yoo kana goote utuu hojjetaan kee si abaaruu dhageessaa; **22** ati mataan kee iyyuu yeroo baay'ee namoota kaan akka abaarte garaan kee beekaati. **23** Ani waan kana hunda ogummaadhaanan qoradhee, "Ani ogeessan ta'a" nan jedhe. Wanni kun garuu narraa fagoo ture. **24** Wanti jiru hundi fagoo dha; gad fagoo dha; eenyutu qoratee bira ga'uun danda'a? **25** Kanaafuu ani gara ogummaa fi maalummaa wantootaa hubachuutti, sakatta'uutti, qorachuutti akkasumas hammina gowwummaatii fi maraatummaa gowwummaa hubachuutti

qalbii koo nan deebifadhe. **26** Ani waan du'a caalaa hadhaa'uu nan arge; kunis: dubartii kiyyoo taate, kan yaadni ishee kiyyoo, harki ishee immoo foncaa ta'e dha. Namni Waaqa gammachiisu ishee jalaa ni ba'a; cubbamaan garuu isheedhaan qabama. **27** Lallabaan akkana jedha; "Kunoon wanni ani qoradhee bira ga'e kanaa dha: "Mala issa beekuu waan tokko fuudhanii waan kaanitti dabaluu dha; **28** an ammas nan sakatta'e; garuu hin arganne. Ani kuma keessa dhiira qajeelaa tokko nan argadhe; hunduma isaanii keessa garuu dubartii qajeeltuu tokko iyyuu hin arganne. **29** Kunoon wanni kana qofa nan argadhe: Waaqni qajeeltota godhee ilmaan namaa uume; namoonni garuu mala baay'ee barbaacha deeman."

8 Kan akka nama ogeessa eenyu? Eenyutu hiikkaa waan tokkoo beeka? Ogummaan fuula nammaa ibsa; nyaara guurames ni hiika. **2** Ati sababii fuula Waaqaa durattu kakuu galteef ajaja mootii eegi. **3** Fuula mootii duraa deemuuf hin jarjarin. Waan hamaa keessatti hin hirmaatin; inni waan fedhe kam iyyuu ni godhaati. **4** Sababii dubbiin mootii waan hundaa ol ta'eef eenyutu, "Ati maal hojjechaa jirta?" isaan jechuu danda'a? **5** Namni ajaja mootii eegu kam iyyuu hin miidhamu; qalbiin ogeessa immoo yeroo fi haala mijaa'a beeka. **6** Rakkinni namaa akka malee isatti ulfaatu iyyuu wanni hundi yeroo fi haala mijaa'a qabaati. **7** Sababii namni tokko iyyuu waan eger ta'u hin beekeef, eenyutu waan dhufuuf jiru isatti himuu danda'a? **8** Namni tokko iyyuu hafuura isaa of keessatti dhownuu hin danda'u; kanaafuu eenyu iyyuu guyyaa du'a isaa irratti humna hin qabu. Akkuma namni tokko yeroo waraanaatti duula keessa hin ari'amme sana, hamminnis warra isaa hojjetu gad hin dhiisu. **9** Anis qalbii koo gara waan aduudhaa gaditti hojjetamu hundaatti deebifadhee waan kana hunda nan arge. Yeroon namni tokko warra kaan humnaan nan bulcha jedhee ofuma miidhu jira. **10** Ergasiis ani hamoota iddoq qulqulluu seenanii ba'a turan sana akka isaan awwaalamnan arge; isaanis magaalaat itti waan akkasii hojjetan keessatti ni jajamu ture. Kunis faayidaa hin qabu. **11** Sababii yakka hojjetame tokkootiif adabbiin dafee hin kennamneef, garaan namootaa mala hammina hojjechuitiin gutiutaa. **12** Cubbamaan tokko yeroo dhibba yakka hojjetee bara dheeraa jiraatu iyyuu, ani akka namoonni Waaqa sodaatan kanneen sodaadhaan fuula isaa dura jiraatan nagaa qabaatan nan beeka. **13** Ta'us hamoonni sababii Waaqa hin sodaanneef nagaa hin qabaatan; barri jireenya isaaniis akka gaaddidduu hin dheeratu. **14** Waan faayidaa hin qabne kan lafa irratti ta'u tokkotu jira; kunis qajeeltota waan hamootaa malu argatanii fi hamoota waan qajeeltotaaf malu argatanii dha. Ani wanni kun faayidaa hin qabu nan jedha. **15** Kanaafuu namaaf wanni aduudhaa gaditti nyaachuu, dhuguu fi gammaduu caalu tokko iyyuu sababii hin jirreef ani akka namni jireeniyatti gammaduu nan gorsa. Akkasiin bara jireenya isaa kan Waaqni aduudhaa gaditti kennief hunda keessatti hojji isaa irratti gammachuu isaa duukaa bu'a. **16** Ani yommuu qalbii koo gara ogummaa beekuu fi hojji namni utuu iiji isaa halkanii fi guyyaa hirribaa hin argatin hojjetu ilaaluutti deebifadheti, **17** waan Waaqni hojjete hunda nan arge. Namni tokko iyyuu waan aduudhaa gaditti ta'a jiru hubachuu hin danda'u. Namni waan kana bira ga'uuf tattaaaffatu iyyuu hiikkaa isaa argachuu hin danda'u. Ogeessi waan beeku yoo of se'e illee inni dhugumaan hubachuu hin danda'u.

9 Kanaafuu ani waan kana hunda garaatti qabadhee akka qajeelaan, ogeessii fi hojjiwwan isaanii harka Waaqa keessa jiran nan hubadhe; garuu namni tokko iyyuu akka jaalalli yookaan jibbi isaa eeggatu hin beeku. **2** Nama qajeelaa fi jal'a,

nama gaarii fi hamaa, nama qulqulluu fi xuraa'aa, warra aarsaa dhi'eessanii fi warra hin dhi'eessine hunda galgalli isaanii tokkuma. Waanuma nama gaarii irra ga'utu, cubbammaa irras ga'a; waanuma warra kakuu seenan irra ga'utu, warri kakuu seenuu sodaatan irra ga'a. **3** Hamminni waan aduudhaa gaditti ta'u hunda keessa jiru kanaa dha: Galgalli nama hundaa tokko dha. Kana malees garaan namootaa hammintaan guutameera; bara jireenya isaanii keessas maraatummaatu garaa isaanii keessa jira; ergasii isaan warra du'anitti dabalamu. **4** Namni warra lubbuun jiran hundatti dabalamu kam iyuu abdi qaba. Leenca du'ee mannaa saree lubbuun jirtu wayyaati! **5** Warri lubbuun jiran akka du'an ni beekutti; warri du'an garuu homaa hin beekan; isaan si'achi gatii hin qaban; yaadannoos isaanii iyuu ni irraanfatama. **6** Jaalalli isaanii, jibbi isaanii fi hinaffaan isaanii erga badee tureera; isaan waan aduudhaa gaditti ta'u kam iyuu keessatti lammata qooda hin qabaata. **7** Sababii Waaqni waan ati hojettetti gammadeef dhaqittii nyaata kee gammachuudhaan nyaadhu; daadhii wayini keetiis garaa gammadduun dhugi. **8** Yeroo hunda uffata addii uffadhu; zayitiiniis mataa kee irraa hin dhabamin. **9** Bara jireenyaan kaan faayidaa hin qabne, kaan Waaqni aduudhaa gaditti siif kenne kana hunda bara kee kan faayidaa hin qabne hunda keessatti haadha manaa kee kan jaallattu wajjin gammachuudhaan jiraadhu. Jireenya fi hojii ati aduudhaa gaditti itti dadhabde sanaaf qoodni kee kanumaafti. **10** Waan harki kee hojjechuu danda'u hunda humna kee guutuudhaan hojjedhu; awwaala ati itti deemuuf jirtu keessa hojjiin yookaan yaadni yookaan beekumsi yookaan ogummaa hin jiruutii. (**Sheol h7585**) **11** Ani aduudhaa gaditti waan biraa argeera: Fiigichi warra saffisanii yookaan lollu irree jabeeyyif miti; yookaan nyaanni ogeeyyiif yookaan qabeenyi hubattootaa yookaan fudhatama argachuu beektotaa miti; yeroo fi carraan hunda isaanii argata. **12** Namni tokko iyuu yeroon isaa yoom akka ta'e hin beeku; Akkuma qurxummiin kiyyyo hamaadhaan qabamu, yookaan akkuma simbirri kiyyyoodhaan qabamu sana namoonnis bara hamaa akkuma tasaa isaanitti dhufuun qabamu. **13** Ani amma illee fakkeenya ogummaa kan akka malee na dinqisiit kana aduudhaa gaditti nan arge: **14** Magaalaax xinnoo namoonni muraarsiin keessa jiraatan tokkotu ture. Mootiin jabaan tokkos isheetti ba'eemar; koobii biyyoo guddaa naannesseet itti ijaaare. **15** Yeroo sanatti hiyyeessa ogeessa tokkotu magaalaa sana keessa jiraachaa ture; innis ogummaa isaatiiin magaalatti baraa. Namni tokko iyuu garuu hiyyeessa sana hin yaadanne. **16** Kanaafuu ani, "Jabina irra ogummaa wayya" nan jedhe. Ogummaan hiyyeessa sanaa garuu ni tuffatame; dubbiin isaa fudhatama hin arganne. **17** Iyya bulchaa gowwootaa irra hasaasa ogeessaatu dhaga'ama. **18** Meeshaalee waraanaa irra ogummaa wayya; cubbamaan tokko garuu waan gaarii hedduu balleessa.

10 Akkuma tisiisni duute tokko shittoo ajeessitu sana gowwummaan xinnoon ogummaa fi ulfina balleessa. **2** Yaadni ogeessaan karaa mrigaa, yaadni gowwaa immoo karaa bitaa jira. **3** Gowwaan yoo karaa deemu illee qalbii hin qabu; akka gowwaan ta'es nama hundatti argisiisa. **4** Yoo dheekkamsi bulchaa tokko sitti hammaate, ati iddo kee gad hin dhiisii; tasgabbaa'uun dogoggora guddaa hambisuun danda'atti. **5** Hamminni ani aduudhaa gaditti arge tokko jira; kunis dogoggora bulchaan tokko uumuu dha. **6** Utuma badhaadhonni iddo gad aanu qabatanii jiranuu, gowwoonni iddo ulfinaa qabatu. **7** Ani utuma ilmaan moototaa akka garbootaa miillaan deemanii garboonni immoo fardaan utuu deemanii nan arge. **8** Namni boolla qotu kam iyuu ofuma isaatii keessa bu'a; nama dallaa cabsee keessaan ba'u kam iyuu bofatu idda. **9** Namni dhagaa

baasu kam iyuu dhagaa sanaan miidhamuu danda'a; namni jirma baqaqsu hundinius jirmuma sanaan miidhamu. **10** Qottoon doomee afaan issaa yoo hin qaramin, humna guddaa barbaachisa; ogummaan garuu milkaa'inna fida. **11** Bofti tokko utuu hin raateeffamini yoo nama idde, namichi bofa raatesu sun homaa hin argatu. **12** Dubbiin afaan ogeessaatii ba'u ulfina qaba; namni gowwaan immoo hidhii ofii isaatin bada. **13** Dubbiin issaa jalqabatti gowwummaa dha; dhuma irratti garuu maraatummaa hamaa dha; **14** namni gowwaan dubbiibaa'yisa. Namni tokko iyuu waan dhufuuf jiru hin beeku; eenyutu waan isa duubaan ta'u isatti himuu danda'a? **15** Dadhabbiin gowwaa isuma butuchiti; inni karaa gara magaalatti geessu hin beeku. **16** Yaa biyya mootiin kee mucaa turee, kan ilmaan moototaa kee ganamaan nyaatanii dhugan siif wayyo. **17** Yaa biyya mootiin kee sanyii beekamaan irraa dhalate, kan ilmaan moototaa utuu machaa'uuf hin ta'in, jabina argachuu jehanii yeroo malutti nyaatanii dhugan, ati ebbifamtuu dha. **18** Dhibaa'ummaan, mana duuffisa; harki hin hojjennes mana dhimmisiisa. **19** Cidhi kolfaaf qopheeffama; daadhiin wayiniis jireenya gammachiisa; maallaqni immoo deebii waan hundaa ti. **20** Sababii simbirri samii dubbiibee kee geessituuf, yookaan simbirri barrisaa jirtu dhaqxee waan ati jettu himtuuf, ati yaada kee keessatti mootii hin arrabsin; yookaan kutaa hirribaa keessatti sooreessa hin abaarin.

11 Buddeena kee bishaan gubbaa buusi; guyyaa baay'ee booddee deebiftee argattaati. **2** Qabeenya kee iddo torbatti yookaan saddeetiti qoodi; balaa biyyatti dhufuuf jiru hin beekutti. **3** Duumessi yoo bishaaniin guutame, bokkaa lafatti gad dhangalaasa. Mukni tokko yoo kibbatti yookaan kaabatti jige, idduma itti kufe sana ciisa. **4** Namni qilleensa eeggatu tokko hin facaaafatu; kan duumessa ilaallatus hin haammatu. **5** Ati akkuma daandii bubbee, yookaan akka itti namni gadameessa haadhaa keessatti umamuu hin beekne sana, hojji Waqaqa, Uumaa waan hundaa sana illee beekuu hin dandeessu. **6** Inni kun yookaan inni sun, yookaan lachanuu wal qixxeet tolu; inni kam akka tolu hin beektuutii; ati sanyii kee ganamaan facaaafadhu; galgalas harki kee hojji malee hin taa'in. **7** Ifni mi'aawaa dha; aduu arguunis ija gammachiisa. **8** Namni yoo hammam waggoota baay'ee jiraatte illee, inni hunduma isaaatti gammadaa haa jiraatu. Garuu inni guyyoota dukkanaa haa yaadatu; isaan ni baay'atutti. Wanni dhufuuf jiru hundinuu faayidaa hin qabu. **9** Yaa dargaggeessa, hamma dargaggummaa keessa jirtutti gammadi; bara dargaggummaa keetii keessas garaan kee si haa gammachiisu. Yaada garaa keetii, waanuma iji kee argu duukaa bu'i; garuu akka Waaqni waan kana hundaaf gara murtiitti si fidu beekkadhu. **10** Kanaafuu garaa kee keessaa yaaddoo balleessi; sababii dargaggummaa fi jabinni faayidaa hin qabneef dhagna kee keessaa hammina baasii gati.

12 Utuu guyyaan rakkinaa hin dhufin, utuu barri ati itti, "Ani itti hin gammadu" jettu hin ga'in, bara dargaggummaa keetii keessa Uumaa kee yaadadhu; **2** utuu aduu fi ifni, ji'ii fi urjiin hin dukkanaa'in, utuu duumessi bokkaatti aanee hin deebi'in, **3** yeroo itti eegdonni manaa hollatanii namoonni jajjaboon immoo guggufanitti, yeroo itti warri midhaan daakan sababii muraasa ta'aniif hojji dhiisani, kanneen foddaa keessaan ilalaan arguu dadhabanitti, **4** yeroo itti balballi daandii guddaatti geessu cufamee sagaleen dhagaa daakuu immoo gad bu'aadeemetti, yeroo itti namni waca simbirrootiin dammaqee sirbi ishee hundi garuu gad bu'aadeemetti, **5** yeroo itti namni lafa ol dheeraa fi balaa daandii irraa sodaatu, yeroo itti mukni lawuzii

daraaru, yeroo itti korophisni tiratuu fi hawwiin nama keessaa badutti Uumaa kee yaadadhu. Ergasii namni mana isaa bara baraatti gala; warri boo'anis daandii irra deddeebei'u. **6** Utuu funyoon meetii hin citin, yookaan utuu waciitiin warqee hin cabin isa yaadadhu; utuu okkoteen burqaa biratti hin caccabin, yookaan utuu geengoon ittiin bishaan warraaban boolla bishaanii biratti hin cabin, **7** utuu biyyoon lafa turetti hin deebi'in, utuu hafuurris Waaqa isa kennetti hin deebi'in isa yaadadhu. **8** Lallabaanis, "Wanni hundi faayidaa hin qabu! Faayidaa hin qabu! Wanni hundi faayidaa hin qabu!" jedha. **9** Lallabaan sun ogeessa qofa utuu hin ta'in beekumsas namaaf ni qooda ture. Inni itti yaadee, qoratee fakkeenyaa baay'ee tartiibaan kaa eera. **10** Lallabaan kun jecha sirrii argachuuf jedhee qorate; wanni inni barreesses qajeelaa fi dhugaa dha. **11** Dubbiin ogeessaa akkuma meeshaa ittiin loon oofanii ti; jechi isaa kan walitti qabames akkuma mismaara jabeeffamee rukutamee ti; kanas tiksee tokkotu kenne. **12** Yaa ilma ko, waan kana irraa hafe hunda of eeggadhu. Kitaaba hedduu barreessuun hojii dhuma hin qabnee dha; qu'annaan baay'eenis nama dadhabsiisa. **13** Amma wanni hundinuu dhaga'ameera; dhumni dubbii kunoo ti; Waaqa sodaadhuitii seera isaa eegi; wanni namni hojjechuu malu guddaan isa kanaatii. **14** Waaqni hojii hunda, waan dhokfame hundas gaarii yookaan hamaa taanaan murtiitti dhi'eessaati.

Weedduu

1 Weedduu Weeddootaa Soloomoon. **2** Inni dhungoo afaan isatiin na haa dhungatu; jaalalli kee daadhii wayinii caalaatii. **3** Urgaan shittoo keetii namatti tola; maqaan kee akkuma shittoo dhangalaafamee ti. Kanaafuu dubarran si jaallatu! **4** Na fudhadhuu deemi; si duukaa fiignaa! Mootichi diinqa isatti ol na galfate. Michoota Nu sitti gammannee ililchina; jaalala kees daadhii wayinii caalaa jajanna. Ishee Si jaallachuun isaanii akkam sirrii dha! **5** Intallan Yerusaalem, ani akkuma dunkaana Qeedaar, akkuma golgaa dunkaana Soloomoonis gurraatti dha; garuu bareedduu dha. **6** Sababii ani gurraatti ta'eef, ija babaaftee na hin ilalin; adutu na gurrachesseeti. Ilmaan haadha koo natti aaranii akka ani iddo dhaabaa wayinii eegu na taasian; ani garuu iddo dhaabaa wayinii koo hin eegganne. **7** Yaa isa ani si jaalladhu, iddo bushayee kee tikfattuu fi iddo itti guyyaa saafaa hoolota kee boqochifattu natti hirmi. Ani maaliifan akka dubartii fuula ishee haguugatte bushaayee michoota keetii bira asii fi achi joortu tokkoo ta'a? **8** Yaa dubartii dubartoota hunda caalaa bareeddu, ati yoo beekuu baatte hoolota duukaa bu'i; ilmoolee re'oota keetis dinkaana tiksootaa bira tikfadhu. **9** Yaa jaalallee ko, ani akka farda dhalaar fardeen gaarii Fara'o on harkisan keessaa tokkotti sin ilaala. **10** Maddiin kee amartii gurraatiin, mormii kees dirata warqeettiin miidhagfameera. **11** Nu warqee gurraa meetiidaan wal make siif tolchina. **12** Utuma mootichi maaddiitti dhi'aatee jiruu shittoon koo urgaa isaa kenne. **13** Michuun koo anaaf korjoo qumbii ti; inni guntuu koo gidduu bogota. **14** Michuun koo anaaf hurbuu daraaraa heennaa kan iddo dhaabaa wayinii Een Gaadiitii dhufee dha. **15** Yaa jaalallee ko, ati akkam bareedda! Dinqii akkam bareedda! iji kee gugee fakkaata. **16** Yaa michuun koo, ati akkam miidhagda! Dinqii akkam namatti tolta! Margi lalisaan sree keenya. **17** Dareersumaan mana keenyaa birbirsaa; dagaleen isaa immoo gaattira dha.

2 Ani daraaraa Shaaroon; daraaraa sulula keessaa ti. **2** Jaalalleen koo dubarran kaan gidduu ti akkuma daraaraa qoraatti keessaa ti. **3** Michuun koo dargaggoota gidduutti akkuma muka hudhaa kan mukkeen bosonaa keessa jiruu ti. Ani gaaddisa isaa jala taa'uu nan jaalladha; iji isaa natti mi'aawa. **4** Inni galma cidhaatti na geesse; akeekni inni naaf qabu jaalala. **5** Sababii ani jaalaan gaggabeef isin bixxilee wayiniitiin na jajjabeessaa; muka hudhaatiinis na haaromsaa. **6** Harki isaa bitaa mataa koo jala jira; harki isaa mirgaan immoo na hammata. **7** Yaa intallan Yerusaalem, ani kuruphee fi borofaan isin kakachiisa; hamma isheen ofumaaan feetee kaatutti jaalala hin tuttuqinaa yookaan hin dadammaqsinaa. **8** Sagaleen michuun kootii, tulluuwanwaa irra utaalee gaarran irras qaari'ee dhufaa jira. **9** Michuun koo akkuma kuruphee yookaan korma gadamsaa ti. Kunoo inni dallaa keenya duuba dhaabatee foddaa keessaaan ilaala qawaawaa keessaanis mimil'achaa jira. **10** Michuun koo dubbatee akkana naan jedhe; "Yaa miidhagduu koo ka'i! Bareedduu koo kottuu na wajjin deemi. **11** Kunoo! Ganni darbeera; bokkaanis caamee sokkeera. **12** Daraaraan lafa irratti mul'ateera; waqtin sirbaa ga'eera; wacni gugees biyya keenya keessatti dhaga'amaa jira. **13** Mukni harbuu ija jalqabaa baasuuj jalqabeera; wayiniin daraares urgaa kenneera. Yaa miidhagduu koo, ka'i kottu; yaa bareedduu koo na wajjin deemi." **14** Gugee koo kan holqa dhagaa keessaa, kan iddo dhoksaa tulluu cinaa keessaa, mee fuula koo na argisiisi; mee sagalee koo na dhageessisi; sagaleen koo mi'aawaadhaatiis; fuulli kees namatti tola. **15** Mee waangoo, waangoodhumaa

xixinnoo ishee kanneen iddo dhaabaa wayinii balleessitu nuuf qabaa; iddoon dhaabaa wayinii keenyaa daraaraa jiraatii. **16** Michuun koo kanuma koo ti; anis kan isaa ti; inni daraaraa keessa dheechifata. **17** Yaa michuun koo, hamma bari'ee gaaddisni baduttu deebi'i; akkuma kuruphee yookaan akkuma korma gadamsaa kan tulluuwan irra jiruus ta'i.

3 Ani halkan guutuu sreee koo irra ciisee nama garaan koo jaallatu sana nan barbaade; anis isa nan barbaade; garuu isa hin arganne. **2** Ani amma ka'een magaalaa keessa, daandiiwwanii fi oobdiwwan irra nan deema; nama garaan koo jaallatu sana nan barbaade. Kanaafuu ani isa nan barbaade; garuu isa hin arganne. **3** Eegdonni utuu magaalaa keessa naanma'anuu na argan; anis, "Michuun koo argitanii?" jedheen isaan gaafadhe. **4** Ani akkuman xinnoo isaan bira darbeen, nama lubbuun koo jaallattu sana nan argadhe. Anis isa nan qabadhe; hamman mana haadha kootti, diinqa haadha koo ishee garaatti na baatte sanaatti ol galchutti gad isa hin dhiisne. **5** Yaa intallan Yerusaalem, ani kuruphee fi borofaan isin kakachiisa; hamma isheen ofumaaan feetee kaatutti, jaalala hin tuttuqinaa yookaan hin dadammaqsinaa. **6** Isheen qumbii fi ixaana urgooftuu dalaltootaa hunda irraa hoijetameen urgeeffamtee akkuma utuba aaraa gammoojjii keessaa ol baatu kun eenyu? **7** Kunoo! Siree Soloomoon kan loltoota jaatama warra Israa'el keessaa bebeekamoo ta'aniin marfamteerti. **8** Hundu isaanii goraadee hidhatu; hundinuu muuixanno waraanaa qabu; tokkoon tokkoon isaanii goraadee isaanii luqqeettuutti hidhatanii lola halkaniitif qophaa'an. **9** Soloomoon mootichi ofii isaatii gaarii tol fate; innis muka Libaanoon irraa tol fate. **10** Inni utuba isaa meetiidaan hoijete; jala isaa garuu warqeedhaan hoijete. Teessoon isaa kirrii diimaa dhiilgeedhaan hoijetame; keessi isaa jaalala intallan Yerusaalemmitiin bareechamee hoijetame. **11** Yaa intallan Xiyoon gad ba'atii Soloomoon Mooticha ilaala; inni gonfoo haati isaa gaafa fuudha isaa, guyyaa garaan isaa gammadetti, mataa isaa irra keesee sana kaa'ateera.

4 Yaa bareedduu koo, ati akkam miidhagda! Dinqii ati akkam bareedda! iji kee haguuggii kee duubaan gugee fakkaata. Rifeensi mataa keetii akkuma karra re'oota kan gaara Gili'aad irraa gad bu'u ti. **2** Ilkaan kee akkuma karra hoolootaa kan rifeensi irraa hadamee dhiqamee ol dhufaa jiruu ti. Tokkoon tokkoon isaanii lakkoo qabu; isaan keessa maseenni tokko iyuu hin jiru. **3** Hidhiin kee akkuma kirrii bildiimaa ti; haasaan kee namatti tola. Maddiin kee lamaan haguuggii kee keessatti roomaanii tokkicha iddo lamatti qoodame fakkaata. **4** Mormi kee gamoo Daawit kan mi'a lolaa itti kuusuuif ijaarame sana fakkaata; isa irratti gaachana kumatu rarraafama; hundinuu gaachana loltoota ti. **5** Guntunni kee lamaan akkuma ilmoolee kuruphee kanneen lakkoo dhalatanii daraaraa keessa dheedanii ti. **6** Hamma bari'ee gaaddisni badutti, ani gara tulluu qumbiittii fi gara gaara ixaanaa nan dhaqa. **7** Yaa jaalallee ko, ati guutumaan guutuutti bareedduu dha; ati mudaa tokko illeeh hin qabdu. **8** Yaa misirrittii ko, Libaanoonii na wajjin kottu; Libaanoonii na wajjin kottu. Fiixee Amaanaa irraa, fiixee Seniiri, fiixee Hermoon irraa gad bu'i; holqa leencaa keessaa, tulluu olmooa qeerransaa irraas gad bu'i. **9** Yaa obboleettii ko, yaa misirrittii ko, ati qalbii koo hatteerta; ati mil'uu ija keetii tokkoon, faaya morma keetii tokkoon qalbii koo hatteerta. **10** Yaa obboleettii ko, yaa misirrittii ko, jaalalli kee akkam nama gammachiisa! Jaalalli kee daadhii wayinii caalaa, urgaan shittoo keetis urgooftuu kam iyuu caalaa akkam namatti tola! **11** Yaa misirrittii ko, hidhiin kee akkuma dhaaba dammaa nadhii coccobsa; aannanii fi dammi arraba

kee jala jira. Urgaan uffata keetii akkuma urgaan Libaanoon. **12** Yaa obboleettii ko, yaa misirrittii ko, ati akkuma iddoq biqiltuu cufamee ti; ati burqaa dallaan itti ijaaramee fi madda chaappaan cufamee dha. **13** Biqiltuun kee iddoq roomaanii kan ija filatamaa heenaa fi naardoos qabuu dha; **14** akkasumas naardoosii fi marga urgaau, qundhii fi qarafaa, muka ixaaanaa gosa garaa garaa, qumbii, argeessa fi urgooftuu akka malee gaarii hunda qaba. **15** Ati burqaa biqiltuu keessaa ti; bishaan boollaa yaa' u kan Libaanoon irraa gad dhangala' uu dha. **16** Yaa bubbee kaabaa dammaqi; bubbleen kibbaas kottu! Akka urgaan isaa naannoo hunda waliin ga'uuf biqiltuu koo irratti bubbisi. Michuun koo dhufee, biqiltuu seenee ija filatamaa haa nyaatu.

5 Yaa obboleettii ko, misirrittii ko, ani dhufee biqiltuu koo seeneera; ani qumbii koo urgooftuu koo wajjin walitti qabadheera. Ani dhaaba damma koo nadhii isaa wajjin nyaadheera; daadhii wayinii koos aannan koo wajjin dhugeera. Michoota Yaa michoota, nyaadhaa dhugaa; jaalalas dhugaa quufaa. **2** Ani rafeera; garaan koo garuu dammaqeera. Mee dhaggeeffadha! Michuun koo balbala rurrukutaa jiraati; inniakkana jedha; "Yaa obboleettii ko, miidhagduu ko, gugee koo kan mudaa hin qabne, balbala naaf bani. Mataan koo fixeensaan, rifeensi koos jiidha halkaniitiin tortoreera." **3** Ani uffata koo of irraa baaseera; akkamittan deebisee uffadhaa ree? Miilla koo dhiqadheera; akkamittan deebisee xureessa ree? **4** Michuun koo qawaqa balbalaatiin harka galche; lapheen koo isaaaf ni dha'ate. **5** Ani michuun kootiif balbala banuuf nan ka'e; qabannoo balbalaa irrattis harka koo irraa qumbiin, quba koo irraa immoo qumbiin dhangala'aan coccobe. **6** Ani michuun kootiif balbala nan bane; michuun koo garuu achi hin jiru; inni deemeera. Deemuu isatta garaan koo ni rifate. Ani isa nan barbaade; garuu hin arganne. Ani isa nan waame; inni garuu hin owwaanee. **7** Eegdonni utuu magaalaan keessa naanna'anuu na argan. Isaanis na reebanii na madeessan; warri dallaa eegan sunis wayyaa koo narraa baafatan! **8** Yaa intallan Yerusaalem, isin michuun koo yoo argitan jaalalaan dhukkubsachuu koo akka isatti naaf himtant isinan kakachiisa. **9** Yaa ishee dubartoota hunda caalaa bareeddu, michuun kee maaliin warra kaan caala? Ati kan akkas nu kakachiiftu, michuun kee maaliin warra kaan caala? **10** Michuun koo diimaa cululuaqaa dha; inni namoota kuma kudhan keessaa ni mul'ata. **11** Mataan isaa warqee akka malee qulqulluu dha; rifeensi mataan isaa jigaa dha; akkuma arraagessaas gurraacha. **12** Iji isaa akkuma gugee burqaa bishaanii biraa kan aannaniin dhiqamee akka faayaatti kaa'atamuu dha. **13** Maddiin isaa akkuma madabii biqiltuu urgooftuu kan shittuo baasuutti. Hidhiin isaa akkuma daraaraa qumbiin irraa coccobuu ti. **14** Harki isaa ulee warqee kan biiraleedhaan faayeffamee dha. Dhagni isaa akkuma ilka arbaa kan sanpeeriin miidhagfamee dha. **15** Miilli isaa utubaa dhagaa adii kan baattuu warqee qulqulluu irraa hojetamee irra dhaabamee dha. Bifti isaa akkuma Libaanoon, akkuma birbirsaan Libaanoon filatamaa dha. **16** Dubbiin isaa waan hunda caalaa mi'aawaa dha; inni guutumaan guutuutti namatti tola. Yaa intallan Yerusaalem, kun michuun koo ti; kun michuun koo ti.

6 Yaa ishee dubartoota hunda caalaa bareeddu, michuun kee eessa dhaqe? Akka nu si wajjin barbaannuuf michuun kee garamitti gore? **2** Michuun koo iddoq biqiltuu keessa hoolota isaa tikfachuu fi daraaraa walitti qabachuuuf jedhee gara iddoq biqiltuu, lafa madabiin biqiltuu urgooftuuuwaniit jirutti gad bu'era. **3** Ani kan michuun koo ti; michuun koos kanumaa koo ti; inni daraaraa keessa dheechifata. **4** Yaa jaalallee ko, ati akkuma Tiirzaa bareeddu dha; akkuma Yerusaalem namatti

tolta; akkuma loltoota faajjii baatanaiis ulfina qabda. **5** Ija kee narraa buqqisi; inni na jeeqeeraati. Rifeensi mataa keetii akkuma karra re'oota Gili'aad irraa gad bu'anii ti. **6** Ilkaan kee akkuma karra hoolotaa kan dhiqamee ol dhufaa jiruu ti. Tokkoon tokkoon isaanii lakkuu qabu; isaan keessa maseenni tokko iyuu hin jiru. **7** Maddiin kee lamaan haguuggii kee keessatti roomaanii tokkicha iddoq lamatti qoodame fakkaata. **8** Mootittiiwan jaatamni, saajjatoon saddeettamni fi dubarran lakkobsa hin qabne qulqulluu jiraachuu danda'u; **9** gugeen koo kan mudaa tokko iyuu hin qabne sun kan addaa ti; isheen haadha isheetiif intala tokkittii dha; haadha ishee deesseefis filatamtuu dha. Dubarran ishee organii ishee eebbisian; mootittiiwanjii fi saajjatoowaniis ishee jajan. **10** Kan akka boruu baqaquutti mul'attu, kan akka ji'aa bareeddu, kan akka biiftuu iftu, kan akka urjiwwan tooraan yaa'anii ulfina qabdu kun eenyu? **11** Anis daraaraa sulula keessatti dhi'oo biqile arguuf, akka wayinii hudhaa basee yookaan akka roomaanii daraaree ilaaluuf gara lafa qotiisa ocholooniitti gad nan bu'e. **12** Utuu ani hin hubatin, lubbuun koo gaarii mootii saba kootii keessa na teessiste. **13** Yaa Sulaamaaxittii deebi'i; deebi'i; akka nu si ilaaluuf deebi'i; deebi'i! Isa Isin akkuma nama sirba Mahanayiim ilaaluutti maaliif Sulaamaaxittii ilaaltu?

7 Yaa intala ilma mootii, miilli kee kophee keessatti akkam bareeda! Gudeedni kee miidhagaan sun dooqa gatii guddaa kan ogeessi hojii harkaa tolche fakkaata. **2** Handhurri kee xoofoo geengoo kan takkumaa daadhiin wayinii wal makaan keessaa hin dhabamin fakkaata. Mudhiin kee immoo tuullaq qamadii kan daraaraadhaan marfame fakkaata. **3** Guntunni kee lamaan akkuma ilmoolee kuruphee kanneen lakkuu dhalatanii ti. **4** Mormi kee gamoo ilka arbaa fakkaata. Iji kee haroo Heshboon kan karra Baatrabii biraa fakkaata. Funyaan kee gamoo Libaanoon kan gara Damaasqoo gad ilalaq fakkaata. **5** Mataan kee akkuma Tulluu Qarmeloos gonfoo siif ta'a. Rifeensi mataa keetii afaa mana mootii fakkaata; mootiin dhereria isatiin qabamee booji'ama. **6** Yaa jaalallee atti gammachuu kee wajjin akkam bareeddu; akkamis namatti tolta! **7** Dhaabni kee dhaaba meexxii fakkaata; guntunni kees hurbuu ijaa fakkaata. **8** Anis, "Muka meexxii kana nan yaabbadha; ija isaa nan qabhadha" nan jedhe. Guntunni kee akkuma hurbuu wayinii, urgaan hafuura keetii akkuma urgaan hudhaa ti; **9** afaan kees akkuma daadhiin wayinii kan akka malee gaarii ta'ee ti. Ishee Daadhiin wayinii suutumaan hidhii fi ilkaan irra gad yaa'ee gara michuun koo haa dhaq. **10** Ani kan michuun koo ti; hawwiin isaaas anumaa. **11** Yaa michuun ko, kottu mee gara baadiyyaa haa deemu; gandoata achii keessa haa bullu. **12** Akka mukni wayinii hudhaa baafate, akka daraaraan ija banatee fi akka roomaanii daraaree ilaaluuf ganama baruin kaanee gara iddoq dhaabamee wayinii haa deemu; anis achitti jaalala koo siif nan kenna. **13** Hudhaan urgaan isaa gad dhiisa; yaa michuun ko, wanni ani siif kuuse, haaraa fi moofaanis wanni filatamaan hundi balbala keenya dura jira.

8 Utuu ati akka obboleessa koo kan harma haadha koo hodhee guddatee naa taateel! Ani yoon alatti si arge sin dhungadhan ture; nammi tokko iyuu na hin tuffatu. **2** Anis si dura deeme mani haadha koo ishee na barsiifte sanaatti sin geessa ture. Akka ati dhugduufis daadhiin wayinii kan mi'eeffamee cuunfaa roomaanii koos siifin kenna ture. **3** Harki isaa bitaa mataa koo jala jira; harki isaa mirgaa immoo na hammata. **4** Yaa intallan Yerusaalem, anis isin kakachiisa; hamma isheen ofumaan feetee kaatutti jaalala hin tuttuqinaa yookaan hin dadammaqsinaa. **5** Kan michuun isheetti irkattee gammoojjii keessaa ol dhufaa

jirtu kun eenuy? Ishee Ani muka hudhaa jalatti sin kakaase; haati kee achitti si ulfoofte; achumattis ciniinsfattee si deesse.

6 Akkuma chaappaatti laphee kee irra, akkuma chaappaatti irree kee irra na kaa'adhu; jaalalli akkuma du'aa jabduudhaatii; hinaaffaan isaas akkuma awwaalaan hamaa dha. Inni akkuma ibidda balali'uu, akkuma arraba ibidda jabaa boba'a. (**Sheol h7585**)

7 Bishaan baay'een jaalala dhaamsuu hin danda'u; lagnis dhiqee isa balleessuu hin danda'u. Namni tokko qabeenya mana isaa hunda yoo jaalalaaf kenne qabeenyi sun guutumaan guutuutti ni tuffatama. **8** Nu obboleettii xinnoo tokko qabna; isheen guntuta iyyuu hin baafne. Guyyaa isheen heerumaaf kadhatamtutti nu obboleettii keenyaaf maal goona? **9** Utuu isheen dallaa dhagaa taatee nu silaa gamoo meetii ishee irratti ijaarra ture. Utuu isheen balbala taatee nu silaa birbirsaan ishee marsina. **10** Ani dallaa dhagaa ti; guntunni koos akkuma gamoo ti. Kanaafuu ani fuula isaa duratti akkuma nama nagaa fidu tokkootti nan ilaalamen ture. **11** Soloomoon Ba'al Haamoon keessaa iddo dhaabaa wayinii qaba ture; innis iddo dhaabaa wayinii ofii isaa qottuuwanitti kiraa kennate. Tokkoon tokkoon isaaniis ija argatan irraa meetii saqili kuma tokko fiduufii qabu ture. **12** Iddoon dhaabaa wayinii kootii, kanuma koo ti; yaa Soloomoon, saqiliin kumni sun sumaa; dhibbi lama immoo kan warra ija isaa eeganii ti. **13** Yaa ishee iddo biqiltuu keessa jiraattu, michoonni sagalee kee dhaggeeffachaa jiru; mee anis nan dhaga'al. **14** Yaa michuu ko, dafii kottu; akka kuruphee yookaan akka korma gadamsaa kan gaara urgoftuu irra burraaquu ta'i.

Isaayyaas

1 Mul'ata Isaayyaas ilmi Amoos bara bulchiinsa Uziyan, bara Yootaam, bara Aahaazii fi bara Hisqiyaa keessa waa'ee Yihuudaatii fi Yerusaalem arge. **2** Yaa Samiiwwan dhaga'aa! Yaa lafa dhaggeeffadhu! Waaqayyo akkana jedhee dubbateeraati: "Ani ijoolee horadheen guddifadhe; isaan garuu natti fincilaniiru. **3** Qotiiyoon gooftaa isaa, harreenis gola gooftaa isaa ni beeka; Israa'el garuu hin beeku; sabni koo hin hubatu." **4** Yaa saba cubbamaa, uummata balleessaan itti baay'ate, ilmaan warra waan hamaa hoijetuu, ijoolee xuraa' ummaadhaan guutamte isiniif wayyool! Isaan Waaqayyoon dhiisaniru; Qulqullicha Israa'el sana tuffatanii dugda isanii itti garagalfataniiru. **5** Isin si'achi maaliif rukutamtu? Maaliif fincila keessa jiraatum? Mataan keessan guutuun mijidhameera; garaan keessan guutuunis dadhabeera. **6** Faana miilla keessanittii hamma gubbee mataa keessanittii, fayyaa hin qabdan; madaa fi dirmammuu, madaan dhiigu, kan hin qulqulloofne yookaan hin maramne yookaan zayitiidhaan hin laafne. **7** Biyyi keessan duwwaa hafteerti; magalaawwan keessan ibiddaan gubamaniiru; alagoonni fuuluma keessan duratti lafa qotiisa keessan saamu; akkuma waan ormi ishee saameettis onti. **8** Intalli Xiyoona akkuma da'anno iddo dhaabaa wayinii keessaatti, akkuma daasii lafa qotiisa buqqee keessaatti, akkuma magaalaa marfame tokkoottu dhiifamti. **9** Utuu Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u hambaa muraasa nuuf hambisuus baatee, nu silaa akkuma Sodoom taanee, Gomoraa fakaanna turre. **10** Yaa bulchitoota Sodom dubbii Waaqayyo dhaga'aa; yaa saba Gomoraa, Seera Waaqa keenyaa dhaggeeffadhaa! **11** Waaqayyo akkana jedha; "Baay'inni aarsaa keessanii anaaf maali?" Ani aarsaa gubamu kan korbeeyii hoolaatti fi horii gabbifamanii baay'een qaba; ani dhiiga korommii looniitti, kan xobbaallaawwan hoolaatti fi re'eetti hin gammadu. **12** Isin yommuu fuula koo duratti mul'achuu dhuftan, akka oobdii koo dhidhittan eenyutu isin irraa barbaade? **13** Kennaa faayidaa hin qabne fiduu dhiisaal! Ixaamni keessan na jibbiisisa. Ayyaana Baatii, Sanbataa fi yaa'ii keessan jechuunis wal ga'ii keessan hamaa sana ani hin fedhu. **14** Ayyaana Baatii keessanii fi ayyaanota keessan bebbekamoo lubbuun koo ni jibbiti. Isaan ba'a natti ta'aniru; anis obsuu dadhabeera. **15** Yeroo isin kadhannaaf harka keessan bal'ifattan, ani ija koo isinan dhokfadhu; yoo isin kadhaa baay'ee kadhattan illee ani hin dhaggeeffadhu. Harki keessan dhiigaan guutameera! **16** Dhiqadhaatiif qulqulleessaa. Hojii keessan hamaa sana fuula koo duraa balleessaal! Yakka hojjechuus dhiisa; **17** waan qajeelaa hojjechuu baradhaa! Murtii qajeelaa barbaadaa; warra hacuucame jajjabeeessa. Ijoolee abbaa hin qabneef falmaa; haadha hiyyeesaatif dhaabadhaa. **18** Waaqayyo akkana jedha; "Kottaa wal qorraa; cubbuun keessan yoo akka bildiimaa ta'e iyuu, inni addaatee akka cabbii ni ta'; yoo akka alalaa diimate iyuu, akka suufii ni addaata. **19** Isin yoo fedhii qabaattanii ajajtamtaan, waan lafti baafuu filatamaa ni nyaattu; **20** garuu yoo diddanii fincilit goraadeetu isin nyaata." Afaan Waaqayyo waan kana dubbateeraati. **21** Akka magalaan amanantuun sun sagaagaltuu taate ilaala! Isheen dur murtii qajeelaadhaan guutamtee qajeelummaan ishee keessa jiraata ture; amma immoo namoota nama aijeesantu ishee keessa jiraata! **22** Meetiin kee ligidaa'eera; daadhiin wayinii kee filatamaan bishaaniin makameera. **23** Bulchitooni kee finciltoota; michuu hattuuwwanii ti; isaan hundinuu matta'aa jaallatu; kennaas akka malee barbaadu. Isaan ijoolee abbaa hin qabneef hin falman; himata haadha hiyyeesaa hin dhaggeeffatan. **24** Kanaafuu Goofaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u, Jabaan Israa'el sun

akkana jedha: "Ani amajaajota koo irraa boqonaa nan argadha; diinota koos haaloo nan baafadha. **25** Ani harka koo sitti nan deevisa; ligidaa'ummaa kees akka malutti sirraa nan haqa; xurii kee hundas sirraa nan balleessa. **26** Ani akkuma bara durii abbootii murtii iddootti, akkuma jalqabaatti gorsitoota k ee illee siifin deevisa. Ergasiis ati magaalaa qajeelummaa, magaalaa amanantuujedhamtee ni waamamta." **27** Xiyoona murtii qajeelaadhaan, qalbi jijiirrattoonni ishee immoo qajeelummaadhaan furamu. **28** Finciltooni fi cubbamoonni garuu ni caccabu; warri Waaqayyoon dhiisanis ni badu. **29** "Isin sababii muka qilxuu itti gammaddan sanaatiif ni qaanoftu; sababii iddo biqiltuu filattan sanaatiif immoo ni salphattu. **30** Isin akka qilxuu baalli irraa harca'ee, akka iddo biqiltuu bishaan hin qabnee ni taatu. **31** Namni jabaan akkuma huuba, hojni isaaas akkuma qaanqee ta'a; isaan lachuu walumaan gubatu; namni ibidda sana dhaamsus hin jiru."

2 Wanni Isaayyaas ilmi Amoos waa'ee Yihuudaatii fi Yerusaalem arge kanaa dha: **2** Bara dhuma keessa, tulluun mana qulqullummaa Waaqayyo tulluuwwan hunda keessaa ol dheeratee dhaabata; inni tulluuwwan caalaa ol ol jedha; saboonni hundinuu gara isaatti yaa'u. **3** Namoonni baay'een dhufanii akkana jedha; "Kottaa gara tulluu Waaqayyo, gara mana Waaqa Yaqaqob ol baanaa. Inni akka nu daandii isaa irra deemnuu karaa isaa nu barsiisa." Seerri Xiyoona keessaa, dubbiin Waaqayyo immoo Yerusaalem keessaa ni ba'a. **4** Inni saboota gidduutti murtii kenna; namoota hedduudhaafis ni murteesa. Isaan goraadee isaanii tumanii maarashaa tolftatu; eeboo isaanii tumanii haamtuu tolftatu. Sabni tokko saba biraatti goraadee hin luqqifatu; yookaan lolaaf nama hin leenjifatan. **5** Yaa mana Yaqaqob, kottaa ifa Waaqayyo keessa deddeebinaa. **6** Kanaafuu saba kee, mana Yaqaqob dhiifteerta. Isaan bartee Ba'a Biiftuutiin guutamaniiru; akkuma Filisxeemotaa falfala hoijetu; duudhaa namoota ormaattis ni cichu. **7** Biyyi isaanii meetii fi warqeent guutamteerti; qabeenyi isaanii dhuma hin qabu. Biyyi isaanii fardeeniin guutamteerti; gaariiwwan isaanii dhuma hin qaban. **8** Biyyi isaanii waaqaota tolfarmoodhan guutamteerti; isaan hojjiidhuma harka isaanii, waanuun qubni isaanii tolcheef sagadu. **9** Kanaafuu namni gad qabama; ilmaan namaa gad deebifamu; atti isaanii hin dhiisin. **10** Argamuun Waaqayyo isaa sodaachisiaa fi surraa ulfina isaa duraa, kattaa keessa liixu; lafa keessas dhokadhu! **11** Iji nama of tuuluu gad qabama; of jajuun namootaas gad deebifama; gaafas Waaqayyo qofatu ol ol jedha. **12** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u warra of jajuun fi warra of tuulu hundaaf, warra ol ol jedhan hundaaf guyyaa tokko qaba; isaan gad deebifamu. **13** Inni birbirsa Libaanoon dheeraa fi guuddaa hundaaf, qilxuu Baashaan hundaaf, **14** tulluuwwan ol dhedheeroo hundaaf, gaarran ol dhedheeroo hundaaf, **15** gamoo gurguddaa hundaaf, dallaa dhagaadhaan jabeeffamee ijaarame hundaaf, **16** doonii daldalaa hundaaf fi waan gatii guuddaa qabu hundaaf guyyaa murteefate tokko qaba. **17** Of tuluummaan namaa gad qabama; of jajuun namootaas gad deebifama; gaafas Waaqayyo qofatu ol ol jedha; **18** waaqonni tolfaamoon guutumaan guutuutti ni barbadeeffamu. **19** Namoonni yommuu inni lafa raasuuf ka'utti, sodaachisa Waaqayyootii fi surraa isaa ulfina qabeessa sana duraa gara holqa kattaa keessaattii fi boolla lafa keessaatti ni baqatu. **20** Gaafas namoonni waqaota isaanii tolfaamoo kanneen waqqeffachuu jedhanii meetii fi warqeent irraa tolfatani sana tuqa fi simbiria halkaniiif darbatu. **21** Isaan yommuu inni lafa raasuuf ka'utti sodaachisa Waaqayyootii fi surraa ulfina isaa duraa gara holqa guuddaa kattaaawwan keessaattii

fi baqqaan kattaatti ni baqatu. **22** Nama du'a hin oolle, kan hafuurri isaa funyaan irra jiru abdachuu dhiisaa. Inni maalitti lakkaa'ama?

3 Kunoo Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u Yerusaalemii fi Yihuudaa irraa kennaa fi gargaarsa isaa kan midhaanitii fi kan bishaanii hunda irraa fudhata; **2** gootaa fi loltuu, abbaa murtiitii fi raajii, hooda himaa fi maanguddoo, **3** ajajaa shantamaatii fi nama ulfina qabu, gorsituu, ogeessa hojii harkaati fi ogeessa waa dawweessuu beeku irraa fudhata. **4** "Ani dargagoota qondaalota isaanii nan godha; joolleen isaan bulchu." **5** Namoonni wal hacuucu; namni tokko nama kaanitti, ollaanis, ollaa isattii ka'a. Dargaggeessi jaarsatti, tuffataanalis kabajamaatti ka'a. **6** Namni tokko mana abbas isattii, obboloota isaa keessaa tokko qabee, "Ati qoloq qabda; kanaafuu bulchaa nuuf ta"; tuullaa waan diigamee kanattis itti gaafatamaa fudhu!" jedha. **7** Inni garuu gaafas, "Ani furmaata ta'u hin danda'u. Ani nyaata yookaan uffata tokko illee mana kootii hin qabu; bulchaa sabaa na hin taasisinaa" jedhee iyaa. **8** Yerusaalem gatantaraa jirti; Yihuudaa immoo kufteerti; dubbiis isaanitii fi gochi isaanii Waaqayyoon mormiudhaan ulfina argamuu isaa xureessa. **9** Haalli fuula isaanii dhugaa isaanitti ba'a; isaan akkuma Sodoon cubbuu isaanii ifa baasu; isaan cubbuu isaanii hin dhokfatan. Isaanii wayyoo! Isaan balaa guddaa offti fidaniiru. **10** Akka wanni kun isaanii tolu qajeeltottati himaa; isaan bu'a hojii isaanii nyaatu. **11** Hamaadhaaf wayyoo! Badiisni isatti ni dhufu! Inni gatti harka isaa ni argata. **12** Dargaggooni saba koo cunqursu; dubartoonni isaan bulchu. Yaa saba ko, qajeelchitoonni keessan karaa irraa isin jal'isaniiru; isaan irraa isin gorsaniiru. **13** Waaqayyo murtii kennuuf taa'eera; saba isattis muruuf ka'eera. **14** Waaqayyoakkana jedhee maanguddootaa fi hooggantoota saba isattis mura: "Kan iddo dhaabaa wayinii kootii balleesse isin; wanni hiyyeyiyii irraa saamame mana keessan jira. **15** Isin saba koo caccabsuun keessan, fuula hiyyeyiyii butuchuun keessan maal gochuu keessan?" jedha Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u. **16** Waaqayyo akkana jedha; "Dubartoonni Xiyoon of tuulu; isaan morma dheereffatanii yaa'u; ijaanis ni waammatu; faaya miilla isaanii kilillisaa cillaanfachaa deemu. **17** Kanaafuu Gooftaan mataa intallan Xiyoonitti qaaqee ni fida; Waaqayyo gubbee mataa isaanii moleessa." **18** Gaafas Gooftaan faaya miidhagina isaanii: albuu, marata mataa, faaya mormaa kan baatii fakkaatu, **19** amartii gurraa, bitawoo, haguuggii fuulaa, **20** Marata mataa, faaya miillaa, sabbata, bilqaaxxi shittoo, kudhaama, **21** qubeelaa chaappaa, amartii funyaanii **22** wandaboo filatamaa, koofiyaa, qoloo, korojoo harkaa, **23** of ilaaleewwan, wayyaa quncee talbaa irraa hojetame, gonfoo dubartootaatti fi uffata mormaa isaan irraa mulqa. **24** Qooda urgaa, ajaa; qooda sabbataa, funyoo; qooda mataa sirriitti dha'amee, moluu; qooda uffata miidhagaa, wayyaa gaddaa; qooda miidhaginiia fokkisuutu dhufa. **25** Namoonni keessan goraadeedhaan, loottooni keessanis lola keessatti dhumu. **26** Karri Xiyoon faarsitee boossi; isheen ontee lafa teessi.

4 Bara sana keessa dubartoonni torba nama tokkicha qabatani, "Nu nyaatuma keenya nyaanna; uffata keenya uffanna; garuu maqaa keetii haa waamamnu. Salphiina keenya nurraa fageessi!" jedhuun. **2** Bara sana keessa dameen Waaqayyoobareedee ulfina qabaata; iji lafaas hambar Israa'eliif waan isaan ittiin boonanii fi ulfina ta'a. **3** Warri Xiyoon keessatti hafan, warri Yerusaalem keessatti hambifaman, warri namoota Yerusaalem keessa jiraatan keessatti galmeeffaman hundi qulqulloota jedhamanii ni waamamu. **4** Gooftaan xurii dubartoota Xiyoon irraa dhiqa; inni

Yerusaalem irraa hafuura murtiitii fi hafuura ibiddatiin dhiiga ni qulqulleessa. **5** Ergasiis Waaqayyo guutummaa Tulluu Xiyoonii fi warra achitti walitti qabaman hundaa irratti guyaadhaan duumessa aaraa, halkaniin immoo ifa arraba ibiddaa ni uuma; ulfina sana hunda irra dunkaanatu jiraata. **6** Innis ho'a guyyaa irraa da'o fi gaaddisa, iddo bubbee hamaa fi bokkaa jalaa itti baqatanii fi iddo itti dhokatan ta'a.

5 Ani naman jaalladhu sanaaf, faarfannaa waa'ee iddo dhaabaa wayinii isaa nan faarfadha: Michuun koo gaara gabbataa irraa iddo dhaabaa wayinii qaba. **2** Innis lafa sana qotee isa irraa dhagaaballeesse wayinii filatamaa isa irra dhaabe. Qoxii eegumsaa isa keessatti ijaaree boolla wayinii itti cuunfan illee qote. Ergasiis akka lafti qotiisa sun ija gaarii kenuu eggate; inni garuu ija hamaa qofa kenne. **3** "Yaa jiraattota Yerusaalemii fi saba Yihuudaa, mee dubbiis anaa fi iddo dhaabaa wayinii koo gidduu jiruuf murtii kennaa. **4** Waan ani godheef kana caalaa wanni iddo dhaabaa wayinii kootif godhamuu malu maali? Yeroo ani ija wayinii gaarii barbaadetti inni maalif ija hadhaa'aa qofa naqate? **5** Ani amma waanan iddo dhaabaa wayinii koo gochuuuf jiru isintti nan hima; ani dallaa isaa nan diiga; innis ni bada; dallaa isaa dhagaa nan jigsaa; innis gad dhidhiitama. **6** Ani isan onsa; mukni wayinii isasas hin qoramu yookaan lafti isaa hin qotamu. Sokorruu fi qoraattiin achi keessatti guddata. Ani akka bokkaan itti hin roobneef duumessa nan ajaja." **7** Iddo dhaabaa wayinii Waaqayyo Waan Hunda Danda'u mana Israa'el; namoonni Yihuudaa immoo iddo biqiltuu inni itti gammaduu dha. Inni murtii qajeelaa barbaade; garuu dhiiga dhangalaafamu arge; qajeelummaa barbaade; garuu iyaa warra miidhamee dhaga'e. **8** Isin warra hamma iddoon tokko iyuu hin hafnetti mana irratti mana, lafa qotiisa irratti lafa qotiisa dabaltattanii kophuma keessan biyya keessa jiraattanii wayyoo! **9** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u utumaa ani dhaga'uu akkana jedhee dubbat: "Dhugumaan manneen hedduun ni onu; manneen gurguddaanii fi babbareedoona nama keessa jiraatu dhabu. **10** Iddo dhaabaa wayinii cimdiid kudhan irraa daadhii wayinii baadoosii tokko qofatu galfama; sanyii qoroosii tokko irraa midhaan ififi tokko qofatu galfama." **11** Warra dhugaatii barbaachaaf ganamaan ka'an, karneen hamma daadhii wayinii in machaa' anitti halkan dheereffatanii wayyoo. **12** Isaa cidha isaanii irratti baganaa, kiraaraa fi dibbee, ulallee fi daadhii wayinii qabu; garuu hojii Waaqayyoontiif dhimma hin qaban; hojii harka isatiifis ulfina hin kennan. **13** Kanaafuu sabni koo sababii hubannaa dhabeef booji'ama; namoonni isaanii bebbekamoon beelaan, ummanni isaanii dheebuudhaan dhumu. **14** Kanaafuu Sii'ool garaa isaa bal'ifatee afaan ofii isaa illee hamma malee banata; namoonni isaanii bebbekamoonii fi ummanni isaanii warri wacanii fi warri gammadan hundis achi keessa bu'u. (**Sheol h7585**) **15** Kanaafuu namni gad qabama; ilmaan nاما gad deebifamu; iji of tuultotaas lafa ilaala. **16** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u garuu murtii qajeelaa ofii isatiin ol ol jedha; Waaqayyo qulqulluu qajeelummaa ofii isatiin akka qulqulluu ta'e of argisiisa. **17** Yeroo sanatti hoolonni akkuma waan lafa dheeda isaanii keessa jiraniitti ni dheeduu; xobbaallaawwan hoolaas iddo sooreyyiin itti barbadaa'an keessa dheeduu. **18** Warra funyoo gowwoomsaatiin cubbuu, funyoo gaarititin hammina harkisan, **19** kanneen, "Waaqayyo haarifiatu; akka nu arginiuf inni hojii ofii isaa haa saffisiis, wanni kun haa dhi'aatu; akka nu beeknuufis karoori Qulqulicha Israa'el haa dhufu" jedhaniif wayyoo. **20** Warra hamaadhaan gaarii, gaariidhaan immoo hamaa jedhaniif, kanneen ifaan dukkanaa, dukkanaan immoo ifa jedhaniif, warra mi'aawaadhaan hadhha'a, hadhha'aadhaan immoo mi'aawaa

jedhaniiif wayyoo. **21** Warra akka yaada isaaniitti ogeeyyi, akka ilaalcha isaaniitti immoo abshaala of se'aniif wayyoo. **22** Warra daadhii wayinii dhuguutti jabaas, dhugaatii walitti makuuttis goota ta'aniif, **23** warra matta'a fudhatanii yakkamaa gad lakkisaniif, murtii nama balleessa hin qabne immoo jal'isanif wayyoo. **24** Kanaafuu akkuma arrabni ibiddaa cidiif lafa irraa arraabu, akkuma okaan ibiddaan gubatee badu sana hiddi isaanii ni tortora; daraaraan isaaniis akkuma awwaaraa bittinnaa'ee bada; isaan seera Waaqayyo Waan Hunda Danda'u didanii dubbi Qulqulicha Israa'el tuffataniiruutii. **25** Kanaafuu dheekkamsi Waaqayyo saba isaatti ni boba'a; harki isaa ol ka'ee isaan rukuta. Tulluuwan ni raaafamu; reeffi isaaniis akkuma kosii daandii irratti gataamee ta'a. Kana hundaan illee dheekkamsi isaa hin qabbaanoofne; harki isaa akkuma ol kaafametti jira. **26** Inni saboota fagoo jiraniif faajjii ol qaba; warra moggaaf lafafa jiranitti ni siiqsa. Isaan kunoo ariifatanii dafanii dhufu. **27** Isaan keessaa namni tokko iyyuu hin dadhabu yookaan hin gafatu; namni tokko iyyuu hin mugu yookaan hin rafu; sabbanni mudhii isaanii hin laafu; hidhaan kophee isaanii hin citu. **28** Xiyyi isaanii qaramaa dha; iddaan isaanii hundi qopheeffameera; kotteen fardeen isaanii akkuma dhaga qara qabuu ti; gommaan gaarii isaanii akkuma bubbee hamaa ti. **29** Aduun isaanii akkuma aaduu leencaa ti; isaan akkuma saafela leencaa aadu; yeroo waan adamsatan qabatanitti ni gururi'u; isaan waan qabatan fudhatanii deemu; namni isaan harkaa buusuu danda'uus hin jiru. **30** Gaafas isaan akkuma huursaa galaanaa waan sana irraa huursu. Namni tokko yoo biyya sana ilale, inni dukkanaa fi rakkina arga; aduunis duumessaan dukkaneeffama.

6 Bara Uziyaan Mootichi du'e keessa, ani utuu Gooftaan teessoo ol dheeraa fi ulfina qabeessa irra taa'ee, handaarri uffata isaa mana qulqullummaa guutee jiruu nan arge. **2** Isaa olittis suraafeloota tokkoon tokkoon isaanii qoochoo ja'a ja'a qabantu ture; isaanis qoochoo lamaan fuula isaanii haguuggatu; qoochoo lamaan miilla isaanii haguuggatu; qoochoo lamaan immoo ni barrisu turan. **3** Isaanis: "Waaqayyo Waan Hunda Danda'u qulqulluu, qulqulluu, qulqulluu dha; lafti hundinuu ulfina isaaftin guutameertei" jedhanii walitti lallabaa turan. **4** Sagalee isaaniftiin hundeen dhaaba balbalaa ni raaafame; manni qulqullummaas aaraan guutame. **5** Anis akkana jedheen iyye; "Aanaaf wayyoo! Ani bade! Ani nama hidhii xuraa'aa kan namoota hidhii xuraa'aa qaban gidduu jiraatuudhaati; iji koo Mooticha, Waaqayyo Waan Hunda Danda'u argeeraati." **6** Suraafeloota keessaa inni tokko cilee boba'u kan qabduudhaan iddo aarsaa irraa fuudhe tokko harkatti qabatee gara kootti barrise. **7** Innis cilee sanaan afaan koo tuqeer, "Ilaali, wanni kun hidhii kee tuqeera; balleessaan kee sirraa fuudhameera; cubbuun kees siif dhifiameera" jedhe. **8** Anis sagalee Gooftaan kan, "Ani eenyunun ergadha? Eenyutu nuuf deema?" jedhu nan dhaga'e. Kana irratti ani, "Kunoo anuu jira. Na ergi!" nan jedhe. **9** Innis, "Dhaqitii akkana jedhii saba kanatti himi: "Dhaga'uun ni dhageessu; garuu hin hubattan; arguu inuma argitu; garuu hin qalbeeffattan!" **10** Qalbii saba kanaa doomsii; gurra isaanii cuqqaali; ija isaanis cufi. Yoo kanaa achii isaan ija ofii isaaniftiin arganii gurra isaaniftiin dhaga'anii qalbii isaaniftiin hubatanii deebi'anii fayyu." **11** Ani, "Yaa Gooftaa, wanni kun hamma yoomiitti akkana ta'a?" nar jedhe. Innis akkana jedhee deebise: "Hamma magaalawwan diigamanii nama isaan keessa jiraatu dhabanitti, hamma manneen onanii lafti qotisaas barbadaa'ee duwwaa hafutti, **12** hamma Waaqayyo nama hunda fageessee lafti sun guutumaan guutuutti dagatamutti ta'a. **13** Kudhan keessaa tokko yoo hafe iyyuu, biyyi sun amma illee deebitee ontii.

Garuu akkuma mukni laaftootii fi qilxuu, yoo muran gufuun isaa latu sana akkasuma sanyiin qulqulluun qulguu gafuu ta'ee achitti hafa."

7 Bara Aahaaz ilmi Yootaam, ilmi Uziyaan Mootii Yihuudea turetti, Reziin mootichi Sooriyatii fi Pheeqan ilmi Remaaliyya mootichi Israa'el Yerusaaleemiin loluuf itti duulan; garuu ishee mo'achuu hin dandeenye. **2** Yeroo kanattis, "Sooriyan Efrem wajjin tokkummaa uummatteerti" jedhanii mana Daawitittihim; kanaafuu garaan Aahaazitii fi garaan saba isaa akkuma mukni bosonaa bubbleedhaan raaafamu sana raaafame. **3** Kana irratti Waaqayyo Isaayaasiinakkana jedhe; "Atii fi ilmi kee She'ar-Yashaabu dhuma jal'isii Haroo Ol aanuu kan karaa Lafa qotisaas namicha wayyaa miicuutti geessu sana biratti Aahaazin simachuuf gad ba'aa. **4** Akkana jedhiin; 'Of eeggadhu; cal'isi; hin sodaatin. Ati sababii gafuuwan muka ibiddaa kanneen seeqaa jiran lamaan kanneeniitif jechuunis sababii aarii Reziin kan Sooriyatii fi aarii ilma Remaaliyya hamaa sanaatiif jettee abdii hin kutatin. **5** Sooriyan, Efremii fi ilmi Remaaliyya akkana jedhanii badiisa keetiif mari'ataniiru; **6** "Kottaa Yihuudeatti duullaa; kottaa ishee kukkunnee gargar qooddannaa; ilma Xaabi'eelis ishee irratti moosifannaa." **7** Ta'us Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Wanni kun hin raawwatu; wanni kun hin ta'u; **8** mataan Sooriyan Damaasqoodhaati; mataan Damaasqoo immoo Reziinii dha. Wagga jaatamii shan keessatti, Efremi ni bittinnaa'; saba tokko ta'uun isaa ni hafa. **9** Mataan Efrem Samaariyya dha; mataan Samaariyya immoo ilma Remaaliyya ti. Isin yoo amantii keessaniin jabaattanii dhaabachuu baattan; yoom iyyuu hin dhaabattan." **10** Waaqayyo amma illee akkana jedhee Aahaazitti dubbate; **11** "Qilee akka malee gad fagoo keessatti yookaan samii akka malee ol fagoo keessatti, Waaqayyoon Waaqa kee mallattoo gaafadhu." (**Sheol h7585**) **12** Aahaaz garuu, "Ani hin gaafadhu; Waaqayyonis hin qoru" jedhe. **13** Isaayaasis akkana jedhe; "Yaa mana Daawit mee dhaga'aal! Isin obsa namia qoruun isin hanqatee obsa Waaqa koo qortuu? **14** Kanaafuu Gooftaan mataan isaa mallattoo isiniif kenna: Kunoo durbi tokko ni ulfooti; ilma ni deessi; Amaanu'el jettees isaa moggafti. **15** Inni yeroo waan hamaa lagatee waan gaarii filachuu beekutti itittuu fi damma nyaata. **16** Garuu utuu mucaan sun waan hamaa lagatee waan gaarii filachuu hin beekin dura biyyi mootoo lamaan atti sodaatte sanaa ni ona. **17** Waaqayyo erga Efrem Yihuudea irraa citee jalqabee bara takkumaa ta'ee hin beekin tokko sitti, saba keettii fi mana Abbaa keetiitti ni fida; jechuunis mootii Asoor ni fida." **18** Bara sana keessa Waaqayyo tisiisota burqaa laga Gibxi keessa jiranii fi kanniisota biyya Asoor siiqsee waama. **19** Hundi isaanii dhufanii dhooqa lafaa keessa, holqa kattaa keessa, daggala qoraattiitii fi boolla bishaanii hunda keessa qubatu. **20** Bara sana keessa Gooftaan haaduu laga gamaa kireeffateen jechuunis mootiin Asoor rifeensa mataa keessanii rifeensa miilla keessanifti fi areeda keessan ni haada. **21** Bara sana keessa namni tokko goromsa tokko fi hoolaa lama qabataa. **22** Sababii baay'ina aannan isaan kennanifti, inni itittuu sooratu qabataa. **23** Bara sana keessa, lafa mukkeen wayinii kumni tokko kanneen meetii saqili kuma baasan jiran hunda irra sokorruu fi qoraatti qofatu jiraata. **24** Sababii lafti sun sokorruu fi qoraattiin guutameef, namoonni iddaa fi xiyya qabatan iyyuu achi dhaqu. **25** Ati sababii sokorruu fi qoraatti sodaattuuf si'achi gara gaarran kanaan dura gasoon soqamaa turan sanaa hin dhaqxu; isaan lafa loon itti bobba'anii fi lafa hoolonni keessa burraaqan ta'u.

8 Waaqayyo akkana naan jedhe; "Gabatee guddaa tokko fuudhiitii isa irratti, 'Maheer-Shaalal-Haash-Baaz' jedhii qubee beekamaadhaan barreessi." **2** Anis akka isaan dhuga baatota amanamoo ta'aniif Uuriyaa lubichaa fi Zakkaariyaas ilma Yeberekayaa nan waammadha. **3** Anis rajjitti bira naan ga'e; isheenis ulfootee ilma deesse. Waaqayyo akkana naan jedhe; "Maqaa isaa Maheer-Shaalal-Haash-Baaz jedhii moggaasi. **4** Utuu mucaan kun 'Aabboo' yookaan 'Aayyo' jechuu hin beekin dura qabeenyi Damaasqootii fi boojuun Samaariyaa mootii Asooriin fudhatama." **5** Waaqayyo ammas akkana jedhee natti dubbate: **6** "Sabni kun bishaan Shiloo'aa kan suuta yaa'u sana dhiise Reziniif fi ilma Remaaliyaatti gammadeeraati; **7** kanaafuu Gooftaan, lolaa guddaa kan laga Efraaxis jechuunis mootii Asoor ulfina isaa hunda wajjin saba kanatti fida. Lolaan sunis guutee bo'o isaa irra yaa'ee ededa isaa hunda irra dhangala'a. **8** Lolaan sunis hamma morma ga'utti guutee irra dhangala'ee keessa darbuudhaan waan hundumaa haxaa'ee Yihuuddati geessa. Yaa Amaanu'ell Qoochoon isaa bal'ifamee guutummaa biyya keetii ni haguuga." **9** Yaa saboota, burkutaa'! Isin warri biyya fagoo jirtaa hundi dhaggeeffadhaa. Waraanaaf hidhadhaa; ta'us burkutaa'! Waraanaaf hidhadhaa; ta'us burkutaa'! **10** Mari'adhaa; garuu faayidaa hin qabu; karoorfadhaa; garuu fiixaan hin ba'u; Waaqni nu wajjin jiraati. **11** Waaqayyo harka isaa jabaan sanaan natti dubbatee akka ani karraa saba kanaa irra hin deemneef akkana jedhee na akeekkachiseeraati: **12** "Isin waan uummanni kun fincila jedhu hundaan fincila hin jehinnaa; waan isaan sodaatan hin sodaatinaa; hin raafaminaa. **13** Kan isin akka qulqulluutti ilaaluu qabdani Waqaqayyo Waan Hunda Danda'u tokkicha; kan isin sodaachuu qabdani isuma; kan isin hollachuuifi qabdani isuma. **14** Inni iddoq qulqulluutti ta'a; manneen Israa'el lamaaniif garuu inni dhagaa nama gufachiisu, kattaa nama kuffisu ta'a. Saba Yerusaalemitti garuu inni kiyyoo fi futtaasaa ta'a. **15** Hedduun isaanii ni gufatu; isaan kufanii caccabu; futtaasaa seenanii qabamu." **16** Dhuga ba'umsa kana walitti qabsiisi; seera kanas barattoota koo gidduutti chaappaadhaan cufi. **17** Waaqayyo mana Yaaqoob duraa fuula isaa dhokfate sana nan eeggadha. Ani isa nan amanadha. **18** Anii fi ijooleen Waaqayyo naa kennee kunoo tu. Nu Israa'el keessatti Waaqayyo Waan Hunda Danda'u kan Tulluu Xiyoona irra jiraatu sanaaf mallattoo fi fakkeenyaa. **19** Yommuu namni tokko dhaqaatii ilaaltootaa fi eker dubbistoota kanneen hasaanisi fi guunguman waa gaafadhaa isiniin jedhutti sabni tokko Waqa isaa gorsa gaafachuu hin qabuu? Isaan waa'ee jiraattotaa maaliff warra du'an gaafatu? **20** Akka seeraa fi dhuga ba'umsa sanaatti jiraadhaa! Isaan yoo akka dubbi kanaatti dubbachuu baatan ifa barii hin qaban jechuu dha. **21** Isaan rakkina guddaa fi beelaan biyya keessa jooru; yommuu beela'anittis akka malee aaranii, ol ilaalanii mootii isaanittii fi Waqa isaanii abaaru. **22** Ergasiis gara lafaa ilaalanii rakkina guddaa, dukkanaa fi hurrii sodaachisaa argu; isaanis dukkana hamaatti darbatamu.

9 Warri rakkina guddaa keessa turan garuu si'achi gadda keessa hin jiraatan. Inni duraan biyya Zebululonii fi biyya Niftaaalem gad deeble; gara fuulduuratti garuu Galilaa Namoota Ormaa kan Yordaanosiin gama, qarqara Daandii Galaanaa irra jiran sana ni kabaja. **2** Sabni dukkana keessa jiraatu ifa guddaa argeera; warra biyya dukkana limixii keessa jiraattanii ifni ba'eera. **3** Ati saba baay'iftee gammachuu isaanii illee guddifteerta; isaan akkuma uummanni yeroo midhaan haamamutti gammadaan sana, akkuma namoonni yeroo boojuu qoddatanitti gammadaan sana fuula kee duratti ni ililchu. **4** Ati akkuma bara Midyaanin mo'atamee sanaa, waanjoo isaanitti ulfaate somaa gatiittii isaanii irraa ulee

cunqarsaa isaanii illee caccabsiteerta. **5** Kopheen loltuun ittiin duulte hundi, uffanni dhiiga keessa cuuphame hundi ibiddaan gubama; qoraan ibiddaas ta'a. **6** Mucaan nuuf dhalateera; ilmi nuuf kennemeera; mootummaan gatiittii isaa irra jiraata. Innis Gorsaa Dinqisiisa, Waaqa Jabaa, Abbaa Bara baraa, Mootii Nagaa jedhamee ni waamama. **7** Babal'inni mootummaa isaatii fi nagaan isaa dhuma hin qabu. Innis murtii qajeelaa fi qajeelummaadhaan hundeesse jabeessee dhaabuudhaan yeroo sanaa jalqabee bara baraan teessoo Daawit irra taa'ee mootummaa isaa bulcha. Hinaaffaan Waaqayyo Waan Hunda Danda'uus waan kana ni raawwata. **8** Gooftaan dhaamsa tokko Yaqqobitti ergeera; kunis Israa'el irra bu'a. **9** Uummanni hundi, Efreemii fi jiraattonni Samaariyaa waan kana ni beeku; isaanis of tuuluu fi garaa of jaaunuakkana jedhu; **10** "Xuubiwwan diigamaniiru; nu garuu dhagaa soofameen deebisnee ijaarra; mukkeen harbuu murmuramaniiru; nu garuu birbirsa iddoq buusna." **11** Kanaafuu Waaqayyo amajaajota Reziniif isaanitti jabeesee; diinoot isaanii illee isaanitti kakaase. **12** Warri Sooriyaa gama ba'aatiin, Filisxeemonni immoo gama lixaatiin afaan banatanii Israa'elin liqimsan. Kana hundaan illee dheekkamsi isaa hin qabbanoofn; harki isaaas amma iyuu akkuma ol kaafametti jira. **13** Sabni sun garuu gara isa isaan dha'e sanaatti hin deebine yookaan Waaqayyo Waan Hunda Danda'u hin barbaaddanne. **14** Kanaafuu Waaqayyo Israa'el irraa mataa fi eegee kuta; damee meexxiittii fi shambaqqoo guyyuma tokkoon balleessa; **15** maanguddoornii fi kabajamoorni mataa dha; raajonni soba barsiisan immoo eegee dha. **16** Namoonni saba kana qajeelchan isaan dogogorsu; warri isaanini qajeelfamanis karaa irraa badu. **17** Kanaafuu Gooftaan dargaggootatti hin gammudu yookaan ijoolee abbaa hin qabnee fi haadhota hiyyeessatiif hin na'u; namni hundinuu kan Waqa isin sodaannee fi hamaadhaatii; afaan hundinuu hamaa dubbata. Kana hundaan illee dheekkamsi isaa hin qabbanoofn; harki isaaas amma iyuu akkuma ol kaafametti jira. **18** Hamminni dhugumaan akka ibidda boba'a; inni sokorruu fi qoraattii illee gubee balleessa, bosona gobbuus ni qabata; akkuma aara ol ba'uuttiis ol ba'a. **19** Dheekkamsa Waaqayyo Waan Hunda Danda'uutti lafti ni gubatti; namoonnis qoraan ibidda ta'u; namni kam iyuu obboleessa isaa oolchuu hin danda u. **20** Karaa mirgaatiini ni butatu; garuu beela hin ba'an; karaa bitaatiin ni nyaatu; garuu hin qufan. Tokkoon tokkoon isaanii foontanteet isaa nyaata; **21** Minaaseen Efreemini nyaata; Efreemis Minaasee nyaata; isaan tokkummaadhaan Yihuuddati garagalu. Kana hundaan illee dheekkamsi isaa hin qabbanoofn; harki isaaas amma iyuu akkuma ol kaafametti jira.

10 Warra seera jal'aa baasan, kanneen labsii cunqarsaa labsaniiif wayyoo; **2** isaan murtii rakkattoota ja'lisu; mirga hiyyeyyi saba koos ni dhiibuu; haadhota hiyyeessaa boojuu godhatuu; ijoolee abbaa hin qabnes ni saamu. **3** Isin yeroo badiisni fagoodhaa dhufu guyyaa adabbiitti maal gooto? Gargaarsa argachuu eenyutti baqattu? Qabeenya keessatti dhiiftu? **4** Warra booji aman jala gugguufu yookaan warra ajjeefaman jalatti kufuu malee homtuu hin hafu. Kana hundaan illee dheekkamsi isaa hin qabbanoofn; harki isaaas amma iyuu akkuma ol kaafametti jira. **5** "Asooricha isa ulee aarii kootii ta'eef, isa bokkuu dheekkamsa kootii harka isaa jiruuf wayyoo! **6** Ani akka inni isaan saamu fi booji'uuf akka inni akkuma dhoqee karaa irraa lafatti isaan dhihiituu saba Waaqatti hin bulletti isaa nan erga; uummataa na aarsuttis isaa nan ajaja. **7** Garuu kun waan inni yaadu miti; yaadni akkasis garaa isaa keessa hin jiru; kaayyon isaa barbadeessuu dha; saba baay'ees fixuu dha. **8** Innis akkana jedha; 'Ajajoonni koo hundinuu

mootota mitii? 9 Kaalnoon akkuma Karkemiish mitii? Hamaati akkuma Arfaad mitii? Samaariyaanis akkuma Damaasqoo mitii? 10 Akkuma harki koo mootummoota waaqota tolfamoo kanneen fakkiiwan soofamoo kan Yerusaaleemii fi Samaariyaa caalan qabe sana, 11 ani waanan Samaariyaa fi fakkiiwan ishee hee sana Yerusaaleemii fi waaqota ishee tolfamoo hin godhuu?” 12 Gooftaan yeroo Tulluu Xiyoon irrattii fi Yerusaalem keessatti hojji isaa hunda fixatutti akkana jedha; “Ani sababii of jajuu garaa isaatii fi ilaachaa isaa kan of tuulummaan guutame sanaatiif jedhee mooticha Asoor nan adaba. 13 Inni akkana jedhaati: “Ani jabina harka kootiin waan kana hojjedheera; ani sababii hubannaa qabuuf, ogummaa kootiin hojjedheera. Ani daangaa sabootaa iddoohdaa buqqiseera; qabeenya isaanii illee saameera. Akkuma nama jabaa tokkoon arii mootota isaanii of jala galfadheera. 14 Akkuma namni tokko man’ee simbiraa keessa harka kaa’u sana anis harka koo qabeenya sabootaa keessa nan kaa’; akkuma namoonni hanqaquoq dagatame walitti qaban sana, anis biyya hunda walitti nan qabe; kan qoochho hurgufate, yookaan wacuuf afaan banate tokko iyyuu hin turre.” 15 Qottoon nama ittiin waa murutti ni koora? Yookaan wanni ittiin waa muran nama itti fayyadamutti of jajaa? Kunis akka waan uleen tokko nama isa qabatutti of mirmirsutti; yookaan akkuma bokkuun tokko akka waan muka hin ta’iniitii ol of guddisutti ti! 16 Kanaafuu Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda’u, loltoota gagabbatan kanatti dhukkuba nama huqqisu ni erga; ulfina isaa jalaanis ibiddi tokko akkuma arraba ibiddaa ni qabsifama. 17 Ifni Israa’el ibidda, Qulqullichi isaanii sunis arraba ibiddaa ta’; ibiddi sun guyyuma tokkoon qoraattii isaatii fi sokorruu isaa gubee balleessa. 18 Akkuma namni tokko yeroo dhukkubatsu huqqatu sana, ibiddi sun ulfina bosonaa isaatii fi lafa gotisaa gabbataa, lubbuu fi foonii ni barbadeessa. 19 Mukkeen bosona isaa keessatti hafan waan akka malee muraasa ta’aniif mucaan tokko galmeessuu ni danda’aa. 20 Bara sana keessa hambaan Israa’el, mana Yaaqoob keessaa warri hafan, dhugumaan Waaqayyo Qulqullichi Israa’el abdatu malee lammata isa isaan dha’e sana hin abdatan. 21 Hambaan tokko, hambaan Yaaqoob gara Waaqa Jabaa sanaatti ni deebi’aa. 22 Yaa Israa’el, yoo sabni kee akkuma cirracha qarqara galaanaa ta e iyyuu, hambaa qofatu deebi’aa. Badiisni qajeelummaadhaan guutame labsameera. 23 Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda’u badiisa lafa hundatti labsame ni rawwama. 24 Kanaafuu Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda’u akkana jedha: “Yaa saba koori warri Xiyoon keessa jiraattan, warra Asoor kanneen uleedhaan isin rukutan, kanneen akkuma warra Gibxi bokkuu ol isinittii fudhatan hin sodaatinaa. 25 Aariin ani isinittii aare dafee qabbanaa’; dheekkamsi koos isaan balleessuuf itti garagalaa.” 26 Waaqayyoon Waan Hunda Danda’u sun, akkuma kattaa Hereeb biratti Midyaanin qaceen garafe sana, akkuma biyya Gibxi keessatti godhe sana, ulee isaa bishaan irratti ol fudhata. 27 Gaafas ba’aaan isaanii gatittii keessan irraa, waanjooon isaanii morma keessan irraa fuudhamaa; waan isin akka malee gabbattanii waanjooon ni caccaba. 28 Isaan gara Ayyati seenan; Migroon keessa ba’an; nyaataa fi hidhata isaanii Mikmaas keessatti kuuftan. 29 Isaan karaa qal’aa irra ba’ani, “Nu Gebaa qubannee bulla” jedhan. Raamaan ni sodaatti; Gibe’aaan Saa’olisi baqatti. 30 Yaa intala Galiiim, iyyi! Yaa Laayishaa dhalgeeffadhu! Yaa Anaatoot deebii isheef kennil! 31 Maadmeneen baqataa jirti; uummanni Geebiimis baqachuuf walitti qabama. 32 Isaan har’aa Noob ga’u; isaan tulluu Intala Xiyoontti, gaara Yerusaalemitti harka isaanii raasu. 33 Kunoo Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda’u, humnaa guddadhaan dameewwan murmura; mukkeen gurguddaan ni

cicciramu; mukkeen dhedheeroonis gad qabamu. 34 Inni bosona gobbuu qottoodhaan cira; Libaanoonis fula Waaqa Jabaa duratti kufa.

11 Lataan tokko jirma Isseey irraa ni lata; hidda isaa irraas dameen tokko ija naqata. 2 Hafuurri Waaqayyoo, Hafuurri ogummaatii fi hubannaa, Hafuurri gorsaatii fi humnaa, Hafuurri beekumsaati fi kan Waaqayyoon sodaachuu isa irra qubata; 3 inni Waaqayyoon sodaachuutti ni gammada. Inni waanuma iji isaa arguu murtii hin kennu; yookaan waanuma gurra isaatiiin dhaga’uun hin merteessu; 4 garuu nama rakkataaf qajeelummaadhaan muretessa; hiyyeyyii lafa irraatifiis murtii qajeelaadhaan murtii kenna. Inni ulee afaan isaatiiin lafa rukuta; hafuura afaan isaatii ba’uun hamoota ni fixa. 5 Qajeelummaan teephaa mudhii isaa ti; amanumummaan immoo sabatta mudhii isaa ti. 6 Yeeyyii xobbaalla hoolaa wajjin jiraata; qeerransi ilmoo re’ee bira ciisa; jabbii, leencii fi horiin gabbataan walii wajjin bobba’u; mucaan xinnaan isaan bobbaasa. 7 Saan amaaketa wajjin soorata; ilmaan isaanii wal cina cicisiu; leencis akka sangaa cidii nyaata. 8 Daa’imni boolla bofaa irra taphata; mucaan xinnaan boolla buutii keessa harka kaa’. 9 Isaan tulluuwan koo qulqulloota hunda irratti waan hin miidhan yookaan waa hin balleessan; akkuma bishaan galaana guutu sana lafti Waaqayyoon beekuudhaan guutamtii. 10 Bara sana keessa hiddi Isseey akkuma faajjii ti uummataa dhababata; saboomni gara isaatii walitti qabamu; lafti inni boqotus ulfina qabeessa ta’aa. 11 Gaafas Gooftaan yeroo lammaffaa harka isaa diriirsee Asoor irraa, Gibxi Gadii irraa, Gibxi Olliirraa, Itoophiyaa irraa, Elaam irraa, Baabilon irraa, Hamaatiif biyyoota bishaan gidduu galaanaa irraa hambaawwan saba isaa walitti qabata. 12 Inni sabootaaaf faajjii ol kaasee booji’amtoota Israa’el walitti qaba; inni roga laafaa afran irraa saba Yihuudaa kan bittinnaa’ee ture walitti qaba. 13 Hinaaffaan Efrem ni bada; diinonni Yihuudaas ni barbadeeffamu; Efrem gaafas Yihuudaatti hin hinaafu; yookaan Yihuudaan Efremiitti hin hammaatu. 14 Isaan karaa lixa biiftutiini gatittii Filisxeemitti gad bu’u; tokko ta’aniif uummataa ba’i biiftuu saamu. Isaan Edoomii fi Mo’abin qabatu; warri Amoonis isaan jalatti bulu. 15 Waaqayyo guutuummaa, galoo galaana Gibxi ni gogsa; inni bubbree isaa kan nama waxaluun harka isaa laga Efraaxiis irra sochoosa. Akka namoonni kopheen ce’aniifis inni laga torbatti gargar isa qooda. 16 Akkuma gaafa isaan Gibxii ba’an Israa’elif ta’e sana, hambar saba isaa kan Asoor irraa hafeef karaan guddaan ni argama.

12 Ati gaafas akkana jetta: “Yaa Waaqayyo, ati natti aartee turte; aariin kees narraa deebi’era; na jajjabeessiteertaati sin galateeffadha. 2 Dhuugumaan Waaqni fayyina koo ti; arii isaa nan abdadha; hin sodaadhus. Waaqayyo, Waaqayyo mataan isaa, jabinnaa fi faarfannaa koo ti; inni fayyina koo ta’eraa.” 3 Isin burqaa fayyina keessaa gammachuudhaan bishaan waraabbattu. 4 Isin bara sana keessa akkana jettu: “Waaqayyo galata galchaa; maqaan isaa waammadhaa; waan inni hoijete sabootatti beeksisa; akka maqaan isaa ol ol jedhe lallabaa. 5 Inni waan ulfina qabu hoijeteeraatti Waaqayyoon faarfadhaa; wanni kun addunyaa hunda keessatti haa beekamu. 6 Yaa saba Xiyoon, Qulqullichi Israa’el isin gidduutti guddadhaatii sagalee ol fudhadhaatii gammachuudhaan faarfadhaa.”

13 Raajii waa’ee Baabilon kan Isaayyaas ilmi Amoos arge: 2 Tulluu homaa itti hin biqilin irratti faajjii ol kaasaatii isaanitti iyyaa; akka isaan karra namoota bebeekamootiin ol galaniif harkaan itti himaa. 3 Ani qulqulloota koo ajajeera; akka

isaan dheekkamsa koo hoojii irra naa oolchanaiif ani loltoota koo kanneen mo'anno kootti gammadan waammadheera. **4** Waca tulluuwan irraa, kan akka tuuta guddaa tokkoo dhaggeeffadhaal! Guungummii mootummoottaa kan saboota walitti qabamani dhaggeeffadhaal! Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u lolaaf jedhee loltoota qopheeffachaa jiral! **5** Isaan biyya fagoodhaa daarii samiiwwaniiti dhufan; Waaqayyo fi mi'a lolaat kan dheekkamsa isatiin guutummaa biyyattii balleessuuf dhufu. **6** Waan guyyaan Waaqayyo dhi'aateef boo'aa; guyyaan sun akkuma badiisa Waaqa Waan Hunda Danda'u biraa ergameetti ni dhufa. **7** Kanaafuu harki hundinuu ni laamsha'a; onneen nama hundaas ni baqa. **8** Sodaaan isaan qabata; dhukkubbii fi gaddi isaan qabata; akkuma dubartii ciniisuuq qabeetti wiixxirfatu. Isaan rifatanii wal ilaal; fuulli isaanii akka ibiddaa diimata. **9** Kunoo guyyaan Waaqayyo, guyyaan hamaan, dheekkamsaa fi aarii sodaachisaadhaan, lafa onsuu fi cubbamoota ishee keessa jiraatan barbadeessuuf ni dhufa. **10** Urjiwwan samiitti fi tuunni isaanii ifi isaanii hin kennan. Aduun baatu ni dukkanooti; ji's ifa ishee hin kennitu. **11** Ani addunyaa kana sababii jal'in aisaatiif, hamoota sababii cubbuu isaaniiitiif nan adaba. Ani of tuulummaa of jajjootaa nan balleessa; of guddisuu gara jabeeyyi illee gadin deebisa. **12** Ani akka namni warqee qulqulluu caalaa gati qabeessa, warqee Oofir caalaas muraasa ta'u nan godha. **13** Kanaafuu ani akka samiiwwan hollatan nan godha; gaafa aariin isaa boba'utti dheekkamsa Waaqayyo Waan Hunda Danda'uutin lafti iddo isheetti ni raafamti. **14** Namni hundinuu akkuma kuruphee adamsamtuu, akkuma hoolota tiksee hin qabnee gara saba isattaan deebi'a; namni kam iyyuu biyya isattaan baqata. **15** Namni booji'ame hundinuu ni waraanaam; kan qabame kam iyyuu goraadeedhaan du'a. **16** Daa'imman isaanii fiuuluma isaanii duratti ni cicciramu; manneen isaanii ni saamamu; niitoni isaanii humnaan gudeedamu. **17** Kunoo ani warra Meedee kanneen meetii irraa dhimma hin qabne warra warqeem hin gammachiifne jarattin kakaasa. **18** Iddaan isaanii dargaggoota fixxi; isaan daa'immaniif hin na'an; ijoolleefis garaa hin laafan. **19** Baabilon ulfinni moototaa, miidhaginii of jaja warra Baabilon akkuma Sodoomii fi Gomoraa irree Waaqatiin garagalfamti. **20** Namni ishee keessa hin qubatu; yookaa dhaloota hunda keessatti namni ishee keessa hin jiraatu; namni Arabaa tokko iyyuu dunkaanaa isaa achi hin dhaabbatu; tikseen tokko iyyuu bushayee isaa achi hin boqochiifattu. **21** Garuu bineensonni bosonaa achi ciciisu; waangoowwan mana ishee ni guutu; urunguu achi jiraatti; re'een diidaa achi keessa buburraqxi. **22** Waraabessi da'annoowwan ishee keessa yuusa; waangoonis manneen ishee mimmiidhagoo kan mootummaa keessa iyyiti. Yeroon ishee ga'eera; barri ishees hin dheeratu.

14 Waaqayyo Yaaqobiif garaa ni laafa; inni amma illee Israa'elin filatee biyya isaanii keessa isaan qubachiisa. Ormoonni isaanitti dabalamu; mana Yaaqob wajjinis tokko ta'u. **2** Saboonii isaan fudhatu; iddo ofi isaaniiiti isaan deebisu. Manni Israa'el immoo akkuma hojettoota dhiiraa fi dubartiit lafa Waaqayyo keessatti dhaala godhanii isaan fudhatu. Isaan boojitoota isaanii booji'anii warra isaan hacuucanis bulchu. **3** Guyyaa Waaqayyo itti dhiphina, rakkinaa fi hoojii hamaa isin itti garboomfamtanii turtan sana jalaa isin boqochiisutti, **4** akkana jettee mootii Baabilonitti ni qoosta: Cunqursichi akkamitti bade! Aariin isaaas akkamitti isa irraa gale! **5** Waaqayyo ulee hamootatii fi bokkuu bulchiootaa, **6** kan dheekkamsa wal irraa hin ciimeetiin uummata rukute; kan gara laafina tokko malee ari'e saboota dha'e sana caccabseera. **7** Lafti hundi boqonnaa

fi nagaa argatti; faarfachuuttis kaati. **8** Gaattiraawwanii fi birbirsawan Libaanoon iyyuu isinitti burraaqanii, "Amma ati kufteerta; namni tokko iyyuu nu muruuf hin dhufu" jedhu. **9** Si'ool isheen gadii yeroo ati dhufutti si simachuuf kaati; isheen akka isaan si dubisanifi hafuurotta warra du'anii, warra addunyaa irratti hooggantoota turanii hunda dammaqsiteerti; isheen warra mootota sabootaa turan hunda teessoo isaanii irraa kafti. (**Sheol h7585**) **10** Isaan hundinuu deebisanii akkana jedhu; "Atis akkuma keenya dadhabdeerta; akkuma keenya taateerta." **11** Ulfinni kee hundinuu, sagalee baganaa keetii wajjin awwala keessa buufameera; ilmaan raamtoo si jala afamanii raammoon si haguugdi. (**Sheol h7585**) **12** Yaa bakkalcha barii, ilma barii barraaqa, ati akkamitti samii irraa lafa dhoofte! Ati kan duraan saboota gad qabde, lafatti gad darbatameerta! **13** Ati garaa keetti akkana jette; "Ani samiitti olin ba'a; ani urjiwwan Waaqatii olitti teessoo koo olin baafadha; ani tulluu wal ga'i'i irra, fixxee tulluu qulqulichaa irra teessoo irra nan taa'a. **14** Ani fixxee duumessootaa gara irraatti ol nan ba'a; ani akka Waaqa Waan Hunda Olii ofin taasisa." **15** Garuu ati sii'ool keessa, boolla qilee keessa buufamteerta. (**Sheol h7585**) **16** Warri si argan ija babaasanii si ilaalu; akkana jedhaniis dinqisiifatu: "Kun namichuma lafa sochoosee akka mootummooni raafaman godhe, **17** namicha addunyaa kana gammoojii godhe, kan magaalaawwan ishee gaggaragalchee akka warri booji'aman mana isaaniihi hin deebine godhe sanaa?" **18** Mootonni sabootaa hundi, ulfinaa awwala isaanii keessa ciciisaniru. **19** Ati garuu akkuma damee jibbame tokkootti, awwala kee keessaa baafamtee gatamteerta; ati warra aijeefamaniin, warra goraadeen waraanamaniin, warra gara dhagaa boollaatti gad bu'aniin haguugamteerta. Akkuma reefaa millaan dhdhiitamteerta; **20** ati sababii biyya kee balleessitee namoota kee fixxeef, isaan gidduutti hin awwalamtu. Maqaan sanyii hamootaa lammata hin dha'amu. **21** Sababii cubbuu abbootii isaaniiitiif iddo ilmaan isaa itti qalaman qopheessaa; isaan biyya dhaaluudhaaf, magaalaawwan isaaniiiniis lafa guutuuf hin ka'an. **22** "Ani isaanitti nan ka'a," jedha Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u. "Ani Baabilon keessaa maqaas isheetti fi hambaa ishee, ilmaan isheetti fi sanyii ishee nan balleessa" jedha Waaqayyo. **23** "Ani iddo urunguu keessa jiraattuu fi lafa caafee ishee nan godha; ani hartuu badisiitaan ishee nan haxaa'a" jedha Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u. **24** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u akkana jedhee kakateera; "Dhugumaan akkuma ani duraan karoorfadhe sana wanni kun ni ta'a; akkuma ani yaade sanas ni dhaabata. **25** Ani biyya koo keessatti Asorota nan barbadeessa; tulluuwan koo irratti ani isa gad dhdhiita. Waanjoon isaa saba koo irraa ni fuudhamu; ba'an isaaas gatiittii isaanii irraa ni bu'a." **26** Karorri guutummaa addunyaaif murtaa'e kanaa dha; kun harka saboota hunda irratti diriifmee dha. **27** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u waan kana yaadeeraati, eenyutu isa garagalcha? Harki isaa diriifmeeera; eenyutu duubatti isa deebisuus danda'a? **28** Raajin kun bara Aahaaz mootichi du'e keessa dhufe: **29** Yaa Filisxeemota, uleen isin dha'e waan cabeeff, isin hundinuu hin gammadinaa; hidda bofa sanaa keessaa buutiif ba'a; iji isaa bofa darbatamaa summii qabu ni ta'a. **30** Hiyeessi gadadamanaa iddo itti bobba'u argata; rakkataanis nagaadhaan ciisa. Hidda kee garuu ani beelaan nan barbadeessa; beellis hambaa kee ni fixa. **31** Yaa karra, ati boo'il! Yaa magaala, iyyi! Filisxeemonni hundi baqaatii badaal! Duumessi aaraa tokko karaa kaabatiin ni dhufa; raayyaa waraana isaa keessas kan citee hafu tokko iyyuu hin jiru. **32** Ergamotoo saba sanaatiif deebii akkamitti kennamuu mala? "Waaqayyo jabetesee Xiyoonin dhaabeera;

ishee keessattis namoonni isaa kanneen miidhaman da'anno ni ergatu."

15 Raajii waa'ee Mo'aab: Aari isheen Mo'aab keessaa diigamteerti; halkanuma tokkottis baddeerti! Qir isheen Mo'aab keessaa diigamteerti; halkanuma tokkottis baddeerti! **2** Diiboon gara mana qulqullummaatti, iddoowwan ol ka'atti boo'uuf ol ba'a; Mo'aabis Neboo fi Meedebaaf ni boo'a. Mataan hundinuu haadamaa dha; areedni hundinuus ciciramaa dha. **3** Isaan daandii irratti wayyaa gaddaa uffatu; bantii manaatti fi waltajjii sabaa irratti hundi isaanii ni boo'u; imimmaan isaaniis ni dhanganlaas. **4** Heshboonii fi Ele'aaleen ni iyuu; sagaleen isaaniis hamma Yaahzaatti fagaateen dhaga'ame. Kanaafuu loltoonni Mo'aab ni iyuu; lubbuun isaaniis ni rom'ite. **5** Garaan koo Mo'aabitif iyya; kooluu galtoonni ishee hamma Zo'ariitti, hamma Eglatti Sheelishiyatti baqatu. Isaan boo'a, gara Luuhittiti ol ba'u; karaa Hooronaayim irrattis, waa'ee badii isaanii faarsanii boo'u. **6** Bishaanonnii Niimiiriim goganiiru; margis collageera; biqiltuuwwan lafaa badaniiru; wanni magariisni tokko iyuu hin hafne. **7** Kanaafuu isaan qabeenyaa argatanii kuufatan sana Laga Alaltuu irraan baatanii dabarfatu. **8** Iyyi isaanii hamma daarii Mo'aabitii dhaga ame; wawwaachuuun isaanii hamma Eglaiiimitti faaruun boo'icha isaaniis hamma Be'er Eeliimiintti dhaga'ame. **9** Bishaanonnii Diimon dhiigaan guutamanrii; ani immoo waan kana caalu iyuu Diimoniitti nani fida; warra Mo'aab keessaa baqatan kanneen biyya sanatti hafanitti leenca nan erga.

16 Selaa, gammoojiji gama jirtu sana irraa bulchaa biyattiitiif, gara tulluu Intala Xiyoonitti xobbaallaawwan hoolaa gibira ergaa. **2** Akkuma simbiraa man' ee ishee keessaa ari'amtee asii fi achi fiigduu dubartoorni Mo'aabis malkaa laga Arnoonitti akkasuma ta'u. **3** "Gorsa nuuf kennaa; murtii murteessaa. Guyyaa saafaadhaan gaaddidduu keessaa akkuma halkanii dukkaneeessa. Baqattootaa dhoksa; kooluu galtoota hin ganinaa. **4** Baqattoorni Mo'aab isin wajjin haa jiraatan; balleessituu irraa da'oo isaanii ta'a." Cunqursaan ni bada; badiisnis ni hafa; warri nama midhan lafa irraa badu. **5** Teessoon jaalalaan hundeeffama; mana Daawit keessaa namni murtii kennuu irratti murtii qajeelaa barbaadu, kan waan qajeelaa hojjechuuf ariifatu tokko amanamummaadhaan teessoo sana irra ni taa'a. **6** Nu of tuulummaa Mo'aab, of guddisuu fi kooruu ishee, of tuuluu fi addaggee ta'u ishee dhageenyerra; of jaujuun ishee garuu faayidaa hin qabu. **7** Kanaafuu Mo'aabonni ni boo'u; isaan tokkummaadhaan Mo'aabiif boo'u. Namoota Qir Hareeshetiaa faarsanii boo'uudhaan gaddu. **8** Lafti qotisaa Heshboon, mukni wayinii Sibimaas collageera. Bulchitoorni sabottaa mukkeen wayinii filatamoo kanneen duraan Ya'izeerin ga'anii gara gammoojijiitti babal'atan dhidhiitaniru. Lataan isaanii dheeratee hamma galaanaatti diriire. **9** Kanaafuu ani akkuma Ya'izeer boosse sana, mukkeen wayinii Sibimaatiif nan boo'a. Yaa Heshboon, yaa Ele'aalee, ani imimmaan kootiin sin jiisa! Ililchein yeroo midhaan siif ga'eetii fi gammachuun yeroo midhaan siif haamamu ture sun hafeera. **10** Ililchuu fi gammaduun iddo biqiltuu keessaa badaniiru; namni tokko iyuu iddo dhabaabaa wayinii keessatti hin faarfut yookaan hin ililchu: sababii ani ililliee balleesseef namni iddo wayinii itti cuunfanitti wayinii dhidhiitu tokko hin jiru. **11** Garaan koo akkuma baganaa faarsee Mo'aabiif boo'a; keessi koos Qir Hareeshetiaa boo'a. **12** Mo'aab yoo iddo ol ka'atti mul'atte, isheen ofuma dadhabsiifti; yoo kadhanhaaf gara iddo qulqulluu ishee dhaqxee kunis faayidaa tokko illee hin qabu. **13** Kun dubbiit Waaqayyo duraanuu waa'ee Mo'aab dubbatee dha. **14** Waaqayyo

garuu amma akkana jedha: "Waggaa sadii keessatti, ulfinni Mo'aabii fi namoonni ishee hedduun hundi akkuma hojjetaan tokko guyyaa isaa lakkaa'atu sana ni tuffatamu; kanneen hafanis akka malee muraasaa fi dadhaboo ta'u."

17 Raajii Damaasqoodhaan mormu: "Kunoo, Damaasqoon tuulla diigamte taati malee si'achi magaalaa hin taatu. **2** Magaalaawwan Aro'eer ni onu; bushaayeen achi ciiciis; wanni isaan sodaachisu tokko iyuu hin jiru. **3** Magaalaan jabeffamtee ijaaramte Efrem keessaa, humni mootummaas Damaasqoo keessaa ni bada; hambaan Sooriyyaa akka ulfina Israa'elootaa ta'a" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **4** "Bara sana keessa ulfinni Yaaqoob gad deebi'a; furdinni dhagna isaaas ni huqqata. **5** Akkuma namni midhaan haamu tokko, midhaan dhaabbut walitti qabeeb irree isaatin haamu sana kunis akkuma yeroo namni tokko Sulula Refaayim keessaa qarmii funaanu ni ta'a. **6** Ta'us akkuma yeroo muknii ejersaa dha'amuutti, qarmii guuruun amma iyuu jira; ftxee ol aanu irratti gumaa lama yookaan sadiitu hafa; damee gad aanu irratti gumaa afur yookaan shantu hafa" jedha Waaqayyo, Waaqni Israa'el. **7** Gaafas namoonni gara Uumaa isaanii ilaalu; ija isaaniis gara Qulqullicha Israa'el deebifatu. **8** Isaan gara iddo aarsaa, gara hojji harka isaanii hin ilaalan; isaan galma waqaeffannaa Aasheeraa, iddo aarsaaixaanaan kan quba isaaniiitoli tonchanis wayittuu hin lakkaa'an. **9** Gaafas magalaawwan jajjaboon isaan sababii Israa'eloootaatiif keessaa ba'an sun akkuma lafa bosona keessaa kan namni dhiisee deemee ta'u. Hundi ni onu. **10** Ati Fayyisa kee, Waaqa irraanfatteerta; ati kattaa, da'oo kee hin yaadanne. Kanaafuu yoo biqiltuu akka malee gaarii dhaabbatte muka wayinii kan alaa dhufe biqilfatte iyuu, **11** yoo guyyuma dhaabde sana akka inni biqilu goote iyuu ganama yeroo dhaabdetti akka inni daraaru goota; garuu guyyaa dhukkubaa fi dhibee hin fayyineetti wayinichi homaa hin fayyadu. **12** Saboota baay'ee kanneen aaranifi wayyoo! Isaan akkuma galaana aaruutti aaru! Saboota wacanifi wayyoo! Isaan akkuma bishaan guddaa huursutti huursu. **13** Saboonni akkuma huursaa bishaan cabsee deemuu yoo huurse iyuu yommuu inni isaanitti dheekkamu isaan baqatanii badu; akkuma habaqiin tulluu irraa fuula bubbbee dura ari'amu, akkuma awwaarri fuula bubblee hamaa duraa bittinnaa'u isaan ni bittinnaa'u. **14** Galgala sodaan akkuma tasaa isaan qabatti! Isaan utuu lafti hin bari'in ni dhabamul! Kun qooda warra nu booji'ee, hiree warra nu saamee ti.

18 Biyya lageen Itoophiyaatiin gamaa kan qoochoo isheetiin shaakkiftuuf wayyoo; **2** isheen galaana irra, bidiruu dhallaadduutin ergamoota bishaan irra ergiti. Yaa ergamoota ariifattoota, gara saba dhedheeroo kanneen gogaan isaanii lallaafuu, gara saba fagoo fi dhi'oottis sodaatamu, saba jabaa fi afaan isaa hin beekamne kan biyyi isaanii lageeniin gargar qoodamte sanaa dhaqaa. **3** Isin uummanni addunyaa hundi, warri lafa irra jiraattan yeroo mallattoon gaara irratti ol qabamu ni argitu; yeroo malakanni afuufamus inuma dhageessu. **4** Waaqayyo akkana naan jedhe: "Ani akkuma ho'a ifa aduu keessatti calaqqisuu, akkuma duumessaa fixeensaa kan ho'a yeroo midhaan galchaniitti cal'isee iddo jireenyaa kootii nan ilaala." **5** Haamaa midhaaniitin dura, yeroo hudhaan daraaree daraaraan sunis ija wayinii bilchaatee ta'utti inni billaa ittiin qoraniin lataa isaa ni cicciraa; damee babal'ates irraa murmuree ni balleessa. **6** Isaan hundinuu allaattii tulluu kan waa adamsuu fi bineensota bosonaatiif dhiifamu; allaattiin bona guutuu, bineensoni bosonaas ganna guutuu isaan nyaatu. **7** Gaafas saba dhedheeroo kanneen gogaan isaanii lallaafu irraa, saba

fagoo fi dhi'oottis sodaatamu irraa, saba jabaa fi afaan issaa hin beekamne kan biyyi isaanii lageeniin gargar qoodamte irraa Waaqayyo Waan Hunda Danda uuf kennaan ni fidama; kennaan sunis gara Tulluu Xiyoon, iddo Maqaan Waaqayyo Waan hunda danda'u jiraatutti ni fidama.

19 Raajii Gibxi mormu: kunoo Waaqayyo duumessa saffisaayaabbatee gara Gibxi dhufaa jira. Waaqonni Gibxi tolfamoon fuula isaa durattu hollatu; garaan warra Gibxis isaan keessatti baqa. **2** “Ani warra Gibxi walitti nan naqa; obboleessi obboleessa isaa, ollaan ollaai isaa, magalaan tokko magalaan kaan, mootummaanis mootummaa kaan lola. **3** Hafuriir warra Gibxi isaan keessatti jeeqama; anis karoora isaanii nan fashaleessa; isaanis waaqota tolfamoo fi hafuuropa warra du'anii, ilaltotaa fi eker dubbistoota gorsa gaafatu. **4** Anis dabarsee warra Gibxi humna gooftaa garaa jabaataa tokkootti naren kenna; mootiin hamaan tokkos isaan ni bulcha” jedha Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u. **5** Bishaanonne galaanaa ni gogu; lagni isas nihir'ata; ni gogas. **6** Burqaawwan isaa ni ajaa'u; lageen Gibxiis qal'atani gogu. Shambaqqoo fi dhallaadduun ni coollagu; **7** biqiltuuwwan ededa Abbayya, kanneen qarqara lagichaa jiranis ni coollagu. Wanni laga Abbayya biratti facafame hundi ni goga; bubbleedhaan fudhatama; deebei'es hin argamu. **8** Qurxummiil qabdooni, warri hokkoo Abbayya keessa buusan hundi aadanii boo'u; warri kiyyoo bishaanitti darbatanis ni dadhabu. **9** Warri quncee talbaa iddame qopheessan, wayyaa dhooftonnis abdiit kutatu. **10** Warri wayyaa dha'an mataa buusus; warri mindaadhaan hoijetan hundis ni gaddu. **11** Qondaaltonni Zoo'aan gowwoota; gorsitoonni Fara'oona ogeeyyiinis gorsa faayidaa hin qabne kenuu. Isin akkamitti Fara'ooniin, “Ani namoota ogeeyyi keessaa tokkoo dha; ani barataa mootota durii ti” jechuu dandeessu? **12** Namoonni keessan ogeeyyiin amma eessa jiru? Mee isaan waan Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u Gibxiin mormuudhaan karoorfate; isinitti haa himan; haa beeksisanis. **13** Qondaaltonni Zoo'aan gowwoota ta'anirru; bulchitoonni Memfiis gowwoomfamaniiru; gurguddooni saba ishee Gibxiin karra irraa jal'isaniiru. **14** Waaqayyo hafurama hadoochu isaanitti dhangalaaseera; isaan akkuma machaa'aan tokko hoqqisaat gatataru sana biyya Gibxi waan isheen hoijettu hunda keessatti gatantarsan. **15** Wanni mataan yookaan eegeen, dameen meexxi yookaan shambaqoon, Gibxiif gochuu danda'an tokko iyyuu hin jiru. **16** Bara sana warri Gibxi akka dubartii ta'u. Harka ol ka'e kan Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u isaanitti ol fudhatu sana arganii sodoaan ni hollatu. **17** Biyyi Yihuudaas warra Gibxi ni naasisa; namni maqaan Yihuudea biratti dha'amu hundinuu sababii waan Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u isaanitti karoorfachaa jiru sanaatiif ni na'a. **18** Gaafas biyya Gibxi keessatti magalaawwan shan afaan Kana'an dubbatu; isaanis Waaqayyoon Waan Hunda Danda'uuf amanamoo ta'uuf ni kataku. Isaan keessaa tokko Magaalaa Badiisaan jedhamti. **19** Gaafas wiirtuu Gibxi keessatti iddoon aarsaa tokko Waaqayyoof ni hoijetama; daangaa biyyattii irrattis siidaan tokkoo Waaqayyoof ni dhaabama. **20** Kunis biyya Gibxi keessatti Waaqayyoon Waan Hunda Danda'uuf mallattoo fi dhuga ba'umsa ta'a. Yeroo isaan sababii cunqursitoota isaanitiif gara Waaqayyootti iyaytanitti, inni fayyisaa fi baraaraa tokko ergeeffii isaan oolcha. **21** Kanaafuu Waaqayyo warra Gibxitii of beeksisa; isaanis gaafas Waaqayyooni beeku. Isaanis qalmaa fi kennaa midhaanitiif waaqeffatu; Waaqayyoofi ni wareegu; wareega sanas ni baafatu. **22** Waaqayyo biyya Gibxi ni rukuta;rukutees ni fayyisa. Isaan gara Waaqayyootti ni deebi'i; innis kadhanhnaa isaanitiif deebeii kennee isaan fayyisa. **23** Gaafas Gibxi hamma

Asooritti karaa guddaa tokkotu jiraata. Warri Asoor gara Gibxi, warri Gibxis gara Asoor ni dhaqu. Warri Gibxii fi warri Asoor walii wajjin ni waqaqeffatu. **24** Israa'el bara sana keessa Gibxii fi Asoorit dibalametee sadaffaa taati; kunis lafa irrattti eebba ta'a. **25** Waaqayyoona Waan Hunda Danda'us, "Gibxi sabni koo, Asoor hojjiin harka kootii fi Israa'el dhaallii koo haa eebbfifaman" jedhee isaaa eebbisaa.

20 Bara ajajaan muummichi Sargoon mooticha Asooriin ergame sun gara Ashdood dhufee loolee ishee qabate sana keessa, **2** yeroodhuma sanatti Waaqayyo karaa Isaayyaas ilma Amoosiittiin dubbate. Innis, "Uffata gaddaa dhagna kee irraa, kophees miilla kee irraa baasi" jedheen. Innis akkasuma godhe; qullaa fi miilla duwwaa asii fi achi deeme. **3** Kana irattti Waaqayyoakkana jedhe; "Akkuma garbichi koo Isaayyaas, akka Gibxii fi Itoophiyaa mallattoo fi akeekkachiisa ta'uuf jedhee waggaad sadii qullaa fi miilla duwwaa deeme sana, **4** akkasuma moottiin Asoor booji'amtoota Gibxii fi baqattoota Itoophiyaa dargaggeessaa fi jaarsa, qullaa fi miilla duwwaa hambisee teessuma isaanii illee qullaa godhee fudhatee deeme; kun warra Gibxiitiif qaanii dha. **5** Warri Itoophiyaa aramanatiani Gibxiin boonan ni sodaatu; ni qaana'us. **6** Gaafas warri qarqara galaanaa irra jiraatan akkana jedhu; "Warra nu itti irkanne, warra mooticha Asoor jalaa nu baasu jennee gargaarsaaf itti baqanne sana irra waan ga'e mee ilaala! Yoos nu akkamitti jalaa ba uu dandeenyaa?"

21 Raajii Gammoojiji Galaana bira jirtuun mormu: Akkuma
bubbeen hamaan biyya kibbaa haxaa'u sana, weeraraan
tokko gammoojiidhaa, biyya sodaachisaa keessaa ni dhufa. **2**
Mul'anni hamaan tokko natti mul'ateera: gantuun ni ganti;
saamtunis ni saamti. Yaa Eelaam, ol ba'il Yaa Meedee marsii
qabi! Ani aaduu isheen fidde hunda nan xumura. **3** Kana irratti
dugdi na cite; akkuma dubartii ciniisifattuu muddamni na
qabe; ani waanan dhaga'een nan holladhe; waanan argeenis
nan raafame. **4** Qalbiin koo ni raafame; sodaan na hollachiise;
dimimmisni ani hawwe sun sodaattu na jalaa geeddarame. **5**
Isaan maddii qopheessu; afaa diriirsu; ni nyaatu, ni dhugu! Isin
qondaaltonni ka'aa; gaachanas zayiti dibaa. **6** Gooftaanakkana
naan jedha: "Dhaqitii eegduu tokko ramadi; innis waan argu
haa himu. **7** Inni yommuu warra farda yaabbatan kanneen lama
lamaan yaa'an, warra harree yaabbatan yookaan warra gaala
yaabbatan argutti, haa dammaqu; guutumaan guutuutti haa
dammaqu." **8** Eegduun sunisakkana jedhee iyey; "Yaa gooftaa
ko, ani guyuma guyayaan qooxii eegumsaa irra nan dhabadhah;
halkan hundas ani hojii koo irra non tura. **9** Kunoo, warri
farda yaabbatan, lama lamaan dhufaa jiru; inniakkana jedhee
deebise: 'Baabilon jigdeerti; jigdeerti! Fakkiiwwan waqaqtu ishee
hundinuu burkutaa'anii lafa dha'aniiruu!" **10** Yaa saba koo warra
oobdii midhaanii irratti dha'amtan, ani waan Waaqayyoon Waan
Hunda Danda'u, Waaqa Israa'el irraa dhaga'e isinittin hima.
11 Raajii Duumaan mormu: Namni tokko See'iiri na waamee,
"Yaa eegduu, halkan kun bari'uuf hammamtu hafe? Yaa eegduu,
halkan kun bari'uuf hammamtu hafe?" jedhe. **12** Eegduun
sunis, "Bari'uug ga'eera; garuu deebi'ee dhi'a. Yoo gaafachuu
barbaaddan gaafadhaa; garuu deebi'aa kottaa" jedhee deebisa. **13**
Raajii biyya Arabatiin mormu: Isin imaltonni Dedaan kanneen
bosona Arabaa keessa qubattan, **14** warra dheebooteef bishaan
fidaa; isin warri Teemaa keessa jiraattan, baqattootaaaf waan
nyaataan fidaa. **15** Isaan goraadee jalaa, goraadee luqqifame jalaa,
xiyya aggaamame jalaa, ho'a waraanaa jalaa baqataniiruutii.
16 Gooftaanakkana naan jedhe: "Akkuma waggoota hojjetaa

qaxaramaa tokkootti ulfinni Qeedaar hundinuu waggaan tokko keessatti ni dhuma. **17** Warra xiyya darbatan keessaa kanneen hafan, gootomni Qeedaar muraasa ta'u." Waaqayyo Waaqni Israa'el dubbateeraati.

22 Raajii waa'ee Sulula Mul'ataa: Amma maaltu isin rakkisee isin hundi fiixee manaatti ol baatan? **2** Yaa magaalaa wacaan guutamte, yaa magaalaa jeeqamtuu fi fandalaltuu, namoonni si jalaa qalaman goraadeedhaan hin ajjeefamne yookaan waraana keessatti hin dhumne. **3** Hooggantoonni kee hundi walumaan baqatan; isaan utuma xiyya hin darbatin qabaman. Isin utuma diinni fagoo jiruu baqattan iyyuu warri qabmantan hundi walumaan mana hidhaatti galfamtaniiirtu. **4** Kanaafuu ani, "Ana irraa garagalaa; ani hiqqifadhee nan boo'a. Badiisa saba koo irratti na jajjabeessuu hin yaalinaa" nan jedhe. **5** Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u, Sulula Mul'ataa keessatti, guyyaa jeequmsaa, dhidhiitamuutii fi burjaajii, akkasumas guyyaa itti dallaa diigutii fi tulluuwanittis iyyuu qaba. **6** Eelaam man'ee xiyyaa qabattee gaariiwanii fi abbootii fardaa fudhathee baati; Qiris gaachana ishee qabatti. **7** Sululawan kee filatamoon gaariiwaniani guutamaniiru; abbootini fardaas karra magaalatti irratti ramadamaniiru. **8** Gooftaan ittisa Yihuudaa irraa mulqeera. Atis gaafas mi'a lolaa kan Masaraa Bosonaa keessa jiru sana abdatta. **9** Dallaan Magaalaa Daawit karaa baay'ee akka urame argitaniiirtu; Harroo Gad aanaa keessatti bishaan kuufattaniirtu. **10** Isin manneen Yerusaalem lakkooftan; dallaa ishee dhagaa jabeessuu jettanis manneen sana diigdan. **11** Bishaan Haroo Moofaatif dallaa lamaan giddutti kuusaa bishaanii tolchitan; garuu isin gara Isa waan sana hojjeteen hin ilaa; yookaan Isa bara dheeraan dura waan sana karoorseef ulfina hin kennine. **12** Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u, akka ati boossee wawaattuuuf, akka ati rifeensa mataa keetii of irraa cirtree wayyaa gaddaa uffatuuf guyyaa sana si waame. **13** Qooda kanaa garuu gammachuu fi fandalaluu, loon gorra'u fi hoolota qaluu, foona nyaachuu fi daadhii wayinii dhuguutu jira! Isin, "Kottaa ni nyaannaa; ni dhugnas; bor ni duunaatiil" jettu. **14** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u utuma gurri koo dhaga'uwaan kanaa ibse: "Hamma guyyaa du'a keessaniitti cubbuun kun isin irraa hin haqamu" jedha Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u. **15** Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Dhaqitii itti gaafatamaa kanaan, Shebnaa, bulchaa masaraa mootummaatiinakkana jedhi: **16** Ati maal asii hoijetta? Akka ati iddo kanatti iddo awwaalaqopheeffattu, akka iddo ol ka'aa irratti boolla awwaala keetii qotattu, akka kattaa keessatti iddo boqonnaa keetii tolchattu eenyutu eeyyamaa siif kenne? **17** "Yaa nama jabaan kunoo, Waaqayyo jabeesees qabee si darbachuuif jira. **18** Inni akkuma kubbaa furuurse biyya bal'a tokko keessa si buusa. Yaa salphina mana gooftaa keetii, ati achitti duuta; gaariiwan kee mimmiidhagoonis achitti hafu! **19** Ani aangoo kee irraa sin buusa; atis taayita kee irraa ni ari'amt. **20** "Ani gaafas garbicha koo Eliyaqaqimil ilma Hilqiyaa nan waama. **21** Ani uffataa kee isatti nan uffisa; sabbataa kee mudhii isattin nan hidha; aangoo kees dabarsee isaaq nan kenna. Inni warra Yerusaalem keessa jiraatanii fi mana Yihuudaatiif abbaa ni ta'a. **22** Ani furtuu mana Daawit gatiittii isaa irraa nan kaa'a; waan inni banu namni tokko iyyuu cufuu hin danda'u; waan inni cufus namni tokko iyyuu banuu hin danda'u. **23** Ani akkuma fannoo waa itti fannisan tokkootti iddo jabaa irra isaa non dhaaba; innis mana abbaa isaatif teessoo ulfinaa ni ta'a. **24** Isaanis kabaja mana abbaa isaa hunda, ijoollee isaatii fi ijollee ijollee isaa, mi'a xixinnaa kan waciitiidhaa jalqabee hamma okkoteetti jiru

hunda isatti fannisu." **25** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'uakkana jedha; "Gaafas qofoon iddo jabaa dhaabame sun ni buqqa'a; muramee lafa bu'a; ba'aan isatti fannifame sun harca'ee caccaba." Waaqayyo waan kana dubbateeraati.

23 Raajii waa'ee Xiiroos: Yaa dooniwwan Tarshiishi wawwaadhaa! Xiiroos barbadooftee mana yookaan buufata doonii malee hafteertii. Biyya Qophroos oduu isaan qaqqabeera. **2** Isin jiraattoonni qarqara galaanaatiif fi daldaltoonni Siidoonaa, warri galaana irra marmaaran isin soormsan cal'isa. **3** Midhaan Shihoor bishaanota gurguddaa irraan dhufe; oomishni Abbayyaa Xiiroosiif galii ture; isheenis lafa gabaa kan sabootaa taate. **4** Yaa Siidoonaa, yaa da'anno galanaana qaana'i; galaanniakkana jedhee dubbateeraati: "Ani hin ciiniisifanne yookaan hin deene; ilmaan hin horanne yookaan intallan hin guddifanne." **5** Yeroo oduu gara Gibxi dhufutti isaan gabaasa Xiiroos irraa dhufuu ni dhiphatu. **6** Isin gara Tarshiishitti ce'aa; yaa warra qarqara galaanaa jiraattan wawwaadhaa. **7** Magaalaa dulloomtuun durii, kan miilli ishee ishee fuudhee, akka isheen biyya fagoo keessa qubattuuuf ishee geesse kun, magaalaa kee ishee fandalaltuudhaa? **8** Xiiroos ishee gonfoo nama gonfachiiiftu kan daldaltoonni ishee ilmaan moototaa ta'an kan daldaltoonni ishee lafa irratti kabajamoo ta'anitti eenyutu waan kana karoorfate. **9** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u of jaja ishee kan ulfina ishee hunda keessa jiru gad deebisuu fi warra lafa irratti kabajaman hunda salphisuu waan kana karoorfateera. **10** Yaa Intala Tarshiish, ati si'achi buufata doonii hin qabaattuutii, lafa kee hamma Abbayyaa bira ga'utti qotadhu. **11** Waaqayyo harka isaa galaana irra qabee mootummoota hollachiiseera. Inni akka da'annoowwan ishee diigamaniif waa'ee Kana'aan ajaja kenneera. **12** Innisakkana jedha; "Yaa Durba Siidoonaa, ati kana caalaa hin fandalaltu!" Ka'iitii gara Qophiroositti ce'i; ati achitti iyyuu boqonnaa hin argattu." **13** Mee biyya Baabilonotaa ilali; uummanni kun amma seenaa hin qabu! Warri Asoor akka isheen iddo jirenya uumamawwan gammoojii taatu godhan; isaan siree eegumsaa ijarratan; da'annoowwan ishee qullaa hambisan; ishees ni barbadeessan. **14** Yaa dooniwwan Tarshiish wawwaadhaa; da'anno keessan barbadeeffameeraati! **15** Yeroo sanaa jalqabee Xiiroos hamma waggaan torbaatamaatti ni dagatamti; kunis bara jirenya mootii tokkoo ti. Dhuma waggaan torbaatamman sanaatti garuu akkuma sirba sagaagaltuu tokkoof sirbame sanaatti Xiiroos irra ga'a: **16** "Yaa sagaagaltuu irraanfatamtuu, baganaa qabadhuutii magaalaa keessa naanna'i; ati akka yaadatamtuu baganaa sirriitti rukuti; sirba baay'ee sirbi." **17** Dhuma waggaan torbaatamaatti Waaqayyo Xiiroosin ni yaadata; isheenis gara daldala isheetti deebitee mootummoota fuula lafaa irra jiran hunda wajjin sagaagalti. **18** Ta'us bu'aan isheetti fi wanni isheen argattu Waaqayyoof addaan baafama; hin kuufamu; walittis hin qabamu. Bu'aan ishees warra fuula Waaqaa dura jiraatanaiif nyaata ga'a fi uffata babbareeda ta'a. **24** Kunoo, Waaqayyo lafa ni onsa; ishees ni barbadeessa; inni ishee gaggaragalchee warra ishee irra jiraatan bittinneessa; **2** Kan saba irra ga'u luba irra, kan garbicha irra ga'u gooftaa irra, kan garbittii irra ga'u giiftii irra, kan bitataa irra ga'u gurgurataa irra, kan isa ergifatu irra ga'u, isa ergisu irra, kan liqeefataa irra ga'u, isa liqeessu ni ga'aati. **3** Lafti guutumaan guututti ni ontii; guutumaan guututti ni saamamti. Waaqayyo waan kana dubbateeraati. **4** Lafti ni pogdi; bifti ishees ni geeddarama; addunyaan ni bututti; bifti ishees ni geeddarama; gurguddooni saba lafaas ni bututti. **5** Lafti saba isheetti xuroofteerti; isaan seeraaf ajajamu didan; sirnaan buluu didanii kakuu

bara baraa sana cabsaniiru. **6** Kanaafuu abaarsi lafa balleessa; sabni ishees balleessaa issaatiif adabama. Kanaafuu jiraattonni lafaa ni gubatu; nama muraasatu hafa. **7** Daadhiin wayinii haaraan ni goga; mukni wayiniis ni coolлага; warri gammaddan hundinuu ni aadu. **8** Dibbeen sagaleen isaa namatti tolui ni cal'isa; wacni fandalaltootaa qabbanaa'eera; baganaan nama gammachiisus cal'iseera. **9** Isaan si'achi sirbaa daadhii wayinii hin dhugan; dhugaatiin jabaan warra isa dhuganitti ni hadha'a. **10** Magaalaan diigamte sun ontee hafti; akka namni tokko iyyuu ol hin seenneef manni hundi ni cufama. **11** Isaan daadhii wayinii dhabanii daandii irratti boo'u; gammachuun hundi gaddatti geeddarama; ililchuun hundis lafa irraa dhabama. **12** Magaalaan sun diigamte hafti; karri ishees ni caccaba. **13** Akkuma yeroo mukni ejersaa dha'amuu fi akkuma yeroo wayiniin galfamutti qarmiin hafu ta'u sana, lafa irratti saboota gidduutti askasuma ni ta'a. **14** Isaan sagalee ol fudhatani gammachuun iyyu; gama lixa biiftutti ulfina Waaqayyoo labsu. **15** Kanaafuu isin ba'a biiftuu irraa Waaqayyoof ulfina kennaa; qarqara galaanaattis maqaa Waaqayyo Waaqa Israa'el leellisaa. **16** Nu moggaa lafaa irraa faarfannaa, "Isa qajeelaa sanaaf ulfinni haa ta'u" jedhu dhageenyaa. Ani garuu akkanan jedhe; "Ani bade, ani bade! Anaaif wayyool! Gantoonni ni ganu! Gantoonni gantummaa isaanitiin ganu!" **17** Yaa uummata lafa irraa, sodaan, qilee fi kiyyoon si eeggatu. **18** Namni sagalee goolii baqatu kam iyyuu qilee keessa bu'a; namni qilee keessa ol ba'u kam iyyuu kiyyoodhaan qabama. Foddaan samiiwanii banameeraatti hundeeawan lafaa ni raafamu. **19** Lafti baqaqxerteeti; lafti gargar baateerti; lafti akka malee raafamteerti; **20** Lafti akkuma nama machaa'ee galatantari; isheen akkuma daasii bubbudehaan raafamti; yakki finila ishee akka malee itti ulfaateera; isheen ni jigdi; deebitees hin kaatu. **21** Waaqayyo gaafas humnoota samii, samii irratti, mootota lafaa immoo lafa irratti ni adaba. **22** Isaan akkuma hidhamtootaa boolla keessaatti walitti qabamu; manni hidhaa itti cufamee guyyaa hedduu booddee adabamu. **23** Ji'i ni burjaajofti; aduunis ni qaanofti; Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u, Tulluun Xiyoon irrattii fi Yerusaalem keessatti fuula maanguddootaa durattu ulfinaan ni mo'attii.

25 Yaa Waaqayyo, ati Waaqa koo ti; waan ati amanumummaa kee kan mudaa hin qabneen wantoota dinqisiisoo bara dheeraan dura karoorfame hojjettee, ati ulfina siif nan kenna; maqaa kees nan leellisa. **2** Ati magaalaan sana tuullaa dhagaa, magaalaan dallaa jajjabaa qabdu immoo diigamaa goote; magaalaan da'anno Namoota Ormaa turte sun si'achi hin jiraattu; isheen gonkumaa deebitee hin ijaaramtu. **3** Kanaafuu namoonni jajjaboon si kabaju; magaalaawwan saboota gara jabeeyyi si sodaatu. **4** Ati hiyyeyyiif lafa itti baqatan, rakkataaf immoo dhiphina isaa keessatti da'oo, bubblee hamaa jalaa iddo itti baqatu, ho'a jalaa immoo iddo itti qabbaneeffatu turte. Hafururi gara jabeeyyiin baafatan, akkuma bubblee hamaa dallaa dhagaan dha'uutti fi **5** akkuma ho'a gammoojiif ti. Ati waca alagootaa ni cal'isifta; akkuma ho'i gaaddisa duumessaatiin qabbanaa'u sana, sirbi gara jabeeyyiis ni qabbanaa'a. **6** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u tulluun kana irratti uummata hundaaf cidha nyaata gaarii, affeerraa daadhii wayinii gogee, foon coomaaf fi daadhiin wayinii filatamaa ni qopheessa. **7** Inni tulluun kana irratti, haguuggii uummata hundatti haguugame, golgaa saba hundatti golgame ni balleessa; **8** inni bara baraan du'a ni liqimsa. Waaqayyo Gooftaan fuula hunda irraa imimmaan ni haqa; inni lafa hunda irratti salphina saba isaa ni balleessa. Waaqayyo waan kana dubbateeraati. **9** Isaan gaafas akkana jedhu; "Dhugumaan kun Waaqa keenya; nu isa amananne;

innis nu oolche. Kun Waaqayyoo dha; nu isa amananne; kottaa fayyisuu issaati gammanna; ni ililchinas." **10** Harki Waaqayyoo tulluu kana irra ni bogota; Mo'aab garuu akkuma ciidiin dikee keessatti dhidhiitamu sana isa jalatti dhidhiitama. **11** Innis akkuma namni bishaan daaku tokko daakutu harka bal'ifatu sana, gaara sana irratti harka isaa ni bal'ifata. Waaqnis of tuluummaa isaanii, ogummaa harka isaanii wajjiin gad deebisa. **12** Inni dallaa kee ol dheeraa dhagaan ijaarame sana, akka inni duufu godha; lafatti gad jigsees biyyootti dabala.

26 Bara sana faarfannaan kun biyya Yihuudaa keessatti faarfatama: Nu magaalaa jabaa qabna; Waqqnis fayyina, dallaa eegumsa isheetti fi da'anno ishee taasisa. **2** Akka sabni qajeelaan, sabni amanumummaadhaan jiraatu ol seenuu, karrawwan banaa. **3** Inni sitti irkateeraati, nama yaadni garaa isaa si wajjin jiru, ati nagaa hir'inna hin qabneen isa eegda. **4** Sababii Waaqayyo, Waaqayyo mataan isaa, Kattaa bara baraa ta'eef, bara baraa Waaqayyoon amanadhaa. **5** Inni warra iddo ol ka'aa irra jiraatan gad qaba; magaalaan tabba irra jirtu gad buusa; lafatti gatees awwaaratti ishee maka. **6** Miilli, miilli warra hacuucamee, faanni hiyyeyyi ishee dhidhiita. **7** Daandiin nama qajeelaa wal qixxataa dha; yaa Isa Tolaa, ati qajeeltotaaf karaa baaftha. **8** Yaa Waaqayyo, nu karaa seera keetii irra deemaa si eegganna, maqaan keetii fi beekamuun kee hawwii garaa keenyaa ti. **9** Halikan lubbuun koo si yaaddi; ganamas hafururi koo baay'isee si barbaada. Yeroo mortiu kee gara lafaa dhufutti, uummanni addunyya qajeelummaa barata. **10** Namni hamaana gara laafinii godhamuuf iyyu, qajeelummaa hin baratu; biyya qajeelummaa jirutti iyyu inni ittuma fufee jal'ina hojjeeta; surraa Waaqayyoos hin hubatu. **11** Yaa Waaqayyo, harki kee ol kaafameera; isaan garuu isa hin argan. Isaan hinaaffaa ati saba keetifi qabdu arganii haa qaana'an; ibiddi diinota keetifi kuufame sun isaan haa balleessu. **12** Yaa Waaqayyo, ati nagaa nuuf kenniteerta; ati hojji keenya hunda nuuf hojjettertaati. **13** Yaa Waaqayyo Waaqa keenya, si malee goftonni biraa nu bulchaniru; nu garuu maqaa kee qofa ulfeessina. **14** Isaan ammu du'aniiri; si'achi hin jiraatan; isaan gaaddidduu dha; deebi'aniis hin ka'an. Ati isaan adabde; isaan balleessites; yaadannoo isaanii hundas ni barbadeessite. **15** Yaa Waaqayyo, ati saba baay'isteerta; ati saba baay'isteerta; ati ofii keetifi ulfina argatteerta; daarii biyyaa hunda bal'ifteerta. **16** Yaa Waaqayyo, isaan yeroo dhiphinatti si barbaaddatan; yeroo ati isaan adabdeetti isaan kadhannahaa gad roobsan. **17** Akkuma dubartiin ulfaa yeroo da'uu geessutti, ciniinsuudhaan wiixirfattee iyyitu sana, yaa Waaqayyo, nus fuula kee duratti akkasuma taaneerra. **18** Nu ulfoofnee, ciniinsuudhaan wiixirfanne; nu garuu bubblee deenyee. Nu lafaaf fayyina hin fidne; nu uummata addunyya hin deenyee. **19** Garuu namoonni kee kanneen du'an ni jiraatu; dhagni isaanii du'a ni ka'a. Isin warri biyyoo keessa jiraattan, dammaqaatii gammachuudhan ililchaa. Fixeensa kee akkuma fixeensa ganamaa ti; laftis warra du'an of keessaa bafti. **20** Yaa saba ko, kutaaa mana keetti ol galitiif duubaan balbala ofitti cufi; hamma dheekkamsi isaa darbutti, yeroo muraasaf of dhoksi. **21** Kunoo, Waaqayyo sababii cubbuu isaanitiif uummata lafa irraa adabuuf iddo jirenya isaatii ba' ee dhufaa jira. Lafti dhiiga ishee irratti dhangalaafame sana ifa bafti; si'achi warra ishee irratti qalaman hin dhoksu.

27 Bara sana, Waaqayyo goraadee isaaatiin, goraadee isaa sodaachisaa, guddaa fi jabaa sanaan, Lewaataan boficha mirmirfamu, Lewaataan boficha marmaramu sana ni adaba; inni jawwee galaana keessa jiraatu ni kukkan. **2** Bara sana akkana

jedhama; "Waa'ee iddoo dhaabaa wayinii kan namatti tolu sanaa faarfadhaa; **3** ani Waaqayyo isa nan eega; ani yeroo hunda bishaan nan obaasa; akka namni tokko iyyuu isa hin miineef ani halkanii fi guyyaa isa nan eega. **4** Ani hin aaru. Sokorruu fi qoraattiin waraanaaf utuu natti ba'anii! Ani silaa isaanitti nantiduula; walitti qabees isaan nan guba. **5** Yoo kanaa achii isaan kooluu natti haal galan; isaan na wajjin nagaa haa uuman; eeyjee, isaan na wajjin nagaa haa uuman." **6** Bara dhufuuf jiru keessa Yaaqoob hidda baasa; Israa'el latee daraara; ijaanis addunyaa hunda guuta. **7** Waaqayyoakkuma warra ishee rukutan sana rukute, ishee illee rukuteeraa? Akkuma warri ishee ajjeesan sun ajjeefaman, isheenis ajjeefamteertii? **8** Ati waraanuu fi ari'uudhaan isheedhaan wal falmite; inni guyyaa bubbileen ba'aabbubbisutti, bubblee isaa sodaachisaa sanaan ishee balleessa. **9** Yommuni inni dhagoota iddo aarsaa hunda akkuma dhagaa nooraa caccabsamee godhutti, siidaan asheeraa yookaan iddoon aarsaaixaanaa tokko iyyuu dhaabatee hin hafu. Akkasiinis balleessaan Yaaqoob ni haqamaaf; kunis cubbuun isaa guutummaan guutuutti haqamuu isaa mirkaneeessa. **10** Magalaan dallaa jabaa qabdu ni ontii; akka gammoojii gatamteetii fi dhiifamtee taati; jabboonni achi dheedi; achis ni ciciifti; jabboonni damee ishee qorqanii qullaa hambisu. **11** Dameen ishee yeroo gogutti irraa caccaba; dubartoonnis dhufanii ibiddatti naqatu. Uummanni kun hubannaa hin qabuutii; kanaafuu Tolchaan isaanii garaa hin laafuuf; Uumaan isaanis isaanii hin araaramu. **12** Bara sana Waaqayyo Laga Efraaxiisi hamma laga Gibixti midhaan dha'a; yaa Israa'eloota, isin tokko tokkoon walitti ni qabamtu. **13** Bara sana malakanni guddaan tokko ni afuuufama. Warri Asoor keessatti badanii turanii fi warri Gibxi keessatti faffaca'anii turan dhufanii tulluu qulqulluu irratti Yerusaalem keessatti Waaqayyoon waqaeffatu.

28 Gonfoo tuulummaa kan machooftota Efreet sanaaf, daraaraa coollagu kan ulfina miidhagina isaanitiif, kan mataa sulula gabbataa irra jiruuf, magaalaa warra daadhii wayiniitiin fudhatamani sanaatiif wayyoo! **2** Kunoo, Gooftaan isha humna qabeessaa fi jabaa tokko qaba. Inni akkuma cabbiitti fi bubblee waa balleessuu, akkuma bokkaa jabaatii fi bishaan guutee irra dhangala'u, humnaan lafatti gad ishee darbata. **3** Gonfoon tuulummaa, machooftoni Efreet miilla jalatti dhidhiitamu. **4** Daraaraan harca'u, miidhaginii isaa kabajamaan, kan mataa sulula gabbataa irra jiru sun, akkuma muka harbuu utuu bonni hin ga'in bilchaatu sanaa ta'a; namni isa argu hundi akkuma isa harka keessa galfateen isa nyaatee fixa. **5** Bara sana Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u hambaa saba isatiif, gonfoo ulfinaa, mi'a miidhaginaa ni ta'a. **6** Inni nama murtii kenuuuf taa'uuf hafuura murtii qajeelaa ta'a; warra karra irraa waraanaa deebisanii immoo madda jabinaa ta'a. **7** Jarri kuni daadhii wayiniitiin gatantaruu; dhugaati jabaadhaan dogggoru; luboonnii fi raajonni dhugaati jabaadhaan gatantaruu; daadhii wayiniitiin fudhatamu; isaan dhugaati jabaadhaan karaa irraa badu; yeroo mul'ata arganittis ni dogggoru; yeroo murtii kennanittis ni dogggoru. **8** Maadiin hundinuu diddigaaan guutameera; iddoon hin xureeffamin tokko iyyuu hin jiru. **9** "Namni inni waa barsiisuu yaalu kun eenyu? Inni eenyuu ergaa isaa ibsaas jira? Ijoollee aannan dhiiifteef moo ijoollee harma guuteef!" **10** Ajaja irratti ajaja; ajaja irratti ajaja; sirna irratti sirna; sirna irratti sirna; asitti muraasa; achitti muraasa" ta'atii. **11** Yoos Waaqni afaan alagootaatiin, afaan hin beekamneenis saba kanatti ni dubbat; **12** inni akkana isaanii jedhe; "Kun iddo boqonnaa ti; warri dadhaban haa boqotan; kun iddo

aaraa galfanna ti." Isaan garuu dhaga'uudan. **13** Yoo akkasii dubbiin Waaqayyo akkana isaanitti ta'a; ajaja irratti ajaja; ajaja irratti ajaja; sirna irratti sirna; sirna irratti sirna; asitti muraasa; achitti muraasa; kunis akka isaan dhaqanii duggeduubatti kufanii fi akka isaan caccabani kiyyoodhaan qabamaniif. **14** Kanaafuu isin qoostonni warri uummataa Yerusaalem bulchitan dubbiin Waaqayyo dhaga'a. **15** Isin akkana jettanii of tuultu; "Nu du'a wajjin kakuu galleerra; sii'ool wajjinis walii galtee gooneerra. Sababii nu soba da'oo godhannee, sobas iddoon itti dhokantu godhannee, balaan hamaan yeroo dhufee lafa balleessutti nu tuquu hin danda'u." (**Sheol h7585**) **16** Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha; "Kunoo ani dhaga tokko, dhaga qoratame, dhaga golee gati jabeessa tokko hundee mirkanaa'aadhaaf Xiyoon keessa nan ka'a; namni amanu kam iyyuu hin qaana'u. **17** Ani murtii qajeelaa funyoo ittiin safaran, qajeelummaa immoo madaaliin nan godhadha; soba isin da'oo godhatten sana bokkaan jabaan ni balleessa; bishanis lafa isin itti dhokattan keessa ni lola'a. **18** Kakuun isin du'a wajjin godhatten ni diigama; walii galteen isin sii'ool wajjin godhatten ni barbadeeffama. Yeroo balaan hamaan dhufee lafa balleessutti isin lafatti gad dhdhiitamu. (**Sheol h7585**) **19** Inni yeroo dhufu hunda isin fudhatee deema; ganama ganama halkanii fi guyyas, inni waa balleessa." Ergaa kana hubachuu naasuu guddaa namatti fida. **20** Sireen irratti dirirfachuu baay'ee gabaabaa dha; uffata halkanii ofitti marachuu baay'ee dhiphaa dha. **21** Waaqayyo hojji isaa, hojji isaa haaraa sana hojjechuuf, gocha isaa, gocha isaa kan hin beekamne sana hojjechuuf, akkuma Tulluu Pheraaziim keessatti godhe sana ni ka'a; akkuma Sulula Gibe'oontti godhe sana ni ka'a. **22** Amma qoosaa keessan dhiisa; yoo akkas hin ta'in foncaan keessan isiniti jabaata; Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u, labsii guutummaa biyyattii balleessuu labse natti himeera. **23** Dhanggeeffadhaati sagalee koo dhaga'a; qalbeeffadhaati waam ani dubbadhu dhaga'a. **24** Qonnaan bualaan tokko yeroo sanyii facaasuuuf lafa qotatutti, ittuma fufee qotaa? Inni ittuma fufee biyyoo caccabsee bulleessaa? **25** Inni yeroo lafa wal qixxeessutti dimbilaalaa fi kamuunii hin facaasuu? Inni qamadii toora tooraan, garbuu iddo isaa irratti, honborius lafa qotisaa isaa irratti hin facaasuu? **26** Waaqni isaa isa barsiisa; karaa qajeelaa irras isa buusa. **27** Abasuudni gangalchaadhaan hin dha'amu; kamuunii irras gommaan gaarii hin oofamu; abasuudni uleedhaan, insilaalli immoo shimalaan dha'ama. **28** Midhaan buddeena tolchuuu daakamuu qaba; kanaafuu namni tokko barabaraan midhaan hin dha'u. Inni gommaan gaarii kan midhaan dha'u midhaan sana irraa oofu iyyuu fardeen isaa midhaanicha hin bulleessan. **29** Wanni kun hundinuu Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u, isa mariidhaan dinqisiisa, ogummaadhaanis guddaa ta'e biraa dhufa.

29 Yaa Arii'eel, yaa Arii'eel, magaalaa Daawit keessa jiraate, siif wayyoo! Wagga irratti wagga dabalaalaa; ayyaanonni waggaas ittuma haa fufan. **2** Ta'uus ani Arii'eelin marsee nan qaba; isheen boossee ni wawwaatti; isheen anaaf akka Arii'eel taati. **3** Ani karaa hundaan naanoo kee nan qubadha; gamoowwaniinis sin marsa; tuulla biyyoos sitti naannessee nan dhaaba. **4** Ati gad deebifamtee lafa irraa ni dubbat; haasaan kee biyyoo keessaa guunguma. Sagaleen kee akka sagalee ekeraa lafa keessaa ba'a; haasaan kees biyyoo keessaa hasaasa. **5** Diinonni kee hedduun garuu akka awwaara bullaa'ee, gara jabeeyyi baay'eenis akka habaqii bubbleen fudhatee ta'u. Akkuma tasaa utuu hin beekaminis, **6** Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u, bakakkaadhaan, sochii lafaati fi waca guddaadhaan, bubbeedhaan, bubblee hamaa fi arraba ibidda waa fixuutiin ni

dhufa. **7** Ergasii tuunni saboota hundaa kan Arii'eeeliin lolu, kan ishee fi da'oo ishee jajjaboo dha'ee marsee qabu, akkuma abjuu, akkuma mul'ata halkan keessaa ta'a; **8** kunis akkuma namni beela'e tokko akka waa nyaachaa jiru abjuudhaan argee yeroo dammaqutti garuu amma illee beela qabu sana, yookaan akkuma namni dheeboote tokko akka waa dhugaa jiru abjuudhaan argee yeroo dammaqutti garuu amma illee dheebootuudhaan gaggabu sana ta'a. Tuuta saboota hundaa kan Tulluu Xiyoon lolu irrattis akkasuma ta'a. **9** Rifadhaa; dinqisiifadhaas; of jaamsaati nama waa hin argine ta'aa; machaa'aa; garuu daadhii wayiniitiin hin ta'in; gatantaraa; garuu dhugaatti jabaadhaan hin ta'in. **10** Waaqayyo hirriba cimaa isinitti buuseera; ija keessan raajota, cufeera; mataa keessan ilaaltootas, hagueegere. **11** Mul'anni kun hundi isiniif dubbi kitaaba maramaa irratti chaappeffame malee homaa miti. Yoo isin kitaaba kana nama dubbisuus danda'u tokkotti kennitanii, "Maaloo mee waan kana dubbisi" jettaniin inni, "Sababii kitaabichi chaappeffameef ani dubbisuus hin danda'u" jedhee deebisa. **12** Yookaan yoo isin kitaaba maramaa kana nama dubbisuus hin daneenye tokkotti kennitanii, "Maaloo mee waan kana dubbisi" jettaniin inni, "Ani akkamitti akkan dubbisu hin beeku" jedhee deebisa. **13** Gooftaan akkana jedha: "Uummanni kun afaan isataatiin natti dhi'aata; hidhii isataatiis na kabaja; garaan isaa garuu narraa fagoo jira. Waqaaffannaan isaan na waqaaffatanis seera namni barsisu qofaan tolfame. **14** Kanaafuu ani amma illee dinqii irratti dinqii dabalee uummataa kana nan dinqisiisa; ogummaan nama ogeessaa ni bada; hubannaan hubattootaas ni dhokata." **15** Warra karoora isaanii Waaqayyo duraa dhokfachuuf jedhanii qileetti gad bu'aniif, warra hojji isaanii dukkana keessatti hojjetiani, "Eenyutu nu arga? Eenyutu beeka?" jedhanii yaadanif wayyoo! **16** Kun jal'ina keessan, suphee dhooftuuk akka supheetti ilaaltu! Wanni tolchame tokko nama isa tolcheen "Inni na hin tolchine" jedhaa? Okkoteen tokko suphee dhooftuudhaan, "Inni homaa hin beeku" jechuu danda'aa? **17** Libaanoon yeroo gabaabaa keessatti lafa qotisaas gabbatte hin taatuu? Lafti qonnaa gabbaataan sunis bosona hin fakkaattuu? **18** Gaafas duudaan dubbii kitaaba maramaa ni dhaga'a; iji nama jaamaa dimimmisa fi dukkana keessatti ni arga. **19** Namni gad of qabu ammas Waaqayyotti ni gammada; rakkattoonis Qulqullicha Israa'el sanaan ni gammadu. **20** Gara jabeeyyiin ni badu; warri namatti qoosan ni barbadaa'u; warri hammina hojjechuu jaallatun hundinuu ni balleeffamu; **21** warri dubbiin yakkamaa nama godhan, warri namicha mana murtiitiit namaaf falmu dura kiyoo kaa'aniif sobaan dhugaa ba'uudhaan murtii qajeelaa nama yakka hin qabnee jal'isan ni balleeffamu. **22** Kanaafuu Waaqayyo inni Abrahaamin fure sun mana Yaaqoobiin akkana jedha: "Yaaqoob si'achi deebi'ee hin qaana'u; fuulli isaaas si'achi hin dukkanaa'u. **23** Isaan yeroo gidduu isaaniitti ijoollee isaanii hojji harka kootii sana arganitti, maqaa koo ni qulqulleessu; isaan qulqullummaa Qulqullicha Yaaqoob ni beeku; Waqa Israa'elis sodaachuudhaan ni jiraatu. **24** Warri dogoggordan hubannaan ni argatu; warri guungumanis qajeelfama ni fudhatuu."

30 Waaqayyo akkana jedha: "Ijoollee fincilan, kanneen karoora karoora koo hin ta'in duukaa bu'an, kanneen fedhii kootiin alatti walii galtee uuman, kanneen cubbuu irratti cubbuu dabalanif wayyoo; **2** kanneen utuu anaan hin mari'atin Gibxitti gad bu'an, kanneen gaaddisa Gibxi da'oof, eegumsa Fara'o on immoo gargaarsaaf abdataniif wayyoo. **3** Eegumsi Fara'o on garuu qaanii isinitti ta'; gaaddisni Gibxis salphina isinitti fida. **4** Isaan yoo Zoo'aan keessatti qondaaltota qabaatan iyuu, yoo ergamooniisaanii Haanees ga'an iyuu, **5** tokkoon tokkoon

isaanii sababii uummataa isaan hin fayyadne kanneen qaanii fi salphina malee gargaarsa yookaan bu'a hin kennine sanaatiif ni qaaneffamu." **6** Raajii waa ee bineensota Negeeb dubbatame: Ergamooni qabeenya isaanii harreetti, meeshaa isaanii gaalatti fe'atanii biyya leenci kormii fi leenci dhalaan, bofti summii qabuu fi bofti darbatamu jiraatan, lafa rakkinaa fi dhiphinaan guute keessa ba'anii gara biyya homaa hin fayyadnee **7** gara Gibxi kan gargaarsi ishee gonkumaa bu'a hin qabne sanaa dhaqu. Kanaafuu ani, "Ra'aab, kan homaa hin fayyadne" jedhee ishee nan waama. **8** Amma dhqaittii gabatee irratti barreessiif; kitaaba maramaa irratti katabaifi; kunis akka baroota dhufuuf jiran keessa dhuga ba'umsa bara baraa ta'uuf. **9** Jarri kunneen uummataa fincilaa, ijoollee sobduu dha; ijoollee seera Waaqayyoo dhaga'uuf fedhii hin qabnee dha. **10** Isaan mul'ata argitootaan, "Si'achi mul'ata tokko illee hin arginaal" jedhu; raajotaanis akkana jedhu, "Isin si'achi mul'ata qajeelaa ta'e nutti hin himinal! Waan nama gammachiisututti himaa; gowwoomsaa nuuf raajaa. **11** Karaa kana gad dhiisaa; daandii kana irraa jal'adhaa; Qulqullicha Israa'el fula keenya duraas dhabamsiisaal" jedhu. **12** Kanaafuu Qulqullicha Israa'el akkana jedha: "Sababii isin ergaa kana diddaniif nama hacuucuu abdattanii gowwoomsaatti irkattaniif, **13** cubbuun kun, akkuma dallaa ol dheeraa dhagaan ijaarame kan baqaqee bosose kan utuu hin beekamin tasa jiguu isinitti ta'a. **14** Dallaan sun akkuma mi'a supheetti, hamma wanni ittiin cilee boba'u iddo ibiddattii fuudhan iyuu hin hafnetti yookaan hamma wanni ittiin boolla bishaanii keessa bishaan budduuqsan hin hafnetti akka malee caccabee burkutaa'a." **15** Waaqayyo Gooftaan, Qulqullicha Israa'el akkana jedha: "Deebi'u fi boqochuudhaan ni fayytu; tasgabbaa'u fi abdachuudhaan ni jabaattu; isin garuu kana hin goone. **16** Isinis, 'Lakkii, nu fardeeniin ni baqanna' jettu. Kanaafuu isin ni baqtallu isin, 'Nu fardeen ariifataniif fiiganiin ni gulufna' jettu. Kanaafuu warri isin gugsan ni saffisu! **17** Doorsisa nama tokkootiin, kumatu baqata; doorsisa nama shaniitiin immoo, isin hamma akkuma muka alaabaa fiixee tulluu irra jiruu, akkuma faajjii gaara irra jiruu taatanii haftanitti hundi keessan ni baqattu." **18** Ta'uus Waaqayyo isiniiif arjooomuu barbaada; isiniif na'uufis ni ka'a: Waaqayyo Waaqa murtti qajeelaa ti. Warri isa eeggataan hundi eebbfamoo dha. **19** Yaa saba Xiyoon, warri Yerusalem keessa jiraattan, isin si'achi hin boossan. Yeroo isin gargaarsa barbaachaaf gara isataati iyaytanitti inni dhugumaan isiniiif arjoomal Akkuma dhaga'eenis deebi'i isinif kenna. **20** Gooftaan buddeenaan rakkinaatiif fi bishaa dhiphinaa siif kemuu illee barsiisaan kee si'achi hin dhokatu; ati ijuma keetii isa argita. **21** Ati yeroo gara mirgaatti yookaan gara bitaatti gortuttu, dugda kee duubaan sagalee, "Karaan kana; isa irra deemi" jedhu tokko gurri kee ni dhaga'a. **22** Ati ergasii waqaota kee tolfaamoo kanneen meetiin irra dibamee fi fakkiiwan kee kanneen warqeentuutti uffffame sana ni xureessita; akkuma huuccuu xuraa'ummaas of irraa isaan darbattee, "Asii badaa!" jettaa. **23** Inni sanyii ati lafatti faceafattuuuf bokkaa siif kenna; midhaan lafti baftus kan misesi fi kan akka malee baay'ate ta'a. Bara sana keessa loon kee lafa dheedaa bal'aa irratti bobba'u. **24** Qotiyoyo fi harreen qotiisaas okaa filatamaa qorbi fi afarsaadhaan qulqulleeffame nyaatu. **25** Guyyaa badiisa guddaatti, yeroo qooxiwwan eegumsaa jijiganitti yaa'awwan bishaanii tulluuwwanii fi gaarran ol dhedheeroo hunda irra yaa'u. **26** Gaafa Waaqayyo cabaa saba isaa hidhee warra madeesse illee fayyisutti ji'i akkuma aduu ifa; ifni aduuus akkuma ifa guyyaa torbaa dachaa torba ni ifa. **27** Kunoo Maqaan Waaqayyoo aarii bobaa'u fi diuumessa gobbuu aaraatiin fagoodhaa dhufaa jira; afaan isaa dheekkamsaan, arrabni isaaas ibidda gubee balleessuun

guutameera. **28** Hafuurri inni baafatu akkuma laga guutee hamma morma ga'utti ol ka'u ti. Inni gingilchaa badiisaatiin saboota gingilcha; inni luugama karaa irraa isaan balleessu ha'oo sabootaa keessa kaa'a. **29** Isin akkuma halkan ayaana qulqulluu ayyaaneffatanitti, faarfannaa ni faarfattu; garaan keessan akkuma yeroo namoonni ulullee afuufaa gara talluu Waaqayyootti, gara Kattaa Israa'elitti ol ba'an sanaa ni gammada. **30** Waaqayyo akka namoonni sagalee isaa surra qabeessa sana dhaga'an ni godha; inni akka isaan irree isaa kan aarii guddaa fi ibidda gubee balleessuun, bokkaa hamaadhaan, bakakkaa fi cabbiidhaan dhufaa jiru argan ni godha. **31** Sagaleen Waaqayyoo Asoorin ni caccabsa; bokkuu isaatii isaan barbadeeessa. **32** Adabbiin ulee kan Waaqayyo isaan irra buusu hundi sagalee dibbeetii fi sagalee kiraaraa of keessaa qaba; innis rukuttaa irree isatiin waraana keessatti isaan lola. **33** Toofet dur qopheeffame; inni mootichaaf qopheeffame. Boolii ibiddaa isaa gad fageeffamee bal'ifamee hoijetame; innis ibiddaa fi qoraaniin guutameera; hafuurri afaan Waaqayyootti ba'us akkuma dinyii dhangala'u akka inni boba'u godha.

31 Warra gargaarsa barbaacha gara Gibixti gad bu'aniif, warra fardeen abdataniif warra gaariiwwan isaanittii fi jabina abbootii fardeen isaanii amanatanii garuu gara Qulqullicha Israa'el hin ilaale yookaan gargaarsa Waaqayyoo hin barbaannef wayyoo. **2** Ta'us inni ogeessa; balaaas fiduu danda'a; inni waan jedhe irraa duubatti hin deebi'u. Inni mana hamootaatti, warra namoota hammina hoijetan gargaaranittii ni ka'a. **3** Warri Gibxi namootuma malee Waaqa miti; fardeen isaanii foonuma malee hafuura miti. Yeroo Waaqayyo harka isaa diriirfatutti, inni gargaaru ni gufata; inni gargaaramus ni kufa; isaan lachuu walii wajjin badu. **4** Waaqayyo akkana naan jedha: "Akkuma leenci, leenci guddaan tokko waan qabate irratti aadu sana, tuunni tiksootaa guutuun isatti wal waammataan iyyuu, inni iyya isaanii hin sodaatu; yookaan waca isaanittii hin raafamu; akkasuma Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u Tulluu Xiyoon irratti waraana banuuu gad bu'a. **5** Akkuma simbirroon mataa namaa irra naannoftu sana Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u Yerusaaleemiif gaachana ta'a; inni gaachana ta'eefii isheebara; ishee bira darba; ishee oolchhas." **6** Yaa saba Israa'el, gara Isa akka malee itti finciltan sanaatti deebi'a. **7** Bara sana tokkoon tokkoon keessan waaqota tol famoo harki keessan cubbamaan sun meetii fi warqee irraa hoijetee ture sana ni gattuutii. **8** "Asoor goraadee kan namaa hin ta'iniin kufti; goraadeen nama du'a hin oolles isaan fixa. Isaan goraadee duraa baqatu; dargaggooni isaanii dirqamaan hojji humnaa hojetu. **9** Da'oон isaanii sababii sodaatiif ni jiga; ajajoomni isaanii faajjii waraanaa organii hollatu" jedha Waaqayyo, inni ibiddi isaa Xiyoon keessa, kan boolloi ibidda isaa immoo Yerusaalem keessa jiru sun.

32 Kunoo mootiin qajeelummaadhaan mo'a; bulchitooniis murtii qajeelaadhaan bulchu. **2** Tokkoon tokkoon namaa akkuma da'anno bubbee jalaa itti da'atanii, akkuma iddoottti jabaalaa jalaa baqtanittii, akkuma bishaan gammoojjii keessa yaa'uutti fi akkuma gaaddisa kattaa guddaa kan lafa gogaa keessaa ni ta'a. **3** Ergasiis iji warra waa arguu hin dunuuufatut; gurri warra waa dhaga'uus ni dhaggeeffata. **4** Qalbiiri nama jarjaro tokko ni beeka; ni hubata; arrabni giingees qajeelchhee qulqulleessee dubbatuu. **5** Si'achi gowwaan ulfina qabeessa hin jedhamu; addaggeenis baay'ee hin kabajamu. **6** Gowwaan sababii gowwummaa dubbatuuq qalbiiri isaa hammina hojjeta; inni waan Waaqni hin jaallanne hojjeta; waa'ee Waaqayyoos dogoggora odeessa; inni nama beela'e beela hin baasu; nama

dheebole illee bishaan dhownwata. **7** Malli addaggee hammina; inni utuma iyyanni rakkattootaa qajeelaa ta'ee jiruu sobumaan hiyyeyyii balleessuuf jedhee jal'ina yaada. **8** Namni ulfina qabeessi garuu karoora ulfaataa baasa; hojji ulfina qabeessa sanattis ni jabaata. **9** Yaa dubartoota akka malee boontant ka'attii na dhaggeeffadhaa; yaa intallan waan nagaa qabdan of seetan waan ani jedhu dhaga'a! **10** Isin warri waan nagaa qabdan of seetan erga waggaan tokko xinnuma darbee booddee ni hollattu; wayini ija hin kennu; yeroon itti iji walitti qabamus hin dhufu. **11** Yaa dubartoota boontuuwan isin holladhaa; intallan waan nagaa qabdan of seetanis raafamaal Uffata keessan of irraa baasatii wayyaa gaddaa mudhii keessanittii hidhadhaa. **12** Lafa qotisaa gaariif, muka wayini ija naqatuufis laphee keessan dha'a; **13** lafa uummataa koo kan qoraattii fi sokorruun irratti guddatuuf laphee keessan dha'a; dhugumaan manneen gammachuu hundaa fi magaalaal fandalaltuu kanaaf boo'a. **14** Da'noonni ni ona; magaalaan namni keessa guutes duwwaah hafti; magaalaan jabduunii fi qooxiin eegumsaa baraaraan ni onu; iddoor harreen diidaa keessa burraaqxuu fi iddoobushaayeen itti bobba'an ta'u; **15** kunis hamma Hafuurri Qulqulluu gubaadhaa narratti dhangalaafamuu fi hamma gammoojjii lafa qotisaa gabbataa ta'ee lafti qotisaa gabbataan immoo bosona fakkaatutti ta'a. **16** Murtii qajeelaan gammoojjii keessa jiraata; qajeelummaan immoo lafa qotisaa gabbataa keessa jiraata. **17** Bu'aan qajeelummaa nagaa dha; faayidaan qajeelummaa immoo utuu hin bir'atin tasgabbiin bara baraan jiraachuu dha. **18** Sabni koo iddoor jireenyaa nagaa qabu, manneen bultii sodaa hin qabne iddoor boqonnnaa jeequmsi hin jirre keessa jiraata. **19** Yommuu cabbiin bosona irratti bu'u, magaalattiin guutumaan guutuutti gad deebiti; **20** isin warri qarqara laga hundaatti sanyii facaafattanii loon keessanii fi harroota keessan nagaan bobbaafattan akkam eebbfamoo dha.

33 Yaa barbadeessaa, ati kan hin barbadeeffamin siif wayyoo! Yaa gantu, ati kan hin ganamini siif wayyoo! Ati yommuu barbadeessuu dhiifttutti ni barbadeeffamta; yommuu ganuu dhiifttutti ni ganamta. **2** Yaa Waaqayyo, nu maari; nu si eeggamnaa. Ati ganama ganama jabina keenya, yeroo dhiphinaatti immoo fayinyaa keenya nuuf ta'i. **3** Sagalee kakawwee keetiitii, namoonni baqatu; yeroo ati ol kaatutti, saboonni ni bittinnaa'u. **4** Yaa saboota, akkuma hawwaannisi walitti qabamu sana boojuun keessan walitti qabamu; namoonnis akkuma tuuta hawwaannisa irra u'ttaalu. **5** Waaqayyo ol ol jedha; inni ol gubbaa jiraataati; inni murtii qajeelaa fi qajeelummaadhaan Xiyoonin guuta. **6** Inni bara keetiif hundee amansiisa, kuusaa fayyinnaa, kan ogummaatti fi kan beekumsaa ta'a; Waaqayyoon sodaachuu furtuu badhaadhummaa kanaa ti. **7** Kunoo gootonni isaanii sagalee ol fudhatanii daandinti irratti iyyu; ergamoonni nagaas hiqqifatanii boo'u. **8** Karaawwan gurguddaan onaniiru; namni karaa irra deemu hin jiru. Walii galteen diigameera; dhuga baatonni ishee tuffatamaniru; namni tokio iyyuu hin kabajamu. **9** Lafti ni boossi; ni barbadooti; Libaanon ni qaanofti; ni coollagdi; Shaaroon akka gammoojjii taati; Baashaanii fi Qarmeloos baala isaanii harcaafatu. **10** Waaqayyo akkana jedha; "Ani amma nan ka'a; ani amma ol ol nan jedha; ani amma nan kabajama. **11** Isin habaqqii ulfooftu; cidii deessu; hafuurri isin baafattan ibidda gubee isin fixuu dha. **12** Namoonni akkuma nooraa gubamu; akkuma qoraattii cirameettis ibiddi itti qabsiifama." **13** Isin warri fagoo jirtan waan ani hoijedhe dhaga'a; warri dhi'oo jirtanis humnaa koo beekaa! **14** Cubbamoonni Xiyoon keessaan ni sodaatu; warri Waaqatti hin bulles hollachaa, "Nu keessaa eenyutu ibidda waa balleessu

wajjin jiraachuu danda'a? Nu keessaa eenyutu ibidda bara bараан hin dhaamne wajjin jiraachuu danda'a?" jedhu. **15** Namni qajeelummaan jiraatee dhugaa dubbatu, kan faayidaa karaa dabaatiin argamu lagatee harka isaa matta'aa fudhachuu irraa eggatu, namni marii nama ajeesuu irraa gurra isaa cuqqaallatee jal'ina ilaluu irraa ija isaa dumunfatu, **16** iddo ol ka'aa irra jiraata; da'annoos isaa kattaa jabaat'a. Buddeenni isaaaf ni kennama; bishaanis isatti hin hir'atu. **17** Iji kee mooticha miidhagummaa isattiin arga; biyya fagoo jirtu illee ni ilaala. **18** Atisakkana jettee garaa keetti raafamaa durii sana yaadda: "Ajajaan ol aanaan sun eessa jira? Namichi gibira fuudhu sun eessa jira? Ajajaan itti gaafatamaan gamoowwanii eessa jira?" **19** Ati si'achi saba hamaa, kan haasaan isaa namaaf hin galle, kan afaan isaa harraa ta'ee fi hin hubatamne hin argitu. **20** Xiyoon, magaalaa ayaanya keenya hubadhuu ilaali; iji kee Yerusaalemin, iddo jireenyaa nagaq qabu, dunkaanahin buqqifame arga; qofoon ishee hin buqqifamu; yookaan funyoon ishee tokko iyuu hin citu. **21** Waaqayyo achitti Humna keenya ta'a. Iddoontsunis akkuma lageen gurguddaati fi burqaawwanii ta'a. Dooniin waraanaa kan batoodhaan ofafamu tokko iyuu isaan irra hin deemu; dooniin jabaan tokko iyuu isaan irra hin qaxxaamuru. **22** Waaqayyo abbaa murtii keenyaatii; Waaqayyo seera nuuf kenna; Waaqayyo mootii keenya; inni nu fayyisa. **23** Funyoon kee laafeera; utubaan isaa jabaatee hin dhaabamne; sharaanis hin dirrifamne. Ergasiib oojuu baay'een ni qoodama; okkolaan iyuu boojuu ni fudhata. **24** Namni Xiyoon keessa jiraatu kam iyuu, "Na dhukkuba" hin jedhu; cubbuun warra achi jiraatanis ni dhiifamaaf.

34 Yaa saboota, isin as dhi'aadhaatii dhaggeeffadhaa; yaa namoota, isinis qalbeeffadhaa! Lafti haa dhageessu; kan ishee keessa jiraatu hundis, addunyaa fi wanni ishee keessaa ba'u hundinuu haa dhaga'an! **2** Waaqayyo saboota hundatti aareera; dheekkamsi isaa loltoota isaanii hunda irra bu'eera. Inni guutumaan guutuutti isaan barbadeessa; inni akka calamaniiif dabarsee isaan kenna. **3** Isaan keessaa warri du'an alatti gad darbataman; reeffi isaanii ni ajaa'; tulluuwwan dhiiga isaaniiinti tortoru. **4** Raayyaawwan samii hundinuu ni baqu; samiiniis akkuma kitaaba maramaa ni marmarama; raayyaan urjiiwwanii hundinuu akkuma baala wayinii collagee, akkuma harbuu muka harbuu irraa harca'uutti harca'u. **5** Goraadeen koo samii keessatti hamma quufutti dhugeera; kunoo inni Edoomitti muruuf, gara saba ani guutumaan guutuutti barbadeesseetti gad bu'eera. **6** Goraadeen Waaqayyo dhiiga keessa cuuphameera; inni coomaan, dhiiga xobbaallaawwan hoolaati fi re'ootaatiin, moora kalee korbeeyyi hoolaatiin haguugameera. Waaqayyo Bozraa keessatti aarsaa, Edoom keessatti immoo qalma guddaa qopheesseeraati. **7** Gafarsi isaan wajjin, jiboonnis korommii gurguddada wajjin dhumu. Lafti isaanii dhiigaan jiit; biyyoon isaanii moora quuifa. **8** Waaqayyo guyyaa itti halao ba'u, waggaatiti waa'e Xiyoon falmu qabaatti. **9** Burqaawwan Edoom leeleetti, biyyoon ishees dinyii boba'utti geeddarama; lafti ishee immoo leeleeboba'u ta'a! **10** Inni halkan yookaan guyyaa hin dhaamu; aarri isaaas bara bараан ol ba'a. Lafti sun dhalootaa hamma dhalootaatti ontee hafti; namni tokko iyuu deebi'ee ishee keessaan hin darbu. **11** Cululleen gammoojiitii fi dhaddeen lafa sana ni fudhatu; urunguu fi arraagessi mana isaanii achitti ijaarratu. Waaqni Edoom irra, funyoo jeequmsaati fi madaalii badiisaan ni diriirsaa. **12** Gurguddooni ishee waan mootummaa jedhamee waamamu achii hin qabataan; ilmaan mootota ishee hundi ni badu. **13** Masaraa ishee qoraattii, da'annoos ishee doobbiin fi sokorruutu dhaala. Isheen boolla waangoo, iddo urunguu

jiraattu ni taati. **14** Uumamawwan gammoojjii waraabessa wajjin wal ga'u; hafuuronni hamoo re'ee diidaa fakkaatan wal waamu; uumamawwan halkanii achi boqotan; ofii isaaniitifis iddo aara galfannaa argatu. **15** Urunguu achitti man'ee ijaarratee hanqaquu hanqaqxii; cuuicii yaaftees qochcho jalatti kunuunfatti; allaattiis dhirsaa fi nitii taatee achitti walitti qabamtii. **16** Kitaaba Waaqayyo keessa ilaalaati kanakkana jedhu dubbifadhaa: Isaan kanneen keessa tokko iyuu hin dhabamu; tokkittiin iyuu dhirsaa ishee hin dhabdu. Afaan Waaqaa ajajeeraati; Hafuurri isaa walitti isaan qaba. **17** Isatu qooda isaanii hiraaf; harki isaa safartuudhaan isaaniiif qooda. Isaan bara bараан qooda kana ni qabaatu; dhalootaa hamma dhalootaatti achi jiraatu.

35 Gammojjii fi lafti gogaan ni gammadu; lafti onaan ni ililcha; ni daraaras. Akka arfaasee, **2** baay'inaan daraara; akka malee gammadees ililcha. Ulfinni Libaanoon, surraan Qarmeloo si Shaaroon ni kennamaaf; isaan ulfina Waaqayyo, surraa Waqa keenyaas ni argu. **3** Harka dadhabe jajjabeessaa; jilba laafes cimsaa; **4** warra garaan isaanii sodaatuunakkana jedhaha: "Jabaadhaa; hin sodaatinaa; Waaqni keessan ni dhufa; inni haalo baasuuf dhufa; gatii malu qabatee isin oolchuuf ni dhufa." **5** Ergasiib iji nama jaamaa ni banama; gurri nama duudaasi ni dhaga'a. **6** Gaafas namni naafти akkuma gadamsaa uutaal; arrabni hidhamaanis gammachuudhaan farfaat. Bishaan gammoojjii keessa, burqaanis gammoojjii keessa cabsee ba'a. **7** Lafti nama gubu haroo, lafti gogaan immoo burqaa bishaanii ta'a. Boolla duraan waangoonni keessa ciisan irratti marga, shambaqqoo fi dhallaadduutu biqila. **8** Karaan guddaan tokko achi ni jiraata; innis, Karaa Qulqullinaa jedhamee waamama; inni warra Karaa sana irra deemanii ta'a. "Xura'onnii" isaa irra hin deeman; gowwoonni achiinuu hin ba'an. **9** Leenci achitti hin argamu; yookaan bineensi hamaan achi irra hin ba'u; isaan achitti hin argaman. Garuu warra furaman qofata achi irra deema; **10** warri Waaqayyo isaan fure ni deebi'u. Isaan faarfannaadhaan Xiyoon seenu; gammachuunbara bараан mataa isaanii irra jiraata. Isaan gammachuun fi ililleedhaan guutamu; gaddii fi bo'oichi isaan irraa fagaatu.

36 Bara mootummaa Hisqiyas mootichaa keessa wagga kudha afuraffaatti Senaaheriib mootichi Asoor magaalaawwan Yihuudaa kanneen dallaa jabaat qaban hunda loolee ni qabate. **2** Ergasiib mootichi Asoor, Raafaaqsii ajajaa waraana isaa loltoota heddu wajjin Laakkishii gara Yerusaalem, Hisqiyas mootichatti erge. Ajajaan sunis jal'isii Haroo Ol aanu kan karra Lafa Qotisaa Namicha Wayyaa Miicuutti geessu bira ga'ee dhaabtaa. **3** Ilyiaaqim ilmi Hilqiyaa bulchaan masaraa mootummaa, Shebnaa barreessaanii fi Yoo'aa ilmi Asaaf galmeessaan gara isatta gad ba'an. **4** Ajajaan waraanaa sunis akkana isaanii jedhe; "Akkana jedhaha Hisqiyasisti himaa: "Mootiin guddaan, mootichi Asoor akkana jedha: Of amanachuu kee kana maal irratti hundeffatte? **5** Ati, "Ani tooftaa fi jabina waraanaa qaba" jetta; garuu dubbii faayidaa hin qabne dubbatta. Ati eenyun abdattee natti fincilta? **6** Kunoo ati Gibxin jechuunis ulee shambaqqoo caccabaa harka nama isatti irkatu kamii iyuu waraanee madeessu sana abdatteertal Fara oon Mootichi Gibxis nama isaa abduu hundaa akkasuma. **7** Yoo ati, "Nu Waaqayyo Waqa keenya abdanna" naan jette, inni isuma Hisqiyas iddoowwan sagadaga isatta fi iddoowwan aarsaa isaa diiggee Yihuudaa fi Yerusaalemin, "Isin fuula iddo aarsaa kanaa duratti waqeffachuu qabdu" jedhe sana mitii? **8** "Amma kottutii gooftaa koo mooticha Asoor wajjin dubbadhu; anis yoo

ati namoota farda yaabbatan qopheeffachuu daneesse fardeen kuma lama siifin kenna! **9** Yoos ati yoo gaariiwani fi abbootii fardaatiif jettee Gibxin abdatte iyyuu, akkamiin qondaaltota gooftaa kootii keessaa ajajaa gad aanaa isaa illee of irraa deebisuu daneessa? **10** Ati waan ani dubbi Waaqayyo malee biyya kana loole barbadeessuuf dhufe seetaa? Waaqayyo mataan isaa akka ani biyya kanatti duulee ishee barbadeessi natti dubbateera.” **11** Kana irratti Eiliyaaqiim, Shebnaa fi Yoo’aa ajajaa waraanaa sanaan, “Maalo waan nu dhageenyuuf afaan warra Araamaayikiitiin garboota keetti dubbadhu. Utuma namoornni dallaa irra jiran dhaga’ani afaan lbrootaatiin nutti hin dubbatin” jedhan. **12** Ajajaan waraanaa sun garuuakkana jedhee deebise; “Namni gooftaan koo akka ani waan kana itti himuuu itti na erge gooftaa keessanii fi isin qofaa? Namoota dallaa irra tataa’an warra akkuma keessan uudaan ofii isaanii nyaataniif fincaan ofii isaanii dhuguu qabaniif mitii?” **13** Ergasii ajajaan waraanaa sun ol ka’ee afaan lbrootaatiinakkana jedhe; “Dubbii mooticha guddaa, dubbii mooti Asoor dhaga’aa! **14** Mootichaakkana jedha: Hisqiyaas isin hin gowwoomsin. Inni isin baasuun hin danda’u! **15** Hisqiyaas, ‘Waaqayyo dhugumaan nu baasa; magalaan kunis dabarfamtee harka mooticha Asooritti hin kennantu’ jechuudhaan akka isin Waaqayyoon amanattaniif isin hin sossobin. **16** “Hisqiyaasin hin dhaggeeffatinaa. Mootiin Asoorakkana jedha: Ana wajjin nagaa buusaatiif gara koo kottaa. Ergasii tokkoon tokkoon keessan muka wayiniitii fi muka harbuu keessan irraa ni nyaattu; boolla bishaan keessanii keessaa ni dhugdu; **17** kunis hamma anii dhufee gara biyya akkuma biyya keessanii jirtuu, gara biyya midhaanii fi daadhii wayiniii haraatti, biyya buddeenaan fi iddo dhaabaa wayiniitii isin geessutti ta’aa. **18** “Hisqiyaas, ‘Waaqayyo nu baraara’ jedhee isin hin doggorsin; Waaqni saboota kamii iyyuu takkumaa harka mooticha Asoor keessaa biyya ofii baafatee beekaa? **19** Waaqonni Hamaatiif waaqonni Arfaad eessa jiru? Waaqonni Seefarwaayim eessa jiru? Isaan harka koo keessaa Samaariyaa baasaniiruu? **20** Waaqota biyyoota kanneenii hunda keessaa kamtu biyyoota isaanii harka koo keessaa baasuun danda’ee? Yoos Waaqayyo akkamiin harka koo keessaa Yerusaalemin baasuun danda’ ree?” **21** Namooni garuu sababii mootichi, “Deebii hin kenninaafii” jedhee ajajeef inuma cal’isan malee deebii tokko iyyuu hin kenniie. **22** Kana irratti Eiliyaaqiim ilmi Hilqiyaa bulchaa masaraa mootummaan, Shebnaa barreessaanii fi Yoo’aa ilmi Asaaf galmeessaan, uffata isaanii tatarsaasanii gara Hisqiyaas dhaqanii waan ajajaan waraanaa sun jedhe itti ni himan.

37 Hisqiyaas mootichi yommuu waan kana dhaga’etti, uffata isaa tarasaasee wayyaa gaddaas uffatee mana qulqullummaa Waaqayyo seeene. **2** Innis Eiliyaaqiim bulchaa masaraa mootummaan, Shebnaa barreessaanii fi luboota dura bu’oota hundi isaanii wayyaa gaddaa uffattan Isaayyaas rajichaa ilma Amoos sanatti erge. **3** Isaanisakkana jedhanii isatti himan; “Hisqiyaasakkana jedha: Guyyaan kun akkuma yeroo daa’imni tokko dhalachuu ga’ee garuu dubartiin humna ittiin ciniinsifattee deessu dhabduutti guyyaa lubbamuu, kan dheekkamsaatii fi kan salphinaa ti. **4** Waaqayyo Waaqni kee dubbii ajajaa waraanaa kan gooftaan isaa mootichi Asoor akka inni Waqaajiraataati qoosuuf erge sanaa dhaga’ee dubbii Waaqayyo Waaqni kee dhaga’ee sanaaf jedhee isatti dheekkamaa ta’aa. Kanaafuu ati hambaawwan hamma ammaatti jiranifi kadhadhu.” **5** Yommuu qondaaltonni Hisqiyaas Mootichaa gara Isaayyaas dhufanitti, **6** Isaayyaasakkana isaanii jedhe; “Akkana jedhaa gooftaa keessanittihimaa; ‘Waaqayyo akkana jedha: Ati waan dhageesse jechuunis dubbii

garboonni mootii Asoor ittiin na arrabsan sana hin sodaatin. **7** Dhaggeeffadhaa! Ani akka inni oduu wayii dhaga’ee gara biyya ofii isatti deebi uuf hafuura tokko isa keessa nan kaa’; achittis akka inni goraadeedhaan ajeefamu nan godha.” **8** Ajajaan waraanaas yommuu akka mootiin Asoor Laakkishii ba’ee deeme dhaga’etti, duubatti deebi’ee utuu mootichi Libnaa lolaa jiruu argate. **9** Senaaheriibis akka Tiirhaaq mootichi Itoophiyaa sun isaloluuf dhufaa jiru dhaga’ee. Innis yommuu waan kana dhaga’etti,akkana jedhee Hisqiyaasitti ergamoota erge: **10** “Hisqiyaas mooticha Yihuudaatiinakkana jedhaa: Waaqni ati abdattu sun, ‘Yerusaalem dabarfamtee harka mootii Asooritti hin kennantu’ jedhee si hin gowwoomsin. **11** Ati waan mootonni Asoor guutuumaan guutuutti isaan balleessuudhaan biyyoota hunda godhan dhageesseerta. Ati immoo ni haftaa ree? **12** Waaqonni saboota abbootiin koo barbadeessan sanaa jechuunis waaqonni Goozaan, waaqonni Kaaraan, waaqonni Rezefii fi waaqonni namoota Eden kanneen Telaasaar keessa turan sanaa isaan oolchaniiruu? **13** Mootiin Hamaati yookaan mootiin Arfaad eessa jira? Mootiin magalaal Seefarwaayim, mootiin Heenaa yookaan mootiin Iwaa eessa jira?” **14** Hisqiyaasitti ergamoota sana harkaa xalayaa fuudhee dubbifate. Ergasiis gara mana qulqullummaa Waaqayyootti ol ba’ee xalayaa sana fuula Waaqayyo durattidiriirse. **15** Hisqiyaasakkana jedhee Waaqayyoon kadhate: **16** “Yaa Waaqayyo Waan Hunda Dandeessu, Waaqa Israa’el, kan Kirubeel gidduu teessoo irra jirtu, si qofatu mootummoota lafaa hunda irratti Waqa. Ati samii fi lafa uuenteerta. **17** Yaa Waaqayyo, gurra kee as qabiitii dhaga’i; yaa Waaqayyo, ija kees banadhuu ilaali; dubbii Senaaheriib kan inni Waqa jiraatarrabbsuuf erge kana hunda dhaggeeffadhu. **18** “Yaa Waaqayyo, mootoni Asoor uummataa kana hundaa fi biyyoota isaanii balleessuun dhuga dha. **19** Isaan waaqota jaraa ibiddatti naqantii barbadeessaniiruu; waaqonni sun mukaa fi dhagaa harka namaatiin soofaman turan malee waaqota hin tureetii. **20** Kanaafuu yaa Waaqayyo Waqa keenya, akka mootummooni lafaa hundinuu akka ati qofti Waaqayyo Waaqa taate beekaniif, harka isattiin baasi.” **21** Sana booddee Isaayyaas ilmi Amoosakkana jedhee Hisqiyaasitti ergaa erge; “Waaqayyo Waaqni Israa’elakkana jedha: Sababii ati waa ee Senaaheriib mooticha Asoor na kadhateef, **22** dubbiin Waaqayyo isaan mormuudhaan dubbate kunoon kanaa dha: ‘Intalli Xiyoon durbi qulqulliitiin si tuffattee sitti qoosti. Intalli Yerusaalem yeroo ati baqattuttumataa ishee sitti raafti. **23** Kan ati itti qoostee arrabsite sun eenyu? Ati eenyutti sagalee kee ol fudhattee of tuulumaadhaan ija ol qabattee? Qulqullichuma Israa’el sanatti mitii! **24** Ati karaa ergamoota keetiitiin, Goofaatti qoosteerta. Ati akkanas jetteerta; ‘Ani gaariiwwan koo hedduudhaan fiikee tulluwwaniitti, fiikee Libaanoon kan akka malee ol dheeratuttiis ol ba’era. Ani birbirsawan isaa akka malee dhedheeroo, gaattiraawwan isaa filatamoo sanas ciccireera. Ani fiixeewwan isaa kanneen akka malee ol fagoo, bosonoota akka malee mimmiidiidhagoo qaqqabeera. **25** Ani biyya ormaatti boolla bishaanii qotadhee achitti bishaan dhugeera. Ani faana miilla kooti lageen Gibxi hunda gogseera.’ **26** “Ati waan kana hin dhageeniyee? Bara dheeraan dura anatu waan kana hojjetee. Ani bara durii keessa waan kana nan karoorfadhe; amma immoo hojji irra oolfadheera; kunis akka ati magalaawwan dallaa jabaa qaban diigdee tuullaa dhagaa gootuu dha. **27** Namoonni isaanii humna dhabanii abdiikutataniis qaana’an. Isaan akkuma biqiluu diidaa, akkuma biqiluu kichuu tokkoo, akkuma marga mana gubaatti biqilu kan utuu hin guddatin gubatee ti. **28** “Ani garuu lafa ati jirtu, yoom akka dhuftuu fi yoom akka deemu, akka ati akka malee

natti aarto illee nan beeka. **29** Sababii ati akka malee natti aartee of tuulummaan kees surra koo seeneef, ani funyaan keetti hokkoo koo, afaan keetti immoo luugama koo kaa'ee akka ati karuma dhufute sanaan deebitu sin godha. **30** "Yaa Hisqiyas kun mallattoo siif ta'a: "Isin waggaan kana waan ofumaan biqilu, waggaan lammaffaatti immoo waanuma isa irraa latu nyaattu. Waggaan sadaffaatti garuu facaafadhaa galfadhaa; muka wayiniis dhaabbadhaatti ija isaa nyaadhaa. **31** Ammas hambaraan mootummaa Yihuudaa tokko, jalaan hidda baafatee gubbaan immoo ija naqata. **32** Yerusaalem keessaa hambaraan tokko, Tulluu Xiyooniitii immoo gareen warra badiisa jalaa ba'e tokkoo ni dhufa. Hinaaffaan Waaqayyoo Waan Hunda Danda'uwaan kana ni raawwata. **33** "Kanaafuu Waaqayyoo waa'ee mooticha Asoor akkana jedha: "Inni magaalaa kana hin seenu, yookaan xiyya tokko illee asitti hin darbatu. Inni gaachana qabatee fuula isaa duratti hin dhi'atu yookaan tuulla biyyoo itti hin marsu. **34** Inni karuma dhufute sanaan ni deebi'a; magaalaa kanas hin seenu" jedha Waaqayyo. **35** "Anis sababii ofii kootii fi sababii garbicha koo Daawitiif jedhee magaalaa kana nan eega; nan oolchaa!" **36** Ergasiis ergamaan Waaqayyoo gad ba'ee qubata warra Asoor keessatti nama kuma dhibba tokkoo fi saddeettamii shan fixe. Yommuu namoonni guyyaa itti aanu ganama bariin ka'anitti kunoo reeffi namaa lafa guutee ture. **37** Kanaafuu Senaaherib mootichi Asoor qubata sana keessaa ba'ee baqate; Nanawweetti deebei'es achi jiraate. **38** Gaaf tokko utuu inni mana sagadaa Waaqa isaa Nisrook jedhamuu keessatti waaqeffachaa jiruu ilmaan isaa Adramelekii fi Sharezer goraadeedhaan isa aijeesanii gara biyya Araaraatitti baqatan. Ilmi isaa Eesarhadoodinis iddoos isaa bu'e mootii ta'e.

38 Bara sana keessa Hisqiyas dhukkubsatee du'u ga'ee ture. Isaaayaas ilmi Amoos rajichi gara isaa dhagee, "Waaqayyo akkana jedha: Mana kee tottolfadhu; ati ni duuta malee hin fayyitutii" jedheen. **2** Hisqiyasisti fuula isaa gara keenyan manaatti garagalfatee akkana jedhee Waaqayyoon kadhate; **3** "Yaa Waaqayyo, akka ani amanamummaa fi garaa tokkoon fuula kee dura jiraadhee waan fuula kee duratti gaarri ta'es hojjedhe yaadadhu." Hisqiyasis hiqqifatee ni boo'e. **4** Ergasiis dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara Isaaayaas dhufe: **5** "Dhaqitii akkana jedhii Hisqiyasitti himi; 'Waaqayyo Waaqni abbaa kee Daawit akkana jedha: Ani kadhannahaa kee dhaga'eera; imimmaan kees argeera; ani umurii kee irratti waggaan kudha shan siifan dabala. **6** Ani si'i fi magaalaa kana harka mooticha Asooriifti nan baasa. Ani magaalaa kana nan eega. **7** "Kun mallattoo Waaqayyoo kan akka inni waan waadaa gale sana guutu mirkaneessuuf Waaqayyo biraa siif kennamee dha: **8** Ani alka gaaddidduun aduu tarkaanfii kurnan gulantaan Aahaaz irraan gad bu'e sana dugda duubatti deebi'u nan godha." Kanaafuu gaaddidduun tarkaanfii kurnan gad bu'e ture sun dugda duubatti deebi'e. **9** Barreffama Hisqiyas mootichi Yihuudaa erga dhukkubsatee fayyee booddee barreesse: **10** Anis, "Walakkaa umurii kootiitti, ani si'i'ool seenuunaa qabaa? Bara jireenyaa koo kan hafes dhabuun qabaa?" nan jedhe. (**Sheol h7585**) **11** Ani akkanan jedhe; "Ani biyya jiraattotaa keessatti, lammataa Waaqayyoon hin arguu; ani si'achi sanyii namaa hin ilaalu, yookaan warra addunyaa kana irra jiraatan wajjin hin jiraadhu. **12** Manni koo akkuma dinkaana tiksootaa buqqifamee narraa fudhatameera. Ani akkuma wayyaa dhooftuu jireenyaa koo marmareera; inni mi'a wayyaa dhooftuu irraa na kuteera; ati halkanii guyyaa na balleessita. **13** Ani hamma bariitti obsaan nan eeggadhe; inni garuu akka leencaa lafee koo hunda caccabse; ati halkanii guyyaa na balleessita. **14** Ani akka simbirroo

yookaan akkuma daalotee nan wace; akka gugee boossus nan aade; iji koo gara samii ilalauduhaan dadhabee; yaa Gooftaa ani rakkadheeraa kottuu na gargaari!" **15** Ani garuu maal jechuun danda'a? Inni natti dubbate; inni mataan issaas waan kana godhe. Ani waa'ee dhiphinnaa lubbuu kootiif umurii koo guutu gad of qabeee nan jiraadha. **16** Yaa Gooftaa, namoonni waanuma akkasiitiin jiraatu; hafuurri koos issaanumaan jireenyaa argata. Ati na fayyiftee lubbuu duhaanis na jiraachifte. **17** Dhugumaan akkas dhiphachuu koo faayidaa kootiif. Ati jaalala keetiin boolla badiisa irraa na eegde; cubbuu koo hundas, dugda kee duubatti gatte. **18** Sii'ooll si galateeffachuu hin danda'utii; duutis si jajachuu hin danda'u. Warri qileetti gad bu'an, amanamummaa kee abdachuu hin danda'an. (**Sheol h7585**) **19** Isaan akkuma ani har'a gochaa jiru kana yaa jiraataa, yaa jiraataa jedhanii si jajatu; abbootiin waa'ee amanamummaa keetii ijoollee issaaniitti ni odeeessu. **20** Waaqayyo na baraara; nus bara jireenyaa keenyaa guutuu, mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti mi'a ribuu irraa hojjetameen faarfanna. **21** Isaaayaas, "Maxinoor harbuu tolchaati dhullaa isaa irra kaa'aa; innis ni fayyaa" jedhee ture. **22** Hisqiyasis, "Akka ani gara mana qulqullummaa Waaqayyootti ol ba'uuf maaltu mallattoo ta'a?" jedhee gaafate.

39 Yeroo sanatti Meroodek Baladaan ilmi Baladaan mootiin Baabilon sababii akka Hisqiyas dhukkubsatee fayye dhaga'eef xalayootaa fi kennaa ergee. **2** Hisqiyasis ergamoota sana gammachuudhaan simatee waan mankuusa isaa keessa ture meetii, warqee, urgoottuu, zayiti qulqulluu akkasumas kuusaa mi'a lolaa isaa guutuu fi waan mankuusa isaa keessatti argamu hunda isaanitti argisiise. Wanni Hisqiyas masaraa mootummaa isaa keessa yookaan mootummaa isaa hunda keessa isaanitti hin argisiisin tokko iyyuu hin ture. **3** Kana irratti Isaaayaas rajichi gara Hisqiyas mootichaah dhagee, "Namoonni sun maal jedhan? Isaa eessaa dhufan?" jedhee gaafate. Hisqiyasis, "Isaan Baabilonii biyya fagoodeehaa na bira dhufan?" jedhee deebise. **4** Raajichi, "Jarri masaraa mootummaa keetii keessatti maal argan?" jedhee gaafate. Hisqiyas immoo, "Isaan waan masaraa mootummaa koo keessa jiru hunda argan; wanni ani mankuusa koo keessa isaanitti hin argisiisin tokko iyyuu hin jiru" jedheen. **5** Isaaayaasis kana irratti Hisqiyasiin akkana jedhe; "Dubbii Waaqayyoo Waan Hunda Danda'u dhaga'i: **6** Yeroon itti wanni masaraa mootummaa keetii keessa jiru hundii fi wanni abbootiin kee hamma har'aatti kuusan hundinuu saamamee gara Baabilonitti geeffamu tokko dhugumaan ni dhufa. Wanni tokko iyyuu hin hafu, jedha Waaqayyo. **7** Sanyii kee keessa namoonni tokko tokko, fooni fi dhiigni kee kanneen siif dhalatan booji'amani masaraa mootummaa mooticha Baabilon keessatti xu'aashiiwan ta'u." **8** Hisqiyasis, "Dubbii Waaqayyoo kan ati dubbatte kun gaarri dha" jedhee deebise. Inni, "Bara jireenyaa koo keessa nagaa fi tasgabbiin ni jiraata" jedhee yaadee tureetii.

40 Jajjabeessaa; saba koo jajjabeessaa; jedha Waaqni keessan. **2** Garaa Yerusaalemitti dubbadhaa; hojniin garbummaa ishee akka dhume, gatiin cubbuu ishee akka baafameef, isheen cubbuu ishee hundaaf harka Waaqayyootti adabbii dachaa akka fudhatte isheetti labsaa. **3** Sagalee akkana jedhee iyyu tokko: "Gammoojii keessatti Waaqayyoof karaa qopheessa; gammoojii keessatti Waaqa keenyaaf karaa guddicha qajeelchaa. **4** Sululli hundi ni guutama; tulluu fi gaarri hundinuu gad deebifama; lafti wal caalu, wal qixxeeffama; lafti bu'a ba'iinis dirree ta'a. **5** Ulfinni Waaqayyoo ni mul'ata; saryiin namaa hundinuu tokkummaadaan ni arga. Afaan Waaqayyoo dubbateeraati." **6** Sagaleen tokko "Iyyi" jedha. Anis, "Maal jedheen iyya?" nan

jedhe. "Namni hundi akkuma margaa ti; ulfinni isaa hundis akkuma daraaraa dirree ti. **7** Sababii hafurri Waqaqayyo baafatu isaanitti bubbisuuf margi ni coollaga; daraaraanis ni harca'a. Dhugumaan namni marguma. **8** Margi ni coollaga; daraaraanis ni harca'a; dubbiini Waaqa keenyaa garuu bara bараan ni jiraata." **9** Ati kan Xiyooniif oduu gaarii fiddu, tulluu dheeraatti ol ba'i. Ati kan Yerusaalemiif odun gaarii fiddu, sagalee kee ol fudhuutii iyyi; ol fudhadhuu iyyi; hin sodaatin; magaalawwan Yihuudaatiinis, "Waaqni keessan kunoo til" jedhi. **10** Kunoo, Waqaqayyo Gooftaan humnaan ni dhufa; irreen isaa jabaadhaanis ni bulcha. Kunoo, gatiin isaa isa wajjin jira; gatiin inni namaaf kenuu isuma harka jira. **11** Inni akkuma tiksee tokkootti bushaayee isaa tikfata; xobbaallaawwan hooalaat irree isaaatiin walitti qaba; ofitti qabees qoma isaaatiin hammata; haadhota hoolootaa warra hoosisanis suutuma oofa. **12** Bishaanota konyee isaaatiini kan safare yookaan samiiwwan taakkuu isaaatiini kan safare eenyu? Biyyoo lafaa safartuudhaan walitti kan qabe yookaan tulluuwwan madaaliidhaan gaarran immoo madaaliidhaan kan madaale eenyu? **13** Eenyutu Hafuura Waqaqayyo qajeelchuu danda'e? Yookaan namni gorsaa isaa ta'ee isa barsiise eenyu? **14** Waqaqayyo hubannaa argachuu eenyun gorsa gaafate? Daandii qajeelaas eenyutu isa barsiise? Eenyutu beekumsa isaaif kennee yookaan daandii hubannaa isa argisiise? **15** Dhugumaan saboonni akkuma cophaa baaldii keessaati ti; isaan akkuma awwaara madaalii irra jiruutti ilaalamu; inni biyyoota bishaan gidduu illee akkuma biyyoo bullaa'tti madaala. **16** Libaanoon qoraan iddo aarsaatiif ga'u hin qabdu, yookaan horiin ishee aarsaa gubamuuf hin ga'an. **17** Fuula isaa durattu saboonni hundinuu wayittuu hin lakkaa'aman; isaan akka ilaalchaa isaaatiin homaattu hin hedeman; gatisi hin qaban. **18** Yoos Waaqa eenyutti fakkeessitu? Fakkii kam wajjin isa wal bira qabdu? **19** Waaqa tolfamaa tumtuu sibiilaatu baqsee tolcha; tumtuu warqeess warqee itti uffisa; foncaa meetiitiinis ni miidhagsa. **20** Hiyyeessi aarsaa akkasii dhi'eessuu hin dandeenyee tokko muka hin tortorre filata. Waaqa tolfamaa hin jigne dhaabuufis nama ogummaa hojji harkaa qabu barbaaddata. **21** Isin hin beektanii? Isin hin dhageenyee? Wanni kun jalqabumaa kaasee isinitti hin himamnee? Isin erga lafti hundeffamatee jalqabee hin hubanee? **22** Inni geengoo lafaatii ol taa'a; uummanni lafaas akkuma korophasaa ti. Inni samiiwwan akkuma golgaatti diriirsaa; akka dunkaana keessa jiraataniiittis isaan dirirsa. **23** Inni ilmaan moototaa faayidaah dhabisaa; bulchitoota addunyaas harka duwwaa hambisa. **24** Akkuma isaan dhaabamaniin, akkuma isaan faacaafamaniin, akkuma isaan lafa keessatti hidda yaafataniin, inni isaanitti bubbise; isaanis ni coollagan; obombolettiinis akkuma habaqiitti isaan haxaa'e. **25** "Isin eenyutti na fakkeessitu? Yookaan eenyutu anaan qixxaata?" jedha Qulqulichi. **26** Ija keessan ol fudhadhaatiit samiiwwan ilaala: Eenyutu kanneen hunda uume? Isa tuuta urjiwwanii tokko tokkoon fidee tokko tokko isaanii maqaa maqaadhaan waamu sanaa dha. Sababii humna isaa cimaa sanaatiif fi jabina isaa guddaa sanaatiif isaan keessaa tokko iyyuu hin dhabamu. **27** Yaa Yaqqoob, yaa Israa'eel, ati maaliif, "Karaan koo Waqaqayyo duraa dhokateera; haajaan koos fuula Waaqa koo durattu tuffatameera" jettee guungumta? **28** Ati hin beektuu? Ati hin dhageenyee? Waqaqayyo Waaqa bara baraa ti; inni Uumaa handaara lafaa ti. Inni hin dadhabu yookaan haara hin galfatuu; hubarnaa isaan kan qoree bira ga'u hin jiru. **29** Inni dadhabdootaaif jabina kenna; nama lafaaf immoo humna dabala. **30** Ijlolleen iyyuu ni dadhabu; ni bututus; dargaggoonis gufatanii kufu; **31** Warri Waqaqayyo abdatan garuu humna isaanii ni haaromfatu. Isaan

akkuma risaa qoochoodhaan barrisu; ni fiigu; hin dadhaban; ni deemu; hin bututan.

41 Waqaqayyo akkana jedha; "Yaa biyyoota bishaan gidduu, fuula koo duratti cal'isa! Saboonni jabina isaanii haa haaromfatan! Isaan fuula duratti ba'anii haa dubbatan; walii wajjin murtiidhaaf haa dhi'aannu. **2** "Kan ba'a biiftuutii nama tokko kakaasee qajeelummaadhaan tajaajila isaaatiif isa waame eenyu? Inni saboota dabarsee harka isaaati kenna; moototas isa jalatti bulcha. Inni goraadee isaaatiin daaraa, xiyya isaaatiinis habaqi bubbeedhaan bittinnaa' u isaan godha. **3** Inni isaan ari'ee, daandii miilli isaa irra deemeet hin beekeen irrar nagaan darba. **4** Jalqabaa kaasee dhaloota waamee waan kana kan tolchee fi hojjetee eenyu? Ani Waqaqayyo isaa duraa ti; isaa dhumaatiifis ani isuma." **5** Biyyooniif bishaan gidduu arganii sodaatu; daariiwwan lafaa ni hollattu. Isaanis ni dhi'aatu; gara fuula duraattis dhufu; **6** tokkoon tokkoon namaalii wal gargaara; obboleessa isaaatiinis, "Jabaadhu!" jedha. **7** Tumtuu sibiilaat tumtuu warqee ni jajjabeessa; inni burruusaan wal qixxeessu, isaa gemmoo irratti sibiila tumu jajjabeessa. Waa'ee sibiila walitti baqsuu, "Wanni kun gaarrii dha" jedha. Akka inni hin sochooneefis Waaqa tolfamaa sana mismaaraan walitti qabsiisa. **8** "Ati garuu, yaa garbicha koo Israa'eel, yaa Yaqqoob kan anii filadhe, sanyii Abrahaam michuu kootii, **9** anii handaara lafaatii si fudhadhe; golee fagooodhaan si waammadhe. Ani, "Ati garbicha koo ti' siin jedhe; anii si filadheera; si hin gannes, **10** Kanaafuu ati hin sodaatin; anii si wajjin jiraatiif; hin raafamin; anii Waaqa keetii. Ani sin jabeessa; sin gargaaras; anii harka koo mirgaa qajeelaa sanaan hirkisee ol sin qaba. **11** "Kunoo, warri sitti aaran hundi, ni qaana'u; ni salphatus; warri siin morman akka waan hin jirree ta'u; ni badus. **12** Ati diinota kee barbaadduu iyyuu, isaan hin argattu. Warri waraana sitti banan, guutumaan guutuutti akka waan hin jirree ta'an. **13** Ani Waaqayyo Waqaqni kee harka kee mirgaa nan qabaatii; inni, "Hin sodaatin; anii sin gargaaraa' siin jedhus anuma. **14** Yaa Yaqqoob raammoona, Yaa Israa'eel xinnoo nana hin sodaatin; anii mataan koo sin gargaaraatii" jedha Waqaqayyo, Furaan kee, Qulqulichi Israa'eel sun. **15** "Ani kunoo, meeshaa ittiin midhaan dha'an, meeshaa haaraa fi qaramaa kan ilkaan baay ee qabu sin taasiisa. Ati tulluuwwan dhooftee caccabsita; gaarran immoo akka habaqi goota. **16** Ati jara ni afarsita; qilleensis ol isaan fudhatu; bubbleen jabaan isaan bittinneessa. Ati garuu Waqaqayotti ni gammadda; Qulqulichaa Israa'elinis ulfina argatta. **17** "Hiyyeyyii fi rakkattooni bishaan barbaadu; garuu homaa hin argatan; arrabni isaanii dheebuudhaan goggogeera. Ani Waqaqayyo garuu deebii nan kennaaf; anii Waaqni Israa'eel jara hin gatu. **18** Lafaa ol ka'aa qullaa irra lageen nan yaasa; sululota keessa immoo burqaan burqisiisa. Gammoojjii haroo bishaaniitti, lafa goges burqaan bishaaniitti nan geeddara. **19** Gammoojjii keessatti gaattiraa, laaftoo, kusaayee fi ejersa nan biqilcha. Lafaa onaa keessatti immoo, Birbirsa, qararoo fi hadheessa wal faanaan dhabaa. **20** Kunis akka namoomni akka harki Waqaqayyo waan kana hojjetee, akka Qulqulichi Israa'eel waan kana uume arganii beekaniff, akkasumas akka hundi isaanii waan kana qalbeeffatanii hubatanii. **21** "Dhimma keessan dhi'eefbadhaa" jedha Waqaqayyo; "Ragaa keessan fidadhaa" jedha mootiin Yaqqoob. **22** "Akka isaan waan ta'uuf jiru nutti himanifi, waqaqota keessan tolfaamoo fidadhaa. Akka nu isaan hubanee waan isaan dhuma irratti ta'an beeknuuf, wantoonni bara dur maal akka turan nutti himaa. Yookaan wantoota dhufuuif jiran nutti odeeessa; **23** akka nu akka isin waqaqota taatan beeknuuf, waan fuul durattu ta'uuf jiru nutti himaa. Akka nu rifannee sodaan guutamuuf, waan gaarii yookaan waan hamaa hojjedhaa. **24** Kunoo isin wayittuu

hin hedamtan; hojiin keessanis gonkumaa gatii hin qabu; kan isin filatu kam iyuu jibbisisa dha. **25** “Ani nama tokko kaabaa nan kaase; innis dhufa; inni ba’ a biiftuutii dhufus maqaa koo ni waammata. Inni akkuma suphee dhooftuun suphee dhidhiit sana, bulchitoota akka dhoqeetti dhidihiita. **26** Akka nu beekuu dandeenyuuf eenyutu jalqabumaa kaasee waan kana dubbate? Yookaan akka nu, ‘Inni sirrii dha’ jechuu dandeenyuuf eenyutu duraan dursee waan kana dubbate? Eenyu iyuu waan kana hin himne; namni tokko iyuu duraan dursee hin himne; namni tokko iyuu dubbi keessan hin dhageenye. **27** Namni jalqabatti, ‘Kunoo isaan as jiru!’ jedhee Xiyoonitti hime ana ture. Ani nama oduu gaarii himu tokko Yerusaaleemiif kenneera. **28** Ani nan ilaale; garuu homtuu hin turre; isaan keessaa namni gorsa kennu tokko iyuu hin jiru; yommuu ani isaan gaafadhus namni deebii kennu tokko iyuu hin jiru. **29** Kunoo, hundi isaanii faayidaa hin qaban! Hojiin isaaniis gatii hin qabu; fakkiiwwan isaaniiis qilleensuma duwwaa dha.

42 “Tajaajilaan koo inni ani utubee dhaabu, filatamaan koo kan ani itti gammadu isa kana; ani Hafuuра koo isa irra nan kaa’; inni sabootaaф murtii qajeelaa ni kenna. **2** Inni hin wacu yookaan hin iyuu; yookaan daandii irratti sagalee isaa hin dhageesisu. **3** Shambaqqoo buruqе hin cabus; fo’aa ibrasaa keesequs hin dhaamsu. Inni amanamummaadhaan murtii qajeelaa ni fida; **4** hamma murtii qajeelaa lafa irratti fidutti, inni hin dadhabu; abdiis hin kutatu. Biyyoонни bishaan gidduu seera isaa ni abdatu.” **5** Waaqayyo Waaqni samiwwan uumeediriirse, inni lafaa fi wantoota ishee keessa jiran hunda hojiete, inni saba isheetiif hafuuра baafatan kennee warra ishee irra jiraatanifiis jirenya kenne sunakkana jedha: **6** “Ani Waaqayyo qajeelummaadhaan si waameera; harka kees nan qaba. Ani si eegee sabootaaф kakuu, Namoota Ormaatiif immoo ifa sin taasisa; **7** atis ija jaamotaa ni banta; mana hidhaatii booji’amtoota ni hiikta; warra dukkana keessa jiraatanis hidhaadhaa ni bafta. **8** “Ani Waaqayyo; maqaan koos kanaa dha! Ani ulfina koo kan biraatiif, galata koos waqaota tolfamoof dabarsee hin kennu. **9** Kunoo wannu duraanii raawwatameera; anis waan haaraa nan dubbadhu; uttu isaan hin biqljin, ani wa’ee isaanii sitti nan odeessa.” **10** Isin warri galaana buutanii fi wantoomi achi keessa jiraattan hundi, biyyoонни bishaan gidduu fi warri achi keessa jiraattan hundi, faarfannaa haaraa Waaqayyoof faarfadhaa; handaara lafaatiis galata isaa faarfadhaa. **11** Gammoojii fi magalaawwan ishee sagalee isaanii ol haa fudhatan; gandoonni Qeedaar keessa jiraatan haa gammadan. Namoonni Seelaa gammachuudhaan haa faarfatan; fiiхеe тulluuwwanii irraa haa iyyan. **12** Isaan Waaqayyoof ulfina haa kennan; biyyoota bishaan gidduu keessattis galata isaa haa labsan. **13** Waaqayyo akka nama jabaa tokkootti ni duula; akka goota tokkoottiis onnee isaa kakaasa; sagalee ol fudhatees ni dhaadata; diinota isaa irrattis ol aantummaa argata. **14** “Ani yeroo dheeraaf caliseera; ani afaan qabahdee of dhowweera. Amma garuu akka dubartii ciniinsuuн qabeetti nan iyya; nan argana; hafuuriis na cita. **15** Ani тulluuwwanii fi gaarran nan onsa; biqiltuuuwwan isaanii hundas nan gogsa; ani lageen biyyoota bishaan gidduutti nan geeddara; haroowwanis nan gogsa. **16** Ani jaamota karaa isaan hin beekne irra nan qajeelcha; daandii duraan hin beekamin irra nan deemisia; ani dukkana fuula isaanii dura jiru ifatti nan geeddara; lafa bu’aa bayisi wal nan qixxeessa. Wannu ani hojedhu kanneenii dha; ani isaan hin dhiisu. **17** Warri waqaota tolfaamoo amanatan, kanneen fakkiiwwaniin, ‘Isin waqaota keenya’ jedhan garuu duubatti deebi’u; ni salphatus. **18** “Isin diudota nana, dhaga’aa; jaamota nana, ilaala; argaa! **19** Tajaajilaan koo

malee jaamaan eenyu? Duudaan akka ergamaa ani ergu sanaas eenyu? Jaamaan akka nama anaaf of kennee, jaamaan akka Garbicha Waaqayyo eenyu? **20** Ati waan baay’ee argite; garuu hin qalbeeffanne; gurri kee banaa dha; garuu ati waan tokko iyuu hin dhageessu.” **21** Waa’ee qajeelummaa isaafti jedhee seera isaa guddisuu fi ulfina qabeeessa gochuun Waaqayyoon gammachiisiera. **22** Sabni kun garuu saba saamamee booji’amee dha; hundii isaanii boolla keessatti kiyoodhaan qabamaniiru; mana hidhaa keessas dhokfamaniiru. Isaan fudhatamaniiru; kan isaan baraarus hin jiru; isaan booji’amaniiрu; namni, “Isaan deeбisaas” jedhus hin jiru. **23** Isin keessaa eenyutu waan kana dhaggeeffata? Bara dhufuuf jiru keessas eenyutu qalbeeffatee dhaga’aa? **24** Eenyutu Yaaqoobin boojuuf, Israa’eliniis saamtottati dabarsee kenne? Kan nu cubbuu itti hoijenne, Waaqayyo mitii? Isaan sababii karaa isaa duukaa hin buuneef, seera isaafti hin ajajamne. **25** Kanaafuu inni dheekkamsa isaa boba’aa sana, waraana hamaas isaanittti erge. Arraba ibiddaatin isaan marse; isaan garuu hin hubanne; ibiddi sunis isaan gube; isaan garuu hin qalbeeffanne.

43 Amma garuu yaa Yaaqoob, Waaqayyo inni si uume, yaa Israa’el, inni si tolchee akkana jedha: “Ani si fureeraatiin hin sodaatin; ani maqaa keetii si waameera; ati kan koo ti. **2** Yommuu ati bishaan keessa dabartu, ani si wajjinan jira; yommuu ati lageen ceetus, isaan si hin liqimsan. Yommuu ibidda keessa deemtu, ati hin gubattu; arrabni ibiddas si hin gubu. **3** Ani Waaqayyo Waaqni kee, Qulqullichi Israa’el Fayyisaa keeti; ani biyya Gibxi furiif keetii, qooda kee immoo Kuushii fi Saabaa nan kenna. **4** Waan ati ija koo duratti jaallatamaa fi kabajamaa taateef, anis waanan si jaalladhuuf, qooda kee namoota qooda lubbuu keetii immoo saboota nan kenna. **5** Ani si wajjinan jiraatiin hin sodaatin; ani ijlollee kee ba’ a biiftuutii nan fida; lixa biiftuutis walitti sin qaba. **6** Ani Kaabaan, ‘Isaan gad dhiisil’ Kibbaan immoo ‘Isaan hin dhowwin’ nan jedha. Ilmaan koo fagoodhaa, intallan koo immoo handaara lafaatii fidi; **7** kan maqaa kootiin waamame hunda, kanneen ani ulfina kootiif uume, warra ani tolchee fi hojedhe sana fidaa.” **8** Warra uttu ija qabanuu jaamantii uttu gurra qabanuu duudan gad baasi. **9** Sabni hundi tokkummaadhaan walitti haa qabamu; namoonnis wal haa ga’an. Isaan keessaa namni duraan dursee waan kana nutti himee wantoota duraas nuuf labse eenyu? Akka warri kaan dhaga’ani, “Kun dhugaa dha” jedhaniif, akka dhugaa qabeeyyiit ta’uun isaanii mirkaneeffamuuf isaan dhuga baatota isaanii haa dhi’eeffatan. **10** Waaqayyo akkana jedha; “Akka isin beektanii na amantanifiis akka ani isa ta’es akka hubattanifiis isin dhuga baatota koo, garbicha koo kan ani filadhee dha. Aanana dura waaqni hin hojjetamne; anaan boodees hin jiraatu. **11** Ana, anuma qofatu Waaqayyo; ana malees fayyisaan biraa hin jiru. **12** Ani mul’iseera; fayyiseera; labseeras; ana malee waqaani ormaa gidduu keessan hin turre. Akka ani Waqaqa ta’e, isin dhuga baatota koo ti” jedha Waaqayyo. **13** “Bara duriitii jalqabee ani isuma. Namni tokko iyuu harka kooti waa baasuu hin danda’u. Ani nan hojedha; eenyutu dhowwuu danda’aa?” **14** Waaqayyo Furiin kee, Qulqullichi Israa’el akkana jedha: “Ani isiniif jedhee Baabilonitti loltoota ergee dooniiwwan isaan ittiin boonaniin namoota Baabilon hunda booji’ee nan fida. **15** Ani Waaqayyo, Qulqullichi keessan, Uumaa Israa’el, Mootii keessanii dha.” **16** Waaqayyo inni, galaana keessaa karaa, bishaanota jajjaboo keessaa immoo daandii tolchee akkana jedha; **17** inni gaariiwwanii fi fardeen, loltootaa fi gargaartota isaanii tokkummaadhaan ari’ee baase akkana jedha; isaan achuma cicisii; lammatas hin ka’an; akkuma fo’aa ibsaattis dhaamanii badu; **18** “Wantoota durii

irraanfadhaa; waan darbettis hin cichinaa. **19** Kunoo, ani waan haaraa tokko nan hojjedhaa! Inni amma ni biqila; isin hin hubattani? Ani gammoojiji keessatti karaa nan qopheessa; lafa onaa keessattis burqaa nan burqiisi. **20** Bineensoonni bosonaa, waangoowwanii fi guchihiwan ulfina naaf kennu; akka sabni koo kan ani filadhe dhuguuf, ani gammoojiji keessatti bishaan, lafa onaa keessattis burqaa nan kennaati; **21** sabni ani ofti kootiif filadhe akka na galateeffatuuf ture. **22** “Yaa Yaaqoob, ati garuu na hin waammanne; yaa Israa’el, ati fuula koo duratti dadhabdeerta. **23** Ati aarsaa gubamuu fi hoolota naaf hin fidne; yookaan aarsaa keetiin ulfina naaf hin kennine. Ani aarsaa midhaaniiti si hin rakkifne; yookaan aarsaaixaanaa gaafachuudhaan si hin dadhabstiifne. **24** Ati qundhii urgaa gaarii qabu naa hin binne; yookaan cooma qalma keetiitiin na hin quubsine. Garuu ba’aa cubbuu keetii natti feete; yakka keetiinis na dadhabsiifte. **25** “Kan offi kootiif jedhee yakka kee sirraa haqee cubbuu kees deebi’ee hin yaadanne, ani anuma. **26** Mee waan darbe irra naa deebi’i; walitti dhufneef dubbii kana irratti haa falminu; dubbii kee dhi’eeffadhuutii qajeelaa ta’uu kee mirkaneeffadhu. **27** Abbaan kee kan jalqabaa cubbuu hojjete; barsiistonni kee natti fincilan. **28** Kanaafuu ani itti gaafatamtoota mana qulqullummaa keetii nan salphisa; Yaaqoobin badiisaaf, Israa’elin immoo tuffiif dabarsee nan kenna.

44 “Amma garuu yaa Yaaqoob garbicha ko, yaa Israa’el kan ani si filadhe, dhaggeeffadhu. **2** Waaqayyo inni si uume, kan gadameessa keessatti si tolche, inni si gargaaru sun akkana jedha: Yaa garbicha koo Yaaqoob, yaa Yishuruun kan ani si filadhe hin sodaatin. **3** Ani lafa dheebole irratti bishaan, lafa gogaa irratti burqaa nan dhangalaasaati; ani ijoollee kee irratti Hafuura koo, sanyii kee irratti immoo eebba koo nan dhangalaasa. **4** Isaanakkuma marga bishaan giddutuuf fi akka muka alaltuu kan qarqara lagaa jiruutti ni lalisu. **5** Namni tokko, ‘Ani kan Waaqayoo ti’ ofin jedha; kan biraa maqaan Yaaqoobiin of waama; kaan immoo harka issaa irratti, ‘Ani kan Waaqayoo ti’ jedhee barreffata; maqaan Israa’eliiniis of waama. **6** “Waaqayyo Mootii fi Furiin Israa’el Waaqayyoona Waan Hunda Danda’u akkana jedha: Ani kan jalqabaa ti; ani kan dhumaatis; ana malee Waaqni biraa hin jiru. **7** Yoos kan akka koo eenyu? Mee inni hafuura haa baafatu. Inni waan erga ani saba koo kan durii hundeessee as ta’e, waan hamma ammaatti hin ta’in haa dubbatu; fuula koo durattis haa ibsu; waan gara fuulduuraatti ta’u illee duraan durseehaa himu. **8** Hin rifatinna; hin sodaatinna. Ani waan kana labsee bara dheeraan dura sitti hin himmee? Isin dhuga baatota koo ti. Ana malee Waaqni biraa jiraa? Lakkii, Kattaan biraa hin jiru; ani tokko iyuu hin beeku. **9** Warri waqaota tolfamoo tolchan hundi gatii hin qaban; wanni isaan hawwan faayidaa hin qabu. Warri isaaniif falmanis jaamota; isaan beekumsa hin qaban; kanaafuu ni qaaneffamu. **10** Eentyu waqaota tolfamoo fi fakkii homaa isa hin fayyadne tolcha? **11** Isaa fi namni akka issaa ni qaaneffamu; ogeeyyiin hojji harkaas namootuma malee homaa miti. Isaan hundi walitti qabamanii iddo tokko haa dhaabatan; isaan ni na’u; ni salphatus. **12** Tumtuun meeshaa ittiin waa tumu harkatti qabatee cilee boba’u irratti ittiin hojjeta; inni burruusaan waaqa tolfamoo tolcha; irree issaa jabaadhaanis ni miidhagsa. Inni ni beela’ a; humnas ni dhaba; bishaan hin dhugu; ni gaggabas. **13** Namni muka soofu funyoodhaan safari cilaattiidhaan mallattoo itti godha; qirixidhaan qiriixee safartuudhaan mallattoo itti godha. Fakkii namaatiin hojjeta; akka inni galma waqaeffannaa keessa jiraatuufis miidhagina namaa itti tolcha. **14** Inni birbirsa mura; gaattiraa yookaan qilxuu filata. Akka inni mukkeen bosonaa keessatti guddatuuf ni dhiisa; yookaan hadheessa

dhaaba; bokkaanis isa guddisa. **15** Mukni sun qoraan boboeffamu ta’; namni muraasa issaa fuhatee bobeesse qaqqammata; ibidda qabsisee buddeena ittiin tolfata. Waaqa sobaas tolfatae waqaeffata; waaqa tolfamaas tolfatee gad jedhee sagadaaf. **16** Gartokke mukkeen sanaa ni bobeessa; isa irratti nyaata bilcheeffata;foonis irratti waaddatee hamma quuffuti nyaata. Ibidda qaqqammachaas, “Ishoo! Ibiddi natti ho’e; ibidda nan arga” jedha. **17** Mukkeen hafaniin immoo waaqa sobaa, waaqa issaa tolfamaa tolfata; gad jedhees ni sagadaaf. Isa kadhatees, “Situ Waaqa koo ti; na baraari” jedhaan. **18** Isaan homaa hin beekan; homaa hin hubatanis; akka arguu hin dandeenyef iji isaanii haguugameera; akka hin hubanneefis qalbiisaanii cufameera. **19** Namni tokko iyuu itti hin yaadu; namni tokko iyuuakkana jechuuf beekumsa yookaan hubannaah hin qabu; “Ani walakkaa issaa qoraan godhadheera; cilee issaa irratti buddeena tolfadhee foontiin waaddadhee nyadheera. Ani amma waan hafe kanaan waan jibbisisaan hojjedhaa? Ani gad jedhee jirmaaf sagaduu qabaa?” **20** Inni daaraa nyaata; garaan gowwoomfames karaa irraa issa jaliseera; inni of olchuu yookaan, “Wanni harka koo mirgaa keessa jiru kun soba miti?” jechuu hin danda’u. **21** “Yaa Yaaqoob, ati waan kana yaadadhu; yaa Israa’el, ati garbicha koo ti. Ani si tolcheera; atis garbicha koo ti; yaa Israa’el, ani si hin dagadhu. **22** Ani yakka kee akkuma duumessaa, cubbuu kees akkuma hurrii ganamaax haxaa’ee balleesseera. Ani si fureeraati, ati gara kootti deebi’i.” **23** Yaa samiiwwan, Waaqayyo waan kana godheeraati gammachuudhaan faarfadhaa; yaa qileewwan lafaa, gammachuudhan iyayaa. Isin yaa tulluuwan, bosoononnii fi mukkeen keessan hundi ililchaa; Waaqayyo Yaaqoobin furee Israa’el keessatti ulfina issaa ibseeraati. **24** “Waaqayyo Furiin kee, kan gadameessa keessatti si tolche akkana jedha: Ani Waaqayyo Tolchaan waan hundaa issa samiiwwan diriirsee, issa ofuma kootiin lafa illee diriirsee dha; **25** issa mallattoo raajota sobaa busheesee ilaaltotta raatessu, issa ogeeyyi duubatti deebisee beekumsa issaaniif faayidaa dhabsiisu dha; **26** issa dubbii garboota issa mirkaneessee raajii ergamoota issa fiixaan baasu, issa, ‘Isheen iddo jirenyaa ni taati’ jedhee waa’ee Yerusaalem dubbate, issa, ‘Isaan ni ijaaramu, diigamaa issaaniis nan haaromsa’ jedhee waa’ee magaalaawwan Yihuudaa dubbatu dha; **27** issa tuujubaan, ‘Ati gogi; ani lageen kee nan gogsa’ jedhu, **28** issa Qirosin, ‘Inni tiksee koo ti; fedhii koo hundas ni raawwata; inni waa’ee Yerusaalem, ‘Isheen deebifamtee haa ijaaramtu’ waa’ee mana qulqullummaa immoo, “Hundeen issaa haa hundeffamu” jedhee dubbatu sun anuma.’

45 “Waaqayyo dibamaa issa Qiros, kan ani saboota isa jalatti bulchuu fi hidhannahaa moototaa hiiksisiif jedhee harka issaa mirgaa qabee akka karrawwan hin cufamneef, balbalawwan banuuf sanaan akkana jedha: **2** Ani fuula kee dura deemeetulluuwan wal nan qixeessa; karrawwan naasii nan caccabsa; danqarrawwan sibiilaas nankukkuta. **3** Ati akka ani Waaqayyo Waaqa Israa’el issa maqaan keetiin si waamu ta’e akka beektuuf, ani badhaadhummaa dukkana keessaa, qabeenya lafa dhoksaaati kuufames siif nan kenna. **4** Ati na beekuu baattu iyuu, ani garbicha koo Yaaqoobiif, Israa’el filatamaa kootiif jedhee maqaan keetiin si waameera; maqaan ulfinaas siif kenneera. **5** Ani Waaqayyo; ana malee kan biraa hin jiru; ana malee Waaqni tokko iyuu hin jiru. Ati na beekuu baattu iyuu, ani sin jabeessa; **6** Kunis akka namoonni ba’ a biiftuutii hamma lixa biiftuutii, ana malee kan biraa akka hin jirre beekaniif. Ani Waaqayyo; ana malee tokko iyuu hin jiru. **7** Ani ifa nan tolcha; dukkanas nan uuma; badhaadhummaa nan fida; balaas nan uuma; ani Waaqayyo wantoota kanneen hunda nan godha. **8**

"Yaa samiiwwan, isin ol gubbaadhaa qajeelummaa roobsaa; duumessoonnis gad coccobsaa. Lafti haa banamtū; fayyinni haa biqilu; qajeelummaanis isa wajjin haa guddatu; ani Waaqayyo waan kana uumeera. **9** "Qiraaci qiraciidhuma lafaf ta'ee Uumaa isatiin wal loluu wayyoo. Supheen, suphee dhooftuudhaan, 'Ati maal hojjechaa jirta?' jedhaa? Hoijin ati hojjettus, 'Inni harka hin qabu' siin jedhaa? **10** Nama Abbaadhaan, 'Ati maal dhalcite?' yookaan haadhaan, 'Ati maal deesse?' jedhuuf wayyoo. **11** "Waaqayyo, Qulqullichi Israa'el Uumaan ishee sunakkana jedhaa; Isin waa'ee wantoota dhufuuf jiranii jechuunis, 'Waa'ee ijoolee koo na gaafadhaa; yookaan waa'ee hojji harka koo na ajajaa.' **12** Kan lafa tolchee namas ishee irratii uume ana. Harki koo samiiwwan diriirseera; raayya isaanii hundas ajajeera. **13** Ani qajeelummaa kootiin Qirosin ol nan kaasa: Karaa isaa hundas wal nan qixxeessa. Inni magaalaa koo deebisee ijaraa; booji' amtoota koos bilisa baasa; garuu gatiidharaa yookaan badhaasaan miti, jedhaa Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u." **14** Waaqayyoakkana jedhaa: "Qabeenyi Gibxii fi daldallit Itoophiyaa, namoonni dhedheeroon Saabaa, gara kee ni dhufu; kan kees ni ta'u; isaan foncaadhaan hidhamanii dugga duubaan si duukaa bu'u. Fuula kee durattis gad jedhanii 'Dhugumaan Waaqni si wajjin jira; isa malees tokko iyyuu hin jiru; isa malees Waaqni biraa hin jiru' jedhanii si kadhatu." **15** Yaa Waaqi, Fayyisaa Israa'el, ati dhugumaan Waqq of dhoksituu dha. **16** Warri waqaota tolfamoo tolchan hundinuu ni qaana'u; ni salphatu; walii wajjinis salphina keessa bu'u. **17** Israa'el garuu fayyinaa bara bараatiin Waaqayyo ni fayyifama; isin bara bараan hin qaanoftan; yookaan hin salphattan. **18** Waaqayyoakkana jedhaa; kan samiiwwan uume, inni Waaqa; inni lafa miidhaggaar tolchee ishee hundeesse; inni akka isheen ona taatuuf ishee hin tuumne; inni akkana jedha; "Ani Waaqayyo; ana malee kan biraan hin jiru. **19** Ani biyya dukkanaa keessaa dhoksaadhaan hin dubbanne; ani sanyiwwan Yaaqobiin, 'Akkasumaan na barbaadaa' hin jenne. Ani Waaqayyo dhugaa nan dubbadhaa; waan qajeelaas nan labsa. **20** "Walitti qabamaa kottaa; isin baqattooni sabootaa wal ga'a. Warri waqaqa tolfamoo muka irraa hojjetame baatan, kanneen waqaota fayyisuu hin dandeenye kadhatan homaa beekumsa hin qaban. **21** Waanan ta'u qabu dubbadhaa; dhi'eefadhaas; isaanis walii wajjin haa mari'atan. Enyutu waan kana duraan dursee baraa dheeraan dura hime? Duruma iyyuu enyutu labse? Anuma Waaqayyo mitii? Ana malee Waaqni qajeela fi Fayyisaan tokko iyyuu hin jiru; ana malee tokko illee hin jiru. **22** "Isin warri handaara lafaa hundi, gara kootti deebi'atii fayyaa; ani Waaqa; ana malee kan biraan hin jiruutii. **23** Ani mataa kootiin kakadheera; afaan koos akkana jedhee qajeelummaadhaan dubbii hin geeddaramne dubbateera; 'Jilbi hundi fuula koo duratti ni jilbeenfata; arrabni hundis anaan kakata.' **24** Isaanis, 'Qajeelummaa fi jabinni Waaqayyo qofaan argama' jedhanii waa'ee koo ni dubbatu." Warri aariidhaan isatti ka'an hundi, gara isaa dhufanii ni qaana'u. **25** Sanyiin Israa'el hundi garuu, Waaqayyoon qajeeltota taasifamu; ni kabajamus.

46 Beel gad jedha; Neboo akka malee gugguufa; waaqonnii isaanii tolfaamoon kotte duudaa fi horiitti fe'amanirru; faktkiwwan isaan qabatani jooran ba'aa dha; horii dadhabeeef ba'aa dha. **2** Isaan gugguufanii walii wajjin gad jedhu; ba'aa sana oolchuu hin danda'an; isaan iyyuu ni booji'amu. **3** "Yaa mana Yaqaob, isin hambaraa mana Israa'el hundi, warri ani gaafa isin gadameesa keessatti uumantani jalqabee ol isin qabee gaafa dhalattanii jalqabees isin baadhe hundi dhaggeeffadhaha. **4** Hamma dulloomtanii arrii baaftanitti, ani isa; isuma isin

jiraachisuu dha. Ani isin uumeera; isinan baadhas; ani isinan jiraachisa; isinan bараaras. **5** "Isin eenyuun wal bira na qabdu yookaan eenyuun wal na qixxeessitu? Akka wal madaalluuufis eenyutti na fakkeessitu? **6** Namoonni tokko tokko korjoo isaanii keessaa warqee gad naqanii madaalliidhaan mettiid madaalu; Waaqa tolfamaa tolchuuf jedhanii tumtum warqee qacaru; isaanis gad jedhanii sagaduuf. **7** Ol fuudhanii gatiitti isaanii ti baatu; iddoosaa atti ni deebisu; innis achi dhaabata. Inni iddoosaa sanaa sochoo'u hin danda'u. Yoo namni gara isaa atti iyeyyu, inni deebii hin kenuu; inni rakkoo isaa keessaa isa baasu hin danda'u. **8** "Yaa finciltoota, waan kana yaadadhaa; qalbiittis qabdhaha; garaa keessan keessaa kaa adhaa. **9** Wantoota darban kanneen bara durii yaadadhaa; ani Waaqa; kan biraan hin jiru; ani Waaqa; kan akka koo hin jiru. **10** Ani dhuma waan tokkoo jalqabumattu nan labsa; waan amma iyyuu dhufuuf jiru, ani durumaa jalqabee dubbadheera. Ani, 'Kaayoon koo cimee jiraata; waan na gammachiisu hundas nan hojchedha' nan jedha. **11** Ba'a biiftuutti allaattii waa adamsitu, lafa fagootii immoo nama kaayyoo koo fiixaan baasu nan waama. Ani waanan dubbadheen guuta; waanan karoorfadhes nan raawwadha. **12** Yaa mataa jabeeyyii, isin warri qajeelummaa irraa fagoo jirtan na dhaggeeffadhaha. **13** Ani qajeelummaa koo nan dhi'eessa; innis fagoo hin jiru; fayyisuun koos hin barfatu. Ani Xiyooniif fayyina, Israa'eliif immoo ulfina koo nan kenna.

47 "Yaa intala Baabilon Durba Qulqullittii, gad bu'i; awwaara irra taa'i; yaa Intala Baabilonataa, teessoo malee lafa taa'il! Ati si'achi bareedduu yookaan kichuu jedhamtee hin waamantu. **2** Dhagaa daakuu fudhadhuutii midhaan daaki; haguuggi k ee of irraa fuudhi. Wandaboo kee soqoladhu; gudeeda kee mul'isi; laga ce'i. **3** Qullaan kee ifatti ni ba'a; qaaniin kees hin dhokatu. Ani haaloo nan ba'a; ani nama tokko iyyuu hin dhiisu." **4** Furiin keenya maqaan isaa Waaqayyo Waan Hunda Danda'u dha; inni Qulqullicha Israa'el. **5** "Yaa Intala Baabilonataa, cal'isii taa'iitii dukkana seeni; ati si'achi mootittii mootummoottaa jedhamtee hin waamantu. **6** Ani saba kootti dheekameera; handhuuraa koos xureesseera; ani dabarseer harka keetti isaan kenneera; atis garaa hin laafneef. Warra dullooman irra iyyuu waanjoo ulfaataa keesse. **7** Ati, 'Ani bara bараan itti fufee mootittii bara bараan na ta'a!' jette. Ati garuu wantoota kana hin hubanne yookaan dhumni isaanii maal akka ta'u hin yaadanne. **8** "Ammas yaa ishee qananiituu, kan nagaan jiraattee garaa kee keessatti, 'Anuma; ana malee tokko iyyuu hin jiru; ani si'achi haadha hiyyeessaa yookaan nama dhalee dhabe hin ta'u' ofiin jettu dhaga'i. **9** Wantoonni kunneen lamaan, dhalanii dhabuu fi haadha hiyyeessaa ta'uun akkuma tasaa guyyuma tokkotti sitti dhufu. Isaan baay'ina falafala keetiitii fi tolcha kee cimaa sanaa hunda irraan iyyuu humna isaanii giutuudhaan sitti dhufu. **10** Ati hammina kee amanattee, 'Namni tokko iyyuu na hin argu' jette. Yeroo ati garaa kee keessatti, 'Ana; ana malee namni biraan hin jiru' jettuutti, ogummaa fi beekumsi kee si dogoggorsu. **11** Wanni hamaan sitti dhufu; ati immoo eessaa akka inni dhufu hin beektu. Balaan ati of irraa ittisuu hin dandeenye tokko sitti dhufu; badiisni ati duraan dursitee hin beekin akkuma tasaa sitti dhufu. **12** "Yoos ati tolcha keetii fi falafala kee baay'ee ijoollummaa keetii jalqabdee itti dadhabee sana jabeessii eegi. Yoo akkas ta'e ati ni milkootta; yoo akkas ta'e nama ni sodaachifta ta'a. **13** Gorsii ati argatte hundi dadhabbi qofa sitti fide! Urjii lakkooftonni kee warri ja'a ji'an urjii ilaalanii raajan sun, mee waan sitti dhufu duraa si haa baasan kaa. **14** Dhugumaan isaan akkuma cidiitii; ibiddi isaan guba. Isaan mataa isaanii iyyuu, humna arraba ibiddaa jalaa baasu hin danda'an. Barbadaan ibiddaa

kan namni ho'ifatu tokko iyyuu hin jiru; ibiddi bira taa'anis hin argamu. **15** Wanni warri ati wajjin dadhabdee ijoollummaa keetii jalqabdee wajjin daldalte sun siif gochuu danda'an kanuma. Tokkoon tokkoon isaanii dogoggora isaanii itti fufan; kan si baasuu danda'u tokko iyyuu hin jiru.

48 "Yaa mana Yaaqoob, isin warri maqaa Israa'eliin waamamtan, kanneen sanyii Yihuudaa irraa argamtan, isin warri maqaa Waaqayyootiin kakattanii garuu dhugaadhaan yookaan qajeelummaadhaan uttu hin ta'in maqaa Waaqa Israa'el dhooftan waan kana dhaggeeffadhaa; **2** isin warri maqaa magalaalaa qulqullititiin of waamtan, kanneen Waaqa Israa'elitti irkattan, waan kana dhaggeeffadhaa; maqaan isaa Waaqayyoo Waan Hunda Danda'u dha: **3** Ani wantoota durii duraan dursee dubbadheera; isaan afaan kootii ba'an; **1** anis akka isaan beekaman nan godhe; anis akkuma tasaa hojjedhe; isaanis ni raawwataman. **4** Ani akka ati mata jabeessa taate beekeen tureetii; ribuun morma keetii sibiila ture; addi kee naasii ture. **5** Kanaafuu ani wantoota kanneen bara dheeraan dura sitti himeera; anis akka ati, 'waaqota koo tolfaamootu isaan hojjete; fakkii koo kan muka irraa hojjetamee fi waqa sibiila irraa hojjetametu murteesse' jechuu hin dandeenyef uttu isaan hin uumaminiin dura sitti himeera. **6** Ati wantoota kanneen dhageesseerta; isaan hunda ilaali. Ati isaan amanteen hin fudhattuu? "Ani ammaa jalqabee waan haaraa, waan dhokfamee jiru kan ati hin beekin sitti nan hima. **7** Isaan amma uumaman malee bara dheeraan dura miti; ati har aan dura waa'ee isaanii hin dhageenyee. Kanaafuu ati, 'Kunooy an waa'ee isaanii beekeen ture' jechuu hin dandeessu. **8** Ati takkumaa dhageessee yookaan hubathee hin beektu; gurri kee durumaa jalqabee hin banamne. Ani akka ati micciiramaa taate beeka; ati dhaloota keetii jalqabdee fincilaa jedhamtee waamamte. **9** Ani maqaa kootiif jedhee dheekkamsa koo nan tursiisa; anis akka si hin balleessineef galata kootiif jedhee dheekkamsa koo duubatti harkisa. **10** Kunoo, anis yoo akka meetiitti ta'u baate iyyuu si qulqulleesseera; ibiddi dhiphinaa keessattis qoree si ilaaileera. **11** Ani ofii kootiif jedhee, ofuma kootiif jedhee waan kana nan godha. Maqaan koo akkamitti baduu danda'a? Ani ulfina koo dabarsee kaa biraatiif hin kennu. **12** "Yaa Yaaqoob, Yaa Israa'el kan anis si waame, na dhaggeeffadhu: Ani isuma; anis kan jalqabaa ti; anis kan dhumaan ti. **13** Harki koo hundeeawan lafaa dhaabe; harki koo mirgaa immoo samiiawan diriirse; yommuu anis isaan waamutti, hundi isaanii walii wajjin dhaabatu. **14** "Hundi keessan walitti qabamaatii dhaggeeffadhaa; waaqota tolfaamoo keessaa kamitu duraan dursee wantoota kanneen dubbate? Michuun Waaqayyoo filatamaan kaayyoo Waqa Baabilon irratti fiixaan baasa; irreen isaa Baabilonotatti ka'a. **15** Ani, anis mataan koo dubbadheera; dhugumaan anis isa waameera. Ani isa nan fida; innis karaa isaa irratti ni milkaa'a. **16** "Natti dhi' adhaatii waan kana dhaga'a: "Ani jalqabumaa kaasee dhoksattii hin dubbanne; yeroo wanni sun ta'ettis anis achuman ture." Ammas Waaqayyo Gooftaani fi Hafuurri isaa na erganiiru. **17** Waaqayyo Furiin kee, Qulqullichi Israa'el akkana jedha: "Ani Waaqayyo Waaqa kee, kan waan siif toli si barsiisu, kan karaa ati deemuu qabdu irra si qajeelchuu dha. **18** Ati utuu ajaja koo qalbeeffattee jiraatte, nagaan kee akka lagaa, qajeelummaan kee immoo akka dha'a galaanaa ta'a ture. **19** Sanyiin kee akkuma cirrachaa, ijooleen kee akkuma biyyoo lafaa baay atu ture; maqaan isaanii hin haqamu; isaanis fuula koo duraan hin dhabaman ture." **20** Baabilon keessaa ba'a; Baabilonata duraa baqdadhaa! Waan kana iyya gammachuutiin beeksisa; labsaas. Hamma handaara lafattti dabarsaa; "Waaqayyo garbicha isaa Yaaqoobin fureera" jedhaa. **21** Isaan yommuu inni lafa gammoojiji keessa isaan qajeelchetti

hin dheebonne; inni kattaa keessa bishaan burqisiiseef; inni kattaa dhoosee, bishaanis humnaan cabsee ba'e. **22** "Hamootaaf nagaan hin jiru" jedha Waaqayyo.

49 Yaa biyyoota bishaan gidduu na dhaggeeffadhaa; yaa saboota fagoo jiraattan waan kana dhaga'a: Utuu anis hin dhalatin dura Waaqayyo na waame; utuu anis gadameessa haadha koo keessa jiru maqaa naa baase. **2** Innis afaan koo akka goraadee qaramee godhe; gaaddidduu harka isattiin na dhokse; xiyya cululufame na godhee, man'ee xiyya isaa keessa na kaa'ate. **3** Innis, "Yaa Israa'el, ati garbicha koo kan anis ulfina koo isaa irratti mul'isuu dha" anaan jedhe. **4** Ani garuu, "Akkasumaanit itti dadhabe; humna koos waanuma faayidaa hin qabnettian fixe. Ta'uus dhugaa koo harka Waaqayyoo, gatiin koos Waaqa bira jira" nan jedhe. **5** Waan anis fuula Waaqayyoo duratu ulfina argadhee Waaqni koo jabina naa ta'eef, Waaqayyo inni akka anis Yaaqoobin deebisee gara isatti fiduuf, Israa'elin isaa biratti walitti qabuuf, akka anis garbicha isaa ta'uuf gadameessa keessatti na tolche sun akkana jedha; **6** Innis, "Ati gosoota Yaaqoob deebiftee dhaabuu, Israa'eloota anis eege sanas deebiftee fiduuf garbicha koo ta'uun kee siif baay'ee salphaa dha. Akka fayyinni koo qarqara lafaa ga'uuf anis Namoota Ormaataif ibsaan sin taasisa" jedha. **7** Waaqayyo Furiin fi Qulqullichi Israa'el, isaa namaan tuffatamee sabnis jibbe, tajaajila bulchitootaa sanaan akkana jedha: "Sababii Waaqayyo amanamaa Qulqullicha Israa'el isaa si filate sanaatiif jedhamii mootonni si organii ol ka'u; ilmaan moototaas organii sagadu." **8** Waaqayyo akkana jedha: "Ani yeroo fudhatama qabutti siifin deebisa; gaafa fayyinaatis sin gargaara; akka ati dhaala abbaa hin qabne deebiftee dhaalchiftuuf, anis sin eega; akka ati sabaaf kakuu taatus sin godha; **9** akka ati warra booji'amaniin, 'Kottaa ba'aa' warra dukkana keessa jiraataniin immoo, 'Bilisa ba'aa' jettu sin godha. "Isaan karaa irratti waa nyaatu; gaara qulqulla'aa irrattis iddo qubataa argatu. **10** Isaan hin beela'an; hin dheeobotanis; ho'i gammoojiji yookaan aduuu isaan hin gubu. Innis isaanis garaa laafu isaan gegesseera; qarqara burqaa bishaanii irra isaan qajeelcha. **11** Tulluuwan koo hunda karaatti nan geeddara; daandiiwan koo gurguddaanis wal qixxeffamu. **12** Kunoo, isaan biyya fagoodhaa ni dhufu; gariin kabaa, gariin dhi'aa, kaan immoo biyya Aswaaniitii ni dhufu." **13** Yaa samiiawan, ililchaa; yaa lafa gammadi; yaa tulluuwan, guddisaa faarfadhaa! Waaqayyo saba isaa ni jajjabeessa; warra rakkatanifiis garaa ni lafaatii. **14** Xiyooin garuu, "Waaqayyo na gateera; Gooftaanis na irraanfateera" jetta. **15** "Haati daa'ima ishee kan hoosiftu irraanfachuu ni dandeessii? Mucaa deesseefis garaa hin laaftuu? Yoo isheen irraanfatte iyyuu anis si hin irraanfadhu! **16** Kunoo, anis barruu harka koo irratti si qirixeera; dallaawwan kee yeroo hunda fuula koo dura jiru. **17** Ilmaan kee ariiitudhaan ni dacha'u; warri si diigisan sirraa baqatu. **18** Ija kee ol fudhadhuutii naannoo kee ilaali; ilmaan kee hundi walitti qabamanii gara kee ni dhufu. Ani jiraatadaahatii" jedha Waaqayyo. "Ati isaan kanneen hunda akka faayaatti ni uffatta; akka misirrootis ittiin miidhagfamta. **19** "Ati diigamtee ontee biyyi kee barbadaa'u iyyuu ammaa saba keetti lafti ni dhiphata; warri si liqimsan sirraa ni fagaatu. **20** Ijlolleen ati yeroo gadda keetti deesse, utuma gurri kee dhaga'u, 'Lafti kun nutti dhiphateera; lafa irra jiraannu nuuf kenni' siin jedhu. **21** Ergasiis ati garaa keetti akkana jetta; 'Eenyutu jara kanneen naa da'e? Ani gaddituu fi maseentuun ture; anis baqattuu fi jibbamtuun ture. Isaan kanneen eenyutu guddise? Ani kophatti hafeen ture; yoos, isaan kuneen eessaa dhufan ree?" **22** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Kunoo anis namoota ormaa harkaan nan waama; faajjii koos uummataaf ol nan qaba; isaan ilmaan kee

hammatanii fidu; intallan kee immoo gatiittii isaaniiti baatu. **23** Mootonni abbootii kee kanneen si guddisan, niitonni isaanii immoo haadhota kee kanneen harma si hoosisan ni ta'u. Isaan adda isaaniitiin lafatti gombifamanii siif sagadu; awwaara miilla keetii illee ni arraabu. Ergasii ati akka ani Waaqayyo ta'e ni beekta; warri na abdatan hin salphatan." **24** Gootota harkaa boojuu fudhachuu, gara jabeeyyi harkaa boojuu baasuu ni danda'amaa? **25** Waaqayyo garuuakkana jedha: "Eyyee, gootota harkaa booji'amtoonni ni baafamu; gara jabeeyyi harkaa boojuu ni fudhatama; warra siin falmaniin nan falma; ijoollee kees nan baraara. **26** Ani akka warri si hacuucan foon ofii isaanii nyaatan nan godha; isaanakkuma nama daadhii wayiniitiin machaa'uu dhiiga ofii isaaniitiin ni machaa'u. Ergasii sanyiin namaa hundi, akka ani Waaqayyo, Fayyisaan kee, Furiin kee, Jabaa Yaaqoob ta'e ni beeka."

50 Waaqayyoakkana jedha: "Waraqaan ragaa, kan ani ittiin haadha keessan hiikke of irraa ittiin ishee geggesse meerre? Yookaan namni liqii narraa qabu kan ani itti isin gurgure eenyu? Isin sababii cubbuu keessaniiif gurguramtaniirtu; sababii yakka keessaniiifis haati keessan ar'i amteerti. **2** Yeroo ani dhufetti namni maaliif achi hin jiraatin? Yeroo ani waametti namni owwataa maalif achiin dhabame? Harki koo akka furuu hin daneenyeef gabaabateeraa? Ani isin baraaaruuf humna dhabeeraa? Ani dheekkamsa qofaan galaana nan gogsa; lageenis gammoojiiitti nan geeddara; qurxummiwwan isaanii bishaan dhabanii ajaa'u; dheebruudhaanis ni dhumu. **3** Ani samiitti dukkana nan uffisa; wayyaa gaddaas itti nan haguuga." **4** Akka ani warra dadhaban jajjabeessuuf, Waaqayyo Gooftaan arraba barate naa kenneera. Inni ganama ganama na dammaqsa; akka inniakkuma barataa tokkootti dhaggeeffatuufis surraa dammaqsa. **5** Waaqayyo Gooftaan surraa koo naa baneera; anis fincilaas hin turre; anidugda duubattihin deebine. **6** Ani warra na rukutanitti dugda koo, warra areeda narraa buqqisanitti immoo maddii koo naa kenne; yeroo isaan natti qoosanii hancufa natti tufanitti, ani fiula koo isaan hin dhokfanne. **7** Sababii Waaqayyo Gooftaan na gargaaruuf, ani hin salphifamu. Kanaafuu ani fiula kooakkuma dhagaa gurraachaa godhadheera; ani akka hin qaaneffamne illee naa beeka. **8** Inni dhugaa naaf baasu dhi'oo jira. Yoos eenyutu na himataa ree? Mee walitti gad haa baanu! Himataan koo eenyu? Inni mee natti gad haa ba'u! **9** Waaqayyo Gooftaatu na gargaara. Eenyutu natti mura? Isaan hundiakkuma wayyaa moofa'u; dholdholeenis isaan nyaatti. **10** Isin keessaa kan Waaqayyoona sodaatee dubbi garbicha isatiif ajajamu eenyu? Namni dukkan keessa deddeebi'u, kan ifa hin qabne, maqaas Waaqayyo amanatee Waaqa isattaai haa irkatuu. **11** Amma garuu isin warri ibidda bobeessitanii guca boba'aadeemu qabattan hundinuu ifa ibidda keessanitii fi ifa guca bobeessitanii keessa deemaa. Wanni isin harka koo irraa argattan kanaa dha; isin dhiphinaan ni ciciiftu.

51 "Isin warri qajeelummaa duukaa buutan, warri Waaqayyoona barbaaddan na dhaggeeffadhaa: Isin kattaa irraa argamtan, boolla keessaa baafamtan sana ilaala. **2** Abbaa keessan Abrahaamii fi Saaraa ishee isin deesse sana ilaala. Yeroo ani isa waametti, inni tokkicha ture; ani isa na eebbise; nan baay'ises. **3** Waaqayyo dhugumaan Xiyoonin ni jajjabeessa; diigama ishee hundas gara laafinaan ni ilaala; inni gammoojii ishee goggogaa akka Eeden, lafa onaa ishees akka iddo biqiltuu Waaqayyo ni godha. Ililchuu fi gammadun, galannii fi sagaleen faarfanna ishee keessattii argama. **4** "Yaa uummata koo na dhaggeeffadhaa; yaa saba koo na dhaga'a; seerri na biraab'a;"

murtiin koos sabootaaf ifa ta'a. **5** Qajeelummaan koo dafee dhi'aata; fayyisuun koos dhufaa jira; irree koo mootoataaf murtii qajeelaa fidu; biyyoomni bishaan gidduu na eeggatu; irree koos ni abdatu. **6** Ija keessan gara samiiwwaniitti ol qabdhaa; lafas gad ilaala; samiiwwanakkuma aaraa ni badu; laftiakkuma wayyaa moofoofi. Jiraattonni isheesakkuma tisiisaan ni du'an. Fayyisuun koo garuu barabaraan jiraata; qajeelummaan koos hin badu. **7** "Isin warri waan qajeelaa beektan namoonni seera koo garaa keessaa qabdau na dhaga'a; tuffii namootaa hin sodaatinaa; yookaan arrabsoo isaaniitiin hin raafaminaa. **8** Biliin akka wayyaatti isaan nyaatti; raammoonisakkuma rifeensa hoolaatti isaan fixxi. Garuu qajeelummaan koo barabaraan, fayyisuun koos dhalootaa gara dhalootaatti itti fufa." **9** Yaa irree Waaqayyoo, ka'i; ka'il Jabina uffadhu;akkuma baroota darbanii,akkuma dhaloota duur keessattii ta'e sana ka'i. Kan Ra'aabin kukkute, kan jawwee galaanaa waraae suna sumu mitii? **10** Inni akka warri furaman ce'aniif, galaanicha, bishaan tuujuba guddichaa gogse, kan dhdihima galaanaa keessaa karaa baase sumu mitii? **11** Warri Waaqayyo isaan fure ni deebi'u. Isaan faarfannaadhaan Xiyoon seenu; gammachuu bara baraa mataa isaanii irra jiraata. Isaan gammachuu fi ililleedhaan guutamu; gaddii fi boo'ichi isaan irraa fagaatu. **12** "Kan isin jajjabeessu ana; anuma. Yoos maaliif namoota du'a hin oolle, ilmaan namaa kanneenakkuma margaa ta'an sodaattu ree? **13** Ati kan Waaqayyo Tolcha kee, isa samiiwwan diriirsee hundee lafaa buuse sana dagattu eenyu? Ati kan sababii dheekkamsa cunqursaa waa balleessuuf qophaa'e sanaatiif uttu gargar hin kutin guyyaa guyyaa sodaattu eenyu? Yoos dheekkamsi cunqursaa sanaa meerree? **14** Booj'i amtoonni hidhaman ariitidhaan gad dhiifamu; isaan boolla itti hidhaman keessatti hin du'an yookaan buddeena hin dhaban. **15** Ani Waaqayyo Waqa kee, kan akka dha'aan bishaanii huursuu galaaanaa raasuu dha; maqaanisaas Waaqayyoo Waan Hunda Danda'uu dha. **16** Ani kan samiiwwan iddo Isaanii kaa'e, kan hundee lafaa hundeesse Xiyooni, 'Ati saba koo ti' jedhe sun, dubbi koo afaan kee keessa kaa'eera; gaaddidduu harka kootiinis si haguugeera." **17** Yaa Yerusaalem, ati kan harka Waaqayyoo irraa, xoofoo dheekkamsa isaa keessaa dhugde, ati kan xoofoo dhugaatiitamaa gatantarsuu keessaa siicoisa xuruurfattee dhugde, dammaqi, dammaqi! Ol ka'i. **18** Ilmaan isheen deesse hunda keessaa, kan ishee qajjeelchu tokko iyyuu hin turre; ilmaan isheen guddifte hunda keessaa, kan harka ishee qabu tokko iyyuu hin turre. **19** Balawwan kunneen dachaadhaan sitti dhufaniiru; egaa eenyutu si jajjabeessuu danda'a? Diigammii fi badiisni, beellii fi goraadeen sitti dhufaniiru; egaa eenyutu si jajjabeessuu danda'a? **20** Ijoolleen kee gaggabaniiru;akkuma borofa kiyoon qabame tokkoo, roga karaa irra ciciisu. Isaan dheekkamsa Waaqayyootiin, ifata Waaqa keetiinis gutamaniiru. **21** Kanaafuu yaa ishee miidhamte, kan utuu daadhii wayinii hin dhugin machoofta, waan kana dhaga'a. **22** Waaqayyo Gooftaan kee, Waaqni kee inni saba isaa eeguakkana jedha: "Kunoon xiyoofodhugaatiitamaa gatantarsu harka keetii fuudheera; ati si'achi xiyoofodhheekkamsa ko keessaa deebitee hin dhugdu. **23** Anis xiyoofo sana harka warra si dhiphisan kanneen, 'Akka nu sirra yaanuu, lafa irra diriirfami' siin jedhan sanaa keessa nan kaa'a. Ati immoo dugda keeakkuma lafuu,akkuma daandii namni irra deemuu goote."

52 Yaa Xiyoon, dammaqi, dammaqi; jabina kee uffadhu! Yaa Yerusaalem, yaa magaalaal qulqullitti, wayyaa kee miidhagaa sana uffadhu. Namoonni dhagna hin qabaminii fi xura'onnii lammaffaa sitti hin seenan. **2** Yaa Yerusaalem, awwaara of irraa dhadha'adhu; ka'iitii teessoo irra taa'i. Yaa

intala Xiyoona booji'amtitti, foncaa morma keetii of irraa hiiki. **3** Waaqayyo akkana jedhaatti: "Isin gatii malee gurguramtanii turtaan; amma immoo maallaqa malee furamtan." **4** Waaqayyo Gootaan akkana jedhaatti: "Jalqabatti sabni koo jiraachuu jedhee Gibixitti gad bu'e; ergasii Asoor sababii malee isaan cunqurse. **5** "Yoos ani amma maalan asii qaba?" jedha Waaqayyo. "Sabni koo sababii malee fudhatameera; warri isaan bulchanis ni qoosu" jedha Waaqayyo. "Guyyaa guutuus, maqaan koo ittuma fufee arrabsama. **6** Kanaafuu sabni koo maqaa koo ni beeka; kanaafuu isaan gaafas kan duraan dursee waan sana dubbate akka ana ta'e ni beeku. Eeyyee, inni anuma." **7** Miilli warra wangeela fidanii, kan nagaa labsanii, kan oduu gammachiisa fidanii, kan fayyina labsanii, kan Xiyooniin, "Waaqni kee mo'eeral!" jedhanii tulluuwan irrattiakkam miidhagaa dha! **8** Dhaggeeffadhu! Eegdonni kee sagalee isaanii ol fudhataniru; isaan tokkummaadhaan gammachuudhaan iyyu. Yeroo Waaqayyo Xiyoonitti deebi'utti, isaan ijuma isaaniitin ni argu. **9** Yaa diigamtoota Yerusaalem tokkummaadhaan faarfannaa gammachuu faarfadhaa; Waaqayyo uummataa isaa jajabeessee Yerusaaleminis fureeraa. **10** Waaqayyo fuula saboota hundaa duratti, irree isaa qulqulluu sana ni mul'isa; handaarri lafaa hundis fayyisu Waaqa keenyaa ni argu. **11** Isin warri mi'a Waaqayyo baattan, addaan ba'aa; addaan ba'aa; achii fagaadhaa! Waan xuraa'aa tokko illee hin tuqinaal! Ishee keessaa ba'attii qulqulloota ta'a. **12** Isin garuu ariftiidaan achii hin baatan; yookaan baqattanii hin deemtan; Waaqayyo fuula keessan dura deemaati; Waaqni Israa'el dugga duubaan isin eega. **13** Kunoo, garbichi koo ogummaadhaan hojjetta; inni ni kabajama; ol kaafama; ulfina guddaas ni argata. **14** Namoonni baay'eenen waa'ee isaa hamma na'anitti, fuulli isaa nama hundumaa caalaa golgolaa'eera; bifti isaaas nama hundumaa caalaa badeera; **15** akkasiinis inni saboota hedduu dinqisiifachiisa; moothoni sababii isatiif afaan isaanii qabatu. Isaan waan isaanitti hin himamin arguutii; waan hin dhaga'inis ni hubatu.

53 Ergaa keenya eenyutu amane? Irreen Waaqayyoos eenyutti mul'ate? **2** Inni fuula isaa duratti akkuma biqiltuu kichuu, akkuma hidda lafa gogaa keessaa ba'u tokkootti quddate. Akka nu isa ilaalluu, inni bifaa hin tolu, yookaan simboo hin qabu; akka nu isa hawwiinuufis miidhagina hin qabu. **3** Inni nama biratti tuffatamee jibbame; inni nama gaddaa fi gadadamuu jiraatuu dha. Akkuma nama namoonni fuula isaanii irraa garagalfatani, inni ni tuffatame; nus ulfina hin kennineef. **4** Dhugumaan inni dhukkuba keenya fudhate; gadda keenyas baate; nu garuu akka waan Waaqni isha dha'eetti, akka waan inni rukutee isaa miidheetti isaa hedne. **5** Inni garuu sababii yakka keenyaatiif waraaname; balleessa keenyaafis caccabsame; nu adabamu isatiin nagaa arganne; madaa'uu isatiin immoo fayyine. **6** Hundi keenya akka hoolaa karaa irraa badnee turre; tokkoon tokkoon keenya gara karaa keenyaatiif gorre; Waaqayyo balleessaan hunda keenya isaa irra kaa'e. **7** Inni ni cunqurfame; ni dhiphates; garuu afaan isaa hin saaqqanne; inni akkuma ilmoo hoolaa kan iddo qalmaatti geeffamuu, akkuma hoolaa fuula nama rifeensa irraa murmuruu duratti cal'isuu, akkasuma afaan isaa hin saaqqanne. **8** Inni cunqursoo fi murtiidaan fudhatame. Eenyutu waa'ee dhaloota isaa dubbachuu danda'a? Inni biyya jiraattotaa irraa kutameeraati; dogoggora saba kootiifis rukutameera. **9** Inni goolii kaasuu baatu iyyuu, yookaan sobni afaan isatiin ba'u baatu iyyuu akka awwaalli isaa hamoota wajjin duuti isaa sooreyyii wajjin ta'u godhan. **10** Ta'us isaa dirmammeeessu fi isaa dhiphisuun fedhii Waaqayyo ture; Waaqayyo lubbuu isaa aarsaa yakka godhu iyyuu inni sanyii isaa ni arga; umurii isaa

ni dheeressa; fedhiin Waaqayyoos harka isatti ni raawwatama. **11** Inni erga lubbuun isaa dhiphatee booddee, ifa ni arga; ni gammadas; garbichi koo qajeelaan sun beekumsa isatiin namoota baay'ee qajeeltota taasisa; yakka isaanii ni baata. **12** Kanaafuu ani gurguddoota gidduutti qooda nan kennaa; innis jajjaboota wajjin boojuu ni qooddata; inni lubbuu isaa du'aaf kennee yakkitoottatti lakkaa ameeraati. Ta'us inni cubbuu nama hedduu baatee yakkamtootaaf araara buuseera.

54 "Yaa dubartii dhabduu, kan takkumaa hin da'in, amma faarfadhu; ati kan takkumaa ciiniisfattee hin beekin iyyi faarfadhu; guddisitiilchii. Ijoollee dubartii dhirsaa qabduu caalaa ijoolleen dubartii gamattee ni baay'atu" jedha Waaqayyo. **2** "Idodo dinkaana keetii bal'ifadhu; golgaal dinkaana keetii bal'siisi diriarsi; walitti hin dachaasin; funyoo kee dheereffadhu; qofoo kees jabeeffadhu. **3** Ati gara mirgaattii fi gara bitaatti ni babal'attaati; sanyiwwan kee saboota ni dhaalu; magalaawwan isaanii kanneen duwwaa hafan keessas ni qubatu. **4** "Hin sodaatin; ati hin qaanoftuutii. Hin yaadda'in; ati hin salphattuutii; Qaanii ijoolllummaa keetii ni dagatta; tuffii dhirsii kee sirraa duunaan sirra ga'es si'achi hin yaadattu. **5** Uumaan kee dhirsaa keeti; maqaan isaa Waaqayyo Waan Hunda Danda'uu dha; Qulqullichi Israa'el Furii kee ti; innis Waaqa guitummaa lafaa jedhama. **6** Waaqayyo akaa waan ati akkuma niittii gamattee garaan ishee gaddee, akka niittii dargaggeessaan jibbamteetti deebisee ofitti si waama" jedha Waaqni kee. **7** "Ani yeroo muraasaafan si dhiise; garuu gara laafina guddadhaan deebisee sin fida. **8** Ani dheekkamsa guddadhaan yeroo muraasaaf fuula koo si dhokfadheen ture; garuu jaalala barabaraatiin, garaa siifin laafa" jedha Waaqayyo Furii kee. **9** "Wanni kun anaaf akkuma bara Nohi, yeroo ani itti bishaan Nohi deebi'ee lafa irra hin garagaluu jedhee kadhe sanaa ti. Kanaafuu ani akkan sitti hin arre, gonkuumas lammata akkan si hin ifannee kakadheera. **10** Tulluuwan raafamanii, gaarran buqqifaman iyyu, jaalalli hin geeddaramee kan ani siif qabu garuu hin raafamu; yookaan kakuun koo kan nagaa hin diigamu" jedha Waaqayyo inni garaa siif laafu sun. **11** "Yaa magaalaa miidhamte kan dambaliidhaan garagalfamtee nama si jajabeesu dhabde, ani dhagaat gatii guddatiin si ijaaree sanpeeriidaanis si hundeessa. **12** Ani fiixee kee lula diimaadhaan, karrawwan kee dooqa calaqqisuun, dallaa kee hunda immoo dhagaawwan gati jabeeyiidaan nan ijaara. **13** Waaqayyo ilmaan kee hunda ni barsiisa; nagaan ijoollee keetis guddaa ta'a. **14** Ati qajeelummaadhaan hundeeffamta; cunqurfamuun sirraa fagaata; wanni si sidaachisu tokko iyyu hin jiru. Gooliin sirraa fageeffama; sitti iyyu hin dhi'aatu. **15** Yoo namni tokko iyyuu lola sitti kaasee ani keessaa hin qabu; namni lola sitti kaasuu kam iyyuu harka sitti kennata. **16** "Kuno, kan tumtuu sibiilaan kan cilee buufee ibidda bobeesee mi'a waraanaa tumeer hojji isatiif mijeesu sana uume anuma. Kan nama waa balleessu tokko akka inni balaa buusuuuf uunes anuma; **17** meeshaan si miidhuuf tolfame kam iyyuu hin milkaa'u; atis arraba si himatu hunda of irraa deebifta. Kun dhaala tajaajiltoota Waaqayyo ti; innis qajeelummaa isaan narraa argatanii dha" jedha Waaqayyo.

55 "Isin warri dheebottan hundinuu kottaa; gara bishaanii kottaa; isin warri maallaqa hin qabne, kottaatiit bitadhaa; nyaadhaas! Kottaatiit maallaqa fi gatii malee daadhii wayiniitii fi aannan bitadhaa. **2** Isin maaliif waan buddeena hin ta'initti maallaqa baantu? Waan nama hin quubsine irrattis maaliif humna keessan fixxu? Dhaga'aa; na dhaga'aa; waan gaarii nyaadhaas; lubbuun keessanis coomaan haa gammaddu. **3**

Gurra naaf kennaati gara koo kottaa; akka lubbuun keessan jiraattuufis na dhaga'aa. Ani kakuu bara baraa isin wajjin nan gala; innis jaalaal amanamaa isa Daawit abdachiifame sanaa dha; **4** kunoo ani sabootaaf dhuga baatuu isa godheera; hoogganaa fi ajajaa sabootaas isa taasiseera. **5** Sababii Waaqayyo Waaqni klee, Qulqullichi Israa'el sun, ulfina siif kenneef, ati dhugumaan saboota hin beekne ni waamta; saboonni si hin beeknes ariitiidhaan gara kee dhufu." **6** Yeroo inni argamutti Waaqayyoon barbaaddadhaa; yeroo inni dhi'oo jiruttis isa waammadhaa. **7** Namni hamaan karaa isaa, namni jal'an immoo yaada isaa haa dhiisu. Inni gara Waaqayyootti haa deebi'u; innis ni araaramaaaf; gara Waaqa keenyaatti haa deebi'u; dhifamni isaa baay'eedhaati. **8** "Yaadni koo yaada keessan, karaan keessanis karaa koo miti" jedha Waaqayyo. **9** "Akkuma samiiwwan lafa irraa ol fagaatan sana, karaan koo karaa keessan irraa, yaadni koos yaada keessan irraa ol fagoo dha. **10** Akkuma bokkaa fi cabbiiin samiidihaa roobu sana, akka lafti biqila biqilchitee isaa facafatuuuf sanyii, isaa nyaatuuf immoo buddeena kennituuf malee utuu ishee hin quubsin hin deebine sana, **11** dubbiin koo kan afaan kootii ba'us fedhii koo raawwata; kaayyoo ani isaa ergeefis galmaan ga'a malee harka duwwaa gara kootti hin deebi'u. **12** Isin gammachuudhaan baatu; nagaadhaan geggeeffamtu; tulluuwwanii fi gaarran, fuula keessan durattii ililchanii faarfatu; mukkeen dirree hundinius harka walitti rukutu. **13** Qooda qoraattii birbirs, qooda sokoruus kusaayeen ni biqila. Kunis Waaqayyoof yaadannoo, mallattoo bara baraa kan hin badne ta'a."

56 Waaqayyo akkana jedha: Sababii fayysiun koo dhi'aatee fi qajeelummaan koo dafee mul'atuuf, "Murtii qajeela eegaa; waan qajeelaas hojjedhaa. **2** Namni waan kana hojjetu, kan waan kanattis cimu, kan Sanbata utuu hin xureessin eeguu fi waan hamaa kam iyyuu hojjechuu irraa harka isaa eeggatu eebbfamaa dha." **3** Alagaan Waaqayyotti cichee tokko, "Waaqayyo dhugumaan saba isaa irraa addaan na baasa" hin jedhin. Xu'aashiin kam iyyuu, "Ani mukuma gogaadha" ofiin hin jedhin. **4** Waaqayyo akkana jedhaati: "Xu'aashiiwan Sanbatoota koo eegan, kanneen waan na gammachiisii filatanii fi kakuu koo jabeessanii eeganiff, **5** ani mana qulqullummaa kootii fi dallaa isaa keessatti yaadannoo fi maqaa ilmaanii fi intallan caalu tokko nan kennaaf; ani maqaa bara baraa kan hin haqamne isaanifi nan kenna. **6** Alagoota isaa tajaajiluuf, maqaa Waaqayyo jaallachuuf, isa waqeffachuuuf Waaqayyotti cichan kanneen Sanbata utuu hin xureessin eeganii fi kakuu koos cimsanii eegan hunda, **7** ani gara tulluu koo qulqulluutti isaan nan fida; mana kadhanna koo keessattis gammachuu isaanifi nan kenna. Aarsaan isaanii kai gubamuu fi qalmi, iddo aarsaa koo irratti fudhatama ni argata; manni koo saboota hundaaf, mana sagadaa jedhamee waamamaati." **8** Waaqayyo Goftaan, inni Israa'eloota bittinnaan walitti qabu sun akkana jedha: "Ani warra duraaan walitti qabaman biratti, warra kaanis gara isaanitti walitti nan qaba." **9** Bineensonni dirree hundi, bineensonni bosonaa hundis kottaati itti gaggabaa nyaadhaa! **10** Eegdonni Israa'el jaamota, isaan hundi beekumsa hin qaban; hundi isaanii saroota duudaa dha; dutuus hin danda'an; isaan ciisanii abjootu; rafuus ni jaallatu. **11** Isaan saroota albaadheyii dha; nyaataniis hin quufan. Isaan tiksoota hubannaa hin qabnee dha; hundi isaanii daandii ofii isaanii irra deemu; tokkoon tokkoon isaanii faayidaa ofii isaanii barbaadu. **12** Tokkoon tokkoon isaanii akkana jedhu; "Kottaa daadhii wayinii dhugnal! Kottaa dhugaatiif cimaa dhugnee quifnaa! Guyyaan borii akkuma har'a ta'a; yookaan caaluu iyyuu ni danda'a."

57 Namni qajeelaan ni du'a; kan waan kana yaadatti qabatu tokko iyyuu hin jiru; warri Waqaaf of kennan ni fudhatamu; akka qajeelomni waan hamaa jalaa baaraamuuf fudhataman namni tokko iyyuu hin hubatu. **2** Namni qajeelummaadhaan jiraatu, gara nagaa seena; isaan siree isaanii irra boqotu. **3** "Isin garuu yaa ilmaan falfaltittii, isin sanyiin ejjituutii fi sagaagaltuu as kottaa! **4** Isin eenyutti qoostu? Eenyutti afaan banattu? Eenyutti arraba baafuu? Isin ilmaan finciltootaa, sanyii sobootaa mitii? **5** Isin mukkeen qilxuu gidduutti, mukkeen dagaagan hunda jalatti hawwi hamaadhaan gubattan; sululoota keessatti, holqa kattaa keessattis ijoollee keessan qaltan. **6** Dhagaawwan cululuqoon sulula keessaa qooda kee ti; dhugumaan carraan kee isaanuma. Ati dhibaayyuu isaanifi dhangalaafte; aarsaa midhaanii isaanifi dhi'eessiteerta. Ani wantoota kannineen cal'isee nan ilalaalaa? **7** Ati siree kee tulluu guddaa fi ol dheeraa irra dhaabatteerta; aarsaa kee dhi'eeffachuuufs achi ol baate. **8** Ati cufaa keetii fi michichila cufaa keetii duubaan, yaadannoo kee fannifatteerta. Ana dhiftee siree kee saaqqattee; yaabdees bal'iftee banattee keessa seente; ati warra siree isaanii jaallatte wajjin walii galte sana qulla isaanii ilalaal. **9** Ati zaytii ejersaa fudhattee gara Moolek dhaqxee; shittoo kee illee ni baay'ifatte. Ergamotoo kee biyya fagootti ergite; sii'oolittis gad ergitel (**Sheol h7585**) **10** Dheerina karaa keetii in dadhabdee turte; ati garuu, 'Wanni kun faayidaa hin qabu' hin jenne. Jabina haaromfame argatte; kanaafuu ati hin dadhabne. **11** "Ati akka na sobduu akka na hin yaadananeef, yookaan akka waan kana garaatti hin qabanneef, eenyuun sodaattee akkas naate? Ati sababii ani yeroo dheeraa cal'iseef, na sodaachuu dhiifte mitii? **12** Ani qajeelummaa keetii fi hojji kee ifatti nan baasa; isaan garuu si hin fayyadan. **13** Yeroo ati gargaarsaaf iyyitutti, mee waqonnii tol famoon ati walitti qabatte sun si haa baasan! Bubbeen hunda isaanii fudhatee bada; hafuurri baafatan iyyuu afuufee isaan balleessa. Namni da'anno isaa ana godhatu garuu biyyattii ni dhaala; tulluu koo qulqulluu sana illee ni dhuunfata." **14** Akkanas ni jedhama: "Tolchaa; tolchaa; daandii qopheessaal! Karaa saba kootii irraa gufuuwwan bubqqisaa." **15** Inni guddaani fi ol jedhe, kan bara baaan jiraatuu fi kan maqaan isaa qulqulluu jedhamu sun akkana jedha: "Ani iddo ol ka'aa fi iddo qulqulluu irra nan jiraadha; hafuurri warra gad qabamanii bayyanachiisuuuf, garaa warra gad of qabaniijajjabeessuuuf garraamii fi kan hafuurana gad qabame wajjinis nan jiraadha. **16** Ani bara baaan namatti hin falmu; yookaan yeroo hunda hin dheekkamu; yoo akkas ta'e hafuurri namaa, hafuurri namni ani uume baafatu ni citaati. **17** Ani dharraa isaa kan cubbuun guutame sanattan dheekkame; isa adabees aariidhaan fuula koo isa duraa nan dhokfadhe; inni garuu karuma fedhii isaatii itti fufe. **18** Ani karaa isaa argeera; garuu isa nan fayysi; ani isa nan qajeelcha; deebisees nan jajjabeessa; **19** arraba boossuuwwan Israa'el keessa jiraatanii irrattis galata nan uuma. Warra fagoo jiraatanifi nagaan, warra dhi'oo jiraatanifiis nagaan haa ta'u. Anis isaan nan fayysi" jedha Waaqayyo. **20** Namoonni hamoon garuu akkuma galaana olii gadi daddarbatamu, kai boqochuu hin dandeene, kan dambaliin isaa laaqii fi dhoqqee tufuu ti. **21** "Namoota hamoof nagaan hin jiru" jedha Waaqni koo.

58 "Guddisii iyyi; hin qusatini. Akkuma malakataa sagalee kee ol fudhadhu. Saba kootii fincila isaanii, mana Yaqqobitti immoo cubbuu isaanii labsi. **2** Isaan guyyuma guyyaan na barbaaduutii; isaan akkuma saba waan qajeela hojjetee ajajawwan Waaqa isaa hin dhiisin tokkootti waan karaa koo beekuu barbaadan fakkaatu. Isaan murtii qajeelaan na kadhatu;

akka Waaqni isaanitti dhi'aatus waan hawwan fakkaatu. **3** Isaanis, 'Yoo ati waan kana hin argine, nu maaliif soomne? Yoo ati waan kana hin qalbeeffanne nu maaliif gad of qabne?' jedhu. "Ta'us isin guyyaa sooma keessanii waan feetan gootan; hojjettoota keessan hundas ni hacuccan. **4** Soomni keessan wal loluu fi wal qoccoluudhaan, abootee hamminnaati wal tumuudhaan raawwata. Soomni isin har'a soomaa jirtan kun, akka sagaleen keessan gubbaatti dhaga'amu hin godhu. **5** Soomni ani filadhe sooma akkanaatii? Namni tokko guyyuma tokko qofaaf gad of qabaa? Wanni kunakkuma dhallaadduu mataa gad qabachuu fi wayyaa gaddaatii fi daaraa irra ciisu qofaafii? Wanni isin sooma jettaniin guyyaa fuula Waaqayyoo durattu fudhatama qabu kanaa? **6** "Soomni ani itti gammadu, kan foncaa jal'inaa furu, kan funyoo waanjoo hiiku, kan cunqrufamtoota bilisa baasu fi waanjoo hunda caccabtu mitii? **7** Atka ati warra beela'anif nyaata kee qoodduu fi akka hiyyeyyii mana hin qabne mana keetti simattu, akka ati yeroo nama daare argutti daara isa baaftuu fi akka nama foonii fi dhiiga kee ta etti dudga hin galle mitii? **8** Yoos ifni kee akka biiftuu ganamana ni ba'a; fayyinni kees dafee ni dhufa; qajeelummaan kee fuula kee dura deema; ulfinni Waaqayyoo immoo duubaan si eega. **9** Yeroo sana ati ni waammatta; Waaqayyo deebii siif kenna; ati gargaarsa barbaacha iyyatta; innis, 'Ani asan jira' siin jedha. "Ati yoo waanjoo cunqrsaa, haasa'a hamminnaati fi quba namatti qabuu of irraa fageessite, **10** ati yoo warra beela'anif nyaata kennite, warra rakkatanis rakkinaa baaft, ifni kee dukkana keessa ni ibsa; halkan kees akka guyyaa saafaa ta'a. **11** Waaqayyo yeroo hunda si geggeessa; inni lafa aduudhaan gubate keessatti iyuu fedhii kee siif guuta; laf ee kees ni jabeesa. Ati akka lafa biqltuh bishaan quufee, akka burqa hin gognees ni taata. **12** Uummanni kee diigamaa durii deebisee ni ijhaar; atis hundee dhaloota baay'ee ol kaasta; atis, Suphaa Dallaawan Jijigamii, Haaromsaa Daandiwwan Jireenyaa jedhamtee waamamta. **13** "Ati yoo miilla kee Sanbata cabsuu irraa eeggattee guyyaa koo qulqulluu waan jaallattu gochuu dhiifte, ati yoo Sanbataan, 'Gammachu' guyyaa qulqulla'aa Waaqayyootiin immoo, 'Kabajamaa' jette, yoo daandii ofii keetii deemtuu fi yoo waan feete gochuu yookaan haasaa faayidaa hin qabne haasa'u baattree Sanbata ulfeessite, **14** yeroo sana Waaqayyotti ni gammadda; anis akka ati lafa ol dheeraa irra guluftu, dhaala abbaa kee Yaaqoob nyaatteet akka quuftus sin taasisa." Afaan Waaqayyoo dubbateeraati.

59 Dhugumaan harki Waaqayyoo fayyisuuf gabaabaa miti; yookaan gurri isaa dhaga'uun hin didne. **2** Yakki keessan garuu Waaqa keessaniin gargar isin baaseera; akka inni isin hin dhageenyeef, cubbuun keessan fuula isaa isin duraa dhokseera. **3** Harki keessan dhiigaan, qubni keessan immoo yakkaan faalameeraati. Afaan keessan soba dubbata; arrabni keessan immoo waan hamaa guunguma. **4** Namni murtii qajeelaa barbaadu hin jiru; kan himata isaa amanumummaadhaan dhi'eefatu tokko iyuu hin jiru. Isaan waan faayidaa hin qabne amanatan; soba dubbatan; gowwoomsaa ulfaa'anii hammina dhalan. **5** Isaan hanqaakuu buutii yaasan; man'ee saritii fo'an. Namni hanqaakuu isaanii nyaatu kam iyuu ni du'a; yommuu tokkoon isaa cabutti buutiituu keessaa ba'a. **6** Fo'an isaanii uffata hin ta'u; waan tolchaniinis dhagna isaanii haguuggachuu hin danda'an. Hojiin isaanii hojii hamminaa ti; harka isaanii keessas hojii fincilaatu jira. **7** Milli isaanii gara cubbuutti fiiga; isaan dhiiga qulqulluu dhangalaasuu arifatan. Yaadni isaanii jal'aa dha; diiguu fi barbadeessuun mallattoo karaa isaanii ti. **8** Isaan karaa nagaa hin beekan; murtii qajeelaa karaa isaanii irra hin jiru. Daandii isaanii jal'isanii; namni

achi irra deemu tokko iyuu nagaa hin beeku. **9** Kanaafuu murtiini qajeelaan nurraa fagaateera; qajeelummaanis nu bira hin ga'u. Nu ifa barbaanna; garuu hundinuu dukkana; ifa guyyaa barbaanna; garuu dimimmisa keessa deemna. **10** Nu akkuma jaamaa dallaa qaqqabachaa deemna; akkuma warra ija hin qabnee harkaa karaa keenya barbaaddannaa. Akka nama halkaniin deemuu guyyaa saafaadhaan guggufanne; namoota jajjaboo gidduutti akka warra du'anii taaneerra. **11** Nu hundi akka amaaketaa guriini; akka gugees gaddaan aadna. Murtii qajeelaan barbaanna; garuu hin arganne; fayyina barbaanna; inni garuu nurraa fagaateera. **12** Yakki keenya fuula kee duratti baay'ateeraati; cubbuun keenyas dhugaa nutti ba'a. Yakki keenya nu wajjin jiraata; nus balleessa keenya ni beekna; **13** nu fincillee Waaqayyoon sobne; Waaqa keenya duukaa bu'uu irraa garagalleerra; golili fi fincila kakaafneerra; soba garaan keenya yaades dubbanneerra. **14** Kanaafuu murtii qajeelaan duubatti deebifameera; qajeelummaanis fagoo dhaabata; dhugaa karaatti gufate; tollis ol seenuu hin danda'u. **15** Dhugaa eessimattuu hin argamu; namni cubbuu irraa fagaatus waan hamaaf saaxilama. Waaqayyo akka murtii qajeelaan hin jirre arge; kunis isa gaddisiise. **16** Inni akka namni tokko iyuu hin jirre arge; kan gara isaatti kadhannahaa dhi'eessu waan dhabameefis ni dinqisiifate. Kanaafuu irreen isaa fayyina isaa fidde; qajeelummaan ofii isaa isaa utube. **17** Qajeelummaa akka gaachana qomaatti kaa'atee gonfoo fayyinaas mataatti gombifate; wayyaa ittiin haaloo ba'u uffatee akka nama waaroo uffatuutis hinaaffaa ofitti marate. **18** Kanaafuu inni akkuma hojii isaanittii, diinota isaatif dheekkamsa, amajaajota isaanittiiif immoo adabbii malu ni kenna; biyyoota bishaan gidduutifis hojii harka isaanii kennaaf. **19** Namoonni lixa biiftuu maqaa Waaqayyoo sodaatu; warri ba'a biiftutti argaman immoo ulfina isaa kabaju. Inni akkuma lolaa, kan bubbleen Waaqayyoo oofuutti ni dhufaati. **20** "Furaan gara Xiyoona, gara warra mana Yaaqoob keessaa qalbi jijiirratani ni dhufa" jedha Waaqayyo. **21** "Gama kootiin kakuun koo kan ani isaan wajjin qabu kana" jedha Waaqayyo. "Hafuurri koo kan sirra jiru, dubbiin koo kan ani afaan kee keessa kaa'e sun afaan keetii yookaan afaan ijoolee keetitii yookaan afaan ijoolee ijoolee isaanittii har'aa jalqabee bara bараан hin badu" jedha Waaqayyo.

60 "Ifni kee dhufeeraati ka'iibsi; ulfinni Waaqayyoo siif ba'eera. **2** Kunoo, dukkanni lafa, dukkanni hamaaan immoo uummattoota haguuga; Waaqayyo garuu siif ka'eera; ulfinni isaa sirraa mul'ata. **3** Saboonni gara ifa keetii, mootonni immoo gara ifa kee 2 isa bariitti ni dhufu. **4** "Ija kee ol fudhadhuutii naannoo kee ilaali; hundinuu wal ga'anii gara kee ni dhufu; ilmaan kee fagoodhaa, intallan kees qomatti baatamanii gara kee ni dhufu. **5** Ergasii ni ilaalta; ni calaqqiftas; lapheen kee ni dha'ata; gammachuudhaanis ni guutama; qabeeniy galaanotaa hundinuu gara kee dhufu; baadhaadhummaan sabootaa kan kee ta'a. **6** Gaalli baay'een, ilmaan gaalaan kan Midyaanii fi kan Eefaa biyya kee ni guutu. Namoonni hundi warqee fiixaana fidanii, galata Waaqayyoo labsaa biyya Shebaatii ni dhufu. **7** Bushaayeen Qeedaar hundinuu gara keetti walitti qabamu; korbeeeyyi hoolaa Nabaayot si tajajilu; isaan iddo aarsaa koo irratti aarsawwan fudhatama qaban ni ta'u; anis mana ulfina kootii nan kabaja. **8** "Warri akkuma gugeewwanii manneen isaanittii barrisan, kanneen akka duumessaa gugatan kunneen enyu fa'i? **9** Dhugumaan biyyooni bishaan gidduu na abdatu; sababii inni ulfina sitti uffiseef, maqaa Waaqayyo Waaqa keetii, Qulqulicha Israa'eliitiif jedhanii dooniwwan Tarshiish dursanii, meetii fi warqee isaanii wajjin ilmaan kee fagoodhaa ni fidu.

10 "Namooni ormaa dallaa kee ni ijaaru; moottonni isaaniis si tajaajilu; Ani aariidaan si dha'u illee, gara laafina koo jaalalaan sitti nan argisiisa. **11** Akka namooni badhaadhmaa sabootaa gara keetti fidaniif, akka moottonni isaaniis hiriiraan gara keetti seenanif, karrawwan kee yeroo hunda banamaa ta'u; isaan halkanii guyyaa gonkumaa hin cufaman; **12** Sabni yookaan mootummaan si hin tajaajille ni barbadaa'utti; guutummaan guutuutti ni balleeffamu. **13** "Ulfinni Libaanoon, gaattiraan, qararoo fi hadheessi, lafa iddoq qulqulluu koo miidhagsuuf gara kee ni dhufu; anis iddoq miilli koo dhaabatu nan kabaja. **14** Ilmaan warra si cunqursanii siif sagadaa gara kee dhufu; warri si tuffatan hundinuu miilla keetti kufu; isaanis Magaalaa Waaqayyoo Xiyoon kan Qulqullicha Israa'el jedhanii si waamu. **15** "Yoo ati jibbamtee gatamtee namni tokko iyuu si keessaan darbuu lagate iyuu, ani boontuu bara baraatii fi gammachuu dhaloota hundaa sin taasisa. **16** Ati aannan sabootaa ni dhugda; harma moototaas ni hoota. Yommus ani Waaqayyoo Jabaan Yaqoob, Fayyisa kee fi Furaa kee akkan ta'e ni beekta. **17** Ani qooda naasii warqee, qooda sibilaal immoo, meetii siif nan fida. Qooda mukaa naasii, qooda dhagaa immoo, sibila siif nan fida. Nagaa mootii kee, qajeelummaa immoo, bulchaa kee nan godha. **18** Si'achi biyya kee keessatti gooliin, daarii kee keessatti immoo diigamni yookaan badiisni hin dhaga'amu; ati garuu dallaa kee Fayyina, karrawwan kee immoo Galata jettee waamta. **19** Si'achi adiuun guyyaadhaan, ifni ji'aas halkanii ifa kee hin ta'u; Waaqayyo ifa kee bara baraa ta'atii; Waaqni kee ulfina kee ni ta'a. **20** Aduuun kee deebitee hin dhiitji; ji'i kee hin badu; Waaqayyo ifa kee bara baraa ni ta'a; barri gadda kees ni raawwataatu. **21** Yoos uummanni kee hundi qajeelaa ni ta'a; bara baraanis lafa ni dhaala. Isaan biqiltuu ani dhaabbadee dha; hojii harka koo, kan ani ittiin ulfina koo mul'isuuf jedhee hojjedhee dha. **22** Maatiin muraasni kuma, gareen xinnaan immoo saba guddaa ta'a. Ani Waaqayyoo dha; waan kana yeroo isaatti dafee nan hojjedha."

61 Sababii Waaqayyo akka ani hiyyeyiitti oduu gaarii lallabuuf na dibeef, Hafuurri Waaqayyo Gooftaa narra jira. Inni akka ani garaa cabe fayyisuuf, akka ani booji' amtootaa bilisummaa, warra hidhamaniiif immoo hiikamuu lallabuuf na ergeera; **2** akka ani bara tola Waaqayyootii fi guyyaa haaloo ba'u Waaqa keenyaa labsuuf, akka ani warra boo'an hunda jajjabeessuuf, **3** akka ani warra Xiyoon keessatti gaddaniif arjoomee, qooda daaraa miidhagina, qooda boo'ichaa, zaytii gammachuu, qooda abdii kutachuu immoo, wayyaa galataa kenuuf na erge. Isaan qilxuu qajeelummaa, biqiltuu Waaqayyo, kan inni ittiin kabajamu jedhamanii waamaman. **4** Isaan waan dur diigame deebisanii ijaaru; iddoowwan bara dheeraan dura onanii turanis akka duraatti deebisu; magalaawwan diigaman, kanneen dhaloota hedduun dura onanii turan ni haaromtu. **5** Alagoonni bushayee keessan ni tiksii; ormnoonnis lafa qotisisa fi iddo dhaabaa wayinii keessanii keessa ni hojjetu. **6** Isin luboota Waaqayyoo jedhamtanii ni waamantu; tajaajiltoota Waaqa keenyaa jedhamtanii ni moggaafantu. Isin qabeenya sabootaa ni nyaattu; badhaadhummaa isaaniiitiin illee ni boontu. **7** Qooda qaanii keessanii hiree dachaa ni argattu; qooda salphinaa isin dhaala keessanitti ni gammaddu; kanaafuu isin biyya keessan keessatti hiree dachaa ni dhaaltu; gammachuu bara baraa kan keessan. **8** "Ani Waaqayyo murtii qajeelaa nan jaalladhaati; saamichaaf fi yakka nan jibba. Ani amanamummaa kootiin isaan nan badhaasa; kakuu bara baraa isaan wajjin nan gala. **9** Sanyin isaanii saboota gidduutti, ijoolleen isaanii immoo uummataa gidduutti ni beekamu. Warri isaan argan hundi, akka isaan

saba Waaqayyo eebbise ta'an ni beeku." **10** Ani Waaqayyo itti guddaa nan gammada; lubbuun koos akka malee Waaqa kootti gammaddi. Inni akkuma misirrichi akka lubaatti mataa isaa miidhagfatu, misirrittiin immoo faayaan of bareechitu sana, wayyaa fayyinaa natti uffiseera uffata qajeelummaa narra buuseeraatti. **11** Akkuma lafti biqiltuu bigilchitee iddoon biqiltuu immoo akka sanyiin guddattu godhu sana Waaqayyo Gooftaan akka qajeelummaa fi galanni fuula saboota hundaa duratti biqilan ni godha.

62 Hamma qajeelummaan ishee akka barii barraaqaa, fayyinni ishee akka guca boba'u ifutti, ani waa' ee Xiyoon hin cal'isu; waa' ee Yerusaalemis afaan hin qabadhu. **2** Saboonni qajeelummaa kee, moottonni hundinuu ulfina kee ni argu; ati maqaa haaraa, kan afaan Waaqayyoo siif baasuu ni waamata. **3** Ati harka Waaqayyoo keessatti gonfoo ulfinaa, harka Waaqa keetii keessattsii marata mootii ni taata. **4** Ati si'achi, Gatamtuu hin jedhamtu, yookaan biyyi kee Ontuu hin jedhamtu. Ati garuu, "Ani isheetti nan gammada" jedhamta; biyyi kees "kan heerumte" jedhamti; Waaqayyo sitti gammadaatii, biyyi kee ni heerumti. **5** Akkuma dargaggeessi durba fuudhu, ilmaan kee si fuudhu; akkuma misirrichi misirrittiitii gammadu, Waaqni kees sitti gammada. **6** Yaa Yerusaalem, ani dallaawwan kee irratti eegdota ramadeera; isaan gonkumaa halkanii fi guyyaa hin cal'isan. Isin warri Waaqayyoon waammattan, ofii keessaniiif boqonnaa hin kenninaa; **7** hamma inni Yerusaalem cimsee ijaaree akka ishee lafa irratti lellifamtu taatu godhutti boqonnaa isaaaf hin kenninaa. **8** Waaqayyoakkana jedhee harka isaa mirgaatii fi irree isaa jabaa sanaan kakateera; "Ani lammata midhaan kee nyaata godhee diinota keetiif hin kenuu; namoonni ormaas lammata daadhii wayinii haaraa kan ati itti dadhabde hin dhugan; **9** garuu warri galftan midhaan sana ni nyaatu; Waaqayyoonis ni galateeffatu; warri ija wayinii guurrataniis oobdii iddoq qulqulluu koo keessatti ni dhugu." **10** Keessa darbaa; karrawwan keessaan darbaa! Uummataaf karaa qopheessaa. Tolchaa; karaa guddaa tolchaa! Dhagaawwan bubuqqisaa. Sabootaafis faajjii ol qabaa. **11** Waaqayyoakkana jedhee hamma moggaa lafattti labseera; "Intala Xiyooniinakkana jedhaa: 'Kunooy Fayyisaan kee ni dhufa! Badhaasni isaa kunoo isaa harka jira; beenyaa inni namaaf baasus isuma wajjin jira.'" **12** Isaanis Saba Qulqulluu, Furamtoota Waaqayyoo jedhamanii ni waamamu; atis barbaadamtuu, Magaalaa Si'achi Hin Onne ni jedhamta.

63 Kan uffata isaa halluu diimaa cuuphee Edoom keessaa, Bozraadhaa dhufaa jiru kun eenyu? Kan ulfina uffatee guddina jabina isaaatiin fuula duratti deemaajiru kun eenyu? "Inni anuma, kan qajeelummaan dubbatu, kan oolchuufis humna qabu anaa dha." **2** Uffanni kee maalif akkuma uffata nama boolla wayinii itti cuunfan keessatti wayinii dhidhiitu tokkoo diimata? **3** "Ani kophaa koo boolla itti wayinii cuunfan keessatti wayinii nan dhidhiite; saboota keessaa namni tokko iyuu na wajjin hin turre. Ani aarii kootiin isaan irra dhaabadhee dheekkamsa kootiin gad isaan dhidhiite; dhiigni isaanii wayyaa kootti faffaca'e; wayyaa koo hundas ni faale. **4** Guyyaan haaloo ba'u garaa koo keessa jiraati; waggaan ani itti nama furus dhufeera. **5** Anis mil'adhee nama na gargaaru tokko iyuu nan dhabe; gargaarsa tokko iyuu dhabnaan nan dinqisiifadhe; kanaafuu irreen koo fayyinaa naa fide; dheekkamsi koos na utube. **6** Ani aarii kootiin saboota irra nan dhidhiite; dheekkamsa kootiin isaan nan macheesse; dhiiga isaanii lafa irra nan lolaaese." **7** Akkuma waan inni nuuf hojete hundaatti ani waa'ee

jaalala Waaqayyoo // kan hin geeddaramne sanaa hojii inni ittiin galateeffamu qabu nan odeeessa; wantoota gagaarii inni akkuma gara laafinaa fi arjummaas isaa hedduu sanaatti mana Israa'elifi hojjete baay'ee ani dhugumaan nan odeeessa. **8** Innis, "Isaan dhugumaan saba koo ti; ijoollee hin sobnee dha" jedhe; kanaafuu inni Fayyisaa isaanii ta'e. **9** Dhiphina isaanii hunda keessatti, innis ni dhiphate; ergamaan Waaqayyoo kan fuula isaa dura dhaabatu isaan baraare. Jaalalaat fi aaraara isaatiin isaan fure; bara durii hunda keessa, inni ol fuudhee isaan baate. **10** Isaan garuu fincilanii Hafuuura isaa Qulqulluu gaddisiisan. Kanaafuu inni deebi'ee diina isaanii ta'e; inni mataan isaa isaan lole. **11** Kana irratti sabni isaa bara durii, bara Museetii fi saba isaa yaadateekkana jedhe: Inni tiksee bushaayee isaa wajjin galaana keessaa isaan baase sun eessa jira? Inni Hafuuura isaa Qulqulluu gidduu isaanii buuse, **12** kan akka irreen isaa ulfina qabeessi jabaan sun, harka mirgaa kan Musee wajjin jiraattu urge, kan maqaa bara baraa ofii isaatiff godhachuudhaaf fuula isaanii duratti bishaan gargar quode, **13** kan tuujuba keessaan isaan qajeelche sun eessa jira? Isaan akkuma farda biyya bal'a keessa gululu tokkoo hin gufanne; **14** akkuma loon dirreetti bobba'aniitti, Hafuurri Waaqayyoo boqonnaa isaanii kenne. Akki ati itti maqaa ulfina qabu ofii keetiif godhachuudhaaf jettee saba kee qajeelchite kanaan dha. **15** Ati samii irraa, teessoo kee qulqulluu fi ulfina qabeessa sana irraa gad ilaali. Hinaaffaan keetii fi jabinni kee eessa jiru? Jaalllii fi gara laaffinni kee nurraa ittifamaniiru. **16** Yoo Abrahaam nu beekuu baatee, yookaan Israa'el nu yaadachuu baate iyyuu, ati dhugumaan abbaa keenya; Yaa Waaqayyo, ati abbaa keenya; Furaan keenya durumaa jalqabee maqaa kee ti. **17** Yaa Waaqayyo, ati maaliif akka nu karaa kee irraa badnu fi akka garaan keenya jabaatee nu si sodaachuu didnu nu goota? Sababii garboota kee, gosoota handhuuraa kee ta'amiitiff jedhii deebi'i. **18** Sabni kee yeroo yartuuf iddo kee qulqulluu dhaalee ture; amma garuu diinonni keenya iddo kee qulqulluu gad dhidhiita jiru. **19** Nu durumaa jalqabnee kanuma kee ti; ati garuu isaan hin bulchine; isaanis maqaa keetii hin waamamne.

64 Akka tulluuwan fuula kee duratti raafamaniif, maalooyi ati utuu samiiwwan tarasaaftee gad buutee! **2** Akkuma ibiddi hanxaxii gubee, bishaan danfisu sana, akka maqaan kee diinota kee biratti beekamuuf gad bu'iittii akka saboonni fuula kee duratti hollatan godhil! **3** Ati yeroo waan sodaachisaa nu hin yaadin hojjettetti gad buute; tulluuwanis fuula kee duratti hollatan. **4** Si malee Waaqa warra isa abdataniff dhaabatu, bara duriitii jalqabee namni tokko iyyuu hin dhageenyeye; yookaan gurri tokko iyyuu hin qalbefanne; jii tokko iyyuu hin argine. **5** Ati warra gammachuudhaan waan tolaa hojjetan karineen karaa kee yaadaten gargaaruuf ni dhufu. Garuu yommuu nu ittuma fufnee cubbuu hojjennetti ati ni dheekkamte. Yoos nu akkamitti fayyuu dandeneeyaa ree? **6** Hundi keenya akka nama qulqullina hin qabnee taaneerra; hojii qajeelummaa keenyaan hundis akka huccuu xuraa' ummaa ti; hundi keenya akkuma baalaa coollagne; cubbuun keenyas akkuma bubbee haxaa'ee nu fudhate. **7** Namni maqaa kee waammatu tokko iyyuu hin jiru; yookaan namni si qabachuu carraaqu hin jiru; ati fuula kee nu dhokfattee sababii cubbuu keenyaatiffis nu fixxeertaati. **8** Ta'us yaa Waaqayyo, ati Abbaa keenya. Nu suphee dha; ati immoo dhoothuu suphee ti; hundi keenya hojii harka keetii ti. **9** Yaa Waaqayyo, ati akka malee hin dheekkamin; cubbuu keenyas bara baraan hin yaadatin. Maalo si kadhannaas, fuula kee nuuf deebisi; nu hundinuu saba keetii. **10** Magaalaawwan kee qulqullooni onaniiru; Xiyoon iyyuu onteerti; Yerusaalemis

duwwaa hafteerti. **11** Manni qulqullummaa keenya qulqullichii fi ulfina qabeessi, iddoon abbootiin keenya itti si galateeffatan sun ibiddaan gubameera; wanni nu itti gammannu hundis barbadeeffameera. **12** Yaa Waaqayyo, ati wantoota kanneen hunda cal'uma jettee ilaltaa? Ati cal'istee akka malee nu adabdaa?

65 "Ani warra nu hin iyyaafatintti nan mul'adhe; warri na hin barbaadinis na argatan. Ani saba maqaa koo hin waammatinii, 'Ani asan jira; ani asan jira' nan jedhe. **2** Ani guyyaa guutuu gara uummata didaa ta'eetti, kan karaa gaarii hin ta'in irra deemu, kan yaada ofii isaa duukuu bu'uuf harka koo nan diriifadhe; **3** Isaan saba iddoq biqiltuu keessatti aarsaa dhi'eessuudhaan, iddoq aarsaa kan xuubii irrattisixaana aarsuudhaan, uttu gargar hin kutin, utuma ani arguu dheekkamsaaf na kakaasanii dha; **4** isaan warra awwaala gidduu tataa'anii lafa dhoksaa bulanii dha; warra foon booyyee nyaatanii okkoteen isaanii bishaan foon xuraa'aa baatuu dha; **5** isaan warra, 'Achi fagaadhu; natti hin dhi'atini; ani si caalaa qulqulluudhaatiil' jedhanii dha. Sabni akkasii funyaan koo keessatti akkuma aaraa, akkuma ibidda guyyaa guutuu boba uu ti. **6** "Kunoo, wanni kun akkana jedhamee fuula koo duratti barreeffameera: ani hin cal'isu; garuu gatii hojii isaanii guutuu nan kennaaf; dhugumaanis qomatti isaan nan baachisa. **7** Kunis cubbuu keessanii fi cubbuu abbootii keessanii ti" jedha Waaqayyo. "Isaan tulluuwan irratti aarsaa dhi'eessanii, gaarran irratti waan na arrabsanii, ani hojii isaanii kan duriitif, kaffaltii guutuu isaanii kenna." **8** Waaqayyo akkana jedha: "Akkuma yeroo hurbuu wayinii keessa cuunfaan jirutti, namoonni, 'Amma iyyuu eebbatu keessa jiraatii, hin balleessinaa' jedhan sana, anis tajaajltoota kootiffi akksuma nan godha; isaan hundas hin balleessu. **9** Anis Yaaqoob keessaa sanyii tokko, Yihuudea keessaa immoo warra tulluuwan koo dhaalan nan biqilcha; sabni koo filatamaan tullutuwani sana dhaala; tajaajltoonni koos achi ni jiraatu. **10** Saba koo kan na barbaaduuf Shaaroon lafa bushaayeen itti bobba'an, Sululli Aakoor immoo lafa loon boqotan ni ta'an. **11** "Garuu isin warra Waaqayyoo dhiiftanii tulluu koo qulqulluu dagattan, kanneen waqa 'Milki' jedhamuuf maaddii qopheessitanii, waaqa, 'Hiree' jedhamuuf immoo dhibaayyu kubbaayyaatti guuttan, **12** ani irbaata goraadee isinan godha; isin hundis qalamuuuf gad jettu; ani isin waameen ture; isin garuu na jalaa hin owwaanee; ani dubbadheen ture; isin garuu na hin dhaggeeffanne. Isin fuuluma koo duratti waan hamaa hojjettanii waan na hin gammachiifne filattan." **13** Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Garboonni koo ni nyaatu; isin garuu ni beeloftu; garboonni koo ni dhugu; isin garuu ni dhiebottu; garboonni koo ni gammadu; isin garuu ni qanooftu. **14** Garboonni koo gammachuu garaa irraa maddeen ni faarfatu; isin garuu, waan garaan keessan midhameef ni boossu; waan hafurri keessan gaddeef ni wawwaattu. **15** Filatamotooni koo maqaa isin dabarfattan sana abaarsaaf itti fayyadamu; Waaqayyo Gooftaan isin fixa; garboota isaatiffi garuu maqaa biraaii ni kenna. **16** Namni lafa irratti eebbfamu kam iyyuu, Waaqa dhugaatiin eebbfama; namni lafa irratti kakatus, Waaqa dhugaatiin kakata. Rakkinni durii ni irraantafata; ija koo duraas ni dhokataati. **17** "Kunoo ani, samiiwwan haaraa fi lafa haaraa nan uuma. Wanni durii hin yaadatum; yookaan qalbii namaatti hin dhufu. **18** Isin garuu waan ani uumutti, bara bараan gammadaa ililchaa; ani Yerusaalemmin gammachuuuf, saba ishee immoo ililleef nan uumattii. **19** Ani Yerusaalemitti nan gammada; saba koottis nan gammada; si'achi sagaleen boo'ichaatiif i iyyaa ishee keessatti hin dhaga'amu. **20** "Si'achi, daa'imini guyyaa muraasa qofa

jiraatu, yookaan jaarsi umuriin isaa hanqatu tokko iyyuu ishee keessatti hin argamu; namni waggaa dhibbatti du'u, akka waan dargaggummaan du'eetti yaadama; namni waggaa dhibba hanqate tokko, akka waan abaarameetti hedama. **21** Namoonni mana ni ijaarratu; achi keessas ni jiraatu; wayinii dhaabattu; ija isaa ni nyaatu. **22** Si'achi isaan mana ijaranii namoonni biraa keessa hin jiraatan; yookaan isaan biqiltuu dhaabani namoonni biraa hin nyaatan. Umuriin saba koo, akkuma umurii mukaa ni ta'a; warri ani filadhe, hojji harka isaaniitiin bara dheeraa ni gammadu. **23** Isaan akkasumaan hin dadhaban yookaan ijoolee balaan eeggattu hin dhalchan; isaan sanyii isaanii wajjin saba Waaqayyo eebbiisni ni ta'u. **24** Ani utuu isaan na hin waammatin nan deebisaaf; utuu isaan dubbatanii hin fixinis nan dhaga'a. **25** Yeeyyii fi xobbaallaan hoolaa walii wajjin nyaatu; leensi akka sangaa okaa nyaata; biyyoon garuu soora bofaa ta'a. Isaan tulluu koo qulqulluu hunda irratti homaa hin miidhan yookaan homaa hin balleessan" jedha Waaqayyo.

66 Waaqayyoakkana jedha: "Samiin teessoo koo ti; laftis ejeta miilla kootii ti. Manni isin naaf ijaartan meerre? Lafti boqonnan kootii eessa? **2** Waan kana hunda harki koo hin hoijennee? Kanaafuu wantoorni kunneen hundi kanuma koo ti" jedha Waaqayyo. "Ani garuu nama gad of qabuu fi kan garaa isaa keessatti gaabbee dubbii kootiin holлатuun nan ilaala. **3** Garuu namni korma qalu kam iyyuu akkuma nama nama ajeesu tokkoo ti; namni xobbaallaa hoolaa qalu kam iyyuu akkuma nama morma saree cabsu tokkoo ti; namni aarsaa midhaanii dhi'eessu kam iyyuu akkuma nama dhiiga booyee dhi'eessu tokkoo ti; namni ixaaa yaadannoo aarsu kam iyyuu akkuma nama waqa tolfamaa waaqeffatu tokkoo ti. Isaan karaa ofii isaanii filataniiru; lubbuun isaanii xuraa'ummaa isaanitti gammaddi. **4** Kanaafuu ani gidiraa isaanifi nan fila; waan isaan akka malee sodaatanis isaanitti nan fida. Yeroo ani waametti namni tokko iyyuu na jalaa hin owwaanne; yeroo ani dubbadhetti namni tokko iyyuu hin dhaggeeffanneetti. Isaan fuula koo duratti waan hamaa hoijetanii waan na hin gammachifne illee filatan." **5** Warri dubbii isatiin hollattan dubbii Waaqayyo dhaga'aa: "Obboleeyyan keessan warri sababii maqaq kootit isin jibbanii isin ari'an sun akkana jedhan; 'Akka nu gammachuu keessan arginuuf, mee Waaqayyo haa uffaatu!' Ta'us isaan ni qaana'u. **6** Huursaa magaalaa keessaa sana dhaga'aa; waca mana qulqullummaa keessaa dhaga'aa! Wanni kun sagalee Waaqayyo kan yeroo inni gattii diinota isaa hundaa malu isaanifi kennuu ti. **7** "Isheen utuu hin ciniisfatin, ni deessi; utuu miixuun da'umsaa ishee hin qabatin, ilma deessi. **8** Eenyutu takkumaa waan akkasii dhaga'e? Waan takkumaa akkasii eenyutu arge? Biyyi tokko guyyuma tokkotti dhalachuu dandeessii? Yookaan sabni yeruma tokkotti biqiluu danda'aa? Xiyoon garuu akkuma ciniisfateen, ijoolee ishee deesse. **9** Ani yeroo da'umsaatiin nama ga'ee da'uun nan dhowwaa?" jedha Waaqayyo. "Ani da'umsaan ga'ee gadameessa nan cufaa?" jedha Waaqni kee. **10** "Isin warri ishee jaallattan hundi, Yerusaalem wajjin gammadaa; isheefis ililchaa; isin warri isheef boossan hundi, guddisaatti ishee wajjin gammadaa. **11** Isin harma ishee kan nama jajjabeessu sana hootanii ni quuftutuutii; ulfina ishee guddaa sana irraas gammachuudhaan ni dhugdu." **12** Waaqayyoakkana jedhaati: "Kunoo ani nagaa akkuma bishaan laga, badhaadhummaa sabootas akkuma laga yaa'uu isheef nan dhangalaasa; isin ni hootu; harka ishee irratti ni baatantu; gudeeda ishee irra illee ni taphattu. **13** Akkuma haati daa'ima ishee urursitu sana, anis isinan urursa; isinis Yerusaalem keessatti ni ururfamtu." **14** Isin yommuu waan kana argitanitti garaan keessan ni gammada; lafeen keessan

akka margaa ni haaromfama; harki Waaqayyoo akka garboota isaa wajjin jirus ni beekama; dheekkamsi isaa garuu amajaajota isaa irratti ni mul'ifama. **15** Kunoo, Waaqayyo ibiddaan ni dhufa; gaariiwwan isaa akkuma bubbbee hamaa ti; inni aarii isaa dha'ichaan, ifannahaa isaa immoo arraba ibiddaatiin gad buusa. **16** Waaqayyo ibiddaa fi goraadee isatiin namoota hunda irratti murtti raawwataati; namoonni Waaqayyoon ajjeefaman ni baay'atu. **17** "Warri iddo biqiltuu seenuuf jedhanii, isa warra foon booyee, foon hantutaati fi wantoota jibbisiisoo biraan nyaatan gidduutti argamu duukaa bu'uudhaan addaan of baasanii of qulqulleessan wajjin barbabeffamu" jedha Waaqayyo. **18** "Ani waanah hojji fi yaada isaanii beekuuuf, sabootaa fi afanota hunda walitti qabuuf jedhee nan dhufa; isaanis dhufanii ulfina koo ni argu. **19** "Ani gidduu isaanii mallattoo nan kaa'; hambaawwan keessaa namoota tokko gara sabootaa jechuunis gara Tarshiish, Phuulii fi gara Luud warra xiyyaan lolan, gara Tuubaalii fi Yaawaan akkasumas gara biyyoota bishaan gidduu fagoo jiran kanneen waa'ee koo hin dhaga'inii yookaan ulfina koo hin arginiitti nan erga. Isaanis saboota gidduutti ulfina koo ni labsu. **20** Isaanis saboota hunda keessaa obboloota keessan hunda akkuma aarsaa Waaqayyoof dhi'eeffamu tokkotti fardeeniin, gaariiwwanii, harrootaan, gaangolii fi gaalawwaniin gara tulluu koo qulqulluutti, gara Yerusaalem ni fidu" jedha Waaqayyo. "Isaanis akkuma Israa'eloonni mi'a akka seeraatti qulqulluu ta'en aarsaa midhaan isaanii gara mana qulqullummaa Waaqayyotti fidan sanatti jara fidu. **21** Anis isaan keessaa namoota tokko akka isaan lubootaa fi Lewwota ta'aniif nian filadha" jedha Waaqayyo. **22** "Akkuma samiin haaraanii fi lafti haaraan ani uumu itti fufanii fuula koo dura jiraatan sana maqaaf fi sanyiin keessan itti fufanii jiraatu" jedha Waaqayyo. **23** "Ayyaana Baatii tokkoo hamma Ayyaana Baatii kaaniitti, Sanbata tokkoo hamma Sanbata kaaniitts sanyiin namaa hundi dhufee fuula koo duratti ni sagada" jedha Waaqayyo. **24** "Isaanis gad ba'anii reeffa warra natti fincilanii ni ilalu; raammoon isaanii hin du'u; ibiddi isaanis hin dhaamu; isaanis sanyiin namaa hundaaf jibbisiisoo ta'u."

Ermiyaas

1 Kun dubbi Ermiyaas ilma Hilqiyaa kan luboota biyya Beniyaam keessa magaalaa Anaatoot jiraatan keessa tokko ta'e sanaa ti. **2** Dubbiin Waaqayyoo bara Yosyaas ilma Aamoon mooticha Yihuudaa keessa wagga kudha sadafkaatti gara Ermiyaas dhufe; **3** akkasumas bara Yehooyaqaam ilma Yosyaas mooticha Yihuudaa jalqabee hamma dhuma bara Zedeqiyaa ilma Yosyaas mooticha Yihuudaa wagga kudha tokkoffaatti wagga sana keessas hamma j'a shanaffaatti, yeroo sabni Yerusaalem booji' ametti dubbiin kun gara isaa dhufaa ture. **4** Dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **5** "Ani utuu gadameessa keessatti si hin uumin dura sii beeke; utuu ati hin dhalat dura addaan si baafadhe; akka ati sabootaaf rajji taatuufis si muude." **6** Anis, "Wayyoo, yaa Waaqayyo Gooftaa ani akkamitti akkan dubbadhu hin beeku; ani mucaa xinnoo dha" nan jedhe. **7** Waaqayyo garuuakkana naan jedhe; "Ati, 'Ani mucaa xinnoo dha' hin jedhin. Ati gara nama ani itti si ergu hundaa dhaqxee waan ani si ajaju hunda dubbachuu qabda. **8** Ati jara hin sodaatin; ani si baasuuf si wajjinan jiraati" jedha Waaqayyo. **9** Ergasisi Waaqayyo harka isaa hiixatee afaan koo tuqeeakkana naan jedhe; "Kunoo, ani dubbi koo afaan kee keessa kaa'eera. **10** Ilaa, ani akka ati buqqiftuu fi diigduuf, akka barbadeessitu fi garagalchituuf, akka ijaartuu fi dhaabduuf har'a sabootaa fi mootummoota irratti si muudeera." **11** Dubbiin Waaqayyoo gara koo dhufee, "Ermiyaas, ati maal argaa jirta?" naan jedhe. Anis deebisee, "Damee muka lawuzii arguutin jirta" jedhe. **12** Waaqayyo immoo, "Ati sirriitti argite; ani akka dubbiin koo fiixaan ba'uuf kutadhee ka'eeraati" naan jedhe. **13** Dubbiin Waaqayyoo amma illee gara koo dhufee, "Ati maal argaa jirta?" naan jedhe. Anis deebisee, "Xuwwee danfaa jiru kan kaaba irraa as garagalee jiru tokko nan arga" jedhe. **14** Waaqayyoakkana naan jedhe, "Gara kaabaati balaan warra biyyattii keessa jiraatan hundatti ni bu'a. **15** Kunoo saboota mootummoota kaabaa hunda walitti nan waama" jedha Waaqayyo. "Mootonniisaanii dhufanii karrawwan Yerusaalem dura teessoowwanisaanii ni dhaabbatu; isaan dallaawwan naamnoo ishee hundaa fi magalaawwan Yihuudaa hunda marsu. **16** Sababii isaan na dhiisani waaqota biraafixaana aarsuudhaan waan harkiisaanii hojjeteet waaqeffachuudhaan hammina hojjetaniif ani saba kootti murtii nan labsa. **17** "Ati garuu mudhii kee hidhadhuu ka'iitii waan ani si ajaju hunda isaanitti himi. Ati jara hin sodaatin; ati isaan sodaannaan ani fuula isaanii duratti sodaa sittin buusaa. **18** Akka ati guutuu biyyattiitiin jechuunis mootota Yihuudatiin, qondaaltota isheeti, lubootaa fi uummata biyyattiitiin mormituu anihar'a magaalaa dallaa jabaan marfamte, utuba sibiilaati fi dallaa naasii si taasiseera. **19** Isaan si lolu; garuu si hin mo'atan; ani si baasuuf si wajjin jiraati" jedha Waaqayyo.

2 Dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe; **2** "Dhaqitiitigurra Yerusaalemittiakkana jedhii labsi: "Waaqayyoakkana jedha: "Ani amanamummaa kee kan yeroo dargaggummaa, akka ati akkuma misirritiiti na jaallattee lafa gammoojiji keessa, lafa midhaan itti hin facafamin keessa na duukaa buute nan yaadadha. **3** Israa'el kan Waaqayyoof qulqulloofe sun, matala midhaan isaa turte; warri ishee nyaantaan hundis akka nama yakka hojjeteeti ilaalamu ture; badiisnis isaanitti dhufe" jedha Waaqayyo. **4** Yaa mana Yaaqoob, isin maatiwwan mana Israa'el hundinuu dubbi Waaqayyoo dhaga'aa. **5** Waaqayyoakkana jedha: "Abbootiin keessan kan akkas narraa fagaatan

balleessa maalii narratti arganiitii? Isaan waaqota tolfaamoa faayidaa hin qabne faana bu'anii isaanumtuu warra faayidaa hin qabne ta'an. **6** Isaanis, "Waaqayyo inni Gibxii nu baasee, gammoojiji homtuu keessa hin jirre keessaan, lafa gammoojiji fi dhoqqa keessaan lafa hongee fi dukkanaa, biyya namni tokko iyyuu keessa hin dabarree fi keessa hin jiraanne keessaan dabarsee nu fide sun eessa jira?" jedhanii hin gaafanne. **7** Ani akka isin ija ishee nyaattanii midhaan isheetti gammaddaniif gara lafa gabbataatti isin fideera. Isin garuu dhuftanii biyya koo xureessitan; handhuuraa koos akka jibbamoo gootan. **8** Luboonnisi, "Waaqayyo eessa jira?" jedhanii hin gaafanne. Warri seera wajjin oolanis na hin beekne; bulchitooni natti fincilan; raajonnis waaqota faayidaa hin qabne duukaa bu'anii maqaab'aaliin rajji dubbatan. **9** "Kanaafuu ani amma iyyuu isin wajjin falmi qaba" jedha Waaqayyo. "Ijoolee ijoolee keessanii wajjin falmiin nan qabaadha. **10** Mee gara qarqara Kitiumitti ce'attiilaala; gara Qeedaarittis nama ergaati qalbiidhaan qoradhaa; yoo duraan wanni akkasiitaa te'e jiraatesilaala. **11** Yoo isaan waaqota ta'uu baatan iyyuu sabni tokko takkumaa waaqota isaa geeddaree beekaa? Uummanni koo garuu ulfina isaa waaqota tolfaamoa faayidaa hin qabneen geeddareera. **12** Yaa samiiwwan, waan kana dinqifadhaa; naasuud guddaadaanis holladhaa" jedha Waaqayyo. **13** "Uummanni koo cubbuu lama hojjete: Isaan ana burqa bishaan jireenyaa dhiisani boolla bishaan offi isaanii, boolla bishaanii baqqa bishaan qabachuu hin dandeeneye qotataniiru. **14** Israa'el garbaa? Inni garbicha manatti dhalatee? Yoos inni maalifi booji'ame ree? **15** Leenconni adaniiru; isattis gururi'aniru. Isaan biyya isaa onsaniiru; magalaawwan isaaas gubamanii duwuaa hafaniru. **16** Akkasumis namooni Memfisi fi Tahiphaanhees mataa kee buruqsaniiru. **17** Ati yeroo inni karaa irra si qajeelchetti, Waaqayyoon Waqa kee dhiisuudhaan waan kana ofitti fiddeerta mitii? **18** Egaa ati maalifi Shihooriibishaan dhuguuf jettee biyya Gibxi dhaqxaa? Maalifis bishaan laga Efraaxiis dhuguuf jettee Asoor dhaqxaa? **19** Hamminti kee si adaba; duubatti deebi'uun kees si ifata. Ati Waaqayyoon Waqa kee dhiiftee na sodaachuu diduun kee hammam hamaa fi hadhaa'aa akka sitti ta'e ilaali hubadhu" jedha Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u. **20** "Ani bara dheeraan dura waanjoo kee sirraa cabseera; hidhaa kees sirraa kukkuteera. Ati garuu, 'Ani si hin tajaajilu' jette! Ati garuu akkuma sagaagaltuu tokkottiu tulluuwan dhedheroo hunda irraa fi mukkeen lalisoo hunda jala ciifte. **21** Ani garuu muka wayinii filatamaa, kan sanyiin isaa guttumaan guttuutti qulqulluu ta'e godhee si dhaabbadheen ture. Yoos ati akkamitti wayinii diidaataatee natti geeddaramte ree? **22** Ati yoo daaraadhaan dhiqatteesaamunaahedduutti fayyadamate iyyuu, xuriin yakka keetii amma illee fuula koo dura jira" jedha Waaqayyo Gooftaan. **23** "Ati akkamitti, 'Ani hin xuroofne; Ba'al duuкаas hin buune' jechuu dandeessa? Waan sulula keessatti ta'aa turte yaadadhu; waan hojjechaa turtes qalbeeffadhu. Ati gaala dhalaa asii fi achi fiigduu dha; **24** harree diidaa kan gammoojiji baratteefedhii kormaatiin qilleensa suufattu tokko, maaltu fedhii ishee irraa ishee deebisuudanda'a? Kormi ishee barbaadu kam iyyuu ishee argachuuf hin rakkatu; inni yeroo gaanaatti ishee argata. **25** Miilla kee kopheemalee deemuun irraa, laaga kee immooh dheebeeu irraa eeggadhu. Ati garuu, "Kun waan abdiin hin qabnee dha! Ani waaqota ormaan jaalladha; isaan faanas nan bu'a' jette. **26** "Akuma hattuun yeroo qabamtu salphifamtu sana manni Israa'el ni salphifama; isaan, mootonniisaanitii fi qondaaltonniisaanii, luboonniisaanitii fi raajonniisaanii ni salphifamu. **27** Isaan mukaan, 'Ati abbaa koo ti,' dhagaadhaan immoo, 'Situ na dhale' jedhu. Isaan

dugda isaanii malee fuula isaanii natti hin deebifanneetii; ta'uusisaan yeroo rakkatanitti, 'Kottuu nu baasi!' jedhu. **28** Waaqonni ati ofif tolfatte sun eessa jiru? Isaan yoo si baasuu danda'an mee yeroo ati rakkina keessa jirtutti haa dhufan! Yaa Yihuudaa, ati akkuma magaalaal hedduu qabdu sana waqaota hedduu qabdaatii. **29** "Isin maaliif na himattu? Isin hundinuu natti finciltaniirtti" jedha Waaqayyo. **30** "Ani akkasumaananaa ijoollee keessan adabe; isaan sirreeffamaa fudhachuu didan. Goraadeen keessan akkuma leenca beela'e tokkootti raajota keessan fixxe. **31** "Isin dhaloonni ammaa dubbi Waaqayyo qalbeeffadhaha: 'Ani Isra'a'eliif gammoojji yookaan biyya dukkana hamaanturee? Sabni koo maaliif, 'Nu asii fi achi jooruun ni dandeenyaa; si'achi gara kee hin dhufnu' jedha?" **32** Durbi tokko faaya ishee, misirrittiin tokko immoo mi'a ittiin heerumtu ni irraanfattii? Sabni koo garuu, guyya hamma hin qabne na irraanfateera. **33** Ati jaalala adamsuutti akkam ogheetti dha! Dubartoota akka malee hamoo ta'an iyyuu amala kee barsiifteerta. **34** Ati utuu isaan cabsanii seenanuu isaan qabuu baattu iyyuu, dhiigni hiyyeyyi balleessaa hin qabnee wayyaa kee irratii ni argama. Utuma wanni kun hundi ta'ee jiruu **35** ati, 'Ani balleessaa hin qabu; inni natti hin dheekkamu' jetta. Ani garuu sababii ati, 'Ani cubbuu hin hojenne' jettuuf, sitti nan mura. **36** Ati maaliif karaa kee geeddaruuudhaan, asii fi achi deemuu baay'ifta? Akkuma Asoor si qaenessite sana Gibxis si qaenessiti. **37** Ati mataa kee qabattee, iddo sanaa baata; Waaqayyo warra ati itti irkattetuffateeraatii; ati isaanin hin milkooftu.

3 "Namni tokko yoo niitii isaa hiikee isheeniiisa dhiiftee nama biraatti heerumte, inni lammataa isheetti deebi'aa? Biyyattiiniis guutumaan guutuutti hin xurooftuu? Ati garuu akka sagaagaltuutti sanyowwan hedduu wajjin jiraatteerta; ta'uus amma gara kootti deebi'i?" jedha Waaqayyo. **2** "Mee ol mil'adhuutii gaara duuwaa laali. Iddoon ati itti hin sagaagalintokko iyyuu jiraa? Ati akkuma godaantuu gammoojji keessaa tokkootti warra si jaallatan eeggachuuq qarqaraa karaa teesse; sagaagaltummaa fi hammina keetiin biyyattii xureessiteerta. **3** Kanaafuu tiifunni ni ittifame; birraa keessa illee bokkaan hin roobne. Ati garuu nyaura sagaagaltuu qabda; qaana'uus ni didde. **4** Ati amma iyyuu akkana jettee na hin waamnee? 'Abbaa koo, ijollummaa kootti jalqabdee michuu koo, **5** ati yeroo hunda ni aartaa? Dheekkamsi kee baruma baraan itti fufaa?' Ati akkasitti dubbatta; garuu waan hamaa dandeessu hunda ni hoijetta." **6** Waaqayyo bara Yosiyaas Mootichaa keessa akkana naan jedhe; "Ati waan Isra'a'el isheen amanamummaa hin qabne sun hoijettee argitee? Isheen dhaqxee tulluu ol dheeraa hunda irratii fi muka lalisaa hunda jalatti sagaagalte. **7** Ani waan isheen erga wantoota kanneen hunda hoijettee boodde gara kootti deebitu se'een ture; isheen garuu hin deebine. Obboleettiin ishee Yihuudaaan hin amanamne sunis waan kana arigte. **8** Ani sababii ejummaa isheen hundaatiif waraqaa ragaa hiikkaa kennefiin Isra'a'el amanamummaa hin qabne sana of irraa ari'e; ta'u illee ani akka obboleettiin ishee Yihuudaaan amanamummaa hin qabne sun hin sodaanne nan arge; isheen dhaqxee ejite. **9** Isra'a'el sababii sagaagalummaa ofii akka waan salphaa tokkootti ilaaleef dhagaa fi muka wajjin ejjuudhaan biyya xureessite. **10** Isheen waan kana hunda hoijettu iyyuu obboleettiin ishee Yihuudaaan hin amanamne sun fakkeessuuf malee garaa guutuudhaan gara kootti hin deebine" jedha Waaqayyo. **11** Waaqayyo akkana naan jedhe; "Yihuudaa hin amanamne irra Isra'a'el amantii hin qabnetu qajeeltuu dha. **12** Dhaqittii ergaa kana kaabatti labsi: "Yaa Isra'a'el amantii dhabeettii, deebi'i" jedha Waaqayyo; "Ani si'achi ija aariitiin si hin ilaalu; ani araara qabeessatiitii"

jedha Waaqayyo. 'Ani bara baraan hin dheekkamu. **13** Ati akka Waaqayyo Waaqa keetti fincile, akka mukkeen lalisoosuhundajalatii jaalala kee waqaota ormaatiif kennitee naa ajajamuudidde, balleessaa kee sana qofa himadhu," jedha Waaqayyo. **14** "Yaa saba amantii hin qabne, deebi'a" jedha Waaqayyo; "ani dhirsakeessanii. Ani magaalaal tokko irraa nama tokko, balbala tokko irraa nama lama filadhee Xiyoonitti isin nan fida. **15** Ergasii ani tiksoota akka garaa kootti ta'an, kanneen beekumsaafihubannaadhaan isin qajeelchan isinii nan kenna. **16** Bara sana keessa, yeroo baay'inni keessan biyyattii keessatti akka malee guddatutti," jedha Waaqayyo, "Namoonni si'achi, 'Taabota kakuu Waaqayyo' hin jedhan," Wanni kun gonkumaa sammuu isaanii keessa hin seenu, yookaan hin yaadatamu; kan isa barbaadu hin jiru, yookaan kan biraahin tolfamu. **17** Isaan yeroo sanatti Yerusaaleemi Teessoo Waaqayyo jedhanii waamu; saboonni hundinuu maqaa Waaqayyo ulfeessuuf Yerusaalemitti walitti ni qabamu. Isaan si'achi mata jabina hammina garaa isaanii duukaa hin bu'an. **18** Bara sana keessa manni Yihuudaaanuudaa manna Isra'a'elitti ni makama; isaanis tokkummaadhaan biyya kaabaatigara biyya ani akka dhaalaatti abbootii keessaniiif kenne sanaanidhufu. **19** "Ani mataan koo akkana nan jedhe; "Ani silaa hamman akkuma ilmaan kootti si fudhadhe biyya namatti toltu, dhaala akka malee miidhagu kan saba kamii iyyuu siif nan kenna ture." Ani waan ati, 'Abbaa ko' jettee na waamtuuuf, waan ati na duukaa bu'u hin dhifhree se'ee ture. **20** Yaa mana Isra'a'el, ati garuu akkuma niitii dhirsakeesheetiif hin amanamne tokkoo, anaaf hin amanamne turte" jedha Waaqayyo. **21** Isaan karaa isaanii jal'isani Waaqayyo Waaqa isaanii waan irraanfatiiniif gaara duuwaa irratii iyyi, boo'ichii fi waammannaa saba Isra'a'el ni dhaga'ama. **22** "Yaa saba amantii hin qabne deebi'a; ani duubatti deebi'uuk keessan nan fayysiatisi." "Kuno, nu gara kee ni dhufna; Ati Waaqayyo Waaqa keenyaatii. **23** Dhugumaan wacni gaarranii fi tulluuwwan irraa gowwoomsaa dha; dhugumaan fayyinns Isra'a'el harka Waaqayyo Waaqa keenya jira. **24** Ijollummaa keenya jalqabnee waaqonni nama qaenessan, bu'aa dadhabbiibbootii keenya jechuunis bushaayee fi loon isaanii, ilmaan isaaniiitii fi intallan isaanii fixaniiru. **25** Nu qaani keenyaan haaciifnuu; salphinni keenyas nu haa haguugu. Nus abbootiik keenyas Waaqayyo Waaqa keenyatticubbuu hojenneerra; nu ijollummaa keenya jalqabnee hamma ammaatti Waaqayyo Waaqa keenyaaf hin ajajamne."

4 "Yaa Isra'a'el, ati yoo deebite, gara kootti deebi'i" jedha Waaqayyo. "Yoo ati waaqota kee jibbisisoona fuula kooduraa balleessitee si'achi karaa irraa jal'achu baatte, **2** yoo ati, 'Dhugaa Waaqayyo jiraataa' jettee dhugaaadhaan, murtii qajeelaa fi qajeeluummaadhaan kakatte, saboonni isaan ni eebbfamu; isumaanis ni kabajamu." **3** Waaqayyo namoota Yihuudatiif namoota Yerusaaleemiin akkana jedha: "Bajji keessan qotadhaa; qoraattii keessas hin facaasinaa. **4** Yaa namoota Yihuudatiif uummatu Yerusaaleem Waaqayyoof dhagna of qabaa; qola qalbii keessaniiis dhagna qabadhaa; yoo kanaa achii sababii hamminaa isin hoijetaniiif dheekkamsi koo ka'ee akka ibiddaa ni boba'a; namni isa dhaamsus hin jiru. **5** "Yihuudaa keessatti beeksisa; Yerusaalem keessattis akkana jedhaa labsaa: 'Biyyattii guutuu keessatti malakata afuuufa! Sagalee ol fudhadhaatii akkana jedhaa; walitti qabamaal Kottaa gara magaalaawwan dallaa jabaa qabaniitti baqanna!' **6** Xiyoon dhaquuf faajjii ol qabaa? Dafaa baqdadhaa malee duubatti hin harkifatinai! Ani karaa kaabattiin balaa, badilaa suukaneessaas nan fidaatiit." **7** Leenci bosona isaatii ba'eara; barbadeessaan sabootaa karaa qabateera. Inni biyya kee onsuuf jedhee iddo isaatii ka'eara. Magaalaawwan

kee onanii jiraattota malee ni hafu. **8** Kanaafuu isin uffata gaddaa uffadhaati bo'aa wawwaadhaa; dheekkamsi Waaqayyo sodaachisaan sun nurraa hin deebinetii. **9** Waaqayyoakkana jedha: "Guyyaa sana mootinii fi qondaaltonni onnee dhabu; lubooni akka malee na'u; raajonnis ni raafamu." **10** Anisakkana nan jedhe; "Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati utuu goraadeen kokkee keenya irra jiruu, 'Isin nagaa qabaattu' jechuudhaan saba kanaa fi Yerusaalemin guutumaan guutuutti gowwoomsiteerta?" **11** Yeroo sanatti saba kanaa fi Yerusaalemittiakkana jedhamee ni himama; "Bubbeen waa gubu tokko iddoowan ol ka'oo qullaa kanneen gammoojiji keessaa irraa gara saba kootiitti ni bubbisa; garuu afarsuuuf yookaan qulqulleessuuf miti; **12** bubbleen waan sanaaf akka malee cimaa ta'e tokko na biraan ni dhufa. Anis murtii koo isaanitti nan labsa." **13** Kunoo, inni akka duumessaatii, gaariin issas akka bubbette ni dhufa; fardeen issa risaa caalaasaffisu. Wayyoo nu baduu keenya! **14** Yaa Yerusaaleem, ati akka fayyiituuq qalbii kee keessaa hammina dhiqadhu. Hamma yoomiitti yaadni hamaan si keessa jiraata? **15** Sagaleen tokko Daan irraa lallaba; tulluuwwan Efrem irraas badiisa labsa. **16** "Waan kana sabootatti himaa; Yerusaalemittiakkana jedhaa lallabaa: 'Loltoonni marsanii biyya qabatan tokko lafa fagoodhaa ni dhufu; isaanis magaalaawwan Yihuudaatti ni iyuu. **17** Sababii isheen natti fincileef, isaanakkuma nama lafa qotuisaa eegu tokkootti ishee ni marsu,'" jedha Waaqayyo. **18** "Amalli keetii fi hojiin kee waan kana sitti fidanriir. Adabbiin kee kanaa dha. Innis hammam hadhaa' al Onnees hammam waraanaal!" **19** Mar'umaan ko, mar'umaan ko! Ani dhukkubbiiidhaan nan wixxirfadha. Onneen koo na keessaa waca; onneen koo na keessatti dha'ata; ani cal'isuu hin danda'u. Ani sagalee malakataa dhaga'eraati; waca waraanaas dhaga'era. **20** Badiisni badiisa irraan dhufa; biyyattiin guutumaan guutuutti ni ont. Dunkaanni kooakkuma tasaa, golgaan koos yeroo gabaabaa keessatti bade. **21** Ani hamma yoomiittin mallattoo waraanaa ilaala? Hamma yoomiittis sagalee malakataa dhaga'a? **22** "Uummanni koo gowwaa dha; anas hin beekan. Isaan ijlolleq qalbii hin qabnee dha; hubannaas hin qaban. Isaan waan hamaa hojechuutti ogeeyyiji dha; waan gaarii hojechuutti garuu hin beekan." **23** Ani lafa nan ilaale; isheenibifa hin qabdu; duuwaas turt; samiwwanis naan ilaale; ifni isaanii dhaamee ture. **24** Ani tulluuwwan nan ilaale; isaan socho'aa turan; gaarran hundinius raafamaa turan. **25** Ani nan ilaale; namni tokko iyuu hin turre; simbirroomni samii hundis barrisanii badanii turan. **26** Ani nan ilaale; kunoo biyyi midhaan baafftu ontee ture; magaalaawwan ishee hundis, fuula Waaqayyo duratti dheekkamsa isaa sodaachisaan sanaan diigaman. **27** Waaqayyoakkana jedha: "Yoo ani guutumaan guutuutti ishee balleessuu baadhe iyuu biyyattiin guutumaan guutuutti ni barbadoofti. **28** Kanaafuu lafti ni boossi; samiwwan oliis ni dukkanaa'u; ani dubbadheeraati hin gaabbu; murteesseera; dugda duubas hin deebi'u." **29** Sababii iyya abbootii fardeenii fi futtaafotta xiyyaatin, tokkoon tokkoon magaalaa ni baqata. Garri tokko bosona gobbuu seena; kaan immoo kattaatti ol ba'a; magaalaawwan hundi duuwaas hafaniiru; namni tokko iyuu isaan keessa hin jiraatu. **30** Yaa ontuu nana, ati maal gochaa jirta? Ati maaliif wayyaa bildiimaan uffattee faaya warqee kaa'atte? Maaliif ija kee kuulatte? Ati akkasumaan of miidhagsita. Warri jaallatan si tuffatu; lubbuu kees balleessuu barbaadu. **31** Ani iyya akka iyya dubartii ciniinsifattu tokkoo, miixuu akka miixuu dubartii mucaa hangafa deessuu tokko nan dhaga'e; ani iyya Intala Xiyoona kan yeroo hafuurri ishee citutti argantee harka ishee facaasuuudhaan, "Wayyoo! Ani bade; lubbuun koo

harka warra nama ajjeesuutti dabarfamtee kennamteerti" jettuu nan dhaga'e.

5 "Daandiiwan Yerusaalem irra olii gadi deddeebi'a; asii fi achi ilalaatii qalbeeffadhaa; oobdiwwan ishee sakatta'a. Isin yoo nama waan qajeelaa hojjetu, kan dhugaa barbaadu tokko illee argattan ani magaalaa kanaaf dhiifamaa nan godha. **2** Isaan utuma 'Dhugaa Waaqayyo jiraataa' jedhanuu amma iyuu sobaan kakatu." **3** Yaa Waaqayyo, iji kee dhugaa hin barbaaduu? Ati isaan dhoofte; garuu isaan hin dhukkubne; ati isaan caccabsite; isaan garuu sirreeffamuu didan. Isaan dhagaa caalaat matala jabaatanii qalbii jijjirrachuu didan. **4** Anisakkana jedheen yaade; "Jari kuneen hiyyeyyiji dha; isaan gowwoota; isaan karaa Waaqayyo, seera Waaqa isaanii hin beekaniitii. **5** Kanaafuu ani hangafoota bira dhagee isaanitti nan dubbada; dhugumaanisaan karaa Waaqayyo, seera Waaqa isaanis ni beeku." Isaanis akkasuma waanjoo of irraa caccabsanii hidhaas of irraa kukkananiiru. **6** Kanaafuu leenci bosonaa ba'ee isaan nyaata; yeeyyiin gammoojiji dhufee isaan balleessa; qeerransi warra gad ba'an ciccirachuuuf magaalaawwan isaanii biratti riphee eeggata; fincilli isaanii akka malee guddate; duubatti deebi'uun isaanii baay'ateeraati. **7** "Ani akkamiinan dhiifamaa isiniif gochuu danda'a? Ijoolleent kee na dhiisani waaqota waqaota hin ta'inii kakananiiru. Ani waan isaanif barbaachisu hunda kenneefiin ture; isaan garuu ni ejjan; gara manneen saggagaltuuwaniitis gugatan. **8** Isaan korommifardee ni kanneen akka gaariitti sooramanii dha; tokkoon tokkoon isaanii nittii namaatii himimsu. **9** Ani waan kanaafisaan hin adabuu ree?" jedha Waaqayyo. "Ani mataan koo saba akka saba kanaa haaloo hin ba'uu? **10** "Dallaa dhagaa isheetti ol ba'atii balleessa; garuu guutumaan guutuutti miti. Dameewwan ishee irraa cira; sabni kun saba Waaqayyo miti. **11** Manni Israa'elii fi manni Yihuudaa, guutumaan guutuutti anaaf hin amanamme" jedha Waaqayyo. **12** Isaan waa'ee Waaqayyo soba dubbatan; akkanas jedhan; "Inni homaa hin godhu! Miidhaan tokko iyuu nutti hin dhufu; goraadee yookaan beela hin arginu. **13** Raajonni bubbee malee homaa miti; dubbiin isaan keessa hin jiru; wanni isaan dubbatan isaanumatti haad eebei'u." **14** Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Sabni kun waan dubbi kana dubbateef, ani dubbi koo afaan kee keessatti ibidda, saba kana immoo qoraan ibiddi gubu nan godha. **15** Yaa mana Israa'el," jedha Waaqayyo; "Ani saba duriitii fi jabaa, saba ati afaan isaa hin beekne, kan ati dubbi isaa illee hin hubanne tokko biyya fagoodhaa sitti nan fida. **16** Man'een xiyya isaaniiakkuma awwaala bananaa ti; hundi isaanis loltoota jajjaboo dha. **17** Isaan midhaan keetii fi buddeena kee ni nyaatu; ilmaan keetii fi itallan kee ni ajjees; bushayee fi loon kee ni nyaatu; wayinii keetii fi mukkeen harbuu keetii ni nyaatu. Magaalaawwan dallaa jabaa qaban kanneen ati amanatte sana goraadeedhaan barbadeessu. **18** "Ta'us ani bara sana keessa iyuu guutumaan guutuutti isin hin balleessu" jedha Waaqayyo. **19** "Yommuu namoonni, 'Waaqayyo Waaqni keenya maaliif waan kana hunda nutti fide?' jedhanii gaafatanitti, ati, 'Isinakkuma na dhiiftanii biyya keessatti waqaota ormaa tajaajiltan sana, ammas biyya kan mataa keessanii hin ta'in keessatti ormoota ni tajaajiltu' jettee isaanitti himta. **20** "Waan kana mana Yaqqobitti himaa; Yihuudaa keessattis labsaa: **21** Isin uummanni gowwaan hubannaas hin qabne, warri utuu ija qabdanuu hin argine kanneen utuu gurra qabdanuu hin dhageenyee waan kana dhaga'a. **22** Isin na hin sodaattanii?" jedha Waaqayyo. "Fuula koo duratti hin hollattanii? Ani galaanaaf cirracha daalaa bara baraa kan inni qaxxaamuruu hin dandeenyee godhee tolcheera. Dha'an

galaanaa yoo itti bu'e iyyuu isa diiguu hin danda'u; galaanichi yoo huurse iyyuu, isa cabsee darbuu hin danda'u. **23** Sabni kun garuu mata jabeessaa fi fincilaa dha; innis karaa irraa jal'atee badeera. **24** Isaan garaa isaaniittiakkana hin jedhan; 'Kottaa Waaqayyo Waaqa keenya isa bokkaa arfaasaati fi bokkaa birraa waqtidhaan kennu, isa torbanoota itti midhaan walitti qabannu yeroo isaaniitti niu kennu sana haa sodaanuu.' **25** Balleessaan keessan waan kana isin irraa deebiseera; cubbuu keessan waan gaarii isin dhabsiiseera. **26** "Saba koo gidduu namoota hamoo akka warra nama qabuuf kiyyoo kaa'aniitti, akkuma nama kiyyoon simbirroo qabutti riphanii eeggatantu jira. **27** Akkuma man een simbiraan guutamu, manneen isaanii sobaan guutamu; isaanis sooreyyii fi jajjaboo ta'anii, **28** gabbataniibareedanii; hammimni isaanii dhuma hin qabu; isaan murtii qajeelaa hin barbaadan. Isaan dhimma ijoolee abbaa hin qabneetif hin falman; mirga hiyyeyiitifiis hin dhaabatan. **29** Ani waan kanaafisaan hin adabuu?" jedha Waaqayyo. "Ani saba akkasii haaloo hin baafadhuu? **30** "Wanni suukaneessaan nama rifachiisu tokko biyyattii keessatti ta'eera: **31** Raajonni rraajii sobaa dubbatu; luboonni humnuma isaaniitti biyya bulchu; sabni koos waan akkasii jaallata; isin garuu dhuma irratti maal gochuuf jirtu?

6 "Yaa saba Beniyaam baqadhaa ba'aa! Yerusaalem keessaa baqadhaa! Teqoo'a keessatti malakata afuufa! Beet Hakerem irratti mallattoo ol qabaa! Karaa kaabaatii balaan, badiisni suukaneessaan ni dhufatuu. **2** Ani Intala Xiyoona ishee bareedduu fi qananiittuu sana nan galaafadha. **3** Tiksoomni bushaayee isaanii fudhatanii isheetti dhufu; dunkanaa isaanii isheetti naannessanii dhaabatu. Tokkoon tokkoon isaanii iddoa isaaniitti bobbaafatu." **4** "Isheetti waraana kaasuuq qophaa'aa! Ka'aa, guyyaa saafaadhaan ishee waraanaa! Wayyoo, aduuun dhi'aa jirti; gaaddisni galgalaas dheerateera. **5** Kanaafuu ka'aa, halkaniin ishee dhoofnee da'annoowan ishee barbadeessinaa!" **6** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha; "Mukkeen ishee cira; naanmoo Yerusaalemitti tuulaa biyyoo tolchaa; magaalaan kun adabamuu qabdi; isheen cunqursaadhaan guutameertii. **7** Akkuma boollibishaanii bishaanii yaasuu sana, isheeniss hammina ishee gad yaafii; jeequmusi fi badiisni ishee keessatti ni dhaga'ama. Dhukkubini fi madaan ishee yeroo hunda fuula koo dura jiran. **8** Yaa Yerusaalem gorsa koo dhaga'i; yoo kanaa achii ani sirraa garagalee, akka namni tokko iyyuu keessa jiraachuu hin dandeenyef, biyya kee nan onsa." **9** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Akkuma wayiniin sirriitti funaanamu sana, isaanis hambaa Israa'el haa funaanan; akkuma nama ija wayinii ciru tokkootti; ammas harka kee gara dameewwanii hiiadhud." **10** Ani eenyuttiin dubbadhee akekkaachiiusun danda'a? Eenyutu na dhaggeeffata? Kunroo, gurri isaanii dhagna hin qabanne; dhaga'uus hin danda'an. Dubbiin Waaqayyoo isaanitti hin tolu; ittis hin gammadan. **11** Ani garuu dheekkamsa Waaqayyootiin guutameera; obsuus hin danda'u. "Ijoolee daandii irra jiran irratti, dargaggoota walitti qabaman irratti, dhirsaa fi niittii irratti, warra dulloomanittis dheekkamsa nan dhangalaasa. **12** Yeroo ani harka koo warra biyyattii keessa jiraatanitti ol fudhadhutti manneen isaanii, lafa qotisaa isaaniitti fi niitota isaanii wajjin namoota kaaniif kennamu" jedha Waaqayyo. **13** "Xinnaadhaa hamma guddaatti hundi isaanii iyyuu bu'aa argachuuf gaggabu; raajonni fi luboonniis akkasuma hundi isaanii nama gowwoomsu. **14** Isaan madaa saba kootii akkuma waan xinnaa tokkootti ilaalanii wal'aanu. Utuu nagaan hin jiraatinis 'Naga, naga' jedhu. **15** Isaan amala isaanii jibbisisaan sanatti ni qaana'u? Lakkii, isaan qaanii tokko iyyuu hin qaban; qaana'uun maal akka ta'e iyyuu hin beekan. Kanaafuu

isaan warra kufan wajjin ni kufu; yeroo ani isaan adabutti gad gatamu" jedha Waaqayyo. **16** Waaqayyo akkana jedha: "Karaa qaxxaamuraa irra dhaabahdaatii ilaala; daandii durii iyyaafadhaa; karaan gaarii garam akka jiru gaafadhaatii irra deema; lubbuu keessaniiif boqonnaa ni argattutii. Isin garuu, 'Nu isa irra hin deemmu' jettan. **17** Ani eegdota isinitti ramadeen 'Sagalee malakataa dhaggeeffadhaa!' jedhe, isin garuu, 'Hin dhaggeeffannu' jettan. **18** Kanaafuu yaa saboota dhaga'aa; yaa waldaa, waan isaanitti dhufuu jiru hubadhaa. **19** Yaa lafaa dhaga'i: Ani waan isaan dubbi koo dhaga'uu didanii seera koos tuffataniif, saba kanatti badiisa nan fida; kunis ija daba isaanii ti. **20** Ixaanni biyya Shebaatii dhufu, yookaan qayyii biyya fagootii dhufu maal na fayyada? Aarsaan keessan kan gubamu fudhatama hin qabu; qalmi keessanis hin tolu." **21** Kanaafuu Waaqayyo akkana jedha: "Ani fuula saba kanaa dura gufuu nan kaa'a. Abbootiimi fi ijooleen walii wajjin itti gufatu; olloonni fi michoonni ni barbadaa'u." **22** Waaqayyo akkana jedha; "Kunoo, gareen loltootaa tokko biyya kaabatii dhufaa jira; sabni guuddaan tokkos andaara lafaatii sosochaa jira. **23** Isaan xiyyaa fi eeboob qabataniiru; isaan gara jabeeyyi, namaafis naasuu hin qabnee dha. Yommuu isaan fardeen isaanii gulufanitti gigigsuun isaanii akkuma huursaa galaanaa ti; yaa Intala Xiyoona, isaan akkuma namoota duulaaf hiriiraniitti si loluuf dhufu." **24** Nu oodu waa'ee isaanii dhageenyerra; harki keenyas ni laafe. Dhiphinni nu qabateera; miixuunis akkuma dubartii ciniisfattuu nu qabe. **25** Sababii diinni goraadee qabatee fi sababii iddo hunda gooliin jiruuf isin diidattii gad hin ba'inaa; yookaan karaa irra hin deemmaa. **26** Yaa saba ko, uffata gaddaa uffadhaatii daaraa keessa gangaladhaa; akka nama ilma isaa tokkicha dhabeetti hiiqiqadhaa boo'aa; inni nama balleessu sun akkuma tasaa nutti dhufaati. **27** "Akka ati karaa isaanii qortee beektuu an saba koo gidduutti qorataa si godheera. **28** Hundi isaanii finciloota mata jabeeyyi maqaa nama balleessuuf asii fi achi jooranii dha. Isaan naasii fi sibiila; isaan hundinuu malaa maltummaa hoijetu. **29** Buufaan dilaalii ibiddaan gubee balleessuuf humna guuddaan buufa; hojiin ibiddaan qulqulleessuu kun faayidaa malee hojjetama; namoonni hamoon hin balleeffamneetii. **30** Sababii Waaqayyo isaan gateef isaan meetii gatamaa jedhamu."

7 Dubbiin Waaqayyo biraa gara Ermiyaas dhufe isa kanaa dha; **2** "Balbala mana Waaqayyoo dura dhaabahduutii akkana jedhiir ergaa kana labsi: "Isin sabni Yihuudaa warri Waaqayyoon waaqeffachuu balbalawwan kanneeni ol seentan hundi dubbiin Waaqayyoo dhaga'aa. **3** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: karaa keessanii fi hojii keessan qajeelfadhaa; anis akka isin iddo kana jiraattan nan godha. **4** Isin dubbi sobia amantanii, "Kun mana qulqullummaa Waaqayyoo ti; mana qulqullummaa Waaqayyoo ti; mana qulqullummaa Waaqayyoo til" hin jedhinaa. **5** Isin utuu dhugumaan karaa keessanii fi hojii keessan qajeelfattanii murtii qajeelaa waliif kennitanii, **6** utuu isin alagaa, ijoolee abbaa hin qabne yookaan haadha hiyyessaa cunqursuu baattanii iddo kanatti dhiiga nama yakka hin qabnee dhangalaasu baattanii, utuu waqaota isin balleessan duukaa bu'u baattanii, **7** silaa ani akka isin iddo kana, biyya ani bara baaran abbootii keessaniiif kenne keessa jiraattan nan godha. **8** Isin garuu dubbi sobia kan faayidaa hin qabne amanachaa jirtu. **9** "'Isin hattanii nama ajjeeftanii, sagaagaltanii, sobaan kakattanii, Ba'aaliif ixaana aarsitanii, waqaota hin beekin duukaa buutanii, **10** ergasiis dhufutanii mana maqaa kootiin waamamu kana keessatti fuula koo dhaabatanii, utuma amma iyyuu wantoota jibbisisoos kannene hunda hojjechaa jirtanuu, "Nu keessaa hin qabnu" jettuu? **11**

Manni maqaa kootiin waamame kun holqa saamtotaa isiniif ta'ee? Ani garuu waan kana ergeera! jedha Waaqayyo. **12** “Mee gara Shiiloo iddo anj jalqabatti iddo jireenyia Maqaa kootiif godhadhe sanaa dhaqaatii waan ani sababii hammina saba koo Israa'eliif ishee godhe ilaala. **13** Waaqayyoakkana jedha: Yeroo isin waan kana hunda gootanitti, ani ammumaa amma isinitti dubbadheera; isin garuu na hin dhaggeeffanne. Ani isinan waame; isin garuu hin owwaan. **14** Kanaafuu ani waanan Shii lootti fide sana amma mana Maqaa kootiin waamamu, mana Qulqullummaa kan isin amanattan, iddo anj isinii fi abbootii keessaniif kenne kanattis nan fida. **15** Ani akkuman obboloota keessan jechuunis saba Efream hunda fuula koo duraa ari'e sana isiniinis nan ari'a. **16** “Kanaafuu ati saba kanaaf hin kadhatin; yookaan waa'e esaaniiif hin bo'o'in yookaan waammata hin dhi'eessin; ani si hin dhaga'uutti na hin kadhatin. **17** Ati waan isaan magaalaawwan Yihuudaa keessatti fi daandiiwan Yerusaalem irratti hoijetan hin argituu? **18** Ijoolleen qoraan funaanu; abbootiin ibidda qabsiis; dubartoonni immoo Mootittii Samiitiif keekii tolchuuf bukoo bukeessu. Isaan dheekkamsaaf na kakaasuuf waaqota biraatiif dhibaayyu dhibaafatu. **19** Garuu kan isaan dheekkamsaaf kakaasan anaa? jedha Waaqayyo. Isaan ofuma miidhanii qaana'an mitii? **20** “Kanaafuu Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Aarii fi dheekkamsi koo iddo kana irratti, namaa fi horii irratti, mukkeen diidaattii fi waan lafti baafuu irratti ni dhangala'a; inni inuma boba'a malee hin dhaamu. **21** “Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'elakkana jedha: Aarsaa keessan kan gubamu qalma keessanitti dabalaatti foon nyaadhaal. **22** Ani yeroon biyya Gibxii abbootii keessan baasetti waa'e aarsaa gubamuutti fi qalmaa isaanitti hin dubbanne yookaan isaan hin ajaye; **23** anj garuu ajaya kana isaaniiif nan kenne: Aanaf ajajamaa; ani Waaqa keessan nan ta'a; isinis saba koo ni taatu. Akka isinii tolouf karaa ani isin ajaju hunda irra deemaa. **24** Isaan garuu hin dhaggeeffanne yookaan hin qalbeeffanne; qooda kanaa mata jabina fedhii garaa isaanii duukaa ba'an. Isaan dugda duubatti deebi'an malee gara fuula duraatti hin deemne. **25** Gaafa abbootiin keessan biyya Gibxii ba'anii jalqabee hamma ammaatti ani guyuma guyyaan, ammumaa amma tajaajltoota koo raajota isinif ergeera. **26** Isaan garuu na hin dhaggeeffanne yookaan hin qalbeeffanne. Isaan mataa jabaatanii abbootii isaanii caalaa waan hamaa hoijetan. **27** “Yeroo ati waan kana hunda isaanitti himtu isaan si hin dhaga'an; yeroo ati isaan waamutsi si jalaa hin owwaatan. **28** Kanaafuuakkana isaanin jedhi; “Sabni kuu saba Waaqayyo Waaqa isatiif hin ajajamne, kan adabbii isaa illee hin fudhannee dha. Dhugaan badeera; afaan isaanii keessaas dhabameera. **29** “Rifeensa mataa keetii of irraa cirii gati; iddo ol ka'a qullaatti ol ba'iiboo'; Waaqayyo dhaloota dheekkamsa isaa jala jiru kana tuffatee gateeraatii. **30** “Sabni Yihuudaa fuula koo duratti waan hamaa hoijeteera; jedha Waaqayyo. Isaan waaqota isaanii tol famoo jibbisiiiso mana maqaa kootiin waamamu keessa dhaabanii manicha xureessaniiru. **31** Isaan ilmaanii fi intallan isaanii achitti ibiddaan gubuuf jedhanii Sulula Ben Hinoom keessatti iddo sagadaa Toofet ijaaran; kun immoo waan ani isaan hin ajajin yookaan yaada kootti hin dhufinii dha. **32** Kanaafuu beekkadhaa! Barri itti namoonni iddo sanaan, si'achi Sulula qalmaa jedhanii waaman malee Toofet yookaan Sulula Ben Hinoom hin jenne ni dhufa; isaan hamma iddoon hanqatutti Toofetitti warra du'an awwaaluutii, jedha Waaqayyo. **33** Reeffi namoota kanaa simbirroota samiitiif biineensota lafaatiif nyaata ta'a; namni sodaachisee irraa isaan ari'u tokko iyuu hin jiru. **34** Ani magaalaawwan Yihuudaa keessaa fi

daandiiwan Yerusaalem irra sagalee kolfaatii fi gammachu, sagalee misirrichaatii fi misirritii nan balleessa; biyyattiin ni ontiiitii.

8 “Bara sana lafeen moototaatii fi qondaaltota Yihuudaa, lafeen lubootaatii fi raajotaa, lafeen namoota Yerusaalem awwala isaanii keessaa ni baafama' jedha Waaqayyo. **2** ‘Isaan fuula aduu fi ji'aa duratti, fuula guutummaa urjiwwan samii hundaa, kanneen jaallatani fi tajaajilani, kanneen faana bu'anii gorsa gaafatanii fi waqqeffatan sanaa duratti ni saaxilamu. Isaan akkuma kosii latatti gatamee ta'an malee walitti hin qabamar yookaan hin awwaalaman. **3** Hambaan saba hamaa kanaa hundi lafa ani itti isaan ari'u hundatti jireenyia irra du'a filata' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **4** “Ati akkana isaanii jedhi; ‘Waaqayyoakkana jedha: “Namoonni yoo kufan hin ka'anii? Namni tokko yoo karaa irraa bade hin deebi'u? **5** Yoos sabni kun maaliif karaa irraa jal'ata? Yerusaalem maaliif yeroo hunda karaa irraa jal'atti? Isaan gowwoomsaatti cichu; deebi'uus ni didu. **6** Ani qalbeffadhee dhaggeeffadheera; isaan garuu waan qajeelaa hin dubbatan. Namni tokko iyuu, “Ani maalan balleesse?” jedhee hammina isaa irraa hin deebi'u. Tokkoon tokkoon isaanii akkuma farda lolatti gulufu karaa ofi isaanii irra qajeelu. **7** Huummoon samii keessaa iyuu waqtii isheef murtaa'e ni beekti; guugeen, daalotee fi cuquiliisn yeroo godaansa isaanii ni eegu. Sabni koo garuu seera Waaqayyo hin beeku. **8** “Isin akkamitti, “Nu seera Waaqayyo waan qabnuuf ogeeyyii dha” jechuu dandeessu? Garuu kunoo, qalammii sobaa kan barreesitootaa sobee barreesseera. **9** Namoonni ogeeyyiin ni qaaneffamu; isaan na'anii kiyyoodhaan ni qabamu; isaan erga dubbi Waaqayyo tuffatanii, ogummaa akkamii qabu ree? **10** Kanaafuu ani niitota isaanii namoota biraatiif, lafa qotiisa isaanii immoo mo'attooaaf nan kenna. Xinnaadhaa hamma guddaatti hundi isaanii iyuu bu'aa argachuu gaggabuu; raajonnii fi luboonnis akkasuma hundi isaanii nama gowwoomsu. **11** Isaan madaa saba kootii, akkuma waan xinnaa tokkotti laalanii wal'aanu. Utuu nagaan hin jiraatinis “Nagaa, nagaa” jedhu. **12** Isaan amala isaanii jibbisiiasaanatii ni qaana'uu? Lakkii, isaan qaaniitokko iyuu hin qaban; qaana'uun maal akka ta'e iyuu hin beekan. Kanaafuu isaan warra kufan wajjin ni kufu; yeroo adabamanitti gad gatamu jedha Waaqayyo. **13** “Ani guutumaa guututti isaan nan balleessa; jedha Waaqayyo. Wayinii irratti iji hin argamu. Iji harbuu muka harbuu irratti hin argamu. Baalli isaanis ni coolлага. Wanni ani isaaniiif kenne isaan irraa ni fudhatama.” **14** Nu maaliif as teeny? Walitti qabamaal! Kottaa gara magaalaawwan dallaa jabaa qabaniitti baqannee achitti ha dhumnu! Waan nu cubbuu isatti hoijenneef Waaqayyo Waqni keenya badiisatti dabarsee nu kenneeraatii; akka dhugnuufis bishaan summaa'aa nuu kenneera. **15** Nu nagaa abdanne; garuu wanni gaariin tokko iyuu hin dhufne; nu yeroo fayyinna abdanne; garuu goolii qofatu ture. **16** Daan keessaa korrisuu fardeen diinaatu dhaga'ama; guutuu biyyattii himismuu korommii fardeen isaaniiintiin Hollatti. Isaan biyyattii fi waan ishee keessa jiru hunda, magaalaaf fi warra ishee keessa jiraatan hunda, balleessuuf dhufaniiru. **17** “Ani kunoo bofa hadhaa qabu, buutii fallalli dawweessuu hin dandeenye isinitti nan erga; isaanis isin iddu” jedha Waaqayyo. **18** Yaa isa gadda keessatti na Jajjabeessitu, onneen koo na keessatti gaggabdeerti. **19** Kunoo, iyyi saba kootii biyya fagoodhaa ni dhaga'ama: “Waaqayyo Xiyoon keessa hin jiruu? Mootin ishee achi hin jiruu?” “Isaan maaliif fakkiiwwan isaaniiintiin, waaqota isaanii tol famoo biyya ormaatiin dheekkamsaaf na kakaasuu?” **20** “Yeroon itti midhaan galfamu darbeera; bonnis hobba'eera;

nu garuu hin fayyine.” **21** Sabni koo waan miidhameef anis miidhameera; Ani nan boo’e; sodaan guddaaniis na qabate. **22** Qorichi dibatan Gili’aad keessa hin jiruu? Abbaan qorichaa tokko iyyuu achi hin jiruu? Yoos madaan intala saba kootii maaliif hin fayyiree?

9 Akka ani halkanii guyyaa, saba koo dhume sanaaf boo’uuf, maaloo utuu mataan koo madda bishaanii iji koo immoo burqaa imimmaanii ta’el! **2** Ani akkan saba koo dhiisee biraa fagaadhuuf, maaloo utuu gammoojiji keessaa lafa bultii kara deemtotaa qabaadhee! Hundi isaanii sagaagaltoota, tutuba saba hin amananne tokko ti. **3** “Isaan soba darbarchuuf arraba isaanii akka xiyyaatti qopheeffatu; isaan biyyattii keessatti dhugaadhaan hin mo’anne. Isaan cubbuu irattu cubbuu dabalu; anaanis hin beekan” jedha Waaqayyo. **4** “Michoota keessan irraa of eegaa; obboleessa hin amaninaa. Obboleessi hundi gowwoomsituu dha, michuun hundis maqa balleessituudhaatii. **5** Michuun michuu gowwoomsa; namni tokko iyyuu dhugaa hin dubbatu. Isaan arraba isaanii soba barsiifataniiru; cubbuu hojechuu dhaanis of dadhabsiisaniiru. **6** Ati gidduu gowwoomsitootaa jiraatta; isaan gowwoomsa isaanii keessatti na beekuu didan” jedha Waaqayyo. **7** Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda’u akkana jedha: “Kunoo, ani sababii cubbuu saba kootiif baqseen isaan qora; ani sababii intala saba kootiif mal gochuun danda’? **8** Arrabni isaanii xiyya nama galafatuu dha; inni gowwoomsa dubbata. Tokkoon tokkoon namaa ollaa isattu afaan isatiin nagaa dubbata; garaa isaa keessa garuu kiyooo kaa’af. **9** Ani waan kanaaf isaan hin adabuu ree?” jedha Waaqayyo. “Ani mataan koo saba akka saba kanaa, haaloo hin ba’uu ree?” **10** Ani tulluuwaniif gadoodee nan boo’; lafa dheedaa gammoojijiifis faarsee nan boo’o. Sababii isaan onanii hafaniif namni tokko iyyuu achiin hin darbu; mar’achuun looniis hin dhaga’amu. Simbirroonni samii achii baqataniiru; bineensonnis godaananiiru. **11** “Ani Yerusalemini tuullaan waan diigameeti fi boolla waangoo nan godha; akka namni tokko iyyuu achi jiraachuu hin dandeenyef magaalaaawan Yihuudaa nan onsa.” **12** Ogeessi waan kana hubachuu danda’u eenyu? Namni Waaqayyoon qajeelfamee waan kana ibsuu danda’u eenyu? Biyyattii maaliif akkuma gammoojiji namni tokko iyyuu keessa darbuu hin dandeenyef tokkotti diigamtee onte? **13** Waaqayyo akkana jedhe; “Kun sababii isaan seera koo kan ani fuula isaanii dura kaa’e sana dhiisaniifii dha; isaan anaaf hin ajajamne yookaan seera koo duukaa hin buune. **14** Qooda kanaa mata jabinaan fedhii garaa isaanii duukaa bu’an; akkuma abbootiin isaanii isaan barsiisanittis Ba’al duukaa bu’an.” **15** Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el akkana jedha: “Kunoo, ani akka sabni kun nyaata hadhaa’aa nyaatuu fi akka inni bishaan summaa’aa dhuguu nan godha. **16** Ani saboota isaan yookaan abbootiin isaanii hin beekin keessa isaan nan bittinneessa; ani hamman lafa irraa isaan barbadeessutti goraadeedhaan isaan nan ari’a.” **17** Waaqayyo Waan Hunda Danda’u akkana jedha: “Mee qalbeeffadhaa! Akka dubartoomni nama boossisan dhufaniif waamaa; isaan keessa warra ogummaadhaan caalanitti nama ergaa waamsisaa. **18** Isaan dafanii dhufanii hamma iji keenya imimmaan yaasee bishaanis baallee ija keenya keessa burqutti iyyanii nuuf haa boo’an. **19** Sagaleen boo’ichaa kan, ‘Nu hammam badneerra! Qaaniin keenyas hammam guddaa dhal! Sababii manneen keenya diigamanii nu biyya keenya keessa ba’uu qabna’ jedhu tokko Xiyoon keessa ni dhaga’ama.’ **20** Yaa dubartoota, egaa dubbiif Waaqayyo dhaga’aa; dubbiif afaan isatiin ba’uf gurra keessan banadhaa. Akka itti boo’an intallan keessan barsiisa; faaruus wal barsiisa. **21** Duuti foddaa keenyaan ol

lixeera; da’annoowwan keenyas seeneera; innis daandiiwwan irraa ijoollee oobdiwwan sabaa irraa dargaggoota balleesseera. **22** Ati akkana jedhi: “Waaqayyo akkana jedha: “Reeffi namootaa akkuma kosii diidatti gamatee, akkuma bissii midhaanii kan nama haamuu duubaan hafee nama waliti qabu dhabeetti ciciisa.” **23** Waaqayyo akkana jedha: “Ogeessi, ogummaa isatiin hin boonin; yookaan namni jabaan, jabina isatiin hin boonin yookaan sooressi, sooroma isatiin hin boonin; **24** namni boonusu garuu, akka ani Waaqayyo garaa namaaf laafu, kan lafa irratti murtii qajeelaa fi qajeelummaa hoijetu ta’e hubatee na beekuu isatiin haa boonu; ani waan kanatti nan gammadaatii,” jedha Waaqayyo. **25** Waaqayyo akkana jedha; “Barri ani itti warra foon isaanii qofaan dhagna qabaman hunda adabu ni dhufa; isaanis: **26** Gibxi, Yihuudaa, Edoom, Amoon, Mo’abbii fi warra gammoojiji keessa iddo fagoo jiraatan hunda. Saboonni kuneen hundi dhugumaan dhagna hin qabamne; garaan mana Israa’el hundaa iyyuu dhagna hin qabamne.”

10 Yaa mana Israa’el, waan Waaqayyo isiniin jedhu dhaga’aa. **2** Waaqayyo akkana jedha: “Isin karaa saboota ormaa hin baratinna; saboonni ormaa isaan sodaatan iyyuu isin mallattoowwan samii hin sodaatinnaa. **3** Barteen uummattootaa faayidaa hin qabu; isaan bosona keessaa muka muru; ogeessi hojjii harkaa immoo qottoodhaan bifaa itti baasa. **4** Isaanis meetii fi warqeendaan miidhagsu; akka inni hin sochooneef burruusaaf fi mismaaraan walitti qabsiisu. **5** Waaqonni isaanii tolfamoon akkuma fakkeettii ittiin waa sodaachisan kan lafa qotisaa buqqee keessaa sana dubbachuu hin danda’an; isaan waan deemuu hin dandeenyef baatamuu qabu. Sababii isaan nama miidhoo yookaan waan gaarii tokko iyyuu hojechuu hin dandeenyef isaan hin sodaatinnaa.” **6** Yaa Waaqayyo kan akka keetii tokko iyyuu hin jiru; ati guddaa dha; maqaan kees humna guddaa qaba. **7** Yaa mootii sabootaa eenyutu si hin sodaanne? Kun siif ni malaatii. Ogeeyyi sabootaa hunda keessaa, mootummoota isaanii hunda keessas kan akka keetii tokko iyyuu hin jiru. **8** Isaan hundinuu qalbii hin qaban; gowwootas; isaan waqota tolfamoo mukkeenii kanneen faayidaa hin qabneen qajeelfamu. **9** Meetii tumame Tarshiishii, warqeem immoo Uufaazii fidama. Wanni ogeessi hojjii mukaatii fi tumtuun warqee hoijetan, wanni hoijettoota ogummaa qabaniin hoijetatan hundi halluu cuqiliisa fi diimaa dhiilgee uffifamanii. **10** Waaqayyo garuu Waqa dhugaa ti; inni Waaqa jiraataa, Mootii bara baraa ti. Yeroo inni dheekkamutti lafti ni hollatti; saboonnis dheekkamsa isaa dura dhaabachuu hin danda’an. **11** “Isin waan kana isaanitti himaa; ‘Waaqonni samii fi lafa hin uumin kuneen lafa irraa fi samii jalaa ni barbadaa’u.” **12** Waaqni garuu humna isatiin lafa uume; ogummaa isatiin addunyaa hundeesse; hubannaas isatiinis samiiwwan diriirse. **13** Yommuu inni qaqqawweessa’utti bishaanoni samii ni huursu; inni akka duumessoonni daariif lafaatii ol ka’an ni godha. Inni bokkaa wajjin balaqee ni erga; mankuusaalee isaa keessa immoo bubblee ni fida. **14** Tokkoon tokkoon namaa gowwaa fi kan beekumsa hin qabnee dha; tokkoon tokkoon tumtuum warqee waaqota tolfamoo isatiin qaaneffama. Fakkiiwwan inni tolchu kan sobaa ti; isaan hafuu baafatan of keessa hin qaban. **15** Isaan faayidaa hin qaban; meeshaa qoosaa ti. Yeroo adabbiin isaanii ga’utti ni badu. **16** Inni Qooda Yaaqob ta’e sun garuu akka warra kanaa miti; inni Uumaa waan hundumaa ti, Israa’el immoo gosa dhaala isaa ti; maqaan isaaas Waaqayyo Waan Hunda Danda’uu dha. **17** Ati kan marfamtee jirtu, biyyattii keessa ba’uf qabeenya kee walitti qabduh. **18** Waaqayyo akkana jedhaatii; “Kunoo, ani amma warra biyyattii keessa jiraatan furguggisee nan baasa;

akka isaan dhiphataaniifis rakkina isaanitti nan fida.” **19** Waan ani miidhameef anaaf wayyoo! Madaan koo kan hin fayyinnee dha! Ta'u uni ofii kootiin, “Kun dhukkuba koo ti; anis isa obsuun qaba” nan jedhe. **20** Dunkaanni koo diigameera; funyoon issa hundis cicciteera. Ilmaan koo naa dhiihan sokkaniiru; issaan hin jiran; namni dunkaana naa dhaabu, yookaan golgaa naa hidhu tokko iyyuu hin jiru. **21** Tiksooni qalbi hin qaban; Waaqayyonis hin barbaaddatan; kanaafuu issaan hin milkaa'an; bushaayeen issaanii hundinuu bittinnaa'aniiru. **22** Kunoo, oduun, raafamni guddaa tokko biyya kaabaatii dhufaa jira! Innis magalaawwan Yihuudaa onsee iddoa waangoonni jiraatan godha. **23** Yaa Waaqayyo, ani akka jireenyi namaa kan mataa issa hin ta'in nan beeke; namni adeemsa issa ofumaan qajeelfachuu danda'u hin jiru. **24** Yaa Waaqayyo dheekkamsa keetiin uttu hin ta'in, murtii qajeelaadhaan na sиррээши; yoo kanaa achii ati na balleesitaati. **25** Saboota si hin beeknetti uummataa maqaan kee hin waammannetti dheekkamsa kee dhangalaasi. Isaaan Yaaqoobin nyaataniiruuti; guutumaan guutuutti issa nyaatanii; iddoa jireenyi issa illee barbadeessaniiru.

11 Dubbiin Waaqayyo biraa gara Ermiyaas dhufe issa kanaa dha: **2** “Dubbiin kakuu kanaa dhaga'atii saba Yihuudaa tti fi namoota Yerusaalem keessa jiraatanitti himaa. **3** Waaqayyo Waaqaa Isra'eel akkana jedha, jedhiitii issaanitti himi; ‘Namni dubbiin kakuu kanaatifi hin ajajanne haa abaaramu. **4** Dubbiin kunis dubbiin ani yeroon biyya Gibxi jechuunis boolla ibiddaa kan itti sibila baqsan keessa issa baasetti abbootii keessan ajajee dha.’ Anis akkanan jedhee, ‘Naa ajajamaatti waan ani isin ajaju hunda hojjedhaa; yoos isin saba koo taatu. Anis Waaqa keessan nan ta'a. **5** Ergasiisi ani kakuu akka biyya aannanii fi dammii keessa yaa'u issaaniif kennuuf abbootii keessaniiif kakadhe sana fiixaan nan baasa; biyyi sunis biyya isin har'a dhaaltanii jirtanii dha.’ Anis ‘Ameen, Yaa Waaqayyo’ nan jedhe. **6** Waaqayyo akkana naan jedhe; ‘Dubbiin kana hunda magalaawwan Yihuudaa keessattii fi daandiiwwan Yerusaalem irratti akkana jedhiilabsi; ‘Dubbiin kakuu kanaa hunda dhaga'atii duukkaa bu'aa. **7** Ani gaafan abbootii keessan biyya Gibxiitii baasee jalqabees hamma har'aatti, ‘Naa ajajamaa’ jedhee ammuumaa amma issaaneekkachiiisaan ture. **8** Isaaan garuu hin dhaggeeffanne yookaan hin qalbeeffanne; qooda kanaa issaana mata jabina garaa issaaniif hammaa sanaa faana bu'an. Kanaafuu ani abaarsa kakuu ani akka issaan duukkaa bu'aniif issaan ajajee issaan garuu eeguu didan sanaa hunda issaanittan fide.’” **9** Ammas Waaqayyo akkana naan jedhe; ‘Saba Yihuudaa tti fi uummataa Yerusaalem jiraatu gidduutti fincila tokkotu argame. **10** Isaaan gara cubbuu abbootii issaaniif kanneen dubbiin koo dhaga'uu didan sanaatti deeb'i'aniiru. Waaqota biraa tajaajiluudhaaf jedhaniis issaan faana bu'aniiru. Manni Isra'eelii fi manni Yihuudaa kakuu ani abbootii issaaniif wajjin kakadhe sana cabsaniiru. **11** Kanaafuu Waaqayyo akkana jedha; ‘Ani balaa jarri jalaa ba'uu hin dandeeyne tokko issaanitti nan fida. Yoo issaan natti iyaytan iyyuu ani issaan hin dhaga'uu. **12** Magalaawwan Yihuudaa tti fi namoonni Yerusaalem dhaqanii waaqota duraan ixaana aarsaniif sanatti iyaytan; waaqonni sun garuu yeroo rakkinni issaanitti dhufutti issaan gargaaruu hin danda'an. **13** Yaa Yihuudaa ati akkuma magalaawwan baay'ee qabdu sana waaqota baay'ee qabda; iddoowwan aarsaa kanneen isin Ba'aal waaqa qaanessaa sanaaf qopheessitanis akkuma daandiiwwan Yerusaalem baay'atan.’ **14** “Sababii ani yeroo issaan rakkina issaaniif keessatti na waammatanitti issaan hin dhageenyef ati saba kanaaf hin kadhatin; waammataa yookaan iyayta tokko illee hin dhi'eessiniif. **15** ‘Michuun koo namoota hedduu wajjin hojji hamaa hojjechaa mana qulqullummaa koo

keessaa maal qabdi? Foon qulqulleeffamee addaan baafame adabbii kee sirraa deebisuun ni danda'a? Gaafa waan hamaa hojjettu, ati ni gammaddaati.” **16** Waaqayyo duraan, Muka ejersaa lalisaa miidhagaa ija qabu siin jedhee ture. Amma garuu huursa bubblee jabaatiin ibidda itti qabssisa; dameewaan issaani if caccabsamu. **17** Sababii manni Israa'elii fi manni Yihuudaa waan hamaa hojjetanii, Ba'aalif ixaana aarsuudhaan dheekkamsaaf na kakaasaniiif Waaqayyo Waan Hunda Danda'u inni si dhaabe sun badiisa sitti labseera. **18** Sababii Waaqayyo mala issaaniif naaf ibseef ani waan sanaa nan beeke; inni yeroo sanatti waan issaan hojjechaa jiran natti argisiiseeraati. **19** Anis akkuma xobbaalla hoolaa issa garraamii kan gara qalmaatti oofamu tokkoon ture; ani akka issaan, “Kottaa muka sanaa fi ija issa haa barbadeessinuu; akka maqaan issa si'achi hin yaadatamneef, kottaa biyya jiraattotaa keessaa issa balleessinaa” jechuudhaan natti malatan ani hin hubannen ture. **20** Garuu yaa Waaqayyo Waan Hunda Dandeessu, kan murtii qajeela kennitu, kan garaa fi yaada namaa qortu, ani dhimma koo sitti kennadheeraati ati akka haaloo issaanitti baantu na argisiisi. **21** “Kanaafuu Waaqayyo akkana jedhee waa'ee namoota Anaatoot warra, ‘Ati maqaan Waaqayyootiin rajii hin dubbatin yoo kanaa achii harka keenyatti duuta’ jechuudhaan si ajeesuu barbaadan sanaa dubbata. **22** Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: ‘Ani jara nan adaba. Dargaggoonni issaaniif goradeedhaan, ilmaan issaaniifti fi intallan issaaniif immoo beelaan ni dhumu. **23** Sababii ani bara issaan itti adabaman keessa namoota Anaatootitti balaa fiduuf issaan hambaa tokko iyyuu hin qabaatan.”

12 Yaa Waaqayyo yommuu ani iyayta koo fuula kee duratti dhi'eeffadhutti ati yeroo hunda qajeelaa dha. Ta'u iyyuu ani waa'ee qajeelummaa keetii nan dubbadha; karaan jal'ootaa maaliif milkaa'? Warri hin amanamne hundi maaliif nagaan jiraatu? **2** Ati issaan dhaabde; issaaniis hidda gad fageeffataniiru; ni guddatu; ijas ni naqatu. Ati yeroo hunda afaan issaaniifti hin buutu; garaa issaaniif irraa garuu fagoo jirta. **3** Ta'u yaa Waaqayyo ati na beekta; na ilaaltees yaada ani siif qabu ni qorta. Akka hoolaa qalamuuuf deemuutti harkisis issaan geessi! Guyyaa qalmaatiifis kophatti issaan baasi! **4** Biyyattin hamma yoomiitti boosse margi dirree hundis goga? Sababii hamminna warra biyyattii keessa jiraataniiif fi sababii namoonni, “Inni waan nurra ga'aa jiru hin argu” jedhaniif horii fi simbirrooni dhumanii. **5** “Ati namoota lafoo wajjin fiigdee erga issaan si dadhabsiisanii, fardeen wajjin akkamitti dorgomuu dandeessa ree? Ati biyya nagaa keessatti erga gufatte, bosona Yordaanos keessatti akkam taata ree? **6** Obboloonni kee, maatiin abbaa keetii, issaan iyyuu si gananii; issaan sagalee ol fudhatanii sitti iyyu. Yoo issaan afaan nagaa sitti dubbatan iyyuu, ati issaan hin amanin. **7** “Ani mana koo dhiiseera; handhuuraa koos gateera; ani ishee garaan koo jaallatu sana harka diinota isheette dabarsee kennera. **8** Handhuuraan koo akkuma leenca bosonaa natti taateerti. Isheen natti aadde; kanaafuu ani ishee jibbeera. **9** Handhuuraan koo akka allaattii burree kan allaatiwwan biraa marsanii miidhan tokkoo natti hin taanee? Dhaqaatii bineensota bosonaa hunda walitti qabaa; akka ishee nyaataniiif issaan fidaa. **10** Tiksooni hedduu iddoa dhaabaa wayinii kootii ni balleessu; qooda koos ni dhidihiit; qooda natti tolus ni onsu. **11** Isaaan issa onsu; inni onee gara kootti iyya; namni dhimma issa qabus waan hin jirreef lafti guutuun onee hafa. **12** Lafa ol ka'a qulla gammoojii keessaa hunda irraa balleessitonni ni raam'isu; goraadeen Waaqayyo // moggaa biyyattii tokko irraa hamma moggaa kaaniifti ni fixaati; namni tokko iyyuu hin hafu. **13** Isaaan qamadiif facaasuu garuu qoraatii haammatu; ni dhama'u garuu

homaa hin argatan. Sababii dheekkamsa Waaqayyoo isa cimaa sanaatiif midhaan galfatanitti ni qaana' u." **14** Waaqayyo akkana jedha; "Ani olloota koo hamoo kannenee handhuuraa ani sabaa koo Israa'elii kenne qabatan hunda biyya isaanii keessaa nan buqqisa; mana Yihuudaa isaan gidduuudhaan nan buqqisa. **15** Ani ergan isaan buqqisee booddee deebi'ee na'eefii tokkoo tokkoo isaanii gara handhuuraa isaanittii fi gara biyya ofii isaanittii nan deebisa. **16** Yoo isaan haala jirenya saba koo akka gaarii barataniiakkuma duraan saba koo Ba'aaliin kakachuu barsiisan sana, 'Dhugaa Waaqayyo jiraataa' jechuudhaan maqaa kootiin kakatan, isaan saba koo gidduuutti ni hundeffamu. **17** Garuu yoo sabni kam iyuu naa ajajamuu dide, ani guutumaan guutuutti isaa nan buqqisa; nan balleessaas" jedha Waaqayyo.

13 Waaqayyo akkana naan jedhe: "Dhaqitii sabbata quincee talbaa irraa hojetame bitadhuu mudhii keetti hidhadhu; garuu bishaan hin tuqqisiis." **2** Kanaafuu ani akkuma Waaqayyo na ajajetti sabbata bitadhee mudhii kootti nan hidhadhe. **3** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee yeroo lammaffaa gara koo dhufe: **4** "Sabbata bitattee mudhiitti hidhatte sana fuudhiitti gara Laga Efraaxiis dhaqi; sabbata sanas baqaqaa kattaa keessa dhoksi." **5** Kanaafuu ani akkuma Waaqayyo na ajajetti dhaqee sabbata sana Laga Efraaxiis bira nan dhokse. **6** Bultii hedduu booddee Waaqayyo, "Amma gara Efraaxiis dhaqitii sabbata ani akka ati achitti dhoksu si ajaye sana fudhadhu" naan jedhe. **7** Kanaafuu ani gara Efraaxiis dhaqee sabbata sana iddoon itti dhoksee ture sanaa qotee baasee nam fudhadhe; sabbanni sun garuu yeroo sanatti ciccitee guutumaan guutuutti horoomaa ba'ee ture. **8** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe; **9** "Waaqayyo akkana jedha; 'Ani haaluma wal fakkaatuun of tuulummaa Yihuudaati fi of tuulummaa Yerusaalem guddaa sana nan balleessa. **10** Sabni hamaan dubbi koo dhaga'uu didee mata jabina garaa isaa duukaa bu'ee waaqota biraa tajaajilu fi waqaaffachuu isaan faanaa bu' e kun akkuma sabbata kanaa ni ta'a; guutumaan guutuutti horoomaa ba'a. **11** Akkuma sabbanni tokko mudhii namaatti hidhamu sana anis akka isaan saba, maqaa, galataa fi ulfina naa ta'anif guutummaa mana Isra'aelii fi guutummaa mana Yihuudaa ofitti maxxanseen ture. Isaan garuu na hin dhaggeefffanne' jedha Waaqayyo. **12** "Ati akkana isaanittii jedhi: 'Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha: qalqalloon daadhii wayinii hundi daadhii wayiniitiin guutamuu qaba.' Yoo isaan, 'Nu akka qalqalloon daadhii wayinii hundi daadhii wayiniitiin guutamuu qabu hin beeknuu?' siin jedhan, **13** ati akkana jedhiin; 'Waaqayyo akkana jedha: Ani namoota biyya kana keessa jiraatan hunda, mootota teessoo Daawit irra taa'an, luboota, raajotaa fi warra Yerusaalem keessa jiraatan hunda machiidihaan nan guuta. **14** Ani tokkoo tokkoo isaanii walittin buusa; abbootii fi ilmaanis akkasuma walitti nan buusa, jedha Waaqayyo. Ani isaan nan balleessa malee isaanif hin na'u yookaan isaanif hin aaraaramu yookaan garaa hin laafuuf.'" **15** Dhaga'aa; qalbeeffadhaas; of hin tuuliniaa; Waaqayyo dubbateeraati. **16** Utuu inni dukkanaa hin fidin, utuu miilli keessan tulluu dukkanaa'aa jiru irratti hin gufatin Waaqayyo Waaqa keessaniif ulfina kennaa. Isin ifa abdattu; inni garuu ifa sana dimimmisatti deebisee dukkanaa duudaatti geeddara. **17** Yoo isin dhaga'uu baattan garuu, sababii of tuulummaa keessaniif lubbuu koo dhoksaaati ni boossi; sababii bushaayeen Waaqayyo boojuu fuudhamaniif iji koo akka malee boossee imimmamaan ishee keessaa ni rooba. **18** Mootichaah fi haadhaa mootichaatiin, "Teessoo keessan irraa bu'aa; gonfoon keessan ulfina qabeessi sun matala keessan irraa ni bu'atii" jedhi. **19** Magalaawwan Negeeb ni cufamu; namni isaan banu tokko iyuu hin jiru. Yihuudaa

hundi ni booji'amtii; guutumaan guutuutti biyyaa fudhatamtii. **20** Ija keessan of fudhadhaati warra gama kaabaati dhufaa jiran ilaala. Bushaayeen imaanaa sitti kennaman, hoolomni ati itti boonte sun eessa jiru? **21** Yommuu Waaqayyo warra ati akka isaan michoota siif ta'amif leenjijite sana sIRRATTI muudutti ati maal jetta? Akkuma dubartii ciiniisifattu tokkoo dhiphinni si hin qabuu? **22** Yoo ati, "Wanni kun maalif natti dhufe?" jettee of gaafatte wannii wandaboon kee sirraa mulqamee dhagni kee salphifameef sababii cubbuu kee baay'ee sanaatiif. **23** Namni Itoophiyaa tokko bifaa isaa yookaan qeerransi buburrina isaa geeddaruu ni danda'aa? Isin warri hamminna hojjechuu barattanis waan gaarii hojjechuu hin dandeessan. **24** "Akkuma bubbleen gammoojii habaqii bittinneessu sana anis isin nan bittinneessa. **25** Sababii ati na irraanfattee waaqota sobaa amanatteef, kun ixaa kee, qooda ami siif safaree dha" jedha Waaqayyo. **26** "Akka qaaniin kee mul'atuu anii wandaboo kee fuula keetti ol nan soqola. **27** Ejjummaa fi himimsuun kee, sagaagalummaan kee kan qaaniin hin qabne sunis ni mul'ata! Ani hojii kee jibbisii sana gaarran irraa fi bakkee keessatti argeera. Yaa Yerusaalem, siif wayyoo! Ati hamma yoomiitti xurooftee hafta?"

14 Dubbiin Waaqayyoo waa'ee hongee akkana jedhee gara Ermiyaas dhufe: **2** "Yihuudaan ni boossi; magalaawwan ishees gad deebi'aa jiru; isaan biyyattidhaaf ni wawaatu; iyyi tokkos Yerusaaleemi dhaga'amaa jira. **3** Namooni gurguddooni hojettoota isaanii bishaan waraabuuf ergatu; isaan gara boolla bishaanii dhaqu; garuu bishaan hin argatan. Isaan okkotee isaanii duwuaa qabatanii deebi'uu; isaan qaana' anii abdi kutatanii mataa isaanii haguuggatu. **4** Sababii biyyattii keessaa bokkaan dhabameef lafti ni babbaqaqx; qonnaan bultoonnis abdi kutatanii mataa isaanii haguuggatu. **5** Sababii margi hin jirreef, borofni bakkee iyuu ilmoo ishee kan reefuu dhalatte gattee deemti. **6** Harroomni didaa lafa ol ka'aa qulla irra ijaajjanii akkuma waangotaa arganu; sababii waan dheeden dhabanifi iji isaanii waa arguu dadhabee." **7** Yaa Waaqayyo, cubbuun keenya nutti dhugaa ba' u iyuu ati maqaa keetifi jedhiittii waa nuu godhi. Duubatti deebi'uu keenya baay'ateera; nu cubbuu sitti hojenneerra. **8** Yaa abdi Israa'el, Fayisaa ishee kan yeroo rakkinaa, ati maalif akkuma kara deemtuu halkan tokko qofa bultuu biyyattii keessatti akkuma keessummaa taata? **9** Ati maalif akka nama waan godhu wallaale tokkoo, akkuma loltuu nama oolchuu hin dandeenye tokkoo taata? Yaa Waaqayyo, ati nu gidduu jirta; nu maqaa keetiin waamamna; ati nu hin gatin. **10** Waaqayyo waa'ee saba kanaa akkana jedha: "Isaan jooru jaallatu; miilla isaanii hin ittifatan. Kanaafuu Waaqayyo isaanitti hin gammadu; inni amma hamminna isaanii ni yaadata; cubbuu isaanittifis isaan adaba." **11** Waaqayyo akkana naan jedhe; "Akka sabni kun nagaan jiraatu na hin kadhatin. **12** Yoo isaan sooman iyuu ani iyya isaanii hin dhaga'uu; yoo isaan aarsaa gubamuu fi aarsaa midhaanii dhi'eessan iyuu ani hin fudhadhu. Qooda kanaa ani goraadeedhaan, beelaa fi dha'ichaan isaan nan balleessa." **13** Ani garuu akkana naan jedhe; "Wayyoo yaa Waaqayyo Gooftaa, raajonni saba kanaan, 'Isin goraadee hin argitan yookaan hin beeloftan. Ani dhugumaan nagaa dhuma hin qabne iddo kanatti isiniif nan kenna' jedhu." **14** Amma illee Waaqayyo akkana naan jedhe; "Raajonni sun maqaa kootiin soba raajuu. Ani isaan hin ergine yookaan isaan hin muudne yookaan isaanitti hin dubbanne. Isaan mul'ataa fi raajii sobaa, waaqa tolfaamaa waqaaffachuu fi waan ofuma isaanittii yaadan isintitti himu. **15** Kanaafuu Waaqayyo waa'ee rajota maqaa isaatii raajan sanaa akkana jedha: ani isaan hin ergine; isaan garuu, 'Goraadeen yookaan beelli tokko iyuu biyya

kana hin tuqu' jedhu. Raajonni sun iyyuu goraadee fi beelaan dhumu. **16** Namoonni isaan raajii dubbataniif sunis beelaa fi goraadeedhaan daandiwwan Yerusaalem irratti harcaafamu. Namni isaan yookaan niitota isaanii, ilmaan isaanii yookaan intallan isaanii awwaaluu tokko iyyuu hin jiru. Ani badiisa isaaniiif malu isaanitti nan dhangalaasaati. **17** "Akkana jedhii dubbii kana isaanitti dubbadhu: "Iji koo halkanii fi guyyaa utuu gargar hin kutin imimmaan haa lolaasu; intalli, Durbi Qulqullittiin saba kootii akka malee madooftee dha'icha hamaadhaan dha'amte. **18** Ani yoon baadiiyaa dhaqe, warra goraadeedhaan dhuman nan arga; yoon magaalaa seene immoo, warra beelaan dhuman nan arga. Raajonni fi luboontti biyya hin beekne keessa jooru." **19** Ati Yihuudaa guutumaan guutuutti gatteertaa? Xyooniiniis ni tuffattaa? Ati maaliif akka nu fayyuu hin dandeenyeef nu miita? Nu nagaa abdanne; garuu wanni gaariin tokko iyyuu hin dhufne; nu yeroo fayyinna abdanne; garuu raafama qofatu jira. **20** Yaa Waaqayyo, nu hamminna keenyaa fi yakka abbootii keenyaa ni beekna; nu dhugumaan cubbuu sitti hojjenneerra. **21** Ati maqaa keettiif jedhiiti ni hin tuffatin; teessoo kee ulfina qabeessa sanas hin qaanessin. Kakuu nu wajjin galte sana yaadahu; isas hin cabsin. **22** Waaqota Namoota Ormaa kanneen faayidaa hin qabne sana keessa tokko iyyuu bokkaa ni roobsaa? Samiiwwan mataan isaanii iyyuu tiifuu gad erguu? Yaa Waaqayyo Waaqni keenya suma mitii? Kanaafuu abdiin keenya suma; situ waan kana hunda hoijetaati.

15 Waaqayyoakkana naan jedhe; "Yoo Musee fi Saamu'eel fuula koo dura dhaabatan iyyuu garaan koo gara saba kanaatti hin deebi'u. Fuula koo duraa isaan ari'il Isaan haa deeman! **2** Yoo isaan, 'Eessa dhaqna?' jedhanii si gaafatan immoo akkana jedhii isaanitti himi; 'Waaqayyoakkana jedha: "'Namni du'aaf ramadame gara du'aa, namni goraadeedhaaf ramadame gara goraadee, namni beelaaf ramadame gara beelaa, namni boojuudhaaf ramadame immoo gara boojuu dhaqa.' **3** 'Ani waan isaan balleessu gosa afur isaanitti nan erga" jedha Waaqayyo. "Akka isaan ajeesuu goraadee, akka isaan harkisanifi saroota, akka isaan nyatananii fixaniif immoo allaattiwwan samiittii fi bineensota lafaa isaanitti nan erga. **4** Ani sababii Minaaseen ilmi Hisqiyas mootichi Yihuudaa Yerusaalem keessatti hojjetee waan sanaatiif fuula mootummoota lafa irraa hunda durattti jibbamtoota isaan nan godha. **5** "Yaa Yerusaalem, eenyutu garaa siif laafa? Eenyutu si dubbisuuf sitti gora? **6** Ati na dhiifteerta; ittuma futtees duubatti deebi'a jirta" jedha Waaqayyo. "Kanaafuu ani harka koo sitti hiixadhee sin balleessa; ani si'achi siif na'uun hin danda'u. **7** Ani karrawwan magaalaa biyyattii durattti, qorbiidhaan qilleensatti isaan nan kenna. Ani saba kootti gaddaa fi badiisa nan fida; isaan karaa isaanii irraa hin deebineeti. **8** Ani haadhota hiyyeessaa isaanii cirracha galaanaa caalaa nan baay'isa. Ani haadhota dargaggoota isaanitti, guyuma saafaadhaan waan isaan balleessu tokko nan fida; ani goolii fi naasuu akkuma tasaan isaanitti nan gadhiisa. **9** Haati ilmaan torbaa gaggabdee hafuura dhumaan baafattie. Aduun ishee guyyuma adiidihaan dhiiti; isheenii salphattie namaa gad taati. Ani hambaawwan isaanii fuula diinota isaanii durattti goraadeef dabarsee nan kenna" jedha Waaqayyo. **10** Wayyoo yaa haadha ko, kan ana nama biyyattii guutuu loluu fi falmu deesse? Ani hin liqeessine yookaan hin liqeeffanne; namni hundi garuu na abaara. **11** Waaqayyoakkana jedhe, "Ani dhugumaan kaayyoo gaariidhaaf sin baraara; Ani dhugumaan yeroo rakkinatti fi gidiraatti, akka diinonni kee si kadhatan nan godha. **12** "Namni kam iyyuu sibiila, sibiila kaabaa dhufe yookaan naasii cabsuu ni danda'a?" **13** "Sababii cubbuu kee hunda kan

biyya kee guutuu keessa jiru sanaatiif ani badhaadhummaa keetii fi qabeenya kee toluma boojuuf nan kenna. **14** Sababii dheekkamsi koo ibidda ishee gubu qabsisuu, ani biyya ati hin beekne keessatti diinota keetiif sin garboomsa. **15** Yaa Waaqayyo situ beeka; na yaadaduh; na tiksits. Warra na ari'atan haaloonaaf ba'i. Ati obsa guddaa qabdaatii na hin balleessin; akka ani siif jedhee tuffatamu beeki. **16** Dubbiin kee ni argame; anis nan nyaadhe; innis na gammachiise; gammachuu garaa kootii ta'e; yaa Waaqayyo, Gooftaa Waan Hunda Dandeessu, ani maqaa keettiin nan waamamaati. **17** Ani gonkumaa tuuta fandalaltootaa wajjin hin teenye; gonkumaa isaan wajjin hin gammannae; sababii harki kee narra turee fi sababii ati ariidhaan na guutteeri an kophaa koo nan taa'e. **18** Rakkinni koo maaliif dhuma dhabe? Madaan koos maaliif fayyuu dide? Ati akka laga nama gowwoomsuu akka burqaa goguu natti taataa? **19** Kanaafuu Waaqayyoakkana jedha: "Yoo ati qalbii jijiirrate, ani akka ati na tajaajiltuuf deebisee sin dhaaba; Ati yoo dubbii faayidaa hin qabne dhiiftee dubbii faayidaa qabu dubbatte aafaa naaf taata. Sabni kuu gara keetti haa deebi'uun malee ati gara isaanitti deebi'uun hin qabdu. **20** Ani saba kanaaf dallaa dhagaa, dallaa naasii kan jabeeffamee ijaarame sin taasisa; isaan si lolu; garuu si hin mo'atan; ani si baraaaru fi si baasuu si wajjin jiraati" jedha Waaqayyo. **21** "Ani harka namoota hamoo jalaa sin baasa; harka warra gara jabeeyyi jalaas sin fura."

16 Ergasiis dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Ati iddo kanatti niitii fuitte ilmaan yookaan intallan hin dhalchini." **3** Waaqayyo waa'ee ilmaanii fi intallan iddo kanatti dhalatani, waa'ee dubartoota haadhota isaanii ta'anitii fi waa'ee dhiirota abbootii isaanii ta'aniiakkana jedhaati: **4** "Isaan dhukkuba nama ajjeesuu dhumu. Isaanakkuma kosii lafatti gatamee ta'u malee boo'icha hin argatan; hin awwaalamani. Isaan goraadee fi beelaan dhumu. Reeffi isaanis allattaamisii fi bineensota lafaatiif nyaata ta'a." **5** Waaqayyoakkana jedhaati: "Ati mana boo'ichaa hin seenin yookaan dhaqxee hin boo'in yookaan isaan hin jajjabeessin; ani eebla koo, jaalala kootii fi gara laafina koo saba kana irraa fudhadheeraatii" jedha Waaqayyo. **6** "Namni xiimaa fi guddaa biyya kana keessatti ni du'a. Isaan hin awwaalaman yookaan boo'icha hin argatan; namni tokko iyyuu isaanifi jedhee of hin murmuru yookaan mataa hin haaddatu. **7** Namni tokko iyyuu warra namni irraa du'e jajjabeessuuuf jedhee nyaata hin geessuuuf; yookaan namni tokko iyyuu nama abbaan yookaan haati jalaa duute jajjabeessuuuf jedhee dhugaati hin geessu. **8** "Mana cidhi jiru hin seenin; nyaachuu fi dhuguuf jettees isaan wajjin hin taa'in. **9** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'elakkana jedhaati: Ani ija keessan durattti fi bara keessan keessa sagalee illeelitee fi gammachuu, sagalee misirrittiitii fi misirrichaa iddo kanaan balleessa. **10** "Yeroo ati waan kana hunda saba kanatti himtee isaan, 'Waaqayyo maaliif badiisa guddaa akkanaa narrutti labse? Nu maal balleessine? Waaqayyo Waaqni keenytis cubbuu maaliif hojennee?" jedhanii si gaafatanitti, **11** akkana isaanii jedhi; 'Kun sababii abbootii keessan na diisianii waaqota kaan duukaa bu'anii isaan tajaajilani fi isaan waaqeffatanifi' jedha Waaqayyo; 'isaan na dhiisan; seera koos hin eegne. **12** Isin garuu abbootii keessan iyyuu caalaa hammaattaniirtu. Kunoo tokkoon tokkoon keessan qooda anaaf ajajamuu mata jabina hammina garaa keessanii duukaa buutaniirtutii. **13** Kanaafuu ani biyya kana keessa isin baasee, biyya isin yookaan abbootii keessan hin beeknetti isin nan gata; isiniis achitti halkanii guyyaa waaqota biraa tajaajiltu; ani isiniif hin na'uutii.' **14** "Ta'us" jedha Waaqayyo, 'barri itti namoonni si'achi, 'Dhugaa Waaqayyo

jiraataa, isa biyya Gibxii Israa'eloota baase sanaa' jedhanii hin kakanne ni dhufa, **15** isaan garuu, 'Dhugaa Waaqayyo jiraataa isa biyya kaabaatii fi biyyoota itti isaan bittinnesse hunda keessaa baasee fide sanaa' ni jedhu. Ani biyya abbootii isaanitiif kenne sanatti isaan nan deebisaati. **16** "Amma immoo ani akka isaan qurxummii qabdoota hedduu fidanifi namoota nan erga" jedha Waaqayyo; "isaanis jara ni qabu. Ergasii ani akka isaan adamsitoota hedduu fidanifi namoota nan erga; isaanis tulluu hundaa fi gaara hunda irra, baqaqaa kattaa hunda keessaa jara ni adamsu. **17** Iji koo karaa isaanii hunda irra jira; isaanis na duraa hin dhokatan; cubbuun isaanis ija koo duraa hin dhokfamu. **18** Sababii isaan fakkiwwan isaanii lubbuu dhabeeyyii faayidaa hin qabne sanaan biyya koo xureessanii, waaqota isaanii jibbistiiso sanaanis handhuuraa koo guutaniif ani gatii hamminaa fi lubbuu isaanitiif malu harka lama nan baasaaf." **19** Yaa Waaqayyo, jabina kootii fi da'anno koo, da'oo koo kan yeroo rakkinaa, ormooniin handara lafaatii gara kee dhufanii akkana jedhu, "Abbootiin keenya waaqota sobaa, waaqota tol famoo faayidaa hin qabne kanneen waan gaarii tokko illee isaanifi hin goone sana malee homaa hin dhaalle. **20** Namoonni ofti isaanitiif waaqota ni tolfatuu? Eeyyee, garuu isaan waaqota miti!" **21** "Kanaafuu ani isaan nan barsiisa; yeroo kanattii ani humna koo fi jabina koo isaan nan barsiisa. Yoos isaan akka maqaan koo Waaqayyo ta'e ni beeku.

17 "Cubbuun Yihuudaa meeshaa sibilaatiin qirixaameera; qara dhagaatiiniis gabatee garaa isaanii irratti fi gaanfa iddo aarsaa isaanii irratti barreefameera. **2** Ijoolleen isaanii iyuu iddoowwan aarsaa isaanitiif fi siidaa Aasheeraa kanneen mukkeen lalisaa cinaatii fi gaarran ol dheeroor irraa sana yaadatan. **3** Ani sababii cubbuun biyya kee guute sanaatiif tulluu koo kan biyya keessaa, qabeenya keetii fi badhaadhummaa kee hunda iddo ol ka'aa kee wajjin dabarsee boojuuf nan kenna. **4** Ati dogoggora mataa keetitiin dhaala ani siif kenne ni dhabda. Ani biyya ati hin beekne keessatti diinota keetif sin garboomsa; ati dheekkamsa koo qabsiifeertaati; innis bara baaaran ni boba'a." **5** Waaqayyo akkana jedha: "Namni nama amanatu, kan jabina foornii irree isaaa godhatu, kan garaan isaa Waaqayyo irraa garagalu abaraamaa dha. **6** Inni akka daggala gammoojiji keessaa ta'a; yeroo wanni gaariin dhufutti hin argu. Inni gammoojiji keessaa iddoogogaa biyya soogiddaa kan namni tokko iyuu hin jiraanne keessa jiraata. **7** "Namni Waaqayyoon amanatu, kan abdiin isaa isuma ta'e garuu eebfibamaa dha. **8** Inni akkuma muka qarqara bishaanii dhaabame, kan hidda isaa ededa lagaa irra yaafatuu ta'a. Yommuu ho'i dhufu hin sodaatu; baallii isaa yeroo hunda lalisaa dha. Mukni sun bara hongee illee hin yaadda'u; ija naqachuus hin dhiisii." **9** Garaan namaa waan hunda caalaa haxxee dha; garmalees hamaa dha. Eenyutu isa hubachuu danda'a? **10** "Ani Waaqayyo nama hundaaf akkuma amala isattaati, akkuma waan hojii isattaif maluutti gatii isaa kenuuf garaa isaa nan sakatta'a; qalbii isaaas nan qora." **11** Namni karaa hin malleen badhaadhummaa walitti qabatu akkuma gorgorii hanqaquoohin hanqaaqin hammattu ti. Walakkaa umurii isattaati badhaadhummaan sun isa dhiisee bada; dhuma irrattis gowwaa ta'uun isaa ni mirkaneeffama. **12** Teessoon ulfina qabeessi durumaa jalqabee ol ol jedhu sun, iddo qulqullummaa keenyaa ti. **13** Yaa Waaqayyo, abdii Israa'el, warri si dhiisan hundi ni qaaneffamu. Warri sirraa garagalani biyyoo keessatti galmeeffamaniiru; isaan Waaqayyoon burqaa bishaan jireenyaa dhiisaniiruutii. **14** Yaa Waaqayyo na fayysi; anis nan fayya; na oolchi, anis nan oolfama; kan anii jajadhu sumaatii. **15** Isaan ittuma fufanii, "Dubbiin Waaqayyo eessa

jira? Mee amma haa raawwatamu!" naan jedhu. **16** Ani tiksee ta'e ee si tajaajiluu irraa duubatti hin deebine; ati akka ani guyyaa badiisaah hin hawwine ni beekta. Wanni afaan kootii ba'u fuuluma kee dura jira. **17** Ati na hin rifachiisiin; guyyaa badiisaatti ati da'o koo ti. **18** Warri na adamsan haa qaaneffaman; ana garuu qaaniis irraa no oolchi; isaan haa rifataan; ana garuu rifaatiif irraa na eegi. Guyyaa badiisaah isaanitti fidi; badiisa dachaatiin isaan balleessi. **19** Waaqayyo akkana naan jedhe: "Dhaqittii karra uummataa karaa mootonni Yihuudaa ittiin seenanii ba'an dura dhaabadhu; akkasumas karrawwan Yerusaalem kaan hunda dura dhaabadhu. **20** Akkanas isaanii jedhi; 'Yaa mootota Yihuudaa, sabni Yihuudaa hundi fi namoonni Yerusaalem keessa jiraattan kanneen karra kanaan ol galtan hundi dubbii Waaqayyoo dhaga'a. **21** Waaqayyo akkana jedha: Akka guyyaa Sanbataatiin ba'aa hin baanne yookaan karrawwan Yerusaalemin ol hin galchine of eeggadhaa. **22** Akkuma ani abbootii keessan ajajetii guyyaa Sanbataa kabajaa malee guyyaa Sanbataatiin mana keessanii ba'aa gad hin baasinaa yookaan hojii kam iyuu hin hojjetinaa. **23** Ta'us isaan hin dhaggeeffanne yookaan hin qalbeeffanne; garuu akka hin dhageenye fi akka qajeelfamaa hin fudhanneef mataa jabaatan. **24** Waaqayyo akkana jedha; yoo isin na dhageessanii guyyaa Sanbataatiin ba'aa tokko illee karrawwan magaalaa kanaatiin ol galchuu dhiiftanii qooda kanaa gaafas hojii kam iyuu hojjechuu dhiisuudhaan guyyaa Sanbataa addaan baftanii eegdan, **25** mootonni teessoo Daawit irra taa'an qondaaltota isaanii wajjin karrawwan magaalaan kanaatiin ol seenu. Isaanis qondaaltota isaanii wajjin gaariiwani fi fardeen yaabbatanii namoota Yihuudatiif fi warra Yerusaalem keessa jiraatan wajjin ni dhufu; magaalaan kunis magaalaan namni bara baaaran keessa jiraatu ni ta'a. **26** Namoonnis magaalaawwan Yihuudatiif fi gandoota naannoo Yerusaalemiitti, biyya Beniyaamiitti fi biyya gaara keessatti, biyya gaaraatiif fi Negeebii aarsaa gubamuu fi qalma, aarsaa midhaanii, ixaanaa fi aarsaa galataa fidanii gara mana Waaqayyoo ni dhufu. **27** Yoo isin guyyaa Sanbataa addaan baftanii eeguuf jettanii guyyaa Sanbataatiin ba'aa tokko iyuu baftanii karrawwan Yerusaalemin ol seenuu dhiisuudhaan anaaf ajajamuu baattan garuu ani ibidda hin dhaamne tokko karrawwan Yerusaalemiitti nan qabsiisa; ibiddi sunis da'annoowwan Yerusaalem gubee barbadeessa."

18 Dubbiin Waaqayyo biraa gara Ermiyas dhufe isa kanaa dha: **2** "Ka'iitti gara mana namicha suphee dha'u sanaa dhaqi. Anis achitti dubbii koo sitti nan hima." **3** Kanaafuu ani gara mana namicha suphee dha'u sanaatiit gad nan bu'e; innis geengoo irratti waa hojjechaa ture. **4** Okkoteen inni suphee irraa hojjechaa ture sun garuu harka isattaashala'e; kanaafuu namichi suphee dha'u sun akkuma itti toletti suphee sanaan okkotee kan biraa hojjete. **5** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufu: **6** "Yaa mana Israa'el, anis akkuma suphee dhooftuun kun hojjeet isin gochuu hin danda'u?" jedha Waaqayyo. "Yaa mana Israa'el, akkuma suphee harka suphee dhooftuu keessa jiru isinis harka koo keessa jirtu. **7** Yeroo ani akka sabni yookaan mootummaan tokko buqqifamu, gargar qoodamuu fi barbadeeffamu labsutti, **8** yoo sabni ani akekkachiise sun hammina isaa irraa deebi'e, ani waan hamaa isatti fiduuf yaade sana irraa nan deebi'a. **9** Yoo ani yeroo biraa immoo akka sabni yookaan mootummaan tokko ijaaramee dhaabamu labse, **10** yoo inni fuula koo duratti waan hamaa hojjetee anaaf ajajamuu dide, ani waan gaarii isaaaf gochuu barbaade sana nan dhiisa. **11** "Kanaafuu amma saba Yihuudatiif fi warra Yerusaalem keessa jiraataniin akkana jedhi; 'Waaqayyo

akkana jedha: Kunoo! Ani badiisa isiniif qopheesseen mala isinitti karoorsaa jira. Kanaafuu tokkoon tokkoon keessan karaa keessanii fi hojji keessan qajeelfadhaa.' **12** Isaan garuu akkana jedhanii deebii kennan: 'Kun faayidaa hin qabu. Nu karoorum keenyaa itti fufna; tokkoon tokkoon keeyna mata jabinaa fi hammiina garaa keenyaa duukaa buuna.'" **13** Kanaafuu Waaqayyo akkana jedha: "Mee saboota keessa iyyaafadhaa: Eenyutu takkumaa waan akkanaa dhaga'ee beeeka? Israa'el Durbi Qulqullittiin waan suukaneessaa tokko hojjetteerti. **14** Cabbiiin Libaanoon takkumaa ededa kattaa isaa irraa badee beekaa? Bishaan isaa diilallaa'aan burqa fagootii dhufu sun takkumaa citee beekaa? **15** Sabni koo garuu na irraantafeera; isaan waaqota tolfamoo faayidaa hin qabne kanneen karaawwan isaanii irrattii fi daandiiwwan durii irratti isaan gufachisiiniif ixaanaa aarsu. Isaan karaa hin tolfamne irraa daandii qal'oo irra isaan deemisaniiru. **16** Biyyi isaanii ni ona; bara baanis biyya qoosaa ta'a; warri achiin darban hundi ni na'u; mataa isaanii ni raasu. **17** Akkuma bubblee ba'a biiftuutii dhufuu, ani fuula diinota isaanii duratti isaan nan bittinnesse; bara badiisa isaanii keessa, ani dugda koo malee fuula koo isaanitti hin argisiusu. **18** "Jarris, 'Seerri luba biraa, gorsi ogeeyyii biraa, dubbiin immoo rajota biraa waan hin dhabamneef kottaa Ermiyaasitti mari'annaa; kanaafuu kottaa nu arraba keenyaa isa miinnaa; waan inni dubbatu kam iyyuus hin fudhannu'" jedhan. **19** Yaa Waaqayyo, na dhaggeeffadhu; waan warri na himatan jedhanis dhaga'il **20** Gatiin waan gaarii waan hamaadhha? Isaan garuu boolla anaaf qotaniiru. Ani akkan dheekkamsa kee isaan irraa deebisuuf fuula kee duraa dhaabadhee iddoo isaanii bu'ee dubbadhe yaadadhu. **21** Kanaafuu ati ijoollee isaanii dabarsi beelatti kenni; jara immoo dabarsii humna goraadeetti kenni. Niitota isaanii jalaa ijoollee fi dhirsoonni haa dhuman; dhironni isaanii haa ajieefaman; dargaggoonni isaanii immoo lola keessatti goraadeedhaan haa qalaman. **22** Yeroo ati akkuma tasaa weeraartoota isaanitti fiddutti, iyyi mana isaanii haa dhaga'amu; isaan na qabuuf boolla qotanii, miilla kootiifis kiyoyo kaa'aniirutii. **23** Yaa Waaqayyo, ati garuu mala isaan na ajjeesuuf malatan hunda ni beekta. Yakka isaanii hin dhiisiniif; yookaan cubbuu isaanii fuula kee duraa hin haqin. Isaan fuula kee duratti lafatti haa gataman; yeroo dheekkamtuttis isaan adabi.

19 Waaqayyo akkana jedha; "Dhaqitii suphee dhooftuu irraa okkotee suphee bitadhu. Maangdudoota sabaatii fi luboota keessaa namoota muraasa fudhadhuutii, **2** gara Sulula Ben Hinoomitti kan balbala karra qiraacii biraa sana dhaqi. Achittis dubbi an iitti himu labsi; **3** akkanas jedhi; 'Yaa mootota Yihuudatii fi saba Yerusaalem dubbi Waaqayyo dhaga'a. Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: Dthaggeeffadhaa! Kunoo, ani balaa gurra nama waan sana dhaga'u hundatti hin tolle tokko iddo kanatti nan fida. **4** Isaan na dhiisianii iddo kana iddo waqaoota ormaa godhaniiuti; iddo kanattis waqaoota isaanii yookaan abbootiin isaanii yookaan mootonni Yihuudaa hin beekiniif aarsaa gubamu dhi'eessaniiru; iddo kanas dhiiga namoota balleessaan hin qabneetiin guutaniiru. **5** Isaan ilmaan isaanii aarsaa ibiddaan gubamu godhanii Ba'aaliif dhi'eessuuf iddo ol ka'aa Ba'aaliif ijaaraniiru; kunis waan ani isaan hin ajatin yookaan maqaan hin dha'in yookaan yaada koo keessa iyyuu hin turinii dha. **6** Kanaafuu beekkadhaa; barri itti namoonni iddo sanaan, si'achi Sulula Qalmaa jedhanii waamu malee Toofet yookaan Sulula Ben Hinoom hin jenne ni dhufa, jedha Waaqayyo. **7** "Ani iddo kanattis karoora Yihuudatii fi karoora Yerusaalem nan diiga; akka isaan fuula diinota isaanii duratti, harka warra lubbuu

isanii galaafachuu barbaadaniitti goraadeedhaan dhuman nan godha; reeffa isaanii immoo allaattii samiittii fi bineensota lafaatiif nyaata godhee nan kenna. **8** Ani magaalaa kana onsee waan sodaa fi qoosaa nan godha; kan achiin darbu hundi sababii madaa ishee hundaatiif dinqisiifatee isheetti kolfa. **9** Ani akka isaan foon ilmaan isaanitti fi intallan isaanii nyaatan nan godha; isaanis yeroo diinonni isaanii kanneen lubbuu isaanii galaafachuu barbaadan sun marsanii isaan dhiphisanitti foon walii isaanii nyaatu.' **10** "Ergasii okkotee sana fuula warra si wajjin deemanii duratti cabsiiti **11** akkana isaanii jedhi; 'Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: Akkuma okkoteen suphee dhooftuu kun erga caccabee booddee deebi'ee haaromfamuu hin dandeenyne sana ani saba kanaa fi magaalaa kana nan caccabsa; sababii iddoon itti nama awwaalan biraa hin jirreef namoonni Toofetitti reeffa awwaalu. **12** Ani iddo kanaa fi warra as jiraatanitti waan kana nan fida, jedha Waaqayyo. Magaalaa kanas akkuma Toofet nan godha. **13** Manneen Yerusaalem keessatti fi manneen mootota Yihuudaa jechuunis manneen jarri bantii isaanii irratti urjiwwan samii hundaaf ixaana aarsanii waaqota biraafis dhibaayyu dhibaafatan sun hundi akkuma iddo Toofet kanaa ni xureeffamu.'" **14** Ermiyaasis ergasii Toofet iddo Waaqayyo akka inni achitti raajii dubbatuuf itti isa erge sanaa deebi'ee oobdiin mana qulqullummaa Waaqayyo keessa dhaabatee saba hundaan akkana jedhe; **15** "Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha; 'Mee dhaggeeffadhaa! Sababii isaan mata jabeeyyii ta'anii dubbi koo dhaga'uu didaniif balaa ani isaanitti labsee ture hunda magaalaa kanaa fi gandoota naannoo ishee jiranitti nan fida."

20 Phaashihuur lubichi, ilmi Imeerii inni mana qulqullummaa Waaqayyo keessatti bulchaa hangafa ture sun yommuu Ermiyaasiis waan kana raja duhaga'etti, **2** akka Ermiyaas raajichi tumamee Karra Beniyaam isa ol aanu kan mana Waaqayyo biratti argamu sana keessatti miilli isaa jirma lama gidduu galee hidhamu godhe. **3** Ermiyaasis guyyaa itti aanu yeroo Phaashihuur jirma lamaan gidduuudhaa isa baasetti akkana jedheen; 'Maqaan Waaqayyo siif baase Maagormiisaabiiib malee Phaashihuur miti. **4** Waaqayyo akkana jedhaati; 'Ani akka ati ofii keetii fi michoota keetti sodaachisaat taatu siif godha; yeroo isaan goraadee diinota isaanittiin dhuman ijuma keetiin argita. Ani Yihuudaa hunda dabarsee mootii Baabiloniitti nan kenna; innis Baabiloniitti isaan geessa yookaan goraadeedhaan isaan fixa. **5** Ani qabeenya magaalaa kanaa hunda jechuunis oomisha ishee hunda, waan gatii guddaa qabu hundaa fi badhaadhummaa mootota Yihuudaa hunda dabarsee diinota isaanitti nan kenna. Isaanis booji'anii fudhatanii Baabiloniitti isaan geesson. **6** Yaa Phaashihuur ati, warri mana kee jiraantan hundis booji amtanii Baabiloniitti geeffamtu. Atii fi michoota kee warri ati raajii sobaa dubbatteef hundi achitti duutani awwaalamtu.'" **7** Yaa Waaqayyo, ati na gowoomwsite; anis nan gowoomfame; ati humnaan na caaltee na mo'atte. Ani guyyaa guutuu waan kolfaa nan ta'e; namni hundis natti qoosa. **8** Ani yeroon dubbadhu hunda nan iyya; "Goolii, badiisa" jedhees nan labsa. Kanaafuu dubbiin Waaqayyo guyyaa guutuu arrabsoo fi tuffii natti fide. **9** Garuu yoo ani, "Ani maqaan isaa hin dha'u yookaan si'achi maqaan isaatii hin dubbadhu" jedhe, dubbiin isaa onnee koo keessatti akka ibiddaa, akkuma ibidda lafee koo keessatti ukkaamsameera. Ani of keessatti isaa qabachuu nan dadhabee; dhuguma iyyuu ani hin danda'u. **10** Ani hasaasa, "Karaa hundaan sodaa! Isa balaaleffadhaa! Isa haa balaaleffanmu!" jedhu hedduu nan dhaga'a. Michoonni koo hundi, "Inni ni gowoomfama ta'a; nus ergasii isaa ni mo'anna; haaloo keenya illee ni baafanna" jechaa

kufaati koo eeggatu. **11** Waaqayyo garuu akkuma goota humna qabeessa tokkootti na wajjin jira; kanaafuu warri na adamsan ni gafut malee hin mo'atan. Isaan baay'ee qaaneffaman; hin milkaa'aniitti; salphinni isaanii gonkumaa hin irraanfatamu. **12** Yaa Waaqayyo Waan Hunda Dandeessu, kan nama qajeelaa qortu, kan garaa fi yaada namaa keessa argitu, ani falmii koo sitti kennadheeraatti ati yeroo isaanitti haaloo baatu na argisiisi. **13** Waaqayyoof faarfadhaa! Waaqayyoon galateeffadhaa! Inni lubbuu namoota hiyyeyyii harka hamootaatti ni baasa. **14** Guyyaan anि dhaladhe haa abaaramu! Guyyaan haati koo na deesse sunis hin eebbfamin! **15** Namichi, "Daa'immni tokko jechuunis ilmi siif dhlatee jira!" jedhee abbaa kootiff oduu fidee akka malee isa gammachiise sun haa abaaramu! **16** Namichi sun akkuma magaalaaawan Waaqayyo gara laafina malee garagalchee haa ta'u. Inni ganamaan wawaanmaa, saafaan immoo iyaa waraanaa haa dhaga'u. **17** Akka haati koo awwaala naa taatuuf, akka gadameessi ishees iddoor jireenyi bara baraa naaf ta'uuf inni utuu ani gadameessa keessaa hin ba'in na hin ajjeefneetii. **18** Ani maalifan rakkinaa fi gadda arguuf jireenyi koos qaani fixuu gadameessa keessaa ba'e?

21 Yeroo Zedeqiyaa Mootichi Phaashihuur ilma Malkiyaatti fi Sefaaniyya lubicha ilma Ma'aseyyaa gara Ermiyaasitti ergetti dubbiin akkana jedhu Waaqayyo biraa gara Ermiyaas dhufe. Jarri ergamanis akkana jedhan; **2** "Sababii Nebukadnezar mootichi Baabilon nu waraanaa jiruuf Waaqayyoon nuu gaafadhu. Tarii Waaqayyo akkuma duraan godhe sana hojjiwwan dinqii nuuf hojjetee akka mootichi nurraa deeb'i u ni godha ta'atii." **3** Ermiyaas garuu akkana isaaniin jedhe; "Zedeqiyadhaan akkana jedhaa; **4** "Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana jedha: Ani mi'oota waraanaa harka keessan jiran, kanneen isin ittiin mootii Baabilonii fi Baabilonota isin marsanii dallaan ala jiran loluuf itti fayyadamtan kana isinitti nan garagalcha. Anis magaalaa kana keessatti isaan walitti nan qaba. **5** Ani mataan koo harka diriirfamee fi irree jabaadhaan, aarii boba'u fi dheekkamsa guddaadhaan waraana isinittan nan bana. **6** Ani waan magaalaa kana keessa jiraatu jechuunis nاما fi horii nan dha'a; isaanis dha'icha hamaadhaan dhumu. **7** Anis ergasi, jedha Waaqayyo, Zedeqiyaa mooticha Yihuudaa, qondaaltota isaatii fi jiraattota magaalaa kanaa kanneen dha'icha jalaa, goradee fi beela jalaa ba'an Nebukadnezar mooticha Baabilonii fi diinota isaanii kanneen lubbuu isaanii balleessuu barbaadanitti dabarsee nan kenna. Mootichis goraadeedhaan isaan fixa; inni isaanii hin hilu yookaan hin na'uuf yookaan garaa hin laafuu. **8** "Amma illee akkana jedhii saba kanatti himi; Waaqayyo akkana jedha: 'kunoo, ani karaa jireenyatiit fi karaa du'a fuu kaa keessan duraan kaa'a. **9** Namni magaalaa kana keessatti hafu kam iyyuu goraadeedhaan, beelaan yookaan dha'ichaan du'a. Namni gad ba'ee Baabilonota isin marsanii jiranitti harka kennattu kam iyyuu garuu ni jiraata; lubbuu isaaas ni oolfata. **10** Ani magaalaa kanaaf waan gaarii gochuuf utuu hin ta'in ishee miidhuuf kutadheera, jedha Waaqayyo. Isheenis dabarfamite harka mootii Baabilonitti ni kennamtii; inni immoo ibiddaan ishee barbadeessa.' **11** "Akkasumas mana mootii Yihuudatiin akkana jedhi; 'Isin dubbi Waaqayyo dhaga'a; **12** Yaa mana Daawit, Waaqayyo akkana jedha: "Ganama hunda murtii qajeelaa kennaa; nama saamame tokko harka nama isa cunqursuutii baasaa; yoo kanaa achii sababii jal'in isin hojjettaaniitif dheekkamsi koo bu'ee akkuma ibiddaa boba'a; namni isa dhaamsu tokko iyyuu hin jiraatu. **13** Yaa ishee sulula kanaan ol dirree kattaa qabu irra jiraattu, ani sitti ka'en jira, jedha Waaqayyo; isin warri, "Eenyuttu nutti dhufuu danda'a? Eenyutus da'anno keenya seenuu danda'a?"

jettan, **14** ani akkuma hojii keessanii malutti isinan adaba, jedha Waaqayyo. Ani ibidda waan naannoo keessan jiru hunda barbadeessu bosona keessanitti nan qabsiisa."

22 Waaqayyo akkana jedha: "Gara masaraa Mootii Yihuudaatti gad bu'itii akkana jedhii ergaa kana achitti labsi; **2** 'Yaa Mootii Yihuudaa, ati kan teessoo Daawit irra teessu, ati, qondaaltonni keetii fi sabni kee warri karra kanaan ol galtan dubbi Waaqayyo dhaga'a. **3** Waaqayyo akkana jedha: Waan qajeelaa fi sirrii ta'e hojchedhaa. Nama saamame tokko harka nama isa cunqursuutii baasaa. Alagaatti, ijoolle abbaa hin qabnetti yookaan haadha hiyyeesaatti daba yookaan jal'inna hin hojjetinaa; dhiiga nama balleessaa hin qabnees iddoor kanatti hin dhagalaasinaa. **4** Yoo isin ajajawwan kanneen sirriitti eegdan mootoni teessoo Daawit irra taa'an, qondaaltotaa fi saba isaanii wajjiin gaarrii moototaatiif fi fardeen yaabbatanii karrawan masaraa mootummaa kanaan ol galu. **5** Yoo isin ajajawwan kanneen eeguu baattan garuu akka masaraan mootummaa kun barbadeeffamu ani maqaan kootiin kakadheera, jedha Waaqayyo." **6** Waaqayyo waa'ee masaraa mootii Yihuudaa akkana jedhaati: "Ati akka Gili'aad, akka fiixee Libaanoon naaf taate iyyuu, ani dhugumaan akka gammoojji, akka magaalaaawan namni keessa hin jiraannee sin taasisa. **7** Ani balleessitoota tokkoon tokkoon isaanii mi'a lolaa qabat, sitti nan erga; isaanis birbirska filatamaa ni ciru; ibiddattis ni naqu. **8** "Namooni biyya hedduus yommuu magaalaa kana biraan darbanitti, 'Waaqayyo maaalif magaalaa guddaa kanatti waan akkannee fide?' jedhanii wal gaafatu. **9** Isaanis, 'Sababii isaan kakuu Waaqayyo Waqa isaanii dhiisani waaqota biraan waaqeffatanii tajaajilaniifii dha' jedhanii deebisu.' **10** Isin nama du'eef hin boo'inaa yookaan hin gaddinaa; qooda kanaa nama booji'ameef hiqqifadhaa boo'aa; inni lammata hin deebi'u yookaan biyya itti dhalate hin arguutii.

11 Waaqayyo waa'ee Shaluum ilma Yosiyaas kan qooda abbaa isaa mootii Yihuudaa ta'ee garuu iddoor kanaa deeme sanaa akkana jedhaati: "Inni gonkumaa hin deebi'u. **12** Inni iddoor booji'amee itti geeffamee sanatti du'a; biyya kanas lammaffaa hin argu. **13** "Nama ollea isaa utuu gatii humna isaa hin kenniniif akkasumaan hojjechifachuudhaan mana isaa karaa qajeelaa hin ta'iniin, kutua isaa kan mana gubbaa immoo karaa sirrii hin ta'iniin ijaarratuuf wayyoo. **14** Inni, 'Ani masaraa guddaa tokko, kutua mana gubbaa bal'aa isaa wajjin ofii kootiff nan ijaarradha' jedha. Kanaafuu inni foddaawwan itti baasee muka birbirsaaatiin bareechee halluu diimaadhaan miidhagsa. **15** "Birbirska hedduu qabaachuu kee mootii si taasisa? Abaan kee nyaataa dhugaatiit hin qabu turee? Inni waan qajeelaa fi haqa hojjet; kanaafuu wanni hundinuu ni qajeelief. **16** Inni hiyyeyyii fi rakkattootaa ni falme; kanaafuu wanni hundi ni qajeelief. Na beekuu jechuun kanuma mitii?" jedha Waaqayyo. **17** Iji keetii fi garaan kee garuu bu'aa karaa hin maliniin argamu irra, dhiiga nama balleessaa hin qabnee dhangalaasuu irra, cunqursaa fi gollii kaasuu qofa irra bu'eera. **18** Kanaafuu Waaqayyo waa'ee Yehooyaqaaqii mooticha Yihuudaa, ilma Yosiyaas akkana jedha: "Isaan, 'Anaaf wayyoo, yaa obboleessa koo! Anaaf wayyoo, yaa obboleettii koo!' jedhanii hin boo'aniif. Isaan, 'Anaaf wayyoo, yaa gooftaa koo! Anaaf wayyoo yaa ulfina isaa!' jedhanii hin boo'aniif. **19** Inni awwaala harree argata, jechuunis lafa irra harkifamee karrawan Yerusaalem keessaa gad baafamee gatama." **20** "Libaanonitti ol ba'ii iyyi; sagaleen kee Baashaan keessatti haa dhaga'amu; Abaraamii keessaa iyyi; michoonni kee hundi barbadeeffamaniiruutii. **21** Ani yeroo ati nagaa qabdutti si akeekkachiiseen ture; ati garuu, 'Ani hin dhaggeeffadhu!' jette. Kun ijoollummaa keetii jalqabee amala kee ture; ati naaf hin

ajajamne. **22** Tiksoota kee hunda bubbeen fudhatee sokka; michoonni kees ni booji'amu. Sababii hammina kee hundaatiif ati ni qanofta; ni salphattas. **23** Ati kan Libaanoo keessa jiraattu, kan muka birbirsaatiin mana ijaarrattu, yeroo dhiphinni si qabee akkuma dubartii ciniinsifatu tokko miixattutti ati akkum aaddal! **24** "Akkuma ani dhugumaan jiraataa ta'e" jedha Waaqayyo; "Yaa Yehooyaakiin mooticha Yihuudaa, ilma Yehooyaqaqim, yoo ati qubeelaa chaappaa harka koo mirgaa taatee illee ani baaseen si gata. **25** Ani warra lubbuu kee galaafachuu barbaadanitti, warra ati sodaattu jechuunis Nebukadnezar mooticha Baabilonii fi Baabilonotatti dabarsee sin kenna. **26** Ani si'ii fi haadha si deesee biyya biraatti, biyya tokkoon keessan iyuu itti hin dhalatinitti isin nan darbadhaa; isin lachuu achitti duutu. **27** Isin biyya itti deebi'u uu hawwitanitti gonkumaa hin deebitan." **28** Yehooyaakiin kun nama akkuma okkotee cabaa tuffatame, mi'a namni tokko iyuu hin barbaanneedhaa? Joolleens isatiif fi inni maaliif darbatamanii biyya hin beeknetti gatamani? **29** Yaa lafaa, yaa lafaa, yaa lafaa, dubbii Waaqayyo dhaga'il **30** Waaqayyoakkana jedha: "Namicha kana akka nama ijoolee hin qabne tokkootti, akka nama bara jireenyaa isaa keessa hin milkoofne tokkootti galmeessaa; sanyii isaa keessaa namni tokko iyuu hin milkaau, namni tokko iyuu teessoo Daawit irra hin taaa'u, yookaan si'achi Yihuudaa hin bulchuitut."

23 "Tiksoota hoolota karra koo balleessanii bittinneessaniiif wayyool!" jedha Waaqayyo. **2** Kanaafuu Waaqayyo Waaqnii Israa'el tiksoota saba koo tiksaniinakkana jedha: "Waam isin bushaayee koo bittinneessitanii ariitanii fi eegumsa barbaachisu isaaniiif hin godhiniif ani kunoo hammina isin hojettaniif adabbii isinittin fida" jedha Waaqayyo. **3** "Ani mataan koo hambaa bushaayee kootti biyyoota ani itti isaan ari'ee ture hunda keessaa walitti qabee karra isaaniiintan deebisa; isaanis achitti ni horu; ni baay'atus. **4** Anis tiksoota isaan tiksaa isaaniiif nan ramada; isaanis si'achi hin sodaatan; yookaan hin rifatan, yookaan isaan keessaa tokko iyuu hin badu" jedha Waaqayyo. **5** "Barri ani itti Daawitiif damee qajeelaa tokko, mootii ogummadaahna bulchuu fi waan sirrii fi qajeelaa ta'e biyya kana keessatti hojjetu tokko kaasu ni dhufa" jedha Waaqayyo. **6** Bara isaa keessa Yihuudaan ni fayya; Israa'elis nagaan jiraata; maqaan inni ittiin waamamus: Waaqayyo Qajeelumma Keenya jedhamaa. **7** "Kanaafuu barri itti namoonni si'achi, 'Dhugaa Waaqayyo jiraataa isa Israa'eloota Gibxii baasee fide sanaa' hin jenne tokko ni dhufa" jedha Waaqayyo; **8** "Isaan garuu, 'Dhugaa Waaqayyo jiraataa isa biyya Kaabaatiif biyyoota itti isaan ari'ee ture hunda keessaa sanyiwwan Israa'el baasee fide sanaa' jedhu. Ergasiis isaan biyya ofii isaanii keessa ni jiraata." **9** Waa'ee raajotaa, onneen koo na keessatti cabeera, lafeen koo hundi ni hollata; sababii Waaqayyootii fi sababii dubbii isaa qulqulluu sanaatiif ani akkuma nama machaa'ee akka nama daadhii wayiniitiin mo'atamee nan ta'e. **10** Biyyattiin ejitootaan guutameerti, sababii abaarsaatiif biyyattiin ni boossi; kaloon gammoojjii keessaan ni goga. Raajonni karaa hamaa duukaa bu'u; aangoo isaaniiittis karaa malee fayyadamu. **11** "Raajonnis, lubnis Waaqaf hin bulan; ani mana koo keessatti iyuu hamminaa isaanii argeera" jedha Waaqayyo. **12** "Kanaafuu karaan isaanii mucuca ta;a; isaan dukkanattti gad darbatamu; achittis ni kufu. Bara isaan adabaman keessa, ani badisa isaanitti naan fida" jedha Waaqayyo. **13** "Raajota Samaariyyaa gidduutti, ani waan jibbisiiisa kana argeera: Isaan maqaab Ba'alalin raajaniif saba koo Israa'elin karaa irraa jal'isan. **14** Raajota Yerusaaleem gidduutti ani waan nama suukaneessu tokko argeera; isaan ni ejju; sobaan jiraatus. Akka namni tokko iyuu hamminaa isaa irraa hin deebineef isaan

harka jal'ootaa jajjabeessu. Isaan hundi anaaf akkuma Sodoom; sabni Yerusaalem immoo akkuma Gomoraa ti." **15** Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda'u waa'ee raajotaaakkana jedha: "Sababii raaajota Yerusaaleemiif, waan xuraa'ummaa biyyattii keessa guuteef ani akka isaan nyaata hadhaa'aa nyaatanii bishaan summaa'es dhugan nan godha." **16** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Waan raajonni isinii raajan hin dhaggeeffatinaa; isaan abdii sobaatiin isin guutu. Isaan utuu afaan Waaqayyootii hin ta'in mul'ata yaada ofii isaanii dubbatu; yaada isaanii keessaa fuudhanii mul'ata dubbatu. **17** Isaan ittuma fufanii warra na tuffataniin, 'Waaqayyoakkana jedha: isin nagaa ni qabaattu' jedhu. Warra mata jabina yaada ofii isaanii duukaa bu'an hundaan immoo, 'Hamaan isin hin argatu' jedhu. **18** Garuu isaan keessaa namni dubbii isaa arguuf yookaan dhaga'uuf waldaa Waaqayyo keessa dhaabateen eynu? Namni dubbii isatiif gurra kennee dhaga'e eynu? **19** Kunoo bubbleen Waaqayyo, dheekkamsaan ni bu'a; bubbleen hamaanis mataa hamootaa irratti gad bubbisa. **20** Dheekkamsi Waaqayyo hamma inni kaayyoo yaada garaa isaa guutumaan guutuutti raawwatutti duubatti hin deebi'u. Isin bara dhumaa keessa waan kana akka gaariitti ni hubattu. **21** Ani raaajota kanneen hin ergine; isaan garuu ergaa ofii isaanii qabatanii fiiganiiru; ani isaanitti hin dubbanne; isaan garuu raajii dubbataniiru. **22** Isaan utuu waldaa koo keessa dhaabatanii jiraatanii silaa dubbii koo saba koottti labsanii, karaa isaanii jal'a sanaa fi hojji isaanii hamaa sana irraa isaan deebisu ture. **23** "Ani Waaqa fagootis malee Waaqa dhi'oo qofaa?" jedha Waaqayyo. **24** "Namni tokko iyuu akka ani isa arguu hin dandeeneeyef iddooh dhoksaa ta'e dhokachuu ni danda'a?" jedha Waaqayyo. "Ani samii fi lafa illee nan guuta mitii?" jedha Waaqayyo. **25** "Ani waan raajonni maqa koottin soba raajan sun jedhan dhaga'eera; isaanis, 'Ani abjuu abjoodheera! Ani abjuu abjoodheera!' jedhu. **26** Wanni akkasii kun hamma yoomiitti garaa raaajota yaaduma ofii isaanii keessaa fuudhanii soba dubbatan kanneenii keessa jiraata?" **27** Raajonni kunneen abjuu walitti odeessaniin akka sabni koos akkuma abbootiisaanii Ba'alalin waaqeffachuudhaan maqa koo irraanfataniit turan sana maqa koo irraanfachiiusu yaadu. **28** Raajin abjuu qabu abjuu isaa haa dubbatu; namni dubbii koo qabu immoo amanamummaadhaan haa dubbatu. Cidiin midhaan irraa maal qaba?" jedha Waaqayyo. **29** "Dubbii koo akkuma ibidattii fi akkuma burruusa kattaa caccabsu tokko mitii?" jedha Waaqayyo. **30** "Kanaafuu ani kunoo raajota dubbii koo wal irraa hatan sanaan n morma" jedha Waaqayyo. **31** "Kunoo ani raaajota afaaanuma isaaniiitiin, 'Waaqayyoakkana jedha' jedhanniin n morma" jedha Waaqayyo. **32** "Ani dhugumaan warra abjuu sobaa raajaniin n morma" jedha Waaqayyo, "Isaan soba itti odeessanii saba koo karaa irraa balleessu; ani garuu isaan hin ergine yookaan isaan hin muudne. Isaan gonkumaa saba kana hin fayyadan" jedha Waaqayyo. **33** "Yoo sabni kun yookaan raajin tokko yookaan lubni tokko, 'Ba'aa Waaqayyo maal?' jedhee si gaafatutti, ati immoo, 'Ba'aa maali?' Ani sin gata jedha Waaqayyo' jedhiin. **34** Yoo raajin tokko yookaan lubni tokko yookaan namni kam iyuu, 'Ba'aa Waaqayyo kanaa dha,' jedhee, ani nama sanaa fi warra mana isaa jiraatanan nadaba. **35** Tokkoon tokkoon namaa michuu isatiif yookaan fira isatiin, 'Deebiin Waaqayyo kenne maali?' Yookaan, 'Waaqayyo maal dubbata?' jechuu qaba. **36** Egaa isin lammata, 'Ba'aa Waaqayyo,' jettanii dubbachuu hin qabdan; dubbiin nama hundaa ba'aa ofii isaa ta'ee isin immoo dubbii Waaqa keenyaa, Waaqa jiraataa, Waaqayyo Waan Hunda Danda'u sanaa jal'istuutii. **37** Ati ittuma fuftee raajii tokkoon, 'Deebiin Waaqayyo siif kenne maali?'

Yookaan ‘Waaqayyo maal dubbate?’ jetta. **38** Isin, ‘Ba’ aan Waaqayyo kanaa dha’ yoo jettan iyyuu, Waaqayyo akkana jedha; ani ‘Ba’ aan Waaqayyo kanaa dha’ jechuu hin qabdani isiniin jedhu iyyuu isin jecha, ‘Ba’ aan Waaqayyo kanaa dha’ jedhutti fayyadamtum. **39** Kanaafuu ani dhugumaan isin irraanfadhee magaalaa isinii fi abbootii keessaniiif kenne wajjin fuula koo duraa isin nan gata. **40** Salphina bara baraa jechuunis qaaniif bara baraa kan hin irraanfatamnes isinitti nan fida.”

24 Erga Nebukadnezar mootichi Baabilon Yehooyaakiin mooticha Yihuudaa ilma Yehooyaqaqimii fi qondaaltot Yihuudaa, ogeeyyi hojji harkaattii fi tumtuuwwan Yihuudaa booji’ee Yerusaalemii gara Baabilonitti geessee booddee Waaqayyo ija harbuu guuboo lama fuula mana qulqullummaa Waaqayyo duratti na argisiise. **2** Guuboon tokko ija harbuu akka malee gaarii kan ijaa duraan bilchaate fakkaatu qabatue; guuboon kaan immoo ija harbuu akka malee tortoree, sababii tortoruu isatifi nyaatamuu hin dandeenyne qaba ture. **3** Waaqayyos, “Yaa Ermiyaas, ati maal argita?” naan jedhe. Anis, “Ija harbuu nan arga; ija gaarii akka malee gaarii dha; inni tortoraan immoo sababii akka malee tortoreef nyaatamuu hin danda’u” jedheen deebise. **4** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **5** “Waaqayyo Waaqni Israa’el akkana jedha; ‘Ani booji’ amtoota Yihuudaa warra ani iddo kanaa baasee biyya Baabilonotaatti erge sana akkuma ija gaarii kanaatti ija gaarii nan ilaala. **6** Ani faayidaa isaaniitiif ija koo isaan irra buufadhee biyya kanatti deebisee isaan nan fida; ani isaanan ijaara malee isaan hin diigu; ani isaanan dhaaba malee isaan hin buqqisu. **7** Ani akka isaan akka ani Waaqayyo isaanii ta’e beekaniiif qalbii nan kennaa. Isaan saba koo ta’u; anis Waaqa isaanii nan ta’; isaan garaa guutuudhaan gara kootti ni deebi’utti. **8** “Waaqayyo akkana jedha; ani garuu Zedeqiyaa mooticha Yihuudaa, qondaaltota isatifi fi hambawwan Yerusaalem kanneen biyya kana keessatti hafanii fi warra Gibxi keessa jiraatan akkuma ija harbuu kan waan akka malee tortoreef namni nyaachuu hin dandeenyne sanaattii nan dhiiisa. **9** Ani fuula mootummoota lafaa hundaa duratti balfamoo fi jibbamoo isaan nan godha; iddo anit isaan bittinneessu hundattis tuffatamoo, waan kolfaa, waan qoosatiif fi waan abaarsaa isaan nan godha. **10** Ani hamma isaan biyya ani isaanii fi abbootii isaaniitiif kenne irraa barbadaa’anitti goraadee, beelaa fi dha’icha isaanitti nan erga.”

25 Bara Yehooyaqaqim ilmi Yosiyaas mootii Yihuudaa ture keessaa waggaa afuraffaatti jechuunis bara mootummaa Nebukadnezar mooticha Baabilon keessa waggaa tokhoffaatti dubbiin waa’ee saba Yihuudaa hundaatiif gara Ermiyaas dhufe kanaa dha. **2** Kanaafuu Ermiyaas raajichi saba Yihuudaa hundaa fi warra Yerusaalem keessa jiraatan hundaan akkana jedhe: **3** Waggaa kudha sadaffaa bara mootummaa Yosiyaas ilma Aamoon mooticha Yihuudattii jalqabee hamma guyyaa har’atti jechuunis waggaa digdamii sadii guutuu dubbiin Waaqayyoo gara koo dhufeera; anis irra deddeebi’ee isinitti himeer; isin garuu hin dhaggeeffanne. **4** Yoo Waaqayyo rajoata isaa tajaajltoota hunda ammuuama amma isinitti erge iyyuu, isin hin dhaggeeffanne yookaan xiyyeefannaa tokko iyyuu hin kenneeneef. **5** Isaanis akkana jedhan; “Egaa tokkoon tokkoon keessan karaa keessan jal’aa fi hojji keessan hamaa sana irraa deebi’aa; yos isin biyya Waaqayyo isinii fi abbootii keessaniiif bara baraaan kenne keessa jiraachuu ni dandeessu. **6** Isaan tajaajluu fi isaan waaqeffachuu jettanii waaqota biraan duukaa hin bu’inaa; waanuma harki keessan hojjeteen dheekkamsaaf na hin kakaasinaa. Yoos ani isin

hin miidhu.” **7** “Isin garuu na hin dhaggeeffanne; waanuma harki keessan hojjeteen dheekkamsaaf na kakaaftan; mataa keessanittis miidhaa fiddan” jedha Waaqayyo. **8** Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda’u akkana jedhe: “Sababii isin dubbi kootiif hin ajajaminii, **9** ani saboota biyya kaabaa hundaa fi garbicha koo Nebukadnezar mooticha Baabilon walitti qabee biyya kanatti, jiraattota isheettiif fi saboota naannoo ishee jiraatan hundatti nan kaasa; guutumaan guutuutti isaan nan balleessa; waan qaaniif, waan tuffitii fi waan bara baraaan one isaan nan godha” jedha Waaqayyo. **10** “Ani sagalee illelettiif fi gammachu, sagalee misirriittii fi misirrichaa sagalee dhagaa daakuutii fi ifa ibsaas isaan keessaa nan balleessa. **11** Biyyi kun guutuun barbadooftee onti; saboonni kunneneis waggaan torbaatama mooticha Baabiloniitif garboomu. **12** “Garuu erga waggaan torbaatamni sun dhumeef booddee ani mooticha Baabiloniitif fi sabaa isaa, biyya Baabilonotaas sababii yakka isaaniitiif nam adaba; biyyattiis bara baraan nan onsa” jedha Waaqayyo. **13** “Ani waanan biyyattiirrattti dubbadhe hunda, waan kitaaba kana keessatti barreeffamee fi waan Ermiyaas saboota hundatti raajii dubbate hunda biyya sanatti nan fida. **14** Isaan mataan isaanii iyyuu saboota hedduu fi mootota gurguddoof ni garboomu; anis akkuma hojji isaaniitiif fi akkuma hojji harka isaaniitiif gatii isaaniif malu nan kennaaif.” **15** Waaqayyo Waaqni Israa’el akkana naan jedhe: “Xoofoo daadhii wayinii dheekkamsa kootiitiin guutame kana ana harkaa fuudhiitii saboota ani itti si ergu hunda obaasi. **16** Isaanis yeroo isaa dhuganitti ni gatataru; sababii goraadee ani isaan gidduutti ergu sanaatiifis ni maraatu.” **17** Kanaafuu ani xoofoo sana harka Waaqayyootii fuudhe akka saboonni inni itti na erge hundi dhugan nan godhe: **18** Kunis akka Yerusaalemii fi magaalaawwan Yihuudaa, mootonni fi qondaaltonni ishee akkuma har’aa’tanii jiran kana barbadeeffamanii waan salphinaa, waan tuffitii fi waan abaarsaa ta’aniifti dha; **19** Fara’oon mootichi Gibxi, tajaajltoonni isaa, qondaaltonni isatifi fi sabni isaa hundi, **20** namoonni biyya ormaa kanneen achi jiran hundi, mootonni Uuzi hundi, mootonni Filixseemotaa hundi jechuunis warri Eqrroon, warri Gaazaa, warri Ashqaloontii fi sabni Ashdoodiitt hafee hundi, **21** Edoom, Mo’abii fi Amoon, **22** mootonni Xiroosii fi Siidoonaah hundi, mootonni biyyoota qarqara galaanaa warri galaanaa gama jiraatan, **23** Dedaan, Teemaan, Buuzzi fi warri biyya fagoo jiraatan hundi, **24** mootonni Arabaa hundi fi mootonni Namoota Ormaa kanneen gammoojii keessa jiraatan hundi, **25** mootonni Zimrii, kan Eelaamii fi kan Meedee hundi, **26** mootonni biyyoota Kaabaa kanneen dhi’oo fi fagoo, wal duraa duubaan jechuunis mootonni lafa irra jiran hundi daadhii sana dhuganii. Hunda isaanii booddee immoo mootiin Sheeshaakiis ni dhuga. **27** “Ergasii akkana isaaniin jedhi; ‘Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el sun akkana jedha: Sababii goraadee ani isin gidduutti erguu sanaatiifis dhugaa, machaa’aa, hoqisaa; akka lammata ol hin kaaneefis kukkufaa.’ **28** Yoo isaan xoofoo kana si harkaa fuudhanii dhuguu didan garuu akkana jedhiin; ‘Waaqayyo Waan Hunda Danda’u akkana jedha: Isin dhuguu qabdu! **29** Kunoo, ani magaalaa Maqaa kootiin waamamutti balaa buusuu jalqabeera; isin immoo utuu hin adabamin haftuu ree? Isin utuu hin adabamin hin haftan; ani warra lafa irra jiraatan hundatti goraadee nan waamaatii, jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda’u.” **30** “Kanaafuu dubbi kana hunda isaanitti raajiiit akkana jedhiin: “Waaqayyo ol gubbaadhaa guunguma; iddo jireenya isaa qulqulluu sanaa qaqwaeewissa’ee biyya isattsis guddisee ni guunguma. Inni akkuma warra ija wayinii dhidiitianiitti warra lafa irra jiraatan hundatti ni lallaba.” **31**

Wacni hamma daarii lafaatti ni dhaga'ama; Waaqayyo sabootatti ni muraatii; inni sanyii namaa hundatti murtii fida; hamoota immoo goraadeedhaan fixa” jedha Waaqayyo. **32** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: “Ilaa! Sabaa gara sabaati balaan babal'achaa jira; bubbleen hamaan jabaan tokko daarii lafaatii ka'aa jira.” **33** Gaafas warri Waaqayyo fixe handaara lafaa tokkoo hamma kaaniitti firfirfamanii argamu. Isaanakkuma kosii lafatti gatamu malee boo'icha hin argatan yookaan walitti hin qabaman yookaan hin awwaalamman. **34** Yaa tiksoota, boo'aa, wawaadhaas; eegdonni bushaayees daaraa irra gangaladhaa. Yeroon isin itti gorra'amtan dhufeeraati; isin kultaniiakkuma mi'a suphee miidhagaa caccabdu. **35** Tiksoonni iddo itti baqatan, eegdonni bushaayee immoo iddo itti miliqan hin qaban. **36** Iyya tiksootatii fi wawaanmaa eegdota bushaayee dhaga'aa! Waaqayyo lafa dheeda isaanii balleessa jiraati. **37** Sababii dheekkamsa Waaqayyoo jabaa sanaatiif, lafti nagaa qabu ni ona. **38** Sababii goraadee cunqurisitoottatii fi sababii dheekkamsa Waaqayyoo hamaa sanaatiif, inniakkuma leencaa man'ee isaatii ni ba'a; biyyi isaanii ni onti.

26 Jalqaba bara mootummaa Yehooyaqaqii ilma Yosiyas mooticha Yihuudaa sanaatti dubbiin kun Waaqayyo biraa dhufe: **2** “Waaqayyoakkana jedha: Oobdiimana Waaqayyoo keessa dhabadhuutii namoota magalaawwan Yihuudaa keessaa ba'anii mana Waaqayyooy keessatti waaqeffachuu dhufan hundatti dubbadhu. Waan anii si ajuu hunda itti himi; jechaa tokko illee hin hambisin. **3** Tarii isaan dhaga'anii tokkoon tokkoon namaa karaa isaa hamaa sana irraa ni deebi'a ta'a. Anis gaabbee badiisa sababii hammina isaaniitiif isaanitti fiduuf yaadaa ture sana nan hambisa. **4** Atisakkana jedhiin; Waaqayyoakkana jedha; ‘Yoo isin na dhaga'uu diddanii, seera koo kan anii fuula keessan dura kaa'e sana duukaa bu'uu baattan, **5** amma illee yoo isin dubbii tajaajiltoota koo rajota anii utuma isin dhaga'uu diddanuu ammumaa amma isinitti erge sanaa illee dhaggeeffachuu baattan, **6** anii mana kanaakkuma Shiiloo, magaalaa kana immoo saboota lafaa hunda keessatti waan abaaarsaa nan godha.” **7** Luboonni, raajonnii fi sabni hundi Ermiyaasiib dubbii kana mana Waaqayyooy keessatti dubbatu dhaga'an. **8** Garuuakkuma Ermiyaas waan Waaqayyo akka inni dubbatuuufisa ajaje hunda namoota hundatti, himee raawwateen luboomni, raajonnii fi namoonni hundiisa qabaniitakkana jedhaniin; “Ati du'u qabd! **9** Ati maaliif akka manni kunakkuma Shiiloo ta'uu fi akka magaalaa kunis onee duwwaa hafu maqaa Waaqayyootiin raajii dubbatta?” Namoonni hundismana Waaqayyoo keessatti Ermiyaasin marsan. **10** Qondaaltonni Yihuudaa yommuu waan kana dhaga'anitti manaa Mootii keessaa gara mana Waaqayyooti ol ba'anii balbala karra Haaraakanmana Waaqayyoo dura tataan. **11** Kana irratti luboomni fi raajonni sun qondaaltotaa fi namoota hundaan, “Waannamichiikun magaalaa kana irratti raajii dubbateef duuti isatti muramuu qaba. Isin waan kana gurruma keessaniin dhageessaniirtul” jedhan. **12** Ermiyaas qondaalhotu hundaa fi namoota hundaanakkana jedhe; “Waaqayyo akka anii waan isin dhageessanakana hunda manakanaa fi magaalaa kana irratti raajii dubbadhuufna erge. **13** Kanaafuu isin amma karaakeessanii fi hojji keessan qajeelfadhaa; Waaqayyo Waaqayyokeessanii illee ajajamaa. Yoos Waaqayyo gaabbee balaa isinitti fiduuf yaade sana ni dhiisa. **14** Ani garuu harkuma keessan keessa naajira; isin tarkaanfi gaarri fi qajeelaa isinitti fakkaate narratti fudhadhaa. **15** Garuu isin yoo na ajjeeftaan akka dhiiga nama balleessaa hin qabnee dhangalaasuu keessanii ofitti, magaalaa kanattii fi warra ishee keessa jiraatanitti balaa fiddan beekkadhaa; Waaqayyo dhugumaan akka anii dubbii isin

dhageessanakana hunda dubbadhuuf isinitti na ergeraatii.” **16** Kana irratti qondaaltonni fi namoonni hundi, lubootaa fi rajotaan, “Namicha kanatti duuti muramuu hin qabu! Innimaqaa Waaqayyo Waaqa keeyyaatiin nutti dubbatee jira” jedhan. **17** Maanguddoota biyya keessaa tokko tokko ka'anii waldaa sabaa giutuudhaanakkana jedhan; **18** “Bara Hisqiyas mootii Yihuudaa ture keessa Miikiyas namni biyya Mooresheetakkana jedhee saba Yihuudaa hundatti raajii dubbate; ‘Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: “Xiyoonakkuma lafa qotiisaatti qotamti; Yerusaalemis tuullaa waan diigameetaa; gaarri mana qulqullummaas tabba daggalaan liqimfame ta'a.’ **19** “Hisqiyas mootichi Yihuudaa yookaan saba Yihuudaa keessanamni tokko iyuu isa ajeeseeraa? Hisqiyas Waaqayyoon sodaatee araara isaa hin kadhannee? Waaqayyos gaabbee badiisa isaanitti fiduu yaade sana hin dhiifeet? Nus badiisa hamaa ofitti fiduu geenyerra!” **20** Namni maqaa Waaqayyootiin raajii dubbate kanbiraa immoo Uuriyaa ilma Shemaa'iyya nama biyya Kiriyati Ye'aariimture; innisakkuma Ermiyaas magaalaan kanaa fi biyya kana irratti raajii dubbate. **21** Yommuu Yehooyaqaqim mootichi, ajajoonnii fi qondaaltonni isaa hundi dubbii Uuriyaa dhaga'anitti mootichi isa ajeesisuus barbaade; Uuriyan garuu waan kana dhageenyaan sodaatee gara Gibxitti baqate. **22** Yehooyaqaqim mootichi garuu Elnaataan ilma Akboor namoota biraa wajjin gara Gibxitti erge. **23** Isaanis Uuriyaa Gibxii fidanii Yehooyaqaqim mootichatti kennan; mootichis goraadeedhaanisa ajeese; reeffa isaa immoo iddoonamooni ulfina hin qabne itti awwaalamanitti gate. **24** Ahiiqaam ilmi Shaafaan garuu Ermiyaasin deegbare; kanaafuu Ermiyaas ajeefamuuuf dabarfamee namootatti hin kennamne.

27 Jalqaba bara Zedeqiyaa ilmi Yosiyas mootii Yihuudaa turetti dubbiin kun Waaqayyo biraa gara Ermiyaas dhufe: **2** Waaqayyoakkana naan jedhe; “Teephaa fi danqaraadhaan waanjoo tolchiitti morma keetti kaa'adhu. **3** Ergasii karaa ergamotoo Zedeqiyaa mooticha Yihuudaa bira gara Yerusaalem dhufaniiit gara mootii Edoom, mootii Mo'aab, mootii Amoon, mootii Xiiroosii fi mootii Siidoonaatti dhaamsa ergi. **4** Gootota isaanitiif dhaamsa kana dabarsiiakkana jedhiin; ‘Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'elakkana jedha; ‘Waannakana gooftoka keessanittihimaa. **5** Ani humna koo guddaa fi irree koo diriifameenlafa, uummata isheetti fi bineensota ishee irra jiraatanuumere; abbaa fedheef illee nan kenna. **6** Ani amma biyyoota keessan hunda harka garbicha koo Nebukadnezar mooticha Baabiloniiit dibarsee nan kenna. Akka bineensonni bosonaa iyuu isa jalatti bulan nan godha. **7** Hamma guyaan biyya isaa ga'utti saboonni hundiisa, ilmaan isaatii fi ilmaan ilmaan isaa tajaajilu; ergasii immoo saboonni hedduunii fi mootonni gurguddaanisa garboomfat. **8** ““Garuu yoo sabni yookaan mootummaan kam iyyuu Nebukadnezar mooticha Baabilon hin tajaajille yookaan yoo morma isaa waanjoo mootichaatiif gad hin qabanne anihammar harkuma isaatii isaan balleessutti saba sana goraadeedhaan, beelaa fi dha'ichaanan adaba, jedha Waaqayyo. **9** Kanaafuu isin raajota keessan, ilaaltota keessan, warra abjuu isiniif hiikan, eker dubbistoota keessanii fi falflatoota keessan kanneneen, ‘Isin mootii Baabilon hin tajaajilit’ isiniin jedhan sana hin dhaga'inaa. **10** Isaan akka isin biyya keessan keessa buqqifamtantii fagaattaniiif soba isinif raaju; anis ari'ee isin nan baasa; isinisi ni baddu. **11** Garuu yoo sabni kam iyyuu morma isaa waanjoo mooticha Baabiloniiitif gad qabateeisa tajaajile, anikka sabni sun biyya ofii isaa keessatihafeef lafa qotatee achi jiraatu nan dhiisa, jedha Waaqayyo.”” **12** Anis Zedeqiyaa mooticha Yihuudatti ergaadhumakana

nan hime. Akkanan jedheen; "Morma keessan waanjoo mootii Baabiloniitiif gad qabadhaa; isaa fi saba isaa tajaajilaa; isinii ni jiraattu. **13** Atii fi sabni kee maalif goraadee, beelaa fi dha'icha Waaqayyo ittiin saba mootii Baabilon hin tajaajilie kam iyyuu sudaachiseen duutu? **14** Dubbii rajota, 'Isin mootii Baabilon hin tajaajiltan' isiniin jedhanii hin dhaga'inaa; isaan raajii sobaa isinitti dubbatuutii. **15** 'Ani isaan hin ergine' jedha Waaqayyo. 'Jarri maqaat kootiin soba raaju. Kanaafuu ani isinii fi raajota isinii raajan illee ari'ee nan baasa; isinii ni baddu.' **16** Anis lubootaa fi namoota kana hundaan akkanan jedhe, "Waaqayyoakkana jedha: raajota, 'Mi'i mana Waaqayyo ammuma Baabilonii ni deebifama' jedhan hin dhaga'inaa. Isaan soba isiniiif raaju. **17** Isin jara hin dhaggeeffatinaa. Mootii Baabilon tajaajilaa; ni jiraattuutii. Magalaan kun maalif diigamtii? **18** Isaan yoo raajota ta'aniif fi yoo dubbii Waaqayyo of keessaa qabaatan mee akka mi'i mana Waaqayyo kan masaraa mootii Yihuudatiif fi Yerusaalem keessatti hafe sun gara Baabilonitti hin fudhatamneef Waaqayyo Waan Hunda Danda'u haa kadhathan. **19** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u waa'ee utubootaa, waa'ee mi'a bishaan itti kuusani, waa'ee baattuuwwaniitii fi waa'ee mi'oota magalaan kanatti hafan kanneen biraak akkana jedhaatii; **20** Nebukadnezar mootiin Baabilon sun gaafa Yehooyaakiin ilma Yehooyaqaqim mooticha Yihuudaa sana namoota Yihuudatiif fi Yerusaalem ulfaatoo hunda wajjin Yerusaalemii gara Baabilonitti booji'e sana mi'oota kanneen hin fudhanne. **21** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el waa'ee mi'oota mana Waaqayyootii fi masaraa mootii Yihuudatiif fi Yerusaalem keessatti hafanii akkana jedha: **22** 'Isaan Baabilonitti ni geeffamu; hamma guyyaan ani isaanif dhufu ga'uttis achuma turu' jedha Waaqayyo. 'Ergasii ani deebisee iddoon kanatti isaan nan fida.'

28 Jalqaba bulchiinsa mootummaa Zedeqiyaa mootii Yihuudati, ji'a shanaffaa waggaa sanaatti, waggaa afuraffaatti, Hanaaniyan raajichi ilmi Azuri, namni Gibe'oon sun mana Waaqayyo keessatti, fuula lubootaatti fi uummata hunda durati akkana naan jedhe: **2** "Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha; 'Ani waanjoo mootii Baabilon naan cabsa. **3** Ani waggaa lama keessatti mi'oota mana Waaqayyo kanneen Nebukadnezar mootichi Baabilon asii guuree Baabilonitti geesse hunda iddoon kanatti deebisee nan fida. **4** Ani amma illee Yehooyaakiin ilma Yehooyaqaqim mooticha Yihuudaa sanaa fi booji'amtoota Yihuudadhaa gara Baabilonitti geeffaman kaan hunda iddoon kanatti deebisee nan fida; ani waanjoo mootii Baabilon nan cabsaatti' jedha Waaqayyo." **5** Ermiyas raajichi fuuluma lubootaatti fi uummata mana Waaqayyo keessa dhaabachaa turan hundaa duratti akkana jedhe Hanaaniyan raajichaaf deebii kenne; **6** "Ameen! Waaqayyo waan kana haa godhu! Waaqayyo mi'a mana Waaqayyootii fi booji'amtoota booji'aman hunda Baabilonii iddoon kanatti deebisudhaan raajii ati dubbatte haa rawwatu. **7** Ta'uusaa anituu atii fi namoonni kun hundi dhageessanuu dubbadhu kana dhaga'i: **8** Raajonni anaa fi siin dura turan bara duriitii jalqabani akka biyyoota baay'ee fi mootummoota gurguddootti waraanni, badiisnii fi dha'icha dhufu raajaniiru. **9** Raajiin nagaa raaju garuu yoo raajiin isaa sun fiixaan ba'e qofa akka Waaqayyo biraa ergame beekama." **10** Ergasii Hanaaniyan raajichi morma Ermiyas raajichaa irraa waanjoo fuudhee cabse; **11** innis fuula nama hundaa duratti akkana jedhe; "Waaqayyoakkana jedha; 'Ani waggaa lama keessatti waanjoo Nebukadnezar mooticha Baabilon morma saboota hundaa irraa akkanuma naan cabsa.'" Kana irratti Ermiyas raajichi karaa isaa qabatee qajeeli. **12** Erga Hanaaniyan raajichi waanjoo morma Ermiyas raajichaa

irraa cabsee booddee dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara Ermiyas dhufe: **13** "Dhaqittiiakkana jedhi Hanaaniyaatti himi; 'Waaqayyoakkana jedha: Ati waanjoo mukkaa cabsiteera; garuu qooda isaa waanjoo sibilaa ni argatta. **14** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: Ani akka isaan Nebukadnezar mooticha Baabilon tajaajilan gochuuf morma saboota kana hundaa irra waanjoo sibilaa naan ka'aa; isaanis isaa ni tajaajilu. Ani bineensa irratti illee ol aantummaa isaaaf nan kenna.'" **15** Ermiyas raajichis Hanaaniya rajichaanakkana jedhe: "Yaa Hanaaniya dhaga'i! Waaqayyo si hin ergine; ati garuu akka sabni kun sobaa abdatu gooteerta. **16** Kanaafuu Waaqayyoakkana jedha: 'Ani lafa irraa sin balleessa; ati waan Waaqayyo irratti fincila lallabdeef baruma kana duuta.'" **17** Hanaaniya rajichis wagguna sana keessa j'a torbaffaatti du'e.

29 Dubbiin xalayaa kan Ermiyas raajichi Yerusaalem irraa gara maanguddoota namoota booji'aman gidduutti hafaniitii fi lubootatti, raajotattii fi warra Nebukadnezar Yerusaalemii booji'ee Baabilonitti geesse kaan hundatti erge sanaa kanaa dha. **2** Kunis erga Yehooyaakiin mootichii fi haati isaa moottiti, xu'aashiiwwan, dura buutota Yihuudatiif fi Yerusaalem, ogeeyyi hojji mukaatii fi tumtuuwwan Yerusaalemii booji'amaniid deemaniiboodde ta'e. **3** Innis xalayaa sana harka Ele'aasaa ilma Shaafaanittii fi Gemaariyaa ilma Hilqiyaa warra Zedeqiyaa mootichi Yihuudaa gara Nebukadnezar mooticha Baabilonitti erge sanaatti kenne. Xalayaan sunis akkana jedha: **4** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el warra boojuudhaan Yerusaalemii gara Baabilonitti geeffaman hundaan akkana jedha: **5** "Manneen ijaarradaatii keessa jiraadhaa; biqiltuu dhaabbadhaatii ija isaa nyaadhaa. **6** Niitti fuudhaatii ilmaanii fi intallan dhalchaa; akka isaanis ilmaanii fi intallan dhalchanifi ilmaan keessan niitti fuusisa; intallan keessan illee heerumisaa. Isinis achitti baay'adhaa malee hin ximaatinaa. **7** Magalaan anitoo bojuudhaan itti isin ergeef illee nagaaf fi badhaadhummaa hawwaa. Yoo isheen badhaate, isinis waan badhaatanifi isheedaaf Waaqayyoond kadhahdaa." **8** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedhaatii: "Raajotaa fi ilaaltota isin gidduu jiraataniin hin gowwoomfaminnaa. Abjuu akka isaan abjootanifi isaan kakaافتان sana hin dhaggeeffatinaa. **9** Isaan maqaat kootiin soba isiniiif raaju. Ani isaan hin ergine" jedha Waaqayyo. **10** Waaqayyoakkana jedha: "Yeroo Waggaan torbaatamni Baabiloniif kennname sun xumuramutti ani gara keessan dhufeen waadaa akka iddoon kanatti isin deebisuuuf gale sana nan raawwadha. **11** Yaada anitoo qabu anatu beekaati; innis yaada nagaati malee yaada hamaa miti; akkasumas yaada abiitii fi kan galgal keessaniif toluu dha" jedha Waaqayyo. **12** "Isinis na waammattu; dhuftaniis na kadhattu; anis isin nan dhaga'a. **13** Isin yoo garaa keessan guutuudhaan na barbaaddan, na argattu. **14** Anis akka isin na argattan nan godha; bojuudhaa deebisees isin nan fida" jedha Waaqayyo. "Ani sabootaa fi lafa anitoo isin ari'ee ture hunda keessaa walitti isin qabee gara biyya ani keessaa baasee isin booji'amsiise sanaatti deebisee isinan fida" jedha Waaqayyo. **15** Sababii isin, "Waaqayyo Baabilon keessatti raajota nuu kaaseera" jettaniif **16** Waaqayyo waa'ee mootii teessoo Daawit irra taa'utii fi waa'ee namoota magalaalaa kana keessatti hafan hundaa, firoota keessan kanneen isin wajjin booji'amani Baabilonitti hin geeffaminii akkana jedha; **17** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Ani goraadee, beelaa fi dha'icha isaanmitti nam erga; akka isaan akkuma ija harbuu kan tortoree namni nyaachuu hin dandeneeyee ta'anis isaan nan godha. **18** Ani goraadee, beelaa fi dha'ichaan isaan nan ari'a; akka isaan saboota ani itti isaan ari'e hunda gidduutti

waan abaarsaatii fi waan sodaachisaa, waan tuffiitii fi waan fafaa ta'aniif ani fuula mootummoota lafaa hundaa durattii jibbisiisoo isaan nan godha. **19** Isaan dubbii koo, dubbii ani ammumaa amma karaa tajaajiltoota koo rajjotaatiin isaanittii erge hin dhaggeeffanneetiitii” jedhan Waaqayyo. “Isin warri booji’amtanians akkasuma hin dhaggeeffannee” jedha Waaqayyo. **20** Kanaafuu isin booji’amtiooni ani Yerusaaleemii baasee gara Baabilonitti erge hundi dubbii Waaqayyoo dhaga’aa. **21** Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el waa’ee Ahaab ilma Qolaayaatii fi waa’ee Ma’aseyyaa ilma Zedeqiyaa warra maqaa kootiin rajji sobaa isinitti dubbatan sanaa akkana jedha: “Ani dabarsee Nebukadnezar mooticha Baabilonitti isaan kenna; innis ijuma keessan duratti isaan fixa. **22** Sababii isaanittiiifis booji’amtiooni Yihuudaa warri biyya Baabilon jiraatan, ‘Waaqayyo akka Zedeqiyatii fi akka Ahaab warra Nebukadnezar mootichii Baabilon ibiddaan gube sanaa si has godhu!’ jedhanii wal abaaru. **23** Isaan waan akka malee hamaa ta’ee Israa’el keessatti hoijetaniiruuti; isaan niitotta olla isaanii wajjin ejjaniru; waan ani akka isaan hoijetan isaanittii hin himin hoijechuduhaan maqaa kootiin soba dubbataniru; ani waan kana nan beeka; dhugaa illee nan ba’aa” jedha Waaqayyo. **24** Shemaa’iyaa namicha Nehelaamiin akkana jedhi: **25** “Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el akkana jedha: Ati namoota Yerusaalem keessa jiraatan hundatti, Sefaaniyyaa ilma Ma’aseyyaa lubichaattii fi luboota biraa hundatti maqaa keettiin xalayaa ergifeerta. Sefaaniyaanis akkana jetteerta; **26** “Waaqayyo akka ati mana Waaqayyoo keessatti itti gaafatamaa taatuuf iddo Yehooyaadaa luba godhee si muudeera; ati maraattuu raajii dubbatu kam iyyuu miilla isaa jirma gidduu, morma isaa immoo hudhaa sibilaal keessa galchitee hidhuu qabda. **27** Yoos ati maaliif Ermiyaas namicha Anaatoot kan gidduu keessanittii raajii dubbatu sana ifachuu dhiiifte ree? **28** Inni akkana jedhee dhaamsa kana gara keenya, gara Baabilonitti ergeera: Barri boojuu ni dheerata. Kanaafuu manneen ijaarradhaatii keessa jiraadhaa; biqiltuu illee dhaabdhaa ija isaa nyaadhaa.” **29** Sefaaniyyaa lubichis xalayaa sana Ermiyaas raajichaaf dubbise. **30** Kana irratti dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara Ermiyaas dhufe: **31** “Ergaa kana booji’amtoota hundatti ergi; ‘Waaqayyo waa’ee Shemaa’iyaa namicha Nehelaam sanaa akkana jedha: Waan Shemaa’iyaa yoo ani isa erguu baadhe iyyuu raajii isinii dubbatee akka isin soba amanattan godheef **32** Waaqayyo akkana jedha: ani dhugumaan Shemaa’iyaa namicha Nehelaam sanaa fi sanyii issaa nan adaba. Inni saba kana gidduutti hambaa tokko iyyuu hin qabaatu yookaan waan gaarii ani saba kootiif godhu hin argu; inni na mormuun fincila lallabeeraatii” jedha Waaqayyo.”

30 Dubbiin Waaqayyo bira gara Ermiyaas dhufe isa kanaa dha: **2** “Waaqayyo Waaqni Israa’el akkana jedha: ‘Dubbii ani sitti dubbadhe hunda kitaabatti barreessi. **3** Barri tokko ni dhufa’ jedha Waaqayyo; ‘Innis yeroo ani itti saba koo Israa’elii fi Yihuudaa boojiuudhaa deebisee biyya ani akka isaan dhaalaniiif abbootii isaanittiiif kenne sanatti isaan galchuu dha,’ jedha Waaqayyo.” **4** Dubbiin Waaqayyo waa’ee Israa’elii fi Yihuudaa dubbatee kanaa dha: **5** “Waaqayyo akkana jedha: “Iyyi sodaa ni dhaga’ama; kuu raaafama malee nagaa miti. **6** Mee iyyafadhaa ilaala: Dhiiiri tokko da’uu ni danda’aa? Yoos ani maaliifan dhiira hunda isaa akkuma dubartii ciniinsifattuu, harka isaa garaa ofii isaa irra kaa’atee, fuulli isaaas akka malee gurraacha’e arga ree? **7** Guyyaan sunakkam sodaachisaa ta’al Guyyaan akka guyyaa sanaa tokko iyyuu hin jiraatu. Guyyaan sun Yaqaobifi yeroo rakkinaa ta’aa; inni garuu rakkinaa sana keessaa ni ba’aa. **8** “Guyyaan sana” jedha Waaqayyoo Waan Hunda Danda’u, ‘Ani

morma isaanii irraa waanjoo nan cabsa; hidhaa isaanii illee nan kukkan; ergasiis namoonni biyya ormaa isaan hin garboomfatan. **9** Qooda kanaa isaan Waaqayyo Waaqa isaanittii fi Daawit mootii isaanii isa ansi isaanittii kaasu ni tajaajilu. **10** “Kanaafuu yaa tajaajilaa koo Yaaqoob, ati hin sodaatin; yaa Israa’el hin rifatin’ jedha Waaqayyo. ‘Ani dhugumaan biyya fagootii sin baasa, sanyiwwan kee immoo biyya isaan booji’amanii itti geeffamanii nan baasa. Yaaqoob ammas nagaa fi tasgabbii ni qabaata; namni isa sodaachisu tokko iyyuu hin jiru. **11** Ani si baasuu si wajjinan jiraatii” jedha Waaqayyo; ‘Ani sabootan gidduu isaanittii si bittinneesse sana guutumaan guutuutti barbadeessu iyyuu si’i garuu guutumaan guutuutti hin barbadeessu. Ani karaa sirrii ta’een sin adaba; uttu si hin adabin akkasumatti si hin dhiisu.’ **12** “Waaqayyoakkana jedha: “Madaan kee hin fayyu; miidhamni kee waldhaansa hin qabu. **13** Namni siif falmu tokko iyyuu hin jiru; madaa keetiif qorichi hin jiru; ati hin fayyitu. **14** Michoomni kee hundi si dagataniiru; isaan dhimma kee hin qaban. Sababii yakki kee akka malee guddaa ta’ee cubbuun kees baay’ateef ani akkuma diinaatti si dha’ee akkuma nama garaa jabaatu tokkoottis si adabeera. **15** Ati maaliif madaa keetiif fi dhukkuba kee kan hin fayyine sanaaf iyyita? Sababii yakki kee guddatee cubbuun kees baay’ateef, ani wantoota kanneen sitti fideera. **16** “Warri si nyaatan hundi garuu ni nyaatamu; diionni kee hundis boojuudhaan ni fudhatamu. Warri qabeenya kee booji’an ni booji’amu; warri si saaman hundis ni saamamu. **17** Ani garuu fayyaa kee siifin deebisa; madaa kees siif nan fayyisa’ jedha Waaqayyo. ‘Ati Xiyoon gatamtuu kan namni tokko iyyuu dhimma ishee hin qabne jedhamtereetaati.’ **18** “Waaqayyo akkana jedha: “Ani hambaa dunaakaan Yaaqoob kan booji’amee deebisee nan dhaaba; iddo jireenyaa isaanittiiifis garaa nan laafa; magaallatiin idduum diigamte sanatti deebitee ni ijaaramti; masaraanis iddo isaf malu ni dhaabata. **19** Faarfannaan galataatii fi sagaleen gammachuu isaan keessaa ni dhaga’ama. Ani isaan nan baay’isa; isaanis hin xinnaatan; ani ulfina nan kennaaf; isaanis hin tuffataman. **20** Ijoolleen isaanii akka warra jabana durii ta’u; waldaan isaanis jabaatee fiula koo dura ni dhaabata; ani warra isaan cunqursu hunda nan adaba. **21** Hoogganaan isaanii namuma isaanii ta’aa; bulchaan isaanii isaanuma giddiudhaa ka’aa. Ani isaa ofitti nan dhi’eessa; innis natti dhi’aata; yoo kanaa achii eenuuty natti dhi’achauuf ija jabaata?” jedha Waaqayyo. **22** ‘Akkasiin isin saba koo ni taatu; anis Waaqa keessan nan ta’aa.’ **23** Kunoo, bubbleen Waaqayyoo, inni jaabaan dheeekksamsaa ni bu’u; bubbleen hamaanis mataa hamootaa irratti gad bubbisa. **24** Aariin Waaqayyoo, sodaachisaan sun hamma inni kaayyoo yaada isaa guutumaan guutuutti fiixaan baasutti duubatti hin deebi’u. Isin bara dhumaa keessa waan kana ni hubattu.

31 “Yeroo sanatti” jedha Waaqayyo, “Ani balbala Israa’el hundaaf Waaqa nan ta’aa; isaanis saba koo ni ta’u.” **2** Waaqayyo akkana jedha: “Namoonni goraadee irraa hafan gammoojii keessatti fudhatamaa ni argatu; anis Israa’elii boqonnaa kenuuf nan dhufa.” **3** Waaqayyo fagoodhaa natti mul’atee akkana jedha: “Ani jaalala bara bараatiin si jaalladheera; kanaafuu ani arjummaa kootiin ofitti si harkiseera. **4** Yaa Israa’el durba qulqullittii, ani amma illee sin ijaara; atis deebitee ni ijaaramta. Ati amma illee dibbee kee fudhattee warra gammadan wajjin shuubbisuuf gad baata. **5** Ati amma illee gaarran Samaariyyaa irratti wayinii ni dhaabbatta; qotee bulaanis wayinii dhaabbatee ija isaa ni nyaata. **6** Guyyaan itti eegdonni gaarran Efreeti irra dhaabatani, ‘Kottaa gara Xiyoontti, gara Waaqayyo Waaqa keenyatti ol baanaa’ jedhanii

iyyan tokko ni dhufa.” 7 Waaqayyo akkana jedha: “Yaaqoobiif gammachuudhaan faarfadhaa; hangafa sabootaatiif ililchaa. Galata keessan dhageessisaatii, ‘Yaa Waaqayyo saba kee, hambaa Israa’elbaraari’ jedhaa. 8 Kunoo, ani biyya kaabaatii isaan nan fida; handaara lafaatii walitti isaan nan qaba. Isaan keessattii jaamotaa fi naafota, haadhota ulfaatii fi dubartoota ciniinsifatantu argama; saba guddaa ta’aniis ni deebi’u. 9 Isaanis boo’aa dhufu; yeroo ani deebisee isaan fidutti Waaqa kadhatu. Waan ani abbaa Israa’el ta’ee fi Efreet immoo ilma koo hangafa ta’eef, ani qarqara burqaa bishaanii irra, daandii qajeelaa isaan achi irratti hin gufanee irra isaan nan qajeelcha. 10 “Yaa saboota, dubbii Waaqayyo dhaga aa; isin, ‘Inni Israa’elin bittinneesse sun walitti isaan qabee akkuma tiksee tokkotti bushaayee isaa ni tiksa’ jedhaatii biyyoota qarqara galaanaa kanneen fagoo jiranitti labsaa. 11 Waaqayyo Yaaqoobin fureera, warra isaa caalaajajaboo ta’an harkaas isa baaseerattii. 12 Isaan ni dhufanii gaarran Xiyoon irrattis gammadanii ililchu; isaan arjummaa Waaqayyootti jechuunis midhaanitti, daadhii wayinii haaraa fi zayitiitti, ilmoolee bushaayeeftti fi jabbootaattis ni gammadu. Jireenyi isaanii akkuma biqiltuu bishaan quufee ta’ a; isaan si’achi hin gaddan. 13 Ergasiis shamarran ni shuubbisu; ni gammadu; dargaggoonii fi maanguddoonni akkasuma ni gammadu. Ani boo’icha isaanii gammachuutti nan geeddara; qooda gaddaa jajjabinaa fi gammachuu nan kennaaf. 14 Ani arjummaadhaan luboota nan quubsa; sabni koos badhaadhummaa kootiin ni guutama,” jedha Waaqayyo. 15 Waaqayyo akkana jedha: “Sagalee boo’ichaatii fi wawwaannaa guddaa tokko Raamaa keessaa dhaga’ame; sababii isaan hin jirreef, Raahel ijoollie isheetiif boo’aa jirti; jajjabachuu ni didde.” 16 Waaqayyo akkana jedha: “Sagalee kee boo’icha irraa, ija kee immoo imimmamaan irraa eeggadhu; hojni kee ni badhaafamaatii” jedha Waaqayyo. “Isaan biyya diinaatti ni deebi’u. 17 Kanaafuu galgalli kee abdi qaba” jedha Waaqayyo. Ijoolleen kee biyya ofii isaanittii ni deebi’u. 18 “Ani dhugumaan Efreeti akkana jedhee boo’u dhaga’eera: ‘Ati akkuma dibicha hin leenjifamin tokkotti na adabdeerta; anis adabameera. Ati sababii Waaqayyo Waaqa koo taafeef, na deebisi; anis nan deebi’aa. 19 Ani ergan duubatti deebi’ee booddee, qalbii jijjiirradehera; ani ergan hubadhee booddee, qoma koo nan dha’ee. Ani sababiin salphinaa dargaggummaa koo baadhhuuf, nan qaana’ee; gad nan deebi’ees.” 20 Efreeti ilma koo jaallatamaa, mucaa anitti gammadu mitii? Ani yeroo baayee’eyoon isaan morme iyuu amma illee isa nan yaadadha. Kanaafuu garaan koo isaaaf ni yaada; garraas nan laafaa” jedha Waaqayyo. 21 “Ati mallattoo daandii dhaabbadhu; waan karaa nama argisiisu illee kaa’adhu. Karaa irra deemtu, daandii guddaa sana hubadhu. Yaa Israa’el durba qulqullittii deebi’i; magaalaawwan keetti deebi’i. 22 Yaa intala hin amanamne, ati hamma yoomiitti asii fi achi joorta? Waaqayyo waan haaraa tokko lafa irratti ni uuma; dubarttiin dhiira marsiti.” 23 Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waqni Israa’el akkana jedha: “Yeroo ani boojiiamtotoa isaanii deebisutti namooni biyya Yihuudaafti fi magaalaawwan ishee keessa jiraantan amma illee yeroo tokko, ‘Yaa iddoon murtiin qajeelaan jiraatu, yaa tulluu qulqulluu, Waaqayyo si haa eebbis’ jedhanii dubbatu. 24 Biyya Yihuudatii fi magaalaawwan isaa hunda keessa namooni jechuunis qonnaan bultoontii fi warri bushaayee fudhatanii asii fi achi naananna’an tokkummaadhaan achi keessa jiraatu. 25 Ani warra dadhaban nan jajjabeessa; warra gaggaban illee nan bayyanachiisa.” 26 Kana irratti ani dammaqee asii fi achi nan ilaale. Hirribni koos natti mi’awee ture. 27 “Barri anitti mana Israa’elii fi mana Yihuudaa sanyii namaatii fi sanyii horiitiin guutu tokko ni dhufa” jedha Waaqayyo. 28

“Ani akkuman isaan buqqisu fi diiguf, isaan garagalchuu, isaan barbadeessuu fi badiisa isaanittii fiduuf isaan ilaale sana akkasuma immoo isaan jaaru fi isaan dhaabuuf gara isaanii nan ilala” jedha Waaqayyo. 29 “Bara sana keessa namooni lammata, “Abbootiin isaanii ija wayinii dhangaggaa’aa nyaannaan ilkaan ijoollee hadoode’ hin jedhan. 30 Qooda kanaa tokkoon tokkoon namaa cubbuu ofii isaaatiin du’u; nama ija wayinii dhangaggaa’aa nyaatu kam iyuu ilkaanuma isatu hadooda. 31 “Yeroon ani itti mana Israa’el wajjin, mana Yihuudaa wajjinis kakuu haaraa galu ni dhufa,” jedha Waaqayyo. 32 “Kakuun kunis kakuu ani, yeroo biyya Gibixiiti isaan baasuuuf jedhee harka isaanii qabe sana abbootii isaanii wajjin gale, kakuu koo kan utuma ani dhirsaa isaanii ta’ee jiruu isaan cabsan sanaan tokko miti” jedha Waaqayyo. 33 “Kakuun ani yeroo sana booddee mana Israa’el wajjin galu kanaan dha” jedha Waaqayyo. “Ani seera koo qalbii isaanii keessa nan kaa’; garaa isaanii keessattii nan barreessa. Ani Waaqa isaanii nan ta’ a; isaanis saba koo ta’u. 34 Sababii hundi isaanii, xinnaa hamma guddattaan na beekaniif, si’achi namni kani iyuu, ‘Waaqayyoon bee’ki’ jedhee olla issaa yookaan obboleessa isaa hin barsiisu” jedha Waaqayyo. “Ani yakka isaanii nan dhiisaaf; cubbuu isaanis si’achi hin yaadadhu.” 35 Waaqayyo akkana jedha; inni akka isheen guyyaan ibsituuf aduu ramadu, inni akka isaan halkaniin ubsaniif, ji’aa fi urjiwwan ajaju, inni akka dambaliin isaa huursuuf galaana raasu sun maqaan issaa Waaqayyoo Waan Hunda Danda’iu dha: 36 “Yoo seeri kun fuula koo duraa bade qofa, sanyiin Israa’el, fuula koo duratti bara bараанаа сабаби isaa hafa” jedha Waaqayyo. 37 Waaqayyo akkana jedha: “Yoo samiin gubbaa safaramuu danda’ee fi hundeen lafaan kan gadii qoratamee argamuun danda’ee qofa ani sanyiin Israa’el hunda sababii waan isaan hojjetan hundaatiif nan gata” jedha Waaqayyo. 38 Waaqayyo akkana jedha: “Barri itti magaalaan kun gamoo Hanaani’elilitii jalqabee hamma Karra Goleetti deebi’ee naaf ijaaramu tokko ni dhufa. 39 Funyoon safaraas achii ka’ee gara tulluu Gaareebitti qajeelee gara Go’atti diriifama. 40 Sululli reefii fi daaraan itti gatamu guutuun, karaa ba’as sulula Qeedroon qabatee dirreen hamma Karra Fardaatti jiru hundi Waaqayyoof ni qulqulleeffama. Magaalaan kun gonkumaa lammaffaa hin buqqifamtu yookaan hin diigamtu.”

32 Bara Zedeqiyaa mooticha Yihuudaa keessa wagga kudhannaffaatti bara mootummaa Nebukadnezar keessa wagga kudha saddeetffaatti, dubbiiin kun Waaqayyo biraa gara Ermiyas dhufe. 2 Yeroo sanatti loltontooni mootii Baabilon Yerusaleemim marsanii turan; Ermiyas raajichi immoo masaraa mootii Yihuudaa keessatti oobdi eegumsaa keessatti itti cufamee ture. 3 Zedeqiyaa mootichi Yihuudaa akkana jedheenii isaa hisiseeture. “Ati maaliif akkana jettee raajii dubbatta? ‘Waaqayyo akkana jedha: Ani magaalaan kana dabarsee mootii Baabilonittii nan kenna; innis ni qabata. 4 Zedeqiyaa mootichi Yihuudaa dabarfamee mootii Baabilonitti ni kennama malee harka warra Baabilon jalaa hin ba’u; fuula mootichaa dura dhaabatees isawajjin dubbata; ija isatiiniis isa ni arga. 5 Innis Zedeqiyaa gara Baabilonitti geessa; Zedeqiyaa hamma ani isa Yaadadhutti achuma tura, jedha Waaqayyo. Isin yoo Baabilonota loltan hin milkoftan.” 6 Ermiyas akkana jedhe; “Dubbiiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: 7 Hanani’el ilmi eessuma keetti ilmi Shaluum si bira dhufee, ‘Ati sababii lafa kana bitachuuf mirga aantummaa qabduuf lafa qotisaa koo kan Anaatoot keessaa sana bitadhu’ sin jedha. 8 “Ergasiis akkuma Waaqayyo dubbate sana Hanani’el durbiin koo gara oobdi eegumsaatti na bira dhufee, ‘Lafa koo kan biyya Beniyaam keessa Anaatoot jiru sana bitadhu. Waan mirgi furuutii fi dhuunfachuu kan

kee ta'eef ati ofi keetii bidatdu' jedhe. "Kana irratti ani akka wanni kun dubbii Waaqayyoo ture nan beeke; **9** kanaafuu ani lafa qotiisaa Anaatoot jiru sana durbii koo Hanani'eel irraa bitadhee meetii saqili kudha torba safareef kennefe. **10** Anis walii galtee sana mallateessee, chaappaa itti godhee, dhuga baatota waamee meetii sana madaaliitti safareef. **11** Walii galtee bittaa fi gurgurtaa jechuunis garagalchaa chaappaa qabu kan akka seeraa fi barteeeti hoijetamee fi kan chaappaa hin qabnee illee nan fudhadhe; **12** geesees fuula durbii koo Hanani'eelii fi fuula dhuga baatota walii galtee sana irratti mallateessaniitii fi fuula Yihuudoota oobdii eegumsaa keessa tataa'aa turan hundaa duratti Baaruk ilma Neeriya ilma Mahiseyaatti kenne. **13** "Anis fuuluma isaanii duratti qajeelcha kana Baarukiif kenne; **14** 'Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'elakkana jedha: walii galtee bittaa fi gurgurtaa kan chaappaa qabu fi kan chaappaa hin qabne fuudhiitii akka isaanbara dheeraa turuu danda'anifi lachuu okkotkee suphee keessa kaa'i. **15** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'elakkana jedhaatii; biyya kana keessatti manneen, lafa qotiisaa fi iddoon dhaabaa wayinii amma illee ni bitamu.' **16** "Anis erga walii galtee bittaa fi gurgurtaa sana Baaruk ilma Neeriyaatti kennee booddee akkana jedheen Waaqayyoon kadhade: **17** "Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati humna kee guddaa fi irree kee diriurfamee sanaan samiiwwanii fi lafa umteerta. Wanti ati hin dandeenye tokko iyuu hin jiru. **18** Ati namoota kumaatamatti jaalala ni argisiifta; garuu sababii cubbuu abbootiitiif jettee ijoollee isaanii kanneen isaan booddee illee ni abadba. Yaa Waqa guddaa fi humna qabeessa maqaan kee Waaqayyo Waan Hunda Danda'u dha; **19** kaayyoon kee guddaa dha; hojin kees jabaa dha. Jji kee karaa namaa hunda ilaala; ati tokkoo tokkoo namaatiif gatii karaa isaatii fi hojii isaatiiif malu kennita. **20** Ati Gibxi keessatti mallattoo fi dinqii hoijetee hamma har'aatti illee Israa'elii fi sanyii namaa hunda keessatti waan kana ittuma fuftee maqaa hamma ammaatti qabd u kana argatte. **21** Saba kee Israa'eliiin mallattoo fi dinqiidaan, harka humna qabeessaan, irree diriurfamaa fi haala akka malee nama sodaachisuun Gibxi keessaa baafte. **22** Biyya aannanii fi damma baasu kan ati abbootiisaaniiif kennuuf kakatte kana isaaniiif kennite. **23** Isaanii biyyattii seenanii dhaalan; garuu siif hin ajajamne yookaan seera kee duukaa hin buune. Waan ati akka isaan hoijetan ajajes hin hoijenne. Kanaafuu ati badiisa kana hunda isaanitti fidde. **24** "Kuno magaalaa fudhachuuif tuullaan biyyoo itti marfameera. Sababii goraadee, beelaatii fi dha'ichaatif magaalaa kun Baabilonota amma isa lolaa jiranitti dabarfamee ni kennama. Wanni ati dubbatte sun akkuma ati amma argitu kana fiixaan ba'eera. **25** Yaa Waaqayyo Gooftaa, ati yoo magaalattiin kun dabarfamtee Baabilonotatti kennamte iyyuu 'Meetiidhaan lafa qotiisaa bitadhuutii bittaa fi gurgurtaa isaa illee ragaa qabaachisi' naan jettia." **26** Ergasisi dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara Ermiyas dhufe: **27** "Ani Waaqayyo, Waqa nama hundaa ti; wanni anihin dandeenye tokko iyuu jiraa? **28** Kanaafuu Waaqayyoakkana jedha: Ani magaalaa kana dabarsee Baabilonota fi Nebukadnezar mooticha Baabilonitti kennuuf jira; innis ishee ni qabata. **29** Baabilononni magaalaa kana lolaa jiran kuneen magaalatti seenanii ibidda itti qabsiisii; isaanis manneen namoonni bantii isaanii irratti Ba'aaliif ixaana aarsuu fi waagota biraafis dhibaayyu dhibaafachuudhaan dheekkamsaaf na kakaasan sana illee walumaan ni gubu. **30** "Sabni Israa'elii fi sabni Yihuudoota ijoollummaa isaaniiitii jalqabanii fuula koo duratti waan hamaa malee homaa hin hoijenne; dhugumaan sabni Israa'el waan harkuma isaaniiitii hoijetaniin dheekkamsaaf na kakaasan

malee homaa hin hoijenne, jedha Waaqayyo. **31** Magaalattiin kun gaafa ijaaramtee jalqabdee hamma ammaatti akka ani fuula koo duraa ishee balleessuuif na aarsitee dheekkamsaaf na kakaaste. **32** Sabni Israa'elii fi sabni Yihuudoota jechuunis isaan, mootonni isaanitii fi qondaaltonni isaanii, luboонни isaanitii fi rajonniisaanii, namoonni Yihuudatiif namoonni Yerusaalem hammina hoijetan hundaan dheekkamsaaf na kakaasaniiru. **33** Isaan fuula isaanii dhiisani dugda isaanii natti garagalfatan; yoo ani ammumaa amma isaan barsiise iyuu isaan na hin dhaggeeffanne yookaan qajeelfamaa kootiin hin geeddaramne. **34** Isaan waaqota isaanii balfamoo sana mana Maqa koottin waamamu keessa dhaabatanii manicha xureessan. **35** Isaanii ilmaan isaanitii fi intallan isaanii aarsaa godhanii Moolekiif dhi'eessuuif jedhanii Sululu Ben Hinoom keessatti Ba'aaliif iddo sagadaa ijaaran; ani garuu akka isaan waan jibbisisaakkanaa hoijetani Yihuudoota illee cubbuu hojjechisaa gonkumaa isaan hin ajajne yookaan wanni kun qalbii koo keessa illee hin turre. **36** "Ati waa'ee magaalatti kanaa, 'Isheen goraadeedhaan, beelaa fi dha'ichaan dabarfamtee mooticha Baabilonitti kennamtii' jetta; Waaqayyo Waaqni Israa'elakkana jedha: **37** Ani dhugumaan biyyoota ani aarii koo sodaachisaa fi dheekkamsa koo guddaadhaan itti isaan ari'e hunda keessaa walitti isaan nan qaba; iddo kanattis isaan deebisee nagaan isaan jiraachisa. **38** Isaan saba koo ta'u; anis Waqa isaanii nan ta'a. **39** Ani akka isaanitii fi ijoollee isaanii kanneen isaan boodeettsi jireenyi tolouf jedhanii akka barabara na sodaataniiif garaa tokkoo fi karaa tokko isaaniiif kenna. **40** Ani kakuu bara baraa isaan wajjin nan gala; akka isaan gonkumaa narraa hin garagaleef ani waan gaarii isaaniiif gochuu hin dhiisu; akka isaan na sodaataniiif isaan nan kakaasa. **41** Ani waan gaarii isaaniiif gochuutti nan gammada; garaa koo fi lubbuu koo guttuudhaan, amanamummaadhaanis biyya kana keessa isaan nan dhaaba. **42** "Waaqayyoakkana jedha: Ani akkuman badiisa guddaa kana hunda saba kanatti fide sana waan gaarii waadaa isaaniiif seeene sana hunda nan kennaaf. **43** Biyya isin, 'Biyyattiin kun ontee duwaa hafteerti; namni yookaan bineensi ishee keessa hin jiru; isheen dabarfamtee Baabilonotatti kennamteertiitii' jettanii waa'ee ishee dubbattan kana keessatti lafti qotiisaa amma illee ni bitama. **44** Biyya Beniyaam keessatti, gandoota naannoo Yerusaalem keessatti, magalaawwan Yihuudatiif magalaawwan biyya gaaraa keessatti, magalaawwan gaarran dhi'atii fi kin Negeeb keessatti lafti qotiisaa meetidhaan ni bitama; walii galteen bittaa gurgurtaa isasas mallatteeffamee chaappan itti godhamee dhuga baatotaan ni rageeffama; ani boojuu isaanii iddo duriitti nan deebisatii, jedha Waaqayyo."

33 Utuu Ermiyas amma iyuu oobdii eegumsaa keessatti hidhamee jiruu, dubbiin Waaqayyoo yeroo lammaffaaakkana jedhee gara isaa dhufe: **2** "Waaqayyo inni lafa uume, Waaqayyo inni lafa tolchee jabeessee ishee dhaabe, kan maqaan isaa Waaqayyo jedhamu sun akkana jedha; **3** 'Ati gara kootti iyaydh; anis deebii siifin kenna; waan guddaa fi dhoksaa ati hin beekne sitti nan hima.' **4** Waaqayyo Waaqni Israa'el waa'ee manneen magaalaa kanaatii fi waa'ee masaraa mootota Yihuudaa kanneen ittiin tuulaan biyyooti fi goraadee of iraa dhowwuu diigaman sanaa akkana jedhaatii; **5** Baabilononni loluuf ni dhuuf; 'Isaanis magaalaa kana reeffa namoota ani aarii fi dheekkamsaaf kootiin fixuutiin ni guutu. Ani sababii hammina ishee hundaatiif magaalaa kana duraa fuula koo dhokfadheeraati. **6** "Ta'us anisaan nan fayyisa; nan bayyanachiis; ani saba koo nan fayyisa; akka isaan nagaan qasabii guddaan jiraatan nan godha. **7** Ani Yihuudoota fi Israa'elin boojudhaan deebisee

akka isaan dur turanitti nan ijaara. **8** Cubbuu isaan natti hoijetan hunda irraa isaan nan qulqulleessa; cubbuu isaan natti fincluun hoijetan hundas nan dhiisaaf. **9** Magalaalaan kun fuula saboota lafa irraa warra waan gaarrii ani isheef godhe hunda dhaga'an hundaa duratti maqaa, gammachuu, galataa fi ulfina naa taati; isaan sababii badhaadhummaa fi nagaa ani isheef kennu hundaatiif sodaatanii hollatan.' **10** "Waaqayyoakkana jedha: 'Isin waa'ee iddoor kanaa, "Biyattiin kun ontee duwwaa hafteerti; namni yookaan bineensi ishee keessa hin jiru" jettu. Ta'u illee magalaawwan Yihuudaatiif fi daandiwwan Yerusaalem kanneen duwwaa hafanii namni yookaan bineensi keessa hin jirre sana keessatti amma illee, **11** sagaleen ililleetii fi gammachuu, sagaleen misirrichaatii fi misirrittii, sagaleen warra mana Waaqayyoottaaarsaa dhi'eessanii kan, "Waaqayyo Waan Hunda Danda'u galateeffadhaa; Waaqayyo gaariidhaati; jaalallii isaaSa baraaraan ni jiraata" jedhu ni dhaga'ama. Ani booji'amtoota biyyattii akkuma isaan duran turanittin deebisaatiif jedha Waaqayyo. **12** "Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: 'Iddoonaa namni yookaan horiin keessa hin jiraanne kanaa fi magalaawwan ishee hunda keessa lafti dheedaa kan tiksoonni bushaayee isaanii itti boqochiifatan ammas ni jiraata. **13** Magalaawwan biyya gaaraa keessatti, kanneen gaarran dhi'atii fi Negeeb keessatti, biyya Beniyaam keessatti, gandoota naannoo Yerusaalemii fi magalaawwan Yihuudaa keessatti amma illee bushaayeen harka nama isaan to'atuu jala ni hulluuqu' jedha Waaqayyo. **14** "Barri an'i jedha Waaqayyo 'waadaa gaarii ani mana Israa'elii fi mana Yihuudaatiif seene sana itti fiixaan baasuu ni dhufa.' **15** "Bara sana keessa, yeroo sanatti ani akka dameen qajeelaan tokko sanyii Daawit keessaa latu nan godha; inni waan qajeelaan fi sirrii ta'biyyattii keessatti ni hoijeta. **16** Bara sana keessa Yihuudaa ni fayya; Yerusaalemis nagaan jiraatti. Maqaan isheen ittiin waamamtus, Waaqayyo qajeelummaa keenya' jedhamaa. **17** Waaqayyoakkana jedhaati: 'Daawit gonkumaa nama teessoo mana Israa'el irra taa'u hin dhabu; **18** yookaan luboonti warri Lewwota ta'an gonkumaa nama aarsaa gubamu dhi'eessuuf, kennaa midhaanii gubuu fi qalma dhi'eessuuf ittuma fufee fuula koo dura dhaabatu hin dhaban...' **19** Dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara Ermiyas dhufe: **20** "Waaqayyoakkana jedha; 'Yoo isin akka halkanii fi guyyaan yeroo isaanii kennametti hin dhufneef kakuu ani halkan wajjin galee fi kakuu ani guyyaa wajjin gale sana cabsuu daneessan, **21** kakuu ani garbicha koo Daawit wajjin galee fi kakuu ani Lewwota luboota ta'anii fuula koo dura tajaajilan wajjin gale sun cabuu danda'a; Daawitis si'achi sanyii teessoo isaa irra taa'ee bulchu hin qabaatu. **22** Ani sanyii garbicha koo Daawitiif fi Lewwota fuula koo dura tajaajilan akkuma urjiwwan samiitii fi akkuma cirracha qarqara galaanaa kan madaalamuu hin daneenyee nan baay'isa.'" **23** Dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara Ermiyas dhufe: **24** "Ati akka uummanni kun, 'Waaqayyo mootummoote filatee ture lamaan gateera' jechaa jiru hin qalbeeffannee? Kanaafuu isaan saba koo tuffataniiru; si'achiis akka saba tokkoottiisa hin ilaalan. **25** Waaqayyoakkana jedha: 'Ani utuu halkanii fi guyyaa wajjin kakuu koo jabeessee dhaabuu baadhee, samii fi lafaafis seera kaa'uu baadhee, **26** silaa sanyii Yaaqobii fi sanyii tajaajilaa koo Daawit gatee akka inni sanyii Abrahaam, sanyii Yisihaaqii fi kan Yaqqob bulchuuf ilmaan isaa keessaa nama tokko hin filadhu ture. Anis booji'amtoota isaanii nan deebisa; garaa illee nan laafaaf."

34 Yeroo Nebukadnezar mootichi Baabiloniitii fi loltoonni isaa hundi, mootummoonnii fi saboonni biyya inni bulchu

keessa jiraatan hundi Yerusaalemii fi magalaawwan naannoo ishee hunda lolaa turanitti dubbiinakkana jedhu tokko Waaqayyo bira gara Ermiyas dhufe; **2** "Waaqayyo Waaqni Israa'elakkana jedha: Gara Zedeqiyaa mooticha Yihuudaa dhaqitiifakkana jedhiin; 'Waaqayyoakkana jedha: Ani magalaala kana dabarsee mootii Baabiloniitii nan kenna; innis ishee guba. **3** Ati dhugumaan qabamtee dabarfamtee isatti kennamta maleeharka isaa jalaa hin miliqxu. Mootii Baabilon ijuma keetiin ni argita; innis kallattiin si wajjin ni dubbata. Atis Baabiloniitii ni geeffamta. **4** "Ta'u yaa Zedeqiyaa mooticha Yihuudaa, ati dubbi Waaqayyo dhaga'i. Waaqayyo waa'ee keeakkana jedha: Ati goraadeen hin duutu; **5** garuu nagumaan duuta. Namoonni akkuma ulfina awwaala abbootii keetii mootota siinduraatiif ibidda qabsiisan sana ulfina keetif ibidda qabsiisanii, "Wayyoo yaa Goofta!" jedhanii boo'u. Ani mataan koo dubbiikana dubbadheeraati, jedha Waaqayyo." **6** Ermiyas rajjichi Yerusaalem keessatti waan kana hunda Zedeqiyaa mooticha Yihuudaa hime; **7** yeroo sanatti loltoonni mootii Baabilon Yerusaalemii fi magalaawwan Yihuudaa jechuunis Laakkishii fi Azeeqaa lolaa turan. Magalaawwan Yihuudaa karneen dallaa jabaa qaban keessaa kanneen hafan isaanuma kana qofa turaniitii. **8** Erga Zedeqiyaa mootichi bilisummaa garbootaa labsuuf jedheeuummata Yerusaalem keessa jiraatu hunda wajjin kakuu galee booddee dubbiin tokko Waaqayyo bira gara Ermiyas dhufe. **9** Tokkoon tokkoon namaa garba isaa dhiiraa dubartii sanyii lbrootaa ta'an bilisa baasu qaba ture; namni kam iyyuu Yihuudii sanyii isaa ta'e tokko garbummaa keessatti hambisuuhin qabu. **10** Kanaafuu qondaaltonnii fi namoonni kakuu sana seenan hundi garbootaa isaanii dhiirrotaa dubartii bilisa baasuuf fi akka si'achis isaan hin garboomfanne walii galan. Isaanis tole jedhanii jara bilisa baasan. **11** Ergasiigaruu yaada isaanii geeddaratanii garbootaa bilisa baasanii turan sana deebifatanii amma illee garboomfatan. **12** Ergasiigurubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara Ermiyas dhufe: **13** "Waaqayyo Waaqni Israa'elakkana jedha: Ani yeroon Gibxii biyya garbummaatii isaan baasetti abbootii keessan wajjinakkana jedhee kakuu gale; **14** 'Tokkoon tokkoon keessan waggaatoba torbattina sanyii lbrootaa kan isinitti of gurgure kam iyyuu bilisa baasu qabdu. Erga inni waggaaja'a isin tajaajilee booddee isin gadisa dhiisuu qabdu.' Abbootiin keessan garuu na hin dhageenyee; gurras naa hin kennine. **15** Isin immoo dhi'o kana qalbii jijiirrattanii waan fuula koo duratti qajeelaat'a'e gootaniiru: Tokkoon tokkoon keessanis lammiiwwan keessanii bilisummaa labsitaniru. Mana Maqaakootiin waamamu keessatti fuula koo duratti kakuu galtaniiru. **16** Amma garuu garagaltanii maqaa koo xureessitan; tokkoon tokkoon keessan garbootaa dhiiraa dubartii isin akka isaan gara fedhan deemanifi bilisa baaftanii turtan sana deebiftanii fudhattaniiru. Akka isaan ammas garbootaa keessan ta'anii isaan dirqamsiiftaniru. **17** "Kanaafuu Waaqayyoakkana jedha: Isin naaf hin ajajamne; lammiiwwan keessanii bilisummaa hin labsine. Kanaafuu ani amma, 'Bilisummaa' isinii nan labsa' jedha Waaqayyo; 'Bilisummaa' kunis bilisummaa goraadeedhaan, dha'ichaa fi beelaan dhumuutti. Ani fuula mootummoota lafaahundaa durattis akka isin jibbamtan nan godha. **18** Warra kakuu koo cabsanii walii galtee kakuu fuula koo duratti godhan sanaa hin eegin immooakkuma jabbii isaan iddoor lamatti qoodanii gidduu isaanii ba'anii darban sanaan godha. **19** Dura buutota Yihuudaa tii fi Yerusaalem, qondaaltota mana murtii, lubootaa fi uummata biyyattii kanneen jabbii gargar qoodame sana gidduu ba'anii darban hunda, **20** dabarsee diinota lubbuu isaanii balleessuu barbaadanitti nan kenna. Reeffi isaanii allaattii

samiiit fi bineensota lafaatiif nyaata ni ta'a. **21** "Anis Zedeqiyaa mooticha Yihuudatii fi qondaaltota isaa dabarsee diinota isaanii warra lubbuu isaanii balleessuu barbaadanitti, loltotta mootii Baabilon kanneen isin loluu irraa deebi'anitti nan kenna. **22** Ani ajaja kennee, gara magalaalaa kanaatti deebisee isaanan fida jedha Waaqayyo. Isaanis ishee ni lolu; qabataniis ibiddaan ishee gubu. Anis akka namnii tokko iyyuu keessa hin jiraanneef magalaawwan Yihuudaa nan onsa."

35 Dubbiin bara Yehooyaqaqim ilmi Yosiyas mootii Yihuudaa turetti Waaqayyo bira gara Ermiyas dhufe akkana jedha: **2** "Gara mana Rekaabotaa dhaqitiit gara mana Waaqayyootti isaan waami; kutaa manaa tokkotti ol isaan galchittii akka dhuganiif daadhii wayinii kenniif." **3** Anis dhaqueen Yaazaniyaa ilma Ermiyas, ilma Habazneyaa, obboloota isaatii fi ilmaan isaa hunda jechuunis maatii Rekaabotaa guutuu waame. **4** Anis gara mana Waaqayyootti isaan fidee kutaa mana ilmaan Haanaan ilma Yigdaaliyaa nama Waqaqa sanaatti ol galche. Kutaan sunis kutaa qondaaltotaa kan kutaa Ma'aseyyaa ilma Shaluum namicha balbala eegu sanaatti ol jirutti aana ture. **5** Anis wacitiwwan daadhii wayiniitiin guttamaniif fi xoofoo fuula Rekaabotaa durattu dhi'eesenn, "Daadhii wayinii kana dhugaa" jedheen. **6** Isaan garuu akkana jedhannee deebisan: "Nu sababii abbaan keenya Yoonaadaab ilmi Rekaab akkana jedhee nu ajajeef daadhii wayinii hin dhugnu: 'Isin yookaan sanyiin keessan gonkumaa daadhii wayinii hin dhuginaa.' **7** Akkasumas isin mana ijaarrachuu, sanyii facafachuu yookaan wayinii dhaabbachuu hin qabdan; isin yeroo hunda dukaanota keessa jiraachuu qabdu malee waan kanneen keessaa tokko illee qabaachuu hin qabdan. Yoos isin biyya itti keessimmaa taatan keessa bara dheeraa ni jiraattu." **8** Nu waan abbaan keenya Yehoonaadaab ilmi Rekaab nu ajaje hunda eegneerra. Nu yookaan niitonni keenya yookaan ilmaanii fi intallan keenya daadhii wayinii hin dhugne. **9** Yookaan mana keessa jiraamnu yookaan wayinii, lafa qotiisa yookaan midhaan hin qabnu. **10** Nu dunkaanaa keessa jiraannee waan abbaan keenya Yoonaadaab nu ajaje hunda eegneerra. **11** Garuu yeroo Nebukadnezar mootichi Baabilon biyya kana qabatetti nu, 'Kottaa; nu Baabilonotaa fi loltoota Sooriyaa duraa baqanee Yerusaalemitti galuu qabna' waliin jenne. Akkasiinis nu Yerusaalem keessatti hafne." **12** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara Ermiyas dhufe: **13** "Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: Dhaqitiit namoota Yihuudatii fi sabu Yerusaaleemiin 'isin gorsa koo fudhattanii naaf hin ajamatiani?' jedhi, jedha Waaqayyo. **14** 'Yehoonaadaab ilmi Rekaab akka ilmaan isaa daadhii wayinii hin dhugne ajaje; ajajni kunis eegameera. Isaan sababii ajaja abbaa isaanii eeganiif hamra har'aatti daadhii wayinii hin dhugan. Ani garuu ammumaa amma isinitti dubbadheera; isin immoo naaf hin ajajamne. **15** Ani tajaajiltoota koo raajota hunda ammumaa amma isinitti erge. Isaan akkana isiniiin jedhan; 'Tokkoon tokkoon keessan karaa keessan hamaa sana irraa deebitanii hojji keessan qajeelfachuu qabdu. Isaan tajaajiluuf jettanii waaqota bira duukaa hin bu'inaa. Yoos isin biyya ani isinii fi abbootii keessaniiif kenne keessa ni jiraattu.' Isin surra keessan naaf hin kenneen, yookaan na hin dhaggeeffanne. **16** Sanyiin Yehoonaadaab ilma Rekaab ajaja abbaan isaanii isaaniiif kenne eeganiiru; sabni kun garuu naaf hin ajajamne.' **17** "Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: 'Dhaggeeffadhal! Ani Yihuudatii fi nama Yerusaalem keessa jiraatu hundatti balaa nan fida jedhee labse sana hunda nan fida. Ani isanitti dubbadheen ture; isaan garuu hin dhaggeeffanne. Ani isaan waameen ture; isaan garuu hin owwaanee.'" **18**

Ermiyaasis maatii Rekaabotaa tiin akkana jedhe; "Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: 'Isin ajaja abbaa keessan Yehoonaadaab eegdanii gorsa isaa hunda illee duukaa buutaniirtu; waan inni isin ajaja hundas hoijettaniirtu.'

19 Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: 'Yoonaaadaab ilmi Rekaab gonkumaa nama fuula koo dura dhaabatee na tajaajilu hin dhabu."

36 Bara Yehooyaqaqim ilmi Yosiyas mootii Yihuudaa ture keessa waggaafuraaffaatti dubbiin akkana jedhu Waaqayyo bira gara Ermiyas dhufe: **2** "Kitaaba maramaa fudhadhuutii dubbiin ani bari mootummaa Yosiyasii jalqabee hamma ammaa waa'ee Israa'elii fi waa'ee Yihuudaa, waa'ee saboota kaan hundaas sitti dubbadhe sana hunda irratti barreesi. **3** Tarii sabni Yihuudaa yeroo waa'ee badiisa ani isaanitti fiduuq yaade hundaa dhaga'anitti tokkoon tokkoon isaanii karaa isaanii hamaa sana irraa ni deebi'u ta'a; yoos ani hammina isaanittii fi cubbuu isaanii nan dhiisaaf." **4** Ermiyaasis Baaruk ilma Neeriyya waame; Baaruk immoo dubbiin Waaqayyo dubbate sana Ermiyas irraa dhaga'ee kitaaba maramaa irratti barreesi. **5** Ermiyas akkana jedhee Baarukin ajaje; "Ani mana Waaqayyoo seenuu dhowwameera. **6** Kanaafuu ol ati guyaa soomaa tokko mana Waaqayyoo dhaqitiit dubbiin Waaqayyoo kan narraa dhageessee barreesite sana kitaaba maramaa irraa sabaaf dubbisi. Namoota Yihuudaa warra magalaawwan isaanii irraa dhufan hundaaf dubbiin sana dubbisi. **7** Tarii isaan kadhannaas isaanii fuula Waaqayyoo durattu dhi'eeffatanii tokkoon tokkoon isaanii karaa isaanii hamaa sana irraa ni deebi'u ta'a; arii fi dheekkamsi Waaqayyo saba kana irratti labse guddadhaati." **8** Baaruk ilma Neeriyya waan Ermiyas raajichi isatti hime hunda ni hoijete; mana Waaqayyoo keessattis kitaaba maramaa sana irraa dubbiin Waaqayyoo dubbise. **9** Bara Yehooyaqaqim ilmi Yosiyasi mootii Yihuudaa ture keessa jia'sa saglaffaa waggaaf shanaffaatti guyaan fuula Waaqayyo durattu sooman tokko saba Yerusaalem keessa jiraattu fi warra magalaawwan Yihuudatii dhufan hundaaf ni labsame. **10** Baarukis kuttaa Gemaariyyaa ilma Shaafaan barreesaa sanaa kan ooobdiil ol aanaa keessa balbala mana qulqullummaa, kan Karra Haaraa jedhamu bira sana keessa dhaabatee saba mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa ture hundaaf dubbiin Ermiyas sana kitaaba maramaa irraa dubbise. **11** Miikiyas ilmi Gemaariyyaa ilma Shaafaan yeroo dubbiin Waaqayyoo hunda kitaaba maramaa irraa dhaga'etti, **12** gara kutaa barreesaa kan masaraa mootummaa keessaa, iddo qondaaltonni hundi tataa'aa turanitti gad bu'e; isaanis Eliishaamaa barreesaa, Delaayaa ilma Shemaa'iyaa, Elnaataan ilma Akboor, Gemaariyyaa ilma Shaafaan, Zedeqiyaa ilma Hanaaniyatii fi qondaaltota biraan hundaaf dha. **13** Miikiyas waan yeroo Baaruk kitaaba maramaa irraa uummataaf dubbiseti dhaga'e sana hunda isaanittii hime. **14** Qondaaltonni hundis akka inni Baarukiin, "Kitaaba maramaa uummataaf dubbifte sana fidii kottu" jedhuu Yehuudii ilma Naataaniyya, ilma Shelemyaa, ilma Kuushii ergan. Kanaafuu Baaruk ilmi Neeriyya kitaaba maramaa sana harkatti qabatee gara isaanii dhaqe. **15** Jarris, "Maaloo, taa'iitii kitaabichaa nuu dubbisi" jedhannee. Kanaafuu Baaruk kitaaba sana isaaniiif dubbise. **16** Isaanis yommuu dubbiin kana hunda dhaga'anitti sodaadhaan wal ilaalaniii Baarukiin, "Nu waan kana hunda mootichatti himuu qabna" jedhan. **17** Ergasii isaan Baarukiin, "Mee nutti himi; ati akkamitti waan kana hunda barreesite? Ermiyaasitu sitti himee?" jedhannee gaafatan. **18** Baarukis, "Eeyyee, Ermiyaasitu dubbiin kana hunda natti hime; ani immoo qalamiidhaan kitaaba maramaa irratti barreesi" jedhee deebise. **19** Kana irratti qondaaltonni sun Baarukiin,

"Atii fi Ermiyaas dhaqaa dhokadhaa. Namni tokko iyyuu iddo isin jirtan hin beekin" jedhan. **20** Isaanis kitaaba maramaa sana kutaa Eliishaamaa barreessaan sanaa keessa kaa'anii mooticha bira gara oobdii dhaqanii waan hunda isatti himan. **21** Mootichis akka inni kitaabicha fiduu Yihuudiin erge; Yehuudiin kutaa Eliishaamaa barreessaan sanaa keessaan kitaabicha fidee mooticha fi qondaaltota isa bira dhaabachaa turan hundaa dubbise. **22** Yeroon sun ji'a saglaffaa ture; mootichis mana itti yeroo gannaa dabarsu keessa taa'aa ture; ibiddi girgiraa guddaa irratti boba'us fuula isaa dura ture. **23** Yommuu Yehuudiin kitaaba maramaa sana keessaa bo'oo sadii yookaan afur dubbisutti, mootichi hamma kitaabni sun guutumaan guutuutti gubatee dhumutti haaduu barreessaatiin kukkutee girgiraa ibiddaatti darbachaa ture. **24** Ta'u illee mootichii fi tajaajilttooni isaa kanneen dubbii kana hunda dhaga'an hundi homaa hin sodaanne yookaan uffataa isaanii hin tarasaafne. **25** Mootichi yoo Elnaataan, Delaaya fi Gemaariyan akka inni kitaabicha hin gubneef isa kadhatan iyyuu isaan hin dhageeny. **26** Qooda kanaa mootichi akka isaan Baaruk barreessaan sanaa fi Ermiyaas raajicha hidhaniif Yerami'eel ilma mootii, Seraayaa ilma Azri'eeliitii fi Shelemyiaa ilma Abdi'eel ajaje. Waaqayyo garuu isaan dhoksee ture. **27** Erga mootichi kitaaba maramaa kan Baaruk dubbii Ermiyaas irraa dhaga'e itti barreesse sana gubee booddee dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara Ermiyaas dhufe: **28** "Kitaaba maramaa biraa fuudhiitii dubbii kitaabicha duraa kan Yehooyaqaqim mooticha Yihuudaa gube irra ture sana hunda itti barreessi. **29** Yehooyaqaqim mooticha Yihuudaatiiniisakkana jedhi; 'Waaqayyo akkana jedha: Ati kitaaba maramaa sana gubdee, "Ati maaliif akka mootiin Baabilon dhugumaan dhufee biyya kana balleessees namaa fi horii keessaa hobbaasu kitaabicha irratti barreessite?" jettee gaafatte. **30** Kanaafuu Waaqayyo waa'ee Yehooyaqaqim mooticha Yihuudaa akkana jedha: Inni nama teessoo Daawit irra taa'u hin qabaatu; reefii isaaq gad darbatamee ho'a guyyaatii fi qorra halkaniitti ni saaxilama. **31** Ani sababii hammina isaaniitiif isa, ijoollee isaatii fi tajaajilttoota isaa nan adaba; sababii isaan na dhaggeeffachuu didaniif ani balaa isaanittin fida jedhee labse sana hunda isaanitti, namoota Yerusaalem keessa jiraatanii fi namoota Yihuudaatti nan fida." **32** Ergasiit Ermiyaas kitaaba maramaa kan bira fuudhee Baaruk ilma Neeriyyaa barreessaan sanatti kenne; Baarukis akkuma Ermiyaas itti himetti dubbii kitaaba maramaa Yehooyaqaqim mootichi Yihuudaa ibiddaan gube sana irra ture hunda itti barreesse. Dubbiin dubbii kana fakkaattu hedduunis itti dabalamereer.

37 Nebukadnezar mootichi Baabilon Zedeqiyaa ilma Yosiyaaas mootiit Yihuudaa taasise; innis iddo Yehooyaakiin ilma Yehooyaqaqim bu'ee mootii ta'e. **2** Garuu inni yookaan tajaajilttooni isaa yookaan sabni biyya sanaa dubbii Waaqayyo karaa Ermiyaas raajichaatiin dubbate sana hin qalbeeffanne. **3** Ta'us Zedeqiyaa mootichi, "Maalo Waqaqayyo Waqaqayyo keenya niu kadhadhu" jedhee Yehuukal ilma Shelemyiatii fi Sefaaniyyaa lubicha ilma Ma'aseyyaa gara Ermiyaas raajichaatti erge. **4** Ermiyaas waan yeroo sanatti mana hidhaatti hin galfaminiiif sodaa malee saba gidduu ni deddeebi'a ture. **5** Loltoonni Fara'o on Gibxii ba'anii turan; Baabilononni Yerusaalemin marsanii turanis yommuu waan kana dhaga'anitti Yerusaalemin dhiisaniib'a'an. **6** Kana irratti dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara Ermiyaas raajicha dhufe: **7** "Waaqayyo, Waqaani Israa'eel akkana jedha: Mooticha Yihuudaa isa akka isin waa na gaafattaniiif isin erga sanaan akkana jedhaa; 'Loltoonni Fara'o on kanneen isin gargaaruuf dhufan sun gara biyya isaanii, gara Gibxitti ni deeb'i'u. **8** Ergasiit Baabilononni deebi'anii magaalaa kana ni dha'u; ni

qabatu; ni gubus.' **9** "Waaqayyo akkana jedha: 'Baabilononni dhugumaan nu dhiisani deemu' jettanii yaaduudhaan of hin gowwoomsinaa; isaan hin deemanii!!! **10** Utuu isin loltoota Baabilonotaa kanneen isin lolaa jiran kana hunda mo'attanii warri madaa'an qofti dunkaana isaanii keessatti hafanii iyyuu isaan gad ba'anii magaalaa kana ni gubu.'" **11** Erga loltooni Baabilonotaa sababii waraana Fara'o onniif jedhanii Yerusaalemin dhiisaniib'a'anii as, **12** Ermiyaas saba achi jiraatu keessaa qooda qabeenyaan kanisa ga'u argachuu jedhee Yerusaalemiik ka'ee biyya Beniyaam dhaqe. **13** Garuu yeroo inni karra Beniyaam bira ga'etti Yiriyaan ilmi Shelemyiaa, ilmi Hanaaniyyaa itti gaafatamaan eegumsaa sun, "Ati gara Baabilonotattisokkaa jirtal'" jedhee Ermiyaas raajicha qabee hidhe. **14** Ermiyaas immoo, "Kun dhugaa miti! Ani gara Baabilonotattisokkutti hin jiru" jedhe. Yiriyaan garuu isaa dhaga'u dide; qooda kanaa Ermiyaasin qabee qondaaltottati dhi'eesse. **15** Isaanis Ermiyaasiti aaranii isaa tuman; mana Yoonaataan barreessaan sanaa kan mana hidhaa godhathan sana keessatti isa hidhan. **16** Ermiyaasis kutaa mana boollaa keessa buufame; achis yeroo dheereea ture. **17** Ergasiit Zedeqiyaa Mootichi nama itti ergee gara masaraa ofii isaaatti isaa ficheesiise. Achittis kophaahti baasee, "Dubbii Waaqayyo bira dhufe tokko iyyuu jiraa?" jedhee isaa gaafate. Ermiyaasis, "Eeyye; ati dabarfamtee mootii Baabiloniitti ni kennamta" jedhee deebise. **18** Ergasiit Ermiyaas, Zedeqiyaaas mootichaan akkana jedhe; "Ani sitti yookaan qondaaltota keetti yookaan saba kanatti balleessaan maaliibohjennaan isin mana hidhaa keessa na buuftan? **19** Raajonni kee warri, 'Mootiin Baabilon si'i yookaan biyya kanaa hin lollu' jedhanii raajii siif dubbatan sun eessa jiru? **20** Amma garuu gooftaa koo yaa mooticha, maalo na dhaga'i. Ani iyya koo fuluu klee durattan dhi'effadhaatii, mana Yoonaataan barreessaan sanaatti deebiftee na hin ergin; yoo ati na ergite ani achumatti du'aatiit." **21** Kana irratti Zedeqiyaa Mootichi akka Ermiyaas oobdii eegumsaa keessa kaa'amuu fi akka isaan hamma buddeenni magaalaa sanaa dhumutti guyyaa guyyaatti buddeena tokko tokko warra buddeena tolchan irraa fuudhanii isaaft kennan ajaje. Akkasiin Ermiyaas oobdii eegumsaa keessa ture.

38 Shefaaxiyaa ilmi Mataan, Gedaaliyaas ilmi Phaashihuur, Yuukaal ilmi Shelemyiatii fi Phaashihuur ilmi Malkiyyaa waan Ermiyaas akkana jedhee saba hundatti hime dhaga'an; **2** "Waaqayyo akkana jedha: 'Namni magaalaa kana keessatti hafu kam iyyuu goraadeen, beelaan yookaan dha'ichaan ni du'a; namni gara Baabilonotattisokqatu kam iyyuu garuu ni jiraata. Inni lubbuu isaaatiin ni ba'a; ni jiraatas.' **3** Waaqayyo akkana jedha: 'Magaalaan kun dhugumaan dabarfamtee harka waraana mootii Baabilonitii ni kennamti; innis ishee qabata.'" **4** Kana irratti qondaaltonni sun mootichaan akkana jedhan; "Namichi kun ajjeefamuu qaba. Inni waan isaanittidubbatun loltoota magaalaa kana keessatti hafanii fi namoota hunda onnee dhabsiisa. Namichi kun saba kanaaf badiisa malee waan gaarii hin hawwu." **5** Zedeqiyaa Mootichi immoo, "Inni harkuma keessan keessa jira; mootiin isiniimormee homaa gochuu hin danda'u" jedhee deebise. **6** Kanaafuu isaan Ermiyaasin fuudhanii boolla bishaanii kan Malkiyyaa ilma mootichaan keessa buusan; boollibishaanii suniis oobdii eegumsaa keessa ture. Isaan funyoodhaan Ermiyaasin boolla sana keessa buusan; boollib sun dhoqqee malee bishaanii hin qabu ture; Ermiyaasis dhoqqee keessa dhidhime. **7** Garuu Ebeed-Melek qondaallii Itoophiyaa kan masaraa mootiit keessa ture sun akka isaan Ermiyaasin boolla bishaanii keessa buusan dhaga'e. Utuma mootichi Karra Beniyaam bira taa'ee jiruu, **8** Ebeed-Melek masaraadhaa ba'ee dhaqee akkana isaan

jedhe; 9 "Yaa gooftaa koo mooticha, jarri kun waan Ermiyaas raajicha godhan hundaan waan hamaa hoijjetaniiru. Isaan akka inni beelaan du'uuf yeroo buddeenni tokko iyyuu magaalaa keessa hin jirretti boolla bishaanii keessa isa buusun." 10 Mootichis ergasii Ebeed-Melek namicha Itoophiyaa sanaan, "Nama soddoma asii fudhadhuu dhaqiqii utuu inni hin du'in Ermiyaas raajicha boolla bishaanii keessaa baasi" jedhee ajaje. 11 Kanaafuu Ebeed-Melek namoota sana fudhatee gara kutaa mankuusa masaraoa mootichaa keessatiin jala jiru sanaa dhaqe. Innis darsaa fi wayyaa moofaa achii fudhatee funyoon gara boolla bishaanii Ermiyaasiif gad buuse. 12 Ebeed-Melek namichi Itoophiyaa sunis Ermiyaasiin, "Akka funyoon si hin luqqisneef darsaa fi wayyaa moofaa bobaa kee jala kaa'adhu" jedhe. Ermiyaasis akkasuma godhe; 13 isaanis funyoon sanaan ol harkisanii boolla bishaanii keessaa isa baasan. Ermiyaasis oobdii eegumsaa keessa ture. 14 Zedeqiyyaa Mootichi Ermiyaasiitii nama ergee gara balbalada sadaffaa mana qulqullummaa Waaqayyotti isa fichiisiise. Mootichis Ermiyaasiin, "Ani waa sin gaafadha; ati waan tokko illee na hin dhoksin" jedhe. 15 Ermiyaasis Zedeqiyyaadhaan, "Yoo ani deebii siif kenne, ati na hin ajeefantu? Yoo ani si gorse iyyuu ati na hin dhageessu" jedhe. 16 Zedeqiyyaa Mootichi garuu, "Dhugaa Waaqayyo jiraataa isa jirenya nuu kenne sanaa ansi si hin ajeesu; warra lubbuu kee balleessiu barbaadanittis dabarsee si hin kennu" jedhee kakuu kana dhoksatti Ermiyaasiif kakate. 17 Kana irratti Ermiyaas deebisee Zedeqiyyaadhaanakkana jedhe; "Waaqayyo Waaqni, inni Waan Hunda Danda'u, Waqaqni Israa'el akkana jedha: 'Yoo ati qondaaltota mootii Baabilonitti harka kennatte lubbuu kee du'a ni oolfamti; magalaan kunis hin gubantu; ati fi maatiin kee ni jiraattu.' 18 Garuu yoo ati qondaaltota mootii Baabilonitti harka kennachuu baatte magalaan kun dabarfamtee Baabilonottatti ni kennamtii; isaanis ishee gubu; ati mataan kee iyyuu isaan jalaa hin baatu.'" 19 Zedeqiyyaa Mootichi Ermiyaasiin, "Ani Yihuudoota Baabilonottatti galan nan sodaadha; Baabilononni dabarsanii isaanittii na kennantii isaan immoo natti taphatuutii" jedhe. 20 Ermiyaasis akkana jedhee deebise; "Isaan dabarsanii si hin kennan; ati waan ani sitti himu gochuudhaan Waaqayyoof ajajami. Yoos ati milkooftee lubbuu kees du'a oolfamti. 21 Garuu yoo ati harka kennachuu didde, Waaqayyo waan kana naa ibseera: 22 Dubartooni mana mootii Yihuudaa keessatti hafan hundi gara qondaaltota mootii Baabilonitti geeffamu. Dubartooni sunis akkana jedhu: "'Michoonni kee kanneen ati amanatte sun, si gowwoomsanii; si mo'atan. Miilli kee dhoqee keessa lixe; michoonni kees si dhiisani deeman.' 23 "Niitonni keetii fi ijoolleen kee hundi Baabilonottatti geeffamu. Ati mataan kee iyyuu mootii Baabiloniin qabamta malee isaan harkaa hin baatu; magalaan kunis ni gubamti." 24 Zedeqiyyaan Ermiyaasiin akkana jedhe; "Dubbii nu amma dubbanne kana namni tokko iyyuu hin beekin; yoo kanaa achii ati ni duuataa. 25 Yoo qondaaltonni akka ani si wajjin haasa'e dhaga'anii si bira dhufanii, 'Waan ati mootiidhaan jettee fi waan mootiin siin jedhe nutti himi; nu hin dhoksin; yoo kanaa achii nu si ajeefnaa' siin jedha, 26 'Ani akka inni gara mana Yoonaataanittis deebisee na ergee anis achitti hin duunwee mooticha kadhachaa ture' jedhiin." 27 Ergasii qondaaltonni hundi dhufanii Ermiyaasin gaafatan; innis waan mootichi akka inni dubbatu isa ajaje hunda isaanittii hime. Sababii namni waan inni mooticha wajjin dubbate dhaga'e tokko iyyuu hin turiniif, jarri waan kana caalaa homaa isatti hin dubbanne. 28 Ermiyaasis hamma gaafa Yerusaalem qabamteetti oobdii eegumsaa sana keessa ture.

39 Akki Yerusaalem itti fudhatamte kana ture: Bara Zedeqiyyaa Mooticha Yihuudaa keessa ji'a kurnaffaa waggaa saglaffaatti, Nebukadnezar mootichi Baabilon loltoota isaa hunda wajjin duulee Yerusaalemin marse. 2 Bara Zedeqiyyaa keessa bultti saglaffaa ji'a afuraffaa waggaa kudha tokkoffaatti, dallaan magaalaa sanaa ni cabsame. 3 Ergasii qondaaltonni mootii Baabilon hundi dhufanii Karra Giddu Galeessa dura tataa'an; isaanis Nergaal-Sharezer namicha Samgaar, Neboo-Sarsekiim ajajaa hangafa, Nergaal-Sharezer shuumii hangafaa fi qondaaltota mootii Baabilon hundaa dha. 4 Zedeqiyyaa Mooticha Yihuudatii fi loltoonni hundi yommuu jara organitti ni baqatan; isaanis halkaniin karaa biqiltuu mootichaatiin magaalaa keessaa ba'anii karra dallaa lamaan gidduutiin gara Arabbaatti qajeelan. 5 Loltoonni Baabilonotaa garuu isaan ari'anii dirre Yerikoo irratti Zedeqiyyaa in qaqqaban. Isaanis isa qabani Riiblaa Hamaati keessatti gara Nebukadnezar mootichi Baabilonitti geessan; mootichis achitti isatti mure. 6 Mootiin Baabilonis achuma Riiblaati ijuma isaa durattu ilmaan Zedeqiyyaa gorra'ee namoota Yihuudaa bebeekamoo hundas ajeese. 7 Innis ergasii Zedeqiyyaa keessaa ija isaa baasee Baabilonitti isa geessuuf foncaa naasiitiin isa hidhe. 8 Baabilononnis masaraoa mootiitii fi manneen sabaatti ibidda qabsiisanii dallaa Yerusaalem diigan. 9 Nebuzaradaan ajajaan eegumsaa, namoota magaalaa keessatti hafan, namoota isatti harka kennantaii fi namoota kaan wajjin booji'ee Baabilonitti geesse. 10 Nebuzaradaan ajajaan eegumsaa sun garuu hiyyeyyiil homaa hin qabne tokko tokko biyya Yihuudatti hambise; innis yeroo sanatti iddoa dhaabaa wayiniitii fi lafa qotiisaat kenneef. 11 Nebukadnezar mootichi Baabilon akkana jedhee karaa Nebuzaradaan ajajaan eegumsaa sanaatin waa'ee Ermiyaas ajaja kenne: 12 "Isa fuudhiitii akka gaarii kunuuni; waan inni barbaadu kam iyyuu godhiif malee isa hin miidhin." 13 Kanaafuu Nebuzaradaan ajajaan eegumsaa sun Nebuushazbaan shuumiin hangafti, Nergaal-Sharezer shuumiin ol aanaan, akkasumas qondaaltonni mootii Baabilon kaan hundi 14 ergamanii oobdii eegumsaa keessaa Ermiyaasin baasisan. Isaanis akka Gedaaaliyas ilmi Shaafaan, ilmi Ahiiqaam mana isatti isa geessuuf imaanaa itti kennan. Ermiyaasis akkasiin saba ofii isaa keessa jiraate. 15 Utuma Ermiyaas oobdii eegumsaa keessatti hidhamee jiruu dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara isaa dhufe: 16 "Dhaqiqii Ebeed-Melek namicha Itoophiyaa sanaan akkana jedhi; 'Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waqaqni Israa'el akkana jedha: Ani dubbii koo waan tolaadhaaf tuutu hin ta'in waan hamaadhaaf magaalaa kana irratti fiixaan nan baasa. Yeroo sanatti wanmi kuu ijuma kee durattu fiixaan ba'a.' 17 Ani garuu gaafas sin oolcha, jedha Waaqayyo; ati dabarfamtee warra sodaattu sanatti hin kennamtii. 18 Ani sin baasa; ati waan na amanattuuf lubbuu keetiin baata malee goraadeedaan hin duutu, jedha Waaqayyo."

40 Erga Nebuzaradaan ajajaan eegumsaa sun Raamaatti gad isaa dhiisee booddee dubbiin kun Waaqayyo bira gara Ermiyaas dhufe. Ajajaan sun isaa booji'amtoota Yerusaalemi fi Yihuudahaa booji'amanii gara Baabilonitti geeffamaa turan hunda gidduutti foncaa hidhamee jiru Ermiyaasin arge. 2 Ajajaan eegumsaa sunis yommuu Ermiyaasin argetti akkana jedheen; "Waaqayyo Waqaqni kee badiisa kana iddoa kanatti labseera. 3 Waaqayyo amma iyyuu waan kana fideera; inni akkuma dubbate sana godheera. Sababii isin Waaqayyotti cubuu hoijettanii fi isaf hin aajaminifi warni kun hundi ta'e. 4 Ani garuu har'a foncaa harka keetii sirraa hiikeera. Ati yoo na wajjin Baabilon dhaquu feete kottu; anis sin kunuunsa; yoo fedhuu baatte garuu hin dhufin. Kunoo biyyattiin guutumaan

guutuutti fuula kee dura jirti; iddo jaallatte dhaqi.” 5 Ta’us utuu Ermiyas of irra hin deebi’in Nebuzaradaan itti dabalee, “Gara Gedaliyaas ilma Shaafaan ilma Ahiiqaam isa mootichi Baabilon magalaawwan Yihuudaa irratti muude sanaa deebi’ittii isa wajjin saba keessa jiraadhu, yookaan iddo jaallatte kam iyyuu dhaqi” jedheen. Akkasii ajajaan eegumsaa sun galaa fi kennaan kenneefii gad isa dhiise. 6 Kanaafuu Ermiyas gara Gedaliyaas ilma Ahiiqaam kan Miisphaa jiraatti sanaa dhaqee isa wajjin saba biyya sanatti hafe gidduu jiraate. 7 Ajajoonni loltootaa hundii fi namoonni isaanii kanneen hamma yeroo sanaatti ala turan yeroo akka mootichi Baabilon Gedaliyaas ilma Ahiiqaam sana bulchaa kutaa biyyaa godhee muudee fi akka inni dhiiraa dubartii fi ijoollee hiyyeyyii kanneen booji’amanii gara Baabilonitti hin geeffamin irratti itti gaafatamaan kenneef dhaga’anitti, 8 Gedaliyaas bira gara Miisphaa dhufan. Isaanis Ishmaa’eel ilma Naataaniyya, Yoohaanaanii fi Yoonaataan ilmaan Qaareyaa, Seraayaa ilma Tanhumeeti, ilmaan Eefayi namicha Netoofaanaa sanaati fi Yezaniyya ilma namicha Ma’akaat, akkasumas namoota isaanii turan. 9 Gedaliyaas ilmi Shaafaan, ilmi Ahiiqaam akkana jedhee isaanii fi namoota isaaniitifikakate; “Baabilonota tajaajiluu hin sodaatinna; biyyattii keessa qubadhaatii mooticha Baabilon tajaajilaa; waan gaariitu isinii ta’atti. 10 Ani mataan koo fuula Baabilonota gara keenya dhufanii durattii iddo keessan bu’uf Miisphaa keessa nan tura; isin garuu wayinii, ija bonaatti fi zaytii walitti qabaatii gombisaatti naqadhaa; magalaawwan qabattan keessas jiraadhaa.” 11 Yihuudooni Mo’ab, Amoon, Edoomii fi biyyoota biraa hundi keessa jiraatan hundi yommuu akka mootini Baabilon Yihuudaa keessatti hambaa hambisee fi akka inni Gedaliyaas ilma Shaafaan ilma Ahiiqaam bulchaa godhee isaan irratti muude dhaga’anitti, 12 hundi isaanii biyyoota itti bittinnaa’an hundi keessaa ba’ani Yihuudaatti deebi’aniii Miisphaaatti Gedaliyaas bira dhufan. Isaanis wayinii fi ija bonaabaa’ee walitti qabatan. 13 Yeroo kanatti Yoohaanaan ilmi Qaareyaa fi ajajoonni loltoota ala turanii hundi Gedaliyaas bira Miisphaa dhaqanii, 14 akkana jedhaniin; “Ati akka mootini Amoonota Ba’aliis jedhamu sun si aijeesuuf jedhee, Ishmaa’eel ilma Naataaniyya erge hin beekuttu?” Gedaliyaas ilmi Ahiiqaam garuu isaan hin amanne. 15 Kana irratti Yoohaanaan ilmi Qaareyaa Miisphaa keessatti Gedaliyaasin kophattaa baasee akkana jedheen; “Akka ani dhaqee Ishmaa’eel ilma Naataaniyya sana aijeesu naa eeyyami; namni tokko iyyuu waan kana hin beeku. Inni maalif si aijeesee akka Yihuudooni naannoo keetti walitti qabaman hundi bittinneeffamanii hambaan Yihuudas barbadaa’u godha?” 16 Gedaliyaas ilmi Ahiiqaam garuu, Yoohaanaan ilma Qaareyaa, “Ati waan akkasii hin hojjetin! Wanni ati waa’ee Ishmaa’eel dubbatu kun dhugaa mitii” jedhe.

41 Ji’a torbaffaa keessa Ishmaa’eel ilmi Naataaniyya, ilma Eliishaamaa kan sanyii moototaa irraa dhalatee fi ajajoota loltoota mootichaa keessaa tokko ture sun namootaa kudhan wajjin Gedaliyaas ilma Ahiiqaam bira Miisphaa dhufe. Achittis utuma wajjin waa nyataanuu 2 Ishmaa’eel ilmi Naataaniyyati fi namoonni kurnan isa wajjin turan sun ka’aniii goraaadeedhaan Gedaliyaas ilma Ahiiqaam, ilma Shaafaan isa mootini Baabilon bulchaa kutaa biyyaa godhee muude sana rukutanii aijeesan. 3 Ishmaa’eel akkasumas Yihuudoota Gedaliyaas wajjin Miisphaa turan hundaa fi loltoota Baabilonotaa kanneen achi turan illee ni fixe. 4 Gedaliyaas aijeefamee guyyaa itti aanutti utuu namni tokko iyyuu hin beekin, 5 namoonni areeda isaanii haaddatanii, wayyaa isaanii tatarsaasani, of cicciran Saddeettamni kennaan midhaaniitii fiixaana qabatanii Sheekemii,

Shiiloo fi Samaariyaadhaa gara mana Waaqayyoo dhufan. 6 Ishmaa’eel ilmi Naataaniyyas jara simachuuf Miisphaa dhoo’aa gad ba’e. Yommuu isaan argettis “Gara Gedaliyaas ilma Ahiiqaam kottaa” jedheen. 7 Yeroo isaan magalaalaa sana seenanitti immoo Ishmaa’eel ilmi Naataaniyyati fi namoonni isa wajjin turan jara sana gogorra’anni boolla bishaaniitii gad darbatan. 8 Namoonni utuu hin aijeefamin hafan kudhan garuu Ishmaa’eeliin, “Nu hin aijeesin! Nu qamadii fi garbuu, zaytii fi damma lafa qotiisa keessa dhokfanne qabnaatii” jedhan. Kanaafuu inni gad isaan dhiise; warra kaan wajjinis isaan hin aijeefn. 9 Boollu bishaanii Ishmaa’eel reeffa namoota Gedaliyaas wajjin aijeefaman sanaa hunda itti naqe sun boolla bishaanii Aasaan Mootichi ittiin Ba’ishaan mooticha Israa’el of irraa dhowwuu hujjetate ture. Ishmaa’eel ilmi Naataaniyya bolla bishaanii sana reeffa namaatiin guute. 10 Ishmaa’eel namoota Miisphaa keessaa hafan hunda intallan mootichaati fi warra achitti hafan kanneen Nebuzaradaan ajajaa eegumsaa sun Gedaliyaas ilma Ahiiqaam isaan irratti shuumee ture hunda booji’e. Ishmaa’eel ilmi Naataaniyyas isaan fudhatee gara Amoonotaatti ce’uuf ka’ee qajeele. 11 Yoohaanaan ilmi Qaareyaa fi ajajoonni waraanaa kanneen isa wajjin turan hundi yeroo waa’ee yakka Ishmaa’eel ilmi Naataaniyya hujjetee hundaa dhaga’anitti 12 namoota isaanii hunda fudhatanii Ishmaa’eel ilma Naataaniyya loluu dhaqan. Isaanis haroo Gibe’oon guddicha biratti isa qaqqaban. 13 Namoonni Ishmaa’eel wajjin turan hundi yommuu Yoohaanaan ilma Qaareyaa fi ajajoota loltootaa kanneen isa wajjin turan arganitti ni gammadan. 14 Namoonni Ishmaa’eel Miisphaa booji’e ture hundis isa biraa deebi’aniii gara Yoohaanaan ilma Qaareyaa dhaqan. 15 Garuu Ishmaa’eel ilmi Naataaniyyati fi namoota isaa keessaa saddeeti Yoohaanaan jalaa miliqanii gara Amoonotaatti baqatan. 16 Yoohaanaan ilmi Qaareyaa fi ajajoonni loltoota warri isa wajjin turan hundi namoota Miisphaa warra Ishmaa’eel ilmi Naataaniyya erga Gedaliyaas ilma Ahiiqaam aijeesee booddee booji’e kaan hunda fuudhanii deeman; isaanis loltoota, dubartoota, ijoollee fi qondaaltota mana murtii kanneen Yoohaanaan Gibe’oonii deebisee fidee dha. 17 Isaanis achii ka’aniigaa gibixti qajeeluudhaan Beetlihem biratti Geeroti Kimhaam keessa boqoton; 18 kunis Baabilonota jalaa miliquuf ture. Isaan sababii Ishmaa’eel ilmi Naataaniyya sun Gedaliyaas ilma Ahiiqaam isa mootini Baabilon biyyattii irratti bulchaa godhee shuume sana aijeesef jara sodaatan.

42 Ergasi aijajoonni waraanaa hundi Yoohaanaan ilma Qaareyaa fi Yezaniyya ilma Hoosha’iyya dabalatee, namni hundi, xinnaa guddaan dhufanii 2 Ermiyas rajjichaan akkana jedheen; “Maaloob kadhaa keenya dhaga’ittii hambaa kana hundaaf Waaqayyo Waaqni kee garu nu dhaquu qabnuu fi waan nu gochuu qabnu nutti himuuu nuu kadhadhu.” 4 Ermiyas rajjichis, “Ani isin dhaga’eer; akkuma isin na gaafattan sana ani dhugumaan Waaqayyo Waaqni keessan nan kadhadha. Waan Waaqayyo dubbatu hundas isinitti nan hima; waan tokko illes isin hin dhoksu” jedhee deebise. 5 Jarris Ermiyas in akkana jedhan; “Yoo nu akkuma Waaqayyo Waaqni kee akka ati nutti himtuu si erga sana gochuu baanne Waaqayyo mataan issa dhuga baatuu dhugaati fi amanamaa nutti haa ta’u. 6 Akka yeroo nu dubbi Waaqayyo Waaqni keenyaatifi ajajamnitti wanni hundi nutti tolouf yoo wanni sun jaallatamaa yookaan jibbamaa ta’ee illee nu dubbi Waaqayyo Waaqni keenya kan itti si erganne sanaatiif ni ajajamna.” 7 Dubbiin Waaqayyoos guyyaa kudhan

booddee gara Ermiyaas dhufe. **8** Kanaafuu inni Yoohaanaan ilma Qaareyaatii fi ajajoota waraanaa kanneen isa wajjin turan hunda, aksumas nama xinnaa guddaa hunda walitti waame. **9** Innis akkana isaaniin jedhe; “Waaqayyo Waaqni Israa’el inni isin akka ani iyyata keessan itti isinii dhi’eessuuf itti na ergitan sun akkana jedha: **10** ‘Yoo biyya kana keessa turtan, ani isinan ijaara malee isin hin diig; ani isinan dhaaba malee isin hin buqqisu; ani badiisa isinitti fide sanaaf gaabbeeraati. **11** Mootii Baabilon isa amma sodaattan kana hin sodaatinnaa. Ani isin baraaree harka isaatii isin baasuuf isin wajjin jiraatii. Isa hin sodaatinnaa, jedha Waaqayyo. **12** Ani akka inni garaa isinii laafee biyya keessanitti isin deebisuuf garaa isinif nan laafa.’ **13** ‘Garuu yoo isin, ‘Nu biyya kana keessa hin turru’ jettaniiakkasiin Waaqayyo Waaqa keessanifi ajajamuudiddan, **14** amma illee yoo isin, ‘Hin ta’u, nu biyya Gibxi keessa iddo itti waraanaa hin argine yookaan malakata hin dhageenye yookaan iddo itti hin beelofne sana dhaqnee achi jiraanna’ jettan, **15** egaa yaa hambaa Yihuudaa, dubbii Waaqayyo dhaga’aa. Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el akkana jedha: ‘Yoo isin biyya Gibxitti galuu barbaaddanii achi jiraachuu dhaqxan, **16** goraadeen isin sodaattan sun achumatti isin argata; beellii isin sodaattanis hamma Gibxitti isin faana bu’u; isinis achitti dhumtu. **17** Dhugumaan warri biyya Gibxitti galanii achi qubachuu barbaadan hundi goraadeen, beelaa fi dha’ichaan dhumu; isaan keessaa namni badiisa ani isaanitti fidu jalaa ba’u yookaan miliqu tokko iyyuu hin jiru.’ **18** Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el akkana jedha: ‘Akuma aariin koo fi dheekkamsi koo warra Yerusaalem keessa jiraatan irratti dhangala’e sana, yoo isin biyya Gibxitti galtan dheekkamsi koo isin irratti ni dhangala’u. Isinii waan abaarsaa, waan sodaa, waan yakkatii fi waan fafaa ni taatu; iddo kana illee gonkumaa deebitanii hin argitan.’ **19** ‘Yaa hambaa Yihuudaa Waaqayyo, ‘Biyya Gibxi hin dhaqinaa’ isinii jedheera. Waan kana qalbeeffadhaa: Ani har’u isin akeekkachiisaati; **20** Isin gaafa ‘Waaqayyo Waaqa keenya nuu kadhadhu; waan inni dubbatee hundas nutti himi; nus ni ajajamnaaf’ jettanii gara Waaqayyo Waaqa keessanii na ergitan sana balleessaa guddaa hoijettan. **21** Ani har’u isinitti himeera; isin garuu waan inni akka ani isinitti himuuuf na erge sana hundaan Waaqayyo Waaqa keessanifi hin ajajamne. **22** Kanaafuu isin amma waan kana qalbeeffadhaa: Isin iddo jiraachuu dhaquu feetan sana keessatti goraadeen, beelaa fi dha’ichaan ni dhumtu.’

43 Erga Ermiyaas dubbii Waaqayyo Waaqa isaanii kan Waaqayyo akka inni nama hundatti himuuuf isa erge sana dubbatee fixee booddee, **2** Azaariyaa ilmi Hoosha’iyaa, Yoohaanaan ilmi Qaareyaatii fi namoomni of tuulan hundi Ermiyaasiin akkana jedhan; ‘Ati ni sobda! Waaqayyo Waaqni keenya akka ati, ‘Isin achi jiraachuu jettanii biyya Gibxi dhaquu hin qabdan’ jettuuf si hin ergine. **3** Baaruk ilmi Neeriyyaa garuu akka ati akka isaan nu fixanifi yookaan booji’anni Baabilonitti nu geessanifi dabarsitee harka Baabilonotaatti nu kennituuf si kakaasaas jira.’ **4** Kanaafuu Yoohaanaan ilmi Qaareyaatii fi ajajoonni waraanaa hundii fi sabni hundi ajaja Waaqayyo akka isaan biyya Yihuudaa turaniif kenneef sana didan. **5** Qooda kanaa Yoohaanaan ilmi Qaareyaatii fi ajajoonni waraanaa hundi hambaa Yihuudaa kanneen biyyoota itti bibittinneeffaman hunda keessaa deebi’anni biyya Yihuudaa keessa jiraachuu dhufan hunda fudhatanii deeman. **6** Akkasumas dhiiraa dubartii, ijoolliee fi intallan mootii karneen Nebuzaradaan ajajaan eegumsaa sun Gedaaaliyas ilma Ahiiqaam, ilma Shaafaan, Ermiyaas raajichaa fi Baaruk ilma Neeriyyaa biratti dhiise sana hunda

fudhatanii deeman. **7** Isaanis akkasiin Waaqayyoof ajajamuu diduudhaan biyya Gibxitti galanii hamma Tahiphaanhees keessa lixan. **8** Tahiphaanheesittis dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara Ermiyaas dhufe: **9** ‘Dhagaa gurguddaa guuritii balbal masaraa Fara’oon kan Tahiphaanhees jiru sanaa biratii utuma Yihuudoomni ilaalanuu afaa suphee keessatti awwaali. **10** Ergasii akkana isaaniin jedhi; ‘Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el akkana jedha: Ani tajaajilaa koo Nebukadnezar mooticha Baabilonitti nama ergee nan waama; teessoo isaa illee dhagaa asitti awwaale kana irra nan dhaaba; innis dunkaana mootummaa ofii isaa isa irratti ni diriirfata. **11** Inni dhufee Gibxin ni lola; warra du’af ramadamanitti du’u, warra boojuuf ramadamanitti boojuu, warra goraadeef ramadamanitti goraadee ni fida. **12** Inni manneen waaqeffannaa waaqota Gibxitti ibidda qabsiisa; manneen waaqeffannaa isaanii gubee waaqota isaanii tolfarmoo illee boojii’. Akkuma Tikeen tokko wayyaa marxfattu sana innis biyya Gibxi marxfattue nagumaanis achihi deema. **13** Inni achuma galma waaqeffannaa aduu biyya Gibxi keessatti utuboota waaqeffannaa caccabsee galma waaqeffannaa waaqota Gibxii illee ni guba.”

44 Dubbiin waa’ee Yihuudoota biyya Gibxi keessa jechuunis Migdool, Tahiphaanhees, Memfisiis fi Phaxroos keessa jiraatan hundaa dubbatu kun akkana jedheera Ermiyaas dhufe; **2** ‘Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el akkana jedha: Isin badiisa guddaa ani Yerusalemii fi magaalaawwan Yihuudaa hundatti fide sana argitaniiirtu. Kunoo, isaan har’u onaniiru; namni tokko iyyuu isaan keessa hin jiraatu; **3** kunis sababii hammina isaan hoijetaniiitif ta’ee. Isaanixaana aarsuu fi waaqota isaan yookaan isin yookaan abbootiin keessan hin beekin biraataa waaqeffachuudhaan dheekkamsaaf na kakaasan. **4** Anis, ‘Waan jibbisiiisaanii ahiin jaallanne kana hin hoijetinaal’ jedhee tajaajiltoota koo rajjota ammuuma amma isaanitti erge. **5** Isaan garuu hin dhaqgeeffanne yookaan gurra hin kennineef; isaan hammina isaanii irraa hin deebine yookaan waqqota biraatiif ixaana aarsuu hin dhiifne. **6** Kanaafuu dheekkamsi koo sodaachisaan sun dhangala’ee magaalaawwan Yihuudatiif fi daandiiwwan Yerusalem irratti bobaa’ee; isaanis akkuma har’u ta’ee jiru kana ni barbadaa’an; ni onanis. **7** ‘Ammas Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el akkana jedha: Isin maaliif dhiiraa fi dubartii, ijoollee fi daa’imman Yihuudaa irraa kuttanii badiisa guddaa akkanaa ofiti fiduudhaan hambaa malee of hambiftu? **8** Isin maaliif biyya Gibxi, lafa keessa jiraachuu dhuftanitti waqqota biraatiif ixaana aarsuudhaan waanuma harki keessan hoijeteen dheekkamsaaf na kakaauftu? Isin ofuma balleessitanii saboota lafa irraa hunda gidduutti waan abaarsaatiif fi waan fafaa of gootu. **9** Isin hammina abbootiin keessan, mootonni Yihuudatiif fi niitonni isaanii hoijetan, aksumas hammina isinii fi niitonni keessan biyya Yihuudatiif fi daandiiwwan Yerusalem irratti hoijetan sana ni irraanfattanii? **10** Isaan hamma har’u aati gad of hin qabne yookaan na hin sodaanne yookaan seera kootii fi qajeelfamaa koo kan ani fuula keessanii fi fuula abbooti keessanii dura kaa’e sana duukaa hin buune. **11** ‘Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Israa’el akkana jedha: Ani badiisa isinitti fiduu fi Yihuudaa hunda balleessuuf kutadheera. **12** Ani hambaa Yihuudaa kanneen biyya Gibxi dhaqanii achi jiraachuu murteeffatan nan balleessa. Isaan hundi Gibxitti dhumu; isaan goraadeedhaan kukkufo yookaan beelaan dhumu. Xinnaa guddaa isaanii goraadeedhaan yookaan beelaan du’u. Isaan waan abaarsaatiif fi waan sodaa, waan yakkatii fi waan fafaa ta’u. **13** Ani akkuma Yerusalem adabe sana warra Gibxi keessa jiraatan illee goraadeedhaan, beelaa

fi dha'ichaan nan adaba. **14** Hambaa Yihuudaa kanneen biyya Gibxi keessa jiraachuu dhaqan keessaa namni miliqu yookaan biyya Yihuudaa kan achi jiraachuu hawwan sanatti deebi'u tokko iyyuu hin jiru; baqattoota tokko tokko malee isaan hin deebi'aniiit." **15** Ergasiis namoonni akka niitonni isaanii waqaota biraatifi ixamaa aarsan beekan hundii fi dubartooni achi turan, walumatti waldaan guddaan tokkoo fi namoonni biyya Gibxi keessa Phaxroos jiraatan hundi Ermiyaasiinakkana jedhan; **16** "Nu dubbi ati maqaa Waaqayyootiin nutti dubbatte sana hin dhageenyu! **17** Nu waan ni hojjenna jenne hunda dhugumaan ni hojjenna: Akkuma nuu fi abbootiin keenya, mootonni keenyya fi qondaaltonni keenya magalaawwan Yihuudaafti fi daandiiwwan Yerusaalem irratti goone sana nu Mootittii Samiitiif ixamaa ni aarsina; dhibaayyuus ni dhibaafanna. Nu yeroo sanatti nyaata akka malee baay'ee qabna turre; haala tolaa keessa jiraanne malee hin midhamne. **18** Erga Mootittii Samiitiif ixamaa aarsuu fi dhibaayyuu dhibaafachuu dhiifne garuu nu goraadee fi beelaan dhumaa jirra malee homaa hin arganne." **19** Dubartoornnis kana irratti, "Yeroo nu Mootittii Samiitiif ixamaa aarsinee dhibaayyu illee dhibaafanneef sana akka nu fakkii isheetiin keekii tolchinee dhibaayyu dhibaafanmuuf dhirsoonnee keenya ni beeku mitii?" jedhan. **20** Ermiyaas uummataa deebii isaaft kennaa ture dhiiraa dubartii hundaanakkana jedhe; **21** "Waaqayyo waa'ee ixamaa isinii fi abbootiin keessan, mootonni keessanii fi qondaaltonni keessan, sabni biyyattiis magalaawwan Yihuudaafti fi daandiiwwan Yerusaalem keessatti aarsitan sanaa yaadatee garaatti hin qabannee? **22** Yeroo Waaqayyo hojji keessan hamaa fi waan jibbisisa isin hojjettan sana argee obsuu dadhabetti biyyi keessan akkuma amma jirtu kana waan abaarsaati fi ona duwaa namni keessa hin jiraanne ta'ee hafe. **23** Sababii isin ixamaa aarsitanii Waaqayyotti cubbuu hojjettanii fi isaaft ajamuuiddiddaniif yookaan seera isaa yookaan labsii isaa yookaan qajeelfama isaa illee duukaa bu'uiddiddaniif balaan kun akkuma isin amma argitan kana isinitiif dhufe." **24** Ermiyaasis saba hundaa fi dubartoota hundaanakkana jedhe; "Isin sabni Yihuudaa warri biyya Gibxi keessa jiraattan hundi dubbi Waaqayyoo dhaga'a. **25** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: Isinii fi niitonni keessan waan, 'Nu dhugumaan wareega waaqittii samiitiif ixamaa aarsuu fi dhibaayyu illee dhibaafachuu wareegne sana ni guunna' jettanitti waadaa galtan sana hojjihadun argisiiftantiiru. 'Egaa ittuma fufaati waan waadaa galtan sana raawwadhal! Wareega keessanis guutadhal! **26** Isin Yihuudoonni biyya Gibxi keessa jiraattan hundi garuu dubbi Waaqayyoo dhaga'a: Waaqayyo akkana jedha; 'Akka namni Yihuudaafta dhufee biyya Gibxi keessa eessa iyyuu jiraatu tokko iyyuu lammataa maqaa koo hin dhoofne yookaan, "Dhugaa Waaqayyo Goofticha jiraataa" jedhee hin kakanneen ani maqaa koo guddadaan nan kakadha. **27** Ani waan hamaaf isaan ilaalaan jira malee waan tolaf isaan ilaalaan hin jiruutii; Yihuudoonni biyya Gibxi keessa jiraattan hamma hundi isaanii barbaedfamanitti goraaed fi beelaan dhumu. **28** Warri goraaed jalaa miliqan biyya Gibxii gara Yihuudaafti deebi'an akka malee xinnoo ta'u. Gaafas hambaawwan Yihuudaa kanneen biyya Gibxi keessa jiraachuu dhufan guutiun akka dubbiin kootii fi kan isaanii keessaa kan eenyuu fiixaan ba'u ni beeku. **29** "Akka ani iddoon kanatti isin adabu wanni kun mallattoo isiniif ta'a' jedha Waaqayyo; 'kunis akka isin akka dubbiin koo dhugumaan isiniin mormee dhaabatu beektaniif." **30** Waaqayyo akkana jedha: 'Ani akkuma Zedeqiyaa Mooticha Yihuudaa dabarsee diina lubbuu isaa galaafachuu barbaadutti Nebukadnezar mooticha Baabilonitti kenne sana Fara'oona Hofraa

mooticha Gibxi illee dabarsee diinota isaa warra lubbuu isaa galaafachuu barbaadanitti nan kenna."

45 Bara Yehooyaaciim ilmi Yosiyaas mootii Yihuudaa ture keessa waggaafuraffaatti Baaruk ilmi Neeriyaas dubbi Ermiyaas irraa dhaga'e kitaaba maramaa irratti barreesse; dubbiin Ermiyaas raajichi Baarukitti himes kanaa dha: **2** "Yaa Baaruk, Waaqayyo Waaqni Israa'el akkana siin jedha: **3** ati, 'Aanaa wayyoo! Waaqayyo dhibee koo irratti gadda natti dabaleera; ani aaduudhaan laafee boqonnaa dhabeera' jette. **4** Waaqayyo akkana jedhe; 'Akkana jedhiin: Waaqayyo akkana jedha; ani guutummaa biyyattii keessaa waanan jaaree nan diiga; waanan dhaabe illee nan buqqisa. **5** Egaa ati ofii keetiif waan gurguddaa naa barbaadhaa? Isaan hin barbaadin. Ani saba hundatti badiisa nan fida; garuu lafa dhqaaxu hundatti lubbuu kee boojuu godhee siifan kenna, jedha Waaqayyo."

46 Dubbiin Waaqayyoo kan waa'ee sabootaatiif gara Ermiyaas raajichaa dhufe kanaa dha: **2** Waa'ee Gibxi: Bara Yehooyaaciim ilmi Yosiyaas mootii Yihuudaa ture keessa, waggaafuraffaatti ergaan kun gara waraana Fara'oona Nekkoo mooticha Gibxi kan Nebukadnezar mooticha Baabilon laga Efraaxiis biratti Karkemiishitti mo'ate sanaa dhufe: **3** "Gaachana keessan xinnaa fi guddaa qopheeffadhaatii lolaaf ba'a! **4** Fardeen fe'adhaa; isaan yaabbadhaas! Qoobii sibiilaan kaa'adhaatii iddo iddo keessan qabadhaa. Eeboo keessan qaradhaa; qomee sibiilaan illee uffadhaa! **5** Ani maal argaan jira? Isaan na'anii jiru; dugda duubatti deebi'a jiru; gootoni isaanii mo'atamaniiru. Isaan utuu of duuba hin mil'atin ariitiin baqatu; qixa hundaanuu gooliitu jira" jedha Waaqayyo. **6** "Fiigaan baqachuu hin danda'u; yookaan namni jabaan jalaat hin ba'u. Isaan karaa kaabaaatiin Laga Efraaxiis biratti guggufatani kukkuu. **7** "Kan akka Abbayyaa, aka laga bishaan isaa cabsee yaa'uu ol ka'u kun eenuy? **8** Gibxi akkuma Abbayyaa, akkuma laga bishaan isaa cabsee yaa'utti ol kaati. Isheenii, 'Ani ol ka'ee lafa nan haguuga; magalaawwanii fi saba isaanii nan balleessa' jette. **9** Yaa fardeen, isin gaamamaal! Yaa gaariiwwan, isinis guulaa! Yaa gootota Itoophiyatii fi Fuuxi warri gaachana baattan, yaa namoota Luudi warri iddaa qabattan ka'atii fuula duratti qajeelaa. **10** Guyyaan sun garuu guyyaa Gooftaa, kan Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, guyyaa haaloo ba'u, kan inni itti diinota isaa haaloo baafatuu dha. Goraadeen hamma quuufutti, hamma dheebeuu dhiigaan ba'utti nyaata. Gooftaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u biyya kaabaa keessatti, Laga Efraaxiis biratti aarsaa dhi'eessatii. **11** "Yaa Gibxi durba qulqullitti, Gili'aditti ol ba'iittii qoricha fudhadhu. Ati akkasumaan qoricha hedduutti fayyadamtta; garuu hin fayyitu. **12** Saboonni qaanii kenee dhaga'u; boo'ichi khee lafa gutu. Goonni tokko goota kaanitti gufata; isaan lamaanuu wal qabatani kufu." **13** "Dubbiin Waaqayyo akka Nebukadnezar mootiia Baabilon dhufee Gibxi dha'u Ermiyaas raajichatti dubbate kanaa dha: **14** "Waan kana Gibxi keessatti dubbadhu; Migdoolittis labsi; Memfisiif ti Tahiphaanhees keessatti illee akkana jedhaa labsaa: 'Goraadeen warra naannoo keessan jiru ni fixaatiif isin iddo iddo keessan qabadhaatii qophaa'a.' **15** Gootonni kee maaliif kufanii diriiru? Sababii Waaqayyo gad isaan qabuuf isaan dhaabachuu hin danda'an. **16** Isaan ammumaan amma gufatu; wal irrattis kukkuu. Isaanis, 'Ka'aa goraadee cunqursaa jalaalaa baanee gara saba keeyantaati fi biyya itti dhalannetti ni deebinaa' waliin jedhu. **17** Isaan achitti, 'Fara'oona mooticha Gibxi waca qofa; inni carraa ofii isaa dhabeera' jedhanii iyyu. **18** "Dhugaa ana jiraataa" jedha mooticha inni maqaan isaa Waaqayyoo Waan Hunda Danda'u ta'e sun "kan gaarran keessaa

Taaboor fakkaatu, inni galaana cinatti Qarmeloosin fakkaatu tokko ni dhufa. **19** Ati kan Gibxi keessa jiraattu, waan qabdu walitti qabadhuytii baqaaf qophaa'i; Memfis ontee diigamtee jiraattotta malee haftiitii. **20** "Gibxi goromsa bareedduu dha; garuu qarxaasaan biyya kaabaatti isheetti ni dhufa. **21** Loltoonni isheen kiraadhaan bittatee gidduu ishee jiranis akkuma jiboota cocoomanii ti. Sababii guyyaan badiisaan, yeroon itti isaan adabaman isaanitti dhufeef isaanis garagalani walumaan ni baqatu; iddoa isaanii dhaabatanii of irraa deebisuun hin danda'an. **22** Gibxi yeroo diinni isheetti dhufutti akkuma bofa waa baqatuu siiqsiti; isaan akkuma namoota muka muraniitti qottoo qabatuu isheetti dhufu. **23** Yoo inni hamma fedhe gobbatte iyuu, isaan bosona ishee ciranii balleessu" jedha Waaqayyo. "Isaan hawaannisa caalaa baay'atu; lakkaa'amuus hin danda'an. **24** Intalli Gibxi ni qaaneffamti; dabarfamtees namoota kaabaatti ni kennamti." **25** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'elakkana jedha: "Ani Aamoon Waaqa Tebesitti, Fara'oonnitti, Gibxitii fi Waaqa isheetti, mootota isheetti fi warra Fara'ooni amanatanitti adabbii nan fida. **26** Ani dabarsee warra lubbuu isaanii galaafachuu barbaadanitti, jechuunis Nebukadnezar mooticha Baabilonittii fi qondaaltota isaatti isaan kenna. Ergasii garuu Gibxi akkuma durii lafa namni keessa jiraatu ni taati" jedha Waaqayyo. **27** "Yaa Yaaqoob tajaajilaa ko, ati hin sodaatin; yaa Israa'el atis hin na'in. Ani lafa fagootii sin baasa; sanyii kee immoo biyya isaan itti booji'amani nan fida. Yaaqoob ammas nagaan fi tasgabbii ni qabaata; namni isa sodaachisu tokko iyuu hin jiru. **28** Yaa Yaaqoob garbicha ko, ati hin sodaatin; anis si wajjinan jiraatii" jedha Waaqayyo. "Ani yoo saboota gidduu isaanitti si bittinneesse sana guutumaaan guutuutti balleesse iyuu ani guutumaaan guutuutti si hin balleessu. Ani sin adaba; garuu qajeelummaa qofaan; akka ati utuu hin adabaminuu gad diifamtu hin godhu."

47 Dubbiin Waaqayyo kan waa'ee Filisxeemotaan kan utuu Fara'oon Gaazaa hin dha'in dura gara Ermiyaaas raajichaa dhufe kanaan dha: **2** Waaqayyo akkana jedha: "Kunoo, karaa kaabaatiin bishaan ol ka'aa jira; bishaan kunis lolaa guutee irra dhangan u ta'a. Innis biyyattii fi waan ishee keessa jiru, magalaawwanii fi warra isaan keessa jiraatan hunda irra garagala. Uummanni ni boo'a; warri ishee keessa jiraatan hundis ni wawaatu; **3** kunis sababii didicha kottee fardeen gulufanii, garris gaariwwan diinaatti fi qaqqawweessa goommnaa isaanii if. Abbootiin ijoollee isaanii gargaaruuf duubatti gara hin galan; harki isaanii isaan irratti laamsha'a. **4** Filisxeemota hunda balleessuuf hambar Xiiroosii fi Siidoonaa gargaaruuf hafan hundas balleessuuf guyyaan sun dhufeeraati. Waaqayyo Filisxeemota, hambar qarqara Kaftoor balleessuu ga'eera. **5** Gaazaan gaddaant mataa ishee haaddatti; Ashqaloon ni cal'isti. Yaa hambar dirree irraa isin hamma yoomiitti of ciccirtu? **6** "Isin, 'Yaa goraadee Waaqayyo ati hamma yoomiitti hin boqonne? Man'ee keetti deeb'i'; cal'sii taa' i' jettanii iyiyitu. **7** Garuu utuu Waaqayyo isa ajajuu, yeroo Waaqni akka inni Ashqaloonii fi qarqara galaanaa dha'uuf qajeelfamaa isaa kennuttu inni akkamitti boqochuu danda'a?"

48 Waa'ee Mo'aab: Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'elakkana jedha: "Neboof wayyoo; isheen ni diigamtiitii. Kiriyaataayimis ni salphatti; ni qabamti; da'owwan ishees ni qaaneffamu; ni diigamus. **2** Mo'aab si'achi hin jajamtu; namoonni Heshboon keessatti, 'Kottaa sabi sana ni balleessinaa' jedhanii waa'ee kufaattii ishee mari'atu. Yaa magaalaa Maadmeen jedhamtu atis ni cal'ista; goraadeen si

ari'aatti. **3** Iyya Hooronaayimii dhufu, iyya barbadaa'u fi badiisaan guddaa dhaga'a! **4** Mo'aab ni cabdi; joololeen ishees ni boo'u. **5** Isaan akka malee boo'aa, Luuhiiitiitti ol ba'u; karaa gara Hooronaayimitti gad buusu irratti iyya badiisaan dhaga'a. **6** Baqadhaal Lubbuu keessan baafadhaa; akka daggala gammoojjii keessaa ta'aa. **7** Isin waan hojii keessanii fi qabeenyaa keessan amanattaniif, boojuudhaan fudhatamataniif ni deemu; Kemooshis luboota isaatii fi qondaaltota isaa wajjin booji'amee ni fudhatama. **8** Balleessituun sun magaalaa hundatti ni dhufa; magaalaa tokko iyuu isa jalaa hin ba'u. Sababii Waaqayyo dubbateef sululli ni bada; dirreenis ni barbadeeffama. **9** Mo'abitti soogidda firfirsi; isheen ni baddiiti; magaalaaawwan ishees nama isaan keessa jiraatu dhabanii onu. **10** "Namni garaa hir'uudhaan hojii Waaqayyo hojjetti abaaramaa haa ta'u! Namni goraadee isaatini diiiga dhangalaasuu didus abaaramaa haa ta'u!" **11** "Mo'aab akkuma daadhii wayinnee kan siicoo isaa irratti hafee kan okkotee tokko keessaa gara okkotee kaaniitti gara hin galfamini ijoollummaa isheetti jalqabdee boqochaa turte; booji'amtee hin fudhatamne. Kanaafuu isheen akkuma durii mi'oofti; urgaan ishees hin geeddaramne. **12** Garuu barri ani itti namoota okkotee keessaa dhangalaasan ergu tokko ni dhufa. Isaanis gad ishee naqu; okkotee ishee duwwaa hambisanii gaanii ishee cabsu" jedha Waaqayyo. **13** "Yoos akkuma manni Israa'el yeroo Beet'eelin amanatetti qaana'e sana Mo'aabis Kemooshitti ni qaana'a. **14** "Isin akkamii 'Nu gootota; nu waraana keessatti jajaboo dha' jechuu dandeessu? **15** Mo'aab ni barbadoofti; magaalaaawwan ishees ni qabatamu; dargaggoonni ishee filatamoon gara qalmaatti geeffamu" jedha Mootichi maqaan issaa Waaqayyo Waan Hunda Danda'u jedhamu sun. **16** "Kufaatiin Mo'aab ga'eera; badiisni ishees dafee ni dhufa. **17** Warri naannoo ishee jiraatan hundi, warri maqaan ishee beektan hundi 'Bokkuun jabaan sun akkamitti cabe!' Uleen ulfina qabeessi sun akkamitti cabe!" jedhaa boo'aafii. **18** "Yaa jiraattuu Diiboon, ulfina kee irraa gad bu'iiti lafa goggogaa irra taa'i! Barbaadeessaan Mo'aab sun sitti dhufee magaalaaawwan kee kanneen dallaa jabaan marfaman ni diigaatti. **19** Ati kan Aro'eer keessa jiraattu, karaa cina dhaabdhuytii ilaali. Dhiira baqatuu fi dubartii miliquu gaafadhu; 'Maaltu dhalate?' jedhi isaan gaafadhu. **20** Mo'aab waan diigamteef qaanofterteeri. Wawaadhuu boo'i! Arnoon biratti akka Mo'aab barbadooftee jiru labsi. **21** Murtiin dirree ol ka'aatti: Hooloontti, Yaahizaa fi Meefi'aatti, **22** Diiboonitti, Neboo fi Beet Diblaataayimitti, **23** Kiriyaataayimitti, Beet Gaamulii fi Beet Me'oonitti, **24** Keriiyootti fi Bozraatti, magaalaaawwan Mo'aab kanneen fagoog fi dhi'oo jiran hundatti dhufeera. **25** Gaanfi Mo'aab irraa murameera; irreen ishees caccabeera" jedha Waaqayyo. **26** "Waan isheen Waaqayotti koortee dhugaatiidhaan ishee macheessaa. Mo'aab diddigaa ofii ishee irraa haa gangalattu; waan qoosaas haa taatu. **27** Israa'el si duratti waan qoosaas hin teree? Akka ati yeroo waa'ee ishee dubbattu hunda tuffiidihaan mataa kee isheetti raaftuu isheen hattoota gidduutti qabamtee? **28** Isin warri Mo'aab keessa jiraattan, magaalaaawwan keessaa ba'attii kattaawwan keessa jiraadhaa. Akkuma gugee mana ishee afaan holqaatti ijaarrattuu ta'a. **29** "Nu waa'ee of tuulummaa Mo'aab jechuuni akka malee of guddisuu fi ofin boonuu ishee, of tuuluu fi of jajuu ishee, of bokoksuu ishee dhageeyeeru. **30** Ani addaggummaa Mo'aab beeka; garuu faayidaa hin qabaatu" jedha Waaqayyo; "Of tuuluun ishees homaa hin fayyaduu" **31** Kanaafuu ani Mo'aabiif nan wawaadha; Mo'aab hundaaf hiqqifadhee boo'a; ani namoota Qiir Hareeshetiif nan gadda. **32** Yaa muka wayinii Sibimaa, ani akkuma Ya'izeerif boo'u sana siifin boo'a. Dameen

kee hamma galaanaatti diriirtee fagaatte; isheen hamma galaana Ya'izeeritti diriirtee deemti. Balleessituun sun ija kee bilchaata fi hurbuu wayinii keetii irra bu'eera. **33** Lafa biqiltuutii fi lafa qotisaa midhaan Mo'aab keessaa ilillee fi gammachuu badeera. Ani iddo itti wayinii cuunfan irraa wayinii kuteera; namni tokko iyuu gammadaa sirbee isaan hin cuunfu. Wacni yoo jiraatee illee inni waca gammachuu miti. **34** "Sababii bishaan Niimriim gogeef, sagaleen iyya isaanii ol ka'ee, Heshboonii hamma Ele'aaleetti fi Yaahaziitti, Zo'aarii hamma Hooronaayimitti fi hamma Eglati Sheelishiyaatti ni dhaga'ama ture. **35** Ani warra iddoowan sagadaa kanneen gaarran irraatti aarsaa dhi'eessanii waaqota isaanif ixaaa aarsan Mo'aab keessaa nan balleessa" jedha Waaqayyo. **36** "Kanaafuu garaan kooakkuma ulullee faarsee Mo'aabiif boo'a; akkuma ulullee faarsee namoota Qir Hareeshetiif boo'a. Qabeenyi isaan horatan duraa badeera. **37** Mataan hundinuu hadamee hareendii hundinuu cirameera; harki hundinuu muramee mudhiin hundis wayyaa gaddaatiin hidhameera. **38** Waan ani akkuma okkotee namni tokko iyuu hin feeneetti Mo'aabin caccabseef bantii mana Mo'aab hunda irraa fi oobdii sabaa keessa boo'icha malee wanni tokko iyuu hin jiru" jedha Waaqayyo. **39** "Isheen akkam akkas caccabde! Isaan akkam akkas wawwaatu! Mo'aab akkam akkas dugda ishee qaaniidhaan garagalfatte! Mo'aab waan kolfaa taatee, warra naannoo ishee jiraatan hundaaf waan sodaa taateerti." **40** Waqaayyo akkana jedha: "Ila! Risaan tokko Mo'aab irratti qochoo bal'isee furguggifamaa gad bu'aa jira. **41** Keriyyooti ni qabanti; da'annoos ishee jajjaboonis ni fudhatamu. Bara sana keessa garaan loltoota Mo'aab akkuma garaa dubartii ciniisifachuutti jirtu tokko ta'a. **42** Mo'aab sababii Waaqayyoon tuffatteef barbadoofteef saba ta'uun ishee ni hafa. **43** Yaa saba Mo'aab sodaan, boollii fi kiyyoon si eeggataa" jedha Waaqayyo. **44** "Namni sodaa sana duraa baqatu kam iyuu boolla keessa bu'a; namni boolla sana keessaa ol ba'u kam iyuu kiyyoodhaan qabama; ani Mo'aabitti waggaa abadabmuu ishee nan fidaati" jedha Waaqayyo. **45** "Baqattooni waan ta'an dhabanii gaaddisa Heshboon jala dhadhaabatu; Heshboon keessaa ibiddi tokko, Sihoon giddiudhaas arrabni ibiddaa ni ka'atii; inni adda Mo'aab guba, buqqee mataa of tuultotaas ni guba. **46** Yaa Mo'aab siif wayyoo! Uummarni Kemoosh barbadaa'eera; Ilmaan kee booji'amaniif fudhatamaniif; intallan kees booji'amaniiru. **47** "Ta'u illee ani bar dhuufuuf jiru keessa hambaa Mo'aab debisee nan dhaaba" jedha Waaqayyo. Murtiin Mo'aabitti murame sun asitti dhuma.

49 Waa'ee Amoonotaa: Waaqayyo akkana jedha: "Israa'el ilmaan hin qabuu? Inni nama isa dhaalu hin qabuu? Yoos Moolek maaliif Gaadiri dhalche ree? Namoonni isaa maaliif magaalaa ishee keessa jiraatu? **2** Garuu barri anii itti Rabbaa Amoonotaaatti sagalee waca waraanaa dhageessisu tokko ni dhufa" jedha Waaqayyo. "Isheen tuullaa badiisa ni taati; gandoonni naannoo ishee jiranis ibiddaan gubamu. Ergasiis Israa'el warra ishee ari'ee baase sana ariitee biyyaa ni baafii," jedha Waaqayyo. **3** "Yaa Heshboon wawaadhu, Aayi barbadoofteertii! Yaa jiraattotta Rabbaa iyyaa! Wayyaa gaddaa uffadhaatii boo'aa; dallaa keessa asii fi achi fiigaa; Moolek lubootaa fi qondaaltota isaa wajjin booji'amee ni fudhatamaati. **4** Ati maaliif sulula keetiin boonta? Maaliif sulula kee gabbataa sanaan boonta? Yaa intala hin amanamne ati sooruma kee abdattee, 'Eenyutu na tuqa?' jetta. **5** Ani warra naannoo kee jiraatan hunda irraa sodaa sitti nan fida" jedha Gootaan, Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u. "Tokkoon tokkoon keessan ni ari'amtu; namni baqattoota walitti qabu tokko iyuu hin jiru. **6** "Ta'u illee anii

ergasiis hambaawwan Amoonotaa deebisee nan dhaaba" jedha Waaqayyo. **7** Waa'ee Edoom: Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Si'achi Teemaan keessa ogummaan hin jiruu? Hubattoota duraa gorsi badeeraa? Ogummaan isaanii sameeraa?" **8** Warri Deedaan keessa jiraattan garagalaalaa, baqdadhatii holqa gad fagoo keessa dhokadhaa; ani yeroo Esaawun adabutti badiisa isatti naa fidaati. **9** Warri gumaa wayinii guuran utuu gara kee dhufanii silaa qarmii wayii hin hambisanii? Hattuun yoo halkan dhufte, Isaan hammuma barbaadan qofa fudhatanii hin deemanii? **10** Ani garuu Esaawun qullaan hambisa; akka inni itti hin da'anneef ani iddo inni itti dhokatu ifatti naa baasa. Ijoolleenn isaa, firoonni isaatii fi olloonni isaa ni badu; innis si'achi hin jiraatu. **11** "Daa'immaraa kee kanneen warra hin qabne dhiisi; anatu isaan jiraachisaatii. Haadhonni hiyyeesaa kee na amanachuu danda'u." **12** Waaqayyo akkana jedha: "Yoo warri xoofo dhuguun isaanif hin malin ishee dhuguu qabaatan, ati maaliif utuu hin adabamin hafta ree? Ati ishee dhuguu qabda malee utuu hin adabamin hin haftu. **13** Ani akka Bozraan diigamtee waan sodaa, waan fafaatii fi waan abaarsaa taatu maqaat kootiin nan kakadha" jedha Waaqayyo. "Magaalaawwan ishee hundis bara bараan ni diigamu." **14** Ani ergaa tokko Waaqayyo irraa dhaga'eera: Ergamaan tokko akkana jechuuf gara sabootaatti ergame, "Ishee loluuf walitti qabamaa! Waraanaafis ba'aa!" **15** "Ani amma saboota gidduuuti sin xiinneessa; namoota keessatti illee tuffatamaa sin godha. **16** Ati kan hallayaa kattaa irra jiraatteef fiixee tuluu qabattee jirtu, sodaan ati odeeessitu fi of tuulummaan garaa keetii si gowwoomiseera. Yoo ati akkuma risaa ol fageessitee mana ijaarratu iyuu ani achii gad sin buusa" jedha Waaqayyo. **17** "Edoom waan sodaa taati; namni achiin darbu hundis sababii madaa ishee hundaaatifi dinqisiifatee isheetti kolfa. **18** Isheen akkuma Sodoomii fi Gomoraan magaalaawwan naannoo isaanii jiran wajjin balleeffaman sana ni taati" jedha Waaqayyo, "namni tokko iyuu achi hin jiraatu, sanyiin namsa tokkos ishee keessa hin qabatu. **19** "Ani akkuma leenca bosona Yordaanosisi ba'ee gara lafa dheedaa gabbataa dhufu tokkoo daafee Edoomin biyya isheetti nan ari'a. Filatamaan ani waan kanaaf muudu eenyu? Kan akka koo eenyu? Eeniyutus naan morkuu danda'a?" **20** Kanaafuu waan Waaqayyo Edoomitti karofrate, waan inni warra Teemaan keessa jiraatanitii yaades dhaga'aa. Ilmaan bushaayee harkifamanii ni fudhatamu; innis sababii isaanittif jedhee lafa dheeda isaanii ni barbadeessa. **21** Sagalee kufaatti isaanittii lafti ni raafamti; iyyi isaanii hamma Galaana Diimaatti ni dhaga'ama. **22** Ila! Risaan tokkoo Bozraa irratti qochoo bal'isee furguggifamaa gad bu'aa jira. Bara sana keessa garaan loltoota Edoom akkuma garaa dubartii ciniisifachuutti jirtu tokko ta'a. **23** Waa'ee Damaasqoo: "Hamaatii fi Arfaad ni raafamu; isaan oduu hamaa dhaga'aniiruutti. Isaan abdiit kutatanii akkuma galaana boqonnaa hin qabne tokko jeeqamaniiru. **24** Damaasqoon dadhabdeerti; isheen baqachuu gara galteerti; sodaan guddaa ishee qabateera; akkuma miixuu dubartii ciniisifattuu, rakkinaa fi miixuu isa qabeera. **25** Magaalaan beekamaan, magaalaa anii itti gammadu sun akkam gamatii. **26** Dhugumaan dargaggooni ishee karaa irratti dhumu; loltoonni ishee hundinuu gaafas afaan qabatu" jedha Waaqayyo. **27** "Ani dallaawwan Damaasqootti ibidda nan qabsiisa; ibiddi sunis da'annoos Ben-Hadaad gubee balleessa." **28** Waa'ee Qeedaariitii fi waa'ee mootummoota Haazoor kanneen Nebukadnezar mootiin Baabilon lole sanaa: Waaqayyo akkana jedha: "Ka'aa, Qeedaarin lolaatii saba gama Ba'a Biiftuu barbadeessaa. **29** Dunkaanonni isaanittif fi bushaayeen isaanii ni fudhatamu; golgaawwan

isaanii mi'aa fi gaalawwan isaanii wajjin fudhatamu. Namoonnis, 'Gama hundaan sodaatu jira!' jedhanii iyyu. **30** "Isin warri Haazoor keessa jiraattan dafaa baqadhaal! Holqa gad fagoo keessa dhokadhaa" jedha Waaqayyo. "Nebukadnezar mootiin Baabilon isinitti malateera; inni daba isinitti yaadeera. **31** "Ka'atii saba nagaq qabu kan of amanatee jiraatu saba karra yookaan danqaraa karraa hin qabne sanatti duulaa; uummanni isaa kophuma ofii isaa jiraata" jedha Waaqayyo. **32** "Gaalaawwan isaanii ni hatamu, horiin isaanii baay'eenis ni booji'ama. Ani warra lafa fagoo jiran qilleensatti bittinneesee gama hundaan balaa isaanitti nan fida" jedha Waaqayyo. **33** "Haazoor iddo jireenyaa waangoo, lafa bara baraan onte taati. Namni tokko iyyuu achi hin jiraatu; namni tokko iyyuu ishee keessa hin qubatu." **34** Jalqaba bara mootummaa Zedeqiyaa mooticha Yihuuda keessa dubbiini Waaqayyo waa'ee Eelaam akkana jedhee gara Ermiyas raajichaa dhufe: **35** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Kunoo ani madda jabina isaanii, iddaa Eelaam nan cabsa. **36** Ani kutaailee samiiwannee afran irraa bubblee afran Eelaamittan fida; ani bubblee afranitti isaan nan bittinneessa; sabni baqattooni Eelaam itti hin galle tokko iyyuu hin jiraatu. **37** Ani fuula diinota isaanii, fuula warra lubbuu isaanii galaafachuu barbaadanii duratti Eelaamin nan barbadeessa; ani balaa isaanittan fida; dheekkamsa koo sodaachisaa sanas isaanittan fida; ani hamma isaan fixutti goraadeedhaan isaan arla" jedha Waaqayyo. **38** "Ani teessoo koo Eelaam keessa dhaabbadhee mootii fi qondaaltota ishee nan barbadeessa" jedha Waaqayyo. **39** "Ta'u illee anि bara dhufuuf jiru keessa hambaa Eelaam deebisee nan dhaaba" jedha Waaqayyo.

50 Dubbiin Waaqayyo karaa Ermiyas raajichaatiin waa'ee Baabilonii fi waa'ee biyya Baabilonotaa dubbate kanaa dha: **2** "Saboota gidduuti lallabaati labssaa; faajjiil qabaatti labssaa; utuu homaa hin hambisin akkana jedhaa; 'Baabilon ni qabamti; Beel ni salphifama; Meroodak gooliidhaan guutama. Fakkiiwan Baabilon ni salphifamu; waaqonni ishee tolfaamoonis sodaan guutamu.' **3** Sabni Kaabaa dhufu tokko ishee lolee lafa ishee duwwaa hambisa. Namni tokko iyyuu ishee keessa hin jiraatu; namaa fi horiin baqatee keessaab ba'a. **4** "Bara sana keessa, yeroo sanatti, sabni Israa'elii fi sabni Yihuudaa imimmaaniin Waaqayyo Waaqa isaanii barbaacha tokkummaadhaan ni dhufu" jedha Waaqayyo; **5** "Isaan karaa gara Xiyoon geessu ni qaafatu; fuula isaaniis garasitti garagalfatu. Isaan dhufanii kakuu bara baraa kan gonkumaa hin irraanfatamneen Waaqayyotti of maxxansu. **6** "Sabni koo hoolota badan ta'aniru; tikseen isaanii isaan dogoggorsee akka isaan tulluuuwwan irra jooran godhe. Isaan tulluu fi gaara irra jooranii lafa boqonnaa isaanii illee wallaalar. **7** Karan isaan argu hundi isaan liqimse; diinomni isaanii, 'Nu balleessaan hin qabnu; isaan Waaqayyo iddo jireenyaa isaanii kan dhugaa ta'e, Waaqayyo abdii abbootii isaanitti cubbuu hoijetanirruuti' jedhan. **8** "Baabilonii baqadhaa ba'a; biyya Baabilonotaa keessaab ba'a; akkuma korbeessa re'ee kan bushaayee qajeelchuu ta'aa. **9** Ani biyya kaabaati garee saboota gurguddaa kaasee Baabilonitti nan ergaatii. Isaanis hiriiranii isheetti dhufu; isheenis karaa kaabaatiin ni qabamti. Xiyii isaanii akkuma loltoota ogeeyyi harka duwwaa hin deebineeti. **10** Baabilonis ni saamamti; warri ishee saaman hundis ni quufu" jedha Waaqayyo. **11** "Isin warri handhuuraa koo saamant waan gammaddanii fi illichitaniif, akkuma raadaa marga keessa burraaqxanii akka korma fardaa imimsitan illee, **12** haati keessan akka malee qaanofti; kan isin deesses ni salphatti. Isheen saboota hunda keessaa gad aantuu, lafa onaa, lafa gogaa fi gammoojii taati. **13** Isheen sababii dheekkamsa Waaqayyootiif

guutumaan guutuutti ni ont malee namni ishee keessa hin jiraatu. Sababii madaa ishee hundaatif namni Baabilon keessa darbu hundi ni dingisifata; itti qoosas. **14** "Isin warri iddaa luqqifattan hundinuu, naannoo Baabilonitt hiriiraa. Sababii ishee Waaqayyotti cubbuu hoijetteef, xiyawwan itti bardhabaa! Homaa hin hambisinaa. **15** Karaa hundaan isheetti iyyaa! Isheen harka kennatti; gamoon ishee ni jiga; dallaan ishee diigameera. Kun haaloo Waaqayyoo waan ta'eef isheetti haaloo ba'aa; waanuma isheen warra kaanitti hoijette isheetti hojjedhaa. **16** Nama sanyii facaausii fi kan yeroo midhaan haamamutti haamtuu qabatus Baabilon keessa balleessaa. Sababii goraadee cunqursaatiin tokkoon tokkoon namaa gara saba ofii isatta haa deebi'u; tokkoon tokkoon namaa gara biyya ofii isatta haa baqatu. **17** "Israa'el hoolaa bittinnaa'ee dha; leenconni isa ari'an. Kan jalqabatti isa nyaatee mootii Asoor; kan dhuma irratti lafee issaaccabce immoo Nebukadnezar mooticha Baabilon ture." **18** Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'el akkana jedha: "Ani akkuma mootii Asoor adabe sana mootii Baabilonii fi biyya isaa nan adaba. **19** Israa'elin garuu lafa tika isatta nan deebisa; innis Qarmeloosii fi Baashaan irra ni dheeda; tulluu Efremii fi Gili'aad irra dheeedee ni quufa. **20** Bara sana keessa, yeroo sanatti, yakki Israa'el ni barbaadama" jedha Waaqayyo; "garuu tokko iyyuu hin jiru; cubbuun Yihuudaas ni barbaadama; garuu tokko iyyuu hin argamu; ani hambaan baaaree sanaf dhiffamaan godhaati. **21** "Biyya Meraataayimii fi jiraattota Pheeqood lolaa. Ari'aa, ajjeesa, guutumaan guutuutti isaan balleessaa," jedha Waaqayyo. "Waan anि isin ajaje hunda godhaa. **22** Sagaleen waraanaas, sagaleen badiisa guddas biyya sana keessa jira! **23** Burruusni guutummaa lalaa akkamitti cabi! Akkamitti bullaa'e! Baabilon saboota gidduutti, akkam onto! **24** Yaa Baabilon, ani kiyoo siif diriirseera; atis utuu hin beekin qabamte; ati sababii Waaqayyo mormiteef, argamtee qabamte. **25** Waaqayyo mankuusaa mi'a lolaa isaa banee mi'a lola dheekkamsa isaa gad baafateera; Gooftaan, Waaqayyo Waan Hunda Danda'u waan biyya Baabilonotaa hoijetu qabaatii. **26** Biyya fagootii isheetti kottaa. Gombisaawwan ishee diigaa; akkuma tuluaa midhaaniitti ishee tuulaa. Guutumaan guutuutti ishee balleessaa; waan tokko illee isheef hin hambisinaa. **27** Korommii ishee hunda qala; isaan gara qalmaatti haa geeffaman! Isaaniiif wayyo! Yeroon isaan itti adabaman, guyyaan isaanii dhufereeratii. **28** Akka Waaqayyo Waaqni keenya haalo ba'e, akka inni mana qulqullummaa isattaif haalo ba'e, kooluu galtootaa fi baqattoota Baabilonii dhufanii Xiyoon keessatti lallaban irraa dhaga'aa. **29** "Namoota Xiyyaan lolan kanneen iddaa luqqifatan hunda Baabilonitti waamaa. Naannoo ishee hunda marsaa; namni tokko iyyuu hin miliqin. Gattii hojji ishee kennaafii; waanuma isheen warra kaanitti hoijette isheetti hojjedhaa. Isheen Qulqullicha Israa'el, Waaqayyotti koorteertii. **30** Kanaafuu dargaggooni ishee karaa irratti dhumu; gaafas loltooni ishee hundi ni barbadaa'u" jedha Waaqayyo. **31** "Yaa koortuu nana, kunoo ani sitti ka'eera" jedha Gooftaan, Waaqayyo Waan Hunda danda'u; "yeroon ati itti adabaman, guyyaan kee dhufereeratii. **32** Koortuun sun gufattee lafa dhoofiti; namni gargaaree ol ishee qabu tokko iyyuu hin jiru; ani magalaawwan ishee keessants ibidda warra naannoo ishee jiru hunda gubee fixu nan qabsiisa." **33** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Sabni Israa'el cunqurfameera; sabni Yihuudaas akkasuma cunqurfameera. Warri isaan booji'an hundi jabeessanii isaan qabataniiru; isaan gad dhiisuus didaniiru. **34** Ta'u illee Furaan isaanii jabaa dha; maqaan isaaas Waaqayyo Waan Hunda Danda'u dha. Inni biyya isaanittif boqonaa kenne; warra Baabilon keessa

jiraatan garuu boqonnaa dhowwuu dhimma isaaniitiif jabeesee ni falma. **35** “Goraadeen tokko Baabilonotatti dhufe!” jedha Waaqayyo; “warra Baabilon keessa jiraatanitti, qondaaltota fi namoota ishee ogeeyiitti dhufeera! **36** Goraadeen raajota ishee sobdootata, dhufeera! Isaan gowwoota ta’u. Goraadeen gootota isheetti dhufeera! Isaanis sodaadhaan guutamu. **37** Goraadeen fardeenii fi gaariwwan isheetti, Namoota Ormaa kanneen gidduu ishee jiraatan hundatti dhufe! Isaan dadhaboo ta’u. Goraadeen qabeenya isheetti dhufe! Isaan ni saamamu. **38** Caamsaan bishaan isheetti ni dhufa! Isaanis ni gogu. Isheen biyya waaqota tolfamoo, kan waaqota tolfamoo sodaadhaan maraatanitti. **39** “Kanaafuu uumamawwan gammoojijit fi waraabeyyiin achi jiraatu; urunguunis achi jiraatti. Lammata namni ishee keessa hin jiraatu; yookaan dhalootaa hamma dhalootaati namni keessa jiraatu hin jiru. **40** Akkuma Waaqni Sodoomii fi Gomoraa, magalaawwan naannoo isaanii jiran wajjin balleesse sana” jedha Waaqayyo; “namni tokko iyuu achi hin jiraatu; sanyiin namaa tokkos ishee keessa hin qubatu. **41** “Kunool Gareen loltootaa tokko kaaba irraa dhufaa jira; sabni guddaan tokkoo fi mooltonni baay’een moggaal lafaatii sosocho’aa jiru. **42** Isaan xiyyaa fi eeboo qabataniiru; isaan gara jabeeyyi namaafis naasuu hin qabnee dha. Yommuu isaan fardeen isaanii gulufanitti gigigsuun isaanii akkuma huursaa galaanaa ti; yaa intala Baabilon, isaan akkuma namoota duulaaf hiriiranitti si loluuf dhufu. **43** Mootiin Baabilon oduu wa’ee isaanii dhaga’e; harki isaaas irrattu du’e. Dhiphinni isa qabateera; miixuunis akkuma dubartii ciniinsifattuu isa qabeera. **44** Ani akkuma leenca bosona Yordaanosii ba’ee gara lafa dheedaa gabbataa dhufu tokkoo dafee Baabilonin biyya isheetti nan ari’. Filatamaan ani waan kanaaf muudu eenyu? Kan akka koo eenyu? Eenyutus naan morkuu danda’a? Tiksee akkamii fuula koo dura dhaabachuu danda’a?” **45** Kanaafuu waan Waaqayyo Baabilonitti karoorfate, waan inni biyya Baabilonotaatti yaades dhaga’aa; Ilmaan bushaayee harkifamanii ni fudhatamu; innis sababii isaaniitiif lafa dheeda isaanii guutumaan guutuutti ni barbadeessa. **46** Waca qabamuu Baabiloniiti lafti ni raaafamtii; iyyi ishees saboota gidduutti ni dhaga’ama.

51 Waaqayyo akkana jedha: “Kunool anii Baabilonii fi saba ishee keessa jiraatutti bubbee waa balleessu nan kaasa. **2** Ani akka isaan gิงilchanii ishee balleessaniif ormoota Baabilonitti nan erga; isaan gaafa badiisa ishee, karaa hundaanuu isheen mormu. **3** Abbaan xiyyaa iddaa isaa hin aggamin, yookaan mi’alola hin hidhatin. Dargagoota ishee hin baasinaa; loltoota ishee illee guutumaan guutuutti barbadeessa. **4** Isaan qalamani Baabilon keessa ni harcaafamu; daandiuwan ishee irrattis ni madaau. **5** Yoo biyyi isaanii fuula Qulqullicha Isra’el durattu yakkaan guutumaan jiraatte iyuu Waaqni isaanii, Waaqayyoon Waan Hunda Danda’u Isra’elii fi Yihuudaa hin ganne. **6** “Baabilon keessa baqadhaa! Lubbuu keessan oolfadhaa! Isrin sababii cubbuu isheetti hin dhuminaa. Yeroon kun yeroo haaloo ba’uu Waaqayyo ti; innis gatii isheef malu ni kennaaf. **7** Baabilon harka Waaqayyo keessatti xofoo warqee turte; isheen guutummaa lafaa ni macheessite. Saboonni daadhii wayinii ishee dhugan; kanaafuu amma maraataniru. **8** Baabilon akkuma tasaa kuftee caccabdi; isheef boo’al Qoricha isheen madaa dibattu fidaafii; tarii isheen ni fayyiti ta’attii. **9** “Nu Baabilonin fayyisu yaalleerraa; isheen garuu fayyuu hin dandeessu; kottaa tokkoon tokkoon keenya ishee dhifneey gara biyya ofii keenyaatti haa qajeellu; murtiin ishee hamma samiitti ol ba’ee, hamma duumessatti ol fagaateeraatii.” **10** “Waaqayyo qajeelummaa keenya dhugaa niiu ba’era; kottaa, waan Waaqayyo Waaqni keenya hojjete Xiyoon

keessatti haa odeessinu.” **11** “Xiyya qaradhaa; gaachana illee fudhadhaa! Sababii kaayyoon isaa Baabilonin balleessuu ta’eef Waaqayyo mootota Meedee kakaaseera. Waaqayyo haaloo ni ba’; mana qulqullummaa isaatii haaloo ni ba’.**12** Dallaa Baabilonitti faajjii kaasaal! Eegumsa jajjabeessaa; eegduu dhaabaa; warra riphee eeggatu qopheessaa! Waaqayyo kaayyoo isaa waan saba Baabilonitti mure sana stixaan baafata. **13** Ati kan bishaan baay’ee qabdu, kan qabeenyaanis badhaate, dhumni kee dhufeera; yeroon ati itti baddu ga’era. **14** Waaqayyo Waan Hunda Danda’u ofin kakateera: Ani dhugumaan namoota akkuma hoomaa hawaannisaa sitti gad dhiisa; isaanis mo’annaadhaan sitti dhaadatu. **15** “Inni humna isaatii lafa uume; ogummaa isaatii addunyaa hundeesse; hubannaa isaatiiis samiiwwan diriirse. **16** Yommuu inni qaqqawweessa’utti bishaanoni samii ni huursu; inni akka duumessoonni daarrii lafaatii ol ka’an ni godha. Bokkaa wajjin balqaanii erga; mankuusaalee isaa keessaa immoo bubbbee ni fida. **17** “Tokkoon tokkoon namaa gowwaa fi kan beekumsa hin qabnee dha; tokkoon tokkoon tumtuum warqee waaqota tolfamoo isaatii qaaneffama. Fakkiiwwan inni tolchu kan sobaa ti; isaan hafuura baafatan of keessaa hin qaban. **18** Isaan faayidaa hin qaban; meeshaa qoosaa ti; yeroo adabbiin isaanii ga’utti ni badu. **19** Inni qooda Yaaqoob ta’ee sun garuu akka warra kanaa miti; inni uumaa waan hundumaa ti; Isra’el immo gosa dhaala isaa ti; maqaan isaaas Waaqayyo Waan Hunda Danda’uu dha. **20** “Ati bokkuu koo kan duulaa mi’alola kootii ti; ani siin sabota nan caccabsa; siin mootummoota nan barbadeessa; **21** Ani siin fardaa fi yaabbataa fardaa nan caccabsa; siin gaarrii fi ooftuu isaa nan caccabsa; **22** Ani siin dhiraabu dubartoona nan caccabsa; siin jaarsaa dargaggeessa nan caccabsa; siin ga’essaa fi shamarree nan caccabsa; **23** Ani siin tiksee fi bushaayee nan caccabsa; siin qottuu fi qotiyoo nan caccabsa; siin bulchitootaa fi qondaaltota nan caccabsa. **24** “Ani utuma iji keessan arguu waan isaan Xiyoon godhan hundaaf Baabilonii fi warra Baabilon keessa jiraatan hundaaf gatii isaanii nan kenna” jedha Waaqayyo. **25** “Yaa tulluu barbadeessaa, ati kan lafa hunda balleessitu ani sitti ka’era; ani harka koo sitti nan kaafadha; ededa irraa gad gangalchee tulluu gubamaa sin godha” jedha Waaqayyo. **26** “Waan ati bara bараan ontuuf, kattaan dhagaa golee ta’u, yookaan dhagaan hundeef ta’u tokko iyuu si keessaa hin fudhatamu” jedha Waaqayyo. **27** “Biyyatiit keessatti faajjii ol qabaa! Saboota gidduutis malakata afuuufaa! Saboota waraanaaf isheetti qopheessaa; mootummoota Araaraat, kan Miinittii fi Ashkenas isheetti waamaa. Ajajaa waraanaa isheetti shuumaa; fardeen akka hoomaa hawaannisaa itti ergaa. **28** Ishee waraanuudhaaf saboota jechuunis, mootota Meedee bulchitoota isaaniiiti fi qondaaltota isaanii hunda, biyyoota isaan bulchan hundas qopheessaa. **29** Sababii wannii Waaqayyo akka namni tokko iyuu achi hin jiraanneef’ biyya Baabilon onsuuf Baabilonitti karoorfate sun jabaatee dhaabatuuf biyyattiin ni raaafamtii; ni dhidhiitattis. **30** Goottonii Baabilon lola dhisianniiru; isaan da’anno isaanii keessatti hafaniiru. Jabinni isaanii dhumeera; isaan akkuma dubartoota ta’aniiru. Iddoo jireenya isheetti ibiddi qabsifameera; danqaraawwan balbala ishees caccabaniiru. **31** Akka magalaanisa isaa moggaah hamma moggaati qabamee mootii Baabilonitti himuuuf, fiigduun tokko isaa kaan qaqqabuuuf, ergamaan tokkos ergamaa kaan qaqqabuuuf fiiga; **32** kunis akka malkaan qabame, akka da’annoowwan ishee gubamanii fi akka loltoonni ishee na’an himuudhaaf.” **33** Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, Waaqni Isra’el akkana jedha: “Intalli Baabilon akkuma oobdii ti; yeroo sanatti isheen ni dhidhiitamti; yeroon isheen itti haamamitus dafee ni dhufa.” **34** “Nebukadnezar

mootiin Baabilon na nyaateera; inni barbadeesseera; akkuma okkotee duwwaa na godhe. Inni akkuma jawwee na liqimse; qabeeny koo filatamaadhaanis garaa guittate; ergasii immoo na tufe.” **35** Jiraattonni Xiyoon, “Dabni foon keenyatti hojetame Baabilonitti illee haa dhufu” jedhan. Yerusaalemis, “Dhiigni keenya warra Baabilon keessa jiraatan haaloo haa ba’u” jetti. **36** Kanaafuu Waaqayyoakkana jedha: “Kunoo, ani dubbii kee siif falmeed haaloo siifin ba’; ani galaana ishee nan gogsa; burqaa ishee illee nan kuta. **37** Baabilon tuullaa diigame, iddo waangooni keessa burraaqan, waan naasutti fi qoosaa, lafa namni tokko iyyuu irra hin jiraanne ni taati. **38** Sabni ishee hundi akka saafela leencaa ni aada; isaanis akka ilmaan leencaa gururi’u. **39** Yommuu dhagni isaanii ho’utti, ani akka isaan kolfaa gammadanii bara bараan rafanii hin dammaqneef cidha isaaniiif qopheessee akka isaan machaa’an nan godha” jedha Waaqayyo. **40** “Ani akka ilmolee hoolaa, akkuma korbeeyyi hoolatii fi re’ee gara qalmaatti gad isaan buusa. **41** “Sheeshaak akkamitti booji’amtii Boonuu lafa hundaas akkamitti qabame! Baabilon saba gidduutti akkam waan sodaa taati! **42** Baabilon irra galaanni garagala; dambaliin galaanaas ishee haguuga. **43** Magaalaawwan ishee onanii biyya gogaa fi gammoojii, biyya namni tokko iyyuu keessa hin jiraanne, kan namni keessa hin dabarre ni ta’u. **44** Ani Baabilon keessatti Beelin nan adaba; waan inni liqimse illee nan tufsiisa. Saboonni lammataa gara isaatti hin yaa’an; dalaan Baabilonis ni jiga. **45** “Yaa saba ko, ishee keessaa ba’al Lubbuu keessan colfachuuif fiigaa! Dheekkamsa Waaqayyooodaachisaa sana jalaa baqadhaa. **46** Yeroo oduun biyya keessatti dhaga’amutti garaan keessan hin raafamin yookaan hin sodatin; akka gooliin biyya keessa jiru, akka bulchaan tokko bulchaa kaanitti ka’u, oduun tokko barana, kaan immoo bara dhufu dhaga’ama. **47** Yeroon ani itti waaqota Baabilon tolfamoo adabu dhugumaan ni dhufaatti; biyyi ishee guutumaan guutuutti ni salphatti; qalamtooni ishee hundis ishee keessatti kukkuuf. **48** Ergasii samii fi lafti, wanni isaan keessa jiru hundis, gammadanii Baabilonitti ililchu; barbadeessitoonni kaabaa ba’ani ishee waraanuutti” jedha Waaqayyo. **49** “Akkuma qalamtoonni lafa irraa hundi sababii Baabilonif harca’an sana Baabilonis sababii qalamtoota Isra’elii harca’uu qabdi. **50** Isin warri goraadee jalaa miliqxan, deemaa; lafa irra hin harkifatinaa! Biyya fagootti illee Waaqayyoona yaadadhaa; waa’ee Yerusaalemis yaadaa.” **51** “Sababii ormooni iddoq qulqullaan aa mana Waaqayyotti qalaniif, nu salphifamneerra; waan arrabsamneefis qaanidihaan fuula keenya haguugganne.” **52** “Garuu barri ani itti, waaqota ishee tolfamoo adabuu fi yeroon guutummaa lafa ishee irratti warri madaa’an aadan dhufaa jira” jedha Waaqayyo. **53** “Yoo Baabilon samiitti ol baatee da’annoo ishee ol dheeraajabeffatte iyyuu, ani warra ishee barbadeessan itti nan erga” jedha Waaqayyo. **54** “Baabilonii iyyi, lafa Baabilonotaatti immoo sagaleen badiisa guddaa ni dhaga’ama. **55** Waaqayyo Baabilonin ni barbadeessa; inni waca ishee ni cal’isiisa, dambaliin isaaniiis akkuma bishaan guddaa ni huursa; sagaleen huursaa isaaniiis ni dhaga’ama. **56** Barbadeessaan tokko Baabilonitti ni dhufa; gootonni ishee ni qabamu; futtaatuun isaaniiis ni caccaba; Waaqayyo, Waqa haaloo ba’uudhaati; inni guutumaan guutuutti gatii ishee ni deebsaaf. **57** Ani qondaaltotaa fi oggeeyyi ishee, akkasumas bulchitoota, ajajjoota waraanaatti fi gootota ishee nan macheessa; isaanis bara bараan ni rafu; hin dammaqanis,” jedha mootichi maqaan isaa Waaqayyo Waan Hunda Danda’u, jedhamu sun. **58** Waaqayyo Waan Hunda Danda’u akkana jedha; “Dallaan Baabilon yabbuu sun ni jiga; karrawwan ishee dhedheeroon ibiddaan gubamu; namoonni akkasumaan of

dadhabsiis; dadhabbiin sabootaa qoraan ibiddaa qofa ta’a.” **59** Yeroo Seraayaan ilmi Neeriyya, ilmi Mahiseyyaara Zedeqiyaa mooticha Yihuudaa keessa waggaa afuraffaatti mooticha wajjin gara Baabilon deemetti ajajni Ermiyas Raajichi isaaaf kenne kanaa dha. **60** Ermiyas badiisa Baabilonitti dhufu hunda, jechuunis waa’ee Baabilon kan barreeffame hunda kitaaba maramaa irratti barreesee ture. **61** Innis Seraayaadhaan akkana jedhe; “Yommuu Baabilon geessutti dubbii kana hunda sagalee ol fudhattee dubbisuu hin dagatin. **62** Akkanas jedhi: ‘Yaa Waaqayyo, akka namni yookaan horiin ishee keessa hin jiraanneef ati akka iddo kana barbadeessitu dubbatteerta; isheenis bara bараan ni ont.’ **63** Yeroo kitaaba maramaa kana dubbiffee fixxutti dhagaa itti hidhiitii Laga Efraaxiisitti darbadhu. **64** Akkanas jedhi; ‘Sababii badiisa ani isheetti fiduutiin akka lammata hin kaaneef Baabilon kasittsi ni liqimfamti. Uummanni ishees ni harca’aa.’ Dubbiin Ermiyas as irratti raawwatama.

52 Zedeqiyaa yeroo mootii ta’etti nama umuriin isaa waggaa digdamii tokkoo ture; innis Yerusaalem keessa taa’ee waggaa kudha tokko bulche. Maqaan haadha isaa Hamuutaal ture; isheenis intala Ermiyas kan magaalaa Libnaatii dhufute ture. **2** Innis akkuma Yehooyaqaqim hojjete sana, fuula Waaqayyoo duratti waan hamaa ni hojjete. **3** Wanni kun hundi sababii dheekkamsa Waaqayyootif Yerusaalemii fi Yihuudaa irra ga’e; dhuma irrattis inni fuula isaa duraa isaan balleesse. Zedeqiyaa mooticha Baabilonitti fincile. **4** Bara mootummaa Zedeqiyaa keessa waggaa saglaffaatti, bultii kurnaffaa ji’ a kurnaffaati Nebukadnezar mootini Baabilon guutummaa loltoota isaa wajjin Yerusaalemitti duule; isaanis magaalattiin ala qubatani naannoo ishee hundatti tuullaa biyyoo marsan. **5** Magaalaan sunis hamma waggaa kudha tokkoffaa bara Zedeqiyaa Mootichaatti akkuma marfamettii ture. **6** Bultii saglaffaa ji’ afuraffaatti, magaalatti keessatti beelli akka malee hammaatee namni waan nyaatu tokko illee dhabe. **7** Ergasii dalaan magaalatti cabsamee loltoonni hundinuu ba’ani baqatan. Isaanis utuma Baabilononni magaalaa sana marsanii jiranuu karaa karra dallaa iddo biqiltuu mootichaa bira jiru lamaan gidduu baasusanaatiin halkaniin ba’ani baqatan. Isaanis Arabbaita baqatan; **8** loltoonni Baabilon garuu Zedeqiyaa Mooticha ari’ani dirree Yerikoo irratti isaa qaqqaban; loltoonni isaa hundis isaa irraa gargar bar’aniibitinnaa’aniit turan; **9** innis ni qabame. Gara mootii Baabilonitti Riiblaa biyya Hamaati keessatti geeffame. Achittis itti murame. **10** Mootiin Baabilonis Riiblaati ijuma isaa duratti ilmaan Zedeqiyaa gorra’e; qondaaltota Yihuudaa hundas fixe. **11** Innis ergasii Zedeqiyaa keessaa ija isaa baasee foncaa naasiitiin hidhee Baabilonitti isa geesse; hamma gaafa inni du’uttis manuma hidhaa keessa isa tursiise. **12** Bara mootummaa Nebukadnezar mooticha Baabilon keessa waggaa kudha saglaffaatti, bultii kurnaffaa ji’ a shanaffaati Nebuzaradaan ajajaan eegumsa mootummaa inni mootii Baabilon tajaajilu sun gara Yerusaalem dhufe. **13** Innis mana qulqullummaa Waaqayyotti, masaraa mootummaattii fi manneen Yerusaalem hundati ibidda qabsiise; manneen gurguddaa hundas ni gube. **14** Loltoonni Baabilon kanneen ajajaan eegumsa mootummaa jala turan hundi dallaawwan naannoo Yerusaalem turan hunda diigan. **15** Nebuzaradaan ajajaan eegumsaa sun namoota hiyyeyyi tokko tokkoo fi warra magaalaa keessatti hafan, warra ogummaa harkaa qabani fi warra baqatanii mootii Baabilonitti kooluu galan booji’ee fudhate. **16** Nebuzaradaan garuu hiyyeyyi biyyattii warra hafan akka wayinii kunuunsanii fi lafa qotanii achitti dhiise. **17** Baabilononni sun utubaawwan naasii, baattuuwwan

iddoodhaa socho'anii fi Gaanii naasii irraa hoijetamee mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa ture caccabsanii naasii sana hunda immoo Baabilonitti geessan. **18** Akkasumas okkoteewwan, waan ittiin daaraa hammaaran, waan ittiin ibsaar irraa daaraa dhadha'an, waciitiiwan ittiin dhiiga facaasan, caabiwwanii fi mi'oota naasii irraa hoijetaman kanneen tajaajila mana qulqullummaatiif oolan hunda fudhatan. **19** Ajajaan eegumsaa sunis mi'oota warqee qulqulluu fi meetii irraa hoijetaman hunda jechuunis caabii dhooqaa, gиргираawwan, waciitiiwan ittiin dhiiga facaasan, okkoteewwan, baattuuwwan ibsaar, caabiwwanii fi waciitiiwan ittiin dhibaafatan fudhatee deeme. **20** Ulfinni naasii kan Solomon Mootichi ittiin utubaawwan lamaan, Gaanii fi jiboota kudha lamaan isa jala jirani fi baattuuwwan iddoodhaa socho'anii man aqullummaa Waaqayyootiif hoijetee ture waan madaalliiin madaaluu danda'u oli turan. **21** Tokkoon tokkoon utubaa sanaa dhundhuma kudha saddeet ol dheeratee marsaan isaa immoo dhundhuma kudha lama ture; yabbinni isaa quba afur ta'ee keessiisaas banaa ture. **22** Guutuun naasii kan utubaa tokko irraas dhundhuma shan ol dheeratee naannoos isaa guutuun sibiila wal keessa lofamee tolfamee fi roomaanii naasiitiin miidhagfamee ture. Utubaan kaanis roomaanii naasii wajjin kanuma fakkaata ture. **23** Roomaanonni bitaa mirgaan turan sagaltamii sagal turan; walumatti faaya naannoos utubichaa gubbaan jiru wajjin roomanoota dhibba tokkootu ture. **24** Ajajaan eegumsaa sun Seraayaa lubicha hangafa, Sefaa niyyaa lubicha Sadarkaan isatti aanuu fi eegdota balbalaa sadan hidhee fuudhee deeme. **25** Warra amma illee magaalaa keessatti hafan keessaa ajajaa loltootaatii fi Gorsitoota mootii torba fudhate. Akkasumas barreessaa qondaala ol aanaa ture kan saba keessaa lottummaaf namoota filatu sanaa fi namoota magaalaa keessatti argaman jaatama fudhate. **26** Nebuzaradaan ajajaan sun hunda isaanii guuree Riiblaatti gara mooticha Baabilonitti geesse. **27** Mootichis achuma Riiblaat biyya Hamaati keessatti isaan ni fixe. Yihuudaanis akkasiin booji'amee biyya isheetii baate. **28** Baay'inni namoota Nebukadnezar boojuudhaan fudhatee kanaa dha: Wagaa torbaffaa keessa Yihuudoota 3,023; **29** bara Nebukadnezar keessa wagaa kudha saddeettaffaatti, Yerusalemii namoota 832; **30** wagaa digdamii sadaffaa isaa keessa Yihuudooni 745, Nebuzaradaan ajajaa eegumsaa sanaan boojuudhaan fudhataman. Isaanis walumatti namoota 4,600 turan. **31** Yehooyaakiin mootiin Yihuudaa booji'amee wagaa soddomii torbaffaa isatti, Eewil Marodaak mootii Baabilon ta'e; innis wagguna sana keessa bultii digdamii shanaffaa ji'a kudha lammaffaatti Yehooyaakiin mooticha Yihuudaa sana mana hidhaatti gad dhiisee bilisa isa baase. **32** Afaan tolaadhaanis isatti dubbatee barcuma ulfinaa kan barcuma mootota isa wajjin Baabilon keessa turan kaanii caalu kenneef. **33** Kanaafuu Yehooyaakiin uffata isaa kan mana hidhaatti uffachaa ture sana of irraa baasee bara jireenyaa isaa guutuuyeroo hunda maaddii mootichaa irraa nyate. **34** Mootiin Baabilonis hamma inni lubbuudhaan jiraatetti guyyuma guyyaadhaan waan isaaaf barbaachisu Yehooyaakiiniif kennaa ture.

Faaruu

1 Magaalaan dur namaan guutamtee turte sun akkamitti ontee hafte! Isheen yeroo tokko saboota gidduutti guddoo turte akkamitti akka haadha hiyyeesaa taate! Isheen kutaalee biyyaa gidduutti mootii turte sun amma garbittii taateerti. **2** Isheen halkan halkan hijqifattee boossi; maddii ishee irra imimmaantu yaa'a. Michoota ishee hunda keessaa kan ishee jajjabeessu tokko iyyuu hin jiru. Michoonni ishee hundinuu ishee gananiiru; isaan diinota ishee ta'aniiru. **3** Rakkinaa fi cunqurfama guddaa boodde Yihuudaan booji anteet fudhatanteerti. Isheen saboota gidduu jiraatti, lafa itti boqottu illees hin arganne. Warri ishee ari'an hundi rakkina ishee keessatti ishee qabatan. **4** Daandiwwan Xiyoon ni boo'u; namni ayyanaa ishee kan murteeffame kabajuuf dhufu tokko iyyuu hin jiruutii. Karrawwan ishee hundi onanii jiru; luboonni ishee ni aadu; shamarran ishee ni gaddu, isheenis dhiphina guddaa keessa jirti. **5** Amajaajonni ishee gooftota ishee ta'aniiru; diinota isheetti toleera. Sababii cubbuu ishee baay'ee sanaatiif Waaqayyo gadda itti fideera. Ijoolleent ishee fudhatamanii deemaniiru; fuula amajaajota ishee duratti booji'amaniiru. **6** Intala Xiyoon irraa miidhaginni hundi fudhatameera. Ilmaan mootota ishee akkuma gadamsa lafa dheedaa dhabee ta'aniiru; isaan dadhabbiidhaan fuula warra isaan ari'ani dura baqatan. **7** Baroota rakkinaa fi asii achi jooruu ishee keessa Yerusaalem qabeenya bara durii kan ishee ture hunda ni yaadatti. Yeroo namoonni ishee harka diinaa seenanitti namni ishee gargaaru tokko iyyuu hin turre. Diinonni ishee ishee ilaalanii badiisa isheetti kolfan. **8** Yerusaalem akka malec cubbuu hoijette; akkasiinis xuroofte. Warri ulfina kennanifii turan hundi ishee tuffatan; isaan qullaatti hafuu ishee arganiiruutii; isheen mataan ishee guungumtee of irra garagalti. **9** Xuraa' ummaan ishee wandaboo isheetti maxxane; isheen waan gara duraatti itti dhufu hin yaadne; kufaatiin ishee nama rifachisa; kan ishee jajjabeessu tokko iyyuu hin jiru ture. "Yaa Waaqayyo rakkina koo ilaali; diinni mo'ateeraatii!" **10** Qabeenya ishee hundatti diinni harka isaa diriirseera; isheen Namoota Ormaa warra ati akka isaan waldaa kee hin seemne dhowwite sana utuu isaan iddo ishee qulqulluu seenanuu argite. **11** Namoonni ishee hundinuu utuma aadanuu buddeenaan barbaaddatu; isaan lubbuu ofii isaanii turfachuuuf jecha qabeenya isaanii nyaataan geeddarratu. "Yaa Waaqayyo na ilaali, na yaadadhust; ani tuffatameeraatii." **12** "Warra karaa irra dabartan hundi, kun isiniif homaa mitii? Naannoo keessan ilaalaatii argaa. Rakkinni akka rakkina koo kan ani ittiin rakkadhe, kan Waaqayyo guyyaa dheekkamsa isatti natti fide sanaa jiru tokko iyyuu jiraa?" **13** "Inni ol gubbaadhaa ibidda erge; ibidda sana lafee koo keessa seensisa. Inni miila kootif kiyyoo diriirsee dugda duubattu na deebise; inni kophatti na hambisee guyyaa guutuu na dadhabsiise. **14** "Cubbuun koo waanjoohti hidhameera; isaan harka isaatii walitti fo'am. Isaan morma kootti rarraafaman; gooftaan humna koo dadhabsiise. Inni warra ani of irraa deebisuu hin daneenyetti dabarsee na kennera. **15** "Goothaan gootota na keessatti argaman hunda gateera; inni dargaggoota koo caccabsuuf yaa'i waammate. Goothaan iddo cuunfaa wayinii isatti Durba Qulqullittii Intala Yihuudaah dhidhiiteera. **16** "Wanni ani boo'ee iji koo imimmaaniin guutameef kanaa dha. Namni na jajjabeessuuuf dhi'o jiru tokko iyyuu hin jiru; kan hafuu koo bayyanachisus hin jiru. Sababii diinni humna argateef ijoolleent koo harka duwwaah hafan." **17** Xiyoon harka ishee bal'ifatteerti; garuu namni ishee jajjabeessu tokko iyyuu hin jiru. Akka olloonni isaa amajaajota isaa ta'aniif Waaqayyo Yaaqoobitti

ajajeera; Yerusaalemis gidduu isaaaniitti waan xuraa'aa taateerti. **18** "Waaqayyo qajeelaa dha; ta'uus ani ajajawwan isaaati fincileen ture. Yaa saboota, hundi keessan dhaga'a; rakkina koos ilalaalaa. Dargaggoonni fi shamarran koo booji'amaniif fudhatamaniiru. **19** "Ani tumsitoota koo nan waamadhe; isaan garuu na ganan. Luboonni koo fi maangguddoontti koo utuu lubbuu isaaani oolfachuuuf nyaataa barbaadatanuu magaalaa keessatti dhuman. **20** "Yaa Waaqayyo akka ani dhiphadhe ilaali! Ani keessa kootti dhiphadheera; garaa koo keessatti raafameera; ani nama akka malee fincilun tureetii. Alaa goraadeen nama qala; mana keessa immoo du'a qofatu jira. **21** "Namoonni akka ani aadaa jiru dhaga'aaniiru; kan na jajjabeessu garuu hin jiru. Diinonni koo hundinuu rakkina koo dhaga'aaniiru; isaan waan ati gootetti gammadaniiru. Akka isaan akkuma koo ta'aniif maaloo ati guyyaa jette sanaa fidi. **22** "Hamminni isaanii hundinuu fuula kee duratti haa dhi'aatu; waanuma sababii cubbuu koo hundaatiif natti fidde sana isaaanii illee fidi! Aaduun koo baay'ateeraatii; onneen koos dadhabdeerti."

2 Goothaan akkamitti duumessa dheekkamsa isaaatiin intala Xiyoon haguuge! Inni ulfina Israa'el samiidhaa lafatti gad daddarbateera; inni guyyaa dheekkamsa isaaati ejeta miilla isaa hin yaadanne. **2** Goothaan gara laafina tokko malee iddo jireenya Yaaqoob hunda liqimseera; da'anno intala Yihuudaas dheekkamsa isaaatiin diige. Inni mootummaa isheetti fi bulchitoota ishee salphisee lafatti gad deebise. **3** Inni dheekkamsa sodaachisaadhaan gaanfa Israa'el hunda caccabse. Yommuu diinii dhi'aatettis harka isaa mirgaa duubatti deebifate. Inni akkuma arraba ibiddaa kan waan naannoo isaa jiru gubu sanaa Yaaqoob keessatti boba'e. **4** Inni akkuma diinaatti iddaa isaa dabsate; harki isaa mirgaa qophaa'eera. Warra ijatti bareedan hunda akkuma amajaajiitti qale; dunkaana intala Xiyoonitti dheekkamsa isaa akkuma ibiddaa roobse. **5** Goothaan akkuma diinaa ta'e; inni Israa'elin liqimseera. Inni masaraawwan ishee hunda liqimsee da'anno ishee jabaa illee diigera. Inni Intala Yihuudaat boo'ichaah fi faaruu boo'ichaah baay'iseera. **6** Inni lafa jireenya isaa akkuma iddo biqiltuu onseera; iddo wal ga'i isaaas balleesseera. Waaqayyo akka Xiyoon ayyanaa ishee kan murtaa'ee fi Sanbatoota ishee irraanfattu godheera; inni dheekkamsa isaa sodaachisaasanaan moototaa fi luboota akka malee tuffate. **7** Goothaan iddo aarsaa isaa tuffateera; iddo qulqulluu isaa illee dhiiseera. Dallaawwan masaraawwan ishee dabarsee harka diinotaatti kenneera; isaan akkuma guyyaa ayyanaa murteeffameetti mana Waaqayyo keessatti sagalee ol fudhatanii iyyan. **8** Waaqayyo dallaa naannoo Intala Xiyoon jiru diiguuf murteesseera. Inni safartuu diriirseera; barbadeessuu irraas harka isaa hin deebifanne. Akka dallaan eegumsaatiif ki keenyin faarsanii boo'an godhe; isaanis tokkummaadhaan badan. **9** Karrawwan ishee lafa keessa dhidhimaniiru; inni danqaraawwan sibiila ishee caccabsee balleesseera. Mootiin isheetti fi ilmaan mootota ishee booji'amaniif saboota gidduu bibittinnaa'aniiru; seerii si'achi hin jiratu; raajonni ishees si'achi Waaqayyo biraa mul'ata hin argan. **10** Maangguddoontti Intala Xiyoon cal'isaniif lafa tataa'an; isaan daaraa mataatti firfirfataniif uffata gaddas uffatan. Shamarran Yerusaalem mataa isaanii gad qabatan. **11** Iji koo boo'ichaah dadhabeera; keessa kootti dhiphadheera; sababii sabni koo dhumeef sababii ijoolleent fi daa'imman daandiiwwan magaalaa irratti gaggabanifii garaan koo gaddaan laafeera. **12** Isaan yommuu daandiwwan magaalaa irratti akkuma namoota madaa'aniitti gaggabanitti, yommuu lubbuun isaanii hammuu haadha isaanii irratti ba'uuf jirtutti "Buddeennii fi daadhiin wayinii eessaa jiru?" jedhanii haadhotaa

isaanii gaafatu. **13** Yaa intala Yerusaalem, ani maal siif jechuun danda'a? Maaliinan wal si qixxeessa? Yaa Intala Xiyoon durba qulqillitti anii akkan si jajjabeessuu maalittin si fakkeessuu danda'a? Madaan kee akkuma galaanaa gad fagoo dha. Eenyutu si fayyisuu danda'a? **14** Mul'anni raajota keetii sobaa fi kan faayidaa hin qabnee dha; isaan booji'amuu kee hambisuu cubbuu kee ifa hin baafne. Raajiiisaan siif kennanis sobaa fi kan karaa irraa nama balleessuu dha. **15** Warri karaa keetiin darban hundinuu harka isaanii sitti rurrukutu; isaanis intala Yerusaalemitti qosuu fi mataa raasuudhaan, "Magaalaan muummee miidhaginaa gammachu guutuu lafafaa jedhamtee waamamte sun kanaa?" jedhu. **16** Diinonni kee hundinuu afaan isaanii sitti banatu; isaan qosuu fi ilkaan isaanii qaruuudhaan "Nu ishee liqimsineerra. Guyyaan nu eeggachaa turre sun kanaa dha; nu waan kana arguuf jiraanneerra" jedhu. **17** Waaqayyo waan karoorfate hoijeteera; dubbiisaa kan bara deheraan dura dubbatee sana guuttateera. Inni gara laafina tokko malee si garagalcheera; akka diinni kee sitti gammadu godheera; gaanfa amajaajii keetii ol ol qabeera. **18** Onneen namootaa gara Gooftaatti iyya. Yaa dallas Intala Xiyoon halkanii guyyaa imimmaan kee akka lagaa haa yaa'u; boqonnaa tokko illee ofii keetiif hin kennis; iji kees hin boqotin. **19** Yommuu eegumsi halkanii jalqabutti ka'iiti halkaniyiyyi; fuula Gooftaa duratti onnee kee akka bishaanii dhangalaasi. Lubbuu ijoollee keetii kanneen fiikee daandii hundaatti beelaan gaggabaniitii jedhiitii harka kee gara isaatti ol qabadhu. **20** "Yaa Waaqayyo, ati ilaali; argis: Ati takkumaa eenyu irratti waan akkasii gootee beekta? Haadhonnii daa'imman isaanii, ijoollee kunuunsanii guddisan nyaachuu qabuu? Lubnii fi rraajin, iddo qulqulluu kan Gooftaa keessatti ajjeefamuun qabuu?" **21** "Dargaggooni fi maangduodnoon, walii wajjin awwaara karaa irra ciisu; dargaggooni fi shamarran koo goraadeedhaan ajjeefamaniiru. Ati gaafa dheekkamsa keettiitii isaan fixxe; gara laafina tokko malee isaan qalte. **22** "Ati akkuma guyyaa ayyaana murteeffameetti nama waamtutti qixa hundaanuu sodaa natti waamte. Guyyaa dheekkamsa Waaqayyootti, homaa hin miliqne yookaan hin hafne; warra anii da'ee guddise diinni koo na jalaa balleesseera."

3 Namni ulee dheekkamsa isaatiin rakkina arge anaa dha. **2** Inni fuula isaa duraa na ari'ee akka anii qooda ifaa dukkana keessa deemu na godhe; **3** dhugumaan inni guyyaa guutuu, ammumaa amma harka isaa natti deebise. **4** Inni foon kootii fi gogaa koo dulloomseera; lafee koo illee caccabseera. **5** Inni na marsee hadhaa'ummaa fi gidiraa natti naannesseera. **6** Akkuma warra dur dhumanii akka anii dukkana keessa jiraadhu na godhe. **7** Inni akka anii hin miliqneef dallaa natti ijaare; foncaa ulfaatus natti fe'e. **8** Yommuu anii waammadhу yookaan gargaarsaaf iyyadhuut illiee inni kadhanna koo dhaga'uun dida. **9** Karaa koo dhagaa soofameen cufe; daandii koo illee ni jal'isa. **10** Inni akkuma amaaaketa riphee waa eeggatuu, akkuma leenca dhokatee jiruu **11** daandii irraa na harkisee na cicciire; kophattii na gate. **12** Inni iddaa isaa luqqifatee xiyya isaa natti qabe. **13** Korojoo isaa keessaa xiyya baasee onnee koo waraane. **14** Ani saba koo hundaaf waan kolfaa nan ta'e; isaan guyyaa guutuu faaruudhaan natti qosuu. **15** Inni waan hadhaa'aa na nyaachise; hadhooftuu illee na quubse. **16** Inni dhagaadhaan ilkaan koo cabse; awwaara keessattis na dhidihiite. **17** Ani nagaa nan dhabe; gammachuun maal akka ta'es nan irraanfadhe. **18** Kanaafuu ani "Ulfinni koo, abdiin anii Waaqayyo irraa qabu hundinuu badeera" nan jedhe. **19** Ani rakkinaa fi asii achii jooruun koo, hadhaa'ummaa fi hadhooftuus nan yaadadha. **20** Lubbuu koo yeroo hunda waan kana yaaddii; na keessattis gad of qabdi. **21**

Ta'us anii waan kana nan qalbeeffadha; kanaafuu anii abdii qaba. **22** Nu sababii jaalala Waaqayyoo guddaa sanaatiif hin badnu; gara laafinii isaa hin dhumuutii. **23** Isaan ganama hunda haaraa dha; amanamummaan kees guddaa dha. **24** Anis, "Waaqayyo qooda koo ti; kanaafuu anii isaa nang eeggadha" ofiin nan jedha. **25** Waaqayyo warra isa abdatanifi, kanneen isa barbaadanifi gaarrii dha; **26** Fayyisuu Waaqayyoo cal'isani eeggachuu gaarrii dha. **27** Yeroo dargaggummaa isaatti waanjoo baachuun namaaf gaarrii dha. **28** Inni kophaa isaa cal'isee haa taa'u; Waaqayyo isa baachiseeraatii. **29** Amma illee abdiin ni jira ta'atii, inni fuula isaa awwaara keessa haa suuqqatu. **30** Inni nama isa dha'utti maddii isaa haa qabu; salphinaanis haa guttamuu. **31** Gooftaan bara baaaraa nama hin gatutu. **32** Inni gadda fidu illee garaa ni laafa; jaalalli isaa kan hin geeddaramne sun guddadhaati. **33** Inni itti yaadee rakkina yookaan dhiphina sanyii namaatti hin fiduutii. **34** Yommuu hidhamtoonni biyyattii keessa jiran hundi miilla jalatti dhidihiitaman, **35** yommuu fuula Waaqa Waan Hundaa Olii duratti mirgi nama tokkoo dhiibamu, **36** yommuu murtiin qajeelaan dhabamu, Gooftaan waan akkasii hin arguu? **37** Yoo Gooftaan ajajuu baatee eenyutu dubbatee waan sana fiixaan baasuu danda'a? **38** Wanni hamaanii fi wanni gaariin afaanuma Waaqa Waan Hundaa Oliitii ba'a mitii? **39** Yoos namni lubbuu jiratu kam iyuu maalif yommuu cubbuu isaatiif adabamuti giunguma ree? **40** Kottaa nu daandii keenya qorree haa ilaallu; gara Waaqayyoottis haa deebinu. **41** Nu onnee keenya fi harka keenya gara Waaqa samii keessa jiruutti ol qabnee akkana haa jennu: **42** "Nu cubbuu hoijenneerra; fincilleerras; atis nuuf hin dhiifne. **43** "Ati dheekkamsaan of haguugdee nu ariite; gara laafina malees nu fixxe. **44** Akka kadhannaan tokko iyuu gara kee hin dhufneef ati duumessaan of haguugde. **45** Ati saboota giddiutti xurii fi kosii nu goote. **46** "Diinonni keenya hundinuu, afaan nutti banataniiru. **47** Sodaa fi kiyyoon, diigamuu fi badiisni nutti dhufeera." **48** Sababii uummanni koo barbadaa'eef lolaan imimmaanii ija koo keessaa yaa'a. **49** Iji koo boqonnaa malee utuu gargar hin kutin imimmaan lolaasa; **50** kunis hamma Waaqayyo ol samiidihaa gad ilaalee argutti. **51** Sababii dubartoota magaalaa koo hundaatiif wanni anii argu lubbuu koo gaddisiisa. **52** Warri sababii malee diina natti ta'an akkuma simbiraa na adamsan. **53** Isaan lubbuu koo boolla keessatti galaafatanii dhagaa natti garagalchuu yaalan; **54** bishaan mataa koo irra gara gale; anis, "Baduu koo ti" nan jedhe. **55** Yaa Waaqayyo, ani boolla qilee keessaa maqa kee na waammadha. **56** Ati kadhanna koo kan, "Iyya ani gargaarsa barbaachaaf iyuu dhaga'uun hidin" jedhu dhageesseerta. **57** Yeroo ani si waammadhetti ati natti dhi'aattee "Hin sodaatin" naan jette. **58** Yaa gooftaa ati dubbi koo naa falmite; lubbuu koos ni bararte. **59** Yaa Waaqayyo, ati daba natti hoijetame argiteerta; dubbi koo naa ilaali! **60** Ati haaloo ba'uunisaanii fi natti malachuu isaanii hundas argiteerta. **61** Yaa Waaqayyo, ati arraba isaanii fi natti malachuu isaanii hunda dhageesseerta; **62** kunis arraba warra natti ka'anitii fi waan isaan guyyaa guutuu waa'ee koo hasaasanii dha. **63** Ati isaan ilaali! Isaan taa'anii yookaan dhadhaabatanii weedduu isaanii natti qosuu. **64** Yaa Waaqayyo, waan isaanii malu akkuma hojii harka isaanii deebisii kenniif. **65** Onnee isaanii haguugi; abaarsi kees isaan irra haa bu'ul! **66** Samiiwan Waaqayyo jalaa dheekkamsaan isaan ari'ii isaan balleessim.

4 Warqeem akkamitti boorrabajaa'e? Warqeem qulqulluunis akkamitti geeddaramne! Dhagaawwan iddo qulqulluu fiikee daandiiwan hundaa irratti bibittinnaa'aniiru. **2** Ilmaan Xiyoon kanneen akka warqeem qulqulluutti ilaalamaa turan sun amma

akkamitti akka okkotee supheetti, akka hojii suphee dhoofutuutti ilalamu! **3** Waangoonni iyuu ilmaan isaanii hoosisuuf harma isaanii ni kennu; sabni koo garuu akkuma guchii gammoojjii gara jabeessa ta'eera. **4** Sababii dheebuutiif arrabni daa'immanii laagaatti maxxana; ijoolleen buddeena kadhatti: garuu namni isaaniiif kennu tokko iyuu hin jiru. **5** Warri dur cidha nyaachaa turan, rakkatanii daandii irra jiru. Warri dur uffataa diimaa dhiilgee uffachaa turan har'a tuulla dikee hammatu. **6** Adabbiin yakka saba koo adabbii yakka Sodom kan utuu harki nama ishee gargaaruuf hin tuqin tasa badde sanaa caalaa guddaa ture. **7** Ilmaan mootota isaanii cabbii caalaa qulqulluu, aannan caalaa adaadii turan; dhagni isaanii lula diimaa caalaa diimaa, bifti isaanii immoo sanpeer fakkaata ture. **8** Amma garuu qaqaas caalaa gurraacha'aniiru; daandii irrattis namni isaan hubatu hin jiru. Gogaan isaanii lafee isaaniitti maxxaneera; akka mukaas gogeera. **9** Warra beelaan dhumanii mannaa, warra goraadeedhaan ajeefaman wayya; Isaan waan nyaatamu lafa qotisaar irraa dhabanii beelaan alatti goggoganiif dhumu. **10** Yeroo sabni koo dhumetti dubartoonni gara laafoon harkuma isaaniitiin akka nyaata isaanii ta'aniif ijollee ofii affeelan. **11** Waaqayyo dheekkamsa isaa guutuu gad dhiise; aarii isaa sodaachisaa sanas ni dhangalaase. Xiyoon keessattis ibidda hundeeewan ishee barbadeessu qabsiise. **12** Akka diinonni yookaan amajaajonni karrawwan Yerusaalem seenuu danda'an, mootonni biyya lafaa yookaan sabni addunyaa tokko iyuu hin amanne. **13** Garuu wanni kun sababii cubbuu raajota isheetii fi balleessaa luboota ishee kanneen ishee keessatti dhiiga qajeelotaa dhangalaasan sanaatiif ta'e. **14** Isaan akkuma jaamotaa daandii irra gatantaru. Hamma namni tokko iyuu wayyaa isaanii tuquu hin dandeenyetti akka malee dhiigaan xuraa'aniiru. **15** Namoonnis, "Isin xuraa'oo dha! Asii badaal Badaal Badaal! Nu hin tuqinaa!" jedhanii isaanitti iyuu. Yommuu baqatanii asii fi achi jooranittis saboonni Namoota Ormaa gidduu jiran, "Isaan si'achi as jiraachuu hin danda'an" jedhu. **16** Waaqayyo mataa isaatu isaan bittinnesse; inni si'achi isaan hin eegu. Luboonni hin kabajamne; maanguddoonni surraa hin arganne. **17** Akkasumaan gargaarsa eeggachuudhaan jii keenya dadhabe; gamoo keenya irra teenyee saba nu baasuu hin dandeenyee irraa gargaarsa eegganne. **18** Akka nu daandii keenya irra deemuu hin dandeenyef namoonni tarkaanfii keenya eegu. Dhumni keenya dhi'aateera; guyoonni keenyas gabaabataniiru; badiisni keenya dhufeeraati. **19** Warri nu ari'an risaa samii caalaa saffisu; isaan tulluuwan irraa nu ari'anii gammoojjii keessatti riphanii nu eeggatu. **20** Hafuurri lubbuu keenyaa kan Waaqayyo dibe, kiyyoo isaaniitiin qabame. Nu waan gaaddidduu isaa jala, Namoota Ormaa gidduu jiraannu seenee turre. **21** Yaa Intala Edoom kan biyya Uuzi keessa jiraattu ati ililchi, gammadis. Garuu xoofoon sun siifis ni kennama; atis machootee qullaa kee hafta. **22** Intala Xiyoon adabamuun kee ni dhuma; inni bara booji'amuu keetii hin dheeressu. Garuu yaa Intala Edoom, inni cubbuu kee ni adabe; hamminaa kees ifatti baasa.

5 Yaa Waaqayyo, waan nurra ga'e yaadadhu; ilali; salphina keenyas argi. **2** Handhuuraan keenya alagootaaf, manneen keenyas Namoota Ormaatiif dabarfamanii kennamaniiru. **3** Nu ijollee abbaa hin qabne taane; haadhonni keenya immoo haadhota hiyyeessaa ta'aniiru. **4** Nu bishaan dhugnuuf kaffaluu qabna turre; qoraan illee bittaa qofaan arganna. **5** Warri nu ari'an koomee keenya bira jiru; nu dadhabneerra; boqonnaas hin qabnu. **6** Nu buddeena ga'aa argachuuf jennee warra Gibxittii fi warra Asooritti harka kennine; **7** Abbootiin keenya cubbuu hoijetanii darban; nu immoo adabbii isaanii baanne. **8**

Garbootatu nu bulcha; namni harka isaaniiti bilisa nu baasu tokko iyuu hin jiru. **9** Sababii goraadee gammoojjii jiruutiin lubbuu keenya balaaf saaxillee buddeena arganna. **10** Gogaan keenya sababii beelaatiin akkuma badaa ibiddaa ho'a. **11** Xiyoon keessatti dubartoonni, magaalaawwan Yihuudaa keessattis dubarran qulqulluu humnaan gudeedaman. **12** Ilmaan moototaa harka isaaniitiin fannifamaniiru; maanguddoonni ulfina hin arganne. **13** Ga'eessonni akka midhaan daakan dirqisiifaman; ijoolleen dhiiraa muka baachuum gatantaran. **14** Maanguddoonni karra magaalaa duraa deemaniiru; dargaggoonis weedduu isaanii dhiisaniiru. **15** Gammachuun garaa keenya keessaa badeera; shuubbisuun keenyas boo'ichatti geeddarameera. **16** Gonfoon mataa keenya irraa bu'eera. Nuuf wayyoo; nu cubbuu hojenneerraati! **17** Sababii waan kanaatiif onneen keenya ni gaggabe; sababii waan kanaatiif immoo iji keenya dadhabe; **18** Tulluun Xiyoon kan onee hafe sun lafa waangoonni irra burraaqan ta'eeraati. **19** Yaa Waaqayyo, ati bara bараan bulchi; teessoon kees dhalootaa gara dhalootaatti itti fufa. **20** Ati maalif guutumaan guutuutti nu irraanfatta? Maalif bara dheeraas nu dhiifta? **21** Yaa Waaqayyo, akka nu deebinuu ofitti nu deebisi; bara keenya illee akkuma duriitti haaroms. **22** Ati yoo guutumaan guutuutti nu gatuu baatte, yoo akka malees nutti dheekkamuu baatte waan kana godhi.

Hisqi'eel

1 Wagga soddomaffaa keessa, bultii shanaffaa ji'a afuraffaatti utuu ani Laga Kebaar biratti booji'amtotta gidduu jiruu samiiwwan ni banaman; anis mul'ata Waqaan nan arge. **2** Ji'a sana keessaas bultii shanaffaatti jechuunis Yehooyaakiin Mootichi booji'amee wagga shanaffaatti, **3** dubbiin Waqaayyoo Laga Kebaar biratti biyya Baabilonataa keessatti gara Hisqi'eel lubicha ilma Buuz dhufe. Achittis harki Waqaayyoo isa irra ture. **4** Anis mil'adhee bubblee hamaa karaa kaabaatiin dhufaa jiru jechuunis duumessa guddaa balaqqeessa ifuu fi ifa guddaan marfame tokkon arge. Wiirttuun ibidda sanaas sibiila ibiddaan diimeffame fakkaata ture; **5** ibidda sana keessas waan uumamawwan jiraatoo afur fakkaatu tokkotu ture. Bifti isaaas bifa namaa fakkaata ture; **6** tokkoon tokkoon isaanii fuula afur afurii fi qoochoo afur qabu turan. **7** Miilli isaanii qajeelaa dha; faanni isaanii immoo kottree jabbii fakkaatee akka naasii dibameetti ni calaqqisa ture. **8** Qoochoo isaanii jalaanis qixa afraniin harka namaa qabu ture. Afran isaanii hundi fuulaa fi qoochoo qabu turan; **9** qoochoon isaaniis wal tuqa ture. Tokkoon tokkoon isaanii qajeelanii fuula duratti deeman; yeroo deemanittis of duuba hin mil'atan ture. **10** Fuulli isaanii kana fakkaata ture: Afran isaanii iyyuu tokkoon tokkoon isaanii fuula namaa qabu ture; karaa mрггаatiin tokkoon tokkoon isaanii fuula leencaa, karaa bitaaatiin immoo fuula qotiyyo qabu ture; akkasumas tokkoon tokkoon isaanii fuula risaa qabu ture. **11** Egaal fuulli isaanii akkas ture. Qoochoon isaanii ol diriirfama ture. Tokkoon tokkoon isaanii qoochoo lama lama qabu ture. Qoochoo tokkoo tokkoo isaanii karaa lamaaniinuu qoochoo uumama kaanii tuqa; qoochoon lama immoo dhagna isaa haguuga ture. **12** Tokkoon tokkoon isaanii qajeelanii fuula duratti ni deeman. Isaanis utuu of irra hin mil'atin iddo hafuurri deemu hunda dhaqu turan. **13** Bifti uumamawwan jiraatoo sanaa cilee ibiddaa kan boba'u yookaan guca boba'u fakkaata ture. Uumamawwan sana gidduu ibiddi asii fi achi sosoch'a ture; ni ifas ture; bakakaanis isa keessaa ni ba'a ture. **14** Uumamawwan sunis akka ifa bakakka asii fi achi darbatamu ture. **15** Anis akkuman uumamawwan jiraatoo sana ilaaleen tokkoo tokkoo uumama fuula afur qabu sanaa cinatti geengoo tokko tokko nan arge. **16** Biftii fi haallii geengooowan sun ittiin hoijetamaniis akkana ture: Isaanis akka dhagaa gati jabeessa biiraleedhamuu calaqqisu ture; afran isaanii hundinuu wal fakkaatu ture. Tokkoon tokkoon geengoo sanaa waan geengoo kaanitti diramee hoijetame fakkaata ture. **17** Isaanis yommuu deemanittu utuu of irra hin mil'atin kallattii afran kamiin iyyuu deeman; yommuu uumamawwan sun deemanis geengooowan kallattii hin geeddaratan ture. **18** Qarqarri geengooowan sanaas ol dheeraa fi sodaachisaas ture; qarqarri geengooowanii afranuu guutumaan guutuutti ijaan marfamanii turan. **19** Yeroo uumamawwan jiraatoo sun deemanitti geengooowan isaan cinaan jiranis ni deeman; yommuu uumamawwan jiraatoo ol ka'anitti geengooowanis ol ka'an. **20** Iddo hafuurri dhaqu hundas ni dhaqu ture; sababii hafuurri uumamawwan jiraatoo sanaa geengooowan keessa jiruuf geengooowanis isaan wajjin ol ka'an. **21** Yommuu uumamawwan sun deemanitti isaanis ni deeman; yommuu uumamawwan dhaabatanitti isaanis ni dhaabatan; sababii hafuurri uumamawwan jiraatoo sanaa geengooowan keessa jiruuf yommuu uumamawwan sun lafaa ol ka'anitti geengooowanis isaanuma wajjin ol ka'an. **22** Mataa uumamawwan jiraatoo sanaatiin ol waan akka bantii samii kan akka bilillee calaqqisu fi kan nama sodaachisu tokkotu diriirfamee ture. **23** Bantii samii sana jalatti qoochoowwan

isaaniis walitti diriirfamanii turan; tokkoon tokkoon isaanii qoochoowwan ittiin dhagna isaanii haguuggatan lama lama qabu turan. **24** Yeroo uumamawwan sun deemanitti ani sagalee qoochoowwan isaanii nan dhaga'e; sagaleen kunis sagalee akka bishanaa giutee huursuu, akka sagalee Waqaan Hunda Danda'uutii fi akka waca tuuta loltootaat ture. Isaan yeroo dhaabatan qoochoowwan isaanii gad qabatu ture. **25** Akkuma isaan qoochoo isaanii gad qabatanii dhaabataniiis bantii samii kan mataa isaaniitiin ol jiru sana irraa sagaleen tokko dhufe. **26** Bantii samii kan mataa isaaniitiin ol jiru gubbaa waan akka teessoo sanpeer fakkaatu tokkotu ture; teessoo sanaa olittis fakkaattii akka fakkaattii namaa tokkotu ture. **27** Anis waan mudhii issa fakkaatuun olitti sibiila diimeffamee ibidda fakkaatu kan ibiddaan guutame tokko nan arge; waan mudhii issa fakkaatu sanaan gadittis inni ibidda fakkaata ture; ifni guddaanis isa marsee ture. **28** Gonfoon ifaa kan naannoo issa ture sunis bifa sabbata Waqaanaa kan guyyaa roobni roobuu fakkaata ture. Anis yeroon waan kana argetti addaan lafatti gombifamee sagalee waan dubbachaa jiru tokkoo nan dhaga'e.

2 Innis, "Yaa ilma namaa, miilla keetiin dhaabadhу; ani sittan dubbahdaa" naan jedhe. **2** Akkuma inni dubbateenis Hafurri anatti seenee miilla kootiin na dhaabachiise; anis issaa natti dubbatu nan dhaga'e. **3** Innis akkana naan jedhe: "Yaa ilma namaa, ani gara Israa'elootaatti, gara saba fincilaan kan natti fincile sanaatti sin erga; isaanii fi abbootiin isaanii hamma har'aatti natti finciliini. **4** Sabni ani itti si ergu sun didaa fi mata jabeessa. Atis, 'Waqaayyo Gooftaan akkana jedha' jedhiin. **5** Isaan mana fincilaadhaatii; dhaga'anis dhaga'u baatanis akka raajiin isaan gidduu jiru ni beeku. **6** Yaa ilma namaa, ati isaan yookaan dubbii isaanii hin sodaatin. Sokorruu fi qoraattiin si marsus, torbaanqabaa gidduu jiraattus hin sodaatin. Isaan mana fincilaan ta'an iyyuu ati waan isaan dubbatan hin sodaatin yookaan isaan si hin rifachiisin. **7** Waan isaan fincilootta ta'aniif, dhaga'anis dhaga'u baatanis ati dubbii koo isaanitii himuu qabda. **8** Yaa ilma namaa, ati garuu waan ani siin jedhu dhagoeffadhu; ati akka mana fincilaan sanaa hin finciliin; afaan kaa banadhuutii waan ani siif kennu nyaadhu." **9** Kana irratti ani utuu harki tokko natti hiixatuun arge. Harka sana keessas kitaaba maramaa tokkotu ture; **10** innis fuula koo duratti kitaaba sana diriirse. Kitaaba sana irrattis, duraa duubaan faaruun boo'ichaa, gaddii fi wawaannaan barreeffamanii turan.

3 Innis, "Yaa ilma namaa waan fuula kee dura jiru nyaadhu; kitaaba maramaa kana nyaadhu; ergasii dhaqiqitii mana Israa'elitti himi" naan jedhe. **2** Kanaafuu ani afaan koon banadhe; innis akka ani nyaadhuu kitaaba maramaa sana naa kenne. **3** Innis, "Yaa ilma namaa, kitaaba maramaa ani siif kennu kana nyaadhu; garaa kees ittiin guuttadhu" naan jedhe. Anis nan nyaadhe; afaan koo keessattis akka dammaa natti mi'aawe. **4** Ergasii immoo akkana naan jedhe: "Yaa ilma namaa, amma gara mana Israa'el dhaqiqitii dubbii koo isaanitti himi. **5** Ati gara mana Israa'elitti malee gara uummataa haasaan isaa namaa hin galleye fi afaan isaa nama rakkisuutti hin ergamne; **6** ati gara uummataa haasaan isaanii namaa hin galleye fi afaan isaanii nama rakkisu kan ati dubbii isaanii illee hubachuu hin dandeenyeetti hin ergamne. Dhugumaan utuu ani isaanitti si ergee jiraadhee silaa isaan si dhagoeffatii ture. **7** Manni Israa'el garuu sababii ana dhaga'u hin feeneef siinis dhaga'u hin fedhan; manni Israa'el hundi didaa fi mata jabeeyyiidhaatii. **8** Kunoo, ani fuula kee fuula isaaniitti jabeesseera; adda kee

illee adda isaatiin jabeesseera. **9** Adda kee akka dhagaa akka malee jabaa kan dhagaa baalcii caalaa jabaatuun nan godha. Isaan mana fincilaat ta'an iyyuu ati isaan hin sodaatin yookaan isaan si hin rifachiisii." **10** Innisakkana naan jedhe; "Yaa ilma namaa, waan ani sitti dubbudbad hunda sirriitti dhaga'iittii garaatti qabadhu. **11** Amma gara saba kee warra booji'amana sanaa dhaqitiitisaanitti dubbadhu. Isaan dhaga'anis dhaga'u baatanis, 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha' jedhiin." **12** Ergasii Hafuurri ol na kaase; anis sagalee guddaa gigigsu kan, "Ulfinni Waaqayyoo iddo jirenya isaatti haa eebbfamuu!" jedhu tokko of duubaan nan dhaga'e. **13** Sagaleen kunis sagalee guddaa gigigsu kan yeroo qoochoowwan uumamawwan jiraatoon sanaa wal riganii fi sagaleen geengooowan isaan cina jiran dhageessian ture. **14** Hafuurris ol na kaasee na fudhatee deeme; anis hadheeffadhee utuma hafuurri koo aaree gubatuu nan deeme; harki Waaqayyoo jabaan sunis ana irra ture. **15** Anis gara booji'amtoota Teel Abiib keessa Laga Kebara bir airaatanaan dhufe. Achittis waanan godhu wallaalee guyyaa torba isaan gidduu nan taa'e. **16** Dhuma guyyaa torbaffaatti dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe; **17** "Yaa ilma namaa, ani mana Israa'elitiif eegduu si godheera; kanaafuu dubbii ani dubbadhu dhaga'iittii akeekkachiisa na biraab'a'isaaniif ketti. **18** Yeroo ani nama hamaa tokkoon, 'Ati dhugumaan ni duuta' jedhutti, yoo ati isa akeekkachiisu yookaan akka inni karaa isaa hamaa irraa deeb'i ee lubbuu isaa oolfatto itti himuu baatte, namichi hamaa sun sababii cubbuu isaatiin ni du'a; dhiiga isaa garuu ani harka kee irraa nan barbaada. **19** Garuu yoo ati nama hamaa sana akeekkachiftee inni immoo hammina isaa irraa yookaan karaa isaa isaa hamaa sana irraa deeb'i uu baate, inni cubbuu isaatiin ni du'a; ati garuu lubbuu kee ni oolfatta. **20** "Amma illee yoo namni qajeelaan tokko qajeelummaa isaa irraa jal'atee hammina hojjete, ani fuula isaa dura gulfuu nan kaa'a; innis ni du'a. Waan ati isa hin akeekkachiisiif inni cubbuu isaatiin ni du'a; wanni qajeelaan inni hojjete sunis isaaaf hin herregamu; anis dhiiga isaatiif sin gaafadha. **21** Garuu yoo ati nama qajeelaan sana akka inni cubbuu hin hojjenneefisa akeekkachiftee innis cubbuu hojjechuu baate, inni sababii akeekkachiisa sana fudhateef dhugumaan lubbuudhaan ni jiraata; atis lubbuu kee ni oolfatta." **22** Achittis harki Waaqayyoo narra ture; innis, "Ka'iittii gara dirreetti ba'i; anis achitti sitti nan dubbadhaa" naan jedhe. **23** Kanaafuu ani ka'ee gara dirreetti nan ba'e. Ulfinni Waaqayyoo achi dhaabatee ture; innis ulfina ami Laga Kebara biratti argee ture sana fakkaata; anis adda kootiin lafatti nan gombifame. **24** Ergasii Hafuurri anatti seenee miilla kootiin na dhaabachiise. Innisakkana jedhee natti dubbate: "Mana keetti galitii ofitti cufi. **25** Yaa ilma namaa, isaan funyoodhaan si hidhu; ati akka uummataa gidduu deemuun hin daneenyee ni hidhamta. **26** Isaan mana fincilaat ta'an iyyuu, anis akka ati hin dubbannee fi isaanitti dheekkamuun hin daneenyee arraba kee laagaa keetti nan maxxansa. **27** Ani yeroon sitti dubbadhutti garuu afaan kee siifan bana; atis, 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha' isaamiin jetta. Namni dhaga'uun barbaadu kam iyyuu haa dhaga'u; namni dhaga'uun hin barbaanne kam iyyuu dhaga'u haa dhiisii; isaan mana fincilaadhatii.

4 "Yaa ilma namaa, gabatee suphee tokko fuudhii fuula kee dura kaa'iittii kaartaa magaalaa Yerusaalem irratti kaasi. **2** Ergasii waan ittiin marsan itti ijaari; dallaa dhagaatiin ishee marsi; kaabii itti naannessii tuuli; waan ittiin dallaa dhagaajigisanis itti marsii kaa'i. **3** Eeleesibiliaa fuudhii akka dallaa sibiilaatti si'i fi magaalattii gidduu dhaabi; fuula kees gara isheetti deebfadhu; magaalattii ni marfamti; atis ishee marsita. Kunis mana

Israa'eliif mallatloo ni ta'a. **4** "Ergasii cinaacha bitaatiin ciisiti cubbuu mana Israa'el of irra kaa'i. Guyyaa cinaacha keetiin ciifte sana hundas ati cubbuu isaanii ni baatta. **5** Ani baay'ima waggoota isaan itti cubbuu hojjetaan sanaa akka guyyootaatti ramadee siif kenneera. Kanaafuu ati cubbuu mana Israa'el guyyaa 390 ni baatta. **6** "Ati erga waan kana fixxee booddee amma illee ciisi; yeroo kana immoo cinaacha kee kan mirgaatiin ciisiti cubbuu mana Yihuudaa baadhu. Anis tokkoo tokkoo waggaatiif guyyaa tokko tokko ramadee, guyyaa 40 siif kenneera. **7** Fuula kee gara marfama Yerusaalemitti deebfadhuutti irree qullaadhaan isheetti raajii dubbadhu. **8** Hamma ati guyyoota marfama keetti fixattutti akka ati cinaacha tokko irraa gara cinaacha kaaniitti hin garagalleef ani funyoodhaan si hidha. **9** "Qamadii fi garbuu, baqaelaa fi misira, bisingaa fi honborii fuudhii okkotkee keessa kaa'adhuutti ittiin buddeena tolfadhu. Buddeena kanas yeroo guyyoota 390 cinaacha keetti ciiftutti nyaatta. **10** Ati akka guyyaa guyyaan nyaattuufa nyaata saqiliidigmadaali; isas yeroo murteeffametti nyaadhu. **11** Akkasuma bishaan safartuu iiniitokko harka ja'a keessaa harka tokko safariitti yeroo murteeffametti dhugi. **12** Nyaata sanas akkuma Maxinoogarbuu nyaattutti nyaadhu; isas udaan namaa bobeesiitii Maxinootolchi." **13** Waaqayyos "Haala kanaan ijlolleen Israa'el saboota ani itti isaan bittinneessu keessatti nyaata xuraa'aa nyaatu" jedhe. **14** Anisakkanaan jedhe; "Yaa Waaqayyo Gooftaaakkana miti! Ani takkumaa of xureessee hin beeku. Ijoollummaa kooti jalqabee hamma ammaatti takkumaa waan ofin du'e yookaan waan bineensi aijeeese nyaadhee hin beeku. Foon qulqulluuhin ta'in gonkumaa afaan koo seenee hin beeku." **15** Innis, "Kun gaarrii dha; ani akka ati qooda udaan namaatiin buddeena kee tolfattu akka dikee sa'atiin tolfattu siifin eeyyama" naan jedhe. **16** Innis ittuma fufeeakkana naan jedhe: "Yaa ilma namaa ani madda nyaata Yerusaalemnan gogsaa; uummanni nyaata safaramye yaaddoodhaan nyaata; bishaan safarames sodaadhaan dhuga; **17** hanqinni midhaaniitti fi bishaanii ni jiraataati. Isaanis naasuuudhaan wal ilaaluu; sababii cubbuu isaaniitiinis ni badu.

5 "Yaa ilma namaa, goraadee qara qabu fuudhadhuutti akkuma qarabaa ittiin haaddatanitti mataa keetii fi areeda kee ittiin haaddadhu. Rifeensa sanas madaaliidhaan madaaliitti gargar qoodi. **2** Yeroo barri marfamuu keetii dhumatutti rifeensa sana keessaa harka sadii keessaa harka tokko magaalattii keessatti ibidaan gubi. Harka sadii keessaa harka tokko fuudhii magaalattii marsiitii goraadeen cicci. Harka sadii keessaa harka tokko immoo bubbletti bittinneessi. Ani goraadee luqqifameen isaanani ari'atii. **3** Rifeensa sana irraa xinnoo fuudhiiitit handaara wayyaa keettiitit guduunfadhu. **4** Ammas kanneen keessaa xirnoo fuudhiiitibiddatti naq; gubis. Ibiddi achiikaa'ee guutummaa mana Israa'el keessa faffaca'a. **5** "Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Yerusaalem isheenani biyyoota itti naanansseesabootaa walakkaa teessise sun ishee kanaa dha. **6** Isheenisabootaa fi biyyootaanan noo ishee jiraatan caalaa hammina isheetti seera kootii fi ajaja kootti fincilteerti; isheen seera koo gatteerti; ajaja koos duukaa hin buune. **7** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Isin sabootaa naannoo keessan jiraatan caalaa warra hin ajajamne taataaniirti; isin ajaja koo duukaa hin buune yookaan seera koo hin eegne. Isin seera saboorni naannoo keessan jiraatan eegani iyyuu hin eegne. **8** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Yaa Yerusaalem, ani mataan koo sittan kaa'; fuula sabootaa durattis sin abada. **9** Ani sababii waaqota kee jibbisisoohundaaatifiwaanan kanaan dura takkumaa godhee hin beekin, waanan si'achis gonkumaa hin goone sitti nan fida. **10** Kanaafuu si keessatti abbootiin

joollee isaanii ni nyaatu; joolleen immoo abbootii isaanii ni nyaatu. Ani sin adaba; hambaawan kee hundas buppeeti nan bittinneessa. **11** Kanaafuu akkuma ani dhugumaan jiraataa ta'e, jedha Waaqayyo Gooftaan; sababii ati fakkiiwan kee kanneen faayidaa hin qabne hundaa fi gochawwan kee jibbisiiso sanaan mana qulqullummaa koo xureessiteef ani fuula koo sirraa nan deebiffadha; ani si hin baraaru yookaan garaa siif hin laafu. **12** Uummanni kee harka sadii keessaa harki tokko dha'ichaan du'a yookaan beelaan si keessatti dhuma; harka sadii keessaa harki tokko dallaa keetiin alatti goraadeedhaan galaafatama; harka sadii keessaa harka tokko immoo anatu buppeetti bittinneessa; goraadee luqqifameenis ari'a. **13** "Ergasii aariin koo narraa gal; dheekkamsi koo kan isaanitti dhuue sun ni qabbanaa'a; anis haaloo nan baafadha. Yeroo ani dheekkamsa koo isaanitti fidetti isaan akka ani Waaqayyo hinaaffaa kootiin dubbadhe ni beeku. **14** "Saboota naannoo kee jiraatan giddutti fuula warra achiin darban hundaa durattu onaa fi waan fafaa sin godha. **15** Yeroo ani aariidhaan, dheekkamsa fi adabbidihaan si adabutti, ati fuula saboota naannoo kee jiraatanii duratti waan fafaa, waan kolfaa, waan ilaalanii quba itti qabanii fi waan sodaa ni taata. Ani Waaqayyo dubbadheera. **16** Ani yeroon xiyya beelaa kan nama ajjeesuu fi nama barbadeessu isinittti darbadhutti isin balleessuuf jedheen darbadha. Ani beela irratti beela isinittin fida; madda nyaata keessaniis nan gogsa. **17** Ani beelaa fi bineensa isinittan erga; isaanis ijoolee malee isin hambisu. Dha'ichii fi dhangalaafamuun dhiigaa isin haxaa'a; ani goraadee isinittin fida. Ani Waaqayyo dubbadheera."

6 Ergasii dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe:
2 "Yaa ilma namaa, fuula kee gara tulluuwwan Israa'elitti deebifadhuutii isaaniiin mormuudhaan raajii dubbadhu; **3** akkanas jedhi; "Yaa tulluuwwan Israa'el, dubbiin Waaqayyo Gooftaa dhaga'a. Waqaqayyo Gooftaan tulluuwwanii fi gaarraniin, hallayaawwanii fi sululawwanii akkana jedha: Ani goraadee isinittti fiduuufan jira; iddoowwan sagadada keessan kanneen iddo ool ka'aa irraa illee nan balleessa. **4** Iddoowwan aarsaa keessan ni diigamu; iddoowwan aarsaa keessanii kanixaanaa ni caccabu; anis namoota keessan fuula waqaota keessan tolfaamoo duratti nan gorra'a. **5** Reeffa Israa'elootaa fuula waqaota isaanii tolfaamoo dura nan cicibaa; lafee keessaniis naannoo iddo aarsaa keessaniiitii nan bittinneessa. **6** Akka iddoowwan aarsaa keessanii diigamanii barbadeeffamanii, akka waqaonni keessan tolfaamoon caccabani hunkutaa'aniif, akka iddoowwan aarsaa keessanii kanixaanaa burkuteeffamanii fi akka hojiin harka keessanii balleeffamuuf iddo isin jiraattan hunda keessatti magalaawwan keessan ni onu; iddoowwan sagadada keessan kanneen iddoowwan ol ka'oo irraas ni barbadeeffamu. **7** Namoonni keessan qalamanii gidduu keessanitii harca'u; isin is akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu. **8** "Ani garuu yommuu isin biyyootaa fi saboota giddutti bittinnooftanitti sababii isin keessaa gariogaadee jalaa miliqxaniif, namoota muraana san hambisa. **9** Warri miliqan sun saboota itti booji'amana sana keessa taa'anii yaada isaanii ejjaa isa narraa garagalee fi ija isaanii is waqaota isaanii tolfaamoo dharra'e sanaan hammam akka na gaddisiisan ni yaadatu. Isaanis hammina hojjetanii fi gochawwan isaanii jibbisiiso hundaaf of jibbu. **10** Isaanis akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku; ani waan hamaa kana isaanittin fida jedhee akkasumaan hin dubbanne. **11** "Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Sababii hamminaati fi gochawwan jibbisiiso mana Israa'el hundaatiif isaan goraadeedhaan, beelaa fi dha'ichaan ni dhumuitii harka kee walitti rukutii, miilla keetiinis lafa dhiiti, "Ani badel" jedhii boo'i. **12** Inni fagoo jiru dha'ichaan ni du'a;

kan dhi'oo jirus goraadeedhaan ni galaafatama; kan hafee fi kan miliqe immoo beelaan du'a. Anis haala kanaan dheekkamsa koo isaanitti nan roobsa. **13** Isaan yeroo namoonni isaanii naannoo iddoowwan aarsaa isaanitti, waqaota isaanii tolfaamoo giddutti, gaarran ol dheedheero hunda irratti, fixee tulluuwwanii hunda irratti, mukkeen laliso hunda jalattii fi qilxuu baala baay'atu hunda jalattii jechuunis iddoowwan isaan itti waqaota isaanii tolfaamoo sanaafixaana urgaa'a aarsan hundatti gorra'amani ciciisanitti, akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku. **14** Anis harka koo isaanitti nan kaasa; iddoosaan jiraatan hundatti jechuunis gammoojiiidhaa jalqabee hamma Diblaatiitti biyyattii nan onsa. Isaanis akka ani Waaqa ta'e ni beeku."

7 Ergasii dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe:
2 "Yaa ilma namaa, Waaqayyo Gooftaan biyya Israa'elitti akkana jedha: "Dhumal Golee biyyattii afranitti dhumni dhufeera. **3** Ammas dhumni kee ga'eera; dheekkamsa koo srratti nan dhangalaasa; anis akkuma amala keetiitti sitti nan mura; gochawwan kee jibbisiiso hundaafis anis sin adaba. **4** Ani gara laafinaan si hin ilaalu yookaan si hin baasu; anis hamma gochawwan kee jibbisiiso sun si gidduu jiranitti, amala keetif sin adaba. "Ergasii isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu." **5** "Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Badi! Badiin takkaa hin dhaga'amin tokko dhufaa jira. **6** Dhumni dhufeera! Dhumni dhfeeral Inni mataan isaa isinittti ka'eera. Inni dhufeera! **7** Yaa warra biyyattii keessa jiraattan, badiin isinittti dhufeera. Yeroon ga'eera; guyyaan dhi'aateera; tulluuwwan irratti gammachuu utuu hin ta'in jeequmsatu ta'a. **8** Ani dheekkamsa koo sitti dhangalaasudhaafan jira; aarii koo illee sitti nan ba'a; akkuma amala keetiitti sitti nan mura; gochaawwan kee jibbisiiso sana hundaafis sin adaba. **9** Ani gara laafinaan si hin ilaalu yookaan si hin baraaru. Hamma gochawwan kee jibbisiiso sun si gidduu jiranitti anis akkuma amala keetiitti sin adaba. "Ergasii akka kan rukutu sun ana Waaqayyo ta'e isin ni beektu. **10** "Guyyaan sun kunoo ti! Inni dhufeera! Badiin cabsee dhufeera; uleen lateera; of tuulummaan daraareera! **11** Goolin guddatee ulee hammina adabu ta'eera; isaan keessaa namni tokko iyuu hin hafu; waldaa isaanii keessaa, qabeeyaa isaanii fi waan faayidaa qabu keessaa tokko iyuu hin hafu. **12** Yeroon sun dhufeera; guyyaan sun ga'eera. Inni bitu hin gammadin; kan gurgurus hin gaddin; dheekkamsi guutummaa isaanitti dhufatii. **13** Hamma lamaan isaanii iyuu lubbuun jiranitti inni lafa gurgure hin deebifatu; mul'anni waa'ee sabaatiif mul'ate duubatti hin deebi'utti. Sababii cubbuu isaanittif isaan keessaa namni tokko iyuu lubbuu ofii isaa hin oolfatu. **14** "Sababii dheekkamsi koo waldaa hunda irra jiruuf isaan malakata afuufanii waan hunda qopheeffantii iyuu, nami tokko iyuu gara adda waraanaa hin dhaqu. **15** Alaan goraadeetu jira; keessan immoo dha'ichaa fi beelatu jira; warri baadiyyaa goraadeedhaan du'u; warri magaalaa keessaa immoo beelaa fi dha'ichaan dhumu. **16** Baqattoonni warri miliqan tulluuwwanitti baqatu. Tokkoon tokkoon isaanii akkuma gugeewwan sululaa sababii cubbuu isaanittif ni aadu. **17** Harki hundi ni naafata; jilbi hundinuuus bishaan ta'a. **18** Isaan wayyaa gaddaa uffatanii sodaadhaan haguugamu. Fuulli isaanii qaanii uffata; mataan isaanii ni haadama. **19** "Isaan meetii isaanii daandiiwan irratti gatu; warqeen isaanii akka waan xuraa'aa ta'a. Guyyaan dheekkamsa Waaqayyottii meetii fi warqeen isaanii isaan oolchuu hin danda'u. Isaan nyaatanii beela hin ba'an yookaan garaa isaanii hin guuttatan; meetii fi warqeen isaanii isaan gufachiisee cubbuuti isaan galcheeraati. **20** Isaan faaya bareedaa isaanittii of tuulanii waqaota isaanii jibbisiiso fi fakkiiwan faayidaa hin qabne sana tolchuuf itti fayyadaman.

Kanaafuu ani wantoota kanneen gara waan xuraa'atti isaan duraa nan geeddara. **21** Ani harka namoota biyya ormaatti boojuudhaaf, hamoota lafaattis saamichaaf dabarsee ishee nan kenna; isaanis isa ni xureessu. **22** Ani fuula koo isaan irraa nan deebifadha; isaanis iddo koo jaallatamaa sana ni xureessu; saamtonnis itti seenanii ni xureessu. **23** "Sababii biyyattiin dhiiga dhangalaasudhaan, magaalattiin immoo gooliidhaan guutameef foncaa qopheessi. **24** Ani akka isaan manneen isaanii dhaalaniif warra saboota keessaa akka malee hamoo ta'an nan fida; of tuulummaa namoota jajjaboo nan cabsa; manneen qulqullummaa isaanii nan xureessa. **25** Yeroo raafamni dhufutti isaan nagaa barbaadu; garuu tokko illee hin argatan. **26** Badiin badii irratti, oduunis, oduu irratti ni dhufa. Isaan raaJJii irraa mul'ata argachuu ni yaalu; seerri luboota biraa, gorsi immoo maanguddoota biraa ni dhabama. **27** Mootini ni boo'a; ilmi mootii abdiit kuita; harki uummatta biyyatti ni hollata. Ani akkuma hojji isaanittii gatii isaanii nan kennaaf; akkuma seera ofii isaanittis murtii nan kennaaf. "Ergasiis isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku."

8 Waggaajaa ja'affaatti, ji'a ja'affa keessa guyyaa shanaffaatti, utuu ani mana koo keessa taa'ee, maanguddoonni Yihuudaas fuula koo dura tatua'anii jiranuu achumattii harki Waaqayyo Gooftaa narra bu'e. **2** Anis mil'adhee fakkaattii akka fakkaattii namaa tokko nan arge. Innis waan mudhii isaa fakkaatuu gaditti ibidda fakkaataa ture; achii olitti immoo bifiti isaa sibiila ibiddaan diimeffamee ifu fakkaataa ture. **3** Innis waan harka fakkaatuu tokkoon hiixatee rifeensa mataa kootii qabe. Hafuurris lafaa fi samii gidduuutti ol na fuudhee mul'ata Waaqaatiin gara Yerusaalem, gara karra balbala kaabaa kan oobdii gara keessaatti, iddo waaqni tolfaamaan hinaaffaaaf nama kakaasu sun dhaabatee jiruutti na geesse. **4** Ulfinni Waaqa Israa'el kan ani mul'ataan dirree keessatti argee ture sun achittis fuula koo dura ture. **5** Innis, "Yaa ilma namaa, gara kaabaa ilaali" naan jedhe; anis mil'adhee karaa karra balbala kaabaa kan iddo aarsaatiin waqa tolfaamaan hinaaffaa sana nan arge. **6** Innis akkana naan jedhe; "Yaa ilma namaa, wantoota akka malee jibbisiiiso kanneen akka ani iddo qulqulluu koo irraa fagaadhu no godhan kan manni Israa'el asitti gochaa jiru kana ni argita? Ati garuu waan kana caalaa jibbisiiisa ta'e iyuu ni argita." **7** Ergasiis inni gara karra oobdiitti na fide. Anis mil'adhee qaawwa keenyan manaa nan arge. **8** Innis, "Yaa ilma namaa, keenyan manaa uri" naan jedhe. Kanaafuu ani keenyan manaa sana uree balbala tokko achitti nan arge. **9** Innis, "Ol seeniittii waan hamaa fi jibbisiiisa isaan asitti hoijjeetaa jiran kana ilaali" naan jedhe. **10** Anis ol seenee ilaale; kunoon ani gosa uumamawwan lafa irra loo'anii hunda, bineensota jibbisiiiso hundaa fi waaqota tolfaamana Israa'el hunda keenyan manaa hunda irratti fakkeeffamanii nan arge. **11** Fuula isaanii duras maanguddoonni mana Israa'el torbaatamni dhadhaabatanii turan; Yaazaniyaan ilmi Shaafaaan immoo gidduu isaanii dhaabatee ture. Tokkoon tokkoon isaanis harka isaanittii girgiraa qabatanii turan; duumessi aaraixaanaa urgaanais ol ba'a ture. **12** Innis, "Yaa ilma namaa, waan maanguddoonni mana Israa'el tokkoon tokkoon isaanii galma waaqeffannaa waqa isaanii tolfaamaa sanaa keessatti dukkana keessa hoijjetan argiteertaa? Isaan, 'Waaqayyo nu hin argu; Waaqayyo biyyatti dhiiseera' jedhan.' **13** Ammas inni, "Ati wantoota kana caalaa jibbisiiiso ta'an kan isaan hoijjetan iyuu ni argita" jedhe. **14** Ergasiis gara karra balbala kaabaa kan mana Waaqayyoottii na fide; achittis dubartoota tatua'anii waqa tolfaamaan Tamuu Jedhamuuf boo'aa jiran nan arge. **15** Innis, "Yaa ilma namaa, kana argita? Ati wantoota kana caalaa jibbisiiiso

ta'anii iyuu ni argita" naan jedhe. **16** Ergasiis immoo gara oobdii mana Waaqayyo isaa gara keessaatti na fide; achis balbala mana qulqullummaa dura gardaafuu fi iddo aarsaa gidduu namoota gara digdamii shaniit ture. Isaanis dugda isaanii mana qulqullummaa Waaqayyoottii, fuula isaanii immoo gara ba'a biiftutti deebifatani, gara ba'aatti garagalani aduu sagadaa turan. **17** Innis akkana naan jedhe; "Yaa ilma namaa, ati waan kana argita? Wantoota jibbisiiiso kanneen asitti hoijjechuun isaanii mana Yihuudaatiif laayyoodhaa? Isaan gooliidhaan biyyatti guutanii yeroo hunda aariif na kakaasuu qabuu? Kunoo isaan funyaan isaanittii damee kaa'ataniiru! **18** Kanaafuu ani dheekkamsaan isaanittii nan dhufa; ija gara laafinaatiinis isaan hin ilaalu yookaan isaan hin baasu. Isaan gurra kootti iyian iyuu, ani isaan hin dhaga'u."

9 Ergasiis ani isaa, "Warra tokkoon tokkoon isaanii mi'a lolaa harkatti qabatani magaalatti balleessan as dhi'eessi" jedhee gurra kootti iyuu nan dhaga'e. **2** Anis utuu namoonni ja'a kallattii karra ol aanuu kan gara kaabaa ilaaluun tokkoon tokkoon isaanii meeshaa nama ajjeesu harkatti qabatani dhufaa jiranuu nan arge. Isaan wajjiinis nama uffata quincee talbaa irraa hoijjetame uffatee kan mudhii isaaatii korojoo katabbi hidhate tokkotu ture. Isaanis ol seenanii iddo aarsaa naasii bira dhaabatan. **3** Ulfinni Waaqa Israa'elis iddo irra bu'ee ture kiirubeelii irraa ka'ee gara gulqantaa mana qulqullummaatti qajeeli. Ergasiis Waaqayyo namicha wayyaa quincee talbaa irraa tolfame uffatee mudhii isaaatii korojoo katabbi hidhate sana waame; **4** innis akkana jedheen; "Guutummaa magaalaa Yerusaalem keessa deemiittii adda namoota sababii wantoota jibbisiiiso ishee keessatti hoijjetaman hundaatiif gaddanii boo'an irratti mallattoo godhi." **5** Innis utuma ani dhaga'u warra kaaniin akkana jedhe; "Magaalatti keessa isa faana deemaatiit utuu garaa hin laafin yookaan utuu hin mararfatin ajjeesaa. **6** Jaarsota, dargaggeeyii, shamarran, dubartootaa fi joollee ajjeesaa; nama mallattoo qabu kam iyuu garuu hin tuqinaa. Iddoo qulqullummaa koo irraa jalqabaa." Kanaafuu isaan jaarsota fuula mana qulqullummaa dura jiran irraa jalqaban. **7** Innis, "Mana qulqullummaa xureessaa; waltajjichas reeffaan guutaa. Itti ba'aa!" jedheen. Kanaafuu isaan gad ba'antii magaalattiit guutuu keessatti ajjeesuu jalqaban. **8** Utuu isaan ajjeesaa jiranii, ani kophaa koo hafee addaan lafatti gombifamee, "Ani bade yaa Waaqayyo Gooftaa! Ati dheekkamsa kee Yerusaalem irratti roobsuudhaan hambaaawan Israa'el hunda balleessuif jirtaa?" jedheen iyye. **9** Innis akkana jedhee naaf deebise; "Cubbuun mana Israa'elii fi Yihuudaa aka malee guddaa dha; biyyattiin dhiiga dhangalaasudhaan, magalaan immoo jal'inaan guutameertei. Isaan, 'Waaqayyo biyyatti gateera; Waaqayyo hin argu' jedhu. **10** Kanaafuu ani ija gara laafinaatiin isaan hin ilaalu yookaan hin hiluufis; garuu ani waanuuna isaan hoijjetan mataa isaanittii nan fida." **11** Ergasiis namicha uffata quincee talbaa irraa hoijjetame uffatee korojoo katabbi mudhii isaaatii hidhate sun deebi'ee dhufee, "Ani akkuma ati na ajajje sana godheera" jedhe.

10 Anis mil'adhee bantii samii gubbaatti mataa kiirubeeliitiin olitti fakkaattii teessoo sanpeer tokko nan arge. **2** Waaqayyo namicha wayyaa quincee talbaa irraa hoijjetame uffatee sanaan akkana jedhe; "Geengooowan kiirubeelii jalaan jiran gidduu seeni. Barbadaa cilee boba'u kan kiirubeelii gidduu jiru sana irraa harka kee guuttadhuutii magaalatti keessa faffacaasi." Innis utuma ani ilaalu ol seene. **3** Yeroo namichi ol seenetti kiirubeeliin karaa kibba mana qulqullummaatiin dhaabatanii turan; duumessi oobdii gara keessaa guutee ture.

4 Ulfinni Waaqayyoos kiirubeeli irraa ka'ee gara gulantaa mana qulqullummaatti qajeelo. Duumessis mana qulqullummaa guute; waltajjichis ifa ulfina Waaqayyootiin guutame. **5** Sagaleen qoochoowwan kiirubeeli hamma oobdii gara alaatti akkuma sagalee yeroo Waqaani Waan Hunda Danda'u dubbatu dhaga'amu sanaa fagootti dhaga'ama ture. **6** Yeroo Waaqayyo namicha wayyaa quincee talbaa irraa hoijetame uffatu sanaan, "Geengooowan gidduu dhha, kiirubeeli gidduu dhaha ibidda fudhi" jedhee ajajetti namichi ol seenee geengoo bira dhaabate. **7** Ergasiis kiirubeeli keessaa inni tokko harka isaa gara ibidda isaan gidduu jiruutti hiikate. Innis ibidda sana irraa xinnoo fuudhee harka namicha wayyaa quincee talbaa irraa hoijetame uffatu sanaa keessa kaa'e; namichis ibidda sana fudhatee ba'e. **8** Qoochoowwan kiirubeeli jalaanis wanni harka namaa fakkaatu tokko ni mul'ata ture. **9** Anis mil'adhee geengooowan afur kiirubeeli biratti nan arge; geengooowan sunis tokko tokko kiirubeeli bira turan; geengooowan sunis akka biiralee calaqquis turan. **10** Bifti afranuu wal fakkaata ture; tokkoon tokkoon geengoo sanaa geengoo kaanitti waan dirame fakkaata ture. **11** Isaanis yommuu deemanitti utuu of irra hin mil'atin kallattii afran kiirubeeli itti gara galan kamiin iyuu deeman; geengoowanis yeroo kiirubeeli deemanitti asii fi achi hin socho'an ture. Kiirubeeli qixa mataan isaanii itti gara gale kamiin iyuu utuu of irra hin mil'atin deeman. **12** Dhagni isaanii guutuun, dugda isaanii, harka isaanittii fi qoochoo isaanii dabalatee akkuma geengooowan isaanii afran sanaatti akkuma jiraniin ijaan guutamanii turan. **13** Geengooowan sunis utuma ani dhaga'uu, "Geengooowan konkolaatan" jedhamanii waamaman. **14** Tokkoon tokkoon kiirubeeli fuula afur afur qabu ture: fuulli tokkoffaan fuula kiirubeeli, fuulli lammafaan fuula nama, fuulli sadaffaan fuula leencaa, fuulli afuraffaan immoo fuula risaa ture. **15** Ergasiis kiirubeeliin ol ba'an; isaan kunneen uumamawwan jiraatoo ani Laga Kebaar biratti argee ture sanaa dha. **16** Yeroo kiirubeeliin deemanitti geengooowan isaan cina jiranis ni deeman; yeroo kiirubeeliin lafa irraa ol ka'uuf qoochoowwan isaanii diriirfatanitti geengooowanisaan biraa hin hafan ture. **17** Yeroo kiirubeeliin dhaabatanitti isaanis ni dhaabatu turan; yeroo kiirubeeliin ol ka'anittis isaanuma wajjin ol ka'u turan; hafuurri uumamawwan jiraatoo sanaa isaan keessa tureeti. **18** Ergasiis ulfinni Waaqayyo gulantaa mana qulqullummaa irraa ka'e kiirubeeli gubbaadhaan dhaabate. **19** Kiirubeeliin utuma ani arguu qoochoowwan isaanii diriirffatanii lafaa ol ka'an; yeroo isaan deemanittis geengooowan isaan wajjin deeman. Isaan karra balbala mana Waaqayyo kan karaa ba'aa irra dhaabaten; ulfinni Waaqa Israa'elis isaan gubbaadhaan ture. **20** Isaan kunneen uumamawwan jiraatoo ani Laga Kebaar biratti Waaqa Israa'el jalatti argee turee dha; anis akka isaan kiirubeeli ta'an nan hubadhe. **21** Tokkoon tokkoon isaanii fuula afur afurii fi qoochoowwan afur afur, qoochoowwan isaanii jalaaan immoo waan harka namaa fakkaatu qabu ture. **22** Bifti fuula isaanii akkuma bifaa uumamawwan jiraatoo ani Laga Kebaar biratti arge sanaa ture. Tokkoon tokkoon isaanii qajeelanii fuula durattii deeman.

11 Hafuurri ol na fuudhee gara balbala mana Waaqayyo kan gara ba'aa ilaaluutti na fide. Achis karra balbala sanaa dura namoota digdamii shantu ture; anis isaan gidduutti hooggantoota sabaa Yaazaniyya ilma Azurii fi Phelaatiyya ilma Benaayaan nan arge. **2** Waaqayyoos akkana naan jedhe; "Yaa ilma namaa, isaan kunneen namoota magaalaa kana keessatti hammina malanii fi gorsa hamaa gorsanii dha. **3** Isaanis, 'Yeroo itti manneen ijaaraman ga'eera mitii? Magaalattiin kun okkottee

waa itti affeelannii dha; nu immoo ishee keessatti foon' jedhan. **4** Kanaafuu isaanitti raaaji dubbadhu; yaa ilma namaa raaaji dubbadhu." **5** Ergasiis Hafuurri Waaqayyo narra bu'ee akkana naan jedhe; "Waaqayyo akkana jedha: Yaa mana Israa'el isin akkas jettu; ani garuu waan isin qalbii keessanitti yaaddan nan beeka. **6** Isin magaalaa kana keessatti namoota hedduu ajjeeftanii daandii ishee reefaan guuttaniirtu. **7** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Reeffi isin achitti gattan foon; magaalaaan kun immoo okkottee dha; ani garuu magaalaa kana keessaa isinan baasa. **8** Isin goraadee sodaattu; wanni ani isinitti fidu immoo goraadeedha, jedha Waaqayyo Gooftaan. **9** Ani magaalaa keessaa isin baasee alagaatti dabarsee isin kennee isinan adaba. **10** Isin goraadeedaan dhumtu; anis daangaa Israa'el irratti isinitti mura. Kanaanis akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu. **11** Magaalaan kun okkottee isinii hin taatu yookaan isin achi keessatti foon hin taatan; anis daangaa Israa'el irratti isinitti nan mura. **12** Isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu; sirna saboota naannoo keessan jiraataniiduukaa buutan malee seera koo hin eegne yookaa naamusa koo hin eegneetii." **13** Utuma ani raaaji dubbachaa jiruu Phelaatiyya ilmi Benaayaan du'e. Kana irratti ani addaan lafatti gombifamee, "Ani bade yaa Waaqayyo Gooftaa! Ati hambar Israa'el guutumaan guutuutti balleessita?" jedheen sagalee guddaadhaan iyye. **14** Ergasiis dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe; **15** "Yaa ilma namaa, obblooloota kee jechuuniis obblooloota kee kanneen firoota kee dhiigaatti fi manni Israa'el guutuun kanneen namoonni Yerusaalem, 'Isaan Waaqayyo irraa fagaataniiru; biyyi kunis akka handhuuatti nuuf kennamteeri' jedhaniinii dha. **16** "Kanaafuu akkana jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani saboota gidduutti fageessee isaan ergee biyyoota keessa isaan faffacaasu iyuu, ammaa illee yeroo xinnoo biyyoota isaan dhaqan keessatti isaanii iddo qulqullummaa ta'eera.' **17** "Kanaafuu akkana jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani saboota keessaa walitti isin qabee biyyoota itti bittinnooftan keessaa deebisee isin nan fida; biyya Israa'elis deebisee isinii nan kenna.' **18** "Isaan biyyattiitii deebi'anii wantoota ishee jibbisiiiso hundaa fi wantoota ishee balfamoo hunda ishee keessaa ni balleessu. **19** Ani garaa gargar hin qoodamne isaanii nan kenna; hafuura haaraas isaan keessa nan kaa'; garaa isaanii isa dhaagaa isaan keessaa baasee garaa fooniit naan kennaaf. **20** Isaanis sirna koo duukaa bu'u; seera kootiifis ni ajajamu. Isaan saba koo ni ta'u; anis Waaqa isaanii naan ta'a. **21** Warra qalbiin isaanii fakkiiwwan isaanii kanneen faayidaa hin qabnee fi waaqota isaanii tolfamoo jibbisiiiso sanaan fudhatame garuu ani waan isaan hoijetan matuma isaaniiitii naan deebisa jedha Waaqayyo Gooftaan." **22** Ergasiis kiirubeeliin qoochoowwan isaanii diriirfatan; geengooowanis isaan cina turan; ulfinni Waaqa Israa'el immoo isaan gubbaadhaan ture. **23** Ulfinni Waaqayyoos magaalaa keessaa ol ba'ee tuluu ba'a magaalattiitii jiru gubbaadhaan dhaabate. **24** Hafuurri ol na fuudhee mul'ata Hafuura Waqaatiin gara booji'amtoota biyya Baabilon jiraniitii na fide. Ergasiis mul'anni ani argee ture sun na dhiisee ol ba'e; **25** anis waan Waaqayyo na argisiise hunda booji'amtootatti na hime.

12 Ergasiis dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe; **2** "Yaa ilma namaa, ati uummata fincilaan gidduu jiraatta. Isaan argiudhaaf ija qabu; garuu hin argan; dhaga'uudhaafis surra qabu; garuu hin dhaga'an; isaan uummata fincilaadhaatii. **3** "Kanaafuu yaa ilma namaa, utuma isaan arganuu guyyaa adiidihaan waan qabdu qopheeffadhuittibooji'amuuf iddo jirtuu ba'iittii iddo biraaj deemi. Isaan mana fincilaan ta'anii iyuu

tarii ni hubatu ta'a. **4** Mi'a kee kan booji'amuuf qopheeffatte sana utuma isaan arganuu guyyaa adidhaan baafadhu. Utuma isaan arganuu galgalan akkuma warra booji'amuuf deemaniiiti ba'i deemi. **5** Utuma isaan arganuu dallaa uriti mi'a kee achi keessaan baafadhu. **6** Utuma isaan arganuu dimimmisa galgalaa keessa mi'a sana ol fuudhii gatiitti keetti baadhuu ba'i. Ati akka biyyattii hin argineef fuula kee haguuggadhu; ani mana Israa'elii mallattoo si godheeraati." **7** Anisakkuman ajajame nan godhe. Mi'a koos boojuuf qopheeffadhee guyyaa adidhaan baafadhe. Galgalaanis dallaa sana harkuma kootiin nan ure. Utuma isaan arganuuus mi'a koo gatiitti irratti baadhadhee dimimmisaan nan ba'e. **8** Guyyaa itti anau ganamas dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **9** "Yaa ilma namaa, manni Israa'el fincilaan sun, 'Ati maal gochaa jirta?' jedhee si hin gaafannee? **10** "Akkana isaaniin jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Raajjin kun waa'ee ilma mootii Isa Yerusaalem keessa jiraatuu fi guutummaa mana Israa'el kan achi jiraatuu ti.' **11** Atis, 'Ani mallattoo keessan' isaaniin jedhi. "Wanni ani hojjedhe sun isaan irra ni ga'a. Isaan booji'amaniit ni fudhatamu. **12** "Ilmi mootii inni gidduu isaanii jiraatu mi'a isaa gatiitti isaatti baadhatee dimimmisaan ni deema; akka inni keessaan ba'uuf dallaan ni uramaaf. Akka biyyattii hin argineefis fuula isaa ni haguuggata. **13** Ani kiyoyo koo nan diriirsaaf; innis kiyoyo kootiin ni qabama; ani gara Baabilon, biyya Kaldootaatti Isa nan geessa; inni garuu biyyattii hin argu; achittis ni du'a. **14** Ani warra isa wajjin jiran hunda gargaartota isaatii fi loltoota isaa hunda bubeetti nan bittinneessa; goraadee luqqifameenis isaan nan ari'a. **15** "Isaan yommuu ani saboota gidduutti isaan bittinneessee biyyoota keessa isaan faffacasutti, akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku." **16** Ani garuu akka isaan saboota itti geeffaman sana keessatti gochawwan isaanii jibbisiiso hunda himataniif isaan keessaan namoota muraasa goraadee irraa, beelaa fi dha'icha irraa nan hambisa. Isaanis akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku." **17** Ergasii dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **18** "Yaa ilma namaa, raafamuudhaan nyaata kee nyaadhu; sodaadhaan hollachaa bishaan kee dhugi. **19** Saboota biyyattii akkana jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan waa'ee warra Yerusaalemi keessa fi biyya Israa'el keessa jiraatanii akkana jedha: Sababii jeequmsa namoota achi jiraatan hundaatiif biyyattiin waan ontuu isaan nyaata isaanii dhiphinaan nyaatu; bishaan isaanii immoo sodaadhaan dhugu. **20** Magalaawwan namoonni keessa jiraatan ni barbadaa'u; biyyattin immoo ni onti. Sana booddee isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku.'" **21** Ergasii dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **22** "Yaa ilma namaa, fakkeenyi isin biyya Israa'el keessatti, 'Barri dheerateera; mul'annis faayidaa dhabeera' jettan kun maali? **23** Akkana isaaniin jedhi; 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani fakkeenyi kana nan balleessa; isaan si'achi Israa'el keessatti itti hin fayyadaman.' Atis, 'Barri itti mul'anni hundi fiixaan ba'u dhi'ateera, isaaniin jedhi. **24** Si'achi mul'anni sobaa yookaan raajjin sobaa uummata Israa'el keessa hin jiraatutii. **25** Ani Waaqayyo garuu waanan fedhe nan dubbadhu; dubbiin sunis utuu hin turin ni raawwatama. Isin yaa mana fincilaan nana, ani waanan dubbadhu hunda bara keessan keessaan nan raawwadha, jedha Waaqayyo Gooftaan." **26** Ergasii dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **27** "Yaa ilma namaa, manni Israa'el, 'Mul'anni inni argu waan bara dheeraa booddee raawwatamu dha; wanni inni raajus waan bara fagootti guutamu dha.' **28** "Kanaafuu ati akkana isaaniin jedhi; 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Si'achi dubbiin koo tokko iyyuu lafa irra hin harkifatu;

wanni ani jedhu kam iyyuu ni raawwatama, jedha Waaqayyo Gooftaan."

13 Ergasii dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, raajota Israa'el kanneen amma raajii dubbachaa jiraniin mormuudhaan raaji. Warra yaaduma ofiisaanii raajaniin akkana jedhi: 'Dubbii Waaqayyo dhaga'a! **3** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Raajota gowwaa kanneen utuu homaa hin argin hafuura ofiisaanii duukaa bu'an sanaaf wayyoo! **4** Yaa Israa'el, raajonni kee akkuma waangota waan diigame gidduu jiraatanii ti. **5** Isin akka dallaan sun guyyaa waraana Waaqayyootti jabaatee dhaabatuuf dallaab cabee sana mana Israa'elii deebiftanii ijaaruudhaa jettanii ol hin baane. **6** Mul'anni isaanii soba; rajaanii isaanii soba. Isaan utuu Waaqayyo isaan hin ergin, "Waaqayyo akkana jedha" jedhu; ta'uus isaan akka dubbiin isaanii raawwatamu eggatu. **7** Ani dubbachuu baadhu iyyuu isin, "Waaqayyo akkana jedha" jechuun keessan mul'ata sobaa arguu keessanii fi raajii sobaa dubbachuu keessan mitii? **8** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Sababii dubbiin sobaa keessanii fi mul'ata sobaa keessanii ifti ani isinitti ka'a, jedha Waaqayyo Gooftaan. **9** Harki koo raajota mul'ata sobaa arganii raajii sobaa dubbatanitti ni ka'a. Isaan miseensa waldaa saba kootiin hin ta'an yookaan galmee mana Israa'el irratti hin galmeeffaman yookaan biyya Israa'el hin seenan. Ergasii isin akka ani Waaqayyo Gooftaa te'e ni beektu. **10** "Isaan yeroo nagaan hin jirretti, "Nagaa dha" jechaa saba koo karaa irraa waan jal'isanii yeroo namoonni dallaan dhagaa ijaaranitti nooraa dibanif, **11** ati akka dallaan sun jigu warra nooraa itti diban sanatti himi Bokkaan hamaa ni rooba; dhagaan cabbii ni bu'a; bubbleen jabaan ni bubbisa. **12** Yeroo dallaan sun jigutti namoonni, "Nooraan isin itti dibdan sun eessa jira" jedhanii isin hin gaafatanii? **13** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani dheekkamsa kootiin bubblee hamaa nan kaasa; aarii kootiinis dhagaan cabbii fi bokkaan hamaaan badiisa fidu ni rooba. **14** Ani akka hundeen isaaq qullaatti hafuuuf dhagaa isin nooraa dibdan sana dijee lafaan wal nan qixxeessa. Yommuu inni jigutti isin isa keessatti ni barbadeeffamtu; akka ani Waaqayyo ta'es ni beektu. **15** Dallaa sanaa fi warra nooraa itti dibanitti dheekkamsa koo nan roobsa. Anisakkana isinii nan jedha; "Dallaan sunii fi warri dallaa sana nooraa diban sun ni badu; **16** raajonni Israa'el kanneen Yerusaalemiif raajaniit utuu nagaan hin jiraatin mul'ata nagaa isheef argan sunis ni badu, jedha Waaqayyo Gooftaan." **17** "Ammas yaa ilma namaa, fuula kee gara intallan saba keetii kanneen waanuma ofi yaadan raajaniit deebifadhuutii isaanii mormuudhaan raaji; **18** akkanas jedhi; 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Dubartoona kiyoyo keessa nama galchuuf jedhanii many'ee harka isaanii hundaaf kudhaama hodhatanii haguuggii garaa garaa mataa isaanii haguuggataanii wayyoo. Isin lubbuu saba koo kiyoyo keessa galchitanii kan ofi keessanii immoo oolfattuu? **19** Isin garbuu konyee tokkoo fi buddeena cabaa tokkoof jettanii uummata koo gidduutti na xureessitanii. Uummata koo isaaq qabne ajeeftanii warra jiraachuu hin qabne immoobaraartaniirtu. **20** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Kunoo, ani kudhaama keessan kan isin akkuma simbiria kiyyeffamtuu uummata ittiin kiyyeessitanii nan ka'a; harka keessan irraas nan cira; uummata isin akkuma simbiria kiyyeffamtuu kiyyeessitanii sanas kiyoyo keessaan nan baasa. **21** Ani haguuggii keessan tarsaaseed saba koo harka keessan keessaan nan baasa; isaan si'achi harka keessan jalatti hin bulan. Ergasii isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu. **22** Ani isadirqisiisu baadhu iyyuu isin waan soba keessanii nama qajeelaa

dirqisiiftanii fi waan akka namni hamaan karaa isaa hamaa sana irraa deebi'ee lubbuu isaa oolfatuuf hin jajjabeessiniif, **23** isin si'achi mul'ata sobaa hin argitan yookaan raajii sobaa hin dubbattan. Anis saba koo harka keessan keessaa nan baasa. Ergasiis isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu."

14 Maanguddoota Israa'elii keessaa tokko tokko na bira dhufanii fuula koo dura tataa'an. **2** Ergasiis dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe; **3** "Yaa ilma namaa, namoonni kunneen waaqota tol famoo garaa isaanii keessa dhaabbataniiru; fuula isaanii dura immoo dhagaa hamaa nama gafachiisu kaa'aniru. Ani akka isaan na kadhathan eeyyamuufin qabaa? **4** Kanaafuuakkana jedhhii isaanittii himi; 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Yommuu namni Israa'eliin kam iyyuu garaa isaa keessa Waaqa tol famaa dhaabbatee dhagaa hamaa nama gafachiisu immoo fuula isaa dura kaa'atee raajii bira dhaqutti, ani Waaqayyo akkuma baay'ina waaqota isaa tol famoo sanaatti nan deebisaaf. **5** Ani qalbii saba Israa'el kanneen waaqota isaanii tol famoo jedhanii na dhiisan sana hundaa deebisuuf waan kana nan godha.' **6** 'Kanaafuu mana Israa'eliinakkana jedhi; 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: qalbii jijjiirradha! Waaqota keessan tol famoo irraa deebi'aa; hojji keessan jibbisisaas hundas dhiisaal! **7** "Yommuu namni Israa'el kam iyyuu yookaan alagaan Israa'el keessa jiraatu kam iyyuu na dhiisee garaa isaa keessa waaqota tol famoo dhaabbatee fuula isaa dura immoo dhagaa hamaa nama gafachiisu kaa'atee waan ani jedhu gaafachuu raa jii bira dhaqutti, ani Waaqayyo mataan koo deebii nan kennaa. **8** Ani namicha sana miidhuuf fuula koo isatti garagalfadhee fakkeenya waan kolfaa isa nan godha. Saba koo irraas isa nan kuta. Ergasiis isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu. **9** "Rajjichi yoo raajii dubbachuu gowwoomfame, ani Waaqayyo raajii sana nan gowwoomsa; harka koos isatti kaafadhee saba koo Israa'el gidduuudhaa isa nan balleessa. **10** Isaan yakka isaanii ni baadhatu; raajin sunis akkuma nama gorsa isaa gaafate sanaa yakkamaa ta'a. **11** Kunis akka sabnii Israa'el si'achi narraa goree yookaan deebi'ee cubbuu isaa hundaa of hin xureessineef. Isaan saba koo ni ta'u; anis Waaqa isaanii nan ta'a, jedha Waaqayyo Gooftaan.'" **12** Ergasiis dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe; **13** "Yaa ilma namaa, yoo biyyi tokko amanamuu diiduudhaan cubbuu natti hoijette ani harka koo isheetti kaasee madda nyaata ishee nan gogsa; beelas itti ergee namoota isheetti fi horii ishee jalaa nan fixa; **14** yoo namoonni sadan kunneen jechuunis Nohi, Daani'elii fi lyyoob biyya sana keessa jiraatani iyyuu isaan qajeelummaa isaanittii mataa ofii isaanii qofa oolfatu, jedha Waaqayyo Gooftaan. **15** "Yookaan yoo ani guutummaa biyya sanaatiif bineensa ergee bineensi sun immoo biyya sana ijoollee malee hambise, yoo hamma namni tokko iyyuu sababii bineensa sanaatiif achiin darbuu dadhabutti biyyi sun one, **16** ani jiraataadhaatii, jedha Waaqayyo Gooftaan; yoo namoonni kunneen biyya sana keessa jiraatani iyyuu isaan ilmaan yookaan intallan ofii isaanii oolfachuu hin danda'an. Isaanuma qofatu oolfama; biyyi sun garuu ni ontii. **17** "Yookaan yoo ani goraadee biyyattiitti fidee, 'Goraadeen biyyatti keessa haa darbu' jedhee namaa fi horii ishee fixe, **18** ani jiraataadhaatii, jedha Waaqayyo Gooftaan; yoo namoonni kunneen biyya sana keessa jiraatani iyyuu isaan ilmaan yookaan intallan ofii isaanii oolfachuu hin danda'an. Isaanuma qofatu oolfama; biyyi sun garuu ni ontii. **19** "Yookaan yoo ani biyya sanatti dha'icha ergee namaa fi horii ishee fixee dhiiga lolaasuuudhaan dheekkamsa koo itti roobse, **20** ani jiraataadhaatii, jedha Waaqayyo Gooftaan; yoo Nohi, Daani'elii fi lyyoob biyya sana keessa jiraatani iyyuu isaan ilmaan yookaan intallan ofii isaanii oolfachuu hin danda'an. Isaanuma qofatu oolfama; biyyi sun garuu ni ontii. **21** "Yookaan yoo ani goraadee biyyattiitti fidee, 'Goraadeen biyyatti keessa haa darbu' jedhee namaa fi horii ishee fixe, **22** Ta'uus ilmaanii fi intallan isaanii kanneen ishee keessaa baafamanii baaaraman muraasnii achi ni jiraatu. Isaanis gara keessan ni dhufu; isin immoo yeroo amala isaanittii fi gocha isaanii argitanitti sababii ani Yerusaalemitti badiisa fideef jechuunis badiisa ani isheetti fide hundaaf ni jajjabaattu. **23** Isin yeroo amala isaanittii fi gocha isaanii argitanitti akka ani sababii malee homaa ishee keessatti hin godhin waan beektaanii fi jajjabaattu, jedha Waaqayyo Gooftaan."

15 Ergasiis dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, mukni wayinii akkamitti damee muka bosona keessa jiru kamii iyyuu caala? **3** Waan faayidaa qabu tol fachuu muka wayinii sana irraa takkumaa mukni fudhatamee beekaa? Waa isatti fannifachuu mukoonniisa irratti fannoo ni hojettuu? **4** Inni erga akkuma qoraan ibiddatti naqamee ibiddi sun fiixee isaa lamaan gubee gidduu xaphi godhee booddee waan tokkoof iyyuu faayidaa qabaa? **5** Inni utuu hin tuqamin faayidaa yoo hin qabaatin, erga ibiddaan gubamee xaphi jedhee immoo hammam faayidaa gad aanaa haa qabatuu ree? **6** 'Kanaafuu Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Ani akkuma muka wayinii mukkeen bosonaa gidduu jiru akka inni boba'uuf ibiddatti naqe sana, uummata Yerusaalem keessa jiraatu illee akkasuma nan godha. **7** Ani hamminaan fuula koo isaanittii nan deebisa. Isaan ibidda keessaa ba'an iyyuu, ibiddi amma iyyuu isaan ni balleessa. Yeroo ani hamminaan fuula koo isaanittii deebifadhattu, isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu. **8** Sababii isaan amanamuu didaniiflani biyyattii nan onsa, jedha Waaqayyo Gooftaan."

16 Dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, hojji ishee jibbisisaas sana Yerusaalemitti himi; **3** akkanas jedhi; 'Waaqayyo Gooftaan Yerusaalemiinakkana jedha: Sanyii fi dhaloonni kee biyya Kana'aanotaa ti; abbaan kee nama Amoor; haati kee immoo nama Heet. **4** Ati gaafa dhalatte hin handhuuramne yookaan akka qulqulloftuuf bishaaniin hin dhiqamme yookaan soogiddaan hin sukkuumamne yookaan huccuudhaan hin maramne. **5** Namni tokko iyyuu ija gara laafinaatiin si hin ilaalle yookaan wantoota kanneen siif gochuuf garaa siif hin laafne. Qooda kanaa ati dirreetti gatamte; ati gaafa dhalatte tuffatamtee turteeti. **6** "Anis utuu achiin darbuu si'i dhiiga kee keessa ciiftee dhidhiittatu sin arge; utuma ati achi dhiiga kee keessa ciiftee ari, "Jiraadhu" siinan jedhe. **7** Akkuma biqiltuu dirreetti sin guddise. Atis guddattee jabaattee lula akka malee miidhagu taate. Ati qullaa fi harka duwwaa turt, gunutta baaftee rifeensi kees guddate. **8** "Ani yeroon deebi'ee achiin darbutti si ilaaleen akka ati jaalalaaf geesse sin arge; handaara wayyaa kootiis sirra buuseen qullummaa kee haguuge. Siif kakadhees si wajjin waadaa nan gale, jedha Waaqayyo Gooftaan; atis kan koo taate. **9** "Ergasiis ani bishaaniin si dhiqee dhiiga sirraa miicee zayitii si dibe. **10** Ani uffata faayeffame sitti uffisee kophee gogaa irraa hoijetame illee sitti nan kaa'e. Wayyaa miidhaga quncee talbaa irraa hoijetame sitti uffisee uffata gatii guddaa immoo sirra buuse. **11** Ani faayaan si miidhagseera jechuunis irreec ketti bitawoo, morma ketti immoo amartii siif godheera; **12** anifunyaan ketti qubeelaa, gurra ketti amartii, mataa ketti immoo gonfo miidhaga qaa'eera. **13** Atis akkasiin warqee fi meetiidihaan miidhagfamte; uffanni kees quncee talbaatii fi haarriidhaan faayeffamee hoijetamee ture; nyaanni kee daakuu bullaa'aa, dammaa fi zayitii ejersaa ture. Ati akka

malee bareeddee mootittii ta'uuf kaate. **14** Waa'ee bareedina keetiitifis maqaan kee saboota gidduu tams'a'e; surraan ani siif kenne bareedina kee kan hanqina hin qabne godheeraati, jedha Waaqayyo Gooftaan. **15** “Ati garuu miidhagina kee amanatee maqaa kee sagaagalummaadhaaf itti fayyadame. Kara deemaa kam iyyuu wajjin sagaagaltee miidhagina kees kenniteef. **16** Uffata kee keessaas tolko tokko fuitue iddoowwan sagadaa kanneen itti sagaagaltu sana ittiin miidhagsite. Wanni akkasii takkumaa ta'ee hin beeku; fuuldurattis hin ta'u. **17** Faayawwan miidhagoo ani siif kenne kan warqee fi meetii koo irraa hojetaman fudhattee korommii waaqota tol famoo ofii keetif hojetattee isaan wajjin sagaagalte. **18** Uffata kee kan faayeffamee hojetames isaanitti uffistee, zayitii fiixaana koos fuula isaanii duratti dhi'eessite. **19** Nyaata ani siif kenne jechuunis daakuu bullaa'aa, zayitii ejersaati fi damma anka akka ati nyaatuuf siif kenne sana akkaixaana urgaa gaarii qabutti fuula isaanii duratti dhi'eessite. Wanni akkasii ta'eera, jedha Waaqayyo Gooftaan. **20** “Ati ilmaniaa fi intallan kee kanneen naaf deesse fuitue akka isaan nyaata waaqota tol famoo ta'anif aarsaa gootee dhi'eessite. Sagaagalummaan kee hin ga'u turee? **21** Ati ijollee koo qaltee waaqota tol famoo aarsaa goote. **22** Ati hojii kee jibbisisaas fi sagaagalummaa hojjetee hundaan baroota ijollummaa keetii, yeroo qullaa fi miilla duwwaa, yeroo dhiiga kee keessa gangalachaa turte sana hin yaadanee. **23** “Wayyoo! Siif wayyoo, jedha Waaqayyo Gooftaan. Jal'ina kee kaan hunda irratti immoo, **24** ofii keetif waltajji qopheeffatte; oobdiwwan uummataa hundatti galma waaqeffannaa ol dheeraa hojette. **25** Fiixee daandii hundaatti gaarran sagadaa kee ol dhedheeroo ijaarrattee; nama achiini darbu hundaa dhagna kee dhi'eessitee sagaagalummaa kee baay'isuudhaan miidhagina kee busheessite. **26** Ati warra Gibxi, olloota kee kanneen dhagna guddaa qaban wajjin sagaagaltee sagaagalummaa kee kan hamma hin qabne sanaan dheekkamsaaf na kakaafte. **27** Kanaafuu ani harka koo sitti kaasee qooda kee sirraa nan hir'ise; ani intallan Filisxeemotaa warra diinota kee ta'an kanneen amala sagaagalummaa kee saalfatanitti dabarsee si kenneera. **28** Ati sababii dharraa hin ba'iniiif warra Asoor wajjinis akkasuma sagaagalte; ati amma illee dharraa hin baane. **29** Ergasisi itti fuftee daldaaloota biyya Baabilon wajjin sagaagalte; garuu kanaan iyyuu dharraa hin baane. **30** “Ati akka sagaagaltuu hin saalfanne tokkootti waan kana hunda gochuun kee yaada dadhabaa akkamii qabaateetii! jedha Waaqayyo Gooftaan. **31** Ati yeroo fiixee daandii hundaatti waltajji tolfathee oobdii uummataa hunda irratti iddoowwan sagadaa keetii ol dhedheeroo ijaarrattetti, ati sababii gatii hin baasisiniif akka sagaagaltuu tokkoo hin turre. **32** “Yaa niiti sagaagaltuu nana! Ati qooda dhirsaa keetii kara deemaa filatt! **33** Sagaagaltuu kam iyyuu gatii fudhatti; ati garuu michoota kee hundaaf kennaa kennita; akka isaan iddo kamii iyyuu gara kee dhufanii si wajjin sagaagalaniif jettie matta'aa kennitaaf. **34** Kanaafuu sagaagalummaan kee kan warra kaaniitiin adda; namni kam iyyuu si argachuu si faana hin bu'. Ati gatii kennita malee waan gatii siif hin kennamneef ati kan addaa ti. **35** “Kanaafuu yaa sagaagaltuu nana, dubbi Waaqayyo dhaga'! **36** Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Sababii ati qabeeyna kee dhangalaaftee michoota kee wajjin sagaagalummaa baay'isuudhaan qullaa kee dhababatfeef, sababii waqqota kee jibbisisaas hundaatti fi sababii dhiiga ijollee keetii isaanifi kenniteef. **37** ani michoota kee kanneen ati isaan wajjin bashannante jechuunis warra ati jaallattus warra ati jibbitus walitti nan qaba. Ani iddo hundaatti isaaniin sitti waamee fuula isaanii duratti qullaa sin dhaaba; isaanis qullaa kee hunda ni argu. **38** Ani adabbii dubartoota

sagaagalaniitii fi dhiiga namaa dhangalaasanii malu sitti nan murteessa; dheekkamsa koo fi hinaaffaa kootiinis dhiiga kee nan dhangalaasa. **39** Ergasiinani harka michoota keetitii dabarsee sin kenna; isaanis waltajji kee ni diigu; iddoowwan sagadaa keetii ol dhedheeroos ni barbadeessu. Isaan wayyaa kee sirraa baasanii faaya kee miidhagaa sana illee sirraa fudhatu; qullaa keetii fi harka duwwaas si hambisu. **40** Isaan jeeqxota sitti kakaasu; jarris dhagaadhaan si tuman; goraadeedhaanis si kukkutu. **41** Isaan manneen keessan ni gubu; fuula dubartoota hedduu durattis isin adaban. Ani sagaagaltummaa kee sin dhiisisa; si'achis michoota keetif gatii hin kaffaltu. **42** Yoos dheekkamsi koo sirraa qabbanaa' a; hinaaffaan koos sirraa ni deebi' a; ani nan cal'is; si'achis hin aaru. **43** “Sababii ati bara ijollummaa keetii yaadachuu dhiifte wantoota kanneen hundaan na aarsiteef, ani dhugumaan waan ati hojjetee matuma keetti naan deebisa, jedha Waaqayyo Gooftaan. Ati hojii kee jibbisisaas kaan hunda irratti wal bira ga'u haala hamaadhaan hojjetamu dabalatteerta mitii? **44** “Namni mammaaksa mammaaku kam iyyuu, “Intalli akkuma haadhaa ti” jedhee wa'ee kee mammaaksa kana mammaaka. **45** Ati intala haadha kee kan dhirsaa fi ijollee ishee balfite sanaa ti; ati obboleetti obboleettota kee kanneen dhirsoota isaaniitii fi ijollee isaanii balfan sanaa ti. Haati kee nama Heeti, abbaan kee immoo nama Amoor turan. **46** Obboleettiin kee hangafni Samaariya ishee intallan ishee wajjin siin gama kaabaa jiraattu sanaa ti; obboleettiin kee quxisuun Sodoom ishee intallan ishee wajjin siin gama kibbaa jiraattu ti. **47** Ati karaa isaanii duukaa buutee hojiwwan isaanii jibbisisaas sana hojjechuu qofa uttu hin ta'in karaa kee hundumaan daftee isaan caalaal amala badde. **48** Ani jiraataadhaati, jedha Waaqayyo Gooftaan; obboleettiin kee Sodoomii fi intallan ishee iyuu takkumaa waan atii fi intallan kee hojjetan kana hin hojenne. **49** “Egaa cubbuun obboleetti kee Sodoom kana ture: Ishee fi intallan ishee of tuultotaa fi quufoo turan; yaada malees jiraatan; isaan hiyyeyyii fi rakkattoota hin gargaarre. **50** Isaan of tuultota turan; fuula koo duratti waan jibbisisaas hojjetan. Kanaafuu ani akkuma isin argitan sana isaan nan balleesse. **51** Samaariyaan cubbuu ati hojjetee sana walakkaa isaa illee hin hojenne. Ati isaan caalaas waan jibbisisaas hojjetee waanuma hojjetee kana hundaan obboleettotta kee qajeeltota fakkeessite. **52** Ati waan obboleettotta keetifi falmii qopheessiteef qaaniis kee baahdadhu. Sababii cubbuun kee cubbuu isaanii caalaa hamaa ta'eef isaan si caalaa qajeeltota fakkaatu. Kanaafuu qana'a'iti salphina kee baahdadhu; ati akka obboleetttonni kee qajeeltota fakkaatan gooteertaa. **53** “Ta'us ani hamaab Sodoomii fi kan intallan ishee, kan Samaariyatii fi kan intallan ishee, kan kees kan isaanii wajjin nan deebisa; **54** kunis akka ati salphina kee baahdattee waan isaan jajjabeessuuf hojjetee sana hundaan qaanoftuu. **55** Obboleetttonni kee Sodoomii fi intallan ishee, Samaariya fi intallan ishee akkuma duraan turanitti ni deebitu. **56** Ati bara of tuulaa turte sana keessa obboleetti kee Sodoomii maqaay iyyuu hin dhoofine; **57** kunis utuu hammimin kee ifatti hin ba'in ture. Ta'us ati amma intallan Edoomiin, olloota ishee hundaa fi intallan Filisxeemotaa jechuunis warra naannoo kee jiraatan kanneen si tuffatan hundaan ni balfamta. **58** Ati gatii wal bira ga'u haala hamaadhaan hojjeteeeti fi kan hojii kee jibbisisaas sanaa ni argatta, jedha Waaqayyo. **59** “Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Sababii ati kakuu cabsuudhaan walii galtee koo tuffatfeef, ani akkuma siif malutti sin adaba. **60** Ta'us ani kakuun yeroo ijollummaa keetitii si wajjin gale sana nan yaadadha; kakuu bara bараан hin diigamnes si wajjin nan

gala. **61** Ati gaafas yeroo obboleettota kee hangafaa fi quxisuu simattutti, karaa kee yaadatteee ni qaanofta. Ani intallan taasissee isaan siifan kenna; garuu kun akka kakuu anii si wajjin gale sanaa miti. **62** Ani si wajjin kakuu nan gala; atis akka anii Waaqayyo ta'e ni beekta. **63** Yeroo anii waan ati hoijettee hunda siif dhiisutti, ati sababii salphina keetitifif yaadatteee ni qaanofta; lammatas afaan hin saaqattu, jedha Waaqayyo Gooftaan.”

17 Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** “Yaa ilma namaa, hibboo dubbadhuutii mana Israa’elitti fakkeenyi himi. **3** Akkanas isaaniin jedhi; ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Risaan guddaaq qoochoo jabaa, baallee dhedheeraa fi bifa addaa qabu tokko gara Libaanoon dhufe. Inni mataa muka birbirsa fudhatee **4** lataa fiixee isaa irraa cabsee biyya daldaltooatta geesse; magaalaa daldalootaa keessas dhaabe. **5** “Inni sanyii biyya keetii keessaa waa fuudhee biyyoo gabbataa keessa kaa’e. Akka muka qarqara lagaatti biqiluutti bishaan guddaa bira dhaabe; **6** innis biqilee hidda yaafatee muka wayinii dagaage ta’e. Dameewwan isaa gara isaatti deebi’an; hiddi isaa garuu isuma latali hafe. Inni akkasiin muka wayinii ta’ee dameewwan baala hedduu qaban baafate. **7** “Ergasii risaa guddaa kan qoochoo guddaa fi baallee baay’ee qabu kan biraatu ture. Mukti wayinii sunis bishaan akka argatuu lafa qotisaan dhaabamee ture sana keessaa gara risaa sanaatti hidda yaafatee dameewwanis bal’ifate. **8** Mukti wayinii sun akka dameewwan baasuuf, akka ija naqatuu fi akka wayinii itti tole ta’uuf biyyoo gaarii qarqara bishaan guddaa jiru keessa dhaabamee ture.’ **9** “Akkana isaaniin jedhi; ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Inni ni guddataa? Inni akka goguuf buqqifamee iji isaa irraa harca’a mitii? Lataan isaa hundinius ni goga. Hidda isaa wajjin isa buqqisuuf irree jabaa yookaan nama hedduu hin barbaachisu. **10** Inni utuma iddo tokkoo buqqifamee iddo biraa dhaabamee iyyuu ni guddataa? Inni yeroo bubbleen ba’ a biiftuu itti bubbistutti lafa qotisaan keessatti biqile sana irratti guutumana guutuutti collagee hin goguu?” **11** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **12** “Mana fincilaan kanaan, ‘Isin hiikkaa wantoota kanneenii hin beektanii?’ jedhi. Akkana isaaniin jedhi: ‘Mootiin Baabilon gara Yerusalem dhaqee, mootii isheetii fi namoota ishee ulfaatoo fuudhee Baabilonitti deebi’e. **13** Ergasii immoo maatii mootichaa keessaa nama tokko fuudhee kakachiisudhaan isa wajjin walii galtee uummatae. Akkasumas namoota biyya sanaa jajjaboo fuudhee deeme; **14** kunis akka mootummaan sun gad deebi’e mataa ol qabachuu dadhabee walii galtee sana qofaan jiraachuu danda’uuf. **15** Mootichi garuu fardeenii fi loltoota hedduu argachuu jedhee ergamoota isaa Gibxitti ergachuudhaan isatti fincile. Inni amma ni milkaa’aa? Namni waan akkanaa hoijetu ni milqaa? Inni walii galtee sana cabsee jalaa ba’uun danda’aa? **16** “Ani jiraataadhaati, jedha Waaqayyo Gooftaan; inni Baabilon keessatti biyyuma mooticha teessoo irra isa kaa’e kan inni kakuu isaa tuffatee walii galtee isaa cabse sanaa keessatti ni du’a. **17** Yeroo lubbuu hedduu galaafachuu tuullaan biyyoo tuulamee da’annoos ijaaramutti, Fara’oon loltoota isaa jajjaboo fi tuuta nama baay’ee wajjin waraana keessatti homaa isa hin fayyadu. **18** Inni walii galtee tuffatee kakuu cabse. Sababii walii galteedhaan harka dha’ee garuu waan kana hunda hoijeteef inni hin ba’u. **19** “Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani jiraataadhaati, ani kakuu koo kan inni tuffatee fi walii galtee koo kan inni cabse sana matuma isaatti nan deebisa. **20** Ani kiyyoo koo isaaaf nan dirirsa; innis kiyyoo kootiin ni qabama. Sababii inni anaaf amanamuudideef ani Baabilonitiisa geessee achitti isatti nan mura. **21** Loltoonni isaa kanneen baqatan hundiniu goraadeedhaan

ajjeefamu; warri hafan immoo bubbleetti bittinnoeffamu. Gaafas isin akka anii Waaqayyo dubbadhe ni beektu. **22** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani mataan koo mataa birbirsaas irraa damee tokko kutee nan dhaaba; fiixee isaa irraa immoo lataa kichuu cabsee tulluu guddaa ol dheeraa tokko irraan dhaaba. **23** Anis ol dheerina tulluu Israa’el irra isa nan dhaaba; inni immoo dameewwan yaafatee, ija naqatee birbirsa guddaa ta’a. Simbirroonni gosa hundaas isa irra jiraatu; isaanis gaaddisa dameewwan isaa jalatti iddo bultii ni qabaatu. **24** Mukkeen bosonaa hundiniu akka anii Waaqayyo muka dheeraa gabaabsee muka gabaabaa immoo dheressu ni beeku. Ani muka jiidhaa gogsee muka gogaa immoo akka inni lalisu nan godha. “Ani Waaqayyo dubbadheera; waan kana nan raawwadha.”

18 Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** “Isin yeroo, ‘Abbootiin ija wayinii dhangaggaa’aa nyaannaan, ilkaan ijoollee hadoode’ jettanii waa’ee biyya Israa’el mammaaktan, maal jechuu keessan? **3** “Ani jiraataadhaati, jedha Waaqayyo Gooftaan; isin si’achi mammaaksaa kana Israa’el keessatti hin mammaaktan. **4** Lubbuun hundi kan koo ti; akkuma lubbuun abbaa kan koo taate sana lubbuun ilmaan kan koo ti. Lubbuun cubbuu hoijettu ni duuti. **5** “Mee nama qajeelaa murtii qajeelaa fi waan qajeelaa hoijettu tokkotu jira haa jennu. **6** Inni tulluu waqaeffannaa irratti hin nyaatu yookaan waqaota tolfamoo mana Israa’el hin abdatu. Inni niittii ollaas isaa hin xureessa yookaan dubartii xurii qabdoo wajjin hin ciisu. **7** Inni nama tokko illee hin cunqursu; garuu waan qabsiisaan liqeefafee ni deebisa. Inni nama hin saamu; garuu nyaata ofii isaa nama beela’eef kenna; uffataa isaa nama qullaa deemutti uffisa. **8** Inni hiiqidhaan namaaf hin liqeessu yookaan dhala nama irraa hin fudhatu. Inni waan hamaa hoijechuu irraa of qusata; nama tokkoo fi nama kaan gidduuttiis murtii qajeelaa kenna. **9** Inni qajeelfamaa koo duukaa bu’ee seera koos amanamummaadhaan eega. Namni akkasi qajeelaa dha; inni dhugumaan ni jiraata, jedha Waaqayyo Gooftaan. **10** “Mee inni ilma jeequmsa kaasuu kan dhiiga namaa dhangalaasuu yookaan wantotta kanneen fafakaatan kan biraa hoijetu qaba ha jennu; **11** abbaan wantotta kanneen keessaa tokko illee gochuu baatu iyyu, ‘Ilmi immoo tulluu waqaeffannaa irratti nyaata. Niittii ollaas isaa xureessa. **12** Inni hiyyeyyii fi rakkattoota cunqursa. Nama saama. Waan qabsiisaan qabate hin deebisu. Gara waqaota tolfamoo ilaala. Wantotta jibbisiisoo hoijeta. **13** Inni hiiqidhaan liqeessuu dhala fudhata. Namni akkasi lubbuu ni jiraataa? Hin jiraatu! Inni sababii wantotta jibbisiiso kanneen hunda hoijeteef dhugumaan ni ajjeefama; dhiigii isaa matuma isaatti deebi’a. **14** “Ilmi kun garuu yoo ilma dhalchee, ilmi sun immoo cubbuu abbaan isaa hoijete hunda utuma arguu sodaatee hoijechuu dhiisa haa jennu: **15** “Inni tulluu waqaeffannaa irratti hin nyaatu yookaan gara waqaota tolfamoo mana Israa’el hin ilaalu. Niittii ollaas isaa hin xureessa. **16** Nama tokko illee hin cunqursu yookaan liqii liqeessuu qabsiisa hin gaafatu. Inni nama hin saamu; garuu nyaata ofii nama beela’eef kenna; nama daares daaraa baasa. **17** Harka isaa hiyyeyyii miidhui irraa eeggata; hiiqii yookaan dhala hin fudhatu. Inni seera koo ni eega; ajajawwan koo duukaas ni bu’a. Inni sababii cubbuu abbaa isatiif hin du’u; inni dhugumaan ni jiraata. **18** Abbaan isaa garuu waan nama gowoomseef, waan obboleessa isaa saamee uummataa isaa gidduutti daba hoijeteef cubbuudhuma ofii isatiif du’a. **19** “Isin garuu, ‘Ilmi maaliif cubbuu abbaa isatiif hin adabamne?’ jettanii gaafattu. Ilmi sun waan qajeelaa fi sirrii hoijeteet ajajawwan koo hundas of eeggannoohdaan eegeef inni dhugumaan lubbuudhaan ni jiraata. **20** Lubbuun cubbuu hoijettu ni duuti. Ilmi cubbuu abbaa

isaatiin hin adabamu yookaan abbaan cubbuu ilma isaatiin hin adabamu. Qajeelinni nama qajeelaa isumaaf ta'a; hamminni nama hamaas isumatti deebi'a. **21** "Namni hamaan tokko garuu yoo cubbuu hojjete hunda irraa deebi'ee ajajawwan koo hunda eegee, waan qajeelaa fi waan sirrii hojjete inni dhugumaan ni jiraata; hin du'u. **22** Balleessaa inni hojjete keessaa tokko iyyuu isatti hin herregamu. Sababii wantoota qajeelaa hojjeteef inni lubbuudhaan ni jiraata. **23** Ani du'a hamootaatti nan gammadaa? jedha Waaqayyo Gooftaan. Qooda kanaa yoo isaan cubbuu isaanii irraa deebi'anii lubbuudhaan jiraatan ani hin gammaduu? **24** "Garuu namni qajeelaan tokko yoo qajeelummaa isaa irraa deebi'ee cubbuu hojjete wantoota jibbisisos namichi hamaan sun hojjechaa ture sana hojjete inni lubbuudhaan ni jiraata? Waan qajeelaa inni hojjete keessaa tokko iyyuu isaaaf hin yaadatamu. Inni sababii amanamuu didee cubbuu hojjeteef ni du'a. **25** "Isin garuu, 'Karaan Gooftaa qajeelaa miti' jettu. Yaa mana Israa'el dhaga'a: Karaan koo qajeelaa dha miti? Jal'aan karaa keessan miti? **26** Namni qajeelaan yoo qajeelummaa isaa irraa deebi'ee cubbuu hojjete inni cubbuu sanaan ni du'a. Inni sababii cubbuu hojjete sanaattif ni du'a. **27** Namni hamaan tokko garuu yoo hammina isaa irraa deebi'ee murtii qajeelaa fi waan qajeelaa hojjete inni lubbuu isaa ni oolfata. **28** Inni sababii yakka hojjete hunda hubatee irraa deebi'ef dhugumaan lubbuudhaan ni jiraata; hin du'u. **29** Ta'u illee manni Israa'el, 'Karaan Gooftaa qajeelaa miti' jedha. Yaa mana Israa'el, karaan koo qajeelaa dha miti? Jal'aan karaa keessan miti? **30** "Kanaafuu yaa mana Israa'el, ani tokko tokko keessanttiakkuma hojji keessantiittii nan mura, jedha Waaqayyo Gooftaan. Qalbii jjijiirradha! Yakka keessan hunda irraa deebi'a; yoos isin cubbuudhaan hin baddan. **31** Daba natti hojjettan hunda of irraa gataati garaa haaraa fi hafuura haaraa qabaadhaa. Yaa mana Israa'el isin maaliif duutu? **32** Ani du'a nama kamiitti iyyuu hin gammaduutii, jedha Waaqayyo Gooftaan. Qalbii jjijiirradhaatii lubbuudhaan jiraadhaa!

19 "Waa'ee ilmaan mootota Israa'eliif faarsii boo'i; **2** akkanas jedhi: "Haati kee leencota gidduutti, leenca akkamii turti! Isheen leencota gidduu ciiftee ilmoolee ishee guddifatte. **3** Ilmoolee ishee keessas tokko guddifatte; innis leenca jabaa ta'e. Inni waa adamsee ciccirachuu barate; namootas nyaate. **4** Saboonni waa'ee isaa dhaga'an; inni boolla isaanii keessatti qabame. Isaan hokkoodhaan harkisanii gara biyya Gibxitti isa geessan. **5** "Isheen yommuu akka abdiin ishee hin guutamin, akka wanni isheen yaaddes hin milkaa'in argitetti, ilmoolee ishee keessan biraan fudhattee leenca jabaa gootee guddifte. **6** Inni leencota gidduu biddiqe; leenca jabaa ta'eeraati. Inni waa adamsee ciccirachuu barate; namootas nyaate. **7** Inni da'annoos isaanii diige; magalaawwan isaanis onse. Biyyattii fi kanneen ishee keessa jiraatan hundi aaduu isatiitn raafaman. **8** Ergasii saboonni warri kutealee biyya naannoo sanaa jiran isatti ka'an. Isaanis kiyyoo isaanii isa durattti diriirsan; innis boolla isaanii keessatti qabame. **9** Isaan hokkoodhaan qabaniii mana shiboo keessa isa kaa'an; gara mootii Baabilonitti isa fidan. Mana hidhaatti isa galchan; kanaafuu aaduun isaa tulluuwwan Israa'el irratti ergasii hin dhaga'amne. **10** "Haati keeakkuma wayinii lafa qotisaa kee keessa bishaan bira dhaabatee ti; biqiltuun sunis sababii bishaan baay'ee argatteef mistee damee hedduu baaffatte. **11** Dameewwan isaaas jajjaboo bokkuu bulchaatiif ta'an turan. Isheen baalawwan gobbatan gidduutti ol dhereria isheetti fi baay'ina dameewwan isheetti ol dheratteef mul'atti turti. **12** Isheen garuu aariidhaan buqqifamtee lafatti gatamte. Bubbeen ba'a biiftuu ishee gogsee ija ishee irraa harcaase; dameewwan

ishee ciccimoonis ni coollagen; ibiddis isaan fixe. **13** Amma isheen gammoojiji keessa, lafa gogaa dheebote irra dhaabamte. **14** Damee ishee tokko keessaa ibiddi ba'ee ija ishee fixe. Damee jabaan bokkuu bulchaatiif ta'u tokko iyyuu ishee irratti hin hafne. Kun faaruu boo'ichaah kan boo'ichaaf itti fayyadamanii dha."

20 Wagga torbaffaa, ji'a shanaffaa keessa guyyaakuduhannatta maanguddoota Israa'el keessaa tokko tokko waan Waaqayyo jedhu gaafachuu dhufanii fuula koo dura tataa'an. **2** Ergasii dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe; **3** "Yaa ilma namaa, akkana jedhii maanguddoota Israa'elitti dubbadhu; 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Isin yaada koo gaafachuu dhuftanii? Ani jiraataadhaiti, ani akka isin yaada koo gaafattanii isiniin hin eeyyamu, jedha Waaqayyo Gooftaan.' **4** "Ati isaanitti murtaa? Yaa ilma namaa, ati isaanitti murtaa? Ergasiis akka isaan hojjiwwan abbootii isaanii jibbisisos sana beekan godhi; **5** akkanas isaanii jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani gaafan Israa'el filadhetti harka koo ol qabadhee sanyii mana Yaaqoobiif kakachuudhaan biyya Gibxi keessatti isaanitti of mul'iseera. Harka koo ol kaasee, "Ani Waaqayyo Waaqa keessan" isaanii jedheera. **6** Gaafas ani biyya Gibxii isaan baasee biyya ani isaanii file kan aannanii fi damma baastu, biyya biyyoota hunda caalaa miidhagdutti isaan galchuudhaaf isaanii nan kakadhe. **7** Anis akkanan isaanii jedhe; "Tokkoon tokkoon keessan wantoota jibbisiso kan jii keessan itti gammadu sana balleessaa; waaqota Gibxiinis of hin xureessinaa. Ani Waaqayyo Waaqa keessan." **8** "Isaan garuu natti fincilanii na dhaga'uu didan; wantoota jibbisiso iji isaanii itti gammade sanas hin balleessine yookaan waaqota Gibxi tol famoo sanas hin dhiisne. Kanaafuu ani biyya Gibxi keessatti aarii koo isaanitti ba'uudhaaf dheekkamsa koo isaan irratti nan dhangalaasa jedheen ture. **9** Ani garuu akka maqaan koo fuula saboota Israa'eloomni gidduu isaanii jiraatan kanneen ani Israa'eloota biyya Gibxii baasuuudhaan fuula isaanii durattti of beeksise sanaa durattti hin xuroofine gochuudhaaf maqaan kootiif jedhen hojjedhe. **10** Kanaafuu ani biyya Gibxii isaan baaseen gammoojijiitii isaan fide. **11** Akka namni isaanii ajajamu isaanii jiraatuuf ani sirnawwan koo isaanii nan kenne; seerawwan koos isaanitti nan beeksise. **12** Akkasumas akka isaan akka ani Waaqayyo isaan qulqulleesse beekaniif, akka anaa fi isaan gidduutti mallattoo ta'uuf Sanbatoota koo isaanii nan kenne. **13** "Manni Israa'el garuu gammoojiji keessatti natti fincile. Sirna koo isa namni yoo itti bule isaan jiraatu isa hin eegne; seera koos ni tuffatan. Sanbatoota koos guutuumaan guutuutti xureessan. Kanaafuu ani dheekkamsa koo isaanitti roobsee gammoojiji keessatti isaanan bardabeessa jedhen ture. **14** Ani garuu akka maqaan koo fuula saboota utuma iji isaanii arguu Israa'elin achii baase sanaa durattti hin xuroofneef maqaan kootiif jedhee waan kana nan hojjedhe. **15** Akkasumas biyya ani isaanii kenne kan biyyoota hunda caalaa miidhagdu kan aannanii fi damma baastutti akka isaan hin galchine harka koo ol qabadhee gammoojiji keessatti isaanitti nan kakadhe; **16** kunis waan isaan seera koo tuffatanii, sirna koo duukaa hin bu'inii fi Sanbatoota koo xureessanii. Yaadni isaanii waaqota isaanii tol famoo faana bu'eeraati. **17** Ta'us ani gara laafinaanan isaan ilaale malee isaan hin balleessine yookaan gammoojiji keessatti isaan hin fixne. **18** Ani gammoojiji keessatti ijoollee isaanitiit akkana nan jedhe; "Sirna abbootii keessantti duukaa hin bu'inaa yookaan seera isaanii hin eeginaa yookaan waaqota isaanii tol famoo of hin xureessinaa. **19** Ani Waaqayyo Waaqa keessan; sirna koo duukaa bu'aa; seera koos of eeggannaadhaan eegaa. **20** Akka

inni nu gidduutti mallattoo ta'uuf Sanbata koo qulqullinaan eegaa. Ergasii isin akka ani Waaqayyo Waaqa keessan ta'e ni beektu." 21 "Ijoolleen isaanii garuu natti fincilan; isaan sirna koo isa, "Namni yoo itti bule isaan jiraatu" sana duukaa hin buune; seera koos of eeggannoodhaan hin eegne. Sanbataoota koos ni xureesson. Kanaafuu ani dheekkamsa koo isaanitti roobsee gammoojiji keessatti aarii koo isaanitti nan ba'a jedheen ture. 22 Ani garuu maqaa kootiif jedhee akka maqaan koo fuula saboota ani utuma isaan ilaalanuu achii isaan baase sanaa durattii hin xuroofneef harka koo dachaafadhe. 23 Akkasumas ani gammoojiji keessatti harka koo ol qabadhee akkan saboota gidduutti isaan faffacaasu fi biyyoota keessa isaan bittinneessu fuula isaanii durattii nan kakadhe; 24 isaan seera kootiif ajajamuudidan; sirna koos ni tuttafan; Sanbataoota koos ni xureesson; jii isaanii waqaota tolfaamoo kan abbootii isaanii duukaa bu'e. 25 Anis sirna gaarii hin ta'inii fi seera isaan itti hin jiraannetti dabarseen isaan kenne; 26 anis sodaadhaan isaan guutuufan aarsaa isaan ilmaan isaanii hangafa dhi'eessuudhaan kennan sanaan akka isaan xuraa'an nan godha; kanas ani akka isaan akka ani Waaqayyo ta'e beekaniifan godhe.' 27 "Kanaafuu yaa ilma namaa,akkana jedhii saba Israa'elitti dubbadhu; 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Kanaanis abbooti keessan na gananii na arrabsan; 28 yeroo ani gara biyya ani isaanifi kenuuf kakadhee ture sanaatti isaan galchee isaan immoo gaara ol dheeraa kam iyuu yookaan muka lisalisa kam iyuu arganitti, isaan achitti aarsaa isaanifi dhi'eessan; aariif na kakaasuuuf jedhanii qalma dhi'eessan; ixanaa isaanii urgaa'aa dhi'eessanii dhibaayyuu isaanisi dhibaafatan. 29 Anis lafti ol dheeraan isin dhaqxan kun maal?" isaanini jedhe. 'Hamma har'aatti lafti sun Baamaa jedhamee waamama. 30 "Kanaaf mana Israa'eliiniakkana jedhi: 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Isin akkuma abbootii keessanii of xureessitanii hawwi wantoota jibbisiiso isaanitiin gubattanii? 31 Isin yeroo kennaa keessan dhi'eessitanii ilmaan keessan ibiddaan aarsaa gootanitti, hamma har'aatti ittuma fuftanii waqaota keessan tolfaamoo hundaan of xureessitan. Yaa mana Israa'el, akka isin na kadhattanani isiniiif ne eyyamaya? Ani dhugumaan jiraataadhaatii, jedha Waaqayyo Gooftaan; akka isin na kadhattanani isiniiif hin eyyamu. 32 "Isin, "Nu akka sabootaa, akka uummata addunyaa kanneen mukaa fi dhagaadhaaf sagadan sanaa ta'u feena" jettu. Garuu wanni isin garaatti yaaddan gonkumaa hin ta'u. 33 Ani dhugumaan jiraataadhaatii, jedha Waaqayyo Gooftaan; ani irree jabaa fi harka diriirfameen, dheekkamsa roobsuudhaan isinan bulcha. 34 Ani harka jabaadhaan, irree diriirfamee fi dheekkamsa roobeen saboota keessaa isinan fida; biyyoota isin itti bibittinnooftan keessas walitti isinan qaba. 35 Ani gammoojiji sabootaatti isin fidee achitti ifaan ifatti isinitti nan mura. 36 Ani akkuman biyya Gibxitti abbootii keessanitti mure sana isinittis nan mura, jedha Waaqayyo Gooftaan. 37 Ani akka isin ulee koo jalaan lootan nan godha; hidhaa kakuuttis isin nan galcha. 38 Warra natti ka'anii natti fincilan isin keessaa nan baasa. Biyya isaan jiraachaa turan sana keessaa isaan nan baasa; garuu isaan biyya Israa'el hin seenan. Kanaanis isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu. 39 "Yaa mana Israa'el waa'ee keessan garuu Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Tokkoontokkoontkeessan dhaqaatii waqaota tolfaamoo keessan tajaajila! Ergasii garuu dhugumaan na dhaggeeffattu; kennaa fi waqaota keessaniiinis lammata maqaa koo qulqulicha hin xureessitan. 40 Tulluu koo qulqulicha irratti, tulluu Israa'el dheeraa sana irratti, jedha Waaqayyo Gooftaan, achitti guutummaan mana Israa'el na tajaajilu; anis achitti isaan nan simadha. Achittis buusii keessanii

fi kennaa keessan filatamaa sana aarsaa keessan qulqulluu hunda wajjin nan barbaada. 41 Ani yeroon saboota keessaa isin baasee biyyoota isin itti bittinnooftanii turan keessaa walitti isin qabutti, ixaana urgaa'aa godhadhee isin nan simadha; fuula saboota durattis isin gidduutti qulqulluu ta'u koo of nan mul'isa. 42 Yeroo ani biyya Israa'el, biyya ani abbootii keessaniiif kenuuf harka ol qabadhee kakadhee ture sanatti isin galchutti isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu. 43 Achitti isin amala keessanii fi gochawwan ittiin of xureessitan hunda ni yaadattu; hamminna hoijettan hundaafis of balfitu. 44 Yaa mana Israa'el, yeroo ani utuu akka hamminna keessaniiittii fi akka hojji keessan fokksaa sanaatti hin ta'in, maqaa kootiif jedhee isinii araaramutti, isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu, jedha Waaqayyo Gooftaan.'" 45 Ergasii dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: 46 "Yaa ilma namaa, fuula kee gara kibbaati garagalfadhu; biyya kibbaatti lallabiit bosona biyya Negeebiitiin mormuudhaan raajii dubbadhu. 47 Bosona Negeebiinakkana jedhi: 'Dubbii Waaqayyo dhaga'i. Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Ani ibidda sitti qabsiisufan jira; innis mukkeen kee hunda jiidhaa fi goggogaa illee ni fixa. Arrabni isaa hin dhaamu; wanni kibbaa hamma kaabaatti jiru hundinuu ni gubama. 48 Namni hundinuu akka ani Waaqayyo ibidda sana qabsiise ni beeka; ibiddi sunis hin dhaamu.'" 49 Anis, "Yaa Waaqayyo Gooftaa, ani bade! Isaan waa'ee koo, 'Inni fakkeenya dubbata mitii?' anaan jedhu" jedhe.

21 Dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: 2 "Yaa ilma namaa, fuula kee gara Yerusaalemitti garagalfadhuutti iddo qulqulluu kanaan mormii lallabi. Biyya Israa'eliinis mormii raajii dubbadhu; 3 akkanas isheen jedhi: 'Waaqayyoakkana jedha: Ani sitti nan ka'a. Goraadee koo man'ee isaa keessaa luqqifadhee nama qajelaas, hamaas si keessaa nan balleessa. 4 Waan ani nama qajelaas, nama hamaas balleessuudhaaf goraadeen koo saba kibbaa hamma kaabaatti jirutti ni luqqifama. 5 Akka ani Waaqayyo goraadee koo man'ee isaa keessaa luqqifadhee, namni hundi ni beeka; innis man'ee isatta hin deebi'u.' 6 "Kanaafuu yaa ilma namaa, aadi! Fuula isaanii durattis garaa cabaa fi gadda hadhaa'aadhaan aadi. 7 Yommuu isaan, 'Ati maalif aadda?' jedhanii si gaafataniit, 'Sababii oduu dhaga'amaa jiruutif. Onneen hundi ni baqxii; harki hundis ni laafa; hafurri hundi ni gaggaba; jilbi hundis bishaan ta'a.' Oduuni sun dhaga'amaa jiral Dhugumaanis ni ta'a, jedha Waaqayyo Gooftaan." 8 Ergasii dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe; 9 "Yaa ilma namaa, raajii dubbadhuutti, 'Gooftaanakkana jedha' jedhi: "Goraadee! Goraadee! Goraadee qaramee cululuqfame, 10 kan aijeessuuf qarame, akka balaqqee calaqqisuudhaaf cululuqfame! "Nu bokkuu ilma koo Yihuudaatiin gammanna? Goraadeen ulee akkasii hunda tuffata. 11 "Goraadeen akka harkaan qabatamuuf cululuqfamuuf ramadameera; harka warra nama qaluutti kennamuuf qaramee cululuqfameera. 12 Yaa ilma namaa, kun saba kootti, ilmaan moototta Israa'el hundatti dhufeeraati, iyii wawaadhu. Isaan saba koo wajjin goraadeedhaaf kennamaniiru. Kanaafuu ati laphee kee rukuti. 13 "Qorumsi dhugumaan ni dhufa. Yoo bokkuu goraadeen tuffate sun itti fufuu baate hoo? jedha Waaqayyo Gooftaan." 14 "Kanaafuu yaa ilma namaa, ati raajii dubbadhu; harka kees walitti rurrukuti. Goraadeen yeroo lama, yeroo sadiis haan dha'u. Goraadeen kun goraadee nama fixu, goraadee akka malee nama fixu, kan qixa hundaan isaan marsuu dha. 15 Kunis akka onneen baqxeedhedduun isaanii barbadeeffamanifi anii balbala isaanii hunda dura ajeechaa goraadee kaa'eera. Wayyo! Inni akka calaqqisuuf haxaa'ameera; inni nama aijeessuuf cululuqfame. 16 Yaa goraadee, kallattii qara

keetii hundaan karaa mirgaatiiniis, karaa bitaatiiniis kuti. **17** Anis harka koo walitti nan rurrukuta; dheekkamsi koos ni qabbana'a. Ani Waaqayyo dubbadheeraa." **18** Dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **19** "Yaa ilma namaa, akka goraadeen mootii Baabilon ittiin dhufuu daandii lama baasi; lachanuu biyyuma tokkoo ka'u. Iddoo daandiin sun gara magalaatatti goru irras mallattoo dhaabi. **20** Goraadee Rabbaa Amoonotaatti dhufuu daandii tokko mallattoo godhadhu; kan Yihuudaa fi magalaalaa Yerusaalem ishee da'annoq qabdu sanatti dhufu immoo daandii lammaffaa mallattoo godhadhu. **21** Mootiin Baabilon milkii ilaallachuuf jedhee iddoa daandiin sun wal ga'u irra, fiixee daandiiwan lamaanii irra dhaabata; innis xiyyaan ixaa buufata; waaqota isaa tolfamoo sanaati ni mari'ata; tiruuus ni illallata. **22** Akka inni waan ittiin dallaa diiguu dhahaabuuf, akka ajaya ajjeechaa kennuuf, akka waca waraanaa dhageessisuuf, akka waan ittiin dallaa diigan karra dura kaa'uuf, akka biyyoo tuuluu fi akka da'annoq hojjetuuf harka isaa mirgaatti ixaan Yerusaalemiif ba'e. **23** Wanni kunis warra isa wajjin kakuu galaniif milkii sobaa fakaata; inni garuu dogoggora isaanii isaan yaadachiisee boojuuudhaan isaan fudhata. **24** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: 'Isin sababii akka cubbuun keessan waan isin hojjettan hunda keessatti mul'atuuf, akka balleessaan keessan hin dhokanne gochuudhaan waan akka yakki keessan yaadatamu gootaniif jechuunis waan akkana gootaniif ni booji'amtu. **25** "Yaa ilma mootii Isra'a'l xuraa'aa fi hamaa nana, kan guyyaan kee dhi'aate, kan yeroon adabama keetii fiijee ga'e, **26** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Marata of irraa hiiki; gonfoos of irraa fuudhi. Wanti akka amma jirutti hafu hin jiru; kan gad qabame ol qabama; kan ol qabame immoo gad qabama. **27** Diigama! Diigama! Ani ishee nan diig! Hamma namni isheen isaaaf malthu dhufutti isheen akka kanaan duraa hin taatu; ishees isaaaf nan kenna.' **28** "Yaa ilma namaa, akkana jedhii raajii dubbadhu; 'Waaqayyo Gooftaan waa'ee Amoonotaa fi arrabsoo isaanii akkana jedha: "Goraadee, goraadee, kan ajjeesuuuf luqqifame, akka fixuu fi akka calaqquisuuf kan haxaa'ame! **29** Mul'anni sobaa waa'ee keetiif, raajii sobaa siif jiraatu iyyuu, inni morma hamoota ajjeefamuu qaban kanneen guyyaan isaanii dhi'aate, warra yeroon adabbii isaanii ga'e irra ni kaa'ama. **30** Goraadee man'ee isaaatti deebisi; iddo ati itti dhalattetti, biyya akaakayyuu keetiitti, ani sitti nan mura. **31** Ani dheekkamsa koo sIRRATTI NAN DHANGALAASA; ibidda aarii kootiis sitti nan buufa; ani namoota hamoo kanneen balleessuudhaan beekamanitti dabarsee sin kenna. **32** Ati qoraan ibiddaa taata; dhiigni kee biyya kee keessatti dhangala'a; si'achi hin yaadatamu; ani Waaqayyo dubbadheeraatii."

22 Dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, isheetti murtaa? Magaalaa dhiiga dhangalaatku kanatti ni murtaa? Yos hojji ishee jibbisisaas sana itti himi; **3** akkanas jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yaa magaalaa of keessatti dhiiga dhangalaasuudhaan badii ofitti fiddee waaqota tolfamoo tolchuuudhaan of xureessitu, **4** ati sababii dhiiga dhangalaafte sanaatiif yakka hojjeteerta; sababii waaqota tolfamoo tolchiteef immoo xuroofteerta. Ati bara kee gabaabsiteeta; xumuramuun bara keetiis dhi'aateera. Kanaafuu ani namoota ormaa biratti tuffatamtuu, biyyoota hundaaf immoo waan qoosaa sin taasisa. **5** Yaa magaalaa salphatee goolin si keessa guute, warri dhi'oo fi fagoo jiraatan sitti qoosu. **6** "Akka tokkoon tokkoon ilmaan moototaa kanneen si keessa jiraatan humna isaanitti fayyadamanii dhiiga dhangalaatan laali. **7** Abbootii fi haadhronni si keessatti salphifaman; alagoonni ni hacuucaman; ijoolleen abbaa hin qabnee fi haadhronni hiyyeessaa

si keessatti miidhaman. **8** Ati mi'oota koo qulqulluu tuffattee Sanbata koos xureessite. **9** Namoonni dhiiga dhangalaasuuf maqaa nama balleessan si keessa jiru; warri galma waaqeffannaa tulluuwan irraattii nyaataanii fi sagaagalaa si keessa jiru. **10** Namoonni siree abbaa isaanii xureessan si keessa jiru; namoonni dubartoota xurii jii'a qaban kanneen akka seeraatti qulqulluu hin ta'in wajjin ciisanis si keessa jiru. **11** Si keessatti namni tokko niittii ollaas isaa wajjin waan jibbisisaas hojjeta; kaan haala fokkisaadhaan niittii ilma isaa xureessa; kaan immoo obboleettii isaa, intaluma abbaa isaa xureessa. **12** Namoonni dhiiga dhangalaasuuf jedhanii si keessatti matta'aa fudhatu; atis hiiqii fi dhala fudhachuuudhaan ollaas kee irraa bu'aa hin malle argachaa jirta. Ati na irraanfatteerta, jedha Waaqayyo Gooftaan. **13** "Ani dhugumaan bu'aa ati karaa hin malle argattee fi dhiiga ati gidduu keetti dhangalaafte sanaaf harka koo walitti nan rurrukuta. **14** Gaafa ani si adaputti garaan kee jabaatee dhaabachuu yookaan harki kee humna qabaachuu danda'aa? Ani Waaqayyo dubbadheera; waan kanas nan godha. **15** Ani saboota keessa sin bittinneessa; biyyoota keessas sin facaasa; xuraa'ummaa kees sirraa nan qulqulleessa. **16** Ati yeroon fuula sabootaa duratti xurooftetti akka ani Waaqayyo ta'e ni beekta." **17** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **18** "Yaa ilma namaa, manni Isra'a'l udaan sibiilaat natti ta'eera; hundi isaanii naasii, qorqoroo, sibiilaat fi dilaalii boolla ibiddaa keessatti dhifame natti ta'aniru. Isaan udaanuma meetiti malee homaa miti. **19** Kanaafuu Waaqayyo gooftaan akkana jedha: 'Sababii hundi keessan udaan sibiilaat taatiif, ani Yerusaalem keessatti walittan isin qaba. **20** Akkuma namoonni meetii, naasii, sibiilaat, dilaalii fi qorqoroo baqsuuf jedhanii boolla ibiddaatti guuran sana, anis aarii fi dheekkamsa kootiin walitti isin qabee magaalaa keessatti isinan baqsa. **21** Ani walitti isin qabee ibidda dheekkamsa kootii isinitti nan buufa; isinis ishee keessatti ni baqfamtu. **22** Akkuma meetiin boolla ibiddaa keessatti baqfamu sana, isinis ishee keessatti ni baqfamtu; akka ani Waaqayyo dheekkamsa koo isinitti roobses ni beektu." **23** Ammas dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **24** "Yaa ilma namaa biyya sanaan, Ati biyya hin qulqulleeffamin yookaan kan bara dheekkamsa keessa bokkaan itti hin roobinii dha' jedhi. **25** Ilmaan mootota ishee akkuma leenca waan adamsate ciccirachaa aaduu ti; isaan saba nyaatu; qabeenyaa fi mi'oota gatii guddaa saamuudhaan dubartoota hedduu dhirsaa malee hambisu. **26** Luboonni ishee seera koo cabsanii mi'oota koo qulqulluu xureessu; isaan waan qulqulla'ee fi waan hin qulqulla'in gargar hin baasan; kan hin qulqulla'inii fi kan qulqulla'e gidduu garaa garummaan hin jiru jedhanii barsiisuu; akka ani isaan gidduutti tuffatamuuf Sanbatoota koo eeguu irraa ija isaanii dunuunfatu. **27** Ishee keessatti qondaaltonni ishee akkuma yeeyyiwan waan adamsatan ciccirachaa jiranii ti; isaan bu'aa hin malle argachuuuf jedhanii dhiiga dhangalaasu; namootas ni ajjeesu. **28** Raajonni ishees hojji kana mul'ata sobaatiif raajii sobaatiin haguugu. Isaan utuma Waaqayyo hin dubbatin, 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha' jedhu. **29** Sabni biyya sanaa ni cunqursu; ni saamus; murtii qajeelaa gananii hiyyeyyii fi rakkattoota hacuucu; alagoontas ni miidhu. **30** "Nama akka ani biyyattii hin balleessineef dallaa ijjaaree biyyattiidhaaf jedhee karaa qaawwaatiin fuula koo dura dhaabatu isaan gidduu nan barbaade; garuu nama tokko illee hin arganne. **31** Kanaafuu ani dheekkamsa koo isaanitti roobsee ibidda aarii kootiitiin isaan nan fixa; waan isaan godhan hunda mataas isaanitti nan fida, jedha Waaqayyo Gooftaan."

23 Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** “Yaa ilma namaa, dubartoota lama, intallan haadha tokkootu ture. **3** Isaanis shamarrummaa isaaniitti jalqabani sagaagalummaadhaaf of kennuudhaan biyya Gibxi keessatti sagaagaltotta ta'an. Biyya sanatits harmi isaanii ni tuttuqame; fiixene gutnta isaanii kan yeroo durbummaa immoo ni qaqqabatame. **4** Ishee hangafni Oholah, obboleettiin ishee immoo Oholah jedhamte. Isaanis kan koo turan; ilmaanii fi intallanis da'an. Aholaan Samaariyya dha; Oholiibaan immoo Yerusaalemii dha. **5** “Oholaan utuma kan koo taatee jirtuu sagaagalummaa jalqabde; isheenis michoota ishee jechuunis loltota Asoor kajeelte; **6** isaanis loltota wayyaa bifa cuqluisaa uffatan, bulchitootaa fi ajajoota; isaan hundinuus namoota mimmiidhagoo kanneen farda yaabbatan turan. **7** Isheenis hayyoota Asoor hundaaf sagaagalummaadhaan of kennite; waqaota tolfamoo namoota isheen kajeelte sanaa hundaanis of xureessite. **8** Isheen sagaagalummaa ishee kan biyya Gibxi keessatti jalqabde sana hin dhifne; yeroo shamarrummaa isheetti namoonni ishee wajjin ciisan fiixee gutnta ishee kan yeroo durbummaa qaqqabtanii dharraa sagaagalummaa isaanii ishee irratti dhangalaasan. **9** “Kanaafuu ani michoota ishee, Asoorota isheen dharmaatetti dabarsee ishee nan kenne. **10** Isaanis qullaa ishee mul'isan; ilmaanii fi intallan ishee ni fudhatan; goraadeedhaanis ishee ajeesan. Isheen dubartoota keessatti waan kolfaa taatee murtii ishee irratti raawwatame. **11** “Obboleettiin ishee Oholiibaa waan kana argitee turte; ta'u isheen dharmaa isheetti fi sagaagalummaa isheettiin obboleettii ishee caalaa xuroofte. **12** Akkasumas isheen Asoorota jechuunis bulchitootaa fi ajajoota, loltota wayyaa irraa fi jalaa uffatan, namoota farda yaabbatan kanneen hundi isaanii dargaggeeyii mimmiidhagoo ta'an dharmaate. **13** Ani akka isheenis of xureessite nan arge; lachan isaanii iyuu daandii tokko irra deemu. **14** “Isheen garuu sagaagalummaa ishee ittuma fufte. Fakkii namootaa kan keenyan manaa irratti fakkeeffame, fakkiwwan Kaldoottaa kan halluu diimaadhaan fakkeeffame, **15** kan mudhii isaanii irraa sabbata, mataa isaanii irraa immoo marata qaban argite; isaan hundi ajajoota gaarii waraanaa kan Baabilonataa, dhalattoota biyya Kaldoottaa fakkaatu ture. **16** Isheenis akkuma isaan argiteen isaan dharmaatee gara biyya Kaldoottaa ergamoota isaanitti ergatte. **17** Warri Baabilonis gara ishee, gara siree jaalala seenanii dharraa sagaagalummaa isaaniitti ishee xureessan. Isheenis erga isaanii xurooftee booddee jibbitee isaan irraa garagalte. **18** Yeroo isheen ifaan ifatti sagaagalummaa ishee itti fuftee qullaa of dhaabdetti, ani akkuman obboleettii ishee irraa gara gale sana jibbaan ishee irraa nan gara gale. **19** Ta'u isheen akkuma yeroo shamarrummaa ishee, yeroo biyya Gibxi keessatti sagaagaltuu turte sana yaadatteen sagaagalummaa ishee ittuma fufte. **20** Isheenis achitti michoota ishee kanneen dhagni saala isaanii, dhagna hormata korma harree fakkaatu, fincaan isaanii kan dhiiraa immoo fincaan korma fardaa fakkaatu sana dharmaate. **21** Kanaafuu ati addaggummaa yeroo shamarrummaa keetii kan yeroo biyya Gibxi turteti harmi kee qaqqabatamee gutunni kee immoo tuttuqame sana yaadatte. **22** “Kanaafuu yaa Oholiibaa, Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani michoota kee kanneen ati xireeffattee irraa garagalte sana sitti kaasee qixa hundaan sitti nan fida. **23** Isaan kumneenis Baabilonataa fi Kaldoota hunda, namoota Pheqood kan Shoo'atii fi Qo'aa turan; isaan wajjinis Asoorota hundattu ture; Asooronni kunneenis dargaggeeyii mimmiidhagoo hundi isaanii bulchitootaa fi ajajoota waraanaa, ajajoota gaarii waraanaatiif fi namoota sadarkaa ol aanaa kanneen hundi isaanii fardaan deeman

turan. **24** Isaanis mi'a lolaatii fi gaarii waraanaa, gaariiwwan biraatii fi tuuta uummataa wajjin sitti dhufu; isaanis gaachana guddaa fi xinnaan, gonfoo sibilaatiin qixa hundaan sitti hiriiru; ani dabarsee isaanitti adabbiif sin kenna; isaan akkuma seera isaanitti si adabu. **25** Ani dheekkamsa koo sitti nan erga; isaanis aariidhaan sirra ya'u. Funyaanii fi gurra kee sirraa kutu; warri si keessaa hafan iyyuu goraadeedhaan dhumu. Isaan ilmaan keetii fi intallan kee fudhatanii deemu. Warri si keessaa hafan immoo ibiddaan barbadeeffamu. **26** Akkasumas wayyaa kee sirraa baafataniif faaya kee miidhagaa fudhatu. **27** Akkasini ani addaggummaa fi sagaagalummaa ati biyya Gibxitii jalqabde sana nan dhaaba. Ati dharraadhaan wantoota kanneen hin ilaaltu yookaan lammata biyya Gibxi hin yaadattu. **28** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedhaati: Ani warra ati jibbitie, kanneen at xireeffattee irraa garagalte sanatti dabarsee sin kenna. **29** Isaanis jibbaan sitti dhufanii waan ati itti dadhabde hunda sirraa fudhatu. Qullaa fi harka duwwaa si hambisu; qaaniin sagaagalummaa keetis ifatti ba'a. Addaggummaa keetii fi halalummaan kee, **30** waan kana sitti fidaniiru; ati saboota ormaa dharmaatee waqaota isaanii tolfaamoodhaan of xureessiteertaati. **31** Ati karaa obboleettiin kee deemte irra deemteerta; kanaafuu ani harka kee keessa xoofoo ishee nan kaa'a. **32** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: “Atis xoofoo guddaa fi gad fagoo, xoofoo obboleetti keetii ni dhugda; ati arrabsoo fi tuffii ni quufta; xoofoon sun dhugaatii baay'ee qabataati. **33** Ati xoofoo obboleetti keetii kan Samaariyaatiin, xoofoo diigamutii fi badiisaatiin, kan machiittii fi gaddaatiin ni guutamta. **34** Ati ni dhugda; keessas ni fixxa; xoofoo sana ni caccabsita; harma kee of irraa ciccirta. Ani waan kana dubbadeera, jedha Waaqayyo Gooftaan. **35** “Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ati waan na irraanfattee duubatti na gatteef gatii addaggummaa keetitii fi sagaagalummaa keetii ni argatta.” **36** Waaqayyo akkana naan jedhe: “Yaa ilma namaa, ati Oholah fi Oholiibaatti ni murtaa? Yoos hojji isaanii jibbisisa sana isaanitti himi; **37** isaan sagaagalaniiru; dhiigni harka isaanii irra jira. Isaan waqaota isaanii tolfaamoo wajjin sagaagalaniiru; isaan ijoollee naaf da'an iyuu nyaata godhanii isaanif aarsaa dhi'eessaniiru. **38** Dabalaniis waan kana narrati raawwatam: Yeruma sana iddo koo qulqullu xureessan; Sanbatoota koos ni salphisan. **39** Gaafuma ijoollee isaanii waqaota tolfaamoo aarsaa godhanitti iddo koo qulqullu seenanii xureessan. Wanni isaan mana koo keessatti godhan kanaa dha. **40** “Akka namoonni biyya fagootii dhufaniiif ergamoota itti ergan; isaanis ni dhufan; yommuu isaan dhufanittis ati dhagna kee dhiqattee, ija kee kuulattee faaya kee kaa'atte. **41** Ati siree ulfinaa irra teesse; fuula siree sanaa dura minjaala keesse; minjaala sana irrasixaana kootii fi zaytii koo keesse. **42** “Wacni fandalaltootaa naanno isheetti dhaga'ame; machoofftonni namoota wacan sana wajjin gammoojiidhaa dhufanis achi turan; isaanis irree dubartii sanaattii fi kan obboleettii isheetti bitawoo, mataa isaanitti immoo gonfoo miidhagaa kaa'anif. **43** Anis, ‘Namoonni yeroo ishee wajjin sagaagalaniitisaan amma ejja hojjechuunisaaniitti mitiile?’ nan jedhe. **44** Jarris ishee wajjin ciisan. Isaanis akkuma namoonni sagaagaltoota wajjin ciisan sana Oholah fi Oholiibaa addaggeewwan sana wajjin ciisan. **45** Sababii isaan ejjitoota ta'anii fi dhiigni harka isaanii irratti argameef, namoonni qajeeltonni adabbiif dubartoota ejjitoota fi dhiiga dhangalaasanaiif malu isaanitti muru. **46** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani jeeqxota itti nan kakaasa; raafamaa fi saamichaaf dabarsee isaan nan kenna. **47** Jeeqxoni sunis dhagaan isaan tumanii goraadee isaanitiin isaan kukkut;

ilmaan isaaniitii fi intallan isaanii fixanii manneen isaanii immoo ni gubu. **48** “Kanaafuu akka dubartoonni hundi of eeggtanii fi isin duukua hin buuneef ani biyyattii keessaa addaggummaa nan balleessa. **49** Isin addaggummaa keessanii ni adabamtu; gatii cubbuu keessan kan waaqota tolfamoo waqqessuudhaan hoijettan sanaa ni argattu. Ergasiis akka ani Waaqayyo Gooftaa ta'e ni beektu.”

24 Wagga saglaffaa, ji'a kurnaffaa keessa bultii kurnaffaatti; dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **2** “Yaa ilma namaa guyyaa kana, guyyaa har'aa kana galmeeffadhu; mootiin Baabilon guyyaa har'aa kana Yerusaalemin marseeraati. **3** Mana fincilaa kanatti akkana jedhii fakkeenyi himi: “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: “Okkotee itti affeelin ibidda irra kaa'i; ibidda irra kaa'iittii bishaan itti naqi. **4** Foon murmuramaa, foon murmuramaa filatamaa hunda jechuunis tafaa fi cinaacha itti naqi. Lafeewwan filatamoodhaanis isa guuti; **5** bushayee keessaa filatamaa isaa fuudhi. Lafee bilcheessuudhaaf okkotee sana jala qoraan naqi; akka gaariitti affeeli; lafee isas bilcheessi. **6** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedhaati: “Magaalaa dhiiga namaa dhangalaaftuuf, okkotee xuriin itti qabatee xuriin sun irraa hin ba'iniif wayyoo! Utuu ixaa hin buusin gumaa gumaa isaa keessaa fuudhii duwwaa hambisi. **7** “Dhiigni isheen dhangalaafte ishee keessa jiraati; isheen kattaa qullulaa'a irratti dhiiga sana dhangalaafte; isheen dhiiga sanatti biyyoo deebisuuf lafatti hin dhangalaafne. **8** Ani dheekkamsa koo kakaasee haalo ba'uuf jedhee akka dhiigni sun hin haguugamneef dhiiga ishee kattaa qullulaa'a irratti nan dhangalaase. **9** “Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: “Magaalaa dhiiga dhangalaftu sanaaf wayyoo! Anis qoraan ibiddaa nan tuula. **10** Qoraan irra tuuli; ibiddas itti qabsiisi. Urgoofuu itti naqittii foon isaa akka gaariitti affeeli; lafeen isasaa haa gubamu. **11** Ergasiis akka xuriin isaa irraa baqee wanni irratti ligida'e gubatee baduuf, hamma inni ho'e sibilli diimaan isaa baqutti, okkotee duwwaa sana cilee boba'u irra kaa'i. **12** Yaaliin godhame hundi akkasumaan hafe; ligida'uun isasaa ibiddaan iyyuu gad hin dhifiine. **13** “Xuraa'ummaan kee addaggummaa dha. Ani si qulqulleessuu yaaleera; ati garuu xuraa'ummaan kee irraa hin qulqulloofne; hamma dheekkamsi koo sirraa deebi'utti ati lammata hin qulqullooftu. **14** “Ani Waaqayyo dubbadheera. Yeroon ani itti hoijedhu naaf dhufeera. Ani duubatti hin deebi'u; ani garaa hin laafu yookaan hin gaabuu. Akkuma amala keetiittii fi hojii keetiitti sitti murama, jedha Waaqayyo Gooftaan.” **15** Ergasiis dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **16** “Yaa ilma namaa, ani waan iji kee itti gammadu dha'icha tokkoon si duraa nan fuudha. Ta'us ati hin gaddin yookaan hin boo'in yookaan imimmaan tokko iyyuu hin dhangalaasin. **17** Of keessatti aadi; nama du'eef hin boo'in. Marata kee maradhu; kophee kees miilla keetti kaa'adhu; fuula kee gara gadiittiin hin haguuggatii yookaan buddeena warra gaddaa hin nyaatin.” **18** Kanaafuu ani ganamaan sabatti nan hime; niitiin koos galgala duute. Guyyaa itti aanu ganama ani akkuman ajajame sana nan godhe. **19** Namoonnis, “Waan kana gochuun kee hiikkaa maalii akka nuuf qabu ati nutti hin himtuu?” jedhanii na gaafatan. **20** Anis akkanan isaaniin jedhe; “Dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **21** Mana Israa'eliin akkana jedhi; Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani iddo koo qulqulluu jechuunis da'anno isin ittiin boontan, waan iji keessan itti gammadu, waan isin jaallattan sana nan xureessa. Ilmaanii fi intallan keessan kanneen isin dhiiftanii deemtan immoo goraadeedaan ni dhumu. **22** Isinis akkuma ani godhe sana gootu. Fuula keessan gara gadiittiin hin haguuggattan yookaan buddeena warra gaddaa hin nyaattu. **23**

Maramni keessan matala keessan irra, kopheen keessan immoo miilla keessan irra haa turu. Isin sababii cubbuu keessaniiitii ni huqqattan; walii wajjinis ni aaddu malee hin gadditan yookaan hin boossan. **24** Hisqi'el mallattoo isiniif ta'a; isinis akkuma inni godhe sana ni gootan. Yeroo wanni kun ta'utti isin akka ani Waaqayyo Gooftaa ta'e ni beektu.” **25** “Yaa ilma namaa, gaafaani da'anno isaanii, gammachuu fi ulfina isaanii, waan jii isaanii itti gammadu, waan garaan isaanii hawwu fi ilmaanii fi intallan isaanii fudhadhutti, **26** gaafas namni miliqee ba'e tokko dhufee oduu sitti hima. **27** Gaafas afaan kee ni banama; atis isa wajjin ni haasofta; ergasiis hin cal'istu. Kanaafuu ati isaanii mallattoo ni taata; isaanis akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku.”

25 Ergasiis dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **2** “Yaa ilma namaa, fuula kee gara Amoonotaatti garagalfadhuutti isaanii mormuudhaan raaji. **3** Akkanas isaanii jedhi; ‘Dubbiin Waaqayyo Gooftaa dhaga'aa. Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yeroo iddoon koo qulqulluu xureeffametti, yeroo biyyi Israa'el onetti, yeroo uummanni Yihuudaa booji'amee fudhatametti, “Baga!” jettaniirtuutii; **4** kanaafuu ani saba ba'a biiftuutti handhuuraa godheen dabarsee isin kenna. Isaan gidduu keessanittii qubata hundeffatani dunkaan isaanii ni dhaabatu; isaan midhaan keessan nyatu; aannan keessanis ni dhugu. **5** Magaalaa Rabbaa iddo gaalli dheedu, Amoon immo iddo hoolaan boqutu nan godha. Ergasiis isin akka ani Waaqayyo ta'e ni beektu. **6** Waaqayyo Gooftaan akkana jedhaati: Isin jal'ina garaa keessaniiitii badiisa biyya Israa'elitti gammaduudhaan harka keessan walitti rurruktutanii miilla keessanii lafa dhidhiittaniirtuutii; **7** kanaafuu ani harka koo isinitti diriirfadhee boojuuf dabarsee sabootatti isinan kenna. Ani saboota irraa isin kutee biyyoota keessaa isinan balleessa. Ani isinan barbadeessa; isinis akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku.” **8** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: ‘Mo'aabii fi See'iir, “Kunoon manti Yihuudaa akkuma saboota biraa hundaa ta'e” jedhaniirtuutii; **9** kanaafuu magalaawwan daangaa biyyattii irra jiran kannee ishee kabajamsiisan jechuunis Beet Yashiimooti, Ba'al Me'oonii fi Kiriyataaaymii jalqabees hamma Mo'aabitti jiran qullaa nan hambisa. **10** Ani akka Amoononi saboota gidduttui hin yaadatamneef Mo'aabotaa fi Amoonota handhuuraa godhee uummata ba'aatti nan kenna; **11** anis Mo'aabin nan adaba. Ergasiis isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku.” **12** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: ‘Sababii Edoom mana Yihuudatti haalo ba'ee waan kana gochuudhaan yakka guddaa hoijeteef, **13** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani Edoomitti harka koo diriirfadhee namoota isheetti fi horii isaanii nan fixa. Ani ishee nan onsa; isaanis Teemaanii hamma Dedaaniitti goraadeedaan ni dhumu. **14** Ani harka saba koo Israa'eliin Edoomitti haalo nan ba'; isaanis akkuma aarii fi dheekkamsa kootiitti Edoomin abadu; Edoomis haalo baafachuu koo ni beekti, jedha Waaqayyo Gooftaan.” **15** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: ‘Sababii Filisxeemonni didhaan kaka'anii garaa hamminaatiin haalo ba'anii fi sababii isaan diinummaa duriiiti Yihuudaa balleessuu barbaadanii, **16** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani harka koo diriirfadhee Filisxeemota nan balleessa; Kereetota nan balleessa; warra qarqara galaanaatti hafan nan barbadeessa. **17** Ani haalo guddaa isaanitti ba'ee dheekkamsa kootiin isaan nan adaba. Yeroo ani haalo isaan ba'utti isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku.”

26 Wagga kudha tokkoffaatti, ji'a sana keessaa guyyaa jalqabaatti dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **2** “Yaa ilma namaa, Xiroos waa'ee Yerusaalem, ‘Baga!

Karri sabottaa cabeera; balbalawan ishees naaf banamaniiru; egaa amma waan isheen onteef ani nan sooroma' jetteertii; **3** kanaafuu Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Yaa Xiiroos, kunoo ani sitti ka'eera; akkuma galaanni dambalii isaa kaasusana anis sabotta baay'ee sitti nan kaasa. **4** Isaan dallaa Xiiroos ni diigu; gamoo ishees ni jigsu; ani biyyoo ishee irraahaxaa'ee kattaa qullaa hafe ishee nani godha. **5** Isheen galaana keessatti iddoottti kiyoyo qurxummiid diriirsan ni taati; ani dubbadheeraatii, jedha Waaqayyo Gooftaan. Isheen saboottaaf boojuu taati; **6** intallan ishee kanneen walakkaa biyyaa jiranis goraadeedhaan ajjeefamu. Ergasii isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku. **7** "Waaqayyo Gooftaanakkana jedhaati: Ani karaa kaabaatti Nebukadnezar mooticha Baabilon, moottii moototaa sana fardeenii fi gaariwwan wajjin, abbootii fardaati fi raayyaa waraanaa guddaa isaa wajjin Xiiroosittii nani fida. **8** Innis intallan kee kanneen biyya walakkaa jiran goraadeedhaan fixa; dallaa ittiin si marsu ijaarrata; hamma dallaa keetti biyyoo ol tuula; gaachana isisas sitti ol kaafata. **9** Innis jirma ittiin waa diigan dallaa keetti garagalfata; gamooowwan kees mi'a lolataati diiga. **10** Fardeen isaa hamma awwaaraan si haguuguu danda'anitti gar malee baay'ee ta'u. Yeroo inniakkuma namoota magaalaa dallaan ishee diigame seenaniitti karrawwan keetiin ol seenutti dallaan kee didichuu fardeen waraanaatiin, kan gaariwwan waraanaatiif i kan gaariwwan kaanitiini ni raafama. **11** Kotteewwan fardeen isaa daandiiwwan kee hunda ni dhidihiit; innis namoota kee goraadeedhaan ajjeesa; utubaawwan kee jajjaboonis ni jigu. **12** Isaan qabeenya kee booji'u; mi'a kee kan daldalaan ni saamu; dallaa kee ni jigsu; manneen kee mimmidiaghoo ni diigu; dhagaa kee, jirma fi biyyoo kee galaanatti naqu. **13** Ani sirba kee nan hambisa; sagaleen baganaa keetti si'achi hin dhaga'amu. **14** Ani kattaa qullaa hafe si taasisa; atis iddoottti kiyoyo qurxummiid diriirsan taata. Ati gonkumaa debifamtee hin ijaraamtii; ani Waaqayyo dubbadheeraatii, jedha Waaqayyo Gooftaan. **15** "Waaqayyo Gooftaan Xiiroosiinakkana jedha: Yeroo warri mada'an aadanii fi yeroo namni si keessatti qalamutti biyyoonni qarqara galaanaa sagalee jiguu keettiitiihin hollatanii? **16** Ilmaan moototaa kanneen qarqara galaanaa jiraatan hundi teessoo isaanii irraa ni bu'; uffata isaanii lafa kaa'u; wayyaa isaanii kan faayeffames of irraa baasu. Isaan sodaadhaan guutumanii daaraa irra taa'anii utuu addaa hin kutin waan sirra ga'e sanaan naasuuudhaan holllatu. **17** Isaanis waa'ee keettiiifakkana jedhanii faarsanii siif boo'u: "Yaa magaalaa beekantu, kan namoota galaanaitin guutamte ati akkamitti barbadoofte! Ati lammiwwan kee wajjin galaana irratti irree jabeettii turte; warra achi jiraatan hundas sodaa keetti guutte. **18** Gaafa ati jigdutti, biyyoonni qarqara galaanaa ni holllatu; jigaatti keettiniis biyyoonni bishaan gidduu kanneen galaanaa marfaman akka malee sodaatan." **19** "Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Yommuu ani akka magaalaaawwan namni keessa hin jiraannee magaalaa oonte si taasisutti, yommuu ani tujuba sirra garagalchee bishaan guddaadhaa si haguuguttii, **20** ani gara namoota duriitti, warra boolla bu'an wajjin boolla sin buusa. Ani akkuma diigama duriitti, warra boolla bu'an wajjin akka ati lafa jala jiraattin sin godha; atis lammata hin deebittu yookaan biyya warra lubbuun jiranii keessatti iddoottti hin argattu. **21** Anis dhuma kee suukaneessaa nan godha; atis si'achi hin jiraattu. Ati ni barbaadamtii; garuu si'achi hin argamtu, jedha Waaqayyo Gooftaan."

27 Ergasii dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, waa'ee Xiiroos faarsii boo'i. **3** Xiiroos ishee balbalaa galaanaa irra jiraattu, kan uummata qarqara

galaanaa hundaaf daldaltuu taate sanaanakkana jedhi; 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: "Yaa Xiiroos, ati, "Ani bareedinaan hir'ina hin qabu" jettii. **4** Daangaan kee garaa galaanaa keessa; warri si ijaaran bareedduu hir'ina hin qabne si taasisanii. **5** Isaan laaxxa doonii keetti birbirsaa Seniiriidhufreen hoijetan; utubaa doonii siif tolchufis Libaanoonii birbirsaa fidan. **6** Qilxuu Baashaanii dhufreen batoo kee hoijetan; muka birbirsaa kan qarqara Qophiroosiitii dhufreen lafa doonii keessaa ilka arbaatiin miidhagsanii siif hoijetan. **7** Sharaan doonii keetti quunce talbaa kan miidhagfamee biyya Gibxii dhufe ture; innis akka faajijiitti si fayyade; haguuggiin kees bifaa cuquliisa fi diimaa dhiilgee kan qarqara Eliishatii dhufe ture. **8** Mooqxonni kee namoota Siidoona fi Arwaadii dhufan turan; yaa Xiiroos hayyoonni kee ooftota doonii keetti turan. **9** Ogeeyyiin Gebaal kanneen muuxannooguuddaa qabaa, qaawwa doonii keetti duuchuuf si gidduu turan. Dooniwwan galaanatii fi ooftomi isaanii hundi, si wajjin daldaluuf gara kee dhufu turan. **10** "Namoonni Faaresi, kan Luudii fi kan Fuuxii, loltummaadhaan loltoota kee gidduu tajaajilan. Isaanis si miidhagsuuf gaachanawwan isaanii fi gonfoo isaanii si keessatti fannisan. **11** Namoonni Arwaadii fi Heeleekii dallaa kee qixa hundaan eegan; namoonni Gamaadii gamoowwan kee keessa turan. Gaachana isaanis naannessanii dallaa keetti fannisan; isaan bareedduu hanqina hin qabne si taasisan. **12** "Sababii guddina qabeenya keettiif Tarshiish si wajjin daldalaatutte; isaan meetti, sibila, qorqorroo fi dilalii fidanii si wajjin wal geeddaraa daldalaatutur. **13** "Girriik, Tuubaali fi Meshek si wajjin daldalan; isaanis mi'oota gurguraa keetti garbootaa fi mi'oota naasii geeddaratu turan. **14** "Namoonni Beet Toogarmaa immoo fardeen fe'iisa, fardeen lolataati fi gaangoliihdhaan mi'a kee kan daldalaatutte. **15** "Namoonni Dedaanii si wajjin daldalan; biyyoonni qarqara galaanaa baay'eenis maamiloota kee turan; isaanis ilka arbaati fi muka harsammeessaa siif baasan. **16** "Sababii ati oomisha guddaa qabduu Sooriyaan si wajjin daldalti ture; isaanis maragdiin, uffata diimaa dhiilgeen, wayyaa faayeffameen, uffata quunce talbaa irraa hoijetame haphii isaaatin, ellelaanii fi lula diimaadhaan mi'oota kee daldalaatutte. **17** "Yihuudaa fi Israa'elis si wajjin daldalan; isaanis qamadii biyya Miiniiti, Maxinoo mi'aawaa, damma, zayitti fi baalmiin mi'a daldalaatutte. **18** "Sababii oomisha kee hedduutii fi qabeenya mi'a kee guddaa sanaatiif Damaasqoon daadhii wayinii Helbooniitii fi rifeensa hoolaa Zahariitiin si wajjin daldalteerti. **19** Warri Daanii fi Yaawaan kanneen Oseelii dhufan mi'a daldalaatutte. isaanis sibila baqfamee hoijetameen burgudii fi qarafaadhaan mi'oota daldalaatutte. **20** "Dedaan immoo uffata kooraasi wajjin daldalte. **21** "Biyyi Arabaatii fi ilmaan mootota Qeedaa hundi maamiloota kee turan. Isaanis xobbaallaa hoolaa, korbeeyyil hoolaatii fi re'oota si wajjin daldalaatutur. **22** "Daldaltonni Shebaatii fi Ra'imaa si wajjin daldalaatutur; urgooftuuuwwan gosa hundaa, dhagaawwan gati jabeeyyii fi warqeedaan mi'oota daldalaatutte. **23** "Kaaraan, Kaneen, Eden, daldaltonni Shebaa, Ashuurii fi Kilmaad si wajjin daldalaatutur. **24** Isaan iddoottti gabaa keetti keessatti uffata mimmidiaghaga, uffata bifaa cuquliisa, uffata faayeffamee fi afaa halluu garaa garaa kan kirrii micciiramee jabeeyfamee dha'ameen daldalan. **25** "Dooniwwan Tarshiish, mi'oota kee kan daldalaatutte. **26** Mooqxonni kee, gara galaana guddaatti si geessan. Bubbeen ba'a biiftuu garuu galaana walakkaatti si caccabsa. **27** Gaafa dooniin kee caccabutti qabeenyi kee, meeshaan keetti fi mi'i daldalaatutte. isaanis namoonni kee kanneen dooniidhaan hoijetan,

ooftonni dooniitii fi warri doonii haaromsan, daldaltonni keetii fi loltoonni kee hundi namni doonii irra jiru bira hundi garaa galaanaa keessatti gad liqimfamu. **28** Yeroo ooftonni doonii keetii iyyanitti biyyoonni qarqara galaanaa ni raafamu. **29** Warri batuu qabatan hundi, warri doonii irra hoijetanii fi ooftonni doonii, doonii isaanii irraa bu'anii qarqara galaanaa dhaabatu. **30** Isaanis sagalee isaanii ol fudhatanii hiqqifatani siif boo'u; mataa isaaniittis awwaara firfirsanii daaraa keessa gangalatu. **31** Waa'ee keetiifis mataa haaddatanii wayyaa gaddaa uffatu. Lubbuu isaaniitiin akka malee hiqqifatani gadda guddaadhaan ni boo'u. **32** Isaanis yeroo wawwaatanii siif boo anitti, "Kan akka Xiroos galaanaan liqimfamee bade eenyu?" jedhanii faaruu boo'ichaa siif faarsu. **33** Yeroo mi'i daldala kee galaana irra ergamutti, ati saboota hedduu quufsite; qabeenya kee guddaa fi mi'a keetiin mootota lafaa sooromsite. **34** Amma immoo ati galaana keessatti, tujuba bishaanii keessatti caccabdeeta; mi'oonni keetii fi miltonni kee hundi suma wajjin liqimfamaniiru. **35** Warri qarqara galaanaa jiraatan hundi waa'ee keetiin rifataniiru; mootonni isaanii sodaadhaan hollatanii fuulli isaaniis naasuuudhaan geeddarameera. **36** Daldaltonni saboota gidduu jiran sitti siiqsu; dhumni kee suukaneessaa ta'eera; ati si'achi bara bareaan ni dhabamta."

28 Ergasiis dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, bulchaa Xiroosiin akkana jedhi; 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Ati of tuulummaa garaa keetiitiin, "Ani waqa; ani handhuura galaanaa keessa, teessoo waqaqa irra nan taa'a" jette. Qaroo akka waqaqa of seetu iyyuu, ati nama malee waqaqa miti. **3** Ati Daani'el caalaa ogeessaa? Icciitin tokko iyyuu si jalaa hin dhokatuu? **4** Ati ogummaa fi hubanna keetiin qabeenya argatteerta; warqee fi meetti mankuusaa kee keessatti kuufatteerta. **5** Ati ogummaa guddaa daldala keessatti qabduun qabeenya kee baay'ifatteerta; sababii qabeenya keetiifit immoo garaan kee of tuulummaadhaan guutameera. **6** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Sababii ati qaroo akka waqaqa of seetuuf, **7** ani namoota biyya ormaa saboota akka malee gara jabeeyii sitti nan fidu; isaan goraadee isaanii miidhagina keetii fi ogummaa keetti luqqifatani ulfina kee guddaa sana balleessu. **8** Isaan boolla keessa si buusu; atis garaa galaanaa keessatti du'a hamaa duuta. **9** Yoos ati fuula warra si ajjeesanii duratti, "Ani waqa" ni jettaa? Ati harka warra si gorra'anii keessatti namuma malee waqaqa miti. **10** Ati harka namoota biyya ormaatti du'a nama dhagna hin qabatinii duuta. Ani dabbadheera, jedha Waaqayyo Gooftaan." **11** Dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe: **12** "Yaa ilma namaa, waa'ee mootii Xiroos faarsii boo'ittii akkana jedhiin: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Ati fakkeena gyutummaa ti; ogummaadhaan gyutamteerta; miidhaginaan hir'inahin qabdu. **13** Ati iddo biqiltuu Waaqaa, Eeden keessa turte; dhagaawwan gati jabeeyiin hundi si bareechu; isaanis: lula diimaa, topaaziyo, almaazii fi maragdi, kirisooliixos, sardooniiksii fi yaasphiidi, sanpeer, baluurii fi biiralee. Diranni keetii fi faayni kee warqee irraa tolfaman; isaanis guyyaa ati uumamte qopheeffaman. **14** Ati Kiirubii waa eegu taatee dibamte; anis kanumaafan si muude. Ati tulluu Waaqaa qulqullicha sana irra jiraatte; dhagaawwan ibiddaa gidduu deddeebite. **15** Ati gaafa uumamtee jalqabdee hamma gaafa hamminni si keessatti argameetti jireenyi kee hir'inahin qabuture. **16** Babal'ina daldala keetiitiin gooliidaan gyutamtee cubbuu hoijette. Kanaafuu yaa kiirubii eegumsaa, ati tulluu Waaqaa irraa dhagaawwan ibiddaa gidduuudhaan si salphisee ar'een si baase. **17** Sababii miidhagina keetiitiif, ati koorteara;

sababii ulfina keetiitiif, ogummaa kee balleessite. Kanaafuu ani gara lafaattan si darbadhe; fuula moototaa durattis waan kolfaa si godhe. **18** Ati cubbuu kee hedduu fi shaqqaba daldala keetiitiin iddoowwan kee qulqullu xureessiteerta. Kanaafuu ani akka ibiddi si keessaa ba'u nan godhe; innis gubee si fixe; anis fuula namoota si ilaala turan hundaa duratti lafa irratti daaraan si taasise. **19** Saboonni si beekan hundinuu si arganii rifatan; dhumni kee suukaneessaa ta'eera; ati si'achi bara bareaan ni dhabamta." **20** Ergasiis dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe; **21** "Yaa ilma namaa, fuula kee Siidoonaatti garagalfadhuutii isheedhaan mormuudhaan raajii dabbadhu; **22** akkanas jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Yaa Siidoona, ani sitti ka'eera; si keessatti ulfina nam argadha. Yeroo ani ishee adabee akka ani qulqullu ta'e ishee keessatti of argisiisutti, isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku. **23** Ani dha'icha isheetti ergee akka daandii ishee irra dhigni lola'u nan godha. Namoonni goraadee karaa hundaan ishee marseen gorra'aman ishee keessatti ni harca'u. Ergasiis isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku. **24** "Sabni Israa'el si'achi olloota hamoo akka sokorruu nama waraanani akka qoraattii immoo nama madeessan hin qabaatu. Ergasiis isaan akka ani Waaqayyo Gooftaa ta'e ni beeku. **25** "Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yeroo ani mana Israa'el saboota isaan keessa bibittinnaa'an keessaa walitti qabutti, ani akkan isaan gidduutti qulqullu ta'e fuula sabootaa duratti of nan argisiisa. Ergasiis isaan biyya ofi isaanii kan ani garbicha koo Yaaqoobiif kenne sana keessa ni jiraatu. **26** Isaan nagaadhaan achi jiraatanii manneen ijarratanii wayiniis dhabbatu; yeroo ani olloota isaanii kanneen isaan cunqursan adabutti, isaan nagumaan jiraatu. Ergasiis isaan akka ani Waaqayyo Waaqa isaanii ta'e ni beeku."

29 Wagga kurnaffaati, ji'a kurnaffaa keessa, guyyaa kudha lammaffataat dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, fuula kee gara Fara'oон mooticha Gibxitti garagalfadhuutii isaa fi warra Gibxi hundaan mormuudhaan raajii dabbadhu. **3** Isati dabbadhuutii akkana jedhiin: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Ati bineensi guddichi, kan lageen kee gidduu ciiftu, yaa Fara'oон mooticha Gibxi, ani sitti nan ka'a. Ati, "Lagni Abbayyaa kan koo ti; anatu ofuma kootiif isa uummate" jetta. **4** Ani garuu ha'oo kee keessa hokkoo kaa'ee akka qurxummiwwan lageen keetii qola keetti maxxanan nan godha. Ani qurxummiwwan qola keetti maxxanan hunda wajjinis lageen kee keessa harkiseen si baasa. **5** Si'ii fi qurxummiwwan lageen keetii hunda gammoojiitti nan gata. Ati dirree duwwaa irratti ni kufta; walitti hin qabamtu; hin awwalamutus. Ani bineensota lafafati fi allaattii samiitiif nyataa godheen si kenna. **6** Warri Gibxi keessa jiraatan hundis akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku. "Ati mana Israa'elifi ulee shambaqqoo taateerta. **7** Yommuu isaan harkaan si qabatanitti baqaqxee gatiittii isaanii waraante; yommuu isaan sitti irkatanittis ati caccabdee akka dugdi isaanii hollatu goote. **8** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani goraadee sitti fidee namoota keetii fi horii isaanii nan fixa. **9** Gibxi duwwaa fi ona taati; isaanis akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku. "Ati, "Lagni Abbayyaa kan koo ti; anatu isa uume" jetteertaati; **10** kanaafuu ani sitti ka'eera; lageen keettis ka'eera; biyya Gibxis Migdoolii jalqabee hamma Aswaanitti, hamma daarii Itoophiyaatti diigamtuu fi ontuu nan godha. **11** Miilli namaa yookaan horii karaa sana hin darbu; namni tokko iyyuu hamma wagga afurtamaatti ishee keessa hin jiraatu. **12** Ani biyyoota onan gidduutti biyya Gibxi nan onsa; magaalaawwan ishees magaalaawwan diigaman gidduutti wagga afurtama

ni onu. Namoota Gibxi immoo saboota keessa nan faffacaasa; biyyoota keessaa isaan nan bittinneessa. **13** “Ammas Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Dhuma waggaa afurtamaatti ani namoota Gibxi saboota isaan itti bittinneeffaman keessaa walitti nan qaba. **14** Ani boojuudhaa isaan debibee Phaxroos biyya abbootii isaaniitti isaan nan galcha. Achittis isaan mootummaa gad aanaa ni ta’u. **15** Isheenis mootummoota keessaa gad aantuu ni taati; deebitees saboota kaani olitti gonkumaa ol of hin kaafuu. Anis akka isheen lammata saboota kaan hin bulchineef ishee nan dadhabsiisa. **16** Biyyi Gibxi si’achi uummata Israa’elii irkoo hin taatu; yoo isaan gargaarsaaf gara isheetti deebi’an garuu isheen yaadannoo cubbuu isaanii taati. Ergasii isaan akka ani Waaqayyo Gooftaan ta’e ni beeku.” **17** Wagga digdamii torbaffaatti, ji’ a tokkoffaa keessa, guyyaa tokkoffaatti dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **18** “Yaa ilma namsa, Nebukadnezar mootii Baabilon duula jabaadhaan loltoota isaa Xiiroositti kaaseera; mataan nama hundaa molaa’era; gatiitti nama hundaa luqqa’era. Ta’us innii fi loltooni isaa duula jabaa Xiiroositti kaasanii bu’aa tokko illee hin arganne. **19** Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani biyya Gibxi Nebukadnezar mootii Baabiloniif nan kenna; innis ishee booji’ee qabeenya ishee saama. Kunis mindaa loltoota isaa ta’’. **20** Ani Gibxiin gatii dadhabbi isaa godhee isaaaf kenneera; innii fi loltooni isaa waan kana anaaf hoijetaniiruutii, jedha Waaqayyo Gooftaan. **21** “Ani Guyyaa sana akka manni Israa’el gaarifa baasuu nan godha; isaan gidduutts afaan kee nan saaqaa. Isaanis akka ani Waaqayyo ta’e ni beeku.”

30 Ergasii dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **2** “Yaa ilma namsa raaji; akkanas jedhi; ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: ‘‘Wawwaadhuutii akkana jedhi; ‘Guyyaa sanaaf wayyool’’ **3** Guyyaan sun dhi’oo dha; Guyyaan Waaqayyoo dhi’oo dha; innis guyyaa duumessaa, sabootaaf immoo yeroo baduisaa ni ta’’. **4** Gibxitti goraadeen ni dhufa; Itoophiyatti immoo dhiphinni ni dhufa. Yommuu warri qalaman Gibxi keessatti kukkufaniti, qabeenyi ishee saamamee fudhatama; hundeeawan ishee immoo ni diigamu. **5** Itoophiyaa fi Fuuxi, Luudii fi biyyi Arabaa hundi, Libiyaa fi ummanni biyya kakuu Gibxi wajjin goraadeedhaan ni dhumu. **6** “Waaqayyoakkana jedha: “Tumitsoonni Gibxi ni kufu; humni isheen ittiin boontu ni dadhaba. Migdoolii hamma Aswaanitti, isaan ishee keessatti goraadeedhaan ni dhumu, jedha Waaqayyo Gooftaan. **7** Isaan biyyoota onan gidduutti, onanii hafu; magalaawwan isaanis magalaawwan diigaman gidduutti argamu. **8** Yommuu ani Gibxitti ibidda qabsiisee warri ishee gargaaran hundi barbadaa’anitti, isaan akka ani Waaqayyo ta’e ni beeku. **9** “Gaafas namoota Itoophiyaa kanneen yaaddoo malee jiraatan sodaachisuu, ergamoorni dooniidhaan na biraan bi’u. Guyyaa badiisa Gibxitti dhiphinni isaan qabata; wanni kun dhugumaan ni dhufaati. **10** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: “Ani harka Nebukadnezar mooticha Baabiloniia namoota Gibxi hedduu nan barbadeessa. **11** Innii fi loltooni isaa kanneen saboota keessaa akka malee hamoo ta’an, akka biyyattii balleessaniif ni fidamu. Isaanis goraadee isaanii Gibxitti luqqifatanii reeffaan biyyattii guutu. **12** Ani bishaan Abbayyaa nan gogsa; biyyattii namoota hamootti nan gurgura; harka alagootaati biyyattii fi waan ishee keessa jiru hunda nan onsa. Ani Waaqayyo dubbadheera. **13** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: “Ani waqaota tolfamoo nan balleessa; fakkiiwwan Memfisi keessa jiranis nan facaasa. Si’achi Gibxi keessatti bulchaan hin argamu; biyyattii guutuu keessas sodaa nan buusa. **14** Phaxroosin nan onsa; Zoo’aanitti ibidda nan qabsiisa; Tebesiin immoo nan adaba.

15 Da’anno Gibxi jabaa jechuunis Siin irratti dheekkamsa koo nan dhangalaasa; uummata Tebesi hedduu sana illee nan balleessa. **16** Ani Gibxitti ibidda nan qabsiisa; Siin dhiphinaan raaafamti. Tebesi dambaliidhaan ni fudhatamti; Memfisi dhiphina wal irraa hin cinneen ni dhiphatti. **17** Dargaggonni Aawwenii fi Phii-Beseti goraadeedhaan dhumu; magalaawwan matalaa isaanii iyuu ni booji’amu. **18** Yommuu ani waanjoo Gibxi cabsutti, Tahiphaanheesitti guyyaan ni dukkanaa’; humni isheen ittiin boontus ni laafa. Isheen hurriidhaan haguugamtii; gandoonni ishee immoo ni booji’amu. **19** Kanaafuu ani Gibxiin nan adaba; isaanis akka ani Waaqayyo ta’e ni beeku.” **20** Wagga kudha tokkoffaatti, ji’ a tokkoffaa keessa, guyyaa torbaffaatti dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **21** “Yaa ilma namsa, ani irree Fara’oon mooticha Gibxi cabseera. Inni akka fayyuuf hin hidhamme yookaan shambaqoon hidhamee akka jabaatee goraadee qabachuu danda’u hin godhamme. **22** Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani Fara’oon mooticha Gibxitti ka’era. Ani irree isaa lachanuu, isa fayyaa, isa cabe sana illee cabsee akka goraadeen harka isaatii bu’u nan godha. **23** Ani namoota Gibxi saboota gidduutti nan faffacaasa; biyyoota keessaa isaan nan bibittinneessa. **24** Irree mootii Baabilon nan jabeessa; goraadee koos harka isaa keessa nan kaa’; irree Fara’oon garuu nan cabsa; innis fuula isaa duratti akkuma nama akka malee madaa’eetti ni aada. **25** Irree mootii Baabilon nan jabeessa; irreen Fara’oon garuu ni laafa. Yommuu ani goraadee koo harka mootii Baabilon keessa kaa’ee inni immoo Gibxitti isa mirmirsutti isaan akka ani Waaqayyo ta’e ni beeku. **26** Ani namoota Gibxi saboota gidduun nan faffacaasa; biyyoota keessaa isaan nan bibittinneessa. Isaanis akka ani Waaqayyo ta’e ni beeku.”

31 Wagga kudha tokkoffaatti, ji’ a sadaffaa keessa, guyyaa tokkoffaatti dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **2** “Yaa ilma namsa, Fara’oon mooticha Gibxi fi tuuta namoota isatiin akkana jedha: “Surraadhaan eenyutu siin qixxaata? **3** Kunoo Asoor aka birbirsa Libaanoon kan dameewwan mimmiidhagoo qabuu fi bosonaaf gaaddisa ta’ee akka malee ol dhereea fi kan fiixeen isaa duumessa tuqe ture. **4** Bishaan isa biqilche; burqaawwan gad fagoon immoo isa guddise; lageen isaanii hidda isaa hunda marsanii yaa’antii bishaan isaanii gara mukkeen bosonaa hundaatti ergu. **5** Kanaafuu inni mukkeen bosonaa hundaan olitti akka malee ol dhereate; lataan isaa ni baay’ate; dameen isaaas ni guddate; inni bishaan baay’ee argatee babal ateeraatii. **6** Simbirrooni samii hundi damee isaa irratti man’ee ijaarratan; bineenonni dirree hundi damee isaa jalatti dhalan; saboonni gurguddaan hundinuu, gaaddisa isaa jala jiraatan. **7** Inni sababii hidda isaa gara bishaan baay’etii gad fageeffateef, dameewwan isaa kanneen babal’atan wajjin akka malee miidhagaa ture. **8** Gaattiraawwan iddo biqiltuu Waaqaa keessa jiran isaa gituu hin daneenye; yookaan mukkeen birbirsaas dameewwan isatiin hin qixxaatan; mukni waddeessaas dameewwan isatiin hin qixxaatu; mukni iddo biqiltuu Waaqaa keessa jiru tokko iyuu miidhagina isatiin wal bira hin qabamu. **9** Ani dameewwan baay’eedhaan isa nan miidhagse; mukkeen Eeden kanneen iddo biqiltuu Waaqaa keessa jiran hundi isatti hinaafan. **10** “Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Sababii inni ol dhereatee fiixeen isaa duumessa tuqee inni dhereera isatiin of tuuleef, **11** akka inni waan hamminna isatiif malu isaaaf kennuuf, ani dabarseen bulchaa sabootaatti isa kenne. Darbadhees isa nan gate; **12** alagoonni akka malee hamoonis cicciraniif isa gatan. Lataawwan isaa gaarran irraa fi sululawwan keessatti harca’; dameewwan isaa immoo cicciramanii bo’owwan bishaanii hunda keessa

bu'an. Saboonni lafaa hundi gaaddisa isaa jalaan ba'anii isaa dhiisanii deeman. **13** Simbirroonni samii hundi muka jige sana irra qubatan; bineensonni dirree hundinuu dameewwan isaa gidduu turan. **14** Kanaafuu mukni bishaan bira jiru kam iyyuu akka malee hin guddatu yookaan fiixeen isaa diuumessa hin tuqu. Mukni akkasitti bishaan quufe kam iyyuu akkas ol dheeratee hin beeku. Isaan hundi warra du'anii boolla qileetti gad bu'an wajjin akka du'an itti murteeffameera. **15** "Waaqayyo Gooftaanakkana jedhe: Guyyaa inni awwaalametti ani isaaaf jedhee burqaawwan gad fagoo gaddaan nan guute; lageen isaa nan ittise; bishaan isaa guddichis yaa'uudhiise. Sababii isaaatiifani Libaanoonitti dukkanaan uffise; mukkeen dirree hundis ni gogan. (**Sheol h7585**) **16** Yommuu ani warra boolla bu'an sanatti dabalee awwaala keessa issa buusutti sagalee kufaatii isaaatiin anii saboota nan hollachiisa. Ergasiis mukkeen Eeden kanneen Libaanoon keessaa filatamoo fi kan addaa ta'an hundi, mukkeen akka gaarii bishaan obaafaman hundi boolla keessatti jajjabeeffaman. (**Sheol h7585**) **17** Warri gaaddisa isaa jala jiraataan kanneen saboota gidduuudhaa isaaftumsan, warra goraadeedhaan ajjeefamanitti makamuuf isa wajjin awwaala keessa bu'an. (**Sheol h7585**) **18** "Mukkeen Eeden keessaa kan ulfinaa fi surraadhaan siin qixxaatu kami? Ta'u iyyuu mukkeen Eeden wajjin boolla buuta; ati warra goraadeedhaan ajjeefaman wajjin, namoota dhagna hin qabatin gidduu ciifta. "Kun Fara'oonii fi waldaa ummataa isaa hunda, jedha Waaqayyo Gooftaan."

32 Wagga kudha lammaffaatti, ji'a kudha lammaffa keessa, guyyaa tokkoffaatti dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, waa'ee Fara'ooni mooticha Gibxi faaru baasiitiiakkana jedhe: "Ati saboota gidduuutti akka leencaatii; galaanota keessatti immoo bineensa akka jawwee ti; ati lageen borcita; miilla keetiin bishaan ni booresita; lageen ni dhoqqeessita. **3** "Waaqayyo Gooftaanakkana jedhe: "Gumii namoota baay ee keessatti anii kiyoyo koo sitti nan darbadha; isaanis kiyoyo kootiin harkisanii si baasu. **4** Ani lafatti sin gata; bakkeetis sin darbadha. Akka simbirroonni samii hundi sirra qubatan, akka bineensonni lafaa hundinuu si nyaatanii qufan nan godha. **5** Ani foon kree tulluuuwwan irratti nan bittinmeessa; raqa keetiinis sululawan nan guuta. **6** Hamma tulluuuwwan bira ga'utti dhiiga kee kan lola'uun biyyattii nan guuta; sululawanis foon keetiini ni guutamu. **7** Ani yommuu si balleessutti samiiwwan nan haguuga; urjiwwan isaanii immoo nan dukkaneessa; aduu diuumessaan nan haguuga; ji's ifa isaa hin kenu. **8** Ifawwan calaqqiso samii irra jiran hunda sitti nan dukkaneessa; anii biyya kee irra dukkanaan buusa, jedha Waaqayyo Gooftaan. **9** Ani yeroon boojuu godhee saboota gidduuutti gara biyyoota ati hin beekinitti si ergutti garaa saboota hedduu nan dhiphisa. **10** Ani yeroon goraadee koo fuula isaanii duratti mirmirsutti akka namoonni hedduu si organii na'an, akka mootonni isaanii wasa'ee keetiif sodaadhaan hollataan nan godha. Guyyaa kufaati keetiit tokkoon tokkoon isaanii yeruma yeroon lubbuu isaaniiitiif ni kirkiru. **11** "Waaqayyo Gooftaanakkana jedhaati: "Goraadeen mootii Baabilon sitti dhufa. **12** Ani akka namoonni kee hedduu goraadee namoota jajjaboottii jechuunis kanneen saboota hunda keessaa akka malee hamoo ta'an sanaatiin dhuman nan godha. Isaan of tuulummaa Gibxi ni balleessu; walfoonni ishee hundinuu ni barbadeeffamu. **13** Bishaanota baay'ee biraan loon ishee hunda nan fixa; si'achi miilli namaa hin booresu yookaan kotteen loonii hin dhoqqeessu. **14** Ergasiis bishaan ishee akka qulqulla'u, lageen ishee immoo akkuma zayiti akka dhangala'an nan godha, jedha Waaqayyo Gooftaan. **15** Gaafa ani biyya

Gibxi onsee biyyattiin waan ishee keessa jiru hunda dhabdutti, yommuu ani waan achi jiraatu hunda dha'utti isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku." **16** "Faaruun isaan ishee faarsan kana. Intallan sabootaas ni faarsu; biyyi Gibxiif fi waldaan ishee hundi ni faarsu, jedha Waaqayyo Gooftaan." **17** Wagga kudha lammaffaatti, ji'a tokkoffa keessa, guyyaa kudha shanaffaatti dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **18** "Yaa ilma namaa, waldaa namoota Gibxiif wawaadhu; ishee fi intallan saboota jajjaboo kanneen boolla bu'anitti dabaliitii qileetti darbadhu. **19** Akkanas isaaani jedhi; 'Ati eenu caalaa miidhagda! Gad bu'itii warra dhagna hin qabanne sana gidduu ciisi." **20** Isaan warra goraadeedhaan ajjeefaman gidduuutti kufu. Goraadeen luqqifameera; isheen waldaa namoota ishee hunda wajjin lafa irra haa harkifantu. **21** Hooggantoonni jajjaboon awwaala keessaa waa'ee Gibxi fi waa'ee tumsitoota ishee, 'Isaan gad bu'aniiru; warra dhagna hin qabatin kanneen goraadeedhaan qalaman wajjin ciciisaniiru' jedhu. (**Sheol h7585**) **22** "Asoor loltoota ishee hunda wajjin achi jirti; isheenis awwaala namoota ishee warra qalaman hundaa kanneen goraadeedhaan dhuman hundaatiin marfanteerti. **23** Awwaalli isaanii boolla qilee keessa; loltooni ishees naannoo awwaala ishee ciciisaniiru. Warri biyya jiraattotaa keessa sodaa affacaasan hundi utuu dhagna hin qabatin qilee keessa bu'aniiru. Isaan warra boolla bu'an wajjin qaanii isaanii baadhataniiru. **25** Waldaa namoota ishee kanneen naannoo awwaala ishee jiran hunda wajjin warra gorra'aman gidduuutti sireen isheedhaaf qopheeffameera. Hundi isaanii warra dhagna hin qabatin kanneen goraadeen dhumanii dha. Sababii sodaan isaanii biyya jiraattotaa keessa affaca'eef, isaan warra boolla bu'an wajjin qaanii isaanii baadhataniiru; isaan warra gorra'aman gidduu ciciisaniiru. **26** "Meshekii fi Tuubaal waldaa namoota ishee kanneen naannoo awwaala isaanii jiran hunda wajjin achi jiru. Hundi isaanii iyyuu warra dhagna hin qabatin kanneen sababii biyya jiraattotaa keessa sodaa affacaasanif goraadeedhaan dhumanii dha. **27** Isaan gootota dhuman kanneen dhagna hin qabatin kaan, warra mi'a lolaa isaanii wajjin awwaalaman kanneen goraadeewwan boraafatan wajjin hin ciciisaniiru. Sodachisuun gootota kanneenii biyya jiraattotaa keessa jiratu iyyuu adabbini cubbuu isaaniiitiif malu lafee isaanii irra bu'e. (**Sheol h7585**) **28** "Yaa Fara'oon, atis cabdee warra dhagna hin qabatin kanneen goraadeedhaan ajjeefaman gidduu ni ciifta. **29** "Edoom, mootonni isheetii fi bulchitoonni ishee hundi achi jiru; isaan humna qabaatan iyyuu, warra goraadeedhaan ajjeefaman wajjin ciciisaniiru. Isaan warra dhagna hin qabatin kanneen boolla bu'an wajjin ciciisu. **30** "Bulchitoonni kaabaa hundii fi warri Siidoonaahundi achi jiru; isaan warra jabina isaaniiitiin goolii uumaa turan ta'an iyyuu warra gorra'aman wajjin salphinaan gad bu'an. Utuu dhagna hin qabatin warra goraadeedhaan ajjeefaman wajjin ciciisu; warra boolla bu'an wajjin salphina isaanii baadhatu. **31** "Fara'oonii fi loltooni isaa hundi jara argu; waldaan namoota isaa hundi goraadeedhaan ajjeefamani iyyuu inni of jajjabeessa, jedha Waaqayyo Gooftaan. **32** Ani akka inni biyya jiraattotaa keessa goolii affacaasu godhu iyyuu, Fara'oonii fi waldaan namoota isaa hundi warra dhagna hin qabatin kanneen goraadeedhaan ajjeefaman gidduu ni ciciisu, jedha Waaqayyo Gooftaan."

33 Ergasiis dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, namoota biyya keetiitti dubbadhuutii

akkana jedhiin: 'Yeroo ani biyya tokkotti goraadee fidutti, sabni biyya sanaa namoota isaa keessaan nama tokko filatee eegduu isaa godhatee. **3** eegduun sun goraadee biyyattiitti dhufaa jiru argee uummataa akeekkachiisuu malakataa yeroo afuuftuti, **4** yoo namni kam iyyuu sagalee malakataa dhaga'ee garuu akeekkachiisa sana fudhachuu didee goraadeen sun dhufee lubbuu isaa galaafate, dhiigni isaa matuma isaatti deebi'a. **5** Inni sagalee malakataa dhaga'ee garuu akeekkachiisa waan hin fudhatiniif dhiigni isaa matuma isaatti deebi'a. Inni utuu akeekkachiisa sana fudhatee jiraatee silaa of baasa ture. **6** Garuu yoo eegduun sun goraadee dhufaa jiru argee namoota akeekkachiisuu malakataa afuuftuu baatee goraadeen sun dhufee isaan keessaa lubbuu nama tokkoo galaafate, namichi sun sababii cubbuu isaaatiif ajeefama; eegduu sana garuu sababii dhiiga nama sanaatiif nan gaafadha.' **7** 'Yaa ilma namaa, ani mana Israa'eliitif eegduu si godheera; kanaafu dubbi'i an dubbadhu dhaga'itiit akeekkachiisa na biraan ba'u isaanifi kenni. **8** Yeroo ani nama hamaa tokkoon, 'Yaa namicha hamaa nana, ati dhugumaan ni duuta' jedhutti, yoo ati akka inni qalbi jijjiirratu akeekkachiisuu baatte namichi hamaa sun cubbuu isaaatiin ni du'a; dhiiga isaa garuu ani harka kee irraan nan barbaada. **9** Garuu yoo ati nama hamaa sana akka inni karaa isaa irraa deebi'u akeekkachiiftee inni immoo deebi'u baate, inni cubbuu isaaatiin ni du'a; ati garuu lubbuu kee oolfattee. **10** 'Yaa ilma namaa, mana Israa'eliin akkana jedhi; 'Isin akkana jettu: "Yakkii fi cubbuun keenya nutti ulfaateera; nuus sababii kanaaf nyaatamnee dhumne. Yoos akkamiin jiraachuu daneenya ree?"' **11** Akkana isaanifi jedhi; 'Akkuma ani dhugumaan jiraataa ta'e, ani akka namoonni hamoon karaa isaanifi irraa deebi'anii jiraatan malee du'a isaanifti hin gammadu, jedha Waaqayyo Gooftaan. Deebi'a! Karaa keessan hamaa sana irraa deebi'a! Yaa mana Israa'el isin maaliif duutu?' **12** 'Kanaafuu yaa ilma namaa, namoota biyya keetitiin akkana jedhi; 'Qajeelummaan nama qajeelaa yommuu inni ajajamuu didutti isa hin baasuu; hamminni nama hamaa yommuu inni hammina isaa irraa deebi'utti isa hin balleessu. Namni qajeelaan yoo cubbuu hojete sababii qajeelummaa isaa duraatiif lubbuudhaan hin jiraatu.' **13** Yoo ani nama qajeelaa tokko akka inni dhugumaan jiraatu itti himee, inni garuu qajeelummaa isaa amanatee cubbuu hojete, waan qajeelaa inni hojete keessaa tokko iyyuu hin yaadatumu; inni cubbuu hojete sanaan ni du'a. **14** Yoo ani nama cubbamaa tokkoon, 'Ati dhugumaan ni duuta' jedhee inni garuu cubbuu isaa irraa deebi'ee waan sirrii fi waan qajeelaa hojete jechuuunis, **15** inni yoo qabdii waan liqeesse tokkoof fudhate deebise, yoo waan hate deebise, yoo seera jireenna namaaf kenuu duukaa bu'ee hammina hojechuu baate, inni dhugumaan ni jiraata; hin du's. **16** Cubbuu namichi sun hojete keessaa tokko iyyuu isatti hin herregamu. Inni waan sirrii fi qajeelaa hojeteeraatti, dhugumaan lubbuudhaan ni jiraata. **17** 'Ta'us namoonni biyya keetii, 'Karaan Gooftaa qajeelaa miti' jedhu. Garuu karaan qajeelaa hin ta'in kanuma isaanifi ti. **18** Namni qajeelaa yoo qajeelummaa isaa irraa deebi'ee hammina hojete, inni hammina sanaan ni du'a. **19** Namni hamaa tokko immoo yoo hammina isaa irraa deebi'ee murtii qajeelaa fi waan qajeelaa hojete, inni waan kana hojechuu isaaatiin ni jiraata. **20** Ta'u illee yaa mana Israa'el isin, 'Karaan Gooftaa qajeelaa miti' jettu. Ani garuu hunda keessanifti akkuma hojii keessanifti nan mura.' **21** Waggaa kudha lammaffaa booji' amuu keenyaatti, ji'a kurnaffaa keessa, bultii shanaffaatti, namichi Yerusaalemii baqatee ba'e tokko gara koo dhufee, 'Magaalattiin kufteertii!' jedhe. **22** Galgala dhufaatiin namichaatiin duraa sana harki Waaqayyoo narra ture; utuu namichi ganamaan gara koo hin dhufin is

Waaqni afaan koo bane. Afaan koo banameeraatiin ani lammataa hin cal'isne. **23** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **24** 'Yaa ilma namaa, namoonni diigama biyya Israa'el keessa jiru keessa jiraatan akkana jedhu; 'Abrahaam namuma tokko ture; ta'us inni biyyattii dhaale. Nu garuu baay'ee dha; biyyattiiis dhugumaan akka nu dhaalluu fuu kennamteerti.' **25** Kanaafuu akkana isaanifi jedhi; 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Isin foon utuma dhiigni keessa jiruu nyaattu; waaqota keessan tolfamoo abdattu; dhiiga namaas dhangalaafu; yoos isin biyyattii dhaaluu qabduu?' **26** Isin goraadee keessan abdattu; waan jibbisii saa hojettu; tokkoon tokkoon keessan niittii olla keessanii xureessitu. Yoos isin biyyattii dhaaluu qabduu?' **27** 'Akkana isaanifi jedhi; 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani jiraataadhaati, warri diigama keessatti hafan goraadeedhaan dhumu; warra baadiyyaa keessa jiran akka isaan nyaatamanifi bineensatti dabarsee nan kenna; warri da'anno fi holqa keessa jiraatan immoo dha'ichaani dhumu. **28** Ani biyyattii onsee duwwaa nan hambisa; humni isheen ittiin of jajius ni dhuma; gaarran Israa'elis akka namni tokko iyyuu irra hin qaxxaamurreef qullaa hafu. **29** Yeroo ani sababii wantoota jibbisii soosaan hojjetan hundaatiif biyyattii onsee duwwaa hambisutti, isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku.' **30** 'Waa'ee kee immoo yaa ilma namaa, namoonni biyya keetii keenyan manaa birattii fi balbala duratti waa'ee kee dubbachaa, 'Kottaa dhagnee ergaa Waaqayyo biraan dhufe dhageenyaa' waliiin jedhu. **31** Sabni koo akkuma yeroo kaaniitti gara kee dhufanii dubbi'i kee dhaga' uudhaaf fuula kee dura tataa'u; isaan garuu waan sana hojijdaan hin argisiisan. Isaan afaan isaanifi jaalala guddaa dubbatu; garaan isaanifi garuu bu'aan malle achaguuf gagaba. **32** Dhugumaan ati isaanifi nama sagalee gaariidhaan sirba jaalala sirbee meeshaa sirbaa taphatu irra hin jirtuutii; isaan dubbi'i kee ni dhaga'u malee hojijdaan hin argisiisanifti. **33** 'Yeroo wanni kun ta'utti, dhugumaan ni ta'attii isaan gaafas akka raajiin gidduu isaanifi ture ni beeku.'

34 Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** 'Yaa ilma namaa, tiksoota Israa'elitti raajii dubbadhuutii akkana jedhiin: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Tiksoota Israa'el warra ofuma isaanifi qofa sooranifi wayyool! Tiksooni bushayee sooruu hin qabani? **3** Isin cooma ni nyaattu; suufii ni uffattu; horii gabbataa ni qalattu; bushayee garuu hin soortan. **4** Isin dadhabaa hin jabeessine yookaan dhukkubsataa hin fayyifne yookaan cabaa hin wal'anne. Kanneen miliqan hin deebifne yookaan kanneen badan hin barbaanne. Humnaa fi gara jabinaan isaan ajajju. **5** Kanaafuu isaan sababii tikseen hin jirreef bittinnaa'an; yeroo bittinnaa'anittis bineensota bosonaatiif soora ta'an. **6** Hoolonni koo gaarran hundaan fi tuliuuwan ol dhedheeroo hunda irra asii fi achi jooran. Isaan guutummaa lafafaa irra faffaca'an; namni isaan ilaalu yookaan isaan barbaadu tokko iyyuu hin turre. **7** 'Kanaafuu isin tiksooni, dubbi'i Waaqayyoo dhaga'a: **8** Ani jiraataadhaati, jedha Waaqayyo Gooftaan; sababii bushayeen koo tiksoota dhabanii akkasiin saamamanifi bineensa bosonaatiif nyaata ta'anif, sababii tiksooni koo bushayee koo barbaaduu didanii qooda bushayee ofuma isaanifi sooranifi **9** yaa tiksoota, kanaafuu isin dubbi'i Waaqayyoo dhaga'a: **10** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani tiksootatti nan ka'a; bushayee koos harka isaanifi irraa nan barbaada. Akka tiksooni si'achi of hin soorreef bushayee tiksii irraa isaan nan ari'a. Ani bushayee koo afaan isaanifti nan buusa; isaanis si'achi soora isaanifi hin ta'an. **11** 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedhaati: Ani mataan koo hoolota koo nan barbaadadha; nan tikfadhas. **12** Akkuma tikseen tokko yommuu bushayee isaa bira jirutti

hoolota isaa warra bittinnaa'an barbaaddatu sana anis hoolota koo nan barbaaddadha. Ani lafa isaan guyyaa duumessaati fi guyyaa dukkanaa itti bittinoeffaman hundaa baasee isaan nan galfadha. **13** Anis saboota keessaa isaan baasee biyyoota keessaa immoo walitti isaan nan qaba; biyya isaaniiitiis isaan nan deebisa. Ani gaarran Israa'el irra, qarqara burqaawwaniiti fi lafa nammi jiraatu kan biyya sana keessaa hunda isaan nan tikfadha. **14** Ani marga gaarii keessaa isaan nan tiksaa; tulluun Israa'elis iddo dheeda isaanii ta'a. Isaan achitti lafa dheedaa tolaa isaa irra ciciisu; marga misaa tulluuwwan Israa'el irraas ni dheedu. **15** Ani mataan koo hoolota koo nan tikfadha; akka isaan boqtonnis nan godha, jedha Waaqayyo Gooftaan. **16** Kanneen badan nan barbaada; kanneen miliqan deebisee nan galcha. Kan cabe nan hidha; kan dadhabee illee nan jajjabeessa; gabbataa fi jabaa isaa immoo nan balleessa. Ani murtii qajeelaadhaan bushaayee nan tikfadha. **17** "Isin garuu yaa bushaayee ko, Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Ani hoolaa fi hoolaa gidduutti, korbeessa hoolaatti fi korbeessa re'ee gidduutti murtii nan kenna. **18** Marga misaa keessaa dheeduu keessan isin hin ga'u? Isin marga keessan kan hafe lafatti dhidhiitu qabduu? Bishaan qulqulluu dhuguun isinntti xinnatee? Bishaan hafe immoo miilla keessaniin booressuu qabduu? **19** Bushaayeen koo waan isin lafatti dhidhiittan soorachuu, waan isin miilla keessaniin dhoqqeessitan immoo dhuguu qabuu? **20** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaanakkana isaanii jedha: Kunoo, ani mataan koo hoolaa gabbatee fi hoolaa huqqatee gidduutti murtii nan kenna. **21** Sababii isin hoolota dadadhaboo hunda cinaachaa fi gatiittii keessaniin dhiibdanii, gaanfa keessaniin immoo jifattanii alatti baataniif, **22** an bushaayee koo nan olfadhua; isaanis si'achi hin saamaman. Ani hoolaa fi hoolaa gidduutti murtii nan kenna. **23** Ani tiksee tokko jechuunis garbicha koo Daawitiin isaanittan ramada; inni isaan eega; tiksee isaanii ni ta'a. **24** Ani Waaqayyo Waqa isaanii nan ta'a; Daawit garbichi koo immoo gidduu isaaniiiti bulchaa ni ta'a. Ani Waaqayyo waan kana dubbadeera. **25** "Ani isaan wajjin kakuu nagaa nan gala; akka isaan gammoojiji keessa jiraatanii bosona keessa nagaan ciciisaniif bineensota hamoo biyyattii keessaa nan baasa. **26** Ani isaanii fi iddoowwan tullu koo marsanii jiran nan eebbisaa. Bokkaas yeroo isaatii nan roobsa; roobni sunis rooba eebbaa ni ta'a. **27** Mukkeen bakkee ija naqatu; laftis midhaan ni bafti; namoonni biyya isaanii keessatti tasgabbiini ni jiraatu. Yeroo anি danqaraa wanjanjo isaanii cabsee harka warra isaan garboomfataniiti isaan baasutti, isaan akka an Waaqayyo ta'e ni beeku. **28** Isaan si'achi sabootaan hin saamaman yookaan bineensota bosonaaatiin hin nyaataman. Nagaadhaan jiraatu; wanni isaan sodaachisu tokko iyyuu hin jiru. **29** Ani lafa midhaan baasuudhaan beekame isaaniiif nan kenna; isaan biyyattii keessatti si'achi beelaan hin miidhaman yookaan sabootaaf waan kolfaa hin ta'an. **30** Yommus akka an Waaqayyo Waqa isaanii isaan wajjin jiruu fi akka manni Israa'el saba koo ta'e isaan ni beeku, jedha Waaqayyo Gooftaan. **31** Isin hoolonni koo, hoolonni tika koo namoota; anis Waaqa keessan, jedha Waaqayyo Gooftaan."

35 Ergasii dubbiin Waaqayyoakkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, fiula kee gara Tulluu See'iiritti deebifadhu; isaan mormuudhaanis rajji dubbadhu; **3** akkanas jedhiin: 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Yaa Tulluu See'iir ani sitti ka'eera; anि harka koo sitti hiixadhee onaa fi gatamaa sin godha. **4** Ani magalaawwan kee nan diiga; atis ni onta. Ergasii akka an Waaqayyo ta'e ni beekta. **5** "Ati sababii haloo diinummaa durii garaatti qabatheeteef bara rakkina isaanii keessa jechuunis yeroo adabbiin isaanii dhuma irra ga'etti Israa'eloota

dabarsitee goraadeetti kennite; **6** kanaafuu ani jiraataadhaatii, jedha Waaqayyo Gooftaan; ani dhiiga dhangalaasutti dabarsee sin kenna; ati dhiiga dhangalaasuu jalaa hin baatu. Ati waan dhiiga dhangalaasuu hin jibbinfeef dhiiga dhangalaasuu jalaa hin baatu. **7** Ani Tulluu See'iir onsee duwwaa nan hambisa; warra dhaquu fi deebi'u achi irraa nan kuta. **8** Ani tulluuwwan kee reefaan nan guuta; warri goraadeedhaan ajjeefamanis gaarran kee irra, sululawwan kee keessaa fi lageen kee hunda keessa ni ciciisu. **9** Ani bara baraan sin onsa; magalaawwan kees lafa jireenyaa hin ta'an. Ergasii akka an Waaqayyo ta'e ni beektu. **10** "Sababii ati, 'Waaqayyo achi jiraatu iyyuu, saboonni lamaan kuneenii fi biyyoonni lamaan kuneen kan koo ni ta'u; nus isaan dhuunfanna" jetteef, **11** ani jiraataadhaatii, jedha Waaqayyo Gooftaan; kanaafuu ani akkuma ati aarii fi hinaaffaa jibba isaanii qabduun argisiife sanaatti gatii kee siif nan kenna; anis yeroo sitti murtessutti isaan gidduutti of nan beeksisa. **12** Ergasii akka an Waaqayyo wantoota ati tulluuwwan Israa'elitti, "Isaan onanii duwwaa hafanii; akka nu nyaannuufis nuu kennamaniiru" jettee tuffti dubbatte hunda dhaga'ee jiru ni beekta. **13** Ati afaan keetiin natti of jajjee oodu natti baay ifteerta; anis waan kana dhaga'eera. **14** Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Yommuu guutummaan lafaa gammadutti ani sin onsa. **15** Sababii ati yeroo dhaallii mana Israa'el onetti gammaddeef aniakkana sin godha. Yaa Tulluu See'iir ati ni onta; atii fi guutummaan Edoom ni ontu. Ergasii isaan akka an Waaqayyo ta'e ni beeku."

36 "Yaa ilma namaa,akkana jedhi tulluuwwan Israa'eliiiti raaji; 'Yaa tulluuwwan Israa'el, dubbi Waaqayyo dhaga'aa. **2** Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Diinni waa'ee keessan, "Ishoo! Iddoowwan ol ka'oон durii dhuunfaa keenya ta'aniiru" jedhe. **3** Kanaafuu raajiitiiakkana jedhi; 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Sababii isaan qixa hundaan marsanii isin waraananiif, isin saboota kaaniif dhuunfaa taatan; namootaa fis waan mammaaksatii fi waan qoosaa taatan; **4** kanaafuu yaa tulluuwwan Israa'el, dubbi Waaqayyo Gooftaa dhaga'aa: Waaqayyo Gooftaan tulluuwwanii fi gaarraniin, lageenii fi sululawwanii, onawwan diigamanii fi magalaawwan duwwaa hafan kanneen saboota naanno keessan jiraniin saamamanii waan qoosaa ta'aniinakkana jedha: **5** Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Ani aarii koo kan boba'u sanaan saboota hafanii fi Edoom hunda irratti dubbadeera; isaan gammachuu fi tuffi garaadhaa qabaniin lafa dheeda ishee saamuuf jedhanii biyya koo handhuuraa ofii isaanii godhatan.' **6** Kanaafuu waa'ee biyya Israa'eliiif raajji dubbadhuutii tulluuwwanii fi gaarraniin, lageenii fi sululawwaniiakkana jedhi; 'Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Sababii isin saboota tuffatamaniif, anihinaaffaa dheekkamsa kootiitiin nan dubbadha. **7** Kanaafuu Waaqayyo Gooftaanakkana jedha: Ani akka saboonni naanno keessan jiraatanii tuffatamaniif harka koo ol qabadhee nan kakadha. **8** "Yaa tulluuwwan Israa'el, isin garuu saba koo Israa'elif dameewwanii fi ijawwan naqattu; isaan dhi'eenyatti biyyatti ni deebi'uutti. **9** Ani isiniif nan yaada; gara laafinaanis isinan ilaala; isin ni qotamtui; sanyiinis isinntti facaafama; **10** anilakkoobsa uummataa kan guutummaanama Israa'el nan baay'isa. Magalaawwan namaan ni guutamu; wanni diigames deebi'ee ni ijaarama. **11** Ani lakkooobsa namootatiif horii irratti nan dabala; isaanis wal horanii baay'atu. Ani akkuma bara durii sana namoota isin irra qubachiisee kan durii caalaa isinan sooromsa. Ergasii isin akka an Waaqayyo ta'e ni beektu. **12** Ani akka namoonni jechuunis sabni koo Israa'el isin irra deemu nan godha. Isaan isin dhuunfatu; isinis dhaala isaanii ni taatu; lammatas warra ijomlee hin qabne isaan hin

gootan. **13** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Namoonni, “Ati nama nyaatta; saba kees ijoolle malee hambifta” siin jedhu; **14** ati garuu si’achi nama hin nyaattu yookaan saba kee ijoolle malee hin hambiftu, jedha Waaqayyo Gooftaan. **15** Ani si’achi akka ati doorsisa sabootaa dhageessu hin godhlu; si’achi ati tuffii namootaatiin hin dhiphattu yookaan akka sabni kee gufatu hin gootu, jedha Waaqayyo Gooftaan.” **16** Ammas dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe: **17** “Yaa ilma namaa, namoonni Israa’el yeroo biyya isaanii keessa jiraachaa turanitti amala isaanitii fi hojji isaanitii biyyattii xureessan. Amalli isaanii fuula koo duratti akkuma laguu dubartii kan ji’ a ji’ aani itti dhufu sanaa ture. **18** Sababii isaan biyyaatti keessatti dhiiga dhangalaasanii fi sababii waaqota isaanii tolfaamoodhaan biyyattii xureessanii, ani dheekkansa koo isaanitti nan roobse. **19** Ani saboota keessa isaan nan faffacaase; isaanis biyyoota keessa bittinnaa’an; ani akkuma amala isaanitii fi hojji isaanitii isaanitti nan mure. **20** Iddoo dhaqan hundatti saboota keessatti maqaa koo qulqulluu sana xureessan; waa’ee isaanii, ‘Jarrin saba Waaqayyoo ti; isaan garuu biyya isaatii ba’aniiru’ jedhameeraatii. **21** Ani maqaa koo qulqulluu manni Israa’el iddo dhaqan hundatti saboota gidduutti xureessan sanaaf yaadeera. **22** “Kanaafuu mana Israa’eliin akkana jedhi; ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yaa mana Israa’el, ani waa’ee maqaa koo qulqulluu isin iddo dhaqanxanitti saboota gidduutti xureessitan sanaatifi malee isiniif jedhee wantoota kanneen hin godhu. **23** Ani qulqullinaa maqaa koo guddichaa kan saboota gidduutti xuraa’ e kan isin saboota gidduutti xureessitan sana nan argisiisa. Yommuu ani karaa keessaniin fuula isaanii duratti qulqulluu ta’uu koo argisiisutti aka ani Waaqayyo ta’e saboonni ni beeku, jedha Waaqayyo Gooftaan. **24** “Ani saboota keessa isinan baafdhaitii; ani biyyoota keessa walitti isin qabee biyya keessanitti deebisee isinan fida. **25** Ani bishaan qulqulluu isinitti nan facaasa; isinis ni qulqulloftu; ani xuraa’ummaa keessan hunda irraa fi waqaota keessan tolfaamoo hunda irraa isinan qulqulleessa. **26** Ani onnee haaraa isiniif nan kenna; hafuura haaraas isin keessa nan kaa’ a; onnee dhagaa isin keessa baasee onnee foonii isiniif nan kenna. **27** Akka isin dambii koo duukaa buutanii fi seera koo sirriitti eegdariif ani Hafuura koo isin keessa nan kaa’ a. **28** Isin biyya ani abbootii keessaniiif kenne keessa ni jiraattu; isin saba koo ni taatu; anis Waaqa keessan nan ta’ a. **29** Ani xuraa’ummaa keessan hunda irraa isinan qulqulleessa. Ani midhaan nan waamaa; nan baay’isas; beelas isinitti hin fidu. **30** Akka isin si’achi sababii beelaatiin fuula sabootaa duratti hin salphanneef, ija mukkeenii fi midhaan lafa qotisaan nan baay’isa. **31** Ergasiis karaa hammina keessaniiif fi hojji jal’ina keessanii ni yaadattu; sababii cubbuu keessaniiif fi hojji keessan jibbisisaan sanaatiifis of balfitu. **32** Akka ani waan kana isiniif jedhee hin hoijetin akka beektan nan barbaada, jedha Waaqayyo Gooftaan. Yaa mana Israa’el, waa’ee amala keessaniiif qaana’ a; saafdhadas! **33** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani gaafan cubbuu keessan hunda irraa isin qulqulleessutti, akka magaalaawwan keessan deebi’ anii lafa jireenyaa ta’ a nan godha; kanneen diigamanis deebi’ anii ijaramu. **34** Lafti onee ture qooda fiuula namoota karaa sanan darban hunda duratti onee hafu ni qotama. **35** Isaan, “Lafti ona ture kuu akka lafa bigiltuu Eeden ta’ eeru; magaalaawwan diigamanii, onanii barbadaa’ anis amma dallaan itti ijaramee namaan guutamaniiru” jedhu. **36** Ergasiis namoonni hafan kanneen naarmoo kee jiraatan akka ani Waaqayyo waan barbadaa’ e deebisee ijaree waan ones deebisee dhaabe ni beeku. Ani Waaqayyo dubbadheera; nan raawwdahas.” **37** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ammas kadhannaa mana

Israa’el dhaga’ ee waan kana isaanii nan godha: Namoota isaanii akkuma hoolotaa nan baay’isa; **38** akkuma bushayee yeroo ayaanaa Yerusaalem keessatti aarsaaf dhi’ eeffamaniitti nan baay’isa. Kanaafuu magaalaawwan diigamanii turan waldaa namootaatiin ni guutamu. Ergasii isaan akka ani Waaqayyo ta’ e ni beeku.”

37 Harki Waaqayyoo narrat ure; innis Hafuura Waaqayyootiin naa fuudhee, walakkaa sululaa na dhaabe; sululli sunis lafeewwanii guutamee ture. **2** Isaaan giddius asii fi achi na deddeebise; anis lafeewwan akka malee baay’ee kanneen akka malee goggogaa lafa sululaa irratti nan arge. **3** Innis, “Yaa ilma namaa, lafeewwan kunneen jiraachuu danda’uu?” jedhee na gaafate. Ani immoo, “Yaa Waaqayyo Gooftaa, si qofatu beeka” nan jedhe. **4** Kana irratti inni akkana naan jedhe; “Lafeewwan kanneenitti raajitiit akkana jedhiin; ‘Yaa lafeewwan goggogoo, dubbi Waaqayyoo dhaga’aa! **5** Waaqayyo Gooftaan lafeewwan kanneenitti akkana jedha: Ani hafuura isinitti nan galcha; isinis lubbuudhaan ni jiraattu. **6** Ribuu isinitti nan baasa; akka foona isinitti ba’u nan godha; gogaas isinitti nan uffisa; hafuuras isin keessa nan kaa’ a; isinis lubbuudhaan ni jiraattu. Ergasii isin akka ani Waaqayyo ta’ e ni beektu.” **7** Kanaafuu ani akkuma ajajametti raajii nan dubbadhe. Utuma ani raajii dubbaahaa jiruu sagaleen tokko dhaga’ame; lafeewwanis walitti dhufan; lafeenis lafeetti maxxane. **8** Yeroo ani isaan ilaaletti, kunoo ribuun isaanitti ba’ee ture; foona isaan irra ture; gogaas uffatanii turan; hafuuri garuu isaan keessa hin jiru ture. **9** Ergasii inni akkana naan jedhe; “Yaa ilma namaa, bubbletti raajii dubbadhu; akkanas jedhiin; ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yaa bubblee, bubbleewwan afran irraa kottu; akka isaan lubbuudhaan jiraataniiif warra gorra’aman kanneenitti bubbisi.’” **10** Kanaafuu ani akkuma inni na ajajetti raajii nan dubbadhe; hafuurris isaanitti gale; isaanis lubbuu horatanii miilla isaanitti ka’ anii dhadhaabatan; isaanis raayyaa guddaa turan. **11** Innis akkana naan jedhe: “Yaa ilma namaa, lafeewwan kunneen guutummaa mana Israa’eli. Jarris, ‘Lafeewwan keenya goggoganiiru; nu abdiil hin qabnu; cinneerras’ jedhu. **12** Kanaafuu raajii dubbadhuutti akkana isaanii jedhi: ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yaa saba koo ani awwaala kee banee isa keessa sin baasa; ani biyya Israa’elitti deebisee sin fida. **13** Isinis yaa saba ko, yeroo ani awwaala keessan banee isa keessa isin baasutti, akka ani Waaqayyo ta’ e ni beektu. **14** Ani Hafuura koo isin keessa nan kaa’ a; isinis lubbuudhaan jiraattu; ani biyyuma keessan keessa isinan qubachiisa. Ergasii isin akka ani Waaqayyo dubbadhe hojjedhe ni beektu, jedha Waaqayyo.” **15** Ergasii dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara koo dhufe; **16** “Yaa ilma namaa, ulee mukaa tokko fuudhiitii, ‘Kan Yihuudaati fi kan Israa’eloota isa wajjin tumsanii’ jedhi isin irratti barreessi. Ulee mukaa kan biraas fuudhiitii, ‘Ulee Efrem, kan Yoosefii fi kan guutummaa mana Israa’el kanneen isa wajjin tumsanii’ jedhi isin irratti barreessi. **17** Akka isaan harka kee keessatti tokko ta’ anii uleewwan sana walitti qabsiis. **18** “Yommuu namoonni biyya keetii, ‘Kun maal jechuu kee akka ta’ e nutti hin himtuu?’ jedhanii si gaafatanitti, **19** akkana isaanii jedhi; ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani ulee Yoosif kan harka Efrem jiru kan gosootta Israa’el kanneen isa wajjin tumsanii, ulee Yihuude wajjin walitti qabsiis ulee mukaa tokko nan godha; isaanis harka koo keessatti tokko ni ta’ u.’” **20** Fuula isaanii durattis uleewwan isaan irratti barreessite sana harkatti qabahduutti **21** akkana isaanii jedhi; ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Ani saboota isaan keessa turan keessaa Israa’eloota nan baasa. Qixa hundaa walitti isaan qabee biyya isaanii isaan nan galcha.” **22**

Ani tulluuwan Israa'el irratti, biyyattii keessatti saba tokko isaan nan godha. Isaan hunda irratti mootii tokkotu mo'; isaanis gonkumaa debi'anii saboota lama hin ta'an yookaan mootummaan isaanii iddo lamatti hin qoodamu. **23** Isaan si'achi waaqota isaanii tol famoodhaa fi fakkiiwan faayidaa hin qabne yookaan balleessaas isaanii kameen iyyuu of hin xureessan; ani cubbuudhaan dugged duubatti mucuacchuus isaanii hunda irraa deebisee isaan nan qulqulleessaatii. Isaan saba koo ni ta'u; anis Waaqa isaanii nan ta'a. **24** "Daawit garbichi koo isaan irratti mootii ni ta'a; isaan hundis tiksatee tokko ni qabaatu. Isaan seera koo duukaa ni bu'u; sirna koos of eeggannaadhaan ni eegu. **25** Isaan biyya abbootin keessan jiraatan, biyya ani Yaqaobiif kenne keessa ni jiraatu. Isaanii fi ijoolleem isaanii, ijoolleem ijoolleem isaanis bara baraan achi ni jiraatu; Daawit garbichi koos bara baraan bulchaa isaanii ni ta'a. **26** Ani sana wajjin kakuu nagaa nan seena; kakuu kunis kakuu bara baraa ni ta'a. Ani jabeesee isaan nan dhaaba; lakkobusa isaanis nan baay'isa; gidduu isaanittis iddo qulqulluun koo bara baraan nan dhaaba. **27** Iddooin jireenya koo isaan bira ta'a; anis Waaqa isaanii nan ta'a; isaanis saba koo ni ta'u. **28** Ergasii yommuu iddoon qulqulluun koo bara baraan isaan gidduu jiraatutti, akka anis Waaqayyo Israa'elin qulqulleessu saboonni ni beeku."

38 Ergasii dubbiin Waaqayyo akkana jedhee gara koo dhufe: **2** "Yaa ilma namaa, fuula kee gara Googi, bulchaa hangafticha Meshekii fi Tuubaalii kan biyya Maagoogitti garagalfadhu; isaan mormuudhaanis raajii dubbadhutti **3** akkana jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yaa Googi, bulchaa hangafticha Meshekii fi Tuubaal, ani sitti ka'a. **4** Ani duubatti sin deebisa; ha'oo kee keessa hokkoo galchee loltoota kee hunda wajjin, fardeen kee, abbootii fardeenii koo kanneen hidhata waraanaa guutuu hidhatan, waldaa guddaa kanneen gaachana gurguddaa fi xixiqqa qabatani fi kanneen hundi isaanii goraadee qabatan wajjin sin baasa. **5** Faaresi, Itoophiyaa fi Fuuxi kanneen hundi isaanii gaachanaa fi gonfoo sibiila qabatan isaan wajjin ta'u; **6** akkasumas Goomer loltoota ishee hunda wajjin, kaaba fagootii Beet Toogarmaa loltoota ishee hunda wajjin, saboota hedduus sitti dabalee nan baasa. **7** "Qophaa'i; atii fi waldaan si biratti walitti qabame hundi qophaa'aa; ajajaa isaanis ta'i. **8** Guyyaa hedduu booddee ati lolaaf ni waamanta. Waggoota fuula duraa keessa ati biyyattii lola irraa dandamatte, kan namoonni ishee saboota baay'ee keessaa tulluuwan Israa'el irratti walitti qabaman, kan bara dhereef ontee turte sana ni weerarta Isaan saboota keessaa baafamaniiru; amma hundi isaanii nagaadhaan jiraatu. **9** Atii fi loltooni koo hundi, saboonni baay'een si wajjin jiranis akka bubblee ol ni baatu; ati akka duumessa biyyattii haguuguu ni taata. **10** "Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Gaafas yaadni sammuu keetti ni dhufa; atis hammina ni malatta! **11** Ati akkana jetta; "Ani biyya gandooni ishee dallaa hin qabne tokko nan weerara; anis namoota nagaa fi tasgabiidihaan jiraatan jechuunis warra dallaa, balbalaa fi danqaraawwan hin qabne hunda nan dha'a. **12** Ani nan booji'a; nan saamas; namoota saboota keessaa walitti qabamanii iddoowwan diigamanitti deebi'anii qubatan kanneen horii fi meeshaaleedhaan sooromanii handhuura biyyattii keessa jiraatanitti harka koo nan kaasa." **13** Shebaa fi Dedaan, daldaltonni Tarshiishii fi gandoonni ishee hundi akkana siin jedhu; "Ati booji'uuf dhuftee? Ati saamuuf, meetii fi warqee fudhatteemuu, horii fi meeshaalee fudhachuu, boojuu hedduus qabachuu tuutta kee walitti qabattee?" **14** "Kanaafuu yaa ilma namaa, raajii dubbadhutti Googiin akkana jedhi: 'Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Gaafas

yeroo sabni koo Israa'el nagaan jiraatutti ati waan kana hin qalbeeffattuu? **15** Ati iddo kee kan kaaba fagootii ni dhufa; saboonni baay'een kanneen hundi isaanii farda yaabbatan, waldaan guddaan, loltoonni jajjaboon si wajjin ni dhufu. **16** Ati akkuma duumessa biyya haguuguutti saba koo Israa'elitti ni kaata. Yaa Googi, akka saboonni yommuu ani karaa keetiin fuula isaanii duratti qulqullummaa koo argisiisutti na beekaniif, ani bara dhufuuf jiru keessa biyya kootti sin kaasa. **17** "Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Namni ani bara durii karaa tajaajiltoota koo raajonni Israa'eliin waa'ee isaa dubbadhe sun si'ii mitii? Yeroo sana isaan akka ani isaanitti si kaasu bara dheeraaf ni raajan. **18** Gaafas waan kanatu ta;a; yeroo Googi biyya Israa'el miidhutti aariin koo ni boba'a, jedha Waaqayyo Gooftaan. **19** Yeroo sana Israa'el keessatti sochiin lafaa guddaan isaa akka ta'u, ani hinaaffaa fi dheekkamsa koo boba'aa sanaan nan dubbadha. **20** Qurxummiin galaanaa, simbirrooni samii, bineensoni dirree, uumamawwan lafa irra munyuuqan, namoonni lafa irra jiraatan hundi argamuu kootti ni hollatu. Tulluuwanan ni jigu; ededni hallayyaa ni fotoqa; dallaan hundis ni jiga. **21** Ani tulluuwan koo hunda irratti Googitti goraadee nan waama, jedha Waaqayyo Gooftaan. Goraadeen nama hundaa obboleessa isatti ni ka'a. **22** Ani adabbii dha'ichaati fi dhiiga dhangalaasuu isatti nan mura; isaa fi loltoota isatti, saboota isa wajjin jiran hedduutti bokkaa hamaa, cabbii fi dinyii boba'u nan roobsa. **23** Kanaanis guddinaa fi qulqullina koo nan argisiisa; fula saboota baay'ee durattis of nan beeksisa; ergasii isaan akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku."

39 "Yaa ilma namaa, Googiin mormuudhaan raajii dubbadhu; akkanas jedhi: 'Waaqayyo gooftaan akkana jedha: Yaa Googi, bulchaa hangafticha Meshekii fi Tuubaal ani sitti ka'eera. **2** Ani dugda duubatti si deebisee gara fuula duraatti sin oofa. Ani kaaba fagootii si fidee tulluuwan Israa'elitti sin erga. **3** Ergasii ani harka kee bitaa irraa iddaa kee dha'ee harka kee mirgaan irraa immoo akka xiyyi kee bu'u nan godha. **4** Atii fi loltooni koo hundi, saboonni si wajjin jiranis tulluuwan Israa'el irratti ni kuftu. Ani allaattii rajaqa kan gosa hundaati fi bineensota bosonatiif nyaata godhee sin kenna. **5** Ati dirree dwuwaa irratti ni kuftu; ani dubbadheeraati, jedha Waaqayyo Gooftaan. **6** Ani Maagoogii fi warra qarqara galaanaa irra nagaadhaan jiraatanitti ibidda nan erga; isaanis akka ani Waaqayyo ta'e ni beeku. **7** "Ani akka saba koo Israa'el gidduutti maqaan koo qulqulluun sun beekamu nan godha. Si'achi akka maqaan koo qulqulluun sun xuraa'u hin godhu; saboonnis akka ani Waaqayyo Qulqulicha Israa'el ta'e ni beeku. **8** Kunoo, wanni kun dhufaa jira! Dhugumaanis ni ta'a, jedha Waaqayyo Gooftaan. Guyyaan ani jedhes kanaa dha. **9** "Ergasii warri magaalawwan Israa'el keessa jiraatan ba'anii mi'a lolaa jechuunis gaachanawwan xixinnaa fi gurguddaa, iddaa fi xiyya, bokkuu lolaati fi eeboor qoraan godhatanee booeffateen. Waggaat torbaafis akka qoraaniitti itti fayyadamu. **10** Isaan sababii meeshaalee waraanaa qoraan godhatanii itti fayyadamanii, dirreedhaa qoraan funaanoon yookaan bosona keessaa qoraan cabsuun isaan hin barbaachisu. Isaan warra isaan saaman ni saamu; warra isaan booji'anis ni booji'u, jedha Waaqayyo Gooftaan. **11** "Ani gaafas Israa'el keessaa sulula karaa deemtotaa kan gama ba'a Galaanaatiin jiru sana keessatti Googiff lafa awwaalaa nan kenna. Sababii Googii fi tuunni isaa hundi achitti awwaalamaniif daandii imaltootaa ni cufo. Kanaafuu inni Sulula Hamoon Goog jedhamnee waamama. **12** "Manni Israa'elis biyyattii qulqulleessuuf jedhanii ji'a torba guutuu isaan awwaalu. **13** Namoonni biyyattii hundi isaan awwaalu; guyyaan ani itti ulfaadhus guyyaa yaadannoo isaaniiif

ta'a, jedha Waaqayyo Gooftaan. **14** "Namoonnis akka biyyatti qululleessaniif yeroo yerootti ni qaxaramu. Namoonni tokko tokko guutummaa biyyatti keessa deemu; kaan immoo warra utuu hin awwaalamin hafan awwaalu. Dhuma j'ia torbaffaattis sakatta'uun jalqabu. **15** Yommuu isaan biyya keessa deemanittii namni lafee namaa arge kam iyyuu mallattoo itti godha; kunis hamma warri awwaala qotan sun Sulula Hamoon Googiitti awwaalanitti ta'a. **16** Magaalaan Hamoonaa jedhamtu tokko achi jirti; isaanakkasiin biyya sana qululleessu." **17** "Yaa ilma namaa, Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Simbirroo gosa hundaa fi bineensota bosonaa hundatti dubbadhu; akkanas jedhiin: 'Naannoo hundaa walitti qabamaatti gara aarsaa ani isiniif qopheessuu, aarsaa guddicha tulluuwan Israa'el irratti dhi'atuu biratti wal ga'a. Achittis foon nyaattu; dhiigas ni dhugdu. **18** Akka waan isaan korbeeeyii fi xobbaallaa hoolaa, re'ootaa fi jiboota ta'aniitti, isin foon namoota jajjaboo ni nyaattu; dhiiga bulchitoota lafaas ni dhugdu; hundi isaanis horii Baashaan kanneen coomanii dha. **19** Aarsaa ani isiniif qopheessu irratti hamma quuftanitti cooma nyaattu; hamma machooftanitti illee dhiga dhugdu. **20** Maaddii koo irraas hamma quuftanitti fardeenii fi warra fardeen yaabbatan, namoota jajjaboo fi loltoota gosa hundaa ni nyaattu' jedha Waaqayyo Gooftaan. **21** "Ani saboota giddutti ulfina koo nan argisiisa; saboonni hundi adabbii ani isaan adabee fi harka koo kan ani isaan irra kaa'e sana ni argu. **22** Gaafa sanaa jalqabees manni Israa'el akka ani Waaqayyo Waqa isaa ta'e ni beeku. **23** Saboonnis akka uummamni Israa'el sababii cubbuu anaaf amanamuu diiduu isaaniiitiin hoijetan sanaatiif booji'am'an ni beeku. Kanaafuu ani fuula koo isaan irraa garagalfadhee diinotta isaaniiitiin barabsee isaan kenne; hundi isaanis goraadeedhaan dhuman. **24** Ani akkuma xuraa'ummaa isaaniiitiif fi yakka isaaniiittis waan kana isaaniiiti nan fide; fuula koos isaan duraa dhokfadhe. **25** "Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yaaqoobin boojuudhaan deebisa; uummata Israa'el hundaaf garaa nan laafa; maqa koo qulqullichaafis nan hinaafa. **26** Isaan yeroo utuu namni tokko iyyuu isaan hin sodaachisin nagaadhaan biyya isaanii keessa jiraatanitti qaanii isaaniiitiif fi naaf amanamuu diiduu isaanii hunda ni irraanfatu. **27** Ani yeroon saboota keessaa isaan deebisee biyyoota diinota isaanii keessaa walitti isaan qabutti, qulqullu ta'uun koo karaa isaaniiitiin fuula saboota baay'ee duratti nan argisiisa. **28** Ani akka isaan booji'amani saboota gidduu jiraatanifi isaan ergu iyyuu, utuu tokko isaanii illee duubattii hin hambisin biyya isaanii keessatti walitti isaan nan qaba; ergasiis isaan akka ani Waaqayyo Waqa isaanii ta'e ni beeku. **29** Si'achi ani fuula koo isaan duraa hin dhokfadhu; ani Hafuura koo mana Israa'el irratti nan dhangalaasaattii, jedha Waaqayyo Gooftaan."

40 Wagga digdamii shanaffaa booji'amuu keenyaa keessa, wagga jalqabaatti, ji'a kurnaffaatti, erga magaalattiin diigamtee boodde waggaa kudha afuraffaatti, guyuma sana harki Waaqayyo narra ture; innis achi na geesse. **2** Mul'ata Waaqaatiiniis gara biyya Israa'el na geessee tulluu baay'ee ol dheeraa irra na dhaabe; karaa kibba isaatiniis waan ijaarsa magaalaa fakkaatanitu ture. **3** Inni achi na geesse; anis nama bifti isaa naasii fakkaatu tokko nan arge; innis harka isaatii funyoo fo'aa quncee talbaatii fi ulee safaraa qabatee balbala dura ijajja ture. **4** Namichi sunis akkana naan jedhe; "Yaa ilma namaa, ati sababii kanaaf waan as fidamteef, ija keetiin ilaali; gurra keettiis dhaga'iitiit waan ani sitti argisiisu hunda hubadhu. Mana Israa'elittis waan argite hunda himi." **5** Anis dallaa guutumaan guututti lafa mana qulqullummaa marsee jiru

tokko nan arge. Dheerinni ulee ittiin safaran kan harka namicha sanaa keessa ture dhundhuma ja'a dha; tokkoon tokkoon dhundhuma sanaa dhundhuma tokkoo fi bal'ina barruu harkaa tokko ture. Innis dallaa sana safare; dallaan sunis ulee safartuu tokko yabbatee ulee safartuu tokko ol dheerata ture. **6** Ergasiis inni gara balbala gara ba'a ilaaluutti dhufe. Gulantaawwaniantti ol ba'ee waltajji balbalaa safare; innis ulee safartuu tokko gad fagaata ture. **7** Sireewwan eegumsaa ol dheerinni isaanii ulee tokko, bal'inni isaanii immoo ulee tokko ture; keenyan manneen gidduu turanis dhundhuma shan yabbatu ture. Dooyaan karraa kan gardaafotti aanee gara mana qulqullummaatti garagalu sunis ulee safartuu tokko gad fagaata ture. **8** Sana booddee inni gardaafoo balbalaa safare; **9** balballi sunis dhundhuma sadheet gad fagaatee tugeewwan isaaas dhundhuma lama furdutan. Gardaafoon balbala sanaa gara mana qulqullummaatti garagala ture. **10** Karra gara ba'a bifftu jiru keessa bitaa fi mirgaan manneen waardiyyootaa sadii sadiiutu ture; sadan isaanii iyyuu wal qixxee turan. Tugeewwan gama lamaan jiranis waluma qixxee turan. **11** Ergasiis inni bal'ina balbala ittiin ol seenanii safare; innis dhundhuma kudhan ture; dheerinni isaa immoo dhundhuma kudha sadii ture. **12** Tokkoo tokkoo mana waardiyyaa dura keenyan dhundhuma tokko ol dheeratutu ture; manneen kunneenis gama lamaaniin dhundhuma ja'a ja'a turan. **13** Ergasiis inni bantii keenyan manichaa kan boroo irraa jalqabee hamma bantii kaaniiiti balbala sana safare; wal irraa fageenyi isaaas balbala tokko irraa hamma balbala kaaniiiti dhundhuma digdamii shan ture. **14** Akkasumas balbala ittiin ol seenanii safare; innis dhundhuma jaatama ta'e; safari sunis hamma utubaa gara oobdii ilaalu sanaatiif taasifame. **15** Fageenyi balbala ol seensisu jalqabee hamma dhuma gardaafotti jirus dhundhuma shantama ta'e. **16** Kutaawwan manichaatiif fi keenyan isaa karaa ittiin ol seenanii foddaa gama lachuutiin dhiphachaa deemu qabu ture; gardaafoon sunis akkasuma naanna'ee gara keessaatiin foddaa qaba ture; utubaawwan sun immoo muka meexxiitiin faayeffamanii turan. **17** Ergasiis inni gara oobdii alaatti na fide. Achittis dareewwanii fi karaa dhagaadhaan tolfaamie tokko naannoo oobdiitti nan arge; qarqara karaa sanaas daree soddomatu ture. **18** Karaan sunis balbala sana bira ture; bal'inni isaaas hamma ol dheerina balbalawwanii ture; karaan kunis karaa isaa gad aanuu dha. **19** Sana booddee balbala gad aanu keessaa jalqabee hamma oobdii isaa keessaa kan gara alaati fageenyi isaa safare; innis karaa ba'atii fi karaa kaabatiin dhundhuma dhibba tokko ture. **20** Ergasiis inni lafa irra dheerinaa fi bal'ina karra gara kaabaa ilaalu kan gara oobdii alaatti baasuu safare. **21** Safari utubaawwanii fi gardaafuu manneen waardiyyaa kanneen bitaa mirgaan dareewwan sadii sadii qaban sanaas kan karra jalqabaa wajjin wal qixxee ture. Innis dheerina dhundhuma shantamaatti fi bal'ina dhundhuma digdamii shanii qaba ture. **22** Foddaawwan isaanii, gardaafowwan isaaniiitiif fi faaya isaanii kan muka meexxiirraa hoijetamee safari isaanii safara karra gara ba'a ilaalu wajjin wal qixxee ture. Gulantaawwan gara karra sanaatti geessan torbatu ture; fuullee isaanii immoo gardaafuu isatu ture. **23** Akkuma karra karra ba'atiiin ture sanaa karra gara kaabaa ilaalu kan gara oobdii keessatti geessu tokkotu ture. Innis karra tokko irraa jalqabee hamma karra fuullee isaa jiruutti safare; innis dhundhuma dhibba tokko ture. **24** Innis gara kibbaatti na geesse; anis karra gara kibbaa ilaalu nan arge. Innis utubaawwanii fi gardaafowwan isaa safare; safari isaaniiis safara warra kaanii wajjin wal qixxee ture. **25** Karri sunii fi gardaafoon isaa foddaawwan akkuma foddaawwan kaanii dhidhiphatan naannoo

isaaniitti qabu ture. Innis dheerina dhundhuma shantamaati fi bal'ina dhundhuma digdamii shanii qaba ture. **26** Gulantaawwan gara karra sanaatti geessan torbatu ture; fuuliee isaanii immoo gardaafuu isatu ture; balballi sunuu fuula utubaawwan sanaa irraa bitaa mirgaan faaya muka meexxiitiin hojjetame qaba ture; **27** Oobdiin gara keessaas karra gara kibbaa ilaalu qaba ture; innis karra kana irraa kaasee hamma karra karaa kibbaa kan gara alaatiin jiruutti safare; safarii isaas dhundhuma dhibba tokko ture. **28** Ergasiis inni karaa balbala kibbaatiin gara oobdii isa keessaatti na fide; innis karra kibbaa safare; safarii karra sanaas safara karrawwan kaaniitii wal qixxee ture. **29** Safarii manneen waardiyaa kan utubaawwan isatii fi kan gardaafuu isaa safara karrawwan kaanii wajjin wal qixxee ture. Karri sunii fi gardaafoon isaa foddaawwaniin marfamanii turan. Innis dheerina dhundhuma shantamaa fi bal'ina dhundhuma digdamii shanii qaba ture. **30** Gardaafouwan karraa kanneen naannoo oobdii gara keessaas jiran lafa irrha dheerinni isaanii dhundhuma digdamii shan, bal'inni isaanii immoo dhundhuma shan qaba ture. **31** Gardaafoon isaa gara oobdii alaa ilaala ture; tuggeewwan isaa muka meexxiitiin faayeffamani turan; gulantaawwan saddeetis gara isaa geessu turan. **32** Ergasiis inni karaa ba'atiin gara oobdii isa keessaatti na fide; innis balbala sana safare; safarii isaas safara karrawwan kaanii wajjin wal qixxee ture. **33** Safarii manneen waardiyaa, kan utubaawwan isatii fi kan gardaafuu isaa safara karrawwan kaanii wajjin wal qixxee ture. Karri sunii fi gardaafoon isaa foddaawwaniin marfamanii turan. Innis dheerina dhundhuma shantamaa fi bal'ina dhundhuma digdamii shanii qaba ture. **34** Gardaafoon isaa gara oobdii alaa ilaala ture; tuggeen isaa bitaa mirgaan muka meexxiitiin faayeffamee ture; gulantaawwan saddeetis gara isaa geessu turan. **35** Ergasiis inni gara karra kaabaatti na fide; isas ni safare. Safarii isaas safara karrawwan kaanii wajjin wal qixxee ture. **36** Innis akkuma manneen waardiyaa isaa, utubaawwan isatii fi gardaafuu isaa foddaawwaniin marfamee ture. Innis dheerina dhundhuma shantamaati fi bal'ina dhundhuma digdamii shanii qaba ture. **37** Gardaafoon isaa gara oobdii alaa ilaala ture; tuggeen isaa bitaa mirgaan muka meexxiitiin faayeffamee ture; gulantaawwan saddeetis gara isaa geessu turan. **38** Kutaal balballi isaa gara gardaafuu karra sanatti ba'u tokko jira ture; innis lafa aarsaan gubamu itti miicamu ture. **39** Gardaafuu karraa keessa karaa bitaa fi mirgaatini minjaalota lama kanneen aarsaan gubamu, aarsaan cubbuutii fi aarsaan yakkaa irratti qalamutu ture. **40** Gardaafuu karraa kan gara alaa jiru cina, gulantaawwan balbalaa kanneen ittiin gara karra kaabaa seenan bira minjaalota lamatu ture; gulantaawwan sana irraa qixa kaaniin minjaalota lamatu ture. **41** Kanaafuu karra sana irraa gara tokkoon minjaalota afur, gara kaaniin immoo minjaalota afur, walumatti minjaalota saddeeti kanneen aarsaan irratti qalamutu ture. **42** Akkasumas minjaalota dhagaa soofame irraa aarsaa gubamuuf tolfaman afurtu ture; tokkoon tokkoon isaanii dheerina dhundhuma tokko fi walakkaa, bal'ina dhundhuma tokko fi walakkaati fi ol dheerina dhundhuma tokko qabu ture. Isaan irras meeshaalee ittiin aarsaan gubamu fi aarsawwan biraat ittiin qalaman kaa'amani turan. **43** Hokkoowwan gaanfa lama lama qaban kanneen tokkoon tokkoon isaanii dheerina barruu harkaa tokko qaban itti qabsiifamanii turan. Minjaaloni sunis kan foon aarsawwaniitif qopheeffaman turan. **44** Balbala isa keessaas duubaan oobdii isa keessaas keessa dareewwan lamatu ture; tokko karaa balbala kaabaa gara kibbaati garagaleera; tokko immoo karaa balbala kibbaa gara kaabaatti garagaleera. **45** Innis akkuma naan jedhe; "Dareen gara kibbaatti garagalee jiru luboota warra

mana qulqullummaa keessatti ramadamanifii dha; **46** kan gara kaabaatti garagalee jiru immoo luboota warra iddoa aarsaatti ramadamanifii dha. Warri kunneen ilmaan Zaadoq; kanneen Lewwota keessaa gara Waaqayyootti dhi'aatanii fuula isaa dura tajaajilan isaan qofa." **47** Achii immoo oobdii safare; innis roga afur kan wal qixxee ta'ee dheerinni isaa dhundhuma dhibba tokko, bal'inni isaas dhundhuma dhibba tokko ti. Iddoone aarsaas fuula mana qulqullummaa dura ture. **48** Innis gara gardaafuu mana qulqullummaatti na fidee tuggeewwan gardaafuu sanaa safare; isaanis qixa lamaaniin dhundhuma shan shan babal'ata ture. Bal'inni balbala isaa immoo dhundhuma kudha afur ture; keenyan isaas qixa lamaaniin dhundhuma sadii sadii babal'ata ture. **49** Gardaafoon sun bal'inni isaa dhundhuma digdama, fuula isaa duraa hamma dugda duubaatti immoo dhundhuma kudha lama ture. Gulantaawwan gara mana qulqullummaatti geessan kudhanitu ture; qixa lamaaniinis tuggeewwan gurguddaan, tuggeewwan xixinnaa cina turan.

41 Ergasiis gara mana qulqullummaatti na fidee tuggeewwan isaa safare; bal'inni tuggeewwan sanaas qixa hundaanuu dhundhuma ja'a ja'a ture. **2** Bal'inni balbala isaa dhundhuma kudhan, bal'inni isaa immoo karaa hundaan dhundhuma shan shan ture. Akkasumas inni karaa mana qulqullummaa kan gara alaa safare; innis dhundhuma afurtama dheeratee bal'inni isaa immoo dhundhuma digdama ture. **3** Sana boodee gara mana qulqullummaa isa gara keessaas seeneen utubaawwan balbalaa safare; tokkoon tokkoon isaanii dhundhuma lama lama babal'ata ture. Balballi isaa dhundhuma ja'a bal'atee qixa hundaanuu dhundhuma torba torba bal'ata ture. **4** Lafa irrha dheerina mana qulqullummaa isa gara keessaas ni safare; innis fiixee tokko irraa hamma fiixee kaaniitti dhundhuma digdama dheeratee bal'inni isaa immoo dhundhuma digdama ture. Innis, "Kun Iddoo Qulqullummaa kan Hunda Caaluu dha" naan jedhe. **5** Ergasiis immoo keenyan mana qulqullummaa safare; innis yabbinna dhundhuma ja'a qaba ture; bal'inni dareewwanii kan naannoo mana qulqullummaa biraas dhundhuma afur ture. **6** Dareewwan sunis darbii sadii qoodamanii wal irratti ijaaraman; tokkoon tokkoon darbii immoo dareewwan soddoma soddoma qaba ture. Dareewwan sana deeggaruuvis naannoo keenyan mana qulqullummaa tuggeewwantu ture; tuggeewwan sun garuu keenyan mana qulqullummaa deeggaruuvis keessa hin suuqamnie. **7** Dareewwan mana qulqullummaa bira jiran sunis darbiidhaa gara darbiitti babal'achaa deemu turan. Ijaarsi mana qulqullummaa marsee jiru waan gadii gara oliitti ijaarameef dareewwan sun akkuma ol ba'aa deemanii babal'ata turan. Gulantaan tokkos darbii gadiitti jalqabeee darbii walakkaa keessa ba'ee gara darbii oliitti baasa ture. **8** Akkasumas manni qulqullummaa sun naannoo isatii madabii ol ka'aa akka qabu nan arge; madabiin sunis dareewwan sanaaf hundee ta'e. Hundeun sunis lafa irrha dheerina ulee tokko jechuunis dhundhuma ja'a qaba ture. **9** Keenyan dareewwan sanaa gara alaatiin dhundhuma shan yabbata ture. Iddoone duwwaan dareewwan mana qulqullummaatti fi **10** dareewwan lubootaa gidduu jiru kan naannoo mana qulqullummaa guutumaan guutuutti dhundhuma digdama bal'ata ture. **11** Iddoone duwwaan sana irraa jalqabeees balbalawwan dareewwan sanatti ol seensisan, tokko karaa kaabaa, kaan immoo karaa kibbaa turan; madabiin iddoone duwwaan sana marsee jiru dhundhuma shan bal'ata ture. **12** Ijaarsi oobdii mana qulqullummaatti garagalee jiruu karaa dhi'aatiin dhundhuma torbaatama bal'ata. Keenyan ijaarsa sanaas dhundhuma shan yabbata; dheerinni isaas dhundhuma sagaltama ture. **13** Ergasiis inni mana qulqullummaa safare; dheerinni isaas dhundhuma

dhibba tokko ture; oobdiin mana qulqullummaati fi ijaarsi sun keenyan isaa wajjin dhundhuma dhibba tokko dheerata ture. **14** Bal'inni oobdii mana qulqullummaa kan karaa ba'aatiin jiru iddo fuullee mana qulqullummaa dabalatee dhundhuma dhibba tokko ture. **15** Ergasiis inni dheerina ijaarsaa kan gara oobdii isa mana qulqullummaa duubaatti garagalee jiru keenyan gama lamaanii dabalatee safare; innis dhundhuma dhibba tokko ture. Manni qulqullummaa kan gara alaa, kan gara keessaati fi gardaafoon gara oobdiitti garagalee jiru, **16** akkasumas waltajjiwwan, foddaawwan dhidhiphoonii fi darbiwwan naannoo sadan isaanii jiran kan waltajjiin oliitti fi waltajjiin mataan isaa mukaan haguugamee ture. Lafti isaa, keenyan hamma foddaawwaniiiti jiruu fi foddaawwan haguugamaniit turan. **17** Keessa iddo balbala mana qulqullummaa gubbaan jiruu fi naannoo keenyan mana qulqullummaa kan gara keessaati fi kan gara alaa irratti **18** fakkii kiirubeeli fi mukkeen meexxii tolfamanii turan. Mukkeen meexxii sunis kiirubeel gidduutti tolfaman. Tokkoon tokkoon kiirubis fuula lama lama qaba ture: **19** Fuulli namaa tokko gara muka meexxii kan gama tokkoon jirutti garagalee ture; fuulli leencaa immoo gara muka meexxii kan gama kaaniitti garagalee ture. Isaanis guutumaan guutuutti mana qulqullummaa irratti marfamanii tolfamanii turan. **20** Lafa mana qulqullummaa keessaa hamma balbala gubbaa jiruutti kiirubeeli fi mukkeen meexxii keenyan mana qulqullummaa isaa gara alaa irratti tolfamanii turan. **21** Manni qulqullummaa karaa alaatiin hidhii balbalaa kan roga afurii qaba ture; hidhiin balbalaa kan Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e fuuldu jirus wal fakkaata ture. **22** Iddoo aarsaa kan muka irraa tolfarme kan ol dheerinni isaa dhundhuma sadii, lafa irra dheerinni isaa dhundhuma lamaa fi bal'inni isaa immoo dhundhuma lamaatu ture; goleewwan isaa, madabiin isaatii fi cinaachi isaa muka irraa tolfarme. Namichi sunis, "Maaddiin kun maaddii fuula Waaqayyoo dura jiruu dha" naan jedhe. **23** Manni qulqullummaa inni gara alaati fi Iddoon Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sun balbala lama lama qabu turan. **24** Tokkoon tokkoon balbala sanaas saanqaawwan lama lama qaba ture; tokkoon tokkoon balbala sanaas saanqaawwan qabsiiftu qaban lama lama qaba ture. **25** Balbalawwan mana qulqullummaa isaa gara alaa irratti kiirubeeli fi mukkeen meexxii akkuma keenyan manaa irratti tolfaman sana tolfamanii turan; gardaafoon sana fuula duraanis dibaabee mukaa tokkotku ture. **26** Keenyani bitaa fi mirgaan kan gardaafoon sanaa irra foddaawwan dhidhiphoon kanneen bitaa mirgaan mukkeen meexxiitiin faaeyfamantu ture. Dreeewwan mana qulqullummaa kanneen bitaa fi mirgaas dibaabeeawan qabu turan.

42 Sana booddee namichi sun karaa kaabaatiin gara oobdii alaatti na baasee gara fuullee dareewwan oobdii mana qulqullummaa fi gara fuullee ijaarsa alaa kan karaa kaabaa jiruutti na fide. **2** Ijaarsi balballi isaa gara kaabaatti garagalu sun dheerina dhundhuma dhibba tokko fi bal'ina dhundhuma dhibba tokko qaba ture. **3** Kutaa oobdii isa gara keessaa kan dhundhuma digdamaa keessaa fi kutaa fuullee madabii oobdii kan gara alaa jiru keessa sadarkaa sadiin darbiin tokko darbiin kaanitti garagalee ture. **4** Dreeewwan sana fuula duraanis karaan mana keessaan nama baasu kan dhundhuma kudhan bal'atee dhundhuma dhibba tokko dheeratutu ture. Balbalawwan isaanii karaa kaabaatiin turan. **5** Sababii darbiwwan sun iddo dareewwan kanneen gara gadii irraa fi gamoo isa gidduu irraa qabatan caalaa dareewwan olii jalaa qabatanif dareewwan olii dhidhiphoon dha. **6** Dreeewwan darbii sadaffaa irra jiran akka oobdiwwanii utubaawwan hin qaban ture; kanaafuu darbiwwan

gara gadiiti fi walakkaa jiran caalaa lafa xinnaa qabu ture. **7** Keenyani karaa alaa tokkos dareewwanii fi oobdii gara alaa fuullee jira ture; innis dareewwan sana fuula duraan dhundhuma shantamaa dheerata ture. **8** Dheerinni dareewwan oobdii alaatti aananii tarreedaan jiranii dhundhuma shantama, tarreen mana qulqullummaati aanee jiru immoo dhundhuma dhibba tokko dheerata ture. **9** Yommuu oobdii alaatti ol seenanitti, balballi karaa ba'aatiin gara dareewwan gadiitti nama seensisu tokko ni argama ture. **10** Karaa kibbaatiinis dheerina dallaa oobdii gara alaa qabatee, oobdii mana qulqullummaa qabatee fuullee dallaa gara alaatiin dareewwan **11** fuula isaanii duraan karaa namni irra darbu qabantu ture. Dareewwan kunneneis akkuma dareewwan karaa kaabaa sanaa turan; isaanis dheerinaa fi bal'ina, karaa ittiin gad ba'anii fi guddina wal fakkaatu qabu turan. Balbalawwan karaa kaabaa **12** balbalawwan dareewwan karaa kibbaa wajjin wal fakkaatu turan. Karaa namni irra darbu kan dallaa gara ba'aati ijaarameen wal cina deemuun fuullee jiru kan ittiin dareewwan seenan tokkotu jira ture. **13** Ergasiis inniakkana naan jedhe; "Dareewwan kaabaati fi kibbaa kanneen gara oobdii mana qulqullummaati garagalani jiran sun dareewwan lubootaa, iddo itti luboonni warri fuula Waaqayyoo duratti dhi'ataan aarsaa aarsaa hunda caalaa qulqulluu ta'e nyaatanii dha. Isaanis aarsaa aarsaa hunda caalaa qulqulluu ta'e jechuunis kennaa midhaanii, aarsaa cubbuutii fi aarsaa yakkaa achi kaa'u; iddoon sun qulqulluudhaatii. **14** Luboonni iddo qulqulluu sana takkaa seennaan hamma uffata ittiin tajaajilan sana of irraa baasanitti gara oobdii gara alaatti hin ba'an; wayyaan sun qulqulluudhaatii. Isaan utuu iddo uummataaf ramadametti hin dhi'atin uffata biraan uffachuu qabu." **15** Inni erga waan mana qulqullummaa keessa jiru safaree xumuree booddee karaa balbala ba'aatiin na baasee naannoo sana hunda safare. **16** Kallattii ba'aas ulee ittiin safaraniin safare; wanni inni safares dhundhuma dhibba shan ta'e. **17** Kallattii gara kaabaas safaree safari sun ulee safaratiin dhundhuma dhibba shan ta'e. **18** Kallattii kibbaatiinis safaree safari sun ulee ittiin safaraniin dhundhuma dhibba shan ta'e. **19** Ergasiis inni gara kallattii dhi'atti garagalee safaree, safari sun ulee ittiin safaraniin dhundhuma dhibba shan ta'e. **20** Kanaafuu inni iddo kallattii afraniin jiru safare. Iddoon sun dallaa iddo qulqulluu, iddo xouraa'aa irraa addaan baasu kan dheerinni isaa dhundhuma dhibba shan, bal'inni isaa dhundhuma dhibba shan qaba ture.

43 Ergasiis namichi sun gara balbala ba'a biiftuutti garagaluutti na fide; **2** anis utuu ulfinni Waaqa Israa'el ba'a biiftuutti dhufuu nan arge. Sagaleen isaa akka sagalee huursaa bishaan yaa'uu ture; laftis ulfina isatiiti ifte. **3** Mul'anni ani arges mul'ata ani yommuu inni magalaan barbadeesuuf dhufetti argee fi mul'ata ani Laga Kebaar biratti argee ture sana fakkaata; anis adda kootiin lafatti nan gombifame. **4** Ulfinni Waaqayyoo sun karaa balbala gara ba'a biiftuutti garagaluun mana qulqullummaa seene. **5** Ergasiis Hafuurri ol na fiudheegara oobdii gara keessaati na fide; ulfinni Waaqayyoos mana qulqullummaa guute. **6** Utuu namichi sun na bira dhaabatee jiruu, nama wayii kan mana qulqullummaa keessaa natti dubbatu nan dhaga'e. **7** Innis akkana naan jedhe: "Yaa ilma namaa, kun iddo teessoo kootii fi faanni miilla koo irra ejetuu dha. Kunis iddo anis bara bараan Israa'eloota gidduu jiraadhuu dha. Manni Israa'el jechuunis isaan yookaan mootoni isaanii sagaagalummaa isaaniiif fi reeffa mootota isaaniiit lammata gaarran waaqeffannaanisaanii irratti maqaa koo qulqulluu sana hin xureessan. **8** Isaan yommuu anaa fi isaan gidduutti dallaa qofa hambisanii buusaa balbala isaanii buusaa balbala kootii bira, michichila balbala

isaanii immoo michichila balbala kootii bira dhaabatanitti hojii isaanii jibbisisaan sanaan maqaa koo qulqullicha xureessan. Kanaafuu ani dheeekkamsa kootiin isaanan balleesse. **9** Isaan amma sagaagalummaa isaaniitii fi reefa mootota isaanii sana narraa haa fageessani; anis bara baraan isaan gidduu nan jiraadha. **10** “Yaa ilma namaa, akka isaan cubbuu isaaniitiiin qaana’aniif namoota Israa’elitti mana qulqullummaa argisiisi. Isaan karoora isaa haa hubatan; **11** yoo isaan waan hoijetan hundatti qaana’an, karoora mana qulqullummaa jechuunis haala inni ittiin hoijetame, balbala ol seensisuu fi gad baasuu, karoora isaa guutuu jechuunis sirna isaatii fi seera isaa hunda akka beekan godhi. Akka isaan karoora isaatii fi guutummaa sirna isatiif amanamanii fi duukaa bu’antiis fuula isaanii durattii waan kana barreessi. **12** “Seerri mana qulqullummaa kanaa dha: Lafti naannoo fiixee tulluu jiru hundi waan hunda caalaa qulqulluudhaa. Kun seera mana qulqullummaa ti. **13** “Lafa irra dheerinni iddo aarsaa dhundhuma dheeraadhaan isa kana: innis dhundhuma tokkoo fi bal’ina barruu harkaa tokkoo dha; jalli isaa gad fageenya dhundhuma tokkootii fi bal’ina dhundhuma tokkoo qaba; naannoos isaa immoo xiyyoo taakkoo tokkoo qaba. Ol dheerinni iddo aarsaa sanaa kana: **14** Jala isatiitii kaasee hamma gulantaa gadiitti ol dheerina dhundhuma lamaatii fi bal’ina dhundhuma tokkoo qaba; gulantaa xinnaadhaa hamma gulantaa guddaatti ol dheerina dhundhuma afuriitti fi bal’ina dhundhuma tokkoo qaba. **15** Iddoon ibiddaa kan iddo aarsaa dhundhuma afur ol dheerata; badaan ibiddaa kun gaanfawwan ol babba’an afur qaba. **16** Iddoon ibiddaa kun roga wal qixxee afur qaba; dheerinni isaa dhundhuma kudha lama, bal’inni isaa immoo dhundhuma kudha lama: **17** Gulantaan ol aanus roga wal qixxee afur qaba; dheerinni isaa dhundhuma kudha afur, bal’inni isaa dhundhuma kudha afur; xiyyoon isaa walakkaa dhundhumaa, naannoos jala isaa immoo dhundhuma tokkoo dha. Gulantaawwan iddo aarsaa sanaa gara ba’ a biiftuutti garagalu.” **18** Inni akkana naan jedhe; “Yaa ilma namaa, Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yeroo iddoon aarsaa ijaaramutti dambiiwwan ittiin aarsaan gubamu dhi’eefamuu fi dhiigni iddo aarsaa irratti facafamu kanaa dha: **19** Luboota Lewwota maatii Zaadoq kanneen taajajiluuf fuula koo durattii dhi’aataniif akka aarsaa cubbuu ta’uuf dibicha kennita, jedha Waaqayyo Gooftaan. **20** Atis dhiiga isaa irraa xinnoo fudhattee gaanfa afran kan iddo aarsaa, goleewwan gulantaa ol aanuu afranii fi naanno xiyyoo isaa hunda dibda; haala kanaanis iddo aarsaa sana qulqulleessitee araara buufts. **21** Dibicha sanas aarsaa cubbuutiif fiutee iddo qulqulluudhaan alatti, kutaa mana qulqullummaa kan waan kanaaf ramadame keessatti ni gubda. **22** “Guyyaa lammaffaatti korbeessa re’ee kan hir’ina hin qabne aarsaa cubbuutiif dhi’eessita; iddoon aarsaasakkuma dibichaan qulqulleeffame sanatti qulqulleffama. **23** Erga iddo aarsaa sana qulqulleessitee booddee, horii keessaa dibichaa fi korbeessa bushayee kanneen lamaan isaani iyuu hir’ina hin qabne dhi’eessita. **24** Ati fuula Waaqayyo durattii isaan dhi’eessita; luboonni immoo soogidda itti facaanis aarsaa gubamu godhanii Waaqayyoof isaan dhi’eessu. **25** “Ati guyyaa torbaaf guyyuma guyyaa korbeessa re’ee aarsaa cubbuutiif dhi’eessuu qabda; akkasumas horii keessaa dibichaa fi korbeessa bushayee kan hir’ina hin qabne dhi’eessuu qabda. **26** Isaanis guyyaa torbaaf iddo aarsaatiif aaraara buusanii isaa qulqulleessuu qabu; akkasittis isaa qulqulleessu. **27** Dhuma guyyoota kanaatti, guyyaa saddeettaffaa irraa jalqabee luboonni aarsaa keessan kan gubamuu fi aarsaa keessan kan nagaa iddo aarsaa irratti

dhi’eessuu qabu. Ergasii ani isinan simadha, jedha Waaqayyo Gooftaan.”

44 Sana booddee namichi sun balbala iddo qulqulluu kan karaa alaatiin gara ba’ a biiftuutti garagalutti deebisee na fide; balballi sunis cufamee ture. **2** Waaqayyo akkana naan jedhe; “Balballi kun cufamee hafa; inni banamuu hin qabu; namni tokko iyyuu achiin hin seenu. Sababii Waaqayyo Waqaani Israa’el karaa sanaan seeneef, balballi sun cufamee hafa. **3** Namni fuula Waaqayyoo durattii waa nyaachuuq karra ittiin seenan keessa taa’uu danda’u bulchaa sana qofa. Inni karra ittiin gardaafaa seenan sanaan ol galee achumaan gad ba’uu qaba.” **4** Namichi sun karra kaabaatiin gara fuullee mana qulqullummaati na fide. Anis mil’adheen akka ulfinni Waaqayyoo mana qulqullummaa Waaqayyoo guute arge; adda kootiinis lafattan gombifame. **5** Waaqayyo akkana naan jedhe; “Yaa ilma namaa, waa’ee danbiwwan mana qulqullummaa Waaqayyoo waan ani sitti himu hunda hubadhuu ilaali; sirriitti dhaggeeffadhu; qalbeeffadhus. Waa’ee karra ittiin mana qulqullummaa seenaniitii fi karra ittiin iddo qulqulluudhaa ba’ani hunda yaadatti qabadhu. **6** Mana Israa’el fincilaan sanaan akkana jedhi; ‘Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yaa mana Israa’el, hojiin keessan jibbisisaan sun haa ga’u! **7** Hojiwwan keessan jibbisiso kaan hundatti dabaltanii alagoota yaada garaa fi fooniin dhagna hin qabatin iddo qulqullu kootti galchitan; nyaata, cooma fi dhiiga naaf dhi’eessuuqdaan mana qulqullummaa koo xureessitan; kakuu koos cabsitan. **8** Isin itti gaafatamummaa wantoota koo qulqullu irratti qabdani fiixaan baasuu diiddanii iddo koo qulqullu irratti alagoota muuddatan. **9** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Alagaan yaada garaa fi fooniin dhagna hin qabatin iddo koo qulqullu sana seenuu hin qabu; alagoonni Israa’eloota gidduu jiraatan iyyuu seenuu hin qaban. **10** “Lewwoni warri yeroo Israa’eloonni narraa jal’atanitti waaqota isaanii duukaa bu’uudhaan jooran cubbuu isaaniitti gaafatamuu qabu. **11** Isaan itti gaafatamummaa karrawwan mana qulqullummaa qabaachuudhaan, isa keessas tajaajiluudhaan iddo qulqullu koo keessa tajaajilu danda’u; qalma gubamu qalanii maqaa uummataatiin dhi’eessuu, fuula uummataa dura dhaabataniis uummataa tajaajilu ni danda’u. **12** Garuu sababii isaan fuula waaqota isaanii durattii uummataa tajaajilani man Israa’el cubbuudhaan kuffisaniif ani akka isaan cubbuu isaaniitti gaafatamaniif harka ol kaafadhee kakadheera, jedha Waaqayyo Gooftaan. **13** Isaan luboota ta’ani ni tajaajilu natti dhi’achuu hin qaban yookaan wantoota koo qulqullu kamitti iyyuu yookaan aarsaawwan koo kanneen aarsaawwan hunda caalaa qulqullu ta’anitti dhi’achuu hin qaban; qaanii hojiwwan isaanii jibbisiso baadhachuu qabu. **14** Ta’us ani akka isaan itti gaafatama mana qulqullummaa qabaatanii, akka isaan hojii isaa hunda hoijetanii fi waan achi keessatti hoijetamuu qabu hunda hoijetanii isaan nan muuda. **15** “Luboonti warri Lewwotaa fi sanyii Zaadoq ta’ani fi warri yeroo Israa’eloonni karaa koo irraa jal’atanitti hojii iddo qulqullu koo amanamummaadhaan deemsisan fuula koo dura tajaajiluudhaaf dhi’achuu qabu; cooma fi dhiigas aarsaa godhanii dhi’eessuu fuula koo dura dhaabachuu qabu, jedha Waaqayyo Gooftaan. **16** Iddo qulqullu koo isaan qofatu seenuu qabu; isaan qofatu na tajaajilu fi hojii koo hojjechuuf maaddii kootti dhi’achuu qabu. **17** “Isaan yeroo karra oobdii gara keessaatiin seenanitii wayyaa quincee talbaa irraa dha’ame uffachuu qabu; yeroo karra oobdii gara keessaa dura yookaan mana qulqullummaa keessa tajaajilaniitii wayyaa suufii irraa dha’ame kam iyyuu uffachuu hin qaban. **18** Isaan marata quincee talbaa irraa dha’ame mataa isaanitii maratanii wayyaa jalaa kan quincee talbaa irraa dha’ame

mudhii isaaniitti hidhachuu qabu. Wayyaa isaan dafqisiisu kam iyyuu uffachuu hin qaban. **19** Isaan yeroo gara oobdii alaa iddo uummanni jirutti gad ba'anitti uffata ittiin tajaajilaa turan sana of irraa baasaniid dareewwan qulqulluu keessa kaa'uu qabu; akka uffata isaanitiin uummmin hin qulqulleessineefis uffata biraa uffachuu qabu. **20** “Rifeensa mataa isaanii haaddachuu yookaan guddisuu hin qaban; garuu rifeensa mataa isaanii murachuu qabu. **21** Lubni kam iyyuu yeroo oobdii gara keessa seenutti daadhii wayinii dhuguu hin qabu. **22** Isaan haadha hiyyeesaa yookaan niittii dhirsii hiike fuudhuhu hin qaban; durba sanyii Israa’el yookaan niittii lubni irraa du'e qofa fuudhuhu danda'u. **23** Isaan garaa garummaa waan qulqulluu fi waan qulqulluu hin ta'in gidduu jiru saba koo barsiisanii akka isaan waan xuraa'fi a waan qulqulla'a addaan baafatan itti argisiisu qabu. **24** “Falmii kam iyyuu keessatti luboonni akka abbootii seeraatti haa tajaajilan; akka sirna koottis haa murtteessan. Isaan seera koo fi ajaja koo kan ayyaana kootif murteeffame hundaaफ kennname sana eeguu qabu; Sanbatoota koos qulqulleessanii eeguu qabu. **25** “Lubni tokko nama du'etti dhi'aachudhaan of xureessuu hin qabu; haa ta'u malee yoo namni du'e sun abbaa isaa yookaan haadha isaa, ilma isaa yookaan intala isaa, obboleessa isaa yookaan obboleettii isaa kan hin heerumin ta'e garuu inni of xureessuu danda'a. **26** Inni erga qulqulla'ee booddee guyyaa torba eeguu qaba. **27** Innis gaafa iddo qulqulluu keessa tajaajiluuf oobdii iddo qulqulluu isaa gara keessa seenutti aarsaa cubbuu waa'ee offi isaatifi dhi'eessuu qaba, jedha Waaqayyo Gooftaan. **28** “Dhaallii luboonni qaban anuma qofa. Isin Israa’el keessatti qabeenya tokko illee isaanifi kennuu hin qabdan; ani qabeenya isaanii nan ta'a. **29** Isaan kennaa midhaanii, aarsaa cubbuu fi aarsaa yakkaa ni nyaatan; wanni Israa’el keessa Waaqayyoof kennname hundi kan isaanii ni ta'a. **30** Mataa oomisha midhaanii keessa filatamaan hundii fi kennaan keessaan kan addaa hundinuu kan lubootaa ti. Akka eebbi warra mana keessaan jiraataniif dhufuuf, daakuu keessaan keessaan jaqlqabaa isaanifi kennuu qabdu. **31** Luboonni simbira yookaan horii, waan du'ee argame yookaan kan bineensi madeesse kam iyyuu nyaachuu hin qaban.

45 “Isin yeroo lafa ixaadhaan dhaala godhattanii qoqooddattanitti, biyyattii keessa kutaa dheerinni isaa dhundhuma 25,000, bal'inni isaa immoo dhundhuma 20,000 ta'e tokko aanaa qulqulluu gootanii Waaqayyoof kennuu qabdu; lafti sunis guutumaan guutuutti qulqulluu ta'a. **2** Kana keessaas lafti rogni isaa wal qixxee kan lafa irra dheerinni isaa dhundhuma 500, bal'inni isaaas dhundhuma 500 ta'e iddo qulqulluudhaaf, dhundhumii 50 immoo iddo duwwaan naanmoo isaaatti hafuuf haa ta'u. **3** Aanaa qulqulluu sana irraas kutaa lafa irra dheerinni isaa dhundhuma 25,000, bal'inni isaa immoo dhundhuma 10,000 safari. Isa keessaas iddo qulqulluu jechunni Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'etu jiraachuu qaba. **4** Iddoo kunis lafa sana keessatti luboota iddo qulqulluu keessatti tajaajilaniif fi kanneen fuula Waaqayyoof durattii tajaajiluuf dhi'aataniif kutaa qulqulluu ni ta'a. Innis iddo manneen isaanitiit fi iddo man qulqullummaa ta'a. **5** Lafti dhundhuma 25,000 dheeratee bal'inni isaa immoo dhundhuma 10,000 ta'e akka isaan magaalaa keessa jiraatan itti ijaarrataniif Lewwota mana qulqullummaa keessa tajaajilaniif ta'a. **6** “Lafa bal'inni isaa dhundhuma 5,000, dheerinni isaa immoo dhundhuma 25,000 ta'e kutaa qulqulluu sanattii akka qabeenya ishee ta'uuf magaalaa sanaaf kennaa; innis mana Israa’el hundaafta'a. **7** “Bulchaan sunis lafa aanaa qulqulluu sanaattii fi qabeenya magaalaa gama lamaaniinuu daangessitu tokko qabaata. Lafti sunis karaa lixaatti gara lixaatti diriirtree karaa ba'atiin immoo

gara ba'aatti diriirtree kutaalee lafa gosa keessa tokko biraan daarii lixaatti hamma daarii ba'aatti dheeratti. **8** Lafti kun Israa’el keessatti handhuuraa isaa taati. Bulchitooni koos akka manni Israa’el akkuma gosa isaanitiit lafa handhuuraa qabataan godhu malee si'achi saba koo hin hacuucan. **9** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yaa bulchitoota Israa’el isin seera dabartaniirtu! Jeequmsaa fi hacuuccaa keessaan dhiisaatii waan sirrii ta'ee fi qajeela hojjedhaa. Saba koo hin saaminaa, jedha Waaqayyo Gooftaan. **10** Isin madaalii sirrii, iifii sirrii fi baadoosii sirrii ta'etti fayyadamuu qabdu. **11** Iifii fi baadoosiin wal qixxee ta'u qabu; baadoosiin tokko homeerii kudhan keessa tokko, iifii tokko immoo homeerii kudhan keessa tokko qabata; kanaafuu homeerii lachaa isaanitiifuu madaalii walii galaa ta'a. **12** Saqiliin tokko geeraa digdama qabata; saqiliin jaatamni immoo minnanii tokko ta'a. **13** “Kennaan isin dhi'eessuu qabdan kanaa dha: Tokkoo tokkoo qamadii homeerii tokkoo keessa iifii qooda ja'a keessa qooda tokko, tokkoo tokkoo garbuu homeerii tokkoo keessa iifii qooda ja'a keessa qooda tokko. **14** Zayitiin ajajame yoo baadoosiidhaan safaram, baadoosii qooda kudhan keessa qooda tokko kan tokkoo tokkoo qoroosii irraa fudhatamee dha. Qoroosiin tokko baadoosii kudhan yookaan homeerii tokko qabaata; baadoosiin kudhan homeerii tokkoon wal qixxeedhaatii. **15** Akkasumas lafa tika Israa’el kan bishaan quuife irraa bushaayee dhibba lama keessa hoolaa tokko haa fudhatu. Kun hundi akka sabaaft aaraarii bu'uuf kennaa midhaanii, aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaatiif ta'a, jedha Waaqayyo Gooftaan. **16** Sabni biyyattii hundinuu kennaa kana bulchaa Israa’elii ni kenna. **17** Yeroo ayyaanotaatti, yeroo Ayyaana Baatiitti, guyyoota Sanbataatti, yeroo ayyaanota mana Israa’eliiif murteeffaman hunda aarsaa gubamu, kennaa midhaaniiit fi dhibaayyuu dhi'eessuu itti gaafatama bulchaa ti. Innis akka mana Israa’eliiif aaraarii bu'uuf aarsaa cubbuu, kennaa midhaanii, aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa ni dhi'eessa. **18** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Guyyaa jalqabaa, ji'a jalqabaatti dibicha hir'ina hin qabne geessitee mana qulqullummaa ni qulqulleessita. **19** Lubichis dhiiga aarsaa cubbuu sana irraa waa fuudhee dhaabawwan balbala mana qulqullummaa irra, qarqara goleewan iddo aarsaa kanneen ol aannan afranii fi dhaabawwan karra oobdi kan gara keessa irra dibuu qaba. **20** Nama utuu itti hin yaadin yookaan utuu hin beekin cubbuu hojjetu kameef iyyuu ji'a sana keessa bultii torbaffaatti akkasuma gochuu qabdan; isin akkasisti mana qulqullummaa sanaaf aaraara buuftu. **21** “Ji'a jalqabaa keessa, bultii kudha afuraffaatti isin Faasiikaa jechuuniis ayyaana torban tokko turu ayyaaneffattu; yeroo kanattis buddeena raacitii malee tol fame nyaatu. **22** Gaafas bulchaan sun ofti isaatifi fi uummata biyyattii hundaa dibicha tokko aarsaa cubbuu godhee dhi'eessuu qaba. **23** Innis yeroo ayyaana bultii torbaa sana keessa guyyuma guyyaan korommii loonii torbaa fi korbeeyyi hoolaa torba kanneen hir'ina hin qabne aarsaa gubamu godhee, korbeessa re'ee tokko immoo aarsaa cubbuu godhee Waaqayyoof dhi'eessuu qaba. **24** Tokkoo tokkoo dibicha looniitif iifii tokko, tokkoo tokkoo korbeessa hoolatiifis iifii tokko kennaa midhaanii godhee, zayitii iiniif tokkoo tokkoo iifii sanaatai dabalee qopheessuu qaba. **25** “Yeroo ayyaana bultii torba turu kan ji'a torbaffaa keessa guyyaa kudha shanaffaatti jalqabamu sana keessa illee aarsaa cubbuutiif, aarsaa gubamuuf, kennaa midhaaniiit fi kan zayitiitif akkasuma haa qopheessu.

46 “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Karri oobdii gara keessa kan ba'a biiftuutti garagalu guyyaa hojii ja'anuu cufamuu qaba; gaafa Sanbataatti fi guyyaa Ayyaana Baatiit garuu

banamuu qaba. **2** Bulchaan sun karaa gardaafuu balbalaatiin ol galee dhaaba balbalaa bira dhaabachuu qaba. Luboonni immoo aarsaa isaa kan gubamu fi aarsaa isaa kan nagaa dhi'eessuu qabu. Innis buusaa karraa durattu sagadee ergasii gad ba'u qaba; karri sun garuu hamma galgalaatti hin cufamu. **3** Guyoota Sanbataatti fi Baatii Haaraatti sabni biyyattii karra ittiin ol seenan irratti fuula Waaqayyoo durattu sagaduu qaba. **4** Aarsaan gubamu kan bulchaan sun guyyaa Sanbataatiin Waaqayyoof fidu xobbaallaawwan hoolaa ja'aa fi korbeeessa hoolaa tokko, kanneen hundi isaanii mudaan hin qabne ta'u qabu. **5** Kennaan midhaanii kan korbeeessa hoolaa wajjin kennamu sun iifii tokko, kennaan midhaanii kan xobbaallaawwan hoolaa wajjin kennamu immoo akkuma bulchaan sun fedhetti ta'ee tokko tokkoo iifii sanaatti zayitiin iiniin tokko dabalam ee dhi'eefamu qaba. **6** Innis guyyaa Baatii Haaraatti dibicha tokko, xobbaallaawwan hoolaa ja'aa fi korbeeessa hoolaa tokko, kanneen hundi isaanii iyuu mudaan hin qabne dhi'eessuu qaba. **7** Iifii tokko korma loonii wajjin, iifii tokko korbeeessa hoolaa wajjin, xobbaallaawwan hoolaa wajjin immoo akkuma bulchaan sun kennuu fedhetti kennaan midhaanii godhee tokkoo iifii sanaatti zayitiin iiniin tokko dabalee dhi'eessuu qaba. **8** Bulchaan sun yeroo ol seenutti karaa gardaafuu karra sanaatiin seenuu, karuma sanaanis gad ba'u qaba. **9** “Yoo sabni biyyattii guyyaa ayyaana murteeffameetti fuula Waaqayyoo durattu dhi'aattutti nammi waaqeffachuu dhaaf karra gama kaabaatiin ol seenuu kam iyuu, karra gama kibbaatiin ba'uu qaba; namni karra gama kibbaatiin seenu kam iyyuu karra gama kaabaatiin ba'uu qaba; namni kam iyuu karra karra sanatti dugda galee jiruu ba'uu qaba malee karra ittiin seene sanaan ba'uu hin qabu. **10** Bulchaan sunis isaan gidduu jiraachuu qaba; inni yeroo isaan ol seenanitti seenee yeroo isaan gad ba'anitti ba'a. **11** “Guyoota ayyaanaatii fi ayyaanaota murteeffamaniif, kennaan midhaanii iifii tokko dibicha tokko wajjin, iifii tokko korbeeessa hoolaa tokko wajjin, xobbaallaawwan hoolaa wajjin immoo akkuma namichi sun kennuu fedhetti tokkoo tokkoo iifii zayitiin iiniin tokko dabalee dhi'eessuu qaba. **12** Yommuu bulchaan fedhii isaaatiin Waaqayyoof aarsaa dhi'eessutti jechuunis yommuu aarsaa gubamu yookaan aarsaa nagaan dhi'eessutti karri gara ba'a biiftuutti garagaluulisaaf banamuu qaba. Inni akkuma guyyaa Sanbataa godhu sana aarsaa isaa kan gubamu yookaan aarsaa isaa kan nagaa dhi'eessuu qaba. Ergasii inni ba'ee deema; erga inni deemeet booddee karri sun ni cufama. **13** “Ati guyyuma guyyaan xobbaalla hoolaa waggaan tokkoo kan mudaan hin qabne aarsaa gubamu gootee Waaqayyoof dhi'eessuu qabda; waan kanas ganama ganama dhi'eessita. **14** Kana wajjinis daakuu midhaanii iifii ja'a keessaa tokko, daakuu sana jisuuufs zayitiin iimii sadii keessaa tokko itti dabaltee ganama ganama kennaa midhaanii dhi'eessuu qabda; kennaa midhaanii kana Waaqayyoof dhi'eessun sirna baraa baraa ti. **15** Kanaafuu xobbaallaan hoolaa, kennaan midhaaniiit fi zayitiin aarsaa gubamu kan yeroo hundaatiif ganama ganama ha dhi'eefamu. **16** “Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: Yoo bulchaan sun dhaala isaa irraa ilmaan isaa keessaa isa tokkoof kenne dhaalli sun sanyii isaatifiis ni ta'a; kunis dhaalaan handhuuraa isaanii ta'a. **17** Haa ta'u malee yoo bulchaan sun dhaala isaa irraa garboota isaa keessaa isa tokkoof kenne garbichi sun hamma waggaan inni itti bilisoomuu ga'utti kan isaa ti; sana booddee dhaalli sun bulchaa sanaaf deebi'a. Dhaalli isaa ilmaan isaa qofaaf ta'a; dhaalli sun kan isaanii ti. **18** Bulchaan sun qabeenya isaa irraa isaan buqqisee dhaala sabaa kam iyuu fudhachuu hin qabu. Akka sabni koo kam iyuu qabeenya isaa irraa hin buqqifamneefis inni qabeenya isaa irraa ilmaan isaatifiidhaala isaanii kennuu qaba.” **19** Ergasii

namichi sun balbala isa karra gara dareewwan qulqulluu gara kaabaatti garagalaniit jiran kanneen luboottaaf kennamanitti geessu cina jiru keessaan na baasee moggaa gara dhi'aatiin iddoon tokko natti argisiise. **20** Innis akkana naan jedhe; “Iddoon kun iddoon itti luboonni uummata qulqulleessuuf jedhanii akka aarsaan gara oobdii alaatti gad hin baafanneef aarsaa yakkaatiif fi aarsaa cubbuu bilcheessanii kennaa midhaanii immoo itti tolchanii dha.” **21** Innis ergasii gara oobdii alaatti na baasee goleel isaa afran irra na naannesse; ani immoo tokkoo tokkoo goleel sanaa keessatti oobdii biraan arge. **22** Goleewwan oobdii alaa afran keessa oobdiwwan xixinnaatu ture; isaanis lafa irra dheerina dhundhuma afurtamaa fi bal'ina dhundhuma soddoma qabu; bal'inni tokkoo tokkoo oobdiwwan goleewwan afran keessa jiranii wal qixxee ture. **23** Naannoo tokkoo tokkoo goleewwan afranii keessa marsaa dhagaa kan naannoo isaa jalatti iddoon ibiddaa jiru tokkotu jjaraamee ture. **24** Innis, “Isaan kunneen manneen warri mana qulqullummaa keessa tajaajilan aarsaawwan sabaa itti bilcheessanii dha” naan jedhe.

47 Namichi sun deebisee gara balbala mana qulqullummaatti na fide; anis bishaan gulantaan mana qulqullummaa jalaa ba'ee gara ba'a biiftuutti yaa'u nan arge; manni qulqullummaa sun gara ba'a biiftuutti garagala tureetii. Bishaan sunis kibba mana qulqullummaa jalaa ba'ee kibba iddoon aarsaatiin gad yaa'a ture. **2** Ergasii karra balbala kaabaatiin na baasee ala keessa na naannesse gara karra alaa kan gara ba'a biiftuutti garagalee jiruutti na fide; bishaan sunis karaa kibbaatiin yaa'a ture. **3** Namichi sunis funyoo ittiin safaru harkatti qabatee gara ba'a biiftuutti deemuudhaan dhundhuma kuma tokko safare; ergasiis bishaan koronyoo ga'u keessa na deemsise. **4** Ammas dhundhuma kuma tokko safaree bishaan jilba ga'u keessa na deemsise; itti aansees dhundhuma kuma tokko safaree bishaan mudhii ga'u keessa na deemsise. **5** Ammas inni dhundhuma kuma tokko safare; sababii bishaan sun guutee tureef ani laga sana ce'uu hin dandeeyne; lagni sun daakuudhaaf akka malee dad fagoo waan ta'eef namni tokko iyuu ce'uu hin danda'u ture. **6** Innis, “Yaa ilma namaa, waan kana argita?” naan jedhe. Ergasii inni deebisee gara afaan lagaatti na fide. **7** Anis yommuu achi ga'etti bitaa fi mirga laga sanaatti mukkeen hedduu nan arge. **8** Innis akkana naan jedhe; “Bishaan kun gara biyya ba'a biiftuutti yaa'e gara Arabbaatti bu'ee galaanatti makama. Yommuu galaanatti makamuttis bishaan sun ni qulqulla'a. **9** Idoo lagni sun itti yaa'u hunda uumamawwan lubbuu qabeeyyi ni jiraatu ture. Sababii bishaan kun achi yaa'e bishaan qulqulleessuuf, qurxummiin baay'inaan argama; kanaafuu lafa bishaan sun itti yaa'u wanni hundi ni jiraata. **10** Qurxummi qabdooni qarqara bishaanii dhadhaabat; lafti Een Gaadiidha hamma Een Eglayiimiitti jiru lafa itti kiyoo diriirsan ta'; qurxummiin isaan akkuma qurxummi Galaana Meeditiraaniyan gosa addaa qabataa. **11** Raaree fi caffaan garuu hin qulqulla'u; isaanis soogidda ta'anii hafu. **12** Mukkeen ija naqatan gosti hundinuu bitaa fi mirga qarqara laga sanaatti ni guddatt. Baalawwan isaanii hin gogaa yookaan ija hin dhaban. Sababii bishaan iddoon qulqulluudhaa gara isaanii yaa'uuf mukkeen sun ja'i ja'an ija naqatu. Iji isaanii nyataaf, baalli isaanii immoo nama fayysiisuf fayyada.” **13** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: “Daangaawwan kunneen daangaawwan isin ittiin biyyattii dhaala gootanii gosoota Israa'el kudha lamaaniiif qoqoodanii dha; Yoosef qooda lama ha argatu. **14** Isin wal qixxeessitanii isaaniiif qoqooduu qabdu. Sababii anii abbootii keessanii kennuu harka ol kaafameen kakadheef biyyattiin kun dhaala keessan ni taati. **15** “Daangaan biyyattii kanaa dha: “Karaa kaabaatiin Galaana

Meditiraaniyanii kaasee daandii Hetilooniitiin karaa Haamaat darbee hamma Zedaadi ga'utti, **16** Beerootaanii fi Sibraayim isa daangaa Damaasqootii fi Hamaatii gidduutti argamu irraa hamma Hazeer Hatiikoontuunisa daangaa Hawiraanii irratti argamu sanaa ga'a. **17** Daangaan kun galaana irraa ka'e karaa kaabaatiin daangaa Damaasqoo qabatee, daangaa Hamaatis gara kaabaati dhiisee hamma Hazar Eenooniitti deema. Kunis daangaa kaaba ta'a. **18** Daangan sun karaa ba'a biiftuutiin Hawiraanii fi Damaasqoo gidduu ba'ee Yordaanosin qabatee Gili'aadii fi biyya Israa'el gidduudhaan karaa Galaana ba'a biiftuutiin hamma Taamaaritti deema. Kunis daangaa ba'a biiftuu ni ta'a. **19** Innis karaa kibbaatiin Taamaarii ka ee hamma bishaan Mariibaa Qaadeshiitti deema; ergasiis laga Gibxi qabatee hamma Galaana Guddichaatti deema. Kun daangaa kibbaa ta'a. **20** Karaa lixaatiin immoo hamma iddo fuullee Hamaatii jiru tokkotti Galaanni Meeditiraaniyan daangaa isaa ni ta'a. Kunis daangaa liixa ni ta'a. **21** "Isinis akkuma baay'ina gosoota Israa'elitti biyya kana ni qoqoodattu. **22** Isin ofii keessanii fi alagoota isin gidduu jiraatan kanneen ijoollee qabaniif biyyattii dhaala godhaatiixaadhaan qoqodaa. Akka dhalattoota Israa'ellittis isaan ilala; isaanis isin wajjin gosoota Israa'el gidduutti ixadhaan dhaala qoeddachuu qabu. **23** Isin alagaa gosa kam iyuu keessa qubateef dhaala isaa kennuufi qabdu" jedha Waaqayyo Gooftaan.

48 "Gosoonni maqaan isaanii galmeeffame kanneenii dha: "Karaa daarii kaabaatiin gosti Daan qooda tokko qabaata; kunis daandii Hetiloon qabatee hamma qaxxaamura Hamaatitti deema; Hazar Eenaanii fi daarii Damaasqoo kan gara kaabaa inni Hamaatitti aanee jiru daarii isaa kan karaa ba'aatti jalqabee hamma karaa lixa biiftuutti jiruu ta'a. **2** Gosti Aasheer qooda tokko qabaata; kunis biyya Daan kan ba'a hamma lixaatti jiru daangessa. **3** Gosti Niftaalem qooda tokko qabaata; kunis biyya Aasheer kan ba'a hamma lixaatti jiru daangessa. **4** Gosti Minaasee qooda tokko qabaata; kunis biyya Niftaalem kan ba'a hamma lixaatti jiru daangessa. **5** Gosti Efrem qooda tokko qabaata; kunis biyya Minaasee kan ba'a hamma lixaatti jiru daangessa. **6** Gosti Ruubeen qooda tokko qabaata; kunis biyya Efrem kan ba'a hamma lixaatti jiru daangessa. **7** Gosti Yihuudaa qooda tokko qabaata; kunis biyya Ruubeen kan ba'a hamma lixaatti jiru daangessa. **8** "Biyyi ba'a biiftuutti gara lixa biiftuutti Yihuudaa daangessu qooda isin kennaa addaa gootanii dhi'eessuu qabdani dha. Bal'inni isaa dhundhuma 25,000, dheerinii isaa immoo ba'a biiftuutti gara lixa biiftuutti qooda gosaa keessaa isa tokko wajjin wal qixxee ta'a; iddoon qulqulluun sunis biyya sana gidduutti argama. **9** "Qoodni addaa kan isin Waaqayyoof dhi'eessuu qabdan dheerinii isaa dhundhuma 25,000, bal'inni isaa immoo dhundhuma 10,000 ta'a. **10** Kunis lubootaaf qooda qulqulluu ta'a. Innis karaa kaabaatiin dhundhuma 25,000 dheerata; karaa lixa biiftuutti dhundhuma 10,000 bal'ata; karaa ba'a biiftuu dhundhuma 10,000 bal'ata; karaa kibbaatiin immoo dhundhuma 25,000 dheerata. Manni qulqullummaa Waaqayyoos gidduu isattti argama. **11** Kunis lubootaaf qulqulla'o jechuunis ilmaan Zaadoq kanneen amanamummaadhaan na tajaajilaan turan kanneen yeroo Israa'eloonni karaa irraa badanitti akka Lewwonni karaa irraa badan sana karaa irraa hin badin sanaaf ta'a. **12** Innis qooda biyyattii isa qulqulluu irraa jechuunis qooda qulqulluu kan qooda hunda caalaa qulqulluu ta'e irraa kan biyya Lewwotaa daangessu sun isaa niif kennaa addaa ta'a. **13** "Biyya lubootaa biraan Lewwonni lafa dheerinii isaa dhundhuma 25,000, bal'inni isaa immoo dhundhuma 10,000 qabaatu. Walumaa galatti dheerinii isaa dhundhuma 25,000 bal'inni isaa immoo dhundhuma 10,000

ta'a. **14** Isaanis lafa sana irraa waan tokko illee gurguruu yookaan geeddaruu hin qaban. Lafti kun biyyattii keessa filatamaa dha; sababii Waaqayyoof qulqulluu ta'eefis harka nama biraatti darbuu hin qabu. **15** "Lafti hafe kan bal'inni isaa dhundhuma 5,000, dheerinii isaa immoo dhundhuma 25,000 ta'e faayidaa magaalattitiif oola; kunis ijaarsa manneenii fi lafa dheedaatiif ta'a. Magaalattiiin immoo isaa gidduu jiraatti; **16** magaalattiiin karaa kaabaatiin dhundhuma 4,500, karaa kibbaatiin dhundhuma 4,500, karaa ba'aatiin dhundhuma 4,500 karaa lixaatiin dhundhuma 4,500 bal'atti. **17** Magaalattiiin kaabaan dhundhuma 250, kibbaan dhundhuma 250, ba'an dhundhuma 250, dhi'aanis dhundhuma 250 lafa dheeda ni qabaatti. **18** Wanni lafa sana irraa hafe kan kutaa qulqulluu daangessu fi dheeria lafa sanaa qabatee jiru karaa ba'aatiin dhundhuma 10,000, karaa dhi'aatiin illee dhundhuma 10,000 ni ta'a. Oomishni lafa sanaas hojjettoota magaalattitiif nyaata ni ta'a. **19** Hoijettoona magaalattii kanneen lafa quotan gosoota Israa'el hunda keessa dhufulu. **20** Kutaan lafa sanaa hundi roga wal qixxee afur qabaata; tokkoon tokkoon roga sanaas dhundhuma 25,000 ta'a. Qabeenyaa magaalaa wajjinis akka kennaa addaa ta'uuf kutaa qulqulluu hambisaa. **21** "Wanni karaa kutaa qulqulluu lamaanii fi qabeenyaa magaalattii irraa hafe bulchaa sanaaf ta'a. Innis karaa ba'a kutaa qulqulluu kan dhundhuma 25,000 dheeratu sana irraa jalqabee gara daangaa ba'aatti, karaa dhi'aai immoo lafa dhundhuma 25,000 dheeratu sana irraa jalqabee gara daangaa dhi'aatti bal'ata. Lafti dheeria qoodawwan gosaa qabatee jiru sun lamaan bulchaa sanaaf ta'a; kutaa qulqulluun iddoon qulqulluu kan mana qulqullummaa wajjin jiru sun isaan gidduutti argama. **22** Kanaafuu qabeenyi Lewwotaaifi fi qabeenyi magaalattii lafa bulchaa sanaaf kennname sana walakkattii argama. Lafti bulchaa sanaaf kennname sunis daangaa Yihuudaa fi daangaa Beniyaam gidduutti argama. **23** "Qoodni gosoota hafanii kan armaan gad jiruu dha: "Gosti Beniyaam qooda tokko qabaata; kunis gara ba'aatti hamma gara dhi'aatti bal'ata. **24** Gosti Sim'i'on qooda tokko qabaata; kunis ba'a hamma lixaatti biyya Beniyaam daangessa. **25** Gosti Yisaakorii qooda tokko qabaata; kunis ba'a hamma lixaatti biyya Sim'i'on daangessa. **26** Gosti Zebululoon qooda tokko qabaata; kunis ba'a hamma lixaatti biyya Yisaakor daangessa. **27** Gosti Gaad qooda tokko qabaata; kunis ba'a hamma lixaatti biyya Zebululoon daangessa. **28** Daangaan Gaad kan karaa kibbaa sun Taamaarii jalqabee hamma bishaan Mariibaa Qaadeshiitti, ergasis ededa Laga Gibxi irra hamma Galaana Guddichaatti gara Kaabaa deema. **29** "Kunis biyya isin dhaala gootanii ixadhaan gosoota Israa'elitti qoqooduu qabdani dha; isaan kenneen qoodawwan isaanii ta'an" jedha Waaqayyo Gooftaan. **30** "Karrawwan magaalaa sana keessaa ittiin ba'an kanneenii dha: "Karaa kaabaatiin jalqabee kan dhundhuma 4,500 dheeratu, **31** karrawwan magaalaa sanaa maqa gosoota Israa'eliin moggaafamu. Karrawwan sadan karaa kaabaatiin jiran karra gosa Ruubeen, karra gosa Yihuudaa fi karra gosa Lewwii ta'u. **32** Karaa ba'a karrawwan dhundhuma 4,500 dheeratan sadii jira; isaanis karra Yoosef, karra Beniyaamii fi karra Daan. **33** Karaa kibbaa karrawwan dhundhuma 4,500 dheeratan sadii jira; isaanis karra Sim'i'on, karra Yisaakorii fi karra Zebululoon. **34** Karaa dhi'aa karrawwan dhundhuma 4,500 dheeratan sadii jira; isaanis karra Gaad, karra Aasheerii fi karra Niftaalem. **35** "Naarnoon magaalaa sanaa guutumaan guutuutti dhundhuma 18,000 ta'a. "Maqaan magaalaa sanaas yeroo sanaa jalqabee, 'Waaqayyo achi jira ta'a.'"

Daani'el

1 Bara Yehooyaqiiim mooticha Yihuudaa keessa, waggaa sadafkaatti Nebukadnezar mootiin Baabilon dhufee Yerusaalemin marse. **2** Gooftaanis Yehooyaqiiim mooticha Yihuudaa mi'oota mana qulqullummaa Waaqaa tokko tokko wajjin dabarsee harka isaatti kenne. Mi'oota kanneenis gara mana Waaqa isaa, gara Baabilonitti geeffatee mankuusaa mana Waaqa isaa keessa kaa'ate. **3** Mootichis ergasii Ashfenaz itti gaafatamaa qondaaltota isaa sana waamee akka inni Israa'eloota sanyii moototaati fi maatii ulfina qabeeyyi ta'an tokko tokko ol galchu ajaje; **4** isaanis dargaggeeyyi hir'inaii dhagnaa hin qabne, babbareedoo, kanneen barumsa gosa kamii iyyuu barachuuu dandeetii ogummaa qaban, kanneen beekumsaan badhaadhan, kanneen waan hunda hubachuu danda'anii fi masaraa mootummaa keessa tajaajiluu ga'umsa qaban turan. Innis afaanii fi katabbi Baabilonataa isaan barsiisuu qaba ture. **5** Mootichis nyaataa fi daadhii wayinii kan guyyaa guyyatti isaan barbaachisu maaddii mootummaa irraa isaanifi ajaje. Isaanis tajaajila mootichaa seenuuf waggaa sadii leenjifamuu qabu ture. **6** Isaan kanneen keessa warri Yihuudaa dhufan Daani'el, Hanaaniyya, Miishaa'eeli fi Azaariyya turan. **7** Itti gaafatamaan qondaaltotaa sun Daani'eliin Beelxishaazaar, Hanaaniyaadhaan Shaadraak, Miishaa'eelin, Meeshak, Azaariyaadhaan immoo Abdanaagoo jedhee maqaas haaraa baaseef. **8** Daani'el garuu nyaataa fi daadhii wayinii moottichaatiin of xureessuu dide; innis akkasiin akka of hin xureessineef itti gaafatamaa qondaaltotaa sana eeyyama gaafate. **9** Waaqnis yeroo kanatti akka Daani'el fuula qondaala sanaa duratti surraa fi gara laafina argatu godhe; **10** qondaalli sun garuu Daani'eliin, "Ani gooftaa koo isaa nyaataa fi dhugaatii keessan isiniif ramade sana nan sodaadh; inni maaliif dargaggoota hiriyoota keessan kaan caalaa huqqattanii isin arga? Kanaan isin mootichi balaa mataa kootti fiddu" jedhe. **11** Kana irratti Daani'el waardiyyaa itti gaafatamaan qondaaltotaa sun Daani'eli fi Hanaaniyya irratti, Miishaa'eeli fi Azaariyya irratti muude Meldaarin akkana jedhe; **12** "Maalo tajaajiltoota kee bultii kudhaniil ilaalii; biqlituu nyaatamuu fi bishaan dhugamu malee waan biraan nuuf hin kennin. **13** Sana boodde bifa keenyaa fi bifa dargaggoota nyaataa mootii nyaatanii wal biratti ilaalii; waan argite irratti hundaa'ittii tajaajiltoota kee irratti waan feete murteessi." **14** Innis yaada kana fudhatee bultii kudhan isaan qore. **15** Dhuma bultii kurnan sanaattis isaan dargaggoota nyaataa mootii nyaatan sana caalaa fayyaaleyii fi warra dhagni isaanii furdatee miidhage ta'anii argaman. **16** Kanaafuu waardiyyaan sun qooda nyaataa filatamaa fi daadhii wayinii kan isaan dhuguu qaban sanaa raaifuu qofa isaanifi kenne. **17** Waaqnis dargaggoota afran kanneenif barumsaa fi ogummaa hunda keessatti beekumsaa fi daneetii kenneef. Daani'elis mul'ataa fi abjuu hunda hubachuu danda'a ture. **18** Yommuu guyyaan mootichi akka isaan gara isaaatti dhi'ataan murteesse ga'ettis, qondaalli hangaftichi fuula Nebukadnezar duratti isaan dhi'eesse. **19** Mootichis isaan haasofsiise; innis nama Daani'eliin, Hanaaniyya, Miishaa'eeli fi Azaariyya qixxaatu tokko illee hin arganne; kanaafuu isaan hojji mootichaa jalqaban. **20** Mootichis waa'ee ogummaa fi beekumsaa kan isaan gaafate hundaan akka isaan ilaaltotaa fi falflatoota biyyattiitti argaman hunda harka kudhan caalan arge. **21** Daani'elis hamma waggaa tokkoffaa Qiros mootichaatti achuma ture.

2 Nebukadnezar bara mootummaa isaa keessa, waggaa lammaffaatti abjuu abjoote; hafuurri isaa jeeqamee hirribas

rafuu dadhabe. **2** Kanaafuu mootichi akka isaan abjuu inni abjoote sana itti himanif tolchitoota, mortoota, falflatootaa fi warra urjii ilaalan waamsise; isaanis ol galanii fuula isaa dura dhadhaabaten; **3** mootichis, "Ani abjuu na dhiphise tokko nan abjoodhe; hiikkaa abjuu sanaa maal akka ta'beekuu nan barbaada" jedheen. **4** Kana irratti warri urjii ilaalan sun afaan Araamaayikiitiin mootichaan, "Yaa mootii, bara bараан jiraadhu! Abjuu kee tajaajiltoota keetti himi; nu siif hiiknaa" jedhanii mootichaaf deebisan. **5** Mootichis warra urjii ilaalan sanaan akkana jedhe; "Ani waan kana murteesseera: Yoo isin abjuu koo fi hiikkaa isaa natti himuu baattan ani isinan kukkuta; manneen keessanis tuulaa waan diigamee ta'u. **6** Garuu yoo abjuu sanaa fi hiikkaa isaa natti himtan isin kennaa, badhaasaa fi ulfina guddaa narraa argattu. Kanaafuu abjuu sanaa fi hiikkaa isaa natti himaa." **7** Isaan amma illee deebisani, "Mootichi abjuu isaa tajaajiltoota isaatti haa himu; nu ni hiiknaaf" jedhan. **8** Kana irratti mootichi akkana jedhee deebiseef, "Ani akka isin sababii waan ani cimsee murteesse beektanifi, akka isin yeroo dheeressuu yaalaa jirtan hubadheera: **9** Yoo isin abjuu sana natti himuu baattan, adabbii tokkotu isin eeggata. Isin waan haallii geeddaramu seetanii dubbi dogoggorsaa fi hamaa natti himuu mari'attaniirtu. Kanaafuu abjuu sana natti himaa; anis akka isin hiikkaa isaa natti himuu dandeessan kanaan nan beekaa." **10** Warri urjii ilaalan sunis akkana jedhanii mootichaaf deebiseef; "Namni waan mootichi gaafate kana hojjechuu danda'u tokko iyyuu lafa irratti hin argamu! Mootiin kam iyyuu hammuma fedhee guddaa fi jabaa ta'u illee tolchituu, moortuu yookaan warra urjii ilaalu kam iyyuu gaaffii akkanaa gaafateen hin beeku. **11** Wanni mootichi gaafate akka malee rakkisaa dha. Waaqota malee namni tokko iyyuu waan kana mootichaaf ibrusu hin danda'u; isaan immoo namoota gidduu hin jiraatan." **12** Wanni kunis mooticha akka malee aarse; isa dallansiisees akka inni ogeeyyii Baabilon hundatti murtii du'aa muru godhe. **13** Kanaafuu akka namoonni ogeeyyiin hundi ajjeefaman labsiin ba'e; namoonnis akka Daani'eli fi michoota isaa barbaadanii ajjeesaniif ergaman. **14** Yommuu Ariyook itti gaafatamaan eegumsa mootichaa namoota Baabilon ogeeyyii ajjeesuuuf ba'etti, Daani'el ogummaa fi malaan isa haasofsiise. **15** Innis qondaala mootichaatiin, "Mootichi maalif labsii cimaa akkasiis baase?" jedhee gaafate. Ariyookis waan sana Daani'elitti hime. **16** Kana irratti Daani'el ol seenee akka abjuu sana isaaif hiikuuf akka mootichi yeroo isaa kenu gaafate. **17** Ergasii Daani'el gara mana isaaatti deebei'ee waan sana michoota isaa Hanaaniyaatti, Miisa'eeli fi Azaariyaatti hime. **18** Kanaafuu akka inni fi michoonni isaa ogeeyyiin Baabilon kaan hin ajjeefamneef akka isaan waa'ee icciitii kanaa Waqa samii araara kadhatan isaan akeekkachiise. **19** Halkan sanas icciitiin sun mul'ataan Daani'elitti mul'ifame. Ergasii Daani'el Waqa samii galateeffatee **20** akkana jedhe: "Maqaan Waqaqaa bara baraa hamma bara baraaatti haa eebbifamu; ogummaanii fi humni kan isaa ti. **21** Inni barootaa fi waqtilee ni geeddaara; mootota teessoo irra ni teessisa; irraa buusas. Inni ogeeyyiif ogummaa, beektaafis hubannaa ni kenna. **22** Inni waan gad fogoo fi waan dhokfame ni mul'isa; waan dukkana keessa jiru ni beeka; ifnis isa wajjin jiraata. **23** Yaa Waqa abbootii ko, ani sin galateeffadha; sin jajadhas: Ati ogummaa fi humna naa kenniteerta; waan nu si kadhanne na beeksifteerta; ati abjuu mootichaa nu beeksifteerta." **24** Daani'elis Ariyook isaa mootichi akka inni ogeeyyi Baabilon ajjeesuuuf ajaje sana bira deemee, "Ati ogeeyyi Baabilon hin ajjeesin. Mooticha biratti na geessi; ani abjuu isaa nan hiikaaf" jedheen. **25** Ariyookis Daani'elis mooticha bira geesee, "Ani booji'amtotta Yihuudaa keessaa nama hiikkaa abjuu mootichaa

himuu danda'u tokko argeera" jedheen. **26** Mootichis Daani'el isa Beelxishaazaar jedhame sanaan, "Ati abjuu ani argee fi hiikkaa isaa natti himuu daneessa?" jedhe. **27** Daani'elis deebisee akkana jedhe; "Namni ogeessi kam iyuu, mortuu, tolchituu yookaan ilaaltuu icciitii waan mootichi gaafate sanaa ibsuu danda'u tokko iyuu hin jiru; **28** garuu Waaqni icciitii mul'isuu tokko samii irra jira. Innis wantoota baroota dhufan keessa ta'an Nebukadnezar mootichatti argisiiseera. Abjuun keetti fi mul'anni utuu ati siree kee irra ciiftuu yaada keetti dhufe kanaa dha: **29** "Yaa mooticha utuu ati ciiftee jirtuu wanni gara fuula duraatti ta'uuf jiru yaada keetti dhufe; inni icciitii mul'isuu waan fuula duratti ta'u sitti argisiise. **30** Yaa mootii, akka kootti sababiin icciitiin kun natti mul'ateef ani namoota jiraato kaan caalaa ogummaa qabaadheef utuu hin ta'in, akka ati hiikkaa isaa beekeetee waan yaada kee keessa jiru hubattuuf. **31** "Yaa mootii, ati ni ilalte; fuula kee duras fakkii guddaa jechuuni fakkii akka malee guddaa, bifa calaqqisaa fi sodaachisaa tokkotu ture. **32** Mataan fakkii sanaas warqee qulqlullu irraa, qomaa fi irreen isaa meetii irraa, garaa fi tafnii isaa naasii irraa hoijjetaman; **33** miilli isaa sibiila irraa, faanni isaa gartokko sibiila irraa, gartokko immoo suphee irraa hoijjetame. **34** Utuma ati ilaalaajirtuu dhagaan tokko utuu harki namaa hin tuqin fottoqe. Innis miilla fakkii sanaa kan sibiila fi suphee irraa hoijjetame dha'ee caccabse. **35** Ergasii sibiilli, supheen, naasiin, meetii fi warqeent sun yeruma tokkotti caccabani akkuma habaqii yeroo bonaa oobdii irra jiruu ta'an. Bubbleenis utuu waan tokko illee hin hambisin haree deeme. Dhagaan fakkii sana caccabse sun garuu tulluu guddaa ta'ee lafa hunda guute. **36** "Abjuun sun kana ture; nus mootichaaf ni hiikna. **37** Yaa mootii, ati mootii moototaa ti. Waaqni samii mootummaa fi humnaa, jabinaa fi ulfina siif kenneera; **38** inni sanyii namaa, bineensota bosonatii fi simbirroota samii dabarsee harka keetti siif kenneera. Lafa isaan jiraatanii kamitti iyuu hunda isaanii irratti bulchaa si godheera. Ati mataa warqee ti. **39** "Si'iin duuba mootummaan mootummaan keetti gadii biraa tokko ni ka'a. Itti aansee mootummaan Naasii sadaffaan kan tokko guutummaa lafaa ni bulcha. **40** Dhuma irrattis mootummaan afuraffaan akkuma sibiilaajabaa ta'e tokko ni ka'a; sibiili waan hunda caccabsee bulleessati; mootummaan kunis akkuma sibiili waan hunda caccabsee balleessu sana mootummoota isa duraan turan hunda caccabsee ni bulleessa. **41** Akkuma ati akka faannii fi qubni miilla isaa gartokko suphee, gartokko immoo sibiila ta'e argite sana mootummaan kunis gartokko sibiilaajabaa, gartokko immoo suphee ta'e sana mootummaan kunis gartokko sibiilaajabaa, gartokko dadhabaa ta'a. **42** Akkuma ati sibiila supheedhaan wal make argite sana uummanni kunis walmaakaat ta'a; innis si'achi sibiilaajabaa suphee walitti makame sana caalaatokko ta'e hin jiraatu. **44** "Bara mootota sanaa keessa, Waaqni samii mootummaa gonkumaa hin diigamne yookaan saba biraatiif hin kennamne hundeessa. Innis mootummoota duraa sana ni barbadeessa; hamma dhumaattis isaan balleessa; inni mataan isaa garuu bara baraan jabaataan hin dhaabataa. **45** Hiikkaan mul'ata dhagaa utuu harka namaatiin hin ta'in ofuma isaatin tulluu irraa fottoqee sibiila, naasiin, suphee, meetii fi warqee caccabse sanaa kanaa dha. "Waaqni guddaa waan gara fuula duraatti ta'u mootichatti argisiiseera. Abjuun sun dhugaa dha; hiikkaan isaa amanamaa dha." **46** Nebukadnezar mootichi addaan lafatti gombifamee Daani'eliif sagade; ulfinas kenneef; akka aarsaa fi ixaana isaaaf dhi'eessanis

ajaje. **47** Mootichis Daami'eliin, "Ati dhoksaa kana mul'isuu dandeesseertaati dhugumaan Waaqni kee Waaqa waaqotaati fi Gooftaa moototaa kan dhoksaa mul'isuu dha" jedhe. **48** Ergasii mootichi Daani'eliif taayittee guddaa kennee, kennaa akka malee baay'ees itti dhangalaase. Bulchaa guutummaa kutaa biyyaa Baabilon isa godhee namoota Baabilon hunda irratti isa muude. **49** Daami'el mooticha kadhanhaan mootichi Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo bulchitoota biyya Baabilon godhee muude. Daami'el garuu mana mootichaa keessatti hafe.

3 Nebukadnezar Mootichi fakkii warqee kan dheerinni isaa dhundhuma jaatamaa fi bal'inni isaa dhundhuma ja'aa hojjeteet kutaa biyyaa Baabilon keessa dirree Duuraa jedhamu irra dhaabe. **2** Ergasii mootichi akka isaan eeba fakkii inni dhaabe sanaa irratti argamuuf ilmaan moototaa, muudamootaa, bulchitoota gorsitoota, itti gaafatamtoota mankuusa qabeenyaa, abbootii murtii, hayyoota seeraatii fi qondaaltota biyya hundaa waame. **3** Kanaafuu eeba fakkii Nebukadnezar Mootichi dhaabe sanaa irratti argamuuf ilmaan moototaa, muudamoonni, bulchitooni, gorsitoota, itti gaafatamtooni mankuusa qabeenyaa, abbootii murtii hayyoonni seeraa biraatii fi qondaaltonni biyyaa hundi walitti qabamanii fiula fakkii sanaa dura dhadhaabatan. **4** Kana irratti labsituun tokko akkana jedhee sagalee guddaadhaan labse; "Yaa namoota, sabotootaa fi namoonni afaan garaa garaa dubbatan hundi, wanni isin akka gootan ajajamtan kanaa dha: **5** Isin akkuma sagalee gaanfaa, ulallee, masiinqoo, kiraaraa, baganaa, kan faaggatii fi sirbaa dhageessanii addaan lafatti gombifamtanii fakkii warqee kan Nebukadnezar Mootichi dhaabeef sagaduu qabdu. **6** Namni addaan lafatti gombifamee hin sagadne kam iyuu yoosuma boolla ibiddi keessaa balali'utti darbatama." **7** Kanaafuu namoonni, saboonni fi namoonni afaan garaa garaa dubbatan hundi yommuu sagalee gaanfaa, ulallee, masiinqoo, kiraaraa, baganaa fi sirbaa hunda dhaga'anitti addaan lafatti gombifamtanii fakkii warqee kan Nebukadnezar Mootichi dhaabe sanaaf sagadan. **8** Yeroo kanatti Kaldoonni tokko tokko gara fuula duraatti dhufanii dabaan Yihuudoota himatan. **9** Isaanis Nebukadnezar Mootichaan akkana jedhan; "Yaa mootii, ati bara baraan jiraadhu! **10** Yaa mootii, ati akka namni kam iyuu yommuu sagalee gaanfaa, ulallee, masiinqoo, kiraaraa, baganaa kan faaggatii fi kirbaa dhaga'u kam iyuu addaan lafatti gombifamee fakkii warqee sanaaf sagaduu qabu seera baafteerta; **11** akka namni lafatti gombifamee sagaduu didu kam iyuu boolla ibiddi keessaa balali'utti darbatamu seera baafteerta. **12** Garuu yaa Mooticha, Yihuudoonni ati dhimma biyya Baabilon irratti muudde tokko tokko ajaja kee didaniiru; isaanis Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo dha. Isaan waaqota kee hin tajaajilan yookaan fakkii warqee ati dhaabdeef hin sagadan." **13** Nebukadnezaris akka malee aaree Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo waamsise. Kanaafuu namoonni kunneen mooticha duratti dhi'eeffaman; **14** Nebukadnezaris akkana isaanii jedhe; "Yaa Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo, isin dhugumaan waaqota koo hin tajaajiltanii? Yookaan fakkii warqee ani dhaabdeef hin sagaddanii?" **15** Amma isin yeroo sagalee gaanfaa, ulallee, masiinqoo, kiraaraa, baganaa, kan faaggatii fi sirba kam iyuu dhageessanii kuftanii fakkii ani dhaabdeef yoo sagaddan gaarii dha. Garuu yoo isin sagaduu baattan, yoosuma boolla ibiddi keessaa balali'utti darbatamu. Egaa waqa kamitu harka kootii isin baasuu danda'a?" **16** Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoon deebisanii mootichaan akkana jedhan; "Yaa Nebukadnezar, nu fuula kee duratti waan kana falmachuu hin barbaannu. **17** Yaa Mootii, nu boolla ibiddi keessaa balali'utti

darbatamne, Waaqni nu isa tajaajillu sun nu oolchuu danda'a; harka keetii illee nu baasuu danda'a. **18** Yaa Mootii, yoo inni nu baasuu baate iyyuu nu waaqota kee akka hin tajaajille yookaan fakkii warqee ati dhaabde sanaaf akka hin sagadne akka beektu barbaannaa." **19** Kana irratti Nebukadnezar akka malee aaree fuulli issaa Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagootti geeddaramne, Akka ibiddi boollaa sunis hamma durii caalaat harka torba ho'ee finiuu ajaje; **20** akka isaan Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo hidhanii boolla ibiddi keessaa boba'u sanatt darbataniif loltoota isaa keessaa jajjaboo tokko tokko ajaje. **21** Kanaafuu namoonni kunneen akkuma wandaboo isaanii, fiddoo isaanii, marata isaanii kan mataatiif uffata biraas uffatanitti hidhamanii boolla ibiddi keessaa balali'u sanatt darbataman. **22** Ajajni mootichaa akka malee arifiachiisa ture; sababii ibiddi boollaa sun akka malee boba'aa tureef arrabni ibidda sanaa loltoota Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo geessan sana fixe; **23** namoonni sadan kunneenis jabeeffamanii hidhamanii boolla ibiddi keessaa balali'u sana keessatti kufan. **24** Nebukadnezar Mootichi dinqisiifachuudhaan utaalee ka'ee, "Namoonni nu hiineeb ibiddatti darbanne sadii hin turree?" jedhee gorsitoota isaa gaafate. Isaanis, "Yaa Mootii, kun dhuguma" jedhanii deebisan. **25** Innis, "Ilaal Ani namoota ibidda keessa deddeebi'an afur nan arga; isaanis hin hidhamne; hin miidhamnes; inni afuraffaan immoo ilma waaqotaa fakkata" jedheen. **26** Nebukadnezaris gara afaan boolla ibiddi keessaa boba'utti dhi'aatee sagalee guddaaadhaan, "Yaa Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo, tajaajiltoota Waqa Waan Hundaa Olii, kottaa ba'a! As kottaa" jedhe. Akkasiin Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoon ibidda keessaa ba'an; **27** ilmaan moototaa, muudamoonni, bulchitoomni fi gorsitooni mootii naannoo isaanitti walitti qabaman. Isaanis akka ibiddi sun dhagna jaraa hin miidhin yookaan akka rifeensa mataa isaanii keessaa tokko iyyuu hin gubatin ni argan; wandaboon isaanii iyyuu homaa hin taane; fooliin ibiddas isaan irra hin turre. **28** Kana irratti Nebukadnezar akkana jedhe; "Waqa Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo isa ergamaa isaa ergee tajaajiltoota isaa baraareef galanni haa ta'u! Isaanisa amanatanii ajaya mootii didanii akka Waaqa isaanii malee waaqota biraa hin tajaajille yookaan hin waqeffanne lubbuu isaanii dabarsanii kennanii. **29** Kanaafuu Waaqni akkasitti nama oolchu kan biraat Waaqa hin jirreef, anii akka uummanni saba kamii iyyuu yookaan afaan kamii iyyuu yoo Waaqa Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo irratti waan hamaa dubbate kukkanatu, akka manni isaaas tuullaa waan diigameeta'u labseera." **30** Ergasii mootichi Shaadraak, Meeshakii fi Abdanaagoo kutaa biyyaa Baabilon irratti muude.

4 Nebukadnezar Mooticha irraa, Sabootaa fi namoota afaan garaa garaa dubbatan kanneen guutummaa addunyaa irra jiraatan hundaaf: Nagaan isiniif haa baay'atu! **2** Mallattoowwanii fi hojiwwan dinqii kanneen Waaqni Waan Hundaa Olii naaf godhe isinitti himuu na gammachiisa. **3** Mallattoowwan isaa akkam gurguddaa dha; **4** Ani Nebukadnezar natti tole masaraa mootummaa koottis qananiidhaan mana koo nan jiraadhan ture. **5** Ani abjuu na sodaachise tokko nan arge. Utuu ani siree koo irra ciisee jiruu fakkii fi mul'anni qalbi koo keessa darbu na sodaachise. **6** Kanaafuu ani akka isaan abjuu sana naa hiikanif akka oggeeyyiin Baabilon hundi fuula koo durattti dhi'eefaman nan ajaje. **7** Yommuu tolchitoomni, mortoornni, warri urjii ilaalanii fi waa himtooni dhufanitti abjuu sana isaanittii nan hime; isaan garuu naaf hiikuu hin dandeene. **8** Dhuma irratti Daani'l fi fulua durattti dhi'aate; anis abjuu sana isatti nan hime. Inni Beelxishaazaari jedhamee maqaa waaqa kootiin waamama; hafuurri waaqota qulqulluu isaa keessa ture. **9**

Anis akkanan jedhe; "Yaa Beelxishaazaari, hangafa tolchitootaa, anii akka hafuurri waaqota qulqulluu si keessa jiru nan beeka; icciitiin kam iyyuu sitti hin ulfaatu. Abjuu ani arge kana; hiikkaa isaa natti himi. **10** Mul'anni utuu siree koo irra ciisee jiruu arge isaa kanaa dha: Ani nan ilaale; mukni tokko fuula koo dura walakkaa lafaa dhaabatee ture. Dheerimni issaa guddaa ture. **11** Mukni sun akka malee guddatee jabaate; fixeenisa samii tuqe; hamma daarii lafaattis ni mul'ata ture. **12** Baalli isaa bareedaa, iji isaa akka malee baay'ee ture; mukicha irras nyaata waan hundaaf ta'utu ture. Bineensonni gaaddisa isaa jala boqotu; simbirroon samiis dameellee isaa irra jiraatu; lubbuu qabeeyyiin hundinuu isaa nyautu ture. **13** "Ani mul'ata utuu siree koo irra ciisee jiruu arge sana keessatti nan ilaale; fuula koo duras ergamaa qulqulluu samidiidha gad bu'aa jiru tokkotu ture. **14** Innis sagalee guddaaadhaan akkana jedhe: 'Mukicha muraa; dameewwan isaa ciccira; baala isaa harcaasa; ija isaa bittinneesa. Bineensonni isaa jalaa, simbirroonnis dameewwan isaa irraa haa baqtani. **15** Gufuu fi hiddi isaa garuu sibiila fi naasiidhaan hidhamee lafa keessa, marga dirree keessa haa turu. "Inni fixeensa samiitiin haa jiidhu; biqiltuu keessas bineensota wajjin haa jiraatu. **16** Qalbiin isaa qalbiin namaa irraa geeddaramne qalbiin horii isaaaf haa kennamu; kuniis hamma waggaan torba darbutti haa ta'u. **17** "Akka namni lubbuun jiraatu hundinuu akka Waaqni Waan Hundaa Olii mootummoota namootaa irratti bulchaa ta'ee fi akka inni abbaa barbaadeef isaan kennee nama namoota hundaa gad ta'e isaanitti muudu beekaniiif ergatamtooni murtii labsanii qulqullooni murtoo lallaban." **18** "Abjuun ani Nebukadnezar mootiin arge kanaa dha. Egaa yaa Beelxishaazaari waan namoota mootummaa kootii qaqqarao keessaa tokko iyyuu naa hiikuu hin dandeeneeyef abjuun sun maal akka ta'e natti himi. Ati garuu sababii hafuurri waaqota qulqulluu si keessa jiruu ni dandeessa." **19** Ergasii Daani'el inni Beelxishaazaari jedhamu sun yeroodhaaf akka malee jeeqamee yaadni isaa isaa rifachiise. Kanaafuu mootichi, "Yaa Beelxishaazaar, abjuun kun yookaan hiikkaan isaa si hin rifachiisiin" jedhe. Beelxishaazaar isakkana jedhee deebise; "Yaa gooftaa koo abjuun kun warra si jibbanif, hiikkaan isaa immoo diinota keetiif haa ta'u! **20** Mukni atti argite kan akka malee guddatee fi cimaan, kan fixeensaa samii tuqee hamma daarii lafaatti mul'atu, **21** kan baalli isaa bareedu, kan ija baay'ee qabu, kan iji isaa waan hundaaf nyaata ta'u, kan bineensotaaq gaaddisa, kan damee isaa irratti simbirroonni samii mandhee ijarratan, **22** yaa Mootii, mukni sun si'il Ati guddaa fi jabaa taateerta; guddinni kee hamma samii ga'utti ol ba'ee bulchiinsi kees hamma daarii lafaatti bal'ata. **23** "Yaa Mootii, atti ergamaa qulqulluu tokko utuu inni, 'Mukicha muraa balleessa; gufuu fi hiddi isaa garuu sibiila fi naasiidhaan hidhataili lafa keessatti marga dirree irratti dhiisa; inni fixeensa samiitiin haa jiidhu; akka bineensota bosonaatti haa jiraatu; waggaan torbas isaa haa darbu' jechaa samiidiidha bu'u argite. **24** "Yaa Mootii hiikkaan isaa kana; labsiin Waaqni Waan Hundaa Olii gooftaa koo irratti baases kana: **25** Ati saba keessaa ari'amtee bineensota bosonaa wajjin jiraatta; akka loonii marga nyaatta; fixeensa samiitiinis ni jiita. Ati hamma akka Waaqni Waan Hundaa Olii mootummoota namootaa irratti bulchaa ta'ee fi akka inni mootummoota kanas abbaa barbaadeef kennuu danda'u beekuttii waggaan torba si darba. **26** Ajajni akka gufuu muka sanaa hidda isaa wajjin hafuu kenname sunis akka mootummaan kee yeroo ati ol aantummaan kan samii ta'e beekuttii siif deebifamu argisiisa. **27** Kanaafuu yaa Mootii, gorsa koo fudhadhu: Waan qajeeela hojjechuudhaan cubbuu kee of irraa haqi; hamminna kees cunqurfamtootaaf garaa laafuudhaan

of irraa balleessi; yoos barri jireenna keetii ni dheerataa.” **28** Kun hundi Nebukadnezar Mooticha irra ga’e. **29** Ji'a kudha lama booddee mootichi utuu gubbaa masaraa mootummaa Baabilon irra asii fi achi deddeebi’aa jiruu, **30** “Kun Baabilon gudditti anii akka isheen mana jireenna mootii taatuuf ulfina maqaa kootiif jedhee humna koo jabaadhaan ijaree sanaa mitii?” jedhe. **31** Utuu inni dubbiis isaa afaañii hin fixatin sagaleen akkana jedhu tokko samiidhaa dhufe; “Yaa Nebukadnezar Mooticha, wanni sirratti labsame kana: Aangoon mootummaa keetii sirraa fudhatameera. **32** Ati uummata keessaa ari’amtee bineensota bosonaa wajjin jiraatta. Akka looniis marga nyaatta. Hamma ati akka Waaqni Waan Hundaa Olii mootummoota namootaa irratti Gooftaa ta’ee fi akka inni mootummoota sana abbaa fedheef kennu beekutti waggaa torba si darba.” **33** Yommusuma wanni waa’ee Nebukadnezar dubbatame sun ni raawwataame. Innis uummata keessaa ari’amee akka loonii marga nyaate. Inni hamma rifeensi isaa akka baallee risaa guddatee qeensi isaa akka qeensa allaattii fakkaatutti dhagni isaa fiveensa samiitiin jiidhe. **34** Dhuma yeroon sanaatti, ani Nebukadnezar gara samii ol nan ilaele; qalbiin koos naa debbi’ee. Anis Waaqaa Waan Hundaa Olii nan galateeffadhe; isa bara baraan jiraatus nan jajadhe; ulfinas nan kenneef. **35** Uummanni lafaa hundi **36** Akkuma qalbiin koo naaf deebi’eenis, ulfinaa mootummaa kootiitifi ulfinni fi miidhaginni koo yommusuma naaf deebi’an. Gorsitoonni fi qondaaltonni koo naa barbaadan; anis teessoo kootti deebifamee kan durii caalaas guddaa nan ta’ee. **37** Sababii wanni inni hojjetu hundi dhugaa, karaan isaa hundinius qajeelaa ta’ef an Nebukadnezar, Mooticha samii sana nan jajadha; isa naa leellisa; ulfinas nan kennaaf. Inni warra of tuulan gad deebisuud danda’atti.

5 Beelsaazaar mootichi qondaaltota isaa kuma tokkoof dhanga guddaa qopheessee fuula isaanii duratti daadhii wayinii dhuge. **2** Beelsaazaris utuu daadhii wayinii dhugaa jiruu akka innii fi qondaaltonni isaa, niitonni fi saajjatoowwan isaa ittiin dhuganiif akka isaan xoofoo warqeetii fi meetii kan abbaan isaa Nebukadnezar mana qulqullummaa Yerusaalemii fide sana fidan ajaje. **3** Kanaafuu isaan xoofoo warqee kan mana qulqullummaa Waqaan kan Yerusaalemii fudhataman sana fidan; mootichi, qondaaltonni, niitonni fi saajjatoowwan isaa ittiin dhugan. **4** Isaan utuma daadhii wayinii sana dhugaa jiranuu, waqaota warqeetii fi meetii, kan naasitii fi sibila, kan mukaatii fi dhagaan galateeffatan. **5** Akkuma tasaa qubni harka namaa mul’atee keenyan manaa kan masaraa mootii keessa baattuu ibrasaa bira jiru irratti barreesse. Mootichis harka sana utuu inni barreessuu arge. **6** Fuulli mootichaan ni geeddaramee; innis sodaadhaan guutamee jilbii isaa Hollatee waldaa’ e; miilliisaas naa laafe. **7** Mootichis sagalee isaa ol fuidheen akka mortoota, warra urjii ilaalanii fi ilaaltota ol isaaaf galchan ajaje. Ogeeyyi Baabiloniis akkana jedhe; “Nama katabbi kana dubbisee hiikkaa isaa natti himu kamitti iyuu uffanni diimaan dhiilgeen uffifamee morma isaafti faayi warqee ni kaa’amaaf; mootummaa koo keessattis bulchaa ol aanaa sadaffaa ta’aa.” **8** Ergasiis ogeeyyiin mootichaa hundi ol seenan; isaan keessaa garuu namni katabbi sana dubbisuu yookaan hiikkaa isaa mootichatti himuu danda’u tokko iyuu hin argamne. **9** Kana irratti Beelsaazaar mootichi kan duraa caalaas sodaatee fuulli isaa geeddaramee; qondaaltonni isaa waan godhan wallaalan. **10** Mootittiniis waca mootichaati fi qondaaltota isaa dhageessee galma cidha sanaa ol seente. Isheenis akkana jette; “Yaa mootii, bara baraan jiraadhu! Hin rifatin; fuulli kees hin geeddaramin! **11** Mootummaa kee keessa namichi hafurri waqaota qulqullootaa keessa jiru tokko jira. Namichi kun bara abbaa keetii keessa

nama hubanna, beekumsaa fi ogummaa akkuma waaqotaa qabu ta’ee argame. Abbaan kee Nebukadnezar Mootichi, itti gaafatamaa tolchitootaa, mortootaa, kan warra urjii ilaalanittii fi ilaaltotta godhee isa muudee ture. **12** Daani’el namichi mootichi Beelsaazaari jedhee waamu kun nama hafurri gaariin, beekumsii fi hubannaa keessa jiru ta’ee argame; innis abjuu, hibboo fi rakkoo hiikuuf dandeettii addaa qaba ture. Daani’elin waami; innis hiikkaa katabbi kanaa sitti himaatii.” **13** Kanaafuu Daani’el fuula mootichaa duratti dhi’effame; mootichis akkana jedheen; “Warra abbaan koo mootichi booji’ee Yihuudaadhaa fide keessaa kan Daani’el jedhamu si’ii? **14** Ani akka hafurri waqaotaa si keessa jiruu fi akka ati hubanna, beekumsaa fi ogummaa addaa qabdu dhaga’era. **15** Ogeeyyiinii fi mortoonti akka katabbi kana dubbisani hiikkaa isaa natti himaniif fuula koo durattu fidamanii turan; isaan garuu ibsuu hin daneeyne. **16** Ani akka ati hiikkaa kennitee rakkoofti fala kennuu daneessu dhaga’era. Yoo ati katabbi kana dubbisitee hiikkaa isaa natti himuu daneesse, uffata diimaan dhiilgeetu sitti uffifame; faayi warqees morma keetti siif kaa’ama; mootummaa koo keessattis bulchaa ol aanaa sadaffaa taata.” **17** Kana irratti Daani’el deebisee mootichaan akkana jedhe; “Kennaan kee sumaaf haa hafu; badhaasni kee immoo nama biraatiif haa kennamu. Ta’u iyuu ani katabbicha dubbisee hiikkaa isaa mootichatti nan hima. **18** “Yaa mootii, Waaqni Waan Hundaa Olii abbaa kee Nebukadnezarif surraa fi guddina, ulfinnaa fi kabaja kenne. **19** Sababii ol aantummaa inni isaaaf kenneef saboonni fi mootummooni hundi, namoonni afaan garaa garaa dubbatan ni hollataniif; isa sodaatanis. Mootichis warra aijeesuu barbaade ni aijeesa; warra oolchuu barbaade ni oolcha, kan muuduud barbaade ni muuda, kan salphisuu barbaades ni salphisu ture. **20** Gaafa garaan isaa of tuulee mataa jabaatetti garuu inni teessoo isaa irraa kaafamee ulfinni isaaas isa irraa fudhatame. **21** Inni uummata keessaa ari’amee qalbiin horii kennameef; harroota diidaa wajjin jiraatee akka loonii marga nyaate; inni hamma akka Waaqni Waan Hundaa Olii mootummoota namootaa irratti bulchaa ta’ee fi akka inni abbaa fedhe isaan irratti muuduud beekutti dhagni isaa fiveensa samiitiin jiidhe. **22** “Yaa Beelsaazaar, ati ilmi isaa utuma waan kana hunda beektuu mataa kee gad hin qabanne. **23** Qooda kanaa ati Gooftaa samii irratti mataa ol qabatte. Ati xoofowwan mana qulqullummaa isaafti fichisiiftee atii fi qondaaltonni kee, niitonni fi saajjatoowwan kee isaan keessaa dhugan. Ati waqaota meetii, warqee, naassis, sibila, mukaatii fi kan dhagaa kanneen arguu yookaan dhaga’uu yookaan hubachuu hin daneeyne jajatte. Waqa lubbuu keetii fi karaa kee hunda harka isaafti qabatee jiru garuu hin ulfeessine. **24** Kanaafuu inni harka katabbi sana barreesse erge. **25** “Katabbiin barreeffamee tures kana: Maanee, Maanee, Teeqeel, Faares. **26** “Hiikkaan isaaas kana: “Maanee jechuu Waaqni bara kee murteesee gara dhumaatti fide jechuu dha. **27** “Teeqeel jechuu ati madaallidihaan madaalamteet salphattee argamte jechuu dha. **28** “Faares jechuu mootummaan kee qoodamee namoota Meedeetii fi Faaresiitiif kennname jechuu dha.” **29** Ergasiis aja Beelsaazaariin Daani’elitti uffata diimaan dhiilgee uffisan; morma isaafti faayi warqee kaa’aniif; mootummaa sana irrattis bulchaa ol aanaa sadaffaa ta’ee muudame. **30** Halkanuma sana Beelsaazaar mootiin Baabilonataa aijefame; **31** Daariyoos namichi Meedee umurii isaa jaatamii lammaffaatti mootummaa sana fudhate.

6 Daariyoos akka isaan guutummaa mootummaa isaa keessatti bulchitoota ta’aniif ilmaan moototaa 120 muuduu barbaade; **2** innis isaan irratti bulchitoota ol aantota sadii muude; isaan

keessaas tokko Daani'el ture. Akka mooticha irra rakkinni hin geenyeeefis ilmaan moototaa kunneen bulchitoota ol aantota sadan jalatti bulu. **3** Mootichi sababii Daani'el ilmaan moototaa fi bulchitoota ol aantota kaan caalaa daneedti addaa qabuuif isa jaallatee guutummaa mootummaa irratti isa muuduu barbaade. **4** Sababii kanaaf bulchitoonni ol aantonni fi ilmaan moototaa waan hojji mootummaa ilaaluun Daani'elii himachuuuf karaa barbaadan; garuu akkas gochuu hin daneenye. Daani'el amanamaa, of eeggataa fi nama mudaa hin qabne waan ta'eef isaan isa irratti dogoggora tokko iyyuu argachuu hin daneenye. **5** Dhuma irrattis namoonni kunneen, "Yoo waan seera Waaqa isatiin wal qabatu ta'e malee waan ittiin namicha Daani'el jedhamu kana himannu tokko iyyuu hin argannu" jedhan. **6** Kanaafuu bulchitoonni ol aantonni fi ilmaan moototaa tokkummaadhaan mooticha bira dhaqaniiakkana jedhan; "Yaa Daariyoos mooticha, barabaraan jiraadhu! **7** Yaa mootii, akka namni hamma bultti soddomaatti si malee Waaqa yookaan nama kam iyyuu kadhatu kam iyyuu boolla leencaatti darbatamu, akka mootichi labsii baasee ajajni isas cimu bulchitoonni mootummaa, muudamoonni, ilmaan moototaa, gorsitoonni fi qondaaltonni hundi walii galaniiru. **8** Yaa mootii, labsii baasi, akka seera Meedee fi Faares kan hin geeddaramne sanaas mallatteessi." **9** Kanaafuu Daariyoos mootichi labsii sana barreessee baase. **10** Daani'elis yommuu akka labsiin sun ba'e beeketti kutaa mana isaa kan foddaan isaa gara Yerusaalemitti garagalutti ol ba'e. Innis akkuma yeroo kaan godhu guyyaatti yeroo sadii jilbeenfatee Waaqa isaa kadhate, galatas galcheef. **11** Namoonni kunneen gareedhaan dhaqanii Daani'elii kadhatuu fi Waaqa isaa gargaarsa gaafatuu argatan. **12** Kanaafuu isaan gara mootichaa dhaqanii, "Yaa mootii, ati akka namni guyyoota soddomaati kana keessa si malee Waaqa yookaan nama tokko iyyuu kadhatu kam iyyuu boolla leencaatti darbatamu labsii hin baafnee?" jedhanii waa'ee labsii inni baase sanaa isa gaafatan. Mootichis, "Seerri sun seera akkuma seera Meedeetii fi Faares kan hin geeddaramnee dha" jedhee deebise. **13** Isaan mootichaan, "Yaa mootii, warra Yihuudaadhaa booj'aman keessaan Daani'el siifis seera ati baafteefis xiyyeefanna hin kenuu. Innis ammas guyyaatti yeroo sadii Waaqa isaa kadhata" jedhan. **14** Mootichi yommuu waan kana dhaga'etti akka malee gadde; Daani'elin baasuufs murteeffatee hamma biiftuun liixxutti waan danda'ame hunda godhe. **15** Ergasisi jarri gareedhaan mootichatti dhi'aatani, "Yaa mootii, akka seera Meedeetii fi Faares akka seerri mootiin tokko baase yookaan ajajni inni kenne geeddarammuu hin daneenye beeki" jedhaniin. **16** Kanaafuu mootichi ajaja kenne; isaanis Daani'elin fidanii boolla leencaatti darbatan. Mootichis Daani'eliin, "Waaqni kee kan ati yeroo hunda isa tajaajiltu si haa baraaru!" jedhe. **17** Dhagaanis fidamee afaan boolla leenca sanatti qadaadame; mootichis akka wanni Daani'el irratti murtaa'e sun hin geeddaramne chaappaa mallattoo qubeelaa isatiit fi kan qubeelaa qondaaltota isaa irratti chaappesse. **18** Ergasisi mootichi gara masaraa mootummaa isatiit deebi'ee halkan guutuu utuu waa hin nyaatinii fi gammachuu hin argatin hirribi malee bule. **19** Barii barraaqaanis mootichi ka'eegar boolla leencaatti arifate. **20** Innis yommuu boolla sanatti dhi'aateti sagalee guddadhaan, "Yaa Daani'el tajaajilaa Waaqa jiraataa, Waaqni ati yeroo hunda isa tajaajiltu sun leencota irraa si baraaruu danda'eeraa?" jedhee Daani'elin waame. **21** Daani'elis deebiseeakkana jedhe; "Yaa mootii barabaraan jiraadhu! **22** Waaqni koo ergamaa isaa ergee afaan leencotaa cufe. Sababii ani fuula isaa duratti qulqullu ta'ee argameef isaan homaa na hin goone. Yaa Mootii ani fuula kee durattis yakka tokko

illee hin hoijenneetii." **23** Mootichis akka malee gammadee akka Daani'el boolla keessa baafamu ajaje. Daani'elis waan Waaqa isaa amanatee tureef yommuu boollaa ba'etti madaan tokko iyyuu isa irratti hin argamne. **24** Warri sobaan Daani'elin himatanis ajaja mootichaatiin niitotaa fi ijoollee isaanii wajjin fidamanii boolla leencaatti darbataman. Utuu isaan boolla sana keessa lafa hin ga'in leenconni isaan cicciratani lafee isaanii hunda caccabsan. **25** Kana irratti Daariyoos Mootichi uummata, sabootaa fi namoota guutummaa biyyattii keessatti afaan garaa garaa dubbatan hundattiakkana jedhee barreesse: "Nagaan isiniif haa baay'atu! **26** "Ani akka namni kutaa mootummaa kootii hunda keessatti Waaqa Daani'el sodaatuu fi akka ulfina isaaf kenuu labsii kana baaseera. **27** Inni ni bararaa; ni oolchas; **28** Kanaafuu bara Daariyoosii fi bara mootummaa Qiros namicha Faares sanaa keessa Daani'elitti jireenyi ni tole.

7 Bara Beelsaazaar mootii Baabilon keessa waggaa tokkoffaatti Daani'el utuu siree isaa irra ciisee jiruu abjuu fi mul'ata arge. Abjuu sanas barreessee waan arges ibse. **2** Daani'elakkana jedhe; "Ani halkan sana mul'ata koo keessatti nanilaale; kunoo qilleensonni samii afran fuula koo duratti galaana guddaa raasaa turan. **3** Bineenonni gurguddaan tokkoon tokkoon isaanii wal hin fakkaanne afur galaana sana keessa ob'a'an. **4** "Inni jalqabaa leenca fakkaata ture; qoochoowwan risaa qaba ture. Anis hamma qoochoowwan isaa irraa bubuqqa'anitti nanilaale; innis lafaa ol qabamee akkuma namaa miilla lamaan dhaabate; qalbiin namaas ni kennameef. **5** Kunoo bineensi lammaffaan amaaketa fakkaatu fuula koo dura ture. Innis cinaacha isaa tokkoon ol jedhee ture; afaan isaa keessatti ilkaan isaa giddutti lafee cinaachaa sadii qabatee ture. Bineensa sanaanis, 'Ka'iittii hamma quftutti foon nyaadhu!' jedhan. **6** "Ergasisi ani nanilaale; fuula koo duras bineensa biraan qeerransa fakkaatutu ture. Dugda isaa irras qoochoo akka qoochoo simbirroo afurtu ture. Bineensi kun mataa afur qaba ture; akka bulchuuufs aangoon isaa kenname. **7** "Ergasisi ani halkan keessa mul'ata nan arge; kunoo fuula koo dura bineensa afurraaffaa akka malee jabaa, sadoachisa nama rifachiisitokkotu ture. Innis ilkaan sibiliaa dherea qaba ture; innis waan qabatee caccabsee nyataanee kan hafe immoo miilla isaa jalatti dhidhiit ture. Bineensi kun bineensota duraan turaniin adda ta'ee gaanfa kudhan qaba ture. **8** "Utuu ani waa'ee gaanfawwan sanaa yaadaa jiruu gaanfi xinnaan isaan giddudhaa ba'e biraan tokko fuula koo duratti mul'ate; gaanfawwan jalqabaa keessaa sadan isaanii fuula isaa duratti bubuqqa'an. Gaanfi kunis iija iya namaa fakkaatu fi afaaan of tuulummaadhaan dubbatu qaba ture. **9** "Utuma ani ilaalu, "Teessoonwan iddoor iddo isaanii kaa'amani; Inni Bara Durii teessoon isaa irra taa'e. Uffanni Isaa adii akka cabbiit ture; rifeensi mataa isaa qulqulluukka suufiit ture. Teessoon Isaa akka arraba ibiddaa, geengowowan isaa hundiuus akka ibidda boba'a jiruu turan. **10** Lagni ibiddaa tokko fuula isaa duraa ni yaa'at ture. Kummi kumaatamni irratti isa tajaajil turan; kummi kudhan kan yeroo kuma kudhan baay'atan fuula isaa dura dhaabatanii turan. Dhaddachi taa'amee ture; kitaabonnisi banamanii turan. **11** "Ani sababii dubbii of tuulummaa gaanfi sun dubbachaa jiruutif ilalaan koo ittan fufe. Anis amma illee ittuma fufee hamma bineensi sun qalamee dhagni isaa barbadaa'ee ibidda boba'utti darbatamutiin nanilaale. **12** Bineensota kaan irraa immoo aangoon isaanii ni fudhatame; garuu akka isaan yeroof jiraatan ni eeyamameef. **13** "Anis mul'ata halkaniitiin nanilaale; kunoo fuula koo dura ilma namaa kan fakkaatu tokkotu diumessaa samiitiin dhufaa ture. Innis gara Isa Bara Duriitti dhuf; fuula isaa durattis isaa dhi'eessan. **14** Isaaafis taayitaan, ulfinnii fi mootummaan ni

kennname; uummanni hundi, saboonnii fi namoonni afaan garaa garaa dubbatanis isa waaqeffatan. Bulchiinsi issa bulchiinsa bara baraa kan hin dabarree dha; mootummaan issaas kan gorkumaa hin badnee dha. **15** “Ani Daani’el hafuura kootiin nan jeeqame; mul’anni ani arges akka malee na sondaachise. **16** Anis warra achi dhadhaabachaa turan keessaa issa tokkotti dhi’adhee hiikkaa dhugaa kan waan kana hundaa nan gaafadhe. “Kanaafuu inni natti himee akkana jedhee hiikkaa waan kanaa anaaf ibse; **17** ‘Bineensonni gurguddaan afran mootota afran ka’anni lafa irratti mo’anni dha. **18** Garuu qulqullooni Waaqa Waan Hundaa Olii mootummaa sana ni fudhatu; bara baaanis ni fudhatu; eeyyee, bara baaan hamma bara baaattti ni dhaalu.’ **19** “Ergasiis ani hiikkaa dhugaa kan bineensa afuraffaa issa bineensota kaan irraa adda ta’ee ilkaan sibilaati fi qeensa naasii qabu kan akka malee sodaachisa ta’ekan waan qabate nyaatuu fi waan hafe immoo miilla issa jalatti dhdhiituu sanaa beekuu nan barbaade. **20** Akkasumas waa’ee gaafawwan kurnan matala issa irra jiraniitii fi gaafna ba’e inni biraan isaa kaa fuula isaa durattu kufanii, issa hunda isaanii caalu kan ijaa fi afaan ittiin of jajaa dubbatu qabu sanaa beekuu nan barbaade. **21** Gaafni kuniis utuma ani arguu qulquloota irratti waraana labsee isaan mo’achaa ture; **22** kuniis hamma Inni Bara Durii dhufee qulquloota Waaqa Waan Hundaa Oliitiif murutti ture; yeroon itti qulqullooni mootummaa dhaalanis ni dhufe. **23** “Innis akkana naan jedhe: ‘Bineensi afuraffaan sun mootummaa afuraffaa lafa irratti mul’atuu dha. Inni mootummoota kaan hunda irraa adda; guutummaa lafaa barbadeesee gad dhdhiitee daaraa godha. **24** Gaafawwan kurnan mootota kurnan mootummaa kana keessaa dhufanii dha. Isaan booddees moothiin biraan kan warra duraa irraa adda ta’ee tokko ni ka’; innis mootota sadii of jala galfata. **25** Inni Waaqa Waan Hundaa Olii mormuudhaan qulquloota issa cunqursee yeroo murteeffameef seera illee geeddaruuf yaala. Qulquloonnis bara tokkoof, bara lamaa fi walakkaa baaatiif dabarfamanii harka isattti ni kennamu. **26** “Garuu dhaddachi ni taa’ama; aangoon issaas irraa fudhatamee inni bara baaan guutummaa guutuutti ni barbadeeffama. **27** Ergasisi gooftummaan, humnii fi guddinni mootummoottaa guutummaa samii gaditti qulquloota, Waaqa Waan Hundaa Oliitiif ni kennamu. Mootummaan issaas mootummaa bara baaan itti fufuu dha; bulchitooni hundinuu issa waaqeffatu; ni ajamuuufis.’ **28** “Dhumni waan sanaa kana. Ani Daani’el yaada kootiin akka malee nan dhiphadhe; fuulli koo ni geeddaram; ani garuu waan sana garaa kootti qabadheen ture.”

8 Bara Beelsaazaar mootichaa keessa wagga sadaffaatti, ani Daani’el, mul’ata duraan natti mul’ata sana booddee mul’ata tokko nan arge. **2** Anis mul’ata koo keessatti gamoo Suusaa kan kutaa biyyaa Eelaam keessattan of arge. Ani mul’ata sana keessatti Laga Ulayi biran ture. **3** Anis ija ol fudhadhee korbeessa hoolaa gaafna lama qabu utuu laga cina dhaabatuu nan arge; gaafni issaas dheeraa ture. Gaafna issa keessaa inni tokko issa kaan irra dheerata; ergasiis garuu ni guddate. **4** Ani utuu korbeessi hoolaa sun gara lixa biiftuutti, gara kaabaa fi gara kibbaatti jifatuu nan arge; horiin fuula isaa dura dhaabachuu danda’e tokko iyyuu hin turre; kan humna isaa jalaa baasuu danda’u tokko iyyuu hin turre. Inni waanuma barbaade hojjetee guddaa ta’e. **5** Utuma ani waan kana yaadaa jiruu korbeessi re’ee kan ija issa lamaan giddiuudhaa gaafna qabu tokko utuu lafa hin tuqin guutummaa lafaa qaxxaamuraa akkuma tasaa lixa biiftuutti dhufe. **6** Innis gara korbeessa hoolaa kan gaafna lama qabu kan ani utuu inni laga cina dhaabatuu arge sanaa dhufee aarii guddaadhaan issa jifate. **7** Ani utuu inni akka malee aaree

isa dha’ee gaafna issa lamaanis issa irraa caccabsuu nan arge. Hoolaan sun of irraa issa dhowwuu humna hin qabu ture; re’een sun lafaan issa dha’ee of jalatti dhdhiite; hoolaa sanas humna issa jalaa baasuu kan danda’u tokko iyyuu hin turre. **8** Re’een sunis akka malee guddate; garuu yeroo humna issa jabaatet gaafni issa guddichi issa irraa cabe; qooda issaas gaafawwan afur guddatanii gara bubbleewwan samii afraniitti ba’an. **9** Afran isaanii keessaa issa tokko keessaa gaafni biraa ba’e; innis xinnaa fakkaatee ergasiis garuu humnaan jabaatee gara kibbaa, gara lixa biiftuutti fi Biyya Bareedduu sanaatti guddate. **10** Gaafni sunis hamma raayya samiiwanii qaqqabee raayya urjiiwani keessaa tokko lafatti gad darbatee of jalatti dhdhiitutti guddate. **11** Akka waan ajajaa loltoota Waaqaatiin wal qixxaateetts mataa ol qabate; aarsaa guyyaa guyyaa illee issa irraa fudhate; iddoon issa qulqulluuniis gad darbatame. **12** Sababii cubbuutif raayya qulqulloontaa fi aarsaan guyyaa guyyaa dhi’effamu dabarfamanii issaaf kennaman. Inni waan hojjetu hunda keessatti ni milkaa’ee; dhugaanis lafatti gatame. **13** Anis utuu qulqullichi dubbatuu nan dhaga’ee; qulqulluuni kaan, “Mul’anni waa’ee aarsaa guyyaa guyyaa, kan cubbuu badiisa fiduu, kan iddoon qulqulluutti fi raayyaawwan akka miilla jalatti dhdhiitamaniif dabarfamanii kennaman sanaa yoomi raawwata?” jedheen. **14** Innis, “Wanni sun galgalaa fi ganama 2,300 fudhata; ergasiis iddoon qulqulluuni deebi’ee ni qulqulleeffama” naan jedhe. **15** Utuma ani Daani’el mul’ata sana argee hiikkaa issa hubachuu yaalaa jiruu inni nama fakkaatu tokko fuula koo dura dhaabate. **16** Anis sagalee nama tokkoo kan “Yaa Gabri’el, hiikkaa mul’ata sanaa nama kanatti himi” jedhu tokko Uulayi nan dhaga’ee. **17** Akkuma inni iddo an ihaabachaa ture dhufenee ani rifadheen addaan lafatti gombifame. Innis, “Yaa ilma namaa, akka mul’anni sun waa’ee bara dhumaan argisiisu hubadhu” naan jedhe. **18** Yeroo inni natti dubbachaa turettis, ani addaan lafatti gombifamee hirribaa cimaa keessan ture. Inni garuu na tuqee ol na qabeesi miilla kootiin na dhaabe. **19** Innis akkana jedhe; “Ani waan booddee yeroo dheekkamsaatti dhufuu jiru sitti nan hima; mul’anni sun waan bara dhumaan kan murtaa’ee sana keessatti ta’u argisiisaati. **20** Korbeessi hoolaa kan gaafa lamaa ati argite sun, mootota Meedeet fi Faares argisiisa. **21** Re’een rifeensa qabu sun mootii Giriik; gaafni guddaan ija issa lamaan gidduu immoo mootii jalqabaa ti. **22** Gaafawwan afran gaafna cabe tokko iddo bu’an mootummoota saba issa keessaa ba’an afran argisiisan; isaan garuu humna akka issa hin qaban. **23** “Dhuma bulchiinsa isaanittti, yeroo finciltionni akka malee hammaachaa deemanitti mootiin adda jabeessi hibboo hubatu tokko ni ka’’. **24** Innis akka malee jabaa ta’; garuu humna isatiin miti. Inni badiisa suukaneessaa fida; waan hojjetu hundaan ni milkaa’aa. Namoota jajjaboo fi qulquloota ni balleessa. **25** Inni badhaadhuu jedhee gowwoomsaa hojjeta; akka nama guddaattis of ilala. Inni yommuu isaan waan nagaa qaban se’aniit baay’ee isaanii balleessee Mootii moototaattis ni ka’aa. Ta’ illee inni ni bada; garuu humna namaatin miti. **26** “Mul’anni galgalaa fi ganama sitti mul’ifame sunis dhugaa dha; garuu sababii inni waanbara dheeraa booddee ta’uuf jiru argisiisuuf issa cufi.” **27** Ani Daani’elis akka malee dadhabee guyyoota baay’ee dhukkubadsheen ciise. Ergasiis ka’ee gara hojji mootichaa nan dhaqe. Anis mul’atan argee sanaan rifadheen ture; dubbiin issaas naaf hin galle.

9 Bara Daariyoos ilma Ahashweroos namicha Meedee kan mootummaa Kaldootaa irratti bulchaa taasifame sanaa keessa wagga tokkoffaatti **2** bara mootummaa issa keessa wagga tokkoffaatti ani Daani’el dubbii Waaqayyoo kan Ermiyas

raajichaaf kennname irraa akka Yerusaalem waggaa torbaatamaaf ontee turtu kitaabota qulqulluu irraa nan hubadhe. **3** Kanaafuu ani deebii barbaadee kadhannaa fi waammataan, soomaan, wayyaa gaddaa uffachuudhaa fi daaraa keessa taa'uudhaan gara Waaqayyoo Gooftaati nan deebi'e. **4** Anis Waaqayyo Waaqa kootti kadhannaa dhi'essee akkana jedheen cubbuu saba koottii himadhe: "Yaa Gooftaa, Waaqa guddaa fi akka malee sodaachisaan kan warra si jaallatanii ajaja kee eegan hundaaf kakuu jaalala keetii eegdu, **5** nu cubbuu hoijenneerra; balleessineerras. Nu jal'oota turre; fincilleeras; ajajaa fi seera kee irraa garagalleerra. **6** Nu tajaajiltoota kee raajota warra maqaa keetiin mootota keenyatti, ilmaan mootota keenyatti, abbootii keenyaa fi saba lafaa hundattu dubbatan sana hin dhaggeeffanne. **7** "Yaa Gooftaa, ati qajeelaa dha; garuu nu namoonni Yihuudaa, sabni Yerusaalemi fi Israa'el kanneen ati sababii amananummaa dhabuu keenyaatiin biyyoota dhi'o fi fagoo keessa bittinneesseeti hundi har'a qaanidhaan haguugameerra. **8** Yaa Waaqayyo nuu fi moontoni keenya, ilmaan moototaatii fi abbootiin keenya waan cubbuu sitti hoijenneef qaanidhaan haguugameerra. **9** Yoo nu isatti fincilliee jiraanne iyyuu Waaqni keenya Gooftichi araara qabeessa; dhifamas namaaf godha; **10** nu Waaqayyo Waaqa keenyaaf hin ajajamne yookaan seera isaa kan inni karaa tajaajiltoota isaa raajotaatiin nuuf kenne sana hin eegne. **11** Israa'eloonni hundinuu siif ajajamuu didiuudhaan seera kee cabsaniiru; sirraa garagalaniirus. "Kanaafuu sababii nu cubbuu sitti hoijenneef abaarsaa fi kakuun Seera Musee garbicha Waaqaa sanaa keessatti barreefame narratti dhangala'e. **12** Ati balaa guddaa nutti fiduudhaan dubbiu nuu fi bulchitoota keenya irratti dubbatame sana rawawatteerta. Wanni akka waan Yerusaalem irratti ta'e sanaa takkumaan guutummaa samiitii gaditti ta'e hin beeku. **13** Akkuma Seera Musee keessatti barreefametti balaan kun hundi nutti dhufeera; ta'u iyyuu nu qalbii jjijiirrannee dhugaa duukaa bu'uudhaan Waaqayyo Waaqa keenya irraa araara hin barbaanne. **14** Waaqayyo balaa nutti fiduu irraa duubattu hin deebine; Waaqayyo Waaqni keenya waan hoijetu hundaan qajeelaadhaatii; nu garuu isaaaf hin ajajamne. **15** "Egaa amma yaa Waaqa keenya Gooftaa, kan irree jabaadhaan saba kee biyya Gibxi baftee akka maqaan kee akkuma har'a jiru kana beekamu goote, nu cubbuu hoijenneerra; balleessineerras. **16** Yaa Gooftaa, akkuma hojji kee qajeeluu sana hundaatti Yerusaalem magaalaa keetii fi gaara kee qulqulluu irraa aarii fi dheekkamsa kee deebisi. Cubbuu keenyaa fi balleessaan abbootii keenyaa namoota naamnoo keenya jiraatan hunda biratti akka Yerusaalemii fi sabni kee waan kolfaa ta'an godheera. **17** "Egaa yaa Waaqa keenya, kadhannaa fi waammata garbicha keetii dhaga'i. Yaa Gooftaa, ulfina keetiif jedhiitii fuula kee gara iddo kee qulqulluu one sanaatti deebisi. **18** Yaa Waaqa ko, gurra itti qabii dhaga'i; ija kee banadhuutii badii keenyaa fi magaalaa Maqaan kee ittiin waamame sana ilaali. Nu utuu waa'ee qajeelummaa keenyaatiif hin ta'in sababii araara kee guddaa sanaatiif si kadhanna. **19** Yaa Gooftaa dhaggeeffadhu! Yaa Gooftaa dhiifamaa nuu godhil! Yaa Gooftaa dhaga'iitii waa hojjedhu! Yaa Waaqa ko, sababii magaalaa keetii fi sabni kee Maqaa keetiin waamamuuf ati hin turin." **20** Utuu ani dubbichaa fi kadhachaa, cubbuu koottii fi cubbuu saba koo Israa'el himachaa, tulluu isaa qulqulluufi Waaqayyo Waaqa koo gaafachaa jiruu, **21** utuu ani amma illee kadhannaa irra jiruu, Gabri'eel namichi ani mul'ata koo duraa keessatti arge sun, yeroo aarsaa galgalaatti ariitiidhaan barrisaa gara koo dhufe. **22** Innis akkana jedhee na barsiise; akkanas naan jedhe; "Yaa Daani'el ani amma ogummaa fi hubannaa siif kenuuf dhufeera. **23** Akkuma ati Waaqa kadhachuu jalgabdeen

deebiin ani sitti himuuf dhufe kun siif kennname; ati akka malee jaalatamaadhaatii. Kanaafuu ergaa kana qalbeeffadhuutii mul'ata sana hubadhu: **24** "Dogoggora hambisuuf, cubbuu balleessuuuf, araara yakkaa buusuuf, qajeelummaa bara baraa fiduu, mul'ataa fi raajii chaappaadhaan cuufuu, Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sana dibuuf saba keetii fi magaalattii qulqulluu keetif 'torban' torbaatammi labsameera. **25** "Waan kana beeki; hubadhus: Gaafa labsiin Yerusaalemin haaromsuu fi deeabisanii ijaaruuf labsame kun ba'e jaqlabee hamma Masiihichi, Bulchaan dhufutti 'torban' torbaatamaa fi torban jaatamii lama ta'a. Isheen daandiiwanii fi dallaa wajjin ni haaromfamti; garuu wanni kun yeroo rakkinaa keessa ta'a. **26** "Torban' jaatamii lama booddee Masiihichi ni ajjeefama; wanni tokko iyyuu isaaaf hin hafu. Namoonni bulchaa dhufuuf jiru tokko magalaalaa sanaa fi iddo qulqulluu ni barbadeessu. Dhuminis akkuma lolatti dhufa: Waraanni hamma dhumaatti itti fufa; badiisnis akkuma lolatti dhufa: Waraanni hamma dhumaatti itti fufa; badiisnis akkuma lolatti dhufa: **27** Bulchaan kunis "Torban' tokkoof namoota baay'ee wajjin kakuu godhata; walakkaa 'Torban' sanaatti aarsaa fi kennaa akka hafu godha. Innis hamma wanni labsame sun isa irratti dhangala'utti waan xuraa'aa badiisa fidu mana qulqullummaa gubbaa ni dhaaba."

10 Bara Qiros mooticha Faares keessa waggaa sadaffaatti Daani'el isa Beelxishaazaar jedhame sanatti mul'annu tokko mul'ate. Ergaan isaaas dhugaa fi kan waa'ee waraanaa ibsu ture. Hubannaan ergaa sanaas mul'ataan isaaaf kennname. **2** Yeroo sanatti ani Daani'el torban sadii nan boo'e. **3** Hamma torban sadan sun raawwatanamaii ani nyaata filatamaa tokko illee hin nyaanne; fooni yookaan daadhiin wayinii afaan koo hin seenne; dibata tokko illes hin dibanne. **4** Bultii digdamii afuraffaa ji'a jaqlabaatti ani utuu qrqrara laga guddichaa Laga Xegroos irra dhaabadhee jiruu, **5** ol ilaalee namicha wayyaa quncee talbaa irraa hojetame effatee sabbata warqee Uufaaazii qulqulluu mudhii isaaati hidhate tokko fuula koo duratti arge. **6** Nafni isaa akka biiralee, fuulli isaa akka balaqee, iji isaa akka guca boba'uu, irree fi miilli isaa akka naassis dibamee cululuqee, sagaleen isaa immoo akka sagalee namoota baay'ee ture. **7** Namni mul'ata sana arge anuma Daani'el qofa ture; namoonni na wajjin turan hin argine; garuu sodaan guddaan isaan qabatee baqatanii dhokatan. **8** Kanaafuu ani mul'ata guddaa kana ilaalaan kophatti hafe; humna nan dhabe; fuulli koos ni geeddaram; nan laafes. **9** Kana irratti ani utuu inni dubbatuu nan dhaga'e; ani akkuman isaa dhaga'een adda kootiin lafatti gombifamee hirribni cimaan na qabe. **10** Ergasii garuu harki tokko na qabee utuu ani holladhuun harkaa fi jilba kootiin na dhaabe. **11** Innis, "Yaa Daani'el, ati kan akka malee jaallatamte dubbiii ani sitti himuuf jiru sirriitti qabduu; ari gara keetti ergameeraatiit ol ka'i" jedhe. Anis yommuu inni waan kana naan jedhetti hollaachaan ka'ee dhaabadhe. **12** Ammas akkana naan jedhe; "Yaa Daani'el hin sodoatin. Guyyaa tokkoffaa gaafa ati hubannaa argachuu fi fuula Waaqa keetii duratti of xineneessuu murteessitee jaqlabee dubbiin kee dhaga'ameera; anis deebii isaa fidee dhufeera. **13** Ergamaan guddichi mootummaa Faares garuu bultii digdamii tokko naan morme. Sababii ani ilma mooticha mootummaa Faares wajjin achitti hafee tureef hangafoota ergamootaa keessaa Miika'eel na gargaaruuf dhufe. **14** Ani amma waan gara fuula duraatti saba kee irra ga'uuf jiru sitti himuuf dhufeera; mul'anni sun waan yeroon isaa amma illee hin ga'in argisiisaatii." **15** Utuma inni waan kana natti dubbachaa jiruu ani mataa gad qabduu waanan dubbadhus dhabe. **16** Ergasii inni nama fakkaatu tokko hidhii koo tuqe; anis afaan banadheen dubbachuu jalgabe. Isa fuula koo dura dhaabachaa

ture sanaanis akkanan jedhe; "Yaa gooftaa ko, ani sababii mul'ata sanaatiif dhiphadheera; humnas dhabeera. **17** Yaa gooftaa ko, ani garbichi keeakkamittan si wajjin haasa'uu danda'a? Humni koo dhumeera; ani hafuura baafachuu illee dadhabeera." **18** Ammas inni nama fakkaatu sun na tuueq humna nasa kenne. **19** Innis, "Yaa namicha akka malee jaallatamte, hin sodaatin; nagaan siif haa ta'u! Amma jabaadhu; jajjabaadhus" naan jedhe. Yeroo inni natti dubbatetti ani nan jajjabaadhee, "Yaa Gooftaa ko, ati waan na jajjabeessiteef dubbadhu" isaan jedhe. **20** Kana irratti inniakkana naan jedhe; "Ati waan ani gara kee dhufeef beektaa? Ani ergamaa guddicha mootummaa Faares loluuf nan deebi'a; yeroo ani deemutti immoo ergamaan guddichi mootummaa Giriik ni dhufa; **21** garuu ani duraan dursee waan Kitaaba Dhugaa keessatti barreeffame sittin hima. Isaan loluufis Miikaal'el hangafticha keessan malee kan na gargaaru kan biraa hin jiru.

11 Anis bara Daariyoos namicha Meedon keessaa waggaat tokkoffaatti isa jajjabeessuu fi eeguuq isa bira dhaabadheen ture. **2** "Egaa ani dhugaan sitti hima: Mootonni biraad sadii Faares keessatti ni ka'u; ergasiis mootiin afuraffaan warra kaan hunda irra sooreessa ta'e tokko ni ka'a. Innis erga qabeenya isaatiiin jabina argatee booddee tokkoo tokkoo namaa mootummaa Giriik irratti ni kakaasa. **3** Ergasiis mootiin jabaan tokko ni ka'a; innis humna guddaadaan ni bulcha; waan fedhes ni hoijeta. **4** Erga inni dhufee booddee mootummaan isaa diigamee gara qilleensootsa samii afraniitti gargar qoqqoodama. Mootummaan isaa buqqa'ee mootota biraatiif waan kennamuuf sanyii isattii hin darbu yookaan humna inni argatee ture sana hin qabaatu. **5** "Mootiin Kibbaa ni jabaataa; ajajjoota loltoota isaa keessaa tokko garuu isa caalaa iyyuu jabaatee humna guddaadaan mootummaa sana bulcha. **6** Waggoota muraasaan booddee isaan tokko ta'u; walii galtee godhachuuuf intalli mooticha Kibbaa gara mootii Kaabaa ni dhaqxii; garuu humna ishee qabattee turuu hin dandeessu; innii fi humni isaa jabaatee hin jiraatu. Bara sana keessaa isheen, qondaaltota ishee, abbaa isheetti fi nama ishee gargaare wajjin dabarfamtee ni kennamti. **7** "Hidda sanyii ishee keessaaas namni tokko iddo ishee qabachuuuf ni ka'a. Innis humnoota mootii Kaabaa dha'ee da'annoowwan isaaas cabsee ni seena; loolees isaan mo'ata. **8** Inni waaqota isaanii, fakkiwwan isaanii kan sibiilaatii fi mi'oota isaanii gati jabeeyyi meetii fi warqee booji'ee gara Gibixtti ni geessa. Waggoota muraasaafis mootii Kaabaa waraanuu ni dhiisa. **9** Ergasiis mootiin Kaabaa daangaa mootii Kibbaa ni qabata; garuu of irra garagalee biyya isattii deebi'a. **10** Ilmaan isaa waraanaaf qophaa'anii humna waraanaa guddaa tokko walitti qabatu; humni kunis akkuma lolaa namni of irraa deebisuuf hin dandeenyee tokkotti hamma da'anno isattii duulee lola. **11** "Ergasiis mootiin Kibbaa aariidhaan duulee mootii Kaabaa kan loltoota heddu walitti qabatee sana ni waraana; loltooni hedduun sun garuu ni mo'amu. **12** Mootiin Kibbaa sun yommuu loltoota baay'ee booji'utti garaan isaa of tuulummaadhaan guutamee kuma baay'ees ni gogorra'a; garuu mo'ichi isaa itti hin fufu. **13** Mootiin kaabaa humna waraanaa kan isa duraa sana caalaa guddaa walitti qabataatii; waggoota baay'ee booddees humna waraanaa guddaa kan guutummaatti hidhate qabatee ni dhufa. **14** "Yeroo sanatti namoonni baay'een mootii Kibbaatti ni ka'u. Mul'ata sana raawwachuuuf uummata kee keessaa finciltooni ni ka'u; garuu ni kufu. **15** Ergasiis mootiin Kaabaa dhufee tuulaa biyyoo hojetee magaalaa dallaadhaan marfamte ni qabata. Humnoonti waraana Kibbaas of irraa deebisuuf humna ni dhabu; loltooni

isaanii jajjaboonti iyyuu isaan dura dhaabachuuuf humna dhabu. **16** Inni itti duulee sun waanuma fedhe hoijeta; namni tokko iyyuu of irraa isa deebisuuf hin danda'u. Inni Biyya Bareedduu sana keessa jabaatee dhaabata; ishee balleessuufis humna qabaata. **17** Inni jabina mootummaa isaa guutuudhaan dhufuu murteessa; mootii Kibbaa wajjinis walii galtee godhata. Inni mootummaa sana kuffisuuf intala isaa itti heerumiisi; karoorri isaa kun garuu hin milkaa'u yookaan isa hin fayyadu. **18** Ergasiis inni gara biyyoota qarqara galaanaa jiraniitti yaada isaa deebifatee baay'ee isaanii qabata; garuu ajajaan tokko of tuulummaa isaa ni fashaleessa; of tuulummaa isaaas matuma isatta deebisa. **19** Kana irratti inni fuula isaa gara da annoowwan biyya isattii deebifata; garuu gufatee kufa; deebi'ees hin argamu. **20** "Namni iddo isaa bu'u ulfina mootummaa eegsisuuf warra gibira walitti qaban ni erga. Ta'uus innu uttu aariidhaan yookaan waraanaan hin ta'in yeroo gabaabaa keessatti bada. **21** "Iddo isaaas nama tuffatamaa ulfinni mootummaa hin kennaminiifit qabata. Inni uttu sabni nagaadhaan jiraatuu mootummaati duulee dabaan qabata. **22** Ergasiis raayyaan guddaaan tokko fuula isaa duraa ni haxaa'ama; innii fi hangafni kakuus ni balleeffamu. **23** Inni erga isaa wajjin walii galtee godhatee booddee hojji gowwoomsaa hoijeta; namoota muraasa wajjinis aangoo qabata. **24** Yeroo kutaawwan biyya sooreyyiin nagaadhaan jiraatanitti isaanitti duulee waan abbootiin isaa yookaan akaakileen isaa hin hoijetin hoijeta. Innis waan booji'ame, waan saamamee fi qabeenya duuka bu'ota isattif ni qoqqooda. Inni da'annoowwan jigsuu ni malata; garuu yeroo muraasaaf waan kana godha. **25** "Inni raayya loltootaa guddadaahan ciminaa fi jabina isaa mootii Kibbaa irratti ni kakaasa. Mootiin Kibbaas loltoota akka malee baay'ee fi humna qabaniin waraana labsa; garuu sababii mariin isaa irratti mari'atamuuf of irraa ittisuun hin danda'u. **26** Warri maaddii mootichaa irraa nyaachaa turan isaa balleessuuf yaalu; loltooni isaa ni barbadaa'u; baay'een isaanii waraana keessatti dhumu. **27** Mootonni garaan isaanii hammina yaadu lamaan minjaala tokkotti naanna'anii tataa'anii wal sobu; garuu sababii barri dhumaan yeroo murteeffametti dhufluuf wanni kun isaanii hin milkaa'u. **28** Mootiin Kaabaa qabeenya guddadaan gara biyya isattii deebi'a; garaan isaa garuu kakuu qulqulluu morma. Waanuma fedhe itti hojetee gara biyya isattii deebi'a. **29** "Yeroo murteeffametti deebi'ee Kibba weerara; yeroo kanatti garuu haallii isaa kan duraa sanaan adda ta'a. **30** Dooniwwan Kitium isaa mormu; innis abdiit kutata. Ergasiis duubatti deebi'ee kakuu qulqulluutti dheekkamsa isaa buusa. Deebi'ees warra kakuu qulqulluu dhiisan jaallata. **31** "Humni loltoota isaaas dallaa mana qulqullummaa jabaa sana xureessuuf ni ka'a; aarsaa guyyaa guyyaas ni hambisa. Ergasiis isaan xuraa'ummaa badiisa fidu tokko dhaabu. **32** Inni warra kakuu sana dhiisan gowwoomsee ni dogoggorsa; warri Waaqa isaanii beekan garuu jabaatanii dhaabachuuudhaan isa mormu. **33** "Ogeeyyiin yoo yerooodhaaf goraadeedhaan dhuman illee yookaan gubaman illee yookaan booji'aman illee yookaan saamaman illee namoota heddu ni barsiisi. **34** Isaan yeroo dhmuu ga'anitti gargaarsa xinnaa argatu; fakkeessitooni hedduunis isaan deeggaru. **35** Ogeeyyi keessaa tokko tokko akka hamma dhumaati calalamaniif, akka qulqulleeffamaniif warra hir'ina hin qabne ta'aniffi ni gufatu; wanni kun amma iyyuu yeroo murteeffametti ni dhuftaa. **36** "Mootiin waan jaallate hoijeta. Inni Waaqa kam iyyuu caalaa ol of qabee Waaqa waaqotaa mormuudhaan waan dhaga'amee hin beekne dubbata. Inni hamma yeroon dheekkamsa guutamutti ni milkaa'u; wanni murteeffame sun guutamuu qabatii. **37** Inni waaqota abbootiis isattif yookaan kan dubartoonni isaa

jaallataniif yookaan Waaqa kamiif iyuu ulfina hin kenuu; garuu hunda isaanii caalaa ol ol of qaba. **38** Qooda isaanii waaqa da'annoowwaniittif ulfina kenna; inni waaqa abbootiin isaa hin beekne warqee fi meetiidhaan, dhagaawwan gati jabeeyyii fi kennaawan gati jabeeyyiidhaan ulfeessa. **39** Inni gargaarsa waaqa ormaatiin da'annoowwan jajjaboo waraana; warra isa jalatti bulanis akka malee kabaja. Namoota baay'ee irrattis bulchitoota isaan godhee gatiidhaan lafa qoodaaf. **40** "Bara dhuma keessa mootiin Kibbaa waraana itti bana; mootiin Kaabaas fardeen, gaariiwwanii fi dooniiwwan hedduudhaan akkuma dambalii isa irra garagala. Biyyoota baay'ee weeraree akkuma lolaa isaan keessa ba'ee darba. **41** Akkasumas Biyya Bareedduu weerara. Biyyoonti baay'een harka isaa jala galu; Edoom, Mo'aabii fi hooggantoonni Amoon garuu isa jalaa ni ba'u. **42** Innis biyyoota baay'ee irratti aangoo isaa ni babal'ifata; Gibxis hin miliqxu. **43** Qabeenywa warqeetii fi meetii, akkasumas badhaadhummaa Gibxi hunda to'annaa ofii isaa jala galfata; namoonni Liibiyattii fi Itoophiyas isa jalatti bulu. **44** Garuu oduun ba'aa fi kaabaa dhufu isa sodaachisa; inni namoota baay'ee balleessuu fi fixuuf aarii guddaadhaan ni ba'a. **45** Dunkaana mootummaa isaas galaanotaa fi tulluu bareedaa qulqulluu gidduu ni dhaabbata. Ta'u illee inni dhuma ofii isaatti ni dhufa; namni tokko iyuu isa hin gargaaru.

12 "Yeroo sanatti Miikaa'el hangafni ergamootaa inni saba kee eegu ni ka'a. Yeroon rakkinaa kan erga saboonni uumamanii jalqabee hamma gaafasiitti takkumaa ta'ee hin beekne tokko ni dhufa. Yeroo sanatti garuu namoonni kee kanneen maqaan isaanii kitaabicha keessatti galmeeffamee jiru hundi ni baraaramu. **2** Warri biyyoo lafaa jala ciciisan baay'een ni ka'u; Gariin jirenya bara baraatif, kaan immoo qaanii fi salphina bara baraatif ka'u. **3** Ogeeyyiin akkuma ifa samiiwwaniitti calaqquisu; warri nama baay'ee gara qajeelummaatti fidanis akkuma urjiitti bara baraa hamma bara baraatii ni ifu. **4** Yaa Daani'el, ati garuu hamma bara dhumaatti dubbiit kitaaba maramaa cufitii chaappessi. Namoonni baay'een beekumsa dabalachuuif asii fi achi fiigu." **5** Ani Daani'el nan ilaale; kunoo fuula koo dura namoonni bira lama dhadhaabatanii turan; tokko qarqara lagaa gamanaan, inni lammafaan immoo qarqara lagaa gamasiin ture. **6** Isaan keessaa tokko namicha uffata quncee talbaa irraa hoijetame uffatee bishaanota lagaatii ol jiruun, "Waantonni dinqii kunnene raawwatamuuf yeroo hammamtuhafa?" jedhe. **7** Namichi uffata quncee talbaa irraa hoijetame uffatee bishaanota lagaatiin ol ture sun harka isaa mirgaattii fi bitaa ol qabe; anis isaa, "Wanni kun bараан, barootaaf walakkaa baraatif ta'a. Yeroo humni namoota qulqulluu dhuma irratti cabutti wanni kun hundi fiixaan ba'a" jedhee isa bara bараан jiraatu sanaan kakatu nan dhaga'e. **8** Anis nan dhaga'e; garuu hin hubanne. Kanaafuu ani, "Yaa gooftaa ko, dhumi waan kana hundaa maal ta'a?" jedheen gaafadhe. **9** Innis akkana jedhee deebise. "Yaa Daani'el, sababii hamma bara dhumaatti dubbiin sun chaappaan chaappeffameef ati karaa kee qabadhu. **10** Namoonni baay'een ni qulqulleeffamu; warra hir'ina hin qabne ni ta'u; ni calalamus; hamoonni garuu ittuma fufanii hammaatu. Namoota hamoo keessaa tokko iyuu hin hubatan; ogeeyyiin garuu ni hubatu. **11** "Gaafa aarsaan guyyaa guyyaatti dhi'atuu hambifamee jalqabee hamma gaafa wanni jibbisisaan badiisa fidu sun achi dhaabatuutti guyyoota 1,290 ta'a. **12** Namni obsee dhuma guyyoota 1,335 qaqqabu eebbfamaa dha. **13** "Ati garuu hamma dhumaatti karaa kee qabadhu. Ati ni boqotta; dhuma barootaattis dhaala kee kan siif qoodame fudhachuuf ni kaata."

Hoose'aa

1 Dubbiin Waaqayyo kan bara Uziyaan, Yootaam, Aahaaziitii fi Hisqiyaas mootota Yihuudaa keessa, akkasumas bara Yerobi'aam ilma Yoo'ash mooticha Israa'el keessa gara Hoose'aa ilma Bi'er dhufe kanaa dha. **2** Yeroo Waaqayyo karaa Hoose'attiin dubbachuu jalqabetti Waaqayyoakkana isaan jedhe; "Sababii biyyattiin Waaqayyo irraa gortee yakka sagaagalummaa guddaa isaa hoijetteef ati dhaqittii niitti sagaagaltuu fi ijoolle hin amanarne ofii keetifi fudhadhu." **3** Kanaafuu inni dhaqee Goomer intala Diblaayiim fuudhe; isheenii ulfootfee ilma deesseef. **4** Kana irratti Waaqayyo Hoose'attiinakkana jedhe; "Ani sababii dhiiga Yizri'eel keessatti dhangala'e sanaatiif dafee mana Yehuu waanan dabauuf Yizri'eel jedhii isaa moggaasi; ani mootummaa Israa'el nan balleessa. **5** Gaafas ani Sulula Yizri'eel keessatti iddaa Israa'el nan cabsa." **6** Goomer amma illee ulfootfee intala deesse. Waaqayyo Hoose'attiinakkana jedhe; "Sababii ani isaaniif araaramuu fi si'achis mana Israa'eliif garaa hin laafneef Loo-Ruhaamaa jedhii ishee moggaasi. **7** Ta'us ani mana Yihuudatiif garaa nan laafa; ani xiyyaan yookaan goraadeedhaan yookaan waraanaan yookaan fardeeniin yookaan abbootii fardaatiin issaan hin oolchu; garuu ani Waaqayyo Waaqni isaanii issaan nolcha." **8** Goomer erga Loo-Ruhaamaa harma guusiftee booddee ulfootfee ilma deesse. **9** Ergasii Waaqayyoakkana jedhe; "Isin waan saba koo hin ta'inii fi anis Waaqa keessan hin ta'inif Loo-Amii jedhii isaa moggaasi. **10** "Ta'us Israa'el akkuma cirracha qarqara galaanaa kan madaalamuu yookaan hedamuun hin danda'amnee ta'a. Isaan iddoodhuma itti, 'Isin saba koo miti' isaaniin jedhame sanatti, 'Ilmaan Waaqa jiraataa' jedhamanii ni waamamu. **11** Guyyaan Yizri'eel waan guddaa ta'uuf, sabni Yihuudatiif fi sabni Israa'el deebei'anii tokko ta'u; isaan hoogganaa tokko muuddatani biyya sana keessaanii ba'u.

2 "Obboloota keessaniin, 'Saba koo' obboleettota keessaniin immoo, 'Jaallatamu koo' jedhaa. **2** "Haadha keessanidhheekkamaa; isheetti dheekkamaa; isheen niitti koo mitiiti; anis dhirs ishee miti. Isheen fuula ishee irraa ilalcha ejummaa haa balleessitu; amanumummaa dhabbuus harma ishee giddiudhaha haa balleessitu. **3** Yoo kanaa achii ani wayyaa ishee irraa baasee akkuma guyyaa isheen dhalatte sanaa qullaa ishee nan hambisaa; akkuma gammoojii ishee nan godha; lafa goggogatti ishee nan geeddara; dheebuudhaanis ishee nan ajeesa. **4** Isaan ijoolee ejummaa waan ta'anif, ani ijoolee isheettiif garaa hin laifu. **5** Haati isaanii amanumummaa dhabdeet karaa salphinaatiin isaan ulfoote. Isheen, 'Ani warra na jaallatu, warra nyaata koo fi bishaan koo, warra suufi koo fi wayyaa quncee talbaa irraa hoijetame, warra dibataa fi dhugaati koo naaf kennan duukaa nan bu'a' jette. **6** Kanaafuu ani haifa qoraattiitiin daandii ishee nan cufa; akka isheen karaa ittiin baatu hin arganeef dallaa itti nan ijaara. **7** Isheen michoota ishee duukaa buuti; garuu isaan hin qaqqabdu; isaan barbaaddi; garuu hin argitu. Ergasii isheen, 'Ani akkuma duraa gara dhirs kootti nan deebei'; amma caalaa yeroo sana wayya tureetii' jette. **8** Isheen akka ani midhaan, daadhii wayinii haaraa fi zayitiif isheedhaaf kenne, meetii fi warqee isaan Ba'aaliif dhi'eessanis kan ishee irratti dhangalaase anuma akka ta'e hin beekne. **9** "Kanaafuu ani yeroo inni bilchaatutti midhaan koo, daadhii wayinii koo haaraa illee yeroo inni qophaa' utti irraa nan fudhadha. Ani suufi koo fi wayyaa koo kan quncee talbaa irraa hoijetame kanaan qullaa ishee dhoksudhaaf kenneefis amma ishee irraa nan fudhadha.

10 Ani amma ijuma michoota ishee durattu addaggummaa ishee nan saaxila; namni tokko iyuu harka koo keessaa ishee hin baasu. **11** Ani ayyaana ishee hunda jechuuniis, ayyaana ishee kan wagga, ayyaana ishee kan gaafa baatiif haaraa, ayyaana ishee kan Sanbataatiif fi ayyaanaota ishee kanneen murtaa'an hunda nan hambisa. **12** Ani muka wayinii isheetti fi muka harbuu ishee kan isheen michoota kootu naaf kenne jettu sana nan barbadeessa. Ani daggala isaan nan godha; bineensi bosonaa isaan dheeda. **13** Ani guyyoota isheen itti Ba'aaliifixaanaa aarsitee sanaaf ishee nan adaba; isheen qubeelaa fi faaya garaa garaatiini of miidhagsitee michoota ishee duukaa butee na irraanfatte" jedha Waaqayyo. **14** "Kanaafuu ani amma ishee nan sossoba; gara lafa gammoojii ishee geessee jaalalaan itti nan dubbadha. **15** Ani iddo dhaabaa wayinii ishee deebisee nan kennaaf, Sulula Aakooris balbal abdiin nan godha. Isheen achitti akkuma gaafa shamarrummaa isheetti, akkuma gaafa biyya Gibxii baateetti sirbiti. **16** "Ati gaafa sana" jedha Waaqayyo; "Dhirsa koo' jettee na waamta; ati lammata deebitee, 'Gooftaa koo' naan hin jette. **17** Ani maqaawwan Ba'al afaan isheetti naan balleessa; maqaan isaanii lammata hin dha'amu. **18** Ani gaafas bineensa bosonatiif fi simbirroota samii wajjin, uumamawwan lafa irra munyuuqan wajjin issaaniif kakuu nan gala. Ani akka isin nagaadhaan bultaniif xiyya, goraadee fi waraana lafa irraa naan balleessa. **19** Ani bara baraan ofii kootiif sin kaadhimadha; ani qajeelummaa fi dhugaadhaan jaalala fi gara laafinaan sin kaadhimadha. **20** Ani amanumummaadhaan sin kaadhimadha; atis Waaqayyo ni beekta." **21** Waaqayyoakkana jedha; "Ani gaafas deebii siif nan kenna; ani samiif deebii naan kenna; samiinis lafaaf deebii ni kenna; **22** laftis midhaaniif, daadhii wayinii haaraa fi zayitiif deebii kenniti; isaanis Yizri'eeliif deebii kenni. **23** Ani ofii kootiif lafa irra ishee naan dhaabbadha; ani kanan, 'Ati jaalallee koo miti' jedheen sana naan jaalladha. Ani warra, 'Isin saba koo miti' jedhaman sanaan, 'Isin saba koo ti' naan jedha; isaanis, 'Ati Waaqa koo ti' naan jedhu."

3 Waaqayyoakkana naan jedhe; "Namni biraan ishee jaallatee isheen sagaagaltuu taatu iyuu, ati dhaqittii ammas niitti keetti jaalala kee argisiisi. Akkuma Waaqayyo utuma issaan waaqota biraatti deebi'anii bixxilee wayinii jaallatanuu Israa'eloota jaallate sana atis ishee jaalladhu." **2** Kanaafuu ani meetii saqili kudha shaniin, garbuu hoomeerie tokkok fi walakkaatiin ishee naan bitadhe. **3** Ani ergasii akkana naan jedheen; "Ati bara hedduu na wajjin jiraachuu qabd; ati sagaagaltuu ta'u yookaan nama kam iyuu wajjin tokko ta'u hin qabdu; ani si wajjin nan jiraadha." **4** Israa'eloonni mootii yookaan ilma mootii malee, aarsaa yookaan utubaa waqaeffannaa malee dirata yookaan waqaota tolfaamoo malee bara baay' ee ni jiraattutii. **5** Ergasii immoo Israa'eloonni deebi'anii Waaqayyo Waaqa issaaniitii fi Daawit mootii issaanii barbaadu. Isaan bara dhuma keessa hollachaa gara Waaqayyootii fi gara eebba issaa ni dhufu.

4 Yaa Israa'eloota, Waaqayyo isin warra biyyattii keessa jiraattan irratti himata dhi'eefatuu waan qabuuf dubbi Waaqayyo dhaga'aa: "Biyyattii keessa amanumummaan, jaallallii fi Waaqa beekuun hin jiru. **2** Abaraau, sobuu fi aijeesuu, hanhaa fi ejja qofatu jira; isaan kakuu hunda ni cabsu; dhiiga dhangalaasutu baay'ata. **3** Sababii kanaaf biyyattiin ni gadditi; warri ishee keessa jiraatan hundis ni badu; bineensoni bosonaa, simbirrooni samiitii fi qurxummiin galaanaa dhuma jiru. **4** "Garuu namni tokko iyuu dubbi fi kaasin; namni tokko iyuu nama kaan hin himatin; sabni keessan akkuma nama luba himatu tokko ti. **5** Ati halkanii fi guyyaa gufatta; raajonnis

isin wajjin gafatu. Kanaafuu ani haadha kee nan balleessa; **6** sabni koo beekumsa dhabuudhaan badeera. "Waan ati beekumsa tuffatteef anis akka ati luba naaf hin taaneef si tuffadheera; sababii ati seera Waaqa keetti gatteef anis ilmaan kee nan gata. **7** Luboonni akkuma baay'achaa deemanii, akkasuma cubbuu natti hojjechuu baay'isan; isaan ulfina isaanii salphinatti geeddaraniiru. **8** Isaan cubbuu saba kootii nyaatu; hammina isaanii ni hawwu. **9** Wannu kunis akkuma sabaa, akkuma lubootaa ta'a. Anis sababii karaa isaaniiitiif lachan isaanii iyyuu nan adaba; hojji isaanii isaanumatti nan deebisa. **10** "Isaan ni nyaatu; garuu hin quufan; ni sagaagal; garuu hin baay'atan; kunis sababii isaan Waaqayyoon dhiisani dabarsanii **11** sagaagaltummaatti, daadhii wayinii moofaa fi haaraa hubannaas isaanii fudhattei of kennaniif. **12** Sabni koo waaqa muka irraa tolfame gorsa gaafata; uleen falfaltus isaanitti dubbata. Hafuuri sagaagaltummaa karaa irraa isaan jal'isa; isaan Waaqa isaaniiitiif hin amanaman. **13** Isaan fiixeewwan tulluu irratti qalma, aarsaa gubamu immoo gaarran irratti, qilxuu jalatti, alaltuu fi hoomii gaaddishii isaanii namatti tolu jalatti dhi'eessu. Kanaafuu intallan keessan sagaagaltummaatti deebei'u; niitonni ilmaan keessaniis ejattti deebei'u. **14** "Sababii warri dhiirai iyyuu sagaagaltummaatti deebei'anii galma waaqeffannaa ejjaatti qalma dhi'eessaniif, yommuu intallan keessan sagaagaltummaatti deebei'anitti yookaan yommuu niitonni ilmaan keessaniis ejattti deebei'anitti ani isaan hin adabu; sabni hubannaas hin qabne ni badaati! **15** "Yaa Israa'el, ati yoo ejja hojjette illee akka Yihuudaan yakka qabaatu hin godhin. "Isin Gilgaal hin dhaqinaa; Beet Aawwenittis ol hin ba'inna. 'Dhugaa Waaqayyo jiraataal' jettaniis hin kakatinaa. **16** Israa'eloonni akkuma goromsa mataa jabaate tokkoo mataa jabeeyyi ta'aniiru. Yoos Waaqayyo akkamiin akka xobbaallaawwan hoolaatti kaloo bal'aatti isaan bobbaasuu danda'a ree? **17** Efrem waaqota tolfamotti galeera; isaa ittuma dhiisaal! **18** Dhugaatiin isaanii yoo dhume iyyuu isaan sagaagaltummaa isaanii ittuma fufu; bulchitooni isaanii ulfina irra qaanii jaallatu. **19** Bubbeen hamaan haxaa'ee isaan balleessa; aarsaan isaanii qaanii isaanitti fida.

5 "Isin luboonti waan kana dhaga'aa! Israa'eloonnis qalbeeffadhal! Yaa mana mootii dhaggeeffadhu! Murtiin kun isinitti murama: Isin Miisphaatti kiyoo, Taaboor irratti immoo xaxoo diriirsaa turtan. **2** Finciltooni ajjeechaatti jabaataniiru. Ani isaan hunda nan adaba. **3** Ani waa'ee Efrem hunda beeka; Israa'elis na duraa hin dhokattu. Yaa Efrem, ati amma sagaagaltummaatti deebeeerteeta; Israa'elis xuraa'eera. **4** "Hojji isaanii akka isaan gara Waaqa isaaniiitiif deebei'an hin eeyamuu. Hafuuri sagaagaltummaa garaa isaanii keessa jira; isaan Waaqayyoon hin beekar. **5** Of tuulummaan Israa'el dhugaa isaanitti ba'; Israa'eloonni, Efrem mataan isaa iyyuu cubbuu isaanii keessatti gafatu; Yihuudaan isaan wajjin gafata. **6** Isaan yommuu Waqqayyoon barbaaduudhaaf bushayee fi loon isaanii fudhatanii deemanitti, isaa hin argatan; inni isaan dhiisee deemeeraati. **7** Isaan Waaqayyoof amanamoo miti; seeraan ala ijoollee godhatu. Yeroo isaan Ayyaana Baatii Haaraa ayyaaneffatanitti inni lafa qotisaa isaanii ni balleessa. **8** "Gibe'aa keessatti malakata, Raamaa keessatti immoo gaanfa afuuafaa. Beet Aawwen keessatti iyya lolaa dhageessisaa; yaa Beniyaam, ati dura qajeeli. **9** Guyyaa ifannaaatti Efrem ni ona. Ani gosoota Israa'el gidduutti waan mirkanaa'e nan labsa. **10** Bulchitooni Yihuudaan akkuma nama dhagaa daarii dhiibuu tokkoo ti. Ani akkuma lolaa bishaanii dheekkamsa koo isaanitti gad nan lolasa. **11** Efrem sababii waaqota tolfamoo duukaa bu'u jaallateef akka malee hacuucamee murtiidhaan lafatti dhdhiitame. **12**

Ani Efremiit akka bilii, Yihuudaatti immoo akka daana'oo ti. **13** "Yommuu Efrem dhukkuba isaa, Yihuudaanis madaa isaa argettii, Efrem gara Asooritti garagalee mooticha guddaa gargaarsa kadchahuudhaaf nama itti erge. Inni garuu isin fayyisuu, madaa keessanii wayyeessuu hin danda'u. **14** Ani Efremiit akkuma leencaa, Yihuudaatiiis akkuma saafela leencaa nan ta'a. Ani gargar isaan ciccireen biraa deema; ani isaan guureen deema; namni isaan oolchus hin jiru. **15** Ergasii ani hamma isaan balleessa isaanii fudhatanitti iddo kootti nan deebi'a. Isaan fuula koo barbaaddatu; rakkoo isaanii keessatti jabaataniiru na barbaaddatu."

6 "Kottaa gara Waaqayyootti deebinaa. Inni nu ciccireera; garuu nu fayyisa; inni nu madeesseera; garuu madaa keenya ni walidhaana. **2** Akka nu fuula isaa dura jiraanmuuf, guyyaa lama booddee nu bayyanachiisa; guyyaa sadaffaatti immoo deebisee nu dhaaba. **3** Kottaa Waaqayyoon haa beeknu; isaa beekuufis haa tattaaffannu. Akkuma aduuun dhugumaan baatu sana inni dhugumaan ni dhufa; inni akkuma bokkaa gannaa, akkuma bokkaa birraa kan lafa quubsu sanaatti gara keenya ni dhufa. **4** "Yaa Efrem, ani maalan si godha? Yaa Yihuudaa, ani maalan si godha? Jaalalli keessan akkuma hurrii ganamaa, akkuma fixeensa barii baduu ti. **5** Kanaafuu ani raajota kootii isin cicciree dubbiif afaan kootii sin fixe; murtiin koos akkuma aduu ni ba'a. **6** Ani araaran fedha malee aarsaa hin fedhuiti; aarsaa gubamu caalaal Waaqa beekuu nan fedha. **7** Isaan akkuma Addaam kakuu cabsaniiru; achittis anaaf hin amanamme. **8** Gili'aad magaalaa hamootaa kan dhiigaan faalameetee dha. **9** Akkuma saamtuun riphxeer nama eeggattu sana, gareen lubootaas akkasuma godhu; isaan yakka qaanessaa hojjechuuudhaan karaa Sheekem irratti nama ajjeesu. **10** Ani mana Israa'el keessatti waan suikanessaa tokko argeera. Achitti Efrem ni sagaagale; Israa'elis ni xuraa'e. **11** "Yaa Yihuudaa sittis haamamuun murteeffameera. "Yeroo ani boojuu saba koo deebisutti,

7 yeroo ani Israa'elin fayyisutti cubbuu Efrem saaxilamee yakki Samaariyas ifatti baafama. Isaan nama gowwoomsu; hattuu cabsitee mana seenti; saamtonni daandii irratti nama saamu; **2** isaan garuu akka ani jal'ina isaanii hunda yaadadhu hin hubatan. Cubbuu isaanii isaan marseera; yeroo hundas fuula koo dura jira. **3** "Isaan hammina isaaniiitiif mootii, soba isaaniiitiin immoo ilmaan mootii gammachiisu. **4** Isaan hundinuu ejjitoota, akkuma badaa ibiddaa kan tolchituun tokko yeroo bukuo sukkumanii jalqabee hamma inni bukaa'utti itti tuttuquu hin barbaannee ti. **5** Guyyaa ayyaanaa mootii keenyaatti ilmaan moototaa daadhii wayinittiin finiiinan; innis qostoota wajjin harka isaa diriirsaa. **6** Akkuma badaa ibiddaatti garaa isaanii qopheessaniiru; isaan dabaaan gara isaatii dhi'aatu. Aarii isaanii halkan guutuu irraa hin galu; ganama immoo akkuma arraba ibiddaa balali'a. **7** Hundi isaanii akkuma badaa ibiddaa ho'u; bulchitoota isaanii ni fixu. Mootonni isaanii hundinuu ni dhumu; tokkoon isaanii iyyuu na hin waammataan. **8** "Efrem sabootaan walitti makama; Efrem maxinoo gara hin galfaminii dha. **9** Namoonni ormaa humna isaa nyaatan; inni garuu hin hubatu. Arriin isatti ba'e; inni garuu hin beeku. **10** Of tuulummaan Israa'el dhugaa isatti ba'; inni garuu uttu wanni kun hundi akkana ta'ee jiruu, gara Waaqayyo Waaqa isatti hin deebei'u yookaan isaa hin barbaaddatu. **11** "Efrem akkuma gugee gowwaa sammuu hin qabnee ti; isaan Gibxin waammatu; isaan gara Asooritti deebei'u. **12** Yommuu isaan deeman ani kiyyoo koo isaan irra nan buusa; ani akkuma simbirroo samii gad isaan nan harkisa. Ani yommuu akka isaan walii wajjin yaa'an

dhaga'utti, isaan nan qaba. **13** Waan narraa goraniif isaaniif wayyoo! Waan natti fincilianiif badiisni isaaniif mala! Ani isaan furuu nan barbaada; isaan garuu waa'ee koo soba dubbatu. **14** Isaan garaa isaanii guttuudhaan gara kootti hin iyaytan; garuu siree isaanii irra tataa'anii boo'u. Isaan midhaanii fi daadhiif wayinittif walitti qabamu; garuu natti fincili. **15** Ani leenjiseen irree isaanii jajjabeesse; isaan garuu waan hamaa natti yaadu. **16** Isaan gara Waaqa Waan Hundaa Oliitti hin deebi'an; isaan akkuma xiyya jal'atee ti. Hooggantoonni isaanii sababii soba dubbataniif goraadeedhaan dhumu. Sababii kanaaf isaan biyya Gibxitti ni tuffatamu.

8 "Malakata afaan keetti kaa'adhu! Sababii namoonni kakuu koo cabsanii seera kootti fincilianiif risaan tokko mana Waaqayyootiin oljira. **2** Israa'el, 'Yaa Waaqa keenya nu si beekna!' jedhee gara kootti iyayte. **3** Ta'u iyuu Israa'el waan gaarii dideera; kanaafuu diinni isa ari'a. **4** Isaan walii galtee koo malee mootota moosifatan; utuu ani hin fudhatiniif ilmaan moototaa filatan. Isaan meetii fi warqee isaaniitiin badiisa isaaniitiif waaqota tolfamoo offi isaaniitiif tolfatan. **5** Yaa Samaariyaa, waaqa kee tolfamaa bifaa jabbii sana baasii gati! Dheekkamsi koo isaanitti boba'a. Isaan hamma yoomiitti qulqulla'uun dadhabuu? **6** Isaan warra Israa'el! Jabbii kana ogeessa hojii harkaatu tolche; inni Waaqa miti. Jabbii Samaariyaa ni hurraa'a. **7** "Isaan bubble faacaafataniif bubblee hamaa haammatu. Mukni isaa mataa hin qabu; daraaraas hin baasu. Utuu inni midhaan naqatee silaa namoorni ormaa ni nyaatu ture. **8** Israa'el liqimfameera; isaan amma saboota gidduutti akka waan faayidaa hin qabne tokkoo ti. **9** Isaan akkuma harree diidaa kan assi fi achi kophaa jooru gara Asooriitii ol ba'aniiruutii; Efremis michootatti of gurgureera. **10** Isaan saboota gidduutti yoo of gurguran iyuu ani amma walitti isaan nan qaba. Isaan hacuuccaa mooticha jabaa jalatti ni sukkuumamu. **11** "Efrem aarsaa cubbuutii iddo aarsaa hedduu yoo hojete iyuu, lafti sun iddo aarsaa itti cubbuu hojjechuuq qopheessan ta'eera. **12** Ani waa'ee seera koo waan baay'ee isaaniif barreesseesa; isaan garuu akkuma waan alaa dhufe tokkootti ilaalu. **13** Isaan aarsaa naaf kennname dhi'eessu; foon sanas ni nyaatu; Waaqayyo garuu isaanitti hin gammanne. Inni amma hammina isaanii yaadatee cubbuu isaanii abada: Isaan gara Gibxitti deebi'u. **14** Israa'el Uumaa isaa irraanfatee masaraawwan mootummaa ijaare; Yihuudaan magalaawwan hedduutti dallaa ijaare. Ani garuu ibidda da'annoowwan isaanii barbadeessu magalaawwan isaaniitti nan erga."

9 Yaa Israa'el hin ililchin; akka saboota kaanii hin gammadin. Ati Waaqa keetifi amanamaa hin treeti; ati oobdi hunda irratti gatti sagaagaltummaadhaaf baafamu jaallatteerta. **2** Oobdiwwani fi iddoon cuunfaa wayinii saba hin sooran; daadhiin wayinii haaraan isaanii hin tol. **3** Isaan biyya Waaqayyoo keessatti hin hafan; Efrem gara Gibxitti deebi'ee Asoor keessatti nyaata xuraa'e nyaata. **4** Isaan dhibaayyuu daadhii wayinii Waaqayyoof hin dhibaafatan; yookaan aarsaan isaanii isa hin gammachiisu. Aarsaan akkasii akkuma buddeena warra gaddaa isaanitti ta'a; namni buddeena kana nyaatu hundinuu ni xuraa'a. Nyaaanni kun kanuma mataa isaanii ta'a; mana qulqullummaa Waaqayyoos ol hin seenu. **5** Isin guyyaa ayyaana keessan murteeffameetti, guyyoota ayyaana Waaqayyoo sanatti maal hojjetu? **6** Yoo isaan badiisa jalaa ba'an iyuu Gibxi walitti isaan qabdi; Memfisi immoo isaan awwaala. Qabeenyi meetii isaanii sokoruudhaan liqimfama; dunkaana isaanii immoo qoraattitu haguuga. **7** Guyyoonni adabbii dhufaa jiru; guyyoonni itti gatti baasan dhi'ataaniiru. Israa'el waan kana haa beeuk.

Sababii cubbuun kee akka malee baay'atee hammippii kees akka malee guddaa ta'eef, raaajiin akka raatuutti ilaalam; namni Hafiuura Waaqaatiin qajeelfamu immoo akka maraattutti hedame. **8** Raajichi Waaqa koo wajjin eegduu Efrem ta'e; ta'uus daandii isaa hunda irratti kiyyoon isa eeggata; mana Waaqa isaa keessattis jibbi isa eeggata. **9** Isaan akkuma bara Gibe'aa keessatti ta'e sana xuraa'ummaa keessa dhdhirman. Waaqni hammina isaanii yaadatee sababii cubbuu isaaniitiif isaan adaba. **10** "Yeroo ani Israa'elin argetti, inni akkuma ija wayinii gammoojji keessatti argamee ture; yeroo ani abbootii keessan argetti, isaan akkuma waan ija jalqabaa harbuu irratti argamee turan. Isaan garuu yommuu gara Ba'aal Phe'oor dhufanitti, waaqa tolfamaa qaannessaa sanaaf of qulqulleessanii akkuma waan jaallatan sanaa jibbisiso ta'an. **11** Ulfinni Efrem akkuma simbirroo barrisee bada; dhalchuun, garaatti baachuuun, ulfaa'uun hin jiru. **12** Yoo isaan ijoollee giddifatan iyuu ani jalaa fixee ilmaan malee isaan nan hambisa. Gaafa ani isaan irraa garagalu isaanii wayyoo! **13** Ani Efremiin isaa akkuma Xiiroos lafa namatti tolu irra dhaabatee jiru nan arge. Sabni Efrem garuu ijoollee isaa gad baasee warra gogorra'utti kenna." **14** Yaa Waaqayyo isaanii kenni; ati maal isaanii kennita? Gadameessa ulfa hin baannee fi harma goggogaa kenniif. **15** "Sababii hammina isaanii kan Gilgaal keessatti hojjetame sana hundaatiif, ani achitti isaan nan jibbe. Sababii hojii isaanii kan cubbuudhaan guutamee sanaatiif ani mana koo keessaa isaan ari'a. Ani si'achi isaan hin jaalladhu; bulchitoonni isaanii hundinuu finciltoota. **16** Efrem rukutameera; hiddi isaanii goggogeera; isaan ija tokko illee hin godhatan. Yoo isaan ijoollee godhatan iyuu ani sanyii isaanii jaallatamoosisaan jalaan nan qala." **17** Sababii isaan isaa hin ajajaminii, Waaqni koo isaan dida; isaan warra asii fi achi saboota gidduu jooru ta'u.

10 Israa'el muka wayinii dagaage ture; inni matuma isaaatiif ija naqata. Akkuma iji isaa baay'ateen inni iddo aarsaa hedduu ijaarrate; akkuma lafti isaa gabbatteen utubaawwan waaqeffannaa isaa miidhagfate. **2** Garaan isaanii gowwoomsaadhaan guutameera; isaan amma yakka isaanii baadhabachuu qabu. Waaqayyo iddo aarsaa isaanii ni diiga; utubaawwan waaqeffannaa isaanii ni barbadeessa. **3** Ergasiis isaan akkana jedhu; "Nu sababii Waaqayyoon sodaachuu didneef mootii hin qabnu. Garuu utuu mootii qabaanne iyuu inni silaa maal nuuf godha?" **4** Isaan waan hedduu waadaa galu; kakuu sobaas seenanii walii galtee uummatu; kanaafuu seera dhabeeyyiin akkuma aramaa summii qabu kan lafa qotiisa keessaatti latu. **5** Namoonni Samaariyaa keessa jiraatan sababii waaqa tolfamaa fakkii jabbii kan Beet Aawwen keessaa sanaatiif sodaatu. Sabni ishee isheedhaaf boo'a. Luboomni ishee ejjitooni warri ulfina isheetiin gammadan sunis sababii isheen isaan irraa booji'amteef ni boo'u. **6** Jabbichis akka harka fuudhaatti Yaarium mootichaaf Asooritti geefama; Efrem ni salphifama; Israa'el waaqota ishee kanneen muka irraa tolfamanii ni qaanofti. **7** Samaariyaa fi mootiin ishee akkuma hoomacha bishaan irraattu fudhatamani badu. **8** Iddoowwan sagadaa kanneen Awween ni barbadeeffam; kunis cubbuu Israa'el. Qoraattii fi sokoruun irratti bigilee iddo aarsaa isaanii haguuga. Yeroo sana namoonni tulluuwwaniin, "Nurratti jiga!" gaarraniin immoo, "Nu dhoksaal!" jedhu. **9** "Yaa Israa'el isin bara Gibe'attii jalqabdani cubbuu hojjetantiirtu; ammas achumatti haftaniirtu. Gibe'aa keessatti waraannii ka'ee jal'otta hin fixuu? **10** Ani yoon fedhe isaan nan adaba; sababii cubbuu isaanii dachaa sanaatiif hidhaa keessa isaan buusuuf saboonni naannoo isaaniitti walitti

qabamu. **11** Efrem goromsa leenjifame kan midhaan siribsiiusu jaallattuu dha; kanaafuu ani morma ishee irra waanjoo nan kaa'a. Ani Efremmin nan oofa; Yihuudaan lafa qotisaa qotuu qaba; Yaqaobis biyyoo bulleessuu qaba. **12** Offi keessanifi qajeelummaa facaadhadtaa ija jaalalaan kan hin dhumne haammadhaa; lafa keessan kan hin qotamin illee baqaqsaa; yeroon kun yeroo hamma inni dhufes qajeelummaa isinitti roobsutti Waaqayyoon barbaaddataniitii. **13** Isin garuu hammina facaafattanii jal'ina haammattan; isin ija sobaa nyaattaniirtu. Sababii ati jabina keetii fi loltoota kee baay'ee sana abdatteef, **14** akkuma Shalmaan gaafa lolaatti Beet Arbeelin balleessee haadhota ijollee isaanii wajjin biyyootti makaman sana, da'annoowwan kee hundi ni barbadaa'u; huursaan waraanaas saba keetti ni ka'a. **15** Yaa Beet'eel, sababii hamminni kee akka malee guddaa ta'eef, wanni akkasii sittis ni dhufsti. Gaafa guyaan sun bar'i utti mootiin Israa'el gicutumaan guutuutti ni barbadeeffama.

11 "Israa'el yeroo daa'ima turetti, ani isa nan jaalladhe; ani Gibxii ilma koo waameera. **2** Garuu hammuma ani itti deddeebi'ee isaan waamu, isaan narraa fagaachaa deeman. Isaan Ba'aaliif aarsaa dhi'eessanii fakkiiwaniifixaana aarsan. **3** Kan irree isaanii qabee Efremmin miillaan deemuu barsiise anuma; isaan garuu akka ani isaan fayyise hin hubanne. **4** Ani funyoo gara laafina namaatiini, hidhha jaalalaatinis isaan nan harkise; ani morma isaanii irraa waanjoo fuudhee isaan sooruuf gadan jedhe. **5** "Isaan qalbii jijiirrachuu waan didanif Gibxitti hin deeb'i'an; Asoor garuu isaan bulcha. **6** Goraadeen magalaawwan isaanii keessatt balaqqisa; raajota sobduu isaanii ni barbadeessa; karoora isaanii ni fashaleeessa. **7** Sabni koo narraa deebi'uf kutateera. Yoo isaan Waqa Waan Hundaa Olii waammatan iyuu inni gonkumaa ol isaan hin qabu. **8** "Yaa Efrem ani akkamiinan danda'ee si dhiisa? Yaa Israa'el ani akkamiinan dabarsee si kenna? Ani akkamiinan danda'ee akka Adimaa si godha? Akkamiinan akka Zeboo'iim si godha? Garaan koo na keessatti geeddarameera; gara laafinni ani siif qabu guddateera. **9** Ani dheekkamsa koo sodaachisaa sana gad hin dhisi; yookaan ani deebi'ee Efremmin hin balleesuu. Ani Waqa malee nama miti; ani Isa Qulqulluu gidduu kee jiruu dha. Ani dheekkamsa leen hin dhufu. **10** Isaan Waaqayyoon duukaa bu'u; inni akkuma leenccaa aada; yommuu inni Aadutti ilmaan isaa holachaa lixa biiftutti dhufu. **11** Isaan akkuma simbirroo Gibxi irraa, akkuma gugee ollachaa Asoor irraa dhufu. Ani mana isaanii keessa isaan nan jiraachisa" jedha Waaqayyo. **12** Efrem sobaan, manni Israa'el immoo gowwoomsaadaahan na marse. Yihuudaanis Waaqatti, amanamaa Qulqullicha Sanatti iyuu fincile.

12 Efrem bubbee nyaata; inni guyyaa guutuu bubbee ba'a biiftuu duukaa fiiga; sobaa fi goolisi ni baay'isa. Inni Asoor wajjin walii galtee godhatee biyya Gibxitti zaytii ejersaa erga. **2** Waaqayyo waan Yihuudaan himatu qaba; inni akkuma amala isatti Yaqaobin adaba; akkuma hojii isattis gatii isaa kennaaf. **3** Inni gadameessa keessatti koomee obboleessa isaa qabe; erga guddatee immoo Waqa wajjin wal'aansoo qabe. **4** Inni ergamaa Waqaqa wajjin wal'aansoo qabee mo'ate; boo'ees surraa kadhate. Inni Beet'eelitti isa argatee achitti isa wajjin haasa'e. **5** Waaqayyo Waqa Waan Hunda Danda'u, maqaan isaa Waaqayyo! **6** Ati garuu Waqa keetti deebi'i; jaalalaan fi murtii qajeelaa jabeessii yeroo hunda Waqa kee eeggadhu. **7** Daldalaan madaalii sobaa ofi harkaa qabu nama gowwoomsuu jaallata. **8** Efrem akkana jedhee boona; "Ani akka malee sooreessa; qabeenyaa guddaa argadheera. Isaan qabeenyaa koo kana hunda keessatti iyuu balleessaa yookaan cubbuu tokko illee narratti

argachuu hin danda'an." **9** "Ani Waaqayyo Waaqa kee kan biyya Gibxii si baasee dha; ani akka ati akkuma guyyaa ayaanota kee kanneen murteeffaman sanaatti deebitee dunkaana keessa jiraattu sin godha. **10** Ani raajotattu dubbadhee mul'ata hedduu kenneefi karaa isaanittii fakkeenyaa nan dubbadhe. **11** Gili'aad hamaadhaa? Sabni ishee faayidaa hin qabu! Isaan Gilgaal keessatti korma qaluu? Iddoon aarsaa isaanii akkuma tuullaa dhagaa isa lafa qotisaa kan qotame irra jiruu ni ta'a. **12** Yaqaob gara Sooriyaatti baqate; Israa'el niiti argachuuf nama tajaajile; gabbara ishee baasuufis hoolota tikse. **13** Waaqayyo biyya Gibxiti Israa'elin baasuuf raajiitti fayyadame; inni karuma raaqii sanaatiin isa kunuunse. **14** Efrem garuu arii isaa guddicha kakaase; Gooftaan isaa yakka dhiiga namaa dhangalaasuu sana isumatti deebisa; arrabsoo isas matuma isatti deebisa.

13 Yeroo Efrem dubbatetti namoonni ni hollatan; inni Israa'el keessatti ol ol jedhee ture. Garuu yakka Ba'aalin waqaeffachuuti du'e. **2** Isaan ammas itti deddeebi'anii cubbuu hoijetu; meetii ofii isaanittii waqa tolfamaa tolfatu; fakkii mimmiidhagaa kanneen hundi isaanii harka ogeeyyiitiin hoijetamar. Waa'ee saba kanaas, "Isaan nama qalanii aarsaa dhi'eessu; waqa tolfamaa jabbis ni dhungatul" jedhame. **3** Kanaafuu isaan akkuma hurrii ganamaa, akkuma fixeensa barii baduu, akkuma habaqii oobdiid midhaan itti dha'an irraa ka'uu akkuma aara foddaadhaan ba'uun ni ta'u. **4** "Ani garuu yeroo ati Gibxii baatee jalqabee Waaqayyo Waqa kee ti. Ati ana malee Waqa tokko illee beekuu hin qabdu; ana malee fayyisaa tokko illee hin qabdu. **5** Ani gammoojjii keessatti, biyya ho'a gubaa keessatti si kunuunseera. **6** Yeroo ani isaan sooretti ni quufan; isaan yeroo quufanitti ofi tuulan; ergasii immoo na irraanfatan. **7** Kanaafuu ani akkuma leencaa isaanittii nan ta'a; akkuma qeerransaa riphee daandii irratti isaan nan eeggadha. **8** Ani akkuma aamaaketa ilmaan ishee jalaa fudhatamaniitti isaan loolee garaa isaanii nan baqaqsaa. Ani akkuma leencaatti qorree isaan nan nyaadha; bineensi bosonaa gargar isaan cicira. **9** "Yaa Israa'el, waan ana gargaaraa kee mormiteef ati baddeerta. **10** Akka si oolchuu moothiin kee eessa jira! Bulchitooni kee warri magaalaa kee hunda keessaa kanneen ati, 'Moothi fi ilmaan moototaa naaf kenni' jettee kadhatte sun eessa jiru? **11** Ani aarii kootiin moothi siifan kenne; dheekkamsa kootiin immoo isaa sirraa nan fudhadhe. **12** Balleessaan Efrem walitti kuufamee cubbuu isaa galmeeffameera. **13** Miixuu akkuma dubartii ciniisuu qabatteetti isatti dhufa; inni garuu daa'ima wallaalaah dha; inni yommuu yeroon ga'utti, gadameessa keessaa ba'uun hin fedhu. **14** "Ani saba kana humna awwaalaat jalaa nan baraara; du'a jalaa isaan nan baasa. Yaa du'a, dha'ichi kee meerre? Yaa awwaalaat, balleessuu kee meerre? "Ani gara laafina tokko illee hin qabaadhu; (**Sheol h7585**) **15** Yoo inni obboloota ofii gidduu jirenya tolaa jiraate iyuu, bubbleen ba'aa Waaqayyo biraanii dhufa; lafa gammoojjii keessaa ni bubbisa; burqaan isaa bishaan dhaba; boollu bishaan isaa ni goga. Mankusni isaa, qabeenyi inni qabu hundis ni saamama. **16** Sabni Samaariyyaa waan Waqaqa isatti fincileef gatii balleessaa isaa ni argata. Isaan goraadeedhaan dhumu; daa'imman isaanii lafatti harcaafamu; dubartoomi isaanii kanneen ulfa qabanis ni baqaqfamu."

14 Yaa Israa'el, gara Waaqayyo Waqa keetiitti deebi'i. Ati sababii cubbuu keetiittiif gafatteeeti! **2** Dubbicha fudhadhiutii gara Waaqayyo deebi'i. Akkanas jedhiin: "Cubbuu keenya hunda nuuf dhisi; akka nu ija arraba keenyaa siif dhi'eessinuuf, arjummaadhaan nu simadhu. **3** Asoor nu oolchuu hin danda'u; nu fardeen lolaa hin yaabbannu. Nu si'achi deebinee,

waan harki keenya hojjeteen, ‘Waaqota keenya’ hin jennu; daa’imman abbaa hin qabne gara laafina sirraa argatutii.” **4** “Ani gantummaa isaanii nan fayisa, toluman isaan jaalladha; aariin koo isaan irraa deebi’eeraati. **5** Ani Israa’elitti akkuma fixeensaa nan ta’aa; inni akkuma daraaraa ni daraara. Inni akkuma gaattiraa Libaanoon hidda isaa gad fageeffata; **6** dameen isaa ni guddata. Miidhaginni isaa akkuma muka ejersaa ta’aa; urgaan isaa akkuma gaattiraa Libaanoon. **7** Namoonni ammas deebi’ani gaaddisa isaa jala jiraatu. Inni akkuma midhaanii lalisa. Akkuma muka wayinii dagaaga; maqaan isaas akkuma daadhii wayinii Libaanoon beekama. **8** Yaa Efreem, ani kana caalaa waaqota tolfamoo wajjin dhimma maaliin qaba? Kan deebii siif kennee si eegu anuma. Ani akkuma muka birbirsa lalisaa ti; amanamummaan kee ana irraa dhufa.” **9** Namni ogeessi eenyu? Inni waan kana ni beeka. Qalbi qabeessi eenyu? Inni waan kana ni hubata. Karaan Waaqayyoo qajeela dha; namni qajeelaan isa irra deema; finciltsoonni garuu isa irratti gufatu.

Yoo'eel

1 Dubbii Waaqayyoo kan gara Yoo'eel ilma Phetuu'eel dhufe. **2** Yaa maanguddoota, waan kana dhaga'a; warri biyyattii keessa jiraattan hundinuu dhaggeeffadhaa. Wanni akkanaa takkumaa bara keessan keessa yookaan bara abbootii keessanii keessa ta'ee beekaa? **3** Isin waan kana ijoollee keessanitti himaa; ijoolleen keessanis ijolleef ofii isaaniitti haa himan; ijolleen isaanii immoo dhaloota itti aanutti haa dabarsan. **4** Waan tuunni hawwaannisa dhiise, hawwaannisiin guddaan fixe; waan hawwaannisiin guddaan dhiise, hawwaannisiin xixiinaan nyaatee fixe; waan hawwaannisiin xixiinaan dhiise immoo hawwaannisiin biraa dhufee nyaate. **5** Yaa machooftota, ka'atii boo'aa! Isin warri daadhii wayinii dhugdan hundinuu wawaadhaa; sababii daadhii wayinii haaraatiif wawaadhaa; inni afaan keessan irraa butameeraatti. **6** Sabni jabaan akka malee baay'een tokko biyya koo weerareera; inni ilkaan leencaa, qarriffaa leenca dhalaa qaba. **7** Inni muka wayinii koo onsee harbuu koos barbadeesseera. Inni qola isaanii irraa quncisee lafatti gatee dameelee isaanii duwaa hambise. **8** Isin akkuma durba wayyaa gaddaa uffattee dhirsaa ijoolummaa isheetiif gadditutti boo'aa. **9** Kennaan midhaaniiiti fi dhibaayyuun mana Waaqayyoo irraa citaniiru. Luboonni fuula Waaqayyoo dura tajaajilan boo'aa jiru. **10** Lafti qotisaa oneera; laftis gogeera; midhaan barbadaa'eera; daadhii wayinii haaraan dhumeera; zayitiiniis dhabameera. **11** Yaa qonnaan bultoota, isin raafamaa; warri wayinii dhababbattan boo'aa; sababii midhaan lafa qotisaa keessanii barbadaa'eef qamadii fi garbuudhaaf boo'aa. **12** Wayinii gogeera; harbuuniis collageera; roomaaniin, meexxi fi hudhaan, mukkeen lafa qotisaa hundinuu goganiiru. Dhugumaan gammachuun ilmaan namaa irraa badeera. **13** Yaa luboota, wayyaa gaddaa uffadhaati boo'aa; isin warri iddo aarsaa dura tajaajiltan wawaadhaa. Isin warri fuula Waaqa koo dura tajaajiltan kottaatti wayyaa gaddaa uffadhaa bulaa; kennaan midhaaniiiti fi dhibaayyuun mana Waaqaa irraa hambifamaniiruut. **14** Sooma qulqulluu labsaa; waldaa qulqulluu waamaa. Maanguddoota fi warra biyyattii keessa jiraatan hunda gara mana Waaqayyoo Waaqa keessaniiiti waamaatiit Waaqayyooti boo'aa. **15** Badne kaa! Guyyaan sun dhi'aateera. Guyyaan Waaqayyoo ga'eeraatti; inni akkuma badisaatti Waaqa Waan Hunda Danda'u biraa dhufa. **16** Ijuma keenya duratti nyaanni cite; ililee fi gammachuunis mana Waaqa keenya irraa hin cinnee? **17** Sanyiin lafa keessatti tortoree hafe. Mankusni diigameera; gombisan caccabeera; midhaan gogee hafeeraatti. **18** Loon akkam mar'atu! Karri loonii sababii waan dheedu dhabeef asii fi achi joora; bushaayeenis dhiphataaniru. **19** Yaa Waaqayyoo ani sin waammadha; ibiddi lafa dheedaa barbadeesee arrabni ibiddaa immoo mukkeen diidaa hunda gubee fixeeraatti. **20** Bineenonsooni bosonaa sitti gaggabu; lagni bishaanii gogeera; ibiddis dirree dheedaa gubee balleesseera.

2 Xiyoon keessatti malakata afuufaa; gaara koo qulqulluu irratti sagalee akeekkachisaas dhageessisaa. Guyyaan Waaqayyoo dhufaa jiraati; warri lafa irra jiraatan hundi haa hollatan. Guyyaan sun dhi'aateera; **2** guyyaan dukkanaatii fi dimimmisa, guyyaan duumessaati fi dukkana hamaa ni dhufa. Sabni guddaa fi jabaan tokko akkuma ifa ganama tulluwwan irratti ba'uutti ni dhufa; wanni akkasii takkumaa bara durii keessa ta'ee hin beeku yookaan dhaloota dhufuuf jiru keessatti illee hin ta'u. **3** Fuula isaanii duraa ibiddi ni barbadeessa; dugda isaanii duubaan immoo arraba ibiddatu boba'a. Fuula isaanii duraan lafti iddo biqultzuu

Eeden fakkaata; dugda isaanii duubaan immoo lafti akkuma gammoojjii onee ti; wanni tokko iyyuu isaan duraa hin miliq. **4** Isaaan bifaa fardeenii qabu; akkuma fardeen lolaaas ni gulufu. **5** Isaan sagalee akka gaarii waraanaatiin fiihee tulluu irra uatalu; akkuma ibidda yeroo qarmii gubutii xaaxa'u, akkuma waraana jabaal lolaf ba'e tokko ti. **6** Saboonni jara arginii dhiphatu; fuulli nama hundaas ni gurraacha'a. **7** Isaaan akkuma namoota jajjaboo fiigu; akkuma loltootaa dallaa yaabbatanii seenu. Hundi isaanii tarree galanii deemu; isaan keessaa tokko iyyuu daandii isaa irraa hin jal'atu. **8** Isaaan wal hin dhiibaa; hundi isaanii qajeelanii fuula duratti deemu. Utuu toora isaanii hin dhiisin ittisa cabsanii seenu. **9** Isaaan magalaalaa keessa asii fi achi fiigu; dallaa irra fiigu. Isaaan mana yaabbatu; akkuma hattuu foddadhaan ol seenu. **10** Fuula isaanii duratti lafti ni sochooti; samiin ni raafama; aduu fi ji'i ni dukkanaa'u; urjiiwwan deebi'anii hin ibsan. **11** Waaqayyoo fuula loltootaa isaa durattu sagalee dhageessisaa; loltoonni isaa akka malee baay'e dha; warri ajaja isaa eegan jajjaboo dha. Guyyaan Waaqayyoo guddaa dha; guyyaan sun akka malee nama sodaachisa. Eenyutu dura dhaabachuu danda'a? **12** "Amma iyyuu garaa guutuudhaan, soomaan, boo'ichaag fi gaddaan gara kootti deebi'aa" jedha Waaqayyoo. **13** Isin utuu wayyaa keessan hin ta'in garaa keessan tarsaasaa. Gara Waaqayyoo Waaqa keessaniiiti deebi'aa; inni arjaa fi gara laafessati; inni dafee hin aaru; jaalallii isaa baay'e dha; inni badiisa erguu irraa of quasata. **14** Maalti beeka? Tarii inni deebi'ee gaabbee eeba, kennaan midhaaniiiti fi kennaan dhugatii kan Waaqayyoo Waaqa keessanii fi taa'us inisiif hambisa ta'a. **15** Xiyoon keessatti malakata afuufaa; sooma qulqulluu labsaa; waldaa qulqulluu waamaa. **16** Saba walitti qabaa; waldaa sana qulqulleessa; maanguddoota walitti fidaa; ijolleen walitti qabaa; daa'imman harma hodhan illee hin hambisinaa. Misirrichi kutaa isaa keessaa haa ba'u; misirrittiiniis diinqa isheetiif haa baatu. **17** Luboonni fuula Waaqayyoo dura tajaajilan gardaafoo fi iddo aarsaa gidduutti haa boo'an. Isaaan akkana haa jedhan; "Yaa Waaqayyoo saba kee baraari. Handhuura kee waan qoosaa, saboota gidduuttiis waan kolfaa hin godhin. Isaa maaliif namoota gidduutti, 'Waaqni isaanii eessa jira?' jedhu?" **18** Waaqayyoo biyya isaatiif ni hinaafa; saba isaatiifis garaa laafa. **19** Waaqayyoo akkana jedhee deebii kennaaf: "Ani midhaan, daadhii wayinii haaraa fi zayiti ejersaa kan isin quubsu inisiif nan erga; ani lammata saboota gidduutti waan qoosaa isin hin godhu. **20** Ani loltoota kaabaa isin duraa balleessee gara lafa googa fi duwwaatti isaan ari'a; loltoonni fuula duraan yaa'an galaana ba'a biiftuu, kanneen dugda duubaan yaa'an immoo galaana gama lixa biiftuu seenu. Reeffi isaanii ni xiraa'a; xiraaan isaanii ol ba'a." Dhugumaan inni waan guddaa hojjeteera! **21** Yaa biyya Yihuudaa, hin sodaatin; gammadiitii ililchi. Waaqayyoo dhugumaan waan guddaa hojjeteera! **22** Yaa bineensota bosonaa, inisii hin sodaatinaa; dirreen dheedaa gabbachaa jiraati. Mukkeen ija naqachaa, harbuu fi wayiniinis ija kennaa jiru. **23** Yaa uummata Xiyoon gammadi; Waaqayyoo Waaqa keetti gammadi; inni qajeelummaadhaan rooba arfaasaa siif kenneeraatti. Inni akkuma durii bokkaa baay'e, rooba arfaasaa fi kan birraa siif erga. **24** Oobdiin midhaaniin guutama; boollitii wayinii cuunfanis daadhii wayinii haaraa fi zayitiidhaan guutamanii dhanganlaasuu. **25** "Ani waan bara hawwaannisiin nyaate, waan hawwaannisiin gurguddaa fi xixiinaan nyaate, waan hawwaannisiin kaanii fi tuunni hawwaannisa jechuunis loltoonni koo jajjabooni ani gidduu keessanitti erge sun nyaatan iddo inisiif nan buusa. **26** Isin waan hamma quuftanittu nyaattan baay'e ni qabaattu; maqaan Waaqayyoo Waaqa keessanii kan waan dinqii inisiif hojjete sanaa ni galateeffattu; uummanni

koo lammata hin qaaneffamu. **27** Ergasii isin akka ani Israa'el keessa jiru akka ani Waaqayyo Waaqa keessan ta'e, akka ana malee Waaqni biraa hin jirre ni beektu; uummamni koo lammata hin qaaneffamu. **28** "Anis kana booddee, Hafuura koo nama hunda irratti nan dhangalaasa. Ilmaanii fi intallan keessan raa'ji dubbatu; jaarsoliin keessan abjuu abjootu; dargaggooni keessan mul'ata argu. **29** Bara sana keessa, garboota koo warra dhiiraa fi dubartii irratti illee Hafuura koo nan dhangalaasa. **30** Ani ol samii irratti dinqii, gad lafa irrattis dhiiga, ibiddaa fi hurrii aaraa nan argisiisa. **31** Utuu guyyaan Waaqayyoo inni guddichii fi sodaachisaan sun hin dhuufin dura, aduu dukkanatti geeddaramti; ji'i immoo dhiigatti geeddarama. **32** Namni maqaa Waaqayyoo waammatu hundinuu ni fayya; akkuma Waaqayyo dubbatettis Tulluu Xiyoon irraa fi Yerusaalem keessa, furamatu jiraata; hambaa gidduutts warri Waaqayyo isaan waame ni argamu.

3 "Bara sana keessa, yeroo sanatti, ani yommuu boojuu Yihuudaati fi Yerusaalem deebisutti, **2** saboota hunda walitti qabeen gara Sulula Yehooshaafaaxitti gad isaan nan buusa. Anis achitti sababii dhaala koo, sababii Israa'eliif isaanitti nan mura; isaan saboota gidduutti saba koo bittinneessanii biyya koos gargar qooddattaniiruutti. **3** Isaan uummata kootti ixaa buufatanii ijoollee dhiiraas sagaagalummaatti geeddarataniiru; akka dhuganiiif dubara illee daadhii wayiniitti gurguratan. **4** "Yaa Xirosii fi Siidoona, isin kutaaleen Filisxeem hundinuu, amma maal narraa qabdu? Isin waan ani godheef haaloo na baafachaa jirtuu? Yoo isin haaloo na baafachaa jirtu ta'e ani dafee ariiidhaan waan isin hoijettan sana matuma keessanittin deebisa. **5** Isin meetii fi warqee koo guurrattanii qabeenya koo filatamaas mana waaqeffanna keessanitti geeffattaniiruutti. **6** Isin biyya isaanii irraa isaan fageessitanii uummata Yihuudaati fi Yerusaalem Giriikottatti gurgurattan. **7** "Kunoo, ani biyya isin itti isaan gurgurattan keessa isaan baasee waan isin hoijettan sana matuma keessanitti nan deebisa. **8** Ani ilmaanii fi intallan keessan saba Yihuudaati nan gurgura; isaan immoo saba fagoo jiru kan Saabaa jedhamutti dabarsanii isaan gurguratu." Waaqayyo dubbateeraati. **9** Waan kana saboota gidduutti labsaa: Waraanaaf qophaa'aal! Gootota kakaasaal! Loltoonni hundi dhi'aantanii haa lolan. **10** Maarashaa keessan tumaatii goraadee godhadhaa; haamtuu keessanis tumaatii eeboo godhadhaa. Namni laafaan, "Ani jabaa dha!" haa jedhu. **11** Isin saboonni qixa hundaan dafaa kottaattii achitti walitti qabamaa. Yaa Waaqayyo, loltoota kee gad ergi! **12** "Saboonni haa ka'an; isaan dafanii gara Sulula Yehooshaafaax haa dhufan; ani saboota gama hundaan jiranitti muruuf achi nan taa'atii. **13** Midhaan ga'eraatii haamtuu itti kaa'aa. Kottaatii ija wayinii dhidhiitaa; booli itti wayinii cuunfan guuteeraati; sababii hamminni isaanii guddaa ta'eef booli itti wayinii cuunfan guutee irra dhangala'eeral!" **14** Waldaan guddaan, waldaan nama baay'ee sulula murtii keessatti wal ga'eeral Guyyaan Waaqayyoo sulula murtii keessatti dhufuu ga'eraatii. **15** Biiftuu fi addeessi ni dukkanaa'u; urjiwwanis si'achi ifa hin kennan. **16** Waaqayyo Xiyoon irraa ni iyaa; Yerusaalem keessaas sagalee dhageessisa; lafaa fi samiin ni raafamu. Waaqayyo garuu saba isaatifi iddo ishee hin weeraran. **18** "Gaafas tulluuwan daadhii wayinii haaraa ni coccobsu; gaarranis aannan yaasu; lageen Yihuudaa hundinuu bishaaniin

guutamu. Burqaan tokko mana Waaqayyoo keessa burqee sulula Shixiim ni oobaasa. **19** Gibxi garuu ni ontii; Edoomis duuwaa hafti; isaan dhiiga nama yakka hin qabnee biyyattii keessatti dhangalaasuudhaan saba Yihuudaati daba hoijetaniiruutii. **20** Yihuudaan bara baraan, Yerusaalemis dhaloota hundaaf iddo jireenyaa ni taati. **21** Ani dhiiga isaanii kan yakka hin qabne sana utuu haaloo hin ba'in nan dhiisaa? Lakkii, hin dhiisu."

Amoos

1 Kun mul'ata Amoos inni tikseewwan Teqoo'a keessaa tokko ture sun bara Uziyaan mootii Yihuudaa, Yerobi'aam ilmi Yoo'aash immoo mootii Israa'el turetti, utuu sochiin lafaa hin ta'in wagga lama dura waa'ee Israa'el argee dha. **2** Innis akkana jedha: "Waaqayyo Xiyoon keessaa iyya; Yerusaalem keessaa sagalee dhageessisa; dirreen tiksooni itti bobbaasan ni goga; fiixeen gaara Qarmelosis ni coolлага." **3** Waaqayyo akkana jedha: "Ani cubbuu Damaasqoo sadif, afuriifis dheekkamsa koo duubatti hin deebisu. Sababii isaan meeshaa ittiin midhaan dha'an kan ilkaan sibilaa gabuun Gil'i aadin tumanifi, **4** ani ibidda da'anno Ben-Hadaad barbadeessu tokko, mana Hazaa'eelitti nan erga. **5** Ani karra Damaasqoo nan cabsa; mootii Sulula Aawwen keessa jiruu fi isa Beet Eden keessatti bokkuu qabatu nan balleessa. Uummanni Sooriyaa booji'i amee Qiiritti ni geeffamaa" jedha Waaqayyo. **6** Waaqayyo akkana jedha: "Ani cubbuu Gaazaad sadif, afuriifis dheekkamsa koo duubatti hin deebisu. Sababii isheen hawaasa hunda boojitee Edoomitti gurguratteef, **7** ani ibidda da'anno ishee barbadeessu tokko dallaa Gaazaatti nan erga. **8** Ani mootii Ashhoodii fi isa Ashqaloon keessatti bokkuu qabatu sana nan balleessa. Ani hamma hambaan Filisxeemotaadu'uutti harka koo Eqroonitti nan deebifadha" jedha Waaqayyo Gooftaan. **9** Waaqayyo akkana jedha: "Ani cubbuu Xiiroos sadif, afuriifis dheekkamsa koo duubatti hin deebisu. Sababii isheen walii galtee obbolummaa cabsitee hawaasa booji'i amee guutuu Edoomitti gurguratteef **10** ani ibidda da'anno ishee barbadeessu tokko dallaa Xiiroositti nan erga." **11** Waaqayyo akkana jedha: "Ani cubbuu Edoom sadif, afuriifis dheekkamsa koo duubatti hin deebisu. Sababii inni daangaa isaa babal'ifachuuf jedhee dubartoota Gil'i aad kanneen ulfa qaban baqaqseef **14** ani guyyaa lolattaa wacaan, guyyaa qilleensa hamaatti immoo bubblee jabaadhaan ibidda da'anno ishee barbadeessu tokko dallaa Rabbatti nan erga. **15** Mootini ishee booji'i amee innii fi qondaaltonni isaa wajjin ni booji'i amu" jedha Waaqayyo.

2 Waaqayyo akkana jedha: "Ani cubbuu Mo'aab sadif, afuriifis dheekkamsa koo duubatti hin deebisu. Sababii inni lafee mootii Edoom gubee daaraan godheef, **2** ani ibidda da'anno Keriyyotu barbadeessu tokko Mo'aabitti nan erga. Mo'aab iyya waraanaatiif fi sagalee malakataatiin du'a. **3** Ani bulchaa ishee ajeesee qondaaltota ishee hundas isa wajjinin fixa" jedha Waaqayyo. **4** Waaqayyo akkana jedha: "Ani cubbuu Yihuudaa sadif, afuriifis dheekkamsa koo duubatti hin deebisu. Sababii isaan seera Waaqayyo didanii ajaja isaaS hin eeginiif, sababii isaan waaqota sobaa, waaqota abbootiin isaanii duukaa bu'an sanaan karaa irraa ja'l'ataniif, **5** ani ibidda da'anno Yerusaalem barbadeessu tokko Yihuudaatti nan erga." **6** Waaqayyo akkana jedha: "Ani cubbuu Israa'el sadif, afuriifis dheekkamsa koo duubatti hin deebisu. Isaan qajeelota meetiiti, rakkattoota immoo kopheee cimdiit tokkotti gurguratan. **7** Isaan akkuma biyoo lafaatti mataa hiyyeyiyii irra ijaajianii cunqurfamaas murtii qajeelaa dhowwatan. Abbaa fi ilmi durba tokkotti galanii akkasiin maqaa koo qulqulluu xureessan. **8** Isaan uffata qabdiidhaan nama irraa fudhatan irra iddo aarsaa hunda bira ciciisan. Isaan

daadhii wayinii kan warra abadaman biraa dhufe, mana waaqa isaanii keessatti dhugu. **9** "Inni akkuma birbirsa dheeratee akka qilxuu jabaatu iyyuu, ani namicha Amoor sana fuula isaanii duratti galaafadheera. Ani gubbaadhaa ija isaa, jalaan immoo hidda isaa balleesseera. **10** "Ani biyya Amooroota isiniif kennuuf jedhee, biyya Gibxiitii isin baasee wagga afurtama gammoojji keessa isinan geggesse. **11** "Akkasumaa ani ilmaan keessan giddudhhaa raajota, dargaggoota keessan giddudhhaa immoo Naaziroota kaaseera. Yaa saba Israa'el, wanni kun dhuguma mitii?" jedha Waaqayyo. **12** "Isin garuu Naaziroota daadhii wayinii obaftanii akka raajonnis raajii hin dubbanne ajajjan. **13** "Ani akkuma gaariin yommuu midhaaniin giutamu caccabu sana, amma isinan caccabsa. **14** Saffisaan hin miliqu; namoonni jajjaboон humna isaanii hin jaboeffatan; loltuunis lubbuu isaa hin oolfatu. **15** Abbaan xiyyaa jabaatee dhaabachuu hin danda'u; loltuun saffisaan fiigee jalaa hin ba'u; abbaan fardaas lubbuu isaa oolfachuu hin danda'u. **16** Loltooni akka malee jajjaboон iyyuu gaafas qullaa isaanii baqatu" jedha Waaqayyo.

3 Yaa saba Israa'el, dubbii Waaqayyo isiniin mormuudhaan, maatiin ani biyya Gibxiitii baasee fide hundaan mormuudhaan dubbate kana dhaga'aa: **2** "Ani maatiwwan lafa irra jiraatan hunda keessaa isin qofa filadheera; kanaafuu ani cubbuu keessan hundaaf isinan adaba." **3** Yoo walii galan malee namoonni lama wajjin ni deemuu? **4** Leenci tokko yoo waan adamstu hin argatin bosona keessaa ni aadaa? Inni yoo waa qabate malee holqa isaa keessaa ni aadaa? **5** Simbirri tokko lafa kiyyoon hin kaa'aminitti kiyyoo keessa ni seentii? Kiyyoon tokko yoo wanni qabamu hin jirre akkasumatti lafaa ni uteala? **6** Yoo magaalaa keessatti malakanni afuuftime, namoonni hin raafamanii? Balaan magaalaa tokkotti yoo dhufe, Waaqayyotu waan sana fide mitii? **7** Dhugumaan Waaqayyo Gooftaan utuu tajaajlitoota isaa rajotatti hin mul'isin waan tokko illee hin hoijetu. **8** Leenci aadeera; eenyutu hin sodaanne ree? Waaqayyo Gooftaan dubbateera; yoo eenyutu raajii hin dubbanne ree? **9** Da'anno Ashdoodiitii fi da'anno Gibxiitii akkana jedhaa labsaa: Tulluuwan Samaariyyaa irratti walitti qabamaa; jeequmsa guddaa ishee keessa jiruu fi cunqursaa uummataa ishee keessa jiru ilaala." **10** "Warri da'anno isaanii keessatti waan booji'i amee fi waan saaname kufataan akka itti waan qajeelaa hoijetan hin beekan" jedha Waaqayyo. **11** Kanaafuu Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: "Diinni biyya keessan marsa; jabina keessan gad buusa; da'annoowwan keessanis ni saama." **12** Waaqayyo akkana jedha: "Akkuma tikseen tokko lafee miilla lamaanii yookaan fiikee gurraa qofa afaan leencaatiibuu sana, Israa'elooni Samaariyya keessa, qarqara siree isaanii irra, Damaasqoo keessas siree isaanii dinkii irra taa'an akkasuma ni baraaramu." **13** "Waan kana dhaga'atii mana Yaqqobitti dhugaa ba'aa" jedha Gooftaan, Waaqayyo Waqni Waan Hunda Danda'u. **14** "Guyyaa ani cubbuu isheetiif jedhee Israa'elin adabutti, iddoowwan aarsaa Beet'eel nan barbadeessa; gaanfawwan iddo aarsaa caccabaniilafatti ni harca'u. **15** Ani mana gannaatiif fi mana bonaa nan diiga; manneen ilka arbaatiin miidhagfaman ni diigamu; manneen gurguddaanis ni balleeffamu" jedha Waaqayyo.

4 Isin yaa saawwan Baashaan kanneen Tulluu Samaariyyaa irra jirtan, yaa dubartoota, isin warri hiyyeyiyii fi rakkattoota cunqursitanii dhirsoota keessaniin, "Dhugaatii nuuf fidaa!" jettan dubbi kana dhaga'aa. **2** Waaqayyo Gooftaan akkana jedhee qulqullummaa isatiin kakafeera: "Yeroon isin itti hokkoodaan, isin keessaa namni dhumaa immoo qabduu qurxummiitiin qabamu tokko dhugumaan ni dhufa. **3** Isin tokko tokkoon

qajeeltanii qaawwa dallaatiin ni baatu; gara Harmoonittis ni darbatantu” jedha Waaqayyo. **4** “Beet’eel dhaqaatii cubbuu hojjedhaa; Gilgaal dhaqaatii cubbuu baay’ee hojjedhaa. Ganama ganama aarsaa keessan dhi’essaa; waggaas sadii sadii immo kennaan keessan harka kudhan keessaa harka tokko fidaa. **5** Buddeena raacitii qabu aarsaa galataa godhaatii gubaa; aarsaa fedhiidhaan kennitan labsaa; beeksiisaas; yaa Israa’eloota, wanni isin hojjechuu jaallattan kanaatti, ittiin boonaa” jedha Waaqayyo Gooftaan. **6** “Ani magaalaa hunda keessatti garaa duwwaa isiniif kenneera; magaalaa hunda keessattis buddeena isin dhabsiiseera; isin garuu gara kootti hin deebine” jedha Waaqayyo. **7** “Ani yeroo midhaan haamamuuf jii’i sadii hafutti bokkaa isin irraa nan kute. Ani magaalaa tokkotti bokkaa ergee kaan irraa immoo nan dhaabe. Lafti qonnaas tokko bokkaa argatee kaan garuu homaa dhabee goge. **8** Uummanni bishaan barbaacha magalaadhaa gara magalaatii joore; garuu waan dhugaatiif isa ga’u hin arganne; ta’us isin gara kootti hin deebine” jedha Waaqayyo. **9** “Ani yeroo hedduu iddo biqiltutii fi wayinii keesssan waagii fi awwaarooldhaan dha’een balleesse. Hawwaannisni harbuu fi ejersa keessan barbadeesse; ta’us isin gara kootti hin deebine” jedha Waaqayyo. **10** “Ani akkuman biyya Gibxi godhe sana dha’icha isinitti nan erge. Ani fardeen isin boojitan wajjin dargaggoota keessan goraadeedhaan nan fixe. Ajaa qubata keessanii funyaan keessan nan guute; isin garuu gara kootti hin deebine” jedha Waaqayyo. **11** “Ani akkuman Sodoomii fi Gomoraa garagalchee sana isin keessaa nama tokko tokko garagalcheera. Isin akkuma muka boba’u kan ibidda keessaa butamee ti; ta’us isin gara kootti hin deebine” jedha Waaqayyo. **12** “Kanaafuu yaa Israa’el, ani akkanan isin godha; sababii ani akkana isin godhuu yaa Israa’el Waaqa kee arguuo qophaa’i.” **13** Inni tulluuwan tolchee bubblee uuumeey yaada isaa namatti mul’isu sun, inni barii dukkaneessee iddoowwan lafa ol ka’oo irra ejetu sun, maqaan isaa Waaqayyo, Waaqa Waan Hunda Danda’uu dha.

5 Yaa mana Israa’el dubbi kana, faaruu boo’ichaa kan ani waa’ee keessaniiif boo’u kana dhaga’aa: **2** “Durbi qulqullittiin Israa’el kufteerti; ishee lammata hin kaatu; biyuma ishee keessatti gamattee nama ol ishee qabu tokko illee dhabde.” **3** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha: “Magaalaa loltoota kuma tokko Israa’eliif bobbaafteef dhibba tokko qofatu hafa; magaalaa loltoota dhibba tokko bobbaafteef kudhan qofatu hafa.” **4** Waaqayyo mana Israa’eliin akkana jedha: “Na barbaaddadhaatii jiraadhaa; **5** Beet’elin hin barbaaddatinaa; Gilgaal hin dhaqinnaa; Bersheebaattis hin ce’inaa. Gilgaal dhugumaan ni booji’amti; Beet’elis ni dhabamti.” **6** Waaqayyoon barbaaddadhaatii jiraadhaa; yoo kanaan achii inni akkuma ibiddaa mana Yoosif keessa ba’ee haxaa’aa; ibiddi sun ishee guba; Beet’elis nama irraa dhaamsu tokko iyyuu hin qabaattu. **7** Isin warra murtii qajeelaa hadhaatti geeddartanii qajeelummaas lafatti harcaftanii dha. **8** Inni urjiwwan Torbii fi urjiwwan Sadee uume, kan dukkana bariitti geeddaru, inni guyyaa dukkaneessee halkan godhu, kan galaana keessaa bishaan ol waamee fuula lafa gogaa irratti dhangalaasu maqaan isaa Waaqayyo dha. **9** Inni da’oo jabaatti badiisa tasaa fida; magaalaa dallaa jabaab qabdus ni barbadeessa. **10** Isaan nama karra irratti nama ifatu ni jibbu; kan dhugaa dubbatis ni balfu. **11** Isin hiyyeeyyi dhidhiittanii akka isaan midhaan isiniif kennaan dirqisiftu. Kanaafuu isin manneen dhagaayoo ijaarrattan iyyuu manneen sana keessa hin jiraattan; isin iddoowwan qotisa gaarri keessa wayinii yoo dhaabbattan iyyuu daadhii wayinii isaanii hin dhugdan. **12** Balleessaan keessan hammam akka baay’atuu fi cubbuun keessanis hammam guddaa

akka ta’e nan beekaatti. Isaan qajeeltota hacuucanii matta’aa irraa fudhatu; hiyyeeyyi mana murtii keessatti murtii qajeelaa dhowwatu. **13** Kanaafuu namni qalbeeffataan yeroo akkasiitti afaan qabata; barri kun bara hamaadhaatii. **14** Akka lubbuudhaan jiraattaniiif waan hamaa dhiisaatti waan gaarri barbaadhaa. Yoos akkuma isin jettan sana Waaqayyo Waaqni Waan Hunda Danda’u isin wajjin ta’a. **15** Waan hamaa jibbaa; waan gaarri jaalladhaa; mana murtii keessatti murtii qajeelaa jabeessaa; Waaqayyo Waaqni Waan Hunda Danda’u tarii hambar Yooseefiif garaa laafa ta’atii. **16** Kanaafuu Gooftaan, Waaqayyo Waaqni Waan Hunda Danda’u akkana jedha: “Daandii hunda irra boo’icha, oobdii uummataa hunda irra immoo iyaa dhiphinaatu jira. Qonnaan bultooni akka boo’aniif, warri boo’an immoo akka wawaataaniiif ni waamamu. **17** Ani gidduu keessan waanan darbuu iddo dhaabaa wayinii hunda keessaa boo’ichatu ta’a” jedha Waaqayyo. **18** Isin warra guyyaa Waaqayyo arguu hawwitaniiif wayyo! Isin maaliif guyyaa Waaqayyo arguu hawwitu! Guyyaan sun dukkana malee ifa hin ta’utii. **19** Wanni kun akkuma nama leenca jalaa ba’ee afaan amaaketaa bu’u tokkoo ti; yookaan akka nama mana isaa seenee harka isaa keenyan manaa irra kaa’atee bofti isa idde tokkoo ti. **20** Guyyaan Waaqayyo ifa utuu hin ta’in dukkana mitii? Dukkana hamaa ifa tokko illee of keessaa hin qabne mitii? **21** “Ani aayaana amantaa keessanii nan jibba; nan tuffadhas; waldaa keessanitis hin gammadu. **22** Utuu isin aarsaa gubamuu fi kennaan midhaanii naaf fiddanii iyuu ani jaalladhee isin irraa hin fudhadhu. Utuu isin aarsaa naagaa filatamaa naaf fiddanii iyuu ani homaattuu isa hin lakkaa’u. **23** Waca faarfannaa keessanii asii balleessaal! Ani muuziqaan baganaa keessanii hin dhaggeeffadhu. **24** Garuu murtiin qajeelaan akkuma lagaa, qajeelummaanis akkuma burqaan hin gognee haa yaa’u! **25** “Yaa mana Israa’el isin waggaafurtama gammoojiji keessatti takkumaa aarsaa fi kennaan naaf fiddaniirtuu? **26** Isin waan harkuma keessaniiin tolftattan jechuunis galma waaqeffannaa mootii keessanii, utubaa waqa keessan tolftamaatii fi fakkii urjii waqa keessanii ol fuitaniirtu. **27** Kanaafuu ani akka isin booj’amtaniif, Damaasqoodhaan gamatti isinan erga” jedha Waaqayyo inni maqaan isaa Waaqa Waan Hunda Danda’u ta’e sun.

6 Yaa warra yaaddoo malee Xiyoon keessa jiraattan, kanneen Tulluu Samaariyya irra waan nagaadhaan jiraatan seetan, isaan namoota ulfaatoo saba durii, kanneen sabni Israa’el gara isaanii dhuufuif wayyo! **2** Gara Kaalneetti darbaatii ilalaas; achii ka’atii gara Hamaati guddichaa dhaqa; ergasii immoo Gaati Filisxeem keessaatti gad bu’aa. Isaan mootummoota keessan lamaan caaluu? Biyyi isaanii biyya keessan caalaa bal’ataa? **3** Isin guyyaa hamaa fageessitanii bulchiinsa jeequmsaa fiddu. **4** Isin siree ilka arbaatiin miidhagfame irra ciiftu; siree keessan dinkii irra boqottu. Isin xobbaallaa hoolaa filatamoo fi jabbii coccoomooya nyaattu. **5** Isin sagalee baganatiin weedduu faayidaa hin qabne weeddiftu; akkuma Daawitis meeshaa muuiziqaan qaqqajeelfattu. **6** Isin xoofoo keessaa daadhii wayinii dhugdu; dibata akka malee gaarri dibattu; garuu badiisa Yooseefiif hin gadditan. **7** Kanaafuu isin warra jalqabatti booji’aman wajjin booji’amtaniif fudhatantu; burraaqquu fi bashannanuu keessan ni hafa. **8** Waaqayyo Gooftaan ofii isaaatiin kakateera; Waaqayyo Waaqni Waan Hunda Danda’u akkana jedha: “Ani of tuulummaa Yaaqoob nan balfa; da’anno isaaan nan jibba; ani magaalattii fi waan ishee keessa jiru hunda dabarsee nan kenna.” **9** Namoonni kudhan yoo mana tokko keessatti hafan isaanis ni dhumu. **10** Yoo firri reeffa baasee gubu tokko mana sana keessaa baasuuif dhufee nama dhokatee achi jiru kamiin iyyuu, “Namni tokko

iyuu si wajjin jiraa?" jedhee gaafatee namichi sun, "Hin jiru" jedheen, inni "Cal'isi! Nu maqaa Waaqayyo dha'uu hin qabnu" jedhaan. **11** Kunoo Waaqayyo ajaja kenneeraati, manneen gurguddaan ni barbadaa'u; manneen xixinnoonis ni caccab. **12** Fardeen kattaawwan irra ni fiiguu? Namni tokko qotiyoodhaan achi ni qotaa? Isin garuu murtii qajeelaa gara summiitti, ija qajeelummaas gara hadhaatti geeddartaniirtu; **13** isin warra Lodeebaar mo'achuuutti gammaddanii, "Nu humna keenyaan Qaarnaayim qabanne mitii?" jettanii dha. **14** Waaqayyo Waaqni Waan Hunda Danda'uakkana jedhaatii; "Yaa mama Israa'el, ani saba Leeboo Hamaatii jalqabee hamma sulula Arabbaatti karaa keessan hunda irratti isin cunqursu tokko isinittin kaasa."

7 Waaqayyo Gooftaan waan kana natti argisiise: Inni erga qoodni mootichaa haamamee booddee, utuma midhaan lammaffaan ga'aa jiruu tuuta hawaanniisa qopheesse. **2** Anis erga hawaanniisi sun lafa barbadeesee booddee, "Yaa Waaqayyo Gooftaa, nuuf araaram! Yaqaob akkamiin danda'ee badiisa irraa hafa? Inni daa'ima xinnaa dha!" jedheen iyye. **3** Kanaafuu Waaqayyo ni gaabbe. Waaqayyos, "Wanni kun hin ta'u" jedhe. **4** Waaqayyo Gooftaan waan kana natti argisiise; Waaqayyo Gooftaan murtii kenuuf ibidda waamaa ture; ibiddi sunis tuujuba guddaa gogsee lafas ni barbadeesse. **5** Kana irratti ani, "Yaa Waaqayyo Gooftaa, ani sin kadhadhaa, waan kana nurraa dhaabi! Yaqaob akkamiin waan kana irraa hafa? Inni daa'ima xinnaa dha!" jedheen iyye. **6** Kanaafuu Waaqayyo ni gaabbe. Waaqayyo Gooftaan, "Wanni kunis hin ta'u" jedhe. **7** Inni waan kana na argisiise: Gooftaan tumbi harkatti qabatee dallaa tumbiidhaan ijaarame bira dhaabachaa ture. **8** Waaqayyos, "Amoos, ati maal arguutti jirta?" jedhee na gaafate. Anis, "Tumbii nan arga" jedheen deeblee. Gooftaanis akkana naan jedhe; "Kunoo ani saba koo Israa'el gidduu tumbi tokko naan kaa'a; ani si'achi isaan hin baraaru. **9** "Iddoowwan sagadaa Yisihaaq ni barbadaa'u; iddoon qulqulluum Israa'elis ni ona; ani goraadee kootiin mana Yerobi'aamittii nan kaa'a." **10** Ergasi Amasiyaa lubni Beet'eel akkana jedhee Yerobi'aam mooticha Israa'elitti ergaa tokko erge; "Amoos garaa Israa'el keessatti sitti malateera. Dubbii isaa hunda lafti iyyuu baachuu hin dandeessu. **11** Amoos akkana jedheeraati: "Yerobi'aam goraadeedhaan du'a; Israa'elis dhugumaan booji'amee biyya isaatii ni fudhatama." **12** Kana irratti Amasiyaan Amoosiin akkana jedhe; "Yaa ilaaltuu nana, sokki! Biyya Yihuudaatti deebi'i. Achitti buddeena nyaadhu; raajiis dubbadhu. **13** Sababii inni iddoon qulqulluu mootichaati fi mana qulqullummaa mootummaa ta'eef ati lammata Beet'eel keessatti raajii hin dubbatin." **14** Amoos immoo akkana jedhee Amasiyaaf deeblee; "Ani raajii yookaan ilma raajii miti; garuu ani tiksee fi eegduu muka harbuun ture. **15** Waaqayyo garuu tika bushaayee keessaa na fuudhee, 'Dhaqii saba koo Israa'elitti raajii dubbadhu' naan jedhe. **16** Egaa amma dubbii Waaqayyo dhaga'i. Ati akkana jettu; "Ati Israa'eliin mormuudhaan raajii hin dubbatin; mana Yisihaaq mormuudhaan lallabuu dhiisi." **17** "Kanaafuu Waaqayyo akkana jedha: "Niitiin kee magaalaa keessatti sagaagaltuu taati; ilmaan keetii fi intallan kee goraadeedhaan dhumu. Biyyi kee safaramtee gargar qoodamti; ati mataan kee iyyuu biyya ormaatti duuta. Israa'el dhugumaan booji'amee biyya isaatii ni fuudhama."

8 Waaqayyo Gooftaan waan kana natti argisiise: kun guuboo ija bilchaateen guutamee dha. **2** Innis, "Amoos, ati maal arguutti jirta?" jedhee na gaafate. Ani immoo, "Guuboo ija bilchaateen guutamee tokko" jedheen deeblee. Ergasi Waaqayyo akkana naan jedhe; "Saba koo Israa'elitti yeroon dhufeera; ani

si'achi isaan hin baraaru." **3** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha; "Gaafas faarfannaan mana qulqullummaa keessaa boo'ichatti geeddarama. Reeffi akka malee hedduun lafa hundatti gatamat! Cal'isuunis ni ta'al!" **4** Isin warri rakkattoota dhidhiittanii hiyyeyyi biyyattii balleessitan waan kana dhaga'a; **5** isin akkana jettu; "Akka nu midhaan gurgurannuu Baatiin Haaraan yoom goobana? Akka nu qamadii gabaa baafannuu Sanbanni yoom darba?" Isin warri safartuu xinnootti fayyadamtanii gatii immoo ol kaaftan, madaalii sobaatiin nama gowwoomsitanii saamtu; **6** hiyyeyyi meetiidhaan, rakkataa immoo kophee miilla lamaaniitiit bitattanii girdiis qamadii wajjin gurgurattu. **7** Waaqayyo akkana jedhee ulfina Yaqaobiin kakateera; "Ani gonkumaa waan isaan hoijetan tokko illee hin irraanfadhu. **8** "Sababii kanaaf lafti kirkirteen namoonni ishee keessa jiraatan hundi hin boo'anii? Guutummaan biyya sanaa akkuma laga Abbayaa ol ka'a; isheen akkuma laga Gibxi ol dadarbatamtee liqimfamti." **9** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha; "Bara sana, "Ani akka aduun saafaadhaan dhiitee laftis guyyuma adiidihaan dukkanooftu nan godha. **10** Ani ayyaana amantii keessanii gaddatti, sirba keessan hundas boo'ichatti nan geeddaa. Ani akka isin hundi wayyaa gaddaa uffattanii mataa keessan haaddattan nan godha. Ani yeroon sana akkuma boo'icha ilma tokkichaah, dhuma isaa akka guyyaa hadhaa'aa nan godha." **11** Waaqayyo Gooftaan akkana jedha; "Yeroon ani biyyattiitii beela fidu tokko ni dhufa; innis beela dubbii Waaqayyo dhaga'u ti malee beela nyaataa yookaan dheebuu bishaanii miti. **12** Namoonni dubbii Waaqayyo barbaacha galaanaa gara galaanattii, kaabaa gara ba'a biiftuutti ni jooru; garuu hin argatan. **13** "Bara sana 'Shamarran babbareedoo fi dargaggoomni dhiiraa jajjaboon dheebotanii gaggabu. **14** Warri cubbuu Samariyaatiin kakatan yookaan 'Yaa Daan dhugaa waqa kee jiraataa' jedhan, yookaan warri 'Dhugaa waqa Bersheebaa' jedhanii kakatan akka lammata hin kaaneef ni kufu."

9 Utuu Gooftaan iddo aarsaa bira dhaabatuun nan arge; innis akkana jedhe: "Akka buusaawwan balbalaa raafamanifi fixee utubaa dha'i. Mataa nama hundaa irratti gad isaan harcaasi; warra hafe immoo anatu goraadeedhaan fixa. Tokkoon isaanai iyyuu baqatunii hin ba'an; isaan keessaa namni tokko iyyuu hin miliqi. **2** Yoo isaan boolla qilee qotatan iyyuu harki koo achii isaan fuudha. Yoo isaan samiitti ol ba'an iyyuu ani achii gad isaan nan buusa. (**Sheol h7585**) **3** Yoo isaan fixee Qarmeloos irra dhokatan iyyuu, ani achii adamsee qabee gad isaan nan fida. Yoo isaan galaana jala na dhokatan iyyuu, ani akka inni achitti isaan idduuf bofa itti nan ajaja. **4** Yoo diinonni isaanii booji'anii isaan fudhatan, achitti goraadee isaan fixxu itti nan ajaja. "Ani waan gaariidhaaf utuu hin ta'in waan hamaadhaaf ija koo isaan irra nan buusa." **5** Gooftaan, Waaqayyo Waan Hunda Danda'u lafa ni tuqa; isheenii ni baqxii; wanni ishee irra jiraatu hundinuu ni boo'; biyyattiin guutuun akka laga Abbayaa ol kaati; ergasiis akka laga Gibxi gad galti; **6** inni darbi isaa ol dheeraa samii irratti ijaarratee hundee isaa lafa irra dhaabbatu, inni bishaanota galaanaa waamee fuula lafaa irratti gad roobsu sun maqaan isaa Waaqayyo. **7** "Isin Israa'eloonni anaaf akkuma saba Itoophiyaa mitii?" jedha Waaqayyo. "Ani Israa'eloota biyya Gibxiitii, Filisxeemota Kaftoorii, warra Sooriyya immoo Qiirii baasee hin fidnee?" **8** "Dhugumaan iji Waaqayyo Gooftaan mootummaa cubbamaa irra jira. Ani fuula lafaa irraa isa nan balleessa; ta'uus ani guutumaan guutuutti mana Yaqaob hin balleessa" jedha Waaqayyo. **9** "Ani ajaja kennee akkuma midhaan gingilchaadhaan gingifamee iji tokko iyyuu lafa hin buune sana saboota hunda gidduutti mana Israa'el nan gingilcha." **10**

Cubbamoonni saba koo gidduu jiraatan hundi Warri, ‘Balaan nu hin argatu yookaan nutti hin dhufu’ jedhan hundi goraadeedhaan dhumu. **11** “Ani bara sana keessa dinkaana Daawit “Kan kufe sana deebisee nan dhaaba. Kan tarsa’es walitti nan supha; diigamaa isaa iddootti deebisee akka duraatti nan ijaara; **12** kunis akka isaan hambaa Edoomii fi saboota maqaa kootiin waamaman hunda dhaalanifi” jedha Waaqayyo, inni waan kana hoijetu. **13** Waaqayyo akkana jedha; “Kunoo, barri itti namni haamu tokko isa qotu qaqqabu, “namni wayinii dhaabu immoo isa cuunfu qaqqabu tokko ni dhufa; Daadhiin wayinii haaraan tulluuwan irraa ni coccophaa; gaarran hunda keessaas ni yaa’a. **14** Ani saba koo Israa’elin boojuudhaa nan deebisa. “Isaanis magaalawwan diigaman deebisanii ijaaranii keessa ni jiraatu. Isaan wayinii dhaabanii, daadhii wayinii isaanii ni dhugu; isaan biqiltuu dhaabbatanii ija isaa ni nyaatu. **15** Ani Israa’eloota biyya ofii isaanii keessa nan dhaaba; isaan biyya ani isaaniff kenne keessaa lammata hin buqqifaman,” jedha Waaqayyo Waaqni kee.

Obaadiyaa

1 Mul'ata Obaadiyaa. Waaqayyo Gooftaan waa'ee Edoom akkana jedha. Nu ergaa tokko Waaqayyo irraa dhageenyerra; Ergamaan tokko, "Ka'aa dhaqnee ishee lollaa; waraanaafis ba'aa" jechuuf gara sabootaatti ergame. **2** "Kunoo, ani saboota gidduutti sin xinneessa; atis akka malee tuffatamta. **3** Ati kan baqaqaa kattaa keessa jiraattee mana kee lafa ol ka'aa irratti ijhaarattu, kan, 'Eenyutu lafatti gad na buusa?' ofiin jettu, of tuulummaan garaa keetii si gowwoomseera. **4** Yoo ati akkuma risaa ol fagaatteer urjiwwan gidduutti man'ee kee ijhaarattie iyyuu, ani achii gad sin buusa" jedha Waaqayyo. **5** "Hattuu yoo sitti dhuftee saamtuu halkaniin sitti seente, balaa akkamii si eeggatal! Isaan hammuma barbaadan qofa fudhatanii hin deemanii? Warri jaa wayinii guuran utuu gara kee dhufanii, silaa qarmii wayii hin dhiisanii? **6** Esaawu garuu akkam saamamee qabeeniyi isaa dhokfamaanis jalaa guurame! **7** Gareen kee hundinuu gara moggaatti si dhiiba; michoonni kee si gowwoomsanii si mo'atu; warri buddeena kee nyaatan kiyyoo si dura kaa'u; ati garuu waan kana hin hubattu. **8** "Ani bara sana ogeeyyi Edoom, namoota hubannaa qaban tulluuwan Esaaw irraa hin balleessuu?" jedha Waaqayyo. **9** "Yaa Teemaan qabsaa'oni kee ni rifatu; namni tulluuwan Esaawuu irra jiraatu hundinuu gorra'amee dhuma. **10** Sababii daba obboleessa kee Yaaqobitti hoijetameetiif ati qaaniidhaan haguugamta; bara bараanis ni balleeffamta. **11** Gaafa alagoonni qabeenya isaa guurrataniin namoonni ormaa immoo karra isaa seenanii Yerusalemitti ixaa buufatanitti, atis kophaa dhaabattee isaan keessaa akka isa tokkoo taate. **12** Gaafa inni milkii dhabetti ati obboleessa kee tuffachuu hin qabdu turte; yookaan guyyaa badii isaanittii saba Yihuudaatti gammaduu hin qabdu turte; yookaan bara rakkina isaanii keessa akka malee of tuuluu hin qabdu turte. **13** Bara balaan isaanitti dhufe keessa karra saba kootiin ol seenuu hin qabdu turte; yookaan bara dha'ichi isaanitti dhufe keessa rakkina isaanii keessatti isaan tuffachuu hin qabdu turte; yookaan bara balaan isaanitti dhufe keessa qabeenya isaanii saamuu hin qabdu turte. **14** Baqattoota isaa fixuuf jettee qaxxaamura karaatti isaan eeggachuu hin qabdu turte; yookaan bara rakkina isaa keessa hambaa isaa dabarsitee kennuu hin qabdu turte. **15** "Guyaan Waaqayyoo saboota hundaaf dhi'ateera. Akkuma ati hoijette sittis ni hoijetama; hojiin kees matuma keetti deebi'a. **16** Akkuma isin gaara koo qulqulluu irratti dhugdan sana, saboonni hundinuu ittuma fufanii ni dhugu; isaan itti deddeebi'anii dhugu; akka waan gonkumaa hin dhuginiit ta'u. **17** Tulluu Xiyoon irra garuu furamuun ni jiraata; inni ni qulqlaa'; manni Yaaqoobis dhaala isaanii ni dhuunfatu. **18** Manni Yaaqoob ibidda, manni Yoosif immoo arraba ibiddaa ta'a; manni Esaaw huura ta'a; isaanis ibidda itti qabsiisanii gubanii barbadeessu. Mana Esaaw keessaa namni tokko iyyuu hin hafu" jedhee dubbateera Waaqayyo. **19** Namoonni Negeeb tulluuwan Esaaw ni qabatu; namoonni gaarran jala jiraatan immoo biyya Filisxeemotaa qabatu. Isaan dirree Efreemii fi Samaariyaa ni qabatu; Beniyaam immoo biyya Gili'aad qabata. **20** Gareen booji'amtotta Israa'el kan Kana'aan jiraatu kun biyya hamma Saaraptaatti jiru dhaala; booji'amtoonni Yerusalem kanneen Sefaaraad jiraatan magaalaawwan Negeeb dhaalu. **21** Bilisa baastoni tulluuwan Esaaw bulchuudhaaf Tulluu Xiyoonitti ol ba'u. Mootummaanis kan Waaqayyoo ta'a.

Yoonaaas

1 Dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara Yoonaaas ilma Amitaayi dhufe: **2** “Sababii hamminni ishee fuula koo dura dhufeef, gara Nanawwee magaalaa guddittii dhaqitii isheedhaan mormuudhaan itti lallabi.” **3** Yoonaaas garuu Waaqayyo duraa baqatee Tarshiishitti qajeele. Innis Yoopheetti gad bu’ee doonii gara Tarshiish deemu tokko argate. Erga gatii geejibaa baasee booddee Waaqayyo duraa miliquuf jedhee doonii yaabbatee Tarshiishitti imale. **4** Waaqayyo bubbee jabaa tokko galaanatti erge; dambalii akka malee jabaaan tokko kaanaan doonii sun gargar caccabuu ga’e. **5** Warri doonii sana oofan hundinuu akka malee sodaatanii tokkoon tokkoon isaanii waqaq isaaniiiti iyayan. Isaanis ba’aa xinneessuuf jedhanii doonii irraa fe’isa galaanatti gad dadarbatan. Yoonaaas garuu garaa doonii seenee ciisee achitti hirribni guddaan isa qabe. **6** Ajajaan doonii sanaa gara isaa dhufee, “Ati akkam akkas rafuu dandeessa? Ka’ii waaqa kee waammadhu! Tarii inni nuu dhaga’ee nus du’oolla ta’atii” jedheen. **7** Warri doonii ofanis, “Kottaa nama balaa kana nutti fide beekuuf ixaa buufannaati” waliin jedhan. Isaan ixaa buufannaan ixaan sun Yoonaaas irra bu’e. **8** Kanaafuu isaan, “Mee nutti himi; namni balaa nutti dhufe kana hundaaf itti gaafatamu eenuy? Hojni kee maali? Ati eessaa dhufte? Biyyi kee eessa? Ati saba kam keessaa dhalatte?” jedhanii isaa gaafatan. **9** Innis, “Ani Ibricha Waaqayyo, Waqaq isaa samii, galaanaa fi lafa uume sana waqaeffatuudh dha” jedhee deebise. **10** Wanni kun isaan sodaachisnaan, “Ati maal goote?” jedhanii isaa gaafatan. Isaanis sababii inni duraanuu isaanitti himeef akka inni Waaqayyo duraa miliquuf baqachuutti jiru beekan. **11** Galaanni sunis ittuma caalchisee raafamaa dhufe. Kanaafuu isaan, “Nu amma galaana kana tasgabeeessuuf maal si gochuu qabna?” jedhanii isaa gaafatan. **12** Innis, “Ol na fuudhaatii galaanatti na darbadhaa; ergasiis galaanichi gab jedha. Ani akka dha’aan galaanaa hamaan kun sababii balleessaa kootiitif dhufe nan beeka” jedhee deebise. **13** Namoonni sun garuu qooda kanaa doonii sana gara qarqaraatti baasuuuf waan danda’an hunda yaalan. Isaan garuu galaanii sun ittuma caalchisee raafamaa waan dhufee baasuu hin dandeneey. **14** Kana irratti isaan, “Yaa Waaqayyo, ati sababii lubbuu namicha kanaatiif jettee nu hin fixin. Yaa Waaqayyo ati waanakkuma feete hoijetteef yakka lubbuu nama balleessaa hin qabnee ajeesuu nutti hin herregin” jedhanii gara Waaqayyotti iyayan. **15** Akkasiin Yoonaaasin fuudhanii doonii irraa gad darbatan; galaanni raafamaa ture sunis gab jedhe. **16** Kana irratti namoonni sun akka malee Waaqayyoon sodaatanii aarsaa Waaqayyoof dhi’eessan; wareegas wareeganii. **17** Waaqayyo garuu akka inni Yoonaaas liqimsuuf qurxummii guddaa tokko qophesse; Yoonaaasis guyyaa sadii fi halkan sadii garaa qurxummii sanaa keessa ture.

2 Yoonaaas garaa qurxummii keessa Waaqayyoon Waaqa isaa kadhat. **2** Innis akkana jedhe: “Ani rakkina koo keessatti Waaqayyoon waammadhe; innis deebii naaf kenne. Ani gargaarsa barbaacha garaa sii’ool keessaan nan iyye; atis iyya koo naaf dhageesse. (**Sheol h7585**) **3** Ati tuujubatti, garaa galaanatti gad na darbatte; lolaaanis na marse; dambalii fi dha’aan kee hundinuu narra garagalan. **4** Anis, “Kunoo ani fuula kee duraa balleeffameera; ta’us ani deebi’ee gara mana qulqullummaa keetii qulqulluu sanaan ilala’ nan jedhe. **5** Bishaanonnii na haguugan; tuujubni immoo na marse; aramaan galaanaa mataatti na marame. **6** Ani gara hundee tulluuwaniittin gad liqimfame; balballi lafa jalaas bara bараан natti cufame. Yaa

Waaqayyo Waaqa ko, ati garuu lubbuu koo boolla keessaa ol baafte. **7** “Yaa Waaqayyo, yeroo lubbuun koo dadhabdetti ani sin yaadadhe; kadhannaan koos gara kee gara mana qulqullummaa kee qulqulichaatti ol ba’e. **8** “Warri waaqota tol famoo faayadda hin qabnetti cichan aaraa Waaqaa irraa garagal. **9** Ani garuu faarfannaa galataatiin aarsaa siif nan dhi’eessa. Ani wareegan wareege sanas nan baasa. Anis, ‘Fayyinmi Waaqayyo biraa dhufa’” nan jedha. **10** Waaqayyos qurxummii sana ajaje; qurxummii sunis lafa gogaa irratti Yoonaaasin tufe.

3 Ergasiis dubbiin Waaqayyooakkana jedhee yeroo lammaffaa gara Yoonaaas dhufe: **2** “Gara Nanawwee magaalaa guddittii sanaa dhaqitii ergaa ani sitti himu kana itti lallabi.” **3** Yoonaaasis baddhu Waaqayyootiif ajajamee Nanawwee dhage. Yeroo sanatti Nanawween magaalaa akka malee guddoo turt; keessa ba’aniid darbuufis guyyaa sadii fudhata ture. **4** Yoonaaas imala guyyaa tokkoodeemudhaan magaalattii ture. Akkana jedhees lallabe: “Nanawween guyyaa afurtama keessatti ni garagalfamti.” **5** Warri Nanawwees Waaqattii amanan. Soomas labsanii hundi isaanii xinnaa fi guddaan uffata gaddaa uffatan. **6** Yommuu oduun kun mooticha Nanawwee ga’etti inni teessoo isaa irraa ka’ee uffataa mootii of irraa baase; wayyaa gaddaa uffatee daaraa keessa taa’e. **7** Ergasiis akkana jedhee Nanawwee keessatti labsii labse: “Ajajni mootichaati fi qondaaltota isaa kanaa dha: Akka namni yookaan horii tokko iyyuu, karri loonii yookaan bushaayeen waan tokko iyyuu afaaniin qabu hin eeyyaminna; akka isaan waa nyaatan yookaan dhugan hin eeyyaminna. **8** Garuu namnis, horiinis wayyaa gaddaa haa uffatan. Namni hundinuu dafee Waaqa isaa haa waammatu. Isaan karaa isaanii hamaa sanaa fi yakka harki isaanii hoijetu irraa haa deebi’an. **9** Maaltu beeka? Tarii Waaqni gaabbee garaa nuu laafee dheekkamsa isaa sodaachisaa sana nurraa deebisee, nuus badii oolla ta’atii.” **10** Waaqnis akka isaan waan hamaa irraa deebi’an hojji isaanii arge; Waaqnis garaa laafeefii balaa isaanitti erguuf yaade sanaa isaanitti fiduu dhiise.

4 Wanni kun Yoonaaasin baay’ee hin gammachiifne; inni ni aare. **2** Akkana jedhees Waaqayyoon kadhate; “Yaa Waaqayyo wanni anि yeroo biyya koo turetti jedhe sun kanuma mitii? Wanni anि Tarshiishitti baqachuuif arifadheefis kana. Ani akka ati Waaqa arjaan fi garaa laafessa, kan dafee hin aarree fi kan jaalalli isaa guddaa ta’e, Waaqa balaa buusuu irraa of qusatuaatae nan beeka. **3** Yaa Waaqayyo jiraachuu mannaa du’uu naaf wayyaatii amma lubbuu koo fudhadhu.” **4** Waaqayyo garuu, “Ati aaruun kee sirriidhaa?” jedheen. **5** Yoonaaasis magaalattii keessaa ba’ee karaa ba’aa magaalattii taa’e. Innis achitti daasii tokko ijaarratee gaaddisa isaa jala taa’ee waan magaalattii ta’uuf jirtu arguuf egee. **6** Waaqayyo Waaqni biqiltuu qopheessee akka inni Yoonaaasiin olitti guddatee mataa isaa irra gaaddisa buusee akka gaddi itti qabbanaa’u godhe; Yoonaaasis sababii biqiltuu sanaatif baay’ee gammade. **7** Borumtaa baris Waaqni biqiltuu sun akka goguuf raammoo isaa nyautu itti erge. **8** Yeroo biiftuu baatettis Waaqni bubbee ba’i biiftuu ho’aa tokko erge; aduunis akka inni gaggabuuf mataa Yoonaaasittii baate. Innis du’uu barbaadee, “Jiraachuu mannaa du’uu naaf wayya” jedhe. **9** Waaqni garuu, “Ati waa’ee biqiltuu sanaatif aaruun kee sirriidhaa?” jedheen. Yoonaaasis, “Eeyyee. Ani hamma du’attii utuu aare iyyuu nan barbaada” jedhe. **10** Waaqayyo garuu akkana jedhe; “Ati yoo biqiltuu kana eeguu yookaan akka inni guddatu gochuu baatte illee waa’ee isaa yaaddofteerta. Biqiltuu kun halkanuma tokkoon guddatee halkanuma tokkoon du’e. **11** Nanawween garuu namoota bitaa fi mirga isaanii iyyuu gargar

baasanii hin beekne kuma dhibba tokkoo fi kuma digdamaa fi
loon hedduu qabdi. Ani magaalaa guddoo akkasiitiif yaaduu hin
qabuu ree?"

Miikiyaas

1 Bara Yootaam, Aahaazii fi Hisqiyas mootota Yihuudaa turan keessa dubbiin Waaqayyoo gara Miikiyaas namicha Mooresheet dhufe; kunis mul'ata inni waa'ee Samaariyatii fi waa'ee Yerusaalem argee dha. **2** Yaa namoota, isin hundinuu dhaga'aa; lafaa fi wantoonni ishee irra jiraattan hundinuu dhaggeeffadhaa; Waaqayyo Goofitchi, Gooftaan mana qulqullummaa isaa qulqulluu sana keessaa dhugaa isinitti ba'a. **3** Kunoo! Waaqayyo iddojireenya isatii dhufaa jira; inni gad dhufee iddo ol ka'aa lafaa irra ni ejeta. **4** Akkuma gagaa fuula ibiddaa dura jiruu, akkuma bishaan tabba irraa gad yaa'uu tulluuwwan isa jalatti ni baqu; sululawwanis gargar baqaqu. **5** Wanni kun hundi sababii dogoggora Yaaqoobiif, sababii cubbuu mana Israa'eliff ta'e. Dogoggori Yaaqoob maali? Samaariyya mitii? Idsoon sagadaa Yihuudaa maali? Yerusaalem mitii? **6** "Kanaafuu ani Samaariyya tuullaa diigamaa, lafa wayinii itti dhaabbatan nan godha. Ani dhagaawwan ishee sululatti naqee, hundee ishee qullaa nan hambisa. **7** Waaqonni ishee tolfamoont hundinuu ni hurreeffamu; kennaawwan mana qulqullummaa ishee hundinuu ibiddaan gubamu; ani fakkii ishee hunda nan barbadeessa. Isheen gatii sagaagltootaa irraa kennaa ishee walitti waan qabatteeft, kennaa sun ammas gatii sagaagltootaa ta'ee ni deebi'a." **8** Sababii waan kanaatift ani boo'ee nan wawaadha; ani miilla duwwaa fi qullaa nan deema. Ani akkuma waangoo iyeye, akkuma urunguu nan aada. **9** Madaan ishee waan hin fayyineef, Yihuudattar darbeera. Karra saba koo dura ga'eera; Yerusaalemittis dhufeera. **10** Isin waan kana Gaati keessatti hin dubbatinaa; gonkumaa hin boo'inaa. Beet Le'afratti, awwaara keessa gangaladhaa. **11** Isin warri Shaafir keessa jiraattan, qullaa fi qaaniidhaan darbaa. Warri Zanaan keessa jiraatan, gad hin ba'an. Beet Eezel boo'icha irra jirti; eegumsi ishee isin irraa fuudhameera. **12** Sababii balaan Waaqayyo biraa dhufee karra Yerusaalem iyuu ga'eef, warri Maaroott keessa jiraatan gargaarsa argachuuw wiixxifatu. **13** Ati Laakkish keessa kan jiraattu, fardeen gaariitti hidhadhu. Ati Intala Xiyooniif jalqaba cubbuu ti; dogoggori Israa'el si'i keessatti argamaati. **14** Kanaafuu atti Mooresheet Gaatiif kennaa kennita. Manneen Akziib moodota Israa'eliff gowwoomsitoota ta'u. **15** Ani warra Maareeshaa keessa jiraattanitt mo'ataa tokko nan fida. Inni ulfina Israa'el ta'e gara Adulaam ni dhufa. **16** Sababii gadda ijoolliee itti gammadduutif jedhii mataa kee haaddadhu; akkuma goggocoro Mataa kee moleeffadhu; isaan bojuuudhaan sirraa fudhatamuutii.

2 Warra daba karoorfatan kanneen siree isaanii irra ciisanii hammina yaadanif wayyoo! Sababii waan kana hojjechuun humna isaanii jala jiruuf isaan ifa bariitiin ka'anii waan sana hojjetu. **2** Isaan lafa qotiisaa kajeelani qabatu; manneenis akkasuma kajeelani fudhatu. Isaan gowwoomsaadhaan mana nammaa, dhaala isaaa ni fudhatu. **3** Kanaafuu Waaqayyo akkana jedha; "Kunoo ani balaa isin jalaa ba'uu hin dandeenye tokko saba kanatti fiduuf karoorfadheen jira. Isin si'achi of tuulumaadhaan jiraachuu hin dandeessan; yeroon kun yeroon rakkinaa ta'atii. **4** Bara sana keessa namoonni isinitti ga'isu; akkana jedhaniis faaruu boo'ichaan kanaan isinitti qoosu; 'Nu guutumaan guutuutti barbadoofneerra; qabeenyi saba kootis gargar qoddatameera. Inni narraa fudhata! Lafa qotiisaa keenya warra nu mo'atanifi kenna.'" **5** Kanaafuu atti nama ixaadhaan lafa quodoo tokko illee waldaa Waaqayyoo keessaa hin qabaattu. **6** Raajonni isaanii, "Isin raajii hin dubbatinaa; waa'ee waan kanaa raajii hin dubbatinaa;

salphinni nutti hin dhufu" jedhu. **7** Yaa mana Yaqaob, "Wanni kun akkana jedhamuu qabaa? Hafuurri Waaqayyoo obsa hin qabuu? Inni waan akkasii ni hojjetaa?" "Nama karaan isaa qajeelaa ta'eef dubbiin koo waan gaarii hin hojjetuu?" **8** Sabni koo akka diinaatti ka'era. Isin namoota yaaddoo malee achiin darban kanneen duulaa galaa jiran irraa uffataa baafattu. **9** Isin dubartoota saba kootii manneen isaanii babbareedoo keessaa ariitu. Eeba koos bara baraan ijoollees isaanii irraa fudhattu. **10** Ka'attii asii deemaal Idsoon kun lafa boqonnaa keessanii miti; isheen xurooftee diigamtee baddeerti. **11** Namni sobaa fi gowwoomsaan tokko yoo dhufee, 'Ani waa'ee daadhii wayiniitti fi dhugaati cimaa rajji siif nan dubbadha' jedhe; inni raajii saba kanaa ta'al. **12** "Yaa Yaqaob, ani dhugumaan isin hunda walitti nan qaba; ani hambaa Israa'el walitti nan fida. Ani akkuma hoolota gola keessaatti, akkuma bushaayee lafa dheedaa jiraniitti walitti isaan nan fida; lafti sunis tuuta namaatiin gutamtii. **13** Inni cabsee karaa baasu fuula isaanii dura deema; isaan cabsanii karraan ba'u. Mootiin isaanii isaan dura ba'a; Waaqayyo fuula isaanii dura deema."

3 Ergasii ani akkanan jedhe; "Isin hooggantoonni Yaqaob, bulchitoonni mana Israa'el mee dhaggeeffadhaa. Isin murtii qajeelaa beekuu hin qabdani?" **2** Isin warri waan gaarii jibbitanii waan hamaa jaallattan, warri saba koo irraa gogaa, lafee isaanii irraa immoo foon baatfan, **3** warri foon saba koo nyaattan, kanneen gogaa isaanii irraa quincitanii lafee isaanii caccabsitan, isin warri akka foon eeletti waadamuutii fi okkoteetti affeelamuun isaan ciccirtan murtii qajeelaa beekuu hin qabdani?" **4** Ergasii isaan Waaqayyotti iyaytu; inni garuu deebii hin kenuuf. Yeroo sanatti inni sababii cubbuu isaan hojjetaniitiif fuula isaa isaan duraa ni dhokfata. **5** Waaqayyoakkana jedha: "Waa'ee raajota saba koo karaa irraa jal'isani, yoo namni tokko nyaata kenneef isaan 'Naga' labsu; yoo inni akkas gochuu baate immoo lola isatti kaasuuq qophaa'u. **6** Kanaafuu uttuu isin mul'ata hin argin halkan, uttuu isin hooda hin dubbatin immoo dukkanni isinitti dhufa. Aduu raajotatti dhiiti; guyyaanis isaanitti dukkanaa'a. **7** Ilaaltonni ni qaana'u; warri hooda dubbatanis ni salphifamu. Sababii deebiin tokko iyuu Waaqa biraa hin dhufueef isaan hundi fuula haguugattu." **8** Ani garuu Yaqaobitti balleessaa isaa, Israa'elittis cubbuu isaa himuuf humnaan guttameera; Hafuura Waaqayyootiin murtii qajeelaa fi jabinaan guttameera. **9** Isin hooggantoonni mana Yaqaob bulchitoonni mana Israa'el warri murtii qajeelaa tuffattanii waan sirrii ta'e hunda jal'iftan waan kana dhaga'aa; **10** warri dhiiga dhangalaasuuudhaan Xiyoonin, hamminaa immoo Yerusaalemin ijaartan waan kana dhaga'aa. **11** Hooggantoonni ishee matta'aa fudhatanii murtii kenuu; luboonni ishee gatiidhaan barsiis; raajonni ishees maallaqa fudhatanii hooda dubbat. Ta'us isaan Waaqayyotti irkataniii, "Waaqayyo gidduu keenya jira mitii?" Balaan tokko iyuu nutti hin dhufu" jedhu. **12** Kanaafuu sababii keessanii, Xiyoon akkuma lafa qotiisaa qotamti; Yerusaalemis tuullaa waan diigamee taati; gaarri mana qulqullummaa tabba daggalaan liqmame ta'a.

4 Bara dhumaan keessa tulluun mana qulqullummaa Waaqayyoo tulluuwwan hunda keessa ol dhereeet dhaabata; inni gaarran caalaa ol ol jedha; namoonnis itti yaa'u. **2** Saboonni baay'een dhufanii akkana jedhu; "Kottaa gara tulluun Waaqayyoo, gara mana Waaqa Yaqaob ol baanaa. Inni akka nu daandii isaa irra deemuuf karaa isaa nu barsiisa." Seeri Xiyoon keessaa, dubbiin Waaqayyoo immoo Yerusaalem keessaa dhufa. **3** Inni namoota hedduu murtii kennee saboota jajjaboo gargar

fagoo jiranis walitti araarsa. Isaan goraadee isaanii tumanii maarashaa, eeboo isaanii illee haamtuu tolfaatu. Sabni tokko saba biraatti goraadee hin luqqifatu yookaan waraanaaf jedhanii si'achi nama hin leenjisan. **4** Namni hundi muka wayinii isatiit fi muka harbuu isaa jala ta'a; Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u dubbateeraatii namni isaan sodaachisu tokko iyyuu hin jiru. **5** Saboonni hundinuu maqaq waaqota isaaniiti deddeebi'i; nu immoo bara baraa hamma bara baraatti maqaq Waaqayyo Waaqa keenyatiin deddeebina. **6** Waaqayyo akkana jedha; "Ani bara sana naafa walittin qaba; warra booji'amaniit fi warra ani gaddisiises walittin qaba. **7** Ani warra naafa hambaa, warra ari'ame immoo saba jabaa nan godha. Waaqayyo guyyaa sanaa jalqabee hamma bara baraatti Tulluu Xiyoon irratti bulchaa isaanii ta'a. **8** Yaa gamoo eegumsa bushayaayee, yaa da'oo Intala Xiyoon, ol aantummaan durii siif ni deebifama; mootummaan Intala Yerusaalem ni dhufa." **9** Ati amma maaifiik akkana iyyitee boossa? Ati mootii hin qabduu? Wanni ati akka dubartii ciniinsuun qabee miixattuu gorsaan kee badeetti? **10** Yaa Intala Xiyoon, akkuma dubartii ciniinsuun qabeetti aadi; ati amma bakkee keessa qubachuuf magaalaa keessaa ba'u qabdaatii. Ati Baabilon dhaqxaa; achitti ni baraaramta. Waaqayyo achitti harka diina keetii keessaa si fura. **11** Amma garuu saboonni hedduu si marsaniiru. Isaanis, "Isheen haa xurooftu; jii keenyi xiyyeffatee Xiyooniin haa ilaalu" jedhu. **12** Isaan garuu yaada Waaqayyo hin beekan; isaan karroora isaa kan inni akkuma bissii oobdiitti walitti qabe sana hin hubatan. **13** "Yaa Intala Xiyoon ka'iti midhaan dha'i; ani gaanfa sibiilaalaa siif san kennaati; ani kottee naasii siif san kenna; atis saboota baay'e caccabsita." Ati horii isaan karaa hamaadhaan argatan Waaqayyoof kennita; qabeenya isaniis Gooftaa lafa hundaatiif kennita.

5 Yaa magaalaa raayyaa waraanaa, raayyaa kee hiriirs; nu marfamneerraatii. Isaan uleedhaan maddii bulchaa Israa'el dha'u. **2** "Garuu yaa Beelihem Efraataa, ati yoo balbaa Yihuudaa keessaa xinnoo taate iyyuu, kan bulchaa Israa'el ta'u, kan jiraachuu isaa durumaa, kan bara duriitti jalqabee ture tokko si keessaa ba'ee naaf dhufa." **3** Kanaafuu Israa'el hamma isheen cintiinsifachaa jirtu deessee obboloomni isaa warri hafan Israa'elootatti makamuuf deebi'anitti kophaa hafti. **4** Inni jabina Waaqayyootiin surraa maqaq Waaqayyo, Waaqa isatiin dhaabatee bushayaayee isaa tikfata. Yeroo sanatti surraan isaa waan daarii lafaa ga'uuf isaan nagaadhaan jiraatu. **5** Inni nagaa keenya ta'a; yeroo warri Asoor biyya keenya weeraranii da'anno keenya keessa ba'anitti nu tiksoota torbaa fi ajajiuuwan sadheet itti kakaasna. **6** Isaan biyya Asoor goraadeedhaan biyya Naamruudis goraadee luqqifameen bulchu. Yeroo warri Asoor biyya keenya weeraranii daarii keenya keessa ba'anitti, inni warra Asoor sana jalaan nu baasa. **7** Hambaan Yaqaqob nomoota hedduu giddiutti akkuma fixeensa Waaqayyo biraah dhufuu, akkuma tiifuu marga irraa kan nama hin eegnee yookaan ilmaan namaan hin eeggannee ta'a. **8** Hambaan Yaqaqob saboota giddiutti, uummata hedduu giddiutti, akkuma leenca bineensota bosonaa gidduu jiruu, akkuma leenca saafela bushayaayee gidduu jiru kan irra ejetee isaan cicciruutii fi kan namni tokko iyyuu harkaa buusuu hin dandeenyee ta'a. **9** Harki kee mo'annaadhaan diinota keetti ka'a; amajaajonni kee hundinuu ni barbadeeffamu. **10** Waaqayyo akkana jedha; "Gaafas ani fardeen keessan gidduu keessanii nan balleessa; gaariiwwan keessan kan waraanaas nan barbadeessa. **11** Ani magaalaaawwan biyya keessanii nan barbadeessa; da'annoowwan keessan hundas nan diiga. **12** Ani falflatoota keessan nan balleessa; isinis deebitaniit hin mortan. **13** Ani fakkiiwwan kee soofamoo fi utubaawwan waaqeffannaa

keetii gidduu keetii nan balleessa; ati si'achi gad jettee hojii harka keetiitif hin sagaddu. **14** Ani siidaa Aasheeraa gidduu keetii buqqisee magalaawwan kees nan barbadeessa. **15** Ani saboota naaf hin ajajamin irratti aarii fi dheeekkamsaan haaloo nan ba'a."

6 Waan Waaqayyo jedhu dhaggeeffadhaa: "Ol kakka'atii fuula tulluuwanii duratti dubbiit keessan dhi'eeffadhaa; gaarranis waan isin jettan haa dhaga'an. **2** "Yaa tulluuwan himata Waaqayyo dhaga'aa; hundeeawan lafaa kanneen bara baraa isinis dhaggeeffadhaa. Waaqayyo saba isaa irraa dubbiit qabaati; inni Israa'el wajjin falmii qaba. **3** "Yaa saba ko, ani maalan si godhe? Ani maalilinan si dadhabsiise? Mee deebii naaf kenni. **4** Ani biyya Gibxi sin baasee biyya garbummaa keessaa sin fure. Ani akka inni si qajeelchuuf Musee, akkasumas Aroonii fi Miiriyaamin siifan erge. **5** Yaa saba ko, mee gorsa Baalaaq moottiin Mo'aab gaafatee fi deebii Bala'aam ilmi Be'oor kenneef yaadadhu. Ati akka hojii qajeelummaa Waaqayyo beektuuf karaa ati Shixiimii hamma Gilgalitii deemte sana yaadadhu." **6** Ani maaliinan fuula Waaqayyo dura dhufee fuula Waaqa ol gubbaa jiruu duratti sagada? Ani aarsaa gubamuun, jabbii waggaat tokkootin fuula isaa duratti dhi'aadhuu? **7** Waaqayyo korbeeyyi hoooola kuma hedduuti, zayitiit laga kuma kudhaniitti ni gammadaa? Ani ilma koo hangafa, sababii yakka kootiitif, sababii cubbuu lubbuu kootiitifis dhala garaa koo aarsaa dhi'eessuu? **8** Yaa nama, inni waan gaarii si argisiiseera. Waaqayyo maal sirraa barbaada? Murtii qajeelaa kennuu fi aaraa jaallachuu, akka ati gad of qabdee Waaqa kee wajjin deemtu sirraa barbaada mitii? **9** Isin dhaggeeffadhaa! Waaqayyo akkana jedhee magaalattii waama: Maqaq kee sodaachuu ogummaa dha; "Ulee fi Isa ulee sana filate qalbeeffadhaa. **10** Yaa mana hamaa, ani qabeenya isin dabaan argattanii fi madaalii sobaa abaaramaa sana irraanfadhaa? **11** Ani nama madaallii sobaatiin hojetetu fi kan madaalii sobaa koroojotti baatu akkasumatti dhiisaa? **12** Sooreyyiin ishee jal'oota; uummanni ishee sobdoota; arrabni isaanis goowoomsaa dubbata. **13** Kanaafuu ani sababii cubbuu keessaniiiti isin diigee, isin balleessuu jalqabeera. **14** Ati inuma nyaatta; garuu hin quuffu; garaan kee amma illee duwwaaha dha. Ati ni kaa'atta; garuu homaa siif hin kuufamu; waan ati kuufattu sana ani goraadeetti kennaati. **15** Ati ni facaafatta; garuu hin haammattu; ejersa ni cuunfatta; garuu zayitiit isaa hin dibattu; ija wayinii ni cuunfatta; garuu daadhii wayinii hin dhugdu. **16** Ati sirna Omriitii fi hojii mana Ahaab hunda jabeessiteera; gorsa isaanis duukaa buuteerta. Kanaafuu ani si balleessee, uummata kee nan salphisa; isin tuffii sabootaa ni baattu."

7 Anaa wayyoo! Ani akkuma nama yeroo qarmii bonaafunaananiitii wayinii walitti qabu tokko ta'eera; hurbuun wayinii kan nyaatamu tokko iyyuu hin jiru; iji harbuu jalqabaa kan anii dharra'u tokko iyyuu hin jiru. **2** Namni gaariin lafa irraa badeera; namni qajeelaan tokko iyyuu hin hafne. Namoonni hundinuu dhiiga dhangalaasuu riphaniit eeggatu; tokkoon tokkoon namaa kiyyoodhaan obboleessa isaa eeggata. **3** Harki lachuu waan hamaa hojeechuu barateera; bulchaan kennaab barbaada; abbaan murtii matta aa fudhatu; namni humna qabu waanuma fedhe dubbata; hundi isaanii walii wajjin malatu. **4** Kan isaan hunda caalaa gaarii ta'e akka sokorruu ti; inni akka malee qajeelaan immoo dallaa qoraattii caala. Guyyaan eegdota keetti, guyyaan itti Waaqni si ilaalu dhufeera. Amma yeroo itti isaan joonja'anii dha. **5** Ollaa hin amanatin; michuuus hin abdatin. Ishee hammattee ciiftu biratti iyyuu arraba kee

eeggadhu. **6** Ilmi abbaa isaa tuffata; intalli haadha isheetti, niitiin ilmaas amaatiis isheetti kaati; diinonni namaa miseensotuma mana isaa ta'uutii. **7** Ani garuu abdiidhaan Waaqayyoon nan eeggadha; fayyisaa koo Waaqa nan eeggadha; Waaqni koo na dhaga'a. **8** Yaa diina koo natti hin gammadin! Ani yoon kufe iyuu nan ka'a. Ani dukkana keessa taa'u iyuu Waaqayyo ifa naaf ta'a. **9** Ani sababii cubbuu isatti hojjedheef, hamma inni dubbi koo ilaalee naaf murteessutti dheekkamisa Waaqayyo nan baadha. Inni ifatti na baasa; anis qajeelummaa isaa nan arga. **10** Ergasii diinni koo isheen, "Waaqayyo Waaqni kee eessa jira?" naan jette sun waan kana argitee qaaniin haguugamti. Iji koo kufaatii ishee ni arga; Isheen amma iyuu miilla jalatti akkuma dhoqee daandii irraatti dhidhiitamtii. **11** Guyyaan itti dalaan k ee ijaramu, guyyaan itti daangaan k ee bal'ifamu tokko ni dhufa. **12** Gaafas namoonni Asoorii fi magaalaawwan Gibxi, Gibxii hamma Efraaxisitti iyuu, galaanaa hamma galaanaatti, tulluudhaa hamma tulluutti jiraatan gara k ee ni dhufu. **13** Sababii jiraattota isheetti fi sababii waan isaan hojetaniittif lafti ni onti. **14** Uummataa k ee, bushayee dhaala keetii kanneen ofumaan bosona keessa, lafa dheedaa gabbataa irra jiraatan ulee keetiin tikfadhu. Isaan akkuma bara duriitti Baashaanii fi Gili'aad keessa haa bobba'an. **15** "Ani akkuma yeroo ati Gibxii baatee dhufte sanaa dinqii koo isaan nan argisiisa." **16** Saboonni arganii ni qaana'u; humna ofii hunda iyuu ni dhabu. Isaan afaan isaanii qabatu; gurri isaanii ni duuda. **17** Isaan akkuma bofaa, akkuma uumamawwan lafa irra loo'anii biyyoo arraabu. Isaan hollachaa holqa keessaa ba'anii dhufu; Isaan Waaqayyo Waaqa keenya sodaachuudhaan deebi'anii fuula k ee dura sodaadhaan dhaabatu. **18** Waqni akka keetii kan cubbuu namaan bira darbee balleessaa hambaa dhaala isaa dhiisuuf eenyu? Ati araara gochuutti gammadda malee bara baraan hin dheekkamtu. **19** Ati deebitee garaa nuu laafka; cubbuu keenya miilla k ee jalatti dhidhiittee balleessaa keenya hundas tuujuba galaanaatti gad darbatta. **20** Ati akkuma bara durii abbootii keenyaaf kakatte sana Yaaqoobiif amanamaa taata; Abrahaamittis jaalala ni argisiifta.

Naahoom

1 Raajii waa'ee Nanawhee dubbatame. Kitaaba mul'ata Naahoom Elqooshicha. **2** Waaqayyo Waqa hinaafuu fi Waaqa haaloo ba'uun dha; Waaqayyo haaloo ni ba'a; dheekkamsaanis guutameera. Waaqayyo diinota isaa haaloo ni ba'a; dheekkamsa isas amajaajota isaatif ni kuusa. **3** Waaqayyo dheekkamuuf hin jarjaru; humni isaa immoo guddaa dha; Waaqayyo nama balleessa qabu utuu hin adabin hin dhiisu. Bubbee hamaa fi dha'aa galaanaas keessaa karaa qaba; duumessi immoo awwaara miilla isaa ti. **4** Inni galaanatti dheekkamee gogsa; akka lagini hundinu gogu godha. Baashaanii fi Qarmeloos ni collaguu; daraaraa Libaanoonis ni harca'a. **5** Fuula isaa durattu tulluuwwan ni kirkiru; gaarranis baqanii badu. Iddoo inni jirutti lafti ni hollatti; addunyaa fi wanni addunyaa irra jiraatu hundi ni hollatu. **6** Eenyutu dheekkamsa isaa dura dhaabachuu danda'a? Eenyutu dheekkamsa isaa sodaachisa sana obsuu danda'a? Dheekkamsi isaa akkuma ibiddaa dhangala'a; fuula isaa durattu kattaawwan ni burkutaa'u. **7** Waaqayyo gaarii dha; yeroo rakkinaattis da'oo dha. Inni warra isa amanatan ni beeka; **8** Garuu inni lolaa jabaadhaan Nanawhee ni balleessa; amajaajota isas ari'eet dukkanatti galcha. **9** Wanni isin Waaqayyootti yaaddan maali? inni guutumaan guutuutti ni balleessa; rakkoonis lammataa hin dhufu. **10** Isaan qoraattii keessatti xaxamanii daadhii wayinii isaaniiitii machaa'u; akkuma cidiid gogeetti gubatanii dhumu. **11** Yaa Nanawhee, namni Waaqayyootti hammina malatee waan hamaa karoorfatu si keessaa argameera. **12** Waaqayyo akkana jedha: "Isaan jabinaa fi baay'ina yoo qabaatan iyyuu isaan ni barbadeeffamu; ni badus. Yaa Yihuudaa, ani yoon duraan si miidhee jiraadhe iyyuu, si'achi si hin miidhu. **13** Ani amma waanjoo isaanii gurmuu keessan irraa nan cabsa; hudhaa kees sirraa nan kuta." **14** Yaa Nanawhee, Waaqayyo akkana jedhee waa'ee kee ajaja kennee jira: "Ati sanyii maqaan kee ittiin waamamu hin qabaattu. Ani fakkiwwan soofamanii fi waaqota tolfamoo baqfamanii tolfaman kanneen galmawwan waaqota keetii keessa jiran nan barbadeessa. Waan ati akka malee balfamaa taateef anii awwaala siif nan qopheessa." **15** Kunoo, miilli nama oduu gaarii fidu, kan nagaag labsu tokkooh tulluuwwan irra jiral! Yaa Yihuudaa, ayyaanota kee ayyaaneffadhu; wareega kees baafadhu. Si'achi hamaan si hin weeraru; inni guutumaan guutuutti ni barbadeeffama.

2 Yaa Nanawhee, namni si lolu sitti dhufeera. Da'oo eeggadhu; karaa ilaalladhu. Mudhii kee hidhadhu; humna kee hunda walitti qabadhu! **2** Yoo balleessitooni isaan onsanii mukkeen wayinii isaanii barbadeessan iyyuu, Waaqayyo akkuma ulfina Israa'el deebise sana ulfina Yaaqoobis iddootti ni deebisa. **3** Gaachanawwan toltoota isaa diddiimoo dha; gootonnis uffataa bildiimaa uffataniiru. Guyyaa isaan itti qopheeffaman sana, sibiilli gaarii lolaa irra jiru ni calaqisa; eeboon gaattiraa isaanii ni mirmirfama. **4** Gaariiwwan lolaa karaa irra dadarbatamu; oobdiwwan keessas asii fi achi gulufu. Isaan guca boba'u fakkaatu; akkuma bakakkaas ni darbatamu. **5** Inni gootota isaa ni yaadata; isaan garuu karaatti gufatu. Isaan gara dallaa magaalatiitti ariifatu; da'oonis qopheeffameefii jira. **6** Balballi lageenii banamaa dha; masaraan mootummaas ni jiga. **7** Magaalatiitti qullaatti hambaa akka booji'amtu murteeffameera. Xomboreewwan ishee qoma isaanii rurrukutanii akka gugee boo'u. **8** Nanawween akkuma haroo ti; bishaan ishees keessaa yaa'ee dhuma. Isaanis, "Dhaabhadha! Dhaabhadha!" jedhanii iyyu; garuu namni tokko iyyuu dugda duubatti hin deebi'u. **9** Meetii

saamaa! Warqee saamaa! Maddi ishee, badhaadhummaan kuusaa qabeenya ishee hundaas dhuma hin qabu! **10** Isheen duuwaa, qullaa fi ona taateerti! Lapheen baqera; jilbi laafeera; dhagni hollateera; fuulli hundis gurraacha'eera. **11** Holqi leencota, iddoon isaan itti ilmaan isaanii sooran, iddoon leenci kormaa fi dhalaa keessa yaa'an, saafelli isaanis sodaa malee nagaadhaan jiraatan eessa? **12** Leenci waan ilmaan isaatif ga'u ajjeefate; leenca dhalaa isatiifis waa hudhee ajjeese; boolla isaa waan adamseen, holqa isaa immoo gumaa fooniitiin guuttate. **13** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha; "Ani sitti ka'eera; ani gaariiwwan kee kanneen waraanaa gubee daaraa nan godha; goraadeen leenca kee saafela ni fixa. Ani waan ati adamsattu tokko illee lafa irratti siif hin hambisu. Sagaleen ergamoota keetii lammata hin dhaga'amu."

3 Magaalatiitti dhiigaatiif, kan sobaan guutamteef, kan saamichaan guutamteef, kan warri hammina hoijetan keessaa hin dhabamne sanaaf wayyoo! **2** Iyyi qccee, kakaksuuun gommaa, gulufuu fardaa, didichuuun gaarii lolaa ni dhaga'amal! **3** Abbaan fardaa ni gulufa; goraadeen ni balaqqa; eeboon ni calaqqa! Balaan hedduun nama irra ga'eera; namni baay'een du'eera; reefii lakkoobsa hin qabu; namoonnis reefaa isaaniiitii gafatu; **4** kun hundi sababii baay'ina sagaagulummaa sagaagaltuu, giifti falqaltootaa, kan sagaagaltummaa isheetiin saboota, tolcha isheetiin immoo uummataa garboomsite sanaatiin ta'e. **5** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Ani sitti ka'en jira. Ani uffata kee fuula keetti ol soqola. Ani sabootatti qullaa kee, mootummoottatti immoo qaanii kee nan mul'isa. **6** Ani xuriidhaan sin faala; akka malee sin tuffadha; waan kolfaa illee sin godha. **7** Namni si argu hundi sirraa baqatee, 'Nanawween baduutti jirti; eenyutu boo'aaf?' siin jedha. Ani nama si jajjabeessu tokko illee eessaa argadha?" **8** Ati, Noo'i Amoon biyya laga Abbayyaa irraa kan bishaaniin marfamte sana caaltaa? Lagni da'oo ishee ti; bishaanis dallaa ishee ti. **9** Itoophiyaa fi Gibxi jabina ishee kan dhuma hin qabnee dha; Fuuxii fi Liibiyaa tumsitoota ishee ti. **10** Ta'us ishee booji'amtee biyya ormaatti geeffamte. Daa'imman ishee mataa daandii hundaa irratti miciriqfamanii dhuman. Namoota ishee ulfaatootti ixaa buufataniii namoonni ishee gurguddoonee hundinuu foncaadhaan hidhaman. **11** Atis ni machoofta; ni dhokattas; diina jalaa ba'uufis da'oo barbaaddatta. **12** Da'oon kee hundi mukkeen harbuu kanneen ija jalqabatti bilchaate qaban fakkata; yeroo mukkeen sun hurgufamanitti iji isaanii afaan nama waa nyaatuu keessa bu'a. **13** Mee raayyaawwan kee ilala; isaan hundinuu dubartootal! Karrawwan biyya keetii diinota keetif bal'ataniii banamanii jiru; ibiddis danqaraa isaanii gubee fixeraa. **14** Utuu hin marfamin bishaan waraabbadhu; humna hittisaan kee jajjabeeffadhu! Suphee tolfadhu; dhoqqee suphee dhiittadhu; xuubii tolfadhu. **15** Achitti ibiddi si fixa; goraadeenis si cicciree akkuma korophisaa si barbadeessa. Akka korophisaa hori; akkuma hawwaannisa baay'adhu. **16** Ati hamma isaan urjii samii caalaa baay'atanitti daldaloota kee baay'ifatteerta; isaan garuu akkuma hawwaannisa biyyati qullaa hambisanii ergasiis barrisanii deemu. **17** Eegdonni kee akkuma hawwaannisa ti; qondaaltonni kees akkuma tuuta hawwaannisa kan guyyaa qabbanaa dallaa irra qubatuu ti; yeroo aduun baatu garuu barrisanii badu; namni tokko iyyuu gara isaan dhaqan hin beeku. **18** Yaa moothii Asoor tiksoonni kee ni mugu; namoonni kee ulfaatoon boqochuuf gad ciiciisaniiru. Namoonni kee nama walitti isaan qabu dhabanii tulluuwwan irratti bibittinnaa'aniiru. **19** Wanni tokko iyyuu madaa kee fayyiisu hin danda'u; miidhamni kees kan du'aan si ga'u dha.

Namni oduu waa'ee keetii dhaga'u hundinuu kufaati keetti
harka walitti rurrukuta; gara jabina kee kan dhuma hin qabne
sanaan eenyutu hin miidhamin?

Anbaaqoom

1 Raajii Anbaaqoom raajichi arge. **2** Yaa Waaqayyo, ani hamma yoomiittin gargaarsaaf sitti iyyadha? Ati garuu na hin dhaggeeffattu; yookaan ani hamma yoomiitti, "Goolii!" jedhee sitti boo'ee ati garuu na hin oolchitu? **3** Ati maaliif akka ani murtii dabe argu na goota? Ati maaliif balleessaa namaa obsita? Badiisnii fi gooliin fuula koo dura jiru; lollii fi waldhabiinsi baay'ateera. **4** Kanaafuu seerri laamsha'eera; murtiin qajeelaan dabsameera. Akka murtiin qajeelaan jal'ifamuuf; namoonni hamoon qajeelota marsu. **5** "Saboota hubadhaa ilaala; akka malees dincisiifadhaa. Ani bara keessan keessa waan isin yoo isinitti himame illee hin amanne tokko nan hojjedha. **6** Ani warra Baabilon, uummata gara jabeessaa fi arifataa, kan iddo jireenyaa isaa hin ta'in qabachuuif guutummaa lafaa keessa yaa'u sana nan kaasa. **7** Isaan saba sodaatamuu fi naasisuu dha; isaan ofii isaaniitifuu seera; ulfina isaanis ni guddifatu. **8** Fardeen isaanii qeerransa caalaa saffisu; yeeyyi galgalaa caalaa sodaachisu. Namoonni isaanii kanneen farda yaabbatan ariitiidhaan gulufu; abbootiin farda isaanis fagoodhaa dhufu. Isaan akkuma risaa waa nyaachuuif arifattu barriis; **9** isaan hundinuu jeequmsaaf dhufu. Tuunni isaanii akkuma bubblee gammoojiji gara fuula duraatti qajeela; namoota hidhamanis akkuma cirracha walitti qaba. **10** Isaan moottota tuffatanii bulchitoott qoosu. Da'anno hundattii ni kolfu; biyyoos tuulanii isa qabatu. **11** Ergasii namoonni yakka hoijetan kanneen humna isaanii waqaq isaanin godhatan, akka bubblee lafa haxaa'anii karaa isaanii itti fufu." **12** Yaa Waaqayyo, ati bara baraa jalqabdee jirta mitii? Yaa Waqa ko, yaa Qulqulicha ko, ati gonkumaa hin duutu. Yaa Waaqayyo, ati akka isaan murtii kennaniif isaan muuddeerta; yaa Kattaa ko, ati akka isaan nama adabaniif isaan ramaddeerta. **13** Iji kee akka waan hamaa hin ilaaleef akka malee qulqulluu dha; ati daba argitee obsaan dhiisuu hin dandeessu. Yoos ati maaliif obsaan namoota hamoo ilalta? Ati maaliif yeroo namoonni hamoon warra isaan caalaa qajeeloo ta'an liqimsanitti cal'istaa? **14** Ati namoota akka qurxummii galaana keessaa, akka uumamawwan galaanaan kanneen bulchaa hin qabnee gooteerta. **15** Diimni hokkoodhaan isaan hunda ol baasa; kiyyoo isaatiniis isaan harkisa; kiyyoo isaa keessatti walitti isaan qabata; kanaafuu inni ni gammada; ni ilichas. **16** Inni sababii kiyyoo isaatini bashannanee nyaata isaa filatamaatti gammaduuif kiyyoo isaatiff aarsaa dhi'eessa; kiyyoo isaatiff illee ixaana aarsa. **17** Inni kiyyoo isaa keessaa garagalchuudhaan, gara laafina malee ittuma fufee saboota balleessuu qabaa?

2 Ani iddo koo dhaabahdhee dallaa eegumsaa irra nan turu; mee waan inni naan jedhu arguuf deebii ani guungummii kanaaf kennuu malu beekuuf nan ilaala. **2** Ergasii Waaqayyo akkana jedhee deebii kenne: "Akka namni dubbisu tokko qabatee fiiguuf, mul'ata sana ifa godhii gabatee irratti barreessi. **3** Mul'anni kun yeroo murtaa'e tokko eggataati; inni waa'ee dhuma isaa dubbata malee hin sobu. Yoo tures isa eegi; inni dhugumaan ni dhufa; hin turus. **4** "Kunoo inni of bokokseera; hawwiin isaaas sirri miti; namni qajeelaan garuu amantii isaatiiin jiraata; **5** dhugumaan inni daadhii wayinitti ni gowwoomfamaa; of tuula; boqonnaas hin qabu. Inni akkuma sii'ooll sassata; akka du'aas kan hin quufnee dha. Inni saboota hunda walitti qabata; uummata hundas booji'ee fudhata. (**Sheol h7585**) **6** "Isaan hundi isa tuffatanii itti kolfaa, "Nama mi'a hatame tuullatee saamichaan of sooromsuuf wayyoo! Wanni kun hamma yoomiitti itti fufa' jedhanii itti hin qosanii? **7** Warri liqii

sirraa qaban akkuma tasaan sitti hin ka'anii? Isaan ka'anii si hin hollachiisanii? Ergasii ati harka isaanii jala galta. **8** Sababii ati saba hedduu saamteef namoonni hafan si saamu. Ati dhiiga namaa dhangalaafteertaati; ati biyyoota, magaalaawwanii fi namoota isaan keessa jiraatan hunda balleessiteerta. **9** "Nama bu'aa hin malleen mana ijaarratu kan badiisa jalaa ba'uuf jedhee lafa ol ka'aa irratti iddo jireenyaa tolfatuuif wayyoo! **10** Ati lubbuu nama baay'ee galaafachuudhaaf, waan nama qaaneessu mana keetti malattee lubbuu keetti badiisa fidde. **11** Dhagaawwan keenyan keessaa iyyu; demdemoon mukaas jalaa qaba. **12** "Nama dhiiga dhangalaasuudhaan magaalaalaa ijaaruuf, kan yakkaan magaalaa hundeessuuf wayyoo! **13** Akka dadhabbiin namsa akkuma qoraan ibiddaa ta'e, akka saboonnis akkasumaan of dadhabsiisan Waaqayyoon Waan Hunda Danda'u murteesseera mitii? **14** Akkuma bishaan galaanaa guutu sana lafti ulfina Waaqayyoon beekeuttiin guutamtii. **15** "Nama qullaah dhagna ollaas isaa ilaaluuf jedhee hamma inni machaa'utti qalqalloo keessaa daadhii wayinii isaaaf buusuuuf wayyoo. **16** Ati qooda ulfinaa qaaniidhaan guutamta. Amma dabareen kan kee ti! Akka qullaan kee mul'atuuf dhugi. Xoofoon mirga Waaqayyo sitti garagala; salphinnis ulfina kee haguuga. **17** Fincilli ati Libaanoonitti hojjete si liqimsa; horii fixuu kee si rifachiisa. Ati dhiiga namaa dhangalaafteertaati; ati biyyoota, magaalaawwanii fi namoota isaan keessa jiraatan hunda balleessiteerta. **18** "Waaqyin tolfamaan ogessa harkaaftin soofamu yookaan fakkiiin soba barsiisu faayidaa maaliif qaba? Namni isa tolchu tokko hojjidhuma harka isaa amanataati; inni waqaota tolfaamoo dubbachuu hin daneenye tolcha. **19** Nama muakan, 'Dammaqil' yookaan dhagaq lubbui hin qabneen, 'Ka'il' jedhuuf wayyoo. Inni barsiisu ni danda'aa? Kunoo inni warqee fi metti dibameera; hafuurri tokko iyyuu isa keessa hin jiru." **20** Waaqayyo garuu mana qulqullummaa isaa qulqulluu sana keessa jira; lafti hundi fuula isaa duratti haa cal'istu.

3 Kadhnanna Anbaaqoom raajichaa shigiyonootiidhaan. **2** Yaa Waaqayyo, ani oodu kee dhaga'eera; yaa Waaqayyo, ani gochawwan kee nan sodaadha. Bara keenya keessa isaan haaromsi; jabana keenya keessa isaan beekkamsiisi; yeroo dheekamtutti araara yaadadhu. **3** Waaqyin Teemaan irraa, Inni Qulqullichii Tulluu Phaaraaniitti dhufe. Ulfinni isaa samiiwwan haguuge; galanni isaa lafa guute. **4** Miidhaginii isaa akkuma ba'iisa aduu ti; gaanfawwan lama harka isaatii ba'u; humni isaa achi dhokateera. **5** Fuula isaa dura dha'ichatu deeme; golfaanis isa duukaa bu'e. **6** Inni dhaabatee lafa raase; ilaalee akka saboonni hollatan godhe. Tulluuwan durii ni burkutaa'an; gaarran bara hedduu jiraatanis ni diigaman. Karaan isaa kan bara baraa ti. **7** Ani utuu dafkaanoniit itoophiyaa dhifhatanuu nan arge; golgaawwan Midyaaniis ni hollatu. **8** Yaa Waaqayyo, ati lageenitti aartee turtree? Burqaawwanittis dheekkamtee? Ati yeroo fardeen keetiin guluftetti, yeroo gaariiwwan mo'annaas kee yaabbatetti galaanatti dheekkamtee turtree? **9** Ati iddaa kee luqqifattie xiyya itti dhaabbatte. Lafas lageenii gargar baqaqsite; **10** tulluuwan si organii hollattan. Dha'aawwan bishaanii achiin darban; tuujubni ni huurse; dambalii isaaas ol kaase. **11** Sababii xiyya kee calaqqisaa fiigu sanaatii fi sababii ifa eeboor keetti sanaatiif aduu fi ji'i samii keessa dhaabatanii hafan. **12** Ati dheekkamsaan lafa irra marmaarte; aariidhaanis saboota lafatti dhidihiitte. **13** Ati saba kee furuuf, dibamaa kee oolchuuf dhufu. Hoogganaa biyya hamootaa ni daakte; mataadhaa hamma miilaatti qullaa isa hambifte. **14** Yeroo loltooni isaa nu bittinneessuuf ka'anii, akkuma waan rakkattoota dhokatanii jiran fixuu ga'aniitti gammadanitti, ati eeboor ofii isaatii mataa

isaa waraante. **15** Ati fardeen keetiin bishaanota gurguddaa hoomacheessaa galaana irra deemte. **16** Ani dhaga'een garaan koo raafame; hidhiin koo sagalee sanaan hollate; tortorri lafee koo seene; miilli koos ni hollate. Ta'us ani hamma guyyaan badiisaa saboota nu weeraranitti dhufutti obsaan nan eeggadha. **17** Yoo mukni harbuu daraaru baatee iji wayinii muka wayinii irra jiraachuu baatee iyuu, yoo mukni ejersaa ija naqachuu didee lafti qotisaan midhaan dhowwate iyuu, yoo hoolonni gola keessaa, loonis dallaa keessaa dhabaman iyuu, **18** ani garuu Waaqayyotti nan gammada; Waaqa isa na fayyisutti nan gammada. **19** Waaqayyo Gooftaan jabina koo ti; inni miilla koo akka miilla borofaa godha; lafa ol ka'aa irras na deemtsa.

Sefaaniyaa

1 Dura bu'aa faarfannaatiif. Meeshaa koo kan ribuutiin kan faarfataame. Dubbiin Waaqayyo kan bara Yosiyas ilmi Aamoon mootii Yihuudaa ture keessa gara Sefaaniyaa ilma Kuushii, ilma Gedaaliyas, ilma Amariyaa, ilma Hisqiyas dhufe kanaa dha: **2** "Ani fuula lafaa irraa waan hunda haxaa'ee nan balleessa" jedha Waaqayyo. **3** "Ani namaa fi horii haxaa'ee nan balleessa; simbirroota samiittii fi qurxummi galaaanaa, waaqota tolfamoo namoota hamoo gufachiisan haxaa'ee nan balleessa." "Ani sanyii namaa lafa irraa nan balleessa" jedha Waaqayyo. **4** "Ani Yihuudaa fi warra Yerusaalem keessa jiraatan hundatti harka koo ol nan fudhadha. Ani hambaa Ba'al hundaa fi maqaa luboota waqaqota tolfamoo waqqeffataniii iddoon kanaa nan balleessa; **5** warra raayya samii waqqeffachuuf qinaaxxi manaa irratti sagadan, warra sagadanii fi Waaqayyoon kakatan, warra Moolekiinis kakatan, **6** warra Waaqayyoon duukaa bu'u dhiisani duubatti deeb'i'an, warra Waaqayyoon hin barbaanne yookaan gorsa isaa hin gaafanne nan balleessa." **7** Guyyaan Waaqayyo waan dhi'aateef fuula Waaqayyo Gooftaa duratt cal'isa. Waaqayyo aarsaa tokko qopheesseera; inni warra affeere qulqulleesseera. **8** "Guyyaan aarsaa Waaqayyootti ani qondaaltota ilmaan mootchaatiif fi warra wayyaa ormaan ufftatan hunda nan adaba. **9** Ani gaafas warra buusaa irra utaalan, kanneen galma waaqota isaanii jeequmsaa fi gowwoomsaadhaan guutan nan adaba." **10** Waaqayyoakkana jedha; "Gaafas Karra Qurxummi irraa iyya, Waltajjii Lammaffaa irraa wawwaannaa, gaarran irraa immoo sagalee diigama guddaatu dhaga'ama. **11** Isin warri Makteesh keessa jiraattan wawwaadhaa; daldaltonni keessan hundi lafa irraa haxaa'amu; warri meetii daldalan hundinuu ni barbadaau. **12** Ani yeroo sana Yerusaalemin ibsaadhaan nan sakatta'a; warra qananiidhaan jiraatan, kanneen akka daadhii wayinii siicoo irratti hafee ta'an, kanneen, "Waaqayyo waan tolaas ta'u waan hamaan homaa hin godhu' jedhanii yaadan nan adaba. **13** Qabeenyi isaanii ni saamama; manni isaanii ni ona. Isaa mana ijaaratru; garuu keessa hin jiraatan; isaan biqiltuu wayinii ni dhaabbatu; garuu daadhii wayinii hin dhugan." **14** Guyyaan Waaqayyo guddichi dhi'aateera; dhi'aatees dafee dhufaara. Dhaga'aa! Iyyi guyyaan Waaqayyo hadhaa'aa dha; goonni achitti sagalee ol fudhatee iyya. **15** Guyyaan sun guyyaan dheekkamsaa, guyyaan dhiphinaa fi gaddaa, guyyaan rakkinaa fi badiisa, guyyaan dukkanaa fi dimimmisa, guyyaan duumessaa fi dukkana hamaa ni ta'a; **16** magaalawwan dallaa jabaa qabani fi gamoowwan ol dhedheeroo irratti guyyaan itti malakata afuu fanii fi iyya waraanaa ta'a. **17** "Sababii isaan Waaqayyootti cubuu hoijetanii, ani akka isaan akkuma jaamotaatti deemaniff uummatattu dhiphinaa nan fida. Dhiigni isaanii akkuma awwaaraa, mi'i garaa isaanis akkuma kosii gatama. **18** Guyyaan dheekkamsa Waaqayyootti meetiin isaanii yookaan warqeem isaanii isaan oolchuu hin danda'u." Ibidda hinaaffaa isaatii addunyaan hundi ni barbadoofti; warra lafa irra jiraatan hundatti inni badiisa tasaa ni fidaati.

2 Yaa saba qaaniit hin qabne, walitti qabamaa; walitti qabamaa; **2** utuu yeroon murtaa'e sun ga'ee guyyaan sun akkuma habaqiitti isin hin haxaa'in, utuu aarii Waaqayyo boba'an sun isinitti hin dhufin, utuu guyyaan dheekkamsa Waaqayyo isinitti hin dhufin walitti qabamaa. **3** Isin garraamoni lafaa kanneen waan inni ajuu hoijettan hundi Waaqayyoon barbaaddadhaa. Qajeelummaa barbaadaa; gad of qabiisa barbaadaa; isin guyyaan dheekkamsa Waaqayyootti ni golbomantu ta'atii. **4** Gaazaan

duuwaa hafti; Ashqaloon immoo ni ontii. Sabni Ashdood guyyuma Saafaadhaan ari'amee ba'a; Eqroon immoo ni buqqifamti. **5** Yaa Kereetota qarqara galaanaa jiraatan, isiniif wayyoo; yaa Kana'aan, biyya Filisxeemotaa, dubbiin Waaqayyo akkana jedhee sitti dhufeera; "Ani sin barbadeessa; namni tokko iyyuu hin hafu." **6** Biyyi qarqara galaanaa, iddoon Kalitonni jiraatan, iddoon tiksooni jiraatanii fi gola bushayee ta'a. **7** Innis handhuuraa hambaa mana Yihuudaa ta'a; isaan achitti lafa dheedaa argatu. Isaan galgala galgala mana Ashqaloon keessa ciciisu. Waaqayyo Waaqni isaanii isaan tiksa; boojuu isaanis ni deebisaaf. **8** "Ani arrabs oo Mo'aabii fi Qoosaa Amoonataa, warra saba koo arrabsanii fi biyya isaanii doorsisan sanaa dhaga'eera. **9** Kanaafuu akkuma ani dhugumaan jiraataa ta'e sana" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, Waaqni Israa'eel; "Mo'aab dhugumaan akkuma Sodoom, Amoononis akka Gomoraa, iddoon amraatiif fi boolla soogiddaa, lafa bara bараан one ni ta'u. Hambaan uummataa kootii isaan saamu; warri saba koo keessaa badii jalaa ba'an biyya isaanii ni dhaalu." **10** Kun gatii isaan of tuulummaa isaanittif argatanii dha; isaan saba Waaqayyo Waan Hunda Danda'u arrabsanii itti qoosaniiruutii. **11** Waaqayyo yeroo waqaqota biyyattii hunda barbadeessutti, akka malee isaan sodaachisa. Saboonni qarqara galaanaa hundaa irra jiraatan, namni biyya isaa keessa jiraatu hundinuu isa waqqeffata. **12** "Yaa warra Itoophiyyaa isinis goraadee kootiin ni gorra'amtu." **13** Inni kaabatti harka ol fudhat; Asoorinis ni barbadeessa; Nanawwee guutumaan guutuutti ni onsa; akkuma gammoojijiit gogsee hambisa. **14** Bushayee fi loon, uumamawwan gosa hundaa achi ciciisu. Urunguu fi dhaddeen utubaa ishee irra boqotu. Sagaleen isaanii foddaawwan keessaan dhaga'ama; diigamni balbala isaanii dura jira; demdemoon birbirsaan hundinuu qulla hafa. **15** Kun magaalaa of hin eegganne kan garuu nagumaan jiraattuu dha. Magaalaa kun, "Anuma qofa malee kan biraa na bira hin jiru" oftin jette. Isheen akkam akkas ontee, iddoon bineensi bosonaa jiraatu taate! Namni ishee bira ba'ee darbu hundinuu ni qoosa; harka isaaas ni raasa.

3 Magaalaa cunqursitootaa, finciltuu fi xurooftuu sanaaf wayyoo! **2** Isheen nama tokkoof iyyuu hin ajajamtu; sirreeffama tokko iyyuu hin fudhattu. Isheen Waaqayyoon hin amanattu; Waaqni isheettis hin dhi'aattu. **3** Qondaaltonni ishee leenca aaduu dha; bulchitooni ishee yeeyyi galgalaa kanneen waan tokko illee ganamaaf hin bulfannee dha. **4** Raajonni ishee of tuultota; isaan namoota hin amanannee dha. Luboonni ishee iddoon qulqulluu xureessanii seeras cabsu. **5** Waaqayyo inni ishee keessa jiru qajeelaa dha; inni dogoggora tokko illee hin hoijetu. Inni ganama ganama murtti qajeelaa kenn; guyyaan tokko iyyuu waan kana hoijechuu hin dadhabu; jal'oonni garuu qaaniit tokko iyyuu hin beekan. **6** "Ani saboota naan balleessa; da'anoowwan isaanii diigamaniiru. Akka namni tokko iyyuu achiin hin dabarreeri an daandiiwwan ishee onseera. Magaalawwan isaanii onanii nama malee, duwaa hafu. **7** Ani magaalaa sanaan, 'Ati dhugumaan na sodaatta; sirreeffamas ni fudhalla' nan jedhe. Ergasiid doon jireenya ishee hin badu yookaan adabiin koo hundinuu isheetti hin dhufu. Isaa garuu waan hoijetan hunda keessatti daba hoijechuutti ciman. **8** Kanaafuu guyyaan ani itti dhugaa ba'u eeggadhu" jedha Waaqayyo; "Ani sabootaa fi mootummoota walitti qabeee dheekkamsa kootii fi aarii koo sodaachisa sanaa hunda isaanitti dhangalaasuu murteesseera. Addunyaan guutuun ibidda hinaaffaa kootiin gubattee barbadoofti. **9** "Ergasiid ani akka hundi isaanii maqaa Waaqayyo waammataaniif, akka walii galuuudhaan isaa tajaajilaniifis afaan namootaa nan qulqulleessa. **10** Warri anaaf

sagadan, intallan koo kanneen bittinnaa'an lageen Itoophiyaa gamaa kennaaf naaf fidu. **11** Sababii ani warra of tuulummaa isaaniitti gammadan magaalaa kana keessaa baasuuf, gaafas yakka ati natti hoijette sana hundaaf salphinni sitti hin dhufu. Ati lammata gaara koo qulqulluu irratti of hin tuultu. **12** Ani garuu garraamotaa fi gad of qabeeyyii kanneen maqaa Waaqayyoo amanatan si keessatti nan hambisa. **13** Hambaan Israa'el yakka tokko illee hin hoijjetan. Isaan soba hin dubbatan yookaan gowwoomsaan afaan isaanii keessatti hin argamu. Isaan nyaatananii boqotu; kan isaan sodaachisus hin jiru.” **14** Yaa Intala Xiyoon ati faarfadhu; yaa Israa'el sagalee ol fudhadhuu iyyil Yaa Intala Yerusaalem gammadiiftii garaa kee guutuudhaan ililchil! **15** Waaqayyo adaba kee sirraa fuudheera; inni diinota kee sirraa deebiseera. Waaqayyo Mootiin Israa'el, si wajjin jira; ati lammata balaa tokko illee hin sodaattu. **16** Isaan gaafas Yerusaalemiinakkana ni jedhu; “Yaa Xiyoon hin sodaatin; harki kees hin laafin. **17** Waaqayyo Waaqni kee inni si wajjin jiru jabaa dha. Inni baay'ee sitti gammada; inni jaalala isaatiin si boqchiisa; faarfannaadhaanis sitti gammada.” **18** “Ani gadda ati ayyaanota murteeffamaniif gadditu sirraa nan fuudha; isaan boo'ichaa fi salphina sitti ta'u. **19** Ani yeroo sanatti warra si cunqursan hunda nan adaba; ani okkolaa nan baraara; warra gatamanis walitti nan qaba. Ani biyya isaan itti qaaneffaman hunda keessatti maqaa fi ulfinaa isaaniifin kennaaf. **20** Ani yeroo sanatti walittin isin qaba; yeroo sanatti ani biyya keessanitti isin nan galcha. Ani yeroo utuma isin argitanuu boojuu keessan deebisutti saba lafaa hunda gidduutti ulfinaa fi maqaa isiniifin kenna” jedha Waaqayyo.

Haagee

1 Bara bulchiinsa Daariyoos Mootichaa keessaa waggaa lammaffaatti, guyyaa tokkoffaa ji'a ja'ffaatti, dubbiin Waaqayyoo karaa Haagee Raajichaatiin gara ilma She'altii'eel gara Zarubaabel bulchaa Yihuudaatti fi gara Iyyasuu ilma Yehoozaadaaq lubicha ol aanaaakkana jedhee dhufe; **2** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Sabni kun, 'Yeroon itti manni Waaqayyoo ijaaramu amma illee hin geeny'e jedha." **3** Ergasii dubbiin Waaqayyoo karaa Haagee Raajichaatiin akkana jedhee dhufe: **4** "Yeroon kun yeroo isin uttu manni kun diigamee jiruu manneen keessan karneen miidhafaman keessa jiraattaniidhaa?" **5** Ammas Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Yaada keessan karaa keessan irra kaa'adhaa." **6** Isin sanyii baay'ee facaafattanii waan xinno haammattaniirtu. Isin ni nyaattu; garuu hin quufstan. Ni dhugdu; garuu dheebuu hin baatan. Wayyaa ni uffattu; garuu isintitti hin ho'u. Namni mindaa fudhatu akkuma nama mindaa isaa korooj tarso'a keessa kaa'atuu ti." **7** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Karaa keessan hubadhaa. **8** Tulluutti ol ba'aa; muka fidaa; manicha ijaaraa; anis isatti nan gammada; nan kabajamas" jedha Waaqayyo. **9** "Isin waan baay'ee abdattan; garuu ni xiinnaate. Isin manatti galfattan anii immoo nan afuu. Kun maalif ta'ee?" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. "Kun sababii uttu manni koo diigamee jiruu tokkoon tokkoon keessan gara mana keessaniitti fiigdanii. **10** Kanaafuu sababii keessaniif samiiwwan fixeensa isaanii dhowwatan; laftis midhaan ishee dhowwattae. **11** Anis lafa qotisa fi tulluuwanianitti, midhaanii fi daadhii wayinii haaraatti, zayitii fi waan lafti kennitu hundatti, namaa fi loonitti, hojji dadhabbii harka keessaniittis hongee waameera." **12** Zarubaabel ilmi She'altii'eel, Iyyasuu ilmi Yehoozaadaaq lubichi ol aanaanii fi hambaawwan uummataa hundi sagalee Waaqayyo Waqa isaaniitti fi ergaa Haagee raajichaatiif ajajaman; Waaqayyo Waqnii isaanii isa ergeeraatiif. Uummannis Waaqayyoon sodaate. **13** Ergasii Haageen ergamaan Waaqayyoo sun akkana jedhee ergaa Waaqayyoo kana sabatti hime: "Ani isin wajjinan jira" jedha Waaqayyo. **14** Akkasiiin Waaqayyo hafuura Zarubaabel ilmi She'altii'eel bulchaa Yihuudaatti, hafuura Iyyasuu ilma Yehoozaadaaq lubicha ol aanaattii fi hafuura hambaa uummataa hundaa kakaase. Isaanis dhufanii mana Waaqayyo Waan Hunda Danda'uu, mana Waqa isaanii ijhaaruu jalqaban; **15** kuniis bara Daariyoos mootichaa keessaa waggaa lammaffaatti, bultii digdamii afuraffaa ji'a ja'ffaatti ta'e.

2 Ji'a torbaffaa keessaa, bultii digdamii tokkoffaatti dubbiin Waaqayyo akkana jedhee karaa Haagee raajichaatiin dhufe; **2** "Zarubaabel ilmi She'altii'eel bulchaa Yihuudaatti, Iyyasuu ilma Yehoozaadaaq lubicha ol aanaattii fi hambaa uummataatti dubbadhu. Akkanas jedhii isaan gaafadhu; **3** 'Isin keessaa namni mana kana ulfina isaa kan duraa sana argee amma iyuu jiru eenyu? Inni amma maal isintitti fakkaata? Waanuma faayidaa hin qabne tokko isintitti hin fakkaatuu? **4** Yaa Zarubaabel, egaa amma jabaadhu' jedha Waaqayyo. 'Yaa Iyyasuu ilma Yehoozaadaaq lubicha ol aanaa atis jabaadhu. Isinis sabni biyya kanaa hundinuu jabaadhaatiif hojjedhaa' jedha Waaqayyo. 'Ani isin wajjinan jiraati' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **5** 'Yeroo isin biyya Gibxii baatan sanatti, kakuun ansiisin wajjin galee kanaa dha. Hafuurri koo isin giidduu jira. Isin hin sodaatinaa.' **6** "Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: 'Ani ammas yeroo gabaabaa keessatti deeb'i ee samiiwwanii fi lafa, galaanaa fi lafa goggogaa nan raasa. **7** Ani saboota hunda nan raasa;

qabeenyi sabootaa hundi ni dhufa; anis mana kana ulfinaan nan guuta' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **8** 'Meetiin kan koo ti; warqeenis kan koo ti' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **9** 'Ulfinni mana ammaa kun ulfina mana duraa sanaa ni caala' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. 'Anis iddoon kanatii nagaa nan kenna' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u." **10** Wagga lammaffa bulbuchiinsa Daariyoos keessa, bultii digdamii afuraffaa ji'a saglaffaatti, dubbiin Waaqayyoo akkana jedhee gara Haagee raajichaah dhufe; **11** "Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha; 'Waan seerri jedhu luboota gaafadhu; **12** yoo nammi tokko foon qulqulleeffamee Waaqaaf kenname fuudhee dachaa wayyaa isaa keessatti baatee wayyaan sun buddeena yookaan ittoo, daadhii wayinii, zayitii yookaan nyaataa gosa biraat tuqe, nyaanni sun ni qulqulleeffamee?' Luboonnis, "Waawuu" jedhanii deebisanii. **13** Ergasii Haageen akkana jedhe, "Namni reefaa tuqee xuraa'e tokko yoo wantotta kanneen keessaa tokko tuqe wanni sun ni xuraa'aa?" Luboonni sunis, "Eeyye, wanni sun ni xuraa'a" jedhanii deebisanii. **14** Haageen akkana jedhe; "'Uummanni kuniif fi sabni kun fuula koo duratti akkasuma' jedha Waaqayyo. 'Wanni isaan hoijetan hundii fi wanni isaan achitti dhi'eessan hundi xuraa'aa dha. **15** "Egaa guyyaa kanaa jalqabaatiif eeggannaadhaan qalbeeffadhaa; mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti haala utuu dhagaan tokko dhagaa kaan irra hin kaa'amin dura ture hubadhaa. **16** Namni kam iyuu yeroo gara tuulla safartuu digdamaa dhufetti safartuu kudhaan qofa argate. Namni kam iyuu yeroo daadhii wayinii safartuu shantama waraabachuuq gara boolla itti wayinii cuunfanii dhaqetti safartuu digdama qofa argate. **17** Ani hojji harka keessanii hunda waagiidhaan, awwaaroofi cabbiihdhaan nan rukute; isin garuu gara kootti hin deebine' jedha Waaqayyo. **18** Guyyaa kanaa jalqabaatiif jechuuniis guyyaa digdamii afuraffaa ji'a saglaffaa kanaa jalqabaatiif hamma guyyaa hundeen mana qulqullummaa Waaqayyoo buufameetti of eeggannaadhaan qalbeeffadhaa. **19** Amma iyuu sanyiin gombisaan keessatti hafe tokko iyuu jiraa? Hamma ammaatti mukni wayiniitii fi mukni harbuu, roomaanii fi mukni ejersaa ija hin naqanne. "Ani guyyaa kanaa jalqabee isin nan eebbisaa." **20** Dubbiin Waaqayyo bultii digdamii afuraffaa ji'a sanaatti yeroo lammaffa akkana jedhee gara Haagee dhufe; **21** "Akka anii samiiwwanii fi lafa raasuuf jiru Zarubaabel bulchaa Yihuudaatti himi. **22** Ani teessoo mootootaa nan garagalcha; humnaa mootummoataa biyya alaan nan barbadeessa. Ani gaariiwaniif fi ooftota isaanii nan garagalcha; fardeenii fi warra fardeen yaabbatan ni kufu; tokkoon tokkoon isaanii goraadee obboleessa isaaniitiin ni kufu. **23** "Guyyaa sana' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u; 'Yaa tajaajilaa koo Zarubaabel ilmi She'altii'eel, anii sin fudhadha' jedha Waaqayyo; 'Ani waanan si filadheef akka qubeelaa chaappaa koo sin godhadha' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u."

Zakkaariyaas

1 Bara Daariyoos keessa, j'a saddeettaffaa waggaa lammaffaatti dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara Zakkaariyaas raajicha ilma Berekiyya, ilma Iddoo dhufe: **2** "Waaqayyo akka malee abbootii keessanitti aaree ture. **3** Kanaafuuakkana jedhii sabatti himi; Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha; 'Gara kootti deebi'aa' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u; 'Anis gara keessanitti nan deebi'aa' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **4** Isin akka abbootii keessan kanneen raajonni durii, Waaqayyo Waan Hunda Danda'u, 'Karaa keessan hamaa fi gochawwan keessan hamaa sana irraa deebi'aa' jedha, jedhanii itti lallaban sanaa hin ta'inaa. Isaan garuu hin dhaggeeffatan yookaan na hin qalbeeffatan, jedha Waaqayyo. **5** Abbootiin keessan amma eessa jiru? Raajonnis bara baraan jiraatuu? **6** Garuu dubbiin koo fi seerri koo kan anitajaajiltoota koo rajota ajaje sun abbootii keessan irra hin geenyee? "Ergasii isaan qalbii jijiirratani, 'Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkuma gochuuf murteeses sanatti waan karaa keenyaa fi gochawwan keenyaa malu nutti godhe' jedhan." **7** Bara Daariyoos keessa, waggaa lammaffaatti, bultii afurraffaa j'a kudha tokkoffaa, j'a Shebaaxi jedhamu keessa dubbiin Waaqayyoo gara Zakkaariyaas raajichaa ilma Berekiyya, ilma Iddoo dhufe. **8** Ani halkan keessa mul'ataan namicha farda diimaa yaabbatu tokko fuula koo duratti nan argel! Innis mukkeen kusaayee kanneen laga keessaa gidduu dhaabatee ture. Dugda isaa duubaan fardeen diddiimoo, mammagaallanii fi adaadiitu ture. **9** Anis, "Yaa gooftaa ko, wantoonni kunneen maali!" jedheen gaafadhe. Ergamaan Waaqayyoo kan natti dubbachaa tures, "Isaan maal akka ta'an ani sin argisiisa" naan jedhe. **10** Kana irratti namichi mukkeen kusaayee gidduu dhaabatee jiru sun, "Kunneen warra akka isaan guutummaa lafaa keessa deemanifi Waaqayyo ergee dha" jedhee naa ibse. **11** Isaanis, "Nu lafa guutuu irra naannofnee akka lafti guutuu boqonnaa fi nagaa qabdu argine" jedhanii ergamaa Waaqayyoo kan mukkeen kusaayee gidduu dhaabatee sanatti himan. **12** Ergamaan Waaqayyoos, "Yaa Waaqayyo Waan Hunda Dandeessu, ati Yerusaalemi fi magalaawwan Yihuudaa kanneen waggoota torbaatamu itti aarteef hamma yoomiitti hin aaraamantu?" jedhe. **13** Waaqayyos dubbii gaarif fi dubbii jajjabeessuun ergamaa Waaqayyoo kan na wajjin dubbachaa ture sanatti dubbatee. **14** Ergasii ergamaan Waaqayyoo kan natti dubbachaa ture sunakkana jedhe; "Dubbii kanaa labsi: Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha; 'Ani Yerusaalemi fi Xiyooniif akka malee nan hinaafa; **15** anigaruu saboota waan nagaa qaban of se'anitti akka malee aareera. Ani xinnuma aareen ture; isaan garuu ittuma fufanii hamaa hoijetan." **16** "Kanaafuu Waaqayyoakkana jedha: 'Ani aaraaraan Yerusaalemitti nan deebi'aa; manni koos deebifamee ni ijaarama. Funyoontiit safaranis Yerusaaleem irra ni diriirfama' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **17** "Ammas ittuma fufitii Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha, jedhiliabsi: 'Magaalaawwan koo deebi'anii badhaadhummadaahan ni guttamuu; Waaqayyos Xiyooniin ni jajjabeessa; Yerusaalemis ni filata.'" **18** Ammas ol nan mil'adhe; kunoo, fuula koo dura gaanfa afurtu ture! **19** Anis, "Kun maali?" jedheen ergamaa Waaqayyoo kan natti dubbachaa ture sana gaafadhe. Innis, "Kunneen gaanfawwan Yihuudaa, Israa'elii fi Yerusaalemin gargar bittinneessanii dha" jedhee naaf deebise. **20** Waaqayyos ergasii ogeeyyi hojii harkaa afur na argisiise. **21** Anis, "Isaan kunneen maal hojjechuu dhufan?" jedheen gaafadhe. Innisakkana jedhee deebise; "Isaan kunneen gaanfawwan akka namni tokko mataa isaa ol hin qabaneef

Yihuudaa bittinneessanii dha; ogeeyyi hojii harkaa kunneen garuu isaan rifachiisuu fi gaanfawwan saboota uummata ishee bittinneessuuf gaanfawwan isaanii biyya Yihuudaatti ol fudhatan kanneenii balleessuuf dhufan."

2 Ani ol nan mil'adhe; kunoo, namichi funyoo safaraa harkatti qabate tokko fuula koo dura ture! **2** Anis, "Ati garam deemuutti jirta?" jedheen gaafadhe. Innis, "Ani Yerusaalemin safaree bal'inaa fi dheerina ishee beekuufan deema" jedhee naaf deebise. **3** Ergasii ergamaan Waaqayyoo kan natti dubbachaa ture sun ka'ee deeme; ergamaan Waaqayyoo kan bira isa arguu dhufee **4**akkana jedheen: "Dhaqittii dargaggeessa sanatti akkana jedhii himi; 'Yerusaalem sababii baay'ina namaa fi horii ishee keessa jiraataniitfi magaalaa dallaa hin qabne taati. **5** Ani mataan koo naannoo isheetti dallaa ibiddaa nan ta'a; ishee keessattis ulfina nan ta'a' jedha Waaqayyo. **6** "Kottaal Kottaal Biyya kaabaa sana keessaa baqadhaa" jedha Waaqayyo; "Ani bubbee samii afranitti isin bittinneesseeraatii" jedha Waaqayyo. **7** "Yaa Xiyoon kottu! Ati kan intala Baabilon keessa jiraattu baqadhu!" **8** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedhaatii: "Namni si tuqu kam iyuu argituu ija isaa waan tuquuf, erga Inni Ulfina Qabeessi saboota si saamanattti na ergee booddee, **9** akka garboonni isaanii isaan saamanifi anidhugumaan harka koo isaanitti ol nan kaafadha. Ergasii isin akka Waaqayyo Waan Hunda Danda'u na erge ni beektu. **10** "Yaa Intala Xiyoon gammadii illchi. Ani dhufee gidduu kee nan jiraadhaati" jedha Waaqayyo. **11** "Bara sana saboorni hedduu gara Waaqayyootti deebi'anii saba koo ta'u. Ani immoo gidduu kee nan jiraadha; ati akka Waaqayyo Waan Hunda Danda'u sitti na erge ni beekta. **12** Waaqayyo akkuma qooda isaa kan biyya qulqulluu keessaatti Yihuudaa ni dhaala; Yerusaaleminis deebi'ee ni filata. **13** Sababii inni iddo jireenya isaa qulqulluu sanaa ol ka'eef, sanyiin namaa hundi fuula Waaqayyoo duratti cal'isaa."

3 Innis utuu Iyyasuun lubichi ol aanaan fuula ergamaa Waaqayyoo dura dhaabatee, Seexanni immooisa himachuu karaa harka mirga isaa dhaabatuu na argisiise. **2** Waaqayyos Seexanaanakkana jedhe; "Seexana nana, Waaqayyo si haa ifatu! Waaqayyo inni Yerusaalemin filate si haa ifatu! Namichi kun mukukkula ibidda boba'u keessa butame miti?" **3** Iyyasuun yero ergamaa Waaqayyoo sana dura dhaabatetti uffata xuraa'aa uffatee ture. **4** Ergamaan Waaqayyoo sunis warra isadura dhaabachaa turan sanaan, "Uffata isaa xuraa'aa isira baasaa" jedhe. Innis ergasii Iyyasuuudhaan, "Kunoo ani cubbuu kee sirraa fuudhee uffata miidhagaa sittin uffisa" jedhe. **5** Anis, "Mataan isaa irra marata qulqulluu kaa'aafii"nan jedhe. Kanaafuu isaan utuma ergamaan Waaqayyoo sun achi dhaabatee jiruu, marata qulqulluu mataa isaa irra kaa'anii uffata itti uffisan. **6** Ergamaan Waaqayyoo sunis ajaja kana Iyyasuuf kenne: **7** "Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha; 'Ati yoo karaa koo irra deemtee ajaja koo eegde, mana koo ni bulchita; itti gaafatamaa oobdii koo ni taata; anis warra as dhadhaabatan kana gidduutti iddo siif nan kenna. **8** "Yaa Iyyasuuf lubicha ol aanaa, atii fi gareen kee warri fuula kee dura tataa'an, namoorni waan dhufuef jiruuf mallattoo ta'an waan kana dhaggeeffadhaa. Ani tajaajilaa koo Damee sana nan fida. **9** Dhagaa anifluula Iyyasuuf dura kaa'e ilaala! Dhagaa tokkicha sana irra ija torbatu jira; anis barreeffamaa isaa irratti nan qiriixa' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u; 'cubbuu biyya kanaas giyyuma tokkottiin balleessa. **10** "Bara sana tokkoon tokkoon namaa muka wayiniitii fi muka harbuu isaa jala taa'uuf ollaa isaa ni waammata' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u."

4 Ergasii ergamaan Waaqayyoo kan natti dubbachaa ture sun deebi'ee akkuma nama hirribaa dammaqfamuutti na dammaqse. **2** Innis, "Ati maal argita?" jedhee na gaafate. Anisakkana jedheen deebise; "Ani baattuu ibsaa kan guutumaan guututti warqee ta'e cuggeen tokkos issa irra dhaabamee, ibsaawwan torba of irraa qabu kan ibsaawwan sanaaf ujummoowwan torba qabu tokko nan arga. **3** Akkasumas mukkeen ejersaa lama, tokko karaa mirga cuggeetiin, kaan immoo karaa bitaa cuggeetiin jira." **4** Anis, "Yaa gooftaa wanni kun maali?" jedheen ergamaa Waaqayyoo kan natti dubbachaa ture sana gaafadhe. **5** Inni immoo, "Ati isaan maal akka ta'an hin beektuu?" jedhee naaf deebise. Anis, "Yaa goftaa ko, ani hin beeku" jedheen deebise. **6** Kanaafuu inniakkana naan jedhe; "Kun dubbii Waaqayyoo kan Zarubaabeliif kennamee dha: 'Hafuura kootiin malee jabinaan yookaan humnunaan miti' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **7** "Yaa tuluu guddaa ati maali? Ati fuula Zarubaabel durattu lafa diriiraa taata. Innis, 'Surraan, surraan isaa haa ta'u!' jedhanii iyaya inni dhagaaxumuraa baasa." **8** Ergasii dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe: **9** "Harki Zarubaabel hundee mana qulqullummaa kanaa buuseera; harkuma isatu ijaaree fixa. Ergasii isin akka Waaqayyo Waan Hunda Danda'u isinitti na erge ni beektu. **10** "Eenyutu guyyicha waan xinnoo tuffata? Namoonni gaafa harka Zarubaabel keessatti tunbii arganitti ni ililchu. Wantoonni torban kuneen ijawwan Waaqayyoo kanneen lafa hunda irra nanaanna'anii laalaanii dha." **11** Anis, "Mukkeen ejersaa lamaan karaa mirgaa fi bitaa baattuu ibsaajiran kuneen maali?" jedheen ergamaa Waaqayyoo sana gaafadhe. **12** Ammasani, "Dameen muka ejersaa lamaan ujummoow warqee lamaan biraakanneen zayitii warqee gad dhangalaasan kuneen maali?" jedheen isa gaafadhe. **13** Innis, "Isaan maal akka ta'an ati hin beektuu?" naan jedhe. Anis, "Yaa goftaa ko, ani hin beeku" naan jedheen. **14** Kanaafuu inni, "Isaan kuneen warra lamaan akka Gooftaa lafa hundaa tajaajilaniif dibamanii dha" jedhe.

5 Ani ammas ol mil'adhe; kunoo kitaabni maramaan barrisu tokko fuula koo dura ture! **2** Ergamaa Waaqayyoo sunis, "Ati maal argita?" jedhee na gaafate. Anis, "Kunoonakiitaabna maramaa dhundhuma digdama dheeratee dhundhuma kudhan bal'atu tokko nan arga" jedheen deebise. **3** Kana irratti inniakkana naan jedhe; "Kun abaarsa lafa hundumatti dhufaa jiru dha; akka kitaabicha irratti barreeffametti, hattuun hundinuu ni barbadoofti; akkuma barreeffamni gama kaan irraa jedhutti namni sobaan kakatu hundinuu ni barbadeeffama. **4** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha; 'Ani abaarsa kana gad nan erga; innis mana hattuutii fi mana nama sobaan maqaakootiinkakatu ni seena. Abaarsi kun mana isaa keessatti hafee, mana isaa, muka isaatii fi dhagaa isaa ni barbadeessa.'" **5** Ergamaa Waaqayyoo kan natti dubbachaa ture sun dhufee, "Mee ol jedhii waan dhufaa jiru sana ilaali" naan jedhe. **6** Anis, "Inni maali?" jedheen gaafadhe. Innis, "Kun quunnaa ittiin waa safaranii dha" jedheen deebise. Ammas itti dabalee, "Kun hamminasaba guutummaa lafaa irra jiraatuu ti" jedhe. **7** Ergasii qadaadni dilalii irraa hoijetame irraa ol fuudhame; kunoo dubartii tokko quunnaa sana keessa teessee turte! **8** Innis, "Kun hammina" jedhe; ergasii quunnaa keessatti gad ishee dhiibee qadaadaa dilalii irraa hoijetame sana afaan quunnaatti deebise. **9** Ergasii aniolnan mil'adhe; kunoo dubartoonni qoochoo isaanjalaa bubbee qaban lama fuula koo dura turan! Isaanis qoochoo akka qoochoo huummoow qabu ture; quunnaa sanas samii fi lafa gidduutti ol fuudhan. **10** Anis, "Isaan quunnaa sana eessatti geessu?" jedheen ergamaa Waaqayyoo kan natti dubbachaa ture

sana gaafadhe. **11** Innis, "Mana ijaaruuf jedhanii gara biyya Baabilonitti geessu. Yeroo manni sun ijaaramee qopheeffamutti quunnaa sana fuudhanii iddoosaa kaa'u."

6 Ani ammas ol nan mil'adhe; kunoo gaariiwwan afur kanneengarran lama jechuunis tulluuwwan naasii gidduu gad ba'an nan arge! **2** Gaariin jalqabaa fardeen didiimoo, lammafaan gugurraa, **3** sadaffaan adaadii, afuraffaan immoo farda daamaa qaba ture; isaan hundinuu jajjaboo turan. **4** Anis, "Yaa goftaa ko, isaan kuneen maali?" jedheen ergamaa Waaqayyoo natti dubbachaa ture sana gaafadhe. **5** Ergamaa Waaqayyoo sunisakkana jedhee naaf deebise; "Isaan kuneen hafuurota samii afran fuula Gooftaa lafa hundaa dura iddo dhaabachaa turanii gad ba'anii dha. **6** Kan fardeen gugurraa qabu gara biyya kaabaa deema; kan fardeen adaaadii qabu gara biyya lixa biiftuu deema; kan fardeen daamaa qabu immoo gara biyya kibbaa deema." **7** Fardeen jajjaboon sun yeroo gad ba'anitti guutummaa lafaa irra asii fi achi deemuu barbaadanii turan. Innis "Guutummaa lafaa irra deemaal" jedheen. Kanaafuu isaan guutummaa lafaa irra deeman. **8** Ergasii inni na waamee, "Ilaali, warri gara biyya kaabaa deeman sun biyya kaabaatti Hafuura koo boqochiisaniiru" naan jedhe. **9** Ergasii dubbiin Waaqayyooakkana jedhee gara koo dhufe; **10** "Booji' amtoota Baabilon irraa dhufan jechuunis Heldaya, Xoobbiyya fi Yedaa'iyaa irraa meetii fi warqee fuudhi. Gaafasuma gara mana Sosiyaa ilma Sefaniyya dhagi. **11** Meetii fi warqee sana fuudhiitii gonfoo tolchi; gonfoo sanas mataa Iyyasuu lubicha ol aanaa ilma Yehoozaadaaq irra kaa'i. **12** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha, jedhii itti himi: "Kunoonamichi maqaan isaa Damee jedhamu tokko as jira; innis damee baasee iddoosaa tidaagaagee dhaqee mana qulqullummaa Waaqayyoo ijaara. **13** Namni mana qulqullummaa Waaqayyoo ijaaru isaa; inni ulfina uffatee teessoo isaa irra taa'ee ni bulcha. Inniteessoo isaa irratti luba ta'a. Walii galteen nagaas isaan lamaan gidduu ni jiraata." **14** Gonfoon sunis yaadannoo Heelem, Xoobbiyya, Yedaa'iyaa tifi Heeni ilma Sefaniyya tifi mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa ni kaa'ama. **15** Warri fagoo jiraatan dhufanii ijaarsa mana qulqullummaa Waaqayyoo ni garaaru; isinis akka Waaqayyo Waan Hunda Danda'u isinitti na erge ni beektu. Yoo isin akka gaarrii Waaqayyo Waqa keessaniif ajajamtan wanni kun ni ta'a."

7 Bara Daariyoos Mootichaa keessa waggaafuraffaatti, bultii afuraffaa ji'saglaffaa, ji'kaaseluujedhamu keessa dubbiin Waaqayyoo gara Zakkariyaas dhufe. **2** Namoonni Beet'eel akka isaan Waaqayyoon kadhataniif Sharezerii fi Regee-Meleekin namoota isaanii wajjin ergan; **3** kunis akka isaan, "Ani akkuman waggoota hedduu godhe sana ammas ji'shanaffaa keessa gaddiee soomuu qabaa?" jedhanii luboota mana qulqullummaa Waaqayyo Waan Hunda Danda'uutii fi raajota gaafataniif. **4** Dubbiin Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedhee gara koo dhufe; **5** "Uummata biyya kanaatiif luboota hundaakkana jedhii gaafadhu; 'Isin waggoota torbaataman darban yeroo ji'shanaffaa fi torbaffaa keessa soomtanii gadditanitti dhugumaan anaaf soomtanii?" **6** Yeroo nyaattanii fi dhugdanittis ofuma keessaniif nyaattanii dhugdan mitii? **7** Dubbiin kunisa Waaqayyo gaafa Yerusaalemii fi magaalawwan naanmoo isheegaa nagaa fi badhaadhumaadhaan jiraatanitti, yeroo Negeebii fi gaarran liixa bira namoonni jiraachaa turanittikaraa rajotaa isaa kanneen duriittin dubbatte mitii?" **8** Dubbiin Waaqayyoo ammasakkana jedhee gara Zakkariyaas dhufe; **9** "Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: 'Murtii qajeelaadhaan bulchaa; walifliraaraamaa; garaas walii laafaa. **10** Isin haadha hiyyeesaa

yookaan ijoollee abbaa hin qabne yookaan alagaan yookaan hiyyeyyi hin hacucinaa. Garaa keessanitti hammina walitti hin yaadinaa.' **11** 'Isaan garuu dhaga'uudidan; mataa jabinaanis dugda isaanii itti gatanii surra isaanii cuqqaallatan. **12** Isaan garaa isaanii akkuma dhagaa jabeefatani seera yookaan dubbii Waaqayyo Waan Hunda Danda'u karaa raajota issa kanneen duriitiin Hafuura isaatiin erge dhaggeeffachuu didan. Kanaafuu Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akka malee aare. **13** ''Yeroo ani waametti, isaan na hin dhaggeeffarne; kanaafuu yoo isaan na waammataan ani isaan hin dhaggeeffadh' jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **14** 'Ani bubbeedhaan saba isaan hin beekne hunda gidduttiisaan nan bittinneesse. Biyyi isaanii hamma namni itti galuu fi keessaan darbu tokko iyuu dhabamuttiisaan booddee ni onte. Isaan akkasii biyya namatti toltu sana onsan."

8 Dubbiin Waaqayyo Waan Hunda Danda'u ammas gara koo dhufe. **2** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Ani Xiyooniif hinnaaffaa guddaa qaba; hinnaaffaa isheetiin guggubachaan jira." **3** Waaqayyoakkana jedha: "Ani Xiyoonttideebi ee Yerusaalem keessa nan jiraadha. Yerusaalemis Magaalaa Dhugaa jedhamti; tulluun Waaqayyo Waan Hunda Danda'uus Tulluu Qulqulluu jedhamee ni waamama." **4** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Ammas yeroo tokko jaarsolli jaartoliin daandii Yerusaalem irra ni tataa'u; tokkoon tokkoonisaanii sababii dulluma isaaniiif ulee harkatti qabatu. **5** Daandiin magaalattii ijoollee dhiiraa fi durbaa kanneen achi taphataniin ni guutama." **6** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Yeroo sanatti wanni kun hambaa saba kanaatiif dinqii ta'u danda'a; anaaf garuu kun dinqii ta'u danda'a?" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **7** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Ani biyyoota ba'a biiftuutii fi lixa biiftuu keessa saba koo nan baasa. **8** Ani akka isaan Yerusaalem keessa jiraataniif isaanan deebisaa; isaan saba koo ni ta'u; anis dhugaa fi qajeelummaadhaan Waaqa isaanii nan ta'a." **9** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Isin warri amma dubbii raajonni yeroo hundeen mana Waaqayyo Waan Hunda Danda'u buufametti achi turan dubbatan kana dhageessan, akka manni qulqullummaa ijaaramuuf irreen keessan haa jabaatu. **10** Yeroo sanaan dura mindaan tokko iyuu namaaf yookaan horiif hin baafamu turre. Namni tokko iyuu sababii diinaisaatiif nagaadhaan hojji isaatifiif ba'ee hin galu ture; ani nama hunda walitti kaaseen tureeti. **11** Garuu ani amma akkan duraan hojgedhe sana hambaa saba kanaatti hin hojgedhu" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **12** "Sanyiin akka gaarii biqila; mukni wayiniis ija naqata; lafti midhaan kenniti; samiiwwanis fixeensa isaanii coccobsu. Ani waan kana hunda dhaala godhee hambaa saba kanaatiif nan kenna. **13** Yaa Yihuudaa fi Israa'el akkuma isin saboota gidduttiwaan abaarsaa turtan sana, ani isin baasee akka isin eebba taatan nan godha. Harki keessan haa jabaatu malee hin sodaatinaa." **14** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Ani akkuma gaafa abbootiin keessan na aarsanitti balaa isinitti fiduu yaadee isinii na'u dide sana" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u; **15** "Kanaafuu ani amma Yerusaalemi fi Yihuudaaf waan gaarii hojjechuu murteesseera. Isin hin sodaatinaa. **16** Wanni isin gochuu qabdan kana: Dhugaa walitti dubbadhaa; karra keessan durattii murtii dhugaa fi nagaa kennaa; **17** ollaa keessanitti waan hamaa hin malinnaa; sobaanakachuu illee hin jaalatinaa. Ani waan kana hunda nan jibbaa" jedha Waaqayyo. **18** Ammas dubbiin Waaqayyo Waan Hunda Danda'u gara koo dhufe. **19** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Soomni ji'a afuraffaa, shanaffaa, torbaffaa fi

kurnaffaa Yihuudaaf yeroo gammachuu fi ililchuu, akkasumas yeroo ayyana gammachuu ta'a. Kanaafuu dhugaa fi nagaa jaalladhaa." **20** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Uummanni hedduunii fi jiraattonni magaalaa hedduun ammas ni dhufu; **21** jiraattonni magaalaa tokkoo gara magaalaa biraadhaqanii, 'Kottaa mee Waaqayyo kadhachuu fi Waaqayyo Waan Hunda Danda'u barbaadachuuuf dafnee haa deemnu. Ani mataan koo iyuu nan deema' jedhu. **22** Uummanni baay'eenii fi saboonni humna qabeeyyiin Waaqayyo Waan Hunda Danda'u barbaadachuu fi isa kadhachuuuf gara Yerusaalem ni dhufu." **23** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha: "Bara sana keessa afanii fi saba hunda keessa namoonni kudhan dhufanii handaara wandaboo namicha Yihuudii tokkoo qabatanii, 'Nu akka Waaqni isin wajjin jiru waan dhageenyef, si wajjin haa deemnu' jedhuun."

9 Raajin dubbii Waaqayyobiyya Hadraakitti ni dhufa; Damaasqoo irras ni bu'a; iji namoota hundaa fi gosoota Israa'el hundaa gara Waaqayyo ni ilaalaatii; **2** akkasumas gara Hamaati ishee daangaa irraa, isaan ogeeeyyi ta'an iyuu gara Xiiroosii fi Siidoonaas ni ilala; **3** Xiiroos da'anno jabaa ijaarratteerti; meetii akka awwaaraatti, warqeess akkuma kosii daandii irraatti tuullateerti. **4** Gooftaan garuu qabeenyee ishee irraa fuudhee humna ishee galaana irratte barbadeessa; isheenibiddeena dhumti. **5** Ashqaloon waan kana argitee ni sodaatti; Gaazaan immoo dhukkubsattee aaddi; Eqroonis akkasuma taati; abdiin ishee coollageeraatti. Gaazaan mootii ishee ni dhabdi; Eqroonis ontee hafti. **6** Namoonni ormaa Ashdoodin ni qabatu; anis of tuulummaa Filixeemotaa nan balleessa. **7** Ani dhiiga afaanisaanii keessa jiru, nyaata dhowwames ilkaanisaanii giddudhahaan baasa. Warri hafanis kan Waqa keenyaa ta'anii Yihuudaa keessattis bulchitoota ta'u; Eqroon immoo akka warra Yebuuosataa ni taati. **8** Ani garuu loltuu cabsitee seentu manakoo irraa nan dhowwa. Lammata hacuuccum sabo koo irra hin burraaqxu; ani amma dammaqee nan eegaatti. **9** Yaa Intala Xiyoon ati guddisiif gammadi! Yaa Intala Yerusaalem iyyi! Kunoo mootiin keeqajeelaan, fayyina qabatee, gad of qabee harree yaabbatee, ilmoo harree jechuunis harree xinnoo yaabbatee gara kee dhufaa jira. **10** Ani gaariiwwan lolaa Efrem keessaa, fardeen lolaas Yerusaalem keessaan nan balleessa; iddaan waraanaas ni caccaba. Inni sabootatti nagaa ni labsa; bulchiinsi isaa galaana tokkoo irraa hamma galaana biraatti, Laga Efraaxiisiihamma daariif lafaatti bal'ata. **11** Si'i immoo, sababii dhiiga kakuu ani si wajjin qabutuif hidhamtoota kee ani boolla bishaan hin qabne keessaa baasee gad nan dhisa. **12** Yaa hidhamtoota abdi qabdan, da'anno keessanitti deebi'aa; ani ammas harka lama godhee isiniiif nan deebisa. **13** Ani akkan iddaa koo dabsadhuutii Yihuudaa dabseet Efrem keessaan nan guuta. Yaa Xiyoon, ani ilmaan kee ilmaan Girriikitti nan kaasa; si'i immoo akka goraadee goota tokkoo nan godhadha. **14** Waaqayyo isaan irratte ni mul'ata; xiyyi isaa akka bakakkaa ni balaqqisa. Waaqayyo Gooftaan malakata ni afuufa; inni bubbee kibbaatiin deema; **15** Waaqayyo Waan Hunda Danda'u isaan eega. Isaan dhagaa furrisaatiin barbadeessanii mo'atu. Isaan akkuma daadhii wayiniidhuganii akkuma waciitii itti golee iddo aarsaatti facaasaniiitii ni guutamu. **16** Akkuma tikseen bushaayee isaa oolcha sana, Waaqayyo Waaqni isaanii gaafas saba isaa ni oolcha. Isaan akkuma faaya gonfoo irraatti biyya isaa keessatti ni calaqqisu. **17** Isaan akkam nama hawwatul Akkamis miidhagu! Midhaan dargaggoota, daadhiin wayiniidhuganii haaraan immoo shamarran jajabeesaa.

10 Yeroo bokcaa isa booddeetti akka inni bokcaa isiniif kenuuf Waaqayyoon kadhadhaa; bakakkaa kan ergu Waaqayyo dha. Inni bokcaa lol'a nama hundaaf, biqltuu dirree immoo tokkoo tokkoo namaatiif ni kenna. **2** Waaqonni tolfaamoo gowoomsaa dubbatu; raajonni mul'ata sobaa argu; isaan abjuu sobaa namatti himu; waan faayidaa hin qabneen nama jajjabeessu. Kanaafuu sabni kun akkuma hoolaa tiksee hin qabnee hacuucamee asii fi achi joora. **3** "Aariin koo tiksootattu boba'eera; ani re'oota nan adaba; Waaqayyo Waan Hunda Danda'u bushaayee isaa, mana Yihuudaa ni to'ata; lola keessatti akka farda jabaa isaan taasisa. **4** Yihuudaa keessaa dhagaan golee, isa keessaa qfoon dinkaanaa, isa keessaa iddaan lolaa, isa keessaa bulchaan hundi ni dhufa. **5** Isaan akkuma namoota jajjaboo waraana keessatti tokkummaadahaan daandii dhoqee irra deemu. Sababii Waaqayyo isaan wajjin jiruuf isaan lolanii abbootii fardeenii qaanessu. **6** "Ani mana Yihuudaa nan jajjabeessa; mana Yoosefis nan oolcha. Ani waanan garaa isaaniif laafuuif deebleeisaan nan dhaaba. Isaan akkuma waan ani duraanuu isaan hin gatinii ta'u; ani Waaqayyo Waaqa isaanii ti; deebiis isaaniiif nan kenna. **7** Efremmonni akkuma namoota jajjaboo ta'u; garaan isaanii akkuma nama daadhii wayiniitin gammaduu ni gammada. Ijoolleen isaanii waan kana organii ni gammadu; garaan isaanii Waaqayyootti ni gammada. **8** Ani siiqsee walitti isaan nan qaba. Ani dhugumaan isaan nan fura; isaan akkuma duraa sana ni baay'atu. **9** Yoo ani saboota gidduutti isaan bittinneesse iyyuu isaan biyya fagootti na yaadatu. Isaanii fi ijoolleene isaanii lubbuudhaan ni jiraatu; ni deebi'us. **10** Ani biyya Gibxiitii deebisee isaanan fidu; Asoor keessaas walittin isaan qaba. Ani gara Gili'adui fi Libaanoontti isaanan fidu; iddoon isaan ga'us hin argamu. **11** Inni galaana rakkinaa keessa darba; dha'aa galaanaas ni rukuta; tuujubawwan Abbayyaa hundinuu ni gogu. Of tuulummaan Asoor gad deebi'a; bokkuun mootummaa Gibxis ni bada. **12** Ani Waaqayyoon isaan nan jabeessa; isaanis maqaa isatiin deddeebi'u" jedha Waaqayyo.

11 Yaa Libaanoon, akka ibiddi birbirsa kee gubee fixuuf balbala kee banadhu! **2** Yaa muka gaattiraa, birbirsi kufeeraati wawaadhu; mukkeen ulfina qaban badaniiru! Yaa qilxuu Baashaan wawaadhu; bosonni gobbuun ciramee dhumeera! **3** Wawaarnaa tiksootaa dhaggeeffadhaa; lafti tika isaanii inni gabbataan barbadaa'eeraati! Aaduu leencaa dhaga'a; bosonni Yordaanos gobbuun sun barbadaa'eeraati! **4** Waaqayyo Waaqni kooakkana jedha: "Bushayee qalmaaf qopheeffaman tiksi. **5** Warri isaan bitatan, qalatanii utuu hin adabamin hafu. Warri gurguratanis, "Waaqayyoon galanni haa ga'u; ani sooreess!" jedhu. Tiksooni isaanii garaa isaaniiif hin lafan. **6** Ani si'achi uummataa biyyattiitif garaa hin laafuutii" jedha Waaqayyo. "Ani nama hunda dabarsee olcaa isatiif ni mooti isatiif nan kenna. Isaan biyyattiif ni rukutu; anis harka isaaniiif isaan hin baasu." **7** Kanaafuu anu bushaayee qalmaf qopheeffaman, keessumattuu kanneen bushayee cunqurfaman nan tikfadhe. Eergasii ani ulee lama fudhadhee isa tokkoon Surraa isaaniiif immoo Tokkummaa jedheen moggaase; akkasiinis bushaayee nan tikfadhe. **8** Ani ji'uma tokko keessatti tiksoota sadan nan balleesse. Lubbuun koo isaan balfite; lubbuun isaanis na balfite; **9** akkanas jedheen; "Ani tiksee keessan hin ta'u. Kan du'u haa du'u; kan badus haa badu. Kanneen hafanis foon walii haa nyaataan." **10** Eergasii ani kakuu saboota hunda wajjin gale cabsuudhaaf ulee koo kan Surraa jedhamu fuudhee nan cabse. **11** Innis guyuma sana cabe; kanaafuu bushaayeen dhiphatan kanneen na ilaalaa turan akka wanni kun dubbiif Waaqayyo ta'e beekan. **12** Anis, "Yoo wanni kun waan gaarii isinitti fakkaate,

gatii koo naaf kennaa; yoo ta'u baate immoo dhiisaa" nan jedheen. Kanaafuu isaan meetii soddoma naaf kennan. **13** Waaqayyos gatii gaarii isaan itti na shallagan sana, "Mankuusa keessa buusi!" naan jedhe. Kanaafuu ani meetii soddomman sana fuudhee mana Waaqayyo keessatti mankuusa keessa nan buuse. **14** Eergasii ani obbolummaa Yihuudaafti fi Israa'el diiguudhaaf ulee koo lammaffaa kan Tokkummaa jedhamu sana nan cabse. **15** Kana irratti Waaqayyo akkana naan jedhe; "Ammas mi'a tiksee gowwa sanaa fuudhi. **16** Ani kunoo biyyattii keessatti tiksee hoolotaa nan kaasa; innis isa bade hin yaadatu; isa joore hin barbaadu; isa cabe hin wal'anu; isa fayye hin sooru; garuu foon coomaan ni nyaata; kottee isaaniis ni caccabsa. **17** "Tiksee faayidaa hin qabne kan bushaayee gatee deemuuf wayyoo! Goraadeen irree isatiif fi ija isaa mirgaa haa dha'u! Irreen isaa guutumaan guutuutti haa goggogu; iji isaa mirgaa guutumaan guutuutti haa jaamu!"

12 Kun raajii dubbiif Waaqayyo waa'ee Israa'el dubbatuu dha. Waaqayyo samiiwwan diriirse, inni hundee lafaa buuse, inni nama keessatti hafuura nاما sun akkana jedha: **2** "Ani Yerusaalemin namoota naannoo ishee jiraatan hundatti xoofoo gatantarsu nan godha. Yihuudaa akkuma Yerusaalem marfamtee ni qabamti. **3** Gaafas, yeroo saboonni lafaa hundi isheen mormuudhaan walitti qabamanitti, ani Yerusaalemin saboota hundatti kattaa hin sochoofamine nan godha. Warri ishee sochoosuu yaalan hundi of miidhu. **4** Gaafas ani fardeen hunda nan naasisa; isa yaabbatus nan maraacha" jedha Waaqayyo. "Ani Yihuudaa eeguuif ija koo nan banadha; ija fardeen saboota hundaa garuu nan jaamsa. **5** Eergasii hangafoonni Yihuudaa garaa isaanii, 'Jiraatomni Yerusaalem sababii Waaqayyo Waan Hunda Danda'u Waaqa isaanii ta'eef jajjaboo dha' jedhu. **6** "Ani gaafas hangafoota Yihuudaa badaa ibiddaa tuullaa qoraanii keessaa, akkuma guca ibiddaa bissii keessaa nan godha. Isaan saboota naannoo isaanii kanneen mirgaa fi bitaan jiran hunda ni barbadeessu; Yerusaalem garuu utuu hin midhamin iddoohuma isheeeti hafti. **7** "Waaqayyo akka ulfinni mana Daawitii fi jiraattota Yerusaalem ulfina Yihuudaa hin caaleef duraan dursee iddo jireenyaa Yihuudaa ni barara. **8** Gaafas Waaqayyo jiraattota Yerusaalemiif ni qolata; guyyaan sana isaan keessaa inni dadhabaan akka Daawit ta';manni Daawitis akka Waaqa, akka ergamaa Waaqayyoo isaa dura deemuu ni ta'a. **9** Ani gaafas saboota Yerusaalemi lolan hunda balleessuuf nan ba'a. **10** "Ani mana Daawitii fi jiraattota Yerusaalem irratti hafuura surraatii fi kadhannaan dhangalaasa. Isaan ana isa waraanan sana ni ilalu; isaan akkuma nama ilma tokkichaaf boo'utti ni boo'uf; akkuma nama ilma hangafaaf baay'isee gadduuttiis ni gadduuf. **11** Gaafas boo'ichi Yerusaalem keessaa akkuma boo'icha dirree Megidooniti Hadaad Rimooniif boo'ame sanaa guddaa ta'a. **12** Biyyattiin ni boossi; tokkoon tokkoon balbalaa niitota isaanii wajjin ofii isaaniiif ni boo'uf; balballi mana Daawitii fi niitonni isaanii, balballi mana Nataaniiif fi niitonni isaanii, **13** balballi mana Lewwii fi niitonni isaanii, balballi Shime'iitii fi niitonni isaanii, **14** balbalawwan hafan hundii fi niitonni isaanii ni boo'u.

13 "Gaafas mana Daawitii fi jiraattota Yerusaalem cubbuu fi xuraa' ummaa irraa akka qulqulleessuuf burqaan tokko ni banama. **2** "Ani gaafas maqaa waaqota tolfaamoo biyyattii keessaa nan balleessa; isaan lammataa hin yaadataman" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. "Ani raajotaa fi hafuura xuraa' ummaa biyyattii keessaa nan balleessa. **3** Yoo namni tokko ammas raajii dubbate, abbaa fi haati isaa, warri isa dhalche, 'Ati maqaa Waaqayyootiin waan soba dubbatteef du'u qabd'a' jedhuun.

Yeroo inni rajji dubbatutti abbaa fi haati isaa warri isa dhalche isaa waraanu. **4** “Guyyaa sana rajjiin hundinuu sababii mul’ata rajji isaatifi ni qaana’; inni gowwoomsuudhaaf wayyaa rajji kan rifeensa irraa hoijetame hin uffatu. **5** Inni, ‘Ani qotee bulaadha malee rajji miti; ijoollummaa kootii jalqabee namni na gurguree ture’ jedha. **6** Yoo nammi tokko, ‘Madaan dhagna kee irraa kun maali?’ jedhee gaafate, inni, ‘Madaan kun madaan ani mana michoota kootti madaa’ee dha’ jedhee deebisa. **7** “Yaa goraadee, tiksee kootti, nama natti dhi’atu sanatti ka’il” jedha Waaqayyoon Waan Hunda Danda’u. “Ati tiksee rukuti; hoolonnii ni bittinneeffamu; anis harka koo warra xixinnaatti nan deebifadha. **8** Lafa hunda irratti” jedha Waaqayyo, “Harka sadii keessaa harki lama rukutamee bada; ta’us harka sadii keessaa harki tokko achitti hafa. **9** Ani harka sadaffaa kana ibiddattin naqa; akkuma meetii baqsee isaan nan qulqulleessa; akka warqeetti isaan nan qora. Isaan maqaa koo ni waammatu; anis deebii nan kennaf; ani, ‘Isaan saba koo ti’ nan jedha; isaan immoo, ‘Waaqayyo Waaqa keenya’ jedhu.”

14 Kunoo guyyaan Waaqayyo ni dhufa; boojuun kees si keessatti ni qoqqoodama. **2** Ani akka isaan ishee waraananiif saboota hunda Yerusaalemitti walitti nan qaba; magaalattiin ni qabamti; manneen ni saamamu; dubartoonni isaanii humnaan gudeedamu. Gartokkeen magaalatti ni booji’ama; uummanni hafe garuu magaalatti keessaa hin fudhatamu. **3** Waaqayyo akkuma guyyaa duulaa dhaqee lolu sana, dhaqee saboota sana lola. **4** Guyyaa sana miilli isaa Tulluu Ejersaa isa karaa ba’ Yerusaalemiitiin jiru irra dhaabata; Tulluun Ejersaas ba’aa gara dhi’atti sulula guddaa uumee iddo lamatti baqaqfama. Tulluun sunis gartokkeen isaa gara kaabaatti, gartokkeen isaa immoo gara kibbaatti siqa. **5** Isin karaa sulula tulluu kootiin baqattu; inni gara Aazeelitti diriirfamaatii. Isin akkuma bara Uziyan mooticha Yihuudaa keessa sochii lafaa jalaa baqattan sana ammas ni baqattu. Ergasii Waaqayyo, Waaqni koo ni dhufa; qulqulloonni hundinuu issi wajjin ni dhufu. **6** Guyyaa sana ifni, dhaamochii fi qorri hin jiraatan. **7** Guyyaan sun guyyaa addaa, guyyaa Waaqayyo qofa biratti beekamu, yeroo itti garaagarummaan guyyaa fi halkanii hin beekamne ni ta’aa. Yeroo dhi’utti ifa ni ta’aa. **8** Gaafas bishaan jireenyaa Yerusaalem keessa ni yaa’; walakkaan isaa gara galaana ba’atti, walakkaan immoo gara galaana lixaatti bona fi ganna yaa’aa. **9** Waaqayyo guutummaa lafaa irratti mootii ta’aa. Gaafas Waaqayyo tokko, maqaan isas maqaa tokko ta’aa. **10** Guutummaan biyyattii Gebaadhaa hamma Rimoon ishee kibba Yerusaalem jirtuutti akka Arabbaa ta’aa. Yerusaalem garuu Karra Beniyaamii hamma Karra Jalqabaatti, hamma Karra Goleetti, Gamoo Hanaani’eeli hamma iddo ciunfaa wayinii mootichaatti ol kaafamtee iddoohuma ishee durii ni turti. **11** Namni ishee keessa jiraata; isheen si’achi hin diigamtu. Yerusaalem nagaadhaan jiraatti. **12** Kun dha’icha Waaqayyo ittiin saboota Yerusaalemin lolan hunda rukutuu dha: Foon isaanii utuma isaan miilla isaaniitin dhaabatanii jiranuu tortora; iji isaanii boolla ija isaanii keessatti tortora; arrabni isaanis afaan isaanii keessatti tortora. **13** Gaafas jeequmsi guddaan Waaqayyo biraa namootatti ni dhufa. Isaanis harkaan wal qabatanii wal haleelu **14** Yihuudaanis Yerusaalemin lola. Qabeenyi saboota naannoo ishee jiraatanii hundi warqeen, meetii fi uffanni baay’een walitti qabama. **15** Dha’ichi akkasii fardeenii fi gaangolii, gaalaa fi harree, akkasumas horii qubata keessaa hunda ni rukuta. **16** Ergasii hambaawwan saboota Yerusaalemin lolan hunda wagguma waggaadhaan Mooticha, Waaqayyo Waan Hunda Danda’u waaqeffachuu fi Ayyaana Daasii ayaaneffachuu ol ba’u. **17** Uummanni lafa irra jiraatu kam iyuu yoo Mooticha,

Waaqayyo Waan Hunda Danda’u waaqeffachuu Yerusaalemitti ol ba’uu baate bokkaa hin argatu. **18** Uummanni Gibxiis yoo ol ba’ee hirmaachuu baate bokkaa hin argatu. Waaqayyo dha’icha ittiin saboota Ayyaana Daasii ayaaneffachuu ol hin baane rukutu isaanitti ni fida. **19** Kun adabbii Gibxii fi adabbii saboota Ayyaana Daasii ayaaneffachuu ol hin baane hundaa ta’aa. **20** Gaafas katabbiin, “Waaqayyoof qulqullaa’e” jedhu bilbila fardeenii irratti ni barreefama. Xuween mana Waaqayyo keessaa akkuma waciitii qulqulluu fuula iddo aarsaa dura jiru sanaa ni ta’aa. **21** Xuween Yerusaalemi fi Yihuudaa keessaa hundi Waaqayyo Waan Hunda Danda’uuf qulqulluu ta’aa; namni aarsaa dhi’eessuuf dhufu hundinuu xuwwewwan sana keessaa muraasa ni fudhata. Foon aarsaa itti bilcheeffata. Gaafas namni Kana’aan tokko iyuu deebi’ee mana Waaqayyo Waan Hunda Danda’uu keessatti hin argamu.

Miilkyaas

1 Raajii dubbi Waaqayyo kan karaa Miilkyaasiin gara Israa'el dhufe. **2** "Ani isin jaalladheera" jedha Waaqayyo. "Isin immoo, 'Ati akkamitti nu jaallatte?" jettanii gaafattu. "Esaawu obboleessa Yaaqoob hin turree?" jedha Waaqayyo. "Ta'u ani Yaaqoobin jaalladhee, **3** Esaawun garuu jibbeera; ani tulluuwan isaa lafa onaa godhee dhaala isaa waangoo gammoojjiitif kenneera." **4** Edoomiyaas, "Nu caccabnu iyuu, diigama sana deebisnee ni ijaarru" jedha ta'a. Garuu Waaqayyo Waan Hunda Danda'u akkana jedha: "Isaan ni ijaaru ta'a; ani garuu nan diiga. Isaan Biyya Hamaa, saba yeroo hunda dheekkamsa Waaqayyo jala jiraatu jedhamanii ni waamamu. **5** Isin waan kana ija keessaniin argitanii, "Daarii biyya Israa'eliin gamatti iyuu Waaqayyo Guddaa dha!" jettu. **6** "Ilmi abbaa isaa, garbichis gooftaa isaa ulfeessa. Egaa ergan abbaa ta'e, ulfinni naaf malu meerree ree? Ergan gooftaa ta'e, kabajini naaf malu meerree ree?" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. "Yaa luboota; isintu maqaan koo tuffata. "Isin garuu, 'Nu akkamiin maqaan kee tuffanne?' jettanii gaafattu. **7** "Isin nyaata xuraa'aa iddo aarsaa koo irratti dhi'eessitu. "Isin garuu, 'Nu akkamiin si xureessine' jettanii gaafattu. "Maaddiin Waaqayyo tuffatamaa dha jechuudhaan. **8** Isin yoo horii jaamaa aarsaadhaaf dhi'eessitan, sun balleessaa mitii? Isin yoo horii naafa yookaan horii dhukkubsataa naaf qaltan, sun balleessaa mitii? Mee horii sana bulchaa keessaniif kennuu yaalal! Inni isinntti ni gammadaa? Inni isin harkaa ni fudhataa?" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **9** "Egaa mee akka inni garaa nuu laafuuf Waaqa nuuf kadhadhaa. Isin yoo aarsaaakkasi qabattanii dhi'aattan inni isin harkaa ni fudhataa?" jedha Waaqayyo Waan Hunda danda'u. **10** "Isin keessaa namni tokko akka isin ibidda faayidaa hin qabne iddo aarsaa koo irratti hin bobeessineef utuu balbala mana qulqullummaa cufee jiraateel! Ani isinntti hin gammadu; aarsaa tokko iyuu isin harkaa hin fudhu" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **11** "Maqaan koo ba'a aduutii kaasee hamma lixa aduutti saboota gidduutti guddaa ni ta'a. Iddoo hundattiixaannii fi aarsaan qulqulluun ni kennama; maqaan koo saboota gidduutti guddaa ni ta'aati" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **12** "Isin garuu maaddiin Gooftaa 'xuraa'aa dha' nyaanni isas 'tuffatamaa dha' jechuudhaan maqaan koo xureessitu. **13** "Kun dadhabbi dha!" jettanii tuffidhaan itti cirriqfattu" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. "Isin yoo horii hatame, kan naafate yookaan kan dhukkuba qabu fiddanii aarsaa gootanii dhi'eessitan, ani isin harkaa fudhachuu narra jiraa?" jedha Waaqayyo. **14** "Namni bushaayee isaa keessaa korbeeessa jaallatamaa qabu kan korbeeessa sana aarsaa dhi'eessuuf wareega kennee garuu sobee horii hir'in qabu Gooftaadhaaf dhi'eessuuf abaaramaa haata'u. Ani mootii guddaadhaati, maqaan koo saboota gidduutti sodaatamuu qaba" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u.

2 "Yaa luboota akeekkachiisiin kun isinii kennarne. **2** Yoo isin dhaggeeffachuu baattan, yoo isin maqaan koo kabajuuf garaa keessan qopheessuu baattan, ani abaarsa isinntti nan erga; eeba keessanii nan abaara" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. "Sababii isin maqaan koo kabajuuf garaa keessan hin qopheessiinif dhugumaan ani amma iyuu eeba keessan abaareera. **3** "Sababii keessaniiif ani sanyii keessan nan ifadh; faandoo aarsaa isin guyyaa ayaanaa dhi'eessitanii fuula keessanitti nan facaasa; isa wajjinis ni baddu. **4** Kakuun ani Lewwii wajjin qabu akka itti fufufuu, ajaja kana isinntti erguu koo isin ni beektu" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **5** "Kakuun

ani isa wajjin gale kakuu jirenyaatii fi kakuu nagaa ture; isas nan kenneef; kuniis kabaja fide; innis na kabaje; maqaan koo sodaachuuudaanis ni dhaabate. **6** Gorsii dhugaa afaan isaa keessa ture; sobni tokko iyuu hidhii isaa irraa hin argamne. Inni nagaa fi qajeelummaadhaan na wajjin jiraate; nama hedduus qalbi jijjiirrachiise. **7** Sababii inni ergamaa Waaqayyo Waan Hunda Danda'u ta'eef, hidhiin luba tokkoo beekumsa kuufata; namoonnis afaan isaa irraa gorsa barbaadu. **8** Isin garuu karaa irraa jal'attaniirtu; barsiisa keessaniinis namoota baay'ee gufachiftaniirtu; kakuu Lewwiis cabsitaniirtu" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **9** "Kanaafuu ani akka isin saboota hunda duratti tuffatamtanii fi salphattan nan godha; isin waa ee seeraa keessatti loogii hoijettan malee karaa koo duukaa hin buuneetii." **10** Nu hundi Abbaa tokko qabna mitii? Waaquma tokkotu nu uume mitii? Yoos nu maaliif walif amanamuu diduudhaan kakuu abbootii keenyaa xureessina ree? **11** Yihuudaan hin amanamne. Israa'eli fi Yerusaalem keessatti wanni jibbisiiisaan tokko raawwatameera; Yihuudaan dubartoota waqaan ormaa waaqeffatan fuudhuudhaan iddo qulqulluu Waaqayyo jaallatu xureesseera. **12** Nama waan kana hoijetu abbaa fedhe illee yoo ta'e, Waaqayyo Waan Hunda Danda'uuf aarsaa fidu iyuu dinkaana Yaqaob keessaa Waaqayyo isa haa balleessu. **13** Wanni isin hoijettan kan biraas kanaa dha: iddo aarsaa Waaqayyo irra imimmaan lolaaftu. Sababii inni si'achi aarsaa keessaniiif xiyeeffannoo hin kennineef yookaan aarsaa keessan gammachuuudaan isin harkaa hin fudhanneef ni boossu; ni wawaattus. **14** Isinis, "Kun maaliif ta'e?" jettanii gaafattu. Kun sababii ati utuma isheen hidhata kee, niitii kee kan kakuu taaatee jirtuu amanamummaa isheef dhabdeef Waaqayyo si'i fi niitii qeerrummaa kee gidduutti ragaa ta'efii dha. **15** Waaqayyo tokko isaan hin goonee? Isaan fooniinis hafuuraanis kanuma isaa ti. Inni maaliif tokko isaan godhe? Sababii inni sanyii Waaqa sodaatu barbaadaa tureef. Kanaafuu of eeggadhaa; enyu iyuu amanamummaa niitii qeerrummaa isatiif qabu hin cabsin. **16** "Ani wal hiikuu dhirsaa fi niitii nan jibba" jedha Waaqayyo Waaqni Israa'el; "Ani nama wayyaa isatiif jal'ina haguugu nan jibba" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. Kanaafuu of eeggadhaa; amanamummaa hin dhabinnaa. **17** Isin dubbi keessaniiin Waaqayyoon dadhabsiiftaniirtu. "Nu akkamiin isa dadhabsiifne?" jettanii gaafattu. "Warri waan hamaa hoijetan hundinuu fuula Waaqayyoon duratti gaarii dha; innis isaanntti gammada" yookaan "Waaqni murtii qajeelaa meerre?" jechuudhaan.

3 "Kunoo ani ergamaa koo isa fuula koo duraan karaa naaf qopheessu nan erga. Ergasi Gooftaan isin eeggattan akkuma tasaa gara mana qulqullummaa isaa ni dhufa; ergamaan kakuu kan isin hawwitan sun ni dhufa" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **2** Garuu eenyutu guyyaa dhufaati isaa sana obsuu danda'a? Yeroo inni mul'attutis eenyutu isa dura dhaabachuu danda'a? Inni akka ibidda nama sibila baqsee qulqulleessuu yookaan akka saamunaa nama wayyaa miicuu ti. **3** Inni akkuma nama meetii baqsee qulqulleessuu ni ta'a; Lewwotas calalee akka warqeetti fi meetiitti qulqulleessa. Ergasiis Waaqayyo namoota qajeelummaadhaan aarsaa isaa fidan ni qabaata; **4** akkuma bara darbee, akkuma waggoota duraa aarsaan Yihuudaati fi Yerusaalem Waaqayyoon ni gammachiisa. **5** "Kanaafuu ani murtiif gara keessan nan dhufa. Ani falfoottatti, sagaagalfoottatti, warra sobaan kakananitti, warra mindaa hoijettootaa dhowwatanitti, warra haadhota hiyyeesaa fi joollee abbaa hin qabne hacuucanitti, warra alagoota murtii qajeelaa dhowwatanii fi na hin sodaannetti

dhugaa ba'uuf nan ariifadha" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **6** "Ani Waaqayyo hin geeddaramu. Kanaafuu yaa ilmaan Yaaqoob isin hin barbadoofne. **7** Isin bara abbootii keessaniitii jalqabdanii sirna koo irraa jal'attaniirtu; hin eegnes. Gara kootti deebi'aa; anis gara keessanitti nan deebi'aa" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. "Isin garuu, 'Nu akkamiin deebina?' jettanii gaafattu. **8** "Namni Waaqa ni saamaa?" Ta'us isin na saamtan. "Isin garuu, 'Nu akkamiin si saamne?' jettanii gaafattu. "Kudhan keessa tokkoo fi aarsaadhaan. **9** Isin guutummaan saba keessanii sababii na saamtaniif abaarsa jala jirtu. **10** Akka mana koo keessa nyaanni jiraatuuf, kudhan keessa tokko guutummaatti gombisaatti galchaa. Kanaan na qoraatii akka ani karra burqaa samii banee hamma isin iddootttu kuufattan dhabdanitti eebba guddaa isiniif hin roobsine ilaalaad" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **11** "Ani akka daana'oон midhaan keessan hin balleessineef nan ifadha; mukni wayinii lafa qotisa keessanii ija hin harcaafatu" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **12** "Ergasii isin biyya gammaddu waan taataniiif, saboonni hundinuu eebbfamtoota isiniin jedhu" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **13** "Isin of tuulummaadhaan natti dubbattan" jedha Waaqayyo. "Ta'us, 'Nu maal siin jenne?' jettanii gaafattu. **14** "Isinakkana dubbattan; 'Waaqa tajaajiluun faayidaa hin qabu. Nu fedhii isaa duukaa buunee akkuma nama boo'uu, fuula Waaqayyo Waan Hunda Danda'u dura jooruudhaan maal arganne? **15** Amma garuu of tuultotaan eebbfamtoota jenna. Dhugumaan warri hamaa hoijetan ni eebbfamu; warri Waaqa qoranis ni miliq." **16** Warri Waaqayyoon sodaatan walitti dubbatan; Waaqayyos isaan dhaggeeffate; ni dhaga'es. Warra Waaqayyoon sodaatanii fi maqaa isaa kabajaniifis kitaabni maramaan yaadannoodhaaf fuula isaa duratti barreeffame. **17** Waaqayyo Waan Hunda Danda'uakkana jedha; "Guyyaa ani hoijedhutti isaan handhuuraa koo addaa ni ta'u. Akkuma namni tokko ilma isaa kan isa tajaajilu baraaru sana ani isa nan baraara. **18** Isin ammas garaa garummaa nama qajeelaatii fi nama hamaa, garaa garummaa warra Waaqa tajaajilaniitii fi warra hin tajaajillee ni argitu.

4 "Dhugumaan guyyaan akka badaa ibiddaa boba'u ni dhufa. Of tuultonni hundii fi warri hammina hoijetan hundi cidiitaa'u; guyyaan sunis isaan guba" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. "Hiddi yookaan dameen tokko iyyuu isaanif hin hafu. **2** Isin warra maqaa koo kabajaniif garuu Aduun qajeelummaa qoochoo isaa jalatti fayyina qabatee ni ba'a. Isinis baatanii akkuma jabbii golaad gad dhiifamteetti burraaqxu. **3** Ergasii isin hamoota ni dhidhiittu; isaanis guyyaa ani wantoota kanneen hoijedhutti faana miilla keessanii jalatti daaraa ni ta'u" jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **4** "Seera garbicha koo Musee, sirnaa fi ajaja ani Israaelotta hundaaf Kooreebitti isatti kenne sana yaadadhaa. **5** "Kunoo ani, guyyaan Waaqayyo inni guddanii fi sodaachisaan sun utuu hin dhufin dura Eliyas raajicha isiniif nan erga. **6** Inni qalbii abbootii gara ijoolleetti, qalbii ijoollee immoo gara abbootiitti ni deebisa; yoo kanaa achii ani dhufee abaarsaan biyyattii nan rukuta."

NEW TESTAMENT

G. DORÉ

H. PISAN.

Yesuusis, “Yaa Abbaa, isaan waan hojjetan hin beekaniittiisaaniif dhiisi”
jedhe. Isaanis ixaa buufatanii uffata isaa gargar qooddatan.
Luqaas 23:34

Maatewos

1 Hiddi dhaloota Yesuus Kiristoos sanyii Daawit, sanyii Abrahaam ta'e sanaa kanaa dha: **2** Abrahaam Yisihaaqin dhalche; Yisihaaq Yaaqoobin dhalche; Yaaqoob Yihuudaa fi obboloota isaa dhalche; **3** Yihuudaa Taamaar irraa Faaresii fi Zeraa dhalche; Faares Hezroonin dhalche; Hezroon Arraamin dhalche; **4** Arraam Amiinaadaabin dhalche; Abiinaadaab Nahishoonin dhalche; Nahishoon Salmoonin dhalche; **5** Salmoon Rahaab irraa Bo'eezin dhalche; Bo'eez Ruut irraa Yoobeedin dhalche; Yoobeed Isseeyin dhalche; **6** Isseey Daawit Mooticha dhalche. Daawit niitti Uuriyaa irraa Soloomoonin dhalche; **7** Soloomon Rehoobo'aamin dhalche; Rehoobo'aam Abiyaa dhalche; Abiyaan Asaaafin dhalche; **8** Asaaaf Yehooshaafaxin dhalche; Yehooshaafaax Yehooraamin dhalche; Yehooraam Uziyaan dhalche; **9** Uziyaan Yootaamin dhalche; Yootaam Akaazin dhalche; Akaaz Hisqiyaasin dhalche; **10** Hisqiyaas Minaasee dhalche; Minaaseen Aamoonin dhalche; Aamoon Yosiyaasin dhalche; **11** Yosiyaas bara boojuu Baabilon keessa, Yekooniyaanii fi obboloota isaa dhalche; **12** Boojuu Baabilon booddee, Yekooniyaan She'altii'eelin dhalche; She'altii'eel Zarubaabelin dhalche; **13** Zarubaabel Abiyuudin dhalche; Abiyuud Eliyaqeemini dhalche; Eliyaqeem Azoorin dhalche; **14** Azoor Zaadoqin dhalche; Zaadoq Akiimin dhalche; Akiim Eliyuudin dhalche; **15** Eliyuud Ele'azaarin dhalche; Ele'azaar Maattaanin dhalche; Maattaan Yaaqoobin dhalche; **16** Yaaqoob Yoosefin dhalche; Yoosef kunis dhirsa Maariyaam ishee Yesuus isaa Kiristoos jedhamu deesse sanaa ti. **17** Egaa walumaa galatti Abrahaamii hamma Daawittiti dhaloota kudha afur, Daawittii hamma boojuu Baabilonitti dhaloota kudha afur, boojuu Baabilonii hamma Kiristoosiitti dhaloota kudha afurtu ture. **18** Dhalachuun Yesuus Kiristoosakkana ture: Haati isaa Maariyaam kaadhima Yoosef turte; isheenis utuu Yoosef wajjin wal bira hin ga'in Hafuura Qulqulluudhaan ulfootee argamte. **19** Yoosef kaadhimi ishee sunis nama qajeelaan waan tureef, dhoksaadhaan ishee dhiisuu murteesse malee uummata durattu ishee qaanessuu hin barbaanne. **20** Utuu inni waan kana yaadaa jiruu, ergamaan Gooftaa abjuu keessa itti mul'ateeakkana jedheen; "Yaa Yoosef ilma Daawit, kaadhimi kee Maariyaam Hafuura Qulqulluudhaan waan ulfooteef ishee fuudhui hin sodaatin. **21** Isheen ilma deessi; atis maqaas isaa Yesuus jettee ni moggaafat; inni saba isaa cubbuu isaanii irraa ni fayyisaatti." **22** Kun hundinuu akka wanni Gooftaan karraa rajjichaatiin dubbate sun raawwatamuuf ta'e. **23** Innis, "Kunoo, durbi tokko ni ulfoofti; ilma ni deessi; maqaas isaa Amaanu'el jedhu" jedha. Amaanu'el jechuunis, "Waaqni nu wajjin jira" jechuu dha. **24** Yoosefis hirribaa dammaaqe akkuma ergamaan Gooftaa isa ajajetti Maariyaamin niitummaadhaan mana isaaatti fudhate. **25** Garuu inni hamma isheen ilma deessutti ishee bira hin geenyee. Maqaas isaa, "Yesuus" jedhee moggaase.

2 Bara Heroodis Mootichaa keessa, erga Yesuus magaalaa Beetlihem Yihuudaaatti argamtu keessatti dhalatee booddee, beektonni ba'a biiftuutti gara Yerusaalem dhufan; **2** isaanis, "Mootiin Yihuudootaa inni dhalate sun eessa jira? Nu urjii isaa ba'a biiftuutti arginee isaa sagaduuf dhufneerra" jedhanii gaafatan. **3** Heroodis Mootichi yommuu waan kana dhaga'etti ni jeeqame; Yerusaalemis guutummaatti isa wajjin jeeqamte. **4** Innis luboota hangafootaa fi barsiistota seeraa hunda saba keessaa walitti qabee, Kiristoos eessatti akka dhalatu isaan gaafate. **5** Isaanisakkana jedhanii deebisanifiif; "Beetlihem Yihuudaaatti dhalata; kunis dubbi raajichi, "Yaa Beetlihem ishee

biyya Yihuudaa, ati gonkumaa bulchitoota Yihuudaaatti gad miti; bulchaan saba koo Israa'elin tiku si keessaa ni ba'atti' jedhee barreesse sanaa dha." **7** Ergasiis Heroodis beektota sana dhoksaatti waamee yeroo itti urjiin sun mul'ate isaan irraa hubate. **8** Innis, "Dhaqaati jabeessaa mucicha barbaadaa. Yeroo argitanitti immoo akka anis dhufree isaa sagaduuf natti himaa" jedhee Beetlihemmitti isaan erge. **9** Isaanis erga waan mootichi jedhe sana dhaga'anii booddee karaa isaanii itti fufan; urjiin isaan ba'a biiftuutti argan sunis hamma iddo mucichi ture ga'ee dhaabatutti isaan dura deeme. **10** Isaanis yeroo urjii sana arganitti akka malee gammadan. **11** Akkuma mana ol seenaniis mucicha, haadha isaa Maariyaam wajjin argan; kufaniis sagadaniif. Qorxii isaanis bananii kennaa warqee, ixaanaa fi qumbii dhi'eessanifiif. **12** Beektonnis akka gara Heroodisitti hin deebineef waan abjuudhaan of eeggachiisni isaanifiif kennameef karaa biraatiin biyya isaanitti deebi'an. **13** Yommuu beektonni sun deemanitti, kunoo ergamaan Gooftaa abjuudhaan Yoosefitti mul'atee, "Sababii Heroodis mucicha ajeesuu barbaaduuf ka'iittii mucicha fi haadha isaa fudhadhuutii Gibixti baqadhu. Hamma ani yeroo atti itti deebitu sitti himutti achuma turi" jedheen. **14** Kanaafuu Yoosef ka'ee mucichaa fi haadha isaa halkaniin fudhatee Gibixti qajeele; **15** hamma Heroodis du'utti achi jiraate. Kunis akka wanni Gooftaan karraa rajjichaatiin, "Ani Gibxi ilma koo waameera" jedhe sun raawwatamuuf ta'e. **16** Heroodis yommuu akka beektonni sun isa gowwoomsan hubatteti akka malee aare; innis akka yeroo beektotaa sana irraa baretti, ijlolle dhiiraa warra umuriin isaanii waggaalamaa fi hammasii gad ta'e kanneen Beetlihemii fi naanloo ishee keessa jiraatuu hunda nema itti ergee ficsisise. **17** Kanaanis wanni Ermiyas rajjichi dubbate ni raawwatame. Innis akkana jedha: **18** "Sagaleen boo'ichaati fi wawaaninaa guddaan tokko Raamaa keessaa dhaga'ame; sababii isaan hin jirreef, Raahel ijlolle isheetiif boo'aa jirti; jajjabaachuus ni didde." **19** Erga Heroodis du'ee booddee, ergamaan Gooftaa tokko Gibixti abjuudhaan Yoosefitti mul'atee, **20** "Warri lubbuu mucichaa barbaadan waan du'anif ka'iittii mucicha haadha isaa wajjin fudhadhuutii biyya Israa'el dhaqi" jedheen. **21** Kanaafuu Yoosef ka'ee mucichaa fi haadha isaa fudhatee biyya Israa'el dhaqe. **22** Garuu yommuu akka Arkelaawoos iddo abbaas isaa, iddo Heroodis Yihuudaa irratti mo'e dhaga'etti achi dhaquu sodaate; abjuudhaanis waan of eeggachiisni isaaif kennameef gara aanaa Galilaa deeme; **23** achis dhaqee magaalaa Naazreetti jedhamtu keessa jiraate. Kunis dubbiin, "Inni Naaziricha jedhamee ni waamama" jedhamee karraa rajjotaatiin dubbatame sun akka raawwatamuuf ta'e.

3 Bara sana Yohannis Cuuphaan gammoojii Yihuudaa keessatti lallabaa dhufe; **2** innis, "Mootummaan samii dhi'aateeraati qalbii jijiirradhaa" jedhe. **3** Kunis isa waa'een isaa karaa Isaayyaas rajjichaatiin, "Sagalee nama, 'Gooftaadhaaf karraa qopheessa; daandii qajeelaas isaaq hojjedhaa' jedhee gammoojii keessaa iyyu tokkoo" jedhamee dubbatame sanaa dha. **4** Uffanni Yohannis rifeensa gaalaa irraa hojjetame; innis mudhii isaaatti sabbata teephaa hidhata ture. Nyaanni isaa immoo hawaanisa fi damma bosonaa ture. **5** Namoonnis Yerusaalem irraa, Yihuudaa hundaa fi biyya naanloo Yordaanos guutuu irraa gara isaa dhaqaa turan. **6** Cubbuu isaanis himachaa, Laga Yordaanos keessatti isaan cuuphamaa turan. **7** Inni garuu yommuu Fariisotaa fi Saduuqota keessaa baay'een isaanii utuu gara iddo inni itti cuuphaa turee dhufanuu argettii akkana jedheen; "Isin ijlolle buutii nana! Dheekkamsa dhufu jalaa akka baqattaniif eenyutu isinitti hime? **8** Egaa ija qalbii jijiirrannaa

mirkaneessu naqadhaa. **9** Isin, 'Abbaan keenya Abrahaamii dha' ofin jechuu waan dandeessan hin se'inaa. Waaqni dhagoota kanneen irraa Abrahaamii joollee kaasuu akka danda'u ani isinittan himaatii. **10** Toottoon amma iyyuu hidda mukkeenii irra kaa'ameera; mukti ija gaarii hin naqanne hundinuu murumee ibiddatti darbatama. **11** "Ani qalbii jijiirrannaaadhaafin bishaaniin isin cuupha. Inni na duubaan dhufu garuu na caalaab jabbaa dha; ani kophee isaa iyyuu baachuuf hin malu. Inni Hafuura Qulqulluu fi ibiddaan isin cuupha. **12** Inni afarsaa ittiin midhaan qulleessu of harkaa qaba; qamadii isaa gombisatti naqata; oobdii isaa ni qulqulleessa; habaqii garuu ibidda hin dhaamneen guba." **13** Yesuus ergasii Yohannisiin cuuphamuu Galilaadhaa gara Laga Yordaanos dhufe. **14** Yohannis garuu, "Ani siin cuuphamuu na barbaachisa; ati immoo gara koo dhuftaa?" jedhee isa dhowwe. **15** Yesuus deebisee, "Ammaaf akkanuma haa ta'uun dhiisi; nu qajeelummaa hunda raawwachuudhaaf waan kana gochuu qabnaatii" jedheen. Yohannisiis isha dhowwuun dhiise. **16** Yesuus akkuma cuuphameen bishaan keessaal ob ba'e. Innis yommusuma samiin banameet, uttu Hafuurri Waqaqaa akkuma gugeetti gad bu'ee isa irras qubattu arge. **17** Sagaleen tokkos samii irraa, "Kun ilma koo isa ani jaalladhuhuun dha; isatti baay'ee nan gammada" jedhee.

4 Ergasii Yesuus akka diiyaabiloosi qoramuuf Hafuuraan gammoojijitti geeffame. **2** Innis erga guyyaa afurtamaa fi halkan afurtamaa soomee booddee ni beela'e. **3** Inni nama qoru sun gara isaa dhufee, "Ati yoo Ilma Waqaqa taate, akka dhagooni kunneen buddeena ta'an ajaji" jedheen. **4** Yesuus immoo deebisee, "Namni dubpii afaan Waqaqayootii ba'u hundaan malee buddeena qofaan hin jiraatu'jedhamee barreffameera" jedheen. **5** Ergasii diiyaabiloos gara magaalaan qulqullutti isa geesessi fiixee mana qulqullummaa irra dhaabachiise. **6** Akkanas jedheen; "Ati yoo Ilma Waqaqa taate, gad of darbadhu. Akkana jedhamee barreffameeraati: "Inni ergamotootaa isaa siif ni ajaja; isaanis akka ati miilla keetiin dhagaatti hin buuneef, harka isaaniitiil ol si fuuduh." **7** Yesuus immoo deebisee, "Waaqa kee Gooficha hin qorin'jedhamee barreffameera" jedheen. **8** Ammas diiyaabiloos tulluu akka malee ol dheeraa tokkotti ol isa baasee mootummoota addunyaa hundaa fi ulfina isaanii isatti argisiise. **9** Akkanas jedheen; "Yoo ati gad jettee naaf sagadde, waan kana hundumaa siifin kenna." **10** Yesuusis, "Seexana nana, narraa fagaadhu! 'Waaqa kee Goofichaaf sagadi; isuma qofa tajajili'jedhamee barreffameeraati" jedheen. **11** Diyyabiloosisa isha dhiisee deeme; ergamoonti immoo dhufanii isha tajajilan. **12** Yesuus yommuu akka Yohannis mana hidhaatti galfame dhaga'etti Galilaatti deebi'e. **13** Innis Naazreetti ba'ee gara Qifirnahoom ishee biyya Zebuloonii fi Niftaalem keessatti qarqara galaanaatti argamtu sanaa dhaqee achi jiraate; **14** kunis akka dubbiin karaa Iсааyyаas rajjichaatiin dubbatame sun raawwatumuufta'e; dubbichis akkana jedha: **15** "Biyyi Zebuloonii fi biyyi Niftaalem kanneen Yordaanos gama, qarqara Daandii Galaanaa irra jiran, Galilaan Namoota Ormaas, **16** sabni dukkana keessa jiraatu, ifa guddaa argeera; warra biyya gaaddidduu du'aa keessa jiraatanifiis, ifni ba'eera." **17** Yesuus yeroo sanaa jalqabee, "Mootummaan samii dhi'aateeraati qalbii jijiirradhaa" jedhee lallabuutti ka'e. **18** Yesuus utuu qarqara Galaana Galilaa irra deemaajiruu, obboleota lama jechuuni Simoon Isa Phexros jedhamuu fi obboleessa isaa Indiriyaasin arge. Isaanis qurxummi qabdoota waan ta'anif kiyoo galanaiti darbachaa turan. **19** Yesuusis, "Kottaa, na duukaan bu'aa; anis akka isin qabduu namootaa taatanif isin na erga" jedheen. **20** Isaanis yommusuma kiyoo isaanii dhiisanii isaa

duukaa bu'an. **21** Innis utuu achii ka'ee deemuu obboleota gara biraa lama jechuuni Yaaqoob ilma Zabdewoosii fi obboleessa isaa Yohannisin arge. Isaanis abbaa isaanii Zabdewoos wajjin kiyyoo isaanii qophoeffachaa bidiruu keessa turan. Yesuus isaanis waame; **22** isaanis yommusuma bidiruu sanaa fi abbaa isaanii dhiisanii isha duukaa bu'an. **23** Yesuus manneen sagadaa isaanii keessatti barsiisaa, wangeela mootummaa lallabaa, dhibee fi dhukkuba saba keessa jiru hunda fayyisaa Galiilaa guutuu keessa deeme. **24** Oduun waa'ee isaaas Sooriyya hunda keessatti dhaga'ame; namoonnis warra dhukkuba garaa garaatiin qabaman, warra dhukkuba hamaan dhiphataan, warra hafuura hamaan qabaman, warra dhukkuba gaggabootiin dhiphataanii fi warra dhagni irratti du'e isatti fidan; innis isaan fayyise. **25** Tuunni namootaa baay'ees Galilaadhaa, Magaalaa Kurnanii, Yerusaaleemii, Yihuudaa fi biyya Yordaanos gamaatii isha duukaa bu'e.

5 Yesuus yommuu namootaa baay'ee argetti, tulluutti ol ba'ee taa'e. Barattooni isaaas gara isaa dhufan; **2** innis isaan barsiisuu jalqabe. Akkanas jedhe: **3** "Warri hafuuraan hiyyeyyii ta'an eebbfamoo dha; mootummaan samii kan isaaniitii. **4** Warri gaddan eebbfamoo dha; jajjabina ni argatuutii. **5** Warri garraamiin eebbfamoo dha; lafa ni dhaalutti. **6** Warri qajeelummaa beela'anii fi dheeobotan eebbfamoo dha; isaan ni quufutti. **7** Araara qabeeyyin eebbfamoo dha; araara ni argatuutii. **8** Warri garaan isaanii qulqulluu eebbfamoo dha; Waaqa ni argutii. **9** Warri nagaa buusan eebbfamoo dha; jioollee Waaqa ni jedhamuutti. **10** Warri qajeelummaadhaaf jedhanii ari'ataman eebbfamoo dha; mootummaan samii kan isaaniitii. **11** "Yommuu namoonni sababii kootif jedhanii isin arrabsan, yommuu isin ari'atani fi yommuu waan hamaa gosa hundaa sobaan isin irratti dubbatan isin eebbfamoo dha. **12** Sababii gatiin keessan samii keessatti guddaa ta'eef ililchaa; gammadaas; isaan raajota isin dura turanis haaluma kanaan ari'ataniiruutti. **13** "Isin soogidda lafafaa ti. Garuu soogiddi yoo mi'aa isaa dhabe, mi'aa isaa akkamiin deebifamuu danda'a? Gad gatamee miillaan dhidhiitama malee si'achi waan tokko illee hin fayyadu. **14** "Isin ifa adduryaa ti. Magaalaan gaara gubbaa jiru tokko dhokachuu hin danda'u. **15** Yookaan namoonni ibsaa qabiisaniin gombisaa jala hin kaa'an. Qooda kanaa baattuu isaa irra kaa'u; ibsaaan sunis namootaa mana keessa jiran hundaa ifa kenna. **16** Akka namoonni hojii keessan isa gaarii arganii abbaa keessan kan samii irratifi ulfina kennaniif ifni keessanis akkasuma fuula namootaa duratti haa ifu. **17** "Isin waan ani Seera yookaan Raajota diiguu dhufe hin se'inaa; ani isaan raawwachuuf malee diiguuf hin dhufne. **18** Ani dhuguman isinittin hima; hamma samii fi lafti darbanitti, Seerri giutummaatti raawwataama malee seericha keessa qubeen tokko iyyuu, tuqaan xinnoon ishee iyyuu gonkumaa hin baddu. **19** Kanaafuu namni ajajawan kanneen keessa xinnaa isaa illee diigii, kan akka warri kanis diiganif barsiisuu kam iyyuu mootummaa samii keessatti xinnaa jedhama; namni ajajawan kanneen eeguu fi kan warra kanis barsiisuu kam iyyuu garuu mootummaa samii keessatti guddaa jedhama. **20** Ani isinittin hima; qajeelummaan keessan qajeelummaa Fariisotaati fi qajeelummaa barsiistota seeraa yoo caaluu baate isin dhugumaan mootummaa samiitti hin galtan. **21** "Isin akka bara dheeraan dura namootaan, 'Hin ajjeesin; nama ajjeese kamitti iyyuu ni muramaa'jedhamee dhageessaniirtu. **22** Ani garuu isinittin hima; nama obboleessa isatti dheekkamu hundumaa murtiitii eeggata. Namni obboleessa isatiit 'Raatuu' jedhu hundis murtii waldaatti dhi'ataa. Nama obboleessa isatiit

'Doofaa nana' jedhu immoo ibidda gahaannantu isa eeggata. (**Geenna g1067**) 23 "Kanaafuu ati yeroo kenna kee iddoa aarsaatti dhi'eessittee yoo akka obboleessi kee komii sirraa qabu yaadatte, 24 kenna kee achuma iddoa aarsaa duratu dhiisii dhaqitiit duraan dursii obboleessa keetti araarami; ergasii kottuutii kenna kee dhi'eessi. 25 "Amajaajii kee isa mana murtiitti si geessaa jiru wajjin dafii walii gali. Kanas utuma isa wajjin karaa jirtuu godhi; yoo kanaa achii amajaajii kee dabarsee abbaa seeraatti si kenna; abbaan seeraa immoo poolisiitti si kenna; atis mana hidhaatti darbatamta. 26 Ani dhuguman sitti hima; ati hamma saantima ishee dhumaa baaftuti achii hin baatu. 27 "Isin akka, 'Hin ejjin' jedhame dhageessaniirtu. 28 Ani garuu isinittin hima; namni hawwiidhaan dubartii ilaalu hundinuu yaada isattii ishee wajjin ejjeera. 29 Yoo jii klee mirgaasi gufachiise, of keessaa baasii gati. Dhagni kee guutuun gahaannamitti darbatamuun irra, kutaa dhagna keetii keessaa tokko dhabuu siif wayyataa. (**Geenna g1067**) 30 Yoo harki kee mirgaasi si gufachiise of irraa murii gati. Dhagni kee guutuun gahaannamitti galuu irra, kutaa dhagna keetii keessaa tokko dhabuu siif wayya. (**Geenna g1067**) 31 "Namni niittii isaa hiiku kam iyyuu, 'Waraqaa ragaa hiikkaa haa kennuu' jedhameera. 32 Ani garuu isinittin hima; namni utuu isheen halalummaa hin hoijetin niittii isaa hiiku kam iyyuu akka isheen ejjitu ishee taasisa; namni dubartii hiikamte fuudhu kam iyyuu ni ejja. 33 "Ammas akka warra duritiin, 'Waan kakatte Gootaadhaaf guuti malee sobaan hin kakatin' jedhame dhageessaniirtu. 34 Ani garuu isinittin hima; gonkumaa hin kakatincaa: samiidihaan hin kakatincaa; inni teessoo Waqaatii; 35 yookaan lafaan hin kakatincaa; isheen ejjeta miilla isaatii; yookaan Yerusaaleemiin hin kakatincaa; isheen magaalaa Mooticha Guddaatii. 36 Mataa keetiiniis hin kakatin; ati rifeensa tokko illee addeessuu yookaan gurrachesuu hin dandeessuutii. 37 Wannu isin jechuu qabdan, 'Eeyyee' yookaan 'Waawuu' haat'a; wannu kanaa achii kam iyyuu isa hamaa sana irraa dhufa. 38 "Qooda ijaa, ijaa; qooda ilkaanii immoo ilkaan' akka jedhame dhageessaniirtu. 39 Ani garuu isinittin hima. Nama hamaadhaan hin morkatinaa. Yoo namni tokko maddii kee mirgaasi kabale, kaanis itti qabi. 40 Yoo namni tokko si himatee kittaa kee sirraa fudhate, kootii kees kenniif. 41 Yoo namni tokko akka ati gara kiiloo meetira tokkoo fi walakkaa isa wajjin deemtu si dirqisiise, ati immoo gara kiiloo meetira sadiiisa waajjin deemi. 42 Nama si kadhatuutii kenni; nama sirraa liqeefachuu barbaadutis dugaan hin garagalchin. 43 "Ollaa kee jaalladhuh, diina kee jibbi' akka jedhame dhageessaniirtu. 44 Ani garuu isinittin hima; diinota keessan jaalladhah; warra isin ari'atanifiis kadhadhaa; 45 kanaanis abbaa keessan kan samii irraatiif ijomlee ni taatu. Inni warra hamoo fi warra gaggaa riidhaaf aduu isaa ni baasa; qajeeltotaa fi jal'ootaafis bokkaa ni roobsa. 46 Isin warra isin jaallatan qofa yoo jaallattan gatii maalii argattu? Kana immoo qaraxxoorni iyyuu ni godhu mitii? 47 Isin yoo obboloota keessan qofa nagaa gaafattan warra kaan caalaa maal hojjechutti jirtu? Kana immoo ormooni iyyuu ni godhu mitii? 48 Akkuma abbaan keessan inni samii irraa mudaa hin qabne sana, isinis warra mudaa hin qabne ta'aa.

6 "Akka isaan isin arganiif jettanii 'Hojjii qajeelummaa' keessan fuula namootaa duratti akka hin hoijenneef of eeggadhaa. Yoo akkas gootan abbaa keessan kan samii irraa biraas gatii hin qabaattaniitii. 2 "Kanaafuu ati yommuu warra rakkatanifiis waa kennitutii akka fakkeessitoonni namoota biratti jajamuuf jedhanii manneen sagadaa keessattii fi karaa irratti godhan sana malakataan hin labsatin. Ani dhuguman isinittin hima; isaan gatii isaanii argataniiru. 3 Yeroo ati rakkattootaa waa kennitutii

garuu waan harki kee mirgaas godhu, harki kee bitaa hin beekin; 4 kunis akka kennaan kee dhoksaan ta'uuf. Abbaan kee inni waan dhoksaattii hoijetamu argu sun ifaan ifatti gatii siif kenna. 5 "Isin yommuu kadhattan akka fakkeessitootaa hin ta'inaa; isaan namatti mul'achuuved jedhanii manneen sagadaa keessaa fi golee karaa irra dhaabatanii kadhachuu jaallatuutii. Ani dhuguman isinittin hima; isaan gatii isaanii argataniiru. 6 Ati garuu yeroo kadhattu mana keetti ol gali; balbala cufadhuutii Abbaa kee isa hin mul'anne sana kadhadhu. Abbaan kee inni waan dhoksaattii hoijetamu argu sun ifaan ifatti gatii siif kenna. 7 Isinis yommuu kadhattan akka ormootaa dubbii faayidaa hin qabne irra hin deddeebi'inaa; isaan baay'ina dubbii isaaniiitii waan isaanii dhaga'amu se'u. 8 Isin akka isaanii hin ta'inaa; abbaan keessan utuma isin hin kadhatin iyyuu waan isin barbaachisu ni beekaati. 9 "Egaa akkana jedhaa kadhadhaa: "Yaa Abbaa keenya kan samii irra jirtu, maqaan kee haa qulqulla'u; 10 mootummaan kee haa dhufu; fedhiin kee akkuma samii irratti ta'e sana, lafa irrattis haa ta'u. 11 Buddeena keenya kan guyyuma guyyaa har'a nuu kenni. 12 Akkuma nu warra yakka nutti hoijetaniif dhiifnu sana, atis yakka keenya nuuf dhiisi. 13 Isa hamaa jalaa nu baasi malee qoramatti nu hin galchin.' Mootummaan, humni, ulfinnis bara baaan kan kee ti. 14 Yoo isin namootaaf cubbuu isaanii dhiiftan, Abbaan keessan inni samii irraas akkasuma isiniiif dhiisaati. 15 Yoo isin namootaaf cubbuu isaanii dhiisuu baattan garuu, Abbaan keessanis akkasuma cubbuu keessan isiniiif hin dhiisu. 16 "Isin yommuu soomtanitti akka fakkeessitootaa fuula hin dukkanoeffatinaa; isaan akka soomutti jiran argisiifachuuved jedhanii fuula isaanii hammeessu. Ani dhuguman isinittin hima; isaan gatii isaanii argataniiru. 17 Ati garuu yeroo soomtu mataa kee bidabdu; fuula kees dhiqadhu. 18 Kunis akka sooma kee sana abbaa kee isa namatti hin mul'anne malee namni hin beekneefi dha. Abbaan kee inni waan dhoksaattii hoijetamu argu sun gatii kee ifaan ifatti siif kenna. 19 "Isin iddootttu bilii fi daana'oontu balleessitu fi iddootttu hattuun cabsitee hattu lafa irratti badhaadhummaa ofii keessaniiif hin kuufatinaa. 20 Garuu iddootttu bilii fi daana'oontu nyaattee hin balleessinee fi iddootttu hattuun cabsitee hin hanne samii irratti badhaadhummaa ofii keessaniiif kuufadhaa. 21 Idduma badhaadhummaan kee jiru sana garaan kees jiraati. 22 "Iji ibrasaa dhagnaa ti. Iji kee fayyaa taanaan, dhagni kee guutuun ifaan guutama. 23 Yoo jii klee fayyaa hin ta'in garuu, dhagni kee guutuun ni dukkanaa'a. Erga ifni si keessa jiru sun dukkanaa'e, dukkanni sun hammam haa jabaatu reel! 24 "Namni gooftota lama tajaajiluu danda'u tokko iyyuu hin jiru. Isa tokko jibbitiee isa kaan jaallattaati; yookaan isa tokkoof of kennitee isa kaan immoo tuffatta. Isinis Waqaqa fi Maallaqa tajaajiluu hin dandeessan. 25 "Kanaafuu ani isinittin hima; 'Maal nyaanna yookaan maal dhugna?' jettanii waa'ee jireenyaa keessanii hin yaadda'inaa; yookaan 'maal uffanna?' jettanii waa'ee dhagni keessanii hin yaadda'inaa. Jireenyi nyaataa hin caaluu? Dhnagnis uffataa hin caaluu? 26 Mee simbirroota samii ilaala; isaan hin facaafatan yookaan hin haammataan yookaan gombisaatti hin galfatan; ta'uus Abbaan keessan inni samii irraa isaan soora. Isin immoo isaan caalaa gatii guddaa qabdu mitii? 27 Isin keessaa namni yaadda'uudhaan hojjaas isaa irratti dhundhuma tokko dababalchuu danda'u eneyu? 28 "Isin maalif waa'ee uffataa yaaddoftu? Daraaraawwan dirree akkamitti akka guddatan mee ilaala. Isaan hin dhama'an yookaan hin fo'an. 29 Ani garuu isinittin hima; Solomoon iyyuu ulfinna isaa hunda keessatti, akka tokkoo isaaniiitii hin uffanne. 30 Isin yaa warra amantii xinnoo nana. Waaqni erga marga dirree kan har'a jiruu fi kan bor immoo ibiddatti naqamutti iyyuu

akkasitti uffisee, isinitti immoo guddaa caalchisee hin uffisuure? **31** Kanaafuu, ‘Maal nyaanna?’ yookaan ‘Maal dhugna?’ yookaan ‘Maal uffanna?’ jettanii hin yaadda’inaa. **32** Kana hunda ormoonni iyuu ni barbaaduutii; Abbaan keessan inni samii irraas akka wanni kun hundinuu isin barbaachisu ni beeka. **33** Garuu duraan dursaatti mootummaa isatati fi qajeelummaa isaa barbaadaa; wanni kun hundinuu akkasuma isiniif kennamaa. **34** Kanaafuu waa’ee boriiifi hin yaadda’inaa; bor ofti isatatiif ni yaadda’atii. Hammimni guyyaa sanaa mataan isaa guyyicha ni ga’aa.

7 “Akka isinitti hin muramneef namoota kaanitti hin murinaa. **2** Murtiidhuma isin namatti murtaniin isinitti muramaatiit; safartuu ittiin safartaniinis isiniif safarama. **3** “Ati maaliif jirma ija kee keessa jiru arguu dhiiptee huuba ija obboleessa keetii keessa jiru ilalta? **4** Ati utuu jirmi ija kee keessa jiruu akkamitti obboleessa keetii, ‘Kottu mee ani huuba ija kee keessa jiru siif nan baasa’ jechuu dandeessa? **5** Fakkeessitu nana; duraan dursiittii jirma ija kee keessa jiru baafadhu; ergasiis huuba ija obboleessa keetii keessa jiru baasuudhaaf firriitti argita. **6** “Waan qulqulluu sarootaaf hin kenninaa; lula keessanis booyee dura hin buusinaa. Yoo kana gootan isaan miilla isaaniiitiin dhidhiit; gara galanis isin cicciru. **7** “Kadhadhaa, isiniif ni kennamaa; barbaadaa, ni argattuu; rurrukutaa, balballi isiniif ni banamaa. **8** Namni kadhatu hundi ni argataati; namni barbaadu ni argata; nama rurrukutuufis balballi ni banama. **9** “Isin keessaa namni yoo ilmi isaa buddeena isia kadhathe, dhagaa kennuuf eenuy? **10** Yookaan yoo inni qurxummii isia kadhathe, bofa kennuuf eenuy? **11** Erga isin warri hamoon iyuu kennaa gaarii ijoollee keessaniiif kennuu beektanii, abbaan keessan inni samii irraa immoo hammam caalchisee warra isia kadhataniif kennaa gaarii haa kennuu ree! **12** Kanaafuu waan akka namoonni isiniif godhan barbaaddan hundumaa isinis akkasuma isaniif godhaa; Seerris Raajonnis kanumaati. **13** “Karra dhiphadhaan seenaa. Karaan badiisatti geessu bal’aadhaati; karri isaaas bal’aa dha; namoonni ittiin seenanis baay’ee dha. **14** Garuu karri isaa dhiphaa dha; karaan jireenyatti nama geessu qal’aa dha; warri isaa argatanis muraasa. **15** “Rajota sobaa warra kal’ee hoolaa uffatanii gara keessan dhufan, kanneen keessi isaanii garuu yeeyyi akka malee beela’ee waa cicciratu ta’ee irraa of eggadhaha. **16** Isin ija isaaniiitiin isaan beektu. Namoonni qoraattii irraa wayinii yookaan sokorruu irraa harbuu ni ciruu? **17** Akkasumas mukni gaariin hundumtuu ija gaarii naqata; mukni gadheen immoo ija gadhee naqata. **18** Mukni gaariin ija gadhee naqachuu hin danda’u; mukni gadheenis ija gaarii naqachuu hin danda’u. **19** Mukni ija gaarii hin naqanne hundi muramee ibiddatti naqama. **20** Kanaaf isin ija isaaniiitiin isaan beektu. **21** “Nama fedhii Abbaa koo isa samii irraa raawwatu malee namni, ‘Yaa Gooftaa, yaa Gooftaa’ naan jedhu hundi mootummaa samiitti hin galu. **22** Guyyaa sana namoonni hedduu, ‘Yaa Gooftaa, yaa Gooftaa, nu maqaa keetti rajji dubbanneerra mitii? Maqaa keetti hafuurota hamoo baafneerra mitii? Maqaa keetti dinqii hedduu hoijenneerra mitii?’ naan jedhu. **23** Ani immoo, ‘Narraa fagaadhaa! Isin warra hammina hojettan, ani gonkumaa isin hin beekne’ jedhee ifaan ifatti isaanitti nan hima. **24** “Kanaafuu namni dubbi koo kana dhaga’ee hojiidhaan argisiisu hundi, nama ogeessa mana isaa kattaa irratti ijaarrate fakkaata. **25** Bokkaan roobee, lolaan lola’ee, bubbeneen bubbisee mana sana dha’ee; manichi garuu waan kattaa irratti hundeeffameef hin jigne. **26** Namni dubbi koo kana dhaga’ee hojiidhaan hin argisiifne hundi garuu nama gowwaa mana isaa cirracha irratti ijaarrate fakkaata. **27** Bokkaan roobee, lolaan lola’ee, bubbeneen

bubbisee manicha dha’ee;manni sunis ni jige; jiguun isaa akka malee hamaa ture.” **28** Yommuu Yesuu dubbi kana dubbatee raawwatetti namoonni barsiisa isaa ni dinqsifatan; **29** inni akka barsiistota seeraatti utuu hin ta’in, akka nama taayitaa qabu tokkootti isaan barsiisa tureetii.

8 Yeroo Yesuu gaara irraa bu’etti, tuuta namoota baay’eetu isa duukaa bu’e. **2** Kunoo namichi lamxaan tokkos dhufee, fuula isaa duratti jilbeenfatee, “Yaa Gooftaa, yoo fedhii kee ta’ee, ati na qulqulleessuu ni dandeessa” jedheen. **3** Yesuus harka isaa hiixateen namicha qaqqabee, “Fedhii koo ti; qulqulla’s!” jedheen. Lamxiin isaaas yeruma sana qulqulla’s. **4** Ergasiis Yesuu, “Nama tokkotti illee akka hin hime beekkadhu. Garuu dhaqittii akka isaaniiif ragaa ta’uf lubatti of argisisi; kennaa Museen ajaje sana illee dhi’eessi” jedheen. **5** Yeroo Yesuu Qifirnaahom seenetti, ajajaan dhibbaa tokko gara isaa dhufee akkana jedhee isa kadhathe; **6** “Yaa Gooftaa, tajaajilaan koo dhagni irratti du’ee mana ciisa; akka malees dhiphachaa jira.” **7** Yesuus, “Ani dhufeen isa fayyisa” jedheen. **8** Ajajaan dhibbaa sun immoo akkana jedhee deebiseef; “Yaa Gooftaa, ati bantii mana kootii jala seenuu naaf hin malu. Garuu dubbicha qofa dubbadhu; tajaajilaan koo ni fayaatii. **9** Ani matala koo iyuu nama taayitaa jala jiruu dha; loltootaa of jalaa qaba. Isa tokkoon, ‘Deemi’ nan jedha; innis ni deema; isa kaaniim immoo, ‘Kottu’ nan jedha; innis ni dhufu. Tajaajilaan kootiinis, ‘Waan kana hojjedu’ nan jedha; innis ni hojjeta.’ **10** Yesuu yommuu waan kana dhaga’etti dinqifatee warra isaa duukaa bu’aa turaniin akkana jedhe; “Ani dhuguma isinittin hima; ani Israa’el keessatti nama amantii guddaa akkanaa qabu tokko illee hin arganne. **11** Ani isinittin hima; namoonni hedduun ba’aa biiftutii fi lixa biiftutii ni dhufu; isaanis Abrahaam, Yisihaaqii fi Yaacoob wajjin mootummaa samii keessatti maaddiitti ni dhi’atu. **12** Ijoolleen mootummaa garuu dukkana alaatii gad darbatamu; achitti boo’uu fi ilkaan qaruutu ta’aa.” **13** Yesuus deebisee ajajaa dhibbaa sanaan, “Akkuma amantii keetii siif haa ta’u; deemi!” jedhe. Tajaajilaan isaa yeruma sana fayye. **14** Yesuu yommuu mana Phexros seenetti, haati niittii Phexros dhukkuba dhagna gubaadhaan qabamtee ciifte arge. **15** Innis harka ishee tuqe; dhagna gubaan sunis ishee dhiiise; isheenis kaatee isa tajaajiluu jalqabde. **16** Galgala sanas namoota hafuurota hamoon qabaman hedduu gara isaa fidan; innis jecha tokkoon hafuurota sana baase; dhukkubsattoota hundumaa ni fayyise. **17** Kunis akka dubbiin karaa Isaayaas raajichaati, “Inni dhibee keenya nurraa fuudhe; dhukkuba keenyas ni baate” jedhame sun raawwatamuuf ta’ee. **18** Yesuu yommuu tuuta namoota baay’ee naannoo isatati argetti akka gama ce’aniif ajaje. **19** Barsiisaan seeraa tokkos gara isaa dhufee, “Yaa barsiisa, ari iddo ati dhaqxu hundatti si duukaa nan bu’a” jedhe. **20** Yesuu deebisee, “Waangoonni boolla qabu; simbirroonis man’ee qabu; Ilmi Namaa garuu iddo itti mataa isaa irkifatu illee hin qabu” jedhe. **21** Barattoota isaa keessas inni tokko, “Yaa Gooftaa, dura akka ani dhaqee abbaa koo awwaalladhu naa eeyyami!” jedheen. **22** Yesuu garuu, “Warri du’an du’aa isaanii haa awwaallatan; ati immoo na duukaa bu’i” jedheen. **23** Yommuu inni bidiruu yaabbatettis, barattooni isaa isa duukaa bu’an. **24** Akkuma tasaa bubbeneen hamaan tokko galaana irratti ka’ee; dambalinis bidiruu sana irra gara gale. Yesuu garuu rafaa ture. **25** Barattooni isaa gara isaa dhufanii, “Yaa Gooftaa, nu oolchi! Nu dhumuufi!” jedhanii isaa dammaqsan. **26** Innis deebisee, “Isin warra amantii xinnoo nama; maalif akkana sodaattu?” jedheen. Ka’ees bubbbee sanaa fi galaana sana ifate; tasgabbiin guddaanis ni ta’ee. **27** Namoonnis dinqifatanii, “Namni bubbbee fi galaanni ajajamaniif

kun nama akkamii ti?" jedhan. **28** Yommuu Yesuus gama ce'ee biyya Gadareen ga'etti, namoonni hafuuра hamaan qabaman lama iddoо awwaalaatii ba'anii itti dhufan. Isaanis waan akka malee hamoo turanifi namni tokko iyyu karaa sana irra darbuu hin danda'u ture. **29** Isaanis, "Yaa Ilma Waaqaa, ati maal nurraa barbaadda? Utuu yeroon sun hin ga'in nu dhiphisuу dhufte moo?" jedhanii iyyan. **30** Hoomaan booyyee guddaaanisaas xinnoo isaan irraa fagaatee dheedaa ture. **31** Hafuuronni hamoon sunis, "Yoo nu baafte, gara hoomaa booyyee sanaatti nu ergi" jedhanii Yesuusin kadhatan. **32** Innis, "Dhaqaal!" jedheen. Isaanis namicha keessaa ba'anii hoomaa booyyee sanatti galan; hoomaan sun guutuunis ededa hallayyaа irraa gad gugatee galaanatti nam ee bishaan keessatti dhume. **33** Warri booyyeewwan tiksani sunis baqatanii magaalaan seenan; isaanis waan hunda, waan namoota hafuurota hamoon qabamanii turan irra ga'es ni odeessan. **34** Magaalaa sun guutuunis Yesuusin arguuf ba'e. Yommuu isa argettis akka inni biyya isaanii keessaa ba'uuf isaa kadhate.

9 Yesuus bidiruu yaabbatee galaana ce'ee gara magaalaa isaa dhufe. **2** Kunoo, jarri tokko nama dhagni irratti du'e siree irra ciisii tokko gara isaa fidan. Yesuusis yommuu amantii isaanii argettii namichaan, "Ilma koo jabaadhu; cubbuun kee siif dhiiameeraati" jedhe. **3** Kana irratti barsiistota seeraa keessaa tokko garaa isaanii keessatti, "Kunoo, namichi kun Waaqa arrabsa!" jedhan. **4** Yesuusis yaada isaanii beekee akkana jedhe, "Isin maalif garaa keessan keessatti waan hamaa yaaddu?" **5** 'Cubbuun kee siif dhiiameera' jechuu moo 'Ka'i deemi' jechuutu salphaa dha? **6** Ani garuu akka Ilmi Namaa cubbuu namaaf dhiisudhaaf lafa irratti taayitaq qabu akka beektan nan barbaada." Kanaafuu inni namicha dhagni irratti du'e sanaan, "Ka'i; siree kee fudhadhuutii mana keetti gal!" jedhe. **7** Namichis ka'ee mana isaatti gale. **8** Namoonnis yommuu waan kana organitti ni dingifatan; Waaqa taayitaq akkasii namaaf kenneefis ulfina kennan. **9** Yesuus achii ka'ee utuu deemuu namicha Maatewos jedhamu tokko utuu inni iddoо itti qaraxa walitti qaban taa'u argee, "Na duukaa bu!" jedheen. Maatewosis ka'ee isa duukaa bu'e. **10** Yeroo Yesuus mana Maatewositti irbaata nyaachaa turetti, qaraxoonnii fi cubbamooni baay'een dhufanii isaa fi barattoota isaa wajjin nyaatan. **11** Fariisonni yommuu waan kana organitti, "Barsiisan keessan maalif qaraxxootaa fi cubbamotootaa wajjin nyaata?" jedhanii barattoota isaa gaafatan. **12** Yesuus immoo waan kana dhageeyaan akkana jedhe; "Ogeessi fayyaa warra dhukkubsataniif malee warra fayyaa qabaniif hin barbaachisu. **13** Garuu dhaqaatii dubbiin, 'Ani aaraan fedha malee aarsaa hin fedhu' jedhu sun maal jechuu akka ta e hubadhaa. Ani cubbamotootaa waamuufin dhufe malee qajeeltota waamuuf hin dhufneeti." **14** Barattooni Yohannis dhufanii, "Sababiin utuu nuu fi Fariisonni soomnuu, barattooni kee hin soomneef maali?" jedhanii isaa gaafatan. **15** Yesuus immoo akkana jedhee deebise; "Keessummooni misirrichaa akkamii utuu inni isaan wajjin jiruu gadduu danda'u? Yeroon itti misirrichi isaan biraa fudhatamu ni dhufa; isaanis yeroon sana ni soomu. **16** 'Namni uffata moofaa irratti erbee haaraa erbu tokko illee hin jiru; erbeen sun uffata sana irraa tarsaasaati; tarsa'aan sunis isa duraa ni caala. **17** Akkasuma immoo namoonni daadhii wayinii haaraa qalqalloo moofaatti hin naqan. Yoo isaan itti naqan qalqallichi ni dho'a; daadhiiniis ni dhangala'a; qalqalloonis horoomaa ba'a. Daadhiin wayinii haaraan garuu yoo qalqalloo haaraatti naqame lachanuu yeroon dhereet turu.' **18** Utuu inni waan kana dubbachaa jiruu, bulchaan mana sagadaa tokko dhufee fuula isaa durattii jilbeefatee, "Intalli koo ammuma-

na duraa duute. Garuu kottutuutii harka kee ishee irra kaa'i; isheenii ni jiraattii" jedheen. **19** Yesuus ka'ee barattoota isaa wajjin isa duukaa bu'e. **20** Kunoo, dubartiin dhiigni ishee waggaа kudha lama dhangala'a ture tokko dugda isaa duubaan dhuftee handaara uffata isaa tuqx. **21** Isheenii garaa ishee keessatti, "Ani yoot uffatuma isaa illee tuqe nan fayya" jettee yaaddee turtieeti. **22** Yesuusis garagalee ishee illaalee, "Yaa intalaa, amantiin kee si fayyiseeraati jabaadhu" jedheen. Dubartiin sunis yeruma sana fayyite. **23** Yesuusis yommuu mana bulchaa mana sagadaa sanaa seenee warra ulullee afuufanii fi uummata wacu argetti, **24** "Asii deemaa! Intalattiin raftaerti malee hin duunee" jedhe. Isaan garuu isatti kolfan. **25** Erga namoonni gad baafamanii booddees inni ol seenee harka intalattii qabe; isheenii kaatee dhaabat. **26** Oduu waa'ee kanaas biyya sana guutuut keessa faca'e. **27** Yesuus utuu achii ka'ee deemaa jiruu, jaamoniin lama isaa duukaa bu'anii, "Yaa Ilma Daawit nu maarl!" jedhanii iyyan. **28** Yommuu inni mana seenettis jaamoniin sun gara isaa dhufan; innis, "Akka ani waan kana gochuu danda'u ni amantuut ree?" jedhee isaan gaafate. Isaanis, "Eeyyee, yaa Gooftaa!" jedhanii deebisaniif. **29** Yesuusis ija isaanii qaqqabee, "Akkuma amantii keessanii isiniif haa ta'u" jedheen. **30** Iji isaanii ni baname. Yesuusis, "Akka namni tokko iyyu waan kana hin beekne of eeggadhaa" jedhee jabetesee isaan akeekkachiise. **31** Jarri garuu achii ba'anii biyya sana hunda keessatti waa'ee isaa odeessan. **32** Utuu isaan gad ba'uutti jiranuu jarri tokko nama hafuurotamaa dhaadhaan qabamee dubbachuu hin dandeenyee tokko Yesuusitti fidan. **33** Namichi sunis erga hafuurotamaa isaa baafamee boodee ni dubbate. Namoonnis, "Wanni akkanaa gonkuuma Isra'eel keessatti hin argamme" jedhanii dingifatan. **34** Farisonni garuu, "Inni hangafa hafuurotamaa hafuurotamaa hamoo basaa" jedhan. **35** Yesuus manneen sagadaa isaanii keessatti barsiisa, wangeela mootummaa lallabaa, akkasumas dhibee fi dhukkuba hunda irraa namoota fayyisaа magalaawwanii fi gandoota hunda keessa deeme. **36** Innis yommuu tuuta namootaa argettii garaa laafeef; isaan akkuma hoolota tiksee hin qabneetti dhiphataanii, gatamaniis turanitii. **37** Barattoota isaatiniis akkana jedhe; "Midhaan walitti qabamu baay'ee dha; hoijettooni garuu muraasa. **38** Kanaaf akka Gooftaan midhaan sanaa gara lafa qotisaa midhaan isaatti hoijettoota erguuf isaa kadhadhaa."

10 Yesuus barattoota isaa kudha lamaan offiti waamee akka isaan hafuurota xuraa'oo baasaniif, dhibee fi dhukkuba hundumaa akka fayyisiapii taayitaq kenneef. **2** Maqaan ergamoota kudha lamaaniis kana: Jalqabatti Simoon isaa Phexros jedhamuu fi obboleessa isaa Indiriyyas, Yaaqoob ilma Zabdewoosii fi obboleessa isaa Yohannis, **3** Filiphoo, Bartaloomeewoos, Toorniias, Maatewos isaa qaraxa walitti qabu, Yaaqoob ilma Alfewoosii fi Taadewoos, **4** Simoon Hinaafticha, Yihuidaa Keeriyoticha isaa Yesuusin dabarsee kenne. **5** Yesuus warra kudha lamaan kanneen erge; akkanas jedhee isaan ajaje; "Gara Namoota Ormaa hin dhaqinnaa; magalaawwan Samaariyyaа tokko illee hin seeninnaa. **6** Qoodaa kanaa gara hoolota mana Isra'eel kanneen badan sanaa dhaqaa. **7** Yommuu dhaqxanittis, 'mootummaan samii dhi'aateera' jedhaa lallabaa. **8** Dhukkubsattoota fayyisaа; warra du'an kaasaa; warra lamxa'a an qulqulleessa; hafuurotamaa baasaa. Tola waan argattaniif toluma kennaa. **9** "Sabbata keessanitti warqee yookaan meetii yookaan sibiila diimaa hin qabatinaa; **10** karaa keessaniiif korjoo yookaan kittaa lama yookaan kophee yookaan ulee hin qabatinaa; hoijetaaf waan isa barbaachisu argachuun ni malaatiif. **11** Magaalaa yookaan ganda seentan kam iyyu keessa nama

malu barbaadaa; hamma achii baatanittis manuma isaa turaa. **12** Yommuu mana sana seentanittis nagaa gaafadhaa. **13** Nagaan keessan yoo mana sanaaf male, mana sanaaf haa ta'u; yoo isaa hin malin garuu nagaan keessan isinif haa deebi'u. **14** Yoo namni tokko illee isin simachuu baate yookaan dubbii keessan dhaga'u baate, yeroo mana yookaan magaalaa sanaa baatanitti awwaara miilla keessanii dhadha'adhaa. **15** Ani dhuguma isinittin hima; guyyaa murtiitti magaalaa sana irra Soodoomii fi Gomoraaf ni salphata. **16** "Kunoo, ani akka hoolotaa gara gidduu yeeyyiittin isin erga. Kanaafuu akka bofaa ogeeyyii, akka gugee garraamii ta'aa. **17** Namoota irraa of eeggadhaa; isin dabarfamtanii yaa'iitti ni kennantu; manneen sagadaa keessatti ni garafantu. **18** Isinis akka isaanii fi Namoota Ormaatti dhuga baatota taatanifi anaaf jettanii fuula bulchitootaati fi moototaa durattti ni dhi'eefamtu. **19** Yommuu dabarsanii isin kennanis akkamitti akka dubbattan yookaan maal akka dubbattan hin yaadda'inaa. Wanni isin dubbattan yeruma sanatti isinif kennama; **20** Hafuura Abbaa keessanittu isin keessaa dubbata malee isintu dubbata mitii. **21** "Obboleessi dabarsee obboleessa du'atti kenna; abbaan dabarsee ijoolee isaa du'atti kenna; ijooleenis warra isaaniitti ka'anii isaan ajeesuu. **22** Namni hundinuu sababii kootiif isin jibba; kan hamma dhumaatti jabaatee dhaabatu garuu ni fayya. **23** Yommuu magaalaa tokko keessatti isin ari'atanitti, gara magaalaa kaaniitti baqadhaa; ani dhuguma isinittin hima; hamma Ilmi Namaa dhufutti magaalaaawan Israa'el hundumaa keessa naannoftanii waliin hin geesan. **24** "Barataan barsiisa isattii ol miti; garbichis gooftaa isattii ol miti. **25** Barataan tokko akka barsiisa isaa ta'uun, garbichi tokko immoo akka gooftaa isaa ta'uun ni ga'a. Erga abbaa manaaatiin 'Bi'eelzebuul' jedhanii, warra mana isaa jiraataniin immoo hammam kana caalaah haa jedhan ree! **26** "Kanaafuu isaan hin sodaatinaa. Wanni haguugamee utuu hin mul'ifamin hafu yookaan wanni dhokfamee utuu hin beekamin hafu tokko iyyuu hin jiruutii. **27** Waan ani dukkana keessatti isinittu himu guyyaa adii odeessaa; waan gurratti isinittu hasaasan, bantii manaa irraa labsaa. **28** Warra foon malee lubbuu ajeesuu hin dandeenyee hin sodaatinaa. Qooda kanaa Isa gahaannam keessatti foonii fi lubbuu balleessuu danda'u sana sodaadhaa. (**Geenna g1067**) **29** Daaloteen lama saantima tokkotti gurguramu mitii? Isaan keessaa garuu tokko iyyuu fedhii Abbaa keessanii malee lafa hin buutu. **30** Rifeensi mataa keessanii hundis lakkaa'ameera. **31** Kanaaf hin sodaatinaa; isin daaloteed hedduu caalaah gatii qabdutii. **32** "Kanaafuu nama fuula namootaa durattti dhugaa naa ba'u kamif iyyuu, anis fuula Abbaa koo isa samii irraa durattti dhugaa naa ba'a. **33** Nama fuula namootaa durattti na ganu kam iyyuu garuu anis fuula Abbaa koo isa samii irraa durattti naan gana. **34** "Isin waan ani lafa irratti nagaa buusuu dhufe hin se'inaa. Ani goraadee fiduuf malee nagaa buusuu hin dhuufne. **35** Ani, "Nama abbaa isattii, intala immoo haadha isheetti, niittii ilmaas amaatiis isheetti kaasuu dhufeeraati; **36** diinonni nama, misesensotuma mana isatiit." **37** "Namni abbaa isaa yookaan haadha isaa na caalchisee jaallatu kam iyyuu naaf hin malu; namni ilma isaa yookaan intala isaa na caalchisee jaallatu kam iyyuu naaf hin malu. **38** Namni fannoo ofii isaa baadhatee na duukaa hin buune kam iyyuu naaf hin malu. **39** Namni lubbuu isaa oolfatu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhaba; garuu namni naaf jedhee lubbuu isaa dhabu kam iyyuu lubbuu isaa ni argata. **40** "Namni isin simatu na simata; namni na simatu immoo isa na erge sana simata. **41** Namni raajii tokko sababii inni raajii ta'eef simatu kam iyyuu gatii raajii ni argata; namni nama qajeelaa tokko sababii inni nama qajeelaa ta'eef simatu gatii nama qajeelaa tokkoo ni argata.

42 Ani dhuguman isinittti hima; namni kam iyyuu yoo warra xixinnaa kanneen keessaa isa tokkoof sababii inni barataa koo ta'eef bishaan qabbanaa aa budduuqsaa tokkoo illee kenne, inni dhugumaan gatii isaa hin dhabu."

11 Yesuus erga barattoota isaa kudha lamaaniif ajaja kennuu rawwatee booddee magalaawwan Galilaa keessatti barsiisuu fi lallabuuf jedhee achii ka'ee karaa isaa itti fufe. **2** Yohannis mana hidhaa taa'ee yommuu waan Kiristoos hojjechaa ture dhaga'etti barattoota isaa ergee, **3** "Inni dhufuuf jiru sun si'i moo yookaan kan biraa eegganna?" jedhee isa gaafate. **4** Yesuus akkana jedhee deebiseef, "Deebi'atti waan dhageessanii fi waan argitan Yohannissiti himaa; **5** jaamonni ni argu; warri naafatan ni deemu; warri lamxaa'an ni qulqullaa'u; warri duudan ni dhaga'u; warri du'an ni ka'u; hiyyeyyiifis wangeelli ni lallabama. **6** Namni natti hin gufanne kam iyyuu eebbfamaa dha." **7** Akkuma barattooni Yohannis ba'anii qajeelaniin, Yesuus akkana jedhee waa'ee Yohannis namootatti himuu jalqabe; "Isin maal arguuf gammoojiitti gad baatan? Shambaqqoo qilleensi raasu moo? **8** Yoos maal arguu baatan ree? Nama uffata miidhagaa uffata moo? Lakki, warri uffata miidhagaa uffatan masaraa moototaa jiru. **9** Yoos maal arguu baatan ree? Raajii moo? Eeyyee; ani isinittin hima; kan raajii iyyuu caalu. **10** Kunis isa waa'een isaa akkana jedhamee barreefamee dha. "Kunoo, ani ergamaa koo isaa fulua koe duraan karaa koe qopheessu, si dura nan erga." **11** Ani dhuguma isinittin hima; namoota dubartoota irraa dhalatan keessaa namni Yohannis Cuuphaa caalu tokko iyyuu hin kaane; namni mootummaa samii keessatti nama hundumaa gad ta'e kam iyyuu garuu isa ni caala. **12** Mootummaan samii bara Yohannis Cuuphaati jalqabee hamma ammaatti humnaan dhiibbachaa jira; namoonni dhiibbatanis humnaan mootummaa sana argatu. **13** Raajonnii hundinuu, Seeris hamma Yohannis Cuuphaatti raajii dubbataniirutti. **14** Isinis kana fudhachuu yoo fedhii qabaafttan, inni Elyyaas isa dhufuuf jiruu dha. **15** Namni surraa dhaga'u qabu haa dhaga'u. **16** "Ani dhaloota kana maaliinan wal fakkeessuu danda'a? Isaan akkuma ijoolee iddo gabaa taa'anii warra kaan waamanii akkana jedhanii ti: **17** "Nu ulullee isinii afuuifie; isin garuu hin sirbine; faaruu boo'ichaas faarsine; isin garuu hin boonye." **18** Yohannis yeroo dhufetti hin nyaatu, hin dhugus tureetii; isaan immoo, 'Inni hafuura hamaa qaba' jedhu. **19** Ilmi Namaa nyaachaa, dhugaas dhufe; isaan immoo, 'Kunoo albaadhesaa fi machaa'aa, michuu qaraxxootaati fi cubbamootaa' jedhu. Ogunmaan garuu hojii isheettiin mirkanoeffamti." **20** Ergasi Yesuus sababii magaalaaawan inni itti hojii dinqii isaa gara caalu hojje sun qalpii hin jijiirratiniif akkana jedhee isaan balaleeffachuu jalqabe. **21** "Yaa Koraa ziin siif wayyoo! Yaa Beetsayidaa siif wayyoo! Hojiin dinqii isin keessatti hojjetame sun utuu Xiiroosii fi Siidoonaas keessatti hojjetamee jiraatee, isaan silaa yeroo dheeraan dura uffata gaddaa uffatanii, daaraas ofitti firfirsanii qalpii jijiirratu turan. **22** Ani garuu isinittin hima; guyyaa murtiitti isin irra Xiiroosii fi Siidoonaaf ni salphata. **23** Atis yaa Qifirnaahom, hamma samiitti ol kaafantaa? Lakki, sii'olitti gad buuta. Hojiin dinqii kan si keessatti hojjetame sun utuu Soodoom keessatti hojjetamee jiraatee, isheen silaa hamma har'aatti ni jiraatti turte. (**Hades g86**) **24** Ani garuu sittin hima; guyyaa murtiitti sirra Soodoomiif ni salphata." **25** Yesuus yeroo sana akkana jedhe; "Yaa Abbaa, Gooftaa samiitti fi lafaa, sababii ati wantoota kanneen ogeeyyii fi hubattoota jalaa dhoksitee daa'immanitti mul'ifteef ani sin galateeffadha. **26** Eeyyee yaa Abbaa, ati waan kana gochuutti gammaddeertaati. **27** "Abbaan koo waan hunda dabarsee natti kenneera. Abbaa malee namni

tokko iyyuu Ilma hin beeku; Ilmaa fi nama Ilmi isa itti mul'isuu fedhu malee namni tokko iyyuu Abbaa hin beeku. **28** “Isin dadhabdoonni, warri ba'aan isinitti ulfaate hundinuu gara koo kottaa; ani isinan boqochiisa. **29** Waanjoo koo baadhaa; narraas baradhaa; waan ani garraamfi fi gad of qabeessa ta'eef isin lubbuu keessanifi boqonnaa ni argattu. **30** Waanjoon koo laafaa dha; ba'aan koos salphaa dha.”

12 Yesuus yeroo sana guyyaa Sanbataatiin lafa qotisaan midhaanii keessa darbe. Barattoonni isasaas beela'anii asheetii midhaanii ciratanii nyaachuu jalqaban. **2** Fariisonni yommuu waan kana arganitti, “Ilal! Barattoonni kee waan guyyaa Sanbataatiin hojjechuun seeraan hin eeyyamamme hojjetu” jedhaniin. **3** Innis akkana jedhee deebise; “Yeroo Daawitii fi warri isa wajjin turan beela'anitti waan Daawit godhe isin hin dubbifnee? **4** Inni mana Waaqaa seene; innii fi warri isa wajjin turanis buddeena kennaa nyaatan; buddeenni sun immoo luboota qofaa malee isaaniif hin eeyyamamu ture. **5** Yookaan akka luboornni mana qulqullummaa keessaa guyyaa Sanbataatiin Sanbata xureessan, ta'u akka yakka ta'ee isaanitti hin hedamne isin Seera keessatti hin dubbifnee? **6** Ani isinitti nan hima; kan mana qulqullummaa caalu as jira. **7** Isin, utuu dubbiin, ‘Ani araaran fedha malee aarsaa hin fedhu’ jedhu sun maal jechuu akka ta'e beektanii jiraattanii silla warra yakka hin qabnetti hin murtan ture. **8** Ilmi Namaa Goftaa Sanbataati. **9** Innis achii ka'ee mana sagadaa isaantii seene; **10** kunoo, namichi harki irratti goge tokkos achi ture. Isaanis sababii itti Yesuusin himatan barbaadaa waan turaniif, “Guyyaa Sanbataatiin nama fayysiun seeraa?” jedhaniisa gaafatan. **11** Yesuus immoo akkana isaaniin jedhe; “Isin keessaa namni hoolaa tokko qabu, yoo hoolaan sun guyyaa Sanbataatiin boolla keessa bu'e, kan harkisee hin baafanne jiraa? **12** Namni immoo hammam hoolaa caalaa gatii guddaa haan qabaatu ree! Kanaafuu Sanbataan waan gaarii hojjechuun eeyyamamaa dha.” **13** Namichaanis, “Harka kee diriifadhu” jedhe. Namichis harka diriifirafe; harki isaas guutummaatti fayyee akkuma isa kaanii ta'e. **14** Fariisonni garuu gad ba'anii akka itti Yesuusin aijeesan mari'atan. **15** Yesuus waan kana beekee iddo sanaa ka'ee deeme. Namoonni baay'eenis isa duukaa bu'an; innis dhukkubsattoota isaanii hunda fayyise; **16** akka isaan akka inni beekamu hin goones isaan ajaje. **17** Kunis akka wanni Isaayaas raajichi dubbate sun raawwatamuuf ta'e; innis akkana jedha: **18** “Tajaajilaan koo inni ani filadhe, inni ani jaalladhuu fi inni ani itti gammadu isa kana; ani Hafuura koo isa irra nan kaa'; innis sabootatti murtii qajeelaa ni labsa. **19** Inni hin wacu yookaan hin iyyu; namni tokko illee sagalee issa karaa irratti hin dhaagu'a. **20** Inni hamma akka murtii qajeelaan mo'u godhutti, shambaaqoo buruge hin cabsu; fo'aa ibsaan kan seequs hin dhaamsu. **21** Saboonnis maqaa issa ni abdatu.” **22** Yeroo sanatii namicha hafuura hamaan qabame, kan iji issa jaamee arrabni issas dubbachuu dide tokko gara issa fidan; Yesuusin namicha sana fayyise; namichis dubbachuu fi arguu danda'e. **23** Namoonni hundinuuus dinqifatanii, “Kun Ilma Daawit ta'innaa?” jedhan. **24** Fariisonni garuu yommuu kana dhaga'anitti, “Namichi kun Bi'eelzebul, hangafa hafuurota, hamoo qofaa hafuurota hamoo baasa” jedhan. **25** Yesuusis yaada isaanii beekee akkana jedheen; “Mootummaan gargar of quodoo hundinuu ni diigama; magalaan yookaan maatiin gargar of quodoo hundinuu hin dhaabatu. **26** Seexannis Seexana baafnaan, inni gargar of qooda. Yoos mootummaan issa akkamitti dhaabachuu danda'a ree? **27** Erga ani Bi'eelzebuliini hafuurota hamoo baasee, ijooleen keessan immoo maaliin baasu ree? Kanaafuu issaan abbootii murtii

isinitti ta'u. **28** Garuu ani Hafuura Waaqaatiin hafuurota hamoo baasa taanaan, yoos mootummaan Waqaqa isinitti dhufeera. **29** “Yookaan namni kam iyyuu yoo duraan dursee nama jabaa tokko hidhe malee akkamitti mana nama jabaa sanaa seenee qabeenya issa saamuu danda'a? Ergasii inni mana issa saamuu danda'a. **30** “Namni na wajjin hin jirre kam iyyuu naan morma; namni na wajjin walitti hin qabne kam iyyuu ni bittinneessa. **31** Kanaafuu ani isinittin hima; cubbuu fi arrabsoon hundinuu namaaf ni dhiifama; Hafuura Qulqulluu arrabsuu garuu hin dhiifamu. **32** Nama Ilma Namaatiin mormee jecha tokko dubbatu kamiif iyyuu ni dhiifama; nama Hafuura Qulqulluuudhaan mormee dubbatu kamiif iyyuu garuu, addunyaa kana irratti yookaan addunyaa dhuuuf jiru irratti hin dhiifamu. (**aiōn g165**) **33** “Muka gaarii qabaadhaa; iji issa gaarii ta'aa; muka gadhee qabaadhaa; iji issa gadhee ta'aa; mukni ija isatiin beekamaati. **34** Isin yaa ijoolee buutii nana, isin warri hamoon akkamitti waan gaarii dubbachuu dandeessu? Waan garaa guute afaan dubbataati. **35** Namni gaariin waan gaarii garaa issa keessa jiru keessaa waan gaarii baasa; namni hamaan immoo waan hamaa garaa issa keessa jiru keessaa waan hamaa baasa. **36** Ani garuu isinittin hima; guyyaa murtiitti namoonni dubbii akkuma argan dubbatan hundumatti ni gaafatamu. **37** Dubbii keetiin qajeelaa taasifamtaati; dubbii keetiinis sitti murama.” **38** Ergasii barsiistonni seeraatii fi Fariisonni tokko tokko, “Yaa barsiisa, nu mallattoo sirraa arguu barbaanna” jedhaniin. **39** Innis deebisee akkana isaaniin jedhe; “Dhaloonti hamaan fi ejjaan mallattoo barbaada! Garuu mallattoo Yoonas raajichaa sana malee mallattoon tokko iyyuu hin kennamuu. **40** Akkuma Yoonas guyyaa sadii fi halkan sadii garaa surxummiin guddaa tokkoo keessa ture sana, Ilmi Namaa guyyaa sadii fi halkan sadii garaa lafaa keessa ni turaatii. **41** Namoonni Nanawhee guyyaa murtiitti dhaloota kana wajjin ka'anii itti muru; issaan lallaba Yoonasiin qalbii jjijiirrataniitii; kunoo, kan Yoonasin caalu as jira. **42** Mootittiin kibbaa guyyaa murtiitti dhaloota kana wajjin kaatee itti murti; isheen ogummaa Soloomoon dhaga'uuf jettee daarii lafaatii dhufteetii; kunoo, kan Soloomoonin caalu as jira. **43** “Hafuurri xuraa'aan yommuu nama keessaa ba'utti, boqonnaa barbaacha lafa gogaa keessa joora; garuu hin argatu. **44** Innis, ‘Mana koo issa ani keessaa ba'e sanatti nan deebi'a' jedha. Yommuu achi ga'uttiis manicha duwwaat ta'ee, haramee qulqulleeffamee, qopheeffames argata. **45** Ergasii dhaqee hafuurota biraat torba kanneen isa caalaa hamoo ta'an fudhatee dhufa; issaans itti galanii achi jiraatu. Haallii namicha sanaa kan dhumaan issa jalqabaa caalaa hammaata. Dhaloonti hamaan kunis akkasuma ta'a.” **46** Utuu Yesuus amma iyyuu namootatti dubbachaa jiruu kunoo, haatti fi obboloonni issa issa wajjin haasa'uu barbaadanii ala dhadhaabachaa turan. **47** Namni tokkos, “Haati keetii fi obboloonni kee si wajjin haasa'uu barbaadanii ala dhadhaabatu” jedhee isatti hime. **48** Innis deebiseefii, “Haati koo eenyu? Obboloonni koos eenyu fa'i?” jedheen. **49** Harka issaas gara barattoota issaatti qabee akkana jedhe; “Haati kootti fi obboloonni koo kunoo ti. **50** Namni fedhii Abbaa koo isa samii irraa guutu kam iyyuu obboleessa koo ti; obboleettii koo ti; haadha kootis.”

13 Guyyuma sana Yesuus manaa ba'ee galaana biraa taa'e. **2** Tuunni namootaa guddaaan naamoo issaatti walitti qabame; utuu namoonni hundi qarqara galaanicha dhadhaabachaa jiranuu, inni bidiruu yaabbatee taa'e. **3** Innis akkana jedhee waan baay'ee fakkeenyaan issaantii hime; “Kunoo, namichi sanyii facasuu tokko sanyii facafachuu ba'e. **4** Utuu inni facaasaa jiruu sanyiin tokko karaa irra bu'e; simbirroonis dhufanii nyaatanii fixan. **5** Kaan immoo lafa kattaa, iddo biyyoo baay'ee

hin qabne irra bu'e. Sanyiin sunis sababii biyyoon sun gad fageenya hin qabaatinifiif dafee biqile. **6** Yommuu aduun baatetti garuu biqiltuun sun ni collage; waan hidda hin qabaatinifiis ni goge. **7** Sanyiin biraas qoraattii keessa bu'e; qoraattiin sunis guddatee biqiltuu sana hudhe. **8** Ammas sanyiin kaan biyyoo gaarii irra bu'e achitti ija naqate; garri tokko dachaa dhibba, kaan dachaa jaatama, kaan immoo dachaa soddoma naqate. **9** Namni gurra qabu kam iyyuu haa dhaga'u. **10** Barattooniis gara isaa dhufanii, "Ati maalif fakkeenyaa namootatti dubbatta?" jedhanii isa gaafatan. **11** Innis akkana jedhee deebiseef; "Icciiit mootummaa samii beekuun isiniif kennameera; isaaniif garuu hin kennamme. **12** Kan qabu kumiif iyyuu itti dabalamee ni kennama; irraa hafaas ni qabaata. Kan hin qabne garuu wanni inni qabu iyyuu irraa fudhatama. **13** Wanni ani akkana jedhee fakkeenyaa isaanitti dubbadhuufis kana: "Isaan utuma ilaalanuu hin argan; utuma dhaggeeffatanuu hin dhaga'an yookaa hin hubatan. **14** Raajiiin Isayyaas dubbate sun isaan irratti raawwatameera; innis akkana jedha: "Dhaga'uun inuma dhageessu; garuu hin hubattan; ilaaluus inuma ilaaltu; garuu hin qalbeeffattan. **15** Qalbiin saba kanaa doomeeraati; surriitti hin dhaga'u; ija isaanis dunuunfutaniiru. Utuu akkas ta'uun baatee silaa ija isaanitiin arganii, gurra isaanitiin dhaga'anii, qalbbi isaanitiinis hubataniii ni deebi'u turan; anis isaan nan fayyisa ture." **16** Iji keessan garuu waan arguuf eebbfamaa dha; surrii keessanis waan dhaga'uuf eebbfamaa dha. **17** Ani dhuguma isinittin himaatii; raajonii fi qajeeltonni baay'een waan isin argitan kana arguu hawwan; garuu hin argine; waan isin dhageessan kanas dhaga'uun hawwan; garuu hin dhageenye. **18** "Egaa fakkeenyi namicha sanyii facaasuu maal akka ta'e dhaga'a: **19** Yoo namni kam iyyuu dubbii mootummichaa dhaga'ee hubachuu baate, inni hamaa sun dhufee waan garaa isaa keessatti facaafame sana butata. Kun sanyiin karaa irratti facaafame dha. **20** Sanyiin lafa kattaa irratti facaafame, nama dubbicha dhaga'ee yommusuma gammachuun fudhatuu dha. **21** Garuu inni waan hidda hin qabneef yeroo gabaabaa qofa tura. Yeroo rakkinni yookaan ari'atamni sababii dubbichaatiif dhufutti inni dafee gefata. **22** Sanyiin qoraattii keessatti facaafame sunis nama dubbicha dhaga u argisiisa; garuu yaaddoon addunyaa kanaatii fi gowwoomsaan qabeenya dubbicha hidhue ija naqachuu dhowwa. **(aiōn g165)** **23** Sanyiin biyyoo gaarii irratti facaafame garuu nama dubbicha dhaga'ee hubatu argisiisa. Innis ija kenna; garri tokko dhibba, kaan jaatama, kaan immoo soddoma naqata." **24** Yesuus akkana jedhee fakkeenyaa biraas isaanitti hime; "Mootummaa samii nama lafa qotiisa isaa keessatti sanyii gaarii facaafate tokko fakkaata. **25** Garuu utuu namoonni rafanuu diinni isaa dhufee qamadii keessatti inkirdaada facaasee deeme. **26** Yeroo qamadiin sun guddatee ija naqatetti inkirdaadnis ni mul'ate. **27** "Garboonni abbaa lafa qotiisa sanaas gara isaa dhufanii, 'Gooftaa, ati lafa qotiisa kee keessatti sanyii gaarii hin facaafnee? Yoos inkirdaadi eessaa dhufe ree?' jedhanii. **28** "Innis deebisee, 'Diinatu kana hojjet' jedhe. "Garboonnis, 'Akka nu dhaqnee buqqifnu ni barbaaddaa?' jedhanii isa gaafatan. **29** "Namichi garuu akkana jedhee deebiseef; 'Lakki, utuu inkirdaada buqqiftuanu, akka isa wajjin qamadii hin buqqifneef dhiisaa. **30** Hamma yeroo haamaatti lachanuu walumaan haa guddatan. Anis yeroo sana warra midhaan haamaniin, 'Jalqabatti inkirdaada sana buqqisaa; akka gubamuufis bissii bissiidhaan hidhha; qamadii garuu walitti qabaatii gombisaa kootti naa naqaa' jedhee isaanitti nan hima.'" **31** Innis akkana jedhee fakkeenyaa biraas isaanitti hime; "Mootummaa samii sanyii sanaaficaa kan namni fuudhee lafa qotiisa isaa keessatti facaasee tokko

fakkaata. **32** Inni dhugumaan sanyii hunda irra xinnaa dha; erga guddatee garuu biqiltuu hunda caalee muka ta'a; simbirroonis dhufanii dameewwan isaa irra jiraatu." **33** Amma illee akkana jedhee fakkeenyaa biraas isaanitti hime; "Mootummaa samii raacitii dubarti tokko fuutee hamma inni guutummaatti bukeessutti daakuu safartuu sadiitti makte fakkaata." **34** Yesuus waan kana hundumaa fakkeenyaa namootatti dubbate; innis fakkeenyaa malee waan tokko illee isaanitti hin dubbanne. **35** Kunis akka wanni raajichi, "Ani fakkeenyaa afaan koo nan banadha; waan gaafa addunyaan uumamee jalqabee dhokfames nan dubbadha" jedhe sun raawwatamuuf ta'e. **36** Yesuus tuuta namootaa achumatti dhiisee mana ol seene. Barattooniis isaa gara isaa dhufanii, "Hiikkaa fakkeenyaa inkirdaada lafa qotisaa keessaa sana nutti himi" jedhanii. **37** Innis akkana jedhee deebise; "Namichi sanyii gaarii facaasee sun Ilma Namaa ti. **38** Lafti qotisaa sun addunyaa dha; sanyiin gaariiis joollee mootummichaa ti. Inkirdaadi sun ijoollees isaa hamaa sanaa ti; **39** diinni inkirdaada facaasee immoo diyaabiloos dha. Haamaan dhuma addunyaa ti; warri haamaan immoo ergamoota Waqaqa ti. **(aiōn g165) 40** "Akkuma inkirdaadni walitti qabamee ibiddaan gubamu sana, dhuma addunyattis akkasuma ta'a. **(aiōn g165)** **41** Ilmi Namaa ergamoota isaa ni erga; isaanis waan cubbuutti nama geessu hundaa fi warra waan hamaa hojjetan hunda mootummaa isaa keessaa baasanii walitti qabu. **42** Boolla ibiddaattis isaan darbatu; achittis wawaananaa fi ilkaan qaruuutu ta'a. **43** Yeroo sana qajeeltonni moootummaa Abbaa isaanii keessatti akka aduu ni ifu. Namni gurra qabu haa dhaga'u. **44** "Mootummaa samii qabeenya lafa qotiisa keessa dhokfame fakkaata. Namni tokkos qabeenya kana argatee deebisee dhokse; innis waan gammadeef dhaqee waan qabu hunda gurguree lafa qotiisa sana bitate. **45** "Akkasumas moootummaa samii daldalaal lula gaarii barbaadu tokko fakkaata. **46** Daldalaan sunis lula gatii guddaa tokko argate; innis dhaqee waan qabu hundumaa gurguree lula sana bitate. **47** "Akkasumas moootummaa samii kiyoo galaaantti darbatamee qurxummii gosa hundaa walitti qabe fakkaata. **48** Yeroo kiyoyon sun guutamettis qurxummii qabdoonni gara qarqara galaanaatti isa harkisan. Ergasiis tataa'anii qurxummii gaarii filanii qodaa isaanitti naqatan; qurxummii gadhee immoo ni gatan. **49** Dhuma addunyattis akkasuma ta'a. Ergamoonti dhufanii warra hamoo warra qajeeltota irraa gargar baasu; **(aiōn g165)** **50** boolla ibiddaattis isaan darbatu; achittis wawaananaa fi ilkaan qaruuutu ta'a." **51** Yesuus, "Waan kana hunda hubattaniirtuu?" jedhee isaan gaafate. Isaanis, "Eeyyee" jedhanii deebisan. **52** Innis, "Kanaafuu barsiisaan seeraa kan barataa moootummaa samii ta'e kam iyyuu abbaa manaa kan qabeenya haaraa fi moofaa mana mi'a isaa keessaa gad baasu tokko fakkaata" jedheen. **53** Yesuus erga fakkeenyaa kana dubbatee raawwatee booddee achii ka'e deeme. **54** Innis gara magaalaa itti dhalatee dhAQEE mana sagadaa isaanii keessatti namoota barsiisuul jalqabe; isaanis ni dinqisiifatan. Akkana jedhaniiis gaafatan; "Namichi kun ogummaa kanaa fi hojjiwan dinqii kanneen eessaa argate?" **55** Inni ilma namicha muka soofu sanaati mitii? Maqaan haadha isaan Maariyaan mitii? Obbolelonni isaan Yaaqoob, Yoosef, Simoonii fi Yihuudea mitii? **56** Obboleetonni isaan hundinuu nu bira jiru mitii? Yos namichi kun waan kana hundumaa eessaa argate?" **57** Isaanis isatti gufatan. Yesuus garuu, "Raajiin magaalaa itti dhalatee fi mana isaatti malee kabaja hin dhabu" jedheen. **58** Innis sababii amantii dhabuu isaanitiif hojji dinqii hedduu achitti hin hojenne.

14 Bara sana Heroodis bulchaan oduu waa'ee Yesuus dhaga'e; **2** innis tajaajiltoota isatiini, "Kun Yohannnis Cuuphaa

dha; inni warra du'an keessaa kaafameera! Sababiin hojiin dinqii isaan hoijetamuufis kanuma" jedhe. **3** Heroodis sababii niiti obboleessa isaa Filiphoo, sababii Heroodiyasiiif jedhee Yohannisin qabee, hidhee mana hidhaatti galchee tureetii. **4** Kunis sababii Yohannis Heroodisiin, "Ati ishee fuudhuun kee seera miti" jechaa tureef. **5** Inni immoo Yohannisin ajjeesuu barbaade; garuu sababii namoonni Yohannisin akka raajiitti ilaalaa turanifi isaan sodaate. **6** Intalli Heroodiyas guyyaa dhaloota Heroodisitti keessummoota duratti sirkitee Heroodisin gammachiiife; **7** kanaafuu inni waan isheen gaafatte kam iyuu isheef kennuuf kakuudhaan waadaa gale. **8** Isheenis haadha isheettiin gorfamtee, "Mataa Yohannis Cuuphaa gabatee irra kaa'ii naa kenni" jette. **9** Mootichis ni gadde; garuu sababii kakuu isaatii fi sababii warra isa wajjin maaddiitti dhi'aataniiif jedhee akka wanni isheen barbaade sun isheef kennnamu ajaje; **10** innis nama ergee mana hidhaa keessatti mataa Yohannis isa irraa kute. **11** Mataan isas gabatee irra kaa'amee fidamee intalattiiti kennname; isheenis haadha isheetti geessite. **12** Barattooni Yohannisis dhufanii reeffa isaa fuudhanii awwaalan. Isaanis dhaqanii Yesuusitti himan. **13** Yesuus yommuu waan kana dhaga'etti achii ka'ee kophaa isaa bidiruudhaan iddo namni hin jirre tokko dhaqe. Namoonnis yommuu waan kana dhaga'anitti magalaawwanii ba'anii miillaan isa duukaa bu'an. **14** Yesuus yommuu bidiruu irraa bu'etti tuuta guddaa tokko arge; innis garaa laafeefi dhukkubsattoota isaanii fayyiseef. **15** Yommuu galgalaa'etti barattooni gara isaa dhufanii, "Iddoon kun gammoojijii dha; aduunin dhiiteerti. Namoonni kunneen gara gandootaa dhaqanii akka nyaata bitatanifi isaan gad dhiisi" jedhanii. **16** Yesuus garuu, "Deemuun isaan hin barbaachiisa. Isinuu waan isaan nyaatan kennaafii" jedhee deebise. **17** Isaanis, "Nu buddeena shanii fi qurxummii lama qofa asii qabna" jedhanii deebisan. **18** Yesuus, "Isuma natti fidaa" jedhe. **19** Innis akka namoonni marga irra tataa'an ajjee buddeena shanani fi qurxummii lamaan sana fuudhee, gara samii ol ilaalee galata galchee buddeena sana caccabsees barattootatti kenne; barattooni immoo namootaaf kennan. **20** Isaa hundi nyaatanii quufan; barattoonis hurraa'aa hambifame gundoo kudha lama guutuu walitti qaban. **21** Warri nyaatanis dubartoota fi ijoolee malee gara dhiira kuma shanii turan. **22** Yesuus yommusuma akka barattooni bidiruu yaabbatanii hamma inni tuuta sana of irraa geggeessutti isaa dura gamatti darbanifi isaan dirqisiye. **23** Innis erga namoota of irraa geggessee booddee kadhachuu kophaa isaa gaaratti ol ba'e. Yommuu galgalaa'ettis kophaa isaa achi ture; **24** yero kanatti immoo bidiruun sun lafa irraa xinnoo achi hiqxee turte; sababii bubbleen fuula duraan itti bubbiseef bidiruun sun dambaliidhaan asii fi achi raafamaa turte. **25** Yesuus halkan keessaa kutaa afuraffaatti galaana irra deemaa gara isaanii dhufe. **26** Barattoonis yommuu galaana irra deemuu isaa organitti akka malee rifatan. Sodaatanii, "Kun ekeraa dha" jedhanii iyyan. **27** Yesuus garuu yommusuma, "Jabaadha! Anumaati hin sodatainaa" jedhee isaanitti dubbate. **28** Phexros immoo, "Yaa Gooftaa! Egaa si taanaan, akka anii bishaan irra deeme gara kee dhufu na ajaji" jedhee deebiseef. **29** Yesuus, "Kottu" jedheen. Phexros immoo bidiruu sana irraa bu'ee bishaan irra deemaa gara Yesuus dhufe. **30** Yommuu bubblee jabaan sana argetti garuu ni sodaate; liqimfamuu jalqabnaanis, "Yaa Gooftaa na oolchii" jedhee iyye. **31** Yesuus yommusuma harka isaa hiixatee isa qabee, "Yaa namicha amantii xinnoo nana, ati maaliif mamte?" jedheen. **32** Yommuu isaan bidiruu yaabbatanittis bubbleen sun gab jedhe. **33** Warri bidiruu sana keessa turanis, "Ati dhuguma Ilma Waqaqa ti!" jedhanii isaaaf

sagadan. **34** Isaanis yommuu gama ce'anitti Geensereexitii bidiruu irraa bu'an. **35** Namoonni iddo sanaas yommuu Yesuusin beekanitti biyya naannoo sanaa hundatti dhaamsa ergan. Namoonnis dhukkubsattoota isaanii hunda isatti fidan; **36** akka dhukkubsattooni sun handaara wayyaa isaa illee tuqaniif isa kadhathan; warri handaara wayyaa isaa tuqan hundinuu ni fayyan.

15 Ergasii Fariisonni fi barsiistonni seeraa tokko tokko Yerusaalemii gara Yesuus dhufanii, **2** "Barattooni kee maaliif duudhaa maanguddootaa cabsu? Isaan yommuu buddeena nyaatanitti harka hin dhiqatanittii" jedhan. **3** Yesuusis akkana jedhee deebise; "Isinis maaliif duudhaa keessanifi jettanii ajaja Waqaqa cabsitu? **4** Waaqni, 'Abbaa keetti fi haadha keetifi ulfina kenni; namni abbaa isaa yookaan haadha isaa arrabsu kam iyuu haa aijeefamu'jedheeraati. **5** Isin garuu yoo namni kam iyuu akka wanni silaa abbaa isataifi yookaan haadha isataifi kennamu malu 'Waaqaf kennameera' jedhee dubbate, **6** inni waan sanaan abbaa isataifi yookaan haadha isataifi ulfina kennuu hin qabu jette. Akkanaanis isin duudhaa keessanifi jettanii dubbiib Waqaqa busheessitu. **7** Yaa fakkeessitootal! Isaayyaas yommuu waa'ee keessan raajji dubbatetti sirrii ture; innis akkana jedhe: **8** "Uumanni kun hidhii isataifi narraa fago jira. **9** Isaaan akkanumaan na waaqeffatu; barsiisni isaanis sirnuma namaa ti." **10** Yesuusis tuuta sana ofitti waamee akkana jedheen; "Dhaga'aa; hubadhaas. **11** Waan afaan namaa keessaa ba'utu nama xureessa malee wanni afaan namaa seenu nama hin xureessu." **12** Ergasii barattooni gara isaa dhufanii, "Ati akka Fariisonni dubbiib kana dhaga'anii mufatan beektaa?" jedhanii gaafatan. **13** Innis deebisee akkana jedhe; "Biqiltuun abbaan koo inni samii irraa hin dhaabin hundinuu ni buqqifama. **14** Isaaan dhiisa; isaan qajeelchitoota jaamota. Jaamaan yoo jaamaan qajeelche, isaan lachuu boolla keessa bu'u." **15** Phexrosis, "Mee hiikkaa falkkeeyna kanaa nuu ibsi" jedheen. **16** Yesuus immoo akkana jedhee isaan gaafate; "Isinis hamma ammaati hin hubattanii?" **17** Akka wanni afaan seenu kam iyuu garaa seenee achumaan darbee dhagna keessaa ba'u hin argitanii? **18** Wanni afaan namaatii ba'u garuu nama keessaa ba'a; namichas ni xureessa. **19** Sababiin isaaas yaadni hamaan jechuuni ajjeesuu, ejummaan, halalummaan, hanni, sobaan dhugaa ba'uun, maqaanama balleessuu garaa namaa keessaa ba'atii. **20** Wantoota kanneentu nama 'xureessa' malee utuu harka hin dhiqatin nyaachiun nama hin xureessu." **21** Yesuusis iddo sanaa ka'ee gara biyya Xiiroosii fi Siidoonaatti qajeelle. **22** Kunoo, dubartiin Kana'aan tokko naannoo sanaa gara isaa dhuftee iyaya, "Yaa Gooftaa, yaa Ilma Daawit, intalli koo hafuura hamaadhaan qabamtee akka malee dhiphachaa jirti; na maari!" jette. **23** Yesuus garuu deebii tokko illee hin kennineef. Barattooni isaaas gara isaa dhufanii, "Kunooy isheen iyaya nu faana deemitii achi deebisi" jedhanii isa kadhathan. **24** Inni immoo, "Ani hoolota mana Israa'el kanneen badan sana qofaafan ergame" jedhee deebise. **25** Dubartiin sunis dhuftee sagadoeffi, "Yaa Gooftaa na gargaaril" jette. **26** Innis, "Buddeena ijoolee fuudhanii saroota dura buusuun sirrii miti" jedhee deebise. **27** Isheenis, "Eeyyee yaa Gooftaa, saronni iyuu hambaa maaddii gooftota isaanii irraa harca'u nyaatu" jettee deebifiteef. **28** Yesuusis, "Dubartii nana, amantiin kee guddaa dha! Akkuma fedhii keetii siif haa ta'u" jedhee deebise. Intalli ishees sa'atiidhuma sana fayyite. **29** Yesuus achihi ka'ee gara Galaana Galilaa dhaqe. Gaarattis ol ba'ee taa'e. **30** Namoonni hedduunis warra okkolan, warra jaaman, warra naafatan, warra arrabni isaanii dubbachuu didee fi kanneen biraan hedduu fidanii miilla Yesuus jala kaa'an;

innis isaan fayyise. **31** Namoonni sunis yommuu akka warri arrabni hin dubbanne dubbatan, warri naafatan fayyan, warri okkolan deeman, warra jaamanifi immoo akka jii isaanii baname arganitti ni dinqifatan. Waaqa Israa'elifis ulfina kennan. **32** Yesuus barattoota isaa ofitti waamee, "Ani namoota kanneenii garaa naan laafa; isaan guyyaa sadii na bira turan; waan nyaataan tokko illee hin qaban. Akka isaan karaa irratti hin gaggabneefis ani agabuu isaanii gad isaan dhiisuu hin barbaadu" jedhe. **33** Barattoonni isas deebisanii, "Buddeena tuuta guddaaakkanaa ga'u gammoojiji kana keessatti eessaa argachuu dandeenyaa?" jedhan. **34** Yesuus immoo, "Isin buddeena meeqa qabdoo?" jedhee gaafate. Isaanis deebisanii, "Buddeena torbaa fi qurxummiixiinnoo muraasa qabna" jedhan. **35** Innis akka namoonni sun lafa tataa'an itti hime. **36** Ergasiis buddeena torbanii fi qurxummi sana fuudhee erga galateeffatee booddee kukkutee barattootati kenne; isaanis namootaaf kennan. **37** Isaan hundi nyaatanii quufan. Ergasiis barattoonni hambaa gundoo torba guutuu walitti qaban. **38** Baay'inni warra nyaatanii joollee fi dubartoota malee dhiira kuma afur ture. **39** Yesuus erga tuuta sana of irraa geggessee booddee bidiruu yaabbatee naanloo Magadaan dhaqe.

16 Fariisonnii fi Saduuqonni gara Yesuus dhufanii akka inni samii irraa mallattoo isaan argisiisu gaafachuudhaan isaa qoran. **2** Innis akkana jedhee deebise; "Isin yeroo galgalaa'utti, 'Samiin diimateera; caama ta'a' jettu; **3** ganama immoo, 'Samiin diimatee duumessa'eeraatii har'a bokkaan jabaan ni rooba' jettu. Isin bifa samii addaan baasuu ni beektu; garuu mallattoo baraa addaan baasuu hin dandeessan. **4** Dhalooni hamaa fi ejjaan mallattoo barbaada; garuu mallattoo Yoonas malee mallattoon hin kennamuuf." Yesuus isaan dhiisee deeme. **5** Barattoonni yommuu galaanicha ce'anitti buddeena fudchachuu irraanfatan. **6** Yesuusis, "Beekkadhaa; raacitii Fariisotaatii fi Saduuqotaa irraa of eeggadhaa" isaanini jedhe. **7** Isaanis, "Kun sababii nu budeena hin fidatinifi" jedhanii waan kana walii wajjin haasa'an. **8** Yesuusis waan isaan haasa'an beekee akkana jedhee gaafate; "Yaa warra amantii xinnoo nana, isin maaliif waa'ee budeena dhabuu keessanii walii wajjin dudubattu? **9** Isin amma iyyuu hin hubattanii? Buddeenni shan nama kuma shaniif dhi'eeffamee gundoo hammam guutuu akka walitti qabdan hin yaadattanii? **10** Yookaan buddeenni torba nama kuma afuriif dhi'eeffamee hambaa gundoo hammam guutuu akka walitti qabdan hin yaadattanii? **11** Akka ani waa'ee budeenaa isinitti dubbachaa hin turin isin akkamitti hin hubanne? Garuu raacitii Fariisotaatii fi Saduuqotaa irraa of eeggadhaa." **12** Isaanis ergasiis akka inni akka isaan raacitii budeenaa irraa of eeggataniif utuu hin ta'in akka barsiisa Fariisotaatii fi Saduuqotaa irraa of eeggataniif isaanitti himaa ture hubatan. **13** Yesuus yeroo gara biyya Fiiliphos Qiisaariya dhufeti, "Namoonni Ilma Namaatiin eneyu jedhu?" jedhee barattoota isaa gaafate. **14** Isaanis, "Namoonni tokko tokko inni Yohannis Cuuphaa dha jedhu; warri kaan inni Eeliyas jedhu; kaan immoo inni Ermiyas yookaan raajota keessaa isa tokko dha jedhu" jedhanii deebisan. **15** Innis, "Isin hoo? Eenyu anaan jettu?" jedhee gaafate. **16** Simum Phexrosis, "Ati Kiristoos, Ilma Waqa jiraataa ti" jedhee deebise. **17** Yesuus immooakkanaa jedhee deebiseef; "Yaa Simum ilma Yoonaa, ati eebifamaa dha; kana abbaa koo isa samii irraatu siif ibse malee nama miti. **18** Ani sittin hima; ati Phexrosii dha; kattaa kana irratti waldaa kiristaanaa koo nan ijaara; karri gahaannamis ishee hin mo'atu. (**Hadēs g86**) **19** Ani furtuu mootummaa samii siifin kenna; wannii ati lafa irratti hiitukam iyyuu samii irratti ni hidhama; wannii ati lafa irratti hiiktu kam

iyuu samii irratti ni hiikama." **20** Ergasiis akka isaan akka inni Kiristoos ta'e nama tokkotti illee hin himneef barattoota isaa akeekkachii. **21** Yesuus yeroo sanaa jalqabee akka Yerusaaleem dhaqee harka maanguddootaatti, harka luboota hangafootaatti fi harka barsiistota seeraattaan waan hedduun dhiphachuu qabu, akka aijeefamuu qabuu fi akka guyyaa sadaffaatti immoo du'a kaafamii barattoota isaatifi ibsuu jalqabe. **22** Phexrosis kophaatti baasee, "Yaa Gooftaa, kun gonkumaa hin ta'in! Kun sirraa haa fagaatu!" jedhee isa ifachuu jalqabe. **23** Yesuus garuu of irra garagalee Phexrosiin, "Yaa Seexana nana! Na duubatti deebi'il Ati gufuu natti taateerta; ati kan namaa yaadda malee kan Waaqaan hin yaadduutii" jedhe. **24** Ergasiis Yesuus barattoota isaatii akkana jedhe; "Namni kam iyyuu yoo na faana dhufuu barbaade, inni of haa ganu. Fannoofiisa baahdhetees na duukaa haa bu'u. **25** Namni lubbuu isaa oolfachuu barbaadu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhabaati; garuu namni naaf jedhee lubbuu isaa dhabu kam iyyuu lubbuu isaa ni argata. **26** Namni yoo addunyya guutuu argatee lubbuu isaa immoo dhabe, bu'aan isaa maali? Yookaan namni qooda lubbuu isaa maal kennuu danda'a? **27** Ilmi Namaa ulfina Abbaa isaatii ergamoota isaa wajji dhufuu jiraatii; innis yeroo sana tokkoo tokkoo namaatiif akkuma hojii isatti gatii isaa ni kenna. **28** "Ani dhuguman isinittihima; warra as dhadhaabachaa jiran keessaa namoonni tokko tokko hamma utuu Ilmi Namaa mootummaa isatiin dhufuu organitti du'a hin dhandhaman."

17 Yesuus guyyaa ja'a booddee Phexrosin, Yaaqoobii fi Yohannis obboleessa Yaaqoob fudhatee kophaa isaanii tulluu dheeraa tokkotti ol baase. **2** Innis achitti fuula isaanii duratti geeddarama. Fuulli isaa akka aduu ife; uffanni isaa akkuma ifaa addaate. **3** Kunoo Musee fi Eeliyas utuu Yesuus wajjin haasa'anuu isaanitti mul'atan. **4** Phexrosis Yesuusiin, "Yaa Gooftaa, as jiraachuun nuuf gaarii dha. Yoo fedhii kee ta'e, ani daasii sadii jechuuniis tokko siif, tokko Museef, tokko immoo Eeliyasasiif asitti nan ijaara" jedhe. **5** Utuma inni dubbachaa jiruu kunoo, duumessi ifaan tokko isaan haguuge; duumessicha keessasaa sagaleen tokko, "Kun Ilma koo isa ani jaalladhoo dha; ani isatti baay'ee nan gammada. Isinis isa dhaga'aal" jedhe. **6** Barattoonnis yommuu waan kana dhaga'anitti akka malee sodaatanii adda isaanitti lafatti gombifaman. **7** Yesuus garuu itti dhi'aatee isaan tuqee, "Ka'aa! Hin sodaatinaa" jedheen. **8** Isaanis yommuu ol jedhanii ilaalanitti Yesuusin malee nama tokko illee hin argine. **9** Utuu tulluu sana irraa bu'uutti jirauus Yesuus, "Hamma Ilmi Namaa warra du'an keessaa kaafamutti waan argitan sana nama tokkotti illee hin himinää" jedhee isaan seerrate. **10** Barattoonnis, "Yoos barsiistonni seeraa maaliif Eeliyas akka duraan durseeh dhufuu qabu dubbatu ree?" jedhanii isaa gaafatan. **11** Yesuus akkana jedhee deebise; "Dhugumaan, Eeliyas waan hunda iddootti deebisuuf jedhee duraan durseeh ni dhufa. **12** Ani garuu isinittihima; Eeliyas amma iyyuu dhufiera; isaanis isa hin hubanne; garuu waanuma fedhan hunda isatti hojjetan. Ilmi Namaas akkasuma harka isaanitti dhiphachuu jira." **13** Barattoonnis ergasiis akka wannii inni isaanitti dubbachaa ture sun waa'ee Yohannis Cuuphaa ta'e hubatan. **14** Yommuu isaan gara tuuta sanaa dhufanittis namichi tokko Yesuusitti dhi'aatee fuula isaa duratti jilbeenafe; **15** akkanas jedhe; "Yaa Gooftaa, ilmi koo gaggabloodhaan qabamee akka malee rakkacha jiraatii naaf maari. Yeroo hedduu ibidda keessatti yookaan bishaan keessatti kufa. **16** Ani barattoota keetti isa nan fide; isaan garuu isa fayyisuu hin dandeenyee." **17** Yesuusis deebise, "Isin dhaloota hin amanee fi jal'aa nana; ani hamma yoomiittin isin wajjin jiraadha? Hamma

yoomiittis ani isinii obsa? Mee gurbicha as natti fidaa!” jedhe. **18** Yesusis hafuura hamaa sana ifate; hafuurri hamaan sunis gurbaa sana keessaa ba’; gurbichis yommusuma fayye. **19** Ergasisi barattoonni kophaa isaanii gara Yesus dhufanii, “Nu maaliif hafuura hamaa sana baasuu dadhabne?” jedhanii isa gaafatan. **20** Innis akkana jedhee deebise; “Sababii amantiin keessan xinnaateefii dha. Ani dhuguman isinitti hima; isin utuu amantii xinnoo hamma sanyii sanaaficaa qabaattanii silaa tulluu kanaan, ‘Asii ka’ii achi darbi’ jechuu ni dandeessu; innis ni darba. Wanni isiniif hin danda’ amne tokko iyuu hin jiru. [**21** Hafuurri hamaan akkanaa garuu soomaa fi kadhannaadhaan malee hin ba’u.] **22** Yeroo isaan Galilaatti walitti qabamanitti inni akkana isaaniin jedhe; “Ilmi Namaa dabarfamee harka namootaatti ni kennama. **23** Isaanisisa ni ai jeeesu; inni immoo guyaa sadaffaatti ni kaafama.” Barattoonnis akka malee gaddan. **24** Yommuu Yesusii fi barattoonni isaa Qifirnaahom ga’aniit qaraxxoorni gara Phexros dhufanii, “Barsiisaan keessan gibira hin kaffaluu?” jedhanii gaafatan. **25** Innis deebisee, “Ni kaffala” jedheen. Yesus yommuu Phexros mana seenetti durraan durseer, “Yaa Simeon ati maal yaadda? Mootoni lafaa eenyu irraa qaraxaa fi gibira walitti qabu? Ijoollee isaanii irraa moo keessummoota irraa walitti qabu?” jedhee gaafate. **26** Phexrosis deebisee, “Keessummoota irraa walitti qabu” jedhe. Yesusis akkana jedhee deebiseef; “Yoos ijoolleenaanii bilisa. **27** Garuu nu akka isaan hin mufachifneef dhaqittii okkoo galaanatti darbadhu. Qurxummiijalqabatti qabdus fiuudhi; yommuu afaan isaa bantutis maallaqa argatta. Maallaqa sanas geessiiti anaan fi ofii keetiif isaanittikenni.”

18 Yeruma sana barattoonni gara Yesus dhufanii, “Yoos mootummaa samii keessatti kan hundumaa caalu eenyu?” jedhanii gaafatan. **2** Innis mucaa xinnaa tokko ofitti waamee isaan gidduu dhaabe. **3** Akkanas jedhe: “Ani dhuguman isinitti hima; isin yoo deebitaniik accuma ijoollee taatan malee gonkumaa mootummaa samiitti hin galtaan. **4** Kanaaf namni akka daa’ima kanaa gad of qabu kam iyuu mootummaa samii keessatti nama hunda caala. **5** Namni daa’ima akkanaa tokko maqaa kootiin simatu kam iyuu na simata. **6** “Namni kam iyuu warra natti amanan xixinnaa kanneen keessaa tokko illee yoo gufachiise, dhagaan daakuu guddaan morma isaatti hidhamee tuujuba galaanaa keessa dhidhimuu isaaaf wayya ture. **7** Sababii wantoota akka namoonni gufatan godhan sanaatiif addunyaaaf wayyo! Wantoonni akkanaa dhufuu qabu; garuu nama wantoonni kunneen karaa isaaatii dhufan sanaaf wayyo! **8** Yoo harki kee yookaan miilla kee si gufachiise, of irraa kutii gati. Harka lama yookaan miilla lama qabaatee ibidda barabaraatti darbatamuuirra, dooluu taateet yookaan laamshoftee jireenyatti galuu siif wayya. (*aiōnios g166*) **9** Yoo iji kee si gufachiise of keessaa baasiigati. Ija lama qabaatee ibidda gahaannamiitti darbatamuuirra ija tokko qabaatee jireenyatti galuu siif wayya. (*Geenna g1067*) **10** “Warra xixinnaa kanneen keessaa tokko illee akka hin tuffanoeff of eeggadhaa. Ani isinitti nan hima; ergamoorni isaanii samii irratti yeroo hunda fuula Abbaa koo isa samii irraa ni argutii. [**11** Ilmi Namaa isaa bade oolchuudhaaf dhufetii.] **12** “Isin maal seetu? Namni tokko yoo hoolota dhibba qabaatee hoolota sana keessas tokko bade, namichi sun sagaltamii sagallan hafan kaan tulluuwan irratti dhiisee tokkicha bade sana barbaaduu hin dhaquu? **13** Ani dhuguman isinitti hima; inni yoo hoolaa sana argate, hoolota sagaltamii sagallan hin badin irra hoolaa tokkicha sanatti caalaa ni gammada. **14** Akkasuma immoo isaan xixinnoo kanneen keessaa tokko iyuu akka badu fedhii Abbaa keessan isaa samii irraa miti. **15** “Yoo obboleessi kee cubbuu sitti

hojjet, dhaqittii iddoor isin lamaan qofti jirtanitti balleessa isaa itti himi. Yoo inni si dhaga’ee ati obboleessa kee deebifatteerta. **16** Yoo si dhaga’uu baate garuu ‘dubbiiin hundinuu dhuga baatota lamaan yookaan sadiin waan mirkaneeffamuuf’ nama biraa tokko yookaan nama lama fudhadhuu dhaqi. **17** Yoo inni jara dhaga’uu dide waldaa kiristaanaatti himi; yoo inni waldaa kiristaanaa iyuu dhaga’uu dide akka nama ormaattiif fi akka qaraxxuutiisa fudhadhu. **18** “Ani dhuguman isinitti hima; wanni isin lafa irratti hiitan kam iyuu samii irratti ni hidhama; wanni isin lafa irratti hiiktan kam iyuu samii irrattis ni hiikama. **19** “Ammasani isinitti nan hima; isin keessaa yoo namoonni lama lafa irratti waa ee waan kadhatan kamii iyuu walii galan Abbaan koo inni samii irraa isaaniiif taasisa. **20** Idoo itti namoonni lama yookaan sadii maqaa kootiin walitti qabamanitti ani gidduu isaaniiitti nan argamaati.” **21** Ergasisi Phexros gara Yesus dhufee, “Yaa Gooftaa, yoo obboleessi koo cubbuu natti hojjetee ani yeroo hammam dhiisaaf? Hamma yeroo torbaattii?” jedhee gaafate. **22** Yesusis akkana jedhee deebiseef; “Ani sitti nan hima; yeroo torbaattamii torba malee yeroo torba miti. **23** “Kanaafuu mootummaa samii mootii herrega garbootaa isaa harka jiru to’achuu barbaade tokko fakkata. **24** Akkuma inni herrega isaa to’achuu jalqabeenis nama mootichi taalaantii kuma kudhan irraa qabu tokko itti fidan. **25** Namichi sun waan baasu dhabnaangooftaan isaa akka inni, niittiis isaa, ijoolleenaanii fti wanni inni qabu hundinuu gurguramanii gatii sun kaffalamu ajaje. **26** “Garbichi suniis miilla isaatti kufee, ‘Yaa gooftaa, naaf obsi; hunduma isaa iyuu siif nan kaffala’ jedhee isa kadhate. **27** Gooftaan garbicha sanaasa garaa laafeef; gatii isaa irraa qabu dhiiseefiigad isaa lakkise. **28** “Garbichi sun garuu akkuma achii ba’een garbicha akka isaa gatii diinaaridhibbaa irraa qabu tokko arge. Innis morma namichaa hudhee qabee, ‘Waan anisirraa qabu naa kaffali’ jedheen. **29** “Garbichi akka isaa sunis miilla isaatti kufee, ‘Naaf obsi; waan narra jiru siif nan kaffala’ jedhee isa kadhate. **30** “Inni garuu ni dide; qooda kanaa hamma inni gatii isaa kaffalutti mana hidhaatti isa galchisiise. **31** Garboonni kaan yommuu waan ta’e sana arganitti akka malee gaddan; dhaqaniis waan ta’e hundumaa gooftaa isaaniiitti himan. **32** “Gooftichis garbicha sana ofitti waamee akkana jedheen; ‘Yaa garbicha hamaal! Ani sababii ati na kadhatteef gatii sirra ture hunda siif dhiise. **33** Akkuma ani garaa siif laafee sana atis garbicha akka keetiif garaa laafuu hin qabduu?’ **34** Gooftaan isaa aariidhaan hamma inni gatii sana hunda kaffalutti warra isaa dhiphisianitti dabarsee isa kenne. **35** “Isinis yoo garaa keessan guutuudhaan obboleessa keessaniiif dhiisuu baattan Abbaan koo inni samii irraa tokkoo tokkoo keessan akkanuma godha.”

19 Yesusis erga dubbi kana dubbatee fixatee booddee, Galilaadhaa ka’ee gama Yordaanos gara biyya Yihuudda dhaqe. **2** Namoonni baay’eenis isaa duuakaa bu’an; innis achitti isaan fayyise. **3** Fariisonni tokko tokkos isaa qoruuf gara isaa dhufanii, “Namni tokko waanuma argeen niitti isaa hiikuun ni eeyyamamaa?” jedhanii gaafatan. **4** Yesusis akkana jedhee deebise; “Isin akka inni jalqabatti isaan uume sun, ‘dhira’ fi dubartii taasisee isaan uume’hin dubbifneef? **5** Inni akkana jedhe; “Sababii kanaaf namni abbaa fi haadha isaa dhiisee niitti isaaatii maxxana; lamaan isaanii iyuu foontokko ta’u.’ **6** Egaa isaan si’achi foontokko malee lama miti. Kanaafuu waan Waaqni tokko taasise namni gargar hin baasin.” **7** Isaanis, “Yoos Museen maaliif akka namni tokko warqaan ragaa hiikkkaa kenneefii niitti isaa of irraa geggeessu ajaje ree?” jedhanii isaa gaafatan. **8** Yesusis akkana jedhee deebise; “Museen sababii mata jabina keessaniiif jedhee akka isin niitota keessan hiiktan isiniif

eeyyame. Jalqabatti garuu akkana hin turre. **9** Ani isinittin hima; namni utuu isheen halalummaa hin hoijetin niittiisa hiikee dubartii biraax fuudhu kam iyyuu ejaa raawwata.” **10** Barattooniisaas, “Haallii dhirsaa fi niitti akkana taanaan fuudhuu dhiisuu wayya” jedhani. **11** Yesuusis akkana jedheen, “Waan kana warra isaaniif kennname qofa malee namni hundi fudhachuu hin danda’u. **12** Warri xu’ashii ta’aniig gadameessa haadha isaaniitti dhalatan jiruutii; warri harka namaatiin xu’ashii ta’aniig jiru; kanneen mootummaa samiitiif jedhanii xu’ashii of taasisanis jiru; namni kana fudhachuu danda’u haa fudhatu.” **13** Ergasiikka inni harka isaan irra kaa’ee isaaniif kadhaturuuf ijoollee xixinnoo Yesuusitti fidan. Barattooniisaan ifatan. **14** Yesuusis, “jjooleen xixinnoo gara koo haa dhufaniitti hin dhowwinaa; mootummaan samii kan warra akkanaatii” jedhe. **15** Innis erga harka isaa isaan irra kaa’ee booddeeh achii deeme. **16** Kunoo namichi tokko gara Yesuus dhufree, “Yaa barsiisaa, jireenyaa barraaargachuuf wanni gaariin ani gochuu qabu maali?” jedhee gaafate. (**αιōnios g166**) **17** Yesuus immoo, “Ati maaliif waa’ee waan gaarii na gaafatta? Gaariin Isa Tokkicha qofatu jira. Ati yoo jireenyatti galuu barbaadde ajajawwan eegi” jedhee deebise. **18** Namichis, “Ajajawwan kami?” jedhee gaafate. Yesuus immoo akkana jedhee deebise; “Hin ajeesin; hin ejjin; hin hatin; sobaan dhugaa hin ba’in; **19** abbaa keetii fi haadha kee kabaji; ollaa kee akkuma ofii keetiitti jaalladuh.” **20** Dargaggeessi sunis, “Ani ajajawwan kanneen hunda eegera. Yoos maaltu amma iyyuu na duraa hir’ata ree?” jedhee. **21** Yesuusis, “Ati yoo nama hir’ina hin qabne ta’uu barbaadde, dhaqitii waan qabdu gurguri hiyyeyiif kenni; samii keessatti badhaadhummaa ni qabaattaa. Ergasiikottuu na duukaa bu’i” jedhee deebiseef. **22** Dargaggeessi sunis yommuu waan kana dhaga’etti gaddee achii deeme; inni qabeenya guddaa qaba tureetii. **23** Yesuusis barattoota isaaatiin akkana jedhe; “Ani dhuguma isinittin hima; mootummaa samiitti galuun nama sooreessaaf rakkisaa dha. **24** Ammas isinittin hima; namni sooreessi mootummaa Waqaatii galuu irra qaawwa lilmoo keessa ba’utu gaalaaf salphata.” **25** Barattooniisaan yommuu waan kana dhaga’anitti akka malee rajaaffatanii, “Yoos eenyutu fayyuu danda’ama ree?” jedhanii gaafatan. **26** Yesuusis isaan ilaalee, “Kun nاماaf hin danda’amu; Waqaaf garuu wanni hundinuu ni danda’ama” jedhe. **27** Kana irratti Phexros, “Kunoo, nu waan hunda dhifiinee si duukaa buuneerral Egaa maal arganna ree?” jedhee deebise. **28** Yesuus immoo akkana isaaniin jedhe; “Ani dhuguma isinittin hima; addunyaa haaraa keessatti, yeroo Ilmi Namaa teessoo issa ulfina qabeessa sana irra taa’utti, isin warri na duukaa buutanis akksuma teessoowwan kudha lama irra teessanii gosoota Israa’el kudha lamaanitti murtu. **29** Namni maqaatii kootiif jedhee manneen yookaan obboloota yookaan obboleettota yookaan abbaa yookaan haadha yookaan niitti yookaan ijoollee yookaan lafa qottisaa dhiise hundi dachaa dhibba ni argata; jireenyaa bara baraaas ni dhaala. (**αιōnios g166**) **30** Garuu warri jalqabaa hedduun warra dhumaa ni ta’u; warri dhumaa hedduun immoo warra jalqabaa ni ta’u.

20 “Mootummaan samiis abbaa lafaa kan iddo dhaabaa wayinii isaatti hoijettoota qacarachuuf jedhee barii obboroo manaa ba’e tokko fakkata. **2** Innis guyyaatti diinaaritokko tokko isaanii kaffaluuf hoijettoota sanaan walii galee gara iddo dhaabaa wayinii isaatti isaan erge. **3** “Namichi sunis gara sa’atii sadiiiti gad ba’ee namoota hojji malee iddo gabaa dhadhaabatan kanneen biraax arge. **4** ‘Isinis dhaqaatii iddo dhaabaa wayinii kootii keessa hoijedhaa; anis waan isiniif malu isiniifin kaffalaa’ jedheen. **5** Isaanis ni dhaqan. “Ammas gara sa’atii ja’aa fi gara sa’atii sagaliitti gad ba’ee akksuma

godhe. **6** Naannoo sa’atii kudha tokkottis gad ba’ee namoota hojji malee dhadhaabatan biraa argee, ‘Isin maaliif guyyaa giutuu hojji malee as dhadhaabattu?’ jedhee isaan gaafate. **7** Isaanis, ‘Sababii namni tokko illee nu hin qacaratiniif’ jedhanii deebisan. ‘Inni immoo, ‘Isinis dhaqaatii iddo dhaabaa wayinii kootii keessa hoijedhaa’ jedheen. **8** ‘Yommuu galgalaa’etti abbaan iddo dhaabaa wayinii sanaa hoogganaa hojji isaaatiin, ‘Hoijettoota waami; warra gara dhumaatti qacaramanii jalqabii hamma warra dura qacaramanii mindaanisaanii kaffaliif’ jedheen. **9** ‘Warri gara sa’atii kudha tokkotti qacaraman sunis dhufanii tokkoon tokkoon isaanii diinaarii tokko tokko fudhatan. **10** Warri jalqabatti qacaraman yommuu dhufanitti waan warra kaan caalaa argatan se’an. Garuu tokkoon tokkoon isaanii diinaarii tokko tokko fudhatan. **11** Isaan yommuu diinaarii sana fudhatanitti abbaa lafafaa sanatti guunguman. **12** Isaanis, ‘Warri gara dhumaatti qacaraman kunneen sa’atii tokko qofa hoijetan; ati garuu nu warra dadhabbi hojichaati fi ho’o guyyaa obsine isaaniin wal qixxeessite’ jedhani. **13** ‘Inni garuu hoijettoota sana keessaa isa tokkoon, ‘Yaa michuu ko, ani waan tokkoon illee si hin miine. Ati diinaarii tokkoon naan walii hin gallee? **14** Qooda kee fudhadhuu deemi; ani namicha isa gara dhumaan kanaafis hammuma siif kenne sana kennuufiin nan barbaada. **15** Ani qarshii kootiin waan barbaade gochuuf mirga hin qabuu? Yookaan sababii ani arjaan ta’ef hinaaftaa?’ jedhe. **16** ‘Akkasuma warri dhumaan warra jalqabaa ni ta’u; warri jalqabaa immoo warra dhumaan ni ta’u.’ **17** Yesuus utuu Yerusaalemitti ol ba’aa jiru barattoota kudha lamaan kophatti baasee akkana jedheen: **18** ‘Kunoo nu Yerusaalemitti ol ba’aa jirra; Ilmi Namaas dabarfamee luboota hangafootatti fi barsiistota seeraatti ni kennama. Isaanis du’i itti muru; **19** akka isaan itti qosaniif, isa garafanii fi isa fannisaniiifis dabarsanii Namoota Ormaatti isa kenu. Innis guyyaa sadaffaatti du’aa ni kaafama!’ **20** Ergasiis haati ilmaan Zabdewoos ilmaan ishee wajjin gara Yesuus dhuftee jilbeensfattee waa isa kadhatter. **21** Yesuusis, ‘Ati maal barbaadda?’ jedheen. Isheenis, ‘Akka ilmaan koo kunneen lamaan mootummaa kee keessatti inni tokko mirga keettiin, inni kaan immoo bitaa keettiin taa’u naa godhi’ jetteen. **22** Yesuus immoo, ‘Isin waan kadhatten hin beektan; xoofaa arii dhuguuf jiru dhuguuf ni dandeessuu?’ jedheen. Isaanis, ‘Ni dandeenya’ jedhanii deebisan. **23** Yesuusis, ‘Dhugumaan xoofaa koo irraa illee ni dhugdu; garuu mirga kootii fi bitaa kootiin taa’u kan kenuu ana miti. Iddoon koon kan warra Abbaan koo isaaniif opqheesse sanaa ti’ jedheen. **24** Warri kurnan yommuu waan kana dhaga’anitti obboloota lamaanitti aaran. **25** Yesuusis walitti isaan waamee akkana jedhe; ‘Isin akka bulchitooni Namoota Ormaa isaan irratti goftummaa mul’isan, gurguddooniisaanii akka isaan irratti taayitaa argisiisan ni beektu. **26** Isin biratti akkas miti. Qooda kanaa namni isin keessaa nama guddaa ta’uu barbaadu kam iyyuu tajaajila keessaa ta’uu qaba; **27** namni nama jalqabaa ta’uu barbaadu kam iyyuu garbicha keessaa ta’uu qaba; **28** Ilmi Namaa iyyuu tajaajiluu fi lubbuu issa immoo namoota baay’eedhaaf furii godhee kennuuf dhufe malee tajaajilamuuf hin dhufneetii.’ **29** Utuu Yesuusii fi barattooniisa Yerikoodhaa ba’aa jiranuu, tuunni namootaa gudduna isa duukaa bu’e. **30** Kunoo, jaamooni lama qarqara karaa tataa’aa turan; isaan yommuu akka Yesuus achiin darbaa jiru dhaga’anitti iyyani, ‘Gooftaa, yaa Ilma Daawit nu maari!’ jedhan. **31** Tuunni sunis akka isaan cal’isaniif isaan ifate; isaan garuu, ‘Yaa Gooftaa, yaa Ilma Daawit nu maari!’ jedhanii ittuma caalchisaniif iyyan. **32** Yesuusis dhaabatee isaan waamee, ‘Akka ani maal isiniif godhu barbaaddu?’ jedhee isaan gaafate. **33** Isaan immoo, ‘Yaa Gooftaa, akka iji keenya nuuf banamu barbaanna’

jedhanii deebisan. **34** Yesusis garaa laafeefii ija isaanii qaqqabe. Isaanis yeruma sana arganii isa duukaa bu'an.

- 21** Akkuma isaan Yerusaalemitti dhi'aatanii Beetaagee ishee Gaara Ejersaa irraa sana ga'aniin Yesus barattoota lama erge; **2** akkanas isaanii jedhe; "Gara ganda fuula keessan dura jiru sanaa dhaqaa; yommusuma harree hidhamte tokko ilmoo ishee wajjin ni argattu. Lachan isaanii hiikaatii naa fidaa. **3** Yoo namni tokko iyuu waan tokko isiniin jedhe, 'Gooftaatu isaan barbaada' jedhaa; innis yommusuma erga." **4** Kunis akka wanni karaa raajichaatiin dubbatame sun raawwataamuuf ta'e; innis akkana jedha: **5** "Akkania jedhaa Intala Xiyoonitti himaa; 'Kunoo, mootiin kee gad of qabee, harree yaababatee, ilmoo harree jechuunis harree xinnoo yaababatee, gara kee dhufa.'"
- 6** Barattoonis dhaqanii akkuma Yesus isaan ajaye godhan. **7** Isaanis harree fi ilmoo harree sana fidan; uffata isaanisisaan irra buusan; Yesusis isaan irra taa'e. **8** Namoonni akka malee baay'een uffata isaanii karaa irra afan; warri kaan immoo dameewwan mukkaa kukkutani karaa irra bubuusan. **9** Namoonni isaa dura deemaa turanii fi warri isaa duukaa bu'aa turan iyyanii, "Hoosaa'inaa Ilma Daawitiif!" Inni maqaa Gooftaatiin dhufu eebbfamaa dhal! "Hoosaa'inaa ol gubbaatti!" jedhan. **10** Yommuu Yesus Yerusaalem seenetti, magaalaan sun guutummaatti raafamtee, "Kun eenyu?" jette. **11** Tuunni sun immoo, "Kun Yesus, raajicha Naazretti Galililaati" jedhee deebise. **12** Yesus mana qulqullummaa seenee warra mana qulqullummaa keessatti bitanii fi gurguratan hundumaa ari'e. Minjala warra maallaqa geeddaratanii fi barcum warra guuge gurguratanii garagalche. **13** Innis, "Manni koo mana kadhannaak jedhama' jedhamee barreeffameera; isin garuu holqa saamtotaa gootaniirtu" isaanii jedhe. **14** Jaamonnii fi warri naafatan mana qulqullummaa keessatti gara isaa dhufan; innis isaan fayyise. **15** Luboonni hangafoonii fi barsiistonni seeraa yommuu hojji dinqisiisaan inni hojjete arganii ijoollee mana qulqullummaa keessatti, "Hoosaa'inaa ilma Daawitiif" jedhanii iyyan dhaga'anitti ni aaran. **16** Isaanis, "Ati waan ijoolleun kuneen jedhan dhageessaa?" jedhanii isaa gaafatan. Yesus isoomo, "Eeyye;" isin waan, "Yaa Gooftaa, ati afaan daa'immanii fi mucoolii harma hodhanii irraa, galata qopheessiteera' jedhu sana takkumaa hin dubbifnee?" jedhee deebise. **17** Innis isaan biraa deemeey magaalaa sanaa ba'e; Biitaaniyyaa dhaqee achi bulu. **18** Yesus ganama barii utuu gara magaalattiitii deebi'uul beela'e. **19** Muka harbuu tokkos karaa biratti argee itti gore; garuu baala malee waa tokko illee hin arganne. Innis, "Iji bara bараан siraatti hin argamin!" jedheen. Mukni sunis yeruma sana goge. (**aīōn g165**)
- 20** Barattoonis yommuu waan kana arganitti ni dinqisiifatan. Isaanis, "Harbuun sun akkamitti yommusuma goge?" jedhanii gaafatan. **21** Yesusisakkana jedhee deebise; "Ani dhuguman isinittti hima; yoo amantii qabaattan, yoo mamuu baattanis, waan muka harbuu sana irratti ta'e qofa utuu hin ta'in, tulluu kanaan illee, 'Ka'i'l Galaanatti darbatbil!' yoo jettan ni ta'a. **22** Isin yoo amantii qabaattan waan kadhannaadhaan gaafattan hunda ni argattu." **23** Utuu Yesus mana qulqullummaa seenee barsiisaan jiruu luboonni hangafoonii fi maanguddoornii sabaa gara isaa dhufanii, "Ati taayitaa maaliitiin wantoota kanneen hojjetta? Eenyutu taayitaa kana siif kenne?" jedhanii gaafatan. **24** Yesusisakkana jedhee deebise; "Anis gaaffii tokkon isin gaafadha; yoo isin naaf deebiftan, anis taayitaa maaliitiin wantoota kanneen akkan hojjedhu isinittti hima. **25** Cuuphaan Yohannis eessaa dhufe? Samii irraa moo nama biraa dhufe?" Isaanis waliin mari'ataniiakkana jedhan; "Yoo nu, 'Samii irraa dhufe' jenne, inni immoo, 'Yoos isin maaliif isa hin amanin ree?' nuun jedha.
- 26** Yoo nu, 'Nama biraad dhufe' jenne garuu namoota sodaanna; isaan hundinuu Yohannisin akka raajijiit ilalaalutti." **27** Kanaafisaan, "Hin beeknu!" jedhanii Yesusisif deebisan. Inni immoo akkana jedhe; "Anis taayitaa maaliitiin akkan wantoota kanneen hojjedhu isinittti hin himu." **28** "Maal seetu? Nama ilmaan lama qabu tokkotu ture; innis gara ilma isaa hangafaa dhaqee, 'Yaa ilma ko, har'a dhaqitii iddo dhaabaa wayinii keessa hojjedhu' jedheen. **29** "Ilmi sunis deebise, 'Ani hin dhaqu' jedhe; ergasii garuu gaabbee dhaqe. **30** "Namichis gara ilma isaa isa kaanii dhaqee akkasuma jedheen. Ilmi isaa sunis, 'Yaa gooftaa nan dhaqa' jedhee deebiseef; garuu hin dhaqne. **31** "Ilmaan lamaan keessaa isa kamtu fedhii abbaa isaa guute?" Isaanis, "Isa jalqabaa ti" jedhan. Yesusisakkana isaanii jedhe; "Ani dhuguman isinittti hima; qaraxxonni fi sagaagaltoonni isin dura mootummaa Waaqaatti ni galu. **32** Yohannis isin qajeeulummaa isinittti argisiusu dhufheeti; isin immoo isa hin amanne. Qaraxxonni fi sagaagaltoonni garuu isa amanan; isin erguma waan kana argitan illee qalbibijjiirrattanii isatti hin amanne. **33** "Fakkeenya biraa tokko dhaga'aa; abbaa lafaa kan iddo dhaabaa wayinii irra wayinii dhaabbate tokkotu ture. Innis naannoo isatta dallaa ijaaree, achi keessatti boolla itti wayinii cuunfan qotee qooxii eegumsaa ijaare. Ergasiis lafa wayinii sana qonnaan buloottatti kiraan kennatee biyya fagoo dhaqe. **34** Innis yeroon itti midhaan walitti qaban geenyaan akka isaan ija isaa fidaniiif garboota isaa qottuuwwan sanatti ergate. **35** "Qottuuwwan sunis garboota namichaa qabani, isaa tokko ni dhaanaran; isaa kaan ni ajeesan; isaa sadaffaa immoo dhagaan tuman. **36** Ammas garboota warra duraa caalaabaa baay'atan bira ergate; qonnaan bultoonni sunis akkuma sana isaan godhan. **37** Dhuma irrattis inni, 'Ilma koo ni kabaju' jedhee ilma isaa isaanittti ergate. **38** "Qottooni sun garuu yommuu ilma sana arganitti, 'Dhaaltuu isaa kana. Kottaa isaa ajeefnee dhaala isaa fudhannaal' waliin jedhan. **39** Kanaafuu isaan fuudhanii iddo dhaabaa wayinii keessaa gad baasani isaa ajeesan. **40** "Egaa abbaan iddo dhaabaa wayinii sanaa yommuu dhufutti qottuuwwan sana maal godhinna laata?" **41** Isaanis, "Inni namoota hamoo sana haala hamaadhaan ni balleessa; iddo dhaabaa wayinii sanas qottuuwwan yeroo midhaan walitti qabamutti qooda midhaan isaa kennanii kanneen biraatti dabarsee ni kenna" jedhanii deebisan. **42** Yesusisakkana isaanii jedhe; "Isin dubbi Katabbiwwan Qulqullu keessatti, 'Dhaagan ijaarttoni tuffatan, dhagaa golee ta'eara; kanas Gooftaatu godhe; kun immoo ija keenyatti dinqii dha'jedhu sana gonkumaa hin dubbifnee?" **43** "Kanaafuu ani isinittti hima; mootummaan Waaqaa isin irraa fudhatamee saba ija isaa godhatutti ni kennama. **44** Namni dhagaa kana irratti kufu kam iyyuu caccabee bututa; namni dhagichi irratti kufu kam iyyuu ni daakama." **45** Luboonni hangafoonii fi Fariisonni yommuu fakkeenyawwan Yesus dhaga'anitti akka inni waa'ee isaanii dubbate beekan. **46** Isaanis isaa qabuu barbaadan; garuu sababii namoonni Yesusin akka raajijiit ilalaal turaniiif namoota sana sodaatan.
- 22** Yesus ammasakkana jedhee fakkeenyaan deebii kenneef: **2** "Mootummaan samii mootii ilma isaatifiif cidha fuudhaa qopheesse tokko fakkataa. **3** Innis akka isaan warra cidha sanatti afferaman waamaniiif garboota isaa erge; warri waamaman sun garuu dhufu hin barbaanne. **4** "Ammasakkana jedhee garboota biraa erge; 'Kunoo ani irbaataa koo qopheesseera: Sangoonni koo, horin koo coccomoonis qalamanii wanni hundinuu qopheeffameera. Gara cidha fuudhaa fi heerumaa kottaa jedhaatii warra afferaman sanatti himaa.' **5** 'Isaan garuu tuffatanii, inni tokko gara lafa qotiisaa isaa, kaan immoo gara

daldala isaa dhaqe. **6** Warri hafan immoo garboota isaa qabanii salphisan; ni ajjeesanis. **7** Mootichis ni aare. Loltoota isasaa ergee warra garboota isaa ajjeesan sana balleesse; magaalaa isaaniis ni gube. **8** “Ergasii inni garboota isaaatiin akkana jedhe; ‘Dhangaan cidha fuudhaa qopheeffameera; warri affeeraman garuu cidha kanaaf hin malle. **9** Kanaafuu gara qaxxaamura karaatti ba’attii nama argitan hunda gara cidhaatti affeeraa.’ **10** Garboonni sunis karaatti ba’aniii nama argan hunda, hamaas gaariis walitti qaban; galmi cidhaa sunis keessummootaan guutame. **11** “Mootichi yommuu keessummoota ilalaaluf ol seenetti, nama uffata cidhaa hin uffatin tokko achitti arge. **12** Innis, ‘Yaa michuu ko, ati akkamitti utuu uffata cidhaa hin uffatin as seente?’ jedhee isa gaafate. Namichi garuu waan dubbatu dhabe. **13** “Mootichis tajaajiltoota isaaatiin, ‘Namicha kana harkaa fi miilla hidhaatti dukkana alaatu gad darbadhah; achittis boo’uu fi ilkaan qaruuutu ta’ a’ jedhe. **14** “Warri affeeraman baay’eedhaatti; warri filataman garuu muraasa.’ **15** Ergasiis Fariisonni waanuma inni dubbatuun isaa qabuuf gad ba’aniii Yesusuiti mar’atan. **16** Isaanis barattoota isaanii garee Heroodis wajjin isatti ergan. Akkanas jedhan; ‘Yaa barsiisa, akka ati nama dhugaa taate, akka ati dhugaadhaan karaa Waaqaa barsiiftu beekna. Ati nama wal hin caalchiftu; fuula namaas hin ilaaltu. **17** Egaa mee nutti himi; yaadni kee maali? Qeesaariif gibira kaffaluun eeyyamameera moo hin eeyyamanne?’ **18** Yesus garuu hammina isaanii beekee akkana jedhe; ‘Yaa fakkeessitoota nana, isin maalif na qortu? **19** Mee maallaqaa gibira kaffaltan natti argisiisaa.’ Isaanis diinaarii tokko isatti fidan; **20** inni immoo, ‘Fakkiin kun kan eenyuu ti? Katabbiin kunis kan eenyuu ti?’ jedhee isaan gaafate. **21** Isaanis, ‘Kan Qeesaariif’ jedhanii deebisan. Kana irratti inni, ‘Yoos kan Qeesaariif, kan Waaqaa immoo Waaqaaf kennaa’ jedheen. **22** Isaanis yommuu waan kana dhaga’anitti ni dinqifatan. Kanaaf isa dhiisani qajeelan. **23** Guyyuma sana Saduuqonni warri du’aa ka’uun hin jiru jedhan tokko tokko gara isaa dhufanii gaaffii isa gaafatan. **24** Akkanas jedhan; ‘Yaa barsiisa, Museen, ‘Namni tokko niittii fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin yoo du’e obboleessi isaa niittii sana dhaalee obboleessa isaaatiif sanyii haa dhaabu’ jedhee nutti himeera. **25** Kunoo obboloota torbatu nu bira ture. Inni jalqabaaii niittii fuudhee utuu ijoollee hin qabaatin niittii isaa obboleessa isaaatiif dhiisee du’e. **26** Obboleessa lammaffaa fi sadaffaa irratti, hamma isa torbaffaattis waanuma sanatu ta’ e. **27** Dhuma irratti dubartibiiinis ni duute. **28** Egaa guyyaa du’aa ka’utti, torban isaanii keessaa isheen niittii isaa kamii taati? Hundii isaanii iyyuu ishee fuudhaniiрутти. **29** Yesus immoo akkana jedhee deebise; ‘Isin waan Katabbiawan Qulqulluu yookaan humna Waaqaa hin beekneef dogoggortu. **30** Guyyaa du’aa ka’utti namoonni akka ergamoota samii ta’ malee hin fuudhan; hin heerumanis. **31** Garuu isin waan Waaqni waa’ee du’aa ka’uun warra du’anii isiniin jedhe hin dubbifneee? Innis akkana jedha; **32** ‘Ani Waaqa Abraaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Yaaqob.’ Inni Waaqa warra jiraatanii malee Waaqa warra du’anii miti.’ **33** Namoonni yommuu waan kana dhaga’anitti, barsiisa isaa dinqifatan. **34** Fariisonni yommuu akka Yesus Saduuqotaa afaan qabachiise dhaga’anitti walitti qabaman. **35** Isaa keessaa hayyuun seeraa tokko akkana jedhee gaaffii kanaana isa qore: **36** “Yaa barsiisa, seera keessaa ajajni guddaan isa kami?” **37** Yesusuiti akkana jedheen; ‘Waaqa kee Goofticha garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaan jaalladhu. **38** Kunis ajaja jalqabaatiif guddicha. **39** Ajajni lammaffaanis isuma fakkataa: ‘Ollaa kee akkuma ofii keetiitti jaalladhu’ jedha. **40** Seerrii fi Raajonni hundinuu ajajawwan kanneen lamaan irratti hundeeffamu.’ **41**

Utuu Fariisonni walitti qabamanii jiranuu Yesus gaaffii tokko isaan gaafate; **42** innis, “Isin waa’ee Kiristoos maal yaaddu? Inni ilma eenyuu ti?” jedhe. Isaanis, “Inni Ilma Daawit” jedhanii deebisan. **43** Innis akkana isaanii jedhe; ‘Yoos Daawit akkamitti Hafuuraan geggeeffameer, ‘Gooftaa’ isaan jedha ree? Inni akkana jedhaatti: **44** “Gooftaan Gooftaa koottiin: ‘Hamma ani diinota kee miilla kee jala siif galchutti gara mirga koo taa’i’ jedhe.” **45** Erga Daawit, ‘Gooftaa’ jedhee isa waame, yoos inni akkamitti ilma isaa ta’u danda’ a ree?” **46** Namni tokko iyyuu waan tokko isaaaf deebisuun hin dandeeneye; gaafasii jalqabee namni tokko iyyuu deebi’ee gaaffii isa gaafachuuu ijaa hin jabaanne.

23 Yesusuiti ergasii ummataa fi barattoota isaaatiin akkana jedhe: **2** “Barsiistonni seeraatiif Fariisonni barcumaa Musee irra taa’aniiru. **3** Kanaafuu waan isaan isinitti himan hundumaa godhaa; eegaas. Garuu waan isaan hoijetan hin hoijetinaa; isaan ni dubbatu malee waan dubbatan sana hin hoijetanii. **4** Isaan ba’aa ulfaataa hidhanii gatiitti namaa irra kaa’u; ofii isaaniiitii garuu ba’aa sana sochoosuuf qubaan illee tuquu hin barbaadan. **5** “Isaan waan hoijetan hundumaa namootatti of argisiisuu hoijetu; Kudhaama isaanii ni bal’ifatuutii; handaara uffata isaanii ni dheereffatu. **6** Iddoo cidhaatti iddo ulfinaa, manneen sagadaga keessatti immoo taa’umsa ulfinaa jaallatu. **7** Gabaa keessattis akka namoonni nagaa isaan gaafatanii fi akka ‘Yaa barsiisa’ jedhanii isaan waaman jaallatu. **8** “Isin garuu, ‘Barsiisa’ jedhamtanii hin waamaminaa; Barsiisa tokko qofa qabduutii. Isin hundis obboloota walii keessanii ti. **9** Lafa irratti nama tokkoon illee ‘Abbaa’ hin jedhinaa; isin Abbaa tokko qofa qabduutii; innis isa samii irraa ti. **10** ‘Gooftota’ jedhamtanii hin waamaminaa; isin Gooftaa tokko qofa qabduutii; innis Kiristoos. **11** Isin keessaa namni hunda keessan caalu tajaajila keessan haa ta’u. **12** Namni ol of qabu kam iyyuu gad qabamaati; namni gad of qabu kam iyyuu garuu ol qabama. **13** “Yaa barsiistota seeraatiif Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Isin mootummaa samii namoota duraa cuftuutii. Ofii keessanii hin seentan; warra seenuu yaalanis akka isaan seenan hin gootan. [**14** Yaa barsiistota seeraatiif Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Mana haadha hiyyeesaa saamtanii onsitutuutii; itti fakkeessuuf kadhananaa ni dheeressitu; kanaafuu murtii caalutu isinitti murama.] **15** “Yaa barsiistota seeraatiif Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Mana tokko amantii keessanii galfachuu jettanii lafaa fi galaana irra joortu; yommuu inni amanuttis akka inni isin caalaa dachaa lama ilma gahaannam ta’u isa gootu. (**Geenna g1067**) **16** “Qajeelchitoota jaamota nana, isiniif wayyoo! Isin, ‘Namni kam iyyuu yoo mana qulqullummaatiin kakate, kun homaa miti; namni kam iyyuu yoo warqee mana qulqullummaatiin kakate garuu kakuun sun isa qaba’ jettu. **17** Isin gowwootaa fi jaamota nana, warqee moo mana qulqullummaa kan warqee sana qulqulleessutu caala? **18** Akkasumas isin, ‘Namni kam iyyuu yoo iddo aarsaatiiin kakate, kun homaa miti; yoo kennaa iddo aarsaa irra jiru sanaan kakate garuu kakuun sun isa qaba’ jettu. **19** Isin jaamota nana, kennaa sana moo iddo aarsaa isaa kennaa sana qulqulleessutu caala? **20** Kanaafuu namni iddo aarsatiin kakatu, iddo aarsatiif waan isa irra jiru hundumaan ni kakatu. **21** Namni mana qulqullummaatiin kakatu, mana qulqullummaatiif fi isa mana qulqullummaa keessa jiraatuun kakatu. **22** Namni samiidhaan kakatu, teessoo Waaqaatii fi isaa teessoo sana irra taa’uun kakatu. **23** “Yaa barsiistota seeraatiif Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Isin abasuuda, insilaala fi kamuuunii kudhan keessaa tokko ni kennitu. Garuu seera keessaa waan caalaatti barbaachisa ta’ e jechuunis murtii

qajeelaa, araaraa fi amanamummaa dhiiftaniirtu. Silaa utuu isa duraa hin dhiisiiisa duubaa hoojii irra olchuu qabdu ture. **24** Isin qajeelchitoota jaamota nana! Bookee ni calatu; gaala immoo ni liqimsitu. **25** “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Duuba xoofootti fi caabii ni qulqulleessi; keessi issaanii garuu saamichaa fi ofittummaadhaan guutameera. **26** Yaa Fariisicha jaamaa nana! Jalqabatti keessa xoofootti fi caabii qulqulleessi; ergasii duubniisaas ni qulqulla’aa. **27** “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Isin akkuma awwaala nooraa dibame kan duubniisaas bareedaa fakkaatee keessi issaa immoo lafee namoota du’aniitiin, xuraa’ummaa hundaanis guutameera ti. **28** Isinis akkasuma duubaan qajeeltota fakkaattanii namootatti mul’attu; keessi keessan garuu fakkeessuu fi hamminaan guutameera. **29** “Yaa barsiistota seeraatii fi Fariisota fakkeessitoota nana, isiniif wayyoo! Isin raajotaaf awwaala ijartutti; soodduu qajeeltotas ni bareechitu. **30** Isin, ‘Nu utuu bara abbootii keenyaa sana jiraannee silaa dhiiga raajotaa dhangalaasuus keessatti issaan wajjin hin hirmaanuu ture’ jettu. **31** Kanaafuu isin akka sanyii warra raajota aijeesan sanaa taatan ofuma keessanitti dhugaa baatu. **32** Egaa safartuu cubbuu abbootii keessanii guutaa! **33** “Bofoota nana! Ijoollee buutii nana! Isin akkamitti murtii gahaannam jalaa ba’uu dandeessu? (**Geenna g1067**) **34** Kanaafuu, kunoo ani raajotaa fi ogeeyyi, barsiistotas gara keessanitti nan erga. Isinis issaan keessa gartokko ni ajjeeftu; ni fanniftu; warra kaan immoo manneen sagadaa keessan keessatti garuftu; magaalaa tokko irraa gara magaalaa biraattis issaan ariitu. **35** Kanaaf dhiiga Abeel nama qajeelaa sanaatii jalqabee hamma dhiiga Zakkariaiyas ilma Baraakiyyu isin mana qulqullummaati fi iddo aarsaa gidduutti aijeeftaniitti, dhiiga qulqulluu lafatti dhangalaafame hundumatti ni gaafatantu. **36** Ani dhuguma isinittin hima; kun hundinuu dhaloota kanattti ni dhufa. **37** “Yaa Yerusaalem, yaa Yerusaalem, ati kan raajota aijjeeftu, warra gara keetti ergamanis kan dhagaadhaan tumtu, akkuma indaanqoon cuucii ishee qoochoo ishee jalatti walitti qabattu sana anis ijomollee kee walitti qabuuf yeroo meeqan hawwel! Isin garuu hin barbaanne. **38** Kunoo, manni keessan onee isinii hafa. **39** Ani isinittin himaati; isin hamma, ‘Inni maqaa Gooftaatiin dhufu sun eebbfamaa dha’ jettanitti lammataa ni hin argitan.’

24 Utuu Yesuus mana qulqullummaati ba’ee deemaa jiruu barattoonni issaa gamoowwan mana qulqullummaa isatti argisiisuuf gara issaa dhufanii. **2** Innis, “Waan kana hunda argituu? Ani dhuguma isinittin hima; asitti dhagaan dhagaa irratti hafu tokko hin jiru; hundi issaa iyuu ni diigama” jedhee deebiseef. **3** Utuu Yesuus Tulluu Ejersaa irra taa’ee jiruu, barattoonni issaa kophaa issaanii gara issaa dhufanii, “Mee nutti himi; wanni kun yoom ta’aa? Mallattoon dhufa keetii fi mallattoon dhuma barichaa maali?” jedhan. (**aiōn g165**) **4** Yesuus akkana jedhee deebiseef, “Akka namni tokko iyuu isin hin gowwoomsineef of eeggadhaa. **5** Namoonni hedduun, ‘Ani Kiristoos’ jedhanii maqaa kootiin ni dhufuutti; nama hedduus ni gowwoomsu. **6** Isin waa’ee waraanaatii fi oduu waraanaa ni dhageessu; garuu akka hin rifanne of eeggadhaa. Wanni akkanaa ta’uu qabaatii; dhumni garuu amma iyuu hin geenyee. **7** Sabni sabatti, mootummaanis mootummaatti ni ka’aa. Beellii fi soochiin lafaa iddo garaa garaatti ni ta’aa. **8** Garuu kun hundinuu jalqaba ciniinsuu da’umsaa ti. **9** “Isaan dabarsanii dhiphinatti isin kennu; isin aijeesus; sababii maqaa kootiis saba hundaan ni jibbamtu. **10** Yeroo sanatti namoonni baay’een ni gufatu; dabarsanii wal kennu; wal jibus; **11** raajonni sobaa hedduun ni dhufu; nama hedduus ni

gowwoomsu. **12** Sababii baay’ina hamminaatiif jaalalli namoota baay’ee ni qabbanaa’aa; **13** namni hamma dhumaatti jabaatee dhaabatu garuu ni fayya. **14** Wangeelli mootummaa kunis akka saba hundaaf dhuga ba’umsa ta’uuf addunyaa hunda keessatti ni lallabama; ergasii dhumuun sun ni dhufa. **15** “Kanaafuu, ‘Isin yommuu wanni jibbisiiasaan badiisa fidu’kan Daanii’ el rajjichi waa’ee isaa dubbate sun iddo qulqulluu dhaabatee argitanitti, namni dubbisii haa hubutu; **16** yommus warri Yihuudaa keessa jiran tulluwwanitti haa baqatan. **17** Namni bantii manaa irra jiru tokko iyuu waan tokko illee mana isaatii fudhachuu gad hin bu’in. **18** Namni lafa qotisaa keessa jiru tokko iyuu uffata isaa fudhachuu duubatti hin deebi’in. **19** Bara sana keessa dubartoota ulfaatii fi haadhota hoosisanii wayyoo! **20** Garuu akka baqachuun keessan gamma keessa yookaan Guyyaa Sanbataatiin hin taaneef kadhadhaa. **21** Yeroo sanatti dhiphinni guddaa isaa ni dhufaati; dhiphinni akkasiis uumama addunyaa’ti jalqabee hamma ammaatti hin dhufne; si’achis gonkumaa hin dhufu. **22** “Utuu guyyooni sun gabaabbachuu baatanii silaa namni tokko iyuu hin hafu ture; garuu sababii filatamtootaatiif guyyooni sun ni gabaabbatu. **23** Yeroo sana yoo namni kam iyuu, ‘Ilaa, Kiristoos as jira!’ yookaan ‘Achi jira!’ isiniin jedhe, hin amaninaa. **24** Kiristoosonni sobaattii fi raajonni sobaa ni ka’utti; isaanis yoo danda’ameef filatamtoota illee gowwoomsuuf jedhanii mallattoo gurguddaa fi dinqii ni hoijetu. **25** Kunoo ani duraan dursee isinitti himeera. **26** “Kanaafuu yoo issaan, ‘Kuunnoo, inni gammoojji keessa jira’ isiniin jedhan achi hin dhqaqinaa; yookaan yoo issaan, ‘Kunoo, mana keessa gola jira’ isiniin jedhan hin amaninaa. **27** Akkuma bakkaakaan ba’aa biiftuutti bu’ee hamma lixa biiftuutti mul’atu sana dhufaatiin Ilma Namaas akkasuma ta’aa. **28** Iddo raqni jiru kamitti iyuu gogocorroowwan walitti qabamu. **29** “Akkuma dhiphinni bara sanaa darbeen, “Aduun ni dukkanoofti; ji’is ifa ishee hin kennitu; urjiwwan samii irraa ni harca’u; humnoonni samiis ni raafamu.” **30** “Ergasii mallattoon Ilma Namaa samii irratti ni mul’ata; saboonni addunyaa hundinuu ni boo’u. Isaanis utuu Ilmi Namaa duumessa samiitiin humnaa fi ulfina guddaa dhaan dhufuu ni argu. **31** Innis ergamoota isaa sagalee malakataa guddaa isaatii erga; isaanis filatamtoota isaa kanneen handaara samiwwanii tokko irraa hamma isa kaaniitti jiran bubbeewwan afran irraa walitti qabu. **32** “Fakkeenyaa kana muka harbuu irraa baradhaa; yommuu dameen isaa latee baala baafatutti akka bonni dhi’atee ni beektu. **33** Akkasuma isinis yommuu waan kana hunda argitanitti akka inni dhi’atee, akka balbala irras ga’ee ni beektu. **34** Ani dhuguma isinittin hima; hamma wanni kun hundi ta’utti dhaloonni kun hin darbu. **35** Samii fi lafti ni darbu; dubbiin koo garuu gonkumaa hin darbu. **36** “Waa’ee guyyaa sanaa yookaan waa’ee sa’atii sanaa garuu Abbaa qofatu beeka malee namni tokko iyuu hin beeku; ergamooni samii irraa iyuu hin beekan; yookaan Ilmi iyuu hin beeku. **37** Akkuma bara Nohi ta’ee sana yeroo dhufaatiin Ilma Namaattis akkasuma ni ta’aa. **38** Bara bishaan badiisaatiin dura ture sana, hamma gaafa Nohi doonii seenetii namoonni nyaachaa, dhugaa, fuudhaa, heerumaas turianiitii. **39** Isaanis hamma bishaan badiisa dhufee hunda issaanii fudhatetti waan dhufuuuf jiru hin beekne. Yeroo Ilmi Namaa dhufuttsi akkasuma ta’aa. **40** Gaafas namoonni lama lafa qotisaa keessa hoijetu; inni tokko ni fudhatama; kaan immoo ni hafa. **41** Dubartoonni lama dhagaa daakuuti daaku; tokko ni fudhatamtii; kaan immoo ni hafti. **42** “Kanaafuu isin dammaqaa; Gooftaan keessan guyyaa kam akka dhufu hin beektaniitii. **43** Garuu waan kana hubadhaa: Abbichi manaa utuu yeroo kamitti akka hattuun dhufu beekee silaa dammaqee eeggata malee akka manni isaa cabsamee

seenamu itti hin dhiisu ture. **44** Kanaafuu isinis akkasuma qophaa'uu qabdu; Ilmi Namaa sa'aatii isin hin eegnetti dhufaati. **45** "Egaa garbichi amanamaa fi ogeessi kan gooftaan isaa akka inni nyaata isaanii yeroo malutti isaanii kenuuf jedhee garboota mana isaa jiraatan irratti isa muudu eenyu? **46** Garbichi gooftaan isaa yommuu deebi'utti utuu inni akkasuma hojjetuu isa argu sun eebbfamoo dha. **47** Ani dhuguma isinitti nan hima; inni qabeenya isaa hunda irratti isa muuda. **48** Garbichi sun garuu yoo hamaa ta'e, 'Goothaan koo yeroo dheeraa tura' ofiin jedhee **49** garboota isa wajjin tajaajilan tumuu, machooftota wajjin immoo nyaachuu fi dhuguu jalqaba. **50** Goothaan garbicha sanaa guyyaa inni isa hin eegnee fi sa'aatii inni hin beeknetti ni dhufa. **51** Innis isa kukkuta; fakkeessitoota keessattis isa ramada; achittis boo'ichaa fi ilkaan qaruuutu ta'a.

25 "Yeroo sanatti mootummaan samii dubarran kudhan kanneen ibsaa isaanii fudhatanii misirrichi simachuudhaaf gad ba'an fakkaata. **2** Isaa keessaas shan gowwoota, shan immoo ogeeyyi turan. **3** Warri gowwoonni ibsaa isaanii fudhatan maleday zayitii hin fudhanne. **4** Warri ogeeyyiin garuu ibsaa isaanii wajjin zayitii qodaatti qabataniit turan. **5** Misirrichi sun turraan hundumtiisaanii mugan; ni rafanis. **6** "Halkan walakkattis sagaleen guddaan, 'Kuno, misirrichi dhufeera! Ba'atii si is madhaal!' jedhu tokko dhaga'a me. **7** "Dubarri sun hundinuu ka'anii ibsaa isaanii qopheefftan. **8** Warri gowwoonni sun warra ogeeyyiidhaan, 'Ibsaan keenya nu duraa dhaamuutti jiraatii zayitii keessan irraa xinnoo nuu kennaa' jedhan. **9** "Warri ogeeyyiinis deebisanii, 'Hin kenniuu; tarii wanni nuu fi isin ga'u hin jiru ta'atii. Qooda kanaa warra gurguran bira dhaqaatii ofi keessaniiif bidadhaa' jedhaniin. **10** "Garuu utuma isaan zayitii bitachuu dhaquutti jiranuu misirrichi dhufe. Dubarri qophaa'anis isa wajjin galma cidha fuudhaatti ol galan. Balballis ni cufame. **11** "Ergasiis dubarran kaanis dhufanii, 'Yaa Gooftaa, yaa Gooftaa, balbala nuuf bani!' jedhaniin. **12** "Inni garuu deebisee, 'Dhuguman isinitti hima; ani isin hin beeku' jedheen. **13** "Kanaafuu isin sababii guyyaa sana yookaan sa'aatii sana hin beekneef dammaqaa. **14** "Ammas mootummaan samii nama biyya fagoo dhaqui tokko fakkaata; namichis garboota isaa waamee qabeenya isaa imaanaa itti kennate. **15** Tokkoo tokkoo isaaniittis akkuma dandeettii isaaniitti, isa tokkotti taalaantii shan, isa kaanitti taalaantii lama, isa kaanitti immoo taalaantii tokko kennee ka'ee deeme. **16** Namichi taalaantii shan fudhate sun, yeroodhuma sana dhaqee ittiin daldalee taalaantii bira shan irraa buufate. **17** Inni taalaantii lama fudhates akkasuma taalaantii bira lama irraa buufate. **18** Namichi taalaantii tokko fudhate garuu dhaqee lafa qotee maallaqa gooftaa isaa dhokse. **19** "Yeroo dheraa booddee gooftaan garboota sanaa deebi'ee herrega isaan bira jiru herregate. **20** Namichi taalaantii shan fudhatee ture sun taalaantii bira shan fidee, 'Yaa gooftaa, ati taalaantii shan imaanaa natti kennitee ture. Ani immoo kunoo, taalaantii shan irraa buufadheera' jedheen. **21** "Goothaan isaaas deebisee, 'Yaa garbicha gaarii fi amanamaa, waan gaarii hojjetel! Ati waan akka malee xinnoo irratti amanamaa taateerta; ani immoo waan baay'ee irratti sin muuda. Kottutti gammachuu gooftaa keetiitti gal!' jedheen. **22** "Namichi taalaantii lama fudhatee tures dhufee, 'Yaa gooftaa, ati taalaantii lama imaanaa natti kennitee ture; ani immoo kunoo, taalaantii bira lama irraa buufadheera' jedheen. **23** "Goothaan isaaas deebisee, 'Yaa garbicha gaarii fi amanamaa, waan gaarii hojjetel! Ati waan xinnoo irratti amanamaa taateerta; ani immoo waan baay'ee irratti sin muuda. Kottutti gammachuu gooftaa keetiitti gal!' jedheen. **24** "Namichi taalaantii tokkicha fudhatee tures dhufee

akkana jedhe; 'Yaa gooftaa, ati nama gara jabeessa iddo itti hin facaasinii galfattu, iddo itti hin bittinneessiniis walitti qabattu akka taate nan beeka. **25** Kanaafuu ani sodaadhee dhaqueen taalaantii kee lafa keessa dhokse. Taalaantiin kee kunoo ti.' **26** "Goothaan isaaas deebisee akkana jedhe; 'Yaa garbicha hamaa dhiba'aal! Ati akka ani iddoon itti hin facaasinii galfadhu, iddoon itti hin bittinneessiniis walitti qabadhu beektaa?' **27** Yoos akka ani yommuun deebi'utti dhala isaa wajjin fudhadhuuf silaa maallaqa koo warra baankii bira naa kaa'uu qabda ture. **28** "Kanaaf taalaanticha isa harkaa fuudhaatti namicha taalaantii kudhan qabuuf kennaa. **29** Kan qabu kamiif iyuu itti dabalamee ni kennama; irraa hafaas ni qabaataati. Kan hin qabne garuu wanni inni qabu iyuu irraa fudhatama. **30** Garbicha faayidaa hin qabne kana dukkana alaatti gad darbadhaa; achittis boo'ichaa fi ilkaan qaruuutu ta'a.' **31** "Ilmi Namaa yommuu ulfina isatiini ergamoota Waqaqa hunda wajjin dhufutti, teessoo isaa kan ulfinna irra ni taa'a. **32** Sabooni hundinuu fuula isaa duratti walitti qabamu; innis akkuma tikseen tokko hoolotaa fi re'oota gargar footu sana namoota gargar ni fo'a. **33** Inni hoolota karaa mirga isaa, re'oota immoo karaa bitaa isaa ni dhaabachiisa. **34** "Yeroo sana Mootichi warra mirga isaa jiraniin akkana jedha; 'Isin warri Abbaan koo eebbise kottaa mootumicha uumamuu addunyaati jalqabee isinii qopheeffame sana dhaalaa. **35** Sababiin isaa ani beelofnaan isin nyaata naaf kennitan; dheebonnaan waan ani dhugu naaf kennitan; ani keessummaan ture; isin immoo na simattan; **36** ani daaraan daara na baatton; dhukkubsannaan na gaafattan; hidhamnaan dhuftanii na ilaaltan.' **37** "Qajeeltonni sunis deebisanii akkana jedhaniin; 'Yaa Gooftaa, yoom beeloftee si arginee waan ati nyaattu siif kennine? Yookaan yoom dheebottee si arginee waan ati dhugu siif kennine? **38** Yoom keessummaa ta'u kee arginee si simanne? Yookaan yoom daartee si arginee daara si baafne? **39** Yoom dhukkubsattee yookaan hidhamtee si arginee dhufnee si ilaalle?' **40** "Mootiin sunis deebisee, 'Ani dhuguman isinitti hima; waan obboloota koo warra nama hundumaa gad ta'an kanneen keessaa isa tokkoof gootan kam iyuu naaf gootan' jedhaan. **41** "Ergasiis warra bitaa isaa jiraniin akkana jedha; 'Isin yaa abaaramoo, na duraa baaatii ibidda bara baraa isa diyaabiloosii fi ergamoota isatiif qopheeffametti galaa. (**aiōnios g166**) **42** Ani beelofnaan isin waan ani nyaadhu naaf hin kenneetii; ani dheebonnaan waan ani dhugu naaf hin kenneetii; **43** ani keessummaan ture; isin na hin simanne; ani daaraan isin daara na hin baafne; dhukkubsannaan yookaan hidhamnaan dhuftanii na hin ilaalle.' **44** "Isaanis, 'Yaa Gooftaa, ati yoom beeloftee yookaan dheebottee yookaan keessummaa taatee yookaan daartee yookaan dhukkubsattee yookaan hidhamtee si arginee si gargaaruu didne?' jedhaniin deebisu. **45** "Innis deebisee, 'Ani dhuguman isinitti hima; waan obboloota koo warra nama hundaa gad ta'an kanneen keessaa isa tokkoof hin godhin naafis hin goone' jedha. **46** "Isaan kunneen adabbii barabaraatti, qajeeltonni immoo jireenya bara baraatti galu." (**aiōnios g166**)

26 Yesuu erga waan kana hunda dubbatee raawwatee booddee barattoota isatiin akkana jedhe; **2** "Akkuma isin beektan Faasiikaaf guyyaa lamatu hafa; Ilmi Namaas fannifamuuf dabarfamee ni kennama." **3** Ergasiis luboonnii hangafoonii fi maanguddoorni uummataa dallaa luba ol aanaa isa Qayyaaffaa jedhamuu keessatti walitti qabaman. **4** Isaanis haxxummaadhaan Yesuuus qabuu fi ajjeesuuf mari'atan. **5** Isaanis, 'Garuu akka namoota gidduttu gooliin hin kaaneef yeroo ayyaanatti hin ta'in' jedhan. **6** Utuu Yesuu Biitaaniyaa keessa mana Simoon isaa lamxa'a sanaa jiruu, **7** dubartiin tokko shittoo gatiin isaa

akka malee guddaa ta'e bilqaxxii albaasxiroositti qabattee gara isaa dhufte; akkuma inni maaddiitti dhi'aateenis shittoo sana mataa isatti dhangalaafte. **8** Barattoonis yommuu waan kana arganitti aaraniit akkana jedhan; "Waan kana balleessuu maaliif?" **9** Silaa shittoon kun gatii guddaatti gurguramee maallaqa isaa hiyyeyyiif kennuu ni danda'ama tureetii." **10** Yesuisus kana hubatee akkana isaaniin jedhe; "Isin maaliif dubartii kana rakkiftu? Isheen waan gaarii naaf gooteerti. **11** Hiyyeyyiif yeroo hunda of biraq qabdoo; ana garuu yeroo hunda of biraq hin qabdoo. **12** Dubartiin kun yommuu shittoo kana dhagna koo irratii dhangalafttii awwalaaf na qopheessuudhaaf waan kana goote. **13** Ani dhuguma isinittin hima; addunyaa hunda irratti, iddo wangeelli kun itti lallabamu kamitti iyyuu wanni isheen gootes yaadannoo isheetti ni odeeefama." **14** Ergasiis warra Kudha Lamaan keessaa namichi Yihuudaan Keeriyotii jedhamu tokko gara luboota hangafootaa dhagee, **15** "Yoo ani isa dabarsee isinittu kenne isin maal naaf kennitu?" jedhee gaafate. Isaanis meetii soddomaan walii galan. **16** Yihuudaanis yeroo sanaa jalqabee Yesuisin dabarsee kennuu haala mijaa'aa eeggachaa ture. **17** Guyya jalqaba Ayyaana Maxinootti barattooni gara Yesuis dhufanii, "Akka atti Faasiikaan nyaattuuf eessatti akka siif qopheessinu barbaadda?" jedhanii gaafatan. **18** Innis deebisee akkana jedhe; "Magaalaa seenaatii nama wayiitiin, 'Barsiisaan, yeroon koo ga'eera; ani barattoota koo wajjin Ayyaana Faasiikaan mana keetti nan kabaja siin jedha' jedhaa." **19** Barattoonis akkuma Yesuis isaan ajaje sana godhan; Faasiikaas ni qopheessan. **20** Yesuisus yommuu galgalaa etti warra Kudha Lamaan wajjin maaddiitti dhi'aate. **21** Innis utuma nyaachaa jiranuu, "Ani dhuguma isinittu nan hima; isin keessaa tokko dabarsee na kenna" jedhe. **22** Isaanis akka malee gaddanii tokko tokkoon, "Yaa Gooftaa, na ta'innaa laata?" jedhanii gaafachuu jalqaban. **23** Yesuisus akkana jedhee deebisee; "Namichi na wajjin gabatee keessa harka kaa'ee cuuphate dabarsee na kenna. **24** Ilmi Namaa akkuma waa'een isaa barreefame sanatti ni deema. Garuu namicha dabarsee Ilma Namaa kenuu sanaaf wayyo! Inni utuu dhalachuu baatee isaaaf wayya ture." **25** Yihuudaan inni dabarsee isaa kennuu jiru sunis, "Yaa Barsiisaan, na ta'innaa laata?" jedhe. Yesuisus, "Atuu jette kaal!" jedhee deebisee. **26** Utuu nyaachaa jiranuu Yesuis buddeena fuudhee eebbe; caccabsees, "Fudhadhaa nyaadhoo; kuu foon koo ti" jedhee barattoota isaaftiif kenne. **27** Xoofoos fuudhee galata galchee isaaifiif kenne; akkanas jedhe; "Hundi keessan kana irraa dhuga. **28** Kun dhiiga koo, dhiiga kakuu haaraa kan dhififama cubbuu namoota baay'etiiif dhangalaafamuu dha. **29** Ani isinittu nan hima; ani hamman guyyaa isin wajjin mootummaa Abbaa koo keessatti deebi'ee dhugutti ammaa jalqabee ija wayinii kana irraa hin dhugu." **30** Isaanis erga faarfannaa faarfatanii booddee Tulluu Ejersaatti qajeelan. **31** Ergasiis Yesuis akkana isaaanii jedhe; "Hundi keessan edana sababii kootif ni gulfattu; akkana jedhamee barreefameeraatiif: "Ani tiksee nan rukuta; hoolonnii karra sanaas ni bittinneeffamu.' **32** Ani garuu ergan du'a ka'ee booddee isin dura Galilaa nan dhaqa." **33** Phexros immoo deebisee, "Yoo namni hundinuu sababii keetiif gulfate iyyuu ani gonkumaa hin gafadhu" jedheen. **34** Yesuis immoo deebisee, "Ani dhuguma sitti nan hima; ati edana utuu indaanqoon hin iyyin yeroo sadii na ganta" jedheen. **35** Phexros garuu, "Ani yoon si wajjin du'u qabaadhe illee gonkumaa si hin ganu" jedheen. Barattooni hundinuu akkasuma jedhan. **36** Ergasiis Yesuis barattoota isaa wajjin iddo Geetesemaanee jedhamu tokko dhaqe; innis, "Hamma ani achi dhaqee kadhahuttii isin as taa'a" jedheen. **37** Innis Phexrosi fi ilmaan Zabdewoos

lamaan of faana fudhatee deeme; gadduu fi yaadda uus jalqabe. **38** Ergasiis inni, "Lubbuun koo akka malee gadditee du'u geesseerti. Isin asuma turatii na wajjin dammaqa" jedheen. **39** Innis xinnoo achi hiiqee adda isattiin Lafatti gombifamee, "Yaa Abbaa ko, yoo danda'ame xoofoon kun narraa haa darbu. Garuu akka fedhii keetii malee akka fedhii kootii hin ta'in" jedhee kadhate. **40** Innis gara barattoota isatti deebi'ee utuu rafanuu isaan arge. Phexrosiis akkana jedhe; "Jarana, isin sa'attii tokkitti illee dammaqxanii na wajjin turuu hin dandeenyee?" **41** Isin akka qorumsatti hin galleef dammaqa kadhahhaa. Hafurri qophaa'aa dha; foon garuu dadhabaa dha." **42** Ammas yeroo lammaffaa achi hiiqee, "Yaa Abbaa ko, xoofoon kun utuu ani hin dhugun yoo narraa darbuu hin dandeenyee akkuma fedhii keetii haa ta'u" jedhee kadhate. **43** Inni yommuu deebi'ee dhufetti, ammas utuu rafanuu isaan arge; iji isaanii itti ulfaatee tureetii. **44** Ammas isaan dhiisee achi hiiqee waanuma kanaan dura kadhate sana irra deebi'ee yeroo sadaffaa kadhate. **45** Innis gara barattootaatti deebi'ee akkana jedheen; "Isin ammaa iyyuu raftanii boqochaa jirtuu? Kunoo, sa'attii sun ga'eera; Ilmi Namaas dabarfamee harka cubbamootaatti ni kennama. **46** Ka'aa ni deemnaa! Kunoo, namichi dabarsee na kennu sun dhufaa jira." **47** Utuma inni ammaa iyyuu dubbachaa jiruu, Yihuudaan namichi warra Kudha Lamaan keessaa tokko ta'e sun dhufe. Tuunni luboota hangafootaa fi maanguddoota uummataa biraa ergame guddaanis goraadee fi bokkuu qabatee isa wajjin dhufe. **48** Inni dabarsee Yesuisus kennu sunis, "Namichi ani dhungadhu is; isinis isa qabaa" jedhee mallatattoo kennefii ture. **49** Yihuudaanis yommusuma Yesuisitti dhi'aatee, "Nagumaa yaa barsiisaal!" jedhee isa dhungate. **50** Yesuisus deebisee, "Yaa michuu ko, waan dhufete sana raawwadhu kaal!" jedhe. Namoonni sun itti dhi'aatanii Yesuisus qabaniid hidhan. **51** Kunoo, warra Yesuis wajjin turan keessaa inni tokko goraadee isaa luqqifatee garbicha luba ol aanaa dha'ee gurra isaa irraa kute. **52** Yesuis immoo akkana jedheen; "Goraadee kee iddo isatti deebisi; warri goraadee luqqifatan hundinuu goraadeedhaan balleeffamuutii. **53** Ati waan ani Abbaa kootti iyyachuu hin dandeenyee, waan innis yeruma sana ergamotoa Waqaqa Leegewoonii Kudha Lاما olii naa hin ergine seetaa? **54** Utuu akkas ta'ee immoo wanni Kataabbiwwan Qulqulluun karaa kanaan ta'u qaba jedhan sun silaa akkamitti raawwataanee re?" **55** Sa'attii sanatti Yesuis tuuta sanaan akkana jedhe; "Isin goraadee fi bokkuu qabattanii akka nama hattuu qabutuu na qabuu dhufantii? Ani guyuma guyaya mana qulqullummaa keessa taa'ee barsisaan ture; isinis na hin qabne. **56** Kun hundinuu garuu akka Kataabbiwwan raajotaa Qulqulluun raawwataaniiif ta'e." Barattooni hundinuu isaa dhiisanii baqatan. **57** Warri Yesuisus qaban sunis gara mana luba ol aanaa isa Qayyaaffaa jedhamuu iddo barsiistonni seeraati fi maanguddoonni itti walitti qabamaniitti isa geessan. **58** Phexros garuu hamma dallasaa mana lubicha ol aanaatti fagootti isaa duukaa bu'e. Innis waan ta'uuf jiru arguuf jedhee ol lixeer waardiyyoota wajjin ta'a. **59** Luboonni hangafoonni fi yaa'iin Yihuudoottaa guutuun Yesuisus aijeesuuf jedhanii ragaa sobaa isatti barbaadaas turan. **60** Isaan garuu yoo dhuga baatonni sobaa hedduun dhi'aatan illee homaa hin arganne. Dhuma irratti dhuga baatonni lama dhufanii, **61** "Namichi kun, 'Ani mana qulqullummaa Waqaqa diiguu, guyyaa sadii keessatti deebisee jaaruu nan danda'a' jedheera" jedhan. **62** Lubichi ol aanaanis ka'ee dhaabatee, "Ati deebii tokko illee hin kennituu? Wanni namoonni kunneen dhugaa sitti ba'an kun maali?" jedhee Yesuisus gaafate. **63** Yesuis garuu inuma cal'ise. Lubichi ol aanaan, "Ani Waqaqa jiraataadhaan sin kakachiisa: Ati yoo

Kiristoos Ilma Waqaqa taate mee nutti himi” jedhee. **64** Yesuusis deebisee, “Atuu jetteerta. Ani garuu isinitti nan hima; isin si’achi utuu Ilmi Namaa mirga isa Humna qabeessa samaattiin taa’ee, duumessa samiitiin dhufuu ni argitu” jedhe. **65** Kana irratti lubichi ol aanaan uffata isaa tarsaaseeakkana jedhe; “Inni Waqaq arrabseera! Kana caalaa dhuga baatota maalii nu barbaachisa? Kunoo, Waqaq arrabsiu isaa isin iyyuu amma dhageessaniirtu. **66** Maal isinitti fakkata?” Isaanis, “Du’atu isaaaf mala” jedhanii deebisan. **67** Ergasii isaan fuula isaaatti tufan; abootteenis isa rukutan. Warri kaan immoo isa kabalani, **68** “Yaa Kiristoos! Eenyutu si rukute? Mee raajii nutti dubbadhu” jedhanii. **69** Phexrosis dallas keessa ala taa’aa ture; xomboreen tokko isatti dhi’aattee, “Atis Yesuus namicha Galilaa sana wajjin turte!” jetteen. **70** Inni garuu, “Ani waan ati dubbachuutti jirtu hin beeku” jedhee hundumaanisaanii durattu gane. **71** Utuu inni gara karra dallaa sanaatti deemaa jiruus xomboreen biraan tokko isa argetee, “Namichi kun Yesuus nama Naazreetti wajjin ture” jettee warra achi turanitti himite. **72** Innis kakatee, “Ani namicha kana hin beekul!” jedhee ammas gane. **73** Yeroo xinnoo booddee warri achi dhadhaabachaa turan Phexrositti dhi’atanii, “Atis dhuguma iyyuu jara keessa tokkoo dha; loqodni kee si saaxilaatii” jedhan. **74** Yommus inni, “Ani namicha kana hin beeku” jedhee of abaaaru fi kakachuu jalqabe. Yommusuma indaanqoon iyye. **75** Phexrosis dubbiyi Yesuus, “Ati utuu indaanqoon hin iyyin yeroo sadii na ganta” jedhee ture sana yaadate. Gad ba’ees hiqqifatee bo’e.

27 Ganama barii lubooni hangafoonni fi maanguddoonee sabaa hundinuu Yesuusin ajjeesuu walii wajjin mari’atan. **2** Isaanis isa hidhanii geessanii Phiilaaxoos bulchaatti dabarsanii kennan. **3** Yihuudaan inni Yesuusin dabarsee kenne sun yommuu akka Yesuusitti murame argetti ni gaabbe; meetii soddoma sanas luboota hangafootattii fi maanguddootatti deebise. **4** Innis, “Ani dhiiga qulqulluu dabarsee kennuudhaan cubbuu hojjedheera” jedhe. Isaanis deebisanii, “Maaltu nu dhibe ree? Situ itti gaafatama!” jedhanii. **5** Yihuudaanis meetii sana mana qulqullummaa keessatti gatee gad ba’e; dhaqeess of fannise. **6** Lubooni hangafoonnis meetii sana fuudhanii, “Meetiin kun waan gatti dhiigaa ta’eef meetii mana qulqullummaatti dabaluu seera miti” jedhan. **7** Isaanis walii wajjin mari’atanii akka namoota biyya ormaatiif iddo Golgoottaa jedhamu ga’an; Golgoottaa jechuun “iddoo buqqee mataa” jechuu dha. **34** Achittis akka inni dhuguuf daadhii wayinii kan hadhhoftuun itti makame kennanii; inni garuu afaaniin qabee dhuguu dide. **35** Isaanis erga isa fannisanii booddee ixaa buufatanii uffata isaa gargar qooddatan. **36** Isaanis achi taa’aniisa eegaa turan. **37** Katabbiin waan inni ittiin himatamees matala isaatii ol kaa amee ture; katabbiin sunis, Kun Yesuus Mooticha Yihuudoottaa ti, jedha. **38** Hattoonni lamas, inni tokko mirga isaatii, kaan immoo bitaa isaatii isaa wajjin fannifaman. **39** Warri achiin darbanisa issa arrabsan; matala isaanis raasanii, **40** “Ati kan mana qulqullummaa diigde guyyaa saditti ijarta, mee of oolchii! Ati yoo Ilma Waqaqa taate fannoo irraa gad bu’il” jedhan. **41** Akkasumas lubooni hangafoonni, barsiistonni seeraatii fi maanguddoonee isatti quosan. Akkanas jedhan; **42** “Inni warra kaan oolcheera; ofii isaa garuu oolchuu hin danda’u! Inni yoo mootii Israa’el ta’e amma fannoo irraa gad haa bu’u; nuus isatti ni amannaati. **43** Inni Waqaq amanata; Waqaqi yoo isa jaallate, mee amma isa haa oolchu; inni, ‘Ani Ilma Waqaqa ti’ jedheeratti.” **44** Akkasuma hattoonni isaa wajjin fannifamanisa arrabsan. **45** Sa’ati ja’aa jalqabee hamma sa’ati sagaliitti dukkanni lafa hunda irra bu’e. **46** Gara Sa’ati sagaliitti Yesuus sagalee guddadaahan, “Eloohee, Elohee, laamaa sabaqtanii?” jedhee iyye; hiikkaan isaa, “Yaa Waqaq ko, yaa Waqaq ko, ati maaliif na dhiifte?” jechuu dha. **47** Warri achi dhadhaabatan keessa tokko tokko yommuu waan kana dhaga’anitti, “Namichi kun Eeliyaasin waarna” jedhan. **48** Yommusuma isaan keessaan namichi tokko fiigee dhaquee ispoonjii daadhii wayinii dhangagga’adhaan guutee, uleetti kaa’e; akka inni dhuguufis Yesuusif kenne. **49** Warri kaan garuu, “Mee isaa dhiisaa. Akka Eeliyaas dhufee isa oolchu arginaatii” jedhan.

beeka tureetii. **19** Utuu Phiilaaxoos barcuma murtii irra taa’uu niitiin isaa, “Namicha qajeelaa sana hin tuqin; ani eda sababii isaatif abjuudhaan akka malee dhiphadheeraati” jettee itti dhaamte. **20** Lubooni hangafoonni fi maanguddoonee garuu akka Barabbaas gad dhiifamee, Yesuus immoo ajeeefamu akka isa kadhatanifi namoota sossoban. **21** Bulchaan sun, “Isaan lamaan kanneen keessaakka ariisa kam gad isinii dhiisu barbaaddu?” jedhee ammas gaafate. Isaanis, “Barabbaasin” jedhanii deebisan. **22** Phiilaaxoosis, “Yesuus isa Kiristoos jedhamu immoo ani maal godhu ree?” jedhee gaafate. Hundi isaaanis, “Isa fannisi!” jedhanii deebisan. **23** Phiilaaxoos immoo, “Maaliif? Inni yakka maalii hojjeti?” jedhee gaafate. Isaan garuu ittuma caalchisanii, “Isa fannisiil” jedhanii iyyan. **24** Phiilaaxoos yommuu akka wanni kun goolii kaasuu malee faayidaa tokko illee hin qabne argetti, “Ani dhiiga nama kanaan irraa qulqulluu dha; isintu itti gaafatama!” jedhee bishaan fudhatee fuula namoota durattu harka isaa dhiqate. **25** Namoonni hundinuu, “Dhiigni isaa nuu fi ijoolee keeyna irraa haa ga’ul” jedhanii deebisan. **26** Ergasii inni Barabbaasin gad isaanifi dhiise. Yesuusin garuu garafsiisee akka inni fannifamuuf dabarsee kenne. **27** Ergasii loltoonni bulchaa sanaa Yesuusin mana bulchaatti ol galchan; raayya loltootaa hundas naannoo Yesuusitti walitti qaban. **28** Isaanis uffata isaa irraa baasanii uffata bildiimaa itti uffisan; **29** gonfoo qoraattii micciirani dha’aniia matala isaa irra kaa’an. Harka isaa mirgaa keessas ulee kaa’an. Fuula isaa durattis jilbeenfatanii, “Akkam ree, yaa mootii Yihuudoottaa!” jedhanii isatti quosan. **30** Isaanis isatti tufan; ulee sanas fuudhanii matala isaa rukutan. **31** Erga itti quosanii booddee uffata sana irraa baasanii wayyaa isaa deebisanii isatti uffisan. Fannisuwifs isaa fuudhanii deeman. **32** Utuu gad ba’anius namicha Qareenaa kan Simeon jedhamu tokko organii akka inni fannoo sana baatuuf isa dirqisitisan. **33** Isaanis iddo Golgoottaa jedhamu ga’an; Golgoottaa jechuun “iddoo buqqee mataa” jechuu dha. **34** Achittis akka inni dhuguuf daadhii wayinii kan hadhhoftuun itti makame kennanii; inni garuu afaaniin qabee dhuguu dide. **35** Isaanis erga isa fannisanii booddee ixaa buufatanii uffata isaa gargar qooddatan. **36** Isaanis achi taa’aniisa eegaa turan. **37** Katabbiin waan inni ittiin himatamees matala isaatii ol kaa amee ture; katabbiin sunis, Kun Yesuus Mooticha Yihuudoottaa ti, jedha. **38** Hattoonni lamas, inni tokko mirga isaatii, kaan immoo bitaa isaatii isaa wajjin fannifaman. **39** Warri achiin darbanisa issa arrabsan; matala isaanis raasanii, **40** “Ati kan mana qulqullummaa diigde guyyaa saditti ijarta, mee of oolchii! Ati yoo Ilma Waqaqa taate fannoo irraa gad bu’il” jedhan. **41** Akkasumas lubooni hangafoonni, barsiistonni seeraatii fi maanguddoonee isatti quosan. Akkanas jedhan; **42** “Inni warra kaan oolcheera; ofii isaa garuu oolchuu hin danda’u! Inni yoo mootii Israa’el ta’e amma fannoo irraa gad haa bu’u; nuus isatti ni amannaati. **43** Inni Waqaq amanata; Waqaqi yoo isa jaallate, mee amma isa haa oolchu; inni, ‘Ani Ilma Waqaqa ti’ jedheeratti.” **44** Akkasuma hattoonni isaa wajjin fannifamanisa arrabsan. **45** Sa’ati ja’aa jalqabee hamma sa’ati sagaliitti dukkanni lafa hunda irra bu’e. **46** Gara Sa’ati sagaliitti Yesuus sagalee guddadaahan, “Eloohee, Elohee, laamaa sabaqtanii?” jedhee iyye; hiikkaan isaa, “Yaa Waqaq ko, yaa Waqaq ko, ati maaliif na dhiifte?” jechuu dha. **47** Warri achi dhadhaabatan keessa tokko tokko yommuu waan kana dhaga’anitti, “Namichi kun Eeliyaasin waarna” jedhan. **48** Yommusuma isaan keessaan namichi tokko fiigee dhaquee ispoonjii daadhii wayinii dhangagga’adhaan guutee, uleetti kaa’e; akka inni dhuguufis Yesuusif kenne. **49** Warri kaan garuu, “Mee isaa dhiisaa. Akka Eeliyaas dhufee isa oolchu arginaatii” jedhan.

50 Yesuus ammas sagalee guddaadhaan iyyee hafuura isaa kenne. **51** Yeruma sana golgaan mana qulqullummaa oli hamma gadiitti iddo lamatti tarsa'e. Lafti ni sochoote; kattaawwanis ni babbagaqan. **52** Awwaalonnis banamanii dhagnawwan qulqulloota kanneen du'anii turan hedduun du'aa kaafaman. **53** Isaanis du'aa ka'u Yesuus booddee awwala keessaa ba'anii magaalatii qulqulluu seenan. Namoota hedduutts mul'atan. **54** Ajajaan dhibbaa sunii fi warri isa wajjin Yesuusin eegaa turan yommuu sochii lafaatii fi waan achitti ta'e hunda arganitti akka malee sodaatanii, "Dhugumaanuu inni Ilma Waaqaa turel" jedhan. **55** Dubartoonni Yesuusin tajaajluuf jedhanii Galiilaadhaa isaa duukaa bu'an baay'eenis fagoo dhaabatanii ilalaal turan. **56** Isaanis keessaas Maariyaam ishee Magdalaal, Maariyaam haadha Yaaqoobii fi Yoosef, akkusamaa haadha ilmaan Zabdewoos turan. **57** Yommuu galgalaa'ettis namichi sooressi Yoosef jedhamu tokko Armaatiyaa dhufi; inni mataan isaaas barataa Yesuus ture. **58** Innis gara Philiaxaoos dhaqee reeffa Yesuus kadhate; Philiaxaoosis akka reeffi sun isaaaf kennamu ajaje. **59** Yoosefis reeffa sana fudhatee huccuu quincee talbaa irraa hoijetame qulqulluudhaan kafane; **60** innis awwala ofii isaa kan garaa kattaa keessatti qotate haaraa tokko keessa kaa'e. Dhagaa guddaa tokkos balbala awwala sanaatti gangalchee biraa deeme. **61** Maariyaam isheen Magdalaatii fi Maariyaam isheen kaan fuullee awwala sanaa tataa'aa turan. **62** Guyyaa itti aanutti jechuunis guyyaa qophii booddee luboonti hangafoonni fi Farisoonni fuula Philiaxaoos duratti walitti qabaman. **63** Isaanisakkana jedhan; "Gooftaa! Akka namichi gowwoomsaan sun utuu lubbuudhaan jiruu, 'Ani guyyaa sadii booddee du'aa nan ka'a' jedhe nu ni yaadanna. **64** Kanaafuu akka awwaalli sun hamma guyyaa sadaffaatti eegamu ajaji. Yoo kun ta'uu baate barattooni isaa dhaqanii reeffa isaa hatanii, 'Inni warra du'an keessaa ka'eera' jedhanii namatti odeessu. Gowwoomsaan dhunaa kun immoo isa duraa caalaa ni hammaataa.' **65** Philiaxaoosis deebisee, "Waardiyyaa fudhadhaa dhaqaatii akkuma beektanitti awwalicha eegsifadhaa" jedheen. **66** Kanaaf isaan dhaqanii dhagicha irratti mallattoo godhan; waardiyyaas ramadanii awwala sana eegsisan.

28 Sanbata booddee, guyyaa jalqaba torban sanaa Maariyaam isheen Magdalaatii fi Maariyaam isheen kaan barii barraaqaan awwala ilaaluu dhaqan. **2** Kunoo, sababii ergamaan Gooftaa samii irraa gad bu'ee gara awwalaalaa dhaqee balbala awwalaalaa irraa dhagaa sana garagalchee irra taa'eef, sochiin lafaa guddaan ta'e. **3** Bifti isaa ifaa akka bakakkaa, uffanni isaa immoo adii akka cabbii ture. **4** Waardiyyoomni sunis sababii isa sodaataniiif hollatanii akkuma nama du'ee ta'an. **5** Ergamaan sunis dubartoota sanaanakkana jedhe; "Hin sodaatinaa! Akka isin Yesuus isa famnifamee ture sana barbaaddan anuu beeka. **6** Inni as hin jiru; akkuma jedhe sana du'aa ka'eeraatii. Kottaatii iddo inni ciisaa ture ilaala. **7** Egaa dafaa dhaqaatiiakkana jedhaa barattoota isaaatti himaa; 'Inni warra du'an keessaa ka'eera; kunoo, inni isin dursee Galiilaa ni dhaqa. Achittis isaa ni argitu.' Kunoo ani isinitti himeera." **8** Dubartoonni sunis sodaatanii, ta'us gammachuu guddaan guutamanii ariitiidhaan awwala sana biraa deeman; barattoota isaaatti himuufis fiigan. **9** Yeruma sana kunoo Yesuus isaanitti dhufee, nagaa isaan gaafate. Isaanis isatti dhi'aatanii miilla isaa qabatanii sagadaniif. **10** Yesuusis, "Hin sodaatinaa! Dhaqaatii akka isaan gara Galiilaa deemaniiif obboloota kootti himaa; isaanis achitti na argu" jedheen. **11** Utuu dubartoonni sun karaa jiranuu waardiyyoota sana keessaa tokko tokko magaalaa seenanii waan ta'e hunda luboota hangafootatti himan. **12** Luboonti hangafoonnis erga maanguddoota wajjin walitti qabamanii mari'atanii booddee

loltootaaf maallaqa hedduu kennan. **13** Akkanas jedhaniin; "Utuu nu rafnuu barattooni isaa halkaniin dhufanii isa hatan' jedhaatii namootatti himaa. **14** Yoo wanni kun gurra bulchaa seene nu isaa amansiifnee rakkina jalaa isin baafnaa." **15** Loltoonnis maallaqa sana fudhatanii akkuma ajajaman godhan. Oduu kunis hamma har'aatti Yihuudoota birat odeeoffamaa jira. **16** Barattooni kudha tokkoon sun gara biyya Galiilaa, gara tulluu Yesuus dhaqaa isaanii jedhee ture sanaa dhaqan. **17** Isaanis yommuu isaa arganitti ni sagadaniif; isaan keessaa tokko tokko garuu ni maman. **18** Yesuus immoo isaanitti dhi'aateeakkana jedhe; "Taayitaan hundinuu samii fi lafa irratti naa kennameera. **19** Kanaaf dhaqaatii saba hundumaa maqaa Abbaatti, maqaa Ilmaatti, maqaa Hafuura Qulqulluutts cuuphaatii barattoota taasisaa; **20** akka waan ani isin ajaje hunda eeganifiis isaan barsiisa. Kunoo, ani hamma dhuma addunyaatti guyyaa hunda isin wajjinan jira." (aiōn g165)

Maarqos

1 Jalqaba wangeela Yesuus Kiristoos Ilma Waaqaa. **2** Kitaaba Isaayaas raajichaa keessattiakkana jedhamiee barreeffameera: "Kunoo, ani ergamaa koo isa karaa kee qopheessu, si dura nan erga;" **3** "Sagalee nama, 'Goothaf karaa qopheessaa; daandii qajeelaas isaaq hojjedhaa' jedhee gammoojiji keessaa iyyu tokkoo." **4** Kanaafuu Yohannis gammoojiji keessatti nama cuuphaa, dhiifama cubbuutifi immoo cuuphaa qalbii jijiirranna lallabaa dhufe. **5** Biyyi Yihuudaa guutuunii fi namoonni Yerusaalem hundinuu gara isaa dhaanqanii cubbuu isaanii himachaa, Laga Yordaanos keessatti cuuphamaa turan. **6** Yohannis uffata rifeensa gaalaa irraa hoijetame uffatee, mudhii isaaas sabbataa teephataati hidhataa ture; inni hawaanansaa fi dammaa bosonaa nyaata ture. **7** Innis akkana jedhee lallabaa ture; "Kan na caalaa jabaa ta'e, hidhaa kophee isaa illee gad jedhee hiikuun kan naaf hin malle tokko na duubaan ni dhuufa. **8** Ani bishaaniinan isin cuupha; inni garuu Hafuura Qulqulluudhaan isin cuupha." **9** Yeroo sana Yesuus Naazreeti ishee Galilaaatii dhufee Laga Yordaanos keessatti Yohannisiin cuuphame. **10** Yesuus utuma bishaan keessaa ol ba'aa jiruu, samiin banameet utuu Hafuuri akkuma gugeettiisa irrattti gad bu'uu arge. **11** Sagaleen, "Ati Ilma koo isa ani jaalladhuu dha; ani baay' ee sitti nan gammada" jedhu tokkos samii irraa dhufe. **12** Yeruma sana Hafuuri gammoojijiitisa baase; **13** inni guyyaa afurtama Seexanaan qoramaa gammoojiji keessa ture. Inni bineensota wajjin ture; ergamonnisiisa tajaajilan. **14** Erga Yohannis mana hidhaatti galfamee booddee, Yesuus wangeela Waqaqa lallabaa Galilaa seene. **15** Innis, "Barri sun ga'eera; mootummaan Waqaqaas dhi'aateera; qalbii jijiirradhaatii wangeelatti amanaa!" jedhe. **16** Yesuus utuu qarqara Galaana Galilaa irra deemaa jiruu Simoonii fi obboleessa isaa Indiriyas utuu isaan kiyyoo galaanatti darbachaa jiranuu arge; isaan qurxummi qabdoota turanittii. **17** Yesuus, "Kottaa, na duukaa bu'aa; anis aksi isin qabduu namootaa taatanifi isin nan erga" jedheen. **18** Isaanis yommusuma kiyyoo isaanii dhiisanii isaa duukaa bu'an. **19** Innis yommuu ximnoo achi hiiqetti Yaaqoob ilma Zabdewoosii fi obboleessa isaa Yohannis utuu isaan bidiruu keessatti kiyyowwan isaanii qophoeffatanuu arge. **20** Innis yommusuma isaan waame; isaanis abbaa isaanii Zabdewoosin hoijettoota qacaraman wajjin bidiruu sana keessatti dhiisanii isaa duukaa bu'an. **21** Isaan gara Qifirnaahom dhaqan; innis yommusuma Sambataan mana sagadaa seenee barsiise. **22** Innis akka barsiistota seeraatti utuu hin ta'in akka nama taayitaa qabu tokkotti waan barsiisaas tureef namoonni barsiisa isaa ni dinqisiifatan. **23** Yeruma sana namicha mana sagadaa isaanii keessaa kan hafuuura xuraa'an qabame tokko iyye. **24** Akkanaa jedhe; "Yaa Yesuus nama Naazreeti, ati maal nurraa qabda? Nu balleessuu dhufte moo? Ati eenyu akka taate ani naan beeka, yaa Qulqillicha Waqaqaal?" **25** Yesuus immoo, "Cal'issi isaa keessaa ba'il" jedhee ifate. **26** Hafuuri xuraa'an sunis namicha dhihiitachiisee, sagalee guddaadhaan iyeye keessaa ba'e. **27** Namoonni hundinuu baay'ee dinqifatanii, "Kun malii? Inni taayitaadhaan barsiisa haaraa barsiisa! Hafuurota xuraa'oo illee ni ajaja; isaanis ni ajajamuuf" walii jedhan. **28** Oduun waa'ee isaaas dafee biyya Galilaa guutuu keessaaffaca'e. **29** Isaanis akkuma mana sagadaatti ba'aniin Yaaqoobii fi Yohannis wajjin mana Simoonii fi Indiriyas dhaqan. **30** Haati niiti Simoonis dhukkuba dhagna gubaadhaan qabamtee ciifti turt; isaanis yommusuma waa'ee ishee Yesuusitti himan. **31** Innis dhaqee harka qabee ishee kaase. Dhagna gubaan sunis ishee dhiise;

isheenis isaan tajaajiluu jalqabde. **32** Namoonnis galgala sana erga biiftuun lixxee booddee, dhukkubsattootaa fi warra hafuurota hamoon qabaman hunda Yesuusitti fidan. **33** Magalaan sun guutuunis balbala duratti walitti qabame. **34** Yesuusis namoota dhibee garaa garaa qaban hedduu fayyise; hafuurota hamoo baay'ees ni baase; garuu inni sababii hafuurooni hamoon sun eeyummaa isaa beekaniif akka isaan dubbatan hin eeyyamneef. **35** Yesuus ganama barii dimimmisaan ka'ee manaa ba'ee iddoonamni hin jirre tokko dhaqee achitti kadhate. **36** Simoonii fi warri isa wajjin turan isa barbaadu deeman; **37** isaanis yommuu isa argatanitti, "Namni hundinuu si barbaadaa jira!" jedhaniin. **38** Yesuus immoo deebeeise, "Akka ani achittis lallabuuf kottaa gara magalaawwan dhi'oo jiran kaantii dhaqnaa. Sababiin ani dhufeefis kanuma" jedhe. **39** Kanaafuu inni manneen sagadaa isaanii keessatti lallabaa, hafuurota hamoos baasaas, Galilaa guutu keessa deeme. **40** Namichi lamxa'aan tokko gara isaa dhufee jilbeefatee, "Yoo fedhii kee ta'e, ati na qulqulleessuu ni dandeessa" jedhee isa kadhate. **41** Yesuusis garaa laafeefii, harka isaa hiixatee namicha qaqqabee, "Fedhii koo ti; qulqulla'i!" jedheen. **42** Yeruma sana lamxiin sun namicha irraa bade; namichis ni qulqulla'e. **43** Yesuusis of eeggannojabaa kennefii yommusuma gad isa dhiise. **44** Akkanas jedheen; "Ati waan kana nama tokkotti illee akka hin himne beekkadhu; garuu dhaqittii akka isaanif ragaa ta'uuf lubatti of argisiisi; qulqulla'u keetifis aarsaawwan Museen ajaaje sana dhi'eessi." **45** Namichi garuu achii ba'ee baay'isee odeeessuu jalqabe. Kanaafis Yesuus ergasiis magaalaan ala, lafa namni hin jirre ture malee ifaan ifatti magaalattii seenuu hin dandeeny. Namoonni garuu iddoondundatti isa bira dhufaa turan.

2 Yesuus guyyaa muraasa booddee Qifirnaahommitti deebi'e; namoonnis akka inni mana jiru dhaga'an. **2** Namoonni akka malee baay'atan walitti qabamnaan iddoon dhabamee balballi durris dhiphate; innis dubbicha isaanitti lallabaa ture. **3** Jarri tokko nama dhagni irratti du'ekan namoota afuriin baatame tokko gara isaa fidan. **4** Isaanis sababii baay'ina namaatiif namicha sana Yesuusitti dhi'eessuu dadhabanii qixa Yesuus tureen bantii manaa saaqanii siree namichi dhagni irratti du'e irra ciise sana gad buusan. **5** Yesuusis yommuu amantii isaanii argetti namicha dhagni irratti du'e sanaan, "Gurbaa, cubbuun kee siif dhiifameera" jedhe. **6** Barsiistota seeraa keessaa tokko tokko achi tataa'ani garaa isaanii keessatti, **7** "Namichi kun maaliif akkanaa dubbata? Inni Waqa arrabsa! Waqaq tokkicha malee eenyutu cubbuu namaaf dhiisuud danda'a?" jedhanii yaadan. **8** Yesuusis yeruma sana akka wanni isaan garaa isaanii keessatti yaadaa turan kana ta'e hafuuuraan beekeeakkanaa jedheen; "Isin maaliif waan kana yaaddu? **9** Namicha dhagni irratti du'e kanaan, 'Cubbuun kee siif dhiifameera' jechuu salphaa dha? **10** Ani garuu akka ilmi Namaa cubbuu namaaf dhiisuudhaaf lafa irratti taayitaa qabu akka beektan nan barbaada." Kanaafuu inni namicha sanaan, **11** "Ani sitti nan hima; ka'i; siree kee fudhadhuutii mana keetti gali" jedhe. **12** Innis ka'ee, yommusuma siree isaa fudhatee utuma isaan hundinuu arganuu ba'e deeme. Kunis hunda isaanii dinqisiise; isaanis, "Nu takkumaa waan akkanaa arginee hin beeknu!" jedhanii Waqaq jajan. **13** Yesuus amma illee gara qarqara galaanichaatti gad ba'e. Namoonni baay'eenis isaa biratti walitti qabaman; innis isaan barsiisuul jalqabe. **14** Innis utuu achiin darbaa jiruu, Lewwii ilma Alfewoos utuu inni iddoottiqaraxa walitti qaban taa'uu argee, "Na duukaa bu'i" jedheen. Lewwiinis ka'ee isaa duukaa bu'e. **15** Yeroo Yesuus mana Lewwiitti irbaata nyachaa turetti, qaraxxoorniif cubbamoonni

baay'een isaa fi barattoota isaa wajjin nyaachaa turan; namoonni isaa duukaa bu'an baay'ee turaniitii. **16** Barsiistonni seeraa warri Fariisota turan yommuu isaa cubbamootaa fi qaraxxoota wajjin nyaatu arganitti, "Inni maaliif qaraxxoota fi cubbamoota wajjin nyaata?" jedhanii barattoota isaa gaafatan. **17** Yesuus immoo waan kana dhageeyaan, "Ogeessi fayyaa tokko warra dhukkubsataniif malee warra fayyaa qabaniif hin barbaachisu. Ani cubbamoota waamuufin dhufe malee qajeeltota waamuuf hin dhufne" jedheen. **18** Barattooni Yohannisii fi Fariisonni ni soomu turan. Namoonni tokko tokko dhufanii, "Barattooni Yohannisii fi barattooni Fariisotaa ni soomu; barattooni kee garuu maaliif hin soomne?" jedhanii Yesuusin gaafatan. **19** Yesuus immoo akkana jedhee deebise; "Keessummoonni misirrichaaakkamii utuu inni isaan wajjin jiruu soomuu danda'u? Isaan hamma isa of biraq qabaniif soomuu hin danda'an. **20** Garuu yeroon itti misirrichi isaan biraq fudhatumu ni dhufa; isaanis gaafas ni soomu. **21** "Namni uffataa moofaa irratti erbee haaraa erbu tokko iyyuu hin jiru. Yoo kun godhame, erbeen haaraan sun uffataa sana irraa tarsaasa; tarsa'aan sunis isa duraa ni caala. **22** Namni daadhii wayinii haaraa qalqalloo moofaatti naqu tokko iyyuu hin jiru. Yoo itti naqe immoo daadhiin sun qalqalloo sana dhoosa; daadhiichii fi qalqallichi horoomaa ba'u. Qooda kanaa daadhiin wayinii haaraan qalqalloo haaraatti naqamuu qaba." **23** Guyyaa Sanbataa tokko Yesuus lafa qotisa midhaanii keessa darbaa ture; barattooni isaaas utuu isaa wajjin deemaa jiranuu asheetti midhaanii cirachuu jalqaban. **24** Fariisonnis, "Iila, isaan maaliif waan Sanbataan hojjechuun hin eeyyamamne hoijjetu?" jedhanii. **25** Innis akkana jedhee deebise; "Isin waan Daawat yeroon innii fi miilontti isaa beela'anii fi rakkatanitti godhie sana takkumaa hin dubbfineef? **26** Bara Abiyaataar luba ol aanaa ture keessa, inni mana Waaqaa seenee buddeena qulqulleeffame kan akka luboonti qofti nyaataniif eeyyamame sana nyaate. Warra isaa wajjin jiraniifis ni kenne." **27** Yesuus akkana jedheen; "Sanbatatu namaaf uumame malee namni Sanbataaf hin uumamme. **28** Kanaafuu Ilmi Namaa Sanbataaf illee Gooftaa dha."

3 Ammas Yesuus mana sagadaa seene; namichi harki irratti goge tokkos achi ture. **2** Isaan keessaa namoonni tokko tokko Yesuusin himachuuuf jedhanii sababa barbaadaa turan; kanaafuu akka inni Sanbataan namicha fayyisu ilaaluuf isa gaadan. **3** Yesuus namicha harki irratti goge sanaan, "Ka'iiluulaa ture keessa, inni mana Waaqaa seenee buddeena qulqulleeffame kan akka luboonti qofti nyaataniif eeyyamame sana nyaate. Warra isaa wajjin jiraniifis ni kenne?" jedhee isaan gaafate. Isaan garuu ni calisan. **5** Innis mata jabina isaanii akka malee gaddee, aariidhaan garagalee isaan ilaale; namichi sanaanis, "Harka kee diriifradhu!" jedhe. Namichis harka diriifrate; harki isaaas guutumaan guutuutti fayye. **6** Fariisonnis gad ba'anii akka ittiin Yesuusin ajjeesuu danda'an garree Heroodis wajjin mari'achuu jalqaban. **7** Yesuus barattoota isaa wajjin achiikaa ka'ee gara galaanichaatti qajeele; tuunni namoota baay'ees Galiiilaadhaa isaa duukaa bu'e. **8** Namoonni baay'eenis yommuu waan inni hojjechaa ture hunda dhaga'anitti Yihuudaadhaa, Yerusaaleemii, Edoomiyaasi, biyya Yordaanos gamaati, naannoo Xiiroosiitii fi Sidoonaatii gara isaa dhufan. **9** Innis akka baay'ina namaatin hin dhiibamneef akka isaan bidiruu xinnoo tokko isaaaf qopheessan barattoota isaaatii hime. **10** Sababii inni nama baay'ee fayyiseet tureef, warri dhukkubsataniif hundinuu isaa tuquuf jedhanii irratti wal cabsa turan. **11** Hafuuronni xuraa'onis yeroo isaa argan fuula isaa durattii kufanii, "Ati Ilma Waaqaa ti!" jedhanii iyyu turan. **12** Innis garuu akka isaan akka inni beekamu hin

goone jabeesee isaan ajaje. **13** Yesuusis tulluutti ol ba'ee warra offi isaatii barbaade offiti waame; isaanis gara isaa dhufan. **14** Innis akka isaan isaa wajjin jiraatanii fi akka lallabaaf isaan erguuf namoota kudha lama muudee barattoota jedhee moggaase; **15** akka isaan hafuurota hamoo baasanifiis taayitaa kenneef. **16** Warri kudha lamaan inni muudes isaan kana: Simoon isaa inni "Phexros" jedhee moggaase, **17** Yaaqoob ilma Zabdewoosii fi obboleessa isaa Yohannis warra inni "Bo'anergees" jedhee moggaase; Bo'anergees jechuu ilmaan "Kakawwee" jechuu dha; **18** Indiriyaas, Fiiliphoos, Bartaloomewoos, Maatewos, Toomaas, Yaqaqoob ilma Alfewoos, Taadeweosoos, Simoon Hinaafticha, **19** Yihuuda Keeriyoticha isaa Yesuusin dabarsee kenne. **20** Yesuusis mana tokko seene; sababii namoonni akka malee baay'atan ammas walitti qabamanii innii fi barattooni isaa waa nyaachuu illee hin dandeenyne. **21** Firoonni isaaas yommuu waan kana dhaga'anitti isaa qabuu dhqaan; namoonni, "Inni qalbii dabarseera" jechaa turaniitii. **22** Barsiistonni seeraa warri Yerusaaleemii gad bu'an, "Inni Bi'elzebuliini qabameera! Hangafa hafuurota hamootiin hafuurota hamoo baasaa jira" jedhan. **23** Yesuus immoo offiti isaan waamee akkana jedhee fakkeeyaan isaanittti dubbate: "Seexanni akkamitti Seexana baasuu danda'a? **24** Mootummaan tokko yoo gargar of qoode, mootummaan sun dhaabachuu hin danda'u. **25** Manni tokko yoo gargar of qoode, manni sun dhaabachuu hin danda'u. **26** Seexannis yoo gargar of qoode, inni dhaabachuu hin danda'u; dhumni isaa ga'eeraati. **27** Dhugumaan namni kam iyyuu utuu duraan dursee nama jabaa tokko hin hidhin, mana nama jabaa sanaa seenee qabeenya isaa saamuu hin danda'u. Ergasii inni mana namicha jabaa sanaa saamuu danda'a. **28** Ani dhuguma isinittin hima; cubbuun isaanii hundii fi arrabsoon isaan dubbatan hundi namootaaf dhifamuu ni danda'a; **29** namni Hafuura Qulqulluu arrabsu kam iyyuu garuu gonkumaa dhifamia hin argatu; inni itti gaafatamaa cubbuu bara baraa ti." (**aiōn g165, aiōnios g166**) **30** Yesuusis sababii isaan, "Inni hafuura xuraa'aa qaba" jechaa turaniif waan kana dubbate. **31** Haati fi obboloonni isaa dhufanii, ala dhaabataniif nama itti organii isaa waamsisan. **32** Namoonni baay'eenis isatti naanna'anii taa'aa turan; isaanis, "Haati keetti fi obboloonni kee ala dhadhaabataniif si iyyaafachaa jiru" jedhanii isatti himan. **33** Innis immoo, "Haati kootii fi obboloonni koo eneyu?" jedhee gaafate. **34** Innis warra naannoo isaa marsanii tataa'an ilaaee akkana jedhee; "Haati kootii fi obboloonni koo kunoo ti! **35** Namni fedhii Waaqaa raawwatu kam iyyuu obboleessa koo ti; obboleettii koo ti; haadha kootits."

4 Yesuus ammas qarqara galaanichaatti barsiisuu jalqabe. Tuunni naannoo isatti walitti qabame akka malee guddaa ture; utuu namoonni hundi qarqara galaanicha irrfaaalan bishaanii jiranuu, inni bidiruu yaabbatee galaanicha irra achi hiiqee taa'e. **2** Fakkeeyaanis waan baay'ee isaan barsiise; barsiisa isaa keessattis akkana jedhe: **3** "Mee dhaga'aal! Kunoo, namichi sanyii facaasuu tokko sanyii facaafachuu ba'e. **4** Utuu inni facaasaa jiruu sanyii tokko tokko karaa irra bu'e; simbirroonis dhufanii nyaataniif fixan. **5** Kaan immoo lafa kattaa, iddo biyyoo baay'ee hin qabne irra bu'e. Sanyii sunis sababii biyyoon sun gad fageeyna hin qabaataniif dafee bigile. **6** Yommuu aduu baatetti garuu bigiltuu sun ni coolage; waan hidda hin qabaataniifis ni goge. **7** Sanyii biraas qoraattii keessa bu'e; qoraattii sunis guddatee bigiltuu sana hudhe; bigiltuu sunis ija hin naqanne. **8** Ammas sanyii kaan biyyoo gaarrii irra bu'e. Ni bigile; ni guddatee; ijas ni naqate. Innis tokko soddoma, kaan jaatama, kaan immoo dhibba naqate." **9** Yesuusis, "Namni gurra dhaga'u qabu

kam iyyuu haa dhaga'u' jedhe. **10** Yeroo inni kophaa turettis warri Kudha Lamaanii fi namoonni naannoo isaa turan biraawaa'ee fakkeenya sanaa isa gaafatan. **11** Innis akkana jedheen; "Icciiitiin mootummaa Waaqaa isiniif kennameera. Warra ala jiranitti garuu wanni hundinuu fakkeenya himama; **12** kunis, "Isaan akka hin deebinee fi akka dhiiufama hin arganoeff, arguu inuma argu, garuu hin qalbeeffatan; dhaga'uus inuma dhaga'u, garuu hin hubatan." **13** Yesuusis akkana isaaniin jedhe; "Isin fakkeenya kana hin hubattanii? Yoos isin akkamitti fakkeenya hunda hubattu ree? **14** Namichi sanyii facaasu sun dubbicha facaasa. **15** Namoonni tokko tokko sanyii karaa irraa, lafa dubbichi itti facaafame sana fakkaatu. Akkuma isaan dubbicha dhaga'anii Seexanni dhufee dubbicha isaan keessatti facaafame sana fudhata. **16** Warri kaan akkuma sanyii lafa kattaa irratti facaafame ti; isaan yommuu dubbicha dhaga'anitti yommusuma gammachuu fudhatu. **17** Garuu isaan waan hidda hin qabneef yeroo gabaabaa qofa turu. Yeroo rakkinni yookaan ari'atamni sababii dubbichaatiif dhufutti isaan dafanii gafutu. **18** Ammas warri kaan sanyii qoraattii keessatti facaafame fakkaatu; isaan warra dubbicha dhaga'anii dha; **19** garuu yaaddoon addunyaa kanaa, gowwoomsaan qabeenyatii fi hawwiin waan garaa garaa isaan seenee dubbicha hudhee ija naqachuu dhowwa. (**aiōn g165**) **20** Warri kaanis sanyii biyyoo gaarii irratti facaafame fakkaatu; isaanis dubbicha ni dhaga'u; ni fudhatur; ijas ni naqatu; inni tokko soddoma, kaan jaatama, kaan immoo dhibba naqata." **21** Innis akkana isaaniin jedhe; "Isin ibsaas gombisaa jala yookaan siree jala kaa'uuif fidduu? Qooda kanaa baattuu isaa irra keessu mitii? **22** Wanni dhokfame kam iyyuu mul'ifamuuf jiraatii; wanni haguugame kam iyyuu ifatti baafamuu jiraatii. **23** Namni kam iyyuu yoo surra dhaga'u qabaate haa dhaga'u." **24** Innis itti fufee akkana jedheen; "Waan dhageessan qalbeeffadhaaf. Safartuu ittiin safartaniinis, hammas caalaa iyyuu isiniif safarama. **25** Kan qabu kamiif iyyuu itti dabalamee ni kennama; kan hin qabne garuu wanni inni qabu iyyuu irraa fudhatama." **26** Ammas akkana jedhe; "Mootummaan Waaqaa nama lafa isaa irratti sanyii facaasu tokko fakkaata. **27** Akkamitti akka ta'e namichi beekeeuu baatu illee, inni rafus yookaan dammaqus, sanyiin sun halkanii guyyaa ni biqila; ni guddatas. **28** Lafti ofuma isheettiin midhaan baafit; jalqabbati biqila, itti aansee hudhaha midhaanii, ergasiimmo midhaan guutuuf baafit. **29** Namichis akkuma midhaanichi bilchaaeten haamuu jalqaba; yeroon haamaa ga'eraatii." **30** Ammas inni akkana jedhe; "Mootummaan Waaqaa maal fakkaata jechuu daneenya? Yookaan fakkeenya maalitiin isa ibsina?" **31** Inni sanyii sanaaficaa kan sanyiwwan lafa irra jiran hunda irra xinnaa ta'e fakkaata. **32** Erga facaafame booddee garuu guddatee biqiltuu hunda caala; dameewwan gurguddaa simbirroonis gaaddisa isaa jala jiraachuu danda'anis qabaata." **33** Yesuusis fakkeenyawwan akkanaa baay'eedhaan hamma isaan dhaga'uu danda'an dubbicha isaanitti dubbate. **34** Innis fakkeenya malee waan tokko illee isaanitti hin dubbanne. Yeroo kophaa turanitti garuu waan hunda barattoota isaatiff ni ibse. **35** Innis gaafas, yeroo galgalaa'etti, "Kottaa gama ceenaa" isaanin jedhe. **36** Isaanis tuuta namootaa sana achitti dhiisanii Yesuusis akkuma inni bidiruu keessu jirutti fuudhanii deeman. Bidiruuwan biraas isaa wajjin turan. **37** Bubbeen hamaaan tokko ni ka'e; dambaliiniis bidiruu sana dha'ee bidiruu sun bishaanii guutamuun ga'e. **38** Yesuusis bidiruu sana keessa karaa duubaa boraatii tokko irra rafaa ture. Barattooniis isa dammaqsanii, "Yaa barsiisaa, dhuumuun keenya homaa si hin dhiibuu?" jedhanii. **39** Innis ka'ee bubbee sana ifate; dambali sanaanis, "Cal'is! Gab jedhis!" jedhe. Bubbeen sunis ni cal'ise; tasgabbiin guddaanis ni ta'e. **40**

Innis barattoota isaaatiin, "Isin maalif akkana sodaattu? Isin amma iyyuu amantii hin qabdani?" jedhe. **41** Isaanis akka malee sodaatanii, "Namichi bubbee fi dambaliin iyyuu ajajamaniiif kun eenuy?" jedhanii wal gaafatan.

5 Isaanis galaanicha ce'anii biyya Gergeesenoon dhaqan. **2** Yommuu Yesuus bidiruu irraa bu'etti, yommusuma namichi hafuura xuraa'aadhaan qabame tokko iddo awwaalatiit ba'ee isatti dhufe. **3** Namichi kun iddo awwaalaa jiraata ture; namni tokko iyyuu foncaan illee lammata isa hidhuu hin daneenye. **4** Inni yeroo baay'ee funyoo sibiilaatiit fi foncaadhaan hidhama ture; garuu foncaa sana kukkutee funyoo sibilaa sanas caccabsa tureetii. Namni gad isa qabuu danda'u tokko iyyuu hin ture. **5** Innis yeroo hundumaa, halkanii guyyaa iddo awwaalaa keessattii fi gaarran gubaatti iyyaa, dhagna isaaas dhagaadhaan murmurua ture. **6** Innis yommuu Yesuusin fagootti argetti itti fiigee, fuula isaa durattti jilbeefate. **7** Sagalee ol fudhatee iyees, "Yaa Yesuus Ilma Waaqa Waan Hundaa Olii, ati maal narraa barbaadda? Maqaan Waaqaatiin sin kadhadhaatii maalo na hin dhiphisini!" jedheen. **8** Yesuusis, "Yaa hafuura xuraa'aa, namicha kana keessaa ba'il" jedheenii tureetii. **9** Yesuusis, "Maqaan kee eenuy?" jedhee isa gaafate. Innis, "Nu waan baay'ee taaneef, maqaan koo Leegeewoon" jedhee deebise. **10** Akka inni biyya sana keessaa isaan hin ariineefis guddisee Yesuusin kadhate. **11** Hoomaan booyyee guddaan isaa gaara bira dheedaa ture. **12** Hafuuronni hamoon sunis, "Gara hoomaan booyyee sanaattii nu ergi; akka itti galluufis nuu eeyyami" jedhanii Yesuusin kadhaten. **13** Innis ni eeyyameef; hafuuronni xuraa'oon sun ba'anii booyyee sanattii galan. Hoomaan gara booyyee kuma lamaa of keessaa qabu sunis ededa hallayaa irraa gad furguggifamee galaanatti nam'ee liqimfame. **14** Warri booyyeeewwan tiksaa sunis baqatanii magaalaa fi baadiyyaatti waan kana odeeessan; namoonnis waan ta'e sana ilaalu yaa'an. **15** Isaanis yommuu gara Yesuus dhufanitti namicha Leegewoonii hafuurota hamootiin qabamee ture sana wayyaa uffatee, qalbii isattis deebei'ee achi taa'ee argan; ni sodaatanis. **16** Warri waan kana arganii turanis waan namicha hafuurota hamoon qabamee ture sanaaf ta'ee fi waa'ee hoomaan booyyees namootatti odeeessan. **17** Kana irratti jarri akka Yesuus biyya isaanii keessaa ba'uuif isa kadhachuu jalqaban. **18** Utuu Yesuus bidiruu yaabbachaa jiruu namichi hafuura hamaaan qabamee ture sun isa wajjin deemuuf isa kadhate. **19** Yesuus garuu, "Gara mana keetii, warra keetti galitii waan guddaa Gooftaan siif godhee fi akkamitti akka inni si maares isaanitti odeeessi!" jedheen malee hin eeyyameef. **20** Kanaafuu namichi sun dhaqee waan Yesuus isaaaf godhe Magaalaa Kurnan keessatti odeeessuu jalqabe. Namoonni hundinuu ni dinqifatan. **21** Yommuu Yesuus bidiruu dhaan ammas gara gama galaanatti ce'etti namoonni hedduu isaa biratti walitti qabaman; innis qarqara galaanaa ture. **22** Hooggantooata mana sagadaa keessaa namichi Yaa'iros jedhamu tokko dhufe; innis yommuu Yesuusin argetti, miilla isaa irratti kufee, **23** "Intalli koo xinnoon du'u geesseerti. Akka isheen fayyitee jiraattuu, maalo kottutii harka kee ishee irra ka'i" jedhee jabeessee isa kadhate. **24** Kanaafuu Yesuus isa wajjin dhaqe. Namoonni baay'eenis isa duukaa bu'an; gara isattis wal dhiibaa turan. **25** Dubartiin dhiigni ishee waggaan kudha lama dhangala'aa ture tokkos achi ture. **26** Isheen isogeyyii fayyaa baay'ee biratti akka malee dhiphatte; waan qabdu hundumas of harkaa fixxe; garuu ittuma hammaachaa deeme malee itti hin wayyoofne. **27** Isheen yommuu waa'ee Yesuus dhageessetti dugda isaa duubaan namoota giddudhaan dhuftee uffata isaa tuqxee. **28** Isheen, "Ani yoon uffatuma isaa illee tuqe nan fayya" jettee yaaddee tureetii.

29 Dhiigni ishees yommusuma cite; isheenis akka dhiphina ishee irraa fayyite dhagna ishee keessaa hubatte. **30** Yesuusis yommusuma akka humni isa keessaa ba'e hubate. Innis namoota keessa garagalee, "Eenyutu uffata koo tuqe?" jedhee gaafate. **31** Barattoonni isaaas deebisanii, "Akka namoonni si dhiibaab jiran utuma argituu, 'Eenyutu na tuqe?' jettee gaafattaa?" jedhan. **32** Yesuus garuu namni waan kana godhe eenyuu akka ta'e arguuf jedhee garagalee ilaale. **33** Dubartittiis waan isheef godhame hubbattee sodaadhaan hollachaa dhuftee miilla isaa irratti kufte; dhugaa hundumas isatti himte. **34** Innis, "Yaa intalaa, amantiin kee si fayyiseera. Nagaan deemi; dhiphina kee irraas fayy!" jedheen. **35** Utuu Yesuus dubbachaa jiruu namoonni tokko tokko mana Yaa'iiroos bulchaa mana sagadaati dhufanii, "Intalli kee duuteerti; ati si'achi maalif barsiischa rakkifta?" jedhan. **36** Yesuus garuu waan isaan jedhan jalaa qabuu didee bulchaa mana sagadaa sanaan, "Amanai malee hin sodaatin!" jedhe. **37** Innis Phexros, Yaqaqoobii fi Yohannnis obboleessa Yaaqoob malee akka namni tokko iyyuu isa faana deemu hin eeyyamne. **38** Yommuu mana hoogganaa mana sagadaa sanaa bira ga'anittis Yesuus ummataa wacu, namoota boo'anii fi wawaataan arge. **39** Innis ol seenee, "Wacnii fi boo'ichi kui hundi maali? Intalattiin ni rafti malee hin duune" jedheen. **40** Isaan garuu isatti kolfan. Innis erga hunda isaanii gad baasee booddee, abbaa fi haadha intalatti, barattoota isa wajjin turanis fudhatee iddoor intalattiin jirtu seene. **41** Innis harka ishee qabee, "Xaalitaa quuumii!" jedheen; kunis, "Yaa mucattii xinnoo, ani siin nan jedha, ka'il" jechuu dha. **42** Mucattitiis yommusuma kaatee dhaabattee; asii fi achis deemuu jalqabde. Umuriin ishee waggaag kudha lama ture. Isaanis yommusuma akka malee dinqifatan. **43** Innis akka namni tokko iyyuu waan kana hin beekneef ajaja cimaa kenne; akka isaan waan isheen nyaattu isheef kennan isaanitti hime.

6 Yesuus achii ba'ee gara magaalaa itti dhalatee dhaqe; barattoonni isaaas isa wajjin dhaqan. **2** Innis guyyaan Sanbataa geenyaa mana sagadaatti barsiisu jalqabe; warri isa dhaga'an baay'eenis ni dinqisiifatan. Isaanis akkana jedhanii gaafatan; "Namichi kun wantoota kanneen eessaa argate? Ogummaan isaaft kennname kun maali? Hoojiwan dinqisiisoon harka isaaatiin hoijetaman kanneen akkanaa maali? **3** Namichi kun sooftuu mukaa mitii? Inni ilma Maariyaam, obboleessa Yaaqoob, kan Yoosaa, kan Yihuuddaa fi kan Simoon mitii? Obboleetonni isaa as nu bira jiru mitii?" Isaanis isatti gufatan. **4** Yesuus immoo, "Raajiin magaalaa itti dhalatetii, firoota isaa keessattii fi mana isatti malee kabaja hin dhabu" jedheen. **5** Innis dhukkubsattoota muraasa irra harka isaa kaa'ee fayyisu malee hojii dinqisiisa tokko illee achitti hoijechuu hin dandeenye. **6** Innis amantii dhabuu isaanittif dinqifate. Yesuusis namoota barsiisaas ganda tokko irraa gara ganda biraatti naanna'a ture. **7** Warra Kudha Lamaan offiti waamee lama lamaan isaan erguu jalqabe; hafuurota xuraa'oo irrattis taayitaa kenneef. **8** Akkana jedhees isaan ajaje: "Adeemsa keessaniif ulee malee waan tokko illee jechuunis buddeena fi korojoo hin qabatinaa; sabbata keessanitti immoo maallaqa hin guduunfatinaa. **9** Kophee kaa'adhaa; garuu kittaa lama hin uffatinaa. **10** Yeroo mana tokko seentan kam iyyuu, hamma magaalaa sanaa baatanitti manuma sana turaa. **11** Yoo iddoon kam iyyuu isin simachuu baate yookaan isin dhaga'u baate, iddoor sanaa ba'attii akka ragaa isaanitti ta'uuf awwaara miilla keessanii dhadha'adhaa." **12** Isaanis achii ba'anii akka namoonni qalbi jijiirrataniif lallaban. **13** Hafuurota hamoo baay'ee baasan; dhukkubsattoota baay'ees zayitiib dibanii fayyisan. **14** Heroodis mootichi waa ee

waan kanaa dhaga'e; maqaan Yesuus sirriitti beekamee tureetii. Namoonni tokko tokko, "Yohannnis cuuphaan warra du'an keessaa kaafameera; sababiin hojiin dinqii isaan hoijetamuufis kanuma" jedhan. **15** Warri kaan, "Inni Eeliyaas" jedhan. Kaan immoo, "Inni raajota durii keessaa akka isa tokko ti" jedhan. **16** Heroodis garuu yommuu waan kana dhaga'etti, "Yohannnis isa ani mataa isaa irraa kutetu warra du'an keessaa kaafameel" jedhe. **17** Heroodis mataan isaa akka Yohannnis qabamee, hidhamee mana hidhaatti galfamu ajajee tureetii. Innis sababii niitii obboleessa ofii isaa Filiphoo, sababii Heroodiyas ishee ofii fuudhee ture sanaatiif jedhee waan kana godhe. **18** Yohannnis Heroodisiin, "Ati niitii obboleessa keetii fuudhuun kee seera miti" jedhaanii tureetii. **19** Kanaafuu Heroodiyas Yohannnisitti haaloo qabattee isa ajjeesuu barbaadde. Garuu isheen hin dandeenye; **20** Heroodis akka Yohannnis nama qajeelaa fi nama qulqulluu ta'e beekee, isa sodaatee, eegumsa isaaft gochaa tureetii. Heroodis yommuu waan Yohannnis dubbatu dhaga'etti akka malee rifate; ta'us gammachuudhaan isa dhaggeeffachuu barbaade. **21** Dhuma irrattis yeroon mijaa'an argame. Heroodis guyyaa dhaloota isattti qondaaltota gurguddootaa, ajajoota loltootaatiif fi namoota Galilaa keessatti beekamaniif irbaata qopheesse. **22** Intalli Heroodiyas yommuu ol seentee sirbitetti Heroodisi fi keessummoota isaa warra irbaata affeeraman gammachuifte. Mootichis intalattiidhaan, "Waanuma barbaadde na kadhadhu; ani siif nan kennal!" jedhe. **23** Innis, "Hamma walakkaa mootummaa kootti illee waan ati na kadhattu kam iyyuu siif nan kennal" jedhee kakuudhaan waadaas galeef. **24** Isheenis gad baatee haadha isheetiin, "Maal kadhadhu?" jette. Haati immoo, "Mataa Yohannnis Cuuphaa" jettee deebifteef. **25** Intalattiis yommusuma ariitiidhaan gara mootichaatti ol seentee, "Akka ati ammuma mataa Yohannnis Cuuphaa gabatee irra keessaa naa kennitu nan barbaada" jetteen. **26** Mootichis akka malee gadde; garuu sababii kakuu isattti fi sababii warra isa wajjin maaddiitti dhi'aatanittif jedhee ishee diduu hin barbaanne. **27** Innis yommusuma loltuu tokko akka inni mataa Yohannnis fiduu ajajee erge. Loltuu sunis dhaqee mana hidhaa keessatti mataa Yohannnis isa irraa kute; **28** mataa isaaas gabatee irra kaa'ee fidee intalattitii kenne. Isheenis haadha isheetti kennite. **29** Barattoonni Yohannnis waan kana dhageenyaa dhufanii reeffa isaa fuudhanii awwaala keessa kaa'an. **30** Ergamoonnis Yesuus biratti walitti qabamanii waan hoijetanii turanii fi waan barsiisanii turan hunda isatti himan. **31** Innis, "Kophaa keessan gara iddoor namni hin jirre tokko kottaati takka boqodhaha" jedheen; isaan sababii namoonni baay'een dhufaa, deemaas turanii carraa itti waa nyaatan illee hin qaban tureetii. **32** Isaanis kophaa isaanii bidiruudhaan iddoor namni hin jirre tokko dhaqan. **33** Namoonni deemuu isaanii argan baay'een garuu isaan beekan; magaalawwan hunda keessaa ba'anii miillaan fiiganii isaan dursanii iddoor sana ga'an. **34** Yesuus yommuu bidiruu irraa bu'etti tuuta guddaa tokko arge; innis sababii isaan akkuma hoolota tiksee hin qabnee turanii garaa laafeek. Kanaafuu inni waan baay'ee isaan barsiisu jalqabe. **35** Yeroo kanatti galgalaa'ee ture; kanaafuu barattoonni isaa gara isaa dhufanii akkana jedhanii; "Iddoo kun gammoojjii dha; adunuu dhiiteerti. **36** Akka isaan gara baadiyyatiif fi gantoota naanloo kana jiranii dhaqanii waan nyaatan bitatanifi namoota kanneen gad dhiisi." **37** Inni garuu, "Isinuu waan isaan nyaatan kennaafii" jedhee deebise. Isaanis, "Dhaqnee buddeena diinaarii dhibba lamaa binnee akka nyaatanifi isaanifi kenninuu ree?" jedhaniin. **38** Innis, "Buddeena meeqa qabdu? Mee dhaqaa ilaalal!" jedheen. Isaanis yommuu organitti, "Buddeena shanii

fi qurxummii lama” jedhan. **39** Yesuusis akka isaan namoota hundumaa garee gareedhaan marga lalisa irra teteessisan isaan ajaje. **40** Kanaafuu namoorni dhibba dhibbaa fi shantama shantamaan garee gareedhaan tataa’an. **41** Innis buddeena shananiit fi qurxummii lamaan sana fuudhee, gara samii ol ilaalee galata galchee buddeena sana caccabse. Akka isaan namootaaf dhi’eessaniifis barattoota isaatti kenne. Qurxummii lamaanis hunduma isaaniitiif qoqqode. **42** Isaan hundi nyaatanii quufan; **43** barattooniis hurraa’aa buddeenaatiif fi qurxummii gundoo kudha lama guutuu walitti qaban. **44** Warri nyaatanis dhiira kuma shan turan. **45** Yesuus yommusuma akka barattooniis issa bidiruu yaabbatani hamma inni tuuta sana of irraa geggeessutti isaa dura gara Beetisayidaatti darbanii isaan dirqisiise. **46** Innis erga namoota of irraa geggeessee booddee kadachchuuf gaarattti ol ba’e. **47** Yommuu galgalaa’ettis bidiruu sun galaana walakkaa ture; Yesuus immoo kophaa isaa lafa irra ture. **48** Innis utuu barattooni sababii bubbleen fulua isaanii duraan itti dhufeef bishaan mooquudhaan dhiphatanuu arge. Innis halkan keessaa kutaa afuraffaatti galaana irra deemaa gara isaanii dhufe. Innis waan isaan bira darbu fakkate; **49** isaan garuu yommuu galaana irra deemuu isaa arganitti ekeraa se’aniii iyyan; **50** isaan hundi isaa arganii akka malee na’aniitii. Inni immoo, “Jabaadha! Anumaatiif hin sodaatinaa” jedhee yommusuma isaanitti dubbate. **51** Innis isaan wajjin bidiruu yaabbate; bubbleen sunis gab jedhe. Isaanis akka malee dinqisifatan; **52** isaan waa’ee buddeennan sanaa hin hubaneeeti; mata jabeeyyiis turan. **53** Isaanis yommuu gama ce’aniitti Geensereexitti bidiruu irraa bu’an; bidiruu sanas achitti hidhan. **54** Akkuma isaan bidiruu irraa bu’aniiniis namoonni Yesuusin beekan. **55** Namoonni sunis biyya sana guutuu keessaasi fi achi fiiganiid iddo Yesuus achi jira jechuu dhaga’an hundumatti dhukkubsattoota sireedhaan baatanii fiduu jalqaban. **56** Idoo inni dhaqe kam illee jechuunis gandoota, magalaawwan yookaan baadiiyaa hundatti warra dhukkubsatan fidanii lafa gabaa kaa’an. Isaanis akka dhukkubsattooni sun handaara wayyaa isaa illee tuqaniif isa kadhathan; warri handaaraumaa wayyaa isaa tuqan hundinuu ni fayyan.

7 Fariisotaa fi barsiistota seeraa keessaa warri Yerusaaleemiidhufan tokko tokko Yesuus biratti walitti qabamanii **2** barattoota isaa keessaa tokko tokko harka, “Hin qulqulleeffaminiin” jechuunis utuu harka hin dhiqatin buddeena nyaachuu isaanii argan. **3** Sababiin isaa Fariisornni, Yihuudoonni hundinuu duudhaa maanguddootaa eeguu jedhanii utuu harka hin dhiqatin hin nyaatanii. **4** Yommuu gabaadhaa galanittis utuu of hin qulqulleessin hin nyaatan. Dudhaa biraayees kan akka xoofu dhiiqu, okkotee fi huuroo dhiiqu ni eegu. **5** Kanaafuu Fariisornni fi barsiistornni seeraa, “Barattooni kee qooda harka ‘Hin qulqulleeffaminiin’ nyaatan maaliif akkuma duudhaa maanguddootaatti hin jiraanne?” jedhanii Yesuusin gaafatan. **6** Innisakkana jedhee deebise; “Yaa fakkeestootaa, Isayyaas yommuu waa’ee keessan raajii dubbatetti sirrii ture; kunis akkumaakkana jedhamee barreefamee dha: “Uumannii kun hidhii isaaatiin na kabaja; garaan isaa garuu narraa fagoo jira. **7** Isaan akkanumaan na waaqeffatu; barsiisni isaanis sirnuma namaa ti.” **8** Isin ajaja Waaqaa dhiftanii, duudhaa namootaa jabeessitanii eegdu.” **9** Innisittuma fufeeakkana jedheen; “Isin duudhaa ofti keessanii eeguu jettanii ajaja Waaqaa tuffachuuuf mala gaarii qabdu! **10** Museen, ‘Abbaa keetii fi haadha keetiiif ulfina kenni; namni abbaa isaa yookaan haadha isaa arrabsu kam iyyuu haa ajjeefamu’jedheeraati. **11** Isin garuu yoo namni kam iyyuu akka wanni silaa abbaa isaa yookaan haadha isaa gargaaruuf oolu Qurbaana jechuunis Waaqaaf kennnameera

jedhee dubbate, **12** isin akka inni abbaa saatiif yookaan haadha isaatifi waan tokko illee godhu si’achi hin eeyyamtaniif. **13** Akkanaanis duudhaa keessan isaa walitti dabarsutan sanaa dubbiif Waqaqa busheessitu. Waan akkanaa baay’ees ni hoijetu.” **14** Yesuus ammas namoota sana ofitti waamee akkana jedheen; “Isin hundi na dhaga’aa; kanas hubadhaa. **15** Waan nama keessaa ba’utu nama ‘xureessa’ malee wanni alaa namatti seenee nama ‘xureessuu’ danda’u tokko iyyuu hin jiru. [**16** Namni kam iyyuu yoo gurra dhaga’u qabaate haa dhaga’u.”] **17** Erga inni namoota biraa mana ol seenee booddee barattooni isaa waa’ee fakkeenya sanaa isa gaafatan. **18** Innisakkana jedhee gaafate; “Isin hin hubattanii? Akka wanni alaa namatti seenu tokko iyyuu nama ‘xureessuu’ hin dandeenyen hin qalbeeffattanii? **19** Wanni sun garaa isaa seenee ergasii dhagna isaa keessaa gad ba’a malee yaada garaaisaa hin seenuutti.” Yesuusis kana jechuudhaan akka nyaanni hundinuu qulqulluu ta’elabse. **20** Innis itti fufeeakkana jedhe: “Wanni nama ‘xureessuu’ waan nama keessaa ba’utu dha. **21** Yaadni hamaan keessa namaatii, garaa namaa keessaa ba’atii; innis halalummaa, hanna, nama ajeesuu, ejja, **22** doqnummaa, hammina, gowwoomsaa, jireenya gad dhiisii, hinaaffaa, maqaa nama balleessuu, of tuulummaa fi gowwummaa. **23** Wantoonni hamoon kunneen hundinuu nama keessaa ba’utu; namas ‘ni xureessu.’” **24** Yesuus iddo sanaa ka’ee aanaa Xiroositti qajeele. Mana tokkos ol seenee; innis akka namni tokko iyyuu achi jiraachuu isaa beeku hin barbaanne; garuu dhokachuu hin dandeenyen. **25** Dubartii intalli ishee hafuura xuraa’aan qabamte tokko akkuma waa’ee isaa dhageesseen dhuftee millaa isaa irratti kufte. **26** Dubartittiin isama Girik, kan biyya Sooriyya keessatti Finiiqueetti dhalattee dha. Isheen akka inni intala ishee keessaa hafuura hamaa sana baasuu Yesuusin kadhatte. **27** Innis, “Dura ijoolleen haa quuftu; buddeena ijoollee fuudhanii saroota dura buusuun sirrii miti” jedheen. **28** Isheen garuu, “Eeyyee yaa Gooftaa, saroonni iyyuu maaddii jalaa hambaa ijoolleen harcafttu nyaatuu” jettee deebifteef. **29** Yesuusis, “Jecha kee kanaaf gali; hafuurri hamaan sun intala kee keessaa ba’era” jedheen. **30** Isheenis yommuu manatti galteetti intalli ishee siree irra ciiftee, hafuurri hamaan sunis keessaa ba’ee argatte. **31** Ergasiis Yesuus biyya Xiroositti ka’ee Siidoona keessa darbee, kutaa Magaalaa Kurnanii keessa ba’ee gara galaana Galilaa dhuf. **32** Jarri tokkos namicha surraa duudaa fi arrab-didaa tokko isatti fidanii akka inni harka isaa irra kaa’utu kadhathan. **33** Yesuusis namicha sana tuuta keessaa kophaatti baasee quba isaa gurra namichaa keessa kaa’ee. Hancufa tufees arrabi namichaa tuqe. **34** Gara samiis ol ilaalee, hafuura guddaa baafatee, “Eftaah!” jedheen; kana jechuunis “Banami!” jechuu dha. **35** Gurri namichaas yommusuma baname; arrabni isaaas hiikamee rakkina tokko malee dubbachuu jalqabe. **36** Yesuusis akka isaan nama tokkotti illee hin himneef namoota sana ajaje. Hammuma inni cimsaa isaan ajaje sana, isaanisittuma caalchisaniif odeessan. **37** Warri oduu sanaa dhaga’aniis akka malee dinqifatanii, “Inni waan hunda gaarii godheera; warri duudaanis akka dhaga’an, warri arrabni isaanii dubbachuu dides akka dubbatan ni godha” jedhan.

8 Gidduu sana tuunni biraayees guddaa isaa ammas walitti qabame. Yesuusis sababii tuunni sun waan nyaatu hin qabaatiniif barattoota isaa ofitti waamee akkana jedhe; **2** “Sababii isaan guyyaa sadii na bira turanii waan nyaatan tokko illee hin qabneef, ani namoota kanneenii garaan nan laafa. **3** Yoo ani agabuu isaanii gad isaan dhiise, isaan karaa irratti ni gaggabu; isaan keessaa tokko tokko fagoodhaa dhufaniiit.” **4** Barattooni isaaas deebisanii, “Namni kam iyyuu gammoojiji kana keessatti

buudeena isaan ga'u eessaa argachuu danda'a?" jedhan. 5 Yesuus immoo, "Isin buudeena meeqa qabdu?" jedhee gaafate. Isaanis, "Torba" jedhan. 6 Innis akka namoonni sun lafa tataa'an itti hime. Buddeena torban fudhhee erga galateeffatee booddee kukkutee akka isaan namootaaf dhi'eessanii barattoota isatti kenne; isaanis namootaaf dhi'eessan. 7 Akkasumas qurxummi xixinnoo muraasa qabu turan; qurxummi sanas eebbisee akka isaan namootaaf hiraniif barattoota isatti hime. 8 Namoonnis nyaatanii quufan. Ergasiis barattooni hambaa gundoo torba guutuu walitti qaban. 9 Isaanis gara nama kuma afuriif turan. Innis erga of irraa isaan geggessee booddee, 10 barattoota isaa wajjin yommusuna bidiruu yaabbatee biyya Daalmaanuitaa dhage. 11 Fariisonnis dhufanii Yesuusitii falmuu jalqaban; isa qoruuf jedhaniis mallattoo samii irraa isa irraa barbaadan. 12 Innis hafuuu dheeraa baafatee, "Dhalooni kun maaliif mallattoo barbaada? Ani dhuguma isinitti hima; mallattoon tokko iyyuu dhaloota kanaaf hin kennamu" jedheen. 13 Innis isaan dhiisee bidiruutti deebee'ee gama ce'e. 14 Barattooniis buddeena tokkicha bidiruu keessaa of biraa qaban sana malee buddeena fudhachuu irraanfataniif turan. 15 Yesuusis, "Beekkadhaha; raaciti Fariisotaatii fi raaciti Heroodis irraa of eeggadhaa" jedhee isaan akeekkachiise. 16 Isaanis, "Kun sababii nu buddeena hin qabneef" jedhaniii walli wajjin haasa'an. 17 Yesuusis waan isaan haasa'an beekee akkana jedhee isaan gaafate; "Isin maaliif waa'ee buddeena dhabuu keessanii dudubattu? Isin amma iyyuu hin argitanii? Yookaan hin hubattanii? Mataa jabaattanii? 18 Isin utuma ija qabdunuu hin argitanii? Utuma gurra qabdunuu hin dhageessanii? Hin yaadattanii? 19 Yeroo ani buddeena shanan sana nama kuma shaniif caccabetti isin hurraa'aa gundoo meeqa guutuu kaaftan?" Isaanis, "Kudha lama" jedhaniin. 20 Innis, "Yeroo ani buddeena torba nama kuma afuriif caccabetti hambaa gundoo meeqa guutuu walitti qabdan?" jedhee gaafate. Isaanis, "Torba" jedhaniin. 21 Innis, "Isin amma iyyuu hin hubattanii?" jedheen. 22 Isaanis Beetisayidaa dhaqan; jarri tokkos namicha jaamaa tokko fidanii akka inni isa qaqqabuuf Yesuusin kadhatan. 23 Innis namicha jaamaa sana harka qabee ganda sana keessaa baase. Ija isaatii tufee, harka isasaa irra ka'a ee, "Waa arguu dandeessa?" jedhee gaafate. 24 Namichis ol ilaalee, "Namoota nan arga; isaan muka deemu natti fakkatu" jedhe. 25 Yesuus amma illee harka isaa ija namichaa irra ka'a ee. Iji namichaas ni baname; agartuun isaa ni deebi'eef; waan hundas siriitti arge. 26 Yesuusis namichaan, "Gara ganda sanaa seentee waan kana nama tokkotti illee hin himin" jedhee gara mana isatti isa erge. 27 Yesuusii fi barattooniis isaa gara gandoota naannoo Fiiliphos Qisaariyya jiranitt darban. Innis, "Namoonni anaan eenyu jedhu?" jedhee karaa irratti isaan gaafate. 28 Isaanis, "Namoonni tokko tokko, 'Inni Yohannis Cuuphaa dha' jedhu; warri kaan, 'inni Eeliyaas' jedhu; kaan immoo, 'inni rajjota keessaa isa tokko dha' jedhu" jedhaniii deebisan. 29 Innis, "Isin eenyu anaan jettu?" jedhee gaafate. Phexrosis, "Ati Kiristoos" jedhee deebise. 30 Yesuusis akka isaan waa'ee isaa nama tokkotti illee hin himneef isaan akeekkachiise. 31 Yesuusis akka Ilmi Namaa waan hedduu dhiphachuu qabu, akka maanguddootaan, luboota hangafootaa fi barsiistota seeraatin tuftatamuu qabuu fi akka ajjeefamuu qabu, guyyaa sadii booddee immoo akka du'a ka'u isaan barsiisu jalqabe. 32 Innis waa'ee kanaa ifatti baasee dubbate; Phexrosis kophatti baasee isa ifachuu jalqabe. 33 Yesuus garuu of irra garagalee barattoota isaa ilala; Phexroosiis, "Seexana nana! Na duubatti deebi'il Ati kan namaa yaadda malee kan Waaqaa hin yaaddutuui" jedhee ifate. 34 Ergasiis inni tuuta sanaa fi barattoota

isaa ofitti waamee akkana jedhe; "Namni kam iyyuu yoo na faana dhufuu barbaade, inni of haa ganu; fannoo isaa baadhatees na duukaa haa bu'u. 35 Namni lubbuu isaa oolfachuu barbaadu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhabaatii; garuu namni anaa fi wangeelaaf jedhee lubbuu isaa dhabu kam iyyuu lubbuu isaa ni oolfata. 36 Namni yoo addunyaa guutuu argatee lubbuu isaa immoo dhabe bu'aa maalii argata? 37 Yookaan namni qooda lubbuu isaa maal kennuu danda'a? 38 Yoo namni kam iyyuu dhaloota ejja fi cubbamaa kana keessatti anaa fi dubbii kootti qaana'e, Ilmi Namaa yommuu ulfina Abbaa isatiin ergamoota qulqulluu wajjin dhufutti isatti ni qaana'a."

9 Innis, "Ani dhuguman isinitti hima; warra as dhadhaabachaa jiran keessaa namoonni tokko tokko hamma mootummaan Waaqaa humnaan dhufee arganitti du'a hin dhandhaman" isaanii jedhe. 2 Yesuus guyyaa ja'a booddee Phexrosin, Yaqqobii fi Yohannisin fudhatee tulluu dheeraa tokkotti iddo isaan hundi kophaa turuu danda'anitti ol isaan baase. Innis achitti fuula isaanii duratti geeddarame. 3 Uffanni isasa uffata namni addunyaa kanaa kam iyyuu miicee addeessuu danda'u caalaa akka malee addaate. 4 Eeliyaasi fi Museenis isaanitt mul'atan; isaanis Yesuus wajjin haasa'aa turan. 5 Phexrosis Yesuusiin, "Yaa Barsiisa, as jiraachuun nuuf gaarii dha; daasii sadii, tokko siif, tokko Museef, tokko immoo Eeliyaasiif ni ijaarra" jedhe. 6 Innis waan dubbatu hin beeku ture; isaan akka malee sodaatanii turanitii. 7 Duumessis dhufee isaan haguuge; sagaleen, "Kun Ilma koo isa ani jaalladhuu dha. Isinis isa dhaga'a!" jedhu tokko duumessicha keessaa dhufe. 8 Isaanis yommuu akkuma tasaa naannoo isaanii ilaalanitti Yesuusin malee nama tokko illee of biratti hin argine. 9 Utuu tulluu sana irraa bu'utti jiranuu Yesuus akka isaan hamma Ilmi Namaa warra du'an keessaa ka'utti waan argan sana nama tokkotti illee hin himne isaan ajaje. 10 Isaanis "warra du'an keessaa ka'uun" maal akka ta'e wal gaggaafachaa dubbicha garaatti qabatan. 11 Isaanis, "Barsiistonni seeraa maaliif Eeliyaas akka duraan dursee dhufuu qabu dubbatu?" jedhaniii isa gaafaten. 12 Yesuus akkuna jedhee deebise; "Dhugumaan Eeliyaas duraan dursee ni dhufa; waan hundas iddootti deebisa. Yoos maaliif Ilmi Namaa akka malee dhiphachuu fi tuffatamuu qaba jedhamee barreeffame ree? 13 Ani garuu isinittin hima; Eeliyaas dhufereera; isaanis akkuma waa'ee isaa barreeffame sanatti waanuma fedhan hunda isatti hoijetan." 14 Isaanis yommuu gara barattoota kaanii dhufanitti, namoonni hedduu isaanitti naanna'anii, barsiistonni seeraa immoo utuu isaanitti falmanuu argan. 15 Namoonni hundinius akkuma Yesuusin arganiin akka malee dinqifataniif isa dubbisuudhaaf itti fiigan. 16 Innis, "Isin maal isaanitti falmitu?" jedhee isaan gaafate. 17 Namoota sana keessas namichi tokko akkana jedhee deebise; "Yaa barsiisa, ani ilma koo kan hafuura arraba didaadhaan qabame sitti fideera. 18 Hafuurichi yeroo itti ka'u kam iyyuu, darbatee lafaan isa dha'a. Gurbichis hoomacha afaaniin baasa; ilkaan qara; ni kokottaa'as. Ani akka hafuura sana baasaniiif barattoota kee naraa gaafadhe; isaan garuu hin dandeneeye." 19 Yesuusis deebisee, "Isin dhaloota hin amanne nana; ani hamma yoomiittin isin wajjin jiraadha? Hamma yoomiittis ani isinii obsa? Mee gurbicha natti fidaa" jedhe. 20 Isaanis gurbicha isatti fidan. Hafuurichiis akkuma Yesuusin argeen gurbicha dhidiitachiise; gurbichis lafa dha'ee hoomacha afaaniin baasee gangalate. 21 Yesuusis, "Wanni kun erga isa qabee hammam ture?" jedhee abbaa gurbichaa gaafate. Innis akkana jedhe; "Ijoollummaadhaa jalqabee ti. 22 Isa ajjeesuuf jedhees yeroo baay'ee ibidda keessa yookaan bishaan keessa isa buuseera. Ati garuu yoo waanuma

tokk illee gochuu dandeesse garaa nuu laafitii nu gargaari.” **23** Yesuusis, “Yoo dandeesse’ jettaa? Nama amanuu wanni hundi ni danda’ama” jedheen. **24** Yommusuma abbaan mucaa sanaa, “Ani nan amana; amantii dhabuu koo na gargaari” jedhee iyee. **25** Yesuusis yommuu namoota girrisanii dhufan argetti, “Yaa hafiuura duudaa fi arrab-didaa nana, akka ati isa keessaa baatu, deebitees akka isatti hin galle sin ajaja” jedhee hafiuura xuraa’aa sana ifate. **26** Hafuurri sun iyee, akka malees isa dhdihitachiisee keessaa ba’e. Gurbichis akkuma reefaa ta’e; namoonni baay’eenis, “Inni du’era” jedhan. **27** Yesuus garuu harka qabee ol isa kaase; gurbaan sunis ka’ee dhaabate. **28** Erga Yesuus manatti ol galee booddee barattoonni isa, “Nu maalif hafiuura hamaa sana baasuu dadhabne?” jedhanii kophattti isa gaafatan. **29** Innis deebisee, “Inniakkanaa kun kadhanaa fi sooma qofaan ba’a malee waan biraatiin hin ba’u” jedheen. **30** Isaan achii ka’ani Galiilaat keessa darban. Yesuusis akka namni tokko iyyuu kana beeku hin barbaanne; **31** sababiin isaaas, “Ilmi Namaa dabarfamee harka namootaati ni kennama. Isaanis isa ni ajjeesu; innis guyyaa sadii booddee du’aa ni ka’” jedhee barattoota isaa barsiisaa ture. **32** Isaan garuu waan inni jedhe hin hubanne; isa gaafachuus ni sodaatan. **33** Isaanis Qifirnaahom dhaqan. Innis yeroo mana keessa turetti, “Isin karaatti maal walitti falmaa turtan?” jedhee isaan gaafate. **34** Isaan garuu eenyu akka nama hundumaa caalu karaatti waan walitti falmaa turanif ni cal’isan. **35** Yesuusis taa’ee warra kudha lamaan waamee, “Namni nama jalqabaa ta’uu barbaadu kam iyyuu nama hundaa gadii fi tajaajilaa nama hundaa ta’uu qaba” jedheen. **36** Innis mucua xinnaa tokko fidee isaan gidduu dhaabe. Hammateesakkanaa isaanii jedhe; **37** “Namni ijoollee xixinnoo kanneen keessaa tokko maqaa kootiin simatu kam iyyuu na simata; namni na simatu kam iyyuu isaa na erge sana simata malee na qofa hin simatu.” **38** Yohannisis, “Yaa barsiisaa, nu utuu namni tokko maqaa keettiin hafiuropa hamoo baasuu arginee waan inni nu duukaa hin buuneef isa dhowwine” jedhe. **39** Yesuus garuuakkanaa jedhe; “Isa hin dhowwinaa; namni maqaa kootiin dingii hoijetu kan ergasii immoo dafee waa’ee koo waan hamaa dubbachuu danda’u tokko iyyuu hin jiruutti. **40** Namni nuun hin mormine kam iyyuu kanuma keenyatii. **41** Ani dhuguman isinitti hima; namni sababii isin kan Kiristoos taataanif jedhee bishaan budduuqsa tokkoq isinii kenuu kam iyyuu dhugumaan gatii isaa hin dhabu. **42** “Namni kam iyyuu warra natti amanan xixinnaa kanneen keessaa tokko gufachiisuu irra, utuu dhagaan daakkuu guddaan isaa morma isatti hidhamee galaanatti darbatamee isaaф wayya ture. **43** Yoo harki kee si gufachiise, of irraa muri. Harka lama qabaattee gahaannamitti, iddo ibiddi isaa hin dhaamnetti galuu irra, harka dooluudhaan jireenyatti galuu siif wayya. [**Geenna g1067**] **44** Gahaannamis iddo, “raammoon isaanii hin duune, ibiddis hin dhaamnee dha.” [**(questioned)**] **45** Yoo miilli kee si gufachiise of irraa muri. Miilla lama qabaattee gahaannamitti darbatamuu irra, laamshoftee jireenyatti galuu siif wayya. [**Geenna g1067**] **46** Gahaannamis iddo, “raammoon isaanii hin duune, ibiddis hin dhaamnee dha.” [**(questioned)**] **47** Yoo iji kee si gufachiise, of keessaa baasi. Ija lama qabaattee gahaannamitti darbatamuu irra ija tokkoon mootummaa Waqaatti galuu siif wayya. [**Geenna g1067**] **48** Gahaannamis iddo, “raammoon isaanii hin duune, ibiddis hin dhaamnee dha.” [**(questioned)**] **49** Namni hundinuu ibiddaan mi’eeffama. **50** “Soogiddi gaarii dha; garuu yoo mi’aa isaa dhabe, mi’aa isaaakkamiin deebisuufii dandeessu? Isinin soogidda of keessaa qabaadhaa; walii wajjinis nagaan jiraadhaa.”

10 Yesuusis achii ka’ee gara biyya Yihuudaatii fi Yordaanos gamaa dhaqe. Amma illee namoonni isa biratti walitti qabaman; innis akkuma bartee isatti isaan barsiise. **2** Farisonni dhufanii, “Namni tokko niittii isaa hiikuun ni eeyyamamaa?” jedhanii gaafachuuudhaan isaa qoran. **3** Innis deebisee, “Museen maal isin ajaje?” jedheen. **4** Isaanis, “Namni tokko akka waraqaa ragaa hiikkaa barreeseefti niittii isaa hiiku Museen eeyyameera” jedhan. **5** Yesuusis akkanaa jedhee deebisee; “Museen sababii mata jabina keessaniitiif jedhee seera kana isiniif barrees. **6** Jalqaba uumamaatii kaasee garuu Waaqni, ‘Dhiiraa fi dubartii isaa taasis.’ **7** ‘Kanaafis namni abbaa isatta fi haadha isaa ni dhiisa; niittii isaa wajjinis tokko ta’; **8** lamaan isaanii iyyuu foontokko ni ta’u. Egaa isaan si’achi foontokko malee lama miti. **9** Kanaafuu waan Waaqni tokko taasisem namni gargar hin baasin.” **10** Utuu ammas mana jiranuu barattoonni waa’ee dubbii kanaa Yesuusis gaafatan. **11** Innis akkanaa jedhee deebiseef; “Namni niittii isaa hiikee dubartii biraa fuudhu kam iyyuu ishee irratti ejja raawwata. **12** Isheeniss yoo dhirsaa ishee hiikeetie biraatti heerumte ejja raawwatti.” **13** Namoonni akka inni harka isaan irra kaa’uuf ijoollee xixinnoo Yesuusitti fidaa turan; barattoonni garuu isaan ifatan. **14** Yesuus yommuu waan kana argetti aareeakkanaa isaanii jedhe; “Ijoolleen xixinnoon gara koo haa dhufanii hin dhowwinaa; mootummaan Waaqaa kan warra akkanaatii. **15** Ani dhuguman isinitti hima; namni akkuma ijoolleetti mootummaa Waaqaa hin simanne kam iyyuu gonkumaa itti hin galu.” **16** Innis ijoollee sana fuudhee offiti qabe; harka isaan irra kaa’ee isaan eebbise. **17** Akkuma Yesuus deemuuf karaa qabateen namichi tokko fiigaa dhufee fuula isaa duratti jilbeenfatee, “Yaa barsiisaa gaarii, ani jireenyaa bara baraa dhaaluuuf maal gochuun qaba?” jedhee gaafate. (**aiōnios g166**) **18** Yesuusis akkanaa jedhee deebisee; “Ati maalif gaarii naan jetta? Waaqa tokkicha malee gaariin hin jiru. **19** Ati ajajawwan ni beekta; “Hin ajjeesin; hin ejjin; hin hatin; sobaan dhugaa hin ba’in; hin gowwoomsin; abbaa keetii fi haadha keetiif ulfina kenni.” **20** Namichis, “Yaa barsiisaa, ani ijollummaa kootii jalqabee ajajawwan kanneen hunda eegeera” jedhe. **21** Yesuusis namicha ilaalee isa jaallatee, “Waan tokkotu si duraa hir’ata; dhagiitii waan qabdu hunda gurgurii hiyyeyyiif kenni; samii irratti badhaadhummaa ni qabaattaa. Ergasii kottuu na duukaa bu’i” jedheen. **22** Kana irratti fuulli namichaa ni geeddarame. Inni gadde achii deeme; qabeenya guddaa qaba tureetii. **23** Yesuusis naanloo isaa ilaalee barattoota isaatiiin, “Mootummaa Waqaatti galuu sooreeyyiif akkam rakkisaa dha!” jedhe. **24** Barattoonnis dubbii isaa ni dinqisiifatan. Yesuus garuu ammasakkanaa jedheen; “Ijolle, mootummaa Waqaatti galuu akkam rakkisaa dha! **25** Namni sooreessi mootummaa Waqaatti galuu irra qaawwa lilmoo keessa ba’utu gaalaaf salphata.” **26** Barattoonnis akka malee rajeffatanii, “Yoos eenyutu fayyuu danda’ree?” waliin jedhan. **27** Yesuusis isaanilaalee, “Kun garuu Waqaaf malee namaaf hin danda’amu; Waqaaf wannihundinuu ni danda’amaatii” jedhe. **28** Kana irratti Phexros, “Kunoo, nu waan hunda dhifneesi duukaa buuneerral” jedhe. **29** Yesuusis deebiseeakkanaa jedheen; “Ani dhuguma isinitti nam hima; namni anaa fi wangeelaaf jedhee mana yookaan obboloota yookaan obboleettota yookaan haadha yookaan abbaa yookaan ijoollee yookaan lafa qotisaadhiise kam iyyuu, **30** kan bara ammaa kana keessa ari’atama wajjin manneen, obboloota, obboleettota, haadhota, ijoollee fi lafa qotisaadachaa dhibba hin arganne, kan bara dhufutti jireenyaa bara baraa hin dhaalle tokko iyyuu hin jiru. (**aiōnios g165, aiōnios g166**) **31** Garuu warri jalqabaa hedduun warra dhumaa, warri dhumaa immoo warra jalqabaa ni ta’u.” **32**

Isaanis Yerusaalemitti ol ba'uuf jedhanii karaa irra turan; Yesuus immoo isaan dura deemaa ture; barattoonis ni dinqisiifatan; warri duukaa bu'aa turan immoo ni sodaatan. Yesuu amma illee warra kudha lamaan kophaatti baasee waan isatti dhufuuf jiru isaanitti hime. **33** Akkanas jedhe; "Kunoo, nu Yerusaalemitti ol ba'aa jirra; Ilmi Namaas dabarfamee luboota hangafootattii fi barsiistota seeraatti ni kennama. Isaanis du'a itti muru; akkasumas dabarsanii Namoota Ormaatti isa kennu; **34** Isaanis isatti qoosu; isatti tufu; isa garafu; isa aijeesus. Inni garuu guyyaa sadii booddee du'aan ka'a." **35** Ilmaan Zabdewoos jechuunis Yaaqoobii fi Yohannis gara Yesuu dhufanii, "Yaa Barsiisa, akka ati waan nu si kadhanuu kam iyyuu nuu gootu barbaanna" jedhan. **36** Innis, "Akka ani maal isintif godhu barbaaddu?" jedheen. **37** Isaanis deebisanii, "Yeroo ulfina keetiitti, tokkoon keena mirga keetiin, tokkoon keena immoo bitaa keetiin akka teenyuuf nuuf eeyyam" jedhanii deebisan. **38** Yesuusis, "Isin waan kadhathan hin beektan; xoofoo ani dhugu, dhuguu yookaan cuuphahaani cuuphamu, cuuphamu ni daneessuu?" jedheen. **39** Isaanis, "Ni daneenya" jedhanii deebisan. Yesuusis akkana jedheen; "Xoofoo ani dhugu ni dhugdu; cuuphahaani cuuphamu ni cuuphamtu; **40** garuu mirga koo yookaan bitaa koo taa'uu kan kennu ana miti. Iddoon kun kan warra isaanifi jedhamee qopheeffame sanaa ti." **41** Warri kurnan yommuu waan kana dhaga'anitti Yaaqoobii fi Yohannisitti aaran. **42** Yesuusis walitti isaan waamee akkana jedhe; "Isin akka warri akka bulchitoota Namoota Ormaatti ilaalamun sun isaan irratti gooftummaa mul'isan, gurguddooniisaanii akka isaan irratti taayitaa argisiisani ni beektu. **43** Isin biratti akkas miti. Qooda kanaa namni isin keessaa nama guddaa ta'uu barbaadu kam iyyuu tajaajilaa keessaa ta'uu qaba; **44** namni nama jalqabaa ta'uu barbaadu kam iyyuu garbicha nama hundaa ta'uu qaba. **45** Ilmi Namaa iyyuu tajaajiluu fi lubbuu isaa immoo namoota baay'eedhaaf furii godhee kennuuf dhufe malee tajaajilamuuf hin dhufneetii." **46** Isaanis Yerikoo dhufan. Utuu Yesuu barattoota isaatii fi tuuta namootaa guddaa isaa wajjin Yerikoodhaa ba'aa jiruu, namichi jaamaan Barxiimewos jedhamu ilmi Ximeewos karaa irra taa'ee kadhachaa ture. **47** Barxiimewosis yommuu akka inni Yesuu isa Naazreetti ta'e dhaga'etti, "Yesuu, yaa ilma Daawit na maari!" jedhee iyyuu jalqabe. **48** Namoonni baay'een akka inni cal-isuuif ifatan; inni garuu, "Yaa ilma Daawit na maari!" jedhee ittuma caalchisee iyye. **49** Yesuusis dhaabatee, "Isa waamaa" jedhe, Isaanis, "Jabaadhu! Ka'i inni si waamaati" jedhanii namicha jaamaa sana waaman. **50** Innis wayyaa isaa of irraa darbatee, utaalee ka'ee gara Yesuu dhufe. **51** Yesuusis, "Akka ani maal siif godhu barbaadda?" jedhee isa gaafate. Namichi jaamaan sunis, "Yaa barsiisa, ani arguun barbaada" jedheen. **52** Yesuusis, "Amantiin kee si fayyiseeraa deemi" jedheen. Innis yeruma sana argee karaa irra bu'ee Yesuu duukaa bu'e.

11 Akkuma isaan Yerusaalemitti dhi'aatanii, Beetfaagee fi Biitaaniyaa kanneen Tulluu Ejersaa bira sana ga'aniin Yesuu Barattoota isaa keessaa lama erge; **2** akkanas isaanii jedhe; "Gara ganda fuula keessan dura jiru sanaa dhaqaas; akkuma achi seentaniinis, ilmo harree kan namni tokko iyyuu takkumaa hin yaabbatin tokko achitti hidhamee jiru ni argattu; isa hiikaatii as fidaa. **3** Yoo namni tokko iyyuu, 'Isin maaliif waan kana gootu?' jedhee isin gaafate, 'Gooftaatu isa barbaada; dafees deebisee ni erga' jedhaa." **4** Isaanis dhaqanii ilmo harree kan balbala duratti, karaa irratti hidhamee tokko argan. Akkuma isaan hiikaanii, **5** namoonni achi dhadhaabachaa turan tokko tokko, "Maal gochuuf ilmo harree sana hiiktu?"

jedhanii isaan gaafaten. **6** Isaanis akkuma Yesuu isaanii jedhe sanatti deebisanii; namoonni sunis akka isaan deeman isaan dhiisan. **7** Ilmo harree sanas Yesuusitti fidan; uffata isaanii ilmo harree irra buusan; innis irra taa'e. **8** Namoonni baay'een uffata isaanii karaa irra afan; warri kaan immoo dameewwan baala qaban kanneen alaa kukkutan sana karaa irra bubuusan. **9** Warri dura deemaa turanii fi warri duukaa bu'aa turan iyyanii akkana jedhan; "Hoosaa'inaa!" "Inni maqaa Gooftaati dhufu eebbfamaa dhal" **10** "Mootummaan abbaa keenya Daawit inni dhufu sun eebbfamaa dhal" "Hoosaa'inaa ol gubbaatti!" **11** Yesuusis Yerusaalem seenee mana qulqullummaati ol gale. Gara galees waan hundumaa ilale; sababii galgalaa ee tureefis warra Kudha Lamaan wajjin ba'ee Biitaaniyaa dhaqe. **12** Guyyaa itti aanutti uttu Biitaaniyaa adhaa ba'antu Yesuu beela'e. **13** Innis muka harbuu baala qabu tokko fagootti argee ija qabaachuu fi qabaachuu baachuu isaa laaluu dhaqe. Garuu waan yeroon sun waqtii harbuu hin ta'ainif inni yommuu muka sana bira ga'etti baala malee waa tokko illee hin arganne. **14** Yesuusis muka sanaan, "Namni tokko iyyuu deebi'ee ija sirraa hin nyaatin" jedhe. Barattoonni isas ni dhaga'an. (**aiōn g165**) **15** Yommuu Yerusaalem ga'anittis Yesuu mana qulqullummaa seenee warra achitti bitatanii fi gurguratan ari'uu jalqabe. Minjala warra maallaqa geeddaratanii fi barcuma warra gugee gurguratanii garagalche. **16** Akka namni tokko iyyuu waan tokko illee baatee mana qulqullummaa keessa darbus hin eeyyamne. **17** Innis akkana jedhee isaan barsiise; "Manni koo saba hundumaaf mana kadhannaa ni jedhama'jedhamee hin barreffamneetii" Isin garuu "Holqa saamtotaa'gootaniiirtu." **18** Luboonni hangafoonni fi barsiistoni seeraa waan kana dhaga'anni karaa ittiin isa aijeesan barbaaduu jalqaban; isaan sababii namoonni hundinuu barsiisa isaa dinqisiifatanii fi isaa sodaatanii turanii. **19** Isaanis yommuu galgalaa'etti magaalaasana keessaa ba'an. **20** Isaanis ganamaan uttu karaa sana darbanuu akka mukti harbuu sun hidda isaatii jalqabee goge argan. **21** Phexrosis yaadatee Yesuu, "Yaa barsiisa ilaa! Harbuun ati abaarte sun gogeeral" jedhe. **22** Yesuu immoo akkana jedhee deebise; "Waaqatti amanaa. **23** Ani dhuguman isintitti hima; eenuy iyyuu yoo tulluu kanaan 'Buqq'a itti galaanatti darbatami' jedhe, yoo garaa isaatii mamuu baatee akka wanni inni jedhe sun ta'u amane, wanni sun ni ta'aaf. **24** Kanaafuu ani isintitti hima; waan kadhannaadhaan gaafattan hunda akka argattan amanaa; innis isiniif ni ta'a. **25** Yeroo kadhachuuuf dhabbattan, akka Abbaan keessan inni samii irraa cubbuu keessan isintif dhiisuuf, isinis yoo waanuma tokko illee nama kam iyyuu irraa qabaattan dhiisaafii. [**26** Yoo dhiisuufi baattan garuu Abbaan keessan inni samii irraas cubbuu keessan isintif hin dhiisuuf.] **27** Isaanis deebi'anii gara Yerusaalem dhufan; utuu Yesuu mana qulqullummaa keessa deddeebi'aaijru luboonni hangafoonni, barsiistoni seeraati fi maanguddooniisa isaa dhufan. **28** Isaanis, "Ati taayitaa maaliitiin wantoota kanneen hoijetteta? Akka wantoota kanneen hoijettuuufs eenyuti taayitaa siif kenne?" jedhanii. **29** Yesuusis akkana jedhee deebise; "Anis gaaffii tokkon isin gaafadha. Isin immoo deebi naaf kennaa; anis taayitaa maaliitiin wantoota kanneen hoijedhu isintitti hima. **30** Cuuphaan Yohannis samii irraa dhufe moo nama bira dhufe? Mee natti himaa!" **31** Isaanis waliin mari'atanii akkana jedhan; "Yoo nu, 'Samii irraa dhufe' jenne inni immoo, 'Yoo isin maaliif isa hin amanin ree?' jedhee nu gaafata; **32** Yookaan, 'Nama bira dhufe' jennuu?" jedhan. Sababii namni hundinuu dhugumaan Yohannis akka raaifiitti ilaaleef uummata sodaatan. **33** Kanaaf isaan, "Hin beeknu" jedhanii Yesuusif deebisan. Yesuu immoo, "Anis

taayitaa maaliitiin akkan wantoota kanneen hojjedhu isinitti hin himu” jedheen.

12 Yesuusis akkana jedhee fakkeenyaaan isaanitti dubbachuu jalqabe; “Namichi tokko iddo dhaabaa wayinii irra wayinii dhaabbate. Innis naannoo isaatti dallaa ijaaree, boolla itti wayinii cuunfan qotee qooxii eegumsaa ijaare. Ergasii iddo dhaabaa wayinii sana qonnaan bultootatti kira kennatee biyya fagoo dhaqe. **2** Innis yeroo midhaan walitti qabamutti akka inni ija iddo dhaabaa wayinii irraa waa fiduufiif garbicha tokko qottuuwwan sanatti ergate. **3** Isaan garuu qabanii, tumanii harka duwwaa of irraa isa deebeisan. **4** Ammas garbicha biraas isaanitti ergate; isaanis mataa isaa buruqsanii isa qaanessan. **5** Amma illee garbicha biraas ergate; isas ni ajjeesan. Garboota biraas baay's ergate; isaanis gartokko ni tuman; kaan immoo ni ajjeesan. **6** “Amma iyuu inni nama ergu tokko qaba ture; innis ilma isaa jaallatamaa dha. Namichis, ‘Ilma koo ni kabaju’ jedhee dhuma irratti isa ergate. **7** “Qottooni sun garuu, ‘Dhaaltuun isa kana. Kottaa isa ajjeefnaa; dhaalli sun keenya ta’atii’ waliin jedhan. **8** Kanaafuu isaan fuudhanii isa ajjeesan; iddo dhaabaa wayinii keessaas gad baasanii isa gatan. **9** “Egaa abbaan iddo dhaabaa wayinii sanaa maal godhinna laata? Innis dhufee qottuuwwan sana ni ajjeesa; iddo dhaabaa wayinii sanas namoota biraatti kennata. **10** Isin Katabbi Qulqulluu hin dubbifnee? Innis akkana jedha: “Dhagaan jaartoonni tuffatar, dhagaa golee ta’era; **11** kanas Gooftaatu godhe; kunis ija keenyatti dinqii dha.” **12** Isaanis akka inni isaanii mormuudhaan fakkeenyaa sana dubbate waan beekaniif isa qabuu barbaadon. Garuu namoota sana sodaatan; kanaafuu isa dhiisani qajeelan. **13** Ergasii waan inni dubbatuun isa qabuu jedhanii Fariisotaa fi garee Heroodis keessa jara tokko Yesuusitti ergan. **14** Isaanis gara isaa dhufanii akkana jedhaniin; “Yaa barsiisaa, akka ati nama dhugaa taate beekna. Ati waan fuula namaa hin ilaalleef namni kam iyuu karaa irraa si hin jal’isutii; garuu ati dhugaadhaan karaa Waaqaa barsiifta. Qeesaariif gibira baasuun eeyyamameera moo hin eeyyamameera? **15** Haa baasnū moo haa dhifnuu?” Yesuus garuu fakkeesitummaa isaanii beekee, “Isin maaliif na qortu? Mee diinaariitokko natti fidaa nanilaala” jedheen. **16** Isaanis diinaarii tokko isatti fidan; innis, “Fakkiun kun kan eneyuu ti? Katabbiin kunis kan eneyuu ti?” jedhee isaan gaafate. Isaanis, “Kan Qeesaariif” jedhanii deebeisan. **17** Kana irratti Yesuus, “Kan Qeesaar Qeesaariif, kan Waaqaa immoo Waaqaaf kennaa” jedheen. Isaanis isa dinqifatan. **18** Ergasii Saduuqonni, du’aa ka’uun hin jiru jedhan gara Yesuus dhufanii akkana jedhanii gaaffii tokko isa gaafatan; **19** “Yaa barsiisaa yoo obboleessi nama tokkoo niittii fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin niittii isaa irraa du’e, obboleessi isaa niittii sana dhaalee obboleessa isatiif sanyii haa dhaabuu jedhee Museen nuu barreesseera. **20** Kunoo obboloota torbatu ture. Innis jalqabaa niittii fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin du’e. **21** Inni lammafaanis ishee fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin du’e. Innis sadaffaanis akkasuma ta’e. **22** Torban isaanii iyuu ijoollee hin dhalchine. Dhuma irratti dubartittiis ni duute. **23** Guyyaa du’aa ka’uutti ishee niittii isaa kamii taati? Torban isaanii iyuu ishee fuudhanii ruutii.” **24** Yesuus immoo akkana jedhee deebeise; “Isin waan Katabbiwwan Qulqulluu yookaan humna Waaqaa hin beekneef dogoggortu mitii? **25** Warri du’an yommuu du’aa ka’anitti akka ergamoota samii ta’u malee hin fuudhan; hin heerumanis. **26** Waa’ee warri du’an du’aa ka’uutti garuu akka Waaqni Kitaaba Musee keessatti, daggala boba’u biratti, ‘Ani Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Yaaqoob’ jedhee isatti dubbate isin hin dubbifnee? **27** Innis Waaqa warra jiraatanii malee Waaqa warra du’aniit miti.

Isin akka malee dogoggortaniirtu!” **28** Barsiistota seeraa keessa inni tokko dhufee wal falmuu isaanii dhaga’e. Innis akka Yesuus deebii gaarrii isaanii kenne hubatee, “Ajajni ajajawwan hunda caalu isa kami?” jedhee isa gaafate. **29** Yesuus akkana jedhee deebise; “Ajajni ajajawwan hunda caalu isa kana; ‘Yaa Israa’el dhaga’i! Waaqayyo Gooftaan keenya Gooftaa tokkicha. **30** Waqa kee Goofticha garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaan, humna kee guutuudhaan jaalladhu.” **31** Inni lammaffaan immoo, isa kana; ‘Ollaa kee akkuma ofii keetiitti jaalladhu.’ Ajajni ajajawwan kanneen caalu tokko iyuu hin jiru. **32** Barsiisaan seeraa sunis akkana jedhee deebise; “Yaa barsiisaa, ati dhugaa jette; Waaqa tokkicha malee Waaqni biraas hin jiruutii. **33** Garaa kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaan, humna kee guutuudhaan isa jaallachuun, ollaa kees akkuma ofii keetiitti jaallachuun, qalma gubamu fi aarsaa hunda caala.” **34** Yesuusis yommuu akka inni hubannaadhaan deebise argetti, “Ati mootummaa Waaqaa irraa fagoo hin jirtu” jedheen. Ergasii namni tokko iyuu deebii’ee gaaffii isaa gaafachuu ija hin jabaanne. **35** Yesuus utuu mana qulqullummaa keessatti barsiisaa jiruu akkana jedhee gaafate; “Barsiistonni seeraa maaliif Kiristoos ilma Daawit jedhu? **36** Daawit mataan isaa iyuu Hafuura Qulqulluudhaan geggeeffameek akkana jedhe: “Gooftichi Gooftaa kootiin, “Hamma ani diinota kee, miilla kee jala siif galchutti, gara mirga koo taa’i.” **37** Daawit mataan isaa iyuu ‘Gooftaa’ jedhee isa waama. Yoos inni akkamitti ilma isaa ta’uu danda’ a ree?” Tuunni guddaa sunis gammachuudhaan isa dhaga’e. **38** Yesuus utuu barsiisuu akkana jedhe; “Barsiistota seeraa irraa of eeggadhaa. Isaan uffata dhedherea uffatani nanaanna’u fi gabaa keessatti nagaagaa gaafatamuu jaallatu; **39** manneen sagadaa keessatti taa’umsa ulfinaa, lafa cidhaatti immoo iddo ulfinaa jaallatu. **40** Isaanis mana haadha hiyyeessaa saamanii onsu; of argisiisuu jedhaniis kadhannaadheeressu. Namoonni kunneen adaba guddaa adabamu.” **41** Yesuusis fulleel iddo kennaan kaa’amuu taa’ee namoota maallaqa isaanii mi’ a buusii keessa buusan ilaala ture. Sooreyyiin baay’eenis maallaqa baay’ee mi’ a sana keessa buusaa turan. **42** Haati hiyyeessaa hiyyeettiin tokko dhuftee saantima sibiila diimaa xixinnoo lama kan gatiin isaa gara saantima tokkoo ta’ e mi’ a sana keessa buufte. **43** Yesuusis barattoota isaa ofitti waamee akkana jedhe; “Ani dhuguman isinitti hima; haati hiyyeessaa hiyyeettiin kun warra mi’ a buusii kana keessa kennaa buusaa hunda caalaa buufteerti. **44** Isaan hundi qabeenya isaanii irraa kennan; isheen garuu hiyyuma ishee keessa waan hunda, waan ittiin jiraattu hunda kennite.”

13 Utuu Yesuus mana qulqullummaatii ba’aa jiruu barattoota isaa keessa inni tokko, “Yaa Barsiisa! Dhagaawwan gurguddaa kanneenii fi gamoowwan babbareedoo kanneen mee ilaali!” jedheen. **2** Yesuusis, “Gamoowwan gurguddaa kanneen argitaa? Ni diigama malee asitti dhagaan dhagaan irratti hin hafu” jedheen. **3** Utuu Yesuus Tulluu Ejersaa irra fulleel mana qulqullummaa taa’ee jiruu Phexros, Yaaqoob, Yohannissi fi Indiriyaas akkana jedhaniis kophatti isaa gaafatan; **4** “Mee nutti himi; wantoonni kunneen yoom ta’u? Mallatoon yeroo wantoonni kunneen hundi itti raawwatamanii maali?” **5** Yesuusis akkana isaanii jechuu jalqabe; “Akka namni tokko iyuu isin hin gowwoomsineef of eeggadhaa. **6** Namoonni hedduu, ‘Ani isa’ jechaa maqaa kootiin ni dhufu; nama hedduu ni gowwoomsu. **7** Isin yommuu waa’ee waraanaatii fi oodu waraanaa dhageessanitti hin rifatinde. Wanni akkanaa ta’u qabaaati; dhumni garuu amma iyuu hin geenyee. **8** Sabni sabatti, mootummaanis mootummaatti ni ka’ a. Sochiin lafaa iddo garaa garaatti ni ta’ a; beellis ni bu’ a. Kunis jalqaba ciniinsuu

da'umsaa ti. **9** "Isin of eeggachuu qabdu. Isin dabarfamtanii yaa'iitti ni kennamtu; manneen sagadaa keessattis ni garafamtu. Isinis akka isaanitti dhuga baatota taatanii anaaf jettanii fuula bulchitootaati fi moototaa dura ni dhaabattu. **10** Duraan dursee wangeelli saba hundatti lallabamuun qaba. **11** Yommuu qabamtanii qorumsaaf dhi'eeffamtanitti waa'ee waan dubbattanii duraan dursitanii hin yaadda'inaa. Waanuma yeroo sana isinii kennamu dubbadhaa; kan dubbatu Hafuura Qulqulluudha malee isin miti. **12** "Obboleessi dabarsee obboleessa du'atti kenna; abbaan dabarsee ijoolee isaa du'atti kenna. Ijooleenis warra isaaniitti ka'anii isaan aijeesu. **13** Namni hundinuu sababii maqaa kootif isin jibba; kan hamma dhuumaatti jabaatee dhaabatu garuu ni fayya. **14** "Isin yommuu wanni jibbisisaan badiisa fidu'sun iddo isaaf hin malle dhaabatee argitanitti, namni dubbisu haa hubatu; yommus warri Yihuudaa keessa jiran tulluwwanitti haabataraan. **15** Namni bantii manaa irra jiru tokko iyuu waan tokko illee fudhachuuuf gad hin bu'in yookaan mana hin seenin. **16** Namni lafa qotisaa jiru tokko iyuu uffataa isaa fudhachuuuf duubatti hin deebi'in. **17** Bara sana keessa dubartoota ulfaatti fi haadhota hoosisanifi wayyoo! **18** Kunis akka garnakeessa hin taaneef kadhadhaa. **19** Guyyoota sana keessa dhiphinni jalqaba uumama Waaqni uumee kaasee hamma ammaatti hin dhufin, kan gara fuula duraattis hin dhufne ni dhufaatti. **20** "Utuu Gooftaan guyyoota sana gabaabsuu baatee silaa namni tokko iyuu hin hafu ture. Garuu inni sababii filatamtoota filateetiff jedhee guyyoota sana gabaabseera. **21** Yeroo sana yoo namni kam iyuu, 'Ilaa Kiristoos as jira!' yookaan 'Ilaa, inni achi jira!' isiniin jedhe hin amaninaa. **22** Kiristoosoni sobatii fi rajonni soobaa ni ka'uutii; isaanis yoo danda'amfeef, filatamtoota illee gowwoomsuuf jedhanii mallattoo fi dinqii ni hoijetu. **23** Isin garuu of eeggadhaal! Ani waan hunda duraan dursee isinittti himeera. **24** "Bara sana keessa garuu dhiphina sana booddee, "Aduun ni dukkanoofti; ji'is ifa ishee hin kennitu; **25** urjiwwan samii irraa ni harca'u; humnoonni samii ni raafamu." **26** "Yeroo sana namoonni utuu Ilmi Namaa humna guddaa fi ulfinaan duumessaan dhufuu ni argu. **27** Innis Ergamoota isaa ergee filatamtoota isaa kanneen handaarawwan lafaa irraa hamma handaarawwan samiiwwaniitti jiran bubbleewwan afran irraa walitti qaba. **28** "Fakkeenyaa kana muka harbuu irraa baradhaa; yommuu dameen isaa latee baala baafatutti akka bonni dhi'aate ni beektu. **29** Akkasuma isinis yommuu wanni kun raawwataamuu isaa argitanitti akka inni dhi'aate, akka balbala irras ga'e ni beektu. **30** Ani dhuguma isinittti hima; hamma wanni kun hundi ta'utti dhaloonni kun hin darbu. **31** Samii fi lafti ni darbu; dubbiin koo garuu gonkumaa hin darbu. **32** "Waa'ee guyyaa sanaa yookaan waa'ee sa'aatii sanaa garuu Abbaa qofatu beeka malee namni tokko iyuu hin beeku; ergamoonti samii irraa iyuu hin beekan; yookaan ilmi iyuu hin beeku. **33** Of eeggadhaal! Damnaqaas! Yeroon sun yoom akka ta'e hin beektanitti. **34** Innis nama garboota isaatti taayitaa kennee, tokkoo tokkoo isaanittis hojji isaa kennee, akka garbichi karra eegu immo dammaqee eegu ajajee, mana isaa dhiisee karaa dheeraa deeme tokko fakkaa. **35** "Kanaafuu isin dammaqaa; yeroo itti abbaan mana sanaa deebi'u, jechuunis galgal yookaan halkan walakkaa yookaan iyya indaanqoo yookaan barii obboroo ta'uua isaa hin beektanitti. **36** Kunis akka inni akkuma tasaan dhufee utuu raftanuu isin hin arganoeff. **37** Ani waanan isinii jedhu nama hundumaan nan jedha; 'dammaqaal'

14 Ega Faasiikaa fi Ayyaana Maxinoottif guyyaa lama qofatu hafe; luboonni hangafoonii fi barsiistonni seerahaxxummaadhaan Yesusin qabanii aijeesuuf mari'achaa turan.

2 Isaanis, "Garuu akka namoonni goolii hin kaafneef yeroo ayanaaatti hin ta'in" jedhan. **3** Utuu inni Biitaaniyya keessa mana Simoon isa lamxxaa'aa sanaatti maaddiitti dhi'aatee jiruu, dubartiin tokko shittoo gatiin isaa guddaa ta'e kan naardoos qulqulluu irraa qopheeffame bilqaaxxi albaasxiroositti qabattee dhufte. Isheenis bilqaaxxi cabsitee shittoo sana mataa isaaatti dhangalaafte. **4** Namoota achi turan keessaan tokko tokko aaraniiakkana walii jedhan; "Shittoo kana balleessuu maaliif? **5** Silaa shittoon kun diinaarii dhibba sadii olitti gurguramee maallaqa isaa hiyyeyyiif kennun ni danda'ama tureetii." Isaanis isheetti dheekkaman. **6** Yesuus garuuakkana jedhe; "Ishee dhiisa. Maaliif ishee rakkiftu? Isheen waan gaarii naaf gooteerti. **7** Hiyyeyyiif yeroo hunda of biraa qabdu; isin yeroo feetan kamitti iyuu isaan gargaaru ni dandeessu. Ana garuu yeroo hunda of biraa hin qabdan. **8** Isheen waan daneedusu hoijette. Isheen duraan dursitee dhaga koo awwaalaaf dibde. **9** Ani dhuguma isinittti hima; addunyaa hunda irratti, iddo wangeelli itti lallabamu kamitti iyuu wanni isheen gootes yaadannoo isheetti ni odeeoffama." **10** Ergasisis warra Kudha Lamaan keessaan tokko, Yihuudaa Keeriyotichi, Yesusin dabarsee isaanitti kennuuf jedhee gara luboota hangafootaa dhaqe. **11** Isaanis yommuu waan kana dhaga'anitti gammadanii, maallaqa isaaf kennuuf waadaa galan. Kanaafuu Yihuudaan dabarsee isa kennuuf haala mijaa'a eeggachaa ture. **12** Guyyaa jalqaba Ayyaana Maxino, yeroo itti hoolaan Faasiikaa qalamutti barattoomni Yesuus, "Akka ni Faasiikaa nyaattuuf nu eessa dhaqnee akka siif qopheessinu barbaadda?" jedhanii isaa gaafatan. **13** Innis barattoota isaa keessaanama lama erge; akkanas isaanii jedhe; "Magaalaaseena; namichi okkotee bishaanii baatu tokko isinittti dhufa; isaa duukkaa bu'aa. **14** Abbaa mana namichi sun seenuuttiiniis, 'Barsiisaan, manni keessumaa ko, iddoon anitit barattoota koo wajjin Faasiikaa nyaadhu eessa? jedhee gaafata' jedhaa. **15** Abbaan manaa sunis darbii bal'aa miidhagfamee qopheeffame tokko isinittti argisiisa. Isinis achitti nuuf qopheessaa." **16** Barattoomni ka'anii magaalaa sana seenanii akkuma Yesuus isaanitti hime sanatti argatan. Faasiikaas ni qopheessan. **17** Yesusis yommuu galgalaa'etti warra Kudha Lamaan wajjin achi ga'e. **18** Utuu isaan maaddiitti dhi'aatanii jiranuu Yesuus, "Ani dhuguma isinittti nan hima; isin keessaan tokko, kan amma na wajjin nyaachuuuti jiru dabarsee na kenna" jedheen. **19** Isaanis gaddanii, tokko tokkoon, "Na ta'innaa laata?" jechuu jalqaban. **20** Innis akkana jedhee deebisee; "Namichi sun warra kudha Lamaan keessaan tokkoo dha. Innis isaa na wajjin gabatee keessaan cuuphatuu dha. **21** Ilmi Namaa akkuma waa'een isaa barreeffame sanatti ni deema. Garuu namicha dabarsee Ilma Namaa kenu sanaaf wayyoo! Inni utuu dhalachuu baatee isaaf wayya ture." **22** Utuu nyaachaa jiranuu Yesuus buddeena fuudhee eebbise; caccabsees, "Fudhadhaa; kun foon koo ti" jedhee isaanifi kenne. **23** Xofoos fuudhee galata galchee isaanifi kenne; hundi isaanis xofoo sana irraa dhugan. **24** Innis akkana isaanin jedhe; "Kun dhiiga ko, dhiiga kakuu haaraan kan namoota baay'eef dhangalaafamuu dha. **25** Ani dhuguma isinittti nan hima; ani hamman guyyaa sana mootummaa Waqaqa keessatti deebi'ee dhugutti ija wayinii kana irraa deebi'ee hin dhugu." **26** Isaanis erga faarfannaa faarfatanii booddee Tulluu Ejersaatti qajeelan. **27** Yesuus akkana isaanii jedhe; "Hundi keessan ni gufattu; akkana jedhamee barreeffameeraati: "Ani tiksee nan rukuta; hoolonnis ni bittinneeffamu." **28** Ani garuu ergan du'aa ka'ee booddee isin dura Galilaa nan dhaqa." **29** Phexros garuu, "Yoo namni hundinuu gufate iyuu ani hin gufadhu" jedheen. **30** Yesuus immo debisee, "Ani dhuguma sitti nan hima; ati

har'a, edanuma utuu indaanqoon yeroo lama hin iyyin, yeroo sadii na ganta" jedheen. **31** Phexros garuu, "Ani yoon si wajjin du'u qabaadhe illee gorkumaa si hin ganu" jedhee jabeessee dubbate. Hundi isaaniis akkasuma jedhan. **32** Isaanis iddo Geetesemaanee jedhamu tokko dhaqan; Yesuusit barattoota isaatiin, "Hamma ani kadhadhutti isin as taa'aa" jedhe. **33** Innis Phexrosin, Yaqqobii fi Yohannisin of faana fudhatee, akka malee dhiphachuu fi yaadda'uus jalqabe. **34** Innis, "Lubbuun koo akka malee gadditee du'u geesseerti. Isin asuma turaatti dammaqa" jedheen. **35** Innis xinnoo achi hiiqee lafatti gombifamee, yoo danda'ame akka sa'atiin sun isa irra darbituuf kadhate. **36** Innis, "Aabbaa, yaa Abbaa, wanni hundinuu siif ni danda'ama. Xoofoo kana narraa fuudhi. Garuu akka fedhii keetii malee akka fedhii kootii hin ta'in" jedhe. **37** Innis gara barattoota isaatti deebi'ee utuu rafanuu isaan arge. Phexrosiinisakkana jedhe; "Simoon, ati amma illee inuma raftaa? Sa'atii tokkittii illee dammaqua hin daneenyee? **38** Isin akka qorumsatti hin gallef dammaqaakadhadhaa. Hafurri qophaa'aa dha; foon garuu dadhabaa dha." **39** Ammas achi hiiqee waanuma duraan kadhate sana kadhate. **40** Inni yommuu deebi'ee dhufetti, ammas utuu rafanuu isaan arge; iji isaanii itti ulfaated tureetii. Isaanis akka maal jedhanii deebisanifi hin beekne. **41** Yeroo sadaffaa deebi'ee akkana jedheen; "Isin amma iyuu raftanii boqochaa jirtuu? Ni ga'al Sa'atii sun ga'eera. Kunoo, Ilmi Namaa dabarfamee harka cubbamootaatti ni kennama. **42** Ka'aa ni deemnaal Kunoo, namichi dabarsee na kennu sun dhufaa jira." **43** Utuma inni dubbachaa jiruus, Yihuudaan namichi warra Kudha Lاماan keessaa tokko ta'e sun dhuffe. Tuunni luboota hangafoota, barsiistota seeraatii fi maanguddoota biraa ergames goraadee fi bokkuu qabatee isa wajjin dhufe. **44** Inni dabarsee Yesuusin kennu sunis, "Namichi ani dhungadhu isa; isinis isa qabaatii eegaa isa fuudhaa deemaa" jedhee mallattoo kenneefii ture. **45** Yihuudaanis yommusuma Yesuusitti dhi'aatee, "Yaa Barsiisa!" jedhee isa dhungate. **46** Namoonni sun Yesuusin qabanii hidhan. **47** Warra achi dhadhaabachaa turan keessaa inni tokko garuu goraadee isaa luqqifatee garbicha luba ol aanaa dha'ee gurra isaa irraa kute. **48** Yesuusit akkana jedhe; "Isin goraadee fi bokkuu qabattanii akka nama hattuu qabuutti na qabuu dhuftanii?" **49** Ani guyyuma guyyaan mana qulqullummaa keessatti barsiisaa isin wajjin ture; isinis na hin qabne. Garuu Katabbiwwan Qulqulluun raawwataatum qabu." **50** Isaaan hundinuu isa dhiisianii baqatan. **51** Dargaggeessi tokkos uffata quincee talbaa irraa hoijetame tokko qullaas isaa irra buufatee Yesuus faana deemaa ture. Yeroo isa qabanittis, **52** dargaggeessi sun uffata isaa dhiisee, qullaas isaa harkaa ba'e. **53** Isaanis Yesuusin luba ol aanaatti geessan; luboonti hangafoonni, maanguddoonnii fi barsiistonni seeraa hundinuu walitti qabaman. **54** Phexrosis hamma dallaa luba ol aanaa keessatti fagootti isa duukaa bu'e. Innis waardiyoota wajjin ibidda bira taa'ee qaqqamachaa ture. **55** Luboonti hangafoonni fi yaa'iin guutuun Yesuusin ajjeesuu jedhanii ragaan isatti barbaadaa turan; isaaan garuu homaa hin arganne. **56** Namoonni baay'een sobaan isatti dhugaa ba'an; dhugaa ba'umsi isaanii garuu tokko hin taane. **57** Tokko tokko immoo ka'anii akkana jedhaanii sobaan isatti dhugaa ba'an: **58** "Mana qulqullummaa kan harka namaatiin ijaarame kana diigee kan biraa kan harka namaatiin hin ijaaramin guyyaa sadii keessatti deebisee nan ijaara' jechuu isaa dhageenyerra." **59** Haa ta'u malee dhugaa ba'umsi isaanii amma illee tokko hin taane. **60** Lubichi ol aanaanis ka'ee fula isaanii dura dhaabatee, "Ati deebii tokko illee hin kennituu? Wanni namoonni kunneen dhugaa sitti ba'an kun maali?" jedhee Yesuusin gaafate. **61**

Yesuus garuu inuma cal'ise malee deebii tokko illee hin kennine. Lubichi ol aanaan ammas, "Kiristoos Ilmi isa Eebbfamama Sanaa sii?" jedhee isa gaafate. **62** Yesuusis, "Eeyyee ana; isin utuu Ilmi Namaa karaa mirga Humna Qabeessa sanaatiin taa'ee, duumessa samiitiin dhufuu ni argitu" jedhe. **63** Lubichi ol aanaan uffata isaa tarasaasee akkana jedhe; "Kana caalaa dhuga baatota maalii nu barbaachisa?" **64** Waaqa arrabsuu isaa isini iyuu dhageessaniirtu. Maal isinitti fakkaata?" Hundi isaanii du'atu isaaaf mala jedhanii isatti muran. **65** Namoonni tokko tokko isatti tufuu jalqaban; fula isaaas haguuganii abootteen isa rukutanii, "Mee raajii dubbadhul" jedhan. Eegdorris fuudhanii isa kakkabalani. **66** Utuu Phexros dallaa sana keessa gara gadii jiruu xomboreewwan luba ol aanaa keessaa tokko dhufte. **67** Isheen utuu Phexros ibidda qaqqammatuu argite; hubattees isa ilaalte. Isheen, "Atis Yesuus nama Naazreeti sana wajjin turte" jetteen. **68** Inni garuu, "Ani waan ati jettu hin beeku; naaf hin galus" jedhee gane. Karra dellaatiiniis gad ba'e; indaanqoonis ni iyye. **69** Xomboreen sun ammas isa argitee warra achi dhadhaabataniin, "Namichi kun jara keessaa tokkoo dha" jette. **70** Inni garuu ammas ni gane. Yeroo xinnoo booddee immoo warri achi dhadhaabachaa turan Phexrosiin, "Atis nama Galiilaa waan taateef dhuguma iyuu jara keessaa tokkoo dha!" jedhaniin. **71** Innis, "Ani namicha isin waa'ee isaa dubbattan kana hin beeku" jedhee of abaruu fi kakachuu jalqabe. **72** Yommusuma indaanqoon lammata iyye. Phexrosis dubbi Yesuus, "Utuu indaanqoon yeroo lama hin iyyin, ati yeroo sadii na ganta" isaan jedhee ture sana yaadatee boo'e.

15 Ganama barii luboonti hangafoonni, maanguddoota, barsiistota seeraatii fi guutummaa yaa'ii Yihuudoottaa wajjin mari'atanii Yesuusin hidhanii, geessanii Philaaxoositti dabarsanii kennan. **2** Philaaxosis, "Ati mootii Yihuudoottatii?" jedhee isa gaafate. Yesuus immoo, "Atuu jette kaa!" jedhee deebise. **3** Luboonti hangafoonni waan baay'eedhaanii isaa himatan. **4** Philaaxoos amma illee, "Ati deebii hin kennituu? Isaa waan meeqaan akka si himatan mee ilaali" jedhee isa gaafate. **5** Yesuus garuu amma illee deebii tokko iyuu hin kennine; Philaaxosis ni dinqisiifate. **6** Innis nama hidhame kan sabni gaafate tokko Guyyaa Ayyaanaa hunda gad dhiisa ture. **7** Namichi Barabbaas jedhamu tokko finciltotta goolii kaasanii nama ajjeesan wajjin mana hidhaa keessa ture. **8** Uummanni sunis Philaaxoos bira dhagee akka inni waan duraan gochaafii ture sana isaanii godhu isaa kadhate. **9** Philaaxoos garuu, "Akka ani mootii Yihuudoottaa gad isinii dhiisu barbaadduu?" jedhee gaafate; **10** inni akka luboonti hangafoonni hinaaffaadhaan Yesuusin dabarsanii isatti kennan ni beeka tureetii. **11** Luboonti hangafoonni garuu akka Philaaxoos qooda Yesuus Barabbaasin gad dhiisu akka isaa kadhataniiif namoota kakaasan. **12** Philaaxosis, "Yoos namicha isin mootii Yihuudoottaa jettaniin kana maal godhu ree?" jedhee amma illee isaan gaafate. **13** Isaa amma illee, "Isa fannisi!" jedhaniii iyay. **14** Philaaxoos immoo, "Maaliif? Inni yakka maalii hoijete?" jedhee gaafate. Isaa garuu ittuma caalchisani, "Isa fannisi!" jedhaniii iyay. **15** Kanaafuu Philaaxoos namoota gammachiisuuif jedhee Barabbaasin gad isaanii dhiise. Yesuusin garuu garafsiisee akka inni fannifamuuf dabarsee kenne. **16** Ergasii loltooni Yesuusin mana bulchaatti, jechuuniis Piraayitooriyoontti ol galchan; raayyaa loltootaa hundas walitti waaman. **17** Uffata dhiilgee itti uffisan; gonfoo qoraattiis micciiruan dha'anii isaa irra kaa'an. **18** Isaaanis, "Akkam ree, yaa mootii Yihuudoottaa" jedhaniii nagaa isaa gaafachuu jalqaban. **19** Uleedhaanis mataa isaa rukutan; isattis tufan. Jilbeenfataniis sagadanifi. **20** Erga itti qoosanii booddee uffata

diimaa dhiilgee sana irraa baasanii wayyaa isaa deebisanii isatti uffisan. Fannisuufis isa fuudhanii deeman. **21** Isaanis namicha Qareenaa kan Simeoon jedhamu tokko utuu inni baadiyyaadhaa dhufee achiin darbaa jiruu arganii akka inni fannoo Yesuus baatuuf isa dirqisiisan. Namichi kunis abbaa Iskindiroosii fi Ruufoosi ti. **22** Isaanis iddo Golgoottaa jedhamutti Yesuusin geessan; Golgoottaa jechuun “Iddo buqqee mataa” jechuun dha. **23** Jarris akka inni daadhii wayinii kan qumbiin walitti makame dhuguuf kenniaifi; inni garuu fudhachuu dide. **24** Isaanis isa fannisan. Uffata isaas gargar qoodatanii tokkoon tokkoon namaa maal akka argatu murteeusuuf ixaab buufatan. **25** Yeroon isaan itti isa fannisanis ganama sa'atii sadii ture. **26** Katabbiin waan inni ittiin himatamee kan, Mooticha Yihuudootaa, jedhu mataa isaatiin ol ture. **27** Hattoota lamas, isa tokko mirga isaatiin, kaan immoo bitaa isaatiin isa wajjin fannisan. [**28** Kanaanis dubbiin kitaabni, “Inni akka seeraa cabsitootaatti lakkaa’ame” jedhu sun ni rawwatame.] **29** Warri achiin darbanis isa arrabsan; mataa isaanis raasani, “Muu! Ati kan mana qulqullummaa diigdee guyyaa sadiitti ijarta, **30** mee fannoo irraa gad bu’ittii of oolchil” jedhan. **31** Akkasumas luboontti hangafoonni fi barsiistonni seeraa wajjin itti qoosan. Akkanas jedhan; “Inni warra kaan oolcheera; ofii isaa garuu oolchuu hin danda’u!” **32** Akka nu arginee amannuuf Kirstoos mootichii Israael kun mee amma fannoo irraa gad haa bu’u.” Warri isa wajjin fannifamanis isa arrabsan. **33** Sa’atii ja’aa jalqabee, hamma sa’atii sagaliitti dukkanni lafa hunda irra bu’e. **34** Sa’atii sagallittis Yesuus sagalee guddaadhaan, “Eloohee! Eloohie! Laamaa Sabaqtanii?” jedhee iyye. Hiikkaanisaas, “Yaa Waqa ko! Yaa Waqa ko! Ati maaliif na dhiifte?” jechuun dha. **35** Warra achi dhadaabatn keessaa tokko tokko yommuu waan kana dhaga’anitti, “Ilaa, inni Eeliyaasin waamaa” jedhan. **36** Namichi tokkos fiigjee, ispoonjii dhangaggaa’adhaan guutee, uleetti kaa’e; akka inni dhuguufis Yesuusif kennee, “Mee isa dhiisaa. Akka Eeliyaas dhufee gad isa buusu arginaatii” jedhe. **37** Yesuusis sagalee guddaadhaan iyeye hafuura dhumaan baafate. **38** Golgaan mana qulqullummaas olii hamma gadiitti iddo lamatti tarsa’e. **39** Ajajaan dhibbaa kan fuula Yesuus dura dhaabachaa tures yommuu iyyuu Yesuus dhaga ee akka inni itti hafuura dhumaan baafate argettii, “Dhugumaanuu namichi kun Ilma Waqaqa ture!” jedhe. **40** Dubartooni tokko tokkos fagoodhaa ilaala turan. Isaan keessaa Maariyaam ishee Magdalaa, Maariyaam haadha Yaaqoob is quixusutti fi Yoosaa akkasumas Saloomee turan. **41** Isaanis yeroo inni Galilaa turetti isa duukaa bu’aniisa tajajila turan. Dubartooniisa wajjin Yerusaalemitti ol ba’ani baay’een kaanis achi turan. **42** Guyyaan sun Guyyaa Qophii jechuunis guyyaa Sanbataan duraa ture. Yommuu galgalaa’ettis, **43** Yoosef namni Armaatiyya, misesensi yaa’ii beekamaan kan mataan isaa mootummaa Waqaqa eeggachaa ture tokko ija jabinaan gara Phiilaaxoos dhaqee reefaa Yesuus kadhate. **44** Phiilaaxoosis yommuu akka inni du’e dhaga’etti ni dinqifate. Ajajaan dhibbaa sanas ofitti waamee Yesuus erga du’ee turuu fi turuu baachuu isaa gaafate. **45** Akka inni du’e ajajaa dhibbaa sana irraa erga mirkaneeffatee booddee reefaa sana Yoosefif kenne. **46** Yoosefis huuccuu quncee talbaa irraa hojjetame bitee, reefaa sana gad buusee, huuccuu sanaan kafanee awwaala garaa kattaa keessatti qotate keessa kaa’e. Dhagaa tokkos balbalaa awwaala sanaatti gangalchee cufe. **47** Maariyaam isheeen Magdalaatii fi Maariyaam haati Yoosaa lafa inni kaa’ame ni argan.

16 Erga Sanbanni darbee booddee Maariyaam isheeen Magdalaa, Maariyaam haati Yaaqoobii fi Saloomeen dhaqanii reefaa Yesuus dibuuf jedhanii urgooftuu bitan. **2** Isaanis

guyyaa jalqaba torbaan sanaa ganama barii, akkuma biiftuun baateen gara awwaalaalaa dhaqan; **3** isaanis, “Eenyutu balbalaa awwaalaalaa irraa dhaga sana nuu gangalcha?” waliin jedhan. **4** Yommuu mil’ataniii ilaalanitti garuu akka dhagaan baay’ee gudduna sun afaan awwaalaalaa irraa gangalfame argan. **5** Isaanis awwaalaalaa keessa seenanii dargaggeessa uffata adii uffate tokko karaa mirgaatiin taa’ee arganii rifatan. **6** Innisakkana isaanii jedhe; “Hin rifatinaal Isin Yesuus Nama Naazreeti isa fannifamee ture barbaaddu. Inni ka’eer! As hin jiru. Mee iddoosaanisa kaa’aniit turan ilaala. **7** Garuu dhaqaatiit barattoota isaatii fi Phexrositti, ‘Inni isin dursee Galiilaa ni dhaqa. Akkuma isinitti hime sanas achitti isa ni argitu’ jedhaatiit himaa.’ **8** Dubartooni sunis Hollachaa fi dinqisiifachaa gad ba’ani awwaalicha biraa baqatan. Sababii sodaatanifiis nama tokkotti illee homaa hin himne. [**9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20) Yesuusis barii guyyaa jalqaba torban sanaa yeroo du’aa ka’etti duraan dursee Maariyaam ishee Magdalaatii mul’ate; Maariyaam kunis kan inni hafuurot hamoo torba ishee keessaa baasee turee dha. **10** Isheenis dhaqxee utuu warriisa wajjin turan wawwaachuu fi boo’utti jiranuu isaanitti himte. **11** Isaan garuu yommuu akka Yesuus jiraataa ta’ee fi akka isheeisa argite dhaga’anitti waan sana hin amanne. **12** Ergasiisisaan keessaa utuu namoonni lama baadiyyaa dhaqaa jiranuu Yesuus bifa biraatiinisaanitti mul’ate. **13** Jarris deebi’ani warra hafanitti himan; isaan garuu warra kanas hin amanne. **14** Ergasiis Yesuus utuu isaan maaddiitti dhi’aataniii jiranuu warra Kudha Tokkotti mul’ate; innis sababii isaan warra erga inni du’aa ka’esi argan sana amanuu didaniiif, amantii dhabuu isaanittif fi mata jabina isaanittif isaan ifate. **15** Innisakkana isaanii jedhe; “Gara addunyaa hundaa dhaqaa; uumama hundumattis wangeela lallabaa. **16** Nammi amanuu fi cuuphamu kam iyyuu ni fayyaa; nama hin amannetti garuu ni murama. **17** Mallattoon kunis warra amanan irraa mul’ata; isaan maqaakootiin hafuurota hamoo baasu; afaan haaraadhaan dubbatu; **18** harka isaanittif bofa ni qabu; yoo summii nama ajeesu dhugan isaan hin midhu; harka isaanii namoota dhukkubsatan irra ni kaa’u; namoonnis ni fayyu.” **19** Yesuus Gooftaan erga isaanitti dubbathee booddee samiitti ol fudhatamee gara mirga Waaqaatiin taa’ee. **20** Barattoonnis achii ba’aniiddu hundatti lallaban; Gooftaanisisaan wajjin hojjechaa ture; dubbiiisaas dinqiiwwan hojjetamaniin ni mirkaneessa ture.]

Luqaas

1 Namoonni baay'een seenaa wantoota nu gidduutti raawwatame sanaa barreessuu yaalaniiru; **2** kunis akka warri jalqabaa kaasanii ijaan arganii fi tajaajiltoota dubbichaa turan sun nutti dabarsanii kennanitti. **3** Kanaafuu yaa Tewofilos kabajamaa, anis jalqabumaa kaasee waan hundumaa sirriitti ergan qoradhee booddee seenaa sana wal duraa duubaan siif barreessuu waan gaarii natti fakkaateera. **4** Kunis akka wannu ati baratte sun dhugaa ta'e akka beektuuf. **5** Bara Heroodis mootii Yihuudaa turetti ramaddii lubummaa Abiyaa keessaa luba Zakkaariyaas jedhamu tokkotu ture; niitiin isaa Elsaabeexis sanyii Aroon. **6** Lamaan isaanii iyuu ajajaa fi seera Gooftaa hunda mudaa malee eeguudhaan fuula Waaqaa duratti qajeeltota turan. **7** Garuu Elsaabeex waan dhabduu turteef ijoollee hin qaban ture; lamaan isaanii iyuu dulloomanii turan. **8** Zakkaariyaasis dabareen garee isaa geenyaaan utuu fuula Waaqaa duratti tajaajila lubummaa isaa kennaa jiruu, **9** akkuma duudhaa lubummaatti akka mana qulqullummaa Gooftaa seeneeixaana aarsuuf ixadaan filatame. **10** Yeroo ixanni aarfamuttis namoonni baay'een alatti kadhachaa turan. **11** Ergamaan Gooftaa iddo aarsaa ixanaatiin mirga dhaabatee Zakkaariyaassisit mul'ate. **12** Zakkaariyaasis yommuu isaa argettii ni rifate; sodaanis isaa qabate. **13** Ergamaan sun garuu akkana isaan jedhe; "Yaa Zakkaariyaas, hin sodaatin; kadhananee kee dhaga'aemeera. Niitiin kkee Elsaabeex ilma siif deessi; ati maqaa isaa Yohannis jedhii moggaasi. **14** Ati ilillee fi gammachuu ni qabaatta; namoonni baay'eenis dhalachuu isaatii ni gammadu; **15** inni fuula Gooftaa duratti guddaa ta'atti. Daadhii wayinii yookaan dhugaattii nama macheessu gonkumaa dhuguu hin qabu; utuma garaa haadha isaa keessa jiruu Hafuura Qulqulluudhaan ni guutamte. **16** Saba Israa'el keessasaa namoota baay'ee gara Gooftaa, gara Waaqa isaaniiiti ni deebisa. **17** Innis saba Gooftaaf qophaa'e tokko kurfeessuuf jedhee garaa abbootii gara ijoollee isaanittii, warra hin ajajamne immoo gara ogummamaa qajeeltottati deebisuuf hafuuraa fi humna Eeliyaasiin fuula Gooftaa dura ni deema." **18** Zakkaariyaasis, "Aniakkamittin kana beeka? Ani dulloomeera; umuriin miiti kootiis deemeey jira" jedhee ergamaan sana gaafate. **19** Ergamaan sunis akkana jedhee deebiseef, "Ani Gabri'eel isaa fuula Waaqaa dura dhaabatuuf dha; anis sitti dubbachuu fi oduu gammachiisaa kana sitti himuuf ergameera. **20** Kunoo, ati sababii dubbi koo isa yeroo isaatii mirkanaa'u hin amaniniif hamma gaafa wannu kun ta'uutti ni duudda; dubbachuu hin dandeessu." **21** Uummannis yeroo sana sababii Zakkaariyaas yeroo akkas dheeratu mana qulqullummaa keessa tureef dinqifachaa isaa eegaa ture. **22** Garuu Zakkaariyaas yommuu gad ba'etti waan isaanitti dubbachuu hin danda'iiniif isaan akka inni mana qulqullummaa keessatti mul'ata wayii arge hubatan; innis mallattoon isaanitti himaa ture malee dubbachuu hin dandeeyne. **23** Innis yommuu yeroon tajaajila isaa rawwatetti gara mana isaatii deebi'e. **24** Ergasii niitiin isaa Elsaabeex ulfootee hamma ji'a shaniitti manaa hin baane. **25** Isheenisi, "Gooftaan salphina namoota gidduutti narrat ure narraa kaasuuuf jedhee guyyaa arjummaan na yaadatetti waan kana naa godhe" jette. **26** Ji'a ja'ffaatis Gabri'eel Ergamichi Waaqa biraa gara magaalaa Naazreeti ishee Galilaa keessatti argamtuutti ergame; **27** innis gara durba namichi sanyii Daawit irraa dhalate kan maqaan isaa Yooslef jedhamu tokkoof kaadhimamtee dhufe. Maqaan durba qulqullittii sanaas Maariyaam ture. **28** Ergamaan Waaqaa sunis gara ishee dhaqee, "Yaa ishee surraa argatte; nagaan siif haa ta'u! Gooftaan si wajjin jira" jedhe. **29** Maariyaam garuu dubbi ergamaa sanaatiin akka malee jeeqamtee, "Kun

nagaagakamii?" jettee yaadde. **30** Ergamichi garuu akkana isheedhaan jedhe; "Yaa Maariyaam, hin sodaatin; ati Waaqa biraa surraa argatteertaa. **31** Kunoo ni ulfootta; Ilmas ni deessa; maqaa isaa Yesuu jettee moggaasta. **32** Innis guddaa ni ta'a; Ilma Waaqa Waan Hundaa Olii jedhamees ni waamama. Waaqni Gooftaanis teessoo Abbaa isaa Daawit ni kennaa; **33** inni mana Yaaqob irratti bara baraa ni mo'a; mootummaanisaas dhuma hin qabu." (**aīōn g165**) **34** Maariyaamis, "Ani durba; yos wannu kun akkamitti ta'u danda'a ree?" jettee ergamaa sana gaafatte. **35** Ergamaan sunis akkana jedhee deebiseef; "Hafuurri Qulqulluun sirra bu'a; humni Waaqa Waan Hundaa Olii si golbooba. Kanaaf inni qulqulluun dhalatu sun ilma Waaqaa ni jedhami. **36** Kunoo, firri kkee Elsaabeexi iyuu dulluma ishee keessa ilma ulfooteerti; isheen dhabduu jedhamaa ture sun ji'a ja'affaa qabattee. **37** Wannni Waaqaaf hin danda'amne hin jiruutii." **38** Maariyaamis, "Kunoo, ami garbitti Gooftaa ti. Akkuma ati dubbatte naaf has ta'u" jettee. Ergamichis ishee dhiisee deeme. **39** Yeroo sana Maariyaam kaatee ariitiidhaan gara magaalaa baddaa biyya Yihuudaa tokkoo dhaqx. **40** Isheenisi mana Zakkaariyaas seentee Elsaabeexin nagaagaa gaafatte. **41** Elsaabeexis yommuu nagaagaa Maariyaam dhageessetti mucaan sun gadameessa ishee keessa u'taale. Elsaabeexis Hafuura Qulqulluudhaan ni guutamte. **42** Isheenisi sagalee ishee ol fudhattee iyuitee akkana jette; "Ati dubartoota keessaa eebbfamtuu dha; mucaan ati deessus eebbfamataa dha. **43** Garuu akka haati Gooftaa koo gara koo dhuftuuf arjummaan akkanaa akkamitti naa godhame? **44** Kunoo, akkuma sagaleen nagaagaa keetii gurra koo seeneen ulfi gadameessa koo keessa jiru gammachuu utaaleera. **45** Wannni Gooftaan isheetti dubbatte akka raawwatamuun amante isheen eebbfamatuu dhal!" **46** Maariyaamis akkana jette: "Lubbuun koo Gooftaadhaaf ulfina kenniti; **47** hafuurri koos fayisa koo Waaqatti ni gammada; **48** inni salphina garbitti isaa argeeraati. Kunoo ammaa jalqabee dhaloonni hundinuu eebbfamtuu naan jedha; **49** inni humna qabeessi sun waan guddaa naa godheeraati; maqaan isaa qulqullu dha. **50** Araarri isaa warra isaa sodaatanifi dhalootaa hamma dhalootaatti itti fufa. **51** inni irree isaatii hojjiiwan gurguddaa hojjeteera; of tuultotas yaada garaa isaaniiiti bittinnesseera. **52** Bulchitoota teessoo isaanii irraa buuseera; gad of qabeeyyii garuu ol kaaesera. **53** Warra beela'an waan gaariidhaan quufseera; sooreyyii garuu harka duwwaa deebiseera. **54** inni araara qabeessa ta'u isaa yaadachaa garbicha isaa Israa'elin gargaareera; **55** unni akkuma inni abbootii keenyaaf, Abrahaamii fi sanyii isaatiiif bara baraan waadaa galetti." (**aīōn g165**) **56** Maariyaamis gara ji'a sadii Elsaabeexi bira turtee gara mana ofii isheetti deebite. **57** Elsaabeexi yeroon da'umsa ishee geenyaaan ilma deesse. **58** Olloonni isheetti fi firoonni ishee akka Gooftaan araara guddaa isheef godhe dhaga'anii ishee wajjin gammadan. **59** Isanis guyyaa saddeettaffaatti daa'ima sana dhagna qabuu dhufan; Zakkaariyaas jedhaniis maqaa abbaa isaatii isaa moggaasuus fedhan. **60** Haati isaa garuu, "Lakkii! Inni Yohannis jedhamee waamamuu qaba" jette. **61** Isanis, "Firoota kee keessa namni maqaa akkanaa qabu tokko iyuu hin jiru" jedhaniin. **62** Namoonni sunis akka Zakkaariyaas enyu jedhee daa'ima sana waamuu barbaadu beekkuuf jedhaniis mallattoon isaa gaafatan. **63** Innis gabatee irratti barreessu kadhathee, "Maqaan isaa Yohannis" jedhee barreesse; hundi isaanii ni dinqifatan. **64** Yommusuma afaan isaa banamee arrabni isaa hiikame; innis Waaqa galateeffachuudhaan dubbachuu jalqabe. **65** Olloonni isaanii hundinuu sodaadhaan guutaman; wannu kunis baddaa biyya Yihuudaa hunda keessatti odeeoffame. **66** Warri kana

dhaga'an hundinuu, "Yoos daa'imi ni kun nama akkamii ta'inni laata?" jedhanii garaa isaaniitti dinqifatan. Harki Gooftaa isaa wajjin tureetii. **67** Zakkariyaas abbaan Yohannis Hafuura Qulqulluudhaan guutamee akkana jedhees rajjii dubbatte: **68** "Sababii dhufee saba isaa fureef Gooftaa, Waaqni Israa'el haa eebfibamu. **69** Inni mana garbicha isaa mana Daawit keessatti gaanfa fayyinaa nuuf kaaseera; **70** akkuma afaan rajjota isaa qulqulloota duriitiin dubbatte (**aiōn g165**) **71** diinota keenya jalaa, harka warra nu jibban hundumaa keessaas nu baasuuf jedhee **72** araara abbootii keenyaaf waadaa gale sana raawwachuudhaaf, kakuu isaa qulqullu, **73** inni abbaa keenya Abrahaamiik kakate yaadachuudhaaf, **74** harka diinota keenya keessaas nu baasuudhaaf, akka nu sodaa malee isaa tajaajillu nu dandeessiisuuudhaaf, **75** akka nu bara jireenya keenya guutuu qulqullinaa fi qajeelinan, fuula isaa durattu tajaajilluuf waan kana godhe. **76** "Yaa mucaa ko, ati rajjii Waaqa Waan Hundaa Olii ni jedhamta; ati karaa isaa qopheessuu fuula Gooftaa dura ni deemtaati; **77** kunis akka ati dhiifama cubbuu argachuu isaaniittiin beekumsa fayyinaa saba isaaatiif kennituuf; **78** sababii araara Waaqa keenya kan gara laafinaan guutame kan bariin fayyinaa samii irraa ittiin nuu bari'u, **79** warra dukkana keessa, gaaddidduu du'a jala jiraniif akka ifa kennuuf; miilla keenyas karaa nagaa irra deemsisuuf." **80** Mucichis guddatee hafuuraan jabaachaa deeme; hamma guyyaa saba Israa'elitti mul'ateettis gammoojiji keessa jiraate.

2 Bara sana keessa akka addunyaan Roomaa hundi galmeeffamuuf Awugisxoos Qeesaar bira labsiin ba'e. **2** Lakkobsi sabaa kunis bara Qereenewoos bulchaa biyya Sooriyya turetti yeroo jalqabaatiif taasifame. **3** Namni hundinuu galmeeffamuuf gara magaalaa itti dhalateet dhage. **4** Yoosefis manaa fi sanyii Daawit keessaan waan dhalateef magaalaa Naazreetti ishee Galilaa keessaatii ka'ee gara magaalaa Daawit ishee Yihuudaa keessaan kan Beetlihem jedhamtuutti ol ba'e. **5** Innis kaadhima isaa Maariyaam ishee ulfa turti sana wajjin galmeeffamuuf dhage. **6** Utuma isaan achi jiranuu yeroon da'umsa ishee ga'e. **7** Isheenii ilma ishee sana hangafa deesse. Waan mana bultii keessumootaa keessa iddoon hin jiraatinif huuccuudhaan martee bidiruu keessa isa ciibsite. **8** Tiksoota halkan halkan ala bulanii bushaayee isaanittii tikfatanatu biyya sana ture. **9** Ergamaan Gooftaa isaanitti mul'ate; ulfinni Gooftaa naannoo isaaniitti ibse; isaanis akka malee sodaatan. **10** Ergamaan sun garuu akkana isaaniin jedhe; "Hin sodaatinaa. Kunoo, ani oduu gaarii baay'ee nama gammachisu kan saba hundumaaaf ta'u isinii fideeraatii. **11** Har'a magaalaa Daawit keessatti fayyisaan isiniiif dhalateera; innis Kiristos Goofticha. **12** Kunis mallattoo isiniiif ta'a: Daa'ima huuccuudhaan maramee bidiruu keessa ciisu tokko ni argitu." **13** Ergamaan sana wajjinis raayyaan samii irraa baay'een akkuma tasaa mul'atanii Waaqa galateeffachaa akkana jedhan; **14** "Samii gubbaatti ulfinni Waaqaaf, lafa irrattis nagaan namoota inni itti gammaduuf haata'u." **15** Erga Ergamooni tiksoota dhiisanii gara samiitti ol ba'anii booddee tiksooni sun, "Kottaa Beetlihemin dhagnee waan ta'e kan Gooftaan nutti hime kana ilaala" waliin jedhan. **16** Isaanis dafanii dhaqanii Maariyaamii fi Yoosefin, daa'ima bidiruu keessa ciisus argan. **17** Yommuu isaa arganitti waan waa'ee mucichaa isaanitti himame sana odeessan; **18** warri waan kana dhaga'an hundinuu waan tiksooni isaanitti himan sana ni dinqifatan. **19** Maariyaam garuu waan kana hunda garaattti qabattee itti yaadaa ture. **20** Tiksooniis sababii waan dhaga'anii fi arganiiif Waaqaaf ulfina kennaa, isaa jajachaas deeb'i'an; wanni hundinuu akkuma isaanitti himame sana tureetii. **21**

Innis guyyaa saddeettaffaatti, akkuma yeroon dhagna qabaa isaa ga'een maqaa utuu haati isaa iyyuu isa hin ulfaa'iniin dura ergamaan Waaqaa isaaaf baaseen Yesuus jedhamee moggaafame. **22** Akka Seera Museetti yeroon qulqullaa' ummaa isaanii geenyaa Yoosiefi fi Maariyaam daa'ima sana Gooftaa durattu dhi'eessuuf jedhanii isaa fudhatanii Yerusaalemiitti ol ba'an. **23** Akkuma Seera Gooftaa keessatti barreffametti, "Dhiirri hangafni hundinuu gooftaaf ni qulqulleeffama." **24** Isaanis akkuma Seeri Gooftaa jedhutti, "Gugee lama yookaan gugee sosookkee lama" aarsaa dhi'eessuuf dhaqan. **25** Kunoo, namichi qajeelaan Waaqa sodaatu kan maqaan isaa Simi'oon jedhamu tokko Yerusaalem keessa ture. Innis jajjabeeffama Israa'el eeggachaa ture; Hafuuri Qulqulluuniis isaa irra ture. **26** Hafuuri Qulqulluuniis akka inni utuu Kiristos Goofticha hin argin hin duune isatti mul'isee ture. **27** Innis Hafuuraan qajeelfamee mana qulqullummaa seene. Abbaa fi haati Yesuus yommuu akka duudhaa seerichtaatti waan barbaachisu isaaaf guutuuuf jedhanii Yesuus mucicha baadhatanii ol seenanitti, **28** Simi'oon fuudhee isaa hammatee akkana jedhee Waaqa galateeffate: **29** "Yaa Gooftaa, akkuma dubbii keetiitti, ati garbicha kee amma nagaan geggeessis. **30** Iji koo fayyina kee isaa ati **31** saba hundumaa durattu qopheessite argeera; **32** innis mul'ata Namoota Ormaatiif ifa; saba kee Israa'eliif immoo ulfina." **33** Abbaa fi haati isaaas waan waa'ee isaa dubbatame sana ni dinqifatan. **34** Simi'oonis isaan eebbise; haadha daa'ima sanaa Maariyaamiiin akkana jedhe; "Daa'imi ni kun Israa'el keessatti kufaatidhaa fi ka'umsa namoota baay'etiiif sababii, mormii isaa irratti dubbatamuufis mallattoo akka ta'u murteeffameera; **35** kunis akka yaadni garaa namoota baay'ee ifatti ba'uuf. Goraadeen lubbuu kee ni waraana." **36** Gosa Asheer keessaan rajaattii Haannaa jedhamtu tokkotu ture. Isheenii intala Faanu'el ture; baay'ees jaartee ture; dhirsa ishee kan durbummaadhaan itti heerumte wajjin wagga torba jiraatte; **37** isheenii hamma umuriin ishee wagga 84 guuteetti haadha hiyyeessaa taatee jiraatte. Utuu mana qulqullummaatiin hin dhabaminis soomaa fi kadhannaadhaan halkanii guyyaa waaqeffachaa ture. **38** Yeruma sanas isaanitti dhi'attee Waaqaaf galata galchite; warra furama Yerusaalem eeggachaa turan hundattis waa'ee daa'ima sanaa odeeessite. **39** Yoosiefi fi Maariyaamis waan seeri Gooftaa ajaju hunda raawwatanii gara Galilaaatti gara magaalaa isaanii Naazreettiiddee'ian. **40** Mucichis guddatee jabaachaa deeme; ogummaadhaanis ni guutame; ayyaanni Waaqaas isaa irra ture. **41** Abbaa fi haati isaa wagguna waggaan Ayyaana Faasiikaatiif jedhanii Yerusaalem dhagee turan. **42** Yommuu umuriin mucaa sanaa wagga kudha lama guutettis akkuma sirna Ayyaanichaatti Yerusaalemiitti ol ba'an. **43** Erga ayyaanichi raawwatee booddee utuu abbaa fi haati isaa gara mana isaanitti deeb'i'aa jiranuu, Yesuus mucichi Yerusaalemiitti isaan biraahafe; isaan garuu waan kana hin hubanne. **44** Isaanis waan inni miilttoo isaanii wajjin jiru se'anii guyyaa tokko deeman. Ergasiis firroota isaanitti fi michoota isaanii keessa isaa barbaaduu jalqaban. **45** Yommuu isaa dhabanittis, isaa barbaaduu Yerusaalemiitti deeb'i'an. **46** Guyyaa sadii booddee utuu inni barsiistota gidduu ta'a'ee isaan dhaggeeffattu, gaaffis isaan gaafatuu mana qul Goofticha keessatti isaa argatan. **47** Warri isaa dhaga'an hundinuu hubannaa isaatii fi deebii inni kennu ni dingifatan. **48** Abbaa fi haati isaaas yommuu isaa arganitti ni rajaeffatan. Haati isaaas, "Gurbaa, maaliif akkana nu goote? Kunoo, anii fi abbaan kee yaaddoo guddadaan si barbaadaa turree!" jetteen. **49** Innis deebisee, "Maaliif na barbaaddan? Akka ani mana Abbaa kootti argamuu qabu hin beekne moo?" isaaanii jedhe. **50** Isaan garuu dubbii inni isaanitti dubbatee hin hubanne. **51** Innis isaan wajjin Naazreettiiddee'ian.

gad bu'e; isaanifis ni ajajama ture. Haati isaa garuu waan kana hunda garaatti qabattee. **52** Yesuusis ogummaadhaan, hojjaa fi surraadhaan fuula Waaqaatii fi fuula nammaa durattu guddachaa deeme.

3 Xibeeriyoos Qeesaar mo'ee waggaa kudha shanaffaatti jechuunis yommuu Phonxoos Phoolaaxoos bulchaa Yihuudaa turetti, Heroodis bulchaa Galilaa ture; obboleessi isaa Fiiliphoon bulchaa Ixuriyaasiif fi Xiraakonitiis, Lisaniiyaa immoo bulchaa Abileenii turan; **2** yeroo sana Haannasii fi Qayyaaffaan luboota ol aantota turan. Dubbiin Waaqaa gammoojiji keessatti gara Yohannisi ilma Zakkariyas dhufe. **3** Innis dhiifama cubbuuttiif cuuphaha qalbii jijiirrannaa lallabaa biyya naannoo Yordaanos hunda keessa deeme. **4** Kunis isa kitaba dubbii Isaayyaas raajichaa keessatti akkana jedhamee barreeffamee dha: "Sagalee nama gammoojiji keessaa iyyu tokkoo: 'Karaa Gooftaa qopheessaa; daandii isaaq qajeelchaa. **5** Sululli hundi ni guutama; tulluu fi gaarri hundinuu gad deebifamu. Karaan jal'aan ni qajeela; daandiin bu'aa ba'iinis wal qixxeeffama. **6** Sanyiin nammaa hundinuu fayyisuu Waaqaa ni arga.'" **7** Yohannisis warra harka isaaatti cuuphamuu dhufaniin akkana jedhee; "Isin ijoollee buutii nana! Dheekkamsa dhufu jalaa akka baqtaniiif eenyutu isinitti hime? **8** Egaa ija qalbii jijiirrannaa mirkaneessu naqadhaa. Isin, 'Abbaan keenya Abrahaamii dha' ofin jechuun hin jalqabinaa. Waaqni dhagoota kanneen irraa Abrahaamiiif ijoollee kaasuu akka danda'u ani isinittu himaatiit. **9** Qotton amma iyyuu hidda mukkeenii irra ka'ameera; mukti ija gaarii hin naqanne hundinuu muramee ibiddatti darbatama." **10** Namoonni sunis, "Yoos maal haa goonuu ree?" jedhanii isa gaafatan. **11** Yohannisis deebisee, "Namni uffata lama qabu isa homaa hin qabneef haa quoduu; kan nyaata qabus akkasuma haa godhu" jedheen. **12** Qaraxxonni cuuphamuu dhufanii, "Yaa barsiisa, nu hoo maal haa goonu?" jedhanii isa gaafatan. **13** Innis, "Waan ajajamtai caalaa walitti hin qabinaa" jedheen. **14** Loltoornis akkasuma, "Nu immoo maal haa goonu ree?" jedhanii isa gaafatan. Innis, "Humnaan nama irraa maallaqa hin fudhatinna; sobaan nama hin himatinaa; minden keessan isin haa ga'u" jedheen. **15** Namoonni sun hawwiidhaan eegaa turan; hundi isaanii, "Yohannisis kun inni Kiristoos ta'innaa laata?" jedhanii garaa isaanitti yaada turan. **16** Yohannisis akkana jedhee isaan hundaaf deebii kenne; "Ani bisaani isin cuupha. Garuu kan na caalaa jabaa ta'e tokko ni dhufa; ani hidhhaa kopheee isaa illee hiikuun naaf hin malu. Inni Hafuura Qulqulluu fi ibiddaan isin cuupha. **17** Innis oobdii isaa qulqulleessee gombisaa isaaatti qamadii galfachuuudhaaf afarsaan isaa harka isaa jira; habaqii garuu ibidda hin dhaamneen guba." **18** Yohannisis dubbii biraabaa yeedhaan namoota gorsee wangeelas isaanitti lallabe. **19** Heroodis bulchaan garuu yommuu sababii inni niitii obboleessa isaa Heroodiyaaas fiuudhee fi sababii hammina inni hojjeteet ture kaan hundaatiif Yohannisis isaa ifate, **20** hammina isaa hunda irratti dabalee Yohannisinis mana hidhaati galchee itti cufe. **21** Yeroo namoonni hundinuu cuuphamaa turanitti, Yesuusis ni cuuphame. Utuu inni kadhachaa jiruu samiin banamee, **22** Hafuuri Qulqulluu bifa gugeetiin mul'atee isa irratti gad bu'e. Sagaleen, "Ati Ilma koo isa ani jaalladhuu dha; ani sitti nan gammada" jedhu tokkos samii irraa ni dhufe. **23** Yesuusis yeroo tajaajila isaa jalqabetti umuriin isaa gara waggaa soddomaa ture. Innis akka waan ilma Yooslef tureetti yaadamaa ture: ilma Eelii, **24** ilma Maataat, ilma Lewwii, ilma Melkii, ilma Yaanaa, ilma Yooslef, **25** ilma Maataatiyaas, ilma Amoos, ilma Naahoom, ilma Asiliim, ilma Naagee, **26** ilma Maa'at, ilma Maataatiyaas, ilma Semee'i, ilma Yooslef, ilma Yoodaa, **27** ilma Yoonaan, ilma

Resaa, ilma Zarubaabel, ilma She'alti'eel, ilma Neeri, **28** ilma Melkii, ilma Hadii, ilma Qoosaam, ilma Elmaadaam, ilma Eer, **29** ilma Iyyaasuu, ilma Eli'ezer, ilma Yoorim, ilma Maataat, ilma Lewwii, **30** ilma Simi'oont, ilma Yihuudaa, ilma Yooslef, ilma Yoonaan, ilma Eliyaqeem, **31** ilma Meeleyaa, ilma Mennaa, ilma Maataata, ilma Naataan, ilma Daawit, **32** ilma Isseey, ilma Yoobeed, ilma Bo'eez, ilma Salmoon, ilma Nahishoon, **33** ilma Amiinaadaab, ilma Araaam, ilma Hezroon, ilma Faares, ilma Yihuudaa, **34** ilma Yaaqoob, ilma Yisihaaq, ilma Abrahaam, ilma Taaraa, ilma Naahoor, **35** ilma Seruug, ilma Re'u, ilma Feleg, ilma Eeber, ilma Saalaa, **36** ilma Qaayinaam ilma Arfaaksaad, ilma Seem, ilma Nohi, ilma Laamehi, **37** ilma Matuuseela, ilma Henook, ilma Yaared, ilma Mahalaleel, ilma Keenaan, **38** ilma Enoos, ilma Seeti, ilma Addaam, ilma Waqaqaa.

4 Yesuus Hafuura Qulqulluudhaan guutamee Yordaanosii ka'ee Hafuuruuma sanaan gammoojijiittee geeffame; **2** achittis guyyaa afurtama diiyaabiloosiin qorame. Innis guyyoota sana keessa homaa hin nyaanne; dhuma irrattis ni beela'e. **3** Diyaabiloosis, "Ati yoo ilma Waaqaa taate, akka dhagaan kun buddeena ta'u ajaji" jedheen. **4** Yesuus immoo deebisee, "Namni buddeena qofaan hin jiraatu'jedhamee barreeffameera" jedheen. **5** Diyaabiloosis gaara dhereea tokkotti ol isa baasee hamma liphsuu ijaatti mootummoota addunyaa hunda isatti argisiise. **6** Akkanas jedheen; "Ani taayitaa isaanitti fi ulfina isaanii hundumaa siifin kenna; taayitaa fi ulfinni kun waan naa kennameef ani abbaa kennuufii barbaadeef kennuu nan danda'a. **7** Yoo ati naa sagadde, wanni kun hundinuu kan kee ta'a." **8** Yesuus immoo, "Waaqa kee Gooftichaaf sagadi, isuma qofa tajaajil'jedhamee barreeffameers" jedhee deebisee. **9** Diyaabiloosis Yerusaalemitti isa geessee, fiijee mana qulqullummaa irra dhaabachiise. Akkanas jedheen; "Ati yoo ilma Waaqaa taate, asii gad of darbadhu. **10** Akkana jedhamee barreeffameeraatii: "Inni akka isaan sirriitti si eeganifi, ergamoota isaa siif ni ajaja; **11** isaanii akka ati miilla keetiin dhaagatti hin buuneef, harka isaanittiool ni fuuduh." **12** Yesuus immoo deebisee, "Waaqa kee Gooftichaaf hin qorin'jedhameera" jedheen. **13** Diyaabiloos immoo erga qorumsa kana hunda raawwatee booddee hamma yeroo mijaa'aa argatutti isa dhiisee deeme. **14** Yesuus humna Hafuuraatiin Galilaaatti deebi'e; oduun waa'ee isaaas baadiyyaa guutuu keessa faffaca'e. **15** Inni manneen sagadaa isaanii keessatti barsiisaat ture; namini hundinuu isa jaje. **16** Innis Naazreeti iddo itti guddate dhaqe; guyyaa Sanbataas akkuma amala isaa mana sagadaa seeene. Kitaba dubbisuufis ka'ee dhaabate; **17** kitaabni raajicha Isaayyaas isatti kenname. Innis kitaabicha banee kutaa akkana jedhamee barreeffame argate: **18** "Hafuuri Gooftaa narru jira; akka ani hiyyeeyiitti oduu gaarri lallabuu, inni na dibeeraatii. Inni akka ani akka warri hidhaman hiikaman, akka warri jaaman argan, akka warri cunqurfaman bilisa ba'an lallabuu na ergeera; **19** inni akka ani bara tola Gooftaa labsuufis na ergeera." **20** Innis kitaabicha cufee tajaajiltichatti deebisee kennee taa'e; warri mana sagadaa sana keessa turan hundinuu xiyyeefatanii isaa ilaala turan. **21** Innis, "Barreeffamni kun har'a gurra keessanitti raawwatame" isaanii jechuu jalqabe. **22** Hundi isaanii waa'ee isaa waan gaarri dubbachaa turan; dubbii ayyaan qabeessa afaa isaatii ba'us ni dinqisifatan. Isaanis, "Kun ilma Yooslef mitii?" jedhanii gaafatan. **23** Yesuusis, "Akka isin, 'Yaa abbaa qorichaa, of fayyisi! Waan Qifirnahomitti hojjechuun kee dhageenye sana as biyya keettis hojjedhu' jettanii natti mammaaktan ani shakkii hin qabu" isaanii jedhe. **24** Innis itti fufee akkana jedhee; "Ani dhuguma isinitti nan hima; raajiin tokko iyyuu iddo itti dhalatetti fudhatama hin qabu. **25** Ani

dhuguman isiniin jedha; bara Eeliyas yeroo samiin waggaa sadii fi walakkaa cufamee beelli hamaan bu'eetti haadhota hiyyeesaa baay'etuu Israa'el keessa ture. **26** Ta'us Eeliyas gara haadha hiyyeesaa magalaalaa Saraaphtaa biyya Siidoon keessa jiraattu tokkotti ergame malee haadhota hiyyeesaa sana keessa gara tokkoo isaaniitti illee hin ergamne. **27** Bara Elsaa'i rajjichaas namoota lamxaa'an hedduutu Israa'el keessa ture; garuu Na'amaan, namicha Sooriyaa tokkicha sana malee warra kaan keessa namni tokko iyuu hin qulqulloofne ture." **28** Namoonni manicha sagadaa keessa turan hundinuu yommuu waan kana dhaga'anitti akka malee aaran. **29** Isaanis ka'anii magalaalaa sana keessa gad isa baasan; gad isa darbachuuif jedhanii ededa tulluu magalaalan isaanii irratti ijaaramteetti ol isa baasan. **30** Inni garuu gidduuuhuma isaanii ba'ee deeme. **31** Innis gara Qifirnaahom, magalaalaa Galiilaa keessatti gad bu'e; guyyaa Sanbataas namoota barsiise. **32** Isaanis waan dubbiin isaa taayitaa qabuuf barsiisa isaa ni dinqisiifatan. **33** Namichi hafuu hamaa xuraa'aadhaan qabame tokko mana sagadaa keessa ture. Innis sagalee guddadhaan iyeee akkana jedhe; **34** "Uffi! Yaa Yesuus nama Naazreeti, ati maal nurraa qabda? Nu balleessuu dhufte moo? Ati eenyu akka taate ani nan beeka, yaa Qulqullicha Waaqaal!" **35** Yesuus immoo, "Cal'isii isaa keessa ba'il!" jedhee ifate. Hafuurri hamaan sunis isaan hunda duratti namicha kuffisee utuu hin miidhin isa keessa ba'e. **36** Namoonni hundinuu dinqifatanii, "Maal barsiisni akkanaa! Inni taayitaadhaan, humnaanis hafuuropa xuraa'oo ni ajaja; isaanis ni ba'u" waliin jedhan. **37** Oduun waa'ee isaa biyya naannoo sanaa guutuu keessa faffa'e. **38** Yesuus mana sagadaati ba'ee mana Simoon dhaqe. Haati niitti Simoonis dhukkuba dhagna gubaa hamaadhaan qabamtee dhiphachaa turt; isaanis akka Yesuus ishee gargaaru isa kadhatan. **39** Innis isheetti gad jedhee, dhagna gubaa sana ifate; dhagna gubaan sunis ishee dhiise. Isheenis yeruma sana kaatee isaan tajaajiluu jalqabde. **40** Namoonnis yeroo aduu lixetti namoota dhukkuba gosa garaa garaa qaban hunda gara Yesuus fidan; innis tokkoo tokkoo isaanii irra harka isaa kaa'ee isaan fayyiise. **41** Akkasumas hafuuronni hamoon iyanii, "Ati Ilma Waaqaa til!" jedhanii namoota baay'ee keessa ba'an. Inni garuu sababii isaan akka inni Kiristoos ta'beekaniiif isaan ifate; akka isaan dubbatanis hin eeyyamneef. **42** Yommuu bari'ettis Yesuus achii ba'ee, iddo nomni hin jirre tokko dhaqe. Namoonnis isa barbaadaa turan; yommuu gara isaa dhufanittis akka inni isaan dhiisee hin deemneef isaa dhowwuu yaalan. **43** Inni garuu, "Ani magalaawwan kaanittis wangeela mootummaa Waaqa lallabuun qaba; sababiin ani ergameefis kanuma" jedhe. **44** Innis ittuma fufee manneen sagadaa Yihuudaa keessatti lallabaa ture.

5 Gaaf tokko Yesuus utuu Haroo Geensereex bira dhaabatee jiruu, utuu namoonnis isatti naanna'anii dubbii Waaqaa dhaga'aa jiranuu, **2** bidiruuuwwan lama ededa bishaanichaa irratti arge; qurxummii qabdomni garuu keessa ba'anii kiyyoo isaanii miicachaa turan. **3** Innis bidiruuuwwan sana gidduuudhaa ishee kan Simoon taate tokko yaabette; akka inni qarqara lafaa irraa gara gidduu bishaanittii xinnoo achi butus isa kadhat. Yesuus is bidiruu sana irra taa'ee namoota barsiisuu jalqabe. **4** Innis yommuu dubbatee fixetti Simooniin, "Gara tuujuba bishaanittii achi siqi; qurxummii qabuufis kiyyoo keessan darbadhaa" jedhe. **5** Simoonis deebisee, "Yaa barsiisaa, nu halkan guutuu akka malee itti dadhabnee waa tokko illee hin qabne. Ani garuu waan ati jetteef kiyyoo nan darbadhaa" jedhe. **6** Isaanis kiyyoo isaanii darbatanii hamma kiyyoon isaanii ciccituu jalqabutti

qurxummii akka malee baay'ee qabatan. **7** Kanaafuu akka michooni isaanii warri bidiruu kaan keessa turan dhufanii isaan gargaaraniif mallatton waammatan; isaanis dhufanii bidiruu lachuu qurxummidihaan guutan; bidiruuwan sunis liqimfamuu jalqaban. **8** Simumon Phexrosis yommuu waan kana argetti jilba Yesuusitti kufee, "Yaa Gooftaa, ani nama cubbamaa dha; narraa fagaadhu!" jedhe. **9** Kunis sababii qurxummii baay'een qabame sun Sim'oonti fi warra isa wajjin turan hunda dinqisiiseef; **10** ilmaan Zabdewoos warri michoota Simumon turan jechuunis Yaaqoobii fi Yohannis akkasuma dinqisiifatan. Yesuusis Sim'oontiin, "Hin sodaatin; ati ammaa jalqabdee qabduu namootaa ni taataa" jedhe. **11** Isaanis bidiruuwan isaanii gara qarqaraatti ol baasaniif waan hunda dhiisianii isa duukaa bu'an. **12** Utuu Yesuus magalaawwan sana keessa isa tokko keessa jiruu namichi dhagni isaa guutuu lamxaa'e tokko garaa isaa dhufe. Innis yommuu Yesuusin argetti adda isaatiiin lalfati gombifamee, "Yaa Gooftaa, yoo fedhii kee ta'e, ati na qulqulleessuu ni dandeessa" jedhee isa kadhate. **13** Yesuusis harka isaa hixatee namicha qaqqabee, "Fedhii koo ti; qulqulla'a'il" jedheen; lamxiin sunis yeruma sana namicha irraa bade. **14** Yesuusis, "Nama tokkotti illee hin himin; garuu dhaqitiif akka isaaniiif ragaa ta'uuf lubatti of argisiisi; qulqulla'u keetiifis aarsaawwan Museen ajaje sana dhi'eessi" jedhee isa ajaje. **15** Haa ta'uu malee oduun waa'ee isaa ittuma caalee faca'e; namoonni hedduunis isa dhaga'uun fi dhukkuba isaanii irraa fayyuuf jedhanii gara isaa dhufaa turan. **16** Yesuus garuu yeroo baay'ee lafa namni hin jirre dhaqee kadhachaa ture. **17** Gaaf tokko Yesuus utuu barsiisaa jiruu, Fariisonnii fi barsiistonni seeraa warri gandoota Galiilaiti fi Yihuudaa hunda keesaa akkasumas Yerusaalemii dhufan achi tataa'aa turan. Akka inni dhukkubsattoota fayyiisufis humni Gooftaa isa wajjin ture. **18** Jarri tokko nama dhagni irratti du'e tokko sireedhaan baatanii dhufan; isaanis fuula Yesuus dura isa kaa'uuf jedhanii manatti ol isa galchuu yaalan. **19** Sababii baay'ina namaatiifis karaa ittiin ol isa galchan dhabnaan bantii manaatti ol ba'anii qadaada bantii manaa saaqanii walakkaa namootaatiin fuula Yesuus duratti sreee isaatiiin gad isa buusan. **20** Yesuusis yommuu amantii isaanii argetti, "Namichoo, cubbuun kee siif dhiifameera" jedhe. **21** Fariisonnii fi barsiistonni seeraas, "Namichi Waaqa arrabsu kuu eneyu? Waqa tokkicha malee eeyuntu cubbuu namaaf dhiisuun danda'a?" jedhanii garaa isaanittii yaaduu jalqaban. **22** Yesuusis waan isaan yaadaa turan beekee akkana jedhee gaafate; "Isin maalif garaa keessan keessatti waan kana yaadduu? **23** Cubbuun kee siif dhiifameera" jechuu moo 'Ka'ii deemi' jechuutu salphaa dha? **24** Ani garuu akka Ilmi Namaa cubbuu namaaf dhiisuudhaaf lafa irratti taayitaa qabu akka beektan nan barbaada." Kanaafuu inni namicha dhagni irratti du'e sanaan, "Ani sitti nan hima; ka'i; sreee kee fudhadhuutii mana keetti galii" jedhe. **25** Innis yeruma sana ka'ee fuula isaanii dura dhaabate; waan irra ciisa tures fudhate. Waaqa jajachaa mana ofii isaaqti qajeel. **26** Hundi isaanii dinqifatanii Waaqa jajan. Sodaadhaanis guutamanii, "Nu har'a waan takkumaa hin ta'in argine" jedhan. **27** Ergasis Yesuus achii ba'ee qaraxxuu Lewwwii jedhamu tokko utuu inni iddo itti qaraxa walitti qaban taa'uu arge. Yesuusis, "Na duukaa bu'i" jedheen. **28** Lewwwiinis waan hunda dhiisee ka'ee isa duukaa bu'e. **29** Lewwwiinis mana isaaqti cidha guddaa Yesuusif qopheesse; qaraxxonni fi namoonni kaan baay'eenis isaa wajjin nyaachaa turan. **30** Fariisonnii fi Barsiistonni seeraa kanneen garee isaanii ta'an garuu, "Isin maalif qaraxxootaa fi cubbamoota wajjin nyaattanii dhugdu?" jedhanii barattoota isaaqti guunguman. **31** Yesuus immoo deebisee akkana isaanii

qedhe; "Ogeessi fayyaa tokko warra dhukkubsatanaiif malee warra fayyaa qabaniif hin barbaachisu. **32** Ani cubbamoota gara qalpii jijjiirrannaatti waamuuin dhufe malee qajeeltota waamuuin hin dhufne." **33** Isaanis, "Barattooni Yohannis yeroo baay'ee ni soomu; ni kadhatus; barattooni Fariisotaan akkasuma godhu; barattooni kee garuu ni nyaatu; ni dhugus" jedhanii. **34** Yesuus immoo akkana jedhee deebise; "Isin utuu inni isaan wajjin jiruu michoota misirrichaa soomsisuu ni dandeessuu? **35** Garuu yeroon itti misirrichi isaan biraad fudhatamu ni dhufa; isaanis yeroo sana ni soomu." **36** Innis akkana jedhee fakkeenya kana isaanitti hime; "Namni uffata moofaa erbuuf jedhee huccuu uffata haaraa tarasaas tokko iyuu hin jiru. Yoo kun godhame, isaan uffata haaraa sana tarasaasiiru; erbeen haaraan sunis uffata moofaa wajjin wal hin fudhut. **37** Namni daadhii wayinii haaraaqalqalloo moofaatti naqu tokko iyuu hin jiru. Yoo itti naqe immoo daadhii haaraan sun qalqalloo sana ni dhoosa; daadhii sun ni dhangala'a; qalqallchis horoomaa ba'a. **38** Qooda kanaa daadhii wayinii haaraan qalqalloo daadhii wayinii haaraatti naqamuu qaba. **39** Namni kam iyuu erga daadhii wayinii kan goge dhugee booddee daadhii wayinii haaraan hin barbaadu; isaan, 'Daadhii wayinii kan goge wayya' jedhuutii."

6 Guyyaa Sanbataa tokko Yesuus lafa qotisaan midhaanii keessa darbaa ture; barattooni isaas asheetii midhaanii ciratani harka isaanittiin sukkuummatanii nyachuu jalqaban. **2** Fariisota keessaas tokko tokko, "Isin maaliif waan Sanbataan hojjechuun hin eeyyamamme hojjettu?" jedhanii gaafatan. **3** Yesuus akkana jedhee deebiseef; "Isin waan Daawit yeroo innii fi miiltonni isaan beela'anitti godhe sana takkumaa hin dubbifnee? **4** Innis mana Waqaqa seenee buddeena qulqulleeffamekan luboota qofaaf eeyyamamme fudhatee nyaate. Warra isa wajjin jiranifiis kenne." **5** Yesuus, "Ilmi Namaa Gooftaa Sanbataa ti" isaanifiin jedhe. **6** Sanbata biraas inni mana sagadee seenee barsiisa ture; namichi harki issaamirgaal irratti goge tokkos achi ture. **7** Fariisonnii fi barsiistonni seeraa Yesuusin himachuu jedhanii sababa barbaadaa turan; kanaafuu akka inni Sanbataan nama fayyisuilaaluuf isa gaadan. **8** Yesuus garuu waan isyaan yaaden beekee namicha harki irratti goge sanaan, "Ka'ii fuula nama hundaa dura dhaabaudhu" jedhe. Innis ka'ee achi dhaabate. **9** Yesuus, "Anis isinan gaafadha; Sanbataan isa kamtu eeyyamamme dha? Waan gaarii hojjechuu moo waan hamaa hojjechuu? Lubbuu oolchuu moo balleessuu?" isaanifiin jedhe. **10** Gara galees hunda isaanii ilaaee namichaan, "Harka kee diriirfadhu" jedhe. Innis akkasuma godhe; harki issaam guutumaan guutuutti fayye. **11** Fariisonnii fi barsiistonni seeraa garuu akka malee aaranii Yesuusin maal gochuu akka danda'an waliin mari'achuu jalqaban. **12** Yesuus guyyoota sana keessaaf gaaf tokko kadhannaadhaaf tulluutti ol ba'e; halkan guutuutti Waqaqa kadhachaa bul. **13** Innis yommuu lafti bari'etti barattoota isaa ofitti waamee nama kudha lama isaan keessaaf filate; ergamoota jedhees isaan moggaase. **14** Isaanis Simoonisa inni Phexros jedhee moggaase, obboleessa isaa Indiriyaas, Yaaqoob, Yohannis, Fiiliphos, Bartaloomewoos, **15** Maatewos, Toomaas, Yaaqoob ilma Alfewoos, Simoonisa Hinaafticha jedhamee waamame, **16** Yihuudaa ilma Yaqaqob, Yihuudaa Keeriyoticha isa Yesuusin dabarsee kenne. **17** Innis isaan wajjin gad bu'ee iddoa diriiraa tokko irra dhaabate. Tuunni barattoota isaa guddaanis achi ture; namoonni Yihuudaa hunda keessa, Yerusaleem keessa, biyya qarqara galaanaa kan naanmoo Xiiroosii fi Siidoonaatii dhufan baay'een, **18** warriisa dhaga'u fi dhukkuba isaanii irraa fayyuuf dhufanis achi turan. Warri hafuurota xuraa'oon dhiphachaa turanis ni fayyan; **19** sababii humni isa keessaaf ba'ee hunduma isaanii fayyisaat

tureef, namoonni hundinuu isa tuuuf carraaqaa turan. **20** Innis barattoota isaa ilaaee akkana jedhe: "Isin warri hiyyeyyiin eebbfamoo dha; mootummaan Waqaqa kan keessaniiiti. **21** Isin warri amma beeloftan eebbfamoo dha; ni quuftutii. Isin warri amma boossan eebbfamoo dha; ni kolfitutii. **22** Yommuu namoonni sababii Ilma Namaatiif jedhanii isin jibban, yommuu isaan of keessaaf isin baasanii fi isin arrabsan, yommuu isaan maqaa keessan akka waan hamaa tokkootti tuffatan, isin eebbfamoo dha. **23** "Sababii gatiin keessan samii keessatti guddaa ta'eef gaafa sana ililchaatii gammachuudhaan buburraqaa. Abbootiin isaanii iyuu akkasuma raajota godhaniitii. **24** "Garuu warri sooreyyiin isiniiif wayyoo; isin jajjabina keessan argattaniirtutii. **25** Warri amma quuftan isiniiif wayyoo, beela'uuf jirtuutii, warri amma kolfitan isiniiif wayyoo; wawaachuu fi boo'uuf jirtuutii. **26** Yommuu namni hundinuu isin saadu isiniiif wayyoo; abbootiin isaanii iyuu akkunauma rajajota sobaa saadaa turanii. **27** "Ani garuu isin warra na dhageessanittin hima; diinota keessan jaalladhaa; warra isin jibbanifiis waan gaarii hojgedhaa; **28** warra isin abaaran eebbisaa; warra isin midhaniifis kadhadhaa. **29** Yoo namni tokko maddii tokko si kabale, maddii kaanis itti qabi. Yoo namni tokko kootii kee sirraa baafate immoo, kittaa kee illee hin dhowwatin. **30** Nama si kadhato hundumaaf kenni; yoo namni kam iyuu waan kan kee ta'e fudhate, akka wanni sun siif deebifamu hin gaafatin. **31** Isinis akkuma namoonni kaan akka isiniiif godhan barbaaddan sana isaaniiif godhaa. **32** "Isin warra isin jaallattan qofa yoo jaallattan, kun galata maalii isiniiif qaba? Cubbamoonni iyuu warra isaan jaallattan ni jaallatuutii. **33** Isin yoo warra waan gaarii isiniiif godhanifiis waan gaarii gootan, kun galata maalii isiniiif qaba? Kana immoo cubbamoonni iyuu ni godhuutii. **34** Warruma akka isiniiif deebisan abdattaniif yoo liqeessitan galata maalii argattu? 'Cubbamoonni iyuu' hammuma liqeessan sana deebisanii argachuu jedhanii cubbamootaa ni liqeessutii. **35** Isin garuu diinota keessan jaalladhaa; waan gaarii isaniiif hojgedhaa; uttu waan isiniiif deebi'u tokko illee hin abdatin isaniiif liqeessaa. Yoos gatiin keessan guddaa ni ta'a; isinis ijoolee Waqaqa Waan Hundaa Olii ni taatu; inni warra hin galateeefannee fi hamootaa illee arjaadhaati. **36** Akkuma abbaal keessan araara qabeessa ta'e sana, isinis aaraa qabeeyyi ta'a. **37** "Namatti hin murinaa; isinittis hin muramuutii. Nama hin yakkinaa; isinis hin yakkamtanii. Dhiifamas godhaa; dhiifammi isiniiif godhamatiit. **38** Kennaa; isiniiifis ni kennamaa. Safartuu gaarii itti hudumante, kan sochofamee fi guutamee irra dhangala' bobaa keessanittii isiniiif naqama. Safartuu itti safartaniiniis isiniiif safaramaatii." **39** Innis akkana jedhee fakkeenya kana isaanitti hime; "Jaamaan tokko jaamaa qajeelchuu ni danda'aa? Isaan lachuu boolla keessa hin bu'anii? **40** Barataan barsiisa isatati ol miti; namni guutumaan guutuutti leenijfame hundinuu garuu akka barsiisa isaa ni ta'a. **41** "Ati maalif jirma ija kee keessa jiru arguu dhifitee huuba ija obboleessa keetii keessa jiru ilaalta?" **42** Ati utuu ofii keetii jirma ija kee keessa jiru arguu hin danda'in, akkamitti obboleessa keetii, 'Obboleessaa, kottu mee ani huuba ija kee keessa jiru siif nan baasa' jechuu dandeessa? Fakkeessituun nana, duraa dursitii jirma ija kee keessa jiru baafadhu; ergasiis huuba ija obboleessa keetii keessa jiru baasudhaaf siriitti argita. **43** "Mukni gaarii ija gadhee naqatu tokko iyuu hin jiru; mukni gadheenii ija gaarii hin naqatu. **44** Tokkoon tokkoon mukaa ija isatati beekama. Namoonni muka qoraattii irraa harbuu, yookaan sokorruu irraa wayinii hin ciran. **45** Namni gaarii waan gaaraii garaa isaa keessatti kuufate keessaa waan gaaraii baasa; namni hamaan immoo waan hamaa garaa isaa keessatti kuufate

keessaan waan hamaa baasa. Waan garaa guute afaan dubbataati. **46** “Isin waan ani jedhu hin hoijettan; yoos maaliif, ‘Yaa Gooftaa, yaa Gooftaa’ naan jettu? **47** Namni gara koo dhufu, kan dubbii koo dhaga’ee hojiidhaan argisiisu hundi maal akka fakkatuani isinittti nan argisiisa. **48** Isaan nama mana ijaaru, kan boolla gad fageessee qotee hundee mana sanaa kattaa irra dhaabe tokko fakkatu. Sababii manichi sirriitti ijaarameef, lolaan yeroo lola’ee humnaan itti bu’etti mana sana sochoosuu hin dandeenye. **49** Namni dubbii koo dhaga’ee hojiidhaan hin argisiifne garuu nama lafa irratti mana hundee hin qabne ijaarratu tokko fakkatu. Yeroo lolaan humnaan itti bu’etti manni sun ni jige; guutumaan guutuuttiis diigame.”

7 Yesuus yeroo waan kana hundumaa namoota isa dhaggeeffachaa turanitti himee fixatetti, Qifirnaahom seenne. **2** Achis tajaajilaan ajajaa dhibbaa kan gooftaan isaa akka malee isaa jaallatu tokko dhukkubsatee du’uu ga’ee ture. **3** Ajajaan dhibbaa sunis waa’ee Yesuus dhaga’ee akka inni dhufue garbicha isaa fayyisuuf maanguddoota Yihuudootaa isatti ergee kadhate. **4** Isaanis yommuu gara Yesuus dhufanitti akkana jedhanii jabeessanii isa kadhatan; “Ati waan kana isaaf gochuun namicha kanaaf ni mala; **5** inni saba keenya ni jaallataati; mana sagadaas nuuf ijaaerreer.” **6** Kanaafuu Yesuus isaan wajjin deeme. Yeroo inni manichatti dhi’aatetti ajajaan dhibbaa sun akkana jedhee michoota isaa Yesuusiti erge; “Yaa gooftaa of hin rakkisin; ati bantii mana koo jala seenuuu naaf hin malutuutii. **7** Sababiini ani ofii koo akka nama gara kee dhufuun maluufitti hin ilaalinif iyyuu kanuma. Garuu dubbicha qofa dubbadhu; tajaajilaan koo ni fayyatiit. **8** Ani mataan koo iyyuu nama taayitaa jala jiruu dha; loltootaa of jalaa qaba. Isa tokkoon, ‘Deemi’ nan jedha; innis ni deema; isa kaaniin immoo, ‘Kottu’ nan jedha; innis ni dhufa. Tajaajilaan kootiinis, ‘Waan kana hojjedhu’ nan jedha; innis ni hojjeta.” **9** Yesuus yommuu waan kana dhaga’etti isa dinqifate; namoota isa duukaa bu’aa turanitti garagalee, “Ani isinittti hima; ani amantii guddaa akkanaa Israa’el keessatti iyyuu hin arganne” jedhe. **10** Yommuu namoonni ergamanii turan manatti deebi’aniitti garbichi sun fayyee isaan egee. **11** Yesuus ergasii magaalaa Naayin jedhamtu tokko dhagee; barattoonni isaatii fi namoonni baay’eenis isa wajjin dhaqan. **12** Yommuu inni karra magaalattiiti dhi’aatetti jarri tokko nama du’e tokko baatanii isatti dhufan; namichi du’e sunis haadha isatiif ilma tokkicha ture; haati isaa haadha hiyyeesaa turte. Namoonni magaalatti baay’eenis ishee wajjin turan. **13** Gooftaanis yommuu ishee argetti na’eeffii, “Hin boo’in” jedheen. **14** Innis itti dhi’aattee wasaasaa reeffa sanaa tuqe; warri reeffa baatanis ni dhaabatan. Innis, “Gurbayyo, ani siin nan jedhaa, ka’ii” jedheen. **15** Gurbaan du’e sunis ka’ee taa’ee ee dubbachuu jalqabe; Yesuus iseebisee haadha isattii isa kenne. **16** Hundi isaanii ni sodaatan; “Raajiin guddaa nu keessaa argameera. Waaqnis saba isaa gargaaruuf dhufeera” jedhanii Waaqaaf ulfina kennan. **17** Oduun waa’ee Yesuus kunis Yihuudaa guutuu fi biyya naannoo sana jiru hundumaa keessaaffacca’e. **18** Barattoonni Yohannis waa’ee waan kana hundaa isatti himan. Yohannis isaan keessaa nama lama ofitti waamee, **19** “Inni dhufuuf jiru si’i moo yookaan kan biraa eegganna?” jedhee gaafachuudhaaf Gooftaatti isaan erge. **20** Namoonni sunis yommuu gara Yesuus dhufanitti, “Yohannis cuuphaan, ‘Inni dhufuuf jiru sun si’i moo yookaan kan biraa eegganna?’ jedhee gaafachuudhaaf sitti nu ergeera” jedhanii. **21** Yesuus iseruma sana namoota dhibee, dhukkuba fi hafuura hamaa qaban hedduu fayyise; warra jaamaa turan baay’eedhaafis agartuu deebise. **22** Innis akkana jedhee ergamoota sanaaf deebii kenne; “Deebi’atii waan

argitanii fi waan dhageessan Yohannisitti himaa; jaamonnii ni argu; warri naafatan ni deemu; warri lamxaa’an ni qulqullaa’u; warri duudan ni dhaga’u; warri du’an ni ka’u; hiyyeyyiifis wangeelli ni lallabrama. **23** Namni natti hin gufanee kam iyyuu eebbfamaa dha.” **24** Erga ergamoonti Yohannis ba’ani qajeelanii booddee Yesuus akkana jedhee waa’ee Yohannis namootatti himuu jalqabe; “Isin maal arguu gammoojiitii gad baatan? Shambaqqoo qilleensi raasuu moo? **25** Yoos maal arguu baatan ree? Nama uffataa miidhagaa uffatee moo? Lakkii, warri uffataa miidhagaa uffatani qananiidhaan jiraatan masaraawwan keessa jiru. **26** Garuu isin maal arguu baatan? Raajii moo? Eeyyee; ani isinittti hima; kan raajii iyyuu caalu. **27** Kunis isa waa’een isaa akkana jedhamee barreefamee dha: “Kunoo, ani ergamaa koo isaa fuula kee duraan karaa kee qopheessu, fuula kee duraan erga.” **28** Ani isinittti hima; namoota dubartoota irraa dhalatan keessaan namni Yohannis cuuphaa caalu tokko iyyuu hin jiru; namni mootummaa Waaqqa keessatti nama hundumaa gad ta’e garuu isa ni caala.” **29** Namoonni hundi, qaraxxooni iyyuu waan harka Yohannisitti cuuphamanii turanif yommuu dubbii Yesuus dhaga’anitti, karaan Waaqqa qajeelaat ta’uu isaa mirkaneeessan. **30** Fariisonni fi beektonni seeraa garuu sababii harka Yohannisitti hin cuuphamaniif kaayyoo Waaqni isaaaniif qabu fudhachuu didan. **31** Yesuus itti fufee akkana jedhee; “Yoos ani namoota dhaloota kanaa maaliinan wal fakkeessuu danda’ree? Isaan maal fakkaatu?” **32** Isaan akkuma ijomlee iddo gabaa taa’ani wal waamanii akkana jedhanii ti: “Nu ululle isinii afuuufne; isin garuu hin sibrine; faaruur boo’ichaas faarsine; isin garuu hin boonye.” **33** Yohannis cuuphaan yeroo dhufetii buddeena hin nyaatu, daadhii wayiniis hin dhugu tureetti; isin immoo, ‘Inni hafuura hamaa qaba’ jettu. **34** Ilmi Namaa nyaachaa, dhugaas dhuf; isin immoo, ‘Kunoo albaadhesaa fi machaa’aa, michuu qaraxxootaati fi cubbamootaa’ jettu. **35** Ogunmaan garuu ijomlee ishee hundumaan mirkanoeffamti.” **36** Fariisota keessaan namichi tokko akka inni isaa wajjin nyaatuuf Yesuus isfeere; innis mana Fariisichaattaa dhaqee maaddiitti dhi’ate. **37** Dubartiin cubbamtuun magaalaan sanaa tokkos yommuu akka Yesuus mana Fariisichaattaa waanyaachaa jiru bartetti bilqaaxii albaaxsiroositti shittuo qabattee dhufte. **38** Isheen boo’aa dugda isaa duubaan miilla isaa bira dhaabattee imimmaan isheetiin miilla isaa jisius jalqabde. Rifeensa mataa isheetiin miilla isaa haqxee, dhungattees miilla isaa shittuo dibde. **39** Fariisichi isaa affeere sunis waan kana argee, “Namichi kun utuu raajii ta’ee, dubartiin isaa tuqkuun enyuu akka taate, nama akkamiis akka taate ni beeka ture; isheen cubbamtuudhaattii” jedhee garaa isaa keessatti yaade. **40** Yesuus immoo, “Yaa Simoon, ani waanan sitti himu tokko qaba” jedheen. Innis, “Yaa barsisaa natti himi” jedhe. **41** Yesuus isakkaa jedheen; “Namoonni lama nama maallaqa liqeesuu tokko irraa maallaqa liqeffatan. Inni tokko diinaarii dhibba shan liqeffate; kaan immoo diinaarii shantama liqeffate. **42** Jarri lachuu waan isaaft kaffalan dhabnaan dhiiseef. Egaajara lamaan keessaa kamtu caalaa isaa jaallata?” **43** Simoonis deebisee, “Isa liqin guddaa dhiifameef sana natti fakkata” jedheen. Yesuus, “Ati dhugaa dubbatte” isaan jedhe. **44** Innis gara dubarttiitii garagalee Simooniin akkana jedhee; “Dubartii kana argita? Ani mana kee nan dhuf. Ati bishaan miilla illae naaf hin kennine; isheen garuu imimmaan isheetiin miilla koo dhiqxee rifeensa mataa isheetiin haqxee. **45** Ati na hin dhunganne; dubartiin kun garuu yeroo ani ol seenee jalqabdee miilla koo dhungachuu hin dhiifne. **46** Ati Zayitii iyyuu mataa koo hin dibne; isheen garuu miilla koo shittuo dibde. **47** Kanaafuu ani sittin hima;

sababii jaalalli ishee guddaa ta'eef cubbuun ishee baay'een sun isheef dhiifameera. Kan xinnoon dhiifameef garuu jaalalli isaa xinnoo dha." **48** Yesusis dubartittiidhaan, "Cubbuun kee siif dhiifameera" jedhe. **49** Warri isa wajjin maaddiitti dhi'aatanin turanis, "Namni cubbuu iyuu namaa dhiis kun eenyu?" jedhanii garaa isaaniitti yaaduu jalqaban. **50** Yesusis dubartittiidhaan, "Amantiin kee si fayyiseera; nagaan deemi" jedhe.

8 Yesusis ergasii wangeela mootummaa Waaqaa lallabaa magaalaa tokko irraa gara magaalaa biraatti, ganda tokko irraas gara ganda biraatti naanna'a ture. Warri Kudha Lamaanis isa wajjin turan; **2** dubartoonni hafuurota hamoo fi dhibee irraa fayyifaman tokko tokkos isa wajjin turan; isaanis Maariyaam ishee Magdalaa kan hafuuronni hamoon torba ishee keessaa ba'an, **3** Yohaanaa niitii Kuuzaa isa eegduu mana Heroodis turee, Siisanaa fi dubartoota biraab baay'ee turan. Dubartoonni kunneenis waan qabaniin Yesusis fi barattoota isaa tajaajila turan. **4** Yeroo tuunni guddaan walitti qabamee namoonnis magaalaa gara garatii gara isaa dhufanitti Yesus akkana jedhee fakkeenya kana isaaniitti hime: **5** "Namichi sanyii facaaasutokko sanyii facafachuu ba'e. Utuu inni facaasaa jiruu sanyiin tokko tokko karaa irra bu'e irra ejetame; simbirrooniin nyaatanii fixan. **6** Kaan immoo lafa kattaa irra bu'e; innis waan jiidha hin qabneef yeroo biqiletti ni goge. **7** Sanyiin biraas qoraattii keessa bu'e; qoraatti sunis biqiltaa sana wajjin guddatee isa hudhe. **8** Ammas sanyiin kaan biyyoo gaarii irra bu'e. Ni biqile; ijas dachaa dhibba naqate." Innis yommuu waan kana dubbatetti lallabee, "Namni gurra dhaga'u qabu haa dhaga'u" jedhe. **9** Barattooniisaas hiikkaan fakkeenya kanaa maal akka ta'e isa gaafatan. **10** Innis akkana jedhee; "Iccitii mootummaa Waaqaa beekuun isiniin kennameera; warra kaanittii garuu ani fakkeenyaan nan dubbadha; kunis, "Akka isaan utuma ilaaalanuu hin argineef, utuma dhaga'anuu, hin hubanneef." **11** "Hiikkaan fakkeeniyicha kanaa dha: Sanyiin sun dubbii Waaqaa ti. **12** Sanyiin karaa irraa sun namoota dubbicha dhaga'anii garuu akka isaan amananiii hin fayyineef diiyaabilos dhufee dubbicha garaa isaanii keessa fudhatuu dha. **13** Sanyiin lafa kattaa irraa sunis warra yommuu dubbicha dhaga'anitti gammachuudhaan fudhatanii dha; isaan garuu hidda hin qaban. Yeroof amanu malee yeroo qorumsaatti ni ganu. **14** Sanyiin qoraattii keessa bu'es warra dubbicha dhaga'anii dha; isaanis akkuma karaa isaanii itti futfanii yaaddoo jireenyaatiin, badhaadhummaa fi qananidhaan hudhamu; hin bilchaatanis. **15** Sanyiin biyyoo gaarii irraa garuu warra garaa tolaa fi gaariidhaan dubbicha dhaga'anii jabeessanii qabataniii obsaan ija naqatan argisiisa. **16** "Namni kam iyuu ibsaa qabsiisee okkotee keessa hin dhoksu yookaan siree jala hin kaa'u. Qooda kanaa akka warri ol seenan ifa arguu danda'anii baattuu ibsaa irra kaa'u. **17** Wanni dhokfamee utuu hin mul'ifamin hafu, wanni haguugamee utuu hin beekamin hafu yookaan utuu ifatti hin baafamin hafu tokko iyuu hin jiruutii. **18** Kanaaf akkamitti akka dhaggeeffattan qalbeeffadhaa. Kan qabu kamiif iyuu itti dabalamii ni kennama; kan hin qabne kam iyuu garuu wanni inni waan qabu of se'u iyuu isa irraa fudhatama." **19** Haati fi obboloonni Yesus isaa arguu dhufan; garuu sababii baay'ina namaatif isa biraa ga'u hin dandeenyi. **20** Namni tokkos, "Haati keetii fi obboloonni kee si arguu barbaadanii ala dhadhabatanii jiru" jedhee isatti hime. **21** Innis, "Haati kootii fi obboloonni koo warra dubbii Waaqaa dhaga'anii hojji irra olchanian dha" jedhee deebise. **22** Gaaf tokko Yesusis barattoota isaatiiin, "Kottaa galaana gama ceenaa" jedhe. Kanaafuu isaan bidiruu yaabbatanii qajeelan. **23** Inni utuu isaan bidiruuudhaan deemaa jiranuu

hirribni qabee rafe. Bubbeen tokkos galaana sana irratti ka'ee, bidiruu sun bishaaniin guutamuu jalqabe; isaanis balaa guddaa keessa seenan. **24** Barattooniis dhaganii, "Yaa Gooftaa, yaa Gooftaa, nu dhumuuf jirra!" jedhanii isa dammaqsan. Innis ka'ee bubbee fi bishaan raafamaa ture sana ifate; bubbbeen sunis gab jedhe; wanni hundinuuu ni tasgabbaa'e. **25** Barattoota isaaas, "Amantiin keessan eessa jira?" jedhee gaafate. Isaanis sodaa fi dinqifannaadhaan, "Namichi bubbbee fi bishaan illee ajaju kun eenyu? Isaanis ni ajajamuuf" jedhanii wal gaafatan. **26** Isaanis gara biyya Gergeesenoon ishee galaanaan gama fuullee Galiilaatti argamtutti bidiruuudhaan ce'an. **27** Yommuu Yesusis qarqara galaanaatti bu'ettis namichi magaalaa sanaa kan hafuura hamaadhaan qabamee ture tokko isatti dhufe. Namichi kun yeroo dheeraadhaaf uffata hin uffatu ture; awwaala gidduu jiraata malee mana keessa hin jiruatu ture. **28** Innis yommuu Yesusis argettii iyee miilla isaa irratti kufe; sagalee of fudhatee iyees, "Yaa Yesusus Ilma Waaqaa Waan Hundaa Olii, ati maal narraa barbaadda? Ani sin kadhadha; na hin dhiphisin!" jedhe. **29** Yesusus akka hafuurri xura'aan sun namicha keessaa ba'u ajajee tureetii. Hafuurri sunis yeroo baay'ee itti ka'aa ture; namichi sun yoo harkaa fi miilli isaa foncaan hidhamee eegamaa ture iyuu, hidhaa isaa of irraa kukkutee, hafuura hamaa sanaan gara lafa namni hin jirreetti geeffamaa ture. **30** Yesusis, "Maqaan kee eenyu?" jedhee isa gaafate. Innis sababii hafuuronni hamoon baay'een isatti galanii turaniff, "Leegewoon" jedhee deebise. **31** Hafuuronni hamoon sunis akka inni akka isaan Qilee keessa bu'an isaan hin ajajneef Yesusis kadhatan. (**Abyssos g12**) **32** Hoomaan booyyee guddaa isaaas gaara irra achi dheedaa ture. Hafuuronni hamoon sunis akka inni akka isaan booyyeewwan sanatti galanifl isaanii eeyyamu Yesusin kadhatan; innis ni eeyyameef. **33** Yommuu hafuuronni hamoon sun namicha keessaa ba'anii booyyeewwanitti galanitti, hoomaan sun ededa hallayyaa irraa gad furguggifamee galaanatti nam'ee liqimfame. **34** Warri booyyeewwan tiksan sunis yommuu waan ta'e sana arganitti, baqatanii magaalaa fi baadiyyatti waan kana odeessan; **35** namoonnis waan ta'e sana ilaaliu ba'an. Isaanis yommuu gara Yesusis dhufanitti namicha hafuuronni hamoon keessaa ba'an sana wayyaa uffatee, qalbii isaatits deebi ee miilla Yesusis jala taa'ee argan; ni sodaatanis. **36** Warri waan kana arganii turanis namichi hafuura hamaan qabame sunakkamitti akka fayye namootatti odeessan. **37** Kana irratti namoonni biyya Gergeesenoon hundinuu waan sodaadhaan guutamaniif akka Yesusis isaan biraa deemuu isa kadhatan. Innis bidiruu yaabbatee achii deeme. **38** Namichi hafuuronni hamoon keessaa ba'an sun Yesusis wajjin deemuuf isa kadhate; Yesusis garuu akkana jedhee of biraas deebise; **39** "Mana keetti deebi'iiti wanni Waaqni siif godhe hammam guddaa akka ta'e odeessi." Namichis dhagee wanni Yesusis isaaaf godhe hammam guddaa akka ta'e magaalaa sana hunda keessatti odeesse. **40** Yommuu Yesusis deebi'etti namoonni baay'een isa simatan. Hundi isaanii isaa eggachaa turanitii. **41** Namichi Yaa'iroos jedhamu, bulchaan mana sagadaa tokko dhufee miilla Yesusis irratti kufee akka inni mana isaa dhagu isa kadhate; **42** sababiin isaaas intalli isaa tokkittiin, durbi umuriin ishee gara waggaagudha lamaa ta'u tokko du'u geessee turti. Utuu Yesusis deemaa jiruu namoonni qixa hundaan dhiibani hafuura isa kutuu ga'an. **43** Dubarti dhiigni ishee waggaagudha lamaa dhangala'a ture tokkos achi turte; garuu namni tokko iyuu ishee fayyisuu hin dandeenyi. **44** Isheenis dugda isaa duubaan dhuftee handaara uffata isaa tuqxee; dhiigni ishees yommusuma cite. **45** Yesusis, "Eenyutu na tuqe?" jedhee gaafate. Yommuu hundi isaanii haalanitti Phexros, "Yaa

barsiisaa namoonni tuutta' anii si dhiibaa jiru" jedhe. **46** Yesuu garuu, "Namni wayii na tuqeera; ani akka humni na keessaa ba'e nan beeakaa" jedhe. **47** Dubartittiinis akka utuu hin beekamin deemuu hin dandeenyee hubannaan hollachaa dhuftee miilla isaa irratti kufte. Isheenis maaliif akka isa tuqxee fiakkamittis akka yommusuma fayyite namoota sana hunda duratti dubbate. **48** Kana irratti inni, "Yaa intalaa, amantiin kee si fayyiseera, Nagaan deemi" jedheen. **49** Utuu Yesuuus dubbachaa jiruuus namni tokko mana Yaa'iiroos bulchaa mana sagadaatii dhufee, "Intalli kee duuteerti; ati si'achi barsiisicha hin rakkisin" jedhe. **50** Yesuu garuu yommuu dhaga'etti Yaa'iiroosiin, "Amani malee hin sodaatin; isheen ni fayyiti" jedhe. **51** Inni yommuu mana Yaa'iiroos ga'etti Phexros, Yohannisiif fi Yaqqoob akkasumas abbaa fi haadha intalattii malee akka namni tokko iyyuu isa wajjin ol seenu hin eeyyamne. **52** Kana irratti namoonni hundinuu isheef wawaacha, faarsaas turan. Yesuu garuu, "Hin boo'inaa; isheen ni rafti malee hin duuneetti" jedhe. **53** Isaan immoo akka isheen duute waan beekaniif isatti kolfan. **54** Inni garuu harka ishee qabee, "Intala ko, ka'i!" jedhe. **55** Hafurri ishees ni deebei'e; isheenis yommusuma kaateer dhaabattee. Ergasi Yesuuus akka isaan waan isheen nyaattu isheef kennan isaanitti hime. **56** Abbaa fi haati ishees ni dinqifatan; inni garuu akka isaan waan ta'e sana nama tokkotti illee hin himne isaan ajaye.

9 Yesuuus warra Kudha Lamaan walitti waamee, akka isaan hafuurota hamoo hunda baasanii fi akka dhibeewwan fayyisaniif humnaa fi taayitaa kenneef; **2** inni akka isaan mootummaa Waaqa labsanii fi akka dhukkubsattoota fayyisaniif isaan erge. **3** Akkanas isaanii jedhe; "Adeemsa keessaniif waan tokko illee jechuunis ulee yookaan koroojoo yookaan buddeena yookaan maallaqa akkanumas kittaa lama hin qabatinaa. **4** Mana seentan kam iyyuu keessa hamma magaalaas sanaa baatanitti achuma turaa. **5** Yoo namoonni isin simachuu baatan, magaalaas isaaniiit ba'atii akka ragaa isaanittii ta'uuf awwaara miilla keessanii dhadh'aadhaa". **6** Isaanis achii ba'anii iddo hundatti wangeela lallabaa, namootas fayyisaa ganda tokko irraa gara ganda kaanii deema turan. **7** Heroodis bulchaan waa'ee waan ta'aa ture hundaa dhaga'e. Innis waan namoonni tokko tokko Yohannis cuuphaan warra du'an keessaa kaafameera jechaa turaniif, **8** warri kaanis Eeliyas mul'ateera jechaa waan turaniif, warri kaan immoo raajota durii keessaa inni tokko du'a ka'eera jechaa waan turaniif akka malee burjaaja'e. **9** Heroodis garuu, "Ani Yohannisiin mataa isaa kuteen ture. Yoos namichi anii waa'ee isaa waan akkanaa dhaga'u kun eenyu ree?" jedhe. Yesuuusin arguufis ni hawwa ture. **10** Ergamoonis yommuu deebi'anitti waan hoijetanii turan Yesuuusitti himan. Innis ofitti isaan fudhate; isaanis ofumanaa gara magaalaas Beetisayida jedhamtuu dhaqan; **11** namoonni baay'een garuu waan kana beekanii isaa duukaa bu'an. Innis isaan simatee waa'ee mootummaa Waaqaasisaanittii hime; warra fayyuun isaan barbaachises ni fayyise. **12** Gara galgalaatti warri Kudha Lamaan gara isaa dhufanii, "Waan nu as gammoojji keessa jirruuf, akka namoonni kunneen gara gandoottatii fi baadiyyaa naannoo kana jiranii dhaqanii waan nyaatanii fi iddo bultii barbaadatanii isaan gad dhiisi" jedhanii. **13** Inni immoo, "Isinuu waan isaan nyaatan kennaaifi" jedhee deebise. Isaanis, "Nama kana hundaaf nyaataa yoo dhaqnee binne malee nu buddeena shanii fi qurxummii lama qofa qabna" jedhanii deebisan. **14** Dhiira gara kuma shantu achi ture. Inni garuu barattoota isatiin, "Garee tokkoon tokkoon isaa gara nama shantama shantamaa qabuun isaan teessisa" jedhe. **15** Barattoonis akkasuma godhan; namni hundis ni taa'e. **16** Innis buddeena shanaii fi qurxummii lamaan fudhee, gara

samii ol ilalee galata galchee caccabse. Ergasiis akka isaan namootaaf dhi'eessaniif barattootatti kenne. **17** Isaan hundi nyaatanii quufan; barattoonis hurraa'aa hambifame gundoo kudha lama guutuu walitti qaban. **18** Gaaf tokko Yesuuus kophaa isaa kadhannaal irra ture; barattooniisaasisa wajjin turan. Innis, "Namoonni anaan eenyu jedhu?" jedhee isaan gaafate. **19** Isaanis, "Namoonni tokko tokko inni Yohannis Cuuphaa dha jedhu; warri kaan inni Eeliyas jedhu; kaan immoo raaajota durii keessaa isaa tokkotti du'a ka'e jedhu" jedhanii deebisan. **20** Innis, "Isin hoo? Eenyu anaan jettu?" jedhee gaafate. Phexrosis, "Ati Kiristoos Waqaqa ti" jedhee deebise. **21** Yesuuusis akka isaan waan kana nama tokkotti illee hin himnef jabeessee isaan akeekkachiise. **22** Innis, "Ilmi Namaa waan hedduun dhiphachuu, maanguddootaan, luboota hangafootaa fi barsiistota seeraatiin tuffatamuu, ajeefamuu fi guyyaa sadaffaatti immoo du'a ka'u qaba" jedhe. **23** Ergasiis inni hunduma isaaniiinti akkana jedhe; "Namni kam iyyuu yoo na faana dhufuu barbaade, inni of haa ganu; fannoo isaa guyyuma guyyaan baadhatees na duukaa haa bu'u. **24** Namni lubbuu isaa oolfachuu barbaadu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhabaati; garuu namni naaf jedhee lubbuu isaa dhabu kam iyyuu lubbuu isaa ni oolfata. **25** Namni yoo addunyaa guutuu argatee ofii isaa immoo dhabe yookaan yoo gatame inni bu'aa maalii argata? **26** Nama anattii fi dubbi kootti qaana'u kam iyyuu Ilmi Namaa yommuu ulfina isatiin, ulfina Abbaatii fi ulfina ergamotootu qulqullutiin dhufutti isatti ni qaana'a. **27** "Ani dhuguman isinnti hima; warra as dhadaabachaa jiran keessaa namoonni tokko tokko utuu mootummaa Waaqaas hin argin du'a hin dhandhaman." **28** Yesuuus erga waan kana dubbattee gara guyyaa saddeetee booddee Phexros, Yohannisiif fi Yaqqoobin fudhatee kadhannaadhaaf talluu tokkotti ol ba'e. **29** Utuu inni kadhachaa jiruuus bifiti fuula isaa geeddarame; uffanni isaa adii calaqqisu ta'e. **30** Kunoo namoonni lama jechuunis Musee fi Eeliyas, ulfina guddaaadhaan mul'atanii Yesuuus wajjin haasa'aa turan. **31** Isaanis ulfinaan mul'atanii waa'ee addunyaa kana irraa deemuu isaa kan inni Yerusaalemitti raawwachuu jiru sanaa dudubbachaa turan. **32** Phexrosis fi warri isaa wajjin turan garuu akka malee mugan; yeroo dammaqanittii immoo ulfina Yesuuus fi namoota Yesuuus wajjin dhadaabachaa turan lamaan argan. **33** Phexrosis akkuma namoonni sun Yesuuus biraa deemuu jalqabaniin, "Yaa Gooftaa, as jiraachuun nuuf gaarii dha. Daasii sadii jechuunis tokko siif, tokko Museef, tokko immoo Eeliyasifi ni ijaarra" jedhe. Inni waan dubbatuu hin beeku ture. **34** Utuma inni dubbathee jiruu duumessi tokko dhufee isaan haguuge; isaanis yommuu duumessa sana keessa seenanitti ni sodaatan. **35** Sagaleen, "Kun Ilma koo isaa ani filadhee dha; isinis isaa dhaga'aa" jedhu tokko duumessicha keessaa dhuf. **36** Yommuu sagaleen sun dubbatetti, Yesuuus kophaa isaa argame. Barattoonis ni cal'isan malee waan argan keessaa tokko illee yeroo sanatti nama tokkottuu hin himne. **37** Guyyaa itti aauu, yommuu isaan talluu irraa gad bu'anitti namoonni baay'een isatti dhufan. **38** Namoota sana keessas namichi tokko iyyee akkana jedhe; "Yaa Barsiisa akka ati ilma koo naa ilaaltu sin kadhadh; inni naaf mucaa tokkichaati. **39** Hafurri wayii itti ka'a; gurbichis akkuma tasaai iyya; hafurri sun lafaan dha'ee isaa dhidhiitachiisa. Gurbichis hoomacha afaani baasa; hafurrichi dafee irraa hin galu; yeroo hundas isaa miidha. **40** Ani akka hafuura sana baasaniiif barattoota kee nan kadhadh; isaan garuu hin dandeenye." **41** Yesuuusis deebise, "Isin dhaloota hin amannee fi jal'aa nana; ani hamma yoomiitti isin wajjin jiraadha? Hamma yoomiitti isinobsa?" jedhe. Namichaanis, "Mee ilma kee as fidi" jedhe. **42** Utuma gurbaan sun gara Yesuuus dhufaa jiruu, hafurri hamaan sun

lafaan dha'ee isa dhidihiitachiise. Yesuu garuu hafuuura xuraa'aasana ifate; gurbichas fayyisee abbaa isaatif kenne. **43** Hundumiisaaniis humna Waaqaa isa jabaa sana ni dinqifatan. Utuu hundiisaanii waan Yesuu hojjete sana dinqisiifachaa jiranuu innibarattoota isatinnti akkana jedhe; **44** "Waan ani isinnti himuufjiru of eeggannaadhaan dhagoeffadhaa; Ilmi Namaa dabarfameeharka namootaatti ni kennama." **45** Isaan garuu dubbiikana hin hubanne. Akka isaanifiin hin galleepis isaan jalaa dhokfameeture; isaan waa'ee waan kanaa isa gaafachuu ni sodaatan. **46** Isaan keessaa namni nama hundumaa caalu eenyu akka ta'ebarattoota gidduutti wal falmiin ka'e. **47** Yesuusis waan isaan garaatti yaadan beekee mucaa xinnaa tokko fidee of bira dhaabe; **48** akkanas isaanifiin jedhe; "Namni mucaa xinnaa kana maqaa kootiin simatu kam iyyuu na simata; namni na simatus isana erge sana simata; namni isin hunduda gad ta'ee inni hunda caalati." **49** Yohannisis, "Yaa Barsiisaa, nu utuu namni tokko maqaa keettiin hafuurota hamoo baasuu arginee waan inni nu duukaa hin buunuefisa dhowwinae" jedhe. **50** Yesuu garuu, "Isa hin dhowwinaa; namni isinii hin mormine kam iyyuu gara keessan jiraatii" jedhe. **51** Yesuusis yommuu yeroon inni itti gara samiitti ol fudhatamu ga'etti Yerusaalem dhaquuf hidhatee ka'e. **52** Innis ergamoota of dura erge; isaanis waan isa barbaachisu qopheessuudhaaf ganda Samaariyya tokko seenan. **53** Namoonni naanno sanaa garuu sababii inni fuula isaa Yerusaalemittideebifatee deemaa tureef isa hin simanne. **54** Barattooniisaajechuuniis Yaaqoobii fi Yohannis yommuu waan kana arganitti, "Yaa Gooftaa, akka inni isaan balleessuuuf, akka nu samii irraa ibidda gad waamnu barbaaddaa?" jedhan. **55** Yesuu garuu garagalee isaan ifate. **56** Isaanis darbanii ganda biraai dhaqan. **57** Utuu isaan karaa deemaa jiranuu namichi tokko Yesuusiin, "Ani iddo ati dhaqxu hundatti si duukaa nan bu'a" jedhe. **58** Yesuusis deebisee, "Waangoonni boolla qabu; simbirroomnis man'ee qabu; Ilmi Namaa garuu iddo itti mataa isaaa irkifatu illee hin qabu" jedhe. **59** Nama biraatiiniis, "Na duukaa bu'il" jedhe. Namichi garuu, "Yaa Gooftaa, dura akka ani dhaqee abbaakoo awwaalladhu naa eeyyami" jedhee deebise. **60** Yesuusis, "Warri du'an du'aa isaanii haa awwaallatan; ati garuu dhaqittimoottummaa Waaqaa lallabi" jedheen. **61** Ammas namni bira, "Yaa Gooftaa, anis si duukaa nan bu'a; garuu dura akka ani dhaqee maatii kootti nagaa dhaamadhu naa eeyyami" jedhe. **62** Yesuusis deebisee, "Namni harkaan hordaa qabatee of duuba ilalaal kam iyyuu moottummaa Waaqatiif hin malu" jedhe.

10 Kana booddee Gooftaan namoota bira 72 muudee garamagaalaawwanii fi lafa ofii dhaquuf ture hundaatti lamaalan of dura isaan erge. **2** Akkanas isaanifiin jedhe; "Midhaan walitti qabamu baay ee dha; hoijettooni garuu muraasa. Kanaaf akka Gooftaan midhaan sanaa gara lafa qotisaa midhaan isatattihojettotoo erguuf isa kadhadhaa. **3** Deemaal! Ani akka ilmooleehoolaa gara gidduu yeeyyiitti isin erga. **4** Borsaa yookaan korjoo yookhee hin qabatinna; karaa irrattis nama tokko illee nagaa hin gaafatinaa. **5** "Yeroo mana tokko seentanitti dursaatti, 'Nagaan mana kanaaf haa ta'u' jedhaa. **6** Yoo namni nagaa achi jiraate, nagaan keessan isaafta'a; yoo kanaa achii nagaan keessan isinii deebi'a. **7** Waan isaan isinii kennanhunda nyaachaa, dhugaas achuma turaa; hojjetaaf mindaa isaa argachuu ni malaatti. Manaa gara manaatti hin labinaa. **8** "Yeroo magaalaalaa tokko seentanii simatamtanitti waanuma isinii dhi'aate nyaadhaa. **9** Dhukkubsattoota achi jiran fayyisaatti, 'Mootummaan Waaqaa isinnti dhi'aateera' jedhaa isaanitti himaa. **10** Yoo magaalaalaa tokko seentanii isin simachuu baataan garuu gara daandii magaalaatti ba'atii akkana jedhaa; **11** Nu

akka akekkachiisa isinnti ta'uuf awwaara magaalaalaa keessanii illee miilla keenya irraa dhadh'aanna. Ta'us waan kana beekaa: Mootummaan Waaqaa dhi'aateera.' **12** Ani isinnti hima; gaafas magaalaalaa sana irra Sodoomiif ni salphata. **13** "Yaa Koraaziin siif wayyoo! Yaa Beetisayidaa siif wayyoo! Hoijin dinqii kan isin keessatti hojjetame sun utuu Xiiroosii fi Siidoona keessatti hojjetamee jiraatee isaan silaa yeroo dheeraan dura uffata gaddaa uffatanii, daaraa keessas tataa'anii qalbii jijiirratu turan. **14** Garuu guyyaa murtiitti isin irra Xiiroosii fi Siidoonaaf ni salphata. **15** Atis yaa Qifirnaahom, hamma samiitti ol kaafamtaa? Lakki, Sii'oolitti gad buuta. (**Hadès g86**) **16** "Namni isin dhaga'u kam iyyuu na dhaga'a; namni isin dhaga'u didu anas dhaga'u dida; namni na dhaga'u didu immoo isa na erge sana dhaga'u dida." **17** Namoonni torbaatamii lamaan sunis gammachuudhaandeebi'anii, "Yaa Gooftaa, hafuuronni hamoon iyyuu maqaa keettiin nuu ajajamaniiru" jedhan. **18** Yesuusis deebisee akkana jedhe, "Ani utuu Seexanniakkuma balaqeetti samii irraa bu'uun arge. **19** Kunoo, ani akka isin bofaa fi torbaanqabaa lafatti dhidhiittanii fi akka humna diinaa hundas mo'attanifi aangoo isinii kenneera; wanni kam iyyuu isin hin miidhu. **20** Garuu sababii maqaan keessan samii keessatti barreffameef gammadaa malee sababii hafuuronni isinii ajajamaniif hin gammadinaa." **21** Yesuu yeroo sana Hafuura Qulqulluudhaan gammachuun giutuamee akkana jedhe; "Yaa Abbaa, Gooftaa samitii fi lafaa, sababii ati wantoota kanneen oggeyyii fi hubattoota jalaa dhoksitee daa'immaniti mul'itfeef ani sin galateeffadha. Eeyyee yaa Abbaa, ati waan kana gochuutti gammadertaatii. **22** "Abbaan koo waan hunda dabarsee natti kenneera. Abbaa malee namni tokko iyyuu Ilmi eenyu akka ta'ee hin beeku; Ilmaa fi nama Ilmi isa itti mul'isuu fedhu malee namni tokko iyyuu Abbaan eenyu akka ta'ee hin beeku." **23** Barattoota isaatattis garagaleekophaatti akkana jedheen; "Iji waan isin argitan argu eebbfamadaa dha. **24** Ani isinnti himaatti raajonnii fi mootonni baay'een waan isin argitan kana arguu barbaadan; garuu hin argine. Waan isin dhageessan kanas dhaga'u barbaadan; garuu hin dhageenyee." **25** Gaaf tokko, hayyuun seeraa tokko Yesuusin qoruf jedhee ka'ee dhaabate. Innis, "Yaa Barsiisaa, ani jireenya bara baraa dhaaluuudhaaf maal gochuun qaba?" jedhee gaafate. (**aiōnios g166**) **26** Yesuusis deebisee, "Seera keessatti maaltu barreffame? Atis akkamitti dubbifta?" jedheen. **27** Namichis, "Waaqaa kee Goofticha garaa kee giutuudhaan, lubbuu kee giutuudhaan, humna kee giutuudhaan, yaada kee giutuudhaan jaalladhu; olla kees akkuma ofii keettiitti jaalladhu" jedhee deebise. **28** Yesuusis, "Sirriitti deebifeerta; atis kanuma godhi ni jiraattaa" jedheen. **29** Namichi sun garuu qajeelaa of gochuun barbaadee, "Ollaan koo eenyu?" jedhee Yesuusin gaafate. **30** Yesuusis deebisee akkana jedhe; "Namichi tokko utuu Yerusaalemii ba'ee Yerikotti gad bu'aa jiruu harka saamtotaa seene. Isaanis uffata isaa irraa baafatani, tumanii, du'aa fi jireenya gidduutti isa dhiisaniideeman. **31** Lubni tokko utuu akkuma tasaa karaa sanaa gad bu'uu namicha argee irraa goree darbe. **32** Akkasumas namichi gosa Lewwii tokko yommuu iddo sana ga'eetti namicha sana argee irraa goree darbe. **33** Namichi Samaariyya tokko garuu utuu deemaajiruu iddo namichi sun jiru ga'e; yommuu isa argettis garaa laafeef. **34** Innis itti dhi'aatee zaytii fi daadhiit wayinii madaa isattii naqee hidheef; harree isaa irras kaa'ee, mana boqonaa keessummootaatti isa geesse; achittis isa gargaare. **35** Guyyaa itti aanutti diinaarii lama baasee abbaa mana boqonaa sanaatti kennee, 'Namicha kana ittiin naa wal'aani; yoo kana caalaa baafes ani yeroon deebi'ee dhufutti siifin kenna' jedheen. **36** "Egaa jara sadan kanneen keessaa ollaan namicha harka

saamtotaa seene sanaa isa kam seeta?" **37** Hayyuun seeraa sunis, "Isa garaa laafeef sana" jedheen. Yesuusis, "Atis dhaqitiit akkasuma godhi" jedheen. **38** Utuu karaa deemaa jiranuu Yesuus ganda tokko seene; dubartii Maartaa jedhamtu tokkos mana isheetti isa simatte. **39** Isheenis obboleetti Maariyaam jedhamtu tokko qabdi turt; Maariyaamis miilla Gooftaa jala teesee waan inni jedhu dhaggeeffachaa turt. **40** Maartaan garuu baay'ina hojiitii waan dadhabaa turteef gara isaa dhuftee, "Yaa Gooftaa, obboleetti koo akka ani hojii hunda kophaa koo hoijeduh natti dhiisuun ishee si hin gaddisiisuu? Akka isheen na gargaartu itti himi!" jette. **41** Gooftaanis deebiseeakkana jedheen; "Yaa Maartaa, yaa Maartaa, ati waa ee waan baay'ee yaadsofta; ni raafamtas. **42** Wanni barbaachisu garuu waanuma tokko qofa; Maariyaam isa caalu filatteerti; innis ishee irraa hin fudhatamu."

11 Gaaf tokko Yesuus iddo tokkotti kadhachaa ture; yommuu inni fixatettis, barattoota isaa keessaa namni tokko, "Yaa Barsiisa, akkuma Yohannis barattoota isaa barsiise sana, atis kadhachuu nu barsiisi" jedheen. **2** Innis akkana isaanii jedhe; "Isin yommuu kadhattan akkana jedhaa: "Yaa Abbaa, maqaan kee haa qulqulla' u; mootummaan kee haa dhufu. **3** Buddeena keenya kan guyuma guyaya, guyuma guyyaan nuu kenni. **4** Akkuma nus warra cubbuu nutti hoijetanif dhiifnu sana atis cubbuu keenya nuu dhiisi; qoramatti nuu hin galchin." **5** Innis akkana isaanii jedhe; "Mee isin keessaa namni tokko michuu qaba haa jennuu; innis halkan walakkaa michuu isaa sana bira dhaqee, 'Yaa michuu ko, mee buddeena sadii naa liqeessi; **6** michuu koo kan karaa deemu tokko natti goreeraati; anis waanan dhi'eessuuf tokko illee hin qabu' haa jedhu. **7** Namichi mana keessaa sunis, 'Na hin rakkisin; balballi cufameera; ijoolleent koos na wajjin siree irra jiru; ani ka'ee waan tokko illee siif kennuu hin danda'u' jedhaanii? **8** Ani isinittin hima; sababii inni michuu isaa ta'eef jedhee ka'ee beuddeena sana isaaft kennuu baatu illee, sababii jja jabina namicha sanaatifi jedhee ka'ee waan isa barbaachisu hunda ni kennaaf. **9** "Kanaafuu ani isinittin hima: Kadhadhaa, isiniif ni kennamaa; barbaadaa, ni argattuu; rurrukutaa, balballi isiniif ni banamaa. **10** Namni kadhatur hundi ni argataatii; namni barbaadu ni argata; nama rurrukutuufis balballi ni banama. **11** "Yaa abbootii, isin keessaa namni yoo ilmi isaa qurxummii isaa kadhate, qooda qurxummii bofa kennuuf eenyu? **12** Yookaan namni yoo ilmi isaa hanqaauu isaa kadhate torbaanqabaa kennuuf eenyu? **13** Erga isin warri hamoon iyyuu kennaa gaarii ijolleek keessaniiif kennuu beektanii, Abbaan keessan inni samii irraa immoo hammam caalchisee warra isaa kadhatanifi Hafuu Qulqullu haa kennuuf ree!" **14** Yesuusis hafuura hamaa arrab-didaa ta'e tokko baasaa ture. Yommuu hafuuri hamaan sun ba'etti arrab-didaan sun ni dibbatte; namoornnis ni dinqifatan. **15** Isaan keessaa namoornni tokko tokko garuu, "Inni Bi'eelzebuuliin, hangafa hafuurota hamootiin hafuurota hamoo baasaa jira" jedhan. **16** Warri kaan immoo mallattoo samii irraa isaa gaafachuuudhaan isaa qoran. **17** Yesuusis yaada isaanii beekee akkana jedheen; "Mootummaan gargar of qoodu kam iyyuu ni diigama; manni gargar of qoodus ni jiga. **18** Seexanni yoo gargar of qoode, mootummaan isaa akkamitti dhaabachuu danda'a? Wanni ani akkana jedhuu sababii isin akka waan ani Bi'eelzebuuliin hafuurota hamoo baasuu dubbattaniif. **19** Egaa yoo ani Bi'eelzebuuliin hafuurota hamoo baasii, ilmaan keessan immoo maaliin baasu ree? Kanaafuu isaan abbootii murtii isinitti ta'u. **20** Garuu ani quba Waqaatiiin hafuurota hamoo baasa taanaan, yoos mootummaan Waqaqa isinitti dhufeera. **21** "Yommuu namni jabaan guutummaatti mi'a lolaa hidhate tokko mana isaa eeggatutti, qabeenyi isaa nagaadhaan

ta'aaf. **22** Garuu namni jabinaan isaa caalu tokko yoo loolee isaa mo'ate, mi'a lolaa kan namichi sun amanate sana isaa irraa fudhatee boojuu isaaas qoqoodaa. **23** "Namni na wajjin hin jirre kam iyyuu naan morma; namni na wajjin walitti hin qabne kam iyyuu ni bittinneessa. **24** "Hafuuri xuraa'aan yommuu nama keessaa ba'utti, boqonnaa barbaacha lafa gogaakeessa joora; garuu hin argatu. Innis, 'Manaa koo isaa ani keessaa ba'e sanatti nan deebi'a' jedha. **25** Yommuu achi ga'uttis manicha haramee qulqlleeffamee argata. **26** Ergasiis dhaqee hafuuropa biraa torba kanneen isaa caalaa hamoo ta'an fudhatee dhufa; isaanis itti galanii achi jiratu. Haalli namicha sanaa kan dhumaa isaa jalqabaa caalaa hammaata." **27** Utuu Yesuus waan kana dubbachaa jiruu, dubartii tokko namoota gidduudhaa sagalee ishee ol fudhattee, "Garaan si baate, harmi ati hootes eebbfamoo dha" jette. **28** Inni garuu deebisee, "Kana caalaa iyyuu, warri dubbi Waaqaah dhaa'nni ajajamanif eebbfamoo dha" jedhe. **29** Akkuma baay'inni namootaa dabalamenee Yesuus akkana jedhe; "Dhaloontii kun dhaloota hamaa dha. Inni mallattoo barbaada; garuu mallattoo Yoonaas malee mallattoon tokko iyyuu isaaft hin kennamu. **30** Akkuma Yoonaas mallattoo saba Nanawwee ture sana, Ilmi Namaas mallattoo dhaloota kanaa ni ta'atii. **31** Mootittiin kibbaa guyyaa murtiitti namoota dhaloota kanaa wajjin kaatee isaanitti murti; isheen ogummaa Soloomoon dhaag'auf jettee daarii lafaatii dhufteetii. Kunoo kan Soloomoonin caalu as jira. **32** Namoonni Nanawwee guyyaa murtiitti dhaloota kanaa wajjin ka'nni itti muru; isaan lallaba Yoonaasiin qalbii jijiirrataanitii; kunoo kan Yoonaasiin caalu as jira. **33** "Namni kam iyyuu ibsaa qabsiisee iddo hin mul'anne yookaan gombisaa jala hin kaa'u. Qooda kanaa akka warri ol seenan ifa isaa arganifi baattuu isaa irra kaa'u. **34** Iji kee ibsaa dhagna keetii ti. Iji kee fayyaa taanaan, dhagni kee guutuun ifaan guutama. Yoo iji kee fayyaa hin ta'in garuu dhagni kees dukkanaan guutama. **35** Kanaafuu akka ifni si keessaa dukkana hin taaneef of eeggadhu. **36** Egaa yoo dhagni kee hundinuu ifaan guutame, yoo kutaan tokko iyyuu dukkana hin qabaatin, akkuma waan ifni ibsaa tokko ifa isaatii siif ibsuutti dhagni kee guutummaatti ifa ni qabaata." **37** Akkuma Yesuus haasaa isaa fixateen Fariisota keessaa namichi tokko akka Yesuus isaa wajjin nyaata nyaatuuf mana isaatii isaa waame; Yesuusis ol seenee maaddiitti dhi'aate. **38** Fariisichi garuu akka Yesuus nyaataan dura hin dhiqatin argee dinqisiifate. **39** Gooftaanis akkana isaan jedhe; "Isin Fariisonni duuba xoofootii fi caabii ni qulqlleessitu; keessi keessan garuu saamichaa fi hamminaa guutameera. **40** Yaa namoota gowwootal! Inni duuba isaa uume sun keessa isaa immoo hin uumnee? **41** Isin garuu waan xoofoo fi caabii keessa jiru hiyyeyyiif kennaa; yoos wanni hundinuu isinii qulqulla'aa. **42** "Fariisota nana isiniif wayyoo! Isin insilaala, cilaaddaamaa fi biqiluu gosa hundaa kudhan keessaa tokko Waaqaaf ni kennitu; murtii qajeela fi jaalala Waaqaaf garuu ni tuffattu. Silaa utuu isaa duraa hin dhiisn isaa booddee hojii irra oolchuu qabdu ture. **43** "Yaa Fariisota, isiniif wayyoo! Isin manneen sagadaa keessatti taa'umsa ulfinaa, gabaa keessatti nagaa gaafatamuu jaallattu. **44** "Isin sababii awwaala mallattoo hin qabne kan namoornni utuu hin beekin irra deeman fakaattaniif isinitti wayyoo!" **45** Hayyoota seeraa keessas tokko deebisee, "Yaa Barsiisa, ati yommuu waan kana jettutti nuus arrabsaa jirtal!" jedheen. **46** Yesuus immoo akkana jedhee deebise; "Hayyoota seeraa, isiniifis wayyoo! Isin ba'aa namni baachuu hin dandeenye isaanitti feetu; ofii keessanii garuu isaan gargaaruudhaaf qubaan illee hin tuqsan. **47** "Isiniif wayyoo! Isin raajotaaf awwaala ijaartutii; kan isaan ajeeses abbootuma keessan. **48** Kanaafuu isin akka waanuma

abbootiin keessan hoijetaan sana deeggartan dhugaa baatu; isaan rajjota aijeesan; isin immoo awwaala rajjotaa ijaarta. **49** Sababii kanaaf Waaqni ogummaa isaaatiin, ‘Ani rajjotaa fi ergamoota isaanittin erga; namoonni sunis isaan keessaa tokko tokko ni aijeesu; kaan immoo ni ari’atu’ jedhee. **50** Kanaafa dhalloonni kun dhiiga rajjota hundaa kan uumama adduryaati jalqabee dhangala’etti ni gaafatama; **51** dhiiga Abeel irraa jalqabee hamma dhiiga Zakkaariyaas isa iddo aarsaati fi mana qulqullummaa giddutti aijjeefame sanaatti ni gaafatama. Eeyyee ansiinittin hima; dhalloonni kun waan kana hundumattu ni gaafatama. **52** “Yaa hayyoota seeraa, isiniif wayyo! Isin furtuu beekumsaa fudhattaniirtu. Ofii keessanii hin seenne; warra seenaa turanis dhowwitaniiirtu.” **53** Yommuu Yesuus achii deemetti, Fariisonnii fi barsiistonni seeraa jabeessanii isaan mormuu, akka inni waan baay’ee dubbatuufis isa tuttuqu jalqaban. **54** Waan afaan isaaati ba’uun isa qabuufis eeggachaa turan.

12 Gidduu sana yommuu tuunni namoota kuma hedduu tokko hamma isaan wal irra ejjetanitti walitti qabametti, Yesuus duraan dursee barattoota isaaatiinakkana jechuu jalqabe; “Raacitii Fariisotaa irraa of eeggadhaa; kunis fakkeessitummaa dha. **2** Wanni haguugamee utuu hin mul’ifamin hafu yookaan wanni dhokfamee utuu hin beekamin hafu tokko iyuu hin jiru. **3** Wanni isin dukkana keessatti dubbattan, ifa guyyatiin dhaga’ama; wanni isin gola keessatti gurratti hasaastanis bantii manaa irraa labsama. **4** “Yaa michoota ko, ansiinittin hima; warra dhagna aijeesanii ergasii immoo kana caalaa homaa gochuu hin dandeenyee hin sodaatinaa. **5** Ani garuu kan isin sodaachuu qabdani isinittin argisisi; isa erga aijeesee booddee gahaannamitti darbachuudhaaf taayita qabu sana sodaadhaa; eeyyee, ansiinittin hima; isa sodaadhaa. (**Geenna g1067**) **6** Daaloteen shan saantima lamatti gurguramu mitii? Isaan keessaa garuu tokko iyuu Waaqni hin irraanfatuu. **7** Dhugumaanuu rifeensi mataa keessanii hundi lakkaa’ameera. Hin sodaatinaa; isin daaloteed hedduu caalaa gatii qabduutii. **8** “Ani isinittin hima; nama fuula namootaa duratti ifaan ifatti dhugaa naa b’u kamii iyuu, Ilmi Namaa fuula ergamoota Waaqqa duratti dhugaa ni ba’aa. **9** Namni fuula namootaa duratti na ganu kam iyuu garuu fuula ergamoota Waaqqa duratti ni ganama. **10** Nama Ilma Namaatiin mormee jecha tokko dubbatu hundaa ni dhiifama; nama Hafuur Qulqulluudhaan mormee dubbatu kamiiif iyuu garuu hin dhiifamu. **11** “Yommuu manneen sagadaa, bulchitootaa fi abbootii taayita duratti dhi’effamtaniitti akkamitti akka falmattan yookaan maal akka jettan hin yaadda’inaa. **12** Hafuur Qulqulluun yeruma sana Waan isin jechuu qabdan isin barsiisaatiit.” **13** Tuuta sana keessaa namichi tokko, “Yaa Barsiisa, akka obboleessi koo dhaala naa hiruuf maaloottu itti naa dubbadhu” jedheen. **14** Yesuus garuu deeblee, “Namana, eenyetu isin giddutti abbaa murtii yookaan hirtuu dhaalaan na godhe?” jedheen. **15** Innis, “Ilaallaha! Doqnummaa hunda irraas of eegaa; jireenyi nama tokko baay’ina qabeenya isaaatiin hin murteeffamuuti” jedheen. **16** Innis akkana jedhee fakkeenya kana isaaatiin hime; “Lafti qotisaan namicha sooreessa tokko midhaan guddaa kenneef. **17** Namichi sunis, ‘Ani waan lafan itti midhaan koo galfadhu hin qabneef maal gochuu naa wayya?’ jedhee garaa isaaati yaade. **18** “Innis akkana jedhee; ‘Wanni ani godhu kana; gombisaa koo diigee guddaa isaa nan ijaarradha; midhaan koo fi mi’aa koo hunda achittin kuufadha. **19** Lubbuu kootiinis, “Yaa lubbuu ko, ati waan gaarii hedduu kan wagga baay’eef kuufame qabda; boqodhu; nyaadhu; dhugi; gammadis” nan jedha.” **20** “Waaqni

garuu, ‘Yaa gowwicha, edanuma lubbuu kee sirraa fudhachuu barbaadu; egaa wanni atti walitti qabatte sun kan eenyuu ta’aa?’ jedheen. **21** “Kanaafuu namni ofii isaaatiif badhaadhummaa kuufatee fuula Waaqqa duratti immoo hin sooromin kam iyuu akkasuma ta’aa.” **22** Yesuus barattoota isaaatiinakkana jedhee; “Kanaafuu ansiinittin hima; ‘maal nyaanna?’ jettanii waa’ee jireenyi keessanii hin yaadda’inaa; yookaan ‘maal uffanna?’ jettanii waa’ee dhagna keessanii hin yaadda’inaa. **23** Jireenyi nyaata caala; dhagnis uffata caalaatii. **24** Mee arraageyyii ilaala: Isaan hin facaafatan yookaan hin haammatan; gombisaa yookaan gumbii hin qaban; ta’us Waaqni isaan soora. Isin immoo hammam simbirroota caalaatii gatii guddaa qabdu! **25** Isin keessaa namni yaadda’udhaan hojjaa isaa irratti dhundhummaa tokko dabalachuu danda’u eenyuu? **26** Yoos isin erga waan xinnoo akkasii illee godhachuu hin dandeenyee, maaliif waan biraaf yaaddoofu ree? **27** “Daraaraawwan bosonaa akkamitti akka guddatan mee ilaala; isaan hin dhamaan yookaan hin fo’an. Ani garuu isinittin hima; Soloomon iyuu ulfina isaa hunda keessatti, akka tokko isaaatiitii hin uffanne. **28** Isin yaa warra amantii xinnoo nana! Waaqni erga marga dirree kan har’aa jiruu fi kan bor immoo ibiddatti naqamutti iyuu akkasitti uffisee, isinittimmo hammam kana caalaa haa uffisu ree. **29** Qalbii keessan waan nyaattan irra yookaan waan dhugdan irra hin kaa’atinaa; waa’ee isaa hin yaadda’inaa. **30** Addunyaan ormoottaa waan kana hunda ni barbaaduutii; Abbaan keessan akka wanni kun hundinuu isin barbaachisu ni beeka. **31** Garuu mootummaa isaa barbaadaa; wanni kun akkasuma isinii kennama. **32** “Isin karra xinnoo nana, hin sodaatinaa; Abbaan keessan mootummaa isinii kennuu jaallateeraati. **33** Waan qabdan gurgurattii hiyyeyyift kennaa. Korojoo hin moofone, qabeenya dhuma hin qabnes samii irratti, iddo hattuun itti hin dhi’annee fi biliiniis hin balleessimeti ofii keessanii kuufadhaa. **34** Idduma badhaadhummaan keessan jiru sana garaan keessanis jiraati. **35** “Tajaajilaaf hidhadhaati qophaa’aa; ibsaa keessanis ibsadhaa; **36** akkuma namoota yommuu Gooftaan isaanii cidha fuudhaa fi heerumaatti galee balbala dhadha’utti dafanii isaaft banuuf jedhanii qophaa’aniis eeganii ta’aa. **37** Garboonni gooftaan isaanii yeroo galutti isaanii dammaqanii jiran argu sun eebbfamoo dha; anidhuguman isinittin hima; inni marxfatee akka isaan nyaataaf taa’an ni godha; dhufees isaan tajaajila. **38** Garboonni gooftaan isaanii hanikanicha keessaa kuttaa lammaffaatti yookaan kuttaa sadafatta dhufee akkasuma isaanii dammaqanii jiran isaan argu sun eebbfamoo dha. **39** Garuu waan kana hubadhaa: Abbichi manaa utuu sa’atii kamitti akka hattuun dhuftu beekee, silaa akka manni isaa cabsamee seenamu itti hin dhiisu ture. **40** Isinis akkasuma qophaa’uu qabdu; Ilmi Namaa sa’atii isin hin eegnetti dhufaati.” **41** Phexrosis, “Yaa Gooftaa, ati fakkeenya kana nu qofatti moo nama hundumattu himta?” jedhee gaafate. **42** Gooftaanis akkana jedhee deeblee; “Egaa hojji adeemsisaan amanamaa fi ogeessi kan gooftaan isaa akka inni nyaata isaanii yeroo malutti isaanii kennuu jedhee garbootaa isaa irratti isaa muudu eenyuu? **43** Garbichi gooftaan isaa yommuu deebi’utti utuu inni akkasuma hojettuu isaa argu sun eebbfamoo dha. **44** Ani dhuguma isinittin nam hima; inni qabeenya isaa hunda irratti isaa muuda. **45** Garbichi sun garuu yoo, ‘Gooftaan koo dhufuu yeroo dheeraa tura’ ofiiin jedhee, garbootaa dhiiraatii fi dubartootaa tumuu jalqabe, yoo nyaatee dhugee machaa’ee, **46** gooftaan garbicha sanaa guyyaa inni isaa hin eegnee fi sa’atii inni hin beeknetti ni dhufa. Innis isaa kukkuta; warra hin amanne keessattis isaa ramada. **47** “Garbichi utuu fedhii gooftaan isaa beekuu hin qophoofne yookaan gooftaan isaa barbaadu

hin hojenne sun akka malee tumama. **48** Nama utuu hin beekin waan isa adabamsiisu hojjete garuu adaba salphaatu isa irra ga'a. Nama wanni baay'een itti kennname hunda irraa waan baay'eetu eegama; nama imaanaan guddaan itti kennname irraa immoo kan caalutu barbaadama. **49** "Ani ibidda lafa irra buusuufun dhufe; utuu inni ammuma iyuu qabatee ani akkam hawwal! **50** Garuu cuuphää ami cuuphamu tokkotu jira; hamma inni raawwatamutti ani akka malee nan dhiphadha! **51** Isin waan ani lafa irratti nagaa buusuuf dhufe seetuu? Akkas miti; ani isinittin hima; ani gargar ba'u fiduufan dhufe malee nagaa buusuuf hin dhufne. **52** Si'achi maatiin nama shan qabu tokko gargar qoodama; namni sadii nama lamatti ka'a; namni lama immoo nama sadiitti ka'a. **53** Abbaan ilmatti, ilmi abbaatti, haati intalatti, intalli haadhatti, amaatiin niitti ilmaati, niitiin ilmaas amaatiis isheetti ka'uudhaan gargar ba'u." **54** Yesuus tuuta sanaanakkana jedhe, "Isin yommuu duumessa karaa lixa biiftuttiin ol ba'u argitanitti yeruma sana, 'Bokkaan ni rooba' jettu; innis ni rooba. **55** Yommuu bubbleen kibbaa bubbisutti immoo, 'Ni ho'a' jettu; innis ni ho'a. **56** Fakkeessitoota nana! Isin bifa lafaatii fi samiitif hiikkaa kennuu ni beektu. Bara ammaa kanaaf immoo hiikkaa kennuu akkamitti wallaltu? **57** "Isin maaliif ofuma keessanii waan qajeelaa hin murteessine? **58** Ati yommuu amajaajii k ee wajjin gara abbaa murtii dhaqxutti, karuma irratti isaan walitti araaramuu cimsii yaali; yoo kanaa achii amajaajii k ee abbaa seeraatti si geessa; abbaan seeraas dabarsee poolisitti si kenna; poolisiin immoo mana hidhaatti si darbata. **59** Ani sitti nan hima; ati hamma saantima ishee dhumaa of irraa baaftutti achii hin baatu."

13 Yeroo sana namoonni waa'ee warra Galilaa kanneen Philaaxoos dhiiiga isaanii aarsaa isaaniitti make sanaa Yesuusittii himan tokko tokko achi turan. **2** Yesuus deebisee akkana jedheen; "Sababiin namoonni Galilaa kуннене akkas dhiphatanif waan isaan saba Galilaa kaan hunda irra cubbamoota turaniif seetuu? **3** Ani isinittin hima; akkas miti; garuu isinis qalbii jijiirrachuu baannaan hundi keessan akkasuma baddu. **4** Yookaan namoonni kudha saddeettan gamoon Salihoom isaan irratti jigeetisaan fixe sun warra Yerusalem keessa jiraatan kaan hunda irra waan yakka hojjetan seetuu? **5** Ani isinittin hima; akkas miti. Garuu isinis qalbii jijiirrachuu baannaan, hundi keessan akkasuma baddu." **6** Innis akkana jedhee fakkeenyaa kana dubbate; "Namichi tokko muka harbuu kan iddo dhaabaa wayinii isaa keessa dhaabame tokko qaba ture; innis muka sana irra ija barbaaduu dhaqee waan tokko illee dhabe. **7** Innis hojjetaa iddo dhaaba wayinichaatiin, 'Ani waggaan sadan darban kana muka harbuu kana irraa ija barbaadachuu jedhee marmaanen ture; garuu waan tokko illee irraa hin arganne; muriitii gati! Inni maalif lafa balleessa?' jedhe. **8** "Namichi sunis deebisee akkana jedheen; 'Yaa Gooftaa, anuu naannoo isaa qoteen xaa'oo itti naqaatii mee wagguma tokko haa turu. **9** Yoo inni waggaan dhufu ija naqaate, gaarii dha! Yoo kanaa achii murtee gatuu dandeessa.'" **10** Yesuus guyyaa Sanbataa tokko manneen sagadaa keessaa isa tokkotti barsiisa ture. **11** Dubartiin hafuurri hamaan waggaa kudha saddeeti dugda ishee goophesse tokkos achi ture; isheenis waan gad gogdeef gonkumaa ol jechuu hin dandeesu ture. **12** Yesuus yommuu ishee argetti ofitti ishee waamee, "Dubarrii nana, ati dhukkuba kee irraa fayyierteera" jedheen, **13** Innis harka isaa ishee irra kaa'e; isheenis yeruma sana ol jettee Waaqa galateeffat. **14** Bulchaan mana sagadaas sababii Yesuus guyyaa Sanbataatiin nama fayyiiseef aaree namootaan, "Guyyaan hojji ja'atu jira; guyyoota sana kottaati fayyifamaa malee guyyaa

Sanbataa hin dhufinaa" jedhe. **15** Gooftaan immoo akkana jedhee deebiseef; "Yaa fakkeessitoota! Isin keessa namni guyyaa Sanbataa qotiyoo isaa yookaan harree isaa dallaa keessa hiikee bishaan obaasuun hin geessine jiraa? **16** Yoos dubartii kun intalli Abrahaam kan Seexanni waggaan kudha saddeeti guutuu hidhee ture kun guyyaa Sanbataatiin hidhaa kana irraa hiikamuun isheef hin maluu?" **17** Yommuu inni waan kana dubbatetti mormitooni isaa hundi ni qaana'an; namoonni garuu hojjiiwan dinqii kanneen inni hojjechaa ture hundatti ni gammadan. **18** Yesuus akkana jedhee gaafate; "Mootummaan Waaqaa maal fakkaata? Anis maaliinan wal isa fakkeessa? **19** Mootummaan Waaqaa sanyii sanaaificaan kan namni tokko fuudhee lafa qotisaas isaa keessatti facaae fakkaata. Sanyiin sunis guddatee muka ta'e; simbirroonnis dameewwan isaa irra jiraatun." **20** Amma illee akkana jedhee gaafate; "Ani mootummaan Waaqaa maaliinan wal fakkeessa? **21** Inni raacitiin dubartii tokko fuutee hamma inni guutummaati bukeessutti daakuu safarutti sadiitti makte fakkaata." **22** Yesuus utuu gara Yerusalem deemuu namoota barsiisa magalaawwanii fi gandoota keessa darbaa ture. **23** Namichi tokkos, "Yaa Gooftaa warri fayyifaman namoota muraasa qofaa?" jedhee isa gaafate. Innis akkana isaaniin jedhe; **24** "Balbal dhiphadhaan seenuuf tattaffadhaa; ani isinittin hima; namoonni baay'een seenuu ni yaalutu; garuu hin danda'an. **25** Abbaan mana sanaa takkaa ka'ee balbalicha cufanmaan isin ala dhaabatanii balbal rurrukutaa, 'Yaa Gooftaa balbal nuu bami' jettanii kadhattu. "Inni garuu deebisee, 'Ani isin hin beeku yookaan eessaa akka dhufantin hin beeku' isiniin jedha. **26** "Isin immoo, 'Nu si wajjin nyaannee dhugneerra; atis daandii kuneen irratti barsiifeerta' jettuun. **27** Inni garuu deebisee, 'Ani isin hin beeku yookaan eessaa akka dhufantin hin beeku. Isin warri hammina hojjetan hundinuu na biraa badaal' jedha. **28** "Yommuu Abrahaam, Yisihaaq, Yaaqoobii fi raajota hunda mootummaan Waaqaa keessatti argitanii, ofii keessanii immoo gad darbatamtan, achitti boo'uu fi ilkaan qaruutu ta'a. **29** Namoonnis ba'a biiftutti fi lixa biiftutti, kaabaa fi kibbaa dhufanii mootummaan Waaqaa keessatti maaddiitti ni dhi'aatu. **30** Dhugumaanuu kanneen warra dhumaan ta'an keessa kanneen warra jalqabaa, kanneen warra jalqabaa ta'an keessa immoo warra dhumaan ta'an jiru." **31** Yeroo sana Fariisota keessa namoonni tokko tokko gara Yesuus dhufanii, "Sababii Heroodis si ajeesuu barbaaduu asii deemii iddo biraa dhaqii" jedhaniin. **32** Innis akkana jedhee deebise; "Dhaqatii waangoo sanaan, 'Kunoo, ani har'aa fi bori hafuurota hamoo nan baasa; namoota dhukkubsatanis nan fayyisa; guyyaa sadaffaatti immoo hojji koo nan fixadha' jedhaa. **33** Waan fedhe iyuu taanaan, ani har'aa fi bori, iftaanis adeemsa koo itti fufuutu naa mala; raajiin Yerusalem alatti du'u hin qabuutii! **34** "Yaa Yerusalem, yaa Yerusalem, ati kan raajota ajjeetu, warra gara keetti ergamanis kan dhagaadhaan tumtu, akkuma indaanqoon cuucii ishee qoochoo ishee jalatti walitti qabattu sana anis ijoollee kee walitti qabuuf yeroo meeqan hawwe! Isin garuu hin barbaanne. **35** Kunoo,manni keessan onee isinii hafa. Ani isinittin hima; isin hamma, 'Inni maqaa Gooftatiin dhufu sun eebbifamaa dha'jettanitti lammata na hin argitan."

14 Guyyaa Sanbataa tokko yommuu Yesuus buddeena nyaachuuuf mana Fariisicha beekamaa tokkoo dhaqetti, namoonni xiyyeefataniii isaa ilaalaat turan. **2** Namichi dhagni isaa dhiita'e tokkos fuula isaa dura ture. **3** Yesuus, "Guyyaan Sanbataatiin nama fayyiisun ni eeyyamamaa moo hin eeyyamamu?" jedhee Fariisotaa fi hayyoota seeraa gaafate. **4** Isaan garuu ni cal'isan; innis namicha harkaan qaqqabee

fayyisee gad isa lakkise. **5** Innis, "Isin keessaa namni tokko yoo ilma yookaan qotiyoo guyyaa Sanbataatiin boolla keessa bu' e qabaate, inni yeruma sana harkisee boolla keessaa hin baasuu?" jedhee isaan gaafate. **6** Isaan garuu deebii kennuu hin dandeenyee. **7** Innis yommuu akka keessumoonni sun iddo ulfinaa filatan hubatetti akkana jedhee fakkeenya kana isaanittii hime; **8** "Yoo namni tokko cidha fuudhaa fi heerumaatti si waame, iddo ulfinaa hin taa' in; tarii namni si caalaa ulfina qabu tokko waamameera ta'attii. **9** Namichi isin lamaanuu waame sun dhufee, 'Namicha kanaaf ka'i' siin jedha; atis qaanoftee dhaqxee lafa iddo hundumaa gad ta'e teessa. **10** Ati garuu yommuu waamamtu akka namichi si waame sun yeroo dhufutti, 'Yaa michuu koo iddo ol aanutti hiqi' siin jedhuuf dhaqii lafa iddo hundumaa gad ta'e taa'; yoos fuula warra si wajjin maaddiitti dhi'aatan hundumaa durattu ulfina argattaati. **11** Namni ol of qabu hundinuu gad qabamaatti; namni gad of qabu hundinuu immoo ol qabama." **12** Yesuusis namicha isa waame sanaan akkana jedhe; "Ati yommuu laaqana yookaan irbaata qopheessitu michoota kee yookaan obboloota kee, yookaan firoota kee, yookaan olloota kee warra sooreyyii hin waamin; yoo akkas goote isaanis deebisanii si waamu; gatiin kees siif deebifama. **13** Garuu yommuu cidha qopheessitu hiyyeyyii, naafa, okkolaa fi jaamaa waami. **14** Sababii isaan waan siif deebisan hin qabneef ati ni eebifamta; gatiin kee guyyaa du'a ka'u qajeeltotaatti siif deebifamtaa." **15** Warra isa wajjin maaddiitti dhi'aatan keessaa namichi tokko yommuu waan kana dhaga'etti Yesuusis, "Namni mootummaa Waaqaa keessatti maaddiitti dhi'aatu eebifamaa dha" jedhe. **16** Yesuus immoo akkana jedhee deebise, "Namichi tokko cidha guddaa qopheessee keessumoota heeduu afferre. **17** Namichi sunis sa'aatti nyaataatti akka inni, 'Kunoo, wanni hundinuu qopheeffameeraatiit kottaa' jedhee warra affereraman sanatti himuu garbicha isaa erge. **18** "Garuu isaan hundi bifuma tokkoon sababi dhi'eefachuu jalqaban; inni jalqabaa, 'Ani lafa qotisaat bitadheera; kanaafuu dhaqeen ilaaluu qabaatii maaloo na hin komatin' jedheen. **19** "Inni kaan, 'Ani qotiyoo cimdi shan bitadheera; isaan leenjisuu deemuuttin jiraatii, maaloo na hin komatin' jedheen. **20** "Amma illee inni kaan, 'Ani dhi'oontiitii fuudhe; kanaafuu dhufuu hin danda'u' jedheen. **21** "Garbichi sunis deebi'ee waan kana gooftaa isaatii hime. Abbaan mana sanaas aaree, 'Dafii karaa guddaa fi daandii qal'a magalaatii achi ba'iittii hiyyeyyii, naafa, jaamaa fi okkolaa fidii ol seens' jedhee garbicha isaa ajaje. **22** "Garbichi sunis, 'Yaa gooftaa, wanni ati ajajje hundi raawwateera; garuu amma illee iddoon jira' jedheen. **23** "Gooftichis garbicha isaatii akkana jedhe; 'Akka manni koo guutamuuf karaa guddaa fi daandii baadiyyaatti achi ba'iittii akka isaan ol galan dirqisiisi. **24** Ani isinittin hima; namoota waamaman sana keessaa namni tokko iyyuu maaddii koo irraa afaniin hin qabu." **25** Namoonni baay'een Yesuus wajjin deemaa turan; innis garagalee akkana isaanii jedhe; **26** "Namni gara koo dhufu kam iyyuu yoo abbaa isaatii fi haadhaa isaa, niitti isaatii fi joollee isaa, obboloota isaatii fi obboleettota isaa akkasumas lubbuu isaa illee hin jibbine inni barataa koo ta'u hin danda'u. **27** Namni fannoo ofii isaa baadhatee na duukaa hin buune kam iyyuu barataa koo ta'u hin danda'u. **28** "Mee isin keessaa namni tokko gamoo ijaarrachuu barbaada haa jennuu; namichi sun gamoo sana ijaaree fixuu horii ga'a qabaachuu fi qabaachuu baachuu isaa beekuuf duraan dursee taa'ee gattii isaa hin herregattuu? **29** Yoo kanaa achii yommuu inni hundee kaa'ee fixuu dadhabutti, namoonni argan hundi itti quosu. **30** Isaanis, 'Namichi kun ijaaaru jalqabee fixuu dadhabee' jedhu. **31** "Yookaan mee mootiin tokko mootii biraaloluu

dhaqa haa jennuu; inni mootii loltoota kuma digdamaan isatti dhufu tokko loltoota kuma kudhaniin of irraa loluu danda'u fi danda'u baachuu isaa duraan dursee taa'ee itti hin yaaduu? **32** Yoo hin dandeenyee immoo utuu mootichi kaan isa irraa fagoo jiruu bakka bu'ota itti ergee akka nagaan bu'u kadhata. **33** Akkanumas isin keessaa namni waan qabu hunda hin dhiiyne kam iyyuu barataa koo ta'u hin danda'u. **34** "Soogiddi gaarrii dha; garuu yoo inni mi'aa isaa dhabe, mi'aan isaa akkamiin deebifamuu danda'a? **35** Inni biyyoof yookaan tuulaa kosiitiif faayidaa hin qabu; inni gad gatama. "Namni surra dhaga'u qabu kam iyyuu haa dhaga'u."

15 Gaaf tokko warri qaraxa fuudhanii fi cubbamoonni hundi Yesuusin dhagoeffachuu dhaaf isa biratti walitti qabama turan. **2** Fariisonnii fi barsiistonni seeraa garuu, "Namichi kun cubbamoota simata; isaan wajjinis ni nyaata" jedhanii guunguman. **3** Yesuusis akkana jedhee fakkeenya kana isaanittii hime; **4** "Isin keessaa namni hoolota dhibba qabu tokko yoo hoolaan tokko jalaa bade, hoolota sagaltamii sagallan kaan lafa tikaatti dhiisee hamma hoolaa bade sana argatutti kan barbaaduu hin deemne eenyu? **5** Yommuu argatus gammadee gatiittii isaa irratti baatee, **6** mana isatta gala. Innis micootta isatta fi olloota isaa walitti waamee, 'Ani hoolaa koo kan bade sana argadheeraatiit na wajjin gammadaa' jedha. **7** Ani isinittin hima; sababii qajeeltota qalbii jijiirrachuun isaan hin barbaachifne sagaltamii sagalii irra sababii cubbamaa qalbii jijiirratu tokkootifi samii keessatti gammachuun guddaa akkasuma ni ta'a. **8** "Yookaan mee dubartii saantima meetii kudhan qabdu jalaa tokko badeera haa jennuu; isheen ibsa qabsiifattee, manas harteer hamma saantima sana argatutti jabeessitee hin barbaaddattuu? **9** Isheen isommuu argatutti micootta isheetii fi olloota ishee walitti waamtee, 'Ani saantima koo kan bade sana argadheeraatiit na wajjin gammadaa' jetti. **10** Ani isinittin hima; sababii cubbamaa qalbii jijiirratu tokkootifi ergamooni Waaqaa akkasuma ni gammadu." **11** Yesuus ittuma fufue akkana jedhe; "Namicha ilmaan lama qabu tokkotu ture. **12** Ilmi quixisuun abbaa isatta 'Yaa abbaa ko, qabeenya kee irraa qooda na ga'u naa kenni' jedhe. Abbaanis qabeenya isaa lamaan isainittif ni hire. **13** "Ilmi quixisuun sunis utuu hin turin waan qabu hunda walitti qabatee biyya fagoo dhaqe; achittis qabeenya isaa jireenya bashanmanuu irratti balleesse. **14** Erga inni waan hunda fixee booddee beelli hamaan biyya sanatti bu'e; innis rakkachuu jalqabe. **15** Kanaafuu dhaqee lammiiwan biyyasiis keessaa isa tokkotti gale; namichi sunis akka inni booyyeet tiksuum lafa tikaatti isa erge. **16** Gurbichis qola booyyeen nyaattu sana nyaatee garaa guutachuu kajeela ture; garuu namni tokko iyyuu waa isatti hin kennu ture. **17** "Innis yommuu of beeketti akkana jedhe; 'Tajaajiltoonni mana abbaa kootti qcaraman hammamitit buddeena ga'eet irraa hafu qaba! Ani garuu asitti beelaan nuun da'u. **18** Ani ka'een abbaa kootti deebi'ee akkana jedhaan; 'Yaa abbaa ko, ani samii fi sitti cubbuu hojjedheera. **19** Si'achi ilma kee jedhamuu naaf hin malu; tajaajiltoota kee keessaa akka isa tokkotti na ilala'." **20** Innis ka'ee gara abbaa isaa dhaqe. "Garuu utuu inni fagoo jiruu abbaan isaa isa argee akka malee garaa laafeef; gara ilma isattis fiigee itti marmee dhungate. **21** "Gurbichis, 'Yaa abbaa ko, ani samii fi sitti cubbuu hojjedheera; si'achi ilma kee jedhamuu naaf hin malu' jedheen. **22** "Abbaan isaa garuu garboota isaatii akkana jedhe; 'Dafaatii uffata uffata hunda caulu fidaa isatti uffisaa; quba isattis qubeelaa, miilla isattis kophee kaa'aa. **23** Dibicha gabbataa fidaatii qalaa; haa nyaannuu; haa gammannus. **24** Ilmi koo kun du'eetee; amma immoo jireenyatti deebi'eraa. Badees ture;

amma immoo argameera.' Isaanis gammaduu jalqaban. **25** "Yeroo sanatti ilmi inni hangafti lafa qotiisa ture; innis yeroo dhufee manatti dhi'aatetti muuiziqa fi sirba dhaga'e. **26** Kanaafuu tajaajiltoota keessaa nama tokko waamee waan ta'aa jiru gaafate. **27** Tajaajilaan sunis deebisee, 'Obboleessi khee galeera; abbaan kees waan ilma isaa nagaa fi fayyaadhaan argateef dibicha gabbataa qale' jedheen. **28** "Obboleessi hangafni garuu aaree ol seenuu dide; kanaaf abbaan isaa gad ba'ee isa kadhate. **29** Inni immoo deebisee abbaa isaatiniakkana jedhe; 'Ilaa ani waggoota kanneen hunda akkuma garbaatti siif hojjechaan ture; ajaja kee illee didee hin beeku. Ati garuu akka ani michoota koo wajjin gammaduu takkumaa ilmoo re'ee tokko illee naa hin kennine. **30** Garuu ilmi kee inni sagaagaltoota wajjin qabeenya kee balleesse kun deebi'ee manatti gallaana dibicha gabbataa qalteef! **31** "Abbaan isaaakkana jedheen; 'Yaa ilma koo ati yeroo hunda anuma wajjin jirta; wanni ani qabu hundinius kanuma kee ti. **32** Garuu obboleessi khee inni du'ee ture kun waan jireenyatti deebi'eef nu gammaduu fi ililchuu qabna. Inni badee ture; amma immoo argameera."

16 Yesuu barattoota isaatiiakkana jedhe; "Namicha sooreessa nama hojji isaa adeemsisuuf qabu tokkotu ture; akka hojji adeemsisaan sun qabeenya isaa jalaa balleessaa jirus sooreessa sanatti himan. **2** Sooreessi sunis hojji adeemsisaan sana ofitti waamee. 'Wanni ani wa'ee kee dhaga'u kum maali?' Ati si'achi waan hojji adeemsisaat uuu hin dandeenyef, hojji adeemsisaat ture sana irrattti gabaasa naa dhi'eessi' jedheen. **3** "Hojji adeemsisaan sunis garaa isaa keessattiakkana jedhe; 'Waan gooftaan koo hojji keessaa na baasuu, maal naa wayya? Lafa qotuuf humna hin qabu; kadhachuu immoo nan qaana'a. **4** Akka yeroo ani hojji keessaa ari'amutti namoonni mana isaaniitti na simataaniiif waanan godhu anuu beeka.' **5** "Innis warra gatiin gooftaa isaa irra jiru tokko tokkoon waamee, isaa jalqabatiin, 'Idaan gooftaa koo hammamitu sirra jira?' jedhee gaafate. **6** "Namichis, 'Zayitii ejersaa hubboo dhibba saddeeti' jedhee deebise. 'Hojji adeemsisaan sunis, 'Waraqaa walii galtee kee hoo'u; dafii taa'iittii dhibba afur jedhii barreessi' jedheen. **7** "Isaa lammaaffadaanis, 'Sirra immoo hammamitu jira?' jedhee gaafate. "Innis, 'Qamadii guuboo kuma tokkoo' jedheen. 'Hojji adeemsisaan sunis, 'Waraqaa walii galtee kee hoo'uutii, 80 jedhii barreessi' jedheen. **8** "Hojji adeemsisaan hin amanamme sun waan abshaala ta'eef gooftichi isaa jaje; namoonni addunyaa kanaa warra akka isaanii wajjin haajaa isaanii guutachuu irratti namoota ifaa caalaa abshaalotaati. (**aiōn 165**) **9** Ani isintittihima; akka isaan yeroo qabeenya sun dhumutti mana barabaraatti isin simataaniiif qabeenya addunyatiin ofii keessaniiif michoota horadhaa. (**aiōnios 166**) **10** "Namni waan xinnootti amanamu kam iyyuu waan baay'eettis ni amanamu; namni waan xinnootti hin amanamme kam iyyuu immoo waan baay'eettis hin amanamu. **11** Yoos isin yoo qabeenya addunyatiin hin amanamme, qabeenya dhugaatti immoo eenyutu isin amana ree? **12** Yoo isin qabeenya nama biraa irratti hin amanamme, qabeenya matala keessaniiif immoo eenyutu isinii kenna ree? **13** "Namni gooftota lama tajaajiluu danda'u tokko iyyuu hin jiru. Isaa tokko jibbitaa isaa kaan jaallattaati; yookaan isaa tokkoof of kennitee isaa kaan immoo tuffatta. Isinis Waaqaa fi maallaqa tajaajiluu hin dandeessan." **14** Fariisonni warri maallaqa jaallatan waan kana hunda dhaga'anii Yesuusitti qoosan. **15** Innisakkana isaaniiin jedhe; "Isin warra fuula namootaa durattti qajeeltota of gootaniiidha; Waaqni garuu garaa keessan beeka. Wanni nama biratti akka malee kabajamu fuula Waaqaa durattti jibbisisaadhaatiit. **16** "Seerrii fi raajonni hamma Yohannisitti labsaman. Yeroo

sanaa jalqabee wangeelli mootummaa Waaqaa lallabamaa jira; namni hundinius itti galuu wal dhiiba. **17** Seera keessaa tuqaan hundumaa gadii dhabamuul irra samii fi lafti dhabamuul salphata. **18** "Namni niittii isaa hiikee dubartii bira fuudhu kam iyyuu ejja raawwata; namni dubartii dhirsaa ishee hiikte fuudhus ejja raawwata. **19** "Namicha sooreessa uffataa dhiilgee haphii kan quncee talbaa irraa hojjetamee uffatee, guyuma guyaan qananiidhaan jiraatu tokkotu ture. **20** Karra isaa dura immoo namichi hiyyeessi Al'aazaar jedhamu kan dhagni isaa hundi mammadaa'e tokko ciisa ture. **21** Innis hambaa maaddii sooreessa sanaa irraa harca'u illee nyaachuu ni kajeela ture; saroonni iyyuu dhufanii madaa isaa arraabu turan. **22** "Gaaf tokko namichi hiyyeessi sun duunaan ergamoorni Waaqaa isaa baatanii gara bobaa Abrahaamitti isa geessan; sooreessichis du'ee awwaalame. **23** Utuu Sii'ooleessatti dhiphachaa jiruus ol mil'atee Abrahaamin fagootti, Al'aazaar immoo bobaa Abrahaam keessatti arge. (**Hadēs g86**) **24** Innis iyyee, 'Yaa Abbaa koo Abrahaam, waan ani ibidda kana keessatti dhiphachaa jiruus maaloo garaa naa laafitiit akka inni fiihee quba issa bishaan keessa cuuphee arraba koo naa qabbanessuuf Al'aazaar naa ergi' jedheen. **25** "Abrahaam garuuakkana jedhee deebise; 'Yaa ilma ko, ati bara jirenya keetiitii waan gaarii akka argatte, Al'aazaar immoo waan hamaa akka argate yaadadhu; amma garuu asitti isatti toleera; ati immoo dhiphachaa jirta. **26** Waan kana hunda irrattis, akka warri nu bira gara keessan dhufuu barbaadan dhufuu hin dandeenyef yookaan akka warri isin bira gara keenyatti ce'uun hin dandeenyef nuu fi isin gidduu boolla guddataatu jira.' **27** "Dureessi sunisakkana jedhee deebise; 'Yoos yaa Abbaa, akka ati gara mana abbaa kootti Al'aazaar naa ergitu sin kadhadha; **28** an obboloota shan qabatii; akka isaanis iddo dhiphinaa kana hin dhufneef inni dhaqee issaan haa akeekkachiisi.' **29** "Abrahaam garuu, 'Isaan Musee fi raajota qabu; isaanuma haa dhaga'an' jedhe. **30** "Dureessichis, 'Akkas miti; yaa abbaa koo Abrahaam; yoo warra du'an keessaa namni tokko gara isaanii dhaqee garuu, isaan qalbii ni jijiirratu' jedheen. **31** "Abrahaamis, 'Isaan yoo Musee fi raajota hin dhageenyee, yoo namni tokko warra du'an keessaa ka'e illee hin aman' jedheen."

17 Yesuu barattoota isaatiiakkana jedhe; "Wantoonni akka namoonni gufatan godhan dhufuu hin oolu; garuu nama wantoonni kuneen karaa isaatii dhufanii wayyoo! **2** Inni warra xixinnaa karneen keessaa tokko illee gufachisuun mannaa dhagaan daakkuu morma isaaatti hidhamee galaanatti uttar darbatamee isaa wayya ture. **3** Kanaafuu of eeggadhaa. "Yoo obboleessi khee yakka sitti hojjetee isaa ifadhu; yoo inni qalbii jijiirrate immoo dhififama godhiif. **4** Yoo inni guyaya tokkotti yeroo torba cubbuu sitti hojjetee yeroo torbanuu sitti deebi'ee, 'Ani qalbii nan jijiirradha' siin jedhe dhififama godhiif." **5** Ergamoornnis Goofaadhaan, "Amantii keenya nuu guddisi" jedhan. **6** Innisakkana jedhee deebise; "Isin amantii xinnoo hamma ija sanaaficaa illee yoo qabaattan, muka qilxuu kanaan, 'Buqqa'iittii galaana keessa dhaabamii' jechuu dandeessu; innis isinii ajajama. **7** "Isin keessaa namni tokko garbicha lafa qotu yookaan kan hoolota tiksii qaba haajennu; inni yeroo garbichi sun alaa galutti, 'Dafii kottuutii taa'i waa nyaadhu' jedhaanii? **8** Qooda kanaa inni garbicha sanaan, 'Irbaata naa qopheessi; hamma ani nyaadhee dhugutti marxfadhuutii na tajaajili; sana boodee ati ni nyaattaa; ni dhugdas' hin jedhuuni? **9** Namichis sababii garbichi sun waan ajajame sana raawwateef isaa ni galateeffataa? **10** Kanaafuu isinis yommuu waan ajajamtan hunda raawwattanitti, 'Nu garboota faayidaa hin

qabnee dha; waanuma hoijechuu qabnu qofa hojenne' jedhaa." **11** Yesuus utuu Yerusaalem dhaquu Samaariyya fi Galilaa gidduu darbaa ture. **12** Akkuma inni ganda tokko seeneenii, namoonni lamxaa' an kudhan isatti dhufun. Isaanis fagoo dhadhaabatanii, **13** sagalee isaanii ol fudhatanii, "Yesuus yaa Gooftaa, nuu na'il" jedhan. **14** Innis yommuu isaan argetti, "Dhaqattii lubootatti of argisiisaal!" jedheen; isaanis utuma deemaa jiranuu qulqullaa'an. **15** Isaan keessaas inni tokko yommuu fayuu isaa argetti sagalee guddaadhaan Waaqaaf ulfina kennaa deebi'ee dhufe. **16** Adda isatiiniis miilla Yesuus irratti gombifamee isaa galateeffate; innis nama Samaariyyaa ture. **17** Yesuusis akkana jedhee gaafate; "Kurnanuu qulqullaan' aniiru mitii? Yoos warri hafan sagallan eessa dhaqan?" **18** Nama ormaa kana malee namni deebi'ee Waaqaaf galata galchu tokko iyyuu hin argamnee?" **19** Yesuusis, "Ka'i deemi; amantiin kee si fayyiseeraatii" jedheen. **20** Fariisonis mootummaan Waaqaa yoom akka dhufu Yesuusin gaafatan; innis akkana jedhee deebiseef, "Mootummaan Waaqaa namatti mul'achaa hin dhufu; **21** namoonnis, "Mootummaan Waaqaa kunoo as jira' yookaan 'Kuunnoo achi jira' hin jedhan; mootummaan Waaqaa isin gidduu jiraatii." **22** Innis barattoota isatiin akkana jedhe; "Yeroon isin itti guyyoota Ilma Namaa keessaas isa tokko arguu hawwitan ni dhufu; garuu hin argitan. **23** Namoonni, 'Inni kuunnoo achi jira' yookaan 'Kunoo as jira' isiniin jedhu; isin garuu hin dhaqinaa; isaan duukas hin bu'inaa. **24** Ilmi Namaa guyyaa isatti akkuma balaqqeessi balaqqeessa'e gama tokko hamma gama kaaniitti samii ibrus ni ta'atti. **25** Inni garuu duraan dursee akka malee dhiphachuu fi dhaloota kanaan tuffatamuu qaba. **26** "Akkuma bara Nohi ta'e sana, yeroo Ilma Namaattis akkasuma ni ta'a. **27** Hamma gaafa Nohi dooni seeneetti namoonni nyaachaa, dhugaa, fuudhaha, heerumaas turan. Bishaan badiisaas dhufee hunda isaanii balleesse. **28** "Bara Looxis akkasuma ture; namoonni nyaachaa, dhugaa, bitachaa, gurgurachaa, biqiltuu dhaabbachaa, manas ijaarrachaa turan. **29** Guyyaa Looxi Sodoomii ba'etti garuu ibiddii fi dinyaan samii irraa roobee hunda isaanii balleesse. **30** "Guyyaa Ilmi Namaa mul'atuttiis akkasuma ta'a. **31** Guyyaa sana namni bantii manaa irra jiru kan mana keessaas mi'a qabu mi'a sana fudhachuu gad bu'uu hin malu. Akkasuma immoo namni lafa qotisaas keessa jiru tokko iyyuu waan tokko illee manatti hin deebi'in. **32** Niitii Looxi yaadadhaa! **33** Namni lubbuu isaa eeggachuu yaalu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhaba; namni lubbuu isaa dhabu kam iyyuu lubbuu isaa ni turfata. **34** Ani isinittin hima; halkan sana namoonni lama siree tokko irra ni rafu; inni tokko ni fudhatama; kaan immoo ni hafa. **35** Dubartooni lama walii wajjin midhaan daaku; isheen tokko ni fudhatamtii; kaan immoo ni hafti. [**36** Namoonni lama lafa qotisaas keessa jiru; tokko ni fudhatama; kaan immoo ni hafa.] **37** Isaanis, "Yaa Gooftaa, eessatti?" jedhanii gaafatan. Innis, "Iddoo raqni jirutti gogocorroowwan walitti qabamu" jedhee deebiseef.

18 Yesuusis akka isaan yeroo hunda kadhachuu qabani fi akka isaan abdiin hin kutanne isaan barsiisuuf jedhee fakkeenya tokko barattoota isatiin hima. **2** Innis akkana jedhe; "Magaalaa tokko keessa abbaa murtii kan Waaqa hin sodaanne, namas kan hin kabajne tokkotu ture. **3** Haati hiyyeessaa tokkos magaalaa sana keessa ture; isheen, "Diina koo irratti murtii qajeelaa naa kenni" jettee isatti deddeebi'aa ture. **4** "Innis yeroo gabaabaaaf didee ture; ergasii garuu akkana jedhee garaa isatti yaade; 'Ani yoon Waaqa hin sodaanne illee, yoon namas hin kabajne illee, **5** sababii niihtiin kun deddeebitee na rakkiftuu murtii qajeelaa nan kennaaf; yoo kanaa achii deddeebitee na dadhabsiifti." **6** Gooftaanis akkana jedhe; "Egaa waan abbichii

murtii dabaan sun jedhu dhaga'aa; **7** Waaqni immoo filamatoota isaa warra halkanii guyyaa gara isatti iyyataniif murtii qajeelaa hin kennuu? Isaan duraa tursaa ree?" **8** Ani isinittin hima; inni dafee murtii qajeelaa kennaaf; garuu Ilmi Namaa gaafa dhufu lafa irratti amantiin ni argataa?" **9** Yesuusis namoota qajeelummaaofiitti amananii warra kaan immoo tuffatantii akkana jedhee fakkeenya kana hime. **10** "Namoonni lama Waaqa kadhachuu gara mana qulqullummaatti ol ba'an; isaanis Fariisicha tokkoo fi nama qaraxa walitti qabu tokko turan. **11** Fariisichi ka'ee dhaabatee, waa'ee mataa isaa akkana jedhee kadhate; 'Yaa Waaqayyo, ani akka namoota kaanii jechuunis akka saamtota, jal'ootaa fi sagaagaltootaa keessimattuu waan akka namicha qaraxa walitti qabu kanaa hin ta'iniif sin galateeffadha. **12** Ani torbanitti yeroo lama nan sooma; waanan argadhu hundumaa irraas harka kudhan keessaas tokko nan kenna.' **13** "Namichi qaraxa walitti qabu sun garuu fagoo dhaabate, qoma isaa dhadha'aa, 'Yaa Waaqayyo, ani nama cubbamaadhaatti naa na'il' jedhe malee ija isatiin illee ol jedhee gara samii hin ilaale. **14** "Ani isinittin hima; namichi kun namicha duraa irra fuula Waaqaa duratti qajeelaa ta'ee mana isatti gale. Namni ol of qabu hundinuu gad qabamaatii; namni gad of qabu garuu ol qabama." **15** Namoonni akka inni harka isaan irra kaa'uuf daa'immanis Yesuusitti fidaa turan. Barattooni garuu yommuu waan kana organitti isaan ifatan. **16** Yesuus garuu ijoollee sana ofitti waamee akkana jedhe; "Joolleen xixinnoon gara koo haa dhufanii hin dhowwinaa; mootummaan Waaqaa kan warra akkanaatii. **17** Ani dhuguman isinittin hima; namni akkuma ijolleetti mootummaan Waaqaa hin simanne kam iyyuu gonkumaa itti hin galu." **18** Bulchaan tokko, "Yaa Barsiisa gaarii, ani jireenyaa bara baraa dhaaluuuf maal gochuun qaba?" jedhee isaa gaafate. (**aiōnios g166**) **19** Yesuusis akkana jedhee deebise; "Ati maalif gaarii naan jetta? Waaqa tokkicha malee gaarii hin jiru. **20** Ati ajjawwan ni beekta; 'Hin ejjin; hin aijeesin; hin hatin; sobaan dhugaa hin ba'in; abbaa keetii fi haadha keetiif ulfina kenni.'" **21** Namichis, "Ani ijollummaa kootii jalqabee ajajawwan kanneen hunda eegeera" jedhe. **22** Yesuusis yommuu waan kana dhaga'etti, "Amma illee waan tokkotu si duraa hir'ata; waan qabdu hunda gurgurihiyyeyyiif kenni; samii keessatti badhaadhummaa ni qabaattaa. Ergasii kottuu na duukaa bu'i" jedheen. **23** Inni yommuu waan kana dhaga'etti baay'ee gadde; akka malee sooreessa tureeti. **24** Yesuusis isa ilaaake akkana jedhe; "Mootummaan Waaqaati galuu sooreyyiif akkam rakkisaadha." **25** Dhugumaan namni sooressi mootummaan Waaqaati galuu irra qaawwa lilmoo keessa ba'uutu gaalaaf salphata." **26** Warri waan kana dhaga'anis, "Yoos eenyutyu fayyuu danda'a ree?" jedhanii gaafatan. **27** Yesuusis, "Wanni namaaf hin danda'amne, Waaqaaf ni danda'ama" jedhee deebise. **28** Phexrosis, "Kunoo, nu waan qabnu hunda dhifiinee si duukaa buuneerra" jedheen. **29** Yesuus immoo akkana isaanii jedhe; "Ani dhuguman isinittin hima; namni sababii mootummaan Waaqaatiif jedhee mana yookaan niitti yookaan obboloota yookaan haadhaa fi abbaa yookaan ijolleet dhiisee, **30** bara kana keessa dachaa baay'ee, bara dhufuuf jiru keessa immoo jireenyaa bara baraa utuu hin argatin hafu tokko iyyuu hin jiru." (**aiōn g165, aiōnios g166**) **31** Yesuus warra kudha lamaan kophaahti baasee akkana jedheen; "Kunoo nu Yerusaalemitti ol ba'a jirra; wanni raaajonni waa'ee Ilma Namaa barreessan hundinuu ni raawwatama. **32** Inni dabarfamee Namoota Ormaatti ni kennama. Isaanis isatti qosuu; isa arrabsu; isatti tufu; isa garafu; isa aijeesus. **33** Innis guyyaa sadaffaatti du'aa ni ka'a." **34** Barattooni garuu waan kana hunda keessaas tokko illee hin hubanne; hiikkaanisaas isaan duraa

dhokfamee ture. Inni maal akka dubbachaa tures isaaniif hin galle. **35** Yeroo Yesuuus Yerikotti dhi'aatetti, namichi jaamaan tokko qarqara karaa taa'ee kadhachaa ture. **36** Innis akka tuunni namootaa karaa sana darbaa jiru dhageenyaa, waan ta'aa ture gaafate. **37** Isaanis, "Yesuuus nama Naazreetiit asiiin darbaa jira" jedhanii isatti himan. **38** Innis, "Yesuuus, yaa ilma Daawit, na maari!" jedhee iyye. **39** Namoonni fuula dura deemaat turanis akka inni cal'isuuf isa ifatan; inni garuu, "Yaa ilma Daawit na maari!" jedhee ittuma caalchisee iyye. **40** Yesuuus dhaabatee akka isaan namicha gara isaa fidan ajaje. Yommuu inni gara isatti dhi'aatetti Yesuuus akkana jedhee isa gaafate; **41** "Akka ani maal siif godhu barbaada?" Namichis, "Yaa Gooftaa, ani arguun barbaada" jedhee deebise. **42** Yesuuus, "Argi; amantiin kee si fayyiseeraa" jedheen. **43** Innis yeruma sana argee Waaqa jajachaa Yesuuus duukaa bu'e. Namoonni hundinuu yommuu waan kana arganitti Waaqa jajan.

19 Yesuuus Yerikoo seenee achi keessa darbaa ture. **2** Namichi Zakkewoos jedhamu tokkos achi ture; innis hangafa warra qaraxa walitti qabaniitii fi sooreessa ture. **3** Innis Yesuuus nama akkamii akka ta'e arguu barbaade; garuu gabaabaa waan tureef, sababii baay'ina namootaatiif isa arguu hin dandeenye. **4** Yesuuus waan karaa sana irra darbaa tureef, Zakkewoos isa arguuf jedhee fiigge dura darbee muka qilxuu tokko yaabe. **5** Yesuuus yommuu iddo sana ga'etti ol mi'l'atee, "Yaa Zakkewoos, har'a mana kee ooluun narra jiraatii dafii gad bu'" jedheen. **6** Innis yommusuma gad bu'ee gammachuudhaan isa simate. **7** Namoonni hundinuu yommuu waan kana arganitti, "Inni keessummaa 'Nama cubbamaa' ta'uuh dhagel" jedhanii guungumuu jalqaban. **8** Zakkewoos garuu ka'ee dhaabatee Gooftaadhaan, "Yaa Gooftaa kunoo, ani walakkaa qabeenya koo hiyyeyyiif nan kenna; ani yoon nama tokko illeec gowwoomsee saameej jiraadhe, waanan fudhadhe sana harka afur godhee nan deebisa" jedhe. **9** Yesuuus deebisee akkana jedheen; "Namichi kunis waan ilma Abrahaam ta'eef, har'a fayyinni mana kanaaf dhufeera. **10** Ilmi Namaa isa bade barbaaduu fi fayyisuudhaaf dhufeetii." **11** Yesuuus utuma isaan waan kana dhaga'a jiranuu itti fufue, fakkeenya tokko isaanitti hiime; kanas sababii inni Yerusaalemitti dhi'aatee fi sababii namoonni waan motuummaan Waaqaa yeruma sana mul'atu se'aniiif dubbate. **12** Innis akkana jedhe; "Namichi sanyii mootii tokko muudamee mootii ta'e deebi'uuf biyya fagoo dhaqe. **13** Namichi sunis garboota isaa keessaan nama kudhan waamee, 'Hamma ani deebi'utti maallaqa kanaan daldala' jedhee minnaanii kudhan isaanitti kenne. **14** "Namoonni biyya isaa garuu isa jibbanii, 'Akka namichi kun narratti mootii ta'u hin feenul' jedhanii bakka bu'ota isaanii isa duubaan ergatan. **15** "Innis erga muudamee mootii ta'e deebi'ee booddee garboonni inni maallaqa itti kennee ture sun ittiin daldalanii maal akka argatan beekuuf jedhee nama itti ergee isaan waamsise. **16** "Garbichi jalqabaa dhufee, 'Yaa Gooftaa, minnaanii kee minnaanii gara biraa kudhan dhaleera' jedheen. **17** "Gooftaan isaaS deebisee, 'Yaa garbicha gaarii, ati waan gaarii hoijette. Sababii ati waan akka malee xinnoo irratti amanamaa taateef, magaalaa kudhan irratti taayitaa qabaadhu' jedheen. **18** "Garbichi lammaffaaniis dhufee, 'Yaa Gooftaa, minnaanii kee minnaanii gara biraa shan dhaleera' jedheen. **19** "Gooftaan isaaS deebisee, 'Atis magaalaa shan irratti mo'i' jedheen. **20** "Inni sadaffaan immoo dhufee akkana jedhe; 'Yaa Gooftaa, minnaanii kee kunoo ti; ani huuccudhaan maree dhokseen ture. **21** Ati gara jabeessa waan taateef ani sin sodaadhe; ati waan hin kaa'atin fudhatta; waan hin facaasinis haammatta." **22**

"Gooftaan isaaS deebisee akkana jedhe; 'Yaa garbicha hamaa nana; ani dubbuma afaan keeitiin sittin mura; ati akka ani nama dabaa waan hin kaa'atin fudhatu, waan hin facaasinis haammatu ta'e beekta mitii? **23** Yoos akka ani yommuu deebi'utti dhala isaa wajjin fudhadhuu maaliif maallaqa koo mana baankii naa hin kaa'in ree?' **24** "Gooftichis warra achi dhadhabataniin, 'Minnaanii sana isa harkaa fuudhaatii namicha minnaanii kudhan qabuuf kennaa' jedhe. **25** 'Isaanis deebisanii, 'Yaa Gooftaa, inni duraanuu minnaanii kudhan qaba' jedhaniin. **26** 'Inni immoo deebisee akkana jedhe; 'Ani isintittin hima; kan qabu hundaafuu itti dabalamnee ni kennama; kan hin qabne garuu wanni inni qabu iyyuu irraa fudhatama; **27** diinota koo kannine akka ani isaan irratti mootii ta'u hin barbaadin immoo as fidaatiif fuula koo duratti issaan gogorra aa.' **28** Yesuuus erga waan kana dubbatee booddee Yerusaalemitti ol ba'uuf isaan dura deemaa ture. **29** Innis akkuma Beetafaagee fi Biitaaniyya kanneen tulluu Gaara Ejersaa jedhamu biraan sanatti dhi'aateen barattoota isaa keessa lama erge; **30** akkanas isaanii jedhe; "Gara ganda fuula keessan dura jiru sanaa dhaqa; akkuma achi seentaniinis, ilmoo harree kan namni tokko iyyuu takkumaa hin yaabbatin tokko achitti hidhamee jiru ni argattu. Isa hiikaatti as fidaa. **31** Yoo namni tokko iyyuu, 'Isin maaliif hiiktu?' jedhee isin gaafate, 'Gooftatu isa barbaada' jedhaa." **32** Warri ergamanis dhaqanii waan hunda akkuma inni isaanitti himetti argatan. **33** Utuu isaan ilmoo harree sana hiikaajiranuu warri harree sanaa, "Ilmoo harree kana maaliif hiiktu?" jedhanii isaan gaafatan. **34** Isaanis, "Gooftatu isa barbaada" jedhanii deebisan. **35** Ilmoo harree sanas Yesuuusiti fidan; uffata isaanisi harree sana irra buusen; Yesuuusini irra teessisen. **36** Utuu inni deemuus namoonni uffata isaanitti karaa irra afan. **37** Yeroo inni daandii Tulluu Ejersaa irraa gad bu'utti dhi'aatettis, barattooni hundi hojji dinqii arganii turan hundatti gammadanii, sagalee guddaan akkana jedhanii Waaqa galateeffachuu jalqaban. **38** "Mootiin maqaa Gooftatiin dhufu eebbfamaa dhal" "Nagaan samii irratti, ulfinnis ol gubbaatti!" **39** Namoota achi turan keessaas Fariisonni tokko tokko Yesuuusiin, "Yaa Barsiisa, barattoota kee ifadhuu" jedhan. **40** Innis deebisee, "Ani isintittin hima; yoo isaan cal'isan illee dhagoonni ni iyyu" jedheen. **41** Yesuuus yommuu Yerusaalemitti dhi'aatee magaalattii argetti ni boo'eef, **42** akkanas jedhe; "Utuu atumti waan har'a nagaa siif kennu beekeetee gaarii ture! Amma garuu ija kee duraa dhokfameera. **43** Guyyooni itti diinonni kee koobii sitti ijaaranii, si marsanii, karaa hundaanis ba'u si dhowwan sitti ni dhufuutti. **44** Diinonni si'ii fi ijoollee kee warra dallaa kee keessa jiraatan biyyootti maku. Isaan dhagaa tokko dhagaa kaan irratti hin dhiisan; ati yeroo itti Waqnii gara kee dhufu hin beekneetii." **45** Yesuuus mana qulqullummaa seenee warra gurgurachaa turan ari'uuh jalqabe. **46** Innis, "Manni koo mana kadhannaa ta'a' jedhamee barreefameera; isin garuu 'Holqa saamtota' gootaniirtu" isaanin jedhe. **47** Guyyuma guyyaanis mana qulqullummaa keessatti barsiisaas ture; luboonni hangafoonni, barsiistonni seeraatti fi dura bu'oonni sabaa garuu isa ajjeesuudhaaf jabeessanii barbaada turan. **48** Ta'u us isaan karaa ittiin isa ajjeesan hin arganne; namoonni hundinuu yaada tokkoon waan inni dubbatee dhageeffachaa turaniitii.

20 Gaaf tokko utuu Yesuuus mana qulqullummaa keessatti namoota barsiisuut, utuu wangeelas lallabuu luboonni hangafoonni fi barsiistonni seeraa maanguddoota wajjin gara isaa dhufan. **2** Isaanis, "Ati akka taayitaa maaliittin waan kana hoijette nutti himi. Eenyutu taayitaa kana siif kenne" jedhan. **3** Innis akkana jedhee deebise; "Anis gaaffii tokkon isin gaafadha. Isin immoo natti himaa: **4** Cuuphaan Yohannis samii irraa

dhufe moo nama biraan dhuf?" 5 Isaanis walii mari'atani akkana jedhan; "Yoo nu, 'Samii irraa dhufe' jenne inni immoo, 'Isin maaliif isa hin amanin ree?' jedhee nu gaafata. 6 Yoo nu, 'Nama biraan dhufe' jenne garuu namoonni hundinuu akka Yohannis raajii ta'e waan amananiif dhaagadaan nu tumu." 7 Kanaaf isaan, "Inni eessaa akka dhufe nu hin beeknu" jedhan. 8 Yesuus immoo, "Anis taayitaa maaliitiin akkan waan kana hojjedhu isinitti hin himu" jedheen. 9 Innis akkana jedhee fakkeenyaa kana namootatti himuu jalqabe; "Namichi tokko iddo dhaabaa wayinii irra wayinii dhaabbatee, qonnaan bulootattii kiraan kennatee biyya fagoo dhaaqee yeroo dheeraa ture. 10 Innis yeroo midhaan walitti qabamutti akka isaan ija iddo dhaabaa wayinii irraa waa kennaniif garbicha tokko qottuuwwan sanatti ergate. Qottuuwwan sun garuu tumanii harka duwwaa of irraa isa deebisan. 11 Innis garbicha biraan ergate; isaan garuu isas tumanii, qaanessanii harka duwwaa of irraa isa deebisan. 12 Amma illee garbicha sadaffaa ergate; isaan immoo isas madeessanii gad isa darbatan. 13 "Ergasii abbichi iddo dhaabaa wayinii, 'Maal gochuu naa wayya? Ka'en ilma koo jaallatamaa itti erga; tarii isa ni kabuju ta'atii' jedhe. 14 "Qottooni sun garuu yommuu isa arganitti, 'Dhaaltuun isa kana; kottaa isa ajeefnaa; dhaalli sun kan keenya ta'atii' jedhanii walii wajjin dudubbatan. 15 Kanaafuu isaan iddo dhaabaa wayinii keessaa gad baasanii isa ajees. "Egaa abbaan iddo dhaabaa wayinii sanaa maal isaan godhinna laata? 16 Inni dhufee qottuuwwan sana ni ajeesa; iddo dhaabaa wayinii sanaa namoota biraatti kennata." Namoonnis yommuu waan kana dhaga'anitti, "Waaqni waan kana hin fidin!" jedhan. 17 Yesuusisaan ilaalee, akkana jedhe; "Egaa inni, "Dhagaan ijaarttonni tuffattan dhagaa golee ta'eera jedhamee barreeffamee maal jechuu isati ree?" 18 Namni dhagaa sana irratti kufu hundinuu caccabee bututa; namni dhagichi irratti kufu kam iyyuu ni daakama." 19 Barsiistontti seeraatii fi luboonni hangafoonni akka inni fakkeenyaa kana isaaniin mormuun dubbate waan beekaniif yeruma sana isa qabuu barbaadan. Garuu namoota sana sodaatan. 20 Jarrisisa gaadaa, akka isaan waan inni dubbatuun isa qabanii dabarsanii humnaa fi taayitaa bulchaatti isa kennaniif jedhanii basaastota nama ngaan of fakkeessan ergan. 21 Basaastontti sunis akkana jedhanii isa gaafatan; "Yaa Barsiisa, nu akka ati waan qajeelaa dubbatuun fi waanuma qajeelaa barsiiftt, akkasumas akka ati dhaagadaan karaa Waaqaas barsiisuu malee nama wal hin caalchifne beekna. 22 Qeesaarif gibira kaffaluuun eeyyamameera moo hin eeyyamamine?" 23 Inni garuu haxxummaa isaanii argee akkana isaaniin jedhe; 24 "Mee diinaarii tokko natti argisiisa. Fakkii fi katabbi eenyuutu isa irra jira?" Isaanis, "Kan Qeesaar" jedhanii deebisan. 25 Kana irratti inni, "Yoos kan Qeesaar Qeesaarif, kan Waaqaas immoo Waqaaf kennaa" jedheen. 26 Isaanis waan inni dubbateen fuula namootaa duratti isa qabuu hin dandeeny. Deebii isaaas dinqisiifatani cal'isan. 27 Saduugota du'a ka'uun hin jiru jedhan keessaa tokko tokko waa gaafachuuf jedhanii gara Yesuus dhufan; 28 akkanas jedhan; "Yaa Barsiisa yoo obboleessa nama tokkoo niittii fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin du'e, akka namichi sun niittii sana dhaalee ijoollee dhalchee obboleessa isaatif sanyii dabarsu Museen nuu barreesseera. 29 Kunnoo obboloota torbatu ture. Inni hangafni niittii fuudhee ijoollee malee du'e. 30 Inni lammaffaan, 31 inni sadaffaanis ishee fuudhan; haaluma wal fakkatuun isaan torbanuu utuu ijoollee hin dhalchin du'an. 32 Dhuma irratti dubartittiinis ni duute. 33 Egaa guyyaa du'a ka'uutti ishee niittii isa kamii taati? Torban isaanii iyyuu ishee fuudhaniiruutti." 34 Yesuusisaan akkana jedhee deebiseef, "Namoonni addunyaa

kanaa ni fuudhu; ni heerumus. (aiōn g165) 35 Warri addunyaa dhufuuf jiruu fi du'a ka'u keessatti hirmaachuuun isaanii malu garuu hin fuudhan; hin heerumanis. (aiōn g165) 36 Isaan waan akka ergamootaa ta'anifi deebi'anii hin du'an; waan ijoollee du'a ka'u ta'anifiisaan ijoollee Waaqaqa ti. 37 Garuu Museen iyyuu seenaa waa'ee daggala keessatti akka warri du'an du'a ka'an argisiiseera; inni Gooftaaadhaan, "Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Yaacoob'jedhee waamaatii. 38 Inni Waaqa warra jiraataniiti malee Waaqa warra du'anii miti; hundinuu isaaaf jiraatoodhaati." 39 Barsiistota seeraa keessaa tokko tokko, "Yaa Barsiisa, dhugaa jette!" jedhanii deebisan. 40 Namni tokko iyyuu deebi'ee gaaffii isa gaafachuuf ija hin jabaanne. 41 Yesuus akkana isaaniiin jedhe; "Isaan akkamitti Kiristoosilma Daawit jechuu danda'u?" 42 Daawit mataan isaa iyyuu kitaaba faarfanna keessatti akkana jedhe; "Gooftichi Gooftaa kootiin akkana jedhe; "Karaa mirga koo taa'i; 43 hamma ani diinota kee, ejeta miilla keetti siif godhutti." 44 Daawit "Gooftaa" jedhee isa waama. Yoos inni akkamitti ilma isaa ta'uun danda'a ree?" 45 Utuu namoonni hundinuu isa dhaga'aa jiranuu, Yesuus barattoota isaaatiin akkana jedhe; 46 "Barsiistota seeraa irraa of eeggadhaa. Isaan uffata dhedheeraa uffatanii nanaanna'uun fi gabaa keessattis nagaa gaafatamuun, manneen sagadaa keessatti taa'umsa ulfinaa, lafa ciidhaatti immoo iddo ulfinaa jaallatu. 47 Isaanis mana haadha hiyyeessaa saamanii onsu; of argisiisuu jedhanii kadhannahaa dheressuu. Namoonni kunneen adaba guddaa adabamu."

21 Yesuus ol mil'atee sooreyyii kennaa isaanii mi'a buusii keessa buusaa jiran arge. 2 Akkasumas haadha hiyyeessaa hiyyettti tokko saantima sibiila diimaa xixinnoo lama buusuu ishee arge. 3 Innis akkana jedhe; "Ani dhuguman isinitti hima; haati hiyyeessaa hiyyeettiin kun warra kaan hunda caalaa buuerteeri. 4 Namoonni kunneen hundi qabeenya isaanii irraa kennan; isheen garuu hiyyuma ishee keessaa waan ittiin jiraattu hunda kennite." 5 Barattoota isaa keessaa tokko tokko waa'ee mana qulqullummaa, haala manni qulqullummaa sun dhagaawwan babbareedanii fi kennaawwan Waqaaf kennananiitii miidhagfamee dudubbachaa turan. Yesuus garuu akkana jedhe; 6 "Yeroon itti wanni isin ilaaltan kun hundinuu, utuu dhagaan tokko iyyuu wal irratti hin hafin diigamu tokko ni dhufa." 7 Isaanis, "Yaa barsiisa, wanni kun yoom ta'a? Mallatoon yeroo wanni kun itti fiixaan ba'uun ga'u uu maali?" jedhanii gaafatan. 8 Innis akkana jedhee deebiseef; "Isin akka hin gowwoomfamneef of eeggadha. Namoonni hedduu, 'Ani isa; yeroon sun dhi'aateera' jechaa maqaa kootiin ni dhufuutii. Isin garuu isaan duukaa hin bu'inaa. 9 Yommuu waa'ee waraanaatiif fi waa'ee fincilaa dhageessanitti, hin sodaatinaa. Wanni kun duraan durseer ta'uun qabaatii; dhumni garuu yeruma sana hin ta'u." 10 Innis akkana isaaniin jedhe; "Sabni sabatti, mootummaanis mootummaatiit ni ka'a. 11 Iddoo garaa garaatti soochiin lafafaa guddaa, beellii fi golfaan ni ta'a; samii irrattis wanni sadoachisaanii fi mallatoon gurguddaan ni ta'a. 12 "Kana hunda dura garuu isaan isin qabu; isin ari'atus. Dabarsanii manneen sagadaatti isin kennu; mana hidhaa keessaa isin buusu; isin maqaa kootiif jettanii fuula moototaatiif fi bulchitootaa duratti ni dhi'eefamtu. 13 Akkasiin isin anaaf dhugaa baatu. 14 Isin garuu akkamitti akka falmattan duraan dursitanii akka hin yaaddofne yaadatti qabahaa. 15 Anuu afaanii fi ogummaa diinonni keessan tokko iyyuu danda'anii dura hin dhaabanne yookaan hin mormine isinif nan kennatiit. 16 Abbaa fi haati, obboloonni, firoonnii fi michoonni dabarsanii isin kennu; isin keessaa tokko tokko ni ajees. 17 Namni hundinuu sababii maqaa kootiif isin jibba. 18 Garuu rifeensi mataa keessanii tokko iyyuu hin badu. 19

Isin jabaadhaa dhaabdhaa; yoos lubbuu keessan ni oolfattu. **20** “Isin yommuu Yerusaalem loltootaan marfamtee argitanitti akka badiin ishee dhi’ate beekaa. **21** Yommus warri Yihuudaa keessa jiran gaaraniitti haa baqatan; warri magaalaa keessa jiranis achii haa ba’an; warri baadiyyaa jiran immoo magaalaa hin seenin. **22** Akka wanni barreeffame hundinuu raawwataamuuf yeroon kun yeroo haaloo baasutti. **23** Bara sana keessa dubartoota ulfaatii fi haadhota hoosisanifi wayyoo! Lafa irratti dhiphinni guddaan, saba kanatti immoo dheekkamsi ni dhufaati. **24** Isaanis goraadeedhaan aijeeferu; booji’amanis biyyoota ormaa hundatti ni geeffamu; hamma barri Namoota Ormaa dhumutti Yerusaalem Namoota Ormaatiin dhidhiitamti. **25** “Aduu irratti, ji’ a irratti, urjiwwan irrattis mallattoon ni ta’a. Lafa irrattis sababii huursaati fi dha’ a galaanaatiif saboonni ni muddamu; waan ta’aniis ni wallaalu. **26** Namoornnis sababii humnoonni samii irraa raaafamaniif, waan addunyaa kanatti dhufuuf jiru yaadda’aniif sodaadhaan ni gaggabu. **27** Isaanis yeroo sana utuu ilmi Namaa humnaa fi ulfina guddadaan duumessaan dhufuuf ni argu. **28** Yommuu wanni kun ta’uu jalqabutti mataa keessan ol qabadhaa; olis ilaala; furamuun keessan dhi’ateeraati.” **29** Innis akkana jedhee fakkeenyaa kana isaanitti hime; “Mee muka harbuutii fi muka hunda ilaala. **30** Yommuu isaan baala baafatanitti isin mataan keessan iyyuu ilaaltanii akka bonni dhi’ate beekuu dandeessu. **31** Akkasuma isinis yommuu wanni kun raawwataamuu isaa argitanitti akka mootummaan Waqaqa dhi’ate ni beektu. **32** “Ani dhuguma isinittin hima; hamma wanni kun hundi ta’utti dhaloonni kun hin darbu. **33** Samii fi lafti ni darbu; dubbiin koo garuu gonkumaa hin darbu. **34** “Isin of eeggadhaa; yoo kanaa achii qalbiin keessan qananiidhaan, machii fi yaaddoo jirenyaatiin fudhatamee guyyaan sunis utuu isin hin beekin akkuma kiyoo isin qabata. **35** Guyyaan sun warra lafa irra jiraatan hundatti ni dhufaati. **36** Kanaafuu akka waan dhufuuf jiru hunda jalaa baataniif, akka fulua Ilma Namaa duras dhaabachuu dandeessanifi yeroo hunda dammaqaas; kadhadhaas.” **37** Yesuus guyyuma guyyaan mana qulqullummaa keessatti barsiisa ture; halkan halkan immoo tulluu Gaara Ejersaa jedhamu irra bula ture. **38** Namoornni hundinuuus isaa dhaggeeffachuuuf jedhanii barii barraqaan mana qulqullummaa dhufu turan.

22 Yeroo sana Ayyaanni Maxinoor kan Faasiikaa jedhamu dhi’ate ture; **2** lubooni hangafoonni fi barsiistonni seeraa waan namoota sodaatanifi, mala ittiin Yesuusin aijeesan barbaadaa turan. **3** Ergasiis seexanni namicha Yihuudaa Keeriyoticha jedhamu kan jara Kudha Lamaan keessaa tokko ture sanatti gale. **4** Yihuudaanis gara luboota hangafootaatii fi ajajjoota waardiyyaa mana qulqullummaa dhagee haala ittiin Yesuusin dabarsee kenne irratti isaan wajjin mari’ate. **5** Isaanis gammadanii maallqa isaaif kennuuf walii galan. **6** Innis tote jedhee yeroo namoornni hin jirretti Yesuusin dabarsee isaanitti kennuudhaaf haala mijaa’aa eeggachaa ture. **7** Guyyaan Ayyaana Maxinoor kan hoolaa Faasiikaa itti qalamuu qabu ga’ee ture. **8** Yesuusis, “Akka Faasiikaa nyaannuuf dhaqatii nuu qopheessaa” jedhee Phexrosii fi Yohannisin erge. **9** Isaanis, “Akka nu eessatti qopheessinu barbaadda?” jedhanii isa gaafatan. **10** Inni immoo deebisee akkana jedhe; “Akkuma isin magaalaa seentaniin, namichi okkotee bishaanii baatu tokko isinitti dhufa. Gara mana inni seenuutti isa duukaa bu’atii, **11** abbaa mana sanaatiin, ‘Barsiisaan, “Manni keessummaa, iddoon anii itti barattoota koo wajjin Faasiikaa nyaadlu eessaa?” siin jedha’ jedhaa. **12** Abbaan manaa sunis darbii bal’aa mi’ a manaaatiin guttame tokko isinitti argisiisa. Isinis achitti qopheessaa.” **13** Isaanis dhaqanii akkuma

Yesuus isaanitti hime sanatti argatan. Faasiikaas ni qopheessan. **14** Yommuu sa’atiin sun ga’etti Yesuusii fi ergamoonni isaa maaddiitti dhi’atan. **15** Innis akkana isaanii jedhe; “Ani utuu hin dhiphatinii dura isin wajjin Faasiikaa kana nyaachuu akka malee hawween ture. **16** Ani isinittin himaati; hamma Faasiikaa kun mootummaan Waqaqa keessatti raawwatamutti ani deebi’ee isa hin nyaadhu.” **17** Innis erga xoofoo fuudhee galata galchee booddee akkana jedhe; “Kana fudhadhaatii gargar qooddadhaa. **18** Ani isinitti nan himaati; ani hamma mootummaan Waaqaa dhufutti ija wayinii kana irraa deebi’ee hin dhugu” jedhe. **19** Innis buddeena fuudhee galata galchee, caccabsee isaanifi kennee, “Kun foon koo kan isiniif kennamuu dha; kanas yaadanno kootiif godhadhaa” jedheen. **20** Akkasumas irbaata booddee xoofoo sanaa fuudhee akkana jedhe; “Xoofoon kun Kakuu Haaraa dhiiga koo kan isiniif dhangalaafamuun ta’uu dha. **21** Garuu kharu namicha dabarsee na kennu sanaa kunoo harka koo wajjin maaddii irra jira. **22** Ilmi Namaa akkuma murteeffam sanatti ni deema. Garuu namicha dabarsee isa kennu sanaaf wayyoo!” **23** Isaanis namni isaan keessaa waan kana gochuuf jiru eenu akka ta’e wal gaggafachuu jalqaban. **24** Akkasumas isaan keessaa namni akka nama nama hundumaa caaluutti ilaalamu eenu akka ta’e irratti wal falmiin gidduu isaanitti ka’e. **25** Yesuusis akkana isaanii jedhe; “Moottoni Namoota Ormaa isaan irratti gooftummaa mul’isu; warri isaan irratti taayitaargisii isinimmoo Gargaartota ofin jedhu. **26** Isin garuu akkas ta’uu hin qabdani. Qooda kanaa isin keessaa namni nama hunda caaluu, akka quxisuu nama hundaa, bulchaan immoo akka tajaajilaa haa ta’u. **27** Eenyetu guddaa dha? Nama maaddiitti dhi’atu moo nama tajaajilu? Nama maaddiitti dhi’atu mitii? Ani garuu isin gidduutti akka tajaajilaa tokkoo ti. **28** Isin immoo warra yeroo qoramaa koo na wajjin turtanii dha. **29** Akkuma Abbaan koo mootummaa natti kenne, anis akkasuma isinittin kenna; **30** kunis akka isin mootummaa koo keessatti maaddii koo irraa nyaattanii fi dhugdan, akka teessoowwan irra teessanii gosootta Israa’el kudha lamaanitti murtanii. **31** “Yaa Simoon, yaa Simoon; kunoo, Seexanni akkuma qamadiitti isin gingilchuuuf kadhateera. **32** Yaa Simoon, ani garuu akka amantiin kee hin dadhabneef siif kadhadeera; atis yommuu deebititu, obboloota kee jajjabeessi.” **33** Sim’oon garuu deebisee, “Yaa Gooftaa, ani si wajjin hidhamuu fi du’uuf illee qophaa’eera” jedhe. **34** Yesuus, “Yaa Phexros, ani sittin hima; ati har’utuu indaanqoon hin iyyin akkuma na beektu illee yeroo sadii ni ganta” jedhee deebisee. **35** Yesuusis, “Yeroo ani borsaa, koroojoo yookaan kophee malee isin erge sana waa isin duraa hir’ateera?” jedhee isaan gaafate. Isaanis deebisanii, “Wanni tokko iyyuu hin hir’anne” jedhan. **36** Inni immoo akkana isaanii jedhe; “Amma garuu yoo borsaa qabaattan fudhadhaa; yoo koroojoo qabaattan fudhadhaa; yoo goraadee hin qabaannes uffata keessan gurguraatti goraadee bitadhaa. **37** Wanni, ‘Inni yakkitootatti lakkaa’ame’ jedhamee barreeffame sun akka narratti raawwataamuuf qabu anii isinitti hima; wanni wa’ee koo barreeffame raawwataamuuf ga’eeratii.” **38** Barattoonnis, “Yaa Gooftaa, kunoo goraadee lamatu as jira” jedhan. Innis, “Ni ga’aa” jedhee deebiseef. **39** Yesuusis achii ba’ee, akkuma amala isaa gara Tulluu Ejersaa dhagee; barattooni isaa isa duukaa bu’an. **40** Innis akkuma iddoon sana ga’een, “Isin akka qorumsatti hin galleef kadhadhaa” isaanii jedhe. **41** Innis hamma darbata dhagaa tokkoo achi hiiqee, jilbeenfatees akkana jedhee kadhate; **42** “Yaa Abbaa, yoo fedhii kee ta’e, xoofoo kana narraa fuudhi; garuu akka fedhii keetii malee akka fedhii kootii hin ta’in.” **43** Ergamaan Waaqaa tokkos samii irraa isatti mul’atee isa jajjabeesse. **44** Innis lubbamee argisiisa.

jabeesee kadhate; dafqi isaas akka coccopha dhiigaa lafatti cophaa ture. **45** Innis yommuu kadhannaal irraa ka'ee gara barattootaatti deeb'i etti, isaanii gaddaan bututaniif rafaa jiran isaan arge. **46** Innis, "Isin maaliif raftu? Isin akka qorumsatti hin galfeek'ka'attii kadhadhaa?" isaaniin jedhe. **47** Utuma inni amma iyuu dubbachaa jiruu, tuumii namootaa tokko dhufe; namichi Yihuudaa jedhamu kan warra Kudha Lamaan keessaa tokko ta'e sunis isaan dura deemaa ture. Innis Yesuusin dhungachuu ifti dhi'aate; **48** Yesuus garuu, "Yaa Yihuudaa, ati dhungoodhaan Ilma Namaa dabarsitee kennitaa?" jedhee gaafate. **49** Warriisa wajjin turanis yommuu waan ta'uuf jiru arganitti, "Yaa Gooftaa, goraadeedhaan isaan dhoofruu" jedhan. **50** Isaan keessaa namni tokko garbicha luba ol aanaa dha'ee gurra isaa mirgaa irraa kute. **51** Yesuusin deebisee, "Dhiisaal! Waan akkanaa itti hin deeb'iinaa" jedhe; gurra namichas tuttuqee fayyise. **52** Ergasiis Yesuus luboota hangafoota, dura bu'oota mana qulqullummaati fi maanguddoota isa qabuu dhufaniin akkanaa jedhe; "Isin goraadee fi bokkuu qabattanii akka nama hattuu qabutti dhuftanii?" **53** Ani guyuma guyyaan mana qulqullummaa keessa isin wajjinan ture; isin harkaanuu na hin tuqne. Garuu sa'atiin kun sa'atiif keessan; innis yeroo itti dukkanni mo'uu dha." **54** Isaanis isa qabanii fuudhanii deeman; fidaniis mana luba ol aanaa ol isa seensisan. Phexros immoo fagootti duukaa bu'aa ture. **55** Yommuu isaan walakkaa lafa dallaa keessaa tibida qabsiisaniif walii wajjin tataa anifti Phexrosis isaan wajjin taa'e. **56** Xomboreen tokkos utuu inni ifa ibiddaa keessa taa'ee jiruu isa argite. Isheenis hubattee isa ilaaltee, "Namichi kunis isa wajjin ture" jette. **57** Innis garuu, "Dubartii nana, ani isa hin beeku" jedhee gane. **58** Yeroo xinnoo booddee namni biraa isa argee, "Atis jara keessaa tokko dha" jedhe. Phexros garuu, "Namichoo, ana miti" jedhee deebise. **59** Gara Sa'atiif tokkoo booddee namni biraa, "Namichi kunis waan nama Galiilaa ta'eef dhuguma iyuu isa wajjin ture" jedhee jabeesee dubbate. **60** Phexros immoo deebisee, "Namichoo, ani waan ati jettu kana hin beeku" jedhe. Utuma inni dubbachaa jiruu indaanqoon iyye. **61** Gooftaanis garagalee Phexrosin ilaale. Phexrosis waan Gooftaan, "Ati har'a utuu indaanqoon hin iyyin yeroo sadii na ganta" isaan jedhee ture sana yaadate. **62** Innis gad ba'ee hiqqifatee boo'e. **63** Namoonni Yesuusin eegaa turan sun issati qoosifi fi isa tumuu jalqaban. **64** Isaanis isa haguunigii, "Mee raajii dubbadhu! Enyetu sirukute?" jedhanii isa gaafatan. **65** Isaanis isa arrabsaa waan hedduu isaan jedhan. **66** Yommuu lafti bari'ettis yaa'iin maanguddoota sabaa akkasumas luboonti hangafoonni fi barsiistonni seeraa walitti qabaman; yaa'iisaa durattis Yesuusin dhi'eessanii, **67** "Ati yoo Kiristoos taate mee nutti himi" jedhaniin. Yesuusin akkanaa jedhee deebise; "Yoo ani isinitti hime isin na hin amantan; **68** yoo ani isin gaafadhes hin deebiffan. **69** Garuu si'achi Ilmi Namaa karaa mirga humna Waaqaatiini ni taa'a." **70** Hundi isaaniis, "Yoos ati Ilma Waaqaati ree?" jedhanii gaafatan. Innis deebisee, "Akka ana ta'e isinuu ni dubbatu!" jedhe. **71** Kana irratti isaan, "Kana caalaa dhuga ba'umsa maalii nu barbaachisa? Nu mataan keenya iyuu afaanuma isaa irraa dhageenyerraatii" jedhan.

23 Ergasiis yaa'iin sun guutuun ka'ee Yesuusin gara Philaaxoositti geesse. **2** Isaanis, "Nu utuu namichi kun saba keenya karaa irraa jal'isuu, utuu inni akka Gibirri Qeesaariif hin baafamie godhhuu, akkasumas utuu inni akka mataan isaa Kiristoos mooticha ta'e dubbatuu argineerra" jedhaniin isa himachuu jalqaban. **3** Kanaafuu Philaaxoos, "Ati moothi Yihuudoataati?" jedhee Yesuusin gaafate. Yesuus immoo, "Atuu jette kaa!" jedhee deebise. **4** Philaaxoositsi luboota hangafootaa

fi tuuta namootaatiin, "Ani namicha kana irratti yakka tokko illee hin arganne" jedhe. **5** Isaan garuu ittuma caalchisaniif, "Inni Galiilaa irraa jalqabee Yihuudaa hunda keessatti barsiisa isatiin saba jeeqaa hamma asiitti illee dhufeera" jedhan. **6** Phiilaaxoosis yommuu waan kana dhaga'etti, "Namichi kun nama Galiilaati?" jedhee gaafate. **7** Innis yommuu akka Yesuus nama kutaa Heroodis bulchuu ta'e beeketti Heroodisitti isa erge; Heroodisis yeroo sana Yerusaalem keessa ture. **8** Heroodis yommuu Yesuusin argetti akka malee gammade; inni sababii waa'ee Yesuus dhaga'aa fi hojii dinqii kan inni hojjetu tokko tokko akka arguu abdachaa tureef yeroo dheeraaf isa arguu barbaadaa ture. **9** Innis Gaaffii baay'ee isa gaafate; Yesuus garuu deebii tokko illee hin kennineef. **10** Luboonti hangafoonni fi barsiistonni seeraa achi dhadhaabatanii cimsanii isa himachaa turan. **11** Heroodisii fi loltoonni issa isa tuffatan; isatti qoosanis. Isaanis uffata miidhaga isatti uffisaniif deebisanii Philaaxoositti isa ergan. **12** Guyyuma sana Heroodisii fi Philaaxoos walitti michooman; isaan duraan diina walii turanii. **13** Philaaxoosis luboota hangafoota, bulchitootaa fi saba walitti waamee, **14** akkana isaaniin jedhe; "Isin namichi kun, 'karaa irraa saba jal'isa' jettanii isa natti fiddan; anis fululma keessan duratti isa qoree akka inni waan isin ittiisa himattan sana keessaa tokko illee hojjete hin argine. **15** Heroodis waan tokko illee isa irratti hin argine; inni deebisee isa nutti ergeeraatii. Akkuma isin argitan kana namichi kun waan du'aan isa ga'u tokko illee hin hojjenne. **16** Kanaafuu ani namichi kana adabeen gad isa dhiisa." [**17** Philaaxoosis guyyaa ayyaanaatiin nama tokko mana hidhaatiif gad isaanii dhiisuu dirqama ture.] **18** Isaan garuu sagalee tokkoon iyyanii, "Namicha kana balleessi! Barabbaasin gad nuu dhiisi!" jedhan. **19** Barabbaas sababii fincilaatii keessatti ka'etii fi ajjeechaa namaatiin mana hidhaa keessa buufamee ture. **20** Philaaxoosis Yesuusin gad dhiisuu barbaadee amma illee isaanitti dubbate. **21** Isaan garuu, "Isa fannisi! Isa fannisi!" jedhanii iyyaa turan. **22** Innis yeroo sadaffaa, "Maaliif? Namichi kun yakka maalii hojjete? Ani yakka du'aan isa ga'uisa irratti hin arganne. Kanaafuu ani isa adabeen gad isa dhiisa" isaanii jedhe. **23** Isaan garuu akka inni fannifamuuf sagalee guddaadhaaan ittuma cichanii gaafatan; iyyi isaanii ittuma jabaate. **24** Kanaaf Philaaxoos waan isaan kadhathan sana isaaniiif kennuu murteesse. **25** Innis namicha sababii fincilaatii fi sababii ajjeechaa namaatiin mana hidhaa keessa buufamee kan isaan akka inni hiikamuuf kadhathan sana gad dhiise; Yesuusin immoo dabarsee fedhii isaaniiit kenne. **26** Isaanis utuu Yesuusin geessaa jiranuu Simoon namicha Qareenaa tokko utuu inni baadiyyaadhaa dhufaa jiruu qaban; fanno sanas isa irra kaa'anii akka inni baatee Yesuus duubaan deemu isa dirqisiisan. **27** Namoonni baay'een, dubartoota keessas warri isaaf gaddaa fi boo'aa turan isa duukaa bu'an. **28** Yesuusis isaanitti garagalee akkanaa jedhe; "Yaa durboota Yerusaalem, ofi keessanii fi ijoollee keessaniiif boo'aa malee naaf hin boo'inaa. **29** Kunoo guyyoonni itti namoonni, dubartooti dhabdooni, garaan takumaa ulfa hin baatinii fi harmi takkumaa hin hoosins eebleefamoo dha' jedhan ni dhufuutii. **30** Yeroo sana, "Namoonni gaarraniin, 'Nurrtati jigaal'" tulluuwaniin immoo, "Nu dhoksaal" ni jedhu.' **31** Isaan erga muka jiidhaa akkana godhanii muka gogaa immoo akkam haa godhan?" **32** Namoonni biraa kanneen yakkitoota turan lamas isa wajjin ajjeefamuuf geeffaman. **33** Yommuu iddoo Buqqee Mataa jedhamu ga'anitti achitti isa fannisan; yakkitoota sanas, isa tokko mirga isatiin, kaan immoo bitaa isatiin fannisan. **34** Yesuusis, "Yaa Abbaa, isaan waan hojjetan hin beekaniiitisaaniiif dhiisi" jedhe. Isaanis ixaa buufataniif

uffat isaa gargar qooddatan. **35** Namoonnis achi dhadhaabatanii ilaala turan; bulchitoonni garuu, "Inni warra kaan oolcheera. Inni yoo dhuguma Kiristoos Waqaqa isa Filatamaa sana ta'e mee of haa oolchuu!" jedhanii isatti qoosan. **36** Loltoonnis isatti dhi'aatanii itti qoosaa daadhii wayinii dhangaggaa'aa kennaniifi, **37** "Ati yoo mootii Yihuudootaa taate mee of oolchi" jedhan. **38** Katabbiin, Kun Mooticha Yihuudootaa ti, jedhu tokkos mataa isaatii ol ture. **39** Yakkitoota achitti fannifaman keessaa tokko, "Ati Kiristoos mitii? Mee of oolchi; nu illee oolchil!" jedhee isa arrabse. **40** Yakkituun kaan garuu akkana jedhee isa ifate; "Atis waan murtii wal fakkaatu jala jirtuuf, Waaqa illee hin sodaattuu?" **41** Nu adabbii sirrii adabamaa jirra; gatii hojji keenyaaf malu argachaa jirraati. Namichi kun garuu yakka tokko illee hin hojjener." **42** Yesuusiin, "Yaa Yesuuus, yeroo mootummaa keetiin dhuftutti na yaadadhan" jedhe. **43** Yesuusis deebisee, "Ani dhuguman sitti hima; ati har'a na wajjin jannatatti ni galta" jedheen. **44** Yeroon sun gara sa'atii ja'aat ure; hamma sa'atii sagaliitti dukkanni lafa hunda irra bu'e; **45** aduun ifa dhowwatteteetii. Golgaani mana qulqullummaas iddo lamatti ni tarso'e. **46** Yesuusis sagalee guddadhaan iyeye, "Yaa Abbaa, ani hafuura koo dabarsee harka keettin kennadha" jedhe. Kana jedhees hafuura dhumaabaa baafate. **47** Ajajaan dhibbaa sunis yommuu waan ta'e sana argetti Waaqaaf ulfina kennee, "Dhugumaanuu namichi kun nama qajeelaa ture" jedhe. **48** Namoonni waan kana ilaaluuf iddo sanatti walitti qabaman hundi yommuu waan ta'e sana arganitti qoma isaanii rurrukutaa achii deeman. **49** Warri isa beekan hundi, dubartooni Galilaadhaa isa duukaa bu'anis fagoo dhaabatanii waan kana ilaala turan. **50** Kunoo namicha misseens waldaa Yihuudootaa kan Yoosef jedhamu tokkotu ture; inni nama gaarii fi qajeelaa ture; **51** innis murtii fi hojji isaanii irratti jaraan walii hin galle. Yoosef magaalaa Yihuudaa kan Armaatiyya jedhamtuu dhufe; innis mootummaa Waaqa eeggachaa ture. **52** Namichi kun gara Philaaxoos dhaqee reeffa Yesuuus kadhate. **53** Reeffa sanas gad buusee huccuu quncee talbaa irraa hoijetameen kafanee awwala garaa kattaa keessatti qotame kan namni tokko iyuu duraan itti hin awwaalamin tokko keessa kaa'e. **54** Guyyaa sun Guyyaa qophii ture; Sanbannis seenuu ga'eera. **55** Dubartooni Yesuuus wajjin Galilaadhaa dhufanis Yoosef duukaa bu'anii awwala sanaa fi akka itti reeffi Yesuuus awwala keessa kaa'mee argan. **56** Achii deebi'anii qayyaa fi shittuo qopheessan. Guyyaa Sanbataa garuu seeraaf ajajamuuf jedhanii boqtan.

24 Guyyaa jalqaba torban sanaa ganama barii, dubartooni sun urgooftu qopheessan sana fudhatanii gara awwalaalaa dhaqan. **2** Isaanis dhagaa sana balbala awwalaalaa irraa gara galfamee argan; **3** yommuu seenanitti garuu reeffa Gooftaa Yesuuus hin arganne. **4** Utuma isaan waa'ee kanaa dinqisiifachaa jiranuu, namoonni uffata caccalaqqisa uffatan lama isaan bira dhadhaabatan. **5** Dubartooni sunis sodaatanii mataa buusaniif lafa ilaalan; namoonni sun garuu akkana isaanin jedhan; "Isin maaliif warra du'an keessa isa jiraataa barbaadu?" **6** Inni as hin jiru; ka'eera! Waan inni yeroo isin wajjin Galilaa turetti isinnitti hime sana yaadadhaa. **7** Ilmi Namaa dabarfamee harka cubbamootaatti ni kennama; ni fannifama; guyyaa sadaffaatti immoo ni kaafama' jedhee tureetii." **8** Dubartoornis dubbi fi yaadatan. **9** Isaanis yommuu iddo awwalaatii deebi'anitti waan kana hunda barattoota kudha tokkottii fi namoota hafan hundatti himan. **10** Warri waan kana ergamoottatti himanis Maariyaam ishee Magdalaa, Yohaanaa, Maariyaam haadha Yaaqobii fi dubartoota biraawarria isaan wajjin turanii dha. **11** Isaan garuu sababii dubbichi oduu sobaa itti fakkaateef dubartoota sana

hin amanne. **12** Ta'us Phexros ka'ee gara awwala sanaatti fiige. Yommuu gad jedhee ilaalettis huccuu quncee talbaa irraa hoijetame qofa arge; innis waan arge sana dinqifachaa deebi'e. **13** Guyyuma sana isaan keessaa namoonni lama ganda Emaa'uus jedhamu dhaqa turan; Emaa'uus Yerusaalem irraa gara kiiloo meetira kudha tokkoo fagaata. **14** Isaanis waa'ee waan ta'e sana hundaa walitti dudubbachaa turan. **15** Utuma isaan walitti dudubbachaa fi wajjin haasa'aa jiranuu Yesuuus mataan isaa itti dhi'aatee isaan wajjin deemuu jalqabe. **16** Garuu akka isaan isaa hin hubanneef iji isaanii qabamee ture. **17** Innis, "Wanni isin dudubbachaa deemtan kun maali?" jedhee isaan gaafate. Isaanis gaddanii achuma dhadhaabatan. **18** Isaan keessaa namichi Qileyoophaa jedhamu tokko immoo deebisee, "Waan gidduu kana achitti ta'e kan hin beekeen ati Yerusaaleemiif keessummaadhaa?" jedheen. **19** Innis, "Maal faatu ta'e?" jedhee gaafate. Isaanis deebisanii akkana jedhan, "Waa'ee Yesuuus nama Naazreeti; inni raajii ture; fuula Waaqaatii fi fuula nama hundaa durattis dubbi fi hojjidhaan jabaa ture. **20** Luboonni hangafoonni fi bulchitooni keenya akka duuti itti muramuuf dabarsanii isaa kennan; isaa fannisanis. **21** Nu garuu namni Israa'elin furu isaa jennie abdannee ture. Kana irratti immoo erga wanni kun hundi ta'e har'a guyyaa sadaffaa dha. **22** Akkasumas dubartoota keenya keessaa tokko tokko nu dinqisiisaniiru; isaanis barii barraqaan gara awwala sanaa dhaqanii, **23** reeffa isaa achii dhaban. Dubartooni sunis deebi'anii akka ergamoonni isaanitti mul'atanii, Yesuuus jiraataa ta'u isaa isaanitti himan nutti odeessan. **24** Warra nu wajjin turan keessaa namoonni tokko gara awwalaalaa dhaqanii akka wanni sun akkuma dubartooni nutti odeessan sana ta'e argan; isaa garuu hin argine." **25** Innis akkana isaanini jedhe, "Isin yaa warra hin hubannee fi warra waan raajomni dubbatan hunda amanuutts mataa jabaattan! **26** Kiristooswaan kana hundaan dhiphatee ergasii immoo ulfina isattu galuu hin qabu turee?" **27** Innis Musee fi rajjota hunda irraa jalqabee waan Kataabbiwwan Qulqulluu hunda keessatti waa'ee isaa dubbatame isaanii ibse. **28** Yommuu ganda dhaqa turan sanatti dhi'aatanittis Yesuuus waan darbee deemuu of fakkeesse. **29** Isaan garuu, "Sababii galgalaa uu ga'ee fi dukkanaa'aa jiruuf, nu bira buli" jedhanii jabeessanii isa kadhatan. Innis isaan bira buluuf gore. **30** Innis yommuu isaan wajjin maaddiitti dhi'aatetti buddeena fuudhee, eebbisii, caccabees isaaniiif kenne. **31** Iji isaanii ni baname; isas ni beeken; innis ija isaanii duraa dhokate. **32** Isaanis, "Yeroo inni karaatti nu wajjin dubbachaa turee fi yeroo inni Kataabbiwwan Qulqulluu nuu ibsaalaa ture sana, garaan keenya nu keessatti boba'aa hin turree?" jedhanii wal gaafatan. **33** Yeruma sanas ka'anii Yerusaalemitti deebi'an; achitti immoo barattoota kudha tokkoo fi namoota isaan wajjin turan sana walitti qabamanii argan. **34** Warri walitti qabaman sunis, "Dhugumaan Gooftaan du'a ka'eera; Simoonittis mul'ateera" jeccha turan. **35** Namoonni lamaan sunis waan karaa irratti ta'e hundumada fi yeroo Yesuuus buddeena caccabes sana akkamitti akka isaa beeken odeessan. **36** Utuma isaan waan kana dudubbachaa jiranuu, Yesuuus mataan isaa isaan gidduu dhaabatee, "Nagaan isiniif haa ta'u" jedheen. **37** Isaan garuu waan ekeraa argan se'anii na'an; ni sodaatanis. **38** Innis akkana isaanii jedhe; "Maaliif sodaattu? Mamiinis maaliif garaa keessatti uumama?" **39** Akka anuma mataa koo ta'e mee harka koo fi miilla koo ilaalaalaa Qaqqabadhaatii na ilaalaalaa; ekeraan foonii fi lafee hin qabu; ani garuu akkuma isin argitan kana foonii fi lafee qaba." **40** Innis waan kana dubbatan harka isattu fi miilla isaa isaanitti argisiise. **41** Utuma isaan sababii gammachututii fi sababii

dinqifannaatiif amma illee hin amanin, “Isin waan nyaatamu asii qabduu?” jedhee isaan gaafate. **42** Isaanis qurxummiif waadame kennaniif; **43** innis fudhatee fuuluma isaanii duratti nyaate. **44** Innis, “Yeroo ani isin bira turetti, ‘Wanni seera Musee keessatti, kitaabota raajotaatii fi kitaaba faarfannaa keessatti waa’ee koo barreeffame hundi raawwatamuun qaba’ jedhee isiniitti hime sun isa kana” jedheen. **45** Innis akka isaan Katabbiwwan Qulqulluu hubatanii qalbii isaanii banoeff. **46** Akkanas isaaniin jedhe; “Wanni barreeffame akkana jedha; ‘Kiristoos ni dhiphata; guyyaa sadaffaatti immoo warra du’an keessaa ni ka’; **47** maqaa isaatiinis qalbii jijiirrachuunii fi dhifamni cubbuu Yerusaalemii jalqabee saba hundatti ni lallabama.’ **48** Isinis dhuga baatota waan kanaa ti. **49** Kunoo ani waan Abbaan koo waadaa isinii gale sana isiniif nan erga; isin garuu hamma olii humna uffattanitti magaalaa Yerusaalem keessa turaa.” **50** Innis achii baaseet hamma Biitaaniyaatti isaan geesse; harka isaa lamaanis ol kaafatee isaan eebbise. **51** Utuma isaan eebbisaa jiruus isaan dhiissee samiitti ol fudhatame. **52** Isaanis isaaf sagadanii gammachuu guddaadhaan Yerusaalemitti deebi’an. **53** Yeroo hundas mana qulqullummaa keessatti Waaqa galateeffachaa turan.

Yohannis

1 Jalqbatti dubbiitu ture; dubbichis Waaqa wajjin ture; dubbiin sunis Waaqa ture. **2** Innis jalqbatti Waaqa wajjin ture. **3** Wanni hundinuu isaan ta'e; waan ta'e hunda keessaas wanni isa malee ta'e tokko iyyuu hin jiru. **4** Jireenyi isa keessa ture; jirenyi sunis ifa namootaa ture. **5** Ifni sun dukkana keessatti ni ibsa; dukkanni garuu isa hin mo'anne. **6** Nama Waaqa biraa ergame kan maqaan issa Yohannis jedhamu tokkotu ture. **7** Innis akka namni hundinuu karaa isaati amanuuif dhuga baattuu ta'ee waa'ee ifa sanaa dhugaa ba'uuf dhufe. **8** Waa'ee ifa sanaa dhugaa ba'uuf dhufe malee inni mataan issa ifa hin turre. **9** Ifni dhugaa kan nama hundaaif kenuu sun gara addunyaa dhufaa ture. **10** Inni addunyaa keessa ture; addunyaaan issaan uumame; addunyaaan garuu isa hin beekne. **11** Innis gara saba issa dhufe; sabni issa garuu isa hin fudhanne. **12** Warra isa fudhatanii maqaa isaatti amananiif garuu akka ijoollee Waaqaa ta'aniif mirga kenne. **13** Isaanis Waaqa irraa dhalatan malee dhiiga irraa yookaan fedhii foonii irraa yookaan fedhii dhiiraar irraa hin dhalanne. **14** Dubbiin foon ta'ee nu gidduu jiraate. Nus ulfina issa, ulfina Ilma Tokkicha ayyaanaa fi dhugaadhaan guutamee Abbaa biraa dhufe sanaa argineerra. **15** Yohannisiis waa'ee issa dhugaa ba'e. Sagalee issa ol fudhatee akkana jedhee; "Inni ani, 'Inni na duubaan dhufu na caala; inni na dura tureetii' jedhee waa'ee issa dubbadhe sun isa kana." **16** Guitama issa irraas hundi keenaay ayaana irratti ayaanaa arganneerra. **17** Seeri karaa Museetiin kennaeetii; ayyaannii fi dhugaan garuu karaa Yesuus Kiristoosiiin dhufe. **18** Eenyu iyyuu takkumaan Waaqa hin argine; garuu Ilma Tokkicha Abbaa bira jiru sanatu isa beeksise. **19** Yommuu Yihuudoonni lubootaa fi Lewwota Yerusaalem Yohannisitti erganii, "Ati eenyu?" jedhanii gaafachiisanitti dhuga ba'umsi Yohannis kenne kana ture. **20** Inni dhugaa ba'e malee hin ganne; "Ani Kiristoos miti" jedhee dhugaa ba'e. **21** Isaanis, "Yoos ati eenyu ree? Eeliyas moo?" jedhanii isa gaafatan. Innis, "Lakki, ani isa miti" jedhee deebiseef. Isaanis, "Yoos ati Raajichaa ree?" jedhaniin. Inni immoo, "Lakki" jedhee. **22** Isaanis, "Ati eenyu ree? Akka warra nu erganii deebii kenniuuf ati eenyu ofiin jettta?" jedhaniin. **23** Yohannisiis dubbiin Isaayaas raajichi dubbate sanaan deebisee, "Ani sagalee gammoojii keessa, 'Gooftaf karaa qajeelchaa' jedhee iyyu sanaa dha" jedhee. **24** Fariisonni ergaman tokko tokkos, **25** akkana jedhanii isa gaafatan; "Ati erga Kiristoos yookaan Eeliyas yookaan raajicha ta'uu baattee maaliif cuuphxa ree?" **26** Yohannis immoo akkana jedhee deebiseef; "Ani bishaaniin nan cuupha; namni isin issa hin beekne tokko garuu isin gidduu dhaabata. **27** Innis issa na duubaan dhufu kan ani hidhaa kophee issa iyyuu hiikuuffi hin mallee dha." **28** Wanni kun hundi Yordaanos gama iddo Yohannis itti cuuphhaa ture Biitaaniyya keessatti ta'e. **29** Guyyaa itti anantti Yohannis utuu Yesuus gara issa dhufuu argee akkana jedhee; "Ilaa Hoolaa Waaqaa issa cubbuu addunyaa balleessuu." **30** Innis ani, 'Namni na duubaan dhufu na caala; inni na dura tureetii' jedhee waa'ee issa dubbadhe sun isa kana. **31** Ani mataan koo iyyuu issa hin beekun ture; sababiin ani bishaaniin cuuphhaa dhufuef garuu akka inni saba Israa'elitti mul'ifamuuf." **32** Yohannis itti fufee akkana jedhee dhugaa ba'e; "Ani utuu Hafuurri akkuma gugeetti samii irraa gad bu'ee issa irra jiraatuun nan arge. **33** Inni akka ani bishaaniin cuuphuuf na erge sun, 'Namichi ati utuu Hafuurri gad bu'ee issa irra jiraatuun argitu sun, issa Hafuura Qulqulluudhaan cuuphu dha' jedhee utuu natti himuu baatee silaa ani iyyuu issa hin beeku ture. **34** Anis argeera; akka inni Ilma Waaqaa ta'es dhugaa ba'eera." **35** Guyyaa itti

aanutti Yohannis ammas barattoota isaa keessa lama wajjin achi ture. **36** Innis utuu Yesuus achi irra darbuu argee, "Ilaa, Hoolaa Waaqaa!" jedhee. **37** Barattooni lamaanisa waan kana dubbachuu isaa dhaga'anii Yesuus duukkaa bu'an. **38** Yesuus of irra garagalee issa duukkaa bu'u issaani argee, "Isin maal barbaadduu?" jedheen. Isaanis, "Rabbii, ati eessa jiraatta?" jedhaniin. Rabbii jechuun Barsiisa jechuun dha. **39** Innis, "Kottaatii ilaala" jedheen. Isaanis dhaqanii akka inni eessa jiraatu argan; gaafa sana issa wajjin oolan. Yeroon sunis gara sa'atii kurnaffaa ture. **40** Warra waan Yohannis dubbate dhaga'anii Yesuus duukkaa bu'an lamaan keessa inni tokko Indiriyaas obboleessa Simoon Phexros ture. **41** Innis duraan dursee obboleessa issa Simoonin argatee, "Nu Masiihicha arganneerra" jedheen; Masiihii jechuun Kiristoos jechuun dha. **42** Indiriyaasis Sim'oonin gara Yesuusitti fide. Yesuus issa ilaalee, "Ati Simoon ilma Yohannis, Keefaa jedhamtie ni waamamta" jedhee. Keefaa jechuun Phexros jechuun dha. **43** Yesuus guyyaa itti aanutti Galilaa dhauqo barbaade. Innis Fiiliiphoosin argee, "Na duukkaa bu'" jedhee. **44** Fiiliphosis akkuma Indiriyaasis fi Phexros nama magalaalaa Beetsiyidaa ture. **45** Fiiliphis Naatnaa'elin argee, "Isa Museen kitaaba Seeraa keessatti waa'ee issa barreesee fi issa raajonnis waa'ee issa barreessan, ilma Yoosef, Yesuus nama Naazreetti arganneerra" jedhee. **46** Naatnaa'elis, "Naazreetti keessa wanni gaariin ba'uu ni danda'aa?" jedhee gaafate. Fiiliphosis, "Kottuutii laali" jedhee. **47** Yesuus utuu Naatnaa'el gara issa dhufuu argee, "Ilaa Isra'a'elicha dhugaa kan haxxummaan keessa hin jirrel" jedhee waa'ee issa dubbate. **48** Naatnaa'elis, "Ati eessatti na beekta?" jedhee. Yesuus, "Utuu Fiiliphis si hin waamini dura yeroo ati muka harbuu jala tuttettiin si arge" jedhee deebiseef. **49** Naatnaa'elis, "Yaa Barsiisa, ati Ilma Waaqaa ti! Ati Mootii Isra'a'el" jedhee. **50** Yesuus immoo akkana jedhee; "Ati sababii ani muka harbuu jalattan si arge siin jedheef amantee? Waan kana caalu iyyuu arguu jirta." **51** Innis itti dabalee, "Ani dhuguman, dhuguman isiniin jedha; samiin banamee utuu ergamooni Waaqaa Ilma Namaa irra ol ba'anii gad bu'antu ni argitu" jedhee.

2 Guyyaa sadaffaatti Qaanaa Galilaa keessa cidha gaa'elaatu ture. Haati Yesuusiis achi ture; **2** Yesuus fi barattooni issa gara cidha sanaatti waamamanii turan. **3** Yommuu Daadhiin wayinii dhumetti haati Yesuus, "Jarri daadhiin wayinii hin qaban" issa jette. **4** Yesuus immoo deebiseef, "Dubartii nana! Maal godhi naan jettta? Yeroon koo amma illee hin geeny'e" jedhee. **5** Haati issaas tajaajiltootaan, "Waanuma inni isinitti himu hunda godhaa" jette. **6** Gaaniiwwan dhagaa ja'a sirna qulqulleessuu Yihuudoontatiif achi dhaabamanii turan; tokkoon tokkoon issaaniis gara liitiroo 75 hamma 115 qabata ture. **7** Yesuus tajaajiltootaan, "Gaaniiwwanitti bishaan guutaa" jedhee; issaaniis hamma afaan gaaniiwwanitti guutan. **8** Innis, "Egaa budduuqsaatii abbaa cidhaatii kennaa" jedhee. Isaanis akkasuma godhan; **9** abbaan cidhaas bishaan gara daadhiin wayiniitti geeddarame sana afaanii qabee ilaa. Daadhiin wayinii sun eessaa akka dhufe tajaajiltoota bishaan waraabaniit beeka malee abbaan cidhaa sun hin beeku ture. Innis misirricha waamee **10** akkana jedhee; "Namni hundi daadhiin wayinii issa gaarii jalqbatti dhi'eesssee, erga keessumoonni machaa'anii booddee immoo daadhiin issa laafaa dhi'eessa; ati garuu daadhiin gaarii hamma ammaatti tursite." **11** Yesuus mallattoowwan issa keessa issa jalqabaa kana Qaanaa Galilaa keessatti hojjete. Ulfina issas ni mul'ise; barattooni issaas isatti amanan. **12** Kana booddees inni haadha issa, obboloota issaati fi barattoota issa wajjin Qifirnaahomitti gad bu'e. Isaanis guyyoota muraasa achi turan. **13**

Yesusuis waan Faasiikaan Yihuudootaa dhi'aateef Yerusaalemitti ol ba'e. **14** Mana qulqullummaa keessattis warra loon, hoolotaa fi gugee gurguratanii fi warra taa'anii maallaqa geeddaran arge. **15** Innis quncee irraa qacce dha'atee nama hundumaa hoolotaa fi loon wajjin mana qulqullummaa keessaa ari'e; saantima warra maallaqa geeddaraniis bittinreesse; minjala isaaniis garagalche. **16** Warra gugee gurguraniinis, "Kana hunda asii baasaai! Mana Abbaa koo mana daldalaa hin godhinaal!" jedhe. **17** Barattooniisaas, "Hinaaffaan mana keetii na gugguba" jedhamee akka barreeffame yaadatan. **18** Yihuudoonis deebisanii, "Kana hunda hojjechuuf akka taayitaa qabdu mirkaneessuuf mallatoo maalii nutti argisisuu dandeessa?" jedhanii isa gaafatan. **19** Yesuus, "Mana qulqullummaa kana jigsaa; ani immoo guyyaa saditti olin dhaabaa" jedhee deebiseef. **20** Yihuudoonis deebisanii, "Mana qulqullummaa kana ijarauun waggaa afurtamii ja'a fudhate; ati immoo guyyaa sadii keessatti ol dhaabdaa?" jedhanii. **21** Manni qulqullummaa kan inni waa'ee isaa dubbatte sun garuu dhagna isaa ti. **22** Erga inni du'aa ka'ee booddee barattooniisa waan inni dubbatee ture sana yaadatan. Isaanis Kataabbi Qulqulluu fi dubbii Yesuus dubbate amanan. **23** Yeroo inni Ayyaana Faasiikaatiif jedhee Yerusaalem turetti namoonni baay'een mallatoo inni hojjete arganii maqaanisaatti amanan. **24** Yesuus garuu waan nama hunda beekuu, amanee isaanitti of hin dhifne. **25** Akka namni tokko iyuu waa'ee namaa isaaaf dhugaa ba'u isa hin barbaachifne; inni waan nama keessa jiru beeka tureeti.

3 Fariisicha Niqoodemoos jedhamu bulchaa Yihuudootaa tokkotu ture. **2** Innis halkaniin Yesuus bira dhaqee, "Yaa barsiisa, akka ati barsiisa Waaqa biraat dhufte taate nu beekna; nama Waaqniisa wajjin jiru malee namni mallatoo ati hojjettu kana hojjechuu danda'u tokko iyuu hin jiruutii" jedheen. **3** Yesuusis deebisee, "Ani dhuguman, dhuguman sitti hima; namni yoo lammata dhalate malee mootummaa Waaqqaarguu hin danda'u" jedhee. **4** Niqoodemoos immoo, "Namni erga duloomme booddee akkamitti dhalachuu danda'a? Dhalachuu jedhee lammata gadameessa haadha isaa keessa seenuu danda'a?" jedhee gaafate. **5** Yesuusisakkana jedhee deebise; "Ani dhuguman, dhuguman sitti hima; namni yoo bishaanii fi Hafuura irraa dhalate malee mootummaa Waaqattigaluu hin danda'u. **6** Kan foon irraa dhalate foon; kan Hafuura irraa dhalate garuu hafuura. **7** Jecha anii, 'Ati lammata dhalachuu si barbaachisa siin jedhe hin dinqifatin.' **8** Bubbeen gara fedhetti bubbisa. Atis huursuu isaa dhageessa malee akka inni eessaa dhufee fi akka inni garamitti deemu hin beektu; namni Hafuura irraa dhalate hundinuuus akkanuma." **9** Niqoodemoosis, "Kun akkamitti ta'u danda'a?" jedhee gaafate. **10** Yesuusisakkana jedhee deebiseef; "Ati utuu barsiisa Israa'el taateet jirtuu waan kana hin beektuu?" **11** Ani dhuguman, dhuguman sitti hima; nu waan beeknuubbanna; waan argines dhugaa ni baana; isin garuu dhugaa ba'umsa keenya hin fudhatten. **12** Isin yoo ani waan addunyaa isinatti himnaan hin amanii, yoo ani waan samii isinatti hime akkamitti amantu ree? **13** Ilma Namaa isaa samii irraa gad bu'e malee eenu iyuu samiitti ol hin baane. **14** Akkuma Museen gammoojiji keessatti bofa fannisesana Ilmi Namaas fannifamuu qaba. **15** Kunis akka namni isatti amanu hundi jireenyaa bara baraa qabaatuuf." (**aiōnios g166**) **16** Kan isatti amanu hundi jireenyaa bara baraa akka qabaatuuf malee akka hin badneef, Waaqni hammaa Ilma isaa tokkicha kennutti addunyaa jaallateeraati. (**aiōnios g166**) **17** Waaqni karaa isatiin addunyaa fayysiisuudhaaf malee addunyaaatti muruuf Ilma isaa gara addunyaaatti hin ergineetii. **18** Kan isatti amanuttii

hin muramu; kan isatti hin amanne garuu waan inni maqaan Ilma Waqaqaa tokkichaatti hin amaniniif ammuma iyuu itti murameera. **19** Murtiin sunis isa kana; Ifni gara addunyaa dhufe; namoonni garuu waan hojiin isaanii hamaa tureef ifa caalaa dukkana jaallatan. **20** Namni waan hamaa hojjetu kam iyuu ifa jibba; akka hojiin isaa ifattii hin baafamneefis gara ifaa hin dhufu. **21** Namni dhugaa hojjetu kam iyuu garuu akka hojiin isaa akka fedhii Waaqaatti hojjetamuun isaa mul'atuuf gara ifaa dhufu. **22** Ergasiis Yesuusii fi barattooniisa gara biyya Yihuudaa dhaqan; innis isaan wajjin achi ture; ni cuuphes. **23** Yohannisis naannoo Saalem iddo Enoon jedhamutti ni cuupha ture; bishaan baay'een achi tureeti; namoonnis achi dhaqanii cuuphamu turan. **24** Kunis utuu Yohannisis mana hidhaatti hin galfamin ta'e. **25** Yommus barattoota Yohannisisii fi Yihuudii tokko giddutti waa'ee qulqullesfamuu irratti wal falmiin uumame. **26** Isaanis Yohannisis bira dhufanii, "Yaa barsiisa, namichi si wajjin Yordaanos gama ture, kan ati waa'ee isaa dhugaa baate sun kunoo cuuphuutti jira; namni hundis gara isaa dhaquutti jira" jedhanii. **27** Yohannisisakkana jedhee deebise; "Namni yoo samii irraa isaaft kennname malee homaa fudhachuu hin danda'u. **28** Akka anii, 'Ani Kiristoos miti; garuu isa dura nan ergame' jedhee isin mataan keessan iyuu dhugaa naa baatu. **29** Misirrittiin kan misirrichaa ti. Miinjeen misirrichaa bira dhaabatuu fi isa dhagoeffatu, yommuu sagalee misirrichaa dhaga'utti akka malee gammada. Gammachuun sun kan koo ti; gammachuun koos amma guutuu ta'eera. **30** Inni guddaa ta'u qaba; ani immoo xinnaa ta'uun qaba. **31** "Kan olii dhufu inni hundumaa oli; inni lafaa immoo kanuma lafaa ti; waanuma lafaa dubbatas. Kan samii irraa dhufu inni hundumaa oli. **32** Inni waan argee fi waan dhaga'e dhugaa ba'a; dhuga ba'umsa isaa garuu eenu iyuu hin fudhatus. **33** Namni dhuga ba'umsa kana fudhates akka Waaqni dhugaa ta'e mirkaneesse. **34** Inni Waaqni erge dubbii Waaqaabbata; Waaqnis safara malee Hafuura isaa ni kennaatii. **35** Abbaan Ilma ni jaallata; waan hundas harka isatti kenneera. **36** Namni ilmatti amanu jireenyaa bara baraa qaba; namni ilmaaf hin ajajamne garuu dheekkamsa Waaqatuu isaa irra jiraata malee jireenyaa hin argu." (**aiōnios g166**)

4 Egaa Yesuus Yohannisis caalaa barattoota akka baay'ifatee fi akka cuupe Fariisonni dhaga'uu isaanii Gooftaan ni beeke; **2** ta'uus barattoota isaatu cuuphaa ture malee Yesuus ofii isaatii hin cuuphine. **3** Inni Yihuudaa dhiisee amma illee Galilaatti deebi'e. **4** Innis Samaariyyaa keessa darbuu qaba ture. **5** Kanaafuu gara magaalaa Samaariyyaa kan Siikaar jedhamu tokkoo dhuf; magaalaa sunis lafa Yaaqoob ilma isaa Yooseeffif kenne sanatti dhi'oo dha. **6** Boollii bishaanii kan Yaaqoob tokko achi ture; Yesuusis waan karaa deemuudhaan dhahabeef boolla bishaanii sana bira taa'e. Yeroonis gara sa'atii ja'a ture. **7** Dubartiin Samaariyyaa tokkos bishaanii waraabbaachuu dhufute; Yesuusis, "Mee na obaasi" jedheen. **8** Barattooniisa nyataa bituuf gara magaalaa dhaqanii turaniitii. **9** Dubartiin Samaariyyaa sunis Yesuusiin, "Ati utuu Yihuudii taateet jirtuu akkamitti 'na obaasi' jettee ana dubartii Samaariyyaa kadhatta?" jetteen. Yihuudooniis warra Samaariyyaa wajjin walitti dhufeeyaa hin qaban tureeti. **10** Yesuusis deebisee, "Kennaan Waaqatii fi inni, 'na obaasi' siin jedhu kun eenuyaa akka ta'e utuu beektee silaa situ isa kadhata ture; innis bishaanii jireenyaa siif kenna ture" jedheen. **11** Dubarttiin isakkana jetteen; "Yaa gooftaa, ati waan ittiin waraabbaachuu hin qabdu; boollii bishaanii kunis gad fagoog dha. Yoos bishaanii jireenyaa eessaa argatta?" **12** Ati abbaa keenya Yaaqoob isaa boolla bishaanii kana nuu kennee caalta moo? Inni mataan isaa, ijooleen isaatii fi horiin isaa boolla bishaanii kana keessaa

dhugaa turan.” **13** Yesuu immoo akkana jedhee deebisee; “Namni bishaan kana dhugu hundinuu deebei’ee ni dheeboota; **14** garuu namni bishaan ani isaaf kennu dhugu kam iyyuu gonkumaa hin dheebootu. Bishaan ani isaaf kennu isa keessatti burqua bishaaniiisa jirenya bara baraatiif burqu ni ta’.” (**aiōnios g166**) **15** Dubartittiis, “Yaa Gooftaa, akka ani hin dheebonneef, bishaan waraabuufis akka ani as hin dhufneef bishaan sana naa kenni” jetteen. **16** Yesuu immoo, “Dhaqitii dhirsa kee waamii kottu!” jedheen. **17** Dubartittiin, “Ani dhirsa hin qabu” jetteen. Yesuus akkana jedheen; “Dhirsa hin qabu jechuun kee sirrii dha; **18** ati dhirsoota shan qabda tureetii; namichi amma si wajjin jirus dhirsa kee miti. Wanni ati amma dubbatee dhugaa dha.” **19** Dubartittiis akkana jette; “Yaa Gooftaa, akka ati raaifi taate nan hubadha. **20** Abbootini keenya tulluu kana irratti sagadaa turan; isin Yihuudoonni garuu iddoon namni itti waaqeefachuu qabu Yerusaalem jettu.” **21** Yesuus akkana jedheen; “Dubartii nana, na amani; yeroon isin itti tulluu kana irrattis ta’ yookaan Yerusaalemitti Abbaa hin waqeefanne tokko ni dhufa. **22** Isin waan hin beekne waaqeefattu; nu sababii fayyinni Yihuudoota keessaa dhufuuf kan beeknu waaqeefanna. **23** Warri dhugaan waaqeefatan yeroon isaan itti hafuuraa fi dhugaadhaan Abbaan waaqeefatan tokko ni dhufa; amma iyyuu dhufeera; Abbaan warra akkasitti isa waaqeefatan barbaada. **24** Waaqni hafuura; warri isa waaqeefatan Hafuuraa fi dhugaadhaan waaqeefachuu qabu.” **25** Dubartittiis, “Ani akka Masihiin Kiristoos jedhamu dhufu nan beeka. Inni yommuu dhufutti waan hunda nutti hima” jetteen. **26** Yesuus, “Ani, namni amma sitti dubbachaa jiru kun isuma” jedheen. **27** Barattoonni isaa yommusuma deebi’ani utuu inni dubartii tokko wajjin dubbatuu arganii dinqisiifatan. Garuu namni, “Maal barbaadda?” yookaan “Maaliif ishee wajjin haasofta?” jedhee isa gaafatu tokko iyyuu hin turre. **28** Dubartiin sunis okkotee ishee dhiiptee gara magalaalatti deebite; namootaanis akkana jette; **29** “Kottaatii nama waan ani hojjedhe hunda natti hime tokko ilaala! Tarii inni Kiristoos ta’innaa?” **30** Isaanis magalaal keessaa ba’ani Yesuu bira dhufan. **31** Kana giidduutti barattoonni isaa, “Yaa barsiisaa, mee waa nyaadhu” jedhanii isa kadhatan. **32** Inni garuu, “Ani nyaata isin hin beekne kanan nyaadhu qaba” jedheen. **33** Barattoonni isaaas, “Namatu nyaata fideeffi laata?” jedhanii wal gaafatan. **34** Yesuu immoo akkana jedheen; “Nyaanni koo fedhii isa na ergee guutuu fi hojji isaa raawwachuu dha. **35** Isin, ‘Ji’afurtu hafe; ergasii midhaan walitti qabama’ jettu miti?” Kunoo, ani isinittan hima; akka midhaan bilchaatee walitti qabamuun ga’e mee ol jedhaatii lafa qotiisa ilaala! **36** Inni midhaan haamu amma iyyuu mindaa ni argata; jirenya bara baraatiif ija walitti ni qaba; kunis akka inni facaasuu fi inni walitti qabu waliin gammadaniif. (**aiōnios g166**) **37** Haala kanaan mammaaksi, ‘Inni tokko ni facaasa; kaan immoo ni haama’ jedhu sun dhugaa dha. **38** Ani akka isin waan itti hin dadhabin haammattaniifan isin erge. Warri kaan itti dadhabaniiru; isin garuu bu’aa dadhabbiisaanii galfattu.” **39** Sababii dubartittiin, “Inni waan ani hojjedhe hunda natti hime” jettee dhugaa baateef namoonni Samaariyaa warri magaalaa sanaa baay’een isatti amanan. **40** Kanaafuu namoonni Samaariyaa yommuu gara isaa dhufanitti akka inni isaan wajjin turuuf isa kadhatan; innis guyyaa lama achi ture. **41** Sababii dubbiis isaaatinis namoonni biraa baay’een isatti amanan. **42** Isaanis dubartittidihaan, “Si’achi wanni nu amannuu sababii dubbiit ati nutti himte sanaatiif miti; nu mataan keenya iyyuu isa dhageenyerraatiif; akka inni dhugumaan Fayyisaa addunyaa ta’es beekneerra” jedhan. **43** Guyyaa lamaan sana booddee Yesuu Galilaa dhaqe. **44** Yesuu mataan isaa iyyuu akka raaifiin

tokko biyya isaa keessatti kabaja hin qabne dubbatee tureetii. **45** Yommuu inni Galilaa ga’ettis warri Galilaa isa simatan. Isaanis sababii Yerusaalem turaniiif waan inni yeroo Ayyaana Faasiikaatti achitti hojjetee hunda arganii turan. **46** Kanaafuu inni deebei’ee gara Qaanaa ishee Galilaa keessaa iddoon itti bishaan gara daadhii wayiniitti geeddaaree ture sanaa dhaqe. Qondaali moothi kan ilmi isaa dhukkubsate tokkos Qifirnaahom keessa ture. **47** Namichi kunis yommuu akka Yesuu Yihuudaadhaa ka’ee Galilaa dhufe dhaq’etti isa bira dhaqee akka inni dhufee ilma isaa kan du’uu ga’e sana fayyisu isa kadhate. **48** Kana irratti Yesuu, “Isin yoo mallattoo fi dinqii argitan malee hin amant!” isaan jedhe. **49** Qondaaltichis, “Yaa Gooftaa, maaloottu muacaan koo hin du’in naa qaqqabi” jedheen. **50** Yesuus, “Ilmi kee ni jiraataati galil!” jedheen. Namichis waan Yesuu isatti dubbatee amanee deeme. **51** Utuu inni deemaa jiruu tajaajilttooni isaa itti dhufanii akka ilmi isaa lubbuun jiru itti himan. **52** Inni yeroo itti mucaa isatti wayyaa’e gaafate; isaanis, “Kaleessa sa’atii torbatti dhagna gubaan isa dhiise” jedhanii. **53** Abbaan mucichaas akka yeroon sun yeroo Yesuu itti, “Ilmi kee ni jiraata” jedheen ta’e hubate. Kanaafuu innis, warri mana isaa hundinuu ni amanan. **54** Kun mallattoo lammaffaa Yesuu erga Yihuudaadhaa Galilaa dhufee hojjetee dha.

5 Yeroo xinnoo booddee ayyana Yihuudootaa tokkotu ture; Yesuus Yerusaalemitti ol ba’ee. **2** Yerusaalem keessa Karra Hoolaa bira haroo afaan Ibraayisxitiin Beetizaataa jedhamu tokkotu jira; haroon sun gardaafuu shan qaba. **3** Gardaafowwan sana keessas namoonni dhukkubsatan, jechuunis jaamonni, warri naafatanii fi warri dhagni irratti du’e baay’een ciisanii raafama bishaanii eeggachaa turan. [**4** Ergamaan Gooftaa yeroo yerootti gad bu’ee bishaanicha ni raasa ture; raafama bishaanicha booddee namni jalqabatti bishaan sana keessa seenu kam iyyuu dhukkuba qabu hunda irraa ni fayyaa ture.] **5** Namichi waggaan soddoomii saddeeti dhukkubsate tokko achi ture. **6** Yesuus yommuu isaa achi ciisu argee akka inni yeroo dheerahaa haala kana keessa ture beeeketti, “Ati fayyuu barbaaddaa?” jedhee isa gaafate. **7** Dhukkubsataan sunis, “Yaa Gooftaa, ani nama na gargaaree yommuu bishaanichi raafamutti haroo sana keessa na buusu hin qabu. Yeroo ani seenuu yaaluttis namni biraa na dursee seena” jedheen. **8** Kana irratti Yesuu, “Ka’il Siree kee fudhadhuutii deemi” jedheen. **9** Namichis yeruma sana fayye; siree isaa fudhatee deeme. Guyyaan wanni kun ta’e sunis Sanbata ture; **10** Yihuudoonis namicha fayye sanaan, “Har’ a Sanbata; seeri siree kee baachuu si dhowwa” jedhanii. **11** Inni garuu, “Namicha na fayyisetu ‘Siree kee fudhadhuu deemi’ naan jedhe” jedheen. **12** Isaanis, “Namichi siree kee fudhadhuu deemi siin jedhe sun eenyu?” jedhanii isa gaafatan. **13** Namichi fayye sun sababii Yesuu achi hiqee tuuta iddoon sana ture keessa seeeneef inni eenyu akka ta’e hin beekne. **14** Yesuuus ergasii namicha sana mana qulqullummaa keessatti argee, “Ati kunoo amma fayyiteerta. Wanni kana caalu akka sitti hin dhufneef si’achi cubuu hin hojjetin” jedheen. **15** Namichis dhaqee kan isafayyise Yesuu akka ta’e Yihuudootatti hima. **16** Kanaafuu sababii inni Sanbataan waan kana hojjeteef, Yihuudooni Yesuuus ari’achuu jalqaban. **17** Yesuu garuu, “Abbaan koo hamma ammaati hojjechaa jira; anis hojjechaan jira” isaanii jedhe. **18** Sababii kanaaf Yihuudooni ittuma caalchisani isaa ajjeesuu barbaadan; inni Waqaan of qixxeessuudhaan Waqa iyyuu Abbaa ofii isaa godhee waamaa ture malee Sanbata qofa hin cab sine. **19** Yesuu immoo akkana jedhee deebiseef, “Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; Ilmi ofii isaaatiin waan tokko illee hojjechuu hin danda’u; inni waanuma utuu Abbaan isaa hojjetuu

arge qofa hojjechuu danda'a; waanuma Abbaan hojjetu Ilmis akkasuma hojjetaati. **20** Abbaan Ilma ni jaallataati; waan hojjetu hundumas isatti ni argisiisa. Akka isin dinqisifattaniifis inni hojiwwan hojiwwan kanneen caalan iyyuu isatti ni argisiisa. **21** Akkuma Abbaan warra du'an du'aa kaasee jireenya kennuuf sana, Ilmis akkasuma abbaa fedheef jireenya ni kenna. **22** Abbaan eenyutti illee hin muru; murtii hunda garuu Ilmatti kenneera; **23** kunis akka namni hundi akkuma Abbaaf ulfina kennutti Ilmaafis ulfina kennuuf. Namni Ilmaaf ulfina hin kennine, Abbaa isa Ilma ergeefis ulfina hin kenu. **24** "Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; namni dubbi koo dhaga'u, isa na ergettis kan amanu hundi jireenya bara baraa qaba; murtiittis hin dhi' aatu; inni du'a jalaa gara jireenyaatti darbeera. (**aiōnios g166**) **25** Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; yeroon warri du'an itti sagalee Ilma Waqaqa dhaga'an tokko ni dhufa; ammuma iyyuu dhufeera; warri dhaga'anis ni jiraatu. **26** Akkuma Abbaan ofuma isaitiin jireenya qabu sana, Ilmis akkasuma akka ofuma isaitiin jireenya qabaatufu isaaft kenneraati. **27** Sababii inni Ilma Namaa ta'eefis Abbaan akka inni murtii kennuuf taayitaa isaaft kenneera. **28** "Kana hin dinqisifatinaa; sa'atiin itti warri awwaala keessa jiran hundi sagalee isaa dhaga'an tokko ni dhufaati. **29** Warri waan gaarii hojjetan du'aa ka'u jireenyaatiif, warri waan hamaa hojjetan immoo du'aa ka'u murtiitiif du'aa ni ka'u. **30** Ani ofii koottin waan tokko illee gochuu hin danda'u; ani akkuman dhaga'utti nan murteessa; ani fedhii isa na ergee malee fedhii mataa kootii waan hin barbaanneef murtiin koo qajeelaa dha. **31** "Ani yoon waa'ee ofii kootii dhugaa ba'e, dhuga ba'umsi koo dhugaa miti. **32** Garuu kan waa'ee koo dhugaa ba'u biraajira; anis akka dhuga ba'umsi inni waa'ee koo kennu sun dhugaa ta'e beeka. **33** "Isin Yohannisitti ergitaniiirtu; innis dhugaa sanaaf, dhugaa ba'eera. **34** Ani dhuga ba'umsa namaha hin fudhadhu; garuu akka isin fayyitaniif wantoota kanneen nan dubbadha. **35** Yohannis ibsa bobaa'ee ifa kennu ture; isinis yeroo xinnoo ifa isaiti gammaduu barbaaddan. **36** "Ani garuu dhuga ba'umsa, dhuga ba'umsa Yohannis sana caalu qaba. Hojiin akka ani raawwadhuuf Abbaan natti kenne, kan ani hojchedhu kun iyyuu akka Abbaan na erge mirkaneessaafti. **37** Abbaan inni na erges ofii isaiti waa'ee koo dhugaa ba'eera. Isin takkumaa sagalee isaa hin dhageenye; bifaa isaaas takkumaa hin argine. **38** Isin sababii isa inni erge hin amaniniif dubbiin isaa isni keessa hin jiraatu. **39** Isin Katabbiwwan Qulqulluudhaan jireenya bara baraa arganna jettanii waan yaaddanii Katabbiwwan Qulqullu sana qorattu. Katabbiwwan Qulqulluun kunneneen waa'ee koo dhugaa ba'u; (**aiōnios g166**) **40** isin garuu jireenya argachuudhaaf gara koo dhufuu hin barbaaddan. **41** "Ani nama irraa ulfina hin fudhadhu; **42** garuu akka isin jaalala Waqaqa of keessaa hin qabne nan beeka. **43** Ani maqaa Abbaa kootiin dhufeera; isin na hin simattan; utuu namni biraajaa maqaa ofii isaitiin dhufree garuu isin ni simattu. **44** Isin yoo wal irraa ulfina argattanii ulfina Waqaq tokkicha biraajaa dhufree garuu hin barbaanne akkamitti amanuu dandeessu ree? **45** "Waan ani Abbaa duratti isin himadhu hin se'innaa. Kan isin himatu tokko jira; innis Musee isin abdattan sana. **46** Utuu Musee amantaniif silaa anas ni amantu ture; inni waa'ee koo barreesetii. **47** Isin erga waan inni barreesse hin amanuee, dubbi koo immoo akkamitti amantu ree?"

6 Wantoota kanneen booddee Yesuus Galaana Galiilaa isa Galaana Xibeeriyaas jedhamu gama ce'e; **2** namoonni baay'eenis sababii mallattoo inni warra dhukkubsatan fayyisuudhaan hojjetee arganiif isaa duukaa bu'an. **3** Yesuus barattoota isaa wajjin gaaratti ol ba'ee taa'e. **4** Yeroo sana Ayyaannii Yihuudootaa, Faasiikaan dhi'aatee ture. **5** Yesuus

yommuu ol ilaaletti tuuta guddaa gara isaa dhufaa jiru tokko arge; Filiphooosiis, "Namoota kanneeniif buddeena isaan nyaatan eessaa bitanna?" jedhee. **6** Kanas Filiphooisin qoruudhaaf jedhee gaafate; inni mataan isaa waan gochuu qabu beeka tureeti. **7** Filiphoois immoo, "Akka tokkoon tokkoon isaanii waanuma xinnoo illee argataniiif buddeena ga'u bituuf diinaarii dhibba lama fudhata" jedhee deebiseef. **8** Barattoota isaa keessaa tokko Indiriyaas, obboleessi Simeon Phexrosakkana jedheen; **9** "Gurbaan buddeena garbuu shanii fi qurxummii lama qabu tokko kunoo ti; garuu nama akkana baay'atu kanaaf kun maali?" **10** Yesuusis, "Namoota teessisa" jedhee. Iddoo sanas marga baay' eetu ture; namoonnis ni tataa'an; dhiira gara kuma shantu achi ture. **11** Yesuusis ergasii buddeena fuudhee, galata galchee warra tataa'anifi hamma isaan barbaadan qoqqode. Qurxummii sana illee akkasuma godhe. **12** Innis yommuu isaan hundi nyaatanii qufanitti barattoota isatiin, "Hurra'a ahambifame walitti qabaa. Wanni tokko iyyuu hin badin" jedhee. **13** Kanaafuu isaan hurra'a aah buddeena garbuu shananii kan namoonni nyaatanii hambisan walitti qabanii gundoo kudha lama guutan. **14** Namoonnis yommuu mallattoo Yesuus hojjetee arganitti, "Kun dhugumaanuu Raajii gara addunyaah dhufuu jiru" jedhan. **15** Yesuusis akka namoonni sun dhufanii humnaan qabanii mootii isa gochuu yaadan hubatee ammas kophaa isaa gara tulluu deeme. **16** Yommuu galgalaa etti barattooni isaa gara galaanaatti gad bu'an; **17** achittis bidiruu yaabbataniii galaana irra gama Qifirnaahomitti qajeelan. Yeroon sun dukkana ture; Yesuus amma iyyuu gara isaanii hin dhufne ture. **18** Bubbeen jabaan isaa waan bubbisaa tureef bishaanichi ni raafeem. **19** Isaanis erga gara kiloo meetira shanii yookaan ja'a mooqanii booddee utuu Yesuus galaana irra deemaa, bidiruu sanattis dhi'achaa jiruu argan; ni sodaatanis. **20** Inni garuu, "Anumaatii hin sodaatinaa" jedheen. **21** Isaanis bidiruutti ol isa fudhachuu barbaadan; bidiruun sunis yommusuma lafa isaan dhagaan turan sana ga'e. **22** Guyyaa itti aanutti namoonni galaanicha gamatti hafanii turan akka bidiruun tokko qofti achi ture, akka Yesuus barattoota isaa wajjin bidiruu hin yaabbataniii fi akka isaan kophaa isaanii deeman hubatan. **23** Bidiruuwan biraa Xibeeriyaasii ka'aniid doo itti Gooftaan galata galchee isaanis itti buddeena nyaatan sana bira ga'an. **24** Namoonni sunis yommuu akka Yesuusii fi barattooni isaa achi hin jirre baranitti bidiruuwan yaabbataniii Yesuusin barbaaduuf Qifirnaahom dhaqan. **25** Namoonni yommuu galaanicha gamatti isaa arganitti, "Yaa Barsisaa, ati yoom as dhufte?" jedhanii isaa gaafatan. **26** Yesuusis akkana jedhee deebise; "Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; isin waan mallattoo arganiiif utuu hin ta'in, waan buddeena nyaattanii quuftaniif na barbaaddu. **27** Nyataa jireenya bara baraatiiif ta'u kan Ilmi Namaa isinii kennuuf dadhabaa malee nyaataa baduu hin dadhabinaa. Waqaani Abbaan chaappaa isaa kan mirkaneessu ilma irratti rukuteeraati." (**aiōnios g166**) **28** Isaanis, "Nu akka hojji Waqaqa hojjenuu maal gochuu qabna?" jedhanii isaa gaafatan. **29** Yesuusis, "Isa inni ergetti amanuu keessan kun hojji Waqaqa ti" jedhee deebiseef. **30** Kanaafuu isaan akkana jedhanii isaa gaafatan; "Akka nu isaa argine si amanuuuf, mallattoo malaili argisiifta? Maal hojjetas?" **31** Akka isaan nyaatanii samii irraa buddeena isaaniiif kenne' jedhamee akkuma barreeffame, abbootiin keerya gammoojii keessatti mannaa nyaatan." **32** Yesuusis akkana jedheen; "Ani dhuguman isinitti hima; kan samii irraa buddeena isinii kenne Musee miti; kan samii irraa buddeena dhugaa isiniiif kennu garuu Abbaa koo ti. **33** Buddeenni Waqaqa isaa samii irraa gad bu'ee addunyaaft jireenya kennu sanaatii." **34** Isaanis, "Yaa Gooftaa,

yeroo hunda buddeena kana nuu kenni” jedhaniin. **35** Yesuusis akkana isaaniin jedhe; “Buddeenni jireenyaa ana. Namni gara koo dhufo gonkumaa hin beela’u; kan anatti amanus gonkumaa hin dheebotu. **36** Akkuma ani isinitti hime isin na argitanirtu; garuu amma iyyuu hin amantan. **37** Kan Abbaan naa kenni hundi gara koo ni dhufa; anis kan gara koo dhufo gonkumaa alatti hin ari'u. **38** Ani fedhii isa na erge sanaa guutuuf malee, fedhii koo guutachuuuf samii irraa gad hin buuneetii. **39** Fedhiin isa na ergees akka ani warra inni natti kenne hunda guyyaa dhumaatti du’aa kaasuuuf malee akka ani isaan keessaa tokko illee balleessuuif miti. **40** Fedhiin Abbaa kootiis akka namni Ilma ilalee isatti amanu hundi jireenyaa bara baraa qabaatuuf; anis guyyaa dhumaatti du’aa isa nan kaasa.” (**aiōnios g166**) **41** Kana irratti Yihuudoonni sababii inni, “Ani buddeena samii irraa gad bu’ee dha” jedheef isatti guungumuul jalqaban. **42** Isaanis, “Kun Yesuus ilma Yoosef, isa nu abbaa fi haadha isaa beeknu sana mitii? Yoos inni akkamitti, ‘Ani samii irraa gad bu’eeraa’ jedha ree?” jedhan. **43** Yesuus immoo akkana jedhee deebiseef; “Walitti hin guunguminaa. **44** Abbaan na erge sun isa harkisu baananaan namni kam iyyuu gara koo dhufuu hin danda’u; anis guyyaa dhumaatti du’aa isa nan kaasa. **45** Raajota keessatti, ‘Isaan hundi warra Waaqa irraa baratan ni ta’u’jedhamee barreeffameera. Namni Abbaa irraa dhaga’ee fi kan isa irraa barate hundi gara koo ni dhufa. **46** Isa Waaqa biraa dhufe sana malee namni tokko iyyuu Abbaa hin argine; isa qofatu Abbaa arge. **47** Ani dhuguman isinitti hima; kan amanu jireenyaa bara baraa qaba.” (**aiōnios g166**) **48** Buddeenni jireenyaa ana. **49** Abbootiin keessan gammoojiji keessatti mannaa nyaatan; ta’us ni du’an. **50** Buddeenni samii irraa gad bu’e garuu isa kana; namni isa nyaatu gonkumaa hin du’u. **51** Buddeenni jiraataan samii irraa bu’e ana. Namni kam iyyuu yoo buddeena kana irraa nyaate barabaraan ni jiraata. Buddeenni ani jireenyaa addunyaatiif kennus foon koo ti.” (**aiōn g165**) **52** Yihuudoonnis, “Namichi kun akkamitti akka nu nyaannuuf foon isaa nuu kennu danda’aa?” jedhanii wal falman. **53** Yesuus immoo akkana jedheen; “Ani dhuguman isinitti hima; isin foon Ilma Namaa nyaachuu baananaan, dhiiga isaa dhuguu baananaan ofii keessanii jireenyaa hin qabdan. **54** Namni foon koo nyaatuu fi dhiiga koo dhugu jireenyaa bara qaba. Anis guyyaa dhumaatti du’aa isa nan kaasa.” (**aiōnios g166**) **55** Foon koo nyaataa dhugaati; dhiigni koos dhugaati dhugaa ti. **56** Namni foon koo nyaatuu fi dhiiga koo dhugu hundi na keessa jiraata; anis isa keessa nan jiraadha. **57** Akkuma Abbaan jiraataan na ergee anis sababii Abbaatin jiraadhu sana, namni na nyaatus sababii kootiin ni jiraata. **58** Buddeenni samii irraa bu’e isa kana; innis kan akka mannaa Abbootiin keessan nyaatanii du’an sanaa miti; namni buddeena kana nyaatuu barabaraan ni jiraata.” (**aiōn g165**) **59** Innis Qifirnaahomitti utuu mana sagadada keessatti barsiisa jiruu waan kana dubbate. **60** Barattoota isaa keessaa baay’een yommuu waan kana dhaga’anitti, “Barsiisiin kun cimaa dha; eenyutu fudhachuu danda’aa?” jedhan. **61** Yesuusis akka barattootiin isaa waa’ee waan kanaa guunguman hubatee akkana jedheen; “Kun isin gufachiisa ree? **62** Yoos yoo utuu Ilmi Namaa iddo dur turetti ol ba’uu argitan akkam ta’inna ree? **63** Kan jireenyaa kennu Hafuura; foon faayidaa hin qabu. Dubbiin anis isinitti dubbadhe Hafuura; jireenyas. **64** Isin keessas warri hin amanne tokko tokko jiru.” Yesuus jalqabumaa kaasee isaan keessaa enyu akka hin amaninii fi enyu akka dabarsee isa kennu ni beeka tureetii. **65** Innis ittuma fufee, “Sababiin anis, ‘Yoo Abbaa biraa isaaft kennname malee namni kam iyyuu gara koo dhufuu hin danda’u’ isiniin jedheefis kanuma” jedhe. **66** Yeroo kanaa jalqabee barattoota isaa keessaa baay’een duubatti

deebi’an; ergasiis isa wajjin hin deemne. **67** Yesuusis warra Kudha Lamaaniin, “Inisin deemuu barbaadduu?” jedhee gaafate. **68** Simoon Phexrosis akkana jedhee deebise; “Yaa Gooftaa, gara eenyuu deemna? Ati dubbi jireenyaa bara baraa qabdaa. (**aiōnios g166**) **69** Nu akka ati Qulqullicha Waaqaqa taate amanneerra; beekneerrs.” **70** Yesuusis deebisee, “Anumatu Kudha Lamaan keessan filate mitii? Ta’us isin keessaa inni tokko diiyaabiloosii dhal” jedhe. **71** Innis waa’ee Yihuudaa ilma Simoon Keeriyotichaa dubbate; Yihuudaa warra Kudha Lamaan keessaa tokko ta’us Yesuusis dabarsee kennuuf tureetii!

7 Kana booddees Yesuus Galilaa keessa deddeebi’aa ture; sababii Yihuudoonni isa ajjeesuu barbaadanii inni Yihuudaa keessa hin deddeebine. **2** Ayaanni Daasisi Yihuudootaa dhi’atee ture. **3** Obboloonni isaa akkana jedhaniin; “Akka barattootiin kee warri achii waan ati hoijettu arganiif ka’iiti Yihuudaa dhqaai. **4** Namni utuu ifaan ifatti beekamuu barbaaduu dhoksaatti waa hoijettu hin jiruutii. Atis sababii waan kana hoijettuuf addunyaatti of mul’isi.” **5** Obboloonni isaa iyyuu isatti hin amanne tureetii. **6** Yesuusis akkana jedheen; “Yeroon koo amma illee hin geenyee; isiniif garuu yeroon hundi mijaa’aa dha. **7** Addunyaan isin jibbuu hin danda’u; ana garuu akka hojiin isaa hamaa ta’e waanan itti dhugaa ba’ufuun ja jibba. **8** Isin gara Ayyaanaa sanaa dhqaao. Ani garuu waan yeroon koo amma illee hin ga’iniif gara Ayyaanichaatti ol hin ba’u.” **9** Inni waan kana isaamitti dubbatee Galilaa tatti hafe. **10** Garuu erga obboloonni isaa gara Ayyaanichaatti ol ba’aniif booddee innis ituu ifaan ifatti hin ta’in dhoksaadhaan ol ba’e. **11** Yihuudoonnis Ayyaanicha irratii, “Namichi sun eessa jira?” jedhanii gaafachaa isa barbaadaa turan. **12** Namoota gidduutis waa’ee isaa guungummii guddatuuf ture. Namoonni tokko tokko, “Inni nama gaarii dha” jedhan. Warri kaan immoo, “Akkas miti; inni nama dogoggorsa” jedhan. **13** Garuu waan Yihuudoota sodaataniif namni tokko iyyuu ifaan ifatti waa’ee isaa hin dubbanne. **14** Gara walakkaa Ayyaanichaattis Yesuus mana qulqullummaa seenee barsiisuu jalqabe. **15** Yihuudoonnis dinqifatanii, “Namichi kun akkamitti utuu hin baratin beekumsa akkanaa qabaate?” jedhan. **16** Yesuusis akkana jedhee deebiseef; “Barsiisiin koo kan isa na ergeeti malee kan koo miti. **17** Namni fedhii Waaqaqaa gochuu barbaadu kam iyyuu barsiisiin koo Waaqa biraa dhufuu fi dhufuu baachuu issa yookaan ansi ofuma kootiin dubbachuu fi dubbachuu baachuu koo ni beeka. **18** Namni ofuma isatiin dubbatu inni ofuma isatiit ulfina argachuu barbaada; namni ulfina kan isa na ergeet malee kan koo miti. **17** Namni fedhii Waaqaqaa gochuu barbaadu kam iyyuu barsiisiin koo Waaqa biraa dhufuu fi dhufuu baachuu issa yookaan ansi ofuma kootiin dubbachuu fi dubbachuu baachuu koo ni beeka. **18** Namni ofuma isatiin dubbatu inni ofuma isatiit ulfina argachuu barbaada; namni ulfina kan isa na ergeet malee kan koo miti. **19** Museen seera isinii kenneera mitii? Isin keessaa garuu namni tokko iyyuu seera sana hin eegu. Isin maalif na ajjeesuu barbaadu?” **20** Jarris deebisanii, “Hafuura hamaatu si keessa jira; eenyutu si ajjeesuu barbaada?” jedhanii. **21** Yesuusis deebisee akkana jedheen; “Ani hojii tokko hojjennaan hundi keessan dinqifattan. **22** Museen seera dhagna qabaa isinii kenne; dhagna qabaa garuu abbootiitul jalqabe malee Musee miti; isinis Sanbataan nama dhagna qabdu. **23** Akka seeri Musee hin cabneef erga namni tokko Sanbataan dhagna qabachuu danda’ee, isin maalif sababii ansi Sanbataan dhagna namaa guutuuf fayyiseef natti aartu? **24** Murtii qajeelaa kennaa malee, bifaa qofaa ilaaltanii hin murteessinaa.” **25** Kana irratti namoota Yerusaalem keessaa tokko tokko akkana jedhan; “Inni kun namicha isaan ajjeesuu barbaadan sana mitii? **26** Kunoo inni ifatti ba’ee dubbatu; isaanis homaa isaan hin jenne. Abbootiin taayitaa akka inni Kiristoos ta’e sirriitti beekaniriuu laata? **27** Ta’us namichi kun nama eessaa akka ta’e nu beekna. Kiristoos yommuu dhufutti garuu inni eessaa akka dhufu namni tokko iyyuu hin beeku.” **28** Yesuus utuu mana qulqullummaa

keessatti barsiisuu sagalee isaa ol fudhateeakkana jedhe; "Isin na beektu; akka ani eessaa dhufe illee beektu. Ani ofi kootiin hin dhufne; inni na erge sun dhuga qabeessa. Isin garuu isa hin beektan; **29** ani garuu sababiinisa biraaduhufi sababii inni na ergeefisa nan beeka." **30** Kana irratti issaanisa qabuu yaalan; garuu waan sa'aatiin isaa hin ga'iniif namni tokko iyyuu harkaanisa hin tuqne. **31** Ta'us namoonni baay'een isatti amanan. Isaanis, "Kiristoos yommuu dhufutti namicha kana caalaa mallattoo hoijetaa?" jedhan. **32** Fariisonnis utuu namoonni waa'ee isaa waanakkanaa guungumanuu dhaga'an. Luboonni hangafoonni fi Fariisonni Yesuusin qabsiisuudhaaf eegdota mana qulqullummaa ergan. **33** Yesuus akkana jedheen; "Ani yeroo gabaabaa isin wajjin jira; ergasii gara isa na ergesanaa nan dhaqa. **34** Isin na barbaaddu; garuu na hin argattan; iddo anjiruus dhufuu hin daneessan." **35** Yihuudoonis akkana waliiin jedhan; "Namichiun akka nu isa hin argineef eessa dhaquu yaade laata? Gara saba keenya warra Giriikota keessaa faffaca'anii dhaqee Giriikota barsiisaa?" **36** "Isin na barbaaddu; garuu na hin argattan; iddo anjiruus dhufuu hin daneessan" jechuun isaa maal jechuun isaatii?" **37** Guyyaa Ayyaanichi itti hobba'u, guyyaa guddaa sana, Yesuus ka'ee dhaabatee sagalee guddadaahan akkana jedhe; "Eenu iyyuu yoo dheebole, gara koo dhufee haadhu. **38** Akkuma Kataabbiin Qulqulluun jedhe nama natti amanu kam iyyuu laga bishaan jireenyaa garaa isaa keessaa burqa." **39** Kunis waa'ee Hafuura Qulqulluun warri isatti amanan argachuu jiranii dubbachuu isaa ti. Sababii Yesuus amma illee ulfina hin argatiniif Hafuuri Qulqulluun hamma yeroo sanaatti hin kennamme tureetii. **40** Namoota sana keessaa tokko tokko yommuu dubbii kana dhaga'anitti, "Kun dhugumaanuu Raajicha" jedhan. **41** Warri kaan immoo, "Inni Kiristoosii dha" jedhan. Namoonni kaanis akkana jedhan; "Kiristoos Galilaadhaa dhufaa?" **42** Akka Kiristoos sanyii Daawit keessaa dhalatuu fi akka inni Beetlihemii, ganda Daawitii dhufu Kataabbiin Qulqulluun ni dubbata mitii?" **43** Akkasiin waa'ee Yesuus irratti garaa garummaan waldaa gidduutti uumame. **44** Isaan keessaa tokko tokko isaqabuu barbaadan; garuu namni tokko iyyuu harkaanisa hin tuqne. **45** Eegdonni sun gara luboota hangafootaatti fi gara Fariisotaatti deebi'an; isaanis, "Isin maalifisa hin fidin?" jedhanii eegdota sana gaafatan. **46** Eegdonnis, "Takkumaa namni akka namicha kanaatti hin dubbanne" jedhanii deebisan. **47** Fariisonnis deebisian akkana jedhan, "Isinis goowoomfamtaniirtuu?" **48** Bulchitoota keessaa yookaan Fariisota keessaa namni tokko iyyuu isatti amaneeraa? **49** Sabni seera hin beekne kun garuu abaaramaa dha." **50** Niqoodemoos inni duraan Yesuus bira dhaqee fi isaan keessaa tokko ta'e sunakkanaa isaanin jedhe; **51** "Seerri keenya utuu isairaa hin dhaga'in, waan inni hoijetes utuu hin beekin nama tokkotti ni muraa?" **52** Isaanis, "Atis nama Galilaati?" Akka raajniin Galilaadhaa hin kaane qoradhuu bira ga'" jedhanii. [**53** Ergasii isaan hundinuu gara mana isaanittigal.

8 Yesuus garuu gara Tulluu Ejersaa dhaqe. **2** Ganama bariis deebi'e manaqulqullummaa dhufe; innis namni hundumtua isabiratti walitti qabamnaan taa'ee isaan barsiise. **3** Barsiistonni seeraatti fi Fariisonni dubartii ejja irratti qabamite tokko isatti fidan. Gidduu isaanis dhaabachiisanii, **4** Yesuusii akkana jedhan; "Yaa barsiisaa, dubartii kun utuu ejja hoijettuu qabamte. **5** Museen Seera keessatti akka warri akkanaa dhagaadhaan tumaman nu ajajeera. Ati immoo maal jetta?" **6** Isaanis waan ittiinisa himatan argachuu jedhanii isaqoruudhaaf waan kana gaafatan. Yesuus garuu gad jedheef quba isaaatiin lafa irratti barreessuu jalqabe. **7** Isaanis ittuma fufanii isaa gaafannaan

ol jedhee, "Isin keessaa namni cubbuu hin qabne dursee isheetti dhagaa haa darbatu" jedheen. **8** Ammas gad jedhee lafa irratti barreesse. **9** Isaanis yommuu kana dhaga'anitti maanguddootaa jalqabaniitokko tokkoon ba'anii sokkan; Yesuus immoo dubartii achuma dhaabattee jirtu wajjin kophaa hafe. **10** Yesuus ol jedhee, "Dubartii nana, warri si himatan meerre? Namni tokko iyyuu sitti hin murree?" jedheen. **11** Isheenis, "Yaa Gooftaa, namni tokko iyyuu natti hin murre" jetteen. Yesuus, "Anis sitti hin muruu deemi; garuu si'achi cubbuu hin hoijetin" jedheen.] **12** Yesuus ammas, "Ani ifa addunyaa ti. Namni na duukaa bu'u kam iyyuu ifa jirenyaa qabaata malee dukkana keessa hin deddeebi'u" jedhee isaanittidubbate. **13** Fariisonnis, "Ati waa'e mataa keetii dhugaa baata; dhuga ba'umsi kee immoo dhugaa miti" jedhanii. **14** Yesuus akkana jedhee deebise; "Ani yoon ofi kootiif dhugaa ba'e illee ani akkan eessaa dhufee fi akkan garam deemu waanank beekuuf dhuga ba'umsi koo dhugaa dha. Isin garuu akka ani eessaa dhufe yookaan akka ani garam deemu hin beektan. **15** Isin akka yaada fooniitti murteessitu; ani nama tokkotti illee hin muru. **16** Garuu ani yoon mure illee murtiin koo dhugaa dha; kan murus na qofa miti. Ani Abbaa na ergesanaa wajjinan jiraati. **17** Dhuga ba'umsi nama lamaa akka dhugaa ta'e Seera keessaa barreefameera. **18** Ani ofi kootiif dhugaa nan ba'a; Abbaan na erges waa'ee koo dhugaa ba'a." **19** Isaanis, "Abbaan kee eessa jira?" jedhanii isaa gaafatan. Yesuus immoo deebise, "Isin anas, Abbaa koos hin beektan; utuu na beektanii silaa Abbaa koos ni beektu turtan" jedhe. **20** Yesuus utuu mana qulqullummaa keessatti, kutaa buusiin itti kuufamu keessatti barsiisaa jiruu dubbii kana dubbate. Garuu waan sa'aatiin isaa hin ga'iniif namni tokko iyyuu isaa hin qabne. **21** Yesuus amma illee, "Ani nam deema; isin na barbaaddu; cubbuu keessaniiniis ni duutu. Isin iddo anidhaqu dhufuu hin daneessan" isaanin jedhe. **22** Yihuudoonis, "Isin iddo anidhaqu dhufuu hin daneessan" jechuun isaa of ajiyesuufii laata?" jedhan. **23** Innis ittuma fufee akkana jedhe; "Isin kan gadii ti; ani kan olii ti. Isin kan addunyaa kanaa ti; ani immoo kan addunyaa kanaa miti. **24** Akka isin cubbuu keessaniini duutan ani isinittihimeera; isin yoo akka ani isat'a'e amanuu baattan, cubbuu keessaniini duutu." **25** Isaanis, "Ati eenu?" jedhanii isaa gaafatan. Yesuus immoo akkana jedhee deebise; "Ani isuma jalqabaa kaasee isinittidubbachaa turee dha. **26** Ani waa'ee keessaa waanank jedhuu fi waanank murteessu baay'en qaba. Garuu inni na erges dhugaa qabeessa; anis waanana isairaa dhaga'e addunyattiin hima." **27** Isaan garuu akka inni waa'ee Abbaa isaa isaanittihimaa ture hin hubanne. **28** Kanaafuu Yesuus akkana isaanin jedhe; "Yommuu Ilma Namaa ol fuitanittii akka ani isat'a'e, waanuma Abbaan na barsiisen dubbadha malee akka ani ofi kootiin homaa hin hoijennees ni beektu. **29** Inni na erges na wajjin jira; sababii anidheroo hunda waan isaa gammachiisiis hoijedhuu, inni kophaa koo na hin dhifne." **30** Utuma inni dubbatuu, namoonni baay'een isatti amanan. **31** Yesuus Yihuudoitisatti amananiin akkana jedhe; "Yoo dubbi kootti cichitanii jiraattan isin dhuguma barattouta koo ti. **32** Dhugaas ni beektu; dhugaanis bilisa isin baasa." **33** Isaanis, "Nu sanyii Abrahamu; nu eeyunyaafuu takkumaa hin garboome. Yoos ati akkamittibilisa baatu nuun jetta ree?" jedhanii. **34** Yesuus deebise akkana jedhe; "Ani dhuguman, dhuguman isinittihimaa; namni cubbuu hoijetu hundi garbicha cubbuu ti. **35** Garbichi barabaraan mana hin jiraatu; ilmi garuu barabaraan ni jiraata. (aiōn g165) **36** Kanaafuu yoo Ilmi bilisa isin baase, isin dhugumaan bilisa ni baatu. **37** Isin sanyii Abrahamu ta'uu keessan anuu beeka. Garuu sababii dubbiin

koo isin keessatti iddoo hin qabneef na ajjeesuu barbaaddu. **38** Ani waanan Abbaa koo biratti argen dubbadha; isinis waanuma abbaa keessan irraa dhageessan hoijettu.” **39** Isaanis, “Abbaan keenya Abrahaam” jedhan. Yesuus immooakkana jedhe; “Isin utuu ijoollee Abrahaam taatanii silaa hoojii Abrahaam hojjete ni hoijettu turtan. **40** Isin garuu ana nama dhugaa Waaqa irraa dhaga'e isinitti hime ajjeesuu barbaaddu Abrahaam waan akkasii hin hoijenne. **41** Isin waan abbaan keessan hojjete hoijettu.” Isaanis, “Nu ejjaan hin dhalanne. Abbaa tokkicha qabna; innis Waaqa” jedhanii. **42** Yesuus isakkana isaaniin jedhe; “Isin utuu Waaqni abbaa keessan ta'ee silaa na jaallattu turtan; ani Waaqa biraa ba'en dhufteetii. Isatu na erge malee ani ofii kootiin hin dhufne. **43** Wanni ani dubbadhu maaliif isinii hin galu? Sababiin isas waan isin waan ani jedhu fudhachuu hin feeneef. **44** Isin ijoollee abbaa keessanii ijoollee diiyabiloos; fedhiin keessanis hawwii abbaa keessanii raawwachuu dha. Inni jalqabumaa kaasee nama ajjeesaa ture; waan dhugaaan isa keessa hin jirreef inni dhugaadhaan hin jiraatuu. Inni sobduu fi abbaa sobaa waan ta'eef yommuu soba dubbatutti ofuma keessaa fuudhee dubbata. **45** Isin garuu waan ani dhugaa dubbadhuuf na hin amantan! **46** Isin keessaa namni cubbuudhaan na himatu eenyu? Erga ani dhugaa dubbadhee, isin maaliif na hin amanne? **47** Namni kan Waaqaa ta'e kam iyyuu dubbii Waaqaa ni dhaga'a. Isin waan kan Waaqaa hin ta'iniif hin dhageessan.” **48** Yihuudoonnis deebisanii, “Ati nama Samaariyya ti; hafuuru hamatu si keessa jira jechuun keenya dhugaa mitii?” jedhanii. **49** Yesuus immooakkana jedhe; “Hafuurri hamaan na keessa hin jiru; ani Abbaa koo nan kabaja; isin garuu na hin kabajjan. **50** Ani ulfina mataa koo hin barbaadu; garuu kan isa barbaadu tokkotu jira; innis Abbaa murtii ti. **51** Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; eenuy iyyuu yoo dubbii koo egee bara baaaran du'a hin argu.” (**aiōn g165**) **52** Yihuudoonnisakkana jedhanii; “Akka hafuurri hamaan si keessa jiru nu amma barreerra. Abrahaam du'eera; raajonnis du'aniiru; atti garuu, ‘Eenuy iyyuu yoo dubbii koo egee bara baaaran du'a hin dhandhamu’ jetta. (**aiōn g165**) **53** Ati abbaa keenya Abrahaam caaltaa? Inni du'eera; raajonnis du'aniiru. Egaa ati eenuy ofiin jetta ree?” **54** Yesuus isakkana jedhee deebise; “Ani yoon ofii kootiif ulfina kenne, ulfina koo gatti hin qabu. Kan ulfina naa kennu Abbaa koo isuma isin Waaqa keenya jettaniin sanaa dha. **55** Yoo isin isa beekuu baattan illee ani isa beeka. Ani utuu isa hin beeku jedhee silaa akkuma keessan sobduu nan ta'a ture. Ani garuu isa beeka; dubbii isaa illee nan eega. **56** Abbaan keessan Abrahaam guyyaa koo arguuf gammadee ture; innis ni arge; ni gammades.” **57** Yihuudoonnis, “Umuriin kee wagga shantama iyyuu hin guunne; yoos Abrahaamin argiteertaa?” jedhanii. **58** Yesuus, “Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; utuu Abrahaam hin dhalatin iyyuu ani anuma” isaaniin jedhe. **59** Kana irratti isaan isa dha'uuf jedhanii dhagaa guurrratan; Yesuus garuu dhokatee mana qulqullummaati ba'ee deeme.

9 Yesuus utuu darbuu namicha dhalootuma isaatii jalqabee jaamamaa ture tokko arge. **2** Barattooniisaas, “Yaa barsiisa, akka namichi kun jaamaa ta'ee dhalatuuf eeynytu cubbuu hojjete? Isuma moo abbaa fi haadha isaa ti?” jedhanii isa gaafatan. **3** Yesuus isakkana jedhee deebise; “Akka hojiin Waaqaa isaan mul'atuuf malee inni yookaan abbaa fi haati isaa cubbuu hojetanii miti. **4** Utuu guyyaa ta'ee jiruu hoojii isaa na ergee hojjechuun qabna. Halkan namni tokko iyyuu itti hojjechuun hin dandeenye ni dhufa. **5** Ani yommuu addunyaa irra jiru, ifa addunyaa ti.” **6** Innis erga waan kana dubbatee booddee lafattituf ee dhooqee tolche; dhooqee sanas ija namichaatti dibe. **7** Innis namicha sanaan, “Dhaqitiit Haroo Saliihoomitti dhiqadhu” jedhe.

Salihoom jechuun kan ergame jechuu dha. Namichis dhaqee dhiqate; argaas deebi'ee dhufe. **8** Olloonni isatiif ni namoonni duraan utuu inni kadhau argan, “Namichi kun isuma taa'e kadhachaa ture sana mitii?” jedhan. **9** Namoonni tokko tokko, “Eeyyee, isa” jedhan. Kaan immoo, “Miti, isa fakkataa malee” jedhan. Inni garuu, “Namichi sun anuma” jedhe. **10** Jarris, “Iji kee akkamitti baname ree?” jedhanii. **11** Innis deebisee, “Namicha Yesuus jedhamutu dhoqee tolchee ija koo dibe, ‘Gara Haroo Saliihoom dhaqitiit dhiqadhu’ naan jedhe; anis dhaqeendhiqadhe; arguus nan danda'a.’” **12** Isaanis, “Namichi sun eessa jira?” jedhanii isa gaafatan. Inni immoo, “Ani hin beeku” jedheen. **13** Isaanis namicha jaamaa ture sana Fariisottagi geessan. **14** Guyyaan itti Yesuus dhoqee tolchee ija namicha bane Sanbataa ture. **15** Fariisonnis namichi akkamitti akka arguu danda'e isa gaafatan; namichis, “Inni dhoqee tolchee ija koo dibe; anis nan dhiqadhe; nar argues” jedheen. **16** Fariisota keessas tokko tokko, “Namichi kun waan Sanbata hin eegneef, inni Waaqa biraa hin dhufne” jedhan. Warri kaan garuu, “Cubbamaan tokko akkamitti dingii akkanaa hojjechuun danda'a?” jedhan. Garaa garummaanis issa gidduutti uumame. **17** Isaanis amma illee namicha jaamaa ture sanaan, “Waa'ee namicha ija kee siif bane sanaa maal jetta?” jedhan. Namichis deebisee, “Inni raajii dha” jedhe. **18** Yihuudoonnis hamma abbaa fi haadha namicha agartuu issa argate sanaa waamanitti akka inni jaamaa turee fi akka inni agartuu issa argate amma illee hin amanne. **19** Isaanis, “Inni kun ilma keessan isuma isin jaamaa ta'ee dhalate jettan sanaa? Yoos amma immooakkamitti arguu danda'a ree?” jedhanii gaafatan. **20** Abbaa fi haati namichaas deebisaniiakkana jedhan; “Akka inni ilma keenya ta'ee fi akka inni jaamaa ta'ee dhalate ni beekna. **21** Garuu amma akkamitti akka arguu danda'e yookaan ija isaa eenuy akka banefu ni hin beeknu. Inni nama ga'aa dha; waa'ee mataa isaa dubbachuu ni danda'a; isuma gaafadhaa.” **22** Abbaa fi haati issa sababii Yihuudoota sodaataniif waan kana jedhan; namni kam iyyuu yoo Yesuus inni Kiristos jedhee dhugaa ba'e akka mana sagadaa keessaa ari'amu Yihuudoonni kanaan dura walii galanii murteessanii turaniitii. **23** Kanaafuu abbaa fi haati issa, “Inni nama ga'aa dha; isuma gaafadhaa” jedhan. **24** Isaanis yeroo lammaffaa namicha jaamaa ture sana waamanii, “Waaqaaf ulfina kenni. Namichi kun cubbamaa ta'u isaa nu ni beekna” jedhanii. **25** Innis, “Cubbamaa ta'u fi ta'u baachuu isaa ani hin beeku. Ani waan tokkon beeka. Ani jaamama ture; amma garuu nan arga!” jedhee deebise. **26** Isaanis, “Inni maal siif godhe? Ija kees akkamitti siif bane?” jedhanii issa gaafatan. **27** Innis immoo, “Ani kanaan dura isinitti himeera; isinis hin dhageenye. Ammas maaliif dhaga'u barbaaddu? Isinis barattoota isaa ta'u barbaadduu?” jedheen. **28** Isaanisakkana jedhanii isa arrabsan; “Barataan namicha kanaa si'il Nu barattoota Musee ti! **29** Akka Waaqni Museetti dubbatee nu beekna; namichi kun garuu eessaa akka dhufe iyyuu hin beeknu.” **30** Namichis deebiseeakkana jedhe; “Inni eessaa akka dhufe wallalaun keessan waan nama dinquu dha; garuu inni ija koo naa bane. **31** Akka Waaqni cubbamoota hin dhageenye ni beekna. Inni nama isa waaqeffatuu fi fedhii isaa guutu dhaga'a. **32** Eenyu iyyuu ija nama jaamaa ta'ee dhalate tokkoo akka bane uumama addunyaa ti jalqabee hin dhaga'amme. (**aiōn g165**) **33** Namichi kun utuu Waaqa biraa ta'u baatee silaa hormaa gochuu hin danda'u ture.” **34** Isaanis deebisanii, “Ati kan guutummaati cubbuun dhalatte, situ nu barsiisa?” jedhanii. Alattis gad issa baasan. **35** Yesuus akka isaan gad issa baasan dhaga'e; yommuu issa argettis, “Ati ilma Namaatti ni amanta?” jedheen. **36** Namichis, “Yaa gooftaa, akka ani isatti amanuuif inni eenuy?”

jedhe. **37** Yesusis, "Ati amma isa argiteerta; inni si wajjin haasa'aa jiru isuma" jedheen. **38** Namichi sunis, "Yaa Gooftaa, ani nan amana" jedhe; ni sagadeefis. **39** Yesus immoo, "Warri hin argine akka arganiif, warri argan immoo akka jaamaniif ani murtif gara addunyaa kanaan dhufeera" jedhe. **40** Fariisota isa wajjin turan keessaa tokko waan kana jechuu isaa dhaga'anii, "Nus jaamota mitii ree?" jedhanii gaafatan. **41** Yesusis, "Utuu jaamota taatanii silaa cubbuu hin qabdan ture; isin garuu, 'Ni argina' jettu; cubbuun keessan ni jiraata" jedheen.

10 "Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; namni balbalaan gola hooltaa hin seennee, garuu karaa biraatiin koree seenu inni hattuu fi saamtuu dha. **2** Namni balbalaa seenu immoo tiksee hooltaa ti. **3** Eegduunis balbalaa isaf bana; hoolonnis sagalee isaa ni dhaga'u. Innis hoolota isaa maqaa maqaan waamee gad yaasa. **4** Erga warra kan isaa ta'an hunda gad yaasee booddee isaan dura deema; hoolonni isaa waan sagalee isaa beekaniif isa faana bu'u. **5** Orma garuu ni baqatu malee faana hin bu'an; sagalee ormaa hin beekaniitii." **6** Yesus fakkeenyaa kana isaanitti hime; isaan garuu akka inni maal isaanitti himaa ture hin hubanne. **7** Kanaafuu Yesus ammas akkana jedheen; "Dhuguman, dhuguman isinitti hima; ani balbalaa hooltaa ti. **8** Warri na dura dhufan hundi hattootaa fi saamtota; hoolonni garuu isaan hin dhageenyee. **9** Balballi ana; namni karaa kootiin ol seenuu kam iyyuu ni fayya. Inni ni seena; ni ba'as; lafa dheedaas ni argata. **10** Hattichi hatuuf, ajeesuu fi balleessuu qofaaf dhufa; ani garuu akka isaan jireenya qabaataniif, jireenya irraa hafaa akka qabaataniif dhufereera. **11** "Tikseen gaariin ana. Tikseen gaariin hoolota isaatifi jedhee lubbuu isaa dabarsee kenna. **12** Namni qacaramaan kan tiksee hin ta'in garuu waan hoolonni kan isaa hin ta'iniif yommuu dhufaati yeeyyii argutti hoolota dhiisee baqata. Yeeyyiimis bushayee ni butata; ni bittinneessas. **13** Namichi waan qacaramaa ta'eef ni baqata; dhimma hoolotaas hin qabu. **14** "Tikseen gaariin ana; ani hoolota koo beeka; hoolonni koos na beeku; **15** kunis akkuma Abbaan na beekuttii fi akkuma ani Abbaa beekutti. Anis lubbuu koo hooloataf nan kenna. **16** Ani warra gola kanattti galan malees hoolota gara biraan qaba. Isaanis fiduun qaba. Isaanis sagalee koo ni dhaga'u; karra tokkos ni ta'; tikseen isaanis tokko ta'a. **17** Kanaafuu Abbaan waan ani deebisee fudhachuuif lubbuu koo dabarsee kennuuf na jallata. **18** Lubbuu koo anumatu ofti kootiin dabarsee kenna malee eenyu iyyuu narraa hin fudhatu. Ani lubbuu koo dabarsee kennuuf taayitaan qaba; deebisee fudhachuuifis taayitaan qaba. Ajaja kanas Abbaa koo biraan fudhadheera." **19** Amma illee sababii dubbii kanaatiif Yihuudoota gidduutti garaa garummaan uumame. **20** Baay'een isaanis, "Hafuura hamaatu isa keessa jira; inni maraateera. Isin maalif isa dhageessu?" jedhan. **21** Warri kaan immoo, "Kun jecha nama hafuura hamaadhaan qabame miti. Hafuurri hamaan ija nama jaamaa banuu ni danda'a?" jedhan. **22** Yeroo sana Ayyanmi mana qulqullummaa haromsuu Yerusaalemitti ayyaaneffamee ture. Yeroon sunis ganna ture; **23** Yesusis mana qulqullummaa keessa gardaafaa Soloomoon keessa deddeebi'aat ture. **24** Yihuudooniisa marsanii, "Hamma yoomiitti qalbii nu rarraftaa? Ati yoo Kiristoos taate ifatti baasii nutti himi" jedhaniin. **25** Yesusis akkana jedhee deebiseef; "Ani isinitti himeera; isin garuu hin amantan. Hojiin ani maqaa Abbaa kootiiti hojchedu waa'ee koo dhugaa ba'a. **26** Isin garuu waan hoolota koo hin ta'iniif hin amantan. **27** Hoolonni koo sagalee koo ni dhaga'u; anis isaan beeka; isaanis na faana bu'u. **28** Anis jireenya bara baraa nan kanaaf; isaanis gonkumaa hin badan. Eenyu iyyuu harka koo keessaa isaan hin butatu. (aiōn g165, aiōnios

g166) 29 Abbaan koo kan natti isaan kenne sun hunduma caala; namni tokko iyyuu harka Abbaa kootii keessaa isaan butachuu hin danda'u. **30** Anii fi Abbaan tokkuma." **31** Yihuudooniisa dha'uuf jedhanii ammas dhagaa guurrratan. **32** Yesusis, "Ani hojii Abbaa kootii gaarii baay'ee isinitti argisiiseera. Hojii kana keessaa isin sababii isa kamitiif dhagaadhaan na dhoofuu?" jedheen. **33** Yihuudooniisa, "Nu hojii gaariif jennee dhagaadhaan si hin dhoofnu; garuu waan ati Waqaarrabsitee utumaa nama taatee jirtuu Waqaaf gooteef si dhoofna" jedhanii deebisaniif. **34** Yesus immoo akkana jedhee deebiseef; "Seera keessan keessatti, 'Anuu isin, "waaqota" jedheera' jedhamee barreffameera mitii?' **35** Inni erga warra dubbiin Waaqaa isaanifi dhufeen 'waaqota' jedhee, Katabbiin Qulqulluun immoo waan hin diigamneef, **36** sababii ani, 'Ani ilma Waaqaa ti' jedheef, isin maalif isa Abbaan qulqulleessee gara addunyatti erge sanaan 'Ati Waqaarrabsita' jettu? **37** Yoo ani hojii Abbaa kootii hojcheduu baadhe na hin amaninaa. **38** Yoo ani hojii sana hojchede garuu yoo na amanuu baattan illee hojicha amanaa; kunis akka Abbaan na keessa jiru, akka anis Abbaa keessa jiru beektanii akka hubattanii." **39** Isaan amma illee isa qabuu barbaadan; inni garuu isaan harkaa miliqe. **40** Yesus ergasii deebi'ee Yordaanos gama iddooyohannis jalqabatti itti cuuphää ture sana dhaqee achis ture. **41** Namooniisa baay'eenis gara isaa dhufanii, "Yohannis mallattoo tokko illee hin hojenne; garuu wanni inni waa'ee namicha kanaa dubbate hundinuu dhugaa dha" jedhan. **42** Achittis namooni hedduun Yesusitti amanan.

11 Namichi Al'aazaar jedhamu kan Biitaaniyya keessa jiraatu tokko dhukkubsatee ture. Biitaaniyya ganda Maariyaamii fi obboleettiin ishee Maartaan keessa jiraatanii dha. **2** Maariyaam isheen obboleessi ishee Al'aazaar dhukkubsatee kun, isheedhuma Gooftaa shittoo dibdee rifeensa mataa isheetiin miilla isaa haqxee sanaa dha. **3** Kanaaf obboleettonni isaa, "Yaa Gooftaa, inni ati jaallattu kunoo dhukkubsatee jira" jedhanii Yesusitti dhaaman. **4** Yesusis yommuu waan kana dhaga'etti, "Dhibeen kun akka Ilmi Waaqaa itti ulfaatuuf, ulfina Waaqaatiif dhufe malee du'an hin ga'u" jedhe. **5** Yesusis Maartaa fi obboleetti ishee, Al'aazaarinis ni jaallata ture. **6** Innis yommuu akka Al'aazaar dhukkubsate dhaga'etti guyyaa lama idduuma jiru sana ture. **7** Innis ergasii barattoota isatiini, "Kottaa Yihuudaatti deebinaa" jedhe. **8** Barattooniisa isaa immoo, "Yaa Barsiisa, Yihuudooni dhi'enya kana dhagaadhaan si tumuu barbaadaa turan; ati amma illee deebitee achi dhaqxaa?" jedhaniin. **9** Yesusis akkana jedhee deebiseef; "Guyyaan tokko sa'atii kudha lama qaba mitii? Namni guyyaan deemu waan ifa addunyaa kanaatiin arguuf hin gufatuu. **10** Kan halkaniin deemu garuu sababii ifni isa keessa hin jirreef ni gufata." **11** Innis erga waan kana dubbatee booddee, "Michuun keenya Al'aazaar rafeera; ani garuu hirribaa isa kaasuu nan dhaqa" isaaniiin jedhe. **12** Barattooniisa, "Yaa Gooftaa, yoo rafee jiraate ni fayya" jedhaniin. **13** Yesus waa'ee du'a Al'aazaar dubbate; barattooniisa garuu waan inni waa'ee rafitii hirribaa dubbate se'an. **14** Kanaafuu Yesus akkana jedhee ifatti baasee isaanitti hime; "Al'aazaar du'eera; **15** akka isin amantaniif ani waan achi hin turiniif waa'ee keessaniif nan gammada. Ta'us kottaa gara isaa dhaqnaa." **16** Toomaas inni Didimoos jedhamu immoo barattoota kaaniin, "Nus akka isa wajjin duunuuf ka'aa ni dhaqnaa" jedhe. **17** Yesus yommuu achi ga'etti Al'aazaar erga awwaalamee guyyaa afur akka ture beeke. **18** Biitaaniyya Yerusaalem irraa gara kiloo meetira sadii fagaatti ture; **19** Yihuudooni baay'een Maartaa fi Maariyaamii sababii obboleessa isaanitiif isaan jajjabeessuu dhaqnaii turan. **20** Maartaan yommuu dhufaatiif

Yesuus dhageessetti isa simachuu gad baate; Maariyaam garuu mana teesse. **21** Maartaanis Yesuusiinakkana jette; "Yaa Gooftaa, uttu ati as jiraattee silaa obboleessi koo hin du'u ture. **22** Ammas taanaan akka waan ati Waqaq kadhattu hunda Waaqni siif kennu nan beeka." **23** Yesuusis, "Obboleessi kee ni ka'a" jedheen. **24** Maartaanis deebiftee, "Akka inni du'aa ka'u guyyaa dhumaa sanatti ka'u anuu beeka" jetteen. **25** Yesuus immooakkana isheedhaan jedhe; "Du'aa ka'u fi jireenyi ana. Namni natti amanu yoo du'e iyuu ni jiraata; **26** kan na keessa jiraatuufi kan natti amanu hundinuu bara baaan hin du'u. Kana ni amantaa ree?" (**aion g165**) **27** Isheenis, "Eeyyee yaa Gooftaa, akka ati Kiristoos Ilma Waqaqaan gara addunyaa dhufu sana taatenan amanaa" jetteen. **28** Isheenis erga akkas jettee dhaqxee obboleettii ishee Maariyaamin kophaahti waamtee, "Barsiisaan dhufeera; si waamas" jetteen. **29** Maariyaamis yommuu waankana dhageessetti aritiin kaatee gara isaa dhaqxe. **30** Yesuus yeroo sana iddo Maartaan itti isa simatte ture malee amma illee ganda sana hin seenne. **31** Yihuudoonni Maariyaamin jajjabeeessaan mana keessa ishee wajjin turanis yommuu akka isheen aritiidhaan kaatee gad baate arganitti waan isheen achitti boo'uuf jettee gara awwaala dhaqxu se'anii ishee duukaa bu'an. **32** Maariyaamis yommuu iddo Yesuus ture sana geesseeisa argitetti, miilla isaaa irratti kuftee, "Yaa Gooftaa uttu ati as jiraattee silaa obboleessi koo hin du'u ture" jetteen. **33** Yesuusis yommuu boo'uuf ishee, Yihuudoonni ishee wajjin dhufanis boo'uuf isaanii argetti hafuuraan akka malee jeeqame; ni dhiphates. **34** Innis, "Eessa isa keessan?" jedhee isaan gaafate. Isaanis, "Yaa Gooftaa, kottuu ilaali" jedhaniin. **35** Yesuusis imimmamaanhangaalaase. **36** Yihuudonni, "Inni hammam akka isa jaallatumee ilaalaal" jedhan. **37** Isaan keessa tokko tokko garuu, "Inni kan ija namicha jaamaa sanaa bame, akka namichi kunis hin duune gochuu hin danda'u turee?" jedhan. **38** Yesuus ammas akka malee jeeqamee gara awwaala sanaa dhaqe. Awwalli sunis holqa balballi isaa dhagaadhaan cufame tokko ture. **39** Yesuusis, "Dhagaa kana achi irraa fuudhaal" jedhe. Maartaan obboleettii inisa du'e sanaa garuu, "Yaa Gooftaa, inni erga awwaalamee waanguyyaa afur tureef yoona ni ajaa'a" jetteen. **40** Yesuus immoo, "Ati yoo amante akka ulfina Waqaqa argitu ani sitti hin himnee?" jedheen. **41** Kanaafuu isaan dhagicha irraa kaasan. Yesuusis ol ilaaleeakkana jedhe; "Yaa Abbaa, waan ati na dhageesseef sin galateeffadh. **42** Akka ati yeroo hunda na dhageessu anibekeera; garuu akka namoonni as dhadhaabatan kuneenakkati ati na ergite amananiif ani isaanif jedheen waan kana dubbadhe." **43** Yesuusis waan kana dubbatee, "Al'aazaar, as ba'i!" jedhee sagalee guddadaahan iyye. **44** Namichi du'e sunisakkuma harki isaatii fi miilli isaa huuccudhaan kafanamee, fuulli isas wayyaadhaan marametti gad ba'e. Yesuusis, "Isa hiikaa, haa deemu" isaanii jedhe. **45** Kanaafuu Yihuudoota gara Maariyaam dhufanii waan Yesuus hoijete argan keessa hedduun isatti amaran. **46** Isaan keessa tokko tokko garuu Fariisota bira dhaqanii waan Yesuus hoijete itti himan. **47** Kana irratti luboonti hangafoonni fi Fariisonni yaa'ii Yihuudootaa waaman. Isaanisakkana jedhanii gaafatan; "Namichi kun mallaattoobay'ee argisiisaa jira. Maal haa goonu? **48** Yoo akkasumattiisa dhiiffee namni hundi isatti amana; warri Roomaa dhufanii iddo keenya fi saba keenya nurraa fudhatu." **49** Isaan keessaasnamichi Qayyaaffaa jedhamu kanbara sana luba ol aanaa ture tokkoakkana isaanii jedhe; "Isin waan tokko illee hin beektan! **50** Sabni guutummaatti dhumuu irra namni tokko sabaaf du'uun akka isinii wayyu hin hubattan." **51** Inni bara sana waan luba ol aanaa tureef, akka Yesuus saba sanaaf du'u raajii dubbachuu

isaati malee dubbii kana of keessa fuudhee hin dubbanne; **52** kunis ijoollee Waaqaa kanneen bittinnaa'an walitti qabee tokko gochuuf malee saba sana qofaaf miti. **53** Kanaafuu isaan gaafasii jalqabaniisa ajeesuuuf malachaa turan. **54** Kanaafuu Yesuus ifatti ba'ee Yihuudoota gidduu hin deddeebine. Achii ka'ee gara magaalaa Efrem jedhamu kan gammoojiitti dhi'atautokko dhaqe; barattoota isaa wajjinis achi ture. **55** Faasiikaan Yihuudootaa waan dhi'aatee tureef, namoonni hedduun utuu Faasiikaan hin ga'in of qulqulleessuuuf jedhanii baadiyyaadhaa Yerusaalemitti ol ba'an. **56** Isaanis Yesuusin barbaada turan; mana qulqullummaa keessaas dhaabatanii, "Isin maal seetu? Inni gara Ayyaana kanaa hin dhufuu laata?" waliin jedhan. **57** Luboonni hangafoonni fi Fariisonni garuu Yesuusin qabuuf jedhanii namni iddo inni jiru beeku yoo jiraate akka isaanitti himuuf ajaja kennanii turan.

12 Faasiikaan dura guyyaa ja'affaatti Yesuus gara Biitaaniyaganda Al'aazaar, kan Yesuus du'aa isa kaase sun jiraachaa turee dhaqe. **2** Achitti irbaata qopheessanifi. Maartaanisnitajaajilti turt; Al'aazaris warra isawajjin irbaatati dhi'ataan keessaatokko ture. **3** Maariyaamis shittoon Naardoos qulqulluugatiin isaa guddaaan gara liitirrii walakkaa ta'u fiddee miilla Yesuus dibde; rifeensa mataa isheetinti miilla isaa haqxe. Manichis urgaa shittoon sanaatinti giutame. **4** Barattoota isaa keessaatokko kan dabarsee isa kennuuf jiru Yihuudaa Keeriyotichi garuuakkana jedhe; **5** "Shittoon kun maalifiidinaarii dhibba sadiitti gurguramee hiyyeyyiif hin kennamne?" **6** Akkana jechuun isaa waanhattuu tureef malee hiyyeyyiif yaade miti. Innis sababii korojoon maallaqaa harka isaa tureef, waan achi keessa buufamu irraa ofii isaatii fudhachaa ture. **7** Yesuusis deebiseeakkana jedhe; "Isheen shittoon kana guyyaaawwaala kootiif haa tursituitiis ishee dhiisa. **8** Hiyyeyyiif yeroo hunda of biraa qabdu; ana garuu yeroo hunda of biraa qabdan." **9** Yihuudonni baay'een akka Yesuus achi jiru beekanii Yesuus qofaaf jedhaanuutu hin ta'in, Al'aazar isainni du'aa kaasessilaaluuh dhufan. **10** Kanaafuu luboonti hangafoonni Al'aazarinis ajeesuuuf mari'atan; **11** Yihuudoota keessa namoonni baay'een sababii isaatif dhaqanii Yesuusitti amanaaturanii. **12** Guyyaa itti aanutti namoonni Ayyaanchaafidhufanii turan baay'een akka Yesuus gara Yerusaalem dhufajiru dhaga'an. **13** Isaanis damee meexxi harkatti qabatanii isasimachuu ba'an; iyaniisakkana jedhan; "Hoosaa'inaa!" "Inni maqa Gooftaatiin dhufu eebbfamamaa dha!" "Mootiin Israa'el eebbfamamaa dha!" **14** Yesuusis ilmoo harree tokko argatee yaabbate; kunisakkana jedhamu barreeffamee dha; **15** "Yaa Intala Xiyoon, hin sodaatin; kunoo, moottin kee, ilmoo harree yaabbatee dhufutu jira." **16** Barattooni isaa jalqabattawaan kana hin hubanne. Erga Yesuus ulfina argatee boodeedegaruu akka wanni barreeffamee kun waa'ee isaa ta'ee fi akka isaanis waanuma kana isaaaf godhan yaadatan. **17** Namoonni baay'een yommuu inni Al'aazarin awwaala keessaawameedu'aa kaasetti isawajjin turanisittuma fufanii dhugaa ba'an. **18** Namoonni baay'eenisababii mallattoo kana gochuu isaa dhaga'aniif isasimachuu ba'an. **19** Kanaafuu Fariisonni, "Isin akka waa tokko illee gochuu hin dandeeneye argitanii? Ilaa, addunyaa guutuunakkamitti akka isaduukaa bu'e ilaalaal!" waliin jedhan. **20** Warra yeroo Ayyaanchaatti waqaaffachuuf ol ba'an keessaatokko tokko Giriikota turan. **21** Isaanis Fiiliphoois namicha Beetsayidaa Galiilatiis dhufesanatti dhi'ataanii, "Yaa gooftaa, Yesuusin arguu barbaanna" jedhaniin. **22** Fiiliphoois dhaqee Indiriyaasitti hime; Indiriyaasitti fi Fiiliphoois immoodhaqanii Yesuusitti himan. **23** Yesuus immooakkana jedhee

isaaniif deebise; "Sa'atiini Ilmi Namaa itti ulfina argatu ga'eera. **24** Ani dhuguman, dhuguman isintti hima; iji qamadii tokko yoo lafa bu'ee du'u baate kophaa isaa hafa. Yoo du'e garuu ija baay'ee naqata. **25** Namni lubbuu isaa jaallatu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhaba; kan addunyaa kana irratii lubbuu isaa jibbu immoo jireenyaa bara bараatiif lubbuu isaa kaa'ata. (aiōnios g166)

26 Namni na tajaajilu kam iyyuu na faana haa bu'u; iddo anjiru tajaajilaan koos ni jiraata. Abbaan koo nama na tajaajilu kamiif iyyuu ulfina ni kenna. **27** "Amma lubbuu koo dhiphatteerti; egaa anj maal jedhu ree? Yaa Abbaa, sa'atiini kana jalaa na baasi;" garuu anj sababii kanaafan gara sa'atiini kanaa dhufe. **28** Yaa Abbaa, maqaa kee ulfesseii!" Ergasii sagaleen, "Ani isaa ulfesseera; ammas nan ulfesseaa" jedhu tokko samiidhaa dhufe. **29** Tuunni achi dhaabachaa ture yommuu sagalee kana dhaga'etti, "Ni kakawwise" jedhe. Warri kaan immoo, "Ergamaa Waaqaatu isatti dubbate" jedhan. **30** Yesuus akkana jedhee deebise; "Sagaleen kun sababii keessaniiif dhufe malee sababii kootiif miti. **31** Yeroon itti addunyaa kanatti muramu amma; bulchaan addunyaa kanaas amma gad gatama. **32** Ani garuu yeroon lafa irraa ol fuudhamutti nama hunda ofitti nan harkisa." **33** Innis akka du'a akkamii du'uuf jiru argisiisuuf kana jedhe. **34** Tuunni deebisee, "Akka Kiristoos bara bараан jiraatu nu Seera irraa dhageenyerra; yoos ati akkamitti, 'Ilmi Namaa ol fuudhamuu qaba' jetta? 'Ilmi Namaa' kunis eenuy?" jedheen. (aiōn g165) **35** Yesuus immoo akkana jedheen; "Ifni yeroo gabaa baadhaaf isin bira jira. Akka dukkanni isin hin liqimsineef utuu ifa qabdunu deddeebi'aa. Namni dukkan kaessa deddeebi' u eessa akka dhaqu hin beekuiti. **36** Ijoollee ifaa akka taataniiif utuu ifa qabdunu ifa sanatti amanaa." Yesuus erga waan kana dubbatee fixee booddee iddoa sanaa ka'ee isaan duraa dhokate. **37** Yesuus fuula isaanii duratti mallattoo hedduu hoijetu iyyuu, isaan isatti hin amanne. **38** Kunis dubbiin Isaayyaas rajichaa kan: "Yaa Gooftaa, ergaa keenya eenyutyu amane? Irreen Gooftaa eenyutti mul'ate?" jedhu sun akka raawwatamuuf ture. **39** Sababii kanaaf isaan amanuu hin dandeenye; Isaayyaas iddoa biraatti akkana jedheeraatti; **40** "Ija isaanittiin akka hin argineef, qalbii isaanittiin akka hin hubanneef, akka anj isaan fayysiisuufis akka gara kootti hin deebineef, inni ija isaanii jaamseeraatiit; garaa isaanii jabeesseera." **41** Isaayyaas sababii ulfina isaa argee waa'ee isaaas dubbateef waan kana jedhe. **42** Ta'uus hooggantoota keessaa iyyuu namoonni baay'een isatti amanan. Garuu waan mana sagadaatiit nu baasu jedhanii Fariisota sodaataniiif amantii isaanii ifatti hin baafne; **43** isaan ulfina Waqaat irra ulfina namaa jaallataniiruutti. **44** Yesuus isyee akkana jedhe; "Namni natti amanu isa na erge sanatti amana malee natti miti. **45** Kan na argus isa na erge sana arga. **46** Akka namni natti amanu hundinuu dukkana keessa hin jiraanneef ani ifa ta'ee gara addunyaa dhufeera. **47** "Namni yoo dubbi koo dhaga'ee eeguu baate kan isatti muru ana miti; ani addunyaa fayysiisuufin dhufe malee itti muruuf hin dhufneetii. **48** Namni na didu kan dubbi koos hin fudhannae abbaa muruuf tokko qaba; dubbiin anj dubbadhe sun guyyaa dhumaatti isatti mura. **49** Garuu Abbaa isuma na erge sanatu akka anj waanan dubbadhe sana jedhu na ajaje malee anj ofi kootiin hin dubbanne. **50** Akka ajajni isaa jireenyaa bara bараа ta'e nan beeka. Kanaafuu wannu anj dubbadhu kam iyyuu waan akka anj dubbadhuuf Abbaan natti himee dha." (aiōnios g166)

13 Yeroon sun Ayyaana Faasiikaatiin dura ture. Yesuus akka addunyaa kana keessaa gara Abbaa dhaquudhaaf sa'atiin isaa ga'e ni beeke. Innis warra kan isaa ta'an kanneen addunyaa keessaa turan ni jaallate; hamma dhumaattis isaan jaallate. **2**

Yeroo irbaataatti diiyaabiloos akka inni Yesuusin dabarsee kennuuf Yihuudaa Keeriyoticha ilma Simoon keessa duraan durseeyaa yadda kaa'e. **3** Yesuus akka Abbaan waan hunda harka isatti kenne, akka Waaqa biraas dhufee fi akka gara Waqaatii deebi' u illee beeka ture; **4** kanaaf irbaata irraa kaa'ee, wayyaya isaa kan irraan uffate of irraa fuudhee lafa kaa'ee; fooxaas mudhiitti hidhate. **5** Ergasii gabateetti bishaan naqatee miilla barattootaa dhiquu fi fooxaas mudhiitti hidhate sanaanis haqqu jalqabe. **6** Inni gara Simoon Phexros dhufe; Phexrosis, "Yaa Gooftaa, situ miilla koo naa dhiqaa?" jedheen. **7** Yesuus immoo deebisee, "Waan anj hoijechaa jiru ati amma hin beektu; booddee garuu ni hubatta" jedheen. **8** Phexrosis, "Hin ta'u; ati gonkumaa miilla koo naa hin dhiqxu" jedheen. Yesuus deebisee, "Yoo anj siif dhiqaa baadhe ati na biraa qooda hin qabaattu" jedheen. (aiōn g165) **9** Simoon Phexrosis deebisee, "Yaa Gooftaa, yoos harka koo fi matakkoos malee miilla koo qofa hin ta'in" jedheen. **10** Yesuus, "Namni dhagnaa isaa dhiqate tokko miilla isaa qofa dhiqachuu isaa barbaachis; dhagni isaa guutuun qulqulluu dha. Isin qulqulluu dha; garuu hunda keessan miti" jedheen. **11** Innis nama dabarsee isa kennuuf jiru beeka tureetii; sababiin inni, "Qulqulluun hunda keessan miti" jedheefis kanuma. **12** Innis erga miilla isaanii dhiqee booddee, uffata isaa uffatee iddoa isatti deebi'ee ta'a'e. Akkanas jedheen; "Isin waan anj isiniif godhe hubattanii? **13** Isin, 'Barsiisa', 'Gooftaa' naan jettu; anis waan isuma isin jettan ta'eef isin dhuguma jettan. **14** Yoos erga anj Gooftaa fi Barsiisaan keessan miilla keessan isinii dhiqee, isinis akkasmaa miilla walii dhiquu qabdu. **15** Akkuma anj isiniif godhe kana isinis akka gootaniiif ani fakkeneyaa isinii kenneera. **16** Ani dhuguman, dhuguman isintti hima; garbichi gooftaa isaa hin caalu; ergamaanis kan isa erge hin caalu. **17** Egaa isin yo waan kana beektanii hojji irra oolchitan isin eebbfamoo dha. **18** "Ani waa'ee hunda keessantii dubbachaa hin jiru; anj warraan filadhe nan beeka. Kun garuu dubbiin Kataabbi Qulqulluu kan, 'Inni buddeena koo nyataa koomee isaa natti ol fudhate' jedhu sun akka guutamuuf. **19** "Isin yommuu wanni kun ta'utti akka anj Isa ta'e akka amantaniif utuu inni hin ta'in amma isinitti nan hima. **20** Ani dhuguman, dhuguman isintti hima; kan nama anj ergu kam iyyuu simatu hundinuu na simata; kan na simatu hundis isa na erge sana simata." **21** Yesuus erga kana dubbatee booddee hafuuraan jeeqamee, "Ani dhuguman, dhuguman isintti hima; isin keessaa tokko dabarsee na kenna" jedhee dhugaa ba'e. **22** Barattooni akka inni waa'ee eenyuu dubbatee wallaanii wal ilaalan. **23** Barattoota keessaa inni Yesuus isaa jaallatu tokko Yesuusitti irkatee maaddiitti dhi'atee ture. **24** Simoon Phexrosis, "Mee eenyuu jechuu isaa akka ta'e isa gaafadhu" jedhee nyaaraan barataa sanatti hime. **25** Innis qoma Yesuusitti hirkatee, "Yaa Gooftaa, eenyu innii?" jedhee gaafate. **26** Yesuus deebisee, "Namichi anj buddeena afaan kaa'ata tokko caabii keessa cuuphee kennuuf isa" jedhe. Innis buddeena caabii keessa cuuphee Yihuudaa ilma Simoon Keeriyotichaatiif kenne. **27** Yihuudaa akkuma inni buddeena fudhateen Seexanni itti gale. Yesuus, "Waan gochuuf jirtu dafii godhi" isaan jedhe. **28** Warra nyaataaf tataa'an keessaa namni tokko iyyuu waan inni akkas isaan jedhee hin hubanne. **29** Sababii Yihuudaa korojoo maallaqaa baachaa tureefis isaan keessaa namoonni tokko waan Yesuus, akka inni waan Ayyaanaaf barbaachisu bitu yookaan akka inni hiyyeeyyiif waa kennu isatti hime se'an. **30** Yihuudaanis akkuma buddeena sana fudhateen gad ba'e. Yeroon sunis halkan ture. **31** Erga Yihuudaa gad ba'e booddee Yesuus akkana jedhe; "Amma Ilmi Namaa ulfaateera; Waqaqnis isaan ulfina argateera. **32** Waqaqni

erga isaan ulfina argatee, Waaqni ofuma isatiin ilma ulfeessa; inni takkumaanisa ulfeessa. **33** “Yaa ijoolle, ani yeroo gabaabaaf isin wajjinan jira. Isin na barbaaddu; aniakkuma Yihuudootaan, ‘iddoo ani dhaqu isin dhufuu hin dandeessan’ jedhe sana ammas isiniin nam jedha. **34** “Akka isin wal jaallattaniif ani ajaja haaraa isinifin kenna. Akkuma ani isin jaalladhetti isinis akkasuma wal jaalladhaa. **35** Yoo isin jaalala waliif qabaattan namoonni hundinuu akka isin barattoota koo taatan kanaan ni beeku.” **36** Simumon Phexrosis, “Yaa Gooftaa, eessa dhaqxaa?” jedhee isaa gaafate. Yesuusis, “Ati amma iddo anidhaqu na faana dhaquu hin dandeessu; gara booddeetti garuu na duukaa buuta” jedhee deebiseef. **37** Phexrosis, “Yaa Gooftaa, ani maalifan amma si duukaa bu’uu hin dandeenyee? Ani siif jedhee lubbuu koo nan kenna” jedheen. **38** Yesuusis deebiseef, “Ati dhuguma naaf jettee lubbuu kee ni kennitaa? Ani dhuguman, dhuguman sitti hima; ati utuu indaanqoon hin iyiyin yeroo sadii na ganta” jedheen.

14 “Garaan keessan hin raafamin. Waaqatti amanaa; nattis amanaa. **2** Mana Abbaan koo keessa iddo jireenyaabaa'y'eetu jira; utuuakkana ta'u baatee silaa isinittihimatare. Ani iddo isinii qopheessuu achin dhaqaatii. **3** Anis yoon dhaqee iddo isinii qopheesse, akka isinis iddo anidhuru jiraattaniif deebi'ee dhufueen ofitti isin fudhadha. **4** Isinis karaa iddo anidhaquu ni beektu.” **5** Toomaasis, “Yaa Gooftaa, ati eessa akka dhaqxu nu hin beeknu; yoos akkamitti karaa sana beekuu dandeenyee ree?” jedheen. **6** Yesuusisakkana jedhee deebiseef, “Karaa fi dhugaan, jireenyaas anuma. Yoo anaan ta'e malee enyu iyuu gara Abbaa hin dhufu. **7** Utuu na beektanii silaa Abbaa koos akkasuma ni beektu turtaan; ammaa jalqabdaniis isabeektu; isas argitaniiirtu.” **8** Filiphoo, “Yaa Gooftaa, Abbaa nutti argisiisi; kun nu ga'atii” jedheen. **9** Yesuusisakkana isaan jedhee; “Yaa Fiiliphoo, ani yeroo dheeraaakkanaa isin wajjin jiraadhee, ati amma illee na hin beeknee? Namni na arge Abbaas argeera. Yoos ati akkamitti, ‘Abbaa nutti argisiisi’ jechuu dandeessa ree? **10** Akka ani Abbaa keessa jiru, Abbaanis akka na keessa jiru ati hin amantuu? Ani dubbiis isinittidubbadhu kana ofuma kootiin hin dubbadhu. Garuu Abbaa isna keessa jiraattu hojji isaa hojjeta. **11** Akka ani Abbaa keessa jiru, Abbaaris akka na keessa jiru na amanaa; yookaan sababii hojji sanaatiif na amanaa. **12** Ani dhuguman, dhuguman isinittihima; namni nati amanu hojji ani hojjedhu ni hojjeta. Ani waanan gara Abbaa dhaquu inni waan kana caalu iyuu ni hojjeta. **13** Akka Abbaan Ilmaan ulfina argatuutaniif anis waan isin maqaa kootiin kadhattan kam iyuu nan raawwadha. **14** Yoo isin maqaa kootiin waan kam iyuu na kadhattan aninan raawwadha. **15** “Isin yoo na jaallattan ajaja koo eegaa. **16** Ani Abbaa nan kadhadha; innis akka inni bara baaan isin wajjin jiraatuut Jajjabeessaa biraaisinii kenna; (**aion g16**) **17** inni Hafuura dhugaa ti. Addunyaaan waanisa hin argineefi waanisa hin beekneefisa fudhachuu hin danda'u. Isin garuu waan inni isin wajjin jiraatuut, isin keessas waan jiruutisa ni beektu. **18** Ani ijoollee haadhaa fi abbaa hin qabeetti isin hin dhiisu; gara keessan nan dhufa. **19** Yeroo muraasa boodee addunyaaan deebi'ee na hin argu; isin garuu na argitu. Sababii ani jiraadhuu isinis ni jiraattu. **20** Akka ani Abbaa koo keessa jiru, akka isin na keessa jirtan akka anis isin keessa jiru gaafas ni beektu. **21** Namni ajajawwan koo qabu, isaanis kan eegu, inni na jaallata. Nama na jaallatu Abbaan koo ni jaallata; anisisa na jaalladha; isattis ofnan mul'isa.” **22** Yihuudaa Keeriyoticha utuu hin ta'in inni Yihuudaa kaan, “Yaa Gooftaa, ati maalif addunyaaatti utuu hin ta'in nutti of mul'isuus barbaadda?” jedheen. **23** Yesuusisakkana jedhee deebiseef;

“Namni na jaallatu kam iyuu dubbiikoo ni eega. Abbaan koo isin jaallata; nus gara isaa ni dhufna; iddo jireenyaas isin wajjin ni godhanna. **24** Namni na hin jaallanne dubbiikoo hin eegu. Dubbiin isin dhageessan kunis kan Abbaan na erge sanaati malee kan koo miti. **25** “Ani utuman isin wajjin jiruwaan kana isinittidubbadheera. **26** Lajjabeessaa sun, Hafuuri Qulqulluun kan Abbaan maqaa kootiin ergu garuu waan hunda isin barsiisa; waan anis isinittihime hundas isin yaadachiisa. **27** Ani nagaa isin biratti nan hambisa; nagaa koos isinifin nan kenna. Ani akka addunyaa kennutti isinifin hin kenuu. Garaan keessan hin raafamin; hin sodaatinis. **28** “Isin akka ani, ‘Ani nan deema; deebi'ees gara keessan nan dhufa’ jedhee dhageessaniiirtu. Utuu na jaallattaniif silaa gara Abbaa dhaquu kootiin gammaddu turtaan; Abbaan na caalaatii. **29** Akka yommuu wanni kun ta'utti isin amantaniif utuu wanni kun hin ta'in aniamma duraasee isinittihimeera. **30** Waan bulchaan addunyaa kanaa dhufuuf, anis iachi isin wajjin baay'ee hin dubbadhu; inni narraah homaa hin qabu; **31** garuu akka ani Abbaa jaalladhu addunyaa akka beekuuuf, anisakkuma Abbaan na ajajetti nan hojjedha. “Ka'aa, asii ni deemnaa.

15 “Ani muka wayinii dhugaa ti; kan dhaabes Abbaan koo ti. **2** Inni damee koo kan ija hin naqanne hunda muree gata; damee ija naqatu immoo akka inni caalaatti naqatuuf irraa qora. **3** Isin dubbiis anis isinittidubbadheen amma qulqulluuh dha. **4** Na keessa jiraadhaa; anis isin keessa nan jiraadhaa. Akkuma dameen yoo muka wayinii jiraatte malee ofuma isatiin ija naqachuu hin dandeenyee, isinis yoo na keessa jiraattan malee ija naqachuu hin dandeessan. **5** “Ani muka wayinii ti; isinis immoo dameewwan. Namni yoo na keessa jiraate, anis yoon isakkeessa jiraadhe inni ija baay'ee naqata; isin narraah gargar baatanii homaa gochuu hin dandeessaniiirtu. **6** Namni na keessa hin jiraanne akka damee gad gatamee goguu ti. Dameewwan akkanaa walitti qabamanii ibiddatti naqamu; ni gubamus. **7** Isin yoo na keessa jiraattan, dubbiin koos yoo isin keessa jiraate, waanuma feetan kadhadhaa; innis isinifin ni kennama. **8** Isin yoo ija baay'ee naqattanii fi yoo baratoottakoo taatan, kanaan Abbaan koo ulfina argata. **9** “Akkuma Abbaan na jaallataniif anis akkasuma isin jaalladheera. Egaa jaalala koo keessa jiraadhaa. **10** Akkuma anis ajajawwan Abbaa kootiin eegee jaalala isaa keessa jiraadhu, isinis yoo ajajawwan koo eegdan jaalala koo keessa ni jiraattu. **11** Akka gammachuun koo isin keessa jiraattu fi akka gammachuun keessanis guutuu ta'uuf anis waan kana isinittihimeera. **12** Ajajni koo isakana: Akkuma anis isin jaalladhetti isinis wal jaalladhaa. **13** Eenyu iyuu jaalala guddaa kan namni lubbuu isaa dabarsee michootaa isatiif kenuu sana irra caalu hin qabu. **14** Waan anis ajaje yoo raawwattan isin michoota koo ti. **15** Garbichi waan gooftaan isaa hojjetu waan hin beekneef, anis iachi garboota isinii hin jedhu. Qooda kanaa anis michoota isinii jedheera; anis waanan Abbaa koo irraa dhaga'e hundumaa isin beeksiseeraati. **16** Isinis akka dhaqxanii ija naqattanii, iji keessanis akka jiraatuut anatu isin filatee isin muuude malee isin na hin filanne. Kunis akka Abbaan waan isin maqaa kootiin kadhattan kam iyuu isinii kennuuf. **17** Ajajni koo isakana: Wal jaalladhaa. **18** “Yoo addunyaa isin jibbe, akka inni isin dura na jibbe beekaa. **19** Utuu isin kan addunyaa taatanii silaa addunyaa kan offi isaa ni jaallata ture. Amma garuu waan anis addunyaa keessaa isin filadheef isin kan addunyaa miti. Kanaafuu addunyaa isin jibba. **20** Dubbiis anis, ‘Garbichi gooftaa isaa hin caalu' jedhee isinittihime sana yaadadhaa. Isaan erga na ari'atani, isinis ni ari'atu. Yoo dubbiikootiif ajajaman, dubbiikootiif isinittihimeera. **21** Isaan waan Isa na erge sana hin

beekneef, sababii maqaa kootitiif waan kana hunda isin irratti raawwatu. **22** Utuu ani dhufee isaanitti himuu baadhee silaa cubbuu isaanitti hin ta'u ture. Amma garuu cubbuu isaanittiif sababii dhi'eeffatin hin qaban. **23** Namni na jibbu Abbaa koos ni jibba. **24** Utuu ani hojii namni biraas tokko iyuu hin hojjetin gidduu isaanitti hojechuu baadhee silaa cubbuu isaanitti hin ta'u ture. Amma garuu utuma waan ani hojjedhe arganuu anas Abbaa koos jibbaniiru. **25** Kunis akka dubbiin Seera isaanii keessatti, 'Isaan akkasumaan na jibban'jedhamee barreeffame sun raawwatamuuf ta'e. **26** "Jajjabeessaan ani Abbaa biraas isinii ergu, jechuunis Hafuurri Dhugaa inni Abbaa keessaa ba'u sun yommuu dhufutti waa'ee koo dhugaa ba'a. **27** Isinis jalqabaa kaftanii waan na wajjin turtaniiif dhugaa baatu.

16 "Ani akka isin hin gufanneeif jedhee wantoota kanneen isinitti himeera. **2** Isaan mana sagadaa keessaa isin ari'u; dhugumaan yeroon itti namni isin aijeesu kam iyuu akka waan Waaqa tajaajiluutti yaadu tokko ni dhufa. **3** Isaanis waan Abbaa yookaan na hin beekiniif wantoota kanneen godhu. **4** Anis akka isin yommuu yeroon sun ga'utti isaan yaadattaniif wantoota kanneen isinitti himeera. Ani waanan isin wajjin tureef jalqabatti wantoota kanneen isinitti hin hime. **5** "Amma garuu ani gara isa na ergee nan dhaqa; ta'us isin keessaa namni, 'Ati eessa dhaqxa?' jedhee na gaafatu tokko iyuu hin jiru. **6** Garuu waan ani wantoota kanneen isinitti himeef garaan keessan gaddaan gutameera. **7** Ani garuu dhuguman isinitti hima; deemuun koo bu'aa isiniiif qaba; yoo ani deeme malee Jajjabeessaan sun gara keessan hin dhufu; ani yoon deeme garuu isa isiniiif nan erga. **8** Inni yommuu dhufutti akka addunyaa waa'ee cubbuu, waa'ee qajeelummaatiif fi waa'ee murtii dogoggoree jiru mirkaneessa; **9** waa'ee cubbuu, sababii namoonni natti hin amanneef; **10** waa'ee qajeelummaa, sababii ani gara Abbaa dhaquu fi sababii isinis si'achi na hin argineef; **11** waa'ee murtii immoo sababii bulchaa addunyaa kanaatti murameef. **12** "Ani amma iyuu waanan isinitti himu baay'ee qaba; isin garuu amma baachuu hin daneesson. **13** Hafuurri dhugaa sun yommuu dhufutti gara dhugaa hundaatti isin geessa. Inni waan dhaga'u qofa dubbatu malee ofuma isaatii hin dubbatu; waan dhufuuf jiruus isinitti hima. **14** Inni sababii waanuma koo fuudhee isinitti beeksisuuf ulfina naa kenna. **15** Wanni Abbaan qabu hundinuu kan koo ti. Inni waanuma koo fuudhee isinitti beeksisa jechuun koos kanumaa. **16** "Isin yeroo muraasa booddee na hin argitan; yeroo muraasa booddee immoo deebitani na argitu." **17** Barattoota isaa keessas tokko tokko, "Inni, 'Isin yeroo muraasaaf na hin argitan; yeroo muraasaaf immoo deebitani na argitu' akkanumas 'Ani waanan gara Abbaa dhaquuf' nuun jechuun isaa maal jechuun isaa ti?" waljin jedhan. **18** Isaanis, "Yeroo muraasaaf" jechuun isaa maal jechuun isaa ti? Maal jechuun isaa akka ta'e nu hin beeknu" jedhan. **19** Yesuus immoo akka isaanisa gaafachuu barbaadan beekeeakkana jedheen; "Wanni ani, 'Isin yeroo muraasaaf na hin argitan; yeroo muraasaaf immoo deebitani na argitu' jedhe sun maal jechuun koo akka ta'e wal gaafachaa jirtuu? **20** Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; isin ni boossu; ni gadittus. Addunyaaan garuu ni gammada. Isin ni gadditu; gaddi keessan garuu gammachuutti ni geeddarama. **21** Dubartiin yommuu ciniinsifattu, waan yeroon ishee ga'eef ni gadditi; erga daa'ima deesee booddee garuu waan addunyaa irratti namni dhalateef, isheenis waan gammadduuf dhiphina sana hin yaadattu. **22** Isinis akkasuma amma gadditaniirtu; ani garuu deebi'een isin ilala; garaan keessanis ni gammada. Gammachuu keessanis eenuy iyuu isin irraa hin fudhatu. **23** Gaafas isin homaa na hin kadhattan. Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; Abbaan

waan isin maqaa kootiin kadhattan kam iyuu isinii kenna. **24** Isin hamma ammaatti maqaa kootiin homaa hin kadhanne. Akka gammachuun keessan guutuu ta'uuf kadhadhaa ni argattu. **25** "Ani wantoota kanneen fakkeeyaan isinitti himeera; garuu yeroon ani deebi'ee fakkeeyaan isinitti hin dubbanne ni dhufa; yommusani waa'ee Abbaa koo ifaan ifatti isinitti hima. **26** Isin gaafas maqaa kootiin ni kadhattu. Ani Abbaa isiniiif nan kadhadha isiniin hin jedhu. **27** Isin waan na jaallattaniif, Waaqa biraas ba'u koo waan amantaniif Abbaan mataan isaa isin jaallata. **28** Ani Abbaa biraas ba'e gara addunyaa dhufeera; ammas addunyaa dhiisee gara Abbaa nan dhaqa." **29** Barattooni isaaakkana jedhan; "Kunoo, ati amma iyuu fakkeeyaan utuu hin ta'in ifaan ifatti dubbachaa jirta. **30** Akka ati waan hunda beektuu fi akka namni tokko iyuu gaaffii si gaafachuu hin barbaachifne nu amma ni beekna. Kanaanis nu akka ati Waaqa biraas baatee ni amanna." **31** Yesuusis deebiseeakkana jedheen; "Isin amma ni amantu? **32** Kunoo yeroon isin itti kophatti na dhiifanii tokkoon tokkoon keessan gara feetanitti bittinnooftan tokko ni dhufa. Ammuma iyuu dhufeera. Garuu waan Abbaan koo na wajjin jiruuf ani kophaa koo miti. **33** "Akka isin anaan nagaa qabaattaniif ani wantoota kanneen isinitti himeera. Addunyaa kana irratti rakkinni isin argata. Garuu jabaadha! Ani addunyaa mo'adheerra."

17 Yesuus wantoota kanneen dubbatee gara samii ol ilaalee akkana jedhe: "Yaa Abbaa, sa'atiin sun ga'eera. Akka Ilmi kees ulfina siif kennuuf, ati Ilma keetiif ulfina kensi. **2** Akka inni warra ati isaaif kennite hundaaf jirenya bara bara kennuuf, nama hunda irratti taayitaa isaaif kenniteertaati. **(alōnios g166)** **3** Jirenyi bara baraas kana: innis akka isaan si'i Waaqa dhugaa tokkichaaf fi Yesuus Kiristoos isa ati ergite sana beekaniif. **(alōnios g166)** **4** Ani hojii ati akka ani hojedhuu natti kennite sana raawwachuuudhaan lafa irratti ulfina siif kenneera. **5** Yaa Abbaa, amma immoo ati ulfina ani utuu addunyaa hin uumaminii dura si biratti qabaadhe sanaan of biratti na ulfeessi. **6** "Ani namoota ati addunyaa keessaa naa kennitetti maqaa kee beeksiseera. Isaan kan kee turan; ati isaan naa kennite; isaanis dubbii kee eeganiiru. **7** Isaan akka wannati ati anaaf kennite hundumtuu si biraadhu amma beekaniiru. **8** Ani dubbii ati anaaf kennite isaaniiif kenneeraati; isaanis fudhataniiru. Akka ani si biraadhu amma beekaniiru; akka ati na ergites amananiiru. **9** Ani isaanif nan kadhadha. Warri ati naa kennite waan kan kee ta'anif isaaniiifin kadhadha malee addunyaa hin kadhadhu. **10** Wanni ani qabu hundinuu kan kee ti; wanni ati qabdu hundinuu kan koo ti. Anis kanaan ulfina naargadha. **11** Ani si'achi addunyaa keessa hin turu; isaan garuu amma iyuu addunyaa keessa jiru; ani gara kee nan dhufa. Yaa Abbaa Qulqulluu, akkuma nu tokko taane sana isaanis tokko akka ta'aniiif maqaa kee kan naa kennite sanaan isaan eegi. **12** Ani yeroo isaan wajjin turetti, maqaa kee kan ati naa kennite sanaan isaan nan eege; isaan eegeeras. Akka Kataabbiin Qulqulluu raawwatomuufis ilma badii sana malee isaan keessaa namni tokko iyuu hin badne. **13** "Amma garuu ani gara kee nan dhufa; gammachuun koos akka isaan keessatti guutuu ta'uuf, ani amma iyuu utuman addunyaa keessa jiru wantoota kanneen nan dubbadha. **14** Ani dubbii kee isaaniiif kenneera; akkuma ani kan addunyaa hin ta'in, isaanis waan kan addunyaa hin ta'iniiif, addunyaa isaan jibbeera. **15** Ani akka ati isa hamaa sana isaan irraa eegduuf malee akka ati addunyaa keessaa isaan baatuu si hin kadhadhu. **16** Akkuma ani kan addunyaa hin ta'in isaan akkasuma kan addunyaa miti. **17** Dhugaadhaan isaan qulqulleessi; dubbiin kee dhugaa dha. **18** Akkuma ati

gara addunyaatti na ergite sana anis gara addunyaatti isaan ergaera. **19** Akka isaanis dhugumaan qulqullaa'anif, ani isaaniif jedhee of nan qulqulleessa. **20** "Ani warra dubbii isaaniiinti natti amanaiifis malee isaan kana qofaaf hin kadhadhu; **21** kunis yaa Abbaa, akkuma ati na keessa jirtu, anis si keessa jira sana, akka hundi isaanii tokko ta'anifi. Akka ati na ergite addunyaan akka amanuuif isaanis nu keessa haa jiraatan. **22** Akkuma nu tokko taane isaanis tokko akka ta'anifi, ulfina ati naaf kennite sana anis isaaniif kenneera; **23** kunis akka isaan guutummaatti tokko ta'anifi ani isaan keessa nan jiraadha; ati immoo na keessa jiraatta. Yoos akka ati na ergitee fi akkuma na jaallattetti akka isaanis jaallatte addunyaan ni beeku. **24** "Yaa Abbaa, akka warri ati naa kennite kumneen iddo Ani jiru na wajjin jiraatani fi akka isaan ulfina koo kan ati utuu addunyaan hin uumaminiin dura waan na jaallattee naa kennite sana organis nan barbaada. **25** "Yaa Abbaa Qajeelticha, addunyaan si hin beeku; ani garuu sin beeka; isaan kunis akka ati na ergite ni beeku. **26** Akkan jaalalli ati ittiin na jaallattee sun isaan keessa jiraatuuf, anis akka isaan keessa jiraadhuuf ani akka maqaan kee isaan biratti beekamu godheera; akka beekamus nan godha."

18 Yesuus wantoota kanneen dubbatee barattoota isaa wajjin Sulula Qeediroon gama iddo biqiltuun ture tokkotti ce'e; innis, barattooniisa achi keessa seenan. **2** Yesuus yeroo baayee barattoota isaa wajjin achitti wal argaa waan tureef, Yihuudaan inni Yesuusin dabarsee kennu sunis iddo sana beeka ture. **3** Kanaafuu Yihuudaan tuuta loltootaa fi qondaaltota luboota hangafootaa fi Fariisota bira ergaman dura deemaa achi dhufe. Isaanis guca, ibsa fi mi'a lolaa qabatani turan. **4** Yesuus waan isa irra ga'uuf jiru hunda beeknaan gad ba'ee, "Isin eeyun barbaaddu?" jedhee isaan gaafate. **5** Isaanis deebisanii, "Yesuus isa Naazreeti" jedhan. Yesuus immoo, "Ani issa dha" jedhe. Yihuudaan inni dabarsree isa kennu sunis jara wajjin achi dhaabachaa ture. **6** Yommuu Yesuus, "Ani issa dha" isaaniin jedhetti duggeduubatti deebi'anii lafatti kukkufan. **7** Inni ammas, "Isin eeyun barbaaddu?" jedhee isaan gaafate. Isaanis, "Yesuus isa Naazreeti" jedhan. **8** Yesuusin deebisee, "Ani, 'Ani issa dha' isiniin jedheera. Kanaafuu, isin yoo na barbaaddan namoota kanneen dhiisa haa deemanii!" jedhe. **9** Kunis akka dubbiin inni, "Ani warra ati naa kennite keessaa tokko illee hin ganne" jedhee dubbate sun raawwatamuuf ta'e. **10** Simeon Phexros goraadee qabu luqqifatee garbicha luba ol aanaa dha'ee gurra isaa mirgaa irraa kute. Maqaan garbicha sanaas Maalkoosii dha. **11** Yesuusin Phexrosiin, "Goraadee kee man'ee isaatti deebisi! Ani xoofoo Abbaan naa kenne hin dhuguu?" jedhe. **12** Tuunni loltootaa, ajajaan isaaniittii fi eegdonni Yihuudoottaa Yesuusin qabaniid hidhan. **13** Isaanis duraan dursanii Haannaasittii isaa geessan; Haannaas abbaa niitii Qayyaaffaa ti; Qayyaaffaan immoo baa sana luba ol aanaa ture. **14** Qayyaaffaan isaa akka namni tokko uummataaf du'un wayyu Yihuudootta gorsee turee dha. **15** Simeon Phexrosiin fi barataan bira Yesuus faana bu'an. Barataan sunis waan luba ol aanaa biratti beekamaa tureef, Yesuus wajjin dallaa luba ol aanaa keessa seene; **16** Phexros garuu balbala dura ala dhaabachaa ture. Barataan luba ol aanaa biratti beekamaa ture kaan gad ba'ee intala balbala eegdutti himee Phexrosin ol seensise. **17** Intalli balbala eegdu sunis Phexrosiin, "Atis barattoota namicha kanaa keessaa tokko mitii?" jette. Inni immoo deebisee, "Ana mitii" jedhe. **18** Yeroon isaa waan dhaamocha tureef garboonni fi eegdonni ibidda qabsiifataniid dhadhaabatanii qaqqammachaa turan. Phexrosis isaan wajjin dhaabatee qaqqammachaa ture. **19** Yommus lubni ol aanaan Yesuusin waa'ee barattoota isaatii fi waa'ee barsiisa

isaa gaafate. **20** Yesuusis akkana jedhee deebiseef; "Ani ifaan ifatti addunyaatti dubbadeera; iddo Yihuudoonti hundi itti walitti qabamanitti, manneen sagadaattii fi mana qulqullummaa keessattis ani yeroo hunda barsiisaan ture. Ani waan tokko illee icciitiidhaan hin dubbaranne. **21** Ati maaliif na gaafat? Warra waan ani isaaniin jedhe dhaga'an gaafadhu. Kunoo isaan waan ani jedhe beeku." **22** Yommuu Yesuus wantoota kanneen jedhetti qondaaltota achi ijajajja turan keessaa tokko, "Luba ol aanaaf akkana deebiftaa?" jedhee isa kabale. **23** Yesuusis deebisee, "Yoo ani waan hamaa dubbadhee jiraadhe, waan hamaa sana dhugaa ba'i. Yoo ani waan qajeelaa dubbadhee jiraadhe garuu ati maaliif na rukutta?" jedhe. **24** Haannaasis Yesuusin akkuma inni hidhamee jirutti gara lubicha ol aanaa, gara Qayyaaffaati erge. **25** Simeon Phexros dhaabatee ibidda qaqqammachaa ture. Kanaafuu isaan, "Atis barattoota isaa keessaa tokko mitii?" jedhanii. Inni immoo, "Ana mitii" jedhee haale. **26** Garboota luba ol aanaa keessas firri namicha Phexros gurra isaa irraa kute sanaa tokko, "Ani iddo biqiltuutti isaa wajjin si hin argineee?" jedheen. **27** Phexros ammas ni gane; yommusuma indaangoon iyye. **28** Yihuudoonis Yesuusin mana Qayyaaffaati fuudhanii masaraa bulchaa warra Roomaatti geessan. Yeroon sun ganama barii ture; Yihuudoonis akka hin xuroofneef jedhanii masaraa ol hin seenne; kunis akka Faasiikaaya naachuu danda'anifi. **29** Kanaafuu Phiilaaxoos gara isaaniittii gad ba'ee, "Himanni isin namicha kana irratti dhi'eessitan maali?" jedhee gaafate. **30** Isaanis, "Utuu namichi kun yakka hojjechuu baatee nu silaa isaa dabarsinee sitti hin kenniinti ture" jedhanii deebisanii. **31** Phiilaaxoosis, "Isin ofuma keessanii isaa fuudhaatii akka seera keessaniiittii itti muraa" jedheen. Yihuudoonis, "Nu garuu nama tokko illee ajeesuuq mirga hin qabnu" jedhanii. **32** Kunis wanni Yesuus akka du'a akkamiiinti du'uuf jiru argisiisuu jedhee dubbate sun akka raawwatamuuf ta'e. **33** Phiilaaxoosis ammas masaraa mootummaa seene; Yesuusin offiti waamee, "Ati mootii Yihuudoottaa?" jedhee isa gaafate. **34** Yesuusis, "Waan kana sumatu jedhe moo namoota biraatu waa'ee koo sitti hime?" jedhee gaafate. **35** Phiilaaxoosis deebisee, "Anatu Yihuudiidhaa ree? Kan dabarsree natti si kenne sabuma keetii fi luboota hangafoota. Garuu ati maali gooteeti?" jedheen. **36** Yesuusis, "Mootummaan koo kan addunyaa kanaati miti. Utuu kan addunyaa kanaa ta'ee silaa akka ani dabarfamee Yihuudoottati hin kennamneef tajaajiltooni koo naa lolu turan. Amma garuu mootummaan koo kan addunyaa kanaa miti" jedhe. **37** Phiilaaxoosis, "Yoos ati mootii dha kaal?" jedheen. Yesuus immoo, "Akka ani mootii ta'e atuu jette. Dhugumaan wanni ani dhaladhee gara addunyaa dhufefis dhugaadhaaf dhugaa ba'uuf. Namni dhugaf dhaabatu hundinuu sagalee koo dhaga'a" jedhee deebise. **38** Phiilaaxoosis, "Dhugaa maal inni?" jedheen. Innis erga waan kana dubbatee booddee amma illee Yihuudoottati gad ba'eeakkana jedheen; "Ani balleessaa tokko illee isa irratti hin arganne. **39** Garuu isin akka ani yeroo Faasiikaatti nama tokko gad isiniid dhiisu bartee godhattaniirtu. Kanaafuu akka ani, "Mootii Yihuudoottaa" gad isiniif dhiisu barbaadduu?" **40** Isaan amma illee iyyanii, "Lakki, Barabbaas malee isa miti!" jedheen. Barbaas kun saamtuu ture.

19 Phiilaaxoosis Yesuusin fuudhee garafsiise. **2** Loltoonnis gonfoo qoraattii micciiranii dha'anii mataa isaa irra kaa'an. Isaanis uffata dhilgee isatti uffisanii, **3** "Akkam ree, yaa Mootii Yihuudoottaa!" jechaa gara isaatti deddeebi'aa turan. Isas ni kabalan. **4** Phiilaaxoosis amma illee gad ba'ee Yihuudoottaan, "Akka ani balleessaa tokko illee isa irratti hin argatin akka beektaniif kunoo ani isa gad isiniifin baasa" jedhe. **5** Yesuusis

gonfoo qoraattii kaa'atee, wayyaa dhiilgees uffatee gad ba'e; Phiilaaxoosis, "Namichi kunoo ti!" isaaniin jedhe. **6** Luboonni hangafoonii fi qondaaltonni isaanii yommuu isa arganitti, "Fannisi! Fannisi!" jedhanii iyyan. Phiilaaxoos immoo deebisee, "Isin ofuma keessanii fuddhaatii isa fannisa malee ana balleessa tokko iyuu isa irratti hin arganne" jedheen. **7** Yihuudoonnis deebisanii, "Nu seera qabna; namichi kun waan Ilma Waqaqa of godheef akka seera keenyaatti du'u qaba" jedhan. **8** Phiilaaxoosis yommuu dubbi kana dhaga'etti ittuma caalchisee sodaate. **9** Innis masaraatti ol deebee'ee, "Ati nama eessaati?" jedhee Yesuusin gaafate. Yesuus garuu deebii tokko iyuu hin kennineef. **10** Phiilaaxoosis, "Ati na jalaa dubbachuu diddaa? Akka ani gad si dhiisuuf taayitaa qabuu fi akka ani si fannisuuf taayitaa qabu ati hin beektuu?" jedheen. **11** Yesuus immoo, "Ati utuu olii siif kennamuu baatee silaa taayitaa tokko illee narratti hin qabdu ture. Kanaaf inni dabarsee sitti na kenne sun cubbuu cubbuu caalu qaba" jedhee deebisee. **12** Phiilaaxoosis yeroo sanaa jalqabee Yesuusin gad dhiisuu barbaada ture; Yihuudoonni garuu, "Ati yoo namicha kana gad dhiffee michuu Qeesaar miti. Namni mootii of godhu kam iyuu Qeesaariin morma" jedhanii iyyan. **13** Phiilaaxoosis yommuu dubbi kana dhaga'etti Yesuusin gad baasee, iddo "Dhagaa Afamaa" kan afaan Ibraayisxiitiin "Gabataa" jedhamutti barcumu murtii irra taa'e. **14** Guyyaan sunis guyyaa Qophii Faasiikaah ture; yeroon isas gara sa'aatii ja'aah ture. Phiilaaxoosis Yihuudootaan, "Mootin keessan kunoo ti!" jedhe. **15** Isaan garuu, "Isa balleessi! Isa balleessi! Isa fannisi!" jedhanii iyyan. Phiilaaxoos immoo, "Mootii keessan fannisu moo?" jedhee gaafate. Luboonni hangafoonni, "Nu Qeesaar malee mootii biraan hin qabnu" jedhii deebisaniff. **16** Kanaaf Phiilaaxoos akka inni fannifamuuf dabarsee isaaninti kenne. Isaanis Yesuusin fuudhanii deeman. **17** Innis fannoo offi isaa baadhathee iddo Buqqee Mataa kan afaan Ibraayisxiitiin Golgootaa jedhamutti ol ba'e. **18** Isaanis achitti isa fannisan; isa wajjinis namoota biraan lama, isa tokko garanaan, kaan immoo garasiin, Yesuusin immoo gidduu isaaniitti fannisan. **19** Philaaxoosis Kataabbi, Yesuus Isa Naazreeti, Mooticha Yihuudoottaa, jedhu tokko barreesee fannoo sanatti maxxanse. **20** Iddoon Yesuus itti fannifame waan magaalatti dhi oo tureef Yihuudoonni hedduun kataabbi sana dubbisanii; kataabbiin sunis afaan Ibraayisxiitiin, Laatiini fi Giriikiin barreefame. **21** Luboonni Yihuudoottaa hangafoonni Phiilaaxoosiin, "Namichi kun, "Ani mootii Yihuudoottaa ti" jedheera" jedhii barreessi malee, 'Inni Mootii Yihuudoottaa ti' jettee hin barreessin" jedhan. **22** Phiilaaxoosis, "Ani waanan barreesse, barreesseera" jedhee deebise. **23** Loltoonni sunis erga Yesuusin fannisanii booddee kittaa isaa hambisanii wayyaa isaa fuudhanii akka tokko tokko isaan ga'uuf iddo afuritti hiratan. Kittaan sun hin hodhamne; olii hamma gadiittis dha'aa tokko ture. **24** Kanaafuu isaan, "Kottaa hin tarasaasnuu; garuu ixaa buufannee akka inni kan eenyuu ta'u ilaallaa" waliin jedhan. Kunis akka Kataabbiin Qulqulluun, "Isaan wayyaa koo hiratan; uffata koottis ixaa buufatan" jedhu sun raawwatamuuf ta'e. Wanni loltoonni godhanis kanuma. **25** Fannoo Yesuus biras haati isaa, obboleettiin haadha isaa, Maariyaam niitiin Qilophaatii fi Maariyaam isheen Magdalaa dhaabatanii turan. **26** Yesuusin yommuu haadha isaatii fi barataa inni jaallatu sana utuu inni ishee cina dhaabatu argetti haadha isatiini, "Dubartii nana! Kunoo, ilma kee" jedhe. **27** Barataan sanaan illee, "Kunoo haadha kee" jedhe; barataan sunis sa'aatii sanaa jalqabee gara mana isaatii ishee fudhate. **28** Ergasiis Yesuus akka wanni hundinuu raawwatame beekee akka Kataabbiin Qulqulluun raawwatamuuf, "Nan dheebodhe" jedhe. **29** Qodaan

dhangaggaa'aa qabu tokko achi ture; isaanis dhangaggaa'aa sana keessa ispoonjii cuuphanii hiisophiitti kaa'anii faaan isatta qaban. **30** Yesuusis dhangaggaa'aa sana fudhate, "Raawwateera" jedhe. Mataa buusees hafuura isaa kenne. **31** Guyyaan sun guyyaa Qophii ture; guyyaan itti aanus Sanbataan fannoo irra hin olle gochuuf jedhanii akka miilli isaanii cabsamee fannoo irraa gad buufamuuf Yihuudoonni Phiilaaxoosin kadhatan. **32** Kanaafuu loltoonni dhaqanii miilla namicha jalqabaa, miilla namicha Yesuus wajjin fannifame kaaniis cabsan. **33** Yommuu gara Yesuus dhufanitti garuu inni du'e waan arganiif miilla isaa hin cabsine. **34** Loltoota sana keessa inni tokko garuu eeboodhaan cinaacha isaa waraane; yeruma sana dhiignifi bishaan ba'e. **35** Namni waan kana arge rageesseera; ragaan isas dhugaa dha. Inni akka dhugaa dubbatu ni beeka; inni akka isinii amantaniif dubbata. **36** Kunis wanni Kataabbiin Qulqulluun, "Lafeen isaa tokko iyuu hin cabsamu" jedhe sun akka raawwatamuuf ta'e. **37** Ammas Kataabbiin Qulqulluun biraa, "Isaanis isaa waraanan sana ni ilala" jedha. **38** Ergasiis Yoosif nammi Armaatiyaha kan sababii Yihuudoota sodaateef dhoksaan barataa Yesuus ture sun reeffa Yesuus fudhachuuf Phiilaaxoosin kadhate. Phiilaaxoosis isaa eeyyame; kanaafuu inni dhaqee reeffa Yesuus fudhate. **39** Niqodemoo isinni duraan halkaniin gara Yesuus dhufee tures walmakaa qumbiittii fi argeessa gara kiiloo giraamii soddomii afur ulfaatu qabatee dhufe. **40** Isaanis reeffa Yesuus fuudhanii akka duudhaa Yihuudoottaatti awwaaluuf urgoothuu wajjin huuccu quncee talbaa irraa hoijetameen kafanan. **41** Iddoo Yesuus itti fannifames lafa biqiltuu tokkotu ture; lafa biqiltuu sana keessas iddo awwaalaahaaar kaan namni tokko iyuu duraan itti hin awwaalamin tokkotu ture. **42** Sababii guyyaan sun guyyaa Qophii Yihuudootta turee fi iddoon awwaalaahaa sunis waan dhi'oo tureef Yesuusin achi keessa kaa'an.

20 Guyya jalqaba torban sanaa ganama barii utuma dukkanaa'ee jiruu Maariyaam isheen Magdalaa gara awwaalaahaa dhaqxee akka dhagaan afaan awwaala sanaa irraa fuudhame argite. **2** Kanaafuu isheen fiigaa gara Simoon Phexrosii fi gara barataan biraan kan Yesuus isaa jaallate sanaa dhaqxee, "Gooftaa awwaala keessaa fudhataniiru; eessa akka isaa kaa'anis hin beeknul" jetteen. **3** Kanaafuu Phexrosii fi barataan kaan ba'anii gara awwaalichaa dhaqan. **4** Lachan isaanii iyuu ni fiigu turan; barataan kaan garuu Phexros bira darbee fiiguudhaan dursee iddoon awwaalaahaa sana ga'e. **5** Innis gad jedhee ilaalee huuccu quncee talbaa irraa hoijetame lafatti arge malee awwaalicha keessa hin seenne. **6** Simoon Phexros immoo isaa duubaan dhufee awwaalicha keessa seene. Huccuu sanas lafatti arge; **7** akkanumas huuccu mataa Yesuusitii maramee ture arge. Huccuu sunis kophaa isaa dachaafamee iddoon biraat ture malee huuccu quncee talbaa irraa hoijetame sana bira hin ture. **8** Ergasiis barataan biraan inni jalqabatti awwaalicha bira ga'sun keessa seene. Innis argee amane. **9** Isaan akka Yesuus warra du'an keessa ka'u Kataabbiin Qulqulluun irraa amma iyuu hin beekne tureetii. **10** Barattoonni sunis gara mana isaaniiitti deebi'an. **11** Maariyaam garuu alaan awwaala bira dhaabattee boo'aa turt. Utuma boosuuus awwaallatti gad jettee ilalte; **12** isheenis ergamoota lama kanneen uffata adaadii uffatanii iddoon reeffi Yesuus kaa'amme ture sana, inni tokko mataa duraan, kaan immoo miilla jalaan taa'an argite. **13** Isaanis, "Gooffaa koo fudhataniiru; eessa akka isaa kaa'anis ani hin beeku" jetteen. **14** Yommuu waan kana dubbattee of irra gara galtettis Yesuusin isaa achi dhaabatu argite; garuu Yesuus

ta'uu isaa hin beekne. **15** Yesuusis, "Dubartii nana, maaliif boossa? Eenyun barbaadda?" jedheen. Isheen immoo, nama iddo biqiltuu keessa hoijetu seeteet, "Yaa gooftaa, ati yoo isa fuutee jiraatte, akka ani dhaqee fudhadhuuf eessa akka isa keesess natti himi" jetteen. **16** Yesuusis, "Maariyaam!" jedheen. Isheenis isatti gara galtee afaan lbraayisxitiin, "Rabbuuniil" jetteen. Hiikkaan isaaas "Barsiisa" jechuu dha. **17** Yesuus immoo, "Ani amma illee waan gara Abbaatti ol hin ba'iniif na hin tuqin. Garuu obboloota koo bira dhaqiiit, 'Ani gara Abbaa kootii fi Abbaa keessaniitti, gara Waaqa kootii fi Waaqa keessaniitti ol nan ba'a' jedheera jedhiittii isaanitti himi" jedheen. **18** Maariyaam isheen Magdalaaas gara barattoota dhaqxee, "Ani Gooftaa argeeral" jette. Akka inni waan kana isheen jedhes isaanitti himte. **19** Guyyaa jalqaba torban sanaa galgala utuu barattooni waan Yihuudoota sodaataaniif balbala cufatanii walitti qabamanii jiranuu Yesuus dhufree isaan gidduu dhaabatee, "Nagaan isiniif haa ta'u" jedheen. **20** Innis erga waan kana dubbatte booddee harka isattii fi cinaacha isaa isaanitti argisiise. Barattoonis yommuu Gooftaa arganiitti akka malee gammadan. **21** Yesuus amma illee, "Nagaan isiniif haa ta'u! Akkuma Abbaan na erge sana anis isinan erga" jedheen. **22** Innis erga waan kana jedhee booddee Hafuura isaanitti baafateeakkana jedheen; "Hafuura Qulqulluu fudhadhaa. **23** Yoo isin namootaaf cubbuu isaanii dhiiftan isaanifi ni dhififama; yoo isaanifi dhiisuu baattan immoo isaanifi hin dhififamu." **24** Garuu yeroo Yesuus dhufetti warra Kudha Lamaan keessaa Toomaas inni Didimoos jedhamu tokko barattoota wajjin hin turre. **25** Kanaafuu barattooni warri kaan, "Nu Gooftaa argineerra!" jedhanii isatti himan. Inni garuu, "Ani iddo miskaaraan waraanaame harka isaa irratti argu malee, quba koo iddo miskaaraa sana keessa kaa'u malee, harka koos cinaacha isaa keessa kaa'u malee hin amanu" jedheen. **26** Guyyaa saddeeti booddee barattooni isaa ammas mana keessa turan; Toomaasis isaan wajjin ture. Utuma balbalichi cufamee jiruus Yesuus ol galee isaan gidduu dhaabatee, "Nagaan isiniif haa ta'u!" jedheen. **27** Innis Toomaasiin, "Quba kee as fidi; harka koo laali. Harka kee diriirfadhuutii cinaacha koo keessa kaa'i. Amani malee amantii hin dhabin" jedheen. **28** Toomaas immoo, "Gooftaa koo! Waaqa kool!" jedheen. **29** Yesuusis, "Ati waan na argiteef amante; warri utuu hin argin amanan eebbfamoo dha" jedheen. **30** Yesuus barattoota isaa duratti mallattoowwan biraan kanneen kitaaba kana keessatti hin barreffamin hedduu hoijete. **31** Wantoonni kenneen garuu akka Yesuus inni Kiristoos Ilma Waaqa ta'e akka amantanifi, amanuudhaanis akka maqaa isatiini jireenya qabaattaniif barreffame.

21 Wantoota kanneen booddee Yesuus ammas galaana Xibeeriyaas biratti barattoota isattii of mul'ise. Haallii inni ittiin of mul'isesakkana ture: **2** Simumon Phexros, Toomaas inni Didimoos jedhamu, Naatnaal el namichi Qaanaa Galilaa, ilmaan Zabdewoosii fi barattooni biraan lama walii wajjin turan. **3** Simumon Phexrosis, "Ani qurxummi qabuu nan dhaqa" isaaeniin jedhe; isaanis, "Nus si wajjin dhaqna" jedhanii. Gad ba'aniis bidiruu yaabbatan; halkan sana garuu homaa hin qabne. **4** Ganama bariidhaanis Yesuus qarqara galaanichaa irra dhaabachaa ture; barattooni garuu akka inni Yesuus ta'e hin beekne. **5** Innis isaan waamee, "Ijoolle, qurxummi tokko illee hin qabdanii?" jedhee gaafate. Isaan immoo, "Hin qabnu" jedhanii deebisan. **6** Innis, "Karaa mirga bidiruutiin kiyyoo gad darbadhaa; qurxummi ni argattuu" jedheen. Kanaafuu isaan kiyyoo sana gad darbatan; sababii baay'ina qurxummiitifis kiyyoo sana harkisuud dadhaban. **7** Barataan inni Yesuus isaa jaallachaa ture sunis, "Inni Gooftaa dha!" jedhee Phexrositti

hime. Kanaafuu Simumon Phexros yommuu "Inni Gooftaa dha" jechuu isaa dhaga'etti waan marxoo isaa of irraa baasee tureef, marxoo isaa marxifatee bishaanitti gad uutaale. **8** Barattooni kaan garuu waan qarqara galaanaa irraa dhundhuma dhibba lama caalaa hin fagaatiiniif kiyyoo qurxummiin keessa guute sana harkisaan bidiruudhaan dhufan. **9** Yommuu lafatti ba'anittis ibidda cilee kan qurxummiin irra jiruu fi buddeena achitti argan. **10** Yesuusis, "Mee qurxummiin amma qabdan irraa waa fidaa!" isaaaniin jedhe. **11** Simumon Phexrosis bidiruu sana yaabbatee kiyyoo qurxummiin gurguddaan 153 guute sana gara lafaatti harkise. Kiyyoon sunis qurxummiin akkas baay'attuu guutamu illee hin tarasaane. **12** Yesuusis, "Kottaa ciree nyaadhaal" isaaaniin jedhe. Barattoota keessaa namni ija jabaatee, "Ati eenu?" jedhee isa gaafate tokko iyyuu hin turre. Isaan akka inni Gooftaa ta'e beekaniiruutii. **13** Yesuusis dhufee buddeena sana fuudhee isaaaniif kenne; qurxummicahs akkasuma godhe. **14** Egaa Yesuus erga du'aakafamee, kana wajjin yeroo sadaffaa barattoota isattii mul'ate. **15** Yesuus erga isaan ciree nyaataniif booddee Sim'oon Phexrosiin, "Yaa Simumon ilma Yohannis, ati warra kana caalaa na jaallattaa?" jedhe. Innis, "Eeyyee, yaa Gooftaa; akka ani si jaalladhu atuu ni beekta" jedheen. Yesuusis, "Ilmoolee hoolaa koo soori" jedheen. **16** Yesuus amma illee, "Yaa Simumon ilma Yohannis, ati na jaallattaa?" jedheen. Innis deebisee, "Eeyyee, yaa Gooftaa, akka ani si jaalladhu atuu ni beekta" jedheen. Yesuus immo, "Hoolota koo tiks!" jedheen. **17** Yeroo sadaffas, "Yaa Simumon ilma Yohannis, ati na jaallattaa?" jedheen. Phexrosis sababii Yesuus yeroo sadaffas, "Ati na jaallattaa?" jedhee isa gaafateef gaddee, "Yaa Gooftaa, ati waan hunda beekta; akka ani si jaalladhus ni beekta" jedheen. Yesuusis akkana jedheen; "Hoolota koo soori. **18** Ani dhuguman, dhuguman sitti hima; ati yeroo dargaggeessa turtetti, ofuma keetiin mudhii kee hidhattee lafa barbaadde dhaqxaa turte; yeroo dulloomtutti garuu harka kee ni diriirfatta; namni biraas mudhii kee siif hidhee lafa ati hin barbaannetti si geessa." **19** Yesuusis akka Phexros du'a akkamiitiin Waaqa ulfeessu argisiisuu jedhee waan kana dubbate; ergasii, "Na duukaa bu'i" jedheen. **20** Phexrosis garagalee utuu barataan inni Yesuus isaa jaallatu sun isaan duukaa bu'u arge. Barataan kunis isaa yeroo irbaataati qoma Yesuusiit irkatee, "Yaa Gooftaa, inni dabarsee si kennu eenu?" jedhe sanaa dha. **21** Phexrosis yommuu isa argettii, "Yaa Gooftaa, namichi kun hoo?" jedhee Yesuusin gaafate. **22** Yesuusis deebisee, "Hamma ani dhufutti akka inni jiraatu yoo fedhii koo ta'e, maaltu si dhibe? Ati na duukaa bu'i" jedheen. **23** Kanaaf oduun, "Barataan kun hin du'u" jedhu obboloota giddutti odeeoffame. Yesuus garuu, "Hamma ani dhufutti akka inni jiraatu yoo fedhii koo ta'e maaltu si dhibe?" jedhe malee, "Inni hin du'u" hin jenne. **24** Inni dubbii kana dhugaa ba'u, kan waan kanas barreesse barataadhuma kana. Akka dhuga ba'umsi isaa dhugaa ta'es nu beekna. **25** Kana malees Yesuus waan biraan baay'ee hoijeteera. Utuu tokkoon tokkoon isaanii barreffamani jiraatanii silaa aani waan addunyan mataan ishee iyyuu kitaabota barreffaman sanaaf iddo ga'u qabdu hin se'u.

Hojii

1 Yaa Tewofilos, ani waan Yesuus hojjechuu fi barsiisuu jalqabé hunda kitaaba koo kan jalqabaa keessatti barreesseera. **2** Wanni kunis waan erga Yesuus ergamoota filate sanaaf karaa hafuura qulqulluutiin ajaja kennee booddee hamma gaafa inni Samiitti ol fudhatameetti ta'ee dha. **3** Innis du'a isaa booddee namoota kanatti of argisiisee waan akka inni jiraataa ta'e mirkaneessu baay'ees dhi'ees; bultii afurtama isaanitti mul'atee waa'ee mootummaa Waqaqa dubbate. **4** Utuu isaan wajjin jiruu akkana jedhee isaan ajaje; "Waadaa Abbaa kootii kan wa'a'ee isaa narraa dhageessan eeggadhaa malee Yerusaalemii hin ba'inaa. **5** Yohannis bishaani cuupheetii; isin garuu bultii xinnoo booddee Hafuura Qulqulluudhaan ni cuuphamtu." **6** Isaanis yommuu walitti qabamanitti, "Yaa Gooftaa, ati yeroo kanatti Israa'elif mootummaa ni deebiftaa?" jedhanii isa gaafatan. **7** Inni immoo akkana isaaniin jedhe; "Yeroo yookaan guyyaa Abbaan aangoo isataatiin murteesse beekuun hojii keessan miti. **8** Yeroo hafurri Qulqulluun isin irra bu'utti garuu humna ni argattu; isinii Yerusaalem keessatti, Yihuudaa hundaa fi Samaariyyaa keessatti, hamma qarqara lafaattis dhuga baatota koo ni taatu." **9** Erga inni waan kana dubbatte boodee utuma isaan ilaalanuu ol fudhatame; duumessis ija isaanii duraa isa dhokse. **10** Yeroo irnni ol ba'aa turettis, utuma isaan xiyyeffatani gara Samii ilalaajiranuu namoonni uffataa adaaadii uffatan lama isaan bira dhadhaabatan. **11** Akkanas jedhanii; "Yaa namoota Galiila, isin maaliif as dhadhaabattanii gara Samii ilaaltu? Yesuus innumti isin biraa samiitti ol fudhatame kun,akkuna isin utuu inni samiitti ol ba'u argitan kana deebi'ee ni dhufa." **12** Isaanis gaara Tulluu Ejersaa jedhamu irraa Yerusaalemitti deebi'an; gaarri kunis Yerusaalem irraa gara deemsaa guyyaa Sanbata tokkoo fagaata. **13** Isaanis yommuu Yerusaalem ga'anitti kutaa darbii kan keessa jiraachaa turan sanatti ol ba'an; isaanis: Phexrosii fi Yohannis, Yaaqoobii fi Indiriyyaas, Fiiliphosii fi Toomaas, Bartaloomewoosii fi Maatewos, Yaaqoob ilma Alfewoos, Simon Isa Hinaaiticha jedhamu fi Yihuudaa ilma Yaaqoob turan. **14** Hundi isaanis dubartootaa fi Maariyaam haadha Yesuus wajjin, obboloota isaa wajjinis utuu gargar hin kutin yaada tokkoon kadhanattaati jabaachaa turan. **15** Gidduma sana Phexros ka'ee amantoota gara 120 ta'an gidduu dhaabate. **16** Akkanas jedhe; "Yaa obboloota, dubbiin kitaabaa kan Hafurri Qulqulluun yeroo dheeraan dura waa'ee Yihuudaa isa warra Yesuusin qaban fide sanaa afaan Daawitiitiiin dubbate sun raawwatamuun qaba. **17** Innis misesensa keenya fi nama akka tajaajila kana keessatti qooda qabaatuu filatame ture." **18** Yihuudaa horii hammina hojjeteen argate sanaana lafa bitate; innis mataan kufee qixxee lamaanitti tarso'e; mar'umaan isaa hundinuu keessaa jige. **19** Namoonni Yerusaalem keessa jiraatan hundinuu waan kana dhaga'an; lafa sanas afaan isaanitiin Akeldaamaa jedhanii waaman. Akeldaamaa jechuu "Lafa Dhiigaa" jechuu dha. **20** Phexrosis akkana jedhe; "Kitaba faarfannaa keessatti akkana jedhamee barreeffameeraati: "Qe'en isaa haa onu; namni keessa jiraatu tokko iyyuu hin hafin' akkasumas "Aangoo isaa namni biraa haa fudhatu.' **21** Kanaaf warra yeroo gooftaa Yesuus nu gidduu ba'ee galaa ture hundumaa nu wajjin turan keessaa nama tokko filachuun barbaachisa dha; **22** namni filatamuun kana nama cuuphaa Yohannissi jalqabee hamma gaafa Yesuus nu biraa samiitti ol fudhatameetti nu wajjin ture ta'u qaba. Namoota kanneen keessaa tokko nu wajjin dhuga baatuu du'a ka'u Yesuus ta'u qabaatii." **23** Kanaafis namoota lama

dhi'eessan; isaanis Yoosef isa Barsaabaas jedhamu kan Yoosxoos jedhamee beekamu tokkoo fi Maatiyaas. **24** Akkanas jedhanii Waqaqa kadhathan; "Yaa Gooftaa garaa nama hundumaa beekut, ati namoota kanneen lamaan keessaa isa kam akka filatet nutti argisiisi; **25** kunis akka inni tajaajila fi ergamtummaa Yihuudaa diiisee gara iddoofii isaatii gara gale sana fudhatuuf." **26** Isaanis ixaa buusan;ixaan sunis Maatiyaasiif ba'e, Kanaafuu inni ergamoota kudha tokkotti dabalam.

2 Yeroo guyyaan Pheenxeqoosxee ga'etti, hundi isaanii iddoottokkotti walitti qabamanii turan. **2** Akkuma tasas sagaleen akka bubblee jabaa bubbis tokko samii irraa dhufee mana isaan keessa tataa'aa turan sana hunda guute. **3** Isaanis waan akka arraba ibiddaa tokko isaa gargar qoodamee dhufee tokkoo tokkoo isaanii irra bubb'u argan. **4** Hundi isaanis Hafuura Qulqulluudhaan guutamanii akkuma hafurri sun isaan dandeessisetti afaan gara biraatiin dubbachuu jalqaban. **5** Yeroo sana Yihuudooni Waqaqa sodaatan saboota samii jala jiran hunda keessaah dhufanii Yerusaalem keessa jiraachaa turan. **6** Yeroo sagaleen sun dhaga'amettis namoonni hedduun waan jedhan dhabanii walitti qabaman; warri Hafuuraan guutaman sun afaan tokkoo tokkoo namoota sanaatiin dubbachaa turaniitii. **7** Isaanis akka malee dinqifatanii akkana jedhan; "Namoonni dudubbatan kunneen hundi warri Galiliati mitii? **8** Yoos akkamiin tokkoon tokkoon keenya isaanii afaanuma keenya kan nu itti dhalanne dubbatan dhageenyaa ree? **9** Nu warri Phartee, warri Meedii fi warri Elaam, jiraattonni Mesophotaamiyya, warri Yihuudaa fi Qaphadooriqiyaa akkasumas jiraattonni Phonxoosii fi Asiyaa, **10** Firiigiyaa fi Phamfiliyya, Gibxii fi kutaawwan biyya Liibiyaa kanneen naannoo Qareenaatti argaman, nu warri Roomaadhaa dhufne, **11** nu Yihuudooni fi warri amantii Yihuudootaa fudhanne lamaan, namoonni Qareexii fi Araboonni kunoo yommuu namoonni kunneen afaanuma keenyan dinqii Waqaqa dubbatan dhageenyal" **12** Hundi isaanis dinqifatanii, waan jedhanis wallaalaniin, "Kun maal jechuu dha?" jedhanii wal gaafatan. **13** Namoonni tokko tokko garuu, "Isaan daadhii wayini baay'ee dhuganiiru" jedhanii isaanitti qoosan. **14** Phexrosis ergamoota Kudha Tokkoo sana wajjin ka'ee dhaabate; sagalee isaa ol fudhatee tuuta sanaan akkana jedhe; "Isin yaa namoota Yihuudati fi warri Yerusaalem keessa jiraattan hundi, mee waan kana beekaa; waan anii isinitti himu kana hubadhaa dhaga'aa. **15** Yeroon kun waan guyyaa keessaa sa'atii sadaffaa ta'eef namoonni kunneen akka isin yaaddan sana hin machoofn! **16** Kun garuu waan Yoo'el raajichi dubbatee dha; innis akkana jedha: **17** "Bara dhuma keessa, jedha Waaqayyo, ani Hafuura koo nama hunda irratti nan dhangalaasa; ilmaanii fi intallan keessan raajii dubbatu; dargaggoonni keessan mul'ata argu; jaarsoliin keessan abjuu abjootu. **18** Bara sana keessa garboota koo warra dhiiraa fi dubartii irratti illee, Hafuura koo nan dhangalaasa; isaanis raajii ni dubbatu. **19** Ani ol samii irratti dinqii, gad lafa irrattis mallattoo, dhiiga, ibiddaa fi hurrii aaraan argisiisa. **20** Utuu guyyaan Gooftaa inni guddichii fi ulfina qabeessi sun hin dhufin dura, aduu dukkanatti geeddaramti; ji'i immoo dhiigatti geeddarama. **21** Namni maqaa Gooftaa waammatu, hundinuu ni fayya.' **22** "Yaa namoota Israa'el, dubbi kana dhaga'aa; akkuma isinuu beektan, Yesuus namni Naazreeti nama Waaqni dinqii, raajii fi mallattoo karaa isatiin isin giddutti hojjeteen isinii mirkaneessee dha. **23** Namicha kana Waaqat akkuma dur murteesee fi akkuma duraan dursee beeku sanatti dabarsee isinitti kenne. Isinin namoota hamoo wajjin tokko taatanii fanniftanii isa ajeeftan. **24** Waaqni garuu dhiphina keessaa isa baasee, warra du'an keessaa isa kaase; duuti

isa irratti aangoo qabaachuu hin dandeenyeeetii. **25** Daawitis akkana jedhee waa'ee isaa dubbate: "Ani yeroo hunda Gooftaa of duratti nan argan ture. Waan inni mirga koo jiruuf, ani hin raaafamu. **26** Kanaaf garaan koo ni gammada; arrabni koos ni ililcha; foon koos abdiidhaan jiraata. **27** Ati sii'ool keessatti na hin dhififtuutii; qulqullichii kee akka tortoru hin gooto. (**Hadës g86**) **28** Karaa jireenyaa na barsiifeerta; fuula kee durattis gammachuudhaan na guutta." **29** "Yaa obboloota, akka Daawit hangafni abbootii durii sun du'ee awwaalamame, awwaalliisaas hamma har'aatti asuma akka jiru ani ija jabaadhee isinitti himuu nan danda'a. **30** Innis waan raajjii tureef akka Waaqni sanyii isaa keessaa nama tokko teessoo isaa irra teessisuuf akka kakatee waadaa galeeffii ture beeke. **31** Innis waa'ee du'aa ka'u Kiristoos, lubbuun isaa sii'ool keessatti akka hin hafin, yookaan foon isaa akka hin tortorin duraan dursee argee dubbate. (**Hadës g86**) **32** Yesuusuma kana Waaqni du'aa kaaseera; nu hundinuu dhuga baatota waan kanaa ti. **33** Kanaaf inni gara mirga Waaqaatti ol ol jedhee, abdii Hafuura Qulqulluu Abbaa biraa fuudhee waan isin amma argitanii fi dhageessan kana dhangalaase. **34** Daawit gara samiitti ol hin baaneetii; inni mataan isaa garuuakkana jedha: "Gooftaan Gooftaa kootiinakkana jedhe; "Gara mirga koo taa'; **35** hamma ani diinota kee ejjeta milla keetii siif godhutti." **36** "Kanaafuu Yesuusuma isin fanniftan kana akka Waaqni Gooftaa fi Kiristoos isa godhe manni Israa'el hundi dhugumaan haa beeku." **37** Namoonni sunis yommuu waan kana dhaga aaniitti, garaan isaanii raafamee Phexrosii fi ergamoontaakaanii, "Yaa obboloota, yoos maal haa goonu?" jedhan. **38** Phexrosis akkana jedhee deebise; "Tokkoon tokkoon keessan qalbii jijiirradhaa; dhiifama cubbuu keessaniiifis maqaa Yesuus Kiristoosiiin cuuphamaa; kennaa Hafuura Qulqulluu ni argattu. **39** Abdiin kunis isinii fi ijoollee keessaniiif, akkasumas warra Waaqni Gooftaan keenya ofitti waamu kanneen fagoo jiran hundaaf kennname." **40** Innis dubbii biraa baay'eedhaan dhugaa ba'ee, "Dhaloota jal'aa kana duraa of oolchaa" jedhee isaan gorse. **41** Warri dubbii isaa fudhatanis ni cuuphaman; gaafas nama gara kuma sadiitu isaanitti dabalam. **42** Isaanis barsiisa ergamootaatti, jirenya tokkummaatti, buddeena caccabsuutti, Waaqa kadhachuuutis ni jabaatan. **43** Namni hundinuu sodoan guutame; dinqii fi mallattoon baay'een ergamootaan hoijjetame. **44** Amantoonni hundinuu wajjin turan; waan hundas walumaan qabu turan. **45** Qabeenya isaanittii fi mi'a isaanis gurgurani nema rakkina qabu kamif iyyuu qoodaa turan. **46** Isaanis guyyuma guyyaan mana qulqullummaatti wal ga'aa turan; mana tokkoo tokkoo isaanittis buddeena kukkutanii, gammachuu fi garaa qulqulluudhaan wajjin nyaachaa turan. **47** Waaqas galateeffachaa turan. Namoota hunda durattis ulfina qabu turan. Gooftaanis guyyuma guyyaan warra fayyan waldaa isaanittib dabalaat ure.

3 Gaaf tokko Phexrosii fi Yohannis yeroo kadhannaatti jechuunis waaree booddee sa'attii sagalitti mana qulqullummaatti ol ba'aa turan. **2** Namoonnis akka inni warra mana qulqullummaa seenan waa kadhatuutif jedhanii namicha dhalootuma isaatii jalqabee naafa ture tokko guyyuma guyyaan baatanii gara karra mana qulqullummaa kan "Miidhagaa" jedhamuutti geessu turan. **3** Innis utuu Phexrosii fi Yohannis mana qulqullummaa seenanuu argee horii isaan kadhate. **4** Phexrosis Yohannis wajjin namicha hubatee ilaalee, "Mee nu ilaali!" jedheen. **5** Namichis waa isaan irraa argachuu abdatee hubatee isaan ilaale. **6** Phexrosis, "Ani meetii yookaan warqee hin qabu; ani garuu waan qabu siifin kenna. Maqaa Yesuus Kiristoos isaa Naazreettiin ol ka'ii deemii" jedhe. **7** Phexrosis harka isaa mirgaa qabee ol isa kaase; yeruma sana miillaa fi gulubiin

isaa ni jabaate. **8** Innis utaalee ka'ee miillaan deemuu jalqabe; deemaa, uutaalaa, Waaqas galateeffachaa isaan wajjin mana qulqullummaa seene. **9** Namoonni hundinuu yommuu deemuu isaatii fi Waaqa galateeffachuu isaa arganitti, **10** akka inni namicha karra mana qulqullummaa kan, "Miidhagaa" jedhamu sana bira taa'ee kadhachaa ture sana ta'e hubatan; isaanis waan isaafta'e sanaaf akka malee rajoeffatan; ni dinqifatanis. **11** Namoonni hundinuu yeroo namichi fayye sun Phexrosii fi Yohannis biraa deebi'u didetti dinqisiifanii utuu isaan iddoogardaafuu Solomoon jedhamu keessa jiranuu fiigga isaanitti dhufan. **12** Phexrosis yommuu waan kana argetti akkana isaanitti jedhe, "Yaa namoota Israa'el wanni kun maalif isin dinqa? Akka waan nu humna yookaan qulqullummaa mataba keenyaatiin akka namichi kun deemu gooneetti maalif ija nutti babaaftu?" **13** Waaqni abbootii keenya, Waaqni Abrahaam, Waaqni Yisihaaqii fi Waaqni Yaaqob tajajilaas isaa Yesuusin kabajeera. Isin garuu akka inni ajjeefamuuf dabarsitanii isaa kennitan; Phiilaaxoos gad isaa dhiisuut murtessuu iyyuu isin fuuluma Phiilaaxoos duratti isaa haaltan. **14** Isinis isaa qulqulluu fi qajeelaa sana gantanii akka namichi nama ajjeese sun gad isinii dhiifamu kadhattan. **15** Isin burqaa jireenyaa ajjeeftan; Waaqni garuu warra du'an keessaa isaa kaase; nus dhuga baatota waan kanaa ti. **16** Namichi isin argitanii fi isaa beektan kun maqaa Yesuusitti amanuudhaan jabaate. Maqaa Yesuusii fi amantii karaa isaaftiin dhufutu akkuma isin hundi argitan kana namicha kanaaf fayyaa guutuu kenne. **17** "Ammas yaa obboloota, akka isinis utuu hin beekin akkuma bulchitooni keessan gochaa turan sana gootan ani nan beeka. **18** Waaqni garuu waan akka Kiristoos dhiphachuuif jiru duraan dursee karaa rajota hundaatiin dubbate sana akkanaan rawwate. **19** Egaa akka cubbuu keessan haqamuuf, akka barri haaromfamaa Gooftaa biraa dhufuf qalbii jijiirradhaa gara Waaqatti deebi'aa; **20** kunis akka inni Kiristoos isinii filatame sana jechuunis Yesuusin erguu. **21** Innis hamma yeroon Waaqni itti waan hunda iddootti deebisu sun ga'utti samii irra turuu qaba; Waaqnis bara dheeraadhaan dura karaa rajota isaa qulqullootaatiin waan kana dubbatee ture. (**aión g165**) **22** Museen akkana jedheeraati; "Waaqni keessan Gooftaan sabuma keessan keessaa raajii akka kootii tokko isinii kaasa; isinis waan inni isinitti himu hunda dhaga'aa. **23** Namni raajjii sana hin dhageenee kam iyyuu saba isaa keessaa baafamee ni balleeffama." **24** "Saamu'eel irraa jalqabee raajonni isaa duubaan dhufanii waa dubbatan hundi duraan dursanii waa'ee yeroo sanaa labsaniiru. **25** Isin immoo ilmaan rajotaatiif fi ilmaan kakuu Waaqni abbootii keessan wajjin seene sanaa ti. Innis Abrahaamiin, 'Sabni lafa irraa hundi karaa sanyii keetiitiin ni eebbifama' jedhe. **26** Waaqni yeroo Ilma isaa du'aa kaasetti, tokkoo tokkoo keessan hamminna irraa isin deebisuudhaan isin eebbisuuf jedhee jalqabatti gara keessanitti isaa erge."

4 Utuu Phexrosii fi Yohannis namootatti dubbachaa jiranuu, luboonni, ajajaan eegdota mana qulqullummaatti fi Saduuonni isaanitti dhufan. **2** Sababii ergamoonti sun namoota barsiisanii du'aa ka'u karaa Yesuusittiin argamu labsaniiif akka malee aaran. **3** Isaanis Phexrosii fi Yohannisin qabanii hamma guyyaa itti aanuutti mana hidhaatti isaan galchan; galgalaa'ee tureetii. **4** Warra dubbicha dhaga'an keessaas baay'eetu amane; baay'inni warra amanees gara kuma shaniitti ol ka'e. **5** Guyyaa itti aanuttis bulchitooni, maanguddoornii fi barsiistonni seeraa Yerusaalemitti wal ga'an. **6** Haannaas lubichi ol aanaan, isaa wajjin immoo Qayyaaffaan, Yohannis, Iskindiroosii fi namoonni maatii lubicha ol aanaa ta'an kaan hundi achi turan. **7** Isaanis Phexrosii fi Yohannisin gidduu isaanii

dhaabanii, "Isin humna maalitiin yookaan maqaa eenyuutin waan kana gootan?" jedhanii gaafachuu jalqaban. **8** Phexrosis Hafuura Qulqulluudhaan guutamee akkana isaaniin jedhe; "Isin yaa bulchitootaa fi maanguddoota uummataa! **9** Har'a waa'ee waan gaarii nama naafa tokkoof godhameetii fi akka inni itti fayyifame yoo nu gaafattan, **10** isinii fi namoonni Israa'el hundinuu waan kana beekaa; namichi kun maqaa Yesuus Kiristoos nama Naazreetti kan isin fanniftanii Waaqni immoo warra du'an keessaa isa kaase sanaatiin fayyee fuula keessan dura dhaabata. **11** Yesuusis, "Dhagaan isin ijaarttoni tuffattan kan dhagaa golee ta'ee dha." **12** Fayyinni nama biraa tokko irraa iyuu hin argamu; maqaan nu ittiin fayyifamu kan samii gaditti namootaaf kennname biraa tokko iyuu hin jiruutii." **13** Namoonni sunis yommuu ija jabina Phexrosis fi Yohannis organii akka isaan warra barumsa hin qabnee fi warra hin beekamne ta'an hubatanitti ni dinqisiifatan; akka isaan Yesuus wajjin turanis ni qalbeeffatan. **14** Garuu namicha fayyifame sana isaa isaanuma wajjin achi dhaabatuu arganii waan dubbatan dhaban. **15** Kanaaf akka isaan waldaa keessaa gad ba'an ajajani wajjin mari'achuu jalqaban. **16** Akkanas jedhan; "Jara kana maal haa goonu? Akka isaan dinqii guddaa hoijetaan namni Yerusaalem keessa jiraatu hundi ni beeka; nus waan kana waakkachuu hin daneenyu. **17** Garuu akka wanni kun hammana caalaa uummata keessa hin babal'annee nu akka jarri kun si'achi maqaa kanaana nama tokkotti ille hin dubbanne isaan of eeggachisuu qabna." **18** Isaanis jara waamanii akka isaan gonkumaa maqaa Yesuusiitin hin dubbanne yookaan hin barsiifne isaan ajajan. **19** Phexrosis fi Yohannis garuu deebisaniiakkana jedhan; "Qooda Waqaqa isiniif ajajamuun fuula Waqaqa durattu akka qajeelaa ta'ee fi akka hin ta'in mee isinuu ilaala! **20** Nu waan arginee fi waan dhageenye dubbachuu dhiisuu hin daneenyuutii." **21** Isaanis erga ittuma fufanii doorsisanii booddee jara gad dhiisan. Waan namoonni sababii waan hoijetame sanaatiif Waqaqa galateeffachaa turaniifis akka itti jara adaban murteeffachuu hin daneenyu. **22** Umuriin namicha karaa dinqitiin fayyifame sanaa waggaafurtaa ol tureeti. **23** Phexrosis fi Yohannis yeroo gad dhiifamanitti gara saba isaanii dhaqanii waan luboonni hangafoonni fi maanguddoomni jedhanii hundumaa isaanitti himan. **24** Isaanis yommuu waan kana dhaga'anitti kadhannaadhaan sagalee isaanii tokkummaan Waaqatti ol fuudhaniiakkana jedhan; "Yaa Gooftaa Waan Hundaa Olii, situ samii, lafa, galaanaa fi waan isaan keessa jiru hunda uume. **25** Ati Hafuura Qulqulluun karaa afaan tajaajilaa kee abbaa keenya Daawitiitiiakkana jettee dubbaterteera; "Namoonni maaliif akkanumaan mari'atuu? Saboonnis maaliif waan faayidaa hin qabne yaadu? **26** Mootonni lafaa ka'anii, bulchitooniis Gooftichaa fi dibamaa isatiin mormuuf walitti qabaman." **27** Dhugumaan Heroodisii fi Phonxoos Phiilaaxoos Namoota Ormaatii fi uummataa Israa'el wajjin hoijetaa kee isu qulqulluu, Yesuus isu ati dibetti mari'achuu jedhanii magaalaa kana keessatti walitti qabaman. **28** Isaanis waanuma humnii fi fedhiin kee akka wanni kun ta'uuf duraan dursanii murteessan sana hoijetaan. **29** Yaa Gooftaa, eega doorsisa isaanii ilaaliitii akka garboonii kee ija jabinaan dubbii kee dubbatanii daneettii kennifi. **30** Nama fayyisuu fi maqaa tajaajilaa kee qulqulichaa, maqaa Yesuusiitin mallattoo fi dinqii hoijechuu harka kee diriifadhu." **31** Erga isaan Waqaqa kadhatanii booddee lafti isaan itti wal ga'an sun ni soschoote; isaan hundinuu hafuura qulqulluudhaan guutamanii ija jabinaan dubbii Waqaqa dubbatan. **32** Amantoonni hundinuu garaa tokko fi yaada tokko qabu turan; waan qaban hundas walumaan qoodachaa turan malee namni tokko iyuu akka waan qabeenyi inni qabu

kam iyuu kan mataa isaa qofa ta'eetti hin lakkofne. **33** Ergamoonnis du'aa ka'u Gooftaa Yesuus humna guddaadaan dhugaa ba'aa turan; ayyaanni guddaanis hunduma isaanii irra ture. **34** Rakkataan tokko iyuu isaan gidduu hin ture. Warri lafa yookaan mana qaban hundinuu gurguranii maallaqa fidanii, **35** miilla ergamootaa bira kaa'u turan; maallaqni sunis nama rakkina qabu kamiif iyuu ni qoodama ture. **36** Yoosef namni gosa Lewwii kan Qophiroositti dhalate, inni ergamoonni Barnaabaas jedhaniin tokkos achi ture. Barnaabaas jechuu "ilmajajabinaa" jechuu dha. **37** Innis lafa qotiisa ofii isaa gurguree horii isaa fidee miilla ergamootaa bira kaa'e.

5 Namni Anaaniyaas jedhamu tokko niittii isaa Safiiraa wajjin lafa gurguratee. **2** Innis utuma niittii isaa beektuu horii sana irraa gartokko ofii isaatii hambifatee kan hafe immoo geessee miilla ergamootaa bira kaa'e. **3** Phexros garuuakkana jedhe; "Yaa Anaaniyaas, akka ati Hafuura Qulqullu sobdee horii lafa gurguratee argate irraa gartokko hambifattuu seexanni maaliif akkas garaa kee guute? **4** Lafti sun utuu hin gurguramin iyuu kan kee ture mitii? Erga gurguramee boodees horii sun harkuma kee hin turree? Yoos akka ati waan akkasii gootu maalitu si yaachise? Ati Waqaq sobde malee nama hin sobne." **5** Anaaniyaasis yommuu waan kana dhaga'anitti kufed du'e. Warri waan kana dhaga'an hundinuu sodaa guddaan qabaman. **6** Dargaggooniis dhufanii, reeffa isaa kafanan; gad baasanii isaa awwaalan. **7** Gara sa'attii sadii booddee niittii isaa utuu waan ta'e hin beekin dhuftee ol seente. **8** Phexrosis, "Gatiin isin Anaaniyaas wajjin lafa gurgurattan sana irraa argattan kanumaa? Mee natti himii!" jedhee ishee gaafate. Isheenis, "Eeyyee kanuma" jette. **9** Phexrosis, "Isin akkam Hafuura Gooftaa qoruuf walii galuu daneessan? Ilaa! miilli warra dhirsa kee awwaalanii balbala dura ga'eera; sis gad si baasu" jedheen. **10** Isheenis yeruma sana miilla isaa jalatti lafa dhoofee duute; dargaggooniis sunis ol seenanii reeffa ishee argan; gad baasanii dhirsa ishee biratti ishee awwaalan. **11** Waldaan kiristaanaa hundi, warri waan kana dhaga'an hundinuu sodaa guddaan qabaman. **12** Ergamoonnis mallattoo fi dinqii baay'ee uummataa gidduutti hoijetaan. Amantoonni hundinuu iddo gardaafoo Solomon jedhamutti walitti qabamu turan. **13** Warra hafan keessaa namni tokko iyuu isaanitti dabalamuuf ija hin jabaanne, uummanni garuu akka malee isaan ulfeessa ture. **14** Hamma duraa caalaas dhiironni fi dubartooni hedduun Gooftaatti amanani amantootatti dabalaman. **15** Kanaafis akka yommuu Phexros achiin darbutti gaaddiddumti isaa iyuu isaan keessaa tokko tokko irra bu'uuf jedhanii namoonni dhukkubattoota karaatti baasanii siree fi itilee irra ciciibsan. **16** Namoonnis magaalaawwan naanwoo Yerusaalem jiran keessaa warra dhukkubattoonii fi warra hafuura xuraa'an dhiphatan fidanii achitti wal ga'an; warri geeffaman hundinuu ni fayyifaman. **17** Lubni ol aanaanii fi miseenonni garee Saduuqotaa warri isu wajjin turan hundinuu hinaafoon guutaman. **18** Isaanis ergamootaa qabani mana hidhaa uummataa keessa buusan. **19** Garuu ergamaan Gooftaa tokko halkantiin balbala mana hidhaa banee gad isaan baase. **20** Innis, "Dhaqaa mana qulqullummaa keessa dhadhaabadhaatii, dubbii jireenya haaraa kana hunda isaa uummattati himaa" jedheen. **21** Isaanis akkuma isaanitti himame sanatti ganama barii mana qulqullummaa seenanii uummataa barsiisuul jalqaban. Lubni ol aanaanii fi warri isu wajjin turan yommuu achi ga'anitti waldaa Yihuuudootaati fi yaa'ii maanguddoota Israa'el walitti waaman; akka ergamootaa sana fidaniiifis mana hidhaatti namoota ergan. **22** Qondaaltonni ergaman sun garuu yommuu mana hidhaa ga'anitti jara achitti hin arganne; kanaafis deebei'anii, **23**

"Mana hidhaa sana isaa sirriitti qollofamee jiru, eegdotas, utuu isaan balbala dura dhaabatanii jiranuu argine; yeroo bannetti garuu nama tokko illee achi keessatti hin arganne" jedhan. **24** Ajajaan eegdota mana qulqullummaati fi luboonni hangafoonni yommuu oduu kana dhaga'anitti dinqifachuudhaan waan jedhan wallaalani, "Maaltu dhalate immoo?" jedhan. **25** Yommus namichi tokko dhufee, "Jarri isin mana hidhaatti galchitan sun kunoo, mana qulqullummaa keessa dhadhaabatanii uummata barsiisaa jirul" jedhe. **26** Kana irrattti ajajaan sun qondaaltota wajjin dhaqee ergamoota sana fide; isaanis sababii uummanni dhagaan nu tuma jedhanii sodaatanifi humnatti hin fayyadinne. **27** Ergamootas fidanii, akka lubni ol aanaan isaan qoruuf fuula yaa'iil Yihuudoottaa dura isaan dhadhaabachiisan. **28** Lubichi ol aanaanis, "Nu akka isin maqaan kanaan hin barsiisne jabeessinee isin ajajnee turre; isin garuu barsiisa keessaniin Yerusaalem guuttianiirtu; akka nu itti gaafatamtooto dhiiga namicha kanaa taanu nu gochuun barbaaddu" jedhe. **29** Phexrosii fi ergamoonni kaan garuuakkana jedhanii deebisan; "Nu namaaif ajajamuu irra Waaqaaf ajajamuu qabna! **30** Yesuus isin fanno irratti fanniftanii ajjeeftan sana Waaqni abbootii keenyaa warra du'an keessaa isa kaaseera. **31** Waaqni akka inni Israa'eliif qalbii jijiirrachuu fi dhiifama cubbuu kennuuf jedhee bulchaa fi Fayyisaa godhee mirga ofiitti ol ol isa qabe. **32** Nu dhuga baatota waan kanaa ti; akkasumas Hafuurri Qulqulluun Waaqni warra isaf ajajmaniif kenne sun dhuga ba'aa waan kanaa ti." **33** Isaanis yommuu waan kana dhaga'anitti akka malee aariidhaan guggubatanii ergamoota ajjeesuuf mari'atan. **34** Fariisichi Gamaaliyaal jedhamu, barsiisaan seeraa kan namni hundi kabaju tokko garuu waldaa Yihuudoottaa keessa dhaabata akka ergamoonni sun yeroof gad baafaman ajaje. **35** Innis akkana isaaniiin jedhe; "Yaa namoota Israa'el, waan jara kana gochuuf deemtan keessatti of eeggadhaa. **36** Bara dheeraan dura Toyidaas akka waan nama guddaa ta'eetti of ilaalee kaanaan namoonni gara dhibba afuriitti hedaman isa faana bu'an; inni ni ajjeefame; duuka buutonni isaa ni bittinneffaman; akkasumaan badanis. **37** Namicha kana booddee immoo Yihuudaan, namni Galilialaara lakkobsa sabaa keessa ka'ee nama baay'ee ofitti kutate; innis ni ajjeefame; warri isa faana bu'an ni bittinnaa an. **38** Kanaafuu dubbiit keessaan amni isinittin hima; namoota kana gad dhiisaal! Haa deeman! Mariin isaanii yookaan hojini isaanii kun yoo waan nama irraa dhufe ta'e ni bada. **39** Yoo waan Waaqa irraa dhufe ta'e garuu jara kana dhowwuu hin dandeessan; isin mataan keessaan iyyuu akka utuu Waaqaan wal loltanuu hin argamne of eeggadhaa!" **40** Isaanis gorsa isaa fudhatan; ergamoota sanas ol waamanii garafan; akka isaan maqaan Yesuusiitiin wa hin dubbannes ajajanii gad isaan dhiisan. **41** Ergamoonnis akka maqaan sanaaf jedhanii qaana'aniif waan ga'umsa argatanifi akka malee gammadaa fuula waldaa duraa deeman. **42** Isaanis guyyuma guyyaan mana qulqullummaati, mana namaattis utuu gargar hin kutin akka Yesuus Kiristoos ta'e barsiisaa, lallabaas turan.

6 Bara sana keessa yommuu baay'inni barattootaa dabalamaa deemetti Yihuudoonni Giriikota keessa jiraatan lbroottati guunguman; haadhonni hiyyeesaa Yihuudoottaa nyaata guyyaan guyyaan hiramuu keessatti hacuucamanii turanitii. **2** Kanaaf ergamoonni kudha lamaan barattoota hunda walitti qabaniiakkana jedhanii; "Maaddii tajaajiluuf jennee dubbiit Waaqaa barsiisuun dhiisuun nuuf qajeelaa miti. **3** Kanaaf yaa obbolootaa isin namoota maqaan gaarii qaban kanneen Hafuura Qulqulluun fi ogummaan guutaman torba gidduu keessanii filadhaa. Nusittia gaafatamaa kana isaanitti kenninee, **4** Waaqa kadhachuu fi

dubbii isaa barsiisuuutti jabaannaa." **5** Wanni isaan jedhanis tuuta sana hunda gammachiise. Isaanis Isxifaanos namicha amantii fi Hafuura Qulqulluudhaan guutame tokko, akkasumas Filiphooisii fi Phiroomooroosin, Niqaaroonaan fi Xiamoonaan, Pharmeenaa fi Niqoolaas namicha Anxookiyyaa isaa amantii Yihuudoottaa gale sana filatan. **6** Isaanis jara kana fuula ergamootaa dura dhaaban; ergamoonnis Waaqa kadhataniifii harka isaan irra kaa'an. **7** Dubbiin Waaqaa ni babal'ate; baay'inni barattootaa Yerusaalem keessatti akka malee dabalam; luboonni hedduun amantii kanaaf ajajaman. **8** Isxifaanos ayyaanaa fi humna Waaqaatiin guutamee dinqii fi mallattoo gurguddaa namoota giddutti hoijette. **9** Miseenonni mara sagadaa warra, "Namoota bilisooman" jedhamanii, jechuunis Yihuudoonni Qareenaa fi Iskindiriyadhaa dhufan akkasumas Yihuudoonni Kiilqiyaa fi Asiyaadhaa dhufan tokko Isxifaanosin mormuu jalqaban. **10** Isaan garuu ogummaa isaa yookaan Hafuura Qulqulluun inni ittiin dubbatu sanaan mormuu hin dandeeny. **11** Kanaafuu akka isaan, "Nu utuu Isxifaanos Musee fi Waaqa irratti dubbi arrabsoo dubbatuu dhageenyereera" jedhaniiif dhoksaan namoota tokko tokko sossobatan. **12** Isaanis uummata, maanguddootaa fi barsiistota seeraa kakaasan. Isxifaanoosiis qabanii fuula waldaa Yihuudoottaa duratti isa dhi'eessan. **13** Dhuga baatota sobduus qopheffatan; isaanisakkana jedhan; "Namichi kun iddo qulqullu kanaa fi seeraan mormuu takkumaa hin dhifine. **14** Nu isaa, 'Yesuus namni Naazreeti kun iddo kana ni diiga; seera Museen nuu kenes ni geeddaa' jedhu dhageenyereera.' **15** Warri waldaa sana keessa turan hundi ija babaasanii Isxifaanosin alianili akka fuuli isaa akkuma fuula ergamaa Waaqa ta'e argan.

7 Lubni ol aanaanis, "Wanni kun dhugumaa?" jedhee isaa gaafate. **2** Innis akkana jedhee deebise; "Yaa obbolootaa fi yaa abbootii, mee na dhaga'au! Waaqni ulfinaa, yeroo abbaan keena Abrahaam Mesophotaamiyyaaturetti, utuu inni biyya Kaaraan hin dhaqin isatti mul'ate. **3** Waaqnis, 'Biyya keetii fi saba kee dhiisiitti gara biyya ani si argisiisuu dhaqi' jedheen. **4** "Innis biyya Kaldootaatiibaa'ee dhaqee Kaaraan keessa jiraate. Erga abbaan isaa du'e immoo Waaqni achii isaa baasee biyya isin amma keessa jiraattan kanatti isa erge. **5** Ta'us Waaqni dhaala tokko illee, lafa taakkkuu tokkittii illee biyya sana keessatti hin kennineef; garuu Waaqni akka Abrahaamii fi sanyii isaa warra isaan boodeetiif biyya sana akkuma qabeenyaatti kennuuf waadaa galeef. Abrahaam yeroo sana ijoolle tokko illee hin qabu ture. **6** Waaqni akkana jedhee karraa kanaan isatti dubbate; 'Sanyiin kee biyya kan isaa hin ta'in keessatti alagaa ta'a; wagga dhibba afuris ni garboomfama; ni cunqurfamas.' **7** Waaqni akkana jedhe; 'Ani garuu saba isaan akkuma garbootaatti tajaajilan sana nan adaba; ergasiis immoo isaan biyya sanaa'ba'anii lafa kanatii na waaqeefattu.' **8** Waaqnis kakuu dhagna qabaa Abrahaamiiif kenne; Abrahaamis abbaa Yisihaaq ta'e guyyaa saddeettaffaatti dhagna isa qabe; Yisihaaqis ergasii abbaa Yaaqoob ta'e; Yaqqoob immoo abbaa abbootii gosoota kudha lamaanii ta'e. **9** "Abbootiin sunis waan Yoosefitti hinaafaniif akka inni biyya Gibixti garba ta'uuf isa gurguran; Waaqni garuu isa wajjin ture; **10** rakkina isaa hunda keessa isaa baase; Waaqnis fuula Fara'on mootticha Gibxi duratti ulfinaa fi ogummaa Yoosefifiif kenne; Fara'onis biyya Gibxi fi mana moottummaa isaa hunda irratti bulchaa isa godhe. **11** "Baruma sana biyya Gibxi fi biyya Kana'aan hundatti beelli bu'ee rakkina guddaa fide; abbootiin keenyas waan nyaataan tokko illee argachuu hin dandeeny. **12** Yaqqoobis akka Gibxi keessa midhaan jiru dhageenyaaan yeroo jalqabaatiif abbootiin keenya achi erge. **13** Imala isaanii lammaffaa irrattis

Yoosef eeyummaa isaa obboloota isaatti hime; Fara'oonees waa'ee obboloota Yoosef beeke. **14** Yoosefis ergasii nama ergee abbaa isaa Yaaqoobii fi maatii isaa hunda jechuunis walumatti qabaati nama 75 waamsise. **15** Yaaqoobis Gibxitti gad bu'e; innis, abbootiin keenyis achitti dunan. **16** Reeffi isaanis Sheekemitti geeffamee lafa awwaalaan kan Abrahaam ijoollee Hamoori irraa horii wayiitiin bitee ture sanatti awwaalaame. **17** "Akkuma yeroon waadaa Waaqni Abrahaamii gale sun itti raawwatamu dhi'aachaa dhufeneen baay'inni saba keenyaa Gibxi keessatti akka malee guddate. **18** Ergasii 'Mootiin waa'ee Yoosef hin beekin haaraan tokko bulchaa Gibxi ta'e." **19** Innis akka malee saba keenya cunqurse; abbootiin keenyis akka daa'imman isaanii dhumaniif akka isaan gad gatan dirqisiise. **20** "Yeroon Museen dhalates yeruma kana ture; innis fuula Waqaqa durattu miidhagaa ture; ji'a sadiifis mana abbaa isaaatti kunuunfamee guddate. **21** Yommuu inni alatti gatametti intalli Fara'oone fudhattee akka ilma isheetti isaa gudifatte. **22** Museen ogummama warra Gibxi hunda barate; innis dubbii isaaatti fi hojji isaaatiin jabaa ture. **23** "Museen yommuu umurin isaa wagga 40 guttetti dhaqee obboloota isaa ijoollee Israa'el ilaalu murteesse. **24** Museenis utuu namni Gibxi tokko nama isaanii tokko miidhhu arge. Kanaafis nama isaanii gargaaruu dhaqee namicha Gibxi sana ajjeesun haaloo baaseef. **25** Museen waan sabni isaa akka Waaqni karaa isaaftiin saba Israa'el furu hubatu se'ee ture; sabni sun garuu hin hubanne. **26** Guyyyaa itti aanutti immoo utuu namoonni Israa'el lama wal lolanuu itti dhufue, 'Jaran, isin obbolota walii ti; yoos maaliif wal miitu ree?' jedhee walitti araarsuu yaale. **27** "Namichi hiriyaa isaa miidhhaa ture sun garuu Musee achi of irraa darbateeakkana jedhee; 'Eenyutu narratti bulchaa fi abbaa murtii si godhe?' **28** Akkuma kaleessa namicha Gibxi ajeefete sana ana illee ajjeesuu barbaaddaa?" **29** Museenis waan kana dhageenyaan biyya Midyaanittii baqatee galtuu ta'ee achi jiraate; achittis ilmaan lama dhalche. **30** "Erga waggaan afurtamni darbee booddees ergamaan Waqaqa tokko gammoojjii naannoo Tulluu Siinaa keessatti daggala boba'u keessaa arraba ibiddaa keessaan Museetti mul'ate. **31** Innis waan kana arginaan waan arge sana dinqifate. Yommuu ilaaluuf itti dhi'aettis sagalee Gooftaa dhaga'e. **32** Sagaleen sunis, 'Ani Waqaq abbootiin keetii, Waqaq Abrahaam, kan Yisihaaqii fi kan Yaaqoob' jedheen. Museenis ni hollate; ilaaluus ni sodaate. **33** "Gooftaan immooakkana jedheen; 'Sababii iddoon ati dhaabatuun qulqulluu ta'eef kophee kee baafadhu. **34** Ani akka sabni koo biyya Gibxi keessatti cunqurfamaa jiru dhugumaan argeera; boo'icha isaanis dhaga'ee isaan bilisoomsuuf jedhee gad bu'eera; egaa kottu Gibxittin deebisee si ergaati.' **35** "Namni isaan, 'Eenyutu bulchaa fi abbaa murtii si godhe?' jedhanii tuffatan sun Museedhuma kana. Isas Waaqni akka inni bulchaa fi furaa isaanii ta'uuf harka ergamaa Waqaqa kan daggala keessaan isatti mul'ate sanaatin erge. **36** Innis Gibxi keessatti, galaana diimaa irratti akkasumas wagga 40 gammoojjii keessatti dingii fi mallatto hojjechaa Gibxi keessaa isaan baase. **37** "Museen kun isuma saba Israa'eliitiin, 'Waaqni sabuma keessan keessaa raajii akka kootii tokko isini kaasa' jedhe sanaa dha. **38** Innis, Ergamaa Waqaqa kan Tulluu Siinaa irratti isatti dubbatte sanaa fi abbootiin keenya wajjin gammoojjii keessatti waldaa keessa ture; dubbii jiraataas nutti kennuuf fudhate. **39** "Abbootiin keenya garuu isaaajamuu didan; qooda ajajamuu isa tuffatanii garaa isaaniiitinis gara Gibxitti deeb'i'an. **40** Arooniis, 'Waaqota nu dura deeman nuu tolchi; Museen Gibxii nu baase sun maal akka ta'e hin beeknuutii!' jedhan. **41** Yeroon isaan Waqaq tolfamaa bifaa jabbiiitiin qopheeffatanis baruma sana; isaanis Waqaq sanaaf

aarsaa dhi'eessanii waanuma harka isaaniiitii tolfamee sanaaf ayaana ulfinaa ayaaneffatan. **42** Waaqni garuu isaan irraa garagalee akka isaan humnoota samii irraa waqeefattanii isaan dhiise. Kunis waan kitaaba raajotaa keessatti baroeffamee sanaan wal fakkaata; innis akkana jedha; "'Yaa mana Israa'el isin wagga afurtama gammoojjii keessatti takkumaa aarsaa fi kennaa naaf fiddaniirttu? **43** Isin fakkii waaqota waaqeffachuu tolfattanii jechuunis dukaana Moolekiitii fi urji waaqa keessan Reefaan ol qabdaniirtu. Kanaafuu ani biyya Baabiloniin gamaattin isin ari'a.' **44** "Abbootiin keenya gammoojjii keessatti dukaana dhuga ba'umsaa of biraa qabu turan. Dukaanni sunis akkuma Waaqni akka Museen akkuma bifaa arge sanaatti hoijjetuuf isa qajeelchetti hoijjetamee ture. **45** Abbootiin keenyas dukaanicha fudhatanii biyya saba Waaqni isaan duraa ari'ee baase sanaatti Iyyasuus wajjin galan; dukaanni sun hamma bara Daawitiitii biyya sana ture. **46** Daawitis fuula Waqaqa durattu fudhatama argatee Waaqaa Yaqaobiitii mana jireenyaa ijaaruuf kadhate. **47** Garuu kan mana sana ijaareef Solomon ture. **48** "Ta'us Waaqni Waan Hundaa Olii mana harki namaa ijaare keessa hin jiraatu; kunis akkuma raajichiakkana jedhee dubbatee dha: **49** "Samiin teessoo koo ti; laftis ejjeta miilla kootii ti. Yoos isin mana akkamii naaf ijaartu ree? jedha Gooftaan. Yookaan lafti boqonnaa kootii eessa ta'a? **50** Waan kana hunda harki koo hin hojennee?" **51** "Yaa namoota mata jabeeyyi nanaal garaan keessan hin amanu; gurri keessanii hin dhaga'ul! Isin yeroo hunda Hafuura Qulqulluu mormitu; akkuma abbootiin keessan godhan sana isinis gootu. **52** Raajiiin abbootiin keessan hin ari'atin tokko iyyuu jiraa? Isaan warra duraan dursanii dhufaatiisa qajeelaa sanaa himan illee ni ajjeesan; isinis amma isa dabsarittii kennitanii ajjeeftaniirtu; **53** warri karaa ergamoota Waqaatiin seera fudhatanii seera sanaaf ajajamuu diddanis isinuma." **54** Isaanis yommuu waan kana dhaga'anitti aariin guggubatanii isatti ciiniinnatan. **55** Isxifaanos garuu Hafuura Qulqulluu guutamee gara samii ol ilaalee ulfina Waqaatiif Yesuusin isaa mirga Waqaqa dhaabatee jiru arge. **56** Innis, "Ani kunoo samiin banamee, Ilma Namaas isaa mirga Waqaqa dhaabatee jiru nan arga" jedhe. **57** Kana irratti isaan hundi gurra isaanii qabataniig sagalee guddaan iyyaa isatti girrisan. **58** Magaalaa keessas gad isa baasaniidhagaanisa tumuu jalqaban. Yeroo sana dhuga baatonni uffata isaanii miilla dargagesse Saa'ol jedhamu tokku jala kaat'an. **59** Isxifaanosis utuu isaan dhagaanisa tumaa jiranuu, "Yaa Gooftaa Yesuus, hafuura koo fudhadhu" jedhee kadhate. **60** Jilbeefatees sagalee guddaaadhaan, "Yaa Gooftaa, cubbuu kana isaanitti hin lakkaa'in!" jedhee iyye; innis erga waan kana dubbatee booddee ni du'e.

8 Saa'olis ajjeefamuu Isxifaanos irratti namootaan walii galee ture. Guyyuma sana waldaa Kiristaanaa ishee Yerusalem jirttisti ari'atamni guddaan ka'e; ergamoota malee warri kaan hundinuu biyya Yihuudaati fi Samaariyaa hunda keessa bibittinnaa'an. **2** Namoonni Waqaq sodaatanis Isxifaanosis awwaalan; boo'icha guddas boo'aniif. **3** Saa'ol garuu waldaa kiristaanaa balleessuu jalqabe; innis mana tokko irraa gara mana biraadhaqee dhiiraa fi dubartii lafa irrarkisee mana hidhaatti galchaa ture. **4** Warri bittiinnaa'an sun lafa dhaqan hundatti dubbii sana lallaban. **5** Filiphoois gara magaalaa Samaariyaa tokkotti gad bu'ee achitti Kiristoos lallabe. **6** Namoonni sunis yommuu waan Filiphoois dubbatu dhaga'anii dinqii inni hoijjetu arganitti hundi isaanii qalbeeffatanii isa dhaga'an. **7** Hafuuri xuraa'aanis sagalee guddaa iyjee nama hedduu keessaa ba'e; warri laamsha'anii fi warri naafatan baay'eenis ni fayyan. **8** Kanaafis gammachuu guddatu magaalaa sana keessatti ta'e.

9 Garuu yeroo sanaan dura namichi Simumon jedhamu tokko magaalaa sana keessatti falfala hojjeteet namoota Samaariyaa hunda dinqisiisaat ture; innis akka waan nama guddaa ta'eetti of hedaa ture. **10** Namoonni hundinuu xinnaa guddaan qalbii isaanii gara isaatti deebifatanii, "Namichi kun humma Waaqaa is 'humma guddaa' jedhamu sanaa dha" jedhanii isa saadan. **11** Namoonni sunis sababii inni yeroo dheeraa falfala isaatiin isaan dinqisiiseef qalbii isaanii gara isaatti deebifatan. **12** Garuu yommuu Fiiliphoo wangeela waa'ee mootummaa Waaqaatiif fi maqaa Yesuus Kiristoos lallabetti amananii dhiiraa dubartiin cuuphaman. **13** Simumon mataan isaa iyuu amanee cuuphame. Innis mallattoo fi dingii arge sana dinqifachaa Fiiliphoo wajjin deeme. **14** Ergamoorni Yerusaalem turan akka warri Samaariyaa dubbii Waaqaa fudhatan dhaga'anii Phexrosii fi Yohannisin isaanitti ergan. **15** Ergamoorni sunis yommuu achi ga'anitti akka isaan Hafuura Qulqulluu argataniif ni kadhhataniif; **16** Hafuuri Qulqulluu isaan keessaa nama tokko irra illee hin buune tureeti; isaan maqaa Gooftaa Yesuus qofaan cuuphamanii turan. **17** Phexrosii fi Yohannis harka isaanii jara sana irra kakaa'an; isaanis Hafuura Qulqulluu argatan. **18** Simumon falfaltichis akka yeroo ergamoorni harka isaanii nama irra kaa'an Hafuuri Qulqulluu nammaa kennamu arginaan ergamootaaf horii kennee, **19** "Akka namni ani harka irra kaa'u hundi Hafuura Qulqulluu argatuuf dandeettii kana anaaf illee kennaa" jedheen. **20** Phexros garuu akkana jedhee deebiseef; "Sababii ati kennaa Waaqaa waan horiin bitachuu dandeessu seeteef horiin kee suma wajjin haa badu! **21** Garaan kee fuula Waaqaa duratti waan qajeelaa hin ta'inif ati tajaajila kana keessatti qooda yookaan carraa hin qabdu. **22** Kanaaf hammina kee kana irraa deebi'iittii gooftaa kadhadhu; inni yaada garaa keetii kana siif dhiiisa ta'atii. **23** Ani akka ati yaada hadhha'aan guutamtee fi akka ati garbicha cubbuu taate nan arga." **24** Simumonis, "Akka wanni isin jettan kun tokko iyuu narra hin geenyeyef Gooftaa naa kadhadhaa" jedhee deebise. **25** Phexrosii fi Yohannis erga dhugaa ba'anii dubbii Gooftas labsanii booddee gandoota Samaariyaa hedduu keessatti wangeela lallabaa Yerusaalemitti deebi'an. **26** Ergamaan Gooftaa tokko Fiiliphoo, "Ka'iittii karaa Kibbaatiin gara daandii Yerusaalemiin ba ee Gaazaatti gad bu'u sanaa dhaqi" jedhe; daandiin sunis daandii gammoojiji ti. **27** Innis ka'ee deeme; karaa isaa irrattis xu'aashii Itoophiyaa tokko jechuunis qondaalticha Kandakee moottitii saba Itoophiyaa kan qabeenya ishee hunda irratti itti gaafatamaa ta'e arge; qondaalli sun sagadiuf jedhee Yerusaalem dhagee ture. **28** Innis yeroo biyya isaaatti deebi'u gaarrii isaa irra taa'ee kitaaba Isaayyaas raajichaa dubbifachaa ture. **29** Hafuuri Qulqullunis Fiiliphoo, "Dhaqiiitii gaarii sanatti dhi'aadhu" jedhe. **30** Fiiliphoo isaaatti fiiggee utuu namichi sun kitaaba Isaayyaas raajichaa dubbifatuu dhaga'ee, "Ati waan dubbiftu kana ni hubattaa?" jedhee gaafate. **31** Namichis, "Yoo namni naa hin ibrin an iakkamii hubachuu danda'a?" jedhe. Innis akka Fiiliphoo ol ba'ee isaa biri taa'uff waammate. **32** Kutaan kitaabaa kan xu'aashiin sun dubbisaa ture isaa kana: "Inni akkuma hoolaa iddo qalmaatti geeffamee, yookaan akkuma ilmoo hoolaa kan fuula nama rifeensaa irraa murmuruu duratti cal'isuu akkasuma afaan isaa hin saaqqanee. **33** Inni cunqurfamuu isaaatiin murtii qajeelaa dhowwatame; eenyutu waa'ee sanyii isaa dubbachuu danda'a? Jireenyi isaa lafa irraa fudhatameeraatiit." **34** Xu'aashiin sunis Fiiliphoo, "Raajiin sun waa'ee eenyuu dubbata? Waa'ee mataa isaa moo waa'ee nama biraa ti? Maalo mee natti himii!" jedhee gaafate. **35** Fiiliphoo isaaatti kutaadhuma kitaabaa sanaan afaan saaqatee oduu gaarrii waa'ee Yesuus isatti hime. **36** Isaanis utuu karaa

deemanuu bishaanitti ba'an; xu'aashiin sunis, "Kunoobishaan as jira; yoos maaltu cuuphamuu na dhowwa ree?" jedheen. [**37** Fiiliphoo, "Ati yoo garaa kee guutuun amante cuuphamuu ni dandeessa" jedheen. Namichis deebise, "Akka Yesuus Kiristoos ilma Waaqaa ta'e ani nan amana" jedhe.] **38** Innis akka gaarii sun dhaabatu ajaje; isaan lamaanuu dhaqanii bishaan seenan; Fiiliphoo isaa cuuphe. **39** Yommuu isaan bishaan keessaa ba'anittis Hafuuri Gooftaa Fiiliphoo fudhate; xu'aashiin sunis ergasii isaa hin argine; garuu gammadaa karaa isaa itti fufe. **40** Fiiliphoo immoo Azooxoonitti argame; innis hamma Qiisaariyaa ga'utti magalaawwan hunda keessatti wangeela lallabaa darbe.

9 Giddudhuma sana Saa'ol barattoota Gooftaa ajjeesuu dhaadachaa gara luba ol aanaa dhaqee, **2** nama karaa kana irra jiru kam iyuu dhiiras dubartiis yoo argate akka hidhee Yerusaalemitti geessuu akka lubni sun gara manneen sagadaa kanneen Damaasqoo jiraniitti xalayaawwan isaaaf barreessuu isaa kadhate. **3** Utuu inni deemaa jiruu akkuma Damaasqotti dhi'aateen akkuma tasaa ifni tokko samii irraa naannoo isaaatti balaqqise. **4** Innis lafatti kufee sagalee, "Yaa Saa'ol, Yaa Saa'ol, ati maaif na ari'atta?" isaan jedhu tokko dhaga'e. **5** Saa'olis, "Yaa Gooftaa, ati eenyu?" jedhee gaafate. Innis akkana jedhee deebiseef, "Ani Yesuus isaa ati ari'attuu dha. Arfii wayii dhiituun suma miidha. **6** Amma ka'iit magalaawseeni; wanni ati gootu sitti himamaati" jedheen. **7** Namoonni Saa'ol wajjin deemaa turanis waan dubbatan dhabanii dhadhaabaten; isaanis sagalee dhaga'an malee nama tokko illee hin argine. **8** Saa'olis lafaa ka'e; innis yommuu iji isaa banametti homaa arguu hin daneenye; isaanis harka isaa qabani Damaasqotti isaa geessan. **9** Iji isaaas Guyyaa sadii guutuun arguu hin daneenye; innis homaa hin nyaanne; homaa hin dhugne. **10** Damaasqoo keessa barataa Anaaniyas jedhamu tokkotu ture. Gooftaanis mul'ataan, "Yaa Anaaniyas!" jedhee isaa waame. Innis, "Yaa Gooftaa, kunoob anis asin jira" jedhee deebise. **11** Gooftaanis akkana jedheen; "Ka'iit gara daandii 'Qajeelaa' jedhamu sanaa mana Yihuudaa dhaqiiitii nama Saa'ol jedhamu kan Xarseesii dhufe tokko iyyaafadhu; inni kadhannahaa irra jiraatii. **12** Saa'olis nama Anaaniyas jedhamu tokko isaa dhufee akka agaratuun isaa deebi'uuf harka isaa irra kaa'u mul'ataan arge." **13** Anaaniyas deebisee akkana jedhe; "Yaa Gooftaa, ani waa'ee namicha kanaa, miidhaa inni qulqulloota kee warra Yerusaalem jiraatan irratti hojjete hundumaa dhaga'eera. **14** Ammas warra maqaa kee waammatan hunda hidhuuf jedhee luboota hangafoota irraa aangoo fudhatee dhufeera." **15** Gooftaan garuu Anaaniyasii akkana jedhe; "Namichi kun mi'a koo kan an iakkana inni namoota Ormaatii fi mootota isaaanii duratti, saba Israa'el durattis maqaa koo baatuuf jedhee filadhe waantaa eef ka'iit dhaqil." **16** Ani akka inni maqaa kootiif jedhee rakkachuu qabu isattin argisiisa." **17** Anaaniyas deebi qabaaqee mana sana seeene. Harka isaaas Saa'ol irraa kaa'e, "Yaa obboleessa koo Saa'ol, Gooftaa Yesuus inni utuu ati as dhufuu karaa irratti sitti mul'ate sun akka ati argituu fi akka ati Hafuura Qulqulluu guutamtuu na ergeera" jedhe. **18** Yommusuma wanni akka qolaa ija Saa'ol irraa harca'e; inni ammas arguu danda'e. Ka'eessuu cuuphame. **19** Nyaatas nyaatee jajjabaate. Saa'ol bultii gabaabduudhaaf barattoota Damaasqoo jiran bira bubble. **20** Innis akka Yesuus ilma Waaqaa ta'e yeruma sana manneen sagadaa keessatti lallabuu jalqabe. **21** Warri isaa dhaga'an hundinuu dinqifatanii akkana jedhan; "Namichi kun isuma Yerusaalem keessatti warra maqaa kana waammatan balleesse sana mitii? Ammas hidhee luboota hangafootatti isaan geessuu dhufe mitii?" **22** Saa'ol garuu ittuma jabaachaa deeme; innis akka Yesuus kun Kiristoos ta'e mirkaneessuudhaan Yihuudoota

Damaasqoo keessa jiraatan afaan qabachiise. **23** Erga guyyaan hedduun darbee boodees Yihuudooni isa aijeesuuf mari'atan. **24** Saa'ol garuu marii isaanii kana beeke; isaaniiisa aijeesuuf jedhanii halkanii guyyaa balbal maagaalaa sanaa jabeessanii eegaa turan. **25** Barattooniisa garuu halkanii fuudhanii guuboodhaan dallaa irraan dabarsanii gad isa buusan. **26** Innis yommuu gara Yerusaalem dhufetti barattootatti dabalamuu yaale; isaaniiisa waan barataa ta'uua isaa hin amaniiif hundi isaaniiisa sodaatan. **27** Barnaabaas immoo fuudhee ergamootattiisa geesse; akka Saa'ol itti karaatti gooftaa arge, akka itti gooftaan isatti dubbatee fi akka inni sodaa malee Damaasqoo keessatti maqaa Yesusuuttiin lallabe isaanitti hime. **28** Saa'olis isaan wajjin jiraate Yerusaalem keessa sodaa malee ba'e galaa ture; maqaa Gooftaatiin ija jabinaan lallabe. **29** Yihuudoota Girriikota keessa jiraatan wajjinis dubbachaa isaaniis morkachaa ture; isaan garuu isa aijeesuuf barbaadan. **30** Obboloomnis yommuu waan kana beekanitti fuudhanii Qiisaariyaatti gad isa buusan; gara Xarsees isa ergan. **31** Kanaafis waldaan kiristaanaa Yihuudaa, Galilaa fi Samaariyya keessa jirtu giutummaatti nagaa argatte; ni cimtes. Isheenii Hafuura Qulqulluudhaan jajabaatee sodaa Gooftaatiin jiraachuudhaan baay'inaan guddachaa deemte. **32** Phexros utuu biyya sana keessa naanna'aajiruu qulqulloota Liidaa keessa jiraatan ilaaluuf gad bu'e. **33** Achittis namicha laamsha'a Eeniyyaa jedhamu kan wagga saddeeti siree irratti hafee ture tokko arge. **34** Phexrosis, "Yaa Eeniyyaa, Yesuus Kiristoos si fayyisa; ka'iitii siree kee afadhu" jedheen. Eeniyyaanis yommusuma ka'e. **35** Namoonni Liidaa fi Shaaroon keessa jiraatan hundinuu isa arganii Gooftaatti deebi'an. **36** Yoophee keessas barattuu Xaabiitaa jedhamtu tokkotu ture; Xaabiitaa jechuun Doorqaa jechuun dha. Isheenii yeroo hunda waan gaarii hojetti; hiyyeyyiis ni gargaarti ture. **37** Isheenii baruma sana keessa dhukkubsattee duute; reeffa ishees dhiqanii kutaa darpii tokko keessa kaa'an. **38** Liidaan kun Yoopheetti dhi'oo ture; barattooniis yommuu akka Phexros Liidaa jiru dhaga'anitti nama lama isatti erganii, "Maalo dafii nu bira ga'il" jedhaniiisa kadhatan. **39** Phexrosis ka'ee isaan wajjin deeme;akkuma inni achi ga'eenis gara kuttaa darpii sanaattiisa geessan. Haadhonnii hiyyeessaa hundinuu isa bira dhaabatanii koottii fi wayyaa biraan Kan Doqrqaan yeroo isaan wajjin turte hojette sana isatti argisiisanii boo'a turan. **40** Phexrosis hunda isaanii gad baaseejilbeenfatee Waaqa kadhate; reeffa sanattis garagalee, "Xaabiitaa ka'il" jedhe. Isheenii ija ishee banattee Phexrosin argite; kaatees ni teesse. **41** Innis harka qabee ishee kaase; amantootaa fi haadhota hiyyeessaa waamee jiraattu taatee isaan fuulduro dhaabe. **42** Kunis Yoophee hunda keessatti beekame; namoonni baay'eenis Gooftaatti amanan. **43** Phexrosis Yoophee keessa gogaa duugduu Simoon jedhamu tokko bira guyyaa hedduu ture.

10 Namichi Qorneelewoos jedhamu tokko Qiisaariyya keessa ture; innis kutaa, "Humna waraana liixaaliyya" jedhamu keessatti ajajaa dhibbaa ture. **2** Qorneelewoosii fi maatiiniisa hundinuu warra Waaqaaf bulanii fi warra Waaqa sodaatan turan; innis warra rakkatanifi arjummaadhaan kenna ture; yeroo hundas Waaqa kadhata ture. **3** Innis gaafa tokko ergamaa Waaqaaf tokko isaa gara isaa dhufee, "Yaa Qorneelewoos!" jedhuun guyyaa keessaa gara sa'atii sagalitti ifaan ifatti mul'ataan arge. **4** Qorneelewoosis sodaan ija babaasee isa ilaa, "Yaa Gooftaa, maal barbaadda?" jedhe gaafate. Ergamaan Waaqaaf sun immoo akkana jedhee deebise; "Kadhanna keetii fi kennaa ati hiyyeyyiidhaaf kennitu aarsaa yaadachaa ta'ee fuula Waaqaaf duratti ol ba'eera. **5** Ammaa Yoopheetti nama ergitiin Simoon isaa

Phexros jedhamu sana as fichiisi. **6** Innis namicha gogaa duugu kan Simoon jedhamu kan manni isaa qarqara galaanaatti argamu tokko bira jira." **7** Qorneelewoosis yommuu ergamaan Waqaaf kan isatti dubbate sun deemeti tajaajiltoota isaa keessaa nama lama, warra isa eegan keessaa immoo loltuu Waqaaf bulu tokko waamee, **8** waan kana hunda itti himee Yoopheetti isaan erge. **9** Guyyaa itti aanuttis utuu warri ergaman sun karaa jiranuu, yeroo isaan magalaatti dhi'atanitti Phexros gara sa'atii ja'aatti kadhannaaf bantii manaatti ol ba'e. **10** Innis beela'ee waan nyaatu barbaade; utuu isaan qopheessaafii jiranuu akka waan yaadaan fudhatamee ta'e. **11** Samii banamee fi waan akka wayyaa bal'aa tokkos isaa roga isaa afraniin qabamee lafatti gad buufamu arge. **12** Wayyaan sunis bineensota miilla afuri, uumamawwan lafa irra loo'anii fi simbirroota samii kanneen gosa hundaa of keessaa qaba ture. **13** Sagaleen tokkos, "Yaa Phexros, ka'iitii qaladhuu nyaaadhu" jedheen. **14** Phexros garuu deebisee, "Yaa Gooftaa, hin ta'u! Ani takkumaa waan balfamaa yookaan waan xuraa aa hin nyaanne" jedhe. **15** Sagaleen sunis yeroo lammaffaa, "Ati waan Waaqni qulqulleesseen xuraa'aa hin jedhin" jedheen. **16** Wanni kunis yeroo sadii ta'e; wayyaan sunis yommusuma deebi'ee samiitti ol fudhatame. **17** Utuu Phexros waa'ee hiikkaa mul'ata sanaa dinqisifachaa jiruu namoonni Qorneelewoos erge sun mana Simoon iyyafachaa dhufanii karra dura dhaabatan. **18** Isaanis lallabani, "Simoon inni Phexros jedhamu tokko as jiraa?" jedhanii gaafatan. **19** Ammas utuu Phexros waa'ee mul'ata sanaa yaadaa jiruu, Hafuurri Qulqulluun akkana isaan jedhe; "Yaa Simoon, kunoon namoonni sadii si barbaaduutti jiru. **20** Ka'iitii gad bu'i. Isaan wajjin deemuus hin shakkin; anatu isaan ergetei." **21** Phexrosis gara namoota sanaatti gad bu'e, "Namni isin barbaadaa jirtan ana; maaliif dhuftani?" jedheen. **22** Jarri sunis akkana jedhanii deebisan; "Nu ajajaa dhibbaa kan Qorneelewoos jedhamu tokko bira dhufne; inni nama qajeelaa fi nama Waaqa sodaatu kan Yihuudoota hunda birattis kabajamuu dha; ergamaan Waaqaaf qulqulluun tokko akka inni mana isatti si waamsisee waan ati jettu dhaga'uuf isatti dubbate." **23** Phexrosis namoota sana manatti ol galchee keessumsiise. Guyyaa itti aanutti Phexros ka'ee isaan wajjin deeme; obboloomni tokko tokkos Yoopheedhaa ka'aniiisa wajjin deeman. **24** Isaanis guyyaa itti anau Qiisaariyaatti galan; Qorneelewoosis firoota isatti fi michoota isaa warra isatti dhi'atan walitti waamee isaan eegaa ture. **25** Akkuma Phexros mana seeeneen Qorneelewoosisa simatee isaaaf sagaduuf jedhee miilla isaa irratti kufe. **26** Phexros garuu, "Ka'il Anis namuumatii" jedhe ol isaa qabe. **27** Phexrosis isa wajjin dudubbachaa mana seeenee namoota walitti qabaman hedduu arge. **28** Innis akkana isaanii jedhe; "Akka Yihuudiin tokko nama ormaa wajjin tokkummaa qabaachuu fi itti dhi'aachuu seera keenya hin ta'in isin mataan keessan iyuu beektu; garuu Waaqni akka ani nama tokkoonuu jibbamaa yookaan xuraa'aa hin jenne natti argisiiseera. **29** Kanaaf yommuu isin nama natti ergitanitti ani mormii tokko malee dhufe; egaa waan isin na waamtaniiif beekuu nan barbaada." **30** Qorneelewoosis akkana jedhee deebise: "Bultii afuriin dura, sa'atiidhumaa kanatti, ani sa'atii sagalitti mana kootti kadhachaan ture. Akkuma tassaa namichi wayyaa adii qaanqee uffatu tokko na dura dhaabatee. **31** akkana jedhe; "Yaa Qorneelewoos, Waaqni kadhanna kee dhaga'eera; kennaa ati hiyyeyyiif kennitus yaadateera. **32** Yoopheetti nama ergitiin Simoon isa Phexros jedhamu sana waamsisi. Inni mana Simoon namicha gogaa duugu kan qarqara galaanaa jiraatu sanaa jira." **33** Kanaaf ani yeruma sana nama ergeen si waamsise; atis baga dhufte. Egaanu hundinuu waan akka ati nutti himtu Gooftaan si

ajaje hunda dhaga'uuf jennee as fuula Waaqaa dura jirra." **34** Phexrosis akkana jedhee dubbachuu jalqabe; "Ani amma akka Waaqni nama Wal hin caalchifne dhugumaan nan hubadha. **35** Garuu saba hundumaa keessaa namni isa sodaatuu fi namni waan qajeelaa hoijetu kam iyyuu fuula isaa duratti fudhatumaa dha. **36** Isin ergaa Waaqni karaa Yesuus Kiristoosiin nagaa labsuudhaan saba Israa'elitti erge sana beektu; Yesuus Kiristoos kun Gooftaa waan hundaa ti. **37** Isin waan Cuuphaa Yohannis lallabee booddee Galiilaadhaa jalqabee Yihuudaa hunda keessatti ta'e sana ni beektu. **38** Kunis akka Waaqni Yesuus nama Naazreeti sana Hafiuur Qulqulluu fi humnaan dibee fi akka Yesuus waan gaarii hoijechaa fi warra humna diyyabiloos jala turan fayyisaa biyya hunda keessa nanaanna'e dha; Waaqni isa wajjin tureetii. **39** "Nus waan inni biyya Yihuudootaati fi Yerusaalem keessatti hoijete hundaaf dhuga baatota. Isaan fanno irratti fannisanii isa ajjeesaa. **40** Waaqni immoo guyyaa sadaffaati warra du'an keessaa isa kaase; akka inni namatti mul'atus godhe. **41** Inni nama hundatti hin mul'anne; garuu nu dhuga baatota Waaqni duraan dursee filatetti fi erga inni warra du'an keessaa ka'ee booddee isa wajjin nyaannee dhugnetti mul'ate. **42** Innis akka nu namootatti lallabnuu fi akka inni nama Waaqni warra jiranii fi warra du'an irratti abbaa murtii godhee muude ta'e akka dhugaa baanuuf nu ajaje. **43** Raajonni hundinuu akka namni isatti amanu hundi maqaasisaatiin dhifamaa cubbuu argatu waa'ee issa dhugaa ba'u. **44** Utuma Phexros amma illee waan kana dubbachaa jiruu, Hafiuur Qulqulluu warra dubbi sana dhaga'aa turan hunda irra bu'e. **45** Amantoonni dhagna qabatan kannene Phexros wajjin dhufan sun waan kennaan Hafiuura Qulqulluu Namoota Ormaa irriti illee dhangala'eef ni dinqifatan; **46** isaan jaraa afaan haaraa dubbatanii fi Waaqas jajatan dhaga'anirriutii. Phexrosis akkana jedhe; **47** "Akka namoonni akkuma keenya Hafiuura Qulqulluu argatan kunneen hin cuuphamenee namni bishaan dhowwachuu danda'u eenyu?" **48** Innis akka isaan maqaas Yesuus Kiristoosittti cuuphaman ajaje; isaanis akka Phexros bultii xinnoo isaan bira turuuf isa kadhatan.

11 Ergamooni fi obboloonni Yihuudaa keessa jiran akka Namoonni Ormaas dubbi Waaqaa fudhatan dhaga'an. **2** Kanaaf yommuu Phexros Yerusaalemitti ol ba'etti amantoonni dhagna qabatan isaan morman; **3** akkanas jedhan; "Ati maaliif mana namoota dhagna hin qabatinii dhaqxee isaan wajjin nyaatte?" **4** Phexrosis akkana jedhee waan ta'e sana tokko tokkoon isaanii ibsuu jalqabe. **5** "Ani magaalaa Yoophee keessatti kadhananaa irran ture; akka waan yaadaan fudhatamuus ta'ee waan akka wayyaa bal'aa tokko isaa roga isaa afraani qabamee samii irraa gad buufamuul'ataan arge. Innis iddo anit turetti gad dhufi. **6** Anis xiyyeffadhee ilaalee bineensota miilla afurii, bineensota bosonaa, uumamawwan lafa irra loo'anii fi simbirroota samii nan arge. **7** Anis sagalee, 'Yaa Phexros, ka'itiif qaladhuu nyaadhu' naan jedhu tokkon dhaga'e. **8** "Ani garuu deebisee, 'Yaa Gooftaa, hin ta'u! Takkumaa wanni balfamaan yookaan wanni xuraa'an tokko iyyuu afaan koo hin seenne' jedhe. **9** "Sagaleen sunis yeroo lammaffaa samii irraa, 'Ati waan Waaqni qulqulleesseen xuraa'aa hin jedhin' jedhe. **10** Wanni kunis yeroo sadii ta'e; kana booddees hundumti isaa amma illee samiitti ol fudhatame. **11** "Yommusuma namoonni Qisaaariyaadhaa natti ergamaan sadii mana ani jiraachaa ture sana dura dhaabatan. **12** Hafiuur Qulqullunis akka an shakkii tokko malee isaan wajjin deemu natti hime. Obboloonni kunneen ja'aanis na wajjin deeman; nus mana namichaa ol seenne. **13** Innis akka ergamaa Waaqaa kan mana isaa keessatti itti mul'ate tokko arge nutti hime; ergamaan sunis akkana isaan jedhe;

'Yoopheetti nama ergiitii Simoon isa Phexros jedhamu sana waamsisi; **14** inni ergaa sii fi namoonni mana keetti hundinuu ittiin fayyitan sitti hima.' **15** "Akkuma anidubbachuu jalqabeen, Hafiuur Qulqullun akkuma jalqabbati nurra bu'e sana isaan irras bu'e. **16** Anis waan Gooftaan, 'Yohannis bishaaniin cuuphe; isin garuu Hafiuur Qulqulluudhaan cuuphamtu' jedhee ture sana nan yaadadhe. **17** Kanaafuu erga Waaqni kennaadhuma yeroo nu gooftaa Yesuus Kiristoosittti amanne nuu kenne sana isaaniifis kennee Waaqaan mormuu an eenyu?" **18** Isaanis waan kana dhaga'anii cal'isan; "Yoos Waaqni qalbii jijiirrataniii jiraachuu Namoota Ormaatiifis kenneera" jedhanii Waqa galateeffatan. **19** Warri sababii ari'atama Isxifaanossiitka eettiin bittinnaa'anii turan sun ergaa sana Yihuudoota qofatti himaa hamma Finiqee, Qophiroosii fi Anxookiyaatti deeman. **20** Isaan keessaa namoonni Qophiroosii fi Qareenaa irraa dhufan tokko tokko garuu Anxookiyaahaa dhaqanii oduu gaarii waa'ee Gooftaa Yesuus Giriikotattis himuu jalqaban. **21** Harki Gooftaa isaan wajjin ture; namoonni hedduunis amamanii Gooftaatti deebi'an. **22** Oduu kunis gurra waldaa kiristaanaa ishee Yerusaalem jirtuu seene; isaanis Barnaabaasin Anxookiyaatti ergan. **23** Innis yommuu achi ga'ee Ayyana Waaqaa argettii ni gammade; akka isaan garaa tokkoon Gooftaaf amamanianii jiraatanifiis isaan hunda jajjabeesse. **24** Inni nama gaarii Hafiuura Qulqulluu fi amantiidhaan guutame ture; namoonni baay'enis Gooftaatti dabalamen. **25** Barnaabaasis Saa'olin barbaaduu jedhee Xarsees dhaqe; **26** Yommuu isa argettis Anxookiyaatti isagees. Isaanis waggaatokko guutuu waldaa sanaan wal ga'anii namoota baay'ee barsisan. Barattoonis yeroo jalqabaatiif Anxookiyaatti, 'Kiristaana' jedhaman. **27** Giddiudhuuna sana rajonni tokko tokko Yerusaaleemiin ka'anii Anxookiyaatti gad bu'an. **28** Isaan keessaa namichi Agaabooz jedhamu tokko ka'ee dhaabatee akka beelli guddaan issa addunyaa hunda irratti bu'u Hafiuuran dubbate. Wanni kunis bara mo'umsa Qilaawudewoos Qeesaar keessa ta'e. **29** Barattoonis tokkoon tokkoon isaanii akkuma dandeettii isaanittti obboloota Yihuudaa keessa jiraatan gargaaru murteessan. **30** Isaanis harka Barnaabaasi fi harka Saa'olitti gargaarsa isaanii maanguddootaatti erguu gargaarsa kennan.

12 Baruma sana keessa Heroodis mootichi isaan ari'achuuf jedhee miseensota waldaa kiristaanaa tokko tokko qabe. **2** Innis Yaaqoob obboleessa Yohannis goraadeen ajjeese. **3** Yommuu akka warni kun Yihuudoota gammachiise argettis, ittuma fucee Phexrosin qabsiise. Wanni kunis yeroo Ayyana Maxinoo keessa ta'e. **4** Erga isa qabee booddee akka isaan isaeeganif jedhee gareewwan loltootaa fur kanneen tokkoon tokkoon isaanii loltoota fur afur of keessa qabanitti dabarsee isaa kenuudhaan, mana hidhia keessa isaa buuse; kanas ayyaana Faasiika booddee fuula uummataa duratti dhi'eessie isaa qoruuf godhe. **5** Kanaafuu Phexros mana hidhia keessatti eegamaa ture; waldaan kiristaanaa garuu jabeessitee waa'ee isaatifi Waaqa kadhachaa ture. **6** Edumtii guyyaa Heroodis itti Phexrosin dhi'eessuuf ture sanaa Phexros foncaa lamaan hidhamee loltoota lama gidduu rafaa ture; loltooni kaanis balbala dura dhaabatanii mana hidhia sana eegaa turan. **7** Akkuma tasaas, ergamaan Gooftaa tokko mul'ate; kutaa mana hidhia sana keessattis ifni ife; ergamaan sunis cinaacha Phexros tuqee isaa dammaqsuudhaan, 'Dafii ka'il'i' jedheen. Foncaan sunis harka isaa irraa harca'e. **8** Ergamaan Waaqaa sunis, 'Uffataa kee uffadhu; kophee kees ka'adhu' jedheen. Phexrosis akkasuma godhe. Ergamaan sunis, "Wayyaa kee marxfadhuutii na faana bu'i" jedheen. **9** Phexrosis isaa duukaa bu'ee mana hidhaatii ba'e; innis waan mul'ata argu

se'e malee akka warri ergamaan Waaqaa hojjechaa ture sun dhugaa ta'e hin beekne. **10** Isaanis waardiyyaa duraatii fi isa lammaffaa bira darbanii balbala sibilaan kan magaalatti gad baasu bira ga'an; balballi sunis ofumaan banameef; isaanis gad ba'anii utuu daandii tokko irra gad bu'aan jiranuu ergamaan sun isa biraa sokke. **11** Phexros qalbii isaatii deebi'e, "Ani amma akka Gooftaan ergamaa isaa ergee harka Heroodisii fi waan Yihuudoonni natti yaadaa turan hunda jalaa na baase shakkii malee beekeera" jedhe. **12** Innis erga waan kana hubatee booddee mana Maariyaam haadha Yohannis isa Maarqos jedhamu sanaa iddo itti namoonni baay'een walitti qabamanii kadhachaa turan dhaqe. **13** Yommuu Phexros balbala alaa rurrukutetti intalli hoijettuu Roodaa jedhamtu tokko ilaaluu dhufte. **14** Isheenis yommuu sagalee Phexros hubattetti akka malee gammadde; balbala banuu dhiiftees figdeel oe deebitee akka Phexros balbala dura dhaabatu himte. **15** Isaanis, "Ati maratteerta!" jedhaniin; isheen garuu cimsitee akka wanni kun akkasuma ta'e dubbatte; isaan immoo, "Yoos ergamaa isaa ti!" jedhan. **16** Phexros garuu ittuma fufee balbalicha rurrukute; isaanis yommuu bananitti, isa arganii dingifatan. **17** Phexrosis akka isaan cal'isaniif harkaan itti hime; akka itti Gooftaan mana hidhaatiisa baases isaanitti odesesse; innis, "Waan kana Yaaqoobi fi obbolootatti himaa" isaanini jedhe; achii ka'es lafa biraa dhaqe. **18** Yommuu bari'etti raafamni guddaan isaa loltoota giddiutti uumame; isaanis, "Phexros maal ta'e?" jedhaniin wal gaggaaftatan. **19** Heroodisis cimsee barbaadee isa dhabnaan eegdota sana jabeessee qoree akka isaan ajjeefaman ajaje. Heroodis Yihuudaadhaa ke'ee Qiisaariyaatti gad bu'ee xinno achi jiraate. **20** Innis warra Xiroosii fi Sidoonaatti akka malee aare; isaanis tajaajilaa mootichaamamanamaa Bilaasxoos jedhamu tokko michoomfataniit tokkummaan gara mootichaah dhaqanii araara kadhatan; biyyi isaanii biyya mooticha sanaa irraa midhaan nyaataa argachaa jiraatteeti. **21** Guyya beellamaattis Heroodis uffataa moothii uffateeteessoo isaa irra taa'e; uummattattis dubbate. **22** Namoonnis, "Kun sagalee Waaqaati malee sagalee namaa miti" jedhaniii iyyan. **23** Heroodisis waan Waaqaaf ulfina hin kenniniif yeruma sana ergamaan Waaqaa tokko isa dha'e; innis raammoodehaan nyaatamee du'e. **24** Dubbiin Waaqaa garuu ittuma fufee guddachaa, babal'achaas deeme. **25** Barnaabasiif fi Saa'ol erga ergama isaanii fixataniit booddee Yohannis isaa Maarqos jedhamu sana fudhatanii Yerusaalemii deebi'an.

13 Waldaa kiristaanaa Anxookiyyaa keessa Raajotaa fi barsiistotatu ture; isaanis Barnaabaas, Sim'i'oona isaa Niiger jedhamu, Luukiyos nama Qareenaa, Maanaa'en isaa Heroodis bulchaa sana wajjin guddatee fi Saa'ol fa'a. **2** Utuu isaan Gooftaa tajaajilaa, soomaas jiranuu Hafuurrii Qulqulluun, "Barnaabaasiif fi Saa'olin holjiin ari itti isaan waammadheef naa filaa" jedhe. **3** Kanaaf isaan erga soomanii kadhatanii booddee harka isaanii jara irra kaa'anii isaan ergan. **4** Isaan lachuu Hafuu Qulqulluudhaan ergamanii Seluuqiyatti gad bu'an; achii ka'anii dooniin Qophiroos dhaqan. **5** Yommuu Salaamii, ga'anittis manneen sagadaa Yihuudootaa keessatti dubbi Waaqaa lallaban; Yohannis isaan gargaaruuf isaan bira ture. **6** Isaanis yommuu biyyoota bisaaniin marfaman sana hundumaa keessa ba'anii hamma Phaafoositti dhufanitti, Yihuudii falaltichaa fi raajii sobaa kan maqaan isaa Baaryeusuus jedhamu tokkotti dhufan. **7** Innis namicha hubataa bulchaa biyyaa ta'e kan Sergiyoos Phaaawulos jedhamu tokko wajjin ture. Bulchaan sunis waan dubbi Waaqaa dhaga'u barbaadeef nama ergee Barnaabaasiif fi Saa'olin waamsifate. **8** Eliimaas falaltichi kan hiikkaan maqaan isaa afaan Giriikiin akkasuma ta'e sun garuu bulchaa biyyaa

sana amantii irraa deebisuuf jedhee isaaniin morme. **9** Saa'ol inni Phaaawulos jedhamu sun garuu Hafuu Qulqulluudhaan guutamee Eelimaasin hubatee ilaaleeakkana jedheen; **10** "Ati ilma diiyyaabiloosii fi diina qajeelummaa hundaa til! Sobaa fi gowwoomsaa gosa hundaatiinis guutameerte. Ati karaa Gooftaa isaa qajeelaan sana jal'isuu hin dhiiftuu? **11** Kunno amma harki Gooftaa sitti ka'eera; atis jaamtee yeroof ifa aduu arguu ni dadhabda." Yeruma sana hurrii fi dukkanni isaa irra bu'e; innis nama harka qabee isaa qajeelchu barbaaduu jalqabe. **12** Bulchaan biyyaa sunis waan kana arginaan amane; barsiisa waa'ee Gooftaa dinqifatee tureetii. **13** Phaaawulosii fi miiltonni isaa Phaafoosii bidiruudhaan ka anii Phergeen ishee Phamfiliyaa sana dhaqan; Yohannis achitti isaan dhiisee Yerusaalemietti deebi'e. **14** Isaan garuu Phergeenii ka'anii gara Anxookiyyaa ishee Phisiidiyatti argamtuu dhufan; guyyaa Sanbataas mana sagadaa seenanii tataa'an. **15** Bulchitoonni mana sagadaa sanaas erga kitaabonni Seeraatii fi Raajotaa dubbifamanii booddee nama isaanitti erganii, "Yaa obboloota, yoo dubbi gorsaa uummataaf qabaattan mee dubbadhhaa" jedhaniin. **16** Phaaawulos ka'ee dhaabatee harkaan mallattoo argisiiseeakkana jedhe; "Yaa namoota Israa'el, isin warri Waaqa sodaattanis mee na dhaga'aa! **17** Waaqni saba Israa'el abbootii keenya filate; innis yeroo isaan biyya Gibxi jiraachaa turanitti sabicha saba guddaa godhe; irree jabaanis achii isaan baase; **18** gammoojiji keessattis gara wagga afurtamaa isaanii obse. **19** Biyya Kana'an keessaaas saboota torba balleessee lafa isaanii akka dhaalaatti saba isaatifi kenne. **20** Wanni kun hundinuu gara wagga 450 fudhatte. "Kana booddees Waaqni hamma bara Saamu'el rajjichaatti abbootii murtii isaanifi kenne. **21** Yommuu isaan akka inni moothi kennuufi isaa kadhatanitti Waaqni gosa Beniyaam keessaa Saa'ol ilma Qiishi isaanifi kenne; Saa'olis wagga 40 isaan bulche. **22** Waaqni Saa'olin moootummaa irraa buusee Daawitin moothi isaanii godhe; innis, 'Ani nama akka garaa koo Daawit ilma Issey argadheera; inni waan ani akka inni hoijetu fedhu hunda ni hoijeta' jedhee waa'ee Daawit rageesseera. **23** "Waaqnis akkuma abdachiise sana, sanyii nama kanaa keessa Yesuus fayyisaa saba Israa'elif fide. **24** Yohannis dhufatii Yesuus durattu cuuphaa qalbii jijiirrannaa saba Israa'el hundumatti lallabee ture. **25** Yohannis utuu ergama isaa guutachaa jiruu, 'Isin eenyu na seetu? Ani isin eegachaa jirtan miti. Garuu namni ani kophee isaa illee hiikuu hin malle tokko na duubaan ni dhufa' jedhe. **26** "Obboloota, yaa ijoollee Abrahaam, isin warri Waaqa sodaattanis, dubbiin fayyina kanaa nuu ergame. **27** Warra Yerusaalem keessa jiraatanii fi bulchitoonni isaanii waan Yesuusin hin beekiniif yookaan dubbi raajotaa isaa Sanbata Sanbata dubbifamu waan hin hubatinii isatti muruudhaan dubbi raajotaa sana guutan. **28** Isaanis yoo sababii du'a isatti mursiisuu danda'u argachuu baatan illee akka Yesuus ajjeefamuuf Phiilaaxoosin kadhatan. **29** Erga waan waa'ee isaa barreefame hunda guutatanii booddees fannoo irraa gad buusianii awwaala keessa isaa kaa'an. **30** Waaqni garuu warra du'an keessaa isaa kaase. **31** Innis warra isaa wajjin Galilaadhaan gara Yerusaalemietti ol ba'anittii guyyaa hedduu mul'ate; isaanis amma saba keenya durattu dhuga baatotaa isaa ti. **32** "Nus oduu nama gammachiisi isintti odeeessina; oduun kunis: Waaqni waan abbootii keenya abdachiise sana, **33** Yesuusin du'a kaasuuudhaan nuu ijoollee isaanitiif guuteera. Kunis akkuma faarfannaalammaffaa keessattiakkana jedhamee barreefamee dha; "Ati ilma koo ti; ani har'a si dhalcheera.' **34** Wanni Waaqni, akka inni gonkumaa hin tortorreef jedhee warra du'an keessaa isaa kaaseefakkana jedhamee dubbi kana keessatti barreefameera; "Ani eeba qulqullu fi mirkanaa'aa, isaa Daawit abdachiifame

sana isiniif nan kenna.' **35** Akkasumas iddo biraattiakkana jedha: "Qulqullichi kee akka tortoru hin gooto.' **36** "Daawitis baraa isaa keessa fedhi Waaqaa tajaajilee boqote; abbootii isaa biratti awwaalame; dhagni isaaas ni tortore. **37** Inni Waaqin warra du'an keessaa isaa kaase sun garuu hin tortore. **38** "Kanaaf yaa obboloota ko, isin akka karaa Yesuusiitiin dhifiammi cubuu isinitti lallabame akka beektan nan fedha. **39** Namni amanu hundinuu waan seera Museettiin furamuu hin danda'in hunda irraa karaa Yesuusiitiin furamuu ni danda'a. **40** Isinis akka wanni raajonni dubbatan sun isin irra hin geenyeyef of eeggadhaa; innis akkana jedha: **41** "Ilaala, isin quostota nana; dinqisiifadhaa; dhumaas; ani bara keessan keessa waan isin yoo namni tokko isinitti hime illee hin amanne tokko nan hojjedha." **42** Utuu Phaawulosii fi Barnaabaas mana sagadaati ba'uutti jiranuu namoonni sun akka isaan Sanbata itti aanu illee deeb'i'anii dubbii sana lallabaniif isaan kadhan. **43** Erga wal ga'in manaa sagadaga bittinnaa'ee booddee, Yihuudoonni fi namoonni amantiif Yihuudoottaa fudhatanii itti bulan baay'een isaan duukaa bu'an; Phaawulosii fi Barnaabaasis jara sana wajjin dudubbatanii akka isaan ayyana Waqaatti jiraataniif cimsanii isaan gorsan. **44** Sanbata itti aanutti nama muraasa malee uummanni magaalaa sanaa guutuun dubbii Gooftaa dhaga'uuf walitti qabame. **45** Yihuudoonni garuu uummata baay'ee arganii hinaaffaan guutaman; Phaawulosinis arrabsanii waan inni dubbateen morman. **46** Phaawulosii fi Barnaabaasis akkana jedhanii sodaa malee deebii kennanii; "Nu duraan dursinee dubbii Waqaqa isinitti himuu qabna ture; isin garuu dubbii sana diddaniif akka jireenyi bara baraa isinif hin malleetti waan of heddaniif kunoos, nu amma gara Namoota Ormaatti gara galla. (**aiōnios g166**) **47** Gooftaan akka jedhee nu ajajeeraati; "Ani akka ati Namoota Ormaatiif ifa taatee, hamma qarqara lafaatti fayyina geessituuf si filadheera." **48** Namoonni Ormaas yommuu waan kana dhaga'anitti gammadanii dubbii Gooftaa ulfeessan; warri jirenyaa barabaraatiif filataman hundinuu ni amanan. (**aiōnios g166**) **49** Dubbiin Gooftas naannoo sana hunda keessatti facaa fame. **50** Yihuudoonni garuu dubartoota bebeekamoo Waqaqa sodaatanii fi dura bu'otta magaalattii isaanitti tuttuqan; isaanis Phaawulosii fi Barnaabaas irrattia'atama kaasanii biyya isaanii keessaa isaan baasan. **51** Isaan garuu akka akeekkachisa isaaniiif ta'uuf, awwaara miilla isaanii dhadha'ataniif Iqooniyoonitti qajeelan. **52** Barattooniis gammachuu fi Hafuura Qulqulluudhaan guutaman.

14 Phaawulosii fi Barnaabaas akkuma amala isaanii Iqooniyoonitti mana sagadaa Yihuudoottaa seenan; achittis waan akka gaarii dubbatanii Yihuudoonni fi Giriikoni hedduun ni amanan. **2** Yihuudoonni hin amanin garuu Namoota Ormaa kakaasanii akka isaan obbolootaan mormaniif yaada isaanii hammeesan. **3** Phaawulosii fi Barnaabaas sodaa malee waa'ee Gooftaa dubbachaa yeroo dheraa achi turan; Gooftanis akka isaan mallattoo fi dinqii hoijetan isaan dandeessisuudhaan dubbii ayyanaa isaa mirkaneesse. **4** Uummanni magaalaa sanaas gargar qoodame; garri tokko Yihuudoottaa wajjin, kaan immoo ergamoota wajjin dhaabate. **5** Namoonni Ormaatiif fi Yihuudoonni bulchitoota isaanii wajjin isaan dhiphisu fi dhagaadhaan isaan tumuuf mari'atan. **6** Jarri garuu waan kana beekkatanii magaalaa wwan Liqaa'oonyaa kanneen Lisxiraanii fi Darbeen jedhamanitti, gara biyya naannoo sanaattis baqatan. **7** Achittis wangeela lallabuu itti fufan. **8** Lisxiraan keessa namichi miilla isaa laamsha'e, kan dhaloota isaatii jalqabee naafaa turee fi takkumaa miillaan deemee hin beekin tokko taa'aa ture. **9** Innis yeroo Phaawulos dubbatutti isa dhalgeeffachaa ture; Phaawulosis

hubatee isa ilaalee akka namichi sun fayyuuf amantii qabu arge; **10** sagalee guddaaadhaanis, "Ka'ii miilla keetiin dhaabadhu!" jedheen. Namichi sunis ol utaalee ka'e; miillaan deemuus jalqabe. **11** Namoonnis yommuu waan Phaawulos hoijete organitti, sagalee isaanii ol fudhatanii afaan Liqaa'oonyaaatiin, "Waaqonni bifa namaatiin nutti gad bu'aniru!" jedhan. **12** Isaanis Barnaabaasiin, "Ze'oos" jedhan; Phaawulos immoo waan inni dubbataa hangafa tureef, "Hermeneen" jedhanii. **13** Lubni Ze'oos uummata wajjin aarsaa isaanii dhi'eessuu barbaadee sangootaa fi daraaraa fo'ame gara balbala magaalatti fide; manni qulqullummaa Diyas magaalaa sanaan alatti argama ture. **14** Ergamoonni jechuunis Barnaabaasiin fi Phaawulos garuu yommuu waan kana dhaga'anitti wayyaa isaanii tarsaasani iyaa fiiganii uummata keessa seenan; akkanas jedhan; **15** "Yaa jarana, isin maalif waan kana gootan? Nus namuma akka keessanii ti. Akka isin waan faayidaa hin qabne kana irraa deebitanii Waqaqa jiraataa isaa samii, lafa, galaanaa fi waan isaan keessa jiru hunda uumetti deebitaniiif no oodu gaarii isinitti himna. **16** Inni bara durii keessa akka saboonti hundinuu akkuma fedhanitti jiraatanaa isaan dhiise; **17** ta'us dhuga ba'umsa malee of him dhiifine. Bokkaa samii irraa roobsee midhaanis yeroo isatti isinii kennee, garaa laafummaa isaa argisiiseera; soora hedduus isinii kennee garaa keessan gammachuudhaan guuta." **18** Jarri garuu dubbii kanaan iyyuu rakkina guddaaadhaan akka tuunni sun aarsaa isaanif hin dhi'eessine of irraa deebisan. **19** Yihuudoonni tokko tokko Anxookiyyaa fi Iqooniyoonii dhufanii uummata gara ofii isaaniiitti deebifatan. Phaawulosin dhagaadhaan tumanii waan inni du'e se'aniis lafa irra harkisaa magaalaa keessaa gad isa baasan. **20** Inni garuu yeroo barattooni isatti naanma'anitti ka'ee magaalaa seene; guyyaa itti aanutti immoo Barnaabaas wajjin magaalaa Darbeennitti qajeeli. **21** Isaanis erga magaalaa sanatti wangeela lallabaniif namoota hedduu barattoota godhatanii booddee Lisxiraanitti, Iqooniyoonii fi Anxookiyyaatti deebi'an. **22** Isaanis, "Nu mootummaa Waqaatti galuudhaaf rakkina baay'ee keessa darbuu qabna" jedhanii barattoota jajjabeessaa, akka isaan amantiitti cimaniifis gorsaa turan. **23** Phaawulosii fi Barnaabaas tokko tokko waldaa kiristaanaa keessatti maanguddoota muudaniifii kadhaa fi soomaan Goofticha isaan itti amananitti dabarsanii isaan kennan. **24** Phisiidiyya keessa darbanii Phamfiliyya seenan. **25** Phergeennitti dubbicha lallabaniif Axaaliyaatti gad bu'an. **26** Axaaliyaadhaa ka'anii gara iddo itti hojii amma fixatan kanaaf ayyanaa Waqaatti imaanaa kennamanii turanii Anxookiyyaatti doonin deebi'an. **27** Akkuma achi ga'aniinis waldaa kiristaanaa walitti qabnii waan Waaqni karaa isaaniiitiin hoijete hundaa fi akkamitti akka inni Namoota Ormaatiif balbala amantiif banes isaanitti himan. **28** Isaanis barattoota wajjin yeroo dheeraa achi turan.

15 Namoonni tokko tokko Yihuudaa gara Anxookiyyaatti gad bu'anii, "Isin yoo akkuma seera Museetti dhagna qabachuu baattant fayyuun hin daneessan" jedhanii obboloota barsiisa turan. **2** Kunis akka Phaawulosii fi Barnaabaas jara wajjin wal diddaa fi wal morkii cima keessa seenan isaan godhe; kanaaf Phaawulosii fi Barnaabaas waa'ee dubbii kanaatiif jedhanii akka Yerusaalemitti ol ba'anii ergamootaa fi maanguddoota bira dhaqaniif amantoota tokko tokko wajjin filataman. **3** Waldaan kiristaanaa isaan ergite; isaanis akka Namoonni Ormaa Waaqatti deebi'an odeeessaa Finiiquee fi Samaariyya keessa darban. Oduun kunis obboloota hunda akka malee gammachiise. **4** Yommuu isaan Yerusaalem ga'anitti waldaan kiristaanaa, ergamoonni fi maanguddoonni isaan simatar; isaanis waan Waaqni karaa isaaniiitiin hoijete hundaa jaratti himan. **5** Amantoonni garee

Fariisotaa tokko tokko garuu ka'anii dhaabatanii, "Namoonni Ormaa dhagna qabachuu qaban; akka seera Musee eeganiifis itti himamuu qaba" jedhan. **6** Ergamoonnii fi maanguddoorni dubbii kana ilaaluuf walitti qabaman. **7** Phexrosis falmii gudduna booddee ka'ee dhababate akkana isaanii jedhe; "Yaa obbolota, isin akka Waaqni yeroo gabaabaan dura akka Namoonni Ormaa afaan koo irraa dubbii wangeelaah dhaga'anii amananii jedhee isinuma keessaa na filate beektu. **8** Waaqni yaada garaa namaa beeku sun akkuma nuuf kenne sanatti isaaniihisi Hafuura Qulqulluu kennuudhaan akka isaan simate mirkaneesse. **9** Innis sababii garaa isaanii amantiin qulqulleesseef, nuu fi isaan gidduutti garaa garummaa tokko illee hin goone. **10** Yoos maaliif waanjoo nus abbootiin keenyaa baachuu hin danda'in morma barattoota irra kaa'uudhaan Waqaq qortu ree? **11** Nu akka ayaanaa Gooftaa keenya Yesuusiitiin fayyinu ni amanna; isaanis akkasuma ni fayyu." **12** Yommuu Barnaabaasi fi Phaawulos waa'ee mallattoo fi dinqii Waaqni harka isaaniihiin Namoota Ormaa keessatti hojijete sanaa dubbatanitii yaa'iin guutuun cal'isee isaan dhaga'aa ture. **13** Erga isaan dubbatanii fixanii booddees Yaqqob akkana jedhe; "Yaa obbolota, mee na dhaggeeffadhaa! **14** Simoonis akka Waaqni duraan durseee Namoota Ormaa keessaa saba tokko ofii isaatii filachuun jaalala isaa argisiise nutti himeera. **15** Dubbiin rajjotaas waan kana wajjin walii gala; innis akkana jedhamee barreffameera: **16** "Kana booddee arii nan deebi'a; dunkaana Daawit kan kufe sana deebisee nan ijaara; diigamaa isaa immoo deebisee nan ijaara; deebisees nan dhaaba; **17** kunis akka namoonni hafan jechuunis, Namoonni Ormaa warri maqaa kootiin waamaman hundinuu gooftaa barbaadanii" **18** jedha Goofitchi waan bara dheeraaf beekame hojjete sun. (*aion g165*) **19** "Kanaaf nu akka murtii kootiiti Namoota Ormaa kanneen Waaqattii deebi'an rakkisu hin qabnu. **20** Qooda kanaa akka isaan nyaata waaqonni tolfamoon xureessan, sagaagalummaa, foon horii hudhamee du'eetii fi dhiiga lagataniif xalayaa barreessinee itti himuu qabna. **21** Seerri Musee dhaloota duriitii jalqabee magaalaa hunda keessatti lallabamaa ture; manneen sagadaa keessatis Sanbata Sanbata ni dubbifama." **22** Yommus ergamoonnii fi maanguddoorni miseensota waldaa kiristaanaa guutuu wajjin tokko ta'anii namoota isaanii keessaa tokko filatanii Phaawulos fi Barnaabaas wajjin gara Anxookiiyaatti erguu murteessan; isaanis namoota lama jechuunis Yihuudaa isaa Barsiyan jedhamuu fi Siilaas kanneen obbolota keessatti dura bu'otta turan sana filatan. **23** Xalayaa armaan gad jiru kanas isaanitti ergan: Obbolota keessan, ergamootaa fi maanguddoota irraa; Gara Namoota Ormaa kanneen amanan warra Anxookiiya, Sooriyya fi Kiilqiyya keessa jiraataniitti; Nagaa isinii dhaamna. **24** Nu akka namoonni tokko tokko eeyyamaa keenya malee nu biraa ba'anii waan dubbataniil qalbii isin raasanii isin jeeqan dhageenyeyerra. **25** Kanaafuu nu hundi namoota tokko tokko filannee obbolota keenya jaallatamoo Barnaabaasi fi Phaawulos jechuunis **26** namoota maqaa Goftaa keenya Yesuus Kiristoosiitiif jedhanii jireenyaa isaanii kennan isinitti erguuf walii galla. **27** Kanaafuu akka isaan waanuma nu barreessinee sana dubbii afaanittii isinii mirkaneessaniif jennee Yihuudaa fi Siilaasin ergineerra. **28** Waan barbaachisaa armaan gad jiru kana malee akka nu ba'aa tokko illee isin irra hin keenye Hafuuri Qulqulluun jaallateera; nus itti gammannerrea; **29** kunis akka isin nyaata waaqota tolfamoo aarsaa dhi'eefamu, dhiiga, foon horii hudhamee du'eetii fi sagaagalummaa lagattanii dha. Isin yoo waan kana irraa of eegdan, waan qajelaa hojjettan. Nagaatti. **30** Jarri sunis ergamanii Anxookiiyaatti gad bu'an;

achittis amantoota walitti qabani xalayaa sana itti kennan. **31** Amantoonnis yommuu xalayaa sana dubbisanitti gorsa jajjabeessaa sanatti ni gammadan. **32** Yihuudaa fi Siilaas warri mataan isaanii iyuu raajota turan sun dubbii baay'een obbolota gorsanii jajjabeessan. **33** Erga isaan yeroo gabaabaa achi turanii booddees, obboloonni akka isaan warra isaan erganitti deebi'aniif nagaan isaan geggeessan. [**34** Siilaas immoo achumatti hafuu murteesse.] **35** Phaawulos fi Barnaabaas garuu Anxookiiyaatti hafanii namoota biraahedduu wajjin dubbii Gooftaa barsiisan; ni lallabanis. **36** Phaawulos bultii gabaabduu booddee Barnaabaasiin, "Mee kottu, magaalaawwan itti dubbii Gooftaa lallabne hundatti deebinee obbolota dubbinifaa; haala isaan keessa jiranis ni ilaalla!" jedhe. **37** Barnaabaasis Yohannis isa Maqrros jedhamu sana isaan wajjin fudhatee deemuu barbaade. **38** Phaawulos garuu sababii Maqrros isaan wajjin hojijitti fufuu didee Phamiliyaatti isaan dhiisee deemef akka inni isaan wajjin deemu hin jaallanne. **39** Kana irratti waldhabiisni gudduna gidduu isaanittii uumammaan gargar ba'an; Barnaabaasis Maqrrosin fudhatee dooniidhaan Qophiroositti qajeele. **40** Phaawulos immoo Siilaasin filatee erga obboloonni dabarsanii ayaanaa gooftaatti isa kennanii booddee ka'ee deeme. **41** Innis waldoota kiristaanaa jajjabeessaa Sooriyya fi Kiilqiyya keessa darbe.

16 Phaawulos ittuma fufee gara Darbeenii fi Lixxiraanii dhaqe; barataan Xiimotewos jedhamu kan haati isaa Yihuudii amantuutu taate tokkos achi ture; abbaan isaa garuu nama Girik ture. **2** Obboloonni Lixxiraanii fi Iqooniyoon keessa jiraatan waa'ee isaa waan gaarii dubbatan. **3** Phaawulos akka Xiimotewos isaa faana deemu barbaade; kanaaf sababii Yihuudoota naannoo sana jiraataniittiif jedhee dhagna isaa qabe; isaan hundinuu akka abbaan Xiimotewos nama Girik ta'e beeku turanitii. **4** Isaanis akkuma magaalaa tokko gara magaalaa kaaniitti darbanii akka namoonni ajamaniif jedhanii murtii ergamoonii fi maanguddoontiin Yerusaalem keessa jiraatan murteessan sana namootatti himan. **5** Kanaafuu walldoonni kiristaanaa amantiitti cimaa, baay'inaanis guyuma guyaan itti dabalamaa deeman. **6** Isaanis Hafuuri Qulqulluun akka isaan biyya Asiyaa keessatti dubbicha hin lallabne isaan dhowwinaan biyya Firiigiyatti fi Galaatiyyaa keessa darban. **7** Yommuu Miisiyyaa ga'anittis Biitaaniyyaa seenuu yaalan; Hafuuri Yesuus garuu isaanii hin eeyyamne. **8** Kanaafuu Miisiyyaa keessa ba'anii Xiroo'asitti gad bu'an. **9** Phaawulos halkan sana namicha Maqedooniyya tokko isaa dhaabatee, "Maqedooniyya kottutuutti nu gargaari" jedhee isaa kadhatu mul'ataan arge. **10** Nus erga Phaawulos mul'ataa sana argee booddee, Waaqni akka nu wangeela isaanitti lallabnuuf nu waamuu isaaat jennee Maqedooniyya dhaquuf qophoofnee kaane. **11** Xiroo'aspii dooniidhaan kaanee Saamotraaqeetti fiula deebifannaa qajeele; guyyaa itti aauu immoo Ne'aphoolisitti dabarre. **12** Achii kaanees Fiiliphisiyyus dhaqne; isheenis magaalaa beekamtuu aanaa Maqedooniyyaa kan kolonii mootummaa Roomaa jala turtue dha; nus magaalattii keessa guyyaa muraasa turre. **13** Guyyaa Sanbataa immoo magaalattii keessaa baanee gara lagaa iddo akka lafa kadhannaa itti argannu abdamne tokkootti gad buune; teeteenyes dubartoota achitti walitti qabamanitti dubbachuu jalqabne. **14** Warra nu dhaggeeffachaa turan keessas dubartii Liidiyya jedhamtu tokkotu ture; isheen daldaltuu wayyaa dhiilgee kan magaalaa Tiyaatiraatiif dhuftee, Waaqas waaqeffattuuf. Gooftaan akka isheen waan Phaawulos dubbatu qalbeeffattuuf qalbii ishee baneef. **15** Isheenis erga warra mana ishee jiraatan wajjin cuuphamtee booddee, "Yoo akka nama Gooftaatti amanu

tokkootti na ilaaltan, kottaatii mana koo turaa” jettee nu waamte; jabeessites nu kadhatte. **16** Gaaf tokko utuu iddo itti kadhatan dhaqnuu xomboree hafuura waa himsiisuu guutamte tokkoon walitti dhufne; isheen waa namaa himuu gooftota isheetiif maallaqa guddaa galchiti ture. **17** Isheen, “Namoonni kuneen tajaajiltotta Waaqa Waan Hundaa Olii kanneen karaa fayyinnaa isintti himanii dha” jettee iyyaa Phaawulosii fi nu duukaa buute. **18** Waan kanas guyyaa hedduu itti fufte; Phaawulos garuu waan akka malee aareef itti garagalee hafuura sanaan, “Ani akka ati ishee keessaa baatu maqaa Yesuus Kiristoosiitii sin ajaja” jedhe; hafuurichis yommusuma ishee keessaa ba’e. **19** Goofttoni xomboree sanaas yommuu akka abdiin galii isaanii citte hubatanitti Phaawulosii fi Siilaasin qabanii fuula abbootii taayitaa duratti dhi’eessuuf jedhanii lafa irra harkisaa iddo gabaatti isaan geessan. **20** Fuula qondaaltotaa durattis isaan dhi’eessaniiakkana jedhan; “Namoonni kuneen Yihuudoota; magaalaal keenyas jeequutti jiru. **21** Isaanis duudhau fudhachuu yookaan itti buluu niin warra Roomatiif hin eeyyammine barsiisiu.” **22** Namoonnis tokkummaadhaan Phaawulosii fi Siilaasitti ka’an; qondaaltonni sunis akka wayyaan isaan irraa baafamee uleedhaan tumaman ajajan. **23** Jarris erga akka malee garafamanii booddee mana hidhaatti darbataman; eegduun mana hidhaa sanaas akka jabeessee isaan eegu ajajame. **24** Innis ajaja kana fudhatee gola mana hidhaa keessa isaan galche; miilla isaaniis jirma gidduu galchee hidhe. **25** Gara halkan walakkaatti Phaawulosii fi Siilaas kadhachaa, faarfannaadhaanis Waaqa galateeffachaa turan; hidhamtoonni kaanis isaan dhaggeeffachaa turan. **26** Akkuma tasaa soochiin lafaa cimaan tokko ta’e; kanaanis hundeen mana hidhaa sanaa raafame; yommusuma balballi hundinuu ni baname; foncaan nama hundaasi ni hiikame. **27** Eegduun mana hidhaa sunis yommuu dammaqee akka balballi mana hidhaa baname argettii waan hidhamtoonni ba’ani badan se’ee of ajjeesuuf goraadee isaa luqqifate. **28** Phaawulos garuu sagalee guddaadhaan iyeye, “Nu hundi asuma jirraatii of hin miidhin” jedheen. **29** Eegduun sunis ibsaas ficheesiifatee fiigaa ol gale; sodaadhaanis hollachaa Phaawulosii fi Siilaas duratti kufe; **30** gad isaan baasees, “Yaa Gooftota ko, ani akka fayyuuf maal gochuun qaba?” jedhee gaafate. **31** Isaanis deebisanii, “Gooftaa Yesuusitti amani; ati ni fayyitaa; warri mana kee jiraatanis ni fayyuuti” jedhan. **32** Dubbii Gooftaa isaa fi warra mana isaa jiraatan hundatti himan. **33** Eegduun mana hidhaa sunis sa’atumta halkanii sana isaan fuudhhee madaa isaanii dhiqeef; yommusumas innii fi maatiin isaa hundinuu cuuphaman. **34** Eegduun sunis mana isaatti isaan geessee nyaata dhi’eesseef; sababii maatiin isaa hundi gara Waaqa amanuutti dhufanii warri mana isaa jiraatan hundi akka malee gammadan. **35** Yommuu bari’etti qondaaltonni sun, “Namoota sana gad dhiisi” jedhanii eegduu mana hidhaa sanatti poolisisi ergan. **36** Eegduun sunis, “Qondaaltonni akka isin hiikamtan ajaniirru; kanaaf amma deemuu ni dandeessu; nagaan galaa” jedhee Phaawulosittii hime. **37** Phaawulos garuu poolisoota sanaan akkana jedhe; “Isaan utuma nu lammiiwwan Roomaa taaneen jirru, murtii tokko malee nu garafanii mana hidhaatti nu darbatan; amma immoo dhoksaan nu baasuuu barbaaduu? Kun hin ta’u! Isaanumti mataan isaanii dhufanii nu haa baasanii!” jedhe. **38** Poolisoonis dubbii kana qondaaltotatti himan; qondaaltonnis yommuu akka Phaawulosii fi Siilaas lammiiwwan Roomaa ta’an dhaga’aniitti ni rifatan. **39** Isaanis dhufanii dhiifama isaan gaafatan; mana hidhaatii isaan baasanii akka isaan magaalattii keessaa ba’aniid deemanifi isaan kadhatan. **40** Phaawulosii fi Siilaas mana hidhaatii ba’aniid mana

Liidiya dhaqan; isaanis yommuu obboloota organitti isaan jajjabeessan; achiis ba’aniid deeman.

17 Isaanis Amfiopholiisii fi Apholooniyya keessa darbanii **T**asaloniiqee iddo manni sagadaa Yihuudootaa ture dhufan. **2** Phaawulosis akkuma amala isaa mana sagadaa seenee guyyaa Sanbataa sadii dubbii kitaabaa irratti isaan wajjin dudubbachaa, **3** akka Kiristoos dhiphachuu fi warra du’an keessaa ka’uu qabu addeessaa, mirkaneessaas ture. Innis, “Yesuus ani amma isintti himu kun Kiristoosii dha” jedhe. **4** Yihuudoota keessaa tokko tokko, Giriikota Waaqa sodaatan keessaa namoonni akka malee baay’ataniif fi dubartoonni beekamoondedduu amanani Phaawulosii fi Siilaasitti dabalamen. **5** Yihuudoonni garuu hinaaffaan guutaman; isaanis iddo gabaatti kashlabboota tokko walitti qabatani, uummatas kakaasanii magaalaa keessatti goolii uuman; Phaawulosii fi Siilaasin fuula uummataa duratti dhi’eessuuf jedhanii isaan barbaacha mana Yaasonitti fiigan. **6** Yommuu jara dhabanitti immoo Yaasonii fi obboloota tokko tokko harkisaa fuula qondaaltota magaalaa duratti dhi’eessaniiakkana jedhanii iyyan; “Namoonni addunyaa hunda rakkisa turan kuneen amma kunoo as dhufanii; **7** Yaasonis mana isaatti isaan simateera. Hundi isaanii, ‘Mootiin biraa kan Yesuus jedhamu tokko jira’ jedhanii labsii Qeesartiin mormu.” **8** Uummannii fi qondaaltonni magaalaa sanaas yommuu waan kana dhaga’aniitti ni raafaman. **9** Isaanis Yaasonii fi warra kaan irraa qabsisa fuudhanii gad isaan dhiisan. **10** Obboloonnis yeruma sana Phaawulosii fi Siilaasin halkaniin Beeriyaatti ergan; isaanis yommuu achi ga’aniitti mana sagadaa Yihuudootaa seenan. **11** Yihuudoonni Beeriyya Yihuudoota Tasaloniiqee irra qalbi qabeeyyii turan; isaanis fedhii guddaa dubbii sana fudhatanii akka wanni Phaawulos jedhe sun dhugaa ta’ee fi akka dhugaa hin ta’in ilaaluuf jedhanii guyyuma guyyaan Katabbiwwan Qulqullu qorachaa turaniitii. **12** Kanaaf Yihuudoota keessaa baay’een ni amanan; akkasumas dubartoonni Giriik beekamoondedduu fi dhironni Giriik hunduu ni amanan. **13** Yihuudoonni Tasaloniiqee yommuu akka Phaawulos Beeriyyaa keessattis dubbii Waaqaa laballabaa ture dhaga’aniitti achis dhqaanii rakkoo uumanii uummata kakaasan. **14** Obboloonni immoo yommusuma Phaawulosin gara qarqarta galaanaatti ergan; Siilaasii fi Xiimotewos garuu Beeriyaati hafan. **15** Namoonni Phaawulosin geggeessanis Ateenaan isaa ga’aniitti akka Siilaasii fi Xiimotewos hamma isaanii danda’ametti dafanii Phaawulos bira dhqaaniiif ajaja fuudhaniifideebi’an. **16** Phaawulos utuu Ateenaan keessatti isaan eegaa jiruu akka magaalaan sun waaqota tolfamoodhaan guutamte argee akka malee gadde. **17** Kanaaf mana sagadaa keessatti Yihuudootaa fi Giriikota Waaqa sodaatan wajjin, iddo gabaatti immoo guyyuma guyyaan warra achitti argaman wajjin falmaa ture. **18** Gareen falaasamtoota Efiiqoroosiitii fi Isto’iki tokkos isaan falmaa ture; isaa keessaa tokko tokko, “Namichi leglegaan kun maal jedha?” jedhan. Warri kaan immoo, “Inni waa’ee waaqota ormaa labsa fakkataa” jedhan. Phaawulos waa’ee Yesuusii fi waa’ee du’aa ka’uu lallabaa tureetii. **19** Isaanis isa qabanii gara wal ga’ii Ariyoosphaagositti geessan; achittis akkana jedhanii; “Barsiisi haaraan ati fidde kun maal akka ta’e beekuu dandeenyaa? **20** Ati waan nu takkumaa hin dhaga’in nutti himaa jirta; kanaaf nu akka wanni kun maal jechuu ta’e beekuu feena.” **21** Warri Ateenaan hundii fi namoonni biyya ormaa kanneen achi jiraatan yeroo isaanii waan haaraa dhaga’uu fi odedessuurratti malee waan biraa irratti hin balleessan ture. **22** Phaawulosis wal ga’ii Ariyoosphaagos walakkaa dhaabatee akkana jedhe; “Yaa namoota Ateenaal Ani akka isin karaa hundaanuu warra

amantaa taatan nan hubadha. **23** Ani yommuun nanaanna'ee waan isin waqaaffattan ilaaletti iddoa aarsaa kan katabbi, Waaqa hin Beekamneef, jedhu of irraa qabu argeeraati. Egaa amma waan isin utuu hin beekin waqaaffattan kana isinittin hima. **24** "Waaqni addunyaa fi waan ishee keessa jiru hunda uume sun Gooftaa samiitti fi lafaa ti; inni mana qulqullummaa kan harka namaatiin hoijetame keessa hin jiraatu. **25** Inni mataan isaa sababii jirenya hafuuра baafatamuу fi waan biraa hunda nama hundaaf kennuuf akka waan waa dhabeetti harka namaatiin hin tajaajilamu. **26** Inni saboota hunda nama tokko irraa uuamee akka isaan lafa hunda irra jiraatan godhe; bara jirenyaan kan isaanii kennamee fi daarii lafa isaan jiraatanii mureesse. **27** Waaqni yoo tokkoo tokkoo keenya irraa fagoo jiraachuu baate iyyuu akka namoonni isaa barbaadanii, tarii carraaqaniis isa argataniiif jedhee waan kana godhe. **28** Akkuma beektorrii keessan tokko tokko, "Nu ilmaan isaa ti" jedhan sana 'Nu isaa keessa jiraanna; isaa keessa sochoona; eenyummaa keenya illee isaa keessatti qabaannaaati." **29** "Kanaafuu nu waan ilmaan Waaqaa taaneef Waaqni waan akka warqeeyookaan meetii yookaan dhagaag jechuunis waan ogummaa fi beekumsa namaatiin hoijetame fakkaata jennee yaaduu hin qabnu. **30** Waaqni bara wallaatummaa durii hin ilaaluu ture; amma garuu akka namni iddoa hunda jiru hundi qalbii jijiirratu ajaya. **31** Innis guyyaa itti harka namicha filate sanaatiin qajeelummaadhaan addunyaaati muru murteesseeeratii; kanas warra du'an keessaa isaa kaasuuun nama hundunaaf mirkaneesseera." **32** Isaan keessaa namoonni tokko yommuu waa'ee du'aakaa ka'u warra du'anii dhaga'anitti ni quoosan; warri kaan immoo, "Nu ammas dubbiaa kana sirraa dhaga'uun barbaanna" jedhan. **33** Kana irratti Phaawulos isaan keessaa ba'e deeme. **34** Namoonni tokko tokko garuu gama Phaawulos goranii amanan; isaan keessasas namichi Diiyonaasiyoos jedhamu kan miseensa Ariyoosphaagos ture tokko, dubartii Damaariis jedhamtuu fi namoonni biraas isaan wajjin turan.

18 Kana booddee Phaawulos Ateenaan ka'ee Qorontos dhaqe. **2** Achittis Yihuudii Aqilaan jedhamu kan biyya Phonxoositti dhalate tokko argate; Aqilaan kunis sababii Qilaawudewoos akka Yihuudoonni hundinuu biyya Roomaa keessaa ba'an ajageef dhi'oo niitti isaa Phirisqila wajjin lixaaliyah dhufo. Phaawulosis isaan ilaaluu dhaqe. **3** Innis waan akkuma isaanii hoijetaa dunkaanaa tureef achi jiraatee isaan wajjin hoijete. **4** Guyyaa Sanbataa hundas mana sagadaa keessatti falmee Yihuudoottaa fi Giriikota amansiisa ture. **5** Phaawulos yeroo Siilaasiifii Xiimotewos Maqedoonyaadhaa dhufanitti akka Yesuus kun Kiristoos ta'e Yihuudoontaf dhugaa ba'aa dubbicha lallabutti ni jabaata ture. **6** Yommuu Yihuudoonni isaan mormaniaa isaa arrabsanittis garuu Phaawulos uffata isaa hurgufatee, "Dhiigni keessan matuma keessan irra haal jiraatu! Ani qulqulluu dha; ammaa jalqabee gara Namoota Ormaan nan dhaqa" jedhen. **7** Innis achi ba'e mana namicha Waaqa waqaaffatu kan maqaan isaa Tiitoo jedhamu tokkoo dhaqe; manni namicha sanaas mana sagadaatti aana ture. **8** Kiriisphoos bulchaan mana sagadaa sanaas warra mana isaa jiraatan hunda wajjin Gooftaatti amane; namoota Qorontos kanneen Phaawulosin dhaga'an keessaa baay'en isaanii amanani cuuphaman. **9** Halkan tokko Gooftaan akkana jedhee mul'ataan Phaawulositti dubbate; "Hin sodaatin; dubbadhu malees hin cal'isin. **10** Sababii ani si wajjin jiruuf namni tokko iyyuu si miidhuuf jedhee si hin tuqu; ani magaalaa kana keessaa nama baay' ee qabaati." **11** Kanaafuu Phaawulos dubbiaa Waaqaa isaan barsiisa wagga tokkoo fi walakkaa achi ture. **12** Yeroo Gaaliyoon bulchaan Akaayaan turetti Yihuudoonni

tokkummaadhaan Phaawulositti ka'anii mana murtiitti isaa dhi'eessan. **13** Isaanis, "Namichi kun akka isaan karaa seeraan ala ta'een Waaqa waqaaffataniif namoota sossobaa jira" jedhanii isaa himataan. **14** Utuu Phaawulos dubbachuu jedhee afaan banachuutti jiruu Gaaliyon Yihuudoottaa akkana jedhe; "Yaa Yihuudoottaa, utuu dubbiin kun waa'ee balleessaa hojjechuu yookaan waa'ee yakka guddaa ta'ee ani silaa obsaani isinan dhaga'a ture. **15** Gaaffiin keessan garuu waan waa'ee jechootaa, waa'ee maqaawwaniitii fi waa'ee seera keessanii ta'eef kana isinuu fixadhaa; ani waan akkanaatiif abbaa murtii hin ta'utii." **16** Kanaafuu mana murtii keessaa gad isaan baase. **17** Isaan hundi bulchaa mana sagadaa sanatti jechuuni Soosteenesitti garagalaniif fiuula mana murtii duratti isaa tumuu jalqaban. Wanni kun garuu xinnuma illee Gaaliyon hin yaaddessine. **18** Phaawulos yeroo muraasa Qorontos keessa ture. Ergasiis obboloota biraas deeme Phirisqila fi Aqilaan wajjin dooniidhaan Sooriyaan dhaqe; innis waan wareega qabufut utuu hin deemin Kanchire'aatti mataa haaddate. **19** Phaawulosis yeroo Efesoon ga'anitti Phirisqila fi Aqilaan achitti dhiisee ofii isaatii garuu mana sagadaa seenee Yihuudoottaa mormaa ture. **20** Yommuu isaan akka inni yeroo dheeraa isaan bira turu kadhathanitti immoo dhaga'u dide. **21** Garuu akkuma isaan bira deemeen, "Yoo Waaqni jedhe ani deebi'ee nan dhufa" jedheen; dooniidhaanis Efesoonii ka'ee deeme. **22** Innis Qiisaariya geenyaan ol ba'e waldaa kiristaanaa dubbise; ergasiis Anxookiyyaatti gad bu'e. **23** Phaawulos erga Anxookiyya keessa takka bubbulee booddeeh achi ka'ee barattoota hunda jajjabeessaa biyya Galaatiyatii fi Firiigiyaa hunda keessa iddo tokko irraa iddo kaanitti nanaanna'a ture. **24** Gidduduuhuma sana Yihuudiin Iskindiriyatti dhalate kan Apholoos jedhamu tokko gara Efesoon dhufe; innis nama arraba qajeeulu, kan Kataabbiiwwan Qulqulluu gad fageeyaan beeku ture. **25** Namichi kun duraan karaa Gooftaa baratee ture; inni yoo cuuphaa Yohannis qofa beeke illee hafuuра ho'aadhaan waa'ee Yesuus qajeelechaa dubbachaa, barsiisaas ture. **26** Mana sagadaa keessatti sodaa malee dubbachuu jalqabe; Phirisqila fi Aqilaanis yommuu isaa dhaga'anitti mana isaanittii isaa waamanii karaa Waaqaa isaa duraa caalaatti sirriitti addeessaniif. **27** Yeroo Apholoos Akaayaan dhaquu barbaadetti obboloomni isaa jajjabeessanii akka barattoorni achi jiran sun isaa simataniiif xalayaa barreessanii. Innis achi ga'ee warra ayaanaa Waaqatiin amananiii turaniiif gargaanga guddaa ta'e. **28** Innis akka Yesuus kun Kiristoos ta'e Kataabbiiwwan Qulqulluudhaan mirkaneessa, jabaatee ifaan ifatti Yihuudoottaa mormee amansiisa tureetii.

19 Utuu Apholoos Qorontos keessa jiruu Phaawulos immoo biyya ol aanu keessa ba'e Efesoon dhufe; achittis barattoota tokko tokko argate. **2** Innis, "Isin yeroo amantanitti Hafuuri Qulqulluu argattaniirtuu?" jedhee gaafate. Isaan immoo deebisanii, "Hin arganne; nu akka Hafuuri Qulqulluu jiru iyyuu takkumaa hin dhageeyen" jedhan. **3** Phaawulosis, "Yoo cuuphaa kami cuuphamtan ree?" jedhee gaafate. Isaanis, "Cuuphaa Yohannis" jedhan. **4** Phaawulosis, "Cuuphaan Yohannis cuuphaa qalbii jijiirrannaa ti; Yohannis akka isaan kan isaa duubaan dhufaa jirutti, jechuuni Yesuusitti amananiif namootatti hima ture" jedhe. **5** Isaanis waan kana dhaga'anii maqaan Gooftaa Yesuusitti cuuphaman. **6** Yommuu Phaawulos harka isaan irra kaa'etti Hafuuri Qulqulluu isaan irra bu'e; isaanis afaan haaraadhaan dubbaten; raajis ni dubbaten. **7** Isaanis walumatti gara nama kudha lamaa turan. **8** Phaawulosis mana sagadaa seenee wa'ee mootummaa Waaqaa isaan wajjin falmaa, akka isaan amananiifis yaalaa, ji'a sadii sodaa malee dubbachaa ture. **9** Isaan keessaa tokko tokko garuu mata jabeeyyii ta'an; amanuuus

didanii waa'ee karaa sanaa uummata duratti waan hamaa dubbatan; kanaaf Phaawulos isaan dhiisee deeme; barattootas ofitti fudhatee mana barumsaa Xiraanoos keessatti guyyuma guyyaan isaan wajjin mari'achaa ture. **10** Kunis waggaan lama itti fufe; kanaaf Yihuudoonni fi Giriikoni biyya Asiyaa keessa jiraatan hundinuu dubbii Gooftaa dhaga'an. **11** Waaqni harka Phaawulosiitiin hojji dinqii kan akka malee dingisiisu hojjecha ture. **12** Kanaaf maarrabiin yookaan marxoon dhagna isaa tuqe iyyuu dhukkubsattootatti geeffama ture; isaanis ni fayyu; hafuurri hamaanis isaan keessaa ba'a ture. **13** Yihuudoonni biyya keessa nanaanna'anii hafuurota xuraa'oo nama keessaa baasan tokko tokkos namoota hafuura hamaan qabaman irattii maqaan Gooftaa Yesuus waamuu yaalan; isaanis, "Ani maqaan Yesuus kan Phaawulos lallabu sanaan sin ajaja" jedhan. **14** Ilmaan Iskoyaas, isa luba hangafa Yihuudoottaa ture sanaa torbanis waan kana hoijetaniiru. **15** Hafuuri hamaan sun garuu, "Ani Yesuusin beeka; waa'ee Phaawulosis beeka; isin immoo eenyu?" jedhee deebiseef. **16** Namichi hafuura hamaan qabame sunis isaanitti utaale; hunda isaanis mo'ate; ni tumes; isaanis madaa'anii qullaa isaanii mana keessaa ba'anii baqatan. **17** Kunis Yihuudoottaa fi Giriikota Efesoon keessa jiraatan hunda biratti beekame; isaan hundis sodaan guutaman; maqaan Gooftaa Yesuusis baay'ee kabajame. **18** Warra amanan keessasaa baay'een isaanii dhufanii hojji isaanii hamaa sana ifatti baasanii himachaa turan. **19** Warra falala hojjecha turan keessasaa namoonni baay'een kitaabota isaanii walitti qabanii fuula uummata duratti guban; gatiin kitaabota sanaas yommuu shallagametti gara meetii kuma shantama ta'e. **20** Haala kanaanis dubbiin Gooftaa akka malee babal'ate; humaanis guddate. **21** Erga wanni kun hundinuu ta'e be booddee Phaawulos Maqedooniyaa fi Akaayaa keessa darbee Yerusalem dhaquu murteeffate; innis, "Ani ergan achi ga'ee booddee Roomaas dhaquun qaba" jedhe. **22** Innis gargaartota isaa keessaa nama lama jechuunis Xiimotewosii fi Erisxoosin Maqedooniyaaatti ergee ofii immoo yeroof biyya Asiyaa keessa ture. **23** Gidduma sana waa'ee karaa sanaa irattii gooliin guddaa uumname. **24** Tumtuun meetii kan Dimeexiroos jedhamu tokko fakkii mana qulqullummaa Arxemiisi meetii irraa hojjechuun ogeeyyii hojji harkaatif galii guddaa galchaa ture. **25** Innis isaan hundaa fi namoota hojjiakkasi qaban kaan walitti waameeakkana jedheen; "Yaa namoota nana, akka nu hojji kana irraa galii guddaa argannu ni beektu. **26** Isin akka namichi Phaawulos jedhamu kun uttu Efesoon qofattii hin ta'in guutummaa biyya Asiyaa gara caulu keessattis akka waaqonni harka namaatiin tolfaman waaqota hin ta'in dubbachuudhaan nama hedduu amansiisee karaa irraa balleesse ni argitu; ni dhageessus. **27** Kanaafuu akka maqaan hojji keenyaa inni gaariin sun badu sodaan jira; garuu kana qofa utuu hin ta'in manni sagadaa Arxemiisi waaqittii guddoo sanaa iyyuu ni salphata; waaqittiin biyya Asiyaa guutuu fi addunyaa keessatti waaqeffatatumataan ishee iyyuu ulfina waaqummaa ishee ni dhabdi." **28** Isaanis yommuu waan kana dhaga'anitti akka malee aaranii, "Arxemiisi warra Efesoon guddoo dhal" jedhanii iyyan. **29** Yommusuma magaalattiin ni raafamete; namoonni sunis miiltotta Phaawulos kanneen Maqedooniyaaadhaa dhufan jechuunis Gaayooosii fi Arisxiokoosin qabanii akkuma nama tokkotti gara iddooyi itti tapha argisisanii girrisanii fiigan. **30** Phaawulos uummattatti mul'achuu barbaade; barattooni garuu hin eeyyamneef. **31** Qondaaltota biyya Asiyaa warra michoota Phaawulos turan keessasaa tokko tokko nama isatti erganii akka inni iddooyi itti tapha argisisan sana hin dhaqne isaa kadhatan. **32** Yaa'ichis wacaan guutame: Garri tokko waan tokko, garri kaan

waan biraa iyye. Garri caalaan isaanii immoo waan achitti walitti qabamanii illee hin beekne. **33** Yihuudoonnis Iskindiroosin dhiibaniif fuula uummata duratti baafnaan, namoonni tokko tokko uummata keessaa iyyanii gorsa kennanii; innis uummata duratti falmachuuf jedhee akka namoonni cal'sanifii harkaan mallattoo kenne. **34** Yommuu akka inni Yihuudii ta'e hubatanitti garuu isaan hundinuu sagalee tokkoon, "Arxemiisiin warra Efesoon guddoo dha!" jedhanii gara sa'aati lamaa iyyaa turan. **35** Barreessaan magalaalaa sanaas uummata cal'isiiseeakkana jedhe; "Yaa namoota Efesoon, akka magalaalaan Efesoon kun eegduu mana sagadaa Arxemiisi guddittii fi fakkii ishee kan samii irraa bu'e sanaa taate namni hin beekne jiraat? **36** Kanaaf waan namni dhugaa kana falmu hin jirreef isin cal'isuu qabdu; waan tokko illee jarjarsuu hojjechuun hin qabdan. **37** Isaan mana sagadaa saamuu yookaa waaqittii keenya arrabsuu baatan illee isin jara kana as fiddaniiru. **38** Kanaaf Dimeexiroosii fi ogeeyyin isaa wajjin jiran sun yoo waan ittiin nama tokko iyyuu himataan qabaatan manneen murtii banaa dha; bulchitoonni biyyaas jiru. Isaan himataan qaban achitti haa dhi'effatana. **39** Yoo wanni biraakaan isin dhi'effachuu barbaaddan tokko iyyuu jiraate garuu wanni sun yaa'ii seera qabeessa irattii ilaalamu. **40** Nu wal ga'ii kanaaf sababii dhi'effachuu dandeenyu waan hin qabneef goolii har'a ta'e kanatti akka gaafatamnu sodaa qabna." **41** Innis erga waan kana dubbatee booddee waldaa sana gad lakkise.

20 Phaawulos erga gooliin qabbanaa'ee booddee barattoota waamsisee isaan jajjabeesse; "Nagaatti" isaanii jedhees Maqedooniyaa dhaquuf ka'e. **2** Innis dubbii nama jajjabeessu baay'ee uummattatii dubbachaa naanno sana keessa darbee dhuma irattii Giriik ga'e; **3** achis ji'a sadii ture. Akkuma inni dooniin Sooriyaa dhaquuf ka'eenis sababii Yihuudoonni isatti malataniif karaa Maqedooniyaaatiin deebi'uuf kutate. **4** Beeriyaadhaa Soophaaxroos ilma Phiiyiroos, Tasaloniiqeedhaa Arisxiokoosii fi Sekundiis, Darbeenii immoo Gaayoos isaa wajjin deeman; akkasumas Xiimotewos, biyya Asiyaaatti immoo Xikiqoosii fi Xiroofimoos isaa wajjin deeman. **5** Namoonni kunneen nu dura darbanii Xiroo'asitti nu eegan. **6** Ayyaana Maxino booddee garuu Filiphisiyuusii dooniin kaaneet bultii shan booddee warra kaan wajjin Xiroo'asitti wal arganee; achis guyyaa torba ture. **7** Nus guyyaa jalqaba torban sanaatti buddeena caccabsuuf jennee walitti qabamne; Phaawulos namootatti haasa'e. Innis waan guyyaa itti aanutti deemuu barbaadeef hamma halkan walakkaatti haasaa dheeresse. **8** Gulantaa darbii iddooyi nu itti walitti qabamne keessa ibsaabaa baay'eetu ture. **9** Dargaggeessi Awuxekiis jedhamu tokkos foddaa irra taa'a ture; yommuu Phaawulos haasaa dheeressettis hirribni cimaan isaa fudhate; utuu hirribaan of wallaalee jiruu darbii sadaffaa irraa kufe; isaanis reeffa isaa lafaa fuudhan. **10** Phaawulosis gad bu'eet dargaggeessa sana irattii gombifamee isaa hammachuudhaan, "Lubbuun keessa jirtiitii hin rifatinai" jedhe. **11** Innis darbii sanatti ol deebi'ee buddeena caccabsees nyaate; hamma lafti bariituttis yeroof dheereeta isaan wajjin haasa'e achii deeme. **12** Namoonnis dargaggeessa sana jiraataa ta'ee manatti geessan; baay'ees ni jajjabaatan. **13** Nus Phaawulosin achii fuudhuu jennee duraan dursinee gara dooniin dhaqnee dooniidhaan Asoositti qajeelle; Phaawulos miillaan deemuu jedhee ofuma isaatii waan kana karoorfatee tureetii. **14** Asoosittis isaan wal arginee dooniidhaan Miixiliiniitti dabarre. **15** Guyyaa itti aanutti dooniin achii kaaneet fullee Kiyoos geenyee; guyyaa tokko booddees Saamoositti baane; guyyaa itti aauu immoo Miilexoos geenyee. **16** Phaawulosis yoo danda'ameef waan guyyaa Pheenxeqoosxeetiin Yerusaalem ga'uuf arifateef akka

biyya Asiyaa keessatti yeroon isa duraa hin dhumneef jedhee dooniidhaan Efesoon bira darbee deemuu murteeffatee ture. **17** Innis Millekossoi Efesoonitti nama ergee jaarsolii waldaa kiristaanaa ofitti waamsise. **18** Isaan gara isaa dhufnaan akkana jedheen; "Ani gaafan biyya Asiyaa dhufe kan duraattii jalqabee yeroon isin wajjin jiraachaa ture sana hunda haala akkam keessa akka ani jiraachaa ture isin mataan keessan iyyuu beektu. **19** Ani yoon mala Yihuudoataatiin akka malee qorame illee gad of qabiisa guddaa fi imimmaaniin Gooftaa tajaajileera. **20** Utuu waan faayidaa isinii qabu tokko illee lallabuu irraa of hin quasatin akka ani mana tokkoo gara mana kaanii deemee ifatti baasee isin barsiis isinuu beektu. **21** Ani akka Yihuudoonni fi Giriikoni qalbii jijjiirrachuudhaan gara Waqaatii deeb'i'anii fi akka isaan Gooftaa keenya Yesuu Kiristoositti amanan isaanitti himeera. **22** "Ammas ani utuu waan achitti narra ga'uuf jiru hin beekin Hafuuraan dirqamee Yerusaalem dhaquuttiin jira. **23** Hafurri Qulqulluun immoo akka hidhamuu fi rakkachuun na eeggatu magaalaan hunda keessatti dhugaa naa ba'a. **24** Ta'us ani fiigicha sana xumuruu fi hojji Gooftaa Yesuu natti kenne sana hobbaafachuuuf jedhee jirenya koo akka waan faayidaa hin qabneetti nan lakkaa'; hojiin kunis wangeela ayyaana Waqaatiif dhugaa ba'uun dha. **25** "Ani akka isin warra ani keessa nanaanna'ee mootummaa Waqaqa lallabe kanneen keessaa namni tokko iyyuu lammata na hin argine nan beeka. **26** Kanaafuu ani dhiiga nama hundaa irraa qulqulluu ta'uu koo har'a isinittii nan hima. **27** Ani fedhii Waqaqa hunda isinittii himuu irraa of hin qusanmeetti. **28** Isin of eegaa; karra hoolota Hafurri Qulqulluun irratti Phaaphaasota isin godhe sanaa hundas eegaa. Waldaa Kiristaanaa Waqaqa kan inni dhiiga ofii isaatin bitate sanaafis tiksoota ta'a'a. **29** Erga ani deemee booddee akka yeeyyiwwan hamoon dhufanii gidduu keessan seenan, akka isaan karra hoolotaa sana keessaa tokko illee hin hambifnes ani beeka. **30** Isinuma keessaa iyyuu namoonni barattoota of faana fudhachuuuf jedhanii dubbii micciiramaa dubbatan ni ka'u. **31** Kanaafuu isin of eeggadhaal! Akka ani wagga sadii halkanii guyyaa utuu gargar hin kutin imimmaaniin tokkoo tokkoo keessan gorsaa ture yaadadhaa. **32** "Ani amma Waqaatti, akkasumas dubbii ayyaana isaa kan isin ijaaruu danda uu fi kan warra qulqullaan hunda keessatti dhaala isinii kennuu danda'u sanatti isinii kennadha. **33** Ani meetti yookaan warqee yookaan uffata nama tokkoo iyyuu hin kajeelle. **34** Akka ani harkuma koo kanaan hojjedhee waan naa fi warra na wajjin jiranif barbaachisu argamsiise isin mataan keessan iyyuu ni beektu. **35** Ani waan hojjedhe hunda keessatti nu dubbii Gooftaa Yesuu mataan isaa, "Fudhachuu irra kennuutu eebba qaba' jedhee dubbate sana yaadachaa hojji jabaa akkanaatiin akka warra dadhabaa gargaaru qabnu isin argisiiseera." **36** Innis waan kana dubbatee isaan hunda wajjin jilbeenfatee Waqaq kadhate. **37** Hundi isaanii akka malee boo'a morma Phaawulositti marmanii isaa dhungatan. **38** Wanni akka malee isaan gaddisiise akka isaan yeroo sanaa jalqabanii lammata isa hin argine dubbachuu isaa ti. Ergasii isaan hamma dooniitti isa geggeessan.

21 Erga isaanini gargar baanee booddees dooniidhaan kaanee utuu mirgaa bitaatti hin gorin Qoositti qajeelle. Guyyaa itti aanutti Roodees dhaqnee achii immoo Phaaxaraatti dabarre. **2** Doonii Finiqeetti ce'u tokkos arganee isa yaabbanee adeemsaa itti fufne. **3** Yommuu Qophiroosiin arguu dandeenyetti, harka bitaatti ishee dhifiinnee Sooriyaatti qajeelle; nus iddoon dooniin keenya fe'isa isaa itti buufachuuuf ture Xiroositti irraa buune. **4** Achitti barattoota arganee guyyaa torba isaan bira ture. Isaanis akka Phaawulos Yerusaalem hin dhaqneef Hafuura Qulqulluun

isa akeekkachiisan. **5** Garuu yeroon keenya dhunnaan achii kaanee deemsaa keenya itti fufne; barattooni hundinuu niitota isaanittii fi ijoollee isaanii wajjin magaalattii keessaa nu baasanii nu geggeessan; nus qarqara galaanaatti jilbeenfannee kadhanne. **6** Erga nagaatti waliin jinneet booddees doonii yaabbanee; isaan immoo mana isaanittii deeb'i'an. **7** Xiroositti kaanee adeemsaa keenya itti fufuudhaan Phiteoleayisitti galle; achittis obboloota dubbifnee guyyaa tokko isaan bira oolle. **8** Guyyaa itti aanutti achii kaanee Qiisaariyaa geenyee; achittis mana lallabaa wangeelaa tokkoo mana Fiiliphoois isa warra torbaan keessaa tokko ture sanaa dhaqnee isa bira ture. **9** Innis ijoollee durbaa kanneen hin heerumin afur qaba ture; isaanis raaqii dubbatu turan. **10** Erga nu guyyaa hedduu achi turree booddee raaqii Agaaboos jedhamu tokko Yihuudaadhaan gad bu'e. **11** Innis gara keenya dhufee sabbata Phaawulos fuudhee harkaa fi miilla ofii isaa hidhee, "Hafurri Qulqulluun, 'Yihuudoonni Yerusaalem jiraatan abbaa sabbata kanaan akkannati hidhanii dabarsanii Namoota Ormaatti isaa kennu' jedha'" jedhe. **12** Nus yommuu waan kana dhageenyetti akka Phaawulos Yerusaalemitti ol hin baaneef namoota achi jiran wajjin isa kadhante. **13** Phaawulos immoo deebisee, "Isin maaliif boossanii garaa na raaftu? Ani maqa Gooftaa Yesuu siitii jedhee Yerusaalemitti hidhamuu qofa utuu hin ta'in du'uuf illee qophaa'eeraatti" jedhe. **14** Yommuu inni nuu sarmuu didettis, "Fedhiin Gooftaa haa ta'u" jennie dhiifne. **15** Guyyoota kanneen booddees qophoofne Yerusaalemitti ol baane. **16** Barattooni Qiisaariyaa keessaa tokko tokko nu miltessanii gara mana Minaason nu geessan; innis nama Qophiroosi kan barattoota durii keessaa tokko turee dha. **17** Yommuu nu Yerusaalem geenyetti obboloonni gammachuudhaan nu simatan. **18** Guyyaa itti aanutti Phaawulos nu wajjin Yaaqob biri dhaqe; jaarsoliin hundinuu achi turan. **19** Phaawulosis nagaa isaan gaafatee waan Waqni tajaajila inni kenneen Namoota Ormaa keessatti hojjete hunda tokkoon isaanii ibse. **20** Isaan yommuu waan kana dhaga'anitti Waqaq galateeffatan. Phaawulosisiinakkana jedhan; "Yaa obboleessa, ati akka Yihuudoonni kuma hedduun amanan ni argita; hundi isaanis hinaaffaa seeraaf qabu. **21** Ati akka Yihuudoonni Namoota Ormaa keessa jiraatan hundinuu ilmaan isaanii dhagna hin qabnee fi akka isaan akka duudhaha keenyaatti hin jiraanne itti himtee akka isaan seera Musee irraa gara galan barsiisuun k ee isaanitti himameera. **22** Isaan akka ati dhufte dhugumaan ni dhaq'a; egaa maal gochuu wayya? **23** Kanaaf ati waan nu sitti himmu godhi; namoonni wareegaa of irraa qaban afur nu bira jiru. **24** Akka isaan mataa isaanii haaddataniif namoota kanneen ofitti fuudhiiti isaan wajjin of qulqulleessiitii baasii isaanii ati baasi. Kanaanis namoonni hundinuu akka oduun waa'ee kee odeeoffame sun dhugaa hin ta'in, akka ati mataan kee iyyuu seeraaf ajajamtee jiraattu ni beeku. **25** Waa'ee Namoota Ormaa kanneen amananiif immoo akka isaan nyaata waqaota tolfaamoof aarsaa dhi'eoffame, dhiiga, foon horii hudhamee du'eetii fi sagaagalummaa lagatanifiil muurtii keenya isaanifiil barreessineerra." **26** Phaawulosis guyyaa itti aanutti namoota sana ofitti fuudhee isaan wajjin of qulqulleesse; ergasii immoo gaafa guyyooni qulqullaa'ummaa sun itti xumuramanii fi yeroo itti aarsaan maqa tokkoo tokkoo isaanittii dhi'eoffamuu malu beeksuisuuf mana qulqullummaa seene. **27** Yommuu guyyooni torban sun xumuramuu ga'anitti Yihuudoonni biyya Asiyaa tihufan tokko Phaawulosis mana qulqullummaa keessatti argan. Isaanis nama hundumaa kakaasanii isa qaban. **28** Iyyaniis, "Yaa namoota Israa'el nu gargaaraal Namichi kun nama saba keenyaan mormaa, seera keenya fi mana qulqullummaa mormaa nama hunda iddo hundatti barsiisuun dha. Kana malees inni

Giriikota mana qulqullummaatti ol galchee iddoq qulqulluu kana xureesseera” jedhan. **29** Isaan waan duraan namicha Efeson kan maqaan isaa Xirofiiimoos jedhamu tokko Phaawulos biratti magaalaa keessatti arganii turaniif, waan Phaawulos mana qulqullummaatti ol isaa galche se’aniitti. **30** Magaalaan sunis guutummaatti ni raafamte; namoonnis karaa hundumaan fiigaa dhufan. Isaanis Phaawulosin qabanii lafa irra harkisaan mana qulqullummaatti gad baasan; yommusuma karroonni cufaman. **31** Utuu isaanisa aijeesuu yaalanuu akka magaalaa Yerusaalem guutummaatti raafamaa jirtu oduun ajajaa waraana Roomaa ga’e. **32** Innis yeruma sana loltootaa fi ajajjuuwan dhibbaa tokko tokko fudhatee fiigichaan isaanitti gad bu’e. Isaanis yommuu ajajaa sanaa fi loltoota isaa arganitti Phaawulosin tumuu dhiisan. **33** Ajajaan sunis dhufee isa qabe; akka inni foncaa lamaan hidhamus ajaje; akka inni eenyu ta’e fi akka inni maal hojjechaa tresa isaa gaafate. **34** Tuuta sana keessaas garri tokko waan tokko jedhanii iyyaa, garri kaan immoo waan biraajed hanii iyyaa turan; ajajaan sunis sababii waca namaatiif waan mirkana ta’e argachuu waan dadhabeeft akka Phaawulos gara qubata loltootaa tgeeffamu ajaje. **35** Phaawulos gulantaa ittiin gad ba’an bira geenyaan sababii goolii namootaatiif loltoonni isaa baatan. **36** Namoonni hedduunis, “Isa aijeesil!” jedhanii iyyaa duukaa bu’an. **37** Phaawulos yommuu loltoonni isaa fuudhanii qubata loltootaa tgiis isaa galchuuf jedhanitti, ajajaa sanaan, “Akka ani waa sitti himu naa eeyyamtaa?” jedhee gaafate. Ajajaan sun immoo deebiseekkana jedhe; “Ati afaan Giriik ni dubbattaa?” **38** Ati namicha biyya Gibxi kan dhi’eenyaa kana goolii kaasee shorkeessitoo 4,000 fudhatee gammoojiitti gale sana mitii?” **39** Phaawulosis, “Ani Yihuudii Xarsees magaalaa beekantu Kiilqiyya keessaa sanaa ti. Maaloo, akka ani namoota kanatti dubbadhu naa eeyyami” jedhee deebise. **40** Phaawulos akkuma eeyyama ajajaa sanaa argateen gulantaa sana irra dhaabatee akka namoonni cal’isaniif harkaan mallattoo kerne; yommuu isaan hundinuu cal’isaniitti immoo afaan Araamaayikiitiin akkana jedheen.

22 “Yaa obbolootaa fi abbootii, falmata ani amma isin duratti dhi’effadhu kana mee naa dhaga’aa.” **2** Jarris yommuu isaa afaan Ibraayisxitin isaanitti dubbatu dhaga’aniitti kan duraa illee caalaa cal’isan. Phaawulosis akkana jedhe; **3** “Ani Yihuudii dha; magaalaa Xarsees ishee biyya Kiilqiyya keessaa sanattin dhaladhe; garuu Yerusaalemittin guddadhe. Miilla Gamaaliyaal jalattis seera Abbootii keenyaakka gaariitti baradhee, akkuma isin hundi har’aa hinaaftan kana anis Waaqaaf nan hinaafa ture. **4** Dhiiraa fi dubartii qabee, mana hidhaa keessa isaan buusuudhaan duuka buutota karaa kanaa hamma du’atti ari’adheera; **5** waan kanas lubni ol aanaanii fi waldaan jaarsolii guutuun ragaa naa ba’u. Anis xalayoota isaan gara obboloota warra Damaasqoo jiraniitti barreessan fudhadeen akka namoonni kunneen adabamaniif hidhee Yerusaalemitti isaan fiduuf achi nan dhaqe. **6** “Gara saafaatti, akkuma ani Damaasqotti dhi’aadheen ifni guddaan isaa akkuma tasaasamii irraa naamnoo kootti balaqqise. **7** Anis lafatti kufeen sagalee, ‘Yaa Saa’ol! Yaa Saa’ol! Ati maaliif na ari’atta?’ naan jedhu tokkon dhaga’ee. **8** “Anis, ‘Yaa Gooftaa ati eenyu?’ jedheen gaafadhe. “Inni immoo deebisee, ‘Ani Yesuus nama Naazreetti isaa ati ari’attuu dha’ naan jedhe. **9** Warri na wajjin turanis ifa sana argan malee sagalee isaa natti dubbachaa ture sanaa hin hubanne. **10** “Anis, ‘Yaa Gooftaa, ani maal godhu ree?’ jedhee gaafadhe. ‘Gooftaanis, ‘Ka’ii Damaasqoo seeni. Wanni akka ati hoijettuuf siif kaa’ame hundinuu achitti sitti himamaatiif’ naan jedhe. **11** Anis sababii calaqqa ifa sanaatiif homaa arguu dadhabnaan, warri na wajjin turan harka qabanii

Damaasqotti na geessan. **12** “Namichi Anaaniyas jedhamu kan sirriitti seera eegu tokko Yihuudoota achi jiraatan hunda biratti maqaan gaarii qaba ture. **13** Innis gara koo dhufee na bira dhaabatee, ‘Yaa obboleessa koo Saa’ol, agartuun kee siif haa deebi’ul’ naan jedhe; agartuun koos yeruma sana naa deebi’e. Anis isa arguu danda’e. **14** “Innis akkana jedhe; ‘Waaqni abbootii keenyaakka ati fedhii isaa beektu, akka ati Isa Qajeelaa sana argituu fi akka afaan isaa irraa dubbii dhageessuuf si filateera. **15** Atis waan argitee fi waan dhageesse sana fuula nama hundumaa duratti isaaaf dhugaa ni baata. **16** Egaa amma maal eegda ree? Ka’ii maqaan isaa waammachaa cuuphamiitti cubbuu kee of irraa dhipi.’ **17** “Anis Yerusaalemitti deebi’ee utuu mana qulqullumma keessatti kadhannaatti jiruu akka waan of wallaaluun nan ta’e. **18** Gooftaa illee isaa, ‘Jarii kun waan ati waa’ee koo dhugaa baatu hin fudhataniitti dafii ammuma Yerusaaleem keessaa ba’il’ jedhee natti dubbatu nan arge. **19** “Anis deebiseen akkana jedhe; ‘Yaa Gooftaa jarri kun akka ani warra sitti amanan hidhuu fi tumuu jedhee mana sagadada tokko irraa gara isaa biraatti darbaa ture beeku. **20** Yeroo dhiigni dhuga baatuu keetii, dhiigni Isxifaanos dhangalaafamettis ani aijefamuu isaaatii namootaan walii galee achi dhaabadeen uffata warra isaa aijeesanii eegaa ture.’ **21** “Gooftaanis, ‘Ani fagootti, gara Namoota Ormaatti sin ergaatii deemi’ naan jedhe.” **22** Namoonni sunis hamma inni dubbii kana dubbatutti isaa dhaga’aa turan; ergasisi sagalee isaanii ol fudhataniil, “Namni akkanaa jiraachuu hin qabuutii lafa irraa balleessaat!” jedhanii iyyan. **23** Utuu isaan uffata isaanii dadarbatanii, awwaaras qilleensa keessa bibittineessanii iyyanuu, **24** ajajaan sun akka Phaawulos qubata loltootaa tgiis isaa galchuuf ajaje; innis waan namoonni akkas isatti iyyaniif beekuuf jedhee akka Phaawulos garafamee qoratamu ajaje. **25** Phaawulos immoo yommuu isaan isaa garafuuuf jedhanii teephaa isaa hidhanitti ajajaa dhibbaa kan isaa bira dhaabachaa tureen, “Lammii Roomaa tokko mortii malee garafuuun isiniif ni eeyyamamaa?” jedhee. **26** Ajajaan dhibbaa sunis yommuu waan kana dhaga’etti gara ajajaa kumaa sanaa dhaqee, “Namichi kunoo lammii Roomaaati ati maal gochuuyadda?” jedheen. **27** Ajajaan kumaa sunis Phaawulos bira dhaqee, “Mee natti himi; ati lammii Roomaaati?” jedhee gaafate. Innis, “Eeyyee” jedhee deebise. **28** Ajajaan kumaa sunis, “Ani lammummaa kana argachuudhaaf gatii guddaa baase” jedhee. Phaawulos immoo deebisee, “Ani garuu ittin dhaladhe” jedhee. **29** Warri isaa qoruuf yaadaanis yommusuma isaa irraa deebi’an; ajajaan kumaa sunis yommuu akka Phaawulos lammii Roomaa ta’e fi akka ofii isaaatii immoo Phaawulosin foncaan hidhe hubatetti ni rifate. **30** Ajajaan kumaa sun sababii Yihuudooni Phaawulosin himataniif sirriitti beekuu fedhee guyyaa itti aauu isaa hiikee akka luboonti hangafoonni fi waldaan Yihuudoottaa hundi walitti qabaman ajaje. Ergasiis immoo Phaawulosin fidee akka inni fuula isaanii duratti dhi’atuu godhe.

23 Phaawulos xiyeefestate yaa’ii sana ilaalee, “Yaa obbolootaa ko, ani hamma guyyaa har’atti fuula Waaqaa dura yaada gaariidhaan jiraadheera” jedhe. **2** Kana irratti Anaaniyas lubni ol aanaan akka warri Phaawulos bira dhaabachaa turan sun afaan isaa keessa dha’an ajaje. **3** Phaawulosis deebisee, “Ati keenyan noora dibame, Waaqni si rukut! Seeraan natti muruuf jettee achi teessee atumti mataan kee immoo akka ani dha’amu ajajuudhaan seera cabsitaat?” jedhee. **4** Warri Phaawulos bira dhaabachaa turanis; “Ati akkam luba Waaqaa ol aanaa tokko arrabsitaat?” jedhanii. **5** Phaawulos immoo deebisee, “Yaa obboloota, ani akka inni lubicha ol aanaa ta’e hin beekne; ‘Waa’ee bulchaa saba keetii hamaa hin dubbatin’

jedhamee barrefffameeraatii” jedhe. **6** Phaaawulos yommuu akka isaan keessaa garri tokko Saduuqota, garri kaan immoo Fariisota ta'an beeeketti, “Yaa obboloota ko, ani Fariisicha ilma Fariisi ti. Ani sababii akka warri du'an du'aa ka' an abdadhuu qoramuuu dhi'aadheera” jedhe. **7** Yommuu inni waan kana dubbatetti Fariisota fi Saduuqota gidduutti falmiin uumame; yaa'iin sun gargar qoodame. **8** Saduuqonni, “Du'aa ka'uun hin jiru, ergamoonnis, hafuuronnis hin jiran” jedhu; Fariisonni garuu akka kunneen hundinuu jiran amanu. **9** Wacni guddaaniis uumame; barsiistonni seeraa tokko tokkos garee Fariisotaa keessaa ka'anii, “Nu balleessaa tokko illee namicha kana irratti hin arganne; Hafuura yookaan ergamaa Waaqaatu isatti dubbate ta'innaa?” jedhanii cimsanii dubbatan. **10** Ajajaan kumaa sunis yommuu falmiin jabaachaa deemetti jarri kun Phaaawulosin ciccir jedhee sodaate. Kanaaf akka loltoonni dhaqanii humnaan achii isa fuudhanii qubata loltoonatti ol galchan ajaje. **11** Gootaanis halkan itti aanutti Phaaawulositi mul'atee, “Jabaadhu! Akkuma Yerusaalem keessatti waa'ee koo dhugaa baate sana Roomaa keessattis dhugaa ba'uu qabdaati” jedheen. **12** Yihuudoonni tokko tokko barii guyyaa itti aanuu mari'atanii akka hamma Phaaawulosin aijeesanitti waa hin nyaanne yookaan waa hin dhugne walii kakatan. **13** Namoota afurtamaa oltu maree kana irratti hirmaate. **14** Isaanis gara luboota hangafootaati fi gara maanguddootaa dhaqaniiakkana jedhan; “Nu hamma Phaaawulosin aijeesutti akka homaa afaaniin hin qabne jabeessinee kakanneerra. **15** Kanaafuu isinii fi waldaan Yihuudoottaa waan waa'ee Phaaawulos sirriitti cimsitanii qorachuu barbaaddan fakkeessaatii akka ajajaan kumaa sun Phaaawulosin gara keessanitti gad ergu kadhadhaa; nu uttu inni achi hin ga'in isa aijeesuuf qophofneerraati.” **16** Garuu ilmi obboleettti Phaaawulos yommuu maree kana dhaga'etti qubata loltoonatti ol galee Phaaawulositti hime. **17** Phaaawulosis ajajjuuwan dhibbaa keessaa nama tokko waamee, “Dargaggeessi kun waan isatti himu qabaatii mee ajajaa kumaatti isa geessi” jedheen. **18** Innis ajajaa kumaa sanatti isa geesse. Ajajaan dhibbaa sunis, “Phaaawulos inni mana hidhaa jiru sun na waamsisee waan dargaggeessi kun waan sitti himu qabuuf akka ani isa sitti fidu na kadhate” jedheen. **19** Ajajaan kumaas dargaggeessa sana harka qabee kophattii baasee, “Wanni ati natti himuu barbaadu maali?” jedhee gaafate. **20** Dargaggeessi sunis akkana jedhe; “Yihuudoonni waan waa'ee isaa sirriitti cimsanii qoruu barbaadan fakkeessanii akka ati Phaaawulosin bori gara yaa'iin Yihuudoonni tattaa qoruu dhibbaa keessaa nama lama waamee akkana jedhee ajaje; “Akka loltoonni dhibbi lama, abbootiin fardaa torbaatamnii fi warri eeboo qabatan dhibbi lama edana sa'atii sadiitti Qiisaariyya dhaqaniiif qopheessaa. **24** Phaaawulosiifis farda inni yaabbatu qopheessaatii gara Feeliski Bulchaa Biyyaatti nagaan geessaa.” **25** Innis akkana jedhee xalayaa tokko barreesse. **26** Qilaawidewoos Liisiyaas irraa, Gara bulchaa kabajamaa, gara Feeliski: Nagaa jirtaa. **27** Yihuudoonni namicha kana qabaniis aijeesuu barbaadaa turan; ani garuu akka inni lammii Roomaa ta'e beekee loltoota koo wajjin dhaqee isa baase. **28** Anis waan isaan isa himataniif beekuu barbaadeen fulua waldaa isaanii duratti isa dhi'eesse. **29** Ani akka inni

waa'ee gaffii seera isaaniitiin himatame arge malee akka niinaa waan du'an yookaan hidhaan isa ga'u tokkumaanuu himatame hin argine. **30** Ani yeroo akka isaan namicha sanatti mari'atan dhaga'etti dafee sia sitti erge. Warra isa himataniis akka isaan himata isanii sittan dhi'eeffatan ajajeera. **31** Kanaaf loltoonni sun akkuma ajajaman sana Phaaawulosin fuudhanii halkaniin Antiiphaaxiisitti geessan. **32** Isaanis guyyaa itti aanutti akka abbootiin fardaa isa wajjin deeman godhanii ofi immoo qubata loltootaatti deebi'an. **33** Abbootiin fardaa sunis yommuu Qiisaariyya ga'anitti xalayaa sana bulchaatti kennan; Phaaawulosinis fuula isaa dura dhi'eessan. **34** Bulchaan sunis erga xalayaa sana dubbifate booddee, akka inni biyya kamii dhufe isa gaafate. Yommuu akka inni Kiilqiyaadhaa dhufe beekettis, **35** “Ani yeroo himattooni kee as ga'anitti dubbii kee nan dhaga'a” jedhe. Innis ergasii akka Phaaawulos masaraa Heroodis keessatti eegamus ajaje.

24 Guyyaa shan booddee Anaaniyaas lubni ol aanaan maanguddoota tokko tokkoo fi abukaattoo Xerxuloos jedhamu tokko wajjin Qiisaariyaatti gad bu'; isaanis waan itti Phaaawulosin himatan bulchaa duratti dhi'eeffatan. **2** Yommuu Phaaawulos waamamee ol galetti, Xerxuloosakkana jedhee himata isaa Feeliski duratti dhi'eeffate; “Yaa Feeliski kabajamaa, nu bara keeessa yeroo dheeraa nagaan jiraanneera; ogummaan kees saba kanaaf geeddarama fideera. **3** Yaa Feeliski kabajamaa, nu waan kana karaa hundumaa fi iddoon hundatti galata guddadhaan ni fudhanna. **4** Garuu anii akka hammana irra si hin dadhabsiifneef akka ati gabaaabumtii gara laafinaan nu dhageessu siin kadhadha. **5** “Nu akka namichi kun dhukkuba hamaa ta'ee Yihuudootta addunyaa guutuu irra jiran hunda keessatti goolii kaasaa jiru argineerra. Inni hoogganaa garee Naazirootaa ti. **6** Innis mana qulqullummaa iyyuu xureessuu yaaleera; nu immoo akka seera keenyaatti itti muruuf jennee isa qabne. [**7** Garuu Luusiyoos ajajaan kumaa sun dhufee humna guddaan harka keenya keessaa isa baase; akka himattooni isaa fuula kee duratti dhi'aatanis ni ajaje.] **8** Ati mataan kee iyyuu isa qoruudhaan waa'ee waan nu isa himannu kanaa hunda beekuu ni dandeessa.” **9** Yihuudoonni akka dubbiin kun dhugaa ta'e mirkaneessanii himata sana deeggaran. **10** Phaaawulosis yommuu bulchaa sun akka inni dubbatuu harkaan mallatoof kenneefitti akkana jedhee deebii kenne; “Ani waan akka ati waggoota hedduuf abbaa murtii saba kanaa taate beekuu falpii koo gammachuudhaan nan dhi'eeffadha. **11** Akkuma ati rakkoo malee mirkaneeffachuu dandeessu ani waqaeffachuu jedhee Yerusaalemitti ol ba'uun koo guyyaa kudha lama hin caalu. **12** Warri na himatan kun anaa mana qulqullummaa keessatti yookaan manneen sagadaa keessatti yookaan magalaalaa keessatti nama tokkoon illee falmu yookaan uummata kakaasuu na hin arganne. **13** Isaan waan amma ittiin na himachaa jiran kanas siif mirkaneessuu hin danda'an. **14** Ta'uus ani akka nama karaa isaan garee mormitootaa jedhanii sana duukaa bu'u tokkotti akka Waaqa abbootii keenya waqaeffadhu fuula kee duratti nan amana. Waan seera Museetiin walii galuu fi waan kitaabota raajota keessatti barreffamee hundas nan amana. **15** Anis akkuma jara kanaa akka du'aa ka'uun qajeeltotaati fi hamootaa jiraatu Waaqaan nam abdadha. **16** Kanaafuu ani akka yeroo hunda Waaqaafis aarsaa dhi'eessuuf jedhee Yerusaalem dhufe. **18** Yeroo ani waan kana hojjechaa turettis isaan anaa qulqulla'ee jiru mana qulqullummaa keessatti na

argan. Tuunni tokko iyyuu na bira hin turre; anis goolii keessatti hin hirmaanne. **19** Garuu Yihuudoonni biyya Asiyaa kanneen yoo waan ittiin na himatan tokko illee narraa qabaatan si duratti as dhi'aatanii na himachuu malan tokko tokko jiru. **20** Yookaan warri as jiran kunneen yakka yeroo ani fuula Waldaa Yihuudoota dura dhaabadhе sana narratti argan haa himan; **21** waan ani yeroo fuula isaanii dura dhaabadhе sana iyee, ‘Ani har’aa waa’ee du’aa ka’uu warra du’ani irattu qoramuuuf jedhee fuula keessan dura dhaabadhе’ jedhe tokkicha sana malee yoo jiraate haa himan.’ **22** Feeliksi garuu waan waa’ee Karaa sanaa sirriitti beekuuuf, “Ani gaafa Liisiyaas ajajaan kumaa sun dhufutti dubbii keessan nan murtteesaa” jedhee yeroo biraatti dabarse. **23** Innis akka ajajaan dhibbaa sun Phaawulosin eegumsa jala tursu, garuu akka haala isaa itti furuu fi akka michoomni isaa waan isa barbaachisu kam iyyuu isaaaf dhi'eessan eeyyamuuf ajaje. **24** Feeliksi bultii muraasa booddee niitii isaa Diruusilaal ishee Yihuudii turte wajjin dhufe; innis Phaawulosin waamsisee isaa waa’ee Kiristoos Yesuusittti amanuu dubbatu dhaggeeffate. **25** Yommuu Phaawulos waa’ee qajeelummaa, waa’ee of qabuutti fi waa’ee murtii kan dhufuuf jiru sanaa dubbatetti Feeliksi sodaatee, “Ammaaf ni ga’atii deemil! Yommuu naa mijaa’utti anuu sin waamsisaatiit” jedhe. **26** Yeroodhumaa sanattis inni akka waan Phaawulos matta’aa isaaaf kennuutti waan abdachaa tureef ammuma amma waamsisee isa wajjin haasa’aa ture. **27** Phoorqyoos Fesxoos erga waggaan lama darbee booddee iddo Feeliksi qabate; Feeliksi waan Yihuudoota gammachiisuu barbaadeef Phaawulosin manuma hidhaatti dhiise.

25 Fesxoosis biyya sana ga’ee guyyaa sadii booddee Qiisaariyaadhaa Yerusaalemitti ol ba’e; **2** achittis luboonni hangafoonni fi dura bu’onni Yihuudoota fuula isaa duratti dhi'aatanii himata Phaawulos irraa qaban dhi'eeffatan. **3** Isaanis waan karaatti riphanii Phaawulosin aijeesuuf qophaa’aa turanif akka Fesxoos isaan deeggaree nama ergee gara Yerusaalem isa fichtisii kadhatan. **4** Fesxoos immoo akkana jedhee deebise; “Phaawulos Qiisaariyaatti eegamaa jira; ani mataan koo iyyuu dhi'eenyatti achi nani dhaqa. **5** Kanaafuu abbootii taayitaa keessan keessaa tokko tokko na wajjin deemanii yoo namichi sun balleessaayi wayi qabatee achittiisa haa himatan.” **6** Innis erga guyyaa saddeeti yookaan kudhan isaan bira bubbulee booddee Qiisaariyaatti gad bu’e; guyyaa itti aanuttis barcuma murtii irra taa’ee akka Phaawulos fuula isaa duratti dhi'eeffamu ajaje. **7** Yommuu Phaawulos dhi'aatettis Yihuudoonni Yerusaalemiigad bu’an sun isatti naanna’ani dhaabachuu himata ciccimaa hedduu isaa irattu dhi'eessan; garuu amansiisuu hin dandeneeye. **8** Phaawulosin, “Ani seera Yihuudoota irratti yookaan mana qulqullummaa irratti yookaan Qeesaa irratti yakka tokko illee hin hoijenne” jedhee falmate. **9** Fesxoosis Yihuudoota gammachiisuuuf jedhee Phaawulosin, “Ati Yerusaalemitti ol baatee himata kana irratti fuula koo duratti qoratamuu ni feetaa?” jedhe. **10** Phaawulos garuuakkana jedhee deebise; “Ani amma barcuma murtii Qeesaa dura, iddo itti qoratamuu qabu dhaabadhеen jira; akkuma ati mataan kee iyyuu sirriitti beektu ani yakka tokko illee Yihuudoota irratti hin hoijenne. **11** Ta’us ani utuu balleessaayi du’na natti mursiisuu tokko illee hoijedhee silaa du’jalaa ba’uuf hin carraaq; garuu yoo wannii Yihuudoonni kunneen ittiin na himatan dhugaa hin ta’in, namni tokko iyyuu dabarsee harka isaaniiiti na kennuuf mirga hin qabu. Ani Qeesaritti oli nan iyyadhal!” **12** Fesxoosis erga gorsitoota isaa wajjin mari’atee booddee, “Ati Qeesaritti ol iyyatteerta; gara Qeesaa ni dhaqxa!” jedhe. **13** Bultii muraasa booddee Agriiphaa mootichii fi Barniiqueen Fesxoos simachuuq Qiisaariyaaya dhaqan.

14 Fesxoosis isaan guyyaa hedduu achi bubbullaan akkana jedhee waa’ee himata Phaawulos mooticha wajjin dubbate; “Namichi Feeliksi mana hidhaa keessatti dhiisee deeme tokko as jira. **15** Yeroo ani Yerusaalem turetti luboonti hangafoonni fi maanguddoonni Yihuudoootaa isa himatannakka itti muramu kadhatan. **16** “Anis akka namni kam iyyuu akka seera biyya Roomaatti utuu fuula himattoota isaa duratti dhi'aatee himata sana mormachuuuf carraa hin argatin dabarfamee kennamuu hin qabne isaanittti himeera. **17** Kanaafuu ani yommuu isaan na wajjin as dhufanittti barcuma murtii irra taa’een akka namicha natti fidan ajaje malee dubbii sana lafa irra hin harkifne. **18** Himattoonni isaa yommuu dubbachuuuf ka’anitti yakka ani ittiin isaa himatu jedhee eegi keessaa tokko illee isaa irattu hin dhi'eessine. **19** Garuu isaan waa’ee amantaa isaanittti fi waa’ee namicha du’e kan Yesuus jedhamu isa Phaawulos immoo, “Inni jiraataa dha” jedhee falmuu tokkoo irratti wal dhaban. **20** Anis akka itti dubbii sana qoradhu wallaale; kanaaf inni Yerusaalem dhagee himata kana irratti qoratamuuf fedhii qabuu fi akka inni hin qabne isa gaafadhe. **21** Garuu yommuu Phaawulos murtii Awugisxoos Qeesaar argachuuuf jedhee turfamuu kadhatetti ani akka inni hamma ani Qeesaariitti isa ergutti eegamu nan ajaje.” **22** Agriiphaaanis Fesxoosiin, “Ani mataan koo namicha kana dhaga’uu nan barbaada” jedhe. Inni immoo deebisee, “Bori isa dhageessa” jedheen. **23** Guyyaa itti aanuttis Agriiphaa fi Barniiqueen ulfina guddaan dhufanii Ajajjuwwan kumaatti fi gurguddoota magaalaa wajjin galma wal ga’ii seenan. Fesxoos ajajnaan Phaawulosin ol galchan. **24** Fesxoosis akkanaa jedhe; “Yaa Agriiphaa mooticha, warri na wajjin as jirtan hundinuu isin namicha kana ni argitu! Hawaasi Yihuudoota guutuummaati, ‘Namichi kun si’achi jiraachuu hin qabu’ jedhanii waa’ee isaa Yerusaalemitti fi as Qiisaariyaatti iyyanii na kadhatan. **25** Ani waan du’an isaa ga’u kan inni hojjete tokko illee hin argine; ani garuu sababii inni Awugisxoosittti ol iyyateef gara Roomaatti isa erguu nan murteesesse. **26** Ani waa’ee namicha kanaa waan ifatti ba’e kan gooftaa kootiif barreessu tokko illee hin qabu; kanaafuu ani erga isa qorannee booddee akka waan barreessu argadhuuf jedhee fuula hunda keessanii duratti, keessimattuu yaa Agriiphaa mooticha, fuula kee duratti isa dhi'eesseera. **27** Ani nama hidhame tokko utuu waan inni ittiin himatame ifatti hin baasin ol dabarsuu qajeela hin se’utii.”

26 Agriiphaaan Phaawulosin, “Akka ati ofii keetif dubbattu siif eeyyamameera” jedhe. Phaawulosis harkaan mallatloo kennee akkana jedhee falmachuu jalqabe; **2** “Yaa Agriiphaa Mooticha, ani sababii waan Yihuudoonni ittiin na himatan hunda falmachuuuf jedhee har’aa fuula kee dura dhaabadhuuuf akka ayyantuu tokkoottin of ilaala. **3** Kunis waan ati duudhaa fi wal mormii Yihuudoota hunda keessa beektuufi dha. Kanaafuu ani akka ati obsaan na dhaggeeffattu sin kadhadha. **4** “Ani ijoolummamaa kootii jalqabee saba koo keessatti, Yerusaalem keessatis akkamitti akka jiraachaa ture Yihuudoonni hundinuu ni beeku. **5** Akka ani akka Fariisicha tokkootti akkuma sirna garee akka malee amantaa keenyatti cihu sanaatti jiraadhe isaanuu bara dheeraa waan na beekaniif, yoo fedhii qabatan dhugaa ba’u ni danda’u. **6** Ammas ani waadaa Waaqni abbootii keenyaaf gale sana waan abdadhuuf qoratamuuf dhi'aadheen as jira. **7** Waadaan kun isuma gosoonti keenya kudha lamaan halkanii guyyaa Waaqa tajaajiluutti jabaatanii raawwamatamuu isaa arguu hawwan sanaa dha. Yaa Agriiphaa Mooticha, Yihuudoonis sababuma abdii kanaatiff na himachaa jiru. **8** Akka Waaqni warra du’an du’aa kaasu isin maalif akka waan hin amanamne tokkootti herregdu? **9** “Ani mataan koo iyyuu maqaa Yesuus

nama Naazreetiitiin mormuudhaaf akka waan danda'amu hunda gochuu qabu nan amana ture. **10** Wanni ani Yerusaalem keessatti hoijedhes kanuma; ani taayitaa luboota hangafoota irraa argadheen qulquloota baay'ee mana hidhaatti naquu qofa utuu hin ta'in yeroo isaan ajeefaman iyyuuubbichka irratti walii galaan ture. **11** Anis akka isaan abadamaanifi yeroo baay'ee mana sagadaa tokko irraa gara mana sagadaa biraatti darbaa, akka isaan amantii isaanii arrabsaniifis isaan dirqisiisaan ture. Ani waan akka malee isaanitti aaraa tureef hamma magalaawwan biyya alaatti illee deemee isaan ari'achaan ture. **12** "Anis gaafa tokko kanumaaf jedhee taayitaa fi ergama luboota hangafoota biraa fudhadhee utuun Damaasqoo deemaa jiruu, **13** yaa mooticha, ani utuman karaa deemaan jiruu gara safaatti ifa ifa aduu caalaa ibsu tokko isaa samii irraa naannoo koottifi fi naannoo warra na wajjin deemanitti ibsu arge. **14** Hundi keenya lafatti kukufne; anis sagalee afaan Ibraayixiitiin 'Yaa Saa'ol, yaa Saa'ol, ati maalif na ari'atta? Arfii wayii dhiiituun suma miidha' naan jedhu tokkon dhaga'e. **15** "Anis, 'Yaa Gooftaa ati Eenyu?' jedheen gaafadhe. "Gooftaanis deebisee akkana jedhe; 'Ani Yesuus isaa ati ari'attuu dha. **16** Amma ka'i miilla keetiin dhaabdhу. Ani akka ati tajaajilaa koo taatee, waa'ee koos waan argitee fi waan ani sitti mul'isuuf jiru dhugaa batuu si muuduuf jedhee sitti mul'adheera. **17** Ani saba keetii fi Namoota Ormaa kanneen gara isaanitti si ergu jalaa sin baasa. **18** Atis ija isaanii banteekuukkaa keessaa gara ifaatti, humma Seexanaa jalaas gara Waqaatii isaan deebifta; kunis akka isaan dhififamaa cubbuu argatanii fi akka isaan warra natti amanuuq qulqullaan 'an gidduutti dhaala argataniiif.' **19** "Kanaafuu yaa Agriiphaa Mooticha, ani mul'ata samii irraa dhufe sanaaf ajayamuu hin didne. **20** Anis akka isaan qalbii jijiirratanii gara Waqaatii deebi'anif, qalbii jijiirrachuu isaaniiif akka hojihdaan mirkaneessaniif jalqabatti warra Damaasqotti, warra Yerusaalemiitti, warra Yihuudaa guutuutti akkasumas Namoota Ormaatti lallabeera. **21** Sababiin Yihuudoonni mana qulqullummaa keessatti na qabanii na ajeesuu yaalanifiis kanuma. **22** Ani garuu hamma guyyaa har'aatti gargaarsa Waqaqa qaba; kanaafuu ani dhaabdhеe xinnaa guddaafl dhugaa ba'aan jira. Ani waan rajjonni fi Museen 'Ni ta'a' jedhanii dubbataniin alatti waan tokko illee hin dubbadhu. **23** Kunis akka Kiristoos dhiphachuu qabu, akka inni warra du'an keessaa ka'uudhaan kan jalqabaa ta'ee saba isaatii fi Namoota Ormaatiif ifa labsuu dha." **24** Utuma Phaawulos akkasitti falmachaa jiruu Fesxoos sagalee guddaan, "Phaawulos, ati maraatteert! Barumsi kee guddaan sun si maraachisaa jira" jedheen. **25** Phaawulosis akkana jedhee deebise; "Yaa Fesxoos kabajamaa, ani hin maraanne; wanni ani dubbachaa jirus dhugaa dha; sirrii dhas. **26** Sababiin mootichi waan kana beekuu, ani ifatti baasee isatti himuu nan danda'a. Sababiin wanni kun suuqatti hin hoijetaminiif ani akka waan kana keessaa tokko iyyuu isa duraa hin dhokatin nan amana. **27** Yaa Agriiphaa Mooticha, ati rajjota ni amantaa? Akka ati amantu ani iyyuu beeka." **28** Agriiphaa Phaawulosiin, "Ati yeruma gabaabaa keessatti Kiristaana na gochuu yaaddaa?" jedhe. **29** Phaawulosis deebisee, "Yeroo gabaabaattis ta'u dheeraatti, si qofa utuu hin ta'an akka warri na dhaga'aa jiran hundinuu foncaa kanaan hidhamuu malee akkuma koo akka ta'an ani Waqaan nan kadhadha" jedhe. **30** Kana irratti mootichi, bulchaanii fi Barniiqueen, akkasumas warri isaan wajjin tataa'aa turan ol ka'an. **31** Isaanis yeroo gad ba'anitti, "Namichi kun waan du'aan yookaan hidhaan isa ga'u tokko illee hin hoijenne" wajjin jedhan. **32** Agriiphaa Fesxooosiin, "Namichi kun utuu Qeesaariitti ol iyaychuu baatee silaa ni hiikama ture" jedhe.

27 Yommuu dooniin lixaaliya dhaquun keenna murteeffametti, Phaawulosii fi warri hidhaman biraa ajajaa dhibbaa kan Yuuliyoo jedhamu tokkotti dabarfamaniif kennaman; innis miseensa kutaa waraanaa "Awugisxoos" jedhamu tokkoo ture. **2** Nus dooniid Adraamiixoo si ka'ee gara buufataawan dooniin kanneen qarqara galaana biyya Asiyaa dhaquuq ka'e tokko yaabbannee deemuu jalqabne. Arisxirookoos namichi Maqedooniyaa kan Tasaloniiqee jiraatu tokkos nu wajjin ture. **3** Guyyaa itti aanutti Siidoonaatti galle; Yuuliyoois Phaawulosiif garaa laafee akka inni michoota isaa bira dhaaqee waan isa barbaachisu argatu eeyyameef. **4** Nus dooniin achii kaanee waan bubbreen fula keenna durraan nutti bubbisaa tureef Qophiroosiin da'annee dabarre. **5** Erga galaana Kiilqiyyaa fi Phamfiliyyaa irra dooniin darbinee booddee magaalaa Miiraa kan Luuqiyyaa keessatti argamtu geenyee. **6** Ajajaan dhibbaa sunis dooniid Iskindiriyaa kan liixaaliya dhaquutti jiru tokko achitti argatee nu yaabbachiise. **7** Nus guyyaa hedduu suuta jinneem dooniin deemee rakkinaa naannoo Kiniidoos geenyee; yommuu bubbreen karaa sana irra darbuu nu dhowwettis Salmoonee biraan gara da'oo Qareexitti qajeelle. **8** Rakkina guddaadhaaanis qarqara galaanichaar irra darbinee iddo "Buufata doonii gaarii" jedhamu kan magaalaa Laasiyaa biraat tokkotti baane. **9** Yeroon dheeraan badeera; sababii yeroon sun erga Soomni darbee ta'eef dooniidhaan karaa deemuu sodaachisaa ta'eer; kanaafuu Phaawulos akkana jedhee isaan akeekkachiise; **10** "Yaa jarana, ani akka karaan keenya kun badiisa of keessaa qabu, akka inni doonichattii fi mi'a qofatti utuu hin ta'in jireenyaa keenyatti illee balaa guddaa fiduuuf deemuu nan arga." **11** Ajajaan dhibbaa sun garuu qooda waan Phaawulos jedhe dhaga'u gorsa ooftuu dooniittii fi gorsa abbaa dooniid fudhate. **12** Sababii buufanni dooniid sun ganna achi turuuf mijaa'aa hin ta'inif baay'een isaanii Finiigejeti galanii ganna achitti dabarsuu abdatanii akka nu ittuma fufnee dooniin deemnu murteessan. Buufanni Qareexi kun fuulli isaa gara kibba dhi'aatti fi gara kaaba dhi'aatti deebi'ee ture. **13** Yeroon bubbreen kibbaa suuta bubbisuu jalqabetti waan kaayyoo isaanii guutachuu danda'an se'anii hiituu dooniid hiikanii Qareexi biraan qarqara galaana irra darban. **14** Utuu hin turinis bubbreen hamaan, "Awuraaqiis" jedhamu tokko biyya bishaaniin marfamte sana irraa gad bubbise. **15** Dooniin sunis bubbredhaan qabamee gara bubblee sanaatti deemuu dadhabee; kanaafuu akka inni bubbleen fudhatamuuf ittuma dhiifne. **16** Nus biyya bishaaniin marfamte xinnoo Qeedaa jedhamu tokkoon da'annee rakkina guddaa dhaaan bidiruu doonichaa oolchuu dandeenye. **17** Namoonni sunis bidiruu sana dooniid ol baasanii akka dooniin sun gargar hin diigamneef funyoon xaxanii walitti hidhan. Isaanis tima cirracha Sirtisitti bu'u sodaatanii hiituu dooniid galaanatti gad buusaniif akka dooniin sun bubbleen oofamtuuuf ittuma dhiisan. **18** Waan bubbreen akka malee nutti jabaachaa deemee isaan guyyaa itti aanutti dooniid sana irraa fe'iisa guuranii bishaanitti dadarbachuu jalqaban. **19** Guyyaa sadafkaatti immoo mi'a dooniid sanaa harkuma ofii isaaniiitiin dadarbatan. **20** Nu waan utuu aduu yookaan urjii hin argin guyyaa hedduu turree fi waan bubbreen nutti jabaateef dhuma irratti abdii badiisa ooluuf qabnu hunda ni kutanne. **21** Phaawulosis erga namoonni sun agabuu isaanii yeroo dheeraa turanii booddee gidduu isaanii dhaabatee akkana jedhe; "Yaa jarana, isin utuu gorsa koo dhageessanii Qareexii ka'uun hin qabdan ture; silaa balaa fi badiisa kana hundumaa irraa of oolchitu turan. **22** Amma garuu ani akka isin jabaattan isinan gorsa; doonicha malee isin keessaa lubbuu nama tokkoo

iyuu hin baduutii. **23** Ergamaan Waaqa ani kan isaa ta'ee fi isataajilu sanaa tokko eda dhufee na cina dhaabatee, **24** "Yaa Phaawulos, hin sodaatin; ati Qeesaar dura dhaabachuu qabdaati; kunoo, Waqaani warra si wajjin deemaa jiran hunda gaarummaa isaatiin sitti kenneera' naan jedhe. **25** Kanaaf yaa jarana jabaadhal! Ani akka wanni kun akkuma natti himame sana ta'u Waaqa nan amanaatii. **26** Ta'us biyya bishaaniin marfamte tokkotti bu'uun keenya hin oolu." **27** Halkan kudha afuraffaatti utuu galaana Adirriyaa irra asii fi achi oofamaa jirruu gara halkan walakkaatti warri doonii irra hoijetan sun waan gara lafaatti dhi'aatan se'an. **28** Isaan funyoo ittiin gad fageenyaa galaanaa ilaalan gad buusani akka galaanni sun meetira soddomii torba gad fagaatu argan; yeroo gabaabaa booddee ammas funyoo sana gad buusani akka gad fageenyi galaanichaa meetira digdamii saddeet ta' argan. **29** Isaanis kattaati buuna jedhanii sodaatanii hiiantu doonii afur dugda duubaan doonii irraa gad buusan. Akka lafti bariituuvis kadhatan. **30** Warri doonii irra hoijetanis bidiruu keessaa baqachuuuf jedhanii waan fuula doonii duraan hiiantu doonii buusan fakkaatanii bidiruu sana galaanaa keessa buusan. **31** Phaawulos immoo ajaa dhibbaati fi loltootaan, "Yoo namoonni kunneen doonii keessatti hafan malee isin badii ooluu hin dandeessan" jedhe. **32** Kanaafuu loltooni sun funyoo bidirichi ittiin hidhamee ture sana irraa kutanii galaanatti gad ishee dhiisan. **33** Gara barii lafaattis Phaawulos akka namoonni hundinuu waa nyaataniiif isaan kadhat; akkanas jedheen; "Isin bultii kudha afrau darban yaadda'aa, utuu waa tokko illee hin nyaatin agabuu keessan ooltanii bultaniirtu. **34** Kanaaf anii akka isin waa nyaattaniiif isin kadhadha. Nyaaanni jirrachuuif isin barbaachisaati. Isin keessaa nama kam iyyuu rifeensa mataa isaa keessaa tokko iyyuu hin baduutii." **35** Innis erga waan kana dubbatee booddee buddeena fuudhee hunduma isaanii duratti Waaqa galateeffate; kutatees nyaachuu jalqabe. **36** Isaan hundinuu jajjabaatanii ofumaan waa nyaatan. **37** Walumatti nu nama 276 taanee doonii sana keessa ture. **38** Isaanis erga nyaatanii quufanii booddee qamadii fe'amee ture sana galaanatti naqanii akka dooniin salphatu godhan. **39** Isaanis yommuu lafti bariitteti galoo galaanaa kan kuufama cirrachaai qabu tokko argan malee biyyi fuula isaanii dura jiru sun eessa akka ta'e hin hubanne; doonii sanas yoo isaanii danda'ame dhiibani qarqara galaanaatti baasuu merteessan. **40** Kanaafuu funyoo hiiantu doonii kutanii galaanaa keessatti gad dhiisan; yeruma sana funyoo batoon ittiin hidhame sana hiikan; ergasiis sharaa karaa fuula doonii duraan jiru sana qilleensatti ol fuudhanii gara kuufama cirrachaatti qajeelan. **41** Garuu dooniin sun iddoottu itti galaanni lama wal ga'utti tima cirrachaatti bu'ee lafa tuqe. Mataan isaa achitti qabamee socho'uu dide; dugda duubni isaa immoo humna dha'aa galaanaatiin dha'amee caccabe. **42** Loltounnis akka warra hidhaman sana keessaa namni tokko iyyuu bishaan daakee baqatee jalaa hin baaneef isaan ajjeesuuif karoorfatan. **43** Garuu ajajaan dhibbaa sun waan Phaawulosin du'a oolchuu fedheef akka isaan waan karoorfatan sana hin goone dhowwene; innis akka warri bishaan daakkuu danda'an duraan dursanii doonii irraa utealanii gara lafaatti ba'an ajaje. **44** Akka warri hafan immoo saanqaa yookaan caccabaa doonii achi ga'an ajaje; haala kanaan hundi isaanii nagaan lafatti ba'an.

28 Nus nagumaan qarqara galaanaatti baanee akka biyyi bishaaniin marfamte sun Malaaxiyaa jedhamtu beekne. **2** Namoonni biyya bishaaniin marfamte sana irra jiraatanis gara laafina dinqisiisaanu argisiisan. Isaanis sababii roobnii fi dhaamochi tureef ibidda bobeessanii hunda keenya simatan.

3 Utuu Phaawulos hanxaxii qoraanii walitti qabeeb ibiddatti naqaa jiruu buutiin sababii ho'attin gad baate tokko harka isaaatti maxxanteed gad dhiisuudidde. **4** Warri biyya bishaaniin marfamte sana irra jiraatan sunis buutiin harka isaatti rarraatu arganii, "Namichi kun nama nama ajeese ta'uun hin oolu; inni yoo balaa galaanaa jalaa ba'e illee Murtiin Qajeelaan akka inni jiraatu hin eeyyameef" waliin jedhan. **5** Phaawulos buutii sana ibidda keessa of irraa buuse; miidhaat tokko malees hafe. **6** Namoonni sunis, "Inni ni dhiita'a yookaan akkuma tasaa kufee du'a" jedhanii eegan; garuu yommuu yeroo dheeraa eeganii akka inni waa tokko illee hin ta'in arganitti yaada geeddaratani, "Inni waaqa" jedhan. **7** Bulchaan biyya bishaaniin marfamtee kan Phubiliyoos jedhamu tokkos naanno sanaa lafa qotisaa qaba ture; innis mana isaaatti nu simatee guyyaa sadii jaalaalaa nu keessumsiise. **8** Abbaan Phubiliyoos dhukkuba dhagna nama gubuu fi garaa nama kaasuu qabamee ciisaat ture; Phaawulosis isaa gaafachuu ol seenee erga kadhatee booddee harka irra kaa'ee isaa fayyise. **9** Yommuu wanni kun ta'etti dhukkubattooni biyya bishaaniin marfamte sana irra jiraatan biraa hundi dhufanii guyyine. **10** Isaanis karaa baay'eedhaan ulfina nuu kennan; yommuu nu dooniin deemuuf kaanettis waan nu barbaachisu hunda nuuf kennan. **11** Nus ji'a sadii booddee doonii Iksindiriyya kan biyya bishaaniin marfamte sana irratti yeroo gannaa dabarse tokkoon kaanee deemsaa jalqabne; dooniin sunis asxxaa waaqota lakkuu Kastoorii fi Paaluksi adda isaa irraa qaba ture. **12** Seraakuus geenyees bultii sadii achi turre. **13** Achiiis kaanee Reegiyuumittti galle; guyyaa tokko booddees waan bubbene kibbaa bubbiseef guyyaa itti aanutti Putiyooluus geenyee. **14** Achitti obboloota tokko tokko arganne; isaanis akka nu bultii torba isaan bira turru nu kadhatan. Nus akkasiiin Roomaatti galle. **15** Obboloonni achi turanis yommuu dhufaati keenya dhaga'anitti hamma iddo gabaa Aphyiyyusiittii fi iddo "Lafa Bultoo Sadii" jedhamuutti nu simachuu dhufan; Phaawulosis isaan argee Waaqa galateeffate; ofii isaaatiis ni jajjabaate. **16** Yommuu nu Roomaa geenyetti Phaawulos akka loltuu isaa eegu tokko wajjin kophaa isaa jiraatu eeyyamameef. **17** Phaawulosis guyyaa sadii booddee dura bu'oota Yihuudootaa walitti waame; yommuu isaan walitti qabamanittis akkana jedheen; "Yaa obboloota ko, anii utuu waan saba keenyaan yookaan duudhaa abbootii keenyaatiin mormu tokko illee hin hoijetin Yerusalem keessatti qabamee dabarfamee harka warra Roomaatti kennameera. **18** Isaanis erga na qoraniin booddee sababii anii yakka du'a namatti mursiisuu tokko illee hin qabaatiniif gad na dhiisuudbarbaadan. **19** Ani garuu yoo waan ittiin saba koo himadhu tokko iyyuu hin qabaatin illiee yommuu Yihuudonni mormaniittti akka Qeesaariittti ol iyyadhu nan dirqame. **20** Wanni anii isin arguu fi isin wajjin haasa'uu kadhadeefis kanuma. Ani sababuma abdiis Israa'eliiif jedheen fonca kanaan hidhameera." **21** Isaanis akkana jedhanii deebisan; "Nu xalayaa waa'ee kee dubbatu tokko illee biyya Yihuudatiin arganne; obboloota achii dhufan keessaa namni tokko iyyuu waa'ee kee waan hamaa hin dubbanne; nuttis hin himne. **22** Nu garuu yaadni kee maal akka ta'e sirraa dhaga'uu barbaanna; nu akka namoonni iddo hunda jiran garee kanaan morman ni beeknaatii." **23** Isaanis guyyaa itti Phaawulos wajjin wal argan qabatanii, akka malee baay'atani lafa inni jiraachaa ture dhaqan; innis gananmaa jalqabee hamma galgalaatti waa'ee moottummaa Waqaqa isaanii ibsa, lallabaas ture; waa'ee Yesuusiis Seera Museetii fi Kitaabota Raajotaa keessaa eeree isaan amansiisuudaa yaalaa ture. **24** Isaan keessaa warri tokko tokko waan inni jedhe ni fudhatan; warri kaan immoo amanuu didan. **25** Isaan gidduutti waldhabisiin uumamnaan ka'anii

deemuu jalqaban; kumis erga Phaawulosakkana jedhee dubbii dhumaa dubbatee booddee; “Hafurri Qulqulluun yeroo karaa Isaayyaas raajichaatiin abbootii keessanitti dubbate sana dhugaa isaa dubbate; innisakkana jedhe: **26** “Gara saba kanaa dhaqitiiakkana jedhi; “Dhaga’uu inuma dhageessu; garuu hin hubattan; ilaaluus inuma ilaaltu; garuu hin qalbeeffattan.” **27** Qalbiin sabakaana doomeeraatii; gurri isaanii sirriitti hin dhaga’u; ija isaaniis dunuunfataniiru; utuu akkas ta’uu baatee silaa ija isaaniitiin arganii, gurra isaaniitiin dhaga’anii, qalbii isaaniitiinis hubatanii, ni deebi’u turan; anisisaan nan fayyisa ture.’ **28** “Kanaafuu ani akka fayyisuun Waaqaa gara Namoota Ormaatti ergame akka isin beektan nan barbaada! Isaanis ni dhaga’u.” [**29** Yihuudoonis erga inni waan kana dubbatee booddee jabeessanii waliin mormaa achii deeman.] **30** Phaawulosis waggaalama guutuu mana ofiiisaatii kireeffate keessa jiraachaa, warraisa dubbisuudhufan hundas simachaa ture. **31** Innisija jabinaan, gufuu tokko malees mootummaa Waaqaa lallabaa, waa’ee Gooftaa Yesuus Kiristoosis barsiisaa ture.

Roomaa

1 Phaawulos tajaajilaa Kiristoos Yesuus, kan ergamaa ta'uuf waamamee fi akka wangeela Waaqaa lallabuuf addaan baafame irraa; **2** Wangeelli kunis kan Waaqni duraan dursee karaa rajota isaatiin Kataabbiwwan Qulqullu keessatti waadaa galee dha. **3** Wangeelichis waa'ee ilma isaa kan akka namummaatti sanyii Daawit irraa dhalatee, **4** akka Hafuura qulqullumaatti immoo warra du'an keessaan ka'uun isaa tiin Ilma Waaqaa humna qabeessa ta'uun isaa labsamee dha; innis Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos. **5** Nus karaa isaatiin, maqaan isaatiif jechaa ormoota hunda keessaa akka gara ajajamuun amantiir irraa dhufuutti namoota waammuuf ayyaanaa fi ergamtummaa arganeerra. **6** Isinis warra akka kan Yesuus Kiristoos ta'anif waamaman sana keessa jirtu. **7** Warra Waaqaan jaallatamtanii qulqulloota ta'uuf waamamtan karneen Roomaa jirtan hundaaf: Abbaa keenya Waaqaa fi Yesuus Kiristoos Gooftaa irraa ayyaannii fi nagaan isiniif haa ta'u. **8** Sababii amantiin keessan guutummaa addunyaa irratti odeeefamaa jiruuf, ani duraan dursee waa'ee hunda keessaniitiif karaa Yesuus Kiristoosiin Waaqaa koo nan galateeffadha. **9** Akka ani kadhanna koo keessatti utuu wal irraa hin kutin isin yaadadhu Waaqni ani wangeela Ilma isaa lallabuudhaan hafuura kootiin isa tajaajil sun dhuga batuu kooti; **10** ani akka ammas dhuma irratti gara keessan dhufuuf fedhii Waaqaatiin karaan naa banamu nan kadhadha. **11** Akka isin jabaattaniifiis kennaa hafuuraa isinii hiruuf isin arguu baay'ee nan hawwa; **12** kunis akka isinii fi ani amantiir keenyaan wal jajjabeessiuuf. **13** Yaa obboloota ko, ani akkuma Namoota Ormaa kaan keessatti ija qabaadhe sana isin keessattis akkasuma akkan qabaadhuuf yeroo baay'ee gara keessan dhufuu yaadaa turuu ko, garuu hamma ammaatti dhowwamuu koo akka isin beekuu dhabdan hin barbaadu. **14** Ani namoota Giriikii fi warra nama Giriik hin ta'inif, beektotaa fi wallaaltotaa gatii of irraa nan qaba. **15** Sababiin ani isin warra Roomaa jirtanittsi wangeela lallabuuf akka malee hawwuuuf kanuma. **16** Ani wangeelatti hin qaana'u; kunis sababii wangeelli humna Waaqaa kan warra amanan hunda fayisuu ta'eef, innis jalqabatti Yihuudoataaf, itti anseeem immoo Giriikotaaf. **17** Wangeela keessatti qajeelummaan Waaqaa amantiir irraa gara amantiitti mul'ateeraati; kunis akkuma, "Namni qajeelaan amantiidhaan jiraata" jedhamee barreefamee dha. **18** Dheekkamsi Waaqaa, Waaqa malee jiraachuu fi hammina namootaa hunda irratti samii irraa ni mul'ata; namoonni kunneen hammina isaaantiin dhugaa ukkaamsu; **19** kunis sababii wanni waa'ee Waaqaa beekamuu malu isaaantiif ifa ta'eef; Waaqni isaaantiif ibseeraati. **20** Amalli Waaqaa kan hin mul'anne jechuuniis humni isaa kan bara baaatii fi waaqummaan isaa uumamaa addunyatiit jalqabee wantoota uumaman irraa ifaan ifatti mul'ataati; kanaafuu isaan waan itti qabatan hin qaban. (**aiddios g126**) **21** Isaan yoo Waaqaa beekuu illee akka waaqummaan isaa tulfina hin kennineef, galatas hin galchinee. Garuu yaadni isaaan waan faayidaa hin qabne ta'e; qalbiin isaaanii kan hin hubannes ni dukkana'a. **22** Isaan yoo ogeeeyii ofiin jedhan iyyuu gowwoota ta'an; **23** tulfina Waaqaa hin duunes nama du'utti, simbiratti, horii miilla afuriitti akkasumas uumamawwan lafa irra loo'anitti fakkeessuudhaan geeddaran. **24** Kanaafuu Waaqni akka isaan dhagna walii isaaantii salphisanifi hawwii garaa isaaanii hamaadhaan dabarsee xuraa'ummaatti isaan kenne. **25** Isaanis dhugaa Waaqaa sobatti geeddaran; Uumaa dhiisanii uumamaa waaqeffatan; ni tajaajilaniis. Uumaa bara baaan eebfibamaa dha. Ameen. (**aiōn g165**) **26** Sababii kanaaf Waaqni dabarsee hawwii jibbisisaatti isaan kenne.

Dubartoonni isaaantiis karaa ittiin fedhii fooniitiif dhiira wajjin wal bira ga'an isa uumamaan kennameef dhiisanii, gara isa uumamaan isaaantii hin kennaminiti geeddaran. **27** Warri dhiiraas akkusuma karaa ittiin fedhii fooniitiif dubartoo wajjin wal bira ga'an isa uumamaan kennameef dhiisanii kajeellaa walii isaaantiitii gubatan. Warri dhiira, dhiira bira wajjin gocha jibbisisa raawwutan; dogoggora isaaanti kanaafis adaba isaaantiif malu ofuma isaaantiitii fudhatan. **28** Sababii isaan Waaqa beekuu akka waan faayidaa hin qabneetti fudhataniif, Waaqni immoo akka isaan waan hoijetamuu hin malle hoijetaniif qalbi faayidaa hin qabnetti dabarsee isaan kenne. **29** Isaanis hammina gosa hundaatiin, jal'inaan, sassattummaan, amala baduun, hinaaffaan, nama ajjeesuuun, wal loluun, gowwoomsuu fi dabaan guutaman. Isaan hamattoota, **30** warra maqaan nama balleessan, warra Waaqa jibban, warra nama arrabsan, warra of jajanii fi warra of tulunii dha; isaan warra karaa ittiin jal'ina hoijetan yaadan, warra abbaa fi haadha isaaantiif hin ajajamnee dha; **31** isaan warra hubanna hin qabne, warra walii galtee diigan, warra jaalala hin qabnee fi warra namaaf garaa hin laafree dha. **32** Isaan seera Waaqaa kan, "Warra waan akkanaa hoijetan du'uutu isaaantiif mala" jedhu sana yoo beekan iyyuu ofii isaaantiif waan akkanaa hoijechuu qofa utuu hin ta'in warra waan kana hoijetan iyyuu ni jajjabeessu.

2 Kanaafuu yaa namichoo, ati yoo abbaa fedhe illee taate kan nama kaanitti murtu waan itti qabattu hin qabdu; waan ittiin namatti murtu hundaan ofittis ni murtatii; ati kan murtii kennitu iyyuu ofii keetiis isuma hoijettatii. **2** Nu akka murtiin Waaqaa kan warra waan akkanaa hoijetan irratti murteeffamu dhugaa irratti hundaaf ni beekna. **3** Yaa namichoo, ati yommuu warra waan akkanaa hoijetanitti murtee ofii keetii immoo waanuma akkasii hoijettu waan murtii Waaqaa jalaa baatu seetaa? **4** Yookaan ati akka gara laafummaan Waaqaa gara qalbi jijjiirrannttaasi si geessu utuu hin beekin baay'ina gara laafummaa isaa, gara bal'ina isaafti fi obsa isaa ni tuffattaa? **5** Ati garuu sababii mata jabina keetitii fi garaa kee isa qalbi hin jijjiirranne sanaatiif guyyaa dheekkamsa Waaqaa kan murtiin qajeelaan itti mul'atu sanaaf dheekkamsa of irratti kuusaa jirta. **6** Waaqni, "Nama hundaaf akkuma hoojii isaaantiif gatii isaa ni kenna." **7** Inni warra obsaan waan gaarii hoijechaa kabaja, ulfinnaa fi jirenya hin dabarre barbaadaniif jirenya bara baraa ni kenna. (**aiōnios g166**) **8** Warra ofittoo kanneen dhugaadhaaf ajajamuu didanii hammina duukaa bu'an garuu dheekkamsaa fi aariitu isaan eeggata. **9** Nama hammina hoijetu hunda irratti, jalqabatti Yihuudii irratti, ergasii immoo Nama Ormaa irratti dhiphinnii fi rakkinni ni dhufa. **10** Garuu nama waan gaarii hoijetu hundaaf, jalqabatti Yihuudii, ergasii immoo Nama Ormaatiif kabajni, ulfinni fi nagaan ni ta'a. **11** Waaqni nama wal hin caalchisutti. **12** Warri utuu seera hin qabaatin cubbuu hoijetan hundinuu seera malee barbadaa'u; warra utuu seera qabauu cubbuu hoijetan hundattis seeruma sanaan murama. **13** Sababiin isaan warra seeraaf ajajamanit fuula Waaqaa duratti qajeeltota taasifama malee warri seera dhaga'an qajeeltota miti. **14** Namoonni Ormaa warri seera hin qabne yoo tuumamaan waan seeri aajuu hoijetan, yoo seera qabaachuu baatan illee isaan ofii isaaantiitif seera. **15** Isaan waan qalbiin isaaantii dhugaa ba'uuf, waan yaadni isaaantii yeroo tokko isaan himatee yeroo kaan immoo isaaantii falmuuf, akka ajajni seeraa garaa isaaantii keessatti barreeffame ni argisiisu. **16** Akka wangeela ani lallabuutti wanni kun gaafa Waaqni icciitii namootaa karaa Yesuus Kiristoosiin murtii itti kennutti ta'a. **17** Ati yoo Yihuudii ofiin jette, yoo seera amanatte, yoo kan Waaqaanis of jajju taate,

18 yoo fedhii isaa beeekte, yoo seera sanaanis qajeelfamtee waan hunda caalu mirkaneeffatte, **19** warra iiji isaanii jaameef dura deemaa, warra dukkana keessa jiranif immoo ifa ta'uu kee yoo amante, **20** karaa seeraatiinis beekumsaa fi dhugaa qabduun yoo wallaaltota gorsite, daa'immanis yoo barsiifte, **21** egaa ati kan warra kaan barsiftu, ofii kee immoo hin barsiiftu? Kan "Hin hatin" jettee barsiiftu ofii keetii immoo ni hattaa? **22** Ati kan, "Namni ejjuu hin qabu" jettu ofii keetii ni ejjita? Kan waaqota tolfamoo akka malee jibbitu mana qulqullummaa ni saamtta? **23** Ati kan Seeraan of jajju seera cabsuudhaan Waaqa ni salphiftaa? **24** "Sababii keessanifi maqaan Waaqaa Namoota Ormaa giddutti arrabsama" jedhamee barreffameeraati. **25** Yoo ati seera eegde dhagna qabaan faayidaa qaba; yoo seera cabsite garuu akka waan dhagna hin qabatinii taateerta. **26** Warri dhagna hin qabatin yoo waan seerri ajaju eegan, akka waan dhagna qabataniitti hin ilaalamani ree? **27** Namni utuu fooniin dhagna hin qabatin seera eegu tokko si nama seera barreffame qabaattee dhagnas qabattee seera cabsititu ni mura. **28** Namni waan alaan mul'atu qofaan Yihuudii hin ta'u; dhagna qabachuunis waan alaan mul'atu qofa miti. **29** Garuu nama keessa namummaa isaaatiin Yihuudii ta'etu Yihuudii dha; dhagna qabaanis dhagna qabaa yaada garaa kan Hafuuraan ta'uudha malee seera barreffameen miti. Namni akkasii Waaqa biratti malee nama biratti hin jajamu.

3 Egaa Yihuudii ta'uun faayidaa maalii qaba? Yookaan bu'aan dhagna qabaa maali? **2** Karaa hundaanuu bu'a guddaa qaba! Jalqabatti dubbiin Waaqaa Yihuudootatti imaanaa kenname. **3** Isaan keessaa tokko tokko yoo hin amanii maal ree? Amantiidhabinisaanii amanamummaa Waaqaa ni balleessaa? **4** Gonkumaa hin ta'u! Namoonni hundinuu sobdoota, Waaqni immoo dhugaa qabeessa haa ta'u. Kunis akkuma, "Akka ati dubbi keetiin dhuga qabeessa taatuuf, yommuu murtiitti dhi'aattuttis akka mo'attuuf" jedhamee barreffamee dha. **5** Yoo jal'inni keenya qajeelina Waaqaa ifa baase garuu maal jenna ree? Waaqni dheekkamsa isaa nutti fiduu isaa qajeelina dhabeetti? Kanas anii akka namaattin dubbadha. **6** Gonkumaa hin ta'u! Utuu akkas ta'ee silaa Waaqni akkamitti addunyatti muruu danda'ree? **7** Namni tokko, "Yoo soba kootiin dhuga qabeessummaa Waaqaa guddatee ulfinni isaaas baay'ate maaliif hamma ammaatti akka cubbamaal tokkootti natti murama ree?" jedhee falma ta'a. **8** Kunis isaa namoonni tokko tokko, "Isaan, 'Akka wanni gaariin dhufuu hammina haa hojjennu?' jedhu" jedhanii narratti odeessisanii dha. Murtiin isaanitti muramus waanuma maluu dha! **9** Egaa maal jenna ree? Nu Yihuudoonni warra kaan caallaa? Gonkumaa akkas miti! Akka Yihuudoonni fi Giriikoni hundinuu cubbuu jala jiran duraan dursinee mirkaneessineerraati. **10** Kunis kanakkana jedhamee barreffamee dha: "Qajeelaan tokko iyyuu hin jiru; namni tokko iyyuu; **11** namni hubannaa qabu, kan Waaqa barbaadu tokko iyyuu hin jiru. **12** Hundinuu doggoranii; walumatti warra faayidaa hin qabne ta'aniru; namni waan gaarii hojjetu tokko iyyuu hin jiru; tokkumti iyyuu hin jiru." **13** "Laagaan isaanii awwaala banamaa dha; arraba isaanitiin ni gowwoomsu." "Hadhaan buutii hidhii isaanii jala jira." **14** "Afaan isaanii abaarsaa fi hadhaa'ummaan guutame." **15** "Miilli isaanii dhiiga dhangalaasuu ariifata; **16** badiisa fi gadadootu karaa isaanii irra jira; **17** karaa nagaas hin beekan." **18** "Waaqa sodaachuu ija isaanii dura hin jiru." **19** Akka afaan hundi cufamuu fi akka addunyaaan hundinuu murtii Waaqaa jala galuu, wanni seerri jedhu hundinuu akka warra seera jala jiranif dubbatu ni beekna. **20** Kanaafis eenyu iyyuu seera eeguudhaan fuula Waaqaa duratti qajeelaa hin ta'u; seerattu

cubbuu nu hubachiisaati. **21** Amma garuu qajeelummaan Waqaan kennamu kan seeraan adda ta'e, kan Seerri fi Raajonni dhugaa ba'aniif mul'ateera. **22** Qajeelummaan Waqaan kun amantiidhaan warra Yesuu Kiristoositi amanan hundaaf kennama; nala wal caalchisuun hin jiru; **23** sababii hundi isaanii iyyuu cubbuu hoijetanif isaan ulfina Waaqaa irraa citaniiruuti; **24** isaanis ayaanaa Waaqaa isa furama karaa Kiristoos Yesuusiin toluma kennameefiin qajeeltota taasifamaniiru. **25** Dhiiga isaaati amantiidhaan warra Yesuu Kiristoositi amanan hundaaf kennama; nala wal caalchisuun hin jiru; **26** Waaqni yeroo ammaa qajeelummaa isaa argisiisuu fi akka nama Yesuusitti amanus qajeelaa ta'uu isaa labsuuf waan kana godhe. **27** Yoos of tuuluun eessa jira ree? Inni hafeera. Seera kamiin? Seera eeguudhaan moo? Miti; seera amantiidhaan malee. **28** Nu akka namni seera eeguudhaan utuu hin ta'in amantiidhaan qajeelaa taasifamu ni amannaati. **29** Waaqni Waaqni Yihuudootaa qofa moo? Inni Waaqaa Namoota Ormaas mitii? Eeyee, inni Waaqaa Namoota Ormaatis; **30** egaa kan dhagna qabates amantiin, kan dhagna hin qabatinis amantiidhuma sanaan qajeelaa kan taasisu Waaquma tokkicha. **31** Yoos nu amantiidhaan seera sana cabsinaa ree? Gonkumaa akkas miti! Seericha ni cimsina malee.

4 Egaa Abrahaam inni fooniin abbaa keenya ta'e sun haala kanaan maal argate jenna ree? **2** Abrahaam utuu hojiin qajeelaa taasifamee jiraatee silaa waan ittiin of jaju qaba ture; fuula Waaqaa duratti garuu akkas miti. **3** Kataabbiin Qulqulluun maal jedha? "Abrahaam Waaqa amane; kunis qajeelummaatti lakkaa ameef." **4** Nama hojjetu tokkoof Mindaan gatiidha malee akka kennaa tolaatti hin hedamu. **5** Ta'uus nama hin hojjenne, kan Waaqa isa nama hamaa qajeelaa taasisu amanatu garuu amantiin isaa qajeelummaatti lakkaa'ameaf. **6** Daawitis akka namni Waaqni qajeelummaa hojii malee argamu lakkaa'uuf eebbfamataa ta'e yommuu dubbatu akkana jedha: **7** "Warri yakki isaanii dhifameef, kanneen cubbuu isaanii haguugameef eebbfamataa dha." **8** Namni Gooftaan cubbuu isaa itti hin lakkoonfe eebbfamataa dha." **9** Eebbi kun warra dhagna qabatan qofaaf moo warra dhagna hin qabatiniifis? Abrahaamif amantiin isaa qajeelummaatti lakkaa'ame jenneerraati. **10** Kun egaa akkamitti isaaq lakkaa'ame ree? Erga inni dhagna qabatee moo duraanii? Durumaan malee erga dhagna qabate miti! **11** Inni mallattoo dhagna qabaa fudhate; kunis chaappaa qajeelummaa inni utuu dhagna hin qabatin dura amantiidhaan argate sanaa ti. Kanaafis inni warra utuu dhagna hin qabatin amanan kanneen amantiin isaanii qajeelummaatti lakkaa'ameef hundaaf abbaa dha. **12** Akkasummas inni warra dhagna qabataniif, dhagna qabachuu qofas utuu hin ta'in warra karaa amantiidhaan argatan malee karaa seeraatiin miti. **13** Yoo warri seerattu bulan dhaaltota ta'an, amantiidhaan argatan malee karaa seerattu bulan qofaaf miti; Abrahaam abbaa hunduma keenya ti. **14** Yoo warri seerattu bulan dhaaltota ta'an, amantiidhaan argatan malee karaa seerattu bulan qofaaf miti; Abrahaam abbaa hunduma keenya ti. **15** Kunis akkuma, "Ani abbaa saboota baay'ee si taasiseera" jedhamee barreffamee dha. Abrahaam Waaqaa amanate; innis Waaqa warra du'anif jireenya kennuu fi isaa

waan hin jirre akka waan jiruutti waamu sana duratti abbaa keenya. **18** Abrahaamis akkuma, "Sanyiin kee akkas ni ta'a" jedhametti utuu abdiin tokko iyyuu hin jiraatin abdiidhaan amanee abbaa saboota baay'ee ta'e. **19** Inniis akka umuriini isaa gara wagga dhibbaa ga'ee dhagni isaa du'e, akkasumas akka gadameessi Saaraa du'e beeku illee amantii isaatti hin laafne. **20** Inni amantii isaatti jabaachuu Waaqaaf ulfina kenne malee amantii dhabuun waadaa Waaqaa hin shakkine; **21** akka Waaqni waan waadaa gale raawwachuu danda'u guutumaan guutuutti hubateera. **22** Kanaafuu, "Amantiin isaa qajeelummaatti isaaaf lakkaa'ame." **23** Dubbiin, "Qajeelummaatti isaaaf lakkaa'ame" jedhu kun Abrahaam qofaaf hin barreeffamne; **24** nuufis, warra Waaqa Gooftaa keenya Yesuusin warra du'an keessaa kaase sanatti amannuufis, qajeelummaatti ni lakkaa'ama. **25** Yesuus cubbuu keenyaaf dabarfamee du'atti kennname; qajeeltota nu taasisuuf immoo du'a kaafame.

5 Kanaafuu amantidhaan qajeeltota erga taasifamnee nu karaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosiin Waaqa wajjin nagaa qabna. **2** Ayyaana amma jabaannee ittiin dhaabannu kanattis karaa isatiin amantiin galuuf carraa arganneerra. Abdii ulfina Waaqaattis ni gammanna; **3** Kana qofa miti; nu dhiphina keenyattis ni gammanna; akka dhiphinni obsa fidu ni beeknaatii; **4** obsi jabaatanii dhaabachuu, jabaatanii dhaabachuu immoo abdiifida. **5** Jaalalli Waaqa karaa Hafuura Qulqulluu nuu kennamee sanaatiin garaa keenya keessatti waan dhangalaafameef abdiin nu hin qaanesu. **6** Utuu nu amma illee dadhabdoota taanee jirruu yeroo malutti Kiristoos cubbamootaaf jedhee du'e. **7** Yoo namni tokko nama gaarif du'uuf ija jabaachuu danda'e iyyuu, namni nama qajeelaaf du'u akka malee muraasa. **8** Garuu utuma nu cubbamoota taanee jirruu Kiristoos nuuf jedhee du'e; kunis jaalala Waaqni nuuf qabu argisiisa. **9** Egaa nu amma erga dhiiga isatiin qajeeltota taasifamnee, akkam karuma isatiin dheekkamsa Waaqa jalaa hin baame ree! **10** Nu utuu diinota Waaqaa taanee jirruu erga du'a ilma isatiin isatti aaraamnee, erga isatti aaraamnee booddee immoo hammam caalaa jirenya isatiin hin fayyinu ree! **11** Kana qofa miti; nu garuu Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos isaa ittiin amma araara arganne sanaan Waaqatti ni gammanna. **12** Kanaaf akkuma cubbuun karaa nama tokkootiin addunyaa seene, duuti immoo karaa cubbuutiin seene; sababii namni hundinuu cubbuu hojjeteefis duuti nama hundatti dhufe. **13** Utuu seerri hin kennaminiin dura iyyuu cubbuu addunyaa keessa tureetii; yeroo seerri hin jirretti garuu cubbuun hin lakkaa'amu. **14** Ta'us duuti bara Addaam irraa jalqabee hamma bara Museetti warra dogoggora akka Addaam hin hojjetin irratti illee mo'ee ture; Addaamis Isa dhufuuf jiru sanaaf fakkeenyaa ture. **15** Kennaan tolaa sun garuu akka balleessaa sanaa miti. Erga sababii balleessaa nama tokkootiin namoonni baay'een du'anii, ayyaanni Waaqaatii fi kennaan karaa ayyaana nama tokkootiin jechuunis kennaan karaa Yesuus Kiristoosiin dhufe sun immoo hammam caalaa namootaa haa baay'atu ree! **16** Kennaan Waaqaa miidhaa cubbuun namni tokko hojjeet fiduun tokko miti: Murtiin cubbuu tokkichaaf kennname yakamtummaa fideera; kennaan tolaa kan balleessaa baay'ee irratti kennname garuu qajeelummaa fide. **17** Erga sababii balleessaa nama tokkootiin karaa namicha sanaatiin duuti mo'ee, warri ayyaana baay'atee irraa hafaa ta'e fi kennaan qajeeltota nama taasisu argatan immoo karaa nama tokkoo karaa Yesuus Kiristoosiitiin hammam caalaa jirenyaan hin mo'an reel **18** Kanaafuu akkuma balleessaan tokko nama hundatti yakka mursiise, akkasuma immoo hojiin qajeelummaa tokko nama

hundaaf qajeelummaa jirenya fidu ta'e. **19** Akkuma ajajamuu diduu nama tokkootiin namoonni baay'een cubbamoota ta'an, akkasuma immoo ajajamuu nama tokkootiin namoonni baay'een qajeeltota ni taasifamu. **20** Seerris akka cubbuun baay'atuuf dhufe. Lafa cubbuun baay'atteti garuu ayyaanni akka malee baay'ate; **21** kunis akkuma cubbuun karaa du'aatiin mo'e sana ayyaannis karaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosiitiin akka jirenya bara baraa fiduuf karaa qajeelinaatiin akka mo'uuf. (aiōnios g166)

6 Egaa maal jenna ree? Akka ayyaanni baay'atuuf ittuma fufne cubbuu haa hojjennuu? **2** Gonkumaa hin ta'u! Nu warri cubbuuf duune, si'achi akkamitti cubbuu jala jiraanna? **3** Yookaan nu warri Kiristoos Yesuusin cuuphamne hundi akka du'a isattis cuuphamne isin hin beektanii? **4** Kanaafuu akkuma Kiristoos ulfina Abbaatiin warra du'an keessaa kaafame sana nus akka jirenya haaraa jiraannuuf cuuphaadhaan du'a isaa keessatti hirmaanee isa wajjin awaalalmne. **5** Nu erga du'a isatiin akkasitti isa wajjin tokko taane, du'aa ka'uua isatiin akkasuma isa wajjin tokko ni taana. **6** Akka dhagni cubbamaan balleeffamuuf, nus akka si'achi garboota cubbuu hin taaneef akka namummaan keenya moofaan sun isa wajjin fannifame ni beekna; **7** namni du'e cubbuu irraa bilisoomeeraatii. **8** Egaa nu yoo Kiristoos wajjin duune, akka isa wajjin jiraannus ni amanna. **9** Kiristoos warra du'an keessaa waan ka'eef, akka inni deebi'ee hin duune ni beeknaatii; duutis si'achi isa irratti gooftummaa hin qabu. **10** Inni du'a du'e sana si'a toKKO yeroo hundaf cubbuuf du'e; jirenya jiraatu sana garuu Waaqaaf jiraata. **11** Isinis akkasuma akka cubbuuf duutanitti, Kiristoos Yesuusiin garuu akka Waaqaaf jiraattota taatanitti of hedaa. **12** Kanaafuu isin akka fedhii isaa hamaadhaaf hin ajajamneef dhagna keessan kan du'a hin olle irratti cubbuu hin moosisinaa. **13** Akka warra du'a irraa gara jirenyaatti fidamaniitti Waaqaaf of dhi'eessaa malee kutaa dhagna keessanii mi'a jal'inaa gootanii cubbuu hin dhi'eessinaa; garuu kutaa dhagna keessanii mi'a qajeelinaa godhaatii Waaqaaf dhi'eessaa. **14** Isin ayyaana jala jirtu malee waan seera jala hin jirref, cubbuu isin irratti gooftummaa hin qabaatu. **15** Egaa maal haa ta'u ree? Nu sababii ayyaana jala malee seera jala hin jirref cubbuu haa hojjennuu? Gonkumaa hin ta'u! **16** Cubbuu gara du'aatiin nama geessuufis ta'u yookaan ajajamuu gara qajeelummaatti nama geessuuf, yommuu akka garbootaatti nama tokkoof ajajamuuf of kennitanitti, nama ajajamtaniif sanaaf akka garboota taatan hin beektanii? **17** Isin yoo garboota cubbuu turtan illee amma garuu barumsa itti kennamtan sanaaf waan garaa guutuun ajajamtaniif Waaqaaf galanni haa ta'u. **18** Isin cubbuu irraa bilisoontanii garboota qajeelummaa taatanirtu. **19** Sababii isin uumamaanuu dadhaboo taatanifi anjecha namma galuun nan dubbadha; akkuma kutaa dhagna keessanii xuraa'ummaa fi hammina guddachaa deemuuf garba gootanii dhi'eessaa turtan sana ammas kutaa dhagna keessanii qajeelummaa gara qulqullummaatti geessuuf garba godhaatii dhi'eessaa. **20** Isin yeroo garboota cubbuu turtanitti, qajeelummaa irraa bilisa turtan. **21** Waan amma itti qaanoftan kana irraa yeroo sana bu'aa maalii argattan ree? Dhumni waan sanaa du'aatiil! **22** Amma garuu waan cubbuu irraa bilisoontanii garboota Waaqaa taatanifi faayidaan isin argattan gara qulqullummaatti isin geessa; dhumni isasaa jirenya bara baraa ti. (aiōnios g166) **23** Mindaan cubbuu du'aatiil; kennaan Waaqaa garuu karaa Gooftaa keenya Kiristoos Yesuusiin jirenya bara baraa ti. (aiōnios g166)

7 Yaa obboloota, ani warra seera beekanitti nan dubbadhaati; seeri nama tokko irratti taayitaa kan qabaatu hamma namichi sun lubbuu jiru qofa akka ta'e isin hin beektanii ree? **2** Dubarti heerumte tokko hamma inni lubbuudhaan jirutti seeraan dhirsaa isheetti hidhamteerti; yoo dhirsaa ishee du'e garuu seera fiuudhaa fi heerumaa sana irraa hiikamteerti. **3** Kanaafuu utuu dhirsaa ishee lubbuudhaan jiruu yoo nama biraatti heerumte isheen ejjituu jedhamti. Yoo dhirsaa ishee du'e garuu waan seera sana irraa hiikamteef yoo nama biraatti heerumte illee ejjitu miti. **4** Kanaafuu yaa obboloota ko, isinis akkasuma karaa dhagna Kiristoosi seeraaf duutaniirtu; kunis akka isin kan biraan, kan isa warra du'an keessaa kaafame sanaa taatanii; kun immoo akka nu Waaqaaf ija naqannuuf. **5** Yeroo nu akka namummaa cubbamaatti jiraachaa turretti, hawwiin cubbuu kan seeraan kakaafame sun akka nu du'aaf ija naqannuuf dhagna keenya keessatti hojjechaa ture. **6** Amma garuu waan duraan nu hidhee ture sanaaf du'uudhaan seera irraa hiikamneerra; kunis akka seera moofaa barreeffame sana jalatti tajaajilluuf utuu hin ta'in akka jireenyaa Hafuuraa haaraa sanaan tajaajilluuf. **7** Egaa maal jenna ree? Seerri cubbuudhaa? Gonkumaa akkas miti! Garuu ani utuu seeraan ta'u baatee cubbuun maal akka ta'e hin beeku ture. Utuu seerri "Hin hawwin" jechuu baatee ani silaa hawwiin maal akka ta'e dhugumaan hin beeku ture. **8** Cubbuun garuu carraa ajajni argamsiiseen hawwii hamaa gosa hundaa na keessatti uume. Lafa seerri hin jirretti cubbuun du'aadhaati. **9** Ani dur seera malee jiraachaan ture; yommuu ajajni dhufetii garuu cubbuun ni bayyanatte; anis nan du'e. **10** Ajajni jirenyaa fida jedhamee eegame sunis akka du'a natti fide nan hubadhe. **11** Cubbuun carraa ajajni argamsiiseen na gowwoomse; ajajuma sanaanis na aijeesee. **12** Kanaafuu seerri qulqullu dha; ajajni sunis qulqullu dha; qajeelaa dha; gaarii dhas. **13** Egaa waan gaarii sanatu du'a natti ta'e ee ree? Gonkumaa akkas miti! Cubbuunis akka cubbuutti akka ilaalamuuf, akka karaa ajaatiittuma caalee cubbuu ta'uufis cubbuun karaa waan gaarii sanaatiin du'a natti fide. **14** Nus akka seerri sun seera hafuuraa ta'e ni beekna; ani garuu nama foonii kanakkuma garbaatti cubbuutti gurguramee dha. **15** Ani waanan hojjedhu hin beeku. Ani waanan jibbun hojjedha malee waanan hojjechuu barbaadu hin hojjedhuitii. **16** Ani erga waanan hojjechuu hin barbaanne hojjedhee, akka seerri sun gaarii ta'e walii nan gala. **17** Yoos, si'achi cubbuu na keessa jiraatutu waan kana hojjeta malee ana miti. **18** Na keessa jechuuunis namummaa koo cubbamaat keessa akka wanni gaarii tokko iyuu hin jirre nan beeka. Ani waan gaarii hojjechuu nan hawwa; garuu hojjechuu hin danda'u. **19** Wanti ani hojjedhu waan hamaa ani hojjechuu hin barbaanne malee waan gaarii ani hojjechuu barbaadu mitiiti. **20** Egaa ani waanan hojjechuu hin barbaanne yoon hojjedhe, si'achi cubbuu na keessa jiraatu sanatu waan kana hojjeta malee ana miti. **21** Kanaafuu akka seerri sun hojjechaa jiru nan hubadha; yommuu ani waan gaarii hojjechuu barbaadu hamminni na biratti argama. **22** Ani keessa namummaa kootti seera Waaqaattin nan gammadaati; **23** anii garuu utuu seerri bira seera qalbii koo wajjin kutaa dhagna koo keessatti wal loolee seera cubbuu kan kutaa dhagna koo keessa jiruuf na booji'uu nan arga. **24** Ani nama gadadamaa akkamii ti! Dhagna du'u kana jalaan eeyantu na baasa? **25** Karaa Goftaa keenya Yesuus Kiristoosi galanni Waaqaaf haa ta'u! Kanaafuu ani mataan koo qalbii koottiin garbicha seera Waaqaaf ti; namummaa koo cubbamaadhaan garuu ani garbicha seera cubbuu ti.

8 Egaa amma murtiin warra Kiristoos Yesuus keessa jiraatanitti muramu hin jiru; **2** seerri Hafuuraa jirenyaa karaa Kiristoos

Yesuusiin seera cubbuutti fi seera du'a jalaa na bilisoomseeraati. **3** Waan seerri sababii fooniitiin dadhabsiifamee hojjechuu hin danda'in, Waaqni Ilma ofii isaa bifaa foon cubbamaatiin aarsaa cubbuu akka ta'uuf erguun hojjeeteeraatti. Kanaanis inni fooni cubbuutti mure. **4** Kunis akka qajeelummaan seeraa sun nu warra utuu akka namummaa cubbamaatti hin ta'in akka Hafuuraa jiraannu keessatti raawwtatumuufi dha. **5** Warri akka fooniitti jiraatan waan foonii yaadu; warri akka Hafuuraa jiraatan garuu waan Hafuuraa yaadu. **6** Yaadni foonii du'a; yaadni Hafuuraa garuu jirenyaa fi nagaa dha. **7** Yaadni foonii diina Waaqaaf ti; seera Waaqaatiifis hin bulu. Buluus hin danda'u. **8** Warri akka fooniitti jiraatan Waaqa gammachiisuu hin danda'an. **9** Isin garuu yoo Hafuurri Waaqaaf isin keessa jiraate akka Hafuuraa jiraattu malee akka fooniitti hin jiraattan. Eenyu iyuu yoo Hafuuraa Kiristoos qabaachuu baatee inni kan Kiristoos miti. **10** Yoo Kiristoos isin keessa jiraate garuu dhagni keessan sababii cubbuuttiin du'a dha; hafuurri keessan immoo sababii qajeelummaatiin jiraataa dha. **11** Hafuurri Waaqaaf inni Yesuusin warra du'an keessaa kaase sun yoo isin keessa jiraate garuu, inni Kiristoos Yesuusin warra du'an keessaa kaase sun karaa Hafuuraa isaa kan isin keessa jiruutiin dhagna keessan isaa du'uufis jirenyaa kenna. **12** Egaa yaa obboloota, nu gatti of irraa qabna; garuu fooniif miti; akka fooniitti jiraachuuufi miti. **13** Isin yoo akka fooniitti jiraattan ni duutuutii; yoo Hafuuraa hojji foon keessanii ajjeeftan garuu ni jiraattu. **14** Warri Hafuurri Waaqaatiin qajeelfaman hundinuu ilmaan Waaqaati. **15** Isin Hafuurri ilmummaa isaa nu ittiin, "Aabbaa, yaa Abbaa" jennee waammanuu sana argattan malee Hafuurri garbummaan kan gara sodaatti isin deebisu hin arganne. **16** Akka nu ijoolle Waaqaaf taane kan hafuurri keenya wajjin dhugaabaa'us Hafuuruma sana. **17** Yoo ijoolle taane immoo nu dhaaltota; akka hirmaattota ulfina isaa taanuufis yoo hirmaattota dhiphina isaa taane, nu dhaaltota Waaqaaf ti; Kiristoos wajjinis ni dhaalla. **18** Dhiphinni keenya kan ammaa kun ulfina nutti mul'achuuf jiruun yommuu wal bira qabamu akka waan tokkottuu hin lakkaa'amne ani nan yaada. **19** Uumamni mul'achuuf ijoolle Waaqaaf hawwiidhaan eeggachaa jira. **20** Uumamni utuu filannoo isaatiin hin ta'in, fedhii isaa dabarsee isaa kenne sanaatiin abdiidhaan waan faayidaa hin qabnetti saaxilameeraati; **21** kunis akka uumamni mataan isaa garbummaa tortoru jalaa ba'ee bilisummaa ulfina qabeessa ijoollee Waaqaatti galuuuf. **22** Uumamni hundinuu hamma ammaatti akkuma dhiphina yeroo ciniisutti akka aadaa jiru ni beekna. **23** Uumamni qofa utuu hin ta'in nu mataan keenya warri ija Hafuuraa kan jalqabaa qabnu iyuu furii dhagna keenya ilmummaatti guddifamuu eeggachaa of keessatti ni aadna. **24** Nu abdii kanaan fayyineeti. Abdiin argamu garuu abdii miti; namni waan amma iyuu qabu abdatu eenyu ree? **25** Nu yoo waan amma hin qabne abdanne garuu obsaan eegganna. **26** Akkasumas Hafuurri dadhabbi keenya irratti nu gargaara. Nu waan kadhachuu qabnu hin beeknuutii; hafuurri mataan isaa garuu aaduu ibsamuu hin danda'mneen nuuf kadhata. **27** Inni garrea keenya qor sun yaada Hafuuraa ni beeka; Hafuurri akka fedhii Waaqaatti qulqullootaaf kadhataati. **28** Waaqni warra isaa jaallantuu akka kaayyoo isaatti waamamaniif akka wanti hundinuu gaarii ta'uuf hojjetu ni beekna. **29** Akka inni obboloota baay'ee keessatti hangafa ta'uuf Waaqni warra duraan dursee beeke akka bifaa ilma isaa fakkaatanifi duraan dursee murteesseeraati. **30** Inni warra duraan dursee murteesseeraati sana ni waame; warra waame sanas qajeeltota taasise; warra qajeeltota taasiseef immoo ulfina kenne. **31** Egaa kana irratti maal jenna ree? Erga Waaqni nu wajjin ta'e eeyantu nuun

mormuu danda'a? **32** Waaqni Ilma isaa illee utuu hin mararfatin hunduma keenyaf dabarsee kenne sun akkamitti waan biraa hundumas isa wajjin akkasuma arjummaan nuuf hin kennu ree? **33** Warra Waaqni filate eenyutu himata? Kan qajeelaa nama taasisu Waaqa. **34** Kan itti muru eenyu? Kiristoos Yesuus isuma nuuf du'ee, kana caalaa immoo warra du'an keessaa ka'ee mirga Waaqaa jiruu fi nuuf kadhatu sanaa dha. **35** Jaalala Kiristoos irraa eenyutu gargar nu baasa? Dhiphina moo rakkina, ari'atamaa moo beela, daaruu moo balaa yookaan goraadee? **36** Kunis akkuma, "Nu siif jennee guyyaa guutuu ni ajjeefamna; akka hoolota qalamuuf jiraniittis lakkaa'amneerra" jedhamee barreefamee dha. **37** Kana hunda keessatti garuu nu isa nu jaallate sanaan mo'attoota ni caalla. **38** Duuti yookaan jireenyi, ergamoonni yookaan bulchitooni, hangafoonni, wanni ammaa yookaan wanni dhufuu jiru yookaan humni tokko iyyuu, **39** ol dheerinni yookaan gad fageenyi yookaan uumamni biraa kam iyyuu jaalala Waaqaa kan Kiristoos Yesuus Gooftaa keenyaa irraa akka gargar nu baasuu hin dandeeneye ani amaneera.

9 Ani Kiristoosiin dhugaa nan dubbahda; ani hin sobu; yaadni koos Hafuura Qulqulluudhaan naa mirkaneessa; **2** ani gadda guddaa fi dhiphina wal irraa hin cinne garaa koo keessaa qaba. **3** Ani iyyuu obboloota koo warra akka fooniitti sanyii koo ta'aniif jedhee utuu Kiristoos irraa gargar ba'ee abaaramnee nan hawwa tureeti; **4** isaa sabaa Israa'el. Ilmummaan, ulfinni, kakuun, seera fudhachuu, tajaajiluu fi waadaan kan isaanii ti. **5** Abbootini kan isaanii ti; Kiristoosiisaan irraa fooniin dhalate; inni waan hunda irratti Waaqa; inni bara baraan haa eebbfamul! Ameen, (*aiōn g165*) **6** Kun garuu dubbiin Waaqaa diigameera jechuu miti. Kan Israa'el irraa dhalate hundi Israa'el miti. **7** Yookaan isaan sababii sanyii Abrahaam ta'aniif hundi isaanii ijoollee isaa miti. Garuu, "Sanyin kee Yisihaaqiin siif waamama" jedhameera. **8** Kana jechuunis ijoollee waadaatu sanyiitti lakkaa'ama malee ijoolleen foon irraa dhalatan ijoollee Waaqaa miti. **9** Dubbiin waadaa sunis kan, "Ani yeroo murteeffametti deebi'ee nan dhufa; Saaraanis ilma ni deessi" jedhu tureeti. **10** Kana qofa miti; Ribqaan yeroo namuma tokkoof, abbaa keenya Yisihaaqiif ulfootteti, **11** ijoollein sun utuu hin dhalatin yookaan utuu waan gaarrii yookaan waan hamaa hin hoijetin akka kaayyoon filannoo Waaqaa rawwatumuu, **12** utuu hoijiin hin ta'in isaa waamicha Waaqaatiin, "Inni hangafni isa quxisuu tajaajila" jedhamee isheetti himame. **13** Kunis akkuma, "Yaaqoobin nan jaalladhe; Esaawun garuu nan jibbe" jedhamee barreefamee dha. **14** Egaa maal jenna ree? Waaqni jal'aadhaa? Gonkumaa akkas miti! **15** Inni Museedhaan, "Ani kanan maaru nan maara; kanan garaa laafuufiis garaa nan laafa" jedhaati. **16** Kanaafuu wanti kun araara Waaqaatiin malee hawwii yookaan carraaqqii nاماatiin miti. **17** Kataabbiin qulqulluun Fara'ooniin, "Ani humma koo sIRRATI argisiisuuf, maqaan koos akka lafa hunda irratti labsamuuf kaayyo kanaaf si kaaseera" jedhaati. **18** Kanaafuu Waaqni kan maaruu barbaadu ni maara; kan mata jabeessa gochuu barbaadu immoo mata jabeessa godha. **19** Isinis, "Yoos Waaqni maaliif amma iyyuu dogoggora nurra barbaada? Fedhii isaa eenyutu mormuu danda'a?" naan jettu. **20** Garuu yaa namichoo, Waaqaan mormuu ati eenyu? "Wanti tolfame tokko kan isa tolcheen, 'Ati maaliif akkanatti na tolchite?'" jedhaa? **21** Suphee dhooftuun tokko dhoqqee suphee kan bukaa'e irraa qodaa ulfinaa fi salphinaaf oolu tolchuuf mirga hin qabuu? **22** Waaqni dheekkamsa isaa argisiisuuf fi humna isaa beeksisuuf jedhee yoo mi'a dheekkamsa kanneen badiisaaf qopheeffamal obsa guddaan bira darbe hoo? **23** Inni badhaadhummaa ulfinaa isaa yoo mi'a araara isaa kanneen duraan dursee ulfinaaf

qopheesseetti beeksisuuf jedhee waan kana godhe hoo? **24** Nus warra waamaman keessaa tokkoo dha; inni Yihuudoota qofa keessaa utuu hin ta'in Namoota Ormaa keessaa waameera. **25** Inni kitaaba Hoose'aa keessatti akkana jedha: "Ani warra saba koo hin ta'iniin, 'saba koo' nan jedha; ishee jaallatamtuu hin ta'iniin immoo, 'jaallatamtuu' nan jedha." **26** Akkasumas isaaan, "Idoodhumaa itti, 'Isin saba koo miti' isaaanii jedhamee sanatti, 'ilmankaan Waaqa jiraataa' jedhamanii ni waamamu." **27** Isaayyaas akkana jedhee waa'ee Israa'el iyya: "Baay'iinni ilmaan Israa'el yoo akkuma cirracha qarqara galaanaa ta'e iyyuu, hambaa qofatu fayya. **28** Gooftaan utuu hin turin, yeroo dhumaatiif lafa irratti ni muraatiit." **29** Kunis akkuma Isaayyaas duraan dursee akkana jedhee dubbatee dha: "Utuu Gooftaan Waan Hunda Danda'u, sanyii nuuf hambisu baatee, nu silaa akkuma Sodoom taanee, Gomoraa fakaanna turre." **30** Egaa maal jenna ree? Namoonni Oromo kan qajeelummaa duukaa hin bu'in qajeelummaa karaa amantiitiin ta'e argataniruu. **31** Israa'eloonni seera qajeelummaa duukaa bu'an garuu qajeelummaa hin arganne. **32** Maaliif dhaban? Kunis sababii isaaan utuu karaa amantiitiin hin ta'in hojiidhaan qajeelummaa argachuu barbaadaniif; isaanis dhagaa nama gufachiisuun gufatan. **33** Kunis akkuma, "Kunoo, ani dhagaa nama gufachiisu, kattaa nama kuffisu Xiyoon keessa nan kaa'a; namni isatti amanu gonkumaa hin qaana'u" jedhamee barreefamee sanaa dha.

10 Yaa obboloota, hawwiin garaa kootii fi wanni ani Israa'elootaaf Waaqa kadhadhu akka isaa fayyanifi. **2** Ani akka isaaan Waaqaaf hinaaffaa qaban dhugaa nan ba'a; hinaaffaan isaanii garuu kan beekumsa irratti hundeeffame miti. **3** Isaaan waan qajeelummaa Waaqa biraa dhufu hin beekinii fi waan qajeelummaa ofti isaanii uumachuu barbaadaniif qajeelummaa Waaqaatiif hin bulle. **4** Akka namni amanu hundinuu qajeelummaa argatuuf Kiristoos raawwii seeraati. **5** Museen waa'ee qajeelummaa seeraan argamuu, "Namni waan seerrti ajaju godhu ittiin jiraata" jedhee waan kana barreesseeraati. **6** Qajeelummaa amantiidihaan argamu garuu akkana jedha; "Ati garaa kee keessatti, 'Eenyutu garaa samiitti ol ba'a?' hin jedhin," Kun Kiristoosin gad buusuu, **7** "Yookaan, 'Eenyutu qileetti gad ba'a?' hin jedhin;" kun Kiristoosin warra du'an keessaa ol baasuu. (*Abyssos g12*) **8** Inni garuu maal jenna? "Dubbichi si bira jira; afaan keetti fi garaa kee keessa jira;" innis dubbi amantiisaa nu lallabnuu dha; **9** kunis yoo ati, "Yesuus Gooftaa dha" jettee afaan keettiin dhugaa baatee akka Waaqni warra du'an keessaa isa kaase garaa keetti amante, ati ni fayyita. **10** Namni garaa isatiini amanee qajeelaa taasifamaati; afaan isatiiniis dhugaa ba'ee fayya. **11** Kataabbiin Qulqulluun, "Namni isatti amanu kam iyyuu gonkumaa hin qaana'u" jedhaati. **12** Yihuuddi fi Giriikii gidduu garaa garummaan hin jiruutii; Gooftuma tokkicha sanatu Gooftaa hundaa ti; innis warra isaa waammatan hunda eeba isatiini badhaasa. **13** "Namni maqaan Gooftaa waammatu hundinuu ni fayyati." **14** Yoos isaa akkamitti isa itti hin amanin waam machuu danda'u ree? Isaa waa'ee isaa hin dhaga'inittis akkamitti amanuu danda'u ree? Utuu namni isaanitti hin lallabinis akkamitti dhaga'uu danda'u ree? **15** Isaanis utuu hin ergamin akkamitti lallabuu danda'u? Kunis isaa, "Miilli warra wangeela fidanii akkam miidhagaa dha!" jedhamee barreefamee dha. **16** Oduu gaarii sanas kan fudhate Israa'eloota hunda miti. Isaayyaas, "Yaa Gooftaa, ergaa keenya eenyutu amane?" jedhaati. **17** Egaa amantiini ergaa dhaga'uudhaan dhufa; ergaan kunis karaa dubbi waa'ee Kiristoosiin dhaga'ama. **18** Ani garuu: Isaa hin dhageenyee moo? jedhee nan gaafadha; dhugumaanuu isaan dhaga'aniruu: "Sagaleen isaanii lafa hunda,

dubbiin isaaniis handaara addunyaa ga'e." **19** Ammas ani: Israa'el hin hubanne moo? jedheen gaafadha. Museen duraan dursee, "Ani warra saba hin ta'iini akka isin hinaaftan nan godha; saba hubannaa hin qabneenis isin nan aarsaa" jedha. **20** Isaayaasis ija jabinaan, "Warri na hin barbaadiin na argatan; warra na hin iyyafatinttis nan mul'adhe" jedha. **21** Waa'ee Israa'el garuu, "Ani guyyaa guutuu gara uummataa hin ajamnee fi didaa ta'eetti harka koo nan diriifadhe" jedha.

11 Anis, "Egaa Waaqni saba isaa ni gatee ree?" jedhee nan gaafadha. Kun gonkumaa akkas miti! Ani iyuu Israa'elicha, sanyii Abrahaam keessaa gosa Benjiyaam. **2** Waaqni saba isaa warra duraan dursee beeke sana hin ganne; isin waa'ee Eeliyaas, inniakkamitti Waaqa duratti akka Israa'elin himate Kataabbiin Qulqulluun maal akka jedhu hin beektanii? Innisakkana jedha: **3** "Yaa Gootaa isaan raajota kee ajeesaniiru; iddo aarsaa keetii illee diiganiiru; anuma qofatu hafe; anas ajjeesuu barbaadu." **4** Garuu deebiin Waaqni isaaaf kenne maal ture? "Ani ofii kootiff namoota Ba'aaliif hin jilbeenfatin 7,000 hambifadheera." **5** Akkasuma yeroo ammaas hambaawwan ayyaanalan filataman jiru. **6** Erga ayyaanalan ta'e immoo si'achi hojiin miti; utuu hojiin ta'ee immoo ayyaanni silaa ayyaana hin ta'u ture. **7** Egaa maali ree? Israa'el waan jabeessee barbaade sana hin arganne; warri filataman garuu argataniru. Warri kaan immoo mataa jabaatan. **8** Kuniiisa, "Waaqni hamma guyyaa har'aatti, akka jii isaanii hin argineef, akka surri isaanii hin dhageenyee, hafuura nama dawweessu isaanii kenne" jedhamee barreeffamee dha. **9** Daawitisakkana jedha; "Maaddiin isaanii iddaa fi kiyyoo, gafuu nama gafachiiusu fi adaba isaanitti haa ta'u. **10** Akka arguu hin dandeenyeej iji isaanii haa haguuggamu; dugdi isaanii bara baaan haa goophatu." **11** Anis deebisee, "Isaan hamma kufanii ka'uu hin dandeenyetti gafatani?" jedheen gaafadha. Kun gonkumaa akkas miti! Garuu akka sabni Israa'el hinaafuu sababii balleessaan isaanittif fayyinni Namoota Ormaatiif dhufe. **12** Yoos erga balleessaan isaanii addunyaaf badhaadhummaa fidee, kufaatiin isaanii erga Namoota Ormaatiif badhaadhummaa fidee, guutummaan isaanii immoo hammam caalaa badhaadhummaa haa fiduu ree? **13** Yaa Namoota Ormaa, ani isinittin dubbadha. Ani waanan ergamaa Namoota Ormaa ta'eef, tajaajila koo nan kabaja. **14** Kanaanisani tarii saba koo hinaaffaaf kakaaseesi isaan keessaa tokko tokko fayyisu abdadheeyti. **15** Erga gatamuun isaanii addunyaaf araara fidee, fudhatamuun isaanii immoo warra du'an keessaa jireenyatti kaafamuu malee maal fida ree? **16** Kutaan bukoo kan akka kennaa hangafaati dhi'eeffame tokko erga qulqulluu ta'ee, bukoon guutuu qulqulluu dha; hiddi erga qulqulluu ta'ee, dameewwan isaaas akkasuma qulqulloota. **17** Dameewwan sana keessaa tokko tokko caccabsamnaan ati utuma lataa ejersa bosonaa taatee jirtuu iddoa dameewwan caccabaniitti fayyifamtee soora hidda ejersa irraa argamu kan quoddattu taanaan, **18** dameewwan sanatti hin koorin. Yoo jaajie garuu hidda sanatu si baata malee akka ati hidda sana hin baanne hubadhu. **19** Atis, "Akka ani itti fayyifamuuuf dameewwan sun caccabsaman" ni jetta. **20** Kun dhuguma. Isaan waan amantii hin qabneef caccabsaman; ati garuu amantiidhaan dhaabatteerta. Kanaafuu sodaadhu malee hin tuulin. **21** Waaqni yoo dameewwan uumamaatiif hin hilin siifs hin hiluutii. **22** Egaa arjummaa fi gara jabina Waaqa hubadhu: gara jabinni isaa warra kufan irratti; arjummaan isaa garuu hamma ati arjummaa isaa keessa jiraattutti siif; yoo kanaa achii atis ni kutamta. **23** Isaanis yoo amantii dhabuutti fuutu baatan itti fayyifamu; Waaqni deebisee itti isaan fayyisu ni danda'atii. **24** Ati muka uumamaan ejersa bosonaa ta'e irraa muramtee karaa

seera uumamaatiin ala ta'een muka ejersa kan dhaabame irratti erga fayyifamtee, dameewwan uumamaa kunneen hammam caalaa muka ejersa isaanii irratti deebifamaniif hin fayyifamree! **25** Yaa obboloota, ani akka isin ogeeyyiif of seetanii icciitii kana wallaataan hin barbaadu; hamma lakkobisi Namoota Ormaa guutuu seenutti Israa'el gariin mata jabinaan jiraachaa turan. **26** Kanaafuu Israa'el hundi ni fayy; akkana jedhamee barreeffameeraati: "Inni furu Xiyooni ni dhufa; Yaqqoob irraas Waaqa malee jiraachuu ni balleessa. **27** Yommuu ani cubbuu isaanii isaan irraa fuudhutti, kakuun koo kan ani isaan wajjin qabu kana." **28** Akka wangeelaatti isiniif jecha isaan diinota; akka filannootti garuu abbootiff jecha isaan jaallatamoo dha; **29** kennaan Waaqaatii fi waamichi isaa gaabbii hin qabutii. **30** Akkuma isin kanaan dura Waqaaf ajajamuu diddanii amma garuu ajajamuu diduu isaanittin aaraara argattan sana **31** isaanis akkasuma aaraara Waaqaa kan isin argattaniif akka aaraara argataniif amma ajajamuu didan. **32** Waaqni hunduma isaanittif aaraara buusuu jedhee namoota hunda ajajamuu diduu jala galche. (**eleese g1653**) **33** Badhaadhummaan ogummaatiif fi beekumsa Waqaqa hammam gad fagaatal! Murtiin isaa qoramee bira hin ga'am! Karaan isaaas barbaadamee itti hin ba'am! **34** "Eenyutu yaada garaa Gootaa beeke? Yookaan eenyutu gorsaa isaa ture?" **35** "Yookaan akka Waaqni deebisee isaaaf kenuuuf jedhee, eenyutu takkumaan Waaqqaaf waa kenne?" **36** Wanti hundinuu isaa irraa dhufe; isumaan dhufe; isaaaf dhufe. Bara baaaran ulfinni isaaaf haa ta'u! Ameen. (**aión g165**)

12 Kanaafuu yaa obboloota, akka isin dhagna keessan aarsaa jiraataa, qulqulla'aa fi kan Waaqa gammachiisu gootanii dhi'eessitanii ansi gara laafina Waaqaatiin isin kadhadha; kunis waqaeffanna keessan kan hafuuraa ti. **2** Fedhiin Waqaqa gaariin, gammachiisaanii fi kan mudaa hin qabne maal akka ta'e qorattanii akka mirkaneessuu dandeessanii haaronfamuu qalbii keessanittin geeddaramaa malee addunyaa kana hin fakkaatinaa. (**aión g165**) **3** Ani ayyaana naa kennameen tokkoo tokkoo keessan nan gorsaati: Akka madaalii amantii kan Waaqni isinii kenne sanaatti qalbeeffannaadaan waa'ee ofii keessanii yaadaa malee hamma yaaduu qabdani olitti hin yaadid. **4** Akkuma dhagni keenya kutaa baay'ee qabu, akkuma kutaawwan kunneenis hojii wal fakkaatu hin qabaatin sana **5** akkasuma immoo nu warri baay'ee taane Kiristoosi dhagna tokkoo dha; tokkoon tokkoon kutaa dhagna kan walii isaanii ti. **6** Nu akkuma ayyaana nuu kennameetti kennaa garaa garaa qabna. Yoo kennaan nama tokkoo raajii dubbachuu ta'e, inni akkuma amantii isaatitti haa dubbatu. **7** Yoo tajaajiluu ta'e, haa tajaajilu; yoo barsiisu ta'e, haa barsiisu; **8** yoo jajjabeeessuu ta'e, haa jajjabeeessu; yoo warra rakkataniiif kennuu ta'e, arjummaadhaan haa kennu; yoo bulchuu ta'e, jabaatee haa bulchu; yoo maaruu ta'e, gammachuu haa maaru. **9** Jaalalli keessan itti fakkeessuudhaan hin ta'in. Waan hamaa jibbaa; waan gaariitti maxxanaa. **10** Jaalala obbolummamaatiin jabeessaa wal jaalladhaa. Ulfina walii kennuutti wal dorgomaa. **11** Gootaa tajaajiluu keessatti hafuura gubaa qabaadhaa malee hinaaffaa hin dhabinna. **12** Abdiidhaan gammadaa; dhiphina obsaa; kadhannaatti cimaa. **13** Qulqulloota rakkataniiif waa gumaachaa. Keessummoota simadhaa. **14** Warra isin ari'atan eebbisaa; eebbisaa malee hin abaarinaa. **15** Warra gammadan wajjin gammadaa; warra boo'an wajjin boo'aa. **16** Walii galteedhaan wajjin jiraadhaa. Warra jireenya gad aanaa jiraatan wajjin jiraadhaa malee hin koorinaa. Of hin tuulinaa. **17** Nama kamif iyuu hammina hamminaan hin deebisinaa. Nama hunda duratti waan gaarii hojedhaa. **18** Yoo danda'ame, gama keessanii nama hunda wajjin nagaan jiraadhaa. **19** Yaa

jaallatamtontoa, dheekkamsa Waaqatiif iddoo kenna malee haaloo hin ba'inaa; Gooftaan, "Haaloo baasuu kan koo ti; ani gatii nan deebisa" jedha, jedhamee barreffameeraati. **20** Garuu, "Yoo diinni kee beela'e, beela baasi; yoo inni dheeboes, waan inni dhugu kenniif. Kana gochuu keetiin barbadaa ibiddaa mataa isaa irra tuulta." **21** Gaarummaan hamminna mo'i malee hamminaan hin mo'amin.

13 Namni kam iyyuu warra taayitaa bulchiinsaa irra jiran jalatti buluu qaba; yoo Waqaq irraa ta'e malee taayitaa qabaachuu hin danda'amuutii. Warra taayitaa qaban Waaqataa muude. **2** Kanaafuu namni abbootii taayitaatiin mormu sirna Waaqatiin morma; warri akkas godhanis murtii ofitti fidu. **3** Bulchitoonni warra waan hamaa hoijetan malee warra waan gaarii hoijetan hin sodaachisan. Ati akka nama taayitaa qabu hin sodaanne ni barbaaddaa? Egaa waan gaarii hoijedhu; inni iyyuu si galateeffataati. **4** Inni waan gaarii siif gochuudhaaf tajaajila Waqaatii. Ati garuu yoo waan hamaa hoijettee sodaadhu; inni akkasumaan goraadee hin qabatuutii. Inni tajaajila Waqaqaa kan warra waan hamaa hoijetan irratti dheekkamsa fiduun haaloo baasuu dha. **5** Kanaafuu sababii dheekkamsaa qofaaf uttu hin ta'in, yaada qulqulluudhaan warra taayitaa irra jiran jalatti buluu barbaachisa dha. **6** Isinis kanuunaaf qaraxa baafstu; abbootii taayitaa tajaajiltoota Waqaqaa warra yeroo isaanii guutuu hojii bulchiinsaatiif kennaniidhaati. **7** Waan nama hundaaf kennuu isin irra jiru kennaa; yoo qaraxa ta'e qaraxa, yoo gibira ta'e immoo gibira baasaa; yoo sodaachuu ta'e sodaadhaa; yoo ulfina kennuu ta'es, ulfina kennaa. **8** Isin wal jaallachuu malee gattii tokko illee of irraa hin qabaatinaa; namni nama biraa jaallatu kam iyyuu seeraa rawwateeraati. **9** Ajajawan, "Hin ejjin; hin ajjeesin; hin hatin; hin hawwin" jedhanhi fi ajajin biraas seera, "Ollaa kee akkuma ofii keetiitti jaalladhu" jedhu kanaan walitti guduunfamu. **10** Jaalalli ollaas isaa hin miidhu. Kanaafuu jaalalli rawwii seerat ti. **11** Yeroon isin hirribaa dammaqsan amma akka ta'e hubadhaa. Yeroo nu itti amanne sana caalaal fayyinni keenya amma nutti dhi'aateeraati. **12** Halkan bari'uun ga'eera; guyyaanis dhi'aateera. Kanaafuu hojii dukkanaa of irraa gannee mi'a lolaa kan ifaa haa hidhannu. **13** Kottaa akka yeroo guyyaatti amala gaariin haa jiraannu; addagummaa fi machiidhaan miti; jireenya sagaagalummaa fi gad dhiisiitiin miti; wal loluu fi hinaaffaadhaan miti. **14** Qooda kanaa Yesuus Kiristoos Goofticha uffadhaa; akka itti hawwii fooni gammachiiftan hin yaadinaa.

14 Nama amantiitti dadhabaa ta'e ofitti qabaa; waan wal nama falmisiisu irrattis itti hin murinaa. **2** Namni tokko akka waan hunda nyaachuu danda'u amana; namni amantiis isaa dadhabaa ta'e kaan garuu biqiltuu qofa nyaata. **3** Namni nyaatu kan hin nyaatin hin tuffatin; inni hin nyaatinis kan nyaatutti hin murin; Waqaqi isaa ofitti qabeeraati. **4** Hojjetaa nama kaaniitti kan murtu ati eenuy? Inni yoo dhaabates yoo kufes goftaa isaaifi. Waan Gooftaan isa dhaabachisuun danda'uufis ni dhaabata. **5** Namni tokko akka waan guyyaan tokko guyyaan kaan caaluutti yaada; namni kaan immoo guyyaan hundi tokkuma jedhee yaada. Namni kam iyyuu yaada ofii isaa guutummaati amanee haa fudhatu. **6** Namni guyyicha kabaju Gooftaaf jedhee kabaju; kan guyyicha hin kabajnes Gooftaaf jedhee hin kabaju. Kan nyaatu Gooftaaf jedhee nyaata; inni Waqaq galateeffataati; kan hin nyaannes Gooftaaf jedhee hin nyaatu; Waqaqas ni galateeffata. **7** Nu keessaa namni mataa isaaifi jiraatu, kan mataa isaaifi duus hin jiruutii. **8** Nu yoo jiraanne Gooftaaf jiraanna; yoo duunes Gooftaaf duuna. Kanaafuu yoo jiraannes

yoo duunes nu kan Gooftaa ti. **9** Sababii kanaaf Kiristoos Gooftaa du'aaleyyiiti fi jiraatoo ta'uuf du'e; deebi'ees jiraatua ta'e. **10** Yoos ati maaliif obboleessa keetti murta ree? Yookaan maaliif obboleessa kee tuffatta ree? Nu hundi teessoo murtti Waaqaa dura ni dhaabannaati. **11** Kunis: "Ani jiraataadhaati; jilbi hundi anaaf ni jilbeenfata; arrabni hundi Waaqaaif dhugaa ba'a' jedha Gooftaan" jedhamee barreffameeraati. **12** Kanaafis tokkoon tokkoon keenya waa'ee mataa keenya fuula Waaqaa duratti deebii ni kennina. **13** Kanaafuu nu walitti muruu haa dhiifnu. Qooda kanaa akka karaa obboleessa keessanii irra gufuu yookaan waan gufachiisu tokko illee hin keenye murteeffadhaa. **14** Akka wanni ofuma isaatiin xuraa aa ta'e tokko iyyuu hin jirre ani karaa Gooftaa Yesuus nan beeka; nan amanas. Nama wanni tokko xuraa'adha jedhee yaaduuf garuu wanni sun isaaif xuraa'aa dha. **15** Yoo wanni ati nyaattu obboleessa kee midhe, ati jaalalaan jiraachaa hin jirtu. Ati waan nyaattuun obboleessa kee isa Kiristoos isaaif du'e hin balleessin. **16** Kanaafuu wanti isin gaariidha jettan akka arrabsamu hin godhinaa. **17** Mootummaan Waqaq qajeelummaa, nagaa fi gammachuu Hafuura Qulqulluun ta'eedha malee waa'ee nyaataa fi dhugaatii mitiiti. **18** Namni haala kanaan Kiristoosin tajaajilu Waqaq gammachiisaati; namoota birattis fudhatama argata. **19** Kanaaf waan nagaa fidu gochuu fi wal ijaaruuf haa tattaaffannu. **20** Nyaataaf jettee hojii Waqaqaa hin balleessin. Nyaanni hundi qulqulluu dha; garuu waan nama biraa gufachiisu kam iyyuu nyaachuuu nama tokkoof dogoggora. **21** Akka obboleessi kee hin gulfanneef, foon nyaachuuu dhiisuuun yookaan daadhii wayinii dhuguu dhiisuuun yookaan waan biraa kam iyyuu gochuu dhiisuuun gaarri dha. **22** Kanaafuu ati amanti waan kana irratti qabdu kam iyyuu fuula Waqaqaa duratu ofuma keetti qabaadhu. Namni waan amanee fudhate irratti ofitti hin murre eebbfamaa dha. **23** Namni shakkii qabu garuu nyaachuuu isaa waan amantiin hin ta'iniif yoo nyaate isatti murama; wanni amantiin hin ta'in kam iyyuu cubbuudhaati.

15 Nu warri jajjaboo taane, dadhabbi warra dadhaboo baachuu qabna malee ofuma gammachiisuun hin qabnu. **2** Tokkoon tokkoon keenya olla keenyaa ijaaruuf, akka isatti tolouf waan isa gammachiisu gochuu qabna. **3** Kiristoos iyyuu ofii isaa hin gammachiifneeti; kun garuu akkuma, "Arrabsoon warra si arrabsanii narra ga'eera" jedhamee barreffamee dha. **4** Nu akka obsaa fi jajjabina Kataabbiwwan Qulqulluun kennaniin abdii qabaannuuf wanti duraan barreffamee hundi barumsa keenyaaf barreffameeti. **5** Waqaqi obsaa fi jajjabina namaa kennu sun akka isin yaaduma Kiristoos Yesuus qabaate sana walii qabaattan isin haan gargaaru. **6** Kunis akka isin yaada tokko fi afaan tokkoon Waqaqaf, Abbaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosif ulfina kennitanifi. **7** Kanaaf akkuma Kiristoos ulfina Waqaatiif jedhee isin simatetti isinis wal simadhaa. **8** Kiristoos dhugaa Waqaatiif jedhee waadaab abbootif kennamee mirkaneessuuf akka tajaajila warra dhagna qabatanii ta'e ani isinittin himaaati; **9** kunis akka Namoonni Ormaa sababii araara isaaifi Waqaq ulfeessanifi. Innis akkuma, "Kanaafuu ani Namoota Ormaa gidduutti sin jajadha; maqaa keetiifis nan faarfadha" jedhamee barreffamee dha. **10** Amma illee, "Yaa Namoota Ormaa, isin saba isaa wajjin gammadaa" jedha. **11** Amma illee, "Yaa Namoota Ormaa, hundi keessan Gooftaa jajadha; namoonni hundiuus faarfannaaadhaan isa leellisa" jedha. **12** Akkasumas Isayyaas, "Hiddi Isseey kan saboota bulchuuf ka'u tokko ni dhufa; Namoonni Ormaas isa abdatu" jedha. **13** Isinis akka humna Hafuura Qulqulluutiin abdiitti akka malee guddattaniif, Waqaqi abdii sun isa amanachuu

keessaniin gammachuu fi nagaa hundumaan isin haa guutu. **14** Yaa obbolota ko, isin ofii keessanii akka gaarummaadhaan guttuu taatan, akka beekumsaan guttamtanii fi akka wal gorsuu dandeessan ani iyyuu hubadheera. **15** Ani sababii ayaana Waaqni naaf kenneetif waan tokko tokko isin yaadachiisuuuf jedhee ija jabinaan isinii barreesseer; **16** kunis akka Namoonni Ormaa Hafuura Qulqulluun Qulqulleeffamanii fuula Waaqaa duratti aarsaa fudhatama qabu ta'anii fi akka ani lubummaa wangeela Waaqaa lallabuutiin Namoota Ormaatiif tajaajilaa Kiristoos Yesuus ta'uuf. **17** Kanaafuu ani Waaqa tajaajiluu kootiin Kiristoos Yesuusiin nan boona. **18** Ani waan Kiristoos waan ani jedhee fi hojjedheen akka Namoonni Ormaa Waaqaaf ajajaman gochuudhaan karaa kootiin raawwateen alatti homaa dubbachuuuf ija hin jabaadhu; **19** kunis humna mallatoo fi dinqitiin, humna Hafuura Qulqulluutiiniis raawwataame. Kanaafuu ani Yerusaalemii jalqabee naanna'uun hamma Ilwaariqoonitti guttummaatti wangeela Kiristoos lallabeera. **20** Ani akka hundee namni biraa buuse irratti hin ijhaarref lafa Kiristoos itti hin beekaminitti wangeela lallabuuf yeroo hunda tattaaffadheera. **21** Kunis isa, "Warri waa'een isaa itti hin himamin ni argu; warri hin dhaga'inis ni hubatu" jedhamee barreeffamee dha. **22** Anis kan yeroo baay'ee gara keessan dhufuu dhowwameef kanuma. **23** Amma garuu naannoowwan kanneenittti iddoon itti hojjedhu waan hin jirree fi anis waan isin arguuf wagga baay'ee hawwaa tureef, **24** yeroo Isphaaniyya dhaqu isinitti goruu nan yaada. Anis yeroo achi irra darbu erga isin argee xinnoo isin wajjin gammadee booddee akka imala koo irratti na gartaaran nan abdadha. **25** Amma garuu ani qulqulloota tajaajiluu Yerusaalem dhaquattein jira. **26** Warri Maqedoniyyatiif ki Aayaqa qulqulloota Yerusaalem jiraatan keessaan kanneen hiyyeyyii ta'anifi buusii gochutti gammadaanirruutii. **27** Isaan waan kana gochuuf ni gammadan; dhugumaanuu waan kana isaaniif gochuun dirqama isaanii ti. Namoonni Ormaa erga eeba hafuuraa Yihuudoota irraa qoddatanii, eeba isaanii kan foonii immoo Yihuudootaaf quodduun dirqama isaanii ti. **28** Kanaaf ani ergan waan kana raawwadhee, akka isaan buusii kana fudhatan mirkaneeffadhee booddee goree isin ilaalee Isphaaniyya nan dhaqa. **29** Ani yommuu gara keessan dhufu akka eeba Kiristoosiin guitamee dhufu nan beeka. **30** Yaa obbolota, akka isin kadhannaa Waaqa kadhattan keessatti naaf kadhachuudhaan na wajjin dhamaatan Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosiin, jaalala Hafuura Qulqulluutiiniis isinin kadhadha. **31** Akka ani namoota Yihuudaa keessa jiraatan kanneen hin amanin jalaa ba'uun fi akka tajaajilli koos Yerusaalem keessatti qulqulloota achi jiraatan biratti fudhatama argatu naaf kadhadhaa; **32** kunis akka ani fedhii Waaqaatiin, gammachuudhaan isin bira dhufee isin wajjin boqodhuuf. **33** Waaqni nagaa hunduma keessan wajjin haa ta'u. Ameen.

16 Obboleettii keenya Feebeen tajaajiltuu waldaa kiristaanaa ishee Kanchire'a imaanaa isinitti nan kennadha. **2** Isheen namoota baay'eef, anaafis gargaarsa guddaa waan taateef akka isin simannaa qulqullootaaf maluu Gooftaadhaan ishee simattanii fi akka gargaarsa isheen isin irraa barbaaddu kam iyyuu isheef gootan isinin kadhadhaa. **3** Phirisqila fi Aqilaa, warra Kiristoos Yesuusiin na wajjin tajaajilanitti nagaa naa himaa. **4** Isaan naa jedhanii lubbuu isaanii balaaf saaxilan. Utuu ana qofa hin ta'in Waldaaleen Kiristaanaa Namoota Ormaa hundinuu isaan galateeffatu. **5** Waldaa Kiristaanaa kan mana isaaniitti walitti qabamtuttis nagaa naa himaa. Biyya Asiyaa keessaa Kiristoositti amanuutti hangafa kan ta'e michuu koo jaallatamaa Axeenexoonittis nagaa naa himaa. **6** Maariyaam ishee baay'ee

isinii dhamaatettis nagaa naa himaa. **7** Firoota koo warra na wajjin hidhaman Androoniqosii fi Yuuniyanittis nagaa naa himaa. Isaan warra ergamoota keessaa maqaa gaarii qaban kanneen na dura Kiristoositti amanannii dha. **8** Amphiliyaaxos isaa Gooftaadhaan jaalladhuutti nagaa naa himaa. **9** Urbaanos isaa Kiristoosin nu wajjin tajaajiluu fi michuu koo jaallatamaa Isxaakisittis nagaa naa himaa. **10** Apheeleez isaa Kiristoositti amanamuun isaa qoramee mirkaneeffametti nagaa naa himaa. Warra mana Arisxoobuluu jiraatanittis nagaa naa himaa. **11** Fira koo Heroodiyoonaatti, nagaa naa himaa. Warra mana Naarkisoos jiraatan kanneen Gooftaatti amananittis nagaa naa himaa. **12** Warra Gooftaatti amanannii dham'aan Tirifeenea fi Tirifoosatti nagaa naa himaa. Pharsiis jaallatamuu hojii Gooftaatti amantee baay'ee dhamaatettis nagaa naa himaa. **13** Ruufoos isaa Gooftaadhaan filatamee fi haadha isaa ishee anaafis haadha taatetti nagaa naa himaa. **14** Asinqiriixositti, Fileegoontti, Hermeesitti, Phaaxroobaasitti, Hermaasittii fi obbolota isaan wajjin jiranitti nagaa naa himaa. **15** Filologoontti, Yuuliyaatti, Neeriyoosittii fi obboleettii isaatti, Olimphaasittii fi qulqulloota isaan wajjin jiran hundattis nagaa naa himaa. **16** Dhungoo qulqulluudhaan nagaa wal gaafadhaa. Waldaaleen Kiristoos hundinuu nagaa isinii dhaamu. **17** Yaa obbolota, ani akka isin warra gargar ba'uun uumanii barumsa isin barattaniinis mormuudhaan karaa keessan irra gufuu kaa'an irraa of eeggattan isin kadhadha. Isaan irraa fagaadhaa. **18** Namoonni akkasiis garaa ofii malee Gooftaa keenya Kiristoosin hin tajaajilaniitii. Isaan afaan toluu fi saaduudhaan qalbii namoota garraamii ni hatu. **19** Waa'een ajajamuu keessanii nama hundumaa biratti dhaameera; anis isinitti nan gammada; garuu akka isin waan gaarif ogeeyyii, waan hamaaf immoo garraamota taaten nan barbaada. **20** Waaqni nagaa dafee Seexana miilla keessan jalatti ni burkuteessa. Ayyaanni Gooftaa keenya Yesuus isin wajjin haa ta'u. **21** Xiomotewos inni na wajjin tajaajilu, akkasumas fironni koo Luukiyos, Yaasonii fi Soosiiphaaxroos nagaa isinii dhaamu. **22** Ani Xerxiwoos barreessaan xalayaa kanaa Gooftaadhaan nagaa isinii dhaama. **23** Gaayoos inni anaa fi waldaa Kiristaanaa guutuu keessumsiisus nagaa isinii dhaama. Bulchaan maallaqaan kan magaalaa kanaa Erisxoos, akkasumas obboleessi keenya Qu'asxiros nagaa isinii dhaamu. [**24** Ayyaanni Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos isin hunda wajjin haa ta'u.] **25** Egaa Waaqni akka wangeela koottii fi lallaba waa'ee Yesuus Kiristoositti, akka mul'ata icciitti bara dhereef dhokfamee tureettis jabetesse isin dhaabuu ni danda'a; (**aiōnios g166**) **26** amma garuu akka saboonni hundinuu Waaqattii amananii fi isaaq ajajamaniiif icciitiin sun ajaja Waaqa bara baraatiin katabbiwwan raajotaatiin ifatti baafameera; beeksifameeras. (**aiōnios g166**) **27** Waaqa kophaa isaa ogeessa ta'e sanaaf karaa Yesuus Kiristoosiin ulfinni bara bараан haa ta'u! Ameen. (**aiōn g165**)

1 Qorontos

1 Phaaawulos isa akka ergamaa Kiristoos Yesuus ta'uuf fedhhii Waqaatiin waamamee fi obboleessa keenya Soosteenes irraa, **2** Gara waldaa Waqaqa ishee Qorontos keessa jirtuutti, gara warra Kiristoos Yesuusiin qulqulleeffamanii fi warra lafa hundaa kanneen maqaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos isa Gooftaa isaanitiit fi Gooftaa keenyas ta'e sanaa waammataan hunda wajjin qulqulloota ta'uuf waamaniitti: **3** Ayyaannii fi nagaan Abbaa keenya Waqaqa fi Yesuus Kiristoos Gooftaa irraa isiniif haa ta'u. **4** Ani yeroo hunda ayyaana Waqaqa isa Kiristoos Yesuusiin isiniif kennnameef waa'ee keessaniif Waqaqa nan galateeffadha. **5** Isinis karaa hundaa jechuunis dubbii fi beekumsa hundaa isaan badhaataniirtu; **6** wanti nu waa'ee Kiristoos dhugaa baane sun isin gidduutti mirkanoeffameeraati. **7** Kanaafuu uttu mul'achuu Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos eeggachaa jirtanuu kennaaan hafuura tokko iyyuu isin jalaa hin hir'atu. **8** Akka isin guyyaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoositt warra mudaa hin qabne taataniifis inni hamma dhumaatti jabeessee isin eega. **9** Waaqni gara tokkummaa Ilma isaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoositti isin waame sun amanamaa dha. **10** Yaa obboloota, ani akka isin gidduu gargar ba'uun hin jiraannee fi akka qalbii fi yaada tokko qabaattanii hundi keessan walii galtaanii maqaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosiin isin kadhadha. **11** Yaa obboloota ko, akka isin gidduu lollu jiru warri mana Kilo'ee jiraatan tokko tokko natti himaniiru. **12** Wanti ani jedhus kana: Isin keessaa namni tokko, "Ani kan Phaaawulos" jedha; inni kaan, "Ani kan Apholoos" jedha; kaanis, "Ani kan Keefaa ti" jedha; kaan immoo, "Ani kan Kiristoos" jedha. **13** Kiristoos gargar qoodameeraa? Phaaawulositu isiniif fannfame ree? Yookaan maqaa Phaaawulosiin cuuphamtanii? **14** Ani Kiriisphoosii fi Gaayoosin malee isin keessaa nama tokko illee waan hin cuuphiniif Waaqaq nan galateeffadha. **15** Kanaaf namni akka isin maqaa kootiin cuuphamtan dubbachuu danda'u tokko iyyuu hin jiru. **16** Eeyyee, anि warra mana Isxiifaanaas jiraatanis akkasuma cuupheera; sanaan alatti nama biraa tokko illee cuuphuuf koo hin yaadadhu. **17** Kiristoos akka ani wangeela lallabuuf malee akka ani cuuphuuf na hin ergineetii; anis akka fannoos Kiristoos humna hin dhabneef dubbii ogummaa namaatiin hin lallabu. **18** Dubbiin fannoos warra baduuf jiranifiif gowwummaadhaati; nu warra fayyinuuf garuu humna Waaqaa ti. **19** Kunis, "Ani ogummaa ogeeyyi nan balleessa; hubanna hubattootaas nan fashaleessa" jedhamee barreffameera. **20** Namni ogeessi eessa jira? Hayyuun eessa jira? Falaasamaan bara kanaa eessa jira? Waaqni ogummaa addunyaa kanaa gowwummaa hin goonee ree? (**aiōn g165**) **21** Sababii ogummaa Waqaatiin addunyaa karaa ogummaa isheetiin Waaqa waan hin beekiniif, Waaqni gowwummaa lallabaitin warra amanan fayyisuu jaallate. **22** Yihuudoonni mallattoof fedhu; Giriikoni immoo ogummaa barbaadu; **23** nu garuu Kiristoos isa fannfame sana lallabu; innis Yihuudoottati gufuu dha; Namoota Ormaatiif immoo gowwummaa dha; **24** warra waamaniif garuu Yihuudootaafis ta'u Giriikotaaf Kiristoos humna Waaqtaati fi ogummaa Waaqaa ti. **25** Gowwummaan Waaqaa ogummaa namaa caalaa ogeessaati; dadhabbiin Waaqas jabina namaa irra jabaa dha. **26** Yaa obboloota, isin yeroo waamamtanitti maal akka turtan yaadadhaa. Akka ilaalcha namaatti baay'en keessan ogeeyyi hin turre; baay'en keessan immoo sanyii warra gurguddaa irraa hin dhalanne. **27** Waaqni garuu ogeeyyi qaanessuuf jedhee waan addunyaa irratti gowwaa ta'e filate; Waaqni warra jajabeeyyi qaanessuuf jedhee waan addunyaa irratti dadhabaa ta'e filate.

28 Waaqni waan jiru waan hin jirre gochuuf, waan addunyaa kana irratti gad aanaa fi tuffatamaa ta'e, waan iddoo hin qabnes filate; **29** kunis akka eenyu iyyuu isa duratti of hin jajneef. **30** Isin sababii isaatin kan Kiristoos Yesuus taatan; inni ogummaa keenya kan Waqaqa biraa dhufe jechuunis qajeelummaa keenya, qulqullummaa fi furii keenya dha. **31** Kunis akkuma, "Namni boonu Gooftaadhaan haa boonu" jedhamee barreffamee dha.

2 Yaa obboloota, ani yeroon gara keessan dhufetti, afaan toluun yookaan ogummaa guddadhaan dhuga ba'umsa waa'ee Waqaqa lallabaa hin dhufne. **2** Ani yeroon isin bira turetti Yesuus Kiristoos Isa fannfame sana malee akka wan tokko illee hin beekne murteesseen tureeti. **3** Ani dadhabbiin, sodaa fi hollanna guddadhaan gara keessan dhufe. **4** Ergaan koo fi lallabni koo Hafuura fi humna argisiisuuudhaan malee dubbii ogummaa fi sossobbiif of keessaa qabuun hin turre; **5** kunis akka amantiin keessan humna Waaqaa irratti malee ogummaa namaa irratti hin hundeffamneef. **6** Haa ta'uun malee nu warra bilchaatan gidduutti ogummaa dubbanna; garuu ogummaa addunyaa kanaa yookaan ogummaa bulchitoota addunyaa kanaa kanneen baduuf jiranii miti. (**aiōn g165**) **7** Garuu nu ogummaa Waaqaa, ogummaa dhokfamee ture, isa Waaqni uumama addunyaaatiin dura ulfina keenyaaf jedhee murteesse sanaa icciitiihdaan dubbanna. (**aiōn g165**) **8** Bulchitoota addunyaa kanaa keessaa tokko iyyuu ogummaa kana hin hubanne; isaan uttu hubatanii jiraatanii silaa Gooftaa ulfinaa hin fannisan tureeti. (**aiōn g165**) **9** Ta'u iyyuu akkuma, "Waan Waaqni warra isaa jaallataniif qopheesse iji hin argine, surri hin dhageeny, garaa namaattis hin yaadamne" jedhamee barreffame sana, **10** Waaqni garuu Hafuura isaatin waan kana nutti mul'iseera. Hafuuri wantoota hunda, wantoota Waaqaa kanneen gad fagoo ta'an illee ni qora. **11** Hafuura isaa keessa jiru malee yaada nama tokko eenyutu beeka? Akkasuma immoo Hafuura Waaqaa malee kan yaada Waaqaa beeku tokko iyyuu hin jiru. **12** Nu akka waan Waaqni toluma nuu kenne hubannuuf Hafuura Waaqa irraa dhufe arganne malee hafuura addunyaa hin arganne. **13** Wanni nu dubbannus kana; nu dubbii Hafuuri nu barsiisuu malee dubbii ogummaan namaa barsiisuu hin dubbannu; dhugaa Hafuuraas dubbii Hafuuraati ibsina. **14** Namni foonii wantoota Hafuura Waaqaa hin fudhatu; kun isaaf gowwummaadhaati; wantoonni Hafuura waan Hafuuraan qoramaniif inni hubachuu hin danda'u. **15** Namni Hafuura waan hundumaa ni qora; ofii isaatii garuu eenyuu iyyuu hin qoramuu. **16** "Akka isaa barsiisuu, eenyutu yaada garaa Gooftaa beeke?" Nu garuu yaada garaa Kiristoos qabna.

3 Yaa obboloota, ani akka namoota foonii warra Kiristoositti daa'imman taataniitti malee akka namoota Hafuuraatti isinitti dubbachuu hin dandeeny. **2** Waan isin nyaata jabaan nyaachuu hin ga'iniif anि aannan isiniif kenne malee nyaata cimaa isiniif hin kennine. Dhugumaan isin amma iyyuu nyaachuu hin dandeeny. **3** Isin amma iyyuu nama foonii ti. Sababii hinaaffaa fi wal qoccoluu isin gidduu jiruuf isin nama foonii mitii? Akkuma namoota kaaniitti jiraatu mitii? **4** Namni tokko, "Ani kan Phaaawulos" jedhee, inni kaan immoo, "Ani kan Apholoos" yoo jedhe isin namuma qofa mitii ree? **5** Egaa Apholoos eenyu? Phaaawulosis eenyu? Isaan warra akkuma hojii Gooftaan tokko tokko isaanitiif kenneetti tajaajilaniif dha; isin immoo karaa isaanitiin amantan. **6** Ani nan dhaabe; Apholoos bishaan obaase; Waaqni garuu ni guddise. **7** Kanaafuu Waaqa isa guddisu sana malee namichi dhaabu yookaan inni bishaan obaasus tokkuma; tokkoon **8** Inni dhaabus, inni bishaan obaasus tokkuma;

tokkoon isaaniis akkuma dadhabpii isaaniitti gatii ni argatu. **9** Nu warra Waaqa wajjin hojennuu dha; isin lafa qotiisa Waqaati; ijaarsa Waaqatis. **10** Anis ayaana Waaqni naa kennee akkuma ogeessa ijaarsaa tokkootti hundee buuseera; namni kaan immoo isa irratti ijaara jira. Garuu tokkoon tokkoon namaa akkamitti akka ijaaru of eeggachuu qaba. **11** Namni tokko iyuu hundee duraan buufame sana malee kan biraan buusuu hin danda'uutii; hundeen sunis Yesuus Kiristoos. **12** Namni kam iyuu yoo hundee sana irratti warqeem, meetiin, dhagaa gatii guddaaatiin, mukaan, citaan yookaan hoffaan ijaare, **13** guyyaan sun waan ifatti isa baasuuq hojiin isaa maal akka ta'e ni beekama. Innis ibiddaan ifatti baafama; ibiddi sunis qulqullina hojjii nama hundaa ni qora. **14** Yoo wanni inni ijaare uttu hin gubatin hafeef inni gatii isaa ni argata. **15** Namni hojiin isaa jalaa gubate kam iyuu gatii isaa ni dhaba; inni mataan isaa garuu ni olfama; ta'uus akka nama ibidda keessa darbeetti oolfama. **16** Isin akka mana qulqullummaa Waaqaa taatanii fi akka Hafurri Waaqaa isin keessa jiraatu hin beektanii? **17** Eenyu iyuu yoo mana qulqullummaa Waaqaa balleesse, Waaqni isaa ni balleessa; manni qulqullummaa Waaqaa qulqulluudhaatii; manni qulqullummaa sunis isin. **18** Eenyu iyuu of hin gowwoomsin. Isin keessaa namni tokko yoo addunyaa kana irratti ogeessa of se'e, inni akka ogeessa ta'uuf gowwaa haa ta'u. (**a10n g165**) **19** Ogummaan addunyaa kanaa fuula Waaqaa duratti gowwummaadhaati. Kunis isaa, "Inni ogeeyyi haxxummaa isaaniitti qaba" jedhamee barreffamee dha. **20** Akkasumas, "Gooftaan akka yaadni ogeeyyi faayidaa hin qabne ni beeka" jedhameera. **21** Kanaafuu eenyu iyuu namaan hin booniin! Wanni hundinuu keessaniitti; **22** Phawulosis ta'u Apholoos yookaan Keefaan yookaan addunyaa yookaan jireenyi yookaan duuti yookaan wanti amma jirus ta'u wanti dhufu hundinuu keessan; **23** isin kan Kiristoos; Kiristoos immoo kan Waaqaa ti.

4 Kanaafuu namni akka tajaajiltoota Kiristoosii fi akka warra icciitiin Waaqaa imaanaa itti kennameetti nu ilaaluu qaba. **2** Warra imaanana itti kennamee sanas amanamoo ta'uutu irraa eegama. **3** Yoo isiniin yookaan nama kaaniin natti murame ani homaattuu hin lakkau'u; dhugumaan anuu ofitti hin muru. **4** Yaadni garaa koo qulqulluu dha; kun garuu qulqullina koo hin mirkaneessu. Kan natti muru Gooftaa dha. **5** Kanaafuu isin utuu yeroon murteeffame sun hin ga'in murtii tokko iyuu hin kenninaa; hamma Gooftaan dhufutti eegaa. Inni waan dukkana keessatti dhokfame ifatti ni baasa; hawwi garaa namaas ni mul'isa. Yeroo sana namni hundinuu Waaqa biraan galata ni argata. **6** Egaa yaa obboloota, ani akka isin jechi, "Waan barreffame irra hin darbin" jedhu sun maal jechuu akka ta'e nurraa barattanii bu'aa keessanif jedhee waan kana hunda Apholoosii fi ofti kootti fakkeesseera; kunis akka isin nama tokko isaa kaan caalchiftanii hin koorreep. **7** Eenyutu akka ati warra kaan caalut si godhe? Wanni Waaqni sif hin kennin kan ati qabdu maal faatu jira? Erga sif kennamee immoo akka waan kennaa hin ta'iniiti maaliif boonta ree? **8** Amma isin waan barbaaddan hundumaa argattaniirtu! Sooromtaniirtu! Nurraa gargar baatanii mootota taataniiirtu! Nus akka isin wajjin mootota taanuu utuu isin mootota taatanii aniakkaman hawwa ture! **9** Waaqni, nu ergamoota akka namoota duuti itti murtaa'eetti waan dhuma hiriiraa nu taasise natti fakkaataati. Nu addunyaa duratti, ergamootaa fi namoota durattis waan daawwatamu taaneerra. **10** Nu Kiristoosii jennee gowwootsa; isin garuu Kiristoosiin ogeeyyi dha! Nu dadhaboo dha; isin immoo jajabeeyyi dha! Isin kabajamtoota; nu immoo tuffatamtoota! **11** Hamma sa'atii ammaatti ni beelofna; ni dheebonna; ni daarra;

ni reebamma; mana jireenyaas hin qabnu. **12** Harkuma keenyaan hojjechuudhaanis ni dadhabna. Yommuu abaaramnu ni eebbfina; yommuu ari'atammus ni obsina. **13** Yommuu arrabsammu, waan gaarii deebfina; hamma yeroo kanaatii xurii lafaatii fi kosii addunyaa taaneerra. **14** Kanas isiniin barreessuu koo akka ijoollee koo kanneen jaallatamanitti isin gorsuudhaaf malee isin qaanesuuf miti. **15** Isin yoo karaa Kiristoosiin guddiftoota kuma kudhan qabaattan iyuu, abbootii baay'ee hin qabdan; ani Kiristoos Yesuusiin karaa wangeelaatiin abbaa keessan itta'eeraati. **16** Kanaaf ani akka isin fakkeenyi koo duukaa buutan isinan kadhadha. **17** Sababii kanaafis ani ilma koo isan jaalladhu, kan Gooftaatis amanamaa ta'e Xiimotewosin gara keessanit ergeera. Innis haala jireenya koo kan ani Kiristoos Yesuusiin argadhe kan waan ani iddo hundatti waldaa kiristaanaa hunda keessatti barsiisu wajjin deemu sana isin yaadachiisa. **18** Isin keessaa namoonni tokko tokko waan ani gara keessan hin dhufne se'anii of tuulanii jiru. **19** Yoo fedhii Waaqaa ta'e garuu ani dafee gara keessan nan dhufa; ergasii waan of tuultonni kunneen dubbatan qofa utuu hin ta'in humnaa isaan qabanis beekuu nan barbaada. **20** Mootummaan Waaqaa humnaa malee dubbiidhaan miti. **21** Isin maal barbaaddu? Ani ulee qabadhee moo jaalalaa fi hafuura gad of qabuutiin gara keessan dhufa?

5 Akka halalummaan ormoota keessatti illee hin beekamin isin gidduu jiru odeeoffamaa jira: namni niittii abbaa isaa wajjin ciise tokko jiraatiit. **2** Isinis of tuultaniirtu! Qooda kanaa akka malee gadditanii namicha waan akkasii hojjete sana tokkummaa keessan keessaa baasuu isin irra hin jiru? **3** Ani fooniin isin biratti argamu baadhu illee hafuuraan isin wajjinan jira. Ani akka waan isin wajjin jiruutti namicha waan akkasii hojjetetti ammuma mureera. **4** Yommuu isin maqa Gooftaa keenya Yesuusiin walitti qabmantanitti anis yeroo hafuuraan isin wajjin ta'uutti fi humnaa Gooftaa keenya Yesuus arganuttii, **5** akka foontaa isaa balleeffamuuf, akka hafurri isaa immoo guyyaa Gooftaatti fayyuuf namicha kana dabarsaati Seexanatti kennaa. **6** Of tuulun keessan gaarii miti. Isin akka raacitiin xinnoon bukoo guutuu bukeessitu hin beektanii? **7** Isin waan bukoo raacitiin hin qabne taataniiif akka Maxino haaraa taataniiif raacitiin moofaa of keessaa baasaatii gataa; hoolaan Faasiika keenya, Kiristoos aarsaa nuuf ta'eeraati. **8** Kanaafuu kottaa raacitiin moofaa yookaan raacitiin jal'inaati fi hamminatiin utuu hin ta'in Buddeena Hin bukaa'in kan qulqullinaa fi dhugaa of keessaa qabuu ayyaanicha ayyaaneffannaa. **9** Ani akka isin namoota halalummaadhaan jiraatan wajjin walitti dhufeenyaa hin qabaanneef xalayaa koo keessatti isiniin barreesseen ture; **10** kunis gonkumaa namoota halalummaadhaan addunyaa kana irra jiraatan yookaan doqnootaa fi saamtota yookaan warra Waaqa tolfamaa waaqeffatan jechuu koo miti. Utuu akkas ta'e immoo silaa addunyaa kana keessaa ba'uq qabdu ture. **11** Ani garuu akka isin nama, "Ani obboleessa" ofiin jechaa halalummaan jiraatu yookaan doqna yookaan nama Waaqa tolfamaa waaqeffatu yookaan maqa nama balleessu yookaan machooftuu yookaan saamtuu wajjin walitti dhufeenyaa hin qabaanneef amma isiniin barreessa. Nama akkasii wajjin nyaata iyuu hin nyaatinala! **12** Warra ala jiranitti muruu hojji kootii? Isin warra keessa jiranitti muruu hin qabdanii? **13** Waaqni warra ala jiranitti ni mura; "Nama hamaa of keessaa baasai!"

6 Isin keessaa namni kam iyuu yoo nama biraan irraa falmii qabaate, dhimma isaa qulqulloota duratti dhi'eefachuu irra akkamitti warra Waaqatti hin amanin duratti murtiif dhi'eefachuu ifa jabaata? **2** Isin akka qulqulloonni addunyaaatti

muram hin beektanii? Erga kan addunyaatti murtan taatanii waan xixinnootti muruu hin dandeessanii? **3** Isin akka nu ergamoota Waaqaatti murru hin beektanii? Yoos hammam caalaa waan jirenya addunyaa kanaatti haa murru ree? **4** Egaa yoo falmii dhimma akkasii qabaattan malaii nomoota waldaa Kiristaanaa keessatti tuffataman duratti dhi'eefattree? **5** Anis isin qaanesuuuf waan kana nan dubbadha. Namni beekaan falmii amantoota gidduu jiruuf murtii kennuu danda'u tokko iyuu hin jiru jechuudhaa? **6** Obboleessi tokko obboleessa kaan himachuuuf jedhee mana murtii dhaqa; kunis fuula warra hin amannee duratt! **7** Wal himachuuun keessan amma iyuu guutumaatti mo'atamuu keessan argisiisa. Qooda kanaa dabni isinitti hoijetamuu hin wayyuu? Gowwoomfamuu isinii hin wayyuu? **8** Garuu isin mataan keessan iyuu ni gowwoomsitu; dabas ni hoijettu; kanas obbolootuma keessanitti hoijettu. **9** Isin akka jal'ooni mootummaa Waaqa hin dhaalle hin beektanii? Hin gowwoominaa: halaleewwan yookaan warri Waaqa tolfamaa waqaqefftan yookaan ejjitoonni yookaan dhiironni sagaagaltoonni yookaan dhiironni dhiira wajjin sagaagalanan, **10** yookaan hattoonni yookaan doqnoorni yookaan machooftonni yookaan warri maqaan nama balleessan yookaan saamtonni mootummaa Waaqa hin dhaalan. **11** Gariin keessan akkas turtan. Ta'us isin maqaan Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosii fi Hafuu Waqaq keenyaatiin dhiqamtaniirtu; qulqulloftaniirtu; qajeeltotas taasifamtaniirtu. **12** "Wanti hundinuu naaf eeyyameera;" kan faayidaab qabu garuu hunda isaa miti; "Wanti hundinuu naaf eeyyameera;" garuu wanti tokko iyuu na hin mo'atu. **13** "Nyaanni garaadhaaf; garaanis nyaataaf;" Waaqni garuu lachan isaanii iyuu ni balleessa. Dhagni Gooftaa tajaajiluudhaaf malee halalummaaf miti; Gooftaanis dhagnaaaf. **14** Waaqni humna isatiatiin warra du'an keessaa Gooftaa kaaseera; nus akkasuma ni kaasa. **15** Isin akka dhagni keessan kutaa dhagna Kiristoos ta'e hin beektanii? Yoos ani kutaa dhagna Kiristoos fuudhee kutaa dhagna sagaagaltuu godhoo ree? Gonkumaa hin ta'u! **16** Isin akka namni sagaagaltuu wajjin wal qunnamti qabu tokko ishee wajjin dhagna tokko ta'u hin beektanii? "Lamaan isaanii iyuu foon tokko ni ta'u" jedhameeraati. **17** Namni Gooftaa wajjin tokko ta'e garuu Gooftaa wajjin hafuuraan tokko. **18** Halalummaa irraa baqadhaa. Namni cubbuu biraa hunda dhagna isatiati alatti hoijeta; namni halalummaa hoijetu garuu dhagnuma ofii isatiati cubbuu hoijeta. **19** Isin akka dhagni keessan mana qulqullummaa Hafuu Qulqulluu isin keessa jiraatu, kan Waqaq irraa argattan sanaa ta'e hin beektanii? Isin kan ofii keessanii miti; **20** isin gatiin bitamtan; kanaafuu dhagna keessanii Waaqaaf ulfina kennaa.

7 Waa'ee waan isin naa barreessitan sanaa, namni tokko utuu fuudhuu baatee isaaaf gaarri dha. **2** Garuu waan halalummaa jiruuf dhiirri hundi niitii ofii isaa haa qabaatu; dubartiin hundis dhirsa ofii ishee haa qabaattu. **3** Dhirsii waan niitii isatiatiif malu haa guutuu; niitiinis akkasuma dhirsa isheetiif haa guuttu. **4** Niitiini dhagna ofii ishee irratti aangoo hin qabdu; kan aangoo qabu dhirsa. Akkasuma immoo dhirsi dhagna ofii isaa irratti aangoo hin qabu; kan aangoo qabdu niitii dha. **5** Yoo kadhanhaatti jabaachuuuf jettanii yeroof itti walii galtan malee wal hin didinaa. Ergasiis akka of qabuu dadhabuu keessaniiin Seexanii isin hin qorreef deebi'a wajjin jiraadhaa. **6** Kanas ani eeyyamaan malee ajajaaf hin dubbadhu. **7** Ani utuu namni hundumtuu akkuma koo ta'e nee hawwa ture. Garuu namni hundi kennaa ofii isaa kan Waaqni isaaaf kenne qaba; inni tokko kennaa tokko, kaan immoo kennaa biraa qaba. **8** Ani warra hin fuudhiniif fi warra hin heerumiini, haadhota hiyyeessaatiin

illee akkanan jedha: Isaan yoo akkuma koo fuudhaa fi heeruma malee hafan isaaniif wayya. **9** Yoo of qabuu dadhaban garuu haa fuudhan yookaan haa heeruman; hawwiin gubachuu irra fuudhuu yookaan heeruman wayyaati. **10** Warra fuudhanii fi warra heerumanifiis ajajini ani kennu kana: Ajaja kanas Gooftaa kenna malee ana miti; niitii dhirsa isheetiin gargar hin ba'in. **11** Yoo gargar baatee garuu utuu hin heerumin haa jiraattu; yoo kanaa achii dhirsa isheeti haa araaramtu. Dhirsii niitii isaa hin hiikin. **12** Warra hafaniiniis ani akkanan jedha: Kana immoo anatu jedha malee Gooftaa miti; obboleessi kam iyuu yoo niitii amantii hin qabne qabaate, yoo isheenisa waajjin jiraachuuuf fedhii qabaatte, inni ishee hin hiikin. **13** Dubartiin tokkos yoo dhirsa amantii hin qabne qabaatte, yoo innis ishee waajjin jiraachuuuf fedhii qabaate, isheenisa hin hiikin. **14** Dhirsii amantii hin qabne karaa niitii isatiatiin qulqulleeffameeraati; niitii amantii hin qabnes karaa dhirsa isheetiin qulqulleeffameertii. Yoo kanaa achii ijoolleenn keessan xuraa'oo ta'u; amma garuu qulquloota. **15** Namni amantii hin qabne garuu yoo gargar ba'uuf fedhe gargar haa ba'u. Obboleessi tokko yookaan obboleettiin tokko haala akkasii keessatti hin hidhaman; Waaqni akka isin nagaan jiraattaniif isin waameeraati. **16** Yaa niitii, ati dhirsa kee ni fayyifta ta'atii maal beekta? Yookaan yaa dhirsa, ati niitii kee ni fayyifta ta'atii maal beekta? **17** Tokkoon tokkoon namaa garuu akkuma jirenya Gooftaan kenneefiitti, akkuma Waaqni isaa waametti haa jiraatu. Waldoota Kiristaanaa hunda keessatis ajajin koo kanuma. **18** Namni tokko waamamuu isatiatiin dura dhagna qabatede ture? Inni nama dhagna hin qabatin ta'uuh hin qabu. Namni tokko waamamuu isatiatiin dura dhagna hin qabannee? Inni dhagna hin qabatin. **19** Ajaja Waaqqa eeguutaa faayidaab qabu malee dhagna qabachuu yookaan qabachuu baachuu faayidaab hin qabu. **20** Tokkoon tokkoon namaa haaluma yeroo Waaqni isaa waametti keessa ture keessa haa jiraatu. **21** Ati yeroo waamametti garba turtree? Yoo akkas ta'e inni si hin yaaddessin; yoo bilisa ba'uuf dandeesse garuu itti fayyadami. **22** Namni yeroo Gooftaadhaan waamametti garba ture inni goftaadhaaf bilisa; akkasuma immoo namni yeroo waamametti bilisa ture inni garbicha Kiristoos. **23** Isin gatiidhaan bitamtan; garboota namootaa hin ta'inaa. **24** Yaa obboloota, tokkoon tokkoon namaa haaluma yeroo itti waamametti keessa tureen fuula Waaqqa dura haa jiraatu. **25** Ani waa'ee debarran qulqulluu ajaja Gooftaan natti kenne hin qabu; garuu akka nama amanamaa ta'uuf araara Gooftaa argate tokkotti yaada koo nan kenna. **26** Sababii rakkina ammaatiif jettanii akkuma jirtanitti turuun isiniiif gaarri natti fakkata. **27** Ati niitiitti hidhamteertaa? Ishee hiikuu hin barbaadin. Ati niitii irraa hiikamteertaa? Niitii hin barbaadin. **28** Ati garuu yoo fuute cubbuu hoijechuu kee miti; durbis yoo heerumte cubbuu hoijechuu ishee miti. Ta'us addunyaa kana irratti warra fuudhanii fi warra heeruman rakkina argata; ani immoo rakkina kana jalaa isin baasuun barbaada. **29** Yaa obboloota, wanti ani jedhu kana; yeroon murteeffame sun gabaabateera; si'achi warri niitii qaban akka waan hin qabatiniitti haa jiraatan; **30** warri boo'an akka waan hin boo'iniitti, warri gammadan akka waan hin gammadiniitti, warri waa bitatan akka waan wanni bitatan sun kan isaanii hin ta'iniitti, **31** warri waan addunyaa kanaatti fayyadamaniis akka waan itti hin fayyadaminitti haa hedan. Bifti addunyaa kanaa ni badaati. **32** Ani akka isin yaaddoo malee jiraattan nan hawwa. Namni hin fuudhin tokko Gooftaa gammachiisuuuf dhimma Gooftaatti dhimma. **33** Namni fuudhe garuu niitii isaa gammachiisuuuf dhimma addunyaaatti dhimma; **34** fedhiin isaaas gargar qoodameera. Dubartiin hin heerumin yookaan

durbii qulqulluu dhagnaa fi hafuuraan qulqulluu ta'uuf dhimma Gooftaatti dhimmiti. Dubartiin heerumte garuu dhirsaa ishee gammachiisuuuf dhimma addunyaaatti dhimmiti. **35** Kana jechuun koos isin fayyaduuf malee kiyyootti isin galchuuf miti; qoodaa kanaa akka isin yaada gargar hin hiraminii karaa qajeelaa irra Gooftaaf jiraattan nan hawwa. **36** Namni kam iyyuu yoo durba kaadhimate sirriitti qabuu baate, yoo umuriin ishee dabalaan deemee innis akka ishee fuudhuu qabu yaade, akkuma fedhii isaa haa godhu. Inni cubbuu hojjechuu isaa miti. Isaan wal fuudhuu qabu. **37** Garuu namni waan kana yaada ofii isatiin murteesse, kan dirqama tokko illee jala hin jirree fedhii ofii isaa mo'achuu danda'u, kan akka durba sana hin fiuune murteeffate, innis waan qajeelaa hojjete. **38** Kanaafuu namni durba fuudhuu waan qajeelaa hojjete; kan ishee fuudhuu dhiise immoo caalaa waan qajeelaa hojjete. **39** Dubartiin tokko hamma dhirsi ishee jirutti isati hidhamteerti. Yoo dhirsi ishee du'e garuu isheen abbaa barbaaddetti heerumuuf bilisa; garuu inni nama Gooftaa ta'uuf qaba. **40** Akka yaada kootti garuu isheen yoo utuu hin heerumin hafte caalaa gammaddi; anis Hafura Waaqaa of keessaa nan qaba jedheen yaada.

8 Waa'ee nyaata waaqota tolfaamoof aarsaa dhi'eefamee akka nu hundinuu beekumsa qabnu beekna. Beekumsi of nama tuulchisa; jaalalli garuu nama ijaara. **2** Namni waan waa beeku of se'u inni amma illee akka beekuuu isaa irra jirutti hin beekna. **3** Namni Waaqa jaallatu garuu Waqaan beekameera. **4** Egaa waa'ee nyaata waaqota tolfaamoof aarsaa dhi'eefame nyaachuu irratti, "Akka addunyaa kana irratti Waqaani tolfaaman homaa hin fayyadne, Waqa tokkicha malees akka Waqaani biraan hin jirre" beekna. **5** Dugumaan akkuma waqaonni baay'enii fi gooftonni baay'en jiran sana wantoonni waaqota jedhaman samii irra yookaan lafa irra jiraatan iyyuu, **6** garuu Waqa tokkicha, Abbaa, kan wanni hundi isa biraan dhufe, kan nus isaaif jiraanuu qabna; akkasumas Gooftaa tokkicha, Yesuus Kiristoos kan wanni hundi karaa isatiin dhufee fi kan nus karaa isatiin jiraannutti jira. **7** Garuu namni beekumsa kana qabu nama hunda miti. Namoonni tokko tokko waaqota tolfaamoof waan baranif yommuu nyaata akkanaa nyaatanitti akka waan Waqa tolfamaaf dhi'eefameetti hedu; yaadni garaa isaanii waan dadhabaa ta'eef ni xuraa'a. **8** Nyaanni garuu Waqaqatti nu hin dhi'eessu; yoo nyaachuu baanne wanni nutti hammaatu, yoo nyaannes wanni nutti tolu hin jiru. **9** Ta'us akka mirgi keessan kun warra dadhabootti gafuu hin taaneef of eeggadhaa. **10** Namni yaada dadhabaa qabu tokko yoo utuu ati iyyuu namni beekumsa qabdu mana qulqullummaa Waqa tolfamaa keessatti nyaattuu si arge inni waan waaqota tolfaamoof dhi'eefame sana nyaachuu ifa hin jabaatuu? **11** Akkasuu obboleessi dadhabaan Kiristoos isaaif jedhee du'e kun beekumsa keetin bada. **12** Isinis yoo karaa kanaan obboloota keessantti cubbuu hojjettan, yaada isaanii isa dadhabaas yoo madeessitan, isin Kiristoositti cubbuu hojjettu. **13** Kanaafuu yoo wanni ani nyaadhu obboleessa koo gafuchiise, anis akka obboleessi koo hin gafanneef gonkumaa deebi'eefoon hin nyaadhu. (aiōn g165)

9 Ani bilisa mitii? Ani ergamaa mitii? Ani Gooftaa keenya Yesuusin hin arginee? Isin bu'aah hojji anis Gooftaaf hojedhee mitii? **2** Ani yoon warra kaaniiif ergamaa ta'u baadhe iyyuu isiniif dhugumaan ergamaa dha! Isin Gooftaadhaan chaappaa ergamummaa koo ti. **3** Deebiin anis warra na qoraniif kennu kana. **4** Nu nyaachuu fi dhuguuf mirga hin qabnuu? **5** Nu akkuma ergamoota kaanii, akkuma obboloota Gooftaatiif fi akkuma Keefaa niitii amantu tokko of faana fudhannee deemuuuf

mirga hin qabnuu? **6** Yookaan anaa fi Barnaabaas qofatu hojji dhiisuuuf mirga hin qabneey? **7** Namni baasii ofii isatiin loltuu ta'ee tajaajilu eenyu? Namni iddo dhaabaa wayinii irra wayinii dhaabee ija isaa hin nyaaanne eenyu? Namni bushaayee tiksaa aannan hin dhugue eenyu? **8** Kanas ani akka taayitaa namaa qofaan dubbadhaa? Seerris kanuma dubbata mitii? **9** Seera Musee keessatti, "Qotiyoo midhaan siribsiiusutti jiru afaan hin hidhin" jedhamee barreefameeraati. Egaa Waaqni qotiyoodhaaf yaaduu isatiin ree? **10** Inni guutummaatti sababii keenyaaf dubbachuu isaa mitii? Eeyyee, kun sababii keenyaaf barreefame; sababiin isaa inni qotu qotuun isaa, inni midhaan siribsiius siribsiiusun isaa akka midhaan sana keessaa qooddatu abdachaa hojjechuu qaba. **11** Nu waan hafuuraa isin keessatti facaaafnee yoo waan fooniin isin irraa haammanne kun ni guddataa? **12** Erga warri kaan mirga gargaarsaa kana isin irraa qabaantani, nu immoo kan caaluu hin qabaannu ree? Nu garuu mirga kanatti hin fayyadamine. Nu wangeela Kiristoositti gafuu ta'uun mannaa waanuma hunda obsuu qabna. **13** Isin akka warri mana qulqullummaa keessa wantoota qulqulluu irra tajaajilan nyaata isaanii mana qulqullummaa irraa argatan, akka warri iddo aarsaa tajaajilan immoo waan iddo aarsaa irratti dhi'eefamu irraa qoodataan hin beektanii? **14** Akkasuma immoo akka warri wangeela lallaban waan ittiin jiraatan wangeela irraa argatan Gooftaan ajajeera. **15** Ani garuu mirga kana keessaa tokkotti illee hin fayyadamine. Kanas isiniif barreesuun koo waan akkasii naa gooto jedhee abdadhee miti. Namni tokko waan ani ittiin of jaju kana na jalaa busheessuun mannaa ani du'uua nnaa wayya! **16** Ani yoon wangeela lallabe of jajuu hin danda'u; lallabuuu dirqama kootii. Yoon wangeela lallabuu baadhe anaaf wayyoo! **17** Ani yoon fedhii kootiin lallabe badhaasa qaba; yoon fedhii kootiin hin ta'in garuu ani imaanadhumaa natti kennname sana raawwachuu koo ti. **18** Yoos badhaasni koo maali ree? Badhaasni koo, lallaba koo keessatti ani mirga wangeelaan qabutti guutuumaan guutuutti utuu hin fayyadamin kaffaltii malee wangeela lallabuu koo ti. **19** Ani nama hunda irraa bilisa ta'u iyyuu nama gara caaluuf bu'aa buusuuf jedhee nama hundaaf of garboomse. **20** Ani Yihuudootaaaf bu'aa buusuuf jedhee Yihuudootaaaf akka Yihuudii nan ta'e. Yoon ofii kootiin seera jala jiraachuu baadhe iyyuu, warra seera jala jiraniiif bu'aa buusuuf jedhee akka nama seera jala jiruu nan ta'e. **21** Ani utuu seera Waqaatiin ala hin ta'in, garuu utuman seera Kiristoos jala jiruu, warra seera hin qabneef bu'aa buusuuf jedhee warra seera hin qabneef akka nama seera hin qabneen ta'e. **22** Ani warra dadhaboof bu'aa buusuuf jedhee warra dadhaboo biratti dadhabaan ta'e. Ani karaa danda'amu hundaan namoota tokko tokko fayyisuuf jedhee nama hunda biratti waanuma hunda nan ta'e. **23** Akkan wangeela keessatti hirmaadhuufis sababii wangeelaatifiif jedhee waan kana hunda nan hojchedha. **24** Dorgommii fiigicha keessatti akka warri fiigan hundinuu dorgoman, garuu akka namni tokko qofti badhaasa argatu hin beektanii? Isinis akkasuma akka badhaasa argattaniiif fiigaal! **25** Namni dorgommii keessatti dorgomu hundinuu leenjii cimaa keessa darba. Isaan gonfoo badu argachuuf waan kana godhu; nu garuu gonfoo hin badne argachuuf waan kana goona. **26** Kanaafuu ani akka nama kaayyoo malee fiiguutti hin fiigu; akka nama qilleensa rukutuutti hin lolu. **27** Ani garuu warra kaaniiif lallabe akka ofii kootii immoo nama gatame hin taaneef dhagna koo adabee akka inni naa ajajamu nan godha.

10 Yaa obbolota, akka abbootiin keenya hundi duumessa jala turan, akka hundi isaaniiis galaana keessa darban akka isin utuu hin beekin haftan ani hin barbaadu. **2** Hundi isaaniiis

kan Musee ta'uuf duumessaa fi galaanaan cuuphaman. **3** Hundi isaaniis nyaata hafuuraa tokkicha nyaatan. **4** Hundi isaaniis dhugaati hafuuraa tokkicha dhugan. Isaan kattaa hafuuraa isaa wajjin deemaa ture irraa dhuganiiruutii; kattaan sunis Kiristoos ture. **5** Ta'u iyuu waan Waaqni hedduu isaaniitti hin gammadiiniif isaan lafa gammoojji keessatti dhuman. **6** Wantoonni kunneen akka nu akkuma isaanii waan hamaa hin hawwineef fakkeenyaa nuu ta'an. **7** Akka isaan keessaa namoorni tokko tokko godhan sana isin waaqota tol famoo hin waqaeffatinaa; kunis akkuma, "Namoorni nyaachuu fi dhuguuf tataa'an; sirbuufis ka'an" jedhamee barreffamee dha. **8** Akka isaan keessaa namoorni tokko tokko halalummaa raawwatanii guyyaa tokkotti namoorni 23,000 dhuman sana, nu halalummaa raawwachuu hin qabnu. **9** Akka isaan keessaa tokko tokko Gooftaa qoranii bofaan ajeefaman sana nu Gooftaa qoruu hin qabnu. **10** Isin akka isaan keessaa tokko tokko guungumaniisa nama balleessuu balleeffaman sana hin guunguminaa. **11** Kun hundi akka fakkeenyaa ta'uuf isaan irratti raawwataame; nuu warra dhumni baraa itti dhufeef immoo akka of eeggannaas ta'uuf barreffame. (**aiōn g165**) **12** Kanaafuu namni waan dhaabate of se'u akka hin kufneef of haa eeggatu. **13** Qorama nama irra ga'u malee qoramni tokko iyuu isinittii hin dhufne. Waaqnis amanamaa dha; inni akka isin waan baachuu hin dandeeyeen qoramtan isin hin godhu. Yommuu qoramtanitti garuu inni akka isin obsuu daneessaniif karaa ittiin keessaa baatan isinif qopheessa. **14** Kanaafuu yaa michoota ko, isin waaqota tol famoo waqaeffachuu irraa baqadhaa. **15** Ani namoota hubannaa qabanittin dubbadha; waan ani dubbadhu isinuu murteessaa. **16** Xoofoon eebbaan kan nu eebbfuu sun dhiiga Kiristoos wajjin tokkummaa qaba mitii? Buddeenni nu caccabsinu sunis foon Kiristoos wajjin tokkummaa qaba mitii? **17** Waan buddeenni tokko qofti jiruuf, nu baay'ee taanu iyuu dhagnuma tokko; hundi keenya buddeenuma tokkicha sana irraa hirmaanatii. **18** Mee saba Israa'el ilaala: Warri aarsaa irraa nyaatan sun iddo aarsaa irraa qooda qabu mitii? **19** Egaa maal jechuu koo ti? Nyaanni waaqota tol famoo aarsaa dhi'eeffamu wayi moo ree yookaan Waaqni tol famaan wayi moo ree jechuu kootii? **20** Akkas miti; aarsaa namoorni ormaa dhi'eessan hafuurota hamoodhaaf malee Waaqaaf miti; anni akka isin hafuurota hamoo wajjin tokkummaa qabaattan hin barbaadu. **21** Isin xoofoo Gooftaatiif fi xoofoo hafuurota hamoo dhuguu hin dandeessan; maaddii Gooftaatiif fi maaddii hafuurota hamoo irrattis hirmaachuu hin dandeessan. **22** Nu Gooftaa hinaaffak kaaafnaa? Nu isa calaas jabaannaa? **23** "Wanni hundinuu anaaf eeyyamamaa dha;" kan faayidaan qabu garuu waan hunda miti. "Wanni hundinuu anaaf eeyyamamaa dha;" kan nama fayyadu garuu waan hunda miti. **24** Namni tokko iyuu waan warra kaaniiif gaarii ta'e barbaaduu qaba malee waan ofii issatiif gaarii ta'e barbaaduu hin qabu. **25** Utuu gaaffii qalbii keessaa tokko illee hin kaasin waan gabaa fooniiti gurguramu kam iyuu nyaadhaa; **26** "Laftii fi wanni lafa irra jiru hundinuu kan Gooftaati." **27** Warra hin amanin keessaa yoo namni tokko nyaataaf isin affere, isinis yoo dhaquu barbaaddan dhaqa; utuu gaaffii qalbii keessaa tokko illee hin kaasin waan isin durattii dhi'eeffame kam iyuu nyaadhaa. **28** Garuu yoo namni tokko, "Kun waaqota tol famoodhaaf dhi'eeffame" isiniiin jedhe, sababii namicha isinittii hime sanaatii fi sababii qalbiitiif waan sana hin nyaatinaa. **29** Kanas qalbii namicha sanaatii malee kan keeti jechuu koo miti. Maaliif qalbii nama biraatiin bilisummaa kootti muramaa ree? **30** Ani ergan galateeffachuu duudhaan nyaata sana irratti hirmaadhee maaliifan waan ittiin Waaqa galateeffadhuun balaaleffatama

ree? **31** Kanaafuu yoo nyaattan yookaan yoo dhugdan yookaan yoo waanuma fedhe illee hoijettan waan hunda ulfina Waaqaatiif hoijedhaa. **32** Yihuudoota yookaan Giriikota yookaan waldaa kiristaanaa kan Waaqaa hin gufachiisinaa; **33** kunis akkuma ani nama hunda karaa hundaan gammachiisuf yaalii godhutti jechuu dha. Ani akka isaan fayyanif bu'aa namoota baay'eetif malee bu'aa kootif jedhee waan kana hin godhu.

11 Akkuma ani Kiristoosin fakkaadhu, isinis na fakkaadhaa. **2** Ani sababii isin waan hundaan na yaadattanii fi waan duudhaa ani dabarsee isinittii kenes jabeessitanii qabattanii ifsinin galateeffadha. **3** Ani akka mataan dhiira humdumaa Kiristoos ta'e, akka mataan dubartii dhiira ta'e, akka mataan Kiristoos immoo Waaqa ta'e akka beektan nan barbaada. **4** Dhiirri mataa isaa haguuggatee kadhatu yookaan rajii dubbattu hundinuu mataa ofii isaa salphisa. **5** Dubartiin utuu mataa ishee hin haguuggatin kadhatu yookaan rajii dubbattu kam iyuu mataa ofii ishee salphifti; kun akka waan mataan ishee haaddameetti hedamaatti. **6** Dubartiin tokko yoo mataa ishee haguuggachuu baatte rifeensa mataa ishee murachuu qabdi; dubartiin rifeensa mataa ishee murachuu yookaan haaddachuu yoo qaaniit itti ta'e immoo mataa ishee haguuggachuu qabdi. **7** Dhiirri fakkaattii fi ulfina Waaqaa waan ta'eef mataa isaa haguuggachuu hin qabu; dubartiin garuu ulfina dhiirra it. **8** Dubartiitii dhiira irraa argame malee dhiirri dubartii irraa hin argamneetii; **9** dubartiitii dhiirraaf uumame malee dhiirri dubartii hin uumamne. **10** Kanaafuu dubartiin sababii ergamoota Waaqaatiif mallattoo taayitaa mataa ishee irraa qabaachuu qabdi. **11** Ta'us Gooftaa biratti dubartiin dhiira malee yookaan dhiirri dubartii malee hin ta'u. **12** Akkuma dubartiin dhiira irraa argamte akkasuma immoo dhiirri dubartii irraa dhalataati; wanni hundi garuu Waaqa biraargama. **13** Mee isinuu murteessaa; dubartiin utuu mataa ishee hin haguuggatin Waaqa kadhachuun sirriidhaa? **14** Akka dhiirri rifeensa mataa dheereeffachuu isaaaf salphina ta'e uumamni iyuu isin hin barsiisuu? **15** Dubartiin garuu yoo rifeensa dheeraa qabaatte, inni ishee ulfina mitii? Rifeensi dheeraan akka haguuggitti isheeif kennameeraati. **16** Garuu yoo abbaan fedhe iyuu waa'ee kanaa mormuu barbaade, nu yookaan waldaaleen kiristaanaa Waaqaa duudhaa akkasii hin qabnu. **17** Walitti qabamuun keessan waan waa balleessu malee waa tolchu hin ta'iniif anni ajaja kana keessatti isin hin jaju. **18** Waan hunda dura, yommuu isin akka waldaatti walitti qabamtanitti akka gargar ba'uun gidduu keessan jiru nan dhaga'a; kanas karaa tokkoon anni nan amana. **19** Warras isin keessaa Waaqa biratti fudhatama qaban ifatti baasuu, garaa garummaan isin gidduu jiraachuu qaba. **20** Yommuu walitti qabamtanitti wanti isin nyaattan Irbaata Gooftaa miti; **21** yeroo nyaataati namni hundinuu irbaata ofii isaa nyaata. Inni tokko ni beela'a; kanan immoo ni machaa'a. **22** Isin mana itti nyaattanii fi itti dhugdan hin qabdan moo? Yookaan waldaa Kiristaanaa Waaqaa tuffattanii warra homaa hin qabne qaaneesitu? Ani maalan isiniin jedha? Isin jajuu ree? Ani kanaan isin hin jajul! **23** Ani waanan dabarsee isinittii kenne kana Gooftaa irraa fudhadheeraati; Gooftaa Yesuus halkan dabarfamee kennname sana buddeena fuudhee, **24** galata galche; buddeena sanas caccabsee, "Kun foon koo kan isiniif ta'uun dha; kanas yaadarnoo kootif godhadhaa" jedhe. **25** Akkasumas irbaata boodee xoofoo fuudhee, "Xoofoon kun kakuu haaraa dhiiga kootii ta'uun dha; yeroo isaa dhugdan hunda na yaadachuu godhadhaa" jedhe. **26** Isinis hamma Gooftaa dhufutti yeroo buddeena kana nyaattanii xoofoo kana dhugdan hunda du'a isaa ni labsitu. **27** Kanaafuu namni haala hin malleen buddeena sana nyaatu yookaan xoofoo Gooftaa dhugu kam iyuu foonii fi

dhiiga Gooftaatti ni gaafatama. **28** Namni tokko utuu buddeena sana irraa hin nyaatin, utuu xoofoo sana irraas hin dhugin dura of qoruu qaba. **29** Namni utuu foon Gooftaa addaan baasee hin hubatin nyaatee dhugu, inni ofii isaatti murtii nyaatee dhugaatti. **30** Kanaafis isin keessa hedduun dadhabaniru; dhukkubsataniruus; hedduunis bogotaniiru. **31** Utuu of qorre garuu nutti hin muramu ture. **32** Gooftaan yommuu nutti muru garuu akka addunyaa wajjin nutti hin muramneef nu adaba. **33** Kanaafuu yaa obboloota ko, isin yommuu nyaachuu walitti qabamtan wal eegaa. **34** Akka walitti qabamuun keessan murtii isinitti hin fidneef eenyu iyuu yoo beela'e mana isaatti haa nyaatu! Waan hafe irratti immoo ani yommuu dhufutti qajeelcha nan kenna.

12 Yaa obboloota ko, egaa ani akka isin waa'ee kennaawwan hafuuraa wallaaltan hin barbaadu. **2** Isin yeroo ormoota turtanitti akka gowwoomfamtanii gara waqaqta tolfamoo dubbachuu hin dandeenyetti geeffamtanii turtan ni beektu. **3** Kanaafuu namni Hafuura Waaqatiin dubbatu kam iyuu akka, "Yesuus abaaramaa dha" hin jenne, akka eenyu iyuu yoo Hafuura Qulqulluudhaan ta'e malee, "Yesuus Gooftaa dha" jechuu hin dandeenyi ansiinittin hima. **4** Kennaawwan gosa garaa garaatu jira; Hafuuri garuu tokkuma. **5** Tajaajila gosa garaa garaatu jira; Gooftaan garuu tokkuma. **6** Hojii gosa garaa garaatu jira; waan hundumaa garuu Waqaq tokkicatu nama hundumaa hoijeta. **7** Mul'anni Hafuura Qulqullu garuu faayidaa waliitif tokkoo tokkoo namaatif kennama. **8** Isa tokkoof karaa Hafuuraatiin dubbii ogummaatu kennama; isa kaaniif immoo Hafuuruma sanaan dubbii beekumsatu kennama; **9** isa kaaniif Hafuuruma sanaan amantiitu kennama; isa kaaniif immoo Hafuuruma tokkicha sanaan kennaawwan warra dhukkubsatan fayyisuutu kennama; **10** isa tokkoof dinqiiwwan hojjechuu, isa kaaniif raajii dubbachuu, isa kaaniif hafuurota addaan baasee beekuu, isa kaaniifis afaan haaraa gosa adda addaa dubbachuu, isa kaaniif immoo afaan haaraa sana hiikuutu kennama. **11** Waan kana hundas Hafuuruma tokkicha sanatu akkuma fedhii ofii isaatti tokkoo tokkoo namaatif dhunfaatti hiruudhaan hoijeta. **12** Dhagni kutaa baay'ee qabaatu illee dhagnuma tokko; kutaawwan dhagna yoo baay'atani illee hundi isaanii dhagnuma tokko ta'u. Kiristoosis akkasuma. **13** Nu Yihuudoota yookaan Giriikota, garboota yookaan warra bilisooman taanus hundi keenya Hafuura tokkoon dhagna tokkotti cuuphamneerraati; hundi keenyas, akka dhugnuuf Hafurri tokkichi sun nuu kennameera. **14** Dhagni kutaa tokko qofa utuu hin ta'in kutaawwan baay'eedhaati. **15** Miilli yoo, "Ani waanan harka hin ta'iniif, ani kutaa dhagnaa miti" jedhe, sababii kanaaf kutaa dhagnaa ta'uun isaa hin hafu. **16** Gurris yoo, "Ani waanan ija hin ta'iniif, ani kutaa dhagnaa miti" jedhe, sababii kanaaf kutaa dhagnaa ta'uun isaa hin hafu. **17** Utuu dhagni guutumaatti ija ta'ee jiraatee silaa dhaga'uun eessa jira? Utuu dhagni guutumaatti gurra ta'ee jiraatee silaa fuunfachuu eessa jira? **18** Amma garuu Waaqni akkuma ofii barbaadetti kutaawwan sana adduma addaan dhagna keessa kaa'eera. **19** Utuu hundi isaanii kutaa dhagnaa tokkicha ta'anii silaa dhagni eessa jira? **20** Egaa kutaawwan dhagna baay'ee dha; dhagni garuu tokkuma. **21** Iji harkaan, "Ati na hin barbaachiftu" jechuu hin danda'u; yookaan mataan miillaan, "Ati na hin barbaachiftu" jechuu hin danda'u. **22** Dhugumaanuu kutaawwan dhagna kanneen dadhaboo fakkaatan akka malee barbaachiso dha; **23** kutaawwan dhagna kanneen tuffatamoo nutti fakkaatanifiis ulfini addaa ni kennina. Kutaawwan dhagna kanneen nu itti qaanofofuu immoo ulfini addaa ni kennama; **24** kutaawwan

dhagna keenya kanneen nu itti hin qaanofoe waan kana hin barbaadan. Waaqni garuu kutaawwan dhagna walitti fayyisee kutaawwan nu itti qaanofofuu ulfina caalu kenne; **25** kunis akka kutaawwan haaluma tokkoon walii yaadanii fi akka dhagna keessa gargar ba'uun hin jiraanneef. **26** Yoo kutaan dhagna tokko rakkate kutaawwan hundinuu isa wajjin rakkatu; yoo kutaan tokko ulfina argate kutaawwan hundi isa wajjin gammadu. **27** Isin amma dhagna Kiristoos; tokkoon tokkoon keessanis kutaa dhagna sanaa ti. **28** Waaqni waldaa Kiristaanaa keessatti tokkoffaa ergamoota, lammaffaa raajota, sadaffaa barsiistota, ergasiis warra hojii dinqii hoijetan, itti aansees warra kennaa dhukkubsattoota fayyisuu qaban, warra namoota gargaaruu danda'an, warra kennaa bulchiinsaa qabanii fi warra afaan haaraa gosa addaa addaa dubbataan fileera. **29** Hundumatu ergamootaa? Hundumatu raajota? Hundumatu barsiistota? Hundinuu hojii dinqii hoijetuu? **30** Hundumatu kennaa dhukkubsattoota fayyisuu qabaa? Hundumatu afaan haaraa dubbataa? Hundumatu afaan sana hiika? **31** Isin garuu jabeessatti kennaa caalu barbaadaa. Amma illee ani karaa karaa hundumaa caalu isinitti nan argisiisa.

13 Ani yoon afaan namootaattii fi afaan ergamoota Waaqaa dubbadhe, garuu jaalala qabaachuu baannaa akkuma sibiila iyuu yookaan akka kilillee qillisu tokkoo ti. **2** Ani yoon kennaa raajii dubbachuu qabaadhe, icciitii hundaa fi beekumsa hunda hubachuu yoon danda'e, amantiigaa qabaachuu baannaa anii homaa miti. **3** Ani yoon waanan qabu hunda hiyyeyyiif kenne, dhagna koos akka gubamuuf yoon kenne, garuu jaalala qabaachuu baannaa homaa na hin fayyadu. **4** Jaalallli obsa qaba; jaalallli arja dha. Inni hin hinaafu; hin kooru; ofis hin tuulu. **5** Jaalallli waan hin malle hin hoijetu; ofittoo miti; dafee hin aaru; hammina namatti hin lakkaa'u. **6** Jaalallli dhugaatti gammada malee waan hamaatti hin gammadu. **7** Jaalallli waan hunda ni obsa; waan hunda ni amana; waan hunda abdata; waan hunda keessattis jabaateet dhaaabata. **8** Jaalallli gonkumaa hin badu. Raajii taanaan ni darba; afaan haaraa taanaan ni hafa; beekumsas taanaan ni bada. **9** Nu beekumsa irraa gara tokko beeknaatti; raajis gara tokko dubbanna; **10** yommuu inni guutuu dhufutti garuu inni gartokkeen ni bada. **11** Ani yeroon ijoolee turetti, akka ijooleettin dubbadha ture; akka ijooleettin yaada ture; akka ijooleetti nan herrega ture; ani ergan nama guddaa ta'ee garuu ijoollummaa dhiiiseera. **12** Amma of-ilaalee keessaan bifaa dimimmisa'a arginaatti; yeroo sana garuu ifatti ni argina. Ani amma gartokkon beeka; yeroo sana garuu ani akkuma guutumaatti beekarme sana guutumaatti beekuufin jira. **13** Egaa amantiin, abdiif fi jaalallli sadan isaanii iyuu ni jiraatu. Isaan keessaa garuu jaalalatu caala.

14 Karaa jaalalaa duukaa bu'aa; kennaawwan Hafuuraa, keessumattuu kennaa raajii cimsaatti barbaadaa. **2** Namni afaan haaraan dubbatu kam iyuu Waaqatti malee namootatti hin dubbatuutii. Dhugumaan namni tokko iyuu isa hin hubatu; inni Hafuuraan icciitii dubbata. **3** Namni raajii dubbatu garuu isaan ijaaruuf, gorsuu fi jajjabeessuu jedhee namootatti dubbatu. **4** Namni afaan haaraan dubbatu ofurna isaa cimsa; kan raajii dubbatu garuu waldaa kiristaanaa cimsa. **5** Ani akka hundi keessan afaan haaraan dubbattan nan barbaada; caalaatti garuu akka raajii dubbattan nan jaalladha. Namni afaan haaraan dubbatu tokko akka waldaan kiristaanaa ittiin jajjabaattuu jedhee waan dubbatu sana yoo hiikuut baatee isa afaan haaraan dubbatu irra isaa raajii dubbatu caala. **6** Egaa yaa obboloota, ani yoon mul'ata

yookaan beekumsa yookaan rajjii yookaan barsiisa tokko tokko isinitti hime malee yoon afaan haaraa qofa dubbachaa gara keessan dhufe maal isin fayyada? 7 Kunis meshaa lubbuu hin qabne kan akka ululleetii fi kiraaraa kannene sagalee kennan biratti illee akanuma; ululleen afuufamee yookaan kiraarri rukutamee yoo sagaleen isaa gargar baafame malee namni tokko akkamitti addaan baasee beekuu danda'a? 8 Yoo sagaleen malakataa addaan baafamee beekame malees eenyutu lolaaf qophaa'a? 9 Isinis akkasuma. Yoo afaan keessaniin dubbii hubatamaa dubbattan malee namni tokko akkamitti waan isin jettan sana beekuu danda'a? Qilleensatti dubbachuu keessanii. 10 Akka afaan gosa garaa garaa addunyaa irra jiran hin shakkamu. Garuu isaan keessaa kan hiikkaa hin qabne tokko iyyuu hin jiru. 11 Kanaafuu ani yoon hiikkaa waan namni tokko dubbattu hubachuu baadhe ani namicha dubbatu sanatti alagaa dha. Namichi dubbatu sunis anatti alagaa dha. 12 Isinis akkasuma. Isin waan jabeessitanii kennaawwan Hafuuraa qabaachuu barbaaddaniif, kennaawwan waldaa kiristaanaa cimsan jabeessaati barbaadaa. 13 Kanaaf namni afaan haaraan dubbatu tokko akka waan dubbatu sana hiikuu danda'uuf kadhachuu qaba. 14 Yoo ani afaan haaraan kadhadhe hafuurri koo ni kadhataati; qalbiin koo garuu hin hirmaatu. 15 Yoos ani maalan godha ree? Hafuura kootiin nan kadhadha; qalbii kootiin nan kadhadha; hafuura kootiin nan faarfadha; qalbii kootiin nan faarfadha. 16 Yoo kanaa achii utuu ati hafuura keetiin Waaqa galateeffachuutti jirtuu, namni iddo warra hin baratinii taa'e tokko waan ati dubbattu waan hin beekiniif akkamitti galata ati dhi'eessitu sanaaf "Ameen" jechuu danda'a? 17 Ati dhugumaan siritti galateeffata ta'a; namni kaan garuu ittiin hin jajabeffamu. 18 Ani waanan hunduma keessan caalaa afaan haaraan dubbadhuuf Waaqa nan galateeffadha. 19 Waldaa kiristaanaa keessatti garuu dubbii kuma kudhan afaan haaraan dubbachuu irra warra kaan barsiisuuf dubbii hubatamaa shan dubbachuu nan barbaada. 20 Yaa obboloota, akka ijolleetti yaaduu dhiisaa; waan hamaaf daa'imman ta'a; hubannaadhaan garuu nama guddaa ta'a. 21 Seera keessatti akkana jedhamee barreeffameera: "Ani afaan biraatiin, afaan alagootaatiiniis saba kanatti nan dubbadha; isaan garuu yeroo sanatti illeec na hin dhaga'an, jedha Gooftaan." 22 Kanaafuu afaan haaraan dubbachuu warra hin amaniniif mallattoo ta'a malee warra amananiif miti; rajjii dubbachuu garuu warra amananiif malee warra hin amaniniif miti. 23 Egaa waldaan amantootaa giutuun walitti qabamee yoo hundi isanii afaan haaraan dubbatan, yoo namoonni hin baratin yookaan namoonni hin amanne ol seenan isin maraattaniirtu isinii hin jedhanii? 24 Utuu namni hundi rajjii dubbachaa jiruu yoo namni hin amanne tokko yookaan namni hin baratin tokko ol seene inni akka cubbamaa ta'e nama hundaan ni amansiifama; nama hundaanis isatti murama; 25 icciitiin garaa isaa keessas ifatti ni baafama. Innis, "Waaqni dhugumaan isin gidduu jira" jedhee dubbachaa addaan lafatti gombifamee Waaqa waaqeffata. 26 Yaa obboloota, egaa maal jenna ree? Yommuu isin walitti qabamtanitti namni hundi faarfannaa yookaan barsiisa yookaan mul'ata yookaan afaan haaraa yookaan hiikkaa afaan haaraa sanaa qaba. Wanni hundinuu waldaa kiristaanaa cimsuuf hoijetamuu qabu. 27 Namni afaan haaraan dubbatu yoo jiraate lama yookaan yoo baay'ate sadii ta'anii dabaree dabaree haa dubbatan; namni tokko immoo haa hiiku. 28 Yoo namni hiiku jiraachuu baate garuu namichi dubbatu sun waldaa kiristaanaa keessatti cal'isee ofii isattii fi Waaqatti haa dubbatu. 29 Raajonnis lama yookaan sadii ta'anii haa dubbatan; warri kaan immoo waan dubbatamuu

sana haa madaalan. 30 Yoo warra achi taa'an keessaa isa tokkoof mul'anni dhufe, namichi duraan dubbachaa ture sun haa cal'isu. 31 Namni hundi akka baratuuf, hundinuu akka jajabeffamuuf dabaree dabareedhaan rajjii dubbachuu ni dandeessuutii. 32 Hafuuronni rajjotaa rajjotaa ni ajajamu. 33 Waaqni akka waldoota qulqulloota hundumaa keessatti ta'aa jiru kana Waqa jeequmsaa utuu hin ta'in Waaqa nagaa ti. 34 Dubartoonni waldaa kiristaanaa keessatti haa cal'isan. Akka seerri jedhutti isaan akka ajajaman malee akka dubbatan hin eeyyamneefiitii. 35 Wanti isaan beekuu barbaadan yoo jiraate manatti dhirsaa isaanii haa gaafatan; dubartuu tokko waldaa kiristaanaa keessatti dubbachuu qaaniidhaati. 36 Dubbiin Waaqaa isin keessaa argamee? Yookaan isinuma qofa bira ga'ee? 37 Eenyu iyyuu yoo rajjii yookaan nama Hafuuraa of se'e akka wanni ani amma isiniif barreessu kun ajaja Gooftaa ta'e haa beeku. 38 Namni kam iyyuu yoo waan kana beekuu baate, inni hin beekin. 39 Kanaaf yoo obboloota ko, rajjii dubbachuu jabeessaati hawwaa; afaan haaraan dubbachuu hin dhowninaa. 40 Wanti hundinuu garuu karaa qajelaa fi sirna qabeessa ta'en hoijetamuu qaba.

15 Ammas yaa obboloota, ani waa'ee wangeela ani isinitti lallabe, kan isin fudhattenii ittiin dhaabatan sanaa isin yaadachiisuu nan barbaada. 2 Isin yoo dubbii ani isinitti lallabe sana jabeessitanii qabattan wangeeluma kanaan ni fayyitu. Yoo kanaa achii akkasumaan amanttan jechuu dha. 3 Anis waan fudhadhe duraan dursee dabarseen isinitti kenneeraati; akka Kataabiiwwan Qulqulluun dubbatanitti, Kiristoos cubbuu keenyaaf jedhee du'e; 4 ni awwaalames; akka Kataabiiwwan Qulqulluun dubbatanitti guyyaa sadaffaatti du'aa kaafame. 5 Inni duraan dursee Keefatti, ergasiis warra Kudha Lamaanitti mul'ate. 6 Sana booddee yeroo tokkotti obboloota dhibba shanii ol ta'anitti mul'ate; isaan keessas yoo muraasni boqotan iyyuu hedduun isaanii hamma ammaatti ni jiru. 7 Ergasiis Yaqoobitti, itti aansee ergamoota hundatti mul'ate; 8 dhuma irratti immoo ana kan akka gataataati dhalateetti lakkaa'amutti mul'ate. 9 Ani ergamoota hundaa gadi; ergamaa jedhamee waamamuun iyyuu naaf hin malu; ani waldaa kiristaanaa Waaqaa ari'achaan tureeti. 10 Garuu ani ayaana Waaqaatiin akkuman jiru kana jira; ayaanani isaa kan naa kennames akkasumaan hin hafne. Ani hunduma isaanii caalaa jabaadhee hoijedheera; kanas utuu ana hin ta'in ayaana Waaqaa kan na wajjin jirutu hojjete. 11 Egaa anas ta'u yookaan isaan, wanni nu lallabnu, wanni isin amantaniis kanuma. 12 Kiristoos warra du'an keessaa akka kaafame erga lallabamee, isin keessaa namoonni tokko tokko akkamitti du'aa ka'uun warra du'anii hin jiru jechuu danda'u ree? 13 Erga du'aa ka'uun warra du'anii hin jirre, Kiristoos iyyuu du'a hin kaafamne jechuudha ka! 14 Erga Kiristoos du'aa hin kaafamin immoo lallabni keenya faayidaa hin qabu; amantiin keessanis faayidaa hin qabu. 15 Kana malees Waaqni Kiristoosin du'aa kaaseera jennee waa'ee Waaqaa waan dhuga baaneef, nu waa'ee Waaqaa dhuga baatoba sobaa taanee argamneera. Garuu erga warri du'an hin kaafamin inni Kiristoosin hin kaafne jechuu dha. 16 Yoo warri du'an kaafamuu baatan, Kiristoos du'aa hin kaafamneetii. 17 Erga Kiristoos du'aa hin kaafamin amantiin keessan faayidaa hin qabu; isinis ammuma iyyuu cubbuu keessa jirtu. 18 Yoos warri utuu Kiristoosittu jiranuu boqotan baduu isaanii ti. 19 Yoo jireenya ammaa qofaaf Kiristoosin abdanne nu warra namni hundi na'uuf ta'uun keenya. 20 Amma garuu Kiristoos warra boqotaniihangafa ta'e dhugumaan warra du'an keessaa kaafameera. 21 Akkuma duuti karaa nama tokkootiin dhufe, akkasuma immoo du'aa ka'uun warra du'anii karaa nama tokkootiin dhufeetii. 22 Akkuma hundinuu Addaamiin

du'an, hundinuu Kiristoosiin jiraatoo ni taasifamuutii. **23** Kun hundinuu yeroo dabaree isaatti ni ta'a; Kiristoos hangafticha, ergasii immoo yeroo inni deebi'ee dhufutti warra kan Kiristoos ta'an. **24** Innis erga bulchiinsa hunda, taayitaa fi humna hunda balleessee booddee, yeroo Waaqa Abbaati moomummaa dabarsee kennutti dhunni ni ta'a. **25** Inni hamma diinota isaa hunda miilla isaa jala galfatutti mo'u qabaatii. **26** Diimni dhumaan kan barbadeeffamuu qabu du'a. **27** Inni, "Waan hunda miilla isaa jala galcheeraatii." Garuu "Wanni hundi" isa jala galfameera jechuun akka isa waan hunda isa jala galche sanaa hin dabalatin beekamaa dha. **28** Erga waan kana godhee booddee akka Waaqni waan hundumaan hundumaan ta'uuf Ilmi mataan isaa iyyuu isaa waan hundumaan miilla isaa jala galche sanaaf ni bula. **29** Yoo du'a ka'uun jiraachuu baatee namoonni warra du'aniif jedhanii cuuphaman maal gochuu isaanii ti? Warri du'anis yoo du'a hin kaafamini namoonni maaliif qooda isaanii cuuphamu ree? **30** Nu maaliif sa'attii hunda balaaf of saaxilla? **31** Yaa obboloota, ani guyyuma guyyaan akkan du'u of jajuu karaa Gooftaa keenya Kiristoos Yesuusiin isin irratti qabuun nan kakadha. **32** Ani akka namaatti Efesonotti bineensa wajjin wal loluun koo, erga warri du'an hin kaafamnee, maal na fayyada? "Kottaa ni nyaannaa; ni dhugnas; bor ni duunaatti." **33** Hin gowwoomfaminaa: "Hiriyaan hamaan amala gaarii balleessa." **34** Gara qalbii keessan isaa qajeelaatti deebi'aa; cubbuu hojjechuus dhiisaas; namoonni Waaqa hin beekne tokko tokko isin gidduu jiruutii. Anis isin qaaneesuufin waan kana dubbadha. **35** Garuu namni tokko, "Warri du'an akkamitti kaafamu? Dhagna akkamittiin dhufu?" jedhee ni gaafata ta'a. **36** Yaa gowwaa! Wanni ati facaaftu yoo du'e malee jireenya hin argatu. **37** Wanni ati facaaftu sanyiidhuma, jechuunis sanyii qamadii yookaan sanyii midhaan biraati malee dhagna midhaan biqilee guddachuuq jiru sanaa miti. **38** Waaqni garuu akkuma fedhetti dhagna isaa kenna; tokkoo tokkoo gosa sanyiitiifis dhagna mataa isaa kenna. **39** Foon hundinuu tokko miti; namni foon gosa tokkoo qaba; horiin foon gosa bira, simbirroon foon gosa bira, qurxummiinis foon gosa bira qabu. **40** Akkasuma immoo dhagnawwan samii irraa ni jiru; dhagnawwan lafa irraas ni jiru; garuu ulfinni dhagnawwan samii irraa gosa tokko; ulfinni dhagnawwan lafa irraa immoo gosa bira ti. **41** Aduun ulfina gosa tokkoo qabdi; ji's ulfina gosa bira, urjiwwanis ulfina gosa bira qabu; urjiin tokko ulfinaan urjii biraatiin addaati. **42** Du'aa ka'uun warra du'aniis akkasuma. Dhagni facaaftu kan baduu dha; kan hin badne ta'ee immoo kaafama. **43** Inni salphinaan facaaftu; ulfinaan kaafama; dadhabbiin facaaftu; humnaan kaafama; **44** dhagna fooniitu facaaftu; dhagna hafuuratu kaafama. Erga dhagni fooniit jiraate, dhagni hafuuras ni jira. **45** Kanaaf, "Addaam namichi jalqabaa lubbuu jiraataa ta'e" jedhamee barreefameera; Addaam inni dhumaa immoo hafuura jireenya kennu ta'e. **46** Inni jalqabatti dhufe garuu isaa hafuuraa uttu hin ta'in isaa foonii ti; inni hafuuraa immoo ergasii dhufe. **47** Namichi duraa lafa irraa dhufe; inni kan lafaa ti; namichi lammaffaan immoo samii irraa dhufe. **48** Warri kan lafaa ta'an akkuma namicha lafa irraa sanaa ti; warri kan samii ta'an immoo akkuma namicha samii irraa dhufe sanaa ti. **49** Nu akkuma bifaa namicha lafaa sanaa uffanne, akkasuma immoo bifaa namicha samii sanaa ni uffanna. **50** Yaa obboloota, akka foonii fi dhiigni moomummaa Waaqaa dhaaluu hin daneenyee yookaan akka inni badu isaa hin badne dhaaluu hin daneenyee ani isinitti nan hima. **51** Kunoo, ani icciitii tokko isinittin hima: Hundi keenya hin duunu; nu hundi garuu ni geedaramma; **52** kunis yeroo malakanni dhumaan afuufamuu yeruma sanatti hamma liphsuu ijaatti raawwatama.

Malakanni ni afuufamaatii; warri du'anis kanneen hin badne ta'anii ni kaafamu; nus ni geedaramma. **53** Inni badu kun isa hin badne, inni du'u kun immoo isa hin duune uffachuu qabaatii. **54** Yeroo inni badu isa hin badne uffatee, inni du'u immoo isa hin duune uffatutti dubbiinakkana jedhamee barreefamee sun ni raawwatama; "Duuti mo'ichaan liqimfameera." Akkasumas, **55** "Yaa du'a, mo'ichi kee meerre? Yaa du'a, ilkeen kee meerre?" (**Hadës g86**) **56** Ilkeen du'aa cubbuu dha; humni cubbuu immoo seera. **57** Waaqa karaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosiin mo'icha nuu kennuuf garuu galanni haa ta'u! **58** Kanaafuu yaa obboloota koo jaallatamoo, jabaadhaa dhaabadhaa. Wanni tokko isin hin sochoosin; akka dadhabbiin keessan Gooftaa biratti faayidaa malee hin hafne waan beektanif yeroo hunda hojii Gooftaatiif guutummaatti of kennaa.

16 Egaa waa'ee buusii qulqulloataaf walitti qabamu, isinis akkuma ani waldoota kiristaanaa kanneen Galaatiyya ajaje sanatti raawwadhaa. **2** Akka buusii walitti qabuun yeroo ani dhufutti hin taaneef tokkoon tokkoon keessan akkuma galii keessaniitti torbanua torbani guyyaa jalqabaa waa kophatti basaatti kaa aa. **3** Anis yeroo isin bira dhufutti akka namoonni isin filattan kennaa keessan geessaniif xalayaa ittiin beekaman kenneefii Yerusaalemitti isaanan erga. **4** Yoo dhaquun koo barbaachisaa ta'e immoo isaan na wajjin dhaqu. **5** Ani waanan Maqedooniyya keessa darbuuf, yeroon Maqedooniyya keessa darbutti isin bira nan dhuufa. **6** Akka isin iddo anidhaqu hundatti karraa koo irratti na gargaaru dandeessaniif tarrii yeroo xinnoo isin bira nan tura ta'a; yookaan ganna isin bira nan tura ta'a. **7** Yoo Gooftaan jedhe ani waanan yeroo muraasa isin bira turuu abdadhuuf, amma utuu darbuu goree isin arguu hin barbaadu. **8** Hamma guyyaa Pheenxequoosxeetti garuu Efesoon keessa nan tura. **9** Balballi guddaaniif fi bu'aa qabeessi tokko naa banameeraatii; mormitoonis baay'ee dha. **10** Yoo Xiimotewos gara keessan dhufe waan innis akkuma koo hojii Gooftaa hojjetuuf yeroo inni isin bira turutti akka inni waa tokko iyyuu hin sodaanne godhaa. **11** Kanaaf namni tokko iyyuu isin huffatin; akka inni gara kootti deebi'uufis nagaadhaan ergaa; ani obboloota wajjin isaa eegaan jiraatii. **12** Waa'ee obboleessa keenya Apholoos immoo akka inni obboloota kaan wajjin gara keessan dhufuuf ani jabeesee isa kadhadheen ture. Inni garuu amma dhufuuf gonkumaa fedhii hin qabu; yeroo isaa mijaa'utti garuu ni dhuufa. **13** Dammaqa; amantiitti cimaatiidhaabadhaa; jajjabadhaa; cimaas. **14** Wanni isin hojjettaan hundinuu jaalalaan haa ta'u. **15** Yaa obboloota, akka warri mana Isxiifaanaas jiraatan Akaayaa keessaa warra jalqabatti amanan ta'an isin ni beektu; isaanis qulqulloota tajaajiluu of kennanirru. **16** Anis akka isin namoota akkasiitif, warra isaan wajjin hojjetanii fi dadhaban hundaaf ajajamtan isinin kadhadha. **17** Isxiifaanaas, Fartunaaxoosii fi Akaayiqos na bira dhufuuf isaanitti ani gammadeera; isaan waan asii dhabamu keessanii hir'ate guutaniiruutii. **18** Isaan hafuu koo fi hafuu keessan boqochiisiiruutii. Kanaaf isin namoota akkanaatiif beekamtii kennaa. **19** Waldooni kiristaanaa kanneen biyya Asiyaa naga isiniif dhaamu. Aqilaaf fi Phirisqillaan, waldaan kiristaanaa kan mana isaanii jirtus Gooftaadhaan nagaas guddaa isiniif dhaamu. **20** Obboloomni hundinuu nagaas isiniif dhaamu. Dhungoo qulqulluudhaan nagaas wal gaafadha. **21** Ani Phaawulos, xalayaa nagaas kana harkuma koottiin barreessa. **22** Namni Gooftaa hin jaallanne kam iyyuu haa abaaramu. Yaa Gooftaa kottu. **23** Ayyaanni Gooftaa keenya Yesuus isin wajjin haa ta'u. **24** Jaallalli koo Kiristoos Yesuusiin hunduma keessan wajjin haa ta'u. Ameen.

2 Qorontos

1 Phaaawulos isa fedhii Waaqaatiin ergamaa Kiristoos Yesuus ta'ee fi obboleessa keenya Xiimotewos irraa, Gara waldaa kiraistaanaa Waaqaa ishee Qorontos jirtuutii fi qulqluloota Akaaya guutuu keessa jiraatan hundumaatti: **2** Abbaa keenya Waaqaa fi Yesuus Kiristoos Gooftaa irraa ayyaanii fi nagaan isiniif haa ta'u. **3** Waaqnii fi Abbaan Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos, Abbaan araaraatii fi Waaqni jajjabina hundaa haa eebbfamu; **4** inni akka nu jajjabina Waaqa biraas arganne sanaan warra dhiphina addaa keessa jiran jajjabeessuu dandeenyuf dhiphina keenya hunda keessatti nu jajjabeessa. **5** Akkuma nu dhiphina Kiristoos keessatti baay'ee hirmaamnu, akkasuma immoo karaa Kiristoosiin jajjabinni nua baay'ata. **6** Nu yoo diphphane jajjabinaa fi fayyina keessaniif ta'a; nu yoo jajjabaaenne jajjabina keessaniif ta'a; jajjabinni kunis kan isin yeroo dhiphina nu dhiphanu kana keessa dabartanitti obsaan dhaabachuudhaan argattanii dha. **7** Abdiin nu waa'ee keessaniif qabnu cimaa dha; isin akkuma dhiphina keenya keessatti hirmaattan amma immoo jajjabina keenya keessatti akka hirmaattan beeknaati. **8** Yaa obboloota, isin waa'ee dhiphina biyya Asiyaatti nurra ga'ee akka wallaaltan hin barbaannu. Hamma lubbuudhaan jiraachuul illee abdii kutannutti dhiphinni baachuudhaaf humna keeryaa ol ta'e nurra ga'ee tureeti. **9** Dhugumaanuu murtiin du'aa nutti dhaga'amee turre. Kun garuu akka nu Waaqa warra du'an kaasutti malee ofii keenyatti hin amananneef ta'e. **10** Inni balaa du'a akkasii jalaa nu baaseera; nu baasas. Inni ittuma fufee akka nu baasu abdi keenya isa irra kaa anneerra. **11** Akkuma isin kadhanna keessaniin nu gargaartan, ayyana kadhanna namoota baay'etiiif deebii ta'ee nuu kennname sanaaf namoonni baay'een nuuf galateeffatu. **12** Egaa wanti nu ittiin of jajnu kanaa dha: Akka nu qulqullummaa fi amanumummaa Waaqa biraas argameen fooni keessumattuu hariroo isin wajjin qabnuun jiraachaa turre yaadni garaa keenya dhugaa nuuf ba'a. Kanas akka ayyana Waaqaati goone malee akka ogummaa addunyaatti miti. **13** Nu waan isin dubbisuu yookaan hubachuu hin daneeyne tokko illee isinii hin barreessiuutii. Ani akka isin hamma dhumaatti hubattan nan abdadah; **14** innis akkuma isin gara tokko nu hubattan kana, akka guyyaa Gooftaa Yesusittii akkuma nu isiniin of jajnu sana isinis nuun of jajuu daneessan guutummaatti hubattanii dha. **15** Anis sababiin waan kana amaneef akka isin ayyana lammaffaa qabaattaniif jedhee jalqabatti gara keessan dhufuu barbaade. **16** Ani yeroon Maqedooniyaa dhaqutti isin ilaaluu fi yeroon Maqedooniyaa dhaebi'uttis gara keessan dhufee, akka isin yeroo ani Yihuudaa dhaqutti na ergitan barbaade. **17** Ani yeroon waan kana karoorfadhetti akka salphaattin hojjedhees? Yookaan akka yaada fooniitti yeruma tokkotti, "Eeyye, eeyye" fi "Waawuu, waawuu" jechuufan karoora baafadhaa ree? **18** Akkuma Waaqni amanamaa ta'e dubbiin nu isinitti dubbannus "Eeyye" fi "Waawuu" miti. **19** Yesus Kiristoos Ilmi Waaqaa inni nu jechuuniis ani, Silwaanossii fi Xiimotewos isin gidduutti lallabne sun, "Eeyye" fi "Waawuu" hin tureetii; isaa keessa "Eeyyeetu" jira. **20** Waadaawwan Waaqaa hundinuu Kiristoosiin "Eeyeedhaati". Kanaafuu nu karaa isatiin ulfina Waaqaatiif "Ameen" jenna. **21** Egaa kan akka nu isin wajjin Kiristoosittii jabaannee dhaabannu godhuu fi kan nu dibe Waaqa; **22** innis chaappaa nutti chaappessee, qabdii Hafuura Qulqulluu garaa keenya keessa kaa'e. **23** Ani garuu isin quaschuudhaaf jecha Qorontositti hin deebine; anis akka inni dhugaa natti ba'uuf Waaqa ofitti nan waama. **24** Nu gammachuu keessaniif isin

wajjin hojjenaa malee amantii keessan irratti goftummaa hin qabnu; isin amantiin jabaattanii dhaabattaniitii.

2 Ani akkan lammata gaddaan gara keessan hin dhufne murteeffadheera. **2** Yoo ani isin gaddisiise, isinuma warra ani gaddisiisu sana malee eenyutu na gammachiisa ree? **3** Akkasitti barreessuum koo akka yommuu ani dhufutti namoonni na gammachiisu qaban na hin gaddisiisneefi. Akka gammachuu koo gammachuu hunda keessanii ta'e ani hunda keessan nan amana ture. **4** Ani dhiphina guddaa, yaaddoo garaatii fi imimmaan baay'eedhaan isinii barreesseetii; kunis jaalalli ani isiniif qabu hammam guddaa akka ta'e akka beektaaniiif malee isin gaddisiisuu miti. **5** Eenu iyuu yoo nama gaddisiise utuu dubbiif ho'isuuf hin ta'in inni karaa tokko hunduma keessan gaddisiisuu isati malee na gaddisiisuu isaa miti. **6** Nama akkanaka irratti adabbiin harki caalaan keessan adabdan ni ga'a. **7** Qooda kanaa akka inni gadda guddaan hin liqimfanneef dhiiifamaa isaaq gochuu fi isaa jajjabeessuu isin irra jira. **8** Kanaafuu ani akka isin jaalala isaaq qabdan cimsitan isinan kadhadha. **9** Anis akka isin waan hunda irratti ajajamtoota taatan mirkanoeffachuuvin waan kana isinii barrees. **10** Nama isin dhiifamaa gootaniif, anis dhiifamaa nan godha. Yoo wanti ani dhiifamaa godhe tokko iyuu jiraates ani isiniif jedhee fuula Kiristoos duratti dhiifamaa godheera; **11** kunis akka Seexanni nu hin gowoomsineefi. Nu malaa isaa hin wallaalluutii. **12** Yeroo ani wangeela Kiristoos lallabuut Xiroo'aas dhaqee Gooftaa balbalaa naa banetti, **13** waan ani obboleessa koo Tiito hin argatinii, hafurru koo boqonnaa hin arganne. Kanaafuu ani nagaatti isaaanii jedhee Maqedooniyatti darbe. **14** Waaqa yeroo hunda akka nu Kiristoosiin mo'annoo qabaannu nu taasisee urgaan beekumsa isaa karaa keenyaan iddo hundatti facaausuuf galanni haa ta'u. **15** Nu warra fayyifamaa jiranii fi warra baduutti jiran gidduutti Waaqaa urgaa Kiristoos. **16** Nu isaa tokkoof urgaa du'aa ti; isaa kaaniif immoo urgaa jireenyaa ti. Egaa eenyutu waan kanaaf ga'aa ta'a? **17** Nu garuu akka namoota Waaqa biraas ergamaniitti Kiristoosiin fuula Waaqaa duratti garaa qulqulluudhaan dubbanna malee akka namoota hedduu kanneen bu'aargachuu jedhanii dubbii Waaqaa gurguratan sanaa miti.

3 Nu ammas of galateeffachuu jalqbinaa ree? Yookaan akka namoota tokko tokko xalayaa deggarsaa gara keessanitti fiduu yookaan isin biraax argachuu nu barbaachisaa ree? **2** Xalayaan keenya kan namni hundinuu beekuu fi dubbisu kan garaa keenya keessatti barreeffame isinuma. **3** Isin akka xalayaa Kiristoos, bu'aa tajaajila keenya taataan ifa; xalayaan kunis qalamiidhaan utuu hin ta'in Hafuura Waaqa jiraataatiin, gabatee dhagaa irratti utuu hin ta'in gabatee garaa namaa irratti kan barreeffame dha. **4** Amantiin nu karaa Kiristoosiin fuula Waaqaa duratti qabnus kan akkanaa ti. **5** Nu waan tokko illee ofii keenyaan hojjechuuuf dandeettti qabna jennnee miti; dandeettti keenya garuu Waaqa irraa dhufa. **6** Innis akka nu tajaajiltoota kakuu haaraa taanuuuf dandeettti nuu kenneera; kakuun kunis kan qubee utuu hin ta'in kan Hafuuraa ti; qubeen ni ajeesa; Hafuurrar garuu jirenyaa kenna. **7** Erga tajaajilli du'a fide kan qubeedhaan dhagaa irratti qirixame sun hamma Israa'eloonni sababii ulfina isaa kan irraa baddaa deemu sanaatiif xiyyeefataniif fuula Musee ilaaluu hin daneeyettsi ulfinaan dhufee, **8** tajaajilli Hafuuraa immoo hammam calaaf ulfina haa qabaatuu ree? **9** Erga tajaajilli murtii namatti fidu ulfina qabaatee, tajaajilli qajeelummaa fidu immoo hammam calaaf ulfina haa qabaatuu ree! **10** Wanni ulfina qabeessa ture sun yommuu ulfina caalu biratti ilaalamu amma ulfina hin qabuutii. **11** Erga wanni yeroodehaaf jiraatu sun ulfinaan dhufee, ulfinni isaa bara bараan jiraatuu immoo

hammam caalaa guddaa haa ta'u reel! **12** Kanaafuu nu abdii akkasii waan qabnuuf baay'ee ija jabaanna. **13** Nu warra akka Musee isa akka sabni Isra'a'l dhuma waan badaa deemu sanaa hin argineef jedhee haguuggiidhaan fuula isaa haguuggatee miti. **14** Yaadni isaanii garuu hadoodeera; isaan hamma har'aatti iyuu yommuu kakuu moofaa dubbisanitti haguuggiin sun isaan irraa hin fuudhamne. Inni Kiristoos gofaan irraa fuudhammaati. **15** Hamma har'aatti illee yeroo isaan seera Musee dubbisanitti haguuggiin yaada garaa isaanii ni haguuga. **16** Yeroo namni kam iyuu gara Gooftaatti deeb'i utti garuu haguuggiin sun irraa fuudhama. **17** Gooftaan Hafuura. Iddoo Hafuurri Gooftaa jiru immoo bilisummaatu jira. **18** Nu warri utuu fuulli keenya hin haguugamin ulfina Gooftaa calaqqisnu hundi ulfina ittuma caalee guddachaa deemu kan Gooftaa Hafuura ta'e irraa dhufuun gara bifaa isattti geeddaramaa jirra.

4 Kanaafuu nu araara Waaqaatiin tajaajila kana waan qabnuuf abdii hin kutannu. **2** Nu waan dhoksaat'a ee fi waan nama qaanssi dhiifneerra; namas hin gowwoomsinu; dubbiit Waqaas hin micciirru. Garuu dhugaa ifatti baafnee dubbachuudhaan fuula Waqaqa duratu qalbii nama hundumaatti of dhi'eessina. **3** Wangeeli keenya yoo haguugame illee warra baduutti jiran jalaa haguugama; **4** Waaqni addunyaa kanaa akka namoonni hin amanin ifa wangeela ulfina Kiristoos isa fakkattti Waqaata'e sanaa arguu hin daneenyeef qalbii isaanii jaamseera. (**aiōnios g165**) **5** Nu akka Yesuus Kiristoos Gooftaa ta'e lallabna malee of hin lallabnu; nu mataan keenya Yesuusiif jennetee tajaajiltoota keessan. **6** Waaqni, "Dukkana keessaa ifni haa ifu" jedhe sun akka fuula Kiristoos irraa ifa beekumsa ulfina Waqaqa nuu kennuuf ifa isaa garaa keenya keessatti ibseeraati. **7** Garuu akka humnni waan hunda caalu kun Waqa irraa malee nu biraa hin dhufin argisiisuuuf nu badhaadhummaa kana qodaa suphee keessaa qabna. **8** Nu karaa hundaan ni dhibamna; garuu hin caccabnu; ni burjaajofna; garuu abdii hin kutannu; **9** ni ari'atamma, garuu hin gatamnu; lafaan dha'amna, garuu hin badnu. **10** Akka jireenyi Yesuus dhagna keenyaan mul'ifamuuf nu yeroo hunda du'a Yesuus dhagna keenyatti baannee deemna. **11** Nu warri lubbuun jirru akka jireenyi isaa foon keenya kan du'u keessaan mul'ifamuuf yeroo hunda Yesuusiif jennetee du'atti dabarfamnee kennamaati. **12** Egaa duuti nu keessatti hojjeta; jireenyi immoo isin keessatti hojjeta. **13** "Ani amaneera; kanaafis dubbadheera" jedhamee barreffameera. Nu immoo sababii hafuura amantii sanaan ni amanna; kanaafis ni dubbanna; **14** inni Gooftaa Yesuusin warra du'an keessaa kaase sun nuus Yesuus wajjin kaasee isin wajjinis fuula isaa duratti akka nu dhi'eessu ni beekna. **15** Ayyaanni namoota hedduu waliin ga'aa jiru kun ulfina Waqaatgal galata guutee dhangala' u akka fiduuf wannu kun hundi bu'aa keessaniif ta'e. **16** Kanaafuu nu abdii hin kutannu. Yoo namummaan keenya inni alaan mul'atu dhumaan deeme iyuu, namummaan keenya inni keessaa garuu guyyuma guyyaan haaromfamaa deema. **17** Dhiphimni keenya inni salphaanii fi yeroodhaaf turu kun ulfina bara baraa kan waan hunda caalu nuuf fida. (**aiōnios g166**) **18** Kanaafuu nu waan hin mul'anne ilaalla malee waan mul'atu hin ilaallu. Wanti mul'atu waan yeroo ti; wanti hin mul'anne garuu waan bara baraatii. (**aiōnios g166**)

5 Yoo dukaanni lafa irraa kan nu keessa jiraannu kun diigame mana Waaqni ijaare, mana bara baraa kan harka namaatiin hin ijaaramin samii irraa akka qabnu beekna. (**aiōnios g166**) **2** Hammasitti mana keenya kan samii irraa sana uffachuu hawwuudhaan ni aadna; **3** nu yommuu isa ufannutti qullaa

hin argamnuutii. **4** Nu utuma dukaana kana keessa jirruu ni aadna; ba'aanis nutti ulfaateera; nu garuu wanni du'a hin oolle jireenyaa akka liqimfamuuf mana keenya kan samii irraa uffachuu malee akka uffanni nurraa baafamu hin barbaannutii. **5** Kan kaayyo kanaaf nu qopheesses Waqa isa Hafuura Qulqullu wabii waan dhufuuf jirru godhee akka qabdiitti nuu kenne sanaa dha. **6** Kanaaf nu yeroo hunda ija jabina qabna; hamma dhagna fooniitiin jirrutti Gooftaa irraa fagoo akka jirru beekna. **7** Nu amantiidhaan jiraanna malee arguu miti. **8** Nu ija jabina qabna; dhagna foonii kana irraa addaan baanee Gooftaa wajjin jiraachuu filanna. **9** Kanaaf nu dhagna fooniitiin jiraannus, dhagna foonii irraa fagaannus kaayyoon keenya Isa gammachiisuu dha. **10** Tokkoontokkoon namsaa yeroo dhagna fooniitiin jiraachaa turetti akka hojji tolaa yookaan hamaa hojjetee gatii isaa argatuuf hundi keenya barcuma murtii Kiristoos duratti dhi'aachuu qabnaati. **11** Nu Gooftaa sodaachuuun maal akka ta'e waan beeknuuf namoota amansiisuuif yaalii goona. Eenyummaan keenya Waaqa biratti beekamaa dha; yaada garaa keessaniitifis beekamaa akka ta'e nan abdadha. **12** Nu akka isin nuun boontaniif carraa isinii kennuuf malee amma illee isin biratti of galateeffachuuf miti; kunis isin warra waan garaa keessa jiru caalaa waan ijatti mul'atuun boonaniif deebii kennu akka dandeessaniif. **13** Nu yoo akka namoonni tokko tokko jedhan sana "qalbii dabarsine," Waaqaaf jennee ti; yoo qalbii qabeeyyi taane immoo isiniif jennee ti. **14** Jaalalli Kiristoos nu dirqisisaati; sababin isaa waan nammi tokko nama hundaaf du'eef namni hundi kan du'e ta'u isaa amansiifamneerra. **15** Innis akka warri lubbuun jiran si'achi isa isaaniifif jedhee du'e du'a kaafame sanaaf malee akka ofii isaaaniitifif hin jiraanneef nama hundumaaf du'e. **16** Kanaafuu nu ammaa jalqabnee nama tokko iyuu akka ilalcha fooniitti hin ilaallu. Yoo kanaan dura akka ilalcha addunyatti Kiristoosin ilaala turre iyuu, si'achi akkas hin goonu. **17** Kanaafuu eenyu iyuu yoo Kiristoosittti jiraate inni uumama haaraa dha; wanni moofaan darbeera; kunoo wanni haaraan dhufeera. **18** Kun hundiuus Waaqa Kiristoosiifitii nu araarsee fi tajaajila araaraa nuu kenne sana irraa dhufe; **19** kunis, Waaqni cubbuu namootaa isaanitti lakcaa'uu dhiisuudhaan Kiristoosiif addunyaa ofitti araarsaa ture jechuu dha. Innis ergaa araaraa sana imaanaa nutti kenneera. **20** Kanaafuu nu bakka bu'oota Kiristoos; Waaqnis karaa keenyaan isin sossobatu; nus akka isin Waaqatti araraamtaniif qooda Kiristoos taanee isin kadhanna. **21** Akka nu isumaan qajeelummaa Waqaqa taanuuif Waaqni nuuf jedhee Kiristoos issa cubbuu hin qabne sana cubbuu godhe.

6 Egaa nu warri Waaqa wajjin hojennu, akka isin ayyaana Waaqaaka waan gatii hin qabneetti hin fudhanne isin kadhanna. **2** Inni, "Ani yeroo fudhatama qabutti si dhaga'eera; guyyaa fayyinaattis si gargaareera" jedhaatii. Kunoo yeroo fudhatama qabu amma; guyyaa fayyinaas amma. **3** Nu akka tajaajilli keenya hin tutfattameef, karaa nama kamii irra iyuu gufuu hin keenyu. **4** Qooda kanaa nu karaa hundaan akka tajaajiltoota Waqaatifi of dhi'eessina; obsa guddaadhaan, dhiphinaan, gidiraa fi yaaddoon, **5** garafamuun, mana hidhaatti galfamuun, jeequmsaan, hojji dadhabisiisa hojjechuun, hirribi dhabuun, beela'uun, **6** qulqulla'ummaan, hubannaan, obsaa fi gara laafinaan, Hafuura Qulqullu fi jaalala of tuulummaa hin qabneen, **7** dubbiit dhugaatii fi humna Waaqaatiin, mi'a waraanaa kan qajeelinaa harka mirgaatiif harka bitaatti qabchuun, **8** ulfinaa fi salphinaan, maqaa baduu fi maqaa tolun jiraanneerra; akkasumas utuu dhugaa qabeeyyi taanee jirruu, sobduu jedhamneerra; **9** beekamtoota turre; garuu akka warra hin beekaminiitti hedamne; nu du'aa jirra; garuu

kunoo ni jiraanna; ni tumamna; garuu hin ajjeefamu; **10** ni gaddina; garuu yeroo hunda ni gammanna; hiyyeyyii dha; garuu namoota hedduu sooromsina; homaa hin qabnu; garuu waan hunda qabna. **11** Yaa warra Qorontos, nu afaan guunnee isinitti dubbanneerra; garaan keenys isiniif banamaa dha. **12** Isinitti garaa nu dhokfate malee nu garaa isin hin dhokfanne. **13** Ani akka waan isin ijoolle koo taataniittin isinitti dubbadha; isinis akkasuma garaa keessan bal'isaa nuu banaa. **14** Warra hin amanneen walitti hin camadaminaa. Qajeelummaa fi jal'inni maal wal irraa qabu? Yookaan ifni dukkana wajjin tokkummaa maalii qaba? **15** Kiristoosii fi Belhor gidduu walii galtee maliitujira? Namni amanu tokko nama hin amanne wajjin maal wal irraa qaba? **16** Manni qulqullummaa Waaqa waaqota tolfamoo wajjin walii galtee maalii qaba? Nu mana qulqullummaa Waaqa jiraataati. Waaqnis akkana jedhee dubbateera; "Ani isaan wajjin nan jiraadha; isaan giddiuu nan deddeeb'i'a. Ani Waaqa isaanii nanta'a; isaan saba koo ni ta'u." **17** Kanaafuu, "Isaan keessaa ba'aa; isaan irraas gargar fo'amaa; jedha Gooftaan. Waan xuraa'aa hin tuqinaa, anis isinan simadha." **18** Amma illee, "Ani Abbaa isiniif nanta'a; isinis ilmaanii fi intallan koo ni taatu; jedha Gooftaan Waan Hunda Danda'u."

7 Kanaafuu yaa jaallatamtoota, nu waan waadaawwan kanneen qabnuuf kottaa Waaqa sodaachaa qulqullina fiixaan baasiudhaan waan foonii fi hafuura xureessu hundumaa irraa of qulqulleessinaa. **2** Isin garaa nuu bal'adhaa. Nu nama tokko illee hin yakkine; nama tokko illee amala hin balleessine; nama tokko illee gowwoomsinee waa irraa hin fudhanne. **3** Kana jechuun koos isinitti muruuf miti; nu isin wajjin du'u fi jiraachuu akka isin garaa keenya keessa jirtan ani duraan dursee himeeraati. **4** Ani guddiseen isin amanadha; guddisees isiniin nan boona. Ani baay'ee jajjabeefameera; rakkina keenya hunda keessattis gammachuu koo hamma hin qabu. **5** Yeroo Maqedoonyaa dhufniettiis nu qixa hundaan dhiphachaa turre malee foon keenya kun boqonnaa hin arganne; alaan lola, keessaan immoo sodaataa nurra ture. **6** Waaqni warra gaddan jajjabeessuu garuu dhufaatii Tiitoontuu ni jajjabeesse; **7** kun immoo isin isa jajjabeessuu keessaniiniis malee dhufaatii isaa qofaan miti. Innis na yaaduu keessan, gadduu keessan, hinaaffaa isin naaf qabdan nutti himeera; kanaafuu ani hamma duraa caalaa gammadeera. **8** Ani yoon xalayaan kootiin isin gaddisiise illee waan kana gochuu kootiff hin gaabbu. Ani yoon gaabbe illee akka xalayaan sun isin gaddisiise nan hubadha; ta'u isin gaddisiisuun isaa yeruma gabaabaa; **9** amma garuu sababii isin gadditanifi utuu hin ta'in sababii gaddi keessan gara qalbi jijiirrachuuut isin geeseef anan gammada. Isin akka fedhii Waaqaatti gadditanifi; kanaafuu isin karaa kamin iyyuu nuu hin miidhamne. **10** Gaddi akka fedhii Waaqaatti ta'u qalbi jijiirrannaa gara fayyinaati nama geessu fida malee gaabbii hin fidu; gaddi akka fedhii addunyatti ta'u garuu du'a fida. **11** Gaddi akka fedhii Waaqaatti ta'e kun tattaaffii akkamii, dandeettii falmachuu akkamii, dheekkamsa akkamii, sodaa akkamii, namaa yaaduu akkamii, hinaaffaa qajeelaa akkamii, murtii qajeelaa akkamii isin keessatti akka uume mee ilaala! Isin waan kana irratti karaa hundaan akka qulqulloota taatan mirkaneeffattaniirtu. **12** Kanaafuu ani isinii barreessu iyyuu, isin fuula Waaqa durattu hammam akka nuuf of kennitan akka ofuma keessaniin argitanifi malee sababii namicha nama miidheetif yookaan sababii namicha miidhameetiif miti. **13** Nuus kana hundaanuu ni jajjabaanma. Jajjabina keenyatti dabalees keessumattuu Tiitoon gammaduu isaa arginee gammanneerra; hafurri isaa isin hundaan haaromfameeraati. **14** Ani isinii

isatti booneen ture; isinis na hin qaannessine. Garuu akkuma wanni nu isinitti himne sun hundi dhugaa ta'e, waa'ee keessan Tiitootti boonuu keenyas akkasuma dhugaa ta'uun isaa mirkanaa'eera. **15** Innis ajajamuu hunda keessanii akkasumas sodaa fi hollannaa isin ittiin isaa simattan sana yeroo yaadatutti jaalalli inni isinif qabu isaa surii caalaa dabalama. **16** Ani abdii guutuu isin irraa qaba; kanaafuu nan gammada.

8 Yaa obboloota, waa'ee ayyaana Waaqni waldoota kiristaanaa Maqedoonyaatiif kennee isin akka beektan ni barbaanna. **2** Isaanis utuu dhiphina baay'een qoramutti jiranuu, baay'inni gammachuu isaanittii fi akka malee deeguu isaanii arjummaa isaanii baay'iseera. **3** Ani akka isaan hamma dandeettii isaanii, dandeettii isaanittii olis fedhii isaanittii kennan dhugaa nan ba'atii. Isaan guutumaan guutuutti ofuma isaanittii **4** carraa qulqulloota tajaajiluu kana keessatti akka hirmaatan cimsanii nu kadhatan. **5** Isaan garuu duraan dursanii Gooftaaf, ergasii immo fedhii Waaqaatiin nuuf of kennan malee akka nu eegne hin goone. **6** Kanaafuu Tiitoon akkuma duraan jalqabe sana hojji arjummaa kana gama keessaniin akka fiixaan baasuu isaa kadhanne. **7** Isin garuu akkuma waan hundaan jechuunis amantiin, dubbiin, beekumsaan, tattaaffii guutuut fi jaalala nuuf qabdaniin caaltan sana, kennaa arjummaa kaaniinis akka caaltan mirkaneessaa. **8** Ani tattaaffii namoota kaaniittiin wal bira qabee jaalalli keessan dhugaa ta'uun isaa qoruu barbaadeeti malee isin ajajaa hin jiru. **9** Isin ayyaana Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos ni beektuutii; inni utuu sooreessa ta'ee jiruu akka isin hiyyummaa isaatii sooromtaniif isinii jedhee hiyyoome. **10** Waan kana irratti gorsi ani waa'ee waan hunda caalaa isinii wayyuu irratti kenuu kanaa dha. Isin waggaa darbe kennuu qofaan utuu hin ta'in fedhii kennuu qabdaniin isatteen jalgabaa turtan. **11** Ammas fedhii cimaan isin hojji sanaaf qabdan isa fiixa baasu keessaniin akka mirkanaa'uuf waanuma qabdaniin hojji sana fiixaan baasaa. **12** Erga fedhiin jiraate kennaan sun akkuma waan namni qabutti fudhatamaa malee akka waan namni hin qabneetti miti. **13** Fedhiin keenya akka isin rakkattanii warra kaanitti immoo toluuutu hin ta'in akka wal qixxummaan jiraatuut. **14** Akka wanti isaan irraa hafu hir'ina keessan guutuuf, yeroo ammaa wanti isin irraa hafu hir'ina isaanii ni guuta. Yoos wal qixxummaan ni jiraata; **15** kunis akkuma, "Isa baay'ee walitti qabateef baay'een hin hafne; isa xinnoo walitti qabatettis wanni tokko iyyuu hin hir'anne" jedhamee barreeffamee dha. **16** Waaqa yaaduma ani isinii qabu garaa Tiito keessa kaa'e sana nan galateeffadha. **17** Tiitoon gorsa keenya fudhachuu qofaan utuu hin ta'in fedhii guddaan ofuma isaatiiin ka'e gara keessan dhufaa jiraati. **18** Nus obboleessa tajaajila wangeelaatiin waldoota kiristaanaa hundaan jajame sana isaa wajjin ni ergina. **19** Kana malees inni hojji nu ulfina Gooftaati fi fedhii gaarii qabnu mul'isuuq hojjenuu keessatti akka nu wajjin deemuuf waldoota kiristaanaatiin filatameera. **20** Nu kennaa arjummaa kana hojji irra oolchuu keessatti akka namni kam iyyuu maqaanu hin balleessine of eegganna. **21** Nu utuu fuula Gooftaa qofa durattu hin ta'in fuula namootaa durattis waan qajeelaa hojjechuu tattaaffanna. **22** Kana malees obboleessa keenya isaa nu yeroo baay'ee waan hedduun qorree nama hisataa ta'uun isaa mirkaneeffanne sana isaan wajjin ergineerra; innis waan amantiiguddaa isin irraa qabuuf kan duraa caalaa ni yaada. **23** Waa'ee Tiitoon irratti, inni garee koo kan na wajjin isin gidduu hojjetuu dha; waa'ee obboloota keenyaa immoo isaan bakka bu'oota waldoota kiristaanaati fi ulfina Kiristoos. **24** Kanaafuu akka waldooni kiristaanaa arguu danda'aniif dhugaa jaalala

keessaniitii fi sababii nu isiniin of jajnuuf namoota kanneenitti argisiisa.

9 Waa'ee tajaajila qulqullootaaf kennamu kanaa isiniif barreessuu na hin barbaachisu. **2** Ani akka isin gargaaruuf hinaaftan nan beekaati; anis, "Warri Akaayaa bara darbee jalqabanii gargaarsa kennuuf qophaa'aniiru" jedhee namoota Maqedooniyaa biratti of jajeen ture; fedhiin keessanis isaan keessaan namoota baay'ee hojiif kakaaseera. **3** Egaa aniakkuman "Isaan qophaa'aniiru" jedhee dubbadhe sanatti, akka isin qophootanii argamtaniif malee waa'ee kanaatiif isiniin of jajuu keenya waan akkasumaan dubbatame akka hin taane ani obbloloota ergeera. **4** Yoo namoonni Maqedooniyaa kam iyyuu na wajjin dhufanii akka isin hin qophaa'in argan, nu warri akkas isin amananne iyyuu waa'ee keessan waan jennu dhabnee ni qanofna. **5** Kanaafuu akka obblolooni kunneen duraan dursanii gara keessan dhufanii kennaa arjummaa kan isin waadaa galtan sana qopheessaniif isaan gorsuun barbaachisaa natti fakkaate. Yoos kennaan sun akka dirqamaatti utuu hin ta'in akka kennaa arjummaatti qopheeffama. **6** Waan kana yaadadhaa: Namni harka isaa utuu hin guutin facaasu utuu harka isaa hin guutin galfata; namni harka isaa guutee facaasu immoo harka isaa guutee galfata. **7** Tokkoon tokkoon nammaa utuu sassataan yookaan dirqamaan hin ta'in waan kennuuf garaa keessatti yaade haan kemuu; Waaqni nama gammachuun kennu jaallataati. **8** Isin yeroo hundumaan waan hundumaan waan isin barbaachisu hunda qabaattanii hojii gaarii hundumaan akka guutamtaniifis Waaqni ayyaana hunda isiniif baay'isun ni danda'u. **9** Kunis akkuma, "Inni ni bittinneesse; hiyyeyyiif ni kenne; qajeelummaan isaa barabaraan ni jiraata" jedhamee barreefamee dha. (**aiōn g165**) **10** Inni namicha facaasuuif sanyii, kan nyaatuuf immoo buddeena kennu sun isinis akka facaafattaniif sanyii isiniif kenna; isiniif baay'isas; ija qajeelummaa keessaniis ni baay'isa. **11** Isinis yeroo hunda akka arjoontaniif karraa hundaan ni sooromfantu; arjummaan keessanis karraa keenyaan Waqaaf galata fida. **12** Tajaajilli isin kennitan kun waan qulqullootaaf barbaachisu guutuu qofa utuu hin ta'in, akka galanni baay'een guutee Waqaaf irra dhangala'u taasisa. **13** Sababii tajaajila isin ittiin of mirkaneessitan sanaatiin, wangeela Kiristoos lallabuu ajajamuu keessanii fi arjummaan keessan kan isin isaanii fi warra kaan hundaa arjoontan sanaaf namoonni Waqaaf jajatu. **14** Isaanis kadhanaa isiniif kadhatan keessatti sababii ayyaana guddaa kan Waaqni isiniif kenne sanaatiif isin yaadu. **15** Kennaa isaa kan ibsamuu hin dandeenye sanaaf galanni Waqaaf haa ta'u!

10 Ani Phaawulos kan yeroon isin bira jiru "Ija laafessa" yeroon isin irraa fagaadhu immoo "Ija jabeessa" ta'e garaamummaa fi gara laafina Kiristoosiin isinan kadhadha! **2** Ani yeroon gara keessan dhufutti akka isin ija jabina ani warra waan nu akka yaada fooniitti jiraannu se'an sana irratti nan qabaadha jedhee yaadu sana qabaadhu akka isin na hin goone isin kadhadha. **3** Nu yoo fooniin jiraanne iyyuu akka yaada fooniitti hin lollu. **4** Mi'i waraanaa kan nu ittiin lollu kan da'anno jigsuudhaaf humna Waqaaf qabuudha malee mi'a waraana foonii miti. **5** Mormii fi of tuulummaa beekumsa Waqaaf irratti ka'u hunda ni diigna; yaada hundaa boojinee Kiristoosiif akka ajajamu ni goona. **6** Yommuu isin guutummaatti ajajamu keessan rawwattanitti, nu immoo ajajamu diduu hunda haalo ba'uuf ni qophoofna. **7** Isin waanuma isinitti mul'atu qofa ilaaltu. Eenyu iyyuu yoo kan Kiristoos ta'u isattti amane akkuma inni kan Kiristoos ta'e, nus kan Kiristoos ta'u keenya haa hubatu. **8** Ani taayita keenya kan Gooftaan akka

ittiin isin diignuuf utuu hin ta'in akka ittiin isin ijaaaruuf nuu kenne sanaan caalaatti yoon Boone iyyuu itti hin qaana'u. **9** Ani waanan ergaa kootiin isin sodaachisu yaalu fakkaachuuhu barbaadu. **10** Namoonni tokko tokko, "Ergaan isaa ulfaatuu fi cimaa dha; inni yeroo qaamaan argamutti garuu dadhabaa dha; dubbiini isaaas tuffatamaa dha" jedhu. **11** Warri akkasiis akka wannu nu fagoo jiraannee barreessinuu fi wannu nu yeroo isaan wajjin jirruttu hojjennu tokkuma ta'e haa hubatan. **12** Nu warra of saadan tokko tokkotti of ramaduuf yookaan isaaniin of qixxeessuu ifa hin jabaannu. Isaan yeroo walii isaaniitti of madaalanii fi walii isaaniitti of qixxeessan hin hubatan. **13** Nu garuu hamma daangaa Waaqni nuu ramade kan isin bira ga'utti malee dandeetti keenyaa olitti of hin jajnu. **14** Nu waan wangeela Kiristoos lallabaa gara keessan dhufneef, akka waan isin bira hin ga'iniitti baay'ee hin hiixannuutii. **15** Nu hojii warra kaaniin hojjetameen baay'ee of hin jajnu. Akkuma amantiin keessan guddachaa deemuun akka iddoon hojii keenyaa kan isin giddutti argamu akka malee babal'atu ni abdanna; **16** Kunis akka nu hojii duraan dursee biyya nama biraa keessatti hojjetameen utuu of hin jajin biyyoota isiniif achi jiran keessatti wangeela lallabuu dandeenyuuf. **17** Garuu, "Namni boonus Gooftaadhaan haa boonu." **18** Nama Gooftaan galateessutu fudhatama argata malee namni of galateessu fudhatama hin argatuutii.

11 Ani gowwummaa koo ishee xirnnoo naa obsitu jedheen abdadha; duraanuu naa obsitanirtu. **2** Ani hinaaffaa Waqaatiin isiniif nan hinaafa. Ani akka durba tokkootti fuula isaa duratti isin dhi'eessuuif dhirsu tokko jechuuni Kiristoosiif isin kaadhimeeraati. **3** Garuu akkuma bofti haxxummaa isatiin Hewanin gowwoomse sana yaadni keessanis akkasuma dhugaa fi qulqullina ittiin Kiristoosiif of kennitan sana irraa ni doggorfama jedheen sodaadha. **4** Namni tokko gara keessan dhufee yoo Yesuus nu isiniif lallabne malee Yesuus kan biraa isiniif lallab, yookaan Hafuura nu isiniif lallabne malee hafuura kan biraa yoo fudhattan, yookaan wangeela nu isiniif lallabne malee wangeela kan biraa yoo fudhattan ni obsitu. **5** Ani, "Ergamoota hangafoota" sanaa gaditti of hin ilaalu. **6** Ani dubbiitti leenjii hin qabu; garuu beekumsa qaba. Kanas karraa hundaan sirriitti isiniif ibsineerra. **7** Wangeela Waqaqa gattii malee isinitti lallabuudhaan akka isin ol ol jettaniif ani gad of qabuun koo cubbuu turee? **8** Ani isin tajaajiluuf jedhee gargaarsa isaan irraa fudhachuudhaan waldoota kiristaanaa kaan saameera. **9** Ani yeroon isin bira turee fi yeroo waa na barbaachisetti eenyutti illee ba'aahin taane; obblolooni Maqedooniyaa irraa dhufan waan na barbaachisuu na gargaaraa turaniitii. Anis waanuma tokkoon illee akka ba'aah isinitti hin taaneef of eeggachaan ture; amma illee ittuma fufee ofin eeggadha. **10** Hamma dhugaan Kiristoos na keessa jirruttu boonuu koo kana kutaaLEE biyya Akaayaa keessatti eenyu iyyuu na dhowwuu hin danda'u. **11** Maaliif? Ani waan isin hin jaallanneef moo? Isin jaallachuu koo Waqqni ni beeka! **12** Warra waan ittiin boonaniin nuun qixxaachuuf jedhanii carraa barbaaddatan carraa dhowwachuuuf ani waanan amma hojjedhu ittuma fufee nan hojjedha. **13** Namoonni akkanaa ergamoota sobaa, hojjettoota nama gowwoomsan, warra ergamoota Kiristoos fakkaachuuf of geeddaraniif dha. **14** Seexanni mataan isaa ergamaa ifaa fakkaachuuf waan of geeddaruuif kun nama hin dinqu. **15** Egaa tajaajiltooniisaas yoo tajaajiltoota qajeelummaa fakkaachuuf of geeddarun kun waan nama dinqu miti. Dhuminisaaniis akkuma hojii isanii ta'a. **16** Ani ammas irra deebei'ee nan dubbadhaa; Namni tokko iyyuu gowwaa na hin se'in. Isin yoo gowwaa na seetan ani xirnnoo akkan boonuuf akkuma gowwaa tokkootti na fudhadhaa. **17** Ani

of amanadhee boonuu kana keessatti akka gowwaa tokkoottin dubbadha malee akka Gooftaan dubbatutti hin dubbash. **18** Waan namoonni hedduun akkuma yaada fooniitti boonaniiif, anis nan boona. **19** Isin oggeyyii waan taatanifi gammachuudhaan gowwootaaf oobsitu! **20** Yoo enyu iyuu isin garboomfate yookaan yoo isin irraa nyaate yookaan yoo faayidaa ofitiif isinitti fayyadame yookaan yoo koore yookaan yoo isin kabale ni oobsituutii. **21** Akka nu waan akkasii irratti dadhaboo turre anि qaan'aan naa dubbadha. Ani akka gowwaa tokkoottin dubbadha; waan namni kam iyuu ittiin of jajuu fi ija jabaatu sana anis ittiin of jajuu ija naa jabaat dha. **22** Isaan lbrootaa? Anis akkasuma. Isaan Israa elootaa? Anis akkasuma. Isaan sanyii Abrahaamii? Anis akkasuma. **23** Isaan tajaajiltoota Kiristoosii? Ani akka nama qalbi dabarseettin dubbadhaati anि nan caala. Ani caalchisee baay'ee itti dadhabeera; caalchisee yeroo baay'ee hidhameera; caalchisee akka malee garafameera; ammuumaammas du'aaf saaxilameera. **24** Harka Yihuudootaattis si'a shan afurtama jechuu tokko hanquu garafameera. **25** Si'a sadii uleen dhaanameera; si'a tokko dhagaadhaan tumameera; si'a sadii dooniin na jalaa caccabeera; halkan tokkoo fi guyyaa tokko galaana keessa tureera; **26** anि utuun wal irraa hin kutin deemsaa irra ture. Balaan lagaa, balaan saamtotta, balaan saba kootii, balaan Namoota Ormaa, magaalaa keessatti balaan, gammoojiji keessatti balaan, galaana irratti balaan, obboloota sobaa irraas balaan na mudatee ture. **27** Ani baay'ee hojjedhee bututeera; halkan baay'ee hirriba dhabeera; beela'eera; dheebodheera; yeroo baay'ee soomeera; dhaamodheera; daareeras. **28** Kana hundumaa caalaa yaaddoo ani waldoota kiristaanaa hundumaaq qabutu guyyaa guyyaa natti ulfaata. **29** Enenyutu dadhabaa dha? Ani hin dadhabuu ree? Enenyutu hin gufanee? Ani aaree hin gubadhuu ree? **30** Ani yoot of jajuu qabaadhe waan dadhabbi koo mul'isuun of nan jaja. **31** Waaqaaf fi Abbaan Gooftaa Yesuus inni bara baraan eebbfamu sun akka anि hin sobne ni beeka. (aión g165) **32** Damaasqoo keessatti namichi mooticha Areexaa jalatti bulchaa biyyaa ture na qabsiisuu jedhee magaalaa namoota Damaasqoo eegsisaat ture. **33** Ani garuu foddaa dallaa keessaan guuboodhaan gad buufamee harka isaa jalaa ba'e.

12 Yoo bu'a qabaachuu baate iyuu anि nan boona. Ani gara waan Gooftaan na argisiiseetti fi mul'ata isa biraah dhufeetti naa qajeela. **2** Namichi Kiristoositi jiru tokko waggaa kudha afur dura gara samii sadappaatti ol fudhatamuu isaa nan beeka. Innis dhagna fooniitti ta'u fi ta'u baachuu isaa Waaqatu beeka malee anि hin beeku. **3** Ani nama akkanaa nan beeka; dhagna fooniitti ta'u fi ta'u baachuu isaa anि hin beeku; Waaqatu beeka; **4** innis gara jannataatti ol fudhatamee waan hin dubbatamee kan akka namni himuu hin eeyyamamne dhaga'e. **5** Ani waa'e nama akkasiitiif nan boona; garuu waa'e dadhabbi kootii malee waa'e ofii kootii hin boonu. **6** Ani waanah dhuugaa dubbachuu jiruuf yoon boonuu filadhe iyuu hin gowwoomu. Garuu namni tokko iyuu waan narratti arguu fi waan narraa dhaga'u caalaa akka waa'e koo hin yaadneef anि waan akkasii irraa ofin quсадha; **7** akka anि mul'ata akka malee guddaa kanaan of hin tuulleef qoraattiif foon koo waraan tokko, ergamaan Seexanaa akka na dhiphisuuf naa kennname. **8** Wanni kun akka narraa fagaatuuf si'a sadii Gooftaa nan kadhadhe. **9** Inni garuu, "Ayyaamni koo si ga'a; humni koo dadhabbi keessatti guutuu ta'atii" naan jedhe. Kanaafuu humni Kiristoos kaakka narra boqotuuf waa'e dadhabbi kootii caalchisee gammaduudhaan akka malee nan boona. **10** Ani waa'e Kiristoosiiif jedhee dadhabbi keessatti, arrabssoo keessatti, gidiraa keessatti, ari'atama keessatti, rakkina keessattis

gammaduun koo kanumaaf. Yos anि yeroon dadhabutti nan jabaadhaati. **11** Ani of gowwoomseera; waan kanatti garuu isinittu na dhiibe. Ani yoot waanuma tokkotti illee hedamu baadhe, waan "Ergamoota hangafoota" sanaa gad hin taaneef silaa isin naa dubbachuu qabdu turtan. **12** Mallattoowan ergamaa dhugaa tokko jechuu mallattoon, hojiin dinqiiif fi rajjiin isin gidduutti obsa guddadhaan hojjetamaniiru. **13** Ani utuun ba'a isinittu hin ta'in hafuu kootiin alatti wanti isin ittiin waldoota kiristaanaa kaanii gad taatan maali? Yakka kana naa dhiisaal! **14** Ani si'a sadappaaf gara keessan dhufuu qophaa'eera; anि isinuma malee qabeenyaa keessan waan hin barbaannef ba'a isinittu hin ta'u. Warratu ijoollee isaaniiitif qabeenyaa kuusuu qaba malee ijoolleent warra isaaniiitif kuusuu hin qaban. **15** Ani waanah qabu hunda gammachuun isiniif nan kenna; ofii koo illee isiniif nan kenna. Sababii anि baay'isee isin jaalladhuu isin immoo xinneessitanii na jaallattuu ree? **16** Haa ta'u malee anि ba'a isinittu hin taane. Ani garuu waanan abshalaat a'eef malaan isin qabadhe. **17** Ani namoota isinittu erge keessaa karaa isa tokkootiin illee waa isin irraa nyaadheeraa? **18** Ani akka Tiitoon gara keessan dhufuu isa kadhade; obboleessa tokkos isa wajjin ergeera. Tiitoon waa isin irraa nyaateeraa? Nu hafuu tokkoon, karuma tokko irra deddeebi'aa hin turree? **19** Isin waan nu hamma ammaatti fuula keessan duratti ofii keenyaaf falmanuu seetani? Nu akka warra Kiristoositi jiraataniitti fuula Waaqaa duratti dubbanna; yaa michoota, waan kana hunda hojjechuun keenya isinuma jajjabeessuuf. **20** Yeroo anि gara keessan dhufutti isin akka anि fedhu taatanii hin argamtan ta'a. Yookaan anि akka isin feetan ta'e hin argamu ta'a jedheen sodaadhaati. Wal loluu, hinaaffaan, aariin boba'uun, wal qoodoun, maqaa nama balleessuu, hamiiin, of tuulummaanii fi jeequmsi isin gidduu jiraata jedheen sodaadha. **21** Yeroo anि deebi'ee gara keessan dhufutti Waaqni koo fuula keessan duratti gad na deebis; anis waa'e namoota baay'ee kanneen kanaan dura cubbuu hojjetanii fi xuraa'ummaa irraa, halalummaa fi jirenya gad dhiisii hamaa irraa hin deebi'iniif nan gadda jedheen sodaadha.

13 Ani kanaan walitti si'a sadappaaf gara keessan dhufuu koo ti. "Dubbiin hundinuu dhuga baatota lamaan yookaan sadiin mirkanoeffamuu qaba." **2** Ani duraanuu yommuun si'a lammaffaa isin bira turetti isin akeekkachiiseera. Amma illee fagoo taa'e isuma irra nan deebi'a; anि yeroon deebi'ee dhufutti warra kanaan dura cubbuu hojjetanifis ta'u warra kaan hundaaf garaa hin laafu; **3** kunis isin akka Kiristoos karaa kootiin dubbatu ragaa waan barbaaddanif. Innis isin gidduutti cimaadha malee waa'e keessan irratti dadhabaa miti. **4** Innis dadhabbiidhaan fannifamu iyuu, humna Waaqaatiin garuu ni jiraata. Nus akkasuma isatti dadhabdoota; ta'u isin tajaajiluuf humna Waaqaatiin isha wajjin ni jiraanna. **5** Isin amantiidhaan jiraachuu fi jiraachuu baachuu keessan beekuuif of qoraa; of ilalaas. Dhugumaan isin yoo qormaaticha kuftan malee akka Yesuus Kiristoos isin keessa jiru hin beektanii? **6** Anis akka nu qormaaticha hin kufin isin akka hubattan nan amana. **7** Nu ammas akka isin waan hamaa tokko illee hin hoijjenneef Waaqa kadhanna. Kunis nu yoo waan qormaata kufne fakkaanne illee akka isin waan qajeela hojjetanifis malee akka namoonni qormaaticha keessatti cimnee dhaabachuu keenya arganiif miti. **8** Nu dhugaa hojjenneef malee, dhugaa mormuudhaan homaa hojjechuun hin dandeenyuuti. **9** Yommuu nu dadhabnee isin immoo jabaattanitti ni gammanna; kadhannaan keenyas akka isin warra hir'ina hin qabne taataniiif. **10** Wanni anि yeroon fagoo jirutti barreessuu kanaa dha; kunis akka anि yeroon gara keessan dhufutti taayitaa Gooftaan akka anि ittiin isin

diiguuf utuu hin ta'in, akka ani ittiin isin ijaaruuf naa kennetti fayyadamee isinitti hin jabaanneef. **11** Egaa yaa obboloota nagaatti. Haaromfamaa; wal jaajabeessaa; yaada tokko qabaadhaa; nagaadhaan jiraadhaa. Waaqni jaalalaatii fi nagaa isin wajjin ni ta'a. **12** Dhungoo qulqulluudhaan nagaa wal gaafadhaa. **13** Sabni Waaqaa hundinuu nagaa isinii dhaamu. **14** Ayyaanni Gooftaa Yesius Kiristoos, jaalalli Waaqaa, tokkummaan Hafuura Qulqulluus hunda keessan wajjin haa ta'u.

Galaatiyaa

1 Phaawulos ergamticha isa utuu namoota biraan yookaan namaan hin ta'in garuu Yesuus Kiristoosii fi Waaqa Abbaa isa Yesuusin warra du'an keessaa kaaseen ergamee fi **2** obboloota na wajjin jiran hundumaa irraa, Gara Waldoota Kiristaanaa Galaatiyatti: **3** Abbaa keenya Waaqaa fi Yesuus Kiristoos Gooftaa irraa aayaannii fi nagaan isiniif haa ta'u; **4** inni akka fedhii Abbaa keenya fi Waaqaa keenyaatti bara hamaa kana jalaa nu oolchuuf jedhee cubbuu keenyaaf of kenne; (**aiōn g165**) **5** ulfinni bara baraa hamma bara bariitti isaa haa ta'u. Ameen. (**aiōn g165**) **6** Akkana ariifattanii isa karaa ayaana Kiristoosiin isin waame sana dhiisudhuun wangeela biraan duukaa bu'un keessan baayee'ee na dingeera; **7** wangeelli biraan illee hin jiru. Garuu namoonni isin dogoggorsanii wangeela Kiristoos jal'isuu yaalan tokko tokko jiru. **8** Nus taanaan yookaan yoo ergamaan Waaqaa samii irraa dhufe tokko wangeela nu kanaan dura isinittti lallabne sana irraa adda ta'e isinittti lallabe, inni bara bareaan haa abaaramu! **9** Akkuma nu kanaan dura jenne ani ammas irra deebi'ee nan dubbadha; yoo eenu iyuu wangeela isin kanaan dura fudhattan sana irraa adda ta'e isinittti lallabe inni abaaramaa haa ta'u! **10** Ani ammaa nama biratti moo Waaqa biratti fudhatama argachuu yaalaan jira? Yookaan nama gammachiisuu nan yaalaa? Ani utuu hamma ammaatti nama gammachiisuu yaalee silaa tajaajilaa Kiristoos hin ta'u ture. **11** Yaa obboloota, wangeelli an lallabe sun nama irraa akka hin dhufin isin akka beektan nan barbaada. **12** Ani wangeelicha mul'ataan Yesuus Kiristoos irraa fudhadhe malee nama tokko irraa illee hin fudhanne; yookaan namni na hin barsiifne. **13** Akka ani yeroon amantii Yihuudootaa duukaa bu'aa turetti waldaa kiristaanaa Waaqaa akka malee ari'achaa fi balleessuufis yaalaa ture dhageessaniirtu. **14** Ani amantii Yihuudootaatiin warra saba koo keessaa hiryoota koo ta'an baay'ee nan caala ture; duudhaa abbooti kootiifis akka malee nan hinaafa ture. **15** Garuu yommuu Waaqni gadameessa haadha kootii jalqabee na filatee fi ayaana isaaatii na waame sun, **16** akka ani Namoota Ormaa gidduutti waa'ee Ilma isaa lallabuufisa natti mul'isuu jaallatetti ani nama tokkoon iyuu hin mari'anne. **17** Ani warra anaan dura ergamoota turan arguuif Yerusaalemitti ol hin baane; garuu yeruma sana biyya Arabaan dhaqe. Ergasiis Damaasqoottin deebi'e. **18** Ergasiis anis waggaan sadii booddee Keefaan wal baruuuf jedhee Yerusaalemitti ol ba'e; guyyaa kudha shanis isa biran ture. **19** Ani garuu Yaqaob obboleessa Gooftaa malee ergamoota kaan keessaa tokko illee hin argine. **20** Wanti ani isinii barreessu akka soba hin ta'in kunoo fuula Waaqaa duratti isinifin mirkaneessa. **21** Ergasiis anisa gara Sooriyaa fi biyya Kiilqiyan dhaqe. **22** Waldooni Kiristaanaa Yihuudaa kanneen Kiristoositti jiranis fuula koo organii hin beekan. **23** Isaanis oduu, "Namichi duraan nu ari'achaa ture sun amma immoo amantii dhuna dur balleessuuf yaalaa ture sana lallabaa jira" jedhu qofa dhaga'an. **24** Isaanis sababii kootiif Waaqaf ulfina kennan.

2 Ani waggaan kudha afur booddee deebi'e Yerusaalemitti ol ba'e; anis yeroo kana Barnaabas wajjinin ture. Tiitoo illees duukaa fudhadhee dhaqe. **2** Ani mul'ataanil ol ba'e; wangeela Namoota Ormaa gidduutti lallabus isaaanii nan ibse. Kanas akka fiigichi koo kan duraa, kan ammaas akkasumaan hin hafne waan sodaadheef kophatti warra dura bu'oota fakkaatanittin hime. **3** Garuu Tiipton inni ana wajjin ture iyuu utuma nama Girik ta'e jiruu akka dhagna qabatu hin dirqisiifamne. **4** Kunis sababii

obboloota sobaa tokko tokko bilisummaa nu karaa Kiristoos Yesuusiin arganne basaasuu fi nu garboomfachuu dhokatanii nu gidduu galaniif ta'e. **5** Nus akka dhugaan wangeela isin bira jiraatuuf jennee battala tokkoof illee isaanifi hin ajajamne. **6** Waa'een warra gurguddaa fakkaatan sanaa yoo isaan waanuma fedhan ta'an iyuu aanaaf homaa miti; Waaqni fuula namaa ilaaee nama wal hin caalchisu; namoonni kunneen ergaa koo irratti waan tokko hin daballe. **7** Karaa kaaniin immoo isaan akkuma Phexros warra dhagna qabatanitti wangeela lallabuuf imaanaan itti kennname sana, anis akka warra dhagna hin qabannetti wangeela lallabuuf imaanaan natti kennname argan. **8** Waaqni akka Phexros ergamaa ta ee warra dhagna qabatan tajaajilu hojjetee sun akka anis ergamaa ta ee Namoota Ormaa tajaajilu hojjeeteeraati. **9** Yaqaob, Keefaa fi Yohannis warri akka "Utubaatti" ilaalaman sun yommuu ayaanaa naa kennname hubatanitti anaa fi Barnaabaasif harka mirgaa kan tokkummaa kennanii akka nu gara Namoota Ormaa deemnu, isaan immoo akka gara warra dhagna qabatanii dhqaan walii galan. **10** Wanni isaan nu kadhatanis akka nu hiyyeyyii yaadannu qofa ture; kun immoo waanuma ani gochuuf hawwaa turee dha. **11** Keefaan waan dogoggoree tureef yeroo inni Anxookiyya dhufetti ani ifaan ifattin isaan morme. **12** Utuu jarri tokko Yaqaob biraan hin dhufin dura inni Namoota Ormaa wajjin nyaachaa ture. Yommuu isaan achi ga'anitti garuu waan garee warra dhagna qabatanii sodaateef dugda duubatti deebi'e Namoota Ormaa irraa gargar ba'e. **13** Yihuudoonni kaanis itti fakkeessummaa isaa duukaa bu'an; Barnaabas iyuu itti fakkeessummaa isaaniiitiin dogoggorfamee ture. **14** Anis yommuu akka isaan daandii dhugaa wangeela irra hin deemne argettii hunda isaanii durattii Keefaan akkana jedhe; "Ati Yihuudii dha; garuu utuu akka Yihuudii hin ta'in akka Nama Ormaatti jiraattaa; yos ati akkamitti akka Namoonni Ormaa bartee Yihuudootaa duukaa bu'an dirqisiifta ree?" **15** "Nu dhalootaan Yihuudoota malee Namoota Ormaa cubbamotoa miti; **16** namni Yesuus Kiristoositti amanuu malee akka seera eeguun qajeelaa hin taasifamne beekna. Kanaafuu seera eeguudhaan utuu hin ta'in amantii Kiristoos irratti qabnuu qajeeltota akka taanuu Kiristoos Yesuusitti amanneerra; eenu iyuu seera eeguudhaan qajeelaa hin ta'uutii. **17** "Egaa nu utuu karaa Kiristoosiin qajeeltota taasifamuu barbaanmuu nu mataan keenya iyuu cubbamotoa taaneeyo argamoota Kiristoos tajaajilaa cubbuuti jechuudhaa ree? Kun gonkumaa akkas miti!" **18** Ani yoon waanan diige deebisee ijjaare akka seera cabsitu ta'en mirkaneeessa. **19** "Ani akkan Waaqaf jiraadhuuf, karaa seeraatiin seeraaf du'eeraati. **20** Ani Kiristoos wajjin fannifameera; si'achi Kiristoositti na keessa jiraata malee kan jiraatu ana miti. Ani jireenya amma fooniin jiraadhu kana amantii Ilma Waaqaa isaa na jaallatee naaf jedhee of kennetti qabuun nan jiraadha. **21** Ani ayaanaa Waaqaa gatti hin dhabsiisi; utuu qajeelummaan karaa seeraatiin argamee Kiristoos akkanumaan du'e jechuu dha kaal!"

3 Yaa warra Galaatiyaa gowwoot! Eenyutu falfala isinittti hojjetee? Yesuus Kiristoos akka waan ijuma keessan duratti fannifameetti mul'ifamee hin turree? **2** Ani waan tokko qofa isin irraa barachuun nan barbaada: Isin seera eeguun moo waan dhageessan amanuu Hafuura Qulqullu argattan? **3** Isin akkas gowaadhaa? Hafuura Qulqulluudhaan jalqabdani amma immoo fooniin fixxuu ree? **4** Kun dhugumaan iyuu waan hin fayyadne taanaan isin waanuma hin fayyadneef hammana dhiphattanii ree? **5** Wanni Waaqni Hafuura isaa isinii kennee hojji dinqii gidduu keessanitti hojjetuuf sababii isin seera eegdaniif moo sababii isin waan dhageessan amantaniif? **6**

Akkasumas Abrahaam, "Waaqa amane; kunis qajeelummaatti lakkaa'ameef." 7 Kanaafuu warri amanan ijoolee Abrahaam akka ta'an hubadhaa. 8 Kataabbiin Qulqulluun akka Waaqni amantiin Namoota Ormaa qajeeltota taasista duraan durse argee, "Sabni hundinuu karaa keetiin eebbfama" jedhee duraan dursee Abrahaammitti wangeela lallabe. 9 Kanaaf warri amantiin qaban, Abrahaam nama amantiin sana wajjiin eebbfaman. 10 Warri seera eeguu isaanii abdatan hundinuu abaarsa jala jiru; "Namni waan Kitaaba Seeraa keessatti barreeffame hundaaf itti fufee hin ajajamne kam iyuu abaaramaa dha" jedhamee barreeffameeraati. 11 Waan, "Namni qajeelaan amantiidhaan jiraatuu" akka eenyu iyuu fuula Waaqaa duratti seeraan qajeelaa hin taasifamne ifa. 12 Seerri amantiin irratti hin hundeeffamne; inni garuu, "Namni waan seeri ajatu godhu ittiin jiraata" jedha. 13 Waan, "Namni muka irratti fannifamu kam iyuu abaaramaa dha" jedhamee barreeffameef, Kiristoos nuuf jedhee abaarsa ta'uudhaan abaarsa seeraa irraa nu fure. 14 Inni akka nu amantiin Hafiuura Qulqulluun waadaa kenname sana argannuu, akka eebbi Abrahaamiif kenname sun karaa Kiristoos Yesuusiin gara Namoota Ormaa dhufuu nu fure. 15 Yaa obboloota, ani akka namaattin dubbadha. Kakuun namaa iyuu erga yeroo tokko mirkaneeffamee booddee eenyu iyuu hin tuffatu yookaan itti hin dabalu. 16 Egaa Abrahaamii fi sanyii isaatiif waadaan galameera. Kataabbiin Qulqulluun, akka waan nama hedduu dubbatameetti, "Sanyiwwan" hin jedhu; garuu akka waan nama tokkoof dubbatameetti, "Sanyii keetiif" jedha; innis Kiristoos. 17 Wanni ani jedhus kana: Seerri waggaaj 430 booddee dhufe sun kakuu Waaqni duraan durse gale diigee akkasiin waadaa sana hin balleessu. 18 Dhaalli utuu karaa seeraatiin ta'ee si'achi waadaadhaan hin ta'u ture; Waaqni garuu ayyaana isaatiin waadaadhaan Abrahaamii dhaala kenne. 19 Yoos seerri maaliif kennamee ree? Seerri sababii yakka hamma Sanyiin waadaan kennameef sun dhufutti tureetiif kenname. Seerri sunis karaa ergamotoatiin harka araarsaa gidduu galeessa tokkootiin hojji irra oolfame. 20 Ta'us araarsaan gidduu galeessi tokko garee tokko qofaaf hin dhaabatu; Waaqni garuu tokkichuma. 21 Kanaafuu seerri waadaa Waaqatatiin mormaa ree? Gonkumaa akkas miti! Utuu seerri jireenya kennuu dando'a kennamee jiraatee silaa qajeelummaan dhugumaan seeraan argamaa tureetii. 22 Kataabbiin Qulqulluun garuu akka wanni karaa Yesuusi Kiristoositt amanuuutiin waadaa galame sun warra amananiif kennamuuf waan hundumaa cubbuu akka hidhamaa godhe labsa. 23 Utuu amantiin hin dhufiniin dura hamma amantiin mul'ifamutti seera jalatti hidhamnee nutti cufamee turre. 24 Kanaafuu akka nu amantiin qajeeltota taasifamnuu Kiristoositt nu geessuuf seerri guddiftuu keenya ture. 25 Amma garuu waan amantiin dhufeef nu si'achi guddiftuu jala hin jiraannu. 26 Hundu keessan amantiin Kiristoos Yesuusitt qabdaniin ijoolee Waaqaa ti; 27 isin warri Kiristoositt cuuphamtan hundi Kiristoosin uffattaniirtuutii. 28 Yihuudii yookaan Giriik, garba yookaan birmaduu, dhiira yookaan dubartii jechuun hin jiru; hundi keessan Kiristoos Yesuusiin tokkumaati. 29 Erga kan Kiristoos taatanii yoos isin sanyii Abrahaam; akka waadaatis dhaaltota.

4 Wanni ani jedhu kana; dhaaltuu yoo qabeenyi hundi kan isaa ta'e iyuu inni hamma daa'ima ta'e jiritti garba irraa adda miti. 2 Inni hamma guyyaan abbaan isaa murteesse sun ga'utti warra isa eeganiif fi warra isa guddisan jala jira. 3 Nus akkasuma bara daa'imman turretti garbummaaf sirla addunyaa jala turre. 4 Yommuu yeroon murteeffame sun ga'etti garuu Waaqni Ilma isaa isa dubartii irraa dhalate, kan seera jalatti

dhalate sana erge; 5 kunis akka nu mirga ilmummaa argannuu warra seera jala jiran furuuf. 6 Sababii isin ilmaan taataniifis Waaqni Hafiuura Ilma isaa kan, "Aabbaa, yaa Abbaa" jedhee waamu sana gara keessa garaa keenyatti erge. 7 Kanaaf ati si'achi ilma malee garba miti; erga ilma taatee immoo Waaqni dhaaltuu si taasiseera. 8 Isin utuu Waaqa hin beekiniin dura, waaqota umamaa isaaniihi waaqota hin ta'inif garboomtanii turtan. 9 Amma garuu isin erga Waaqa beektanii, keessumattuu erga Waaqa biratti beekamtanii booddee akkamitti gara sirnoota dadhaboo fi sirnoota faayidaa hin qabneetti deebitu ree? Isin ammas isaaniiif garboomuu barbaadduu? 10 Isin guyyoota, ji'oota, waqtilee fi waggoota addaa kabaju! 11 Ani akkasumaan isinintti dadhabee jedheen isinintti sodaadha. 12 Yaa obboloota, akkuma ani isin fakkaadhe, isinis akka na fakkaattan isin kadhadha. Isin balleessaa tokko illee natti hin hoijenne. 13 Yeroo jalqabatti akka ani sababii dhukkubattiin wangeela isinintti lallabe ni beektu; 14 yoo dhukkubni koo qoramsa isinintti ta'e iyuu, isin akka waan ani ergamaa Waaqaa ta'eetti, akka waan ani Kiristoos Yesuus matuma isaa ta'eetti na simattan malee na hin tuffanne yookaan na hin balfine. 15 Eebbi keessan sun hundi eessa jira? Utuu danda'amiee ija keessan illee akka of keessaa baftanii naa kennuu fedhii keessan ture ani dhugaa ba'uu nan danda'a. 16 Egaa ani waan dhugaa isinintti himeef diina keessan ta'ee ree? 17 Namoonni sun ofitti isin deebisuu hinaafu; garuu waan gaariif miti. Isaan akka isin isaaniiif hinaftanii nurraa gargar isin baasuu barbaadu. 18 Yeroo ani isin bira jiru qofa utuu hin ta'in yeroo humdumaa kaayyoo gaarif hinaaffaa qabaachuu gaarif dha. 19 Yaa ijoolee ko, ani hamma Kiristoos isin keessatti mul'attu ammas isinintti jedhee nan ciiniisfadah; 20 ani waa'ee keessaniiif waan shakkii keessa jiruuutu isin biratti argamee sagalee koo geeddaradhee akkam hawwan ture! 21 Warri seera jala jiraachuu barbaaddan mee natti himaa; isin waan seerri jedhu hin dhageenyee? 22 "Abrahaam ilmaan lama qaba ture; tokko dubartii garbittii irraa, kaan immoo dubartii birmaduu irraa dhalate" jedhamee barreeffameeraati. 23 Ilmi isaa inni dubartii garbittii irraa dhalate akka fedhii fooniitti dhalate; inni dubartii birmaduu irraa dhalate immoo akka waadaati dhalate. 24 Kunis akka fakkeenyatti fudhatamuu danda'a; dubartoonni kunnene kakkuwwan lamaan argisiisu. Kakuun tokko kan Tulluu Siinaa ti; kunis garbummaaf ijoolee horti; isheenis Aggaar. 25 Egaa Aggaar akka Tulluu Siinaa isaa biyya Arabaa keessaa ti; isheenis magalaalaa Yerusalem ishee yeroo ammaatti fakkeeffamti; magalaalan kun ijoolee ishee wajjin garbummaa keessa jirtiitii. 26 Yerusalem isheen samii irraa garuu birmaduu dha; isheenis haadha keenya. 27 Akkana jedhamee barreeffameeraati: "Yaa dubartii dhabduu kan ijoolee tokko illee hin da'in ati gammadi; atis kan ciiniisfattee hin beekne guddisiitii ililchi; ijoolee dubartii dhirsaa qabduu caalaa, ijooleen dubartii gatamtee ni baay'atu." 28 Yaa obboloota, isinis akkuma Yisihaaq ijoolee waadaa ti. 29 Yeroo sana ilmi akka fedhii fooniitti dhalate sun ilma humna Hafiuuratiin dhalate ari'ate. Amma illee akkasuma. 30 Garuu Kataabbiin Qulqulluun maal jedha? "Garbittii sanaa fi ilma ishee ari'i; ilmi garbittii sun ilma dubartittii birmaduu wajjin hin dhaaluutii" jedha. 31 Kanaafuu yaa obboloota, nu ilmaan dubartii birmaduu sanaati malee ilmaan garbittii miti.

5 Akka bilisummaan jiraannuu Kiristoos bilisa nu baase. Kanaafuu jabaadhaa dhaabadhaal Deebitanii waanjoo garbummaatiin hin qabaminaa. 2 Kunoo, dhagna yoo qabattan Kiristoos waan tokko akka isin hin fayyadne ani Phaawulos isinintti nan hima. 3 Namni dhagna qabatu hundinuu akka

guutummaatti seera eeguun dirqama isaa ta'e ani amma illee nan mirkaneessaaf. **4** Isin warri seeraan qajeeltota taasifamuu barbaaddan Kiristoos irraa gargar baataniirtu; ayyaana irraas kuftaniirtu. **5** Nu garuu qajeelummaa abdannu sana karaa Hafuuraatiin hawiidihaan amantiin eegganna. **6** Kiristoos Yesuusitti jiraannaan dhagna qabachuun yookaan qabachuu baachuu faayidaa tokko illee hin qabuutii. Wanni gatti qabu amantii jaalalaan of mul'isu qofa. **7** Isin fiigicha gaarii fiigaa turtan. Enyutu gufuu isinitti ta'ee dhugaadhaaf ajajamuu isin dhowwe ree? **8** Sossobbiin akkasii isa isin waame sana biraa hin dhufu. **9** "Raacitiin xinnoon bukoo guutuu ni bukeessa." **10** Ani akka isin yaada biraa hin qabaanne karaa Gooftaatiin isin amanadha. Abbaa fedhe illee taanaan namni isin jeequu murtii ni argata. **11** Yaa obboloota, ani amma iyuu yoon dhagna qabaa lallabaa jiraadhee ani amma iyuu maalifin ari'atamaa ree? Yoo akkas ta'ee immoo fannoof gufuu ta'uun isaa ni hafatue! **12** Warri isin jeeqan sun dhagna qabachuu qofa utuu hin ta'in utuu of irraa muranii iyuu nan hawwa! **13** Yaa obboloota ko, isin akka bilisa taataniif waamantan. Jaalalaan wal tajaajilaa malee bilisummaa keessan fedhii foonii guutuuf hin oolchinaa. **14** Seerri guutuun ajaja tokkicha, "Ollaa kee akka ofii keetiitti jaalladhu" jedhuun xumurameeraatii. **15** Garuu isin yoo wal ciiniuu fi wal nyaachuutti fuftan akka wal hin balleessineef of eeggadhaa. **16** Kanaafuu ani, "Hafuuraan jiraadhaa; yoos hawwiifoonii hin guuttaniitti" jedha. **17** Foon Hafuuraan ni mormaatii; Hafuurris fooniin ni morma. Isaan akka isin waan hojjechuun barbaaddan hin hojenneef wal mormu. **18** Isin garuu Hafuuraan yoo geggeeffamtan seera jala hin jirtan. **19** Hojjiwwan foomis beekamoo dha; isaanis halalummaa, xura'aummaa fi jirenya gad dhiisii, **20** waaqota tolfamoo waaqeffachuu, falfala hojjechuu, jibba, aarii, hinaaffaa, dheekkamsa, ofittummaa, wal loluu, gargar ba'u, **21** weennoo, machii, addaggummaa fi kannineen kana fakkaatan. Ani akkuman kanaan dura godhe sana akka warri waanakkanaa hoijetan mootummaa Waqaqa hin dhaalle isinin akeekkachiisa. **22** Iji Hafuuraa garuu jaalala, gammachuu, nagaa, obsa, arjummaa, gaarummaa, amanamummaa, **23** garruumummaa fi of qabuu dha. Seerri waanakkanaa mormus hin jiru. **24** Warri kan Kiristoos Yesuus ta'an immoo foon fedhii isaatii fi hawwiis isaa wajjin fannisaniiru. **25** Nu erga Hafuuraan jiraannee kottaa Hafuuraan haa deddeebinu. **26** Kottaa of hin tuulluu; wal hin aarsinuu; walittis hin hinaafniuu.

6 Yaa obboloota, yoo namni tokko cubbuu keessa seene, isin warri hafuuraan jiraattan garraamummaan isa deebisuu qabdoo. Garuu atis akka hin qoramneef of eeggadhu. **2** Isin ba'aa walii baadhaa; akkasiin isin seera Kiristoos ni eegdu. **3** Namni tokko utuu waan tokko iyuu hin ta'in, waan waa tokko ta'e yoo of se'e, inni of gowwoomsa. **4** Tokkoon tokkoon namaahojii mataa isaa haa qoru. Ergasiis utuu nama kaanitti of hin madaalin of qofa jajuu ni danda'a; **5** tokkoon tokkoon namaah ba'aa ofii isaa baadhachuu qabatii. **6** Namni dubbicha baratu kam iyuu waan gaarii hundumaa barsiisaa isaa wajjin haa qoodatu. **7** Hin gowwoominaa; Waqaqaati qoosuun hin danda'amu. Namni waanuma facaafate haammataati. **8** Namni foonitti facaasu foon irraa badiisa galfta; namni Hafuuratti facaasu immoo Hafuura irraa jirenya bara baraa haammata. (*αιōnios g166*) **9** Kottaa waan gaarii hojjechuu hin dadhabnu; yoo abdi kutachuu baanne gaafa yeroon isaa ga'e midhaan isaa ni haammannaati. **10** Kanaaf kottaa, carraa qabnuun nama hundaaf, keessumattuu warra maatii amantootaa ta'aniif waan gaarii goonaa. **11** Akka ani harkuma kootiin qubee gurguddaa hammam ga'uun isinii

barreesse mee ilaalaal! **12** Warri fooniin gaarii ta'anii mul'achuu barbaadan akka isin dhagna qabattan isin dirqisiisuu yaalu. Isaanis fanno Kiristoosif jedhanii akka hin ari'atamne qofaaf waan kana godhu. **13** Warri dhagna qabatan mataan isaanii iyuu seera hin eegan; ta'us isaan dhagna qabaa keessan kan fooniitiin boonuuf jedhanii akka isin dhagna qabattan barbaadu. **14** Fanno Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos kan ittiin addunyaan naaf fannifame, kan anis ittiin addunyaaf fannifame sana malee waan biraatiin of jajuun narraa haa fagaatu. **15** Uumama haaraa ta'uutu faayidaa qaba malee dhagna qabachuun yookaan qabachuu baachuu faayidaa hin qabu. **16** Nagaa fi araari warra seera kana duukaa bu'an hundaaf, Isra'a el Waaqaatiifis haa ta'u. **17** Ani dhagna koo irraa godaannisa Yesuus qabaatii si'achi namni tokko iyuu na hin rakkisin. **18** Yaa obboloota, ayyaanni Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos hafuura keessan wajjin haa ta'u. Ameen.

Efesoont

1 Phaaawulos isa fedhii Waaqaatiin ergamaa Kiristoos Yesuu ta'e irraa, Gara qulqulloota Efesoont jiraatan kanneen Kiristoos Yesuuusitti amanamoo ta'anitti: **2** Abbaa keenya Waaqaa fi Yesuu Kiristoos Gooftaa irraa ayyaannii fi nagaan isiniif haata'u. **3** Waaqnii fi Abbaan Gooftaa keenya Yesuu Kiristoos inni Kiristoosiin eebba hafuuraa hundumaan samii irratti nu eebbise sun haa eebbfamu. **4** Inni nu fulaa isaa duratti qulqullootaa fi warra mudaa hin qabne akka taanuuf utuu addunyaan hin uumaminni dura isaan nu filateeratti. Jaalalaanis **5** akka kaayyo fedhii isatti akka nu karaa Yesuu Kiristoosiin ilmaan isaa taanuuf duraan dursee nu murteesse; **6** kunis akka ulfinnii ayyanaa isaa kan inni ilmaa isaa jaallatamaa sanaan toluma nuu kenne sun jajamuuf. **7** Nus isumaan akkuma badhaadhummaa ayyanaa Waqaati dhiiga isatiin furama jechuuni, dhiifama cubbuu arganneerra; **8** ayyanaa isaa ogummaa fi hubannaah hunda wajjin nuu baay'ise. **9** Innis akka nu icciitii fedhii isaa kan akka yaada isaa isa gaarii inni karaa Kiristoosiin karoorfate sana beeknu godhe; **10** yaadni isaaas yeroo barri murtaa'e sun guutuutti wantoota samii keessaa fi lafa irra jiran hunda Kiristoos jalatti walitti qabuuf jedhee ti. **11** Nus akkuma karoora isa waan hundumaakka kaayyoo fedhii isatti hojjetu sanaatti duraan dursee waan murteefamneef Kiristoosiin dhaala arganneerra; **12** kunis akka nu warri Kiristoosin abdachuutti kanneen jalqabaan taane galata ulfina isaa taanuuf. **13** Innis dubbiif dhugaa jechuuni wangeela fayyina keessanii dhageessanii Kiristoostitti amantani, Hafuura Qulqulluu waadada galame sanaan chaappeffamtan; **14** innis warri kan Waaqayyoo ta'an galata ulfina isatiif yeroo furamanitti wanta nu argachuuf jirruuf qabdi keenya. **15** Kanaafuu ani waa'ee amantii isin Gooftaa Yesuuusitti qabdaniif fi jaalala isin qulqulloota hundaaf qabdaniif dhaga'ee **16** kadhannaa koo keessatti isin yaadachaa waa'ee keessanii galateeffachuu hin dhiifne. **17** Waaqni Gooftaa keenya Yesuu Kiristoos, Abbaan ulfinaa, akka isin guutummaatti isaa beektanii Hafuura ogummaa fi mu'lataan akka isinii kenuu nand kadhadha. **18** Abdiini inni itti isin waame maal akka ta'e, badhaadhummaa dhaala qulqullootaa ulfina qabeessi maal akka ta'e akka beektanaiif iji qalbii keessanii akka isinii banamu Waaqaan nand kadhadha; **19** akkasumas humni isaa inni nu warra amannu keessatti hojjetu hammam guddaa akka ta'e akka beektanaiif nand kadhadha. Humni sunis akkuma jabina guddaa **20** kan inni ittiin Kiristoosin warra du'an keessaa kaasee samii irratti mirga ofii teessise sana mul'isee dha; **21** isas ol aantummaa, taayitaa, humna, gooftummaa hundaa fi bara ammaa qofa utuu hin ta'in bara dhufuuf jiru keessa illee maqaa kennamu hundaa olitti mirga ofii teessise. (**aiōn g165**) **22** Waaqnis waan hunda miilla isaa jala galche; waldaa kiristaanaatiifis mataa waan hundaa godhee isa kenne; **23** waldaan kiristaanaa dhagna isaa ti; isheenii guutama isaa kan inni waan hunda karaa hundaan guutuu dha.

2 Isin irra daddarbaa keessanii fi cubbuu keessanii duutanii turtaan; **2** kunis isuma isin yeroo jirenya addunyaan kanaattii fi bulchaa mootummaa qilleensaa jechuuni hafuura amma iyuu warra hin ajajanne keessatti hojjetu duukaa buutanitti keessa jiraachaa turtaan dha. (**aiōn g165**) **3** Hundi keenyas yeroo tokko dharraa foon keenya guuttaa, hawwi fi yaada isaa duukaa bu'a isaa gidduu jiraanne. Uumana keenyaanis akkuma warra kaanii dheekkamsa jala ture. **4** Garuu Waaqni araaraan guutame sun sababii jaalala guddaa nuu qabuuf, **5** yeroo nu irra daddarbaa keenyaan duunee turretti illee Kiristoos wajjin jiraattotu

taasise; isinis ayyanaan fayyina argattan. **6** Waaqnis Kiristoos wajjin du'a nu kaase; karaa Kiristoos Yesuuusiniis isa wajjin iddo samii irra nu teessise; **7** innis bara dhufuuf jiru keessa badhaadhummaa ayyanaa isaa kan gitaa hin qabne sana arjummaa karaa Kiristoos Yesuuusini nuuf qabu argisiisuuuf jedhee waan kana godhe. (**aiōn g165**) **8** Isinis ayyanaan karaa amantiitiin fayyitaniirtutti; kunis kennaa Waqaati malee hojji ofii keessanii miti; **9** akka namni tokko iyuu of hin jajneefis kun hojjidhaan miti. **10** Nu hojji harka isaatii; hojji gaarii Waaqni duraan dursee akka nu hojjennuuf qopheesse sana akka hojjennuufis karaa Kiristoos Yesuuusini uumamne. **11** Kanaaf isin warri durumaa dhalootaan Namoota Ormaa taatan akka warra dhagna qabaa harka namaatiin dhagna namaa irratti hojjetamuun, "Nu warra dhagna qabatee dha" ofii jedhan biratti "Warra dhagna hin qabatin" jedhamtanii waamamtan sana yaadadhaa; **12** isin akka yeroo sana Kiristoos irraa cittamii, lammummaa Isra'ael keessaa baaftanii, kakuu waadaatiifis keessumoota taatanii, abdi malee, Waaqa malees addunya keessa turtan yaadadhaa. **13** Amma garuu isin warri yeroo tokko fagoo turtan Kiristoos Yesuuusini dhiiga Kiristoosiin dhi'eefamtaniirtu. **14** Kiristoos nagaa keenyaati; innis dallaa diinummaa kan gargar baasu sana diigee jara lamaanuu tokko godheera; **15** inni foon ofiitiin seera ajajaa fi sirna isaa wajjin diigeera. Kaayyoon isasa jara lamaan keessaa ofuma isatiin nama haaraa tokko uumeeakkasiin nagaa buusudhaan **16** fannoottiin diinummaa isaanii ajeese sanaana lamaan isaanii iyuu dhagna tokko godhe Waaqatti araarse. **17** Innis dhufee isin warra fagoo turtanitti nagaa, warra dhi'o turanittis nagaa lallabe. **18** Nu lamaanuu karaa isaitin Hafuura tokkicha sanaan akka itti Abbaa bira geenyu qabnaati. **19** Kanaafuu isin si'achi saba Waaqaa wajjin lammii fi misesonta warra mana Waaqaa jiraataniiti malee ormaa fi alagoota miti; **20** isin hundee ergamootaa fi rajotaa irratti ijaaramtaniirtu; Kiristoos Yesuuus ofiis isatiit mataa dhagaa goleei ti. **21** Karaa isaaas ijaarsi sun guutuu tokkummaan wal qabatee mana qulqullummaa qulqulluu ta'uuf Gooftaadhaan guddata. **22** Isinis isumaan mana Waaqni Hafuura isatiin keessa jiraatu taatanii tokkummaadhaan ijaaramaa jirtu.

3 Sababii kanaaf ani Phaaawulos isin Namoota Ormaatiif jedhee hidhamaa Kiristoos Yesuu ta'eera. **2** Isin dhugumaan waa'ee hojji ayyanaa Waaqaa kan isiniif jedhamee natti kenname sanaa dhageessaniirtu; **3** kunis akkuma ani kanaan dura gabaabsee isinii barreesetti icciitii mul'ataatiin natti beeksifame. **4** Isin yommuu waan kana dubbiftanitti akka ani waa'ee icciitii Kiristoos beekumsa qabu hubachuu ni dandeessu; **5** icciitii kunis akka amma Hafuuraan ergamootaa fi rajotaa qulquloota Waaqatti mul'ifametti dhaloota kaanitti hin beeksifame. **6** Iccitiitii kunis Namoonni Ormaa karaa wangeelaatiin saba Isra'ael wajjin dhaaltota, isaanuma wajjin dhagna tokko, waadaa Kiristoos Yesuuusini kenname keessatti immoo hirmaattotta ta'u isaanii ti. **7** Anis kennaa ayyanaa Waaqaa kan karaa hojji humna isatiin naa kennameen tajaajilaan wangeela kanaa ta'eera. **8** Ani qulquloota hundaa gad ta'u iyuu akka badhaadhummaa Kiristoos kan qoramee bira hin ga'amne sana Namoota Ormaatti lallabuuf ayyaanni kun naa kennameera; **9** akkasumas icciitii bara dheeraaf Waaqa waan hunda uumeen dhokfamee ture kun maal akka ta'e ani namoota hundaa akka ibsuuf. (**aiōn g165**) **10** Kaayyoon isasa akka ogummaan Waaqaa inni dachaa hedduu qabu sun amma karaa waldaa kiristaanaatiin bulchitootaa fi abbootii taayitaa kanneen samii irra jiranitti beeksifamuuf; **11** kunis akkuma kaayyoo isaa kan bara baraa kan inni karaa Gooftaa keenya Yesuuus Kiristoosiin raawwate sanaatti ture. (**aiōn**

g165) 12 Nus isaan, amantii isa irratti qabnuun, ija jabinaa fi amanachuduhaan Waaqatti dhi'aachuu dandeenyaa. **13** Kanaafuu sababii ani isiniif dhiphachaa jiruuf jettanii akka abdii hin kutanne isin kadhadha; dhiphachuu koo ulfinuma keessan. **14** Sababii kanaaf ani fiuula Abbaa durattu nan jilbenfadha; **15** maatiin issa warri samii irraa fi warri lafa irraa hundinuu maqaanisaanii Isa isirraa argatu. **16** Inni akkuma badhaadhummaa ulfina isatti karaa Hafuura isatiin namummaa keessan kan keessaa humnaan akka cimsuuf nan kadhadha; **17** akka Kiristoosis karaa amantiitiin garaa keessan keessa jiraatuuf nan kadhadha. Akka isin hidda gad fageeffattanii jaalalaan dhaabattaniifis nan kadhadha; **18** isinis jaalallii Kiristoos hammam akka bal'atu, hammam akka dheeratu, hammam akka ol fagaatuu fi hammam akka gad fagaatu qulqulloota hunda wajjin hubachuudhaaf akka humna qabaattaniif, **19** akka guutamaa Waaqaa hundinaa guutamtaniifis jaalala Kiristoos kan beekumsaa ol ta'e sana akka beektaniiif nan kadhadha. **20** Waqaqa isaa humna isaa kan nu keessatti hoijetu sanaana hamma nu kadhanuu yookaan hamma nu yaadnu hundumaa olitti akka malee hojjechuu danda'u sanaaf, **21** waldaa kiristaanaa keessatti, dhaloota hunda keessattis karaa Kiristoos Yesuusiin bara baraa hamma bara baraatti ulfinni isaaftaa haa ta'u! Ameen. (aiōn g165)

4 Kanaafuu ani kan Gooftaaf jedhee hidhame, isin waamicha itti waamamtan sanaaf akka malutti akka jiraattan isin nan kadhadha. **2** Guutumaan guutuutti gad of qabaa; garraamota ta'aa; obsa qabaadhaa; jaalalaanis wal danda'aa. **3** Hidhaha nagaatiin tokkummaa Hafuuraa eeguuif carraaqaa. **4** Akkuma yeroo waamamtanitti gara abdii tokkootti waamamtan sana, dhagna tokkoo fi Hafuura tokkotu jira; **5** Gooftaa tokko, amantii tokkoo fi cuuphaa tokkotu jira; **6** Waqaqa fi Abbaan waan hundaa, inni waan hundaa ol ta'e, kan waan hunda keessatti hoijetu fi kan waan hunda keessa jiru tokkichatu jira. **7** Garuu akkuma safara kennaa Kiristoositti tokkoo tokkoo keenyaaf ayyaaniim kennameera. **8** Kanaafuu, "Inni yommuu ol gubbaa ba'etti, boojuu booji'e; namootaa fis kennaa kenne" jedha. **9** Egaa, "Inni ol ba'e" jechuu isaa dhidhima lafaatii gad bu'e jechuu malee maal jechuu isaa ti? **10** Inni gad bu'e sun isuma waan hunda guutuuf jedhee samiwwan hundaa olitti ol ba'ee dha. **11** Innis namoota tokko tokko ergamoota, kaan raajota, kaan lallabdoota wangeelaa, kaan immoo tiksootaa fi barsiistota taasisee kenne; **12** waan kanas akka dhagni Kiristoos ijaramuuif qulqulloota hujji tajaajilaatiif qophessuuf jedhee godhe; **13** kunis waan hamma hundi keenya tokkummaa amantiiti fi tokkummaa ilma Waaqaa beekuu bira geenyutti, akka guddanee sadarkaa guutama Kiristoos bira ga'uudhaan namoota bilchaato tuanuu. **14** Egaa nu si'achi duraa duubtad dadarbatamaa bubblee barsiisa gosa hundaatiin, haxxummaa fi jal'in marri gowwoomsitootaatiin asii fi achi oofamaa daa'imman hin taanu. **15** Qooda kanaa jaalalaan dhugaa dubbachaa gara isa mataa ta'e sanaatti waan hundaan ni guddanna; innis Kiristoos. **16** Isumaanis kutaaleen dhagnaa guutuun ribuu walitti isaan qabuunid hidhamaniiru; yommuu kutaaleen dhagnaa sun hundi hujji isaanii hoijetanittis dhagni sun jaalalaan guddatee of ijaara. **17** Kanaafuu ani waan kana isinitti naan hima; maqaan Gooftaatiinis jabeessee isinitti naan dubbadha; isin si'achi akka Namoonni Ormaa warri yaadni isaanii faayidaa hin qabne sun jiraatanitti hin jiraatinaa. **18** Sababii mata jabinna isaaniiitinis waan wallaaluumaan isaan keessa jiruuf hubannaan isaanii dukkanoeffameera; jirenya Waaqaa keessaa ba'aniru. **19** Isaanis waan qalbiin isaanii hadoodeef hamma xuraa'ummaa gosa hundaa keessa galanitti sassattummaan guutaman. **20** Isin garuu akkasitti Kiristoosin hin barre; **21**

isin dhugumaan akkuma dhugaa Yesuus keessa jiru sanaatti waa'ee Kiristoos dhageessanii isumaanis barsiifamtaniirtu. **22** Haala jirenya keessan kan durii, eeyummaa keessan moofaa hawwii gowwoomsaa isatiin xuraa'e sana dhabamsiisa; **23** hafuura yaada keessanitiinis haaromfamaa; **24** namummaa haaraa isaa qajeelummaa fi qulqullina dhugaatiin fakkeenya Waaqaatiin uumame sana uffadhaa. **25** Kanaafuu waan nu hundi miseensa walii taaneef tokkoon tokkoon keessan soba of keessaa baastanii ollea keessanitti dhugaa dubbachuu qabdu. **26** "Aaraa malee cubbuu hin hoijetinaa;" utuma aartanii jirtaniis aduu hin lixin; **27** diiyaabiloosiifis carraa hin kenninaa. **28** Namni kanaan dura hataa ture si'achi hin hatin; qooda kanaa akka warra rakkataan gargaaruu danda'uuf harkuma ofii isatiin waan faayidaa qabu haa hoijetu. **29** Waan nama ijaaruuf gargaaru, akkuma barbaachisaa ta'ettis waan warra dhaggeeffattaniif ayyaaniim kennu malee dubbiin hamaa tokko iyuu afaan keessanii hin ba'in. **30** Hafuura Qulqulluu Waaqaa kin guyyaa furamaatiif ittiin chaappeffamtan sana hin gaddisiisinaa. **31** Hadhaa'ummaan, dheekkamsii fi aariin, wacnii fi maqaan nama balleessuu hundinuu hammina hundumaa wajjin isin irraa haa fagaatu. **32** Akkuma Waaqni karaa Kiristoosiin dhififamaa isinii godhe sana, isinis dhiififamaa walii godhaa; walii na'aa; garaas walii laafaa.

5 Kanaaf akkuma ijoolee jaallatamootti fakkeenya Waaqaa duukaa bu'aa; **2** akkuma Kiristoos nu jaallatee nuufis jedhee akka aarsaa fi qalma urga'a utti Waaqaaf of kenne sana isinis jaalalaan deddeebii'aa. **3** Garuu waa'een halalummaa yookaan xuraa'ummaa gosa kamii iyuu yookaan waa'een doqnummaa gidduu keessanitti hin dhaga amin; wanni akkasii qulqulloota Waaqaa biratti hin barbaachisutti. **4** Galateeffachuu malee haasaan qaanii yookaan dubbiin gowwummaa kan faayidaa hin qabne yookaan qoosaan namatti hin tolle isin gidduu hin jiraatin. **5** Halaleen yookaan xuraa'aan yookaan sassattuun jechuunis kan Waaqa tolfamaa waaqeffatu mootummaa Kiristoosii fi kan Waaqaa keessaa akka dhaala tokko illee hin qabne beekaa. **6** Namni tokko iyuu dubbiif faayidaa hin qabneen isin hin gowwoomsin; sababii waan akkanaatiif dheekkamsi Waaqaa warra hin ajajamnetti ni dhufaati. **7** Kanaafuu isin waan isaan hoijetan keessatti hin hirmaatinaa. **8** Isin dur dukkana turtaniitii; amma garuu Gooftaadhaan ifa taataniirtu. Akka jjoolee ifaatti jiraadhaa; **9** iji ifaa gaarummaa, qajeelummaa fi dhugaa hunda keessatti argamaati; **10** waan Gooftaa gammachiisu qoradhaa bira ga'aa. **11** Hujji dukkanaa kan ija hin qabne saaxilaa malee irratti hin hirmaatinaa. **12** Waan isaan icciitii hoijetan dubbachuu iyuu qaaniidhaatii. **13** Wanni ifni sun saaxiluundinuu garuu ni mul'ata; **14** kanaafis, "Ati yaa isa raft, dammaqi; warra du'an keessaa ka'i; Kiristoos siif ibrasatiif" jedhameera. **15** Egaa isin akkamitti akka jiraattan jabeessaa of eeggadhaal Akka ogeeyyiitti jiraadhaa malee akka warra ogeeyyiitii hin ta'initti hin jiraatinaa; **16** waan guyyonni kunneen hamoo ta'anifi baricha furaa. **17** Kanaafuu fedhiin Gooftaa maal akka ta'e hubadhaa malee gowwaa hin ta'inaa. **18** Daadhi wayiniitii hin machaa'inaa; kun jirenya gad dhiisitti geessaati. Qooda kanaa Hafuuraan guutamaa; **19** faarfannaadhaan, weedduu galataatiif fi faarfanna Hafuuraatiin wal jalaab qabaa. Garaa keessatti Gooftaaf faarfadhaati muuziqaa dhageessisa; **20** yeroo hundaa waan hundaaf maqaan Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosiin Waaqa Abbaa galateeffadhaa. **21** Sodaa Kiristoosif qabdaniin walii ajajamaa. **22** Yaa niitota, akkuma Gooftaaf ajajamtanitti dhirsoota keessaniiif ajajamaa. **23** Akkuma Kiristoos waldaa kiristaanaatiif mataa ta'e sana dhirsi niitif mataadhaatii; Kiristoos Fayysisa

waldaa kiristaanaa ti; waldaan kiristaanaa immoo dhagna isaa ti. **24** Egaa akkuma waldaan kiristaanaa Kiristoosiif ajajamtu, niitomis waan hundaan dhirsoota isaaniittif haa ajajaman. **25** Yaa dhirsoota, akkuma Kiristoos waldaa kiristaanaa jaallatee isheef of kenne sana isinis niitota keessan jaalladhaa; **26** innis karaa dubbiisisaatiin bishaanihi ishee dhiqee qulleesee akka isheen qulqullu taatuuf, **27** waldaa kiristaanaa ulfina qabeetti, mudaa yookaan suntuura yookaan waanakkanaa tokko illee hin qabnee garuu qulqulloftuu mudaa hin qabne godhee ofitti ishee dhi'eessuuf waan kana godhe. **28** Akkasuma immoo dhirsoonni niitota isaanii akkuma dhagna ofii isaaniitti jaallachuu qabu. Namni niitii ofii jaallatu of jaallata. **29** Akkuma Kiristoos waldaa kiristaanaatiif godhu sana namni kam iyuu foon ofii ni soora; ni kunuunsas malee foon ofii hin jibbu; **30** nu kutaaLEE dhagna isaatti. **31** "Sababii kanaaf namni abbaa fi haadha isaa dhiisee niitii isatta ni maxxana; lamaan isanii iyuu foon tokko ni ta'u." **32** Kun icciitii guddaa dha; ani garuu waa'ee Kiristoosii fi waa'ee waldaa kiristaanaa dubbadha. **33** Ta'uus isin keessaa tokkoon tokkoon namsaa akkuma of jaallatutti niitii ofii haa jaallatu; niitinis dhirsa ofii haa kabajju.

6 Yaa ijolle, Gooftaa jedhaatii abbootii fi haadhota keessaniif ajajamaa; kun qajeeleadaatii. **2** Ajajni jalqabaa kan waadaa qabu, "Abbaa keetii fi haadha keetif ulfina kenni" jedha; **3** kunis, "Akka sitti toluu fi akka lafa irra bara dheeraa jiraattuuf." **4** Yaa abbootii, isinis ijoollee keessan barsiisaa fi gorsa Gooftaa tiin guddisaas malee hin aarsinaa. **5** Yaa garboota, akkuma Kiristoosiif ajajamtantii kabajaa fi sodaadhaan, garaa qulqullunis gooftota keessan warra addunyaa kanaatiif ajajamaa. **6** Yeroo iji isaanii isin argutti isaan biratti fudhatama argachuu qofaaf utuu hin ta'in garaa guutuun fedhii Waaqaa raawwachaa akka garboota Kiristoositti isaaniif ajajamaa. **7** Akka waan nama tajaajiltaniitti utuu hin ta'in akka waan Gooftaa tajaajiltaniitti garaa guutuun hojedhaha; **8** sababiin isaa isin akka Gooftaan tokkoon tokkoon namaatiif garbas ta'u yookaan birmaduu, waan gaarii inni hojjetu kumiif iyuu gatii kennu ni beektu. **9** Yaa gooftota, isinis garboota keessaniif akkasuma godhaa. Isin akka inni isaanii fi isiniif Gooftaa ta'e sun samii irra jiruu fi akka nama wal caalchisuunis isa bira hin jirre waan beektanifiisaan hin doorsisinaa. **10** Kanaa achi Gooftaa fi humna isaa jabaa sanaan cimaa. **11** Haxxummaa diiyaabiloosiin akka mormuu dandeessaniif mi'a lolaa kan Waaqaa guutuu hidhadhaha. **12** Wal'aansoon keenya bulchitoota wajjin, abbootii taayitaa wajjin, humnoota addunyaa dukkanaa kanaa fi humnoota hafuura hamaa iddo samii keessa jiruu wajjin malee foonii fi dhiiga wajjin mitii. **(aiōn g165)** **13** Kanaafuu akka yommuu guyyaan hamaa sun dhuftuti obsaan dhaabachuu dandeessaniif, waan kana hunda gochuunis akka jabaattanii dhaabattaniiif mi'a lolaa kan Waaqaa guutuu hidhadhaha. **14** Egaa mudhii keessan dhugaan hidhadhasti, qomee sibiilaan kan qajeelummaas uffadhaatii jabaadhaa dhaabadhaa; **15** qophaa'ummaa wangeela nagaa akka kopheetti miilla keessanitti kaa'adhaa dhaabadhaa. **16** Kana hundumaa irrattis gaachana amantii kan xiyya boba'aa hamaa sanaa hunda ittiin dhaamsuu dandeessan qabadhaa. **17** Qoobii sibiilaan kan fayyinaa kaa'adhaa; goraadee Hafuuraas qabadhaa; innis dubbiisisaatiin Waaqaa ti. **18** Kadhnanaa fi waammata gosa hunda keessatti yeroo hunda Hafuuraan kadhadhaha. Kanas yaadatti qabachaa yeroo hunda dammaqaatii qulqulloota hunda jabaadhaa kadhadhaha. **19** Yommuu afaan saaqqadhu hunda ija jabinaan icciitii wangeelaa akkan beeksisuuf dubbiis akka naa kennamu anaafis kadhadhaha; **20** wangeelli kunis isuma ani isaaaf jedhee ergamaa ta'ee foncaan hidhamee dha. Isin akka

ani akkuma narraa eegamutti sodaa malee isa lallabuu danda'uuf nasa kadhadhaha. **21** Xikiqoos obboleessi jaallatamaan, Gooftattis tajaajilaan amanamaan haala ani keessa jiruu fi maal akka ani hojjechaa jiru akka beektanifi waan hundumaa isinitti hima. **22** Anis akka isin haala nu keessa jiruu beektanifi fi akka inni isin jajjabeessuuf, waanuma kanaaf jedhee ani gara keessanitti isa ergeera. **23** Waaqa Abbaa fi Yesuus Kiristoos Gooftaa irraa nagaan, jaalallis amantii wajjin obboloota hundaaf haa ta'u. **24** Warra jaalala hin badneen Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosin jaallatan hundaaf ayaanni haa ta'u.

Fiiiphisiyuus

1 Phaawulosii fi Xiomotewos tajaajiltoota Kiristoos Yesuus irraa, Gara warra karaa Kiristoos Yesuusiin qulqulloota ta'an kanneen Phaphaaasotaa fi daaqonoota wajjin Filiphisiyuus keessa jiraatan hundaatti: **2** Abbaa keenya Waqaqa fi Yesuus Kiristoos Gooftaa biraa ayyaanii fi nagaan isiniif haa ta'u. **3** Ani yeroo isin yaadadhun hunda Waaqa koo nan galateeffadha. **4** Ani kadhannaan hunda keessaniiif kadhadhu keessatti yeroo hunda gammachuun nan kadhadha; **5** isin guyyaa jalqabatii hamma ammaatti wangeela lallabuu keessatti hirmaattaniirttuiti; **6** inni hojji gaarri isin keessatti jalqabe sun hamma guyyaa Kiristoos Yesuusitti akka raawwatuun nan amana. **7** Waan isin garaa koo keessa jirtanifi an iwa'ee hunda keessaniiif akkanatti yaaduun koo anaaf sirrii dha; hidhamuu koo keessatti ta'u yookaan wangeelaaf falmuu kootii fi akka wangeelli cimee dhaabatu gochuu koo keessatti hundi keessan na wajjin ayyana Waqaqa keessatti hirmaatuutii. **8** Akka ani jaalala Kiristoos Yesuusiin hammam hunda keessan yaadu Waqaqayyo dhuga baatu koo ti. **9** Kadhannaan koo kanaa dha: kunis akka jaalalli keessan beekumsaa fi hubannaa hundaan ittuma fufee baay'atu, **10** akka isin isa waan hundumaa caalu addaan baftanii beekuu dandeessanii fi akka isin hamma guyyaa Kiristoosittis qulqulloota fi warra mudaa hin qabne taatanifi, **11** akka ulfinaa fi galata Waqaatiifis iji qajeelinaa kan karaa Yesuus Kiristoosittis argamuun guutamaniif. **12** Yaa obboloota, wanti narra ga'e kun dhugumaan wangeela babal'isuuf gargaaruu isaa akka beektan nan barbaada. **13** Kanaanis Kiristoosif jedhee hidhamuuun koo guutummaa masaraatii fi namoota kaan hunda biratti beekameera. **14** Sababii ani hidhameefis obboloota keessaa garri caalaan Gooftaa amanatanii, dubbi Waaqaq sodaa malee dubbachuu ija jabina guddaa argataniiru. **15** Namoonni tokko tokko dhugumaan weennoo fi morkiidaan Kiristoosin lallabu; warri kaan garuu yaada gaariidhaan lallabu. **16** Warri yaada gaariidhaan lallabun kunneen, akka ani wangeelaaf falmuuf jedhee as kaa'ame beekanii jaalalaan lallabu. **17** Warri weennoo fi morkiidaan lallabun immoo uttu garaa qulqulloon hin ta'in, mana hidhaa keessatti rakkina natti cimsuuf jedhanii fedhii ofittummaati Kiristoosin lallabu. **18** Yoos wanni kun maal qaba ree? Wanni barbaachisaan fakkeessuuniis ta'u yookaan dhugaan karaa kam iyyuu Kiristoos lallabamuun isaa ti. Sababii kanaaf ani akka malee nan gammada. Eeyyee ani ittuma fufee nan gammada; **19** akka wanni narra ga'e kun karaa kadhannaan keessaniiif fi karaa gargaarsa Hafuura Yesuus Kiristoosin gara furamaatti naa geeddaramuun beekaatti. **20** Ani akkuma yeroo kaanii ammas jireenyaniis ta'u yookaan du'aan ija jabinaan dubbachuuun koo akka Kiristoos dhagna koo keessatti ulfinaa argatuuf malee karaa kamin iyyuu akka hin qaanoofneef baay'isee nan hawa; nan abdadhas. **21** Anaaf jiraachuuun Kiristoos; du'unis bu'a dha. **22** Ani yoo fooniin jiraadheun kaa anaaf hojji bu'a qabeessa; garuu maalan filadha? Ani hin beeku! **23** Ani yaada kana lamaan gidduutti rarra'eera; ani deemeet Kiristoos wajjin jiraachuuun nan hawa; kun waan hunda calaalati; **24** isiniif garuu fooniin turuun koo calaas barbaachisaan dha. **25** Anis kana amanadhee akka isin amantiin guddattanii fi akka isin gammaddaniif hunda keessan bira akka turu, isin wajjinis akka jiraadhu beeka. **26** Kunis ani ammas isin biratti argamuun kootiin of jajuun isin Kiristoos Yesuusitti qabdan sababii kootiin akka baay'atuuf. **27** Waan fedhe iyyuu ta'u akka wangeela Kiristoosif malutti jiraadhaa. Yoos ani dhufee isin arguunis ta'u yookaan fagoo taa'ee waa'ee keessan dhaga'uu qofaan, akka isin amantiin

wangeelaatiif jettanii akkuma nama tokkootti tattaaffachuuun hafuura tokkoon jabaattanii dhaabattan nan beeka. **28** Isin waanuma tokkoon illee mormitoota keessanii hin raafaminaa. Kun isaaifiif mallattoo badiisaatii ti; isiniif immoo mallattoo fayyinaii ti; kunis hojji Waqaqa ti. **29** Isin akka Kiristoositti amantant qofa utuu hin ta'in akka isaaaf jettanii dhiphattaniiifis kun isaaaf jechaa isiniif kennameeraati; **30** kunis wal'aansoo ani keessa ture isa argitan sanaa fi isa ani amma iyyuu keessa jiru kan dhageessan kana keessa darbuutti waan jirtanifiif dha.

2 Kanaafuu gorsa Kiristoosiin qabdan kam iyyuu taanaan, jaalalaan wal jajjabeessuu kam iyyuu taanaan, tokkummaa Hafuura kam iyyuu taanaan, araaraa fi gara laafina kam iyyuu taanaan, **2** gammachuu koo naa guuttaa; yaadaan tokko ta'a; jaalala tokko qabaadhaa; hafuura fi kaayyoon tokko ta'a. **3** Isin gad of qabuudhaan akka waan warri kaan isin caalaniitti ilalaala malee fedhii ofittummaati yookaan of tuulummaatiin waanuma tokko illee hin hoijetinaa. **4** Tokkoon tokkoon keessan waan warra kaaniifis ta'u malee waan isin qofaa ta'u hin ilaalinnaa. **5** Yaadni Kiristoos Yesuus keessa ture sun, isin keessas haa jiraatu. **6** Inni utuma bifaa Waqaatiin jiruu, wal qixummaa Waaqa wajjin qabu akka waan irraa fudhatameetti hin lakkofne; **7** qooda kanaa inni bifaa garbaa uffatee fakkaattii namaa fudhachuudhaan duwwaa of godhe. **8** Bifa namaa uffatee argamuudhaanis, gad of deebise; du'aaf jechuunis du'a fannoo irraatiif iyyuu ni ajajame! **9** Kanaafuu Waqaani akka malee ol isaa qabe; maqaa maqaa hunda caalus isaaftuun. **10** Kunis akka jilbi hundinuu samii fi lafa irratti, lafa jalattis, maqaa Yesuusif jilbeefatuuf. **11** Akka arrabni hundinuu ulfina Waqaq Abbaatiif jedhee Yesuus Kiristoos Gooftaa ta'u isaa dhugaa ba'uuf. **12** Kanaafuu yaa jaallatamoo, akkuma yeroo hunda ajamatian sana, yeroo ani isin bira jiru qofa utuu hin ta'in amma yeroo ani isin bira hin jirretti caalchisatii sodaa fi hollannaan fayyina keessan fiixaan baasuu itti fufaa; **13** akkuma kaayyoo isaa gaarii sanaatti fedhuu fi hoijechuu isin keessatti kan raawwatu Waqaatiif. **14** Waan hunda guungummii fi falmii malee hojjedhaa; **15** kunis akka isin dhaloota micciiramaa fi jal'aana kana gidduutti akkuma ifaa addunyaa keessatti ibsitanifi, akka warra mudaa hin qabne fi qulqullaa'oo, ijoolee Waaqa warra yakka hin qabnes taatanifi, **16** yoo isin dubbi jireenyaa jabeessitaniiif qabattan an akkasumaan akka hin fiigii yookaan akkasumaan akka hin dadhabin guyyaa Kiristoosittis of jajuun nan danda'a. **17** Ani utuu aarsaa fi tajaajila amantiin keessaniiif irratti akka dhibaayyuutti dhangalaafamee iyyuu nan gammada; hunda keessan wajjinis nan gammada. **18** Kanaafuu isinis na wajjin gammaduu fi ililchuu qabdu. **19** Ani oduu waa'ee keessaniiif dhaga'ee gammaduuuf, akka ani dafee Xiomotewosin gara keessaniiif erguu danda'u Gooftaa Yesuusin nan abdadha. **20** Ani nama biraa kan akka isaa waa'ee keessan garaa qulqulloon yaadu tokko illee hin qabu. **21** Sababiin isisas warri kaan hundi uttu fedhii Yesuus Kiristoosif hin ta'in fedhii mataa isaaftiif yaduutti. **22** Xiomotewos garuu akkuma ilmi abbaa isaa tajaajilutti hojji wangeela keessan na wajjin tajaajiluu isaa akka of mirkaneesse isinuu beektu. **23** Kanaaf ani akkuma haala koo hubadheen isa erguu nan abdadha. **24** Ani mataan koo iyyuu dafee dhufuuf Gooftaa nan amanadha. **25** Ani garuu obboleessa koo Ephafroodiixuu hojjetaa hidhata koo ta'e fi looltuu hidhata koo ta'e, ergamaa keessan kan isin akka inni waan na barbaachisuun na tajaajiluu ergitan sana deebisee gara keessan erguuun barbaachisaan nati fakkaata. **26** Inni hunda keessan yaadaati; isin akka inni dhukkubsatee ture waan dhageessaniiifis dhiphachaa jira. **27** Inni dhugumaan dhukkubsatee du'u ga'e ture. Waqaani garuu

isa maareera; utuu isa qofa hin ta'in akka gaddi gadda irratti natti hin dabalamneef anas baraareera. **28** Kanaafuu isin akka yommuu lammata isa argitanitti gammaddanii fi akka yaaddoon koos naa salphatuuf dafee gara keessanitti isa erguu guddaa nan hawwa. **29** Isinis Gooftaadhaan gammachuu guddaa isa simadhaa; namoota akkasiis kabajaa; **30** inni gargaarsa isin naa kennuu hin danda'in naa kennuuf, jireenya isaa illee dabarsee kennuu, hojji Kiristoosiif jedhee du'u iyuu ga'ee tureetii.

3 Dhuma irrattis yaa obboloota ko, Gooftatti gammadaal Ani waanuma kanaan duraa irra deebee'ee isinii barreeessunnaa hin dhibu; kun isiniif eegumsa. **2** Saroota irraa of eeggadhaa; namoota hammina hoijetan irraa of eeggadhaa; dhagna qabaa sobaa irraas of eeggadhaa. **3** Sababiin isaa nu warri Hafuura Waqaatiin waaqeffannu, warri Kiristoos Yesuusiin of jajnuu fi warri foon hin amananne dhagna qabanneerraatii; **4** ta'us ani matalaan koo amanachuu akkanaatiif sababii qaba. Namni biraan kam iyuu foon amanachuuf waan sababii qabu yoo of se'e, ani immoo isa caalaab qaba: **5** Ani dhaladheeyuyaa saddeettafaattin dhagna qabdhe; sanyii Israa'el keessaas gosa Beniyaam irraa dhaladhe; warra Ibrootaa keessaas Ibricha tokko dha; akka seeraattis ani Fariisota keessaa tokko dha; **6** waa'ee hinaaffaa, ani waldaa kiristaanaa ari'achaan ture; waa'ee qajeelummaa seera eeguu argamuus ani mudaa hin qabu ture. **7** Garuu waan na fayyadaa ture amma Kiristoosiif jedhee akka waan gatii hin qabneetti nan ilaala. **8** Dhugumaanuu sababii Gooftaa koo Kiristoos Yesuus isin waan hundumaa caulu sana beekuitiif ani waan hundumaa akka waan gatii hin qabneetti nan ilaala. Ani isaaaf jedhee waan hundumaa dhabeer; Kiristoosin argachuufis waan hundumaa akka kosiitti nan ilaala; **9** kunis qajeelummaa mataa koo kan seera eeguu argamu utuu hin ta'in qajeelummaa Kiristoositti amanuu argamu jechuunis akka ani qajeelummaa Waqaabira amantiidhaan dhufu qabaadhee isaa keessa jiraadhuuf. **10** Ani Kiristoosii fi humna du'a ka'u isaa beekuu, dhiphina isaa keessatti hirmaachuu fi du'a isaaatiinis isaa fakkaachuu nan barbaada; **11** akkasiiniis ani du'a ka'u warra du'anii argachuu nan danda'a. **12** Kiristoos Yesuus waan kan ofii isaa na godhateef anis waan kana harkatti galfachuuuf nan fiiga jechuudha malee waan kana hunda argadheera yookaan nama hir'ina hin qabne ta'eera jechuu miti. **13** Yaa obboloota, ani akka waan harkatti isa galfadheetti hin ilaalu. Waan tokko garuu nan godha: Waan na duuba jiru irraaafadhee gara waan fuula koo dura jiruutti nan hiixadha; **14** badhaasa Waaqni Kiristoos Yesuusiin ol samiitti itti na waame sana argachuuuf gara kaayyoo sanaatti nan fiiga. **15** Nu warri bilchaatoon hundinuu waan akkanaa haa yaadnu. Yoo waan tokko tokko irratti yaada garaa garaa qabaattan garuu kanas Waqqni isiniif ibsa. **16** Ta'us waanuma kanaan dura irra geenyne sanaan haa jiraannu. **17** Yaa obboloota, fakkeenya koo duukaa bu'uudhaan warra kaaniin tokko ta'a; warra fakkeenya nu isiniif kennineen jiraatanis hubadhaa. **18** Akkuma ani yeroo hedduu isinitti himee fi akkuma ani amma illee imimmaaniin iyuu isinitti himu, namoonni baay'een diinota fannoo Kiristoos ta'anii jiraatuutii. **19** Dhumni isaanii badiisa; Waqqni isaanii garaa isaanii ti; ulfinni isaanii salphina isaanii. Yaadni isaanii waanuma lafaa irratti hundeeffama. **20** Nu garuu biyyi keenya samii irra. Fayyisaan achii dhufu, Gooftaa Yesuus Kiristoos eegganna; **21** innis humna waan hunda of jala galfachuu isaa daneessisu sanaan akka dhagni keenya inni dadhabaan dhagna isaa ulfina qabeessa sana fakkaatuuf dhagna keenya ni geeddaa.

4 Kanaafuu yaa obboloota ko, isin warri ani jaalladhuu fi warri ani yaadu, warri gammachuu kootii fi gonfoo koos taatan, yaa michoota ko, aksanatti Gooftatti jabaadhaa dhaabahdaal! **2** Ani akka isaan Gooftaadhaan yaada tokko qabaataniif Ewoodiyaanin nan kadhadha; Sinxiikenan nan kadhadha. **3** Yaa hidhista dhugaa, dubartoonni kuneen Qaleeminxoosii fi warra na wajjin hoijetan kanneen maqaanisaanii kitaaba jireenya keessatti barreffame kaan wajjin waan hojji wangeela keessatti na wajjin dadhabaniif akka ati isaan gargaartuuf sin kadhadha. **4** Isin yeroo hunda Gooftatti gammadaa. Ammas ani irra deebe'ee nan jedha, gammadaa! **5** Garraamumimaan keessan nama hundumaa biratti haa beekamu. Gooftaan dhi'oo jira. **6** Waan hundumaa keessatti Waqaq kadhachuu fi waammataan, galata wajjinis gaaffii keessan Waqaqtii dhi'eeffadhaa malee waan tokko illee hin yaadda'inaa. **7** Nagaan Waqaqaa kan hubannaa hunduda ol ta'e sun karaa Kiristoos Yesuusiin qalbii fi yaada keessan ni eega. **8** Dhuma irrattis yaa obboloota, wanni dhugaa ta'e kam iyuu, wanni ulfina qabeessa ta'e kam iyuu, wanni qajeelaa ta'e kam iyuu, wanni qulqulluu ta'e kam iyuu, wanni jaallatamaa ta'e kam iyuu, wanni gurra namaatti tolu kam iyuu, wanni gaarrii ta'e yookaan galateeffamaa ta'e kam iyuu yoo jiraate isin waan akkanaa yaadaa. **9** Isin waan narraa barattan yookaan narraa argattan yookaan narraa dhageessan yookaan narratti argitan hunda isinis akkasuma godhaa. Waqqni nagaa isin wajjin ni ta'a. **10** Sababii isin dhuma irratti deebitanii naa yaaduu jalqabdaniiif ani Gooftatti baay'ee naan gammada. Dhugumaanuu carraa ittiin argisiiftan dhabdaniiti malee isin durumauu naa yaadda turtan. **11** Ani waan waa dhabeef akkana jechaa hin jiru; haala kam iyuu keessatti na ga'a jechuu baradheerati. **12** Ani dhabuu maal akka ta'e beeka; baay'ee qabaachuunis maal akka ta'e nan beeka. Haala kam iyuu keessatti, waan hunda keessatti icciitii quuifutii fi beela'u, baay'ee qabaachutii fi dhabuu baradheera. **13** Ani isa humna naa kennu sanaan waan hunda gochuu nan danda'a. **14** Haa ta'u malee rakkina koo keessatti hirmaachuu keessan waan gaarrii gochuu keessan ture. **15** Kana malees isin warri Filiphisiyuus akkuma beektan, jalqabatti yeroo ani wangeela isinitti lallabetti, yeroo ani Maqedoniyaadhaa ka'etti isin qofa malee waldaan kiristaanaa tokko iyuu waa ee kennuu fi fudhachuu keessatti na wajjin hin hirmaanne. **16** Yeroo ani Tasaloniiqee turetti illee yommuu ani rakkadhetti isin yeroo tokko ol gargaarsa naaf ergitaniituti. **17** Kunis akka bu'aan isiniif baay'atu barbaadeen malee ani kennaa keessan barbaadee miti. **18** Ani kaffaltii giutuu argadheera caalaa iyuu qabaadheera; kennaa isin ergitanis Ephaproodiiux harkaa fudhadhee hamma na ga'u argadheera. Kunis kennaa urgaa'aa fi qalma fudhatamaa Waqqna gammachiisuu dha. **19** Waqqni koos akkuma badhaadhummaa isaa ulfina qabeessa sanaatti waan isin barbaachisu hunda Kiristoos Yesuusiin isiniif giuta. **20** Waqaq keenya fi Abbaa keenyaaf bara baraa hamma bara baraatti ulfinni haa ta'u. Ameen. (aiōn g165) **21** Kiristoos Yesuusiin qulqulloota hundatti nagaa naa himaa. Obboloonni na wajjin jiranis nagaa isiniif dhaamu. **22** Qulqullooni hundinuu, keessummattuu warri mana Qeesaarii jiraatan nagaa isiniif dhaamu. **23** Ayyaamni Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos hafuu keessan wajjin haa ta'u. Ameen.

Qolosaayis

1 Phaaawulos isa fedhii Waaqaatiin ergamaa Kiristoos Yesuus ta'ee fi obboleessa keenya Xiomotewos irraa, **2** Gara qulqulloota, obboloota Kiristoosiin amanamoo ta'an kanneen Qolosaayis jiraataniit: Abbaa keenya Waaqa biraa ayyaannii fi nagaan isiniif haa ta'u. **3** Nu yommuu isiniif kadhanutti Waaqa, Abbaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos yeroo hunda ni galateeffanna; **4** amantiis isin Kiristoos Yesuusitti qabdani fi jaalala isin qulqulloota hundaaf qabdan sana dhageenyerraati; **5** kunis sababii abdii samii keessatti isinii kuufame sanaatiif; isin waa'ee abdii kanaa duraanuu dubbiid dhugaa, wangeela keessatti dhageessaniirtu; **6** wangeelli kunis isin bira ga'eera. Wangeelli kunis gaafa isin isa dhageessanii dhugumaan ayyaana Waaqaa hubattanii jalqabbee akkuma isin gidduutti hojjechaa ture sana addunyaa guutuu keessattis ija naqachaa fi guddachaa jira. **7** Kanas tajaajilaa jaallatamaa hidhata keenya ta'e Ephaafiraa irraa barattaniirtu; innis Kiristoosiif tajaajilaa amanamaa ta'ee iddo keennaan kan bu'ee dha; **8** inni waa'ee jaalala keessan kan Hafuurri isinii kennee sanaas nutti himeera. **9** Sababii kanaaf nu gaafa waa'ee keessan dhageenyee jalqabnee isinii kadhachuu fi akka Waaqni karaa ogummaati fi hubannah hafurraa hundaan beekumsa fedhii isatiin isin guutu kadhachuu hin dhiifne. **10** Kunis akka isin hojji gaarri hundaan ija naqachaa, Waaqa beekuudhaanis guddachaa, jireenyaa Gooftaa maluu fi kan karaa hundaan issa gammachiisu jiraattanii; **11** isinis jajjabinaa fi obsa guddaa akka qabaattanii, akkuma aangoo isaa ulfina qabeessa sanaatti humnaa hundaan jabaachaa, gammadaas. **12** Waaqa Abbaa kan akka isin mootummaa ifaa keessatti qulqulloota wajjin dhaala keessatti hirmaattan isin daneessise sana galateeffadhaa. **13** Inni taayitaa dukkanaa jalaa nu baasee gara mootummaa ilma inni jaallatuutti nu dabarseeraati; **14** nus isumaan furama, jechuunis dhiifama cubbuu arganneerra. **15** Inni fakkaattii Waaqa hin mul'anne sanaa ti; uumama hundaafis hangafa. **16** Wanni hundinuu isumaan uumameeti: Wanni samii keessaa fi lafa irraa, wanni mul'atuu fi hin mul'anne, teessoowwan yookaan humnooni yookaan bulchitooni yookaan taayitaawwan, wanni hundinuu isumaan, isumaaf uumaman. **17** Inni waan hunda dura jira; wanni hundinuu isumaan wal qabatee dhaabata. **18** Inni mataa dhagna isaa, mataa waldaa kiristaanaa ti; waan hunda irratti ol aantummaa akka qabaatuufis inni kan jalqabaa ti; warra du'an keessaa kaafamuudhaanis hangafa. **19** Waaqni guutummaan isaa hundi isa keessa jiraachuu isatiin gammadeeraati; **20** dhiiga isaa kan fanno irratti dhagala'e sanaanis nagaa buusuudhaan waan lafa irra jiru yookaan waan samii keessa jiru hunda karaa isatiin ofitti araarseeraati. **21** Isinis dur amala keessan hamaa sanaan Waaqatti orma taatanii yaada keessaniinis diinota turtaan. **22** Amma garuu qulqulloota mudaa hin qabnee fi warra hir'inaa hin qabne godhee fuula isaa duratti isin dhiessuu dhagna foon Kiristoosiin, karaa du'a isatiin isin aaraarseera; **23** kunis yoo isin amantiis keessanii itti fuftan, yoo jabaattanii dhaabattanii fi yoo isin abdii wangeelaa irraa hin sochoona ta'a. Wangeelli kunis isuma isin dhageessanii fi isuma samii gaditti uurommaa hundatti lallabamee dha; ani Phaaawulos wangeeluma kanaaf tajaajilaa ta'eera. **24** Ani amma isiniif dhiphachuu kootti nan gammada; waan dhiphina Kiristoos dhagna isatiif jechuunis waldaa kiristaanaatiif jedhee dhiphate sana keessaa hir'ates ani foon koottiin nan guuta. **25** Ergama Waaqni natti kenneen ani akka dubbiid Waaqaa guutummaatti isinii dhi'eessuu tajaajilaa waldaa kiristaanaa ta'eera; **26** dubbiid kunis icciitiib barootaa fi dhaloota jalaa dhokfamee turee dha;

amma garuu qulqulloota isatti mul'ifameera. (aiōn g165) **27** Waaqni badhaadhummaan ulfina icciiti kanaa hammam guddaa akka ta'e Namoota Ormaa gidduutti qulqulloota isatti beeksusu filateera; icciitiin kunis Kiristoos, abdii ulfinaa isa isin keessa jiruu dha. **28** Nus isuma lallabna; nama hunda kan guutumaa guutuutti Kiristoosiit bilchaataa ta'e akka dhi'eessuuuf, tokkoo tokkoo namaa ogummaa hundaan gorsaa barsiisna. **29** Kanaafuu ani akkuma hojji humna isaa kan ciminaan na keessatti hojjetu sanaatti carraaqaa nan dhimma.

2 Akka ani isiniif, warra Lodoqqiyaa jiranii fi warra fooniin fuula koo hin argin hundaafis jedhee hammam carraaqaa jiru isin akka beektan nan barbaada. **2** Kunis akka isaan jaalalaan tokko ta'anii garaan isaanii jajjabeefamuuf, akka isaan badhaadhummaa hubannah guutuu qabaatanii icciiti Waaqaa jechuunis Kiristoosin beekanifi; **3** badhaadhummaan ogummaa fi beekumsaa hundinuu isuma keessa dhokfameera. **4** Anis akka namni tokko iyuu afaan tolee isin hin gowwoomsineef waan kana isinittin hima. **5** Ani yoon fooniin isin irraa fagaadhe illee hafuuraan isin wajjin waanan jiruuf, isin hammam naamusa qabeeyyi akka taatanii fi amantiin isin Kiristoositti qabdani hammam cimaa akka ta'e arguu kootiff nan gammada. **6** Yoos akkuma Kiristoos Yesuus Goofticha fudhattanittti isatti jiraadhaa; **7** akkuma barattan sanatti hidda keessan isin keessatti gad fageeffadhaatti isin irratti jjaaramaa; amantiittis jabaadhaa; galata guutee dhangala'us dhi'eessa. **8** Eenu iyuu barsiisa waa'ee Kiristoos irratti hundeeffameen utuu hin ta'in falaasama faayidaa hin qabnee fi gowwoomsaa, kan bartee namaatii fi qajeelfama addunyaa kanaa irratti hundeeffameen akka isin hin boojine of eeggadhaa. **9** Guutummaan Waaqummaa hundinuu fooniin Kiristoos keessa jiraataati; **10** isinis Kiristoos isin humnaa fi taayitaa hunda irratti mataa ta'e sanaan guutamtaniiirtu. **11** Isumaanis foon cubbamaa ta'e sana of irraa gattanii dhagna qabattaniiirtu; dhagna qabaan kunis dhagna qabaa harka namaatii ta'e utuu hin ta'in kan Kiristoosiin ta'e dha; **12** isinis cuuphaadhaan isin wajjin awwaalamtanii humna Waaqaa kan Kiristoosin warra du'an keessaa isin kaasetti amanuu keessanii cuuphaadhuuma sanaan isin wajjin kaafamtaniiirtu. **13** Yeroo isin cubbuu keessanii fi foon keessan kan dhagna hin qabam sanaan duutanii turtaniti Waaqni Kiristoos wajjin jiraattotta isin taasise. Cubbuu keenya hundas nuu dhiise; **14** innis himataa keenya kan seeraa kan nuu mormuu fi nutti muru sana haqee mismaaraan fannoottti diree dhabamsiise. **15** Innis humnoota fi taayitaawwan fannooodhaan mo'ate hidhannoo hiikkachiisuuudhaan ifa baasee uummataatti isan argisiise. **16** Kanaafuu enyu iyuu waan nyaattanii fi waan dhugdaniin yookaan waa'ee ayyaanaatiin yookaan waa'ee Baatti Haaraatiin yookaan waa'ee Sanbataatiin isinittti hin murin. **17** Isaan kuneen gaaddidduu waan dhufuu jiruu ti; dhugaan isaa garuu Kiristoos keessa jira. **18** Namni sobee gad of qabuu fi ergamoota waqeffachuu jaallatu kam iyuu baadhaa isin hin dhabsiisin. Namni akkasiis waan arge hunda baay'isee odeeessa; sababii malee yaada foon isatiin of tuula. **19** Innis mataa isin dhnagi guutuu ittiin soorame, hiddaa fi ribuu isatiin walitti hidhamee guddina Waaqni kennuufiin guddatu sana irraa citeera. **20** Isin erga Kiristoos wajjin qajeelfamaa hundee kan addunyaa kanaatiif duutanii maaliif akka waan amma iyuu kan addunyaa taataniitti sirna isatiif bultu ree? **21** Innis, "Harkaan hin qabatin! Hin dhandhamin! Hin tuqin!" jedha. **22** Isaanis waan ajajaa fi barsiisa namaa irratti hundeeffamaniif yeroo hojji irra oolanitti baduuf murteeffamaniiru. **23** Sirni kunis dhugumaan of dirqisiisuu waqeffachuu isaanii, gad of qabuu

sobaatii fi foon isaanii miidhuu isaaniitiin bifa ogummaa qaba; hawwii foonii dhowwuu garuu faayidaa tokko illee hin qabu.

3 Egaa isin erga Kiristoos wajjin kaafamtanii waan ol gubbaa; mirga Waaqaa iddo Kiristoos taau sana jiru barbaadaa. **2** Waan ol gubbaa yaadaa malee waan lafa irraa hin yaadinaa. **3** Duitaniirtutii; jireenyi keessanis Kiristoos wajjin Waaqa keessa dhokfameera. **4** Yommuu Kiristoos inni jirenya keessan ta'e sun mul'atutti isinis isa wajjin ulfinaan ni mul'attu. **5** Kanaaf hawwii addunyaa isa isin keessatti hoijechaa jiru hundumaa ajeesaa; kunis halalummaa, xuraa'ummaa, dharraa foonii, hawwii hamaa fi sassattummaa isa waaqa tolfamaa waqaaffachuu ta'e sanaa dha. **6** Sababii kanaafis dheekkamsi Waaqaa warra hin ajajamnetti ni dhufa. **7** Isinis jirenya dur jiraattan keessatti karuma akkasii irra deddeebi'a turtaan. **8** Amma garuu waan akkasii hunda: aarii, dheekkamsa, hamminaa fi maqaa nama balleessuu of irraa fageessaa; dubbiin gadheenis afaan keessanii hin ba'in. **9** Wal hin sobinaa; isin eenyummaa keessan isa moofaa sana hojii isaa wajjin of irraa baaftanii **10** eenyummaa haaraa kan beekumsa fakkaattii Uumaa isatiini haafomamaa jirus uffattaniirtu. **11** Sababii kanaaf, nama Giriik yookaan Yihuudii, nama dhagna qabate yookaan kan dhagna hin qabatin, nama wallaala, nama jirenya isaa hin qajeelfatin, garba yookaan birmaduu jechuu hin jiru; Kiristoos garuu hunduma; hunduma keessas jira. **12** Kanaafuu isin akkuma warra Waaqaaf filatamaniii qulqullaa'ani fi jaallatamaniitti, gara laafummaa, arjummaa, gad of qabiisa, garraamummaa fi obsa qabaadhaa. **13** Wal danda'a; yoo enyu iyuu nama tolku illee irraa komii qabaate walii dhiisaa. Akkuma Gooftaa isinii dhiise sana isinis walii dhiisaa. **14** Kana hundumaa irrattis jaalala waan hundumaa tokkummaa hir'ina hin qabneen walitti hidhu qabaadhaa. **15** Nagaan Kiristoos kan isin akkuma kutaa dhagna tokkootti itti waamamtan sun garaa keessan keessatti haa mo'u. Warra galateeffattanis ta'aa. **16** Dubbiin Kiristoos baay'inaan isin keessa haa jiraatu; ogummaa hundaaa wal barsiisa; wal gorsaas; faarfannaadhaan, weeduu galataati fi faarfannaa Hafuuраatiin garaa keessan keessatti Waaqa galateeffadhaa. **17** Dubbiiniis ta'u hojjidhaan, waan hojettan kam iyyuu maqaa Gooftaa Yesuusiin hojjedhaa; isumaanis Waaqa Abbaa galateeffadhaa. **18** Yaa niitota, akka Gooftaaf ta'utti dhirsoota keessanii ajajamaa. **19** Yaa dhirsoota, isinis niitota keessan jaalladhaa; isaanittis hin hammaatinaa. **20** Yaa ijoolle, waan hundumaan abbootii fi haadhota keessanii ajajamaa; kun Gooftaa gammachiisaatti. **21** Yaa abbootii, isinis akka ijoolleen keessan abdii hin kutanneef tuttuqxanii isaan hin aarsinaa. **22** Yaa garboota, isinis warra fooniin gooftota keessan ta'anif waan hundaa ajajamaa; kanas yeroo isaan isin ilaalan qofa isaan gammachiisuuf utuu hin ta'in garaa qulqullu fi Gooftaa sodaachuudhaan godhaa. **23** Waan hojettan hunda akka waan namaaf hojettaniitti utuu hin ta'in akka waan Gooftaaf hojettaniitti garaa guutuudhaan hojjedhaa; **24** kunis sababii isin akka Gooftaa biraa badhaasa dhaalaa argattan beektaniif. Kan isin tajaajilaa jirtan Kiristoos Goofticha. **25** Namni balleessaa hojettu kam iyyuu gatii balleessaa isaa ni argataatii; nama wal caalchisunis hin jiru.

4 Yaa gooftota, isinis akka samii irraa Gooftaa qabdan waan beektaniif, garboota keessan qajeelummaa fi wal qixxummaadhaan bulchaa. **2** Warra dammaqanii galateeffatan ta'uudhaan kadhannatti jabaadhaa. **3** Nu icciitii Kiristoos kan ani isaaaf jedhee hidhamee jiru sana akka lallabnuuf Waaqni balbala dubbichaa akka nuu banu nuufis kadhadhaa. **4** Anis akka narraa eegamutti ibsee akkan lallabnuuf naa kadhadhaa. **5**

Baricha furuudhaan warra alaa wajjin hubannaadhaan jiraadhaa. **6** Tokkoo tokkoo namaatiif akkamitti akka deebii kennitan akka beektaniif dubbiin keessan yeroo hunda ayyaanaan kan guutame, soogiddaanis kan mi'effame haa ta'u. **7** Xikiqoos oduu waa'ee kootti hunda isinitti ni hima. Inni obboleessa jaallatamaa, tajaajilaa amanamaa fi Gooftaatti garbicha hidhata koo ta'e dha. **8** Anis akka isin haala nu keessa jirru beektanii fi akka inni garaa keessan jajjabeessuuf gara keessanitti isa ergeera. **9** Innis obboleessa keenya amanamaa fi jaallatamaa isa garee keessan keessaa tokko ta'e Oneesimoos wajjin dhufa. Isaanis waan asitti ta'a jiru hundumaa isinitti himu. **10** Arisxirookoos inni na wajjin hidhamee jiru nagaa isinii dhaama; Maarqos durbiin Barnaabasis akkanuma nagaa isinii dhaama. Waa'ee isaa ajajni, "Yoo inni gara keessan dhufe isa simadhaa" jedhu isin ga'eera. **11** Yesuus inni Yoosxoos jedhamus akkasuma nagaa isinii dhaama. Warra dhagna qabatan keessas kanneen na wajjin mootummaa Waaqaatiif hojjetan isaanum qofa; isaanis jajjabina guddaa naa ta'aniiru. **12** Ephaafiraa inni isin keessaa tokko ta'e fi tajaajilaan Kiristoos Yesuus nagaa isinii dhaama. Innis akka isin fedhii Waaqaa hundaan bilchaato fi guutuu taatanii jabaattanii dhaabattanii yeroo hunda kadhannaadhaan isinii dadhabaa jira. **13** Ani akka inni isinii, warra Lodoqqiyaa fi magaalaa Heraapoolis jiranifiis hinaaffaa gaarii qabu dhugaa nan ba'aaf. **14** Luqaas ogeessi fayyaa michuuu keenya jaallatamaanii fi Deemaas nagaa isinii dhaamu. **15** Obboloota Lodoqqiyaa jiranitti, akkasumas Niimfaa fi waldaa kiristaanaa kan mana ishee jirtutti nagaa naa himaa. **16** Erga xalayaan kun isinii dubbifamee booddee waldaa Kiristaanaa Lodoqqiyatti akka dubbifamu godhaa; isinis xalaya Lodoqqiyadhaa dhufu dubbifadhaa. **17** Arkiphaadhaanis, "Hojii Gooftaadhaan sitti kennname sana akka xumurtu mirkanoeffadhu" jedhaa. **18** Ani Phaawulos, xalaya nagaa kana harkuma kootiin barreessa. Hidhamuu koo yaadadhaa. Ayyaanni isin wajjin haa ta'u.

1 Tasaloniiqee

1 Phaaawulos, Silwaanossii fi Xiimotewos irraa, Gara waldaa kiristaanaa warra Tasaloniiqee kan Waaqa Abbaatii fi kan Gooftaa Yesuus Kiristoos taateetti: Ayyaannii fi nagaan isiniif haa ta'u. **2** Nu kadhancaa keenya keessatti maqaan keessan dhoofnee yeroo hunda waa'ee hunda keessaniitif Waaqa ni galateeffanna. **3** Nu hojji amantii keessanii, dadhabbi jaalala keessanii fi obsa abdii keessanii kan Gooftaa keenya Yesuus Kiristoositt qabdan sana Waaqa keenyaa fi Abbaa keenya duratti ittuma fufnee ni yaadanna. **4** Yaa obboloota Waaqaan jaallatamtan, nu akka inni isin filate beeknaati; **5** wangeeli keenya humnaan, Hafuura Qulqulluu fi amansiisa guddana malee dubbii afanii qofaan gara keessan hin dhufneetii. Nu isiniif jenneeakkamitti akka isin gidduu jiraanne ni beektu. **6** Isinis fakkeenyaa keenyaa fi fakkeenyaa Gooftaa duukaa buutaniirtu; utuma dhiphina guddaa keessa jirtanuu gammachuu Hafuurri Qulqulluun isiniif kennuu dubbicha fudhattaniirtu. **7** Kanaanis amantoota Maqedooniyaa fi Akaayaa jiran hundaaf fakkeenyaa taatanii jirtan. **8** Dubbiin Gooftaa isin biraa ba'ee Maqedooniyaa fi Akaayaa qofatti hin dhaga'amne; amantiin isin Waaqtatti qabdanis lafa hunda ga'eera. Kanaafuu waa'ee issa homaa dubbachuu nu hin barbaachisu; **9** isin simannaa akkamii akka nuu gootan isaanuu ni dubbatuutii. Isaan akkamitti akka isin Waaqa jiraataa fi Waaqa dhugaa tajaajiluuf jettanii waaqota tolfamoo irraa gara Waaqaatti deebitanis ni himu; **10** akkasumas ilma isaa isa inni warra du'an keessaa kaase jechuunis Yesuus isa dheeekkamsa dhufu jalaa nu baasuu sana akka samii irraa eeggattan ni himu.

2 Yaa obboloota, isin bira dhufuu keenya sun akkasumaan akka hin ta'in isinuu ni beektu. **2** Akkuma isin beektan nu kanaan dura Fiiiphisiyuusitti dhiphaneerra; akka malees qaaneffamneerra. Garuu yoo mormiin cimaan nu qunname illee gargaarsa Waaqa keenyaatiin wangeela isaa isinitti himuudhaaf ija jabina arganneerra. **3** Gorsu nu kenninus kan dogoggaa yookaan xuraa'ummaa yookaan gowwoomsaa irraa dhufe miti. **4** Qooda kanaa nu akka warra Waapni wangeela imaanaa itti kennuuq qoratee fudhateetti dubbanna. Yaaliin keenyas Waaqa garaa keenya qoru sana gammachiisuu malee nama gammachiisuu miti. **5** Akkuma isin beektanii fi akkuma Waaqnis dhugaa ba'u sana nu dubbii sossobbiitti hin fayyadanne; doqnunimaa dhokfachuuuf haguuggannee gara keessan hin dhufne. **6** Nu isinuu irraa, isin irraa ta'u yookaan warra kaan irraa ulfina hin barbaanne. Nu akka ergamoota Kiristoosittu ba'aa isinitti ta'u ni dandeenyen ture; **7** nu garuu akkuma haadha daa'imman ishee kunuunfattu tokkoo taane. Garraamummaadhaan gidduu keessan jiraanne. **8** Nu waan akka malee isin jaallanneef wangeela Waaqaa qofa utuu hin ta'in lubbuu keenya illee isiniif kennuu fedhii keenya ture; isin nu biratti akka malee jaallatamoo turtaniitii. **9** Yaa obboloota, isin dadhabbi fi dhiphina keenya ni yaadattuutii; nu yeroo wangeela Waaqaa isinii lallabnetti nama tokkotti illee akka ba'aa hin taaneef halkanii guyyaa hojjechaa turre. **10** Nu hammam qulqullumaan, qajeelummaa fi mudaa malee isin warra amantan gidduu akka jiraanne isin dhugaa ni baatu; Waaqnis dhugaa ba'a. **11** Isin akka nu akkuma abbaan ijoolee isaa gorsee jajjabeessutti tokkoo tokkoo keessanii taane ni beektuutii; **12** kunis akka isin jireenyaa Waaqa isaa mootummaa isattii fi ulfina isattii isin waamu sanaaf malu jiraattanii. **13** Isinis yommuu dubbii Waaqaa kan nurraa dhageessan sana fudhattanitti akkuma inni jirutti, akka dubbii Waaqaa kan isin

warra amantan keessatti hojjetuutti fudhattan malee akka dubbii namaatti waan hin fudhatiniif nu utuu gargar hin kutin Waaqa galateeffanna. **14** Yaa obboloota, isin fakkeenyaa waldoota kiristaanaa Waaqa warra Kiristoos Yesuusitt jiran kanneen biyya Yihuudaa jiranii duukaa buutaniirtu; akkuma walfoonni kunnene harka Yihuudoottaa dhiphatuu sana isinis harka namoota biyya keessanii dhiphataniirtu; **15** Yihuudoonni kunnene warra Gooftaa Yesuusii fi raajota ajeesanii nu ille ari'atanii dha. Isaan Waaqa hin gammachiisan; nama hundattis diina ta'u; **16** isaanis cubbuu isaanii giuttachuuuf jedhanii akka nu akka Namoonni Ormaa fayyifamanii itti hin dubbanne nu dhowwu. Dhuma irratii garuu dheekkamsi Waaqaa isaanitti dhufeera. **17** Garuu yaa obboloota, erga yaadaan utuu hin ta'in fooniin yeroo gabaabaaf isin irraa gargar baanee jalqabnee fuula keessan arguuf hawwii gudduna caalchifne dhamaane. **18** Nu ga keessan dhufuu barbaanne turreeti; dhugumaanuu ani Phaaawulos yeroo baay'ee gara keessan dhufuu yaaleera; garuu Seexanatu nu dhowwe. **19** Yommuu Gooftaan keenya Yesuus Kiristoos dhufutti fuula isaa duratti abdiin keenya yookaan gammachuun keenya yookaan gonfoon nu ittiin of jajnu eenyu? Isinuma mitii? **20** Isin ulfinaa fi gammachuun keenyaatii.

3 Kanaafuu nu waan hammana caalaa obsuu dadhabneef kophaa keenya Ateenaatti hafuu gaarii nutti fakkate. **2** Nus obboleessa keenya Xiimotewos, tajaajilaa Waaqa isaa wangeela Kiristoosittu hojjetaa hidhata keenya ta'e sana, akka inni amantii keessanittu isin cimsuu fi isin jajjabeessuuuf ergineerra; **3** kunis akka namni tokko iyyuu dhiphina kanaan hin jeeqamneef. Isinis akka nu waan kanaaf filatamne sirriitti beektu. **4** Yeroo isin bira turretti akka dhiphinni nurra ga'u isinitti himaa turreeti. Innis akkuma isin beektan sana ta'e. **5** Sababii kanaaf ani yommuu kana caalaa obsuu dadhabetti waa'ee amantii keessanii baruuuf jedheen isa erge. Tarii inni nama qoru sun isin qoree dadhabbiin keenyis faayidaa malee hafeera jedheen sodaadhe. **6** Amma garuu Xiimotewos isin bira gara keenya dhufee waa'ee amantii keessaniiitii fi waa'ee jaalala keessanii oduu gaarii nutti himeera. Akkasumas akka isin yeroo hunda gaadaa kiraadihanu yaaddanii fi akkuma nu isin arguu hawwinu sana akka isinis nu arguu hawwitan nutti himeera. **7** Kanaaf yaa obboloota, nu dhiphinaa fi ari'atama keenya hunda keessatti amantii keessanii waa'ee keessan jajjabaanneerra. **8** Yoo isin Gooftaati cimtanii dhaabatan nu dhugumaan ni jiraannatii. **9** Gammachuun sababii keessanii fuula Waaqa keenyaa duratti qabnu hundaaf waa'ee keessaniiif hammam Waaqa galateeffachuu dandeenya? **10** Nu akka deebinee isin arginuu fi waan amantii keessan keessaa hir'ates akka isinii guutuu dandeenyuuf halkanii guyyaa cimsinee kadhanna. **11** Ammas Waapni keenyaa fi Abbaan keenya matalaa isaa, Gooftaan keenya Yesuusis akka nu gara keessan dhufnu karaa nuuf haa qajeelchu. **12** Akkuma jaalalli nu isinii qabnu dabalaan deemu sana Gooftaan jaalala isin walii keessanii fi nama hundaaf qabdan isinii haa guudituu; haa baay'isus. **13** Akka isin yommuu Gooftaan keenya Yesuus qulqulloota isaa hunda wajjin dhufutti fuula Waaqa keenyaa fi Abbaa keenyaa duratti warra mudaa hin qabnee fi qulqulloota taatanifiis inni garaa keessan haa jajjabeessu.

4 Kana malees yaa obboloota, Waaqa gammachiisuu akkamitti akka jiraachuu qabdan nu isin barsiifneerra; isinis akkuma sanatti jiraachaa jirtu. Ammas akka ittuma caalchiftanii waan kana gootaa Gooftaa Yesuusiin isin kadhanna; isin gorsinas. **2** Nu taayitaa Gooftaa Yesuusiin ajaja maalii akka isinii kennine beektuutii. **3** Fedhiin Waaqaa akka isin qulqulloftanii dha;

kunis akka isin halalummaa irraa fagaattaniif; **4** tokkoon tokkoon keessan akkamitti akka karaa qulqulluu fi ulfina qabeessa ta'een dhagna keessan eeggattan beekuu qabdu; **5** kunis akka ormoota Waaqa hin beekneetti hawwiifooniitiin hin ta'in; **6** waan kanaanis namni tokko iyyuu obboleessa isaa hin miidhin yookaan hin gowwoomsin. Akkuma nu kanaan dura isinitti himnee isin akekkachiiifne sana, Gooftaan warra cubbuu akkasii hoijetan hunda haaloo ba'a. **7** Waaqni akka nu jirenya qulqulluu jiraannuuf malee akka xuroofnuu nu hin waamneetii. **8** Kanaafuu namni gorsa kana tuffatu Waaqa Hafuura isaa Qulqullu isinii kennu sana tuffata malee nama hin tuffatu. **9** Egaa waan Waaqni akka isin wal jaallattan isin barsiiseef waa'ee jaalala obbolummaa isinii barreessuu nu hin barbaachisu. **10** Dhugumaan isin obboloota guutummaa Maqedooniyya keessa jiran hunda ni jaallattu. Yaa obboloota, nu garuu akka kana caalaa isaan jaallattan isin gorsina; **11** akkuma nu kanaan dura isin ajajnetti taggabbiin jiraachuuif tattaaffadhaa; harkuma keessanii hojii keessan hoijetadhaa; **12** kunis akka isin warra alaa biratti ulfina argattanii fi akka harka nama tokko illee hin eegganneef. **13** Yaa obboloota, nu akka isin waa'ee warra rafan sanaa wallaaltan yookaan akka namoota abdiin hin qabne kaaniitti gadditan hin barbaannu. **14** Nu erga akka Yesuus du'ee du'aa ka'e amannee akksuma immoo Waaqni warra Yesuusitti amananii rafan sana akka isuma wajjin kaasuu ni amanna. **15** Wanni nu akka dubbi Gooftaatti isinitti himnu kana; nu warri lubbuun jirru kanneen hamma dhufaati Gooftaatti jiraannu gonkumaa warra rafan sana hin dursinu. **16** Gooftaan mataan isaa ajajaan, sagalee ergamaa hangafaati fi sagalee malakata Waaqaatiin samii irraa ni bu'a; warri Kiristoositti amananii du'anis jalqabatti ni ka'u. **17** Ergasiimmo nu warri hafnee lubbuun jirru qilleensa irratti Gooftaa simachuuf isaan wajjin duumessaan ol fudhatamna. Akkasumas bara baraan Gooftaa wajjin ni jiraanna. **18** Kanaafuu dubbi kanaan wal jajjabeessaa.

5 Egaa yaa obboloota, waa'ee barootaatii fi waa'ee waqtilee waan tokko iyyuu isinii barreessuu nu hin barbaachisu; **2** akka guyyaan Gooftaa akkuma hattuutti halkaniin dhufu isinuu sirriitti beektuutii. **3** Utuma namoonni, "Nagaa dha; qabbanas" jedhanuu akkuma ciiniinsuu dubartii ulfaatti dhufu badiisni akka tasaas isaanitti dhufu; jalaas hin ba'an. **4** Isin garuu yaa obboloota, akka guyyaan sun akkuma hattuutti isinitti hin dhufneef isin warra dukkana keessa jirtan miti. **5** Isin hundi ijoollee ifaa ti; ijoollee guyyaatis. Nu warra halkaniy yookaan warra dukkanaa miti. **6** Egaa kottaa nu akka warra kaanii hin rafnuu; qooda kanaa kottaa ni dammaqnaa; of qabnas. **7** Warri rafan halkaniin rafutuut; warri machaa'anis halkaniin machaa'u. **8** Nu garuu waan warra guyyaat taaneef kottaa amantii fi jaalala akka qomee sibilaatti uffannee, abdiif fayyinnaa immoo akka qoobii sibilaatti kaa'annee of qabnaa. **9** Waaqni akka nu karaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosiin fayyina argannuuf malee dheekkamsaaf nu hin filanheetii. **10** Nu yoo dammaqne yookaan yoo rafne akka isa wajjin tokkummaa jiraannuuf inni nuuf du'e. **11** Kanaafuu akkuma amma gochaa jirtan kana wal jajjabeessaa; wal ijaaraas. **12** Egaa yaa obboloota, nu akka isin warra gidduu keessanitti cimanii hoijetan, kanneen karaa Gooftaatiin isin hooggananiif fi isin gorsan sana kabajjan isin kadhanna. **13** Sababii hojii isaaniitiifis jaalalaan ulfina guddaa isaaniif kennaa. Nagaadhaanis walii wajjin jiraadhaa. **14** Yaa obboloota, nu akka isin warra hojii hojjechuu hin jaallanne akekkachiiiftan, sodaattota jajjabeessitan, dadhaboo gargaartan, akka nama hundumaafis obsitan isin gorsina. **15** Akka namni tokko iyyuu waan hamaaf deebii hamaa hin deebifne of eeggadhaa; qooda

kanaa yeroo hunda walif, nama hundaafis waan gaarii gochuuf carraaqaa. **16** Yeroo hunda gammadaa; **17** utuu gargar hin kutin kadhadhaa. **18** Haala hundumaa keessatti Waaqa galateeffadhaa; fedhiin Waaqni Kiristoos Yesuusitti isiniif qabu kanaatii. **19** Hafuura hin dhaamsinaa; **20** raajii hin tuffatinaa; **21** waan hunda qoraa. Isa gaarii jabeessatti qabadhaa. **22** Hamminna gosa hundumaa irraa fagaadhaa. **23** Waaqni mataan isaa, Waaqni nagaa guutumaan guutuutti isin haal qulqulleessu. Hafurrii keessan, lubbuun keessanii fi dhagni keessan guutuun guyyaa Gooftaan keenya Yesuus Kiristoos dhufutti mudaa irraa haa eegaman. **24** Inni isin waamu sun amanamaa dha; waan kanas ni godha. **25** Yaa obboloota, nuufis kadhadhaa. **26** Dhungoo qulqulluudhaanis obboloota hunda nagaa gaafadhaa. **27** Ani akka xalayaan kun obboloota hundaaf dubbifamu fuula Gooftaa duratti isin ajaja. **28** Ayyaanni Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos isin wajjin haa ta'u.

2 Tasaloniiqee

1 Phaaawulos, Silwaanossii fi Xiimotewos irraa, Gara Waldaa Kiristaanaa warra Tasaloniiqee kan Abbaa keenna Waaqaatii fi kan Gooftaa Yesuus Kiristoos taateetti: **2** Ayyaannii fi nagaan Waaqa Abbaa fi Gooftaa Yesuus Kiristoos irraa isiniif haa ta'u. **3** Yaa obboloota, sababii amantiin keessan baay'ee guddachaa, jaalalli hundi keessan walii keessaniif qabdansittuma dabalaa jiruu nu yeroo hunda waa'ee keessaniif akka malutti Waaqa galateeffachuu qabna. **4** Kanaafuu nu qorumsa isin obsitan sanaaf, ari'atama hunda keessatti jabaattanii dhaabachuu keessanii fi amanti keessaniin waldoota Kiristaanaa Waaqa keessatti sababii keessaniin ofajna. **5** Kun hundinuu akka murtiin Waaqa qajeelaa ta'e mul'isa; sababii kanaafis isin warra moomtummaa isaa kan dhiphachaaifi jirtan sanaaf maltan ni taatu. **6** Waaqni qajeelaa dha: Inni warra isin rakkisan ni rakkisa; **7** isin warra rakkattanii, nuufis boqonnaa ni kenna. Kunis yommuun Gooftaan Yesuus ibidda balali'uun ergamoota isaa humna qabeeyyil wajjin samii irraa mul'atutti ta'a. **8** Inni warra Waaqa hin beeknee fi warra wangeela Gooftaa keenna Yesuusif hin ajajamne ni adaba. **9** Isaanis fuula Gooftaa duraa fi ulfina humna isaa irraa fageeffamanii badiisa bara baaatiin ni adabamu; (**aiōnios g166**) **10** kunis guyyaa inni qulquloota isatiin kabajamuu fi warra amanani hundumaa gidduutti dinqisiifatamuuf dhufutti ta'a. Isinis waan dhuga ba'umsa keenna amantaniif isaanitti lakkaa'amtu. **11** Nus waan kana yaadatti qabchaa, akka Waaqni keenna warra waamicha isataifi malan isin godhuuf, humna isatiiniis kaayyoo keessan gaarii hundaa fi akka hojji amanti keessanii hunda fiixaan isintii baasuuuf utuu gargar hin kutin isinii kadhanna. **12** Nus akkuma ayyaana Waaqa keenyaatti fi Gooftaa Yesuus Kiristoosittu akka maqaan Gooftaa keenna Yesuus isiniin kabajamuu fi akka isinis isaan kabajtaniif waan kana kadhanna.

2 Yaa obboloota, waa'ee dhufaati Gooftaa keenna Yesuus Kiristoosii fi waa'ee isa biratti walitti qabamuun keenyaan wanni nu isin kadhannu kana; **2** kunis raajii yookaan dubbiif yookaan xalayaan akka waan nu biraahufi hedamuun akka isin guyyaan Gooftaa ammuma iyuu dhufeera jettanii daftanii hin raafameef yookaan hin jeeqamneef. **3** Namni tokko iyuu karraa kamiin iyuu isin hin gowwoomsin; utuu fincilli dursee hin dhufin, namni cubbuu, ilmi badiisa sun utuu hin mul'atin guyyaan sun hin dhufuutii. **4** Innis waan Waaqa jedhamu yookaan waan waaqeffatamu hundumaan mormee isaan irratti ol ol of qaba; "Ani Waaqa" ofiin jechuudhaanis mana qulqullummaa Waaqa keessa taa'a. **5** Isin akka ani yeroo isin bira turetti waan kana isinitti himaa ture hin yaadattanii? **6** Akka inni yeroo murteeffamee sanatti mul'atuuufis waan amma isa dhowwu ni beektu. **7** Iccitiin humna fincila sanaa amma iyuu hojiitti jiraati; garuu inni amma humna sanaa dubbatti deebisu sun hamma karraa irraa fuudhamutti ittuma fufee isa dhowwa. **8** Inni Hamaan sun ni mul'ata; Yesuus Gooftaan immoo hafuuruma afaan ofii isatiin isa galaafata; ifa dhufaati isatiiniis isa barbadeessa. **9** Dhufaatiin namicha isa hamaa sanaa akkuma hojji Seexanaatti humna hundaa fi mallattoon, dinqii sobaatiinis ni ta'a; **10** innis gowwoomsaa gosa hundaa kan warra badan sana ittiin gowwoomsuun mul'ata. Warri badan sunis sababii dhugaa silaa ittiin fayyan sana jaallachuu didaniif badu. **11** Kanaafuu Waaqni akka isaan soba amananiif waan nama wallaalchisu isaanitti erga; **12** kunis akka warra dhugaatti amanuu didanii jal'inatti gammadan hundatti murtaa'uuf. **13** Nu garuu yaa

obboloota Gooftaan jaallatamtan, sababii Waaqni warra jalqabaa godhee akka isin karaa Hafuuraan qulqulleeffamutii fi karaa dhugaatti amanutiin fayyitaniif isin filateef yeroo hunda Waaqa galateeffachuu qabna. **14** Innis akka isin ulfina Gooftaa keenna Yesuus Kiristoos keessatti hirmaattanii karaa wangeela keenyaattiin kaayyoo kanaaf isin waame. **15** Egaa yaa obboloota, jabaadhaati dhaabadhaa; barsiisa nu karaa dubbiif afaaniitiin yookaan xalayaan isin barsiifne sana jabeessaati qabadhaa. **16** Gooftaan keenna Yesuus Kiristoos mataan isaa, Waaqni Abbaan keenna inni nu jaallatee karaa ayyaana isatiin jajjabina bara baraatti fi abdii gaarii nuu kenne sun, (**aiōnios g166**) **17** hojji fi dubbiif gaarii hunda keessatti garaa keessan haa jajjabeesu; isin haa cimsus.

3 Egaa yaa obboloota, akka dubbiin Gooftaa akkuma isin biratti ta'e sana dafee iddo hunda ga'uu fi akka ulfinas qabaatu nuuf kadhadhaa. **2** Akka nu harka namoota hamootii fi jal'oottaa jalaa baanuufis nuuf kadhadhaa; amantiin kan qabu nama hunda mitii. **3** Gooftaan garuu amanamaa dha; inni isin cimsa; isa hamaa irraas isin eega. **4** Nu akka isin waan nu isin ajajne sana hojjechaa jirtan, akka ittuma fufantiis hojjetan Gooftaa ni amananna. **5** Gooftaan garaa keessan gara jaalala Waaqaatii fi gara obsa Kiristoosittu haa qajeelchu. **6** Yaa obboloota, isin obboleessa dhiba'aa fi kan akka bartee isin nurraa argattan sanaattis hin jiraanne hunda irraa akka fagaattaniiif maqaan Gooftaa keenna Yesuus Kiristoosiin isin ajajna. **7** Isin mataan keessan akkamitti akka fakkeena keenna duukaa bu'u qabdan ni beektuutii. Nu yeroo isin bira turretti dhiba'aa'ota hin turre; **8** nus akka isin keessaa nama tokkotti illee ba'aa hin taaneef jennee, dadhabbi fi tattaaffii guddaan halkanii guyyaa hojjechaa turre malee buddeena nama tokkoo illee tola hin nyaanne. **9** Nu fakkeena isinii ta'uuf waan kana goone malee waan aangoo hin qabneef miti. **10** Nu yommuu isin bira turretti ajaja, "Namni hojjechuun hin barbaanne kam iyuu hin nyaatin" jedhu isinii kenninee turreeti. **11** Akka isin keessaa namoonni tokko tokko dhiba'aa'ota ta'anii jiraatan dhageenyerraati. Isaan dhimma nama biraas keessa galuu malee ofii isaanittii waan tokko illee hin hojjetan. **12** Namoonni akkanaa akka gab jedhamii hojji hojjetanii fi akka buddeena ofii isaanii nyaatanii Gooftaa Yesuus Kiristoosiin isaan ajajna; ni gorsinas. **13** Isin garuu yaa obboloota, waan gaarii hojjechutti hin laafinaa. **14** Yoo namni kam iyuu dubbiif keenna kan xalayaan kana keessatiif hin ajajamne, nama kana yaadatti qabadhaa. Akka inni qaana'uufis isa wajjin tokkummaa hin qabaatinaa. **15** Ta'us akka obboleessaati isa gorsaa malee akka diinaatti isa hin ilaalinnaa. **16** Gooftaan nagaa mataan isaa yeroo hunda, karaa hundaa nagaa isinii haa kenuu. Gooftaan hunduma keessan wajjin haa ta'u. **17** Ani Phaaawulos xalayaan kana harkuma kootiin barreessa; kunis mallattoon xalayoota koo hundaa ti. Akki ani itti barreessus kanuma. **18** Ayyaanni Gooftaa keenna Yesuus Kiristoos isin hunda wajjin haa ta'u.

1 Xiimotewos

1 Phaaawulos isa ajaja fayyisaa keenya Waaqaatii fi abdiin keenya Kiristoos Yesuusiin ergamaa Kiristoos Yesuus ta'e irraa, **2** Gara Xiimotewos isa amantiidhaan ilma koo dhugaa ta'eetti: Waaqa Abbaa fi Gootfaa keenya Kiristoos Yesuus irraa ayyaamni, araarrii fi nagaan siif haa ta'u. **3** Akkuma ani yeroo Maqedooniyaa dhaqetti si gorse sana ati akka namoonni tokko tokko barsiisa addaa hin barsiifne akka ajajjuu achuma Efesoon turi; **4** akkasumas akka isaan oduu hundee hin qabnee fi hidda dhaloataan dhuma hin qabne sanaan hin fudhatamee isaan ajaji. Wanni kun hojji Waaqaa kan amantiin ta'u guddisuut irra mormii kakaasatiit. **5** Kaayyoon ajaja kanaas jaalala garaa qulqulluu, qalbib gaarri fi amantiit itti fakkeessuu hin qabne keessaa ba'uu dha. **6** Namoonni tokko tokko karaa kana irraa badanii gara dubbii faayidaa hin qabneetti gara galaniiru. **7** Isaanis maal akka jedhan yookaan akka waa'ee maalii cimsanii dubbatan utuu hin hubatin barsiistota seeraa ta'u barbaadu. **8** Yoo namni sirriitti itti fayyadame seerri gaarri akka ta'e ni beekna. **9** Seerri warra seera cabsanii fi finciltootaaf, warra Waaqa malee jiraatanii fi cubbamootaaaf, warra qulqulluu hin ta'inii fi xuraa'otaaf, warra abbaa isaaniitii fi haadha isaanii ajeesanii fi warra nama ajeesanii malee akka qajeeltotaaf hin tumarniin ni beekna; **10** akkanumas seerri ejjitoataa fi dhiirota dhiira wajjin sagaagalanifi, warra garba daldalanii fi warra soba dubbataniif, warra sobaan dhugaa ba'anii fi warra barsiisa dhugaattiin morman hundumaaf akka tumame ni beekna; **11** kunis wangeela ulfina qabeessa kan Waaqa eebbfamme irraa imaanaan natti kenname sana wajjin walii gala. **12** Waan inni tajaajila isaatiif na filatee akka nama amanamaatti na lakkaa'eef, ani Gootfaa keenya Kiristoos Yesuus isa jabina naa kenne sanaan galateeffadha. **13** Ani kanaan dura nama nama arrabsu, kan nama ari'atuu fi kan nama miidhu ta'u iyuu sababii ani wallaalummaa fi amantiit dhabuun waan kana hojjedheef araara argadhe. **14** Ayyaamni Gootfaa keenyaas amantiit fi jaalala Kiristoos Yesuusiin argamu wajjin baay'inan narratti dhangalaafame. **15** Dubbiin, "Kiristoos Yesuus cubbamoota fayyiisuudhaaf gara addunyaa dhufe" jedhu sun amanamaata dha; namni hunduuus kana fudhachuu qab; cubbamoota sana keessaa cubbamoota hunda caalu ana. **16** Ta'uus sababuma kanaaf Yesuus Kiristoos akka ani warra jireenya bara baraa argachuuf isatti amananiif fakkeenyta ta'uuf ana nama cubbamoota hunda caalaa cubbamoota ta'en obsa isaa kan dhuma hin qabne sana mul'isuuf jedhee naa araraame. (**aiōnios g166**) **17** Egaa Mootii bara baraa, isa hin duune, isa ijatti hin mul'anne Waaqa tokkicha sanaaf bara baraa hamma bara baraatii ulfinniif ga galanni haa ta'u. Ameen. (**aiōn g165**) **18** Yaa ilma koo Xiimotewos, akkuma raajii kanaan dura waa'ee kee dubbatame sanaatti, akka ati lola gaarri loltuuf ani ajaja kana siifin kenna; **19** waan kanas amantiit fi qalbib qajeelaa qabaachuudhaan godhi. Namoonni tokko tokko waan kana gochuu didanii amantiit isaanii balleessanii. **20** Himenewoosii fi Iskindiroos warri ani akka isaan Waaqa arrabsuu dhiisuu barataniif dabarsee Seexanatti kenne sun isaan keessatti argamu.

2 Egaa ani akka waammachuun, kadhannaan, namaaf kadhachuu fi galanni maqaa nama hundaatiin dhi'eeffamu duraan dursee nan gorsa; **2** nus akka Waaqa sodaachuu hundumaan, ulfinaanis jireenya nagaatii fi tасgabbiiin jiraannuuf moototaa fi warra taayitaa qaban hundumaafis akkasuma haa godhamu. **3** Kunis gaarri dha; fuula Fayyisaa keenya Waaqaa

durattis fudhatamaa dha; **4** Waaqni akka namni hunduu fayyuu fi akka dhugaa beekuu biras ga'u barbaada. **5** Waaqni tokkicha; Waaqaa fi nama gidduu immoo gidduu galeessa tokkotu jira; innis Kiristoos Yesuus isa nama ta'e dha; **6** Yesuus kunis isa furii ta'e nama hundaaf dabarsee of kennae dha; kunis yeroo isattiit mirkaneeffameera. **7** Sababii kanaaf ani lallabaa fi ergamaa, Namoota Ormaatiif immoo barsiisaam antii dhugaa ta'e muudameen jira. Ani dhugaa dubbahda; hin sobu. **8** Kanaafuu ani akka dhiironni iddo hundatti dheekkamsaa fi wal mormii malee harka qulqulla'aa ol fudhatanii kadhatan nan barbaada. **9** Akkasumas dubartoonni akka hin malletti mataa dha'achuuun, warqee yookaan lula naqachuu yookaan uffata gatii guddaa uffachuu utuu hin ta'in akka of qabuu fi naamsusaaf ta'utti uffatanii akka of miidhagsan nan barbaada; **10** isaanis akkuma dubartoota, "Nu Waaqa sodaanna" jedhaniitti waan gaarri haa hojjetan. **11** Dubartiin waan hundaan ajajamuun cal'istee haa baratu. **12** Ani akka dubartiin cal'istu malee akka barsiiftu yookaan akka dhiira irratti taayitaa qabaattu hin eeyamu. **13** Sababiin isaas Addaam jalqabatti uumame; Hewaan immoo ergasiis uumamte. **14** Addaam hin gowwoomfamne; dubartittiin garuu gowwoomfamtee seera cabsite. **15** Ta'uus dubartoonni yoo amantiin, jaalala fi qulqullinaan, naamusaa jiraatan ijoolee da'uudhaan ni fayyu.

3 Jechi, "Eenyu iyuu yoo Phaaphaasiit ta'u hawwe, hojji gaarri hawwa" jedhu kun amanamaa dha. **2** Egaa Phaaphaasiit kan mudaan hin qabne, kan niitiit tokkittii qabu, amala qabeessa, kan of qabu, kabajamaa, kan keessummaa simatu, kan barsiisuut danda'u, **3** kan hin machoofne, kan goolii kaasu utuu hin ta'in obsa qabeessa, kan lola hin jaallannee fi kan maallqa hin jaallanne ta'u qaba. **4** Innis maatii ofii isaa sirriitti bulfatee akka ijooleen isaa kabaja maluuun isaf ajajaman mirkaneessuu qaba. **5** Namni tokko yoo maatii ofii isaa akka itti bulfatu hin beekne inni akkamitti waldaa kiristaanmaa Waaqaa eeguu danda'a? **6** Inni akka of jajuuduhaa afuufamee murtii diyaabiloos keessatti hin kufneef nama dhi'oo amane hin ta'in. **7** Innis akka hin tuffatamnee fi akka kiyyoo diyaabiloos keessattis hin kufneef warra alaa biratti maqaa gaarri haa qabaatu. **8** Daaqonoonnis akkasuma namoota kabajaman, warra afaan lama hin dubbanne, warra dhugaatti daadhii wayiniitiin hin fudhatamnee fi warra bu'aa hin malle argachuuf hin tattaaffanne ta'u qabu. **9** Yaada qulqullunis icciitii amantiit jabeessanii qabchuu qabu. **10** Isaanis duraan dursanii haa qorataman; ergasiis yoo mudaan tokko iyuu isaan irratti hin argamin daaqonoota ta'anii haa tajaajilan. **11** Akkasumas dubartoonni isaanii kabajamoo, kanneen maqaa nama hin balleessine, amala qabeeyyi fi waan hundaan amanamoo ta'u qabu. **12** Daaqonoota dhiraasi nittiit tokkittii, kan ijoolee isatiit fi warra mana isaa jiraatan sirriitti bulchu ta'u qaba. **13** Warri daaqonummaan sirriitti tajaajilan ulfina guddaa, amantiit Kiristoos Yesuusutti qabaniin immoo ija jabina guddaa argatu. **14** Ani akkan dafee gara kee dhufu abdadhee qajeelfama kana siif nan barreessa; **15** kanas tarrii yoo ani ture, namni tokko akkamitti akka mana Waaqaa keessa jiraachuu qabu akka beektuufi siif barreessa; manni Waaqaa kunis waldaa Waaqa jiraataa isa utubaa fi hundee dhugaa ta'e dha. **16** Waaqatti buluu shakkii tokko malee icciitii guddaa of keessaa qaba; kunis, Inni fooniin mul'ate; Hafuuraan mirkaneeffame; ergamoota Waaqatuu isa arge; saboota keessatti lallabame; addunyaa irratti itti amaname; ulfinaan ol fudhatame.

4 Akka bara dhufuuf jiru keessa namoonni tokko tokko hafuurota sobaatii fi barsiisa hafuurota hamoo duukaa

bu'uudhaan amantii dhiisan Hafuurri Qulqulluun ifa baasee dubbata. **2** Barsiisni akkasiis karaa namoota fakkeessuudhaan sobanii warra qalbiin isaanii akka waan gubaan gubameetti hadoodeetiin dhufa. **3** Isaanii fuudhaa fi heeruma dhowwu; nyaata Waaqni akka warri amananii fi warri dhugaa beekan galataan fudhatanii nyaataaniiif jedhee uume sanas akka namoonni lagatan ajaju. **4** Wanni Waaqni uume hundinuu waan gaarii ta'eef yoo galataan fudhatame wanni gamatu tokko iyuu hin jiru; **5** inni dubbii Waaqaatii fi kadhannaadhaan qulqulleeffameeraati. **6** Atis yoo wantoota kanneen obbolootatti himte, dubbii amantiitii fi barsiis gaarii duukaa bu'aa turte sanaan bilchaattee tajaajilaa gaarii kan Kiristoos Yesius taata. **7** Oduu xuraa aa fi mammaaksaa beeraa irraa fagaadhu; qooda kanaa nama Waaqaa ta'uuf of leenjisi. **8** Leenjin dhagnaa faayidaa xinnaa qabaatii; Waaqattii buluun garuu jireenya ammaatiifis jireenya dhufuuf jiruufi waan waadaa of keessaa qabuuf waan hundaaf fayyada. **9** Jechi kun amanamaa fi kan guutumaan guututti fudhatamuu maluu dha. **10** Sababii abdii keenya Waaqa jiraataa isa Fayyisa nama hundaa keessumattuu kan warra isatti amananii ta'e sana irra kaa'anneef nuus kanaaf jennee ni dadhabna; ni tattaaffannas. **11** Wantoota kanneen ajii; barsiis. **12** Ati dubbiidhaan, amalaan, jaalalaan, amantii fi qulqullinaan warra amananiiif fakkeenyaa ta'i malee namni tokko iyuu dargaggummaa kee hin tuffatin. **13** Hamma ani dhufutti Katabbi Qulqulluu namootaaf dubbisuutti, gorsuu fi barsiisuutti jabaadhu. **14** Kennaa kee isa yommuu jaarsoliin harka isaanii sirra kaa'anitti karaa raajiitiin siif kennname sana hin dagatin. **15** Waan kanattis jabaadhu; akka namni hundinuu guddachuu kee arguufis guutumaan guututti itti of kenni. **16** Jireenya keetii fi barsiis kee eeggadhu. Ittis jabaadhu; waan kana gochuu keetiiniis ofii keetii fi warra si dhaga'an ni fayyiftaati.

5 Nama dulloome tokko akka waan inni abbaa kee ta'eetti gorsi malee hin ifatin. Dargaggootas akka obbolootaatti ilali; **2** dubartoota dullooman akka haadhotiiti, dubartoota shamarran akka obboleettotaatti qulqullummaa guutuun ilala. **3** Haadhotaa hiyyeessaa kanneen dhugumaan rakkattoota ta'an kabagi. **4** Garuu haati hiyyeessaa tokko yoo ijoollee yookaan akkoowwan qabaatte ijoolleen kuneen maatii isaanii gargaaruu fi warra isaaniiif gatti deebisuudhaan amantii isaanii hojiin mul'isuuf duraan dursanii barachuu qabu; kun Waaqa gammachiisaati. **5** Haati hiyyeessaa kan dhugumaan rakkattuu taatee kophaa ishee hafte abdii ishee Waaqa irra kaa'attee halkanii guyyaa kadhannaan fi gargaarsa Waaqaa gaafachuun itti fufti. **6** Haati hiyyeessaa kan jireenya gammachutti of gattu garuu utuma jirtuu iyuu duuteerti. **7** Akka namni tokko iyuu mudaa hin qabaanneef ajaja kana kenni. **8** Namni firoota isaa keessumattuu misesentota maatii isaa warra isatti aannan hin gargaaree kam iyuu amantii ganeera; inni nama hin amannee caalaattis hamaa dha. **9** Haati hiyyeessaa tokko yoo umuriin ishee waggaajatamaa ol ta'ee akkasumas niittii dhirsaa tokkichaan turte taate malee maqaan ishee galmee haadhotaa hiyyeessaa irratti hin galmeeffamii; **10** akkasumas ishee hojii gaarii hojjechuudhaan jechuunis ijoollee guddisuudhaan, keessummaa simachuudhaan, miilla qulqullootaa dhiquudhaan, warra rakkatan gargaaruudhaan, karaa hundumaanis hojii gaarii hojjechuu keessatti of kennuudhaan kan beekamte ta'u qabdi. **11** Haadhotaa hiyyeessaa kanneen shamarran ta'an garuu hin galmeessin. Isaan yommuu hawwiin foonii Kiristoos irraa gargar isaan baasutti deebei'anii heerumuun barbaaduutii. **12** Kanaanis isaan waan kakuu isaanii kan jalqabaa cabsaniiif murtii ofitti fidu. **13** Kana malesaa manaa gara manaatti labanii dhibaa'ummaa baratu. Dhibaa'ummaa qofa utuu hin ta'in waan dubbachuu isaaniiif hin malle dubbachuudhaan nama

hamatu; dhimma namaa keessas galu. **14** Kanaafuu haadhonni hiyyeessaa kanneen ijoolummaa qaban akka carraa maqaan nu balleessuu diinaaf hin kennineef ani akka isaan heeruman, akka ijollee da'anii fi akka mana isaanii bulfatan nan gorsa. **15** Namoonni tokko tokko Seexana duukaa bu'uuf jedhanii duraanuu karaa irraa goraniiru. **16** Dubtaati amantu kam iyuu yoo haadhotaa hiyyeessaa maatii ishee keessaa qabaatte, akka waldaan kiristaanaa haadhotaa hiyyeessaa kanneen dhugumaan rakkattoota ta'an gargaartuuf isheen isaan haa gargaartuuf malee akka waldaan kiristaanaatti ba'aa ta'an hin godhin. **17** Jaarsoliin sirriitti waldaan kiristaanaa bulchan keessumattuu warri hojiin isaanii lallabuu fi barsiisuutti ta'e ulfina dachaa argachuu qabu. **18** Katabbi Qulqulluu, "Qotiyoo midhaan siribisiusutti jiru afaan hin hidhin;" akkasumas, "Hojjetaaif mindaa isaa argachuu ni mala" jedhaati. **19** Yoo dhuga baatota lamaan yookaan sadiin mirkanoeffame malee himata jaarsa tokko mormuun dhi'eefamu kam iyuu hin fudhatun. **20** Akka warri kaan sodataaniiif nomoota cubbuu hojjetan fuula namoota hundaa durattti itti dheekkami. **21** Ani akka ati waan tokko iyuu loogiidhaan hin goonee fi akka wal caalchisu malee ajajawwan kanneen eegduu fuula Waaqattii fi fuula Kiristoos Yesius durattti, fuula ergamoota filatamanii durattis sin gorsa. **22** Eenyu irra iyuu harka kaa'uuf hin arifatin; cubbuu nama biraan keessatti hin hirmaatin. Qulqullummaadhaanis of eeggadhu. **23** Sababii garaa keetii fi dhukkuba ammumaa amma sitti ka'u sanaatiif daadhilli wayiniin xinnoo ishee dhugi malee bishaan qofa hin dhugin. **24** Cubbuu namoota tokko tokko duraan durseef ifatti mul'ata; isaan dura darbees lafa murtii ga'a; cubbuu warra kaanii garuu duuba irratti beekama. **25** Hojiin gaariiniis akkasuma ifatti mul'ata; kan ifatti hin mul'annes dhokfamee hafuu hin danda'u.

6 Akka maqaan Waaqattii fi barsiisni keenya hin arrabsamneef warri waanjoo garbummaa jala jiran hundinuu akka ulfinni guutuun gooftota isaaniiif malutti haa ilaalan. **2** Warri gooftota amanan qabanis sababii isaan obboloota ta'aniiif isaan hin tuffatin. Qooda kanaa warri tajaajila isaaniiif fayyadamun sun waan isaan amantooataa fi jaallatamtoota ta'anif ittuma cimsanii isaan haa tajaajilan. Atis waan kana barsiis; gorsis. **3** Eenyu iyuu yoo barsiisa addaa barsiise, yoo dubbii dhugaa kan Gooftaa keenya Yesius Kiristoosii fi barsiisa nama Waaqaa ta'uuf fayyaduun walii hin galle, **4** inni of tuulummaan guutameera; waan tokko iyuu hin hubatu. Inni waa'ee jechootaa irratti morkii fi lolaaf fedhii hamaa qaba; kunis hinaaffaa, wal dhabuu, arrabsoo fi shakkii hamaa fida; **5** namoota qalbiin isaanii badee dhugaanis irraa fudhatame kanneen Waaqattii buluu karaa ittiin maallaqni argamu se'an gidduutts walitti bu'iisa dhuma hin qabnetu uumama. **6** Waaqattii buluun, "Wanni ani qabu na ga'a" jechootu of keessaa qabaannaan kun dhugumaan faayidaa guddaa qaba. **7** Nu waan tokko illee gara addunyaa keessaa fudhachuu hin dandeenyu. **8** Garuu waan nyaannuu fi waan uffannu qabaannaan nu ga'a. **9** Warri sooromuu barbaadan garuu qorumsaa fi kiyyoo, hawwii gowgummaa fi miidhaa baay'ee fidu kan diigamaa fi badisatti nama dhidhimsu keessatti kufu. **10** Maallaqa jaallachuuun hidda hammina gosa hundumatii. Namoonni tokko tokko akka malee maallaqa jaallachuuun amantii irraa badanii dhiphina baay'een of waraananiiru. **11** Ati garuu yaa nama Waaqaa, waan kana hunda irraa baqadhu; qajeelummaa, Waaqattii buluu, amantii, jaalala, obsaa fi garraumummaa duukaa bu'i. **12** Wal'aansoo amantii gaarii sana qabi. Jireenya bara baraa kan yeroo fuula dhuga baatota baay'ee durattti akka gaarii beeksiftetti itti waamamte sana jabeessii qabadhu. (aiōnios g166) **13** Ani fuula Waaqaa waan

hundaaf jirenya kennuu duratti, fuula Kiristoos Yesuus kan yommuu Phonxoos Phiilaaxoos duratti dhugaa ba'etti akka gaarii beeksise sanaa durattis, **14** akka ati hamma dhufatii Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosittti ajaja kana xurii fi mudaa malee eegdus sin gorsa. **15** Waaqni eebbfamaanii fi Bulchaan tokkichi, Mootiin moototaa fi Gooftaan gooftotaan yeroo isaatti waan kana ni mul'isa; **16** kan hin duune isa qofa; innis ifa namni tokko iyuu itti dhi'aachuu hin daneeny keessa jiraata; eenu iyuu isa hin argine; isa arguus hin danda'u. Ulfinii fi humni bara baraan isaaf haa ta'u. Ameen. (**aiōnios g166**) **17** Ati akka sooreyyiin addunyaa kanaa of tuuluu yookaan qabeenya badu abdachuu dhiisanii Waaqa akka nu itti gammannuu jedhee waan hunda baay'isee nuu kenni sana abdataniif isaan aaji. (**aiōn g165**) **18** Akka isaan waan gaarii hojjetan, akka badhaadhummaan isaanii hojii gaarii ta'u, akka arjooman, akka waan qabanis quoduuuf fedhii qabaatan isaan aaji. **19** Isaanis karaa kanaan jirenya dhugumaan jirenya ta'e qabaachuuf jedhanii badhaadhummaa hundee jabaa ta'u bara dhufuuf jiruuf ofii isaaniitii kuufatu. **20** Yaa Xiimotewos, waan imaanaa sitti kenname jabeessii eegi. Oduu Waaqni hin jaallannee fi yaada mormii kan sobaan "Beekumsa" jedhamu irraa fagaadhu; **21** namoonni tokko tokko, "Nu beekumsa akkasii qabna" jechuun amantii irraa badaniirutii. Ayyaanni isin wajjin haa ta'u.

2 Xiimotewos

1 Phaaawulos isaakkuma waadaa jireenya karaa Kiristoos Yesuuusiin galame sanaatti fedhii Waaqaatiin ergamaa Kiristoos Yesuuus ta'e irraa, **2** Gara Xiimotewos, ilma koo jaallatamaatti: Abbaa keenya Waaqaa fi Gooftaa keenya Kiristoos Yesuuus irraa ayyaanni, araarrii fi nagaan siif haa ta'u. **3** Ani yommuu utuu gargar hin kutin halkanii guyyaa kadhannaa koo keessatti si yaadadhatti Waaqa akkuma abbootii kootii anis yaada qulqulluun isa waaqeefadhu sana nan galateeffadha. **4** Ani yommuu imimmamaan kee yaadadhatti akka gammachuudhaan guutamuuf guddisee si arguu nan hawwa. **5** Ani amantii kee isa dhugaa sana nan yaadadha; amantiin kunis jalqabbatti akko kee Loo'iisi fi haadha kaa Ewuunqee keessa ture; amma immoo akka si keessa jiru nan amana. **6** Sababii kanaaf ania akka ati kennaa Waaqaa kan yeroo ania harka koo sirra kaa'etti siif kennname sana akka ibiddaatti akka qabsiiftuuf sin yaadachiisa. **7** Waaqni hafuura humnaa, kan jaalalaati fi kan of dhowwuu nuu kenne malee hafuura sodaa nuuf hin kennineetii. **8** Kanaafuu waa'ee Gooftaa keenya dhugaa ba'uutti yookaan ana nama isaafedhii hidhametti hin qaana'in. Wangeelaaf dhiphachuu keessatti garuu humna Waaqaatiin na wajjin hirmaadhu; **9** Waaqni sababii kaayyoosa isaatii fi sababii ayyaanaa isaatiffi nu fayissee gara jireenya qulqulluutti nu waame malee sababii hojji nu hojenne kamee iyuu miti. Ayyaanni kunis uumama addunyatiin dura karaa Kiristoos Yesuuusiin nuu kennname; (**aionios g166**) **10** amma garuu ayyaanni sun dhufaatiif Fayisaa keenya Kiristoos Yesuuus isa karaa wangeelaatiin du'a balleessee jireenya fi badiisa ooluu ifatti baase sanaatiin mul'ifameera. **11** Anis wangeela kanaaf lallabaa, ergamaa fi barsiisa ta'e muudameera. **12** Anis akka amma jiru kanatti dhiphachuu koo kanumaaf. Ani garuu eenyun akka amane waan beekuuf hin qaana'u; akka inni waan aniiimaanaa itti kennadhe hamma guyyaa sanaatti eeguu danda'uus nan amana. **13** Waan narraa dhageesse sana akka fakkeenya barsiisa dhugaatti amantii fi jaalala Kiristoos Yesuuusiin qabdu jabeessii qabdu. **14** Waan gaarii imaanaa sitti kennname sana gargaarsa Hafuura Qulqulluun nu keessa jiraatu sanaatiin eegi. **15** Namoonni biyya Asiyaa keessa jiraatan hundinuu akka narraa gara galan ni beekta; Fiigelosii fi Hermoogenees isaan keessa jiru. **16** Oneesifooros yeroo baay'ee waan na boqochiiseef Gooftaan warra mana isaa jiraatanifi araara haa buusu; inni hidhamuu kootti illee hin qaanoftieetii. **17** Akkasumas inni yeroo Roomaa dhufetti hamma na argutti dhimmee na barbaadaa ture. **18** Akka inni guyyaa sanatti Gooftaa irraa araara argatuuf fedhii Gooftaa haa ta'u! Inni Efesoon keessatti karaa baay'een akka na tajaajile ati iyuu riiratti beekta.

2 Kanaafuu yaa ilma ko, ayyaana Kiristoos Yesuuusiin jabaadhu. **2** Waan fuula dhuga baatota baay'ee duratti narraa dhageesse sana namoota amanamoo kanneen warra kaan barsiisuudanda'anitti imaanaa kenni. **3** Atis akkuma loltuu jabaan kan Kiristoos Yesuuusiitii nu wajjin dhiphadhii. **4** Nammi loltummaan tajaajilu kam iyuu ajajaa isaa gammachiisuus yaaalee malee dhimma jireenyaatiif hin xaxu. **5** Akkasumas dorgomaan tokko yoo akka malutti dorgome malee gonfoo hin argatu. **6** Qonnaan bulaan jabaatee hojetus ija qooddachuutti nama jalqabaa ta'u qaba. **7** Waan anii sitti himu kana qalbeeffadhu; Gooftaan waan hunda keessatti hubanna siif kennatiitii. **8** Yesuu Kiristoos isa warra du'an keessaa kaafame, isa sanyii Daawit irraa dhalate yaadadhu. Kun wangeela koo **9** kan anii isaafedhii

akka nama yakka hojjete tokkootti hamma foncaan hidhamuutti dhiphachaafii jiruu dha. Dubbiin Waaqaa garuu hin hidhamu. **10** Kanaafuu akka warri filataman fayyina Kiristoos Yesuuusiin ta'e sana ulfina bara baraa wajjin argatanifi ania isaaifi jedhee waan hundumaa nan obsa. (**aionios g166**) **11** Dubbichi amanamaan akkana jedha: Nu isa wajjin yoo duune, isa wajjin ni jiraanna; **12** nu yoo obsine, isa wajjin ni moona. Nu yoo isa gamne, innis nu gana. **13** Nu yoo amanamoo ta'u baanne, inni amanamaan ta'e jiraata; inni of ganuu hin danda'uutii. **14** Wantoota kanneen isaan yaadachiisi; waa'ee jechootaatiiniis akka wal hin lolleef fuula Waaqaa duratti isaan akeekkachiisi; wanni akkasiis warra dhaga'an ni diiga malee waa tokko illee hin fayyadutii. **15** Atis dubbiidhugaa sana sirriitti qabchuudhaan hojjetaa qoratamee fudhatamee kan itti hin qaanoftie ta'iittii fuula Waaqaa duratti of dhi'eessuuf tattaaffadhu. **16** Garuu dubbiidhugaa fayyidaa hin qabne irraa fagaadhu; dubbiin akkasiis ittuma calchisee nama Waaqaa ta'u irraa nama fageessaati. **17** Barsiisiis isaanis akka dhuukuba gaangiriniibab'achaa deema. Himenewoosii fi Filexosis isaan keessatti argamu; **18** isaanis du'a ka'uun ta'e darbeera jechuudhaan dhugaa irraa fagaataniru. Amantii namoota tokko tokkoos ni balleessu. **19** Garuu hundeen Waaqaa hin sochofamne kan chaappa, "Gooftaan warra kan isaa ta'an ni beeka," akkanumas "Namni maqa Gooftaa waammatu hundi hammina irraa haa deebi'u" jedhuun chaappeffame jabaatee dhaabateera. **20** Mana guddaa tokko keessa mi'a warqeetii fi meetii qofa utuu hin ta'in, mi'i mukaatii fi suphees jira; kana keessas tokko tokko ulfinnaaf, kaan immoo salphinaaf oola. **21** Namni tokko yoo salphina kana irraa of qulqulleesse, inni mi'a ulfinnaa kan qulqulleeffame, kan Gooftaa isaa fayyaduun fi kan hojji gaarii kam iyuu hojjechuuf qopheeffame ta'a. **22** Atis hawwi hamaa yeroo dargaggummaa irraa baqadhu; warra garaa qulqulluun Gooftaa waammattan wajjin qajeelummaa, amantii, jaalala fi nagaa duukaa bu'i. **23** Falmii faayidaa hin qabnee fi gowwummaa keessa hin seenin; kun akka lola fidu atuu ni beektaati. **24** Garbichi Gooftaan kan nama hundumaaf garaa laafu, kan barsiisuu danda'u fi obsa qabeessa ta'u qaba malee kan namaan wal lolu ta'uun hin qabu. **25** Innis akka Waaqni qalbii jijjiirrannaa gara dhugaa beekuutti isaan geessu isaanifi kennu abdachaa warra isaan morman garraamummaan sirreessuu qaba; **26** akkasiinis isaan qalbii horataniii kiyoo diiyaabiloos kan akka isaan fedhii isaa guutaniif isaan booji'e sana jalaabu'a.

3 Garuu guyyoota dhuma keessa yeroon rakkinaa akka dhufu hubadhu. **2** Namoonni of jaallattoota, jaallattoota maallaqa, of jaijoota, of tuultota, warra Waaqa arrabsan, warra abbaa fi haadha isaanifiif hin ajajamne, warra hin galateeffanne, warra qulqullummaa hin qabne, **3** warra jaalalu hin qabne, warra dhiifama hin goone, warra maqaan nama balleessan, warra of hin qabne, gara jabeeyyi, warra waan gaarii hin jaallanne, **4** gantoota, warra akka malee jarjaran, warra of bokoksan, warra Waaqa jaallachuu irra waan isaan gammachiisu jaallatan ni ta'u; **5** warra Waaqaaf bulan ni fakkatu; garuu humna isaa ni ganu. Ati warra akkasiis irraa fagaadhu. **6** Isaan warra manneen seenuudhaan dubartoota dadhaboo warra cubbuun isaan irra tuulamee fi warra hawwi gosa hundaatiin asii fi achi raafaman booji'anii dha; **7** dubartoonni kunneen yeroo hunda ni baratu; garuu gonkumaa dhugaa beekuutti dhufuu hin danda'an. **8** Akkuma Yaaneesii fi Yaambirees Museen morman sana namoonni qalbiin isaanifi badee waa'ee amantii fudhatamaa dhaban kunneenis dhugaadhaan ni mormu. **9** Ta'u gowwummaan isaanifi waan akkuma namoota sanaa nama hunda biratti ifatti ba'uuf isaan fagoo hin deeman. **10** Ati garuu barsiisa ko, haala jireenya

koo, kaayyoo koo, amantii koo, obsa koo, jaalala koo, jabaadhee dhaabachuu koo hundumaa duukaa buuteerta; **11** ari'atamuu koo, rakkina kootii fi waan Anxookiyyaatti, Iqooniyoonii fi Lixsiraanitti narraga'e, ari'atama garaa garaa kan ansiobsaan keessa darbes duukaa buuteerta. Gooftaan garuu waan kana hunda jalaa na baase. **12** Dhugumaanuu namni Kiristoos Yesuusiin nama Waaqaa ta'ee jiraachuu barbaadu kam iyyuu ni ari'atama; **13** namoonni hamoonii fi gowwoomsitoonni garuu nama gowwoomsaa, of illee gowwoomfamaa hamminaa ittuma caalaa deemu. **14** Ati garuu waan baratteet fi waan hubatteet sanatti jabaadhu; eenuy irraa akka baratteet beektaati; **15** akkasumas ati ijoollummaa keetii jalqabdee Katabbiwwan Qulqulluu kanneen waa'ee fayyina karaa Kiristoos Yesuusittti amanuuttiin argamu sanaf ogeessa si taasisuus danda'an akkamitti akka baratteet ni beekta. **16** Katabbiin Qulqulluu hundi hafuura afaan Waaqaatii ba'een kennaman; isaanis barsiisuuf, akeekkachiisuuf, sirreessuu fi qajeelummaan leenjisuu ni fayyadu; **17** kunis akka namni Waaqaa hojii gaarii hundumaaft guutummaatti hidhatee qophaa'uuf.

4 Ani fuula Waaqaa duratti, fuula Kiristoos Yesuus isa warra jiraatanii fi warra du'anitti muruuf jiruu durattis mul'achuu issaatti fi mootummaa issaatiin sin gorsa. **2** Dubbicha lallabi; yeroo mijaa'aattis ta'u yeroo hin mijoofnetti qophaa'i; obsa guddaa fi barsiisa of eeggannaatiin sirreessi; ifadhu; jajjabeessis. **3** Yeroon itti namoonni barsiisa dhugaa dhaga'uuf obsa hin qabaanne ni dhufaati. Qooda kanaa akka waan gurri isaanii inni hooqsisu sun dhaga'uun barbaadu itti himanif hawwii isaanii guuitachuuuf barsiistota baay'ee ofii isaaniitif walitti qabatu. **4** Gurra isaaniis dhugaa dhaga'uun irraa garagalchanii gara odoo hundee hin qabneetti deebisu. **5** Ati garuu waan hunda keessatti ilaallachaa deemi; rakkina obsi; hojii tajaajilaan wangeelaa tokko hoijetu hoijedhu; tajaajila kees fiixaan baasi. **6** Ani ammuma iyyuu akka dhibaayyuutti dhangalaafamuuf qophaa'eera; yeroon deemsaa koos ga'eera. **7** Ani lola gaarii looleera; dorgommii xumureera; amantiis eegeera. **8** Amma gonfoon qajeelummaa na eeggata; isas Abbaa Murtii qajeela, Goofitchatu guyyaa sana naa kenna; kanas warra mul'achuu isaa jaallatan hundaaft kenna malee ana qofaaf miti. **9** Dafii gara koo kottu; **10** Deemaas addunyaa kana jaallatee na dhiisee gara Tasaloniiqee deemeeraatii. Qerqis gara Galatiyaa, Tiitoon immoo gara Dilmaaxiyaa deemaniiru. (**aiōn g165**) **11** Luqaas qofatu na bira jira. Maarqos waan tajaajila koo keessatti na gargaaruuf isa of duukaa fidii kottu. **12** Ani Xikiqoosin Efesonotti ergeera. **13** Ati yommuu dhuftutti waaroo ani Xiroo'aasitti Kaariphos biratti dhiisee fi kitaabota maramoo, keessumattuu kitaabota gogaa duugamaa sana naa fidii. **14** Iskindiroos tumtuun naasii sun akka malee natti hammaate. Gooftaan akka hojii issaatti ni deebisaaf. **15** Namichi kun waan akka malee ergaa keenya mormeef atis isa irraa of eeggachuu qabda. **16** Yeroo ani falmata koo kan jalqabaa dhi'eeffadheti hundi isaanii iyyuu na dhiisanii deeman malee namni tokko iyyuu na hin gargaarre. Anis akka wanni kun issaantiin hin lakkaa'amneef Waaqa nan kadhadha. **17** Garuu akka karaa kootiin ergaan guutummaatti lallabamuu fi akka Namoonni Ormaa hundi dhaga anii Gooftaan na bira dhaabatee na jajjabeesse. Anis afaan leencaa jalaa nan baafame. **18** Gooftaan waan hamaa hunda jalaa na baasee mootummaa isaa kan samiiti nagumaan na galcha. Bara baraa hamma bara baraatti ulfinni isaaft haa ta'u. Ameen. (**aiōn g165**) **19** Phirisqila fi Aqilaatti, warra mana Oneesfooros jiraatanittis nagaa naa himi. **20** Erisxoos Qurontositti hafe; Xiroofiimoos immoo dhukkubsannaan ani Miilexoositti isa dhiise. **21** Gannaan dura dafii kottu. Ewugiloos nagaa siif dhaama; Phuudenii,

Liinoos, Qilaawudiyya fi obboloonni hundiuus akkasuma nagaa siif dhaamu. **22** Gooftaan hafuura kee wajjin haa ta'u. Ayyaanni si wajjin haa ta'u.

Tiitoo

1 Phaaawulos isa amantii filatamootaa Waaqaatii fi dhugaa beekuu gara Waaqaaf buluutti nama geessuuf garbicha Waaqaatii fi ergamaa Yesuus Kiristoos ta'e irraa; **2** kunis abdii jirenya bara baraa isa Waaqni hin sobne sun jalqaba addunyaaatiin dura waadaa gale irratti kan hundeeffamee dha; (*aiōnios g166*) **3** innis yommuu yeroon murteeffame sun ga'etti karaa lallaba isa ajaja Fayyisa keenya Waaqaatiin imaanaa natti kennameetiin dubbii isaa ifatti baaseera, **4** Gara Tiitoo isa amantii walii wajjin qabnuun ilma koo dhugaa ta'eetti: Waaqa Abbaa fi Fayyisa keenya Kiristoos Yesuus irraa ayaanii fi nagaan siif haa ta'u. **5** Sababiin ani Qareexitti si hambiseef akka ati waan utuu hin xumuramin hafe toora qabsiiftuu fi akkuma ani si ajajettis magalaawwan hunda keessatti jaarsoliin muudduuf ture. **6** Jaarsi tokko kan mudaa hin qabne, dhirsaa niittii tokkittii, kan ijooleen isaa amanamii jirenya gad dhiisiitii fi ajajamuu diduun maqaan isaanii hin badin ta'u qaba. **7** Phaphaaasiin tokko sababii hojjiin Waaqaa imaanaa isatti kennameef inni nama mudaa hin qabne ta'u qaba malee kan of tuulu, kan dafee aaru, kan machaa'u, kan lola jaallatuu fi kan karaa hin malleen bu'aa argachuuuf tattaaffatu ta'u hin qabu. **8** Qooda kanaa inni nama keessumaa simatu, nama waan gaarii jaallatu, kan of qabu, qajeelaa, qulqullu fi nama naamusa qabu ta'u qaba. **9** Inni akka barsiisa dhugaatiin warra kaan gorsuu, warra barsiisa sanaan morman immoo akka dogogora isaanii itti himee amansisuuu danda'uuf akkuma barsiifametti dubbii amanamaa sana jabeesee qabachuu qaba. **10** Finciltionni baay'een, warri dubbii faayidaa hin qabne dubbatanii fi gowwoomsitoonni keessumattuu miseensonni garee warra dhagna qabatanii hedduutu jiraatii. **11** Isaan bu'aa hin malle argachuuuf jedhanii waan barsiisuun isaan irra hin jirre barsiisuuudhaan waan maatii guutuu diiganiif afaan qabachifamuu qabu. **12** Raajota isaanii keessaa tokko, "Warri Qareexi yeroo hunda sobdoota; bineensota hamoo dha; albaadheyyii dhibaa' oo dha" jedheera. **13** Dhuga ba'umsi kun dhugaa dha. Kanaafuu akka isaan amantii dhugaa qabaataniiif jabeessii isaan ifadhu. **14** Akka isaan mammaaksaa Yihuudootaa kan hundee hin qabne yookaan ajaja warra dhugaadhaan mormaani duukaa hin buuneejis jabeessii isaan ifadhu. **15** Warra qulqulla'oof wanni hundinuu qulqullu dha; warra xuraa'oo fi warra hin amanneef garuu wanni tokko iyuu qulqullu miti. Dhugumaanuu yaadni isaanittii fi qlabiin isaanii xuraa'eera. **16** Isaan nu Waaqa beekna jedhu; hojji isaanittii garuu isa ganu. Isaan jibbamoo dha; warra hin ajamatnee fi warra waan gaarii tokko iyuu hojjechuuf ga'umsa hin qabnee dha.

2 Ati garuu waan barsiisa dhugaa wajjin deemu barsiisi. **2** Jaarsoliin akka amala qabeeyyi, kabajmoo fi warra of qaban ta'aniif, akkasumas akka warra amantii dhugaa, jaalalaa fi obsa qabaatan barsiisi. **3** Akkasuma immoo jaartoliin akka jirenya isaanittiiin kabajmoo ta'an, akka waan gaarii barsiisan malee akka maqaa nama hin balleessine yookaan akka dhugaatii daadhii wayinii baay'ettiin hin fudhatamne isaan barsiisi. **4** Yoos isaan akka dubartoornni shammarran dhirsoota isaanii fi ijoolee isaanii jaallataan barsiisuu ri danda'u; **5** akka dubbiin Waaqaa hin tuffatamneefis akka of qaban, akka qulqulla'an, akka hojji mana keessaatiin qabaman, akka arjoota ta'an, akka dhirsoota isaanittiiif ajajaman ni barsiisu. **6** Akkasumas dargaggooni akka of qabaniif gorsi. **7** Waan hunda keessatti waan gaarii hojjechuun fakkeenyaa isaanittii ta'i. Barsiisa kee keessatti amanamaa, kabajmoo fi nama akka salphaatti hin

ilaalamne ta'i; **8** akka warri siin morman waa'ee keenya waan hamaa dubbatan tokko illee dhabanii qaana'anifiis dubbii dhugaa kan tuffatamuu hin daneenyee dubbadhu. **9** Garboonni waan hundaan akka gooftota isaanittiiif ajajaman, akka gooftota isaanii gammachisuu yaalan, akka waan gofttonni isaanii dubbataniiif deebei mormii hin deebifne barsiisi; **10** akka isaan gooftota isaanii jalaa hin hanne, garuu akka barsiisii Fayyisa keenya Waaqaa karaa hundumaan hawwataa ta'u gochuuf akka isaan amanamummaa guutuu argisiisan barsiisi. **11** Ayyaanni Waaqaa kan fayyina fidu nama hundatti mul'ifameeraati. **12** Ayyaanni kunis Waaqa malee jiraachuu fi hawwii addunyaa gantuun bara kana keessa jirenya of qabiisa, jirenya qajeelummaatiif fi jirenya Waaqatti buluu akka jiraamnu nu barsiisa; (*aiōn g165*) **13** kunis yommuu nu abdii keenya isaa eebbfamaa jechuunis mul'achuu ulfina Waaqa keenya guddichaatii fi Fayyisa keenya Yesuus Kiristoos eeggachaa jirrutti ta'a; **14** innis hamminna hunda irraa nu furuu fi saba ofii isaa warra waan gaarii hojjechuuf hinaafan ofiif qulqulleeffachuuf jedhee of dabarsee nuuf kenneera. **15** Egaa wantoonni ati barsiisuu qabdu kanneenii dha. Taayita guutuu jajjabeessi; ifadhus. Namni tokko iyuu si hin tuffatin.

3 Ati akka namoonni bulchitootaa fi abbootii taayitaatiif bulan, akka ajajamanii fi akka waan gaarii kam iyuu hojjechuuf qophaa'oo ta'an yaadachiisi; **2** akka isaan maqaa nama tokko illee hin balleessine, akka namoota nagaatii fi obsa qabeeyyi ta'an, akka nama hundaaf garraamummaa argisiisanis yaadachiisi. **3** Nu mataan keenyas duraan warra gowwoota, warra hin ajajamne, warra gowwoomfamnee fi warra dharraa hamaa fi gammachuu gosa hundaatiif garboomfamne turre. Namootaan jibbamaa fi walis jibbaa, hamminnaa fi hinaaffaan jiraachaa turre. **4** Yommuu gaarummaa fi jaalalli Fayyisa keenya Waaqaa mul'atetti garuu, **5** inni sababii qajeelummaa nu hojenneetiif utuu hin ta'in sababii araara isaatif jedhee nu fayyise. Inni dhiqannaah lammata dhalachuttiif fi haaromsuu Hafuura Qulqulleuttiin nu fayyise; **6** hafuurri kunis isa Waaqni karaa Fayyisa keenya Yesuus Kiristoosiin arjumadaan narratti dhangalaase sana; **7** kunis akka nu ayaana isaatii qajeeltota taasifamnee abdii jirenya bara baraa qabaachuu dhaaltota taanuu. (*aiōnios g166*) **8** Jechi kunis amanamaa dha. Warri Waaqa amanatan akka waan gaarii hojjechuuf of eeggannaan of kennan, akka ati cimsitee waan kana dubbattu nan barbaada. Kunis waan akka malee gaarii fi waan nama hundumaa fayyaduu dha. **9** Ati garuu falmii faayidaa hin qabnee fi hidda dhalootaa lakkauu irraa, waa'ee seeraa irratti wal mormuu fi wal loluu irraa fagaadhu; kun waan bu'aa hin qabnee fi waan hin fayyadnee dhaatii. **10** Nama gargar ba'u fuu fidu tokko yeroo tokko akekkachiisi; yeroo lammaafaas akekkachiisi. Ergasii immoo isa irraa fagaaduh. **11** Namni akkasii akka micciiramaa fi cumbamaa ta'e attu beekta; inni nama ofuma isatta muruu dha. **12** Ani waanen yeroo gannaa Niqophiloyoonnitii dabarsuuf murteesseef akkuma ani Arxemaas yookaan Xikiqoosin sitti ergeen dafii kottu. **13** Zenaas abukaattichaa fi Apholoosin imala isaanii irratti gargaaruuf waan daneessu hunda godhi; waan isaan barbaachisu hunda qabaachuu isaanii illee mirkaneessi. **14** Namoonni keenya akka waan guyyaa guyyaatti isaan barbaachisu hojjetanii argatanii fi akka jirenya bu'aa hin qabne hin jiraanneefis waan gaarii hojjechuuf of kennuu barachuu qabu. **15** Warri na wajjin jiran hundinuu nagaa siif dhaamu. Warra amantiin nu jaallatanitti nagaanuuf himi. Ayyaanni hunda keessan wajjin haa ta'u.

Fiilmoonaa

1 Phaaawulos isa Kiristoos Yesuusiif jedhee hidhamee fi obboleessa keenya Xiimotewos irraa, Gara Fiilmoonaa isa jaallatamaa fi hoijetaa hidhata keenya ta'e sanaatti; **2** akkanumas gara obboleettii keenya Aphifyaatti, gara Arkiphaa isa nu wajjin loltuu ta'eetti, gara waldaa kiristaanaa ishee mana keetti walitti qabamtuutis: **3** Abbaa keenya Waqaqa fi Yesuus Kiristoos Gooftaa irraa ayyaannii fi nagaan isiniif haa ta'u. **4** Ani yeroo kadhannaan koo keessatti si yaadadhu hunda Waaqa koo nan galateeffadha; **5** ani waa' ee amantii kee kan ati Gooftaa Yesuuusitti qabduu fi waa'ee jaalala kee kan ati qulqulloota isaa hundaaq qabduu nan dhaga'aati. **6** Ani akka ati waa'ee waan gaarii nu Kiristoosiin qabnu hundumaa hubannaa guutuut qabaattee amantii kee namaan ga'uuf jabaattu naan kadhadha. **7** Yaa obboleessa, waan ati garaa qulqulloota qabbaneessiteef jaalalli kee gammachuu fi jajjabina guddaa naa kenneera. **8** Kanaafuu ani akka ati waan hoijechuu qabdu hoijetu si ajajuuf yoo Kiristoosiin ija jabina qabaadhe illee, **9** sababii jaalalaatiif cimseen si kadhadha. Egaa ani Phaaawulos jaarsichii fi ammas Kiristoos Yesuusiif kanan hidhame, **10** ilma koo Oneesimoos isa ani hidhamuu kootiin dhalche sanaaf sin kadhadha. **11** Inni kanaan dura nama homaa si hin fayyadne ture; amma garuu siifis anaafis nama faayidaa qabu ta'eera. **12** Ani isa, nama akka garaa kootii sana deebisee gara keetti nan erga. **13** Ani yeroon wangeelaaf hidhametti inni iddo kee bu'ee akka na tajaajiluuf of biratti isa hambifachuu barbaadeen ture. **14** Ani garuu gaarummaan kee utuu dirqamaan hin ta'in fedhiidhaan akka ta'uuf waanuma tokko illee eeyyama kee malee gochuu hin barbaanne. **15** Tarii inni yeroo gabaabaaf siin gargar ba'uun isaa akka ati deebiftee isa simatteet hamma dhumaatti of bira tursituuf ta'a; (**aiōnios g166**) **16** atis si'achi akka garbichaatti utuu hin ta'in, akka obboleessa jaallatamaa garbicha caalu tokkootti isa simadhu. Inni keessumattuu erga anaaf akkas jaallatamaa ta'e siif immoo fooniinis Gooftaadhaanis hammam caalaa jaallatamaa haan ta'u ree? **17** Egaa ati yoo akka michuu keettiit na ilaalte akkuma na simatutti isas simadhu. **18** Yoo inni waanuma tokkoon illee si yakkee jiraate yookaan ati yoo waanuma tokko illee isa irraa qabaatte natti lakka'i. **19** Ani Phaaawulos siifan kaffala jedhee harkuma kootiin barreesseera. Akka ati mataan kee iyuu kan koo taate ani homaa sitti hin himu. **20** Egaa yaa obboleessa, ani Gooftaadhaan faayidaa kana sirraa argachuu nan barbaada; Kiristoositti garaa koo naa qabbaneessi. **21** Akka ati waan ani si kadhadhu caalaa naa gootu beekuudhaan ajajamuu kee amanadhee siifan barreesa. **22** Kana malees ani kadhannaan keessaniin akkan isiniif kennamu waanan abdadhuuf mana boqonnaa naa qopheessi. **23** Ephafiraan inni Kiristoos Yesuusiif jedhee na wajjin hidhame nagaan siif dhaama. **24** Akkasumas warri na wajjin hoijetan Maarqos, Arisxirokooos, Deemaasiif fi Luqaas nagaan siif dhaamu. **25** Ayyaanni Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos hafuura keessan wajjin haa ta'u.

Ibroota

1 Bara durii Waaqni yeroo baay'ee fi karaa adda addaatiin rajjotaan abbootii keenyatti dubbatee ture; **2** bara dhumaan kana keessa garuu Ilma isaa kan inni dhaaltuu waan hundumaa godhee muudeen nutti dubbate; isumaanis addunyyawwan uume. (**aīōn g165**) **3** Ilmi calaqqa ulfina Waaqaa ti; eenyummaa Waaqas akkuma jirutti mul'isa; dubbii isaa humna qabeessa sanaanis waan hunda hirkisee baata. Innis erga cubbuu keenya nurraa qulqulleessee booddee samii irra mirga Waaqa ulfina qabeessa sanaa taa'e. **4** Akkuma maqaan inni dhaale sun kan ergamootaa caalaa guddaa ta'e sana innis ergamootaa caalaa guddaa dha. **5** Waaqni ergamootaa keessaa isa kamiin, "Ati Ilma koo ti; ani har'a si dhalcheer" Yookaan isa kamii, "Ani isaaft Abbaa nan ta'a; innis Ilma naa ta'a" jedhee beeke? **6** Akkasumas Waaqni yommuu Ilma isaa hangafa gara addunyya kanaattti ergutti, "Ergamoonni Waaqaa hundi isa haa waaqefftan" jedha. **7** Yommuu waa'ee ergamootaa dubbatis, "Inni ergamootaa isaa hafuurota, tajaajiltoota isaa immoo arraba ibiddaa godha" jedha. **8** Waa'ee Ilmaa garuu akkana jedha; "Yaa Waqqayyo, teessoon kee bara baraa hamma bara baraatti ni jiraata; bokkuun qajeelummaas bokkuu mootummaa keetii ni ta'a. (**aīōn g165**) **9** Ati qajeelummaa jaallat; jal'ina immoo ni jibbite; kanaafuu Waqqayyo Waaqni kee zayitti gammachuutiin si dabee, hiriyotta kee si caalchise." **10** Akkasumas inni akkana jedha; "Yaa Gooftaa, ati jalqabatti lafa hundeessite; samiwwanis hojii harka keetii ti. **11** Isaan ni badu; ati garuu ni jiraatta; hundumti isaanii akkuma uffataa ni moofa'u; **12** ati akkuma wayyatti isaan marta; isaan akkuma uffataatti geeddaramu; ati garuu sanuma; umuriin kees gonkumaa dhuma hin qabu." **13** Waaqni ergamootaa keessaa isa kamiin, "Hamma ani diinota kee ejjeta miilla keetii godhutti, gara mirga koo taa'i" jedhe? **14** Ergamoonni hundinuu hafuurota tajaajil kanneen warra fayyina dhaalan tajaajiluu ergaman mitii?

2 Kanaafuu nu akka waan dhageenye irraa hin jal'anneef waan sana irratti xiyyeffanno guddaa gochuu qabna. **2** Sababiin isas erga dubbiin ergamootaan dubbatame sun eegamuu qabaatee, seera cabsuu fi ajamuu diduu hundis erga adabbii malu argatanii, **3** yoos nu yoo fayyina guddaa akkanaa tuffanne, akkamitti adabbii kana jalaa baana ree? Fayyinni jalqabatti Gooftaadhaan labsame kun warra dhaga'aniin nuuf mirkaneeffame. **4** Waaqni mallattoon, raajji fi hojii dinqii adda addaatiin akkasumas kennawaywan Hafuura Qulqulluu kanneen akka fedhii isatti kennawayni dhugaa ba'eera. **5** Inni addunyyaa dhufuuf jiru, kan nu waa'ee isaa dubbanuu sana ergamoota jala hin galchine. **6** Namni tokko garuu iddo tokkotti akkana jedhee dhugaa ba'eera; "Akka ati isaaaf yaadduuf namni maali? Akka isaaaf dhimmituuf ilmi namaa maali?" **7** Ati xinnoo ishee ergamootaa gad isa goote; ulfinaa fi kabajaan isa gonfite; hojii harka keetii irrattis isaa muudde. **8** Waan hundas miilla isaa jala galchite." Inni yommuu waan hunda isa jala galchetti wannii inni utuu isa jala hin galchin hambise tokko iyyuu hin jiru. Ta'us yeroo ammaa wanni hundinuu isa jala galee hin arginu. **9** Garuu Yesuus inni ayyaana Waaqaatiin nama hundaaf du'a dhandhamuu jedhee xinnoo ishee ergamootaa gad ta'ee ture sun dhiphina du'a waan dhiphateef amma ulfinaa fi kabajaan gonfamee argina. **10** Waaqni wannii hundi isaaaf jiraatuu fi isaan jiraatu sun ilmaan baay'ee gara ulfinaatti geessuuf jedhee mataa fayyina isaanii dhiphina kan hir'inai hin qabne gochuun isaaaf ni mala ture. **11** Inni namoota qulqulleessuu fi kanneen

qulqulleeffman hundi kanuma abbaa tokkoo ti. Kanaafuu Yesuus obboloota jedhee isaan waamuu hin qaana'u. **12** Inni, "Maqaan kee obboloota kootti nan labsa; waldaa kiristaanaa keessattis faarfannaadhaan sin jajadah" jedha. **13** Akkasumas, "Ani isaa nan amanadha" jedha. Ammas inni, "Ani fi joolleen Waqaqayyo naa kenne kunoo ti" jedha. **14** Sababi ijooleen sun foonii fi dhiiga qabaniif, Yesuusis du'a ofii isaaatiin diiyaabiloos isa du'a irratti humna qabu sana balleessuuuf jedhee namummaa isaanii qoodate; **15** innis warra bara jireenya isaanii hunda garbummaa sodaa du'aatiin hidhamanii turan bilisa baasuuuf jedhee waan kana godhe. **16** Inni dhugumaanuu sanyii Abrahaam gargaaruuf malee ergamoota Waaqaa gargaaruuf miti. **17** Kanaafuu inni Waqa tajaajiluu keessatti akka luba ol aanaa araraa qabeessa fi amanamaa ta'uuf, akka cubbuu namootaatifi araraa buusuuf waan hundaan obboloota isaa fakkaachuuutu isaa irra ture. **18** Inni mataan isaa waan dhiphina keessatti qorameef warra qoramaa jiran gargaaru ni danda'a.

3 Kanaafuu yaa obboloota qulqulloota, warra waamicha samii keessatti hirmaattan, Yesuus ergamaa fi luba ol aanaa amantii keenya sana ilaala. **2** Akkuma Museen mana Waaqaa hunda keessatti amanamaa ture sana innis isa isaa muudeef amanamaa ture. **3** Akkuma namni mana ijaaru tokko mana sana caalaa kabaja guddaa qabu, innis Musee caalaa kabaja guddaa qaba. **4** Tokkoon tokkoon manaa namaan ijaaramaati; kan waan hunda ijaare garuu Waaqaa. **5** Museen waan fuul durdi dubbatamuuf jiru dhugaa ba'uuf akka tajaajilaa tokkoonti mana Waaqaa hunda keessatti amanamaa ture. **6** Kiristoos garuu akka Ilmaatti mana Waaqaa irratti amanamaa dha. Nus yoo ija jabina keenya fi abdii ittiin boonnii sana jabeessinee qabanne, nu mana isaa ti. **7** Kanaafuu akkuma Hafuurri Qulqulluu jedhu: "Isin yoo har'a sagalee isaa dhageessan, **8** akka yeroo qorumsaa gammoojjii keessatti finciloon gootan sana, mataa hin jabaatinaa; **9** abbootiin keessan achitti na qoranii na ilaalan; waggaaf afurtamas waan ani hoijedhe argan. **10** Kanaafuu ani dhaloota sanatti aaree, 'Yeroo hunda qalbi isaa niitii doggotoru; isaan karaa koo hin beekne' jedhe. **11** Kanaafuu ani dheekkamsa koottiin, 'Isaan boqonnaa kootti hin galan' jedhee kakadhe." **12** Yaa obboloota, akka isin keessaa namni tokko iyyuu garaa hamaa fi hin amanne kan Waqa jiraataa irraa nama fageessu hin qabaanneef of eeggadhsaa. **13** Garuu isin keessaa akka namni tokko iyyuu gowwoomsaa cubbuutiin mata jabeessa hin taaneef utuu "Har'a" jedhamaa jiruu guyyuma guyyaan wal jajjabeessaa. **14** Nus yoo amantii keenya isaa jalqabaa sana hamma dhumaatti jabeessinee qabanne Kiristoos wajjin hirmaattota ni taanaati. **15** Kunis akkuma, "Isin yoo har'a sagalee isaa dhageessan, akka yeroo fincilaan sana, mataa hin jabaatinaa" jedhamee barreeftamee dha. **16** Warri dhaga'anii fincilaan sun eenu? Warra Museen qajeelchee Gibxii baase sana hunda mitii? **17** Waaqni waggaaf afurtamaa eenu faatti aare? Warruma cubbuu hojjetanii reefii isaanii gammoojjii keessatti kukkufe sanatti mitii? **18** Yoo warruma ajamuu didan sana ta'mele Waaqni akka isaan gonkumaa boqonnaa isaaati hin gallef eenu faatti kakate ree? **19** Kanaafuu akka isaan sababii amantii dhabuu isaanitiif boqonnaa sanatti galuu hin danda'in argina.

4 Kanaaf waadaan boqonnaa isaaati galuu sun amma iyyuu waan jiruuf isin keessaa namni kam iyyuu utuu boqonnaa sanatti hin galin akka hin hafne of haa eeggannu. **2** Wangeelli isaanitti lallabame nuttis lallabameeraatiif; garuu dubbiin lallabame sun waan amantii isaanitiif wal hin fudhanneef warra dhaga'an sanaaf faayidaa tokko illee hin kennine. **3** Nu warri amanne

boqonnaa sanatti ni galla; kunis akkuma inni, "Kanaafuu ani dheekkamsa kootiin, 'Isaan boqonnaa kootti hin galan' jedhee kakadhe" jedhu sanaa dha. Ta'us hojii isaa uumama addunyaaatii jalqabee xumurameera. **4** Innis iddoottokkotti waa'ee guyyaa torbaaffaa; "Waaqni guyyaa torbaaffati hojii isaa hundumaa irraa boqote" jedhee dubbatte. **5** Ammas inni iddoodhumaa kanatti, "Isaan boqonnaa kootti hin galan" jedha. **6** Amma iyuu akka namoonni tokko tokko itti galaniif iddoon boqonnaa sun hambifameera; warri duraan wangeelli itti lallabame sun immoo sababii ajajamuu didaniif boqonnaa sanatti hin galle. **7** Kanaafuu Waaqni deebisee guyyaa tokko "Har'a" jedhee waamuudhaan murteesse. Innis akkuma kanaan dura dubbatame sana bara dheeraa booddee karaa Daawitiitiin, "Isin yoo har'a sagalee isaa dhageessan, mataan hin jabaatinaa" jedha. **8** Utuu Iyyasuuun boqonnaan sanatti isaan galchee jiraatee, silaa Waaqni ergasii waa'ee guyyaa biraan hin dubbatu tureeti. **9** Kanaafuu boqonnaan Sanbataa saba Waaqaatiif kaa'ameera; **10** namni boqonnaan Waaqaati galu kam iyuu akkuma Waaqni hojii isaa irraa boqote sana, innis hojii isaa irraa ni boqota. **11** Kanaafuu akka namni tokko ille fakkeenyaa ajajamuu diduu jara sanaa duukaa bu'ee boqonnaa sanatti galuu hin dhabneef kottaa boqonnaa sanatti galuuuf ni tattaaffanna. **12** Dubbiin Waaqaa jiraataa fi kan hojjetuudhaatii. Goraadee qara lama qabu kam iyuu caalaa qaramaa dha; hamma lubbuu fi hafuura, buuusaa fi dhuka gargar baasutti waraanee seena; yaadaa fi fedhii garaa namaas ni qora. **13** Uumama hunda keessaa wanti fuula Waaqaa duraa dhokatu tokko illee hin jiru. Wanti hundi ija isaa durattu qullaa fi saaqamaha dha; nus waa'ee mataa keenyaa deeblee kennuufii qabna. **14** Egaa luba ol aanaa guddicha isa samiwiwan keessa darbe, Yesuu Ilma Waaqaa waan qabnuuf kottaa amantii keenya jabeessinee qabannaa. **15** Nu luba ol aanaa dadhabbi keenya keessatti garaa nuu hin laafne hin qabnuutii; garuu kan waan hundaan akkuma keenya qorame qabna; ta'us inni cubbuu hin hoijenne. **16** Kanaafuu akka araara argannuu fi akka ayyaana yeroo nu barbaachisutti nu gargaaru argannuu kottaa gara teessoo ayaanaatti sodaa malee dhi'aanna.

5 Tokkoon tokkoon luba ol aanaa namoota giddudhaan filatamee waan Waaqa ilaallatu irratti namoota iddoobu'ee sababii cubbuutiif kennaa fi aarsaa dhi'eessuuf muudama. **2** Inni mataan isaa iyuu waan dadhabbi keenya jiruuf wallaltotaa fi warra karaa irraa jallataniif garaa laafuu ni danda'a. **3** Sababii kanaaf inni cubbuu ofii isatiif, akkasumas cubbuu namootaatiif aarsaa dhi'eessuuf qaba. **4** Nama akkuma Aroonitti Waaqaan waamame malee, namni kam iyuu ulfina kana ofii isatiif hin fudhatu. **5** Kiristoos akkasuma luba ol aanaa ta'uuf of hin ulfeessire. Waaqni garuu, "Ati Ilma koo ti; anii har'a si dhalcheera" jedheen. **6** Iddoo biraattis, "Akkuma sirna Malkiiseedeqitti, ati luba bara baraa ti" jedha. (**aiōn g165**) **7** Yesuu yeroo lafa irra jiraachaa tureetti iyya guddaa fi imimmaaniin isaa du'a isa oolchuu danda'u sanatti kadhannaan fi waammata dhi'eeffate; sababii inni sodaa Waaqaa qabuufis kadhannaan isaa ni dhaga'ameef. **8** Inni Ilma ta'u iyuu dhiphina isaa sana irraa ajajamuu barate; **9** erga kan mudaan hin qabne taasifamee immoo warra isaaajajaman hundaaf burqaa fayyina bara baraa ta'e. (**aiōn g166**) **10** Akka sirna Malkiiseedeqittis luba ol aanaa jedhamee Waaqaan waamame. **11** Nu waa'ee isaa waan jennu baay'ee qabna; isin garuu waan hubachuutti dadhaboo taataaniif isinii ibsuun rakkisaa dha. **12** Isin yeroo kanatti barsiistota ta'u qabdu ture; isin immoo nama waa'ee dhugaa dubbi Waaqaa kan jalqabaa irra deeblee isin barsiisutu isin barbaachisa. Nyataa jabaataas utuu hin ta'in aannan isin barbaachisa. **13** Namni

aannaniin jiraatu kam iyuu waan amma illee daa'ima ta'eef dhubbi qajeelummaa hin beeku. **14** Nyaanni jabaataan garuu namoota bilchaatoo kanneen waan gaarii fi waan hamaa gargar baasanii beekuuf of leenjisaniif ta'a.

6 Kanaafuu kottaa barsiisa waa'ee Kiristoos isa jalqabaa sana dhiifnee gara bilchinaatti dabarraa; waa'ee hojii gara du'aatti nama geessiu irraa deebi'u fi waa'ee Waaqatti amanuu lammata hundee hin buufnu; **2** akkasumas barsiisa waa'ee cuuphaa, waa'ee harka nama irra kaa'uu, waa'ee du'a ka'uu warra du'aniitii fi waa'ee murtii bara baraa ammas hundee hin buufnu. (**aiōnios g166**) **3** Nus yoo Waaqni jedhe waan kana ni goona. **4** Warra yeroo tokko ifnii ifeefii kennaa samii dhandhamatan, kanneen Hafuura Qulqulluu irraa qoddootan, **5** warra gaarummaa dhubbi Waaqaatiif fi humna bara dhufuuf jiru sanaa dhandhamatanii (**aiōn g165**) **6** ergasii garuu amantii irraa gara galan, gara qalbii jijiirrannaatti isaan fiduun hin danda'amu; sababiin isaa isaan fedhuma isaaniitiin deebisanii Ilma Waaqaa ni fannisu; fuula namootaa durattis salphinatti isa saaxilu. **7** Lafti bokkaa yeroo baay'ee irratti roobu dhugdee warra ishee qotataanifi midhaan fayyadu kennitu eebba Waaqaa argatti. **8** Lafti qoraattii fi sokorruu biqilchitu garuu faayidaa hin qabdu; abaaramuu geesseertei. Dhummii ishees gubamuu dha. **9** Yaa michoota jaallatamtoota, nu yoo akkana dubbanne illee waa'ee keessan waan wayyu, waan fayyina wajjin deemus akka qabdon mirkaneeffanneerra. **10** Waaqni qulqulloota tajaajiluu keessanii fi ammas tajaajiluu keessanii hojii isin hojettanii fi jaalala maqaat isatiif argisiiftan irraanfachuuq jal'aam mitiiti. **11** Nus akka tokkoon tokkoon keessan abdiis keessan mirkaneessitanii hamma dhumaatti tattaafffi akkanaa argisiiftan barbaanna. **12** Nu akka isin fakkeenyaa warra amantii fi obsaan waan waadaa galame sana dhaalanii duukaa buutan barbaanna malee akka isin dhibaa'oo taatan hin barbaannu. **13** Waaqni yeroo Abrahaamiiif waadaa galetti kan isa caalu kan inni ittiin kakkatu tokko iyuu waan hin jirreef matuma ofiitiin kakate. **14** Innis, "Anii dhugumaan eebba, sin eebbisaa; baay'isuu si baay'isa" jedha. **15** Kanaafuu Abrahaam obsaan eeggatee waan waadaa galame sana argate. **16** Namoonni kan isaan caaluun kakkatu; kakuun sunis waan jedhame sana mirkaneessee akka falmiin hundumtuu fiixaan ba'u godha. **17** Waaqni haala kaayyoo isaa kan hin geeddaramne sana caalaatti ibsee warra waadaa dhaalanitti argisiisuu waan barbaadeef waadaa sana kakuudhaan cimse. **18** Egaa waan hin geeddaramne kan Waaqni waa'ee isaanii sobuu hin dandeenye lamatu jira; kanaafuu nu warri isatti baqanne abdiis fuula keenya dura kaa'ame sana jabeessinee qabchuuf jajjabina guddaa qabna. **19** Nus abdiis kana akka hiituu dooniitti lubbuuf qabna. Abdiis kunis iddoobu qulqulluu golgaa duuba jiru sana ol seena; **20** iddoon kunis kan Yesuu iddoob keenya bu'ee nu dursee itti ol seenee dha. Innis akka sirna Malkiiseedeqitti luba ol aanaa bara baraa ta'eera. (**aiōn g165**)

7 Malkiiseedeq mootii Saalemitii fi luba Waaqa Waan Hundaa Olii ture. Innis utuu Abrahaam mootota mo'atee deebi'uutti dhufee isa eebbise; **2** Abrahaamis waan hundumaa kudhan keessaa tokko isaaaf kerne. Jalqabatti maqaan isaa, "Mootii qajeelummaa" jechuu dha; ergasii immoo, "Mootii Saalem" jechuunis, "Mootii nagaag" jechuu dha. **3** Inni abbaa yookaan haadha hin qabu; hidda dhalootaas hin qabu; jalqaba guyyootaa yookaan dhuma jireenyaa hin qabu; inni akkuma Ilma Waaqaatiif luba bara baraa ta'e jiraata. **4** Egaa Abrahaam hangafni abbootii iyuu erga waan booji'e irraa kudhan keessaa tokko isaaaf kennee, Malkiiseedeq hammam guddaa akka ta'e mee ilaala! **5**

Ilmaan Lewwii warri luboota ta'an yoo obboloonni isaanii sanyii Abrahaam ta'an iyyuu namoota irraa jechuunis obbolootuma isaanii irraa kudhan keessaa tokko akka fudhatan seerri ni ajaja. **6** Namichi sanyii isaanii irraa hin ta'in kun garuu Abrahaam isawaadaan galameef sana irraa kudhan keessaa tokko fudhatee isaa eebbise. **7** Inni xiinnaan akka isa guddaadaan ebbifamu shakkii hin qabu. **8** Karaa tokkoon kudhan keessaa tokko namoota du'a hin oolleen walitti qabama; karaa kaaniin immoo isa jiraataa ta'uun isaa dhugaa ba'ameef sanaan walitti qabama. **9** Lewwiin inni kudhan keessaa tokko walitti qabu mataan isaa iyyuu kudhan keessaa harka tokko karaa Abrahaamiihi baaseera jechuun ni danda'ama; **10** Malkiiseedeeq yommuu Abrahaamin simatetti Lewwiin mudhii abbaa ofii isaa keessa tureetii. **11** Utuu sirni lubummaa Lewwiin kan hir'ina hin qabne ta'e, silaa lubni biraa kan akka sirna lubummaa Arooniitii utuu hin ta'in lubni akka sirna lubummaa Malkiiseedeqitti filataan dhufiun isaa maaalifi barbaachisee ree? Seerri sirna lubummaa Lewwiin kana irratti hundeeffamee sabaaf kennameetii. **12** Yommuu lubummaan geeddaramu seerichis akkasuma geeddaramaaftii. **13** Inni wanni kun waa'ee isaa dubbatame sun gosti isaa kan biraa ti; gosa kana keessaa namni tokko iyyuu takkumaa iddo aarsaa hin tajaajille. **14** Gooftaan keenya akka sanyii Yihuudaa irraa dhalate beekamaadhaati; Museenis gosa sana ilalchisee waa'ee lubummaa homaa hin dubbanne. **15** Yommuu lubni akka Malkiiseedeqi kan biraa ka'utti, wanni nu dubbanne sun ittuma caalee ifa ta'a; **16** innis utuu ajaa fooniitiin hin ta'in humma jireenya hin badneetiin luba ta'e. **17** Waa'ee isaaas, "Akkuma sirna Malkiiseedeqitti, mi lauba bara baraa ti" jedhamee dhugaa ba'ameeraafiihi. (**aiōn g165**) **18** Ajajni duraa sun waan dadhabaa fi kan hin fayyadne tureef diigameera. **19** Sababii seerri waanuma tokko illee kan mudaa hin qabne hin godhiniif abdiin caalu kan nu ittiin gara Waqaatti dhi'aannu tokko dhufeera. **20** Kunis kakaa malee hin taane! Warri kaan immoo kakaa tokko malee luboota ta'an; **21** inni garuu yeroo Waaqni, "Gooftaan, 'Ati luba bara baraa ti' jedhee kakateera; inni yaada isaa hin geeddaru" isaan jedhetti kakaadhaan luba ta'e. (**aiōn g165**) **22** Yesius sababii kakaa kanaatiif kakuu caaluuf wabii ta'eera. **23** Luboonni durii sababii duuti akka isaa tajaajila itti hin fufneef isaan dhowweef baay'ee turan; **24** Yesius garuu waan bara baaaran jiraatuuf lubummaa hin geeddaramme qaba. (**aiōn g165**) **25** Kanaaf inni yeroo hundumaa waan isaa niif kadhachuu jiraatuuf warra karaa isatiin gara Waqaqa dhufan guutumaan guutuutti fayisuun ni danda'a. **26** Egaa luba ol aanaa qulqulluu, kan mudaa hin qabne, kan xuriin hin qabne, kan cubbamoota irraa adda ta'e, samii olittis kan kabajame akkasii qabaachuu nu barbaachisa. **27** Inni akka luboota ol aantota kaaniitti guyyuma guyyaan duraan dursee cubbuu ofii isatiif, ergasii immoo cubbuu namootaatiif aarsaa dhi'eessuun isaa hin barbaachisu. Inni yommuu of kenne sanatti al tokko yeroo hundaaf cubbuu namootaatiif aarsaa dhi'eesseeraatiif. **28** Seerichi namoota dadhaboo, luboota ol aantota godhee muudaatiif; dubbiin kakaa kan seera booddee dhufe garuu, Ilma Waqaqa isaa bara baaaran mudaa hin qabne sana muuda. (**aiōn g165**)

8 Waan nu dubbanmu keessaa ijoon kana: Nu luba ol aanaa samii irra karaa miirga teessoo Isa Ulfina Qabeessa Samii keessaa sanaa taa'e akkasii qabna. **2** Innis iddo qulqullummaa fi dinkaanaa isaa dhugaa kan utuu namaan hin ta'in Gooftaadhaan dhaabame keessa tajaajila. **3** Lubni ol aanaan kam iyyuu kennaa fi aarsaa dhi'eessuuf muudama; kanaafuu lubni kun waan dhi'eessu tokko qabaachuu qaba. **4** Waan luboonni akka seeraatti kennaa dhi'eessan duraanuu jiraniif, inni utuu lafa irra jiraatee silaa luba

hin ta'u ture. **5** Isaanis iddo qulqullummaa kan fakkeenya fi gaaddidduu wantoota samii tajaajilu. Waaqnis yommuu Museen dinkaanaa qulqulluu dhaabuuf ka'etti, "Waan hunda alkuma fakkeena tulluu irratti sitti argisifame sanaatti hojjechuu kee mirkaneeffadhu!" jedhee isaa akeekkachisiin isaa kanumaaf. **6** Garuu akkuma kakuun inni Yesuu gidduu galeessa ta'ef sun kakuu moofaa akka malee caalu sana tajaajilli inni fudhates tajaajila isaanii irra guddaa dha; kakuu haaraan waadaa caalu irratti hundeeffameetii. **7** Utuu kakuun jalqabaa sun muddaa qabaachuu baatee silaa kakuun lammaffaan hin barbaachisu ture. **8** Waaqni garuu saba sana irratti balleessa argeeakkana jedha; "Yeroon ani itti mana Israa'el wajjin, mana Yihuudaa wajjinis, kakuu haaraa galu ni dhufa jedha Gooftaan. **9** Kakuun kunis kakuu ani, yeroo biyya Gibixitti isaan baasuuf jedhee harka isaanii qabe sana abbootii isaanii wajjin gale sanaan tokko miti; isaan kakuu kootti jabaatanii waan hin dhaabatinii, ani isaan irraa gara galeera, jedha Gooftaan. **10** Kakuun ani yeroo sana booddee mana Israa'el wajjin galu kanaa dha, jedha Gooftaan. Ani seera koo qalbii isaanii keessa nan kaa'a; garaa isaanii keessattis nan barreessa. Ani Waaqa isaanii nan ta'a; isaanis saba koo ni ta'u. **11** Sababii hundi isaanii, xiinna hamma guddatti na beekaniif, si'achi namni kam iyyuu, 'Gooftaa beeki' jedhee, olla isaa yookaan obboleessa isaa hin barsiis. **12** Ani daba isaanii nan dhiisaaf; cubbuu isaanii si'achi hin yaadadhu." **13** Innis kakuu kanaan "haaraa" jedhee kakuu jalqabaa sana moofesseera; wanni moofaa ee fi wanni dulloome dafee bada.

9 Kakuun jalqabaa sun iyyuu sirna waqaeffannaatiif fi iddo qulqulluu isa lafa irraa qaba ture. **2** Dunkaanni qulqulluu dhaabamee ture. Kutaan dinkaanaa sanaa kan jalqabaa, "Iddo Qulqulluu" jedhamaa ture; kutaa kana keessaa baattuu ibsaatii fi minjaala akkasumas buddeena qulqulleeffametu ture. **3** Golga lammaffaa duubaan immoo kutaa, "Iddo Hundumaa Caalaa Qulqulluu" jedhamu tokkotu ture. **4** Achis iddo aarsaaixaanaa kan warqee irraa hojjetamee fi taabota kakuu kan karaa hundaan warqee dibametu ture. Taabota sana keessas okkotee warqee kan mannaa baatu, ulee Aroon inni latee fi gabatee dhagaa kan kakuun sun irratti baroeffametu kaa'ame. **5** Taaboticha gubbaadhaanis kiirubeeliin Ulfinaa teessoo araaraa irra golboobanii turan. Amma garuu waa'ee kanaa gad fageeyaan dubbachuu hin dandeenyu. **6** Luboonni yommuu wanni hundinuu haala kanaan qopheeffametti tajaajila kennuu jedhanii yeroo hunda dinkaanaa qulqulluu isa jalqabaa seenu turan. **7** Dunkaanaa isaa lammaffaa garuu luba ol aanaa qofatu waggatti yeroo tokko qofa seena; innis dhiiga cubbuu ofii isatiif dhi'eessu fi dhiiga cubbuu namoonni utuu hin beekin hojjetanii dhi'eessu qabatu malee hin seenu ture. **8** Hafuuri Qulqulluuniis hamma dinkaanni jalqabaa sun dhaabatee jirutti akka karaan gara Idoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'eetti geessu sun amma illee hin mul'ifamini haala kanaan argisiisa ture. **9** Kunis fakkeena yara ammaa ti; innis akka kennaa fi aarsaan dhi'eeffamu sun qalbii waqaeffataa tokko qulqulleessuu hin dandeenye mul'isa. **10** Innis waa'ee nyaataatiif fi dhugaatii, waa'ee sirna dhiqannaa garaa garaa jechuunis sirna foonii isaa hamma seerichi haafomfamutti faayidaa kennaa ture qofa. **11** Kiristoos garuu yommuu waan gaarrii dhufuuf jiruuf luba ol aanaa ta'ee dhufetti, dinkaanicha guddaa mudaa hin qabne, kan harka namaatiin hin hojjetamin jechuunis kan uu mama kana irraa hin dhufin sana keessa darbe. **12** Dhiiga re'oottatiif fi dhiiga jabbootaatiif hin seenne; garuu furii bara baaan nuu fiduudhaan dhiiguma ofitiin yeroo tokko bara baaan gara Idoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sanaatti seene. (**aiōnios g166**) **13** Erga dhiigni re'oottaa,

dhiigni korommiitii fi daaraan goromsaa kan warra xuraa'anitti facaafamu akka isaan fooniin qulqulla'an godhee, **14** yoos dhiigni Kiristoos isa karaa Hafitura barabaraatiin aarsaa hir'ina hin qabne ta'ee Waaqaaf of dhi'eesse sanaa akka nu Waaqa jiraataa tajaajilluu hammam caalaa hojji gara du'aatti nama geessu irraa qalbii keenya haa qulqulleessuu reel! (**aiōnios g166**) **15** Sababii kanaaf akka warri waamaman dhaala bara baraa isaa abdii kennname sana argatanifi Kiristoos araarsaa gidduu galeessa kakuu haaraa ti; inni cubbuu isaan yeroo kakuu jalqabaa jala turanitti hoijetan irraa isaan bilisoomsuuf jedhee furii ta'ee du'eeraati. (**aiōnios g166**) **16** Iddoo dhaamsi dhaalaal jirutti du'a namichka dhaamate sanaa mirkaneessuun barbaachisaa dha; **17** dhaamsi dhaalaal yommuu namni dhaamate sun du'u qofa hojji irra oola malee utuu inni lubbuu jiruu hin hoijetuutii. **18** Sababiin kakuu jalqabaa iyyuu dhiiga malee hojji irra hin oolinifis kanuma. **19** Museen erga ajaja seera sanaa tokko tokkoon saba sana hundatti himee booddeetti, dhiiga jabbootaati fi dhiiga re'ootaa bishaan wajjin, rifeensa hoolaa bildiimaa fi hiiophiif fuudhee kitaaba maramaa fi saba hundatti facaase. **20** Innis, "Kun dhiiga kakuu kan Waaqni isiniif ajajee dha" jedhe. **21** Haaluma wal fakkaatuunis dafkaanichattii fi mi'a dafkaanicha keessatti sirna waaqeffannaatiif itti fayyadaman hundumatti dhiiga sana facaase. **22** Dhugumaan akka seeraatti wantoota muraasa malee wanni hundinuu dhiigaan qulqulleeffama; dhiigni dhangalaafamu malees dhifamni cubbuu hin jiru. **23** Kanaafuu fakkeenyawwan waan samii irraa aarsaawwan kanneeniin qulqulleeffamuun barbaachisaa ture; wanni samii irraa mataan isaa garuu aarsaawwan waan kanneen caalaniin qulqulleeffamuun isaan barbaachisa. **24** Kiristoos amma iddo keenyin bu'e fuula Waaqaa duratti argamuuf samii seene malee iddo qulqulluu kan harka namaatiin ijarame isa fakkeenyia iddo qulqulluu kan dhugaa ta'e hin seenne. **25** Yookaan inni akkuma luba ol aanaa wagguna waggaan dhiiga kan isaa hin ta'in qabatee Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e seenu sanaatti yeroo baay'ee of dhi'eessuu samii hin seenne. **26** Utuu akkas ta'ee silaa Kiristoos uumama addunyatiif jalqabee yeroo baay'ee dhiphachuu qaba ture. Amma garuu inni ofii isaa aarsaa godhee cubbuu balleessuu dhuma baraatti yeroo tokko bara bараан mul'ateera. (**aiōn g165**) **27** Akkuma yeroo tokko du'un ergasiimmo mortiitti dhi'aachuuun namatti murtieeffame sana **28** akkasuma immoo Kiristoos cubbuu namoota baay'ee baachuu jedhee yeroo tokko aarsaa ta'eara; yeroo lammaffaa immoo cubbuu baachuuutuutu hin ta'in warra isa eeggachaa jiranifi fayyina fiduuf ni mul'ata.

10 Seerri gaaddidduu waan gaarii dhufuuf jiruu qofa malee bifaa dhugaa miti. Kanaafuu seerichi aarsaa utuu wal irraa hin citin wagguna waggaan dhi'eeffamu sanaan gonkumaa namoota waaqeffachuu dhi'aatan sana warra mudaa hin qabne gochuu hin danda'u. **2** Utuu isaan waan kana gochuu danda'anii silaa aarsaan dhi'eeffamuun isaa ni hafa ture mitii? Waaqeffattoonis si'a tokko yeroo hundaaf ni qulqulleeffamu turaniitii; ergasiib sababii cubbuu isaanitiif yakki isaanitti hin dhaga'amu ture. **3** Aarsaawwan kunneen garuu wagguna waggaan cubbuu nama yaadachiius. **4** Sababiin isaaas dhiigni korommiitii fi dhiigni re'ootaa gonkumaa cubbuu dhabamsiisuu hin danda'uutii. **5** Kanaafuu Kiristoos yommuu gara addunyaa dhufetti akkana jedhe: "Ati aarsaa fi kennaa hin feene; garuu dhagna naa qopheesse; **6** ati aarsaa gubamuu fi kennaa sababii cubbuutif dhi'eeffamuti hin gammanne. **7** Yeroo sana ani, "Ani kunoo ti; waa'een koo kitaaba maramaa keessatti barreeffameera; yaa Waaqa ko, ani fedhii kee raawwachuuuf

dhufeera' nan jedhe." **8** Isaan akka seeraatti dhi'eeffaman iyyuu inni jalqabatti, "Ati qalmawwanii fi aarsaawwan, aarsaawwan gubamanii fi aarsaawwan cubbuuf dhi'eeffaman hin feene yookaan itti hin gammanne" jedhe. **9** Ergasisi inni, "Ani kunoo fedhii kee raawwachuuuf dhufeera" jedhe. Innis isaa lammaffaa dhaabuuuf jedhee isaa jalqabaa dhabamsiise. **10** Fedhii sanaanis nu aarsaa dhagna Yesuus Kiristoos isa si'a tokko yeroo hundaaf dhi'eeffameen qulqulleeffamneerra. **11** Lubni hundinuu guyyuma guyyaan dhaabateet tajaajila isaa raawwata; aarsaa gonkumaa cubbuu dhabamsiisuu hin dandeeneye sanaa yeroo hunda dhi'eessa. **12** Lubni kun garuu erga aarsaa tokkicha bara bараан cubbuudhaaf dhi'eessuu booddee gara mirga Waaqaa taa'e. **13** Yeroo sanaa jalqabees hamma diinonni isaa ejeta miilla isaa taasifamanitti ni eeggata; **14** inni aarsaa tokkicha sanaan warra qulqulleeffamuutti jiran kanneen bara bараан mudaa hin qabne godheeraati. **15** Hafurri Qulqulluunis wa'a ee kanaa dhugaa nuu ba'a. Innis jalqabatti akkana jedha: **16** "Kakuun ani yeroo sana booddee isaan wajjin galu kanaa dha, jedha Gooftaan. Ani seera koo qalbii isaanii keessa nan kaa'a; garaa isaanii keessatti nan barreessa." **17** Ammas, "Ani cubbuu fi yakka isaanii si'achi hin yaadadhu" jedha. **18** Iddoo isaan kunneen itti dhiifama argatanitti si'achi sababii cubbuutif aarsaa dhi'eessuu hin barbaachisu. **19** Kanaafuu yaa obboloota, nu dhiiga Yesuusiin gara Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'eetti galuuuf ija jabina waan qabnuuf **20** karaa haaraa fi jiraataa golgaa keessaan jechuuniis karaa foon isaaatiin nuu baname sanaan **21** waan luba guddaa mana Waaqaa irratti qabnuuf, **22** kottaa akka qalbiin keenyi yaada yakka qabaachuu irraa qulqulleeffamuuf garaa keenyatti nuu facefamee, dhagna keenyis bishaan qulqulluu dhiqannee garaa qulqulluu amantii mirkanaa'aa guutuu qabuun Waaqatti dhi'aannaa. **23** Inni waadaa gale sun waan amanamaa ta'eef kottaa nu utuu hin raafamin abdii dhugaa baanu sana jabeessinee qabannaa. **24** Kottaa jaalalaa fi hojji gaariif wal kakaasuuuf itti yaadnaa. **25** Akka namoonni tokko tokko walitti qabamuu dhiisan sana kottaa nu walitti qabamuu hin dhiifnuu; qooda kanaa akka guyyaan sun dhi'aate waan argitanifi ittuma caalchifnee wal haa jajjabeessinu. **26** Nu erga beekumsa dhugaa arganee booddee yoo beekaa ittuma fuufne cubbuu hoijenne, si'achi aarsaan cubbuuf dhi'eeffamu hin jiraatu; **27** garuu murtii fi ibidda hamaa diinota Waaqaa barbadeessu sodaan eeggachuu qofat jiraatu. **28** Namni seera Musee tuffate kam iyyuu dhuga baatota lamaan yookaan sadiin gara laafaa malee aijefama. **29** Nama Ilma Waaqaa irra ejete, nama dhiiga kakuu kan itti qulqulleeffame sana akka waan qulqulluu hin ta'iiniti hedee fi nama Hafuura ayyanaa arrabse tokko adabbii hammam caalaa guddatuut isaaaf mala setuu? **30** Nu isaa, "Haaloo baasuun kan koo ti; ani gatii nan deebisa" jedhe sana beeknaatii; akkasumas, "Gooftaan saba isatti ni mura" jedhe. **31** Harka Waaqa jiraataatti kufuu sodaachisaa dha. **32** Bara duraa yeroo erga ifni isiniif ifee booddee wal'aansoo dhiphinaa guddaa obsitaniif keessa dhaabattan sana yaadadhaa. **33** Isin yeroo tokko tokko fuula namootaa duratti arrabsoo fi ari'atamaaf saaxilamtanii turtan; yeroo kaan immoo namoota rakkinni akkasiirra ga'e wajjin hirmaachaa turtan. **34** Isin maataan keessan akka qabeenya wayyu kan hin dabarre qabdani waan beektanifi warra hidhaman wajjin dhiphattaniirtu; yommuu qabeeniy keessan saamamus gammachuduhaan fudhattaniirtu. **35** Kanaafuu ija jabina keessan isaa gatii guddaa qabu sana hin gatinaa. **36** Yommuu fedhii Waaqaa raawwattanittis akka waan inni waadaa gale sana argattanifi obsuu isin barbaachisaati. **37** "Yeroo xinnoo keessatti, inni dhufuuf jiru ni dhufa; hin turus." **38** Akkasumas, "Qajeelaan koo

garuu amantiidhaan jiraata. Kan duubatti harkifatu immoo ani itti hin gammadu.” **39** Nu garuu warra amananii lubbuu ofiolfatan malee warra gara badiisaatti harkifatan miti.

11 Amantiin waan abdannu tokko dhugumaan ni ta’ Jennee fudhachuu dha; waan ijaan hin argine tokko immoo qabatamaadha jennee heduu dha. **2** Jaarsoliifis kanaan dhugaa ba’ameetii. **3** Addunyaaawan akka ajaja Waaqaatiin uumaman, wanii mul’atus akka waan mul’atu irraa hin hoijetamin nu amantiidhaan hubanna. (**aiōn g165**) **4** Abeel amantiidhaan aarsaa isa Qaayin dhi’eesse caaluu Waqaaf dhi’eesse. Inni yommuu Waqaani waa’ee kennaa issaa dhugaa ba’ameeffi nama qajeelaa ta’uun issaa amantiidhaan dhugaa ba’ameef. Abeel du’u iyuu hamma ammaati amantiidhaan dubbachaa jira. **5** Henook akka du’u hin argineef amantiidhaan fudhatame; waan Waqaani isa fudhateef inni hin argamne. Inni utuu hin fudhatimina dura akka nama Waqa gammachiiseetti dhugaa ba’ameeffi tureetii. **6** Amantiidhaan malee Waqa gammachiisuun hin danda’amu; sababiin issaas namni gara issaa dhufu kam iyuu akka inni jiruu fi akka inni warra isa barbaadaniif gatii kennu amanuu qaba. **7** Nohi waa’ee waan amma illee ijaan hin argaminii Waqaani isa akeekkachiiifnaan sodaatee warra mana issaa jiraatan oolfachuu fudhee amantiin doonii tolche. Amantiit issaatiini addunyattimure; dhaaltu qajeelummaa amantiini argamuus ta’ e. **8** Abrahaam gara iddo dhaaluuf jiruu akka dhaqu yommuu waamametti, amantiidhaan ajajame; eessa akka dhaqu iyuu uttu hin beekin ka’ee deeme. **9** Innis akka keessummaa biyya ormaa jiruutti biyya issaaf waadaa galame sana keessa amantiidhaan qubate; akkuma warra isa wajjin waadaadhuma sana dhaalan, akkuma Yisihaaqii fi Yaaqoob dunkaana keessa jiraate. **10** Inni magaalaa hundee qabdu kan Waqaani ijaaree fi tolche eeggachaa tureetii. **11** Saaraan yoo umurii da’umsaa dabartee, dhabduu turte illee isheen waan Waqa waadaa isheef gale sana amanamaa gootee fudhatteef, amantiidhaan mucaa da’u dandeesse. **12** Kanaaf namicha akka waan du’etii ilaalamu tokkicha kana irraa sanyiin akka urjii samii baay’ attuu fi akka cirracha qarqara galaanaa kan hin lakkaa’ amne dhalate. **13** Namoonni kunneen hundinuu uttu waan waadaa galameef sana hin argatin amantiit issaaniif immoo uttu hin dhiisii du’u. Waadaa sanas fagootti ilaalanii simatan. Isaanis lafa irratti akka keessummoottaa fi godaantota turan beekaniiru. **14** Warri waan akkasii jedhan kunneen akka biyya ofti issaaniif eeggachaa jiran mul’isu. **15** Isaan utuu waa’ee biyya keessaan ba’an sanaa yaadaa turanii silaa, biyya issaaniitti deebi’uuf carraa ni argatu turan. **16** Qooda kanaan issaan biyya wayyu tokko jechuunis biyya samii irraa sana hawwaa turan. Kanaafuu Waaqayyo Waqa issaaniif jedhamee waamamuutti hin qaana’u; inni magaalaa issaaniif qophesseeraati. **17** Abrahaam yeroo Waqaani isa qoretti amantiidhaan Yisihaaqin aarsaadhaaf dhi’eesse. Isuma waadaa argate sanatu ilma issaa tokkicha aarsaa godhee dhi’eessuuf qophaa’e; **18** innis isuma Waqaani, “Sanyiin kee Yisihaaqin siif waamama” jechuun sana. **19** Abrahaam akka Waqaani warra du’u keessaan nama kaasuu danda’u illee hubatee ture; kunis karaa tokkoon inni ilma issaa Yisihaaqin warra du’u keessaan deebisee argate jechuu dha. **20** Yisihaaq amantiidhaan waan dhufuuf jiru irratti Yaaqoobii fi Esaawun eebbise. **21** Yaaqoob yeroo du’etii amantiidhaan ilmaan Yoosef tokko tokkoon eebbise; mataa ulee issaatti irkatees sagade. **22** Yoosefis yeroo du’etii amantiidhaan waa’ee Gibxi keessaan ba’uu ijoollee Israa’el dubbate; waa’ee lafee issaas ajaja kenne. **23** Yeroo Museen dhalatetti abbaa fi haati isaa mucaa midhagaa ta’uu isaa arganii utuu labsii mootichaa hin sodaatin amantiidhaan jia’ sadii isa dhoksan. **24** Museen yeroo guddatetti ilma intala

Fara’oon jedhamee waamamuu amantiidhaan dide. **25** Inni gammachuu cubbuutiin yeroo gabaabaaf gammaduu irra saba Waqaqa wajjin dhiphachuu filate. **26** Inni waan badhaasa issa of duratu illaaleef, Kiristoosiif jedhee salphachuu akka qabeeyna Gibxi caalaa gatii guddaa qabuutti fudhate. **27** Innis utuu dheekkamsa mootichaa hin sodaatin amantiidhaan Gibxi keessaa ba’e; issa hin mul’anne sana akka waan argeetti obsee eeggate. **28** Akka ergamaan hangafa ajjeesu sun hangafoota saba Israa’el hin tuqneefis amantiidhaan akka Faasiikaan ayyaaneffamu, dhiignis akka facaafamu godhe. **29** Sabni Israa’el akkuma nama lafa gogaa irra deemuutti amantiin Galaana Diimaa ce’; warri Gibxi garuu yommuu akkuma sanatti ce’uu yaalanitti ni liqimfaman. **30** Dallaan Yerikoo erga guyyaan torba marfamee booddee amantiidhaan jige. **31** Sagaagaltuu Rahaab jedhamtu basastaotu simachuu isheetiin amantiidhaan hafte malee warra hin amanin wajjin hin ajjeefamne. **32** Ami egaa kana calaa maalin jedha ree? Waa’ee Gedewoon, waa’ee Baaraq, waa’ee Saamsoon, waa’ee Yiftaa, waa’ee Daawit, waa’ee Saamu’elii fi waa’ee raajotaa oodeessuufi ani yeroo hin qabu; **33** issaan amantiidhaan mootummoota mo’atan; murtii qajeelaa kennan; waan waadaa galame argatan; afaan leencotaafufan; **34** amantiidhaan ibidda jabaa dhaamsan; qara goraadee jalaa ba’an; dadhabbiin issaaniif jabinatti geeddarame; waraana keessatti humna argatanii loltoota diinnaa ari’an. **35** Dubartoornis namoonni issaaniif kanneen du’u du’u kaafamanifiif deebisanii fudhatan. Warri kaanis du’u ka’uu wayyu argachuu jedhanii gad dhiifamuu didanii dhiphatan. **36** Warra kaanitti ni quoosame; ni garafamanis; akkasumaa foncaan hidhamanii mana hidhhaati darbataman. **37** Dhagadhaanis ni tumaman; iddo lamatti baqaqfaman; goraadeedhaan ajjeefaman. Deeguudhaan, ari’atamuu fi dhiphachuuudhaan gogaa hoolootaati fi re’oataa uffatanii jooran; **38** addunyaaan issaaniif hin maleetii. Isaanis gammoojiji fi gaara irra, holqaa fi boolla keessa joraa turan. **39** Warri kunneen hundinuu yoo sababii amantiit issaaniittiif jajaman iyuu issaan keessaan namni tokko iyuu waan waadaa galame sana hin arganne. **40** Waqaani akka issaan nu qofa wajjin warra mudaa hin qabne ta’aniif duraan dursee waan nuuf wayyu argeera.

12 Kanaafuu nu waan dhuga baatota akka duumessa guddaa akkanaatiin marfarmneef kottaa ba’aa hunda, cubbuu xaxee nu qabates of irraa baafnee gannaa; dorgommii fuula keenya dura jirus obsaan jabaannee fiignaa; **2** kottaa Yesuus isa jalqabaa fi fiixaan baasaa amantiit keenya ta’e sana irra ija keenya kaa’annaa. Innis gammachuu fuula issa dura jiruuf jedhee qaaniif fanno tuffachuu fanno obsee mirga teessoo Waqaqa taa’e. **3** Isin akka dadhabdanii abdiil hin kutanneef issa mormii cubbamotootaa issa irra ga’e akkasi obse sana yaadatti qabdhaa. **4** Isin amma iyuu wal’ansoo cubbuu wajjin gootan keessatti hamma dhiiga dhangalaasutti jabaattanii hin mormine. **5** Dubbiijajabinaa kan akkuma ilmaaniitti isinittii dubbatu sana irraanfattaniirtu; innis akkana jedha: “Yaa ilma ko, adabbii Gooftaa hin tuffatin; yommuu inni si ifatus abdiil hin kutatin; **6** Gooftaan warra jaallatu ni adabaati; inni nama akka ilmaatti ilaalu kam iyuu ni adaba.” **7** Rakkina akkuma adabbii oobsaa; Waqaani akka ilmaan issaatti isin adabaati. Ilmi abbaan issa hin adabne ilma akkamii ti? **8** Isin yoo adabbii ijoolleen hundinuu ittiin adabaman keessatti hin hirmaanne isin diqaalota malee ijoollee dhugaa miti. **9** Kana malees nu hundinuu abbootii fooniif kanneen nu adaban qabna turre; issaan kabajnas turre. Yoos Abbaa hafuurotaatiif immoo hammam caalaa ajajamne jiraachuu qabne ree! **10** Abbootiin keenya akkuma issaaniitti gaarii fakkaatetti yeroo gabaabaaf nu adabaa turan; Waqaani garuu akka

nu qulqullummaa isaa keessatti hirmaannuuf faayidaa keenyaaf jedhee nu adaba. **11** Adabbiin hundinuu yeroo sana waan nama gaddisiis malee waan nama gammachiisu hin fakkaatu. Ergasii garuu warra adabbii sanaan leenjifamanifi ija qajeelummaa fi nagaag kenna. **12** Kanaafuu irree laafee fi jilba dadhaba jabeessaa. **13** Naafti akka fayyuuf malee akka karaa irraa hin jal'anneef, "Miilla keessaniif daandii qajeelaa baafadhaa." **14** Nama hunda wajjin nagaadhaan jiraachuu fi qulqulluu ta'uuf tattaaaffadhaa; qulqullummaa malee namni kam iyuu Gooftaa arguu hin danda'uutii. **15** Nama kamitti iyuu ayyaanni Waaqaa akka hin hir'anne of eeggadhaa; hiddi hadhaa'an biqilee rakkina akka hin uumnee fi namoota baay ees hin xureessineef of eeggadhaa. **16** Namni kam iyuu akka Esaawu isa mirga hangafummaa isaa nyaata tokkittii gurgurata sanaa sagaalgalttu yookaan nama Waaqatti hin bulle hin taaneef of eeggadhaa. **17** Inni ergasii yeroo eebba sana dhaaluu barbaadtii akka didame isin ni beektu. Inni yoo eebba sana imimmaaniin barbaade illee geeddarama tokko illee fiduu hin daneenyee. **18** Isin gara tulluu tuqamuu danda'u fi ibiddi irraa boba'u, gara dukkanaa, gara dimimmisa fi bubbee hin geenyee; **19** gara sagalee malakataati fi gara sagalee dubbi dubbattu hin geenyee; warri isa dhaga'anis akka dubbiin biraa dabalamee isaanitti hin dubbatamne kadhatan. **20** Isaan waan, "Bineensi iyuu yoo tulluu sana tuqe dhagaadhaan tumamee haa ajjeefamu" jedhamee ajajame sana obsuu hin daneenyeyetti. **21** Wanti achitti mul'ates waan sodaachisa ta'eef Museen, "Ani sodaadhaan hollachaa jira" jedhe. **22** Isin garuu gara Tulluu Xiyoon, gara magaalaa Waaqa jiraataa jechuunis Yerusaalem ishee samii keessaa dhuftaniirtu. Gara ergamoota kumaatama gammachiun walitti qabamanii dhuftaniirtu; **23** gara waldaa kiristaanaa hangafoota maqaan isaanii samii keessatti barreeffamee dhuftaniirtu. Gara Waaqa Abbaa Murtii waan hundaa, gara hafuurota namoota qajeeltota warra mudaa hin qabne taasifamanii, **24** gara Yesuus araarsaa gidduu galeessa kakuu haaraa, gara dhiiga facafame kan dubbi dhiigni Abeel dubbatu sana caalaa dubbatuu dhuftaniirtu. **25** Isinis akka isa dubbachaa jiru sana hin didneef of eeggadhaa. Erga isaan yeroo isa lafa irratti isaan akeekkachiiise sana didanitti jalaa hin ba'in, nu immoo yoo isa samii irraa nu akeekkachiiis sana irraa gara galle akkamitti jalaa ba'uu daneenyee ree? **26** Yeroo sanatti sagaleen isaa lafa sochoose; amma garuu inni, "Ani ammas yeroo tokko lafa qofa utuu hin ta'in samiwwanis nar sochoosa" jedhee waadaa galeera. **27** Dubbiin, "Ammas yeroo tokko" jedhu kun akka wanni hin sochoofamne hafree jiraatuuf, wanni sochoofamu jechuunis wanni uumame baduu isaa argisiisa. **28** Kanaafuu nu waan mootummaa hin sochoone argannuuf kottaa haa galateeffannu! Kabajaa fi sodaadhaanis karaa fudhatamaa ta'en Waaqa haa waaqeffannu; **29** Waaqni keenya ibidda gubee balleessuudhaati.

13 Akka obbolootaatti wal jaallachuu itti fufaa. **2** Keessumoota simachuu hin irraanfatinaa; namoonni tokko tokko akkasiin utuu hin beekin ergamoota Waaqaa simataniiruutii. **3** Warra mana hidhaa jiran akka waan isaan wajjin hidhamtaniitti, warra dhiphina keessa jiranis akka waan offi dhiphattaniitti yaadadhaa. **4** Fuudhaa fi heerumni nama hunda biratti haa kabajamu; sireen fuudhaa fi heerumaas qulqulluu haa ta'u; Waaqni ejjitootaa fi sagaagaltootatti ni muraati. **5** Jireenya keessan jaalala maallaqaan irraa jabeessaa eeggadhaa; wanni qabdan isin haa ga'u; Waaqni, "Ani gonkumaa si hin dhiis; gonkumaas si hin gatu" jedheeraati. **6** Kanaaf nu ija jabinaan, "Gooftaan gargaaraa koo ti; ani hin sodaadhu. Namni maal na gochuu danda'a?" jenna. **7** Hooggantoota keessan warra dubbi Waaqaa isinitti

himanii turan sana yaadadhaa. Waan jireenya isaanii irraa argames ilaala; amantii isaanii duukaa bu'aa. **8** Yesuus Kiristoos kaleessa, har'a, bara baraanis sanuma. (**aiōn g165**) **9** Barsisa gosa hundumaa kan keessummaa ta'en hin fudhataminaa. Garaa keenyas sirna waa'ee nyaataatiin utuu hin ta'in ayyaanaan jabina argachuu qaba; sirni waa'ee nyaataa warra isa kabajan iyyuu hin fayyadu. **10** Nu iddo aarsaa kan warri dunkaana qulqulluu keessa tajaajilan irraa nyaachuuq mirga hin qabne tokko qabna. **11** Lubni ol aanaan dhiiga horii qabatee sababii cubbuutiif aarsaa dhi'eessuuf jedhee Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sana seena; foon horii sanaas qubata keessaa gad baafamee gubama. **12** Kanaafuu Yesusius dhiiga ofitii saba qulqulleessuuf jedhee karra magaalattiitii alatti dhiphate. **13** Egaa kottaa nus salphina inni baate sana baannee iddo qubataatiin ala gara isaa haa dhaqnu. **14** Nu magaalaa dhufuuf jirtu eegganna malee magaalaa bara baraa asiin hin qabnuutii. **15** Kanaafuu kottaa utuu gargar hin kutin karaa Yesuusiitin aarsaa galataa Waaqaaf haa dhi'eessinu; aarsaan kunis dubbi maqaa isaa beeksisiuuf afaan keenya keessaa ba'u dha. **16** Waan gaarii gochuu fi waan qabdanis namaan ga'uun hin dhiisinaa; Waaqni aarsaa akkasiitti gammadaati. **17** Hooggantoota keessaniif ajajamaa; isaanifiis bulaa. Isaan waan itti gaafatamtoota lubbuu keessanii ta'aniif isin eegu; kanas utuu gaddaan hin ta'in akka isaan gammachiun hoijetaniif isaanifi ajajamaa; yoo isaan gaddaan hoijetan isin hin fayyaduutii. **18** Isin Waaqa nuu kadhadhaa. Nu akka karaa hundumaan qalbii qulqulluu qabnuu fi akka jireenya kabajamaa jiraachuu hawwinu mirkanoeffanneerra. **19** Keessumattuu akka ani dafee deebi'ee gara keessan dhufuuf akka Waaqa kadhattan isin gorsa. **20** Waaqni nagaa inni karaa dhiiga kakuu bara baraaatiin Gooftaa keenya Yesuus, Tiksee hoolootaa guddicha sana warra du'an keessaa kaase sun, (**aiōnios g166**) **21** akka isin fedhii isaa raawwattaniif waan gaarii hundaan isin haqopheessu; innis karaa Yesuus Kiristoosiitii waan isa gammachiisu nu keessatti haa hoijetu; ulfinni bara baraa hamma bara baraaati Yesuus Kiristoosiif haa ta'u. Ameen. (**aiōn g165**) **22** Yaa obboloota nana, ani waan xalayaa gabaaabaa isinii barreesseef, akka isin ergaa gorsaa kana obsaan fudhatten isin kadhadha. **23** Akka obboleessi keenya Xiimotewos mama hidhaatii hiikame akka beektan nan barbaada. Yoo inni dafee as dhufe ani isin arguuf isa wajjin nan dhufa. **24** Hooggantoota keessan hundaa fi qulqulloota hundatti nagaa naa himaa. Warri lixaaliyya irraa dhufanis nagaa isinii dhaamu. **25** Ayyaanni isin hunda wajjin haa ta'u.

Yaaqoob

1 Yaaqoob garbicha Waaqaatii fi kan Yesuu Kiristoos Goofitchaa irraa, Gara gosoota kudha lamaan bibittinnaa'aniitti: Nagaan isiniif haa ta'u. **2** Yaa obboloota ko, yommuu qorumsi adda addaa isin irra ga'utti akka gammachuu guutuutti fudhadhaa; **3** amantiin keessan qoramuu isaa akka obsa isiniif argamsiisu beektuutii. **4** Akka isin bilchaatoo fi guutuu, warra hir'ina tokko iyyuu hin qabne taataanii obsi hojji isaa haa raawwatu. **5** Isin keessaa namni tokko iyyuu hanqina ogummaa yoo qabaate, Waaqni uttu hin tuffatin nama hundumaafr jummaan kenuu haad kadhatur; isaafis ni kennama. **6** Inni garuu yommuu kadhatur amantiin haad kadhatur; hin shakkinis; namni shakku akka dampali galaanaan koon bubbleen dha'amee ofoomuu ti. **7** Namni sun waan tokko illee Gooftaa biraa naa argadha jedhee hin eeggatin; **8** inni nama yaada lamaa ti; iddoottokkos hin dhaabatu. **9** Obboleessi gad qabame ol qabamuu isaatiin of haa jaju. **10** Sooreessi garuu gad qabamuu isaatti of haa jaju; inni akkuma daraaraa margaa ni harca'atii. **11** Aduun ho'a gubuun baatee marga gogsiitii; daraaraan biqiltuu sanaas ni harca'a; miidhaginiisaas ni bada. Sooreessi utuma hojji isaatiif olii gad fiiguu bada. **12** Namni qorumsa obsu eebbfimaa dha; inni yommuu qorametti jabaatee waan dhaabateef gonfoo jireenyaa kan Waaqni warra isa jaallataniif waadaa gal sanaa ni argataati. **13** Namni kam iyyuu yommuu qoramutti, "Waaqatu na qoraa jira" hin jedhin. Waaqni hamaadhaan hin qoramutti; innis nama tokko illee hin qoru; **14** tokkoon tokkoon nاماا garuu yommuu hawwii ofii isaa hamaa sanaan harkifamee gowwoomfammutti qorama. **15** Hawwiinis yommuu ulfoftetti cubbuu dhalti; cubbuu immoo yommuu guutumaan guutuutti guddattetti du'a dhalti. **16** Yaa obboloota koo jaallatamoo, hin dogoggorinaa. **17** Kennaan gaariin hundinuu, kennaan mudaa hin qabne hundinuu Abbaa ifaa isaa akka gaaddidduu hin geeddamme sana biraa gubbaadhaa gad bu'a. **18** Innis akka nu uumama isaa hundumaafr gosa hangafa taanuu akkuma fedhii isaatti dubbiidhugaatiin nu dhalche. **19** Yaa obboloota koo jaallatamoo, waan kana hubadhaa: Namni hundinuu dhaga'utti haa ariifat; dubbachuuuf suuta haa jedhu; aaruuttsu suuta haa jedhu; **20** aariin nاماا qajeelummaa Waaqaa hin hoijetutii. **21** Kanaaf xuraa'ummaa hundaa fi hammina isin keessa jiraatuhunda of irraa fageessaa; dubbiidhugaatiin nu dhalche. **22** Yaa obboloota koo jaallatamoo, waan kana hubadhaa: Namni hundinuu dhaga'utti haa ariifat; dubbachuuuf suuta haa jedhu; aaruuttsu suuta haa jedhu; **23** Garuu namni seera bilisaa kan hir'ina hin qabne sana hubatee ilalu, kan akka seera sanaattis jiraatu, kan waan dhaga'e hojji irra oolchuu malee hin irraanfarnee sun waan hoijetu keessatti ni eebbfima. **26** Namni waan amantaa qabu of se'u, kan garuu arraba isaa hin luugamanne yoo jiraate inni of gowwoomsa; amantaan isaa faayidaa hin qabu. **27** Amantaan Waaqa Abbaa keenya duratti qulqullu ta'ee fi kan mudaa hin qabne isa kana: kunis ijoollee abbaa fi haadha hin qabnee fi haadhotaa hiyyeesaa rakkina isaanii keessatti kunuunsuu fi xuraa'ummaa addunyaa irraa of eeggachuu dha.

2 Yaa obboloota ko, isin waan Gooftaa keenya kan ulfinaa Yesuu Kiristoositi amantaniif nama wal hin caalchisinaa. **2** Namni qubeela warqee kaa'atee uffata bareedaas uffata

tokko gara wal ga'ii keessanii dhufa haa jennu; akkasumas hiyyeesi darsa uffatu ni dhufa haa jennu. **3** Isinis yoo namicha uffata bareedaas uffatu sanaaf ulfina addaa kennitanii, "Maaloottu iddoaa gaarri taa'il!" jettan, yoo namicha hiyyeesa sanaan immoo, "Ati achi dhaabahdu" yookaan "Kottutii miilla koo biraa taa'il" jettan, **4** isin gidduu keessanii garaa garummaa umtanii warra yaada hamaan murteessitar hin taaneey? **5** Yaa obboloota koo jaallatamoo, mee dhaga'a! Waaqni akka isaan amantiitii sooreyyii ta'amii fi akka isaan mootummaa inni warra isaa jaallataniif waadaa gale sana dhaalanii hiyyeyyii addunyaa kanaa filateera mitii? **6** Isin garuu hiyyeyyii salphiftaniirtu. Warri isin qisaasutti jiran warruma sooreyyii sana mitii? Kanneen gara mana murtiitii isin harkisa jiranis isaanuma mitii? **7** Maqaa kabajamaa isin ittiin waamamtan sanas kan arrabsan isaanuma mitii? **8** Seera mootti kan Katabbi Qulqullu keessatti, "Ollaa kee garuu akka ofii keetti jaalladhu" jedhu sana yoo dhugumaan eegdan isin waan qajeelaa gochaa jirtu. **9** Yoo nama wal caalchifan garuu isin cubbuu hoijettan; seera durattis akka seera cabsitootaatti isinitt murama. **10** Sababiinisaas namni seera guutummaatti eegee waan tokko qofa cabse kam iyyuu akka waan seera hunda cabseetti ilaalamati. **11** Inni, "Hin ejjin" jedhe sun akkasuma immoo, "Hin ajjeesin" jedheeraati. Ati yoo ejjuu baatte illee nama aijjeefnaa seera cabsiteerta. **12** Isin akka warra seera nama bilisoomsuun itti muramuutti dubbadhaa; hoijedhaas; **13** nama namaaf hin araarammetti murtii araraa hin qabnetu murama. Araarri murtii mo'a. **14** Yaa obboloota ko, namni tokko yoo, "Ani amanti qaba" jedhee garuu hojji argisiisuu baate, kun faayidaa maalii qaba? Amantiin akkanaa isaa fayisuu danda'a ree? **15** Fakkeenyaa obboleessi tokko yookaan obboleettin tokko uffataa fi waan guyyaa guyyaan nyaatan hin qabne haa jennu. **16** Isin keessaa yoo namni tokko, "Nagaan deemaa; isinitt haa ho'u; quufaas" isaanii jedhee garuu waan foon isaaniiif barbaachisu tokko illee hin kenniniif, kun faayidaa maalii qaba ree? **17** Akkasumas amantiin hojji hin mul'ifamne ofiinuu du'a dha. **18** Namni tokko garuu, "Ati amanti qabda; ani immoo hojji qaba" jedha. Ati amanti kee hojji malee na argisiisii; anis hojji koottin amanti koo sin argisiisaa. **19** Akka Waaqni tokkichi jiru ati ni amanta. Kun gaarii dhal Hafuuronni hamoon iyyuu waan kana ni amanu; sodaadhaanis ni hollatu. **20** Yaa namicha gowwaa nana, ati akka amantiin hojji of keessaa hin qabne du'a ta'e beekkuu barbaaddaa? **21** Abbaan keenya Abrahaam yommuu ilma isaa Yisihqaqin iddoa aarsaa irratti dhi'eessetti waan hoijete sanaaf qajeelaa ta'ee hin lakkaa'amnee ree? **22** Akka amantiin isaafti fi hojji isaa tokkumaan hoijechaa turan ni argita; waan inni hoijeteen amantiin isaa guutuu ta'e. **23** Kanaanis wanni katabbi qulqullu keessatti, "Abrahaam Waaqa amane; kunis qajeelummaatti lakkaa'ameef" jedhu ni raawwataame; innis michuu Waaqaa jedhame. **24** Egaa akka namni hojjiidhaanis malee amantiin qofaan qajeelaatti hin lakkaa'amnie ni argitu. **25** Akkasuma immoo sagaagaltuu Rahaab jedhamitu yommuu basaastota simattee karaa kaaniin isaan geggeessitetti waan hoijetteen qajeelutti hin lakkaa'amnee ree? **26** Akkuma dhagni hafuura hin qabne du'a ta'e sana, amantiin hojji hin qabnes du'a dha.

3 Yaa obboloota ko, baay'een keessan barsiistota hin ta'inaa; nu warra barsiisutti murtii cimaan akka muramu ni beektuutii. **2** Nu hundinuu karaa baay'eedhaan gufanne. Namni waan dubbatu keessatti hin gufanne kam iyyuu nama hir'ina hin qabnee dha; dhagni isaaas guutummaatti to'achuu danda'a. **3** Fardi akka nuuf ajajamuuf yoo afaan isaa luugamne dhagni

isaa guutuu gara barbaanne geessuu dandeenyaa. **4** Mee doonii illee ilaala! Dooniin yoo akka malee guddaa ta'ee bubble jabaadhaan oofame illee namichi isa oofu batoo xinnoo isheetiin gara barbaadetti geessa. **5** Akkasuma immoo arrabni kutaa dhagna xinnoo dha; waan gurguddaadhahan of jaja. Bosonni hammam guddaa ta'u iyuu qaangee ibiddaa xinnaadhaan akka gubatu hubadhaa. **6** Arrabni ibidda; kutaawwan dhagna keessatti addunyaa hamminaa ti. Inni dhagna guutuu xureessa; adeemsa uumamaattis ibidda qabsiisa; ofii isaatii immoo ibidda gahaannamiitiin gubama. (**Geenna g1067**) **7** Bineensonni gosa hundaa, simbirroonni, uumamawwan lafa irra loo'anii fi galaana keessa jiraatan hundinuu namaan madaqfamu; madaqfamaniiru; **8** arraba garuu namni tokko iyuu leenjisuu hin danda'u. Arrabni hamaa boqonnaa hin qabnee dha; summii nama ajeesuunis kan guutamee dha. **9** Nu arrabaan Gooftaa fi Abbaa eebbfina; isumaan immoo nama bifa Waaqaatiin uumame abaarra. **10** Afaanuma tokko keessaa eebbi fi abaarsi ba'a. Yaa obboloota ko, wanni kun akkas ta'u hin qabu. **11** Bishaan mi'aawaa fi hadhaa'an burqaa tokko keessaa ni ba'aa? **12** Yaa obboloota ko, mukni harbuu ija ejersaa naqachuu yookaan wayini ija harbuu naqachuu danda'aa? Akkasuma immoo burqaan bishaan soogiddaa bishaan mi'aawaa kennuu hin danda'u. **13** Isin keessaa ogeessii fi hubataan eenuy? Kanas inni jirenyaa isaa gaariidhaan, hojji ogummaa kan gad of qabuudhaan hoijetamuun haa argisiisu. **14** Isin garuu yoo hinaaffaa hadhaa'aa fi hawwiifitummamaa garaa keessan keessaa qabaattan of hin jajinaa; dhugaa irrattis soba hin dubbatinaa. **15** Ogummaan kun kan lafaa ti; kan foonii ti; kan hafuura hamata malee kan samii irraa dhufu miti. **16** Iddoo hinaaffaa fi hawwiifitummamaa jiru, jeequmsaa fi hojji hamminaa hundumatu jira. **17** Ogummaan samii irraa dhufu garuu duraan dursee qulqulluu dha; akkasumas nagaa qabeessa; garraamii dha; ajajamaa dha; kan araaaraa fi ija gaariin guutamee dha; wal caalchisuu fi itti fakkeessuu of keessaa hin qabu. **18** Iji qajeelummaa warra nagaa buusani nagaadhaan facaafama.

4 Wanni lolaa fi walitti bu'uu isin gidduutti kaasuu maali? Isaan hawwiifitummamaa jiru, jeequmsaa fi hojji hamminaa hundumatu jira? **2** Isin ni hawwituu; garuu hin argattan. Kanaafni ni ajeeftu; ni hinaaftus. Garuu waan barbaaddan sana argachuu hin dandeesson. Kanaafis walitti buutu; wal loltus. Isin waan Waaqa hin kadhanneef hin qabaattan. **3** Isin dharraa keessan hamaa guutachuuif jettanii yaada hamaan waan kadhattanii yommuu kadhattan hin argattan. **4** Yaa ejjitoota, addunyatti michoomuu Waaqaati diina ta'u akka ta'e hin beektanii? Namni michuu addunyaa ta'u kam iyuu diina Waaqaat ta'a. **5** Yookaan wanni Katabbiin Qulqulluun, "Hafuurri nu keessa jiraatu sun hinaaffaadhaan hawwa" jedhu akkasumaan dubbatamaa seetu ree? **6** Inni garuu ayyaana caalu nuuf kenna. Sababiin Katabbiin Qulqulluun, "Waaqni of tuultotaan ni morma; warra gad of qabani immoo ayyaana kenna" jedhuufis kanuma. **7** Kanaafuu Waaqaaf bulaa. Diyaabiloosiin immoo mormaa; innis isin baqataa. **8** Waaqati dhi'aadhaa; innis isinntti ni dhi'aataa. Isin cubbamoonni harka keessan dhiqadhaa; warri yaada lama qabdaniis garaa keessan qulqulleeffadhaa. **9** Dhiphadhaa; gaddaa; boo'as. Kolfi keessan boo'ichatti, gammachuun keessan immoo gaddatti haa geeddaramu. **10** Fuula Gooftaa duratti gad of qabaa; inni immoo ol isin qabaa. **11** Yaa obboloota, wal hin hammeessinaa. Namni obboleessa isaa hammeessu yookaan obboleessa isaaatii muru kam iyuu seera hammeessa; seerattis ni mura. Garuu ati yoo seeratti murte seera sanatti muraa jirta malee isaa ajajamaa hin jirtu. **12** Inni seera tumuu fi Abbaan Murtii tokkichuma; innis isaa fayysisu fi balleessuu danda'u dha. Garuu nama kaanitti

muruuf ati eenuy? **13** Egaa isin warri, "Har'a yookaan bor magaalaa kana yookaan magaalaa sana dhaqnee waggaa tokko achi turra; daldallees bu'aa arganna" jettan mee dhaga'aa. **14** Isin waan bor ta'uuf jiru iyuu hin beektan. Jireenyi keessan maal innii? Isin hurrii yeroo xinnoof mul'attee ergasii immoo badduu dha. **15** Qooda kanaa isin, "Yoo Gooftaan jedhe, nu ni jiraanna; waan kana yookaan waan sana ni hojjenna" jechuu qabdu. **16** Amma garuu isin of jajuu keessanitti gammaddu. Gammachuun akkasii hundi hamaa dha. **17** Egaa namni kam iyuu waan gaarii hojjechuu qabu utuma beekuu yoo hojjechuu baate kun cubbuu isatti ta'a.

5 Isin yaa sooreyyii, sababii dhiphinni isinntti dhufuuf jiruutti boo'aa; wawaadhaas. **2** Qabeenyi keessan tortoreera; biliinis uffata keessan nyaateera. **3** Warqee fi meetiin keessan sameera. Dandaa'uun isaaniis isinntti dhugaa ba'a; akkuma ibiddaattis foon keessan nyaata. Isin bara dhumaatiif qabeenya walitti qabattaniiirtu. **4** Kunoo, midaan isin warra midhaan keessan haaman dhowwattan sun ni iyaa. Iyyi warra midhaan keessan walitti qabaniis surra Gooftaa Waan Hunda Danda'u sanaa seeneera. **5** Isin qananii fi gammachuun lafa irra jiraattaniiirtu. Guyyaa qalmaatiifis of gabbiftaniiirtu. **6** Nama qajeelaa isinntti hin morminetti murtanii ajeeftu. **7** Kanaafuu yaa obboloota, hamma dhufaati Gooftaatti obsaa. Qonnaan buulan tokko lafa irraa midhaan gaarii argachuuif hammam akka eeggatu, bokkaa duraati fi kan dhumaa hamma argattutis hammam akka obsu hubadhaa. **8** Isin isakasumaan obsaa; jabaadhaa dhaabadhaas; dhufaatiin Gooftaa dhi'aateeraati. **9** Yaa obboloota, akka isinntti hin muramneef walitti hin guunguminaa. Kunoo, Abbaan Murtii balbala dura dhaabateera. **10** Yaa obboloota, raajota maqaa Gooftaatiin dubbachaa turan sana akka fakkeenya dhiphinaa fi obsaatti fudhadhaa. **11** Kunoo, nu warra obsaan jabaattanii dhaabatan sanaan eebbfamoo jenna; lyoob obsuu isaa dhageessaniirtu; waan Gooftaan dhuma irratti isaa godhes argitaniirtu. Gooftaan gara laafinaa fi araaran kan guutamee dha. **12** Hundumaa caalaa immoo yaa obboloota ko, hin kakinatinaa; samiini yookaan lafaan yookaan waan biraatokku illee hin kakinatinaa. Wanni isin jechuu qabdan, "Eeyeee" yookaan "waawuu" haa ta'u. Yoo kanaa achii isinntti murama. **13** Isin keessaa namni dhiphachaa jiru jiraa? Inni haa kadhatus. Namni gammadu jiraa? Inni faarfannahaa galataa haa faarfatu. **14** Isin keessaa namni dhukkubsatu jiraa? Inni jaarsolii waldaa kiristaanaa haa waamsifatu; isaanis maqaa Gooftaatiin zayitiisa dibanii haa kadhutaniif. **15** Kadhannean amantiin godhamu nama dhukkubsatu ni fayyisa; Gooftaanis isa ni kaasa. Yoo inni cubbuu hojjetee jiraates ni dhiifamaaf. **16** Kanaafuu akka fayyitaniiif cubbuu keessan walitti himadhaati walii kadhadhaa. Kadhannean nama qajeelaa humna qaba; waan guddas ni hojjeta. **17** Eeliyas namuma akka keenyaa ture. Innis akka bokkaan hin roobneef jabetesse kadhate; bokkaanis waggaasadii fi ji'a ja'a lafa irratti hin roobne. **18** Ammas deebi'ee kadhate; samiin bokkaa kenne; laftis midhaan baafte. **19** Yaa obboloota ko, isin keessaa namni tokko yoo dhugaa irraa fagaate, namni biraam immoo yoo isa deebise, **20** inni nama cubbamaa karaa jal'aa irraa deebisu lubbuu namicha sanaa akka du'a jalaa baasu, cubbuu baay'ees akka dhoksu haa beeku.

1 Phexros

1 Phexros ergamaa Yesuus Kiristoos irraa, Gara filatamtoota Phonxoos, Galaatiyya, Qaphadoqiyya, Asiyaa fi Biitaaniyya keessa bibittinnaa'an **2** kannieen akka beekumsa Waaqa Abbaatti, karaa hojii qulqulleessuu Hafuuраatiin, akka Yesuus Kiristoosiif ajajamanii fi akka dhiigni isaa isaanitti facaafamuuf filatamaniitti; Ayyaannii fi nagaan isiniif haa baay'atu. **3** Waaqaa fi Abbaan Gooftaa keenna Yesuus Kiristoos haa eebbfam! Inni araara isaa guddaa sanaan, warra du'an keessaan ka'u Yesuus Kiristoosiin abdii jiraataadhaaf lammata nu dhalch; **4** akkasumas dhaala hin badne, kan hin xurofne yookaan hin geeddamarenni nu galche; dhaalli kunis samii keessa isiniif kaa'ameera; **5** isin warra karaa amantiitii hamma fayyinabara dhumaatti mul'achuudhaaf qophaa'e sanaati humaa Waaqaaatiin eegamtanii dha. **6** Isinis yoo amma yeroo gabaabaaf qorumsa gosa garaa garaa keessa darbuu qabaattan iyyuu waan kanaan akka malee gammaddan. **7** Wanni kunis akka amantiin keessan kan warqee yoo ibiddaan qulqulleeffame iyyuu badu sana caalu sun dhugaa ta'uun isaa mirkaneeffamee, yeroo itti Yesuus Kiristoos mul'atutti galata, ulfinaa fi kabaja fiduuf ta'e. **8** Isin utuu isa hin argin isa jaallattu; amma yoo isa arguu baattan iyyuu isatti amantu; gammachuu ibrasuu hin daneeyee fi ulfina qabeessaanis guutamtaniirtu; **9** isin bu'aa amariti keessanii jechhuunis fayyina lubbuu keessanii argachaa jirtuut. **10** Raajonni waa'ee ayaana isinii kennamuu jiru sanaa dubbatan sun itti jabaatanii waa'ee fayyina kanaa qorachaa, iyyaafachaas turan; **11** isanis yommuu Hafuurri Kiristoos inni isaan keessa ture sun waa'ee dhiphina Kiristoosiitii fi waa'ee ulfina itti aanu sanaa duraan dursee dubbatetti yoomii fi haala akkamii keessa akka ta'u beekuuf yaalaa turan. **12** Namoonni Hafuura Qulqulluu isa samiidhaa ergameen wangeela isinitti lallaban sun waan amma isinitti himan keessatti utuu ofii isaanii hin ta'in isin akka tajaajilan ifa ni ta'eef; waan kana ergamooni iyyuu gad fageenyaan arguu hawwu. **13** Kanaafuu mudhii qalbii keessanii hidhadhaa; warra of qaban ta'aa; abdii keessanis guutumaan guutuutti ayaana yeroo Yesuus Kiristoos mul'atutti isinii kennamu sana irra kaa'adhaa. **14** Akka ijoollee ajajamanii ta'a malee hawwii hamaa bara wallaalmumma keessanii sana duukaa hin bu'inaa. **15** Qooda kanaa akkuma inni isin waame sun qulqulluu ta'e, isinis waan hojjetan hundumaan qulqulloota ta'aa; **16** "Ani qulqulluudhaati isinis qulqulloota ta'aa" jedhamee barreeffameeraati. **17** Isin erga isa utuu wal hin caalchisin nama hunda akkuma hojii isaatti itti muru sana "Abbaa" jettanii waammattanii bara keessummummaa keessanisa sodaachaa jiraadhaa. **18** Isin akka jireenya faayidaa hin qabne kan abbootii keessan irraa dhaaltan irraa waan baduu danda'u kan akka meetiitii fi warqeetiin hin furamin beektuut. **19** Garuu dhiiga gatii guddaa qabu, dhiiga Kiristoos jechhuunis hoolaa mudaa yookaan hanqina hin qabne sanaatiin furamtaniirtu. **20** Inni utuu addunyaan hin umamin duraan dursee beekame; garuu isiniif jedhee bara dhumaan kana keessa mul'ate. **21** Isinis karaa isaatin Waaqa warra du'an keessaan isa kaasee ulfina isaaft kenne sanatti amantu; kunis akka amantii fi abdiin keessan Waaqayyo ta'uuf. **22** Egaa isin waan akka obboloota keessaniiif jaalala dhugaa qabaattaniif jettanii dhugaadhaaf ajajamuun of qulqulleessitanii, cimsaatiis garaa qulqulluudhaan wal jaalladhaa. **23** Isin karaa dubbi Waaqaa isaa jiraatuu fi cimee dhaabatu sanaatiin sanyii hin badne irraa lammata dhalattan malee sanyii badu irraa miti. (aiōn g165) **24** "Foon hundi akkuma margaa ti; ulfinni isaa hundis akkuma daraaraa margaa ti; margi ni coollaga; daraaraanis ni harca'a; **25** dubbi Gooftaa garuu bara

baraan ni jiraata." Dubbiin kunis wangeela isinitti lallabame sana. (aiōn g165)

2 Kanaafuu hammina hunda, gowwoomsaa hunda, itti fakkeesummaa, weennoo fi maqaan nama balleessuu hunda of irraa fageessaa. **2** Akka ittiin fayyina keessaniif guddattaniifis akkuma daa'imman reefuu dhalataniitti aannan hafuuraa qulqulla'a sana jabeessa dharra'aa; **3** isin gaarummaa Gooftaa dhandhamattaniirtuut. **4** Isin erga gara isaa, gara Dhagaa jiraataa namoonni tuffatanii Waaqni garuu filate gati jabeessa sanaa dhuftanii, **5** isinis akkuma aarsaa hafuuraan karaa Yesuus Kiristoosiin Waaqaa biratti fudhatamaa ta'e dhi'eessuudhaan luboota qulqulla'o ta'uuf akkuma dhagaawwan jiraatootti mana hafuura taataniii jikaaramaa jirtu. **6** Katabbiin Qulqulluun, "Kuno, ani Xiyoon keessa, dhagaa tokko, dhagaa golee filatamaa gati jabeessa nan kaa'a; namni isa amanatu kam iyyu hin qaana'u" jedhaati. **7** Kanaafuu dhagaan kun isin warra amantaniif dhagaa gati jabeessa dha. Warra hin amanneef garuu, "Dhagaan ijaarttonni tuffatan, dhagaa golee ta'eera." **8** Akkasumas, "Dhagaa nama gufachisu, kattaa nama kuffisu ta'e" jedhameera. Isaanis waan dubbi sanaaf ajajamuu didaniif gufatan; dhugumaanuu isaan kanumaaf ramadaman. **9** Isin garuu akka galata isa dukkana keessa gara ifa isaa dinqisiisaatti isin waame sanaa labsitaniiif dhaloota filatame, luboota mootii, saba qulqullu, saba Waaqaa kan addaa taataniirtu. **10** Isin dur saba Waaqaa hin turre; amma garuu saba Waaqaa ti; isin dur arara hin organne; amma garuu araara argattaniirtu. **11** Yaa michoota jaallatamo, isin waan addunyaa keessatti alagoottaa fi keessummoota taataniif akka hawwiif foontii kan lubbuu keessan lolu irraa fagaattan ani isinin gorsa. **12** Akka ormoonni akka waan isin hammina hojjetaniitti maqaan isin balleessan sun, hojii keessanisa gaarii organii guyyaa Waaqni nu ilaalu dhufutti ulfina isaaft kennanii isaan gidduutti amala gaarii qabaadhaa. **13** Gooftaadhaaf jedhaati taayitaa namaa hunda jalatti bulaa; mootii taayitaa ol aanaa qabu **14** yookaan bulchitoota inni akka isaan namoota balleessaa hojjetan adabaniif warra waan qajeelaa hojjetan immoo galateeffataniiif erge hundumaa jalattis bulaa. **15** Waaqni akka isin waan gaarii hojjechuudhaan haasaa wallaalmummaa namoota gowwaa afaan qabachiiant fedhaati. **16** Akka warra bilisummaa qabaniitti jiraadhaa; bilisummaa keessan immoo hammina dhoksuuf itti hin fayyadaminaa; garuu akka tajaajiltonto Waqaatii jiraadhaa. **17** Nama hunda kabaja; obbolummaa amantootaa jaalladhaa; Waaqa sodaadhaa; mootiis ulfina kennaa. **18** Yaa garboota, isinis gooftota keessan warra gaarii fi toloota qofa utuu hin ta'in warra jal'ootas sodaa hundaan jalatti bulaa. **19** Namni tokko yoo Waaqaaaf jedhee dhiphina dabaan isatti dhufe obse galata qaba. **20** Isin yoo sababii balleessaa hojjetaniif dhaanamtaniif oobsitan galata maalii argattu? Garuu yoo sababii waan qajeelaa hojjetaniif dhiphattaniiif oobsitan kun fuulaa Waaqaa durati galata qaba. **21** Wanni isin waamamtnaniif kanuma. Kiristoos akka isin faana isaa duukaa buutian jidhee isiniif dhiphachuudhaan fakkeena isiniif kenneeraati. **22** "Inni cubbuu hin hojjenne; sobni afaan isatiit hin baane." **23** Yeroo isaanisa arrabsanitii inni isaan hin arrabsine; yeroo dhiphattetis nama hin doorsifne. Garuu isaa qajeelummaan muru sanatti imaanaa of kenne. **24** Inni mataan isaa akka nu cubbuu duunee qajeelummaaf immoo jiraannuuf jedhee dhagna isatiit cubbuu keenya fannoo irratti baate; isinis madaa isatiit hin fayyitaniirtu. **25** Isin dur akkuma hoolota karaa irraa badanii turtan; amma garuu gara Tiksee fi Phaaphaasiib lubbuu keessaniitti deebitaniirtu.

3 Yaa niitota, yoo dhirsoonni dubbicha hin amanne tokko tokko jiraatan akka isaan dubbi tokko malee amaluma niitota isaaniiitiin booji'amanii isinis akkasuma dhirsoota keessaniiif ajajamaa; **2** isaanis yommuu qulqullinaa fi sodaa isin jireenya keessan keessatti qabdani ni booji'amu. **3** Miidhaginii keessan faaya alaan mul'atuun jechuunis shurrubbaa dha'achuu, warqee kaa'achuu fi uffata bareedaa uffachuun hin ta'in; **4** qooda kanaa miidhaginii keessan miidhagina keessa namummaa keessanii haa ta'u; innis miidhagina hafuura garraamii fi tasgabbaa'aa, kan hin badne, kan fula Waqaqa durattii gatii guddaa qabu haa ta'u. **5** Dubartoonni qulqullooni durii warri Waqa abdatanis akkasuma dhirsoota isaaniiitiif ajajamuudhaan of miidhagsan; **6** Saaraanis Abrahaamiiin "Gooftaa" jettee waamaa isaaaf ajajamaa turt. Isinis yoo waan qajeela hojettanii fi sodaachuu baattan intallan ishee ti. **7** Yaa dhirsoota, isinis akkasuma akka isaan dadhaboo ta'an hubadhaati ulfina isaaniiif kennuudhaan niitota keessan wajjin jiraadhaa; kanas sababii isaanis isin wajjin ayyaana jireenya dhaalaniiif akka wanni tokko iyyuu kadhaa keessan hin gufachiiifneef jedhaatii godhaa. **8** Dhuma irattti hundi keessan yaada tokko qabaadhaa; walii na'a; akka obbolootaatti wal jaalladhaa; garaa laafotaa fi warra gad of qabanis ta'a. **9** Hamaa, hamaadhaan hin deebisinaa; yookaan arrabsoo, arrabsoodhaan hin deebisinaa; qooda kanaa eebbisaa. Isinis akka eeba dhaaltaniiif kanumaaf waamamtaniitii. **10** "Namni jireenya jaallatu, kan bara gaariis arguu hawwu kam iyyuu, arraba isaa hammina irraa, hidhii isaa immoo soba dubbachuu irraa haa eeggatu. **11** Inni hammina irraa deebi'ee gaarri haa hojjetu; nagaa haa barbaadu; duukaa haa bu'us. **12** Iji Gooftaa qajeeltota irra jiraati; gurri isaaas kadhata isaaniiitiif banamaa dha; garuu fuulli Gooftaa warra hamaa hojjetanitti ni hammaata." **13** Isin gaarri hojjechuu yoo hinaaftan, eenyutu isin miidha? **14** Garuu yoo qajeelummaaf jettanii dhiphattan isin eebbfamoo dha. "Sodaachisuu isaanii hin sodaatinaa; hin jeeqaminaas." **15** Garuu garaa keessan keessatti Kiristoos Gooftichaaf ulfina guddaa kennaa. Nama sababii abdii isin qabdani sanaa isin gaafatu kamiif iyyuu deebii kennuuf yeroo hunda qophaa'aa. Waan kana immoo garraumummaa fi sodaan godhaa; **16** isinis yommuu namoonrii waa ee keessan waan hamaa dubbatanitti akka warri amala gaarri isin Kiristoos keessatti qabdani sanaa arrabsan qaana'aniif yaada gaarri qabaadhaa. **17** Dhiphachuu keessan fedhii Waqaqa yoo ta'e, hamaa hojjetaniiif dhiphachuu irra gaarri hojjetaniiif dhiphachuu wayya. **18** Kiristoos Waqaatti isin fiduuf jedhee inni qajeelaan, warra qajeeltota hin ta'iniif si'a tokko cubbuuf dhiphateeraatti. Inni fooniin ni ajjeefame; Hafuuraan garuu jiraataa taasifame; **19** erga jiraataa taasifamee immoo dhagee hafuurota mana hidhhaa jiranitti lallabe; **20** isaanis bara Nohi keessa utuu dooniin ijaaramaa jiruu, yeroo Waqaqi obsaan eegetti warra hin ajajaminii dha. Doonii kanaanis nama muraasa, walumatti nama saddeeti qofatu badiisa bishaanii jalaa ba'e; **21** bishaan kun fakkeenya cuuphaa amma iyyuu isin fayisuut ti; kunis dhagna irraa xuri baasuut utuu hin ta'in qalbii qulqulluun Waqaqaaf waadaa galuu dha. Innis du'a ka'uus Yesus Kiristoosiin isin fayysi; **22** Kiristoos samiitti ol ba'ee mirga Waqaqa jira; ergamooni Waaqa, aangoowwanii fi humnooni hundinuu isa jalatti bulu.

4 Kanaafuu waan Kiristoos foon isaatii diphateef isinis yaaduma akkasiitiin hidhadhaa; sababiin isaa isini fooniin diphate cubbuuf dhiiseera. **2** Kanaafuu inni bara jireenya isaa kan fooniisa hafe sana akka fedhii Waqaatti jiraataa malee akka hawwii namaatti hin jiraatu. **3** Yeroon isin duraan waan ormooni hojjechuu jaallatan sana jechuunis jireenya gad

dhiisiirratti, hawwii fooniirratti, machiiirratti, addaggummaa irratti, gar malee dhuguu fi waaqeffannaa waaqota tol famoo kan jibbisisaat ta'e irratti balleessitan sun haa ga'u. **4** Isaanis sababii isin gara jireenya gad dhiisiirratti akkasiitiisaaan wajjin hin fignief ni dinqisiifatu; isin arrabus. **5** Garuu isaan Waqaqa warra jiranitti fi warra du'anitti muruuf qophaa'se sana durattii deebii ni kennu. **6** Kanaafuu karraa fooniitii akkuma namaatti akka isaanis akkasiitiisaa muramuuf, karaa hafuuraatiin immoo akka Waqaatti akka jiraataniif wangeelli warra du'anii jiranitti iyyuu lallabameera. **7** Dhumiin waan hundaa dhi'aateera. Kanaafuu akka Waqaqa kadhachuu dandeessaniiif dammaqaas; warra of qabanis ta'a. **8** Waan hunda caalaatti jaalala ho'aa waliiif qabaadhaa; jaalalli cubbuu baay'ee dhoksaa. **9** Guungummii malee wal keessumsiisa. **10** Tokkoon tokkoon namaa kennaa warra kaan tajaajiluuf argate kam iyyuu akkuma abbaa imaanaa amanamaa kan ayyaana Waqaqa bifa garaa gaaraatiin jiru sanaa tokkootti itti fayyadamuu qaba. **11** Namni dubbatu kam iyyuu akka nama dubbii Waqaqa dubbatuutti haa dubbatu. Namni tajaajiluuf kam iyyuu akka Waqaqni waan hunda keessatti karraa Yesus Kiristoosiin galateeffamuu jedhee jabina Waqaqni isaaaf kenneen haa tajaajiluuf. Ulfinnii fi humni bara baraa hamma bara baraatti isaaaf haa ta'u. Ameen. (*aiōn g165*) **12** Yaa michoota jaallatamoo, qorama akka ibiddaa kan amma ittiin dhiphachaa jirtan kana akka waan wanni haaraan isinitti dhufeetti hin dinqisiifatinaa. **13** Garuu isin yeroo ulfinni isaa mul'atutti akka baay'ee gammaddaniif waan dhiphina Kiristoos keessatti qooda fudhattaniif gammadaa. **14** Yoo maqaa Kiristoosiiif jettanii arrabsamtan isin eebbfamoo dha; Hafuuri ulfinnaatiif fi Hafuuri Waqaqa isin irra boqatottii. **15** Isin keessaa namni kam iyyuu akka nama nama ajjeesutti yookaan akka hattutti yookaan akka nama yakka hojjetutti yookaan akka nama dubbii namaa keessa seenuutti hin dhiphatin. **16** Garuu namni tokko yoo sababii Kiristaana ta'eef dhiphate maqaa sanaan Waqaqa haa galateeffat malee hin qaana'in. **17** Yeroon itti murtiin mana Waqaatii jalqabu dhi'aateeraatti; murtiin kun yoo narratti jalqabu ta'e dhumiin warra wangeela Waqaatiiif hin ajajamnee akkam haa ta'u ree? **18** "Erga qajeeltonni fayyuun rakkisa ta'e, namni Waqaatti hin bullee fi cubbamaan mal haa ta'u ree?" **19** Kanaafuu warri akka fedhii Waqaatti dhiphatan lubbuu isaanii Uumaa isaanii amanamaa sanatti imamaa kennetanii waan gaarri hojjechutti haa fufan.

5 Ani akka maanguddoo akkuma isaanii tokkootti, akka dhuga baatuu dhiphina Kiristoosii fi akka nama ulfina mul'achuu jiru sana keessatti qooda qabu tokkootti akkana jedhee maanguddoota isin gidduu jiran sana nan gorsa; **2** karra hoolota Waqaqa kan tika keessan jala jiru eeguudhaan tiksoota ta'a; kanas sababii dirqamtaaniiif utuu hin ta'in fedhiidhuma keessanii akka Waqaqni akka isin taatan barbaadutti, bu'aa nama qaanesu argachuu utuu hin ta'in hawwii guddaa tajaajilaaf qabdaniif godhaa; **3** karra hoolotaatifiif fakkeenya ta'a malee warra imaanaa isinitti kennaman sana humnaan hin bulchinnaa. **4** Isinis yommuu hangafni tiksoota mul'atutti gonfoo ulfinnaa kan miidhaginii isaa irraa hin badne argattu. **5** Yaa dargaggoota, isinis akkasuma maanguddoota jalatti bulaa. Hundi keessanis tokkoo tokkoo keessaniiif gad of qabiisa akka wayyaatti uffadhaa; "Waqaqni of tuultoataan ni morma; warra gad of qabaniif immoo ayyaana kennaatiit." **6** Kanaafuu akka Waqaqni yeroo malutti ol isin qabuuf, harka isaa humnaa qabeessa sana jalatti gad of qabaa. **7** Inni isiniiif waan yaaduu, yaaddoo keessan hunda isin irra kaa'adhaa. **8** Warra of qaban ta'a; dammaqaas. Diyaabiloos diinni keessan nama liqimsu barbaadee akkuma leenca aaduu

nanaanna'atii. **9** Sababii akka obboloonni keessan warri addunyaa guutuu keessa jiraatan dhiphina akkasii dhiphachaa jiran beektanif amantiitti jabaadhatii isaan mormaa. **10** Waaqni ayyaana hundaa karaa Kiristoosiin gara ulfina isaa kan bara baraatti isin waame sun erga isin yeroo gabaabaaf dhiphattanii booddee inni mataan isaa guutuu isin taasisa; isin dhaaba; isin jabeessas. **(aiōnios g166)** **11** Bara baraa hamma bara baraatti humni isaaaf haa ta'u. Ameen. **(aiōn g165)** **12** Anis isin jajjabeessuudhaaf, akka wanni kun ayyaana Waaqaa isa dhugaa ta'e sana dhugaa ba'uuf harka Silwaanos isa ani akka obboleessa amanamaatti hedu sanaatiin gabaabumatti barreesee isinii ergeera. Ayyaana kanaan jabaadhaa dhaabadhaa. **13** Waldaan kiristaanaa isheen isin wajjin filatamtee Baabilon keessa jirtu sun nagaa isinii dhaamti; ilmi koo Maarqosis akkasuma nagaa isinii dhaama. **14** Dhungoo jaalalaatiin nagaa wal gaafadhaa. Isin warra kan Kiristooos taatan hundaaf nagaan haa ta'u.

2 Phexros

1 Simoon Phexros garbichaa fi ergamaa Yesuus Kiristoos irraa, Gara warra karaa qajeelummaa Waaqa keenyaa fi Fayyisaa keenya Yesuus Kiristoosiin amantii akkuma amantii keenyaa gatii guddaa qabu sana argattaniiti: **2** Beekumsa Waaqaati fi beekumsa Gooftaa keenya Yesuuusi ayyaannii fi nagaan isiniif haa baay'atu. **3** Humni waaqummaa isaa karaa isu ulfina isaatii fi gaarummaa isaatii nu waame sana beekuu keenyatiin waan jireenyaa fi Waaqatti buluu nu barbaachisu hundumaa nuuf kennera. **4** Kennaan kanaanis isin badiisa sababii hawwii hamattiin addunyaa keessa jiru jalaa baatanii akka amala waaqummaa isaa sana keessatti hirmaattaniif jedhee karaa kennaan kanaatiin waadaa isaa guddaa fi kan gatii guddaa qabu nuuf galeera. **5** Sababuma kanaaf anantii keessan irratti gaarummaa, gaarummaa irratti beekumsa dabaluachuu waan isinii danda'ame hunda godhaa; **6** akkasuma beekumsa irratti of qabuu, of qabuu irratti obsaan dhaabachuu, obsaan dhaabachuu irratti Waaqatti buluu, **7** Waaqatti buluu irratti jaalala obbolummaa, jaalala obbolummaa irratti immoo jaalala dhugaa dabalandhaa. **8** Yoo isin waan kana hunda qabaattanii ittuma isinii baay'achaa deeme, wanni kun akka isin Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos beekuu keessatti dadhaboo fi bu'aah dhabeeyyi hin taane isin godha. **9** Garuu namni waan kana hin qabne kam iyyuu jaamaa dha; fagoottis arguu hin danda'u; cubbuu isaa durii sana irraa qulqulleeffamuu isaa irraanfateera. **10** Kanaaf yaa obbloloota ko, waamamuu fi filatamuu keessan mirkaneeffachuuq caalaatti hinaaffaa qabaadhaa. Yoo waan kana gootan isin hin gufattan; **11** akkasiin gara mootummaa bara baraa kan Gooftaa keenya fi Fayyisaa keenya Yesuus Kiristoos galuun guutummaatti isiniif kennama. (*aiōnios g166*) **12** Kanaafuu isin wantoota kanneen beektanii, dhugaa amma qabdan kanatti jabaatanii dhaabattanii iyuu ani yeroo hunda wantoota kanneen isin yaadachiisuu nan barbaada. **13** Ani hamman dunkaana kana keessa jirutti waan kana isin yaadachiisuuhan isin dammaqsuu koo qajeelaa nan se'a; **14** ani akka Gooftaan keenya Yesuus Kiristoos naaf ibsetti, dunkaana koo kana akkan dafee of irraa baasuu beekaati. **15** Ani akaa isin erguma ani isin biraan godaanee boodde yeroo hunda waan kana yaadachuu dandeessan gochuuf nan carraaqa. **16** Nu yommuu waa'ee humnaa fi dhufaati Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos isiniti himnetti, surraa isaa ijuma keenyaan argineeti malee oduu haxxummaadhaan uumame duukaa buunee miti. **17** Innis yommuu sagaleen, "Kun Ilma koo isa ani jaalladhuu dha; ani isatti baay'ee nan gammada" jedhu sun Ulfina Surra qabeessa sana biraan dhufefifti, Waaqa Abbaa biraan kabajaa fi ulfina argateerati. **18** Nu mataan keenya iyuu yeroo isa wajjin tulluu qulqulluu irra turretti, utuu sagaleen kun samii irraa dhufuu dhageenye. **19** Kanaafuu dubbiin rajonni dubbatan sun ittuma caalee nuuf mirkaneeffame; isinis hamma boruun baqaae bakkalchi barii garaa keessan keessatti ba'utti yoo akkuma ibsaa dukkan keessatti ibsuutti dubbiin kanaaf xiyyeffannoo kennitan waan gaarii gochuu keessan. **20** Raajiin Kataabbi Qulqulluu kam iyuu hiikkaa raajichaan kan mataa isaatii akka hin dhufin duraan dursitanii beekuu qabdu. **21** Raajiin takkumaa fedhii namaatiin hin dhufneetii; garuu namoota Waaqatu Hafuura Qulqulluudhaan geggeeffamee dubbat.

2 Akkuma rajonni sobduun saba gidduu turan sana, barsiistonni sobduun isin gidduu ni jiraatu. Isaan Gofticha isaan fure sana gananii, barsiisa sobaa kan nama balleessu

dhoksanii galchu; kanaanis badiisa ariifatu ofitti fidu. **2** Namoonni baay'eenis amala isaanii isa qaanessa sana duukaa bu'u; sababii isaaniiitiis karaan dhugaa ni arrabsama. **3** Barsiistonni kunneen doqnummaa isaaniiitiin oduu ofumaa uumanii odeessaniin isin qisaasu. Murtiin bara dheeraan dura isaanitti murame sun amma illee hojjecha jira; badiisni isaanii hin mugu. **4** Waaqni yeroo ergamoomni cubbuu hojjetanitti utuu isaanii hin hilin akka isaan guyyaa murtiitiif turfamaniiif foncaadhaan dukkana keessatti hidhee gahaannamitti erga isaan darbatee, (*Tartaroō g5020*) **5** utuu addunyaa duriitiif hin hilin Nohi isaa qajeelummaa lallabu namoota bira Torba wajjin oolchee warra Waaqatti hin bulletti bishaan badiisa erga fidee, **6** magalaawwan Sodomii fi Gomoraas hamma isaan daaraa ta'anitti gubuudhaan itti muree, fakkeena waan warra Waqaaf hin bulletti dhufuuf jiruu erga isaan godhee, **7** namicha qajeelaa jechuunis Looxi isaa jireenyaa xuraa'aa fincilitoataatiin dhiphachaa ture sana erga badiisa oolchee, **8** namichi qajeelaan sun yeroo gidduu isaanii jiraachaa turetti guyyuma guyyaa fincila isaanii sana arguu fi dhaga'uudhaan lubbuun isaa qajeeltuu sun isaa keessatti dhiphachaa turtee, **9** wanni kun akkas ta'ee Gooftaan akkamitti akka warra Waqaaf bulan qorumsa keessaa baasuu fi akka itti warra jal'aa hamma guyyaa murtiitti adabbifiitursu beeka. **10** Wanni kun keessumattuu warra hawwii foonii xuraa'aa sana duukaa bu'anii fi warra abbootii taayita tuffatanitti ni cima. Namoonni kunneen ija jabeeyyi fi of tuultota; isaan ulfina qabeeyyi samii arrabsuu hin sodaatan; **11** ergamoomni iyuu yoo isaan caalaa jajaboo fi humna qabeeyyi ta'an iyuu fuula Gooftaa duratti uumamawwan akkasiib arrabsanii hin himatan. **12** Namoonni kunneen garuu waanuuna hin hubanne arrabsuu. Isaan akkuma bineensota qalbii hin qabnee ti; akkuma uumamawwan miira isaaniiitiin qajeelfaman kanneen qabamuu fi ajjeefamuu qofaaf dhalatanii ti; akkuma bineensoni sun badanitti jarris ni badu. **13** Midhhaa isaan hojjetanifi miidhaatu deebei'aaf. Isaan guyyaa adiidhaan gara malee machaa'u akka gammachuutti fudhatu. Yeroo isin wajjin nyaataa fi dhugaatiitti dhi'atanittis isaan gowwoomsaa isaaniiitiin gidduu keessanittii xurii fi waan fafaa ta'u. **14** Waan jji isaanii ejjaan guutameef isaan cubbuu hojjechuun hin dhuisan; warra hin jabaatin gowwoomsu; garaan isaanii doqnummaa barateera; isaan ijomleeb abaaramanii dha! **15** Karaa qajeelaa dhiisani karaa Bala'aam ilma Bosoor isaa gatii jal'inaaa jaallate sanaa duukaa bu'uuf karaa irraa badan. **16** Bala'aam garuu sababii dogoggora isaatifiif harreenn isaa ifatte; horiin duudaan afaan namaa dubbathee maraatummaa rajaaji sanaa ittife. **17** Namoonni kunneen burqaa bishaan hin qabnee fi hurrii bubbleen oofamuu dha. Dukkanni limixiin isaaniiif kaa'ameera. (*questioned*) **18** Isaan dubbiif faayidaa hin qabnee fi dubbiif of tuulummaa odeessu; warra namoota jirenyaa dogoggora keessa jiraatan keessaa baqatanii ba'an hawwii foonii hamaadhaan gowwoomsu. **19** Isaan utuma ofii isaanittii iyuu garboota badiisa ta'anii jiranuu birmadummaa isaan abdachiis; namni tokko waan isa mo'ate kamifuu ni garboomaati. **20** Isaan erga Gooftaan keenya fi Fayyisaa keenya Yesuus Kiristoos beekuudhaan xuraa'ummaa addunyaa keessaa ba'anibooddee yoo amma illee deebei'anii xuraa'ummaa sanaan qabamaniif fudhataman haalli isaanii kan dhumaas isaa jalqabaa sana caalaa hammaata. **21** Isaan karaa qajeelinaa beekanii ajaa qulqulluu isaanii kennama sanatti dugda galuu irra utuu duraanuu karaa qajeelinaa sana beekuu baatanii isaaniiif wayya ture. **22** Mammaaksi, "Sareen diddiga isheetti deebiti" akkasumas, "Booyeen dhiqamte dhoqqee keessa gangalachuu isheetti deebiti" jedhu sun isaan irratti mirkaneeffame.

3 Yaa michoota jaallatamoo, ani amma xalayaan lammaafaa isiniif barreessuu koo ti. Lamaan isaanii iyuu keessatti isin yaadachiisuuudhaan qalbii keessan qulqulluu sana nan kakaasa. **2** Isin dubbii dur raajota qulqulluuudhaan dubbataamee fi ajaja Gooftaa keenyaa fi Fayyisa keenyaa kan karaa ergamoota keessaniitiin dubbatamee sana akka yaadtattan nan barbaada. **3** Akka bara dhumaan keessa ga'istoonni ga'isaa hawwii hamaa kan ofii isaanii duukaa bu'aa dhufan duraan dursaati beekaa. **4** Isaanis, "dhufaatiin' inni waadaa gale kun meerre? Wanni hundinuu erga abbootiin keenya du'anii jalqabeeakkuma yeroo jalqaba uumamaatti itti fufeeraatii" jedhu. **5** Garuu isaan akka samiiwwan bara baay een dura dubbii Waqaatiin uumaman, akka laftis bishaan irraa fi bishaantiin tolfamte utuma beekanuu didan. **6** Addunyan yeroo sanaas bishaanuma kanaan liqimfamee bade. **7** Dubbiidhuma kanaanis samiiwwanii fi lafti yeroo ammaa jiran kuneen guyyaa murtii, kan badiisa namoota Waqaaf hin bulleettiif kaa'amaniibiddaaf turfamaniiru. **8** Yaa michoota jaallatamoo, isin garuu waan tokkicha kana hin irraanfatinaa. Gooftaa biratti guyyaan tokko akka waggaan kumaa, waggaan kumnis akka guyyaa tokkoo ti. **9** Gooftaan akka namoonni tokko lafa irra harkifata jedhanii yaadan sana, waadaa isaa guutuu irratti lafa irra hin harkifatu. Inni akka namni hundinuu qalbii jijiirrachuuuf jedhee isinii obsa malee akka namni tokko iyuu badu barbaadee miti. **10** Guyyaan Gooftaa garuu akkuma hattuutti dhuwa. Samiiwwan sagalee guddaadhaan dhabamu; wanni samiiwwan keessa jiru hundinuu ho'a guddaadhaan baqa; laftii fi wanni ishee irra jiru hundinuu ni gubata. **11** Wanni hundinuu akkasitti bada erga ta'ee, isin nama akkamii ta'u qabdu ree? Jireenya qulqulluu fi Waqaaf bulu jiraachuu qabdu; **12** kanas guyyaa Waqaaf eeggachaa, dhufaatiisaas ariifachiisaa gochuu qabdu. Guyyaa sana samiiwwan ibiddaan badu; wanni samiiwwan keessa jirus ho'aan baqa. **13** Nu garuu akkuma waadaa isaatti samiiwwan haaraa fi lafa haaraa qajeelinni keessa jiraatu eegganna. **14** Kanaafuu yaa michoota jaallatamoo, isinis sababii waanuma kana eeggataniif akka warra xurii fi hir'ina hin qabne, warra nagaan isa wajjin jiraatan taatanifiif yaalii isinii danda'ame hunda godhaa. **15** Akkuma Phaafulos obboleessi keenya jaallatamaan sun ogummataa Waaqni kenneefiin isinii barreesse sana akka obsi Gooftaa keenyaa fayyina ta'e yaadatti qabadhaa. **16** Innis waa'ee waan kanaa dubbatee xalayoota isaa hunda keessatti haaluma kanaan barreessa. Xalayoota isaa keessas waan hubachuuu nama rakkisu tokko tokkotu jira; wallaaltonnii fi warri jabaatanii hin dhaabanne akkuma Katabbiwwan Qulqulluu kaan jal'isan sana kanas badiidhuma ofii isaaniiitiif ni jal'isu. **17** Kanaaf yaa michoota jaallatamoo, isin sababii duraan dursitanii waan kana beektaniif akka dogoggora finciloottaaatiin fudhatamnii hundee jabaattanii irra dhaabattan irraa hin kufneef of eeggadhaa. **18** Garuu ayyaanaa fi beekumsa Gooftaa keenyaa fi Fayyisa keenya Yesuus Kiristoosiin guddadhaa. Ammas, bara baraanis ulfinniisaaf haa ta'u! Ameen. (aiōn g165)

1 Yohannis

1 Nu waa'ee Dubbii jireenyaa kan jalqabaa kaasee ture, kan dhageenye, kan ija keenyaan argine, kan ilaalle fi kan harki keenyas qaqqabe kana labsina. **2** Jireenyi mul'ateera; nus isa argineerra; dhugaas ni baanaaf; nu jirenya bara baraa isa Abbaa wajjin turee fi isa nutti mul'ate sana isinitti labsina. (**aiōnios g166**) **3** Akka isinisi nu wajjin tokkummaa qabaattaniif waan arginee fi waan dhageenye isinitti labsina. Tokkummaan keenyas Abbaa fi Ilma isaa Yesuus Kiristoos wajjin. **4** Nus akka gammachuun keenya guutuu ta'uuf waan kana barreessina. **5** Ergaan nu isa irraa dhageenye, kan isinittis labsinu isa kana: Kunis akka Waaqni ifa ta'ee fi akka dukkanni gonkuuma isaa keessa hin jirree dha. **6** Nu isa wajjin tokkummaa qabna jennee yoo dukkana keessa deddeebine ni sobna; dhugaa sanaanis hin jiraannu. **7** Garuu akkuma inni ifa keessa jiru sana, nus yoo ifa keessa deddeebine walii wajjin tokkummaa qabna; dhiigni Ilma isaa Yesuus cubbuu hundumaa irraa nu qulqulleessa. **8** Nu yoo cubbuu hin qabnu jennee of gowwoomsina; dhugaanis nu keessa hin jiru. **9** Yoo cubbuu keenya himanne, inni cubbuu keenya nuu dhiisuuf amanamaa fi qajeelaa dha; jal'ina hunda irraas nu qulqulleessa. **10** Nu yoo cubbuu hin hoijennee jennee immoo sobduu isa goona; dubbiin isaa nu keessa hin jiru.

2 Yaa ijoollee ko, ani akka isin cubbuu hin hoijennee kana isiniifan barreessa. Garuu yoo namni kam iyyuu cubbuu hojete nu Abbaa biraa abukaatto qabna; innis Yesuus Kiristoos Isa Qajeelaa sana. **2** Inni aarsaa cubbuu keenyaaf araara buusuu dha; cubbuu addunyaa hundaatiifis malee cubbuu keenya qofaaf miti. **3** Nu yoo ajaja isaa eegne, kanaan akka isa beekne ni beekna. **4** Namni, "Ani isa nan beeka" jedhu kan garuu ajaja isaa hin eegne kam iyyuu sobduu dha; dhugaanis isa keessa hin jiru. **5** Garuu yoo namni kam iyyuu dubbii isaafti ajajame, jaalalli Waaqaa dhugumaanisa keessatti guutuu ta'a. Kanaanis nu akka isa keessa jirru ni beekna; **6** namni ani isaanan jiraadha ofiin jedhu kam iyyuu akkuma Yesuus jiraate sanatti jiraachuu qaba. **7** Yaa obboloota, ani ajaja moofaa isuma jalqabaa kaasee isin bira ture sana malee ajaja haaraa isiniif hin barreessu. Ajajni moofaan kunis ergaadhuma isin dhageessan sana. **8** Ta'uus ani ajaja haaraa tokko isiniif nan barreessa; sababiin isaaas dukkanichi darbaa, ifni dhugaa immoo waan amma iyyuu ifaa jiruuf dhugaan isaa isa keessatti fi isin keessatti ni mul'ata. **9** Namni ani ifa keessa jira ofiin jechaa obboleessa isaa immoo jibbu kam iyyuu amma illee dukkana keessa jira. **10** Namni obboleessa isaa jaallatu hundinuu ifa keessa jiraata; wanni isa gufachiisi tokko iyyuu isa keessa hin jiru. **11** Namni obboleessa isaa jibbu garuu dukkana keessa jira; dukkanuma keessa jiraatas; inni waan dukkanni sun isa jaamseef gara itti adeemeu hin beeku. **12** Yaa ijoolle, cubbuun keessan sababii maqaa isaatifi waan isiniif dhiifameef ani isiniifin barreessa. **13** Yaa abbootii, isin waan isa jalqabumaa kaasee jiru sana beektaniif, ani isiniifin barreessa. Yaa targaggoota, isin waan isa hamaa sana mo'attaniif, ani isiniifin barreessa. **14** Yaa ijolle, isin waan Abbaa beektaniif, ani isiniifin barreessa. Yaa abbootii, isin waan isa jalqabumaa kaasee jiru sana beektaniif, ani isiniifin barreessa. Yaa targaggoota, isin waan jajjaboo taatanifi, waan dubbiin Waaqaa isin keessa jiraatuuf, waan isa hamaa sanas mo'attaniif, ani isiniifin barreessa. **15** Addunyaa yookaan waan addunyaa keessa jiru tokko illee hin jaallatinnaa. Eenu iyyuu yoo addunyaa jaallate, jaalalli Abbaa isa keessa hin jiru. **16** Wanni addunyaa keessa jiru hundinuu jechuunis hawwiin foonii, hawwiin ijaa, akkasumas waan qabaniin kooruun

kan addunyaa malee kan Abbaa miti. **17** Addunyaa fi hawwiin ishee ni badu; namni fedhii Waaqaa raawwatu garuu bara bараа jiraata. (**aiōn g165**) **18** Yaa ijolle, sa'attiin kun sa'atti dhumaa ti; akka farri Kiristoos sun dhufu akkuma dhageessan sana ammuu iyyuu farroonni Kiristoos baay'en dhufaniiru. Kanaanis nu akka sa'attiin kun sa'atti dhumaa ta'e beekna. **19** Isaan nu keessa ba'an malee dhugumaan kan keenya hin turre. Utuu kan keenya ta'anii silaa nu biratti hafu turan; nu biraa deemuun isaanii garuu akka tokkoon isaanii iyyuu keenya hin ta'in mul'ise. **20** Isin garuu Isa Qulqulluu sanaan dibamtaniirtu; isin hundis dhugaa ni beektu. **21** Sababiin ani isinii barreesuuf waan isin dhugaa beektanii fi akka sobni tokko iyyuu dhugaa keessa hin jirres beektanii malee waan isin dhugaa hin beekneef miti. **22** Nama Yesuus kun Kiristoos miti jedhee ganu malee sobduun eenyu ree? Namni akkasii farra Kiristoos; inni Abbaa fi Ilma ni gana. **23** Namni Ilma ganu kam iyyuu Abbaa illee hin qabu; namni waa'ee Ilmaa dhugaa ba'u hundinuu Abbaas qaba. **24** Wanni isin jalqabaa kaافتانى dhageessan sun isin keessa haa jiraatu. Yoo wanni jalqabaa kaافتانى dhageessan isin keessa jiraate, isinis Ilmaa fi Abbaadhaan ni jiraattu. **25** Wanni inni waadaa nuu gale kanaa dha; kunis jirenyaa bara baraa ti. (**aiōnios g166**) **26** Ani waa'ee warra karaa irraa isin jal'isuu yaalan sanaatiif waan kana isiniifin barreessa. **27** Garuu dibanni isin isa irraa argattan sun waan isin keessa jiraatuuf namni tokko iyyuu isin barsiisuu hin barbaachisii; dibanni isaa sun garuu waan waa'ee hundumaa isin barsiisuuuf, dibanni sun waan dhugaa malee soba hin ta'iniif akkuma inni isin barsiise sanatti isumaan jiraadhaa. **28** Ammas yaa ijolle, akka yommuu inni mul'atutti ija jabina qabaannuuf, akka nu guyyaa dhufaatiis issaattis fuula issa durattu hin qaanoofneef isaan jiraadhaa. **29** Isin yoo akka inni qajeelaa ta'e beektaan, akka namni waan qajeelaa hoijetu hundinuu isa irraa dhalate ni beektu.

3 Nu akka ijolle Waaqaa jedhamnee waamamnuuf jaalalli Abbaan narratti dhangalaase akkam guddaa dha! Nus akkasuma ijolleesaa til' Addunyaa waan isa hin beekiniiif nu hin beeku. **2** Yaa michoota jaallatamoo, nu amma ijolle Waaqaa ti; gara fuula durattu immoo maal akka taanu amma hin ibsamme. Garuu yommuu inni mul'atutti sababii akkuma inni jirutti isa arginuuf nu akkuma isaa akka taanu ni beekna. **3** Namni akkasitii isa abdatu hundinuu akkuma inni qulqullu ta'e sana of qulqulleessa. **4** Namni cubbuu hoijetu kam iyyuu seeratti ni fincila; cubbuun finciuluudhaati. **5** Isin garuu akka inni cubbuu keenya balleessuudhaaf mul'ate ni beektu. Isa keessa cubbuun hin jiru. **6** Namni isaan jiraatu kam iyyuu cubbuu hin hoijetu. Namni cubbuu hoijetu kam iyyuu isa hin argine yookaan isa hin beekne. **7** Yaa ijolle, namni tokko iyyuu isin hin gowwoomsin. Akkuma inni qajeelaa ta'e sana namni waan qajeelaa hoijetus qajeelaa dha. **8** Namni cubbuu hoijetu kan diiyaabiloos; diyyabiloos jalqabumaa kaasee cubbuu hoijetaati. Ilmi Waaqa hojji diyyabiloos diiguudhaaf mul'ateetii. **9** Namni Waaqa irraa dhalate kam iyyuu waan sanyiin Waaqaa isaa keessa jiraatuuf cubbuu hojchechuiti hin fufu; inni waan Waaqa irraa dhalateef cubbuu hojchechuu hin danda'u. **10** Ijolleen Waaqaatii fi ijolleen diyyabiloos kanaan gargar baafamanii beekamu: Namni waan qajeelaa hin hoijenne yookaan obboleessa isaa hin jaallanne kam iyyuu kan Waaqaa miti. **11** Ergaan isin jalqabaa kaافتانى dhageessan isa, "Nu wal jaallachuu qabna" jedhuu dha. **12** Isin akka Qaayin isa kan isa hamaa sanaa ta'ee obboleessa isaa aijeesee sanaa hin ta'inaa; inni maaliif obboleessa isaa aijeesee? Sababii hojji isaa jal'aa ta'e, kan obboleessa isaa immoo qajeelaa ta'eef. **13** Yaa obboloota ko, yoo addunyaa

isin jibbe isin hin dinqin. **14** Nu sababii obboloota jaallannuuf du'a keessaa gara jireenyatti akka ceene ni beekna. Namni obboleessa isaa hin jaallanne du'a keessa jiraata. **15** Namni obboleessa isaa jibbu kam iyyuu nama nama ajjeesuu dha; isin akka namni nama ajjeesu jirenya bara baraa of keessaa hin qabne beektu. (**aiōnios g166**) **16** Yesuus Kiristoos lubbuu isaa dabarsee nuuf kenneera: Jaalalli maal akka ta'es kanaan beekna; nus akkasuma lubbuu keenya dabarsinee obboloota keenyaaf kennuu qabna. **17** Namni qabeenya addunyaa qabu kam iyyuu yoo obboleessa isaa rakkataa argee garaa itti jabaate jaalalli Waaqaa akkamitti isa keessa jiraachuu danda'a? **18** Yaa ijoollee jaallatamu, kottaa dubbiin yookaan afaan qofaan utuu hin ta'in hojji fi dhugaadhaan jaallanna. **19** Nus kan dhugaa ta'uun keenya kanaan beekna; fuula isaa durattis garaa keenya boqochifna. **20** Yeroo garaan keenya nutti murutti Waaqni garaa keenya caalaa guddaa akka ta'e ne beeknaati; inni waan hunda ni beeka. **21** Yaa michoota, yoo garaan keenya nutti muruu baate nu fuula Waaqaa duratti ija jabina qabna. **22** Nus sababii ajaya isaa eegnuu fi sababii waan isa gammachiisu hojjennuuf waan kadhanuu hunda isa irraa ni arganna. **23** Ajajni isas kana: kunis nu maqaan ilma isaa Yesuus Kiristoositti akka amannuu fiakkuma inni nu ajajetti akka wal jaallannuuf. **24** Namni ajaya isaa eegu Isa keessa jiraata; innis Isa keessa jiraata. Kanaanis akka inni nu keessa jiraatu nu Hafuura inni nuu kenneen ni beekna.

4 Yaa michoota, hafuuronni kan Waaqaa ta'uun fi ta'uun baachuu isaanii ilaaluuf qoradhaa malee hafuurota hunda hin amaninaa; raajonni sobduun hedduun addunyaa seenanirii. **2** Haalli isin ittihi Hafuura Waaqaa beektanis kanuma: Hafuuri akka Yesuus Kiristoos fooniin dhufe dhugaa ba'u hundi kan Waaqaa ti; **3** hafuuri akka Yesuus Kiristoos fooniin dhufe dhugaa hin baane hundi kan Waaqaa miti. Inni hafuura farra Kiristoos, kan isin akka inni dhufu dhageessan sanaa ti; innis ammuma iyyuu addunyaa keessa jira. **4** Yaa ijolle, isin kan Waaqaa ti; jaras mo'attaniirtu; inni isin keessa jiru kan addunyaa keessa jiru sana caalaa guddadaatii. **5** Isaaan kan addunyaa ti; kanaaf wanni isaan dubbatan kanuma addunyaa ti; addunyaaan isaan dhaggeeffata. **6** Nu kan Waaqaa ti; namni Waaqni beeku hundiuus nu dhaggeeffata; namni kan Waaqaa hin ta'in garuu nu hin dhaggeeffatu. Kanaanis Hafuura dhugaa ti fi hafuura sobaa addaan baafnee ni beekna. **7** Yaa michoota, jaalalli kan Waaqaa waan ta'eef kottaa wal jaallanna. Namni jaallatu hundi Waaqa irraa dhalate; Waaqas ni beekna. **8** Sababii Waaqni jaalala ta'eef, namni hin jaallanne hundi Waaqa hin beeku. **9** Waaqni akka nu karaa isaatini jirenya argannuuf jedhee Ilma isaa tokkicha sana gara addunyatti erge. Kanaanis jaalalli Waaqaa nu gidduutti mul'ateera. **10** Jaalalli isin kana: Kunis nu Waaqa jaallanne miti; garuu Waaqatu nu jaallatee akka inni aarsaa cubbuu keenyaaf araara buusu ta'uuf Ilma isaa erge. **11** Yaa michoota, erga Waaqniakkana nu jaallatee nus wal jaallachuu qabna. **12** Namni tokko iyyuu takkumaa Waaqa hin argine; yoo wal jaallanne garuu Waaqni nu keessa jiraata; jaalalli isas nu keessat guutuu ta'a. **13** Inni waan Hafuura isaa irraa nuu kenneef nu akka isin keessa jiraannuuf fi akka innis nu keessa jiraatu kanaan ni beekna. **14** Akka inni Fayyisaa addunyaa ta'uuf jedhee Abbaan Ilma isaa akka erge argineerra; dhugaa baanas. **15** Yoo namni kam iyyuu Yesuus Ilma Waaqaa akka ta'e dhugaa ba'e, Waaqni isin keessa jiraata; innis Waaqa keessa jiraata. **16** Kanaafuu jaalala Waaqni nuuf qabu beekneerra; amanneerras. Waaqni jaalala. Namni jaalalaan jiraatu Waaqa keessa jiraata; Waaqnis isin keessa jiraata. **17** Nus akka guyyaa murtiitti ija jabina qabaannuuf karaa kanaan jaalalli nu gidduutti guutuu

ta'eera; nu addunyaa kana irratti Yesuusin fakkaannaati. **18** Jaalala keessa sodaan hin jiru. Sodaan waan adabbii wajjin wal qabatee jiruuf jaalalli mudaa hin qabne sodaa of keessaa baasee gata. Namni sodaatu tokko jaalalli isaa guutuu miti. **19** Nu sababii inni duraan dursee nu jaallateef isa jaallanna. **20** Namni, "Ani Waqaan jaalladha" jechaa obboleessa isaa immoo jibbu kam iyyuu sobduu dha. Namni obboleessa isaa kan arge sana hin jaallanne kam iyyuu Waqaan hin argin sana jaallachuu hin danda'u. **21** Inni ajaya kana nuu kenneera: Namni Waqa jaallatu kam iyyuu obboleessa ofii isaa jaallachuu qaba.

5 Yesuus kun Kiristoos akka ta'e namni amanu hundinuu

Waaqa irraa dhalate; namni Abbaa jaallatu hundinuu kan Abbaa irraa dhalates ni jaallata. **2** Nu yommuu Waaqa jaallannu fi yommuu ajaya isaa eegnutti akka ijoollee Waaqaa jaallannu kanaan beekna. **3** Waaqa jaallachuu ajaya isaa eeguu dha. Ajajni isas hin ulfaatu. **4** Namni Waaqa irraa dhalatu hundinuu addunyaa ni mo'ataati. Kan addunyaa mo'atus amantii keenya. **5** Yesuus Ilma Waaqaa ta'uun isaa nama amanu malee eenyutu addunyaa mo'ata? **6** Inni bishaanii fi dhiigaan dhufe isa kana; innis Yesuus Kiristoos. Inni bishaanii fi dhiigaan dhufe malee bishaan qofaan hin dhufne. Kanas Hafuuratu dhugaa ba'a; Hafuurri dhugaadhaati. **7** Dhuga baatota saditu jira: **8** Isaaanis Hafuura, bishaanii fi dhiiga; sadanuuus walii galu. **9** Dhuga ba'umsa namaa nii fudhanna; dhuga ba'umsi Waaqaa garuu kana caalaa guddaa dha; dhuga ba'umsi kun isaa Waaqni waa'ee Ilma isaa dhugaa ba'e sana. **10** Namni Ilma Waaqatii amanu kam iyyuu dhugaa ba'umsi kana garaa isaa keessaa qaba. Namni Waaqa hin amanne garuu waan isaa Waaqni waa'ee Ilma isaa dhugaa ba'e sana hin amaniniif inni Waaqa sobduu godheera. **11** Dhuga ba'umsi sunis isa kana: Waaqni jirenya bara baraa nuu kenneera; jirenyi sunis Ilma isaa keessa jira. (**aiōnios g166**) **12** Namni Ilma sana qabu jirenya qaba; namni Ilma Waaqaa hin qabne immoo jirenya hin qabu. **13** Isin warri maqaan Ilma Waaqatii amantian jirenya bara baraa qabaachuu keessan akka beektaniiif ani waan kana isinii barreessa. (**aiōnios g166**) **14** Ija jabinni nu fuula Waaqaa duratti qabnu isin kana: yoo nu akka fedhii isattti waan hunda isin kadhante inni nuuf dhaga'a. **15** Nu yoo akka inni waan nu kadhannu hunda nuuf dhaga'u beekne, akka waan isin kadhannes argannu ni beekna. **16** Namni kam iyyuu utuu obboleessi isaa cubbuu gara du'aatti hin geessine hojjetuu yoo arge Waaqni kadhachufii qaba; Waaqniis warra cubbuu isaanii gara du'aatti isaan hin geessinef jirenya ni kenna. Cubbuun gara du'aatti nama geessu jira; anis waan akkasiitif inni haan kadhantu jechuu koo miti. **17** Jal'inni hundinuu cubbuu dha; cubbuun gara du'aatti nama hin geessines jira. **18** Namni Waaqa irraa dhalate kam iyyuu akka cubbuu hojjechuutti hin fufne ni beekna; Inni Waaqa irraa dhalate sun isaa eega; inni hamaaan isin tuquu hin danda'u. **19** Nu ijoollee Waaqaa akka taane, addunyaa guutuunis to'annaas isaa hamaa sanaa jala akka jiru ni beekna. **20** Akkasumas akka Ilmi Waaqaa dhufe akka isaa dhugaa ta'e sanas beeknuuf hubannaa nuu kenne ni beekna. Nus Ilma isaa isaa dhugaa sana, jechuunis Yesuus Kiristoositti jirra. Inni Waaqa dhugaa ti; jirenya bara baraatis. (**aiōnios g166**) **21** Yaa ijolle, waaqota tol famoo irraa of eegaa.

2 Yohannis

1 Jaarsicha irraa, Gara giiftii filatamtuu fi ijoollee ishee, warra ani dhugaadhaan jaalladhu, warra ana qofa utuu hin ta'in warri dhugaa beekan hundi akkasuma jaallataniitti; **2** kunis sababii dhugaa nu keessa jiraatuu fi isa bara bараan nu wajjin jiraatu sanaatiif: (**aiōn g165**) **3** Ayyaanni, araarrii fi nagaan Waaqa Abbaa bираа, Yesuus Kiristoos Ilma Abbaa bираas, dhugaa fi jaalalaan nu wajjin ni ta'a. **4** Ani waan ijoollee kee keessaa tokko tokko akka isaanakkuma Abbaan nu ajajetti dhugaan jiraatan argeef baay' ee gammadeera. **5** Ammas yaa giiftii jaallatamtuu, ani ajaja durumaa jalqabee nuuf kenname sana malee ajaja haaraa siif barreessuutti hin jiru. Akka wal jaallannuufis sin kadhadha. **6** Jaalallis kana: kunis ajaja isaa eegnee jiraachuu dha. Akkuma isin durumaa jalqabdani dhageessan sana ajajni isaa akka isin jaalalaan jiraattanii dha. **7** Gowwoomsitoonni akka Yesuus Kiristoos fooniin dhufe hin amanne hedduun addunyaa seenaniiru. Namniakkanaa kam iyuu gowwoomsituu fi farra Kiristoos. **8** Isin akka gatii guutuu argattan malee akka waan hoijettan sana hin dhabneef of eeggadhaa. **9** Namni barsiisa Kiristoosiin hin jiraanne kan barsiisa sana keessaa ba'u kam iyuu Waaqa hin qabu; namni barsiisa Kiristoosiin jiraatu hundinuu immoo Abbaas Ilmas qaba. **10** Isin yoo namni kam iyuu gara keessan dhufee garuu barsiisa kana hin fidin, mana keessanitti ol isa hin galchinaa yookaan isa hin simatinaa. **11** Namni isa simatu kam iyuu hojii isaa hamaa sana keessatti qooda qabaataati. **12** Ani waanan isiniif barreessu baay'ee qaba; ta'us waraqaa fi qalamitti fayyadamuu hin barbaadu. Qooda kanaa akka gammachuun keenya guutuu ta'uuf ani gara keessan dhufee ifaan ifatti haasofnu abdiin qaba. **13** Ijoolleen obboleettii kee kan filatamte sanaas nagaa siif dhaamu.

3 Yohannis

1 Jaarsicha irraa, Gara Gaayoos michuu koo, isa ani dhugaadhaan jaalladhuutti. **2** Yaa michuu ko, akkuma lubbuu keetti tole sana akka wanni hundinuu sitti toluu fi akka ati fayyaa qabaattuuf nan kadhadha. **3** Obboloonni tokko tokko dhufanii akka ati dhugaaf amanamaa taatee fi akka ati dhugaadhaan jiraattu natti himnaan ani akka malee gammade. **4** Ijoolleen koo dhugaadhaan jiraachuu isaanii dhaga'uu caalaa ani gammachuu guddaa hin qabu. **5** Yaa michuu ko, yoo isaan keessummoota sitti ta'an illee ati waan obbolootaaф gootu keessatti amanamaa dha. **6** Isaan waa'ee jaalala keetii waldaa kiristaanaatti himaniiru. Maalo haala Waaqtatti toluun karaan isaanii irratti isaan gargaari. **7** Isaan Maqaa isaatifi jedhanii utuu ormoota irraa gargaarsa tokko illee hin argatin ba'aniiruutii. **8** Kanaafuu nu akka isaan wajjin dhugaaf hojjennuuf namoota akkasii simannee gargaaruu qabna. **9** Ani waldaa kiristaanaatiif barreesseera; garuu isaan keessaas Diiyoxiraaxiis inni duree ta'u barbaadu nu hin simatu. **10** Kanaafuu ani yoon dhufe waan inni maqaa keenya balleessuudhaan hojjechaa jiru ifatti nan baasa. Akka waan wanni kun isa hanqateetti inni obboloota simachuu dida. Warra isaan simachuu barbaadanis ni dhowwa; waldaa kiristaanaa keessaas isaan ari'a. **11** Yaa michuu ko, waan gaarii duukaa bu'i malee waan hamaa duukaa hin bu'in. Namni waan gaarii hojjetu kam iyyuu kan Waaqaa ti. Namni waan hamaa hojjetu garuu takkumaa Waaqa hin argine. **12** Namni hundi Dimeexiroosiif dhugaa ba'a; dhugaa matalaan ishee iyyuu dhugaa baati. Nus dhugaa baanaaf; isinis akka dhuga ba'umsi keenya dhugaa ta'e ni beektu. **13** Ani waanan siif barreessu baay'ee qaba; garuu biirii fi qalamiidhaan barreessuu hin barbaadu. **14** Qooda kanaa ani dhi'ootti si arguuf abdii qaba; nus ifaan ifatti ni haasofna. Nagaan siif haa ta'u. Michoonni as jiran nagaa siif dhaamu. Atis michoota achi jiran tokko tokkoon maqaa dha'iitii nagaa itti nuu himi.

Yihuudaa

1 Yihuudaa obboleessa Yaaqoob garbicha Yesuus Kiristoos irraa, Gara warra waamamanii Waaqa Abbaadhaan jaallataman kanneen Yesuus Kiristoosiin eegamaniitti: **2** Araarri, nagaanii fi jaalallii isiniif haa baay'atu. **3** Yaa michoota, ani waa'ee fayyina nu walii wajjin qoddannu kanaa isiniif barreessuuf guddisee nan hawwan ture; garuu akka isin amantii yeroo tokko bara bараan qulqulloota Waaqaatiimmaanaa kennname sanaaf jabaattanii loltaniif isiniif barreesee isin gorsuun barbaachisaa natti falkkate. **4** Namoonni barra dheeraan dura murtii kanaaf murteefaman tokko tokko loo'anii gidduu keessan seenaniiruutii. Isaanis namoota Waaqaaf hin bulle, warra ayaana Waaqa keenyya gara halalummaatti geeddaan kanneen Gooftaa Ol aanaa tokkicha jechuunis Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosin gananii dha. **5** Yoo isin duraanuu waan kana hunda beektan illee, ani akka Gooftaan yeroo tokko saba isaa Gibxii baasee ergasii immoo warra hin amanin balleesse isin yaadachiisuu nan barbaada. **6** Innis ergamoota sadarkaa taayitaa isaanii irra hin turin, kanneen lafa jirenya isaanii dhiisan sana fonca barra bараatiin hidhee hamma murtii Guyyaa guddaa sanaatti dukkana keessa turseera. (**aīōnios g126**) **7** Sodoomii fi Gomoraan, magalaawwan naannoo isaanii jiranis akkasuma halalummaa fi hawwii foonii kan haala uunamaattiin ala ta'etti dabarsanii of kennaniiru. Isaanis warra adaba ibidda bara bараatiin abadamaniiif fakkeenyta'aniiru. (**aīōnios g166**) **8** Haaluma wal fakkaatuuniis namoonni abjootan kunneen foon offi isaanii xureessu; gooftummaa ni tuffatu; ulfina qabeeyyiil lee ni arrabsu. **9** Garuu Miikaa'el hangafni ergamoota Waaqaa iyuu yeroo waa'ee reefa Musee irratti diiyaabiloosiin walitti falmanitti, "Gooftaan si haa ifatul!" jedhe malee isa arrabsuudhaan itti muruuf ija hin jabaanne. **10** Namoonni kunneen garuu waanuma hin hubanne arrabsu; waan isaan akkuma bineensota waa yaaduu hin dandeenyetii miiraan hubatantu isaan balleessa. **11** Isaaniiif wayyo! Isaan karaa Qaayin irra deeman; faayidaa argachuuif jedhanii dogoggora Bala'aam keessa of buusan; fincila Qooraahiiinis ni barbadaa'an. **12** Namoonni kunneen utuma xuraa'oo ta'anii jiranuu qaanii tokko malee cidha jaalalaa isin wajjin nyaatu; isaan tiksoota ofuma isaanii qofa sooranii dha. Isaan akkuma duumessa bokkaa hin qabne kan bubbleen asii fi achi oofuu ti; akkuma muka yeroo itti ija naqachuu qabutti ija dhabee buqqifamee dachaa lama du'ee ti. **13** Isaan warra akka dambalii galaanaa hoomacha qaanii isaanii baasanii dha; akkuma urjiwwan asii fi achi jooran kanneen dukkanni limixiin hamma bara bараatiisaanii kaa'amee ti. (**aīōn g165**) **14** Henook inni Addaam irraa jalqabee torbaffaa ture sunakkana jedhee waa'ee namoota kanaa raajii dubbaateera: "Kuno, Gooftaan qulqulloota isaa kumaatama wajjin ni dhufa; **15** innis nama hundatti muruuf, warra Waaqaaf hin bulle kanneen karaa Waaqni hin jaallanneen waan Waaqni hin jaallanne hoijetan hundaa fi dubbii hamaa cubbamoonni Waaqaaf hin bulle hundinuu isa irratti dubbatan hundatti isaan gaafachuuif ni dhufa." **16** Namoonni kunneen yeroo hunda ni guungumu; komiis ni qabaatu; hawwii isaanii isaa hamaa duukaa bu'u; of jaju; faayidaa argachuuif jedhaniis nama saadu. **17** Yaa michoota, isin garuu waan ergamoonni Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos duraan dursanii himan sana yaadadhaa. **18** Isaanis, "Qoostonni hawwii fedhii Waaqaatiimmaanaa ala ta'e duukaa bu'an bara dhuma keessa ni dhufu" isiniin jedhan. **19** Namoonni kunneen warra gargar ba'uu uuman, warra hawwii foonii duukaa bu'anii fi warra Hafuura Qulqulluu hin qabnee dha. **20** Isin garuu yaa michoota, amantii keessan kan waan hunda irra qulqulluu ta'e sana irratti

of ijaaraa; Hafuura Qulqulluuudhaanis kadhadhaa. **21** Araarri Gooftaa keenya Yesuus Kiristoos jirenya bara bараati akka isin geessu eeggachaa jaalala Waaqaatiim of eegaa. (**aīōnios g166**) **22** Warra shakkii qabaniif garaa laafaa; **23** Warra kaan ibidda keessaa butaatii oolchaa; kaan immoo uffata hawwii fooniitiin xureeffame iyuu balfaatii sodaadhaan isaan maaraa. **24** Isagufachuu isin oolchuu danda'u fi isa fiuula ulfina isaa duratti hir'ina malee, gammachuu guddaadhaan isin dhi'eessuu danda'u sanaaf, **25** Fayyisaa keenya Waaqa tokkichaaf ulfinni, surraan, humnii fi taayitaan karaa Gooftaa keenya Yesuus Kiristoosiin bara hundumaan dura, amma, bara bараanis haa ta'u! Ameen. (**aīōn g165**)

Mul'ata

1 Kun mul'ata Yesuus Kiristoos, kan akka inni waan dhi'ootti ta'u qabu garboota isaatti argisiisuuif jedhee Waaqni isaaaf kennee dha. Innis ergamaisa gara garbicha isaa Yohannisitt ergee akka mul'anni sun beekamu godhe; **2** Yohannis isaa waan arge hundumaa jechuunis dubbii Waaqaatii fi dhuga ba'umsa Yesuus Kiristoos dhugaa ba'uun dha. **3** Namni dubbii raajii kana dubbisu eebbfamaa dha; warri waan raajii sana keessatti barreffame dhaga'anii eeganis eebbfamoo dha; barichi dhi'aateeraati. **4** Yohannis irraa, Gara waldoota kiristaanaa kanneen biyya Asiyaa keessa jiran torbaniitti: Isa jiru, isa ture, Isa dhufuuf jiruu fi Hafuurota torban fuula teessoo isaa dura jiran irraa, **5** akkasumas Yesuus Kiristoos dhuga baatuun amanamaa, hangafa warra du'aniitti fi bulchaa mootota lafaa ta'e sana irraa ayaannii fi nagaan isiniif haa ta'u. Isa nu jaallatuun fi isa dhiiga isatiin cubbuu keenya irraa bilisa nu baase, **6** isa akka nu Waaqa isatiif fi Abbaa isaa tajaajilluu mootummaa fi luboota nu taasise sanaaf ulfinni fi humni bara baraa hamma bara baraatti haa ta'u! Ameen. (aiōn g165) **7** "Kunoo, inni duumessa wajjin dhufa; iji hundinuu, warri isa waraanan iyuu isaa ni argu;" saboonni lafaa hundinuu "sababii isatiif ni wawwaatu." **8** Waaqni Gooftaan Waan Hunda Danda'u, "Ani Alfaa fi Oomeegaa dha; isa jiru, isa turee fi isa dhufuuf jiruu dha" jedha. **9** Ani obboleessi keessan Yohannis dhiphina keessatti, mootummaa fi obsa Yesuus Kiristoos keessattis isin wajjin kan hirmaadhu sababii dubbii Waaqaatii fi sababii dhuga ba'umsa Yesuus Kiristoosif Phaaximoos biyya bishaaniin marfamte irran ture. **10** Anis guyyaa Gooftaatti Hafuuraanin ture; dugda koo duubaanis sagalee guddaa akka malakataa tokko nan dhaga'e; **11** sagaleen sunis, "Waan argitu kitaaba maramaa irratti barreessiitii gara waldoota kiristaanaa torbaniitti jechuunis Efesonitti, Samirnaatti, Phergaamoonitti, Tiyaatiraatti, Sardeesitti, Filaadelfiyaattii fi Lodoqiyaatti ergi" jedhe. **12** Anis sagalee natti dubbachaa ture sana ilaaluuf jedheen of irra gara gale. Ani yommuun of irra gara galetti baattuuwan ibsaan kanneen warqee irraa hoijetaman torba nan arge; **13** baattuuwan ibsaan sana gidduuks kan, "ilma namaa fakkatu" tokkotu ture; innis uffata dheeraa miilla ga'u uffatee, naannoon qoma isatiif immoo sabbata warqee hidhatee ture. **14** Mataan isatiif fi rifeensi mataa isaa adii akka rifeensa hoolaa, adii akka cabbii ture; iji isaaas akka arraba ibiddaa ture. **15** Miilli isaaas naasii boolla ibiddaa keessatti diimeffame fakkata ture; sagaleen isaa immoo akkuma sagalee bishaan baay'ee ti. **16** Harka isaa mirgaattiin urjiiwwan torba qabatee ture; afaan isaa keessaaas goraadee qara lama qabutu ba'aa ture. Fuulli isaaas biiftuun humma guutuun iftu fakkata ture. **17** Ani yommuun isaa argettii akka nama du'ee miilla isaa jalattin kufe. Inni immoo harka isaa mirgaa narra kaa'ee akkana naan jedhe: "Hin sodaatin. Ani kan Jalqabaatii fi kan Dhumaan ti. **18** Isa jiraataa dhas; ani du'een ture; kunoo,bara bara hamma bara baraatti nan jiraadhal. Furtuu du'atii fi kan Sii'oolis qaba. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** "Kanaafuu ati waan argite, waan amma jiruu fi waan gara fiulduraatti ta'u barreessi. **20** Iccitiin urjiiwwan torbaa kanneen ati harka koo mirgaa keessatti argiteetii fi baattuuwan ibsaan kanneen warqee irraa hoijetaman torbanii isaa kana: Urjiiwwan torban ergamoota waldaa kiristaanaa torbaa ti; baattuuwan ibsaan torban immoo waldoota kiristaanaa torbanii dha.

2 "Ergamaa Waaqaa kan waldaa kiristaanaa Efesonittiakkana jedhii barreessi: Inni urjiiwwan torba harka isaa mirgaatti qabatee baattuuwan ibsaan kanneen warqee irraa hoijetaman

gidduu deddeebi'u sun akkana jedha. **2** Ani hojji kee, dadhabbi keetii fi obsaan dhaabachuu kee beeka. Akka ati cal'iftee namoota hamoo hin dhiifne, warra utuu ergamoota hin ta'in ergamoota ofiin jedhan qortee akka isaan sobduu ta'an mirkaneesses nan beeka. **3** Ati maqa kootiif jettee obsaan dhaabaterteer; rakkini obsiteerta; hin dadhabnes. **4** Ta'us jaalala kee isa jalqabaa dhiisu keetiif ani waan sirraa jibbu xinnoo qaba. **5** Kanaaf ati maal irraa akka kufte yaadadhu! Qalbii jjijiirradhuutii hojji kee kan duraa sana hojjedhu. Yoo ati qalbii jjijiirrachuu baatte immoo ani sittin dhufa; baattuu ibsaan keetiis iddo isatiif nan fuudha. **6** Garuu waan gaarii tokko qabda: Hojji Niqolaawotaa kan ani jibbu sana atis ni jibbita. **7** Namni gurra qabu waan Hafuuri waldoota kiristaanaatiin jedhu haa dhaga'u. Nama mo'atu akka inni muka jireenyaa kan jannata Waaqaa keessa jiru irraa nyaatuuf mirga nan kennaaf. **8** "Ergamaa Waaqaa kan waldaa kiristaanaa Samirnaattiakkana jedhii barreessi: Inni Jalqabaatii fi inni Dhumaan, inni du'ee turee fi amma immoo jiraataa ta'e sun akkana jedha. **9** Ani rakkinaa fi hiyyummaa kee beeka; ta'u ati sooresla! Arrabsoo warra utuu Yihuudoota hin ta'in Yihuudoota ofiin jedhan sanaas nan beeka; isaan garuu waldaa Seexanaa ti. **10** Dhiphina sirra ga'uuf jiru hin sodaatin. Kunoo, akka qoramtaniiif diiyaabiloos isin keessaa namoota tokko tokko mana hidhaatti ni galcha. Guyyaa kudhanis ni dhiphattu. Ati hamma du'aatti amanamaa ta'i; ani gonfoo jirenyaa siifin kennaatii. **11** Namni gurra qabu waan Hafuuri waldoota kiristaanaatiin jedhu haa dhaga'u. Namni mo'atu du'a lammaffaan hin miidhamu. **12** "Ergamaa Waaqaa kan waldaa kiristaanaa Phergaamoonittiakkana jedhii barreessi: Inni goraadee qaramaa afaan lamaa qabu sun akkana jedha. **13** Ani iddo ati jiraattu beeka; innis iddo teessoon Seexanaa jiruu dha. Ta'u ati maqa koo jabeessiitie qabaterteer. Bara Antiiphaas dhuga baatuun koo amanamaan magaalaa keessattis iddo Seexanni jiraatutti ajjeefame illee ati amantii narratti qabdu hin dhiifne. **14** Haa ta'u malee sababii ati namoota barsiisa Bala'aamduukaa bu'an achii qabduuf ani waan sirraa jibbu xinnoo qaba; namni akka inni saba Israa'el dura gufuu kaa'ee akka isaan nyaata waaqota tolfaamoof aarsaa dhi'eeffame nyaatanii fi akka isaan halalummaadhaan jiraatun godhuuf jedhee Baalaaqin barsiisa Bala'aam tureetii. **15** Akkasumas namoota barsiisa Niqolaawotaa duukaa bu'an tokko tokko of bira qabda. **16** Kanaafuu qalbii jjijiirrathu! Yoo kanaaa achii ani dafeen sitti dhufa; goraadee afaan kootiitinis jara sana nan lola. **17** Namni gurra qabu waan Hafuuri waldoota kiristaanaatiin jedhu haa dhaga'u. Nama mo'atuuf mannaa dhokfame irraa nan kenna. Akkasumas dhagaa adii maqaan haaraan irratti barreffame tokko nan kennaaf; maqaan sanas namicha isaa fudhatu sana malee namni tokko iyuu hin beeku. **18** "Ergamaa Waaqaa kan Waaqaa kan waldaa Kiristaanaa Tiyaatiraattiakkana jedhii barreessi: Ilmi Waaqaa inni jii isaa arraba ibiddaa fakkatu, kan miilli isaa immoo naasii baqfamee qulqulleeffame fakkatu sun akkana jedha. **19** Ani hojji kee, jaalala fi amantii kee, tajaajilaa fi obsaan dhaabachuu kee beeka; akkasumas akka hojjiin kee inni ammaa kun isaa duraa caulu nan beeka. **20** Haa ta'u malee sababii ati dubartitti raajii ofiin jettu lizaabelin cal'iffee ilaaltuuf ani waan sirraa jibbu xinnoo qaba. Isheenii barsiisa isheetiin tajaajiltoota koo gowwoomsitee akka isaan halalummaa hoijetanii fi akka isaan nyaata waaqota tolfaamoof aarsaa dhi'eeffame nyaatan gooti. **21** Ani akka isheen halalummaa ishee irraa qalbii jjijiirrattuuf yeroo kenneefin ture; isheen garuu ni didde. **22** Kanaafuu ani siree dhiphinaa irratti ishee nan gata; warra ishee wajjin ejjanis yoo isaan karaa ishee irraa qalbii

jijiirrachuu baatan rakkina guddaa keessa isaan nan buusa. **23** Ijoollee ishee immoo dha'ichaan nan aijeesa. Waldoonni kiristaanaa hundinius akka ani kalee fi onnee qoru ni beeku; anis tokkoo tokkoo keessaniif akkuma hojii keessaniitti gatii keessan isinii nan kenna. **24** Isin warra Tiyaatiraa keessa jiraattan kanneen barsiisa ishee duukaa hin bu'inii fi warra barsiisa Seexanaa kan dhoksaa gad fagoo jedhamu sana hin baratiniin akkana nan jedha; 'Ani ba'aa biraa isinitti hin fe'; **25** isin garuu hamma ani dhufutti waan qabdan sana jabeessaa qabdhaa.' **26** Ani nama mo'atuuf, kan hamma dhuumaattis fedhii koo guutuuf saboota irratti taayitaa nan kenna. **27** 'Inni bokkuu sibiilaatiin isaan bulcha; akkuma qodaa supheettisisaan hurreessa;' kunis akkuma ani itti Abbaa koo biraa taayitaa argadhe sanaan. **28** Ani immoo bakkalcha barii nan kennaaf. **29** Namni gurra qabu waan Hafuurri waldoota kiristaanaatiin jedhu haa dhaga'u.

3 "Ergamaa Waaqaa kan waldaa kiristaanaa Sardeesittiakkana jedhii barreessi: Inni Hafuurota Waaqaa torbaa fi urjiwwan torba qabu sun akkana jedha. Ani hojii kee beeka; ati maqumaaf jirta malee duuteerta. **2** Dammaaqi! Ani fuula Waaqa kootti duratti hojii kee guutuu ta'uu isaa hin argineetii waan du'u ga'e sana jajjabeessi. **3** Kanaafuu waan fudhattefi fi waan dhageesse yaadahu; waan dhageesse sanaaf ajajami; qalbiis jijiirradhu. Yoo ati dammaquu baatte garuu ani akkuma hattuutti sitti nan dhufa; sa'atii kamitti akka ani sitti dhufus ati hin beektu. **4** Ta'u iyuu atti namoota uffata isaanii hin xureessim muraasa Sardees keessa qabda. Isaanis uffata adaadii uffatanii na wajjin ni deemu; isaan kanaaf warra malanii dha. **5** Namni mo'u akkuma isaanii uffata adaadii ni uffata. Anis maqaa isaa kitaaba jireenyaa keessaa gonkumaa hin haqu; fuula Abbaa kootii fi ergamoota isaa durattis maqaa isaa nan beekeksisa. **6** Namni gurra qabu waan Hafuurri waldoota kiristaanaatiin jedhu haa dhaga'u. **7** "Ergamaa Waaqaa kan waldaa kiristaanaa Filaadelfiyaattiakkana jedhii barreessi: Inni qulqulluu, inni dhugaan, inni furtuu Daawit harka isaatii qabu, kan waan inni banu eenyu iyuu cufuu hin daneenye fi waan inni cufus eenyu iyuu banuu hin daneenye sun akkana jedha. **8** Ani hojii kee beeka. Kunoo, ani balbala banamaa namni cufuu hin daneenye tokko fuula kee dura kaa'eera. Akka ati humna xinnoo qabdus beeka; ta'us dubbi koo eegdeerta; maqaa koos hin ganne. **9** Kunoo, ani warra waldaa Seexanaa ta'an kanneen utuu Yihuudoota hin ta'in Yihuudoota ofiin jedhanii soban keessaa tokko akka isaan dhufanii miilla kee irratti kufanii sagadanii fi akka isaan akka ani si jaalladhe beekan nan godha. **10** Ajaja ani akka ati obsaan dhaabattuuf siif kenne sana waan eegdeef, anis sa'atii qorumsaa kan warra lafa irra jiraatan qoruuf addunyaa guutuutti dhufuuf jiru sana irraa si oolcha. **11** Ani dafeen dhufa. Atis akka namni tokko iyyu gonfoo kee hin fudhaneef waan qabdu jabeessii qabduh. **12** Nama mo'atus man aqullummaa Waaqa koo keessatti utubaa nan godha. Innis achi keessaa gonkumaa hin ba'u. Anis maqaa Waaqa kootii fi maqaa magaalaa Waaqa koo, maqaa Yerusalem ishee haaraa, ishee Waaqa koo biraa samii irraa gad buutu sanaa isa irratti nan barreessa; maqaa koo haaraas isa irratti nan barreessa. **13** Namni gurra qabu waan Hafuurri waldoota kiristaanaatiin jedhu haa dhaga'u. **14** "Ergamaa Waaqaa kan waldaa kiristaanaa Lodoocqiyaattiakkana jedhii barreessi: Ameen, inni amanamaan, dhuga baatuun dhugaatti fi jalqabaan uumama Waaqaa sun akkana jedha. **15** Akka ati qabbanaa'aa yookaan ho'aan hin ta'in ani hojii kee beekal! Ani utuu ati qabbanaa'aa yookaan ho'aan taateet silaa nan hawwa ture. **16** Kanaafuu ati waan laphiataateef, ho'aan yookaan qabbanaa'aa waan hin ta'iinif anisaafan kootii si tufuu ga'eera. **17** Ati, 'Ani sooreessa; qabeenyaa

argadheera; wanni na barbaachisu tokko iyuu hin jiru' jetta. Garuu ati deegaa, rakkataa, hiyyeessa, jaamaa fi qullaa ta'u kee hin beektu. **18** Kanaafuu ati akka sooromtuuf, warqee ibiddaan qulqulleeffame akka narraa bitattu, akka qullaa kee qaansessa sana haguugattuufiuffata adii uffattu akka narraa bitattu, akka arguu dandeessuuf immoo kuulii ijatti naqattu akka narraa bitattu sin gorsa. **19** Ani warraan jaalladhu nan ifadha; nan adabas. Kanaafuu jabaadhu; qalbii jijiirradhus. **20** Kunoo, ani balbala dura dhaabadheen balbala rurrukuta. Yoo namni kam iyuu sagalee koo dhaga'ee balbala naaf bane, ani ol seenee isa wajjin irbaata nan nyaadha; innis na wajjin ni nyaata. **21** Akkuma ani mo'adhee Abbaa koo wajjin teessoo isaa irra taa'e sana, namni mo'atus akka inni na wajjin teessoo koo irra taa'uuf mirga nan kennaaf. **22** Namni gurra qabu waan Hafuurri waldoota kiristaanaatiin jedhu haa dhaga'u."

4 Anis ergasiin nan ilaale; kunoo balballi banamaan tokko fuula koo dura samii keessa ture. Sagaleen jalqabaa kan ani utuu inni akka malakataatti natti dubbatuu dhaga'e sun, "As ol kottu; anis waan asiiin boodee ta'uu qabu sittin argisiisa" jedhe. **2** Anis yommusuma Hafuuraanan ture; kunoo, teessoon namni tokko irra taa'e tokko samii keessa ture. **3** Inni achi taa'es dhagaa gatii guddaa yaaspidiitiif fi sardiyoon fakkaata ture. Naannoo teessoo sanaas sabbata Waaqaa kan biffti isaa dhagaa maragdi fakkaatutu ture. **4** Naannoo teessoo sanaas teessoowwan biraa digdamii afurtu ture. Teessoowwan sana irras maanguddoonee digdamii afur uffata adaadii uffatanii, mataa isaaniitti immoo gonfoo warqee kaa'ataniii tataa'anii turan. **5** Teessoo sana keessaas ifni balaqfee ni mul'ate; kakawhee fi sagaleen ni dhaga'ame. Teessoo sana fuuldurattis guci torba boba'aa ture. Isaan kuneenii Hafuurota Waaqaa torbanii dha. **6** Akkasumas wanni galaana bililee fakkaatu kan akka of-ilaalee qulqulla'e tokko teessoo sana fuuldura ture. Walakkaa naanloo teessoo sanaas uumamawwan lubbuu qabeeyyi afurtu ture; isaanis duraa fi duubaan ijaan gutamanii turan. **7** Uumamii lubbuu qabeessi jalqabaa leenaa, inni lammaffaan sangaa fakkaata ture; inni sadaffaan fuula akka fuula namaa qaba ture; afuraffaan immoo risaa barrisu fakkaata ture. **8** Tokkoon tokkoon uumamawwan lubbuu qabeeyyi afranii qoochoo ja'a ja'a qabu turan; duubni isaaniitti fi keessi isaaniis ijaan gutamee ture. Isaanis utuu aara hin galfatim halkanii guyyaa, "Waaqni Gootaan Waan Hunda Danda'u' inni ture, inni jiruu fi inni dhufuuf jiru, 'Qulqulluu, qulqulluu, qulqulluu dha'" jedhanii faarfachuu hin dhiisan. **9** Uumamawwan lubbuu qabeeyyi sun isa teessoo irra taa'e jiru kan bara baraa hamma bara baraaati jiraatu sanaulf ulfina, kabajaa fi galata yommuu kennanitti, (**aiōn g165**) **10** maanguddoonee digdamii afran sunis fuula isa teessoo irra taa'e jiru sanaa diratti kufanii isa bara baraa hamma bara baraaati jiraatu sanaaf ni sagadan. Gonfoowwan isaaniis fuula teessoo sanaa dura kakaa'anii akkana jedhu: (**aiōn g165**) **11** "Yaa Gootaa fi Waaqa keenya, ati waan hunda waan tuumteef, isaan fedhii keetiin waan uumamaniif, waan jiraataniifis, ulfina, kabajaa fi humna fudhachuu siif ni mala."

5 Anis harka mirga isa teessoo irra taa'e sanaa irratti kitaaba maramaa keessaa fi duubaan itti barreeffamee chaappaa torbaan cufame tokko nan arge. **2** Anis ergamaa Waaqaa isa jabaa sagalee guddadhaan, "Chaappaa hiikuun, kitaaba maramaa banuu kan maluuf eenyu inni?" jedhee labsu tokko nan arge. **3** Garuu namni tokko iyyu samii keessaa yookaan lafa irraa yookaan lafa jalaa kitaaba maramaa banuu yookaan keessa isaa iyuu ilaaluu hin daneenye. **4** Anis waan namni kitaaba

maramaa banuun yookaan keessa isaa ilaaluun maluuuf tokko iyyuu dhabameef baay'isee nan boo'e. **5** Ergasiis maanguddoota sana keessaa inni tokko, "Hin boo'in! Kunoo, Leenci gosa Yihuudaa, Hiddi Daawit mo'ateera. Inni kitaabicha maramaa banuu, chaappaa isaa torbanuu hiikuu ni danda'a" naan jedhe. **6** Anis Hoolaa waan qalame fakkaatee teessoo walakkaa uumamawwan lubbuu qabeeyyii afranii fi maanguddootaan marfamee dhaabatu tokko arge. Hoolichis gaanfa torbaa fi ija torba qaba ture; iji torban kuneenis Hafuurota Waaqaa kanneen gara lafa hundaatti ergaman torbanii dha. **7** Innis dhufee harka mirgaa isa teessoo irra taa'ee jiru sanaa irraa kitaaba maramaa fudhate. **8** Yommuu inni kitaaba maramaa sana fudhatettis uumamawwan lubbuu qabeeyyii afranii fi maanguddoorni digdamii afran fuula Hoolichaa durattu kufan. Tokkoon tokkoon isaanii baganaa qabu turan; isaanis mi'a ixanaan ka warqee irraa hojjetamee fi kan ixamni keessa guute harkaa qabu turan; ixamni kunis kadhannaa qulqulloota ti. **9** Isaanis akkana jedhanii faarfanna haaraa faarfatan; "Kitaaba maramaa fuudhuun, chaappaa kitaabicha maramaa hiikuun siif mala; sababiin isaaas ati qalamtee, gosa hundumaa keessaa, afaan hunda keessaa, saba hunda keessaa, sanyii hunda keessaa, namoona dhiiga keetiin Waaqaaf bitteertaatii. **10** Akka isaan mootummaa fi luboota Waaqa keenya ta'anis gooteerta; isaanis lafa irratti ni mo'u." **11** Anis ilaalee sagalee ergamotoa baay'ee dhaga'e; baay'inni isaanis kumaatamaa fi kuma kumaatamaa ture. Isaanis teessoo sanatti, uumamawwan lubbuu qabeeyyii fi maanguddootatt naanna'anii turan. **12** Isaanis akkana jedhanii sagalee guddaadhaan faarfatan; "Hoolaa qalame sanaaf, humnaa fi qabeenya, ogummaa fi jabina, kabajaa fi ulfina, galatas argachuu ni mala!" **13** Anis ergasiis uumamni samii keessa jiru, kan lafa irra jiru, kan lafa jala jiruu fi kan galaana keessa jiru hundi, uumamni isaan keessa jiru hundinuu, "Isa teessoo irra taa'u sanaa fi Hoolichaaf, galannii fi kabajni, ulfinnii fi humni, bara baraa hamma bara baraatti haa ta'u" jedhanii utuu faarfatanuu nan dhaga'e. (**aiōn g165**) **14** Uumamawwan lubbuu qabeeyyiin afran, "Ameen" jedhan; maanguddoornis kufanii sagadan.

6 Anis yommuu Hoolichi chaappaawwan torban keessaa isaa jalqabaa banu nan arge. Ergasiis uumamawwan lubbuu qabeeyyii keessaa inni tokko sagalee akka kakawweetiin, "Kottu!" jechuu isaa nan dhaga'e. **2** Anis nan ilaale; kunoo, fardi adiin tokko fuula koo dura ture! Inni farda sana yaabbates iddaa harkatti qabatee ture; gonfoonis ni kennameef; innis mo'achaa, ammas mo'achuu ba'e. **3** Yommuu Hoolichi chaappaa lammaffaa banettis uumamni jiraataan inni lammaffaan, "Kottu!" jechuu isaa nan dhaga'e. **4** Fardi biraa daamaan tokkos ni dhufe. Isa fardicha yaabbatuufis akka inni nagaa lafa irraa balleessuu fi akka namoonni wal gorra'an akka godhuu humni kennameef; goraadeen guddaan tokkos ni kennameef. **5** Yommuu Hoolichi chaappaa sadaffaa banettis uumamni jiraataan inni sadaffaan, "Kottu!" jechuu isaa nan dhaga'e; nan ilales; kunoo, fardi gurraachi tokko fuula koo dura ture! Inni fardicha yaabbatus madaaliif of harkaa qaba ture. **6** Anis waan akka sagalee uumamawwan lubbuu qabeeyyii afran gidduu dubbatame fakkaatu tokko, "Qamadiin safartuu tokkoo mindaa guyyaa tokkootiif, garbuun safartuu sadiis mindaa guyyaa tokkootiif ha ta'u; garuu zayitti fi daadhii wayinii hin miidhin!" jechuu isaa nan dhaga'e. **7** Yommuu Hoolichi chaappaa afurraaffaa banetti sagalee uumama jiraataa afurraaffaa kan, "Kottu!" jedhuu nan dhaga'e. **8** Anis nan ilaale; kunoo, fardi daalachi tokko fuula koo dura ture! Inni fardicha yaabbatus maqaan isaa Du'a jedhamaa

ture; Sii'oolis dugda duubaan itti dhi'aatee isa duukaa bu'aat ure. Isaanis goraadeen, beelaan, balaa fi bineensota lafaatiin akka ajjeesaniif kurmaana lafaa irratti humni ni kennameef. (**Hadēs g86**) **9** Yommuu inni chaappaa shanaffaa banetti ani iddo aarsaa jalatti lubbuuwan warra sababii dubbii Waaqaatii fi sababii dhuga ba'umsa eegan sanaatifiif gorra'amani nan arge. **10** Isaanis sagalee guddaadhaan, "Yaa Gooftaa Waan Hundaa Olii, qulqulichaa fi dhugaa, ati warra lafa irra jiraatanitti utuu hin murin hamma yoomiitti turta? Hamma yoomiittis dhiiga keenyaaf haloo hin baatu?" jedhanii iyyan. **11** Tokkoo tokkoo isaanittifis uffanni adaadiin ni kenname; hamma lakkobsi warra isaan wajjin tajajilaniitti fi lakkobsi obboloota isaanii kanneen akkuma isaanittti ajjeefamuuf jiran sanaa guutamutti akka yeroo xinnoo obsan isaanitti himarie. **12** Yommuu inni chaappaa ja'affaa banettis nan arge. Sochii lafaa guddaa tokkotuute. Aduun akka uffata gaddaa gurraachofte; ji is akkuma dhiigaa diimate; **13** urjiwwan samiis akkuma iji muka harbuu yommuu qilleensa jabaan raafamutti harca'u sana lafatti gad harca'an. **14** Samiin akkuma kitaaba maramaatti maramame; tuluu fi biyyi bishaani marfamtes iddoa isaanittii buqqifaman. **15** Mootonni lafa irraa, bulchitoonni fi abbootiin duulaa, sooreyyii fi namooni jajjabooni, namooni kaan hundi, garbas ta'u birmaduun holqa keessaa fi kattaawwan tulluwwanii giddutti dhokatan. **16** Isaanis tulluwwanii fi kattaawwan waammatanii akkana jedhu; "Nurratti kufaa; fuula isa teessoo irra taa'u sanaatifi fi dheekkamsa Hoolichaa duraa nu dhoksaa! **17** Guyaan dheekkamsa isaa guddaan sun ga'eeraati; egaa eneytu guyyaa sana dura dhaabachuu danda'a ree?"

7 Ergasiis ani utuu ergamoorni afur golee lafaa afran irra dhaabatanii akka bubbleen lafatti yookaan galaanatti yookaan muka kamitti iyyuu hin bubbifne bubblee lafaa afran dhowwanuu nan arge. **2** Ergamaan chaappaa Waaqa jiraataa qabu kaan immoor utuu karaa ba'a biiftuutiin ol ba'u nan arge. Innis ergamotoa afran akka isaan lafada fi galaana miidhanifiif humni kennameef sana sagalee guddaadhaan waamee, **3** "Hamma nu adda tajaajiltoota Waaqa keenya irratti chaappaa goonutti lafa yookaan galaana yookaan muka hin miidhinaa" jedhe. **4** Anis baay'ina warra chaappeffamanii dhaga'e: gosa Israa'el hunda keessaa 144,000 ture. **5** Gosa Yihuudaa keessaa 12,000, gosa Ruubeen keessaa 12,000, gosa Gaad keessaa 12,000, **6** gosa Aasheer keessaa 12,000, gosa Niftaalem keessaa 12,000, gosa Minaasee keessaa 12,000, **7** gosa Sim'i'on keessaa 12,000, gosa Lewwii keessaa 12,000, gosa Yisaakor keessaa 12,000, **8** gosa Zebulloon keessaa 12,000, gosa Yoosef keessaa 12,000, gosa Beniyaam keessaa 12,000 turan. **9** Anis kana booddee nan ilaale; kunoo, tuunni guddaan namni tokko iyyuu lakkau'u hin daneeriyee kan saba hundumaa, gosa hundumaa, nama hundumaa fi afaan hundumaa keessaa walitti qabame tokko teessoo sana duraa fi fuula Hoolichaa dura dhaabatee ture. Isaanis uffata adaadii uffatanii, damee meexxiis harkatti qabatanii turan. **10** Isaanis sagalee guddaadhaan, "Fayyinni kan Waaqa keenya isa teessoo irra taa'uutti fi kan Hoolichaati" jedhanii iyyan. **11** Ergamoorni hundinuu teessichatti, maanguddootaa fi uumamawwan lubbuu qabeeyyii afranitti naanna'anii dhadhaabachaa turan. Isaanis adda isaanittii fuula teessoo sanaa duratti gombifamanii Waaqaaf sagadan; **12** akkanas jedhan: "Ameen! Eebbi fi ulfinni, ogummaan, galanni, kabajni, humnii fi jabinni, bara baraa hamma bara baraa Waaqa keenyaaf haa ta'u. Ameen!" (**aiōn g165**) **13** Maanguddoota keessaa inni tokko, "Warri uffata adaadii uffatan kunneen eneyu fa'i? Eessaa dhufan?" jedhee na gaafate. **14** Anis, "Yaa Gooftaa, situ beeka" jedheen deebiseef.

Inni immoo akkana naan jedhe; "Isaan kuneen warra dhiphina guddaa keessaa ba'anii dhufanii dha; isaanis dhiiga Hoolichaatiin uffata isaanii miicatanii addeeffatanii. **15** Kanaafuu, "Isaan teessoo Waaqaa dura jiru; halkanii guyyaas mana qulqullummaa isaa keessatti isa tajaajilu; inni teessicha irra ta'ee jiru sunis isaan gidduu jiraata. **16** 'Isaanis si'achi gonkumaa hin beela'an; si'achis gonkumaa hin dheebotan. Aduun isaan hin dha'u;' ho'i finiinaanis isaan hin gubu. **17** Hoolichi walakkaa teessoo sanaa jiru tiksee isaanii ni ta'atii; 'inni gara burqaa bishaan jirenyaatti isaan geessa.' 'Waaqnis imimmaan hunda ija isaanii irraa ni haqa.'"

8 Yommuu Hoolichi chaappaa torbaffaa banetti gara walakkaa sa'aatii tokkoo samii keessa tasgabbiitu ture. **2** Anis ergamoota fuula Waaqaa dura dhadhaabatan torban arge; isaanifis malakkanni torba ni kennname. **3** Ergamaan biraan kan gиргираа warqee qabu tokko dhufee iddo aarsaa bira dhaabate. Innis iddo aarsaa warqee kan fuula teessichaa dura jiru sana irratti akka kadhannaq qulqulloota hundumaa wajjin dhi'eessuufixaanni baay'een isaaf ni kennname. **4** Arriixaana sanaas kadhannaq qulqulloota wajjin harka ergamaan sanaa keessaa fuula Waaqaa duratti ol ba'e. **5** Ergamaan sunis gиргираа fuudhee iddo aarsaa irraa ibidda itti guutee lafatti gad darbate; ergasiis sagaleen kakawwee, balaqqeessaa fi soochii lafaa ni dhaga'a'me. **6** Ergamooni Waaqaa torban warri malakata torban qabanis malakata afuuufiin qophaa'an. **7** Ergamaan jalqabaa malakata isaa afuuufe; cabbii fi ibiddi dhiigaan makames lafatti gad darbatame. Lafti harka sadii keessaa harki tokko ni gubatte; muktis harka sadii keessaa harki tokko ni gubate; margi lalisaan hundinuu ni gubate. **8** Ergamaan lammaffaaniis malakata isaa afuuufe; wanni tulluu guddaa fakkaatu kan ibidaan gubachaa jiru tokkos galaanatti gad darbatame. Galaannis harka sadii keessaa harki tokko dhiiga ta'e; **9** uumamawwan lubbuu qabeeyyiin galaana keessaa harka sadii keessaa harki tokko ni dhuman; dooniiwan harka sadii keessaa harki tokko ni barbada'an. **10** Ergamaan sadafkaanis malakata isaa afuuufe; urjiin guddaa akka gucaa boba'u tokkos samii irraa lafa dha'e; innis lageen harka sadii keessaa harka tokko irratti, burqaawwan bishaanii irrattis kufe; **11** maqaan urjii sanaas "Hadheessaad" jedhama. Bishaan sunis harka sadii keessaa harki tokko ni hadha'e; sababii bishaan sun hadheeffameefis namoonni baay'een bishaanii dhuman. **12** Ergamaan afuraffaanis malakata isaa afuuufe; aduun harka sadii keessaa harki tokko, ji'i harka sadii keessaa harki tokko, urjiinis harka sadii keessaa harki tokko ni rukutaman; kanaanis ifni isaanii harka sadii keessaa harki tokko ni dukkana'a'e. Guyyaan harka sadii keessaa harki tokko akkasumas halkan harka sadii keessaa harki tokko ifa malee hafe. **13** Anis ilaalee risaa samii walakkaa barrisaas sagalee guddaadhahan, "Sababii sagalee malakataa kan ergamoota biraa sadanii dhageessifamuuf jiru sanaatiif warra lafa irra jiraataniif Wayyo! Wayyo! Wayyo!" jedhee iyyu tokko nan dhaga'e.

9 Ergamaan shanaffaan malakata isaa afuuufe; anis urjii samii irraa lafa dha'e tokko nan arge. Urjii sanaafis furtuu "Boolla Qilee" ni kennname. (**Abyssos g12**) **2** Yommuu inni Boolla Qilee sana banettis arrii tokko akkuma aara boolla ibiddaa guddaa keessaa ba'uutti ol ba'e. Aduu fi samiiniis aara Boolla Qilee keessaa ba'u sanaan ni dukkana'a'an. (**Abyssos g12**) **3** Aara sana keessaa hawaanisa baay'eetu lafatti yaa'e; hawaanisoota sanaafis taayitaan akka taayitaan torbaanqabaa lafaa ni kennname. **4** Isaanis akka marga lafaa yookaan biqiltuu yookaan muka tokko illee miidhan utuu hin ta'in akka namoota adda isaanii irraa

chaappaa Waaqaa hin qabaatin qofa miidhan ajajaman. **5** Isaanis akka namoota sana ji'a shan dhiphisanifi eeyyamameef malee akka jara ajeesaniif miti. Dhiphinni kunis akkuma dhiphina isaa yommuu torbaanqabaan nama idduuti dhiphatanii ti. **6** Guyyoota sana keessa namoonni du'a barbaadu; garuu hin argatan. Du'uus ni hawwu; duuti garuu isaan baqata. **7** Bifti hawaanisoota sanaas fardeen duulaaf qopheeffaman fakkaata ture. Mataa isaanittis waan akka gonfoo warqee kaa'atanii turan; fuulli isaanis fuula namaa fakkaata ture. **8** Rifeensi isaanii rifeensa mataa dubartootaa fakkaata ture; ilkaan isaanis ilkaan leenca fakkaata ture. **9** Isaanis maddaa maddaa sibilaa fakkaatu qabu turan; sagaleen qochoo isaanis sagalee fardeeni fi gaariiwan baay'ee kannene gara duulaatti didichanii fakkaata ture. **10** Isaanis akkuma torbaanqabaa eegee fi ilkee qabu turan; eegee isaanii keessa immoo taayitaat ittiin ji'a shan nama dhiphisan qabu turan. **11** Isaanis moottii qabu turan; innis ergamaa Boolla Qilee ti; maqaan isaa afaan Ibraayixiitiin Ababoo, afaan Girikiin immoo Aphooliyoon jedhama ture. (**Abyssos g12**) **12** Wayyooinnii duraa darbeera; kunoo, wayyoowan biraa lamatu dhufuuf jira. **13** Ergamaan ja'affaanis malakata isaa afuuufe; anis gaanfa afran kanneen iddo aarsaa warqee irraa hoijetamee fuula Waaqaa dura jiru irraa sagalee tokko nan dhaga'e. **14** Sagaleen sunis ergamaa ja'affaa malakata qabu sanaa, "Ergamoota afran kanneen laga Efraaxiisi guddicha biratti hidhaman sana gad dhiisi" jedhe. **15** Ergamooni afran sa'aatii kanaaf, guyyaa kanaaf, ji'a fi waggaan kanaaf qopheeffamanii turanis sanyii namaa harka sadii keessaa harka tokko fixiuf gad dhiifaman. **16** Baay'inni loltoota fardeeniin duulanili miliyoona dhibba lama ture. Anis baay'ina isaanis nan dhaga'e. **17** Anis mul'ata koo keessatti fardeeni fi namoota farda yaabbatanan arge: Isaanis maddaa diimaakka ibiddaa, sanpeerii fi kellooro akka dinyii qabu turan. Mataan fardeen sanaas mataa leenca fakkaata ture; afaan isaanii keessaa ibidda, aaraa fi dinyiitub ba'e. **18** Dha'icha sadan kanaan jechuunis ibidda, aaraa fi dinyii afaan isaanittis ba'en sanyii namaa harka sadii keessaa harki tokko ni ajeefame. **19** Taayitaan fardeen sanaas afaan isaanitii fi eegee isaanii keessa ture; eegeen isaanis akkuma bofaa mataa qaba tureeti; isaanis mataa sanaan nama miidhu turan. **20** Namoonni dha'icha sanaan ajeefamuu jalaa ba'anis amma iyyuu qalbii jijiirratani hoiiji harka isaanii irraa hin deebine; hafuurota hamoo waqaeffachuu fi waqaota tolfamoo warqee irraa, meetii irraa, naasii irraa, dhagaa fi muka irraa hoijetamen kanneen arguu yookaan dhaga'uuyookaan deemuun hin dandeneye waqaeffachuu hin dhiifine. **21** Akkasumas gaabbanii nama ajeesuu isaanii irraa yookaan falala hoijechuu isaanii irraa yookaan halalummaa isaanii irraa yookaan hanna isaanii irraa hin deebine.

10 Anis utuu ergamaan Waaqaa inni jabaan biraa tokko samii irraa gad bu'uun nan arge. Innis duumessa uffatee ture; mataa isaa irraan immoo sabbata Waaqaatu ture; fuulli isaa akka aduu, miilli isaa akka utubaa ibiddaa ture. **2** Innis kitaaba maramaa xinnaa baname tokko harkatti qabatee ture. Miilla isaa mirgaa galaana irra, miilla isaa bitaa immoo lafa irra dhaabeen ture; **3** innis akkuma leenna aaduutti sagalee guddaa dhahan iyye. Yommuu inni iyyettis bakkaawwan torban dubbatanittis ani barreessuuf qophaa'een ture; garuu sagalee, "Waan bakkaawwan torban jedhan sana chaappaan cufi malee hin barreessin" jedhu tokko samii irraa nan dhaga'e. **5** Ergamaan anii utuu inni galaanaa fi lafa irra dhaabatuut argee ture sunis harka isaa mirgaa samiitti ol qabe. **6** Innis isa bara baraa hamma bara baraatti jiraatu,

isa samiiwwanii fi waan isaan keessa jiru hundumaa, lafaf fi waan isa keessa jiru hundumaa uume sanaan kakatee akkana jedhe; "Ammaan achi lafa irra harkisun hin jiru! (aiōn g165) 7 Garuu guyootaa ergamaan torbaffaan malakata isaa afuuftti icciitiiin Waqaqa akkuma inni raajota warra hojjettotoa isaa ta'anitti labse sanatti ni raawwatama." 8 Sagaleen ani samii irraa dhaga'ee ture sun ammas deebi'ee, "Dhaqitii kitaaba maramaa banamee ergamaa galaanaa fi lafa irra dhaabat harka jiru sana fudhadhu" naan jedhe. 9 Kanaafuu ani gara ergamichaa dhagee akka inni kitaaba maramaa xinnaa sana naa kennuuf isa gaafadhe. Innis, "Fudhadhuutii nyaadhu; kitaabni kun garaa kee ni hadheessa; 'afaan kee keessatti garuu akka dammaa mi'aawa" naan jedhe. 10 Anis kitaaba maramaa xinnaa sana ergamicha harkaa fudhadhee nan nyaadhe. Innis afaan koo keessatti akkuma dammaa mi'aawe; erga ani nyaadhe garuu garaan koo ni hadheeffame. 11 Ergasiimmoo, "Ati waa'ee saba baay'ee, sanyii baay'ee, afaan baay'eetii fi waa'ee mootota baay'ee ammas raajii dubbachuu qabda" jedhamee natti himame.

11 Shambaqoon ulee safartuu fakkaatu tokko naa kennamee akkana jedhamee natti himame; "Dhaqitii mana qulqullummaa Waaqaatiif fi iddoa aarsaa safari; warra achitti waaqeffatanis lakka'i. 2 Oobdiin mana qulqullummaatii ala ta'e garuu hin safarin; oobdiin sun waan Namoota Ormaatiif kennameef isa itti hin dabalin. Isaan magaalaa qulqulluu sana ji'a 42 lafatti dhdhiitii. 3 Anis dhuga baatota koo lamaanif humna nan kenna; isaanis uffata gaddaa uffatanii guyyaa 1,260 raaajii ni dubbatu." 4 Isaan kuneenis mukkeen ejersaa lamaanii fi baattuuwan ibsaalamaan fuula Gooftaa lafaa dura dhaabataniif dha. 5 Namni kam iyuu isaan miidhuu yaallaan ibiddi afaan isaanittii ba'ee diinota isaanii ni balleessa. Kunis haala namni isaan miidhuu barbaadu kam iyuu ittiin ajjeefamuu qabuu dha. 6 Isaan yeroo raaajii dubbatanitti akka bokkaan hin roobneef humna ittiin samii cufan qabu; akkasumas bishaanota dhiigatti geeddaruuudhaa fi yeroo barbaadanitti dha'icha gosa hundaatiin lafa ruktuutu taayitaa qabu. 7 Yommuu isaan dhuga ba'umsa isaanii xumuraniitis bineensi Boolla Qilee keessaa ol ba'u sun lola isaanitti kaas; isaan mo'ata; isaan ajjeesas. (**Abyssos g12**) 8 Reeffi isaanis daandii magaalaalaa guddoo irra ni cicisia; magaalaatiin kunis ishee hiikkaa hafuuraatiin Sodoomii fi Gibxi jedhamtu kan Gooftaan isaanis itti fannifamee turee dha. 9 Namoonni saba hunda keessaa, gosa hunda keessaa, afaanii fi sanyii hunda keessaa dhufanis guyyaa sadii fi walakkaa reefa isaanii ilala; akka hin awwaalamnes ni dhowwu. 10 Raajonni lamaan kuneen waan warra lafa irra jiraatan dhiphisaa turaniif warri lafa irra jiraatan isaanitti gammadu; ni ililchus; kennas walii ergu. 11 Guyyaa sadii fi walakkaa boodee garuu hafuuri jireenyaa Waaqa biraax dhufee isaan seene; isaanis ka'anii milla isaanittiiin dhaabat; warri isaan organis akka malee sodaatan. 12 Isaanis sagalee guddaa, "As ol kottaa!" isaanini jedhu tokko samii irraa dhaga'an. Utuma diinonni isaanii ilalaanuu duumessaan gara samiitti ol ba'an. 13 Yeroo sanattis sochii lafaa guddaa isaatu ture; magaalaan sunis kudhan keessaa tokko ni barbadaa'e. Namoonni kumni torbas sochii lafaa sanaan dhuman; warri hafan immoo sodaatanii Waaqa samiitti ulfina kennan. 14 Wayyoon lammafaan darbeera; kunoo, wayyoon sadaffaan dafee ni dhufa. 15 Ergamaan torbaffaanis malakata isaa afuufti; sagalee guddaa, "Mootummaan addunyaa amma mootummaa Gooftaa keenyaatii fi mootummaa Kiristoos ta'eera; innis bara baraa hamma bara baraatti ni mo'a" jedhu samii keessa ture. (aiōn g165) 16 Maanguddooni digdamii afran fuula Waaqaai

dura teessoo isaanii irra tataa'anii turan sunis adda isaaniiitii gombifamanii Waaqaaf ni sagadan; 17 akkanas jedhan: "Yaa Waqaayoo Gooftaa Waan Hunda Dandeessu, Kan jirtuu fi kan turte, ati humna kee isaa guddaa fudhattee waan mo'uujalqabdeef galata siif dhi'eessina. 18 Saboontii ni aaran; dheekkamsi kees dhufeera. Yeroon warri du'an itti murtii argatan ga'eera; yeroon ati itti raajota tajaajiltoota kee ta'anif, qulqulloota keetii fi warra maqa kee sodaatan xinnaafis ta'u guddaa badhaasa kennitu ga'eera; yeroon ati itti warra lafa balleessan balleessitus ga'eera." 19 Manni qulqullummaa Waqaqa kan samii keessaas ni baname; taabonni kakuu isaaas mana qulqullummaa isaa keessatti mul'ate. Ergasiisi ifa balaqqee, sagalee, bakakkaa, sochii lafaatii fi bokkaa cabbii guddaa isaatu ture.

12 Mallattoon guddaa tokko samii keessatti mul'ate; dubartii biiftuu uffattae miilla ishee jalaa ji'a qabdu kan mataa ishee irraa gonfoo urjiwwan kudha lamaa qabdu tokkotu ture. 2 Isheenis ulfa turte; yommuu da'umsi ishee ga'eettis ciiniinsuudhaan qabamtee iyyite. 3 Mallattoon biraas samii keessatti mul'ate; kunoo, bineensa jawwee fakkaatu diima guddaa, mataa torbaa fi gaanfa kudhan qabu, kan mataa isaa irraa gonfoo torba qabu tokkotu ture. 4 Eegeen isaaas urjiwwan samii irra jiran harka sadii keessaa harka tokko haxaa'ee lafatti dan darbate. Bineensi jawwee fakkaatu sunis yeroo dubartittii deessutti mucaa ishee liqimsuuf jedhee fiuula dubartii da'uuf jirtu sanaa dura dhaabate. 5 Isheen ilma bokkuu sibilaatiin saba hundumaa bulchuuf jiru tokko deesse; daa'imni ishees gara Waaqaatti, gara teessoo isaattis ol butame. 6 Dubartittiiis gara lafa gammoojii iddoa akka isheen guyyaa 1,260 achitti gabbifamtuu jedhee Waaqni isheef qopheesseetti baqatte. 7 Lollis samii keessatti ka'e. Miikaa'elii fi ergamooni issaa bineensa jawwee fakkaatu sana lolan; bineensi jawwee fakkaatu sunii fi ergamooni issaaas of irraa lolan. 8 Isaan garuu mo'achuu hin dandeeyne; ergasiis iddoa isaanii kan samii keessaa sana ni dhaban. 9 Bineensi guddaa jawwee fakkaatu sunis gad darbatame; innis bofa durii isa diyaabiloos yookaan Seexana jedhamu, isa addunyaa guutuu karaa irraa jal'isu sanaa dha. Inni lafatti gad darbatame; ergamooni issaa isaa wajjin darbatamen. 10 Anis sagalee guddaa tokko samii keessaa nan dhaga'e; innis akkana jedha: "Amma fayyinni, humnii fi mootummaan Waaqa keenyaa, taayitaan Kiristoos isaa dhufeera. Himataan obboloota keenyaa inni halkanii guyyaa fuula Waqaqa duratti, isaan himatu sun gad darbatameeraati. 11 Isaanis dhiiga Hoolichaatiin, dubbiidhuga ba'umsa isaanittiiis, isa mo'atan; isaan hamma du'aatti illee taanaan lubbuu isaanii hin mararfanne. 12 Kanaafuu yaa samiiwwan, isin warri isaan keessa jiraattanis gammadaal! Garuu yaa lafaa fi yaa galanaa isiriif wayyo! Diyaabiloos gara keessanitti gad bu'eeraati! Innis akka yeroo gabaabaa qabu waan beekuuf baay'ee aareera." 13 Bineensi jawwee fakkaatu sunis yommuu akka lafatti gad darbatame argettii, dubartittii daa'ima dhiiraa deesse sana ari'achuu jalqabe. 14 Dubartittii garuu akka gara gammoojii iddoa isheef qopheeffametti boficha jalaa barriftuu, achittis baraaf, barootaa fi walakkaa baraatiif akka gabbifamtuuq baalleen risaa guddaa lama isheedhaaf ni kennname. 15 Bofichis akka dubartittii lolaadhaan fudhatamtuu jedhee dugda ishee duubaan bishaan akka lagaa afaan isaa keessaa dhangalaase. 16 Lafti garuu afaan bantee laga bineensi jawwee fakkaatu sun afaan isaa keessaa dhangalaase sana liqimsuudhaan dubartittii gargaarte. 17 Bineensi jawwee fakkaatu sun dubartittii aaree sanyii ishee warra hafanitti lola kaasuu dhage; isaanis warra ajaja Waqaqa eeganii fi warra dhuga ba'umsa Yesuus jabeessanii qabatanii dha.

13 Bineensi jawwee fakkaatu sunis cirracha galaanaa irra dhaabate. Bineensa tokkos utuu inni galaana keessaa ba'uu nan arge. Innis gaanfa kudhanii fi mataa torba qaba ture; gaanfawwan isaa irratti gonfoo kudhan, tokkoo tokkoo mataa isaa irratti immoo maqaa arrabsoo qaba ture. **2** Bineensi ani arge sunis qeerransa fakkaata ture. Miilli isaa miilla amaaketaa, afaan isaa immoo afaan leencaa fakkaata ture. Bineensi jawwee fakkaatu sunis humna isaa, teessoo isatii fi taayita guddaaas bineensichaaf kenne. **3** Mataa bineensicha torban keessaa inni tokko waan madaan du'a fidu qabu fakkaata ture; madaan du'a fidu sun garuu fayyee ture. Addunyaan guutunis dinqisiifatee bineensicha duukaa bu'e. **4** Namoonni sababii inni taayitaan isaa bineensa sanaaf kenneef bineensa jawwee fakkaatu sanaaf ni sagadan; akkasumas, "Kan akka bineensicha eenyuu? Eneyutus lola isatti kaasuu danda'a?" jedhanii bineensichaag sagadan. **5** Akka bineensichi dubbii of tuulummaati fi arrabsoo dubbatuuf afaan ni kennameef; jia afurtamii lamaaf akka ittiin hoijetufis taayitaan isaaft kenname. **6** Innis Waaqa arrabsuuf, Waaqaa fi iddo jireenyaa isaa, akkasumas warra samii keessa jiraatan maqaa balleessuuf jedhee afaan banate. **7** Akka inni qulqullootatti waraana kaasee isaan mo'atuufis humni ni kennameef. Gosa hunda, saba hunda, afaanii fi sanyii hunda irrattis taayitaan ni kennameef. **8** Warri lafa irra jiraatan hundinuu jechuunis warri maqaan isaanii erga addunyaan uumamee jalqabee kitaaba jireenyaa kan Hoolicha qalame sanaa keessatti hin galmeeffamin hundinuu bineensichaaf ni sagadu. **9** Namni gurra qabu kam iyyuu haad dhaga'u. **10** "Namni booji'amuuf jiru kam iyyuu inni ni booji'ama. Namni goraadeedhaan ajjeefamuuf jiru kam iyyuu goraadeedhaan ni ajjeefama." Kunis obsaa fi amanumammaa qulqullootaargisiisa. **11** Bineensa biraas utuu inni lafa keessaa ba'uu nan arge. Innis akka hoolaa gaanfa lama qaba ture; akka bineensa jawwee fakkaatuuttis dubbatu ture. **12** Innis taayitaan bineensicha jalqabaa hundaan fuula isaa duratti hoijechaa ture; akka laftii fi warri lafa irra jiraatan bineensicha jalqabaa isaa madaan du'a fidu fayyeef sanaaf sagadanis godhe. **13** Innis hamma akka ibiddi samii irraa lafatti gad bu'u godhutti ija namaa duratti dinqii gurguddaa hoijete. **14** Mallattoo akka inni iddo bineensichi jalqabaa jirutti hoijetuf eeyyamameef sanaanis namoota lafa irra jiraatan ni gowwoomse. Akka isaan ulfinaa bineensicha goraadeedhaan madaa'ee ergasiis immoo jiraate sanaatiif fakkii dhaaban ajaje. **15** Fakkii bineensa jalqabaa sunis akka dubbachuu danda'uun fi warra fakkii sanaaf sagadu didan hundas akka ajjeesisuuf bineensi inni lammaffaan akka fakkii sanaaf lubbuu kennuu humni kennameef. **16** Akkasumas namni hundinuu xinnaa fi guddaan, sooreessii fi hiyyeessi, birmaduu fi garbi harka mirgaa irratti yookaan adda irratti akka mallattoo qabaatu dirqisiise; **17** kunis akka namni mallattoo kana jechuunis maqaa bineensicha yookaan lakkobsa maqaa isaa hin qabaatin kam iyyuu bitachuu yookaan gurgurachuu hin dandeenyef. **18** Ogummaan as jira. Lakkobsichi waan lakkobsa namaa ta'eef namni hubancaa qabu kam iyyuu lakkobsa bineensichaah haaregaa. Lakkobsi isaaas 666.

14 Anis nan ilaale; kunoo, Hoolichi Tulluu Xiyoon irra dhaabachaa ture; namoonni 144,000, kanneneen maqaaan isatii fi maqaan Abbaa isaa adda isaanii irratti barreeffamesa isaa wajjin turan. **2** Anis sagalee akka sagalee bishaan baay'eetti fi akka sagalee kakawwee guddaa samii irraa nan dhaga'e. Sagaleen ani dhaga'e sunis akka sagalee baganaa kan namoonni baganaa taphatan dhageessisanii ture. **3** Isaanis fuula teessichaah duratti, fuula uumamawwan lubbuu qabeeyyii afraniitii fi fuula maanguddootaa duratti faarfannaah haaraa tokko faarfatan.

Faarfannaah sanas namoota 144,000 warra lafa irraa furaman sana malee namni tokko iyyuu barachuu hin dandeeny. **4** Isaan kunneen waan qulqullinaan of eegganifiif warra dubartootaan of hin xureessinni dha. Isaanis iddo Hoolichi dhaqu hundumatti isaa duukaa bu'u. Sanyii namaa keessaa hangafa ta'anii Waaqaa fi Hoolichaaf ni furaman. **5** Sobni tokko iyyuu afaan isaanii keessatti hin argamme; isaan muddaa hin qaban. **6** Anis ergamaa biraa kan warra lafa irra jiraatanittti jechuunis saba hundatti, gosa hundatti, afaanii fi sanyii hundatti lallabuuf jedhee wangeela bara baraa qabatee samii walakkaa barrisu tokko nan arge. (**aiōnios g166**) **7** Innis sagalee guddaadhaaanakkana jedhe; "Sa'aatiin murtii isaa waan dhi'aateef Waaqa sodaadhaa; ulfinas isaaft kennaa. Isa samii fi lafa, galaanaa fi burqaawwan bishaanii uuume sanaaf sagadaa." **8** Ergamaan lammaffaanis itti aansee, "Kufteert! Baabilon guddittuin isheen akka sabini hundi daadhii wayinii dheekkamsa sagaagalaa ishee dhugu goote sun kufteert" jedhe. **9** Ergamaan Waaqaa inni sadafkaanis isaanittti aansee sagalee guddaadhaaanakkana jedhe; "Namni kam iyyuu bineensicha fi fakkii isatiiif yoo sagade, mallattoo isaaas adda isaa irratti yookaan harka isaa irratti yoo fudhate, **10** innis akkasuma daadhii wayinii dheekkamsa Waaqaa isa utuu homtuu itti hin makamin xoofoo aarii isatii buufame irraa ni dhuga. Fuula ergamoota qulqullootaati fi fuula Hoolichaa durattis ibiddaa fi dinyiidhaan ni dhiphata. **11** Aarri dhiphina isaanis bara baraa hamma bara baraatti ol ba'a. Warri bineensicha fi fakkii isatiiif sagadan yookaan warri mallattoo maqaa isaa fudhataan hundi halkanii guyyaa boqonmaa hin qabaatan." (**aiōn g165**) **12** Kun obsa qulqullootaaja Waaqaa eeganiitii fi Yesuisuf amanamanii jiraatanii gaafata. **13** Anis sagalee, "Waan kana barreesi; Si achi warri utuu Goofaadhaan jiranuu du'an eebbfamoo dha" jedhu tokko samii irraa nan dhaga'e. Hafuurri Qulqulluunis, "Eeyyee; hojni isaanis waan isaan duukaa bu'uf isaan dadhabbi isaanii irraa ni boqotu" jedha. **14** Anis nan ilaale; kunoo, duumessa adii tokkotu ture; inni "ilmä namaa fakkaatu" tokkos gonfoo warqee mataa isatii kaa'atee, haamtuu qaramaa harkatti qabatee duumessa irra taa'ee ture. **15** Ergamaan Waaqaa kan biraas mana qulqullummaati ba'ee sagalee guddaadhaaanisa duumessa irra taa'ee sanaan, "Midhaan lafaa waan bilchaateef, yeroon haamaa waan ga'eef haamtuu kee fudhadhuutii haami" jedhee iyye. **16** Kanaafis inni duumessa irra taa'ee sun haamtuu isaa lafatti dhaabe; laftis ni haamatte. **17** Ergamaan Waaqaa kan biraas mana qulqullummaisa isaa samii keessatiib ba'e; innis akkasuma haamtuu qaramaa qaba ture. **18** Ammas ergamaan Waaqaa kan biraas inni ibidda irratti taayitaan qabu tokko iddo aarsaa biraas dhufee, sagalee guddaadhaaan ergamaa haamtuu qaramaa qabu sanaan, "Hurbuun wayinii waan bilchaateef haamtuu kee qaramaa sana fudhadhuutii hurbuu wayinii lafaa walitti qabi" jedhe. **19** Ergamichis haamtuu isaa lafatti dhaabe; hurbuu wayinii lafaas walitti qabeee gara iddo cuunfaa wayinii dheekkamsa Waaqaa isaa guddattidarbate. **20** Isaanis iddo cuunfaa wayinii kan magalaan ala jiru keessatti dhiidhittaman; iddo cuunfaa sana keessaa dhiigni hamma luugama fardaatti ol ka'ee fageenya gara kiiloo meetira 300 lola'e.

15 Anis mallattoo guddaa fi dinqisiisa biraa samii keessattin arge; mallattoon kunis ergamoota torban kanneen dha'icha dhumaan torba qaban ture; dha'icha torban kunneen isababii dheekkamsi Waaqaa isaanii raawwataamuuf dha'icha dhumaan jedhaman. **2** Anis waan galaana bilillee ibiddaan makamee fakkaatu tokko nan arge; warri bineensicha fi fakkii isaa, lakkobsa maqaa isaaas mo'atan baganaa Waaqni isaaniiif kenne harkatti qabatanii galanicha bira dhadhaabchaa turan. **3**

Isaanis faarfanna Musee garbicha Waaqaatii fi faarfanna Hoolichaaakkana jedhanii faarfatan: "Yaa Waaqa Gooftaa Waan Hundumaa Dandeessu, hojiin kee guddaa fi dinqisiisaa dha. Yaa Mootii sabootaa, karaan kee qajeelaa fi dhugaa dha. 4 Yaa Gooftaa, namni si hin sodaanne, kan maqaas kees hin ulfeessineeny? Si qofatuqulquulluudhaati. Hojiin qajeelummaa keetii waan mul'ifameef, saboorni hundinuu ni dhufu; fuula kee durattis ni sagadu." 5 Ergasiis nan ilaae; manni qulqullummaa inni samii jechuunis dunkaanni dhuga ba'uu ni baname. 6 Mana qulqullummaa sana keessaas ergamooni torban dha'icha torba qaban ni ba'an. Isaanis uffata qulqullu fi calaqqisaa quncee talbaa irraa hoijetame uffatanii naanwoo qoma isaaniittis sabbata warqee hidhatanii turan. 7 Uumamawwan lubbuu qabeeyyi afran keessaas inni tokko waciitiiwwan warqee torba kanneen dheekkamsa Waaqa isa bara baraa hamma bara baaatti jiraatuutin guutaman ergamotoorbanifi kenne. (aiōn g165) 8 Manni qulqullummaa sunis aara ulfinaa fi humna Waaqa keessaab'a'un guutame; hamma dha'ichi torban ergamotoorbanii raawwamatutis eenuy iyyuu mana qulqullummaa sana seenuu hin dandeenye.

16 Anis sagalee guddaa, ergamotoorbanii, "Dhaqaatii, waciitiiwwan dheekkamsa Waaqa torban keessaalafaiirratti dhangalaasaa" jedhu tokko mana qulqullummaa keessaaan dhaga'e. 2 Ergamaan Waaqa inni jalqabaa dhagee waciitii isaa keessaalafaiirratti dhangalaase; namoota mallattoobineensicha of irraa qabani fikakkisaatiif sagadanittis madaan hamaanii fi dhukkubaan ni yaa'e. 3 Ergamaan lammafaan waciitii isaa keessaalaanatti dhangalaase; galaanichis dhiiga akka dhiiga nama du'ee ta'e; lubbuu qabeeyyi galaana sana keessaahundinuu ni du'an. 4 Ergamaan sadaffaan waciitii isaa keessaalageenii fi burqaawwan bishaanii irratti dhangalaase; isaanis dhiiga ta'an. 5 Ergamaan bishaanota irratti itti gaafatamummaa qabus utuu akkana jedhuu nan dhaga'e: "Yaa Isa Qulquluu, kan jirtu, kan turtu, sababii wantoota kanneen murteessiteefi, ati qajeelaa dha; 6 Waan isaan dhiiga qulqullootatii fi dhiiga rajaotaa dhangalaasanii, ati immoo akka isaan dhuuganiif dhiiga isaaniiif kenniteerta; kun isaaniiif ni malaatiit." 7 Anis utuu iddoon aarsaa, "Eyyee yaa Waaqayyo Gooftaa Waan Hunda Dandeessu, murtiin kee dhugaa fi qajeelaa dha" jedhuu nan dhaga'e. 8 Ergamaan afuraffaanis waciitii isaa keessaaduuu irratti dhangalaase; aduudhaafis akka isheen ibiddaan nama gubduuf humni ni kennname. 9 Namoonnis ho'a guddaa sanaan ni gubatan; maqaas Waaqa dha'icha kanneen irratti humna qabu sanaas ni abaar; qalbii jijiirrachuu fi ulfina isaf kennuu ni didan. 10 Ergamaan shanaffaanis waciitii isaa keessaateessoo bineensicha irratti dhangalaase; mootummaan bineensichaas dukkanaan liqimfame. Namoonnis dhiphachuudhaan arraba isaanii cicciniinan; 11 sababii dhukkubbii fi madaa isaanittifis Waaqa samii ni abaar; garuu hojii isaanii irraa qalbii hin jijiirrannae. 12 Ergamaan ja'affaanis waciitii isaa keessaaf Efraaxiis lagicha guddaa irratti dhangalaase; bishaan laga sanaas mootota Ba'a Biiftutii dhufaniif akka karaan qopheeffamuuf ni goge. 13 Ergasiis afaan bineensa jawwee fakkaatuaan sanaa keessaaf, afaan bineensicha keessaaf afaan rajaanii sobaa keessaahafuuronni xuraa'on fattee fakkaatan sadii utuu ba'anuu nan arge. 14 Isaanis hafuurota hafuura hamaa kanneen hojiiwwan dingii hoijetanii dha; isaanis lola guyyaa guddichaa kan Waaqa Waan Hunda Danda'u sanaatiif walitti isaan qabuuf gara mootota addunyaa hundaatti kan ba'anii dha. 15 "Kunoo, ani akka hattuutti nan dhufu! Namni akka qullaa hin deemneef, akka qaaniin isaaahin mul'anneeef dammaaqee

uffata isaa eeggatu eebbfamaa dha." 16 Isaanis iddoa afaan Ibraayisxiitiin Armaageedon jedhamutti mootota sana walitti qaban. 17 Ergamaan torbaffaanis waciitii isaa keessaalafaiirratti dhangalaase; sagaleen guddaa, "Raawwatameera!" jedhu tokkos mana qulqullummaati teessoo keessaab'a'e. 18 Ergasiis balaqqeen, sagaleen, kakawweetiifisochiin lafaa hamaan tokko ni ta'e. Sochiin lafaa kan akkanaas erga namni lafa irra jiraachuu jalqabees kaassee takkumaa ta'ee hin beeku; sochiin lafaa sunis akka malee guddaa ture. 19 Magalaatiiin guddoon iddoa sadiitti gargar qoodamte; magalaawwan sabootaas ni kufan. Waqnis Baabilon Guddittii ni yaadate; xoofoo daadhii wayinii dheekkamsa isaa sodaachisaadhaan guutames ni kenneef. 20 Biyyoorni bishaaniin marfaman hundinuu ni baqtan; tulluuwanis argamuun hin dandeenye. 21 Dhagaan cabbiburguddaan tokkoon tokkoon isaa gara kiiloo giraamii afurtamii shanii ulfaat samii irraa namoota irra bubbu'e. Dha'ichi sunis waan akka malee hamaa tureef namoomni sababii dha'icha cabbii sanaatiif Waaqa ni abaaran.

17 Ergamotoorban waciitiiwwan torba qaban keessaan inni tokko gara koo dhufee akkana naan jedhe; "Kottu! Adaba sagaagaltiifis guddittii ishee bishaanota baay'ee irra teessu sana irratti raawwatamuuf jiru sittin argisiisaa. 2 Mootoni lafaa ishee wajjin sagaagalaniiru; warri lafa irra jiraatan daadhii wayinii sagaagala isheetiin machaa'aniiru." 3 Ergamaan Waaqa sunis Hafuu Qulquluudhaan na fuudhee gammoojiitti na geesse. Achittis dubartii bineensa bildiimaa maqaas arrabsootiin guutame tokko irra teessu nan arge; bineensicha mataa torbaa fi gaarifa kudhan qabat ture. 4 Dubartittinii uffata dhiilgee fi bildiimaa uffattee warqeen, dhagaa gatii guddatiifis lulaan miidhagfamtee ture. Harka isheettis xoofoo warqee kan waan jibbiisisaai fi xuraa'ummaa sagaagala isheetiin guutame qabat ture. 5 Adda ishee irrattis maqaan icciitti kan akkana jedhu tokko barreeffamee ture: Baabilon Guddittii, Haadha Sagaagaltootaa fi, Haadha waan Jibbiisisaai Lafaa. 6 Akka dubartittin dhiiga qulquluotatii fi dhiiga warra Yesuusiif dhugaa ba'aniitiin machooftee nan arge. Anis yommuu ishee argetti baay'een dinqifadhe. 7 Ergamicis akkana naan jedhe; "Ati malaiif dinqifatta? Iccitiit dubartittii fi icciitti bineensicha ishee baatu matakattaa torbaa fi gaarifa kudhan qabu sanaa sitti nani hima. 8 Bineensi ati argite sun dur ture; amma garuu hin jiru; booddee garuu Boolla Qilee keessaaf ol ba'ee gara badiisa isaa ni dhaqa. Warri lafa irra jiraatan kanneen maqaan isaaniiuumama addunyaaatii jalqabees kitaaba jireenyaa keessatti hin galmeeffamin yommuu bineensicha arganitti ni dinqisiifatu; sababiin isaa bineensichi dur ture; amma garuu hin jiru; booddee garuu ni dhufu. (Abyssos g12) 9 "Kunis sammuu ogummaa qabu gaafata. Mataawwan torban sunis tulluuwan torban dubartittin irra teessuu dha. 10 Akkasumas matakawwan torban sun mootota torba. Isaan keessaas shan kufaniiru; inni tokko jira; inni kaan immoo amma illee hin dhufne; yommuu dhufutti garuu yeroo gabaabaafturru qaba. 11 Bineensichi duraan turee amma immoo hin jirre sun mootaa saddeettaffaa dha. Inni mootota torban keessaatokko dha; gara badiisa isaa ni dhaqa. 12 "Gaanfawwan kurnan ati argite sun mootota kurnan warra amma illee mootummaa hin argatinii dha; ta'us isaan bineensicha wajjin sa'atii tokko akka moototaatti mo'uuf taayitaa ni fudhatu. 13 Isaanis yaaduma tokko qabu; humna isaaniiif fi taayitaa isaanis dabarsanii bineensichaaf ni kennu. 14 Isaanis Hoolichatti lola ni kaasuu; Hoolichi garuu waan Gooftaa gooftotaatti fi Mootii mootota ta'eef isaan mo'ata; warri isaa wajjin jiranis warra isaf waamaman, warra isaf filatamanii fi

warra isaaf amanamanii dha.” **15** Ergamaan sunisakkana naan jedhe; “Bishaanomni ati argite kanneen sagaagaltittii irra teessu sun saboota, namoota, sanyiwwanii fi afaanota. **16** Bineensichii fi gaafawwan kurnan ati argite sun sagaagaltittii ni jibbu. Isaanis ishee onsanii qullaa ishee hambisu; foon ishee ni nyatu; ibiddaanis ishee gubu. **17** Isaanis hamma dubbiin Waaqaa fiixaan ba’utti walii galuudhaan taayita isaanii dabarsanii bineensichaaf kennuudhaan akka kaayyoo Waaqaa raawwatanaiif Waaqni yaada kana garaa isaanii keessa kaa’eeraatti. **18** Dubartittiin ati argite sun magaalattii guddoo mootota lafaa bulchituu dha.”

18 Ergasiis uttu ergamaan biraa samii irraa gad bu’uu nan arge. Innis taayitaa guddaa qaba ture; ulfina isaatiiniis lafti ni ifte. **2** Innisakkana jedhee sagalee guddadaan iyye: “Kuferteer! Baabilon guddittiu kuferteer! Lafajireenna hafuurota hamoo, lafa qubata hafuurota xuraa’oo hundaa, iddo jireenya simbirroota xuraa’oo, iddo jireenya bineensota xuraa’oo fi jibbisiso hundaa taateerti. **3** Saboonni hundinuuus, daadhii wayinii dheekkamsa sagaagalaa ishee dhuganiiruutii. Mootonni lafaas ishee wajjin sagaagalaniiru; daldaltonni addunyaa qananii ishee guddaa sanaan sooromaniiru.” **4** Sagalee biraas samii irraa nan dhaga’e; innisakkana jedha: “Yaa saba ko, isin akka cubbuu ishee keessatti hin hirmaanneef, balaa ishee irra ga’us akka hin qoodanneef, kottaa ishee keessaa ba’aa”; **5** cubbuu ishee hamma samiitti ol tuulameeraati; Waaqnis yakka ishee yaadateera. **6** Akkuma isheen kenniteti isinii isheeft kennaa; akkuma hojji isheettis dachaa lama godhaatii isheeft deebisa. Xoofoo isheen itti bulbullettis dachaa lama godhaatii isheeft bulbulaa. **7** Hammuma isheen ulfina ofii kennitee qananii guddadaan jiraatte sana, qixxeedhuma isaa dhiphinaa fi gadda isheeft kennaa. Isheen garaa ishee keessatti, ‘Ani akka mootittii tokkootti nan taa’aa; ani haadha hiyyeesaa miti; gonkumaas hin gaddu’ jettee of jajji. **8** Kanaafuu dha’ichi garaa garaa jechuuunis, duuti, gaddii fi beelli guyyuma tokkotti ishee irra ni ga’aa. Waaqni Gooftaan isheetti murteessu sun waan jabaa’ta’ee, isheen ibiddaan ni gubamti. **9** “Mootonni lafaa warri ishee wajjin sagaagalaniif fi warri qananii guddadaan ishee wajjin jiraatan yommuu aara gubamuu ishee arganitii isheeft ni boo’u; ni wawaatus. **10** Isaanis dhiphina ishee waan sodaatanaiif fagoo dhaabatani, “Wayyoo! Wayyoo! Yaa magaalaa guddittii, yaa Baabilon magaalattii jabduu! Badiin kee sa’atuma tokko keessatti dhufeeraati!” jedhu. **11** “Daldaltonni lafaas si’achi waan namni tokko iyyuu mi’ a daldala isaanii hin binneef isheeft ni boo’u; ni wawaatus. **12** Mi’ a daldala isaanii warqee, meetii, dhagaawan gatii guddatii fi lula, uffata haphii quncee talbaa irraa hoijetame, uffata dhiilgee, uffata haariitii fi bildiimaa, muka urgaa’aa gosa hundaa, mi’ a ilka arbaa irraa hoijetame hunda, mi’ a muka gatii guddaa irraa hoijetame hunda, mi’ a naasii irraa hoijetame hunda, mi’ a sibiilaatii fi mi’ a dhagaa adii irraa hoijetame hundaa fi **13** qarafaa fi urgootuu, ixaaana, qumbii, haphii urgaa’aa, daadhii wayiniiit fi zayiti ejersaa, daakkuu bullaa’aa fi qamadii, loowwanii fi hoolota, fardeenni fi gaariwwan, akkasumas garbootaa fi lubbuuwwan namootaa fa’aa. **14** “Isaanis, ‘Iji waan ati hawwite sanaa si duraa badeera. Badhaadhummaa fi bareedinni kee hundinuu sirraa badeera; gonkumaas deebitee hin argattu’ isheedhaan jedhu. **15** Daldaltonni mi’ a kanneen gurguratanii ishee irraa badhaadhummaa argatanis dhiphina ishee sodaatanii fagoo dhaabatu. Isaanis boo’aa, wawaachaas, **16** sagalee guddadaanakkanaa jedhu: “Wayyoo! Wayyoo, yaa magaalaa guddittii; yaa ishee uffata haphii quncee talbaa irraa hoijetame, uffata dhiilgee fi uffata bildiimaa uffatte, yaa ishee warqeendaan, dhagaa gatii guddatii fi lulaan miidhagfamte! **17**

Badhaadhummaa guddaaakkanaa sa’atuma tokko keessatti barbadaa’el! “Ajajjuun doonii hundinuu, warri dooniin imala deeman hundinuu, warri doonii irra hoijetanii fi warri galaana irra hoijechuun jiraatan hundinuu fagaatanii ni dhaabatu. **18** Isaan yommuu aara gubamuu ishee arganitti, ‘Magalaan akka magaalaa guddittii kanaan jiraattee beektti?’ jedhanii iyyu. **19** Isaanis awwaara mataatti firfirfataniif boo’aa, wawaachaasakkanaa jedhanii iyyu: ““Wayyoo! Wayyoo, yaa magaalaa guddittii, yaa ishee warri galaana irraa dooniwwan qaban hundinuu qabeenya isheetti sooroman! Ishee sa’atuma tokko keessatti barbadoofte!” **20** “Yaa samii kufaatii isheetti gammadi! Isin sabni Waaqaa gammadaa! Ergamoontii fi raajonni gammadaa! Waaqni ishee irratti isiniiif mureeraati.” **21** Ergamaan jabaan tokkos dhagaa hamma dhagaa daakuu ga’u tokko fuudhee galaanatti gad darbateeakkanaa jedhe: “Baabilon magaalaa guddittii, akkasuma furguggifamtee ni darbatamtii; gonkumaas deebitee hin argamtu. **22** Sagaleen warra baganaa fi muuiziqa taphatanii, sagaleen warra ulullee fi malakata afuufanii si’achi si keessatti hin dhaga’amu. Ogeessi hojji harkaa tokko iyyuu, si’achi si keessatti hin argamu. Sagaleen dhagaa daakuus, si’achi si keessatti hin dhaga’amu. **23** Ifni ibsaa, lammata si keessatti hin ifu. Sagaleen misirrichaati fi misirrittii, lammata si keessatti hin dhaga’amu. Daldaltonni kee namoota gurguddaa addunyaa turan. Falfala keetiin sabni hundinuu gowwoomfameera. **24** Dhigni rajotaatiif fi dhiigni qulqulloota, dhiigni warra lafa irratti gorra’aman hundumaas ishee keessatti argame.”

19 Kana booddee waan akka huursaa sagalee tuuta namootaa guddaa tokko samii irraa nan dhaga’e; innisakkana jedha: “Haalleluuya! Fayyinni, ulfinni fi humni kan Waaqaa keenyaa ti; **2** murtiin isaa dhugaa fi qajeelaadhaati. Inni sagaagaltittii guddoo, ishee sagaagaltummaa isheettiin lafa xureessite sanatti mureera; dhiiga garboota isatifiis isheetti haloo ba’eer.” **3** Ammas, “Haalleluuya! Aarri ishees bараа hamma bara baraatti ol ni ba’aa” jedhanii iyyan. (**aiōn g165**) **4** Maanguddoorni digdamii afranii fi uumamawwan lubbuu qabeeyyiin afran kufanii Waaqaa teessoo irra taa’ee jiru sanaaf sagadan; sagalee guddahaadhanis, “Ameen; Haalleluuya!” jedhan. **5** Ergasiis sagaleen, “Isin garboonni isaa hundinuu, warri isa sodaattan, xinnaanis guddaanis, Waaqaa keenya jajadhaa” jedhu tokko teessicha keessaa ni ba’ee. **6** Anis uttu sagaleen akka sagalee tuuta nama baay’ee, akka sagalee bishaan baay’etii fi akka sagalee kakawwee guddaan tokkoakkanaa jedhuu nan dhaga’e: “Haalleluuya! Waaqni keenya Gooftaan Waan Hunda Danda’u mo’eeraati. **7** Kottaa ni gammannaai; ni ilichinas; ulfinas isaafti kennina! Yeroon fuudha Hoolichaa ga’eraati; misirrittii isaaftiis qopheessiteerti. **8** Akka uffattuufis uffanni haphii quncee talbaa irraa hoijetame, adii fi qulqulluu isheedhaaf kennnameera.” Uffanni haphii quncee talbaa irraa hoijetame sun hojji qulqulloota isaa qajeelaa sana argisiisa. **9** Ergamaan Waaqaa sunis, “Warri gar irbaata cidha fuudha Hoolichaafti afferaman eebbfamoo dha!” jedhhii barreessi” naan jedhe; innis, “Dubbiin kun dubbi Waaqaa isa dhugaa dha” naan jedhe. **10** Anis isaafti sagaduuf jedhee miilla isaa irrattin kufe. Inni garuuakkana naan jedhe; “Naaf hin sagadin! Anis garbicha si’ii fi obboloota kee warra Yesuusiif dhugaa ba’an wajjin tajaajiluu dha. Waaqaf sagadi! Dhuga ba’umsi Yesuus hafuura raaifiitii.” **11** Anis samii baname naan arge; kunoo, farda adii tokkotutu; inni farda sana yaabbatus Amanamaa fi Dhugaa jedhama. Inni qajeelummaadhaan mureessa; waraana kaasas. **12** Iji isaa akka arraba ibiddaa ti; mataa isaa irras gonfoo baay’etii jira. Inni maqaas isaa irratti barreefamee kan isa malee namni tokko iyyuu

hin beekne tokko qaba. **13** Innis uffata dhiiga keessa cuuphame tokko uffata; maqaan isaas Dubbii Waaqaa jedhama. **14** Loltoonni samii irraas uffata haphii quncee talbaa irraa hojjetame adaadii fi qulqulluu uffatanii, fardeen adaadii yaabbatanii isa duukaa bu'an. **15** Afaam issa keessaas goraadee qaramaa inni ittiin saboota dha'u tokkotu ba'a; "Innis bokkuu sibilaatiin issaan bulcha." Iddoo cuunfaa wayinii dheekkamsa sodaachisa Waqa Waan Hunda Danda'u sanaas ni dhidihiita. **16** Innis uffata isatti fi gudeeda issa irratti maqaan barreefame tokko qaba; maqaan sunis akkana jedha: Mootii Moototaa fi Gooftaa Gooftotaa. **17** Ergamaa tokkos utuu inni aduu irra dhaabatuun nan arge; innis sagalee guddaadhaa simbirroota samii walakkaa barrisanitti akkana jedhee iyee; "Kottaa, irbaata Waqaqa is a guddaa walitti qabamaa; **18** kunis akka isin foon moototaa, foon ajajoota waraanaa, foon namoota jajjaboo, foon fardeeniitii fi foon warra farda yaabbatanii akkasumas foon nama hundaa jechuuniis foon nama birmaduu ta'etii fi garbaa, foon xinnaatii fi guddaa nyaattaniff." **19** Yeroo sanas bineensichi, moontoni lafaatii fi loltoonni isaañii namicha farda yaabbatu sanaa fi loltoota isatti waraanaa kaasuuf jedhanii utuu walitti qabamanuu nan arge. **20** Bineensichi garuu ni qabame; raajichi sobaa kan fuula bineensichaa duratti hojiwwan dinqii hojjechaa ture sunis isa wajjin qabame. Innis hojiwwan dinqii kanneeniin warra mallattoo bineensichaa fudhatanii fi warra fakkii isattiif sagadan ni gowwoomse. Isaan lachuu utuma lubbuu jiranuu haroo ibiddaa kan dinyiidhaba boba'u keessatti gad darbataman. (**Linnē Pyr g3041 g4442**) **21** Warri hafan immoo goraadee afaan isa farda yaabbatu sanaa keessaas ba'een ajeefaman; allaattiin hundinuu foon isaañii nyaatanii quufan.

20 Utuu ergamaan tokko furtuu Boolla Qileetii fi foncaa guddaa tokko harkatt qabatee samii irraa gad bu'uun arge. (**Abyssos g12**) **2** Ergamaan sunis bineensicha jawwee falkkaatu, bofa durii sana jechuuniis diiyabilloos yookaan Seexana qabee waggaa kuma tokko hidhe. **3** Hamma waggaa kumaa sun dhumuttis akka inni deeb'i'ee saboota hin gowwoomsief Boolla Qileetti gad isaa durbatte itti cufe. Chaappaas irratti chaappesse; ergasii immoo yeroo gabaabaadhaaf hiikamuu qaba. (**Abyssos g12**) **4** Anis teessoowwan nan arge; warri akka murtii kennaniif taayitaan kennameef teessoowwan sana irra taa'anii turan. Lubbuuwwan namoota sababii Yesuusiiif dhugaa ba'anii fi sababii dubbii Waqaatiif jedhanii gorra'amaniis nan arge. Isaanis bineensichaaf yookaan fakkii bineensichaatiif hin sagadne; mallattoo isaañ adda isaañii irratti yookaan harka isaañii irratti hin fudhanne. Isaanis du'a ka'anii Kристоos wajjin waggaa kuma tokko mo'an. **5** Warri du'an kaan garuu hamma waggaa kumni sun dhumutti deeb'i'aniil lubbuuwdhaan hin jiraanne. Kunis du'a ka'uun jalqabaa ti. **6** Warri du'a ka'uun jalqabaa keessatti qooda qaban eebbfamoo fi qulqulloota. Warri akkasii luboota Waqaatiif fi luboota Kристоos ta'anii waggaa kuma tokko isa wajjin mo'u malee duuti lammaffaan issaan irratti taayitaa hin qabu. **7** Yommuu waggaa kumni sun dhumutti Seexanni iddo qidhiamee ture keessaa gad dhififama; **8** innis saboota golee lafaa afran jiran jechuuniis Googii fi Maagoogin gowwoomsuuf ni ba'a; hunduma isaañii waraanaaf walitti ni qaba. Baay'inni isaañii akka cirracha qarqara galaañaa ti. **9** Isaanis lafa hunda irratti faffaca'anii qubata qulqullootaatiif fi magaalatti jaallatamtuu marsan. Garuu ibiddi samii irraa gad bu'ee isaañ fixe. **10** Diiyabiloos inni isaañ gowwoomse sunis gara haroo dinyii boba'uutti iddo bineensichii fi rajichii sobaa itti darbataman sanatti gad darbatame. Isaanis bara baraañ hamma barabaraatti halkanii guyyaa ni dhiphifamu. (**aiōn g165**,

Linnē Pyr g3041 g4442) **11** Anis teessoo adii guddaa tokkoo fi isa teessicha irra taa'e'nan arge. Laftii fi samiin fuula isaa duraa ni baqatan; iddoonis isaañif hin argamne. **12** Warri du'anis xinnaa guddaan fuula teessicha dura dhaabatanii nan arge; kitaabonnis ni banaman; akkasumas kitaabni biraa kumaa kitaabonnis kitaabni jireenyaa ni baname, Warra du'anis akkuma kitaabota keessatti galmeeffametti, akkuma hojji issaan duraan hojjetaniitti murtiin ni kennameef. **13** Galaannis warra du'an kanneen issa keessa turan of keessaas baasee kenne; duutii fi Sii'oolis warra du'an kanneen issaan keessa turan of keessaas baasanii kennan; namni hundis akkuma hojji isatti murtii argate. (**Hadēs g86**) **14** Ergasiis duutii fi Sii'ool haroo ibiddaatti gad darbataman. Haroon ibiddaa kunis du'a lammaffaa ti. (**Hadēs g86, Linnē Pyr g3041 g4442**) **15** Namni maqaan issa kitaaba jireenyaa keessatti hin galmeeffamin kam iyyuu haroo ibiddaatti gad darbatame. (**Linnē Pyr g3041 g4442**)

21 Anis ergasiis samii haaraa fi lafa haaraa nan arge; samiin duraatii fi lafti duraa sun badaniruutii; galaannis si'achi hin jiraatu. **2** Anis magaalaa qulqullittiin Yerusaalem haaraan akkuma misirroo dhirsa isheetii miidhagfamteetti qophooftee samii keessaas Waqaq biraa utuu gad buutuu nan arge. **3** Sagalee guddaa teessoo keessaas akkana jedhu tokkos nan dhaga'e; "Kunoo, iddoon Waqaqi jiraatu namoota gidduu dha; innis issaan wajjin jiraata. Isaan saba issaa ni ta'u; Waqaqi mataan issaas issaan wajjin ni jiraata; Waqaq isaañii ni ta'a. **4** Inni imimmaan hunda ija isaañii irraa ni haqa. Si'achi duuti yookaan gaddi yookaan boo'ichi yookaan dhiphinni hin jiraatu; sirni moofaa sun darbeeraatii." **5** Inni teessoo sana irra taa'es, "Kunoo, ani waan hundumaa nan haaromsa!" jedhe; innis, "Dubbii kun waan amanamaa fi dhugaa ta'ef, kana barreessi" naan jedhe. **6** Innis akkana naan jedhe: "Raawwatameera. Alfaa fi Oomeegaan, Jalqabaa fi Dhumni anuma. Ani nama dheebooteef burqa bishaan jireenyaa irraa tola nan kenna. **7** Inni mo'u waan kana hunda ni dhaala; ani Waqaq issaa nan ta'aaf; innis ilma koo ni ta'a. **8** Garuu qoodni sodaattotaa, kan warra amantii hin qabnee, kan xuraa'ota, kan warra nama ajeesani, kan halaleewwanii, kan warra falafala hojjetarii, kan warra waaqota tolfamoo waqaeffataniitii fi kan sobduuwwan hundaa haroo ibiddaatti fi dinyii boba'u keessa ta'a; kunis du'a lammaffaa ti." (**Linnē Pyr g3041 g4442**) **9** Ergamoota torban warra wacitiit torban dha'icha dhumaa torbanii giutaman qaban keessaa inni tokko dhufee, "Kottu, misirritii niitii Hoolichaa sitti nan argisiisati" naan jedhe. **10** Innis Hafuuraan na fuudhee tulluu guddaa fi dheerahaa tokkotti na geesse; utuu Yerusaalem Magaalaa Qulqullittiin samii keessaas Waqaq biraa gad buutuu natti argisiise. **11** Isheenis ulfina Waqaatiin ni ibsiti turt; cululuqni ishees akkuma cululuqna dhagaa gatti guddaa, akka dhagaa yaasphiidii qulqulluu akka bilillee ture. **12** Magaalattiis dallaa guddaa fi ol dheerahaa karra kudha lama qabu qabdi ture. Karrawan sana irras ergamoota kudha lamatu dhaabatee ture; karra kudha lamaan sana irrattis maqaan gosoota Israa'e'l kudha lamaanii barreefamee ture. **13** Karaa ba'a biiftuttiin karra sadii, karaa kaabatiin karra sadii, karaa kibbaatiin karra sadii, karaa lixa biiftuttiin karra sadii ture. **14** Dallaan magaalattiis hundee kudha lama qaba ture; hundeeawan sana irrattis maqaan ergamoota Hoolichaa kudha lamaanii barreefamee ture. **15** Ergamaan natti dubbate sunis magaalatti, karrawan isheetii fi dallaawwan ishee safaruudhaaf ulee safartuu kan warqee qaba ture. **16** Magaalaa sunis golee afur qabdi ture; dheerinni isheetii fi garaan ishee wal qixxee ture. Ergamaan sunis ulee

isaatiin magaalattii safare; bal'inni ishees gara kiiloo meetira 2,200 ta'e; dheerinni ishee, garaan isheetii fi ol dheerinni ishees wal qixxee ture. **17** Dallaa magaalattii ni safare; innis akka safara namaa kan ergamichi ittiin safarata ture sanaatti dhundhuma 144 ta'e. **18** Dallaan sun dhagaa yaasphiidiitin ijaarame; magalaan sun immoo warqee qulqulluu akka bilillee qulqulluu ta'een ijaaramte. **19** Hundeewwan dallaa magaalat sanaas dhagaa gatii guddaa gosa hundumaatiin miidhagfaman. Hundeen jalqabaa yaasphiidiin, lammafaan sanpeeriin, sadaffaan keelqedooniin, afuraffaan immoo maragiin miidhagfame; **20** Inni shanaffaan sardooniksiin, ja'affaan sardiyooniin, torbaffaan kristolobeen, saddeettaffaan biiraleen, saglaffaan wuraawureen, kurnaffaan kirispheerasiisiin, kudha tokkoffaan yaakintiin, kudha lammafaan immoo ametiixsinosiin miidhagfame. **21** Karrawwan kudha lamaan lula kudha lama turan; tokkoon tokkoon karra sanaas lula tokko irraa hojjetame. Daandii magalaalaa sanaas warqee qulqulluu akkuma bilillee keessaa waa argamuut ti. **22** Waaqni Gooftaan Waan Hunda Danda'u fi Hoolichi mana qulqullummaa ishee waan ta'anif an magaalattii keessatti mana qulqullummaa tokko illee hin argine. **23** Aduun yookaan ji'i magaalattii ibsuun hin barbaachisu; ulfinni Waaqaa ifa kennaafitii; Hoolichis ibsaan ishee ti. **24** Saboonni ifa isheetti deddeebi'u; moothoni lafaas ulfina isaanii gara isheetti fidu. **25** Sababii halkan achi hin jirreef karrawwan magaalattii gonkumaa guyyaa tokko iyuu hin cufaman. **26** Ulfinaa fi kabaja sabootaa gara ishee ni fidu. **27** Warra maqaan isaanii kitaaba jireenyaa kan Hoolichaa keessatti galmeeffame malee wanni xuraa'an tokko iyuu yookaan namni waan jibbiisaa hojjetu yookaan namni nama sobu kam iyuu magalaalaa sana hin seenu.

22 Ergamaan sunis laga bisaan jirenyaa, qulqulluu akka bilillee kan teessoo Waaqatii fi Hoolichaa keessaa burqu tokko natti argisiise; **2** bisaan sunis walakkaa daandii magaalattii irra yaa'at ture. Gamaa gamana lagichaa irras muknii jirenyaa ija gosa kudha lama naqatu dhaabatee ture; innis ji'uma ji'aan ija naqata ture. Baalli muka sanaas saboota fayyisa ture. **3** Si'achi abaarsi tokko iyuu hin jiraatu. Teesson Waaqatii fi Hoolichaa magaalattii keessatti argama; garbooni isaas istajaajilu. **4** Isaan fuula isaa ni argu; maqaan isaas adda isaanii irratti ni argama. **5** Si'achi halkan hin jiru. Ifni ibsaa yookaan ifni biiftuu isaan hin barbaachisu; Waaqni Gooftaan ifa isaanii kennaatii. Isaanis bara baraa hamma bara baraatti ni mo'u. (**aiōn g165**) **6** Ergamaan Waaqaa sunis, "Dubbii kun amanamaa fi dhugaa dha. Gooftaan, Waaqni hafuurota rajotaa sun waan dafee ta'uu qabu garboota isaatti argisiisuf jedhee ergamaa isaa ergeera" naan jedhe. **7** "Kunoo, an dafee nan dhufa! Namni dubbi rajji kitaaba kana keessa jiruu eegu eebbfamada dha." **8** Kan wantoota kanneen dhaga'ee fi arge ana Yohannis. Anis yommuu wantoota kanneen dhaga'ee argetti ergamaa wantoota kanneen natti argisiisa ture sanaaf sagaduudhaaf miilla isaa irrattin kufe. **9** Inni garuu, "Kana hin godhin! Anis garbicha si'ii fi obboloota kee raajota wajjin, akkasumas warra dubbi kitaaaba kanaa eegan wajjin tajaajiluu dha. Waaqaf sagadii" naan jedhe. **10** Inniakkana naan jedhe; "Sababii yeroon sun dhi'aateef dubbi rajji kitaaba kanaa chaappaadhaan hin cufin. **11** Jal'aan jal'ina isaatti haa fufu; xuraa aan xuraa'ummaa isaatti haa fufu; qajeelaanis qajeelummaa isaatti haa fufu; qulqulluun immoo qulqullummaa isaatti haa fufu." **12** "Kunoo, an dafee nan dhufa! Gatiin koo na bira jira; tokkoo tokkoo namaatiifis akkuma hojji isaatti nan kenna. **13** Ani Alfaa fi Omeegaa dha; isa Duraatii fi isa Booddee ti; isa Jalqabaatii fi isa Dhumaatis. **14** "Warri akka muka jirenyaa irratti mirga qabaatanii fi akka karrawwaniin

magaalattii seenaniif uffata isaanii miicatan eebbfamooda. **15** Garuu saroonni, falftoonni, halaleewan, warri nama ajjeesaniif fi warri waaqota tolfamoo waqqeffatan akkasumas warri soba jaallatanii fi warri soba dubbatan hundinuu alatti hafu. **16** "Ani Yesuu, akka inni wantoota kanneen waloota kiristaanaa keessatti dhugaa isiniif ba'uuf ergamaa koo ergeera. Ani Hiddaa fi Sanyii Daawit, Bakkalcha Barii kan ifuu dha." **17** Hafuuriichii fi misirrittiin, "Kottu!" jedhu; namni dhaga'us, "Kottu" haa jedhu; namni dheebote haa dhufu; kan barbaadu bisaan jireenyaa tola haa fudhatu. **18** Nama dubbi rajji kitaaba kanaa dhaga'u hunda nan akekkachiisa: Yoo namni kam iyuu dubbi kanatti waan tokko illee dabale, Waaqni dha'ichawwan kitaaba kana keessatti ibsaman isatti dabala. **19** Namni kam iyuu yoo dubbi kitaaaba rajji kana keessa waan tokko illee hir'ise, Waaqni muka jireenyaa fi magaalattii qulqulluu kitaaba kana keessatti ibsaman keessa qooda isaa hir'isa. **20** Inni waan kana dhugaa ba'us, "Eeyyee, an dafee nan dhufa" jedha. Ameen. Yaa Gooftaa Yesuus kottu. **21** Ayyaanni Gooftaa Yesuus qulqulloota hundumaa wajjin haa ta'u. Ameen.

Anis magaalaa qulqullittiin Yerusaalem haaraan akkuma misirroo dhirsa isheetiif
miidhagfamteetti qophooftee samii keessaa Waaqa biraan utuu gad buutuu nan arge. Sagalee
guddaa teessoo keessaa akkana jedhu tokkos nan dhaga'e; "Kunoo, iddoon Waaqni jiraatu
namoota gidduu dha; innis isaan wajjin jiraata. Isaan saba isaa ni ta'u; Waaqni mataan isaas
isaan wajjin ni jiraata; Waaqa isaaniis ni ta'a.

Mul'ata 21:2-3

Reader's Guide

Afaan Oromoo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Afaan Oromoo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Oromo---New-World/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luqaas 8:31
Roomaa 10:7
Mul'ata 9:1
Mul'ata 9:2
Mul'ata 9:11
Mul'ata 11:7
Mul'ata 17:8
Mul'ata 20:1
Mul'ata 20:3

aīdios

Roomaa 1:20
Yihuudaa 1:6

aiōn

Maatewos 12:32
Maatewos 13:22
Maatewos 13:39
Maatewos 13:40
Maatewos 13:49
Maatewos 21:19
Maatewos 24:3
Maatewos 28:20
Maarqos 3:29
Maarqos 4:19
Maarqos 10:30
Maarqos 11:14
Luqaas 1:33
Luqaas 1:55
Luqaas 1:70
Luqaas 16:8
Luqaas 18:30
Luqaas 20:34
Luqaas 20:35
Yohannis 4:14
Yohannis 6:51
Yohannis 6:58
Yohannis 8:35
Yohannis 8:51
Yohannis 8:52
Yohannis 9:32
Yohannis 10:28
Yohannis 11:26
Yohannis 12:34
Yohannis 13:8
Yohannis 14:16

Hojii 3:21
Hojii 15:18
Roomaa 1:25
Roomaa 9:5
Roomaa 11:36
Roomaa 12:2
Roomaa 16:27
1 Qorontos 1:20
1 Qorontos 2:6
1 Qorontos 2:7
1 Qorontos 2:8
1 Qorontos 3:18
1 Qorontos 8:13
1 Qorontos 10:11
2 Qorontos 4:4
2 Qorontos 9:9
2 Qorontos 11:31
Galaatiyaa 1:4
Galaatiyaa 1:5
Efeson 1:21
Efeson 2:2
Efeson 2:7
Efeson 3:9
Efeson 3:11
Efeson 3:21
Efeson 6:12
Fiiliphisiyuus 4:20
Qolosaayis 1:26
1 Xiimotewos 1:17
1 Xiimotewos 6:17
2 Xiimotewos 4:10
2 Xiimotewos 4:18
Tiitoo 2:12
Ibroota 1:2
Ibroota 1:8
Ibroota 5:6
Ibroota 6:5
Ibroota 6:20
Ibroota 7:17
Ibroota 7:21
Ibroota 7:24
Ibroota 7:28
Ibroota 9:26
Ibroota 11:3
Ibroota 13:8
Ibroota 13:21
1 Phexros 1:23

1 Phexros 1:25
1 Phexros 4:11
1 Phexros 5:11
2 Phexros 3:18
1 Yohannis 2:17
2 Yohannis 1:2
Yihuudaa 1:13
Yihuudaa 1:25
Mul'ata 1:6
Mul'ata 1:18
Mul'ata 4:9
Mul'ata 4:10
Mul'ata 5:13
Mul'ata 7:12
Mul'ata 10:6
Mul'ata 11:15
Mul'ata 14:11
Mul'ata 15:7
Mul'ata 19:3
Mul'ata 20:10
Mul'ata 22:5

aiōnios

Maatewos 18:8
Maatewos 19:16
Maatewos 19:29
Maatewos 25:41
Maatewos 25:46
Maarqos 3:29
Maarqos 10:17
Maarqos 10:30
Luqaas 10:25
Luqaas 16:9
Luqaas 18:18
Luqaas 18:30
Yohannis 3:15
Yohannis 3:16
Yohannis 3:36
Yohannis 4:14
Yohannis 4:36
Yohannis 5:24
Yohannis 5:39
Yohannis 6:27
Yohannis 6:40
Yohannis 6:47
Yohannis 6:54
Yohannis 6:68

Yohannis 10:28
Yohannis 12:25
Yohannis 12:50
Yohannis 17:2
Yohannis 17:3
Hojii 13:46
Hojii 13:48
Roomaa 2:7
Roomaa 5:21
Roomaa 6:22
Roomaa 6:23
Roomaa 16:25
Roomaa 16:26
2 Qorontos 4:17
2 Qorontos 4:18
2 Qorontos 5:1
Galaatiyaa 6:8
2 Tasaloniiqee 1:9
2 Tasaloniiqee 2:16
1 Xiimotewos 1:16
1 Xiimotewos 6:12
1 Xiimotewos 6:16
2 Xiimotewos 1:9
2 Xiimotewos 2:10
Tiitoo 1:2
Tiitoo 3:7
Fiilmoonaa 1:15
Ibroota 5:9
Ibroota 6:2
Ibroota 9:12
Ibroota 9:14
Ibroota 9:15
Ibroota 13:20
1 Phexros 5:10
2 Phexros 1:11
1 Yohannis 1:2
1 Yohannis 2:25
1 Yohannis 3:15
1 Yohannis 5:11
1 Yohannis 5:13
1 Yohannis 5:20
Yihuudaa 1:7
Yihuudaa 1:21
Mul'ata 14:6

eleēsē

Roomaa 11:32

Geenna

Maatewos 5:22
Maatewos 5:29
Maatewos 5:30
Maatewos 10:28
Maatewos 18:9
Maatewos 23:15
Maatewos 23:33
Maarqos 9:43

Maarqos 9:45
Maarqos 9:47
Luqaas 12:5
Yaaqoob 3:6
Hadēs
Maatewos 11:23
Maatewos 16:18
Luqaas 10:15
Luqaas 16:23
Hojii 2:27
Hojii 2:31
1 Qorontos 15:55
Mul'ata 1:18
Mul'ata 6:8
Mul'ata 20:13
Mul'ata 20:14

Limnē Pyr

Mul'ata 19:20
Mul'ata 20:10
Mul'ata 20:14
Mul'ata 20:15
Mul'ata 21:8

Sheol

Uumama 37:35
Uumama 42:38
Uumama 44:29
Uumama 44:31
Lakkobsa 16:30
Lakkobsa 16:33
Keessa Deebii 32:22
1 Saamu'eel 2:6
2 Saamu'eel 22:6
1 Mootota 2:6
1 Mootota 2:9
Iyyoob 7:9
Iyyoob 11:8
Iyyoob 14:13
Iyyoob 17:13
Iyyoob 17:16
Iyyoob 21:13
Iyyoob 24:19
Iyyoob 26:6

Faarfannaa 6:5
Faarfannaa 9:17
Faarfannaa 16:10
Faarfannaa 18:5
Faarfannaa 30:3
Faarfannaa 31:17
Faarfannaa 49:14
Faarfannaa 49:15
Faarfannaa 55:15
Faarfannaa 86:13
Faarfannaa 88:3
Faarfannaa 89:48

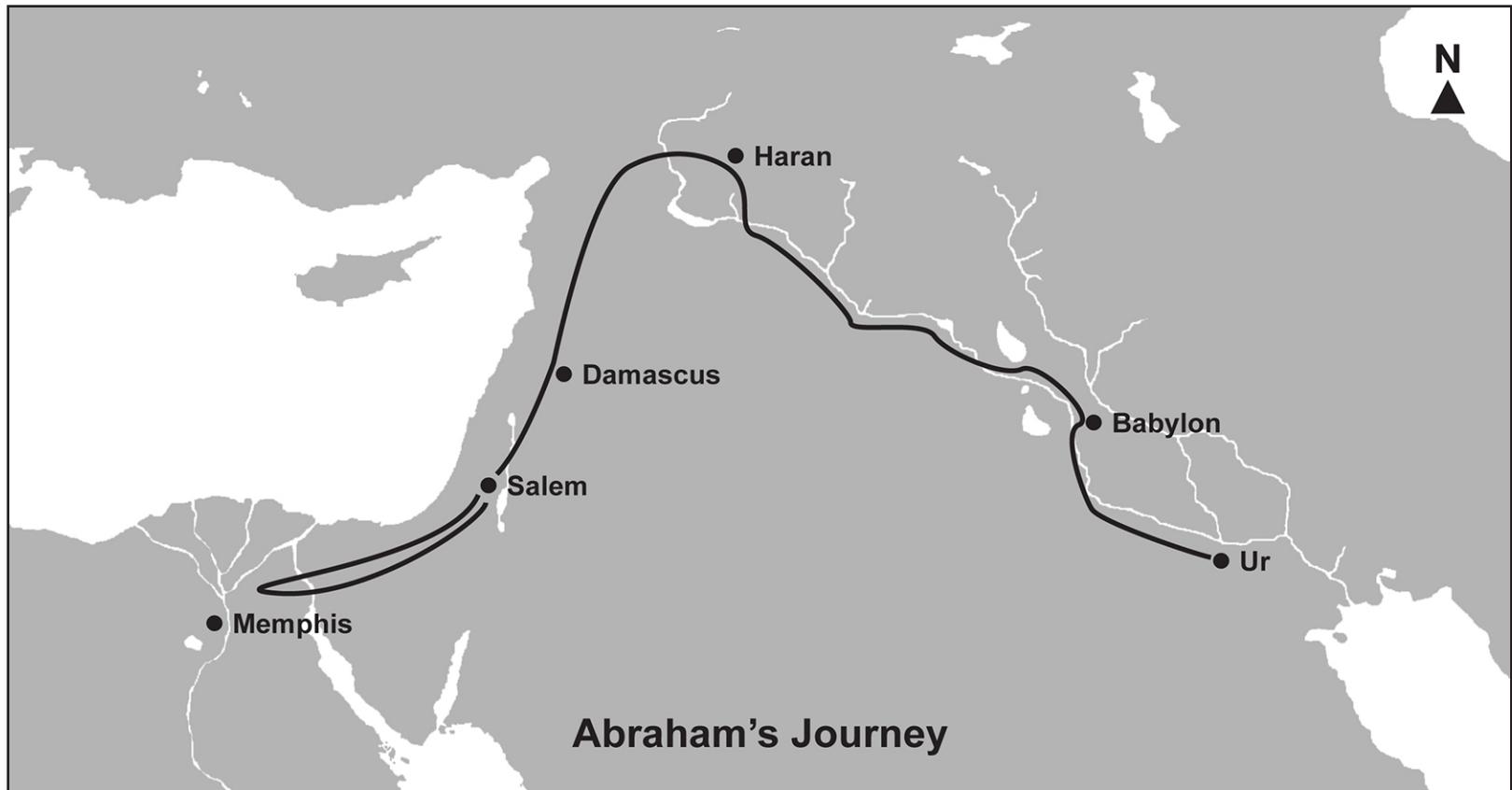
Faarfannaa 116:3
Faarfannaa 139:8
Faarfannaa 141:7
Fakkeenya 1:12
Fakkeenya 5:5
Fakkeenya 7:27
Fakkeenya 9:18
Fakkeenya 15:11
Fakkeenya 15:24
Fakkeenya 23:14
Fakkeenya 27:20
Fakkeenya 30:16
Lallaba 9:10
Weedduu 8:6
Isaayyaas 5:14
Isaayyaas 7:11
Isaayyaas 14:9
Isaayyaas 14:11
Isaayyaas 14:15
Isaayyaas 28:15
Isaayyaas 28:18
Isaayyaas 38:10
Isaayyaas 38:18
Isaayyaas 57:9
Hisqi'eel 31:15
Hisqi'eel 31:16
Hisqi'eel 31:17
Hisqi'eel 32:21
Hisqi'eel 32:27
Hoose'aa 13:14
Amoos 9:2
Yoonaas 2:2
Anbaaqoom 2:5

Tartaroō

2 Phexros 2:4

Questioned

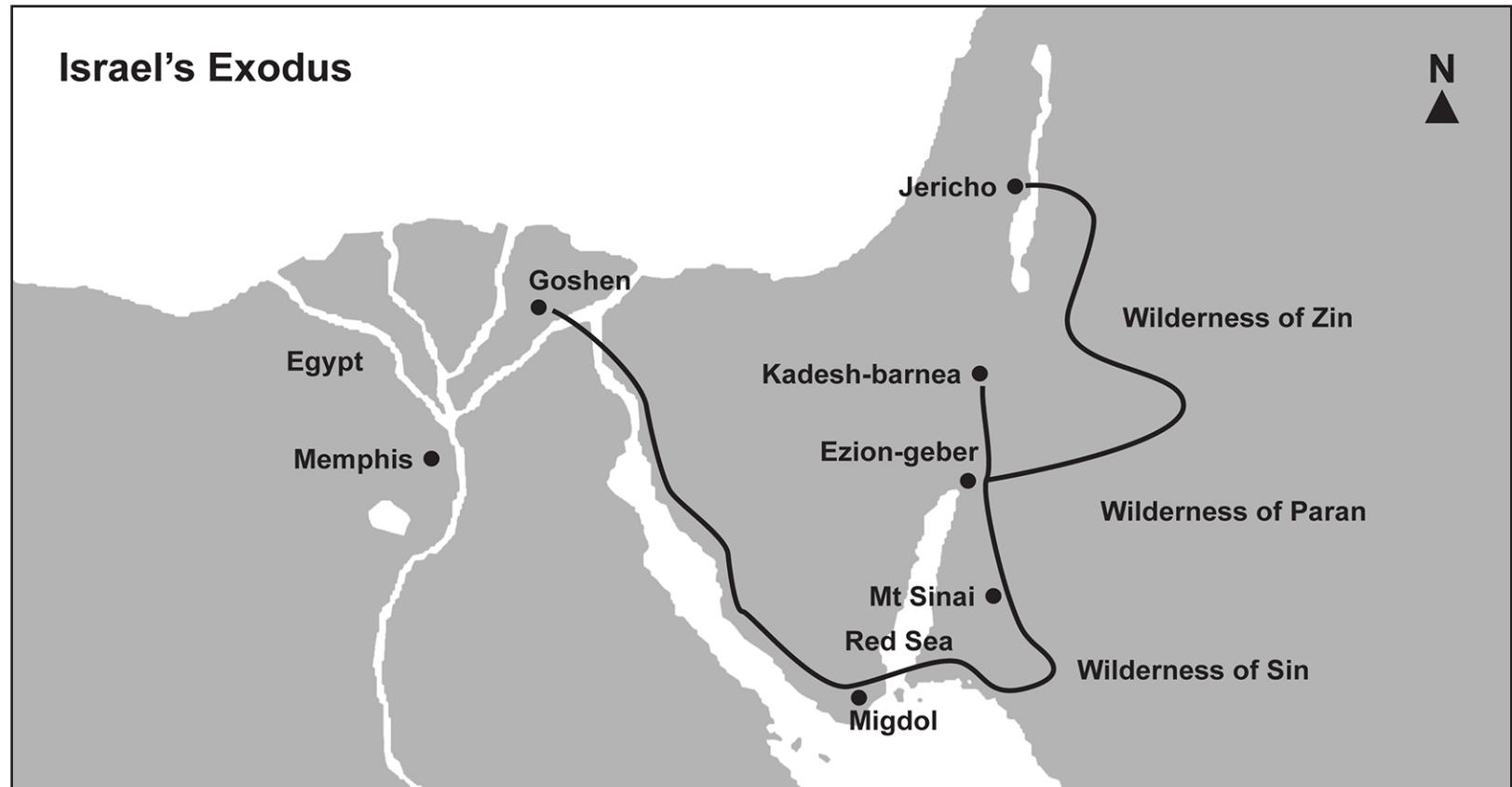
Maarqos 9:44
Maarqos 9:46
Maarqos 9:48
2 Phexros 2:17

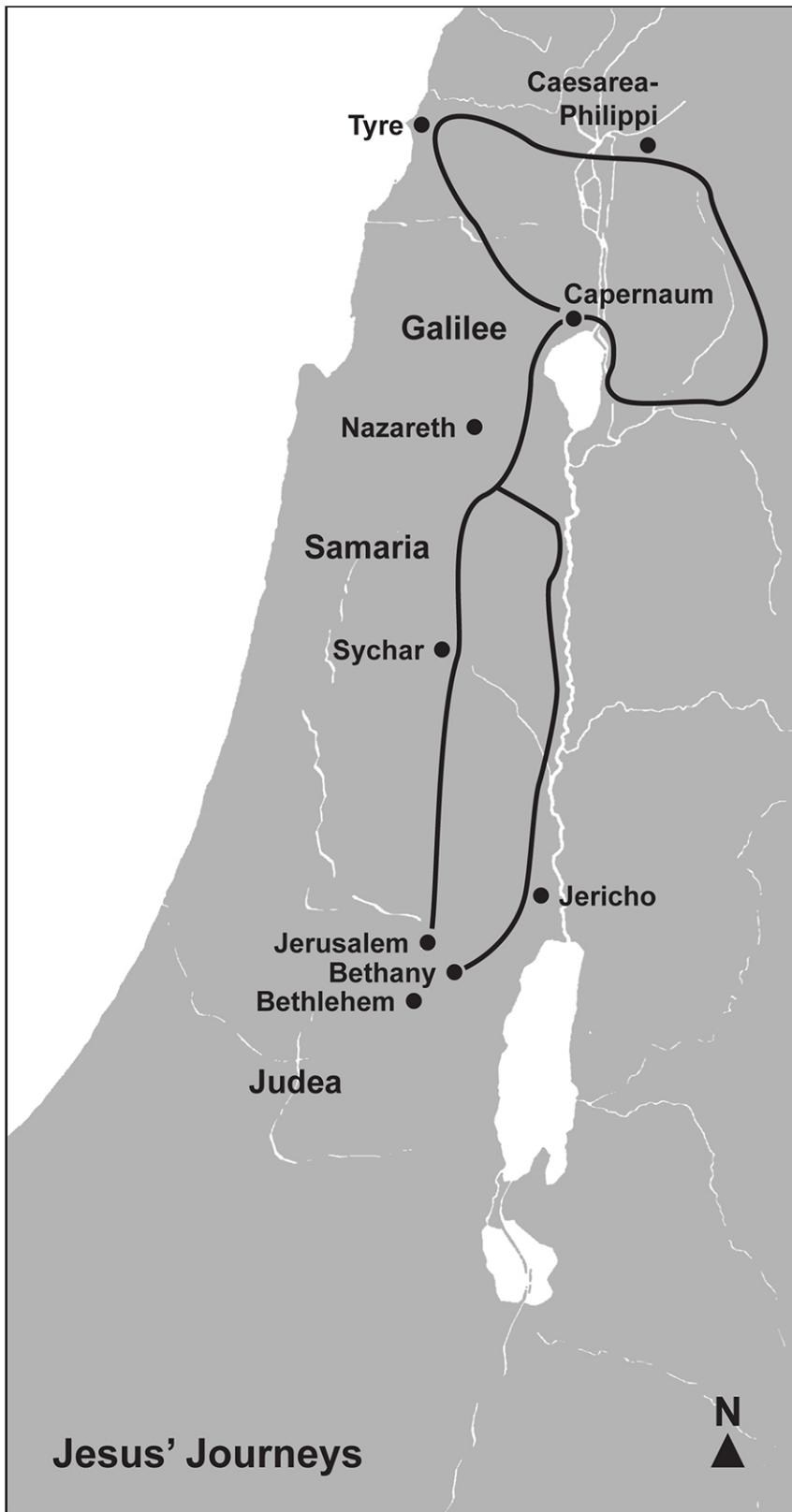
Abrahaam gara iddo dhaaluuf jiruu akka dhaqu yommuu waamametti, amantiidhaan ajajame; eessa akka dhaqu iyyuu utuu hin beekin ka'ee deeme. - Ibroota 11:8

Israel's Exodus

N

*Yeroo Fara'oon saba sana gad dhiisetti karichi gabaabaa ta'u iyuu Waaqni karaa biyya Filisxeem irra isaan hin qajeelchine;
sababiin isaas Waaqni, "Isaan yoo waraanni isaan mudate yaada geeddarratanii Gibxitti deebi'uu danda'an" jedhee ti. - Ba'uu 13:17*

Jesus' Journeys

Ilmi Namaa iyyuu tajaajiluu fi lubbuu isaa immoo namoota baay'eedhaaf furii godhee kemuuf dhufey malee tajaajilamuuf hin dhufneetii. - Maaroqos 10:45

Phaawulos tajaajilaan Kiristoos Yesuus, kan ergamaa ta'uuf waamamee fi akka wangeela Waqqa lallabuuf addaan baafame irraa: - Roomaa 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Revelation 20:13 Thalaasa	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast					Revelation 19:20 Lake of Fire	
		False Prophet					Revelation 20:2 Abyss	
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destiny

Afaan Oromoo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

Kanaaf dhaqaatii saba hundumaa maqaa Abbaatti, maqaa ilmaatti, maqaa Hafuura Qulqulluuttiis cuuphaatii barattoota taasisaa; - Maatewos 28:19